D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

1978: RELAȚIA CANTITATE–CALITATE

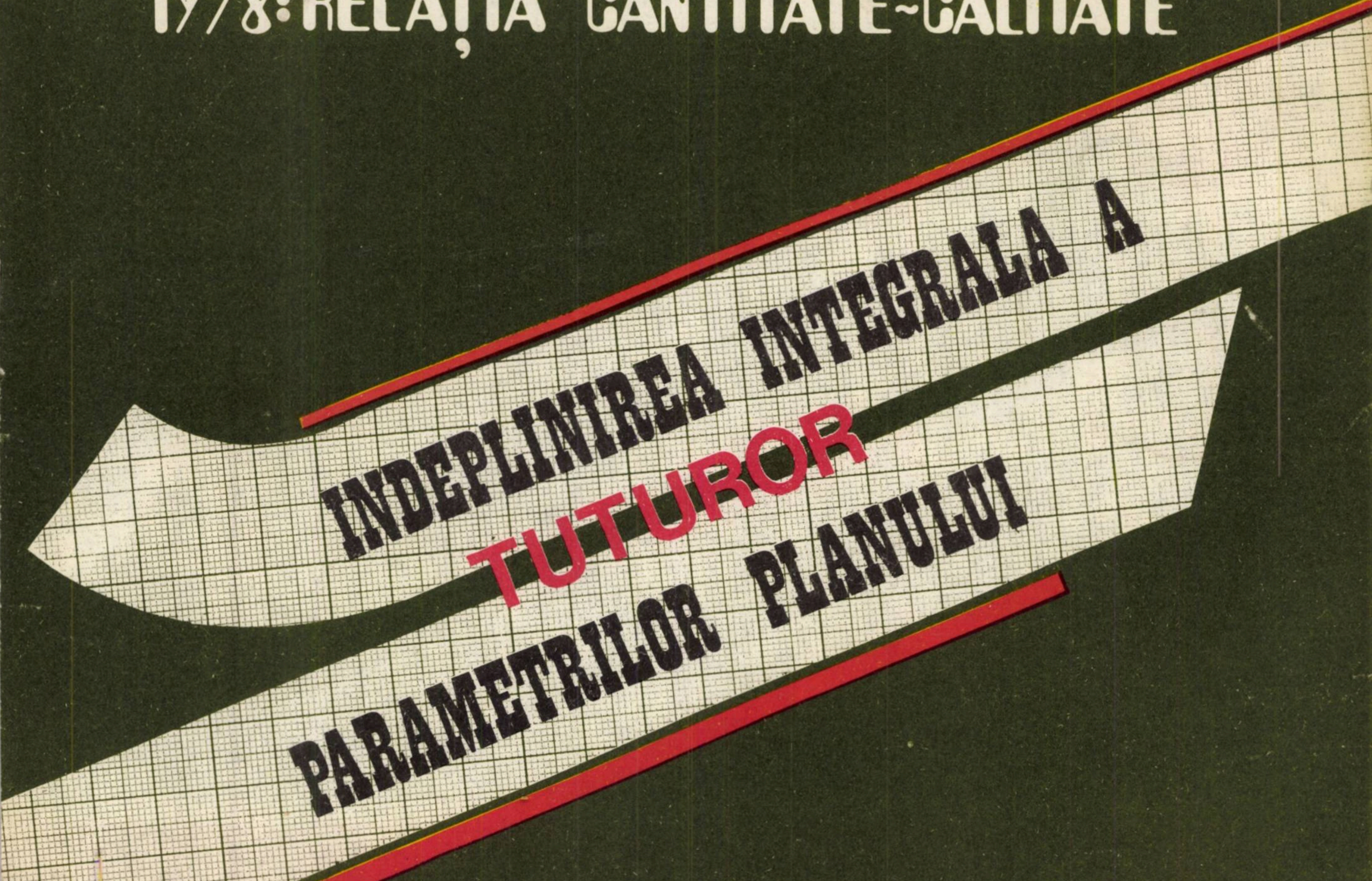

INDEPLINIREA INTEGRALA A TUTUROR PARAMETRILOR PLANULUI

Numărul 1 ● Vineri 6 ianuarie 1978

ROMÂNIA
PCR

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883
1978 JAN 18

MESAJUL DE ANUL NOU

adresat întregului nostru popor la posturile de radio şi televiziune de

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU

Dragi tovarăşi şi prieteni,

Cetăţeni ai Republicii Socialiste România,

Încheiem un an deosebit de bogat în realizări economice şi sociale, precum şi în evenimente politice interne de profundă semnificaţie pentru prezentul şi viitorul ţării. Prevederile planului pe 1977 au fost îndeplinite şi depăşite ; producţia industrială a crescut într-un ritm de peste 11,5 la sută, iar cea agricolă, deşi condiţiile naturale nu au fost din cele mai favorabile, poate fi considerată satisfăcătoare. Ca urmare a dezvoltării impetuoase a producţiei de bunuri materiale, a sporirii avuţiei naţionale a fost posibilă creşterea suplimentară a veniturilor oamenilor muncii, în special ale celor provenite din retribuţie, ridicarea peste prevederile iniţiale a nivelului de trai al poporului. Toate acestea evidenţiază, încă o dată, forţa economiei noastre, superioritatea orînduirii noi pe care o clădim, capacitatea poporului nostru de a asigura progresul şi prosperitatea patriei.

În acest an au fost adoptate noi măsuri de perfecţionare a planificării şi conducerii unitare a economiei, a întregii societăţi. Am amplificat cadrul organizatoric de participare a maselor la conducerea vieţii economice şi sociale, a statului, am întărit şi mai puternic democraţia socialistă.

Sărbătorirea, în acest an, a centenarului Independenţei de stat şi a trei decenii de la instaurarea Republicii a prilejuit omagierea înaltelor virtuţi ale poporului român, a luptei sale eroice pentru libertate, neatîrnare şi dreptate socială, a marilor victorii obţinute în transformarea revoluţionară a societăţii româneşti şi totodată, reafirmarea hotărîrii noastre ferme de a nu precupeţi nimic pentru măreţia patriei, pentru apărarea şi întărirea independenţei şi suveranităţii ei.

Evenimentul politic cel mai important al anului a fost Conferinţa Naţională a partidului, care a stabilit un vast ansamblu de măsuri pentru intensificarea dezvoltării economiei naţionale şi accentuarea creşterii nivelului de trai al poporului, pentru perfecţionarea activităţii în toate compartimentele societăţii în vederea înfăptuirii cu succes a istoricului Program al partidului.

Pentru marile succese dobîndite în toate domeniile de activitate, doresc să adresez, în aceste momente solemne, în numele conducerii de partid şi de stat, precum şi al meu personal, cele mai calde felicitări clasei muncitoare, ţărănimii, intelectualităţii, tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, întregului nostru popor — făuritor conştient al destinului său liber şi fericit.

Intrăm în noul an cu o perspectivă clară, cu un program precis, a cărui realizare este menită să asigure înflorirea continuă, multilaterală a României. Anul 1978 — cel de-al treilea an al cincinalului — este hotărîtor pentru îndeplinirea cu succes a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea al partidului, a planului de dezvoltare economico-socială pînă în 1980. Iată de ce este necesar — aşa cum am subliniat şi la Conferinţa Naţională — să asigurăm un salt revoluţionar de la acumularea cantitativă la o calitate nouă, superioară în întreaga activitate de construcţie socialistă. Aceasta impune perfecţionarea în continuare a planificării, organizării şi conducerii producţiei materiale, valorificarea cu maximum de eficienţă a potenţialului economic şi uman. La baza întregii activităţi trebuie să punem cele mai înaintate cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, asigurînd ridicarea nivelului tehnic şi a calităţii tuturor produselor, aplicarea unor tehnologii noi care să permită reducerea consumului de materii prime, materiale şi energie, scăderea cheltuielilor de fabricaţie. Să concentrăm energia, forţa creatoare, inteligenţa şi priceperea întregii naţiuni pentru sporirea mai rapidă a productivităţii muncii — factorul hotărîtor de care depinde creșterea venitului național, ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc, mersul tot mai ferm înainte al României pe calea progresului socialist.

Sînt pe deplin încredințat că și în anul ce vine întregul nostru popor va acționa cu toată hotărîrea și abnegația, sub conducerea partidului, pentru realizarea acestor țeluri mărețe, că, prin perseverența și elanul lor revoluționar, toți oamenii muncii se vor dovedi la înălțimea marilor răspunderi pe care istoria le pune în fața generațiilor de astăzi ale României socialiste.

Dragi tovarăși și prieteni,

Anul pe care îl încheiem s-a caracterizat prin accentuarea profundelor schimbări naționale și sociale în viața internațională, în raportul mondial de forțe, prin afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a pune capăt cu desăvîrșire politicii imperialiste, de dominație și dictat, de a deveni stăpîne pe bogățiile naționale, pe destinele proprii. În 1977 s-a manifestat tot mai pregnant marea înfruntare, la scara planetei, dintre tendința spre o nouă reîmpărțire a lumii, a zonelor de influență, spre cîștigarea de noi poziții dominante de către diferite state sau grupări de state, și tendința popoarelor de a trăi libere, de a-și asigura dezvoltarea economico-socială independentă, fără nici un amestec din afară. Apare de aceea mai stringentă ca oricînd necesitatea ca forțele progresiste, antiimperialiste de pretutindeni să-și unească eforturile și să acționeze ferm pentru înlăturarea gravelor pericole ce amenință pacea și liniștea planetei, pentru accentuarea cursului spre destindere și securitate, spre înțelegere și conlucrare egală între națiuni.

Acționînd în acest spirit, România și-a adus și își va aduce în continuare contribuția activă la soluționarea problemelor complexe, majore care preocupă omenirea. Am întărit și vom întări relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare cu toate țările socialiste, legăturile multilaterale cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, cu popoarele care au pășit pe calea propășirii economico-sociale de sine stătătoare ; extindem raporturile de colaborare și cooperare cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Considerăm că o cerință imperioasă a cauzei păcii și colaborării o constituie promovarea fermă și generalizarea în viața internațională a principiilor deplinei egalități în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, a dreptului fiecărei națiuni de a-și hotărî singură soarta, așa cum dorește ea.

În acest context, se impun intensificate eforturile pentru promovarea largă a metodei tratativelor, ca unică modalitate rațională de soluționare a diferendelor și litigiilor dintre state, pentru stingerea focarelor de conflicte și încordare care mai există în lume. Interesele păcii generale reclamă să se facă totul pentru ca anul 1978 să deschidă calea rezolvării conflictului din Orientul Mijlociu, să marcheze un moment hotărîtor în instaurarea unei păci durabile și juste în această zonă, prin retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, soluționarea problemei palestiniene, inclusiv constituirea unui stat palestinian independent, respectarea suveranității și integrității tuturor țărilor din regiune.

Întărirea destinderii internaționale depinde în mare măsură – așa cum demonstrează realitatea – de înfăptuirea securității în Europa. Iată de ce este necesar să facem totul pentru ca reuniunea de la Belgrad să se încheie cu succes, dînd un nou și puternic impuls înfăptuirii documentelor de la Helsinki, extinderii colaborării neîngrădite între state și îndeosebi trecerii la măsuri concrete de dezangajare militară, fără de care nu poate fi concepută pacea și liniștea continentului, a întregii omeniri.

Este necesar, de asemenea, să intensificăm eforturile pentru reducerea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru eliberarea omenirii de povara apăsătoare a cheltuielilor militare, de spectrul unui nou război nimicitor. Asigurînd buna pregătire a sesiunii Organizației Națiunilor Unite pentru dezarmare, din anul 1978, să facem ca ea să constituie un important pas înainte în înfăptuirea acestui deziderat vital al zilelor noastre.

Se impun, totodată, acțiuni ferme pentru lichidarea subdezvoltării, a împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să asigure propășirea economică și socială mai rapidă, în special a statelor rămase în urmă.

Rezolvarea constructivă a marilor probleme internaționale cere, mai mult ca oricînd, întărirea solidarității și colaborării tuturor popoarelor, a căror conștiință crește neîncetat, a forțelor înaintate ce reprezintă uriașa majoritate a lumii și care pot schimba cursul dezvoltării mondiale, pot asigura făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Cu încredere deplină în forțele clasei muncitoare, ale eroicului și harnicului nostru popor, să pășim în noul an hotărîți să dobîndim noi și tot mai mari succese în edificarea, sub conducerea partidului, a societății socialiste multilateral dezvoltate, a comunismului pe pămîntul României !

Fie ca anul ce vine să aducă victorii tot mai însemnate în lupta popoarelor, a forțelor progresiste, antiimperialiste de pretutindeni, pentru o politică nouă, de egalitate și respect între națiuni, pentru prosperitate în întreaga lume, pentru triumful păcii, destinderii și colaborării internaționale !

În aceste clipe sărbătorești, vă doresc, dragi tovarăși și prieteni, bucurii și satisfacții cît mai mari în muncă și viață, împlinirea tuturor dorințelor de mai bine, multă sănătate și fericire !

Vă adresez tuturor, din adîncul inimii, tradiționala urare, „LA MULȚI ANI !".

ECONOMIE NATIONALA

COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

România, țară socialistă cu un grad mediu de dezvoltare economică — obiectivul central al viitorului cincinal

ÎN CADRUL orientărilor cu privire la dezvoltarea țării în perioada 1981—1985, hotărîte la Conferința Națională a partidului, o opțiune fundamentală o constituie cea privind depășirea de către România a stării de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, și înscrierea ei, pînă la sfîrșitul cincinalului viitor, în rîndul statelor cu un grad mediu de dezvoltare economică. Așa cum se subliniază în Proclamația cu prilejul împlinirii a trei decenii de la instaurarea Republicii în România semnată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** planul cincinal de dezvoltare economico-socială în perioada 1981—1985 **„va asigura ieșirea României din stadiul de țară în curs de dezvoltare și trecerea ei într-o etapă nouă, superioară, aceea de țară cu o dezvoltare economică medie“**[1]**.** Este o referință deosebit de bogată în conținut. Ea indică, pe un plan general, dar cu o mare forță de expresivitate, perspectivele dense și apropiate de progres economico-social ale României, exprimate în realizarea unui salt de calitate pe toate planurile vieții economice și sociale, în edificarea unei economii cu o capacitate tehnico-productivă ridicată, cu amplitudini sociale largi, capabilă să proiecteze dezvoltarea economico-socială a țării la nivelul cel mai înalt.

Temeiul acestor considerații pornește de la analiza parametrilor ce definesc starea de țară cu o dezvoltare medie. De regulă, calitatea dezvoltării — slabă, în curs, medie sau avansată — este conturată în literatura de specialitate de nivelul a o seamă de indicatori vizînd să exprime gradul de dezvoltare a forțelor de producție. În general, aceștia sînt : a) producția pe locuitor la produse industriale de bază — energie electrică, oțel, mașini-unelte, îngrășăminte chimice, acid sulfuric, mase plastice, țesături și încălțăminte, produse alimentare etc. ; b) cantitatea de îngrășăminte utilizate la un ha teren arabil, producția la un ha obținută în agricultură ș.a. ; c) structura economiei pe ramuri și subramuri, structura pe ramuri a comerțului exterior și evidențierea efectelor acestei activități în procesul de creare a venitului național, gradul de asimilare în fabricație a nomenclatorului mondial de mașini și utilaje ș.a. ; d) structura populației după ramura economică unde lucrează sau după mediul, rural sau urban, în care trăiește, după gradul de pregătire etc. ; e) venitul național (respectiv produsul național brut) pe locuitor ș.a. Este dificil de realizat comparabilitatea simultană a tuturor acestor indicatori, numeroși și complecși, cu expresii și dimensiuni determinate, nu arareori, de condiții și criterii particulare ale unei economii sau alteia[2]. Ca urmare, fără să se neglijeze importanța celorlalte elemente, locul și rolul lor distinct, însemnat în procesul dezvoltării, pentru aprecierea gradului de dezvoltare economică al unei țări în statisticile internaționale se ia cel mai adesea în calcul nivelul ultimului indicator menționat și anume **produsul național brut, respectiv venitul național anual pe locuitor.** Făcîndu-se abstracție de situațiile conjuncturale, se are în vedere că acesta constituie un indicator cu o mare putere de sinteză, ce concentrează, sub o formă sau alta, efectul general al dezvoltării. Situarea produsului național brut înspre 3 000 dolari exprimă, de obicei, starea de dezvoltare medie.

Structuri calitative, forță productivă amplificată

SĂ VEDEM, deci, ce ne relevă nivelul de ansamblu ale dezvoltării economiei țării în cincinalul următor. Potrivit cifrelor, **producția țării noastre la numeroase produse de bază** — oțel energie electrică, mașini și utilaje, ciment, îngrășăminte chimice, mase plastice, fibre și fire sintetice, cereale, legume, carne, ulei, zahăr, ouă, lapte ș.a. va ajunge la nivelul producțiilor respective din țările avansate economic. Referindu-ne la oțel, de exemplu, produs considerat de numeroși economiști ca bază a realizării unei dezvoltări complexe, datele indică că în 1985 producția noastră de oțel pe locuitor — tinzînd spre 1 000 kg, din care oțelurile aliate, oțelurile carbon de calitate și slab aliate vor deține ponderea majoritară — va atinge nivelul actual al unor țări dezvoltate industrial ca Cehoslovacia, Japonia sau Belgia. Încă de la sfîrșitul cincinalului trecut, cu producții pe locuitor de 449 kg la oțel, 2 529 kWh la energie electrică, 4,5 kg la fibre și fire sintetice, 68 kg de acid sulfuric, 28 mp și 4,5 mp la țesături din bumbac și respectiv din lînă ne situam în preajma nivelurilor de producție ale unor țări considerate cu o dezvoltare medie sau dezvoltate, depășindu-le chiar în unele cazuri : Italia pentru oțel, Ungaria și Italia pentru acid sulfuric, Spania pentru fibre și fire sintetice etc.

Trecînd mai departe, în domeniul complex al **structurilor economiei,** datele indică constituirea mai pregnant calitativă a acestora pînă la sfîrșitul viitorului cincinal, urmărindu-se amplificarea considerabilă a condițiilor pentru valorificarea superioară a potențialului. Industria urmează să contribuie cu circa 70% la crearea venitului național, ceea ce atestă realizarea la parametri mai ridicați a rolului ei conducător în întreaga economie. În același timp, ponderea construcțiilor de mașini și a chimiei în totalul producției industriale se va ridica la 50% (peste 35% în 1970 și circa 44% la sfîrșitul cincinalului trecut), adică în jurul nivelului actual din țări cu o economie puternică (vezi tabelul nr. 1). Produsele realizate în aceste ra-

Tabelul nr. 1

Ponderea în totalul producției industriale a unor principale ramuri (1975)

— în % —

	România*)	R.D. Germană	R.F. Germania	Regatul Unit
Total industrie	100	100	100	100
din care :				
— construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor	36	34,3	36.8	37.3
— chimie și cauciuc	14	11,7	17,4**	8,2***

*) 1985

**) inclusiv industria produselor din cărbune și țiței

***) inclusiv industria produselor din cărbune și țiței și fără industria cauciucului.

Sursa : Anuarul statistic R.S.R. p. 550 și 551 muri trebuie să răspundă celor mai înalte exigențe ale competitivității mondiale. Pe lîngă alte efecte însemnate, se creează astfel largi posibilități pentru ca industria constructoare de mașini să acopere în măsură covîrșitoare cu produse de cel mai înalt randament necesarul de aparate, utilaje, mașini și instalații al economiei ; pentru ca ea să contribuie, alături de industria chimică, la realizarea unei agriculturi de mare productivitate, în care să se obțină recolte și producții superioare și stabile. Această din urmă orientare are în vedere faptul că deși ponderea agriculturii în crearea venitului național este mai mică, rolul ei de ramură de bază a economiei crește, agricultura fiind chemată să asigure materii prime mai multe pentru cerințele amplificate ale industriei, produse pentru o populație care trăiește mai bine, precum și disponibilități pentru export în condițiile în care în comerțul mondial unele produse agricole dețin o cotă foarte ridicată de căutare.

---

[1] **Nicolae Ceaușescu,** Proclamația Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a Consiliului de Stat și guvernului cu prilejul sărbătoririi împlinirii a trei decenii de la instaurarea Republicii în România, „Scînteia“, 31 dec. 1977.

[2] De exemplu, ponderea producției industriale în produsul intern brut nu este întotdeauna majoritară absolut la țările în care activitatea de tip industrial a devenit o formă generală de producere a bunurilor materiale. Este oare un indiciu că Italia, cu 33% în 1975 această pondere, ar fi mai dezvoltată economic decît Statele Unite sau Suedia, unde ponderea respectivă era de 28% și respectiv 32% ? Faptul este explicabil prin apropierea nivelurilor de productivitate dintre ramuri și sectoare în ultimele două țări etc.

Caracterul intensiv, pregnant calitativ al modificărilor structurale din economie și industrie este mai profund reliefat de sporirea „greutății“ activităților complex prelucrătoare ce asimilează și promovează nemijlocit progresul tehnico-științific. Încă din anul 1980 industria electronică și electrotehnică vor ocupa peste 20% din totalul construcțiilor de mașini, iar petrochimia ponderea cea mai însemnată din industria chimică. Sînt mutații ce se continuă în cincinalul 1981—1985.

Modificări însemnate de structură urmează să se petreacă în **comerțul exterior** al țării, exportul urmînd să se realizeze în 1985 în proporție de peste 55% (peste 36% în 1975 și 30% în 1970), pe seama produselor complexe, din construcția de mașini și chimie. Acest fapt indică sporirea competitivității produselor românești pe piața mondială și valorificarea mai bună a muncii naționale, crearea, astfel, în mai mare măsură, a condițiilor pentru amplificarea rolului României în diviziunea mondială a muncii, în desfășurarea comerțului mondial. Structurarea de această manieră a economiei, industriei, exporturilor concentrează puternic efectele eforturilor de diversificare a producției industriale, ale eforturilor vizînd creșterea gradului de asimilare în fabricație a nomenclatorului mondial de mașini și utilaje, reducerea și eliminarea unor decalaje tehnologice față de statele avansate.

Rolul hotărîtor jucat în configurarea unor **structuri sociale** de către mutațiile intervenite în structurile economice, de către accentuarea factorilor calitativi în dezvoltare evidențiază pentru țara noastră alte și însemnate prefaceri caracteristice economiilor cu un grad mai ridicat de dezvoltare. Va crește partea din populația ocupată în industrie și alte activități neagricole — 53% în industrie și construcții în 1985 — concomitent cu reducerea ponderii populației ocupate în agricultură — circa 21% în același an (38,7% și respectiv 37,8% în 1975). Urmează să sporească gradul de urbanizare al populației odată cu ridicarea mediului rural spre parametrii de confort și civilizație ce definesc pe cel urban, satul și orașul apropiindu-se considerabil. Dezvoltarea de amploare a învățămîntului este ilustrată de trecerea spre generalizarea celei de a doua trepte a liceului, de creșterea susținută a activității de pregătire medie de specialitate ca și a învățămîntului superior ; ea va fi însoțită de integrarea tuturor oamenilor muncii în activitățile de perfecționare a cunoștințelor, pe fondul transformărilor din industrie și economie, toate aceste procese regăsindu-se în înmulțirea condițiilor pentru diminuarea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și cea intelectuală. Mutațiile din interiorul populației, creșterea gradului ei de pregătire, puternica ei tendință de omogenizare pe numeroase planuri impulsionează decisiv procesul de dezvoltare al economiei.

Puternica industrializare calitativă a țării, dezvoltarea marcantă a unei agriculturi moderne, transformările din structurile economico-sociale — direcții de creștere și dezvoltare interferate — asigură condiții pentru ca în 1985 **venitul național pe locuitor** să atingă 2 400—2 500 dolari, ceea ce, în termenii produsului național brut, înseamnă, potrivit unor calcule, circa 2 850 dolari. Pe această bază, se fertilizează intens cadrul pentru dezvoltarea calitativă, pe mai departe a economiei și, deopotrivă, pentru creșterea la parametri înalți a nivelului de trai al oamenilor muncii, pentru modificarea modelului lor de consum material și spiritual potrivit termenilor civilizației moderne.

Aprecierea la valoarea reală a conținutului transformărilor din economia României în perspectiva realizării obiectivului de țară cu un grad mediu de dezvoltare economică, implică neîndoielnic precizarea că dobîndirea acestei calități marchează **realizarea unei importante etape pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate,** strategie generală a partidului nostru. În condițiile acțiunii relațiilor de producție socialiste, tot mai perfecționate, ale imprimării adînci a principiilor eticii și echității socialiste în întreaga viață economico-socială a României, se elimină posibilitatea de a constitui indicatorii considerați că marchează calitatea dezvoltării ca medii însumînd mari diferențe. De exemplu, în ce privește veniturile, componente de bază ale venitului național, diferența este precis stabilită, de la 1 la 5,5—6 ori, iar în ce privește alți indicatori deosebirile ce se concentrează în medie sînt tot mai mult atenuate ca urmare a dezvoltării economico-sociale armonioase a întregului teritoriu. Cazul este însă tipic țărilor capitaliste, chiar puternic dezvoltate. Produsul național brut pe locuitor înglobează aici mărimi între care există diferențe greu de imaginat. Ele decurg din uriașele discrepanțe între veniturile celor săraci și ale celor avuți, din existența unor economii, regiuni sau orașe care au, deopotrivă, centre supradezvoltate și periferii anemice, din întreaga structură deformată a modului de producție capitalist. Pe de altă parte, creșterea veniturilor din țara noastră este reală, exprimînd o concordanță deplină cu evoluția puterii lor de cumpărare, pe cînd în țările capitaliste veniturile sînt puternic deteriorate de hemoragia inflaționistă.

Aprecierea gradului de dezvoltare economică medie a țării noastre apare astfel ca vizînd **întregul ei teritoriu, toate componentele economico-sociale ale evoluției, iar dezvoltarea în sine ca un proces de ale cărui roade beneficiază, potrivit efortului depus, toți cetățenii.** Sînt elemente ce evidențiază, odată mai mult, modelarea întregii politici a partidului pornind de la exigențele creșterii nivelului de trai al celor ce muncesc.

De la România vechiului regim, o țară cu o dezvoltare considerată printre cele mai înapoiate din Europa la imaginea robusteții României socialiste a anului 1985. Iată un salt ce se desfășoară în decursul a numai cîteva deceni, dar cu ce **profundă** și **istorică** anvergură economico-socială.

Construcții realiste întemeiate pe creșterea eficienței

DACĂ CELE ARĂTATE pînă în prezent definesc repere ale imagini de ansamblu a dezvoltării economico-sociale a țării în anul 1985, să urmărim, concret, **prin ce se fundamentează procesul de accentuare a calității dezvoltării noastre, transformarea cantității într-o nouă calitate, care este suportul ce asigură realizarea proiecțiilor calitative și dinamice prevăzute.** Aceasta îl constituie, neîndoielnic, **dezvoltarea, în condiții superioare de eficiență, a economiei,** imperativ hotărîtor pentru asigurarea echilibrului material, financiar și valutar al creșterii. În documentele Conferinței Naționale, creșterea eficienței este înscrisă cu statutul de **„problemă fundamentală a dezvoltării“.** Faptul că în perioada 1981—1985 sporul de venit național urmează să se realizeze în proporție de 90 la sută pe seama creșterii productivității muncii sociale legitimează pe deplin această apreciere vizînd, deopotrivă, cretșerea productivității și a utilizării intense a fondurilor fixe productive în toate ramurile și cu deosebire în industrie — realizîndu-se aici în 1985 un volum de producție de 1 400—1 500 lei la 1 000 lei fonduri fixe direct productive față de cel puțin 1 200 lei în 1980 — precum și reducerea cheltuielilor materiale.

La asemenea indicatori de eficiență ne despart încă însemnate decalaje față de nivelurile înregistrate în țările mediu dezvoltate. În ce privește productivitatea muncii în industrie, de exemplu, decalajul este în prezent în jurul a 1,4 ori[3]). Mai trebuie precizat și faptul că în toate aceste direcții creșterea eficienței generale a economiei este concepută avîndu-se în vedere acțiunea factorilor investiționali — volumul de investiții pe cincinal va însuma circa 1 400 mld. lei — regăsită în orientările și modificările de structură precizate. Cu o pondere însemnată, superioară altor cincinale, se are însă în vedere și **acțiunea factorilor neinvestiționali propriu-ziși,** încorporată pe un plan sintetic în mai buna organizare a activităților. Ea se finalizează în mărirea elasticității producției în raport cu cantitatea de factori materiali și umani existenți. Acțiunile întreprinse pentru sporirea eficienței ilustrează pregnant crearea unor vaste condiții în scopul de a asigura reproducției un caracter tot mai predominant intensiv.

Creșterea randamentului în economie este susținută în numeroase direcții. Între acestea, **ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale,** imperativ de mare actualitate al afirmării cu intensitate a revoluției tehnico-științifice în economie, care condiționează decisiv progresul forțelor de producție. El este fundamentat de acțiunile largi concepute să fie întreprinse în scopul devansării de către cercetarea științifică a cerințelor dezvoltării economiei, al reducerii ciclului cercetare-producție și al sporirii eficienței acestei activități.

---

[3]) Vezi Gh. Răboacă, Steliana Perț, Gh. Burcea „Accelerarea creșterii productivității muncii, cerință a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate“ în Revista economică nr. 32/1977.

Concepută pe această bază, proiecția ca pînă în anul 1985 circa 45 la sută din volumul producției ramurilor prelucrătoare și 70 la sută din cel al construcțiilor de mașini să fie constituite de produsele puse în fabricație in viitorul cincinal pornind de la cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii are efecte multiple. Ea dă conținut modificărilor structurale prevăzute, asigură atît înzestrarea tehnică înaltă a economiei, creînd premise importante pentru sporirea productivității, cît și creșterea puternică a competitivității produselor românești la export, ceea ce susține sarcina dezvoltării prioritare a comerțului exterior, structurat decisiv în favoarea activităților complexe etc.

În strînsă legătură cu eforturile de asimilare a produselor ce încorporează muncă de un grad ridicat de complexitate, tot mai multă inteligență și creativitate, se înscrie imperativul **accentuării eficienței folosirii resurselor materiale și energetice,** apreciat în documentele Conferinței Naționale ca **„problema centrală a activității economice în perioada 1981—1985“.** Alături de crearea condițiilor menite să permită asigurarea în mai mare măsură din țară a necesarului material, de restructurarea balanțelor energetice în favoarea resurselor considerate mai eficiente, alături de creșterea „greutății“ în economie a activităților ce valorifică superior resursele încă din faza de concepție, de limitare la strictul necesar a activităților, tehnologiilor și însăși a fabricației sortimentelor energo-intensive, imperativul menționat presupune în toate unitățile ample acțiuni vizînd reducerea consumurilor specifice, recuperarea produselor secundare și valorificarea deșeurilor de toate categoriile. În acest scop se acreditează tot mai mult ideea organizării producției pe baza unui circuit complex și închis, menit să asigure completa utilizare a tuturor particulelor materiale, a oricărui deșeu, recuperarea și folosirea superioară a oricărei forme de energie secundară. Expertizarea lui cu cele mai bune rezultate oferă repere precise privind cerințele și posibilitățile largi de aplicare.

Construcția unor asemenea prevederi, care în totalitate susțin cerințele materiale ale dezvoltării economiei, vizează în final conceperea dinamismului economic în condițiile limitării stricte a creșterii absolute a necesarului de materii prime, materiale și energie, și ale **sporirii în schimb, în cît mai mare măsură, a valorii ce se obține pe unitatea de materie prelucrată.** Este ilustrativă astfel prevederea de creștere pînă în 1985 cu 25—30% a indicilor de valorificare a materiilor prime și materialelor pe ansamblul industriei.

Proiecția de această manieră a dezvoltării, în condițiile penuriei cunoscute de resurse și energie, ale sporirii competitivității pe plan mondial, conferă o puternică notă de realism creșterii economiei noastre, fundamentînd constituirea prevăzută a acumulărilor, a venitului național și, pe această bază, sporirea tot mai puternică a veniturilor, a nivelului de trai al poporului. Ea implică, totodată, **responsabilități majore** din partea colectivelor de muncă pentru realizarea acestor prevederi, pentru realizarea exemplară a sarcinilor prezente pe care se bazează construcția nivelurilor de perspectivă. Substanța autenticului progres economico-social al României, a înfăptuirii întocmai a obiectivelor de anvergură din evoluția țării este generată, în măsura cea mai mare, de aceste acțiuni.

Strategii și tactici politice consecvente

DOBÎNDIREA de către România la sfîrșitul viitorului cincinal a statutului de țară cu nivel mediu de dezvoltare se înscrie în dimensiunile largi ale unor orientări politice de organică **continuitate.** Să ne amintim că la sfîrșitul cincinalului 1966—1970 România pășea în rîndul țărilor în curs de dezvoltare, subliniindu-se apoi în repetate rînduri necesitatea realizării unor însemnate eforturi pentru a asigura progresul accelerat pe mai departe al țării. Alocîndu-se constant pentru dezvoltare părți însemnate din venitul național (34,1% în 1971—1975 ; 33—34% în 1976—1980 ; 30—33% în 1981—1985) ritmurile de creștere ale economiei au fost și sînt în continuare ridicate (tabelul nr. 2), substanțial mai înalte decît cele ale statelor față de care urmărim recuperarea decalajelor economice. Se pune astfel în lumină **consecvența cu care partidul nostru urmărește făurirea unei economii moderne și eficiente, pe baza unei industrializări calitative și prioritare, transformatoare a întregii economii, precum și a dinamizării accentuate a activității de comerț exterior,** apreciată ca un factor tot mai activ al creșterii economice. În aceste condiții, după cum dealtfel se relevă și din alte cifre prezentate anterior (evoluția unor producții pe locuitor, a unor structuri din economie ș.a.) nivelurile privind dezvoltarea țării în cincinalul următor nu reprezintă o performanță singulară, de excepție, ci ele se află într-o **deplină unitate** cu importantele realizări de pînă în prezent și din perspectiva acestui cincinal, cu depășirea sarcinilor, cu sporurile tot mai mari de producții obținute an de an, cu eficiența în creștere a activității noastre economice.

Tabelul nr. 2

Principalele ritmuri de creștere ale economiei românești în perioada 1971—1985

— în %. —

	1971—1975	1976—1980	1981—1985
Producția globală industrială	13,8	11,5	9,0—9,8
Producția globală agricolă x)	4,6	6,9—9,0xx)	4,2—4,5
Investiții în economie x)	11,0xxx)	12,8	6,5—7,3
Volumul comerțului exterior x)	15,6	15,9	9,6—10,3
Produsul social	10,5	9,5	7,7—8,5
Venitul național	11,3	11,0	8,6—9,6

*) pe perioade de 5 ani ; **) în cincinalul 1976—1980 ; ***) investiții din fondurile centralizate ale statului.

Sursa : pentru 1971—1975 Anuarul statistic R.S.R. 1977, p. 84 și Comunicat cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a R.S.R. pe perioada 1971—1975, în Scînteia din 4 febr. 1976 ; pentru 1976—1980, Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980, Scînteia, 14 dec. 1977 ; pentru 1981—1985 Orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1981—1985, Scînteia 15 dec. 1977 ;

Relevînd aceeași consecvență politică, aceste niveluri se încadrează, bine articulat și armonios, în conținutul și semnificațiile **liniilor directoare privind dezvoltarea țării pînă în 1990,** aprobate de Congresul al XI-lea al partidului. Structurile economico-sociale se apropie mult de cele prevăzute pentru 1990 la Congresul al XI-lea al partidului. De exemplu, ponderea de 50% din totalul producției industriale prevăzută a se realiza în 1985 de construcțiile de mașini și chimie este aproape de cea de 55—60% prevăzută pentru 1990 în Directive, sînt apropiate ponderile electronicii și electrotehnicii, ale producției de elemente de automatizare și a altor activități complexe din construcția de mașini, din chimie, ponderea de 53—54% a cheltuielilor materiale în produsul social prevăzută pentru 1985 se apropie de cea de 50% pentru 1990 din Directive, sînt apropiate ponderile populației urbane și rurale, cantitatea și calitatea consumurilor de produse alimentare etc. Conexiunea obiectivelor dezvoltării ne apare însă sintetic sub aspectul venitului național. Este cunoscut că în Programul partidului se arată că în 1990, pe baza marcantului progres economico-social și a realizării ca atare a unui venit național de 2 500—3 000 dolari pe locuitor **„nivelul de dezvoltare al țării noastre se va apropia astfel mult de cel al țărilor avansate din punct de vedere economic“.** Or, ce altceva înseamnă dobîndirea de către România în 1985 a calității de țară cu o dezvoltare medie, înregistrînd un venit național pe locuitor de 2 400—2 500 dolari, dacă nu un mare pas în înfăptuirea acestei însemnate sarcini.

Realizarea perspectivelor luminoase ale țării este fundamentată de însăși **tactica politică** de mare însemnătate a recentei Conferințe Naționale a partidului. Documentele Conferinței Naționale exprimă dimensiunile ample ale unui cuprinzător program de dinamizare a progresului țării. Prin nivele și acțiunile prevăzute, planul de măsuri suplimentare privind dezvoltarea României pînă în 1980 accelerează creșterea economiei, implicînd fundamental, așa cum sublinia secretarul general al partidului, transformarea cantității într-o nouă calitate ca o **„cerință primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale“.** Orientările generale cu privire la întocmirea noului plan cincinal amplifică aceste efecte, iar programul de reducere a duratei săptămînii de lucru, cît și cel de creștere a nivelului de trai, avînd la bază tocmai accentuarea factorilor intensivi ai dezvoltării, obținerea unor rezultate superioare în mai puțin timp și cu mai puțin efort material, creează noi și superioare condiții pentru viața și pregătirea omului, pentru dobîndirea de către acesta a unor cunoștințe ridicate, ceea ce permite, desigur, impulsionarea, din nou și pe scară largă, a întregii activități, reluarea întregului ciclu menționat la dimensiuni tot mai ample. Relația de referință a economiei noastre socialiste, **dezvoltarea-mijloc, omul-scop,** se desfășoară astfel în plenitudinea umanistelor și eficientelor sale valențe.

Dan POPESCU

Agricultura: proiecții pe coordonatele unei dezvoltări accelerate și intensive

ÎN SPIRITUL prevederilor Programului Partidului Comunist Român adoptat la cel de al XI-lea Congres, documentele aprobate de Conferința Națională a Partidului cuprind o largă sferă de probleme de importanță majoră pentru dezvoltarea prezentă și viitoare a tuturor domeniilor vieții economico-sociale, pentru perfecționarea continuă a relațiilor de producție și a adîncirii democrației muncitorești, pentru formarea conștiinței revoluționare a omului înaintat al societății noastre socialiste. În raportul prezentat Conferinței Naționale a partidului de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** un loc primordial îl ocupă problemele calitative ale creșterii economice, direcțiile prioritare în care trebuie să-și desfășoare activitatea toți oamenii muncii în vederea sporirii mai accentuate a venitului național — factorul determinant al apropierii României de țările avansate ale lumii, de creștere în ritm rapid a nivelului de trai al întregului popor.

Se cuvine remarcat faptul că direcțiile de ansamblu ale actualului plan cincinal pentru anii 1977—1980, ale programului suplimentar cît și orientările privind dezvoltarea economico-socială în anii 1981—1985 înmănunchează într-un tot unitar obiectivele și sarcinile înscrise în programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Dinamici și ritmuri de creștere

ORIGINALITATEA și profundul realism al politicii economice a partidului nostru, afirmate, odată mai mult, cu noi și importante deschideri, de secretarul general al partidului în raportul prezentat Conferinței Naționale, și-au găsit o expresie elocventă în creșterea accelerată a forțelor de producție, în dezvoltarea armonioasă și echilibrată a industriei, ramură conducătoare a economiei, cît și a agriculturii, ca ramură de bază.

Concomitent cu dezvoltarea accelerată a industriei, a celorlalte ramuri ale economiei naționale, pe linia aplicării în mod consecvent a politicii agrare a partidului, prevederile actualului plan cincinal, ale programului suplimentar, precum și orientările pentru perioada 1981—1985 asigură, în continuare, **dezvoltarea complexă și intensivă,** a agriculturii, ceea ce reprezintă un însemnat pas înainte pentru creșterea contribuției acesteia la mai buna aprovizionare a populației cu produse agroalimentare, a industriei cu materii prime, la crearea unor disponibilități pentru export, la progresul economico-social general al țării. **„În perioada anilor 1981—1985 va trebui să dezvoltăm o agricultură de mare productivitate, atît în sectorul vegetal cît și animal, la nivelul rezultatelor celor mai avansate din lume“** — arăta la Conferința Națională tovarășul **Nicolae Ceaușescu.**

Tabloul coordonatelor de ansamblu, prezente și viitoare, ale modernizării și dezvoltării pe această bază a agriculturii românești este înfățișat sintetic de **ritmurile** tot mai înalte ale producției agricole, vegetale și animale ce urmează a fi atinse în actualul și viitorul cincinal (vezi tabelul).

Dinamici și ritmuri de creștere ale agriculturii românești

— în %, prețuri de la 1.01.1977 —

	Anul 1980 față de 1975		**Ritm mediul anual**	
	Plan cincinal	Program suplimentar	Plan cincinal	Program suplimentar
Producția globală agricolă	136,8—150,9	139,6—154,2	6,5—8,6	6,9—9,0
	Anul 1985 față de 1980		**Ritm mediu anual**	
Producția globală agricolă (medie anuală pe perioada de 5 ani)	123—125		4,2—4,5	

Analizînd datele prezentate în tabel, din capul locului se cuvine subliniat faptul că în toate izbînzile prezente sau viitoare ale agriculturii noastre se materializează viziunea politică largă, plină de realism, acțiunea energică și fecundă a secretarului general al partidului nostru care a acordat și acordă o deosebită atenție problemelor dezvoltării agriculturii românești. Pe baza trainică a rezultatelor obținute în primii doi ani ai actualului cincinal, a îndeplinirii integrale a obiectivelor prevăzute pentru anii 1978—1980, producția globală agricolă în perioada 1981—1985 va crește față de cincinalul 1976—1980 într-un ritm mediu anual de 4,2—4,5%. Pentru ca aceste prevederi să devină fapt îndeplinit accentul trebuie pus, în primul rînd, pe realizarea prevederilor din actualul cincinal, a programelor speciale aprobate în anii 1976—1977, care stabilesc în mod concret sarcinile de producție pe comune, județe, zone și la scara întregii țări pentru creșterea rapidă a producției de cereale, plante tehnice, în legumicultură, pomicultură, silvicultură, baza furajeră, zootehnie, asigurînd în acest fel obținerea unor recolte tot mai îmbelșugate în viitor.

Realizarea unor producții tot mai înalte la hectar necesită **măsuri ferme de natură tehnică și organizatorică,** în toate verigile din agricultură, pentru folosirea rațională și eficientă a întregii baze materiale de care dispune agricultura. Cea mai mare atenție trebuie acordată **folosirii raționale a fondului funciar**. Constituie o datorie primordială a tuturor conducerilor unităților agricole păstrarea și creșterea continuă a fertilității pămîntului, prin aplicarea celor mai moderne metode de lucrare a solului, a cantităților optime de îngrășăminte organice și minerale, a tehnologiilor corespunzătoare pentru exploatarea cu maximă eficiență a suprafețelor irigate — care vor ajunge în 1980 la peste 3 milioane hectare, iar în 1985 la 4 milioane hectare. Paralel cu gospodărirea chibzuită și exploatarea rațională a actualului fond funciar, în fiecare unitate trebuie să se acționeze pentru amenajarea și valorificarea unor terenuri neproductive, pentru redarea în circuitul agricol de noi suprafețe, astfel încît în actualul cincinal suprafața arabilă efectiv utilizată să crească cu cel puțin 125.000 ha. **Nu trebuie să rămînă necultivată nici o palmă de pămînt,** indiferent unde se află aceasta — în cîmp, în incintele unităților, în perimetrul gospodăriei personale sau pe marginea drumurilor și șoselelor. Este o cerință hotărîtoare a dezvoltării noastre ca pămîntul — bun de preț al națiunii — să fie utilizat în totalitate și folosit intensiv în scopul creșterii continue a producției agricole.

Ce **particularități** prezintă creșterea producției agricole pe diferitele ei componente? În **sectorul vegetal,** cu valențe de mare însemnătate în realizarea funcțiilor plenare ale agriculturii, în acest cincinal față de prevederile inițiale, prin îmbunătățirea structurii culturilor, trebuie să se obțină o producție suplimentară de 2,6 milioane tone cereale, iar prin devansarea punerii în funcțiune a unor suprafețe de sere, producția de legume timpurii trebuie să crească cu cca. 54 mii tone. Creșterea producției de cereale se înscrie astfel ca obiectivul principal al activității din agricultură în perioada anilor viitori, asigurînd în 1980 o producție pe locuitor de circa 1 200 kg, iar în 1985 o producție totală de cca. 28—29 milioane tone. Culturile principale sînt, în continuare, grîul și porumbul, pentru care țara noastră are condiții deosebit de favorabile. Pentru cultura porumbului se cer însă eforturi suplimentare din partea tuturor specialiștilor din cercetare și producție în direcția stabilirii unui complex de măsuri pentru a asigura recolte mult mai mari, și, mai ales, constante, de calitate superioară.

Asigurarea unor producții tot mai mari de cereale impune eforturi susținute pe linia îmbunătățirii continue a soiurilor și hibrizilor, în direcția valorificării din plin a condițiilor de chimizare și irigare, a creșterii rezistenței la boli și dăunători, la scuturare și cădere, a pretării la mecanizare, astfel încît să putem asigura pe unitatea de suprafață producții tot mai mari, constante, cu parametrii calitativi ridicați. Totodată apare ca necesară preocuparea în continuare pentru **îmbunătățirea structurii culturilor agricole în diverse zone și cu deosebire în zona de deal.** Pe de altă parte sporirea continuă a producției de cereale necesită îmbunătățirea substanțială a acțiunilor pentru păstrarea și conservarea recoltei, reducînd, pe cît posibil, pierderile ce se înregistrează în perioada depozitării. Iată un factor intensiv de creștere cantitativă și calitativă a producției agricole aflat la îndemîna oricărei unități.

În **domeniul plantelor tehnice** și cu deosebire în ce privește floarea soarelui, sfecla de zahăr, inul și cînepa, producțiile trebuie să înregistreze un salt spectaculos, prin îmbunătățirea tehnologiilor și introducerea în cultură a unor soiuri de mare randament, care odată cu creșterea cantitativă să asigure condițiile pentru realizarea unui procent cît mai ridicat de ulei, de zahăr și fibre de o înaltă calitate.

Legumicultura, pomicultura și viticultura, este necesar să înregistereze, de asemenea, noi progrese în scopul de a satisface în măsură optimă, pe tot cursul anului, cerințele crescînde ale populației, pentru legume, fructe și struguri. Acest deziderat se poate realiza prin aplicarea energică a programelor speciale cu privire la modernizarea plantațiilor de vii și pomi, completarea tuturor golurilor în plantațiile existente, extinderea suprafețelor cu sere și solarii, îmbunătățirea tehnologiilor, astfel încît să se poată realiza în toate unitățile din agricultură — cooperatiste și de stat — producții cît mai ridicate din punct de vedere cantitativ și calitativ. Valorificînd experiența pozitivă cîștigată pînă în prezent în domeniul păstrării legumelor, fructelor și strugurilor, pe timpul iernii, sînt necesare **intensificarea acțiunilor de îmbunătățire a tehnologiilor de păstrare,** pentru a reduce la minim pierderile în perioada de depozitare. În același timp va trebui să ne preocupăm în mai mare măsură de valorificarea superioară a produselor din legumicultură și pomicultură.

În **zootehnie,** paralel cu asigurarea creșterii mai accentuate a efectivelor de vaci și juninci, astfel ca în 1980 să se ajungă la 4.000 mii capete față de 3.710 cît se prevăzuse inițial în planul cincinal — din numărul total de 7.650 mii bovine, în centrul preocupărilor trebuie să se situeze sporirea producțiilor medii și totale prin înfăptuirea programului de ameliorare a raselor, îndeosebi la bovine și ovine, astfel încît, pînă în 1985 zootehnia să ajungă să dețină 44—45 la sută din totalul producției agricole.

Se prevede ca efectivele de animale să ajungă în 1985 la 8—8,5 mil. de bovine, 15—16 mil de porcine, 20—21 mil. de ovine și caprine și la peste 60 mil. păsări ouătoare ; paralel cu creșterea șeptelului, se va urmări îmbunătățirea lui calitativă, introducerea și extinderea raselor de animale cu randamente superioare.

În condițiile acestor creșteri ale efectivelor de animale o deosebită atenție se va acorda asigurării unei **balanțe furajere echilibrate** prin extinderea pajiștilor semănate și a culturilor duble prin folosirea unor specii de plante cu un conținut bogat în proteine, creșterea producției de masă verde pe cele peste 4 milioane hectare de pășuri și fînețe naturale, folosirea cu randament sporit a tuturor furajelor grosiere și produselor secundare din agricultură, subproduselor din industria alimentară, preocupîndu-ne continuu de îmbunătățirea tehnologiilor de preparare a diverselor categorii de furaje.

În ansamblul preocupărilor majore, se înscrie atît dezvoltarea complexelor zootehnice de tip industrial, cît și modernizarea fermelor actuale prin introducerea noilor tehnologii care să asigure condiții pentru sporirea productivității, creșterea prolificității și reducerea pierderilor, asigurînd astfel realizarea în bune condiții a programelor stabilite în acest important sector al agriculturii noastre socialiste.

Una din problemele de mare actualitate în zootehnie se identifică a fi **repartizarea mai judicioasă pe teritoriu a sarcinilor de plan privind sporirea efectivelor unor specii de animale.** Avem în vedere cu deosebire speciile — bovine și ovine — care trebuie să reprezinte o pondere mai mare în unele județe de deal și munte — în care suprafețele de pajiști naturale ocupă o pondere însemnată, asigurîndu-se o mai mare încărcătură pe unitatea de suprafață.

Corespunzător efectivelor de animale și creșterii productivității acestora, va spori producția de carne, lapte, lînă și ouă. Preocupîndu-ne în permanență de realizarea unor producții tot mai mari la produsele animaliere, ca o cerință esențială în sectorul industriei alimentare apare cea a valorificării la un grad cît mai înalt a materiei prime de care dispunem, pentru producerea unor bunuri de consum de cea mai bună calitate.

Repere ale unor salturi calitative

ÎN REALIZAREA sarcinilor de dezvoltare a economiei — așa cum se subliniază în raportul prezentat Conferinței Naționale de către secretarul general al partidului, un rol determinant îl joacă **îmbunătățirea calitativă a întregii activități, cerință primordială pusă în fața tuturor ramurilor economiei noastre naționale. Pentru agricultură aceasta reprezintă, în mod practic, perfecționarea continuă a tehnicii și tehnologiilor, în vederea aplicării pe scară largă în producție a celor mai noi descoperiri științifice, îmbunătățirea organizării întregii activități, a stilului și metodelor de muncă în toate unitățile.**

În acest context, sarcini deosebite se înscriu pentru **cercetarea științifică agricolă** — Academia și unitățile sale, pentru specialiștii din producție și învățămînt. Cercetarea are menirea să răspundă în mai mare măsură cerințelor obținerii unor producții tot mai ridicate, prin crearea de noi soiuri și hibrizi de mare productivitate, prin ameliorarea continuă a raselor de animale, îmbunătățirea tehnologiilor de producție și exploatarea superioară a tuturor resurselor existente în agricultură.

Sporirea continuă a producției și ridicarea eficienței economice în agricultură, obligă pe toți lucrătorii ogoarelor să fie la zi cu noile cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, să-și reîmprospăteze permanent **cunoștințele profesionale,** deoarece numai pe această bază ei vor putea să producă mai mult și mai ieftin. Iată de ce considerăm că învățămîntul agrozootehnic de masă — care face parte dintr-un amplu program de măsuri privind pregătirea profesională a țăranilor coopoeratori și a muncitorilor din întreaga agricultură, aprobat de Conducerea partidului — trebuie să fie cît mai temeinic oganizat, cît mai practic și să se soldeze cu o eficiență cît mai mare.

Pentru sporirea în ritm susținut a producției agricole vegetale și animale și realizarea unei productivități la nivelul rezultatelor celor mai avansate, agriculturii i se vor aloca în viitorul cincinal, din fondurile statului și ale cooperativelor agricole de producție, **un volum de investiții cu cca. 40 la sută mai mare decît în cincinalul actual.** Aceasta va asigura mecanizarea aproape completă a lucrărilor agricole la culturile de cîmp, în zootehnie, precum și a lucrărilor de bază în legumicultură, pomicultură și viticultură, cantități sporite de îngrășăminte chimice și alte substanțe chimice și mijloace pentru combaterea bolilor și dăunătorilor, reducîndu-se continuu pierderile de producție.

Realizarea exemplară și la timp a marilor obiective puse în fața agriculturii românești de Conferința Națională a Partidului din decembrie 1977, necesită măsuri hotărîte pentru îmbunătățirea activității în toate unitățile agricole de stat, pentru valorificarea și gospodărirea cu maximum de eficiență a bazei tehnico-materiale, a mijloacelor financiare și bănești, și experienței cadrelor . Ridicarea neîntîrziată a fiecărei ferme și întreprinderi la nivelul unităților moderne, cu un grad înalt de eficiență economică. se înscrie astfel ca un obiectiv central pentru consiliile oamenilor muncii, pentru toți speciaiștii și lucrătorii din agricultură.

Integrîndu-se direct în activitatea cooperativelor agricole de producție, stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, secțiile acestora certifică răspunderea nemijlocită pentru desfășurarea în bune condiții a activității în cooperative, pentru realizarea întocmai a producției planificate. Pe de altă parte, în cooperativele agricole este continuu în actualitate **necesitatea perfecționării permanente a organizării producției și a muncii,** a întăririi disciplinei și ordinii, în vederea asigurării creșterii producției și a rentabilității economice. Sporirea rolului consiliilor și asociațiilor economice intercooperatiste, a intensificării cooperării dintre unitățile agricole de stat și cooperativele agricole de producție constituie o cerință importantă a etapei actuale.

Preocuparea mai intensă pentru stimularea producției de pe loturile personale ale cooperatorilor și din gospodăriilor țărănești, care se bazează pe munca proprie din zonele necooperativizate se înscrie și ea ca o cerință a îmbunătățirii rezultatelor. Statul va sprijini și în continuare dezvoltarea formelor de asociere între producătorii agricoli din aceste zone, precum și sporirea producției prin acordarea de asistență zooveterinară și tehnică, prin măsuri de ameliorare a raselor de animale, acțiuni de combatere a dăunătorilor din livezi, asigurarea de material săditor vitipomicol de mare productivitate și semințe din soiuri cît mai valoroase.

Măsuri hotărîte se cer a fi luate pentru mai buna organizare a muncii, creșterea producției la hectar și a productivității, pentru **sporirea eficienței economice a întregii activități,** atît în sectorul de stat cît și în cel cooperatist, în întreaga noastră agricultură.

Pentru **creșterea rentabilității în agricultura noastră,** un loc major îl ocupă **reducerea cheltuielilor materiale,** îmbunătățirea eficienței economice în toate sectoarele. Este cunoscut că în actualul cincinal pentru realizarea obiectivelor privind dezvoltarea și modernizarea agriculturii s-au alocat importante fonduri materiale și financiare în valoare de peste 120 mld. lei, îndreptate în principal spre modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii. Pînă în anul 1980 agricultura va dispune de aproximativ 130 000 tractoare, revenind pe un tractor fizic **76 ha.** În același timp se va îmbunătăți setul de mașini agricole. Prin creșterea cantităților de îngrășăminte se va ajunge la utilizarea a 250—280 kg de îngrășăminte substanță activă la un ha de teren arabil, vii și livezi. Această amplificare a puterii bazei tehnico-materiale a agriculturii impune măsuri energice și eficiente pentru gospodărirea și folosirea judicioasă a fondurilor fixe, pentru punerea în funcțiune la timp a tuturor obiectivelor de investiții, atingerea parametrilor cantitativi și calitativi la termenele prevăzute în studiile tehnico-economice. Creșterea cantitativă și calitativă a bazei tehnico-materiale atrage după sine transformări profunde în organizarea producției și a muncii deschide largi perspective pentru sporirea productivității.

Un imperativ esențial — diminuarea accentuată a ponderii cheltuielilor materiale

SPORIREA cheltuielilor materiale, ca mărime absolută, reprezintă un proces firesc, legat de procesul de modernizare și intensificare a agriculturii, mărimea cheltuielilor reprezentînd, în fapt, relația fiească a mecanizării, chimizării, irigațiilor, dezvoltării zootehniei și a celorlalte acțiuni care determină un consum sporit de materii prime și materiale. Determinant în desfășurarea acestui proces complex este însă ca **ritmul de creștere a producției agricole să depășească substanțial pe cel al cheltuielilor materiale, astfel încît ponderea acestora în valoarea producției globale să marcheze o tendință de continuă scădere de la o perioadă la alta, pe fiecare produs.** Numai o atare evoluție a volumului de cheltuieli materiale creează premisele necesare realizării rentabilității corespunzătoare la nivelul unităților agricole socialiste, iar la nivelul întregii ramuri asigură o contribuție crescîndă a agriculturii la formarea venitului național, contribuție care se cere a fi corelată cu eforturile făcute de întreaga economie pentru dezvoltarea sa.

Evoluția ponderii cheltuielilor materiale în producția globală agricolă în ultimii ani — calculată în prețuri comparabile — evidențiază existența unei tendințe de creștere a acesteia, ceea ce duce la o diminuare a eficienței economice în agricultura de stat, cît și în cea cooperatistă. Deși an de an a sporit producția, ritmul de creștere a acesteia s-a situat sub nivelul eforturilor materiale și financiare depuse de stat pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale, pentru asigurarea de îngrășăminte, piese de schimb, combustibili și altele. Ritmul mai accentuat de creștere a cheltuielilor pe ansamblul celor două grupe de unități agricole față de cel al producției a dus la mărirea ponderii acestora, fenomen al cărui efect se concretizează în diminuarea relativă a producției nete obținute de întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție.

Înfăptuirea sarcinlor ce revin agriculturii în ansamblu și în mod deosebit întreprinderilor agricole de stat și cooperativelor agricole din hotărîrile Conferinței Naționale a partidului cu privire la reducerea permanentă a cheltuielilor materiale, ca factor determinant pentru creșterea contribuției lor la dezvoltarea întregii economii naționale, impune ca în **condițiile intensificării mecanizării, chimizării, irigațiilor, ale sporirii efectivelor și producției animaliere, plusul de producție să fie substanțial mai mare decît cheltuielile materiale efectuate pentru realizarea producției respective.**

În **zootehnie,** la nivelele actualelor producții medii și sporuri de creștere în greutate, care generează consumuri mari de furaje pe unitatea de produs, ponderea cheltuielilor materiale este, de asemenea, ridicată ; din care cauză eficiența acestui sector de mare însemnătate al agriculturii este redusă în comparație cu investițiile însemnate efectuate pentru dezvoltarea sa. Ponderea cheltuielilor materiale în zootehnie, se menține ridicată atît în sectorul de stat și în cel cooperatist. În consecință, reducerea cheltuielilor materiale pe ansamblul agriculturii depinde într-o măsură hotărîtoare de acțiunile ce se aplică în întreaga ramură a creșterii animalelor.

Este un fapt bine cunoscut că, la aproape toate speciile și categoriile de animale, **în totalul cheltuielilor materiale, aproximativ 70 la sută revin furajelor ;** stabilirea unui raport eficient între producție, cheltuieli totale și materiale **depinde de măsurile ce se aplică în domeniul furajării.** Una din particularitățile importante pe care le prezintă creșterea animalelor constă în folosirea unei părți din furaje care este transformată în produse animaliere. Se impune deci stabilirea unei structuri sortimentale prin utilizarea resurselor existente și cu un nivel cantitativ echivalent în energie și proteine, astfel încît să se asigure folosirea unei părți cît mai reduse pentru rația de întreținere și a celei mai mari părți din furaje pentru sporirea producției.

Măsurile pentru popularea fermelor cu animale cu potențial de producție ridicat, asigurarea furajelor în sortimentul cerut de o alimentație rațională, pregătirea acestora înainte de administrare în hrana animalelor pentru a mări gradul de asimilare, obținerea furajelor la un cost de producție redus, înlăturarea risipei și a oricăror altor cheltuieli nejustificate economic, de la recoltare pînă la furajarea animalelor, sînt factori care influențează nemijlocit reducerea cheltuielilor cu furajarea și, respectiv, a cheltuielilor materiale din agricultură.

Resurse deosebite pentru creșterea eficienței economice și crearea unui raport calitativ îmbunătățit între producție și cheltuieli materiale, există și în **domeniul mecanizării, irigațiilor, folosirii energiei termice și electrice, al transportului și depozitării produselor agricole.** În mod deosebit, în toate unitățile agricole socialiste trebuie acționat pentru desfășurarea perfectă din punct de vedere tehnologic a acelor activități ce necesită cheltuieli mari și care potrivit calculelor pot asigura, cu un efort material și financiar aproximativ egal, o producție de două ori mai mare. Studierea multiplelor aspecte ale fiecărei activități agricole pentru a stabili raportul optim dintre producție și cheltuieli, conturarea unor soluții eficiente contribuie la continua scădere a ponderii cheltuielilor materiale în producția vegetală și animală și la sporirea, pe această cale, a aportului agriculturii la creșterea venitului național.

Parametrii superiori ai veniturilor țărănimii

CONDIȚIILE DE VIAȚĂ ȘI MUNCĂ ale lucrătorilor din agricultura de stat, ale țărănimii cooperatiste și ale țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate au cunoscut o îmbunătățire continuă.

Creșterea veniturilor tuturor lucrătorilor din agricultură va avea loc ținîndu-se seama de obținerea unor producții suplimentare, creșterea mai accentuată a productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție.

În 1980, veniturile reale ale țărănimii urmează să crească, față de 1975, în medie pe o persoană activă, cu circa 30 la sută, față de 20-29 la sută cît prevede planul cincinal. Venitul mediu net al cooperatorilor pe o persoană activă va crește de la 947 lei, cît a fost în anul 1975 la 1.370 lei în anul 1980. Totodată, venitul garantat va crește în anul 1980, față de 1975, cu 24-28 la sută.

Veniturile reale ale țăranilor din zonele necooperativizate vor crește în anul 1980, față de 1975, cu 16 la sută, ajungînd la 1.250 lei lunar. Veniturile țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate vor crește simțitor și ele, în funcție de producția agricolă ce urmează a fi realizată și de produsele care vor fi valorificate la fondul de stat și pe piața țărănească, situîndu-se la un nivel apropiat de cel al membrilor cooperatori.

Pentru îndeplinirea acestor importante obiective, întreprinderile agricole de stat, cooperativele agricole de producție, consiliile intercooperatiste, stațiunile de mașini agricole, unitățile de cercetări, țăranii din zonele necooperativizate, toți lucrătorii agriculturii noastre trebuie **să se preocupe în mai mare măsură de folosirea judicioasă a bazei tehnico-materiale, pentru asigurarea unei productivități a muncii tot mai ridicate în agricultură.**

Sarcinile mari ce revin agriculturii, reclamă participarea mai activă a tuturor factorilor responsabili la elaborarea — în spiritul hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului și a orientărilor cuprinse în magistralul raport prezentat forumului comuniștilor români de către tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** a propunerilor valoroase făcute de participanții la discuții în plen și pe secțiuni — a unor programe concrete de acțiune, cu obiective și sarcini precise, la toate nivelurile — fermă, întreprindere, direcție județeană, centrală, minister, astfel încît toți oamenii muncii de pe ogoare să participe, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, în mod hotărît la realizarea **exemplară** a planului de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1978. Totodată se va crea baza sigură a îndeplinirii planului cincinal și programului suplimentar, și pentru ca în anul 1985 agricultura să se plaseze pe coordonatele obținerii unor recolte tot mai bogate, baza realizării unei eficiențe tot mai ridicate, sporind pe această cale contribuția agriculturii la atingerea obiectivului nostru fundamental, **înscrierea României socialiste la nivelul țărilor cu grad mediu de dezvoltare economică, la bunăstarea și prosperitatea întregului nostru popor.**

dr. ing. Alexandru IGNAT

CANTITATE — CALITATE ÎN DINAMICA DEZVOLTĂRII

Întreaga producție realizată la un înalt nivel competitiv

ÎNTREPRINDEREA „1 Mai" — Ploiești, una din marile unități constructoare de mașini din țara noastră, cu vechi tradiții în fabricarea utilajelor pentru industria petrolieră a obținut, în ultimii ani, succese deosebite în creșterea și diversificarea producției, în ridicarea performanțelor tehnico-economice ale produselor.

În primii doi ani ai cincinalului producția de utilaj petrolier a cunoscut o creștere valorică și sortimentală impetuoasă, în primul rînd la produsele destinate exportului. Producția anului 1977 a marcat o creștere de aproape 1,5 ori față de 1975, iar exportul de aproape două ori (graficul nr. 1). Dinamica anilor 1978—1980 marchează, în continuare, sporuri substanțiale, în special la export care, în 1980, va fi de trei ori mai mare decît în 1975. Creșterea volumului producției de utilaj petrolier destinat exportului situează țara noastră pe locul doi în lume, după S.U.A.

Comparativ cu anul 1975, evoluția cantitativă a celor trei mari familii de produse — care reprezintă profilul de bază al întreprinderii — înregistrează creșteri substanțiale. La utilaj petrolier : în 1977 — 133%, 1978 — 140% ; la utilaj tehnologic : în 1977 — 160%, 1978 — 440% ; la mașini-unelte, care au fost fabricate începînd cu primul an al actualului cincinal, creșterile sînt : în 1977 de 150%, în 1978 — 200%. Această evoluție a avut și are la bază numeroase studii de conjunctură și marketing, care au permis direcționarea dezvoltărilor de capacități și însușirea de noi produse.

Concomitent, colectivul întreprinderii a acționat ferm pentru continua înnoire și diversificare a producției. Dacă în 1975 se produceau circa 100 tipodimensiuni, în 1977 au fost asimilate și introduse în fabricație 200 tipodimensiuni în care, alături de utilajele petroliere, se produc în serie utilaje tehnologice pentru industriile metalurgică, minieră, chimică, mașini-unelte etc.

DINAMICA PRODUCȚIEI ȘI EXPORTULUI

Graficul nr. 1

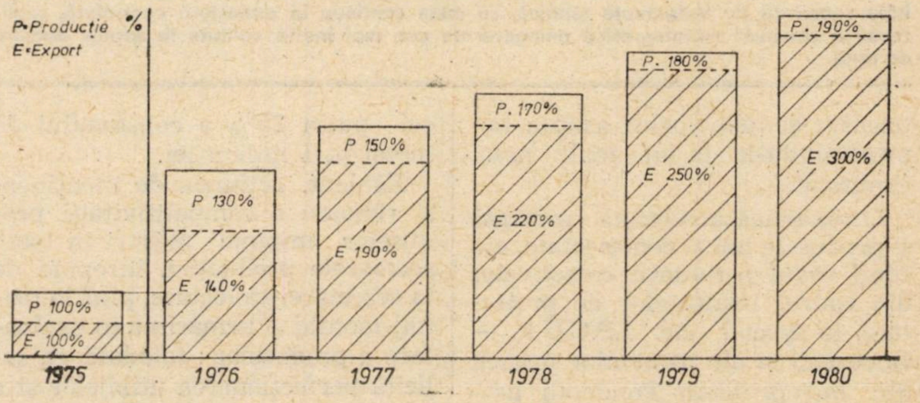

Țara producătoare și tipul prevenitorului	Tipodimensiunea prevenitorului					
	7 1/16x1 050		13 5/8x700		16 3/4x350	
	Înălțimea mm	Masa netă kg	Înălțimea mm	Masa netă kg	Înălțimea mm	Masa netă kg
R.S.R. Upetrom Ploiești tip D.F.	800	2 800	870	4 350	900	4 500
S.U.A. Rucker Sheffer tip L.W.S.	1 105	5 074	1 321	9 921	1 041	7 339
S.U.A. Cameron Iron Works tip U	1 292	3 058	1 695	8 335	1 743	8 000

AMPLOAREA sarcinilor izvorîte din planul cincinal a declanșat o acțiune complexă de cercetare, reproiectare constructivă și tehnologică a tuturor produselor în vederea realizării lor la parametri tehnico-funcționali competitivi pe plan mondial. O imagine asupra rezultatelor acestei acțiuni este redată, desigur parțial, în tabelul alăturat, care prezintă, comparativ, gabaritele și masele unitare ale prevenitoarelor de erupție de fabricație românească ; aceste produse se înscriu, din punct de vedere competitiv, alături de cele mai bune produse similare din lume.

Preocupările pentru calitatea produselor nu se rezumă doar la aspectele pe care aceasta le ridică în întreprindere. A devenit o practică ca produsele realizate și livrate beneficiarilor să fie urmărite în exploatare pe perioade lungi. Echipe de service specializate pe diferite produse asigură asistența tehnică în timpul montajului și exploatării pe șantierele de foraj din țară sau din străinătate. De asemenea, se efectuează studii de fiabilitate pe familii de produse sau pe diferite categorii de piese de schimb, ceea ce permite să se acționeze prin îmbunătățiri cons-

Cîteva produse asimilate și realizate în primii doi ani ai cincinalului :

– echipamente și utilaje pentru platforme de foraj marin. **Prima instalație de foraj marin „FOMAR 1", pentru adîncimi pînă la 6 000 m, care echipează platforma autoridicătoare „GLORIA" se află in exploatare în apele teritoriale ale litoralului Mării Negre ;**

– instalații de foraj din gama „F" **destinate forajului sondelor de țiței și gaze pentru adîncimi de la 1 000 la 10 000 m, care cuprind 10 tipodimensiuni diversificate în peste 30 variante. Unele dintre aceste instalații au realizat recorduri internaționale de adîncime, comportare excepțională în exploatare, cucerind medalii la tîrguri și expoziții ;**

– agregate de cimentare și fisurare a sondelor cu linie simplă și dublă, **cu presiuni de 350–1 050 atm de tipul AC 350 ; AC 400 ; AC 500 ; ACF 700 ; 2 ACF 700 ; ACF 1 050 și 2 ACF 1 050, montate pe autoșa de tip „TATRA" 148 PPR 14 sau tip DFA-19 215 – „ROMAN". Toate aceste produse au un grad de competitivitate ridicat, comparabil cu produse similare ale unor firme străine de renume ;**

– instalații pentru prevenirea erupțiilor **într-o gamă variată, care acoperă un domeniu foarte larg de presiuni și diametre, de închidere de la 6" la $20^{3}/_{4}$", cu presiuni corespunzătoare de la 140 atm la 1 050 atm de tipul simple, duble și triple, cu acționare mecanică și hidraulică ;**

– sape cu role pentru foraj **în formațiuni geologice cu diferite durități, cu dimensiuni de la $4^{1}/_{2}$" la $20^{3}/_{4}$", de tipurile cu spălare interioară sau exterioară (jet) ; cu lagăre etanșe ; cu conuri armate cu știfturi din carburi metalice sinterizate. O instalație complexă de tratamente termice, cu mers continuu în atmosferă controlată, realizează o structură metalografică omogenă de cea mai înaltă calitate la sapele noastre de foraj.**

tructive și tehnologice asupra lor, menținîndu-le la un înalt nivel competitiv.

O dinamică accelerată prezintă și produsele noi și reproiectate, ele fiind rodul activității colectivelor din cadrul institutelor de proiectare, în special ale I.P.C.U.P. — București și ale oamenilor muncii din întreprindere. Ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției marfă prezintă următoarea evoluție :

	% planificat	% realizat
1976	15	24
1977	30,5	47,2
1978	50,5	—
1979	58,7	—
1980	75	—

După cum se poate observa, **la finele anului 1980 se va ajunge ca peste 75% din producția-marfă a întreprinderii să fie formată din produse noi sau reproiectate.**

În preocupările colectivului pentru 1978 și anii următori ai cincinalului, asimilarea de noi produse va reprezenta, de asemenea, una din direcțiile majore de acțiune. Avem în vedere asimilarea instalațiilor de foraj acționate electric și Diesel electric, a instalațiilor pentru forajul la mari adîncimi, pentru forajul găurilor de mină cu diametru mare, a instalațiilor de foraj transportabile în blocuri mari, a mașinilor și utilajelor pentru exploatări miniere și altele.

În scopul sporirii eficienței, colectivul întreprinderii a pus și pune accentul pe reducerea cheltuielilor materiale și valorificarea superioară a metalului, astfel încît pînă în 1980 să se ajungă la o reducere cu cel puțin 25% a consumului de metal la 1 milion lei.

Evident, acțiunea de menținere și ridicare a competitivității produselor impune măsuri în toate sectoarele producției, începînd de la cercetare-proiectare, pînă la uzinaj-montaj și urmărirea în exploatare a produselor ; totodată, ea solicită perfecționarea utilajelor și a tehnologiilor folosite. De aceea, o atenție deosebită se acordă ridicării continue a gradului de **dotare tehnică.**

Colectivul întreprinderii a acumulat o bogată experiență în fabricarea prin efort propriu a unor instalații și utilaje. În anii actualului cincinal, de pildă, s-au realizat, prin autoutilare, mașini agregat specializate pentru prelucrarea prin așchiere a unor repere cu configurație complexă. Între acestea menționăm linia mașinilor de danturat angrenaje conice cu dantură curbă pentru mesele rotative, mașinile agregat cu mai multe capete de forță pentru prelucrat carcase mari de pompe, trolii etc., strungurile grele cu diametrul de prelucrare de peste 1 000 mm și mașina de danturat angrenaje cu dinți în „V". Acțiunea de autoutilare va fi continuată și în acest an, pe un front larg, accentul principal urmînd să fie pus pe realizarea de mașini-unelte agregat și linii tehnologice ; producția obținută va depăși cu cel puțin 20% realizările din 1977.

Graficul nr 2

EVOLUȚIA NOILOR INSTALAȚII DE FORAJ ROMÂNEȘTI (precum și cele care au obținut medali și recorduri internaționale)

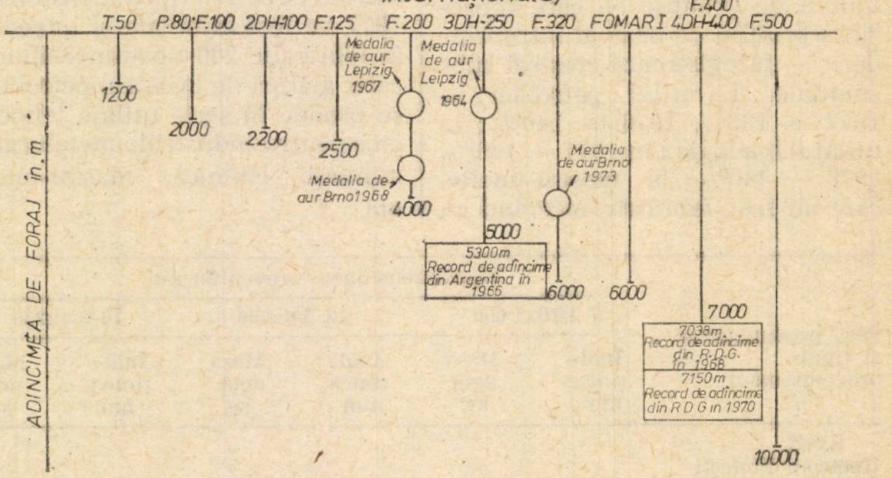

O altă direcție principală în care se va acționa prin multiple mijloace este **ridicarea continuă a productivității muncii.** Pentru 1978, prin măsurile tehnico-organizatorice preconizate, se estimează o economie relativă de personal de ordinul a 400—500 oameni. În acest cadru se va acționa și pentru **reducerea consumurilor specifice de materii prime** și, îndeosebi, a metalului. Prin măsuri de reproiectare, de îmbunătățire a normelor de consum, de valorificare a deșeurilor și diferitelor resturi de materiale, în 1978, în condițiile creșterii producției, se vor economisi cel puțin 1 000 tone de metal.

CALITATEA ACTIVITĂȚII întreprinderii este grevată în prezent de o serie de dificultăți produse de colaboratori. Bunăoară, în aprovizionarea tehnico-materială apar unele greutăți în asigurarea la timp, cantitativă și calitativă, a unor sortimente de metal (țeavă specială pentru mas-

St. TEODORESCU

directorul întreprinderii „1 Mai" Ploiești

(Continuare în pag. 26)

Respectarea strictă a consumului normat de energie

● „Economii" prin nerealizarea planului fizic ● O optică ce se cere urgent revizuită ● Instalații adaptate cerințelor de economisire a energiei

FOLOSIREA RAȚIONALĂ a energiei în producție, în limitele normelor de consum planificate, trebuie să reprezinte, așa cum se subliniază în documentele Conferinței Naționale a P.C.R., o preocupare permanentă pentru fiecare unitate economică, pentru toți oamenii muncii. Ca o pîrghie importantă în transformarea cantității în calitate, reducerea consumurilor energetice se pune cu o deosebită acuitate în rîndul marilor consumatori industriali, printre care, la loc de frunte, se situează combinatele siderurgice.

Investigația noastră a avut ca obiectiv analiza „calității" activității productive care se desfășoară în cadrul **Combinatului de oțeluri aliate din Tîrgoviște** din punctul de vedere al modului cum sînt gospodărite resursele energetice. Unitatea respectivă consumă la fabricația oțelurilor electrice și la laminoare însemnate cantități de energie electrică și combustibil. Reprezentînd componente importante ale procesului tehnologic, ele se regăsesc, cu o pondere însemnată, în totalul costurilor de producție. Apare evident că, în aceste condiții, respectarea strictă a nivelurilor normate de consum al energiei electrice și combustibilului reprezintă o problemă de cea mai mare însemnătate nu numai pentru această unitate economică, ci și pentru întreaga economie națională.

UTILIZAREA ENERGIEI : DE LA ECONOMII...

Oțelurile speciale realizate în anii actualului cincinal la Tîrgoviște și-au mărit sensibil, în dinamică, eficiența : **la producător** — fiind realizate cu consumatori de materiale, energie și manoperă tot mai reduse, și **la beneficiar**, prin performanțele sporite în prelucrare și exploatare.

În ce privește realizările obținute, față de plan, pe primele 11 luni din 1977 (tabelul), analiza noastră a evidențiat că, pe întregul combinat, la activitățile normate s-a realizat o economie de 2.738 MWh. Desigur, sectoarele de producție au adus o contribuție diferențiată la obținerea acestor rezultate. Astfel, activitatea productivă desfășurată în cadrul laminorului degrosisor și a laminorului de profile mijlocii și ușoare, la forja de blocuri și bare și la unele ateliere mecanice s-a soldat în perioada analizată cu economii importante, de peste 22 000 MWh. Dat fiind însă că aceste sectoare dețin o pondere mică în totalul consumului de energie al combinatului, rezultatele bune obținute se regăsesc substanțial diminuate pe ansamblu, datorită depășirilor înregistrate la oțelării. Acestea din urmă, cu o pondere de 55% în totalul consumului de energie, au depășit indicii planificați cu 10 459 MWh la oțelul lingou livrat. Principalele nerespectări de norme au fost localizate în producția de oțel lichid (+ 4 898 MWh) și la unele consumuri auxiliare de energie (la pompe hidraulice, la poduri rulante etc.). Creșteri peste prevederi (+ 8 608 MWh) s-au înregistrat și în producerea tablei la laminorul de benzi electrotehnice.

În ce privește consumul de combustibil, economiile anterioare nu sînt reeditate nici măcar pe ansamblul combinatului; depășirile pe primele 11 luni din 1977 se ridică, la activitățile normate, la 7 969 tcc (tabelul). Principalele „contribuții" le-au adus producția de laminate finite și semifabricate (+ 6 234 tcc) și cea de tablă electrotehnică (+ 2 070 tcc).

...LA SEMNIFICAȚIA LOR REALĂ : NERESPECTAREA PLANULUI FIZIC

Faptul că pe ansamblul combinatului s-au realizat totuși economii de energie electrică în perioada analizată, creează o puternică tentație de a aprecia că activitatea productivă s-a desfășurat cu o eficiență ridicată, că prin eforturi organizatorice și de creativitate, resursele energetice au fost rațional utilizate. Mai mult decît atît. Sectoarele de producție, care au realizat respectivele reduceri de consum de energie, au figurat și figurează la capitolul „realizări bune" ale unor analize, în care se apreciază, pe baza economiilor amintite, că activitatea lor productivă are în acest context, o calitate înaltă.

Adevărata calitate a activității productive nu poate fi însă evaluată unilateral. Analiza efectuată a evidențiat că, dacă este adevărat că în unele secții (oțelăria nr. 1) economia de energie înseamnă efort propriu și eficiență, în altele ea este generată de **nerespectarea planului fizic sau de nefuncționarea la întreaga capacitate a unor instalații din atelierele de ajustaj și tratamente termice.** Realitatea este că nivelurile normate nu sînt realizate, deoarece la cuptoarele electrice ale anumitor secții economia la consumuri și, respectiv, la costuri se obține prin neîndeplinirea nomenclatorului stabilit, prin producerea oțelului obișnuit în locul celor superioare. A economisi energia prin producerea de oțel carbon și oțel pentru construcții de mașini în locul oțelurilor speciale (oțel rulment și oțel de arc inoxidabile) prevăzute în planul fizic înseamnă, de fapt, o risipă de energie incomparabil mai mare la beneficiarii care sînt lipsiți de sortimentele necesare. Interesele economiei naționale cer o revizuire urgentă a unei asemenea optici necorespunzătoare, în care eficiența exclusivă la producător să fie completată cu luarea mai judicioasă în considerare a intereselor tuturor partenerilor. Falsa dilemă : economie de energie sau respectarea planului fizic trebuie înlocuită cu acțiuni care să conducă la reducerea consumurilor energetice în condițiile respectării integrale a prevederilor din planul fizic.

CALCULUL COTELOR ACORDATE, MAI BINE FUNDAMENTAT

Tot la acest capitol se cere analizată de către factorii de resort și o altă problemă. Un anumit volum din cuantumul economiilor la energie electrică de la sectorul de forjă a apărut ca urmare a fabricării unor piese forjate din oțeluri înalt aliate, produse de oțelăria electrică nr. 1. Deoarece la aceste produse, față de cele clasice, costurile pe tonă sînt duble, este evident că, în condițiile unor volume de producție comparabile, valoarea producției globale realizate crește considerabil. În con-

Consumul de energie electrică și combustibil în primele 11 luni din 1977
(consum efectiv față de prevederi)

Produsul	Unitatea de măsură	Energie electrică	Combustibili
Oțel lingou livrat	MWh	+ 10 459	
	tcc		+ 6 234
din care : oțel lichid	MWh	+ 4 898	—
Laminate finite și semifabricate de țagle	MWh	— 11 249	—
Blocuri și bare de la forjă + producția atelierelor mecanice	MWh	— 10 295	—
Tablă electrotehnică	MWh	+ 8 608	
	tcc		+ 2 070
Var metalurgic	tcc	—	— 335
Total activități normate pe combinat	MWh	— 2 738	+ 7 969

diţiile în care normele de consum de energie electrică au scăzut cu numai 4 kWh/1000 lei producţie globală, iar cota acordată se calculează la 1000 lei producţie, apare automat, din jocul cifrelor, o economie mare în consum. Dat fiind că un astfel de rezultat nu este obţinut prin efortul propriu organizatoric sau tehnologic al colectivului de oameni ai muncii respectiv, apare necesară o revizuire atentă a modului în care se calculează cuantumul cotelor de energie acordate. Ele vor trebui să fie mai bine dimensionate, mai elastice, să se adapteze operativ condiţiilor specifice de la fiecare loc de muncă, în aşa fel încît economiile obţinute să reflecte întotdeauna un real spor de calitate în activitatea productivă a colectivului respectiv.

CE ÎNSEAMNĂ ECONOMIA DE ENERGIE ELECTRICĂ LA NIVELUL ECONOMIEI NAŢIONALE

● Reducînd cu 1% consumul industrial se poate obţine în 1978 o economie de circa 500 mil. kWh, echivalentă cu producţia anuală a hidrocentralei Lotru. Cu această energie electrică economisită pot funcţiona două unităţi, de mărimea Întreprinderii de tractoare din Braşov, pe parcursul unui an.

● Reducînd cu un singur kWh consumul de energie electrică pe tona de produs, la nivelul producţiei planificate pentru 1978, se economisesc :

— 12 070 mii kWh la oţel
— 210 " la aluminiu
— 612 " la utilaje tehnologice
— 182 " la cauciuc sintetic
— 16 200 " la ciment
— 198 " la fibre şi fire artificiale
— 1 115 " la plăci aglomerate
— 642 " la celuloză şi semiceluloză
— 815 " la hîrtie, cartoane

● Dacă în fiecare locuinţă s-ar reduce consumul de energie electrică cu cel puţin 1 kWh pe săptămînă, într-un an s-ar putea economisi 300 mil. kWh, echivalentul producţiei pe un an a hidrocentralei de la Bicaz.

PUNCTELE CRITICE ALE CONSUMULUI ENERGETIC Analiza efectuată a pus în evidenţă faptul că depăşirea nivelurilor planificate la consumul de energie electrică şi combustibil este generată de o multitudine de cauze. Dintre ele, ne-am oprit la cele mai importante :

1 Energia electrică a fost consumată în plus în oţelării datorită dezavantajelor în exploatare pe care le prezintă **podurile rulante mari** cu care se realizează transportul tehnologic în hala de turnare. Fiind dotată în exclusivitate cu asemenea agregate masive, cu ele se transportă şi oalele de turnare de 175 t, dar şi un electrod la un cuptor, care este mult mai uşor. Inexistenţa, la nivelul necesarului, a unor sisteme de transport cu consum energetic mai redus şi mai operative pentru piesele mai uşoare creează numeroase probleme. În plus, opririle accidentale ale podurilor rulante provoacă întîrzieri şi de 4 ore/şarjă, cu toate consumurile energetice suplimentare aferente.

2 Procesul de turnare se prelungeşte uneori nejustificat şi din cauza modului necorespunzător în care este organizat **accesul la cuptoare al garniturilor de turnare.** Deşi în prezent se înregistrează, faţă de anul trecut, unele îmbunătăţiri organizatorice evidente, totuşi mai sînt situaţii în care, deşi cuptoarele funcţionează foarte bine din punct de vedere energetic, se aşteaptă un timp destul de lung între terminarea şarjei şi sosirea garniturii de turnare. Dată fiind cantitatea de energie care se iroseşte în această perioadă — şi care nu este deloc neglijabilă — este necesar ca întreg colectivul combinatului să-şi sporească preocupările, să amplifice rezultatele bune obţinute pînă acum în acest domeniu, pentru ca prin soluţii organizatorice să elimine „timpii morţi“ de aşteptare, care înseamnă în prezent un mare consum energetic suplimentar. Desigur, soluţiile nu sînt facile dacă avem în vedere amplasarea iniţială a liniilor pe care se deplasează garniturile de turnare dar, apreciind prin prisma economiilor însemnate care se pot realiza, apare necesară o preocupare mai intensă, inclusiv a sectoarelor de specialitate ale Ministerului Industriei Metalurgice, pentru rezolvarea urgentă a problemei.

3 Însemnatele depăşiri ale nivelului planificat al consumului de combustibil de la **laminorul degrosisor** au fost cauzate de faptul că procentul de lingouri calde din cuptoarele adînci a fost de numai 48% faţă de 80% cît erau prevederile din proiect. Restul de lingouri, datorită capacităţilor nepuse la termen în funcţiune şi strangulărilor fluxului tehnologic la oţelăria electrică nr. 2, au fost preluate reci, din exterior, necesitînd un consum suplimentar de combustibil pentru încălzire. Este deci necesar ca, în cel mai scurt timp, restanţele în punerea în funcţiune a noilor capacităţi de la oţelăria electrică nr. 2 să fie lichidate, în paralel cu adoptarea măsurilor corespunzătoare cerute de optimizarea fluxurilor de fabricaţie în acest însemnat sector de producţie al combinatului.

4 Un consum suplimentar de combustibil este generat şi de faptul că **şarjele cuptoarelor** de 50 şi 100 tone de la oţelăria electrică nr. 2 nu sînt întotdeauna un multiplu de şarjă normală a cuptorului adînc. Deoarece concordanţa necesară nu se realizează decît pentru lingouri de 5 şi 5,5 tone, cuptoarele rămîn, pentru celelalte „numere“ de lingou, neîncărcate la maximum de capacitate, consumînd inutil în felul acesta o bună cantitate de combustibil. Fără îndoială, soluţiile posibile antrenează un întreg complex de măsuri, mergînd pînă la schimbarea lingotierelor. În acest caz, este evident că rezolvarea problemei nu este uşoară, totuşi, ţinînd seama de faptul că ea este mai demult în atenţia colectivului, fiind inclusă chiar şi în planul de măsuri, este necesar ca perioada de experimentare să fie cu mult mai redusă, iar soluţiile cele mai adecvate cît mai operativ adoptate.

PRIORITĂŢI PE AGENDA '78 Ridicarea întregii activităţi productive din anul 1978 pe o treaptă calitativă superioară presupune, şi în domeniul consumurilor energetice, aplicarea unor măsuri care să permită valorificarea rapidă a tuturor rezervelor interne. Pregătite temeinic încă din 1977, acţiunile desfăşurate în vederea reducerii sistematice a consumurilor de energie electrică şi combustibili vizează cu prioritate :

— stabilirea ştiinţifică, pe principalele agregate consumatoare, dar şi pe întreg combinatul, a unor consumuri energetice raţionale, cît mai economic şi eficient dozate. Pentru aceasta se va trece la elaborarea unor bilanţuri mai complexe, în calculul cărora să se ia mai multe variante de funcţionare a agregatelor, în funcţie de diverse regimuri de viteze, productivităţi şi mărci de oţeluri. Mai mult decît atît. Alături de perfecţionările bilanţurilor existente, întocmite pentru diferite agregate, se resimte nevoia întocmirii unor bilanţuri energetice şi pe ansamblul combinatului, măsură menită să pună la îndemîna specialiştilor, a cadrelor de conducere o imagine globală, unitară a modului în care se cer distribuite şi coordonate eforturile între diferitele sectoare de activitate, în aşa fel încît întreaga producţie să fie realizată cu consumuri energetice cît mai mici ;

— recuperarea restanţelor existente în punerea în funcţiune şi scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectaţi la obiectele de investiţii din cadrul oţelăriei electrice nr. 2, acţiune care prin eliminarea strangulărilor fluxului tehnologic va conduce la economisirea unor însemnate cantităţi de combustibil ;

— prelungirea duratelor de funcţionare a agregatelor şi utilajelor între două porniri, eliminarea opririlor accidentale (ocazii cu care se consumă cantităţi suplimentare de energie), prin perfecţionarea activităţii de întreţinere şi reparare a maşinilor, prin asigurarea la vreme, prin forţe proprii, a pieselor de schimb necesare.

Desigur, acestea nu sînt decît cîteva aspecte din multitudinea preocupărilor existente în combinat la acest început de an. În direcţia economisirii combustibilului şi energiei electrice în cadrul combinatului din Tîrgovişte sînt angajate forţe importante, capabile să contribuie la desfăşurarea activităţii productive cu o eficienţă înaltă.

B. PĂDURE

ECONOMIE NATIONALA

„Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor a devenit o condiție hotărîtoare a progresului economiei noastre. A venit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei României, viitorul întregii economii naționale. Numai realizînd acest mare salt calitativ revoluționar putem transpune în viață obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în acest cincinal"

NICOLAE CEAUȘESCU

EXIGENȚE ALE CINCINALULUI REVOLUȚIEI TEHNICO — ȘTIINȚIFICE

RECONVERTIREA CUCERIRILOR TEHNICII ȘI ȘTIINȚEI ÎN CALITATE

sau implicațiile unei corelații de bază: cercetare — producție

DOCUMENTELE Conferinței Naționale a partidului permit o amplă perspectivă asupra dezvoltării economice a României la întîlnirea deceniilor 7 și 8, perspectivă de justificată mîndrie. Ele ilustrează posibilitatea unei țări cu resurse naturale limitate, lipsită de ceea ce se numește „tradiție industrială", să construiască, într-o perioadă relativ scurtă, o economie modernă, bazată pe afirmarea „energiilor înalte" ale revoluției tehnico-științifice contemporane. Industria noastră a reușit să se înscrie în **viteza ascendentă a progresului tehnic mondial.** Oricare ar fi domeniul care s-ar lua ca exemplu, se pot urmări dovezile materiale ale acestei capacități de asimilare a noului, tradusă în ritmul alert de înnoire a producției și de creștere a productivității muncii. La fel de evidente sînt confirmările privind **diversificarea tehnologiilor și a echipamentelor tehnologice**, fenomen, de asemenea, caracteristic revoluției tehnico-științifice contemporane. Industria constructoare de mașini, desigur ramura cu maximă sensibilitate față de această tendință, constituie exemplul cel mai concludent. Faptul că numai în ultimele două cincinale au fost abordate numeroase tehnici noi de producție, a fost organizată fabricația în direcții cu totul noi pentru orizontul anterior al industriei naționale, ca de exemplu vehiculele grele, utilajele de mare și foarte mare capacitate folosite în lucrările terasiere și de exploatare a minereurilor la zi, mașinile-unelte grele, navele de capacitate limită, tehnica modernă de calcul, sistemele tehnologice conduse cu calculatorul electronic, denotă nu numai diversificarea industriei naționale ci și pătrunderea hotărîtă a acesteia în zonele cele mai caracteristice pentru nivelele de vîrf ale tehnologiei contemporane.

Acestea sînt desigur efectele accentului pus cu consecvență, de-a lungul tuturor orientărilor trasate în ultimii 12 ani de conducerea partidului, pe laturile calitative ale dezvoltării industriale, efectele angajării plenare în construcția industrială a României moderne, a resurselor pe care le oferă omului de azi cele mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei. Aceeași clarviziune în fudamentarea și alegerea obiectivelor atribuie acum, în documentele Conferinței Naționale, rolul **esențial** laturilor de ordin calitativ ale activității economice.

● „Energiile înalte" ale științei ● Progresul tehnic în creștere de viteză ● De la „adaptare" la concepție proprie ● Știința — componentă a politicii dezvoltării.

ESTE ASTĂZI un adevăr necontestat faptul că una din cele mai importante pîrghii pentru efectuarea acestei transformări o constituie activitatea de cercetare și dezvoltare tehnică, crearea unui potențial propriu care să asigure concepția tehnică de bază a proceselor de producție. Nu e departe timpul în care combaterea cu argumente aparent raționale a oricărei tendințe de a „reinventa ceea ce alții au inventat mai de mult" ascundea de fapt lipsa de încredere în posibilitățile de a crea în paralel cu dezvoltarea capacităților de producție și creierul tehnic propriu al acestor capacități. În felul acesta se exclude orice posibilitate de contracarare a acelor teze care, evidențiază dificultățile reale ale transferului de tehnologii în domenii de vîrf, cum sînt sectoarele cele mai dinamice ale industriei constructoare de mașini, justifică în mod „obiectiv" nu numai actualele inegalități în nivelele de repartizare pe harta lumii a acestei industrii, ci și scepticismul în legătură cu posibilitățile unei echilibrări prompte. Aceste dificultăți se rezumă la constatarea că, în general, o tehnologie dintr-o industrie dezvoltată nu poate fi transferată ca atare într-o industrie aflată la un nivel de dezvoltare inferior, fiind necesar ca — pentru fiecare caz în parte — să se conceapă „adaptările" necesare. E ușor de sesizat cercul vicios pe care se bazează acest scepticism : pentru orice transfer de tehnologie e necesară o muncă de concepție, pentru care beneficiarul nu are nici experiența tehnică cerută, nici posibilitatea de a-i controla desfășurarea.

Dezvoltarea din ultimul deceniu a industriei constructoare de mașini din țara noastră oferă numeroase exemple posibilităților de acces la tehnica de vîrf a unei industrii aflată la un moment dat pe o treaptă inferioară. Fără a contesta caracterul obiectiv al greutăților care se opun accesului la progresul tehnic, mai ales în zonele sale de vîrf, succesele din ultimele două cincinale ale industriei românești în domeniile producției de echipamente hidro și termoenergetice, utilaje de transport, construcții de nave, mașini unelte, electronică, tehnică de calcul și altele, prezența competitivă a mașinilor și utilajelor românești, de înalt nivel tehnic, pe piața internațională, demonstrează mijloacele de afirmare a acestor posibilități. În toate aceste cazuri reușita „transferului tehnologic“ a fost determinată nu numai de preluarea unor documentații tehnice din străinătate, nu numai de achiziția și darea în funcțiune a unor mașini-unelte și echipamente tehnologice noi, ci și de desfășurarea unui proces complex de „învățare“, extins pe toată plaja procesului de asimilare, de la concepția funcțională a produsului, pînă la amănuntele metodelor de fabricație folosite. Rezultatele au fost cu atît mai bune cu cît s-a format mai din timp potențialul propriu de cercetare și inginerie tehnologică de specialitate, capabil să efectueze nu numai adaptările necesare, ci și dezvoltarea domeniului respectiv, astfel încît el să acopere într-o concepție sistematică specifică economiei țării noastre, o proporție din ce în ce mai mare a cerințelor dinamice ale acesteia.

Importanța rolului atribuit cercetării și ingineriei tehnologice în creșterea economică a țării reflectă caracterul avansat al concepției politice generale a conducerii partidului nostru în legătură cu cercetarea industrială. Schema de mai jos descrie, prin prisma istoriei mondiale a ultimelor decenii, evoluția poziției statului față de cercetare :

Evoluția poziției statului față de cercetare

Faza 1 Pasivitate totală	*Statul nu se ocupă de cercetare*
Faza 2 Pasivitate interesata	*Statul inițiază, coordonează și finanțează unele cercetări, în special în domenii de interes politic (de exemplu : apărare)*
Faza 3 Participare activă	*Satul inițiază, coordonează și finanțează cercetări în anumite domenii (de exemplu : apărare, transporturi, telecomunicații, descoperiri de resurse naturale)*
Faza 4 Conducere	*Conducerea cercetării devine o latură a politicii de stat*

Este evident că prin includerea planului de cercetare în planul unic de dezvoltare a economiei, prin concentrarea în jurul problematicii majore a industriei a tuturor forțelor de concepție, independent de subordonarea lor administrativă, prin crearea organelor naționale și de ramură avînd în sarcină coordonarea cercetării și îndrumarea acesteia, prin măsurile luate pentru dezvoltarea potențialului propriu de cercetare în strînsă corelație cu creșterea industriei, statul nostru a înscris ferm printre atributele sale conducerea directă a activității de cercetare și inginerie tehnologică, alături de toate celelalte laturi ale activității de producție.

Consecințele acestei poziții a statului față de cercetare se concretizează sub numeroase aspecte. Ne referim în primul rînd la grija pentru dezvoltarea sistemelor de cercetare — inginerie tehnologică de ramură, pentru dimensionarea acestor sisteme în strînsă corelație cu dezvoltarea capacităților de producție. Astfel, în domeniul construcțiilor de mașini, ponderea activităților de cercetare și proiectare tehnologică în raport cu volumul producției industriei deservite a crescut între 1975 și 1977 cu 15 la sută, existînd toate premisele ca indicele de creștere în 1980 față de 1975 să depășească 50 la sută. În același interval ponderea personalului ocupat în cercetare și inginerie tehnologică crește, în intervalele amintite, cu 16 la sută și respectiv 68 la sută. Deși valorile ponderilor respective sînt inferioare indicilor realizați în țările cu nivel ridicat de dezvoltare industrială, trebuie să apreciem că evoluția menționată constituie o bază favorabilă pentru creșterea economică planificată pe următorii ani.

În structurarea sistemelor de cercetare și proiectare ale industriei constructoare de mașini s-a căutat să se îmbine în condiții optime criteriul **concentrării cercetării și ingineriei tehnologice în unități mari**, capabile să coordoneze domenii largi de lucru și să se echipeze cu o bază experimentală și de execuție de prototipuri la nivelul exigențelor contemporane, cu criteriul **apropierii cît mai mari a activității de concepție de întreprinderile în care se desfășoară procesele de producție.** Aceste criterii sînt bine aplicate de exemplu în cazul institutelor de cercetare și proiectare care se ocupă de agregate termoenergetice, situate lîngă fabricile de specialitate cele mai reprezentative așezate în București, de hidroagregate la Reșița, de mașini de ridicat la Timișoara, de utilaj alimentar și tehnica frigului la Cluj-Napoca și altele.

Nu e mai puțin adevărat însă faptul că potențialul de cercetare și proiectare nu este uniform repartizat în toate sectoarele de activitate, că există domenii de mare importanță pentru producția ramurii în care capacitatea de concepție este sub limita unei eficiențe reale. Apreciez că multe din neajunsurile întîmpinate în producția de utilaje tehnologice de proces, pentru industria chimică, metalurgică, de materiale de construcții ș.a. se datoresc faptului că există o rămînere în urmă în dezvoltarea bazelor de cercetare și proiectare pentru utilajele și liniile specifice, precum și faptului că unele capacități de proiectare existente sînt rupte de industria care produce aceste utilaje, fiind subordonate unor institute care au ca principal profil elaborarea proiectelor de investiții ale ministerelor beneficiare. Acționînd pentru crearea unor unități de cercetare și proiectare specializate pentru diferitele categorii de utilaje menționate, situate de preferință în apropierea marilor platforme industriale pe care sînt situate fabricile producătoare și organizate în subordinea acelorași centrale industriale, s-ar putea elimina aceste inegalități, în condițiile unei mai egale repartiții a potențialului de cercetare pe suprafața teritoriului național. Efectul economic al unei astfel de acțiuni va trebui să se reflecte în primul rînd în **adîncirea tipizării și unificării elementelor componente ale acestor instalații**, avînd ca reflex creșterea seriilor de fabricație în industrie și îmbunătățirea calității utilajelor ; în al doilea rînd în **creșterea ponderii utilajelor și instalațiilor complexe proiectate în țară**, cu un nivel superior de echipare cu aparatură electronică, hidraulică, tehnică de calcul fabricată în țară, în creșterea rapidă a valorii per kg a utilajelor tehnologice produse în țară pentru nevoi interne și pentru export.

Urmărind optimizarea în perspectivă a dimensiunilor și structurii acestei importante forțe de producție care este cercetarea și ingineria tehnologică, pare justificată cerința de a crea instrumentul normativ necesar în acest scop. În acest sens în cadrul institutului nostru central a fost inițiat un studiu de **model**, în cadrul căruia se ține seama de cerința legăturii directe dintre creșterea potențialului de cercetare și proiectare și creșterea producției industriale, în condițiile specializării cît mai avansate și concentrării activității de concepție, în strînsă apropiere de întreprinderile deservite.

dr. ing. Ion CRIȘAN

director general al Institutului central de cercetări și inginerie tehnologică pentru industria construcțiilor de mașini

În numărul viitor : Concepția de sistem în tehnologie.

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

CONCENTRAREA ȘI SPECIALIZAREA PRODUCȚIEI POMICOLE

ÎN RAPORTUL prezentat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la recenta Conferință Națională a P.C.R., între problemele fundamentale ale dezvoltării economico-sociale în următorii ani ai prezentului cincinal, s-au pus noi jaloane — cantitativ și calitativ superioare — și dezvoltării agriculturii românești. Pe fondul unor orientări și măsuri capabile să asigure o dezvoltare intensivă, cu înalt randament a întregii agriculturi, o atenție deosebită se acordă și pomiculturii, esențială în această etapă fiind îndeplinirea cerințelor și sarcinilor prevăzute în programul special de dezvoltare a acestui sector agricol. Fundamentat și structurat științific, avînd drept scop creșterea substanțială a producției de fructe și a calității lor, acest program are în vedere valorificarea completă a condițiilor și resurselor specifice existente, realizarea de noi investiții cu eficiență ridicată, precum și introducerea a noi forme de organizare a producției pomicole, capabile să genereze parametri superiori de concentrare și specializare, implicit de eficiență economică sporită.

Atît în ce privește condițiile naturale existente, tradiția și experiența în timp, cît și prin rezultatele concrete obținute, mereu ascendente, **județul Dîmbovița reprezintă unul dintre cele mai importante bazine pomicole ale țării.** Caracteristicile fizico-geografice și cele chimico-pedologice ale solului sînt dintre cele mai propice pentru o dezvoltare și mai intensă a acestui sector agricol în cadrul județului.

În anul 1977, pomicultura se practica în județul Dîmbovița pe 16,5 mii hectare (7,2% din suprafața agricolă), situîndu-se pe locul trei în cadrul categoriilor de folosință, după arabil (68,5%) și pășuni naturale (17,2%). Producția totală de fructe a județului a fost în 1976 de 51 740 tone, în care merele dețineau o pondere de 47%, prunele 37%, perele 10% și celelalte specii 6%. Această producție s-a obținut de la un număr de 3 252 mii pomi, a căror structură pe specii era următoarea : 33% meri, 52% pruni, 6,3% peri și peste 8% alte specii.

Valorificare încă incompletă a resurselor existente

O IMAGINE sintetic-cuprinzătoare asupra dezvoltării pomiculturii din județ ne-o oferă indicatorii privitori la concentrarea (extensivă și intensivă) a sectorului pomicol pe categorii de unități agricole (tabelul nr. 1). Se observă că gospodăriile populației dețin ponderea principală atît la suprafața pomicolă și numărul de pomi, cît și în ce privește producția totală de fructe ; la o distanță apreciabilă — prin prisma acelorași indicatori — se clasează, în ordine, sectorul agriculturii de stat și sectorul cooperatist.

Dacă aceasta este ierarhia celor trei categorii de unități agricole prin prisma laturii **extensive** a concentrării producției de fructe, situația apare schimbată atunci cînd analizăm latura **intensivă** a acestei concentrări (numărul de pomi la hectar, producția medie la hectar și pe pom), în sensul că **sectorul agriculturii de stat are rezultatele cele mai bune,** fiind urmat de gospodăriile populației și cooperativele agricole.

Dat fiind că rezultatele sectorului agriculturii de stat sînt hotărîtor influențate de rezultatele cu totul deosebite ale Stațiunii de cercetări pomicole Voinești (producție medie de 42 kg pe pom și 21 tone la hectar, densitate de peste 500 pomi la hectar etc.), putem conchide că și în întreprinderile agricole de stat, ca și în cooperativele agricole de producție există posibilități și rezerve ce sînt departe de a fi deplin valorificate pe linia unei creșteri și dezvoltări mai intense a producției pomicole.

Tabelul nr. 1

	U/M	Total județ	Sectorul de stat	Sectorul C.A.P.	Gospodăriile populației
Suprafața pomicolă	%	100,0	13,3	23,0	63,7
Număr de pomi	%	100,0	10,7	21,1	68,2
Producția de fructe	%	100,0	23,3	19,5	57,0
Densitatea pomilor	buc/ha	197	159	181	211
Producția medie la hectar	kg	3138	5536	2664	2809
Producția medie pe pom	kg	16	35	15	13

În principal, rezultatele mediocre sau chiar slabe obținute de unele unități agricole ale sectorului socialist se pot explica, pe de o parte, prin procentul mare al golurilor din livezi (26% la I.A.S.-uri și 37% la C.A.P.-uri), iar pe de altă parte prin ponderea ridicată a suprafețelor de livezi pe rod ce sînt în declin (36%, respectiv 34%). Avînd în vedere condițiile existente în aceste sectoare și mai ales importanța lor în asigurarea fondului de stat de fructe, se impune luarea unor măsuri de importanță majoră, cum ar fi : **lichidarea cît mai rapidă a plantațiilor îmbătrînite**, trecute de limita normală și eficientă „de serviciu", **înființarea altora noi în sistem intensiv sau superintensiv, completarea golurilor** existente în livezi, **modernizarea livezilor aflate pe rod,** în măsura în care acest lucru este posibil.

Tabelul nr. 2

Din total specii (%) :	măr	păr	prun	alte specii
Total sectoare	27,0	6,5	63,0	3,5
din care :				
— sectorul de stat	45,0	8,7	41,0	5,3
— sectorul C.A.P.	30,0	4,1	65,0	0,9
— gospodăriile populației	18,3	6,1	62,2	13,6

În sectorul gospodăriilor populației, deși densitatea pomilor este cea mai ridicată, totuși producția medie la hectar este sub cea pe județ, ca urmare a producțiilor foarte scăzute ce se obțin în medie pe pom. O primă cauză a acestor rezultate slabe o constituie structura necorespunzătoare pe specii a actualului patrimoniu pomicol (tabelul nr. 2), preponderența avînd-o prunul, care în mod normal dă rezultatele cele mai slabe ca producție medie pe pom și pe hectar. De asemenea, mai trebuie menționate și alte cauze, cum sînt : existența unor livezi pe terenuri în pantă și accidentate, ce împiedică aplicarea corespunzătoare a unor lucrări agrotehnice ; plantații neuniforme, cu multe goluri, sau îmbătrînite prematur din cauza lipsei de întreținere; aplicarea sporadică a îngrășămintelor ; insuficienta organizare a combaterii dăunătorilor etc.

Obiectivul central : concentrarea și specializarea

LA ÎNCEPUTUL ANULUI 1976, producția pomicolă din sectorul socialist al județului era organizată în 19 ferme specializate (cu 227 ha în medie pe fermă) și 6 ferme mixte (cu 116 ha în medie pe fermă) ; din totalul fermelor specializate, 8 erau în sectorul de stat și 11 în cooperative, iar dintre fermele mixte, 2 se găseau în sectorul de stat și 4 în cooperative. Foarte semnificativă pe linia gradului de concentrare a producției pomicole ne apare gruparea unităților agricole după mărimea suprafețelor de livezi ce le dețin : 32 unități aveau suprafețe cu pomi de pînă la 50 hectare, 6 unități — între 51 și 100 hectare, 4 unități — între 101 și 200 hectare, 4 unități — între 201 și 500 hectare și 3 unități aveau fiecare peste 500 hectare cu pomi. Din totalul suprafeței pomicole, 94% sînt plantații clasice și 6% sînt livezi intensive și superintensive, înființate în ultimul deceniu. Peste 70% din pomi sînt cultivați în masiv și 30% sînt pomi răzleți.

Premisele unui salt calitativ deosebit pe linia modernizării și dezvoltării pomiculturii în județul Dîmbovița au fost puse prin **elaborarea și adoptarea programului județean (1976—1980) de dezvoltare a acestei ramuri.** Obiectivul central al acestui program constînd în concentrarea și specializarea producției de fructe, prima acțiune întreprinsă a fost **zonarea pomiculturii în bazinele și centrele consacrate,** cu cele mai bune condiții de climă și sol, acolo unde pomicultura are o lungă și bogată tradiție. Avîndu-se în vedere noua concepție de organizare a livezilor, potrivit căreia, pentru introducerea și generalizarea tehnologiilor moderne, trebuie să se pună un accent deosebit pe cultura intensivă și superintensivă a pomilor, programul județean de dezvoltare a pomiculturii cuprinde o serie de obiective prioritare, realizarea acestora fiind menită să contribuie în mod substanțial la o dezvoltare calitativ superioară a acestui sector de producție agricolă.

● Un prim obiectiv al programului special îl constituie **modernizarea prin îndesire** a 2 100 hectare de livadă, din care 700 ha în unități de stat, 900 ha în cooperative și 500 ha la gospodăriile populației. Paralel cu îndesirea pomilor sînt prevăzute lucrări de asigurarea apei pentru stropit, amenajări de drumuri și terasări, combaterea eroziunii solului, împrejmuirea plantațiilor etc.

● Tot în acest cincinal sînt prevăzute **înființări de noi plantații** pe o suprafață de 2 140 hectare, din care 1 140 ha în unități socialiste (400 ha în sectorul de stat și 740 ha în cooperativele agricole) și 1 000 hectare în gospodăriile populației. Noile plantații, a căror dispunere în spațiu este stabilită în fiecare unitate pînă la nivel de parcelă topografică, vor fi în bazinele și centrele pomicole consacrate, pe terenuri mecanizabile, în masive mari de pomi. În gospodăriile populației, mai ales cele din zona necooperativizată, se vor înființa plantații de tip superintensiv în jurul gospodăriilor din vatra satelor. Pe terenurile situate în afara perimetrelor vetrei de sat se vor înființa plantații prin asociere între țăranii individuali, plantații care să permită extinderea mecanizării și aplicarea de noi tehnologii, productive și eficiente.

● Pentru **asigurarea necesarului de material săditor pomicol** s-a extins pepiniera de la Stațiunea Voinești și urmează să se înființeze (la C.A.P. Mănești) o nouă pepinieră, temporară, cu un cîmp de formare de 10 ha — sub directa îndrumare a Stațiunii pomicole Voinești.

● Programul mai prevede **amenajarea unor drumuri de exploatare în plantații** pe aproape 200 ha, **alimentări cu apă pentru stropit** pentru 2 100 ha (900 ha la I.A.S.-uri și 1 200 ha la C.A.P.-uri) și **extinderea irigațiilor în plantații superintensive** pe încă 430 ha (50 ha la I.A.S.-uri și 380 ha la C.A.P.-uri). De asemenea, se mai prevede construirea unui siloz cu o capacitate de 10 mii tone fructe, care va fi amplasat în zona comunei Dragomirești.

O deosebită atenție se acordă **îmbunătățirii în perspectivă a structurii speciilor,** crescînd moderat (+4%) ponderea mărului și părului, reducîndu-se substanțial (—20%) ponderea prunului, concomitent cu creșterea mai accentuată (+16%) a ponderii celorlalte specii (cireși, vișini, piersici etc). La toate speciile se are în vedere promovarea soiurilor celor mai productive, care asigură fructe cu calități nutritiv-gustative superioare.

În primii doi ani ai cincinalului, cea mai mare parte a acțiunilor prevăzute în programul județean de dezvoltare a pomiculturii au fost îndeplinite total sau parțial, iar cîteva încă nu au demarat. Astfel, atît planul de noi plantări cît și cel de modernizare prin îndesire s-au realizat integral, existînd condiții ca ele să fie îndeplinite și în următorii ani. În schimb, s-au înregistrat rămîneri în urmă în ce privește executarea alimentărilor cu apă (ca urmare a faptului că nu au putut fi contractate la timp lucrările cu o unitate specializată), a drumurilor de acces în plantații (datorită lipsei utilajelor necesare) și amenajările pentru irigații (deoarece nu se înființaseră încă plantațiile superintensive pe care se vor introduce irigații).

Această situație impune concluzia că trebuie acționat cu mai multă hotărîre pe linia înfăptuirii integrale a prevederilor programului de dezvoltare a pomiculturii în județul Dîmbovița, astfel ca investițiile făcute și banii cheltuiți să-și dobîndească eficiența deplină, exprimată în sporirea producției de fructe și a livrărilor la fondul de stat. Un rol deosebit în această privință revine organelor agricole județene, care au datoria de a impulsiona și sprijini pe toate căile (material, organizatoric, cu specialiști) îndeplinirea tuturor obiectivelor din program.

prof. univ. Bujor MĂNESCU
asist. univ. Victor MANOLE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Noile suprafețe agricole ce se vor iriga în 1978

CONFORM SARCINILOR stabilite prin planul național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1978, agricultura românească își va spori suprafața irigată cu încă 289,8 mii hectare, din care 244,7 mii ha fac parte din sistemele mari de irigații. 72% (aproximativ 176 mii ha) din noile suprafețe irigate în sisteme mari vor trebui să intre în funcțiune pînă la sfîrșitul lunii mai, iar restul de 68,8 mii hectare în a doua parte a anului, pînă la 31 decembrie. De adăugat că tot în această primăvară trebuie testate și finisate lucrările de irigații pe o suprafață de aproape 69 mii hectare, restante din planul pe anul trecut.

Ținînd seama de stadiul actual al lucrărilor este necesar să se ia toate măsurile, să se mobilizeze toate forțele și factorii implicați pentru a îndeplini sarcinile prevăzute. Așa cum arată graficul alăturat, dacă în ce privește sistemul Nedeia-Măceșu (jud. Dolj) darea în exploatare la timp nu comportă probleme deosebite, în schimb în cazul altor sisteme mari preliminările pentru 31 V variază între 80—85% (terasa Hîrșova, Ialomița — Călmățui) sau chiar cu procente mai scăzute (Pecineaga — Turcoaia și Insula Mare a Brăilei).

Cauzele care generează asemenea situații se grupează astfel : nelivrarea la timp și în cantități suficiente a unor materiale de primă importanță (tuburi precomprimate, conducte din P.V.C., ciment ș.a.), întîrzieri în livrarea unor utilaje tehnologice principale (stații de pompare plutitoare).

Printr-o mai accentuată mobilizare — atît a titularilor de lucrări de irigații, cît și a furnizorilor de materiale și utilaje tehnologice — încă din primele zile ale anului, prin descoperirea și valorificarea de noi rezerve pentru accelerarea ritmului de lucru pe șantiere, punerile în funcțiune vor trebui astfel realizate încît să permită aportul irigațiilor încă la culturile din acest an.

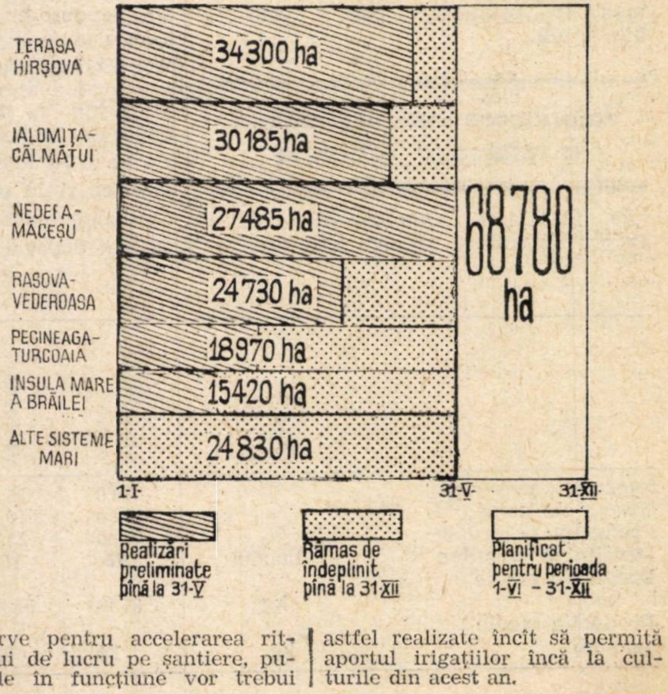

CITITORII AU CUVÎNTUL

Accelerare prin simplificare

INSTRUCȚIUNILE nr. 1/1973 ale Băncii de Investiții prevăd întocmirea programelor de lucru anuale, repartizarea volumului de executat trimestrial și lunar, înscrierea operațiunilor pe elementele materiale, manoperă, utilaj, sarcini ale subantreprenorilor etc. Programele de lucru trimestriale și lunare comportă un volum mare de muncă pentru tehnicieni, ingineri și economiști, dar un volum și mai mare este cerut de completarea situațiilor de plată lunare și trimestriale (analitic pentru fiecare investiție, pe elemente etc.), care cuprind realizările. Acesta este un domeniu unde se pot aduce simplificări.

După părerea noastră, în baza programului trimestrial, decontarea lunară pe bază de situație de plată poate fi înlocuită prin „decontarea planificată", cu drept de refuz, în raport de stadiul fizic de la finele lunii. Dările de seamă (raportările) lunare ar urma să se facă la nivelul plăților planificate (efectuate) similar lucrărilor ce se decontează la preț ferm.

Sistemul de „decontare planificată" propus ar contribui la folosirea în producție a numeroase cadre tehnice-inginerești care sînt ocupate, în prezent, cu întocmirea situațiilor de plată lunare. În cadrul unui trust cu valoare de plan de 600 milioane lei, de pildă, se întocmesc circa 120 de situații de plată lunare, taloane care cuprind minimum 10 sau maximum 100 de pagini. Avînd datele primare, întocmirea unei pagini de situație de plată necesită o oră pentru un tehnician sau inginer, cu mijloacele moderne de calcul. Aceasta înseamnă circa 15 ingineri-tehnicieni ocupați lunar efectiv la acest trust numai pentru astfel de lucrări.

Gheorghe P. LĂZANU
contabil șef
în Trustul de construcții Cluj-Napoca

Mijloace fixe

ESTE NORMAL ca un mijloc fix, fie el un panou electric de comandă sau măsură, fie o bandă transportoare să intre în reparații sau revizii. Cu această ocazie sînt, de cele mai multe ori, necesare înlocuiri de piese sau aparate și chiar de motoare electrice. De cele mai multe ori aceste piese, aparate sau motoare au o valoare de inventar mai mare de 500 de lei și sînt considerate și ele mijloace fixe.

Deoarece aceste piese și aparate sînt integrate într-un alt mijloc fix, ele fiind numai un angrenaj în funcționarea acestuia, socot că valoarea lor trebuie să fie inclusă în valoarea mijlocului fix. În această situație, evident, ele să fie considerate piese de schimb.

Virgiliu EPURE
tehnician energetic
Slănic — Prahova

Programe școlare

FORMAREA, prin diferite cursuri de perfecționare, a unor specialiști în studiul muncii și în ergonomie a avut ca efect, într-o serie de întreprinderi, intensificarea preocupărilor în aceste domenii, cu efecte favorabile directe în ce privește randamentul în muncă și sănătatea muncitorilor.

Inexplicabil însă, astfel de teme sînt prea puțin sau deloc tratate în școlile profesionale și liceele industriale, iar în atelierele-școală nu se procedează la aplicații concrete, lipsindu-i astfel pe elevi — viitori muncitori — de cunoștințe elementare, indispensabile practicării în condiții moderne a meseriilor pentru care se pregătesc.

Cred că ar fi util, de aceea, ca Ministerul Educației și Învățămîntului să procedeze de urgență la :

— includerea problemelor de studiul muncii și ergonomie în programele școlare și în manuale ;

— instruirea în aceste domenii, prin reciclare, a profesorilor care predau cursul de „organizarea producției".

Spiridon IONESCU
Combinatul de prelucrare a lemnului
Rîmnicu Vîlcea

Mistreții

ÎN COOPERATIVA NOASTRĂ prezența mistreților a devenit păgubitoare. Aceștia distrug o bună parte din culturi și chiar din terenul agricol. Soluția acestei situații nu poate consta, desigur, în împrejmuirea terenului cooperativei, care are o suprafață agricolă de aproape 3 000 ha. Este de înțeles, de asemenea, că nu se poate renunța la protejarea vînatului.

Credem că soluția care se impune este aceea ca organele ocoalelor silvice din județul nostru să ia măsuri pentru hrana animalelor sălbatice, așa cum se procedează în alte județe.

Ilariu BÎRSAN
președintele C.A.P. Aita Seacă
județul Covasna

ECOURI

Economie de energie

CRITICA din articolul „Economisirea energiei și combustibilului — problemă de interes național, publicat în „R.E." nr. 46/1977, referitoare la depășirea energiei electrice absorbită din sistem, este justă. Această depășire se datorește faptului că noi nu am reușit să introducem la timp în funcțiune un turbogenerator. Situația a fost pînă la urmă remediată, astfel că în ultimele luni ale anului trecut am solicitat din sistemul energetic național mai puțină energie electrică față de cota repartizată. Totodată, noi am luat și măsuri de urmărire și realizare întocmai a planurilor întocmite pentru obținerea de economii atît la energie electrică, cît și la combustibili.

ing. N. BARBU
directorul Combinatului
de celuloză și hîrtie „Letea"-Bacău

*

Analizînd situația privind consumul de energie electrică, am trecut la reorganizarea activității comisiilor pentru gospodărirea energiei și combustibililor din fiecare secție de producție. În același timp, în fiecare loc de muncă a fost numit un responsabil pe linia folosirii raționale și reducerii consumurilor de energie și combustibil. În urma apariției articolului din „Revista economică" s-au luat măsuri pentru prelucrarea, în fiecare colectiv de muncă, a importanței și scopului acțiunii de economisire a energiei și combustibililor.

Un colectiv format de specialiști energeticieni și tehnologi a întocmit un plan de măsuri vizînd, în mod deosebit, folosirea rațională a iluminatului artificial, eliminarea mersului în gol sau a subîncărcării utilajelor, izolarea conductelor termice etc. Toate aceste acțiuni au avut ca rezultat imediat faptul că în lunile noiembrie și decembrie ale anului trecut întreprinderea noastră s-a încadrat în repartiția de energie și combustibil.

ing. Nicolae BĂRBULESCU
director adjunct tehnic
I.I.S. „Țesătura"-Iași

*

Aspectele negative semnalate în „Revista economică" au fost dezbătute cu colectivele de oameni ai muncii din cadrul întreprinderii noastre în vederea creării unei opinii de masă împotriva risipei de energie. Pe linia utilizării raționale a energiei în fiecare sector de muncă, am stabilit responsabili energetici care au sarcina de a interveni operativ în cazul în care constată abateri în această direcție.

Informăm redacția că, în cadrul întreprinderii noastre, sînt în curs de realizare o serie de lucrări prevăzute în programul de măsuri privind economisirea de energie. Articolul apărut în „R.E." a constituit un stimulent în rîndul colectivului nostru de muncă, în activitatea de economisire a energiei și combustibililor.

ing. Nicolae POPA
director tehnic
I.I.S. „Electronica"-București

Constructorii din C.A.P.

ÎN LEGĂTURĂ cu nota cu titlul de mai sus apărută în nr. 36/1977 al „R.E." arătam că cooperatorii care lucrează în activitățile de producție industrială, de construcții și prestări de servicii pot fi retribuiți, în condițiile art. 189 din Legea nr. 57/1974, pe baza rețelelor tarifare din unitățile de stat sau ale industriei locale, de profil și complexitate similare.

Pentru construcțiile din cadrul cooperativelor agricole de producție prevăzute și aprobate prin planurile anuale ale acestora, materialele de construcții se asigură pe bază de repartiții de către direcțiile, generale pentru agricultură și industrie alimentară. Lucrările efectuate pentru cooperatori sau alți beneficiari, persoane fizice sau juridice, se realizează ca prestări de servicii, beneficiarii respectivi avînd sarcina să asigure materialele de bază.

Pentru acoperirea necesarului de muncitori calificați în meserii cu profil neagricol, în afara pregătirii prin rețeaua școlilor profesionale, calificarea acestora se poate organiza la locul de muncă, în atelierele unităților agricole cooperatiste sau de stat, dotate corespunzător și încadrate cu specialiști avînd o înaltă pregătire profesională. Cursurile de calificare în meserii cu profil neagricol vor fi organizate în funcție de durata stabilită în nomenclatorul meseriilor, specialităților și funcțiilor și de cuantumul de cunoștințe teoretice și practice cuprinse în planurile de învățămînt și programele școlare. Cei care urmează cursurile de calificare în meserii cu profil neagricol, primesc certificat de muncitor calificat pe baza susținerii examenului de absolvire a acestor cursuri.

Gh. DĂNĂILĂ
șef sector în U.N.C.A.P.

Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii pentru generalizarea experienței înaintate

REZULTATELE UNITĂȚILOR MODEL, BUN COMUN ȘI STIMUL PENTRU ÎNTREAGA RAMURĂ

PREOCUPĂRI mai vechi au oferit, la Centrala de prelucrare a lemnului, un cadru propice pentru desfășurarea acțiunii de transformare, pînă în 1980, a trei unități — cele din Comănești, Rîmnicu Vîlcea și Vaslui — în întreprinderi-model sub raportul creșterii suplimentare a productivității muncii, ca și pentru reproducerea diferitelor elemente ale acestor modele la scara întregii subramuri. Am putea caracteriza ceea ce s-a întreprins și ceea ce se preconizează, ca reprezentînd înscrierea fermă pe linia trecerii de la acumulări cantitative la un salt calitativ în dinamica productivității; *de la rezolvări dispersate și limitate, la o abordare de ansamblu a problemei — obiectivul propus fiind ca în aceste unități, la acest indicator, să se atingă nivelul din țări cu tradiție și reputație în industria lemnului, contribuție la amplul proces ce urmează ca în decurs de opt ani să aducă România în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie. Studierea componentelor dinamicii unui asemenea proces, ca și experiențele concrete care permit realizarea saltului de la cantitate la calitate prezintă un interes cu totul deosebit în etapa actuală.*

Un etalon adevărat: compararea cu realizările de vîrf

UNII profesori de modă veche nu acordau niciodată nota maximă, păstrată pentru ipotetica revelație — un elev care să știe mai mult, în materia respectivă, decît magistrul său. Exagerările se pot, însă, produce în ambele sensuri. Uneori în cadrul întrecerii socialiste au fost încununate cu lauri de fruntaș nu numai rezultate realmente de excepție, ci și realizări „mai bune", ce reprezentau o diferențiere modestă față de medie, găsindu-și deplina justificare mai degrabă într-un anumit concurs de împrejurări și nu întotdeauna avînd la bază succese „de marcă" rezultate dintr-un efort concentrat, bine organizat și direcționat.

Ce spune faptul că un anume combinat de prelucrare a lemnului are cea mai mare productivitate valorică din toate unitățile sectorului ? Poate că o datorează unei anumite structuri a producției, în care predomină sortimente cu valoare ridicată, chiar dacă realizarea lor comportă multă muncă manuală, execută, de pildă, mobilă de artă.

Sînt cîțiva ani de cînd, simțind nevoia unei mai corecte cuantificări și departajări a rezultatelor obținute de diferitele unități, capabilă să sugereze și să localizeze existența rezervelor, consiliul oamenilor muncii din centrala menționată a introdus, pe baza unei metodologii proprii, urmărirea productivității muncii în expresie fizică.

Pentru 16 produse principale, care se regăsesc cu pondere mare în programul de fabricație al mai multor întreprinderi, se stabilesc indicatori orientativi de plan — la un nivel mobilizator — și se calculează trimestrial rezultatele, exprimate în **consumul de muncă utilizat pentru obținerea unei unități de produs.***) Volumul de muncă luat în considerare include — pentru muncitorii direct productivi — toate operațiile și lucrările efectuate, de la depozitul de materii

Productivitatea fizică a muncii

Produsul	U/M	Întreprinderile centralei Întrep. model*) Real. prelim. 1977	 Prevederi 1980	 Într. cu tehnol. simil. Prelim. 1977	 Medie pe sector Prelim. 1977	În întreprinderi de vîrf din țări dezvoltate**)
Plăci din particule aglomerate (PAL)*	ore-om/t	4,4	3,6— 3,8	7,0—8,5	6,9	4— 5
Plăci fibrolemnoase (PFL)	„	5,1	3,8— 4,0	5,3— 5,7	6,2	3— 4
Placaje	ore-om/mc	40	30	41 —43	41,5	30—36
Furnire estetice	ore-om 1 000 mp	26,5	20 —21	27 —30	28,5	24—25
Mobilă corp modernă	ore-om 1 000 lei VPG	10,5	6,2	11 —13	12,1	...
Mobilă stil rustic și colonial	„	13	8,0	15 —17	17,0	...
Mobilă tapițată	„	8,7	5,1	8 —10	9,0	...

*) **C.P.L. Comănești** (PAL, PFL), **C.P.L. Rîmnicu Vîlcea** (placaje, furnire estetice), **I.P.L. Vaslui** (mobilă).
**) Cu tehnologii și materii prime similare. Date din ultimii ani.

---

*) Se ține seama și de necesarul de muncă diferit de la un sortiment la altul al aceluiași produs. De pildă, la P.A.L. și P.F.L. se aplică, în funcție de grosimea plăcilor, coeficienți de echivalare. Pentru mobilă, dată fiind diversitatea foarte mare, pînă în prezent indicatorul se exprimă în ore-om de manoperă la 1 000 de lei valoare a producției globale; se studiază însă introducerea unui echivalent fizic, luînd ca bază o garnitură-etalon și aplicîndu-se coeficienți de corecție după gradul de dificultate al fiecărui tip și model de mobilier.

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI COMĂNEŞTI

Studiile de modernizare a fabricilor de PAL fi P.F.L. din cadrul combinatului au pornit de la **analiza critică a fiecărei operaţii în parte.** Pentru PAL, această analiză s-a făcut în comparaţie cu o fabrică din R.F.G., similară în ce priveşte capacitatea şi tehnologia, dar care lucra cu efective mult reduse ; **într-o primă fază de aplicare a măsurilor stabilite, sporul de productivitate a echivalat cu o economie relativă de personal de aproape 30%.** La acelaşi produs, o serie de îmbunătăţiri tehnologice în curs de pregătire — printre care introducerea unei antepresе, ce va reduce ciclul de presare — va mări capacitatea de producţie, în 1080, cu o cincime, fără a solicita personal suplimentar.

COMBINATUL DE PRELUCRARE A LEMNULUI RÎMNICU VÎLCEA

Cincinalul trecut şi ultimii doi ani au marcat o evoluţie constant pozitivă a consumului de manoperă :

	1971	1975	1976	1977
furnire (ore-om / 1000 mp.)	33,3	28,2	26,9	26,5
placaje (ore-om / mc)	46,7	46,0	44,6	40,0

Cu toate că se menţine încă un volum important de muncă manuală (la placaje, de pildă — circa 35% din totalul manoperei prestate), posibilităţile de a mări în continuare productivitatea în cadrul actualei dotări şi tehnologii se apropiau de epuizare. De aceea, s-a solicitat concursul Institutului de cercetări şi proiectări pentru industria lemnului care, în colaborare cu combinatul, a elaborat un **studiu tehnico-economic bazat pe proiecte de inginerie tehnologică**, stabilindu-se pentru perioada pînă în 1980 : tehnologiile noi ce vor fi introduse, instalaţiile şi utilajele corespunzătoare ce trebuie asigurate (şi care se realizează exclusiv prin autodotare), încadrarea lor în fluxul tehnologic existent. La faza de secţionare şi cojire a buştenilor s-a trecut, **de la instalaţii şi utilaje independente, la agregarea acestora într-un sistem de flux continuu,** dotat cu transportare adecvate, eliminîndu-se aşteptările materiei prime în locuri de depozitare. La procesul de tratare termică a buştenilor au fost automatizate programarea şi reglarea parametrilor variabili. Au fost realizate şi sînt în curs de introducere o serie de mecanizări şi automatizări, paletizarea transporturilor interioare, valorificarea furnirelor estetice de dimensiuni reduse şi a deşeurilor ; s-a extins îmbinarea furnirelor cu ajutorul maşinilor cu fir fuzibil — procedeu care, pînă în trimestrul III a.c., va fi generalizat în întregul sector.

ÎNTREPRINDEREA DE PRELUCRARE A LEMNULUI VASLUI

Anul trecut, faţă de 1976, producţia globală a crescut :

— la 1000 lei fonduri fixe — de la 1429 la 1719 lei ;

— pe mp. de suprafaţă construită — de la 11 442 la 15 129 lei.

Saltul ilustrat de aceste cifre şi care se reflectă şi în creşterea productivităţii muncii, are la bază, în principal : **reamplasarea unor utilaje în fluxul tehnologic.** pentru încadrarea optimă în zona de deservire şi eliminarea întoarcerilor ; mecanizarea, paletizarea şi containerizarea transportului intern ; **specializarea pe tipodimensiuni a liniilor de montaj** şi dotarea lor cu prese de înaltă productivitate ; asimilarea unor **tehnologii noi de finisare** şi mecanizarea integrală a operaţiilor de lăcuire ; introducerea de materiale noi pentru tapiţerie. **Extinderea cooperării cu alte întreprinderi** a permis ca o serie de subansamble şi semifabricate să fie procurate de la unităţi unde ele se produc în serie mare, cu o mecanizare avansată.

---

prime (exclusiv descărcarea) pînă la depozitul sau magazia de produse finite (exclusiv încărcarea) ; de asemenea, sînt cuprinse şi orele prestate efectiv de muncitorii avînd meserii caracterizate ca auxiliare, dar care lucrează pentru producţia de bază — şi anume, acele operaţii care deservesc procesul de fabricaţie al produsului respectiv (conducători de autostivuitoare şi de electrocare, macaragii, operatori la tablourile de comandă etc.). Deci, criteriul este nu poziţia în lista de funcţiuni, ci **destinaţia muncii prestate.** Pentru a se evidenţia influenţa muncii efectiv auxiliare, separat se calculează şi productivitatea fizică raportată la totalul muncitorilor.

În fiecare trimestru, centrala difuzează unităţilor un buletin cuprinzînd tabele cu **productivităţile realizate pe produse şi unităţi, comparate cu planul orientativ, cu rezultatele din trimestrele anterioare şi din anii precedenţi,** ceea ce oferă o imagine sinoptică a evoluţiei pe fiecare întreprindere şi pe întregul sector. Într-o rubrică separată se evidenţiază, pentru fiecare unitate, numărul de muncitori în plus ce corespunde diferenţei faţă de realizările cele mai bune, obţinute de întreprinderi reprezentative sub acest aspect ale centralei — ca o indicaţie cantitativă în raţionalizarea personalului. Iar pentru a oferi un etalon obiectiv în aprecierea stadiului atins, ultima rubrică a fiecărui tabel pe produs indică — pe baza unor date recente, culese din deplasări ale specialiştilor centralei şi fabricilor, din materiale documentare — **productivitatea, pentru tehnologii similare sau mai bune, înregistrată în unităţi de vîrf ale industriei lemnului din ţări dezvoltate economic.**

Consiliile oamenilor muncii din întreprinderi şi cel al centralei utilizează aceste situaţii comparative în orientarea deciziilor, acţionînd prioritar pentru creşterea productivităţii la produsele unde acest indicator este deficitar.

După cum evidenţiază tabelul, **cele 3 întreprinderi-model ale centralei deţin de pe acum un avans în cadrul sectoarelor respective,** iar programele elaborate pe perioada 1978—1980 fundamentează — prin măsuri în cadrul cărora progresul tehnic deţine o pondere de 70—75% a efectelor, iar perfecţionarea organizării producţiei şi a muncii de 20% — creşteri de productivitate care le vor aduce la nivelul actual din ţări în care industria lemnului este deosebit de avansată (R.F.G., S.U.A., Suedia, Finlanda, U.R.S.S., Spania, Franţa ş.a.).

Transferul organizat al elementelor de progres

LA INTERVALE de cîteva luni, centrala editează un caiet selectiv în care întreprinderile prezintă cele mai reuşite studii şi proiecte de organizare a producţiei şi a muncii, indicînd sursa şi volumul fondurilor folosite pentru aplicarea lor şi eficienţa economică obţinută. Fişele din caiete oferă o paletă foarte largă de realizări — de la lucrări de mecanizare şi automatizare pînă la perfecţionări tehnologice, de la introducerea de materiale noi pînă la organizarea locurilor de muncă, de la ergonomie pînă la informatică. În concepţia consiliului oamenilor muncii, această modalitate de transmitere a experienţei pozitive nu se limitează la simpla informare documentară. Li se recomandă conducerilor colective din unităţi să organizeze consultarea caietelor selective de către şefii de secţii şi compartimente, de către cadrele de concepţie şi de execuţie ; să adapteze şi aplice cît mai multe din proiectele prezentate. Unităţile interesate în preluarea unei soluţii sînt îndemnate să trimită la faţa locului cadre competente ; să solicite unităţilor elaboratoare (care sînt obligate să pună la dispoziţie) date privind regimul de lucru, parametrii de funcţionare, schiţe de amplasare, fişe tehnologice, desene de execuţie, detalii tehnice ş.a. ; să perfecţioneze în continuare studiile şi proiectele respective, în vederea obţinerii unei eficienţe tehnice şi economice tot mai înalte.

Acţiunea „unităţi-model“ a ridicat pe o nouă treaptă această practică. S-a pornit de la ideea ca, **paralel cu sprijinirea celor 3 întreprinderi în elaborarea şi implementarea măsurilor care să le propulseze la nivelul parametrilor reali-**

Dorin CONSTANTINESCU

(Continuare în pag. 32)

OM-TEHNICĂ-MEDIU

ALIMENTAŢIA ŞI AGRICULTURA VIITORULUI (II)

OMUL, FACTORUL HOTĂRÎTOR

Dacă privim evoluţia structurii populaţiei mondiale în decursul secolului nostru desprindem tendinţa de scădere continuă a ponderii populaţiei agricole. Aceasta este determinată de dezvoltarea impetuoasă a industriei, care a schimbat locul agriculturii în diviziunea socială a muncii. Aceste tendinţe s-au manifestat la început cu pregnanţă în ţările care actualmente sînt dezvoltate din punct de vedere economic, dar ele îşi croiesc drum şi în ţările în curs de dezvoltare care au păşit pe drumul industrializării.

Dacă, în ansamblu pe glob, populaţia agricolă reprezintă cca. 50% din totalul populaţiei ocupate, în ţările dezvoltate se situează sub 10%, iar în cele în curs de dezvoltare la peste 60%.

Pe baza tendinţelor de dezvoltare economică se apreciază că pînă în anul 2000 în ţările dezvoltate populaţia se va reduce în continuare în mod absolut, în timp ce în ţările în curs de dezvoltare, deşi proporţia acesteia va scădea sub 40%, numărul ei total nu va scădea, ci va spori. În ţările dezvoltate munca va fi tot mai mult înlocuită cu mijloace tehnice, în timp ce în ţările în curs de dezvoltare, unde va continua să existe o mare masă de forţă de muncă, se vor pune în continuare problemele în legătură cu tipul de maşinism, mijloace tehnice adecvate, în general a unui tip de progres tehnic care să asigure o utilizare cît mai completă a forţei de muncă, concomitent cu creşterea productivităţii muncii.

Problemele schimbării structurilor sociale, ale utilizării forţei de muncă din agricultură sînt determinate de nivelul general al dezvoltării economice, de natura orînduirii sociale. În contextul evoluţiilor mondiale în perioada postbelică, al schimbărilor profunde cantitative şi calitative, ţara noastră se înscrie cu o experienţă caracteristică tendinţelor istorice ale progresului economic şi social : ca urmare a politicii ferme de industrializare, populaţia agricolă a scăzut de la 74% în 1950, la circa 35% în prezent şi va continua să se reducă la 10—12% în 1990 şi la 6—7% în anul 2000. Ţinem să subliniem că după încheierea procesului de transformare socialistă a agriculturii, producţia agricolă a crescut numai pe calea sporirii productivităţii muncii.

În legătură cu forţa de muncă, pentru sporirea forţei ei productive în vederea creşterii producţiei agricole, o prioritate specială o au cunoştinţele. Dimensiunea reală a acestei probleme este dată, pe de o parte de faptul că marea masă a producătorilor agricoli, mai ales în ţările în curs de dezvoltare, este analfabetă şi cu un grad redus de instruire profesională, iar pe de altă parte, de faptul că sporirea producţiei agricole nu mai poate avea loc astăzi în mod eficient decît pe baza intensificării creaţiei ştiinţifice şi tehnice şi a aplicării ei în activitatea productivă.

Problema măririi forţei productive a muncii în agricultură pe calea progresului tehnico-ştiinţific pune multiple probleme de organizare a muncii de creaţie, de pregătire profesională a producătorilor, de fonduri şi de bază materială a introducerii noilor cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii. Nu intenţionăm să ne oprim aici asupra tuturor acestor probleme, ci ne vom mărgini doar să schiţăm unele direcţii şi opţiuni majore în ceea ce priveşte sporirea tezaurului de cunoştinţe în domeniile ştiinţelor şi tehnicilor agricole.

Este cunoscut că în secolul nostru unele din cele mai spectaculoase progrese au fost realizate în domeniul ştiinţelor chimice. Aceasta a făcut ca, în urmă cu 3—4 decenii, să existe un mare optimism asupra posibilităţilor pe care chimia le-ar oferi pentru producerea pe cale sintetică a alimentelor şi a celorlalte produse pe care le oferă agricultura. În consecinţă, importanţa relativă a agriculturii s-ar diminua treptat. Din această cauză se considera că în viitor nu va mai fi necesar să se mai judece relaţia populaţie-producţie agricolă, ci populaţie-chimie. Dacă previziunile nu s-au realizat încă pînă acum, problema nu poate fi considerată fără speranţă.

Un alt curent de gîndire pentru soluţionarea problemei alimentare îl constituie cel al folosirii resurselor acvatice în general şi a celor marine în special. Nici aceste căutări nu pot fi respinse şi ele vor da răspunsuri pozitive în viitor. Am putea enumera în continuare cercetările privind producţia de alimente din hidrocarburi etc.

Considerăm însă că ne vom situa pe o poziţie mai apropiată de realitate dacă vom considera pentru viitorul previzibil că principala sursă alimentară a omenirii va rămîne agricultura şi, în consecinţă, este necesar ca eofrturile de creaţie să fie concentrate în această direcţie.

DIRECŢII ALE PROGRESULUI TEHNICO-ŞTIINŢIFIC

În agricultura mondială progresul tehnico-ştiinţific contemporan se caracterizează prin următoarele direcţii : ridicarea capacităţii productive a pămîntului prin lucrări hidroameliorative, în special prin irigaţii, aplicarea cuceririlor ştiinţelor biologice, îndeosebi ale geneticii şi nutriţiei, pătrunderea multilaterală a chimiei, extinderea mecanizării, electrificării şi automatizării, schimbarea structurilor agrare şi folosirea de metode noi de organizare, conducere şi gestiune a unităţilor de producţie.

Fireşte, aceste direcţii ale progresului tehnic, conturate printr-o perioadă îndelungată de experienţă practică şi de creaţie ştiinţifică, nu pot să fie înlăturate şi ele se vor afirma tot mai pregnant în viitorul previzibil. În legătură cu aceste direcţii se pune însă o problemă majoră cu care va fi tot mai mult confruntată societatea în ansamblu, agricultura în particular şi cercetarea ştiinţifică în special, şi anume : cu cît se intensifică şi se modernizează producţia agricolă, cu atît creşte necesarul de substanţe anorganice şi energie pentru produsele agricole. Agricultura de mari randamente pe hectar şi animal şi de mare productivitate necesită cantităţi tot mai mari de substanţe anorganice şi de energie în raport cu metodele tradiţionale sau extensive. Intensificarea agriculturii şi creşterea producţiei are loc prin utilizarea unor resurse care sînt cerute şi de alte ramuri : metal, ciment, combustibili, energie electrică etc. Dat fiind faptul că unele din aceste resurse sînt limitate şi nereînnoibile, că sporirea producţiei necesită cantităţi tot mai mari, se pune problema găsirii celor mai eficiente alternative de progres tehnic care să asigure cel mai ridicat coeficient de convertibilitate a materiei anorganice şi a energiei în substanţă biologică. Creşterea gradului de convertibilitate constituie în prezent, şi va deveni mai stringent în viitor, principala direcţie a dezvoltării cercetării ştiinţifice şi tehnologice şi, totodată, principala contribuţie pe care ştiinţa şi tehnologia trebuie s-o aducă pentru a se asigura posibilităţile de creştere a producţiei agricole.

Dacă luăm, de exemplu, creşterea capacităţii productive a pămîntului, în acest domeniu s-au acumulat impresionante cunoştinţe şi soluţii ştiinţifice. Pentru transpunerea lor în activitatea productivă sînt însă necesare fonduri din ce în ce mai mari şi uneori cu o eficienţă descrescîndă. Extinderea irigaţiilor şi exploatarea terenurilor amenajate, de pildă, necesită pentru a fi complet mecanizate, un consum specific tot mai mare de metal, energie electrică şi produse chimice. Sporurile de producţie nu se situează la nivelul intrărilor de noi mijloace şi din această cauză cresc costurile de producţie pe unitatea de produs. Inversarea acestor corelaţii necesită noi soluţii ştiinţifice şi tehnologice care să ridice coeficientul de convertibilitate.

Chimia îşi aduce o contribuţie din ce în ce mai mare la sporirea producţiei, nu numai prin îngrăşăminte, ci şi prin pesticide, erbicide şi produse farmaceutice. Producţia agricolă va fi însă mult limitată în viitor de rezervele de fosfor din sol precum și de alte resurse cunoscute astăzi. Soluționarea problemei fosforului este una din problemele capitale de care depinde posibilitatea creșterii producției agricole. Resursele pentru producerea îngrășămintelor azotoase, par nelimitate, însă ca și în cazul pesticidelor și erbicidelor, consumul de materii prime și de energie este foarte mare. De aceea ni se par deosebit de promițătoare cercetările care se fac pentru producerea de azot în sol pe cale biologică prin cît mai multe plante de cultură.

Una din direcțiile cele mai importante ale sporirii producției agricole și care deschide posibilități, actualmente nebănuite, o constituie revoluționarea agriculturii de către biologie, în special de genetică și nutriție. Dacă în secolul trecut cercetările au dus la descoperirea celulei, în secolul nostru descifrarea codului genetic și dirijarea factorilor eredității vor duce la posibilitatea creșterii „fără limită“ a producției agricole, avînd aceeași însemnătate ca și descoperirea nucleului atomic în fizică.

În prezent, plantele nu valorifică decît 1—2% din energia solară — energie care de fapt ne stă la dispoziție în cantități practic nelimitate. Dacă acest randament „magic“ de convertibilitate ar fi mărit de numai cîteva ori, producția agricolă ar spori cel puțin în aceeași proporție. Tocmai pentru a mări convertibilitatea, cercetările se concentrează în următoarele direcții :

— ameliorarea eficacității fotosintezei (modificarea structurii frunzelor, asigurîndu-se o mai bună dispunere și împiedicarea pierderilor de energie prin fototranspirație);

— stabilirea de modele pe calculatorul electronic pentru simularea randamentelor, în scopul unei mai bune combinări a tehnicilor și factorilor de producție;

— ameliorarea conținutului proteic al semințelor;

— ameliorarea grîului hibrid;

— utilizarea agenților de maturare chimică (îndeosebi la cereale).

În domeniul creșterii animalelor, ameliorarea și crearea de noi rase, se așteaptă să conducă la creșterea gradului de convertibilitate a produselor vegetale în produse animale.

În acest domeniu, datorită eforturilor de cercetare științifică, s-au obținut pînă în prezent rezultate meritorii, iar la unele specii chiar spectaculoase. Astfel, după unele calcule, în S.U.A. consumul de furaje pentru un kilogram de produse animale a scăzut în 1970 față de 1940, la porcine cu 15%, la bovine cu 25%, iar la carnea de pasăre cu 51%. Știința și tehnologia au deja definitivate procedee care în următorii ani vor duce la creșterea și mai mare a coeficientului de convertibilitate.

Totuși, nu putem spune că pînă în prezent „stocul“ de cunoștințe este satisfăcător, dacă ținem seama că aproximativ din 5—6 proteine vegetale se obține o unitate proteică de origine animală. Există încă o mare irosire de substanță vegetală. Gradul redus de convertibilitate a făcut ca în țările cu o mare densitate a populației pe unitatea de suprafață agricolă să se dezvolte așa-zisa agricultură fără vite. Chiar dacă s-ar obține o creștere considerabilă a producției vegetale, cu actualul grad de convertibilitate a acestuia în produse animale, țările în curs de dezvoltare nu-și vor putea ameliora rația nici caloric și nici ca structură prin transformarea în producție animală. Chiar și în țările dezvoltate această convertibilitate este cu o eficiență scăzută. Din această cauză s-a emis și ipoteza dezvoltării nu în corelația producție vegetală-producție animală, ci producție vegetală-industrie alimentară, care ar avea un coeficient mai ridicat de convertibilitate. Desigur, opțiunile nu pot fi cele exclusiviste sau extremiste. Este de presupus că în decurs de o generație, perioadă la care noi ne referim, nu vor interveni schimbări spectaculoase în cerințele pentru o dietă fiziologic normală a populației și nici modificări radicale în sistemul de alimentație a oamenilor.

De aceea, soluțiile pe care noi le întrevedem, sînt acelea de creștere a conținutului nutritiv al produselor alimentare vegetale prin înnobilarea proteică și cu vitamine a acestora, ridicarea gradului de convertibilitate de către animale.

În ceea ce privește cercetarea științifică în țara noastră se constată că în ultimii ani ea s-a intensificat considerabil, integrîndu-se tot mai mult în tendințele și orientările care se înregistrează pe plan mondial. În acest sens este edificator ceea ce arăta secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în Raportul prezentat Conferinței Naționale: **„Științei agricole îi revin sarcini de mare răspundere în modernizarea agriculturii, în crearea soiurilor și hibrizilor superiori, ameliorarea raselor de animale, îmbunătățirea tehnologiilor de producție, valorificarea completă a resurselor agricole“.** În concordanță cu această sarcină, planul de cercetare al Academiei de Științe Agricole și Silvice a fost astfel conceput încît să contribuie la realizarea obiectivelor de dezvoltare a agriculturii, stabilite prin planul cincinal și în prognozele pe termen lung. În producția vegetală cercetările sînt axate pe crearea de noi soiuri și hibrizi cu înalt potențial de producție, cu un conținut nutritiv superior, cu rezistență sporită la boli și la condițiile nefavorabile de mediu. Astfel, la cultura grîului se vor crea soiuri cu un potențial de producție de 6—7 000 kg/ha în cultura neirigată și de 7—10.000kg/ha în condiții de irigare cu un conținut de proteină de 15—16%, iar la cultura porumbului cercetările urmăresc crearea unor hibrizi cu o capacitate de producție de 10—12 000 kg/ha, în cultura neirigată și de 15—20 000 kg/ha în cultura irigată, cu o valoare nutritivă mai ridicată ; preocupări similare există și în domeniul celorlalte culturi. În ceea ce privește producția animală, cercetarea este orientată spre elaborarea metodelor de ameliorare a raselor de animale și păsări și a tehnologiilor de creștere în vederea obținerii unor producții mari, îmbunătățirii calitățiii produselor și a randamentelor în procesul de prelucrare industrială, reducerii consumului specific de harnă și a cheltuielilor de prelucrare. În sfîrșit, pentru a încheia acest lanț, cercetarea în industria alimentară își propune elaborarea de soluții pentru valorificarea superioară a materiilor prime agricole, conservarea, diversificarea, ridicarea calității și reducerea prețului de cost al produselor agroalimentare.

Așa cum arătam mai înainte, soluționarea problemei producției de alimente nu necesită numai cunoștințe tehnice, ci și economice și sociale. Tot mai mult se impune un nou mod de gîndire în termenii optimului economic în sensul obținerii cu resursele date a unui maxim de efect economic. Optimizarea proceselor tehnologice, combinarea și utilizarea factorilor de producție pentru a obține un maxim de producție cu un minim de resurse și de costuri, este una din cerințele cercetării multidisciplinare în actuala perioadă.

Un nou mod de abordare se impune privind economicitatea nu numai a producției de materii prime agricole, ci și a industriei și comerțului de produse agroalimentare. Ceea ce ne interesează este consumul de mijloace și de muncă pentru produsul final, util, care intră în consumul uman. Acesta pune pe prim plan necesitatea cercetării biologice, tehnice și economice integrate pe întreg lanțul agroalimentar. O cercetare de acest gen deosebit de complexă ar putea fundamenta găsirea unor forme noi de organizare integrată a producției agroalimentare, care să asigure gospodărirea cu maximă eficiență a resurselor, reducerea pierderilor și sporirea într-un ritm rapid a producției agroalimentare.

Soluționarea problemei alimentației în contextul unei noi ordini economice și politice internaționale

PROBLEMA ALIMENTARĂ este o problemă de producție și în același timp de distribuție, fiind determinată de o multitudine de factori. Producția agricolă, prelucrarea industrială, comercializarea și consumul alimentar sînt rezultatul unui ansamblu a numeroși factori de ordin diferit și de importanță variabilă în spațiu și în timp. Complexitatea lor este determinată de faptul că există o influență reciprocă între numeroase forțe, dintre care un mare număr dintre ele nu sînt proprii sistemului agroalimentar, ci sînt rezultanta unui context tehnic, economic și politic atît intern cît și internațional.

Situația alimentară mondială actuală, subalimentația care bîntuie astăzi pe regiuni întinse ale globului își are cauzele și rădăcinile istorice în vechea politică colonialistă și imperialistă de dominație și exploatare, precum și în inechitatea care s-a implantat în domeniul relațiilor economice internaționale. „Nu există vreun rechizitoriu mai acuzator pentru civilizația de astăzi decît acela de a vedea două treimi din populația mondială cunoscînd încă, într-o formă generalizată, mizeria cea mai cruntă“. Aceste cuvinte, rostite de secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, la deschiderea celei de a VI-a sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U., sintetizează în mod convingător caracterul și consecințele globale ale distorsiunilor și decalajelor create în viața economică și socială a popoarelor.

Unul din domeniile în care se manifestă foarte pregnant o serie de practici care frînează colaborarea și cooperarea economică internațională îl constituie comerțul de produse agroalimentare. Țările capitaliste dezvoltate pun numeroase obstacole, cum sînt: menținerea unor bariere vamale ridicate; limitează aplicarea în practică a preferințelor vamale pentru majoritatea produselor agroalimentare; amplifică obstacolele netarifare; creează dificultăți în comerțul de tehnologii; organizează grupări economice închise; practică discriminări și aplică restricții la acordarea de credite etc. Încercînd să

prof. dr. Nicolae GIOSAN

(Continuare în pag. 26)

AGROECOSISTEMUL: BIOPRODUCTIVITATEA ȘI ALIMENTAȚIA OMULUI (II)

ÎNTR-O exprimare cu totul generală, ecologii apreciază că randamentul de transformare a energiei de la un lanț trofic la altul poate fi estimat la circa 10%. Prin urmare, cantitatea de energie solară ajunsă la finele lanțului trofic este foarte redusă, după aprecierile lui L. B. Slobodkin (1960) între 0,01 și 0,001%.

O astfel de legitate generală se manifestă printr-o serie de particularități funcționale. Dintre acestea, ne vom referi la cîteva particularități ale bioproductivității.

Bioproductivitatea agroecosistemelor contemporane depinde de o mulțime de factori de ordin fizico-climatic (temperatură, evaporare, umiditate, precipitații), nutrițional (solul, îngrășămintele, irigațiile), biologic (genotipul organismelor cultivate) și socio-economic (managementul), (J. C. Flinn, 1971. Fiindcă factorii de habitat și cei socio-economici joacă un rol deosebit în realizarea recoltelor, putînd acționa negativ chiar și asupra liniilor genetice de înaltă productivitate, trebuie acordată o atenție deosebită factorilor sau condițiilor limită.

Bazele teoriei factorilor limitanți au fost puse, încă din veacul trecut, de către Justus von Liebig (1840). Conform legității descoperite de el, fiecare factor esențial pentru existența unui sistem, scăzînd sub raport cantitativ, limitează creșterea și dezvoltarea sistemului chiar dacă alți factori importanți acționează din plin. Binecunoscuta lege a minimului sau a factorilor limitanți poate fi considerată, într-o accepțiune actuală cibernetică, drept o acțiune de reglare prin feed-back. În cadrul agroecosistemelor pot interveni, în calitate de reglatori, prin procese feed-back, o mulțime de factori, unii controlabili de către om, alții stînd sub influențe stihinice. Elucidarea factorilor controlabili și acționarea asupra lor prezintă o importanță fundamentală pentru valorificarea rațională a tuturor resurselor alimentare. Din aceste motive vom mai stărui puțin asupra caracteristicelor bioproductivității ecosistemelor agricole.

Resursele de hrană ale omului se întîlnesc în ecosisteme naturale și în ecosistemele agricole. Sute de milenii, în perioada formării speciei umane și în cea mai mare parte a perioadei evoluției ei, ecosistemele naturale au constituit baza alimentației. Trecerea progresivă, în ultimele 10—15 milenii la practicarea agriculturii și la domesticirea animalelor a însemnat una din cele mai profunde revoluții. Ca urmare a descoperirii agriculturii și a perfecționării ei continue, ponderea ecosistemelor naturale în hrana omenirii a scăzut treptat, pe măsura creșterii populației umane, ajungînd ca astăzi să reprezinte — prin pescuit, vînătoare și culegere de recolte vegetale — nu mai mult de o zecime în balanța alimentară a omului. Agricultura — cea mai veche formă de management a ecosistemului — a rămas, deci, în zilele noastre, principala cale pentru asigurarea hranei omenirii.

Ca îndeletnicire și activitate economică, agricultura s-a practicat și se practică cu scopul obținerii unor produse utile omului. Din cele mai vechi timpuri omenirea a dezvoltat o strategie pentru cultura plantelor și pentru transformarea mediului de așa manieră încît să obțină o maximă convertire a energiei solare în hrană, în furaje sau în alte produse agricole ; această strategie se numește agricultură (S.H. WITTWER, 1975). În agroecosisteme interesează, deci, pe prim plan, produsul util societății, denumit **producția agricolă sau recoltă.**

Aceasta reprezintă o parte mai mare sau mai mică din producția primară netă. De exemplu, la rădăcinoase (sfeclă de zahăr și furajeră, gulii furajere, morcovi etc.) producția agricolă (recolta) se apropie, ca valoare, de producția primară netă ; la furaje ponderea recoltei raportată la producția primară netă este mai mică, totuși nu prea îndepărtată de valoarea producției primare nete ; la cereale și la alte culturi pentru boabe diferența dintre producția agricolă și producția primară netă este mult mai mare. Din păcate, nu există corelații certe între producția agricolă și producția primară netă. O imagine poate fi însă sugerată de **indicele de recoltă,** care se definește ca procentul din masa aeriană uscată (la maturitate) reprezentat de recolta economică (produsul util, producția agricolă), (I. ZELITCH, 1975). Cîteva date privind valoarea indicelui de recoltă sînt prezentate în tabelul 1 (după autorul citat mai înainte).

După cum se poate remarca din cifrele înscrise în tabelul 1, valoarea indicelui de recoltă depășește rareori cifra de 50. Dacă reamintim faptul că producția primară netă reprezintă partea aeriană a plantei plus sistemul radicular, atunci se poate deduce, cu ușurință, că indicele de recoltă reprezintă, de regulă, mai puțin de 30% din producția primară netă. Restul pînă la totalul producției primare nete reprezintă, din punct de vedere economic, așa numita producția secundară care, de multe ori, se confundă cu deșeurile.

Tabelul 1

Valoarea indicelui de recoltă la cîteva culturi

Culturi agricole	Indicele de recoltă %	
	media	limite de variație
Porumb		
— soiuri polenizate liber	24	
— hibrizi	42—43	38—47
Sorg	41	40—41
Orez	51	43—57
Orz	48	35—52
Grîu	31—39	23—46
Secară	27	26—29
Fasole boabe	59	53—67
Soia	32	29—36

Acest fapt atrage atenția, pe de o parte, asupra necesității recirculării întregului produs obținut în agroecosisteme și, pe de altă parte, asupra faptului că sensul intervenției omului rezidă în obținerea din agroecosisteme a unui produs util în cantități cît mai mari. Dacă în ecosistemele naturale fluxul de energie și circuitul de substanțe se realizează prin canale cu atît mai numeroase și cu atît mai înguste cu cît ecosistemul este mai „matur“ în agroecosisteme materia circulă pe canale puține dar largi, astfel încît să se poată realiza o productivitate netă a întregului ecosistem (o recoltă) cît mai mare. Toate aceste date sînt valabile pentru producătorii primari — în contextul discuției pentru plantele de cultură. În ce privește producția animalieră, care se obține din transformarea produselor agricole primare prin intermediul animalelor de fermă, randamentul acesteia este variabil, el depinzînd, între altele, și de specie. De regulă, dintre speciile de fermă, cele mai eficiente privind convertirea energiei sînt suinele și păsările (vezi fig. 3). La aceste specii, atît în condiții experimentale cît și în condiții de producție, se pot înregistra randamente de 2—3 ori mai ridicate decît în multe ecosisteme naturale. Este și acesta

Tabelul nr. 2

Raportul energetic înregistrat în diferite sisteme de producție agricolă

Specificare	Consum de calorii pentru 1 kg proteină digestibilă (kcal x 10^3)	Raport energetic energie output : energie input
Nivel bioenergetic		
Orez (nedecorticat) Dayak, Borneo		10
Porumb (Yucatan, Mexico)		29—13
Nivel combustibili fosili		
Grîu (UK[1] — nivel fermă)	14	2,2
Orz (Idem)	20	1,8
Ovăz (Idem)	15	2,0
Pîine albă (UK — în brutărie făcută din grîu neimportat)	22	1,4
Cartof (UK — nivel fermă)	33	1,1
Zahăr din sfeclă (UK — în prăvălie)	—	0,49
Lapte (UK — nivel fermă)	55	0,33
Pui broiler (UK — nivel fermă)	64	0,11
Ouă de la găini crescute în baterii (UK — nivel fermă)	77	0,16
Pește (captat cu traule frigorifice)	79	0,05

un rezultat al selecției îndelungate practicate în direcția eficienței producției.

Vorbind despre caracteristicile bioproductivității în ecosistemele agricole nu putem omite menționarea faptului că, prin intervenția sa ca factor reglator, omul le imprimă un caracter din ce în ce mai mare de nesaturare, astfel încît echilibrarea lor se poate realiza numai printr-un aport suplimentar de energie, peste cea intrată prin fotosinteză ; aceasta constituie o caracteristică fundamentală a bioproductivității ecosistemelor agricole, caracteristică definitorie a agriculturii moderne mecanizată și chimizată. Pentru exemplificare prezentăm, în tabelul 2 (după G. LEACH, 1975) cîteva date privind aportul de energie, suplimentar față de fotosinteză, în comparație cu energia inclusă în produsul agricol obținut.

Evident, cifrele prezentate în tabelul respectiv suscită foarte multe comentarii. Nu vom insista însă în această direcție. Vom remarca doar că, ecologic vorbind, energia consumată în procesul de producție (în cele mai multe cazuri în cantitate mult mai mare decît valoarea calorică a alimentului obținut) este necesară pentru menținerea echilibrului ecosistemelor agricole și pentru prelucrarea sofisticată a produselor agricole primare.

Bioproductivitate optimă

ÎN FIG. 4 prezentăm structura trofică (piramida eltoniană) a unui ecosistem natural în care omul se supune autoreglajului existent în ecosistem și — prin comparație — a unui ecosistem agricol în două situații diferite. Prima constatare care se poate face este că organismele dominante ca număr și biomasă (90—95%) sînt producătorii primari (plantele fotosintetizatoare) prin care intră energia solară în sistem. Numai o mică parte din energia luminoasă absorbită se transformă în producție netă (0,1—0,4%, după datele publicate de R. DAJOZ, 1972). Dacă așezăm omul pe treapta cea mai înaltă a piramidei (așa cum am făcut în figura noastră) constatăm că spațiul de exploatare (ca biomasă sau ca număr de indivizi) pe care se sprijină viața unei făpturi umane descrește de la ecosistemul natural spre cel agricol. Acest fapt prezintă o deosebită importanță deoarece unul din multitudinea factorilor cu repercusiuni negative asupra structurii și funcționalității agroecosistemelor, asupra producției agricole în ultima analiză, o poate constitui supraîncărcarea sau suprasarcina la care sînt supuse agrosistemele de către factorii socio-economici (vezi fig. 4 C — omul în dezechilibru cu agroecosistemul). Fiindcă factorii socio-economici, în lumea contemporană, acționează asupra productivității ecosistemelor agricole cu aceeași tărie, uneori chiar și mai puternic decît ceilalți factori (climatici, edafici sau biologici) și fiindcă astfel de factori pot fi supuși, într-o măsură mai mare, unei reglări conștiente printr-un management corespunzător, vom discuta, în continuare, două aspecte strîns legate între ele : optimizarea bioproductivității și aria minimă necesară pentru un locuitor.

Principiul optimizării proceselor biologice a fost pe larg discutat sub raport matematic de către R. ROSEN (1967) și școala sa de biomatematică. S-a stabilit, astfel, ca sistemele vii, în special organismele (principiul rămînînd însă valabil și pentru ecosisteme) posedă structuri și funcții optimizate prin selecția naturală în sensul minimalizării unor procese (scurgerea curentului de energie, circuitul de substanțe) în funcție de anumite caracteristici ale mediului. Acest principiu a primit și denumirea de principiul construcției optime (principale of optimal design). În contextul producției agricole, principiul construcției optime a unui agroecosistem se întemeiază, în primul rînd, credem noi, pe echilibrarea lui. Instaurarea echilibrului ecologic în agroecosisteme prin aport suplimentar de energie, poate genera o situație analoagă climaxului climatic din ecosistemele naturale care fără de nici un risc științific poate fi denumită stadiu de **„agroecosistem climax“** (I. PUIA, 1977). Reconsiderarea agronomiei pe baza conceptului de agroecosistem climax impune orientări noi în abordarea cercetării științifice și a desfășurării producției agricole. Apare, în acest sens, necesitatea elaborării unor astfel de sisteme care să corespundă cel puțin următoarelor deziderate : conservarea habitatelor, obținerea unei producții agricole maxime, folosirea optimă a condițiilor ecologice de pe un teritoriu dat, utilizarea rațională a resurselor economice atrase în circuit. În condițiile țării noastre, elaborarea unui astfel de sistem a fost comunicată, recent, în presă (vezi A. Papadiuc, „Scînteia“ nr. 10 935 din 16.X.1977)

prof. dr. doc. I. PUIA
dr. V. SORAN

Fig. 3

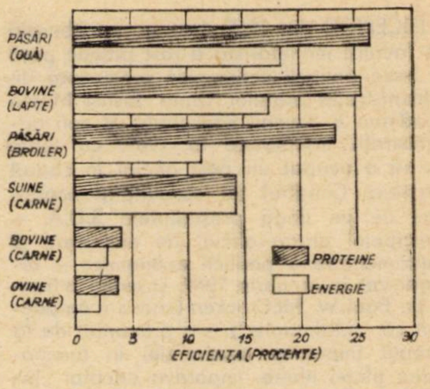

Eficiența producției animaliere. Datele prezentate în figură arată proporția în care proteina și energia din rația furajeră este convertită în produse consumabile de om. Cea mai mare eficiență de conversie, atît la proteină cît și la energie, se obține în producțiile de ouă și de lapte. La bovine și la ovine crescute pentru carne se obține eficiență scăzută ; totuși, deoarece speciile respective se pot hrăni — în mare parte — cu produse neconsumabile direct de om, creșterea lor se poate solda cu un cîștig alimentar net. (după J. Janick și colab., 1977).

Fig. 4

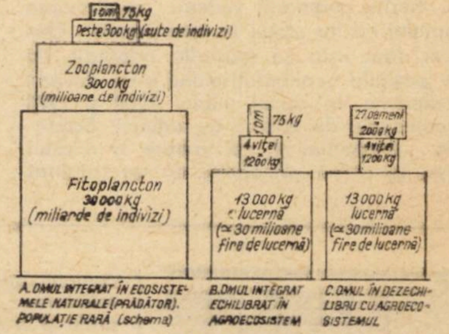
1 om 75kg
Peste 300kg (sute de indivizi)
Zooplancton 3000kg (milioane de indivizi)
Fitoplancton 30000kg (miliarde de indivizi)
1 om 75kg
4 viței 1200kg
13 000 kg lucernă (≃ 30 milioane fire de lucernă)
27 oameni 2000kg
4 viței 1200kg
13 000 kg lucernă (≃ 30 milioane fire de lucernă)
A. OMUL INTEGRAT ÎN ECOSISTEMELE NATURALE (PRĂDĂTOR). POPULAȚIE RARĂ (schema)
B. OMUL INTEGRAT ECHILIBRAT ÎN AGROECOSISTEM
C. OMUL ÎN DEZECHILIBRU CU AGROECOSISTEMUL

Piramida trofică eltoniană

---

[1] Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord ; datele se referă, în cea mai mare parte, la agricultura Regatului Unit. Nivel fermă — consumul de energie pentru obținerea produsului, în stadiul în care este valorificat de către fermier.

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

Economia capitalistă contemporană confruntată cu „scheme care nu funcționează" (II)

ÎNCEPÎND din 1969 doctrina neoliberală de factură monetaristă a fost practic pusă la baza politicii economice promovată de administrația Statelor Unite. Însuși Milton Friedman a devenit consultant al noii administrații înscăunate în 1969, cu toate că nu a ocupat un post oficial în cadrul acesteia. Consiliul de consultanți economici de pe lîngă președintele S.U.A. – principalul organ oficial de elaborare și fundamentare a politicii economice – reorganizat în ianuarie 1969, și avînd în frunte pe Paul W. McCracken (care s-a autodefinit ca „friedmanist"), s-a pronunțat de la început împotriva intervenției în funcționarea pieței libere, împotriva oricăror „îngrădiri" sau „limitări" a politicilor corporațiilor în domeniul prețurilor și salariilor. Inflația, care atinsese un ritm de 5% anual și pe care o imputau politicii „iresponsabile" de creștere pe baza concepției „bugetului ocupării depline", cu marile lui deficite, și îngrădirilor impuse liberei acțiuni a corporațiilor, sperau să o lichideze încetinind ritmul creșterii economice prin reducerea cheltuielilor bugetare și, mai ales, cu ajutorul politicii monetare și de credit, conform recomandărilor doctrinei monetariste.

Nu se poate contesta, desigur, justețea criticilor aduse de W. Heller și A. Okun acestei orientări în care, după cum afirmă ei, marile corporații vedeau confirmarea faptului că lor „totul le este permis". Oricum, fapt este că măsurile adoptate de pe pozițiile neoliberalismului s-au dovedit ineficiente. În cursul anului 1969 și 1970 fenomenele de criză s-au adîncit. Scăderea producției și, ca urmare a acestui fapt, creșterea șomajului, nu au asigurat reducerea inflației, care a continuat să crească într-un ritm de peste 5% pe an. Concomitența inflației și a șomajului se permanentiza și nu se reușea, nici cu instrumentarul de politică neoliberală, să se revină la vechea formă a dilemei : inflație **sau** șomaj – neplăcută și exprimînd disfuncționalități organice ale sistemului capitalist, dar acum preferabilă răului mai mare, căruia nu i s-a găsit remediu. Este adevărat, Arthur Burns, unul dintre exponenții de frunte ai neoliberalismului american și președinte al Consiliului de conducere al Sistemului federal de rezerve al S.U.A., conștient de faptul că mecanismul pieței libere nu poate asigura o distribuire a veniturilor care să nu mai genereze dereglările dramatice cu care economia americană este confruntată, recunoaște necesitatea promovării unei „politici a veniturilor". Dar el propune ca aceasta să fie realizată nu pe calea intervenției directe a statului în procesul de stabilire a prețurilor și salariilor, ci prin acțiunea asupra forțelor pieței. La începutul anului 1971, administrația americană, exprimînd convingerile neoliberale și speranțele Consiliului consultanților economici, reafirmă, în Raportul economic prezentat Congresului, că în politica de reducere a inflației guvernul se va baza pe „piețele libere, pe întărirea și nu pe supunerea lor". „Libertatea stabilirii prețurilor și salariilor stă la baza sistemului nostru economic.... Se respinge ideea controlului asupra nivelului prețurilor și salariilor", preconizîndu-se „măsuri... pentru crearea și întărirea acelor forțe ale pieței libere care fac posibilă reducerea prețurilor"[1]).

Speranțele construite pe filozofia economică neoliberală, ca și apelurile la „bunăvoința" capitalului, reflectă neînțelegerea sau ignorarea faptului că structura mecanismului economiei capitaliste, logica mișcării sale, sînt obiectiv determinate de natura relațiilor ce-i stau la bază, că întregul comportament al subiecților economici nu este funcție a unui act de voință individuală, ci este impus cu necesitate de relațiile de producție în care indivizii respectivi sînt integrați și pe care, prin natura lor, le exprimă.

Evoluția evenimentelor a făcut ca iluziile în virtuțile doctrinei economice neoliberale să se spulbere de la o zi la alta. Ea va fi abandonată la 16 august 1971 cînd administrația anunța introducerea unei „noi politici economice", concepută, în elementele sale cele mai importante, după re-

FIȘE

Sesiune științifică

● *De curînd s-au desfășurat la Iași lucrările sesiunii științifice cu tema „Elaborarea unui model optim de dezvoltare economico-socială a județului Iași", organizată de Comitetul județean de partid.*

Înscriindu-se în ansamblul de măsuri întreprinse de organele locale de partid și de stat în vederea fundamentării științifice a direcțiilor de dezvoltare economico-socială a județului, a repartizării judicioase a forțelor de producție în cadrul acestuia, sesiunea a prilejuit un cadru prielnic de prezentare a rezultatelor primelor studii multidisciplinare întreprinse de economiști, sociologi, geografi pentru elaborarea modelului optim de dezvoltare a județului. Un prim grup de comunicări a abordat probleme conceptuale – optimul economico-social, relația dintre optimul la nivel național și optimul la nivel teritorial, prezentarea unor metode și tehnici de prognoză, precum și a sistemului de indicatori în profil teritorial. Cea mai mare parte a comunicărilor s-au ocupat de relietarea caracteristicilor actuale și a tendințelor în evoluția populației, precum și de posibilitățile de valorificare a potențialului uman și natural al județului. Cercetările efectuate în localitățile județului, grupate în 15 microzone, au furnizat un material informativ util pentru elaborarea modelului optim.

Finanțe și credit în comerț

● *Sub acest titlu, conf. univ. dr. Mihai Toma publică, în Editura Didactică și Pedagogică, un volum de 256 pagini, în care verigile sistemului financiar și de credit – 1) bugetul statului, 2) finanțele unităților economice, 3) asigurările sociale, 4) asigurările de stat de bunuri și persoane, 5) creditul – sînt studiate în lumina caracterisitcilor specifice comerțului de stat și cooperatist. Trăsături net distincte pentru ramura comerțului privesc finanțarea, creditarea și amortizarea fondurilor fixe ; planificarea, finanțarea și creditarea mijloacelor circulante ; circulația bănească ; planificarea financiară ; controlul economic financiar. Ori de cîte ori este posibil, se dau și formulele matematice corespunzătoare. Localizarea la ramura comerțului apare mai dificilă pentru buget și asigurări, dar autorul rămîne consecvent distincției principiale dintre relațiile bănești și cele financiare, acestea din urmă caracterizîndu-se prin lipsa unei contraprestații directe sau imediate și legătura cu satisfacerea nevoilor generale ale societății.*

mobilitatea populației
Alecu Floareș

● *Problemă de mare importantă economico-socială, mobilitatea populației este studiată în lumina tendințelor care se manifestă pe plan mondial în acest domeniu, a teoriilor și concepțiilor privind intercondiționările dintre dezvoltarea economică și geografică. Autorul cercetării realizează o abordare conceptuală a categoriei socio-economice de mobilitate a populației, ocupîndu-se în mod critic de noțiunile, conceptele și definițiile cu care se operează în acest domeniu, punînd un accent deosebit pe analiza „zonală". Alecu Floareș menționează că asimilarea zonei cu aria unui județ, în special în cazul județului Iași, nu este ferită de lipsuri, dar că totuși este admisibilă. „Viața ne impune să acceptăm – spune autorul la pag. 27 – teza după care în cercetarea sociologică, ca și în cea de statistică socială, se degajă, ca o viziune învechită, delimitarea unor zone în funcție de influențele orașului, de aria potențială de atracție umană". În acest spirit autorul se ocupă de dezvoltarea economică și mobilitatea socio-profesională și rezidențială în zona Iași, descriind curenții migratori în cadrul zonei și în afara ei.*

Mai desprindem analiza făcută în problemele integrării profesionale și adaptării urbane, implicațiilor mobilității socioprofesionale și rezidențiale asupra ruralului, modificărilor în

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

țetele new-economics-ului²). Cea mai semnificativă negare a fundamentelor neoliberalismului și recunoaștere a faptului că doctrina neo-keynesistă este, dincolo de propriile-i impotențe, mai adecvată stadiului actual al capitalismului, a constituit-o introducerea controlului guvernamental asupra prețurilor și salariilor – fie ea și pe termen destul de limitat. Redresarea economică și boom-ul din 1972 – rezultat nu atît al măsurilor guvernamentale, cît a mișcării obiective a ciclului economic – au redresat și starea de spirit a neoliberalilor. După depășirea crizei, se revine la o politică corespunzătoare postulatelor doctrinei. Dar această redresare va fi de scurtă durată. Anii 1974–1975 aveau să cunoască o nouă criză, a cărei amploare a reamintit de marele seism economic din 1929—1933 : „Recesiunea a fost nu pur și simplu cea mai dură din perioada postbelică dar și cea mai serioasă de la marea depresiune din anii '30... Noi am fost foarte aproape de repetarea evenimentelor acelor ani"³. Producția industrială a cunoscut o puternică scădere, în 1975 fiind cu 8,8% mai mică decît în 1974 și cu 9,5% mai mică decît în 1973. Utilizarea capacităților de producție a scăzut la 68,7%, iar volumul investițiilor private era cu 22,2% mai mic decît în 1973. Rezultatul – șomajul – a atins proporții impresionante, ridicîndu-se, după datele oficiale, la peste 8 milioane persoane sau 8,9% din forța de muncă. Dacă la această cifră a șomerilor totali se adaugă șomerii parțiali și cei care din diferite motive nu mai apar în listele oficiilor de plasare, numărul șomerilor s-ar ridica la circa 13,6–13,8% din forța de muncă⁴). Dramatismul situației a peste 12 mil. de șomeri este amplificat de dimensiunile, unice în istoria postbelică a S.U.A., pe care le-a căpătat inflația : indicele prețurilor a crescut în 1973 cu 6,2%, în 1974 cu 10,9%, iar în 1975 cu 9,1%.

În această situație, mai consecvent fundamentelor ideologice neoliberale, noul președinte al Consiliului de consultanți economici ai președintelui, Alan Greenspan, s-a pronunțat pentru o politică de foarte limitată stimulare a economiei, implicit de „înceată ieșire din criză", fiind preocupat nu atît de reducerea dramaticelor dimensiuni ale șomajului, care în 1976 a continuat să se mențină la un nivel foarte înalt, cît de frînarea inflației, de care marele capital este afectat mai mult decît de criză.

Politica de esență neoliberală s-a dovedit și de această dată incapabilă să asigure nu numai echilibrul dinamic al economiei și evitarea crizelor de mari proporții, dar nici măcar atenuarea ei, o mai rapidă îmbunătățire a gradului de utilizare a forței de muncă. Neoliberalismul se dovedește astfel o doctrină falimentară în plan operațional, atestînd, o dată în plus, incapacitatea mecanismului de piață liberă de a asigura „echilibrul de lungă durată, cu ocuparea deplină a resurselor"⁵).

Majoritatea economiștilor burghezi ortodocși atribuie în mod unilateral insuficiența operațională în planul politicii economice a doctrinei monetare unor carențe în structura sa teoretică ⁶). Ceea ce însă acești economiști refuză să constate este faptul că inconsistența monetarismului friedmanian își are originea în ignorarea brutală, ideologicește determinată, a realităților economiei capitaliste contemporane, în care nu numai că „piața liberă" sau de „concurență pură" a încetat să mai existe o dată cu constituirea „sistemului monopolurilor", dar a avut loc desăvîrșirea procesului obiectiv de constituire a capitalismului monopolist de stat. În esența relațiilor de producție și în mecanismul de funcționare al capitalismului monopolist își au originea inerentele și tot mai gravele disfuncționalități și dezechilibre ale economiei capitaliste a zilelor noastre.

V. PILAT

---

¹) Economic Report of the President, 1971, Washington D.C., 1971, p. 7.

²) La opoziția față de unul din importantele instrumente de politică economică ale new-economicsului — „bugetul ocupării depline", respectiv politica deficitelor bugetare — Administrația din acel timp, cu economiștii săi neoliberali, au renunțat încă în perioada dec. 1970 — febr. 1971 (U.S. News and World Report, 1 febr. 1971, p. 66).

³) International Herald Tribune, 2 febr. 1976.

⁴) Vezi calculele publicației „Monthly Review" în studiul „Capitalism & Unemployment" (retipărit în „Problèmes Economiques" din 21 ian. 1976).

⁵) M. Friedman. A Theoretical Framework for Monetary Analysis. În : The Journal of Political Economy, nr. 2, 1970, p. 207.

⁶) Karl Brunner. The Monetarist Revolution in Monetary Theory În : Weltwirtschftliche Archiv, 1970, p. 2.

FIŞE

structura socio-profesională în perspectivă și implicațiilor acestora asupra mobilității sociale. (Lucrarea a apărut în Editura Junimea, Iași, 1977).

În lumea occidentală — o tendință descendentă Kondratiev ?

● *Sub titlul* Retour a Kondratieff ? *(Înapoi la Kondratiev ?) Michel Lutfalla publică în CHRONIQUES D'ACTUALITÉ DE LA SEDEIS (nr. 19/15 nov. 1977) un studiu în care afirmă că economiile occidentale par să nu se mai afle în fața unei perioade de creștere rapidă și de lungă durată. Autorul se referă la mișcările de durată, depistate de Kondratiev. În cadrul fazei ascendente a acestora sînt mai numeroși anii de prosperitate, în cadrul fazei descendente predominînd perioadele de depresiune. O serie de motive îi determină pe mulți economiști să considere că lumea capitalistă se află în prezent într-o fază descendentă. Totuși, observă Lutfalla, paralela cu un ciclu Kondratiev și situația actuală nu ar fi totală : în locul unei scăderi absolute a prețurilor, va fi o mișcare de lungă durată de decelerare a ritmului inflației ; o creștere puternică a investițiilor în vederea independenței energetice ș.a. Ca urmare a efectului mișcării Kondratiev, șomajul se va menține la un nivel ridicat, iar în relațiile internaționale se va accentua tendința protecționistă.*

Banii și noua ordine economică

● *George Modelski de la Universitatea din Washington prezintă în revista trimestrială* ECONOMIC IMPACT *cartea* Money and the Coming World Order *(Banii și viitoarea ordine mondială), apărută la New York University Press, sub redacția lui David P. Calleo. Volumul cuprinde patru studii care prezintă și pun în discuție o serie de scheme alternative pentru organizarea sistemului monetar mondial. După G.M., punctul de plecare comun al studiilor este opinia că „sistemul politico-economic al lumii făurit după 1945 pe baza hegemoniei S.U.A. este în curs de a se transforma în mod radical, dacă nu de a se prăbuși, și că atari transformări în structura sa „vor exercita o influență puternică pe plan internațional și asupra ordinii financiare".*

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
FACULTATEA DE COMERȚ

METODE CANTITATIVE
PENTRU ANALIZA SISTEMELOR
ŞI STRATEGIILOR DE MARKETING

Prof. dr. M. C. DEMETRESCU

–1977–

● *Academia de studii economice a publicat recent prelegerile de marketing prezentate de prof. dr. M.C. Demetrescu în cadrul cursului postuniversitar de marketing organizat de Academia de studii economice, împreună cu Institutul Român de Consulting, pentru cadrele de consultanți, colaboratori ai institutului. Cursul își propune în cele trei volume ale sale (peste 800 p.) să prezinte atît o concepție de ansamblu asupra opticii de marketing în conducerea economică, cît și instrumentele efective de analiză și luare a deciziilor. Se analizează : elementele constituente ale sistemului de marketing ; metodele analizei de sistem, indispensabile muncii de consultanță ; sistemul informațional de marketing ; strategiile și programele de marketing ; organizarea compartimentelor de specialitate cu atribuțiile lor ; contribuția marketingului la planificarea și dezvoltarea produsului, în potențarea activității de cercetare-dezvoltare ; metodele cercetării de marketing, de la sondajele și analiza seriilor dinamice pînă la analiza riscului în cadrul proiectelor de investiții și previziunii de marketing.*

ALIMENTAȚIA ȘI AGRICULTURA VIITORULUI

(Urmare din pag. 21)

arunce urmările actualei crize economice și financiare pe spatele altor popoare, țările capitaliste dezvoltate și-au intensificat în ultimul timp politica de protecționism.

Soluționarea problemelor lumii contemporane necesită lichidarea vechilor practici și stabilirea unor noi relații între state. Așa după cum este cunoscut, făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, a devenit în ultimul timp o problemă centrală la ordinea zilei, ca expresie a unei necesități istorice, determinată în mod obiectiv de schimbările petrecute în configurația lumii contemporane, în raportul de forțe pe plan internațional. Pentru realizarea unei noi ordini mondiale, este necesară participarea activă și contribuția tuturor statelor, a tuturor națiunilor, a tuturor forțelor care doresc să înalțe și să ducă mai departe în timp, civilizația umană. Întreaga activitate externă a Partidului Comunist Român și a României socialiste, realizînd o împletire de esență între năzuințele seculare ale poporului român spre libertate, independență și bunăstare și tradițiile sale statornice de solidaritate militantă cu marile cauze progresiste ale omenirii, militează pentru înfăptuirea acestui proces de transformare înnoitoare a lumii. În această opțiune fundamentală a politicii noastre externe, așa cum subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „pornim de la concepția revoluționară, materialist-dialectică și istorică, de la învățămintele istoriei care demonstrează că orice popor, indiferent de mărime, poate și trebuie să participe activ la soluționarea problemelor internaționale, să-și aducă contribuția la realizarea păcii, la dezvoltarea civilizației, la punerea cuceririlor științei în folosul omului, la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră“.**

Luînd ca punct de plecare realizările de pînă în prezent și îndeosebi problematica viitorului, pentru soluționarea chestiunii alimentației în domeniul schimburilor economice internaționale de produse agroalimentare, ar trebui acționat în următoarele direcții:

— liberalizarea schimburilor comerciale, înlăturîndu-se obstacolele și discriminările de orice natură;

— stabilirea unor raporturi de prețuri echitabile în comerțul de produse agroalimentare;

— eliminarea tuturor restricțiilor și instituirea unui sistem preferențial în exportul de tehnologii avansate, procedee tehnologice, licențe, invenții și inovații etc.;

— organizarea și diversificarea diferitelor forme de cooperare și colaborare tehnico-științifică internațională.

Acționînd în mod constant în direcția dezvoltării relațiilor economice internaționale cu toate țările lumii, România militează pentru eliminarea tuturor obstacolelor și restricțiilor existente în acest domeniu, în concordanță cu interesele economice reciproce, pentru realizarea unei noi ordini economice internaționale.

Cu toată importanța lor, relațiile economice internaționale nu pot să rezolve prin ele însele problemele alimentației. Esențialul constă în eforturile de dezvoltare ale economiei fiecărei țări. În acest spirit s-au desfășurat și lucrările celei de a XIX-a conferințe F.A.O., care a avut loc recent la Roma. Propunerile țării noastre, privind extinderea cooperării internaționale cu țările în curs de dezvoltare, propuneri care vizează dezvoltarea agriculturii fiecărei țări, au trezit un larg ecou și și-au găsit confirmarea în rezoluția adoptată.

Cooperarea economică și tehnico-științifică internațională în domeniul agroalimentar va lua în perspectivă o mare dezvoltare. Aceasta impune cercetării științifice din țara noastră să dispună nu numai de fondul de cunoștințe, tehnologii, licențe etc., ci și de fondul de cadre disponibile pentru a participa la aceste acțiuni. Avem în vedere proiectele de îmbunătățiri funciare, îndeosebi irigații, crearea de noi soiuri și hibrizi, noi tehnologii ș.a. Putem spune că cercetarea științifică din țara noastră poate să-și aducă pe această cale o importantă contribuție la soluționarea problemelor alimentare în țările în curs de dezvoltare.

Experiența țării noastre în dezvoltarea economiei socialiste, în general, și a sectorului agroalimentar, în special, precum și direcțiile stabilite de Programul P.C.R., strălucit sintetizate și concretizate în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conferință Națională a partidului, demonstrează că problema alimentară poate fi soluționată, că societatea socialistă este pe deplin în măsură să rezolve problemele fundamentale ale existenței umane.

UN ÎNALT NIVEL COMPETITIV

(Urmare din pag. 10)

turi de foraj, țagle, oțeluri aliate pătrat peste 250 mm latură cu structură garantată, table și alte profile) din partea unor furnizori. Pe de altă parte, pentru dezvoltarea în viitorul apropiat a producției la noi familii de produse, este necesară o mai mare receptivitate la cererile noastre de asimilare și livrare (în calitate de subfurnizori generali), din partea sectorului industriei electrotehnice (această industrie ar trebui să furnizeze componente electrice necesare echipării instalațiilor de foraj cu acționare Diesel-electrică sau electrică, precum și alte utilaje tehnologice). În această privință se resimte lipsa unor autoșasiuri indigene cu capacitate portantă mărită și prize de putere integrală, care să fie apte pentru transportul agregatelor de cimentare și fisurare. De asemenea, nu sînt asimilate în țară o gamă de motoare Diesel (de turație mărită 1 800—2 000 ture/minut și gabarit redus) pentru a fi montate pe diferite instalații de foraj transportabile sau agregate de cimentare-fisurare. Unele probleme ridică și modul în care sînt onorate cererile de elemente și garnituri din cauciuc de către unitățile specializate care, obișnuite cu comenzi de mare serie, refuză sau nu livrează la timp și la un nivel calitativ corespunzător, loturile de garnituri solicitate.

Mobilizat de amploarea și complexitatea sarcinilor reieșite din documentele Conferinței Naționale a P.C.R., colectivul întreprinderii este ferm hotărît să depună toate eforturile pentru dezvoltarea în continuare în ritmuri înalte a producției de utilaje petroliere, pentru îmbunătățirea laturilor calitative ale activității.

ÎNTÎLNIRE CU CITITORII

La Pitești a fost organizată de curînd, cu sprijinul Comitetului județean de partid, o întîlnire cu cititorii Revistei economice, la care au participat activiști de partid și de stat, economiști și alți specialiști din întreprinderi și din aparatul financiar-bancar, cadre didactice din învățămîntul mediu și superior, cercetători științifici, studenți ai Universității politice și de conducere. Cu acest prilej cititorii noștri au făcut o serie de observații și sugestii privitoare la ponderea unor materiale în revistă și la conținutul de idei al articolelor.

În ceea ce privește tematica, preferințele cititorilor se îndreaptă cu precădere spre următoarele teme: a) în domeniul economiei naționale: analize economico-financiare în care să se scoată în evidență rezervele existente — în diferite sectoare de activitate — pentru realizarea în condiții superioare a sarcinilor de plan; optimizarea consumurilor de materii prime și energie; sistemul indicatorilor eficienței economice, cu deosebire a indicatorului producției la 1 000 lei fonduri fixe (inclusiv comparații între întreprinderi); funcționarea mecanismului economico-financiar și legislație economică; b) în domeniul conducerii și organizării: contribuția organizării la obținerea unor rezultate superioare (pe exemplul unor întreprinderi); metode și tehnici moderne de organizare a producției și a muncii; pregătirea cadrelor, formarea conducătorilor; c) în domeniul teoriei economice: coordonatele procesului de ridicare a României în rîndul statelor dezvoltate ale lumii; modificări structurale în procesul depășirii stadiului de țară în curs de dezvoltare; implicațiile procesului de trecere de la acumulările cantitative la o nouă calitate în economia națională; aspecte noi în dezvoltarea relațiilor de producție socialiste; metodologia predării științelor economice. Redacția se va strădui să țină seama de aceste sugestii, pentru a contribui în mai mare măsură la sprijinirea activității practice din economie, la realizarea unui larg schimb de opinii între economiști.

Cerinţe ale instaurării unei noi ordini economice internaţionale

ŞTIINŢA ŞI TEHNOLOGIA ÎN SLUJBA DEZVOLTĂRII

> **„Trebuie să fie asigurat accesul tuturor statelor la cuceririle ştiinţei şi tehnicii moderne, ţinînd seama de faptul că lichidarea subdezvoltării, progresul rapid al tuturor naţiunilor nu se pot realiza decît pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii contemporane".**
>
> NICOLAE CEAUŞESCU

FENOMENUL migraţiei de cadre din ţările în curs de dezvoltare către cele dezvoltate, cunoscut în special sub denumirea sa engleză de „brain drain", provoacă o legitimă şi tot mai largă îngrijorare pe plan internaţional, fiind perceput tot mai mult nu ca o simplă deplasare de cadre sau ca expresie a unei teoretice „libertăţi de mişcare a individului", ci ca o racolare de cadre, ca un furt de inteligenţă, ca un adevărat „transfer invers" de tehnologie şi resurse, de care beneficiază ţările dezvoltate în detrimentul celor în curs de dezvoltare.

Între anii 1960 şi 1972 ţările în curs de dezvoltare au pierdut pe această cale circa 300 000 cercetători, ingineri şi medici din care 230 000 s-au stabilit în trei ţări : S.U.A., Anglia şi Canada. Între 1965—1970 cadrele venite din ţările în curs de dezvoltare au contribuit în proporţie de aproape 20% la creşterea netă a efectivelor de oameni de ştiinţă şi ingineri care lucrează în S.U.A. Măsurînd efectul economic al racolării de cadre prin cifra venitului realizat de aceste cadre (şi cine nu ştie că beneficiile de pe urma unui „creier" bun depăşesc simpla măsură a venitului său), **cîştigul net pe un an (1970) realizat de S.U.A. graţie imigrării de personal cu înaltă calificare provenind din ţările în curs de dezvoltare s-a cifrat la circa 3,7 miliarde dolari, în timp ce, în acelaşi an, asistenţa guvernamentală a S.U.A. către ţările în curs de dezvoltare era de numai 3,1 miliarde dolari.**

Este lesne de înţeles că un fenomen atît de „rentabil" pentru ţările dezvoltate şi-a găsit printre teoreticienii din aceste ţări apărători şi apologeţi activi.

Unii, mai puţin „învăţaţi", plîng la diferite oficine radio după „libertatea de mişcare" a individului. Alţii, mai rafinaţi, publică în reviste ştiinţifice teorii care, ştergînd frontierele, justifică în numele „beneficiilor umanităţii în ansamblu" îmbogăţirea ţărilor bogate şi sărăcirea celor sărace pe calea furtului de cadre. Alţi teoreticieni occidentali susţin că ar fi vorba de fapt de un fenomen de revărsare a unui „prea-plin", ţările în curs de dezvoltare nefiind prădate de cadre de care au mare nevoie (aşa cum este cazul în realitate) ci debarasate, chipurile, de cadre pe care nu le pot utiliza. Substratul apologetic şi neştiinţific al unor asemenea teorii ni se pare clar, căci în afara premisei pe care aceste teorii se bazează şi care sfidează evidenta, în sensul că ar fi „atraşi" din ţările în curs de dezvoltare indivizii cei mai puţin pregătiţi şi nu unele din cadrele cele mai calificate profesional, teoriile respective suferă şi de slăbiciunea fundamentală de a analiza fenomenele static, refuzînd să vadă că aşa-zisul „exces" de cadre calificate este doar relativ, legat de un anumit nivel mai scăzut de dezvoltare. Deîndată ce acest nivel de dezvoltare se deplasează în sus, „excesul" dispare, societăţile în curs de dezvoltare rapidă resimţind o acută lipsă de cadre, la acelaşi număr scriptic de specialişti ce apăreau a fi „în exces" cînd economia stagna.

Ni se pare că tabloul schiţat în cele de mai sus pune în evidenţă în mod pregnant profundele dezechilibre şi inechităţi ce caracterizează aplicarea, de la ţară la ţară, a ştiinţei şi tehnologiei la dezvoltare, datele, situaţiile şi „regulile de joc" prezentate constituind prin ele însele un argument puternic în favoarea adoptării de „reguli noi", a instaurării unui nou tip de relaţii economice şi politice internaţionale în cadrul căreia, încetînd a mai fi instrumente de dominaţie şi adîncire a inegalităţilor, ştiinţa şi tehnologia şi-ar putea da deplina măsură a capacităţii lor de a fertiliza terenul dezvoltării tuturor statelor şi, în special, a celor în curs de dezvoltare.

Prima parte a acestui articol a apărut în „Revista economică" nr. 50 din 16 decembrie 1977.

Solidaritatea militantă cu ţările în curs de dezvoltare

O PLEDOARIE în favoarea ştiinţei şi tehnicii ca motoare ale dezvoltării, situată la cel mai ridicat nivel principial şi practic — pe care îl recunosc ca atare, cu înaltă apreciere, oameni de ştiinţă, economişti şi politologi din lumea întreagă — o reprezintă concepţia preşedintelui **Nicolae Ceauşescu** privind noua ordine economică şi politică internaţională, rolul ştiinţei şi tehnologiei, al formării şi utilizării optime a cadrelor în acest proces.

Este în concepţia preşedintelui României, chintesenţa unei mari încrederi în puterea ştiinţei, în capacitatea ei de a transforma societatea, de a oferi tuturor locuitorilor planetei noastre mijloacele unui trai civilizat şi demn : **„Ştiinţa a devenit în mod nemijlocit în vremurile noastre o importantă forţă de producţie ; încorporarea în practică a rezultatelor ei a determinat o uriaşă creştere a avuţiei materiale a societăţii, o sporire fără precedent a potenţialului de creaţie al popoarelor"**.

Animat de un profund spirit de etică şi echitate internaţională, preşedintele **Nicolae Ceauşescu** apără cu fermitate dreptul fiecărei ţări de a dezvolta ştiinţa şi tehnica în folosul propriei propăşiri, de a valorifica, în graniţele proprii, geniul inventiv şi creator al propriului popor: **„Istoria arată că toate popoarele, mari sau mici îşi pot aduce contribuţia proprie la dezvoltarea patrimoniului ştiinţei universale"**. Unul din obiectivele noii ordini trebuie să fie îndepărtarea obstacolelor în circulaţia ideilor ştiinţifice, a descoperirilor şi valorificării lor : **„În epoca noastră a devenit o necesitate obiectivă desfăşurarea unui larg schimb de experienţă şi opinii între creatorii din toate ţările lumii, cunoaşterea realizărilor valoroase ale celorlalte popoare, manifestarea activă a fiecărei natiuni în slujba progresului general al ştiinţei şi culturii contemporane"**.

Ţinînd seama de aceste elemente, ştiinţa şi tehnologia, emanaţie a valorilor şi potenţialului uman naţional, beneficiind de un sistem, restructurat în mod democratic, de adevărată cooperare internaţională, pot deveni pîrghii puternice de dezvoltare accelerată a ţărilor rămase în urmă.

Exemplificînd cu fapte înalta apreciere pe care România o acordă rolului cadrelor, creatoare ale progresului ştiinţifico-tehnic, în procesul dezvoltării, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta : **„România acordă ajutor activ acestor state** (în curs de dezvoltare — n.n.), **atît pe calea dezvoltării unor relaţii economice cu adevărat echitabile cît şi prin acordarea de asistenţă tehnică şi pregătirea cadrelor de specialişti necesare construirii unei industrii şi economii moderne"**. În spiritul solidarităţii cu aceste popoare, România pregăteşte în instituţiile sale de învăţămînt peste 10 000 de tineri din ţările în curs de dezvoltare şi totodată mii de specialişti români lucrează în aceste ţări, pregătind în acest proces de asistenţă concretă alte zeci de mii de cadre naţionale pentru ţările respective. Vorbind, cu înalta autoritate pe care o conferă exemplul propriei ţări şi adresîndu-se în primul rînd ţărilor dezvoltate, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia : **„Considerăm necesar să se asigure acestor ţări** (în curs de dezvoltare — n.n.), **asistenţă tehnică, precum şi sprijin efectiv în pregătirea şi formarea cadrelor de specialişti şi muncitori calificaţi necesare dezvoltării economiei naţionale. Cu atît mai mult se impune încetarea oricărei acţiuni de**

racolare a cadrelor de muncitori calificaţi şi de specialişti din aceste ţări, de către statele dezvoltate economic — practică ce, departe de a constitui un ajutor, este de natură să împiedice popoarele respective să-şi rezolve problemele stringente ale dezvoltării economice, frînează evoluţia lor rapidă pe calea progresului. Înţelegînd lucrurile în această lumină, este necesar să se asigure reîntoarcerea în ţările lor a cadrelor şi specialiştilor atraşi prin diferite mijloace de ţările avansate, astfel încît aceştia să-şi poată ajuta propriile popoare în lupta grea pentru propăşire şi bunăstare".

Dezvăluind magistral căile prin care ştiinţa şi tehnologia, cadrele naţionale pot deveni motoare ale dezvoltării, indicînd direcţia efortului pe care întreaga comunitate internaţională trebuie să-l depună pentru a face din ştiinţă şi tehnologie arme eficace în instaurarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** trasează astfel un adevărat program de acţiune pentru demersul naţional şi cel internaţional de întreprins în slujba acestui nobil obiectiv.

1979 – Conferinţa mondială a Naţiunilor Unite privind ştiinţa şi tehnologia în slujba dezvoltării

ROMÂNIA s-a afirmat puternic pe plan internaţional, în cadrul O.N.U., ca iniţiatoarea tuturor marilor acţiuni privind ştiinţa şi tehnologia, culminînd cu Conferinţa Naţiunilor Unite privind ştiinţa şi tehnologia în slujba dezvoltării, prevăzută a avea loc în 1979.

Diplomaţii şi specialiştii din O.N.U. sînt unanimi în a aprecia că izvorul conferinţei susmenţionate este iniţiativa românească, lansată în 1970 la Adunarea Generală a O.N.U. de către tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** privind **„Rolul ştiinţei şi tehnologiei moderne în dezvoltarea naţiunilor şi necesitatea întăririi cooperării economice şi tehnico-ştiinţifice între state".**

Urmărită activ, prin promovarea a numeroase rezoluţii O.N.U. pe acest subiect, iniţiativa preşedintelui României a condus la adoptarea în 1976 de către Adunarea Generală a O.N.U., a rezoluţiei 31/184, prin care se decide convocarea Conferinţei mondiale menţionate în 1979 şi se enunţă obiectivele sale şi modul de pregătire pe plan naţional şi internaţional a acestui important moment al edificării noii ordini internaţionale. Datorită activităţii României şi a altor ţări în curs de dezvoltare, dosarul Conferinţei mondiale este deja bogat. Există în cadrul O.N.U. un plan mondial de acţiune pentru aplicarea ştiinţei şi tehnologiei la dezvoltare. Declaraţia privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, adoptată în 1974 de a VI-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. a înscris ca principiu : „Participarea ţărilor în curs de dezvoltare la avantajele ştiinţei şi tehnologiei moderne şi promovarea transferului de tehnici şi a creării unei structuri tehnologice autohtone, în interesul ţărilor în curs de dezvoltare, sub o formă şi potrivit modalităţilor care convin economiilor lor".

În rezoluţia sesiunii a VII-a extraordinare a Adunării generale, din septembrie 1975, consacrată problemelor dezvoltării, s-a adoptat un capitol special privind utilizarea ştiinţei şi tehnicii ca pîrghii pentru accelerarea dezvoltării. Printre măsurile prevăzute figurează crearea de bănci mondiale, regionale şi sectoriale de date care să permită ţărilor în curs de dezvoltare să aleagă tehnologia care le convine, în special cea modernă. Se prevede crearea unui centru internaţional de schimb de informaţii tehnice şi se studiază posibilitatea creării unor institute mondiale pe ramuri, cum ar fi, de exemplu, energia. Se urmăreşte ca transferul de tehnologie să facă obiectul unui cod de conduită internaţional care să lichideze inechităţile la care ne-am referit pe larg mai sus şi, mai mult, să prevadă un tratament special, mai favorabil, pentru ţările în curs de dezvoltare care achiziţionează tehnologie.

În acest context, Conferinţei mondiale din 1979 îi revine sarcina deosebit de importantă de a marca trecerea la programe şi planuri de măsuri concrete pentru aplicarea ştiinţei şi tehnologiei la dezvoltare, la convenirea de angajamente ferme privind eliminarea obstacolelor din calea accesului larg al ţărilor în curs de dezvoltare la cuceririle ştiinţei şi tehnologiei moderne pentru realizarea unui transfer masiv de tehnologie, fără discriminări şi condiţii politice, în favoarea acestor ţări. Conferinţa mondială va trebui, totodată, să pună bazele unor aranjamente instituţionale şi ale unor noi forme de cooperare internaţională în aplicarea ştiinţei şi tehnologiei, pentru consolidarea instituţiilor ştiinţifice în ţările în curs de dezvoltare, astfel încît ele să poată crea autonom, pentru înfiinţarea şi întărirea mecanismelor de schimb de informaţii şi de experienţă ştiinţifică şi tehnologică.

Este desigur de aşteptat ca o Conferinţă a Naţiunilor Unite să consacre hotărîri cruciale utilizării mai bune a sistemului Naţiunilor Unite şi a altor organizaţii internaţionale pentru traducerea în viaţă a obiectivelor enumerate mai sus, de o manieră integrată şi coordonată.

Ce ar însemna aplicarea plenară a ştiinţei şi tehnologiei la dezvoltarea tuturor ţărilor ?

– Valorificarea celor $50x 10^{15}$ tone de substanţe minerale utile conţinute în apa mărilor şi oceanelor.

– Acoperirea deficitului producţiei alimentare în ţările în curs de dezvoltare care, dacă tendinţele actuale continuă, ar putea atinge în 1985 cifra de 26 miliarde dolari.

– Eradicarea schistosomazei (bilharziosei) care omoară sau face incapabili de muncă în prezent circa 200 milioane de oameni din ţările în curs de dezvoltare.

– Salvarea vieţii a 5 milioane sugari care mor anual în lume numai datorită alimentării necorespunzătoare cu apă.

– Reducerea substanţială a mortalităţii şeptelului, care este astăzi, în ţările în curs de dezvoltare, de circa 50 la sută pentru viţei.

– Eradicarea tripanosomiazei, care ar reda utilizării umane circa 10 milioane de ha de terenuri din Africa, pe care, în prezent, musca tse-tse le face de nelocuit.

– Reducerea substanţială a pierderilor anuale de cereale în ţările în curs de dezvoltare (evaluate la circa 7 miliarde dolari) prin aplicarea unor măsuri corecte de uscare, înmagazinare şi transport al grînelor.

– Desalinizarea apei de mare pe o scară industrială cu ajutorul energiei nucleare, ca singură sursă de apă a viitorului pentru aproape 50 la sută din locuitorii treimii din univers pe care o formează regiunile calde şi aride.

În realizarea dezideratului major al aplicării plenare a ştiinţei şi tehnologiei la dezvoltare, rolul esenţial revine, aşa cum România a subliniat întotdeauna, efortului propriu. Este însă evident că acest efort propriu nu îşi poate da pe deplin roadele decît cu ajutorul unei largi cooperări internaţionale, în cadrul căreia, aşa cum se arată în cunoscutul raport R.I.O. („Reshaping the International Order" — „Remodelarea Ordinii Internaţionale") pregătit pentru Clubul de la Roma, să se asigure ca : a) accesul ţărilor în curs de dezvoltare la know-how-ul tehnologic să fie îmbunătăţit substanţial ; b) capacitatea proprie de cercetare a acestor ţări să fie simţitor sporită ; c) ţările industrializate să aloce o proporţie mai mare a activităţii lor de cercetare ştiinţifică şi dezvoltare tehnologică problemelor cu care sînt confruntate ţările în curs de dezvoltare.

Pentru îndeplinirea acestor obiective, raportul R.I.O. avansează propuneri ce vor fi, fără îndoială, obiect de atenţie din partea Conferinţei mondiale, cum ar fi : crearea unui program al Naţiunilor Unite de cercetare ştiinţifică şi dezvoltare tehnologică ; crearea unei Instituţii mondiale de dezvoltare tehnologică şi a unei Bănci internaţionale de dezvoltare tehnologică ; crearea şi ţinerea la zi de registre de cunoştinţe tehnologice ; subvenţionarea, de către ţările dezvoltate, a unor cercetări dedicate exclusiv problemelor ţărilor în curs de dezvoltare.

Această bogăţie de idei şi preocupări atestă marele interes de care, încă de pe acum, se bucură Conferinţa mondială pentru ştiinţă şi tehnologie din 1979.

Perioada pînă la Conferinţă va prilejui desigur atente evaluări la nivel naţional şi consultări intense pe plan regional şi inter-regional pentru făurirea consensului fără de care Conferinţa mondială nu poate fi un succes.

Ca o recunoaştere — dacă mai era nevoie — a rolului eminent jucat de România în problemele ştiinţei şi tehnologiei, reuniunea regională pentru Europa, pregătitoare a Conferinţei mondiale, va avea loc în ţara noastră, în vara anului 1978. Va fi această reuniune ca şi, desigur, participarea la marele for mondial din 1979, prilejul reafirmării strălucite a concepţiei noastre optimiste, umaniste şi revoluţionare potrivit căreia ştiinţa şi tehnica pot şi trebuie să devină pîrghii ale înălţării rapide a tuturor locuitorilor planetei noastre către luminile şi demnitatea secolului XX.

Bogdan BALTAZAR

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

O.C.D.E.: anul 1978 fără reviriment

CELE MAI RECENTE PREVIZIUNI asupra dezvoltării în 1978 a economiei țărilor membre ale Organizației de cooperare și dezvoltare economică (care grupează douăzeci și patru de țări capitaliste) converg către afirmarea tendinței de încetinire a acesteia, după o anumită înviorare, în special în prima jumătate a anului trecut. Se așteaptă, arată publicația „Perspectives économiques de l'O.C.D.E." (decembrie 1977) că P.N.B.-ul global al țărilor membre va înregistra o creștere reală de numai 3% (comparativ cu 3,5% în 1977, față de nivelul anului 1976), șomajul va atinge 5,5% din populația activă, iar rata inflației va reprezenta 7%. Evident, sub aceste valori medii se ascunde o întreagă diversitate de evoluții pe țări, deși nota comună o constituie menținerea conjuncturii incerte care a urmat crizei economice din anii 1974—1975.

În ceea ce privește aplicarea politicilor preconizate pentru relansarea economiei țărilor membre ale O.C.D.E., se apreciază că rezultatele acestora ar putea fi contradictorii. Astfel, dacă măsurile de stimulare nu vor asigura un ritm mediu de creștere de cel puțin 4,5% există toate șansele ca șomajul să se agraveze; dacă, însă, prin măsuri de finanțare de la buget s-ar imprima economiei un ritm de creștere de peste 7% în sem. II a.c., țările respective n-ar putea evita o intensificare a presiunilor inflaționiste. Încît dilema șomaj-inflație rămîne una din problemele grave pe ordinea de zi a anului 1978, în marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate.

Prețul cuprului sub presiune

PRODUCȚIA MONDIALĂ de minereu de cupru a ajuns în 1976 la 7,9 milioane tone. Producția de cupru rafinat (din care circa 30% pe baza reciclării deșeurilor) a fost de 8,9 milioane tone. Ponderea diferitelor grupuri de țări în producția și consumul mondial sînt prezentate în graficul nr. 1. Stocurile de cupru din lumea nesocialistă au ajuns în 1976 la 1,7 milioane tone, din care jumătate în depozitele pieței de metale din Londra.

Din 1974 piața cuprului este în criză. Cererea fiind slabă, prețurile au scăzut foarte mult (vezi graficul nr. 2), stocurile au crescut, iar producția s-a încetinit. Datele din primul semestru al anului 1977 relevă că excedentul ofertei de cupru rafinat persistă pe plan mondial. Se prevede că abia în 1980 piața cuprului s-ar putea echilibra ca urmare a unei cooperări mai strînse între țările producătoare și cele consumatoare.

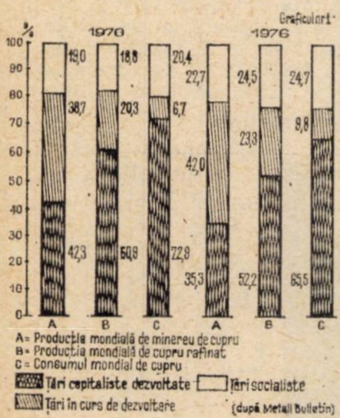

(după Metall Bulletin)

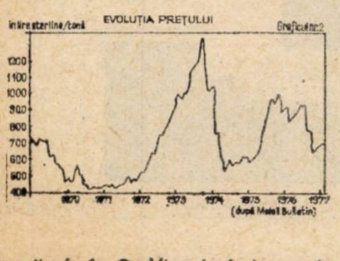

(după Metall Bulletin)

Perspectivele recoltei mondiale de cereale

DEȘI recolta de grîu și cereale secundare pentru sezonul 1977/1978 se anunță acum inferioară previziunilor inițiale, ea este considerată încă suficientă pentru a acoperi nevoile de consum, se arată în ultimul buletin trimestrial al F.A.O. dat publicității la Roma. Comerțul cu cereale se așteaptă să atingă un nivel record, ceea ce se reflectă și în nivelul prețurilor, care a depășit deja cu puțin nivelul anului precedent. Importul mondial de grîu se crede acum că va depăși 10 milioane de tone datorită achizițiilor suplimentare ale unor țări nu numai în curs de dezvoltare, dar și dezvoltate, în vreme ce cel de cereale secundare va cunoaște un declin. Comerțul cu orez în 1978 ar putea avea același volum ca în 1977, în ciuda unei recolte mondiale sporite.

Stocurile de cereale (fără cele ale U.R.S.S. și R.P. Chineze) se așteaptă încă să sporească. Atingînd un nivel de 167 milioane tone, aceste stocuri vor reprezenta circa 18% din consumul anual, procentaj considerat ca minimum necesar pentru securitatea alimentară a lumii în 1978 în cazul unei recolte insuficiente.

Încasări valutare din turism

ÎN 1976 Iugoslavia dispunea de 961 000 locuri de cazare pentru turiști, din care 259 000 în capacități de cazare de bază și circa 702 000 în capacitățile suplimentare. În ultimii zece ani ritmul anual de creștere a capacităților de cazare a fost de 8,7%, cele actuale fiind de 2,5 ori mai mari decît în 1965. În aceeași perioadă s-a înregistrat și o creștere dinamică a traficului turistic, încasările valutare din această activitate cifrîndu-se în 1976 la 802 milioane dolari, ceea ce înseamnă de zece ori mai mult decît în 1965. În 1976 Iugoslavia a fost vizitată de 5 590 000 turiști străini, numărul înnoptărilor lor fiind de 29,4 milioane.

Pentru dezvoltarea dinamică stabilă a Iugoslaviei, economia turistică are un rol foarte important. Venitul valutar realizat de pe urma turismului reprezintă între a cincea parte și un sfert din ansamblul exporturilor de mărfuri.

Orientări în dezvoltarea economică

Peru: obiective ale industriei și agriculturii

CONFORM estimărilor specialiștilor peruani, rezervele cunoscute permit exploatarea în ritmul actual timp de 100 de ani a minereului de cupru, timp de 65 de ani a celui de fier și timp de 30 de ani a minereurilor de plumb și zinc. Subsolul țării mai conține minereu de crom, nichel, cobalt ca și cărbune, bauxită, metale rare, fosfați și rezerve însemnate de vanadiu (cele mai mari din lume). Se vor extinde capacitățile de producție ale unor mine, dintre care cea mai reprezentativă este Cerro Verde (în anul 1979 ea va produce 150 mii tone de cupru minier). Producția de cupru minier urmează să fie în anul 1978 de circa 547 mii tone. Recent, s-a anunțat descoperirea de noi zăcăminte de cupru, evaluate la 1,5 miliarde de tone de minereu, în provinciile Lambayeque, Piura și Cajamarca din nordul țării. Construirea unor noi rafinării de cupru va permite substituirea în mai mare măsură a exporturilor de cupru în stare brută. Rafinăria de zinc va intra în funcțiune în anul 1979 va da o producție anuală de circa 100 mii tone zinc rafinat, 175 mii tone acid sulfuric și o serie de subproduse. În prezent, se studiază punerea la punct a tehnologiei de extracție a uraniului din minereurile complexe de cupru și zinc.

În anul 1976 s-a obținut cea mai mare producție de țiței a țării, circa 77 mii barili pe zi. Se apreciază că în anul 1978, ca urmare a activității de exploatare (s-au descoperit, recent, rezerve în zona Amazonului) și explorare, producția de țiței va putea atinge 264 mii barili pe zi.

Unul din principalele obiective ale planului peruan de dezvoltare vizează creșterea capacității de producție a industriei siderurgice la circa 1 milion tone de oțel în 1978. O atenție deosebită se va acorda măsurilor care tind să conducă la crearea unei industrii constructoare de mașini. Oficialitățile peruane și-au propus ca pînă în anul 1978 să se renunțe complet la importul de tractoare agricole. La Tacna va fi instalat un complex al industriei electronice (care va cuprinde 6 uzine, un centru de cercetări și un centru pentru formarea cadrelor).

În privința agriculturii, se apreciază că Peru va putea deveni una din țările mari furnizoare de anumite produse agricole (bumbac, cacao, ceai, cafea, tutun etc.), dacă unele terenuri din zona Amazoanelor, deosebit de fertile, vor fi atrase în circuitul agricol. Planul în curs (1975—1978) prevede investiții pentru agricultură de aproape 308 milioane de dolari, din care 90% vor fi afectate lucrărilor de hidroameliorații și îmbunătățiri funciare. În perioada de plan se prevede irigarea unei suprafețe totale de 155 mii ha. De asemenea, se prevăd investiții în valoare de circa 385 milioane de dolari pentru dezvoltarea sectorului zootehnic. A început construirea unor complexe integrate de prelucrare a produselor agricole.

Hamburg: poartă maritimă pentru produsele chimice

HAMBURG — cel mai populat oraș din R.F. Germania — este, totodată, unul din marile porturi ale Europei occidentale. Nu demult, în cadrul portului a fost amenajat un nou sector (vezi ilustrația), specializat în transbordarea, manipularea și depozitarea produselor chimice lichide, inclusiv a celor periculoase. El este prevăzut cu patru cheiuri, la care pot acosta simultan patru nave, avînd un pescaj pînă la 12 m, cu numeroase instalații și mijloace de transport, care permit încărcarea sau descărcarea rapidă a navelor. Considerat drept unul dintre cele mai moderne și mai sigure porturi pentru comerțul internațional cu produse chimice, sectorul amintit a fost vizitat de participanții la primul congres internațional în problemele transportului maritim, transbordării și depozitării produselor chimice, ale cărui lucrări s-au desfășurat recent la Hamburg.

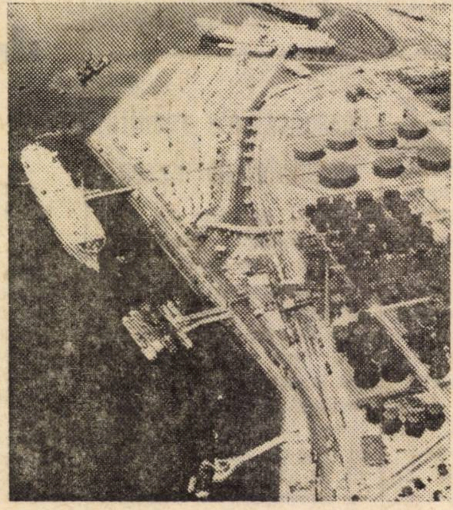

Avansul siderurgiei sovietice

ÎN DECURSUL celor șase decenii de existență a Uniunii Sovietice, industria siderurgică a devenit una din ramurile de bază ale economiei sale naționale. Locul și rolul siderurgiei în cadrul economiei naționale a U.R.S.S. este evidențiat de faptul că ei îi revin aproape o zecime din valoarea fondurilor fixe ale industriei, 8% din investițiile capitale în această ramură a economiei și aproape o cincime din consumul său de combustibili și energie electrică.

Dacă în anul 1913 siderurgia Rusiei prerevoluționare a produs ceva mai mult de 4 milioane tone de oțel, în 1975 această producție a ajuns la peste 141 mil. tone, plasînd Uniunea Sovietică pe primul loc în lume, iar în anul 1980 ea urmează să atingă nivelul de 160—170 milioane de tone. În actualul deceniu dezvoltarea siderurgiei sovietice se caracterizează prin extinderea continuă a bazei sale tehnice și de producție atît pe baza construirii și punerii în funcțiune a unei serii de obiective de mare capacitate (ca, de pildă, furnalul de 5 000 mc de la uzina siderurgică din Krivoi Rog — cel mai mare din lume), cît și pe baza modernizării și reutilării întreprinderilor existente.

Concomitent, se pune accent pe extinderea sortimentului și ridicarea calității producției siderurgice, în cursul cincinalului trecut fiind însușită, de exemplu, fabricarea a 300 de noi mărci de oțel, iar în actualul cincinal se prevede creșterea accelerată a celor mai eficiente sortimente de metal, a semifabricatelor (tablă, țevi) de calitate superioară etc.

Un ferment de inovare în întreprindere

EXAMINÎND rezultatele practicii în producție efectuate de studenții-ingineri din ultimii ani de studiu, o revistă franceză arăta recent că — dacă sînt bine organizate — asemenea stagii constituie, pe de o parte, un ferment de inovare în întreprinderile industriale, contribuind la actualizarea nivelului tehnic al acestora, iar pe de altă parte facilitează pătrunderea problemelor și realităților producției în învățămîntul superior tehnic sau tehnologic.

După opinia unor cadre de conducere din întreprinderi, aceasta se datorește faptului că studentul stagiar privește organizarea procesului de producție cu un „ochi nou", nealterat de puterea obișnuinței, de rutină, de lipsa de timp pentru dezvoltarea unei idei, de necesitatea menajării relațiilor profesionale ș.a., ceea ce-i permite — datorită și prospețimii pregătirii sale teoretice — să sesizeze deficiențele existente și să propună soluții concrete de remediere. În același timp s-a remarcat că — o dată ce un stagiar a reușit să aducă o contribuție personală la rezolvarea unei probleme concrete de producție, părăsind astfel „cărările bătute" ale cursurilor de la facultate — el va manifesta, ca viitor inginer, un plus de îndrăzneală și creativitate.

Iugoslavia: colaborarea cu țările în curs de dezvoltare

COLABORAREA economică a Iugoslaviei cu circa o sută de țări în curs de dezvoltare se extinde an de an. În 1976 exporturile iugoslave în aceste țări au însumat 764 milioane de dolari, fiind însă sensibil depășite de volumul importurilor respective. În cadrul exportului iugoslav, mașinile și utilajele reprezintă 46,4%, materiile prime și semifabricatele — 40,7%, iar bunurile de larg consum — 12,9%; pe ramuri, pe primele locuri se situează produsele industriei de prelucrare a metalelor, ale construcțiilor navale, ale industriei de prelucrare a lemnului, celei chimice și textile. Produsele neprelucrate (de la țiței la fructe tropicale) reprezintă 85% în cadrul importurilor iugoslave din țările în curs de dezvoltare.

Un loc tot mai important ocupă colaborarea și cooperarea industrială și financiară în domeniul investițiilor, al agriculturii, al cercetării științifice etc. Întreprinderi iugoslave de construcții au executat și execută diferite obiective industriale, agricole, de transporturi, social-culturale etc., inclusiv pe calea creării de întreprinderi mixte. În ceea ce privește cooperarea tehnico-științifică, ea se desfășoară cu peste 80 de țări în curs de dezvoltare, în 28 dintre acestea activînd circa 2 000 de specialiști iugoslavi.

1978: în umbra inflației

ÎNCEPÎND de la mijlocul anului 1977, evaluările asupra perspectivelor conjuncturii economice din țările apusene industrializate nu au contenit să piardă din elanul pe care părea să li-l insufle înviorarea din prima jumătate a anului. În prezent există un consens al observatorilor occidentali în ceea ce privește o încetinire a creșterii PNB în 1978 față de anul care s-a încheiat, concomitent cu menținerea inflației la niveluri ridicate în majoritatea țărilor. Această nouă față a conjuncturii și totodată diversitatea situațiilor naționale, își găsesc oglindirea și în prognoza cea mai recentă a Institutului de economie mondială de la Kiel, pe care o ilustrează graficul alăturat.

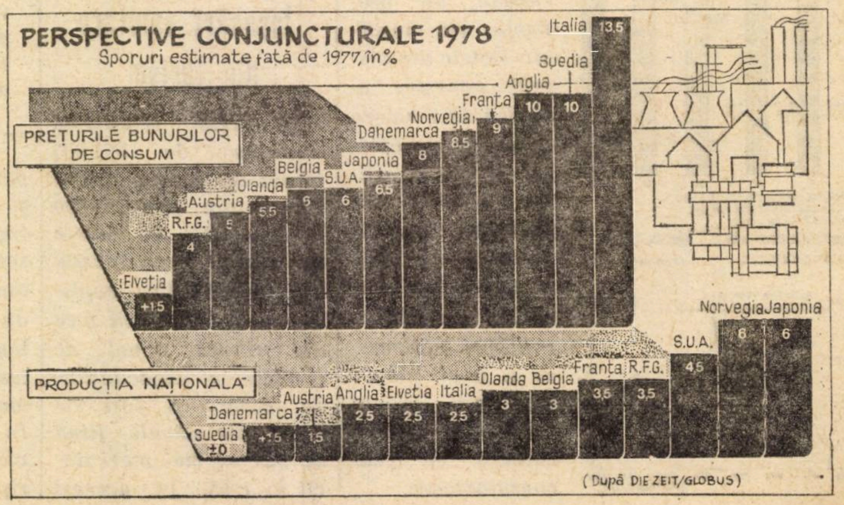

(După DIE ZEIT/GLOBUS)

CURIER

GLOSAR

Valuta liber utilizabilă

ÎN VOCABULARUL ECONOMIC a fost introdus de curînd un nou termen: valuta liber utilizabilă. Între aceasta și valuta liber convertibilă există o deosebire de conținut.

Inițiatorul noului termen, Fondul Monetar Internațional, îl definește astfel: „moneda unui membru pe care Fondul o recunoaște că (1) este în fapt utilizabilă pe plan larg pentru efectuarea de plăți pentru tranzacții internaționale și că (2) este negociată pe principalele piețe de schimb". Condițiile sînt cumulative.

Întrucît în prezent nu există date certe referitoare la volumul diferitelor genuri de tranzacții internaționale, F.M.I. utilizează numai datele referitoare la țările cu cea mai mare participare la exportul global de bunuri și servicii al țărilor membre:

	Media perioadei în procente 1972—1976
S.U.A.	15,95
R.F.G.	11,55
Japonia	7,03
Franța	6,83
Marea Britanie	6,68
etc.	

Un alt indicator utilizat în această privință este ponderea valutelor în rezervele oficiale ale țărilor membre:

	La sută din totalul rezervelor valutare oficiale	
	media 1972/74	media 1975/76
dolari S.U.A.	81,1	81,5
mărci R.F.G.	8,3	8,9
lire sterline	7,2	4,9
franci francezi	1,1	1,2
etc.		

Din datele de mai sus rezultă că valutele care corespund primului criteriu sînt: dolarul S.U.A., marca R.F.G., lira sterlină și francul francez.

Al doilea criteriu, negocierea și principalele piețe de schimb, duce la următoarea ierarhie a valutelor: dolarul S.U.A., marca R.F.G. și lira sterlină. Au fost considerate piețe principale următoarele: Londra, New York, Frankfurt, Zürich și Paris.

Pe baza celor două criterii arătate, valutele care corespund cel mai bine definiției date valutei liber utilizabile sînt: dolarul, marca vest-germană, lira sterlină și francul francez.

După intrarea în vigoare a statutului modificat al F.M.I., în prezent în curs de ratificare, valutele liber utilizabile vor fi utilizate astfel: (a) o țară membră va fi obligată, la solicitarea altei țări care a cumpărat de la F.M.I. moneda primei țări, să preschimbe această monedă într-o sumă corespunzătoare în valută liber utilizabilă; (b) o țară membră va putea obține în schimbul unei sume în valută liber utilizabilă orice altă valută care îi este necesară în tranzacțiile cu F.M.I.; (c) o țară membră indicată de F.M.I. va fi obligată să furnizeze la cerere unei alte țări membre valută liber utilizabilă în schimbul unei sume corespunzătoare de drepturi speciale de tragere (D.S.T.).

Din cele de mai sus se poate desprinde diferența de conținut între moneda liber convertibilă și cea liber utilizabilă: în timp ce prima presupune un angajament al țării emitente de a converti propria monedă, la cererea oricărui deținător, în orice altă monedă la un curs fix sau cunoscut, cea de a doua presupune angajamentul tuturor țărilor membre ale F.M.I. de a furniza valută liber utilizabilă în schimbul propriei monede ori al D.S.T., sau de a converti orice sumă în valută liber utilizabilă într-o altă valută, în cadrul Fondului Monetar Internațional.

C. K.

Intervenții

Teodor Mașut, Mangalia — Ziarul francez „Le Monde", apreciază că între 1 august și 31 octombrie 1977 băncile centrale occidentale au intervenit pe piețele valutare pentru susținerea cursului dolarului — care a înregistrat niveluri record de depreciere față de numeroase valute — cu circa 30 miliarde dolari. Din acest total intervențiile Sistemului federal de rezerve american au reprezentat numai 1,4 la sută, fapt interpretat ca reflectînd intenția autorităților respective de a lăsa dolarul să se deprecieze pentru a-i sprijini pe exportatorii din S.U.A. Pentru celelalte aspecte solicitate vă sugerăm să urmăriți rubrica noastră „Evoluții monetare", pe care o vom relua începînd cu numărul viitor.

Spectatori

Grigore Popescu, București — În anul 1976 numărul spectatorilor la cinematografele din țara noastră (inclusiv la proiecțiile organizate de caravanele cinematografice) a fost de 191 232 mii, în creștere față de cel din 1975, dar încă sub nivelul maxim (care a fost de 216 742 mii, în anul 1966). O cauză principală o reprezintă fără îndoială răspîndirea tot mai largă a televiziunii (2 963 mii abonamente în 1976, față de numai 712 mii în 1966). La rîndul ei, înzestrarea crescîndă cu televizoare a fost puternic favorizată de dezvoltarea industriei electronice naționale (5 televizoare produse la mia de locuitori în 1965, 26 în 1976).

Asociația internațională pentru dezvoltare

Grigore Pencilescu, București — Activitățile Asociației internaționale pentru dezvoltare (A.I.D.) și ale Băncii Mondiale sînt asemănătoare, în sensul că ambele avansează fonduri pentru finanțarea unor proiecte prioritare pentru creșterea economică a țărilor membre în curs de dezvoltare. Modalitățile în care cele două organisme pun la dispoziție fondurile respective sînt însă diferite. Împrumuturile acordate de Banca Mondială au o dobîndă relativ mai ridicată (8,7 la sută în decembrie 1976) și trebuie rambursate, ca regulă generală, în termen de 20 de ani. Creditele acordate de A.I.D. trebuie rambursate în termen de 50 de ani, au o perioadă de grație de zece ani și nu sînt purtătoare de dobîndă (pentru ele se percepe doar un comision de 0,75 la sută, pentru acoperirea cheltuielilor administrative). Aceasta deoarece creditele A.I.D. se adresează celor mai sărace dintre țările în curs de dezvoltare (cu un venit național pe locuitor în general de pînă la 520 dolari), pentru care chiar condițiile oferite de Banca Mondială ar fi greu accesibile. În țările din această categorie trăiesc peste un miliard de oameni, din care peste jumătate în Asia de Sud, zonă spre care se îndreaptă și majoritatea creditelor A.I.D.

Uraniu

Visarion Iliescu, Suceava — 1) Rezervele certe de uraniu din Groenlanda (teritoriu intrînd în componența Danemarcei), de 15 700 tone, sînt de trei ori mai mari decît estimațiile inițiale, alte 10 000 tone reprezentînd rezerve probabile. 2) Potrivit prognozei Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (A.I.E.A.), ponderea țărilor în curs de dezvoltare în totalul producției mondiale de energie electrică de origine nucleară ar urma să crească de la 3% cît era în martie 1977 la 14% în 1990 și 20% în anul 2000.

Tarife vamale

Petre C. Petre, București — 1) Ultimele tarife vamale între cele șase țări care au format inițial Piața comună și cele trei țări care au aderat ulterior (Anglia, Irlanda și Danemarca) au fost desființate la 1 iulie 1977. Între țările membre persistă însă diferențe în nivelul fiscalității, în standardele sanitare etc. Astfel, de pildă, pentru un produs adus dintr-o altă țară membră în care nivelul taxei asupra valorii adăugate este mai redus, trebuie plătită diferența de taxă. În ciuda acestor obstacole, comerțul dintre țările membre a crescut de la 11 miliarde la 115 miliarde dolari între 1958 și 1976. Mai mult de jumătate din comerțul exterior al țărilor membre se efectuează în interiorul C.E.E. 2) Cel mai ridicat consum de bere din Europa occidentală se înregistrează într-adevăr, în R.F.G. (150,9 litri pe cap de locuitor în medie pe an), dar în privința consumului de alcool în general, nivelul cel mai înalt se semnalează în Luxemburg (4,1 litri, 100% pe locuitor). 3) Valoarea comerțului mondial a depășit în 1976, în prețurile curente, 1 000 miliarde dolari, potrivit datelor G.A.T.T.

Energia solară

Vasile Terlea, Feldioara — Ideea la care vă referiți — utilizarea energiei solare pentru încălzirea aerului în loc de a apei — a fost pusă deja în aplicare. O primă instalație de acest gen a intrat în funcțiune la Neumarkt, în R.F.G. Circa 500 de colectoare dispuse în 40 de rînduri pe o suprafață de 1 500 mp (în imagine) încălzesc aerul pînă la 65°C. Aerul astfel încălzit este dirijat spre un depozit alăturat unde servește la uscarea furajelor. Instalația solară amintită permite economisirea a 180 000 litri de păcură pe an, adică 20% din necesarul total de combustibil pentru încălzirea depozitului respectiv. Realizarea acestui proiect a fost sprijinită financiar de Ministerul federal al cercetării și tehnologiei.

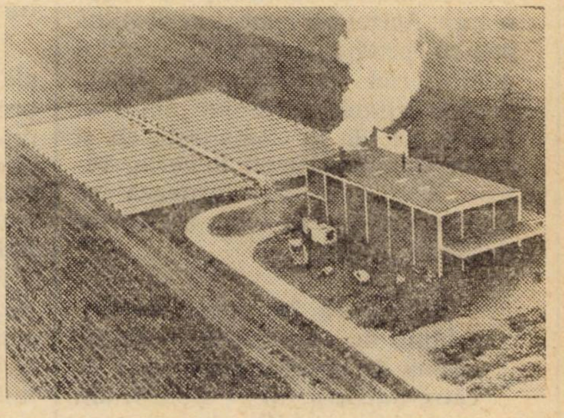

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ, Sadu — Prevederile art. 12, din Decretul nr. 246/1977, se aplică de la 1 septembrie 1977, Se iau în considerare numai absențele înregistrate după această dată. Învoirile se socotesc pe zile întregi și nu pe ore.

DUMITRU BĂLINIȘTEANU, Suceava — În anexa IV la Legea nr. 57/1974 se prevede că persoanele care îndeplinesc funcția de șofer și efectuează suplimentar activitatea de taxator, primitor,-distribuitor, gestionar, mînuitor valori trimiteri poștale etc. primesc o retribuție tarifară totală formată din retribuția tarifară corespunzătoare grupei de autovehicule, categoriei de încadrare și treptei de retribuire la care se adaugă retribuția pentru funcția suplimentară. În consecință, la stabilirea drepturilor de alocație de stat pentru copii se va lua în considerare retribuția totală, care trebuie să fie prevăzută în decizia de încadrare a șoferului și în cartea de muncă.

Maiștrii instructori de la școlile de șoferi amatori sînt considerați cadre didactice, astfel că nu beneficiază de prevederile art. 2, al. 2 din Decretul nr. 285/1960, care se aplică exclusiv maiștrilor din unitățile de producție.

TOADER PARAIPAN, Gura Humorului — Condițiile de menținere a retribuției tarifare de încadrare pentru personalul transferat în interesul serviciului, în aceeași funcție însă în unități la care se aplică nivele de retribuție mai mici, sînt prevăzute în H.C.M. nr. 69/1975 (anexa 2). În măsura în care sporul la care vă referiți are caracter de retribuție tarifară era posibil — nu obligatoriu — să se stabilească o retribuție apropiată de aceea avută.

Ing. ANTON NEAMȚU, Ocolul silvic Băcești, Vaslui — Funcția de șef oficiu silvic poate fi ocupată numai cu respectarea condițiilor de studii și vechime prevăzute de lege. În condițiile prevăzute de art. 63 din Legea nr. 12 1971, vechimea minimă se poate reduce cu cel mult doi ani. În baza delegației ce vi s-a dat sînteți îndreptățit să cereți aplicarea art. 74 din Legea nr. 57/1974.

ÎNTREPRINDEREA „13 DECEMBRIE“ Timișoara — Legea nr. 3/1977 nu mai prevede posibilitatea ca pensionarii de gr. I sau II, deci care au o incapacitate totală de muncă, să presteze o activitate retribuită, cu caracter reconfortant.

REZULTATELE UNITĂȚILOR MODEL

(Urmare din pag. 19)

zați pe plan mondial, să se organizeze, și reproducerea rezolvărilor la celelalte unități ale centralei, astfel ca decalajul acestora față de etalon să fie nu de esență, ci de etapă și să nu se prelungească, în timp, pe o perioadă mai lungă, de regulă, de un an.

Schimburilor de experiență ce au avut loc în ultimele luni la Comănești, Rm. Vîlcea și Vaslui li s-a imprimat un accentuat caracter de lucru. Reprezentanții celorlalte unități au venit nu numai cu carnetul de notițe, ci și cu un solid bagaj de realizări proprii, pe care le-au oferit la „masa comună“ a transferului de tehnologie și organizare. Astfel s-a conturat, de pildă pentru producția de PFL, profilul unei fabrici moderne, de înaltă productivitate, asamblat din elemente atît de la Comănești, cît și de la Drobeta-Turnu Severin, Pitești, Blaj — și care urmează să capete realitate în toate întreprinderile de profil.

Pentru că, **în urma fiecărui schimb de experiență — ținînd seama de opiniile exprimate de către participanți — C.O.M. din centrală a stabilit cîte un program de extindere și generalizare a celor mai bune rezolvări.** Program în care se indică, pentru fiecare din zecile de măsuri selecționate, unitățile la care vor fi aplicate și termenele.

Caracterul obligatoriu al preluării experienței înaintate este fundamentat pe sprijinul centralei în ce privește :

— antrenarea institutului de cercetări și proiectări de specialitate pentru acordarea de asistență tehnică și elaborarea de studii, tehnologii, proiecte, în vederea omologării științifice, eventual perfecționării și tipizării soluțiilor ;

— asigurarea fondurilor și resurselor materiale necesare ;

— îndrumarea și controlul din partea biroului executiv, a aparatului de specialitate al centralei.

De altfel, conducerile colective ale întreprinderilor avîndu-și reprezentanți în consiliul oamenilor muncii de la centrală, **aprobarea la acest nivel a programelor de generalizare reprezintă și un angajament ferm al unităților, de a le îndeplini întocmai.**

Avansînd astfel cu întregul sector, în pluton compact, pe linia accentuării laturilor calitative ale activității, industria prelucrării lemnului abordează hotărît, competent și eficace sarcinile ce-i revin din programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a României pînă în anul 1980, aprobat de Conferința Națională a partidului.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 1 din 6 ianuarie 1978

– Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor la posturile de radio și televiziune de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Coordonate ale dezvoltării economiei românești
● România, țară socialistă cu un grad mediu de dezvoltare economică – obiectivul central al viitorului cincinal **(Dan Popescu)** 3
● Agricultura : proiecții pe coordonatele unei dezvoltări accelerate și intensive **(dr. ing. Alexandru Ignat)** 6
– Cantitate – calitate în dinamica dezvoltării
● Întreaga producție realizată la un înalt nivel competitiv **(St. Teodorescu)** 9
● Respectarea strictă a consumului normat de energie **(B. Pădure)** 11
– Reconvertirea cuceririlor tehnicii și științei în calitate **(dr. ing. Ion Crișan)** 13
– Experiențe în actualitate. Concentrarea și specializarea producției pomicole **(prof. Bujor Mănescu, asist. Victor Manoie)** 15
– Cititorii au cuvîntul 17

CONDUCERE–ORGANIZARE

– Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii pentru generalizarea experienței înaintate. Rezultatele unităților model, bun comun și stimul pentru întreaga ramură **(Dorin Constantinescu)** 18

TEORII–IDEI

– Om – tehnică – mediu
● Alimentația și agricultura viitorului (II) **(prof. dr. Nicolae Giosan)** 20
● Agroecosistemul : bioproductivitatea și alimentația omului (II). **(prof. dr. doc. I. Puia, dr. V. Soran)** 22
– Școli ● curente ● economiști. Economia capitalistă contemporană confruntată cu „scheme care nu funcționează" (II) **(V. Pilat)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Știința și tehnologia în slujba dezvoltării **(Bogdan Baltazar)** 27
– Tendințe – conjuncturi 29
– Mondorama 30
– Curier 31
– Întrebări – răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11–25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

Un nume de fabrică de care veţi auzi tot mai des:

ÎNTREPRINDEREA DE CONFECŢII DIN REŞIŢA

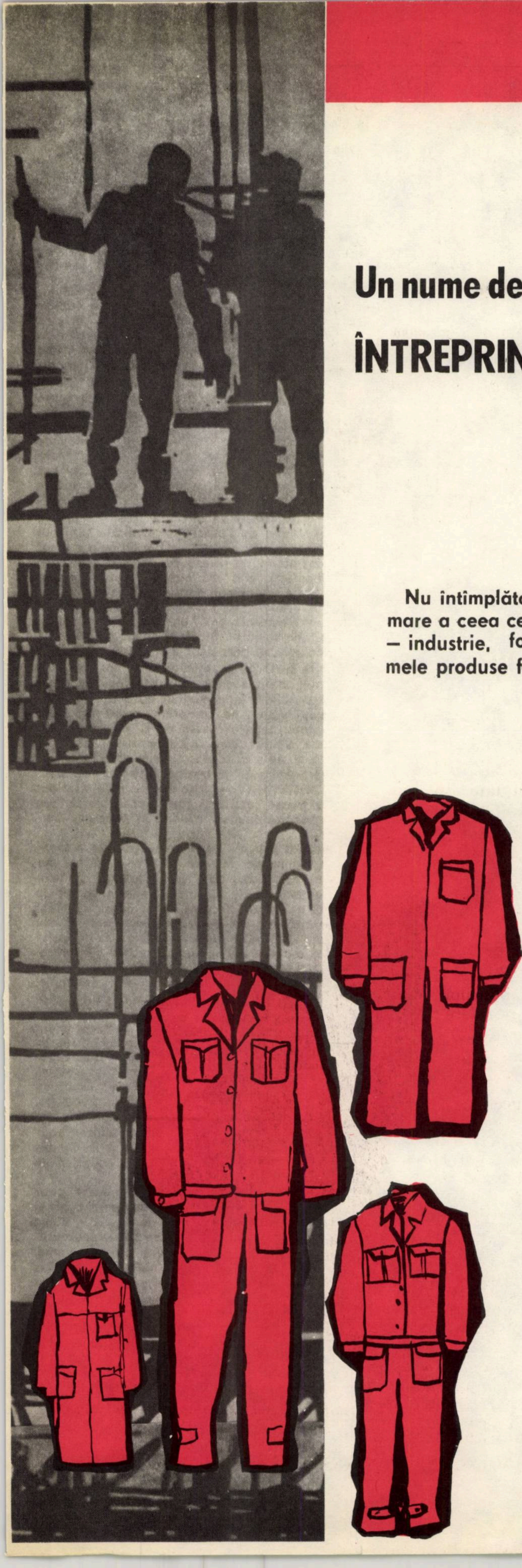

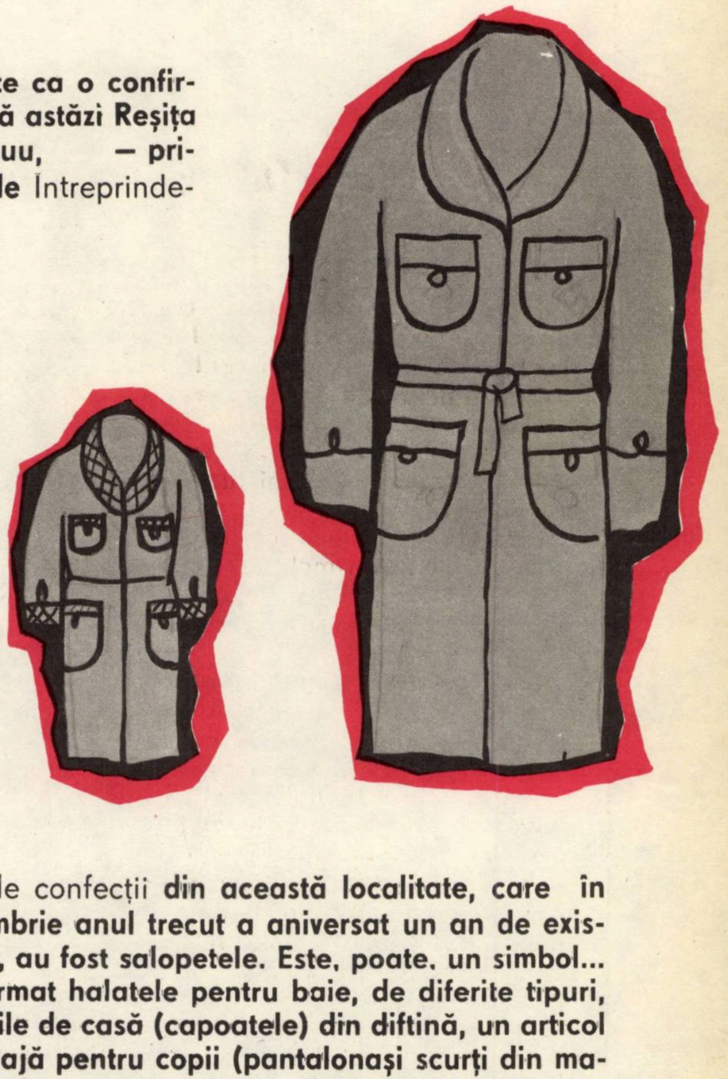

Nu întîmplător, ci poate ca o confirmare a ceea ce reprezintă astăzi Reșița — industrie, foc continuu, — primele produse fabricate de Intreprinderea de confecții din această localitate, care în noiembrie anul trecut a aniversat un an de existență, au fost salopetele. Este, poate, un simbol... Au urmat halatele pentru baie, de diferite tipuri, rochiile de casă (capoatele) din diftină, un articol de plajă pentru copii (pantalonași scurți din malipol), bluzele din diftină. Echipamentul de protecție (mănușile și halatele din doc) reprezintă, la ora actuală, produsele cu ponderea cea mai mare a întreprinderii reșițene.

INTREPRINDEREA DE CIORAPI, TRICOTAJE ŞI BLĂNURI SINTETICE „ADESGO“

vă oferă o gamă diversificată de articole, într-o bogată paletă coloristică

1978 FEB 13

— îmbrăcăminte, accesorii vestimentare, decoraţiuni interioare şi auto, jucării
Sortimentele de blănuri sintetice tricotate oferă garanţia unei bune calităţi şi avantajul unei uşoare întreţineri

Lei 5

D646

D646

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

O necesitate economică imperioasă, o îndatorire civică a fiecărui om al muncii

ECONOMISIREA STRICTĂ A ENERGIEI ELECTRICE ŞI COMBUSTIBILULUI

OAMENI AI MUNCII, CETĂŢENI!
Să gospodărim cu grijă, în întreprinderi, pe şantiere, în instituţii şi locuinţe, energia electrică şi combustibilul, factori importanţi ai progresului, ai ridicării nivelului de trai!

o expresie concludentă a dinamicii cantitate-calitate

reducerea costurilor

Numărul 2 ● Vineri 13 ianuarie 1978

Semnificațiile și implicațiile economice ale unei acțiuni de importanță majoră pentru progresul țării

ECONOMISIREA ENERGIEI ELECTRICE ȘI COMBUSTIBILULUI

Reducerea consumului de energie electrică la nivelul întregii economii naționale cu **1%** echivalează cu producția realizată la Hidrocentrala „Porțile de Fier" în

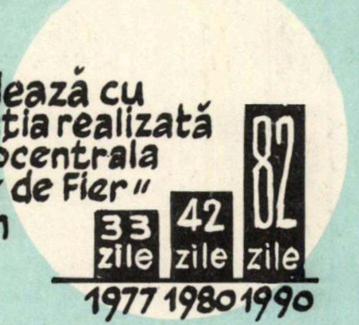

Reducerea consumului industrial de energie electrică cu **1%** economii de **500** milioane kWh

- la nivelul acestui an -

Dacă fiecare întreprindere ar reduce consumul zilnic cu **100 kWh**, cu energia electrică economisită într-un an s-ar putea fabrica:

- **71400 t** îngrășăminte sau
- **333** mil. mp țesături sau
- **83 000 t** paste făinoase

Economisind energia electrică consumată în întreaga țară **într-un minut** la nivelul anului **1978**

147 t oțel electric

306 t fontă brută de furnal

821 t zahăr

422 mii mp geamuri trase

Consumul propriu tehnologic în rețelele de transport și distribuție a energiei electrice

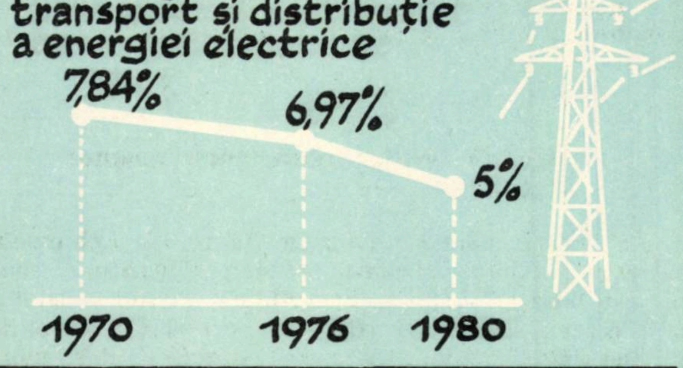

1 kWh se produce cu:

1,5 kg lignit
280 gr păcură
0,32 mc gaz metan

și se consumă cu:

Un bec de 100 W care arde timp de 10^h sau

Un strung care funcționează 10' sau

Un război de țesut care funcționează 20'

Cu energia economisită la 1 bec de 100 W scos din funcțiune timp de 10 ore pe zi se acoperă consumul necesar:

- unui frigider de 200 l, timp de 3 zile sau
- unui fier electric de călcat rufe timp de 6^h sau
- vizionării unui program TV timp de 24^h sau
- audierii programului radio timp de 3 săptămîni

Costul unui kWh energie electrică consumat în anotimpul rece este de **10 ori** mai mare între orele:

7-9 17-22

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883
1978 JAN 9

GÎNDIREA ORIGINALĂ, CREATOARE A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN PROBLEME ALE CONSTRUCȚIEI SOCIALISMULUI ÎN ROMÂNIA

AȘA CUM REZULTĂ și din Programul partidului nostru, rolul și contribuția personalității, a omului politic, se definesc întotdeauna în raport cu condițiile sociale concrete în care își desfășoară activitatea și în corelație cu gradul în care acțiunile întreprinse se află în consens cu progresul istoric, iar faptele aduc o contribuție esențială la propășirea poporului căruia îi aparțin. **„Contribuția cadrelor de conducere, a personalităților politice la organizarea și conducerea activității revoluționare, la progresul societății este condiționată de măsura în care ele se identifică cu idealurile maselor, cu interesele națiunii, se ridică la nivelul înțelegerii cerințelor obiective ale dezvoltării sociale, al cunoașterii științifice a legităților care guvernează procesul edificării societății socialiste și comuniste“**[1]**.**

Într-un asemenea cadru de gîndire profund științifică, ancorată în concepția filosofică și revoluționară a clasei muncitoare, se înscrie personalitatea secretarului general al partidului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

După cum se știe, anii de după Congresul al IX-lea au fost deosebit de fertili în abordarea și clarificarea unor teze teoretice, a unor probleme de mare însemnătate. Rapoartele, expunerile, analizele făcute de secretarul general al partidului au dus la îmbogățirea considerabilă a gîndirii vii a partidului, a tezaurului materialismului dialectic și istoric, la sintetizarea și dezvoltarea teoretico-practică a principalelor aspecte pe care le oferă experiența revoluției și construcției socialiste în țara noastră, la concluzii de o deosebită importanță principială și practică decurgînd din analiza și interpretarea științifică a fenomenelor și proceselor social-politice ale lumii contemporane. În această perioadă au fost elaborate teze teoretice de o mare valoare practică în toate domeniile vieții sociale, teze ce și-au găsit o expresie concentrată în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, expresie a marxismului creator în România. Programul și celelalte documente ale partidului, între care se înscriu pregnant și documentele Conferinței Naționale din decembrie 1977, poartă puternic amprenta modului de gîndire a secretarului general al partidului.

Suflul înnoitor care a cuprins toate domeniile vieții economico-sociale în perioada ultimului deceniu este indisolubil legat de ampla activitate desfășurată în fruntea partidului și statului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este incontestabil că aceasta este perioada cea mai rodnică din istoria construcției socialiste în țara noastră, marcată atît prin realizări de seamă în dezvoltarea industriei, agriculturii, științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai al poporului, în înflorirea economico-socială a tuturor județelor patriei, cît și printr-o activă prezență la rezolvarea problemelor fundamentale ale lumii contemporane.

Ansamblul de măsuri adoptat de partid la inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului asigură dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, perfecționarea continuă a organizării și conducerii vieții economice și sociale, adîncirea democrației, așezarea tuturor relațiilor sociale pe principiile eticii și echității socialiste, ceea ce contribuie la participarea tot mai activă a maselor la conducerea treburilor țării, la afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al Partidului Comunist Român în țara noastră.

Remarcabila capacitate de a dezvolta în mod creator marxismul, largul orizont de cunoaștere, clarviziunea și perspectiva istorică proprie, spiritul dinamic, novator al gîndirii secretarului general al partidului nostru își găsesc o amplă concretizare în conceperea teoretică a întregii strategii și tactici care au determinat toate transformările revoluționare, de mare însemnătate, din țara noastră din ultimii 12 ani, care determină toate transformările revoluționare din societatea românească de astăzi și de mîine.

Cutezanță revoluționară, spirit novator

ESENȚIAL **pentru modul de abordare a problemelor teoretice de către secretarul general al partidului nostru este spiritul creator, dezvoltarea științei revoluționare contemporane corespunzător cerințelor societății, marilor cuceriri ale cunoașterii științifice.** Respingînd tendințele de a privi marxismul ca pe un sistem de gîndire finit, închistat, ca pe o colecție de dogme și formule imuabile, tovarășul Nicolae Ceaușescu dezvăluie daunele pe care sclerozarea și rigiditatea teoriei le pot aduce practicii sociale, relevă necesitatea îmbogățirii teoriei revoluționare a clasei muncitoare prin raportarea la practica social-istorică, la condițiile istorice concrete ale fiecărei țări, la realități. **„Marxism-leninismul nu este o dogmă elaborată odată pentru totdeauna,** preciza cu multă claritate secretarul general al partidului nostru, **el se înnoiește și se dezvoltă continuu, odată cu dezvoltarea**

---

[1] **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism,** Ed. politică, 1975, p. 113.

economico-socială, cu transformările revoluționare ce se petrec în lume. De aceea, fiecare partid poate și trebuie să-și aducă contribuția activă la îmbogățirea concepției revoluționare despre lume și viață“2).

În gîndirea secretarului general al partidului nostru, larga deschidere și receptivitate față de nou, stimularea dialogului sînt permanent însoțite de cultivarea intransigenței ideologice, a spiritului ofensiv împotriva oricăror concepții retrograde, fără compromisuri sau echivocuri față de ideile străine concepției revoluționare a clasei muncitoare.

Originalitatea și cutezanța în gîndire, suflul înnoitor promovat în toate domeniile vieții economico-sociale a societății noastre se regăsesc în aportul propriu la investigarea unei game de probleme teoretice dintre cele mai vaste — de la definirea etapelor revoluționare prin care a trecut țara noastră pînă la fundamentarea principiilor de perfecționare a conducerii economiei și vieții sociale, de la rolul și căile dezvoltării economiei pînă la particularitățile și dimensiunile procesului educațional în condițiile socialismului, se regăsesc în analizele profunde ale proceselor și fenomenelor fundamentale ce au loc pe plan internațional.

Într-o asemenea viziune, al cărei promotor este tovarășul Nicolae Ceaușescu, partidul nostru a conceput și concepe teoria revoluționară ca o învățătură mereu deschisă și receptivă la cerințele vieții, care îi amplifică valențele sale științifice. **„După cum se știe,** arăta secretarul general al partidului nostru, **marii teoreticieni ai proletariatului — Marx, Engels, Lenin — au manifestat o atitudine deosebit de fermă și combativă împotriva oricăror încercări de prezentare a teoriei revoluționare ca dogmă dată odată pentru totdeauna, ridiculizînd pe cei ce făceau asemenea încercări. Ei au considerat întotdeauna teoria revoluționară ca o călăuză în acțiune, ca un instrument de luptă, cerînd îmbogățirea și dezvoltarea ei în raport cu schimbările neîntrerupte ale vieții, ale practicii luptei sociale. Cu atît mai mult astăzi — în epoca celei mai profunde revoluții tehnico-științifice, cînd cunoașterea umană a căpătat dimensiuni fără precedent, cînd științele aduc noi și noi date cu privire la materialitatea lumii, la dezvoltarea dialectică a societății — se impune un efort constant pentru înnoirea continuă a concepției revoluționare a proletariatului“3).** Receptivitatea față de nou, abordarea în spirit creator a teoriei revoluționare se impun cu atît mai pregnant în zilele noastre, cînd asistăm la uriașe transformări revoluționare sociale și politice în întreaga lume, la progrese uimitoare ale științei.

Practica social-istorică — sursă și criteriu suprem al validării teoriei revoluționare a clasei muncitoare

UNA DIN TRĂSĂTURILE **definitorii ale personalității secretarului general al partidului nostru o constituie capacitatea sa de pătrundere în intimitatea realităților economico-sociale, spiritul critic dezvoltat dorința neîncetată de mai bine, de perfecționare continuă, conlucrarea cu masele, cunoașterea și luarea în considerare a părerilor și cerințelor formulate de toate categoriile de oameni ai muncii.** Aceasta este calitatea deosebită care conferă partidului nostru un înalt dinamism și-i permite să dea răspunsuri adecvate problemelor dezvoltării patriei, apelînd nu la scheme și rețete „universal valabile“, ci la soluții cutezătoare și originale ce decurg din cunoașterea profundă a condițiilor istorice economice și sociale, specifice societății românești.

Analiza realităților economiei noastre, a celorlalte sfere ale vieții sociale a dus la înțelegerea și promovarea unei concepții dialectice de gîndire și acțiune a partidului. Premisa esențială a acestei concepții privește considerarea socialismului în dialectica sa procesual-istorică conform căreia evoluția societății socialiste nu se desfășoară în mod lin ci **reprezintă o succesiune dinamică de transformări și de perfecționări** care presupun eliminarea unor neajunsuri și greutăți temporare, care obligă la eforturi în vederea căutării unor noi soluții, la experimentări într-un domeniu sau altul. Societatea socialistă românească, în care economia s-a dezvoltat vertiginos, producțiile au sporit substanțial, nivelul de viață al poporului a crescut permanent, se prezintă astfel ca rod al unui intens efort de creație în economie, în elaborarea formelor de organizare socială, în formarea omului nou, ca rod al unui nou sistem de valori ale umanismului revoluționar care situează omul în centrul creației istorice, conferindu-i calitatea de subiect conștient al propriei sale istorii. O atare revoluționare a condiției umane care se înfățișează sub forma unui proces extrem de complex, are implicații multiple în toate sferele de activitate materială și spirituală a societății noastre. Este meritul istoric al partidului nostru, al secretarului său general de a fi elaborat o strategie de dezvoltare a României fundamentată teoretic și practic ce permite desfășurarea unitară a acțiunii transformatoare pe toate planurile, asigurînd întregului sistem economic, social, politic și spiritual, afirmarea multilaterală a potențelor sale de progres. Este, de aceea, firesc, ca, în calitatea sa de forță conducătoare, partidul să se preocupe îndeaproape de asemenea aspecte esențiale cum sînt : dezvoltarea într-o concepție modernă a forțelor de producție, perfecționarea continuă a relațiilor de producție, asigurarea cadrului organizatoric care să permită manifestarea în sfera vieții sociale a fiecărui cetățean, participarea tot mai largă și activă a celor ce muncesc la conducerea vieții economice și sociale ca expresie a democrației socialiste. Asemenea direcții au la bază generalizarea relațiilor socialiste de producție atît la orașe cît și la sate, faptul că socialismul s-a afirmat ca opțiune definitivă a întregii națiuni, căreia îi este proprie unitatea de interese fundamentale ale claselor și grupurilor sociale care o compun, ale tuturor oamenilor muncii români și de altă naționalitate.

În perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, s-a produs nu numai o importantă accelerare în dezvoltarea social-economică, ci s-a afirmat **o optică nouă, științifică,** asupra căilor de dezvoltare a societății, rod al activității creatoare a partidului, al capacității sale ridicate de a conduce țara spre un destin de progres și prosperitate. Promotor al acestei optici noi — revoluționare — în repetate rînduri secretarul general al partidului a subliniat faptul că nu ne putem limita a ne compara cu ceea ce a fost economia noastră în trecut pentru a ne declara satisfăcuți de marile progrese înregistrate, că sîntem datori ca, scrutînd cu clarviziune direcțiile prioritare ale progresului istoric multilateral al țării, cerințele maturizării orînduirii noastre sociale, să întreprindem totul pentru a ajunge într-un timp relativ scurt la nivelul țărilor avansate economic. O atare cerință încorporează însuși spiritul angajant, partinic și militant față de destinele națiunii noastre socialiste, față de viitorul comunist al patriei. Totodată, aceasta exprimă înseși imperativele previziunii și conducerii științi-

---

2) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 11, Ed. politică, 1975, p. 377—378.

3) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6, Ed. politică, 1972, p. 644.

fice a societăţii, condiţia atît de însemnată a realismului în politică. „Analizînd, de fiecare dată, cu o maximă responsabilitate universul complicat al mecanismului economic, punîndu-se în evidenţă experienţa dobîndită, cauzele unor insuccese, direcţiile în care trebuie acţionat în vederea perfecţionării continue a întregului angrenaj al economiei naţionale, a conducerii şi organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, în întreaga operă a secretarului general al partidului se relevă întotdeauna un punct de vedere creator, potrivnic practicismului îngust, dar şi refugiului în abstracţiuni fără finalitate, se constituie un program concret de perfecţionare a activităţii economice şi sociale“4).

Perfecţionarea constituie în cadrul societăţii noastre socialiste o realitate, un proces, şi, totodată, un program de acţiune cu obiective şi mijloace de realizare precis conturate. Acest program a fost clar formulat în toate documentele de partid elaborate după Congresul al IX-lea.

Amplul program de perfecţionare adoptat de Congresul al XI-lea şi dezvoltat cu contribuţia determinantă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în documentele Conferinţei Naţionale a partidului din decembrie 1977, cuprinde, într-o concepţie unitară şi dinamică, toate sectoarele vitale ale activităţilor economice şi relaţiilor social-economice, politice, juridice, cultural-educative, pornindu-se de la premisa conexiunilor obiective dintre ele, de la caracterul intrinsec al factorilor obiectivi şi subiectivi, de la imposibilitatea limitării acţiunilor de perfecţionare la numai unul dintre aceste sectoare. Pivotul esenţial al progresului societăţii socialiste îl constituie avîntul economiei, dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului prin continuarea consecventă a industrializării, perfecţionarea structurii pe ramuri a producţiei industriale, sporirea producţiei industriale, sporirea productivităţii muncii etc. Dar perfecţionările din domeniul economiei sînt ele însele corelate şi condiţionate de perfecţionarea planificării şi conducerii economiei, de perfecţionarea continuă a organizării producţiei şi a muncii în consens cu cuceririle moderne ale ştiinţei, de realizarea integrală a atribuţiilor noilor forme de organizare, de noi acte juridico-normative, de numărul şi de calitatea cadrelor calificate, de ridicarea gradului de conştiinţă şi a spiritului de responsabilitate al tuturor oamenilor muncii.

Dialectica generalului şi particularului în construcţia socială

CONTRIBUŢII remarcabile a adus secretarul general al partidului la elucidarea unor probleme de stringentă actualitate referitoare la raportul dintre general şi particular, naţional şi internaţional. După cum se ştie, transformările revoluţionare au loc în societate în virtutea unor legi general-obiective, care au valoare universală, care trebuie cunoscute, luate în considerare şi respectate în procesul de edificare a socialismului. În acelaşi timp, în nici un colţ al lumii nu există condiţii pure sau abstracte în care să acţioneze aceste legi. Peste tot există în mod concret ţări, popoare, cu nivelurile lor diferite de dezvoltare, cu tradiţiile şi particularităţile lor istorice naţionale. Iată de ce înţelegerea corectă a raportului dintre general şi particular, dialectica întrepătrunderii acestora prezintă o importanţă hotărîtoare pentru soluţionarea justă a interacţiunii factorilor interni şi externi în dezvoltarea societăţii socialiste, a formelor, metodelor şi căilor pe care le îmbracă în fiecare ţară, în fiecare etapă istorică dată, legile generale ale revoluţiei şi construcţiei socialiste.

În condiţiile actuale ale trecerii omenirii de la capitalism la socialism, raportul general-particular ia înfăţişarea corelaţiei dintre legile generale ale revoluţiei şi construcţiei socialiste şi condiţiile concrete, particularităţile înfăptuirii cerinţelor acestor legi corespunzătoare realităţilor din fiecare ţară şi etapă istorică dată. Legităţile generale, care au o determinare obiectivă, nu se manifestă în forme stereotipe, identice în toate ţările. Ele se realizează pe fondul unei mari diversităţi de condiţii social-economice şi politice de la ţară la ţară, diversitate care constituie o realitate obiectivă ce nu poate fi ignorată. Realităţile socialismului demonstrează că ori de cîte ori se pune problema aplicării legilor generale în construirea noii societăţi este necesar să se ia în considerare că ţările socialiste constituie state suverane şi independente, care au o organizare politică proprie, un teritoriu propriu, un complex economic unitar, format în urma unui îndelungat proces de dezvoltare istorică a fiecărui popor, că fiecare ţară socialistă construieşte noua orînduire socială pe baza legilor obiective ale socialismului, în funcţie de condiţiile concrete şi particularităţile naţionale existente, că economia naţională, sistemul economic-social propriu fiecărei ţări este unicul cîmp de manifestare a legilor generale, că nici o ţară socialistă nu se poate dezvolta izolat, ci în strînsă legătură cu dezvoltarea celorlalte ţări socialiste, a celorlalte state, a economiei mondiale.

Terenul de afirmare a spiritului creator în revoluţia şi construcţia socialismului îl reprezintă interpretarea şi aplicarea legilor generale în condiţii particulare, luarea în considerare a împrejurărilor concrete. **„Aceasta este o condiţie esenţială pentru victoria socialismului — operă cu totul nouă, care se săvîrşeşte în condiţii economice şi sociale concrete, diferite de la ţară la ţară, de la etapă la etapă, şi care îmbracă noi şi noi forme particulare de-a lungul procesului de dezvoltare“5)**. Prin urmare, socialismul nu desfiinţează particularităţile concrete ale evoluţiei diferitelor popoare, ci el este chemat să creeze, pentru prima dată în istorie, premise obiective pentru afirmarea deplină a fiinţei naţionale a acestora, pentru înflorirea multilaterală a vieţii lor materiale şi spirituale în condiţiile unităţii, colaborării şi cooperării cu celelalte state socialiste, cu alte ţări.

Interesul naţional al ţărilor socialiste constă, în primul rînd, în dezvoltarea şi înflorirea socialismului în fiecare ţară, în prosperitatea popoarelor libere, stăpîne pe destinele lor. Internaţionalismul nu presupune renunţarea la interesele naţionale, deoarece relaţiile interstatale bazate pe o asemenea renunţare nu ar mai fi internaţionaliste, ci relaţii de subordonare. Internaţionalismul acţionează în concordanţă cu interesele naţionale şi **„Nu se poate în nici un fel vorbi despre subordonarea intereselor naţionale cauzei internaţionalismului proletar, tot aşa cum nu se poate vorbi despre subordonarea internaţionalismului intereselor naţionale“6)**.

Socialismul creează posibilitatea aşezării relaţiilor dintre naţiuni pe temeiuri noi, a îmbinării armonioase a intereselor naţionale şi celor internaţionale ale popoarelor, a afirmării fiinţei naţionale a fiecărei ţări socialiste punînd la baza relaţiilor dintre acestea principiile egalităţii, suveranităţii şi independenţei naţionale, neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc, întrajutorării tovărăşeşti şi internaţionalismului proletar. **„Toate aceste principii, la un loc** — spunea tovarăşul

---

4) Omagiu tovarăşului Nicolae Ceauşescu, **Anii cei mai fertili,** Ed. politică, Bucureşti, 1974, p. 17.

5) **Nicolae Ceauşescu,** România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 255.

6) **Nicolae Ceauşescu,** România pe drumul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate, vol. 4, Ed. politică, 1970, p. 792.

Nicolae Ceauşescu — creează baza unităţii de nezdruncinat a ţărilor socialiste, a mişcării comuniste şi muncitoreşti. Numai respectarea neabătută a tuturor acestor principii poate asigura triumful cauzei socialismului şi comunismului. Orice încercare de a neglija, de a subaprecia o latură sau alta a acestei baze principiale a relaţiilor aduce daune mişcării comuniste, unităţii forţelor antiimperialiste“7).

Fidel acestei concepţii, Partidul Comunist Român consideră că dezvoltarea colaborării şi cooperării între naţiunile socialiste constituie o necesitate obiectivă şi reprezintă un puternic factor de accelerare a propăşirii fiecărei ţări în parte şi a comunităţii socialiste în ansamblu. Iată de ce partidul pune în mod statornic în centrul politicii externe a ţării noastre întărirea prieteniei, alianţei, colaborării şi cooperării multilaterale cu toate ţările socialiste, contribuind, în acelaşi timp, la continua adîncire şi perfecţionare a acestei conlucrări economice. Partidul nostru are, totodată, în vedere dezvoltarea societăţii socialiste nu izolat şi rupt de contextul vieţii economice, politice şi spirituale internaţionale. Bazîndu-se pe o asemenea concepţie, poporul nostru depune eforturi susţinute pentru înscrierea României socialiste, tot mai larg şi activ, în cerinţele diviziunii internaţionale a muncii, în tumultuoasa activitate a popoarelor, domenii în care cerinţele progresului umanităţii impun imperios afirmarea unei noi ordini economice şi politice mondiale. Partidul nostru se pronunţă şi acţionează, în acest cadru, pentru extinderea unei colaborări multilaterale, fructuoase, reciproc avantajoase cu ţările în curs de dezvoltare, cu toate ţările lumii.

Promovarea consecventă a umanismului revoluţionar

ÎN ACTIVITATEA teoretică şi practică a secretarului general al partidului nostru problematica omului, a locului şi rolului său în progresul material şi spiritual al societăţii ocupă un loc de prim ordin. Întreaga retrospectivă a schimbărilor structurale de natură economică, socială şi politică care au avut loc în ţara noastră în anii revoluţiei şi construcţiei socialiste, totalitatea obiectivelor în care se oglindesc opţiunile exprimate cu rigoare ştiinţifică de către Programul Partidului Comunist Român privind configuraţia societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea spre comunism validează fundamentele politicii partidului potrivit cărora omul este definit ca produs al realităţilor sociale noi şi totodată creator al acestora.

Este meritul partidului nostru, al secretarului său general de a fi întreprins o analiză amplă, profund ştiinţifică asupra dialecticii interdependenţelor multiple dintre premisele materiale obiective care determină, în ultimă instanţă, procesul complex al dezvoltării multilaterale a personalităţii umane în societatea noastră şi factorii subiectivi, politico-ideologici, morali, cultural-artistici care acţionează pe temeiul acestora, respingînd orice viziune unilaterală, simplificatoare, dogmatică asupra istoriei. Documentele Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale a partidului din decembrie 1977 deschid largi şi fructuoase orizonturi gîndirii teoretice în direcţia evaluării realiste a stadiului în care ne aflăm, prezentînd pe această bază activitatea practică transformatoare, în sensul punerii în valoare a imenselor surse de progres de care dispune orînduirea noastră, şi, înainte de toate, a potenţialului uman al societăţii româneşti.

În acest context, evaluarea realistă pe care secretarul general al partidului o face asupra stadiului de dezvoltare a forţelor de producţie ale României în etapa actuală, şi stabilirea pe această bază a vastului program de creştere accelerată a economiei constituie o componentă intrinsecă a premiselor dezvoltării multilaterale a personalităţii umane.

Sensul filozofic, materialist-dialectic şi istoric profund ştiinţific al orientărilor programatice ale Partidului Comunist Român, constă în faptul că ele pornesc de la considerarea rolului prioritar al conţinutului şi transformărilor care au loc în producţie în condiţiile orînduirii socialiste, transformări ce îşi pun amprenta asupra personalităţii umane. Aceste orientări au la bază necesitatea punerii în valoare a superiorităţii tipului istoric nou de relaţii sociale şi, înainte de toate, a relaţiilor de producţie socialiste. Constituind elementul principal, determinant din sfera relaţiilor sociale, relaţiile de producţie exercită o influenţă hotărîtoare asupra celorlalte laturi ale vieţii sociale, asupra întregii suprastructuri a societăţii, contribuind la fundamentarea relaţiilor şi normelor politice, juridice, morale şi de altă natură, astfel încît întreg ansamblul relaţiilor sociale capătă un nou conţinut în conformitate cu principiile umanismului socialist.

Acest proces cumulativ şi extrem de complex presupune nu numai lichidarea relaţiilor de exploatare, factor fundamental al libertăţii umane. Afirmarea plenară a omului se realizează în dinamica construcţiei socialismului şi pe coordonatele înaintării ţării noastre spre comunism. Aşa cum prevede Programul partidului, concomitent cu dezvoltarea forţelor de producţie, a economiei naţionale, deci cu condiţiile materiale, se va asigura imprimarea tot mai puternică, în toate sferele de activitate socială, a principiilor socialismului şi comunismului, pe fondul unor perfecţionări continue ale relaţiilor sociale, al transformării exigenţelor dezvoltării sociale în mobiluri conştiente de acţiune a omului în toate sferele de activitate. Fără îndoială că drumul spre ţelul propus, evoluţia treptată spre atingerea lui nu pot fi judecate numai la scara generaţiilor, ci şi a indivizilor aşa cum trăiesc, cum muncesc în realitate, ceea ce face ca aprecierea realistă a progresului social să fie determinată, în principal, de progresul multilateral al condiţiei umane. Acesta este şi motivul pentru care codul moral al omului societăţii noastre răspunde cerinţelor largi ale eticii socialiste, iar în acest cadru unor stringente determinări, faţă de care omul se raportează concret în planul aptitudinilor şi atitudinilor sale. În acest proces latura economică şi cea moral-politică formează un tot unitar, interesul individual este din ce în ce mai amplu şi direct exprimat de interesele întregii societăţi şi reciproc, fapt care explică pe deplin efortul constant al societăţii noastre de a conferi tuturor deciziilor un caracter multilateral, economico-social, politic şi moral. Sînt elemente care situează pregnant omul, înflorirea multilaterală a personalităţii sale ca un scop suprem al politicii partidului, ca bază şi substanţă a tuturor acţiunilor sale.

Gîndirea creatoare a secretarului general al partidului nostru, factor de geneză al orientărilor politice novatoare intervenite după Congresul al IX-lea, încorporează pe deplin năzuinţele şi aspiraţiile cele mai nobile ale întregului nostru popor. Întreaga activitate a secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** se caracterizează prin legături strînse cu poporul, prin prezenţa sa permanentă în mijlocul maselor, prin exemplul personal de pasiune şi dăruire ce mobilizează întreaga noastră naţiune la realizarea măreţului Program de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.

Mihai CHIOREANU
doctor în economie
Academia „Ştefan Gheorghiu“

---

7) **Nicolae Ceauşescu,** România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, vol. 2, Ed. politică, 1969, p. 495—496.

ECONOMIE NATIONALA

Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării

MICȘORAREA CONSUMURILOR DE ENERGIE PRIN BUNA ÎNTREȚINERE A INSTALAȚIILOR

ECONOMIA ENERGETICĂ din țara noastră, ca de altfel întreaga energetică mondială, este confruntată în zilele noastre cu o serie de probleme tehnice și economice, a căror rezolvare trebuie să ducă la sporirea producției de energie electrică în condiții de continuitate în alimentare și de economicitate maximă. În acest context, activitatea de reparații și modernizări este chemată, mai mult ca oricînd, să contribuie în mod efectiv și eficient la realizarea măsurilor stabilite de conducerea de partid și de stat cu privire la DEZVOLTAREA BAZEI ENERGETICE ȘI FOLOSIREA JUDICIOASĂ A COMBUSTIBILILOR ȘI ENERGIEI ELECTRICE.

Exploatarea rațională, întreținerea și repararea la timp și de bună calitate a fiecărei instalații, pot contribui din plin nu numai la sporirea producției de energie electrică, ci și la economisirea unor însemnate cantități de combustibili pentru producerea fiecărui kilowat/oră (cărbune sau hidrocarburi). Înfăptuirea unor asemenea deziderate presupune organizarea rațională a activității în întreaga filieră și, în mod deosebit, a celei de menținere în perfectă stare de funcționare a instalațiilor — respectiv a activității de întreținere și reparație a acestora.

ÎN CADRUL actualelor forme de organizare a activității, întreprinderile producătoare de energie electrică se ocupă în paralel, atît de activitatea de bază — producerea energiei electrice și termice — cît și de reparații. În asemenea condiții, pentru a nu se diminua preocuparea față de bunul mers al activității de bază și pentru a se evita minimalizarea importanței pe care o capătă activitatea de reparații, se impune, după părerea noastră, adîncirea diviziunii muncii prin delimitarea, la nivelul întreprinderii, a lucrărilor de reparații a instalațiilor energetice de activitatea de exploatare a acestora.

Apreciem că specializarea în organizarea reparațiilor este impusă de o serie de cerințe obiective ale dezvoltării actuale și de perspectivă a energeticii în țara noastră, printre care :

— **degrevarea completă a activității de exploatare a instalațiilor energetice de altele colaterale,** pentru ca aceasta să se poată ocupa în exclusivitate de raționalizarea schemelor de funcționare pentru sporirea siguranței, reducerea consumurilor specifice, extinderea automatizării proceselor tehnologice, cît și de perfecționarea personalului de exploatare ;

— **industrializarea reparațiilor energetice,** prin înlocuirea actualelor practici empirice — care antrenează un mare volum de muncă manuală și eforturi excesive din partea executanților — cu metode de organizare specifice marii industrii, care să permită fabricația în serie a pieselor de schimb și a subansamblelor :

— **creșterea disponibilității în timp a agregatelor de bază** prin

COMENTARIU LA UN GRAFIC

CÎTĂ ENERGIE ELECTRICĂ SE CONSUMĂ LA UN MILION LEI PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ ?

ÎN 1977, numeroase întreprinderi industriale au obținut reduceri importante la consumul normat de energie electrică. O imagine globală a preocupărilor în această privință este dată de gradul de realizare a **indicelui mediu de consum de energie electrică la un milion lei producție globală.** Din analiza situației la cîteva ministere mari consumatoare de energie electrică, reiese că sarcina — potrivit căreia întreaga producție suplimentară să se realizeze fără depășirea cotelor de energie electrică — a fost în bună măsură realizată. Astfel, **M.I.C.M., M.E.F.M.C. și M.I.U., deși au depășit producția globală cu 2% și respectiv, 2,8% și 2,9%, s-au încadrat în cotele planificate de energie electrică.** În acest fel, economiile obținute la cele trei ministere se ridică la 350 milioane kWh, ceea ce echivalează cu 110 mii tone combustibil convențional. Între măsurile adoptate, prin care unitățile din ministerele respective s-au încadrat în consumurile planificate, se află : înlocuirea motoarelor supradimensionate, îmbunătățirea factorului de putere, adoptarea unei structuri a producției care să necesite un consum de energie electrică mai redus, creșterea gradului

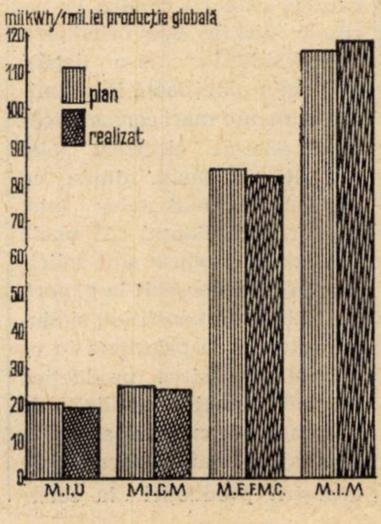

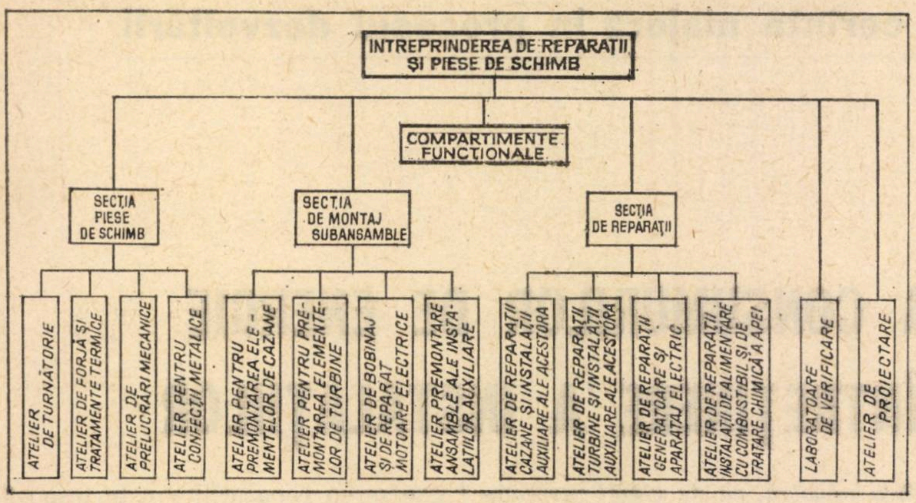
INTREPRINDEREA DE REPARAȚII ȘI PIESE DE SCHIMB
COMPARTIMENTE FUNCȚIONALE
SECȚIA PIESE DE SCHIMB
SECȚIA DE MONTAJ SUBANSAMBLE
SECȚIA DE REPARAȚII
ATELIER DE TURNĂTORIE
ATELIER DE FORJĂ ȘI TRATAMENTE TERMICE
ATELIER DE PRELUCRĂRI MECANICE
ATELIER PENTRU CONFECȚII METALICE
ATELIER PENTRU PREMONTAREA ELEMENTELOR DE CAZANE
ATELIER PENTRU PREMONTAREA ELEMENTELOR DE TURBINE
ATELIER DE BOBINAJ ȘI DE REPARAT MOTOARE ELECTRICE
ATELIER PREMONTARE ANSAMBLE ALE INSTALAȚIILOR AUXILIARE
ATELIER DE REPARAȚII CAZANE ȘI INSTALAȚII AUXILIARE ALE ACESTORA
ATELIER DE REPARAȚII TURBINE ȘI INSTALAȚII AUXILIARE ALE ACESTORA
ATELIER DE REPARAȚII GENERATOARE ȘI APARATAJ ELECTRIC
ATELIER DE REPARAȚII INSTALAȚII DE ALIMENTARE CU COMBUSTIBIL ȘI DE TRATARE CHIMICĂ A APEI
LABORATOARE DE VERIFICARE
ATELIER DE PROIECTARE

scurtarea substanțială a perioadelor de imobilizare în reparație ;

— **întărirea răspunderii materiale pentru calitatea lucrărilor executate,** prin stabilirea unui sistem adecvat de indicatori de plan, care să permită așezarea activității de reparații strict pe principiile relațiilor economice contractuale.

După opinia noastră, obiectivele perfecționării activității de reparații ar putea fi :

● **constituirea unor unități specializate în executarea lucrărilor de reparații,** care să funcționeze independent de întreprinderile producătoare de energie electrică și termică. Între cele două categorii de întreprinderi urmează să se statornicească relații economice pe bază de contract ;

● **cuprinderea în cadrul întreprinderilor de reparații a întregii game de activități din acest domeniu, și anume :** reparații mecanice, reparații electrice, reparații ale instalațiilor de automatizare și ale aparatelor de măsură și control, reparații construcții, confecționarea pieselor de schimb, modernizarea agregatelor și instalațiilor ;

● **crearea unei baze riguros științifice activității de concepție** prin dezvoltarea cercetării aplicative pentru reparații și modernizări, proiectări tehnice și tehnologice pentru piese de schimb și pentru lucrările de reparații și a organizării științifice a producției și a muncii ;

● **crearea unui sistem propriu de formare și de perfecționare a personalului de reparații.**

Soluțiile de organizare propuse au în vedere centralizarea activității de reparații și de confecționare a pieselor de schimb în cadrul unor unități specializate, organizarea unei întreprinderi specializate în confecționarea pieselor de schimb și a mijloacelor de mecanizare a lucrărilor de reparații energetice (I.P.S.M.M.) și a mai multor întreprinderi de reparații și piese de schimb energetice (I.R.P.S.).

ÎNTREPRINDERILE de reparații și piese de schimb ar trebui să fie organizate după principiul teritorial, ele urmînd să execute reparațiile utilajelor de bază și auxiliare dintr-un număr de centrale electrice apropiate ce gravitează în jurul unui centru. Aceste întreprinderi trebuie să constituie **baza organizatorică** a reparațiilor energetice. Ele urmează să execute — prin contract — toate lucrările de reparații planificate pentru utilajele de bază și instalațiile auxiliare ale centralelor electrice care intră în sfera lor de deservire, mai puțin reviziile tehnice și reparațiile curente de gradul 1 ale instalațiilor auxiliare ce se repară fără oprirea agregatului de bază. De asemenea, întreprinderile de reparații trebuie să execute și lucrările de lichidare a avariilor din urgența a III-a care apar în instalațiile ce fac obiectul preocupărilor lor. Pentru realizarea sarcinilor de producție, considerăm necesar ca în întreprindere să se organizeze : o secție pentru confecționarea pieselor de schimb, o secție de montaj subansamble, mai multe secții de reparații și laboratoare de control, așa cum rezultă din schema alăturată.

Astfel, secția pentru confecționarea pieselor de schimb va fi organizată pe ateliere după tipul de structură tehnologică, avînd ateliere de turnătorie, de forjă și tratamente termice, de prelucrări mecanice și pentru confecții metalice. În cadrul secției, pe lîngă confecționarea unor piese noi, se poate face și recondiționarea pieselor u-

conf. dr. C. ROȘCA
Universitatea din Craiova

(Continuare în pag. 21)

---

de utilizare intensivă a mașinilor și utilajelor, reducerea consumului de energie pentru utilități comune în schimbul III și în zilele de sărbătoare etc.

O situație necorespunzătoare din punctul de vedere al consumului de energie s-a înregistrat în 1977 la Ministerul Industriei Metalurgice. Unitățile subordonate acestui minister au depășit producția globală industrială cu 2,4%, în condițiile unui consum suplimentar de energie electrică de peste 400 milioane kWh, astfel încît indicele mediu de consum la 1 milion lei a fost mai ridicat cu 2,1%. Una din cauzele care au condus la această situație este orientarea întreprinderilor de a depăși producția planificată la anumite sortimente mari consumatoare de energie electrică (oțel electric), în dauna altora, cu un consum mai redus (oțel convertizor). Faptul că unele din aceste produse sînt solicitate în mod deosebit la export, nu trebuie să constituie singurul criteriu de prioritate în ce privește depășirea producției, întrucît numai o analiză de eficiență economică ar arăta avantajele sau dezavantajele depășirii producției la sortimentele mari consumatoare de energie. O altă cauză a neîncadrării în cotele de energie electrică o reprezintă depășirea unor norme de consum pe produs (pe 11 luni din 1977 norma de consum a fost depășită la producția de aluminiu cu 1,6% (consum suplimentar 47 mil. kWh), iar la oțel electric cu circa 8% (consum suplimentar cca. 50 mil. kWh). etc.

În acest an întreprinderile industriale își pun ca obiective în cadrul întrecerii declarate pentru îndeplinirea și depășirea planului, reducere cît mai substanțială a consumurilor de energie electrică pe unitatea de produs. Pentru obținerea unor rezultate bune, este necesar ca toate acțiunile ce se întreprind să nu aibă caracter de campanie ci să devină o preocupare permanentă, bazată pe temeinice studii tehnico-economice. De asemenea, este nevoia ca, la nivelul fiecărui sector, al fiecărei secții, să fie stabilite răspunderi precise, iar conducerile întreprinderilor să analizeze periodic modul în care se utilizează energia electrică, felul în care se îndeplinesc măsurile stabilite și eficiența lor.

CANTITATE – CALITATE ÎN DINAMICA DEZVOLTĂRII

Un important obiectiv în întrecerea pe 1978

Reducerea costurilor la fiecare produs

CONCENTRAREA tuturor eforturilor materiale şi umane ale întreprinderilor pentru sporirea substanţială a producţiei, în condiţiile accentuării laturilor de ordin calitativ, pentru transformarea cantităţii într-o nouă calitate, constituie cerinţe esenţiale ale activităţii economice de care depinde, după cum s-a subliniat la recenta Conferinţă Naţională a P.C.R., viitorul industriei româneşti. În acest context se înscrie şi atenţia deosebită care trebuie acordată, în cadrul întrecerii declanşate pentru realizarea exemplară a planului pe 1978, reducerii mai accentuate a cheltuielilor de producţie, îndeosebi a celor materiale. În legătură cu aceasta, secretarul general al partidului sublinia că **„Programul suplimentar are în vedere ca, pe această cale, să se obţină economii de încă 22 miliarde lei peste prevederile cincinalului — sarcină pe care o considerăm drept minimă — şi trebuie făcut totul ca aceste economii să fie mult mai mari. Este necesar să se acţioneze, în toate unităţile, pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor, combaterea oricărei forme de risipă, aplicarea unui regim strict de economii“.**

Pornind de la cerinţa realizării acestor sarcini, de la necesitatea materializării în fapte a hotărîrilor Conferinţei Naţionale, colectivul de oameni ai muncii de la întreprinderea de pompe „AVERSA“ din Bucureşti desfăşoară o activitate intensă, pe multiple planuri. pentru reducerea sistematică a costurilor de producţie, pentru sporirea eficienţei întregii activităţi.

● 112 mil. lei economii în 1977 prin realizarea integrală a programului de reducere a costurilor la nivelul întreprinderii ● Economiile suplimentare acoperă în totalitate majorarea retribuţiilor ● Tehnologiile moderne şi tipizarea produselor, generatoare de economii materiale şi de manoperă ● Prin perfecţionarea metodei „standard-cost“ se elimină postcalculul pe comenzi şi produse.

Edificator în acest sens este dinamica costurilor la 1 000 lei producţie marfă pe perioada 1975—1977, reflectată în tabelul de mai jos.

Eforturile deosebite depuse în anii trecuţi au dus la încadrarea activităţii economice în prevederile de plan nu numai în ce priveşte nivelul producţiei şi calitatea ei, ci şi la indicatorii costurilor de producţie, atît la cele totale, cît şi la cele materiale. Ca rezultat al măsurilor întreprinse, în primele 11 luni din 1977 au fost realizate, faţă de anul precedent, economii de 112 milioane lei la costurile totale, din care 71 milioane lei la cele materiale. Toate acestea au permis obţinerea de economii suplimentare care au acoperit integral sumele necesare majorării retribuţiilor, măsură aplicată în industria constructoare de maşini de la 1 august 1977.

La temelia acestor rezultate a stat înfăptuirea **programului de reducere a costurilor** pe anul 1977 în cadrul căruia s-au elaborat şi aplicat integral numeroase măsuri — rod al gîndirii creatoare a muncitorilor, cadrelor tehnice şi economice din întreprindere. Dintre cele mai eficiente pot fi amintite : extinderea elaborării oţelurilor înalt aliate, utilizînd în proporţii ridicate deşeuri (eficienţă economică 9 mil. lei), folosirea deşeurilor de crom-nichel la elaborarea aliajelor speciale refractare şi anticorozive (2,9 mil. lei), elaborarea de tehnologii noi de prelucrare (1 mil. lei), reproiectarea unor subansamble (0,9 mil. lei) etc.

O altă măsură, care s-a concretizat în anul trecut, cu o eficienţă

— lei/1 000 lei —

	1975	1976	1977
La costuri totale —			
— plan	898,6	885,1	741,2
— realizat	898,0	883,0	740,0 (preliminat)
din care :			
— la costuri materiale			
— plan	715,8	670,0	595,3
— realizat	714,1	687,6	594,3 (preliminat)

ridicată (atît pentru întreprinderea noastră, cît și pentru beneficiari) este lărgirea acțiunii de **tipizare** constructivă și hidraulică a unor repere, subansamble și pompe. Așa cum se prevede în programul elaborat, acțiunea respectivă va cunoaște și în 1978 o extindere importantă. Astfel, tipizarea constructivă a tronsoanelor, arborilor, lagărelor și cuplajelor pentru pompele verticale din familiile : M.V., M.A., D.V. și altele a permis ca fabricația acestor pompe să se facă în serie mică, cu toate că ele au caracter de unicat. În felul acesta se preconizează obținerea unor importante economii prin reducerea timpilor de pregătire și a celor unitari de execuție, creîndu-se totodată posibilitatea trecerii operațiunilor de prelucrare pe mașini specializate. Acestă acțiune va asigura, pe lîngă creșterea productivității muncii, utilizarea mai rațională a capacităților de producție la producător și însemnate economii de energie și combustibil la utilizatori.

MATERIALIZAREA fiecărei măsuri a fost asigurată printr-un sistem de urmărire operativă și prin analiza periodică a realizărilor pe etape. S-a reușit să se pună în practică majoritatea hotărîrilor adoptate și, în același timp, să se stabilească noi măsuri menite să antreneze alte rezerve descoperite pe întreg parcursul anului de plan. Un rol important în obținerea unor rezultate bune l-a avut stabilirea în cadrul programului, încă din faza inițială, a unor sarcini și responsabilități precise pentru fiecare dintre acțiunile desfășurate. Am putea spune că s-a urmărit și s-a reușit să se creeze la fiecare conducător al locurilor de muncă un adevărat „reflex“ privind economisirea și utilizarea mai rațională a resurselor materiale și umane în cadrul formației de lucru pe care o coordonează.

Efectul major rezidă însă în faptul că **s-a reușit în bună măsură să se transforme preocuparea pentru reducerea costurilor de producție într-o acțiune permanentă, a prezentului dar și a perspectivei.** În acest fel, măsurile aplicate în 1977 constituie o bază trainică pentru obținerea unor rezultate superioare în acest an. Mai mult decît atît. Diminuarea considerabilă în acest an a indicatorului costurilor de producție este temeinic fundamentată prin studii, analize și măsuri stabilite încă dinainte de jumătatea anului trecut. Principalele direcții de acțiune prin care va fi îmbunătățită latura calitativă, eficientă a activității productive, se referă în principal la :

— **reducerea consumurilor tehnologice de metal și a celor de energie electrică** prin extinderea debitării profilelor și a maselotelor cu ajutorul mașinilor cu discuri de fricțiune cu inserții (eficiență economică 850 mii lei) ;

— **reducerea gabaritelor și a greutății produselor finite** prin înlocuirea profilelor laminate la cald cu profile ușoare, profile trase sau semifabricate din țeavă pentru construcția suporților de montaj, axe, tiranți etc. (850 mii lei) ;

— **diminuarea consumului de manoperă** prin mecanizarea operațiunilor de curățire și ajustare a pieselor turnate cu ajutorul instalației de sablat și vehiculat lichide cu particule (600 mii lei) ;

— **îmbunătățirea radicală a sistemului de urmărire a fabricației** cu ajutorul calculatorului electronic, în toate etapele sale, începînd cu lansarea comenzilor, determinarea programului de bază (calculul capacităților de producție) și terminînd cu urmărirea contractelor de livrare la beneficiari. De asemenea, în program, se prevede și perfecționarea metodei „standard cost“ de calculație a costurilor, metodă care se bazează pe determinarea cu anticipație a costurilor fiecărui reper, subansamblu și produs (pe baza documentațiilor tehnologice) și pe urmărirea în exclusivitate a abaterilor care s-au produs față de costurile standard. În felul acesta se realizează o considerabilă economie de muncă, deoarece costurile standard sînt considerate costuri normale de producție și nu mai este necesară urmărirea lor prin postcalcul pe fiecare comandă și produs.

Atenția principală în cadrul acestei metode este îndreptată asupra excepțiilor de la standarde, adică a abaterilor care se urmăresc în mod operativ pe parcursul desfășurării producției, asupra cărora sînt informați factorii de conducere de la fiecare loc de muncă în vederea luării de măsuri pentru înlăturarea cauzelor care le-au generat.

Prin programul minimal de măsuri preconizat — și care va fi amplificat mult — apreciem că se vor putea obține, în 1978, o economie de cel puțin 14 milioane lei față de realizările din 1977, ceea ce va constitui o sursă importantă de reducere a costurilor de producție.

DEOSEBIT de importantă în acțiunea de reducere a costurilor este luarea în considerare a măsurilor care pot contribui indirect, dar substanțial, la micșorarea cheltuielilor de producție. Colectivul întreprinderii, de exemplu, acordă o atenție deosebită diminuării așa-numitelor „cheltuieli invizibile“. Ridicîndu-se la un cuantum deloc de neglijat, generate de lipsa de operativitate în desfășurarea unor acțiuni în domeniul aprovizionării, desfacerii și generînd, la rîndul lor, utilizarea incompletă a capacităților de producție și a timpului de lucru, ele reprezintă o sursă inepuizabilă de masive reduceri de costuri prin perfecționări organizatorice. În întreprinderea „Aversa“, deși s-au realizat progrese evidente în acest domeniu, există încă serioase rezerve a căror punere în valoare se va amplifica considerabil prin investigarea mai atentă a cererilor beneficiarilor cu ajutorul studiilor de marketing și prognoză, prin fundamentarea cît mai apropiată de nevoile producției, a necesarului de aprovizionat prin dimensionarea judicioasă a stocurilor de materii prime și materiale, prin instaurarea unor relații de lungă durată cu beneficiarii interni și externi etc.

Chemarea la întrecere adresată recent de Comitetul municipal București al P.C.R. tuturor comitetelor județene de partid mobilizează puternic energiile creatoare ale colectivului întreprinderii, pentru a valorifica pe deplin resursele interne disponibile, astfel încît în acest an să se înregistreze cele mai mari realizări în îndeplinirea și depășirea planului.

dr. Stere STĂTICĂ
contabil-șef
Intreprinderea de pompe
„Aversa“-București

Noi praguri ale rentabilității – noi dimensiuni ale eficienței economice

PROBLEMELE creșterii eficienței ocupă un loc primordial în politica economică a partidului nostru. Sintetizînd sarcina fundamentală privind dezvoltarea mai accentuată a României în perioada 1978—1980, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia la Conferința Națională **„că esențialul pentru perioada următoare îl reprezintă laturile de ordin calitativ. „...Întreaga activitate economică să se desfășoare sub imperativul obținerii, pentru fiecare leu cheltuit, a unui volum cît mai mare de producție-marfă și a unor beneficii sporite — singura sursă de creștere a avuției naționale, de ridicare a nivelului de trai al poporului“.**

În legătură cu preocupările economice importante în acest domeniu am reținut, printre altele, trei momente din evoluția volumului producției industriale la 1 000 lei fonduri fixe și anume : în prezent acesta depășește cu puțin 1 000 de lei, în 1980 va fi de cel puțin 1 200 de lei, iar în 1985 de cel puțin 1 400—1 500 de lei.

Randamente înalte cu consumuri cît mai reduse de muncă socială

ÎN cele ce urmează ne vom referi la unele influențe deosebit de favorabile, pe care le are asupra economisirii muncii sociale și sporirii eficienței economice, creșterea producției la 1 000 de lei fonduri fixe și reducerea costurilor de producție pornind de la adevărul simplu că în orice unitate economică care dispune de un potențial de producție determinat :

a) se efectuează cheltuieli cu caracter relativ constant, al căror volum nu depinde de modul cum este utilizat potențialul de producție respectiv ;

b) evoluția în timp a rezultatelor finale ce se obțin ca urmare eforturilor depuse depinde, pe de o parte, de nivelul producției, iar, pe de altă parte, de reducerea consumurilor productive cu caracter relativ variabil. Creșterea nivelului producției ocazionează reducerea ponderii cheltuielilor constante atît în volumul producției, cît și în volumul total al costurilor de producție, iar reducerea consumurilor materiale și de muncă conduce la micșorarea ponderii cheltuielilor variabile.

1) Să examinăm evoluția următoarelor date*) (tabelul nr. 1).

Făcînd abstracție de alți factori care pot influența evoluția indicatorilor de mai sus, observăm că sporirea producției la 1 000 de lei fonduri fixe va genera următoarele relații în evoluția celorlalți indicatori :

a) raportul **cheltuieli constante + beneficii: beneficii** fiind în prezent de 2,25 (250+200:200), fiecare procent de creștere a producției în viitor va multiplica efectele în creșterea beneficiilor cu 2,25% (20%×2,25=45% în 1980 ; 40—50%×2,25=90—112,5% în 1985**);

b) raportul **cheltuieli constante : cheltuieli constante+beneficii×100%** scade de la 55,56% în prezent (250:250+200×100), la 46,28% în 1980 și la cca. 40—37% în 1985.

Explicarea semnificației acestui ultim raport necesită unele precizări prealabile. Este cunoscut, de exemplu, că politica economico-financiară a partidului și statului nostru are — printre altele — ca obiectiv folosirea cu rezultate superioare a mijloacelor de producție de care dispune societatea, obținerea de randamente cît mai înalte, cu consumuri cît mai reduse de muncă socială.

Dacă ne referim la producția obținută la 1 000 de lei fonduri fixe, ea reprezintă randamentul capacităților de producție. Dacă ne referim la fondurile fixe cu care obținem o anumită producție, acestea reprezintă un consum de muncă socială pentru crearea unor capacități de producție. Orice creștere a randamentului permite economisirea consumului, deoarece nu mai sînt necesare cheltuieli de investiții pentru crearea de noi capacități pentru obținerea volumului suplimentar de producție. Totodată, așa cum rezultă din tabelul nr. 1, creșterea randamentului, a producției la 1 000 de lei fonduri fixe permite economisirea și a unor cheltuieli de producție și anume a acelora cu caracter relativ constant. Aceasta înseamnă că, mărind gradul de utilizare a capacităților de producție, avem posibilitatea să obținem încasări din vînzarea producției cu care echilibrăm mai repede cheltuielile de producție efectuate, și că, în final, vom lucra cu capacitățile de care dispunem, în mai mică măsură pentru acoperirea costurilor și în mai mare măsură pentru obținerea de venituri.

Tabelul nr. 1

	În prezent	În 1980	% față de prezent	În 1985	% față de prezent
— Producția industrială la 1000 de lei fonduri fixe (lei)	1000	1200	120	1400—1500	140—150
— Costurile aferente (ipotetice, în lei)	800	910	113,75	1020—1075	127,5—134,4
din care :					
— cheltuieli cu caracter relativ constant	250	250	100	250—250	100—100
— cheltuieli cu caracter relativ variabil	550	660	120,0	770—825	140—150
— Beneficii la 1000 de lei fonduri fixe	200	290	145,0	380—425	190—212,5

---

*) În unele cazuri, datele au caracter ipotetic, urmărindu-se în principal nu obținerea unor dimensiuni reale ale fenomenelor, ci tendința acestora.

**) La această relație s-au făcut referiri mai amănunțite în „Revista economică“ nr. 43/1977, pag. 7—8.

Această idee poate fi sugerată mai bine de următoarea prezentare grafică, în care valorile din exemplul sus-menţionat au fost reduse de 10 ori (pentru uşurarea prezentării grafice), menţinîndu-se însă **raporturile** dintre ele. Din grafic rezultă că în toţi cei trei ani luaţi

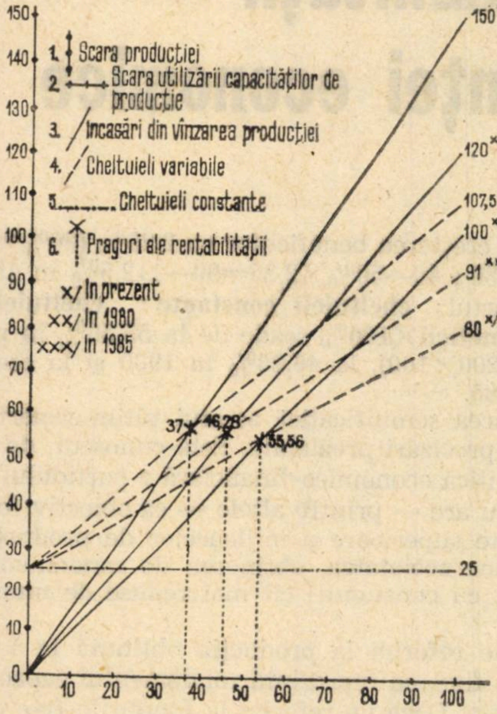

ca exemplu dispunem de o capacitate potenţială **de** producţie pentru care am făcut eforturi de investiţii de 1 000 de lei şi că, utilizînd din ce în ce mai bine această capacitate potenţială, sporim producţia, reducem (relativ) costurile de producţie şi mărim beneficiile. Urmărind din punctul zero liniile care marchează încasările din vînzarea producţiei şi din punctul 25***) pe cele care marchează costurile de producţie observăm că, cu cît cresc încasările, cu atît punctele în care se întretaie cele două linii se apropie şi — ca urmare — sînt mai uşor de atins. Acestea sînt puncte în care încasările din vînzarea producţiei se echilibrează cu cheltuielile. Ducînd din aceste puncte linii perpendiculare pe linia care marchează gradul de utilizare a capacităţilor de producţie observăm că, pentru echilibrarea încasărilor cu costurile efectuate, deci pentru ca să nu avem beneficii nici pierderi utilizăm: în prezent 55,56% din capacităţile de producţie ; în 1980 ar urma să utilizăm 46,28%, **iar** în 1985 numai 37%.

Punctul care marchează graniţa dintre zonele de nerentabilitate şi respectiv de rentabilitate, unde se întretaie liniile care indică încasările din vînzarea producţiei şi respectiv costurile de producţie şi care corespunde unui anumit grad de utilizare a capacităţilor de producţie, suficient pentru ca, din activitatea economică să nu se obţină nici beneficii, nici pierderi, este cunoscut în literatura de specialitate sub denumirea de **prag al rentabilităţii.**

Pragul rentabilităţii marchează un punct critic deosebit de important în utilizarea capacităţilor de producţie şi anume punctul în care veniturile din încasări se echilibrează cu costurile efectuate. Odată determinat acest punct, avem posibilitatea să analizăm cum va fi el sensibilizat de influenţele diferitelor soluţii pe care am putea să le adoptăm în vederea obţinerii de venituri cît mai mari (cum ar fi : maximizarea încasărilor din vînzarea producţiei prin creşterea cantitativă a acesteia, prin îmbunătăţirea calităţii, prin reducerea stocurilor de produse finite etc. sau minimizarea costurilor de producţie prin reducerea consumurilor).

Exemplul sus-menţionat ne arată cum va fi sensibilizat pragul rentabilităţii prin maximizarea veniturilor din încasarea producţiei, pornind de la premisa că producţia suplimentară ce se va obţine la 1 000 de lei fonduri fixe va fi nu orice fel de producţie-globală sau fizică, ci producţie care să corespundă cerinţelor tehnice. calitative, deci care să se poată vinde şi încasa de către furnizori şi să se poată utiliza, potrivit destinaţiei funcţionale, de către beneficiari.

Scăderea pragului rentabilităţii prin sporirea încasărilor din vînzarea producţiei la 1 000 de lei fonduri fixe este deosebit de semnificativă pentru aprecierea gradului de creştere a eficienţei folosirii capacităţilor de producţie. Cu toată relativitatea datelor privind costurile de producţie, cu care s-a operat în exemplul de mai sus, această scădere ne arată în mod cert că, în anii care vin, se vor produce sensibile mutaţii calitative în gradul de utilizare a capacităţilor de producţie, esenţa acestor mutaţii constînd în faptul că beneficiile suplimentare care se vor obţine pe seama reducerii cheltuielilor constante (separat de cele ce se vor obţine din creşterea producţiei în condiţiile actuale de rentabilitate) îşi vor avea integral originea în producţia ce se va obţine cu capacităţile ce vor fi eliberate din zona în care în prezent nu se obţin nici beneficii, nici pierderi. Astfel, orientîndu-ne după datele din grafic, putem constata că (tabelul nr. 2) :

Tabelul nr. 2

	În 1980		În 1985
a) Din cele 1000 de lei fonduri fixe, vor da suplimentar producţii rentabile (lei)	92,8*)		155,6—185,6*)
b) Producţia aferentă fondurilor fixe de la pct. a (în condiţiile în care la 1000 de lei fonduri fixe se vor realiza 1200 lei în 1980 şi 1400—1500 lei în 1985) (lei)	**111,4**		**circa 218—278**
c) Cheltuieli variabile (55% din valoarea producţiei de la pct. (b) (lei)	61,4		circa 118—153
d) Beneficii suplimentare din economii la cheltuielile constante (b-c) (lei)	50,0		circa 100—125
e) Se adaugă beneficiile suplimentare din creşterea producţiei (cu 200 în 1980 şi respectiv cu 400—500 lei în 1985) în condiţiile actuale de rentabilitate (lei)	40	80	100
Total beneficii suplimentare (lei)	90	180	225

***) Urmărind să identificăm punctele în care încasările din vînzarea producţiei se echilibrează cu cheltuielile de producţie este necesar să pornim din punctul zero (la intersecţia dintre cele două coordonate) cu liniile care marchează încasările, deoarece calculele pornesc de la situaţia extremă cînd o unitate economică nu utilizează capacităţile de producţie şi deci nu are încasări din vînzarea producţiei. Aceasta nu o scuteşte însă de efectuarea cheltuielilor cu caracter constant. De aceea, liniile care marchează costurile de producţie (cheltuieli constante + cheltuieli variabile) este necesar să pornească din punctul 25, care marchează nivelul cheltuielilor constante ce se vor efectua la acest nivel în orice situaţie. Dacă producţia este egală cu zero, costurile de producţie sînt egale cu 25. (cheltuielile constante vor fi egale cu 25, iar cheltuielile variabile cu zero). Dacă producţia creşte de la zero la 100—120—150, costurile cresc de la 25 la 80—91—107,5 (la cheltuielile constante de 25 adăugîndu-se cheltuieli variabile, care cresc proporţional cu creşterea producţiei).

*) Datele se obţin scăzînd din 555,6 lei (cît reprezintă în prezent partea din valoarea fondurilor fixe utilizate cu care obţinem producţii — respectiv încasări — cu care echilibrăm cheltuielile) 462,8 şi respectiv 400—370 (cît ar reprezenta valoarea fondurilor fixe utilizate în acelaşi scop în 1980 şi respectiv 1985).

Rezultă că sporurile de producție la 1 000 de lei fonduri fixe preconizate pentru viitorii ani vor avea ca efect și o întărire considerabilă a gestiunii economice, așezarea întregii activități industriale pe criteriul unei rentabilități cît mai mari. Tot mai multe capacități de producție vor da nu numai producții suplimentare, dar producții cu rentabilități sporite, ceea ce echivalează cu obținerea de rezultate tot mai bune cu consumuri de muncă socială mai redusă.

Efectele arătate în tabelul nr. 2 au, desigur, alte dimensiuni la nivelul întregii mase a fondurilor fixe ce vor exista în industria țării noastre în perspectiva anilor 1980—1985.

Transformările calitative necesită ridicarea calității muncii

RAPORTATE la 1 000 de lei fonduri fixe, aceste efecte reflectă mai bine acea preocupare centrală, la care s-a referit tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională, și care va consta în creșterea mai puternică în noul cincinal a eficienței economice prin modernizarea producției și utilizarea intensivă a capacităților de producție. Această preocupare va trebui concretizată — printre altele — în aplicarea în continuare a măsurilor hotărîte deja de conducerea de partid și de stat cu privire la încărcarea mai bună a mașinilor-unelte, prin asigurarea cu comenzi și contracte a planurilor de producție, precum și a numărului de muncitori calificați, pentru creșterea gradului de încărcare a mașinilor-unelte de bază, pentru introducerea operativă în circuitul economic a utilajelor și instalațiilor nefolosite ; pentru îmbunătățirea coeficientului de schimburi ; ieftinirea costului investițiilor noi ; scurtarea termenelor de intrare în producție a noilor capacități, realizarea rapidă a parametrilor proiectați la noile obiective ; precum și alte măsuri care conduc la creșterea eficienței utilizării fondurilor de producție.

În ce privește capacitățile existente, așa cum o atestă experiența de pînă acum și raportările statistice, în aplicarea măsurilor arătate au fost identificate și valorificate, în anul 1977, importante rezerve concretizate în final în creșterea aproape lună de lună a indicilor de utilizare a mașinilor-unelte realizați pe ansamblul industriei. În 1977, indicele de utilizare a mașinilor-unelte a ajuns la aproape 86% pe ansamblul economiei față de circa 76% în 1975, ca urmare a reducerii schimburilor neprogramate, asigurării cu forța de muncă necesară, reducerii reparațiilor accidentale, asigurării desfacerii producției etc. Nu se poate însă spune că nu mai sînt rezerve importante, mai ales în ce privește utilizarea unor mașini și utilaje tehnologice specifice unor ramuri ale industriei, precum și în organizarea muncii și a producției (industria chimică și extractivă) ; comenzile și contractele nu acoperă o parte din capacități (industria ușoară) ; mai au loc schimburi neprogramate etc. O serie de mașini, utilaje și instalații (altele decît mașini-unelte de bază) sînt încă nefolosite în unele întreprinderi.

În ce privește noile capacități de producție care vor fi puse în funcțiune în viitorii ani și care vor accentua caracterul modern al bazei tehnico-materiale a economiei noastre, este cunoscută sarcina de importanță deosebită trasată la Conferința Națională cu privire la realizarea lor la timp și la un nivel calitativ corespunzător „ de aceasta depinzînd însăși înfăptuirea în bune condiții a obiectivelor cincinalului“. Prin această remarcă, secretarul general al partidului avea în vedere desigur și faptul că vor trebui puse în funcțiune mari obiective industriale, cum sînt combinate chimice, întreprinderi de mașini grele și alte obiective din industria construcțiilor de mașini, ramurile prelucrătoare din chimie, industria ușoară și alimentară care vor trebui să realizeze producții la 1 000 lei fonduri fixe superioare mediei pe total industrie.

O măsură inedită, de valoare practică deosebită indicată în Raportul prezentat Conferinței Naționale de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, o prezintă **stabilirea de normative minime de eficiență pe ramuri și subramuri** privind nivelul producției la 1 000de lei fonduri fixe care să orienteze activitatea ministerelor, centralelor și întreprinderilor în direcția maximei fructificări a potențialului productiv. În legătură cu aceasta este de așteptat că, la nivelul organelor centrale de resort, să se continue și să se finalizeze preocupările de stabilire a unei metodologii adecvate care să asigure elaborarea de normative privind producția industrială sau alți indicatori la 1 000 lei fonduri fixe, neviciate de structura organizatorică din economie, în care — la nivel de întreprindere industrială — se întîlnesc mai multe subramuri ale industriei sau activități aparținînd altor ramuri ale economiei naționale, fără ca, uneori să se poată face o delimitare precisă a fondurilor fixe pe subramuri și respectiv activități.

Reducerea consumurilor materiale, factor de influențare a pragului rentabilității

AȘA CUM S-A ARĂTAT mai sus, pragul rentabilității poate fi influențat în sensul scăderii și prin reducerea cheltuielilor cu caracter relativ variabil. Din acest punct de privire, influențele mai sus arătate, din creșterea producției la 1 000 lei fonduri fixe în viitorii ani asupra pragului rentabilității nu oferă imaginea completă a efectelor totale. Ele ne arată numai că pragul rentabilității se va reduce în viitor în aceeași măsură în care scade ponderea cheltuielilor constante în totalul producției.

Dar această legătură nu poate fi făcută decît dacă toate condițiile de producție rămîn egale, cu excepția creșterii încasărilor din vînzarea producției la 1 000 de lei fonduri fixe, care antrenează și o creștere corespunzătoare a cheltuielilor variabile. Or, o asemenea premisă este incompletă. Exceptînd amortizarea fondurilor fixe, majoritatea cheltuielilor materiale au de regulă caracter relativ variabil. Tocmai de aceea asupra lor se poate acționa în special prin reducerea consumurilor fizice.

Încadrarea într-un exemplu practic a influențelor pe care le-ar avea reducerea cheltuielilor materiale asupra pragului rentabilității este mai dificilă în condițiile unui calcul de sinteză concentrată. La un ase-

Nicolae SĂVOIU

(Continuare în pag. 19)

Agricultura în perspectiva atingerii unui nivel mediu de dezvoltare economică a României

ACCENTUAREA LATURILOR INTENSIVE DE CREŞTERE

ÎNTREAGA noastră naţiune are clar conturat obiectivul ce urmează a fi atins în perioada 1981—1985. Aşa cum rezultă din Raportul tovarăşului **Nicolae Ceauşescu,** secretarul general al partidului, la Conferinţa Naţională **„Viitorul cincinal va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieţii economice şi sociale. România va depăşi starea de ţară în curs de dezvoltare, în accepţiunea contemporană a acestei noţiuni, trecînd la stadiul de ţară cu o dezvoltare medie".** Această însemnată şi apropiată perspectivă uneşte gîndul şi fapta fiilor acestui pămînt, amplifică energiile creatoare ale tuturor oamenilor muncii, indiferent de naţionalitate, consacrate transformării propriilor aspiraţii în realităţi.

Din ampla expunere făcută de secretarul general al partidului în Raportul prezentat Conferinţei Naţionale se degajă concluzia că obiectivul pe care partidul îl pune în faţa naţiunii noastre în următorii 7—8 ani nu constituie o dorinţă subiectivă. Este un obiectiv riguros axat pe realităţile economiei noastre, pe posibilităţile reale existente în etapa actuală, ca urmare a dezvoltării sănătoase, accelerate a întregii noastre vieţi economice.

Agricultura — ramură de bază a economiei naţionale — este chemată să facă un important salt în dezvoltarea sa. Pe calea accelerării procesului de modernizare şi intensivizare, ea urmează să atingă parametrii comparabili pe plan mondial. Pentru a se realiza o agricultură de mare productivitate, se va acţiona cu şi mai multă energie în direcţia conservării, ameliorării şi utilizării fondului funciar, va fi înfăptuit un amplu program de irigaţii şi alte amenajări funciare, se va generaliza mecanizarea complexă a lucrărilor în toate sectoarele de producţie, vor fi asigurate cantităţi corespunzătoare de îngrăşăminte chimice, la nivelul statelor cu agricultură avansată. Cu sprijinul industriei constructoare de maşini, al industriei chimice, prin ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activităţi a cooperatorilor şi mecanizatorilor, a tehnicienilor şi inginerilor, a tuturor lucrătorilor de pe ogoare, se va ajunge — rezultatele unităţilor fruntaşe confirmă că este pe deplin posibil — la producţii agricole medii ridicate, stabile, atît la cultura cerealelor — unde recolta totală va creşte la 28—29 milioane tone — precum şi la plante tehnice, legumicultură, viticultură şi pomicultură, cît şi în sectorul zootehnic, a cărui pondere urmează să fie, în 1985, de 44—45 la sută din totalul producţiei agricole. Realizînd un ritm mediu anual de creştere de 4,2—4,5 la sută în anii 1981—1985, agricultura îşi va spori substanţial contribuţia la satisfacerea în cît mai bune condiţiuni a cerinţelor de consum ale populaţiei, la progresul necontenit al ţării.

Un imperativ esenţial : generalizarea largă a experienţei înaintate

PRIMII DOI ANI ai actualului cincinal se evidenţiază prin **remarcabile succese obţinute în toate domeniile construcţiei socialiste.** În această perioadă, **în agricultură** au fost obţinute cele mai mari producţii din istoria ţării. Evoluţia producţiei totale la principalele culturi agricole în ultimii 10 ani pe ansamblul agriculturii — de stat, cooperatiste şi gospodăriile populaţiei —, este redată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1

Evoluţia producţiei totale la principalele culturi

— mii tone —

	1965	1970	1975	1976
Cereale	12 601	10 631	15 266	19 791
Floarea soarelui	564	770	728	799
Sfeclă de zahăr	3 013	2 921	4 905	6 911
Cartofi de toamnă	1 918	1 698	2 307	4 316
Legume de cîmp	1 655	1 929	2 392	3 472
Struguri	921	760	1 182	1 536
Fructe	1 158	1 174	1 101	1 350

Se poate afirma pe drept cuvînt, că odată cu actualul cincinal, agricultura noastră socialistă tinde să se înscrie **într-o nouă etapă, calitativă, a evoluţiei sale.** Rezultatele obţinute constituie o dovadă elocventă în acest sens. La toate culturile agricole se observă, începînd încă din anul 1975, o creştere însemnată a producţiei, tendinţă ce se accentuează în primul an al actualului cincinal.

Aceste rezultate se înscriu ca un moment semnificativ în evoluţia ascendentă a agriculturii noastre în anii construcţiei socialiste. Este un fapt binecunoscut că în condiţiile transformării socialiste a agriculturii producţia agricolă a înregistrat, an de an, un progres continuu. În ansamblul eforturilor de creştere a producţiei agricole, obiectivul principal l-a constituit **creşterea producţiei de cereale,** condiţie a dezvoltării tuturor celorlalte ramuri. S-a pus un accent deosebit pe creşterea producţiilor la ha. Acest obiectiv a avut ca rezultat creşterea sistematică a producţiilor totale obţinute. Astfel, de la o producţie totală de 8 015,7 mii tone cît s-a obţinut în medie anual în perioada 1934—1938, s-a ajuns la 9 186,2 mii tone între anii 1956—1960, ca în 1976 să se realizeze 19 791 mii tone, de circa 2,5 ori mai mult faţă de perioada antebelică menţionată.

Producţii însemnate s-au obţinut şi la **culturile de plante tehnice.** Aşa, de exemplu, la sfecla de zahăr, de la o recoltă de 582 mii tone înregistrate în anul 1950, în 1976 s-a ajuns la 6 911 mii tone, iar la floarea-soarelui producţia în acelaşi interval a sporit de la 214 la 799 mii tone. Progrese deosebit de importante au fost obţinute, mai ales în ultimii ani, în domeniul **horticulturii.** Faţă de anul 1950, în 1976 producţia de legume de cîmp a crescut de la 1 126 la 3 472 mii tone, la fructe de la 401 la 1 350 mii tone, iar la struguri de la 648 la 1 536 mii tone. De asemenea, comparativ cu anul 1950 producţia totală la cartofii de toamnă a fost mai mare în anul 1976 de aproximativ 3 ori. Creşterea producţiilor totale în horticultură este rezultatul unei creşteri în primul rînd a producţiilor pe unitatea de suprafaţă, atît la legume cît şi la fructe, struguri şi cartofi.

Tendinţa pozitivă amintită este de remarcat şi în ceea ce priveşte **dezvoltarea zootehniei** (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluţia efectivelor de animale pe specii

— la sfîrşitul anului —

— mii capete —

Specia	1965	1970	1975	1976
Bovine	4 935	5 216	6 126	6 351
Porcine	5 365	6 359	8 813	10 193
Ovine şi caprine	13 932	14 355	14 310	14 774

Să urmărim în aceste condiţii şi **creşterea susţinută în ultimii ani a producţiei medii,** atît la principalele culturi, cît şi la lapte, lînă şi ouă (tabelul nr. 3), aşa cum arătam, ca un element deosebit de semnificativ al progreselor înregistrate în dezvoltarea agriculturii noastre.

Tabelul nr. 3

Producţia medie la principalele culturi agricole şi produse animaliere

	1965	1970	1975	1976
Grîu şi secară (kg/ha)	1 965	1 436	2 059	2 788
Porumb (kg/ha)	1 778	2 119	2 781	3 414
Floarea soarelui (kg/ha)	1 219	1 274	1 425	1 534
Sfeclă de zahr (kg/ha)	15 865	17 197	19 864	29 442
Lapte de vacă (litri)	1 497	1 559	1 636	1 779
Lînă (kg)	2,10	2,28	2,32	2,41
Ouă (buc)	88	93	139	147

O imagine mai exactă şi desigur mult mai nuanţată asupra progreselor pe care le-a înregistrat agricultura noastră în ultimul deceniu o înfăţişează însuşi modul în care unităţile agricole cooperatiste — sector preponderent în ansamblul agriculturii noastre — au evoluat spre performanţe de producţie cît mai înalte, similare sau apropiate de cele mai bune rezultate din întreprinderile agricole de stat. Dacă în 1962 — anul încheierii cooperativizării agriculturii — existau abia 8 cooperative agricole care realizaseră producții de peste 3 000 kg grîu la hectar, marea majoritate situîndu-se între 800—2 000 kg/ha, în 1976 acest nivel fusese depășit de 1 512 unități, adică de mai mult de o treime din totalul C.A.P. cultivatoare de grîu. În ce privește producția de porumb, dacă în anul 1968 au fost înregistrate **abia 99 de C.A.P.** cu producții de peste 4 000 kg la ha, numărul lor a ajuns **la 1 025 în 1976 ;** la fel, la sfecla de zahăr, față de cele 291 cooperative agricole de producție care au recoltat peste 30 de tone la hectar în 1968, acest nivel îl atinseseră în anul 1976 un număr de 920 de C.A.P., adică aproape jumătate din unitățile cultivatoare de sfeclă de zahăr. O creștere însemnată a numărului de unități agricole socialiste care înregistrează niveluri de producție superioare este de semnalat și în ceea ce privește celelalte culturi agricole, cît și în domeniul producției animaliere. Concomitent, s-a redus considerabil numărul unităților cu producții mici : de pildă în 1976, au fost doar 223 de C.A.P. cu producții de porumb pînă la 1 000 kg/ha, față de 1 401 unități în anul 1962.

O dimensiune nouă a progreselor în care se află agricultura noastră socialistă o înfățișează unele unități de stat și cooperatiste care ating nivele de producție deosebit de înalte, situate la cota celor mai bune performanțe atinse pe plan mondial. Dintre sutele de exemple care pot fi menționate în prezent, reținem doar cîteva dintre cele care s-au evidențiat cu deosebire în 1976 prin producțiile record obținute la ha, în cultura neirigată : I.A.S. Jimbolia, județul Timiș — 6 308 kg grîu la ha ; C.A.P. Scornicești, județul Olt — 6 254 kg grîu și 11 458 kg porumb ; C.A.P. „Gheorghe Doja“, județul Ialomița — 3 317 kg floarea-soarelui ; C.A.P. Bucecea, județul Botoșani — 72 760 kg sfeclă de zahăr ; C.A.P. Cristian, județul Brașov — 37 679 kg cartofi ; C.A.P. Costești, județul Buzău — 40 000 kg legume la ha ; C.A.P. Luncavița, județul Tulcea — 87 400 kg legume la ha în solarii ; I.A.S. Ostrov, județul Constanța 23 800 kg struguri de masă la ha ; Stațiunea de cercetări pomicole Voinești, județul Dîmbovița — 21 635 kg fructe la ha ; C.A.P. Mănești, județul Dîmbovița — 20 740 kg fructe la ha ; Întreprinderea avicolă de stat Bacău — în medie 264 ouă pe cap de găină, la un efectiv mediu de 221 876 păsări ; C.A.P. Schela, județul Galați — în medie 4 873 l lapte de vacă furajată ; Asociația intercooperatistă Orăștie, județul Hunedoara — spor mediu de 1 001 g/zi la îngrășarea tineretului taurin ; Asociația intercooperatistă „Sătmăreana“, județul Satu Mare — greutatea medie pe fiecare pasăre livrată la 56 de zile a fost de 1,7 kg ; I.A.S. Cotnari, județul Iași — 11,2 kg lînă pe fiecare oaie tunsă. În anul 1977, an mai vitreg pentru agricultură, C.A.P. Gîrbovi — Ilfov, a realizat în medie 5 010 kg grîu, 6 060 kg porumb, 2 700 kg floarea soarelui, 45 000 kg sfeclă de zahăr la hectar. Sute de alte unități agricole socialiste se mîndresc cu rezultatele simțitor apropiate de cele amintite mai sus.

Progresele înregistrate în domeniul creșterii producției agricole sînt o consecință directă, nemijlocită a **dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii noastre socialiste.** Comparativ cu anul 1950 și, respectiv, cu 1962, situația în 1976 se prezintă astfel (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii

Indicatori		1950	1962	1976
Numărul tractoarelor fizice	mii buc.	13,7	57,5	123
Suprafață de teren arabil ce revine la un tractor	hectare	684	173	76
ngrășăminte chimice livrate	mii tone substanță activă	6	137	1 144
Suprafața amenajată pentru irigații la sfîrșitul anului	mii hectare	42,5	191	1 729

Desigur, baza tehnico-materială, oricît de avansată ar fi ea, rămîne infructuoasă dacă lipsesc **cadrele adecvate care să o utilizeze judicios.** Tocmai de aceea partidul nostru s-a preocupat stăruitor de formarea unui număr mai mare de specialiști, cu pregătire superioară (vezi tabelul nr. 5).

Tabelul nr. 5

Evoluția numărului de specialiști din agricultură

	1960	1970	197
pecialiști agricoli lin care :	10 874	27 495	33 57
— cu studii superioare	5 147	15 813	19 78
— cu studii medii	5 727	11 682	13 79

Se remarcă faptul că, pe măsura îmbunătățirii nivelului tehnic de dotare a agriculturii, a promovării mai largi a proceselor tehnologice avansate de cultivare a pămîntului și de creștere a animalelor s-a înregistrat o sporire mai accentuată a ponderii specialiștilor cu pregătire superioară în totalul specialiștilor agricoli. Dacă în anul 1960 aceștia reprezentau doar circa 47 la sută, în anul 1970 ponderea lor a sporit la aproape 58 la sută, iar în 1976 la circa 60 la sută.

Evaluînd atît rezultatele obținute în creșterea producției, cît și potențialul tehnic și uman mult sporit de care dispun unitățile agricole socialiste, se poate afirma cu deplin temei că agricultura noastră — cooperatistă și de stat — dispune de mari rezerve interne. Că ea dispune de posibilitatea reală de a trece, după cum se exprima, cu deosebită sugestivitate secretarul general al partidului la „Ziua recoltei“ din toamna anului 1977, **de la cîteva flori, la primăvara agriculturii noastre socialiste.** În toate județele trebuie acționat pentru ca florile agriculturii noastre să poată răsări cît mai devreme, pentru ca ele să apară în **toate** unitățile cooperatiste și agricole de stat, asigurînd o producție tot mai îmbelșugată.

Depășirea decalajelor : modificări structurale, acțiuni de tip industrial

ÎN VIZIUNEA partidului nostru, dezvoltarea economică este înțeleasă ca un tot unitar, ca o ascensiune rapidă în toate domeniile sale — adică întreaga economie națională să se ridice la un nivel mediu de dezvoltare, înțelegînd prin aceasta nu numai o puternică dezvoltare industrială, **ci și o apreciabilă ridicare a nivelului producției agricole, în ansamblul său.** Cîteva zeci sau sute de „vîrfuri“ în producția agricolă nu pot mulțumi; întreaga agricultură trebuie să evolueze spre un nivel superior de dezvoltare, ceea ce va permite României **să se înscrie, și din acest punct de vedere, în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare.**

Or, în prezent tocmai pe planul producției agricole se înregistrează o mai accentuată rămînere în urmă față de restul economiei. Dacă putem consemna o apropiere sensibilă a nivelului producției industriale pe locuitor la o seamă de produse față de țările cu nivel mediu de dezvoltare și chiar avansate din punct de vedere economic, nu același lucru se poate spune și în ce privește agricultura.

Concludentă, în acest sens, ne apare evoluția producției medii la hectar la cîteva produse agricole dintre cele mai importante (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6

Producția medie la principalele produse, în unele țări, în anul 1976

Țara	Producția medie la hectar(kg)				Producția medie de lapte pe o vacă (în l)
	Grîu	Porumb	Cartofi	Sfeclă de zahăr	
0	1	2	3	4	5
România	**2 788**	**3 414**	**15 917**	**29 442**	**1 834**
Cehoslovacia	3 760	3 600	17 550	24 380	2 892
Franța	3 760	3 844	16 618	36 332	2 902
R.D. Germană	3 560	2 210	11 370	19 110	3 454
R.F. Germania	4 108	4 683	23 618	40 894	4 105
Italia	2 682	5 591	17 897	42 000	2 560
Iugoslavia	3 469	3 841	8 820	43 991	1 404
Polonia	3 130	4 440	20 280	27 220	2 771
S.U.A.	2 039	5 489	28 161	44 557	4 941
Ungaria	3 880	3 810	12 060	30 480	2 775

Din datele tabelului nr. 6 se poate constata că, deși în țara noastră s-a înregistrat un an agricol cu condiții favorabile, producțiile medii, sporite simțitor față de perioadele anterioare, continuă să se situeze **sub nivelele** medii atinse în o seamă de țări ale lumii. Decalajele existente în momentul de față între țara noastră și țările dezvoltate ale lumii pe planul agriculturii se relevă și din perspectiva altor indicatori importanți, cum ar fi **consumul de îngrășăminte chimice la un hectar teren arabil și plantații** (tabel nr. 7).

Tabelul nr. 7

Consumul de îngrășăminte chimice la un hectar teren arabil și plantații (în substanță activă — kg)

Țara	1950	1960	1965	1970	1974	1975—1976
România	0,6	7,9	28,9	66,8	88	144
Austria	46,9	116	203	243	206	...
Belgia	274	372	474	536	577	...
Canada	5,0	6,7	13,8	18,3	27,9	...
Cehslovacia	49,7	94,6	167	240	275	305
Franța	50,4	91,8	150	243	246	...
R.D. Germană	130	188	267	319	376	370
R.F. Germania	167	278	334	400	402	...
Italia	27,2	53,6	71	90	104	...
Olanda	392	463	552	749	757	...
Polonia	24,1	48,6	71,7	168	222	229
Spania	13,2	28,3	38	58,4	73	...
Ungaria	6,0	29,4	63,3	150	243	276
S.U.A.	22,6	37,1	54,6	81,5	77	...

Datele din tabelul nr. 7 relevă că la începutul perioadei de comparare — anul 1950 — practic România nu putea intra în calculele statistice internaționale prin cele 0,6 kg îngrășăminte la ha, că ea a ajuns, încă din anul 1970, să depășească o seamă de țări care avuseseră inițial un important avans, cum ar fi Spania, și să se apropie, începînd din 1974, de consumurile înregistrate în țări ca Italia. Desigur, continuă să se mențină importante decalaje față de alte țări avansate ale lumii. foarte apropiate de țara noastră pe planul condițiilor de fertilitate. Se poate spune că, în prezent, între țara noastră și restul țărilor cu nivelul mediu de dezvoltare, există, pe planul dotării cu îngrășăminte chimice un decalaj de 10—70 la sută.

Un indicator important de caracterizare a nivelului de dezvoltare a agriculturii unei țări — și implicit al țării noastre, îl constituie și **numărul populației ocupate în agricultură.** O pondere sporită în această direcție reflectă un nivel scăzut de dezvoltare a agriculturii, implicit o productivitate a muncii redusă în această ramură a economiei naționale (tabelul nr. 8).

Tabelul nr. 8

Populația ocupată în agricultură în unele țări

	România 1)		Cehoslovacia		Polonia 1)		Ungaria 1)		R.F.G. 2)		Italia 2)		Spania 2)	
	% populației ocupate în agric. în total pop. ocup.	nr. locuitorilor ce revine la o pers. ocup. în agric.	% populației ocupate în agric. în total pop. ocup.	nr. locuitorilor ce revine la o pers. ocup. în agric.	%	nr. loc.	%	nr. loc.	%	nr. loc.	%	nr. loc.	%	nr. loc.
1950	74,1	...	36,9	6,0	53,1	4,5	52,0	4,4	...	...	...	...	...	...
1960	65,4	3,0	24,2	9,3	42,9	5,5	37,9	5,6	14,0	15,2	32,6	7,6		
1970	49,1	4,2	16,8	12,1	33,5	6,2	25,2	8,2	8,6	26,8	19,3	14,9	29,2	9,2
1975	37,8	5,6	13,9	14,3	29,7	6,5	21,7	9,5	7,3	33,9	15,6	18,8	21,9	12,9

1 Agricultură și silvicultură
2 Agricultură, silvicultură, pescuit.

Datele tabelului nr. 8 relevă că în ceea ce privește ponderea populației ocupate în agricultură, cît și numărul locuitorilor ce revin pe o persoană ocupată în agricultură există încă decalaje între țara noastră și alte țări ale Europei.

Factorii calitativi — propulsori ai eliminării decalajelor

DESIGUR, ar putea fi aduse în discuție și alte repere care pun în evidență necesitatea eforturilor ce trebuie să le depunem pentru a ridica agricultura noastră la nivelul performanțelor din agricultura țărilor cu nivel mediu de dezvoltare și chiar a unora dintre țările socotite avansate ale lumii. Conștient de această realitate, partidul a alocat agriculturii în actualul cincinal mari fonduri de investiții — circa 120 miliarde lei, adică tot atît cît s-a cheltuit în perioada 1966—1975. Fonduri și mai mari vor fi alocate agriculturii în viitorul cincinal — cu circa 40 la sută — avînd menirea să ridice gradul de mecanizare, electrificare și chimizare al acestei ramuri, să asigure generalizarea cuceririlor revoluției științifico-tehnice. Prin eforturi susținute de investiții vom reuși să reducem în timpul pe care ni l-am propus — de 7—8 ani — decalajul pe planul bazei tehnico-materiale.

Un alt factor cu influență covîrșitoare pentru progresul rapid al agriculturii socotim că este însă modul **de utilizare a bazei tehnico-materiale.** Judecînd după realitățile agriculturii noastre am putea spune, cu deplin temei că acesta este „punctul nodal“ al evoluției rapide a agriculturii spre o dezvoltare intensivă, de mare randament. Din această perspectivă se impune, înainte de toate, **asigurarea unei mai bune gospodăriri a pămîntului, folosirii lui raționale, utilizării intensive a întregului fond funciar, în sensul amenajării și valorificării tuturor terenurilor neproductive și sporirii potențialului productiv al solului aflat în exploatare,** executării în cele mai bune condiții a lucrărilor agricole, gospodăririi judicioase și administrării raționale a îngrășămintelor chimice, realizării unei densități optime la hectar la toate culturile, folosirii intense, chibzuite a sistemelor de irigații.

Deosebit de puternic trebuie acționat în direcția **creșterii productivității muncii — domeniul hotărîtor, în ultimă instanță, în efortul de a ridica agricultura noastră pe noi trepte de progres.** Pentru a ne alinia pe planul productivității muncii din agricultură la nivelul țărilor cu dezvoltare medie se impune **asigurarea unui nivel superior de organizare a producției și a muncii,** atît în unitățile de stat, cît mai ales în cele cooperatiste — mecanizarea complexă a proceselor de producție, utilizarea judicioasă a forței de muncă din agricultura cooperatistă în tot timpul anului.

Creșterea rapidă a productivității muncii presupune deopotrivă sporirea gradului de încorporare în producție a cuceririlor revoluției științifico-tehnice, ceea ce implică perfecționarea activității consiliilor intercooperatiste — ca pîrghii puternice de promovare mai rapidă a progresului tehnic — cît și extinderea cooperării între unitățile agricole de stat și cooperativele agricole de producție.

Cu deosebire se cere sporită productivitatea animalelor, pentru a ridica ponderea zootehniei la 44—45 la sută în anul 1985 din totalul producției agricole. În această privință se impune, în primul rînd, eliminarea diferențierilor care mai există între țara noastră și celelalte țări cu tradiții în creșterea animalelor în ce privește greutatea medie a animalelor vîndute statului. Dacă în țara noastră, în anul 1975, greutatea vie, la taurine a fost în medie de 331 kg, în Polonia era de 414 kg, în Ungaria — de 535 kg, în Cehoslovacia — 493 kg, în R.D.G. — 403 kg etc. Situația se înfățișează asemănător și la porcine. În vreme ce în țara noastră greutatea vie medie a fost în aceeași perioadă de 102 kg, în Polonia a fost de 11! kg. Ungaria — 110 kg, R.D.G. — 121 kg ș.a. Creșterea ponderii zootehniei în ansamblul producției agricole este condiționată, desigur, și de **sporirea efectivelor de animale la 100 ha teteren agricol,** domeniu în care de asemenea se constată în prezent o oarecare rămînere în urmă. Față de 41 **bovine** la 100 de ha teren agricol în țara noastră cît s-a înregistrat în 1975, în Polonia coeficientul era, la aceeași dată de 66,4, în R.D.G. — 87,9 ; Cehoslovacia 65 ; Austria 68 ; Franța — 76 ; R.F.G. — 107,4 ; Italia — 47 ; Belgia — 186,2 ; Olanda — 237,7. În ce privește **porcinele,** situația se înfățișează astfel : România — 59 ; Polonia — 112,7 ; Cehoslovacia — 95,4 ; R.D.G. — 182,7 ; Ungaria — 102,7 ; Austria — 92,7 ; Italia — 50,3 ; Belgia — 279,6 ; R.F.G. — 152,1 și 346 în Olanda.

Evoluția agriculturii pe plan cantitativ, cît mai ales pe planul afirmării puternice a factorilor calitativi ai creșterii economice, va genera nu numai o sporire a volumului producției agricole, cît mai ales o schimbare de esență calitativă în însăși viața țărănimii, a lucrătorilor din agricultură. **Infuzia puternică a elementelor tehnice în activitățile din agricultură va produce mutații radicale în însăși esența muncii agricole care se va apropia tot mai mult de caracterul muncii industriale.** Extinderea mecanizării, chimizării, electrificării, irigațiilor va crea în lumea satelor profesii noi cu cert supor tehnic, ce implică un grad superior de pregătire profesională un nivel ridicat de instruire și cultură generală; **într-o perioadă scurtă tradiționalul țăran se va transforma în lucrător agrico capabil să folosească arsenalul tehnicii moderne.** Aceste schimbări atrag după ele **pătrunderea mai puternică a elementelo civilizației urbane în lumea satului, ceea ce înseamnă ștergerea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș.** Sînt aceste elemente de natură să legitimeze imperativul pus de parti în fața națiunii noastre „de a transforma cantitatea într-nouă calitate“, să îndemne și mai mult țărănimea, pe to lucrătorii din agricultură să acționeze cu și mai multă ene gie pentru realizarea obiectivelor puse în fața agriculturii î perspectiva următorilor 7—8 ani, pentru creșterea contributi agriculturii la edificarea societății socialiste multilateral dezvo tate pe pămîntul României.

dr. ing. Alexandru IGNA

CITITORII AU CUVÎNTUL

Recuperare

APRECIEREA din nota apărută la această rubrică (numărul 44/1977) referitoare la faptul că urmărirea debitorilor pentru cheltuielile de școlarizare este foarte greoaie, este justă.

Corespunde cu realitățile existente și la întreprinderile din județul nostru. Numai că soluția preconizată, de transmitere a acestor debitori, pentru urmărire prin organele financiare teritoriale, scoate în evidență dorința de a transfera altor unități o obligație proprie, nu și aceea de a da o rezolvare „mai eficientă și mai operativă".

După opinia noastră, altele sînt măsurile practice pentru restrîngerea și lichidarea debitelor reprezentînd cheltuieli de școlarizare. De pildă, analiza atentă a cauzelor care generează plecarea celor școlarizați înainte de expirarea termenelor prevăzute în contracte și luarea de măsuri pentru eliminarea neajunsurilor care determină, de multe ori, nerespectarea contractelor (condiții de cazare, masă etc.) ; respectarea cu strictețe de către toate unitățile, a obligației de a nu face angajări fără notă de lichidare, carte de muncă etc., pentru a înlesni urmărirea tuturor debitorilor la noul loc de muncă ; obținerea imediată de către unitățile păgubite a titlurilor executorii și punerea lor în executare.

Fără îndoială că organele financiare locale au datoria să comunice cu operativitate relații despre debitori de la locul de naștere sau de domiciliu, necesare unităților creditoare pentru urmărire.

Emilian DREHUȚĂ
directorul administrației financiare
a județului Bacău

Economii și operativitate

PE PLATFORMA industrială de la Ișalnița-Craiova sînt instalate două mari unități ale industriei noastre socialiste. Este vorba de Combinatul chimic și de întreprinderea „Electrocentrale". Pentru deservirea tuturor oamenilor muncii care își desfășoară activitatea aici s-a construit o gară mare, frumoasă și modernă pe magistrala de cale ferată ce leagă Craiova de Filiași. Așa cum de altfel era și normal, lîngă gară și-a găsit locul și o altă construcție, avînd destinația de magazie de mărfuri pentru coletărie. Dar, după finisare, construcția a rămas închisă. Cum unitățile economice menționate sînt mari consumatoare de materii prime și materiale, ele sînt nevoite să folosească magazia de mărfuri din Craiova. Să mai vorbim în acest caz de folosirea rațională a mijloacelor de transport, de cantitățile de benzină care se consumă în mod cu totul nejustificat ? De aceea punem întrebarea : cînd va fi redată scopului pentru care a fost construită magazia de coletărie din gara Ișalnița ?

Gheorghe ZGRIPCEA
șef serviciu la Întreprinderea
„Electrocentrale"-Craiova

Imprimate

ÎN vederea economisirii hîrtiei și reducerii numărului de imprimate, propun ca declarațiile anuale pentru stabilirea impozitului asupra clădirilor să cuprindă și datele din declarația pentru stabilirea taxei pentru folosirea terenurilor proprietate de stat.

În prezent, impozitul asupra clădirilor se virează anual în două tranșe, respectiv la 31 martie și 30 septembrie. Propun ca termenele de plată a impozitelor să fie stabilite trimestrial la toate categoriile de impozite.

George R. MODREANU
contabil șef la I.T.A. Galați

ECOURI

Anvelope

ÎN LEGĂTURĂ cu nota intitulată „Ofertă și cerere", publicată în nr. 47/1977, vă informăm că, față de cererile sporite de anvelope pentru echiparea autoturismului DACIA 1300, întreprinderea „Victoria"-Florești și-a prevăzut o creștere substanțială a planului de producție. La această tipodimensiune, în anul 1978 se vor fabrica in plus 250 000 bucăți față de realizările anului 1977, spor care va asigura în întregime necesarul industriei constructoare de mașini și comerțului.

dr. Ion DIMA
Întreprinderea de anvelope
„Victoria"-Florești

Transporturi

ESTE real faptul că în cursul permanentei îmbunătățiri a modului de efectuare a optimizării transporturilor au apărut succesiv o serie de acte normative. Sîntem de acord ca această acțiune să fie cuprinsă într-un singur act normativ. În ceea ce privește celelalte propuneri făcute în articolul „O contribuție vitală la reducerea cheltuielilor de producție – optimizarea transporturilor", apărut în nr. 39/1977 al „Revistei economice", menționăm următoarele:

1) pentru cantitățile de produse exceptate de la efectuarea calculelor de optimizare la data elaborării balanței analitice, se fac programe separate care nu se compară cu calculele elaborate inițial. Este însă important a se diminua permanent aceste cantități, deoarece ele măresc distanța medie de transport a produsului. Instrucțiunile M.T.Tc. referitoare la aplicarea penalizărilor pentru nerespectarea relațiilor de transport optimizate sînt puse de acord cu actele normative în vigoare ;

2) în legătură cu exceptarea de la optimizare a exportului de îngrășăminte chimice, menționăm că există o hotărîre de partid care prevede că „toate produsele de mare tonaj, inclusiv produsele chimice și petroliere destinate atît la intern cît și la export, vor fi cuprinse în programele de optimizare a transporturilor și de zonare a aprovizionării" ;

3) în ceea ce privește substituirea temporară a produselor, în special la îngrășăminte chimice, considerăm că, dacă aceasta este posibilă și satisface atît furnizorii cît și beneficiarii, nu mai este necesară optimizarea separată pentru azotat, uree, nitrocalcar, superfosfat simplu etc., ci numai pentru îngrășămintele chimice. De asemenea, pentru livrarea la intern a unor cantități de îngrășăminte chimice în relații neoptimizate fără penalități, din cota prevăzută inițial pentru export, este necesar ca Ministerul Industriei Chimice să promoveze un act normativ în acest sens, urmînd apoi a se actualiza ordinul M.T.Tc. nr. 750/32 din 1976 pentru aplicarea H.C.M. 425/1975.

ing. C. TICU
director adjunct
în Ministerul Transporturilor
și Telecomunicațiilor

Electrofiltre

AȘA cum se apreciază și în articolul „Mecanizarea și automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității", publicat în nr. 44/1977 al revistei, și în industria cimentului s-au obținut rezultate bune prin automatizarea și cibernetizarea producției și folosirea calculatoarelor de proces. Au fost însă și situații cînd, datorită unor deficiențe, mijloace de automatizare nu au fost utilizate la nivelul proiectat. Astfel, Combinatului de lianți Hoghiz, deși este dotat cu electrofiltre cu randament foarte bun, asigurînd o concentrație de praf în gazele evacuate sub 150 mg/mc efectiv, utilizarea lor extensivă a fost nesatisfăcătoare în special din cauze tehnologice și a defecțiunilor mecanice înregistrate.

Pentru creșterea gradului de utilizare a electrofiltrelor de la Hoghiz s-a analizat, într-un colectiv larg de specialiști, situația existentă, întreprinzîndu-se o serie de măsuri dintre care amintim : acordarea de asistență tehnică de către Institutul de cercetare și proiectare pentru industria lianților și azbocimentului pentru conducerea arderii la cuptoarele de clincher și pentru efectuarea întreținerii și reparațiilor la echipamentele electrice și mecanice de la electrofiltre ; îmbunătățirea instalației de protecție a electrofiltrelor contra exploziilor ș.a. Pentru anul acesta ne-am propus inițierea unor acțiuni care să conducă la îmbunătățirea în continuare a funcționării electrofiltrelor de la Hoghiz. De pildă, pentru eliminarea blocării șnecurilor de la electrofiltre, se vor introduce ecluze de tip celular rotativ între buncărele colectoare și șnecuri ; se vor compartimenta buncărele colectoare ; se vor înlocui șnecurile cu redlere sau cu altele dimensionate corespunzător etc.

Mulțumim „Revistei economice" pentru ajutorul primit și apreciem inițiativa de a dezbate, în coloanele sale, aspectele utilizării mijloacelor de automatizare și cibernetizare a proceselor de fabricație. Se asigură, astfel, generalizarea experiențelor valoroase în acest domeniu și se conturează priorități ce trebuie luate în considerare în vederea valorificării la un înalt nivel a eforturilor materiale și financiare făcute de statul nostru pentru continua modernizare a producției.

ing. Silviu OPRIȘ
director general
Centrala industriei liantilor
și azbocimentului

CONDUCERE·ORGANIZARE

> „În ce privește adunările generale din întreprinderi, acestea funcționează în fapt, în societatea noastră socialistă, ca organe colective de conducere ale proprietarilor și producătorilor. Activitatea adunărilor generale trebuie să fie mai ferm orientată spre dezbaterea problemelor majore ale centralelor și întreprinderilor... Se impune creșterea continuă a rolului adunărilor generale în conducerea întregii activități."
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii

RESPONSABILITATEA BUNEI PREGĂTIRI A ADUNĂRILOR GENERALE

ÎNFLĂCĂRATA ÎNTRECERE DIN ANUL HOTĂRÎTOR AL CINCINALULUI – SUB SEMNUL UNEI LARGI CONTRIBUȚII COLECTIVE LA VALORIFICAREA REZERVELOR PENTRU DEPĂȘIREA PLANULUI, PENTRU ACCENTUAREA LATURILOR CALITATIVE ALE ACTIVITĂȚII ECONOMICE

PE MĂSURA ÎNAINTĂRII spre stadiul societății socialiste multilateral dezvoltate, în toate structurile noastre de stat și obștești se afirmă tot mai puternic **principiul conducerii și muncii colective**, a cărui promovare consecventă contribuie la valorificarea gîndirii și experienței oamenilor muncii, a celor mai bune cadre economice, tehnice, științifice, la ridicarea pe un plan superior a întregii activități de organizare și conducere a producției, a vieții sociale. Un întreg sistem de instituții democratice asigură **participarea la activitatea de conducere, pe toate treptele, a celor mai pricepuți muncitori, tehnicieni, ingineri, țărani și alți lucrători din agricultură, specialiști,** oameni cu experiență și simț gospodăresc, care dovedesc inițiativă și răspundere în muncă, în administrarea bunurilor poporului.

ADÎNCIREA CONTINUĂ a democratismului socialist, afirmarea cu putere în practică, în viață a rolului conducător al clasei muncitoare, perfecționarea — în fiecare etapă de dezvoltare a societății socialiste — a îmbinării activității organelor reprezentative cu aceea de participare directă a maselor populare la conducerea societății, asigurarea prezenței nemijlocite și active a muncitorilor, a diferitelor categorii de oameni ai muncii în organele centrale și locale reprezintă **materializarea profund originală a conceptului de democrației de tip nou, revoluționare, al umanismului nou, concept formulat și aplicat cu fermitate de secretarul general al partidului, ca o expresie a marxism-leninismului creator în condițiile concrete din țara noastră.** După cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a P.C.R., **„putem spune că avem un cadru organizatoric — atît la nivelul unităților economico-sociale, al orașelor și comunelor, cît și la nivel național — unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți".**

Pe această linie se înscriu și noile măsuri privind **sporirea atribuțiilor adunărilor generale ale oamenilor muncii** în dezbaterea problemelor fundamentale ale activității unităților respective, în adoptarea măsurilor pentru îndeplinirea planului și îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale personalului muncitor.

Ne mai despart puține zile de

Valorificarea experienței și inițiativei maselor

ÎN ADUNĂRILE PE SECȚII și adunarea generală din ianuarie-februarie 1977, le noi au participat la dezbateri mai mult de 100 de muncitori și maiștri — peste 90% din totalul celor care au luat cuvîntul. Ei au făcut 70 de propuneri, din care, pînă la următoarea adunare generală, au fost rezolvate 78. În iulie-august numărul participanților la discuții, din rîndurile celor ce lucrează direct în producție, s-a dublat ; de la aceștia au fost culese 100 de propuneri (din care 89% de competența secțiilor și a întreprinderii, 5% a forului tutelar, 6% a altor organe), majoritatea fiind în prezent aplicate, iar restul în curs de soluționare. Această expresie a experientei și inițiativei maselor îmbrățișează o arie largă de probleme: creșterea productivității muncii, perfecționarea tehnologiilor, acordul global, reducerea consumurilor de materiale, valorificarea superioară a masei lemnoase, folosirea mai bună a mașinilor și instalațiilor, condițiile de muncă și de viață. Avem convingerea că apropiatele adunări vor marca o și mai intensă contribuție a maselor la găsirea celor mai eficiente modalități de ridicare a nivelului calitativ al activității.

Pe linia întăririi principiului muncii și conducerii colective, a lărgirii și adîncirii democrației socialiste, potrivit Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 22 octombrie 1977, adunării generale ce va avea loc în curînd îi vor fi supuse spre aprobare măsuri de îmbunătățire a organizării consiliului oamenilor muncii. Componența acestuia va crește de la 21 la 25 de membri, iar numărul muncitorilor și maiștrilor — de la 7 la 12.

Ilie TRIȘCĂ
secretarul organizației de bază P.C.R.
președintele consiliului oamenilor muncii
de la Întreprinderea forestieră
de exploatare și transport Bistrița

Temeiul unei avîntate întreceri socialiste

ȘI ÎN ANII ANTERIORI, comitetul sindicatului din întreprinderea noastră a colaborat îndeaproape cu consiliul oamenilor muncii în pregătirea adunărilor generale ; cu atît mai mult acționăm în acest sens acum, cînd îmi revine răspunderea de a conduce lucrările apropiatului forum muncitoresc.

Încă din primele zile ale anului s-a acționat intens pentru pregătirea adunărilor pe ateliere, ce vor avea loc săptămîna viitoare, și a adunării generale a reprezentanților oamenilor muncii. După prelucrarea planului pînă la locurile de muncă s-a actualizat propaganda vizuală, prin care s-au popularizat criteriile întrecerii socialiste, concretizare a obiectivelor indicate de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a partidului. Au fost revăzute programele de măsuri la nivelul atelierelor și s-a întocmit proiectul programului unitar pe întreprindere. De asemenea, a fost afișat proiectul noului contract colectiv de muncă. A fost contu-

CONDUCERE · ORGANIZARE

CALENDARUL
adunărilor generale ale oamenilor muncii

- În întreprinderile industriale, de construcții, transporturi, comerț, prestări de servicii, în unitățile agricole de stat și institutele de cercetare și proiectare – în perioada 20 ianuarie – 15 februarie.
- În cooperativele agricole de producție și în asociațiile economice intercooperatiste – în perioada 15 ianuarie – 28 februarie.
- În cooperativele meșteșugărești și de invalizi – în perioada 20 ianuarie – 20 februarie.
- La centralele industriale și unitățile asimilate acestora – în perioada 15–28 februarie.

inaugurarea primei ediții din 1978 a adunărilor generale. Avînd loc în condițiile puternicei emulații politice și în muncă determinate de hotărîrile Conferinței Naționale, ele vor analiza — în spiritul tezelor și orientărilor cuprinse în Raportul prezentat de către tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — activitatea desfășurată în fiecare unitate pentru realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor pe anul 1977, măsurile politice, organizatorice și tehnico-materiale ce se impun pentru îndeplinirea integrală și în condiții de eficiență sporită a prevederilor planului național unic pe al treilea an al cincinalului, a programului privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială pînă în 1980.

AȘA CUM A INDICAT secretarul general al partidului, trebuie luate măsurile necesare pentru **organizarea și desfășurarea adunărilor generale în cele mai bune condiții**, astfel ca ele să se manifeste ca **adevărate foruri de dezbatere și soluționare a problemelor, de afirmare plenară a democrației muncitorești** — punîndu-se un accent deosebit pe exercitarea controlului asupra activității desfășurate de consiliile oamenilor muncii, pe adoptarea măsurilor de înlăturare a neajunsurilor.

Pregătirea și organizarea adunărilor, de care răspund comitetele sindicatelor și consiliile oamenilor muncii sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, comportă :

● **o intensă muncă politică pentru înțelegerea de către întregul personal muncitor a comandamentelor majore ce rezultă, pentru toți lucrătorii din economie, din documentele Conferinței Naționale a partidului ;**

● **cunoașterea din timp a sarcinilor de plan de către secții, ateliere, echipe, de către fiecare om al muncii ;**

● **rezolvarea, cu sprijinul centralelor și ministerelor, a tuturor condițiilor tehnico-materiale de care depind desfășurarea normală a producției, îndeplinirea tuturor indicatorilor planului pe 1978 ;**

● **includerea în programele de măsuri a unor acțiuni și obiective care să valorifice la maximum posibilitățile oferite de cele mai noi realizări în tehnică și tehnologie, de metodele moderne de conducere și organizare, de inițiativele propriului colectiv ;**

● **imprimarea unui profund caracter analitic, critic și autocritic, conținutului dărilor de seamă,** adîncirea fenomenelor apărute, relevarea neajunsurilor, abordarea problemelor legate de stilul și metodele de muncă ale membrilor consiliilor oamenilor muncii — astfel încît **să se asigure adunărilor un pronunțat caracter de lucru, să se stimuleze dezbaterea în spiritul combativității revoluționare muncitorești, al unei înalte exigențe și răspunderi, a activității desfășurate de organele de conducere colectivă în exercitarea atribuțiilor ce le revin.**

NIVELUL TOT MAI RIDICAT, de la an la an, al problematicii dezbaterilor din adunările generale, desprinderea de aspectele mărunte, pur locale, numărul și calitatea crescîndă a propunerilor — care contribuie tot mai mult la perfecționarea orientărilor strategice și tactice ale conducerilor colective, la îmbogățirea programelor de măsuri prin punerea în valoare a noi rezerve interne, vădesc **creșterea maturității politice și lărgirea cunoștințelor economice ale oamenilor muncii care, în calitate de proprietari și producători, își transferă interesul de la cîmpul limitat al locului lor de muncă, la activitatea de ansamblu a întreprinderii.** Pe fondul acestei atitudini conștiente, participative, **atenția generală în cadrul dezbaterilor trebuie concentrată asupra laturilor de ordin calitativ, determinante pentru eficiența economică a muncii și asupra cărora fiecare muncitor, maistru, tehnician, inginer și economist poate interveni :**

— în industrie : ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produ-

Adrian RUSU

(Continuare în pag. 32)

---

rată, pentru a fi supusă aprobării adunării generale, competența comisiilor pe probleme ale consiliului oamenilor muncii și a celor ale comitetului sindicatului, din care sînt propuși să facă parte oameni care lucrează direct în producție, precum și specialiști din compartimentele funcționale ; dintre aceștia, o parte au fost antrenați la întocmirea diferitelor capitole ale dării de seamă. Sînt pregătite programul de elaborare și reexaminare a normelor și normativelor de muncă, propunerile pentru acordarea titlului de ateliere și echipe fruntașe în întrecere pe anul 1977, proiectul bugetului sindicatului pe 1978 — care urmează a fi aprobate de adunarea generală.

Colectivul nostru își propune ca, pe baza angajamentelor ce și le va asuma, să cheme la întrecere toate unitățile din industria ușoară.

Luiza FRĂȚILĂ

președinta comitetului sindicatului
de la Întreprinderea de porțelan
de menaj Alba Iulia

O puternică emulație în muncă

ACȚIUNE de larg interes și cu profund caracter democratic, noua rundă a adunărilor generale ale oamenilor muncii este întîmpinată de colectivele de constructori de pe șantierele trustului nostru cu importante realizări în producție. Activitatea din 1977 — cînd planul a fost îndeplinit și depășit la toți indicatorii și au fost puse în funcțiune 82 de capacități industriale și agrozootehnice, din care 15 cu un avans total de peste 1 200 de zile — a urmărit și devansarea stadiilor fizice la obiectivele în continuare, astfel încît în prezent pe numeroase șantiere din Brașov, Gheorgheni, Vlăhița, Sf. Gheorghe, Sighișoara ș.a. avem deschise largi fronturi de lucru. În aceste condiții, defalcarea pe subunități, loturi și formații de lucru a sarcinilor pe 1978 — care marchează o creștere de 33% la producția de construcții-montaj, 39% la producția industrială și 15% la productivitatea muncii — a trezit o puternică emulație, constructorii angajîndu-se afectiv și efectiv în înfăptuirea indicațiilor date de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Conferința Națională a partidului. Totodată, consiliul oamenilor muncii a organizat contacte strînse cu beneficiarii și proiectanții, pentru urgentarea atacării lucrărilor noi.

Pentru adunările generale de la grupurile de șantiere, care o vor preceda pe cea la nivelul trustului, au fost alcătuite colective speciale care să ajute la întocmirea dărilor de seamă și la stabilirea angajamentelor ; menționez, în legătură cu aceasta, că aspirăm la cinstea de a lansa chemarea la întrecerea socialistă pe anul 1978 pe întreaga ramură de construcții.

Programul unitar de măsuri se află într-o fază avansată de întocmire. El prevede generalizarea tehnologiilor și metodelor avansate de lucru, îmbunătățirea folosirii mijloacelor mecanice, a aprovizionării cu agregate, materiale și prefabricate, folosirea metodelor moderne de conducere și urmărire a producției.

Leon LEIBOVICI

directorul Trustului de construcții
industriale Brașov

Introducerea metodelor moderne de conducere a producției

EDIFICAREA SISTEMULUI INFORMATIC AL INDUSTRIEI CHIMICE ROMÂNEȘTI [II]

PRODUCȚIA ramurii chimice a crescut în 1975 de 113 ori față de 1950. Conform regulii creșterii la pătrat a informației utile în raport cu dezvoltarea industrială, cantitatea de informație necesară deciziilor, a crescut, în aceeași perioadă de 12 769 ori (113×113). Această creștere „explozivă" a informației determină cu necesitate utilizarea informaticii pentru prelucrarea operativă, complexă și precisă a datelor necesare procesului decizional, conducerii științifice, stăpînirii fenomenelor multiple sociale, economice, tehnico-tehnologice ce apar în această industrie.

III. Informatica pentru conducerea generală

INTRODUCEREA mijloacelor electronice de prelucrare a datelor pentru conducerea generală a sistemului de producție se realizează pe trei niveluri : ramură, centrală, combinat, și are în vedere, în primul rînd, ridicarea calității conducerii prin furnizarea de informații complete și actuale în concordanță cu cerințele decizionale ale verigilor de conducere, mai ales a acelora care cer calcule combinatorii complexe care necesită un timp de răspuns scurt și foarte scurt.

Concepția de dezvoltare a sistemului informatic pentru conducere (S.I.C.) constă în esență în gruparea aplicațiilor în subsisteme informatice (după funcțiunile clasice ale organismelor economice) cum sînt cele pentru investiții, producție, mecanoenergetice, aprovizionare-desfacere, export-import, financiar-contabil și personal, urmînd să se rezolve probleme de optimizare a variantelor de plan, precum și pe cele de programare, lansare și urmărire a planului. Se urmărește de asemenea crearea unor sisteme informatice la nivelul centralelor și uzinelor și integrarea lor treptată în sistemul informatic pe ramură.

Primele programe pentru problemele de gestiune au fost elaborate încă în anii 1970—1971 și se refereau mai ales la gestiunea materialelor. În prezent unitățile dispun de un număr considerabil de programe cu care s-a putut trece la realizarea unor subsisteme integrate de prelucrare (producție, personal, desfacere etc.).

Pentru a ilustra amploarea acțiunii menționăm că în prezent există în ramură 66 de unități de informatică, între care un centru de calcul de ramură, centre de calcul la centrale sau mari platforme industriale, oficii și stații de calcul, care desfășoară în marea lor majoritate — cu ponderi diferite în funcție de profilul unităților pe care le servesc — activități în toate cele 3 direcții de dezvoltare a informaticii în ramură și care sînt dotate cu mai multe sisteme românești de calcul Felix C-256 și echipamente de mică și medie mecanizare, în cea mai mare parte de producție românească. Sînt în exploatare curentă circa 500 de aplicații pentru conducere generală și circa 1 000 programe pentru echipamentele de mică și medie mecanizare.

În acest cincinal unitățile de informatică ale industriei chimice se vor înmulți (pînă la 100), vor fi dotate cu noi calculatoare, extinzîndu-se masiv aplicațiile cu calculator pentru optimizarea planurilor la toți indicatorii, pentru programarea, lansarea și urmărirea producției, pentru umărirea și evidența consumurilor, a costurilor, precum și în probleme de optimizare și eficientizare ridicată a activităților de personal, aprovizionare-desfacere, comerț exterior etc. La sfîrșitul cincinalului, practic, toate centralele industriale, combinatele mari și ramura vor dispune de sisteme de prelucrare corespunzătoare, baza de dotare și de lucru cu calculator constînd în hardware și software fabricate, respectiv elaborate, în țară.

Sistemul informatic pentru conducere al industriei chimice va trebui să rezolve în mod sistematic problemele din următoarele domenii de activitate :

A. În domeniul plan-producție

1. Optimizarea planului de producție cu elaborarea variantelor de plan, avînd la bază corelarea capacităților și a celorlalte resurse cu cerințele piețelor interne și externe.
2. Urmărirea zilnică și decadală a îndeplinirii planului de producție la o serie de sortimente și repere.
3. Urmărirea zilnică a balanțelor de materii prime, intermediare și finite și a consumurilor de materiale și energie.
4. Urmărirea zilnică a fluxului de materii prime, semifinite și finite, pentru repartizarea lor optimă în funcție de cerințe.
5. Optimizarea transportului pentru producția cu mijloace specifice (cisterne, conducte, etc.) în vederea asigurării continuității în fabricație, minimizării cheltuielilor și utilizării raționale a capacităților de transport și depozitare.

B. În domeniul investițiilor

1. Elaborarea și fundamentarea planului de investiții avînd în vedere :
   - — optimizări de profile și amplasament ;
   - — corelarea resurselor (utilaje, construcții-montaj, fonduri valutare etc.) cu termenele de punere în funcțiune.
2. Urmărirea obiectivelor de investiții pentru următoarele faze de realizare :
   - — urmărirea documentațiilor de proiectare (tehnico-economică și de execuție) ;
   - — urmărirea acordurilor, avizelor și aprobărilor ;
   - — urmărirea asigurării contractării, execuției, livrării și montajului utilajelor tehnologice.

C. În domeniul mecanico-energetic

1. Corelarea planului de reparații-revizii cu planul de producție.
2. Optimizarea și urmărirea producției de utilaj și piese de schimb din sector prin corelarea acesteia cu restul producției din țară și cu importul, pe obiective, precum și cu termenele de introducere în fabricație și de punere în funcțiune sau de execuție a investițiilor și reviziilor.
3. Urmărirea realizării execuției reviziilor și reparațiilor la instalații și utilaje și a asigurării lor cu piese de schimb.

D. În domeniul activității de import-export

1. Fundamentarea planului de import-export avînd la bază :
   - a) corelarea cu planul de producție ;
   - b) optimizarea structurii exportului prin corelarea cu cerințele de livrare la export, fluctuațiile prețurilor, nevoile interne.
2. Urmărirea operativă a îndeplinirii planului de import-export pe intreprinderi, centrale, ramură, pe produse și țări și recalcularea lui în funcție de modificările determinate de evoluția prețurilor și cerințelor pe piața internă și externă.
3. Urmărirea zilnică a livrărilor din uzine la export.
4. Urmărirea realizării importurilor de instalații, utilaje, piese de schimb și de materii prime și auxiliare, corelat cu termenele de punere în funcțiune a obiectivelor de investiție și cu planul de producție.

IV. Exigențe — preocupări sporite — responsabilitate

ACȚIUNEA de edificare și dezvoltare a sistemului informatic din industria chimică românească, apare ca o înfăptuire de ordin economic și tehnic demnă de perioada cincinalului revoluției tehnico-științifice pe care o parcurgem.

Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 51/1977.

CONDUCERE·ORGANIZARE

Nu trebuie să uităm însă nici un moment că această acțiune solicită considerabile eforturi tehnologice, tehnice, umane, financiare etc., care se cer nu numai rapid recuperate prin rezultatele obținute, dar și prin faptul că informațiile pot și trebuie să contribuie, spectaculos am putea spune, la creșterea producției, a beneficiilor, a productivității muncii sociale, la reducerea costurilor, a consumurilor materiale, de energie și de forță de muncă, la economia de muncă socială. Or, în realitate, noi cei ce muncim în acest domeniu de înaltă utilitate social-economică și de înalt nivel științific și tehnic, uneori uităm aceste adevăruri, aceste necesități și aceste sarcini primordiale ce ne-au fost încredințate. Este tocmai ceea ce sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în cuvîntarea la Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al ideologiei și propagandei din 8 septembrie 1977, cînd spunea : **„Dacă am judeca după felul în care unii s-au preocupat pînă acum de această problemă, ar trebui să ajungem la concluzia că e mai bine să nu introducem asemenea procedee moderne. Dar, desigur, nu mecanizarea, nu automatizarea, nu cibernetizarea sînt vinovate, ci cei care le realizează în viață în felul în care am arătat mai înainte, cei care nu au luat măsurile corespunzătoare pentru aplicarea lor corectă“.**

Trebuie să spunem că, deși procesele economice și mai ales tehnologice din industria chimică se pretează, mai mult poate decît cele din alte ramuri, la a fi conduse cu calculator, totuși, informatica a început să se dezvolte aici mai tîrziu decît în alte ramuri. Accente critice se pot pune însă și acum, cînd aplicațiile cu calculator au început să se înmulțească în chimie. Ar trebui menționat că însăși centrul de calcul electronic de ramură se descurcă mai greu cu aplicațiile practice la nivelul subsistemelor cibernetice ce compun ramura, cum sînt cel de planificare generală și producție, dezvoltare-investiții, comercial. Această întîrziere în împlinirea unui deziderat major în informatica chimiei își are izvorul în unele slăbiciuni proprii — lipsa de înțelegere a unora din procesele complexe ale ramurii și, uneori, în lipsa de suficientă pricepere și experiență chiar în problemele informaticii ; ceea ce este, însă, mai grav, este un insuficient spirit revoluționar, atunci cînd ne izbim de greutăți din lipsa de concurs sau de suficientă înțelegere a problemelor din partea beneficiarilor reali sau potențiali și cînd, în loc să manifestăm noi inițiativele necesare, efortul pentru așezarea lucrurilor pe un făgaș normal, pentru învingerea greutăților, adoptăm o poziție comodă, funcționărească.

Este cazul — în această perioadă de implementare masivă a o serie de aplicații informatice elaborate pentru conducerea ramurii — problemei, încă nerezolvate, a obținerii sau culegerii datelor din ramură pentru exploatarea curentă a acestor aplicații, precum și cu un insuficient sprijin din partea beneficiarilor, care izvorăște de fapt din lipsa de timp pentru a acorda asistență de specialitate informaticienilor sau pur și simplu din neîncrederea sau necunoașterea posibilităților calculatorului, a programelor și modelelor sale.

Întîlnim, de asemenea, la centrele și oficiile de calcul din ramură o insuficientă preocupare pentru încadrarea acestor unități numai cu specialiști pe profil (posturile se ocupă cu personal [illegible]n alte specialități), precum și pentru folosirea intensă a personalului acestor unități numai în domeniul informaticii.

Alte unități înregistrează greutăți și întîrzieri mari în rezolvarea problemelor de investiții care să permită dotarea cu echipamente sau punerea în funcțiune a acestora la timp, așa cum s-a întîmplat la Centrul de calcul de la Centrala de prelucrare cauciuc și mase plastice. Trebuie însă înțeleasă eficiența introducerii informaticii care constă în rezultatele superioare pe care această implementare o determină cum sînt : reduceri de cheltuieli, beneficii suplimentare rezultate din optimizări cu calculator, reduceri de consum de energie și materii prime, îmbunătățiri calitative ale produselor, creșterea productivității muncii, producție suplimentară etc. Astfel, la Combinatul de articole tehnice din cauciuc Pitești există un calculator de proces tehnologic la secția de malaxare, care s-a apreciat că aduce un beneficiu anual de circa 65 milioane lei (la nivelul anului de plan 1976), suplimentar față de funcționarea instalației în regim de automatizare convențională (fără calculator). Această sporire a beneficiului va fi obținută datorită reducerii consumurilor de materii prime, materiale și energie, eliminarea pierderilor din producție etc., determinate prin menținerea de către calculator a parametrilor tehnologici (în special a temperaturii) în limite optime. În același timp cheltuielile de programare, de funcționare, întreținere și amortizare, precum și cele de retribuție a personalului de specialitate necesar calculatorului nu depășesc 5 milioane/an. Rezultă un beneficiu suplimentar net de 60 milioane lei/an.

Calculatorul creează omului posibilitatea să se concentreze mai mult asupra laturii creatoare a muncii, pe gîndirea de perspectivă, pe analiză, decizii și măsuri complexe în direcția dezvoltării cu eficiență sporită a ramurii și a unităților ce o compun. Tocmai în această perspectivă în documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din luna decembrie 1977, se sublinia : **„Este necesar să se treacă mai rapid la... automatizarea atît a proceselor de producție, cît și a evidenței și gestiunii unităților..."**

Se cere însă și o mai mare preocupare, diferențiată în funcție de atribuții și responsabilități, din partea cadrelor de conducere și a specialiștilor din ramură, în domeniul cunoașterii informaticii, a calculatoarelor, a posibilităților lor. Nu se poate concepe rezolvarea sarcinilor complexe ce stau în fața informaticii fără a cultiva în rîndul tuturor cadrelor de conducere, tehnologilor, economiștilor ramurii, conștiința marelui ajutor pe care calculatorul îl poate aduce, eliberîndu-i de muncile rutiniere, precum și de o serie de sarcini greu de rezolvat cu posibilitățile umane.

dr. Eugeniu NICULESCU-MIZIL

Noi pîrghii ale rentabilității

(Urmare din pag. 11)

menea nivel și pe o perspectivă neconturată, din punctul de vedere al delimitării cheltuielilor materiale — pe de o parte în cheltuieli cu caracter relativ constant (asupra reducerii cărora s-a operat deja în calculele anterioare), iar, pe de altă parte, în cheltuieli variabile (asupra cărora ar urma să operăm în continuare) — există riscul să pornim de la premise mult aproximate. Orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985 — adoptate de Conferința Națională a partidului — ne oferă însă unele date cu privire la reducerea nivelului cheltuielilor totale (nu numai materiale), ceea ce de fapt dă posibilitatea unui calcul mai complet în legătură cu modul cum va fi sensibilizat pragul rentabilității, de reducerea costurilor. Astfel, în anul 1985, cheltuielile totale la 1 000 de lei producție marfă industrială urmează să scadă cu 6,5—7% față de 1980. Operînd cu datele privind producția la 1 000 lei fonduri fixe (prevăzute în documentele Conferinței Naționale) și admițînd (ca o ipoteză) nivelul cheltuielilor de producție utilizat în calculele anterioare pentru anul 1980, obținem datele din tabelul nr. 3.

Tabelul nr. 3

	1980	1985
Producție la 1000 de lei fonduri fixe	1200	1500
Costuri aferente	910	1058
Nivel de cheltuieli la 1000 de lei producție	758,33	705,25
Cheltuieli constante	250	250
Beneficii	290	442
Pragul rentabilității (cheltuieli constante : cheltuieli constante + beneficii) %	46,20	36,13

Aceste date ne arată mai concludent modul în care eforturile ce se preconizează pentru creșterea producției la 1 000 de lei fonduri fixe și pentru reducerea costurilor pe unitatea de produs, vor plasa pragul rentabilității, în perspectiva anului 1985, pe poziții mai ușor de atins, vor produce noi mutații pozitive pe scara utilizării capacităților de producție, vor da noi dimensiuni eficienței producției industriale românești.

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

FACTORI INTENSIVI ȘI EXTENSIVI DE CREȘTERE ȘI DEZVOLTARE ECONOMICĂ

SERVIND același scop, de satisfacere tot mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale societății socialiste și bazîndu-se pe conlucrarea acelorași elemente, creșterea și dezvoltarea economică constituie un proces dialectic **unitar.** La realizarea acestui proces complex își aduc contribuția o multitudine de factori care formează un sistem, în cadrul căruia ei se intercondiționează reciproc. Acești factori, numeroși, pot fi grupați în factori direcți și factori indirecți, factori primari și factori derivați, factori **intensivi** și factori extensivi.

Principalii factori direcți, cu acțiune nemijlocită asupra creșterii economice sînt : 1) volumul, structura și gradul de calificare a potențialului uman; 2) volumul și gradul de prelucrare a resurselor naturale atrase în circuitul economic ; 3) volumul și eficiența fondurilor fixe productive.

Dintre factorii indirecți, cu acțiune mijlocită — dar deosebit de puternică — asupra creșterii economice, pe prim plan se situează : 1) progresul tehnico-științific ; 2) volumul și eficiența fondului național de dezvoltare economico-socială ; 3) volumul și eficiența comerțului exterior.

Fiecare factor al creșterii economice are o dublă determinare : cantitativă și calitativă. **Privit sub aspectul cantității sau mărimii sale, orice factor este considerat extensiv,** deoarece conduce la o creștere economică bazată pe extinderea cîmpului producției (exemplu, sporirea ca atare a fondurilor fixe și a numărului de personal). Privit sub aspectul calitativ, al structurii, eficienței și utilizării lui (de exemplu, sporirea eficienței fondurilor fixe utilizate sau creșterea gradului de calificare a personalului existent), factorul se consideră **intensiv,** întrucît **determină o creștere economică prin utilizarea acelorași elemente de producție.**

În condițiile acestor precizări, principalii **factori extensivi** sînt : volumul forței de muncă ocupate, volumul resurselor naturale atrase în circuitul economic, volumul fondurilor fixe productive, volumul fondului național de dezvoltare economico-socială, volumul comerțului exterior etc.

Factorii intensivi de cea mai mare importanță sînt reprezentați de gradul de calificare și structura profesională și pe ramuri a forței de muncă, gradul de valorificare a resurselor naturale, structura calitativă și eficiența fondurilor fixe productive, structura calitativă și eficiența fondului de dezvoltare, structura și eficiența comerțului exterior ș.a.

Atunci cînd aportul la creșterea economică se datorește în cea mai mare parte factorilor extensivi avem de-a face cu o **creștere economică de tip extensiv.** Dimpotrivă, cînd aportul cel mai însemnat la creștere este adus prin acțiunea factorilor intensivi, **creșterea economică este de tip intensiv.** Raportul dintre factorii intensivi și extensivi ai creșterii și dezvoltării economice nu este constant, el variind în funcție de nivelul de dezvoltare al economiei naționale și de obiectivele ce se pun în fața acesteia.

Într-o primă fază a creșterii și dezvoltării economiei României în anii socialismului, caracterizată prin trecerea de la o economie cu caracter predominant agrar la o economie agrar-industrială, urmărindu-se în mod deosebit lărgirea cîmpului de acțiune al industriei, al dezvoltării, au acționat concomitent și cam în egală măsură, atît factorii extensivi cît și cei intensivi. Astfel, în perioada 1951—1970 venitul național pe locuitor a crescut în țara noastră de 4,82 ori, ca urmare a sporirii fondurilor fixe de 3,37 ori, a personalului muncitor de 2,41 ori și a creșterii productivității muncii pe lucrător în industrie de aproape 4,9 ori.

În mod deosebit **după Congresul al IX-lea al partidului, și odată cu cincinalul 1971—1975,** fără să se neglijeze extinderea ca atare a creșterii și dezvoltării economice, **s-a acordat o atenție tot mai mare acțiunii factorilor intensivi,** legați de introducerea progresului tehnico-științific și, în genere, de realizarea unei productivității și eficiențe economice superioare.

Este etapa care marchează intrarea României în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Rezultatele înfăptuirii cincinalului precedent, cînd la o creștere a venitului național pe locuitor de 1,63 ori, personalul muncitor a crescut de 1,23 ori, fondurile fixe de 1,58 ori, iar productivitatea muncii pe lucrător în industrie de 1,36 ori, demonstrează aportul tot mai substanțial al factorilor intensivi. Acest fenomen devine și mai pregnant în realizările celor doi ani ai actualului cincinal, cînd pe baza creșterii productivității muncii industriale, într-un ritm anual de 8,3% s-a asigurat circa 80% din sporul producției industriale.

Programul de creștere suplimentară a producției, de dezvoltare economico-socială mai accentuată a României în anii 1976—1980, ca și obiectivele și orientările generale pentru viitorul plan cincinal 1981—1985, concentrate pe un plan general în crearea condițiilor pentru înscrierea României în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie — adoptate de Conferința Națională a partidului — pretind **realizarea prioritară a unei creșteri economice de tip intensiv.** Sesizînd acest imperativ vital pentru economia românească secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** arăta la marele forum al comuniștilor români, că **„este necesar să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale“.**

Intrarea economiei românești într-o fază nouă, în care — fără să se anuleze influența factorilor extensivi — factorii intensivi, de ordin calitativ, capătă importanță decisivă, iar creșterea și dezvoltarea economică devin predominant de tip intensiv, necesită o **schimbare de optică,** o concentrare puternică a atenției generale asupra problemelor de eficiență și calitate în întreaga activitate economică. Raportul prezentat Conferinței Naționale a partidului reliefează laturile principale de ordin calitativ ale acestei activități, evidențiind cu pregnanță rolul determinant al factorilor intensivi ai creșterii și dezvoltării.

În ce privește primul factor de creștere cu acțiune directă — **potențialul uman** — prevederi importante vizează aspectele **intensive** ale acestui factor : ridicarea nivelului de pregătire și calificare a forței de muncă în concordanță cu cerințele diversificării economiei și exigențele progresului tehnic, schimbări în structura profesională și pe ramuri a acestuia, astfel ca pînă în 1985 în industrie și construcții să lucreze 53% din populația ocupată, iar în agricultură circa 21%.

Și procesul de **gospodărire rațională și utilizarea mai eficientă a fondurilor fixe productive,** ca factor intensiv de creștere, își va aduce un aport tot mai substanțial la sporirea venitului național. Prin utilizarea deplină a capacităților de producție, prin ieftinirea lucrărilor de investiții, prin realizarea unei structuri de fabricație cît mai moderne și economice, cu un cuvînt prin toate măsurile de utilizare cît mai eficientă a fondurilor fixe, se va ajunge ca producția obținută la 1 000 lei fonduri fixe în industrie să fie în 1980 de cel puțin 1 200 lei, iar în 1985 de 1 400—1 500 lei.

În ce privește **resursele naturale,** factorul intensiv, de folosire mai rațională și eficientă a acestora va avea un aport dintre cele mai importante la creșterea economică. În acest sens, se impune cu acuitate sporirea gradului de valorificare a tuturor resurselor naturale, îndeosebi a celor de țiței și gaze, valorificarea superioară a metalului și lemnului etc., se impune evitarea risipei și a pierderilor de prelucrare, valorificarea materialelor secundare și a deșeurilor, gospodărirea rațională a combustibililor și energiei, utilizarea în mai mare măsură a energiei secundare, reducerea tuturor consumurilor specifice. Pe această bază gradul de valorificare a materiilor prime și materialelor în industrie va spori în cincinalul viitor cu 25—30%.

Prioritatea factorilor intensivi se evidențiază și în activitatea de **comerț exterior,** unde, alături de creșterea volumului schimburilor economice externe, vor interveni însemnate schimbări calitative, de structură, eficiență și competitivitate ce vor conduce la sporirea venitului național ce se obține prin această activitate.

Utilizarea superioară a potențialului creează noi și largi condiții pentru creșterea avuției naționale și venitului național pe locuitor și, odată cu aceasta, pentru creșterea tot mai susținută a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei.

conf. dr. Gavril HORJA

MICȘORAREA CONSUMURILOR DE ENERGIE

(Urmare din pag. 6)

zate reparabile, demontate din instalațiile centralelor electrice. Deoarece nomenclatura de fabricație a pieselor de schimb va fi relativ mare, considerăm că se impun **măsuri de profilare și de specializare a acestor secții** pe anumite tipuri de piese necesare tuturor centralelor electrice din țară și nu numai celor deservite de către întreprinderea de reparații din care face parte secția respectivă.

Pentru organizarea secției de montaj subansamble, apreciem ca oportună aplicarea structurii pe obiecte. Astfel, în cadrul secției urmează să funcționeze ateliere pentru premontarea subansamblelor de cazane, de turbine, de instalații auxiliare, precum și atelier de bobinaj și pentru reparat motoare electrice. La această secție se va realiza premontarea ansamblelor necesare aplicării în execuția reparațiilor a metodei pe ansamble, creîndu-se astfel condiții organizatorice pentru reducerea substanțială a duratei de execuție a reparațiilor, mai ales la utilajele de bază, care afectează puterea disponibilă a sistemului energetic național.

Secția de reparații urmează să-și desfășoare efectiv activitatea la locul de funcționare a utilajelor, deci la sediile centralelor electrice. De aceea, în funcție de numărul centralelor electrice deservite, de numărul de utilaje, cît și de volumul anual și durata de execuție a lucrărilor la o singură centrală electrică, **la fiecare întreprindere de reparații se pot înființa** — după caz —**mai multe secții de reparații.** Ele trebuie să fie organizate pe ateliere specializate, pe feluri de utilaje, fiecare atelier urmînd să fie dotat cu personal corespunzător executării tuturor categoriilor de lucrări (mecanice, de construcții, de automatizare tehnologică și electrică etc.) impuse de utilajul reparat.

Cum numărul mare al utilajelor din unele centrale electrice permite eșalonarea lucrărilor de reparații pe mai mult de jumătate de an, socotim necesar ca pentru aceste lucrări să se organizeze secții de reparații cu sediul la centralele electrice respective, iar cea mai mare parte a personalului să fie recrutată din apropiere. În vîrful de lucrări, întreprinderea urmează să completeze efectivele la nivelul necesarului, iar în golul de lucrări poate dirija personalul la alte centrale electrice din apropiere.

În domeniul concepției, considerăm oportun ca la fiecare I.R.P.S. să se dezvolte **ateliere de inginerie tehnologică,** care să se ocupe cu proiectarea pieselor de schimb, cu proiectarea tehnologiilor de fabricație a pieselor și a tehnologiilor de executare a reparațiilor, cu activitatea de cercetare tehnică, cu organizarea producției și a muncii, cu activitatea de investiții, inovații și raționalizări, precum și cu activitatea de documentare tehnică și „bancă de date".

Avînd caracterul întreprinderilor din industria constructoare de mașini, întreprinderea de reparații și piese de schimb urmează să primească indicatori de plan specifici acestei ramuri industriale și anume : producție globală, producție-marfă, producție netă, productivitatea muncii, preț de cost, beneficiu, rentabilitate. Dotată cu mijloace circulante proprii, întreprinderea va trebui să gestioneze întregul fond de piese de schimb și materiale pentru reparații necesare tuturor centralelor electrice pe care le deservește.

Socotim că o asemenea organizare a procesului de întreținere și reparații a instalațiilor energetice va asigura, prin mai buna funcționare și reducerea termenului de stagnare a acestora, un spor însemnat de energie electrică, concomitent cu reducerea consumului de combustibili pe fiecare kilowatoră obținut.

STRATEGIE PREVIZIONALĂ ȘI INOVAȚIE TEHNOLOGICĂ ÎN DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ

COMPLEXITATEA problemelor industrializării implică tratarea consecventă a acestora într-o perspectivă de **sistem** economico-social și în viziune **prospectivă. Perspectiva de sistem economico-social** urmărește să analizeze și să proiecteze procesul industrializării ținînd seama de toți (ori de cît mai mulți) din factorii săi determinanți și de toate (ori de cît mai multe) consecințe ale acestui proces. Se știe că dezvoltarea unei ramuri a industriei este condiționată de o serie de factori de diferite naturi, în interdependență : resurse naturale (materii prime, energie, apă, spații de locare etc.), forță de muncă (al cărei „volum" se leagă de dezvoltarea demografică și a cărei pregătire și perfecționare este asigurată de sistemul educațional), „mediu" general, industrial și tehnologic, posibilitățiі de desfacere a producției (pe piața internă și externă) etc. Consecințele dezvoltării unei ramuri industriale se manifestă, de asemenea, pe diverse planuri : economic-tehnologic (progres economic și tehnologic), ecologic (modificări posibile ale mediului), teritorial (modificarea raporturilor urban-rural), social și uman (prin modificarea „calității vieții" individuale și sociale pentru cetățenii direct și indirect antrenați în procesele generate de industrializare — procese ca urbanizarea, ridicarea nivelului nevoilor și a posibilităților de satisfacere a acestora ș.a.m.d.). Iar în condițiile vieții contemporane, deosebirile dintre factorii condiționanți și consecințe apar din ce în ce mai greu de stabilit practic : „logica" sistemelor economico-sociale este în mod esențial neliniară (și nu de tipul cauză-efect), elementele sînt deci simultan cauze și efecte, feed-back-urile multiple „alterează" continuu raționamentele pur intuitive 1) și complexitatea devine din ce în ce mai dificil de stăpînit. Perspectiva de sistem economico-social urmărește integrarea tuturor aspectelor menționate și elaborarea unor procedee operaționale cu ajutorul cărora această „luare în considerare" a diferitelor aspecte să fie într-adevăr explorată și aplicată practic.

Viziunea prospectivă are drept obiectiv analiza problemelor menționate în variația lor în timp, în special pe termen lung (în cazul proceselor industriale, 10—15 ani). Într-adevăr, se știe că între fenomenele economico-sociale există numeroase **lag**-uri (defazări) : o serie de fapte ce pot apare astăzi surprinzătoare sînt în realitate consecințe logice (și adesea imposibil de evitat) ale unor condiții trecute (și ale unor decizii trecute) și fiecare fapt și decizie de astăzi are o „încărcătură de viitor", cum ar spune P. Massé — de pildă, antrenează consecințe ce se pot manifesta peste 10—15 ani. Este deci natural să urmărim și efectele de termen lung ale elaborării unei strategii de dezvoltare a unei ramuri a industriei : resursele naturale pe termen lung (și în special energia și materiile prime), forța de muncă pe termen lung, posibilitățile de desfacere pe termen lung (marketing previzional) ș.a.m.d. Deosebit de dificilă pare a fi estimarea efectelor de termen lung ale unor procese cumulative, cum sînt deteriorarea mediului, cea (posibilă) a fondului genetic, alienările provenind din lipsă de participare socială ș.a.m.d. Mai departe, procesul însuși de dezvoltare a unei ramuri a industriei se desfășoară pe un orizont de timp imposibil a fi neglijat în condițiile ritmului contemporan : de la momentul deciziei privind construcția unui complex industrial și pînă la momentul punerii acestuia în funcțiune trec, de regulă, intervale de timp de ordinul anilor — timp în care conjuncturile se schimbă, iar prioritățile economico-sociale se pot modifica. Rezultă, deci, că procesul luării deciziei trebuie să aibă în vedere cel puțin analiza situației în momentul punerii în funcțiune a respectivului complex industrial, deci o analiză **prospectivă**, și nu trebuie justificat exclusiv prin raționamente **retrospective** (de tipul : în trecut am avut nevoie de un produs, nu l-am avut, deci trebuie să-l facem în viitor). Aceasta introduce noi elemente în demersul clasic de tip cost-beneficiu : avem de-a face cu costuri prezente și viitoare, dar și cu beneficii (ori pierderi) prezente și viitoare. Apoi, elaborarea oricărei strategii de dezvoltare a unei ramuri a industriei se întemeiază, în mod natural, pe proiectarea unor **obiective** economico-tehnologice — și dacă, ținem seama de discuția privind necesitatea perspectivei de sistem economico-social, vom conchide că obiectivele economico-tehnologice trebuie raportate la obiective sociale, politice, culturale și umane. Or, noțiunea de obiectiv (economico-tehnologic, social ori uman) face în mod natural apel la orizontul **viitor :** este deci necesară explorarea viitorului spre a stabili obiective realiste și coerente ale strategiilor de dezvoltare industrială. Se înțelege de la sine că numai astfel poate fi asigurată corelarea intereselor prezente și viitoare ale societății și poate fi evitată încurajarea unor ramuri ale industriei care să se arate apoi a fi fost nejustificate din punct de vedere economico-social, și teoretic, chiar posibil a deveni poveri și factori de frînare ai progresului economic, social și uman, prin pierderile viitoare pe care le generează.

În lucrarea de față, vom numi **strategie previzională** o strategie de dezvoltare a unei ramuri a industriei care se întemeiază pe **o perspectivă de sistem economico-social** și promovează o **viziune prospectivă,** în sensul discuțiilor anterioare.

Considerațiile de pînă acum au presupus însă că sîntem în măsură să facem evaluări realiste asupra dezvoltării viitoare a respectivei ramuri a industriei : cu alte cuvinte, luînd în considerare consecințele de termen lung și obiectivele de termen lung, putem alege dintre diferitele variante posibile de evoluție a ramurii industriei acea variantă care satisface anumite criterii (de ordin economic, social ori prevalent politic — cum sînt ramurile industriale legate de problemele apărării naționale, de anumite cerințe ale diviziunii internaționale a muncii etc.). Pentru țările cu economii planificate, cum sînt țările socialiste, astfel de probleme par, la prima vedere, mai ușor de rezolvat : ar fi vorba numai de o nevoie sporită de planificare pe termen lung, înțeleasă însă în sensul său clasic — drept alocare optimală de resurse pentru obiective științific stabilite, derivate dintr-o linie politică de termen lung. Această impresie nu rezistă însă analizei. Într-o lume în care interdependențele sporesc, și într-un spațiu economic mondial guvernat, în mare parte, de instabilitatea și crizele caracteristice „pieței libere", studiul implicațiilor economico-sociale ale dezvoltării industriale introduce multe aspecte ce nu pot fi propriu-zis planificate, pot fi numai explorate și analizate — planificarea căpătînd sarcina nouă de a răspunde preventiv perturbațiilor și de a asigura stabilitatea dezvoltării într-un mediu conjunctural fluctuant. Dar cea mai dificilă problemă nouă pe care o ridică elaborarea unei strategii previzionale de dezvoltare industrială procedeelor tradiționale de planificare este problema integrării **progresului tehnic și inovației tehnologice.** Într-adevăr, este știut că progresul tehnic are efecte economice — și econometria consacră largi capitole măsurării economice a progresului tehnic (de pildă, teoria funcțiilor de producție cu progres tehnic 2)) ; este știut și că progresul economic atrage după sine modificarea tehnologiilor (de pildă, teoria funcțiilor tehnologice, ori modelele de învățare industrială 3)). Dar modul concret în care apar și se dezvoltă noile tehnologii, și mai ales modul în care procesele planificării ar trebui organizate astfel încît să fie asigurate o cît mai organică și rapidă asimilare a progresului tehnic și o cît mai eficientă promovare a inovației ridică încă numeroase întrebări.

Disciplina previzională numită **prognoza dezvoltării științei și tehnologiei** 4) își propune, drept obiect, anticiparea progreselor științei și tehnologiei, dar în ansamblul ramurilor lor. Pe de altă parte, și industria este alcătuită din ramuri, deci dezvoltarea industriei înseamnă dezvoltarea ramurilor industriei — și, evident, corelarea lor. Vom reține, deci, că în elaborarea proiectelor pentru strategia previzională a unei ramuri industriale trebuie cercetate, cu mijloacele prognozei dezvoltării științei și tehnologiei, problemele **inovației tehnologice** ce pot afecta dinamica respectivei ramuri. Tema apare însă ca foarte dificilă, și, într-un fel, de altă natură decît cele ce apar de regulă în prognoza dezvoltării științei și tehnologiei, orientată tot pe ramuri și domenii, dar ale cercetării științifice și dezvoltării tehnologice. Într-adevăr, o ramură a industriei antrenează totdeauna „mai mult" decît o ramură a științei și tehnologiei : aceasta înseamnă că procesele tehnologice caracteristice respectivei ramuri a industriei pot fi modificate — și chiar spectaculos — de inovații ce pot apare în domenii foarte diverse ale științei și tehnologiei, aparent chiar foarte depărtate de tehnologiile inițiale. Progresele în domeniul fizicii sau energeticii, ori dezvoltarea unor noi tehnologii sociale de organizare și conducere a proceselor industriale, oferă exemple de „străpungeri" ce pot influența profund aproape toate ramurile industriei de astăzi ; dar mutații tehnologice majore pot apare și din progresele geneticii, ale psihologiei sociale ori matematicii, capabile să schimbe reprezentările actuale despre nevoile materiale și spirituale, despre participarea la procesele producției ori despre utilitatea și măsurarea comportamentului industrial. În cîmpul studiilor asupra viitorului și dezvoltării se conturează astfel un domeniu nou, la interferența prognozei dezvoltării științei și tehnologiei și planificării dezvoltării industriale : **prognoza dezvoltării ramurii industriei** — antrenînd aspecte ce țin de prognoza dezvoltării tuturor ramurilor științei și tehnologiei ce ar putea avea incidențe cu progresele ramurii respective și urmărind elaborarea de strategii previzionale adecvate, capabile a îngloba inovația tehnologică viitoare, realist anticipată și explorată.

Experiența mondială a industrializării, în special cea acumulată în țările dezvoltate, pare departe de a oferi analogii și sugestii utile în rezolvarea problemelor de tipul „prognoza dezvoltării ramurii industriale". Într-adevăr, industrializarea țărilor pe care astăzi le numim dezvoltate, începută încă în secolul trecut, ca și o serie de experiențe din prima parte a secolului nostru sînt prea puțin relevante pentru problematica industrializării în deceniul viitor. Este știut că, în trecut, industrializarea unei părți a lumii a fost puternic „stimulată" de faptul că o altă parte a lumii a rămas ne-industrializată ; problemele energiei, materiilor prime, forței de muncă ori protejării mediului ambiant aveau un înțeles foarte diferit de cel impus de timpurile noastre ; iar ritmul relativ lent al progresului științific și tehnologic, ca și caracterul spontan al acestui progres, îl fac foarte puțin asemănător cu cel caracteristic „științei mari" a deceniilor noastre. De aici rezultă concluzia firească privind necesitatea elaborării unor strategii originale, noi, de dezvoltare industrială, capabile să asigure în condițiile noi, niciodată întîlnite pînă acum, eficiența economico-socială prezentă și viitoare care să justifice denumirea de progres. Această necesitate aduce pe primul plan al preocupărilor problemele **metodologice**, adică ale instrumentelor cu ajutorul cărora se poate răspunde în mod concret și realist întrebărilor ridicate de procesul elaborării unei strategii de dezvoltare industrială.

Pentru cercetătorii din țările în curs de dezvoltare, în special, aspectele metodologice necesare elaborării prognozelor dezvoltării științei și tehnologiei, ca și cele antrenate de dezvoltarea industrială, prezintă o serie de elemente comune, pe care practicienii nu le pot ignora. Astfel, este bine cunoscut că, deși există numeroase rezultate în perfecționarea tehnicilor de prognoză obținute în țările dezvoltate, accesul la aceste rezultate — și mai ales la acele rezultate apte a fi direct aplicate — este încă departe a fi liber și universal : diferitele firme ori centre de cercetare comercializează tehnicile de prognoză, adesea la prețuri prohibitive pentru lumea în curs de dezvoltare. Vom deduce, deci, ca parte a tehnicilor teoretic existente **nu** există, practic, pentru orice cercetător ori centru de decizie din lume. Aceleași obstacole apar de multe ori în calea difuzării simplelor **informații** asupra rezultatelor metodologice, a căror existență (în principiu) este deja cunoscută.

Mai departe, chiar efortul propriu de a adapta o metodologie existentă, de a o perfecționa ori de a „inventa" ceva nou are un cost, adesea ridicat, ce nu poate fi ignorat. Aceste observații ne-au sugerat conceptul de **(cost** ori **efort) metodologic**, a cărui apreciere nu ar fi posibilă fără introducerea unui **beneficiu** (ori **„avantaj")** metodologic : analiza cost-beneficiu metodologic ar trebui deci să scoată în evidență „cît se cheltuiește" (în resurse) și „cît se cîștigă" (în calitatea studiului de prognoză) prin aplicarea unei anumite metodologii. Este apoi bine cunoscut că un studiu de prognoză trebuie să cuprindă, de regulă, răspunsuri la mai multe întrebări (ori mai multe etape), și că, iarăși de regulă, la fiecare din aceste întrebări se poate răspunde folosind metodologii alternative Rezultă, deci, că pentru fiecare studiu de prognoză se pot imagina mai multe moduri (alternative) de acoperire a „nevoilor de metodologie" definite prin conținutul studiului, cu „costuri" și, evident, „beneficii" metodologice diferite. Vom numi aceste diferite variante de familii de tehnici și metode de prognoză, **structuri metodologice.** Din dezvoltările anterioare, reiese că vom putea atașa oricărui studiu de prognoză o mulțime de structuri metodologice alternative, cu costuri și beneficii metodologice diferite (în cost ori efort putem introduce și alte elemente : timpul necesar desfășurării structurii metodologice, modul în care aceste structuri sînt compatibile cu datele și informațiile disponibile — referitoare la trecut, prezent și viitor —, dificultățile și oportunitatea utilizării experților în cadrul tehnicilor cu aspect intuitiv, ș.a.m.d.). Problema **proiectării metodologiei** necesare elaborării unui studiu de prognoză capătă acuma sens : este vorba de selectarea unui număr de tehnici și metode, legate într-o anumită ordine, cu ajutorul cărora, corelînd după criterii explicite nevoile de metodologie și resursele existente de metodologie (mijloace materiale, timp la dispoziție, competențe etc.) se poate elabora studiul, în condiții de calitate previzibile. Procesul elaborării studiului de prognoză devine el însuși, astfel, un proces ce se cere proiectat : numim **scenariu metodologic** o astfel de desfășurare viitoare a studiului, din punctul de vedere al metodologiilor preconizate a fi utilizate. Se observă că acest proces este profund legat de însuși procesul elaborării prognozei

În țara noastră necesitatea integrării prognozei dezvoltării științei și tehnologiei în procesul de planificare a dezvoltării economico-sociale este stabilită prin lege și favorizată de organizarea concretă a activităților de prognoză-planificare. Astfel, prognoza dezvoltării științei și tehnologiei la nivel național este prevăzută a face parte din „sursele informaționale" de bază pe care se întemeiază prognozele asupra dezvoltării economico-sociale : structura sistemului de modele elaborat la C.S.P., Institutul de Studii de Planificare, include datele privind progresul (mondial și național) al științei și tehnologiei printre „datele de intrare" în prognozele macro-economice. La rîndul lor, prognozele privind dezvoltarea științei și tehnologiei sînt elaborate sub îndrumarea C.N.S.T., ținînd seama de necesitatea obținerii unei **viziuni unitare** asupra progresului științific și tehnologic și de cerința **integrării** acestui progres în prognozele macro-economice și în planurile de dezvoltare. Încă din 1974, la C.N.S.T. a fost lansat un program de elaborare a prognozelor în domeniul cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pe ramuri și domenii, pe orizontul de timp pînă în anul 2000 (2010) ; din 1976, s-a trecut la elaborarea unor prognoze integrate, privind dezvoltarea științei și tehnologiei românești și impactul acesteia asupra dezvoltării economico-sociale pînă în anul 2000 (2010). Cercetători din țara noastră participă de asemenea la programul C.A.E.R. de elaborare a unei metodologii de prognozare a dezvoltării științei și tehnologiei.

În anul 1975, autorii studiului de față au colaborat cu specialiștii din cadrul Institutului de cercetări și proiectări tehnologii pentru sticlă și ceramică fină (ICPTSCF) *) la elaborarea studiului de prognoză a dezvoltării științei și tehnologiei în industria sticlei și ceramicei fine în perioada 1981—2000 (2010)[5].

Cu această ocazie, a fost încercată operaționalizarea și aplicarea unor concepte de tipul cost/efort metodologic, beneficiu/avantaj metodologic, resurse metodologice și nevoi metodologice, și, ținînd seama de elementele de mai sus, a fost proiectată metodologia de elaborare a studiului, obținîndu-se și scenariul metodologic corespunzător.

Structura metodologică obținută a cuprins tehnici de grup (ce au antrenat competențele unui grup format din specialiști de ramură și metodologi, și au făcut necesare anchete, tehnici de tip arborescent, analize de trenduri), tehnici fenomenologice și modele econometrice de prognoză. Pornind de la o temă-program inițială, propus de C.N.Ș.T., au fost elaborate răspunsuri la întrebări de tipul : „încotro" se îndreaptă, pe plan mondial, industria sticlei și ceramicei fine ? ; „ce obiective" își poate fixa industria românească de sticlă și ceramică fină, ținînd seama de evoluția ramurii pe plan mondial și de evoluția conjuncturilor mondiale (energie, materii prime, piață etc.) ; „ce strategii" pot fi aplicate, spre a atinge respectivele obiective, și „ce resurse" antrenează diferitele strategii ; și, în sfîrșit, care sînt problemele de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică necesar a fi studiate încă de pe acum, astfel încît obiectivele viitoare preconizate să poată fi atinse. Metodologia aplicată a permis analiza evoluției industriei sticlei și ceramicei fine în contextul general al evoluției industriei și economiei românești, stabilită prin obiectivele Congresului al XI-lea al P.C.R., și în condițiile progresului tehnologic al ramurii pe plan mondial. În 1976, pe baza unui contract cu C.N.S.T.[6] autorii au elaborat o metodologie de prognozare a dezvoltării științei și tehnologiei la trei nivele : nivelul institutului (ori unității) de cercetare-dezvoltare, nivelul ramurii de cercetare-dezvoltare și nivelul integrat al științei și tehnicii naționale ; la toate aceste nivele — și, evident, în special la nivelul ramurii de cercetare-dezvoltare — au fost preconizate demersuri teoretice și metodologice de tipul celor descrise în lucrarea de față.

M. C. BOTEZ, M. CELAC, M. DRĂGHICI, I. IONESCU-SISEȘTI, A. M. SANDI, A. VASILESCU
Centrul Internațional de Metodologie a Studiilor asupra Viitorului și Dezvoltării

---

*) Autorii prezentului studiu mulțumesc și pe această cale conducerii și colectivului ICPTSCF pentru sprijinul acordat în cadrul colaborării, și îndeosebi colegilor ce au participat nemijlocit la elaborarea studiului, în fond co-autori ai multora din sugestiile teoretice și metodologice prezente în materialul de față (dr. ing. M. Cerchez și colaboratori).

[1] Cf. J. W. Forrester, **Counter-intuitive Behavior of Social Systems,** în **Simulation,** 16, 2, 1971.

[2] M. Mănescu, **Cibernetică economică,** Curs ASE, 1977.

[3] Cf. A. R. Fusfeld, **Technological Progress Function : A New Technique of Forecasting,** în **Technological Forecasting and Social Change,** 1970, 1, 3, p. 301—302.

[4] J. P. Martino (ed), **Technological Forecasting for Decision-Making,** Elsevier, 1971 ; R. U. Ayres, **Technological Forecasting and Long-Range Planning,** Mc. Graw Hill, 1969.

[5] *** **Metode de prognoză aplicabile în studiul dezvoltării tehnico-științifice a ramurii industriale de sticlă și ceramică fină pe perioadele pînă în anul 1980, respectiv pînă în anul 2000.** (Studiu elaborat pentru ICPTSCF — București, 1974).

[6] *** **Program de cercetare în vederea fundamentării optimizate a elaborării prognozelor dezvoltării științei și tehnologiei, în tratare cibernetică.** (Studiu elaborat pentru CNST — București, 1976).

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

PROBLEMELE ECOLOGICE ÎN VIZIUNEA LUI N. GEORGESCU-ROEGEN

NICHOLAS GEORGESCU-ROEGEN se înscrie printre economiștii care, de la sfîrșitul deceniului al șaptelea, examinează cu temeritate științifică acea „față nevăzută" a „materiei economice", pe care au neglijat-o generații de economiști — de la clasici, neoclasici și instituționaliști, pînă la keynesieni și „modelatori" ai creșterii economice. De formație mai ales matematică, N.G.R. și-a pus la lucru erudiția pentru a da un fundament și o gravitate în plus problematicii procesualității economice moderne, în contextul unei viziuni, pe care am numit-o, convențional, de entropomorfie economică[1]). Pe această linie de gîndire se înscrie și noua culegere de studii, pe care autorul a intitulat-o, după ideea directoare a primului dintre studiile reunite, „Energia și miturile economice"[2]).

Ca și în alte lucrări ale sale, N.G.R. tratează economia ca procesualitate, urmînd, pentru a desemna modificările, schimbările, transformările, cu un cuvînt devenirea, un demers comun științelor naturii și științelor sociale. Desigur, merită atenție preocuparea pentru modificările pe care le introduce activitatea economică în dinamica lumii în care trăim, numai că, dincolo de aspectele comune — exterioare — ale funcționării lor, procesele economice mai au și identități relațional-structurale specifice, de care N.G.R. nu se ocupă. În această ordine de idei este inacceptabilă „integrarea" pe care o operează autorul asupra gîndirii marxiste, căreia îi atribuie toate defectele teoriilor de tradiție burgheză, evitînd să releve locul esențial pe care-l conferă marxismul domeniilor relațional-structurale ale activității economice și sociale, în ansamblul unui sistem economic-social dat, „defect" de care teoriile de tradiție burgheză evident nu pot fi învinovățite.

Din textura cărții pe care o supunem discuției reține atenția adversitatea autorului față de unele susțineri considerate de domeniul evidenței, de fapt absurdități comportamentale sau cel puțin prejudecăți, pe care N.G.R. preferă să le considere doar nevinovate „mituri" — probabil pentru a sublinia ancestralitatea lor sau măcar apartenența lor comună la natura umană. Dintre miturile care trebuie, după opinia sa, respinse, cu datele științelor concentrate în viziunea entropomorfică, ne propunem să fixăm domeniul de ardentă actualitate pentru procesualitatea economică — cel al resurselor. În centrul atenției se ridică problema duală — explozia demografică și epuizarea resurselor ecologice — cu corolarele stagnarea demografică și posibilitatea (considerată) nelimitată de a descoperi și pune în serviciul omenirii noi surse de energie și noi căi de folosire a acestora. N.G.R. găsește drastice expresii pentru a respinge susțineri de felul „omenirea n-a mai suferit de pe vremea lui Pericle crize ecologice, deci ar urma să nu mai sufere vreodată de asemenea crize". Această viziune relativă la mediul înconjurător ar reflecta dependența spiritului uman față de o concepție circular-mecanicistă asupra procesualității economice, care prelucrînd resursele, le reintroduce în circuitul natural, totul fiind problemă de loc și de timp al desfășurării proceselor conexe respective. Universalitatea legii entropiei relevă, după cum susține N.G.R., că procesualitatea economică este, ca orice altă procesualitate social-umană, o prelungire a funcțiilor vitale, ireversibilă și irevocabilă (definirea acestor două noțiuni a fost făcută de autor în lucrarea „Legea entropiei și procesualitatea economică", editată în 1971, p. 197). Ireversibilitatea este definită ca imposibilitatea reproducerii procesului în ordine inversă, iar irevocabilitatea este considerată o expresie mai adecvată pentru procese cu caracter unical și unisens, de felul celor entropice. Acțiunea legii entropiei neputînd fi cuantificată, explică, totuși, într-o aproximare evolutiv-termodinamică, apariția penuriei de resurse, introduce în gîndirea omenească postularea rarității resurselor, problemă după cum se știe fundamentală pentru definirea obiectului economiei politice în gîndirea economică de tradiție burgheză. N.G.R. postulează că termodinamica constituie fundamentul unei teorii „fizice" a valorii (economice), iar entropia devine cea mai „economică" lege a naturii, studierea ei implementînd în raționamentele umane exigența parcimoniei în cheltuirea de resurse ! În acest sens, desigur, adoptarea de rețete pentru stagnarea demografică nu ar reprezenta o soluție pentru crizele ecologice. O dezbatere cu largi deschideri comportă prezentarea unui alt mit sugerat de teoriile clasice, ortodoxe, de tradiție burgheză, după care costurile și prețurile pot acoperi orice cheltuieli necesitate de procesualitatea economică. Pornind de la faptul elementar că orice activitate economico-socială este generatoare de entropie, atît în universul imediat, cît și în ecosistem, în cel mai larg sens al cuvîntului, N.G.R. consideră nu numai extragerea de resurse direct din zăcăminte sau din minereuri ca generatoare de entropie, respectiv ca reducere a entropiei minereului, ci, pe seama cheltuirii de energie pentru a obține produsul util, însăși prelucrarea ca fiind generatoare de entropie. Exemplul pe care-l

FIȘE

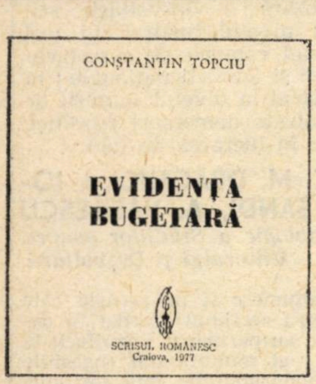
CONSTANTIN TOPCIU

EVIDENȚA
BUGETARĂ

SCRISUL ROMÂNESC
Craiova, 1977

• *Lucrarea* Evidența bugetară, *de prof. univ. dr. C. Topciu, apărută recent în Editura „Scrisul Românesc" din Craiova (352 p.) abordează întreaga problematică a sistemului de informare bugetară, privind atît evidența executării bugetului republican, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a bugetelor locale, cît și evidența organizată și condusă la nivelul instituțiilor de stat. Problemele referitoare la evidența executării bugetului de stat sînt tratate pe verigi bugetare și pe locuri de organizare. O parte a cărții este rezervată tratării sistemului dărilor de seamă bugetare, structurii acestora, modului în care se realizează, prin intermediul lor, informarea bugetară, analizele care se pot face pe baza dărilor de seamă cu privire la activitatea financiară a instituțiilor de stat. Autorul oferă un material bogat, destinat să contribuie la cunoașterea și înțelegerea problemelor evidenței bugetare, la perfecționarea activității în acest domeniu și la folosirea eficientă a informațiilor în conducerea și controlul procesului de execuție bugetară, atît la nivel microeconomic cît și la nivel macroeconomic.*

Marketing industrial

• *Sub acest titlu a apărut recent un volum al conf. dr. D. Patriche (Editura tehnică, 1977, 331 p.). Aplicarea teoriei marketingului la o ramură industrială, pe cît de inedită în literatura noastră de specialitate, este pe atît de necesară în condițiile amplificării continue a problematicii comercializării interne și externe a produselor industriale. Lucrarea realizează o analiză a procesului de introducere a marketingului în diferite tipuri de unități economice : întreprinderi, centrale industriale, insistînd asupra cadrului organizatoric și legislativ. Pas cu pas autorul încearcă integrarea marketingului în activitatea de conducere a întreprinderilor industriale, respectiv în activitatea de prognoză și planificare economică, de promovare a progresului tehnic, de organizare a rețelei de distribuție, în elaborarea politicilor de comercializare și promovare. Lucrarea evidențiază specificul metodologiei procurării informațiilor de marketing pentru produsele industriale, precum și modalitățile de elaborare a strategiilor și programelor de marketing în întreprinderile industriale pentru piața internă și externă.*

Dileme energetice

• *În cadrul unei dezbateri ample a problemelor energetice ale Suediei și ale lumii, prezentate într-un număr special (7/1977), revista* EKONOMISK DEBATT *publică un articol semnat de Ingemar Stahl și intitulat* Sverige med och utan kärnkraft *(Suedia cu și fără energie nucleară). Autorul analizează situația energetică actuală a țării și a diferitelor posibilități de acoperire a necesarului energetic al țării în viitor. El ia în considerare energia hidraulică (principala sursă de energie primară a Suediei), energia hidrocarburilor lichide, cărbunele, turba, arderea de biomasă, energia eoliană, cea solară și posibilitățile de dezvoltare a acestora. I.S. pornește atît de la ipoteza extinderii utilizării energiei nucleare, cît și de la cea a renunțării totale la aceasta. Se iau în discuție diferitele posibilități de economisire mai mult sau mai puțin drastice ale consumului, avîndu-se în vedere existența unui număr mare de variante și de combinații ale acestora. Stahl este de părere că, în ciuda dificultăților, Suedia dispune*

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

oferă autorul, „en passant", pare convingător : conductorii de cupru pot permite obținerea de energie electrică, dar oricît de mare ar fi cantitatea de energie electrică, ea n-ar putea, retroactiv, permite obținerea de cupru fără „masa" respectivă de minereu sau de material electrolitic supus descompunerii chimice. N.G.R. arată că ecosistemul nostru „este un sistem deschis numai din punct de vedere energetic" – între altele și pentru că poate dispune, raportat la viața generațiilor umane, de o sursă practic inepuizabilă – soarele ; din punct de vedere fizic – al substanței – planeta noastră este, însă, după constituirea sa meteoritică, permanent degradabilă. Este un proces de epuizare ireversibilă.

Ce costuri și ce prețuri, oricît de „fundamentate" economic, pot compensa această epuizare ? Este o întrebare fără răspuns ! Un evantai „mitologic" se desprinde din această postulare : în ce spectru se pun problemele eficienței, ale reciclării, ale inovațiilor în procesualitatea economică ? Se poate demonstra, arată Roegen, contrar unei păreri de „simetrie" comodă, că eficiența economică și eficiența energetică nu se presupun totdeauna cu necesitate. Un exemplu, eficiența energetică a gazelor naturale este superioară celei a electricității în anumite utilizări, să zicem, gospodărești, dar în alte cazuri (în industria chimică, de ex.) se poate merge în sensul folosirii energiei electrice (dacă ea, la rîndu-i, nu este produsă cu cheltuială de gaze naturale !) pentru a se putea obține o eficiență economică mai ridicată a folosirii gazelor. Reciclarea deșeurilor poate constitui o sursă secundară de resurse și rezerve, dar numai dacă, și în măsura, în care se justifică din punctul de vedere al costurilor (nu atît bănești, cît energetice și de materiale), care, la rîndul lor, trebuie recuperate. Or, în acest sens nici o reciclare nu este, nu poate fi, completă. În sfîrșit, impactul inovațional este dintre cele mai discutate, atunci cînd se proiectează acțiuni negentropice (antientropice). Este de la sine înțeles că o inovație sau alta în spațiul (economic) dat nu poate preveni sau anula acțiunea legii universale a entropiei. O inovație, în cel mai bun caz, evită o risipire inutilă de energie și materiale, și în acest sens ea se „modulează" pe acțiunea legii entropiei, ca lege naturală a economicității. Dar se poate aprecia ce și cît reprezintă o deteriorare inutilă sau o risipire inutilă atunci cînd este vorba de o lege care nu se pretează la determinări cantitative, cînd se știe că încărcătura entropică a universului este nedeterminată și inepuizabilă ? Este conformă, în acest context, naturii umane sugerarea unei economii staționare sau de stagnare, în speranța, deșartă, a unei staționarități, respectiv a unei stagnări termodinamice a universului în care trăim ? Absurdul acestei ultime piese din mitologia proiectată, de pildă, de raportul „Limitele creșterii" îi prilejuiește lui N.G.R. replica drastică a expresiei latine „quod licet jovi, non licet bovi", altfel spus, ceea ce și-au permis țările capitaliste avansate din punct de vedere economic, se refuză țărilor subdezvoltate, propunîndu-li-se creșterea zero. Din punctul de vedere al acțiunii legii entropiei, opinia lui N.G.R. privitoare la sensul procesului economic este declinul.

Fie și numai prin această scurtă incursiune în zona miturilor economice se poate reține ceva din tonalitatea sumbră în care discută N.G.R. miturile economice în viziune entropomorfică. Autorul este extrem de lucid și drastic în analiză și diagnostic și prea concesiv, după părerea noastră, față de unele soluții tradiționale (burgheze), mai ales cînd este vorba de punctele de sprijin în examinarea și „tratarea" unor maladii ale „articulațiilor" unui sistem economico-social cum este cel capitalist.

Așa cum îl cunoaștem pe N.G.R., el este unul dintre primii denunțători cu autoritate ai infailibilității operatorilor aritmomorfi din gîndirea economică de tradiție burgheză. Autorul ne-a sugerat „penumbrele" dialectice ale procesualității economice, pe care viziunile aritmomorfe și mecanomorfe nu le pot surprinde. În replică, el ne-a propus o autentică, elegantă și elevată alternativă în viziunea entropomorfă. Dar ne întrebăm de ce această „penumbră" dialectică, și nu una imanentă sistemului economic și social, și anume cea relațional-structurală ?

După părerea noastră, în contextul realităților acuale este cel puțin la fel de important să se discute „entropia" socială, directă, imediată, pe care o implică relaționalitatea și structuralitatea, specifice capitalismului, procesualității economice, decît să se discute numai procesualitatea economică în spectrul larg, nedeterminat al universului în care trăim, și al unei legi universale a naturii-entropia. Dacă legea entropiei nu poate fi înlăturată, capitalismul poate fi înlăturat, pentru că pune problema unei orînduiri economice și sociale care are limite de timp și spațiu și aceste limite pot doar să-și îngusteze disponibilitățile de energie. Demersul entropomorfic dovedește, ceea ce nimeni nu poate nega, degradarea resurselor materiale, dar o abordare raționalistă structuralistă ne permite să relevăm cu ușurință că problemele nu se pun absolut identic indiferent de esența spațiului economic.

dr. Ioan CRISTESCU

---

[1] Viața economică, nr. 23/1973.
[2] Energy and economic Myths. Institutional and Analytical Economic Essays, Pergamon Preos inc., 1976, 380 p.

FIȘE

încă de o mare libertate de acțiune, fără a fi necesare restructurări dramatice ale economiei.

Methods of Long-Term Planning and Forecasting

Proceedings of a Conference held by the International Economic Association at Moscow

Edited by T.S.Khachaturov

● *Volumul* Methods of Long-term Planning and Forecasting *(Metode de planificare și prognoză pe termen lung), apărut sub redacția lui T.S. Haciaturov, în editura londoneză The Macmillan Press Ltd, cuprinde lucrările unei conferințe organizate la Moscova de Asociația Economică Internațională cu participarea unor economiști reputați, printre care E.A.G. Robinson, N. Fedorenko, E. Malinvaud, L.V. Kantorovici, E.F. Denison, C. C. von Weiszäcker și K. Porwit. Cele cinci părți ale cărții tratează : I) Probleme generale ale planificării pe termen lung II) Metode de planificare și prognoză în U.R.S.S. III) Metode de planificare și prognoză în alte economii planificate IV) Planificarea și prognoza pe termen lung în alte economii naționale V) Planificarea într-o economie capitalistă. În studiul „Growth Models and their Application to Long-term Planning and Forecasting" (Modele de creștere și aplicarea lor în planificarea și prognoza pe termen lung), elaborat de L. V. Kantorovici și V.L. Makarov se tratează despre traiectoria optimă a unui model de creștere economică, clarificîndu-se esența teoremei despre „turnpike" (sau „magistrală" în terminologia sovietică). Prin „turnpike" nu se înțelege orice traiectorie a creșterii economice optime, ci numai traiectoria optimă cu ritmul cel mai înalt de creștere economică. Sînt efectuate calcule experimentale ale unei asemenea traiectorii pe baza datelor din balanța legăturilor dintre ramuri.*

Riscul unei noi crize ?

● *Sub titlul* Perspectives 1978 pour l'économie occidentale. Le risque d'une rechute dans la crise *(Perspectivele anului 1978 pentru economia occidentală. Riscul unei reveniri a crizei), Jacques Plassard scrie în* CHRONIQUES D'ACTUALITÉ DE LA SEDEIS *că perspectivele economice ale anului 1978 sînt sumbre. Problema dominantă ar fi dezechilibrul comercial și al balanței de plăți americane, căruia îi corespunde excedentul țărilor petroliere, la care se adaugă cel japonez și vest-german. Dacă din vara anului 1975 pînă în vara anului 1977 S.U.A. –spune J.P. – au putut contribui, prin expansiunea lor rapidă, la relansarea economiei în țările occidentale, ele n-ar mai putea face același lucru în prezent, fiind jenate de politica de control monetar necesară pentru a limita presiunile inflaționiste. Chiar în acea perioadă de 24 de luni, deși creșterea prețurilor s-a încetinit, iar producția și schimburile internaționale au fost relansate cu oarecare vigoare, șomajul nu a putut fi restrîns (dar a încetat să crească în timp ce efectivele angajate sporeau). În prezent, expansiunea s-a încetinit în toate țările capitaliste și practic a stopat în domeniul producției industriale și al serviciilor conexe. După autor, ar fi urgentă revenirea la un acord care să asigure, în cadrul juridic al flotării, o anumită stabilitate. Nu se poate trăi fără reguli, spune el, într-o societate internațională.*

Reuniunea de la Belgrad

COOPERAREA ECONOMICĂ SUBREGIONALĂ – contribuție la întărirea securității și cooperării europene

ÎN CADRUL dezbaterilor din grupul de lucru privind cooperarea economică (așa-numitul „coș II“), cît și din grupul de lucru privind securitatea și cooperarea în Mediterana, la Reuniunea de la Belgrad s-a insistat asupra necesității diversificării acțiunilor de cooperare economică subregională, subliniindu-se faptul că atît securitatea cît și cooperarea economică și culturală în Europa trebuie privite în contextul mult mai larg al securității și cooperării internaționale. De asemenea, se are în vedere că securitatea și cooperarea în Europa sînt strîns legate de securitatea și cooperarea în diferite zone sau părți ale continentului cum ar fi regiunea Balcanilor, a Mării Mediterane, a Mării Baltice și altele.

Delegațiile României, Greciei, Iugoslaviei, Turciei, Belgiei, Austriei, Portugaliei, Spaniei, Norvegiei, Suediei etc., atît în ședințele plenare, cît și în cadrul grupurilor de lucru amintite mai sus, au evocat eforturile țărilor din Balcani, ale celor din zona Mării Mediterane și din regiunea Mării Baltice îndreptate spre concretizarea unor acțiuni de cooperare economică multilaterală între țările din zonele respective, unele din acestea fiind acțiuni înscrise în acorduri și convenții privind protecția mediului înconjurător, dezvoltarea turismului și altele. Desigur, în cadrul Reuniunii de la Belgrad țările amintite își concentrează atenția asupra dezvoltării cooperării multilaterale subregionale în domenii fundamentale din punct de vedere economic, cum ar fi cooperarea industrială, realizarea de proiecte economice și tehnice de interes comun, transporturile, energia, amplificarea raporturilor comerciale reciproce și altele.

Țări balcanice, printre care și țara noastră, au subliniat necesitatea continuării eforturilor începute precum și a găsirii unor forme adecvate de cooperare economică, avînd în vedere și faptul că această cooperare trebuie să ducă la stimularea și mai mare a colaborării bilaterale dintre țările din zonă. Aceste țări, ca și altele (din zona Mării Mediterane), au evocat ideea comună că în cadrul cooperării subregionale, cît și la nivel general-european, să se aibă în vedere situația economică a unor țări în curs de dezvoltare, care în cadrul cooperării lor cu celelalte state participante la reuniune să se bucure de un tratament favorizant, contribuind la creșterea potențialului lor economic și totodată la amplificarea cooperării largi economice dintre țările europene în general.

Un loc aparte îl ocupă cooperarea economică în bazinul Mării Mediterane, acesteia — precum și aspectelor securității din zonă — fiindu-i dedicat, cum arătam, un grup de lucru propriu. După cum se cunoaște, conform hotărîrilor reuniunii pregătitoare, țările mediteraneene nesemnatare ale Actului final, întocmai ca și la faza a doua a Conferinței pentru securitate și cooperare de la Geneva, au fost invitate să-și aducă contribuția la dezbaterea și concretizarea posibilităților de cooperare economică între țările din zonă. S-a plecat de la importanța legăturilor istorice, politice, economice, culturale indisolubile dintre țările mediteraneene europene și celelalte țări situate în regiunea acestui bazin, de la interesul comun în dezvoltarea colaborării lor viitoare. Atît în plenară cît și în cadrul organului de lucru dedicat problemelor mediteraneene, șefii delegațiilor Algeriei, Israelului, Libanului, Marocului, Siriei, Tunisiei au prezentat pe larg domeniile în care țările lor ar fi interesate să dezvolte și mai mult cooperarea cu țările mediteraneene, și în general cu țările europene.

Pornind de la propriile realizări în domeniul economic, precum și de la problemele acute privind creșterea și diversificarea raporturilor economice exterioare, delegațiile amintite au arătat că în cadrul bazinului Mediteranei un loc important l-a ocupat dezvoltarea comerțului reciproc. Delegațiile Algeriei, Tunisiei, Marocului, Egiptului au arătat că, deși între țările lor și Comunitatea economică europeană există acorduri de cooperare economică directă care prevăd și înlăturarea oricăror îngrădiri de ordin economic. C.E.E. încă nu a trecut la aplicarea lor și continuă să impună restricții de ordin tarifar și de altă natură, unor produse cum ar fi textilele, produsele din superfosfați, bumbacul, produsele agricole, ceea ce creează greutăți unor industrii relativ tinere din economia națională a țărilor respective.

Țările arabe mediteraneene, nesemnatare ale Actului final au propus țărilor semnatare cooperarea economică în construirea unor combinate industriale (siderurgice, constructoare de mașini), crearea unor zone industriale (întreprinderi din mai multe ramuri complementare), construcția de locuințe, refacerea unor orașe capitale (cum ar fi Beirutul), dezvoltarea cooperării în domeniul construirii de ferme agricole și zootehnice, dezvoltarea comerțului cu produse agricole etc. Aceste țări s-au pronunțat, de asemenea, pentru intensificarea cooperării în domeniul îmbunătățirii situației și condițiilor de muncă ale muncitorilor migranți, care lucrează în diferite ramuri economice în țările semnatare din vestul Europei.

Reprezentantul Israelului, pe baza experienței și realizărilor țării sale în domeniul electronicii, mecanicii fine, prelucrării diamantelor, irigării pămînturilor în deșerturi, transportului containerizat, al medicinei și turismului, a propus țărilor din zonă și în general țărilor europene, găsirea celor mai adecvate forme de cooperare bi și multilaterală.

Avînd în vedere faptul că pînă în prezent s-au obținut unele rezultate în cooperarea dintre țările mediteraneene, precum și constatarea că sînt necesare noi eforturi pentru continuarea și aprofundarea acestei cooperări, un grup de țări din bazinul Mării Mediterane (Franța, Italia, Iugoslavia, Portugalia, Spania și Turcia) au propus convocarea în cadrul „Urmărilor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa“ a unei întîlniri de experți din cele 35 țări participante. Această întîlnire urmează să studieze posibilitatea și mijloacele corespunzătoare pentru stimularea colaborării în diferite domenii : economic, științific, cultural, turism, sănătate și învățămînt. În cadrul întîlnirii sînt prevăzute și contribuții la dezvoltarea colaborării amintite din partea unor țări mediteraneene nesemnatare ale Actului final. În propunerea respectivă este cuprinsă și ideea organizării unei întîlniri cu caracter subregional a tuturor țărilor mediteraneene, care să ducă la întreprinderea de eforturi suplimentare menite să contribuie la realizarea obiectivelor și prevederilor înscrise în Actul final la capitolul „Securitatea și cooperarea în Mediterană“. Propunerea Maltei de trecere la stabilirea unui cadru organizatoric care să favorizeze și cooperarea economică multilaterală în bazinul Mării Mediterane urmează să fie în continuare dezbătută.

Delegația țării noastre s-a pronunțat în cadrul dezbaterilor pentru o largă colaborare economică subregională, inclusiv în bazinul Mării Mediterane, fiind convinsă că aceasta va contribui la întărirea securității și cooperării europene, în general a păcii și securității mondiale. Chiar și numai extrem de succinta trecere în revistă a unor inițiative, posibilități de extindere a cooperării și propuneri concrete, pune în lumină în mod elocvent cît de promițătoare pot fi discuțiile purtate într-un cadru care urmărește promovarea păcii, securității, încrederea și conlucrarea între popoare.

dr. Ion POROJAN

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Material rulant: dinamismul comerțului

UNA din caracteristicile pieței capitaliste de material rulant feroviar o constituie creșterea rapidă a exporturilor în deceniul actual; valoric, acestea au sporit de aproape 3,4 ori în intervalul 1970—1976. După cum se poate vedea din tabelul alăturat, în această perioadă s-au produs și numeroase mutații în ierarhia principalelor țări exportatoare, avansuri apreciabile fiind realizate de Franța, S.U.A., Japonia, R.F.G., Austria, Elveția ș.a. În schimb Anglia, altădată primul exportator din lume, a trecut pe locul cinci.

Exportul de material rulant feroviar
(milioane dolari)

Țara	1970	1976
Total țări capitaliste	527,0	1775
Din care :		
Franța	105,8	433.0
S.U.A.	91,4	392.0
Japonia	72,4	295,0
R.F.G.	86,8	280,0
Anglia	31,6	75,0
Canada	35,5	68,0
Austria	11,9	46,0
Elveția	6,4	38,0
Belgia	19,2	36,0
Italia	17,3	31,0

Totodată, s-a modificat și orientarea geografică a exporturilor de material rulant feroviar, ponderea țărilor în curs de dezvoltare (importatoare) scăzînd de la 82,8% din valoarea lor totală în 1960, la 52,2% în 1970 și la 47,5% în 1974. Aceasta în primul rînd prin crearea unei industrii proprii de material rulant feroviar într-o serie de țări în curs de dezvoltare.

Această dinamică rapidă are la bază creșterea prețurilor (în parte, și sub efectul tehnicității sporite a mijloacelor de tracțiune), extinderea și modernizarea (îndeosebi, pe calea electrificării) a rețelei feroviare atît în țările capitaliste industrializate cît și în cele în curs de dezvoltare, lărgirea specializării și cooperării industriale în acest domeniu ș.a.

Piața nichelului: conjunctură 1978

DATELE PRELIMINARE disponibile scot în evidență că în 1977 producția mondială de nichel a fost de 700 mii tone, iar consumul de numai 500 mii tone, ceea ce a determinat o majorare a stocurilor excedentare la producători. Ca urmare, o serie de mine importante au fost închise temporar. Se apreciază că situația conjuncturală slabă din 1977 se va menține și în anul care abia a început, existînd însă posibilitatea unei creșteri ușoare a prețurilor determinată de majorarea cheltuielilor de producție. Pe de altă parte, guvernul Canadei (țară care este una din principalele producătoare mondiale) și-a anunțat intenția de a iniția consultări cu țările producătoare și cu cele consumatoare de nichel pentru încheierea unui acord internațional.

Relații comerciale Cehoslovacia — țări în curs de dezvoltare

ÎN PERIOADA 1966—1975, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în comerțul exterior cehoslovac a crescut de la 7,5% la 10%, schimburile cu aceste țări reprezentînd circa 25% din volumul schimburilor comerciale ale R.S.C. cu țările nesocialiste. Cehoslovacia face comerț cu aproape 100 de țări în curs de dezvoltare, dintre care cu 50 pe bază de acorduri. Cu un număr de 16 țări în curs de dezvoltare au fost încheiate acorduri de lungă durată de colaborare economică, iar cu 33 de țări — acorduri privind asistența tehnico-științifică. R.S.C. are reprezentanțe comerciale în 43 de țări în curs de dezvoltare.

O marte parte din exportul în aceste țări o reprezintă mașinile și utilajele tehnologice complete. Cei mai mari beneficiari ai acestor mărfuri pe continentul asiatic sînt India, Irak, Iran, Pakistan, Sri Lanka și Siria. Cehoslovacia livrează acestor țări utilaje pentru hidro și termocentrale, instalații tehnologice complete pentru combinate de materiale de construcție, pentru fabrici de zahăr, uzine pentru construcții de mașini, metalurgice, rafinării de petrol, mașini textile, de pielărie și încălțăminte.

Orientări în dezvoltarea economică

Irak: valorificarea potențialului național

PARTICIPÎND cu circa 80% la formarea produsului național brut și asigurînd circa 90% din veniturile provenite din export, industria petrolului reprezintă factorul determinant al dezvoltării economice a Irakului. Programul de dezvoltare pe anii 1976—1980 are în vedere creșterea P.N.B. într-un ritm mediu anual de aproximativ 10%, pentru a ajunge în anul 1980 la circa 21,3 miliarde de dolari, în condițiile unei reduceri a dependenței țării de producția de țiței. Volumul investițiilor în perioada 1976—1980 se va ridica la aproximativ 33 miliarde de dolari, din care 25% sînt alocați industriei și 29% agriculturii. Ca urmare a descoperirii unor noi zăcăminte petroliere (la Basrah, Buzurgan etc.), pentru anul 1980 se prevede obținerea unei producții de petrol de circa 200 milioane tone (față de 104,4 milioane tone în anul 1976). O preocupare deosebită o reprezintă extinderea capacităților de rafinare în industria petrolieră, de la circa 10 milioane tone/an în prezent la 35 milioane tone în 1980. Sectorului petrolier și petrochimic i se vor aloca investiții de peste 8 miliarde de dolari.

Irakul își propune să impulsioneze valorificarea zăcămintelor de fosfați, astfel încît să ocupe printre țările din Orientul Mijlociu locul al doilea, după Iordania. În acest cadru, sînt alocate investiții importante industriei de îngrășăminte chimice, a cărei producție se apreciază că va crește de peste 10 ori, în cadrul actualului program de dezvoltare, acoperind integral consumul intern.

Unul din obiectivele majore urmărite în cadrul programului este construirea unor noi capacități de producție a energiei electrice, pentru care se alocă aproape 2 miliarde de dolari. Proiectele din siderurgie vizează realizarea unor capacități de producție de 1,4 milioane tone de oțel pe an. În industria constructoare de mașini Irakul intenționează să treacă pînă în 1980 de la procesul de asamblare a autovehiculelor la cel de construcție a acestora. Producția de ciment urmează să crească de la 2,3 milioane tone la circa 7 milioane tone în 1980.

Producția agricolă urmează să crească în medie cu peste 10% pe an, pentru a asigura la finele perioadei autoaprovizionarea integrală cu produse agricole.

Concomitent cu creșterea resurselor financiare ale țării sînt lansate o serie de proiecte de investiții pentru dezvoltarea rețelei de drumuri și poduri, de conducte petroliere și gaze, ameliorarea capacităților portuare, a aeroporturilor și a rețelei telefonice.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN CIUDA volumului relativ redus de operațiuni valutare, perioada 3—6 I 1978 s-a caracterizat printr-una din cele mai accentuate fluctuații de cursuri din ultimii ani. Pe fundalul tendinței de depreciere a **dolarului S.U.A.** față de restul valutelor occidentale — noi recorduri istorice de depreciere fiind atinse pe 4 I 1978 — o spectaculoasă inversare de tendință a avut loc la sfîrșitul zilei menționate, cînd Banca Federală de Rezerve din New York a anunțat reînnoirea angajamentelor de „swap“ cu principalele bănci centrale vest-europene (și în special cu cea vest-germană), în sumă de circa 25 miliarde dolari, pentru susținerea cursului dolarului și restabilirea „ordinii“ de pe piețele valutare. Această măsură, împreună cu anunțarea la 6 I 1978 a creșterii taxei oficiale o scontului de la 6 la 6,5%, imediat urmată și de creșterea dobînzii preferențiale („prime rate“) de către o serie de bănci new-yorkeze de la 7 3/4 la 8%, demonstrează că autoritățile americane sînt dispuse, după o lungă perioadă de timp, să ia măsuri serioase pentru apărarea cursului dolarului pe piețele valutare.

Francul elvețian, după ce a terminat anul 1977 la circa 2 franci/1 dolar, a atins la 4 I 1978 un nou record istoric de repreciere la circa 1,91 franci/1 dolar, pentru ca o zi mai tîrziu să piardă din terenul cîștigat pînă la nivelul de 2,07 franci/1 dolar. Aceste puternice atacuri speculative asupra monedei elvețiene au avut loc în condițiile în care autoritățile monetare centrale au preferat să lase cererea și oferta să stabilească cursul.

Marca vest-germană a atins la 4 I 1978 nivelul record de repreciere față de dolar de dirca 2,05 mărci/1 dolar, pentru ca la sfîrșitul săpătmînii să coteze 2,1370 mărci/1 dolar (depreciere de circa 1,5%).

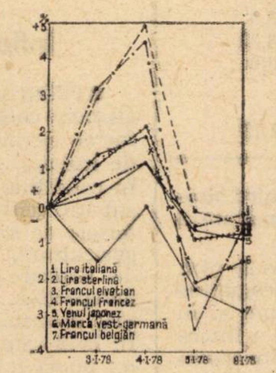

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 3—6 I 1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 30 XII 1977.

Francul belgian a avut o tendință de depreciere mai accentuată față de dolar după ce Banca Centrală a Belgiei a anunțat scăderea de la 9 la 8,5% a taxei oficiale a scontului, astfel că nivelul de 33,20 franci/1 dolar de la sfîrșitul perioadei este cu circa 3% sub cel de la sfîrșitul anului trecut. **Francul francez** a terminat intervalul la 4,7325 franci/1 dolar, comparativ cu 4,7075 franci/1 dolar cu o săptămînă în urmă. **Lira italiană** a cotat 874,35 lire/1 dolar la 6 I 1978 (depreciere cu 0,3%). **Yenul japonez** a terminat intervalul la circa 241 yeni/1 dolar (depreciere cu 0,5%). **Lira sterlină** a avut și ea o evoluție oscilantă : repreciere pînă la 2 dolari/1 liră pe 4 I 1978 (ca urmare și a anunțării volumului rezervelor valutare britanice de 20,6 miliarde dolari la sfîrșitul anului 1977, de peste 5 ori mai mari decît cele de la începutul anului, și a intenției autorităților britanice de a rambursa cu anticipație în cursul anului 1978 credite angajate în perioada de dificultate accentuată a lirei sterline) ; depreciere pînă la 1,8990 dolari/1 liră la sfîrșitul perioadei, după ce Banca Angliei a anunțat reducerea dobînzii minime de împrumut de la 7 la 6,5%.

Prețul aurului la Londra, în strînsă legătură cu situația dolarului de pe piețele valutare, a cunoscut o creștere pînă la 171,85 dolari/uncie la 4 I 1978. Nivelul în scădere din ultima parte a intervalului (169,90 dolari/uncie la 6 I 1978) este totuși cu 4 dolari/uncie mai mare decît la sfîrșitul anului trecut.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

CONJUNCTURA ECONOMIEI ȚĂRILOR CAPITALISTE

ORIZONTUL IEȘIRII DIN CRIZĂ SE ÎNDEPĂRTEAZĂ

UN ELEMENT caracteristic pentru publicistica economică occidentală în ultima perioadă de timp îl constituie proliferarea prognozelor și previziunilor pe termen scurt și mediu, atît la nivelul economiei naționale — mai ales a principalelor țări capitaliste industrializate — cît și pe grupuri de țări sau zone geografice. Frecvența lor sporită se îmbină însă, sub aspect calitativ, cu incertitudinea crescîndă a judecăților exprimate asupra modului în care va evolua economia capitalistă, chiar atunci cînd este vorba de intervale relativ scurte de timp (semestru sau an). Drumul sinuos al aprecierilor formulate de economiștii occidentali, de experții diferitelor foruri sau organisme naționale și internaționale nu face decît să reflecte căutarea febrilă — dar, cel puțin pînă în prezent, infructuoasă — a unei ieșiri din criza economică, în care se zbate, de patru ani, lumea occidentală. După cum evidențiază studii recente, a căror competență în materie nu poate fi pusă la îndoială, tendința de înviorare manifestată în prima jumătate a anului trecut în economia unei serii de țări capitaliste, care a trezit — în rîndul factorilor de răspundere din Occident — speranța ieșirii din starea prelungită de criză, s-a dovedit a fi efemeră, dominanta anului 1978 anunțîndu-se a fi din nou încetinirea ritmului de creștere, stagflația.

Încetinirea nu cruță „locomotivele"

Iată cum prezintă situația cea mai recentă analiză economică publicată sub egida O.C.D.E.[1]; „Înviorarea activității, observată la sfîrșitul lui 1976 și la începutul anului 1977, a fost de scurtă durată. Pe ansamblul zonei O.C.D.E. ritmul de creștere s-a încetinit simțitor în cursul trimestrului II 1977 și a rămas scăzut de atunci încoace. Producția industrială este aproape staționară din luna aprilie. În Statele Unite ea a marcat o anumită încetinire, iar în Japonia stagnează; în Europa (occidentală — n.n.) ea a cunoscut o puternică reducere în cursul trimestrului II, iar indicatorii recenți nu evidențiază o ameliorare notabilă".

După opinia experților O.C.D.E. produsul național brut al țărilor membre ale acestei organizații va cunoaște (în prețuri constante) dinamica prezentată în tabelul nr. 1. Se observă că pentru majoritatea țărilor membre se prevede o încetinire simțitoare a ritmului de creștere economică în a doua jumătate a anului curent.

Tabelul nr. 1

Ritmuri anuale de creștere a P.N.B.. (în %)

Țara sau grupul de țări	1976/1975	1977/1976	1978/1977	sem. II 1977 / sem. I 1977	sem.I 1978 / sem. II 1977	sem. II 1978 / sem. I 1978
Total țări O.C.D.E.	5,25	3,5	3,5	3,25	4,0	3,0
— S.U.A.	6,0	4,75	4,25	4,5	4,5	3,0
— Japonia	6,25	6,0	5,0	5,5	5,5	3,25
— R.F.G.	5,75	2,75	3,25	1,5	4,0	3,0
Total țări europene, membre ale O.C.D.E.	4,25	2,0	2,5	1,5	3,0	2,75

Ea ar urma să se manifeste mai pregnant în două țări, cărora li se atribuia încă pînă de curînd rolul de locomotive ale economiei capitaliste — S.U.A. și Japonia — precum și în Italia, Spania sau Austria. În același timp se speră la o înviorare a activității economice în Anglia și Norvegia (îndeosebi datorită valorificării resurselor de petrol și gaze din Marea Nordului), în Canada, Australia, Noua Zeelandă ș.a.

Apreciind că încetinirea activității economice în țările membre ale O.C.D.E. în cursul anului 1977 s-a datorat descreșterii cererii de bunuri de consum și servicii din partea populației, precum și atitudinii ezitante în domeniul investițiilor productive din partea deținătorilor de capital, autorii studiului arată că o asemenea evoluție nu numai că n-a contribuit la ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă, dar a determinat o agravare a șomajului în țările respective.

La sfîrșitul anului trecut numărul șomerilor din țările membre ale O.C.D.E. era evaluat la 16,3 milioane de persoane, respectiv cu circa o jumătate de milion mai mult decît în faza cea mai acută, din 1975, a crizei economice, reprezentînd aproximativ 5,4% din populația civilă activă. În țările vest-europene efectivul șomerilor a sporit continuu (vezi tabelul nr. 2), trecînd de la 4,7 milioane de persoane la începutul anului 1975 la peste 7 milioane în prezent. În numeroase țări capitaliste, înrăutățirea gradului de ocupare a forței de muncă se exprimă și prin subutilizarea timpului de lucru al salariaților (respectiv prin introducerea unor programe reduse de lucru).

Tabelul nr. 2

Rata șomajului, în % din populația activă (excluzînd variațiile sezoniere)

Țara sau grupul de țări	1977 (estimații)	1978 (previziuni)	sem. II 1977	sem. I 1978	sem. II 1978
Total țări O.C.D.E.	5,5	5,5	5,5	5,5	5,75
— S.U.A.	7,0	6,5	7,0	6,5	6,75
— Japonia	2,0	2,25	2,0	2,0	2,25
— R.F.G.	4,75	5,25	4,75	5,0	5,25
Total țări europene membre ale O.C.D.E.*)	5,25	6,0	5,5	5,75	6,0

*) Fără Portugalia și Turcia.

Anul curent nu urmează să aducă o ușurare a situației pe piața muncii, deoarece — opinează autorii studiului — „este probabil ca la sfîrșitul anului 1978 numărul șomerilor din zona O.C.D.E. să fie superior celui de acum, ajungînd, poate, la cifra de 17 milioane, respectiv la peste 5,5% din populația activă. În cazul țărilor vest-europene, rata șomajului ar putea urca la 6%".

Experții O.C.D.E. consideră că — exceptînd cîteva țări, ca Irlanda, Norvegia, Elveția sau Noua Zeelandă — evoluția previzibilă a economiei țărilor membre ale acestei organizații nu oferă premise pentru reducerea ratei șomajului în cursul acestui an, ci — dimpotrivă — perspectiva accentuării sale chiar și în acele țări (S.U.A., Japonia, Canada etc.), în care se constatase anul trecut o ușoară îmbunătățire în domeniul ocupării forței de muncă.

Inflația — element cheie al instabilității

STUDIUL O.C.D.E. se oprește cu insistență asupra unui alt element-cheie al instabilității economiei capitaliste și totodată factor de nesiguranță în formularea de previziuni, reprezentat de inflație. Autorii studiului apreciază că în semestrul II 1977, în condițiile încetinirii creșterii producției, rata inflației a scăzut întrucîtva, datorită nivelului coborît al cererii pentru produsele de bază și, pe de altă parte, recoltelor satisfăcătoare în agricultură, precum și sub efectul politicilor guvernamentale de limitare a creșterii salariilor oamenilor muncii. Dar, în perspectivă, „tendințele slabe în sfera producției riscă să nu mai determine o nouă ameliorare sensibilă pe frontul inflației. În 1978 rata creșterii prețurilor ar putea să se reducă cu circa un punct față de 1977 și să se stabilizeze la o medie situată în jur de 7%, fără ca să se mai înregistreze vreo îmbunătățire după semestrul II 1977". În acest context, pentru anul curent se schițează o tendință de apropiere între țările în care rata inflației are un nivel relativ mai scăzut, ca S.U.A. sau R.F.G. (vezi tabelul nr. 3) și cele cu un nivel mai ridicat al inflației — Italia, Anglia etc.

---

[1] Vezi „Perspectives économiques de l'OCDE", 22, decembrie 1977

Tabelul nr. 3

Dinamica prețurilor la bunuri de consum
(rata anuală de creștere, în %)

Țara sau grupul de țări	1976 / 1975	1977 / 1976	1978 / 1977	sem. II 1977 / sem. I 1977	sem. I 1978 / sem. II 1977	sem. II 1978 / sem. I 1978
Total țări O.C.D.E.	8,0	8,0	7,0	7,25	7,25	7,0
— S.U.A.	5,25	5,75	5,75	5,5	5,75	6,0
— Japonia	8,25	7,25	6,0	6,25	6,0	6,0
— R.F.G.	4,5	3,75	4,0	3,75	4,75	3,0
Total țări europene, membre ale O.C.D.E.	10,0	10,0	8,75	8,75	8,75	8,5

Conjunctura nefavorabilă s-a repercutat și asupra comerțului exterior al țărilor membre ale O.C.D.E., contribuind îndeosebi la încetinirea creșterii importurilor. În ceea ce privește balanța de plăți curente, pe ansamblul țărilor membre deficitul a atins anul trecut cel mai ridicat nivel din ultimii trei ani (vezi tabelul nr. 4), îndeosebi sub influența sporirii acestuia în S.U.A. și într-o serie de țări mici. R.F.G., Elveția și mai ales Japonia au înregistrat în 1977 excedente apreciabile ale balanței de plăți curente, o îmbunătățire a situației acesteia remarcîndu-se și în cazul Franței, Italiei și Angliei.

Tabelul nr. 4

Evoluția soldului balanței de plăți curente*
(în miliarde dolari)

Țara	1975	1976	1977	1978
Total țări O.C.D.E.	— 6,5	— 26,5	— 32,0	— 22,5
din care :				
— S.U.A.	— 11,6	— 1,4	— 17,5	— 19,5
— Japonia	— 0,7	3,7	10,0	10,0
— Olanda	1,7	2,4	0,5	1,75
— R.F.G.	3,8	3,4	2,25	3,0
— Elveția	2,6	3,5	3,25	3,5

* Inclusiv transferurile oficiale.

Pornind de la premisa că cererea va rămîne aproape constantă în cadrul O.C.D.E., autorii studiului consideră că în cursul anului 1978 importurile țărilor membre s-ar putea majora cu mai puțin de 4%, iar exporturile cu circa 5,5%, deficitul global al balanței de plăți curente urmînd să scadă cu aproximativ 10 miliarde de dolari. Pe țări însă, evoluția balanței de plăți se va menține sensibil diferențiată, ea marcînd excedente sporite în Anglia, Italia, Japonia și R.F.G., o reducere a deficitului în Franța și o agravare a deficitului în cazul S.U.A. și mai multor țări mici.

În lumina concluziilor prea puțin optimiste care decurg din analiza evoluției probabile în 1978 a principalilor indicatori economici, autorii studiului examinează impactul posibil al diferitelor instrumente și politici stimulative de care dispun guvernele țărilor membre ale O.C.D.E. pentru înviorarea activității economice — în primul rînd a cererii interne pentru bunuri de consum și mijloace de producție. Ei pledează în favoarea extinderii evantaiului acestor măsuri, se pronunță pentru înlăturarea dezechilibrelor flagrante în balanțele de plăți curente, care devin o frînă în calea expansiunii schimburilor externe, dar pun totodată în gardă împotriva eventualei recrudescențe a politicii protecționiste. În concepția experților O.C.D.E., în cadrul zonei ar trebui aplicată o politică diferențiată, țările care înregistrează excedente constante ale balanței lor de plăți trebuind să folosească mijloacele de care dispun pentru a extinde cererea pe piața lor internă într-un ritm superior celui de creștere a produsului național brut, acțiune care ar avea un efect antrenant asupra economiei celorlalte țări capitaliste.

„Scenarii" cu și fără vigoare

DECLARÎNDU-SE adepți ai finanțării de la bugetul statului a diferitelor acțiuni de relansare a economiei țărilor membre ale O.C.D.E., autorii studiului consideră că „în condițiile actuale pot fi justificate deficite bugetare importante, ținîndu-se seama de faptul că fondurile disponibile depășesc în sectorul privat investițiile și de existența unor fonduri disponibile considerabile în țările membre ale O.P.E.C." Ei atrag totuși atenția asupra pericolelor pe care le generează expansiunea exagerată a masei monetare în circulație, arătînd că „n-ar părea indicat să se dorească a transforma expansiunea monetară în principalul instrument de stimulare a cererii din cauza efectelor pe care o asemenea abordare le-ar avea în mod neîndoielnic asupra anticipărilor în materie de prețuri, efecte care s-ar manifesta probabil deosebit de pregnant pe piața bunurilor de consum".

Care ar fi însă „scenariul" previzibil al evoluției economiei țărilor membre ale O.C.D.E. în cazul în care măsurile de stimulare a activității (uneori cu efecte contradictorii) sau cele de frînare a anumitor tendințe (în domeniul creșterii prețurilor, în comerțul exterior etc.), recomandate de autorii studiului, vor fi aplicate cu întîrziere, fără vigoarea cerută sau cu rezultate inferioare celor scontate ? După opinia secretariatului organizației, „creșterea globală în zona O.C.D.E. se va accelera ușor în primul semestru 1978. Dar modesta redresare a consumului privat va fi, fără îndoială, însoțită de slăbirea acțiunii altor componente ale cererii interne finale, încît elementul de dinamism luat în considerare în cadrul previziunilor se va datora în mare parte variației stocurilor. În absența unor noi măsuri guvernamentale, este cazul să ne așteptăm la scăderea ratei de creștere a cererii finale și a P.N.B. la aproximativ 3% (rată anuală) în semestrul II 1978, această rată fiind și mai redusă în Europa. Slăbirea impulsului pe care îl dă cererii politica bugetară va contribui, neîndoielnic, într-o largă măsură la această încetinire. Însă, întrucît veniturile reale (ale populației — *n.n.*) nu urmează să înregistreze decît o creștere ușoară, toate componentele cererii finale vor fi lipsite, desigur, de vigoare".

Așa cum avertizează experții O.C.D.E., „dacă înviorarea nu capătă o alură mai rapidă, ...șomajul, și așa foarte ridicat, se va extinde încă. Presiunile protecționiste vor continua, fără îndoială, să se accentueze puternic, prejudiciind îndeosebi acelea dintre țările în curs de dezvoltare care devin importanți exportatori de produse finite. Țările producătoare de produse primare ar fi grav afectate, pe măsură ce ar dispare efectele evoluției recente a raportului de schimb în favoarea lor. Investițiile productive ar rămîne la niveluri joase, ceea ce ar compromite posibilitățile de angajare a forței de muncă în următorii ani... În fond, persistența unui ritm foarte lent de creștere ar întîrzia efectuarea transformărilor structurale indispensabile pentru ca economiile țărilor membre să se adapteze la creșterea prețurilor pentru energie, la evoluția pozițiilor în cadrul concurenței dinăuntrul zonei O.C.D.E., precum și la apariția de noi concurenți în afara acestei zone. Dificultățile actuale, cu caracter în esență conjunctural, s-ar înrădăcina progresiv în structura economică a țărilor O.C.D.E.".

Contradicții și rezistențe

ACEASTĂ PREZENTARE succintă a complexului de contradicții în care se zbate economia țărilor capitaliste în ultimii ani ilustrează totodată ineficiența măsurilor promovate de guvernele respective în căutarea unei ieșiri din starea de criză sau de stagflație. Tradiționale sau mai noi, pîrghiile utilizate — financiare, monetare, vamale ș.a. — se dovedesc a fi paliative cu efect redus.

Întregul sistem preconizat se bazează pe transferarea dificultăților ieșirii din criza economică pe umerii maselor muncitoare (pe plan intern) și pe spatele țărilor mai mici, mai puțin dezvoltate (pe plan extern). Or, asemenea orientări întîmpină, în epoca noastră, o rezistență sporită din partea oamenilor muncii din înseși țările capitaliste industrializate, vizați direct în nivelul lor de trai de extinderea șomajului și inflației. O opoziție crescîndă se manifestă din partea marii majorități a țărilor lumii, care cer oprirea tendinței de deteriorare a poziției lor în comerțul internațional, resping transferul inechitabil de valori pe calea creșterii continue a deficitului balanței lor de plăți externe, se ridică împotriva frînării efortului lor de a reduce decalajul economic ce le desparte de țările industrializate. În contextul acțiunii de o anvergură fără precedent. care se desfășoară în prezent la O.N.U. și în cadrul altor organizații internaționale pentru făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, încercările de a realiza ieșirea din criză pe spezele altora sînt sortite eșecului. Aceasta cu atît mai mult, cu cît evoluția economiei țărilor capitaliste industriale a evidențiat netemeinicia afirmațiilor că originea crizei care a afectat și afectează aceste țări ar fi de natură exogenă. Tocmai conștiința acestor realități a impregnat cu o tentă vădit pesimistă și studiul prezentat mai sus al experților O.C.D.E.

N. POPOV

Discrepanțe în orientarea cercetărilor

COMPARAREA alocațiilor bugetare pentru activitatea de cercetare-dezvoltare în cele mai importante două zone de concentrare a acestei activități din lumea capitalistă — S.U.A. și țările Pieței Comune vest-europene — evidențiază pregnante discrepanțe structurale în orientarea lor.

După cum se vede din graficul alăturat, în Statele Unite volumul cheltuielilor publice pentru cercetările destinate unor scopuri militare a depășit în anul fiscal 1976 de peste trei ori nivelul alocațiilor corespunzătoare din 1975 ale țărilor Pieței Comune, în timp ce cheltuielile destinate tuturor celorlalte cercetări decît cele spațiale și militare s-au situat cu mult sub nivelul lor absolut, înregistrat în cadrul C.E.E. Aceleași cifre reflectă totodată, îndeosebi în cazul S.U.A., ce potențial imens — financiar și de creativitate umană — poate fi eliberat și pus în slujba dezvoltării pe măsură ce s-ar face pași hotărîți pe calea dezarmării generale și totale în lume.

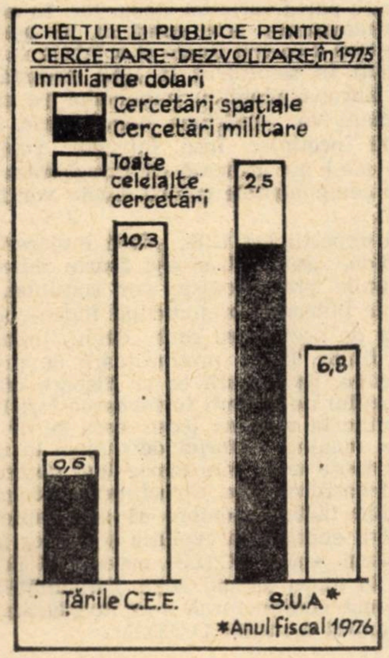

(Sursa : O.N.U.)

Bulgaria: prioritate chimiei

Pentru Bulgaria, țară care importă cea mai mare parte a materiilor prime pentru industria chimică, valorificarea optimă, complexă a acestora reprezintă o problemă de prim ordin. O cale eficientă în acest sens oferă dezvoltarea petrochimiei, în care scop în cursul actualului cincinal (1976—1980) sînt cheltuite peste 800 milioane de leva, respectiv 40% din volumul total al investițiilor în industria chimică.

Stadiul atins în dezvoltarea industriei chimice bulgare îi permite să realizeze un ciclu complet de prelucrare a petrolului. Datorită expansiunii prioritare a petrochimiei și a industriei de sinteză organică, în 1980 Bulgaria va produce 400 mii tone de mase plastice, respectiv de trei ori mai mult decît în 1975. Totodată, vor fi extinse capacitățile de producere a fibrelor chimice, a cauciului sintetic etc. Se prevede în mod deosebit extinderea Combinatului petrochimic de lîngă Burgas, care va fi dotat cu noi unități industriale menite să asigure extragerea sau prelucrarea tuturor componentelor petrolului.

Gospodăria de depozit: eficiența reorganizării

CREȘTEREA volumului producției unei întreprinderi industriale și extinderea sortimentului acesteia reclamă, între altele, reorganizarea și perfecționarea sistemului intern de transport și depozitare. Pentru a da rezultate optime, scrie revista „Materials Management and Distribution“, este necesară o abordare sistemică complexă a reorganizării. Astfel, ea trebuie să parcurgă următoarele etape : analiza fluxurilor de transport și a operațiilor în depozite, legate de acestea ; determinarea aspectelor tehnice ale sarcinii propuse, în cadrul posibilităților existente ; alegerea variantei de soluționare sistemică ; concretizarea sistemului, cu alegerea corespunzătoare a utilajelor ; organizarea și conducerea proiectului de elaborare a sistemului ; implementarea elementelor sistemului, în condițiile precizării și corectării lor pe parcurs.

Se atrage atenția că eficiența, rentabilitatea funcționării noului sistem este direct condiționată de planificarea corectă a dării în exploatare a fiecărei instalații, precum și de calificarea prealabilă, corespunzătoare a personalului necesar. De asemenea, se dovedește a fi rațional — arată revista — să se prevadă de la început condițiile dezvoltării în perspectivă, în mai multe etape, a sistemului uzinal de transport și depozitare, pe măsura extinderii viitoare a întreprinderii, urmărindu-se corelarea judicioasă a lărgirii diferitelor verigi ale sistemului respectiv.

Uraniu din... apa mării

„CRIZA ENERGETICĂ“ a stimulat interesul cercetătorilor din diferite țări ale lumii față de posibilitățile de valorificare a resurselor de uraniu de pe glob. Este vorba, între altele, de perspectivele extragerii sale din oceanul planetar, cantitatea totală de uraniu conținută în apele acestuia fiind evaluată la peste 4 miliarde tone (față de numai 2 milioane de tone, cît cuprind zăcămintele de pe uscat).

Dificultatea esențială o reprezintă separarea uraniului din apă (unde se află în cantități infime — de 3,3 miligrame la o tonă de apă), apoi purificarea și înnobilarea lui, pentru a putea fi utilizat în centrale atomice. Experiențe în acest sens au fost efectuate în Anglia, R.F.G. și mai ales Japonia, unde se proiectează construirea, în apropiere de țărm, a două uzine experimentale de extragere a uraniului. Ulterior, sub egida Agenției industriale pentru știință și tehnologie din această țară urmează să fie construită o uzină capabilă să extragă 1 000 tone de uraniu pe an, începînd din 1990.

Adaptabilitatea calculatorului

URMÎND automobilului, frigiderului, aspiratorului, mașinii de spălat, radioului și televizorului, calculatorul electronic — în dimensiunile sale „mini“ — își face intrarea în viața cotidiană a oamenilor. În ultimii ani, în tot mai numeroase țări capitaliste și socialiste se dezvoltă producția de minicalculatoare, caracterizată prin reducerea gabaritelor și diversificarea tipurilor de calculatoare și a modurilor de prezentare a acestora, îmbunătățirea parametrilor lor funcționali și economici, reducerea prețurilor etc. Astfel, în Franța de pildă, cumpărătorilor li se oferă rigle de calcul electronice, calculatoare-brichetă, calculatoare-pudrieră, calculatoare-ceas de mînă ș.a.

Producția de minicalculatoare se profilează tot mai mult în raport cu cerințele diferitelor grupuri de utilizatori. În ordinea crescîndă a parametrilor lor funcționali, se fabrică minicalculatoarele destinate uzului casnic (pentru socotelile gospodărești), altele pentru uzul elevilor sau al diverșilor lucrători (la locul de muncă), precum și aparate mai complexe (pentru calcule speciale), eventual dotate cu dispozitive de programare și imprimare. De pe acum, pe piața occidentală a calculatoarelor „de buzunar“ companiile producătoare din S.U.A., Japonia, Franța, R.F.G. etc. sînt confruntate cu concurența crescîndă a unor întreprinderi amplasate la Hong Kong, în Coreea de sud, la Singapore ș.a.

Capitalele europene

LA BUDAPESTA, pe baza unei largi colaborări internaționale (a specialiștilor din capitalele a peste douăzeci de țări din Europa, inclusiv București), se află în curs de elaborare o lucrare în două volume, intitulată „Izvoare ale istoriei construcției capitalelor europene“. Urmărind să facă cunoscută istoria acestor centre urbane, condițiile geografice și politice care au determinat transformarea lor în capitale, dezvoltarea lor, inclusiv cele mai importante realizări și proiecte de amenajare urbanistice, lucrarea amintită va fi editată, în patru limbi, de editurile Corvina din Budapesta și Verlag Dokumentation din München. Apariția lucrării, destinată unui cerc larg de specialiști — istorici, arhitecți, sociologi, urbaniști etc. — este așteptată la începutul anului 1978.

CURIER

GLOSAR

Hedging

Termenul hedging, utilizat în relațiile comerciale și financiare internaționale, definește operațiunile de contracarare a riscurilor care rezultă din variațiile prețurilor la bursele de mărfuri, ale prețurilor de comerț exterior sau ale cursurilor de schimb. Dacă un exportator de grîu vinde în prezent, la un preț stabilit o cantitate de grîu, care va fi livrată peste șase luni, el riscă o pierdere relativă care ar putea rezulta din faptul că în șase luni prețul grîului va crește. În acest caz, exportatorul de grîu contracarează riscul prin cumpărarea în prezent a cantității de grîu respective și revinderea ei la termen peste șase luni. Dacă prețul grîului va crește, exportatorul pierde în prima operațiune (livrarea inițială) și cîștigă în cea de-a doua (operațiunea de hedging propriu-zisă), și invers, dacă prețul grîului va scădea. Aceleași operațiuni se fac pe piețele valutare (cu cursurile de schimb ale valutelor) și la bursele de valori (cu cursul acțiunilor sau al altor hîrtii de valoare).

În condițiile agravării procesului inflaționist în economia capitalistă, operațiunile de hedging protejează puterea de cumpărare a disponibilităților bănești prin achiziționarea acelor active (metale prețioase, obiecte de artă, unele hîrtii de valoare) a căror valoare se presupune că nu va fi erodată de procesul inflaționist.

M. I.

Energie nucleară

Ionel Miron, Dumbrăveni — 1) Prima centrală nuclearo-electrică poloneză urmează să intre în funcțiune în 1984. Puterea sa instalată va atinge 1 880 MW în 1987. În 1990 puterea instalată în asemenea centrale în Polonia trebuie să atingă 4 880 MW, pentru a crește pînă la sfîrșitul secolului la 23 000 MW.

Cehoslovacia are în planul său de perspectivă de 15 ani de dezvoltare a energeticii nucleare construirea de centrale nuclearo-electrice cu o putere totală de 12 000 MW. Asemenea centrale există deja sau sînt în construcție și în alte țări socialiste.

În țara noastră, orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială pe perioada 1981—1985 prevăd accelerarea programului de construire a centralelor nucleare, ca și producerea de echipamente pentru centrale nuclearo-electrice. 2) Exporturile mondiale de carne provin în proporție de 70% din patru țări : Australia, Noua Zeelandă, Uruguay și Argentina.

Telecomunicații

Pompiliu Diplan, București — 1) Contractul, în valoare de 3 miliarde dolari, privind instalarea în Arabia Saudită a 470 000 linii telefonice, a unei rețele de televiziune și a uneia pentru transmiterea datelor a fost adjudecat unui consorțiu format din firmele Philips (Olanda), Ericsson (Suedia) și Bell Canada. Acesta este cel mai însemnat contract din întreaga istorie de pînă acum a telecomunicațiilor.

2) Televiziunea holografică — care permite unor interlocutori aflați în realitate la mii de kilometri distanță să „ia loc" la aceeași masă — nu este departe de momentul de a deveni un fapt obișnuit, înlăturînd necesitatea multor călătorii lungi și obositoare. Cu ajutorul unor raze laser, imaginea tridimensională, în culori, a unor oameni de afaceri, de pildă, și eventual a produselor pe care ei vor să le prezinte — transmisă prin satelit cu o viteză apropiată de cea a luminii — este proiectată în fața partenerilor care sînt efectiv prezent (vezi desenul). Desigur, interlocutorii pot fi și oameni politici, medici și respectiv pacienți, actori și respectiv spectatori etc., ceea ce sugerează revoluția pe care ar produce-o acest mijloc perfecționat de comunicare între oameni. Ca și în cazul televiziunii obișnuite, imaginea transmisă poate să fi fost înregistrată anterior. Un satelit utilizat în acest scop ar putea transmite simultan 1 250 conferințe, costul aparaturii putîndu-se amortiza în zece ani.

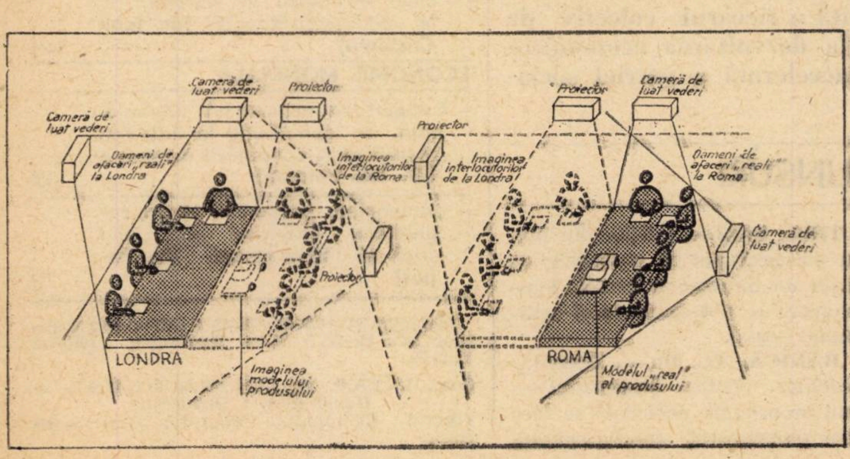
Cameră de luat vederi
Proiector
Cameră de luat vederi
Oameni de afaceri „reali" la Londra
Imaginea interlocutorilor de la Roma
Proiector
LONDRA
Imaginea modelului produsului
Proiector
Imaginea interlocutorilor de la Londra
Proiector
Cameră de luat vederi
Oameni de afaceri „reali" la Roma
Cameră de luat vederi
ROMA
Modelul „real" al produsului

Antipoluare

Andrei Dănăilă, Tîrgoviște — În fața daunelor crescînde pe care amenință să le provoace degradarea mediului înconjurător, legislațiile antipoluare devin tot mai severe. În R.F.G., de pildă, în urma aplicării în 1976 a celei de a doua etape a legislației antipoluare, potrivit căreia carburanții lichizi utilizați în această țară nu trebuie să conțină mai mult de 0,15 grame de plumb la litru, concentrația de plumb în atmosfera marilor aglomerări urbane s-a redus cu pînă la 60% din valoarea sa inițială. La sfîrșitul anului trecut la Frankfurt se înregistrau 1,1 micrograme din acest metal toxic la metrul cub de aer, față de 2,6 micrograme cu un an înainte.

Mecanism de salvgardare

Vasile Golopenția, Iași Mecanismul de salvgardare — sau clauzele de salvgardare — reprezintă un ansamblu de prevederi, cuprinse în schemele de preferințe tarifare generalizate, prin intermediul cărora țările donatoare de preferințe urmăresc să exercite un anumit control asupra importurilor care cad sub incidența preferințelor tarifare, pentru a preîntîmpina eventualele perturbări pe care aceste importuri le-ar putea avea asupra pieței interne. Deși diferă de la o schemă la alta, clauzele de salvgardare se pot grupa în două mari categorii : clauze cu acțiune posterioară, care prevăd posibilitatea ca țara donatoare să suspende total sau parțial aplicarea tratamentului preferențial în cazul cînd importurile în regim preferențial au cauzat un „prejudiciu grav" pieței interne ; clauze cu acțiune anterioară, care constau în limitarea aprioricā a cantităților acceptate în regim preferențial, prin intermediul plafoanelor, contingentelor sau procentelor maxime admise.

Conglomerat

Ion Tăbîrcă, Odobești — Exemplul poate cel mai des citat de conglomerat îl reprezintă firma „International Telephone and Telegraph" (ITT) din S.U.A. Cifra sa de afaceri totală, de 11,8 miliarde dolari, provine dintr-o gamă extrem de largă și de variată de activități și domenii (incluzînd între altele panificație, închirieri de automobile, construcții, asigurări, hoteluri, pe lîngă echipament pentru telecomunicații), în circa 90 de țări ale lumii.

Reamintind metodele utilizate de fostul director executiv al ITT (pînă la sfîrșitul anului trecut) Harold Geneen în conducerea acestui gigant conglomerat, ziarul american **The New York Times** scria recent că el a fost caracterizat ca un „autocrat care trata guverne suverane ca pe niște sucursale ale ITT și care, dacă i s-ar fi dat ocazia, ar fi cumpărat întreaga lume".

Aeroport

Mihai Moldoveanu, Sinaia — Sub raportul traficului total de călători, cele mai frecventate aeroporturi din lume sînt în ordine cele din Chicago (O'Hara), Atlanta, Los Angeles și Londra (Heathrow). Din punctul de vedere numai al traficului internațional, pe primul loc se situează aeroportul Heathrow din Londra cu 24 milioane călători pe an. Timpul de parcurgere a distanței dintre Londra și aeroportul său internațional s-a redus la 40 minute în urma inaugurării unei linii de metrou — prima de acest fel din lume — între Piccadilly Circus și centrul aeroportului. Metroul, care la orele de vîrf sosește la intervale de 4 minute, este dirijat cu ajutorul unui calculator electronic. Se estimează că el va descongestiona cu circa 30% traficul rutier între marea metropolă și aeroport.

Biblioteca de buzunar

Dorel Otescu, Vaslui — Sistemul cărților zise de buzunar, la prețuri mai accesibile, are deja o lungă tradiție în urma sa, atît la noi în țară (cunoscuta „Bibliotecă pentru toți" nu este singurul exemplu care s-ar putea cita) cît și în străinătate. Rezervat inițial literaturii beletristice, el a cuprins treptat în ultimele decenii și domenii ca istoria, critica literară, filozofia, economia, estetica, ecologia etc. În Franța, de pildă, există astăzi peste 20 de colecții „de buzunar", dintre care unele consacrate exclusiv științelor sociale. Tirajul cărților „de buzunar" a cunoscut o creștere remarcabilă: de la 10 milioane de exemplare în 1960 la 35,5 milioane în 1964 și 80 milioane în 1977. În același timp, a crescut și calitatea prezentării lor, prin aparatul critic care le însoțește multe din ele devenind adevărate lucrări de referință.

ACȚIUNI ALE CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII

(Urmare din pag. 17)

selor ; dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime interne, valorificarea superioară și folosirea economicoasă a acestora; gospodărirea rațională a combustibililor și energiei ; creșterea rapidă a eficienței fondurilor fixe ; reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale ; impulsionarea activității de cercetare în toate sectoarele, scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție : realizarea planului de export, creșterea competitivității mărfurilor exportate și a avantajului economic obținut ;

— în **construcții-montaj :** scurtarea duratei de execuție pentru devansarea termenelor de intrare în producție a noilor capacități și de dare în folosință a locuințelor, obiectivelor social-culturale și edilitare ; aplicarea unor soluții de inginerie tehnologică și de construcții care să diminueze costurile, să promoveze folosirea prefabricatelor — îndeosebi a celor ușoare, a materialelor ieftine și înlocuitorilor ; folosirea judicioasă a forței de muncă, a utilajelor ;

— în **agricultură :** depășirea producțiilor planificate la toate culturile și în zootehnie ; folosirea rațională a fondului funciar, a capacității complexelor de creștere a animalelor și păsărilor ; exploatarea optimă a parcului de tractoare și mașini agricole, a sistemelor de irigații.

Buna pregătire a adunărilor generale ale oamenilor muncii și ale reprezentanților acestora cere, totodată, ca **adunările pe ateliere, secții, uzine, exploatări, șantiere, ferme și alte unități similare, ce se desfășoară în prezent, să-și atingă pe deplin scopul,** efectuînd o primă analiză a activității la nivelul subunității respective, evidențiind dificultățile, neajunsurile și posibilitățile de rezolvare a lor, stabilind căile și măsurile de realizare a sarcinilor de plan, angajamentele pe baza cărora se va construi angajamentul în întrecere al întreprinderii. Delegații (reprezentanții) ce vor fi aleși în aceste adunări — pe baza normelor stabilite de comitetul sindicatului împreună cu C.O.M. — pentru adunarea generală sînt chemați, în exercitarea mandatului lor, să selecționeze și sintetizeze cele mai importante probleme ridicate, pentru a le supune analizei forului suprem de conducere al întreprinderii.

CU PRILEJUL apropiatelor adunări generale vor fi concretizate, la nivelul fiecărei unități, **măsurile adoptate din inițiativa secretarului general al partidului, privind perfecționarea organizării conducerii colective.** Consiliile oamenilor muncii vor fi completate cu noi membri, crescînd numeric și calitativ **participarea celor ce lucrează nemijlocit în producție.** Va spori răspunderea în cadrul acestor organisme a reprezentanților organizațiilor sindicale, de tineret și de femei, se va îmbunătăți repartizarea sarcinilor între membrii consiliilor. O însemnătate deosebită în ridicarea rolului consiliilor oamenilor muncii prezintă încredințarea funcției de președinte al C.O.M. secretarului organizației de partid, iar a funcției de președinte al biroului executiv — directorului întreprinderii, ceea ce va asigura, în cadrul unei mai bune delimitări a atribuțiilor și sarcinilor, realizarea în viață a hotărîrilor adunării generale și ale organului colectiv de conducere.

Importanța problemelor înscrise pe ordinea de zi, a hotărîrilor ce vor fi adoptate conferă actualelor adunări generale caracterul unui eveniment deosebit în viața colectivelor unităților economice. Angajamentele ce vor fi asumate cu acest prilej, ca răspuns la chemările la întrecerea socialistă ce vor fi lansate de către unități reprezentative din toate ramurile economiei, din cercetare și proiectare, vor constitui **un înflăcărat cuvînt dat partidului, secretarului său general, pentru realizarea exemplară a planului, pentru o contribuție sporită a fiecărui colectiv de muncă la dezvoltarea economico-socială accelerată a patriei socialiste.**

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

I.C.S. Mixtă, Corabia — Abonamentul la revista noastră vă oferă posibilitatea primirii Suplimentului, care are în cuprins un „Curier economic legislativ". Fiecare lucrare din „Cartea întreprinderii" costă 20 de lei.

MARIANA FRÎNGU, București — Perioada cît ați lucrat ca tehnician proiectant nu se ia în calculul vechimei în funcții economice medii. Funcția de proiectant este tehnică.

PAVEL TIRA, Deva — Cărțile din planul nostru editorial pot fi procurate de la chioșcurile de difuzare a presei. Pentru întreprindere se pot comanda și achita prin mandat poștal.

MARIN BĂNICĂ, Tg. Jiu — Decontarea cheltuielilor pentru transportul cu autoturismul proprietate personală se face numai către proprietarul autoturismului.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 2 din 13 ianuarie 1978

– Gîndirea originală, creatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în problemele construcției socialismului în România **dr. Mihai Chioreanu).** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Economisirea energiei – cerință majoră în procesul dezvoltării.
  - Micșorarea consumurilor de energie prin buna întreținere a instalațiilor **(conf. dr. C. Roșca)**
  - Cîtă energie electrică se consumă la un milion lei producție industrială ? 5

– Cantitate – calitate în dinamica dezvoltării
  - Reducerea costurilor la fiecare produs **(dr. Stere Stătică)** 7
  - Noi praguri ale rentabilității – noi dimensiuni ale eficienței economice **(Nicolae Săvoiu)** 9

– Agricultura în perspectiva atingerii unui nivel mediu de dezvoltare economică a României. Accentuarea laturilor intensive de creștere **(dr. ing. Alexandru Ignat)** 12

– Cititorii au cuvîntul 15

CONDUCERE – ORGANIZARE

– Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii
  - Responsabilitatea bunei pregătiri a adunărilor generale **(Adrian Rusu)**
  - Valorificarea experienței și inițiativei maselor **(Ilie Trișcă)**
  - Temeiul unei avîntate întreceri socialiste **(Luiza Frățilă)**
  - O puternică emulație în muncă **(Leon Leibovici)** 16–17

– Edificarea sistemului informatic al industriei chimice românești (II) **(dr. Eugeniu Niculescu-Mizil)** 18

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

– Mic dicționar economic. Factori intensivi și extensivi de creștere și dezvoltare economică **(conf. dr. Gavril Horja)** 20

TEORII ⊕ IDEI

– Strategie previzională și inovație tehnologică în dezvoltarea industrială **(M. C. Botez, M. Celac, M. Drăghici, I. Ionescu-Sisești, A. M. Sandi, A. Vasilescu)** 22

– Școli-curente-economiști. Problemele ecologice în viziunea lui N. Georgescu-Roegen **(dr. Ioan Cristescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cooperarea economică subregională – contribuție la întărirea securității și cooperării europene **(dr. Ion Porojan)** 26

– Conjunctura economiei țărilor capitaliste. Orizontul ieșirii din criză se îndepărtează **(N. Popov)** 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11–25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

Strada Harghita 113
Telefon: 133 43; 133 44; 133 45;
122 44; 122 45.
Telex: 02 72 01.

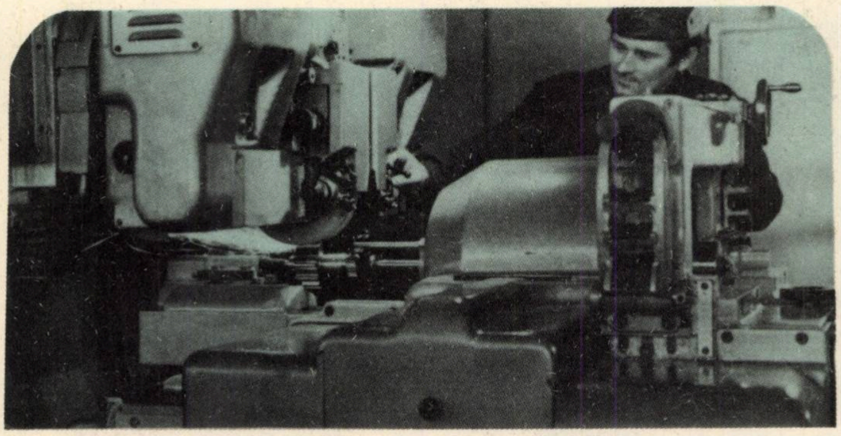

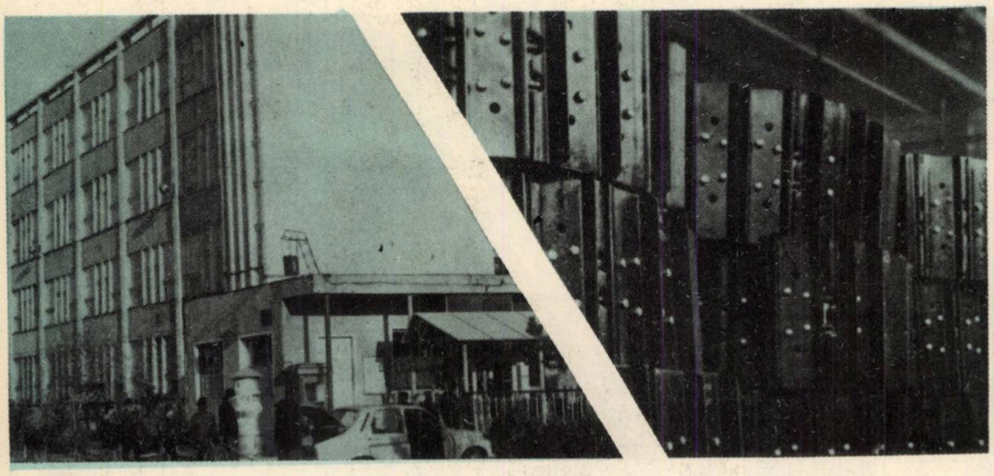

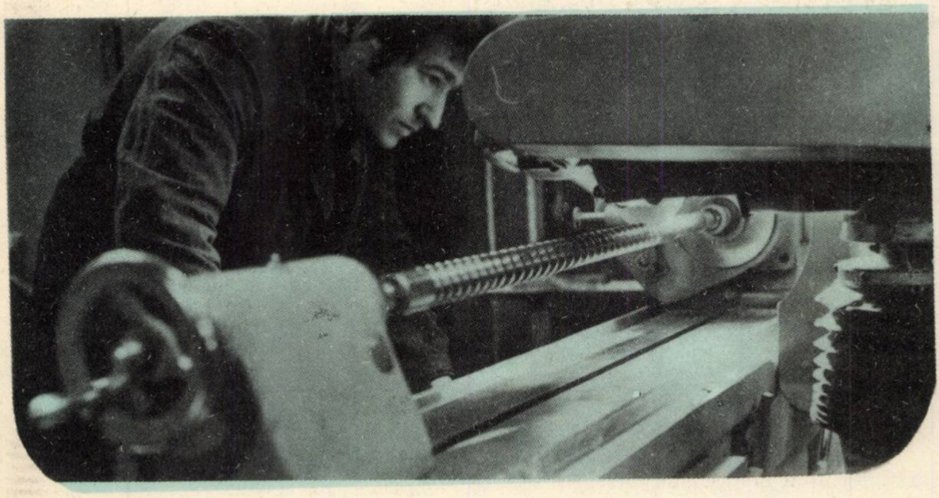

INIȚIALE VECHI, PRODUSE NOI

Deşi adevăratul debut al producţiei ÎNTREPRINDERII DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB din Miercurea Ciuc a avut loc cu circa patru ani în urmă, de cîteva luni întreprinderea şi-a modificat profilul de fabricaţie, devenind producătoarea unor ansamble şi subansamble destinate realizării tractoarelor pe şenile de diferite capacităţi cu gabarit mărit.

La finele lunii octombrie 1977, întreprinderea înregistrase deja o serie de rezultate pozitive. Într-un timp record s-au obţinut 20 000 de bucşe pentru şenile, 6 tipuri de repere (axe şi pinioane), cărucioare, role de sprijin şi role de reazim şenile, containere, ferme şi perne metalice, precum şi S.D.V.-urile respective, necesare realizării tuturor acestor piese.

CENTRALA INDUSTRIALĂ HUNEDOARA

● Combinatul Siderurgic Hunedoara ● Uzina „Victoria"—Călan ● Uzina de fier Vlăhiţa ● Fabrica de produse refractare Baru-Mare

vă oferă:

1978 JAN 20

- Fontă specială.
- Fontă cenuşie STAS 882–65.
- Profile laminate din oţeluri carbon calmate şi necalmate, din oţeluri carbon de calitate aliate şi slab aliate:
  - ● rotunde cu diametrul de 10–180 mm.
  - ● cornier de 20×20–150×150 mm.
  - ● I 18–I 24.
  - ● U 6,5–U 24.
  - ● late de 20×5–200×20 mm.
  - ● benzi laminate la cald de 200×20–500×5 mm.
  - ● ţagle, blumuri pentru forje de 70×70–400×400 mm.
  - ● oţel beton cu profil periodic laminat la cald, oţel beton neted laminat la cald, sîrmă laminată la cald.
  - ● profile speciale pentru armături de mină, pentru talpa şenilei de tractor etc.
- Utilaj de turnare (lingotiere, maselotiere şi poduri de turnare).
- Radiatoare şi tuburi de presiune din fontă.
- Semicocs.
- Cocs fluidizare.
- Carcase motoare electrice.

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

NICOLAE CEAUȘESCU

GÎNDIRE CREATOARE ȘI ACȚIUNE DINAMICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ROMÂNIEI ȘI BUNĂSTĂRII POPORULUI

Numărul 3 ● Vineri 20 ianuarie 1978

Stilul de muncă al tovarăşului Nicolae Ceauşescu se caracterizează printr-o activitate vie, neobosită, prin legătura directă, nemijlocită cu oamenii din cele mai diverse domenii, prin prezenţa sa continuă în mijlocul lor, secretarul general al partidului fiind un exemplu de ce înseamnă în cel mai înalt sens un adevărat „om între oameni".

Dialogul purtat la faţa locului cu oamenii muncii de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu constituie un izvor nesecat de idei noi şi iniţiative valoroase pentru perfecţionarea continuă a activităţii economice şi sociale, pentru mobilizarea tuturor resurselor de accelerare a dezvoltării, de realizare a saltului calitativ cerut de făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

1978 JAN 25

NICOLAE CEAUŞESCU — gîndire creatoare şi acţiune dinamică în slujba progresului şi bunăstării

ORIENTĂRI FUNDAMENTALE CARE AU IMPRIMAT UN CURS CALITATIV NOU DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE A ŢĂRII

EXPERIENŢA MONDIALĂ arată că perioadele de înflorire a unei naţiuni au coincis întotdeauna cu afirmarea unor personalităţi deosebite, a unor conducători proeminenţi. Această legitate universală este pe deplin confirmată şi de istoria poporului român. De peste un deceniu, realizările fără precedent ale ţării noastre şi programele care-i prefigurează viitorul se află sub puternica înrîurire a contribuţiei teoretice şi a efervescenţei acţiunii practice a secretarului general al Partidului Comunist Român şi preşedintelui ţării — tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* — care, prin întreaga sa activitate, slujeşte cu toate puterile cauza propăşirii patriei, idealurile socialismului şi comunismului. Conducătorul partidului şi statului nostru, a cărui aniversare a 60 de ani de viaţă şi 45 de ani de activitate revoluţionară prilejuieşte o adevărată sărbătoare a întregului nostru popor, strîns unit în jurul partidului — întruchipează cu strălucire trăsături prin care el însuşi caracteriza comunistul militant : *„A fi cu adevărat marxist-leninist înseamnă a fi un explorator îndrăzneţ şi experimentat al drumului nou pe care îl deschide omenirii socialismul şi comunismul, un cutezător vizionar al zilei de mîine pornind de la realizările şi cerinţele arzătoare ale zilei de azi, precum şi de la concluziile generalizate pe plan teoretic, ale experienţei de ieri şi de azi“*1).

Prin bogata sa activitate teoretică, secretarul general al partidului, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* a adus o excepţională contribuţie personală la elaborarea unor teze şi concepte fundamentale ale edificării socialismului cu privire la stabilirea etapelor şi stadiilor dezvoltării societăţii noastre, îmbinarea generalului cu particularul în făurirea noii societăţi, raportul dintre factorii interni şi externi, creşterea rolului factorului politic, conştient, natura şi modul de rezolvare a contradicţiilor în economia şi societatea noastră, acţiunea legilor economice şi mecanismul funcţionării lor, îmbinarea organică a conducerii unitare a economiei şi societăţii, cu participarea largă a maselor de oameni ai muncii la conducere.

Militant neobosit pentru elaborarea problemelor teoretice ale construirii noii societăţi, pentru aplicarea în mod creator a principiilor generale ale socialismului, a concepţiei despre lume a clasei muncitoare la condiţiile specifice ale României, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* a stabilit, încă de la Congresul al IX-lea al partidului, un nou curs politicii economice a partidului şi statului nostru care, pe temeiul avantajelor şi superiorităţii orînduirii socialiste, al valorificării maxime a întregului potenţial material şi uman de care dispune ţara noastră şi al intensificării participării la circuitul economic mondial, a asigurat *accentuarea factorilor intensivi ai creşterii economice şi realizarea unui înalt dinamism al dezvoltării economiei naţionale.*

Spre etape mai înalte ale construcţiei socialiste şi comuniste în ţara noastră

DIN MULTITUDINEA PROBLEMELOR la care secretarul general al partidului şi-a adus contribuţia de gîndire originală se degaje, înainte de toate, determinarea conţinutului, trăsăturilor şi cerinţelor fiecărei etape a construcţiei socialiste, a fiecărui stadiu de dezvoltare a ţării noastre, aceasta fiind premisa fundamentală a stabilirii programului de acţiuni şi a unei linii politice realiste, capabile să asigure o conducere ştiinţifică eficientă a vieţii eocnomico-sociale.

În această ordine de idei se remarcă *tezele despre societatea socialistă, multilateral dezvoltată* — ca etapă obiectiv necesară în mersul spre comunism al ţării noastre. Instaurarea noii orînduiri şi făurirea economiei socialiste unitare au determinat mutații radicale în baza materială a societății, au creat condiții pentru creșterea puternică a forțelor de producție, au înlăturat inegalitatea economică și politică de clasă. Dar, așa cum sublinia tovarășul *Nicolae Ceaușescu „prin aceasta nu am soluționat însă ansamblul problemelor sociale pe care le implică înfăptuirea plenară a principiilor socialismului și comunismului“2)*. Abordarea dialectică, procesuală a edificării noii orînduiri a condus la stabilirea unei strategii de dezvoltare economico-socială pe termen lung în vederea realizării integrale a trăsăturilor proprii socialismului, la stabilirea unei noi etape — etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În această etapă, pe baza unei viziuni atotcuprinzătoare, integratoare asupra sarcinilor construcției socialiste, se cer realizate profunde transformări în baza tehnico-materială, în structura socială, în conștiința membrilor societății, în urma cărora societatea socialistă multilateral dezvoltată se va înfățișa din toate punctele de vedere superioară orînduirii capitaliste, asigurînd în același timp „cărămizile“ necesare construirii comunismului deplin, afirmării treptate a principiilor fundamentale ale acestuia în patria noastră.

Pe de altă parte, teza despre *România, țară socialistă în curs de dezvoltare*, formulată pornindu-se de la disocierea criteriului social-politic de cel economic, scoate în relief decalajul care ne desparte încă de țările avansate din punct de vedere economic și necesitatea intensificării eforturilor pentru lichidarea lui.

Prioritate dezvoltării economiei, forțelor de producție

GÎNDIREA CREATOARE a secretarului general al partidului a asigurat permanent o infuzie de spirit înnoitor, de inițiative în domeniul teoriei și practicii revoluționare, concretizate în elaborarea originală a politicii de dezvoltare economico-socială a țării, în accelerarea acestei dezvoltări. Prioritatea acordată permanent de partidul nostru *dezvoltării economiei, creșterii în ritm înalt a forțelor de producție, făuririi unei puternice și moderne baze tehnico-materiale* stă la temelia marilor realizări obținute în construirea noii orînduiri.

În concepția secretarului general al partidului se remarcă cu pregnanță faptul că atît parcurgerea etapelor necesare pentru a ajunge la comunism cît și trecerea de la un stadiu de dezvoltare la altul, pentru înlăturarea decalajului care ne desparte de țările avansate din punct de vedere economic, nu pot fi realizate fără o politică fermă de industrializare socialistă. *„Experiența poporului român, ca și istoria dezvoltării societății omenești* — sublinia tovarășul *Nicolae Ceaușescu — demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională“3)*. Pornind de la aceste considerente, Partidul Comunist Român a pus în centrul activității sale politica de *industrializare socialistă a țării* care s-a dovedit a fi factorul hotărîtor al creării și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului, al promovării progresului tehnic în toate domeniile producției materiale, al ridicării bunăstării sociale, al asigurării independenței și suveranității naționale.

Tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a contribuit substanțial la rezolvarea unor importante probleme teoretice și practice privind profilul, structura și nivelul tehnic al industriei ; corelațiile dintre ramurile producătoare de mijloace de producție și cele producătoare de bunuri de consum, dintre ramurile clasice și ramurile noi ale industriei ; conceperea și desfășurarea industrializării socialiste în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane și ale diviziunii internaționale a muncii. Perioada care a urmat Congresului al IX-lea al partidului a adus cele mai profunde modificări în industria noastră, caracterizate, înainte de toate, prin realizarea unui ritm permanent ridicat, modernizarea structurii, prin creșterea sensibilă a ponderii ramurilor și subramurilor purtătoare ale progresului tehnic de care depinde dezvoltarea accelerată a întregii economii, prin introducerea pe scară largă a progresului tehnic și îmbunătățirea calității produselor. Ca urmare, *industria a devenit ramură conducătoare și suportul tehnic al unei economii dinamice, echilibrate și eficiente.* În perspectivă industria își va întări necontenit poziția conducătoare în economie, sporindu-și ponderea în crearea venitului național, în realizarea reproducției lărgite și satisfacerea nevoilor de consum ale populației, în amplificarea schimburilor economice externe.

În dezvoltarea economiei românești un factor esențial l-a constituit și îl constituie *progresul agriculturii.* Se cuvine a remarca și în această privință meritele deosebite ale viziunii realiste a secretarului general al partidului care, criticînd tendințele de nesocotire a cerințelor de dezvoltare a agriculturii ce au dăinuit înainte de Congresul al IX-lea al partidului, ca și încercările de teoretizare a rămînerii ei în urmă, a subliniat marea însemnătate a agriculturii în dezvoltarea economico-socială a țării. De numele secretarului general al partidului sînt legate *considerarea agriculturii ca ramură de bază a economiei naționale*, teza potrivit căreia fără o agricultură modernă, de mare randament, nu este posibilă nici făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, nici trecerea la comunism. Pornind tocmai de la asemenea aprecieri și teze, Partidul Comunist Român a elaborat și aplicat un complex ansamblu de măsuri pentru lichidarea rămînerii în urmă a agriculturii și ridicarea ei la nivelul cerințelor unei economii socialiste moderne.

O altă direcție impregnată de spiritul novator și a sensului acut al echității — caracteristice gîndirii președintelui României, o constituie fundamentarea concepției și a politicii de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe teritoriul țării, de diminuare a decalajelor încă mari existente între diferitele zone și localități, de asigurare a unei dezvoltări armonioase pe ansamblul economiei. *„Făurirea socialismului,* arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu, presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație a tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării“4)*. În perioada actuală, pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R., apar pe harta țării noi și noi obiective economice, repartizate în așa fel încît modifică substanțial locul și rolul județelor în economia noastră. Dincolo de aspectele pur cantitative, aceste modificări asigură valorificarea optimă a resurselor materiale și forței de muncă, oferă temelia materială trainică a egalității economice și sociale a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

Știința și producția — laturi inseparabile ale activității de creație a omului

ÎNTREAGA OPERĂ a secretarului general al partidului relevă preocuparea pentru făurirea unei economii moderne, de înalt nivel tehnic, de mare productivitate și eficiență, la nivelul țărilor celor mai avansate din lume, capabilă să valorifice la un grad superior resursele materiale de care dispunem. În acest cadru o trăsătură dominantă a gîndirii tovarășului *Nicolae Ceaușescu* o reprezintă înțelegerea *rolului determinant pe care îl are în zilele noastre dezvoltarea științei. „Realitatea demonstrează că în epoca modernă producția și știința se condiționează reciproc, contribuind una la accelerarea dezvoltării celeilalte ; știința și producția constituie două laturi inseparabile ale activității de creație a omului“*[5]. Ridicîndu-se ferm împotriva atitudinii rigide, dogmatice care s-a manifestat în tratarea unor probleme ale dezvoltării științei în țara noastră, în organizarea și îndrumarea acestei activități, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a determinat o schimbare radicală a poziției față de cercetarea științifică, care a condus la formarea unei noi concepții unitare cu privire la orientarea și organizarea activității de cercetare, la o politică a științei corespunzătoare cerințelor socialismului și comunismului care trebuie să reprezinte chintesența cunoașterii, rezultatul acumulării și sintetizării a tot ce a creat mai de preț mintea omului.

Cu deosebită putere a fost subliniat *rolul științei în progresul economico-social al țării noastre*, în strînsă legătură cu revoluția tehnico-științifică contemporană care modifică în mod radical condițiile producției materiale și posibilitățile de valorificare a bogățiilor naturale în folosul omului, asigură fabricarea pe scară industrială a unor noi și largi game de produse. Tocmai o asemenea concepție a dus la concluzia că dezvoltarea economiei românești nu se poate bizui numai pe importul de soluții științifice, tehnice și economice, că pentru aceasta se cer studii aprofundate din partea propriilor noștri cercetători. Subliniind necesitatea creației originale s-a arătat în același timp faptul că aceasta nu se poate dezvolta decît în strînsă legătură cu evoluția științei și gîndirii în lume. Evident, aceasta înseamnă o concepție cu deschidere largă spre dezvoltarea schimbului de experiență și opinii cu cercetători din alte țări, spre cunoașterea realizărilor valoroase ale celorlalte popoare.

Rata înaltă a acumulării și eficiența economică ridicată — caracteristici fundamentale ale modelului românesc de creștere economică

ÎN ULTIMUL DECENIU, cu aportul hotărîtor al tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, s-a conturat tot mai mult modelul creșterii economice românești ale cărui caracteristici fundamentale sînt *rata înaltă a acumulării și eficiența economică ridicată*. Secretarului general al partidului nostru îi revine un rol hotărîtor în fundamentarea necesității unei rate înalte a acumulării pentru țara noastră. *„Trebuie să fim conștienți* — arăta secretarul general al partidului — *de faptul că istoria va reține, iar generația noastră va fi judecată nu după cît s-a consumat la un moment dat în societate, ci mai ales după ce s-a făcut pentru a asigura progresul rapid și multilateral al României, pentru a asigura un viitor fericit, comunist, națiunii noastre“*[6].

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, rata înaltă a acumulării este impusă de necesitatea asigurării unui ritm înalt de dezvoltare a forțelor de producție, industrializării țării pe baza celor mai noi realizări ale tehnicii, dezvoltării și modernizării agriculturii și celorlalte ramuri ale producției materiale, repartizării raționale a forțelor de producție pe teritoriu, valorificării superioare a bogățiilor naturale și folosirii eficiente a fondului național de timp de muncă — fără de care nu se pot înfăptui socialismul și comunismul în patria noastră.

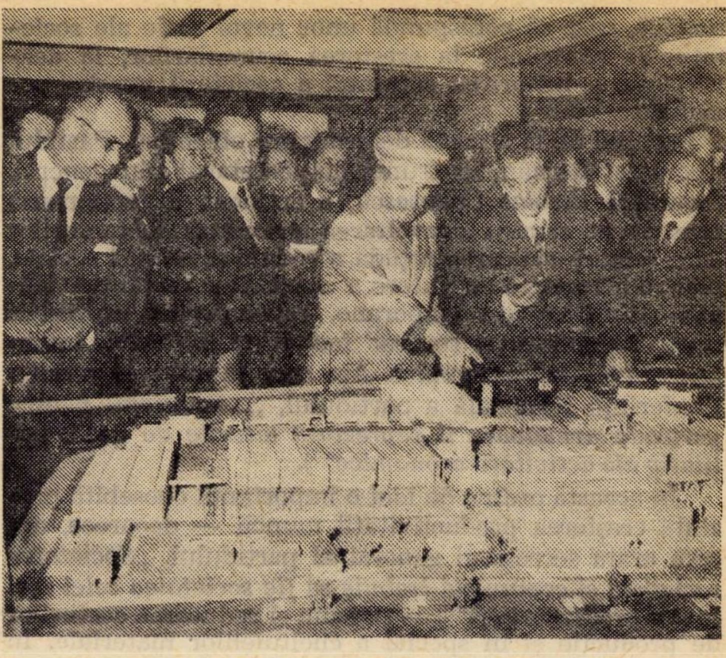

În acest context rata înaltă a acumulării decurge din necesitatea depășirii stadiului de țară în curs de dezvoltare, lichidării decalajului care ne desparte de țările cu economie dezvoltată. Așa cum sublinia tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, asigurarea unei rate înalte a acumulării devine și mai arzătoare în epoca modernă, în *condițiile revoluției tehnico-științifice mondiale*, care impune, și în același timp determină, o dezvoltare vertiginoasă a forțelor de producție. Șansa reală a comprimării etapelor de dezvoltare economică pe care o oferă revoluția tehnico-științifică poate fi realizată numai în condițiile asigurării unei rate înalte a acumulării. O rată scăzută a acesteia în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane conduce la agravarea decalajelor. Experiența construcției socialiste în țara noastră, anumite neajunsuri manifestate înainte de Congresul al IX-lea al partidului (ca de altfel întreaga experiență mondială), relevă legătura organică dintre rata acumulării și dinamizării creșterii economice, proces imperios necesar pentru progresul României, pentru sporirea susținută a venitului național, sursa unică a consumului, a ridicării pe noi trepte a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii din țara noastră (vezi tabelul).

Sînt elemente care evidențiază condiționarea decisivă a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării țării spre comunism de opțiunea privind alocarea unei importante părți din venitul național pentru dezvoltare. Ca urmare a ridicării ratei acumulării s-a accentuat considerabil creșterea venitului național. Astfel, în perioada 1966—1975, venitul național a sporit cu 147% față de o creștere de 123% realizată în perioada anterioară de 10 ani 1956—1965.

În concepția secretarului general al partidului nostru ritmul și dimensiunile creșterii economice depind într-o măsură din ce în ce mai mare nu numai de volumul resurselor materiale, de muncă și financiare, antrenate în activitatea productivă, ci și de *eficiența utilizării lor*. În zona acesteia se dă bătălia principală pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării noastre. Încă la Conferința Națională din 1976 tovarășul *Nicolae Ceaușescu* arăta că toate eforturile materiale și financiare ale economiei trebuie să se îndrepte spre acțiunile cu cea mai înaltă eficiență economică, care să corespundă unor nevoi reale ale societății, să contribuie la creșterea acumulărilor, la dezvoltarea și înflorirea continuă a societății noastre socialiste.

Pornind de la această determinare obiectivă, Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul *Nicolae Ceaușescu,* a acționat și acționează consecvent pentru dezvoltarea prioritară a ramurilor care asigură ridicarea rapidă a rodniciei muncii sociale, pentru afirmarea cu putere a cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane, concentrează eforturile pentru mobilizarea tuturor factorilor calitativi, intensivi ai creșterii economice. Așa cum se arăta la recenta Conferință Națională a partidului, „*...esențialul pentru perioada următoare îl reprezintă laturile de ordin calitativ ale activității economice*“7).

În această ordine de idei o importanță deosebită prezintă creșterea productivității muncii — deoarece, așa cum arăta secretarul general al partidului, „*Societatea socialistă și comunistă trebuie să fie societatea celei mai înalte productivități*“8) — precum și reducerea costurilor de producție și în special a cheltuielilor materiale. În vederea înfăptuirii acestor obiective majore ale construcției socialiste și comuniste în țara noastră, din inițiativa și cu aportul determinant al secretarului general al partidului, este întreprins un vast program de acțiuni care vizează mecanizarea și automatizarea rapidă a proceselor de producție, organizarea științifică a producției și muncii, folosirea mijloacelor electronice de comandă, reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, folosirea rațională a combustibilului, energiei electrice, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, înnoirea și modernizarea produselor, perfecționarea tehnologiilor în toate ramurile economiei, valorificarea deșeurilor și a produselor secundare. În prezent, și într-o proporție sporită în viitor, creșterea eficienței economice depinde de îmbunătățirea utilizării mașinilor și instalațiilor, a tuturor fondurilor fixe cu care este dotată economia națională și a căror valoare va ajunge la sfîrșitul acestui cincinal la aproape 2 000 miliarde lei, reprezentînd o componentă de bază a avuției naționale.

Creșterea economică și bunăstarea socială

ÎN OPERA secretarului general al partidului problemele dezvoltării economiei românești au fost și sînt abordate într-o legătură organică cu criteriile de ordin social, *cu necesitatea ridicării bunăstării oamenilor muncii.* Toate problemele esențiale ale dezvoltării țării noastre gravitează în jurul acestei axe fundamentale, care relevă faptul că *în centrul gîndirii economice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în centrul preocupărilor partidului și statului nostru se află omul, dezvoltarea lui multilaterală.* Creșterea bunăstării sociale se sprijină fundamental pe dezvoltarea puternică a economiei, a forțelor de producție.

Evoluția ratei acumulării, a investițiilor realizate în economie și a sporirii venitului național

Perioada	Partea din venitul național destinată fondului de dezvoltare %	Investiții realizate în economie (mrd. lei, în medie anual)	Sporul venitului național (mrd. lei) *)
1956—1960	16,0	20,0	27
1961—1965	24.3	39,9	51
1966—1970	28.8	66,2	66
1971—1975	34,1	109,8	150

*) Calculat ca diferență între venitul național din ultimul an al perioadei respective și anul final al perioadei anterioare.

Elaborarea multilaterală a *noțiunii* de bunăstare a întregului popor, a măsurilor de ridicare continuă a acesteia sînt asociate de către întregul nostru popor de activitatea teoretică și practică a tovarășului *Nicolae Ceaușescu.* În concepția secretarului general al partidului, bunăstarea întregii societăți se referă atît la laturile cantitative ale consumului populației cît și la laturile calitative ale vieții materiale și spirituale ale acesteia, la ansamblul condițiilor economice și social-politice care asigură afirmarea și înflorirea personalității umane. Conducînd vasta operă de edificare a societății socialiste, — arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu* — partidul nostru pune pe primul plan omul, dezvoltarea sa multilaterală, asigurarea ridicării continue a bunăstării lui materiale, dar și crearea tuturor condițiilor pentru lărgirea orizontului său de cunoaștere, pentru manifestarea sa plenară în întreaga viață social-politică.

O importanță teoretică și practică deosebită pentru construcția socialismului și comunismului în țara noastră au tezele formulate de secretarul general al partidului cu privire la necesitatea asigurării unei producții materiale în stare să satisfacă cerințele de consum științific determinate, dar care să excludă risipa sub orice formă, consumul de dragul consumului, tezele cu privire la înfăptuirea retribuției după muncă și la promovarea fermă a principiilor eticii și echității socialiste în repartiție, la raportul dintre veniturile directe și cele din fondurile sociale de consum, la îmbinarea repartiției după muncă cu repartiția după nevoi în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la comunism.

PREFACERILE radicale petrecute în peisajul economico-social al țării, în viața populației, perspectivele luminoase ale dezvoltării României constituie rodul eforturilor unite ale întregului nostru popor, eforturi orientate și potențate de o politică științifică, înțeleaptă, concepută și condusă cu măiestrie de partid, de conducerea sa democratică și colectivă, al cărei inițiator este tovarășul *Nicolae Ceaușescu,* personalitatea remarcabilă a României de astăzi, cel mai iubit fiu al poporului nostru.

Marin POPESCU
doctor în economie
Academia „Ștefan Gheorghiu“

---

1) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6, Ed. politică, 1972, p 644—645.

2) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol 6, Ed. politică, 1972, p. 648.

3) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 1, Ed. politică, 1968, p. 21.

4) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică, 1976, p. 400—401.

5) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 29.

6) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construcției societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică, 1970, p. 595.

7) **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a P.C.R. 7—9 decembrie 1977, Ed. politică 1977, p. 16.

8) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10. Ed. politică 1974, p. 929.

O VIZIUNE INTEGRATOARE ASUPRA AGRICULTURII CA RAMURĂ DE BAZĂ A ECONOMIEI NAȚIONALE

PENTRU POPORUL ROMÂN aniversarea a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară pe care secretarul general al partidului nostru și președintele României, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* îi împlinește la sfîrșitul acestei luni se înscrie între sensurile nobile ale unei sărbători de inimă. Întreaga națiune aduce astfel o înaltă prețuire marii personalități a neamului nostru ce printr-o cunoaștere temeinică a pulsului țării, un profund simț al realităților, o viziune prospectivă cutezătoare a înrîurit și înrîurește puternic evoluția României pe calea progresului și bunăstării, ghidîndu-i cu înțelepciune drumul spre un destin fericit.

Pentru mine, specialist în domeniul agriculturii, sărbătorirea secretarului general al partidului constituie un profund prilej de reflecție asupra rolului pe care marea personalitate a tovarășului *Nicolae Ceaușescu,* l-a avut și îl are pentru progresul acesteii ramuri. Consider că în istoria gîndirii economice românești există foarte puține precedente în ce privește creativitatea unei personalități, elaborarea de către aceasta a unor soluții originale în pas cu realitățile țării, cu cerințele vremii, care să releve nivelul superior de abordare și elaborare de către secretarul general al partidului nostru a problemelor agriculturii naționale. De-a lungul timpului, problema locului și rolului agriculturii în economia țării a suscitat discuții dintre cele mai ardente și contradictorii, amplificînd considerabil valoarea soluționării actuale a problemei agrare și agricole a României. Deși supralicitau statutul agriculturii în economie, prin politica lor, adepții teoriilor de felul „România — țară eminamente agricolă" au înăbușit vizibil însăși dezvoltarea acestei importante ramuri. Chiar și unele elemente de gîndire rațională de felul dezvoltării agriculturii în cadrul complexului economic național, cu o industrie avansată, aveau mai puțin în vedere un element de cardinală însemnătate pentru progres : relațiile de producție. Alte teorii vizînd realmente progresul agriculturii făceau, adeseori, apel la unele soluții valabile în alte împrejurări, în alte locuri.

Efectuarea în anul 1945 a primei reforme agrare cu adevărat democratice, și trecerea apoi la transformarea socialistă a agriculturii, la organizarea unor mari întreprinderi agricole socialiste, bazate pe proprietatea de stat sau de grup, cooperatistă, constituie procese de însemnătate istorică, care au creat premisele necesare pentru înfăptuirea unor modificări profunde în agricultura țării, urmărindu-se trecerea de la o agricultură fărîmițată, extensivă, la o agricultură așezată pe temelii cu totul noi, de un randament cu mult superior. Asemenea modificări au avut suportul în demararea și continuarea industrializării socialiste, ce a oferit, tot mai mult, posibilitatea înzestrării agriculturii cu o bază materială puternică.

Fundamentarea unei concepții științifice despre locul și rolul agriculturii în economie

ÎN ACEASTĂ perioadă corelațiile normale ce trebuiau păstrate între industrie și agricultură, cerințele dezvoltării multilaterale și rapide a agriculturii au fost însă subestimate, ceea ce a determinat rămîneri în urmă în această ramură, atît față de industrie cît și față de posibilitățile de progres create prin socializarea agriculturii. Sînt fenomene a căror persistență putea provoca disproporții cu repercusiuni puternic negative în întreaga dezvoltare economico-socială a țării.

În perspectiva istorică a progresului României, *viziunea integratoare, dinamică a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra locului și rolului însemnat al agriculturii moderne în economia noastră socialistă* — parte componentă a teoriei sale sistemice privind dezvoltarea economico-socială a țării — apare astfel ca o concepție de o mare însemnătate teoretică și practică, ca un merit deosebit al secretarului general al partidului în impulsionarea dezvoltării țării. În deplină concordanță cu realitățile României, cu cerințele ei de progres, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* relevă că în economia noastră, pe fondul rolului conducător al industriei, afirmat cu tot mai multă forță, agricultura trebuie să reprezinte, alături de industrie, o ramură principală, de bază, chemată, prin rezultatele sale, la nivelul celor mai înalte performanțe, să impulsioneze cu putere progresul general al României.

Argumentarea pentru agricultură a atributului de ramură de bază a economiei socialiste moderne decurge din faptul că în satisfacerea cerințelor de produse de toate categoriile de care populația are nevoie produsele agroalimentare reprezintă — în cadrul desfacerilor prin comerțul socialist — peste 50%. De asemenea, se are în vedere furnizarea de către agricultură a unor cantități ridicate de materii prime pentru diferitele subramuri ale industriei, cu precădere alimentară și ușoară, cu un important rol în îmbunătățirea vieții ; faptul că agricultura furnizează disponibilități pentru un export de o conjunctură constant favorabilă pe piața mondială. Încă din 1966 tovarășul *Nicolae Ceaușescu* sublinia că *„În anii viitori agricultura se va afirma tot mai mult ca ramură principală a economiei naționale, asigurînd satisfacerea în condiții tot mai bune a necesităților de consum ale populației și a altor nevoi ale societății“*1), că *„...agricultura noastră poate aduce o contribuție mult mai mare la creșterea venitului național, la acumulările socialiste“*, că ea *„este ramura care, dacă-i acordăm atenția necesară, ne poate răsplăti eforturile din plin“*2).

Ni se pare, totodată, important de subliniat că în gîndirea secretarului general al partidului ridicarea statutului agriculturii în economie este privită ca o *problemă complexă,* încorporînd armonizat și articulat toate planurile dezvoltării. Și anume cerințele de creștere superioară, modernă, intensivă a forțelor de producție din acest sector, ale transformării agriculturii într-o activitate industrială cu specific agricol, exigențele perfecționării pe mai departe, și de o manieră novatoare, a relațiilor de producție din agricultură, și finalmente, dar ca o determinare supremă și coordonatoare, *însăși transformarea omului din agricultură, dobîndirea tot mai mult de către țăranul român a unui nou statut,* în direcția unei puternice ridicări a lui pe plan material și spiritual, la nivelul superior de muncă și viață, de cunoștințe, de conștiință și civilizație, socialistă pe care trebuie să-l aibă oricare membru al societății noastre noi.

Amintind aceste elemente se relevă cu claritate că întreaga concepție a secretarului general al partidului nostru asupra dezvoltării agriculturii urmărește să imprime trăsături calitative deosebit de însemnate în creșterea acestei ramuri, o dinamică susținută productivității și producției agricole, noi cadențe dezvoltării economico-sociale a țării, ridi-

---

1) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 1, Ed. politică, 1968. p. 518.

2) Ibidem, vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 142.

cării nivelului de bunăstare materială și spirituală a oamenilor muncii de la sate, agricultura intensivă, modernă a României urmînd să se înscrie cu contribuții tot mai mari în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism. Sînt idei și teze care, prin rezultate practice, și-au relevat pe deplin marele lor potențial constructiv, marea lor încărcătură pentru dezvoltarea economico-socială a României. Ele fertilizează și dinamizează intens politica partidului și statului nostru de dezvoltare a agriculturii, în cadrul căreia, după Congresul al IX-lea, au fost elaborate și aplicate numeroase măsuri practice în această direcție.

Pămîntul — „mare avuție națională" ce trebuie să rodească cît mai mult

ODATĂ cu anul 1965 agriculturii i-au fost alocate, cincinal de cincinal, an de an, investiții tot mai mari, urmărindu-se constituirea mijloacelor trebuincioase pentru modernizarea și eficientizarea proceselor de producție. Calculele indică faptul că în perioada 1966—1970 investițiile destinate agriculturii au fost mai mari decît cele realizate în primele trei cincinale, iar cele din actualul cincinal sînt mai mari decît cele realizate în întreg deceniul 1966—1975. Creșterea susținută a investițiilor a fost armonios îmbinată cu orientarea fondurilor în direcțiile principale ce contribuie la intensificarea agriculturii, la sporirea producției agricole.

S-a pus un accent deosebit pe îmbunătățirea accelerată a bazei tehnico-materiale a agriculturii, proces în care dezvoltarea accelerată și calitativă a industriei a avut și are un rol de seamă. Datele arată că după Congresul al IX-lea al partidului *a crescut în mod substanțial parcul de mașini și utilaje al agriculturii*, tot mai diversificat în corelare cu cerințele specifice culturilor și zonelor țării (tabelul nr. 1). Pe această cale s-a asigurat și se asigură, tot mai mult, cadrul pentru realizarea unor producții superioare. O atenție deosebită a fost consacrată *ameliorării fondului funciar*, însemnătatea acestei acțiuni fiind magistral subliniată de tovarășul *Nicolae Ceaușescu*. Referindu-se la pămînt, ca principalul mijloc de producție din agricultură, secretarul general al partidului i-a atribuit calitatea de *„mare avuție națională"* relevînd obligativitatea pentru toți cetățenii patriei de a lua toate măsurile care se impun pentru păstrarea și sporirea ei, de această avuție beneficiind nu numai generațiile prezente, ci și cele viitoare.

Tabelul nr. 1

Creșterea parcului de mașini și utilaje al agriculturii

		Parc la sfîrșitul anului :				
		1960	1965	1970	1975	1976
Tractoare fizice	buc.	**44 194**	**81 356**	**107 290**	**119 533**	**128 024**
Combine autopropulsate	buc.	1 582	292	1 325	17 912	23 567
Semănători mecanice	buc.	33 948	65 964	54 527	46 462	44 177
Suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic	ha	222	121	91	81	76

În condițiile țării noastre cu zone cu precipitații insuficiente, afectate frecvent de secetă, zone în care sînt situate terenurile cele mai fertile, ameliorarea fondului funciar este susținută în mare măsură de *irigații*. Din păcate, ca urmare a investițiilor relativ reduse acordate pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, lucrările de îmbunătățiri funciare, îndeosebi irigațiile au fost neglijate pînă în 1965. În primele trei cincinale, suprafața amenajată pentru irigat a ajuns la numai 230 mii hectare, creșterea pentru perioada 1961—1965 fiind de numai 30,2 mii hectare. Numai odată cu cincinalul 1966—1970, sub directa îndrumare a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, avîndu-se în vedere că irigațiile reprezintă factorul primordial pentru obținerea unor producții mari și constante în agricultura noastră, oferind, printre altele, posibilitatea folosirii cu eficiență corespunzătoare a îngrășămintelor și substanțelor chimice destinate în cantități tot mai mari agriculturii, au fost concepute și aplicate în această direcție acțiuni de mare însemnătate, prevăzute în programe speciale, de nivel național. Ele au asigurat creșterea — în ritm foarte rapid, incomparabil cu cele din perioadele anterioare — a suprafețelor amenajate pentru irigații. Față de cele 30,2 mii ha amintite, amenajate pentru irigații în perioada 1961—1965, în cincinalul 1966—1970 suprafața amenajată pentru irigații a sporit cu 334,8 mii hectare, iar în perioada 1971—1975 cu 760 mii hectare. În actualul cincinal executarea unor asemenea lucrări a continuat și continuă în același ritm intens. Ca urmare, în primăvara anului 1978 suprafața irigată va ajunge la aproape 2 milioane hectare, depășind de aproximativ 8 ori nivelul atins în anul 1965.

La amenajările pentru irigații ca element preponderent al programelor de îmbunătățiri funciare se adaugă ample lucrări de îndiguiri și desecări, pe seama cărora întinse suprafețe din lunca inundabilă a Dunării ce cuprindeau mlaștini, bălți și suprafețe permanent inundate au fost transformate în suprafețe fertile ce contribuie prin producții mari, destul de constante, la creșterea recoltelor obținute în agricultură. Se adaugă, totodată, lucrările de combatere a eroziunii solului, de valorificare a nisipurilor, care în ansamblul lor au sporit și sporesc continuu potențialul de producție al fondului funciar.

Perfecționarea continuă a organizării, propulsor al progresului

DE O MARE IMPORTANȚĂ pentru îmbunătățirea activității în agricultură se înscriu acțiunile întreprinse la inițiativa tovarășului *Nicolae Ceaușescu* privind *perfecționarea cadrului organizatoric al acestei ramuri*. În această direcție, constituirea asociațiilor și consiliilor intercooperatiste se evidențiază în concepția tactică a tovarășului *Nicolae Ceaușescu* ca principală cale pentru crearea de unități moderne în sectoare importante ale agriculturii, de amplificare considerabilă a rezultatelor.

Crearea acestor unități are în vedere necesitatea coordonării și sprijinirii eforturilor cooperativelor pentru concentrarea și specializarea producției, pentru constituirea de noi capacități de producție. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, aceste unități sînt chemate să asigure *„unirea în comun a forțelor mai multor cooperative, folosirea rațională a pămîntului, a fondurilor de investiții, a mijloacelor mecanice, a specialiștilor, a întregii forțe de muncă pentru creșterea continuă a producției, a avutului obștesc* ***și*** *a veniturilor cooperatorilor"*[3]).

În consiliile intercooperatiste de cooperare și specializare se realizează îmbinarea între baza materială reprezentată de tractoare și mașini agricole, pusă la dispoziție de către stat, cu pămîntul și mijloacele de producție ale cooperativelor agricole, prin diverse forme fiind concepută folosirea superioară a acestora în scopul comun al cooperatorilor și mecanizatorilor de a obține producții ridicate în condiții de eficiență sporită, de a realiza un cîștig cît mai înalt. Îmbinarea în cadrul consiliilor intercooperatiste a activităţii cooperativelor agricole şi a staţiunilor pentru mecanizarea agriculturii, reprezintă un fundament adecvat şi pentru creşterea nivelului de cunoştinţe al cooperatorilor, obiectiv esenţial în perspectiva sarcinilor ce revin agriculturii pe fondul reducerii în acest sector a ponderii forţei de muncă în totalul populaţiei ocupate. Totodată, unirea eforturilor cooperativelor agricole pentru realizarea unor însemnate obiective de interes comun pe raza consiliului intercooperatist, determină direct, prin amplasarea obiectivelor respective, însăşi dezvoltarea centrului administrativ de perspectivă, a viitoarelor orăşele agro-industriale, creîndu-se prin aceasta o corelare armonioasă cu sistematizarea rurală şi transformările structurale economice şi sociale pe care le vor cunoaşte în viitor satele din ţara noastră. Satul de mîine îşi va păstra numai denumirea actuală, modificîndu-se treptat dar radical, îmbrăcînd din punct de vedere al condiţiilor de viaţă caracteristici ale oraşului.

---

[3]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 5, Ed. politică 1971, p. 242.

Tabelul nr. 2

Creşteri ale producţiei agricole în perioada 1961—1977

	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1977
	realizări			
Ritm mediu de creştere a producţiei globale agricole	2,7	4,4	4,7	7,5
Producţii totale, din care :				
— Cereale — mii tone	10 886,7	12 727,3	14 813,7	19 0[illegible],0
— Sfeclă de zahăr — mii tone	2 866,5	3 818,5	4 757,7	6 708,8
Carne în viu — mii tone	982,0	1 278,7	1 770,3	2 236,0
Lapte — mii hl	27 970,2	34 819,8	39 954,1	48.151,8

Mecanizarea, realizarea lucrărilor de irigaţii în sisteme moderne, chimizarea, extinderea complexelor cu tehnologii de flux industrial, acţiunile în totalitate menite să asigure transformarea muncii din agricultură într-o variantă a muncii industriale — care au cunoscut cele mai puternice afirmări în agricultură începînd cu anul 1965 — necesită încorporarea unui volum deosebit de ridicat de cuceriri ale cercetării ştiinţifice. Concepţia originală a secretarului general al partidului, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu*, privind *dezvoltarea cercetării ştiinţifice din agricultură în corelare cu procesele şi fenomenele complexe ale modernizării şi intensificării producţiei acestei ramuri*, a asigurat însă crearea unei corelaţii optime pe întreagă această perioadă între producţie şi cercetare. A fost organizată Academia de Ştiinţe Agricole şi Silvice, s-au înfiinţat noi institute şi staţiuni de cercetare pe ramuri de producţie şi domenii de activitate, ce cuprind toate zonele ţării, s-a întărit baza tehnico-materială a cercetării ştiinţifice din agricultură. Desfăşurată în cadrul unor programe ce vizează soluţionarea problemelor majore ale producţiei agricole, cercetarea ştiinţifică din agricultură se integrează tot mai mult cu producţia, etapă superioară ce va contribui la extinderea şi stabilirea soluţiilor tehnice majore de care are nevoie agricultura în perspectivă. Proces relevabil şi în prezent într-o importantă măsură, în viitor în diferite ramuri ale agriculturii vor lucra oameni ai muncii conducători ai proceselor de producţie axate pe tehnologii de mare productivitate, stabilite de cercetarea ştiinţifică. Aceştia vor fi absolvenţi ai liceelor agroindustriale sau ai altor şcoli, cadre calificate ce vor stăpîni tainele geneticii, ameliorării şi nutriţiei plantelor şi animalelor, conducerea maşinilor şi instalaţiilor perfecţionate.

Se cuvine remarcat şi faptul că orientarea în agricultura cooperatistă a investiţiilor spre realizarea unor capacităţi moderne, creşterea an de an în acest sector a fondurilor alocate pentru întărirea bazei tehnico-materiale au dus la *armonizarea dezvoltării agriculturii socialiste cu cele două forme de proprietate ale sale — de stat şi de grup, cooperatistă —, lichidîndu-se ferm unele rămîneri în urmă ale agriculturii cooperatiste înregistrate înainte de Congresul al IX-lea al partidului.* Această evoluţie a decurs şi decurge din concepţia tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* privind dezvoltarea armonioasă şi echilibrată a tuturor sectoarelor social-economice din agricultură, în scopul punerii în valoare, în întregime, a resurselor de care acestea dispun, urmărindu-se creşterea contribuţiei lor la progresul general al economiei.

Ansamblul măsurilor pentru modernizarea agriculturii, preocupările pentru mai buna organizare a activităţilor, cointeresarea superioară a ţărănimii, creşterea responsabilităţii faţă de utilizarea la un nivel înalt a bazei tehnico-materiale au contribuit la accentuarea pregnantă a ritmului de creştere a producţiei agricole în comparaţie cu realizările din perioadele anterioare (tabelul nr. 2).

Asemenea creşteri însemnate dezvăluie *trăsături şi semnificaţii deosebite.* Ele dovedesc pe deplin că *concepţia novatoare a secretarului general al partidului asupra făuririi unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, folosind cele mai noi cuceriri ale ştiinţei,* acţiunile practice întreprinse pornind de la această concepţie *au corespuns şi corespund întrutotul cu caracteristicile şi particularităţile concrete ale stadiului de dezvoltare a României, cu realităţile din economia, din agricultura românească.* Politica partidului şi statului nostru în domeniul agriculturii au devenit *cauza proprie a întregii ţărănimi,* determinîndu-i şi însufleţindu-i preocupările şi acţiunile. În realizările agriculturii noastre, în dezvoltarea tot mai civilizată a satului românesc, în modificarea radicală a modului de muncă şi viaţă al ţăranului român se regăsesc, fără îndoială, efectele acţiunii factorilor materiali, ai celor din sfera investiţiilor. Dar aceste succese sînt, deopotrivă, roade ale ridicării nivelului de instruire şi cultură a ţărănimii, sînt expresii ale puternicei ridicări a nivelului ei de conştiinţă. Pe fondul largului democratism ce caracterizează societatea noastră socialistă, ele oferă imaginea participării creatoare, cu iniţiative de o mare valoare, a maselor celor mai largi ale ţărănimii la transpunerea în viaţă a politicii partidului, bazată pe conceptele novatoare despre rolul agriculturii fundamentate de tovarăşul *Nicolae Ceauşescu.*

Scrisorile pe care locuitorii satelor, ţăranii, intelectualii, specialiştii le adresează secretarului general al partidului cu ocazia aniversării sale, acţiunile desfăşurate în agricultură cu ocazia acestei mari sărbători a României socialiste, exprimă grăitor hotărîrea de a lucra mai bine, de a ridica agricultura românească la nivelul unei agriculturi de mare productivitate. Ele exprimă viu întreaga căldură şi recunoştinţă a ţărănimii, a celor de la sate, a celor ce lucrează în agricultură, faţă de partid, înalta preţuire, înaltul omagiu adus persoanei secretarului general al partidului, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* a cărui gîndire şi acţiuni cutezătoare, ferme, clarvăzătoare constituie elementul de geneză al dezvoltării multilaterale a ţării, al consolidării procesului ei de dezvoltare liberă şi independentă, al propăşirii naţiunii noastre şi asigurării unui destin tot mai fericit României socialiste.

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii şi industriei alimentare

CONTRIBUŢIE HOTĂRÎTOARE LA AMPLIFICAREA PARTICIPĂRII ROMÂNIEI LA CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL

ROMÂNIA SOCIALISTĂ parcurge, astăzi, perioada cea mai fertilă din milenara sa istorie. Înaintînd cu fermitate şi succes pe drumul construcţiei societăţii socialiste multilateral dezvoltate, promovînd cu consecvenţă o politică principială, de largă colaborare internaţională, cu toate statele lumii, intervenind activ în dezbaterea şi soluţionarea celor mai importante probleme care confruntă viaţa economică şi politică actuală, ţara noastră s-a ridicat în conştiinţa lumii pe culmile unui înalt prestigiu internaţional, unanim recunoscut şi apreciat pe toate meridianele globului.

Acesta este rezultatul nemijlocit al politicii interne şi externe a Partidului Comunist Român, personal a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu*, secretar general al partidului, Preşedintele Republicii Socialiste România, care, prin precizia, cutezanţa şi vigoarea gîndirii sale politice, prin dinamismul activităţii sale creatoare, profund revoluţionare, prin remarcabila capacitate de pătrundere a celor mai complexe fenomene ale contemporaneităţii, asigură ţării noastre o politică clară, ştiinţific fundamentată, un loc de frunte, respectat, în marea familie a popoarelor lumii.

Datorită acestei politici, România a devenit un participant activ la diviziunea internaţională a muncii, la circuitul mondial de bunuri materiale şi spirituale, militînd neabătut pentru intensificarea şi diversificarea schimburilor externe, pentru amplificarea activităţii de cooperare economică internaţională, pe baza principiilor respectării independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne, egalităţii şi avantajului reciproc, al renunţării la forţă sau la ameninţarea cu forţa ; aceste principii, promovate cu fermitate de ţara noastră, se bucură de o largă preţuire şi recunoaştere internaţională, reprezentînd o contribuţie de valoare a României socialiste, a preşedintelui ei, la îmbunătăţirea climatului politic în lume, la intensificarea cooperării internaţionale.

● IMBOGĂŢIND PATRIMONIUL GÎNDIRII PROGRESISTE MONDIALE cu concluziile sale de analist profund al proceselor şi mecanismelor economice, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* a pus în mod ştiinţific în evidenţă caracterul obiectiv al necesităţii intensificării colaborării economice între toate ţările lumii. Analizînd conţinutul şi direcţiile principalelor fenomene economice ale epocii contemporane, epoca unei strînse interdependenţe între toate economiile naţionale, a avîntului fără precedent a revoluţiei tehnico-ştiinţifice internaţionale, secretarul general al partidului a evidenţiat faptul că dezvoltarea fiecărei ţări este condiţionată şi de participarea tot mai intensă, mai activă şi mai eficientă la circuitul economic mondial, la cooperarea economică internaţională. În acest sens, în raportul prezentat la cel de al XI-lea Congres al Partidului, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* sublinia că *„România va participa şi în viitor, în mod activ, la diviziunea internaţională a muncii, la schimbul de valori materiale şi spirituale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Considerăm că aceasta constituie o necesitate obiectivă pentru progresul economico-social al fiecărei ţări — deci şi a României — precum şi pentru realizarea unei noi ordini economice internaţionale, pentru cauza colaborării şi păcii în lume"*.

În concepţia secretarului general al partidului nostru, dezvoltarea economică a României se bazează, în primul rînd, pe efortul propriu, susţinut, al poporului român. În acelaşi timp, propăşirea şi dezvoltarea economică a ţării sînt indisolubil legate de accesul la cele mai noi cuceriri ale ştiinţei contemporane, la tehnologiile cele mai moderne şi, în general, de intensificarea participării la diviziunea internaţională a muncii. Tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* îi revine meritul de a fi precizat raportul dintre factorii interni şi cei externi ai dezvoltării economico-sociale a unei ţări, atribuind rolul hotărîtor mobilizării plenare a resurselor interne, valorificării întregului potenţial economic al ţării; în acelaşi timp, participarea intensă la schimburile şi cooperarea internaţională constituie o latură inseparabilă, un factor de accelerare a procesului de dezvoltare al oricărei ţări, contribuind la o mai bună punere în valoare a resurselor şi posibilităţilor proprii, la consolidarea independenţei economice şi politice.

„În etapa actuală a revoluţiei tehnico-ştiinţifice — se arată în programul partidului — nici un popor nu se poate izola, nu poate renunţa la colaborarea internaţională fără grave urmări în dezvoltarea sa economico-socială." Pentru a răspunde însă cerinţelor şi realităţilor lumii contemporane, această colaborare trebuie să ţină seama de interesele fiecărui popor, de necesitatea abolirii oricăror discriminări, restricţii şi bariere din calea schimburilor şi transferului de tehnologie şi depăşirii stadiului împărţirii lumii în grupări economice închise.

PRACTICA A CONFIRMAT, în mod convingător, justețea tezelor elaborate de tovarășul *Nicolae Ceaușescu* cu privire la necesitatea obiectivă a participării crescînde la colaborarea economică internațională, precum și cu privire la efectele acestei participări asupra întregii economii naționale. Dealtfel rezultatele obținute de România în activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională sînt indisolubil legate de activitatea neobosită a conducătorului statului nostru, de sprijinul și îndrumarea sa directă, de contribuția sa personală la extinderea relațiilor economice și politice ale țării noastre. Grăitor este faptul că România întreține în prezent relații economice cu peste 40 de state, din toate continentele, față de numai 29 de state în anul 1950. S-au lărgit, de asemenea, cunoscînd noi coordonate și dimensiuni, activitatea și participarea statului român în cadrul organizațiilor economice internaționale ; în prezent, România activează în circa 80 de organizații internaționale guvernamentale și în peste 600 de organizații neguvernamentale.

În 1977, volumul valoric total al comerțului exterior al României a crescut de peste 5 ori, comparativ cu anul 1965, realizînd un ritm mediu anual de circa 15%, superior celui înregistrat în aceeași perioadă de ansamblul comerțului internațional.

Evoluția comerțului exterior al României în perioada 1965—1976

— mil. lei valută —

	1965	1970	1976
Total comerț exterior	13 071,9	22 865,7	60 798,4
— Export	6 609,2	11 104,9	30 504,5
— Import	6 462,7	11 760,8	30 293,9

Conferind României atributele de națiune comercială și înscriindu-se în tendințele generale manifestate pe plan mondial, comerțul exterior al României a devansat în ultimii ani ritmul de dezvoltare a produsului social, venitului național și a producției industriale globale. Hotărîrile recentei Conferințe Naționale a partidului, prevăd că această tendință se va accentua în viitor.

Traducerea în viață, în cursul acestui ultim deceniu, a concepției președintelui *Nicolae Ceaușescu* cu privire la posibilitățile dezvoltării economice unitare a României, a asigurat premisele materiale pentru realizarea unor mutații considerabile în structura comerțului nostru exterior, îndeosebi a exportului. Teza, de o excepțională importanță teoretică și practică, cu privire la necesitatea modernizării structurilor economiei naționale, a dezvoltării ramurilor și subramurilor axate pe tehnica de vîrf și-a verificat valabilitatea practică atît în succesele obținute de industria noastră, cît și în modificările structurale intervenite în exportul românesc. Astfel, în anul 1976, ramura construcțiilor de mașini și industria chimică au deținut o pondere de 44,1% din exportul total. Aceste două ramuri urmează să dețină, la nivelul anului 1985, peste 55% din volumul total al exportului și să asigure în măsură însemnată resursele valutare necesare pentru import.

Orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, elaborate sub directa îndrumare a tovarășului *Nicolae Ceaușescu* și adoptate de Conferința Națională din decembrie 1977, pun un accent deosebit pe creșterea substanțială a exportului de instalații și echipamente complexe (în special pentru metalurgie, industria chimică, industria petrolieră și minieră, a materialelor de construcții), de produse de înaltă tehnicitate din domeniul mașinilor unelte, electrotehnicii, electronicii și mecanicii fine. În chimie, urmează să fie intensificat exportul produselor de sinteză fină și de mic tonaj, articolelor prelucrate din mase plastice și cauciuc. Se prevăd, de asemenea, măsuri pentru îmbunătățirea în continuare a calității produselor, pentru valorificarea și creșterea eficienței în toate ramurile economiei naționale.

În toată activitatea președintelui României, este prezentă preocuparea necontenită, de zi cu zi, pentru perfecționarea și ridicarea eficienței muncii în domeniul comerțului exterior. Acest lucru este ilustrat cu pregnanță de faptul că, din inițiativa secretarului general al partidului, au avut loc patru consfătuiri cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale (1967, 1971, 1974 și 1975), care au dezbătut multilateral, într-un înalt spirit de responsabilitate și exigență, căile și măsurile pentru creșterea accelerată a volumului și eficienței comerțului exterior și cooperării în producție, știință și tehnică, cu toate popoarele lumii, în interesul cauzei progresului, destinderii și păcii mondiale.

ÎN CONCORDANȚĂ DEPLINĂ CU ORIENTĂRILE fundamentale ale politicii sale externe, România situează pe primul plan dezvoltarea relațiilor de colaborare economică cu toate statele socialiste, care dețin partea preponderentă — 47% — din comerțul nostru exterior. Relațiile economice ale țării noastre cu celelalte țări socialiste, concepția pe care tovarășul *Nicolae Ceaușescu* o pune la baza dezvoltării și pe mai departe a acestor relații, reprezintă o importantă contribuție la afirmarea noului tip de raporturi internaționale între state care construiesc cea mai avansată orînduire economico-socială, raporturi bazate pe respect mutual și deplină egalitate în drepturi, pe respectarea independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne, avantaj reciproc și întrajutorare. Prin dezvoltarea relațiilor de colaborare economică cu țările membre ale C.A.E.R. — atît pe plan bilateral, cît și multilateral —, România militează activ pentru înfăptuirea obiectivelor convenite în cadrul „Programului complex“, vizînd progresul economic accelerat al fiecărei țări și egalizarea relativă a nivelurilor lor.

Ea însăși țară în curs de dezvoltare, România a amplificat relațiile sale economice cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările care acționează pentru dezvoltarea economico-socială independentă. Ca expresie a preocupărilor similare, a intereselor și aspirațiilor comune de progres economic accelerat, de reducere a decalajelor față de țările avansate industrial, România întreține legături economice cu peste 100 de state în curs de dezvoltare, a căror pondere în ultimii ani a înregistrat o creștere continuă în ansamblul comerțului nostru exterior.

Este larg cunoscută și apreciată politica promovată de țara noastră, al cărei principal promotor este tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, de extindere și diversificare a relațiilor economice ale României cu celelalte țări în curs de dezvoltare, de transformare a acestora într-un model de relații între țări care sînt angajate ferm pe calea lichidării decalajelor economice, a dezvoltării libere și independente. Ca urmare a principiilor formulate de președintele României, a vizitelor efectuate în țări din Africa, Asia și America Latină, a numeroaselor întîlniri cu șefi de state și guverne din țările în curs de dezvoltare, schimburile economice ale țării noastre cu aceste țări reprezintă fluxul cel mai dinamic al comerțului nostru exterior. Volumul schimburilor economice cu aceste țări a crescut în perioada 1960—1976, de peste 30 de ori, urmînd ca la sfîrșitul acestui cincinal, ponderea lor în comerțul nostru exterior să atingă circa 25%.

La indicația expresă a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, crește sprijinul activ acordat de România țărilor în curs de dezvoltare, prin angajarea unor relații cu aceste țări pe baze cu adevărat echitabile, precum și prin acordarea de asistență tehnică și pregătirea cadrelor de specialiști ; în spiritul solidarității cu aceste țări, România pregătește în institutele sale de învățămînt peste 10 000 de tineri din țările în curs de dezvoltare și, în același timp, peste 16 000 de specialiști români lucrează în aceste țări, în cadrul diferitelor programe de asistență și cooperare.

O evoluție ascendentă au cunoscut, de asemenea, relațiile comerciale și de cooperare cu țările capitaliste dezvoltate, pornindu-se de la principiile coexistenței pașnice, de la interesele comune de pace și colaborare, de la necesitatea obiectivă a extinderii raporturilor între toate statele, în condițiile accentuării interdependențelor economice în lumea contemporană.

Realizările obținute în dezvoltarea relațiilor economice cu toate țările lumii sînt o consecință a activității laborioase și multilaterale desfășurată și pe acest plan de președintele României, care dovedește încă o dată înaltele sale virtuți de patriot înflăcărat și internaționalist consecvent, personalitate remarcabilă a contemporaneității, exemplu de responsabilitate exemplară în slujirea cu devotament a cauzei generale a coexistenței pașnice și cooperării pe multiple planuri între state și popoare, indiferent de sistemul lor economic și social.

În perioada 1965—1977, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a avut contacte directe cu șefi de state sau de guverne din 100 de țări ale lumii ; convorbirile și tratativele concrete purtate s-au soldat cu consacrarea principiilor noi și direcțiilor fundamentale ale dezvoltării cooperării și colaborării bilaterale, cu încheierea a numeroase înțelegeri, acorduri și contracte, care au dat un impuls deosebit extinderii relațiilor economice cu aceste țări. Numai în anul 1977, secretarul general al partidului a avut întîlniri cu șefi de state și guverne din Polonia, R.D. Germană, Iugoslavia, Ungaria, Cehoslovacia, U.R.S.S., Bulgaria, Siria, Mauritania, Senegal, Ghana, Coasta de Fildeș, Nigeria, Egipt, Italia, Burundi și Israel, cu care ocazii au fost semnate peste 40 de documente importante, de natură să creeze cadrul propice adîncirii și extinderii relațiilor bilaterale cu țările respective în acest context, să asigure dezvoltarea relațiilor economice bilaterale.

UN LOC CENTRAL ÎN POLITICA EXTERNĂ a României revine cooperării industriale și tehnico-științifice cu alte țări.

Concepția președintelui *Nicolae Ceaușescu* cu privire la extinderea cooperării economice externe și-a cîștigat o largă apreciere internațională și un binemeritat respect în rîndul cercurilor economice și politice, prin caracterul ei inovator, prin efectul dinamizator pe care îl exercită asupra schimburilor economice, prin suplețea și diversitatea formelor de cooperare pe care le preconizează. Potrivit acestei concepții, cooperarea economică reprezintă forma cea mai avansată a relațiilor economice internaționale, calea cea mai sigură de instaurare a unor relații stabile și de perspectivă, în interesul tuturor partenerilor.

Încă din 1967, la Consfătuirea privind activitatea de comerț exterior, secretarul general al partidului arăta că *„relațiile economice mondiale clasice de comerț exterior se schimbă tot mai mult, apar forme noi de cooperare economică, tehnică și științifică“*. Cooperarea economică a devenit o cale tot mai importantă de promovare a dezvoltării economiei interne a fiecărei țări în parte și, totodată — subliniază președintele țării —, *„factorul hotărîtor al promovării încrederii, prieteniei și conlucrării între popoare, al consolidării securității și păcii în lume“*.

Caracterul original al conceptului românesc de cooperare economică externă se oglindește și în diversitatea formelor de cooperare, a căror caracteristică este ponderea crescîndă a formelor superioare, care angajează din plin capacitatea de creație modernă a industriei și cercetării tehnologice românești. În 1977, de exemplu, din cele peste 300 acțiuni importante de cooperare, 128 erau realizări de obiective în străinătate și 31 în România, 57 cooperări și specializări în producție, 35 societăți mixte de tip comercial și bancar în străinătate, 28 societăți mixte de producție în străinătate, 8 societăți mixte de producție în România ș.a.

O PROBLEMĂ MAJORĂ a lumii contemporane este lichidarea subdezvoltării, instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale și, pe această bază, a unor relații noi, democratice, în întreaga lume. În acest domeniu, de importanță vitală pentru viitorul omenirii, concepția și inițiativele președintelui *Nicolae Ceaușescu* se bucură de o largă audiență și de un interes profund din partea cercurilor politice, autorităților guvernamentale și a opiniei publice mondiale, reprezintă o contribuție deosebit de prețioasă la înfăptuirea unuia dintre obiectivele de care depinde însăși asigurarea progresului și păcii în lume.

Sesizînd direcția transformărilor revoluționare care se petrec pe plan mondial, avansînd, încă de la primele începuturi ale perioadei de cristalizare a acestor idei pe plan internațional, un concept propriu românesc asupra unei noi ordini economice și politice internaționale, înfățișat cu claritate științifică în magistrala analiză efectuată de tovarășul *Nicolae Ceaușescu* la cel de al XI-lea Congres al partidului, țara noastră s-a înscris cu contribuții dintre cele mai substanțiale și mai angajate la procesul instaurării noii ordini ; documentul difuzat la cea de-a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. („Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale“) s-a bucurat de o apreciere care confirmă concordanța conceptului românesc, elaborat de tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, cu imperativele procesului de transformare a vieții economice și politice actuale, cu dezideratele de dezvoltare și prosperitate ale majorității covîrșitoare a populației globului.

În concepția președintelui țării noastre, lichidarea subdezvoltării este o problemă generală, a cărei soluționare prezintă interes pentru toate popoarele lumii și de care depinde însuși viitorul umanității. Dispariția inegalităților economice și sociale constituie, în același timp, și o premisă, dar și rezultatul evoluției economice, științifice și tehnice a lumii. Strategia atingerii acestui obiectiv vizează, concomitent, mobilizarea deplină a eforturilor de dezvoltare pe plan naţional, creşterea sprijinului acordat ţărilor în curs de dezvoltare şi crearea unui cadru internaţional stimulator pentru eforturile generale de dezvoltare.

În acest spirit, pe planul acţiunii politice externe, România a subscris la Declaraţia şi Programul de acţiune adoptat de grupul „celor 77“ la Manila, ea însăşi fiind o ţară în curs de dezvoltare, devenită membră a acestui grup, cu ocazia reuniunii ministeriale de la Manila (1976).

Ca în toate celelalte domenii, concepţia preşedintelui României privind instaurarea noii ordini economice internaţionale s-a tradus prin programe concrete de acţiune, preconizînd : respectarea dreptului tuturor ţărilor de a fi deplin stăpîne pe bogăţiile naţionale, de a le folosi în interesul propriu, asigurîndu-se exercitarea de către fiecare popor a controlului naţional asupra propriilor bogăţii, asupra tuturor acţiunilor de cercetare, prospectare şi valorificare a acestora ; prioritatea eforturilor proprii ale fiecărei ţări, paralel cu o largă cooperare internaţională, egală în drepturi ; statornicirea unui raport just între preţurile materiilor prime şi preţurile produselor industriale ; soluţionarea crizei alimentare mondiale, crearea unui fond de produse agroalimentare ; accesul larg al tuturor statelor la cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane ; sprijin concret ţărilor în curs de dezvoltare în formarea de cadre naţionale ; înlăturarea barierelor şi discriminărilor în comerţul şi cooperarea economică internaţională ; asigurarea stabilităţii monetare şi crearea unui sistem valutar-financiar echitabil ; constituirea unui fond de dezvoltare, administrat de O.N.U.

ORIENTATĂ SPRE SOLUŢIONAREA CELOR MAI IMPORTANTE PROBLEME ale actualităţii, România — profund ataşată procesului de edificare a securităţii şi de dezvoltare a cooperării europene — a participat activ la desfăşurarea Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, la elaborarea Actului Final, precum şi la reuniunea de la Belgrad.

Tovarăşul *Nicolae Ceauşescu*, a adus o contribuţie de prim ordin, recunoscută atît pe plan european, cît şi în afara continentului, la clarificarea conceptului de securitate şi cooperare în Europa. Acţionînd în conformitate cu acest concept, ţara noastră a întreprins iniţiative concrete la reuniunile de pînă acum şi va acţiona şi în viitor în direcţia realizării procesului de securitate în Europa şi de amplificare a cooperării pe multiple planuri între statele semnatare ale Actului Final.

IN RAPORTUL PREZENTAT LA RECENTA CONFERINŢĂ NAŢIONALĂ a P.C.R., tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* a supus unui examen aprofundat, unei analize de fond, întreaga activitate de comerţ exterior şi cooperare economică internaţională, stabilind sarcinile acestui domeniu, în cadrul noii etape de dezvoltare pe care o parcurge economia ţării noastre.

Pornind de la necesitatea încadrării tot mai active a ţării noastre în diviziunea internaţională a muncii şi de la rolul important al comerţului exterior, ca factor al creşterii economice, se prevede ca volumul schimburilor comerciale cu alte state să crească cu 58—63%, în cincinalul 1981 — 1985, faţă de perioada 1976 — 1980.

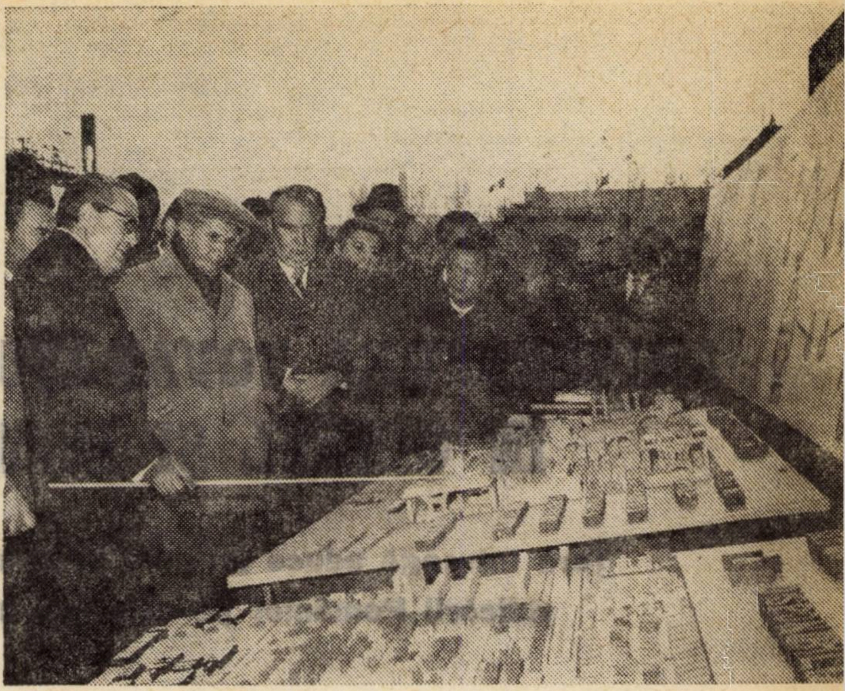

Secretarul general al partidului a accentuat importanţa sarcinilor care revin pe linia creşterii şi diversificării exportului, a creşterii ponderii produselor superior prelucrate, a perfecţionării parametrilor tehnico-funcţionali şi de prezentare a produselor la export, a ridicării eficienţei întregii activităţi de comerţ exterior şi de cooperare economică internaţională.

Cu clarviziunea sa caracteristică, cu gîndirea sa prospectivă, preşedintele ţării a elaborat conţinutul şi direcţiile fundamentale ale programului de dezvoltare economico-socială a ţării noastre, a cărui înfăptuire va aşeza România printre ţările cu nivel mediu de dezvoltare, depăşind stadiul actual de ţară în curs de dezvoltare.

Cea mai mare mulţumire şi recunoştinţă pe care oamenii muncii din domeniul comerţului exterior şi cooperării economice internaţionale o pot aduce tovarăşului *Nicolae Ceauşescu*, pentru rolul său determinant în intensificarea participării României la schimbul mondial de valori materiale, pentru importantele posibilităţi pe care le-a deschis în colaborarea economică cu ţările lumii, este acţiunea hotărîtă, cu dăruire, pentru realizarea exemplară a sarcinilor de mare răspundere ce ne sînt încredinţate.

Omagiind cei 60 de ani de viaţă şi 45 ani de activitate revoluţionară ai marelui cîrmuitor al ţării, cel mai iubit şi mai stimat fiu al naţiunii noastre, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu*, ne exprimăm recunoştinţa fierbinte pentru modul exemplar în care luminează întreaga politică a partidului şi statului nostru şi hotărîrea de a munci cu pasiune comunistă pentru dezvoltarea şi creşterea eficienţei comerţului exterior şi a cooperării economice internaţionale, de a nu precupeţi nici un efort pentru a răspunde cu realizări la nivelul exigenţelor propăşirii României pe culmile socialismului şi comunismului.

Constantin STANCIU
adjunct al ministrului comerţului exterior şi cooperării economice internaţionale

ANIVERSAREA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU — ÎN GÎNDUL ŞI INIMA ÎNTREGII NAŢIUNI

Ţara întreagă aduce un cald omagiu omului care îşi consacră toate forţele ridicării României pe cele mai înalte culmi de progres şi civilizaţie

Un mare gospodar al bunurilor ţării

ÎN ACESTE ZILE gîndurile şi simţămintele noastre se îndreaptă cu mîndrie şi neţărmurită recunoştinţă către tovarăşul *Nicolae Ceauşescu*. Mîndrie şi recunoştinţă pentru patriotul înflăcărat, pentru luptătorul dîrz şi tenace în marile bătălii de clasă, pentru afirmarea plenară a poporului român suveran şi independent pe plan internaţional, pentru comunistul intransigent care ştie să fie sfătuitor înţelept şi apropiat al celor ce muncesc, să sădească în suflete dragostea pentru muncă, pentru grija sa statornică şi părintească faţă de creatorii noii societăţi, mai bune şi mai drepte.

În anul care a trecut, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* ne-a vizitat de trei ori întreprinderea. Vizitele sale au rămas adînc întipărite în inima şi mintea fiecăruia dintre noi, prilejuind indicaţii precise, la obiect, asupra căilor de dezvoltare a întreprinderii, fabricării unor produse de înaltă tehnicitate, ridicării eficienţei economice.

Secretarul general al partidului a stat îndelung cu noi de vorbă, s-a oprit în faţa produselor noastre, le-a analizat, apreciind munca noastră, dar, în acelaşi timp, arătîndu-ne că am putea munci şi mai bine, mai eficient. *„La blindarea furnalului pentru Galaţi şi la execuţia fundurilor pentru preîncălzitoare se consumă multă sudură. Ar fi bine ca aceste produse să fie concepute a se face din bucăţi mai mari, ambutisate sau chiar dintr-o singură bucată. Aţi avea o eficacitate mai mare“*, ne-a spus tovarăşul *Nicolae Ceauşescu*. Aşa era, avea perfectă dreptate.

Grija tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* pentru condiţiile noastre de muncă s-a făcut simţită de către toţi oamenii muncii de la I.M.G.B. Ca urmare a indicaţiilor sale, fiecare secţie are microcantină şi bufet propriu ; a crescut numărul locurilor în căminele de nefamilişti. Întreprinderea noastră a primit în anul 1977 mai multe apartamente din fondul locativ de stat faţă de numărul celor primite în anul 1976.

Acestea sînt numai cîteva din aspectele semnificative din munca şi viaţa noastră de care asociem marile sale calităţi de Comunist, de Conducător, de OM.

Am participat la multe şedinţe în care s-au analizat rezultatele obţinute sau organizarea mai bună a muncii şi a producţiei. Dar cel mai adînc mi s-a întipărit în minte şedinţa de constituire a Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii. În această şedinţă, participanţii şi-au exprimat, ca de obicei, nestingherit şi sincer părerile privind mai buna organizare a conducerii întreprinderilor, perfecţionarea metodelor de muncă ale organelor colective de conducere. Intervenţiile prompte din cadrul dezbaterilor ca şi concluziile secretarului general al partidului m-au făcut să înţeleg că în pregătirea acestei şedinţe a depus o muncă amplă de cunoaştere, de găsire a celor mai potrivite soluţii pentru perfecţionarea stilului de muncă al organelor colective de conducere din unităţile economice. Dacă mă gîndesc că această şedinţă a fost numai o părticică a activităţii sale, îmi dau seama că tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* îşi consacră, practic, toate forţele, toată capacitatea, tot timpul înfloririi patriei, ridicării ei pe cele mai înalte culmi de civilizaţie şi progres.

Educat şi crescut de Partidul Comunist Român, secretarul general al partidului întruchipează înaltele idealuri de luptă ale eroicei noastre clase muncitoare, aspiraţiile cele mai înaintate ale poporului nostru. Patriotismul său fierbinte, încrederea deplină în cauza pe care o serveşte îi dau forţa de muncă, luciditatea şi echilibrul necesar. Pentru aceste mari calităţi el şi-a cîştigat stima şi dragostea cea mai fierbinte a întregii naţiuni.

Stelian MUREŞANU
vicepreşedinte al Consiliului oamenilor muncii din Întreprinderea de maşini grele — Bucureşti

Indicaţii preţioase pentru creşterea continuă a eficienţei economice

SĂRBĂTORIND 60 de ani de viaţă şi 45 de ani de luptă revoluţionară a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu*, aducem un fierbinte omagiu unuia din marii ctitori ai ţării şi celui mai de seamă om al societăţii româneşti contemporane.

Dacă economia României s-a dezvoltat impetuos, dacă patria noastră a putut să pună fundamentul pe care se va ridica, în curînd, în rîndul ţărilor cu nivel mediu de dezvoltare, cu un standard de viaţă incomparabil mai înalt faţă de trecut, aceasta se datorează înfăptuirii de către toţi oamenii muncii a politicii partidului nostru, mobilizaţi de exemplul strălucit al tovarăşului *Nicolae Ceauşescu,* care însufleţeşte întreg poporul în năzuinţa sa de a-şi făuri propria soartă, în independenţă şi bunăstare, în prietenie cu celelalte popoare ale lumii.

Viitorul nostru, al tuturor este strîns legat de lupta revoluţionară a partidului, de ideile clarvăzătoare, de programele elaborate sub îndrumarea înţeleaptă a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu,* omul care îşi consacră viaţa poporului român, cu care se identifică, progresului social.

Colectivul de muncă al întreprinderii de anvelope „Danubiana“ îşi face un punct de onoare din transpunerea în viaţă a indicaţiilor secretarului general al partidului privind diversificarea producţiei, modernizarea tehnologiei, ridicarea eficienţei economice. Ne intensificăm eforturile de investigare şi punere în valoare a tuturor rezervelor de creştere a producţiei şi productivităţii muncii, în aşa fel încît să obţinem o producţie cît mai ridicată cantitativ şi calitativ la 1 000 de lei fonduri fixe şi să fim competitivi în cele peste 30 de ţări în care livrăm anvelope.

Avem permanent în vedere îndrumările tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* cu privire la organizarea şi conducerea întreprinderii pe baza principiului gestiunii economice, astfel încît să asigurăm condiţiile pentru a folosi cu maximă eficienţă resursele aflate la dispoziţia unităţii noastre, pentru a recupera cheltuielile din veniturile proprii şi a putea da societăţii un venit net cît mai mare; aşa cum a cerut secretarul general al partidului la Conferinţa Naţională, considerăm că sarcina noastră fundamentală în etapa actuală este sporirea eficienţei producţiei materiale, ridicarea calitativă a întregii noastre activităţi economice. Gîndind şi acţionînd în acest mod putem să gospodărim raţional întregul potenţial tehnic, material şi uman al întreprinderii.

În acest moment jubiliar, alături de întreaga intelectualitate muncitoare, de întreg poporul român şi noi, economiştii de la „Danubiana“, ne exprimăm mîndria de a avea la cîrma partidului şi statului pe tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* eminent şi încercat conducător, devotat cu trup şi suflet cauzei socialismului şi co-

Ion VELICAN
economist
director comercial la Întreprinderea de anvelope „Danubiana“ — Bucureşti

---

O strategie de largă perspectivă pentru valorificarea superioară a resurselor ţării

CA LUCRĂTOR în domeniul hidroenergeticii, în cei mai rodnici ani ai construcţiei socialiste, sînt unul dintre cei care au simţit îndreapoape atenţia şi grija pe care tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* le acordă dezvoltării accelerate a acestui sector de activitate, care solicită eforturi importante de investiţii, dar oferă cea mai ieftină energie electrică şi, totodată, aduce schimbări radicale zonelor în care sînt realizate obiectivele. Hidrocentrale cum sînt cele de la Argeş, Lotru, Porţile de Fier constituie o mîndrie a poporului nostru, o dovadă elocventă a capacităţii creatoare a tehnicii româneşti. Ele justifică din plin încrederea pe care Partidul Comunist Român, secretarul său general, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* o acordă muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor care lucrează în acest domeniu de importanţă majoră pentru progresul rapid al ţării, pentru ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al tuturor fiilor ei.

În cursul elaborării documentaţiei pentru Sistemul hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier II, pe care îl construim pe Dunăre împreună cu Iugoslavia ,am avut cinstea să particip în cîteva ocazii, la prezentarea în faţa tovarăşului secretar general a rezultatelor pe parcurs ale activităţilor noastre de studii, cercetare şi proiectare. L-am văzut pe tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* analizînd cu atenţie machetele, planşele, tabelele cu indicatorii tehnico-economici, punînd întrebări şi dînd indicaţii care dovedeau o abordare complexă a problemelor, un spirit pătrunzător, o orientare clară, călăuzită de ideea eficienţei economico-sociale. Aceste întîlniri au reprezentat pentru noi un adevărat program de lucru pentru etapele următoare, pe care ne-am străduit să-l respectăm întocmai.

În ultimul an, odată cu începerea lucrărilor la Porţile de Fier II, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* a vizitat de două ori şantierul, interesîndu-se îndeaproape de modul cum este organizat acesta, de condiţiile de trai ale constructorilor, de problemele legate de amenajarea viitoare a zonei Ostrovul Mare din punctul de vedere al căilor de comunicaţii, al valorificării turistice etc.

Secretarul nostru general este un mare şi plin de grije gospodar pentru bunurile ţării. Exemplul său însuflețitor îl avem în permanență în față și, în munca noastră de zi cu zi, ne străduim să îndeplinim în condiții cît mai bune sarcinile trasate, de mare răspundere pentru prezentul și viitorul comunist al țării.

Acum, în preajma aniversării a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară, îi dorim tovarășului *Nicolae Ceaușescu* — a cărui muncă neobosită reprezintă pentru noi o pildă de dăruire patriotică — viață lungă, multă putere de muncă și sănătate, în slujba dezvoltării și propășirii poporului nostru.

ing. Felix SCVORȚOV
Institutul de studii și proiectări hidroenergetice București

Permanentă preocupare pentru soarta agriculturii și a țărănimii noastre

LA OMAGIUL RESPECTUOS pe care întreaga noastră națiune îl aduce tovarășului *Nicolae Ceaușescu* cu ocazia aniversării a 60 de ani de viață și 45 de ani în slujba înaltelor idealuri ale socialismului, doresc să adaug și eu cîteva cuvinte, poate mai puțin meșteșugite, dar pornite din inimă și avînd la bază convingeri de nestrămutat.

Am fost întotdeauna puternic impresionat de faptul că în activitatea secretarului general, vorba și fapta sînt legate cu adînc temei, cuvîntările de la cele mai înalte tribune fiind precedate sau urmate de nenumărate contacte vii, pe întreg teritoriul țării, cu oamenii muncii din fabrici și uzine, din mine și de pe șantiere, din unitățile agricole și din institutele de cercetare. Revoluționar neobosit, plin de pricepere și mare omenie, președintele nostru este întotdeauna acolo unde este nevoie, punînd întrebări clare, ascultînd cu luare aminte, îmbărbătînd și dînd indicații prețioase pentru rezolvarea cît mai bună, cu îndrăzneală și responsabilitate, a tuturor sarcinilor și obiectivelor.

Și noi, locuitorii comunei Gheorghe Lazăr (jud. Ialomița), am beneficiat de sfatul direct și competent al secretarului general, păstrînd și astăzi o vie amintire și recunoștință pentru interesul ce ni l-a arătat cu ocazia vizitei de lucru, în 1972, la cooperativa agricolă de producție din comuna noastră. Interesîndu-se îndeaproape de mersul treburilor în unitatea noastră, apreciind pozitiv bunele rezultate de pînă atunci, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* ne-a convins nu numai că trebuie dar, mai ales, că putem face mai mult în raport cu condițiile pe care le avem. Astfel, analizînd în special situația din sectorul zootehnic, tovarășul secretar general ne-a indicat să îmbunătățim structura raselor efectivelor de animale, în special la vacile de lapte și la porcine, să dezvoltăm corespunzător baza furajeră, pentru a putea obține o creștere substanțială a producției și a eficienței în acest sector.

Ne-am însușit și am aplicat integral indicațiile secretarului general, iar rezultatele superioare ale muncii noastre nu au întîrziat să apară, amplificîndu-se în timp. Consecință directă a acestor măsuri, producția medie de lapte pe cap de vacă furajată a crescut în prezent, față de 1972, cu 24%, sporul mediu zilnic în greutate la porcine a ajuns la 360 grame (în 1972 — 220 grame), iar livrările de produse animaliere la fondul de stat au crescut și ele substanțial : cu 52% la lapte, cu 75% la lînă și cu 100% la carnea de porc. Rezultate continuu mai bune s-au obținut și la culturile vegetale. Concomitent, așa cum era de așteptat, s-au îmbunătățit substanțial indicatorii eficienței economice și au sporit notabil veniturile cooperatorilor noștri.

Toate acestea constituie un exemplu convingător în ce privește stilul de muncă al secretarului general, darul său de a insufla oamenilor mai multă încredere în forțele lor proprii, de a stimula ambiții nobile și de a învinge inerțiile și automulțumirea, totul fiind pus în slujba idealului mărturisit de a face din România o țară a progresului și bunăstării, cu un popor fericit, demn și respectat, trăind în pace și colaborare cu toate popoarele lumii. Împreună cu toți lucrătorii ogoarelor patriei, cu întreaga națiune cooperatorii din comuna noastră îi urează tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, la această frumoasă aniversare, viață lungă, sănătate deplină și noi succese în slujba poporului pe care-l iubește și care la rîndul său îl iubește nemărginit.

Ion ANDREI
președintele cooperativei agricole de producție din comuna Gheorghe Lazăr, județul Ialomița

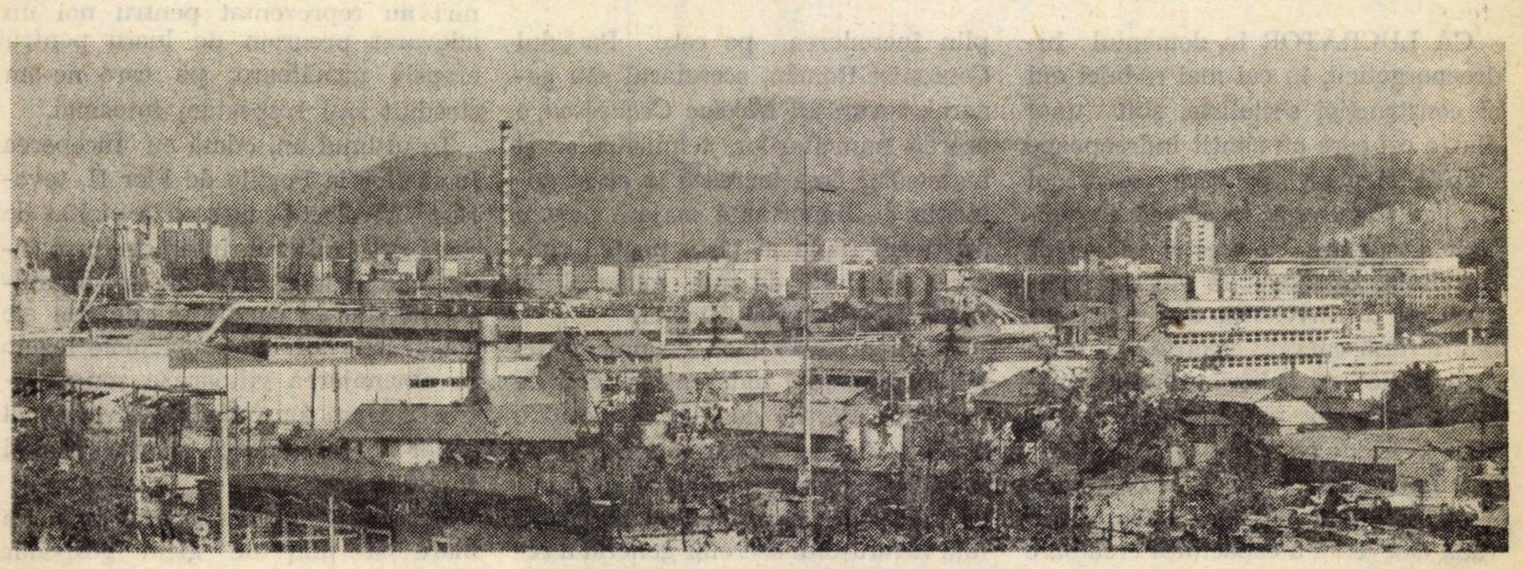

Bistrița — noua zonă industrială a orașului

ADÎNCIREA CONTINUĂ A DEMOCRAȚIEI — COMPONENTĂ DE BAZĂ A DEZVOLTĂRII SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI

ÎNTREGUL POPOR ROMÂN sărbătorește cu înaltă stimă și considerație aniversarea a 60 de ani de viață și 45 ani de activitate revoluționară a celui mai devotat slujitor al intereselor națiunii noastre, a făuritorului României moderne, secretarul general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*. Prin exemplul personal, caracterizat prin clarviziune științifică, spirit novator, legătură permanentă cu masele, capacitate creatoare în abordarea și soluționarea problemelor construcției socialiste în țara noastră, fermitate revoluționară, secretarul general al partidului a imprimat un stil nou întregii munci de partid și de stat, a revoluționat modul de gîndire și acțiune în toate sectoarele de activitate. Toate documentele de partid și de stat, legile adoptate de Marea Adunare Națională în ultimii 15 ani, poartă amprenta puternicei personalități a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*.

Secretarul general al partidului a avut un rol determinant în elaborarea unui concept original privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, întemeiat pe aplicarea creatoare a legilor generale ale revoluției și construcției socialiste la realitățile proprii, pe cerințele generate de legile progresului și în primul rînd de revoluția tehnico-științifică contemporană, pe valorificarea maximală a potențialului material și uman de care dispune țara noastră.

De numele secretarului general al partidului se leagă nemijlocit conceptul profund științific al democratismului orînduirii noastre și instituționalizarea unui complex sistem național de înfăptuire a democrației socialiste, de o evidentă originalitate, care asigură participarea maselor largi la conducerea societății, superior oricărei țări capitaliste. Militînd continuu pentru democrație, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a acționat pentru instaurarea unei legalități depline, pentru eradicarea definitivă din viața noastră a oricărei forme de abuz, de încălcare a libertății individului, pentru așezarea întregii vieți economice și sociale, precum și a sistemului de repartiție și retribuție pe principiile eticii și echității socialiste.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, cu privire la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, perfecționarea și adîncirea continuă a demcorației socialiste, conducerea științifică la nivelul cerințelor actuale ale societății noastre, participarea celor mai largi mase ale societății la exercitarea puterii, la conducerea și rezolvarea treburilor obștești, a tuturor domeniilor de activitate, a întregii societăți, la gospodărirea avuției sociale, apare ca o cerință primordială.

Pentru că, a subliniat în repetate rînduri tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, operă de o deosebită amploare și complexitate, nu poate fi decît creația conștientă a maselor, se bazează pe gîndirea și înțelepciunea colectivă a națiunii.

DEMOCRAȚIA SOCIALISTĂ, ca expresie a puterii poporului, ca urmare a traducerii în viață a măsurilor inițiate și promovate cu fermitate și perseverență de secretarul general al partidului în perioada de după Congresul al IX-lea își găsește o deplină întruchipare în însăși organizarea statului socialist român. Acest caracter democratic este înscris la loc de frunte în Constituția țării, elaborată sub îndrumarea și conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului. Întreaga putere în Republica Socialistă România, se arată în legea fundamentală a țării — aparține poporului liber și stăpîn pe soarta sa.

Socialismul creează pentru prima dată în istorie cadrul obiectiv necesar pentru introducerea unei adevărate democrații. Tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, în definirea conceptului de democrație în general, democrație economică în special, a scos în evidență cu toată claritatea esența de clasă a democrației burgheze, limitele ei, a demonstrat cu puternice argumente științifice superioritatea evidentă a democrației socialiste. *„Democrația reală pentru cei ce muncesc* — arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu* în expunerea la Congresul Consiliilor populare — *nu se poate asigura fără lichidarea deplină a asupririi omului de către om, fără înlăturarea claselor exploatatoare, fără desființarea tuturor inegalităților sociale și naționale*". Socialismul, prin cucerirea puterii de către cei ce muncesc, prin socializarea mijloacelor de producție, lichidarea exploatării omului de către om și realizarea repartiției după cantitatea și calitatea muncii, asigură premisele necesare pentru afirmarea plenară a personalității umane, pentru egalitatea deplină între toți membrii societății. De asemenea, așa cum se arată în Programul partidului, „se creează condiții pentru ca oamenii muncii să poată beneficia cu adevărat de roadele muncii lor, de cuceririle progresului și civilizației și, totodată, să se poată manifesta liber în sfera vieții sociale, să-și valorifice energia și forța creatoare în interesul lor și al societății, să se bucure de libertate și drepturi garantate material".

În perspectiva adîncirii continue a democraţiei socialiste, una din preocupările centrale ale politicii partidului, ale secretarului său general, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* constă în dezvoltarea concepţiei ştiinţifice, unitare cu privire la conducerea eficientă a tuturor domeniilor vieţii economico-sociale, pentru perfecţionarea conducerii şi organizării tuturor sectoarelor de activitate şi crearea unui cadru propice pentru participarea directă a oamenilor muncii la conducere în conformitate cu cerinţele şi exigenţele dezvoltării societăţii noastre.

SUBLINIIND rolul şi importanţa conducerii ştiinţifice a societăţii, secretarul general al partidului arăta că *formarea unei concepţii clare marxist-leniniste despre ştiinţa conducerii... reprezintă o premisă principală a înfăptuirii cu succes a sarcinilor tot mai complexe pe care le ridică procesul de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.*

Programul partidului, documentele Congreselor X şi XI şi ale Conferinţelor Naţionale, rapoartele şi cuvîntările secretarului general al partidului, constituie temelia ştiinţei conducerii societăţii socialiste. Se poate aprecia că în prezent partidul nostru dispune de o ştiinţă a conducerii societăţii la a cărei elaborare secretarul general al partidului a avut o contribuţie hotărîtoare, care reprezintă o sinteză strălucită a adevărurilor şi legilor generale ale revoluţiei şi construcţiei socialiste şi particularităţilor, condiţiilor concret-istorice în care se făureşte noua societate în ţara noastră, un model de aplicare creatoare a învăţăturii marxist-leniniste. În lumina rolului fundamental care revine ştiinţei conducerii în asigurarea mersului înainte al societăţii noastre socialiste pe calea civilizaţiei şi progresului, caracteristic pentru activitatea partidului nostru în ultimul deceniu este preocuparea permanentă de racordare a formelor şi metodelor de conducere şi organizare la cerinţele actuale şi de perspectivă ale dezvoltării societăţii. În acest context adîncirea continuă a democraţiei socialiste este un concept magistral fundamentat de tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* ca o componentă importantă a conducerii ştiinţifice a societăţii socialiste. Aşa cum se subliniază în Programul P.C.R., principiile conducerii ştiinţifice a societăţii socialiste ţin seama de caracterul noii orînduiri, de necesitatea asigurării participării la conducerea vieţii economico-sociale a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, de imperativul dezvoltării şi adîncirii democraţiei socialiste, de ţelurile fundamentale ale socialismului şi comunismului.

Democraţia economică este o componentă organică a concepţiei de democraţie socialistă, ea exprimă de fapt latura esenţială, determinantă a acesteia, constituie temelia materială a democratizării întregii vieţi economico-sociale. Pentru că este de neconceput o adevărată democraţie, fără o democraţie economică şi tocmai în existenţa reală a acesteia, rezidă marea superioritate a democraţiei noastre socialiste în ansamblul său. O democraţie economică reală de care să beneficieze în mod egal toţi cetăţenii ţării, se poate realiza numai în condiţiile unirii forţei de muncă cu mijloacele de producţie, cînd producătorii sînt în acelaşi timp şi proprietari şi beneficiari direcţi ai muncii lor. Democraţia economică socialistă este un act conştient, deliberat, care presupune participarea activă a tuturor membrilor societăţii la luarea hotărîrilor de importanţă majoră privind dezvoltarea economică şi socială a ţării, a fiecărui colectiv de muncă la luarea deciziilor în unitatea respectivă. Societatea noastră dispune — aşa cum arăta tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* la Congresul Consiliilor oamenilor muncii — la toate nivelele, de un larg sistem de conducere a activităţii de către oamenii muncii înşişi, de un larg cadru democratic de tip nou, superior oricărei forme a democraţiei burgheze.

DAR ÎN CONCEPŢIA ştiinţifică a partidului nostru, a secretarului său general, democraţia, adîncirea sa continuă, constituie numai o latură, esenţială desigur, a conducerii societăţii, ea îmbinîndu-se organic cu conducerea centralizată. De aceea, la baza perfecţionării continue a conducerii planificate a activităţii economico-sociale, partidul nostru a aşezat trainic principiul centralismului democratic. Fundamentînd conţinutul şi rolul centralismului democratic în organizarea şi conducerea societăţii socialiste, în raportul la cel de-al XI-lea Congres, secretarul general al partidului, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* arăta : *„La baza conducerii vieţii economico-sociale, a întregii activităţi a statului va sta principiul centralismului democratic, asigurîndu-se îmbinarea armonioasă a conducerii unitare — pe baza planului naţional — a tuturor proceselor sociale, a întregii dezvoltări a ţării, cu creşterea răspunderii şi autonomiei unităţilor locale, cu participarea activă a maselor la conducerea societăţii. Împletirea dialectică a acestor două laturi ale principiului de conducere a societăţii constituie o cerinţă legică a dezvoltării noastre sociale, asigurînd unirea eforturilor întregului popor în înfăptuirea neabătută a programului partidului de ridicare a ţării pe noi culmi de progres şi civilizaţie".*

Definirea modalităţilor concrete de aplicare a centralismului democratic în domeniul vieţii economice, în activitatea de planificare, a constituit o preocupare constantă a partidului şi statului nostru după Congresul al IX-lea al partidului.

Trebuie subliniat că dialectica dintre cele două laturi ale centralismului democratic, depinde de o multitudine de factori, printre care menţionăm împrejurările istorice, etapa de dezvoltare a societăţii, dimensiunile economiei naţionale şi gradul ei de complexitate, nivelul de pregătire a cadrelor, resursele materiale şi de muncă, relaţiile economice externe şi gradul de participare a respectivei economii naţionale la diviziunea internaţională a muncii, precum şi alţi factori. Aşa se explică marea diversitate de forme şi metode prin care se realizează centralismul democratic în conducerea planificată a economiei ţărilor socialiste. Este meritul istoric al partidului nostru, al secretarului său general, de a fi elaborat un concept avansat al centralismului democratic corespunzător realităţilor din ţara noastră, cerinţelor adîncirii continue a democraţiei muncitoreşti, care să permită o conducere modernă, ştiinţifică, operativă, precum şi luarea unor decizii temeinic fundamentate.

În conducerea planificată a economiei, îmbinarea justă a conducerii centralizate cu iniţiativa de jos, atragerea la luarea deciziilor a făuritorilor bunurilor materiale constituie una din direcţiile promovate de secretarul general al partidului nostru pentru sporirea eficienţei întregului sistem de organizare şi conducere a economiei. În procesul traducerii în viaţă a măsurilor de perfecţionare a organizării şi conducerii economiei naţionale, al căror promotor consecvent este, tovarăşul *Nicolae*

Ceaușescu, cu numeroase prilejuri, cu profundul spirit critic care îl caracterizează, a combătut manifestările de birocratism, a insistat asupra necesității stimulării inițiativei de jos în elaborarea planului și rezolvarea operativă a problemelor care se nasc în realizarea sarcinilor din planul general al dezvoltării economice, întăririi gestiunii economice proprii, dar și asupra necesității creșterii continue a răspunderii față de modul cum este gospodărită avuția națională, bunurile poporului încredințate spre gestionare întreprinderilor. În legătură cu aceasta, în cuvîntul de închidere a Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* arăta: *„Nimeni nu poate pretinde — și cu atît mai mult un consiliu de conducere sau un membru al acestuia — că trebuie să dispună de mijloace pe care să le cheltuiască fără a da socoteală în fața clasei muncitoare, în fața poporului, în fața statului. O asemenea abordare nu poate fi concepută și trebuie ca, acolo unde întîlnim astfel de concepții, să le lichidăm cu desăvîrșire. Este necesar să se înțeleagă bine că fiecare director, fiecare consiliu de conducere răspunde în fața clasei muncitoare, a poporului, de buna gospodărire a bunurilor încredințate pe care trebuie să le gospodărească mai bine decît propriile sale mijloace“.*

Propria noastră experiență confirmă că aplicarea principiilor centralismului democratic în conducerea vieții economice nu contravine democrației, cum afirmă unii teoreticieni burghezi, deoarece este vorba de un centralism care se bazează pe liberul consimțămînt, pe unitatea intereselor fundamentale ale tuturor membrilor societății și este înfăptuit de oamenii muncii înșiși, prin organele lor reprezentative, eligibile. Se poate aprecia că centralismul democratic reprezintă forma principală prin care se realizează democrația economică în societatea noastră.

În însăși Legea cu privire la dezvoltarea economico-socială a României, elaborată din inițiativa tovarășului *Nicolae Ceaușescu,* se arată „Elaborarea și realizarea planului național unic se bazează pe participarea largă și nemijlocită a clasei muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, cu intelectualitatea și celelalte categorii de oameni ai muncii, — în dubla lor calitate de producători ai valorilor materiale și spirituale și în același timp de proprietari ai mijloacelor de producție, ai întregii avuții naționale“. Tocmai prin realizarea acestui principiu se asigură caracterul democratic al planificării, realizarea în fapt a unuia din obiectivele fundamentale ale revoluției socialiste și anume dreptul poporului de a-și hotărî în mod suveran destinul, de a-și făuri, viitorul așa cum dorește. De aceea, creșterea rolului maselor largi în conducerea statului socialist, lărgirea democrației socialiste constituie o legitate a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Pe această bază se creează condiții pentru fundamentarea mai temeinică a planului, pentru valorificarea în mai bune condițiuni a potențialului material și uman de care dispune fiecare unitate.

O CONTRIBUȚIE REMARCABILĂ are secretarul general al partidului în crearea cadrului organizatoric și constituțional pentru adîncirea democrației socialiste, pentru promovarea unor forme și metode de muncă menite să asigure participarea largă a clasei muncitoare, a maselor largi la adoptarea și înfăptuirea deciziilor. Perioada marcată de congresele IX, X și XI ale partidului este deosebit de semnificativă în ceea ce privește sporirea rolului și atribuțiilor organismelor reprezentative și constituirea unor structuri noi de conducere politică și economică menite să promoveze pe scară tot mai largă democrația directă. La Congresul al IX-lea al P.C.R. s-a statuat pentru prima dată în practica construcției socialiste principiul că „toate organele de partid își desfășoară activitatea pe baza principiului muncii colective, principiu suprem al conducerii de partid“, iar Conferința Națională din decembrie 1967, a hotărît înființarea organelor colective la toate nivelele de conducere a vieții economice și sociale. Ulterior acest principiu s-a generalizat în întreaga viață economică și socială a țării. Introducerea acestui principiu la a cărui elaborare tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a avut rolul hotărîtor, a revoluționat însăși concepția de conducere, a înlocuit principiul conducerii unice, devenit caduc în condițiile complexității și diversității problematicii contemporane. La inițiativa secretarului general al partidului, Congresul al X-lea a stabilit perfecționarea cadrului instituțional în vederea participării tot mai active a oamenilor muncii la conducere, s-au introdus noi forme de organizare menite să contribuie la apropierea conducerii de producție și diminuarea verigilor intermediare cu caracter administrativ, adîncirea și perfecționarea în continuare a conducerii colective, îmbunătățirea organizării activității consiliilor oamenilor muncii și a comisiilor pe domenii, perfecționarea activității de pregătire și promovare a noului, creșterea calitativă a participării oamenilor muncii la conducerea colectivă. Congresul al XI-lea al partidului prin documentele adoptate a marcat un mare pas înainte în direcția perfecționării cadrului organizatoric și instituțional de funcționare a democrației socialiste, a sporirii rolului și importanței adunărilor generale în conducerea unităților. Totodată, din inițiativa secretarului general al partidului s-au instituţionalizat noi organisme democratice la scară naţională cum sînt : Congresul consiliilor populare, Congresul agriculturii, Congresul educaţiei politice şi al culturii socialiste, Congresul consiliilor oamenilor muncii. Prin aceste măsuri în ţara noastră s-a creat atît la nivelul unităţilor economico-sociale, ale oraşelor şi comunelor, cît şi la nivel naţional un cadru organizatoric, unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naţionalitate, la conducerea economiei, a vieţii sociale, a întregii societăţi.

Arhitect neobosit al sistemului democraţiei socialiste constituit în ţara noastră, de la adunările generale ale oamenilor muncii şi consiliile oamenilor muncii, adunările generale ale cooperatorilor, organismele controlului muncitoresc, pînă la organismele naţionale cu un larg caracter reprezentativ şi congrese instituţionalizate ca foruri naţionale de conducere în principale domenii ale vieţii economico-sociale, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* acţionează cu perseverenţă pentru intensificarea participării tuturor categoriilor de oameni ai muncii la dezbaterea şi elaborarea politicii interne şi externe, realizarea unui dialog permanent şi profund între partid şi oamenii muncii, între cei investiţi cu funcţii de conducere şi colectivele respective, pentru ca cele mai importante decizii care privesc destinele României socialiste să fie expresia contribuţiei colective ale întregului popor. Vizitele de lucru ale secretarului general al partidului, dezbaterea publică a principalelor proiecte de legi, experimentarea unor soluţii şi măsuri noi, înainte de a fi adoptate, consfătuirile periodice pe ramuri şi domenii de activitate cu activul de partid şi de stat, cu reprezentanţii oamenilor muncii din unităţile productive, constituie numai unele dintre modalităţile prin care poporul îşi spune efectiv cuvîntul în conducerea societăţii. Dialogul secretarului general al partidului cu oamenii muncii este expresia cea mai elocventă a legăturii permanente a conducerii partidului cu poporul. Stilul de muncă revoluţionar, dinamic, concret, operativ, eficient şi democratic, întemeiat pe o înaltă competenţă, care îl caracterizează pe tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* constituie un exemplu de urmat, o pildă vie pentru toate cadrele de conducere de partid şi de stat.

ÎN CONCEPŢIA Partidului Comunist Român, a secretarului general, între democraţie şi responsabilitate există o relaţie directă. Democraţia socialistă trebuie privită atît prin prisma drepturilor celor mai largi de care se bucură fiecare cetăţean al patriei, cît şi a îndatoririlor, obligaţiilor şi răspunderilor asumate în mod conştient de fiecare membru al societăţii noastre, în dubla sa calitate de proprietar şi producător. Democraţia fără răspundere, fără disciplină îşi pierde sensul, conţinutul. Semnificaţia acestei relaţii fundamentale a democraţiei noastre socialiste este dezvăluită cu toată claritatea de tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* care arată : *„democraţia de partid, dezvoltarea democraţiei socialiste în general, sînt strîns legate şi trebuie concepute în strînsă legătură cu creşterea spiritului de răspundere al fiecăruia, a ordinei şi disciplinei. Acestea nu numai că nu vin în contradicţie, dar se condiţionează ; nici nu se pot concepe una fără alta“.*

În esenţa sa, democraţia economică presupune o împletire organică a răspunderilor colective cu răspunderea personală, aceasta fiind o componentă esenţială a exercitării efective a conducerii activităţii economico-sociale de către cei ce muncesc. Numai în condiţiile răspunderii ferme a fiecărui membru al colectivului de conducere activitatea practică are finalitate concretă. Are o excepţională valoare pentru activitatea practică, pentru perfecţionarea democraţiei economice definirea de către tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* a conţinutului organelor colective de muncă, consiliile oamenilor muncii, adunările generale ca formă de dezvoltare a autoconducerii muncitoreşti, de manifestare a răspunderii fiecărui colectiv pentru buna gospodărire a mijloacelor financiare ce-i sînt încredinţate. În concepţia secretarului general al partidului esenţa autogestiunii, autoconducerii muncitoreşti înseamnă răspunderea organelor colective, a consiliilor oamenilor muncii de a conduce, de a gospodări şi dezvolta avuţia naţională, de a acorda o atenţie deosebită problemelor legate de creşterea rentabilităţii, de obţinerea cu mijloacele ce le sînt încredinţate a unei producţii maxime pentru a se asigura mijloacele necesare pentru reproducţia lărgită şi creşterea nivelului de trai material şi spiritual al poporului.

Dezvoltarea continuă a democraţiei, aşa cum rezultă şi din întreaga desfăşurare a recentei Conferinţe Naţionale a partidului, din modul în care s-au dezbătut programele şi documentele adoptate, constituie o coordonată de bază a întregii activităţi de partid şi de stat. Tocmai în această direcţie converg orientările şi măsurile stabilite pentru o cît mai bună funcţionare a organismelor democratice şi a forurilor naţionale instituţionalizate în ultimii ani în mod deosebit, asigurînd participarea mai activă, mai directă a clasei muncitoare la conducerea societăţii. Participarea într-o măsură mai mare în diferite organisme de stat şi obşteşti, în organele colective de conducere din toate domeniile vieţii economice, politice, sociale şi culturale, a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producţie va imprima un puternic suflu înnoitor, revoluţionar activităţii economico-sociale.

Aplicarea acestei măsuri va conduce, aşa cum arăta tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* la dezvoltarea noii democraţii muncitoreşti revoluţionare, la întărirea rolului conducător al clasei muncitoare, la creşterea răspunderii în conducerea ţării a tuturor categoriilor sociale. Trebuie subliniat că unanimitatea cu care au fost aprobate toate documentele supuse dezbaterii, orientările şi direcţiile activităţii viitoare a partidului au constituit o nouă şi grăitoare mărturie a unităţii de gîndire şi de acţiune a partidului, o trăsătură definitorie a democratismului orînduirii noastre. *„Toate programele, documentele adoptate de Conferinţă* — sublinia tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Conferinţei Naţionale, *sînt rodul gîndirii colective a comuniştilor, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor, care într-o deplină unitate, sub conducerea partidului nostru comunist, îşi făureşte în mod conştient propriul viitor, destinul său liber, comunist“.*

Programul partidului, documentele adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. şi de recenta Conferinţă Naţională relevă orientarea partidului de a milita şi în viitor pentru tot ce e nou şi înaintat în gîndirea social-politică şi în practica construirii socialismului, de a stimula activitatea creatoare, spiritul novator al maselor de a acţiona pentru lărgirea formelor de participare a oamenilor muncii la dezbaterea problemelor vieţii economice, la conducerea statului, de a promova metoda organizării periodice de conferinţe şi consfătuiri pe ramuri de activitate cu participarea largă a specialiştilor, a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în domeniile respective. Astfel, democraţia socialistă în ţara noastră se afirmă tot mai puternic ca un factor esenţial de întărire a unităţii şi coeziunii întregului popor în jurul P.C.R., a secretarului său general, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* de creştere rapidă a forţelor de producţie, de mobilizare a energiilor întregului popor la realizarea obiectivelor privind accentuarea laturilor calitative ale dezvoltării economico-sociale în etapa actuală, la ridicarea României în rîndul statelor avansate ale lumii.

prof. dr. Mihai PĂRĂLUŢĂ

ÎMBUNĂTĂŢIREA INDICATORILOR CALITATIVI – OBIECTIVUL FUNDAMENTAL AL ÎNTRECERII SOCIALISTE

REPREZENTÎND o ilustrare elocventă a voinţei oamenilor muncii din întreaga ţară de a înfăptui în mod exemplar sarcinile subliniate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, la recenta Conferinţă Naţională a P.C.R., marea întrecere socialistă a început cu o vigoare deosebită în acest an. Pentru depăşirea prevederilor planului pe 1978, pentru realizarea exemplară a programului de dezvoltare economico-socială stabilit de partid, pentru amplificarea laturilor calitative ale activităţii au fost lansate în aceste zile mobilizatoare chemări la întrecere adresate oamenilor muncii din întreaga ţară, din toate ramurile economiei naţionale.

Dincolo de cifre, acţiuni şi măsuri, toate aceste chemări la întrecere prezintă semnificaţii economice şi politice de o deosebită însemnătate pentru ridicarea pe o treaptă mai înaltă a progresului economic şi social al patriei noastre, pentru depăşirea mai rapidă a stadiului de ţară în curs de dezvoltare.

Întrecerea socialistă din acest an contribuie activ şi efectiv la accelerarea ritmurilor creşterii economice în 1978, an hotărîtor pentru îndeplinirea cu succes a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea al partidului, pentru întreaga dezvoltare economică şi socială pînă în 1980. Un aspect fundamental al angajării ferme, patriotice a clasei muncitoare pentru amplificarea rezultatelor concrete obţinute în domeniul producţiei materiale este că ea se desfăşoară în condiţiile în care întregul nostru popor acţionează cu hotărîre pentru înfăptuirea sarcinilor stabilite de Conferinţa naţională a partidului. Fiecare chemare la întrecere prevede, la loc de frunte, angajamentul de a realiza însemnate sporuri de producţie faţă de prevederi, materializate în produse fizice de primă importanţă pentru beneficiari, pentru întreaga economie naţională. Astfel de sarcini suplimentare, mobilizatoare, concrete, corespunzătoare cerinţelor economiei naţionale, prin care oamenii muncii îşi propun să depăşească prevederile din planul pe acest an — în fundamentarea căruia s-au luat în calcul şi sarcinile aferente din Programul suplimentar — reprezintă tot atîtea dovezi elocvente ale efortului de autodepăşire, a înaltei conştiinţe muncitoreşti şi a spiritului revoluţionar cu care acţionează în întrecere comuniştii, toţi oamenii muncii din patria noastră.

Esenţial este faptul că punctul de convergenţă al tuturor acestor acţiuni îl reprezintă depăşirea planului naţional unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1978 în toate domeniile şi la toţi indicatorii, în condiţiile obţinerii unei înalte eficienţe economice, cerinţă obiectivă, fundamentală, a dezvoltării patriei. Materializarea ei face necesară în întreaga economie, în fiecare întreprindere o amplă mobilizare a tuturor capacităţilor de muncă şi de creaţie pentru ca — răspunzînd chemării secretarului general al partidului — cantitatea să fie transformată într-o calitate nouă, superioară. Pentru realizarea unei asemenea mutaţii, în fiecare unitate economică au fost elaborate programe complexe de măsuri menite să contribuie la o perfecţionare radicală a concepţiei despre dezvoltarea economică, organizarea şi desfăşurarea producţiei, la afirmarea plenară a revoluţiei tehnico-ştiinţifice, la descoperirea şi mobilizarea tuturor resurselor de ridicare a nivelului calitativ şi al eficienţei activităţii productive.

În dorinţa de a analiza aspectele concrete pe care le implică concepерea şi desfăşurarea unor asemenea acţiuni, dar şi semnificaţiile generale ale implicării cu responsabilitate şi eficienţă maximă în desfăşurarea întrecerii socialiste pe acest an, am efectuat o analiză a preocupărilor existente în această direcţie în cadrul colectivului de oameni ai muncii de la întreprinderea **„Electroaparataj"** din Bucureşti. Principalele obiective ale întrecerii socialiste din acest an, în întreprinderea bucureşteană, ca de altfel la unităţile economice din întreaga ţară, vizează cu prioritate ;

● **accelerarea ritmului de creştere al producţiei industriale,** angajamentul adoptat pe anul în curs prevăzînd suplimentări cu 30 de milioane lei la producţia globală şi cu 12 milioane lei la producţia marfă peste sarcina de plan, la produse larg solicitate de către beneficiarii din întreaga economie naţională ;

● **intensificarea preocupărilor menite să transforme cantitatea într-o nouă calitate, să contribuie la accelerarea procesului de ridicare pe o treaptă superioară a laturilor calitative ale activităţii economice.** În cadrul acestora, principalele acţiuni urmăresc :

1 **Creşterea mai rapidă a productivităţii muncii** în 1978 cu 5 puncte faţă de prevederile iniţiale ale planului şi cu peste 23% faţă de cea din anul trecut. Analiza ponderii în dina-

Tabelul nr. 1

Influenţa principalilor factori asupra creşterii productivităţii muncii

Factori principali	Influenţa (%)	
	1975	1978
Introducerea progresului tehnic	60	75
Organizarea producţiei şi a muncii şi ridicarea calificării	40	25
Factori de accelerare a introducerii progresului tehnic		
— dezvoltarea autoutilării	25	40
— asimilarea de produse noi şi modernizate	25	28
— perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie	17	20
— fonduri fixe noi prin investiţii	33	12

mică a diferiţilor factori ilustrează, că în cincinalul revoluţiei tehnico-ştiinţifice în această întreprindere model în acţiunea de creştere a productivităţii se accentuează puternic aportul progresului tehnic ca principal factor în sporirea rodniciei muncii (tabelul nr. 1). Ca un aspect deosebit de interesant apare faptul că, sub influenţa emulaţiei create de întrecerea socialistă, se înregistrează anumite tendinţe de perfecţionare a activităţii care reprezintă tot atîtea aspecte ale transformării cantităţii într-o nouă calitate. Astfel, dacă în anul 1975 ponderea principală (33%) în introducerea progresului tehnic o deţineau noile investiţii ale statului, în prezent principala sursă de progres o reprezintă înnoirea prin forţe proprii, prin punerea în valoare a resurselor de creativitate existente la fiecare loc de muncă. În cadrul ei, o pondere însemnată (40%) o deţine dezvoltarea acţiunii de autoutilare, care se amplifică în acest an cu 75 de procente faţă de 1975.

Tabelul nr. 2

Calitate sporită în activitatea de înnoire a produselor

	1976	1977	1978
Produse noi	42	52	56
Produse modernizate	58	48	44
Total produse noi şi modernizate	100	100	100
Produse pe baza concepţiei proprii	99,20	99,70	99,95
Asimilate după licenţe	0,80	0,30	0,05

La acelaşi capitol, în domeniul organizării trebuie remarcată sporirea preocupărilor pentru problemele complexe ale conducerii, a căror soluţionare solicită un efort sporit, creşterea în 1978 a ponderii soluţiilor organizatorice noi, moderne faţă de cele clasice, precum şi amplificarea foarte necesară a viziunii de perspectivă în cadrul studiilor elaborate.

2 Accelerarea procesului de înnoire şi modernizare a producţiei, ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al produselor. Trebuie relevată nu numai creşterea în acest an cu 4,4 procente faţă de prevederile iniţiale a ponderii produselor noi şi reproiectate în producţia marfă, ci şi predominanta înnoirii faţă de modernizare, a concepţiei proprii faţă de asimilarea după licenţe (tabelul nr. 2). Sporuri substanţiale ale eficienţei au fost realizate nu numai prin trecerea de la produsul vechi la produsul nou ci şi prin ridicarea calităţii la produsele aflate în fabricaţie. Programele de creştere a calităţii adoptate în 1977 şi în acest an cuprind măsuri complexe, cu termene şi responsabilităţi precise, bine eşalonate şi în perspectivă : extinderea metodelor moderne de control a calităţii la secţia de prese pentru mase plastice, la recepţia materiei prime ; continuarea realizării prin autodotare a unor staţii de rodaj şi a unor standuri de încercări cum au fost cele pentru întreruptoarele Oromax (economii 83 mii lei valută pe an) sau pentru întreruptoarele Usol, pentru anumite contactoare TCA şi relee (economii de 140 mii lei valută anual), introducerea experimentală a gestiunii calităţii, prevederea amănunţită a parametrilor de control în documentaţiile tehnice produselor noi.

3 Reducerea considerabilă a cheltuielilor de producţie, gospodărirea chibzuită şi economisirea strictă a materiilor prime, energiei electrice şi combustibilului (tabelul nr. 3). Aplicînd iniţiativa „Nici un gram de metal risipit", încă din anul trecut au fost întocmite programe de măsuri care vor permite realizarea unei economii de metal cu 20% mai mare în 1978 faţă de prevederile iniţiale ale planului, cu 25% în 1979 şi cu 40% în anul 1980. Proiectarea de produse noi la grupa întreruptoarelor automate reduce consumul de metal cu 15—20%, la contactoare cu relee cu 25 — 50,% iar reproiectarea matriţelor de ştanţat, prin reaşezarea pieselor pe benzi, utilizarea deşeurilor determină o diminuare a consumului cu 5—15%.

Şi în acest domeniu se pot observa schimbări semnificative. În anul 1978 se constată o creştere substanţială a ponderii cu care şi alţi factori influenţează reducerea cheltuielilor de producţie. Între aceştia o pondere în sensibilă creştere o deţine reducerea consumului de energie electrică şi combustibili. Însemnatele economii înregistrate în anul trecut vor fi mult amplificate în acest an prin perfecţionarea tehnologiilor de fabricaţie. Tratamentul termic al produselor în cuptoare etanşe cu atmosferă controlată, preîncălzirea cu curenţi de înaltă frecvenţă a maselor plastice şi călirea cu curenţi de înaltă frecvenţă a clicheţilor de la întreruptoarele automate, înlocuirea sudurii cu flacără prin sudura cu rezistenţă, conduc la economii de sute de MWh anual. Nu trebuie uitat nici faptul că punerea în fabricaţie a seriilor noi de contactoare, întreruptoare automate şi siguranţe cu mare putere de rupere va permite la beneficiari o economie de circa 20 000 MWh/an.

Tabelul nr. 3

Diminuarea cheltuielilor materiale de producţie

	Unitatea de măsură	1975	1976	1977	1978
Consumul de metal	t/1 milion lei producţie	9,05	6,80	5,95	5,75
Economia de energie (faţă de norme)	MWh	1 806	2 999	1 831	
Economia de combustibil (faţă de norme)	tcc	174	360	366	

Desigur, preocupările pentru accentuarea laturilor calitative ale activităţii sînt mult mai numeroase. Esenţial este ca, în adunările generale ale oamenilor muncii care au loc în aceste zile angajamentele asumate în întrecere să reflecte nivelul maxim al posibilităţilor concrete din fiecare întreprindere, să creeze toate condiţiile pentru materializarea lor exemplară în realizări de cît mai mare rezonanţă economică şi socială.

B. PĂDURE

DEZBATERE „R. E.“

SALTUL DE LA CANTITATE LA CALITATE ÎN RELAȚIA INVESTIȚII — EXPORT

CRITERIUL PRODUCȚIEI DE EXPORT ÎN FUNDAMENTAREA EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR [I]

ÎNDEPLINIREA sarcinilor ce revin comerțului exterior din Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în anul 1980 — privind :

- **îmbunătățirea structurii sortimentale și a calității producției destinate exportului prin modernizarea și înnoirea produselor, asimilarea de noi produse și sortimente cu caracteristici tehnice și economice superioare, cu consumuri materiale reduse și cu un grad ridicat de prelucrare, cerute pe piețele externe ;**
- **extinderea activității de cooperare economică internațională în condiții de creștere a eficienței —**

depinde într-o măsură importantă de modul în care aceste sarcini vor fi reflectate în studiile de fundamentare a noilor investiții și vor fi urmărite în proiectarea, execuția și exploatarea noilor obiective de investiții.

Pornind de la responsabilitățile ce revin tuturor oamenilor muncii — în calitate de proprietari și producători — de a promova cele mai juste decizii economice, de a gospodări cît mai bine fondurile, „Revista economică“, în colaborare cu Catedra de eficiență economică a investițiilor din Academia de Studii Economice, au inițiat o dezbatere privind criteriile de marketing ce trebuie luate în considerație la fundamentarea eficienței investițiilor. În cele ce urmează începem publicarea succesivă a opiniilor și propunerilor formulate în cadrul dezbaterii.

Componente ale relației investiții — eficiență — export

prof. dr. Ion ROMÂNU
șeful Catedrei de eficiență economică a investițiilor — A.S.E. :

DINAMISMUL economiei românești își găsește unul din principalele filoane în eforturile susținute de investiții. De aceea una dintre sarcinile prioritare stabilite de partid este ca toate deciziile de investiții din actualul cincinal și în perspectivă să fie guvernate de grija pentru eficiența economică. Semnificativ pentru creșterea eficienței activității economice în țara noastră este faptul că dinamica producției industriale a depășit dinamica mijloacelor fixe, iar în ultimii ani ritmul de creștere a comerțului exterior a întrecut ritmul de creștere a producției industriale. Creșterea pînă aproape la dublu a volumului investițiilor planificate a se realiza în actualul cincinal față de cel precedent, investiții ale căror efecte se vor regăsi, desigur, și într-un volum suplimentar de mărfuri pentru export, conduce la antrenarea tot mai largă a economiei noastre în circuitul economic mondial. Pentru ca acest potențial sporit de export să se transforme în export efectiv, se impune să se acorde, încă din faza de proiect de investiții, o atenție deosebită identificării debușeelor externe pentru noile obiective.

O expresie a preocupării permanente a conducerii partidului și statului privind modul în care sînt gospodărite fondurile de investiții, pentru creșterea responsabilității titularilor și beneficiarilor de investiții în elaborarea documentațiilor tehnico-economice o constituie prevederile Decretului nr. 420/1976. Potrivit acestui act normativ, decizia de alocare a fondurilor de investiții (ce formează conținutul economico-juridic al „notei de comandă“) trebuie să se fundamenteze pe studii de dezvoltare în perspectivă a ramurilor, subramurilor și unităților, pe studii de amplasament și de marketing.

Rezervele de care dispune economia noastră în creșterea eficienței investițiilor, comparativ cu eficiența înregistrată în alte țări, pot fi determinate cu ajutorul unor indicatori specifici, care exprimă mărimea efectelor economice obținute prin efortul de investiții, respectiv costul pentru societate al ritmului de creștere realizat. Modul în care reușim să valorificăm produsele obținute completează, practic, imaginea asupra eficienței unui nou obiectiv.

În actualul stadiu al dezvoltării economiei noastre, în care peste o treime din produsul social se exportă, influența eficienței investițiilor asupra schimburilor noastre comerciale se manifestă cu pregnanță pe multiple planuri, cum ar fi :

1. raportul de determinare directă între **eficiența exporturilor** și **structura sortimentală fizică a mărfurilor** cu care creștem volumul exporturilor de la un an la altul ;

2. proiectele de investiții avînd la bază **„soluții tehnologice și constructive la nivelul celor mai bune realizări obținute în țară sau pe plan mondial“** contribuie la raționalizarea importurilor și îmbunătățirea raporturilor de schimb cu o serie de state dezvoltate. În același timp, o maximă importanță are, pentru creșterea eficienței economice, promovarea în cadrul proiectelor de investiții a unor soluții tehnice originale, rezultat al unor cercetări proprii (exemple pozitive oferă în acest sens ramuri ca industria chimică, în care se realizează prin forțe de cercetare-proiectare proprii peste 80 % din investițiile actualului cincinal, sau metalurgia, care va furniza întreaga documentație tehnică pentru aproape 90 la sută din investițiile actualului cincinal);

3. eficiența investițiilor realizate prin **cooperare în cadrul unor societăți mixte de producție** cu sediul în țară sau în străinătate (peste 40 în momentul de față), ca și prin diverse alte forme de cooperare internațională, se răsfrînge nemijlocit asupra activității de comerț exterior a întreprinderilor și centralelor participante ;

4. creșterea eficienței în activitatea de investiții în străinătate trebuie să vizeze — în afara beneficiului propriu-zis — **antrenarea exportului de instalații complexe românești,** prin angajarea livrărilor de obiective la cheie (în 1976 s-au livrat 120 de obiective la cheie).

Antrenarea tot mai largă a țării noastre în diviziunea internațională a muncii prin diverse forme de cooperare în țară, în țările partenerilor sau pe terțe piețe — materializate în acțiuni cum sînt : execuția de lucrări de investiții în țări cu tradiție: (R.F. Germania, Franța, Austria, R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă), sprijinul acordat dezvoltării economice a unor țări în curs de dezvoltare (Irak, Libia, Sudan, Zair) prin realizarea de construcții după tehnologie românească etc. — impune, pe plan metodologic, elaborarea proiectelor de oportunitate și fezabilitate, cu maximă eficiență, utilizarea unor metodologii variate de fundamentare a noilor obiective, practicate de organisme internaționale ca B.I.R.D. P.N.U.D. ș.a.

Eficacitatea abordării de sistem în conducerea procesului investițional

prof. dr. Mihai DEMETRESCU
Catedra de cibernetică economică A.S.E.

PROCESELE ECONOMICE în general, dar mai ales cele complexe, de natura investițiilor, dovedesc o unitate ce sfidează împărțirile sectoriale, scolastice. Natura diversă a problemelor pe care le ridică demarajul unei noi investiții face impracticabilă atacarea lor cu segmente de cunoștințe (tehnice, economice, sociologice etc.). Aria problematică complexă poate fi cel mult descompusă pe mai multe subprobleme, corespunzătoare unei specializări a cunoștințelor.

Pentru a se menține totuși unitatea obiectivelor și convergența soluțiilor specializate, care condiționează eficiența economică a ansamblului, este necesară abordarea de sistem. De aceea **în planificarea, organizarea și conducerea investițiilor,** care înseamnă practic proiectarea viitorului și considerarea, la scară redusă, a tuturor factorilor creșterii economice, **nu putem acționa fără teoria generală a sistemelor.** Ea permite beneficiarului investiției să aibă o viziune integratoare asupra impactului unui nou obiectiv industrial în mediul dat — economico-social, demografic, ecologic etc.

Pentru a concretiza, voi da exemplul studiului elaborat pentru dezvoltarea economico-socială a bazinului Mureșului Superior, de către laboratoarele Catedrei de cibernetică economică a A.S.E. împreună cu Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare — București și Institutul de proiectări al județului Mureș. Acest studiu, desfășurat pe o perioadă de 5 ani (1971—1975), a fost extins asupra unei arii geografice ample, cuprinzînd — în afara județului Mureș — părți din județele Harghita, Cluj, Sibiu, Alba.

Dezvoltarea economică a zonei a fost considerată în contextul relațiilor sale cu întreaga economie, atît în ceea ce privește resursele atrase, cît și producția obținută, deci ca o componentă a complexului economic național. Modelele elaborate în acest scop permit fundamentarea deciziilor de dezvoltare economico-socială a zonei în perspectiva anului 2000, pe baza unor variante de structură pe ramuri a economiei zonei, pornind de la dinamica restricțiilor de forță de muncă, capacități de producție, infrastructură etc. Descrierea economiei zonei a fost făcută cu modele tip funcții de producție, modele de creștere demografică, modele de programare matematică. Asemenea studii vin să detalieze indicatorii din prognoza macro-economică, integrîndu-se obiectivelor dezvoltării de ansamblu a economiei țării.

Costul obținerii acestor informații este practic neglijabil atunci cînd este vorba de o investiție importantă, comparativ cu riscul pe care-l incumbă lipsa lor.

Asemenea studii permit fundamentarea unei **strategii de dezvoltare regională** și, după părerea noastră, ele nu ar trebui să lipsească la niciunul din județele noastre, în special la cele care și-au prevăzut o dezvoltare accelerată în acest cincinal, pentru a atinge un volum al producției industriale de 10 miliarde de lei în 1980.

Ele vor furniza indicații importante pentru stabilirea dimensiunii optime a întreprinderii cu privire la : forța de muncă disponibilă, dezvoltarea infrastructurii, eventual poziția față de resursele de materii prime. În continuare, studiile de marketing urmează să furnizeze date privind nevoia exactă pe care trebuie să o satisfacă noua capacitate de producție, avînd în vedere particularitățile cererii interne și externe. În cazul unui produs original trebuie „construită piața“ internă și externă, investigîndu-se totodată modul în care viitorii consumatori își imaginează noul produs.

Deosebit de util se vădește caracterul de sistem al abordării de marketing la dimensionarea capacității de producție a noilor obiective, în condițiile în care o parte importantă din producție urmează a se valorifica pe piața externă. Realizarea conexiunilor directe și inverse între produse și o anumită piață, un anumit sistem de distribuție, un anumit sistem de promovare — cu minimum de cheltuieli — este, în fapt, obiectul strategiei de marketing care nu poate lipsi niciunei investiții.

În pregătirea viitorilor specialiști, la facultățile de profil cum este cea de Economia industriei, nu poate deci lipsi instruirea de marketing, care să dea absolvenților acest instrument indispensabil de analiză.

O răsturnare a ciclului cercetare — producție — marketing

Sever CRUCEANU

inginer-șef pentru investiții în Centrala industrială pentru electronică și tehnică de calcul :

DATE FIIND importantele sarcini ce revin centralelor industriale în fundamentarea, împreună cu beneficiarii, a notelor de comandă pentru investiții, cred că ar fi interesant de analizat raportul care trebuie să existe din acest punct de vedere între funcțiile de cercetare, producție și comercială ale centralei.

S-ar părea că, în opiniile unor cadre, cînd este vorba de o piață care are încă o mare capacitate de absorbție, se face simțită ideea că este mult mai greu să cercetezi, să produci și că este relativ mai ușor să vinzi. De unde uneori și o atenție mai mică acordată comercializării. În prezent constatăm, fără îndoială, că funcția comercială nu poate fi tratată cu ușurință. În condițiile în care exportul deține o pondere tot mai mare din programul de producție, inițiativa în ceea ce privește temele de cercetare și orientarea producției trebuie să fie stimulată și provocată și de funcția comercială. Ea trebuie să ne furnizeze informațiile privind : ce să producem, la ce preț să producem — urmînd ca noi să ne organizăm permanent în așa fel, încît să avem capacitatea de reacție și adaptare cerută pentru pătrunderea pe piețele externe. Această capacitate de reacție crește în condițiile în care realizăm o apropiere mai mare a producției interne de nivelul producției pentru export, acționîndu-se cu tot mai multă fermitate în sensul indicațiilor date de conducerea de partid pentru realizarea acestui obiectiv.

Difuzarea largă a concepției de marketing în practica activității noastre presupune ca exportatorul — pornind de la anumite zone pe care le anvizajează ca oferind debușee pentru viitorul obiectiv — să prezinte producătorului cîțiva parametri esențial, cum sînt :

■ standardele pe care trebuie să le îndeplinească produsele ; ■ cerințele specifice din zonele climatice în care vor funcționa produsele ; ■ linia de design necesară ; ■ nivelul costurilor practicabile.

În realitate, constatăm că nu întotdeauna — chiar și în unele cazuri de fabricație sub licențe — există suficiente preocupări pentru organizarea atestării produselor ca fiind conforme cu standardele practicate de furnizorul licenței. Ca atare, deși avem de multe ori produse de cea mai bună calitate, atunci cînd partenerul întreabă dacă produsul corespunde standardelor X sau Y sau dacă se realizează, spre exemplu, pentru frecvența de 60 Hz (solicitată în alte continente la aparatele electronice), nu se poate da un răspuns satisfăcător. De aceea, la proiectarea capacităților de producție noi, trebuie să avem în vedere necesitatea **realizării produselor în variante corespunzătoare diferitelor zone climatice și conform cu standarde, norme de securitate ș.a. practicate în țările spre care urmează a fi orientat exportul.** Deși aparent mai costisitoare, aceste soluții sînt, de fapt, cele mai ieftine dacă avem în vedere cheltuielile mari pe care le presupune o reprofilare în construcțiile de mașini.

Exigențele înalte existente pe piețele externe trebuie să determine și **o politică activă de standardizare,** exportatorii aducînd o mai mare contribuție la elaborarea noilor standarde și revizuirea celor existente. Aceasta deoarece în proiectarea noilor investiții, a noilor tehnologii, o importanță deosebită are cunoașterea standardelor și a recomandărilor internaționale de standardizare. Putem spune că nu trebuie să lipsească de pe masa niciunui proiectant informațiile tehnice de mare valoare pe care le conțin standardele, ca o premisă esențială în asigurarea competitivității produselor pe care le realizează.

(Amintim, în acest context, că anual Institutul român de standardizare primește, pe bază de reciprocitate, circa 20 000 de standarde naționale din peste 60 de țări, precum și recomandări de standardizare C.A.E.R., I.S.O., C.E.I., C.E.E.—O.N.U. etc. În prezent, la dispoziția cercetătorilor și proiectanților noștri stau circa 200 000 de documente de standardizare.)

În concluzie aș vrea să subliniez că importanța deciziei de stabilire a nomenclatorului producției noului obiectiv, considerînd cerințele pieței externe — atît de către centrala industrială, cît și de întreprinderea de comerț exterior care formulează această cerere cu autoritatea juridică conferită de contractul economic încheiat cu producătorii — impune acordarea unei atenții sporite calității muncii din compartimentele de marketing, extinderii experienței pozitive pe care o dețin unele întreprinderi, integrarea fluxului informațional de marketing în sistemul informațional — decizional al întreprinderilor, centralelor, tuturor unităților economice cu sarcini de comerț exterior.

Dezbatere consemnată de
Ioan GEORGESCU

ACȚIUNEA „R. E.“

pentru promovarea metodelor avansate și generalizarea experienței înaintate

CONDUCEREA PRIN COSTURI — instrument de fundamentare a deciziilor în gestionarea resurselor materiale și bănești

— Metodele de conducere în dialectica saltului de la cantitate la calitate —

REDUCEREA MAI ACCENTUATĂ a cheltuielilor de producție — prin care, potrivit programului suplimentar, urmează să se obțină economii de 22 miliarde de lei peste prevederile cincinalului — reprezintă o preocupare de prim ordin pentru colectivele unităților economice, un obiectiv principal al angajamentelor pe care acestea și le asumă în întrecerea socialistă pe anul 1978. Înfăptuirea indicației date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a partidului, ca **„întreaga activitate economică să se desfășoare sub imperativul obținerii, pentru fiecare leu cheltuit, a unui volum cît mai mare de producție marfă și a unor beneficii sporite — singura sursă de creștere a avuției naționale, de ridicare a nivelului de trai al poporului“**, cere ca acțiunile orientate spre gospodărirea judicioasă a fondurilor și aplicarea unui regim strict de economii să fie așezate pe o bază științifică și integrate organizatoric, astfel încît să antreneze eforturi coordonate la toate nivelele ierarhice, să contribuie la **accelerarea saltului de la cantitate la calitate** în componentele sale cele mai concrete.

Metoda conducerii prin costuri *), ca și alte metode pentru a căror generalizare a militat consecvent „Revista economică“ (de exemplu, „analiza valorii“), implică fundamentarea deciziilor pe baza cunoașterii consumurilor pe care le-au ocazionat procesele economice. Cunoscînd destinația precisă și finalitatea rezultată pentru fiecare leu investit, se poate aprecia dacă o acțiune este rațională și să se identifice necesitatea și posibilitățile concrete de reducere a cheltuielilor. Articolul de mai jos abordează unele principii ale metodei.

Pentru ca metoda conducerii prin costuri să poată fi aplicată, trebuie să se asigure premise organizatorice, tehnice și informaționale corespunzătoare.

Premise organizatorice

PUNCTUL DE PLECARE în conducerea eficace a unui sistem economic este **structurarea adecvată a elementelor constitutive.** Piramida nivelelor ierarhice urmează a fi concepută prin inventarierea și repartizarea judicioasă a sarcinilor de producție și funcționale. Structurarea sistemului, prin delimitarea nivelelor ierarhice, este însoțită de precizarea responsabilităților și a competențelor care incumbă fiecărui cadru de conducere. Acțiunea de structurare poate fi considerată rațională, dacă în faza finală există zone de responsabilități care asigură conducerea strategică, tactică și operativă a sistemului prin aplicarea principiului excepției.

Astfel :

- **conducerea strategică** (consiliul oamenilor muncii, directorii pe funcțiuni) stabilește și urmărește traiectoria globală a sistemului, în timp și spațiu. Activitatea se sintetizează în **obiective generale** ale sistemului, relative la creșterea economică, mijloacele și resursele necesare, structura financiară etc. Indicatorii aferenți sînt de natură financiară și angajează sistemul față de societate ;
- **conducerea tactică** (șefii de compartimente) personalizează și diversifică obiectivele generale în **obiective specifice pe zone ale structurii.** În principal, conducerea tactică are menirea de a gestiona judicios mijloacele și fondurile disponibile. În acest scop, pentru obiectivele specifice se stabilesc programe detaliate, precizîndu-se sarcinile care rezultă pe executanți. Exprimarea bănească a elementelor cuantificabile, conținute în fiecare program, permite constituirea **bugetelor de cheltuieli pe zone.** Prin delegare de autoritate, responsabilul bugetar (șeful compartimentului sau zonei) devine direct răspunzător de modul cum au fost realizate obiectivele specifice. Compararea operativă a realizărilor cu previziunile bugetare oferă conducerii posibilitatea de a menține ieșirile la nivelul scontat, prin autoreglarea sau reglarea sistemului în funcționare. În acest mod, bugetele devin veritabile modele de simulare a funcționării viitoare, care se confruntă cu realitatea :
- **conducerea operativă** (maiștri, șefi de formații de lucru) asigură îndeplinirea **sarcinilor (obiective de detaliu) asumate prin bugete.** Prin urmărire și control permanent, conducerea operativă relevă în timp util abaterile care apar ca urmare a acțiunii factorilor perturbatori. În acest mod, ea asigură intervenția oportună a conducătorului în a cărui competență intră remedierea abaterilor constatate.

Conducerea prin costuri implică să se coreleze structura ierarhică a obiectivelor cu informații relevante asupra cheltuielilor :

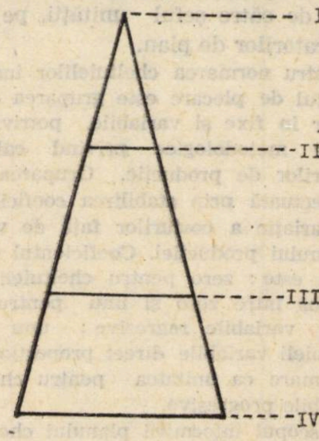

I. Conducerea strategică: obiective generale - indicatori sintetici (cost complet, cheltuieli la 1000 lei producţie marfă, nivel de îndeplinire a costului planificat)

II. Conducerea tactică: obiective specifice - indicatori bugetari (cheltuieli pe elemente primare şi pe articole de calculaţie, cheltuieli fixe şi variabile grupate pe purtători)

III. Conducerea operativă: obiective de detaliu - indicatori analitici (consum preconizat la un anumit nivel de încărcare a capacităţilor, realizări, abateri)

IV. Executanţi (sistem de autocontrol pentru integrarea în normele de consum, de productivitate, de producţie fizică etc.)

---

* *Vezi și articolele pe această temă din „Revista economică“ nr. 37, 43 și 49/1977.*

Premise tehnice

ACESTEA SÎNT ÎN MĂSURĂ să asigure cadrul funcțional al fluxurilor reale de valori materiale și bănești.

Principala premisă tehnică a conducerii prin costuri este existența unui **sistem de norme fundamentat,** elaborat cu ajutorul unor procedee matematice și statistice. Pentru fiecare operație, în funcție de specificul producției, trebuie prevăzute **norme de consum** sau **norme de timp** nu numai în etalon natural, ci și în exprimare bănească, avînd în vedere condițiile funcționale normale de muncă și dotare.

Pentru consumurile de muncă vie, normele (tarifele) evidențiază aportul adus de fiecare lucrător la îndeplinirea sarcinilor. Activitățile de conducere sînt normate prin precizarea sferei de atribuții pentru fiecare conducător, în funcție de aptitudini și posibilități. În vederea normării consumurilor indirecte, analiza evoluției acestora pe elemente de cheltuieli, în dinamică, permite determinarea tendinței lor viitoare.

Avînd în vedere relațiile de cauzalitate, cheltuielile se departajează pe grupe de cheltuieli fixe și variabile, dintre care ultimele se normează pe nivele ale activității viitoare, în funcție de raportul dintre variația lor și variația volumului producției. În acest fel, normele de cheltuieli indirecte permit evidențierea volumului optim al producției care să asigure un beneficiu maxim. Grafic, optimul este atins în punctul de intersecție (0) al liniei valorii producției la preț de producție cu linia costurilor totale normate:

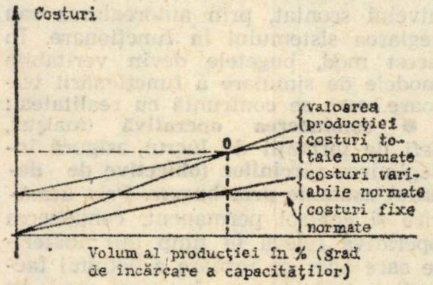

Normele stau la baza întocmirii bugetelor de cheltuieli. În sens restrîns, acestea cuprind numai cheltuieli indirecte normate, în funcție de condițiile trecute, prezente și viitoare de funcționare ale sistemului.

Pentru ca normarea activităților să devină eficace, sistemul de norme trebuie astfel conceput încît să prezinte **stabilitate** și **flexibilitate,** condiții care pot fi asigurate prin crearea prealabilă a unei structuri organizatorice adecvate. Stabilitatea sistemului de prețuri și a sistemului de retribuire asigură, de asemenea, un cadru propice realizării premiselor tehnice necesare conducerii prin costuri.

Premise informaționale

DIN ACEASTĂ CATEGORIE de premise, esențială pentru conducerea prin costuri este **existența unui sistem informațional rațional,** prin care să se asigure informarea oportună și operativă a conducerii. Pentru fiecare zonă a sistemului se precizează indicatorii de intrare, cei aferenți transformărilor din sistem și indicatorii de ieșire. Indicatorii sintetici pot fi reuniți într-un veritabil „tablou de bord“, prin care conducerea strategică are posibilitatea să stabilească și să urmărească traiectoria sistemului.

Raționalizarea evidenței este în măsură să asigure conducerea prin costuri prin: cunoașterea eficienței oricărei acțiuni, informarea rapidă a conducerii, scurtarea duratei circuitului informațional, valorificarea informațiilor în programe de acțiuni, îmbunătățirea calității informației etc.

Punctul de plecare al conducerii prin costuri este **planul (bugetul) cheltuielilor de producție,** întocmit pe baza datelor de structură și operaționale. Evidențierea consumurilor producției pe elemente ale structurii asigură cunoașterea stării sistemului la orice moment. La sfîrșitul perioadei de gestiune, ieșirile sistemului permit determinarea cheltuielilor totale și unitare pe elemente ale structurii, luînd în considerare modificările structurale care au survenit. Din compararea indicatorilor efectiv realizați cu cei prevăzuți rezultă abaterile în funcționare, care constituie obiectul deciziilor corectoare ale conducerii.

Realizarea conducerii prin costuri în condițiile prelucrării automate a datelor presupune **inmagazinarea datelor asupra sistemului intr-o bază comună de date,** care să devină imagine fidelă a proceselor ce au loc și care să cuprindă:

— **date de structură,** relative la starea elementelor sistemului — care se grupează în fișiere permanente pentru fiecare din diferitele entități distincte (materiale, produse finite, mijloace fixe, manoperă etc.);

— **date operaționale,** privind transformările din sistem — care se constituie în fișiere temporare (intrări, consumuri, ieșiri);

— **date asupra mediului exterior** (clienți, furnizori, contracte etc.).

Prin aplicarea datelor operaționale asupra datelor de structură, se obțin informații elaborate în vederea deciziilor de către conducere.

Un studiu aplicativ

ÎN VEDEREA CLARIFICĂRII unor aspecte concrete care condiționează aplicarea metodei, a fost întreprins un studiu la moara Baciu, unitate a Întreprinderii de morărit, panificație și produse făinoase din Cluj-Napoca.

Conducerea strategică a unității este asigurată de consiliul oamenilor muncii pentru rezolvarea problemelor majore, inginerul-șef pentru probleme ale producției și contabilul-șef pentru probleme funcționale. La nivel tactic, șeful unității (secției) are ca sarcini principale stabilirea și urmărirea obiectivelor specifice de gospodărire rațională a mijloacelor și a fondurilor. Maiștrii, pe baza programului de lucru, raportează realizările pe schimb și rezolvă problemele curente de producție.

Fiind vorba de o unitate autonomă dintr-o întreprindere cu producție integrată (făinurile rezultate devin materie primă pentru unitățile de panificație), întocmirea programului de acțiuni se face de către șeful unității, pe baza indicatorilor de plan.

Pentru normarea cheltuielilor indirecte, punctul de plecare este gruparea cheltuielilor în fixe și variabile, potrivit normelor metodologice privind calculația costurilor de producție. Gruparea poate fi efectuată prin stabilirea coeficientului de variație a costurilor față de variația volumului producției. Coeficientul de variație este: zero pentru cheltuieli fixe; cuprins între zero și unu pentru cheltuieli variabile regresive; unu pentru cheltuieli variabile direct proporționale și mai mare ca unitatea pentru cheltuieli variabile progresive.

În scopul întocmirii planului cheltuielilor de producție, se elaborează norme de consum și de timp, care țin seama de gradul ridicat de mecanizare și automatizare a producției. Astfel, cunoscîndu-se capacitatea maximă de lucru a utilajului conducător, se determină consumul orar de materie primă, iar acesta, înmulțit cu numărul normat al orelor de funcționare a unității, dă consumul total de materie primă pe perioade. Pentru urmărirea operativă a producției, consumul orar de materie primă se structurează pe produse (principale și secundare), avînd în vedere ponderea fiecăruia din ele în producția totală exprimată în unități fizice. Prin compararea consumului normat cu consumul efectiv pe produse, conducerea unității are posibilitatea să cunoască în orice moment situația realizării producției prin prisma consumurilor fizice de materie primă și să remedieze operativ orice abatere constatată, eliminînd factorii perturbatori.

Exprimarea bănească a consumurilor normate de materie primă presupune determinarea prețului mediu unitar al stocului. Structura valorică a consumului de materie primă (consum fizic x preț mediu) încorporează proporțional și mărimea deșeurilor. În acest mod, costul orar normat al materiei prime exprimă cheltuielile socialmente necesare privind consumurile de materie primă. După valorificarea deșeurilor, costul total al produselor se diminuează cu sumele rezultate din valorificare.

Mărimea retribuțiilor directe orare pe produse se stabilește pe baza datelor evidenței contabile sau prin determinarea retribuției medii orare pe produse pentru muncitorii direct productivi. În primul caz mărimea retribuțiilor directe, înregistrate în contabilitate pe baza rapoartelor de producție, se repartizează pe produse în funcție de structura producției. Rațiunea acestei structuri rezidă în aceea că producția cuplată a unității (din aceeași materie primă rezultă concomitent mai multe produse) presupune o repartizare proporțională a retribuțiilor directe pe produse. Procedura de determinare a retribuției medii orare pe produse este mai analitică și implică utilizarea coeficienților de echivalență în normarea timpului de execuție a operațiilor în raport cu un

Ludovic TORJAI
contabil șef la Întreprinderea de morărit, panificație și produse făinoase Cluj-Napoca

drd. Dumitru OPREAN
Universitatea „Babeș-Bolyai“ Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 32)

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învăţămîntul politico-ideologic

Mic dicţionar economic

CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII

PRODUCTIVITATEA MUNCII constituie o formă a eficienţei economice, cea mai importantă latură a acestei categorii economice deosebit de complexe. Exprimînd eficienţa procesului de producţie prin prisma cheltuielilor de muncă omenească, **productivitatea muncii reprezintă rodnicia, eficacitatea cu care este cheltuită o anumită cantitate de muncă ; ea reflectă însuşirea muncii de a produce într-o unitate de timp un anumit volum de bunuri materiale şi servicii productive.** Astfel definită, productivitatea muncii se măsoară fie prin canitatea de produse obţinute într-o unitate de timp, fie prin inversul său, adică prin cheltuiala de timp de muncă necesară pentru obţinerea unei unităţi de produs. În ambele cazuri, producţia se exprimă în unităţi naturale, natural-convenţionale, unităţi de muncă şi unităţi valorice ; la rîndul său, timpul de muncă se poate exprima în număr de persoane ocupate sau în om-ore lucrate. Cel mai bun mod de exprimare şi de calcul al productivităţii muncii îl reprezintă producţia în unităţi naturale. Datorită însă neomogenităţii producţiei, productivitatea muncii la nivelul întreprinderilor, subramurilor şi ramurilor se calculează în valori.

Productivitatea muncii îmbracă mai multe forme dintre care menţionăm productivitatea muncii vii şi productivitatea muncii totale. Productivitatea muncii vii este determinată de raportul dintre producţie şi forţa de muncă. Procesul de producţie implică, însă, acţiunea forţei de muncă cu ajutorul uneltelor de muncă şi a obiectelor muncii. În consecinţă, dacă producţia obţinută — oricare ar fi formele ei mai sus menţionate — se raportează la consumul total de muncă (vie + materializată, reprezentînd obiectele muncii şi uneltele de muncă) se obţine productivitatea muncii totale.

Productivitatea muncii îmbracă şi alte două forme principale : a) productivitatea muncii individuale, care reflectă rodnicia muncii (vii şi trecute) în condiţii specifice fiecărei întreprinderi şi ramuri, de înzestrare tehnică, de calificare şi de intensitate a muncii ; b) productivitatea muncii **sociale** care exprimă rodnicia muncii cheltuite (vii şi trecute) în condiţii medii de înzestrare tehnică, de calificare şi de intensitate a muncii.

Productivitatea muncii, oricare ar fi forma ei, este o expresie concentrată a dezvoltării forţelor de producţie, caracterizată prin variate şi numeroase corelaţii tehnice, dintre elementele materiale ale forţelor de producţie, dintre obiectele muncii şi mijloacele de muncă, dintre mijloacele tehnice de muncă, obiectele muncii şi forţa de muncă. În acelaşi timp, productivitatea muncii este o **categorie economică** ce reflectă şi relaţiile sociale. Astfel, în socialism, unirea forţei de muncă cu mijloacele de producţie se face în mod specific, prin intermediul şi pe baza proprietăţii socialiste. Pe de altă parte productivitatea muncii privită îndeosebi la nivele mai agregate — subramură, ramură, economie naţională — este o expresie sintetică a legăturilor complexe dintre ramuri şi întreprinderi, legături condiţionate şi ele de natura relaţiilor de producţie.

Creşterea productivităţii muncii de-a lungul istoriei societăţii omeneşti oglindeşte dezvoltarea forţelor de producţie, interacţiunea dintre ele şi relaţiile de producţie dominante din fiecare societate. Acest proces constituie o legitate generală a dezvoltării societăţii. Productivitatea muncii şi creşterea ei continuă tinde să aibă o pondere tot mai mare în cadrul nivelului şi ritmului de sporire a producţiei sociale, importanţa acestui proces accentuîndu-se odată cu dezvoltarea societăţii.

Rolul decisiv al sporirii productivităţii muncii în creşterea producţiei şi a eficienţei economice poate fi evidenţiat prin numeroase procese şi fenomene ale creşterii economice contemporane. Astfel, ritmul înalt al creşterii economice nu poate fi atins — şi mai ales menţinut — fără o sporire suficient de rapidă a productivităţii muncii ; în al doilea rînd, creşterea productivităţii muncii este una din căile principale de reducere a costurilor şi deci de scădere a valorii mărfurilor (a cantităţii de muncă necesară pentru producerea lor) ; în al treilea rînd, productivitatea muncii este o premisă esenţială a creşterii venitului naţional, şi de aici a izvoarelor necesare dezvoltării economice continue şi rapide, a celor de ridicare a nivelului de trai ; am mai menţiona faptul că sporirea productivităţii muncii concură la creşterea nivelului de trai şi pe calea posibilităţilor pe care le deschide pentru reducerea continuă a duratei zilei şi săptămînii de lucru, etc.

Nivelul şi creşterea productivităţii muncii depind de o mare varietate de factori : tehnici, economici, sociali, politici, psihologici şi naturali. Dintre aceştia, cei mai importanţi factori care determină creşterea productivităţii muncii sînt : progresul tehnic, organizarea conducerii, a producţiei şi a muncii, nivelul de pregătire a cadrelor şi perfecţionarea ei continuă, cointeresarea materială şi morală etc.

Cea mai importantă cale de creştere a productivităţii muncii o constituie **progresul tehnico-ştiinţific**, perfecţionarea continuă a uneltelor de muncă, a obiectelor muncii, a tehnologiilor de fabricaţie ; promovarea mecanizării, automatizării, chimizării şi electrificării proceselor de producţie ce economisesc şi uşurează munca. Contribuţia progresului tehnic la creşterea productivităţii muncii este condiţionată însă de alocarea unui volum corespunzător de investiţii, de buna lor repartizare şi utilizare.

Perfecţionarea organizării conducerii, producţiei şi muncii reprezintă o altă cale deosebit de dinamică şi de importantă de creştere a productivităţii muncii. Ea are ca scop de a pune în valoare condiţiile tehnico-materiale şi de pregătire a cadrelor deja existente, deci de creştere a productivităţii muncii fără investiţii suplimentare, de unde rezultă că perfecţionarea organizării producţiei şi muncii este una din cele mai eficiente căi de creştere a productivităţii muncii.

Pregătirea cadrelor calificate şi perfecţionarea pregătirii acestora joacă un rol deosebit în creşterea productivităţii muncii, atît pe linia utilizării depline, raţionale a bazei tehnico-materiale, tot mai moderne a producţiei, cît şi pe linia perfecţionării şi dezvoltării progresului tehnico-ştiinţific. Un nivel tot mai înalt de pregătire a cadrelor calificate, a muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor şi a celorlalte categorii de personal contribuie la ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al produselor, la sporirea neîntreruptă a capacităţii fiecărui participant la producţia socială, la creşterea productivităţii muncii.

Între alţi factori de creştere a productivităţii muncii **cointeresarea materială şi morală** ocupă un loc aparte, contribuind la îmbinarea intereselor specifice existente în socialism, a interesului personal cu interesele generale, la stimularea întrecerii socialiste, a creaţiei materiale şi spirituale.

Înţelegînd în mod profund, într-o viziune largă şi de perspectivă importanţa deosebită a productivităţii muncii atît pentru creşterea economică a României, cît şi pentru întregul proces de construcţie socialistă, partidul nostru a desfăşurat şi creează în permanenţă toate premisele tehnico-materiale şi organizatorice, sociale şi politice în vederea sporirii continue şi rapide a eficienţei şi a rodniciei muncii sociale. Este semnificativ în acest sens faptul că la o creştere de 11 ori a venitului naţional în perioada 1951—1976 productivitatea muncii a sporit de 9 ori ; în industrie, ramură cu rol decisiv în ridicarea eficienţei întregii economii naţionale, productivitatea muncii a crescut într-un ritm mediu anual de 7,9%. Această creştere are cel puţin o dublă semnificaţie. Dacă productivitatea muncii din 1950 ar fi rămas constantă, numai creşterea producţiei într-o singură ramură (industrie) ar fi necesitat un volum de muncă — de peste 25 milioane persoane — imposibil de acoperit din moment ce astăzi resursele de muncă ale întregii economii naţionale se ridică la numai 10,2 milioane. Pe de altă parte, ritmul realizat de creştere a productivităţii muncii este de pînă la peste 2 ori mai mare decît cel realizat în ţări dezvoltate din punct de vedere economic ; pe această bază România a înregistrat o reducere a decalajelor care o separau de ţările dezvoltate.

În vederea ridicării continue şi rapide a rodniciei muncii sociale se prevede ca în acest cincinal să se realizeze un ritm mediu anual de creştere mult sporit, de 9,2%, ceea ce în condiţiile unor ritmuri mai reduse în alte ţări, înseamnă încă un pas important în reducerea decalajelor amintite. **„Să fim conştienţi** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — că, dacă vrem să lichidăm rămînerea în urmă, trebuie să facem eforturi mari. Fără aceasta nu vom putea realiza cele prevăzute în Program. De aceea, problema creşterii mult mai rapide a productivităţii muncii, ca şi reducerea cheltuielilor materiale şi a consumului în producţie trebuie să stea în centrul întregii noastre activităţi economice. Numai pe această bază vom obţine o creştere mai accelerată a venitului naţional“.**

dr. Gh. RĂBOACĂ

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

„Noua" școală de la Cambridge

Eludarea adevăratelor probleme

PRIN „noua" școală de la Cambridge*) sînt cunoscute opiniile susținute, începînd din 1973, de Wynne Godley și Francis Cripps, profesori de economie politică la Universitatea din Cambrdige (Marea Britanie), atestînd în esență existența unei relații de la cauză la efect între măsura finanțării sectorului public și deficitul balanței de plăți curente. Tezele respective au stîrnit oarecare senzație între economiști, teoreticieni și practicieni, îndeosebi după audierea de către subcomisia financiară a Camerei Comunelor, în 1974, a celor doi profesori. Aceștia considerau politica economică oficială din perioada 1953–1973 ca „nefondată științific". Recurgînd la practica influențării economiei prin măsuri fiscale și monetare în vederea asigurării echilibrului, frînînd în perioade de expansiune și stimulînd în caz de recesiune (politica de „stop and go"), responsabilii politicii economice engleze ar fi dovedit „necunoașterea relației dintre politica fiscală și competitivitate, pe de o parte, și între formarea venitului național și aceea a soldului plăților curente pe de altă parte[1]).

Demonstrarea tezei că deficitul balanței de plăți crește în măsura în care sporește finanțarea economiei, deci a rolului important al bugetului în adaptarea cheltuielilor interne la obiectivul extern, este bazată pe analiza evoluției poziției financiare a sectoarelor economice din Anglia între 1953–1972. Godley și Cripps grupează sectoarele economice în trei : public, particular (familii și întreprinderi private) și extern. Rezultatul la care ajung este că sectorul particular are o capacitate de finanțare slabă, cu excepția finanțării pe perioade de timp scurte. În cazuri de creștere sau micșorare a venitului său, sectorul particular, arată G. șiC., își modifică cheltuielile și nu economiile. Suma destinată economiilor ar fi oarecum stabilă și ușor de prevăzut și, în consecință, „principala greșeală a teoriei ortodoxe, ar fi, după autorii menționați ai acestui „New Cambridge View" [2]), ipoteza implicită după care excedentul financiar al sectorului particular ar crește repede atunci cînd venitul său crește". În timp ce variațiile veniturilor sectorului particular nu ar avea influență asupra balanței de plăți, sectorul public ar putea să-și mărească sau să-și reducă poziția sa financiară. „Faptul că, cu excepția finanțărilor pe termen scurt, afirmă Godley și Cripps, sectorul particular are o capacitate de finanțare stabilă și slabă, duce la concluzia că deficitul sectorului public determină în întregime soldul plăților curente".

În lumina acestei concluzii, Godley și Cripps consideră că politica economică trebuie să se bazeze pe o administrare a finanțelor publice, care să asigure ca cheltuielile publice interne să evolueze în corelare cu venitul național. Deci, dacă guvernul își fixează ca obiectiv pe termen mijlociu să realizeze echilibrul balanței de plăți curente și folosirea integrală a mîinii de lucru, ar trebui :

– să se determine nivelul capacității de finanțare a sectorului particular (de exemplu, două miliarde lire sterline), urmînd ca, apoi,

– să se ajusteze treptat soldul deficitar al sectorului public, astfel ca să se ajungă la aceeași sumă (2 miliarde). Folosirea integrală a mîinii de lucru ar fi realizată dacă resursele rezultate din reducerea deficitului public ar determina exporturi suplimentare sau o producție internă suplimentară care să înlocuiască importurile.

Pentru a ușura acest transfer de resurse, ar putea fi necesară o devalorizare a monedei sau o contingentare a importurilor, ca un complement al politicii bugetare. În aceasta ar consta, consideră Pierre-Julien Potier, esența deosebirii dintre autorii noii teorii și neokeynesiști [3]). Primii propun reducerea cheltuielilor publice pentru restabilirea echilibrului extern și o devalorizare (sau un control al importurilor), pentru relansarea activității, iar secunzii recomandă creșterea deficitului bugetar pentru a crea noi locuri de muncă și devalorizarea pentru restabilirea echilibrului extern. Profesorul W. Godley mai propune să se limiteze variațiile soldului bugetar, prin renunțarea la politica așa-numită de „fine-tuning" (acord fin), care a fost folosită fără efect. El afirmă că

FIȘE

Simpozion științific

• *În ziua de 13 ianuarie a.c. a avut loc, la Casa Universitarilor din București, un simpozion științific cu tema* Viitorul mărilor *și oceanelor, organizat de colectivul de prognoză al Academiei Republicii Socialiste România. Comunicările și referatele prezentate, intervențiile la dezbateri ale cercetătorilor și specialiștilor au îmbrățișat o problematică de mare interes, actuală și de perspectivă : geologia și climatologia oceanului planetar, inventarul surselor minerale, energetice și biologice din mediul marin, probleme tehnice și economice ale exploatării acestor resurse, pescuitul românesc în mări și oceane, protecția mediului marin în folosul umanității, legislație și colaborare internațională în domeniul marin* etc.

Asimilarea economică a tehnicii noi

• *La rubrica „Schimb de opinii" a revistei VOPROSI EKONOMIKI, nr. 12/1977, E. Sapilov remarcă în articolul* Planirovanie pokazatelei ekonomiceskogo *osvoeniia novoi tehniki (Planificarea indicatorilor asimilării economice a tehnicii noi) o serie de perfecționări intervenite în planificarea introducerii tehnicii noi. Totuși, spune el, obiectivul final al programelor de implementare a tehnicii noi, se limitează, pe baza indicatorilor, existenți, la asimilarea* tehnică *a noilor mijloace de producție create, realizarea efectului economic obținut de pe urma introducerii lor nefiind încă planificat, ci doar evaluat. Cauza s-ar afla în faptul că evidența existentă a reducerii costului pe unitatea de produs nu ține seama de toți factorii creșterii eficienței producției (de pildă, pe măsura introducerii de mașini cu o durabilitate și fiabilitate mai mare ar trebui să se reducă numărul de muncitori ocupați cu repararea lor). E.S. propune introducerea, pe baza unor experimentări, a unor indicatori ai valorii unității de efect util al produsului în procesul exploatării. Aceștia ar fi indicatori integrali ai calității producției respective. Rolul principal în determinarea acestor indicatori l-ar juca consumatorii (întreprinderile beneficiare), care nu sînt interesați în „înfrumusețarea" datelor relative la nivelul tehnico-economic al produselor achiziționate. Din momentul în care s-ar cunoaște costul diferitelor mașini* în *procesul* exploatării, *s-ar putea verifica efectul economic al tehnicii noi și, în consecință, planifica introducerea unor mașini al căror efect economic general să fie sporit.*

FUZZY
sets and systems
an international journal
north-holland-amsterdam

• *Pe baza unei hotărîri a Congresului Internațional de Cibernetică și Sisteme (București, august 1975), a apărut recent o revistă internațională, intitulată FUZZY SETS AND SYSTEMS, care își propune să prezinte, în exclusivitate, un domeniu al teoriei sistemelor în curs de constituire ; acesta abordează, pe baze complet noi, problemele de creștere organică, dezvoltare și prognoză economică. Noua revistă, editată de North-Holland, Amsterdam, apare sub îngrijirea unor personalități consacrate în studiul teoriei și aplicațiilor mulțimilor vagi. Redactorii revistei sînt : dr. C. V. Negoiță, șef de laborator la Institutul de informatică, prof. L. A. Zadeh, Departamentul de calculatoare, Universitatea California Berkeley S.U.A., prof. H.J. Zimmermann, Institutul de studii economice, Universitatea Aachen R.F.G., președintele Societății Europene de Cercetări Operaționale. Scopul acestei publicații este să faciliteze schimbul științific în domeniul interdisciplinar al aplicării teoriei sistemelor.*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

cererea, producția și balanța de plăți ar fi putut fi mai stabile decît au fost între 1953 și 1972 dacă s-ar fi adoptat ferm regula simplă a acoperirii din impozite a unei proporții constante din cheltuielile publice. „Noua" școală de la Cambridge consideră că relansarea și creșterea economică trebuie să aibă ca motor exportul și nu consumul" [4]). Influența tezelor școlii de la Cambridge se reflectă în programarea evoluției bugetare a Marii Britanii [5]); s-a prevăzut, anume, o reducere a cotei cheltuielilor publice în P.N.B. de la 60% în 1975 la 53% în 1980.

Una din criticile de bază aduse „noii școli de la Cambridge" este că metoda de calculare a poziției financiare a sectorului particular are un caracter arbitrar. Profesorul D. Kern afirmă categoric că în timp ce poziția financiară a familiilor apare relativ stabilă, aceea a întreprinderilor este foarte instabilă, deci ele nu pot fi luate împreună ca un tot. [6]) După părerea keynesiștilor moderni, din Anglia, grupați la „National Institute of Economic and Social Affairs", nu ar exista relații de interdependență atît de strînse între buget și balanța de plăți curente. J. Bispham susține chiar că raportul de cauzalitate s-ar inversa, în sensul că variații externe ale soldului plăților curente pot influența asupra deficitului sectorului public. Ca exemplu este menționat efectul unei creșteri a cererii pe piața mondială". [7]) Unele critici se referă la posibilitățile de aplicare practică. Potier afirmă că nu se aduce nimic nou față de instrumentele financiare și monetare folosite în prezent. El susține că deficitul public nu poate fi determinat cu anticipație, ci doar prevăzut. Dacă s-ar decide să se mențină un raport fix între încasările fiscale și cheltuielile publice, s-ar pune capăt mecanismelor bugetare anticiclice de stabilizare. Ceea ce ar duce la sacrificarea obiectivului de reducere a șomajului de dragul obținerii unui sold favorabil la balanța de plăți curente, efectele unei devalorizări pentru menținerea activității economice la un nivel corespunzător fiind incerte. Concluzia lui P.J. Potier este că adoptarea tezelor lui Godley și Cripps ar risca să antreneze apariția și menținerea unui nivel ridicat al șomajului.

Desigur că o apreciere a „teoriei noi" necesită studii amănunțite și analiza evoluțiilor economiei în diverse țări, căci diverși factori interni și externi, specifici pentru o țară sau alta, pot influența poziția financiară a sectoarelor economice și oferi rezultate deosebite de cele obținute la Cambridge pentru Anglia.

După părerea noastră, opiniile referitoare la efectele negative ale deficitelor bugetare și la corelarea cheltuielilor cu veniturile au fără îndoială o importanță particulară în actualele condiții politico-economice. Ceea ce „noua școală de la Cambridge" nu realizează, este analiza efectelor dăunătoare ale cheltuielilor militare. Pe lîngă cauzele fundamentale care țin de esența orînduirii capitaliste, de nefuncționarea „schemelor" de ameliorare a sa, de care nu ne ocupăm în acest context, care sînt în general cunoscute economiștilor marxiști, credem că tocmai cheltuielile militare au provocat în principal și continuă să provoace dezechilibre, subminarea valorii monedelor și inflația. Evident, o reducere a cheltuielilor pentru sănătate, învățămînt, construcții publice sau pentru îmbunătățirea serviciilor către populație, nu numai că ar avea un caracter antisocial, dar ar crea dificultăți mai mari decît ar putea rezolva obținerea unui echilibru bugetar. O reducere însă a cheltuielilor pentru înarmare, pentru întreținerea de baze militare în afara granițelor, ar contribui efectiv la crearea unor disponibilități pentru finanțarea nevoilor interne și pentru sprijinirea dezvoltării țărilor sărace, creîndu-se premisele creșterii exporturilor către aceste piețe, însănătoșind astfel nu numai climatul politic și securitatea, ci și pe cel economic și stabilitatea economiei mondiale.

dr. Dorel OPRESCU

---

[*]) „Nouă" — spre deosebire de cunoscuta școală de la Cambridge, ai cărei principali exponenți, la începutul secolului XX, erau Alfred Marshall, Arthur C. Pigou și D.H. Robertson.

[1]) London and Cambridge Economic Bulletin (ianuarie 1974).

[2]) Harry G. Johnson. On Living without an International Monetary System. **Euromoney**, aprilie 1975, London.

[3]) Pierre-Julien Potier „La Nouvelle Ecole de Cambridge" in „Banque" nr. 363-iunie 1977 ; vezi și Problèmes Economiques" nr. 1550 / decembrie 1977.

[4]) Peter Jay. The difficulty for Mr Healey in facing two ways. The Times, 4 septembrie 1975.

[5]) Cartea Albă din februarie 1976.

[6]) Monetary Aspects of the Current Economic Debate ; in National Westminster Bank Quarterly Review (august 1975).

[7]) J. Bispham. National Institute Economic Review (noiembrie 1975).

FIŞE

Cercetările științifice — un declin aparent înaintea unui previzibil avînt

● *PROBLEMES ECONOMIQUES (nr. 1549/1977) publică sub titlul* Les problèmes de la recherche scientifique aux Etats-Unis (*Problemele cercetării științifice în S.U.A.) un articol de Gene Bylinsky, publicat inițial în revista „Fotune". După autor, oamenii de știință din S.U.A. trec printr-o perioadă de proastă dispoziție care are drept substrat organizarea inevitabil de grup a cercetării actuale, dimensiunile uzinale ale utilajului științific, cu consecințele lor : un aparat „birocratic" de organizare, coordonare, de programare a experimentării, de control financiar, o scădere a stimulentelor și veleităților individuale. În ciuda acestor dificultăți, spune Bylinsky, cercetarea lumii subnucleare continuă și ea va realiza probabil descoperiri care vor schimba concepțiile noastre despre univers în mod tot atît de radical ca și ideile lui Einstein la începutul acestui secol și care ar putea, în subsidiar, să ne ducă la descoperirea unor surse de energie nebănuite.*

Protecția mediului ca factor al conjuncturii

● *Un articol apărut în SUDDEUTSCHE ZEITUNG este reluat, sub titlul de mai sus, de revista „Prisma" nr. 9/1977. Împotriva impresiei inițiale, aproape unanime, că intervenția organizațiilor de inițiativă civică și a tribunalelor administrative în favoarea apărării mediului ar avea, ca urmare a sporirii costurilor, un efect nociv asupra creșterii economice, „o voce timidă", se arată în articol, a îndrăznit să se ridice, atrăgînd atenția asupra unei influențe cu totul opuse. R.F.G., de pildă, ar avea nevoie de uzine de epurare în valoare de nouă miliarde de mărci ; tot aici s-ar prevedea o activitate intensă în vederea extinderii rețelei de termoficare pentru a recupera căldura evacuată de centralele electrice, precum și crearea de noi capacități de producție în vastul sector al tehnicii energetice „medii" (încălzire cu radiații solare, pampe de căldură, izolare). La nivel microeconomic, este posibil ca noile obligații să afecteze unele firme, lipsite de fonduri, și implicit, să determine în aceste cazuri o reducere a locurilor de muncă. După cum s-ar fi constatat și în S.U.A., dispozițiile ecologice ar fi creat incomparabil mai multe locuri de muncă noi decît cele care s-au pierdut prin închiderea unor unități.*

BJC
invenții
și inovații
YOLANDA EMINESCU

● *Cartea Yolandei Eminescu* Invenții și Inovații, *apărută în „Biblioteca juridică a cetățeanului" a Editurii științifice și enciclopedice (1977, 112 p.), își are geneza în dorința de a veni în sprijinul tuturor celor care „fără a se lăsa descurajați de eșecuri și dificultăți, răspund apelului de a valorifica «potențialul de gîndire științifică al poporului român»". În acest scop, autoarea analizează pe larg prevederile Legii nr. 62 din 30 octombrie 1974 privind invențiile și inovațiile. Materialul comentat este sistematizat astfel : Invenții și inovații ; Brevetarea invențiilor și înregistrarea inovațiilor ; Drepturile și obligațiile organizațiilor socialiste ; Drepturile și obligațiile inventatorilor și inovatorilor, Transmisiunea și apărarea drepturilor privitoare la invenții ; Protecția internațională a invențiilor. Cartea cuprinde în anexe Legea nr. 62 și o serie de alte materiale necesare și utile inventatorilor și inovatorilor.*

DOLARUL — „cădere liberă“ sau „presiuni speculative“?

SFÎRȘITUL anului trecut și începutul noului an au fost dominate, pe planul relațiilor monetare internaționale, de stirile privitoare la declinul monedei americane, ajunsă la nivelul cel mai coborît față de alte monede din întreaga istorie a sa. Au urmat alte știri despre comportarea contradictorie a piețelor occidentale față de dolar, cu redresări și scăderi repetate, precum și despre natura intențiilor Washingtonului de a „proteja“ moneda națională, de a „salva onoarea“ ei.

Întrucît dolarul nu este la prima lui criză din ultima vreme, emoția provocată de noile avataruri ale monedei Statelor Unite în opinia publică mondială nu a atins cotele, de exemplu, din vara lui 1971, cînd administrația din acel timp a S.U.A. a luat cunoscutele măsuri de „apărare“ a dolarului. Nu este însă mai puțin adevărat că, dolarul fiind utilizat pe scara cea mai largă ca mijloc internațional de circulație și de plată, precum și ca mijloc de rezervă, căderea acestei monede a constituit un obiect de largă preocupare în toate cercurile interesate în viața economică internațională.

Puțină istorie

ÎNDEPLINIREA funcțiilor internaționale ale dolarului a fost întotdeauna condiționată de stabilitatea valorică a acestuia. Pentru ca dolarul să fie stabil, ani de-a rîndul prețul oficial al aurului a fost menținut cu strictețe la nivelul de 35 dolari uncia. Se crease după cel de-al doilea război mondial legenda, minuțios regizată de cercurile oficiale și de afaceri americane, că dolarul ar fi „tot atît de bun ca și aurul“. Fusese pus în circulație, din aceleași surse, sloganul apologetic „sănătos ca un dolar“. Aceasta, pe plan extern, deoarece pe plan intern, valoarea reală a dolarului față de orice altă marfă decît aurul era departe de a face dovada aceleiași stabilități.

Realitatea deteriorării treptate a dolarului nu a putut fi însă ascunsă multă vreme. După o serie de accese acute, determinate îndeosebi de inflația internă și de deficitul permanent al balanței de plăți americane, criza monetară internațională și-a atins punctul culminant la 15 august 1971. La această dată președintele de atunci al S.U.A., Richard Nixon, a anunțat o serie de hotărîri unilaterale cu privire la „apărarea“ dolarului. Între ele figurau desprinderea de aur a dolarului și trecerea la cursurile flotante, introduse cu puțin timp înainte și de R.F.G., Olanda și Marea Britanie. La sfîrșitul aceluiași an, dolarul a fost devalorizat cu 7,89 la sută, iar în 1973 cu alte 10 la sută. După cum se știe, anul 1973 a mai fost marcat de trecerea în masă a principalelor monede occidentale la cursurile flotante, determinate de oferta și cererea liberă pe piețele valutare.

Nu este lipsit de interes faptul că tocmai S.U.A. care în 1944, la Conferința monetară internațională de la Bretton Woods, au fost susținătorii stabilității cursurilor valutare și au pus acest principiu la baza sistemului monetar internațional, au devenit între timp propagatorii cursurilor flotante, deci ai instabilității. Această schimbare de atitudine este explicabilă prin prisma opțiunii politice între stabilitate și flotare.

În 1944, cînd S.U.A. se situau pe o poziție dominantă față de restul lumii capitaliste, americanii au optat pentru stabilitate deoarece aceasta presupune, în capitalism, coordonarea politicii monetare a diferitelor țări, instituirea unui control internațional asupra echilibrării balanțelor de plăți, combaterea inflației, chiar cu riscul creșterii șomajului, utilizarea unei singure valute de rezervă. Cursurile stabile reprezentau deci pentru Statele Unite, în condițiile din 1944, instrumentul cel mai potrivit pentru ralierea monetară a restului lumii în jurul Statelor Unite și pentru asigurarea dominației dolarului asupra celorlalte monede.

În 1971, ținînd seama de condițiile economice și politice schimbate, S.U.A. au considerat că mecanismul de la Bretton Woods este depășit, că ele nu mai au forța necesară pentru menținerea stabilității dolarului și că de fapt au mai mult de cîștigat de pe urma unui dolar flexibil. Stabilitatea a permis emitentului dolarilor să cumpere oricîte mărfuri și servicii, să exporte oricît capital, prin simplă emisiune de monedă națională, stabilitatea dolarului fiind o garanție că deținătorii externi de dolari nu vor cere americanilor în schimbul lor mărfuri, servicii sau alte contraprestații. În felul acesta, deficitul cvasipermanent al balanței de plăți a S.U.A. a fost finanțat prin emisiune de bani proprii, privilegiu unic în lume, deoarece în asemenea situații, celelalte țări sînt obligate să cheltuiască din activele lor de rezervă sau din substanța lor economică.

În noile condiții, în care stabilitatea dolarilor nu mai este garantată, acoperirea deficitului de balanță prin monedă proprie nu mai poate fi asigurată decît într-o proporție redusă. Accentul începe acum să cadă asupra posibilităților de echilibrare prin mijloace economice și îndeosebi prin impulsionarea exportului. În această privință, flexibilitatea dolarului devine un avantaj, deoarece deprecierea monetară face mărfurile proprii mai competitive pe piețele externe.

Adepte pe timpuri ale stabilității, Statele Unite au devenit astfel în ultima vreme adepte ale flexibilității, ale flotării cursurilor valutare. Lupta pentru piețe de desfacere, pentru sfere de plasare a capitalurilor, pentru materii prime a constituit fermentul dezvoltării unor contradicții economice și politice, al căror reflex se poate desprinde și din activitatea recentă a burselor valutare.

Factori ai „căderii libere‘

NOUL DECLIN al dolarului a început în iunie 1976 și a continuat într-un ritm relativ lent pînă în vara anului trecut. De atunci însă și îndeosebi după 21 iunie 1977, dolarul a devenit tot mai vulnerabil la bursele din Tokio, Frankfurt și Zürich, unde comoțiile și căderile lui au fost cele mai spectaculoase.

Încercînd a desluși cauzele acestei comportări, vom elimina din capul locului elementele economice interne: comparativ cu alte state capitaliste dezvoltate, economia americană s-a comportat mai bine anul trecut, deși șomajul continuă să se situeze la un nivel ridicat. Elementul *monetar* intern ar putea fi însă luat în considerare, deoarece inflația, încă nestăpînită, erodează lent dar sigur puterea de cumpărare a dolarului pe piața internă, iar aceasta se reflectă mai devreme sau mai tîrziu asupra poziției externe a monedei.

O altă cauză pe care cei mai mulți comentatori occidentali o plasează la loc de frunte este deficitul balanței de plăți a S.U.A. În general, atît pe planul teoriei, cît și pe acela al politicii economice din țările capitaliste dezvoltate, flotarea cursurilor valutare este apreciată ca un instrument eficient de echilibrare automată a balanței de plăți : dacă moneda națională a unei țări se depreciază, aceasta reprezintă un avantaj la exportul țării și o frînă pentru import. Declanșată de un deficit de balanță, o asemenea evoluție — se susține — duce cu necesitate la îmbunătățirea balanței comerciale și implicit a balanței de plăți, deci la eliminarea deficitului.

În această privință, experiența Statelor Unite este o dovadă că în realitate lucrurile nu se întîmplă așa. După trecerea dolarului la flotare, deficitul balanței comerciale a S.U.A. nu numai că nu a fost eliminat, dar a crescut și mai mult. Anul 1977 s-a încheiat cu un deficit de circa 30 miliarde dolari. Aceste deficite cumulate presează asupra situației internaționale a dolarului, deoarece sporesc în proporții astronomice disponibilitățile de dolari ale partenerilor S.U.A., evaluate în prezent la 500 miliarde. Moneda unei țări în capitalism este o marfă negociată pe piață; atunci cînd există un exces de marfă, prețul acestei mărfi — cursul valutar — scade.

Deficitul balanței comerciale și de plăți a S.U.A., cauză a prăbușirii dolarului, este el însuși un efect al altor factori. Care anume ?

Un prim factor se apreciază că ar fi de natură politică. S-a arătat că autoritățile americane operează intenționat în sensul deprecierii dolarului, pentru a obține un avantaj comercial în lupta de concurență. Lăsînd sau chiar impulsionînd dolarul să se deprecieze în raport cu monedele principalilor lor concurenți Japonia și R.F.G., S.U.A. ar urmări să obțină avantaje competitive pe un teren pe care nu s-au putut înțelege la masa tratativelor cu partenerii lor. Este știut că îndeosebi în raporturile cu Japonia, S.U.A. s-au declarat nemulțumite de măsurile luate de japonezi pentru frînarea exporturilor spre S.U.A. și majorarea importurilor, considerîndu-le insuficiente. Deprecierea masivă a dolarului față de yen ar putea avea efecte mai satisfăcătoare în acest sens pentru americani.

Acest factor a fost negat de partea americană. Însuși președintele Carter a declarat la 21 decembrie 1977 că „noi nu ne vom angaja într-o competiție neloială pentru piețele de export“. Iar H. C. Wallich, membru al Consiliului guvernatorilor Sistemului federal de rezerve, a motivat astfel lipsa de interes a S.U.A. față de un dolar slab :

— deprecierea valutară, indiferent de cauzele ei, contribuie la inflație; aceasta este concluzia pe care americanii au tras-o în urma devalorizării din 1971 a dolarului și care este cu atît mai valabilă în prezent, cu cît economia americană a devenit mai deschisă, ponderea sectorului extern al economiei S.U.A. crescînd din 1971 pînă acum de la 6 la sută la 10 la sută din produsul național brut;

— un dolar slab nu-și poate îndeplini îndatoririle internaționale. Or, S.U.A. sînt interesate ca dolarul să-și mențină rolul pe care îl are în sistemul rezervelor și plăților internaționale. Astfel, acest rol facilitează finanțarea deficitelor balanței de plăți a S.U.A., însă numai în cazul în care dolarul este cel puțin egal, dacă nu superior celor mai puternice monede ale timpului și nicidecum o monedă slabă;

— dacă dolarul decade rapid, profiturile industriei de export și ale importatorilor americani, precum și investițile se reduc. În felul acesta, redresarea după recesiune care, după afirmația lui Wallich, „se desfășoară penibil de încet“, s-ar putea desfășura și mai încet;

— valoarea dolarului influențează întreaga viață economică internațională. Dacă valoarea unui activ deținut pe o scară atît de largă devine nesigură, calculele oamenilor de afaceri vor putea fi răsturnate, primejduind și mai mult redresarea economiei mondiale.

Statele Unite ar avea deci, după cele arătate, multe motive de a dori să aibă o monedă puternică și nu una slabă. Trebuie căutați alți factori ai „căderii libere“ a dolarului.

În declarația oficială amintită mai sus, președintele Jimmy Carter a indicat drept cauze principale ale deficitului balanței de plăți : marele import de petrol al S.U.A. și creșterea economică relativ înceată din Japonia, R.F.G. și alte țări occidentale. Acest deficit a provocat, după cele arătate de președinte, „o anumită dezordine pe piețele valutare și mișcări rapide ale cursurilor valutare“.

„Deficitul petrolului“ se ridică după datele oficiale la circa 45 miliarde dolari anual în condițiile actuale. Este adevărat, așa cum recunosc unele comentarii, că acesta este un deficit brut și că S.U.A. încasează mari sume de la țările membre O.P.E.C. din diferite surse care reduc deficitul petrolului. Cu toate acestea, nu se poate nega că marele import petrolier al SU.A., determinat de consumul excesiv, reprezintă una din sursele dezechilibrului balanței de plăți. Din această cauză, vorbind despre „responsabilitatea noastră în ce privește protejarea integrității dolarului“, președintele Jimmy Carter a pus pe primul plan al acțiunilor necesare, grăbirea adoptării programului energetic propus de președinte. Interesele capitalului american investit în petrol, operînd prin „lobby“-ul petrolului din Congresul S.U.A., au împiedicat însă pînă în prezent legiferarea măsurilor de economisire a energiei și în felul acesta au contribuit la „căderea liberă“ a dolarului pe piețele valutare.

O altă cauză a căderii, invocată de cercurile oficiale americane, este de natură conjuncturală : în timp ce se consideră că S.U.A. au făcut pași importanți în direcția depășirii recesiunii din 1974-1975, alte țări industriale, partenere principale ale S.U.A., nu au realizat asemenea pași și, ca urmare, comerțul american cu aceste țări nu s-a dezvoltat suficient. Reprezentantul Sistemului federal de rezerve al S.U.A., citat anterior, s-a referit la un model econometric care ar dovedi că deficitul comercial al S.U.A. de circa 30 miliarde dolari s-ar putea reduce cu 10-20 miliarde în cazul în care economia țărilor capitaliste industrializate cu care S.U.A. fac comerț s-ar redresa mai repede. Pentru a acționa și în direcția promovării exporturilor americane, administrația Carter a luat unele măsuri de îmbunătățire a poziției comerciale a S.U.A., cum ar fi dublarea creditelor destinate sprijinirii exporturilor agricole și majorarea substanțială a creditelor Băncii de Export-Import a S.U.A. (Eximbank) destinate exporturilor americane în general, considerîndu-se că în felul acesta se vor realiza progrese în 1978 pe linia stimulării exportului. Președintele Carter a mai anunțat pregătirea unui program economic complex destinat ameliorării situației balanței de plăți, reducerii deficitului comercial și întăririi activității în domeniul investițiilor, în scopul creării unor condiții mai bune de fundamentare a valorii dolarului.

„Aportul“ speculației

ÎN CAZUL economiilor de piață, cursurile valutare sînt influențate nu numai de factori economici, dar și de speculație. Este firesc în asemenea economii ca, într-o perioadă de mari fluctuații valorice pe piața valutară, de dezechilibrare a schimburilor și de criză, rolul speculației să crească, aportul acesteia în procesul deprecierii dolarului să aibă o pondere sporită.

Comentatorii occidentali, referindu-se la comportarea piețelor față de dolar, au considerat că una din cauzele creșterii presiunilor speculative ar fi constituit-o lipsa intervenției autorităților americane în sensul sprijinirii cursului dolarului.

Este știut că S.U.A. au cultivat pînă în prezent tradiția neintervenției pe piețele valutare, afirmînd că în cazul în care apar discrepanțe de curs între dolar și alte valute, este datoria celorlalte țări să intervină pe piață pentru a restabili echilibrul. Această poziție a fost menținută și în cursul ultimului an : după date oficiale, cumpărările de dolari de către principalele bănci centrale din țările partenere ale S.U.A., efectuate în cadrul intervenției pe piețe pentru sprijinirea dolarului, s-au ridicat la peste 30 miliarde dolari. Este probabil că această intervenție a avut un oarecare efect asupra speculației și, în general, asupra cursului dolarului, însă, așa cum s-a constatat, ea nu a putut preveni căderea cursului.

Trăgînd concluziile necesare, responsabilii politicii monetare a S.U.A. au renunțat la atitudinea de relativă indiferență față de evoluția cursului dolarului pe piețele externe, hotărînd să intervină prin cumpărări de dolari pentru contracararea presiunilor speculative. În declarația prezidențială din 21 decembrie 1977 se arată în acest sens că, în strînsă consultare cu partenerii străini, se va interveni în măsura necesară „pentru a combate condițiile dezordonate de pe piețele valutare“. Ca urmare, autoritățile americane au obținut un credit în valute străine de 20 miliarde dolari, destinat apărării dolarului. Așa cum rezultă și din declarațiile factorilor de răspundere americani, intervențiile pe piețele valutare, indiferent de unde ar veni, nu pot domina aceste piețe, nu pot influența în mod hotărîtor o evoluție fundametală.

Ce va urma ?

ESTE INCONTESTABIL că, indiferent de cauze, noua criză a dolarului a afectat interesele tuturor țărilor care, participînd la activitatea economică internațională, utilizează această monedă ca instrument de rezervă, de comerț, de investiții. Măsurile luate pentru combaterea cauzelor actualei dezordini vor avea un efect mai apropiat sau mai îndepărtat asupra evoluției cursului dolarului, în sensul aducerii lui spre nivelul justificat de situația economiei americane și de politica monetară a S.U.A.

Rămîne însă constatarea că în actuala așezare a relațiilor valutare internaționale pot, oricînd, provoca crize, dezordini, conflicte. Noua criză a dolarului constituie încă un argument pentru revizuirea de fond a acestor relații, pentru instaurarea unui nou sistem monetar internațional, mai echitabil.

dr. Costin KIRIȚESCU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna decembrie 1977

TENDINȚA *de creștere a prețurilor internaționale din trim. IV 1977, care a urmat după evoluția depresivă din cursul verii, a marcat o ușoară accelerare la sfîrșitul anului 1977. Această evoluție a fost determinată în special de scăderea în continuare a cursului dolarului față de celelalte valute occidentale și mai puțin de acțiunea unor factori de ordin conjunctural. Potrivit indicelui agregat I.E.M. prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au crescut, pe ansamblu, în luna decembrie 1977 cu 1,8%. Prețurile la* materii prime *și* semifabricate industriale *au crescut în medie cu 1,6%, și anume : la minereuri (+2,5%), la metale, în special la cele neferoase (+1,7%) la fibre animale și vegetale (+2,7%) și la piei brute (+5%). Singurul produs la care prețurile au scăzut a fost cauciucul (—3,2%). La* combustibili *prețurile au continuat să crească în special la cărbuni (+4,2%) și mai puțin la produse petroliere (+1,2%). Prețurile la* produse agroalimentare, *deși au crescut pe ansamblu (+2,2%), au prezentat o evoluție diferențiată : au crescut la carne și produse animaliere (+4,2%), precum și la semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (+3,7%). Pe de altă parte, prețurile au scăzut ușor la cereale (—0,1%), precum și la zahăr și produse tropicale (—0,8%).*

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1975-1977

– 1970-1972=100 –

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Nov.	Dec.
INDICE GENERAL	1975	219,2	212,6	212,1
	1976	226,2	229,9	231,3
	1977	229,7 a)	227,3 a)	231,3 a)
1. Produse alimentare	1975	203,7	187,2	184,7
	1976	180,8	175,9	177,3
	1977	180,7 a)	176,4 a)	180,2 a)
– cereale	1975	216,7	206,2	198,2
	1976	198,3	167,8	170,5
	1977	161,6	167,0	166,9
– sem.oleag., prod.deriv., grăs.anim. și veg.	1975	195,0	178,0	176,9
	1976	168,7	178,3	175,6
	1977	189,1	167,1	173,3
– anim.,carne și prod. animal.	1975	159,3	166,4	165,1
	1976	152,8	158,6	160,0
	1977	158,8 a)	164,9 a)	171,9 a)
– zahăr și produse tropicale	1975	314,0	223,1	224,9
	1976	243,5	234,8	240,1
	1977	263,3	240,0	238,1
2. Combustibili	1975	343,0	352,0	347,5
	1976	366,7	374,0	383,6
	1977	398,1 a)	402,2 a)	409,5 a)
– cărbuni și cocs	1975	260,0	247,1	243,9
	1976	266,5	278,7	281,9
	1977	289,1 a)	300,1 a)	312,6 a)
– țiței	1975	461,2	492,0	492,0
	1976	496,7	500,8	500,8
	1977	551,8	551,8	551,8
– produse petroliere	1975	373,9	394,3	387,1
	1976	408,4	412,4	431,0
	1977	439,1	438,7	444,1
3. Materii prime industriale	1975	189,1	181,5	182,8
	1976	201,9	207,5	206,1
	1977	198,5	195,0 a)	198,1 a)
– minereuri	1975	178,4	174,1	173,6
	1976	164,9	165,6	166,7
	1977	149,8 a)	146,9 a)	150,7 a)
– metale	1975	185,1	173,7	174,5
	1976	194,8	196,2	194,6
	1977	190,6 a)	190,3 a)	192,7 a)
– cauciuc	1975	159,8	162,1	175,6
	1976	219,5	235,2	222,2
	1977	231,0	242,7	235,0
– lemn și produse din lemn	1975	229,0	218,4	218,1
	1976	222,1	230,8	230,8
	1977	228,4 a)	232,9 a)	236,8 a)
– fibre animale și vegetale	1975	162,4	166,5	174,2
	1976	228,4	254,8	247,5
	1977	212,3 a)	176,2	180,9 a)
– piei	1975	114,8	142,9	135,2
	1976	169,8	150,9	169,7
	1977	186,6	182,6	191,7

a) Date provizorii pentru porci vii, vite, carne de vită, bacon, șuncă, picnic, ouă, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire, laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner, iută.

Orientări în dezvoltarea economică

Siria: valorificarea bogățiilor naturale

PÎNĂ LA DESCOPERIREA rezervelor de țiței și începerea valorificării acestora, acum cîțiva ani, economia siriană se baza aproape în exclusivitate pe agricultură, industria fiind reprezentată mai ales prin sectoarele textil și al pielăriei. În prezent, din punctul de vedere al zăcămintelor de petrol, ca principală bogăție a subsolului țării, Siria ocupă locul 22 pe plan mondial cu rezerve de circa 1 miliard tone, din care certe aproximativ 220 milioane. Rezervele siriene de gaze naturale ating circa 20 miliarde m³. În anul 1980 producția de țiței a țării va depăși 15 milioane tone, datorită dezvoltării capacităților de extracție, intrării în exploatare a unui nou zăcămînt la Aleyan etc. Siria posedă și zăcăminte de fosfați (a doua bogăție a subsolului ca importanță), din care se va extrage în anul 1980 o cantitate de trei ori mai mare decît cea actuală (1,35 mil. tone). Producția de îngrășăminte azotoase va spori și ea la 174 mii tone în anul 1980, acoperindu-se cererea internă de la acea dată (60 mii tone) și oferindu-se restul la export. În următorii cîțiva ani se va construi o uzină chimică cu o capacitate de 1000 tone/zi amoniac și 1 050 tone/zi uree.

Pînă în 1980 vor mai fi construite : o fabrică de anvelope (600 mii bucăți/an), trei centrale electrice cu o capacitate de 100 MW fiecare, unități productive în industriile cimentului, textilă și alimentară. În 1980 se vor obține 600 mii tone de produse siderurgice. Activitatea de construcții va crește în medie cu 10 la sută pe an; de aceea se prevede ca în anul 1980 să se realizeze o producție de 6 milioane tone.

În domeniul transporturilor se prevede construirea a circa 1 580 km șosele pentru asigurarea circulației interne și a legăturilor cu Iordania, Turcia și Liban, precum și construirea a circa 600 km căi ferate.

Principalul obiectiv al agriculturii siriene pentru perioada 1976-1980 este autoaprovizionarea cu produse agricole. Vor fi extinse, în vederea atingerii acestui scop, suprafețele irigate din nord-vestul țării pe rîul Orontes și din nord-estul ei, la Khabour, cu circa 20 mii ha de teren. În valea Eufratului se proiectează irigarea a circa 640 mii ha, din care 240 mii în perioada sus-menționată. Pînă în 1980 se tinde să se obțină următoarele producții: 2,3 milioane tone/an de grîu (față de 1,6 milioane tone în 1976), 198 mii tone de porumb, 2 milioane tone de sfeclă de zahăr (187 mii tone în 1975), 950 mii tone de lapte, 190 mii tone de carne.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMÎNA 9—13 ianuarie 1978 pe piețele valutare a continuat să se manifeste o atmosferă de incertitudine caracterizată prin persistența fluctuațiilor ample în evoluția cursurilor diferitelor valute occidentale. Factori cum ar fi majorarea dobînzilor pe piața internă a S.U.A., indicii economici relativ mai favorabili realizați în ultima lună a anului precedent au exercitat o influență limitată asupra cursului **dolarului** pe piețele valutare. În același timp, piața reacționează la primele evaluări ale proiectului programului economic al Administrației S.U.A. pe anul în curs. Se remarcă, în continuare, că în lipsa unui program concret în domeniul energiei, influența provocată de deficitul important datorat importului de petrol al S.U.A. va continua să afecteze în bună măsură poziția dolarului pe piețele de schimb. **Francul elvețian** după un recul la începutul intervalului cînd a atins 2,0450 franci pentru un dolar, a revenit foarte puternic atingînd un maxim al săptămînii de 1,9340 franci pentru un dolar (+3,9% peste închiderea de referință) după care regresînd ușor, a închis la circa 1,9750 franci pentru un dolar. **Marca vest-germană** a cotat la deschidere cu circa 0,8% sub închiderea de referință, respectiv 2,1550 mărci vest-germane pentru un dolar, după care a atins un maxim de circa 2,0880 mărci vest-germane pentru un dolar, terminînd intervalul la circa 2,1200, respectiv cu 0.8% peste nivelul de referință. **Lira sterlină** a evoluat constant ascendent în raport cu dolarul, atingînd un nivel de repreciere de 3,1% la cursul de 1,9580 dolari pentru o liră. **Yenul japonez** s-a distins prin evoluția foarte constantă în jurul valorii de 240 yeni pentru un dolar.

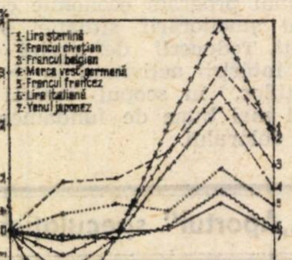

Evoluția cursurilor principalelor valute în perioada 9—13 I, față de dolarul S.U.A., luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 6 1 1977.

Nivelul dobînzilor la eurodepozitele pe 6 luni s-a situat circa 7,875% pentru eurodolarii S.U.A., 3% pentru euromărcile vest-germane și 1,75% pentru eurofrancii elvețieni.

În contextul menținerii incertitudinii pe piețele de schimb, **prețul aurului** a continuat să înregistreze o creștere. Nivelul de 174,20 dolari/uncie atins în cursul acestui interval este cel mai înalt din ultimii trei ani.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

CURIER

GLOSAR

Facilități de finanțare ale F.M.I.

PE LÎNGĂ TRANȘELE de credit, o țară membră a Fondului Monetar Internațional poate obține împrumuturi în cadrul facilităților de finanțare care, spre deosebire de transele de credit, se acordă în cazuri speciale de deficite ale balanțelor de plăți. Tragerile în cadrul facilităților de finanțare sînt independente de utilizarea tranșelor de credit și pot fi acordate în limita anumitor procente din cotele de participare la F.M.I.

Facilitatea de finanțare **compensatorie** are drept scop acordarea de împrumuturi țărilor — în special în curs de dezvoltare — care înregistrează scăderi bruște și importante ale încasărilor valutare din exporturi și, în consecință, deficite ale balanțelor de plăți. Tragerile în cadrul acestei facilități, înființate în anul **1963**, se fac numai pentru a compensa scăderea veniturilor din exporturi, cu condiția ca scăderea exporturilor să fie temporară, să se datorească în mare măsură unor factori care nu pot fi controlați de țara solicitantă, iar această țară să colaboreze cu F.M.I. pentru a găsi soluții adecvate în vederea rezolvării dificultăților legate de balanța sa de plăți. Facilitatea de finanțare **a stocurilor tampon** este destinată să ajute țările — în special țări în curs de dezvoltare — să depășească dificultățile balanțelor de plăți, dacă aceste dificultăți au fost cauzate de participarea țării în cauză la aranjamente sau acorduri internaționale privind formarea și funcționarea stocurilor tampon. Facilitatea de finanțare **pe termen prelungit** este destinată să finanțeze — pe termene mai lungi și cu sume mai mari în raport cu cotele de participare — țările membre care întîmpină dificultăți importante ale balanțelor de plăți. O țară membră poate solicita împrumuturi în cadrul acestei facilități dacă deficitul balanței de plăți este urmarea unor schimbări structurale în economie și dacă țara respectivă este dispusă să aplice măsuri corective pe termen de 2-3 ani. Facilitatea de finanțare **petrolieră** este o facilitate temporară, care a funcționat în anii 1974-1975 și a fost destinată să acorde împrumuturi țărilor membre ale F.M.I. care au înregistrat deficite ale balanțelor de plăți ca urmare a majorării prețului țițeiului. **Facilitatea Witteveen** (după numele actualului director executiv al F.M.I.) este destinată să acorde credite suplimentare, relativ avantajoase, țărilor care înregistrează deficite cronice ale balanțelor de plăți și care au epuizat celelalte posibilități de tragere asupra F.M.I. (vezi „Revista economică“ nr. 44/1977).

M. I.

Deficit

Albert Winkler, Lipova — În ciuda faptului că în perioada 1962—1975 a avut încasări de pe urma vînzării de licențe în străinătate de aproape 6 miliarde mărci, R.F. Germania, cumpărînd în aceeași perioadă licențe în valoare de peste 14 miliarde dolari, a înregistrat un deficit de 8,3 miliarde mărci. Cu alte cuvinte, deși ponderea cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare în produsul social brut a crescut în intervalul amintit, ajungînd la 2,21% în 1975, exportul de licențe a acoperit importul numai în proporție de 42%. Cazul R.F.G. la care vă referiți dv. nu este însă singular. Potrivit unui studiu al Institutului de cercetări economice din Renania de Nord-Westfalia, din 11 țări occidentale industrializate, care contribuie cu circa două treimi la comerțul mondial, numai trei (între care Anglia) aveau o balanță activă a licențelor ; restul înregistrau deficite, dintre care cel mai mare era al Japoniei.

Analizînd cauzele deficitului vest-german, studiul constată că el aparține în proporție de 57% industriei electronice și electrotehnice. Peste 80% din importul vest-german de licențe se face din trei țări (S.U.A., Elveția și Olanda), tocmai țările cu cele mai mari investiții directe în R.F.G. Aceasta deoarece — așa cum constată studiul citat, relatat în revista **VDI Nachrichten** (9 XII 1977) — cele mai mari cheltuieli pentru cumpărarea de licențe sînt efectuate de întreprinderile cu o participare străină mai importantă la capital.

Știință și tehnologie

Vasile Colț, Iași — Alegînd ca temă a următoarei Conferințe mondiale pentru studierea viitorului „Știința, tehnologia și viitorul“, problemă care reprezintă un punct al ordinii de zi provizorii a Conferinței Națiunilor Unite privind știința și tehnologia în folosul dezvoltării ce va avea loc la Geneva în vara anului 1979, Federația mondială pentru studierea viitorului urmărește să facă din aceste dezbateri de mare actualitate un precursor al celor de sub egida O.N.U. În intenția organizatorilor, punctul cel mai important al Conferinței mondiale pentru studierea viitorului, care va avea loc în luna mai 1979 în Berlinul occidental, este „cum să se definească și să se concretizeze funcțiile tehnologiei pentru orientarea dezvoltării în sensul justiției sociale și al asigurării unor condiții de viață omenești“. O atenție specială va fi acordată acțiunilor concrete ce se cer întreprinse pentru intensificarea dialogului și cooperării între țările „lumii a treia“ și țările industrializate în vederea reducerii marilor decalaje care le separă.

Canal navigabil

Cornel Lazăr, Corabia — 1) Amenajarea unei legături pe apă între Dunăre și Marea Egee se află actualmente în studiu. Comitetul de lucru pentru transporturile pe apele interioare al CEE/O.N.U. a fost informat în luna noiembrie 1977 de Grecia și Iugoslavia că vor supune o cerere Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare de a participa la finanțarea primei faze a studiului economic privind această posibilă cale de navigație. Studiul urmărește între altele o estimare a traficului de mărfuri (inclusiv în alte țări decît cele două menționate) pe care l-ar facilita această legătură. De pe Dunăre navele ar urma să intre pe afluentul său Morava, care ar urma să fie legat, pe cursul său superior, printr-un canal, de fluviul Vardar. Acesta trecînd de pe teritoriul Iugoslaviei pe cel al Greciei sub numele de Axios, se varsă în Marea Egee la vest de Salonic.

2) Potrivit C.E.E./O.N.U., se așteaptă ca studiul economic privind o cale navigabilă între Dunăre și Oder (și implicit Elba) să se încheie în 1979.

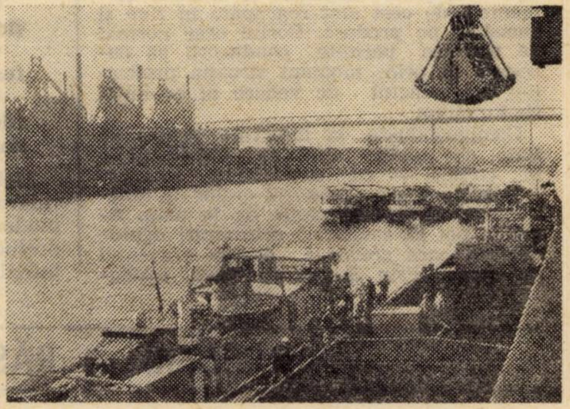

Dunărea — importantă arteră de navigație a continentului european

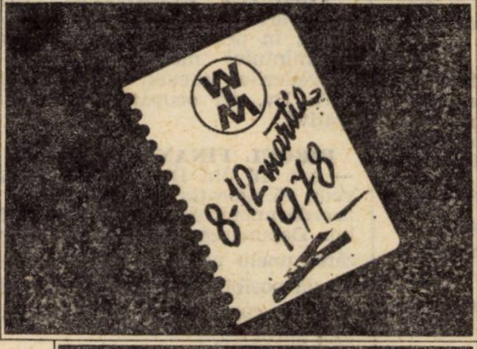

Tîrgul
Internațional
Viena
Messegelände, Wien 2

TÎRGURI DE SPECIALITATE 1978 (extras)

möbel '78
Tîrgul austriac specializat în mobilă
Messegelände, Wien 2 4 -7. 3. 1978

aqua-therm '78 international
Tîrg specializat pentru încălzire, climatizare, raze, instalații sanitare și antipoluare
Messegelände, Wien 2 5 -8. 4. 1978

WDW international
Săptămîna vieneză a modei pentru femei
Messepalast, Wien 7 9 -11. 4. 1978

ifabo '78
Tîrg specializat pentru organizarea și dotarea birourilor
Messegelände, Wien 2 17 -20. 5. 1978

Idei, produse, informare, soluționarea celor mai variate probleme concentrate numai la VIENA

Informații și legitimații pentru tîrg:
Consilierul comercial
al Ambasadei Austriei
la București
str. Londra nr. 6
7000 București

PUBLICOM

Conducerea prin costuri

(Urmare din pag. 24)

produs (sortiment) considerat de bază. Timpii orari normaţi înmulţiţi cu retribuţiile lucrătorilor ce efectuează operaţiile dau retribuţiile directe orare normate, care se însumează pe produs sau pe grupe de produse.

Elementele de cheltuieli indirecte fixe se normează pe produse în funcţie de structura producţiei şi de mărimea medie previzibilă a acestora. Cheltuielile normate împărţite la numărul standard (maxim) al orelor de funcţionare a unităţii dau elementele de cheltuieli fixe (convenţional constante) orare normate pe produse.

Elementele de cheltuieli indirecte variabile sînt normate în funcţie de structura producţiei şi de mărimea medie a acestora în perioadele anterioare, precum şi în funcţie de coeficientul de variaţie. Elementele de cheltuieli orare normate pe produse se obţin împărţind cheltuielile totale la numărul normat (normal) al orelor de funcţionare a unităţii.

Însumînd elementele de cheltuieli indirecte normate (orare şi totale) pe produse, rezultă bugetul cheltuielilor indirecte ale unităţii. Pentru fiecare element de cheltuială se precizează contul analitic de evidenţiere în contabilitate a cheltuielilor efective. Adăugîndu-se la buget cheltuielile directe normate cu materiile prime şi cu retribuţiile directe, rezultă planul costului producţiei unităţii. În scopul unei mai juste urmăriri şi analize, elementele de cost sînt regrupate în fixe şi variabile pe produse. Costul orar normat pe produse permite conducerii să cunoască în orice moment situaţia producţiei din punctul de vedere al evoluţiei cheltuielilor.

Comparîndu-se, la intervale scurte de timp, cheltuielile efective — evidenţiate în conturi — cu cheltuielile normate (cheltuieli orare x numărul orelor de funcţionare), rezultă abaterile de la plan. Acestea pot să semnifice consumuri neproductive, care grevează asupra eficienţei producţiei. Prin decizii oportune, conducerea poate remedia operativ deficienţele care au cauzat abaterile negative.

Metodologia propusă asigură nu numai posibilităţi de aplicare a metodei conducerii prin costuri în industria morăritului, ci şi simplificarea, iar în perspectivă renunţarea la postcalculaţia costurilor producţiei. De asemenea, ea permite o mai bună corelare a activităţii de planificare, urmărire şi control al producţiei cu activitatea de calculaţie şi control al costurilor producţiei.

Rezultatele studiului întreprins la unitatea de morărit analizată s-au apropiat considerabil de rezultatele obţinute prin aplicarea metodologiei existente, ceea ce atestă valabilitatea metodologiei propuse. Studiul relevă existenţa premiselor practice ale introducerii în întreprinderi a metodei de conducere prin costuri, cu implicaţii pozitive asupra tuturor activităţilor.

Eficienţa metodei rezultă în primul rînd din economii indirecte, cum ar fi :

- **optimizarea procesului decizional,**
- **structurarea şi ierarhizarea mai corespunzătoare a elementelor sistemului, delimitarea şi localizarea responsabilităţilor,**
- **reglarea şi autoreglarea funcţionării,**
- **îmbunătăţirea circuitelor informaţionale,**
- **corelarea mai bună a activităţilor de producţie cu cele funcţionale.**

Metoda de conducere prin costuri se relevă că o strategie de conducere modernă a întreprinderilor, adaptată prelucrării automate a datelor, contribuind la sporirea eficientei economice.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MARCEL JURCA, Sighetul Marmaţiei — În aplicarea art. 12 din Decretul nr. 246/1977, zilele de absenţă, învoire sau concediu fără plată se iau în considerare de la data aplicării Decretului, respectiv de la 1 septembrie 1977. Absenţele anterioare acestei date nu se iau în considerare. Persoana la care vă referiţi are deci dreptul la alocaţia de stat pentru copii în luna septembrie.

TUDOR ANDRONACHE, Brăila — Perioada cît aţi lucrat ca membru al cooperativei agricole de producţie, fiind retribuit cu zile muncă (1958—1963), nu se consideră vechime în muncă în sensul Codului muncii, astfel că nu se ia în considerare nici la stabilirea vechimii neîntrerupte în aceeaşi unitate.

MARIAN SIMION, Dej — Problema ridicată de dv. este soluţionată prin prevederile pct. 3 din lt. c a anexei nr. 2 la H.C.M. nr. 69/75. Persoanele care ocupă funcţii de conducere prevăzute şi cu indemnizaţii şi care sînt transferate sau trecute în interesul serviciului în funcţii la care retribuirea se face pe gradaţii, pot fi încadrate la una din gradaţiile prevăzute la retribuţia funcţiei cu care au fost încadrate, putîndu-li-se asigura o retribuţie cel mult egală cu clasa de retribuire avută.

NICULAE ISAIC, Tulcea — Persoana care s-a încadrat în muncă după pensionarea de gr. III (anterior Legii nr. 3/1977) îşi păstrează vechimea neîntreruptă în muncă şi în aceeaşi unitate dacă reîncadrarea s-a făcut în termen de 90 de zile de la încetarea pensionării. În aceste condiţii retribuţia cuvenită pentru funcţia îndeplinită se stabileşte ţinîndu-se seama şi de prevederile art. 200 alin (2) şi (3) din Legea nr. 57/1974.

ANGHEL MORUN, Galaţi — Retribuţia tarifară majorată cu 5—25% prevăzută de Legea 57/1974, pentru conducătorii auto care depăşesc programul de lucru, acordată în condiţiile prevăzute de H.C.M. nr. 69/1975, se ia în considerare la stabilirea cuantumului alocaţiei de stat pentru copii, avînd caracter de retribuţie tarifară.

VIRGINIA BERKOVITS, Braşov — Încadrarea dv. în clasa a V-a de retribuire, în primul an de la absolvirea învăţămîntului mediu, s-a făcut conform prevederilor anexei VII la Legea nr. 57/1974. Dv. aţi ocupat o funcţie administrativă.

BIROUL FINANCIAR C.F.R., Suceava — Art. 16 din Decretul nr. 246/1977 prevede că alocaţia de stat pentru copii se acordă numai de la data stabilirii dreptului. Depunerea cererilor cu întîrziere de către unele persoane încadrate în muncă nu dă posibilitatea plăţii retroactive. Prevederea cuprinsă în Decretul nr. 285/1960 este abrogată.

ÎNTREPRINDEREA FORESTIERĂ DE EXPLOATARE ŞI TRANSPORT, Reghin ; ÎNTREPRINDEREA DE PRODUCŢIE, PRESTĂRI Arad — Paginile din Suplimentul la care vă referiţi au avut o altă destinaţie.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 3 din 20 ianuarie 1978

NICOLAE CEAUŞESCU, GÎNDIRE CREATOARE ŞI ACŢIUNE DINAMICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ŞI BUNĂSTĂRII

– Orientări fundamentale care au imprimat un curs calitativ nou dezvoltării economico-sociale a ţării **(Marin Popescu)** 1
– O viziune integratoare asupra agriculturii ca ramură de bază a economiei naţionale **(Ion Stanciu)** 5
– Contribuţie hotărîtoare la amplificarea participării României la circuitul economic mondial **(Constantin Stanciu)** 8
– Aniversarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu – în gîndul şi inima întregii naţiuni
● Un mare gospodar al bunurilor ţării **(Stelian Mureşanu)**
● Indicaţii preţioase pentru creşterea continuă a eficienţei economice **(Ion Velican)**
● O strategie de largă perspectivă pentru valorificarea superioară a resurselor ţării **(ing. Felix Scvorţov)**
● Permanentă preocupare pentru soarta agriculturii şi a ţărănimii noastre **(Ion Andrei)** 12-14
– Adîncirea continuă a democraţiei – componentă de bază a dezvoltării societăţii româneşti **(prof. dr. Mihai Părăluţă)** 15

ECONOMIE NAŢIONALĂ

– Îmbunătăţirea indicatorilor calitativi – obiectivul fundamental al întrecerii socialiste **(B. Pădure)** 19
– Dezbatere „R.E." Criteriul producţiei de export în fundamentarea eficienţei investiţiilor (I) 21

CONDUCERE ORGANIZARE

– Acţiunea „R.E." pentru promovarea metodelor avansate şi generalizarea experienţei înaintate. Conducerea prin costuri – instrument de fundamentare a deciziilor în gestionarea resurselor materiale şi băneşti **(Ludovic Torjai, drd. Dumitru Oprean)** 23

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

– Mic dicţionar economic. Creşterea productivităţii muncii **(dr. Gh. Răboacă)** 25

TEORII – IDEI

– Şcoli – curente – economişti. „Noua" şcoală de la Cambridge. **(dr. Dorel Oprescu)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

– Dolarul – „cădere liberă" sau „presiuni speculative" ? **(dr. Costin Kiriţescu)** 28

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25, 71.131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.Ş.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

CREDEȚI CĂ NUMAI UN BULETIN METEOROLOGIC POATE SĂ VĂ CONVINGĂ CĂ SEZONUL RECE A SOSIT?

Și comerțul de stat poate să o facă!

Priviți o vitrină, intrați în magazinele de specialitate ale comerțului de stat și veți găsi... un bogat sortiment de produse adecvate sezonului:

CONFECȚII: paltoane, pardesie, balonseide, costume, rochii, taioare, fuste, pantaloni, sacouri, sarafane;

TRICOTAJE: pulovere, scompolouri, bluze;

LENJERIE PENTRU INTERIOR: țesături din PNA, lînă și mătase;

ÎNCĂLȚĂMINTE cu fețe din piei naturale și sintetice, articole de marochinărie și galanterie.

**MODELE NOI,
DESENE MODERNE,
COLORIT SPECIFIC
SEZONULUI!**

ELECTROTIMIŞ

produce utilaje tehnologice pentru industria electrotehnică

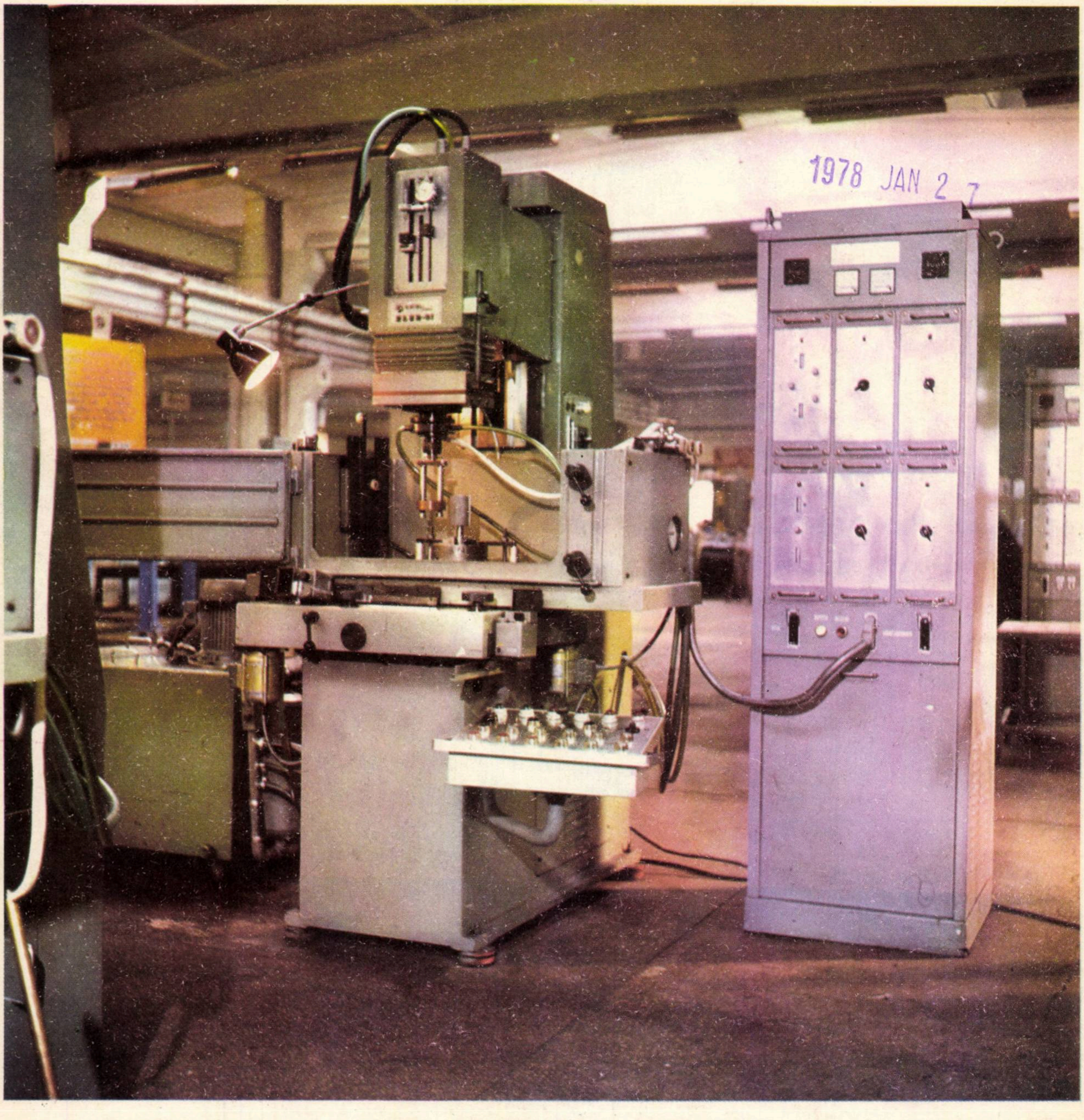

1978 JAN 27

Maşina de prelucrat prin electroeroziune tip „ELER-01" – **este destinată prelucrării pieselor din materiale dure şi foarte dure (oţeluri aliate, carburi metalice).**

caracteristici tehnice :

- **cursa de lucru 200 mm**
- **suprafaţa mesei de lucru 600×400 mm**
- **cursa transversală a mesei 225 mm**
- **cursa longitudinală a mesei 410 mm**
- **capacitatea generatorului 50 A**
- **dimensiuni de gabarit 1500×3200×2250 mm**

producător :
ELECTROTIMIŞ
Întreprinderea de utilaje
pentru industria electrotehnică
România, Timişoara, Calea Buziaşului nr. 15,
telefon 3 77 07 ; 3 53 00 ; 3 52 00 ; telex 43291

Lei 5

646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Numărul 4 ● Joi 26 ianuarie 1978

O CONCEPȚIE MULTILATERALĂ, INTEGRATOARE, DE LARGĂ PERSPECTIVĂ ASUPRA DEZVOLTĂRII ARMONIOASE ECONOMICO-SOCIALE A ȚĂRII

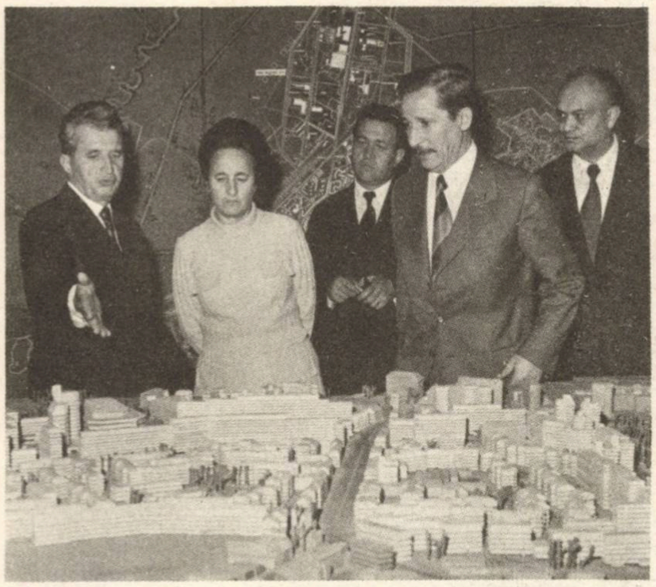

Programul național în domeniul sistematizării teritoriului, orașelor și satelor — opțiune pentru transformarea tuturor localităților țării în centre economice puternice, capabile să asigure condiții optime de muncă și de viață locuitorilor lor

Programul național pentru conservarea și dezvoltarea fondului forestier — o concepție avansată, unitară pentru apărarea și regenerarea fondului forestier, pentru ameliorarea funcțiilor de protecție ale pădurilor și sporirea volumului de masă lemnoasă destinată prelucrării

Programul construcției de locuințe — expresie a grijii pentru condițiile de locuit ale oamenilor muncii ; în actualul cincinal vor fi date în folosință peste un milion de apartamente din fondurile sau cu sprijinul statului și circa 250 000 de locuințe din fondurile populației

Programul privind producerea și desfacerea către populație a bunurilor de consum — orientare fermă pentru creșterea și modernizarea producției, pentru diversificare și calitate

INDEPENDENTA

Programul de construcții navale — imagine asupra capacității noastre de a realiza nave de transport de mare tonaj pentru mărfuri și pasageri

Programul de dezvoltare a zootehniei — accent deosebit pe creșterea efectivelor, ameliorarea raselor, introducerea tehnologiilor de vîrf în toate fermele zootehnice

„Vă asigur, dragi tovarăşi, că voi face totul pentru a-mi îndeplini în cît mai bune condiţiuni sarcinile încredinţate de partid şi popor, fiind convins, aşa cum am fost în întreaga mea activitate din mişcarea revoluţionară, că aceasta este misiunea fiecărui revoluţionar, a fiecărui soldat al partidului. Sînt încredinţat că Programul elaborat de Congresul al XI-lea al partidului asigură naţiunii noastre perspective minunate de viaţă, un viitor tot mai demn, liber şi independent“

NICOLAE CEAUŞESCU

ORSZÁGOS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883
1978 FEB 8

TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU

i-au fost conferite titlurile de Doctor în ştiinţe politice şi de Doctor în economie, expresie a înaltei preţuiri pe care oamenii de ştiinţă, alături de întregul nostru popor, o dau activităţii sale neobosite în fruntea partidului şi statului, contribuţiei sale de excepţională însemnătate la progresul neîntrerupt al ştiinţei româneşti contemporane, la aşezarea pe baze ştiinţifice a înseşi operei de construcţie socialistă şi de conducere democratică a societăţii

Solemnitatea conferirii titlurilor de Doctor în științe politice și de Doctor în economie desfășurată în preajma dublei aniversări a secretarului general al P.C.R., președintele României — 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară — s-a înscris și va rămîne drept o strălucită pagină în istoria învățămîntului superior și a științei românești, drept un semn de înaltă prețuire și considerație dată politicii marxist-leniniste, profund creatoare, a partidului nostru, în elaborarea și înfăptuirea căreia rolul hotărîtor revine tovarășului Nicolae Ceaușescu — omul de un pilduitor devotament față de patrie și popor, care își consacră întreaga viață binelui și fericirii națiunii noastre, patriei socialiste, cauzei păcii, colaborării și înțelegerii în lume.

Cele două titluri științifice se adaugă la numeroase altele conferite tovarășului Nicolae Ceaușescu de prestigioase instituții de învățămînt superior din țară și de peste hotare, exprimînd larga recunoaștere a contribuției sale excepționale la dezvoltarea teoriei și practicii construcției socialiste, la elucidarea principalelor probleme ale lumii contemporane, la elaborarea și înfăptuirea politicii externe constructive promovate cu consecvență de țara noastră pentru edificarea unei lumi mai drepte și mai bune.

CEAUȘESCU - LA MULȚI ANI!

NICOLAE CEAUȘESCU — gîndire creatoare și acțiune dinamică în slujba progresului și bunăstării

DIMENSIUNI NOVATOARE FUNDAMENTALE ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

ȚARA ESTE ÎN SĂRBĂTOARE. Secretarul general al partidului nostru, președintele țării, tovarășul *Nicolae Ceaușescu,* împlinește astăzi 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară. La această aniversare aducem din toată inima un cald omagiu expresie a unui sentiment de adîncă prețuire, celui care și-a închinat întreaga viață și operă fericirii poporului, progresului și strălucirii României socialiste. Adresăm omagiul nostru, înalta noastră stimă tovarășului *Nicolae Ceaușescu,* care și-a identificat destinul, pînă la contopire, cu cel al poporului căruia îi aparține. Simțul istoriei și valorile autentice dau întotdeauna judecăților noi coordonate. Este o șansă pe care ne-a oferit-o istoria, de a fi contemporanii acestui mare Om, făuritor de istorie, care a transformat atît de profund destinele națiunii noastre, creîndu-i un nou statut de independență și identitate națională socialistă. Generațiile actuale au un sentiment de deplină și legitimă mîndrie pentru că fac parte dintre cei ce au contribuit la această imensă transformare a societății românești pe care și-a asumat-o partidul comuniștilor.

Cinstim azi în același timp **omul** și **opera.** Cinstim **viața** sa închinată celor mai adînci năzuințe ale maselor, luptei de eliberare socială și **opera** strategului construirii unei societăți mai drepte și mai bune, bazate prin esența sa pe cele mai adevărate și profunde aspirații umane. Apreciem și cinstim deopotrivă bărbăția și curajul **militantului** pentru libertate socială și națională, cutezanța gîndirii creatoare a **strategului** și inovatorului, forța și dinamismul **omului** de acțiune și **credința** sa profundă în mase, în valorile umane, în forța progresului. Aprecierile își găsesc o acoperire deplină în fapte, în dimensiunile istoriei contemporane a României.

Istoria oferă multiple exemple ce atestă că marile victorii ale omenirii, fie ele pe plan social, economic, militar sau științific, alături de condițiile social-politice, de forțele, ideologiile și valorile implicate, s-au datorat, într-o măsură covîrșitoare **strategiei** și **strategului** care le-a conceput. România socialistă a înregistrat în întreaga sa perioadă de dezvoltare, de aproape trei decenii, ritmuri de dezvoltare dintre cele mai înalte din lume.

Este o dinamică ce incită în egală măsură la admirație, învestigație și reflecție. O creștere economică susținută și de durată a constituit întotdeauna un „subiect" de cercetare de primă importanță pentru dezvoltarea teoriei economice. Cele mai mari beneficii pe care le-a obținut teoria economică s-au datorat analizei științifice a acestor dinamici, a factorilor care le-au determinat. Aceasta este valabil cu atît mai mult în prezent cînd adaptarea creșterii economice la condițiile contemporane a devenit o problemă cardinală a zilelor noastre, un răspuns vital pentru ca omenirea să poată face față cu succes marilor probleme care o confruntă (subdezvoltarea, criza energetică și de materii prime, cea alimentară etc.).

Pe măsură ce deceniile se acumulează, continuarea unei dezvoltări accelerate a economiei românești sporește permanent și interesul legitim pentru studierea experienței sale. Ea nu va putea fi însă înțeleasă decît în măsura în care se va ține seamă de toate resorturile antrenate în imprimarea acestei dinamici, inclusiv cele sociale, politice, umane etc. Saltul pe care îl realizăm într-o perioadă istorică extrem de scurtă de 2—3 decenii, de la un stadiu de țară în curs de dezvoltare, la cel de țară cu dezvoltare medie, pe lîngă profundele sale semnificații *economice, sociale, istorice și politice,* suscită un interes particular pentru mijloacele, modalitățile, căile și resorturile care îl fac posibil. Într-un cuvînt, pentru strategia care a imprimat o asemenea evoluție, pentru concepția care a stat la baza elaborării sale de către Partidul Comunist Român.

Perioada care a urmat Congresului al IX-lea al partidului marchează o puternică accelerare nu numai a creșterii economice (în deceniul 1966—1975, a fost creat un venit național de circa două ori și jumătate mai mare decît în deceniul anterior, 1956—1965), ci în general a „pulsului" vieții economico-sociale. Se constată în această perioadă o amplificare vizibilă a tuturor resorturilor dinamismului social. „Barometrul" prin care se poate măsura accelerarea fără precedent a progresului dezvoltării societății românești nu-l constituie numai indicatorii economici, care nu sînt deplin relevanți pentru profundele schimbări intervenite. Înregistrarea sa cere evaluări pe multiple planuri ale vieții economice, sociale, politice, culturale, spirituale, pe planul conceptelor, structurilor, instituțiilor, cadrului organizatoric, al valorilor și conștiinței social-umane. Numai într-o asemenea perspectivă pot fi înțelese dimensiunile și semnificațiile strategiei partidului nostru care a imprimat un nou curs dezvoltării economico-sociale a țării, în elaborarea căreia secretarul general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, gîndirea sa creatoare a jucat un rol central.

Fără îndoială că forța principală a dinamicii noastre sociale o constituie esența sa socialistă, eliberarea omului de exploatare, identificarea progresului cu îndeplinirea aspirațiilor umane de bază, cu năzuințele maselor, în concordanță cu cerințele obiective ale legilor generale ale dezvoltării sociale, ale dezvoltării forțelor de producție și ale perfecționării continue a relațiilor socialiste de producție. Dar acești piloni de bază ai strategiei sociale sînt prea generali pentru a înțelege intimitatea și complexitatea tuturor resorturilor mobilizate de strategia partidului nostru pentru accelerarea progresului social.

De asemenea, încercarea de a explica fundamentele care au permis realizarea unei creșteri economice accelerate și de durată, situînd analiza exclusiv în zona factorilor economici — ai corelațiilor demoeconomice, modernizării și optimizării structurilor economice și raportului acumulare-consum, ai evoluției indicatorilor de eficiență economică etc. — nu ar permite o înțelegere deplină a complexității procesului. Deși esențiali, factorii economici, mobilizați și puși în valoare cît mai deplin prin politica economică a partidului nostru, nu constituie decît o latură care poate explica dinamica accelerată a societății socialiste românești și chiar a creșterii economice.

O înțelegere satisfacătoare presupune efortul de a sesiza concepția strategică a Partidului Comunist Român care stă la baza proiecției și construcției sociale, contribuția novatoare, esențială adusă de tovarășul *Nicolae Ceaușescu* la dezvoltarea teoriei și practicii conducerii societății, viziunea sa *prospectivă multilaterală și integratoare*. Multiplele inovări aduse pe plan conceptual și operațional sînt tot atîtea deschideri și jaloane care indică sensul unor modificări de profunzime ale teoriei și practicii creșterii economice, ca o componentă de bază a strategiei dezvoltării sociale, în centrul căreia se află omul, ameliorarea condiției umane pe plan material și spiritual. Tovarășul *Nicolae Ceaușescu* arăta că „în centrul activității de conducere este necesar să se afle permanent — odată cu preocuparea pentru dezvoltarea economiei naționale, pentru perfecționarea relațiilor de producție și sociale — problemele ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, țelul suprem și constant al politicii Partidului Comunist Român. Consider că aceasta constituie una din laturile esențiale — poate cea mai importantă pînă la urmă — ale unei bune activități de conducere. De felul cum creșterea producției materiale, dezvoltarea științei și culturii se reflectă în condițiile de viață ale omului depinde, în ultimă instanță, afirmarea superiorității socialismului și totodată întărirea continuă a unității poporului în jurul partidului, concentrarea eforturilor sale în înfăptuirea amplului program de transformare revoluționară a societății, de edificare a noii orînduiri"[1])

O viziune de largă perspectivă asupra construcției sociale

ÎN GENERAL, fenomenele și procesele ce au loc în lumea contemporană solicită un mare efort pentru a le putea pătrunde și descifra adevăratele semnificații. Ele au devenit atît de complexe și interdependente încît nu ne mai putem rezuma doar la înregistrarea „configurației" lor. Cel ce studiază opera președintelui *Nicolae Ceaușescu* este surprins de capacitatea sa de cuprindere și de stăpînire a complexității vieții economico-sociale, a numeroaselor interrelații și intercondiționări care acționează în procesul dezvoltării și care îi conferă o **unitate** particulară. În această zonă își găsesc originea cîteva trăsături esențiale ale marilor **deschideri,** adevărate „străpungeri" spre viitor, create de profunzimea unei viziuni de strateg : (a) complexitatea solicită elaborarea unei *conduceri științifice a societății,* capabile să asigure o dezvoltare economică și socială armonioasă ; (b) stăpînirea complexității, conducerea societății nu este posibilă decît în cadrul unei *concepții multilaterale* și *coerente* asupra dezvoltării economice și sociale ; (c) ea implică un *caracter științific* și *creator,* o forță imensă de *inovare* socială, de *adaptare* și *dinamizare* a structurilor și mecanismelor sociale ; (d) impune o *viziune strategică* și unitate *în proiecția* și construcția socială. Toate aceste caracteristici sînt componente de bază ale politicii partidului nostru, elemente dominante în gîndirea și opera tovarășului *Nicolae Ceaușescu.*

Partidul Comunist Român și-a dovedit rolul de forță conducătoare în societatea noastră tocmai prin modul în care a știut să elaboreze strategia de dezvoltare în fiecare etapă, bazată pe o bună cunoaștere a legilor obiective ale dezvoltării sociale și adaptarea lor la condițiile concrete ale țării noastre. În fiecare perioadă se pun noi probleme teoriei și practicii construcției sociale. Chiar și atunci cînd se pun uneori aceleași probleme răspunsurile sînt diferite în funcție de etapă, de particularități etc. Bazarea pe experiențele realizate nu a însemnat nici o clipă preluarea lor mecanică, extrapolarea lor, mutarea lor în viitor. A **învăța** din experiența trecutului înseamnă tocmai a nu o repeta, ci a **inova.** În activitatea partidului nostru și a secretarului său general, stabilirea obiectivelor dezvoltării economico-sociale și a mijloacelor de acțiune s-a bazat întotdeauna în ciclul cunoaștere-acțiune pe un proces aprofundat de analiză și diagnoză, pe definirea cît mai clară a problemelor și cercetarea lor într-o viziune **anticipativă** și implicit **inovatoare.** O viziune anticipativă asupra schimbării, proprie societăților progresiste, presupune inovație, presupune imaginarea unor soluții și răspunsuri noi, implicînd un adevărat proces de proiecție socială. *Programul Partidului Comunist Român* de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, prin amploarea cuprinderii și coerența valorilor, conceptelor, obiectivelor și mijloacelor, constituie un strălucit exemplu în acest sens.

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Ed. Politică, 1973, p. 36—37.

Există nenumărate aprecieri elogioase ale unor cunoscuți oameni de știință și politici la adresa experienței României socialiste și a rolului deosebit pe care îl are președintele României în accelerarea progresului multilateral al țării. Luînd cunoștință de realitățile românești, Alvin Toffler, reputat om de știință, cu o bogată experiență în domeniul dezvoltării sociale declara : „Contactul cu civilizația românească m-a ajutat să privesc lumea prin alte lentile decît pînă acum. Știu că sînteți una dintre puținele țări care au un plan de dezvoltare economică și socială eșalonat pînă în anul 2 000. O țară care se uită în viitor, peste 20—30—40 de ani, înseamnă că are o concepție despre dezvoltare foarte sănătoasă. Ceea ce mă interesează cel mai mult este rolul deosebit pe care îl joacă România în lume ca țară socialistă și în curs de dezvoltare. Acum, lucrez la o nouă carte în care analizez contrastul dintre societățile industriale tradiționale și cele superindustriale. Iar experiența României — țară care depășește toate așteptările mele — îmi va fi de un real folos“[*]).

Abordarea dezvoltării, a construcției sociale într-o optică de largă perspectivă și o viziune multilaterală așa cum o găsim în opera secretarului general al partidului nostru, constituie realmente un experiment economico-social avansat, atît pe plan conceptual, cît și al acțiunii. O asemenea viziune se reflectă și în concepția asupra conducerii științifice a societății. În Programul partidului, elaborat sub îndrumarea și cu participarea nemijlocită a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, se arată : „Conducerea științifică trebuie să cuprindă toate problemele organizării societății, de la cele privind dezvoltarea economiei, științei, culturii, pînă la cele ce privesc familia și normele de conviețuire socială, deoarece toate influențează într-o măsură mai mare sau mai mică progresul general“[2]). Pentru realizarea funcției sale în socialism, partidul comunist are nevoie de înțelegerea multilaterală, de ansamblu a societății și, a dinamicii sale prezente și viitoare.

Creștere economică orientată și stimulată de finalitatea social-umană

ASTĂZI este acceptat unanim că o creștere susținută și de durată, cum este cea realizată de România socialistă, constituie un adevărat motor al dezvoltării, un generator de progres. Și în acest domeniu, al creșterii economice, găsim numeroase contribuții originale în opera tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, care a dublat permanent demersul analitic cu cel integrativ, de sinteză, efortul de cunoaștere a sistemului în ansamblu, cu cel de descifrare a condiționărilor sale de bază, a interdependențelor și contradicțiilor sale interne.

Efortul prin care s-au adus inovări esențiale teoriei și practicii economice cuprinde un evantai extrem de larg de aspecte, de la cele cruciale și mai viu dezbătute, cum sînt optimizarea raportului dintre acumulare și consum, modelarea structurilor economiei naționale, corelațiile demoeconomice, asigurarea numeroaselor echilibre economico-financiare, materiale și teritoriale ale dezvoltării, a diferitelor aspecte conceptuale, calitative și pînă la factorii cei mai concreți care condiționează calitatea și dinamica creșterii, cum sînt utilizarea forței de muncă, a capacităților de producție, reducerea cheltuielilor materiale și de producție, creșterea productivității muncii și imprimarea unor noi impulsuri de accelerare a dezvoltării cum sînt cel inovațional, organizațional, educațional etc.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu — strateg al dezvoltării armonioase, echilibrate a întregii economii naționale, a tuturor județelor patriei, al realizării în practică a unei adevărate egalități în drepturi a maselor de oameni ai muncii.

Contribuția adusă la dezvoltarea teoriei și practicii creșterii economice de tovarășul *Nicolae Ceaușescu* constituie un exemplu de abordare științifică a vieții economice, un model de analiză științifică, de aplicare creatoare a dialecticii materialiste la condițiile concrete ale României. Aportul inovator, maniera de abordare a problemelor economice, constituie un îndrumar prețios pentru cercetarea economică, reflectat de economiștii români în numeroase studii și lucrări. În contextul de față nu putem cuprinde dimensiunile multiple și profunzimea contribuției președintelui țării la dezvoltarea teoriei și practicii economice. De asemenea, nu ne propunem în acest cadru să reliefăm justețea și importanța covîrșitoare ce a reprezentat-o pentru evoluția societății românești opțiunea fermă și benefică pentru o rată înaltă a acumulării și pentru industrializarea socialistă rapidă, semnificațiile deosebite marcate de dezvoltarea și modernizarea structurilor industriale ale țării și o trecere masivă a populației ocupate din agricultură în alte ramuri. (Aș da totuși un singur exemplu. Dacă nu am fi optat pentru soluțiile menționate și am fi continuat să ne dezvoltăm în ritmurile antebelice nivelul de dezvoltare atins în prezent l-am fi realizat, potrivit unor calcule, în jurul anului 2010, deci cu un decalaj de circa 34 de ani față de realizările prezente. Altfel spus, în prezent potențialul nostru economic, exprimat prin venitul național anual, ar fi fost de circa 4 ori mai mic decît cel efectiv atins, cu consecințe corespunzătoare în nivelul de trai. În asemenea condiții nici nu ar fi fost posibil să ne propunem realizarea în perspectiva unui orizont de timp rezonabil a nivelului unei țări cu o dezvoltare medie). Ceea ce am dori să evidențiem este concepția de largă perspectivă a partidului nostru, a secretarului său general asupra problemelor creșterii economice, tratarea lor într-o strînsă conexiune dialectică cu celelalte laturi ale vieții sociale.

Opțiunea României pentru socialism, pentru realizarea *țelului* său de bază — ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregii colectivități — în mod logic și dialectic a însemnat transformarea creșterii economice dintr-un *scop* în sine, într-un *mijloc* de realizare a unor aspirații social-umane de bază. Din concepția strategică a Partidului Comunist Român, din întreaga operă a tovarășului *Nicolae Ceaușescu* se desprinde situarea ameliorării condiției umane, a vieții sociale în centrul preocupărilor. Cum arăta președintele țării, „Pornind de la ideea că omul este scopul și rațiunea oricărei activități sociale, că populația reprezintă avuția supremă a fiecărei țări, considerăm că trebuie analizate și dezbătute problemele de fond ale condiției umane, ca o cerință majoră, esențială a contemporaneității“[3]). Este o profesiune de credință în valorile umane a acestui mare OM al timpurilor noastre.

---

[*]) Declarație publicată în „Scînteia“ nr. 10 498 din 22 mai 1976.

[2]) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. Politică, 1975, p. 107, 108.

[3]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Ed. Politică, 1974, p. 428.

În procesul complex de proiecție și construcție a societății socialiste românești multilateral dezvoltate, creșterea economică este situată în cadrul unitar și interdependent al procesului **creștere-dezvoltare-progres**, cu finalitatea sa social-umană explicită. Abordarea, în concepția partidului nostru, a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, a creșterii economice într-un asemenea context se reflectă în toate componentele sale, constituind o optică fundamental nouă, în care își găsesc originea o serie de noi concepte, de o valoare teoretică și practică deosebită, și care deschide noi căi pentru dezvoltarea teoriei și practicii economice. Semnificația conceperii planurilor naționale unice de dezvoltare **economică** și **socială** nu este numai semantică. Au intervenit în această expresie de sinteză schimbări radicale, profunde, provenite din abordarea unitară a vectorului creștere — dezvoltare — progres și a finalității sale social-umane, bazate pe o nouă viziune spațial funcțională și noi concepte. Într-un asemenea cadru a apărut o nouă optică în utilizarea criteriilor de eficiență economică folosind concomitent indicatorii de eficiență pe termen scurt și lung, ca și criteriile de eficiență socială, în echilibrarea și omogenizarea dezvoltării teritoriale, în amplasarea rațională a forțelor de producție pe întreg cuprinsul patriei, în sistematizarea teritoriului și localităților, accelerarea procesului de urbanizare și dezvoltării rurale integrate, pînă la programele de mare amplitudine privind asigurarea echilibrului ecologic, conservarea și dezvoltarea fondului forestier, ameliorarea utilizării celui funciar, amenajarea resurselor de apă etc. Conducerea unitară a societății, echilibrarea dezvoltării economice cu cea socială constituie un **concept-cheie**, ce deschide o largă perspectivă teoriei și practicii. Așa cum sublinia tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, „în condițiile societății noastre socialiste este imperios necesară asigurarea unei conduceri unitare a întregii activități economico-sociale. Țin să subliniez faptul că această conducere... nu se poate limita numai la activitatea economică, ci este necesar să cuprindă în egală măsură toate laturile vieții sociale, toate compartimentele societății. În întreaga noastră muncă trebuie să avem în vedere că numai asigurînd unirea tuturor eforturilor și o conducere unitară, armonioasă — care să permită progresul rapid al tuturor domeniilor de activitate, pe baza unui plan unic central — vom putea transpune în viață programul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, vom putea crea condiții pentru a trece la construirea societății comuniste“.[4]

Această orientare, reflectată în întreaga operă teoretică și în activitatea practică a secretarului general al partidului nostru, dă noi dimensiuni procesului de creștere-dezvoltare-progres, asigurîndu-i o mai mare coerență prin : a) *corelarea* diferitelor obiective ale planului național unic : b) *integrarea* politicilor sectoriale ; c) *omogenizarea* dezvoltării și sistematizării teritoriului și localităților ; d) *orientarea* nemijlocită spre finalitatea social-umană, a dezvoltării pe termen lung ; e) *asigurarea* echilibrelor necesare, a evaluărilor și corecțiilor ce se impun. Proiecțiile dezvoltării economico-sociale a României deceniului 8 și 9 sînt măsurile cele mai obiective de evaluare a traiectoriei și substanței progresului colectivității naționale, a strategiei Partidului Comunist Român și a experienței acumulate în depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare nu numai pe plan pur economic, ci și social. Este o operă cu semnificații și implicații profunde nu numai pentru inovarea teoriei și practicii economico-sociale. Ea poartă în sine dimensiuni de istorie.

Participare cît mai deplină a maselor la decizii

ORIENTAREA și centrarea creșterii economice spre finalitatea sa social-umană, înseamnă că și rezultatele, beneficiile creșterii economice se cer evaluate în planuri mai largi, nu numai în cel strict economic. Este astăzi tot mai mult contestată ideea că „bunăstarea“ unei națiuni ar putea fi exprimată numai prin indicatori economici. Teoria și practica economică înseși au demonstrat că măsurarea nivelului de dezvoltare al unei țări numai prin venitul național pe locuitor nu furnizează indicii deplin satisfăcătoare. Nu indică cu suficientă concludență nici gradul de dezvoltare economică, dar mai ales nu arată cine și în ce măsură beneficiază de roadele creșterii economice și nici binefacerile pentru om și societate.

Comparînd nivelul de dezvoltare economică a țării noastre cu cel al unor țări capitaliste dezvoltate vom sesiza încă, datorită nivelurilor scăzute de la care a pornit România, existența unor decalaje. Dar lărgind sfera comparațiilor vom constata că la unii indicatori care caracterizează nivelul de dezvoltare socială — din domeniul educației, culturii, sănătății, construcției edilitare etc. — România socialistă se situează peste nivelul atins în țările cele mai dezvoltate. Aceasta indică cu putere orientarea sociocentrică a politicii economice a partidului nostru, spre îndeplinirea prioritară a aspirațiilor umane de bază. Chiar industrializarea este privită, în concepția strategică a secretarului general al partidului nostru, nu numai ca un mijloc de creare a noi locuri de muncă, de sporire a veniturilor și de asigurare a unei eficiențe superioare muncii sociale, ci de îmbunătățire a condițiilor de muncă, de accelerare a procesului de urbanizare, de ridicare a satului și stergere treptată a deosebirilor esențiale între munca fizică și cea intelectuală și între sat și oraș. (Astfel se explică accelerarea creșterii numărului de orașe nou create de la 12 în perioada 1956—1965, la 54 orașe nou create în perioada 1966—1976 și transformarea a 120 de centre comunale în orașe în acest cincinal și a circa 3—400 pînă în anul 1990).

Așa cum arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, „în spiritul concepției umanismului revoluționar, România a rezolvat de mult, în mod radical, problemele fundamentale de viață ale întregii națiuni. În țara noastră a fost lichidată pentru totdeauna *exploatarea* omului de către om, s-au creat condiții de muncă pentru toți cetățenii, s-a pus capăt vechii politici de învrăjbire națională, asigurîndu-se deplina *egalitate* în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, posibilitatea lor de a se bucura din plin de cuceririle socialismului, de a duce o viață *liberă* și demnă, *participînd* activ și efectiv la conducerea societății, la făurirea conștientă a propriului destin, a propriei lor istorii“ (subl. ns)[5]. Se găsește în acest pasaj de maximă concentrare, întreaga esență a dimensiunilor de bază ale construcției sociale, schițînd evoluția dialectică a progresului : eliberare — egalitate — echitate — participare — responsabilitate — solidaritate.

Dacă premisele de bază, eliberare de exploatare, egalitate, echitate au fost rezolvate în societatea noastră, efortul conceptual și pe planul practicii sociale este concentrat pentru a dezvolta cît mai deplin participarea maselor la decizii, pentru ca acestea să-și asume res-

Ioniță OLTEANU

(Continuare în pag. 14)

---

[4] **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Ed. Politică, 1973, p. 35.

[5] **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 14, Ed. Politică, 1977, p. 198.

O GÎNDIRE CE ÎNTRUCHIPEAZĂ NOBILE ASPIRAŢII ŞI TRADIŢII PROGRESISTE

REALIZĂRILE remarcabile ale României socialiste contemporane, grandioasele sale perspective de viitor ca şi prestigiul pe arena internaţională, fără egal în orice altă perioadă a istoriei ţării noastre, sînt indisolubil legate de opera şi activitatea neobosită, revoluţionară a secretarului general al partidului, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* de gîndirea sa creatoare, cutezătoare, mobilizatoare, profund ştiinţifică. Iată de ce întregul nostru popor sărbătoreşte cu profunde sentimente de dragoste şi preţuire, cu adîncă veneraţie şi legitimă mîndrie patriotică cea de-a 60-a aniversare a zilei sale de naştere şi împlinirea a 45 de ani de activitate revoluţionară.

Pentru semnatarul rîndurilor ce urmează, acest eveniment, această mare sărbătoare este şi un fericit prilej de a evoca, fie şi sumar, unele din cele mai importante contribuţii ale tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* la dezvoltarea gîndirii economice contemporane. Pentru că ancorată profund în realităţile şi perspectivele dezvoltării României socialiste şi ale lumii contemporane, în aspiraţiile şi lupta milenară a poporului român pentru libertate şi dreptate naţională şi socială, în tradiţiile de gîndire progresistă şi revoluţionară ale poporului, gîndirea economică a secretarului general al partidului reprezintă, în egală măsură, *sinteza superioară şi apogeul gîndirii progresiste româneşti, cît şi o contribuţie originală, de inestimabilă valoare teoretică şi practică, la dezvoltarea ştiinţei economice universale, a concepţiei marxist-leniniste.* Îmbinînd în mod organic particularul cu generalul, patriotismul fierbinte cu internaţionalismul consecvent, tradiţia cu inovaţia, analiza cu sinteza, teoria cu practica, realismul lucid cu optimismul viguros, creator, mobilizator această gîndire refractară oricăror tendinţe dogmatice, rigide, schematice, simplificatoare, călăuzeşte întreaga muncă şi luptă a poporului român pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare spre comunism, pentru o lume mai bună şi mai dreaptă pe planeta noastră.

O trăsătură definitorie a gîndirii economice a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* o constituie *înţelegerea profundă a caracteristicilor esenţiale ale epocii noastre, a cerinţelor şi direcţiilor majore, legice ale progresului contemporan atît în plan naţional cît şi internaţional.* Această înţelegere are la bază, înainte de toate, analiza profundă şi multilaterală a fenomenului economic în legătura sa organică, dialectică cu procesele şi fenomenele politice, sociale şi naţionale, interne şi internaţionale. Mai are la bază cunoaşterea temeinică a istoriei, a legilor generale şi specifice ale progresului economico-social, capacitatea de a descifra tendinţele majore ale dezvoltării viitoare, de a descoperi *„veriga principală“*, problemele prioritare de care depinde progresul pe toate planurile. Ea se sprijină, de asemenea, pe valorificarea creatoare a tradiţiilor de gîndire progresistă din trecut, pe cunoaşterea şi selectarea cu discernămînt ştiinţific a creaţiei teoretice progresiste din alte ţări, pe o atitudine fermă, intransigentă, revoluţionară faţă de orice idei şi teorii retrograde, reacţionare. În sfîrşit, această profundă înţelegere a realităţii şi tendinţelor dezvoltării se întemeiază pe contopirea, identificarea deplină cu interesele, aspiraţiile şi lupta maselor populare pentru dreptate şi libertate, progres şi prosperitate, egalitate şi demnitate naţională şi umană. Documentele partidului nostru din perioada deschisă de Congresul al IX-lea, lucrările tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* demonstrează cît se poate de elocvent că întreaga noastră gîndire economică, întreaga politică economică a partidului şi statului nostru — care poartă amprenta puternică a personalităţii secretarului general — sînt pătrunse de *un profund umanism,* de *un umanism nou, revoluţionar, care pune omul cu interesele şi drepturile sale legitime, cu aspiraţiile sale nobile, în centrul tuturor căutărilor teoretice şi al tuturor programelor practice.*

Dar, gîndirea economică a preşedintelui *Nicolae Ceauşescu* nu se opreşte la înţelegerea şi explicarea evoluţiei lumii de astăzi, a tendinţelor ei viitoare. Această înţelegere este completată organic, potenţată şi valorificată plenar prin curajul şi capacitatea de a *aborda, într-un mod nou, vechile şi noile probleme, prin curajul şi capacitatea de a formula concluzii teoretice noi, de a elabora programe de acţiune clare, temeinic fundamentate,* de a lupta şi de a mobiliza masele la luptă pentru traducerea acestora în viaţă, de a milita pentru progresul naţiunii noastre socialiste şi al omenirii. Tocmai în această *unitate organică dintre teoria şi practica revoluţionară, dintre gîndirea şi acţiunea comunistă* rezidă forţa şi originalitatea ideilor economice ale secretarului general al partidului nostru, resortul principal al progresului rapid înregistrat de România în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului.

Valorificarea fondului de idei înaintate

DINTRE NUMEROASELE componente ale gîndirii economice a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* ne propunem să analizăm îndeosebi *concepţia sa cu privire la dezvoltarea economiei naţionale în raport atît cu necesităţile şi posibilităţile actuale ale ţării noastre, cît şi cu tradiţiile progresiste de gîndire economică din trecut, cu concepţii ce au o anumită circulaţie în literatura economică din alte ţări.*

Este ştiut că în gîndirea economică românească din trecut au fost formulate numeroase idei şi teze, chiar concepţii de ansamblu valoroase, înaintate care au reflectat, într-o măsură sau alta, în funcţie de condiţiile epocii, necesitatea dezvoltării unei economii naţionale prospere. Astfel, în lucrările unor gînditori remarcabili ca Dimitrie Cantemir, Theodor Diamant sau Nicolae Bălcescu, mai tîrziu D.P. Marţian, P.S. Aurelian, G. Bariţiu sau A.D. Xenopol, iar în secolul nostru C. Dobrogeanu-Gherea sau L.D. Pătrăşcanu întîlnim o seamă de *idei şi teze perene*, avansate, care au dat expresie teoretică unor nobile aspiraţii de progres şi bunăstare ale poporului român, au contribuit la modelarea şi perpetuarea acestor aspiraţii în conştiinţa maselor populare în strînsă legătură cu lupta pentru libertate naţională şi socială. Acest fond de idei înaintate, transmis şi îmbogăţit din generaţie în generaţie a fost preluat şi încorporat în mod organic în concepţia actuală a Partidului Comunist Român, inspirată de opera şi gîndirea economică a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu.*

Se cuvine să subliniem aici rolul esenţial pe care l-a avut secretarul general al partidului în însăşi *acţiunea de valorificare, în lumina unor criterii ştiinţifice, a gîndirii economice progresiste din trecut.*

Dar, pe de o parte, ideile şi tezele progresiste moştenite din trecut, trebuiau adaptate, regîndite, reelaborate, îmbogăţite, concretizate, nuanţate, integrate într-o viziune unitară, organică, corespunzătoare noilor condiţii istorice ale dezvoltării interne şi internaţionale a României, cerinţelor revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane. Totodată, se cereau elaborate strategia, căile şi modalităţile concrete de aplicare a lor în practică, de transformare a teoriei într-o „călăuză în acţiune“, într-un program concret, unitar, amplu, mobilizator de dezvoltare economico-socială a ţării.

Pe de altă parte, în ultimele decenii, cu argumente mai vechi sau mai noi, au dobîndit o anumită circulaţie — îndeosebi în ţări mai dezvoltate — tot felul de teorii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste care încercau să sugereze sau să impună ţărilor cu un nivel economic mai scăzut, modalităţi şi direcţii de dezvoltare contrare intereselor şi aspiraţiilor de dezvoltare rapidă şi independentă a popoarelor din aceste ţări. Necesitatea respingerii ferme, argumentate a unor asemenea teorii cerea, la rîndul ei, clarificarea teoretică a unui şir întreg de probleme cum sînt rolul şi destinele naţiunii şi statului naţional în epoca contemporană, raportul dintre naţional şi internaţional, dintre independenţă şi interdependenţă, dintre dezvoltare complexă şi specializarea internaţională, dintre ramurile economice noi şi cele tradiţionale, dintre tehnica veche şi cea nouă, dintre industrie şi agricultură, dintre extracţie şi prelucrare, dintre învăţămînt, ştiinţă şi producţie, acumulare şi consum ş.a.m.d.

Este meritul esenţial al partidului nostru, al tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* personal de a fi dat răspunsuri profund ştiinţifice tuturor acestor probleme teoretice şi practice noi, de a fi inspirat şi elaborat o concepţie teoretică cu totul nouă, profund ancorată în necesităţile şi posibilităţile dezvoltării economice rapide, complexe, independente, care întruchipează cele mai nobile aspiraţii de progres ale poporului nostru fără a leza interesele legitime sau drepturile istorice ale altor popoare. Este meritul esenţial al tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* de a fi elaborat un amplu program concret, unitar, realist, ştiinţific fundamentat de făurire a unei economii socialiste moderne, dinamice, multilateral şi armonios dezvoltate atît în profil de ramură cît şi teritorial, în stare să satisfacă la un nivel tot mai înalt nevoile materiale şi spirituale ale oamenilor muncii din patria noastră. Este meritul esenţial al tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* de a fi integrat dezvoltarea economiei româneşti într-o viziune sistemică, amplă, cuprinzătoare de dezvoltare economico-socială, de a fi transformat problema *creării unei economii moderne, avansate, a depăşirii stadiului de ţară în curs de dezvoltare în obiectivul central al Programului Partidului Comunist Român de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism.*

Viziune sistemică asupra dezvoltării ţării

ÎN CADRUL CONCEPŢIEI preşedintelui României socialiste privind făurirea unei economii moderne, independente, multilateral dezvoltate, locul central îl ocupă teza *necesităţii continuării în ritm susţinut a industrializării ţării ca singură cale de progres şi civilizaţie, concomitent cu crearea şi dezvoltarea unei agriculturi avansate, ca ramură de bază a economiei naţionale.* Aceasta se află într-o strînsă legătură cu teza necesităţii creării unei structuri optime pe ramuri şi subramuri, ca şi în interiorul acestora, prin dezvoltarea cu prioritate a ramurilor de vîrf, antrenante, industrializante, prin îmbinarea optimă a ramurilor extractive şi prelucrătoare în vederea sporirii substanţiale a eficienţei întregii activităţi economico-sociale, valorificării tot mai înalte a resurselor materiale şi umane, obţinerii unor produse de înaltă calitate, complexitate şi competitivitate atît pentru nevoile interne cît şi pentru export.

Aceste idei au semnificaţia depăşirii fără echivoc a unor teze simpliste din perioada iniţială de construire a socialismului, care considerau suficientă dezvoltarea cu precădere a industriei grele, aceasta fiind formată în acea perioadă în covîrşitoare majoritate din industrii extractive, teze ce au avut drept consecinţe o anumită neglijare a agriculturii, minimalizarea importanţei eficienţei, a valorificării superioare a resurselor de materii prime şi de energie. A neglija ramurile de vîrf, antrenante, industrializante, ramurile de mare complexitate şi eficienţă, înseamnă, pe de o parte, încetinirea dezvoltării, perpetuarea subdezvoltării, pe de altă parte, neîncredere în capacitatea oamenilor muncii de a realiza produse de cel mai înalt nivel mondial, ploconire faţă de străinătate, dependenţă perpetuă faţă de importul unor produse de mare complexitate dar vitale pentru progresul rapid şi independent al întregii economii naţionale.

Viziunea nouă, pornind de la imperativele revoluţiei tehnico-ştiinţifice, de la faptul că subdezvoltarea generează în mod obiectiv o scurgere fără echivalent peste graniţă a unei părţi din venitul naţional, pornind de la necesitatea imperioasă a depăşirii cît mai rapide a stadiului de ţară în curs de dezvoltare, a condus la orientarea fermă spre introducerea cît mai largă şi mai rapidă în producţie a celor mai noi realizări ale ştiinţei şi tehnicii mondiale. Ea a condus la concentrarea efortului ştiinţific, tehnic şi financiar spre ramuri prioritare, care să propage progresul în ramuri conexe, spre probleme ştiinţifice şi tehnice nerezolvate încă pe plan mondial, a condus la o concepţie nouă, revoluţionară de formare a cadrelor prin integrarea învăţămîntului şi cercetării ştiinţifice cu producţia, într-un tot unitar, organic. Este vorba, în fond, *de a transforma cantitatea într-o nouă calitate, de a obţine nu numai ritmuri înalte dar şi o eficienţă maximă în utilizarea tuturor resurselor materiale şi umane, de a obţine produse de înaltă calitate.*

Crearea unei economii complexe, multilateral dezvoltate, a unei structuri optime atît în profil de ramură cît şi teritorial este însă în concepţia preşedintelui *Nicolae Ceauşescu* nu numai condiţia sine qua non a unei eficienţe economice ridicate, a valorificării cît mai depline a variatelor resurse naturale şi umane, a unor ritmuri mai înalte. Ea reprezintă, în acelaşi timp, *condiţia de bază a accesului egal al oamenilor muncii din* *toate județele țării la roadele civilizației socialiste*, a lichidării treptate a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, dintre munca industrială și cea agricolă, este o condiție de bază a păstrării și consolidării independenței și suveranității, a evitării sau diminuării la maximum a efectelor unor posibile perturbări grave din evoluția economică sau politică a lumii contemporane. Deci, rațiuni economice, sociale și politice, interne și internaționale stau deopotrivă la baza acestei concepții noi, originale.

Economia complexă, multilateral dezvoltată nu înseamnă însă, în concepția președintelui României, a partidului și statului nostru o economie autarhică, izolată de circuitul economic mondial. Dimpotrivă, în concepția secretarului general al partidului, bazată pe experiența proprie a țării noastre ca și pe experiența statelor celor mai avansate, pe experiența evoluției economiei mondiale, dezvoltarea complexă, multilaterală, la înalt nivel tehnic a economiei naționale constituie *factorul decisiv al creșterii participării eficiente, diversificate a României independente și suverane, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale*. În consecință, în cadrul acestei concepții noi, economia națională multilateral dezvoltată și specializarea internațională, afirmarea independenței și creșterea interdependențelor mondiale nu sînt realități și tendințe care se exclud reciproc, cum susțin unele teorii depășite, ci, *dimpotrivă, ele se presupun și se amplifică reciproc.*

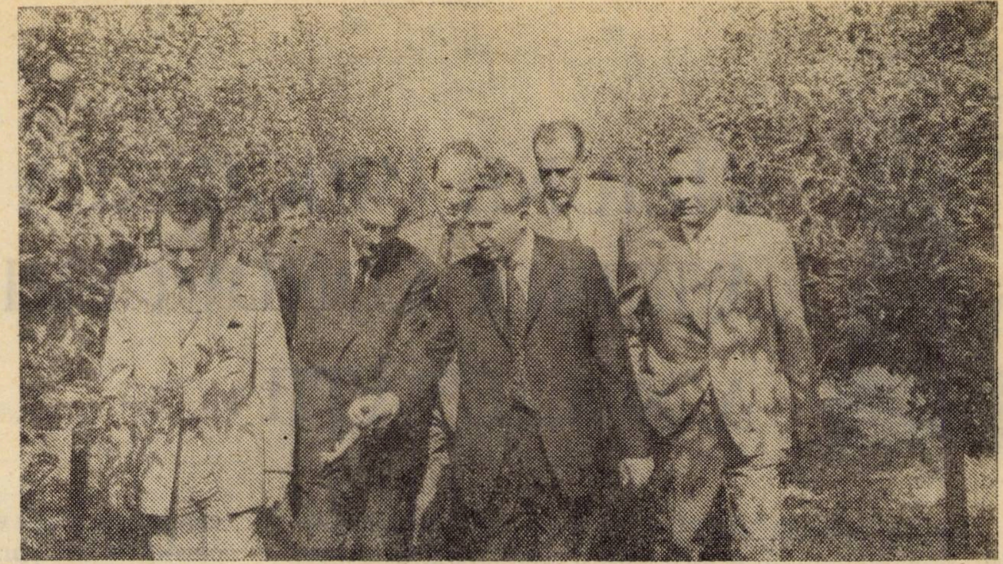

Dialogul secretarului general al partidului cu specialiștii se concretizează în măsuri practice pentru creșterea și modernizarea agriculturii

Expresie a imperativelor progresului umanității

O ALTĂ COMPONENTĂ de bază a concepției președintelui *Nicolae Ceaușescu* privind dezvoltarea economiei naționale este cea referitoare la sursele dezvoltării, la raportul dintre factorii interni și externi, dintre acumulare și consum, dintre prezent și viitor. Respingînd cu fermitate diferite concepții care supraestimau rolul factorilor externi, minimalizînd sau negînd rolul decisiv al factorilor interni, ca și diferite concepții consumatoriste, ce reflectau o abordare simplistă, lipsită de orizont a problemelor, președintele *Nicolae Ceaușescu* elaborează o concepție realistă, lucidă, mobilizatoare privind rolul decisiv în dezvoltare al eforturilor proprii, al unui raport optim între acumulare și consum. În opera sa se aduc argumente hotărîtoare în favoarea necesității obiective, în etapa actuală, a unei rate înalte a acumulării, care îmbină în mod armonios cerințele creșterii necontenite și rapide a nivelului de trai — țelul suprem al întregii politici a partidului, obiectivul final al tuturor acțiunilor, cerințe ale realității prezente, de țară socialistă în curs de dezvoltare, cu cele ale necesității dezvoltării în perspectivă, ale ajungerii într-un termen cît mai scurt la stadiul de țară cu nivel mediu, iar apoi cu nivel avansat de dezvoltare economică. În abordarea și rezolvarea teoretică și practică a acestor probleme un rol de excepțională însemnătate are teza *„România — țară socialistă în curs de dezvoltare“* elaborată în opera tovarășului *Nicolae Ceaușescu.*

Potrivit acestei teze, sub aspect social, România se află printre țările cele mai avansate ; sub aspectul nivelului dezvoltării forțelor de producție, ea a depășit stadiul de țară subdezvoltată, fiind o țară în curs de dezvoltare. De aici necesitatea obiectivă de a face în continuare eforturi susținute, de a mobiliza intens și de a utiliza cît mai eficient toate resursele și posibilitățile interne de dezvoltare accelerată, de a depăși cît mai curînd acest stadiu al dezvoltării economice. Această concepție nouă, pornind de la cauzele mai vechi și mai noi ale decalajelor din diferite zone ale lumii, de la necesitatea imperioasă a zilelor noastre de a lichida marile decalaje, fără a subestima necesitatea și legitimitatea primirii de către țările în curs de dezvoltare a unui ajutor mai substanțial din partea țărilor dezvoltate, care au realizat în bună măsură propria lor dezvoltare pe seama țărilor și popoarelor actualmente aflate într-un stadiu economic mai înapoiat, subliniază fără echivoc, că oricît de mare ar fi ajutorul internațional, factorul decisiv al unei dezvoltări economice rapide și independente rămîne mobilizarea intensă și multilaterală a tuturor resurselor interne.

Teza „țară socialistă în curs de dezvoltare“ oferă o imagine mai realistă și mai nuanțată atît cu privire la nivelul dezvoltării economice a diferitelor țări socialiste, cît și cu privire la structurile sociale și economice ale lumii contemporane, avînd un rol decisiv în elaborarea liniilor fundamentale de politică internă și externă. Ea permite degajarea intereselor comune ale tuturor țărilor socialiste, indiferent de nivelul lor de dezvoltare dar și a intereselor specifice ale țărilor aflate în diferite stadii de dezvoltare economică indiferent de orînduirea lor socială. Totodată, ea conține în sine ideea responsabilității istorice a țărilor dezvoltate pentru existența și lichidarea decalajelor, a subdezvoltării, conturează mai limpede baza obiectivă a luptei dintre exploatați și exploatatori, dintre asupriți și asupritori, ca expresie a luptei de clasă pe arena mondială. Teza, România — țară socialistă în curs de dezvoltare, cu ansamblul premiselor și concluziilor, ideilor și tezelor pe care le presupune este, în același timp, un

Vasile IOȚA
doctor în economie
Academia de Studii Economice
București

(Continuare în pag. 23)

VIZIUNE ORIGINALĂ ASUPRA CONDUCERII ŞTIINŢIFICE A SOCIETĂŢII

DATELE MEMORABILE care cinstesc personalitățile proeminente au o încărcătură emoțională deosebită prin faptul că activitatea și gîndirea acestora au o imensă dimensiune istorică, atît prin amprenta asupra trecutului cît și prin luminile pe care le proiectează asupra viitorului. Această trăsătură caracteristică o are, cu deplină strălucire, și aniversarea a 60 de ani de viață și 45 de activitate revoluționară a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, cel mai iubit fiu al poporului român, de care sînt legate speranțele de mai bine ale României socialiste. Omagiind contribuția sa remarcabilă, pe multiple planuri ale vieții politice și ideologice, interne și internaționale, dorim să evidențiem în cele ce urmează rolul deosebit al tovarășului *Nicolae Ceaușescu* de promotor al unei noi concepții cu privire la conducerea științifică a societății ca factor al progresului economic.

Într-o lume profund contradictorie, ca aceea în care trăim, confruntată cu numeroase probleme acute, într-o lume dominată de mutații economice și social-politice fără precedent, pe fondul celei mai vaste și mai rapide revoluții în știință și tehnică din milenara istorie a omenirii, afirmarea unor noi principii și a unor noi concepții de conducere a societății are, pe lîngă semnificațiile majore ale unei acțiuni de pionierat, valențele perene ale responsabilității istorice. Tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a făcut din promovarea conducerii științifice a societății noastre nu numai un factor al creșterii economice, dar și al afirmării plenare a însușirilor intrinsece și potențelor socialismului, a creșterii prestigiului mondial al acestei noi orînduiri social-economice.

Clarviziune și cutezanță revoluționară

DACĂ ÎN MULTE ȚĂRI ale lumii se discută încă și astăzi, cu aprindere, despre căile conducerii științifice a societății, cerința stăpînirii complexității dezvoltării a depășit, în multe privințe, sfera disputelor teoretice și a devenit obiect al preocupărilor practice, politice. În aceste împrejurări, partidul și poporul nostru se pot mîndri, pe drept cuvînt, că progresul economic al României își are unul din fundamentele sale trainice tocmai în sistemul original, dinamic și eficient de conducere științifică a societății elaborat de tovarășul *Nicolae Ceaușescu*.

Cu clarviziune și cutezanță revoluționară, secretarul general al partidului nostru a așezat conducerea științifică a societății pe baze principiale, organic legate de conținutul societății socialiste și a organizat și transpus în viață, într-o perioadă istorică scurtă, noile orientări.

Astfel, pornind de la cerințele obiective ale accentuării rolului factorului conștient în construcția socialismului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* are meritul deosebit de a fi fundamentat necesitatea perfecționării conducerii vieții economice în condițiile creșterii rolului conducător al partidului în societate. *„Criteriul esențial după care ne ghidăm în elaborarea măsurilor privind perfecționarea conducerii și planificării economico-sociale* — subliniază tovarășul *Nicolae Ceaușescu — este afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al partidului în societate“*[1]). Numai în acest fel se poate realiza unitatea de voință și acțiune, precum și posibilitatea de a fi concentrate toate forțele în direcția realizării țelurilor imediate și de perspectivă ale societății socialiste. Totodată, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a creat o concepție nouă, axată pe teza integrării organice a partidului în societate. Potrivit acestei concepții, partidul comunist își exercită funcția sa politică nu situîndu-se deasupra societății și emițînd dispoziții administrative, legi și alte acte normative, ci participînd la actul conducerii nemijlocit dinăuntrul tuturor organismelor economice, sociale și de stat ale țării, prin unirea maselor largi de oameni ai muncii, a întregului popor. Este firesc să fie așa deoarece partidul nostru poartă răspunderea dezvoltării întregii economii naționale, a fiecărui sector, fie că este de stat, cooperatist sau particular.

De o însemnătate deosebită sînt tezele și principiile stabilite de secretarul general al partidului nostru cu privire la consultarea largă a maselor în toate problemele de interes vital. Creșterea rolului conducător al partidului nu anulează ci se întemeiază pe extinderea și adîncirea democrației socialiste, pe atragerea maselor de oameni ai muncii la conducerea treburilor obștești, ale statului. *„Să punem capăt mentalității* — a spus tovarășul *Nicolae Ceaușescu — după care noi putem stabili orice pentru că noi sîntem forța conducătoare și toată lumea trebuie să execute. O asemenea mentalitate trebuie lichidată, contravenind liniei partidului. Sprijinirea în tot ceea ce facem, pe organizațiile de partid, pe oamenii muncii, consultarea și atragerea maselor la* [illegible] *măsurilor constituie problema esențială a bunei conduceri a societății de către partid, a dezvoltării democrației noastre socialiste“*[2]).

În această viziune, conducerea științifică a societății este abordată de secretarul general al partidului nostru în strînsă legătură cu promovarea consecventă a centralismului democratic și instituționalizarea — la scara întregii vieți economice, politice și sociale — a principiului muncii și conducerii colective. Acest lucru nu micșorează ci accentuează răspunderea colectivă și individuală pentru orientarea corespunzătoare a activității și pentru îndeplinirea la timp și în cele mai bune condițiuni a sarcinilor.

Pornind de la interesele poporului și de la principiile care călăuzesc România în relațiile sale externe tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a fundamentat teza, de excepțională importanță, potrivit căreia conducerea planificată a economiei naționale reprezintă unul din atributele fundamentale, esențiale și inalienabile ale suveranității statului socialist. Combătînd cu intransigență revoluționară ideile retrograde după care națiunea, independența națională sînt categorii sociale perimate ce nu mai corespund actualului stadiu al dezvoltării istorice, secretarul general al partidului nostru arată că organismele supranaționale nu sînt decît o nouă formă a politicii de dominație și asuprire. „*În esență se urmărește dezarmarea popoarelor, perpetuarea politicii de ingerință și exploatare a bogățiilor naționale ale altor state, frînarea dezvoltării și afirmării socialismului, precum și diminuarea rolului tinerelor state independente în viața contemporană*“3). Experiența României arată că numai atunci cînd o țară este deplin stăpînă pe soarta și pe bogățiile ei poate să pună în valoare toți factorii materiali și umani, economici și social-politici în slujba progresului și bunăstării, a lichidării rămînerii în urmă moștenite de la vechiul regim și înscrierea ei pe traiectoria dezvoltării țărilor înaintate.

Realism și spirit practic, constructiv

O INESTIMABILĂ VALOARE teoretică și practică are fundamentarea principiilor conducerii științifice, în lucrările tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, prin care se evidențiază liniile de forță ale progresului economico-social și se jalonează măsurile de perfecționare continuă a conducerii, organizării și planificării vieții economico-sociale. Acestea implică o profundă și temeinică cunoaștere a proceselor economice și sociale, a realităților în care trăim, o previziune clară a tendințelor dezvoltării societății și elaborarea, pe această bază, a unei linii generale juste ; o organizare corespunzătoare, care să asigure funcționarea ireproșabilă a tuturor sectoarelor de activitate ; o bună cunoaștere și repartizare a forțelor, atît materiale cît și umane ; repartizarea corespunzătoare a cadrelor, precizarea clară a îndatoririlor, drepturilor și răspunderilor pe care le au acestea, pe toate treptele organizatorice. O importanță deosebită în cadrul viziunii unitare asupra principiilor conducerii științifice au conceperea și desfășurarea unui control sistematic și existența unei bune evidențe ; o deplină unitate de gîndire și acțiune a întregului organism al societății socialiste. Cunoașterea permanentă a contradicțiilor ce acționează în societate și luarea măsurilor corespunzătoare pentru soluționarea lor — în conformitate cu legile dezvoltării sociale, cu orientarea generală a partidului și consultarea largă a colectivelor de muncă și a cadrelor din toate sectoarele și domeniile, o strînsă legătură cu masele de oameni ai muncii constituie, de asemenea, elemente de bază ale principiilor științifice de conducere.

Principiile conducerii științifice, au ghidat întreaga activitate din ultimele două decenii cînd — din inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a secretarului general al partidului — a fost realizat un sistem atotcuprinzător de organizare a conducerii, care exercită o înrîurire profundă asupra întregii societăți. Astfel, în toate unitățile economico-sociale funcționează adunări generale ale oamenilor muncii, ca foruri supreme de conducere muncitorească, și consiliile oamenilor muncii — ai căror președinți sînt, totodată, secretarii organizațiilor respective de partid. Au fost instituționalizate congrese în principalele domenii ale vieții sociale și au luat ființă organe permanente ale acestora, cum sînt : Consiliul Național al Oamenilor Muncii, Consiliul Agriculturii. O serie de organisme au un dublu caracter, de partid și de stat : Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, consiliile de control muncitoresc etc. Pentru a se evita paralelismele, s-a adoptat măsura împletirii funcțiilor de conducere pe linie de partid și de stat la toate nivelele — începînd cu secretarul general al partidului care este și președintele Republicii, pînă la organele de conducere comunale. În același cadru larg de preocupări se înscrie și noua concepție cu privire la rolul organizațiilor de masă și obștești, care au încetat să mai fie considerate simple „curele de transmisie“ și au primit atribuții largi și drepturi la decizie în viața social-economică.

Acest cadru organizatoric, unic în lume în esența lui, a stimulat progresul economic, îndeosebi prin măsurile concrete luate pentru apropierea conducerii de producție, înlăturarea fenomenelor de centralism excesiv și simplificarea aparatului de stat, valorificarea inițiativei creatoare a maselor. Congresele IX, X și XI, precum și Conferințele Naționale ale partidului din 1967, 1972 și 1977 au pus, cu o forță deosebită, probleme de stringentă actualitate cum sînt : creșterea eficienței economice și sociale a organizării și conducerii, sporirea rolului factorilor economico-financiari, a pîrghiilor economice și a gestiunii economice, a cointeresării și retribuției, a promovării cadrelor.

De o importanță deosebită pentru crearea unui sistem perfecționat de organizare și conducerea a economiei este adoptarea Legii cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, care oglindește întreaga experiență dobîndită de țara noastră în domeniul planificării, toate perfecționările aduse sistemului de organizare și conducere pe bază de plan după Congresul al IX-lea pînă în prezent, precum și concepția Partidului Comunist Român cu privire la locul și rolul planului național unic în coordonarea procesului reproducției socialiste lărgite. Trebuie menționată, de asemenea, intensa activitate legislativă desfășurată în ultimul deceniu din inițiativa secretarului general al partidului. În perfecționarea mecanismului economiei socialiste, un rol important au avut Legea cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, Legea finanțelor, Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii, precum și perfecționarea metodelor și instrumentelor de planificare. Toate aceste măsuri, care au intrat în patrimoniul de valori al României, poartă amprenta personalității tovarășului *Nicolae Ceaușescu* de la concepție și pînă la realizare, ceea ce le-a imprimat un desăvîrșit realism și spirit practic, constructiv.

A cunoaște pentru a soluționa

ACTUL CONDUCERII are, neîndoielnic, multe coordonate. Dar două momente rețin cu deosebire atenția : a cunoaște și a soluționa. Acestea sînt de fapt aspectele care se degajă pregnant din concepția tovarășului *Nicolae Ceaușescu* cu privire la conducerea științifică a societății, pusă în slujba progresului economic. De aici atitudinea militantă a secretarului general al partidului împotriva a tot ceea ce este formal în actul de conducere, față de superficialitate și diletantism. Pentru că nu de puține ori neajunsurile iau naștere din măsurile neeficiente, iar măsurile neeficiente din necunoaștere — mai precis, dintr-o necunoaștere reală, adîncă și fără echivoc.

Desigur, viața este foarte complexă și nimeni nu se poate aștepta ca o măsură luată, care vizează ansamblul vieții social-economice, să-și găsească automat, imediat și deplin rezolvarea. Important este să se găsească atît căile cît și metodele concrete de soluționare. Se cunoaște, de pildă, cu cîtă atenție a fost realizată reorganizarea administrativ-teritorială a țării. Propunerile au fost multilateral analizate, dezbătute cu masele de oameni ai muncii, astfel ca toate măsurile să corespundă obiectivelor stabilite, exigențelor societății noastre în plin avînt. Desigur, ar însemna să subestimăm complexitățile vieții reale dacă am afirma că propunerile și măsurile de reorganizare n-au întîmpinat niciun fel de greutăți, că în legătură cu transpunerea lor în viață nu s-au manifestat neajunsuri. Așa ceva nu există nicăieri în lume, oricît de ideale și „perfecte“ ar fi proiectele elaborate. Problema reală care se pune, în care se exprimă cu adevărat forța principiilor de conducere științifică, o constituie tocmai victoria în lupta cu greutățile, cu problemele concrete ce se ivesc și soluționarea lor adecvată. Că măsurile adoptate au fost juste, rezultă din succesele remarcabile obținute. Dacă în 1965 numai 4 județe dispuneau de fonduri fixe între 10 și 25 miliarde de lei, iar în 35 de județe valoarea fondurilor fixe nu depășea 10 miliarde de lei, la începutul anului 1975, un număr de 22 de județe dispuneau de fonduri fixe productive între 10 și 25 de miliarde lei, 8 județe peste 25 de miliarde de lei și 9 județe pînă la 10 miliarde de lei. Corespunzător Directivelor Congresului al XI-lea, în actualul cincinal, ca urmare a dezvoltării puternice a fondurilor fixe industriale, în fiecare județ se va asigura realizarea unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde de lei.

Același simț al realității, al imperativelor prezente și de perspectivă este caracteristic și pentru modul cum au fost fundamentate sarcinile cuprinse în raportul tovarășului *Nicolae Ceaușescu* la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, cu privire la perfecționarea conducerii științifice, acelea îndeosebi pe linia creșterii mai accentuate a productivității muncii și a eficienței economice.

Modelul de creștere economică fundamentat pe coordonatele gîndirii secretarului general al partidului nostru, pune accentul pe laturile calitative, aceasta fiind o cerință obiectivă a dezvoltării României în etapa actuală. *„A venit timpul* — a spus tovarășul *Nicolae Ceaușescu* în raportul la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 — *să transformăm cantitatea într-o nouă calitate. Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale. Numai realizînd acest mare salt calitativ revoluționar, putem transpune în viață obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în acest cincinal“.*4) Atît Programul P.C.R., cît și hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1977, pornind de la specificul etapei în care ne aflăm, pun în evidență importanța excepțională a dezvoltării puternice și în ritm susținut a forțelor de producție, întemeiată pe cele mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, pe perfecționarea ansamblului relațiilor sociale și în primul rînd a relațiilor de producție socialiste, folosirea adecvată a tuturor pîrghiilor care duc la creșterea eficienței economice a întregii activități.

Largă deschidere spre ceea ce este nou și înaintat

ÎN CENTRUL OPEREI sale teoretice, ca de altfel și al activității sale practice, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* situează postulatul fundamental că organizarea socială, formele și metodele de conducere ale societății nu sînt imuabile, că ele trebuie să reflecte dinamismul vieții sociale, să se perfecționeze continuu, în funcție de schimbările ce au loc în viața materială și spirituală a societății. Pe măsură ce înaintăm pe drumul construcției socialiste, viața socială devine tot mai complexă, se întrepătrund și se intercondiționează sfere dintre cele mai diverse ale activității umane, obiective și subiective, economice și extraeconomice, naționale și internaționale. Trăsătura caracteristică a acestei concepții de conducere, cu efecte dintre cele mai concrete asupra activității economice, o constituie larga deschidere spre nou, spre ceea ce este înaintat. În concepția secretarului general al partidului nu există un „punct terminus“ al perfecționării conducerii ; procesul perfecționării este conceput în strînsă legătură cu dinamismul dezvoltării economico-sociale, ca și cu pregătirea corespunzătoare a cadrelor.

„În stadiul de dezvoltare în care ne găsim — arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu — mersul înainte depinde în mod hotărîtor și nemijlocit de calitatea și competența oamenilor, de capacitatea lor de a stăpîni mijloacele de producție mereu mai perfecționate, de priceperea de a administra bogățiile țării, avuția națională, de receptivitatea la tot ce e nou și înaintat, de puterea de a ține pasul cu progresul mondial“*5). Pentru că perfecționarea conducerii științifice nu poate fi realizată eficient decît împreună cu poporul.

Masele de oameni ai muncii, întregul popor văd în principiile conducerii științifice a societății, promovate cu claritate și hotărîre de tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, factori de o inestimabilă valoare în lupta pentru realizarea propriilor lor aspirații. De aceea ei susțin din adîncul ființei lor politica partidului și fac zid în jurul secretarului său general, îl omagiază și-i aduc prinosul de adîncă recunoștință.

Concepția tovarășului *Nicolae Ceaușescu* cu privire la conducerea științifică a societății, ca factor al progresului economic, a produs mutații radicale în modul de abordare și soluționare a problemelor din întreaga știință economică, a stimulat și a deschis noi perspective științei politice din țara noastră și gîndirii economico-sociale în general.

Istoria mai apropiată sau mai îndepărtată a dezvoltării societății omenești arată că valoarea oricărei concepții o probează timpul. Principiile conducerii științifice a societății, eficiența lor imediată și durabilitatea în timp, nu numai că nu fac excepție de la această regulă care devine chiar mai evidentă decît în alte domenii de activitate. Tocmai de aceea, concepția tovarășului *Nicolae Ceaușescu* cu privire la conducerea științifică a societății a și căpătat, într-o perioadă istorică scurtă, girul practic al deplinei sale valabilități. Chiar și cea mai sumară analiză statistică arată că, datorită succeselor cu totul remarcabile obținute după anul 1965, producția industrială a României a crescut atît de impetuos încît este astăzi de 38 de ori mai mare decît în anul 1938. S-a schimbat radical structura economică și socială a țării. Toate ramurile de producție, toate domeniile de activitate sînt racordate la imperativele depășirii stadiului de țară în curs de dezvoltare și de transformare a României, în cadrul următorului cincinal, într-o țară cu o dezvoltare medie.

Concepția tovarășului *Nicolae Ceaușescu* cu privire la conducerea științifică a societății, care realizează o sinteză superioară a experienței revoluționare a partidului și țării noastre și a tendințelor mondiale contemporane, constituie o pîrghie esențială a saltului calitativ prin care România pășește treptat, dar sigur, în rîndul țărilor civilizate ale lumii.

prof. dr. Gh. P. APOSTOL
membru corespondent
al Academiei de Științe Sociale și Politice

---

1) **Nicolae Ceaușescu :** „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 7, Ed. politică, 1973, p. 504.

2) **Nicolae Ceaușescu :** „Cuvîntare la consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei, Ed. politică, 1977, p. 25.

3) **Nicolae Ceaușescu :** „Cuvîntare la Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România“, 26 aprilie 1976, Ed. politică, 1976, p. 28.

4) **Nicolae Ceaușescu :** „Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român“, 7—9 decembrie 1977, Ed. politică, 1977, p. 16—17.

5) **Nicolae Ceaușescu :** „România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste“ vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 561.

Dialogul viu, permanent al tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU cu masele — izvor de idei originale, de progres economic şi social

Opera teoretică şi activitatea practică a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* constituie o contribuţie prodigioasă la tezaurul gîndirii şi acţiunii revoluţionare de construire a socialismului şi comunismului în patria noastră.

Bazată pe cunoaşterea profundă a realităţilor, a cerinţelor şi posibilităţilor de realizare, gîndirea tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* se împleteşte cu strînsa legătură cu masele în mijlocul cărora se află în permanenţă şi împreună cu care elaborează căile şi soluţiile principale de realizare a strategiei partidului nostru privind dezvoltarea economico-socială a ţării. Dovada cea mai elocventă a stilului de muncă şi conducere democratică şi eficientă, propriu tovarăşului *Nicolae Ceauşescu,* o constituie numeroasele întîlniri de lucru, consfătuiri, congrese, conferinţe cu oamenii muncii din toate ramurile economiei naţionale precum şi din celelalte domenii de activitate (ştiinţă, artă, literatură, învăţămînt, organizaţii obşteşti etc.).

Dialogul permanent purtat cu masele, cu specialiştii din diferitele domenii de activitate a constituit nenumărate prilejuri de a le analiza activitatea, din care s-au desprins căile şi mijloacele de adaptare continuă la necesităţile de progres, de perfecţionare neîncetată, de orientare în activitatea de largă perspectivă, ca şi în cea practică de zi cu zi, aceste întîlniri ale secretarului general cu oamenii fiind totodată o adevărată şcoală a autoconducerii muncitoreşti.

Numai şi parcurgerea listei acestor întîlniri, în ordinea lor cronologică, oferă o imagine sintetică privind activitatea extrem de dinamică şi novatoare a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu,* dedicată făuririi unui destin fericit ţării noastre.

- **CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN** (19—24 iulie 1965)
- **Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din construcţii** (februarie 1966)
- **Congresul cooperativelor agricole de producţie** (martie 1966)
- **Congresul al VIII-lea al Uniunii Tineretului Comunist** (martie 1966)
- **Congresul sindicatelor din Republica Socialistă România** (mai 1966)
- **Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din industria construcţiilor de maşini** (mai-iunie 1966)
- **Conferinţa Naţională a Femeilor** (iunie 1966)
- **Consfătuirea consacrată activităţii de proiectare în domeniul construcţiilor** (ianuarie 1967)
- **Conferinţa Uniunii asociaţiilor studenţeşti din Republica Socialistă România** (februarie 1967)
- **Consfătuirea privind activitatea în domeniul comerţului exterior** (februarie 1967)
- **Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din industria chimică** (iulie 1967)
- **Consfătuirea cu activul de bază al Ministerului Afacerilor Interne** (iulie 1967)
- **CONFERINŢA NAŢIONALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN** (decembrie 1967)
- **Consfătuirea pe ţară a Uniunii Tineretului Comunist** (februarie 1968)
- **Consfătuirea de la Comitetul Central al Partidului Comunist Român** cu conducătorii organelor de partid şi ai consiliilor populare judeţene (martie 1968)
- **Conferinţa pe ţară a Uniunii Artiştilor Plastici** (aprilie 1968)
- **Conferinţa Naţională a cadrelor didactice** (februarie 1969)
- **Conferinţa Uniunii asociaţiilor studenţeşti din România** (aprilie 1969)
- **CONGRESUL AL X-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN** (6-12 august 1969)
- **Consfătuirea cadrelor de bază din Ministerul Forţelor Armate** (februarie 1970)
- **Congresul al V-lea al cooperaţiei de consum din Republica Socialistă România** (aprilie 1970)
- **Consfătuirea cadrelor de bază din securitate, miliţie, procuratură şi justiţie** (aprilie 1970)
- **Consfătuirea privind activitatea de comerţ exterior** (februarie 1971)
- **Congresul al IX-lea al Uniunii Tineretului Comunist** (februarie 1971)
- **Consfătuirea de lucru a conducătorilor centralelor industriale şi celorlalte unităţi cu statut de centrală** (februarie 1971)
- **Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat** (februarie 1971)
- **Conferinţa Uniunii Arhitecţilor** (martie 1971)
- **Consfătuirea de lucru a activului de partid şi a cadrelor de bază din industrie, construcţii şi transporturi din municipiul Bucureşti** (martie 1971)
- **Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România** (martie 1971)
- **Consfătuirea de lucru a activului de partid în domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative** (iulie 1971)
- **Conferinţa Naţională a Organizaţiei Pionierilor** (octombrie 1971)
- **Conferinţa pe ţară a secretarilor comitetelor de partid şi a preşedinţilor consiliilor populare comunale** (decembrie 1971)
- **Conferinţa pe ţară a cadrelor de conducere din întreprinderi şi centrale industriale şi de construcţii** (februarie 1972)
- **Congresul al II-lea al Uniunii Naţionale a cooperativelor agricole de producţie** (februarie 1972)
- **Conferinţa pe ţară a inginerilor şi tehnicienilor** (mai 1972).
- **Conferinţa Naţională a scriitorilor** (mai 1972)
- **CONFERINŢA NAŢIONALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN** (iulie 1972)
- **Consfătuirea cadrelor didactice care predau ştiinţele sociale în învăţămîntul superior** (noiembrie 1972)
- **Conferinţa a IX-a a Uniunii asociaţiilor studenţilor comunişti din România** (martie 1973)
- **Conferinţa Naţională a Uniunii Artiştilor Plastici** (iunie 1973)
- **Congresul Societăţii de Cruce Roşie din Republica Socialistă România** (decembrie 1973)
- **Conferinţa pe ţară a cadrelor de conducere din unităţile agricole de stat şi cooperatiste** (februarie-martie 1974)
- **Consfătuirea activului de partid şi de stat din ministere şi instituţii centrale** (aprilie 1974)
- **A II-a Conferinţă Naţională a lucrătorilor din cinematografie** (aprilie 1974)
- **Consfătuirea cu activul de partid şi de stat din domeniul comerţului exterior şi cooperării economice internaţionale** (mai 1974)
- **Primul Congres al Frontului Unităţii Socialiste** (mai 1974)

— **Consfătuirea cu activul de partid și de stat din centralele industriale și întreprinderi** (iulie 1974)

— **Conferința cadrelor și activului de partid din învățămîntul superior** (septembrie 1974)

— **Conferința activului de partid și de stat din domeniile finanțelor, prețurilor și retribuirii muncii** (octombrie 1974)

— **Prima Consfătuire republicană a cadrelor de conducere din silvicultură** (octombrie 1974)

— **Conferința Națională a cercetării științifice și proiectării** (octombrie 1974)

— **CONGRESUL AL XI-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN** (25-28 noiembrie 1974)

— **Consfătuirea activului de partid și de stat din agricultură, din cercetarea științifică agricolă, din domeniul îmbunătățirilor funciare și din piscicultură** (februarie 1975)

— **Consfătuirea cu activul de partid și de stat din domeniul comerțului exterior și cooperării economice internaționale** (februarie 1975)

— **Congresul al X-lea al Uniunii Tineretului Comunist** (noiembrie 1975)

— **Conferința a X-a a Uniunii asociațiilor studenților comuniști din România** (noiembrie 1975)

— **A III-a Conferință Națională a Organizației pionierilor** (noiembrie 1975)

— **Congresul al VI-lea al cooperației de consum** (ianuarie-februarie 1976)

— **Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orășenești și comunale** (februarie 1976)

— **Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România** (aprilie 1976)

— **Congresul cooperației meșteșugărești** (mai 1976)

— **Congresul educației politice și al culturii socialiste** (iunie 1976)

— **Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al P.C.R., consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale** (septembrie 1976)

— **Consfătuirea de lucru de la Comitetul Central al P.C.R., consacrată activității în domeniul cercetării științifice și proiectării tehnologice** (septembrie 1976)

— **Consfătuirea cadrelor din domeniul științelor sociale și învățămîntului politic** (octombrie 1976)

— **Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii** (februarie 1977)

— **Primul Congres al consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi** (aprilie 1977)

— **Conferința națională a scriitorilor** (mai 1977)

— **Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi** (iulie 1977)

— **Consfătuirea de lucru cu activiștii și cadrele din domeniul educației politice, al propagandei și ideologiei** (septembrie 1977)

— **CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN** (decembrie 1977)

DIMENSIUNI NOVATOARE

(Urmare din pag. 6)

ponsabilități sporite în conducerea societății pe toate planurile. „Fără îndoială, arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, că perfecționarea în continuare a organizării și conducerii societății, adîncirea democrației socialiste, intensficarea muncii de educare și formare a omului nou vor determina un nou și puternic avînt în construcția noii orînduiri sociale, în înflorirea multilaterală a patriei, în dezvoltarea umanismului revoluționar al societății noastre, care pune pe primul plan bunăstarea și fericirea omului, a întregului popor“[6].

Participarea maselor de oameni ai muncii la conducerea economico-socială, pe toate treptele, la elaborarea planurilor și opțiunilor de dezvoltare, de modelare a cadrului de viață, prin dezbaterea schițelor de sistematizare, a legilor care guvernează societatea, la decizii și control este poate transformarea cea mai revoluționară și profundă pe care o suferă societatea noastră în etapa actuală, stimulată permanent de activitatea și creativitatea președintelui țării. Instaurarea și dezvoltarea structurilor participative, sporirea rolului organizațiilor obștești, al opiniei publice în viața economico-socială a țării, stimularea creativității maselor prin participarea la decizii, la fenomenul cultural, juridico-legislativ, la activitatea mijloacelor de comunicație de masă constituie un punct central de referință în opera sa cu rezonanțe și amplitudini ce depășesc semnificațiile acestui sfîrșit de secol, bîntuit încă pe vaste întinderi ale lumii de inegalități economice, sociale, politice și spirituale.

Prin ideile, conceptele și activitatea nemijlocită a secretarului general al partidului nostru luăm contact cu dinamica gîndirii și acțiunii unui mare strateg, atașat deplin aspirațiilor celor mai înalte ale maselor, emancipării lor. Este impresionant acest profund atașament față de mase, legătura sa vie, nemijlocită cu poporul de pe întreg cuprinsul țării, efortul său permanent de a descătușa forțele creatoare ale oamenilor muncii, de a da cîmp liber manifestării aptitudinilor lor de a se realiza **în și prin** societate.

Orientarea consecventă spre viață, spre valorile social-umane de bază, spiritul inovator în care abordează problemele teoretice și practice ale proiecției și construcției sociale au adus contribuții valoroase la dezvoltarea gîndirii economice. Înțelegerea cuprinzătoare a dinamicii sociale, situarea creșterii economice în acest nou context, în cadrul multiplelor sale interdependențe cu celelalte laturi ale vieții sociale și al finalității sale social-umane, a produs un adevărat reviriment în întreaga gîndire și teorie economică din țara noastră, a stimulat creativitatea, îmbogățind-o cu noi concepte și noi deschideri.

Trăim cea mai dinamică și fertilă perioadă din istoria milenară a patriei. Realizările obținute în dezvoltarea economică, în organizarea și conducerea economiei, într-un cuvînt practica — acest test dur dar concludent pentru validarea teoriei — a confirmat deplin raționalitatea concepției asupra creșterii economiei românești, corespondența sa cu realitățile și cerințele actuale și de perspectivă ale societății noastre. Aceste evoluții constituie suportul largului interes și ecou internațional de care se bucură experiența României socialiste, al creșterii prestigiului său, al locului pe care-l ocupă astăzi în lume. Succesele realizate pe planurile multiple ale dezvoltării economico-sociale oglindesc și ele că forța ideilor novatoare ale tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, care își trag seva din viața și munca unei națiuni cu un bogat patrimoniu de gîndire și autentice valori social-umane, a pătruns adînc în conștiința maselor, care își manifestă adeziunea lor deplină prin **angajare**, printr-o **unitate** și **solidaritate** de nezdruncinat.

Viața și opera tovarășului *Nicolae Ceaușescu* constituie un exemplu strălucit a ceea ce materialismul istoric definea ca rol al personalității în istorie care, legată de mase și sprijinindu-se pe forța lor, le ajută să-și transforme destinul în concordanță cu legile progresului social și aspirațiile lor. Sărbătoreasca aniversare constituie o manifestare vie a sentimentelor de profundă dragoste și recunoștință față de cel mai iubit fiu al poporului român, figură luminoasă și profund progresistă, care a imprimat un nou curs și un nou ritm istoriei noastre.

---

[6] **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 14, Ed. politică, 1977, p. 599—600.

OPTIMIZAREA RAPORTULUI ACUMULARE— CONSUM, FACTOR FUNDAMENTAL DE PROPULSARE A ROMÂNIEI PE ORBITA PROGRESULUI

PROBLEMELE acumulării și consumului ocupă un loc central în creația științifică a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*. Tezele și concluziile sale despre rata înaltă a acumulării au devenit un principiu fundamental al politicii economice, al strategiei generale a Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Aceste teze și concluzii pornesc de la realitatea că în epoca noastră — care a dat naștere extraordinarei revoluții tehnico-științifice pe care o trăim — creșterea ratei acumulării este generală. Asistăm, după cel de-al doilea război mondial în comparație cu perioada interbelică și în ultimii 15 ani față de anii anteriori, la creșteri importante ale acestei rate în marea majoritate a țărilor. În cele rămase în urmă din punct de vedere economic, rata înaltă a acumulării reprezintă condiția depășirii nivelurilor precare și stărilor anacronice generate de subdezvoltare ; în cele dezvoltate ea constituie premisa extinderii și însușirii cuceririlor tehnico-științifice contemporane, a progresului economico-social în continuare. Din acest punct de vedere, politica intensă de creștere a acumulărilor și investițiilor, promovată după Congresul al IX-lea de partidul nostru, se înscrie în caracteristicile anilor noștri.

În concepția secretarului general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare a răspuns și răspunde unor necesități absolute și incontestabile ale progresului societății noastre socialiste. Între acestea nu pot fi omise: lichidarea rămînerii în urmă a dezvoltării economice, pe care, însă, eforturile de pînă acum ale poporului român și excepționalele ritmuri de creștere realizate nu au reușit, încă, să o înlăture; crearea unei structuri raționale și eficiente a economiei naționale, în cadrul căreia, pe temelia industrializării, să se asigure valorificarea înaltă — la nivelul posibilităților pe care le oferă știința și tehnica timpului nostru — a resurselor materiale și umane ale țării ; lichidarea rămînerilor în urmă în dezvoltarea economică a numeroase județe și localități și soluționarea problemei repartizării teritoriale raționale a forțelor de producție, cu multiple și profunde semnificații sociale și politice ; mărirea rapidă a productivității muncii sociale — al cărei nivel este încă de cîteva ori mai scăzut decît cel din țările dezvoltate din punct de vedere economic și decît cel pe care-l permit forțele de producție avansate ale contemporaneității ; creșterea rîndurilor clasei muncitoare, a intelectualității și, pe această bază, omogenizarea societății, adîncirea democrației socialiste, dezvoltarea vieții sociale și politice a țării etc.

Folosirea unei părți însemnate a venitului național pentru dezvoltarea economico-socială a țării noastre este impusă, așa cum nu o dată a subliniat tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, de necesitatea ridicării rapide a standardului de viață al poporului, a nivelului de civilizație și cultură al maselor, căci *acumularea este, în ultimă analiză, singura cale de mărire a resurselor alocate de societate pentru bunăstare, pentru consum.* Această concluzie este confirmată nu numai de succesele actuale ale țării noastre în domeniul creșterii nivelului de trai, dar și de experiența primilor ani de construcție socialistă, de pildă în cincinalul 1956—1960, cînd în ciuda frumoaselor intenții anunțate — creșterea nivelului de trai la orașe (ridicarea generală a retribuției) și la sate (prin trecerea la noul sistem de formare a fondului central de produse agricole), ritmul de creștere a nivelului de trai, în contextul încetinirii generale a activității economice, s-a redus.

Teza marxistă a dependenței creșterii venitului național și a fondului de consum de volumul și de rata acumulării a fost extinsă de secretarul general al Partidului Comunist Român pînă la concluzia cu valoare practică a folosirii acelei rate a acumulării care să permită, în cel mai scurt timp, înfăptuirea celor mai înalte obiective în domeniul consumului pe baza atingerii nivelurilor celor mai înalte de dezvoltare economică. O asemenea rată nu poate fi decît ridicată.

Contribuția tovarășului *Nicolae Ceaușescu* la dezvoltarea teoriei acumulării și consumului depășește însă cadrul acestei concluzii. Ea cuprinde numeroase teze și idei care, îmbrățișează, unitar și coordonat, practic toate laturile problemei. În limitele acestui studiu, autorul își propune să se ocupe numai de aportul teoretic al secretarului general al partidului la fundamentarea premiselor ratei înalte a acumulării și ale semnificației istorice a eforturilor de acumulare.

Premisele tehnico-științifice și economico-sociale ale ratei înalte a acumulării în România

IDEILE tovarășului *Nicolae Ceaușescu* despre o rată înaltă a acumulării sînt fundamentate, în primul rînd pe realitățile tehnico-științifice contemporane, care oferă posibilități superioare de acumulări eficiente tuturor țărilor și, cu deosebire, celor mai puțin dezvoltate. Cercetarea acestor posibilități — la care ne vom referi mai pe larg — oferă secretarului general prilejul unor concluzii inedite și revoluționare.

Posibilitățile de ordin tehnico-științific ale acumulării, care constau în ansamblul cuceririlor științei și tehnicii — invenții și inovații, mașini, instalații și tehnologii noi, soluții tehnice noi și modalități științifice și de organizare avansate etc. — se formează, evident, între două limite : o limită superioară, dată de cuceririle tehnico-științifice cele mai noi, afirmate pe plan mondial și încă neaplicate în producție ; o limită inferioară, marcată de cuceririle tehnice deja asimilate în producție și, în general, în activitatea economico-socială ca urmare a acumulărilor deja înfăptuite. Limita superioară a acestor posibilități este în prezent continuu ridicată de amplificarea revoluției tehnico-științifice contemporane, care mărește în toate țările posibilitățile de acumulări eficiente ; aceasta este cauza măririi ratei acumulării constatate în ultima vreme în numeroase țări socialiste sau capitaliste, mai dezvoltate sau mai puțin dezvoltate. Această limită este în general și evident aceeași pentru toate țările. Ca urmare a asimilării în producție a progresului tehnico-științific, limita inferioară a posibilităților este, de asemenea, continuu ridicată. Această limită este, însă, diferită de la o țară la alta ; în țările dezvoltate, ea este mai ridicată pentru că aceste țări au asimilat deja prin acumulări precedente o parte corespunzător mai mare a fondului mondial de cuceriri tehnico-științifice ; în țările mai puțin dezvoltate, în care acumulările au fost mai reduse, această limită este substanțial mai coborîtă. Cum principiul fundamental al producției în orice orînduire este raționalitatea eforturilor economice, acumularea și investițiile asimilează treptat cuceririle tehnico-științifice. Se fac acumulări pentru asimilarea celor mai eficiente soluții tehnico-științifice, apoi a celor mai puțin eficiente, etc.

Rezultă că *țările mai puțin dezvoltate, care dispun de posibilități tehnico-științifice de acumulări mai ample, au și posibilitatea celor mai eficiente acumulări.* În principiu, aceste țări pot trece direct la o tehnică superioară, fără ca în prealabil să utilizeze tehnici intermediare mai vechi. Trecerea de la o tehnică inferioară la una superioară asigură o eficiență mai mare a acumulărilor, decît trecerea de la o tehnică intermediară la una superioară. Așa se explică faptul că ritmurile de creștere economică, în raport cu nivelul ratei acumulării sînt mai înalte în țările comparativ mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic.

Corespunzător, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* formulează teza necesității industrializării țării cu tehnica avansată a timpului și apoi concluzia pe care economiștii noștri, pentru insolitul, frumusețea și încărcătura ei științifică o citează frecvent : *„Trebuie să lucrăm în așa fel, încît dezavantajul pe care îl avem datorită rămînerii în urmă într-o serie de domenii să fie transformat — dacă se poate spune astfel — într-un avantaj, dezvoltarea economiei țării făcîndu-se pe baza celei mai înalte tehnici contemporane. În acest fel vom grăbi ridicarea economiei României la nivelul țărilor avansate"*[1]).

Dar, pentru ca tehnica avansată a timpului să poată fi asimilată prin acumulări, potrivit concepției tovarășului *Nicolae Ceaușescu* este necesară îndeplinirea a două condiții — la rîndul lor impuse de progresul tehnico-științific : dezvoltarea cercetării științifice proprii și dezvoltarea învățămîntului.

În această privință, meritul incontestabil al secretarului general al partidului nostru constă în aceea că a dat conținut vechii lozinci „Socialismul este inseparabil de știință" — care, din nefericire, avea ca suport în realitățile noastre științifice, chiar în anul 1965, de pildă un personal în ramura științei și de-

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, Ed. politică, vol. 2, 1968, p. 173.

Moment-simbol : secretarul general al partidului inaugurează un nou obiectiv al industriei noastre în rapidă dezvoltare

servirii științifice de numai 40 mii persoane (0.4% din populația ocupată, față de 2–3 sau chiar peste 3% în acea vreme în țările dezvoltate din punct de vedere economic) din care probabil numai $^{1}/_{3}$ aveau studii superioare.

Expresie a concepției tovarășului *Nicolae Ceaușescu,* după Congresul al IX-lea politica partidului nostru în domeniul științei și tehnologiei s-a caracterizat prin dezvoltarea rapidă a cercetărilor științifice, prin subordonarea științei față de nevoile producției și creșterii economice, prin diversificarea cercetărilor. Ca urmare, *realizăm unul dintre cele mai înalte ritmuri din lume în mărirea numărului celor ocupați în sfera cercetării, a numărului cercetătorilor.* După calculele mele, *numărul acestora se dublează la fiecare 6 ani, față de 10 ani cît reprezintă media mondială.* Fără o asemenea dezvoltare a științei naționale, asimilarea cuceririlor tehnico-științifice mondiale și, mai departe, amplificarea creației originale sînt imposibile, iar participarea noastră la revoluția tehnico-științifică contemporană ar rămîne, evident, pur contemplativă.

Concomitent, secretarul general al partidului elaborează concluziile sale unitare și de largă perspectivă în domeniul *învățămîntului,* care sub forma unor obiective politice se traduc în următoarele : prelungirea duratei obligatorii de școlarizare, extinderea rapidă a gradului de cuprindere a tineretului în școală și universitate, modernizarea structurilor școlii și adaptarea lor atît la cerințele nivelului de cunoștințe și conștiință, de instruire și cultură ale omului societății socialiste multilateral dezvoltate, cît și la cele ale creșterii rapide și eficiente a activității economico-sociale. În această concepție *școala pregătește noile cadre necesare, iar un sistem complex de pregătire profesională postșcolară îmbogățește permanent cunoștințele oamenilor muncii și le articulează la condițiile pe care noile cuceriri în știință și tehnică le revoluționează permanent.*

Concluziile secretarului general în domeniul folosirii posibilităților contemporane de acumulări eficiente, în domeniul dezvoltării cercetării și învățămîntului au fost verificate și confirmate integral de realitățile noastre economice și sociale. Aceste concluzii nu pot să nu se regăsească în programele de lichidare a subdezvoltării și, mai departe, de instaurare a noii ordini economice internaționale, care presupun – așa cum spunea tovarășul *Nicolae Ceaușescu* – ca odată cu sprijinirea eforturilor statelor mai puțin dezvoltate pentru dezvoltare *„să se asigure accesul larg și neîngrădit al acestora la tehnologiile moderne, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc. Este un adevăr incontestabil că în epoca celei mai furtunoase revoluții tehnico-științifice, progresul nici unei țări – și cu atît mai mult al celor rămase în urmă – nu se poate realiza fără însușirea celor mai avansate cuceriri ale cunoașterii umane. În acest sens, considerăm necesar să se asigure asistență tehnică, precum și un sprijin concret țărilor subdezvoltate în formarea și pregătirea cadrelor de specialiști și muncitori"*2).

Aplicarea concluziei acumulărilor intense în țara noastră a fost gîndită de tovarășul *Nicolae Ceaușescu* în contextul modificării rapide a structurilor economice, al creării unor structuri ale economiei naționale și ale industriei care să permită, pe lîngă obținerea unui plusprodus la dimensiunile cerute de rata înaltă a acumulării, și crearea mijloacelor de producție necesare investițiilor. Noi putem să acumulăm peste o treime din venitul național pentru că structurile industriei noastre – raportul dintre producția de mijloace de producție și producția de bunuri de consum, dintre mijloacele de producție destinate acumulării și dezvoltării și celelalte – *permit* acest lucru.

Orientarea științifică imprimată de secretarul general al partidului în dezvoltarea *relațiilor economice internaționale ale țării noastre, a comerțului exterior și a cooperării economice internaționale* – care să ne permită nu numai evitarea pierderilor de venit național, ci mai ales dinamizarea resurselor de dezvoltare și, mai departe, o eficiență ridicată, asigurarea economiei naționale cu tehnicile și tehnologiile avansate pe care nu le producem, cu resurse naturale și energetice care ne lipsesc, paralel cu mărirea exporturilor care trebuie să ne ofere serii eficiente de fabricație și resursele valutare necesare – reprezintă o componentă de seamă, o altă premisă economică esențială a politicii de acumulări accelerate a partidului nostru.

Dar cea mai importantă premisă economică și socială a ratei înalte a acumulării în țara noastră, care prin dimensiunile ei devine politică – afirmată hotărît de tovarășul *Nicolae Ceaușescu* – constă în *subordonarea acumulării și a întregii dezvoltări economice și sociale a țării satisfacerii nevoilor membrilor societății, creșterii nivelului de trai.* Prin aceasta sînt satisfăcute interesele claselor și grupurilor sociale, ale fiecărui om al muncii, ale societății în general, sînt soluționate contradicțiile inevitabile dintre acumutare și consum. Se asigură, astfel, posibilitatea mobilizării intense a eforturilor națiunii pentru înfăptuirea politicii promovate de partid, pe care masele de oameni ai muncii și-o însușesc ca pe propria lor politică.

„Problema" generațiilor și nivelul de trai

ÎN LITERATURA MONDIALĂ consacrată acumulării și creșterii economice, cu deosebire în cea burgheză, dar și în cea socialistă și, apoi, și în conștiința multor oameni, de-a lungul anilor, s-a încetățenit convingerea, că acumulările și, mai ales, acumulările înalte ar reprezenta sacrificii pe care unele generații le fac pentru alte generații, viitoare. Această convingere este miezul așa-numitei *probleme a generațiilor.*

„Problema" generațiilor își află originile în formularea teoretică, absolut neadecvată și nesatisfăcătoare pentru socialism, a problemei acumulării și, mai departe, a metodelor formalizate matematic – pe baza unei asemenea formulări – de creștere economică și de optimizare a ratei acumulării. Cum mărimea fondului de acumulare condiționează în orice moment mărimea fondului de consum, folosirea unor orizonturi îndepărtate de optimizare și deci a unor rate înalte a acumulării pot crea imaginea eronată că eforturile înalte de acumulare ale generațiilor actuale sînt, mai ales, în folosul generațiilor viitoare, că, deci, generațiile actuale se sacrifică pentru cele care vor veni.

Imaginea s-a reflectat în două atitudini : una patetic-altruistă – ar trebui să ne sacrificăm pentru generațiile viitoare, așa cum strămoșii s-au sacrificat pentru noi ; alta, să-i spunem, imediat-egoistă, pe care, nu de mult o critica și o ironiza tovarășul *Nicolae Ceaușescu* în felul următor : *„...au fost și la noi oameni, unii cu munci de răspundere care considerau că e mai bine să consumăm mai mult, dacă se poate totul... Erau chiar și teorii care spuneau : „Ce-o să facă generațiile viitoare dacă facem noi totul ? ! Trebuie să mai lăsăm și pe alții să mai facă ceva". Nu cred că există acest pericol la noi să realizăm totul, pentru că niciodată societatea omenească nu va stagna, ci permanent ea se va dezvolta"*3).

În realitate, în domeniul acumulării, mai puțin decît în oricare altul, nu se pune problema ca o generație să se sacrifice pentru alta. *Fiecare generație trebuie să-și rezolve propriile probleme, să găsească soluțiile de dezvoltare și acumulare cele mai nimerite, iar acestea sînt, de fiecare dată, optime atunci cînd satisfac cel mai bine interesele societății, ale celor ce muncesc și produc în fiecare moment în societate ;* aceste soluții

---

2) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică, 1976, p. 314

3) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 14, Ed. politică, 1977, p. 742.

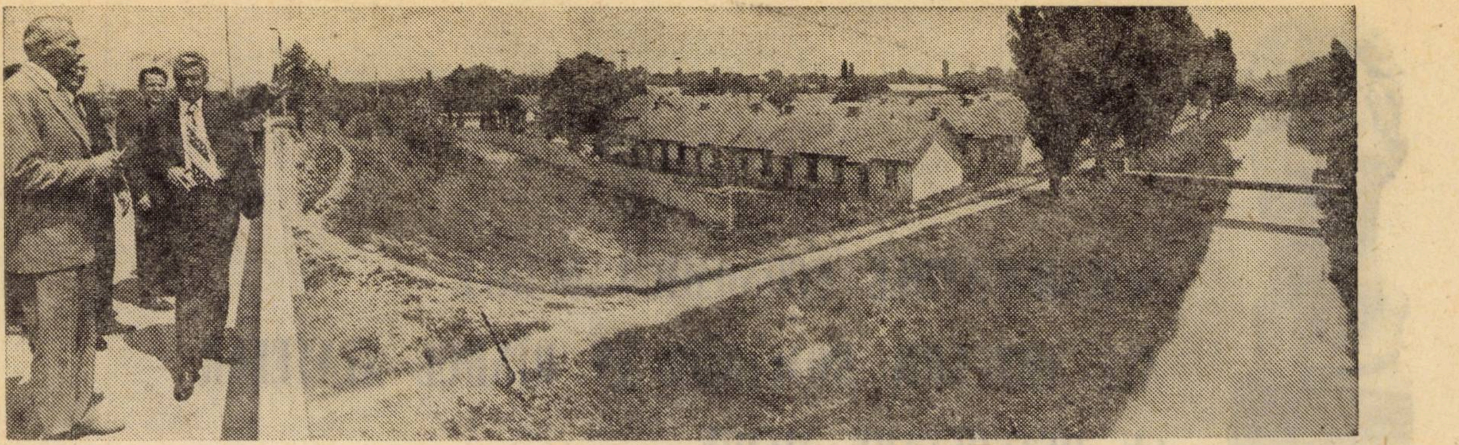

La indicațiile secretarului general al partidului, se realizează mari lucrări de amenajare complexă a bazinelor hidrografice, de valorificare a resurselor hidroenergetice, de extindere a rețelei de căi navigabile

asigură concomitent progresul societății pe toate planurile. *„Politica de alocare a unei părți însemnate din venitul național pentru reproducția lărgită – spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu – corespunde atît intereselor generațiilor prezente, cît și celor viitoare"* 4).

Meritul secretarului general al partidului nostru constă atît într-o formulare științifică a problemei acumulării, care permite nu numai răspunsuri corecte dar și modele corecte de creștere economică și acumulare, cît și în găsirea și folosirea de fiecare dată a celor mai bune soluții de acumulare și de utilizare a ei.

În concepția tovarășului *Nicolae Ceaușescu,* rata acumulării poate și trebuie să fie stabilită numai în raport cu obiectivele partidului în domeniul nivelului de trai. *Bunăstarea nu este și nu poate fi o noțiune abstractă ci numai realizarea unor obiective precis determinate în domeniul consumului de bunuri alimentare și nealimentare, de servicii, în domeniul instruirii, al învățămîntului și al culturii, în domeniul ocrotirii sănătății, al satisfacerii nevoilor sociale, de locuințe etc.,* așa cum apar ele în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism.

Asigurînd în cel mai scurt timp înfăptuirea acestor înalte obiective de bunăstare a poporului, rata înaltă a acumulării folosită în țara noastră este optimă. *„Politica dezvoltării acumulărilor pentru asigurarea reproducției lărgite în ritm susținut* – subliniază tovarășul *Nicolae Ceaușescu – are repercusiuni directe asupra existenței tuturor categoriilor de oameni ai muncii, reprezentînd sursa măsurilor succesive luate de partid și de stat pentru creșterea veniturilor"* 5). Urmărind, de fiecare dată, maximizarea imediată și în perspectivă mai îndelungată a nivelului de trai, politica de acumulări a partidului nostru făurește nu numai prezentul, ci și viitorul țării, creează condiții pentru un nivel înalt de bunăstare, civilizație și cultură atît pentru generațiile actuale cît și pentru cele viitoare. *„Muncind cu elan, înălțînd an de an țara* – spunea cu aceeași ocazie tovarășul *Nicolae Ceaușescu – ne îndeplinim o datorie sacră față de înaintași, față de generațiile prezente, cît și față de viitorime, față de ziua de mîine a patriei noastre – comunismul"* 6).

Pe temelia unor acumulări înalte economia noastră a cunoscut ritmuri excepționale de creștere. În 26 de ani – din 1951 pînă în 1976 – venitul național s-a mărit de 11 ori, cu un ritm mediu anual de aproape 10% ; ne situăm astfel printre țările lumii care au realizat – într-o perioadă îndelungată de timp – cele mai înalte ritmuri de creștere economică. Foarte rapid a crescut producția industrială, – industrializarea constituind baza întregii noastre dezvoltări – de 23 de ori și, respectiv, într-un ritm mediu anual de aproape 13%. În ultimii 6 ani – între 1971 și 1976 – producția agricolă s-a mărit de 1,6 ori, cam tot atît cît alte țări în perioada revoluției „verzi" au realizat în 20–25 de ani.

Creșterea rapidă a venitului național a permis ritmuri foarte înalte de *mărire a veniturilor oamenilor muncii.* În cei 26 de ani, retribuția reală a personalului muncitor – care și-a mărit numărul de peste 3 ori – a crescut de circa 3,5 ori. Au crescut rapid și veniturile țărănimii. Calculate pe o persoană activă, veniturile reale ale țărănimii realizate din munca în cooperative și din gospodăria personală s-au mărit în același interval de aproape 4 ori. Unele categorii ale populației active, de pildă cei care s-au deplasat din agricultură în ramurile neagricole, și-au sporit și mai substanțial veniturile.

O mare importanță pentru satisfacerea nevoilor celor ce muncesc au *cheltuielile social-culturale,* al căror volum (cele din bugetul statului) a sporit de 16 ori în 26 de ani. Pe această bază s-au îmbunătățit esențial condițiile de învățămînt, de servire culturală a populației, de ocrotire a sănătății, s-au mărit pensiile, alocațiile de stat pentru copii, ajutoarele etc.

În final, veniturile reale totale ale populației – indicatorul cel mai cuprinzător al nivelului de trai – s-au mărit de peste 5,2 ori, iar raportate pe locuitor, de aproape 4 ori.

Este semnificativă constatarea că cele mai însemnate sporuri ale veniturilor reale totale ale populației s-au realizat în perioadele în care rata acumulării s-a situat la cote înalte, adică după Congresul al IX-lea al partidului. Astfel, în primii 10 ani – 1966–1975 – după acest Congres care, pe baza concluziilor secretarului general, a orientat economia spre acumulări înalte, creșterea veniturilor reale totale ale populației a fost de 1,91 ori iar pe locuitor de 1,71 ori, în timp ce în 10 ani anteriori creșterea a fost de numai 1,70 ori și respectiv, de 1,56 ori deși rezervele economiei noastre erau, firește, considerabil mai mari. În cincinalul 1955–1960, în care rata acumulării a fost mai scăzută, creșterea veniturilor totale reale ale populației a fost doar de 1,24 ori, în timp ce în cincinalul trecut, în care rata acumulării s-a situat la peste 34%, creșterea acestor venituri a fost de 1,46 ori.

Utilizarea în continuare a unor rate înalte de acumulare ne va permite *atingerea unor cote superioare în domeniul nivelului de trai.* Pe baza repartizării pentru dezvoltare a unei cote din venitul național aproximativ egală cu cea din ani 1971–1975, care ne asigură o mărire de aproape 1,7 ori a venitului național, Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976–1980, aprobat de recenta Conferință Națională a partidului preconizează o creștere a retribuției reale a personalului cu peste 32%, iar a veniturilor țărănimii cooperatiste cu 30%. Cheltuielile social-culturale ale statului vor fi în cincinalul 1976–1980 cu 42,8% mai mari ca în cel precedent.

Continuarea politicii de acumulări intense în viitorul cincinal – între 30–33% din venitul național va fi afectat pentru dezvoltare – va permite sporirea venitului național cu încă 51–58% și, mai departe, creșterea retribuției reale a personalului cu 18–20%, a veniturilor reale ale populației cu 25–28% etc. În 1985, retribuția reală a personalului muncitor va fi astfel de 5,2 ori mai mare ca în 1950 (numărul personalului crescînd corespunzător, de circa 3,8–4 ori), iar veniturile reale totale ale populației de peste 9 ori.

La încheierea cincinalului viitor, România va fi, în același timp, o țară cu un nivel mediu de dezvoltare economică. Generațiile, care vor intra în muncă după 1985, vor continua construcția socialistă a țării, ridicînd-o pe treptele cele mai înalte ale civilizației umane, ale comunismului, îndeplinind alte obiective decît cele care și le-au propus și le-au înfăptuit generațiile actuale, între care de însemnătate istorică incontestabilă și în conștiința generațiilor viitoare vor rămîne *obiectivele stabilite de Partidului Comunist Român la Congresul din 1965.* Eforturile viitoarelor generații vor avea temelii mai puternice – cele clădite în anii construcției socialiste de generațiile actuale.

PARCURGEM ASTĂZI momente unice și hotărîtoare pentru destinul țării. Așa cum arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu* la Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 1972, *„Se poate spune că astăzi trăim momente de care depinde locul pe care îl va avea România socialistă în marea familie a țărilor socialiste, a tuturor națiunilor lumii. Dezvoltarea vieții internaționale, marea revoluție tehnico-științifică pun cu putere la ordinea zilei participarea tot mai activă a poporului nostru la diviziunea internațională a muncii. Sîntem chemați ca în următorii 10–15 ani să lichidăm cu desăvîrșire rămînerea în urmă pe care am moștenit-o, să ridicăm poporul român la un înalt nivel de dezvoltare economică, științifică, culturală, să-i asigurăm un nivel de trai superior. Problema se pune în felul următor : sau vom realiza acest obiectiv și ne vom înscrie pe orbita civilizației moderne, sau vom continua să rămînem în urma țărilor dezvoltate, condamnînd națiunea noastră să se mențină în această situație în decursul a mai multor generații" 7").*

Cu această concluzie a tovarășului *Nicolae Ceaușescu* încredințez tiparului rîndurile mele ca un cald omagiu adus – la împlinirea a 60 de ani de viață și a 45 de ani de activitate revoluționară – omului care prin capacitatea sa, prin înțelegerea profundă a realităților, prin eforturile extraordinare pe care le face pe planul ideilor și al practicii, aduce un aport neprețuit la ridicarea României pe treptele înalte ale civilizației socialiste și comuniste.

Ion BLAGA
doctor în economie
Academia de Studii Economice

---

4) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, Ed. politică, 1968, p. 574.

5) Ibidem, p. 575.

6) Ibidem, p. 574.

7) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Ed. politică, 1973, p. 527

SEMNIFICAȚIILE ECONOMICO-SOCIALE ALE TRECERII ROMÂNIEI ÎN RÎNDUL STATELOR CU DEZVOLTARE MEDIE

EXERCITAREA rolului partidului comunist de forță politică conducătoare a procesului de edificare a noii orînduiri sociale, de ridicare a României pe noi trepte de progres și civilizație ar fi de neconceput fără existența unui program și a unei strategii unitare și coerente, cu privire la dezvoltarea economico-socială. Tocmai pe un asemenea teren, deosebit de fertil, s-a afirmat cu putere activitatea teoretică desfășurată de partidul nostru, mai ales în perioada de după Congresul al IX-lea, sub impulsul preocupărilor permanente și al gîndirii mereu vii și creatoare ale secretarului general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu,* al activității sale neobosite pentru progresul economico-social al României și prosperitatea națiunii noastre socialiste. Capacitatea deosebită de sesizare a cerințelor obiective ale dezvoltării economico-sociale și fidelitatea nestrămutată față de aspirațiile poporului român, spiritul realist și cutezanța revoluționară, marea forță de previziune științifică și în același timp de transformare a concluziilor ce se desprind din analiza prospectivă, în obiective, direcții de acțiune și sarcini mobilizatoare pentru fiecare etapă concretă a edificării noii orînduiri, sînt trăsături definitorii pentru stilul de lucru și activitatea desfășurată de tovarășul *Nicolae Ceaușescu ;* ele stau la baza contribuției hotărîtoare pe care secretarul general al partidului a adus-o și o aduce la elaborarea strategiei de dezvoltare a României socialiste în etapa actuală. Pe această bază și-au găsit rezolvări noi, originale și creatoare, cele mai importante și complexe probleme ale construcției noastre socialiste, ale politicii interne și internaționale a partidului și statului nostru.

Rigurozitate științifică, realism în determinarea etapelor dezvoltării economico-sociale

ÎN CONCEPȚIA partidului nostru, a secretarului său general tovarășul Nicolae Ceaușescu, elaborarea liniei strategice și a orientărilor tactice privind edificarea noii orînduiri este un proces concret istoric, în care elementele de continuitate se împletesc puternic cu cele specifice fiecărei etape, iar sarcinile cantitative trebuie să fie devansate de analizele și determinările calitative, formulate mai întîi în termenii structurali care fac comparabile dar și demarcabile diversele etape și stadii de dezvoltare economică și socială. Prin urmare, întrucît edificarea și dezvoltarea noii orînduiri sociale reprezintă obiectivarea unei proiecții elaborată mai întîi în mod teoretic, orientarea corespunzătoare a activității practice de transformare revoluționară are drept premisă de bază cunoașterea și delimitarea cît mai exactă a conținutului etapei în care se află construcția socialistă, iar aceasta implică și o apreciere realistă și lucidă a nivelului atins în dezvoltarea economiei naționale printr-o triplă raportare : la nivelul de plecare, la nivelurile atinse pe plan mondial și la nivelurile și obiectivele pe care le implică opțiunea pentru socialism și comunism.

În acest context, de o însemnătate teoretică deosebită pentru politica și activitatea partidului nostru sînt, în lucrările tovarășului *Nicolae Ceaușescu,* tezele despre societatea socialistă multilateral dezvoltată – ca etapă obiectiv necesară în mersul spre comunism – precum și despre stadiile dezvoltării economice și pe această bază, caracterizarea României ca țară socialistă în curs de dezvoltare.

Concepția cu privire la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, ca etapă obiectiv necesară de durată, în care trebuie realizate transformări profunde în baza tehnico-materială, în structura socială și în conștiința socială pentru a asigura trecerea spre comunism, pornește de la caracterul procesual al edificării noii orînduiri, de la faptul că superioritatea orînduirii socialiste asupra celei capitaliste – care implică atît domeniul social-politic, cît și pe cel economic – nu se realizează automat, liniar și dintr-odată. Pe baza unei asemenea abordări profund științifice tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a subliniat la Conferința Națională din 1972 că făurirea economiei socialiste unitare nu înseamnă încă înfăptuirea plenară a socialismului, iar ridicarea acestuia pe noi trepte de dezvoltare și aplicarea deplină a principiilor socialiste nu sînt posibile fără angajarea complexă a tuturor domeniilor vieții sociale, a funcționalității întregului sistem social socialist, ținînd seama de integritatea acestuia, de interdependența și intercondiționarea componentelor lui. *„Noi ne propunem să asigurăm o dezvoltare multilaterală a societății, înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, atît a economiei cît și a științei, culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste"1).*

În această viziune dezvoltarea neîntreruptă și multilateralitatea, ca trăsături definitorii ale actualei etape a construcției socialiste, devin categorii interdependente, termeni corelativi, care desemnează o realitate mult mai bogată, în care laturile economică, politică, socială, științifică, culturală, etică și ideologică se îmbină organic, pe un plan superior, în cadrul unui proces unitar, condus de partid. Totodată, pe plan economic, multilateralitatea dezvoltării economico-sociale reprezintă nu o simplă alternativă a unilateralismului și nu se opune participării la diviziunea internațională a muncii ; ca o dimensiune esențială a modernității economiei, multilateralitatea economiei, promovată într-o concepție unitară și armonioasă, generează trebuințe și resurse tot mai variate pentru participarea crescîndă și eficientă, de pe poziții de egalitate, la schimburile economice internaționale. În această accepțiune multilateralitatea devine o trăsătură insepa-

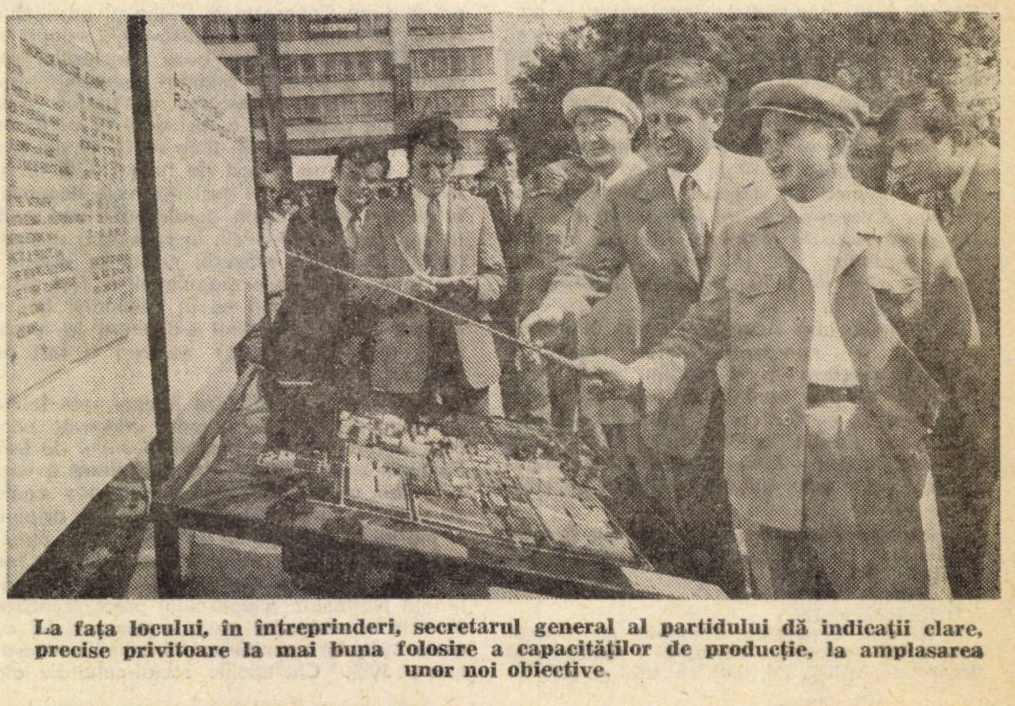

La fața locului, în întreprinderi, secretarul general al partidului dă indicații clare, precise privitoare la mai buna folosire a capacităților de producție, la amplasarea unor noi obiective.

TUNELUL REPUBLICA

Inițierea unor ample acțiuni de dezvoltare a serviciilor pentru populație reflectă preocuparea constantă a secretarului general al partidului pentru creșterea substanțială a nivelului de trai. Construcția metroului bucureștean va însemna un salt calitativ în îmbunătățirea condițiilor de transport

rabilă a afirmării și consolidării independenței și suveranității naționale.

În același timp, teza despre România – țară socialistă în curs de dezvoltare s-a sprijinit pe disocierea, profund științifică, a criteriului social-politic – exprimînd natura relațiilor de producție – de cel economic, legat de nivelul și structura forțelor de producție, criterii care în concepția partidului nostru, a tovarășului *Nicolae Ceaușescu* trebuie considerate ca fiind complementare și presupun o raportare nu numai la propriile realități, ci și la nivelul dezvoltării economice atinse pe plan mondial, de țările dezvoltate. Aceasta reiese cu claritate din analiza făcută la Conferința Națională din 1972, cînd tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a subliniat: *„Ca urmare a succeselor obținute în toate domeniile de activitate, am lichidat starea de înapoiere de la care am pornit, ne-am ridicat la un nou nivel de dezvoltare... Dacă ne comparăm cu statele dezvoltate din punct de vedere economic, constatăm că în multe domenii ne desparte încă de acestea un decalaj important"*[2]).

Recunoașterea deschisă a acestei realități, realitate moștenită de la vechea orînduire socială, constituie expresia rigurozității științifice și a lucidității, a detașării nete de orice încercare de idealizare a realizărilor dobîndite, ca o bază a prevenirii stărilor de automulțumire și de suficiență, atît de dăunătoare, așa cum a arătat experiența istoriei, pentru lupta revoluționară de edificare a noii societăți. *„A considera suficient faptul că am lichidat clasele exploatatoare, că am făurit o economie socialistă unitară și relații socialiste de producție, fără a ne ocupa de nivelul dezvoltării forțelor de producție ale industriei, agriculturii, științei, culturii ar fi o greșeală de neiertat ; aceasta ar putea să determine încetinirea ritmului dezvoltării țării noastre, ceea ce, așa cum am mai spus, ar condamna România pentru o lungă perioadă de timp la stagnare, și implicit, la rămînere în urmă"*[3]).

În al doilea rînd, o asemenea raportare la stadiul real al dezvoltării economice, prin confruntarea realităților noastre cu realitățile pe plan mondial, precum și cu sensurile fundamentale ale revoluției socialiste – dublată de convingerea profundă că socialismul este, prin definiție, incompatibil cu subdezvoltarea economică, – constituia o premisă fundamentală în elaborarea unui program și a unei strategii științifice de urmat în noua etapă de dezvoltare economico-socială, în dimensionarea eforturilor ce trebuiau făcute și în mobilizarea energiilor creatoare ale națiunii noastre pentru trecerea României în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

Perspectivele ajungerii la nivelul țărilor cu dezvoltare medie

ACEST DEMERS TEORETIC, ghidat în permanență de concepția potrivit căreia, cum a subliniat tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, teoria nu trebuie privită ca o entitate situată deasupra vieții, ci ca un instrument activ al practicii sociale revoluționare, ca o armă puternică de transformare a societății, constituie o expresie a înaltei răspunderi istorice față de națiunea noastră, față de viitorul generațiilor de mîine și de locul pe care-l va ocupa România socialistă în rîndul națiunilor lumii. De aceea, dînd o apreciere obiectivă, realistă, stadiului și cerințelor obiective ale dezvoltării, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a adresat țării o vibrantă chemare de a face totul pentru lichidarea cu desăvîrșire, într-o perioadă istoricește scurtă, a rămînerii în urmă pe care am moștenit-o de la vechea orînduire, pentru ridicarea țării la un înalt nivel de dezvoltare. *„Problema se pune în felul următor : sau vom realiza acest obiectiv și ne vom înscrie pe orbita civilizației moderne, sau vom continua să rămînem în urma țărilor dezvoltate, condamnînd națiunea noastră să se mențină în această situație în decursul a mai multor generații"*[4]).

În acest spirit, între coordonatele fundamentale ale strategiei partidului nostru de dezvoltare economico-socială, care și-au găsit o amplă fundamentare în operele tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, un loc de frunte îl ocupă necesitatea unor ritmuri înalte de creștere economică și a modernizării continue a economiei naționale prin alocarea unei cote importante din venitul național pentru fondul național de dezvoltare.

Drept urmare a aplicării acestei politici economia românească se dezvoltă în ritmuri care depășesc de 2–3 ori ritmurile medii înregistrate în țările dezvoltate din punct de vedere economic. Astfel, în perioada 1966–1976, ritmul mediu anual de creștere a fost de 12,3% la producția industrială, 8.5% la producția de construcții montaj și 15% la comerțul exterior ; deși factorii naturali de multe ori au fost neprielnici sau chiar potrivnici, producția agricolă a crescut în această perioadă cu un ritm mediu anual de 5,3%, din care în anii 1971–1976 s-a realizat o creștere medie anuală de 8,2%. Pe această bază venitul național a crescut într-un ritm mediu anual de 11,1%, ridicîndu-se de la 7,7 mii lei pe locuitor, în 1965 la 18,6 mii lei pe locuitor în 1976.

Atît realizările obținute în acest domeniu, cît și perspectivele creșterii economice a României concretizate în Programul și Directivele adoptate de Congresul al XI-lea pentru perioada 1976–1980 și în liniile directoare pentru deceniul următor, precum și în documentele adoptate de Conferința națională a partidului din decembrie 1977 se caracterizează prin ritmuri și proporții care permit accentuarea dinamismului economico-social al țării. La majoritatea indicatorilor prevederile Directivelor Congresului al XI-lea și ale planului cincinal se îndeplinesc cu importante depășiri. Așa cum a subliniat tovarășul *Nicolae Ceaușescu* la recenta Conferință Națională. Programul suplimentar, care prevede sporirea producției industriale cu 100–130 miliarde lei, asigură dezvoltarea mai armonioasă, mai echilibrată a diferitelor ramuri economice, favorizînd totodată și realizarea unei legături mai bune cu viitorul cincinal. Au loc, totodată, profunde modificări calitative prin modernizarea mai pregnantă a structurii producției sociale, prin schimbarea corelației dintre factorii extensivi și cei intensivi ai creșterii economice, cu accentul pe cei din urmă și prin asimilarea largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane, prin sporirea contribuției cercetării științifice proprii la dezvoltarea economiei naționale.

Cu o importanță hotărîtoare pentru mersul construcției socialiste și înflorirea economico-socială a patriei noastre se înscrie următorul plan cincinal, 1981–1985. Orientările generale adoptate de Conferința Națională a partidului pentru această perioadă prevăd dezvoltarea armonioasă a industriei și agriculturii, astfel încît producția pe locuitor la o serie de produse de bază să ajungă pînă în 1985 la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, ceea ce va asigura un spor mai mare al venitului național, acesta urmînd să ajungă la 2 400–2 500 dolari pe locuitor. „*Aceasta* – a subliniat tovarășul *Nicolae Ceaușescu* la Conferința Națională *– ne dă temei să apreciem că viitorul cincinal va marca un nou salt calitativ pe toate planurile vieții economice și sociale. România va depăși starea de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, trecînd la stadiul de țară cu o dezvoltare medie"*[5]).

În logica marilor țeluri pe care și le-a propus societatea noastră în perspectiva anului 1990, prevăzute în Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism – apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii și realizarea unui înalt grad de civilizație

---

[1]) Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19–21 iulie 1972, Ed. politică, 1972, pag. 69.

[2]) Op. cit. pag. 17.

[3]) Op. cit. pag. 69–70.

[4]) Op. cit. pag. 56.

[5]) **Nicolae Ceaușescu :** Raport la Conferința Națională a P.C.R. 7–9 dec. 1977, Ed. politică 1977, pag. 35.

Tabelul nr. 1

Evoluția producției pe locuitor la unele produse industriale

Țara	Anii	Energie electrică	Oțel	Acid sulfuric	Ciment	Zahăr
		kWh	kg	kg	kg	kg
România	1950	130	34	3,2	63	5,9
	1975	2 529	449	68	542	24,3
	1980	3 517	770	...	890	45
Anglia	1950	1 251	327	36,2	196	14
	1975	4 864	359	57	302	12,9
Austria	1950	916	137	1,3	186	22,9
	1975	4 682	598	...	755	66,5
Cehoslovacia	1950	749	252	20,3	181	68,4
	1975	4 005	968	84	629	56,8
Franța	1950	791	207	29,1	178	31,9
	1975	3 362	408	71	556	61,2
R.D.G.	1950	1 059	69	16,3	76	36,6
	1975	5 015	384	59	632	43,3
R.F.G.	1950	929	253	30,2	227	21,7
	1975	4 881	654	67	542	40,6
Italia	1950	528	50	27,3	110	15,2
	1975	2 594	391	54	613	26,0

materială și spirituală – formularea de către secretarul general al partidului a acestei teze teoretice, a perspectivei depășirii stadiului de țară în curs de dezvoltare și a înscrierii țării noastre în rîndul statelor cu un nivel mediu de dezvoltare, reprezintă o concluzie bogată în conținut, cu multiple valențe atît pe planul teoriei economice, cît și al practicii sociale. Ea pune din nou în evidență trăsăturile ce caracterizează puternic gîndirea teoretică a tovarășului *Nicolae Ceaușescu :* rigurozitatea științifică, spiritul anticipativ și capacitatea de a formula obiective realiste și capabile să exprime, în același timp, o angajare a întregii națiuni pentru punerea în valoare a resurselor sporite de progres de care dispune economia noastră. Atingerea acestui obiectiv, pînă la jumătatea deceniului viitor, deschide în fața națiunii noastre o perspectivă mobilizatoare, dînd o expresie mai concretă stadiului de progres economico-social pe care-l va atinge România socialistă, stadiu marcat printr-un salt calitativ atît în edificarea unei economii moderne, cu potențial tehnico-productiv ridicat, cît și în asigurarea unor condiții superioare de viață materială și spirituală pentru toți oamenii muncii.

Aprecierea cu privire la trecerea României în rîndul țărilor cu dezvoltare medie pornește de la premisa că atingerea nivelului țărilor dezvoltate are loc în cadrul unui proces de puternică dezvoltare a economiei naționale, dar ea se realizează gradual, prin acumulări cantitative succesive și prin schimbări calitative care marchează parcurgerea treptelor superioare de dezvoltare. Toate acestea conferă viitorului plan cincinal o importanță hotărîtoare pentru mersul construcției socialiste și înflorirea economico-socială a patriei noastre.

Formularea tezei cu privire la perspectiva trecerii României în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie – are însă o valoare teoretică mai largă, ce depășește limitele problematicii legate de dezvoltarea economiei românești. Ea definește, înainte de toate, intensitatea transformărilor înnoitoare care au avut și vor avea loc în deceniul actual și în viitorul cincinal și conferă, totodată, certitudinea că numai socialismul ca orînduire socială și o politică fermă bazată pe mobilizarea maximă și valorificarea superioară a resurselor naționale pot să asigure lichidarea subdezvoltării, ridicarea țării pe noi trepte de progres și civilizație.

O strategie bazată pe mobilizarea maximă a posibilităților

DEPARTE DE A FI expresia unei dorințe subiective, teza formulată de tovarășul *Nicolae Ceaușescu* cu privire la depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și trecerea României în rîndul țărilor cu dezvoltare medie, are un puternic caracter realist.

Prin măsurile cuprinse în Programul suplimentar privitor la creșterea mai accentuată a producției industriale, precum și în alte ramuri ale economiei naționale, prin accentuarea laturilor calitative în anii care urmează și economisirea mai intensă a muncii vii și materializate, ca și prin dezvoltarea mai echilibrată, mai armonioasă se va realiza o creștere mai accentuată a potențialului economic al țării noastre. Așa cum s-a arătat la Conferința Națională, pe întreaga perioadă 1976–1980 se va realiza un produs social de aproape 6 000 miliarde lei, din care venitul național va fi de circa 2 500 miliarde lei, ceea ce reprezintă niveluri superioare prevederilor inițiale ale planului cincinal și deci o bază mai trainică viitorului cincinal.

Așa cum a subliniat tovarășul *Nicolae Ceaușescu* în Raportul la Conferința Națională, și în viitorul cincinal va continua ferm politica de industrializare, asigurîndu-se, pe această bază, o creștere cu 55–60% a producției industriale și accentuarea poziției conducătoare a industriei în ansamblul economiei naționale, concretizată în ridicarea, contribuției la formarea venitului național (la circa 70%), în sporirea aportului acestei ramuri în satisfacerea nevoilor economiei naționale și în susținerea schimburilor economice externe ale țării.

Tocmai pe o asemenea strategie științifică se întemeiază apropierea treptată a României de nivelul enonomic al țărilor cu o industrie dezvoltată, depășirea condiției sale actuale de țară în curs de dezvoltare și trecerea ei în rîndul celor cu un nivel mediu de dezvoltare. Datele din tabelul nr. 1, care arată reducerea decalajului care a separat țara noastră de țările dezvoltate la producția unor produse, – nivelul planificat pentru 1980, comparativ cu nivelurile anului 1975 din multe țări dezvoltate este foarte edificator – sînt relevante, în același timp și pentru realismul prevederilor Conferinței Naționale a partidului potrivit cărora la un șir de produse de bază industriale și agroalimentare, producția pe locuitor va ajunge pînă în 1985 la nivelul unor țări avansate din punct de vedere economic.

O contribuție de cea mai mare importanță a secretarului general al partidului nostru la dezvoltarea creatoare a teoriei și practicii construcției socialiste constă în faptul că formulînd o concepție unitară și de lungă perspectivă cu privire la continuarea industrializării socialiste a României, ca factor hotărîtor al *„...creșterii și stabilității economiei, al folosirii raționale a potențialului nostru material și uman, al ridicării gradului de civilizație al întregii societăți, al întăririi independenței naționale și dezvoltării schimburilor externe și cooperării cu alte state"*[6], a pus în centrul acestui proces – și în mod corespunzător în centrul definirii teoretice a industrializării – cerințele asigurării unei structuri moderne, eficiente, bazată pe tehnica avansată ca latură calitativă esențială, a dezvoltării economice.

Tabelul nr. 2

Interdependența ratei fondului de dezvoltare, a ritmurilor de creștere, a mărimii absolute a sporului venitului național și a dinamicii fondului de consum

Perioada	Rata medie a fondului de dezv. %	Ritmuri medii anuale de creștere		Sporul absolut (în miliarde lei)		Dinamica fondului de consum	
		a prod. industriale %	a venitului național	la producția industrială	la venitul național	creștere pe perioade cincinale	ritm mediu anual
1956—1960	16,0	10,9	6,9	37,9	27	26,7	4,8
1961—1965	24,3	13,8	9,1	84,8	51	28,3	5.3
1966—1970	28,8	11,9	7,7	134,4	66	38	6,7
1971—1975	34,1	13,0	11,3	279,7	150	44	7,5
1976—1980	33—34	11,3	11,0	circa 448	circa 250	47	8,0

Fundamentînd această orientare, secretarul general al partidului a arătat în repetate rînduri că modernizarea structurală nu înseamnă copierea mecanică a structurii sau a tendințelor ce se conturează într-o țară dezvoltată sau alta, Gradul de modernitate nu se identifică nici cu recordurile dintr-o țară sau alta, ci este legat de încorporarea în producția industrială, în funcție de condițiile concrete, a ceea ce reprezintă realmente tendințe noi și trainice în economia

dr. Gh. CREȚOIU
membru corespondent al Academiei de Științe Sociale și Politice

(Continuare în pag. 32)

---

[6] **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Ed. politică, 1976, pag. 383.

TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU — VIBRANTE MESAJE IZVORÎTE DIN GÎNDUL ŞI INIMA ÎNTREGII NAŢIUNI

Ţara întreagă aduce un cald omagiu omului care îşi consacră toate forţele ridicării României pe cele mai înalte culmi de progres şi civilizaţie

Imbold şi sprijin pentru creativitate şi competitivitate

ADRESÎND din toată inima şi conştiinţa noastră comunistă un fierbinte „La mulţi ani !“ tovarăşului *Nicolae Ceauşescu*, aducem omagiul nostru conducătorului iubit, militantului neobosit pentru progresul economic şi social accelerat al României socialiste. Întreaga sa activitate, desfăşurată pentru dezvoltarea rapidă, în ritmuri înalte, a economiei naţionale, ca sursă de progres şi bunăstare, are la bază o deosebit de valoroasă concepţie economică, cuprinzătoare, ştiinţific fundamentată, de o mare originalitate. O ilustrare elocventă a inestimabilei valori a gîndirii sale creatoare, a grijii pentru prosperitatea prezentă şi viitoare a întregii naţiuni, este accentul pus pe ridicarea pe o nouă treaptă a laturilor calitative ale activităţii, vibranta chemare adresată tuturor oamenilor muncii de a transforma cantitatea într-o nouă calitate.

La realizarea în practică a acestei cerinţe fundamentale a întregii noastre dezvoltări, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* aduce o contribuţie permanentă, directă, de înaltă competenţă, prin prezenţa sa în mijlocul colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi, prin indicaţiile preţioase pe care le dă cu ocazia vizitelor de lucru, prin stimularea iniţiativei creatoare a celor ce muncesc.

Întreprinderea de utilaj chimic „Griviţa roşie“ din Bucureşti s-a bucurat din plin de sprijinul larg, atent şi constant al secretarului general al partidului. Prezent an de an în unitatea noastră, analizînd cu deosebită profunzime activitatea productivă, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* ne-a convins, cu temeinice argumente economice, că — pentru sporirea eficienţei muncii noastre, pentru creşterea calităţii şi competitivităţii produselor pe care le realizăm, a aportului întreprinderii la progresul economic şi social al ţării — principalul obiectiv trebuie să fie dezvoltarea acţiunii de asimilare prin forţe proprii a unor noi utilaje tehnologice, cu o complexitate ridicată şi, pe această bază, renunţarea la import. Secretarul general al partidului ne-a recomandat — avînd în vedere gradul înalt de dotare al întreprinderii cu tehnică modernă şi experienţa bogată a colectivului de aici — să fie scoase din fabricaţie produsele de tehnicitate scăzută, cu consum mare de metal ca: vagoane cisternă, unele rezervoare de propan. Transpunînd în practică aceste indicaţii am asimilat reactoarele cu cazane recuperatoare pentru gaze nitroase, răcitoarele cu aer cu ţevi, cu aripioare. A fost un adevărat exemplu de transformare a cantităţii într-o nouă calitate de la o producţie, prin care se utiliza ineficient zestrea tehnică şi umană a întreprinderii, la produse complexe, cu eficienţă ridicată şi competitivitate înaltă. În prezent avem posibilitatea să utilizăm la indici înalţi moderna aparatură de ridicat şi transportat de mare performanţă de care dispunem, concomitent cu reducerea substanţială a consumului de metal şi cu sporirea de 2,8 ori a valorii medii a producţiei de utilaj tehnologic pe care o realizăm, prin mărirea ponderii inteligenţei tehnice încorporate în produs.

Pentru sprijinul pe care-l dă permanent activităţii productive, oamenilor muncii, pentru grija pe care ne-o poartă şi încrederea care ne-o acordă, pentru contribuţia directă, activă, competentă la ridicarea calităţii întregii noastre activităţi, doresc să exprim cu acest prilej jubiliar mîndria de a avea la cîrma partidului şi statului un conducător încercat, devotat cu toate forţele bunăstării celor ce muncesc, progresului social-economic al patriei.

Mihai POPA
şeful serviciului plan
Întreprinderea de utilaj chimic
„Griviţa roşie“ — Bucureşti

Preocupare continuă pentru dezvoltarea şi modernizarea industriei

SĂRBĂTORIND cu entuziasm şi căldură pe secretarul general al partidului, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu,* la aniversarea a 60 de ani de viaţă şi 45 de ani de activitate revoluţionară, întregul nostru popor aduce vibrantul său omagiu unui mare patriot, conducătorului lucid şi umanist ce se identifică şi exprimă cu strălucire interesele şi idealurile naţiunii din care face parte.

Din cei 45 de ani dăruiţi cauzei revoluţiei socialiste, mai binelui patriei şi poporului român, de aproape un deceniu şi jumătate tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* se află la cîrma partidului şi statului şi nu întîmplător această ultimă perioadă este cea mai dinamică şi mai rodnică din istoria României contemporane, cea mai densă în realizări pe plan economic şi social, politic şi cultural.

Promotor neobosit — cu ideea şi cu fapta — al industrializării socialiste a ţării, secretarul general al partidului a avut şi are un rol şi o contribuţie hotărîtoare la înfiinţarea a sute de obiective industriale pe întreg teritoriul ţării, la extinderea şi îmbunătăţirea parametrilor privind calitatea producţiei şi eficienţa economică a activităţii din industrie.

În numeroasele sale vizite de lucru, nu o dată tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* a pus piatra de temelie a unor obiective industriale de importanţă majoră pentru progresul nostru economic, trasînd linii directoare esenţiale şi dînd indicaţii precise privind construcţia şi perspectiva obiectivelor respective. Într-un astfel de moment l-am cunoscut şi eu. Am avut deosebita cinste de a face parte dintre cei care l-au întîmpinat în vizitele sale de lucru la întreprinderea de ţevi „Republica“ şi, de fiecare dată, aceste momente emoţionante au fost prilejul unor dialoguri fructuoase, pline de învăţăminte folositoare pentru toţi oamenii muncii din întreprinderea noastră.

Venind în mijlocul laminoriştilor în februarie 1975, secretarul general al partidului ne-a indicat să construim o nouă secţie, cea pentru ţevi din oţeluri înalt aliate. Cuvintele pe care le-a rostit atunci au rămas întipărite în mintea şi inima fiecărui muncitor. Am înţeles, noi toţi, în acele momente că prin înfiinţarea acestui obiectiv şi intrarea sa parţială în funcţiune începînd cu 1979, sîntem chemaţi să asigurăm cu produsele respective cerinţele pieţei interne, la nivelul calităţii impuse de normele şi standardele internaţionale, pentru ca importurile acestor ţevi să se reducă substanţial. Tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* ne-a sfătuit să utilizăm cele mai noi tehnologii de fabricaţie, să avem în vedere costuri de producţie cît mai reduse şi să realizăm o calitate a produselor la nivelul atins de producţia similară din străinătate. De la această memorabilă întîlnire, întregul personal muncitor şi de conducere şi-a intensificat continuu eforturile pentru a se pregăti cît mai bine.

pentru a-și însuși temeinic tehnica cea mai avansată și a o aplica imediat în producție. Muncim cu forțe înzecite pentru traducerea în viață a indicațiilor primite, pentru construirea și darea în funcțiune a noului obiectiv, iar acum, cînd împreună cu întreaga națiune participăm la omagiul adus secretarului general, îl asigurăm, încă odată, de hotărîrea noastră de a ne respecta angajamentul asumat.

Ioan MOLDOVAN
directorul întreprinderii de țevi „Republica“

Încredere deplină în afirmarea inteligenței românești

DEȘI CUVINTELE nu sînt întotdeauna capabile să exprime adevărata dimensiune a admirației și prețuirii pe care o simțim în fața voinței de granit, a ideilor-forță și a exemplului-faptă ale tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, doresc să fac o afirmație dictată de conștiință. Admirăm la secretarul general al partidului contribuția fundamentală, novatoare, nu numai în stabilirea obiectivelor dezvoltării accelerate, ci și în găsirea căilor specifice de realizare, solid ancorate în realitățile pămîntului românesc. Prețuim gîndirea sa revoluționară, care a știut să găsească cele mai adecvate mijloace de mobilizare a creativității maselor largi de oameni ai muncii pentru înlăturarea dependenței de importul de inteligență, pentru afirmarea puternică a României în circuitul mondial de valori.

Desigur, nu numai conceperea, dar și realizarea unei asemenea strategii a cerut și solicită în continuare efort. Cu energia și înalta competență care-l caracterizează, cu un acut simț al actualității, cu o profundă concepție economică de largă perspectivă, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* s-a aflat permanent în prima linie pe frontul înnoirii, acordînd sprijin multilateral concepției originale, întărind încrederea în creativitatea specialiștilor noștri, înlăturînd mecanisme greoaie, promovînd soluții îndrăznețe într-un dialog continuu cu cercetătorii, cu toți oamenii muncii.

Rezultatele sînt, și în institutul nostru, edificatoare: un număr important de mari obiective economice (combinate, petrochimice, fabrici de ciment de mare capacitate, uzine metalurgice, constructoare de mașini-unelte etc.) au fost dotate cu mijloace de automatizare realizate prin concepție proprie ; dacă în anul 1965 ponderea importului de astfel de produse era de peste 50%, ea a scăzut în prezent la 12%, urmînd să ajungă în 1985 la circa 6%. Sînt în curs de elaborare produse cu o competitivitate tot mai înaltă: echipamente cu comenzi numerice, calculatoare de proces, echipamente de teleprelucrare ș.a. fabricate din elemente cu grad ridicat de siguranță în funcționare, după scheme de concepție îmbunătățite, care utilizează cele mai noi tipuri de componente electronice larg integrate. Toate aceste realizări ne dau dreptul să afirmăm, cu argumentele faptelor, că cercetătorii și proiectanții români au căpătat încredere în forțele și capacitatea lor creatoare, că s-au angajat și au fabricat produse complexe, de mare subtilitate tehnică și tehnologică, care păreau altădată imposibil de realizat.

Și dacă acest lucru a fost posibil, dezvoltarea creativității noastre a avut ca nucleu fierbinte, generator de energii nebănuite, grija și munca imensă a secretarului general al partidului pentru valorificarea posibilităților creatoare ale poporului român. Celui ce ne-a insuflat încredere în propriile forțe, în capacitatea de a participa cu contribuție sporită la schimbul mondial de valori, conducătorului iubit, *Nicolae Ceaușescu*, dorim să-i arătăm astăzi mîndria noastră îndreptățită de a-l avea la cîrma partidului și a țării.

ing. Marcel SÎRBU
directorul Institutului de cercetări și proiectări pentru automatizări

Promotorul unei concepții de maximă eficiență în domeniul investițiilor

DOBROGEA de ieri, Dobrogea de azi : minunat tablou al prefacerilor socialiste într-un colț de țară odinioară sortit înapoierii. Industria a prins, pe aceste meleaguri, rădăcini puternice și s-a dezvoltat exploziv : în 1976, față de 1950, producția ei globală a fost de 36 de ori mai mare în județul Constanța, de 22 de ori în județul Tulcea. Sînt cifre care vorbesc despre roadele politicii de industrializare socialistă accelerată, de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, promovate cu fermitate de partid, de secretarul său general.

Tovarășul *Nicolae Ceaușescu* ne îndeamnă consecvent și cere cu fermitate ca uriașul efort financiar pe care statul, poporul îl fac pentru dezvoltare să fie însoțit de cea mai gospodărească grijă pentru folosirea cu maximă eficiență a resurselor alocate investițiilor. Pentru miile de constructori care înalță uzinele dobrogene, aceste indicații au fost și sînt cel mai concret, însuflețitor și exigent program de acțiune.

De 9 ori am avut fericitul prilej de a fi primit vizita tovarășului *Nicolae Ceaușescu* — pe marile șantiere de la Constanța, Tulcea, Mangalia și Năvodari. A fost prezent și pe marea platformă industrială a bătrînului Egissus, și la baterea primului pilot de fundație la viitorul combinat petrochimic de la Midia, și la lansarea primelor nave românești de 55 000 și 150 000 tdw pe șantierele navale noi sau dezvoltate. Din prețioasele îndrumări pe care le-a dat, noi constructorii am desprins idei novatoare, îmbărbătare, îndemnul la o mai bună organizare și execuție a lucrărilor, la o mai gospodărească chivernisire a resurselor materiale și umane, care ne-au mobilizat pe toți la acțiuni mai hotărîte și mai eficiente.

Aplicînd cu strictețe aceste indicații și primind un substanțial sprijin în dotarea tehnico-materială, trustul nostru și-a triplat capacitatea de producție în decurs de numai 6 ani, a atins anul trecut un nivel al productivității muncii dublu față de cel din 1972. Prin raționalizarea soluțiilor de organizare și îmbunătățirea unor proiecte de construcții am obținut, numai la combinatul petrochimic, economii la investiții de peste 18 milioane de lei, reduceri de consumuri la ciment și metal echivalînd cu necesarul pentru cîteva sute de apartamente. Cheltuielile la 1 000 de lei producție de construcții-montaj au fost, în 1977, cu 230 de lei mai mici decît în anul precedent.

Principala cerință pe care secretarul general o pune în fața constructorilor, pentru creșterea eficienței economice a investițiilor, este de a asigura intrarea cît mai grabnică în funcțiune a noilor obiective. Colectivul nostru s-a angajat ca la combinatul petrochimic să predea încă în acest an toate capacitățile cu termen în primul trimestru din 1979, atelierul mecanic — cu 10 luni mai devreme, iar la alte 5 capacități din județul Constanța să obțină un avans total de 180 de zile.

Pe șantierul uneia din marile construcții ale socialismului, secretarul general al partidului analizează, împreună cu specialiști, modalitățile cele mai eficiente de organizare a lucrărilor

Fiecare vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu se transformă într-o caldă și vibrantă manifestare a dragostei și recunoștinței oamenilor muncii față de secretarul general al partidului

De pe schelele șantierelor, din secțiile de producție, din atelierele de proiectare, de la toate locurile de muncă ale trustului nostru, constructorii adresează iubitului conducător, la această sărbătorească aniversare, urarea lor fierbinte de sănătate deplină, ani mulți fericiți și putere de muncă, pentru a ne conduce pe mai departe spre culmile tot mai înalte ale socialismului, spre comunism.

Ion NEGUȚ
secretarul consiliului oamenilor muncii de la Trustul de construcții chimice Midia — Năvodari

Deschizător de orizonturi noi participării României la circuitul economic mondial

EVOLUȚIA ascendentă de la un an la altul a exportului de produse electronice, extinderea acțiunilor de cooperare internațională ne fac să încercăm un sentiment de mîndrie patriotică pentru faptul că România se află printre țările care și-au creat și își dezvoltă această industrie de vîrf, purtătoarea celor mai înalte cuceriri ale progresului tehnico-științific. Sîntem conștienți că promotorul dezvoltării industriei electronice, ca și al extinderii relațiilor noastre comerciale este tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, luptătorul cel mai consecvent pentru progresul economiei românești.

Amplificarea schimburilor comerciale și a cooperării în producție cu alte țări, încadrarea tot mai activă și eficientă a României în diviziunea internațională a muncii sînt probleme cărora secretarul general al partidului le acordă o atenție de prim ordin. Consfătuirile cu lucrătorii din comerțul exterior, vizitele în întreprinderi, analizele sistematice constituie un ajutor direct pe care-l resimte fiecare dintre cei care lucrează în domeniile concepерii, fabricării și desfacerii produselor românești.

De la tovarășul *Nicolae Ceaușescu* am învățat să gîndim economic, să asigurăm o înaltă eficiență comerțului nostru exterior. Pentru noi aceasta înseamnă să livrăm produsele în cele mai bune condiții la calitate corespunzătoare, să comercializăm mai bine mărfurile românești pe piața externă, să gospodărim mai rațional fondurile valutare de import.

Indicațiile secretarului general al partidului constituie un îndreptar concret și permanent de acțiune pentru toți cei ce lucrăm în întreprinderea de comerț exterior „Electronum" și mai ales pentru noi, economiștii. Pornind de la aceste indicații, care reflectă o profundă cunoaștere a problemelor specifice din domeniul comerțului exterior, depunem eforturi pentru a ne spori contribuția la permanentizarea echilibrului balanței comerciale și echilibrarea balanței de plăți externe, prin îmbunătățirea structurii importului și exportului fiecărei intreprinderi de comerț exterior, prin creșterea ponderii la export a produselor care asigură o înaltă valorificare a inteligenței tehnice românești. Răspunzînd chemării partidului, ne angajăm în înfăptuirea acestor obiective patriotice cu toată energia, cu toată capacitatea de muncă pentru ca 1978 să devină anul de afirmare deplină a produselor din nomenclatorul de export al întreprinderii „Electronum" pe piața mondială, pe baza afirmării depline în contractele cu partenerii externi a principiilor de cooperare, colaborare și înțelegere promovate permanent de partidul nostru, de secretarul său general.

Ne exprimăm recunoștința vie pentru munca neobosită, plină de dăruire a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru tot ce a făcut în folosul țării noastre, pentru socialism și îi dorim viață îndelungată pentru ridicarea societății noastre pe cele mai înalte culmi ale civilizației.

Constantin ANGELESCU
economist la I.S.C.E. „Electronum" — București

O gîndire ce întruchipează nobile aspirații și tradiții progresiste

(Urmare din pag. 9)

punct de plecare teoretic și practic *în elaborarea concepției României, a președintelui Nicolae Ceaușescu privind necesitatea, posibilitatea și modalitatea făuririi unei noi ordini economice și politice internaționale.*

DESIGUR, nu este și nu poate fi în intenția și în posibilitatea de cuprindere a acestor rînduri, relevarea tuturor contribuțiilor teoretice originale ale secretarului general al partidului la dezvoltarea științei economice românești și universale, la elaborarea concepției și strategiei dezvoltării economice impetuoase și independente a României socialiste. Am dorit doar, cu ocazia aniversării zilei sale de naștere, să relevăm cîteva din acele aspecte ale gîndirii sale economice și social-politice originale, progresiste, revoluționare care se racordează în gradul cel mai înalt la nobilele aspirații de progres, libertate și bunăstare ale poporului român și la tradițiile înaintate de gîndire economică românească, la aspirațiile cele mai profunde ale tuturor forțelor revoluționare, progresiste ale lumii contemporane. Am dorit, cu ocazia acestei sărbători, a întregului nostru popor, să aducem un modest dar fierbinte omagiu, împreună cu toți oamenii muncii din țara noastră, cu toți prietenii României socialiste, aceluia care cu o minte cutezătoare și lucidă, cu o gîndire fermă și neobosită conduce destinele poporului român spre bunăstare și fericire, spre comunism.

PARTICIPAREA DEMOCRATICĂ A MASELOR LA CONDUCEREA ȘI CONTROLUL ÎNTREGII ACTIVITĂȚI ECONOMICO-SOCIALE

LA ÎMPLINIREA a șase decenii de viață și a 45 de ani de activitate revoluționară, gîndurile și sentimentele de recunoștință, de dragoste și stima cea mai aleasă ale întregului nostru popor, se îndreaptă în mod firesc către secretarul general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, eminent om politic, a cărui concepție și faptă revoluționară ne călăuzește în mod temeinic toate acțiunile, ne mobilizează forțele și energiile pentru ridicarea țării în rîndul statelor avansate ale lumii, pentru făurirea celei mai înaintate orînduiri — socialismul și comunismul. Această operă istorică de o amploare fără precedent, ridică desigur numeroase probleme de ordin economic, politic și social, a căror soluționare optimă implică o profundă cunoaștere a legilor și cerințelor obiective, capacitatea de a le aplica în mod creator în condițiile concret-istorice, de a pătrunde sensurile progresului contemporan și de a le asimila organic în procesul propriei dezvoltări. Este meritul Partidului Comunist Român de a fi elaborat și pus în aplicare o politică strategică de largă perspectivă, de o mare coerență, pentru înfăptuirea cu deplin succes a acestei opere istorice, la a cărei fundamentare, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a adus și aduce, cu gîndirea sa novatoare, originală, ancorată puternic în realitățile, aspirațiile și idealurile cele mai nobile ale poporului român, al cărui cel mai iubit, mai respectat și mai devotat fiu este, o contribuție decisivă de o inestimabilă valoare teoretică și practică.

În concepția dialectică, deosebit de profundă, a secretarului general al partidului cu privire la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, există două aspecte, două laturi, care se întrepătrund, se condiționează reciproc atît de organic, încît am putea spune, ajung pînă la contopire. Este vorba de conducerea științifică a întregului proces al construcției socialiste, pe de o parte, și de aprofundarea continuă a democrației, de crearea tuturor condițiilor pentru participarea cît mai directă a maselor largi populare la înfăptuirea actului de conducere în toate domeniile vieții economice, politice și sociale, practic ale întregii societăți, pe de altă parte.

Necesitatea conducerii științifice de către partidul comunist decurge din chiar complexitatea procesului făuririi noii orînduiri, proces care nu poate fi lăsat la voia hazardului, nu se poate realiza în mod empiric, fără o viziune clară a obiectivelor ce trebuiesc atinse, fără definirea precisă a măsurilor și acțiunilor de ordin strategic și tactic, fără coordonarea riguroasă a tuturor acestor acțiuni, a eforturilor și forțelor poporului. În același timp, promotor consecvent al celei mai autentice democrații, cu nețărmurită încredere în nesecatul izvor al înțelepciunii colective a maselor, secretarul general al partidului nostru a subliniat în repetate rînduri că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate nu poate fi decît creația conștientă a milioanelor de oameni ai muncii, că întreaga politică a partidului comunist, forța politică conducătoare în societatea noastră, care se identifică pe deplin cu năzuințele și preocupările maselor populare, ale întregii societăți, este tocmai o expresie a voinței poporului, chemat să participe activ la elaborarea acestei politici. În Raportul prezentat Congresului al XI-lea al partidului tovarășul *Nicolae Ceaușescu* reafirma faptul că pornim neabătut de la principiul marxist-leninist că dezvoltarea democrației socialiste, făurirea conștientă de către popor a propriei sale istorii constituie o necesitate obiectivă a edificării noii orînduiri, deoarece numai împreună cu întregul popor vom asigura victoria societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului pe pămîntul României.

Acționîndu-se neabătut pentru înfăptuirea deplină în viață a acestui principiu, după cel de-al IX-lea Congres, din inițiativa și cu contribuția directă, teoretică și practică a secretarului general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, a fost creat un cadru organizatoric, începînd de la nivelul unităților economico-sociale și pînă la nivel național, unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea economiei și a vieții sociale, realizîndu-se astfel o unitate dialectică indisolubilă între conducerea științifică de către partidul comunist a întregului proces al edificării socialiste și adîncirea continuă a democrației muncitorești. Evidențiind tocmai această realitate vie a societății noastre, la recenta Conferință Națională a partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* spunea că *„atunci cînd poporul devine cu adevărat stăpîn pe destinele sale, cînd partidul aflat la guvernămînt este el însuși ieșit din rîndul poporului și își trage forța și seva din rîndurile clasei muncitoare, ale țărănimii și intelectualității, în aceste condiții întărirea rolului de conducător politic al partidului constituie chezășia și necesitatea pentru asigura-*

rea dezvoltării democrației, pentru participarea maselor largi la conducerea societății. Aceasta este o democrație nouă, revoluționară în care poporul, sub conducerea comuniștilor, își făurește propriul său viitor"[1]. Deci, prin popor pentru popor, cum spunea într-o altă ocazie secretarul general al partidului, este tot ceea ce realizăm. În această viziune de un autentic umanism era firesc ca ceea ce înseamnă conducerea științifică să nu se contrapună în nici un fel afirmării plenare a democrației, a personalității umane ; din contră, conceptul, creator și original al secretarului general al partidului cu privire la conducerea științifică a societății, include și se bazează în mod hotărîtor pe democrația cea mai largă, pe participarea efectivă, reală, a maselor de oameni ai muncii la conducerea societății.

IN CONCEPȚIA partidului nostru, a secretarului său general cu privire la conducerea științifică a societății, funcția de control este considerată ca o componentă esențială, deoarece numai prin intermediul acestei funcții devine posibilă cunoașterea modului în care sînt îndeplinite deciziile, cu ce eficiență și cu ce rezultate, cum sînt aplicate și respectate hotărîrile partidului și legile statului în toate domeniile de activitate.

Era și este firesc, devreme ce în concepția profund democratică a partidului nostru, a secretarului său general, conducerea societății revine de drept și de fapt poporului, ca și controlul activității economico-sociale, ca latură intrinsecă a însuși actului de conducere, să fie exercitat, la rîndul său, de către clasa muncitoare, de către oamenii muncii. Cu atît mai mult cu cît în condițiile amplificării fără precedent a dezvoltării economice și sociale a țării, a creației istorice conștiente a maselor, numai prin intermediul acestora, cu spiritul revoluționar caracteristic clasei muncitoare, devine posibilă cunoașterea aprofundată a realităților, a cerințelor vieții, dezvăluirea contradicțiilor pentru înlăturarea la timp a vechiului și crearea premiselor necesare afirmării nestingherite a noului, pentru perfecționarea continuă, sub toate aspectele, a sistemului de organizare și conducere a vieții politice, economice și sociale. *„Activitatea generală de control în societatea noastră*, sublinia în acest sens secretarul general al partidului, *reprezintă o latură importantă a perfecționării continue a conducerii operei de construcție socialistă, o formă de cunoaștere temeinică a problemelor economico-sociale, de perfecționare a activității și, totodată, de participare democratică la conducerea statului a maselor largi populare"*[2].

Fundamentînd acest concept original, de o deosebită importanță practică, în care controlul exercitat de înșiși oamenii muncii constituie o componentă organică a democrației, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a pornit de la esența orînduirii socialiste, de la faptul că numai în acest fel controlul devine realmente un mijloc de apărare a intereselor fundamentale ale societății, de promovare a înaltelor exigențe pe care aceasta le pune în fața tuturor membrilor săi, de cultivare și educare a spiritului de responsabilitate. Astfel, controlul oamenilor muncii este conceput și realizat ca un instrument de manifestare a fermității revoluționare, pus în slujba operei de făurire a socialismului, de înfăptuire a obiectivelor de progres și civilizație ale întregului nostru popor, pe calea examinării aprofundate a tuturor fenomenelor din viața economică și socială și stabilirea pe această bază a măsurilor care să contribuie la valorificarea plenară a potențialului productiv al economiei, a eforturilor pe care clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul nostru popor le face pentru ridicarea țării pe noi trepte de progres și bunăstare, la gospodărirea cu cît mai înaltă eficiență a avuției naționale.

IN VIZIUNEA secretarului general al partidului, controlul oamenilor muncii, exercitat în virtutea dreptului societății de a asigura apărarea și respectarea intereselor sale generale, are și trebuie să aibă un caracter atotcuprinzător, să se efectueze asupra tuturor verigilor și sectoarelor de activitate, pe toate treptele organizatorice, asupra tuturor problemelor, să cuprindă pe toți membrii societății, indiferent de locul pe care îl ocupă în diviziunea socială a muncii. Definind magistral această cerință, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* arăta că *„Este necesar să se realizeze un control sever în toate domeniile de activitate ; societatea trebuie să cunoască cum sînt gospodărite mijloacele materiale și financiare, cum își îndeplinesc sarcinile colectivele de oameni ai muncii, cadrele de conducere. Nimeni, și sub nici o formă, nu se poate sustrage controlului și răspunderii față de oamenii muncii"*[3].

Totodată, controlul este conceput ca reprezentînd, în primul rînd, un spirijin acordat unităților economico-sociale, colectivelor de oameni ai muncii, în înfăptuirea hotărîrilor de partid și respectarea legilor țării, în elaborarea măsurilor care să contribuie la soluționarea practică, la fața locului, a problemelor de care depinde buna desfășurare a activității, îndeplinirea prevederilor planului național unic de dezvoltare, gospodărirea cu un înalt simț de răspundere și cu eficiență a avuției obștești, pentru depășirea unor greutăți și eliminarea neajunsurilor, instaurarea unui climat de ordine și disciplină, pentru generalizarea experienței pozitive, a inițiativelor valoroase ale oamenilor muncii. Pentru a fi în măsură să răspundă acestei cerințe definitorii pentru menirea socială constructivă a controlului, secretarul general al partidului a insistat în repetate rînduri ca activitatea de control să aibă un caracter sistematic, prioritar preventiv, să se exercite încă din momentul adoptării deciziei, să se desfășoare pe întreg parcursul înfăptuirii acesteia, să nu se rezume la constatarea ulterioară a unor fenomene nedorite, ci să le prevină apariția, să intervină activ și operativ, pentru a asigura desfășurarea optimă a activității în toate compartimentele. Astfel, controlul nu poate fi considerat încheiat prin simpla constatare a unor stări de fapt și nici prin elaborarea unor măsuri care, prin ele însele, oricît de bune ar fi, nu pot conduce automat la eliminarea neajunsurilor, ci numai în momentul în care problemele sesizate au fost soluționate, iar activitatea respectivă se încadrează pe deplin în parametrii stabiliți. Insistînd asupra caracterului preventiv al oricărei forme de control, secretarul general al partidului a subliniat în același timp fermitatea și intransigența care trebuie să se manifeste în această activitate, pentru a asigura respectarea riguroasă a legalității, a principiilor eticii și echității socialiste.

---

[1] **Nicolae Ceaușescu**, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 7—9 decembrie 1977, Ed. politică 1977, pag. 56.

[2] **Nicolae Ceaușescu**, Cuvintare la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii, Ed. Politică, 1977, pag. 11.

[3] Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 19—21 iulie 1972, Ed. Politică 1972, pag. 51.

PORNIND de la această concepție novatoare, asupra controlului ca latură intrinsecă a conducerii științifice, pe de o parte, a democrației socialiste, pe de altă parte, concepție bazată pe principii riguroase și, în același timp, cu o largă deschidere umanistă, secretarul general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, cu deosebita sa capacitate de a găsi soluții de transpunere a conceptelor teoretice în modalități practice de acțiune, a contribuit decisiv, în perioada care a urmat Congresului al IX-lea al partidului, la edificarea unui sistem complex și unitar de participare largă a poporului la înfăptuirea controlului asupra întregii activități economico-sociale. Piatra de temelie în procesul elaborării acestui sistem a fost pusă odată cu afirmarea principiului conducerii colective la toate nivelurile și în toate domeniile de activitate, odată cu instituționalizarea adunărilor generale ale oamenilor muncii ca organe supreme de conducere a unităților economico-sociale. Pentru că aceste adevărate forumuri de afirmare plenară a democrației muncitorești au fost investite și cu funcția de control, de apreciere a calității activității, a rezultatelor întregului colectiv, a muncii desfășurate de organul colectiv de conducere, de către fiecare membru al acestuia în parte. Tocmai prin prisma creării condițiilor pentru realizarea integrală a acestei funcții secretarul general al partidului sublinia cerința ca din desfășurarea adunărilor generale să fie înlăturate orice manifestări de formalism, ca dările de seamă prezentate să informeze complet și obiectiv colectivele de oameni ai muncii, pentru ca aceștia să poată să decidă, să ia măsurile corespunzătoare, în deplină cunoștință de cauză.

Din inițiativa directă a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, a fost creat controlul muncitoresc al activității economice și sociale, constituit într-un sistem unitar, pe toate treptele organizatorice, cu largi atribuții de control asupra îndeplinirii hotărîrilor de partid și a aplicării legilor țării. Eficiența și finalitatea controlului fiind determinate în primă și ultimă instanță de mijloacele și posibilitățile de care acesta dispune pentru a asigura aplicarea efectivă și integrală a măsurilor și soluțiilor preconizate în practică, organele controlului muncitoresc au fost investite cu largi drepturi, care le permite nu numai să constate și să informeze asupra unor neajunsuri, ci să intervină prompt pentru eliminarea acestora și îmbunătățirea activității economice.

Organizarea în cadrul fiecărei unități economice de stat a consiliilor de control muncitoresc, din care fac parte muncitori cu înaltă calificare și practică îndelungată în producție, cei mai buni maiștri, economiști, ingineri și alți specialiști, dă expresie concepției partidului nostru, secretarului său general, potrivit căreia controlul trebuie exercitat, în primul rînd, de către fiecare colectiv asupra propriei activități, ca una din formele de manifestare a autoconducerii muncitorești. *„Controlul,* arăta tovarășul *Nicolae Ceaușescu, trebuie să se exercite în primul rînd în fabrică, în procesul de producție... de către muncitori, de cei ce produc“*4). În acest spirit, potrivit indicațiilor date de secretarul general al partidului, a fost îmbunătățită componența consiliilor de control muncitoresc, prin creșterea simțitoare a ponderii muncitorilor și maiștrilor care lucrează în producție. Aceasta aduce un suflu înnoitor în activitatea acestui organism, deoarece creează posibilitatea cunoașterii directe, de la cei care lucrează nemijlocit în producția materială, a problemelor din unitățile economice și pe această bază să se organizeze acțiuni și să fie adoptate măsurile care răspund cel mai bine cerințelor concrete ale vieții. Este în același timp și un nou pas în exercitarea crescîndă a rolului conducător al clasei muncitoare pentru că, așa cum sublinia tovarășul *Nicolae Ceaușescu* în Raportul prezentat recentei Conferințe Naționale, nu ne putem mulțumi numai cu afirmarea acestei teze, ci este necesar ca muncitorii să participe direct la conducere.

Activitatea desfășurată de controlul muncitoresc al activității economice și sociale se îmbină armonios cu aceea a unităților de control al oamenilor muncii care, cu o largă participare a cetățenilor de la orașe și sate, acționează în scopul îmbunătățirii activității de aprovizionare și deservire a populației, a condițiilor de muncă și social-culturale. Expresia concretă a democratismului autentic al acestor două forme de control îl constituie faptul că, în cadrul lor, își desfășoară activitatea în mod organizat peste 230 000 de oameni ai muncii.

PROMOTOR consecvent al noului, al principiului perfectibilității continue a formelor de conducere și organizare ale economiei și societății, în concordanță cu cerințele concrete ale fiecărei etape de dezvoltare, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a subliniat în mai multe rînduri necesitatea de a se acționa și pentru îmbunătățirea controlului — ca parte componentă a conducerii generale a societății și ca expresie a dezvoltării democrației socialiste, a participării active a maselor populare la conducerea întregii vieți sociale. În acest spirit, pe măsura acumulării unei experiențe tot mai bogate, la inițiativa secretarului general al partidului au fost luate o serie de măsuri concrete de perfecționare a organizării, componenței și activității controlului muncitoresc, de extindere a controlului oamenilor muncii asupra unor noi domenii de interes cetățenesc, pentru reglementarea cadrului de conlucrare și evitarea paralelismelor între controlul oamenilor muncii și controlul muncitoresc al activității economice și sociale, pentru organizarea unor acțiuni comune de către aceste două forme de control.

Dispunem astăzi, datorită contribuției decisive, teoretice și practice a secretarului general al partidului, tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, de un sistem democratic, parte intrinsecă a democrației noastre socialiste, de control al societății de către societate, de formele și modalitățile concrete, eficiente și corespunzătoare realizării acestui scop, în condițiile etapei de dezvoltare pe care o parcurgem. Justețea deplină a acestei concepții, eficiența și rațiunea organismelor de control cu participarea largă a maselor de oameni ai muncii au fost demonstrate elocvent nu numai prin rezultatele economice superioare dobîndite în anii din urmă, prin aportul la perfecționarea întregii activități economico-sociale, ci și prin rolul important pe care ele l-au jucat și îl joacă în formarea unei atitudini înaintate în muncă, a spiritului de responsabilitate față de averea obștească, în dezvoltarea continuă a conștiinței socialiste, în înțelegerea tot mai profundă a faptului că satisfacerea intereselor personale ale fiecărui lucrător depinde în mod hotărîtor de rezultatele întregului colectiv, ale întregii întreprinderi, de aportul lor la dezvoltarea bogăției naționale.

dr. Cornel IUGA

---

4) **Nicolae Ceaușescu**, Cuvîntare la Consfătuirea pe țară a unităților de control al oamenilor muncii, Ed. Politică, 1977, pag. 13–14.

CONCEPŢIA PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU DESPRE NOUA ORDINE ECONOMICĂ INTERNAŢIONALĂ

INTREAGA OPERĂ TEORETICĂ şi neobosita activitate practică a tovarăşului *Nicolae Ceauşescu,* dedicate progresului neîntrerupt al României şi triumfului socialismului în lume, se întemeiază pe studierea profundă a legilor obiective ale dezvoltării sociale, pe cunoaşterea ştiinţifică a cerinţelor de progres ale societăţii româneşti şi a complexelor împrejurări internaţionale în care se desfăşoară construcţia internă — condiţii esenţiale pentru elaborarea de către partid a unei clare strategii revoluţionare de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România, ca şi pentru transpunerea în viaţă cu succes a acestei strategii.

Prin analiza principalelor fenomene şi procese din viaţa internaţională — făcută consecvent în lumina materialismului dialectic şi istoric —, prin identificarea marilor contradicţii existente pe arena mondială şi a căilor posibile pentru depăşirea lor, prin caracterizarea sensului mutaţiilor care intervin în configuraţia lumii şi în raporturile internaţionale de forţe, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* a definit cu mare putere de anticipare tendinţele fundamentale ale întregului mers economic, social şi politic contemporan, contribuind la dezvoltarea creatoare a marxism-leninismului, la îmbogăţirea teoriei creşterii economice şi a practicii revoluţionare a zilelor noastre, la afirmarea cu putere a gîndirii economice şi social-politice româneşti, care a dobîndit astfel valenţe universale.

O EXPRESIE CONCLUDENTĂ a acestor contribuţii constă în elaborarea unei concepţii originale şi atotcuprinzătoare cu privire la necesitatea obiectivă şi la căile practice de edificare a unei noi ordini economice şi politice internaţionale, concepţie care se bucură astăzi de o largă audienţă la scară mondială, oglindită prin traducerea lucrărilor tovarăşului *Nicolae Ceauşescu* în peste 25 de limbi, în numeroase ţări din toate continentele, prin conferirea titlului de doctor honoris causa de către prestigioase institute din Europa, America Latină şi Asia, ca şi prin dezbaterea ideilor sale directoare la mari reuniuni ştiinţifice internaţionale din ultimii ani.

Amplu fundamentată în lucrările tovarăşului *Nicolae Ceauşescu,* sintetizată în Programul Partidului Comunist Român, ca şi în alte documente de partid, concretizată în propunerile prezentate de România la Organizaţia Naţiunilor Unite, concepţia românească referitoare la noua ordine internaţională este inspirată, înainte de toate, de un înalt sentiment al responsabilităţii faţă de destinele omenirii, faţă de cauza socialismului şi a păcii, caracteristice întregii gîndiri şi lupte a secretarului general al partidului nostru.

Punctul de plecare al acestei concepţii este analiza gravelor contradicţii care există între afirmarea dreptului tuturor naţiunilor la dezvoltare independentă, suverană, şi perpetuarea practicilor imperialiste şi neocolonialiste de dictat, între afirmarea dreptului fiecărui popor de a beneficia de cuceririle civilizaţiei din ultimul pătrar al secolului nostru şi menţinerea majorităţii lumii în stare de subdezvoltare, contradicţii pe care le adînceşte şi amplifică intensificarea luptei pentru o nouă reîmpărţire a lumii, a zonelor de influenţă, pentru cîştigarea de noi poziţii dominante de către diferite state şi grupe de state.

Marile decalaje existente astăzi subminează înfăptuirea practică a principiului egalităţii suverane a statelor, introduc elemente de distorsiune şi de nesiguranţă în ansamblul relaţiilor internaţionale.

Flagrantele disproporţii de nivel reflectă profunde dezechilibre de structură în economia mondială, contravin comandamentului echităţii internaţionale, frînează progresul economico-social al omenirii, limitează posibilităţile comerţului şi colaborării economice internaţionale. Mai mult, ele alimentează o stare de instabilitate cronică pe pieţele internaţionale, prelungesc şi dau noi dimensiuni crizei economice mondiale, cu efecte negative, directe sau propagate, asupra creşterii economice a tuturor statelor, generînd, totodată, serioase frămîntări politico-sociale într-o serie de ţări.

În sfîrşit împărţirea lumii contemporane în ţări bogate şi ţări sărace multiplică sferele conflictuale şi creează mereu noi focare de tensiune, contribuind la accelerarea cursei mondiale a înarmărilor şi făcînd să planeze serioase primejdii pentru pacea şi securitatea internaţională.

În concepţia românească, făurirea unei noi ordini economice şi politice internaţionale nu reprezintă numai un deziderat al unui număr de ţări dezavantajate de actuala diviziune internaţională a muncii, ci este impusă, în mod obiectiv, de întregul mers istoric contemporan, de cerinţele de a se construi o lume mai dreaptă şi mai bună pentru toate popoarele şi în interesul progresului social al fiecărei naţiuni.

Într-o pregnantă formulare, pătrunsă de spiritul revoluţionar al umanismului socialist, tovarăşul *Nicolae Ceauşescu* defineşte astfel sensul întregii mişcări sociale contemporane : *„în mod legic, indiferent de obstacolele şi greutăţile care pot apărea, omenirea se îndreaptă cu paşi fermi spre societatea fără clase, spre o societate a dreptăţii sociale şi a egalităţii între naţiuni, spre o societate în care fiecare popor şi fiecare cetăţean să participe conştient atît la dezvoltarea relaţiilor noi pe plan internaţional, cît şi la dezvoltarea democratică pe plan naţional, la* *afirmarea plenară a personalității umane*“[1]).

În concepția revoluționară a partidului nostru, popoarele, singurele făuritoare ale propriei lor istorii, constituie motorul întregului proces de transformare a lumii.

Această luptă a popoarelor este stimulată și are astăzi puternice puncte de sprijin, prin consolidarea sistematică a pozițiilor socialismului în economia și politica mondială, prin creșterea forțelor socialismului în lume, ca și prin apariția, pe ruinele sistemului colonial, a zeci și zeci de noi state naționale, care au trecut pe calea dezvoltării economico-sociale de sine stătătoare și exercită o înrîurire tot mai puternică asupra întregului curs al vieții internaționale. Deși structura social-economică internă a tinerelor state este extrem de diferită, ele resimt povara grea lăsată de îndelungata dominație colonială, ca și efectele practicilor imperialiste și neocolonialiste. Pentru toate aceste țări, care reprezintă imensa majoritate a omenirii, restructurarea relațiilor economice internaționale reprezintă condiția indispensabilă a valorificării independenței politice cîștigate, obiective centrale de acțiune atît ale „grupului celor 77“ cît și ale „mișcării nealiniaților“.

De asemenea, mutațiile progresiste care au loc în lume îngustează treptat sfera de acțiune a imperialismului, cu toate rezervele de care acesta mai dispune.

În sfîrșit, trebuie avută în vedere împrejurarea că toate statele avansate industrial încep să resimtă, în propria lor creștere economică, neajunsurile actualelor disproporții din economia mondială. În special după criza din 1974—1975 a devenit evidentă imposibilitatea de a se menține, pe termen lung și într-o epocă de adînci interdependențe universale, o insulă izolată a opulenței (așa-numita „societate de consum“), într-un ocean mondial al sărăciei. Perspectiva încetinirii ritmurilor din aceste țări în următoarele decenii, imposibilitatea lor practică de a resorbi șomajul și de a evita, concomitent, reaccelerarea inflației, accentuarea practicilor protecționiste care ascut lupta de concurentă interoccidentală, perpetuarea unor puternice fluctuații ale cursurilor valutare etc. sînt edificatoare în acest sens. Sub influența realităților economice și sociale, cercurile lucide din statele avansate industrial recunosc tot mai larg necesitatea de a se trece de la o politică de confruntări internaționale, la o politică de largă concertare în lume.

TRĂGÎND CONCLUZIILE LOGICE pe care le impune această situație, România militează consecvent pentru unitatea țărilor socialiste, a partidelor comuniste și a tuturor forțelor progresiste, pentru amplificarea acțiunilor comune ale țărilor în curs de dezvoltare și ale mișcării nealiniaților, pentru extinderea colaborării echitabile între toate statele, în scopul consolidării păcii și securității internaționale, al edificării unei lumi mai bune și mai drepte pentru toate națiunile.

Dînd expresie acestei preocupări, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* subliniază că *„în această luptă uriașă, forțele progresiste, toți cei care doresc întronarea unor relații noi, bazate pe egalitate și colaborare între state și popoare, indiferent de concepțiile lor politice și filozofice, de credințele lor religioase, trebuie să-și unească eforturile pentru a asigura dezvoltarea democratică, progresistă a societății omenești*“[2]).

În concepția secretarului general al Partidului Comunist Român, edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale constituie un vast și complex proces istoric de transformare a diviziunii mondiale a muncii ; de democratizare a relațiilor internaționale astfel încît să se asigure efectiv posibilitatea fiecărui popor de a-și determina nestingherit destinele în vederea realizării progresului și echității sociale ; de așezare a raporturilor dintre toate statele pe respectarea riguroasă și de către toți a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță sau la amenințarea cu forța.

În același spirit principial, constructiv, România socialistă consideră că atunci cînd apar între state probleme litigioase, oricît de ascuțite ar fi acestea, ele pot și trebuie să fie soluționate pe cale pașnică, prin tratative politice, prin discuții directe între părțile implicate, în condiții de stimă și respect reciproc, de înțelegere și receptivitate.

Democratizarea relațiilor internaționale impune, totodată, abolirea practicilor de a se crea „cluburi închise“ care, folosind pozițiile de dominație ale statelor respective, își asumă unilateral rolul de a adopta decizii în probleme care privesc toate statele lumii ; renunțarea la tendința de a se înființa organisme suprastatale care își propun să decidă peste capul statelor suverane ; eliminarea practicilor companiilor transnaționale de a se amesteca în treburile interne ale statelor mai mici în care se implantează, cu țelul de a le subordona economia și activitatea politică. Experiența ultimelor decenii a demonstrat că asemenea practici și tendințe nu contribuie la soluționarea problemelor contemporane, ci duc, în final, numai la apariția de noi fricțiuni și stări conflictuale între state și națiuni.

Făurirea unei noi ordini internaționale cere, bineînțeles, și încetarea cursei înarmărilor, care așează o grea povară pe umerii tuturor popoarelor și face să planeze grave primejdii pentru însăși existența omenirii, trecerea hotărîtă de la discuții sterile despre dezarmare la efectuarea de pași reali spre dezarmarea generală și totală, **în** primul rînd nucleară.

ÎN CENTRUL PROCESULUI de edificare a unei noi ordini economice internaționale se află, desigur, lupta pentru eradicarea subdezvoltării, a inegalităților frapante în nivelul de dezvoltare economică dintre state. Reducerea și eliminarea decalajelor dintre țările avansate din punct de vedere economic și cele în curs de dezvoltare constituie condiția de bază pentru ca toate popoarele să-și poată utiliza rațional, în interesul progresului social, resursele naturale și capacitatea de creație.

Realizarea unor asemenea obiective este condiționată, în primul rînd, de modul în care țările în curs de dezvoltare își determină ele însele politica economico-socială internă, ca și politica de colaborare economică internațională.

Lichidarea subdezvoltării cere ca fiecare țară angajată într-un asemenea efort să întărească suveranitatea națională asupra propriilor resurse ; să înfăptuiască transformările economice și sociale necesare spre a-și putea mobiliza întregul potențial uman, material și financiar în scopul creării unei economii moderne și al dezvoltării ei armonioase ; să-și elaboreze în acest scop un sistem adecvat de priorități în folosirea resurselor de care dispune ; să aloce pentru o perioadă îndelungată de timp, o parte însemnată din venitul național pentru investiții productive ; să urmărească ferm asimilarea cît mai rapidă a cuceririlor revoluției științifico-tehnice, deoarece nici un ajutor extern nu se poate substitui efortului propriu al națiunii respective.

Dînd expresie acestor imperative și valorificînd concluziile propriei noastre experiențe pre-

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu :** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 13. Ed. Politică, 1977, pag. 435

[2]) **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 11. Ed. Politică, 1975, pag. 48.

Conferirea medaliei de aur „Frédéric Joliot-Curie“ tovarăşului Nicolae Ceauşescu — recunoaştere internaţională a contribuţiei României la rezolvarea problemelor păcii, progresului şi dreptăţii sociale

„Această medalie vi se înmînează dumneavoastră, domnule președinte, pentru remarcabila activitate pe care ați desfășurat-o, de-a lungul întregii dumneavoastră vieți, în favoarea păcii și securității internaționale, pentru destindere și dezarmare.

Această medalie vi se înmînează ca o recunoaștere a muncii pe care ați depus-o în slujba poporului dumneavoastră, pentru a-i asigura o viață mai bună, pentru a construi socialismul.

Această medalie vi se înmînează ca o recunoaștere a remarcabilei dumneavoastră activități în sprijinul luptei de eliberare națională a popoarelor, pentru independența tuturor popoarelor lumii.

Această medalie vi se înmînează pentru remarcabila și marea dumneavoastră activitate în sprijinul luptei țărilor recent eliberate, pentru făurirea unei noi ordini economice internaționale.

Vă înmînăm această medalie dumneavoastră și, prin dumneavoastră, Partidului Comunist Român, Guvernului Republicii Socialiste România, poporului român".

ROMESH CHANDRA
președintele Consiliului Mondial al Păcii

ședintele *Nicolae Ceaușescu* subliniază că lichidarea decalajelor actuale *„presupune valorificarea la maximum a mijloacelor și resurselor proprii, unirea eforturilor, energiei și capacității creatoare a poporului pentru dezvoltarea forțelor de producție ale țării, pentru crearea unei industrii moderne și a unei agriculturi de înaltă productivitate... O importanță deosebită are, de asemenea, valorificarea judicioasă, în scopul unui progres rapid, atît a resurselor de materii prime naționale, cît și a forței de muncă, acordîndu-se o atenție permanentă calificării cadrelor, în toate domeniile, în pas cu cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane“*[3]).

În același timp, eforturile pe care le fac țările în curs de dezvoltare trebuie sprijinite prin măsuri corespunzătoare, adoptate la scară universală. În concepția României, colaborarea economică internațională, ca factor al lichidării subdezvoltării, implică promovarea unor forme echitabile de relații, care să excludă practicile de profit ale companiilor transnaționale și orice alte forme de exploatare a unui popor de către altul, precum și creșterea reală a sprijinului financiar, material și tehnico-științific pe care țările avansate industrial au datoria să îl acorde țărilor în curs de dezvoltare.

Acest sprijin este impus de interdependențele universale contemporane, de faptul că progresul economico-social a devenit indivizibil, la fel ca și pacea. La acest argument de ordin general se adaugă, pentru fostele metropole, și obligații de ordin moral care țin de faptul că însuși nivelul lor actual de dezvoltare este rezultatul și al contribuției popoarelor rămase în urmă.

ÎN CADRUL CONCEPTUAL, schițat mai sus în liniile sale generale, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* militează pentru a se adopta pe plan internațional un ansamblu de măsuri practice, eficiente și coerente pentru lichidarea subdezvoltării.

În acest scop, țara noastră a prezentat, în ultimii ani, în cadrul diferitelor organizații economice internaționale, propuneri constructive privind rezolvarea unor probleme vitale pentru toate națiunile, cum sînt : problema materiilor prime și resurselor energetice ; stabilirea unor raporturi echitabile între prețurile internaționale ; asanarea comerțului internațional prin eliminarea numeroaselor restricții și practici discriminatorii, obstacole tarifare și netarifare, care stingheresc astăzi fluxurile normale de mărfuri dintre diferitele țări ale lumii și afectează, în primul rînd, interesele țărilor în curs de dezvoltare ; îmbunătățirea modalităților de efectuare a transferului tehnologic internațional spre a se asigura accesul echitabil al tuturor statelor la progresul tehnico-științific contemporan ; rezolvarea problemei alimentare mondiale prin ridicarea nivelului producției în țările cronic deficitare ; universalizarea, democratizarea și îmbunătățirea funcționării sistemului monetar internațional etc.

Numitorul comun al tuturor acestor propuneri concrete — care decurg nemijlocit din concepția novatoare a tovarășului *Nicolae Ceaușescu* și au fost elaborate potrivit indicațiilor sale — este îmbinarea efortului propriu al țărilor în curs de dezvoltare cu intensificarea și perfecționarea colaborării economice internaționale, ghidată de ideea necesității de a se lichida subdezvoltarea și de a se găsi, în comun, cele mai bune soluții pentru problemele care confruntă astăzi omenirea.

Realizarea unei astfel de îmbinări presupune, în primul rînd, democratizarea tuturor relațiilor internaționale, inclusiv perfecționarea cadrului juridic și instituțional în care aceste relații se realizează. În această direcție de preocupări, România acordă o atenție specială creșterii rolului organizațiilor economice internaționale cu vocație universală și ridicării eficienței activității lor.

Într-o lume caracterizată deopotrivă pe de o parte prin existența statelor naționale, suverane și inde-

Costin MURGESCU
directorul Institutului de Economie Mondială

(Continuare în pag. 32)

---

[3]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12. Ed. Politică, 1976, pag. 312

„GÎNDIREA PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU APARŢINE ÎNTREGII LUMI"

O viaţă închinată cauzei libertăţii şi fericirii poporului

Mi-am dat seama, în România, că la dv. omul este cel mai preţios capital : căci tot ceea ce se construieşte este spre binele lui. De aici şi marea încredere în conducerea ţării. M-au emoţionat în România, întîlnirile preşedintelui cu cetăţenii, cu masele ; sînt fireşti sentimentele de caldă simpatie cu care este înconjurat, ovaţiile cu care este primit pretutindeni. El este un vajnic luptător pentru interesele poporului — ştim că a intrat în această luptă de foarte tînăr — întreaga lui viaţă fiind închinată cauzei libertăţii şi fericirii poporului.

DANIEL CADENA
publicist mexican

Exponent fidel şi prestigios al intereselor poporului român

Preşedintele *Nicolae Ceauşescu* mi-a apărut ca un militant înnăscut, care a ştiut să se aplece în mod fericit asupra condiţiilor poporului său şi să le înţeleagă încă de la o vîrstă fragedă, pentru ca apoi să se înroleze în lupta pentru eliberarea ţării de sub fascism şi exploatare, iar azi să-i conducă în modul cel mai fericit destinele. Pentru preşedintele *Nicolae Ceauşescu* cauza sa se confundă total cu cauza poporului român. Poporul dv. are în preşedintele *Nicolae Ceauşescu* un exponent fidel şi prestigios al intereselor sale, iar în lumea de azi domnia-sa a adăugat acestor calităţi şi pe cele de apărător al cauzei libertăţii şi demnităţii tuturor popoarelor lumii, de artizan al unei fericite cooperări între ţări.

ATSU KOFFI AMEGO
preşedintele Curţii Supreme a Republicii Togo

Un mare conducător, un om de stat cu o viziune largă

Am fost foarte impresionat de întîlnirea cu preşedintele dv. Este o personalitate remarcabilă, un mare conducător, un om de stat cu o viziune largă, care înţelege pe deplin politica internaţională.

Preşedintele mi-a vorbit despre marii paşi care se fac în ţara dv. pe calea dezvoltării industriale, precum şi în agricultură unde, în următorii ani, actuala suprafaţă irigată se va dubla. Eu însumi am constatat direct, în cursul vizitei, marile progrese pe care România le face sub conducerea preşedintelui *Ceauşescu.*

Am constatat grija pe care statul o are faţă de om şi drepturile lui.

dr. ARMAND HAMMER
preşedintele Consiliului de administraţie al corporaţiei „Occidental Petroleum"

Pentru fericirea poporului român, pentru înţelegere între naţiunile lumii

Preşedintele *Nicolae Ceauşescu* este un mare om politic. Îmi erau bine cunoscute dinainte renumele său pe plan internaţional, stima de care se bucură pretutindeni. Întîlnindu-l, m-a impresionat puternic personalitatea preşedintelui României, concepţia sa privind dezvoltarea şi viitorul ţării. Acţionează pentru fericirea poporului român, promovînd totodată respectul, înţelegerea între naţiunile lumii.

LUCIEN GAUTIER
preşedintele Grupului de prietenie Franţa-România din Senatul francez

Stăpînirea unei vaste şi complexe problematici în toate resorturile ei

Ca om al finanţelor, aş vrea să remarc, în mod cu totul deosebit, perfecta cunoaştere de către preşedintele *Ceauşescu* a problemelor economico-financiare internaţionale, capacitatea sa de a le aprofunda pînă la aspectele lor de detaliu, de tehnică operaţională. Pentru un specialist al finanţelor, este o mare satisfacţie de a găsi la un şef de stat o deplină înţelegere asupra unor asemenea aspecte, legate în fond de o vastă şi complexă problematică. Iar preşedintele *Ceauşescu* stăpîneşte această problematică în toate resorturile ei.

H. O. RUDING
director executiv la Fondul Monetar Internaţional

Nicolae Ceaușescu – comunistul, românul, conducătorul de stat

Politica internă și externă promovată de comunistul, românul și conducătorul de stat *Nicolae Ceaușescu*, se înscrie în liniile tradițiilor milenare ale acestui popor, atît de iubitor de libertate. În personalitatea președintelui *Nicolae Ceaușescu* se contopesc convingerile comuniste și tradițiile românești, o gîndire materialist-dialectică de talie mondială, patriotismul, cu alte cuvinte OMUL ȘI PATRIA SA. Sub conducerea lui *Nicolae Ceaușescu* țara a ajuns mai departe decît oricînd în trecut, mai departe decît s-a crezut posibil.

PER OLOF EKSTRÖM
publicist suedez

Sprijin pentru activitatea Organizației Națiunilor Unite

În cadrul contactelor pe care le-am avut de la venirea mea în România, a constituit pentru mine o onoare și un privilegiu deosebit primirea mea de către Excelența Sa, președintele *Nicolae Ceaușescu*. Am fost foarte impresionat de ideile sale referitoare la legătura organică ce există între dezvoltare și pace, concepte ce prevalează în lumea de azi. Iar în timpul convorbirii a reieșit din nou, cu claritate, faptul că România este gata să sprijine activitatea Națiunilor Unite pe toate căile posibile.

A. S. DAJANI
directorul Centrului de informare al O.N.U. la București

Un ilustru om de stat, conducător al unui nobil popor

Mi-am dat seama o dată mai mult că președintele *Nicolae Ceaușescu* este o mare personalitate, fiu iubit al României prietene. Trebuie să adaug că totdeauna cînd vorbim despre România, vorbim cu un adînc respect. Respectul față de un popor nobil, condus de un ilustru om de stat, care muncește pentru binele țării sale, respectînd în același timp năzuințele tuturor popoarelor iubitoare de pace și colaborare.

DANIEL TOMÉ MAGAIA
din conducerea Organizației
Sindicatelor din Mozambic

Îndemnuri pentru aprofundarea problemelor vitale ale lumii contemporane

Cunoaștem cu toții interesul pe care președintele României, *Nicolae Ceaușescu*, îl acordă activităților prospective, îndemnurile domniei sale adresate oamenilor de știință de a aprofunda problemele vitale ale continentului, ale lumii contemporane. Aceasta se reflectă în locul important pe care îl ocupă studiile viitorului în cadrul activității comunității științifice românești și, în ultimă instanță, în înseși rezultatele remarcabile obținute în activitatea de planificare, în acțiunea de construire a noii societăți în România.

MAHDI ELMANDJRA
economist, rectorul Universității din Rabat (Maroc)

Idei creatoare pentru realizarea unei noi ordini economice mondiale

Am avut onoarea să fiu primit de președintele *Nicolae Ceaușescu*, una din cele mai proeminente personalități politice ale timpurilor noastre. Domnia-sa are o viziune clară a direcțiilor de dezvoltare a României, o înțelegere profundă a problemelor globale ale dezvoltării și idei creatoare privind modul în care trebuie să acționăm pentru a realiza o nouă ordine economică mondială. Vizita mi-a oferit, de asemenea, prilejul să apreciez contribuția României atît la promovarea și realizarea activităților P.N.U.D., cît și la cauza cooperării economice și tehnico-științifice între statele membre ale Națiunilor Unite.

BRADFORD MORSE
director general al Programului
Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

Vocea unei națiuni suverane

Trebuie să vă spun că admir foarte mult activitatea, participarea președintelui *Ceaușescu* la viața internațională. Șeful statului român a făcut bine cunoscute lumii pozițiile țării sale, a făcut să răsune cu autoritate vocea unei națiuni suverane. Consider ca fiind de mare importanță ideile, contribuția personală a președintelui țării dumneavoastră la edificarea unei noi ordini economice internaționale. În acest sens, președintele *Ceaușescu* subliniază necesitatea instaurării justiției în cadrul relațiilor internaționale, în contextul respectării drepturilor și personalității fiecărei țări.

dr. RAFAEL CALDERA
senator, fost președinte al Venezuelei

O politică deschizătoare de drum, o chemare la un dialog deschis

Concepția șefului statului român este, înainte de toate, o deschidere de drum, cu obiective clare, menite să conducă la progresul general al poporului. Poziția României cheamă la un dialog deschis toate țările pentru a fi conștiente de necesitatea propriei independențe politice și economice, pentru obținerea căreia, făurirea unei noi ordini economice este premisa fundamentală.

prof. dr. ELEONORA MASINI
secretar general al Federației
mondiale pentru studierea viitorului

„Gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu aparține întregii lumi"

Concepția președintelui *Nicolae Ceaușescu* cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, are în vedere rezolvarea unor probleme de care depind înseși bunăstarea și progresul omenirii. Prin aceasta, gîndirea președintelui *Nicolae Ceaușescu* aparține nu numai României, ci lumii întregi, care, urmînd principiile sale, poate spera în progres, într-un viitor mai bun pentru care luptă mișcarea pentru o nouă ordine economică internațională.

prof. FRANCO TORTI
Italia

Semnificațiile economico-sociale

(*Urmare din pag. 20*)

mondială, astfel ca industria națională să constituie principalul factor dinamizator al întregii economii și să posede o capacitate ridicată de asimilare și propagare a ceea ce este nou, precum și de adaptare la cerințele pieței mondiale.

Este important să arătăm că orientările stabilite de Conferința Națională a partidului pun accent deosebit pe subramurile de înaltă tehnicitate din cadrul construcțiilor de mașini și al chimiei, nu pur și simplu pentru că ele cunosc o dezvoltare mai accentuată și în țările avansate economic, ci pentru că de ele este legată, în mod hotărîtor promovarea progresului tehnic în economia noastră, iar pe piața mondială produsele acestor ramuri se bucură de cerere chiar și în condițiile unei conjuncturi economice mai puțin favorabile. Astfel, potrivit unor prognoze făcute chiar în condițiile influențelor exercitate de criza economică din țările occidentale, cererea mondială pentru bunuri de echipament în următorii ani, pînă în 1985–1990, va rămîne intensă, ritmul de creștere anuală situîndu-se între 6 și 10% (vezi : L'Expansion, septembrie 1977, nr. 110).

Una din coordonatele de bază ale politicii partidului nostru de dezvoltare economică-socială, amplu fundamentată în lucrările tovarășului *Nicolae Ceaușescu* și strălucit confirmată de practica socială, o constituie repartizarea rațională, optimă a venitului național pentru dezvoltare și consum, asigurarea unei rate înalte a acumulării ca bază a asigurării unor ritmuri înalte ale creșterii economice și ale nivelului de trai.

Experiența dezvoltării noastre economice din ultimii 10 ani pune în evidență relația de multiplicare reciprocă dintre rata acumulării, dinamica venitului național și creșterea fondului de consum. Așa cum rezultă din tabelul nr. 2, dinamismul economiei noastre, relevat, atît prin ritmul creșterii cît și prin sporul absolut de la un cincinal la altul a venitului național, (calculat ca diferență între ultimul an al perioadei respective și anul final al perioadei anterioare), s-a intensificat, ceea ce a contribuit și contribuie, esențial, la reducerea decalajului față de țările dezvoltate. Și în viitorul cincinal, cînd – pentru fondul de dezvoltare (acumulare) se vor aloca 30–33%, orientarea spre menținerea unei rate înalte a acumulării va sta, alături de creșterea mai intensă a eficienței economice, la baza dinamismului economic, fiind o garanție și un factor hotărîtor al realizării trecerii României în rîndul țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare. După unele calcule, sporul absolut al venitului național în viitorul cincinal va fi de circa 1,5 ori mai mare în comparație cu cel obținut în actualul cincinal.

Depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și înscrierea României în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare, impune, mai mult ca oricînd, așa cum cerea secretarul general al partidului, accentuarea laturilor calitative ale activității economice, ridicarea substanțială a nivelului calitativ al întregii activități, astfel încît ritmurile de creștere economică să se realizeze în mai mare măsură pe seama factorilor intensivi. Înfăptuirea a ceea ce tovarășul *Nicolae Ceaușescu*, definea atît de expresiv, transformarea cantității într-o nouă calitate, are ca suport trainic, acumulările din ultimele cincinale constituind, în același timp, chezășia realizării prevederilor următorului cincinal și a ridicării României la o nouă treaptă calitativă în mișcarea ei consecventă, sub conducerea președintelui ei, spre comunism.

Noua ordine economică internațională

(*Urmare din pag. 29*)

pendente, dar cu interese, orînduiri sociale și niveluri de dezvoltare diferite, iar pe de altă parte prin adîncirea interdependențelor la scară planetară, misiunea fundamentală a acestor organizații este de a găsi problemelor majore înscrise pe agenda lor de lucru rezolvări convenite cu participarea egală în drepturi a tuturor statelor.

În complexul sistem instituțional cu caracter universal, locul principal revine Organizației Națiunilor Unite.

Definind poziția României, președintele *Nicolae Ceaușescu* a precizat : *„Organizației Națiunilor Unite îi revine rolul cel mai important, deoarece ea oferă cadrul organizatoric cel mai adecvat pentru dezbaterea largă și democratică a problemelor și pentru participarea activă la soluționarea lor, la întreaga viață internațională a tuturor statelor"*[4].

Pentru ca acest for mondial să-și îndeplinească menirea în mod cît mai eficient, România acționează pentru întărirea rolului O.N.U. și democratizarea activității sale, spre a reflecta mai fidel marile schimbări intervenite în lume și a putea contribui mai substanțial la afirmarea cursului nou în relațiile internaționale, la statornicirea unui climat de destindere, colaborare echitabilă și înțelegere între națiuni, la consolidarea păcii și securității internaționale.

Prin identificarea științifică a direcțiilor fundamentale ce se cuvin imprimate progresului contemporan, și realismul profund al soluțiilor propuse, concepția tovarășului *Nicolae Ceaușescu* cu privire la edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale dă expresie capacității creatoare a marxism-leninismului viu, ancorat în realități, exercită o puternică influență în mișcarea contemporană de idei și contribuie la sporirea prestigiului României socialiste în lume.

---

[4] **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12. Ed. Politică, 1976, pag. 323

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 4 din 26 ianuarie 1978

NICOLAE CEAUȘESCU — GÎNDIRE CREATOARE ȘI ACȚIUNE DINAMICĂ ÎN SLUJBA PROGRESULUI ȘI BUNĂSTĂRII

— Tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost conferite titlurile de Doctor în științe politice și de Doctor în economie 1—2

— Dimensiuni novatoare fundamentale în strategia dezvoltării economico-sociale **(Ioniță Olteanu)** 3

— O gîndire ce întruchipează nobile aspirații și tradiții progresiste **(Vasile Ioța)** 7

– Viziune originală asupra conducerii științifice a societății **(prof. dr. Gh. P. Apostol)** 10

— Dialogul viu, permanent al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu masele — izvor de idei originale, de progres economic și social 13

— Optimizarea raportului acumulare-consum, factor fundamental de propulsare a României pe orbita progresului **(Ion Blaga)** 15

— Semnificațiile economico-sociale ale trecerii României în rîndul statelor cu dezvoltare medie **(dr. Gh. Crețoiu)** 18

– Tovarășului Nicolae Ceaușescu – vibrante mesaje izvorîte din gîndul și inima întregii națiuni

- Imbold și sprijin pentru creativitate și competitivitate **(Mihai Popa)**
- Preocupare continuă pentru dezvoltarea și modernizarea industriei **(Ioan Moldovan)**
- Încredere deplină în afirmarea inteligenței românești **(ing. Marcel Sîrbu)**
- Promotorul unei concepții de maximă eficiență în domeniul investițiilor **(Ion Neguț)**
- Deschizător de orizonturi noi participării României la circuitul economic mondial **(Constantin Angelescu)** 21—23

— Participarea democratică a maselor la conducerea și controlul întregii activități economico-sociale **(dr. Cornel Iuga)** 24

— Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu despre noua ordine economică internațională **(Costin Murgescu)** 27

— „Gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu aparține întregii lumi 30

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

IDEI ŞI CONCEPTE ROMÂNEŞTI CE ÎMBOGĂŢESC MARELE TEZAUR AL SPIRITUALITĂŢII UNIVERSALE

Peste 50 de volume, în 14 limbi consacrate vieţii şi operei tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU oglindesc înaltul prestigiu internaţional al României socialiste şi al preşedintelui ei

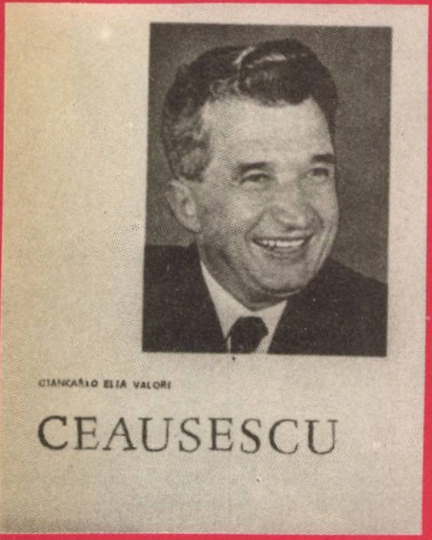
GIANCARLO ELIA VALORI
CEAUSESCU

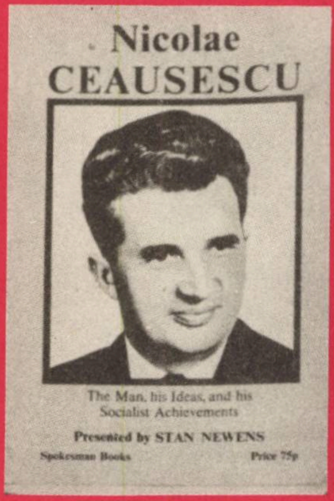
Nicolae
CEAUSESCU
The Man, his Ideas, and his
Socialist Achievements
Presented by STAN NEWENS
Spokesman Books
Price 75p

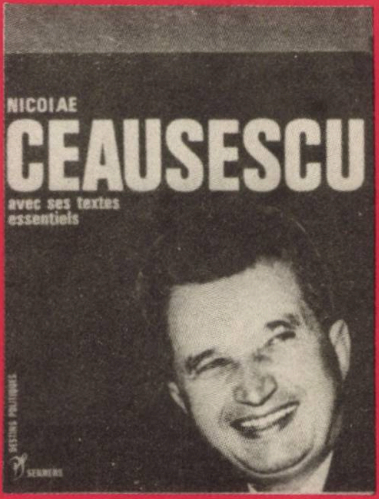
NICOLAE
CEAUSESCU
avec ses textes
essentiels
DESTINS POLITIQUES
SEGHERS

NIKOLAE
ČAUŠESKU
IZABRANI SPISI

CEAUŞESCU
OCH RUMÄNIEN

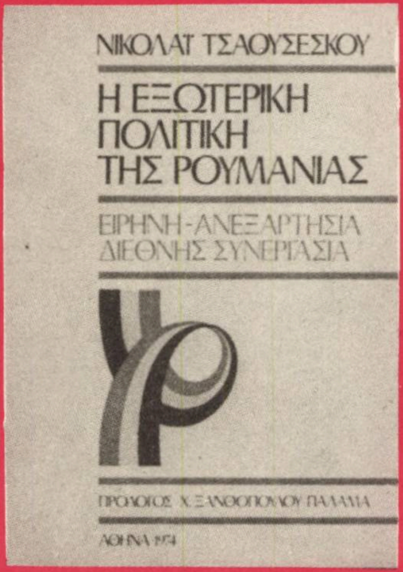
ΝΙΚΟΛΑΕ ΤΣΑΟΥΣΕΣΚΟΥ
Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ
ΕΙΡΗΝΗ-ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ
ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ
ΠΡΟΛΟΓΟΣ Χ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΛΑΜΑ
ΑΘΗΝΑ 1974

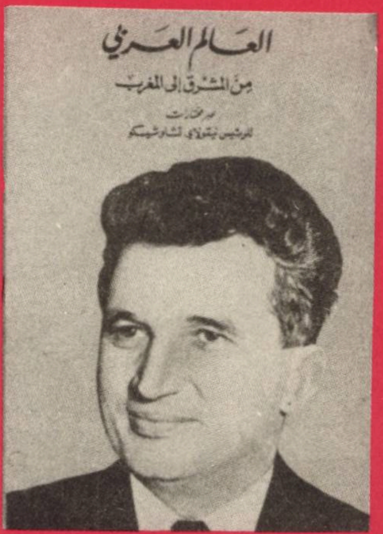
العالم العربي
من المشرق إلى المغرب
مختارات
للرئيس نيقولاي تشاوشيسكو

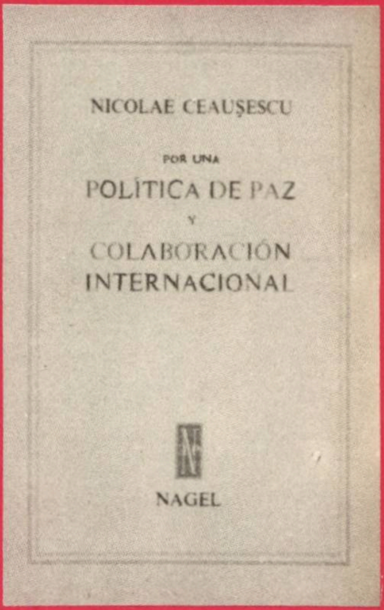
NICOLAE CEAUŞESCU
POR UNA
POLÍTICA DE PAZ
Y
COLABORACIÓN
INTERNACIONAL
NAGEL

CEAUSESCU
Scritti scelti
1971
Edizioni del Calendario

politieke geschriften van
Nicolae
Ceauşescu
PARIS/MANTEAU

平和と国際協力の政策
ルーマニア国家評議会議長
ルーマニア共産党書記長
ニコラエ
チャウシェスク

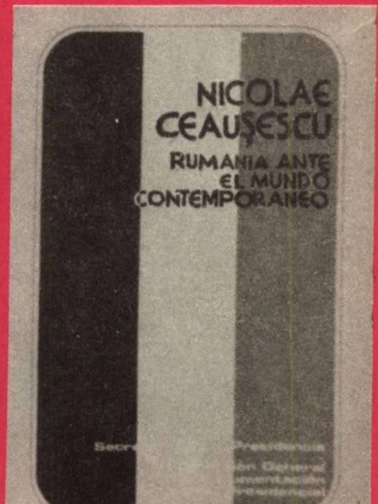
NICOLAE
CEAUŞESCU
RUMANIA ANTE
EL MUNDO
CONTEMPORANEO

IDEI ŞI CONCEPTE ROMÂNEŞTI CE ÎMBOGĂŢESC MARELE TEZAUR AL SPIRITUALITĂŢII UNIVERSALE

Peste 50 de volume, în 14 limbi consacrate vieţii şi operei tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU oglindesc înaltul prestigiu internaţional al României socialiste şi al preşedintelui ei

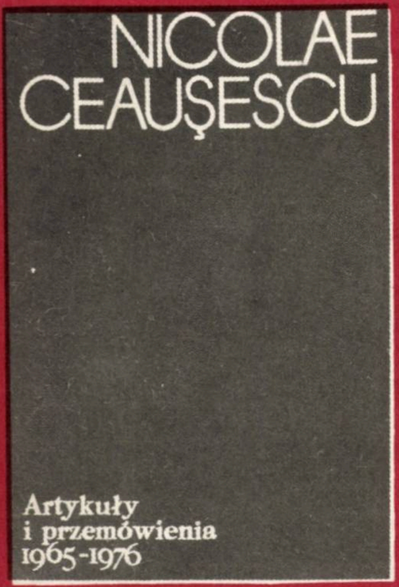
NICOLAE CEAUŞESCU
Artykuły i przemówienia 1965-1976

CEAUŞESCU
DÜN, BUGÜN VE YARINKİ
ROMANYA
Necip Alpan

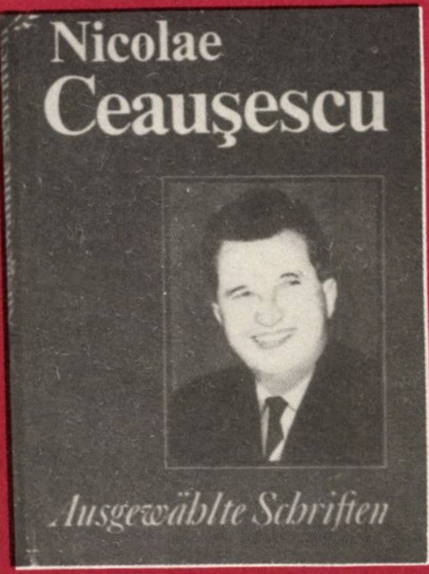
Nicolae Ceauşescu
Ausgewählte Schriften

NICOLAE CEAUSESCU
PALAVRAS À AMÉRICA DO SUL

Nicolae Ceausescu
CAMBIARE IL MONDO
Per un nuovo ordine internazionale
SUGARCO EDIZIONI

ceausescu
a Roménia a caminho do Socialismo
discursos políticos

ΝΙΚΟΛΑΪ ΤΣΑΟΥΣΕΣΚΟΥ
ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΣΑΤΣΟΥ
ΔΩΡΙΚΟΣ

synthèses
mai 1971
299
LA ROUMANIE VOUS PARLE
NICOLAE CEAUSESCU
Le programme de l'édification de la
SOCIÉTÉ SOCIALISTE
revue mensuelle internationale

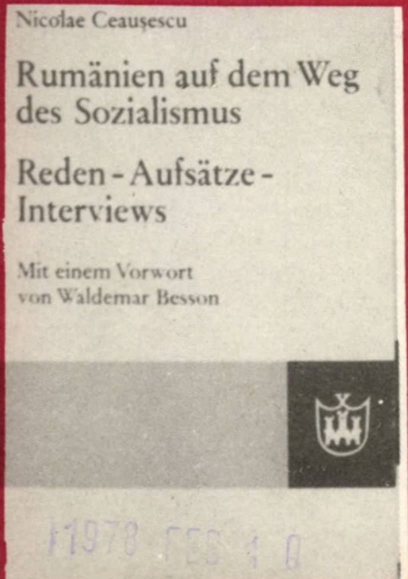
Nicolae Ceauşescu
Rumänien auf dem Weg des Sozialismus
Reden - Aufsätze - Interviews
Mit einem Vorwort von Waldemar Besson

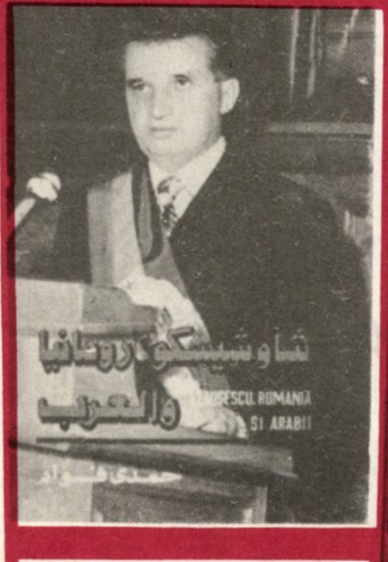
تشاوشيسكو رومانيا والعرب
CEAUSESCU ROMANIA SI ARABII

CEAUSESCU
PRESIDENTE
PARA ONDE VAI A ROMÊNIA
PARALELO

צאושסקו
של רומניה

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

țara întreagă a adus un fierbinte omagiu de stimă, înaltă prețuire și profundă recunoștință celui mai iubit fiu al poporului, tovarășul

NICOLAE CEAUȘESCU

Numărul 5 ● Vineri 3 februarie 1978

TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU I-AU FOST CONFERITE, PENTRU A DOUA OARĂ, TITLUL DE ONOARE SUPREM „EROU AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA“ ȘI ORDINUL „VICTORIA SOCIALISMULUI“

„Vă asigur că nu există nimic mai presus pentru mine decît cauza socialismului și comunismului în patria noastră, cauza bunăstării și măreţiei naţiunii noastre socialiste, a independenţei și suveranităţii sale, pentru care voi face totul și îmi voi închina întreaga mea activitate și viaţă!“

NICOLAE CEAUȘESCU

Aniversarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU sărbătorită de întregul nostru popor cu dragoste, admirație și profundă stimă

1978 FEB

MESAJUL

Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat și Guvernului

Mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Sărbătorind a 60-a aniversare a zilei dumneavoastră de naștere și peste 45 de ani de activitate revoluționară, Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Guvernul Republicii Socialiste România vă adresează cele mai calde felicitări și vă exprimă cea mai profundă și înaltă cinstire, admirație și prețuire pentru strălucita activitate pe care o desfășurați în fruntea partidului și statului, pentru contribuția inestimabilă ce o aduceți la făurirea destinului nou, socialist al României, la cauza progresului și civilizației epocii noastre.

Cunoscînd din fragedă copilărie nedreptățile sociale ale vechiului regim, v-ați angajat cu înalt spirit de dăruire și neînfricare în marea epopee a luptei revoluționare împotriva exploatării și asupririi, pentru înfăptuirea mărețelor idealuri ale clasei muncitoare, ale poporului, pentru libertate și o viață mai bună. Întregul nostru partid și popor apreciază eroismul, spiritul de abnegație și curajul cu care ați înfruntat prigoana forțelor de opresiune ale vechii orînduiri. Anii îndelungați petrecuți în închisori și lagăre nu numai că nu v-au putut frînge voința de luptă, ci, dimpotrivă, v-au călit, v-au oțelit, v-au sporit dîrzenia și energia revoluționară. Acționînd neobosit, în ciuda condițiilor neasemuit de grele, ca militant comunist și revoluționar de profesie, ați adus o contribuție de mare însemnătate la unirea și mobilizarea clasei muncitoare, a tineretului, a forțelor patriotice ale țării în lupta împotriva exploatării și asupririi burghezo-moșierești, împotriva fascismului și a războiului, pentru răsturnarea vechiului regim și eliberarea patriei.

În anii care au urmat insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste, ca activist de frunte al partidului, ați acționat cu inepuizabil elan și pasiune revoluționară, cu fermitate și combativitate neslăbite pentru îndeplinirea exemplară a numeroaselor sarcini de deosebită răspundere ce v-au fost încredințate în organizarea și conducerea marilor bătălii de clasă desfășurate de partid pentru cucerirea și consolidarea puterii politice, în mobilizarea resurselor materiale și umane pentru victoria în războiul antifascist, în vasta activitate consacrată reconstrucției țării și reorganizării statului pe baze noi, democratice. Este bine cunoscută contribuția remarcabilă pe care ați adus-o la îndeplinirea cu succes a sarcinilor și obiectivelor partidului în noile condiții istorice, la organizarea și mobilizarea tineretului în marile mișcări sociale ale epocii, la transformarea socialistă a agriculturii, la crearea și educarea armatei noi a țării, la lupta pentru făurirea bazei materiale și a suprastructurii noii societăți. Ani îndelungați, activînd în forurile cele mai înalte ale partidului — ca membru al Biroului Politic și secretar al Comitetului Central — ați avut un aport deosebit, apreciat de toți comuniștii, de masele largi de oameni ai muncii, la întărirea organizatorică și politică a partidului, la înfăptuirea cu succes a misiunii sale istorice în conducerea societății, la elaborarea și transpunerea în viață a întregii politici interne și externe a României socialiste.

Apreciind vasta dumneavoastră experiență revoluționară, strălucitele calități de militant și conducător comunist, dovedite în îndelungata activitate consacrată intereselor vitale ale clasei muncitoare, ale tuturor celor ce muncesc, progresului multilateral al societății românești, partidul și poporul v-au încredințat cea mai înaltă răspundere — aceea de secretar general al Partidului Comunist Român, iar apoi funcția supremă de conducere a statului — aceea de președinte al Republicii Socialiste România, cel dintîi președinte al patriei noastre.

Alegerea dumneavoastră în fruntea partidului și statului a constituit un moment crucial în desfășurarea operei de construcție socialistă în România, a inaugurat o etapă nouă, caracterizată printr-un profund spirit științific, rațional și înnoitor în conducerea societății, prin întărirea puternică a legăturilor cu masele largi populare, stimularea și mobilizarea energiilor lor creatoare, participarea entuziastă a întregului popor la făurirea conștientă a propriei sale istorii. Congresul al IX-lea a deschis o vastă perspectivă de muncă și creație, de progres și prosperitate patriei noastre, constituind o adevărată piatră de hotar în amplul proces revoluționar de edificare a socialismului și comunismului în România. Obiectivele cutezătoare și profund realiste, izvorîte din cerințele și realitățile obiective ale țării — dezvoltate și completate apoi la Congresele al X-lea și al XI-lea, precum și la Conferințele Naționale ale partidului — au determinat un avînt cu adevărat clocotitor vieții și muncii întregii națiuni, un dinamism fără precedent dezvoltării tuturor sectoarelor economico-sociale, întregii noastre societăți socialiste.

De cînd vă aflați în fruntea Partidului Comunist Român, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați imprimat în activitatea Comitetului Central, a organelor și organizațiilor de partid o concepție superioară cu privire la întărirea și perfecționarea continuă a rolului conducător al partidului în societate, pornind de la principiile de bază ale socialismului științific, de la legitățile obiective ale noii orînduiri sociale, de la condițiile și necesitățile țării noastre. Acționînd cu nestrămutată încredere în forța și capacitatea clasei muncitoare și a partidului ei revoluționar, ați impulsionat dezvoltarea largă a democrației interne de partid, ați promovat un stil de muncă bazat pe consultarea și atragerea efectivă a comuniștilor, a întregului partid la elaborarea hotărîrilor, la întărirea muncii și conducerii colective, începînd cu Comitetul Central și pînă jos, în organizațiile de bază. Întotdeauna primul la datorie, dumneavoastră, mult iubite și stimate tovarășe Ceaușescu, ne dați în permanență exemplu de înaltă răspundere în slujirea cauzei socialismului, a înaltelor idealuri ale Partidului Comunist Român.

Prin întreaga dumneavoastră activitate v-ați afirmat ca un înflăcărat promotor al noului în viața și activitatea partidului nostru, împotriva a tot ceea ce este învechit, depășit de realitate, a tot ceea ce frînează mersul înainte ; ați vegheat neobosit și ați acționat ca întreaga politică a partidului să fie cu adevărat emanația voinței și intereselor clasei muncitoare, ale poporului, în deplină concordanță cu cerințele vremii, cu schimbările care au loc în societate, în lume. Prin viziunea dumneavoastră politică revoluționară cu privire la activitatea de partid, prin preocuparea consecventă pentru transformarea fiecărei organizații a partidului într-o forță dinamică a colectivului de oameni ai muncii, sînteți pentru noi toți un însuflețitor îndemn în eforturile consacrate afirmării tot mai puternice a partidului nostru comunist în conducerea cu succes a operei istorice de construcție socialistă și comunistă în România.

Comitetul Central, Consiliul de Stat, Guvernul și întregul nostru popor dau o înaltă apreciere rolului de însemnătate excepțională pe care l-ați avut și îl aveți în orientarea eforturilor întregii națiuni, a resurselor materiale și umane ale țării spre crearea unei puternice și moderne baze tehnico-materiale a societății — ca factor hotărîtor al ridicării României pe noi trepte de progres și prosperitate. În perioada de cînd vă aflați la conducerea partidului și statului, economia românească a cunoscut un ritm de dezvoltare care a stîrnit admirația lumii întregi, au avut loc profunde schimbări înnoitoare în structura producției de bunuri materiale, în concordanță cu marile exigențe ale revoluției tehnico-științifice mondiale. Pe baza principiului, pe care îl susțineți cu atîta consecvență, al dezvoltării armonioase a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, au fost ridicate la o viață nouă toate regiunile și județele patriei. Pretutindeni pătrunde cu putere civilizația modernă, socialistă.

Planurile cincinale — la orientarea și elaborarea cărora ați avut un rol hotărîtor — au făcut ca astăzi, în anul sărbătoririi dumneavoastră, industria socialistă românească să realizeze o producție de 38 de ori mai mare decît în cel mai prosper an al perioadei antebelice. În prezent, întregul nostru popor își concentrează eforturile spre înfăptuirea grandiosului obiectiv pe care l-ați enunțat la Conferința Națională a partidului de transformare a acumulărilor cantitative de pînă acum într-o calitate nouă, superioară, de realizare a unui salt revoluționar în dezvoltarea și modernizarea industriei, agriculturii, celorlalte ramuri ale economiei naționale, pe baza cuceririlor științei și tehnicii celei mai înaintate.

Viața confirmă zi de zi teza pe care ați dezvoltat-o, încă de la Congresul al IX-lea, potrivit căreia intensificarea eforturilor pentru sporirea bogăției materiale a societății constituie singura bază, unica sursă de satisfacere în condiții tot mai bune a cerințelor de viață ale oamenilor muncii. Ca urmare a succeselor obținute în dezvoltarea economiei, în fiecare localitate a țării, în fiecare cămin s-au făcut și se fac simțite nemijlocit numeroasele măsuri inițiate de partid, de dumneavoastră personal, pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii de la orașe și sate, sporirea veniturilor populației, dezvoltarea construcției de locuințe, ridicarea generală a gradului de bunăstare și civilizație al poporului. Întreaga națiune vă poartă o fierbinte recunoștință pentru grija deosebită pe care o manifestați față de îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și de viață ale cetățenilor patriei, pentru bunăstarea și fericirea tuturor celor ce muncesc.

Dăm o înaltă apreciere preocupării dumneavoastră neobosite pentru afirmarea tot mai puternică a gîndirii științifice românești, pentru intensificarea cercetării în concordanță cu cerințele progresului societății, grijii permanente pe care o manifestați pentru extinderea și modernizarea întregului sistem de învățămînt, în vederea asigurării cadrelor de înaltă competență solicitate de mersul înainte al construcției socialiste, atenției deosebite pe care o acordați înfloririi literaturii și artelor, făuririi culturii noi, socialiste, îmbogățirii vieții spirituale a societății, lărgirii orizontului de cultură al întregului popor.

Ați desfășurat o vastă activitate pentru creșterea rolului și perfecționarea activității statului socialist, pentru așezarea conducerii tuturor domeniilor vieții economice și sociale pe temelia celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii moderne, ale cunoașterii umane. Ați militat ferm pentru organizarea întregii vieți sociale pe baza legii, acționînd pentru crearea unui cadru legislativ de tip socialist, pentru întărirea legalității socialiste în toate sectoarele de activitate, pentru aplicarea principiilor eticii și echității socialiste în spiritul îmbinării armonioase a intereselor fiecărui cetățean cu interesele generale ale societății.

În calitate de comandant suprem al Forțelor Armate, v-ați preocupat și vă preocupați cu înaltă răspundere de întărirea continuă a capacității de apărare a patriei, de pregătirea și dotarea modernă a armatei noastre, ați dezvoltat doctrina militară nouă, revoluționară a țării, pornind de la necesitatea pregătirii întregului popor pentru apărarea gliei strămoșești, a independenței, integrității teritoriale și suveranității naționale a României.

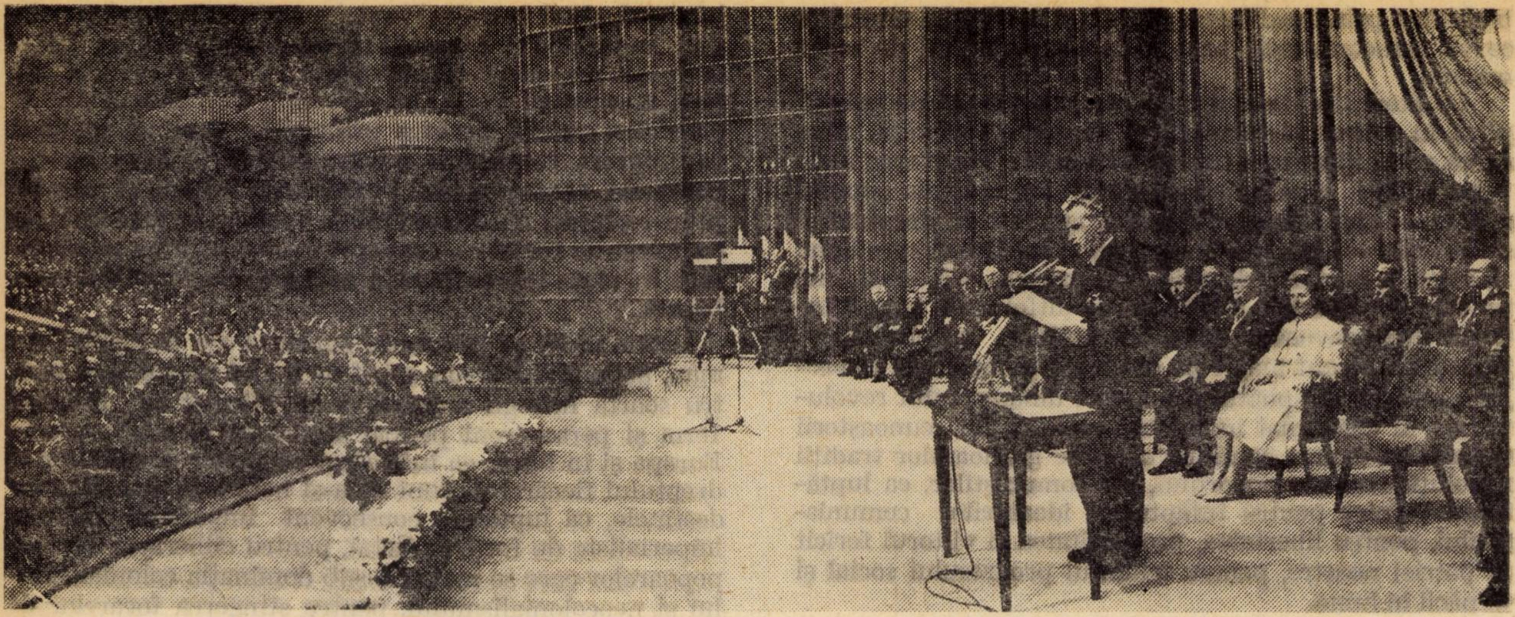

Ideile secretarului general al partidului găsesc un profund ecou în inima și cugetul întregului popor

Pornind de la teza socialismului științific cu privire la făurirea de către poporul eliberat de exploatare a propriei sale istorii, ați manifestat și manifestați permanent o preocupare deosebită pentru crearea unui larg cadru organizatoric de participare nemijlocită a tuturor oamenilor muncii — fără deosebire de naționalitate — la conducerea activității economice și sociale, a statului socialist. Întregul nostru popor apreciază în mod deosebit preocuparea dumneavoastră neslăbită pentru întărirea democrației muncitorești, pentru adîncirea și perfecționarea continuă a democrației socialiste în toate compartimentele vieții sociale și de stat, pentru întărirea rolului organismelor de conducere colectivă la toate nivelurile societății, organizațiilor de masă și obștești, unite, sub conducerea partidului, în cadrul Frontului Unității Socialiste.

Un rol de cea mai mare importanță în dezvoltarea democrației socialiste a avut crearea — din inițiativa dumneavoastră — a consiliilor oamenilor muncii, la care participă un mare număr de muncitori ce lucrează nemijlocit în producție și care poartă răspunderea pentru buna gospodărire a unităților economico-sociale, ținerea congresului acestor organisme colective de conducere și crearea Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Aceasta exprimă creșterea rolului conducător al clasei muncitoare în societatea noastră, condițiile create pentru ca cei ce muncesc să hotărască în mod liber asupra mersului înainte al țării, asupra propriului lor destin. Totodată, v-ați preocupat constant de dezvoltarea democrației cooperatiste, de asigurarea cadrului de participare directă a țărănimii la dezvoltarea și modernizarea agriculturii, ca și la conducerea întregii vieți sociale. Nu există astăzi în țara noastră domeniu de activitate în care să nu funcționeze organisme democratice, colective de conducere și de muncă, în care oamenii muncii să nu participe activ și efectiv la adoptarea deciziilor, la elaborarea și înfăptuirea politicii de construcție a socialismului.

Prezența dumneavoastră permanentă în mijlocul oamenilor muncii, întîlnirile și discutarea concretă a problemelor la fața locului cu muncitorii, țăranii, specialiștii, oamenii de știință și cultură, consultarea sistematică a maselor largi populare au imprimat o atmosferă de puternică emulație, de înaltă răspundere și exigență în înfăptuirea marilor obiective și sarcini ale dezvoltării economico-sociale a țării. O importanță hotărîtoare a avut organizarea, din inițiativa dumneavoastră, a numeroase reuniuni și conferințe ale oamenilor muncii din diferite ramuri de activitate, în cadrul cărora s-au stabilit căile și mijloacele concrete de înfăptuire în viață a obiectivelor și sarcinilor politicii partidului și statului.

Este unanim apreciată grija cu care vegheați la perfecționarea raporturilor sociale și a relațiilor dintre oameni, la lărgirea continuă a drepturilor și libertăților tuturor cetățenilor patriei. Una din preocupările fundamentale pe care ați manifestat-o permanent este întărirea unității, frăției și solidarității între toți oamenii muncii — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea economico-socială a tuturor regiunilor și județelor, a tuturor localităților țării, pentru manifestarea plenară, pe baza deplinei egalități în drepturi, în întreaga viață economică și socială a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate. Aceasta a sporit și mai mult stima și dragostea pe care vi le poartă oamenii muncii, naționalitățile conlocuitoare din patria noastră, a contribuit la cimentarea și mai puternică a unității moral-politice a întregului popor, la dezvoltarea procesului de omogenizare a societății noastre.

Nu putem să nu subliniem cu acest prilej ecoul profund pe care îl au în masele populare concepția umanismului revoluționar, al cărui promotor consecvent sînteți, preocuparea dumneavoastră neslăbită pentru ca în centrul întregii opere de construcție socialistă să se afle neabătut omul, afirmarea sa plenară ca făuritor conștient al propriei istorii, dezvoltarea multilaterală a personalității umane, generalizarea în masă a trăsăturilor morale înaintate și ridicarea conștiinței socialiste a tuturor celor ce muncesc.

Atunci cînd poporul nostru a trecut prin momente grele, dumneavoastră, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, ați fost cel dintîi care ați organizat și condus acțiunile ce se impuneau, ați găsit căile cele mai potrivite pentru a reda oamenilor noi elanuri și puteri, încredere și voință de luptă, le-ați deschis o perspectivă luminoasă, îmbărbătînd prin luciditatea, energia și profundul umanism ce vă caracterizează, prin pilda comunistului de mare omenie.

Pe bună dreptate, dumneavoastră situați pe primul plan, în cadrul răspunderilor ce revin societății, educarea revoluționară a oamenilor muncii, cultivarea înaltelor virtuți care au caracterizat întotdeauna poporul nostru — simplitatea, modestia, spiritul de dreptate și de omenie — însușirea concepției științifice despre lume și viață, a modului de existență propriu orînduirii noi pe care o edificăm. Astăzi, ca de altfel de-a lungul întregii dumneavoastră activități politice, revoluționare, puneți un accent major pe creșterea și formarea tinerelor generații în spiritul concepției umanismului revoluționar, al celor mai înaintate cuceriri ale cunoașterii umane, ca demne continuatoare ale glorioaselor tradiții revoluționare ale poporului, ale comuniștilor, ca luptătoare vajnice pentru înfăptuirea idealurilor comunismului, pentru libertatea, prosperitatea și viitorul fericit al patriei noastre, pentru triumful progresului social și al păcii în lume.

Este o realitate incontestabilă, un adevăr înscris pentru totdeauna în istoria României, faptul că anii de cînd vă aflați în fruntea partidului și statului reprezintă epoca cea mai fertilă, mai bogată în realizări și succese mărețe din întreaga existență milenară a poporului român. În această epocă au cunoscut o puternică cimentare alianța muncitorească-țărănească, unitatea de granit a întregului popor în jurul Partidului Comunist Român, care s-a dovedit exponentul fidel al intereselor și aspirațiilor fundamentale ale națiunii noastre socialiste, forța capabilă să conducă România pe culmile grandioase ale comunismului.

Aplicînd adevărurile universal-valabile la condițiile social-istorice concrete din România, pornind de la cerințele mersului nostru înainte, ați adus o contribuție inestimabilă la fundamentarea și elaborarea a noi teze și concepte cu privire la numeroase probleme de bază ale conducerii țării, ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, care și-au găsit concretizarea în vasta operă teoretică pe care ați creat-o, precum și în marea Cartă a națiunii noastre — Programul Partidului Comunist Român. Vasta activitate pe care ați desfășurat-o pe tărîmul gîndirii social-politice, al generalizării teoretice a practicii revoluționare — și care fac din dumneavoastră un erudit om de știință, recunoscut nu numai în țară, ci și pe plan mondial — a îmbogățit cu noi idei, teze și concluzii tezaurul socialismului științific, patrimoniul cunoașterii și creației istorice a epocii noastre. Lucrările dumneavoastră teoretice au un rol uriaș în înarmarea partidului, a tuturor constructorilor socialismului din România cu orientări principiale, clare, în elucidarea numeroaselor probleme și fenomene noi care apar în procesul transformării revoluționare a societății, deschid largi perspective și însuflețesc întreaga națiune la făurirea conștientă a propriului destin, a viitorului ei fericit.

Încercăm cu toții un sentiment de legitimă mîndrie știind că astăzi patria noastră — România socialistă — este larg apreciată, stimată și prețuită în întreaga lume pentru realizările dobîndite în construcția noii orînduiri, pentru politica sa dinamică de pace și colaborare, pentru rolul activ și contribuția constructivă pe care personal, dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, o aduceți la soluționarea marilor și complexelor probleme ale lumii contemporane, ale vieții internaționale actuale.

Întregul partid și popor apreciază fermitatea și consecvența cu care militați pentru dezvoltarea continuă a prieteniei și solidarității cu toate țările socialiste, pentru întărirea unității și colaborării lor. Ați acordat și acordați, de asemenea, o mare atenție intensificării relațiilor României cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, întăririi conlucrării strînse cu acestea atît pe plan bilateral, cît și în cadrul luptei mondiale împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste. Totodată, ați promovat constant relațiile multilaterale ale țării noastre cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale renunțării la forță și la amenințarea cu folosirea forței — principii pentru a căror generalizare în viața internațională acționați cu fermitate neabătută.

Pornind de la interesele supreme ale poporului român, acționînd într-un spirit de înaltă răspundere pentru soarta întregii omeniri, v-ați afirmat ca militant ferm și perseverent pentru securitate și colaborare în Europa și în lume, ca înflăcărat promotor și apărător al dreptului fiecărei națiuni de a-și hotărî de sine stătător destinele, ca luptător consecvent împotriva politicii imperialiste de forță și dictat, pentru eliberarea tuturor popoarelor care se mai află sub dominația colonialismului și neocolonialismului, pentru stingerea focarelor de conflicte și încordare din lume și rezolvarea pe cale politică, pașnică a tuturor problemelor litigioase dintre state. Sînt bine cunoscute pasiunea și combativitatea cu care luptați pentru înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru lichidarea subdezvoltării și crearea unei noi ordini economice mondiale, pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite și al altor organisme în viața internațională, pentru participarea în condiții de deplină egalitate a tuturor statelor — îndeosebi a celor mijlocii și mici — la soluționarea problemelor contemporane, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Partidul și poporul nostru dau o apreciere deosebită activității dumneavoastră neobosite consacrate întăririi unității și coeziunii mișcării comuniste și muncitorești, depășirii divergențelor care mai există între unele partide, promovării normelor noi de relații — bazate pe deplină egalitate, pe respectul ferm al dreptului fiecăruia de a-și elabora în mod creator, de sine stătător, strategia și tactica revoluționară, corespunzător condițiilor în care își desfășoară activitatea.

Este bine cunoscută, de asemenea, preocuparea dumneavoastră consecventă pentru lărgirea continuă a relațiilor cu celelalte detașamente ale clasei muncitoare, cu partidele socialiste și social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, precum și cu alte organizații democratice, progresiste, în scopul întăririi unității tuturor forțelor antiimperialiste care se pronunță pentru o politică nouă, pentru schimbări înnoitoare în viața societății, pentru libertatea, securitatea și pacea popoarelor.

Simțim o profundă satisfacție și mîndrie pentru faptul că o serie de teze de bază ale politicii externe a partidului și statului nostru, numeroase idei și concepte formulate de dumneavoastră personal au găsit un ecou profund în opinia publică mondială, au fost preluate și însușite de diferite foruri internaționale, înscrise în documente importante care jalonează evoluția vieții politice contemporane. Concepțiile și ideile dumneavoastră cu privire la desfășurarea vieții internaționale sînt tot mai larg recunoscute și apreciate ca un punct înaintat al gîndirii politice a epocii noastre, ca un aport original la soluționarea problemelor majore care preocupă omenirea contemporană. Prin tot ceea ce ați întreprins de-a lungul anilor v-ați afirmat ca o remarcabilă personalitate a vieții politice mondiale, ca un militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, ca un înflăcărat promotor al cauzei păcii, destinderii și colaborării între popoare.

Acum, în această solemnă zi de sărbătoare, partidul nostru comunist se prezintă mai unit, mai puternic și mai strîns legat de popor ca oricînd, iar statul nostru socialist îşi îndeplineşte tot mai bine rolul organizator în construcţia societăţii socialiste. Sub strălucita dumneavoastră conducere, poporul nostru se bucură nu numai de realizări măreţe, ci şi de o clară şi minunată perspectivă de viitor. Programul partidului, care exprimă elocvent gîndirea dumneavoastră profundă şi înnoitoare, hotărîrile Congresului al XI-lea şi ale recentei Conferinţe Naţionale jalonează drumul luminos pe care România socialistă va urca tot mai sus, pe trepte tot mai înalte de progres şi civilizaţie, de bunăstare şi fericire. Comitetul Central al partidului, Consiliul de Stat şi guvernul se angajează în acest moment solemn, împreună cu întregul popor, să acţioneze cu toată energia şi fermitatea pentru a da viaţă Programului Partidului Comunist Român, politicii sale interne şi externe, proiectelor înaripate ale zilei noastre de mîine, al căror autor inspirat aţi fost şi sînteţi necontenit. Pătrunşi de înalta răspundere ce ne revine, ne angajăm ca, în frunte cu dumneavoastră, iubite tovarăşe Ceauşescu, să nu precupeţim nimic pentru a transforma în realitate măreţele visuri şi aspiraţii de mai bine care animă întregul nostru popor.

Pentru tot ceea ce aţi făcut şi faceţi întru slava şi măreţia acestui popor, pentru gloria şi strălucirea partidului nostru comunist, pentru victoria idealurilor de progres şi pace în lume, întreaga ţară vă înconjoară, iubite tovarăşe Ceauşescu, cu cele mai calde sentimente de stimă, dragoste, preţuire şi înaltă consideraţie. Sărbătorirea aniversării dumneavoastră oglindeşte deosebit de elocvent afecţiunea şi recunoştinţa neţărmurită pe care vi le poartă întreaga suflare românească, toţi oamenii muncii, fără deosebire de naţionalitate, hotărîrea unanimă a comuniştilor, a poporului nostru de a-şi strînge şi mai puternic rîndurile în jurul partidului, în jurul dumneavoastră, de a păşi strîns unit în munca şi lupta pentru înfăptuirea pe pămîntul României a înaltelor idealuri ale socialismului şi comunismului pe care, în întreaga dumneavoastră viaţă, le-aţi slujit cu neabătută credinţă, cu fermitate neclintită, cu devotament neţărmurit.

La această măreaţă sărbătoare vă adresăm, mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, cele mai calde urări de sănătate, viaţă lungă şi fericire. Vă dorim, din adîncul inimii, tinereţe veşnică, forţă creatoare şi multe, multe succese în fruntea partidului şi statului, spre binele şi fericirea întregului popor, spre strălucirea şi măreţia patriei noastre socialiste.

La mulţi ani, scumpe tovarăşe Nicolae Ceauşescu !

**COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN**

**CONSILIUL DE STAT
AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA**

**GUVERNUL
REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA**

MESAJUL

Institutului Central de Cercetări Economice

Mult iubite şi stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu,

Cercetătorii, cadrele didactice şi specialiştii din economie întruniţi în sesiunea ştiinţifică consacrată evocării rolului personalităţii dumneavoastră în fundamentarea ştiinţifică a concepţiei economice în procesul construcţiei socialiste din ţara noastră, odată cu întregul nostru popor care sărbătoreşte împlinirea de către dumneavoastră a 60 de ani de viaţă şi 45 de ani de activitate revoluţionară, vă adresează cele mai calde urări de sănătate, fericire, viaţă îndelungată la conducerea partidului şi a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

Într-un vibrant omagiu, sesiunea a reliefat cu riguroase argumente ştiinţifice contribuţia dumneavoastră decisivă la elaborarea şi înfăptuirea politicii economice a partidului şi statului nostru, faptul că de numele şi prodigioasa dumneavoastră activitate se leagă marile înfăptuiri obţinute în edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, în promovarea concepţiei originale profund fundamentate ştiinţific privind noua ordine economică internaţională.

Opera şi activitatea dumneavoastră neobosită care îmbogăţesc tezaurul gîndirii economice contemporane, viziunea revoluţionară pe care o imprimaţi practicii construcţiei socialismului, gîndirea novatoare bazată pe studierea atentă a legilor obiective ale dezvoltării economico-sociale, îmbinată organic cu experienţa maselor largi de oameni ai muncii, reprezintă pentru noi toţi mîndria neamului românesc.

În conştiinţa noastră, a celor care ne desfăşurăm activitatea pe tărîmul ştiinţei economice româneşti, perioada parcursă de la al IX-lea Congres al P.C.R. s-a înscris ca cea mai fertilă şi bogată în realizări din întreaga epocă a construcţiei socialiste.

Succesele, dobîndite într-o perioadă istorică scurtă în domeniul creşterii economice, sînt fără precedent în evoluţia societăţii româneşti. Ele se datoresc într-o măsură hotărîtoare înfăptuirii strategiei de dezvoltare strălucit concepută în opera dumneavoastră.

Mobilizaţi de exemplul dumneavoastră de abnegaţie şi dăruire în activitatea ce o desfăşuraţi în fruntea partidului şi a ţării, dăm glas angajamentului nostru de a ne însuşi mai temeinic şi de a aplica în practică tezele novatoare, bogăţia de idei revoluţionare pe care le promovaţi în procesul construcţiei socialiste, pe drumul spre cele mai înalte culmi de civilizaţie şi progres economic al României socialiste.

La mulţi ani !

**INSTITUTUL CENTRAL
DE CERCETĂRI ECONOMICE**

Aniversarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

SEMNIFICAȚIA ISTORICĂ A SĂRBĂTORIRII

PERIOADELE de înflorire a civilizațiilor popoarelor au fost întotdeauna jalonate de prezența unor mari conducători care prin scînteierea minții, prin dîrzenie și voință, prin bărbăție și forță de dăruire au luminat și animat spiritele, au fost deschizători de drumuri pentru ideile avansate ale timpurilor respective. Marile figuri ale istoriei au rămas în posteritate prin ideile noi pe care au reușit să le imprime în conștiința popoarelor. Om al **ideilor** timpurilor noastre, hărăzit de natură cu virtuțile cele mai nobile ale neamului românesc, președintele României socialiste, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** prin patosul ideii și fermitatea acțiunii sale, a înnoit, dinamizat, a polarizat gîndirea și simțirea întregii suflări a poporului nostru în efortul de a înălța patria pe noi culmi de civilizație. Entuziastele manifestări prin care a fost sărbătorită aniversarea a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară a secretarului general al partidului nostru, simbolizează tocmai recunoașterea rolului istoric al ilustrei personalități care a afirmat cu consecvență idei ce au deschis orizonturi noi devenirii României de azi și de mîine.

Mesajul adresat cu acest prilej de Comitetul Central al partidului, Consiliul de Stat și guvern a relevat înaltele calități de militant și conducător revoluționar ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** subliniind ceea ce a adus nou, superior, hotărîtor, în viața politică și economico-socială a țării noastre : **„Alegerea dumneavoastră în fruntea partidului și statului** — se subliniază în Mesaj — **a constituit un moment crucial în desfășurarea operei de construcție socialistă în România, a inaugurat o etapă nouă, caracterizată printr-un profund spirit științific, rațional și înnoitor în conducerea societății, prin întărirea puternică a legăturilor cu masele largi populare, stimularea și mobilizarea energiilor lor creatoare, participarea entuziastă a întregului popor la făurirea conștientă a propriei sale istorii."**

Omagiu și recunoștință pentru marea lumină revărsată asupra neamului său

ESTE dificil de redat într-un articol entuziasmul și unitatea prin care întregul nostru popor a ținut să-și exprime simțămintele și să-și aducă prinosul recunoștinței sale la aniversarea celui care a demonstrat practic faptul că o civilizație se dezvoltă și înflorește cu atît mai armonios cu cît reușește să îmbine tradiția cu înnoirea. Tradiția pămîntului străbun poartă în sine tezaure de înțelepciune izvorîtă din îndelunga și necurmata luptă a poporului nostru pentru înfăptuirea aspirațiilor sale de libertate, unitate națională și dreptate socială. Spiritul novator, specific românului care nu s-a împăcat niciodată cu ceea ce era stagnant, împletit cu respectul tradiției revoluționare, înaintate a fost magistral sintetizat în opera teoretică a secretarului general al partidului într-o concepție filozofică unitară, consecvent revoluționară și coerentă.

Aplicarea metodei materialist dialectice la analiza multilaterală și organic închegată a realităților specifice românești, a fenomenelor complexe, ce caracterizează o lume în plin proces de transformare accelerată, o lume marcată de o revoluție tehnico-științifică cu efecte contradictorii și de o amplă și ireversibilă evoluție spre socialism, pe căi din cele mai variate, l-a condus pe președintele României la fundamentarea unei concepții și a unei politici interne și internaționale originală, coerentă, profund consecventă, realistă care și-a dovedit din plin valențele practice, eficiente în țară cît și peste fruntariile ei, întrunind unanime aprecieri, recunoașteri și adeziuni.

Explorator îndrăzneț al noului, sesizînd întotdeauna ceea ce este progresist, gîndind cutezător pe baza experienței revoluționare a maselor, acționînd pentru unirea eforturilor acestora în vederea transformării societății, secretarul general al partidului nostru oferă modelul comportării în spiritul eticii comuniste. Repunerea și nu de puține ori însăși punerea în valoare a marilor înfăptuiri ale înaintașilor în toate domeniile de activitate, statornicirea la temelia înfăptuirilor prezentului a tot ceea ce spiritualitatea unui popor a făurit de-a lungul veacurilor, a redat și dat generației tinere conștiința continuității, sentimentul demnității naționale și mîndria pentru obîrșia sa, sentimente din care izvorăște acea nobilă dăruire a eforturilor pentru a fi la înălțimea gloriei străbune și a cerințelor vremurilor de azi și de mîine.

Înțelepciunea, spiritul de chibzuință specifice tradițiilor noastre progresiste, cumulate cu spiritul comunist, înnoitor au imprimat operei și acțiunii președintelui țării noastre — ideea dialectică de perfecționare continuă a conducerii, organizării și planificării economico-sociale. Pornindu-se de la recunoașterea existenței contradicțiilor din societate, preocuparea pentru studierea lor și pentru adoptarea de măsuri de perfecționare menite să evite evoluția lor spre antagonisme, vădește un spirit dialectic, prospectiv și realist, o suplețe de gîndire și un simț practic deosebit de util într-o lume confruntată cu nenumărate și complexe probleme, în care nu este de loc ușor de adoptat o cale rațională și corespunzătoare cerințelor progresului general.

Semnificația istorică a operei teoretice a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cuprinsă în cele 14 volume din ciclul „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate" apărute pînă în prezent este amplă și profundă. Pentru că această operă abordează într-o viziune sistemică și unitară o gamă de teme de mare anvergură și diversitate referitoare la problemele teoretice și practice ale societății actuale românești și ale evoluției României într-o amplă perspectivă, pentru că această operă analizează, în același timp, cu o puternică penetranță revoluționară, cu luciditate și realism, cele mai controversate evoluții ale lumii contemporane, aducînd soluții novatoare și un spirit nou, principial de fundamentare a relațiilor internaționale.

Florile dragostei şi recunoştinţei pentru grija părintească faţă de tînăra generaţie

Dimensiunile novatoare ale gîndirii preşedintelui României au imprimat un suflu nou disciplinelor ştiinţifice atît de interferate în epoca noastră. Aceasta pentru că a oferit teoriei economice noi dimensiuni şi finalitate socială. În acest spirit au fost fundamentate noi concepte, noi categorii ale teoriei economice, programele dezvoltării economico-sociale a României, orientate pe această bază care au contribuit ca într-un deceniu şi cîţiva ani să se realizeze prefaceri radicale în peisajul ţării, relevînd, prin criteriul suprem al practicii, marea lor valoare. Conceptul amplu de societate socialistă multilateral dezvoltată, din care derivă şi modelul creşterii economice a ţării noastre, concepţia pătrunsă de principiile eticii şi echităţii socialiste, privind dezvoltarea forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării, concepţia de sistematizare a teritoriului şi accelerarea procesului de urbanizare şi multe altele au îmbogăţit teoria economică a socialismului, dînd un impuls nou cercetării şi aprofundării problemelor creşterii economice specifice epocii şi condiţiilor concrete ale ţării noastre. Regîndirea unor concepte şi adaptarea lor la cerinţele perioadei contemporane au condus la modificări substanţiale în orientarea întregului proces de dezvoltare economico-socială. Astfel, a fost optimizat raportul dintre fondul de acumulare şi cel de consum, ceea ce s-a reflectat într-o politică de creştere, în perioada de după 1965, a fondului de acumulări la peste 30% din venitul naţional, cu rezultate evidente în accelerarea creşterii producţiei industriale şi agricole, în creşterea venitului naţional şi a nivelului de trai al poporului. Revederea raportului dintre industria grea şi uşoară a contribuit la o dezvoltare mai echilibrată, la o sporire mai accelerată a producţiei de bunuri de consum, pentru satisfacerea în mai mare măsură a nevoilor populaţiei. Însăşi concepţia despre dezvoltarea preponderentă a industriei grele a fost îmbogăţită cu valenţe noi, de structură, cu orientări vitale spre dezvoltarea prioritară a ramurilor moderne, spre ridicarea nivelului de dotare cu tehnică nouă a întregii economii, spre preocuparea de creştere a eficienţei, raţionalităţii, productivităţii, spre înscrierea în cerinţele timpurilor noastre de economisire a materiilor prime şi energiei, de valorificare superioară a acestora şi de protejare a mediului natural ambiant.

Fundamentarea rolului agriculturii ca ramură de bază a economiei noastre şi politica de intensificare a dotării agriculturii cu tehnică modernă, preocuparea pentru ridicarea nivelului de cultură şi de civilizaţie la sate au modificat radical însăşi condiţia satului românesc.

Evaluarea realistă a stadiului de dezvoltare economică a României – ca ţară în curs de dezvoltare – şi stabilirea căilor şi soluţiilor de trecere în deceniul următor a României în stadiul de ţară cu nivel mediu de dezvoltare au contribuit la definirea judicioasă a obiectivelor, a priorităţilor şi direcţiilor de acţiune pe care le putem adopta, a eforturilor ce se cer depuse în prezent pentru ca în condiţiile actuale, cu posibilităţile, mijloacele – şi cu toate dificultăţile existente – să putem depăşi stadiul în care ne aflăm încă, aceasta şi ca urmare a conjuncturii politico-economice nefavorabile în care s-a aflat în decursul istoriei sale ţara noastră.

Valoarea istorică contemporană a naţiunii, rolul ei amplu, de mare însemnătate în condiţiile trecerii de la capitalism la socialism în perioada furtunoasă de abolire a sistemului colonial, fundamentate cu un ascuţit simţ al realului şi o profundă înţelegere a tendinţelor de evoluţie ale omenirii pe calea progresului social îşi dovedesc importanţa prin chiar imensa lor forţă de penetranţă în conştiinţa popoarelor din întreaga lume.

Această succintă enumerare de concepte noi, aprecieri inedite ale realităţilor contemporane, nu poate decît sugera multitudinea de probleme abordate în opera teoretică a preşedintelui României, caracterul de originalitate şi valenţele lor practice. Aceste contribuţii hotărîtoare la dezvoltarea concepţiilor social-politice, economice şi istorice ale ţării noastre, care au imprimat un curs nou gîndirii teoretice şi întregii acţiuni de construcţie a societăţii socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României au fost deosebit de apreciate cu ocazia aniversării a 60 de ani de viaţă şi peste 45 de ani de activitate revoluţionară a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu.**

Contribuția de inestimabilă însemnătate teoretică și practică adusă de secretarul general al partidului la dezvoltarea și îmbogățirea științelor politice și economice, la elaborarea concepției științifice referitoare la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism, la elucidarea problemelor majore ale lumii contemporane, contribuția de idei, validată de practica economico-socială din țara noastră și intrată în conștiința lumii contemporane, a fost omagiată prin conferirea pentru a doua oară a titlului de „Erou al Republicii. Socialiste România" și ordinului „Victoria socialismului" ca și prin conferirea titlurilor de Doctor în științe politice și de Doctor în economie. Pentru cei ce lucrează în domeniile cercetării științifice, în presă, propagandă și în toate domeniile ideologiei conferirea acestor titluri științifice constituie motive de mîndrie și îndemn spre noi și ample strădanii în a urma exemplul intensei activități revoluționare și al îndrăznețel abordări științifice a celor mai complexe probleme ale construcției socialiste și a multiplelor probleme cu care e confruntată lumea de azi, exemplul pe care îl oferă neobosita activitate revoluționară desfășurată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** ca și ampla și aprofundata sa activitate teoretică. Prețioasele idei și orientări cuprinse în cuvîntările rostite cu prilejul decorării cu cele mai înalte distincții și al conferirii titlurilor științifice constituie noi îndemnuri la reflecție, la studierea lucidă și curajoasă a realităților contemporane, îndemnuri la exigență sporită, la creativitate.

Spiritul novator, potrivnic dogmelor și șabloanelor, imobilismului, receptivitatea față de fenomenele și problemele noi – sesizate de secretarul general al partidului datorită unui permanent și nemijlocit contact cu realitatea, cu viața – reprezintă un model de atitudine creatoare, un îndemn de a ne pătrunde de înaltele exigențe subliniate în Cuvîntarea rostită cu prilejul conferirii titlurilor de doctor în științe : **„Trebuie să înțelegem că nu e suficient să repetăm unele teze elaborate cîndva. Trebuie să ținem seama că în orice știință, cu atît mai mult în științele sociale, economice, este necesar să ținem pasul cu schimbările care au loc pe plan național și pe plan internațional. Numai așa vom putea elabora în mod corespunzător atît linia de dezvoltare economică-socială, cît și linia politică generală, în concordanță cu cerințele vieții, ale progresului".**

Prin tot ceea ce a conceput, fundamentat și inițiat nou în gîndirea economică, socială, politică, prin avîntul modernizator al dezvoltării forțelor de producție ale țării, prin imensa sa încredere în capacitatea poporului nostru de a-și făuri o soartă mai bună, președintele României a făcut să se reverse asupra poporului nostru lumina încrederii în forțele proprii, a unității de aspirații și năzuinți, lumină ce-i călăuzește pașii spre viitorul comunist al țării și pentru care îi manifestă întreaga recunoștință, stimă și prețuire.

Sărbătoare a unității partidului și poporului

MULTITUDINEA, amploarea și diversitatea manifestărilor prin care oamenii muncii din țara noastră de toate profesiile, din toate colțurile țării, români, maghiari, germani și de alte naționalități au ținut să-și dovedească sentimentele de prețuire, admirație și devotament față de președintele țării la cea de a 60-a sa aniversare a zilei de naștere și a peste 45 de ani de activitate revoluționară constituie emoționante și elocvente dovezi ale unității partidului și poporului. Mesajele adresate de forurile conducătoare ale partidului și statului nostru, de organizațiile de masă și obștești, de unitățile economice și ale administrației de stat, de instituțiile de cultură, artă, sănătate, de oameni ai muncii din toate domeniile de activitate, sesiunile științifice omagiale consacrate contribuțiilor secretarului general al partidului la dezvoltarea teoriei și practicii economico-sociale, a filozofiei, istoriei, științei militare etc., etc., amplele manifestări cultural-artistice, au omagiat activitatea neobosită a personalității tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** pe tărîmul luptei revoluționare și al construcției socialiste și viziunea sa științifică, sistemică, umanistă asupra problemelor transformării socialiste a societății și ale așezării relațiilor dintre state pe principii noi.

Prețuirea pe care poporul român o acordă imensei activități creatoare a secretarului general al partidului, stilului său de muncă democratic, modului său direct de a se consulta cu masele, preocupării sale permanente de a sluji interesele națiunii noastre socialiste, de a atrage masele de oameni ai muncii la adoptarea deciziilor și a grijii sale pentru ridicarea nivelului de trai al poporului se oglindește în caldele manifestări de adeziune și atașament ale maselor față de politica partidului nostru, față de conducerea sa, în frunte cu tovarășul **Nicolae Ceaușescu** .

Prin semnificațiile sale, aniversarea secretarului general al partidului a constituit un eveniment major în viața social-politică a țării, un prilej de afirmare puternică a trăsăturilor caracteristice ale societății noastre : unitatea și coeziunea de nezdruncinat a întregului popor în jurul partidului în frunte cu cel mai autentic conducător popular din milenara istorie a neamului românesc. În mesajele, telegramele și scrisorile adresate cu acest prilej sărbătoresc s-a exprimat mîndria patriotică a întregului popor, adînca recunoștință pentru realizările dobîndite în edificarea socialismului și odată cu cele mai alese sentimente față de șeful statului s-a reafirmat hotărîrea fermă de a nu precupeți eforturile pentru înfăptuirea politicii partidului și statului.

Sărbătorirea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** a constituit totodată o sărbătoare a unității și frăției dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare : maghiari, germani etc, care a demonstrat cît de strîns uniți sînt fiii patriei noastre socialiste.

Aceste manifestări evidențiază cu pregnanță faptul că poporul nostru, în unanimitate, este conștient și se bucură de roadele politicii interne înțelepte a partidului nostru în înfăptuirea căreia este angajat cu toate forțele sale, ca și de cele ale prestigioasei politici externe a României socialiste. Ele ilustrează înalta apreciere de care se bucură contribuția hotărîtoare a președintelui țării la elaborarea și promovarea acestei politici, care slujește cu consecvență interesele vitale ale poporului român și cauza scumpă a păcii, colaborării și prieteniei dintre popoare. Poporul nostru a cinstit cu mîndrie omul de stat încercat care prin autoritatea sa morală, prin principialitatea și viziunea sa realistă, originală și constructivă a făcut ca prestigiul și autoritatea României în întreaga lume să ajungă la un nivel fără precedent în istorie.

Amplă demonstrație a recunoașterii prestigiului internațional

FAPTUL că în aceste zile sărbătorești pentru poporul nostru, președintelui României socialiste i-au fost conferite cele mai înalte distincții ale unor state socialiste frățești, că a fost sărbătorit și omagiat prin manifestări publice, telegrame și scrisori, prin articole de presă și emisiuni la posturile de radio și televiziune din state situate pe toate meridianele și paralelele globului atestă imensa sa popularitate, ampla audiență a ideilor înaintate, progresiste pe care le promovează în politica mondială, încrederea și aprecierea pe care le inspiră atît șefilor de state și altor factori de decizie cît și cercurilor largi populare.

Cele 57 de titluri ale lucrărilor președintelui țării noastre publicate in 25 de țări ilustrează, de asemenea interesul pe care il stîrnesc ideile noi, viziunea sa realistă, principială și profund constructivă asupra modalităților și instrumentelor de rezolvare pe cale pașnică a conflictelor din lume cu care a îmbogățit teoria și practica relațiilor internaționale, sînt lucrări care constituie expresia largului interes față de gîndirea social-politică a șefului statului nostru.

Elogiindu-l pe tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** personalitățile politice și culturale, presa din lumea intreagă acordă o înaltă apreciere marilor înfăptuiri ale României socialiste atît în domeniul economico-social cît și în politica înțeleaptă de pace, colaborare și cooperare cu toate țările lumii. Iată numai citeva spicuiri din aprecierile elogioase adresate președintelui României cu prilejul aniversării a 60 de ani de viață și a peste 45 ani de activitate revoluționară : „Stimă și admirație față de un luptător neobosit pentru bunăstarea poporului său, pentru o lume nouă, mai bună și mai dreaptă", „Apărător consecvent al păcii mondiale, militant ferm pentru colaborarea între toate popoarele", „Salut călduros eminentului activist al mișcării comuniste și muncitorești internaționale", „Un luptător neobosit pentru cauza păcii", „Excepționale calități de om politic", „Orientare politică clarvăzătoare în relațiile internaționale", „Urmărim cu admirație poziția dumneavoastră curajoasă, care vă onorează, în favoarea dezarmării și desființării blocurilor militare...", „Președintele Ceaușescu are o contribuție de mare semnificație la opera de edificare a unor noi relații internaționale".

Aceste aprecieri adresate personalității tovarășului **Nicolae Ceaușescu** relevă odată mai mult faptul că numele său este legat nu numai de opera de înflorire și accelerare a dezvoltării economico-sociale a țării noastre, ci și de fundamentarea unei viziuni originale asupra lumii, de evaluarea caracteristicilor epocii noastre și definirea unei concepții principiale, coerente și corespunzătoare cerințelor esențiale ale păcii și progresului economico-social al omenirii. Ca țară socialistă, România acordă, cum e și firesc, o atenție primordială dezvoltării raporturilor frățești, de prietenie și colaborare, cu popoarele tuturor statelor ce construiesc noua orînduire. În viziunea secretarului general al partidului nostru relațiile cu țările frățești prin caracterul, conținutul și modul cum se desfășoară sînt menite să constituie un exemplu de relații noi între națiuni independente și suverane, să ofere imaginea conlucrării într-o lume eliberată pentru totdeauna de asuprire și exploatare.

Într-o epocă de accelerate schimbări economico-sociale, frămîntată și confruntată cu o imensă diversitate de probleme de ordin politic, militar, economic, social, într-o lume în plin proces de schimbare, dar în care mai dăinuie încă practici ce amintesc relațiile de forță specifice vremurilor apuse, președintele României socialiste a reușit să analizeze cu curaj, clarviziune și rigoare raporturile de forțe de pe plan mondial și să desprindă ceea ce este esențial ca tendință de evoluție pe calea progresului omenirii.

Dezvăluind rolul statului în epoca noastră de intensificare a interdependențelor economice și de complicare și diversificare a fluxurilor economice internaționale, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a fundamentat concepția despre rolul statelor naționale în lumea de azi și în perspectiva următoare și, in strînsă legătură cu aceasta, a subliniat faptul că numai statele suverane — indiferent de dimensiunile și de forța lor economică și politică — pot contribui la rezolvarea problemelor fundamentale ale omenirii, că pacea lumii poate fi asigurată numai prin așezarea relațiilor dintre state pe baza unor raporturi de tip nou, întemeiate pe principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, respectului și avantajului reciproc. Fundamentarea acestor principii de relații noi interstatale și consecvența în respectarea lor în întreaga politică externă a României a oferit omenirii un model de comportare nouă, principială, constructivă pe arena mondială, fapt care a determinat întărirea prestigiului internațional al României și a înțeleptului ei președinte.

Cu simțul său deosebit al înțelegerii cerințelor epocii președintele României a sesizat faptul că marile, stringentele probleme vitale cu care este confruntată întreaga omenire — adîncirea decalajelor dintre state, alimentația, resursele naturale și energetice, aspectele demografice, exploatarea mărilor, oceanelor și a spațiului cosmic, etc., cer o soluționare urgentă și nu pot fi rezolvate decît printr-o amplă conlucrare internațională. Sensul acut al dreptății specific poporului nostru, care îl caracterizează din plin pe șeful statului, a germinat idei generoase care cîștigă tot mai larga adeziune și promovare în politica mondială, ca aceea referitoare la înfăptuirea unei noi ordini economice și politice internaționale, care să permită tuturor popoarelor să conlucreze pașnic pentru progresul general al omenirii. Promotor al conceptului de nouă ordine internațională, militant fervent pentru sporirea rolului O.N.U. în rezolvarea marilor probleme ale umanității, în instaurarea unei ordini echitabile in relațiile dintre state, președintele **Nicolae Ceaușescu** a contribuit la dezvoltarea în conștiința contemporanilor noștri a ideilor nobile de pace și înțelegere între popoare, a adus lumina speranței în capacitatea oamenilor de a găsi căi de înțelegere și întrajutorare, căi de dezarmare și dezangajare militară, de evitare a distrugerii omenirii prin războaie pustiitoare.

Prin generozitate, umanism și ampla lor corespondență cu cele mai înalte aspirații de progres ale popoarelor, prin consecvența cu care sînt transpuse în practica relațiilor internaționale ale României socialiste, ideile și concepțiile de relații interstatale fundamentate de președintele României au pătruns în conștiința epocii noastre. Ele au deschis orizonturi noi, de pace și colaborare, de înțelegere, înscriind o pagină memorabilă în curentele de idei mari, viabile, ce animă omenirea și întrețin flacăra încrederii în triumful rațiunii, a ceea ce este mai bun și mai înaintat în spiritul progresist al umanității.

În cartea de aur a istoriei românești, sărbătorirea celor 60 de ani de viață și peste 45 de ani de luptă revoluționară a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** se înscrie ca un moment de referință în memorabilele prefaceri imprimate în peisajul țării și în conștiința întregului popor, bilanț al unor remarcabile realizări economice și social-politice ce au propulsat România pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și au întrunit aprecierea și stima lumii întregi.

Mai strîns unit ca niciodată în jurul partidului și al secretarului său general, poporul nostru trăiește zile istorice de întărire a încrederii în propriile forțe, momente de încurajare în munca și lupta nu lipsită de greutăți, de făurire a civilizației comuniste pe pămîntul României și în eforturile de promovare a unui spirit de înțelegere, colaborare și cooperare în relațiile internaționale.

dr. Maria D. POPESCU

„ECONOMIA ROMÂNIEI SOCIALISTE ÎN OPERA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU"

APARIȚIA volumului **„ECONOMIA ROMÂNIEI SOCIALISTE ÎN OPERA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU"**, care redă elemente de înaltă semnificație ale concepției secretarului general al partidului nostru privind dezvoltarea economico-socială, constituie un eveniment de seamă în dezvoltarea gîndirii economice contemporane.

Lucrarea de față reprezintă un omagiu adus de economiștii din țara noastră tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. Volumul, prin conținutul și structura sa, așa cum se menționează în „Cuvîntul înainte", „constituie numai un punct de plecare pentru analizele mai ample pe care economiștii din România le vor efectua în viitor spre a evidenția întreaga semnificație a marilor contribuții ale tovarășului *Nicolae Ceaușescu* la progresul gîndirii economice contemporane."

Analizele profunde făcute problemelor fundamentale ale societății românești, ca și fenomenelor și proceselor esențiale din viața social-politică internațională stau la baza contribuțiilor de o deosebită importanță pe care tovarășul *Nicolae Ceaușescu* le-a adus la dezvoltarea creatoare a concepției revoluționare a clasei muncitoare, la definirea, cu mare forță de anticipare, a tendințelor de bază care caracterizează întregul mers economic, social și politic al omenirii. Prin opera tovarășului *Nicolae Ceaușescu*, gîndirea economică și social-politică românească a dobîndit valențe universale și a fost promovată cu putere în circuitul mondial de idei, conducătorul României socialiste fiind recunoscut astăzi, pe plan internațional, ca exponent proeminent al științelor sociale contemporane. O concludentă dovadă în acest sens o constituie traducerea în numeroase țări a operelor președintelui *Nicolae Ceaușescu*, organizarea unor dezbateri internaționale în legătură cu contribuțiile sale novatoare la gîndirea social-economică, conferirea titlului de doctor honoris causa și a altor înalte distincții de către prestigioase instituții de peste hotare.

În centrul operei sale teoretice, ca și al activității sale practice, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a pus problemele construcției economice, domeniu hotărîtor al progresului societății. În viziunea unității dialectice dintre economic și politic, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* a ridicat pe o treaptă superioară tradițiile progresiste din trecut, a valorificat avantajele socialismului spre a da soluții concrete unor probleme cardinale care au frămîntat vreme îndelungată gîndirea economică românească și a stimulat procesul transformării științelor economice din instrument de explicare a fenomenelor în instrument de acțiune practică, de previzionare și înfăptuire optimă a obiectivelor dezvoltării economico-sociale a țării.

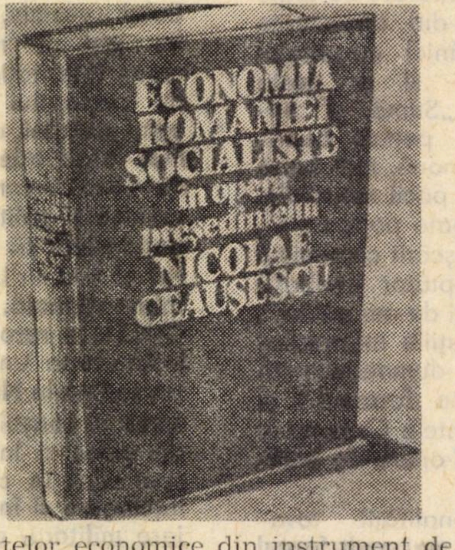

Contribuțiile tovarășului *Nicolae Ceaușescu* în domeniul teoriei și practicii economice vizează aspecte decisive referitoare la folosirea legilor obiective în politica economică, repartizarea optimă a venitului național pentru dezvoltare și consum, direcțiile prioritare ale politicii de investiții, promovarea și asimilarea progresului tehnic, utilizarea rațională și pregătirea forței de muncă, asigurarea concomitentă a dinamismului susținut și a echilibrului, repartizarea forțelor de producție pe teritoriu prin armonizarea criteriilor economice și sociale, utilizarea economică a resurselor, imprimarea unor ritmuri rapide și concentrarea asupra laturilor calitative în vederea atingerii unei eficiențe înalte, ca premisă a întregului progres social, perfecționarea structurii economiei naționale și dezvoltarea complexului economic național în condițiile adîncirii interdependențelor universale — probleme fundamentale ale creșterii, cu care sînt confruntate în epoca noastră, în modalități diferite și la grade diferite, practic toate țările lumii.

Contribuțiile tovarășului *Nicolae Ceaușescu* la analiza științifică a vieții internaționale și la definirea principalelor sale tendințe, determinarea caracteristicilor de bază ale întregii dezvoltări mondiale actuale și-au găsit încununarea în elaborarea unei concepții originale și larg cuprinzătoare cu privire la necesitatea și căile de edificare a unei noi ordini economice și politice în lume, ca singura modalitate de lichidare a subdezvoltării și a relațiilor de dominație, de asigurare a progresului tuturor statelor, pe temeiul dreptului fiecărui popor de a beneficia nestingherit de cuceririle civilizației contemporane, concepție care se bucură astăzi de o largă audiență internațională.

Dreptul popoarelor la egalitate, libertate națională și socială și omul ca țel suprem al întregii dezvoltări a societății sînt idei de bază, care străbat ca un fir roșu întreaga concepție politică și economico-socială a tovarășului *Nicolae Ceaușescu*. În concordanță cu această concepție, tovarășul *Nicolae Ceaușescu* pune în centrul politicii partidului și statului nostru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al maselor, îmbunătățirea calității vieții și a gradului de civilizație, afirmarea plenară a capacității creatoare și a personalității omului, fericirea poporului — adevăratul făuritor al istoriei.

La elaborarea volumului au participat cercetători și cadre didactice de la: Institutul de economie socialistă, Institutul de planificare și prognoză, Institutul de finanțe, circulația monetară și prețuri, Institutul de economie mondială, Academia „Ștefan Gheorghiu" și Academia de Studii Economice. În elaborarea unor capitole au participat și specialiști de la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Institutul de economie industrială, Revista economică, precum și cadre didactice de la catedrele de economie politică de la Universitatea București, Institutul politehnic, Institutul agronomic, Institutul de construcții, Institutul de arhitectură, I.M.F. București, Institutul de petrol și gaze din Ploiești.

Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării

ACȚIUNI EFICIENTE PENTRU MOBILIZAREA REZERVELOR DE REDUCERE A CONSUMURILOR

RIDICAREA pe o treaptă superioară a gospodăririi resurselor energetice, reducerea la limita minimă posibilă a consumurilor de energie electrică și combustibil pe fiecare unitate de produs sau la un milion lei producție constituie aspecte calitative distinctive de cea mai mare însemnătate în activitatea întreprinderilor industriale în acest al 3-lea an al cincinalului revoluției tehnico-șiințifice. În acest sens au fost întreprinse, încă din a doua parte a anului 1977, ample studii, cercetări, analize, au fost concretizate măsuri adecvate, au fost revitalizate prevederile din bilanțurile energetice etc., în așa fel încît în 1978 să se realizeze un important pas înainte în micșorarea continuă a consumurilor. Preocupări intense în această direcție am desprins cu prilejul unei recente investigații și la întreprinderile aparținînd **Centralei industriale de prelucrări metalurgice**, preocupări subordonate ideii că „cea mai ieftină energie este... economisirea ei“.

Producție peste plan, consumuri energetice sub prevederi

ÎN ANUL 1977, toate întreprinderile din componența centralei au desfășurat o activitate intensă pentru mobilizarea largă a rezervelor interne în scopul îndeplinirii, cantitative și calitative, a sarcinilor de plan, în condițiile reducerii sistematice a consumurilor specifice, îndeosebi a celor de combustibili și energie electrică. Punînd un accent deosebit pe utilizarea rațională a agregatelor (prin organizarea mai bună a activității în schimburi), aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, eliminarea mersului în gol al instalațiilor etc., întreprinderile au reușit, în marea lor majoritate, să-și realizeze planurile de producție în sortimentele planificate, obținînd totodată însemnate economii de combustibil și energie (tabelul nr. 1).

În acțiunea de reducere a consumurilor sub cotele planificate accentul a fost pus pe o serie de măsuri, cum sînt :

● **programarea judicioasă a producției.** Ținînd seama de cerințele multiple ale beneficiarilor, în fiecare unitate a centralei s-a trecut la o mai bună planificare a fabricației (pe loturi mai mari), astfel încît să se ajungă la folosirea la indici mai înalți a agregatelor (schimbări de sortimente la perioade mai lungi) și la acoperirea la termen a comenzilor. Preocupîndu-se de asigurarea unui mers continuu al agregatelor — printr-o planificare strictă a comenzilor — colectivul întreprinderii „Republica“, de pildă, a reușit să obțină, în 1977, o economie de energie electrică de 1 685 MWh. Tot printr-o planificare rațională a producției, Întreprinderea de țevi Roman a redus mersul în gol al bancurilor de tragere, economisind prin aceasta 1 358 MWh energie electrică;

● **înlocuirea unor aparataje sau introducerea altora noi.** Prin studiile efectuate pentru întocmirea bilanțurilor energetice, au fost prevăzute măsuri de înlocuire a unor utilaje mari consumatoare de energie, cu altele mai economice, cît și de extindere a dotării cu aparatură de măsură și control a consumurilor etc. Pe această bază, de pildă, la Întreprinderea metalurgică Iași, în afară de îmbunătățirea indicilor de utilizare a liniilor de țevi sudate, a fost înlocuit generatorul de curent continuu la linia de profile 350 x 3 mm cu redresoare statice, fapt ce a permis realizarea unei economii de energie electrică de aproape 4 500 MWh. De asemenea, la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, odată cu aplicarea decapării mecanice a 30 000 tone de sîrmă, au fost introduse bobinatoare la mașinile grele de profilat, facilitînd realizarea unei economii de energie electrică de 6 750 MWh;

Tabelul nr. 1

Realizarea sarcinilor de plan pe 1977 și economiile de energie electrică și de combustibili

Unitatea	Depășirea sarcinilor de plan (în mil. lei)	Economiile obținute la cotele de energie electrică și combustibili	
		energie electrică (MWh±)	gaze naturale (mii Nmc±)
Întreprinderea de țevi „Republica“	77,0	—1 685	+2 813
Întreprinderea de țevi Roman	90,1	—1 358	— 99
Întreprinderea „Industria sîrmii“ — Cîmpia Turzii	149,2	+3 451	— 628
Întreprinderea metalurgică Iași	38,7	—4 486	— 547
Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău	53,7	—6 750	—2 795
Întreprinderea metalurgică Aiud	25,1	+3 229	+1 429
Întreprinderea „Laminorul“ — Brăila	70,9	— 272	— 671
Întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri Galați	30,6	+ 164	— 316
Întreprinderea „Cablul românesc“ — Ploiești	15,9	— 57	— 24
Total centrală	551,3	—7 764	— 838

● **recuperarea resurselor energetice secundare.** Este cunoscut faptul că procesele de fabricație siderurgică solicitînd mari consumuri de energie și combustibil, generează, la rîndul lor, însemnate cantități de energie secundară (aburi, gaze, căldură etc.). Recuperarea acesteia prin mijloace adecvate și reintroducerea ei în circuitul economic se soldează cu mari economii. De aceea, în întreprinderi se acționează tot mai mult pentru recuperarea sa. La Întreprinderea metalurgică Iași, spre exemplu, prin montarea a două cazane recuperatoare la liniile de țevi sudate, s-a obținut, anul trecut, o economie de 547 mii mc de gaze naturale; la întreprinderea „Industria sîrmii“ din Cîmpia Turzii, prin recircuitarea gazelor arse pentru uscarea sîrmii la trăgătoriile de sîrmă, s-au economisit 628 mii mc de gaze etc.

Desigur, atît în realizarea de economii de energie, cît și în cea de gaze, față de cotele planificate, contribuția întreprinderilor centralei a fost diferită, în funcție de mărimea și specificul producției fiecăreia, de operativitatea aplicării măsurilor preconizate prin bilanțurile energetice. Au fost și cazuri — așa cum rezultă din tabelul nr. 1 — cînd unele unități au depășit cotele repartizate de energie. Bunăoară, Întreprinderea de sîrmă, cuie, lanțuri din Galați a depășit consumul cu 164 MWh, ca urmare a mersului în gol al unor utilaje, în diferite perioade ale anului, a utilizării unui iluminat peste nevoi în unele sectoare etc. Fenomene de acest gen, ca și unele „scăpări" în repartizarea de către centrală a unor cantități de energie și combustibil pentru unele unități care să corespundă nevoilor reale (cazul unor obiective noi intrate în funcțiune) au condus, de asemenea, la depășiri de consumuri față de cele prevăzute prin plan.

Bilanțuri energetice '78

PENTRU 1978 cotele de energie electrică și de combustibil repartizate centralei sînt mai reduse față de anul trecut, în condițiile în care producția globală sporește cu 12%. Evident, o atare situație a impus studii și analize, pentru ca atît repartizarea resurselor energetice pe întreprinderi, cît și măsurile de reducere a consumurilor, să mobilizeze colectivele respective în găsirea unor noi soluții în vederea creșterii productivității muncii, producției, rentabilității, concomitent cu reducerea consumului de energie electrică și combustibil. În tabelul nr. 2 se poate urmări, dealtminteri, evoluția în dinamică a reducerii consumului mediu de energie și combustibil în fiecare unitate la 1 milion lei producție. Depășiri prezintă doar I.S.P.S. Buzău, unde, prin intrarea în funcțiune în 1977 a secției cord metalic, consumul de energie electrică este mare față de prevederi, datorită unor defecțiuni în funcționarea utilajelor cît și gradului înalt de prelucrare a metalului.

Pentru a se ajunge la consumurile prevăzute pe unitatea de produs sau la 1 milion lei producție globală, în bilanțurile energetice pe 1978 au fost incluse — atît la nivelul centralei, cît mai ales al fiecărei unități productive — măsuri care, înfăptuite, vor avea darul să contribuie nu numai la încadrarea în cotele alocate de energie electrică și combustibil, ci să se ajungă chiar la obținerea unor economii. Iată cîteva din acestea :

— La întreprinderea „Republica" se va monta un recuperator la cuptorul de tratament termic al oțelului inoxidabil prin care se preconizează o economie de 100 tone/an de combustibil convențional; tot aici sînt prevăzute măsuri de utilizare rațională a iluminatului artificial în secțiile de producție, la serviciile administrative și în exterior, prin care se vor economisi 300 MWh energie electrică. La I.T. Roman, prin schimbarea tehnologiei de ascuțire la cald a țevilor cu ascuțire la rece, ca și prin modernizarea a 14 cuptoare, se vor economisi peste 400 tcc.

În mai multe unități este prevăzută înlocuirea unor utilaje cu altele mai economice privind consumul de energie electrică sau de combustibil. Prin schimbarea a 30 de motoare electrice, la întreprinderea „Industria sîrmii"-Cîmpia Turzii se va reduce consumul de energie electrică cu 300 MWh. De asemenea, prin înlocuirea preîncălzitoarelor de aer la cuptorul tunel, la I.M. Iași consumul se va micșora cu 560 tcc.

— Valorificarea într-un grad mai înalt a resurselor secundare. Este cazul Întreprinderii de sîrmă și produse din sîrmă Buzău unde, prin micșorarea pierderilor de căldură la cuptoarele electrice, prin specializarea cuptoarelor și etanșarea lor, se vor economisi 1 230 MWh energie electrică etc.

— Studierea în fiecare unitate de către specialiști a perioadelor de mers în gol a unor motoare, ventilatoare, căi cu role, agregate etc., pentru a găsi soluții practice de a le diminua cît mai mult, concomitent cu inițierea unor acțiuni de ridicare a randamentului fiecărui utilaj și agregat. Se estimează că și pe această cale se va ajunge la economisirea cîtorva mii de MWh energie electrică. Programul inițial elaborat de centrală pentru încadrarea în normele de energie electrică și de combustibili pe 1978 prevede 30 de măsuri principale. Important este faptul că marea majoritate a acestora — în număr de 21 — sînt prevăzute a fi înfăptuite în primul trimestru al acestui an.

Tabelul nr. 2

Dinamica consumurilor medii de energie și combustibil la 1 milion lei producție

Unitatea	Energie electrică (MWh/1 mil. lei)			Combustibil (tcc/1 mil. lei)		
	1976	1977	1978	1976	1977	1978
Întreprinderea de țevi — „Republica"	38,47	37,08	32,56	33,41	32,92	31,80
Întreprinderea de țevi — Roman	53,84	52,56	45,63	46,95	46,51	45,01
Întreprinderea „Industria sîrmii" — C. Turzii	49,05	43,63	39,54	26,65	22,80	21,03
Întreprinderea metalurgică Iași	33,10	30,46	27,65	11,19	10,40	10,50
Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău	36,32	35,53	42,74	10,77	10,70	10,57
Întreprinderea metalurgică Aiud	47.65	39,24	39,76	30,65	24,34	21,63
Întreprinderea „Laminorul" — Brăila	29,17	27,26	25,22	27,11	24,07	23,18
Întreprinderea de sîrmă, cuie, lanțuri Galați	38,50	34,90	32,21	36,86	35,30	33,05
Întreprinderea „Cablul românesc" — Ploiești	7,70	5,25	5,67	3,48	1,65	1,78
Centrala de prelucrări metalurgice	41,92	38,69	36,8	27,08	24,66	23,57

Dacă s-ar soluționa operativ unele probleme...

DEȘI UNITĂȚILE centralei au înregistrat reduceri sistematice ale consumului de energie la un milion lei producție, rezervele potențiale în acest domeniu nu sînt nici pe departe epuizate. Măsurile luate și cele preconizate au în vedere, în principal, fructificarea acelor resurse care nu solicită investiții sau care nu cer și intervenții din afara întreprinderii și centralei. Din această pricină rămîn în suspensie, necercetate și, deci, nerezolvate o serie de probleme care frînează acțiunea de reducere și economisire a resurselor energetice. Despre ce este vorba ?

1 Au fost depistate, în unitățile centralei, o serie de **utilaje care consumă mari cantități de energie electrică sau combustibili**, care în mod firesc ar trebui fie modernizate, fie înlocuite. Dacă în privința modernizării unitatea în cauză poate acționa, în privința înlocuirii lor lucrurile se schimbă. În cazul în care utilajul sau motorul respectiv nu și-a atins norma de amortizare (perioada de funcționare a fondurilor fixe a sporit cu 5—10 ani), el este menținut, în continuare, în funcțiune. Desigur, calculele ce se fac pentru o opțiune sau alta conduc, în numeroase cazuri, la necesitatea înlocuirii acestora cu altele mai economice, dar întreprinderea nu poate solicita casarea, întrucît normele în vigoare nu admit aceasta decît condiționat de anumite măsuri (atingerea normei de amortizare, casarea utilajelor prin decret al Consiliului de Stat odată pe an etc.).

2 **Insuficiența elementelor de automatizare** (elemente temporizante, celule fotoelectrice) pentru oprirea și pornirea motoarelor principale la diferite agregate (în cazul respectiv, laminoarele). Ținînd seama că în fiecare unitate la un agregat sînt utilizate multe motoare, s-ar putea economisi — prin oprirea și pornirea lor automată în funcție strictă de nevoi — cantități de energie electrică demne de luat în seamă. Faptul că industria de automatizări a întîrziat asimilarea unor astfel de elemente determină ca măsurile de acest gen, preconizate în unitățile de prelucrări metalurgice pentru stăvilirea risipei de energie, să nu poată fi materializate.

3 **O mai bună folosire a capacității de proiectare pentru modernizarea în termen scurt a unor agregate mari consumatoare de combustibil și energie.** Deși centrala dispune de un centru puternic de proiectare propriu, activitatea de modernizări este în bună măsură neglijată, întrucît unitatea respectivă este angrenată în pregătirea documentațiilor pentru dezvoltarea de noi capacități. Firește, o asemenea rezolvare a problemei nu este de natură să satisfacă cerințele unităților centralei de modernizare a producției. Se acoperă o necesitate, dar în schimb

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 27)

EXIGENŢE ALE CINCINALULUI REVOLUŢIEI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE

RECONVERTIREA CUCERIRILOR TEHNICII ŞI ŞTIINŢEI ÎN CALITATE

Concepţia de sistem în tehnologie

INDEPLINIREA complexului de sarcini pe care le trasează programul de creştere suplimentară a producţiei în perioada 1978—1980, precum şi atingerea şi depăşirea obiectivelor cincinalului 1981—1985 sînt condiţionate nu numai de disponibilitatea importantului potenţial de creaţie tehnică mobilizat în jurul problemelor industriei, cît şi de perfecţionarea metodelor de abordare a acestei vaste tematici de cercetare, de selecţia judicioasă a variantelor, de gradul de optimizare a soluţiilor inginereşti. În toate aceste laturi de ordin calitativ ale muncii de cercetare, este evident că opţiunile trebuie determinate de analiza mulţimilor de factori care influenţează eficienţa economică, de interdependenţa acestor factori în spaţiul extrem de dinamic al economiei naţionale.

Referindu-ne la industria constructoare de maşini, vor trebui avute, deci, în vedere atît **condiţiile externe**, de exploatare, ale mijloacelor de producţie pe care le concepem, legate de integrarea acestora în procesele cărora le sînt destinate, cît şi **condiţiile intrinseci**, specifice muncii de realizare industrială a acestor mijloace de producţie. Neglijarea unora sau altora din aceste condiţii, sesizarea incompletă sau incorectă a relaţiilor dintre ele, aprecierea lor strict statică, lipsită de perspectiva evoluţiilor viitoare, nu poate avea decît rezultate inferioare cerinţelor impuse de dezvoltarea avîntată a economiei noastre. Documentele de partid subliniază în permanenţă necesitatea construirii viitorului economiei noastre ca un **tot unitar,** într-o concepţie de dezvoltare organică, multilaterală. Cu atît mai mult este de datoria fiecărui specialist să aplice aceeaşi viziune în concepţia fiecărui element component oricît de neînsemnat al acestui viitor. Aplicarea practică a acestui principiu general s-ar putea numi : **abordarea sistemică în tehnologie sau tehnologia concepută ca sistem.**

UNA DIN cele mai importante probleme care îşi găseşte soluţii optimizate printr-o abordare sistemică este aceea a **diversificării şi unificării** în producţia mijloacelor de producţie. Se ştie că diversificarea este unul din aspectele caracteristice ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane. Sub dublul impact — al progreselor ştiinţei pe de-o parte, al limitării progresive a resurselor materiale pe de altă parte — economia cere mereu noi mijloace de producţie, din ce în ce mai diferenţiate. Dacă în sfera exploatării mijloacelor de producţie efectele economice ale diversificării sînt pozitive, în sfera producţiei mijloacelor de producţie reacţia diversificării este negativă. Prin fracţionarea volumului de producţie asupra unui număr sporit de sortimente cresc cheltuielile necesare pregătirii producţiei. Sînt cunoscute programele corespunzător cărora în viitorii 10... 20 ani producţia de unicat şi de serii mici a construcţiei de maşini va rămîne preponderentă, reprezentînd pînă la trei sferturi din producţia totală.

Consecinţele diversificării asupra „necesarului de cercetare“ al industriei sînt imense, dacă ţinem seama că în cazul producţiei de utilaje tehnologice unicate consumul de muncă de cercetare şi inginerie tehnologică pe unitatea valorică de producţie este de 5... 10 ori mai mare decît în cazul produselor de serie . Se spune în mod curent că aceste produse „înglobează mai multă muncă de concepţie“, dar nu întotdeauna se evaluează concret efectele acestui fenomen asupra sarcinilor care revin aparatului de cercetare şi proiectare în condiţiile date. În acelaşi timp menţinerea unei ponderi mari de produse fabricate în cantităţi mici frînează aplicarea tehnologiilor avansate în producţia acestora şi conduce pînă la urmă la consumuri sporite de muncă vie şi materializată.

Abordarea sistemică a conceptului de diversificare pleacă de la ideea că la diversificarea nu înseamnă creşterea haotică a sortimentului de produse, ci realizarea acelora care asigură satisfacerea în condiţii optime a cerinţelor ştiinţific fundamentate ale economiei.

Prima parte a articolului a apărut în nr. 1/1978 al revistei.

ECONOMIE NATIONALA

Reprezentînd oricare activitate umană de producție de bunuri materiale sau de prestații de servicii ca un „sistem tehnologic“ a cărui funcție se identifică cu obiectul acestei activități, precizarea intrărilor și ieșirilor din sistem reprezintă de fapt „tipizarea“ tehnologiilor respective. În felul acesta putem vorbi, la nivelul economiei naționale, de o **tehnologie tipizată** pentru o anumită cultură agricolă, o anumită categorie de transporturi sau de amenajări terasiere. **Structura** unui astfel de sistem e compusă din multitudinea de utilaje și echipamente tehnologice necesare pentru executarea diferitelor subfuncțiuni ale sistemului analizat, formînd la rîndul lor subsisteme caracteristice acestor subfuncțiuni. Stabilirea necesarului de noi mijloace de producție al diferitelor ramuri ale economiei pe baza unei astfel de concepții, care pune accentul nu pe crearea de utilaje izolate, ci pe realizarea unor **„sisteme de mașini“** gîndite astfel încît să se elimine orice dezvoltări inutile sau paralele, orice redundante fără rost, care să asigure în același timp judicioasa corelare a caracteristicilor funcționale ale diferitelor subsisteme și elemente componente, reprezintă o importantă sursă de sporire a eficienței la scara întregii economii.

De altfel, acțiunile de tipizare desfășurate în ultimii ani la nivel național, sub conducerea Consiliului de coordonare a ramurii, au avut ca efect ca marea majoritate a programelor de asimilare de noi mașini și utilaje să se realizeze prin crearea de sisteme de mașini, ca de exemplu cele pentru mecanizarea lucrărilor de construcții, de hidroameliorații ș.a.

Există însă încă mari posibilități de valorificare mai deplină a acestui mod de abordare a diversificării producției. Ne referim la faptul că analiza **structurii** sistemelor de mașini permite identificarea subsistemelor cu funcționalitate comună, a așa numitelor „module“ care la rîndul lor pot fi încadrate în familii unificate de organe de mașini și utilaje componente de uz general, a căror fabricație în serie să permită avantaje economice în sfera industriei constructoare de mașini. Dar avantajul cel mai mare îl constituie viteza ridicată de răspuns care devine posibilă în condițiile unei concepții modulare a instalațiilor tehnologice. Între două astfel de echipamente avînd aceleași caracteristici funcționale, realizat primul cu 80% utilaje specifice și numai 20% elemente componente tipizate, al doilea compus în proporție de 80% din module tipizate, acesta din urmă prezintă fără îndoială un grad superior de competitivitate sub absolut toate aspectele : preț de cost, termen de livrare, calitate și fiabilitate.

Pentru industria constructoare de mașini din țara noastră **promovarea creării sistemelor de mașini și a concepției modulare în proiectarea utilajelor complexe** trebuie să reprezinte o orientare prioritară a actualei etape, orientare menită să se reflecte direct într-o mai avansată specializare a întreprinderilor, o lărgire a cooperării, în posibilități mult mai mari de a pune la dipoziția beneficiarilor din țară și străinătate nu utilaje sau mașini disparate, ci sisteme de mașini, care să reprezinte soluții complete la problemele acestora.

REFERINDU-NE la condițiile de creștere a eficienței economice intrinseci industriei constructoare de mașini, proprii producției însăși de mijloace de producție, ne vom opri de asemenea la perspectivele largi pe care le oferă **abordarea tehnologiei ca sistem** în organizarea tehnologică a întreprinderilor ramurii. Avem în vedere în acest sens cerința, subliniată cu pregnanță și de documentele Conferinței Naționale, cu privire la creșterea mai accentuată a productivității muncii, în principal prin mecanizarea și automatizarea proceselor. În ce măsură diversificarea crescîndă a produselor industriei constructoare de mașini e compatibilă cu automatizarea producției ? Răspunsul la această întrebare face din nou apel la conceptele de bază ale teoriei sistemelor, deoarece automatizarea nu poate fi concepută decît dacă privim totalitatea mijloacelor de producție ca un ansamblu corelat de elemente formînd „sistemul de fabricație“. Relația **„tehnologie — automatizare“** conduce inevitabil la relația **„tehnologie — sistem de fabricație“** și acest mod de a concepe funcțiile și metoda proiectării tehnologice tinde să schimbe radical convențiile obișnuite.

Practic se impune tot mai mult necesitatea abandonării actualului mod fracționat de proiectare a tehnologiei, în care accentul e pus pe adaptarea procesului la un echipament tehnologic prestabilit, format din mașini unelte universale. Metoda **„proiectării integrate“** are drept obiect concepția de ansamblu a sistemelor de fabricație. Se pornește de la descompunerea programelor de fabricație în grupe de piese sau ansamble cu caracteristici constructiv tehnologice similare, urmată de determinarea **tuturor** mijloacelor tehnice care contribuie la procesul de producție. Conceptul de proiectare integrată implică obligația ca în paralel cu definirea mașinilor unelte, a sculelor și dispozitivelor, a ceea ce — cu alte cuvinte — constituie subsistemul tehnologic al sistemului de fabricație, să se proiecteze simultan și celelalte subsisteme componente, în principal subsistemul de **manipulare**, care asigură mișcarea materialelor și pieselor pe tot itinerarul de producție, subsistemul de **control** care efectuează verificările necesare pe tot parcursul procesului, subsistemul de **comandă** care dirijează ordinea de desfășurare a procesului. Conceptul sistemic al tehnologiei tinde de asemenea să impună o concepție **dinamică** asupra echipării proceselor de producție, în sensul adaptării flexibile a dotărilor la variația programelor de fabricație, creșterii treptate a nivelelor de automatizare, optimizarea pe aceste căi a eficienței economice a producției.

Adoptarea organizării tehnologice pe baza sistemelor de fabricație are drept consecință creșterea accentuată a productivității muncii, atît prin economiile directe de manoperă, cît și prin reducerea stagnărilor, întărirea disciplinei tehnologice. Trecerea de la simpla „celulă“ cu tehnologie de grup, la linia de fabricație și mai departe la sistemul automat comandat de calculator reprezintă dezvoltarea treptată a acestei concepții, în spre fabrica automată flexibilă a viitoarelor decenii.

Abordarea sistemică a proiectării produselor și tehnologiilor noi reprezintă un mare pas înainte în orientarea metodică a activității de cercetare și inginerie tehnologică din construcția de mașini, un pas important în direcția atingerii cu un ceas mai devreme a acelor ținte mobilizatoare pe care documentele recentei Conferințe Naționale le-au pus în fața oamenilor muncii din întreaga industrie românească.

Ion CRIȘAN
director general al Institutului central de cercetări tehnologice pentru industria construcțiilor de mașini

PORUMBUL — PRINCIPALA CEREALĂ A ŢĂRII

ASTĂZI, cînd în România se produc anual, în medie, aproape 20 milioane de tone de cereale şi ne-am înscris în plan să obţinem 23 milioane de tone (1 000–1 200 kg/locuitor) în 1980, este binevenită şi necesară analiza cîtorva probleme actuale şi de perspectivă privind cultura porumbului – principala noastră cereală, atît în prezent cît şi în viitor.

Cultivat pe mai mult de o treime din suprafaţa arabilă a ţării (din 3 hectare sub cultură, unul este cu porumb), reprezentînd în jur de 60% din întreaga producţie cerealieră a ţării, scăzînd ca importanţă în hrana directă a populaţiei, dar urcînd vertiginos în hrana animalelor şi, deci, implicit, avînd un rol din ce în ce mai hotărîtor în obţinerea unor cantităţi sporite de produse animaliere, porumbul reprezintă o însemnată bogăţie naţională. În Expunerea la Congresul ţărănimii din aprilie 1977, secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a subliniat că **„Este necesar să se ia măsuri energice pentru creşterea suprafeţelor cultivate cu cereale, îndeosebi cu porumb, în toate sectoarele agriculturii. Totodată, trebuie să se acţioneze hotărît pentru obţinerea unor producţii ridicate de pe întreaga suprafaţă cultivată. Nu trebuie uitat că porumbul este furajul de bază pentru toate categoriile de animale şi păsări şi că, deci, de asigurarea sa depinde creşterea producţiei de carne, lapte, ouă, lînă".**

De realizarea unor producţii de porumb cît mai ridicate de la an la an (avînd la bază randamente la hectar tot mai sporite), se leagă îndreptăţite speranţe privind mărirea caracterului intensiv al agriculturii româneşti, creşterea substanţială (ca volum absolut şi ca pondere în totalul producţiei globale) a producţiei animaliere, în special pe linia industrializării sale, obţinerea de produse agroalimentare de calitate tot mai ridicată, în condiţiile unei productivităţi înalte şi unor costuri cît mai mici. Amplasarea cît mai raţională (zonarea) în teritoriu a culturii porumbului, creşterea continuă a ponderii suprafeţei irigate în totalul celei cultivate cu porumb, sporirea cantităţilor de îngrăşăminte administrate la hectarul cultivat cu porumb, creşterea unor hibrizi cu o capacitate productivă sporită (10–12 t/ha la cultura neirigată şi 15–20 t/ha la cultura irigată) şi cu o valoare nutritivă mai ridicată sînt doar cîteva dintre problemele şi orientările esenţiale ce privesc economia producerii porumbului în ţara noastră.

Puncte de vedere pe marginea unei cercetări aplicative

Repartiţia optimă a culturii porumbului pe clase de favorabilitate şi judeţe*)

CULTURA PORUMBULUI deţine ponderea cea mai mare în structura producţiei vegetale a ţării noastre, el cultivîndu-se practic în toate judeţele, în unele depăşind 50% din totalul suprafeţei cultivate.

Pornind de la importanţa acestei culturi în dezvoltarea generală a agriculturii ţării noastre, apare ca certă **tendinţa de mărire a suprafeţei cultivate cu porumb pe ansamblul ţării.** Această tendinţă generală trebuie să capete un conţinut concret prin repartiţia pe teritoriu, stabilindu-se o anumită pondere a porumbului în cadrul fiecărui judeţ şi, în final, în structura culturilor fiecărei unităţi agricole în parte. Sporirea suprafeţei cultivate cu porumb pe ansamblul ţării poate intra în contradicţie cu indicaţiile tehnice privitoare la ponderea sa în arabil, sau uneori în competiţie cu alte culturi, dată fiind marea diversitate de favorabilitate a terenurilor din ţara noastră.

În procesul de repartiţie teritorială a culturii porumbului intervin o serie de factori care condiţionează şi dirijează acest proces : a) necesitatea sporirii producţiei de porumb ; b) cerinţele agrotehnice de cultivare a acestei plante ; c) posibiltiăţile de amplasare în zonele cele mai favorabile ; d) concurenţialitatea porumbului cu alte culturi, atît în zonele favorabile cît şi în cele nefavorabile ; e) sporirea producţiei medii de porumb la ha ; f) posibilitatea de cultivare a unor plante după porumb, în special atunci cînd este tratat cu anumite erbicide.

Pentru a avea o imagine cît mai completă asupra problemelor pe care le ridică tendinţele teritoriale ce apar, combinaţiile structurale ce se pot forma atît pe ansamblu cît şi în teritoriu, s-a elaborat un amplu studiu în care se analizează posibilităţile de creştere a suprafeţei cultivate cu porumb în ţara noastră şi repartiţia sa teritorială, în raport cu favorabilitatea terenului arabil pentru această cultură. În acest scop au fost delimitate suprafeţele actuale, pe clase de favorabilitate ale solului, din fiecare judeţ, exprimate prin notele de bonitare a terenului arabil.

În cele ce urmează redăm succint principalele elemente de analiză tehnico-economică ce s-au degajat pe parcursul construcţiei şi rezolvării modelului repartiţiei teritoriale a culturii porumbului.

1 În cadrul studiilor de bonitare, de obicei se evidenţiază notele de bonitare naturale şi cele potenţate. Cele naturale exprimă gradul de favorabilitate, dat exclusiv de condiţiile naturale existente actuale, iar cele potenţate exprimă nivelul de favorabilitate posibil de realizat dacă se aplică toate măsurile de ridicare a capacităţii productive a pămîntului, pe care le cunoaştem şi le putem aplica. În timp ce condiţiile naturale exprimă un minim de producţie, cele potenţate exprimă un maxim actual sau de perspectivă. În perioada studiată (1978—1980), desigur că nu toate lucrările de ridicare a capacităţii productive a pămîntului vor putea fi efectuate. Notele de bonitare naturale, actuale, cele potenţate pentru perioada 1978—1980 şi cele de potenţare maximă viitoare, pe judeţe, sînt cele de mai jos (cifrele din paranteze respectă ordinea dată) :

Alba (21—43—48) ; Arad (48—66—85) ; Argeş (33—37—62) ; Bacău (26—38—40) ; Bihor (38—53—59) ; Bistriţa Năsăud (9—29—38) ; Botoşani (28—55—58) ; Braşov (19—29—37) ; Brăila (60—110—118) ; Buzău (56—74—95) ; Caraş Severin (26—28—40) ; Cluj (19—36—41) ; Constanţa (47—105—117) ; Covasna (27—30—45) ; Dîmboviţa (40—46—77) ; Dolj (49—81—83) ; Galaţi (46—72—95) ; Gorj (27—33—55) ; Harghita (8—28—42) ; Hunedoara (15—34—48) ; Ialomiţa (61—117—125) ; Iaşi (34—59—71) ; Ilfov (62—85—105) ; Maramureş (10—30—40) ; Mehedinţi (41—46—79) ; Mureş (25—49—57) ; Neamţ (34—46—57) ; Olt (51—75—88) ; Prahova (51—62—87) ; Satu Mare (37—48—60) ; Sălaj (21—27—39) ; Sibiu (24—38—47) ; Suceava (24—36—46) ; Teleorman (57—79—89) ; Timiş (49—71—86) ; Tulcea (40—65—75) ; Vaslui (32—51—59) ; Vîlcea (28—36—50) ; Vrancea (41—48—80) ; **media pe ţară (42—57—74).**

---

*) Studiu elaborat de : **Ileana Ionescu, Gh. Badea, dr. N. Braşoveanu, Tatiana Condratenco, Mihaela Costea, dr. S. Hartia, dr. N. Sîrbu, Cornelia Scutaru,** de la Institutul de Economie Agrară.

2 Dacă analizăm detaliat structura suprafeţei arabile pe clase de favorabilitate în fiecare judeţ, rezultă că, practic, există o mare diversificare a condiţiilor de producţie pentru cultura porumbului. În unele judeţe, gama claselor de favorabilitate este restrînsă, nedepăşind clasa IV (Bistriţa-Năsăud, Caraş-Severin, Covasna şi Harghita), pe cînd în alte judeţe apar toate clasele de favorabilitate. Aceasta este o primă notă certă de diferenţiere a favorabilităţii terenului pentru cultura porumbului de la un judeţ la altul.

3 Avînd în vedere că favorabilitatea actuală este exprimată de nivelul potenţat al notelor de bonitare naturale pentru anul 1978—1980, s-a admis în mod teoretic ca în cadrul aceleiaşi clase de favorabilitate, indiferent de amplasarea sa teritorială, nivelul de producţie să fie acelaşi, dar să se diferenţieze de la o clasă la alta. Pentru a putea stabili aceste diferenţieri s-a plecat de la nivelul planificat al producţiei medii de porumb la ha, pe ţară, pentru anul 1978, stabilindu-se apoi producţia ce revine la un punct al notei de bonitare în medie pe ţară, pe baza căruia s-au stabilit producţiile medii pe fiecare clasă de favorabilitate.

În legătură cu faptul că analiza repartiţiei optime a culturii porumbului pe judeţe şi clase de favorabilitate a terenurilor în raport cu creşterea suprafeţei cultivate cu porumb s-a finalizat într-un model rezolvat la calculatorul electronic, trebuie subliniat că cercetarea propriu-zisă nu s-a rezumat doar la stabilirea ponderii culturii porumbului în terenul arabil al diferitelor clase de favorabilitate pe judeţe, ci a căutat să scoată în evidenţă elementele tehnice şi economice ce caracterizează tehnologiile fiecărei clase, în aşa fel încît să ofere o imagine mai completă a fenomenului ; avem, deci, de-a face cu o cercetare mai analitică a tendinţelor de repartiţie teritorială a culturii porumbului, în corelaţie cu efectele pe care le au aceste tendinţe.

4 În cadrul modelului economico-matematic elaborat, principala restricţie se referă la stabilirea unor limite în ce priveşte proporţia de cultivare cu porumb a terenului arabil din fiecare clasă de favorabilitate. S-a exclus de la început principiul monoculturii, posibilitatea ca într-o clasă, cît de favorabilă ar fi, să se cultive întreaga suprafaţă numai cu porumb. Practic, în cazul modelului de repartiţie elaborat s-au stabilit nivele maxime pe judeţe, astfel încît suprafaţa cultivată pe ansamblul ţării a fost determinată de către calculator prin însumarea succesivă a terenurilor, plecînd de la cele cu cea mai bună calitate şi mergînd succesiv, din aproape în aproape, spre cele mai puţin favorabile. Nestabilitatea acestor nivele ar fi făcut ca în unele judeţe să se cultive porumbul aproape în monocultură, iar în altele să nu fie cultivat deloc. Desigur, aceasta ar fi constituit o aberaţie tehnică şi economică, care a fost corectată prin stabilirea ponderii maxime pe care cultura porumbului poate să o ocupe în fiecare clasă de favorabilitate, această structurare apărînd ca o restricţie tehnică.

În acelaşi timp, pentru a nu permite cultivarea terenului în mod necesar de la clasele de favorabilitate cele mai bune spre cele mai proaste, s-au introdus şi unele elemente de minim de cultivare a porumbului în fiecare clasă de favorabilitate. S-a pornit de la raţiunea că, de fapt, şi în terenurile slabe se cultivă practic o anumită suprafaţă cu porumb, avînd în vedere nevoile de consum propriu, forma de proprietate, tradiţiile locale, structura culturilor etc. Toate acestea implică stabilirea prealabilă a unor minime care să creeze un echilibru de repartiţie a suprafeţelor de porumb între clasa de favorabilitate şi total judeţ.

Dacă limitele iniţial stabilite se referă la ansamblul ţării, trebuie să arătăm că atunci cînd s-au stabilit ponderile de maxim şi minim pe clase de favorabilitate şi pe judeţe a apărut necesitatea unor ajustări, dictate de condiţiile concrete ale fiecărui judeţ în parte.

5 Funcţia scop a modelului se referă la suprafaţa cultivată cu porumb pe total ţară ; studiul elaborat scoate în evidenţă efectul repartiţiei culturii porumbului pe judeţe şi clase de favorabilitate, în raport cu creşterea suprafeţei totale cultivate cu porumb în ţara noastră.

Pentru această restricţie s-au determinat mai multe variante, deoarece, succesiv, după optimizarea unei variante s-a mărit suprafaţa totală de porumb, fără a se mai modifica ceilalţi indicatori sau coeficienţi. Acesta este, de fapt, specificul modelului de repartiţie elaborat, deoarece această restricţie are funcţionalitate primordială şi determină jocul întregului model. Mărindu-se succesiv suprafaţa cultivată cu porumb, au rezultat cinci variante, şi anume :

V 1 — cu o suprafaţă totală cultivată cu porumb de 3 385 000 ha ;
V 2 — cu o suprafaţă totală cultivată cu porumb de 3 585 000 ha ;
V 3 — cu o suprafaţă totală cultivată cu porumb de 3 750 000 ha ;
V 4 — cu o suprafaţă totală cultivată cu porumb de 3 925 000 ha ;
V 5 — cu o suprafaţă totală cultivată cu porumb de 4 085 000 ha.

6 Ca urmare a rezolvării modelului de repartiţie a culturii porumbului la calculatorul electronic, o primă problemă care se impune cercetării este analiza modului de repartizare a culturii porumbului pe variante, pe clase de favorabilitate, pe ansamblul ţării.

Este interesant de remarcat că în prima variantă, care prevede o suprafaţă de 3 385 000 ha, întreaga suprafaţă posibilă de cultivat din clasele XII—XIV a fost ocupată. În a doua variantă s-au ocupat şi suprafeţe din clasele XI—II şi o parte din clasa III. În varianta a treia fenomenul s-a accentuat, preluîndu-se suprafeţe importante din clasele III—IV, în varianta a patra din clasele a V—VII, iar în varianta a cincea şi din clasele VII-IX. Fenomenul apare succesiv şi logic, prin aceea că odată cu mărirea suprafeţelor cultivate cu porumb, este necesar ca amplasarea să se facă nu numai pe terenuri de cea mai bună calitate, ci şi pe cele cu o favorabilitate mai slabă. Desigur, în prima variantă limitele minime impuse în toate clasele de favorabilitate au fost realizate, iar în variantele următoare aceste limite au trebuit să fie depăşite.

Dată fiind diferenţierea repartiţiei suprafeţelor pe clase de favorabilitate pentru cultura porumbului, în fiecare judeţ acest fenomen îmbracă un anumit specific. Astfel, în unele judeţe — indiferent de variantă — deosebirile gradului de ocupare a suprafeţelor pe clase sînt foarte mici, pe cînd în alte judeţe apar deosebiri mari. În general, în zonele de şes apare evident fenomenul de cuprindere a unei suprafeţe tot mai mari, odată cu creşterea suprafeţei totale de porumb pe ţară. De remarcat este faptul că, odată cu sporirea totală a suprafeţei de porumb pe ţară, în unele judeţe cu terenuri cu o favorabilitate mai redusă are loc o mărire substanţială a suprafeţelor cultivate cu porumb. Aceasta se poate vedea mai clar dacă analizăm ponderea culturii porumbului în arabil, pe judeţe şi variante. Astfel, dacă în judeţul Ialomiţa creşterea este relativ mică — de la 48,4% în varianta I la 52,0% în varianta V, structură care este în general acceptabilă, în judeţul Cluj creşterea este de la 29,3% la 41,7%, ceea ce depăşeşte posibilităţile reale ale acestui judeţ. În acest fel apare evident că o sporire a suprafeţei ocupate cu porumb pe ţară afectează în mod special judeţele cu o favorabilitate mai mică şi medie, şi nu atît pe cele în care ponderea terenului irigat este mare şi în care circa 50% din suprafaţă trebuie să se cultive cu porumb.

Evident, odată cu sporirea suprafeţelor creşte şi producţia totală. Aşa cum era de aşteptat, aportul claselor de favorabilitate superioară este mult mai mare decît cel al claselor inferioare, deoarece producţia medie de la o clasă la alta se diferenţiază cu circa 700 kg la ha, ceea ce are o mare influenţă asupra provenienţei producţiei totale. După calculele făcute, producţia globală creşte de la 15,6 milioane tone în V_1 la 18,4 milioane în V_5, adică cu 17,9%, în timp ce suprafaţa creşte cu 20,7% de la prima la ultima variantă calculată. Cu toate că producţia totală creşte odată cu mărirea suprafeţei, ca urmare însă a repartiţiei pe teritoriu a culturii porumbului şi în zonele mai puţin favorabile, producţia medie la ha pe ţară scade de la 4 718 kg la ha în varianta I, la 4 515 kg la ha în varianta V. Subliniem că, fenomenul se prezintă astfel doar pe baza ipotezelor de lucru considerate, nefiind exclus ca pe baza introducerii a noi elemente de progres tehnic în viitor, creşterea producţiei totale şi a suprafeţei cultivate să fie însoţite şi de o creştere a producţiilor medii la hectar.

Desigur că aceste niveluri se pot realiza doar atunci cînd pe terenurile favorabile pentru cultura porumbului se vor cultiva cu această plantă ponderile indicate. Însă, deoarece pe aceleaşi terenuri intră în competiţie şi alte culturi, problema apare mult mai complexă şi nici structurile limitate, nici producţiile medii nu pot să fie realizate întocmai ca în modelul propus, fiind necesar ca acesta să fie reelaborat continuu, avînd în vedere noile cerinţe intervenite.

Studiul a urmărit să scoată în evidenţă tendinţele fenomenului, maximul dorit putîndu-se obţine şi cu condiţia restructurării parţiale a amplasării celorlalte culturi şi pe unele terenuri mai puţin favorabile.

ECONOMIE NAȚIONALĂ

Experiențe în actualitate

Exemplul unităților fruntașe

ÎN JUDEȚUL IALOMIȚA, suprafața cultivată și producția de porumb boabe au crescut continuu, ajungîndu-se în prezent la 38% din terenul arabil și, respectiv, la aproape un milion de tone anual. Față de media anilor 1971—1975, în primii doi ani ai actualului cincinal producția medie la hectar a crescut, pe total județ, de la 4 400 kg/ha la 5 020 kg/ha, atingînd 6 125 kg/ha pe suprafețele irigate.

Asemenea rezultate au fost determinate de **organizarea superioară** a procesului de producție — care a vizat, în special, folosirea unei **structuri mai bune a hibrizilor**, pregătirea corespunzătoare a **patului germinativ** și **întreținerea** permanentă a culturii — aplicarea unor cantități sporite de **îngrășăminte chimice** și organice, creșterea gradului de **mecanizare** a unui număr tot mai mare de lucrări, exploatarea rațională a **sistemelor de irigații**, organizarea rațională a **recoltatului, transportului** și **depozitării** producției. Specialiștii, împreună cu conducerile unităților și șefii formațiilor de lucru, cu muncitorii și cooperatorii fruntași, și-au întocmit **programe speciale de lucru pe fiecare solă și hibrid**, ținînd seama de rezultatele proprii, de potențialul de producție al solelor, determinînd nivelele de producție ce trebuie obținute, mijloacele mecanice și forța de muncă necesare. Aceste programe de lucru au în vedere și asigurarea bazei materiale pentru producția viitoare, dîndu-se prioritate necesarului de îngrășăminte chimice și organice, pesticide, semințe, mijloace mecanice, energie etc.

O altă măsură întreprinsă în ultimii ani a fost **respectarea cu strictețe a amplasării culturii**, avînd la bază întocmirea unui **asolament** pe o perioadă de 4-6 ani, care să pună de acord cerințele agrotehnice ale plantei cu cele organizatorice și economice.

Pornind de la aceste considerente, s-a stabilit ca unitățile să cultive maximum 4 hibrizi, într-o proporție de 20—24% semitimpurii, 21% semitardivi și 59—55% tardivi. În condițiile de producție ale județului, cele mai bune rezultate au fost obținute cu hibridul simplu (H.S.) 230 — care în ultimii ani a dat o producție medie de peste 5 100 kg/ha, cu H.S. 400 (cultivat pe 40% din suprafața cu porumb) care a dat 6 000 kg/ha și H.S. 415 cu 6 700 kg/ha. La hibridul simplu 370, omologat de curînd, dar care a fost testat cu 2 ani în urmă, s-au obținut 7 600 kg/ha (pe o suprafață de 200 ha); la fel de productiv este și H.S. 459, care pe o suprafață de 290 ha a dat o producție medie de 6 600 kg/ha.

Un aport substanțial la sporirea producției de porumb l-a avut **folosirea rațională a îngrășămintelor**; se simte însă nevoia sporirii, în viitor, a cantităților ce trebuie administrate pe hectarul cultivat cu porumb.

REZULTATE DEOSEBITE ÎN INTENSIFICAREA PRODUCȚIEI DE PORUMB

În primii 2 ani ai prezentului cincinal o serie de consilii intercooperatiste au obținut producții foarte ridicate la hectar (media anilor 1976–1977) : Borcea – 6680 kg/ha, Cocora – 6240 kg/ha, Grivița – 6220 kg/ha, Cuza Vodă – 5900 kg/ha, Balaciu – 5858 kg/ha. De asemenea, se impun subliniate realizările de vîrf ale unor cooperative agricole : Borcea („23 Februarie) – 10280 kg/ha, Smirma – 7630 kg/ha, Ceacu – 7400 kg/ha, Dor Mărunt – 7360 kg/ha, Muntenii Buzău – 7320 kg/ha, producții medii obținute pe suprafețe variind între 600 și 1400 hectare pe fiecare cooperativă.

Nivelele înalte de producție s-au înregistrat și în unitățile agricole de stat : I.A.S. Pietroiu – 7660 kg/ha, I.A.S. Ciulnița – 7 540 kg/ha, I.A.S. Balaciu – 7500 kg/ha ș.a.

S-a acționat permanent pe linia **creșterii densității plantelor**, aceasta ajungînd, pentru regimul irigat, la 50—55 mii plante la hectar (la hibrizii tardivi) și 60—65 mii (la cei semitimpurii), iar în condiții de neirigare, densitatea s-a stabilit la 35—40 mii plante/ha (la hibrizii tardivi) și 45—50 mii (la cei semitardivi).

Irigarea, cea mai importantă verigă din lanțul tehnologic al culturii intensive a porumbului, a cuprins an de an suprafețe tot mai mari, asigurîndu-se la timp apa necesară plantei ; a crescut calitatea lucrărilor de udare, mai ales ca urmare a extinderii acordului global.

Un alt factor determinant al recoltelor bune obținute îl constituie competența și seriozitatea cu care se execută **lucrările de întreținere a culturii**, ca urmare a creșterii ordinii și disciplinei în muncă, mai ales prin luarea unor măsuri eficiente de permanentizare a lucrărilor pe fiecare fermă, sector mecanic sau secție S.M.A.

Perfecționarea continuă a **pregătirii profesionale** a tuturor lucrătorilor agricoli are la rîndul său o contribuție importantă la obținerea rezultatelor superioare. Astfel, specialiștii din unitățile fruntașe, împreună cu cei din organele agricole județene și cu cercetătorii de la Stațiunea experimentală Mărculești ameliorează an de an tehnologiile specifice — pentru irigat și neirigat — la fiecare din zonele de favorabilitate a culturii porumbului. În fiecare an, întregul personal ce lucrează în agricultură este instruit — prin forme adecvate — în privința noilor tehnologii, insistîndu-se mai ales asupra elementelor noi și asupra a ceea ce nu s-a însușit sau nu s-a aplicat corect în anii anteriori.

Dacă analizăm **EFICIENȚA ECONOMICĂ** a acestei culturi, se constată că, o dată cu sporirea producțiilor pe unitatea de suprafață, au crescut continuu producția netă, venitul net, au scăzut substanțial cheltuielile pe tona de porumb. Astfel, la C.A.P. „23 Februarie" — Borcea, care în ultimii doi ani a obținut o producție medie de 10 280 kg la hectar de pe o suprafață de 545 ha, costul pe tonă a scăzut cu 27% în 1977 față de 1976, iar venitul net pe hectar a crescut de la 5 304 lei la 6 125 lei. În cele 4 cooperative ale consiliului intercooperatist Grivița, care au cultivat împreună, în medie, 4 480 hectare cu porumb, rezultatele obținute sînt de 6 220 kg/ha, cu un preț de cost pe tonă mai mic cu 15% în 1976 față de 1977 venitul net pe hectar crescînd de la 2 800 la 3 400 lei.

Ponderea cheltuielilor cu forța de muncă s-a redus, trebuie însă menționat că cheltuielile materiale continuă să fie ridicate, atît ca nivel absolut cît și ca pondere în producția globală.

Ținînd seama că pînă la sfîrșitul actualului cincinal agricultura trebuie să producă anual 1 000—1 200 kg cereale pe locuitor, porumbul avînd ponderea principală, întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție din județ și-au propus ca în anul 1980 să obțină o producție medie de porumb boabe de 6 320 kg/ha, respectiv, 7 150 kg/ha în I.A.S. și 6 000 kg/ha în C.A.P. Aceste niveluri sînt pe deplin realizabile dacă ținem seama de măsurile întreprinse pentru extinderea irigațiilor (care, pînă în 1980, vor cuprinde 80% din suprafața agricolă), pentru diversificarea și modernizarea mașinilor și utilajelor agricole, creșterea cantităților de îngrășăminte chimice etc. Unitățile care au izbutit să realizeze peste 10 000 kg de porumb boabe la hectar constituie un exemplu de urmat în privința organizării și conducerii procesului de producție. Mănoasa cîmpie a Bărăganului va putea da țării cantități din ce în ce mai mari de porumb și alte produse agricole principale, contribuind astfel la creșterea mai accentuată a bunăstării întregului nostru popor.

Iosif BOERIU
director general adjunct
D.G.A.I.A. Ialomița

De la 1 februarie 1978

RETRIBUŢII SPORITE PENTRU NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII

PROGRAMUL de creştere a retribuţiei şi a altor venituri, a nivelului de trai al populaţiei în cincinalul 1976—1980 se înscrie ca o expresie a politicii profund umaniste a partidului — politică elaborată pe baza indicaţiilor permanente ale secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu.** Avînd în vedere rezultatele economice superioare obţinute în producţia materială, precum şi măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980, acest program prevede o creştere suplimentară a veniturilor faţă de ceea ce se stabilise iniţial, la Congresul al XI-lea al partidului, ca şi prin planul cincinal. Majorarea suplimentară, hotărîtă din iniţiativa tovarăşului **Nicolae Ceauşescu,** demonstrează odată în plus preocuparea permanentă a partidului şi statului nostru pentru ridicarea nivelului de trai al poporului, făuritor, proprietar şi beneficiar al bunurilor materiale şi spirituale.

La cîteva luni de la adoptarea programului respectiv, oamenii muncii au luat cunoştinţă cu deosebită bucurie de o nouă hotărîre a Comitetului Politic Executiv — **reeşalonarea graficului majorărilor de retribuţii,** urmînd ca prima etapă a acestora să se încheie **mai devreme cu trei luni,** adică la 1 iunie 1978 în loc de 1 septembrie 1978. Menită să satisfacă într-un spirit de deplină echitate socialistă aspiraţiile celor ce muncesc, această reeşalonare aduce sporuri suplimentare de retribuţii pentru numeroşi oameni ai muncii.

În acest cadru, începînd **de la 1 februarie 1978** un nou eşalon — peste 178 000 lucrători — din **ramura telecomunicaţii, industria sticlei, porţelanului şi faianţei, precum şi din industria pielăriei, blănăriei şi încălţămintei** beneficiază mai devreme de majorarea retribuţiei. Este vorba, aşadar, de două aspecte esenţiale care reflectă motivele de satisfacţie pe care le încearcă lucrătorii din aceste ramuri. Pe de o parte ei vor beneficia de o creştere substanţială a retribuţiei lor, iar pe de alta vor obţine venituri suplimentare prin devansarea termenelor prevăzute iniţial pentru prima etapă (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1
Creşterea fondului de retribuţie

Ramura	Numărul de luni devansate prin reeşalonare	Creşterea fondului de retribuţie (1978/1977) în prima etapă a majorării (în %)
Sticlă, porţelan, faianţă	4	17,2
Pielărie, blănărie, încălţăminte	1	17,3
Telecomunicaţii	4	15,8

În anul 1978, comparativ cu anul 1977 se realizează astfel o creştere a fondului de retribuire de cca. 111,2 milioane lei în ramura sticlei, porţelanului şi faianţei, de peste 236 milioane lei în industria pielăriei, blănăriei şi încălţămintei etc. Din totalul creşterii, lucrătorii din aceste ramuri vor beneficia — prin reeşalonarea majorării retribuţiilor — de un plus de venituri de peste 40 milioane şi respectiv peste 21 milioane lei.

După cum rezultă din datele tabelului nr. 2, sporul pe întregul an 1978 la o serie de meserii — alese ca exemplu — reprezintă retribuţia netă însumată pe o perioadă de cca. 2 luni înainte de majorare. Luînd în considerare şi un spor de vechime, de 10% de pildă, la creşterea pe anul în curs se adaugă şi un cîştig suplimentar de 292 lei, 351 lei şi respectiv 343 lei.

Substanţiale sînt şi sporurile ce revin personalului tehnic şi ingineresc. Astfel, **un tehnician** încadrat în treapta de retribuire 21 ajunge la o retribuţie netă de 2 310 lei, cîştigînd prin majorare un spor de 309 lei lunar, respectiv 3 399 lei pe anul 1978, la care se adaugă şi creşterea corespunzătoare a sporului de vechime (340 lei la un spor de 10%); **un maistru** — clasa de retribuire 23 — primeşte în noile condiţii 2 520 lei, beneficiind de un spor lunar de 341 lei, adică 3 751 lei pe acest an, plus cîştigul la sporul de vechime (375 lei la un spor de 10%); unui **inginer** încadrat în clasa de retribuire 28 îi revine o retribuţie netă majorată de 3 170 lei, ceea ce înseamnă un plus de 426 lei lunar, deci 4 686 lei spor pe anul în curs, la care se adaugă creşterea aferentă sporului de vechime (469 lei la un spor de 10%).

Tabelul nr. 2
Creşterea retribuţiei la unele meserii din ramurile ce intră în majorare la 1 februarie prin devansarea termenului de majorare
— lei —

Meseria	Retribuţia netă nemajorată	Retribuţia netă majorată	Spor lunar obţinut prin majorare	Spor realizat în 1978 faţă de 1977	Din care prin reeşalonare
Telefonist nivel 1, gradaţia 3	1 655	1 920	265	2 915	1 060
Sticlar, categoria 5 treapta 2	1 588	1 907	319	3 509	1 276
Tăbăcar, categoria 4, treapta 2	1 606	1 918	312	3 432	312

CONCOMITENT cu majorarea substanţială şi devansată a retribuţiilor în aceste ramuri, începînd de la 1 februarie se majorează şi retribuţiile **celor peste 460 mii lucrători din transporturi** (inclusiv transportul orăşenesc). Sporul fondului de retribuire din această ramură, în pri-

Georgeta TOMA
Institutul de Economie Socialistă

(Continuare în pag. 32)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Prețuri

MAI SÎNT unități industriale care execută diferite produse fără a avea prețuri legal stabilite pînă la prima livrare. Ne referim, de pildă, la Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești. Această situație determină imobilizări temporare de fonduri bănești, cu repercusiuni asupra realizării normale a indicatorului producție marfă vîndută și încasată. Și, după cum se știe, pentru produsele finite excluse din valoarea producției globale realizate, se primesc credite bancare cu dobînzi penalizatoare.

Evitarea unor astfel de situații necesită măsuri pentru definitivarea din timp a unor clauze contractuale, pentru elaborarea documentațiilor de preț antecalculat. De asemenea, se poate interveni eficient pentru urgentarea aprobării prețurilor de către organele competente.

Ilarie POȘTARU
Sucursala județeană Prahova a Băncii Naționale

Șnurul de azbest

ÎN UNITĂȚILE producătoare de energie electrică și termică, șnurul de azbest negrafitat are o largă utilizare la etanșarea instalațiilor. Din păcate, aprovizionarea cu acest articol, foarte simplu dealtfel, a cărui producere nu ridică probleme, se desfășoară cu dificultate.

Singura unitate producătoare de șnur de azbest negrafitat este întreprinderea „Izolatorul" din București. Pentru anul 1978 această întreprindere nu ne poate livra decît jumătate din necesarul nostru. Ținînd seama de importanța acestui produs pentru buna funcționare a instalațiilor, pentru prevenirea unor accidente, propun să se ia măsuri de suplimentare a planului de producție. Dacă aceasta nu este posibil, atunci propun mărirea capacității de producție.

Sabin DUMITRICĂ
maistru, Întreprinderea „Electrocentrale" Craiova

Automatul interurban

COMPLEXITATEA crescîndă a relațiilor economice, administrative etc. între instituții și întreprinderi din localități diferite impune comunicații rapide și ieftine ; rețeaua telefonică automată interurbană, care cuprinde azi circa o sută de localități și se extinde continuu, contribuie într-o măsură esențială la rezolvarea problemei.

Pentru ca avantajele sistemului să fie și mai bine valorificate, ar fi util ca fiecare unitate să posede listele abonaților telefonici din sectorul public ale tuturor județelor – liste care în prezent există și pot fi consultate numai la sediile oficiilor P.T.T.R. În lipsa lor, cel ce dorește să ia legătura cu o întreprindere din alt oraș, al cărei număr nu-l cunoaște, are două alternative : să apeleze, prin automat, la serviciul de informații din localitatea căutată – riscînd, în două cazuri din trei, să-l găsească ocupat și, oricum, încărcînd suplimentar circuitul ; sau să facă o comandă prin serviciul interurban, care taxează un minut (între 1,50 și 5 lei) pentru aflarea numărului abonatului.

Paul GORINCEA
Galați

ECOURI

Capacități

ÎN URMA publicării articolului „Extinderea experienței pozitive în utilizarea optimă a capacităților de producție" („R. E." nr. 40/1977), Centrala de exploatare a lemnului, împreună cu factorii de răspundere de la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport Constanța au făcut o analiză amănunțită asupra creșterii indicelui de încărcare și folosire a mașinilor unelte aflate în dotarea întreprinderii.

Din analiză a rezultat că sînt posibilități de mărire a indicelui de folosire a mașinilor prin extinderea schimbului II și III la unele secții. Pentru acoperirea disponibilului de capacitate la mașini unelte s-a perfectat cooperarea cu Unitatea de mecanizare ,transporturi și construcții forestiere din Pitești în vederea executării unor piese de schimb necesare utilajelor specifice sectorului forestier. Prin aceasta se estimează că indicele de utilizare a mașinilor unelte va crește cu 2–3%, ceea ce va determina o importantă creștere a producției industriale.

Cristina NISTOR
director în M.E.F.M.C.

Agrochimie

PE MARGINEA propunerii de înființare a unor sectoare agrochimice (vezi nota de la această rubrică din nr. 42/1977 al „R. E."), menționăm că în anul 1977 a început acțiunea de creare a unor centre de chimizare ca secții specializate în cadrul S.M.A. Acestea constituie unități prestatoare de servicii pentru toate lucrările legate de chimizarea agriculturii și au ca rază de activitate, de regulă, un consiliu intercooperatist. Din proiectul elaborat pentru centrul de chimizare Orțișoara (Timiș) rezultă că suprafața optimă de activitate nu trebuie să fie mai mică de 10 000 ha.

ing. T. CHEȚAN
director adjunct în Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

Măsuri

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Rezerve de sporire a eficienței economice" („R. E." nr. 38/1977), vă comunicăm că am reanalizat aspectele sesizate și am luat o serie de măsuri pentru înlăturarea sau diminuarea neajunsurilor semnalate. Astfel, s-au stabilit termene și responsabilități pentru desfacerea stocurilor de produse finite ; s-au luat măsuri pentru intensificarea activității pe linia elaborării documentațiilor necesare obținerii prețurilor de producție și livrare ; s-a intensificat activitatea pentru asigurarea ritmicității producției, pentru asimilarea în fabricație a produselor noi. În același timp, consiliul oamenilor muncii a luat măsura ca în fiecare ședință lunară să analizeze modul în care se respectă graficul stabilit pentru lichidarea stocurilor supranormative. În mod deosebit Biroul C.O.M. a acționat pentru lichidarea comenzilor de fabricație cu ciclu depășit.

ing. Virgil STERE
director general adjunct Intreprinderea de mașini-unelte și agregate București

Tehnologii

ARTICOLUL „Creșterea ponderii produselor de calitate prin utilizarea unor tehnologii noi", apărut în numărul 42/1977 al revistei, subliniază importanța reducerii cheltuielilor materiale în turnătorii, pe seama remanierii unor piese necorespunzătoare. Trebuie să arătăm că în turnătoriile fabricilor din industra ușoară problemele de remaniere se pun mai puțin. Aceasta din cauza gabaritelor mici ale pieselor, care, ori nu permit remanierea, ori fac operațiunea nerentabilă. Numai pentru piesele de peste 10 kg greutate această metodă devine rentabilă. În acest scop, în turnătoriile proiectate de noi au fost prevăzute la atelierele de curățătorie mese și transformatoare de sudură.

Ne exprimăm convingerea că tema pusă în discuție în „R. E." este foarte importantă și demnă de luat în seamă în tehnologiile din turnătorii.

ing. I. GRINDU
șef de proiect, I.P.I.U.

CONSIDERĂM că materialul publicat în Revista economică este util. Apare însă necesară completarea lui cu lucrări privind tehnologia de remaniere a defectelor de turnare, atît prin operații de sudură, cît și de chituire, respectiv impregnare cu rășini epoxidice. O atenție deosebită este necesar să se acorde analizei cauzelor generatoare de defecte ale pieselor turnate, în special a celor sistematice.

In calitate de proiectant general pentru obiectivele de investiții din ramura construcțiilor de mașini, I.P.C.M. este preocupat de asigurarea condițiilor de calitate pentru piesele turnate și forjate. În acest sens, în documentația de investiții a obiectivelor proiectate se prevăd ateliere cu dotarea necesară pentru eboșarea pieselor semifabricate cu dimensiuni și mase mari. În planurile tehnologice de amplasare a utilajelor din atelierele de eboșare proiectate se prevăd spații rezervate efectuării operațiilor de remediere a defectelor.

ing. M. ȘONERIU
coordonator CTE din I.P.C.M.

Recuperare

REFERINDU-NE la articolul „Creșterea factorului final de recuperare a zăcămîntului", publicat în „Revista economică" (nr. 41/1977) vă comunicăm că începînd din anul 1973, anul înființării întreprinderii noastre, producția de acid fluorhidric a fost mărită prin lucrări de autodotare cu aproape sută la sută. În prezent s-a ajuns la o producție de 200 tone pe an, care este contractată în totalitate cu principalii beneficiari.

Menționăm că mărirea capacității de producție pentru acest produs în unitatea noastră nu mai este posibilă. Pentru asigurarea necesarului economiei naționale urmează ca, în viitorul apropiat, întreprinderile de îngrășăminte chimice să producă acidul fluorhidric prin recuperare de la atacul minereurilor.

ing. Gh. M. DINU
director al Intreprinderii chimice Dudești — București

Tribuna „R. E." Generalizarea experienței înaintate

Un ciclu dinamizator al productivității muncii

MECANIZARE – AUTOMATIZARE – CALIFICARE – ORGANIZARE

La mina Paroșeni, mecanizarea avansată a determinat o concepție nouă despre minerit, o calificare superioară, o eficiență înaltă

„În lumina sarcinilor trasate de conducerea partidului și statului privind dezvoltarea bazei de materii prime a economiei, îndeosebi a producției de cărbune și minereuri, colectivul nostru, în frunte cu comuniștii, adresează tuturor colectivelor din unitățile industriei miniere chemarea la întrecere socialistă pentru îndeplinirea și depășirea planului pe anul 1978."

INAUGURÎND noua și pasionanta competiție de masă a celor ce alimentează industria cu „energie" scoasă din adîncurile pămîntului colectivul Întreprinderii miniere Paroșeni, jud. Hunedoara, și-a întemeiat inițiativa pe autoritatea ce i-o conferă, atît statutul de unitate-model în acțiunea de creștere suplimentară a productivității muncii, cît și rezultatele cu care a încheiat anul 1977 :

— depășirea planului producției globale cu 8,4% ;

— livrarea peste plan a 43 300 tone de cărbune ;

— realizarea în proporție de 111,5% a nivelului planificat al productivității muncii în expresie valorică ;

— depășirea nivelului stabilit inițial al productivității fizice cu 8,4% (4,4% peste sarcina suplimentară), din care în subteran cu 11,8% — ceea ce a permis o economie de 2,7% față de numărul mediu planificat al personalului muncitor.

Exprimate sintetic, condițiile care au asigurat muncii harnice a minerilor asemenea realizări de prestigiu constau în **modernizarea accentuată a producției** prin mecanizare, automatizare, progres tehnologic, o **organizare** adecvată acestei transformări, **ridicarea profesională a cadrelor** la nivelul noilor condiții tehnice. O intensă muncă politică desfășurată de organizația de partid, de consiliul oamenilor muncii, de sindicat a dat proporții de masă, orientare concretă, pondere și constanță preocupării pentru **utilizarea cu maximum de eficiență a dotării tehnico-materiale avansate, expresie elocventă a sprijinului pe care partidul și statul îl acordă dezvoltării ramurii extractive, îmbunătățirii condițiilor de muncă ale minerilor.**

Principalul factor dinamizator al activității lor, determinant pentru concepția nouă în care primează aspectele calitative, eficiența, minerii de la Paroșeni l-au aflat în **înflăcăratul îndemn și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor de lucru în Valea Jiului.**

ORIENTAREA dată de secretarul general al partidului :

> **„Dorim ca prin urgentarea mecanizării lucrărilor, prin introducerea utilajelor complexe, de mare productivitate, să ușurăm munca minerilor, să îmbunătățim condițiile de muncă în general și, totodată, să asigurăm o creștere mai accentuată a productivității și sporirea producției de cărbune de care patria noastră are nevoie pentru dezvoltarea sa economico-socială".**

Tînăra exploatare carboniferă de la Paroșeni, intrată în producție către sfîrșitul anului 1966 intr-un perimetru odinioară considerat ca neinteresant sub raport economic, participă azi tot mai substanțial la asigurarea necesarului de cărbune cocsificabil și energetic al țării. Cantitățile extrase anual evoluează rapid spre plafonul de 1 milion de tone stabilit pentru 1980 și care, la rezervele existente, în cîmpul minier relativ mic, va putea fi menținut timp de cel puțin 40 de ani.

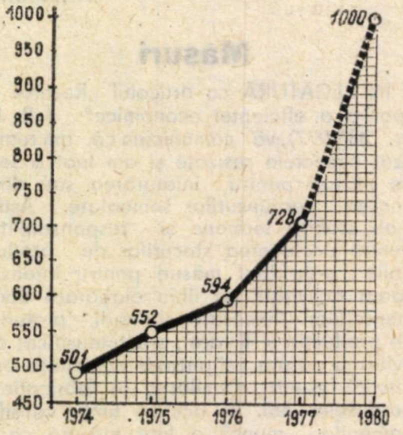

Evoluția producției de cărbune la mina Paroșeni (mii t)

În această dinamică se regăsesc, pe lîngă deschiderea de noi orizonturi, pe lîngă completarea și specializarea efectivelor muncitorești de bază și a eșalonului de cadre tehnice, efectele unei dense succesiuni de **perfecționări în mecanizare și tehnologie,** mina de aici constituind **o adevărată stație-pilot pentru întregul bazin.**

Testarea mai multor tipuri de utilaje, fie importate din țări cu o industrie carboniferă deosebit de dezvoltată, fie produse de vîrf ale uzinelor noastre, a permis să se selecționeze mașinile cele mai adecvate condițiilor de zăcămînt, dobîndindu-se o experiență importantă în folosirea complexelor mecanizate de tăiere și susținere, a transportului cu benzi de cauciuc în subteran și pe plan înclinat pînă la suprafață. S-au afirmat concluzii valoroase privind pragul minim de la care începe eficiența economică a lucrului cu complexe mecanizate (lungimea panourilor pe direcție, producția anuală), avantajele executării lucrărilor de pregătire în profile mari pentru a permite transportul către front al utilajelor. A fost asimilat, de asemenea, modul de lucru cu combinele de înaintare în cărbune, cu mașinile de încărcat cu descărcare laterală, cu cărucioarele de perforat la lucrările în steril.

Minerii au fost repede cuceriți de ideea noului. Firesc : față de randamentul mediu planificat în abataje, cele două tipuri de complexe de tăiere și susținere mecanizată introduse în anul trecut au dat pe post cu 87%, respectiv cu 73% mai mult (la o avansare medie zilnică de 2,10, respectiv 2,40 m) ; la tăierea cu combina în steril, productivitățile sînt cu 0,8—0,9 t/post mai mari decît în abatajele unde se folosesc explozivi, iar combinele de înaintare în cărbune obțin avansări de 6—7 m/zi în profile de 12,5 mp și randamente de 5—5,5 mc/post. Muncitorilor li s-au îmbunătățit, în consecință, nu numai condițiile de lucru, ci și cîștigul.

În prezent, la I.M. Paroșeni peste 8% din producția de cărbune se realizează prin tăiere mecanică, iar 60% din abataje sînt echipate cu complexe mecanizate. Aceste procente influențează considerabil randamentele medii pe întreaga exploatare (tabelul din p. 20). De pe acum este atins pragul de productivitate de 2 tone pe post, care corespunde unei producții moderne, cu eficiență ridicată : **productivitatea în subteran se ridică la nivelul celei obținute în țări cu prestigiu în ce privește potențialul și experiența în extracția de cărbune.** Colectivul întreprinderii consideră însă astfel de rezultate doar ca un început.

Programul de dezvoltare a mecanizării prevede ca anul acesta și în 1979 dotarea să fie completată cu încă 3 complexe mecanizate, 2 combine de să-

Productivitatea muncii în expresie fizică

	Real. 1977	Plan		
		1978	1979	1980
Total (în % față de media realizărilor de vîrf din 1976 în Valea Jiului — minele Petrila și Vulcan)	107,1	113,5	114,5	126,9
În subteran (în % față de media nivelului actual din Belgia și Franța)	101,8	108,4	108,7	115,1

pat galerii în cărbune și 2 combine de înaintare în steril, o foreză de săpat suitori etc. În axele colectoare de bloc se va extinde utilizarea transportoarelor cu bandă, mai sigure în exploatare decît cele cu raclete ; la transportul materialelor spre fronturile de lucru vor fi generalizate monoraiurile acționate de trolii ; de asemenea, vor continua lucrările de mecanizare a operațiilor de la suprafață, ceea ce va permite reducerea ponderii personalului folosit „la zi“.

ORIENTAREA dată de secretarul general al partidului :

> **„Utilajele moderne, care sînt și vor fi introduse într-un timp mai rapid în mine, impun schimbarea concepției însăși despre minerit și o calificare nouă, superioară. Minerul va deveni un tehnician capabil să stăpînească mașina, să știe să lucreze cu ea. Vom avea nu numai un miner specialist, ci și un miner tehnician, care trebuie să cunoască mașinile din dotare, să știe să le folosească cu randament înalt, să știe să le întrețină și să le repare, atunci cînd e nevoie. Aceasta va ridica mult nivelul minerilor, atît din punctul de vedere al calificării, al pregătirii profesionale, cît și al conștiinței revoluționare".**

Unui nespecialist problema îi poate părea — de îndată ce sînt depășite restricțiile referitoare la necesarul de investiții — cum nu se poate mai simplă : introducem mecanizarea — crește productivitatea, crește producția.

Numai că o mină nu este o hală industrială, tehnologia — cît de perfecționată — nu este un passe-partout, ci trebuie continuu adaptată la condițiile geologice. Din cele 19 strate de cărbune de la Paroșeni sînt exploatabile doar 9, intercalate neregulat între strate fără importanță din punct de vedere economic. Zăcămîntul este fragmentat, datorită deranjamentelor tectonice, în 6 blocuri de exploatare, diferite ca extindere și înclinare. Caracterul și tehnologiile lucrărilor de deschidere, de pregătire, de tăiere și încărcare în abataje, de transport variază în limite largi, odată cu ele modificîndu-se și condițiile ce se pun utilajelor folosite. Aceasta cere întregului personal de exploatare **o pregătire profesională complexă și avansată, antrenarea maselor de muncitori, ingineri și tehnicieni la soluționarea problemelor tehnice, în contextul unei astfel de organizări a producției, care să dea răspuns la solicitările cele mai variate, să prevadă situațiile-limită, să introducă pe cît posibil elemente ale unui flux cu caracter industrial, stabil.**

Consiliul oamenilor muncii, consultînd larg minerii, cadrele de specialitate asupra măsurilor capabile să asigure rezolvarea acestor comandamente, le-a integrat într-un program în care diversele acțiuni au constituit afluenții ce au alimentat cursul puternic al deschiderii spre nou.

● **CALIFICARE.** Înainte de a fi introduse în fronturile de lucru, noile utilaje primite în dotare au făcut un stagiu-școală la atelierul electromecanic. Întregul personal tehnico-ingineresc, precum și muncitorii mineri, electricieni și lăcătuși care urmau să le deservească au participat în cadrul unor cursuri speciale la montarea și demontarea lor, la exerciții practice de conducere. Muncitorii specializați la firmele constructoare au fost, firește, cei mai buni instructori atît la cursuri, cît și la funcționarea în subteran. S-a reușit astfel ca **la intrarea în producție, acomodarea om-mașină să se realizeze într-un timp scurt.** La ora actuală, aproape o treime din cei ce lucrează în abataje au profesiuni electromecanice legate direct de progresul tehnic, iar dintre ceilalți mineri, aproape jumătate au urmat diferite forme de policalificare. **Asimilarea de către un număr tot mai mare de muncitori a întregului ansamblu necesar de cunoștințe de tehnică minieră, electricitate, mecanică, hidraulică stă la baza utilizării la parametri superiori de eficiență a modernelor instalații din dotare, garantînd reducerea considerabilă a avariilor tehnice.** Anul acesta, paralel cu calificarea și perfecționarea profesională a 200 de muncitori, vor fi formați prin policalificare 50 de mineri mecanizatori cu un larg orizont tehnic, capabili să folosească, să întrețină și să repare tehnica nouă din dotare.

Din angajamentele colectivului I.M. Paroșeni în întrecerea socialistă pe anul 1978

- Depășirea planului la producția de cărbune pentru cocs cu 20 000 tone
- Depășirea cu 2,5% a nivelului planificat al productivității muncii în expresie fizică
- Creșterea gradului de folosire a utilajelor tehnologice miniere cu 2% față de anul 1977
- Creșterea vitezelor medii de avansare, față de cele programate, cu 1,5m/lună la abatajele frontale și cu 3 m/lună la lucrările de deschidere și pregătire

● **INOVAȚIE.** Dezvoltarea creației tehnice de masă, orientarea ei spre valorificarea integrală a avantajelor pe care le oferă mecanizarea au permis să se soluționeze **adaptarea utilajelor și tehnologiilor la condițiile specifice de lucru,** aducîndu-se cu acest prilej și unele perfecționări ce au mărit performanțele peste cele indicate de furnizor. În afară de modificări constructive la transportoarele și sistemele hidraulice ale complexelor mecanizate, s-a procedat cu bune rezultate la cuplarea în sistem a unor mașini de proveniență diferită. În cazul unui complex care nu dădea satisfacție la caracteristicile existente ale frontului de lucru (se pusese chiar problema de a-l abandona), s-a organizat la toate nivelele și în toate schimburile urmărirea comportării utilajului, identificîndu-se punctele nevralgice și adaptîndu-se, pentru înlăturarea lor, soluții care au schimbat tehnologia de exploatare prescrisă de firma furnizoare. În colaborare cu institute de cercetări au fost abordate probleme tehnice complexe, cum ar fi degazarea stratelor de cărbune, armarea intersecțiilor între abataj și lucrările de pregătire ș.a.

● **ASISTENȚĂ.** Repartizarea pe cele 4 schimburi a întregului personal tehnico-ingineresc pentru acordarea de asistență tehnică, introducerea rapoartelor pe schimb și zilnice, centralizarea tuturor informațiilor din subteran la dispeceratul de la suprafață (dotat cu un sistem automat prin care se urmăresc direct combinele de abataj, fluxurile de transport, schipurile extrase, cupele de steril transportat, stațiile de aeraj și degazare, alimentarea cu înaltă tensiune ș.a.) și realizarea comunicării prin interfon între principalele locuri de muncă din subteran cu relații de interdependență constituie măsuri ce se integrează într-un **sistem deosebit de sensibil, elastic și operativ pentru urmărirea continuă a activității, pentru semnalarea dereglărilor.** Creșterea gradului de dotare tehnică a impus ca acestui instrument de măsură și control să-i fie adăugat și mecanismul de intervenție. Anul trecut au fost organizate un atelier subteran și **o formație de „service“,** care, prin 4 formații specializate (susțineri mecanizate, combine de tăiere, transportoare de complexe, pompe de presiune pentru susținere), intervine prompt și calificat pentru eliminarea defecțiunilor cu caracter electromecanic, asigură montarea utilajelor, instruirea personalului de deservire, reviziile, reparațiile și îmbunătățirea mașinilor ; totodată, contribuie pe fiecare schimb la supravegherea bunei funcționări și exploatări a complexelor. Principalele lucrări — de pildă, mutarea unui complex — sînt coordonate prin **programe speciale,** detaliate pînă la piuliță și oră ; așa a fost posibil ca durata de introducere a unui complex în abataj să fie scurtată de la 30—35 de zile la numai 20 de zile.

O CARACTERISTICĂ specifică sistemului de conducere a activității la mina Paroșeni constă în modul foarte concret în care sînt repartizate sarcinile pe oameni sau colective, în precizarea de la început a colaborărilor necesare, în rigurozitatea cu care sînt concepute, programate și urmărite acțiunile. Fără aceasta, fără **participarea competentă a oamenilor muncii la soluționarea problemelor,** fără **ridicarea gradului de conștiință și stimularea inițiativei minerilor,** nu s-ar fi reușit ca noile instalații să funcționeze în condiții geologico-miniere considerabil mai dificile decît cele avute în vedere la construirea lor și să fie exploatate cu cea mai mare grijă, obținîndu-se de la ele tot ceea ce pot da.

Dan CONDREA

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

1

PROGRAMUL P.C.R. DE FĂURIRE A ECONOMIEI SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

CU NUMĂRUL de față **„Revista economică"** începe publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub coordonarea profesorului universitar **dr. doc. N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎN DECURSUL existenței sale, societatea omenească a cunoscut un lung proces de dezvoltare de la inferior la superior. În cadrul acestui proces, trecerea de la capitalism la socialism reprezintă o necesitate obiectivă determinată de agravarea contradicției fundamentale a capitalismului, contradicția dintre caracterul social al producției și însușirea privat-capitalistă a rezultatelor muncii. Pe fundalul acestei contradicții, relațiile de producție capitaliste încetează să mai corespundă caracterului și nivelului de dezvoltare a forțelor de producție, devin tot mai mult o frînă a dezvoltării lor.

Trăsăturile caracteristice ale relațiilor de producție socialiste

REZOLVAREA contradicției dintre relațiile de producție burgheze, perimate și caracterul tot mai social al forțelor de producție determină necesitatea obiectivă a înlocuirii relațiilor de producție capitaliste cu relații de producție noi, socialiste care să deschidă cîmp liber de dezvoltare forțelor de producție. Această înlocuire nu poate avea loc spontan, de la sine. Clasele exploatatoare ale societății burgheze nu renunță de bunăvoie la puterea economică și politică, fiind necesară revoluția socialistă **Prin revoluție socialistă se înțelege** procesul prin care proletariatul în alianță cu țărănimea muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii, sub conducerea partidului marxist-leninist, cucerește puterea politică și înfăptuiește transformări radicale în toate domeniile vieții social-economice, lichidează vechile relații de producție capitaliste, exploatarea omului de către om, și creează noi relații de producție, socialiste.

Căile și formele revoluției socialiste depind întotdeauna de condițiile concret istorice ale fiecărei țări. O legitate a luptei revoluționare, se subliniază în Raportul la Conferința Națională a partidului, din decembrie 1977, o reprezintă „diversitatea căilor de trecere spre socialism". În afară de aceasta însă, **esențial în revoluția socialistă** este trecerea puterii de stat în mîinile oamenilor muncii și pe această bază instaurarea relațiilor de producție socialiste.

Relațiile de producție socialiste se caracterizează prin aceea că sînt relații de colaborare și întrajutorare tovărășească, bazate pe un nou tip de proprietate, proprietatea obștească, socialistă asupra mijloacelor de producție sub cele două forme ale sale, a întregului popor (de stat) și de grup (cooperatistă). Ambele exclud orice formă a exploatării omului de către om și fac ca forța de muncă să nu mai fie o marfă. În socialism, calitatea membrilor societății de producători și proprietari socialiști uniți, asigură garantarea materială a dreptului la muncă pentru toți cetățenii și face din ei beneficiarii producției. Pe baza proprietății socialiste, economia națională capătă un caracter unitar și este condusă planificat în scopul ridicării bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Repartiția bunurilor și serviciilor de consum se face după un criteriu unic — cantitatea și calitatea muncii personale, prestată în producția socială.

Prin natura sa, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție face ca inițiativa economică să aparțină oamenilor muncii, iar trăsătura fundamentală a organizării vieții social-economice să o reprezinte democratismul economic socialist.

Relațiile de producție socialiste, fiind în concordanță cu caracterul social al forțelor de producție, devin stimulul principal al dezvoltării acestora. Ele favorizează aplicarea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, impulsionează progresul rapid al întregii economii naționale, ridicarea nivelului de cultură și conștiință al tuturor oamenilor muncii, constituind, totodată, premisa materială a asigurării deplinei eliberări sociale și naționale a fiecărui popor.

Făurirea economiei socialiste unitare în România

ÎN ȚARA NOASTRĂ, revoluția socialistă a fost determinată, în esență, de contradicțiile acumulate în perioada dezvoltării capitalismului.

Partidul Comunist Român analizînd condițiile interne și externe favorabile procesului revoluționar, create în anii premergători celui de-al II-lea război mondial și accentuate la extrem în perioada dictaturii militaro-fasciste, a declanșat și înfăptuit la 23 august 1944 insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă. În perioada următoare insurecției, clasa muncitoare întărind unitatea rîndurilor sale, unind în jurul său celelalte forțe democratice, sub conducerea P.C.R., a desfășurat cu succes bătăliile revoluționare pe calea democratizării țării, a progresului economic și social. A fost instaurat la 6 martie 1945 primul guvern revoluționar democratic, cu pronunțat caracter muncitoresc țărănesc. S-au înfăptuit ample reforme economice și sociale ; a avut loc reforma agrară din martie 1945, etatizarea Băncii Naționale, introducerea controlului economic de stat în industrie, comerț, sistemul bancar și de credit etc. O importanță deosebită, pentru transformările revoluționare din această etapă, a avut-o Conferința Națională a Partidului din octombrie 1945, care a elaborat programul transformărilor democratice, trasînd ca obiectiv, principal pentru refacerea economică și progresul general al societății, trecerea la industrializarea țării.

Pe fundalul cuceririlor revoluționar-democratice înfăptuite după 23 August 1944 s-au creat condițiile pentru trecerea la revoluția socialistă. Desăvîrșirea cuceririi puterii politice de clasa muncitoare în alianță cu celelalte pături de oameni ai muncii la 30 decembrie 1947 și înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție au marcat victoria revoluției socialiste în țara noastră, intrarea într-o epocă istorică nouă — epoca construcției socialiste în România.

În anii care au trecut de la cucerirea puterii politice, societatea noastră a parcurs în dezvoltarea sa mai multe etape istorice. **În perioada 1948—1965 a fost realizată economia socialistă unitară,** generalizarea relațiilor de producție noi în întreaga economie. În această perioadă sub conducerea Partidului Comunist Român au fost lichidate treptat relațiile de producție bazate pe proprietatea privată și înlocuite cu relații de producție socialiste, s-a acordat o atenție deosebită dezvoltării și perfecționării forțelor de producție. Ca urmare a naționalizării principalelor mijloace de producție de la 11 iunie 1948 a fost instaurată proprietatea socialistă asupra unui volum însemnat al mijloacelor de producție, a fost desființată marea burghezie financiară și industrială, s-a lichidat exploatarea într-o însemnată parte a economiei naționale și s-a deschis cîmp de acțiune legilor economice ale socialismului.

Un obiectiv principal al politicii Partidului Comunist Român, în procesul făuririi economiei socialiste unitare l-a constituit așezarea agriculturii pe baze noi, socialiste. Cooperativizarea agriculturii, începută în martie 1949, a permis trecerea la socialism și a micilor producători de la sate. A luat ființă și s-a extins continuu proprietatea socialistă cooperatistă, realizîndu-se și pe această cale pași importanți în direcția făuririi bazei economice a socialismului.

În strînsă legătură cu măsurile luate pe linia lichidării proprietății private și creării și consolidării proprietății socialiste, s-a acordat o atenție deosebită dezvoltării și reorganizării forțelor de producție în măsură să asigure un înalt nivel al productivității muncii. În acest sens, în cadrul măsurilor P.C.R. de construire a socialismului locul central l-a ocupat politica de industrializare a țării, de creare a bazei tehnico-materiale a socialismului. Prin prevederile lor planurile de dezvoltare planificată a României în perioada 1956—1965 au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră.

În rezolvarea sarcinilor puse de făurirea economiei socialiste unitare s-a acordat o mare atenție lichidării analfabetismului, ridicării nivelului de cunoștințe al maselor largi populare, pregătirii cadrelor necesare tuturor domeniilor de activitate etc.

Înfăptuirea politicii științifice a Partidului Comunist Român de făurire a economiei socialiste unitare a avut drept rezultat victoria deplină și definitivă a socialismului pe pămîntul României. Aceasta s-a înfăptuit în cursul cincinalului 1961—1965, odată cu încheierea cooperativizării agriculturii. Prin victoria deplină a socialismului economia României a devenit o economie socialistă unitară. Structura socială a țării cuprinde clase și categorii sociale cu interese fundamentale comune. Baza politică a societății o formează puterea poporului exercitată prin intermediul statului socialist. Forța politică conducătoare o reprezintă Partidul Comunist Român.

Anii 1966—1970 reprezintă etapa consolidării construcției socialiste și a bazei tehnico-materiale a țării. În această perioadă partidul a pus un accent deosebit pe dezvoltarea ramurilor industriei moderne ; pe introducerea în întreaga economie a celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii, pe perfecționarea, pe baze științifice a organizării și conducerii vieții economico-sociale pentru dezvoltarea și perfecționarea relațiilor noi de producție și lărgirea democrației socialiste.

Realizarea cu succes a obiectivelor stabilite de Congresul al IX-lea al P.C.R. a creat premisele trecerii la o nouă etapă de dezvoltare a țării, **etapa construirii societății socialiste multilateral dezvoltate în România.**

Principalele direcții ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România. Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României pînă în anul 1990

FĂURIREA societății socialiste multilateral dezvoltate reprezintă o etapă superioară de maturizare a orînduirii socialiste din țara noastră. Ea are un conținut economic și social distinct față de etapele anterioare. Se bazează pe realizările etapelor anterioare fără să fie o simplă prelungire a acestora ; acum socialismul se maturizează pe propria lui bază economică, accentul căzînd pe latura calitativă a perfecționării forțelor și relațiilor de producție, a suprastructurii socialiste.

Caracterizînd această etapă, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la cel de-al XI-lea Congres sublinia : **„În această fază se asigură dezvoltarea multilaterală, armonioasă și unitară a forțelor de producție, a tuturor domeniilor vieții economico-sociale, se realizează o concordanță tot mai deplină între forțele și relațiile de producție și sociale.**[1]).

Edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în România a început odată cu trecerea la realizarea sarcinilor cincinalului 1971—1975 și va dura cîteva cincinale, pînă cînd socialismul își va manifesta superioritatea pe multiple planuri. Prin făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră se vor crea premisele trecerii României la comunism.

Congresul al XI-lea al partidului a elaborat, în toată complexitatea lor, direcțiile în care trebuie acționat pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Aceste direcții sînt expuse în „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism“ adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R.

În conformitate cu prevederile Programului Partidului, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate se va acționa în următoarele direcții :

1. Dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pe baza celor mai noi cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane, repartizarea lor judicioasă pe întregul teritoriu al țării, astfel încît să se creeze o economie avansată, modernă, de înalt nivel tehnic și de mare productivitate și eficiență.

2. Progresul susținut al științei și instrucției publice. Impulsionarea activității de cercetare în toate sectoarele, știința devenind într-o măsură tot mai însemnată o forță nemijlocită de producție.

3. Creșterea într-un ritm susținut a întregii economii pe baza unui raport corespunzător între fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare) astfel încît să se asigure atît progresul multilateral al societății, cît și creșterea nivelului de trai, a civilizației întregului popor.

4. Perfecționarea continuă a relațiilor de producție, dezvoltarea acțiunii conștiente pentru soluționarea contradicțiilor, înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate.

5. Vor avea loc mutații în structura socială a țării care vor duce la creșterea și mai accentuată a rolului clasei muncitoare în întreaga viață socială, la o mai mare apropiere între clasele și categoriile sociale, la întărirea coeziunii lor, la omogenizarea și întărirea unității întregului popor.

6. Intensificarea și perfecționarea activității politice, ideologice și educative, de formare a omului nou, de afirmare în viață a principiilor eticii și echității socialiste.

7. Dezvoltarea democrației socialiste, care să permită valorificarea energiei maselor populare în slujba progresului general, a construirii conștiente de către popor a propriei sale istorii. În acest sens, se va lărgi și perfecționa cadrul organizatoric de participare activă și eficientă a tuturor oamenilor muncii și îndeosebi a celor care lucrează nemijlocit în producție la conducerea societății. Va crește aportul direct al clasei muncitoare la conducere.

8. Egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic apropierea României de nivelul țărilor industriale dezvoltate ale lumii.

9. Lărgirea și diversificarea schimburilor și cooperării economice cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii fără deosebire de orînduire socială. Se va intensifica participarea României la circuitul universal de informație științifică, la revoluția științifico-tehnică contemporană.

Toate aceste direcții dau orientarea calitativă a dezvoltării, stabilesc liniile generale ale strategiei dezvoltării pe o etapă lungă de timp. În procesul realizării lor, prin planurile cincinale se detaliază, din aproape în aproape, sarcinile fiecărei perioade, modul concret de conturare a direcțiilor de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Cincinalul 1976—1980 este cincinalul afirmării revoluției științifico-tehnice contemporane. În acest cincinal devin esențiale laturile de ordin calitativ ale întregii activități.

Orientările generale pentru elaborarea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985 stabilite de Conferința Națională a Partidului din decembrie 1977, prevăd măsurile prin care România va depăși pînă în 1985 stadiul de țară în curs de dezvoltare trecînd la stadiul de **țară cu o dezvoltare medie.** Acest cincinal va marca un nou pas calitativ în ridicarea societății noastre pe trepte superioare de civilizație.

Complexitatea sarcinilor edificării societății socialiste multilateral dezvoltate face obiectiv necesară cunoașterea profundă a realităților, coordonarea tuturor eforturilor pentru atingerea țelurilor propuse. În acest sens, un rol deosebit revine creșterii rolului partidului și al clasei muncitoare ca forță politică conducătoare a întregii activități economico-sociale. Și în viitor Partidul Comunist Român va constitui centrul vital al națiunii noastre socialiste ; el va asigura atît elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a României, cît și conducerea activității politico-organizatorice în vederea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism.

conf. dr. Viorica NICOLAU

---

[1]) Congresul al XI-lea al P.C.R., București, Editura politică, 1975, pag. 81.

ÎNTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin revoluția socialistă ?
2. Prin ce se caracterizează relațiile de producție socialiste ?
3. Care sînt etapele istorice parcurse de țara noastră în anii care au trecut de la cucerirea puterii politice ?
4. Care sînt principalele direcții în care acționează partidul nostru pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate ?

OM — TEHNICĂ — MEDIU

AGROECOSISTEMUL: BIOPRODUCTIVITATEA ŞI ALIMENTAŢIA OMULUI (III)

AGROECOSISTEMELE pot să apară, însă, într-o mare varietate de stări, a căror analiză poate conduce la concluzii privind ariile minime necesare pentru un locuitor. Dacă comparăm de pildă situaţia agroecologică a două ţări avansate din punct de vedere industrial, Statele Unite ale Americii şi Japonia, se poate ajunge la concluzii interesante. Calculele făcute pe baza datelor primare F.A.O.[1] arată că, în anul 1975, unui cetăţean american îi reveneau, în medie, 4,37 ha mediu ambiant, 0,96 ha teren arabil şi 1,99 ha teren agricol (arabil + culturi permamente + pajişti). Japonia se găsea într-o circumstanţă agroecologică total diferită, cifrele respective fiind : 0,34 ha mediu ambiant, 0,044 ha teren arabil şi 0,052 ha teren agricol la un locuitor. Situaţia agroecologică diferită este evidentă, cu toate consecinţele pe care le implică. Dintre acestea, trebuie relevat, în special, faptul că agricultura Japoniei, în ciuda mecanizării şi chimizării, nu poate satisface integral cerinţele de hrană ale populaţiei. Un astfel de dezechilibru agroecologic Japonia reuşeşte să-l balanseze prin exploatarea ţărmului oceanic şi mai ales prin importul de produse agricole în schimbul produselor industriale, deci, în ultimul caz, prin folosirea spaţiului agrar al altor ţări. Într-o situaţie similară (dar la nivele diferite) se află şi alte ţări industrializate, cum sînt : Anglia, R.F. Germania, Elveţia, Italia şi altele. Mult mai dramatică este însă situaţia ţărilor slab industrializate, aflate în starea ecologică de mai sus, şi cărora le lipsesc produsele industriale de schimb. Se poate trage, deci, concluzia, că procurarea de hrană prin import poate contribui la rezolvarea unor probleme locale, la echilibrarea unor balanţe regionale deficitare (atunci cînd există produse de schimb), dar, cum este şi firesc, ea nu poate constitui o soluţie la scară globală.

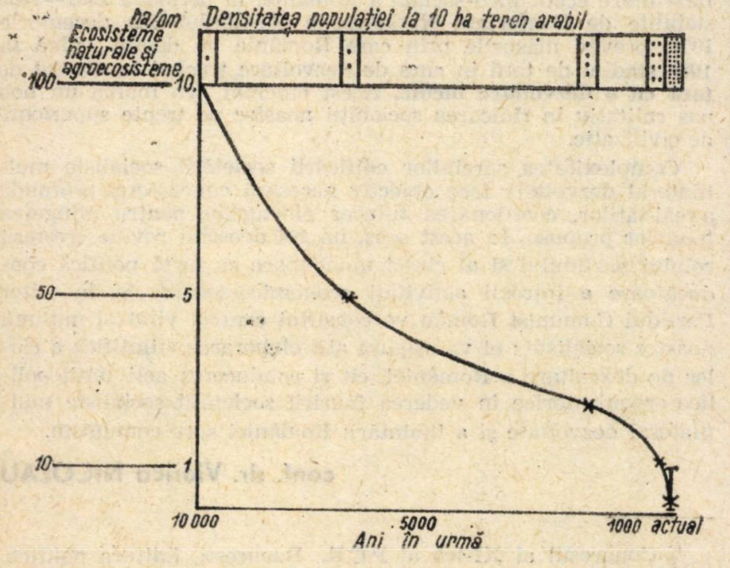

Fig. 5

Semnalarea inegalităţii ecologice a diverselor ţări aduce în discuţie o problemă esenţială a agroecologiei şi anume problema **ariei arabile minime** pe care se poate produce cantitatea de alimente necesară întreţinerii unei fiinţe umane timp de un an. Ea a fost recent analizată de autori şi de aceea o reluăm aici numai într-o formă rezumativă.

Primele două părţi ale acestui articol au apărut în numerele 52 / 1977 şi 1 / 1978 ale revistei noastre

Tabelul nr. 3

Aria minimă pe zone geografice

Zona geografică	1970 aria cultivată ha x 10^6	populaţia pers. x 10^6	aria cultivată ha per persoană
Africa	165	345	0,48
Asia	475	2055	0,23
Australia Noua Zeelandă	20	20	1,00
Europa	150	460	0,33
America de Nord	240	320	0,75
America de Sud	80	190	0,43
U.R.S.S.	230	245	0,94
Total	1360	3635	0,37 media

Aria minimă de teren arabil variază între limite largi în funcţie de factori biologici (productivitatea sistemelor vii, genotipuri), factori ecologici (zone ecologice, condiţii generale climatice, altitudine, fertilitatea naturală a solului, orografie etc.) şi de factori socio-economici (nivel de dezvoltare a agriculturii, disponibilităţi de mecanizare şi chimizare, structură a producţiei agricole, sistem alimentar, rezerve oferite de ştiinţă şi tehnologie ş.a.m.d.). În fig. 5 am prezentat descreşterea, în timp, a suprafeţei de teren, a ariei arabile, necesară pentru menţinerea în viaţă a unei fiinţe umane timp de un an. Se constată că din momentul practicării agriculturii pînă în zilele noastre aria necesară a scăzut datorită creşterii producţiei agricole. Situaţia actuală, pe zone geografice, o prezentăm în tabelul nr. 3 (după R. REVELLE, 1976).

Stabilirea valorii ariei minime necesită calcule în care să se ţină seama, cel puţin, de următorii parametri : cantitatea de energie solară intrată în agroecosistem, cantitatea de energie suplimentară introdusă de om în agroecosistem sub diferite forme (tracţiune mecanică, îngrăşăminte, pesticide, irigaţii), pierderea de energie la nivelul producătorilor primari (plante verzi), pierderile de energie de-a lungul lanţurilor trofice pînă la beneficiari, sistemul alimentar al beneficiarului, necesităţile biologice şi ecologice ale omului. Evident, o ţară care doreşte să rămînă cu o producţie alimentară echilibrată trebuie să-şi menţină o arie arabilă per locuitor superioară ariei minime.

Stabilirea valorii exacte a suprafeţei arabile minime, în anumite condiţii agroecologice şi socio-economice, chiar şi în scopuri pur orientative, incumbă o responsabilitate uriaşă pentru agronom şi pentru biolog prin implicaţiile majore, economice şi sociale, pe care aceasta le atrage după sine. Ocolirea problemei pentru a evita răspunderea proprie poate avea, însă, urmări etice şi sociale mult mai grave.

---

[1] Date primare F.A.O. în „Production Yearbook", vol. 29, 1975.

În anul 1975 aria minimă de teren arabil (plus culturi permanente) care revenea, în medie, unui locuitor al Terrei era de circa 0,387 ha, iar producția agricolă (recolta în sensul definit mai înainte) a fost de circa 600 kcal x m^2 x an. În această situație se ridică întrebarea :cum s-au satisfăcut nevoile alimentare ale diferitelor țări ? Neabordînd probleme legate de subnutriție și malnutriție, pentru a răspunde întrebării vom apela la doi indicatori : situația valorică a balanței import/export în comerțul cu produse agricole și situația balanței import/export în comerțul cu cereale.

În ce privește primul indicator este de remarcat faptul că, cu foarte puține excepții, țările în care aria arabilă per locuitor a fost sub media mondială, aveau balanța import/export în comerțul cu produse agricole deficitară. În ce privește cel de al doilea indicator, toate țările, fără excepție, care s-au situat cu aria minimă sub valoarea medie mondială au avut o balanță deficitară. Pe de altă parte, trebuie să subliniem faptul că există foarte multe țări cu o suprafață arabilă per locuitor peste media mondială care au, totuși, indicatorii analizați deficitari. Constatarea ne atrage atenția, înainte de toate, asupra dependenței bioproductivității agroecosistemelor de factorii ecologici, agrotehnici și de factorii socio-economici amintiți mai înainte.

Dintre factorii care influențează mărimea suprafeței arabile minime pe locuitor se impune să mai stăruim puțin asupra producției agricole și — în corelație directă — asupra sistemului de alimentație. Într-o structură a producției agricole și într-un sistem alimentar adecvat în care cele 3000 kcal necesare unui om pe zi sînt asigurate în proporție de 2/3 prin alimente de origine vegetală și 1/3 prin alimente de origine animală (sistem dezirabil) și care reprezintă, în linii mari, modul de alimentație din țara noastră, consumul zilnic de alimente, exprimat în produse agricole primare (produse vegetale), reprezintă circa 9000 kcal per locuitor (în acest calcul am estimat că 1000 kcal alimente de origine animală echivalează circa 7 000 kcal produse agricole vegetale). Sistemul alimentar este mult diferit cînd pentru realizarea celor 3000 kcal necesare zilnic, ponderea alimentelor de origine animală este de numai 10% (cazul multor țări din Asia). În această situație consumul zilnic, exprimat în produse agricole primare, este de circa 4800 kcal/om/zi. Evident, **la nivele similare ale bioproductivității agroecosistemelor,** aria minimă de teren arabil necesară pentru hrănirea unui om trebuie să fie dublă pentru primul sistem alimentar față de cel de al doilea (ultimul — preponderent vegetarian). În tabelul 4 prezentăm (după A. N. DUCKHAM, 1971) aria minimă necesară pentru asigurarea hranei unui om de 65 kg, calculată la nivelul actual al bioproductivității agroecosistemelor, în funcție de sistemul de alimentație.

Din exemplele discutate și din datele prezentate rezultă că aria minimă, ca expresie generală, are o semnificație limitată, strict orientativă. Ea devine semnificativă numai dacă este (și se impune să fie) calculată la nivelul fiecărei țări în funcție de particularitățile proprii. Actuala rată de creștere demografică reclamă, în calculele de prognoză, ca un element esențial al politicii agrare și demografice, stabilirea valorii ariei arabile minime pe locuitor. Se poate prevedea că într-un viitor apropiat numărul țărilor exportatoare de produse agricole se va diminua, iar cererea de alimente va crește considerabil. O prognoză rațională trebuie să plece de la ideea aprovizionării cu alimente din resurse proprii. În felul acesta planificarea demografică și economică cu caracter științific (pentru care aria minimă poate servi drept ghid) poate pune în valoare o însușire ecologică a omului care îl deosebește de toate celelalte viețuitoare ; capacitatea de a determina o concordanță reciprocă între dimensiunile populației, resursele existente, dezvoltarea economică și necesitatea protecției mediului ambiant.

Tabelul nr. 4

Aria minimă per om (65 kg) în funcție de sistemul de alimentație

Specificație	Aria ha
Dietă austeră, fără proteine animale și fără grăsimi	0,09
Dietă mai puțin austeră ; puține proteine din lapte ; puține grăsimi	0,19
Dietă bună, mixtă, cu carne și lapte	0,32
Dietă bogată din produse, în parte, prelucrate industrial	0,62

Cu 0,458 ha de teren arabil și cu 0,704 ha de teren agricol pe locuitor, cu balanțele schimburilor de produse agricole excedentare, țara noastră se situează într-o poziție agroecologică avantajoasă față de media mondială. Această situație, deosebit de favorabilă agriculturii noastre, impune, totuși așa cum s-a subliniat la Congresul consiliilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărănimi, acordarea unei atenții tot mai mari bunei gospodăriri a pămîntului, folosirii lui raționale, aplicării stricte a legislației privind apărarea și conservarea solului. Pentru că numai în acest fel se va putea asigura și în perspectivă echilibrarea corespunzătoare a bioproductivității ecosistemelor agricole cu creșterea populației și cu cerințele sporite de produse agricole.

prof. dr. doc. I. PUIA
dr. V. SORAN

Economisirea energiei

(Urmare din pag. 11)

alta, pentru care au fost create dealtfel condiții speciale, este... tergiversată. Ar trebui revăzută această situație, lăsînd Centrului de proiectări al centralei atribuțiile pentru care a fost creat : modernizarea capacităților de producție. Astfel s-ar putea ajunge la modernizarea mai rapidă a cuptoarelor de încălzire și tratament a metalului, a diferitelor agregate mari consumatoare de energie, lucru ce s-ar concretiza în economii de zeci de mii de kilowați oră energie electrică sau de mii de tone combustibil convențional.

4 Grăbirea ritmului de proiectare și realizare a unor utilaje recuperatoare de energie secundară. În prezent este greu să se găsească capacități disponibile de proiectare pentru executarea de documentații de cazane recuperatoare : I.C.P.E.T., care este specializat în asemenea probleme, nu primește astfel de comenzi, invocînd lipsă de capacitate. Problema se cere însă rezolvată urgent și, în această direcție, un cuvînt greu de spus îl are industria construcțiilor de mașini. Prin tipizarea unor asemenea mijloace recuperatoare de energie secundară, s-ar putea satisface mai bine și mai repede solicitările pentru aceste utilaje.

5 Se dau în exploatare noi obiective fără ca ele să dispună, așa cum prevede legea, și de aparatură recuperatoare de resurse energetice secundare. În asemenea situație se află, de pildă, laminoarele de 6 țoli I și II de la Întreprinderea de țevi Roman și laminorul de la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, puse în funcțiune la începutul anului 1977. Întrucît proiectantul (I.C.P.E.T.) nu a pus la dispoziție constructorului pînă în prezent documentațiile necesare, la utilajele respective continuă să se irosească însemnate cantități de energie secundară, fără posibilitatea de a le recupera. Asemenea stări de lucruri se cer evitate ; punerea în funcțiune a noilor capacități trebuie să aibă în vedere și dotarea lor cu toate componentele aferente care le pot face mai eficiente.

6 Fiecare capacitate nou construită să fie la nivelul tehnicii moderne. Ritmul rapid în care are loc progresul tehnico-științific în toate sferele producției materiale impune ca în domeniul investițiilor să se țină seama tot mai mult de fiecare noutate, astfel încît fiecare obiectiv pus în funcțiune să se înscrie la nivelul celor mai ridicate cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. În acest scop ar fi util ca la prezentarea diferitelor variante spre avizare pentru noile obiective ce urmează a se construi, IPROLAM-ul, unitatea care proiectează agregate siderurgice, să fie obligate să prezinte variante comparative și pentru consumuri de energie și combustibil, astfel încît opțiunea să întrunească toate condițiile de tehnică nouă și eficiență economică.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Încercări de axiomatizare a ştiinţei economice (I)

ISTORIA ŞTIINŢEI arată că exprimarea în limbajul obişnuit precede adeseori formularea în termeni matematici. Este firesc deci ca limbajul matematic să devină la un moment dat, o necesitate şi pentru ştiinţa economică. Preocupările de matematizare a economiei se întemeiază pe teza că matematica reprezintă un model al ştiinţei de maximă exactitate. Matematizarea ştiinţei economice nu ar reprezenta o ruptură în evoluţia gîndirii economice, ci o continuare firească a dezvoltării metodelor logice, ridicarea lor pe o treaptă superioară. Dealtfel, este dificil de a stabili în ştiinţă, în general, şi în ştiinţa economică, în particular, punctul unde se termină raţionamentul pur logic şi unde începe raţionamentul matematic, deoarece nu există raţionament matematic care să nu fie „logic", ci doar de care nu se ocupă în mod nemijlocit „ştiinţa logică". Bertrand Russel susţinea chiar că „întreaga matematică nu este decît o ramură a logicii". Dar limbajul matematic presupune existenţa unui algoritm, iar acesta — formularea unor axiome ca bază de pornire. „Matematică înseamnă în esenţă existenţa unui algoritm care este mult mai precis decît cel al limbajului obişnuit" 1), afirma Ludwig von Bertalanffy.

Este în firea lucrurilor să apară deci şi un anumit curent în gîndirea economică în favoarea axiomatizării ştiinţei economice. Mai întîi vom întîlni eforturi în direcţia axiomatizării laturii cantitative a proceselor economice. Este şi motivul pentru care, în cele ce urmează, ne vom referi îndeosebi la elementele economice care pot fi cuantificate, care se pot exprima în numere, constituind obiect de cercetare pentru economia matematică. Desigur, nu se poate omite procesul dialectic de transformare a cantităţii în calitate.

Admiterea (implicită sau explicită) a unei axiome caracterizează dealtfel unele teze fundamentale ale economiei politice. Astfel, în teoria bunăstării societăţii socialiste, creşterea nivelului de trai al populaţiei este o axiomă. În acest sens, punîndu-şi întrebarea care este scopul nemijlocit al producţiei socialiste, prof. Emilian Dobrescu dă un răspuns ce poate fi caracterizat ca fiind de natură axiomatică : „Evident, ridicarea bunăstării întregii societăţi şi a fiecărui membru al ei — afirmaţie ce poate fi considerată ca avînd valoare axiomatică" 2). Recunoscute ca atare sau nu, axiomele se regăsesc în orice teorie economică.

Axiomatizarea altor domenii ale ştiinţei contemporane — îndeosebi, în matematică — a contribuit la sistematizarea cunoştinţelor, formularea clară a ipotezelor, demonstrarea tezelor fundamentale şi expunerea didactică a raţionamentelor şi concluziilor. Este deci explicabilă tendinţa spre axiomatizare a gîndirii economice. Aceste eforturi ale economiştilor se înscriu în contextul străduinţelor de transformare a ştiinţei economice într-o „ştiinţă exactă" în adevăratul sens al cuvîntului. Metoda axiomatică este folosită, mai mult sau mai puţin conştient, de majoritatea celor care elaborează modele economico-matematice, deoarece orice model implică acceptarea unor axiome.

Matematica este un limbaj, evident, fără a se reduce la aceasta. Într-o anumită perioadă se considera că fundamentele matematicii vor fi constituite prin elaborarea unor „limbi" artificiale prevăzute cu reguli sintactice riguroase ; dintre aceste limbi se va selecţiona o limbă universală optimă care va putea fi identificată cu matematica. O asemenea concepţie este exagerată, dar este evident că exactitatea şi precizia nu-şi pot găsi o formulare adevărată decît în termeni matematici. Norbert Wiener este îndreptăţit să afirme că : „Nu există vreun limbaj care să poată oferi un substitut pentru exactitatea matematicii, iar o mare parte a vocabularului ştiinţelor sociale este — şi trebuie să fie — destinată exprimării unor lucruri pe care nu ştim încă cum să le formulăm în termeni matematici"3).

O premisă fundamentală a creării şi dezvoltării economiei matematice este, după cum am mai arătat, axiomatizarea ei. „Modelarea matematică implică — spune academicianul sovietic N.P. Fedorenko — stabilirea unui sistem complet de axiome ale ştiinţei economice" 4). În acelaşi sens se exprimă şi economistul matematician sovietic V.F. Pugaciov : „trebuie să existe un număr minim de axiome de plecare, iar toate celelalte trebuie să fie deduse ca consecinţe, să fie demonstrate sub formă de teoreme".

Istoria axiomatizării economiei matematice nu este prea îndelungată. Un studiu publicat de Ragnar Frisch în 1926 cu privire la teoria utilităţii se pare că este prima încercare de a formula un ansamblu de axiome în domeniul economic de pe poziţiile marginalismului. Primul sistem axiomatic construit în cadrul economiei matematice îl reprezintă cunoscuta lucrare apărută în 1944 *Theory of games and economic behavior* (Teoria jocurilor şi comportamentul economic), de John von Neumann şi Oscar Morgenstern, a cărei semnificaţie economică este departe de a fi elucidată ; aplicarea teoriei jocurilor în spaţiul economic nu a dat pînă în prezent rezultatele aşteptate.

Cea mai controversată încercare occidentală de axiomatizare a ştiinţei economice a fost întreprinsă de Gérard Debreu. Analiza axiomatică a echilibrului economic, realizată de Gérard Debreu pentru condiţiile unei economii în care există proprietatea particulară asupra mijloacelor de producţie, reprezintă fundamentul unei direcţii extinse de cercetare din cadrul economiei matematice occidentale. Încercarea de axiomatizare a ştiinţei economice întreprinsă de Gérard Debreu a fost frecvent supusă criticii din partea unor autori marxişti şi nemarxişti ; îndeosebi, i se impută concepţia privind proprietăţile atribuite unei economii de piaţă. În con-

FIŞE

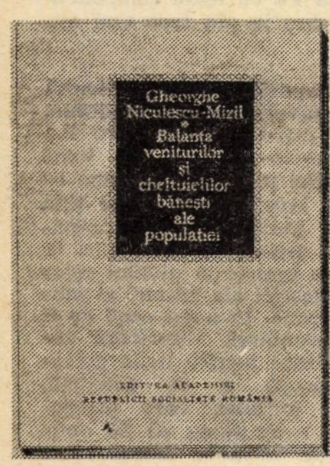
Gheorghe Niculescu-Mizil
Balanţa veniturilor şi cheltuielilor băneşti ale populaţiei
EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● *Ridicarea continuă a bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor este ţelul suprem căruia îi sînt subordonate toate eforturile pentru creşterea venitului naţional. Studiul de faţă (apărut în Editura Academiei, Bucureşti, 216 p.) face o analiză a veniturilor şi cheltuielilor în profil teritorial, a structurilor, surselor de formare a veniturilor şi a utilizării volumului cheltuielilor, prin intermediul balanţei acestora în profil teritorial. Autorul face o reconsiderare a acestei balanţe financiare, adaptîndu-i structura şi conţinutul la necesităţile economiei naţionale şi în special la necesităţile privind determinarea, ritmurilor şi proporţiilor dezvoltării producţiei bunurilor de consum şi ale asigurării echilibrului dintre producţia materială şi consumul acestor bunuri, care absorb cea mai mare parte din veniturile băneşti ale populaţiei. În lucrare se îmbină latura practică a problemelor cu fundamentarea ştiinţifică a unor puncte de vedere noi privind disponibilităţile băneşti ale populaţiei, procesul de economisire la C.E.C., structura balanţei înseşi, pentru a fi un instrument mai eficient în mecanismul economic şi în concordanţă cu schimbările petrecute în domeniul nivelului de trai al populaţiei pe linia progresului social din ţara noastră.*

O scară a trebuinţelor

● *În nr. 12 din 1977 al revistei* POLITICKÁ EKONOMIE, *care apare pe lîngă Academia Cehoslovacă de Ştiinţe, Václav Sova publică articolul* Konečné potřeby z hlediska národohospodářskéno plánováni *(Trebuinţele finale din punctul de vedere al planificării economiei naţionale). Trebuinţele, spune V.S., se manifestă ca un raport între subiect şi obiect, în care obiectul reprezintă sursa principală a apariţiei trebuinţelor şi mijlocul principal de satisfacere a ei. Sub raportul planificării economice, s-ar putea deosebi trebuinţele* normale *— a căror satisfacere a devenit o normă socială, în context cu planul pe termen mediu —, trebuinţele de* perspectivă, *în legătură cu perspectiva pe termen lung, şi trebuinţele* strategice, *în conexiune cu prognoza pe termen lung. Primele cuprind parţial şi secundele, precum şi terţele, în germene. Mai presante ar fi trebuinţele care apar ca avînd un caracter de perspectivă. Schimbarea dintre diferitele sisteme de trebuinţe se exprimă economic la început printr-o stagnare, apoi printr-o scădere a proporţiilor cheltuielilor populaţiei pentru satisfacerea trebuinţelor mai puţin presante (de pildă, alimentele, iar mai tîrziu îmbrăcămintea), în timp ce creşterea trebuinţelor mai presante aduce cu sine sporirea continuă a preţurilor medii la anumite grupe de mărfuri şi servicii. Dacă analiza cererii solvabile este suficientă pentru determinarea vo-*

textul preocupărilor de „dinamizare" a modelării matematice a economiei, i se aduc obiecții că are caracter static.

Cazul de incertitudine introdus în analiză de Debreu nu rezolvă problema introducerii timpului în axiomatizarea echilibrului economic, deoarece nu se realizează decît o „datare" a timpului, o simplă translație a prezentului în viitor, fără nici o modificare în structura activității economice. În critica pe care Kornai János o face lucrării lui Debreu se afirmă că : „Lucrarea nu pune problema concordanței cu realitatea a presupunerilor de la care pornește, a axiomelor ei, a felului în care acestea oglindesc exact, aproximativ sau de loc, realitatea"[5]).

În adevăr, prin axiomatizarea unui domeniu al științei se înțelege elaborarea unei teorii pe cale deductivă, plecînd de la enunțarea unor propoziții fundamentale care nu se demonstrează. Declanșarea unei „crize" în domeniul respectiv al științei, care pune sub semnul întrebării întreaga gîndire tradițională, face resimțită nevoia reconsiderării acestor propoziții. David Hilbert remarcă în mod just că „examinarea critică a acestor „demonstrații" evidențiază însă faptul că, în sine, ele nu constituie demonstrații și că ele nu fac decît să permită reducerea propozițiilor respective la anumite propoziții mai profunde care, la rîndul lor, urmează a fi considerate de acum înainte drept noi axiome".

dr. M. HOROVITZ

---

[1]) Ludwig von Bertalanffy. General system theory, pag. 24.

[2]) Emilian Dobrescu, Optimul economiei socialiste, Edit. politică, București, 1976, pag. 24.

[3]) Norbert Wiener. Sînt matematician, Edit. politică, pag. 271.

[4]) N.P. Fedorenko, Optimal Functioning System for a Socialist Economy. Progress Publishers, Moscova, pag. 23.

[5]) Kornai János. Anti-Equilibrium, Edit. științifică, 1974, p. 33

Sesiuni științifice jubiliare

● Cu prilejul împlinirii de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a 60 de ani de viață și a peste 45 de ani de activitate revoluționară, Institutul Central de Cercetări Economice a organizat în ziua de 24 ianuarie a.c. o sesiune științifică avînd drept obiect *Concepția economică a președintelui Nicolae Ceaușescu și construcția socialismului în România.* În cadrul sesiunii au fost relevate semnificațiile profunde ale operei tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, rod al împletirii organice în activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu a activității practice revoluționare cu dezvoltarea creatoare a științei marxist-leniniste contemporane, corespunzător necesităților și condițiilor concret istorice ale țării noastre. În referatele lor, participanții la sesiune — cercetători științifici, cadre de conducere de la Institutul de economie socialistă, Institutul de planificare și prognoză, Institutul de economie industrială, Institutul de economie agrară, Institutul de economia comerțului interior și a turismului, Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri, Institutul de economie mondială, Academia de studii economice București, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza"-Iași, Facultatea de studii economice a Universității Craiova — au evidențiat o serie de trăsături caracteristice ale concepției președintelui Nicolae Ceaușescu privind: dezvoltarea dinamică și echilibrată a economiei românești în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate ; politica de industrializare a României ; conceptul de agricultură socialistă intensivă de mare productivitate ; gospodărirea rațională a resurselor naturale ; repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție din România ; dinamismul comerțului interior, ca factor al creșterii calității vieții în R.S. România ; perfecționarea sistemului financiar ; ridicarea continuă a nivelului de trai în România ca scop suprem al politicii partidului; noua ordine economică internațională conceptul românesc cu privire la noul sistem monetar internațional — componentă a noii ordini economice și politice internaționale ; analiza capitalismului contemporan ; ridicarea calității activității economice ; definirea caracteristicilor fundamentale ale perioadei contemporane.

● O sesiune științifică jubiliară, dedicată aniversării a 60 de ani de viață și 45 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, cu tema: **Contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea teoriei și practicii revoluționare, la îmbogățirea gîndirii economice și social politice contemporane,** a avut loc în ziua de 24 ianuarie a.c. la Academia de studii economice București. Autorii comunicărilor și-au propus să înfățișeze unele repere ale gîndirii originale și ale rolului decisiv al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea : strategiei dezvoltării economico-sociale a României, problematicii saltului revoluționar de la acumularea cantitativă la o nouă calitate în întreaga activitate de construcție socialistă ; dimensiunilor efortului național ca factor hotărîtor al dezvoltării economico-sociale a României ; politicii de investiții ; liniei modernizării agriculturii românești ; orientării activității de cercetare științifică și de proiectare pentru creșterea eficienței economice ; modalităților participării clasei muncitoare, a întregului popor la conducerea societății, adîncirii democrației socialiste în toate sferele vieții economice, și sociale ; temei omului societății socialiste multilateral dezvoltate ; politicii internaționale profund științifice și originale de pace, prietenie și colaborare cu toate popoarele.

lumului și structurii fondurilor pentru piață, mai dificilă este determinarea cererii de servicii acoperite din fondurile sociale. În această privință, spune V.S., trebuie luate în mai mare măsură în calcul valorile socialismului și ale dezvoltării multilaterale a omului.

La „firul ierbii"

● *În articolul* Les prévisions économiques pour 1978. Vol en rase-mottes *(Previziunile economice pentru 1978. Zborul la firul ierbii), apărut în suplimentul economic publicat în comun de „Le Monde", „La Stampa", „The Times" și „Die Welt" (Le Monde, 3 ianuarie 1978), David Blake consideră că creșterea economică a țărilor industrializate (occidentale) va fi în 1978 și mai scăzută decît cea prevăzută anterior . Europa (occidentală), spune el, nu a depășit încă recesiunea începută în 1973 și în anul acesta ea va vedea situația înrăutățindu-se. Ar exista în tot mai mare măsură un „dubiu intelectual" asupra eficienței „vechiului remediu" împotriva depresiunii, considerat „keynesism naiv", care constă în reducerea impozitelor și creșterea cheltuielilor publice. Sînt unii care susțin că prejudiciile pe care le implică schimbarea continuă a politicii economice cerută de acest tip de remediu sînt mai mari decît cererea globală suplimentară pe care o produce. După autor, chiar dacă R.F. Germania ar accepta „teoria locomotivei", conform căreia, împreună cu S.U.A. și Japonia, ar putea și ar trebui să facă mai mult pentru relansarea economiei lumii capitaliste, ar fi pentru acest an prea tîrziu. Dar, spune D.B., cei care orientează politica economică par să pună în practică ceva în sensul recomandării grijulii dar evident eronate a unei mame către fiul ei, aviator, de a „zbura încet și cît mai jos".*

FIȘE

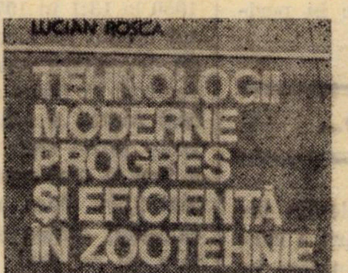

● *Lucrarea* Tehnologii moderne, progres și eficiență în zootehnie, (290 p.), *de ing. Lucian Roșca inaugurează în Editura „Ceres" seria aparițiilor editoriale în acest an. Tehnologiile moderne, progresul și eficiența sînt analizate în peste 40 de unități și instituții cu profil zootehnic și veterinar, lucrarea fiind rodul dialogului nemijlocit între autor și cadrele de conducere din unitățile selecționate, ale căror rezultate sînt competitive pe plan mondial. Obiectivul central al cărții este acela de a cuantifica avantajele politicii de concentrare, specializare și modernizare a producției agricole, atît prin rezultatele obținute, cît și prin prefigurarea succeselor în condițiile generalizării experienței înaintate în toate sectoarele acestei ramuri de bază a economiei noastre naționale. Totodată, în ansamblul său, lucrarea constituie – pentru cadrele de conducere din agricultură – un instrument eficient în activitatea de consolidare economico-organizatorică cu ajutorul dezvoltării zootehniei pe baze moderne. Lucrarea este prefațată de prof. dr. Ion Dinu, decanul facultății de zootehnie din cadrul Institutului Agronomic „Nicolae Bălcescu" din București.*

Cerinţe ale instaurării unei noi ordini economice internaţionale

DEZVOLTAREA — EXIGENŢĂ VITALĂ A CONTEMPORANEITĂŢII

DUPĂ STATISTICILE organizaţiilor internaţionale în prezent 1 200 de milioane de oameni de pe planeta noastră nu beneficiază de apă potabilă şi nici de servicii de sănătate publică, peste 700 de milioane suferă de o gravă subnutriţie, din care anual mor de foame 25 de milioane, aproximativ 550 de milioane nu ştiu nici să scrie şi nici să citească, circa 250 milioane din mediul urban nu au condiţii corespunzătoare de locuit, iar alte sute de milioane sînt fără un loc de muncă. După cum sublinia, în septembrie 1977, preşedintele Băncii Mondiale, „în spatele acestor statistici abstracte se găsesc fiinţe umane, bărbaţi, femei şi, ceea ce este şi mai tragic, copii, căci din cele două miliarde de oameni care trăiesc în ţările în curs de dezvoltare 860 milioane sînt sub 15 ani. Or, din aceşti copii care poartă în ei toate speranţele ţărilor lor, aproape jumătate sînt atinşi de diferite boli debilitante ale căror sechele se vor prelungi fără îndoială. Mai mult de o treime din aceştia sînt subalimentaţi, iar 290 milioane nu sînt şcolarizaţi". Întrebarea firească pe care şi-o pune orice om preocupat de soarta semenilor săi este care sînt şansele reale de a lichida această situaţie ce poate pune în pericol viitorul întregii omeniri.

O gravă anomalie...

SE POATE AFIRMA, cu deplin temei, că problematica dezvoltării a constituit una din preocupările majore în întreaga perioadă postbelică. Din păcate însă, rezultatele obţinute pînă în prezent sînt departe de a fi satisfăcătoare. Aproape nici unul din obiectivele majore stabilite pe plan internaţional cu privire la dezvoltarea economică a ţărilor în curs de dezvoltare nu a fost îndeplinit. Astfel, ritmul de creştere a produsului naţional pe locuitor în ţările slab dezvoltate, situate în majoritatea lor în Asia de Sud şi în Africa de la sud de Sahara, în care trăiesc aproape 1 miliard de oameni, reprezentînd 46% din totalul populaţiei ţărilor în curs de dezvoltare, a fost, în prima jumătate a actualului deceniu, de numai circa 1,1% în medie pe an faţă de 3,5% cît era fixat în Strategia internaţională pentru al doilea Deceniu al dezvoltării. Într-o declaraţie prezentată sesiunii din aprilie 1977 a Consiliului pentru comerţ şi dezvoltare care examina progresele realizate în îndeplinirea acestei strategii, Grupul celor 77 aprecia că rezultatele economice obţinute de ţările în curs de dezvoltare din 1970 şi pînă în 1977 sînt chiar „mai slabe decît cele realizate în deceniul 1960—1970". Într-adevăr, între anii 1970—1976 produsul naţional real pe locuitor în ţările în curs de dezvoltare — cu excepţia celor exportatoare de petrol — a crescut cu numai 5 dolari în medie pe an, adică cu 2 dolari sub creşterea medie anuală realizată pe parcursul deceniului anterior.

În condiţiile realizării în ţările în curs de dezvoltare a unor rezultate atît de modeste, decalajele economice şi tehnico-ştiinţifice dintre aceste ţări şi statele avansate ale lumii, în loc să se reducă s-au adîncit în mod continuu. Decalajul dintre nivelul mediu al produsului naţional pe locuitor din ţările dezvoltate şi cel al ţărilor în curs de dezvoltare a crescut de la 10:1 în 1950 la 13:1 în 1970. Dacă în 1950 venitul mediu pe locuitor în ţările în curs de dezvoltare reprezenta 11,9% din cel realizat în ţările dezvoltate, în 1975 acest raport a scăzut la 9,2%. Cît priveşte ţările slab dezvoltate, reducerea a fost şi mai mare, de la 6,1% la numai 2,6%. Dacă analizăm evoluţia decalajului dintre extreme, adică dintre ţara cu cel mai mare şi ţara cu cel mai mic nivel al produsului naţional pe locuitor, constatăm că acest decalaj a crescut de la 70:1 în 1950 la 112:1 în 1974. În termeni monetari diferenţa dintre extreme este astăzi de peste 8 000 dolari. S-a ajuns astfel ca ţările în curs de dezvoltare, care cuprind 2/3 din populaţia globului să deţină numai 30% din veniturile mondiale, circa 17% din comerţul internaţional şi 7% din industria mondială. Producţia industrială medie pe locuitor în ţările în curs de dezvoltare era, în 1968, de circa 35 dolari faţă de 627 dolari în ţările dezvoltate. Statistici recente ale U.N.C.T.A.D. relevă faptul că, în 1970, în ţările industrializate existau 112 specialişti la 10 000 de locuitori, în timp ce în ţările africane erau numai 5,8, în ţările asiatice 22, iar în cele din America latină 69. Un decalaj şi mai mare există în domeniul cercetării. Astfel, la 10 000 de locuitori ţările dezvoltate aveau, în 1970, 10,4 oameni de ştiinţă, faţă de 0,35 în Africa, 1,6 în Asia şi 1,15 în America Latină. Astăzi ţările industrializate consumă de 20 de ori mai multe resurse pe locuitor decît ţările sărace, iar la unii indicatori decalajul este şi mai mare. Spre exemplu, consumul mediu zilnic de apă este de 30 litri în ţările în curs de dezvoltare şi de peste 600 litri în ţările industrializate. Media de viaţă în ţările în curs de dezvoltare este cu aproape 30 de ani mai mică decît în ţările avansate ale lumii.

...în contrast izbitor cu marele potenţial al lumii

EXISTENŢA a două treimi din populaţia Terrei în stare de subdezvoltare sau în curs de dezvoltare, în contrast izbitor cu uriaşele cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, cu marele potenţial economic şi tehnic mondial, cu vastele resurse materiale şi umane de care dispune lumea contemporană şi cu posibilităţile lor de valorificare reprezintă una din cele mai grave anomalii din istoria omenirii. Această anomalie care îngustează sfera producţiei materiale şi a desfacerii produselor poate avea repercusiuni dintre cele mai grave asupra dezvoltării şi stabilităţii întregii economii mondiale, asupra intereselor pe termen lung atît ale ţărilor în curs de dezvoltare cît şi ale celor dezvoltate, asupra bunăstării şi prosperităţii fiecărui popor, asupra păcii şi securităţii mondiale. Bogăţia şi mizeria nu pot coexista la nesfîrşit, ele determină ascuţirea contradicţiilor dintre statele bogate şi cele sărace, mai devreme sau mai tîrziu vor duce la apariţia unor grave conflicte între ele.

Cu diferite prilejuri, numeroşi oameni politici de pretutindeni au subliniat consecinţele deosebit de negative pe care le poate avea asupra viitorului omenirii persistenţa subdezvoltării, menţinerea şi cu atît mai mult adîncirea decalajelor. Tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia că **„Perpetuarea subdezvoltării are efecte profund negative asupra evoluţiei economico-sociale a întregii omeniri, asupra progresului şi civilizaţiei tuturor popoarelor, asupra păcii generale... Acumularea la un pol a unor bogăţii uriaşe şi adîncirea la celălalt pol a sărăciei şi mizeriei nu pot continua la infinit ...inegalitatea şi asuprirea duc pînă la urmă la ascuţirea contradicţiilor dintre state şi la apariţia unor grave conflicte între ele“.** În studiul unor economişti latino-americani, publicat în 1976 şi intitulat „Catastrofă sau o nouă societate ?“, se subliniază că „dacă actualele tendinţe din economia mondială continuă, într-un viitor nu prea îndepărtat se va produce o catastrofă“. La rîndul său, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim arăta, în 1974, că decalajul existent între ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare „va constitui o tot mai mare ameninţare la adresa păcii şi securităţii internaţionale“, iar într-un discurs rostit în 1976, sublinia că „nu este posibil să se realizeze stabilitatea politică într-o lume în care persistă atît de mari disparităţi economice şi sociale“. De aceea, **eliminarea stării de subdezvoltare şi a decalajelor dintre state reprezintă o cerinţă vitală a lumii contemporane şi ea trebuie să se înscrie ca o preocupare esenţială şi permanentă a fiecărui stat şi a comunităţii internaţionale în ansamblul său.**

Lichidarea subdezvoltării presupune în primul rînd eliminarea cauzelor care au generat-o, iar în al doilea rînd crearea condiţiilor, pe plan naţional şi internaţional, pentru folosirea plenară şi eficientă a tuturor factorilor, interni şi externi, capabili să contribuie la accelerarea procesului dezvoltării economice şi sociale a tuturor ţărilor rămase în urmă. Este un fapt larg recunoscut pe plan internaţional că menţinerea stării de subdezvoltare a unor vaste regiuni şi împărţirea lumii în ţări bogate şi sărace sînt un rezultat al dezvoltării istorice, consecinţa vechilor relaţii de inegalitate şi inechitate, a politicii imperialiste, colonialiste şi neocolonialiste de dominaţie şi exploatare, de îmbogăţire a unor state pe seama altora. Aşa cum se aprecia la cea de-a VI-a sesiune extraordinară a Adunării generale a O.N.U., actuala ordine economică internaţională „constituie obstacolul major în faţa oricărei şanse de dezvoltare şi progres pentru ţările în curs de dezvoltare“, întrucît această ordine „se întreţine, se consolidează şi progresează după o dinamică care fără încetare sărăceşte pe cei săraci şi îmbogăţeşte pe cei bogaţi“. Evoluţia economiei mondiale din perioada postbelică a scos pregnant în evidenţă că ordinea economică existentă nu favorizează eforturile de lichidare a subdezvoltării, ci, dimpotrivă o perpetuează, că nu asigură dezvoltarea echilibrată a economiei mondiale ci contribuie la adîncirea decalajelor dintre state. Totodată vechea ordine internaţională a facilitat apariţia şi dezvoltarea unor grave fenomene de criză în relaţiile dintre state.

Noua ordine economică în dialectica dezvoltării social-istorice

ÎN CONCEPŢIA ROMÂNIEI, ca de altfel a marii majorităţi a ţărilor lumii, instaurarea unei noi ordini economice internaţionale este o necesitate obiectivă determinată de însăşi dialectica dezvoltării social-istorice. Este vital necesară o nouă ordine economică internaţională care să asigure condiţii de reală dezvoltare tuturor statelor, să favorizeze eforturile pentru lichidarea rapidă a decalajelor şi apropierea relativă a nivelurilor de dezvoltare ale statelor, să faciliteze accesul fiecărei ţări la cuceririle ştiinţei şi tehnicii moderne, să asigure respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogăţiile sale, de a-şi alege liber calea proprie de dezvoltare, să ofere garanţii depline fiecărei ţări pentru a-şi îndeplini în linişte şi pace programele sale de dezvoltare, la adăpost de orice pericol, agresiune, presiune sau amestec în treburile interne, să contribuie la instaurarea unor relaţii de deplină egalitate şi echitate între state, de conlucrare paşnică, fructuoasă în folosul fiecărui popor şi al întregii omeniri. În ultimii ani a avut loc o accentuată conştientizare a opiniei publice mondiale privind necesitatea lichidării subdezvoltării, insistîndu-se tot mai mult pentru crearea condiţiilor necesare dezvoltării armonioase şi echilibrate a întregii economii mondiale. **„Mai mult ca oricînd —** sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — popoarele sînt hotărîte să pună capăt vechii politici imperialiste de dominaţie, inechitate, forţă şi dictat, să promoveze relaţii noi între state bazate pe încredere şi respect mutual“.**

Începînd din mai 1974, cînd au fost adoptate Declaraţia şi Programul de acţiune cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, au fost iniţiate o serie de acţiuni vizînd lichidarea vechilor relaţii şi instaurarea unor noi relaţii de deplină egalitate şi echitate între state. Rezultatele practice, concrete, obţinute pînă în prezent sînt însă cu totul nesatisfăcătoare. O serie de negocieri purtate în cadrul O.N.U., U.N.C.T.A.D. şi al altor organizaţii internaţionale precum şi în afara lor, s-au încheiat cu eşecuri sau se găsesc într-un impas. Din această cauză, aşa după cum aprecia preşedintele Băncii Mondiale, în septembrie 1977, „atmosfera care domneşte astăzi este plină în cele mai multe cazuri de regrete şi decepţii şi, ceea ce este cel mai rău, de mînie şi deziluzii. Un astfel de climat nu este deloc favorabil înţelegerii problemelor fundamentale ale dezvoltării şi alegerii mijloacelor susceptibile de a le rezolva, deşi este vorba de necesităţi vitale“.

Este totuşi îmbucurător faptul că, în ciuda acestor insuccese şi dezamăgiri, Adunarea generală a O.N.U. a reuşit să adopte la 15 decembrie 1977 o rezoluţie privind noua ordine economică internaţională, considerată drept cea mai importantă decizie a celei de-a 32-a sesiuni. Rezultat al unui îndelungat proces de consultări şi negocieri între Grupul celor 77 şi ţările dezvoltate, rezoluţia defineşte cadrul instituţional şi principalele direcţii de acţiune pentru continuarea eforturilor şi negocierilor în vederea edificării noii ordini economice internaţionale. În rezoluţie se precizează că „toate negocierile de natură globală privind edificarea noii ordini economice internaţionale trebuie să aibă loc în cadrul sistemului Naţiunilor Unite“, subliniindu-se astfel rolul fundamental al O.N.U. în examinarea şi soluţionarea problemelor economice mondiale.

În acest scop, s-a decis crearea unui comitet plenar, deschis participării tuturor statelor pentru „urmărirea şi supravegherea modului în care sînt aplicate deciziile şi acordurile convenite în negocierile privind instaurarea noii ordini economice internaţionale, desfăşurate în organele competente ale sistemului O.N.U.“. Totodată acest comitet va „da impulsul necesar depăşirii unor dificultăţi ce ar putea apărea în negocieri şi încuraja continuarea acestor negocieri“. Comitetul va putea fi el însuşi „for de facilitare şi urgentare a soluţionării unor probleme importante“. El urmează să se întrunească ori de cîte ori va fi nevoie în intervalul dintre sesiunile Adunării generale în perioada 1978—1980.

În 1980 va avea loc o sesiune extraordinară a Adunării generale la nivel înalt care va evalua progresele realizate în procesul edificării noii ordini economice internaţionale şi în lumina acestei evaluări va lua măsurile ce se impun pentru promovarea şi facilitarea cooperării economice internaţionale în folosul dezvoltării economice şi sociale a ţărilor în curs de dezvoltare. În continuare este nevoie ca toate statele să manifeste voinţa politică necesară şi să acţioneze cu consecvenţă pentru adoptarea şi transpunerea în viaţă a unor măsuri practice care să urgenteze instaurarea unor noi relaţii între state, de deplină egalitate şi echitate în toate domeniile vieţii internaţionale.

Ion BARAC

Ponderi

ÎN COMERȚUL cu o serie de materii prime țările în curs de dezvoltare ocupă prin ponderea lor ridicată în exportul mondial (vezi graficul) un loc de primă importanță. Cîteva materii prime sînt exportate în exclusivitate de țări în curs de dezvoltare ; în exportul altor materii prime, mai ales agricole, (soia, porumb, grîu) ponderea principală o dețin cîteva țări dezvoltate, în primul rînd S.U.A.

În aprecierea importanței materiilor prime pentru economia multor țări în curs de dezvoltare trebuie ținut seama că încă și astăzi majoritatea covîrșitoare a încasărilor lor valutare se obțin de pe urma exportului a două-trei materii prime. Acest element constituie un puternic argument în favoarea unei mai mari stabilități a prețurilor și a asigurării unui raport just între prețurile materiilor prime și prețurile produselor industriale.

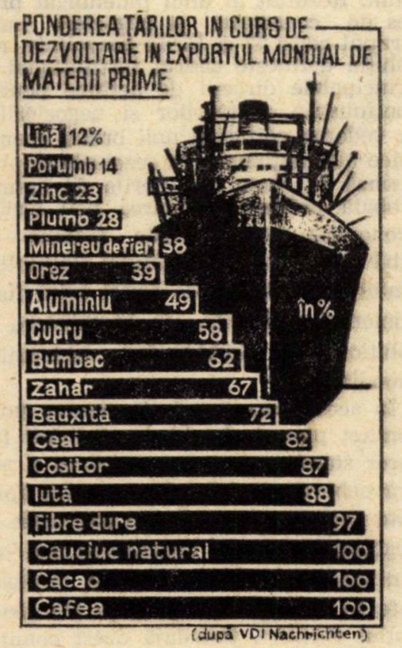

(după VDI Nachrichten)

U. R. S. S.: proiect hidrotehnic la Marea Baltică

DE LA ÎNTEMEIEREA SA, Leningradul a cunoscut trei sute de inundații, în cursul cărora nivelul apei din fluviul Neva care străbate orașul a înregistrat creșteri mergînd pînă la 5,5 metri. Realizarea unui sistem eficient de protejare a devenit, însă, posibilă abia în zilele noastre cînd — datorită progreselor științei și tehnicii — s-au putut stabili atît cauzele reale ale inundațiilor cît și soluția tehnică optimă. Întrucît s-a constatat că creșterea nivelului apelor Nevei este provocată de valurile împinse dinspre Golful Finic de cicloni care se formează în nordul Oceanului Atlantic, s-a hotărît să se reia ideea mai veche a construirii unui baraj peste acest golf.

În prezent, proiectul „scutului maritim“ al Leningradului se află în stadiul de finisare, pe baza colaborării a peste 50 de institute de cercetări științifice și de proiectare din Uniunea Sovietică. Este vorba de construirea a două diguri (în lungime totală de 25,4 km), care vor traversa Golful Finic, legînd pe de o parte localitatea Lomonosov de Kronstadt, iar pe de altă parte — Kronstadtul de localitatea Gorskaia, din Karelia. Pe diguri, cu o lățime de 35 m și o înălțime de 8 m deasupra nivelului mării, va trece o autostradă, care va face legătura directă dintre țărmul sudic și cel nordic al Golfului Finic, descongestionînd zona orașului Leningrad de un important trafic autorutier de tranzit.

În diguri urmează a fi construite două „porți“ pentru trecerea navelor (una în lățime de 200 m, iar alta — de 110 m) și o serie de orificii pentru scurgerea apelor. Toate aceste deschideri se vor închide automat, cu scuturi de oțel, ori de cîte ori se va da alarma asupra pericolului inundațiilor.

„Comprimarea“ siderurgiei occidentale

ÎN ULTIMII ANI siderurgia țărilor vest-europene, a Japoniei și — într-o anumită măsură — a S.U.A. trece printr-o perioadă dificilă, exprimată prin reducerea volumului producției și creșterea stocurilor de produse, închiderea de uzine și reducerea personalului angajat, bilanțuri deficitare etc.

În Franța, de pildă, după unele aprecieri programul de reducere a personalului ocupat în această ramură cu 16 000 de persoane în intervalul aprilie 1977 — aprilie 1979 are perspective de a fi cu mult depășit. La rîndul ei, siderurgia vest-germană anunță reducerea producției în 1977, pierderi estimate la 1 miliard de mărci, precum și probabilitatea concedierii în viitor a 50 000 de persoane (după ce personalul său a fost redus, în ultimul deceniu, de la 415 mii la 315 mii de oameni).

În acest context, comisia Pieței comune vest-europene a propus o serie de măsuri de protejare a siderurgiei țărilor membre, iar în cadrul O.C.D.E. a fost realizat un acord asupra politicii siderurgice a țărilor industrializate din Occident. Reflectînd ascuțirea contradicțiilor dintre principalii producători de oțel (Piața comună, S.U.A., Japonia), acordul stabilește — ca principii de bază ale politicii — nerecurgerea la protecționism (considerat ca o falsă soluție), combaterea scăderii anormale a prețurilor la oțel și îmbunătățirea corelației între structurile de producție ale siderurgiei și investițiile în acest domeniu.

Cuptor solar casnic

DACĂ TEHNICILE actuale de utilizare a energiei solare nu permit încă extinderea apreciabilă a rolului său în balanța resurselor energetice, ele deschid însă calea unor utilizări practice imediate, cu investiții reduse. Un exemplu concludent îl oferă cuptorul solar realizat recent, sub auspiciile Ministerului cooperării economice din R.F.G. El se compune dintr-un cadru de lemn și două oglinzi parabolice care concentrează razele solare asupra unui cuptor (vezi fotografia). Utilitatea unor asemenea instalații simple pentru țările sărace în combustibili dar „bogate în soare“ este evidentă.

Între doleanțe și realități

DATELE STATISTICE oficiale evidențiază că în 1976 în S.U.A., de pe urma accidentelor survenite în procesul de producție, și-au pierdut viața peste 11 mii de oameni, iar 2 milioane de oameni au suferit traume. Totodată, daunele rezultate din deteriorarea echipamentului și pierderi de producție sînt evaluate la 2,4 miliarde dolari, iar persoanele accidentate au fost păgubite (sub forma salariilor neîncasate) cu rotunda sumă de 5 miliarde dolari.

Nivelul ridicat al accidentelor în muncă din Statele Unite a determinat apariția unor studii și cercetări în problema organizării judicioase a protecției și securității muncii în întreprinderi. Analizînd condițiile care pot asigura reducerea radicală a numărului accidentelor în muncă, revista „Wood and Wood Products“, de pildă, arată că aplicarea măsurilor de protecție și securitate este eficientă atunci cînd constituie preocuparea cotidiană a conducerii întreprinderii (și nu numai a persoanei responsabile direct de această problemă), cînd se desfășoară o propagandă permanentă — cu participarea întregului personal — a normelor de securitate a muncii, cînd conducerea întreprinderii manifestă o atitudine activă în privința introducerii celor mai moderne dispozitive de securitate ș.a.m.d.

CURIER

GLOSAR

Protecționism [I]

CRIZA ECONOMICĂ actuală, cu componentele ei : criza petrolului și energiei și criza monetar-financiară, a determinat o recrudescență a măsurilor protecționiste în Occident, alături de devalorizările și deprecierile monetare în scop competitiv. Toate aceste acțiuni sînt condamnate de opinia publică mondială ca fiind de natură să accentueze scăderea nivelului de trai și creșterea prețurilor, îndeosebi în țările cu economie mai slab dezvoltată. Valul de protecționism a devenit, potrivit observatorilor occidentali, expresia confruntării dintre țările industrializate în ceea ce privește căile de soluționare a crizei, căi care — în loc să apropie această soluționare — de fapt o îndepărtează. Prin politica lor intervenționistă, îndreptată spre apărarea economiei proprii sau a unor ramuri ale acesteia, statele capitaliste mai bine plasate din punct de vedere economic, oferind mărfuri mai competitive, fac să crească dificultățile echilibrării balanței de plăți și șomajul în alte țări.

Măsurile prin care se realizează politica protecționistă în comerț se împart în : (1) măsuri administrative de restrîngere cantitativă a importului, respectiv exportului ; (2) măsuri care urmăresc același obiectiv, însă prin intervenții în materie de plăți ; (3) alte măsuri, între care taxele vamale protecționiste. O altă clasificare este aceea în : (1) măsuri tarifare, îndeosebi taxele vamale, și (2) măsuri netarifare, cuprinzînd toate celelalte măsuri cu caracter protecționist.

Protecționismul sub forma **controlului cantitativ al importului** se aplică prin licențe, cote sau prohibiții administrative privind o gamă mai largă sau mai restrînsă de produse, pe o perioadă de timp mai scurtă sau mai îndelungată, cu accentuări sau relaxări ale măsurilor restrictive, potrivit intereselor statului. Exportul poate fi și el supus restrîngerilor cantitative, în vederea îmbunătățirii aprovizionării interne, frînării unei evoluții ascendente prea rapide a prețurilor interne, conservării resurselor naționale, creării de stocuri.

Reglementarea **plăților comerciale în valută** se exercită de stat prin : (a) obligația obținerii de autorizații prealabile pentru efectuarea plăților valutare în străinătate ; (b) controlul încasărilor de valută la termenele stabilite prin contracte ; (c) controlul prețurilor la mărfurile importate, în scopul evitării cazurilor de declarare a unor prețuri superioare celor efectiv plătite și de reținere a diferenței de către importatori ; (d) obligarea exportatorilor de a ceda băncii centrale sau unor organe speciale întreaga sumă obținută în valută sau o parte din ea, stabilită prin norme legale ; (e) obligarea importatorilor de a crea depozite bancare anticipate în valută, reprezentînd un procent mai mare sau mai mic din valoarea importului ; aceste depozite sînt reținute de stat pe o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp, în funcție de interesul statului de a restrînge importul într-o proporție mai mare sau mai mică ; (f) obligarea importatorilor de a depune la bancă sume în vederea acoperirii unor eventuale riscuri valutare ; (g) obligarea importatorilor de a plăti importurile la vedere și nu la termen (deci de a nu efectua importurile pe credit).

C. K.

Sărăcie

Sorin Ghiuță, Pașcani — Aveți dreptate cînd relevați că fiecare țară occidentală are proprii săi indicatori pentru definirea „pragului oficial al sărăciei“, pornind de la ideea că în fiecare dintre ele sărăcia se raportează la ansamblul veniturilor din acea țară, ceea ce face ca cifrele privind numărul oficial al săracilor existenți chiar în cele mai dezvoltate țări capitaliste să aibă la bază criterii care nu sînt identice. Această observație însă nu diminuează, ci dimpotrivă mărește relevanța indicatorilor respectivi. Un studiu întreprins de dr. Wilfred Beckerman de la Colegiul **Balliol** din Oxford, în colaborare cu Biroul Internațional al Muncii, asupra „paradoxului mizeriei persistînd în țările dezvoltate“, scoate la iveală că procentajul populației situate sub pragul oficial al sărăciei variază în genere între 5% și 15% din totalul populației țărilor respective. Astfel, în S.U.A. efectivul estimat la 25 milioane al acestei populații reprezintă circa 12% din numărul total al locuitorilor țării, în Canada procentajul săracilor (numărînd peste 3 milioane de persoane) ajunge la 15%, niveluri similare înregistrîndu-se și în Franța și Belgia. Chiar și în țări beneficiind de programe de asistență socială mai ample sărăcia se face simțită (cuprinzînd 3-5% din populație în Norvegia și Suedia și 8% în Anglia). În același timp este evident, scrie W. Beckerman, că „sărăcia în țările dezvoltate nu are același aspect ca în țările în curs de dezvoltare“. Dar ea persistă, în ciuda programelor care au trebuit adoptate în ultimii ani pentru combaterea ei, utilizînd circa 3% din P.N.B. al țărilor membre ale O.C.D.E.

Muncitori străini

Marcel Soran, Anina — În țările Europei occidentale există în prezent 13 milioane de muncitori străini și membri ai familiilor lor, număr care se apropie de populațiile însumate ale Suediei și Elveției. Creșterea efectivului acestei populații străine cu încă cîteva milioane pînă în 1985, de care vorbește prognoza Organizației Internaționale a Muncii la care vă referiți, în ciuda nivelului record al șomajului din țările respective, se explică între altele prin rata mai ridicată a natalității populației străine. În fiecare an efectivul migranților se mărește cu circa 250 000 copii nou născuți. Faptul că din cei peste 6 milioane de șomeri din țările C.E.E. migranții (nerepatriați) reprezintă numai circa 300 000 se explică prin aceea că muncitorii străini efectuează de obicei muncile cele mai grele, mai murdare și mai prost plătite, pe care muncitorii autohtoni nu le mai acceptă. Din acest motiv, așa cum relevă un studiu al O.I.M., „posibilitățile de înlocuire a muncitorilor străini cu muncitori autohtoni sînt în viitorul apropiat limitate, iar o scădere prea rapidă a populației imigrate active ar putea fi chiar cauza unui șomaj tehnic al muncitorilor autohtoni“. Analizînd situația Elveției, țară în care efectivul muncitorilor străini ocupați s-a redus între 1974 și 1976 cu 230 000, studiul estimează că dacă el s-ar mai reduce cu încă 10%, de exemplu în construcții, aceasta ar putea antrena pierderea altor 100 000 locuri de muncă, pe ansamblul economiei, deoarece ar provoca o serioasă diminuare a activității în ramurile furnizoare.

Excedent

Bucur Voican, București — Țările exportatoare de petrol membre ale O.P.E.C. au înregistrat în trimestrul III 1977 un excedent al balanțelor lor de plăți estimat la 8 miliarde dolari, din care 2,9 miliarde dolari (circa 35%) au fost investiți în S.U.A., iar circa 700 milioane dolari în Anglia.

Din presa internațională

PERSPECTIVELE BIOENERGIEI

REFERINDU-SE la rezultatele cercetărilor efectuate în diferite țări în domeniul bioenergiei, respectiv al conversiunii energiei solare de către ființele vii, Jöel de Rosnay, director la Institutul Pasteur din Franța arăta recent, într-un interviu acordat revistei „Paris Match“ : „Produsele energetice fabricate de ființele vii se numesc biocombustibili, printre acestea numărîndu-se alcoolul, metanul, lemnul, paiele, turba, bălegarul uscat. Planta cea mai eficace în această privință este trestia de zahăr, al cărei randament ajunge la 2,60% (randamentul teoretic maxim fiind de circa 6%) ; ea reprezintă cel mai bun sistem biologic de conversiune a energiei solare, cunoscut pînă în prezent. Pot fi citate, de asemenea, anumite specii de alge, eucaliptul și lucerna. Aceste plante fabrică celuloză și zaharuri, care pot fi transformate în energie... În Brazilia, guvernul studiază problema fabricării din trestie de zahăr a 4 milioane tone de alcool pe an, care urmează să fie adăugat (în proporție de 25%) la benzina auto. Se poate recurge, totodată, la digerarea biomasei de bacterii, care o transformă în gaz metan, acesta putînd să fie ars sau să pună în funcțiune un generator de curent electric.

În sfîrșit, celuloza poate fi descompusă de enzime, fabricate de ciuperci, bacterii sau termite. Punerea la punct a acestui procedeu ar permite transformarea — pe plan mondial — a milioane tone de carton, cîrpe, paie, resturi menajere, deșeuri de la prelucrarea lemnului etc., obținîndu-se glucoză sau alte zaharuri, care — prin fermentație — dau alcool“.

După opinia lui J. de R., dezvoltarea acestor tehnologii ar permite bioconversiunii să acopere în anul 2000 între 2 și 5% din consumul de energie al lumii, față de 30% pentru petrol sau pentru cărbune și derivații săi, de 13% pentru gaze naturale, de 12% pentru energia nucleară, 5% pentru hidroenergie sau pentru utilizarea directă a energiei solare ș.a.m.d.

Referindu-se la realizările concrete în domeniul bioconversiunii (pentru producerea atît de energie, cît și de proteine), J. de R., arată că, în afară de cazul Braziliei, menționat mai sus, „în Canada se obține metanol din lemn, în Australia trestia de zahăr și biomasa sînt folosite pentru producția de energie electrică, în Israel cu ajutorul algei „Dunaliella Salina“ se obține glicerol, destinat alimentației animalelor și industriei chimice... Japonia, care dispune de o tehnologie foarte avansată în domeniul fermentației, de uriașe „colecții“ de microbi, dezvoltă „bio-reactoare“, cu ajutorul cărora speră nu numai să fabrice o mare varietate de produse, dar și să acționeze asupra produselor nocive, în vederea depoluării mediului înconjurător“.

Retribuţii sporite

(Urmare din pag. 18)

ma etapă, este de 16,7%. Pentru cîteva meserii reprezentative creşterile se prezintă astfel (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Creşterea retribuţiei la unele meserii din ramura transporturilor
— lei —

	Retribuţia netă nemajorată	Retribuţia netă majorată	Spor obţinut prin majorare	
			lunar	1978 faţă de 1977
Mecanic de locomotivă din grupa I locomotive, clasa 2, treapta 2	2 744	3 170	426	4 686
Manevrant II vagoane treapta 2	15 23	1 775	252	2 772
Şofer categoria 2, treapta 2 pe un autocamion de 7,1—12 t	1 697	1 969	272	2 992

La sporurile calculate în tabel se vor adăuga şi creşterile suplimentare legate de sporul de vechime, acestea fiind — la nivelul anului 1978 — de 469 lei, 277 lei şi respectiv 299 lei, în condiţiile unui spor de vechime de 10%.

Creşterea însemnată a retribuţiilor acestor noi categorii de oameni ai muncii impune eforturi susţinute pentru găsirea şi punerea în valoare a unor noi posibilităţi de sporire a productivităţii muncii. Este cunoscut că „Programul de creştere a nivelului de trai în anii 1976—1980" a fost elaborat pornindu-se tocmai de la orientările de principiu ce vizează creşterea suplimentară a productivităţii muncii, sporirea mai accentuată a veniturilor directe provenite din muncă, menţinerea indicelui preţurilor în limitele stabilite prin planul cincinal etc. Referindu-se la legătura organică, nemijlocită, de la cauză la efect, care există între dezvoltarea accelerată a economiei, ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al produselor şi creşterea veniturilor oamenilor muncii, îmbunătăţirea vieţii lor, în raportul său la Conferinţa Naţională a partidului din decembrie anul trecut tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia **„necesitatea ca fiecare cetăţean să înţeleagă faptul că programele privind creşterea suplimentară a producţiei şi a nivelului de trai constituie un tot unitar. Numai realizarea lor concomitentă şi în întregime poate asigura dezvoltarea accelerată a economiei naţionale şi ridicarea pe o treaptă superioară a gradului de civilizaţie materială şi spirituală a întregului popor".**

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

FLOAREA I. BALNAVU, Videle — În situaţia prezentată de dv. nu se pune problema locţiitorului de drept, deoarece acest locţiitor n-ar fi avut pe cine înlocui, neexistînd un titular. În cazul dv. se aplică şi prevederile art. 67 alin (2) din Codul muncii potrivit cărora atunci cînd trecerea temporară în altă muncă se face pe o funcţie pentru care este stabilită o retribuţie mai mare, persoana delegată are dreptul la această retribuţie. în condiţiile prevăzute de lege, respectiv de art. 74 din Legea nr. 57/1974.

Art. 12 din Decretul 246/1977 prevede că persoanele care au avut mai mult de 12 zile de concediu fără plată, învoiri sau absenţe nemotivate, de la începutul anului calendaristic, nu primesc alocaţii de stat în luna în care intervine o nouă învoire, concediu fără plată sau absenţă nemotivată. În consecinţă, dacă în luna octombrie 1977 n-aţi primit alocaţia, iar în luna noiembrie 1977 aţi avut, din nou, trei zile de învoire, n-aveţi dreptul la alocaţie nici în această lună.

CONSTANTIN ŞTEFAN, Ploieşti — În calculul celor 12 zile de concediu fără plată, prevăzut de art. 12 din Decretul nr. 246/1977, se include şi concediul fără plată acordat pentru studii. La determinarea cuantumului alocaţiei se iau în considerare numai copiii în vîrstă de pînă la 16 ani, cu excepţia copiilor invalizi de gr. I sau II, cărora li se acordă alocaţia pînă la 18 ani.

ELENA LUCA, Suceava — În perioada cît o persoană lucrează 1/2 normă, retribuţia sa tarifară de încadrare reprezintă jumătate din retribuţia corespunzătoare normei întregi. Dacă această persoană beneficiază de concediul medical sau de concediu de maternitate, baza de calcul a indemnizaţiei materiale acordate în timpul incapacităţii temporare de muncă o constituie retribuţia sa tarifară, corespunzător a 1/2 normă.

ING. RADU LAZĂR S.M.A. Cenei, Timiş — Odată cu aplicarea Legii nr. 54/1974, penalizarea dv. cu 5% nu are nici o bază legală, Legea prevede alte limite de retribuire (mai mici cu o clasă sau cu 2 clase) numai în cazul neîndeplinirii condiţiilor de studii. Conform Codului Muncii şi art. 208 din legea sus menţionată, puteţi solicita instanţelor de jurisdicţie a muncii diferenţa de retribuţie.

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 5 din 3 februarie 1978

— **Aniversarea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU sărbătorită de întregul nostru popor cu dragoste, admiraţie şi profundă stimă**
- Mesajul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliului de Stat şi Guvernului 1
- Mesajul Institutului Central de Cercetări Economice 5
- Semnificaţia istorică a sărbătoririi **(dr. Maria D. Popescu)** 6
- „Economia României socialiste în opera preşedintelui Nicolae Ceauşescu" 10

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Economisirea energiei — cerinţă majoră în procesul dezvoltării. Acţiuni eficiente pentru mobilizarea rezervelor de reducere a consumurilor **(V. Boescu, L. Ţinţea)** 11
— Reconvertirea cuceririlor tehnicii şi ştiinţei în calitate **(Ion Crişan)** 13
— Porumbul — principala cereală a ţării
- Repartiţia optimă a culturii porumbului pe clase de favorabilitate şi judeţe 15
- Experienţe în actualitate. Exemplul unităţilor fruntaşe **(Iosif Boeriu)** 17

— Retribuţii sporite pentru noi categorii de oameni ai muncii **(Georgeta Toma)** 18
— Cititorii au cuvîntul 19

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Generalizarea experienţei înaintate. Un ciclu dinamizator al productivităţii muncii : mecanizare-automatizare-calificare-organizare **(Dan Condrea)** 20

ÎN SPRIJINUL CANDIDAŢILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Programul P.C.R. de făurire a economiei societăţii socialiste multilateral dezvoltate **(conf. dr. Viorica Nicolau)** 22

TEORII-IDEI

— Om-tehnică-mediu. Agroecosistemul : bioproductivitatea şi alimentaţia omului (III) **(prof.dr. doc. I. Puia, dr. V. Soran).** 24
— Şcoli ● curente ● economişti. Încercări de axiomatizare a ştiinţei economice (I) **(dr. M. Horovitz)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerinţe ale instaurării unei noi ordini economice internaţionale. Dezvoltarea — exigenţă vitală a contemporaneităţii **(Ion Barac)** 28
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

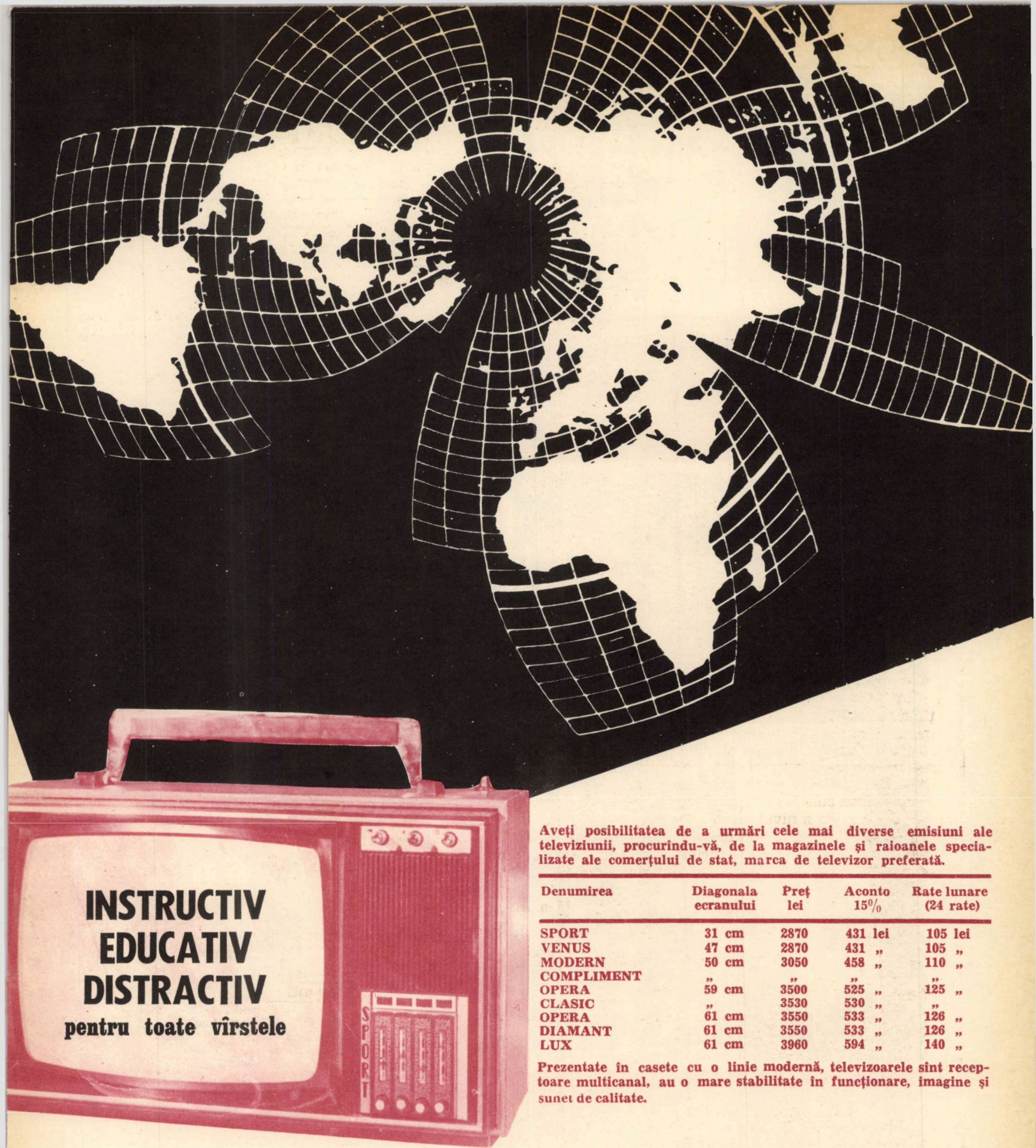

Aveţi posibilitatea de a urmări cele mai diverse emisiuni ale televiziunii, procurîndu-vă, de la magazinele şi raioanele specializate ale comerţului de stat, marca de televizor preferată.

Denumirea	Diagonala ecranului	Preţ lei	Aconto 15%	Rate lunare (24 rate)
SPORT	31 cm	2870	431 lei	105 lei
VENUS	47 cm	2870	431 „	105 „
MODERN	50 cm	3050	458 „	110 „
COMPLIMENT	„	„	„	„
OPERA	59 cm	3500	525 „	125 „
CLASIC	„	3530	530 „	„
OPERA	61 cm	3550	533 „	126 „
DIAMANT	61 cm	3550	533 „	126 „
LUX	61 cm	3960	594 „	140 „

Prezentate în casete cu o linie modernă, televizoarele sînt receptoare multicanal, au o mare stabilitate în funcţionare, imagine şi sunet de calitate.

TRANSMISIUNI DIRECTE, REPORTAJE, ŞTIRI DE ULTIMĂ ORĂ, FILME, CONCERTE, PIESE DE TEATRU, OPERĂ, TRANSMISIUNI SPORTIVE, CURSURI ŞI EMISIUNI ÎN LIMBI STRĂINE, EMISIUNI ŞTIINŢIFICE, PE TEME DE CIRCULAŢIE PENTRU ŞCOLARI ETC. ETC.

COMBINATUL SIDERURGIC REŞIŢA

CENTRALA SIDERURGICĂ REŞIŢA

1978 FEB 10

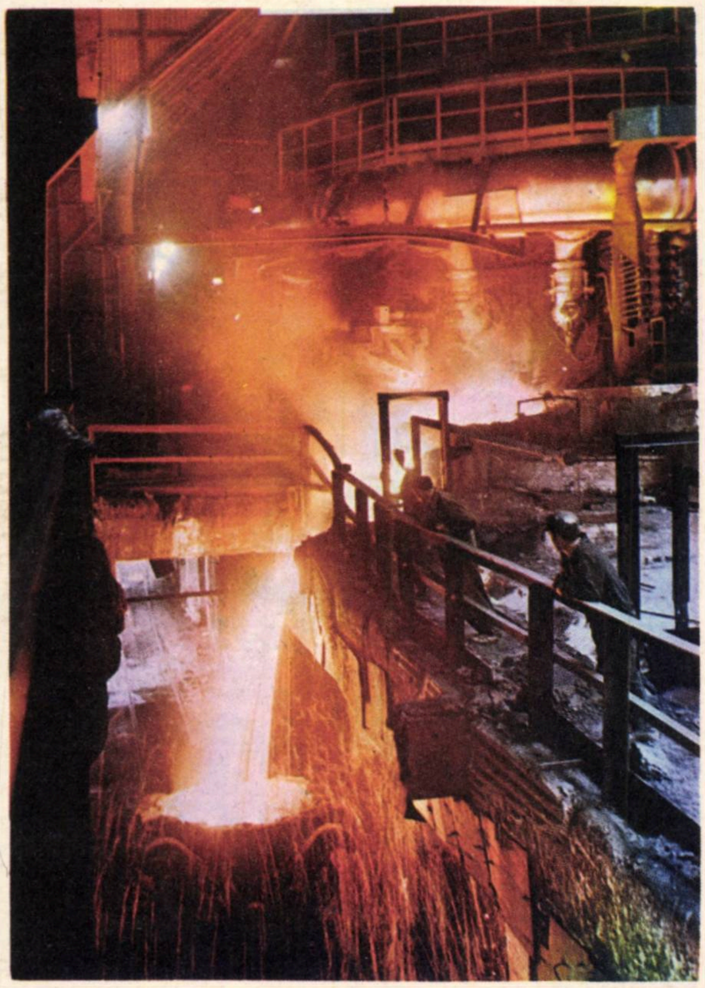

Produsele combinatului bicentenar sînt solicitate atît în ţară cît şi peste hotare, fiind mesagere ale măiestriei profesionale a siderurgiştilor reşiţeni. Instalaţiile moderne şi de inaltă tehnicitate din secţiile combinatului oferă posibilitatea de a se produce :

– fonte de afinare.

– o mare varietate de mărci de oţeluri, într-o gamă foarte largă de sortimente şi calităţi :

● oţeluri carbon de calitate şi oţeluri carbon superioare pentru construcţia de maşini ;

● oţeluri aliate şi oţeluri aliate superioare pentru construcţia de maşini ;

● oţeluri pentru ţevi de cazane şi cuptoare ;

● oţeluri pentru ţevi destinate industriei petroliere ;

● oţeluri pentru autovehicule şi tractoare ;

– profile laminate din oţeluri aliate cu mangan, siliciu, crom, nichel, molibden, titan şi vanadiu şi din oţeluri carbon ;

– semifabricate : blumuri şi ţagle din oţeluri necalmate, calmate, slab aliate şi aliate ;

– tablă groasă (10–40 mm) ;

– şină de cale ferată normală şi îngustă ;

– material mărunt pentru cale ferată normală şi îngustă ;

–bandaje şi discuri pentru vagoane şi locomotive.

CENTRALA INDUSTRIALĂ SIDERURGICĂ REŞIŢA

Telefon: 12723
Telex: 044214

Lei 5

D 646

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii

NOI JALOANE în accelerarea dezvoltării agriculturii românești

Numărul 6 ● Vineri 10 februarie 1978

CONSFĂTUIREA DE LUCRU CONSACRATĂ PROBLEMELOR AGRICULTURII

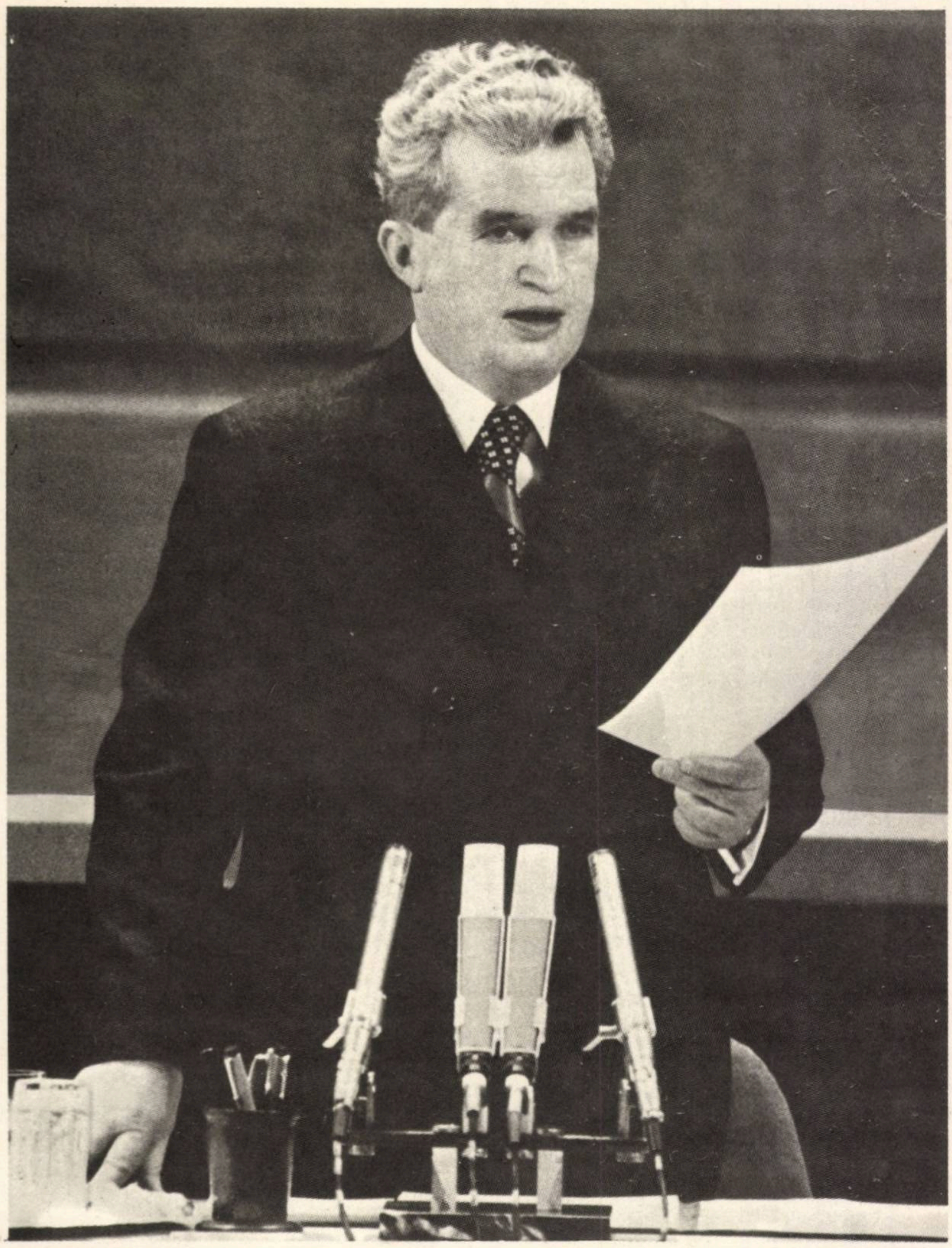

„Sînt convins că toate unitățile agricole, organizațiile de partid, toți comuniștii și oamenii muncii din agricultură vor face totul pentru realizarea obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională, pentru creșterea contribuției agriculturii la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la ridicarea bunăstării și fericirii întregului nostru popor.“

NICOLAE CEAUȘESCU

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883
1978 FEB 14

NOI JALOANE ÎN ACCELERAREA DEZVOLTĂRII AGRICULTURII ROMÂNEȘTI

ÎN ACEST AN hotărîtor al cincinalului, accelerarea procesului de creștere și modernizare a agriculturii constituie una din problemele importante ale dezvoltării economico-sociale de ansamblu a țării. Dovadă stau dezbaterile și concluziile recentelor forumuri consacrate agriculturii : Ședința plenară a Consiliului Național al Agriculturii și, îndeosebi, **Consfătuirea de lucru cu cadre de răspundere din aparatul de partid și de stat ce au atribuții în organizarea și conducerea agriculturii**, consfătuire inițiată de **secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.** În încheierea Consfătuirii de lucru, secretarul general al partidului a făcut o amplă sinteză a problemelor cu care este confruntată agricultura românească în etapa actuală, formulînd orientări și indicații precise pe linia măsurilor ce trebuie luate pentru lichidarea unor rămîneri în urmă, pentru consolidarea rezultatelor pozitive obținute, pentru transformarea într-o calitate superioară a întregii activități ce se depune în această ramură de bază a economiei noastre naționale.

Pe bună dreptate, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat cu claritate că **„Nu este nevoie de noi programe și noi planuri de dezvoltare a agriculturii. Ceea ce se impune acum este adoptarea măsurilor practice pentru realizarea în viață a programelor existente"** deoarece **„Există serioase rămîneri în urmă — și trebuie să adoptăm măsuri hotărîte pentru recuperarea lor în următorii trei ani, realizînd toate prevederile planului cincinal, hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale privind dezvoltarea agriculturii".**

Așa cum a reieșit din dezbateri și în special din cuvîntarea secretarului general, direcțiile prioritare — cu rol decisiv în progresul general al întregii agriculturi — unde se impune concentrarea eforturilor materiale și umane principale din cadrul ramurii sînt următoarele : sporirea substanțială a producției de cereale, îndeosebi a celei de porumb boabe, folosind mult mai bine pămîntul și întreaga bază tehnico-materială existentă ; creșterea continuă, în ritmuri mai înalte, a efectivelor și producției animaliere, pentru a recupera unele rămîneri în urmă din primii doi ani ai cincinalului și a realiza integral sarcinile pe ansamblul cincinalului.

În producția cerealieră s-au înregistrat progrese însemnate, concretizate în sporirea continuă a randamentelor la hectar și a producției totale de cereale, progrese ce au la bază măsurile adoptate — în special în ultimele două cincinale — din indicațiile și sub directa îndrumare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** pe linia dezvoltării puternice a bazei tehnico-materiale a producției vegetale, dîndu-se prioritate factorilor materiali cu contribuție directă în obținerea producțiilor mari : irigațiile, chimizarea și mecanizarea. Obținerea unor recolte mari de cereale, accelerarea ritmului de creștere a producției atît la păioase cît și la porumb, s-au făcut simțite în special în anii 1976—1977, perioadă de manifestare plenară a măsurilor anterioare de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, de perfecționare a tehnologiilor și de îmbunătățire a organizării producției și a muncii. Aceste transformări esențiale în procesul de producție au contribuit la realizarea unui important salt calitativ în producția vegetală și, în cadrul acesteia, în cel al producției de cereale, care s-a concretizat și în creșterea numărului unităților agricole de stat și cooperatiste din toate zonele, inclusiv din cele cu soluri mai puțin fertile și cu condiții mai puțin favorabile, care obțin constant recolte mari la hectar, mult superioare nivelurilor stabilite prin programele de dezvoltare a agriculturii pentru anul 1980. Aceste rezultate superioare, constant sporite în timp (vezi tabelul) dovedesc rezervele însemnate de care dispune agricultura, a căror deplină punere în valoare va permite îndeplinirea integrală a prevederilor din programele de dezvoltare a producției vegetale.

numär de unități

	Întreprinderi agricole de stat			Cooperative agricole de producție		
	1971	1973	1976	1971	1973	1976
Cultura grîului						
— Au obținut peste 3 000 kg la ha	60	140	190	402	614	1 512
din care :						
— cu peste 4 000 kg/ha	...	...	61	...	...	376
Cultura porumbului						
— Au obținut peste 4 000 kg/ha	33	72	145	364	494	1 025
din care :						
— cu peste 5 000 kg/ha	10	25	68	...	...	437

Faptul că rezultatele deosebite în producția cerealieră se localizează doar la o parte din unitățile agricole socialiste, și ca urmare a existenței unui număr încă prea ridicat de unități agricole de stat și cooperatiste care au obținut recolte mici a făcut ca în primii doi ani ai actualului cincinal, în condițiile obținerii unei recolte medii de cereale de 19,2 milioane tone, cu 4,4 milioane tone peste media anuală a cincinalului 1971—1975, să se înregistreze totuși o nerealizare, față de prevederile planului și ale programelor speciale.

Rolul capital ce îl au cerealele în dezvoltarea agriculturii și a economiei în ansamblu, face ca sarcina trasată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** de a se realiza încă din acest an cel puțin o tonă de cereale pe locuitor, respectiv o producție totală de 22–23 milioane tone, să se situeze pe primul loc între prioritățile spre care trebuie concentrate resursele materiale, umane și financiare din agricultura noastră. În acest context, **însămînțarea a 3,5 milioane hectare cu porumb boabe în ogor propriu și a încă 500–600 mii hectare în cultură dublă, cu 180 mii ha și respectiv cu 315–215 mii hectare peste prevederile inițiale privind anul 1978, constituie o garanție în plus pe linia sporirii recoltei totale de cereale din acest an.**

Cultivarea acestor suprafețe sporite cu porumb cere adoptarea și aplicarea unor măsuri eficiente în toate zonele și unitățile agricole, în vederea **folosirii raționale a fondului funciar,** măsuri ce au în vedere, în primul rînd limitarea scoaterilor din circuitul agricol la strictul necesar și redarea lor către agricultură la termenele prevăzute, cultivarea fiecărui metru pătrat de teren – inclusiv a suprafețelor din curți și grădini, – executarea în condiții optime a amplului program de îmbunătățiri funciare pentru menținerea și creșterea potențialului de producție al solului.

În realizarea programului de irigații, element de bază în ansamblul de măsuri menite să asigure obținerea unor producții mari de porumb și de alte produse agricole, există serioase rămîneri în urmă față de prevederile de plan, atît la amenajările pentru irigații în sisteme mari cît și la cele locale. Pentru aplicarea udărilor pe suprafețele planificate în cultură irigată în anul 1978, mai trebuie date în funcțiune în această primăvară, amenajări noi pe mari suprafețe, localizate în principal în sistemele mari din județele Ilfov, Teleorman, Mehedinți și Tulcea. Grăbirea ritmului de montare a conductelor și de executare a celorlalte lucrări, efectuarea probelor tehnologice într-un ritm care să permită darea în funcțiune a întregii suprafețe pînă în luna mai, spre a se putea aplica la timp udările, indicație de mare însemnătate dată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** reprezintă atît o datorie urgentă pentru toți oamenii muncii din unitățile de execuție și din cele beneficiare, cît și o orientare esențială a activității de planificare și de execuție viitoare, în sensul cuprinderii în plan a acelor suprafețe ce au condiții de realizare pînă în luna mai a fiecărui an. La amenajările date deja în funcțiune, organizarea unor verificări și inventarieri a eventualelor completări și remedieri necesare, și executarea acestora pînă la data prevăzută pentru primele udări, reprezintă un alt factor important pentru exploatarea deplină și rațională a terenurilor respective, care să garanteze realizarea producțiilor stabilite prin documentațiile aprobate pentru amenajările de irigații ale fiecărui sistem.

Este știut că, fondul funciar al țării se caracterizează prin existența unor însemnate suprafețe de sol fertil, cu potențial de producție ridicat, alături de care sînt numeroase terenuri cu soluri sărace, podzolice pe care se poate obține o producție normală, numai în condițiile aplicării unor tehnologii adecvate. Cercetările efectuate au permis stabilirea de lucrări care dau posibilitatea obținerii unor recolte la hectar pe terenurile podzolice sau podzolite etc., asemănătoare cu cele de pe solurile fertile, în contextul cărora, executarea afînărilor adînci, a scarificării, aplicarea de amendamente, îngrășăminte naturale și chimice au un rol hotărîtor, impunîndu-se ca programul stabilit pentru asemenea acțiuni să fie realizat și depășit spre a se pune în valoare rezervele mari pe care le oferă zonele cu asemenea terenuri.

Îndeplinirea prevederilor din **programul de dezvoltare a zootehniei** a ocupat un loc central în dezbaterile din Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, iar indicațiile izvorite din Cuvîntarea tovarășului secretar general la această consfătuire constituie puncte de reper esențiale în abordarea, calitativ superioară, a tuturor problemelor ce trebuie soluționate pentru îmbunătățirea de fond a rezultatelor din această importantă ramură intensivă a agriculturii.

Dezvoltarea bazei tehnico-materiale a zootehniei, concretizată în construirea unui număr mare de complexe de creștere și îngrășare a animalelor, cu tehnologii avînd la bază fluxuri industriale, populate cu animale selecționate, avînd potențial de producție ridicat, a condus la obținerea în ultimii ani a unui real salt calitativ în sporirea producției animaliere și a efectivelor. Totuși, creșterile realizate, deși cu ritmuri mai ridicate față de cele înregistrate pînă în anul 1970, se situează sub nivelurile prevăzute în programul de dezvoltare a zootehniei. Aceasta mai ales în ce privește efectivele de animale, la care s-au înregistrat rămîneri în urmă în perioada 1976–1977 la toate speciile și categoriile de animale.

O examinare atentă a cauzelor acestor nerealizări față de plan și față de programul special pentru dezvoltarea zootehniei, arată că factorii principali ce au generat această stare de lucruri (indicînd totodată și direcțiile în care trebuie acționat în acest an și cei următori) sînt: indicele scăzut al natalității, pierderile mari ce au loc prin mortalități și prin așa-zisele sacrificări de necesitate, livrarea pentru tăiere a animalelor la greutăți necorespunzătoare, relativ mici.

În anul 1977, pentru agricultura cooperatistă, sector în care se localizează o parte însemnată din nerealizarea efectivelor planificate, calculele arată că în condițiile realizării indicelui planificat al natalității, și al pierderilor prin mortalitate, a livrării tineretului bovin la fondul de stat cel puțin la greutatea planificată, ar fi condus la depășirea efectivelor de bovine planificate în acest sector. Aceasta ar fi constituit o bază materială solidă pentru îndeplinirea sarcinilor din zootehnie în acest an și următorii ani din cincinal. Situații asemănătoare pot fi întîlnite și la celelalte specii și categorii de animale, atît în agricultura cooperatistă cît și în întreprinderile agricole de stat.

Experiența existentă în unitățile crescătoare de animale, rezultatele superioare obținute de numeroase întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție, atît în fermele de vaci de lapte, cît și la complexele de îngrășare a tineretului bovin, arată că există toate condițiile pentru îmbunătățirea efectivelor matcă, organizarea montei, controlul gestației și fătărilor, a îngrijirii tineretului bovin. Aceasta ar permite obținerea încă din acest an a indicelui planificat al natalității la toate speciile de animale și ajungerea într-o perioadă scurtă (1–2 ani) la nivelurile indicate de tovarășul secretar general, de 85% natalitate la bovine și la mai mult de 100 miei la suta de oi și mioare. Totodată, generalizarea îngrășării tineretului bovin și ovin în complexe de tip industrial va permite sporirea greutății medii la livrare, atingînd acele niveluri care să permită obținerea cantităților planificate de carne, sacrificînd un număr mai redus de bovine și ovine.

La realizarea prevederilor programelor speciale de

Ion STANCIU
adjunct al ministrului agriculturii și industriei alimentare

(Continuare în pag. 5)

ECONOMIE NAȚIONALA

Economia românească în 1977

O DEZVOLTARE DINAMICĂ, ECHILIBRATĂ, PUSĂ ÎN SLUJBA BUNĂSTĂRII POPORULUI

COMUNICATUL cu privire la îndeplinirea planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1977, recent dat publicității, evidențiază însemnatele realizări obținute de poporul nostru, sub conducerea Partidului Comunist Român, în toate domeniile vieții sociale, în înfăptuirea sarcinilor celui de al șaselea plan cincinal — izvorîte din hotărîrile Congresului al XI-lea și Programul partidului — realizări care asigură mersul înainte al poporului nostru pe calea progresului și civilizației.

Evoluția economico-socială a României în cel de al doilea an al cincinalului, cu toate marile neajunsuri și pierderi cauzate de cutremurul din 4 martie 1977, are ca notă distinctivă continuarea fermă a dezvoltării dinamice și echilibrate a economiei naționale, accentuarea proceselor de modernizare a ramurilor producției materiale, intensificarea aspectelor calitative ale activității economice, amplificarea schimburilor comerciale externe și de cooperare economică și tehnico-științifică internațională. Aceste trăsături sînt puternic puse în evidență de datele tabelului nr. 1, în care este redată dinamica principalilor indicatori sintetici ai dezvoltării economico-sociale din anul 1977 față de 1976 și de ultimul an al cincinalului precedent.

Rezultatele obținute în anul 1977 în ce privește venitul național, producția industrială, investițiile, comerțul exterior, productivitatea muncii, desfacerile de mărfuri și veniturile bănești ale populației demonstrează, în condițiile fenomenelor de criză, de recesiune manifestate pe plan mondial, forța și vitalitatea economiei românești, capacitatea sa de a se dezvolta în ritmuri înalte și de a asigura astfel poporului nostru un grad de civilizație și bunăstare în continuă creștere.

Tabelul nr. .1

	1977/1976	1977/1975
Venitul național	108,6	121,6
Producția globală industrială	112,5	125,4
Producția globală agricolă	98,7	117,8
Volumul transportului intern de mărfuri	103,6	109,0
Volumul total al investițiilor din economia națională	111,5	120,6
Volumul total al comerțului exterior	114,8	131,5
Numărul personalului muncitor în întreprinderi și instituții	102,8	107,0
Productivitatea muncii în industria republicană	109,8	119,5
Desfacerile de mărfuri prin comerțul socialist	106,7	116,1
Prestările de servicii pentru populație	104,5	109,9
Veniturile bănești ale populației de la sectorul socialist	108,2	118,8
Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat	105,9	114,9
Retribuția medie netă lunară	106,2	114,0
Retribuția reală	105,7	112,2

*) Creșterile față de anul precedent sînt calculate în prețuri la 1.I.1977.

REALIZAREA PLANULUI a avut loc în condițiile **continuării politicii de industrializare socialistă a țării,** factor hotărîtor al creșterii forțelor de producție, al progresului economico-social al țării, cadru în care industria a continuat să se dezvolte în ritmuri înalte. Astfel, volumul producției globale industriale a atins nivelul de 753,8 miliarde lei, depășindu-se prevederile planului în proporție de 102,6%. Comparativ cu anul 1976, creșterea este de 12,5%, respectiv un spor de circa 84 miliarde lei. Este de menționat că în primii doi ani ai cincinalului, producția globală industrială suplimentară ce s-a obținut peste prevederile inițiale ale planului cincinal însumează peste 38 miliarde lei.

În cadrul creșterii generale a producției industriale pe ansamblul economiei s-au realizat ritmuri superioare de creștere în județele : Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Covasna, Sălaj, Teleorman, Tulcea și Vaslui, ceea ce face ca sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea cu privire la nivelul dezvoltării industriale a județelor pînă în anul 1980 să se realizeze cu succes.

În acest fel, numărul județelor care au realizat o producție globală/industrială de peste 10 miliarde lei a fost în anul 1977 de 26, față de 21 în 1975.

O trăsătură caracteristică a dezvoltării industriei în anul 1977, cu toate neajunsurile și deficiențele manifestate în unele sectoare de activitate, a constituit-o îndeplinirea sarcinilor prevăzute în plan privind valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, prin îmbunătățirea normelor și normativelor de consum, valorificarea deșeurilor și resurselor energetice secundare, perfecționarea tehnologiilor și îmbunătățirea rețetelor de fabricație, extinderea cooperării între întreprinderi.

Dezvoltarea industriei în direcția ramurilor promotoare ale progresului tehnic contemporan a antrenat mutații importante în structura producției industriale, a determinat creșterea ponderii construcțiilor de mașini și chimiei la 45,1% în anul 1977, comparativ cu 43,7% în anul 1975.

Ilustrativ pentru ritmul de creștere a potențialului industriei noastre sînt nivelurile de producție realizate la principalele produse în anul 1977, cu toate că la unele produse prevederile nu au fost îndeplinite în totalitate, datorită îndeosebi întîrzierilor în punerea în funcțiune a unor obiective economice, funcționării unor capacități de producție sub parametrii tehnico-economici proiectați, precum și unor deficiențe în aprovizionarea tehnico-materială, în cooperarea dintre întreprinderi.

Realizările obținute la producția de energie electrică și de oțel, de pildă — circa 60 mld. kWh, respectiv aproape 11,5 mil. t — apropie țara noastră într-un ritm rapid de nivelul producției pe locuitor existent în țările avansate industrial la două produse de mare importanță pentru aprecierea gradului de dezvoltare economică a unei țări. La o serie de alte produse nivelurile atinse demonstrează succesele importante obținute în dezvoltarea industriei, capacitatea acestei ramuri, a oamenilor muncii de a accelera procesul de creștere economică.

La realizarea sarcinilor de producție industrială, la dezvoltarea bazei de materii prime și materiale și la utilizarea mai bună a acesteia, la reducerea consumului de energie și combustibili, ridicarea calității produselor și creșterea productivității muncii, o contribuție importantă a adus activitatea de **cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic.** Anul 1977 a marcat încheierea lucrărilor la un important număr de obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în toate ramurile industriale și îndeosebi în industria extractivă, energetică, metalurgică, constructoare de mașini, electrotehnică și electronică, chimică, materialelor de construcții, precum și în construcții, în agricultură, transporturi și telecomunicații. De asemenea, au fost aplicate 60 tehnologii noi și s-au extins 148 tehnologii avansate introduse în producție în anii anteriori, care s-au realizat aproape integral pe bază de concepție proprie ; s-a intensificat procesul de asimilare în fabricație a unui mare număr de mașini, utilaje, aparate și instalații tehnologice noi sau mașini. În același timp, au fost introduse în producție noi materiale și bunuri de consum, asigurîndu-se într-o proporție mai mare necesarul economiei naționale.

Valoarea produselor noi și reproiectate introduse în fabricația curentă, de la începutul cincinalului actual, în ramurile prelucrătoare ale industriei republicane, a reprezentat 20,1% în anul 1977 din valoarea producției marfă realizate, comparativ cu 18,4% planificat.

Anul 1977 a reprezentat un important pas înainte în **dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii,** în perfecționarea organizării producției și a muncii, în promovarea de noi tehnologii în producția de cereale, plante tehnice, legume, fructe și animalieră, obținîndu-se, în pofida unor condiții mai puțin favorabile, o producție agricolă care asigură satisfacerea nevoilor producției industriale și consumului populației. Producția principalelor produse agricole vegetale realizate în anul 1977 este prezentată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

— în mii tone —

	Realizări 1977	Diferențe (±) față de realizări în perioada 1971—1975 (media anuală)
Cereale-boabe total	18 591	+ 3 777
Sfeclă de zahăr	6 249	+ 1 491
Floarea soarelui	807	+ 46
Cartofi de toamnă	3 738	+ 813
In și cînepă pentru fibră	245	+ 36
Legume de cîmp	3 065	+ 511
Fructe	1 393	+ 297
Struguri	1 464	+ 262

Pe ansamblul agriculturii, în anul 1977 producțiile medii la hectar au fost de 2 838 kg la grîu-secară, de 3 028 kg la porumb-boabe, de 24 543 kg la sfeclă de zahăr, de 1 571 kg la floarea soarelui, de 14 220 kg la cartofi de toamnă.

Este de menționat că, cu toate sporurile înregistrate, prevederile de plan la cereale și alte produse vegetale nu s-a realizat integral, ca urmare a condițiilor climaterice mai puțin favorabile, cît și a unor lipsuri în organizarea producției și a muncii, în folosirea pămîntului și a bazei materiale, în aplicarea tehnologiilor, în exploatarea suprafețelor irigate, precum și a unor întîrzieri la recoltarea producției.

În anul 1977, agricultura a fost înzestrată cu 13 071 tractoare agricole de puteri și tipuri diferite, 4 676 combine autopropulsate cu dispozitive de executare a mai multor operații, precum și cu alte mașini și utilaje agricole moderne, beneficiind, de asemenea, de o cantitate de 1 128 mii tone de îngrășăminte chimice (substanță activă).

În ce privește producția animalieră realizată în anul 1977 la principalele produse, aceasta a fost superioară celei din anul precedent.

În domeniul **investițiilor,** în anul 1977 s-a asigurat dezvoltarea întregului potențial productiv al economiei naționale și îndeosebi a celui industrial, extinderea bazei materiale a activităților social-culturale, îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție și a condițiilor de locuit ale populației, în concordanță cu măsurile stabilite prin hotărîrile de partid și de stat și a indicațiilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la îmbunătățirea radicală a soluțiilor constructive și tehnologice, pentru reducerea cheltuielilor și a consumurilor de materiale. Volumul total al investițiilor realizate în economia națională în anul 1977 a fost de 169 miliarde lei, cu 11,5% mai mare decît în anul 1976, cele din fondurile statului însumînd 153,6 miliarde lei.

În profil teritorial repartizarea investițiilor a fost orientată în direcția continuării procesului de ridicare economico-socială a județelor și localităților mai puțin dezvoltate ; creșteri superioare mediei pe țară s-au obținut cu deosebire în județele : Bistrița-Năsăud, Botoșani, Covasna, Gorj, Harghita, Sălaj, Vaslui și Vrancea.

Este de subliniat că în anul 1977 au fost date în exploatare integral sau parțial 535 capacități de producție, din care 491 industriale și 44 agrozootehnice. Totodată a început construcția unor mari obiective de investiții prevăzute în cincinal în toate județele țării, care aparțin practic tuturor ramurilor industriale.

O trăsătură caracteristică a planului pe anul 1977 a fost **sporirea eficienței economice** în toate sectoarele de activitate, în condițiile accentuării rolului factorilor intensivi, calitativi ai creșterii economice, realizării unor indici superiori de eficiență. Astfel, prevederile planului pe anul 1977 cu privire la productivitatea muncii în industria republicană au fost îndeplinite în proporție de 100,7% ; productivitatea muncii a crescut cu 9,8%, comparativ cu anul 1976, permițînd obținerea unui spor de producție de 56,8% miliarde lei, ceea ce reprezintă cca. 79% din sporul total. De asemenea, nivelul cheltuielilor totale la 1 000 lei producție marfă în industria republicană a fost mai mic, față de 1976, cu 16,3 lei, volumul total al economiilor fiind de 10,2 miliarde lei, din care peste 8,5 miliarde lei pe seama cheltuielilor materiale. Cu toate aceste rezultate, nivelul planificat al cheltuielilor de producție a fost depășit datorită îndeosebi deficiențelor manifestate în unele întreprinderi în gospodărirea resurselor de materiale, combustibil, energie și în utilizarea fondurilor bănești.

ESTE DE SUBLINIAT că, pe baza rezultatelor obținute în dezvoltarea economico-socială, a repartizării judicioase a venitului național pentru fondul de dezvoltare și fondul de consum, a resurselor realizate prin reducerea costului investițiilor și a cheltuielilor de producție s-au creat mijloace financiare necesare **creșterii mai accentuate a gradului de bunăstare materială și spirituală a poporului.**

Astfel, s-a putut trece, începînd chiar în cursul anului 1977, respectiv de la 1 iulie, la prima etapă de majorare a retribuției, ceea ce a contribuit la creșterea veniturilor bănești din retribuirea muncii personalului muncitor cu 9,6% față de 1976. În aceste condiții, retribuția medie netă a personalului muncitor a fost în anul 1977 de 1 818 lei, ceea ce reprezintă un spor net în medie de 106 lei față de 1976. Totodată, s-au adus îmbunătățiri substanțiale tuturor celorlalte forme de venituri ale populației de la orașe și sate (pensii, alocații pentru copii, burse etc.), s-au îmbunătățit condițiile de locuit prin construirea a 144,3 mii locuințe. În anul 1977 s-au amplificat acțiunile care au dus la creșterea bazei materiale a învățămîntului, ocrotirii sănătății, îmbunătățirii condițiilor de odihnă ale oamenilor muncii. Desfacerile de mărfuri prin comerțul socialist și prestațiile de servicii au cunoscut sporuri importante care au contribuit la satisfacerea nevoilor crescînde ale populației în condiții superioare.

Toate realizările obținute pe linia creșterii nivelului de trai reflectă preocuparea permanentă a partidului și statului nostru pentru prosperitatea poporului — țelul suprem al întregii politici a Partidului Comunist Român.

Roadele muncii realizate în cel de al doilea an al cincinalului s-au făcut simțite din plin în viața noastră, în creșterea bunăstării întregului popor. Se confirmă astfel încă odată faptul că munca mai bună, mai eficientă este izvorul bunăstării. Pornind de la acest adevăr, fiecare om al muncii, fiecare colectiv de muncă trebuie să-și concentreze eforturile pentru înfăptuirea exemplară și în condiții de eficiență sporită a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate pe anul 1978 — anul hotărîtor al acestui cincinal și îndeosebi spre realizarea indicatorilor calitativi, asigurîndu-se, în acest fel, înaintarea și mai rapidă a țării noastre pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Toma MELINTE
Institutul de planificare și prognoză al C.S.P.

Dezvoltarea agriculturii

(Urmare din pag. 2)

dezvoltare a agriculturii, în perioada 1976–1980, un factor ce poate și trebuie să-și aducă un aport sporit îl constituie **folosirea integrală și eficientă a bazei tehnico-materiale cu care agricultura a fost înzestrată.** Eforturile pe care le face în continuare industria pentru dotarea agriculturii cu tractoare și mașini agricole perfecționate, pentru livrarea de cantități sporite de îngrășăminte și alte produse chimice, trebuie să se împletească cu eforturi mai intense ale agriculturii însăși, ale fiecărei unități agricole socialiste pentru folosirea eficientă a tuturor elementelor bazei materiale, îndeosebi a tractoarelor și mașinilor agricole. Parcul de tractoare din dotarea unităților agricole socialiste, care a ajuns la aproape 130 mii bucăți, într-o gamă tot mai diversificată și de puteri sporite, este suficient pentru executarea la timp și de calitate ridicată a principalelor lucrări agricole.

Dar și în folosirea mașinilor și utilajelor mai există unele neajunsuri : consumul de piese de schimb și de carburanți este încă ridicat, au loc întreruperi în funcționare, se manifestă cazuri de indisciplină, nu se respectă întotdeauna parametrii calitativi ai unor lucrări agricole. Aceasta determină ca în **stațiunile pentru mecanizarea agriculturii,** cheltuielile totale și cele materiale să fie ridicate, iar producția obținută pe terenurile unde lucrările se execută mecanizat se situează deseori sub nivelul condițiilor create. Practic, sînt multe culturi, — așa cum este cazul la cerealele păioase, inul pentru ulei, soia și chiar porumbul și floarea-soarelui – la care, pe unele terenuri, deși sînt asigurate suficiente erbicide și mașini pentru recoltat, și unde contribuția mecanizării ar trebui să fie capitală, totuși se obțin de multe ori producții mici, deși cheltuielile se fac la nivelurile stabilite, sau chiar se depășesc, ceea ce conduce la o eficiență economică nesatisfăcătoare. Direcțiile în care trebuie acționat rapid pentru rezolvarea acestei situații, reieșite cu deosebită claritate din Cuvîntarea tovarășului secretar general **Nicolae Ceaușescu,** constau în întărirea răspunderii ce revine stațiunilor de mecanizarea agriculturii pentru producția agricolă din cooperative, în legarea nemijlocită a veniturilor acestor unități și a mecanizatorilor de producția obținută, în creșterea continuă a calificării necesare exploatării raționale a parcului de tractoare și mașini, în întărirea disciplinei de muncă, în reducerea consumului de piese de schimb, carburanți și alte materiale.

Și în celelalte ramuri și sectoare de activitate ale agriculturii (plantele tehnice, legumicultura, pomicultura și viticultura) trebuie întreprinse măsuri radicale, care să conducă rapid și sigur la ameliorarea rezultatelor obținute pînă acum.

Cercetarea științifică agricolă este chemată ca printr-o integrare rapidă cu învățămîntul și producția să rezolve cerințele imediate și de perspectivă ale agriculturii, prin crearea de noi soiuri și hibrizi, potrivit condițiilor din diferitele zone ale țării, să îmbunătățească tehnologiile de producție și să răspundă direct pentru aplicarea rezultatelor sale în practică.

Aplicarea neîntîrziată, în toate unitățile agricole a măsurilor ce decurg din indicațiile cuprinse în cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru cu cadrele de conducere din agricultură, folosirea puternicei baze materiale cu care este înzestrată agricultura și punerea în valoare a marilor rezerve existente în unitățile agricole, în condițiile unei organizări superioare a producției și a muncii, a întăririi ordinei și disciplinei la toate locurile de muncă sînt tot atîția factori esențiali ce fac posibilă recuperarea rămînerilor în urmă din primii doi ani ai cincinalului și realizarea integrală a sarcinilor ce revin agriculturii din programele sale speciale de dezvoltare, din documentele Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale a P.C.R., privitoare la cincinalul actual.

INVESTIȚII 1978

PUNEREA LA TERMEN ÎN FUNCȚIUNE A NOILOR OBIECTIVE ȘI ATINGEREA PARAMETRILOR PROIECTAȚI

PROMOVAREA unor programe tot mai ample de investiții — temelia dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a societății — constituie o constantă a politicii economice a partidului și statului nostru. Această orientare se reflectă pe deplin și în planul pe 1978, care prevede realizarea unui volum de investiții de 212,5 miliarde lei (cu 16,8% mai mare decît în anul 1977). Materializarea acestor investiții se va concretiza în punerea în funcțiune a 665 noi capacități de producție (610 industriale și 55 agrozootehnice), la care se adaugă și capacitățile restante din anul 1977. În afară de acestea, sînt prevăzute să intre în funcțiune și alte numeroase capacități de importanță mai restrînsă.

În vederea realizării planului de investiții este imperios necesar ca toți factorii implicați în procesul investițional să acționeze pentru a asigura desfășurarea ritmică a lucrărilor, a adopta din vreme măsurile pentru livrarea și montarea utilajelor, efectuarea probelor și recepțiilor, în vederea conectării la circuitul productiv a capacităților de producție cu termene în primul trimestru al anului și atingerii cît mai rapide a parametrilor proiectați la noile obiective puse în funcțiune.

Direcții prioritare de acțiune

BILANȚUL anului 1977 în domeniul investițiilor pune în evidență faptul că realizările obținute pe șantiere se situează la un nivel superior față de cele înregistrate în 1976 ; au fost puse în funcțiune integral sau parțial peste 500 de capacități de producție industriale și agrozootehnice importante, dintre care unele în avans față de termenele prevăzute.

Cu toate acestea trebuie arătat că, în 1977, au fost consemnate rămîneri în urmă în realizarea sarcinilor din planul de investiții. Pornind de la necesitatea înlăturării cauzelor unor asemenea neajunsuri și pentru a crea condițiile necesare realizării sarcinilor de plan pe acest an, precum și pentru recuperarea restanțelor din 1977, este necesar ca organizațiile de construcții-montaj din toate județele țării și mai ales, din cele care s-au înscris de curînd pe traiectoria dezvoltării accelerate, să grăbească ritmul lucrărilor de execuție pe fiecare șantier. Pentru atingerea și depășirea acestui obiectiv eforturile se cer orientate cu prioritate în următoarele direcții :

1 Aprovizionarea tehnico-materială a șantierelor. În anul trecut, în special în primul semestru, importante nerealizări la lucrările de construcții-montaj au fost provocate de neaprovizionarea la timp cu materiale și prefabricate ușoare. Numai la două organizații de construcții din județul Constanța (Trustul de construcții locale Constanța și Trustul de construcții chimice Midia), nerealizările cauzate de neajunsurile în aprovizionarea cu materiale s-au ridicat la peste 3 milioane lei pe lună.

Pentru asigurarea necesarului de materiale de construcții potrivit nevoilor reale ale fiecărui șantier, prin Decretul 445/30 noiembrie 1977 cu privire la repartizarea sarcinilor de plan pe 1978 s-a stabilit **obligația pentru titularii de investiții și pentru constructori ca, pînă la 31 ianuarie 1978, să actualizeze graficele de eșalonare a execuției pe fiecare obiectiv de investiții în raport cu stadiile fizice realizate la sfîrșitul anului trecut, să eșaloneze lucrările de construcții-montaj pe trimestre și luni în cadrul sarcinilor aprobate prin plan și, pe această bază, să desfășoare pe obiective și cantitățile maxime de materiale de construcții în cadrul cotelor repartizate prin plan.** Concentrarea eforturilor întregului aparat — de la beneficiari la constructori — pentru corelarea planului producției de construcții-montaj cu sarcinile ce rezultă la această structură din planul de investiții pe fiecare obiectiv în parte și repartizarea corespunzătoare a necesarului de materiale constituie o acțiune de maximă importanță, a cărei îndeplinire la termen și de bună calitate constituie una din premisele hotărîtoare în realizarea planului pe acest an.

Desigur, rolul hotărîtor în rezolvarea problemelor de aprovizionare cu materiale de construcții și prefabricate îl au întreprinderile producătoare din cadrul M.E.F.M.C. și M.I.M., precum și secțiile de producție auxiliară din subordinea organizațiilor de construcții. S-a prevăzut ca producția de prefabricate să crească în acest an cu 30% față de anul 1977. Este însă necesar **să se treacă de urgență la realizarea noilor tipuri de prefabricate, cu finisaj superior, adaptat specificului arhitectonic local, ușoare și ieftine, la corelarea producției și livrărilor de materiale și prefabricate în concordanță cu nevoile reale ale șantierelor.**

În același timp, se impune ca și șantierele să comande din timp materialele și prefabricatele strict necesare, care derivă din graficele de eșalonare a execuției lucrărilor și să gospodărească mai bine decît în alți ani mijloacele materiale primite, să le depoziteze și să le apere de intemperii, să evite degradarea și risipa lor.

2 Creșterea gradului de utilizare a parcului de utilaje. În acest domeniu există rezerve deosebit de importante care, valorificate, pot facilita creșterea producției de construcții-montaj. Lipsurile manifestate în anul precedent în asigurarea condițiilor pentru menținerea în stare de funcțiune a utilajelor și mijloacelor de transport din dotare au făcut ca la numeroase organizații de construcții, coeficientul mediu de schimb realizat la principalele utilaje de construcții să fie mult inferior coeficientului planificat de 2 și, respectiv, 2,5 schimburi a 8 ore din 24. Este elocvent în această privință coeficientul de schimburi realizat în tr. III 1977 (trimestru în care există condițiile atingerii unei producții de vîrf în activitatea de construcții) la două organizații de construcții din județe diferite, față de coeficientul mediu de schimburi planificat (tabelul).

Grupa de utilaje	Trustul de construcții pentru industria chimică Midia (coeficient planificat: 2,5)	Întreprinderea județeană de construcții-montaj Buzău (coeficientul planificat: 2)
	coeficient realizat	coeficient realizat
Betoniere	1,26	0,95
Excavatoare cu cupă pînă la 0,6 mc	1,50	1,20
Excavatoare cu cupă de la 0,6 la 1,2 mc	1,94	1,53
Automacarale	1,17	1,06
Macarale turn	1,61	1,86
Centrale de beton	1,66	1,85

Pe lîngă asigurarea cu mijloacele necesare **mecanizării lucrărilor** prevăzute în planul pe anul 1978, Decretul nr. 445/1977 prevede pentru organizațiile de construcții obligația creșterii coeficientului de schimburi și folosirea intensivă a utilajelor de construcții și de transport. Se prevede, de asemenea, ca Institutul central de cercetare, proiectare și directivare în construcții, cît și principalele ministere care au în subordine organizații de construcții, să stabilească pînă la 31 martie 1978, pe principalele tipuri de utilaje din parcul activ al întreprinderilor specializate de utilaj greu, productivități fizice pe categorii de lucrări. Elaborarea și transmiterea operativă la șantiere a normativelor respective vor constitui un sprijin pentru organizarea folosirii mai eficiente a utilajului greu de construcții.

Utilizarea intensivă a utilajelor și mijloacelor de transport de pe șantiere este strîns legată de modul în care înțeleg întreprinderile constructoare de mașini să asigure **aprovizionarea cu piese de schimb** — la timp și de bună calitate, potrivit necesităților, precum și de repartizarea din vreme a cotelor necesare și livrarea ritmică de către furnizori din cadrul M.M.P.G. a combustibililor și lubrifianților. Întreruperile mari în asigurarea cu piese de schimb și combustibili în 1977 au provocat nerealizări de plan pe șantierele „Electrocontact“ — Botoșani, Combinatului de îngrășăminte chimice Bacău, Întreprinderii de construcții mine și cariere „Oltenia“ — Fărcășești ș.a. Asemenea neajunsuri pot fi lichidate și preîntîmpinate dacă factorii responsabili se vor preocupa mai îndeaproape de ridicarea organizării activității în acest domeniu, de întărirea spiritului de răspundere la toate eșaloanele.

3 Asigurarea și folosirea rațională a forței de muncă. De o deosebită importanță în buna desfășurare a lucrărilor de investiții este, așa cum a dovedit-o practica, asigurarea forței de muncă calificate necesare, crearea permanentă de fronturi de lucru, extinderea muncii în acord, eliminarea învoirilor, concediilor fără plată și absențelor nemotivate. Acolo unde organizațiile de partid și de masă au desfășurat o muncă intensă de mobilizare a întregului potențial uman la îndeplinirea sarcinilor, iar conducerile șantierelor au creat condiții optime de viață și de muncă, s-au putut obține depășiri importante ale sarcinilor de plan. În alte situații însă, utilizarea necorespunzătoare a fondului de timp a influențat în mod negativ realizarea sarcinilor de plan. În acest sens, este ilustrativă situația de la organizațiile de construcții din județul Constanța care, din cauza învoirilor, concediilor fără plată și absențelor nemotivate au înregistrat, în cursul anului 1977, nerealizări de plan de 6 milioane lei lunar.

Efecte favorabile asupra executării investițiilor și punerii în funcțiune a numeroase capacități de producție a avut **sprijinul acordat de beneficiarii de investiții** — prin trecerea în această activitate a unui important număr de muncitori necalificați sau personal auxiliar, precum și prin preluarea pentru **executarea în regie proprie a unor lucrări de construcții și de montaje**. Continuarea și lărgirea acestor acțiuni este de natură să contribuie la îndeplinirea în condițiuni mai bune a programului sporit de investiții pe 1978. O influență pozitivă în acest sens va exercita și legiferarea obligației beneficiarilor de investiții de a stabili, împreună cu constructorii, muncitori calificați din unitățile proprii și de a asigura participarea acestora la montajul utilajelor și instalațiilor în vederea punerii lor în funcțiune la termen.

Utilajele tehnologice — livrate la termene, în ordinea montajului

ACHIZIȚIONAREA și montarea la termen a utilajelor tehnologice este determinantă pentru grăbirea punerii în funcțiune a numărului mare de capacități de producție prevăzut pentru acest an. Potrivit decretului nr. 445/1977, fiecare unitate furnizoare de utilaje pentru investiții a avut obligația ca, pînă la 30 decembrie 1977, să întocmească, de comun acord cu beneficiarii de investiții, grafice pentru livrarea, în concordanță cu termenele de punere în funcțiune și graficele de eșalonare a investițiilor, a utiiajelor necesare obiectivelor din plan, inclusiv pentru recuperarea restanțelor din anul trecut. Din datele pe care le avem la dispoziție rezultă că în această privință sînt încă unele restanțe importante, mai ales în privința contractărilor de utilaje.

O atenție deosebită trebuie să acorde furnizorii de utilaje șantierelor rămase restante în 1977. Este cazul întreprinderii „23 August“ — București și Întreprinderii de utilaj tehnologic Buzău, care au avut restanțe în livrarea utilajelor și părților de utilaje pentru combinatele siderurgice din Galați și Hunedoara, pentru combinatele petrochimice Teleajen și Borzești, Combinatul de lianți și azbociment Medgidia ; a Întreprinderii de mașini grele București, cu restanțe pentru Combinatul de lianți și azbociment Medgidia și Fabrica de ciment Tașca. Restanțe importante se consemnează și la alte întreprinderi constructoare de mașini : „Progresul“ — Brăila, „Grivița Roșie“ — București, „Unio“ — Satu Mare, „Independența“ — Sibiu și chiar la unități din cadrul titularilor de investiții, care au restanțe în livrările contractate cu beneficiari din cadrul propriului minister.

Se cere subliniat, totodată, faptul că și beneficiarii de investiții au sarcina de a grăbi prezentarea la furnizorii de utilaje a documentațiilor tehnice necesare contractării întregului volum de utilaje alocat prin balanțe pentru anul 1978. La începutul lunii decembrie 1977, peste 1/4 din volumul de utilaje necesar investițiilor pe anul 1978 ce urmează a se produce în țară nu era încă contractat, cantități importante necontractate localizîndu-se la beneficiari din cadrul ministerelor : Minelor, Petrolului și Geologiei (necontractat 27,3%), Industriei Chimice (19,6%), Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții (45,2%), Industriei Metalurgice (25,7). Restanțe în contractare există și în domeniul achiziționării unor utilaje din import.

Recuperarea urgentă a restanțelor în elaborarea documentanțiilar tehnico-economice

CONCOMITENT cu acțiunile susținute pentru finalizarea investițiilor în continuare și a celor neterminate din anul precedent, se cere desfășurată o activitate susținută pentru **pregătirea condițiilor în vederea începerii la termen a obiectivelor noi de investiții,** din care unele se vor da în funcțiune tot în acest an, iar altele vor constitui frontul de lucru pentru sfîrșitul anului și începutul anului viitor. Rolul cel mai important în pregătirea noilor investiții îl are **elaborarea, avizarea și aprobarea în timp util a documentațiilor tehnico-economice** pentru aceste obiective, contractarea execuției lucrărilor, obținerea aprobărilor necesare utilizării terenului de amplasare a acestora, elaborarea și aprobarea detaliilor și devizelor de execuție, obținerea autorizațiilor de construcții.

Sarcina principală în elaborarea documentației tehnico-economice revine beneficiarilor și titularilor de investiții (care trebuie să elaboreze notele de comandă) și institutelor de cercetare tehnologică și de proiectare (care trebuie să elaboreze proiectele de execuție tehnologice și de construcții). Deoarece stadiul de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor prevăzute să înceapă în anul 1978 prezintă însemnate rămîneri în urmă, este necesară mobilizarea întregului potențial de ingineri, tehnologi și proiectanți pentru elaborarea într-un termen cît mai scurt a documentațiilor restante. La 1 ianuarie a.c. erau aprobate numai 19% din documentațiile necesare pentru obiectivele mai importante prevăzute în planul pe 1978, iar restul se aflau în diferite faze de elaborare sau avizare.

Potrivit decretului nr. 445/1977 s-a legiferat obligația ca elaborarea, avizarea și prezentarea spre aprobare a notelor de comandă și proiectelor de execuție pentru obiectivele prevăzute să înceapă în 1978 să se finalizeze pînă cel mai tîrziu la 31 martie 1978. Aceasta impune utilizarea deplină a capacității institutelor centrale de cercetare, precum și a altor unități de cercetare și inginerie

Gh. RUSCANU

(*Continuare în pag. 32*)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Norme de consum reduse — economii de energie electrică și combustibil

Evoluția unor norme de consum de energie electrică și combustibil convențional în industria carboniferă și a minereurilor în anii 1976 și 1977 față de 1975 = 100%

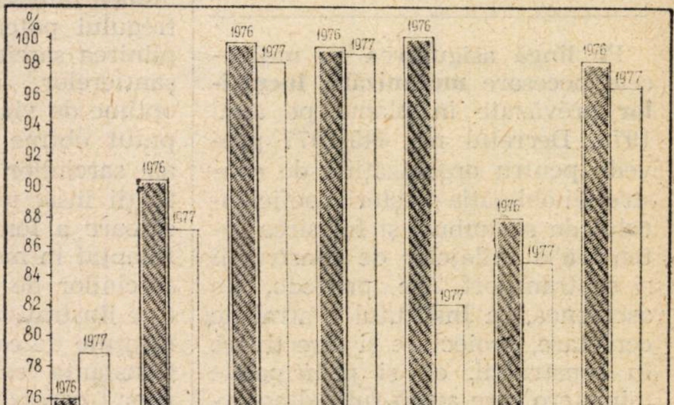

Consumul de energie electrică la :
A = *cărbune prelucrat prin spălare și sortare*
B = *cărbune extras din cariere*
C = *minereuri neferoase prelucrate, inclusiv transportul și depozitarea sterilului*
D = *argilă extrasă*
Consumul de combustibil convențional la :
E = *decopertarea carierelor carbonifere din Oltenia*
F = *minereuri metalifere prelucrate termic*
G = *energie termică produsă în sectorul minier și metalurgie neferoasă*

UNITĂȚILE Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei sînt nu numai mari producătoare de energie primară (cărbuni, țiței, gaze), ci și mari consumatoare de energie electrică și combustibil (la extragerea cărbunilor, țițeiului, minereurilor și a unor minerale, la prelucrarea minereurilor, producerea energiei termice etc.). O reducere, de pildă, de numai 0,1% a consumului de energie electrică pe 1978, asigură, la nivelul ministerului respectiv, o economie de circa 1 270 tone combustibil convențional, iar la cărbune de 3 400 tone combustibil convențional.

Acționind pentru diminuarea continuă a consumului unitar de energie, întreprinderile din subordonarea M.M.P.G., au obținut în 1977, față de realizările din 1975, prin reducerea unor norme de consum, economii de circa 3 000 MWh la cărbune extras din cariere, aproape 17 000 MWh la cărbune prelucrat prin spălare și sortare, 8 000 MWh la prelucrarea minereurilor neferoase, circa 300 MWh la extragerea argilei ș.a. La combustibili, diminuarea unor norme de consum în 1977 față de 1975 s-a materializat în economisirea a 9 000 tone la producția de energie termică în sectorul minier și în metalurgia neferoasă, peste 5 800 tone la decopertarea carierelor carbonifere din Oltenia, aproape 1 500 tone la prelucrarea termică a minereurilor nemetalifere, 1 000 tone la prelucrarea minereului de fier la I.M. Teliuc ș.a.

Pentru 1978 toate sectoarele de activitate din cadrul M.M.P.G. au sarcini suplimentare de reducere a normelor de consum. Față de realizările din 1976, nivelele planificate în 1978 la unele consumuri de energie electrică sînt mai mici cu : 11,2% la cărbune extras subteran, 13,3% la cărbune prelucrat prin spălare și sortare, 5,3% la minereuri neferoase extrase etc., iar la combustibili 19,3% la prelucrarea minereurilor nemetalifere, 19,1% la prepararea caolinului, 9,8% la extracția, condiționarea și transportul țițeiului de la schelă la rafinării etc.

Realizarea nivelelor înscrise în plan este pe deplin posibilă dacă se vor valorifica o serie de rezerve existente în fiecare unitate și loc de muncă. Astfel, economii la energie electrică se pot obține prin : încărcarea utilajelor la capacitatea nominală, eliminarea mersului în gol, raționalizarea distribuției energiei electrice în cariere, utilizarea economicoasă a aerului comprimat prin funcționarea compresoarelor după un program dinainte stabilit etc. În privința economisirii combustibililor (solizi, lichizi și gazoși) utilizați în diverse procese de producție, există, de asemenea, numeroase posibilități : asigurarea izolațiilor termice necesare la toate instalațiile, întreținerea arzătoarelor în stare normală de funcționare, respectarea temperaturilor de încălzire, creșterea gradului de recuperare a gazelor arse ș.a.

Adunările generale ale oamenilor muncii

PROIECTE TIP CU GRAD RIDICAT DE ECONOMICITATE ȘI FUNCȚIONALITATE

PREVEDERILE referitoare la investiții din programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pînă în anul 1980 — devansarea termenelor de punere în funcțiune a unor obiective industriale și agrozootehnice, includerea în plan a noi capacități de producție, majorarea numărului de locuințe ce urmează a fi date în folosință — își au un substanțial temei în uriașele economii rezultate în urma măsurilor luate încă în toamna anului 1976, din inițiativa secretarului general al partidului, pentru folosirea cu înalt simț gospodăresc a fondurilor și resurselor alocate în acest scop.

DEZBATERILE din recenta adunare generală a oamenilor muncii de la **Institutul de proiectări pentru construcții tipizate** au fost, firesc, axate pe tema : ce a realizat colectivul în 1977 și cum să acționeze în continuare în 1978 pe linia indicației tovarășului **Nicolae Ceaușescu** — ca **prin soluții constructive moderne, simple și raționale, prin evitarea supradimensionărilor, să se asigure o reducere substanțială a cheltuielilor și consumurilor materiale, o eficiență economică sporită.**

Din darea de seamă a consiliului științific, din cuvîntul participanților s-a conturat orientarea fermă spre o radicală schimbare a concepției, cu atît mai importantă cu cît fiecare din proiectele tip elaborate de I.P.C.T. este reprodus și materializat într-un mare număr de investiții concrete.

Rezultatele din 1977 confirmă fructificarea potențialului tehnic novator al proiectanților pentru ridicarea parametrilor calitativi ai construcțiilor — economicitate, funcționalitate, ușurință în execuție, siguranță în exploatare :

● prin noile soluții adoptate pentru hale industriale parter s-au obținut, față de fondul de proiecte tip existent, **reduceri ale consumurilor în medie de 30% la oțel și 25% la ciment ;**

● **greutatea proprie a construcțiilor,** la hale industriale de diferite tipuri, **a fost micșorată cu 15-55% ;**

● s-a lărgit sortimentul de proiecte cu soluții bazate pe prefabricare, ceea ce permite **creșterea gradului de industrializare a construcțiilor** — de pildă, în domeniul locuințelor au fost reactualizate circa 80 de proiecte cu peste 200 de tronsoane de clădiri.

Factorul timp deținînd un rol important în valorificarea acestor avantaje încă la investițiile din a doua jumătate a cincinalului, s-au depus eforturi însemnate pentru predarea la termen și înainte de termen a celor circa 500 de faze de proiectare : dintre ele, **112 au fost realizate cu un avans total de 1967 de zile.** Aceasta, în condițiile în care o parte din capacitatea institutului a fost mobilizată pentru analiza efectelor seismului asupra unui mare număr de hale și clădiri industriale, construcții inginerești, clădiri de locuit și social-culturale, pentru expertizarea și întocmirea proiectelor de reparare sau consolidare a unor imobile mari din Capitală, afectate de cutremur. Gradul de mobilizare al proiectanților, progresul pe care l-a înregistrat nivelul lor profesional, extinderea metodelor moderne de calcul pot fi apreciate prin faptul că **nivelul planificat al productivității muncii a fost depășit cu 9%,** ceea ce a permis **realizarea planului de proiectare-cercetare în proporție de 111,5%.**

ANALIZÎND activitatea desfășurată de către organul colectiv de conducere, participanții la adunarea generală au apreciat ca pozitive și au cerut să fie accentuate preocupările în ce privește :

— colaborarea cu alte institute de cercetări și proiectări, cu învățămîntul superior, cu ministerele și centralele producătoare, cu organizațiile de execuție, pentru **crearea, testarea, omologarea și introducerea de noi materiale, elemente, structuri** cu caracteristici economice și tehnice superioare :

— organizarea de cursuri, seminarii și alte forme de **instruire și schimb de experiență** vizînd însușirea rapidă a normelor de calcul îmbunătățite, generalizarea noutăților în domeniul conformării structurilor (la care este necesar să se adauge posibilități mai largi de documentare individuală) ;

RĂSPUNZÎND CHEMĂRII LA ÎNTRECERE lansată de Institutul de proiectare Prahova, colectivul I.P.C.T. s-a angajat ca în al treilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice să realizeze :

— soluții care să asigure anual, față de consumurile realizate în 1977 la proiecte similare, **reducerea greutății specifice a construcțiilor cu 10%, economii de 3 000 tone de metal, 3 000 tone de ciment, 5 000 tone de combustibil convențional ;**

— **industrializarea în proporție de 95% a execuției închiderilor perimetrale și compartimentărilor interioare la construcțiile industriale ;**

— **îmbunătățirea plasticii arhitecturale** la proiecte ce se vor aplica pentru cel puțin 10 mii de apartamente ;

— **predarea a 100 de documentații cu un avans total de 800 de zile.**

— organizarea și urmărirea respectării obligațiilor ce revin institutului din Legea privind asigurarea durabilității, siguranței în exploatare, funcționalității și calității construcțiilor.

Totodată, **criticile și propunerile făcute în adunare au oferit consiliului științific orientări pentru perfecționarea în continuare a activității.** S-a subliniat, de pildă, necesitatea constituirii unui colectiv central de verificare a proiectelor, pentru a se sesiza la timp neconcordanța între planuri. În programarea acțiunii de revizuire a proiectelor tip din acest an trebuie dată prioritate categoriilor de obiecte (de exemplu, rezervoare de apă) care n-au putut fi rezolvate pînă acum, din lipsă de capacitate de proiectare. Se cer finalizate în cît mai scurt timp studiile de modulare și de organizare funcțională a diverselor categorii de clădiri social-culturale, ca elemente de fundamentare pentru noile soluții de tipizare a acestora în anii următori. Creșterea rolului, volumului și complexității calculelor atît în rezolvarea unor probleme curente, cît și în elaborarea soluțiilor pentru structuri impune o mai strînsă colaborare între proiectanți și programatori, valorificarea mai bună a programelor existente, utilarea corespunzătoare cu tehnică de calcul, astfel încît în acest an, procedeele de calcul automat să se aplice într-un volum cu 60% mai mare decît în 1977.

D. CONSTANTINESCU

În sprijinul înfăptuirii programului de ridicare a nivelului de trai

DEZVOLTAREA ȘI PERFECȚIONAREA ORGANIZĂRII REȚELEI COMERCIALE

● Criteriile unei rezolvări unitare, echilibrate a amplasării noilor unități comerciale, asigurînd o eficiență economico-socială maximă ● Volumul desfacerilor de mărfuri pe locuitor va fi, in 1980, de aproape 3 ori mai mare decît in 1965 ● Două milioane metri pătrați de spații comerciale moderne nou construite în actualul cincinal

PREOCUPAREA pentru înfăptuirea neabătută a programului de creștere a nivelului de trai, prin creșterea confortului colectiv, a calității serviciilor în rețeaua comercială și-a găsit o pregnantă expresie în aprobarea de către Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a propunerilor privind **îmbunătățirea normelor de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale și de alimentație publică de la orașe și sate**.

Ele au menirea să asigure condițiile pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R., Conferința Națională din decembrie 1977. și a indicațiilor date de secretarul general al partidului tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, pe linia dezvoltării armonioase, în condiții de eficiență economică ridicată a rețelei comerciale, în concordanță cu sporirea continuă a volumului desfacerilor de mărfuri și cu creșterea demografică, contribuind astfel la îmbunătățirea aprovizionării cu mărfuri a populației.

Normele rețelei comerciale, ca instrument de conducere a comerțului, au apărut în perioada 1960—1961, odată cu intensificarea construcției de locuințe la orașe și sate. În prezent, ca urmare a înfăptuirii programului de construcții de locuințe, a sistematizării localităților, a creării de noi centre urbane, în numeroase localități au apărut întregi străzi comerciale noi, la parterul blocurilor de locuințe, se extinde rețeaua de magazine universale, de complexe comerciale și de servire a populației.

În contextul amplului proces de edificare a noii fizionomii urbanistice a patriei, normele de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale oferă criteriile unei **rezolvări unitare, echilibrate a amplasării noilor unități comerciale, astfel încît să se asigure o eficiență economico-socială maximă în alocarea resurselor** de către toate sistemele comerțului : de stat, cooperatist. ale ministerelor etc. Prevederile din **norme vizează**, în principal :

- **dezvoltarea coordonată a rețelei** în funcție de numărul populației și volumul desfacerilor de mărfuri ;
- **profilarea și amplasarea unităților de desfacere** în funcție de frecvența cererii de mărfuri, respectiv : (de cerere curentă, periodică și ocazională — pentru bunuri de folosință îndelungată) ;
- **gruparea rațională a unităților** în funcție de profilul acestora și asigurarea eficienței economice pentru fiecare unitate de desfacere.

Ca urmare, **rețeaua se structurează** pe următoarele trepte de organizare :

● **În mediul urban :**

a) centre comerciale pentru ansamblul de locuințe — cu o rază de aprovizionare de 200—500 m (pentru circa 5 000—6 000 de locuitori).

b) centrul comercial pentru mai multe ansambluri — cu o rază de aprovizionare de 700—2 000 m (pentru cel puțin 30 000 de locuitori) ;

c) centrul comercial pentru zona centrală, avînd ca rază de aprovizionare întregul oraș.

● **În mediul rural :**

a) centrul comercial sătesc — pentru aprovizionarea unei populații între 500 și 1 500 de locuitori ;

b) centrul comercial comunal — pentru aprovizionarea populației de pe raza comunei — 3 000—7 000 de locuitori ;

c) centrul comercial intercomunal — pentru aprovizionarea unei populații între 25 și 30 mii de locuitori, de pe raza mai multor comune — care se amplasează în centrul intercooperatist.

Prin aplicarea noilor norme, suprafața comercială la 1 000 de locuitori (medie pe țară) urmează să crească substanțial (vezi tabelul) atît în mediul urban, cît și în mediul rural, realizîndu-se în același timp o mai bună echilibrare a rețelei pe sectoare comerciale. O caracteristică comună dezvoltării rețelei urbane, ca și a celei rurale este creșterea ponderii sectorului alimentar și nealimentar, ceea ce va permite satisfacerea în condiții superioare a cerințelor populației cu acest gen de bunuri de consum.

Prevederile din norme urmăresc să asigure o dezvoltare echilibrată a suprafețelor — în funcție de situația actuală și de perspectivele de creștere a volumului desfacerilor și a numărului de locuitori — pe diferite localități din mediul urban și rural, ca și între sectoarele comerciale.

Corespunzător cu structura localității urbane, suprafețele comerciale se repartizează pe cele 3 trepte de organizare astfel (în % din total) :

Sectorul	Centrele comerciale		
	a	**b**	**c**
Alimentar	60—65	15—20	15—20
Nealimentar	15—20	25—30	50—60
Alimentație publică	15—25	15—30	45—70

DE REMARCAT este faptul că paralel cu mărirea suprafețelor comerciale, se va înregistra și o îmbunătățire a eficienței utilizării lor. Astfel, se prevăd creșteri ale volumului desfacerilor pe metrul pătrat de suprafață comercială pînă la orizontul 1980, cu circa 20% atît în mediul urban cît și în mediul rural.

Aceasta va contribui la creșterea rentabilității unităților și a comerțului în ansamblul său.

Diferitele tipuri de unități comerciale și de alimentație publică urmează să fie realizate astfel :

— **În mediul urban :** o mare parte din unitățile comerciale se vor construi în spațiile rezervate blocurilor de locuințe, fie la nivelele inferioare, fie prin extinderea acestor unități în afara perimetrului construit al blocurilor de locuințe sau prin construirea de corpuri de legătură între acestea — în vederea asigurării cerințelor funcționale ale tipurilor respective de unități. De asemenea, pentru unele tipuri de unități (magazine universale, hale, BIG și altele), precum și pentru unele grupe de mărfuri — în vederea asigurării unor condiții corespunzătoare tehnologiilor comerciale — se prevede realizarea de construcții separate, cu regim de înălțime corespunzător capacității și cerințelor de sistematizare a zonelor respective.

— **În mediul rural :** complexele comerciale vor fi amplasate în centrele intercooperatiste și în localitățile prevăzute să devină centre urbane, constituind nucleul centrului civic al localității respective. În comune se vor construi clădiri în care să se concentreze întreaga activitate comercială.

De asemenea, normele cuprind indicații cu privire la proiectarea spațiilor comerciale, adoptîndu-se soluții noi, economicoase.

La determinarea concretă a necesarelor de spații comerciale pentru diferite localități, este necesar să se calculeze atît populația rezidentă, cît și cea atrasă— potrivit influenței în teritoriu pe care localitatea respectivă o exercită față de alte centre. În acest scop se pot întreprinde studii de marketing privind gradul de solicitare a viitoarelor spații comerciale atît de către populația locală cît și de către cea din jur — bazate pe „legile de gravitație comercială“ — prin care se va putea mai bine fundamenta și eficiența economică și socială a unor investiții pentru construirea de spații comerciale.

CA URMARE a aplicării măsurilor de dezvoltare și modernizare a rețelei de desfacere a comerțului socialist, indicatorii calitativi ai servirii populației se vor îmbunătăți. Analiza corelată a dinamicii unor indicatori cum sînt : volumul desfacerilor, suprafața comercială, numărul de unități și creșterea populației evidențiază o îmbunătățire substanțială a cadrului de relații comerț-populație. (vezi graficele 1, 2, 3.)

În vederea **ridicării nivelului de servire** în toate sectoarele comerțului socialist, se prevăd o serie de măsuri complementare :

● **În comerțul cu amănuntul** — perfecționarea organizării și profilării rețelei comerciale corespunzător cu cerințele populației, extinderea formelor rapide de vînzare și diversificarea serviciilor complementare. Se pune accentul pe : lărgirea autoservirii și alegerii libere a mărfurilor, transportul la

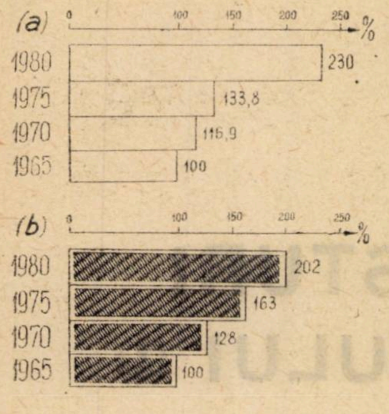

Graficul nr. 1 (a) Dinamica suprafeței comerciale pe o unitate (%) ; (b) Dinamica suprafeței comerciale ce revine la 1 000 locuitori (%).

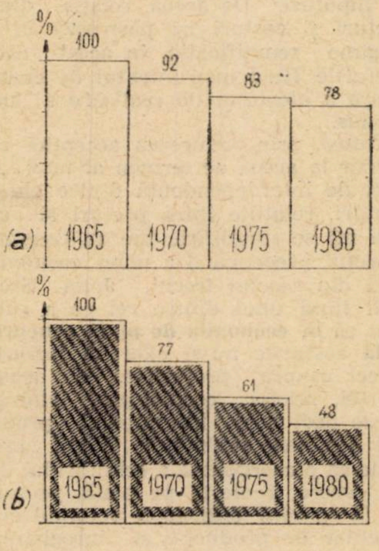

Graficul nr. 2 (a) Dinamica numărului de locuitori pe o unitate comercială (%) ; (b) Dinamica numărului de locuitori ce revin la 1 mp suprafață comercială (%).

Sectorul comercial	Realizări				Prevederi norm			
	1970		1975		1980		1990	
	mp / 1000 loc.	% din total	mp / 1000 loc.	% din total	mp / 1000 loc.	% din total	mp / 1000 loc.	% din total
I. Mediul urban								
— alimentar	111	31,3	120	28,3	160	31,4	180—185	29—30
— nealimentar	125	35,2	165	38,8	160	39,2	250—265	41—42
— alimentație publică	119	33,5	140	32,9	150	29,4	170—180	28—29
Total	355	100,0	425	100,0	510	100,0	600—630	100
II. Mediul rural								
— alimentar	18	11,1	24	12,6	40	13,8	60	16,3
— nealimentar	100	61,3	110	57,9	160	55,2	190	51,3
— alimentație publică	45	27,6	56	29,5	90	31,0	120	32,4
Total	165	100,0	190	100,0	290	100,0	370	100

domiciliu al unor mărfuri, înființarea de magazine „omnivalente“ — cu sortimente complexe în funcție de cerințele cumpărătorilor, dotarea magazinelor cu utilaje de frig, aparate de casă, cîntare automate, containere-ambalaj din care produsele să fie desfăcute direct la consumatori în sălile de vînzare etc ;

● **În alimentația publică** — introducerea unor metode industriale de pregătire a preparatelor culinare și a produselor de cofetărie, precum și trecerea unor restaurante, cantine-restaurant, bufete la activitatea de finisare a preparatelor și semipreparatelor produse în mod centralizat, tip „catering“ ; mecanizarea largă a curățirii și preparării unor produse (materii prime), ca și a altor activități din alimentația publică — inclusiv spălarea veselei, a vaselor de bucătărie, curățarea localului ;

● **În comerțul cu ridicata** — realizarea de depozite mari, dotate cu spații de frig pentru produse alimentare perisabile, depozite de legume-fructe ; mecanizarea manipulării și depozitării produselor, prelucrarea unor produse corespunzător cu fluxurile tehnologice naționale de mișcare fizică a mărfurilor de la producător la comerț.

Desigur, progresul ce se așteaptă de la comerțul socialist este legat și de îmbunătățirea activității de conducere, prin fundamentarea științifică a unor decizii, programe, indicatori de plan, a gestiunii economice — în care scop se vor lua măsuri pentru utilizarea în mai mare măsură a calculatoarelor electronice în prelucrarea datelor privind activitatea comercială (studiul cererii, evoluția stocurilor, urmărirea realizării contractelor și altele).

Înfăptuirea în domeniul comerțului și serviciilor , a sarcinilor din „Programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980“ condiționează într-o măsură considerabilă înscrierea țării noastre pe coordonatele de progres și civilizație trasate de Conferința Națională a partidului. Atenția acordată de conducerea partidului, personal de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** creșterii nivelului de trai, ca finalitate a orînduirii noastre socialiste, incumbă responsabiiltăți sporite pentru lucrătorii din comerț, mobilizarea eforturilor acestora pentru traducerea în viață a importantelor obiective înscrise în program.

dr. Gh. TEODORAȘCU
prof. asociat
Academia „Ștefan Gheorghiu“

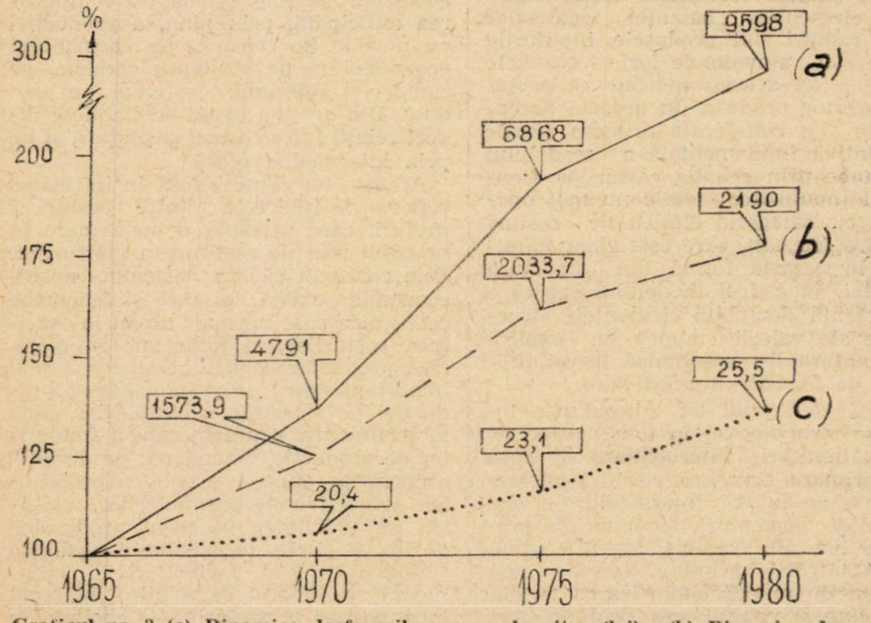

Graficul nr. 3 (a) Dinamica desfacerilor pe un locuitor (lei) ; (b) Dinamica desfacerilor pe o unitate comercială (mii lei) ; (c) Dinamica desfacerilor pe 1 mp suprafață comercială (mii lei)

Graficele evidențiază principalele tendințe ale dezvoltării comerțului nostru socialist, orientarea pregnantă a fizionomiei rețelei spre aprovizionarea în tot mai bune condiții a populației. Astfel, din graficul 1 (a) se constată modificarea structurii rețelei **în favoarea unităților comerciale mari, magazine universale, generale, care asigură aprovizionarea populației „sub același acoperiș“ cu o gamă largă de mărfuri, în condiții de economisire a timpului afectat cumpărătorilor. Că nu este vorba numai de o simplă schimbare a formei de comercializare, ci de o îmbunătățire substanțială a serviciului, o dovedește graficul 1 (b), care evidențiază dublarea suprafeței comerciale pe locuitor în 1980 față de 1965.**

Creșterea nivelului de servire **este exprimată și de evoluția descrescătoare a numărului de locuitori ce revin la o unitate comercială și la metrul pătrat de suprafață comercială (graficul 2 a și b).**

Prin promovarea unor forme moderne de vînzare, **mai comode, mai rapide și de mare randament, concomitent cu dezvoltarea rețelei are loc o creștere a desfacerilor pe unitatea comercială și pe metrul pătrat de suprafață comercială (graficul nr. 3 a, b, c).**

Puncte de vedere

RELAŢII ÎNTRE COSTURI ŞI PREŢUL PRODUSULUI (I)

În căutarea de certitudini pentru cuantificarea muncii sociale, costurile au constituit intotdeauna un punct de sprijin, oferind cerințelor de numărare exactă elementele materiale fundamentale exprimate în unități monetare ce intră în formarea prețurilor. Pe de altă parte, natura economică identică a costurilor și prețurilor, ce constă în consumul de muncă socială, a impus cercetării un raport cauzal între aceste două categorii economice, în cadrul căruia costurile se prezintă drept element determinant. Sînt motive suficiente pentru ca în fundamentarea deciziilor de preț pivotul evaluărilor să-l constituie costurile, *cum este de altfel statuat în sistemul nostru de prețuri.*

DUPĂ cum se ştie, ca orice noţiune, costurile au înțelesuri multiple, nu numai în vorbirea obișnuită, ci și în disciplinele ştiinţelor economice. La varietatea de conținut și sferă a lor se adaugă și termenii, mai mult sau mai puţin echivalenți, dintre care cel mai cunoscut este cel de **cheltuială de producție și de circulaţie.**

Deoarece costul este o categorie economică operațională, ce apare în desfășurarea tuturor activităților sociale, de la producţia de bunuri materiale pînă la cele mai abstracte valori spirituale, fiind uneori extinsă și la activitățile naturii care lucrează de asemenea cu consumuri, s-au manifestat și tendințe de normare a conținutului acestuia, pe domenii. În economie, unde își au sediul primar denumirile cu sensul de costuri, normarea a ceea ce se încadrează sau nu în conținutul lor precum și ordonarea elementelor structurale ale acestora este o cerinţă a omogenității informării. Costul, ca indicator de bază în conducerea curentă și proiectivă a proceselor economice, este utilizabil numai sub forma unei mărimi valorice. Altfel devine o mărime necomparabilă. Acest fapt a oferit teren dezvoltării unei tehnici de evidență și calculaţie a costurilor. Uneori, prin simplificare, metodologia acestei tehnici elimină din obiectiv relațiile legice dintre costuri și prețuri, reducîndu-le la calculul· cheltuielilor, ceea ce acreditează o viziune contabilă asupra problematicii prețurilor în ansamblu.

Două din mulţimea conceptelor destinate să acopere conținutul costurilor și să exprime în același timp și relațiile lor cu prețul **prezintă un interes deosebit.** Cea mai veche delimitare a dus la ceea ce poate fi numit **costul-măsură a efortului pentru obținerea unui produs destinat schimbului.** În acest caz costul este unul din elementele structurale ale valorii unitare a produsului exprimată bănește prin preț. El implică cheltuieli sau plăți măsurate prin prețul materialelor consumate și prin tarifele de retribuire a forței de muncă, cuprinzînd însă și alte feluri de cheltuieli. Ca însumare a eforturilor cuantificate, costul se prezintă ca un polinom ai cărui termeni pot fi ordonaţi în două grupe, una însumînd diversele forme de consum de muncă trecută, iar cealaltă consumurile de forţă de muncă. În mod frecvent costul ca măsură a eforturilor este considerat și ca o sumă a intrărilor implicate de producţia de bunuri și servicii, acestea din urmă prezentîndu-se la sfîrșitul proceselor economice ca ieșiri.

Cel de al doilea concept este cunoscut sub denumirea de **cost total** și este din ce în ce mai răspîndit. El a apărut ca o noțiune empirică ce exprima intuitiv poziția producătorilor pe piaţa concurențială. În procesul schimbului ei își priveau întreaga activitate prin prisma cheltuielilor. Ca atare costul total era echivalentul cheltuielilor materiale, de muncă și de capital, iar prețul constituia compensarea acestor cheltuieli sub forma amortizării, salariului și profitului.

În ultimele decenii, **într-o accepție diferită și cu o fundamentare științifică corespunzătoare, costurile totale au devenit o categorie esențială în modelul de analiză economică input-ouput.** Cînd elementele balanței legăturilor între ramuri sînt produsele, inputurile totale sau sinonimele lor — costurile totale — au aceeași mărime ca prețurile acestor produse. În această accepție ele sînt consacrate printr-o relaţie cantitativă fundamentală a modelului și anume prin ecuaţia costurilor. Conceptul inputurilor totale nu mai operează cu categoria clasică de costuri sau preț de cost, care este chiar eliminată în această formă din structura prețului. În cadrul modelului capătă o importanţă deosebită elementele structurale ale valorii muncă, ce explică prin natura lor economică însuși procesul de formare a acesteia.

După conținutul lor, inputurile totale se structurează în două grupe de bază : inputuri **intermediare** și inputuri **primare.** Ca atare, costul total este o sumă de intrări intermediare, respectiv de consumuri de materiale provenite din alte ramuri, la care se adaugă intrările primare formate din consum de muncă. amortizarea fondurilor fixe și venitul net. Printr-o ordonare adecvată, aceste intrări pot fi grupate în scopul reconstituirii costurilor în accepțiunea lor clasică. Evident însă că modelul input-output nu este construit pentru a explicita relaţia dintre aceste costuri și prețuri, ci oferă posibilități pentru cunoaşterea naturii prețurilor și a raporturilor specifice dintre acestea și fiecare grupă de inputuri. De aceea, relația dintre prețuri și costuri își păstrează în întregime semnificația, în acest cadru prețurile fiind instrumentul de cuantificare a efortului de realizare a unui produs.

Totuși, prin reducerea accepției costurilor la aceea de termen al unui raport de interdependență dintre ele și prețuri, relațiile între prețuri și costuri nu se simplifică. Ele au constituit obiectul preocupărilor unor economiști încă din secolul trecut, John Stuart Mill fiind unul dintre cei ce a subliniat că **în economia de piață concurențială** costurile nu-și exercită influența direct asupra prețurilor, ci asupra ofertei, relația costuri-preț stabilindu-se deci prin intermediul producției destinate schimbului. Fiind apreciate ca o coordonată a echilibrului dintre cerere și ofertă pe piață, prețurile nu integrează totdeauna volumul cheltuielilor de producție și înregistrează abateri în recunoașterea acestor cheltuieli ca necesare din punct de vedere economic. Cazurile în care loturi mari de mărfuri se schimbă la prețuri ce nu acoperă costurile sînt destul de frecvente.

Pe **piața socialistă,** la dimensionarea costurilor se ține seama de echilibrarea anticipată, prin plan, a producţiei cu nevoile de consum, pe ansamblul economiei și pe structura acesteia, pe ramuri și subramuri, și chiar pe produse. Din această cauză se stabilesc direct relații între costuri și prețuri, și nu prin intermediul ofertei.

Aceasta nu elimină însă în întregime raporturile indirecte dintre costuri și prețuri, care așteaptă o confirmare în procesul real de realizare a mărfurilor. Este cunoscut că în sistemul nostru economic există procese și fenomene economice care nu apar direct în mărimea costurilor, ci totdeauna în mărimea prețurilor. Dintre acestea cele mai importante sînt: proporționalitatea producției pe structura schimburilor, pînă la sortimente, uzura morală a fondurilor de producție, demodarea produselor, raporturile dintre produs și preferințele subiective ale beneficiarilor, raritatea sa, unicitatea în cazul produselor de lux și altele. În economia socialistă acționează și alți factori care accentuează caracterul de relaţie indirectă între costuri și prețuri — cheltuielile de producție exprimă o însumare de prețuri și tarife practicate **în momen-**

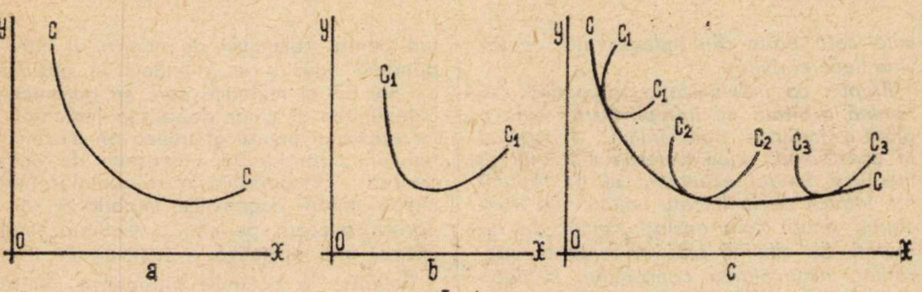

Fig 1

tul încheierii tranzacţiilor de aprovizionare, deci într-un trecut mai mult sau mai puţin îndepărtat.

În etapa realizării de noi produse, ca urmare a creşterii accelerate a productivităţii muncii, în mod diferenţiat pe ramuri şi subramuri şi a altor cauze, aceste preţuri sînt deja depăşite. Aşa se explică de ce unii economişti vorbesc de aşa-zise **costuri de producţie.** L. Kantorovici consideră preţurile categorii apriorice, stabilite cu ani în urmă şi necorespunzătoare evaluărilor obiective ale consumurilor de muncă necesare producţiei curente, chiar în ipoteza în care la vremea lor au exprimat aproximativ exact mărimea valorii. Această constatare este aplicabilă funcţionării pieţei în general, dar devine şi mai evidentă în condiţiile sistemelor de preţuri rigide, cu adaptări greoaie la schimbările survenite în mărimea consumului de muncă socială, cu menţinerea pe perioade îndelungate a anomaliilor de preţ, cu practicarea de preţuri cu mai multe nivele.

Complexitatea relaţiei dintre costuri şi preţ constă şi în faptul că tendinţa de accentuare a raporturilor directe dintre ele în sistemul nostru economic acţionează paralel cu transpunerea mecanică, uneori, a nivelului costurilor în nivelul preţurilor produselor noi. De aceea, capătă o semnificaţie deosebită analiza critică a costurilor în fundamentarea deciziilor de preţ precum şi optimizarea consumurilor de muncă în realizarea noilor produse avîndu-se în vedere — pe lîngă nivelul cheltuielilor de producţie — şi alţi factori, acţiuni care se desfăşoară continuu în politica noastră economică.

Legităţi în dinamica costurilor

ÎN MOD FIRESC, în conducerea economică, stabilirea preţului unui produs nou se declanşează odată cu evaluarea prin antecalcul a costurilor. În cazul preţurilor unice antecalculul operează cu costuri medii pe ramura economică în care se va fabrica produsul. Cînd preţurile nu se vor practica pe aria întregii pieţe interne, mărimile medii exprimă valorile centrale ale costurilor din unităţile economice ce vor produce aceste mărfuri noi. Datele necesare pentru antecalcul sînt deja stocate în documentaţia ce însoţeşte introducerea în fabricaţie a produsului, în normele de consum de materiale, energie, combustibili şi manoperă, în normele de amortizare, în cataloage de preţuri, în planul cheltuielilor de producţie şi în alte surse, iar calculul mediilor nu prezintă dificultăţi. Acestea se ivesc însă deîndată ce costurile antecalculate trebuie să depăşească însumările şi confruntările normative şi să devină obiect al analizei economice, să se raporteze la o dimensiune imanentă activităţilor economice şi anume la timpul economic. Prin evaluarea costurilor în condiţiile economice existente la introducerea în fabricaţie a produsului s-ar generaliza în timp nu numai consumuri secvenţiale, ci şi proporţii şi corelaţii ale producţiei de mărfuri corespunzătoare unei anumite etape.

Bătaia lungă în timp a deciziilor de preţ, mai ales în sistemul de preţuri stabile, implică şi prevederi în legătură cu evoluţia costurilor, iar acestea nu se pot realiza decît pe baza **cunoaşterii legităţilor ce guvernează dinamica lor.** Ca orice fenomen economic relevant, costurile produselor nu au o evoluţie uniformă în timp, mai ales din punct de vedere al mărimii lor, decît dacă sînt privite în afara proceselor economice reale. Modificarea dinamicii lor se înscrie ca o coordonată în domeniul costurilor încă de la introducerea în fabricaţie a produselor. O constatare empirică la îndemîna oricui o constituie astfel faptul că la obiectivele noi de investiţii, o anumtiă perioadă de la punerea lor în funcţiune, apare, adeseori, o diferenţă nefavorabilă între costurile proiectate şi cele realizate în producţie. Această comportare dinamică a costurilor este specifică lansării în producţie a unor produse noi, prin unităţi sau secţii nou construite, precum şi prin adaptări sau dezvoltări ale celor existente, dar apare şi la obiectivele de investiţii care extind producţia unor mărfuri deja existente pe piaţă.

Variabilele economice care influenţează evoluţia costurilor sînt **multiple. Este greu de identificat în întregime şi mai ales de cuantificat în întregime efectul fiecăreia.** Comportarea statistică a evoluţiei costurilor, corelată cu marcarea celor mai activi factori de influenţă, a pus în lumină existenţa unor dependenţe funcţionale în acest proces. Dintre factorii respectivi cercetarea economică a identificat de multă vreme efectele pe care le are evoluţia producţiei asupra costurilor. Acţionînd ca variabilă independentă, producţia generează o relaţie funcţională cunoscută sub numele de **funcţie a costurilor,** care este considerată **o formă specifică a funcţiei de producţie.**

Exprimarea cantitativă a acestei relaţii este $C = f\ (P)$ în care C simbolizează costurile iar P — producţia. Această funcţie, operantă pe piaţa concurenţială sub forma relaţiei costuri-ofertă, are un grad de generalitate mai mare, şi ca atare de aplicabilitate la toate formele producţiei de mărfuri dezvoltate. Pe piaţa socialistă dependenţa funcţională capătă o exprimare mai reală în raportul costuri-producţie. Cuantificarea ei este importantă în deciziile de fundamentare a preţurilor.

După cum se ştie, dependenţa funcţională a costurilor de producţia realizată evoluează într-o formă tipică în decursul timpului, iar curba pe care o parcurg costurile are conturul unei seceri fără vîrf pe perioade îndelungate sau a literei „u" pe perioade scurte de timp. Reprezentarea grafică a acestei evoluţii se prezintă în fig. nr. 1.

O legătură ce se modifică continuu

ÎN ACEASTĂ reprezentare ordonata y exprimă intervalul de variaţie a costurilor, iar abscisa x variaţia producţiei. Pe baza măsurătorilor pe perioade îndelungate, punctele de intersecţie între costuri şi creşterea producţiei s-au grupat în jurul unei curbe de formă c-c din figura 1 a, care porneşte de la un nivel ridicat al costurilor, corespunzător unui nivel scăzut al producţiei, coboară abrupt odată cu creşterea producţiei, apoi se menţine la un nivel relativ constant cu toate că producţia continuă să sporească în cele din urmă cantităţile suplimentare de producţie realizîndu-se cu costuri din ce în ce mai mari.

În figura **1 b,** curba c_1-c_1 uneşte valorile centrale ale parametrilor de intersecţie dintre nivelul costurilor şi cantitatea de produse realizată pe termen scurt. Ca tendinţă generală, ea nu se deosebeşte fundamental de expresia grafică a funcţiei costurilor pe termen lung. Este totuşi remarcabilă panta abruptă a creşterii costurilor, odată cu creşterea producţiei, după ce scăderea acestora a atins nivelul minim. O astfel de evoluţie a costurilor se înregistrează pe produse sau sortimente cu preţuri diferite, în cadrul producţiei de masă sau a seriilor de mărime mijlocie, în fiecare întreprindere producătoare. Datorită gradului diferit de dotare tehnică, valorile pe care le uneşte curba costurilor sînt şi ele diferite, de la o unitate la alta.

În figura **1 c** curba costurilor c-c exprimă dinamica funcţională a nivelului unor mărimi medii de costuri pe o ramură sau subramură economică şi are o alură asemănătoare cu cea determinată de evoluţia producţiei pe termen lung într-o întreprindere. În cazul în care se individualizează mişcarea costurilor pe întreprinderi, ea îşi păstrează forma în „u", avînd puncte de tangenţă cu curba costurilor pe ramura economică, aşa cum rezultă din intersectarea curbelor c_1-c_1, c_2-c_2... cn-cn cu curba c-c.

Funcţia costurilor se prezintă ca o abstracţiune prin amplificarea interdependenţei dintre evoluţia acestora şi producţie, dar ea îşi are rădăcinile în fenomenele economice reale. Orice încercare de cuantificare a dependenţei nivelului costurilor faţă de cantitatea produselor, pe baza unor date rezultate din procesele economice reale, verifică tendinţele legice ale funcţiei. O serie de dificultăţi apare odată cu încercarea de a da o explicaţie cauzală acestor tendinţe.

prof. dr. Constantin IONETE

CITITORII AU CUVÎNTUL

Banda rulanta

MATERIA PRIMĂ necesară fabricării cărămizilor la unitatea din Birsești județul Gorj se aduce de la o carieră aflată la circa 800–1 000 m distanță in linie dreaptă. Transportul pămintului se face cu mijloace auto, pe un drum mai lung insă. Terenul de exploatare a materiei prime se află la o altitudine de citeva zeci de metri față de cota zero a fabricii. Condițiile naturale permit deci transportul pămintului pe o pantă inclinată cu consum minim de energie.

Pornind de la aceste condiții, propun montarea unei benzi rulante de cauciuc, acționată mecanic, care să transporte pămintul pe panta inclinată. Costul transportului va fi astfel incomparabil mai redus decit in condițiile actuale.

Dacă se calculează economicitatea benzii față de transportul auto, rezultă că investiția va fi amortizată intr-un termen foarte scurt. Cele mai mari ciștiguri se vor obține prin eliberarea mijloacelor de transport și a forței de muncă, prin creșterea productivității muncii, ceea ce inseamnă o simțitoare reducere a costurilor de fabricație.

Ion DUGĂEȘESCU
economist în cadrul Centralei industriale electrotehnice Craiova

Rețete

ÎN ULTIMII ANI atit intreprinderile agricole de stat, cit și cooperativele agricole de producție din zona sudică a județului Dolj au dezvoltat, cu rezultate foarte bune, activitatea de creștere a animalelor cornute. Odată cu dezvoltarea zootehniei se pune, din ce in ce mai mult, și problema hrănirii lor corespunzătoare. Cu toate eforturile noastre nu reușim, întotdeauna, să întocmim rețete optime. În acest fel greutatea realizată pe cap de vită furajată nu este cea dorită.

Pornind de la această situație propun organelor competente să analizeze posibilitatea infiintării unor unități de producere a nutrețurilor combinate in zona Băilești-Calafat.

Ilie COMĂNESCU
muncitor zootehnist, Calafat

Simplificare

DUPĂ CUM SE ȘTIE, potrivit reglementărilor in vigoare, forța de muncă se poate transfera, in orice perioadă a anului, de la o unitate la alta. Pentru astfel de cazuri, Legea nr. 26/1967 prevede la punctul 2 din art. 18 ca indemnizația de concediu de odihnă să fie suportată atit de către unitatea care a transferat, cit și de către cea care a primit lucrătorul respectiv, corespunzător timpului in care persoana in cauză a lucrat in fiecare unitate. Consider că acesta este un mecanism greoi, care presupune o serie de calcule și formalități intre unități pentru a delimita cota parte din indemnizație ce revine fiecărei unități.

Propun ca indemnizația respectivă să rămînă achitată de intreprinderea care a plătit-o inaintea transferului. Procedind in acest mod, după părerea mea, nu se modifică fondul economic al operațiunilor, intrucit de la fiecare unitate sint transferați anual cam același număr de lucrători. Se elimină insă evidența recuperărilor, recalcularea concediilor, a debitorilor din contabilitate, o serie de confirmări și controale bine cunoscute de cei care lucrează in acest domeniu.

Gheorghe P. LĂZANU
contabil șef în Trustul de construcții Cluj-Napoca

ECOURI

Scadențe

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Ritmuri și scadențe in realizarea noilor obiective", apărut in „R.E." nr. 46/1977, vă informăm următoarele :

Întreprinderile din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini nu au respectat integral obligațiile de livrare a utilajelor tehnologice nestandardizate destinate platformelor petrochimice, Teleajen și Brazi din județul Prahova, datorită unor dificultăți in asigurarea bazei materiale ; situația a fost însă determinată și de faptul că beneficiarii au asigurat cu intirziere documentația de execuție, fapt precizat și in articol. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a dat indicații intreprinderilor furnizoare să acorde prioritate in execuție utilajelor tehnologice nestandardizate destinate obiectivelor cu termene de punere în acest trimestru.

În prezent, situația utilajelor tehnologice nestandardizate se prezintă astfel :

– pentru Combinatul petrochimic Brazi au fost realizate integral obligațiile anului 1977, pentru toate instalațiile cu termene de punere in funcțiune in anul 1977 și trim. I, II și III/1978 in număr de 9 instalații ;

– pentru Combinatul petrochimic Teleajen au fost realizate integral utilajele pentru cele 5 instalații.

Obiectivele de mai sus sint in atenția conducerii ministerului nostru, urmărind in mod cu totul deosebit scurtarea ciclurilor de aprovizionare cu materiale din țară și import și ciclurile de fabricație din intreprinderi, pentru a asigura realizarea utilajelor tehnologice nestandardizate la termenele convenite cu conducerea Ministerului Industriei Chimice.

ing. Ion IOSEFIDE
adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini

Plan '78

ARTICOLUL „Condiții optime realizării cu succes a sarcinilor de plan pe 1978", apărut in nr. 44/1977 al „R.E.", a constituit pentru colectivul de muncă al intreprinderii noastre un stimulent in găsirea de noi căi și mijloace care să garanteze indeplinirea și chiar depășirea indicatorilor prevăzuți pentru al treilea an al cincinalului. Considerăm deosebit de utilă analiza comparativă a rezultatelor mai multor unități economice importante, deoarece aceasta permite o evaluare mai critică, mai obiectivă a realizărilor.

Referitor la acțiunile intreprinse pentru pregătirea anului de plan 1978, vă comunicăm că deși s-au făcut toate demersurile necesare pentru repartizarea și contractarea intregului necesar de materii prime, materiale, piese de schimb și obiecte de inventar, volumul materialelor contractate a rămas necorespunzător. Și in contractarea producției-marfă s-au intimpinat serioase dificultăți izvorite, in principal, din neacoperirea fondului de marfă cu repartiții de către forul tutelar și din intirzierea transmiterii datelor tehnice de către beneficiari. Întreprinderea a luat măsuri deosebite de impulsionare a acțiunii de contractare prin trimiterea de delegați competenți la beneficiari.

ing. P. DRĂGUȘ
director
Întreprinderea „Electroaparataj"-București

Contracte

În legătură cu articolul publicat in nr. 47/1977 al revistei sub titlul : „Premisă a realizării la parametri ridicați a planului pe 1978 – încheierea la termen a contractelor economice" vă comunicăm următoarele : mergindu-se pe linia cunoașterii din timp de către fiecare intreprindere a tuturor prevederilor de plan pe anul 1978, pentru fiecare sortiment în parte, la Combinatul de oțeluri speciale din Tirgoviște s-au luat măsuri de asigurare cu repartiții atit pentru producția de bază, cit și pentru celelalte produse realizate ca urmare a desfășurării normale a procesului de producție, astfel incit producția realizată să aibă desfacerea asigurată, in condițiile satisfacerii necesităților economiei naționale și a cererilor la export.

În legătură cu greutățile intimpinate de către intreprinderea „Electroputere"-Craiova datorită nelivrării ritmice a cantităților de bandă silicioasă, precizăm că banda silicioasă laminată la rece se realizează pentru prima dată in țară, fiind un produs nou in curs de asimilare. Cu sprijinul Ministerului Industriei Metalurgice și al Centralei industriale siderurgice Galați, sperăm să rezolvăm definitiv problema aprovizionării cu bandă laminată la cald și in aceste condiții să onorăm integral obligațiile contractuale la banda silicioasă.

ing. C. DAN
director
Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște

Tribuna „R. E." GENERALIZAREA EXPERIENŢEI ÎNAINTATE

STABILIREA PRIORITĂŢILOR ÎN REDUCEREA COSTURILOR MATERIALE

Un exemplu concludent, „pe viu", de utilizare a unor analize ştiinţifice în sprijinul eficienţei

DEZVOLTAREA economiei naţionale în etapa actuală şi în perspectivă, în condiţiile limitării relative a resurselor materiale disponibile, pune cu acuitate problema minimizării costurilor în general şi a celor materiale în special.

Hotărîrile adoptate de Conferinţa Naţională a P.C.R., din decembrie 1977 definesc reducerea costurilor materiale ca un obiectiv esenţial al dezvoltării viitoare, stabilindu-se ca în anul 1985 ele să reprezinte cel mult 53—54% din produsul social.

În spiritul înfăptuirii acestui obiectiv major, „Revista economică" adaugă articolul de mai jos, seriei de materiale privind orientarea de principiu, arsenalul de metode şi tehnici şi experinţele practice din unităţile economice, care sugerează posibilităţile, preocupările, eforturile şi rezultatele pe linia accentuării uneia din principalele laturi calitative ale activităţii de producţie.

Trinomul costuri-producţie netă-producţie marfă

AVÎND ÎN VEDERE importanţa reducerii costurilor materiale pentru maximizarea venitului naţional la nivel macroeconomic, respectiv pentru depăşirea producţiei nete la nivelul unităţilor economice, s-ar impune ca în activitatea practică, în conducerea întreprinderilor să se urmărească **realizarea optimă a trinomului costuri materiale-producţie netă-producţie marfă (globală),** deoarece :

- minimizarea costurilor materiale conduce la maximizarea producţiei nete prin creşterea valorii relative (a ponderii) acesteia în producţia marfă ;
- reducerea (minimizarea) costurilor materiale în primul rînd pe seama reducerii consumurilor specifice permite ca din aceleaşi resurse materiale să se realizeze o producţie fizică mai mare şi, prin aceasta, o producţie marfă şi globală mai mare ;
- maximizarea producţiei marfă şi globală permite maximizarea producţiei nete, prin creşterea valorii absolute a acesteia.

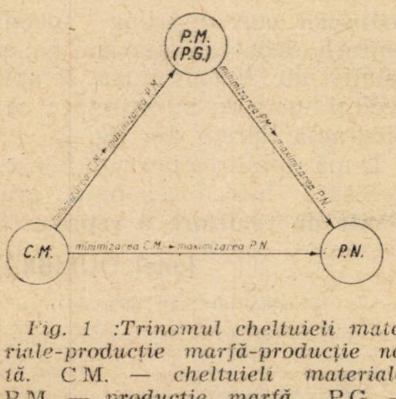
P.M.
(P.G.)
C.M.
P.N.
minimizarea C.M. → maximizarea P.M.
minimizarea P.M. → maximizarea P.N.
minimizarea C.M. → maximizarea P.N.

Fig. 1 :Trinomul cheltuieli materiale-producţie marfă-producţie netă. C.M. — *cheltuieli materiale,* P.M. — *producţie marfă,* P.G. — *producţie globală,* P.N. — *producţie netă.*

În vederea realizării acestui trinom, conducerea întreprinderii trebuie să ia în considerare în primul rînd reducerea costurilor, **minimizarea costurilor materiale în paralel cu depăşirea producţiei marfă** — cu atît mai mult, cu cît legislaţia în vigoare admite depăşirea producţiei globale şi marfă în limita cotelor de materii prime, materiale şi energie alocate — ceea ce înseamnă, de fapt, **reducerea consumurilor specifice.**

Trinomul **costuri materiale-producţie netă-producţie marfă** (globală) prezintă importanţă nu numai pentru întreprinderile ce au drept indicator prioritar producţia netă, dar şi pentru toate celelalte unităţi economice care consumă resurse materiale drept obiect al muncii ; într-adevăr, se apreciază din ce în ce mai insistent că drept criteriu al optimului macroeconomic poate fi considerată maximizarea producţiei nete[1]). Or, după cum rezultă din modelul matematic al maximizării producţiei nete, prezentat în revistă cu altă ocazie[2]), minimizarea costurilor materiale devine elementul hotărîtor în maximizarea producţiei nete.

Reducerea costurilor materiale reprezintă însă un efect al reducerii consumurilor specifice — şi, de aceea, ar fi necesar ca în vederea obţinerii de rezultate maxime, conducerile de întreprinderi, oamenii muncii din unităţile economice să-şi pună şi să-şi clarifice următoarele probleme :

1. stabilirea priorităţilor, respectiv abordarea într-o anumită ordine prioritară a **reducerii volumului total de materii prime, materiale şi utilităţi,** necesare desfăşurării procesului de producţie ;
2. stabilirea priorităţilor, respectiv abordarea într-o anumită ordine prioritară a **produselor finite asupra cărora ar trebui acţionat în vederea reducerii consumurilor specifice ;**
3. stabilirea **funcţiilor cu costuri inutile existente în produsele identificate ca fiind prioritare în vederea desubstanţializării lor.**

Analiza Pareto şi importanţa priorităţilor

CÎT PRIVEŞTE **abordarea într-o anumită ordine prioritară a reducerii volumului total de materii prime, materiale şi utilităţi necesare,** pentru stabilirea priorităţilor se poate folosi tehnica analizei **Pareto (diagrama A, B, C).**

Se calculează mai întîi procentul de participare a costurilor pentru materii prime, materiale, utilități în totalul costurilor materiale (egal cu suma costurilor materiale din planul anual al costurilor), după care materiile prime etc. se ordonează în mod descrescător, în funcție de ponderea ce o dețin în totalul costurilor materiale.

La Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța a fost elaborat în acest sens un „tabel ajutător pentru întocmirea diagramei Pareto (A, B, C) pentru costurile materiale“, în care au fost înscrise în ordinea descrescîndă a valorilor, cele 33 de materii prime, materiale de bază și auxiliare utilizate în fabricația curentă, precum și energia electrică, apa și aburul, cu costurile parțiale pentru fiecare din ele și cu ponderea procentuală, directă (între 24,88% și 0,01%) și cumulată, în totalul costurilor materiale. Datele înscrise în tabel au fost prezentate grafic într-o diagramă Pareto, din care — pentru anul 1978, de exemplu — reiese că :

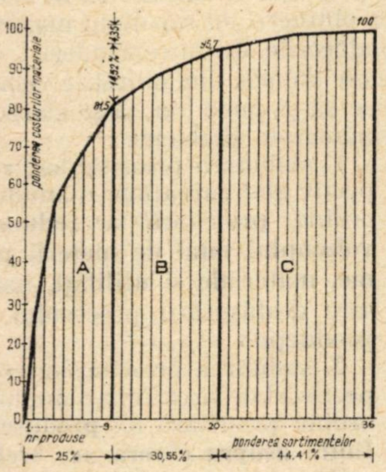

Fig. 2 : Diagrama Pareto (A, B, C) — stabilirea priorităților în economisirea resurselor materiale.

- ■ numai **9 materii** prime (cele din sectorul A), echivalînd cu 25% din numărul total de materii prime și materiale folosite, **reprezintă 81,15% din volumul total al costurilor materiale pe întreprindere ;**
- ■ 8 materii prime și 3 utilități (cele din sectorul B), echivalînd cu 30,56% din numărul acestora, reprezintă doar 14,52% din totalul costurilor materiale ;
- ■ 16 materii prime și materiale (cele din sectorul C), echivalînd cu 44,44% din numărul acestora, reprezintă numai 4,33 din totalul costurilor materiale.

Prin reprezentarea grafică din fig. 2 s-au stabilit, de fapt, prioritățile, ordinea în care trebuie acționat asupra materiilor prime în vederea reducerii costurilor materiale totale.

O asemenea constatare prezintă importanță pentru conducerile de întreprinderi, deoarece **le arată către ce materii prime să-și îndrepte atenția, eliminînd arbitrariul sau rutina în stabilirea deciziilor.** În acest fel, din diagramă rezultă ca fiind necesar :

- ■ să se acționeze **in primul rînd asupra materiilor prime din grupa A**, care — deși puține ca număr — reprezintă foarte mult ca valoare ;
- ■ să se aibă în vedere, pe cît posibil — și în orice caz numai după ce s-au epuizat măsurile ce pot fi luate în vederea reducerii costurilor materiale din grupa A **— și unele materii prime din grupa B.**

Apare neindicat să se acționeze prioritar asupra materiilor prime din grupa C (deși acestea dețin principala pondere numerică), deoarece orice soluție găsită va contribui într-o măsură foarte mică la reducerea costurilor materiale totale.

Asemenea analize Pareto se recomandă a fi realizate pentru fiecare linie de fabricație, atelier, secție de producție etc., astfel incît să se poată determina, la nivelele respective, ordinea prioritară de reducere a costurilor materiale. Desigur că, folosindu-se aceeași tehnică, se pot realiza diagrame Pareto și pentru costurile totale.

După stabilirea acelor materii prime, puține la număr, care au implicațiile celor mai mari asupra costurilor materiale, trebuie căutate soluții pentru reducerea cheltuielilor aferente acestora, prin : înlocuirea unor materiale scumpe și/sau greu de procurat, raționalizarea consumurilor energetice, aprovizionarea de la surse apropiate, măsuri de paletizare-containerizare care să evite pierderile, menținerea unor norme de stoc lipsite de penalități bancare etc.

Utilizarea graficului Gantt în reproiectarea produselor

ÎN LEGĂTURĂ cu **stabilirea ordinei de prioritate a produselor finite asupra cărora ar trebui acționat în vederea reducerii costurilor materiale** — știind că pentru fiecare material în parte costurile totale depind de structura fizică a producției și de consumul specific pentru fiecare produs în parte — este necesar să se procedeze în mod asemănător și cu **valoarea producției globale (marfă) în prețuri curente.**

Aplicînd aceeași tehnică descrisă în ordonarea descrescătoare a valorii producției globale (marfă) pentru fiecare produs realizat, la structura fizică a producției globale a anului 1978 la I.C.H. Palas-Constanța, s-a obținut **diagrama Pareto** din fig. 3, din care reiese că :

- ■ numai 8 produse finite (cele din sectorul A), echivalînd cu 25,81% din numărul total, **reprezintă 74,79% din producția globală totală ;**
- ■ 11 produse finite (cele din sectorul B), echivalînd cu 35,48% din numărul total, reprezintă doar 21,15% din producția globală ;
- ■ 12 produse finite (cele din sectorul C), echivalînd cu 38,71 din numărul total de produse finite, reprezintă numai 4,36% din producția globală.

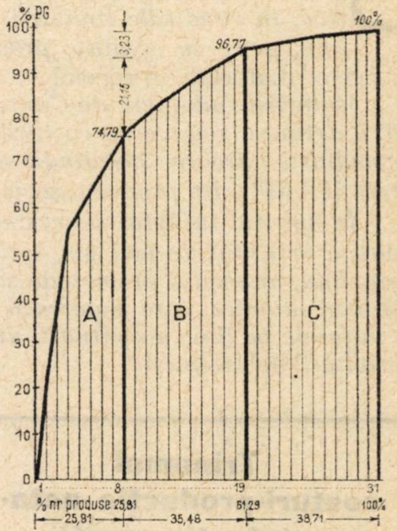

Fig. 3 : Diagrama Pareto (A. B, C) — stabilirea priorităților în reproiectarea produselor prin aplicarea analizei valorii.

Produsele din grupa A (cu ponderea valorică cea mai importantă) sînt mai ușor de abordat în vederea reducerii consumurilor specifice unitare, deoarece numărul lor este relativ mic. În continuare se aplică același mod de interpretare ca la diagrama Pareto din fig. 2.

După stabilirea priorităților, este necesară întocmirea unui **grafic Gantt de realizare a reproiectării**

Ionel DUMBRAVĂ

(Continuare în pag. 32)

---

1) Emilian Dobrescu, Optimul economiei socialiste, Editura politică, București, 1976, p. 18, 225.

[3] Ionel Dumbravă, „Conducerea prin costuri, instrument de economisire a resurselor materiale“, Revista economică, nr. 37/1977.

CONSULTAȚIE

PROCESUL DE OMOGENIZARE SOCIALĂ ÎN ROMÂNIA

ÎNTRE PROCESELE DE ESENȚĂ, care definesc amplele transformări din țara noastră în anii construcției socialiste un loc însemnat îl ocupă **omogenizarea socială**, care pune în valoare mutațiile favorabile ce se înregistrează pe planul dezvoltării forțelor de producție, perfecționării relațiilor sociale, amplificării gradului de instrucție, de cultură, îmbunătățirii condițiilor de muncă și viață ale oamenilor, ridicării calității vieții. Acest proces a început în țara noastră odată cu revoluția socialistă și a înregistrat cote ridicate îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, pe fondul dezvoltării economico-sociale accelerate a României. El va cunoaște o amploare deosebită în continuarea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la construcția comunismului. Ca rezultat al dezvoltării forțelor de producție și perfecționării relațiilor de producție, al creșterii nivelului de cunoștințe și calificare, al modernizării economiei și extinderii gradului de urbanizare — se arată în Programul partidului — are loc dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre diferite tipuri de muncă și condiții de viață. Aceste transformări vor determina omogenizarea crescîndă a societății noastre.[1].

Omogenizarea socială poate fi mai bine înțeleasă prin sublinierea elementelor sale conceptuale, a indicatorilor care o consemnează, a factorilor generatori, cît și a tendințelor de perspectivă. Ca **o definiție generală**, prin omogenizarea socială se înțelege **procesul macrosocial, privit la nivel național, care se desfășoară in perioada de construcție a socialismului și comunismului, evidențiind în timp lichidarea deosebirilor esențiale dintre clase și grupuri sociale, dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre activitatea în industrie și agricultură, dintre sat și oraș, lichidarea antagonismelor și inechităților, realizarea comunității de interese economice, politice și ideologice ale tuturor oamenilor muncii.**

Un loc principal în evoluția acestui proces îl ocupă drumul parcurs de la gruparea societății în clase antagoniste la formarea claselor și categoriilor sociale prietene, avînd țeluri și idealuri comune — pe baza poziției egale a oamenilor muncii față de mijloacele de producție, a accesului egal la instrucție și a posibilităților egale pentru manifestarea aptitudinilor. Se relevă apoi atenuarea continuă a deosebirilor esențiale dintre clase cît și din interiorul acestora, și finalmente formarea în perspectivă a **poporului muncitor unic**, în pas cu sporirea producției bunurilor materiale și apropierea dintre membrii societății, atît din punct de vedere material cît și din acela al împlinirilor spirituale, al forjării caracterelor noi, cu trăsături de înalt umanism, răspundere și creativitate.

Fără îndoială că procesul de omogenizare socială **nu-și propune și nu poate duce la uniformizarea membrilor societății**, a gradului lor de inteligență, a aptitudinilor și năzuințelor, a modului de acționare și comportare, întotdeauna existînd unele deosebiri din acest punct de vedere. În societatea comunistă, în care se va realiza omogenizarea deplină, toți membrii societății vor efectua o muncă utilă, dar nu toți vor desfășura aceeași activitate. Egalitatea lor va consta în faptul că, în funcție de sistemul social de nevoi, vor opta pentru munca în care au cele mai potrivite aptitudini, desfășurînd activități apropiate prin gradul ridicat de creativitate, efort intelectual, utilitate socială. În acest sens, in Programul partidului se menționeză faptul că **„și in comunism vor exista deosebiri atît în capacitatea de muncă și, deci, în contribuția fiecărui individ la progresul general, cît și în cerințele materiale și spirituale. Comunismul nu duce, nu poate duce, la o nivelare micburgheză ; dimpotrivă, el va asigura cele mai bune condiții pentru afirmarea personalității umane, a forței creatoare a fiecărui individ“.**[2]

Omogenizarea socială se realizează în țara noastră pe măsura **dezvoltării forțelor de producție**, a industrializării socialiste, a creșterii dotării tehnice, în toate ramurile și sectoarele economice, pe măsura adîncirii diviziunii sociale a muncii, încorporării în viața economică a cuceririlor revoluției științifice și tehnice. Conceptul de omogenizare vizează, în esența sa, omul, subiectul de drept și de fapt, căruia îi sînt închinate toate binefacerile socialismului și comunismului, omul proprietar, producător și beneficiar al tuturor bunurilor materiale și spirituale, participant conștient la toate transformările economico-sociale.

Analiza conceptuală a omogenizării îi evidențiază caracterul **multilateral**, determinat de cuprinderea laturilor economice, sociale, culturale, politice ale societății, caracterul **dinamic**, exprimat de creșterile cantitative și salturile calitative ale societății ce edifică socialismul și comunismul, precum și caracterul **uman**, gradul de omogenizare încorporînd toate binefacerile închinate omului, afirmării tot mai puternice a personalității umane.

Expresii ale omogenizării sociale

COMENSURAREA gradului de omogenizare socială se realizează printr-un sistem complex de indicatori, deopotrivă cantitativi și calitativi, din rîndul cărora menționăm : structura și nivelul de dezvoltare a proprietății, structura de clasă, gradul de mecanizare, automatizare și cibernetizare a producției, încărcătura tehnică a muncii, numărul de ani de școlarizare, indicatorii ce reflectă gradul de cultură a populației, structura bunurilor materiale și spirituale destinate consumului, starea de sănătate, longevitatea etc. Procesul de omogenizare în România a parcurs mai multe etape, corespunzător etapelor înregistrate în evoluția politică, economică și socială a țării. Bilanțul înregistrat în cei 30 de ani care au trecut de la instaurarea Republicii se reflectă în mod fidel în transformările pe planul omogenizării sociale.

---

[1] Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și inaintare a României spre comunism, București, Ed. politică 1975, p. 105.

[2] Programul P.C.R., lucrarea citată, pag. 169.

Structura de clasă a parcurs drumul de la existența claselor exploatatoare și exploatate, a diferențierilor interne și a antagonismelor, la situația de astăzi, cînd avem clase și categorii sociale prietene, animate de țeluri și obiective comune. În acest cadru, **clasa muncitoare — clasă conducătoare în societatea noastră — a cunoscut o sistematică creștere cantitativă și calitativă.** Numărul total al muncitorilor retribuiți de unitățile socialiste de stat a crescut de la 1,2 milioane în 1950 la 5,4 milioane în acest an, ceea reprezintă peste 50 la sută din populația activă, reflectînd astfel, și din punct de vedere numeric, rolul conducător al clasei muncitoare. În același timp, s-au produs ample modificări în interiorul clasei muncitoare — a crescut ponderea personalului calificat de la circa 50 la sută la peste 80 la sută, din care o cincime au terminat liceul, s-a ridicat ponderea celor care își desfășoară activitatea în ramurile de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic și, îndeosebi, în industria construcțiilor de mașini și chimiei, denumite industrii industrializante.

Elementul esențial al ultimilor ani îl constituie afirmarea tot mai puternică a rolului conducător al clasei muncitoare în toate organismele, atît în cadrul suprastructurii cît și în activitatea economică de bază, în consiliile de conducere din întreprinderi, județe și de la nivel național.

Țărănimea a parcurs drumul de la o puternică stratificare la un ridicat grad de omogenizare, spre nivele superioare de cunoștințe, profesionalism și conștiință. În condițiile dezvoltării industriale a țării ponderea țărănimii în totalul populației s-a redus de la 74,1 la sută în 1950 la 35 la sută în prezent. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale precum și ridicarea sistematică a stocului de învățămînt au determinat apariția unui proces de profesionalizare a muncii în agricultură, participarea unui mare număr de muncitori și intelectuali în această ramură. Alături de clasa muncitoare, se manifestă astăzi prezența tot mai activă a țărănimii în conducerea vieții economice și politice a țării. Intelectualitatea, produs al înălțării spre cultură a fiilor oamenilor muncii de la orașe și sate, a sporit atît în mărime absolută cît și relativă, reprezentînd astăzi peste 13 la sută din populația activă. Tendințele actuale evidențiază creșterea mai rapidă a intelectualității tehnice, integrarea organică a acesteia în viața uzinelor și a ogoarelor, promovînd cuceririle revoluției științifice și tehnice.

Există în România și alte categorii și grupări sociale : personalul din administrație și servicii, micii meseriași întruniți, de regulă, în cooperația meșteșugărească. un număr restrîns de țărani cu gospodării individuale din zonele de munte, meseriași particulari și liber profesioniști. Caracteristic pentru toate clasele și categoriile sociale este faptul că **ele își întemeiază modul de viață pe muncă, desfășoară o activitate utilă societății sînt strîns unite în jurul clasei muncitoare, al partidului, în frunte cu conducerea sa democratică, cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, participă activ** în calitate de proprietare ale mijloacelor de producție, producătoare și beneficiare ale bunurilor, la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În întreaga perioadă care s-a scurs de la victoria revoluției socialiste, o atenție crescîndă s-a acordat **perfecționării relațiilor de producție,** dezvoltării rapide a proprietății de stat și a celei cooperatiste, îmbunătățirii sistematice a formelor de repartiție, creării unor lianți durabili pentru întărirea unității dintre grupurile și categoriile sociale. Pe linia perfecționării relațiilor sociale un rol important îl au măsurile stabilite de Conferințele naționale ale partidului din anii 1967, 1972, și 1977 vizînd, deopotrivă, îmbunătățirea împărțirii administrativ-teritoriale, a structurilor economice, eliminarea verigilor intermediare, promovarea pîrghiilor economico-financiare care stimulează cointeresarea, ale conducerii colective și răspunderii personale, lărgirea și adîncirea democrației socialiste. Numeroase forumuri naționale, consilii ale oamenilor muncii precum și alte organisme, criteriile și sistemele de organizare ale acestora. creșterea ponderii oamenilor muncii direct productivi în cadrul lor, pun în valoare superioritatea democratismului orînduirii noastre, în care **întregul popor participă în egală măsură la elaborarea și înfăptuirea deciziilor.**

Anii socialismului consemnează o **puternică mobilitate socioprofesională și rezidențială a forței de muncă.** Se înregistrează o sistematică deplasare a populației din mediul rural în cel urban, din rîndurile țărănimii în cel al clasei muncitoare, iar din rîndurile acestor clase o bună parte se îndreaptă spre intelectualitate. Drept urmare, populația urbană a României a crescut de la 3,7 milioane în 1950 la 10,2 milioane în 1977, adică de aproape 2,8 ori, în timp ce ponderea populației rurale s-a redus de la 76,6 la sută la 52 la sută. În medie se poate aprecia că populația urbană este formată în proporție de circa 60 la sută din foști săteni sau fii de săteni.

Pe fondul acestor mutații macrosociale, faptul că am pornit de la un nivel scăzut de dezvoltare, cît și desfășurarea industrializării în condițiile unei ample revoluții științifică și tehnică au determinat și determină unele procese calitative noi, din rîndul cărora menționăm : a) deplasarea forței de muncă din sectorul primar simultan spre alte sectoare, cu specific productiv, alături de acestea însă un loc important ocupîndu-l și serviciile, în funcție de cerințele reale ale societății ; b) concentrarea profesiilor și creșterea cerințelor de încărcătură intelectuală pentru fiecare meserie ; c) apariția gospodăriei rurale cu surse mixte de venituri, atît din agricultură cît și din industrie, construcții sau sfera serviciilor ; d) transformarea unui mare număr de localități rurale — limitrofe așezărilor urbane — în adevărați sateliți ai acestora din urmă.

Asemenea mutații favorabile procesului de omogenizare, reprezentative pentru acesta, au la bază dezvoltarea economică, creșterea sistematică a gradului de industrializare, mecanizare și automatizare a activităților, sporirea nivelului de instrucție. Edificator în acest sens este faptul că în perioada 1951—1977, în România încărcătura tehnică a muncii a crescut de peste 5 ori, sporind substanțial și productivitatea, stocul de învățămînt, respectiv numărul de ani de școlarizare pe un locuitor de circa 4 ori, partea din bugetul țării consacrată vieții spirituale de peste 50 de ori, nivelul general al veniturilor reale de 5,2 ori în condițiile în care s-a micșorat continuu raportul dintre veniturile mari și cele mici. Se înregistrează o mare apropiere între membrii societății în modul de a se îmbrăca, hrăni, cultiva, locui, conviețui etc.

În ansamblu, putem vorbi de ample transformări politice, economice, culturale, profesionale care și-au pus o puternică amprentă asupra procesului de omogenizare socială. Pe un plan sintetic se poate spune că pe de o parte înregistrăm amplificarea unor indicatori care reliefează latura obiectivă a procesului de omogenizare — volumul și calitatea bunurilor materiale folosite de diferite categorii sociale, apropierea structurilor veniturilor reale și a consumurilor etc. Iar pe de altă parte, că are loc omogenizarea din punct de vedere spiritual a societății, ceea ce exprimă latura subiectivă a procesului de omogenizare, apropierea gradului de cultură și cunoștințe la diferite clase și categorii sociale, formarea unei conștiințe unice, socialiste, a întregii națiuni.

Factori determinanți ai procesului de omogenizare

AFLÎNDU-NE în prezent la cote cu mult ridicate față de trecut pe planul omogenizării sociale, acest proces este influențat de numeroși factori. Omogenizarea socială este generată, în primul rînd, de **factori politici.** Victoria revoluției socialiste, cucerirea puterii de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea și celelalte forțe progresiste au determinat cimentarea unității de clasă. Naționalizarea principalelor întreprinderi, socializarea agriculturii, lichidarea exploatării au determinat crearea unei poziții egale a oamenilor muncii față de mijloacele de producție. Măsurile întreprinse în ultimii ani au asigurat ridicarea rolului fiecărei clase și categorii sociale în viața economică și politică a țării.

Rolul determinant, fundamental în procesul omogenizării sociale îl au, desigur, **factorii economici,** dezvoltarea dinamică a industriei și a celorlalte ramuri, amplasarea tot mai rațională a forțelor de producție pe județe și în cadrul județelor pe zone, proces menit să asigure omogenizarea economică — bază a omogenizării sociale.

Este meritul Partidului Comunist Român de a fi pus la baza întregii sale activități politica de industrializare ca factor general al progresului societății românești într-o concepție unitară și de lungă perspectivă, de a fi acționat pentru aplicarea acestei politici în consens cu realitățile țării și cu cerințele revoluției științifice și tehnice contemporane. Realizarea la finele acestui cincinal a unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei, iar pînă în 1990 de 20 miliarde lei în fiecare județ, constituie un deosebit de important pas pe linia omogenizării economice.

Între factorii cu caracter omogenizator, un rol tot mai amplu îl are **revoluția științifică și tehnică,** promovarea elementelor specifice progresului tehnic care stimulează atît creșterea dotării tehnice a muncii, reducerea deosebirilor esențiale dintre diferitele tipuri de munci, îndeosebi dintre munca fizică și intelectuală, cît și ridicarea generală a gradului de instrucție, sporirea aportului creativității și a satisfacțiilor în muncă.

În pas cu dezvoltarea forțelor de producție se înregistrează un amplu **proces de perfecționare a raporturilor dintre clase și categorii sociale, a organizării vieții economice și sociale,** ceea ce conduce la accelerarea procesului de omogenizare. Un factor cu pronunțat caracter activ pe linia omogenizării social-economice îl constituie **sistematizarea localităților,** ridicarea satelor la o intensă viață economică și socială, accelerarea modernizării orașelor, creșterea sistematică și generală a dotărilor edilitar-gospodărești.

În procesul omogenizării sociale, un rol important îl are **dezvoltarea învățămîntului, științei, culturii.** Generalizarea învățămîntului de 4, 8 și apoi 10 clase pentru întreaga populație școlară, obligativitatea și gratuitatea acestuia conduc la apropierea gradului de instrucție. Înființarea unui mare număr de instituții publice cu servicii gratuite sau cu prețuri accesibile tuturor categoriilor de oameni ai muncii — biblioteci, cinematografe, presă scrisă și vorbită — determină sporirea stocului de informații, ridicarea gradului de cunoștințe, manifestarea aptitudinilor creative. În fapt, putem vorbi de un proces omogenizator pe planul instrucției, educației și culturii care determină, stimulează și accelerează procesul omogenizării sociale.

În ansamblul factorilor omogenizării sociale un loc tot mai important îl ocupă **activitatea politică și educativă de conștientizare a maselor desfășurată de organizațiile de partid, de masă și obștești,** activitatea de înțelegere a comandamentelor epocii noastre și, pe această bază, de participarea conștientă la procesul de edificare a noii societăți. Atragerea în această direcție a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, amplifică procesul afirmării personalității umane, creșterea gradului de satisfacții, a împlinirilor.

„Dezvoltarea forțelor de producție și perfecționarea continuă a relațiilor de producție, arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, duc la omogenizarea continuă a societății, la apropierea dintre clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate și celelalte categorii sociale, la dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca industrială și cea agricolă, dintre munca fizică și cea intelectuală pe baza ridicării continue a nivelului de conștiință al maselor populare, a introducerii în producție a cuceririlor științei și tehnicii contemporane, a mecanizării, automatizării și cibernetizării proceselor de producție[3])“.**

ÎN CONCLUZIE, înregistrăm în România, în anii edificării noii orînduiri, ca expresie sintetică a transformărilor politice, economice, cultural-științifice și ideologice, **un proces ferm de omogenizare socială.** Dinamica acestui proces este determinată de dinamica industrializării și a dezvoltării forțelor de producție în ansamblu, de înălțarea poporului spre instrucție și cultură, de lichidarea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, dintre sat și oraș. Viitorul acestui proces îl constituie formarea poporului unic muncitor care va avea o poziție egală față de bunurile societății și posibilitatea de a beneficia în mod egal de aceste bunuri. Realizarea acestor cote cere însă o intensă activitate constructivă, înfăptuirea integrală a Programului partidului. Măsurile adoptate de Conferința Națională a partidului ținută în decembrie anul trecut constituie un nou impuls pe linia mobilizării forțelor și accelerării procesului de omogenizare, de apropiere a condițiilor de viață și de muncă ale tuturor membrilor societății. Produs al muncii conștiente a întregului popor — sub conducerea Partidului Comunist Român — omogenizarea socială generează noi și noi stimulente în creșterea capacității umane transformatoare prin care societatea românească se dezvoltă neîntrerupt spre civilizația comunistă.

dr. Al. FLOAREȘ
Iași

---

[3]) **Nicolae Ceaușescu** — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate vol. 10, Ed. politică 1974, p. 253.

2 PROPRIETATEA SOCIALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCŢIE

Continuăm publicarea consultaţiilor pentru candidaţii la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educaţiei și Învăţămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub coordonarea profesorului universitar **dr. doc. N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

PROPRIETATEA **reprezintă relaţia social-economică, istoricește determinată, care ia naștere în legătură cu aproprierea* de către oameni a valorilor de întrebuinţare, în general, a mijloacelor de producţie în special.** Rezultă că proprietatea, exprimă :

a) o relaţie între oameni cu privire la aproprierea valorilor de întrebuinţare și nu o relaţie între oameni și bunuri ;

b) relaţia de proprietate arată în ce mîini se află, în special mijloacele de producţie, cine beneficiază de mișcarea acestora, de rezultatele procesului de producţie ;

c) este o relaţie obiectivă, deoarece procesul de producţie nu poate avea loc în afara relaţiilor dintre oameni, independent de stăpînirea, însușirea și folosirea, într-o formă sau alta a mijloacelor de producţie și a rezultatelor producţiei ;

d) are caracter istoric ; nu există relaţie de proprietate în general, ci un anumit tip și o anumită formă de proprietate. În istoria omenirii s-au cunoscut două tipuri și mai multe forme de proprietate (vezi schema) ;

e) este o relaţie esenţială, care generează și se manifestă în toate celelalte relaţii social-economice dintre oameni.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie și formele ei

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ **reprezintă raporturile ce se stabilesc între membrii societăţii în legătură cu stăpînirea, însușirea și folosirea în comun, sau după principii egale a valorilor de întrebuinţare în general, a mijloacelor de producţie în special, de către întreaga societate sau de diferite grupuri de cooperatori, în interesul satisfacerii nevoilor materiale și spirituale, raţional stabilite** ale întregului popor. Formarea proprietăţii socialiste este o **necesitate** obiectivă. Ea apare ca o negare a proprietăţii private devenită frînă a progresului economico-social. **Posibilitatea** nașterii ei se realizează în condiţiile revoluţiei socialiste, după cucerirea puterii politice, de către clasa muncitoare, în alianţă cu ţărănimea muncitoare și cu celelalte pături de oameni ai muncii.

Corespunzător celor două căi principale de apariţie, (naţionalizare și cooperativiziare), există două forme ale proprietăţii socialiste ; proprietatea de stat și cooperatistă.

Proprietatea socialistă de stat reprezintă relaţia de stăpînire, însușire și folosire în comun și după principii egale de către întreaga societate a valorilor de întrebuinţare, îndeosebi a mijloacelor de producţie. Ia naștere în urma naţionalizării, a actului revoluţionar de expropriere a claselor exploatatoare de principalele mijloace de producţie, adică a întreprinderilor și în general a celor mai importante resurse naţionale, care trec în mîinile clasei muncitoare, ale întregului popor. Proprietatea de stat socialistă se realizează la nivelul întregului popor, ceea ce crează poziţia esenţial egală pentru toţi membrii societăţii socialiste. Pe acest fond se creează necesitatea și posibilitatea repartiţiei după principii egale a produsului social, a schimbului socialist de activităţi, a unui consum după criterii noi, a conducerii planificate a economiei naţionale. Proprietatea socialistă de stat constituie esenţa întregului complex economico-social, a suveranităţii și independenţei naţionale, a autonomiei în relaţiile externe cu alte ţări ; este unică și indivizibilă ; calitatea de proprietar și în același timp de producător se exercită în ansamblu, de către popor asupra întregii mase de bunuri, obiect al proprietăţii de stat. În ţara noastră proprietatea socialistă de stat deţine ponderea cea mai mare, iar în contextul sectorului socialist de stat, generat de ea se produce cea mai mare parte a produsului social și a venitului naţional. Obiectul ei este organizat în unităţi economice și instituţii care-l gestionează relativ autonom. Cuprinde bogăţiile de orice natură ale subsolului, minele, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, pentru mecanizarea agriculturii, căile de comunicaţie, mijloacele de transport și telecomunicaţii de stat, fondul de stat de clădiri și locuinţe, baza materială a instituţiilor social-culturale de stat, obiecte de artă, brevete, licenţe etc.

Proprietatea socialistă cooperatistă, reprezintă relaţia de stăpînire, însușire și folosire în comun și după principii egale, de către colectivul de cooperatori, a bunurilor materiale și spirituale îndeosebi a mijloacelor de producţie. Ia naștere prin procesul de cooperativizare socialistă a mijloacelor de producţie deţinute de micii producători — ţărani și meșteșugari. Obiectul proprietăţii cooperatiste este constituit în cazul cooperativelor agricole de producţie, din pămînt, unelte, mașini-unelte, animale de muncă și de producţie, construcţii, plantaţii, mijloace de transport, instalaţii, lotul atribuit în folosinţă diferiţilor cooperatori, mecanizatori și altor specialiști în condiţiile prevăzute de statut, precum și întreaga producţie și veniturile obţinute. În cadrul cooperaţiei meșteșugărești sînt cuprinse mijloacele de producţie aduse de meșteșugarii cooperativizaţi, cele create și acumulate de-a lungul anilor, precum și producţia și veniturile obţinute.

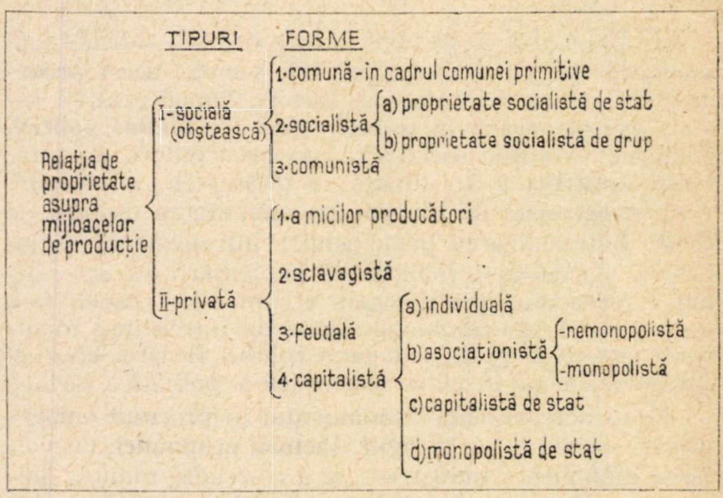

Proprietatea cooperatistă se caracterizează prin socializarea mijloacelor de producţie la nivelul grupului de cooperatori ; predomină în agricultură, unde deţinea în 1976, 68% din suprafaţa arabilă a ţării și dădea 44% din producţia agricolă globală. În procesul dezvoltării, raportul dintre obiectul proprietăţii adus la formarea cooperativelor și cel creat prin munca în comun, s-a schimbat în favoarea acestuia din urmă.

Cele două forme ale proprietăţii socialiste se aseamănă în primul rînd prin aceea că sînt de același tip și pe această bază amîndouă dau naștere la relaţii de colaborare și ajutor reciproc ; exclud exploatarea omului de către om ; asigură însușirea rezultatelor procesului de producţie după principiile eticii și echităţii socialiste pentru toţi membrii societăţii ; generează acţiunea legilor, categoriilor, proceselor și fenomenelor specifice socialismului ; stau la baza armonizării intereselor generale și colective cu cele personale, a celor prezente cu cele de perspectivă ; au rol activ în dezvoltarea forţelor de producţie.

Totodată, **între cele două forme de proprietate există deosebiri :** rezultate din gradul diferit de socializare : prin ramurile în care predomină, prin ponderea în ansamblul avuţiei naţionale, în produsul social, în venitul naţional, prin sferă, prin particularităţile concrete ale celorlalte relaţii pe care le generează, prin modalităţile specifice de manifestare ale legilor, categoriilor, proceselor și fenomenelor economice. Astfel, repartiţia, schimbul de activităţi, organizarea muncii, planificarea etc., deși sînt de aceeași natură, capătă manifestări diferite în sectorul de stat și cooperatist.

---

*) Noţiune complexă, care semnifică, în principal, relaţia de însușire, stăpînire și folosire.

În sprijinul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

Între cele două forme de proprietate există o strînsă interdependenţă care se realizează în toate sferele reproducţiei sociale, adică în producţie, repartiţie, schimbul de activităţi şi consum.

În socialism se păstrează şi se dezvoltă şi **proprietatea personală** care reprezintă relaţiile ce se stabilesc între oameni în legătură cu aproprierea bunurilor de consum personal. Are drept obiect veniturile şi economiile provenite din munca lipsită de exploatare, locuinţele, bunurile de uz şi confort familial. Îndeosebi la sate, cuprinde şi unele mijloace de producţie (animale de muncă şi chiar unele maşini-unelte) numai pentru folosinţă familială. Proprietatea personală se dezvoltă în strînsă interdependenţă cu proprietatea socialistă. Astfel, sursa veniturilor oamenilor se formează în procesul muncii, în contextul proprietăţii socialiste.

În ţara noastră se menţine şi **mica proprietate.** Ea este o formă a proprietăţii privat-individuale, a micilor producători, meseriaşi şi ţărani necooperativizaţi, asupra unor mijloace de producţie. Mica proprietate este mai răspîndită în agricultura zonelor de deal şi de munte, cuprinde : pămînt, vite de muncă şi producţie, inventar agricol şi producţia creată. La Congresul consiliilor de conducere a unităţilor agricole socialiste, a întregii ţărănimi, din aprilie 1977, s-a subliniat necesitatea producerii uneltelor şi a maşinilor de muncă pentru zonele respective, care să fie vîndute sau închiriate agricultorilor — micilor producători. Ţăranii din zonele necooperativizate, sînt ajutaţi, — acolo unde îşi exprimă dorinţa să se constituie în asociaţii ale pomicultorilor şi crescătorilor de animale.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, **este superioară** tuturor formelor de proprietate anterior existente deoarece ;

a) cunoaşte cel mai înalt grad de socializare, adică uneşte producătorii la scara întregii economii naţionale sau la nivelul grupului de cooperatori ;

b) oamenii au o poziţie egală faţă de mijloacele de producţie şi îşi însuşesc după principii egale rezultatele procesului de producţie ;

c) generează relaţii de colaborare şi ajutor reciproc, legi, categorii, procese şi fenomene superioare celor ce decurg din dominaţia proprietăţii private ;

d) în contextul proprietăţii socialiste, proprietarii sînt şi producători şi beneficiari ; se exclude astfel exploatarea omului de către om, posibilitatea de a trăi fără muncă, pe seama altor oameni ;

e) proprietatea socialistă creează necesitatea şi posibilitatea unui real democratism social-economic, stă la baza umanismului socialist în ţara noastră.

Calitatea oamenilor muncii de producători, proprietari și beneficiari

PENTRU A AVEA LOC procesul de producţie sînt necesare mijloace de producţie şi forţă de muncă. În capitalism proprietarii sînt separaţi de producători, iar unirea forţelor de muncă cu mijloacele de producţie, se face sub comanda, controlul şi în favoarea proprietarilor. Aşa după cum se statuează în Raportul tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** la Congresul al XI-lea al P.C.R., în ţara noastră, întregul popor în cazul proprietăţii de stat, colectivul de cooperatori în sistemul cooperatist, întruneşte atît calitatea de proprietar, cît şi pe aceea de producător şi beneficiar. Unirea mijloacelor de producţie cu forţa de muncă se face în condiţiile relaţiilor de colaborare şi ajutor reciproc, sub conducerea şi controlul proprietarilor care sînt în acelaşi timp, producători şi beneficiari. Dubla calitate a membrilor societăţii socialiste de proprietari şi producători, reprezintă nu numai unitatea a două funcţii economice, ci şi sinteza unor drepturi şi răspunderi egale pentru toţi. Dreptul şi îndatorirea de a munci sînt cele mai importante ; ele decurg nemijlocit din esenţa proprietăţii socialiste. Ca proprietari, membrii societăţii sînt interesaţi în perfecţionarea relaţiei de proprietate, dar aceasta nu se poate realiza decît prin exercitarea celeilalte calităţi, de producători, printr-o muncă de înaltă eficienţă. Întregul popor este interesat şi răspunzător de felul cum este gospodărită avuţia naţională, de folosirea eficientă a fondurilor materiale, a forţei de muncă.

Crearea cadrului organizatoric, care să permită participarea maselor largi la conducerea vieţii social-economice este un factor important pentru realizarea practică a democraţiei socialiste.

Dezvoltarea proprietății socialiste în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate

ÎN PROCESUL evoluţiei societăţii socialiste, are loc o dezvoltare accelerată a forţelor de producţie. Aceasta impune perfecţionări ale sistemului relaţiilor de producţie şi în primul rînd ale relaţiei de proprietate. Dezvoltarea proprietăţii socialiste constituie o problemă primordială a progresului necontenit al societăţii.

Direcţiile principale de dezvoltare a relaţiei de proprietate în ţara noastră în perioada actuală sînt :

a) dezvoltarea obiectului relaţiei de proprietate prin continuarea industrializării, prin dezvoltarea intensivă şi modernizarea agriculturii, prin dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naţionale. Investiţiile din actualul cincinal însumează un volum aproape egal cu cel realizat în ultimele trei cincinale ; valorificarea superioară a resurselor, folosirea eficientă a fondurilor materiale şi financiare vor contribui la creşterea cantitativă şi îmbunătăţirea calitativă a conţinutului material al relaţiei de proprietate ;

b) dezvoltarea tot mai accelerată a forţelor de producţie, adîncirea diviziunii sociale a muncii determină accentuarea caracterului social al producţiei şi al muncii, contribuie la intensificarea legăturilor între cele două forme de proprietate ; se dezvoltă procesele de concentrare, specializare şi cooperare, întreprinderile devin tot mai mari şi mai bogate, conlucrează şi cooperează tot mai mult între ele atît în cadrul aceleiaşi forme de proprietate cît şi între unităţile de stat şi cooperatiste ;

c) se intensifică procesul de formare a omului nou, capabil să valorifice tot mai plenar egalitatea generată de proprietatea socialistă. Oamenii înţeleg şi acţionează conştient în calitatea lor de proprietari, producători şi beneficiari.

Perfecţionarea relaţiei de proprietate generează îmbunătăţiri în întregul sistem al relaţiilor de producţie.

Se vor perfecţiona în continuare relaţiile de repartiţie prin îmbunătăţirea raporturilor dintre veniturile directe provenite din muncă şi cele din fondul de consum social în aşa fel încît asigurîndu-se un ritm accelerat dezvoltării economice să crească permanent nivelul de trai al întregului popor. Se va afirma tot mai puternic principiul eticii şi echităţii socialiste în retribuirea oamenilor după cantitatea, calitatea şi însemnătatea muncii depuse.

În cadrul schimbului de activităţi se vor dezvolta relaţiile dintre unităţile economice din cadrul aceleiaşi proprietăţi, precum şi dintre cele două forme. Se va îmbunătăţi procesul de folosire a categoriilor economice ale producţiei şi schimbului de mărfuri (costuri, valoare, preţuri, beneficii, rentabilitate, eficienţă).

Relaţiile de consum productiv şi neproductiv vor tinde către structura, calitatea şi nivelurile cerute de revoluţia ştiinţifică, aşa cum o demonstrează programul suplimentar de creştere a nivelului de trai adoptat la Conferinţa Naţională a P.C.R. din decembrie 1977.

Se produc de asemenea mutaţii în structura socială a ţării. Creşte rolul clasei muncitoare în întreaga viaţă socială, are loc o mai mare apropiere între clasele sociale, se întăreşte coeziunea dintre ele, se accentuează omogenizarea socială, unitatea întregului popor. Se apropie condiţiile de muncă şi de viaţă ale ţărănimii de cele ale clasei muncitoare, munca din agricultură devine tot mai mult o variantă a muncii industriale. Ponderea ţărănimii, în ansamblul populaţiei, va scădea la 12—15% în 1990, ceea ce va conferi economiei naţionale în contextul şi a altor caracteristici, aspectul unei structuri economice moderne.

Dezvoltarea proprietăţii şi pe baza ei a întregului sistem al relaţiilor de producţie în condiţiile făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate din ţara noastră, va asigura afirmarea plenară a principiilor socialiste în toate sectoarele vieţii economico-sociale, manifestarea tot mai deplină a personalităţii umane, îmbinarea armonioasă a intereselor personale cu aspiraţiile generale ale întregii societăţi.

lector univ. dr. Maria CURTEANU

ÎNTREBĂRI

1. Ce înţelegeţi prin relaţia de proprietate socialistă ?

2. Care sînt formele proprietăţii socialiste şi care sînt asemănările deosebirile şi interdependenţa dintre ele ?

3. De ce relaţia de proprietate constituie esenţa tuturor celorlalte relaţii de producţie (economice) ?

4. În ce constă dubla calitate a oamenilor muncii din socialism şi care este semnificaţia acesteia ?

5. În ce constă superioritatea relaţiei de proprietate socialistă faţă de celelalte forme de proprietate ?

6. De ce relaţia de proprietate socialistă determină democratismul social-economic, în ce constă acesta, şi care sînt principalele căi prin care se realizează ?

7. Care sînt principalele direcţii de perfecţionare a relaţiei de proprietate socialistă în perioada actuală în ţara noastră ?

PERFECȚIONAREA CONTINUĂ A CALITĂȚII VIEȚII — OBIECTIV ESENȚIAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

POLITICA Partidului Comunist Român de ridicare neabătută a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii este dovada cea mai elocventă a consecvenței sale umanist-revoluționare, a răspunderii sale pentru destinele poporului nostru. Ridicarea nivelului de trai în țara noastră reprezintă o opțiune politică, obiectivul fundamental al strategiei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. În acest sens, corelațiile multiple dintre ridicarea nivelului de trai și mecanismele economice și politico-sociale se condensează în prefaceri structurale ale calității vieții oamenilor muncii și astfel ele reprezintă măsura incontestabilă a superiorității istorice a socialismului.

Conținutul conceptelor

NIVELUL DE TRAI material și spiritual al maselor largi populare poate fi sintetizat prin conceptele : modul de viață și calitatea vieții. Acestea sînt noțiuni socio-economice apropiate, vizînd aceeași realitate socială, privită însă diferențiat. Astfel modul de viață reprezintă sensul corelării determinațiilor esențiale ale unei orînduiri, manifestare concretă a legii fundamentale a unei societăți.

Conceptul de calitate a vieții este subsumat primului și reflectă într-o perspectivă generală un anumit mod de viață în conformitate cu următoarele criterii :

1) etapa concretă a orînduirii, adică nivelul maturizării relațiilor de producție caracteristice orînduirii ca și al forțelor de producție, deci nivelul interacțiunii dintre acestea;

2) raportul forțelor de clasă în etapa dată a orînduirii respective;

3) clasa, pătura sau grupul social concret (de pildă modul de viață este socialist, dar calitatea vieții poate să difere la diferitele clase și pături sociale);

4) modelul dominant al calității vieții în etapa dată ca și influența exercitată de acesta;

5) gradul de conștientizare a necesității acceptării sau respingerii modelului dominant al calității vieții la clasa, pătura, grupul social concret din etapa dată, sau, altfel spus, gradul de integrare de către clasa, pătura, grupul social concret a sistemului de valori dominant (coincidența sau opoziția intereselor specifice de clasă); gradul de conștientizare a coincidenței sau opoziției dintre nevoile și aspirațiile individului (în cadrul clasei, păturii, grupului) și nevoile sociale.

Modul de viață, caracterizat prin condiția esențială, generală, la nivelul întregii populații a unei țări în cadrul unui mod de producție concret, este un concept mai general decît „calitatea vieții“ care descifrează diversitatea situațiilor (determinate potrivit criteriilor de mai sus) a formelor de viață, în cadrul unuia și aceluiași mod de viață.

Acoperind o realitate economico-politică, social-culturală foarte largă, ambele concepte au un puternic caracter multidisciplinar. Ambele concepte vizează nu numai ansamblul condițiilor materializate în bunuri de consum ci, mai mult decît aceasta, tipul relațiilor de producție, condiția și locul personalității umane în sistemul social. Valoarea lor nu este deci numai teoretică, ele nu prezintă numai o evaluare a realității sociale corespunzătoare lor, ci, pe această bază pot fi utilizate pentru schimbarea ei. Această finalitate a conceptelor este implicată de caracterul lor metodologic, de funcționalitatea lor. Ambele sînt concepte utilizate și în cercetarea prospectivă. Aceasta implică ideea acțiunii sociale pentru constituirea în prezent a determinațiilor lor de **viitor.**

Dimensiuni și componente ale modului de viață socialist

TRĂSĂTURILE caracteristice ale modului de viață socialist sînt determinate de acțiunea legii fundamentale a socialismului în toate aspectele sale. Modul nostru de viață socialist are următoarele premise :

1) întreaga viață economico-socială este planificată, îmbinînd programarea obiectivelor pe termen scurt și lung, corelarea optimă dintre sarcinile prioritare și celelalte, în vederea realizării multilateralității, repartizarea judicioasă și folosirea economicoasă a resurselor materiale și umane;

2) planificarea complexă și globală a întregii societăți are un puternic caracter științific ca urmare a conducerii procesului de construire a socialismului de către partidul comunist, purtător al intereselor fundamentale ale maselor largi de oameni ai muncii și promotor al unei viziuni de o largă respirație prospectivă. Partidul este avangarda conștientă a clasei muncitoare, dar tocmai în această calitate el acționează pentru a ridica întreaga clasă la nivelul competenței cerute de o conducere științifică. Clasa muncitoare imprimă tuturor celorlalte clase și categorii sociale din societatea noastră consecvența sa revoluționară, proprie poziției **de clasa cea mai legată de înfăptuirea eficienței acțiunii umane.** De asemenea, interesele clasei muncitoare, cristalizate pe fundalul ideii de unitate de clasă, nu se pot converti în subordonarea unor membri ai societății de către alții. Singurul criteriu de superioritate — care nu devine însă subordonare — este cel al consecvenței revoluționare în promovarea valorilor și idealurilor cele mai înalte ale societății. Astfel clasei muncitoare îi este intrinsecă democrația ca principiu și ca acțiune politică. Succesele ei în realizarea propriei unități ca și a unității întregii societăți sînt indisolubil legate de aceasta. Astfel clasa muncitoare se constituie ca purtătoarea democrației revoluționare care duce la **„închegarea tot mai strînsă a alianței și colaborării dintre muncitori, țărani, intelectuali și alte categorii sociale, la participarea lor împreună, în frunte însă cu clasa muncitoare, la guvernarea societății noastre, sub conducerea partidului comunist“[1].**

3) în acest sens construirea societății socialiste se face prin implicarea maselor de oameni ai muncii la procesul de conducere, prin participarea largă, în forme variate, la deciziile și activitățile de ridicare a nivelului civilizației materiale și spirituale;

4) scopul întregii opere de făurire a socialismului fiind descătușarea potențelor creatoare ale omului, un aspect esențial al strategiei de realizare a societății socialiste multilateral dezvoltate este ridicarea conștiinței maselor, înfăptuirea principiilor eticii și echității socialiste.

Toate aceste premise ale modului de viață socialist implică, pe baza relațiilor de proprietate socialistă, colaborare și ajutor reciproc, asigurarea condițiilor de muncă și viață corespunzătoare ca și a acelora menite să reliefeze bogăția personalității umane. Numai un asemenea punct de vedere asupra omului și modului său de viață se poate intitula umanist căci el presupune asigurarea acelor condiții de muncă și de viață care să constituie fundamentul dezvoltării neîngrădite a personalității. De asemenea, aceste premise duc la negarea vechii contradicții dintre interesul social general și cel al individului. Mai mult, realizarea interesului general presupune îndeplinirea intereselor și aspirațiilor individului din ce în ce mai profund și vizînd o arie socială din ce în ce mai largă, după cum, înfăptuirea acestora din urmă nu se poate întemeia decît pe realizarea interesului general.

Implicînd un salt calitativ în toate domeniile vieții economico-sociale, o perfecționare continuă a relațiilor de producție, a democrației socialiste, așezarea relațiilor sociale pe principiile eticii și echității socialiste, documentele Conferinței Naționale au stabilit programul dezvoltării accelerate a forțelor de producție, — ale cărui direcții prioritare sînt : ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții, transformarea întregii noastre economii într-o economie intensivă bazată pe creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și rezervelor de energie, economisirea lor și descoperirea unora noi, sporirea eficienței economice și prin orientarea mai fermă a cercetării științifice spre nevoile producției, alocarea și în viitor a 30—33% din venitul național pentru fondul de dezvoltare economico-socială. Trebuie subliniat faptul că, mărimea venitului național pe locuitor pe care se bazează ridicarea nivelului de trai — reflectă în mod real această creștere. Nu e vorba, ca în capitalism, de o medie între supraconsumul burgheziei monopoliste și consumul limitat — și adesea chiar subconsumul — maselor largi de oameni ai muncii ci, dimpotrivă, creșterea venitului național mediu corespunde și se reflectă într-o creștere reală generală a bunăstării maselor.

În acest sens, obiectivul trecerii țării noastre, în jurul anului 1985, de la nivelul de țară în curs de dezvoltare la cel de țară cu dezvoltare medie este o dovadă a realismului politicii noastre de înfăptuire autentică a unui nou umanism revoluționar.

Concluzionînd asupra indicatorilor modului de viață se poate spune că aceștia vizează : relațiile omului în procesul de muncă **raportarea omului față de condițiile** economice, sociale, politice și culturale ale vieții lui ca și relațiile interumane. Realizarea noilor dimensiuni ale modului de viață socialist are loc în cadrul procesului de făurire a socialismului multilateral dezvoltat și implică deci **o strategie globală, permanentă, multilaterală, dinamică, mobilă,** care „asigură pe de o parte proporționalitatea, raporturile juste, armonia, raționalitatea, echilibrul dezvoltării, iar pe de altă parte, pune accentele, face selecția priorităților și atribuie ponderile cerute de fiecare etapă". ²)

În această optică, documentele Conferinței Naționale întăresc ideea după care industrializarea socialistă, ca direcție prioritară în evoluția economiei noastre se realizează pe baza organizării științifice a tuturor condițiilor muncii în vederea realizării unei producții de calitate, competitive, capabilă să răspundă exigențelor crescînde ale populației ; de asemenea — dezvoltarea intensivă a agriculturii astfel încît să devină o variantă a muncii de tip industrial, să asigure prezervarea mediului înconjurător, valorificarea superioară a materiilor prime și a deșeurilor, repartizarea judicioasă pe teritoriul țării a forțelor de producție și instituțiilor sociale și culturale, ridicarea nivelului tuturor județelor, sistematizarea și urbanizarea, dezvoltarea sferei serviciilor, sporirea cheltuielilor sociale pe locuitor ca și ridicarea nivelului veniturilor reale ale maselor de oameni ai muncii, ridicarea nivelului de pregătire profesională și generală, intelectualizarea profesiilor ca urmare a introducerii cuceririlor revoluției științifico-tehnice, lărgirea și adîncirea democrației socialiste ca autoconducere muncitorească, generalizarea și înfăptuirea principiilor eticii și echității socialiste, educația socialistă permanentă a maselor, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, toate acestea reprezintă procese prin care are loc ridicarea nivelului de trai ca și apropierea condițiilor de muncă și viață ale claselor și categoriilor sociale din societatea noastră și constituie ele însele **coordonate** ale definiriii modului de viață socialist.

Direcții ale creșterii calității vieții

ANALIZA științifică, realistă, efectuată permanent de partid asupra problemelor modului de viață și calității vieții pune în lumină faptul că transformările în calitatea vieții oamenilor muncii sînt funcție de atitudinea lor față de muncă, de relațiile în procesul de muncă — ca latură esențială a modului de viață socialist. În acest sens, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia — în raportul la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 — faptul ca programele suplimentare de creștere a producției și a nivelului de trai se constituie într-un tot unitar. Din acest punct de vedere, se știe că etapa actuală impune concentrarea atenției asupra problemelor ridicării calității producției, a productivității muncii în toate domeniile vieții economico-sociale — acestea fiind, de fapt, condițiile esențiale ale ridicării nivelului de trai. Linia directoare a strategiei de creștere a productivității muncii s-a concretizat și se concretizează într-un șir de măsuri de ridicare a eficienței economice care impun considerarea lor globală, în interdependență. Pentru că, este vorba — arăta secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „de schimbarea radicală a concepției economice a organizării și desfășurării producției". ³)**

Direcțiile creșterii calității vieții în țara noastră se reliefează pregnant în programul suplimentar de creștere a nivelului de trai adoptat la Conferința Națională din decembrie 1977. El conține, ca măsuri principale, majorarea suplimentară a retribuției medii reale cu peste 32% față de aproximativ 20% prevăzut la Congresul al XI-lea, creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii în condițiile sporirii cheltuielilor sociale, creșterii pensiilor, a alocației de stat pentru copii și a ajutoarelor pentru mamele cu mai mulți copii. Avînd în vedere realizarea consecventă a unui raport cît mai echitabil între veniturile mari și mici, programul cuprinde sporirea cheltuielilor social-culturale destinate învățămîntului, culturii, sportului, ocrotirii sănătății cu peste 46% mai mult decît în cincinalul trecut, ajungînd în 1980 la circa 10 000 lei pe o familie. Programul conține, de asemenea, măsuri privind construirea suplimentară de noi apartamente și obiective social-culturale ca și măsuri pentru mai buna aprovizionare a oamenilor muncii cu bunuri de consum, pentru dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor. O latură esențială a programului o constituie prevederile trecerii la reducerea eșalonată a săptămînii de lucru care au și început să fie transpuse în realitate.

Aceste măsuri conținute în programul suplimentar au implicații economico-sociale deosebit de largi. Trebuie menționat construirii bazei materiale a unei vieți social-culturale superi- faptul că rezolvarea mai rapidă a problemei locuințelor ca și a care în toate județele demonstrează o concepție consecventă, foarte dinamică, privind sistematizarea orașelor și satelor, valorificarea cît mai rațională a resurselor materiale și umane de pe teritoriul țării noastre. Aceasta este o condiție pentru ștergerea deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, pentru apropierea circumstanțelor de muncă și viață ale claselor și categoriilor sociale, deci pentru generalizarea elementelor unei civilizații superioare.

Calitatea vieții în etapa actuală capătă noi valențe prin lărgirea democrației socialiste în forma sa de autoconducere muncitorească. Asigurînd în mod real participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducere, la determinarea traiectoriei propriei vieți, autoconducerea muncitorească implică creșterea răspunderii fiecărui om al muncii față de propria activitate ca și față de cea a colectivului său, atitudinea critică și autocritică față de toate problemele economico-sociale. Adîncirea participării directe ca o caracteristică actuală a democrației socialiste certifică puterea cu care masele de oameni ai muncii au luat în stăpînire totalitatea ambianței sociale.

Un aspect esențial al calității vieții, din această perspectivă, este conștiința socialistă, formarea și dezvoltarea ei potrivit principiilor eticii și echității socialiste. Pornind de la principiile umanismului revoluționar, ale respectului și încrederii în capacitatea de autoperfecționare a omului, în sensibilitatea, talentul și geniul popular, a faptului că descătușarea personalității creatoare ca fenomen de masă este o manifestare concretă a superiorității socialismului, a noii calități a vieții, pe care o determină, partidul nostru a inițiat un vast proces de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste. Măsurile preconizate de generalizare a învățămîntului liceal, de perfecționare a sistemului de învățămînt, de educare permanentă în scopul formării unor oameni multilaterali, responsabili, activi, integrarea oamenilor muncii în procesul promovării progresului tehnico-științific, acordarea de responsabilități sporite colectivelor în ceea ce privește autocontrolul, educația tinerilor în spiritul muncii creatoare sînt elocvente în acest sens. Trebuie subliniate aici și măsurile, de o importanță deosebită, de creștere a competențelor colectivelor de oameni ai muncii în educarea și reeducarea tinerilor ce au săvîrșit abateri de la normele de comportament specifice societății noastre. Tot în această ordine de idei se înscrie integrarea mai directă a clasei muncitoare în organismele de conducere centrale și locale (circa 30% din membrii acestora lucrînd nemijlocit în producție), în organismele științifice, culturale, judecătorești. Aceasta duce la promovarea mai consecventă a spiritului revoluționar-critic — deschis noului și legat de problemele reale ale dezvoltării, ale eficienței — caracteristic clasei muncitoare.

Toate aceste măsuri și desigur cele privitoare la reducerea săptămînii de lucru, converg într-un aspect esențial al calității vieții în țara noastră. Este vorba de sporirea, în perspectivă, a timpului liber, ceea ce pune societății probleme foarte complexe, legate de folosirea rațională a acestuia, în sensul amplificării și îmbogățirii relațiilor interpersonale, lărgirii culturii generale și a preocupărilor de creație.

Prin toate acestea se realizează, în perspectiva comunismului, asigurarea unei calități din ce în ce mai ridicate a vieții caracteristică modului de viață socialist al etapei actuale. Aceasta a impus reliefarea rolului deosebit de însemnat al politicii determinării științifice a nevoilor. Determinarea științifică a nevoilor individuale înseamnă, înainte de toate, reglarea repartiției, realizarea unui raport echitabil între veniturile mari și mici, deoarece consumul, atît la nivel individual cît și social, este direct legat de caracterul relațiilor de repartiție. Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român evidențiază cu claritate faptul că, creșterea mai accentuată a veniturilor directe din muncă, reducerea treptată a săptămînii de lucru ca și reeșalonarea graficului de majorare a retribuției, menținerea raportului existent între retribuția minimă și cea maximă traduc în viață principiile eticii și echității socialiste. De asemenea, majorarea veniturilor țărănimii, îmbunătățirea sistemului de asigurări sociale, creșterea și utilizare mai judicioasă a cheltuielilor social-culturale, sporirea, modernizarea și diversificarea mărfurilor și serviciilor, accelerare ritmului și îmbunătățirea calității construcțiilor, intensificare sistematizării localităților, menținerea indicelui prețurilor în limitele stabilite în planul cincinal, toate acestea au și vor ave loc **pe baza** sporirii productivității muncii, **prin** afirmarea spiritului, inventiv, ingeniozității și abnegației clasei muncitoare, întregului popor în făurirea societății socialiste multilatera dezvoltate.

Politica de ridicare a nivelului de trai, de ștergere a deosebirilor esențiale în calitatea vieții diferitelor clase și categori sociale este o latură esențială, inseparabilă a politicii de ansamblu, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate ș înaintare a României spre comunism. Înfăptuirea obiectivelo ei este un puternic imbold pentru munca neobosită a tuturor în sensul progresului patriei noastre.

asistent univ. Ana BAZAC
Academia de Studii Economice

---

¹) **Nicolae Ceaușescu** — Cuvîntare de închidere a lucrărilor Conferinței Naționale, 9 decembrie 1977, Ed. politică, București 1977.

²) Mircea Malița — Idei în mers, Ed. Albatros, 1975, p. 9.

³) **Nicolae Ceaușescu** — Cuvîntare la încheierea lucrărilor Plenarei C.C. al P.C.R., 27 octombrie, 1977, Ed. politică, București, 1977, p. 11.

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Încercări de axiomatizare a ştiinţei economice (II)

Axiomatizarea economiei matematice înseamnă a determina care sînt proprietăţile minime pe care trebuie să le prezinte un obiect (fenomen sau proces) economic pentru ca să i se poată aplica o anumită teoremă economică. Numărul axiomelor trebuie să fie redus şi fiecare dintre ele să fie acceptată în mod intuitiv. Este în general admis că axiomatizarea oricărui domeniu al ştiinţei trebuie să satisfacă trei cerinţe esenţiale cu privire la formularea riguroasă a axiomelor :

1. **Independenţa axiomelor teoriei.** O axiomă este independentă faţă de celelalte, dacă sistemul format cu restul axiomelor şi cu negaţia ei, este necontradictoriu. Verificarea independenţei unei axiome trebuie să garanteze că axioma respectivă nu este condiţionată de celelalte axiome. Totodată, dacă unele axiome se pot deriva din altele, înseamnă că numărul lor este excesiv şi se poate reduce.

2. **Noncontradicţia tuturor axiomelor teoriei.** O axiomă este necontradictorie cu celelalte axiome ale teoriei, dacă sistemul format din celelalte axiome şi negaţia ei este contradictoriu. Prezenţa unei contradicţii în cadrul unei teorii, periclitează în mod evident trăinicia întregului eşafodaj teoretic. Dacă într-o teorie axiomatică formalizată apare o contradicţie, aceasta înseamnă că a fost postulată o combinaţie de proprietăţi irealizabilă în practică. Noncontradicţia internă a unei teorii nu se poate limita la înlăturarea contradicţiilor apărute în cursul dezvoltării teoriei. Exigenţa principală a axiomaticii, trebuie extinsă pînă la stabilirea imposibilităţii în genere, a apariţiei unor contradicţii în interiorul domeniului ştiinţific respectiv, pe baza sistemului axiomatic construit.

3. **Proprietatea de completitudine a axiomelor.** Axiomele trebuie să fie în număr suficient, pentru a se putea deduce teoremele unei teorii. Un sistem de axiome este saturat dacă adăugarea unei axiome, independentă de celelalte acceptate mai înainte, îl face contradictoriu.

Condiţia cea mai importantă şi mai dificilă a unui sistem axiomatizat este ca axiomele să fie necontradictorii. Celelalte două condiţii pot fi considerate ca fiind cerinţe de „economie" ale sistemului : numărul de axiome să nu fie mai mare decît cel necesar, dar să fie suficient pentru construcţia sistemului axiomatic.

Satisfacerea celor trei condiţii mai sus menţionate dă un sens deplin axiomelor unei teorii matematice pure, pe plan logic. Dacă trecem însă în domeniul unei discipline speciale, cu obiect delimitat, cum ar fi fizica, chimia etc., printre care şi economia, constatăm că nu este suficient a se respecta aceste condiţii cerute de o axiomatică formală. In consecinţă, apare necesitatea să se introducă o condiţie suplimentară, care se formulează în spaţiul economic astfel :

4. **Concordanţa teoriei axiomatizate cu realitatea economică.** Pentru ca formalizarea matematică a economiei să nu se transforme într-un simplu exerciţiu intelectual, trebuie să existe o corespondenţă între axiomatizarea matematică şi realitatea exterioară teoriei axiomatice. Axiomatizarea economiei matematice, nu este suficientă dacă garantează numai noncontradicţia internă a teoriei, ci trebuie să asigure concordanţa dintre rezultatele teoretice deduse din sistemul de axiome şi realitatea economică concretă.

Este lesne de sesizat că axiomatizarea economiei matematice întreprinsă de Debren, la care ne-am referit în prima parte a acestui studiu, nu respectă cea de a patra cerinţă mai sus menţionată, a axiomatizării : corespondenţa dintre teorie şi realitate, ceea ce explică inaplicabilitatea în conducerea şi planificarea economiei naţionale, chiar în condiţiile capitalismului.

Gînditori de prestigiu din ştiinţa economică contemporană, manifestă scepticism sau subliniază limitele axiomatizării ştiinţei economice. Astfel, François Perroux afirmă că : „Axiomatizarea în ştiinţa noastră, nu poate fi decît incompletă" [1]. Această afirmaţie se bazează pe constatarea că, în domeniul economic nu există constante comparabile cu constantele fizice. Oricît de corectă ar fi această teză, ea nu poate constitui un argument care să determine abandonarea preocupărilor de axiomatizare a economiei cantitative, ci trebuie să fie considerată ca o proprietate specifică proceselor economice de care să se ţină seama la axiomatizare.

FIŞE

Anne P. Carter
Wassily Leontief
Peter Petri
viitorul economiei mondiale
Editura

● *În Editura ştiinţifică şi enciclopedică a apărut, în versiune românească, sub titlul* Viitorul economiei mondiale. Studiu al Organizaţiei Naţiunilor Unite, *volumul „The future of the world economy. A United Nations Study", de Anne Carter, Wassily Leontief şi Peter Petri, publicat în original la New York în 1977. În introducere, Gheorghe Dolgu apreciază publicarea acestei lucrări la mai puţin de un an de la apariţia ei ca încă o mărturie a interesului neslăbit al României pentru orice acţiune politică sau ştiinţifică legată de făurirea unei lumi mai bune şi mai drepte. Lucrarea, la baza căreia stă modelul multiregional al lui Leontief, este nu numai o demonstraţie a posibilităţii realizării obiectivelor de bază ale unei noi ordini economice internaţionale şi nu numai un posibil îndreptar pentru elaborarea strategiilor, pentru trecerea de la principii şi abordări abstracte la scheme operaţionale, dar, în acelaşi timp, o expresie a participării crescînde a oamenilor de ştiinţă la eforturile pentru edificarea unei lumi mai drepte şi mai bune. Dintre concluziile autorilor menţionăm : principalele stavile în calea unei creşteri economice susţinute şi a unei dezvoltări accelerate sînt nu atît de natură fizică, cît de natură politică, socială şi instituţională ; cu tehnologia actuală, poluarea nu este o problemă nerezolvabilă ; dezvoltarea accelerată a regiunilor în curs de dezvoltare este posibilă numai cu condiţia ca 30 pînă la 35%, şi în unele cazuri chiar 40%, din produsul lor brut să fie folosit pentru investiţii. Lucrarea cuprinde numeroase anexe tehnice.*

Marketingul — la baza competitivităţii

● *Problemele relative la export — afirmă P. Zavialov, doctor în ştiinţe economice şi I. Kretov, în articolul* L'élévation de la compétitivité des produits d'exportation et le marketing *(Sporirea competitivităţii produselor destinate exportului şi marketingul), apărut în revista sovietică* COMMERCE EXTERIEUR (nr. 12/1977) — *cer o abordare complexă la intersecţia dintre ştiinţă, producţie şi studiul pieţei. Cercetările întreprinse de societăţile de construcţii mecanice din S.U.A. şi Japonia — spun autorii — arată că buna organizare a cercetărilor şi lansarea rapidă a unui nou produs nu sînt suficiente pentru a asigura succesul final — comercial. După datele economiştilor americani, chiar cînd se obţine rezolvarea problemelor tehnice în 90% din proiecte, cel puţin 80% din produsele nou create nu se justifică şi dispar de pe piaţă nu numai fără a asigura beneficiile scontate, dar provocînd companiilor respective pierderi nete. „Principalele cauze ale eşecurilor noilor produse — afirmă P.Z. şi I.K. — au un caracter economic, mai precis de piaţă, şi decurg din modul eronat sau insuficient al evaluării conjuncturii pe piaţă, al structurii şi importanţei cererii".*

Rolul sporit al economiştilor

● *În* THE AMERICAN ECONOMIC REVIEW *(iunie 1977) se publică, sub titlul* Concepts of Optimality and their Uses *(Conceptele de optimalitate şi utilizările lor), conferinţa lui Tjalling Koopmans, ţinută la Stockholm în 1975, cu ocazia înmînării premiului Nobel pentru economie. T.K. pledează pentru creşterea rolului economiştilor în planificarea producţiei, pe baza unei concepţii privind „cea mai bună utilizare a resurselor rare". În acest context, autorul combate o cunoscută teză a lui A.C. Pigou, conform căreia : „nu este treaba economiştilor să-i înveţe pe industriaşii textilişti cum să prelucreze şi să vîndă lîna sau pe fabricanţii de bere cum să fabrice şi să vîndă berea". Dezvoltarea programării matematice a producţiei, afirmă autorul, evidenţiază rolul pe care îl au de jucat economiştii, în colaborare cu alţi specialişti, în utilizarea cea mai bună a resurselor. Tehnica modernă a ordinatoarelor a făcut posibilă combinarea dintre teoria economică şi modelarea matematică, colectarea de date statistice şi ela-*

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

Fără o preocupare asiduă în direcția axiomatizării, nu este posibilă elaborarea unei discipline științifice de sine stătătoare, consacrată economiei matematice, care să contribuie în mod eficient la planificarea economiei naționale.

Axiomatizarea economiei matematice, presupune o abordare sistemică a economiei naționale. Aceasta implică, în primul rînd, o definire a sistemului economic în spiritul teoriei sistemelor (definiție care nu trebuie confundată cu conceptul de sistem economic exprimat în limbajul economiei politice). Intr-o lucrare devenită aproape clasică, matematicianul Zadeh definește sistemul ca fiind „o mulțime de perechi intrare-ieșire". Sistemul economic poate fi definit în acest limbaj, ca o mulțime de perechi intrare-ieșire care se cuplează în spațiul economic. Dezvoltarea acestei idei, ar putea facilita formularea unor axiome în cadrul economiei matematice, limitîndu-ne numai la valorile de intrare-ieșire (imput-output) ale unor procese economice și asimilînd procesul de transformare cu o „cutie neagră" în sens cibernetic.

Teoria și practica planificării economiei socialiste, se bazează pe o serie întreagă de axiome, fără a se sesiza în mod conștient acest fenomen. O asemenea axiomatizare – pe care o putem califica ca fiind intuitivă – nu este formalizată, nu este transpusă într-un sistem matematic coerent și convergent, chiar dacă folosește unele modele matematice. Prin aceasta nu se asigură respectarea cerințelor esențiale ale axiomatizării economiei matematice, nefiind exclusă posibilitatea apariției unor neconcordanțe în plan. Această axiomatizare cu caracter intuitiv, nu se poate menține și va ceda în mod indubitabil locul unei axiomatizări științifice.

Nu ar avea sens ca axiomatizarea științei economice să se efectueze independent de conținutul economic al obiectului ei, prin elaborarea unui sistem de propoziții fundamentale în spațiul economic, din care să poată fi obținute, prin deducție, ca teoreme, afirmații valabile pentru știința economică. Intr-adevăr, este dificil de imaginat, cum ar putea fi utilizate în modelarea economică axiome de natură pur matematică. Ca limbaj, matematica oferă axiomelor economice un mod de expresie comod și eficient.

Axiomatizarea matematică a economiei poate să nu aibă un caracter unic. Unele din propozițiile formulate în economia matematică pot fi modificate astfel încît, să caracterizeze diferite tipuri de dezvoltare economică sau orînduiri social-economice. Se știe că descoperirea geometriilor neeuclidiene a relevat posibilitatea existenței mai multor tipuri de spații, cu proprietăți geometrice deosebite. Astfel cum geometria euclidiană nu este singura modalitate de a reprezenta spațiul, tot așa este posibilă crearea mai multor economii matematice pe baza unor sisteme de axiome diferențiate, care să reprezinte spații economice deosebite. Dat fiind caracterul de clasă al științei economice axiomatizarea în domeniul economic nu se poate sustrage influenței ideologiei.

Modul de producție exercită o influență determinantă asupra tuturor elementelor sistemului economic, ceea ce evident că, se va reflecta în orice încercare de axiomatizare a economiei matematice. Sistemul de axiome al unei economii bazate pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție nu poate fi același cu cel al unei economii capitaliste. Economia matematică a socialismului nu poate fi identică cu economia matematică a capitalismului.

În gîndirea economică contemporană sînt în curs de gestație două tipuri de economie matematică, paralele, construite pe baza a două sisteme de axiome diferite :

a) o economie matematică axiomatizată, pe baza teoriei valorii muncă, cu conținut marxist, reflectînd specificul economiei socialiste planificate.

b) o economie matematică axiomatizată pe baza teoriei utilității marginale, expresie a economiei politice burgheze, bazată pe prezumția perpetuării modului de producție capitalist ; caducitatea unei asemenea încercări, nu se mai cere demonstrată.

Axiomatizarea economiei matematice a socialismului, constituie o problemă care ar necesita, intensificarea colaborării dintre economiști și matematicieni.

Experiența conducerii planificate a economiei socialiste constituie o bază temeinică pentru elaborarea unor axiome evidente prin ele însele, unanim acceptate, care să permită construcția unui sistem științific de conducere a economiei naționale.

dr. M. HOROVITZ

---

[1] François Perroux : „The Economic Agent, Equilibrium and the Choice of Formalization", Economie Appliquée, Tome XXVI, 1973, p. 249.

borarea de metode și algoritme de calcul. Contribuția lui L. V. Kantorovici (premiul Nobel pentru economie în același an) este amplu relevată și se recunoaște prioritatea sa în descoperirea programării liniare.

Specificul unor crize de ramură

● *Sven Hegelund și Bengt Nilsson afirmă într-un articol din* EKONOMISK DEBATT *(6/1977) că ramura prelucrării lemnului este confruntată cu o profundă criză structurală, de o altă factură decît cea care a afectat alte ramuri. Ei susțin punctul de vedere potrivit căruia o devalorizare a coroanei nu poate duce la o ameliorare durabilă a rentabilității. Cauza principală a situației ramurii ar fi puternica creștere a prețurilor materiilor prime, care are o mare influență asupra costurilor dată fiind ponderea ridicată a materiilor prime în valoarea producției. In Suedia industria lemnului asigură circa 15 % din valoarea adăugată din industrie și circa 20 % din exportul țării. In ultimii ani rentabilitatea acestei ramuri s-a înrăutățit simțitor, înregistrîndu-se mari pierderi și numeroase cazuri de sistare a activității unor întreprinderi.*

Un subtext la premiul Nobel

● *După opinia profesorului elvețian Jean Christian Lambelet, exprimată în articolul* Prix Nobel d'économie à Meade et à Ohlin : *un rappel de l'importance du libre échange (Premiul Nobel pentru economie acordat lui Meade și lui Ohlin : se reamintește importanța schimbului liber), republicat după „Journal de Genève" în* PROBLEMES ECONOMIQUES *nr. 1550/decembrie 1977, atribuirea premiului Nobel pentru economie în 1977 are, în afară de semnificația ei științifică, pe care autorul nu o contestă, una referitoare la situația economică internațională actuală. Din diferite motive, cum ar fi „criza energiei, flotarea lipsită de acuratețe a monedelor și, întîrzierea analizei economice în ce privește unele evoluții noi (țările capitaliste n.ns.) ne aflăm astăzi într-o lume în care rețetele de politică economică, pînă de curînd considerate ca verificate, se dovedesc dintr-odată inaplicabile. Cu alte cuvinte, o lume în care nimeni nu știe prea bine cum să redemareze mașina economică fără ca să rezulte de aici un nou puseu inflaționist... O lume în care, în ciuda amintirii anilor treizeci, devine din ce în ce mai puternică tentația de a vedea în* protecționism *(mărturisit sau camuflat) un remediu cel puțin parțial al dificultăților unui număr în creștere de economii naționale". Academia suedeză ar fi vrut să sublinieze, deși nu a explicat acest lucru, că țările occidentale nu vor ieși din dificultățile actuale închizîndu-se în ele însele.*

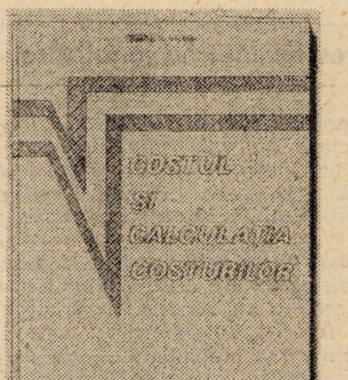

● *Oglindind efortul de muncă vie (pentru sine) și materializată într-un produs, o lucrare sau o prestație, costul – spune prof.*

FIȘE

dr. Cornel V. Olariu în cartea sa Costul și calculația costurilor *(Editura didactică și pedagogică, 1977, 368 p.) – este unul din indicatorii sintetici care caracterizează priceperea, spiritul de ordine, disciplina și buna gospodărire a mijloacelor economice, într-un cuvînt activitatea economică. Actuala lucrare a autorului constituie o abordare a studiului costurilor într-o concepție proprie, prezentată pentru prima dată în țara noastră în ediția publicată în anul 1971. Structurată pe două părți, lucrarea cuprinde întreaga problematică a costurilor – premisele fundamentării calculației pe concepte științifice, cu valabilitate pentru orice ramură a producției materiale, precum și calculația costurilor și potențialul ei informațional în condițiile folosirii diferitelor metode, procedee și tehnici de calculare a costurilor.*

ECONOMIE MONDIALA

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

ASANAREA PIEȚEI MONDIALE A PRODUSELOR AGROALIMENTARE (I)

PROBLEMA stimulentelor și obstacolelor din comerțul internațional cu produse agroalimentare nu poate să fie discutată astăzi decît în cadrul problematicii generale referitoare la edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale.

Cel puțin cîteva argumente pledează în acest sens : (a) agricultura constituie astăzi unul din sectoarele economiei mondiale care reflectă în modul cel mai pregnant împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace ; (b) progresele tehnicii agricole și angrenarea tot mai largă a producției agricole în procesul de internaționalizare a vieții economice adîncesc dependența țărilor în curs de dezvoltare față de țările capitaliste avansate, în primul rînd în domeniul procurării de mijloace de producție și al asigurării hranei pentru populația lor ; (c) încasările din export ale țărilor în curs de dezvoltare sînt influențate în mod decisiv de fluctuațiile prețurilor pe piețele internaționale, dominate de companiile transnaționale ; (d) criza alimentară mondială este folosită de țările capitaliste dezvoltate spre a-și lărgi debușeele de export, a perpetua relațiile de dominație și a înfăptui politica de reîmpărțire a sferelor de influență ; (e) modalitățile de rezolvare a acestei crize constituie terenul unei aspre confruntări între forțele imperialismului și neocolonialismului, pe de o parte, și forțele progresului social, pe de altă parte ; parafrazînd un proverb am putea sintetiza esența acestei confruntări astfel : a te limita să dai țărilor subalimentate un pește sau a le învăța, totodată, să pescuiască; (f) a sublinia importanța decisivă a măsurilor ferme îndreptate spre creșterea forțelor de producție din agricultura țărilor în curs de dezvoltare, nu înseamnă a subaprecia cîtuși de puțin necesitatea măsurilor de asanare a comerțului internațional cu produse agroalimentare, în care se manifestă, ca și în alte segmente ale pieței mondiale, puternice tendințe restrictive, protecționiste, care frînează colaborarea largă și echitabilă dintre toate statele. O asanare reală nu poate fi însă realizată prin jocul liber al mecanismelor de piață, ci implică măsuri concertate și coordonate, pe termen lung, adoptate cu participarea egală în drepturi a tuturor statelor.

Sînt cîteva din liniile directoare ale viziunii României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, cu privire la edificarea unei noi ordini internaționale în cadrul căreia ne propunem să dezbatem tema.

Diferențieri într-un proces de internaționalizare

ÎN DECENIUL 1965—1975 producția agroalimentară mondială a crescut cu 30%. În același interval, volumul fizic al comerțului mondial agroalimentar a crescut cu 40%. Puse față în față, cele două cifre atestă angrenarea tot mai largă a producției agroalimentare în procesul de internaționalizare a vieții economice.

În cadrul acestui proces global trebuie făcute însă distincții nete pe grupe de țări. Astfel, producția agroalimentară a țărilor capitaliste dezvoltate a crescut cu 27%, în timp ce exporturile lor au sporit cu 69%. Acest grup de țări își consolidează pozițiile pe piața agroalimentară mondială — pe care deține circa 63% din totalul exporturilor (media perioadei 1971—1975) — și constituie motorul procesului amintit. În țările în curs de dezvoltare creșterea producției agroalimentare vizează, în primul rînd, satisfacerea nevoilor proprii și în mult mai mică măsură, și numai pentru anumite produse, comercializarea pe piețele internaționale (creșterea producției cu 37% și a exportului numai cu 13%).

Pe o poziție intermediară, țările socialiste și-au mărit producția cu 29%, iar exporturile cu 14%.

Un al doilea aspect care se cuvine menționat : fluxurile comerciale internaționale sînt influențate în mod decisiv de produsele de origine vegetală, produsele de origine animală ocupînd o pondere sensibil mai scăzută.

Dacă facem abstracție de cafea, cacao, zahăr — produse de multe țări în curs de dezvoltare în proporție covîrșitoare în scopul comercializării pe piața mondială —, un grad relativ ridicat și crescînd de internaționalizare înregistrează cerealele, uleiurile vegetale, grăsimile animale și carnea (tabelul nr. 1).

În ansamblul său, evoluția comerțului internațional agroalimentar a fost influențată în ultimii 10—15 ani de acțiunea conjugată a multor factori, între care : a) majorarea cererii mondiale, determinată în principal de creșterea demografică din țările în curs de dezvoltare și de procesul de ameliorare a standardului de viață în țările socialiste ; b) sporirea resurselor valutare ale țărilor în curs de dezvoltare exportatoare de petrol ; c) creșterea excedentelor de produse agroalimentare, ca urmare a dezvoltării producției în principalele țări furnizoare ; d) polarizarea pe plan mondial a excedentelor și respectiv a deficitelor alimentare ; e) perfecționarea mijloacelor de transport pentru produse perisabile ; f) extinderea capacităților de depozitare a produselor agroalimentare ; g) progresele înregistrate în domeniul conservării produselor alimentare.

Tabelul nr. 1

Ponderea exportului în volumul producției unor produse agroalimentare

Produse	Perioada	Total mondial	Țări în curs de dezvoltare
Cereale, total	1961—65	9,4	7,0
	1971—75	11,0	4,5
Grîu	1961—65	20,5	8,2
	1971—75	17,8	2,7
Porumb	1961—65	9,3	...
	1971—75	14,3	11,4
Carne	1961—65	3,6	3,8
	1971—75	4,6	3,8
Zahăr	1961—65	33,3	46,2
	1971—75	28,6	43,2
Cacao	1961—65	85,3	85,3
	1971—75	78,6	77,6
Cafea	1961—65	62,5	62,6
	1971—75	78,7	76,3
Ouă	1961—65	2,6	...
	1971—75	2,1	0,7
Banane	1961—65	17,6	16,6
	1971—75	18,6	18,2
Uleiuri vegetale și grăsimi animale	1961—65	27,1	33,0
	1971—75	30,2	32,1

Sursa : F.A.O. Production Yearbook 1973, 1976 ; F.A.O. Trade Yearbook 1975 ; F.A.O. Commodity Review and Outlook 1972—1973, 1976—1977.

Comerțul mondial agroalimentar crește în expresie fizică într-un ritm mai lent decît în expresie valorică, ceea ce este absolut normal dacă avem în vedere evoluția costurilor și prețurilor de export la produse cu pondere pe piețele internaționale, ca și sporirea cheltuielilor de transport și de comercializare.

ECONOMIE MONDIALA

Creșterea volumului valoric al schimburilor internaționale cu produse agroalimentare se conjugă însă cu o reducere a ponderii lor în totalul comerțului mondial (de la 26,5% în 1965 la 17,1% în 1975). Această situație își găsește o primă explicație în evoluția mai puțin favorabilă a prețurilor produselor agroalimentare comparativ cu evoluția prețurilor la alte produse, în special la țiței. Într-adevăr, în 1975 indicele valorii unitare calculat de G.A.T.T. la exporturile mondiale de produse agricole depășește nivelul anului 1965 cu 126%, în timp ce per total export de mărfuri creșterea era de 137%, iar în cazul materiilor prime minerale (inclusiv combustibili și neferoase) de 349%. De menționat însă că, potrivit acelorași calcule, creșterea indicelui valorii unitare a exportului de produse agricole a fost superioară celei a exportului de produse manufacturate (+ 111%).

Dependențe de import

ANALIZA STATISTICĂ a gradului de autoaprovizionare oferă, de regulă, o imagine relativ satisfăcătoare asupra situației țărilor în curs de dezvoltare la multe produse agroalimentare. Această imagine este însă înșelătoare, deoarece nu ține seama de nivelul general scăzut al consumului alimentar și de structura nerațională, unilaterală, a acestuia la marea majoritate a populației țărilor în curs de dezvoltare (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Nivelul consumului de produse agroalimentare (kg pe locuitor în 1970)

Produsul	Media mondială	Țări capitaliste dezvoltate	Țări în curs de dezvoltare
Grîu	44,5	62,9	33,7
Orez	48,2	16,6	58,1
Porumb	15,2	7,6	17,6
Zahăr	20,6	37,3	18,2
Legume	60,7	107,8	39,8
Fructe	39,2	88,9	36,4
Carne	29,1	74,2	12,0
Ouă	5,0	14,1	1,5
Lapte integral	49,3	117,1	27,2
Brînzeturi	2,6	6,4	1,7
Uleiuri și grăsimi (inclusiv unt)	8,4	19,9	5,4

Sursa : F.A.O., Projections relatives aux produits agricoles, 1970—1980, vol. II.

Considerăm, ca atare, mult mai corect ca atunci cînd se discută despre poziția țărilor în curs de dezvoltare în producția și comerțul internațional cu produse agricole să ne referim, în primul rînd, la **nivelul dotării tehnice a agriculturii**, domeniu deosebit de semnificativ pentru decalajele economice pe plan mondial. Astfel, din parcul mondial de tractoare țărilor în curs de dezvoltare le reveneau, în 1976, numai circa 10%. Un prim efect al acestei situații este gradul redus de mecanizare a lucrărilor agricole. Față de 37 ha teren arabil per tractor în Europa și de 47 ha în Statele Unite, în țările în curs de dezvoltare din America Latină revin 141 ha per tractor, în cele din Asia 433 ha, iar în cele din Africa 931 ha (tractoarele în unități fizice).

O situație similară apare în legătură cu chimizarea agriculturii, țărilor în curs de dezvoltare revenindu-le, în 1975—1976, numai 8,6% din producția mondială de îngrășăminte și 14,8% din consumul mondial (calculat în substanță activă). Pe hectarul de teren arabil, consumul de îngrășăminte din țările în curs de dezvoltare nu reprezintă decît aproximativ o cincime față de cel din țările capitaliste dezvoltate și un sfert din cel al țărilor socialiste.

Randamentele scăzute sînt, în măsură considerabilă, consecința acestei nesatisfăcătoare baze tehnico-materiale a agriculturii. În lipsa unei industrii naționale capabile să satisfacă cerințele fundamentale proprii, orice efort de modernizare a bazei tehnico-materiale ar echivala însă, pentru țările în curs de dezvoltare, cu o creștere a gradului de dependență față de mijloacele de producție importate.

Aceasta explică preocupările multor țări în curs de dezvoltare pentru construirea de uzine locale de asamblat tractoare și mașini agricole, ca și ale țărilor care dispun de materiile prime necesare — pentru construirea de fabrici de îngrășăminte. Cu toate progresele înregistrate în această direcție, gradul de dependență „în amonte" al producției agricole din țările în curs de dezvoltare rămîne ridicat. Pentru a menționa un singur exemplu, importul reprezenta în 1975—1976 peste 54% din consumul lor de îngrășăminte. Este drept că, datorită construirii unor capacități de producție naționale, acest procent este inferior celui existent cu un deceniu și jumătate în urmă (76,3% în 1960—1961), dar nu trebuie omis faptul că, în același interval, cerințele de consum au crescut la rîndul lor, astfel încît ponderea țărilor în curs de dezvoltare în importul mondial de îngrășăminte s-a ridicat de la 27,5% la 30,2%.

Dependența față de importul de tehnică și tehnologie modernă exercită o presiune serioasă în sensul menținerii unor ritmuri mai scăzute de modernizare a agriculturii țărilor în curs de dezvoltare și mărește costurile producției lor agricole. Cîteva cifre sînt ilustrative în acest sens :

a) În intervalul 1960—1976, ritmul mediu anual în care a crescut importul mondial de tractoare a fost de 10,5%, în timp ce importul țărilor în curs de dezvoltare — unde, așa cum am văzut, nevoile sînt cele mai presante — a crescut doar într-un ritm de 8,3%.

b) Datorită inflației, pe de o parte, și perfecționărilor tehnice, pe de altă parte, prețurile unitare ale tractoarelor și mașinilor agricole cresc rapid pe piețele internaționale. Astfel, prețul mediu de export al tractoarelor a crescut, în același interval, în cazul Italiei cu 116%, al S.U.A. cu 125%, al Belgiei cu 210%, al Angliei cu 270%, al R.F. Germania cu 443%, etc. Menționăm aceste sporuri deoarece țările capitaliste dezvoltate, membre ale O.C.D.E., sînt principalele furnizoare de tehnică agricolă modernă ale țărilor în curs de dezvoltare, pe ale căror piețe au plasat, în 1975, tractoare și mașini agricole în valoare de peste două miliarde de dolari.

Un ultim aspect al dependenței țărilor în curs de dezvoltare față de importul de mijloace de producție agricolă. În 1974, balanța lor de import-export era deficitară cu 1,350 miliarde dolari la tractoare și mașini agricole, cu 2,068 miliarde la îngrășăminte și 557 milioane la pesticide. În total, un deficit de 3,975 miliarde dolari. Dacă raportăm acest deficit la excedentul balanței de import-export de produse agroalimentare, rezultă că țările în curs de dezvoltare utilizează mai mult de jumătate (54%) din acest excedent numai pentru a-și asigura o precară bază tehnico-materială de producție.

După cum se vede, nu am luat în calcul decît prima treaptă a dependenței în amonte a producției agricole (și încă, fără a insista asupra problemei semințelor de înaltă productivitate sau a reproducătorilor de rasă), fără să mai insistăm asupra dependenței mult mai grave față de importul de tehnică și tehnologie pentru diferite trepte de prelucrare industrială a acestor produse.

Cu toate acestea, considerăm că **datele menționate mai sus sînt suficiente spre a se înțelege de ce soluționarea problemei alimentare a țărilor în curs de dezvoltare, în cadrul procesului de edificare a unei noi ordini internaționale, este condiționată în primul rînd de promovarea industriilor naționale capabile să dea un impuls decisiv forțelor de producție din agricultura lor.** Măsurile din sfera comerțului internațional au numai rolul de a stimula această orientare, în nici un caz de a i se substitui.

Direcții ale marilor fluxuri

ANALIZA fluxurilor comerciale internaționale din ultimii ani (media perioadei 1971—1975) evidențiază cîteva caracteristici pe care considerăm necesar să le menționăm.

a) Comerțul mondial agroalimentar este puternic dominat de țările capitaliste dezvoltate, care furnizează 63,2% din totalul exporturilor mondiale și absorb 70% din aceste exporturi. Datorită rolului lor de principal furnizor de produse tropicale și deficitului cerealier cronic, țărilor în curs de dezvoltare le revine locul al doilea, cu ponderi de 28,7% și respectiv 20,3%. Țările socialiste au deocamdată o participare relativ redusă la diviziunea mondială a muncii în domeniul producției agroali-

→

Costin MURGESCU
Gabriel MUNTEANU
Institutul de economie mondială

ECONOMIE MONDIALA

CEHOSLOVACIA

Binomul energetic: dezvoltare — economisire

DEZVOLTAREA și modernizarea economiei R. S. Cehoslovace determină creșterea continuă a necesarului de energie. Întrucît Cehoslovacia dispune de resurse limitate de purtători de energie, fiind de pildă nevoită să importe în totalitate petrolul consumat în țară, atenția se concentrează în prezent asupra unei mai bune valorificări a resurselor energetice interne sau procurate din import.

În actualul cincinal (1976—1980) aproape o treime din totalul investițiilor în industrie sînt orientate spre extinderea bazei energetice, iar în cadrul acesteia accentul se pune pe dezvoltarea producției de energie electrică, care urmează să sporească la 77 mlrd. kWh în 1980 (respectiv o creștere de circa 30% față de nivelul anului 1975).

Pentru realizarea obiectivelor urmărite, se va acorda prioritate construirii de centrale atomice și de hidrocentrale (cu pompare). În timp ce în prezent ponderea centralelor atomice în ansamblul capacităților instalate reprezintă doar ceva mai mult de 1%, cea a hidrocentralelor — peste 12%, iar a termocentralelor — 85%, se apreciază că în anul 1990 capacitățile centralelor atomice vor atinge o treime din total, iar cele ale hidrocentralelor — 13% în condițiile scăderii corespunzătoare a ponderii termocentralelor.

Totodată, a fost elaborat Programul de stat privind raționalizarea consumului de combustibili și energie electrică pe perioada actualului cincinal. Se preconizează, între altele, ca în cadrul industriei — principalul consumator de energie din economie — să se obțină anual economii de 2—2,5% față de consumul inițial, planificat, de energie.

Pentru atingerea acestui obiectiv, programul amintit prevede un complex de măsuri, aplicabile nu numai în industrie, ci și în transporturi, telecomunicații, agricultură, în gospodăria energetică a marilor ansambluri de locuințe etc. De exemplu, după aprecierea specialiștilor, extinderea utilizării semiconductorilor ar permite reducerea consumului de energie cu peste 40% în funcționarea aparatelor de sudură, cu 30—40% în folosirea mașinilor-unelte de prelucrat, a utilajelor de extracție din mine, a instalațiilor pentru fabricarea hîrtiei sau în exploatarea tramvaielor și troleibuzelor.

Este vorba aici, de asemenea, de utilizarea izvoarelor secundare de energie (îndeosebi a căldurii care se pierde în cursul funcționării diferitelor instalații industriale sau de transport), modernizarea instalațiilor energetice la consumatori, regularizarea consumului casnic de energie (inclusiv prin optimizarea aprovizionării cu energie a cartierelor noi) sau îmbunătățirea izolării termice a părților exterioare ale clădirilor, dezvoltarea producției de materiale refractare ușoare, raționalizarea consumului de energie în transporturi (inclusiv prin acordarea preferinței acelor mijloace de transport care consumă, comparativ, mai puțină energie) și telecomunicații, aplicarea cuceririlor științei și tehnicii în acest domeniu (sporirea puterii unitare a capacităților energetice, introducerea de procese tehnologice mai puțin „avide“ de energie) ș.a.

Pentru studierea economiilor posibile de realizat în domeniul iluminatului, pe lîngă cunoscuta întreprindere „Tesla“ a fost creat un institut special de cercetări. De pe acum, se preconizează modernizarea iluminatului public (prin folosirea unor becuri economicoase, instalarea de întrerupătoare automate, care acționează în funcție de intensitatea luminii naturale etc.), introducerea de materiale reflectorizante în asfaltul destinat străzilor și șoselelor ș.a.m.d.

Se prevede, de asemenea, elaborarea unei concepții pe termen lung privind consumul de energie în Cehoslovacia, care — alături de măsuri de ordin tehnic sau tehnologic — să includă și aplicarea unor instrumente economice cum ar fi stimularea materială și morală pentru economisirea energiei, influențarea prin prețuri (de exemplu, pentru a determina înlocuirea instalațiilor energetice neeconomicoase) sau perfecționarea normării consumurilor de energie.

Programul privind raționalizarea consumului de combustibili și energie electrică urmărește ca, pînă în 1980, față de nivelul inițial stabilit al acestui consum, să se economisească 11,4 mil. tone de combustibil convențional. Datele statistice existente arată că în cursul anului 1976 în economia cehoslovacă au fost economisite 2,23 mil. t.c.c., ceea ce ilustrează amplele posibilități existente în acest domeniu.

N. POPOV

←

mentare, furnizînd numai 8% din exportul mondial și absorbind 9,7% din totalul acestuia.

b) Rolul dinamic al țărilor capitaliste dezvoltate pe piața mondială a produselor agroalimentare este determinat în primul rînd de intensificarea fluxurilor reciproce. Astfel, din totalul exporturilor efectuate de aceste țări, trei sferturi se îndreaptă spre alte țări capitaliste dezvoltate. În perioada postbelică, procesul menționat a fost stimulat, în primul rînd, prin constituirea Pieței comune (C.E.E.). Concepută ca o grupare economică închisă, Piața comună aplică, după cum se știe, o gamă largă de bariere tarifare și netarifare la importurile din terțe țări. Acest curs a fost accelerat, prin instituirea „piețelor unice“ la 19 importante produse și grupe de produse agroalimentare (cereale, orez, zahăr, ulei de măsline, semințe oleaginoase, furaje uscate, vinuri, tutun brut, fructe și legume proaspete și conservate, lapte și produse lactate, carne de bovine, porc, pasăre, ouă, pește și produse din pește, hamei, in și cînepă, viermi de mătase, semințe). În esență, s-a urmărit să se facă rentabile pentru producător chiar și produsele obținute în condițiile cele mai nefavorabile. În mod special a fost încurajată creșterea producției de cereale, zahăr, carne, lactate.

Existența Pieței comune și politica sa agricolă au influențat nu numai dezvoltarea agriculturii statelor membre, dar și fluxurile de pe piața mondială a produselor agroalimentare. Prin ridicarea gradului de autoaprovizionare, Comunitatea Economică Europeană s-a transformat din importatoare netă în exportatoare netă la unele produse, ceea ce a limitat accesul exportatorilor tradiționali, localizîndu-l mai mult la materii prime agricole și produse cu un grad redus de prelucrare. Ca urmare a întregii politici comunitare agricole, schimburile reciproce dintre țările membre au fost promovate perseverent, în detrimentul importurilor din afara comunității. Astfel, media anuală a schimburilor intracomunitare din perioada 1971—1975 a depășit cu 285% media anuală înregistrată între 1966 și 1970, în timp ce importurile provenite din țările terțe au crescut doar cu 149%. Importanța țărilor terțe în totalul importurilor comunitare a scăzut de la 64%, media perioadei 1966—1970, la 53%, media perioadei 1971—1975, concomitent cu sporirea ponderii livrărilor reciproce de la 36% la 47%, în condițiile lărgirii Pieței comune.

Sistemul taxelor vamale și sistemul taxelor și suprataxelor de prevalare, aplicat la aproximativ două treimi din totalul importurilor agricole, măsurile restrictive de limitare cantitativă a acestora, ca și normele administrative și fito-sanitare — inspirate adeseori din aceleași considerente protecționiste — lovesc în exporturile agroalimentare ale tuturor țărilor terțe, dar în mod special în cele ale țărilor socialiste și ale țărilor în curs de dezvoltare, constituind un exemplu caracteristic al efectelor negative pe care le exercită constituirea de grupări economice regionale închise asupra comerțului internațional și — implicit, în cazul de față — asupra promovării producției agricole mondiale.

Unele concesii pe care Comunitatea Economică Europeană le-a făcut țărilor în curs de dezvoltare din Africa, zona Caraibelor și Pacific, prin acordul de la Lomé (1975), nu vin în contradicție cu orientarea generală spre practici protecționiste, ci constituie una din componentele politicii de reîmpărțire a sferelor de influență în lume.

c) Un flux important al comerțului internațional cu produse agroalimentare se desfășoară între țările socialiste. Aproximativ 40% din exporturile țărilor socialiste se îndreaptă spre alte țări cu aceeași orînduire social-politică. În ceea ce privește importurile, este de remarcat, pe ansamblu, un relativ echilibru structural, o treime provenind din alte țări socialiste, o treime din țări în curs de dezvoltare și o treime din țări capitaliste dezvoltate.

d) În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, ele sînt în mare măsură dependente de schimburile cu țările capitaliste dezvoltate. Aproximativ 70% din exporturile lor de produse agroalimentare se îndreaptă, în adevăr, spre țările membre ale O.C.D.E. În același timp, peste 60% din importurile lor agroalimentare provin din țările capitaliste. Această dependență este deosebit de puternică în domeniul cerealelor, deficitul balanței de export-import la aceste produse reducînd aproape la jumătate excedentul lor la balanța globală a exportului-importului de produse agroalimentare.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

1978: instabilitatea valutară se menține

O PROGNOZĂ a evoluției relațiilor internaționale monetare și de credit în cursul anului 1978, publicată la sfîrșitul anului trecut în Anglia, estimează că instabilitatea cursurilor valutare se va menține în continuare. Această perspectivă este explicată prin diferențierea apreciabilă a creșterii inflaționiste a prețurilor în țările capitaliste, a nivelului dobînzilor percepute de bănci, a soldului balanțelor de plăți externe, precum și prin sporirea considerabilă a volumului mijloacelor de plată „mobile“. După aprecierea autorilor prognozei, surplusul de dolari pe piața valutară internațională se va accentua; nu ar fi totuși de așteptat o agravare serioasă a poziției dolarului S.U.A. în raport cu alte valute, cursul său urmînd să scadă pînă la finele anului cu cel mult 3%. Printre valutele „forte“ sînt enumerate marca vest-germană (cu o majorare probabilă a cursului de 7—9%), francul elvețian și yenul japonez (+6—8%), continîndu-se de asemenea pe o îmbunătățire moderată a cursului lirei sterline.

Țările nordice în 1978

CREȘTEREA economică pe ansamblul țărilor nordice — Danemarca, Norvegia, Suedia și Finlanda — se va exprima în 1978 într-un spor de 1,5%, după ce și în 1977 a fost foarte modestă, reprezentînd doar 0,5%. Aceste evaluări sînt cuprinse în cel mai recent examen semianual al economiei zonei, pe care federațiile de industrii din cele patru țări îl publică sub titlul „Nordic Economic Outlook“. În fruntea cauzelor este situată insuficiența impulsurilor pentru noi investiții, datorită slăbiciunii cererii internaționale (pentru exporturi), gradului scăzut de utilizare a capacităților de producție existente și evaluăriior prea puțin optimiste ale cercurilor de afaceri asupra perspectivelor economice. În ceea ce privește prioritățile politicii economice se prevăd oarecare modificări în țările nordice în viitorul apropiat, cu toate că reducerea șomajului se menține în primul plan al preocupărilor. Principala schimbare se anunță a fi o accentuare considerabilă a măsurilor pentru echilibrarea balanței de plăți, ceea ce va imprima politicii economice un caracter mai pronunțat restrictiv.

Japonia: perspective energetice

LA ÎNCEPUTUL actualului deceniu Japonia a ajuns pe locul doi printre țările capitaliste industrializate în privința consumului global de energie, acesta crescînd de circa patru ori în perioada 1961—1975. Restructurarea în acest răstimp a balanței energetice, în cadrul căreia petrolul a ajuns să reprezinte (în 1975) aproape trei sferturi, a fost însoțită de accentuarea dependenței economiei japoneze de importul resurselor energetice, respectiv în proporție de nouă zecimi din consum. Revizuirea orientărilor în acest domeniu, în sensul dezvoltării prioritare a centralelor electronucleare, al valorificării susținute a resurselor interne hidroenergetice, iar în perspectivă și a celor geotermale, a energiei solare, necesită ample investiții. Dar realizarea obiectivelor menționate, paralel cu aplicarea măsurilor de economisire a energiei (dezvoltarea în țară a ramurilor industriale cu un nivel scăzut al consumului de energie, crearea peste hotare de întreprinderi în ramurile „avide“ de energie, perfecționarea — sub raportul consumului de energie — a sistemului de transport etc.), va permite — după aprecierea cercetătorilor japonezi — să se încetinească ritmul de creștere a consumului global de energie în economie și să se reducă întrucîtva dependența țării de importul energiei (vezi tabelul).

Structura livrărilor de energie pe piața japoneză (în %)

	1973	2000
Din import	90	67-77
— Petrol	76	44
— Gaze lichefiate	2	12-17
— Cărbune	12	11-16
Din surse interne	10	33-23
Total	100	100

Orientări în dezvoltarea economică

Tanzania: extinderea unor capacități de producție

INDUSTRIA Tanzaniei se află într-o evoluție ascendentă, cu excepția unor subramuri (exploatarea diamantelor, de exemplu) ale căror resurse se intenționează să fie conservate în mai mare măsură. Sporuri însemnate se realizează constant la producțiile de aluminiu, țevi și tuburi, încălțăminte, confecții, radioreceptoare etc. Deoarece producția actuală de încălțăminte nu asigură satisfacerea consumului intern, se va construi în orașul Morozivo o fabrică de încălțăminte care va produce anual, începînd cu 1978, circa 2 milioane perechi de încălțăminte din piele și 2 milioane perechi de încălțăminte din canava, cantități care vor favoriza și exportul. Alte producții în dezvoltare sînt cele de ciment, îngrășăminte chimice, textile, emailuri, bere etc. Pentru perioada 1978-1981 se prevede un ritm mediu anual de dezvoltare a sectorului industrial de 11%. Vor fi construite noi fabrici de ciment, celuloză, sodă caustică, azbest, filaturi de bumbac, țesătorii de canava etc.

În agricultură se duce o politică de sporire a recoltelor la principalele culturi, pe calea extinderii suprafețelor cultivate și a sistemelor de irigație. Pînă în anul 1980 suprafețele irigate urmează să crească cu aproximativ 17,5 mii ha. O deosebită atenție se va acorda acelor culturi care reprezintă importante surse de venituri din export. Se preconizează sporirea culturilor de cafea, ceai, tutun, porumb, grîu, orez, zahăr, sisal etc. Cu o producție de 127 000 tone sisal în anul 1977, Tanzania este principala țară producătoare de sisal pe plan mondial. În conformitate cu planul național de dezvoltare a recoltei de grîu, în anul 1982 urmează să se ajungă la o recoltă de 200 mii tone. Se mai are în vedere, în mod deosebit, și creșterea producțiilor de mei, semințe oleaginoase etc.

În cadrul eforturilor generale de ridicare a economiei, autoritățile acționează consecvent și în direcția dezvoltării și modernizării transporturilor aeriene, navale și feroviare.

Dat fiind faptul că, în prezent, materiile prime dețin încă o pondere de peste 90% în totalul exporturilor tanzaniene, iar la import predomină produsele prelucrate, îmbunătățirea structurii comerțului exterior al țării urmează să fie în continuare obiectul unor eforturi susținute.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 30.01.—3.02.78 s-a caracterizat printr-o evoluție contradictorie a cursului **dolarului S.U.A.** pe piețele valutare. Odată cu declanșarea atacurilor speculative asupra francului francez, utilizarea dolarului ca valută „vehicol“ în fuga capitalurilor din moneda franceză în altele, considerate mult mai stabile, a determinat o depreciere față de francul elvețian, marca vest-germană și francul belgian și o repreciere față de francul francez, lira sterlină, yenul japonez și lira italiană.

De la 1.02.78 **francul francez** a început să fie atacat puternic „à la baisse“, în ciuda intervențiilor directe ale Băncii Franței cu sume variind între 100 și 200 milioane dolari zilnic, precum și a intervențiilor pe piața dobînzilor. Francul a pierdut în acest interval peste 3% față de dolarul S.U.A. (4,88 franci pentru 1 dolar pe 3.02.78, comparativ cu 4,7250 franci cu o săptămînă în urmă), înregistrînd în același timp recorduri de depreciere față de francul elvețian (40,25 franci elvețieni pentru 100 franci francezi) și față de marca vest-germană (43,21 mărci pentru 100 franci francezi).

Principalii beneficiari ai slăbirii francului francez au fost francul elvețian, marca vest-germană și francul belgian. Astfel, **francul elvețian,** cu o cotație de 1,97 franci/1 dolar pe 3.02.78, față de 1,9850 franci pe 27.01.78, s-a repreciat cu 0,8%, iar **marca vest-germană** cu 0,4% (2,1050 mărci/1 dolar, comparativ cu 2,1125 mărci) și **francul belgian** cu peste 0,2% (32,53 franci/1 dolar, față de 33,65 franci).

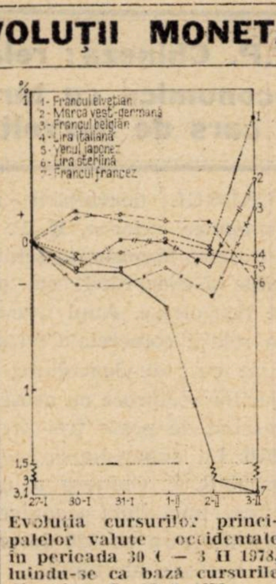

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale în perioada 30 I — 3 II 1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 27 I 1978

Lira sterlină, deși a beneficiat de anunțarea de către autoritățile engleze a rambursării cu anticipație a unei părți din datoria publică externă (respectiv 1 miliard dolari S.U.A. din creditul F.M.I.), a terminat săptămîna la circa 1,94 dolari pentru 1 liră, față de 1,9460 dolari pe 27.01.78.

Yenul japonez a cotat și el pe o curbă ușor descendentă față de dolarul S.U.A. (241,75 yeni/1 dolar pe 3.02.78 comparativ cu 241,20 yeni pe 27.01.78), cu toate că publicarea cifrei rezervelor de aur și valută ale Japoniei — de 23,4 miliarde dolari S.U.A., arată întărirea poziției sale pe locul 3 în lumea capitalistă, după R.F.G. (36,8 miliarde dolari) și Arabia Saudită (30,9 miliarde dolari).

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au fost de 7,75% p.a. la cele în eurodolari, 3,125% p.a. la cele în euromărci vest-germane și 1,375 p.a. la cele în eurofranci elvețieni.

A 18-a licitație de **aur** F.M.I., desfășurată în această săptămînă, la care întreaga cantitate oferită de Fond a fost alocată la un preț unic de 175 dolari/uncie, a stabilizat oarecum prețul metalului galben pe piața liberă la 175,25 dolari/uncie (al doilea fixing de la Londra) pe data de 3.02.78.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

Valențele „geotehnologiei“

PE GLOB se extrag anual circa 100 miliarde tone de minereuri, combustibili, materiale de construcție etc. Din acestea se utilizează însă în medie doar 5—10 la sută, restul poluînd mediul înconjurător sub formă de steril, reziduuri ș.a. De aceea, în locul tehnologiilor tradiționale începe să se afirme tot mai mult o nouă orientare în știința și producția minieră, așa-numita „geotehnologie“, care permite utilizarea complexă a materiilor prime extrase, în condițiile reducerii la minimum a poluării. Este vorba, în principiu, de a acționa asupra zăcămintelor cu ajutorul diferiților solvenți sau purtători de energie, astfel încît elementele utile să fie extrase chiar în subsol, iar soluțiile obținute să fie transportate la suprafață prin intermediul unor sonde. Ceea ce determină modificări radicale în dotarea tehnică a acestui sector, simplificîndu-se întregul proces de extracție, reducîndu-se investițiile capitale și prețul de cost al producției, chiar în condițiile exploatării unor minereuri sărace.

Metodele geotehnologice se aplică în diferite țări ale lumii la extracția sării, a sulfului (prin topire în subteran) etc., prevăzîndu-se în viitor continua lor extindere, inclusiv pentru valorificarea resurselor geotermice ale Terrei.

R.D.G.: investițiile și baza tehnico-materială

DATORITĂ politicii de investire a unor fonduri crescînde în economia națională a R.D.G. baza sa tehnico-materială s-a dezvoltat considerabil și s-a înnoit în cea mai mare parte în ultimele decenii. În actualul cincinal totalul investițiilor se ridică la 240—243 miliarde mărci, față de 89,3 miliarde în anii 1961—1965, de 135,6 miliarde în 1966—1970 și de 183 miliarde mărci în perioada 1971—1975. După cum se vede din grafic, valoarea fondurilor fixe din economia națională a R.D.G. depășea în 1976 de aproape 2,3 ori nivelul lor din anul 1949. Totodată, s-a îmbunătățit simțitor repartiția fondurilor fixe între domeniile de activitate productive și cele neproductive, în favoarea celor dintîi.

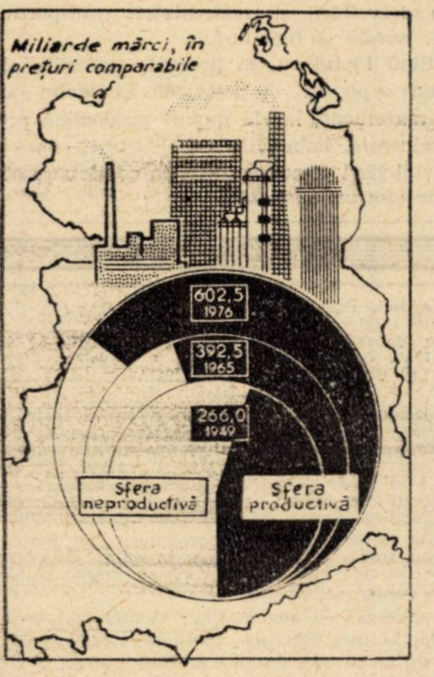

Ritm injumătățit

ÎN PRESA de specialitate din țările capitaliste răzbat tot mai frecvent ecourile dificultăților cu care este confruntată industria chimică. Scăderea cererii și supraproducția în sectorul maselor plastice sau al fibrelor chimice, sporirea considerabilă a investițiilor specifice legate de construirea de noi capacități, încetinirea creșterii pe ansamblul acestei ramuri, altădată deosebit de dinamică, etc. — asemenea dificultăți afectează toate țările cu o industrie chimică dezvoltată, determinînd bilanțuri deficitare, subutilizarea capacităților existente, șomaj. În S.U.A. de pildă, se apreciază că producția de mase plastice, fibre sintetice și cauciuc sintetic va înregistra în anul în curs un ritm de dezvoltare de două ori mai scăzut decît în 1977, cînd acesta — la rîndul lui — a cunoscut o încetinire sensibilă față de creșterea din 1976.

Dacă anul 1977 n-a justificat speranțele de relansare a industriei chimice occidentale, în prezent specialiștii opinează că situația de criză în această ramură s-ar putea prelungi doi-trei-patru ani. Iar între timp, ea se repercutează — după principiul reacției în lanț — asupra ramurilor furnizoare ale industriei chimice, ca prelucrarea petrolului, industria de echipament pentru chimie ș.a.

R.P. Chineză: relații economice cu țările in curs de dezvoltare

ÎN CADRUL dezvoltării relațiilor sale economice externe, R. P. Chineză acordă o mare importanță schimburilor comerciale și cooperării cu țările în curs de dezvoltare. Anul trecut ea întreținea relații comerciale cu peste 120 de țări în curs de dezvoltare, volumul schimburilor reciproce cu acest grup de țări crescînd de peste trei ori față de anul 1970. La expansiunea comerțului exterior al R. P. Chineze a contribuit și făurirea unei flote oceanice proprii, care face legătura cu 320 de porturi de pe toate continentele lumii.

În cadrul exportului R. P. Chineze în țările în curs de dezvoltare predomină produsele industriei alimentare și ușoare, produsele chimice, mașinile, utilajele și echipamentul pentru transporturi ; importul din țările respective include produse textile, articole de uz curent, îngrășăminte chimice, produse agroalimentare, mașini și laminate din oțel etc. În același timp, R. P. Chineză a stabilit relații de cooperare economică și tehnică cu peste 80 de țări în curs de dezvoltare, furnizîndu-le echipament și instalații pentru uzine metalurgice, pentru fabrici de motoare diesel, pentru centrale electrice, precum și utilaje pentru construcția de căi ferate, șosele și alte obiective.

Clasamentul aeroporturilor

DATELE statistice publicate de revista „Interavia“ asupra activității principalelor aeroporturi (excluzînd tranzitul) din țările nesocialiste ilustrează puternica concentrare a traficului aerian de pasageri și mărfuri în zonele de mare aglomerație urbană și industrială. Din lista de mai jos a aeroporturilor cu un trafic de peste 10 milioane de pasageri pe an se detașează net densitatea ridicată a transporturilor aeriene în America de Nord (îndeosebi în S.U.A.), în timp ce în America de Sud sau Africa nici un aeroport n-a atins în 1976 un trafic anual de 5 milioane de pasageri.

Traficul aeroporturilor (în 1976)

Denumirea aeroportului	Pasageri (mil. persoane)	Mărfuri (mii tone)
America de Nord		
Chicago (O'Hara)	41,4	748
Atlanta	27,3	230
Los Angeles	26,0	598
New York (J. F. Kennedy)	21,0	934
San Francisco	17,6	310
New York (La Guardia)	14,1	45
Denver	13,7	102
Miami	12,9	404
Washington (National)	11,7	38
Boston	11,4	148
Toronto	10,5 *	131 *
Europa occidentală		
Heathrow (Londra)	23,2	416
Frankfurt pe Main	13,2	494
Orly (Paris)	10,7	139
Asia și zona Pacificului		
Tokio	17,8 *	364 *
Osaka	11,9	118
Honolulu	11,4	162

*) Anul 1975.

CURIER

GLOSAR

Protecționism [II]

ÎN CATEGORIA **altor măsuri protecționiste** intră : (a) aplicarea de taxe vamale și suprataxe la import și/sau export, cu intenția specifică de a reduce una sau alta dintre aceste activități ; (b) sporirea sau reducerea subvenției acordate la export ; (c) majorarea sau reducerea plafoanelor la creditele de export sau la asigurarea acestor credite ; (d) sporirea sau reducerea garanțiilor acordate de stat pentru riscurile comerciale sau de altă natură ale exportatorilor.

În cazul **invizibilelor curente**, ponderea principală a măsurilor protecționiste o au alocațiile valutare pentru călătorii în străinătate, inclusiv pentru turism. Numeroase state au procedat la limitarea acestor alocații, au instituit taxe asupra deplasărilor în străinătate sau au perceput suprataxe la cumpărările de valută ale călătorilor în străinătate. În general, asemenea măsuri restrictive se iau în mod selectiv, stabilindu-se regimuri distincte pentru călătoriile de afaceri, de studii și de agrement.

Se mai practică obligarea cetățenilor țării de a declara sau chiar de a ceda creanțele pe care le dețin asupra străinătății din alte acte și fapte juridice decît exportul de mărfuri și prestările de servicii, cum ar fi disponibilul în valută aflat în străinătate, titluri, acțiuni, cupoane etc.

În cadrul aceleiași politici protecționiste se mai instituie măsuri limitative la transferul în străinătate al veniturilor forței de muncă străine, al dividendelor și altor profituri realizate de capitalul străin, se amînă pe o anumită perioadă plățile de orice natură în favoarea întreprinderilor-mamă din străinătate ale firmelor sau filialelor înființate de aceste întreprinderi. Se mai pot cita restricțiile privind importul și exportul de monedă națională — care, în principiu, ar trebui să fie libere în cazul monedei convertibile — sau sistarea plății dobînzilor la datoria externă.

În domeniul plăților financiare, măsurile protecționiste se mai pot referi la suspendarea amortizărilor la investițiile de capital străin sau la împrumuturile externe, la interzicerea repatrierii capitalurilor străine sau a transferurilor de capital național în străinătate.

Într-o serie de state există o politică strictă de control asupra **mișcărilor de capital**, îndeosebi de capital pe termen scurt. Instrumentele de control sînt : (a) obligarea băncilor de a crea rezerve de valută, calculate procentual în funcție de pasivele acestora față de străinătate ; (b) obligativitatea obținerii de autorizații prealabile pentru plata de către bănci a dobînzilor cuvenite depunerilor bancare ale nerezidenților ; (c) stabilirea de platforme pentru debitul net extern al băncilor ; (d) perceperea unei dobînzi negative la depunerile în monedă națională ale nerezidenților ; (e) obligarea băncilor de a raporta operațiile bancare cu străinătatea sau numai anumite operații ; (f) plafonarea accesului străinilor la piața capitalului din țara respectivă etc.

Experiența arată că aplicarea măsurilor protecționiste generează contramăsuri din partea statelor lezate. Se creează o adevărată cursă între state, o supralicitare a politicilor de apărare sau de atac, cu efecte negative pe plan local sau general. Încetarea acestei supralicitări, instaurarea unui climat de echilibru, de securitate și echitate în domeniul relațiilor economice internaționale constituie unul din obiectivele pentru care militează țara noastră. La actualele negocieri comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T., România se pronunță pentru eliminarea progresivă a obstacolelor artificiale din calea comerțului mondial și asigurarea de avantaje suplimentare pentru exporturile țărilor în curs de dezvoltare.

C. K.

Fondul african de dezvoltare

Mihai State, Timișoara — Fondul african de dezvoltare a fost creat la sfîrșitul anului 1972 în vederea stimulării, în condiții cît mai avantajoase, a progresului economic și social al țărilor africane. La constituirea acestui fond au participat Banca africană de dezvoltare și un număr de 19 țări din Europa occidentală, din America de Nord și de Sud, din Orientul Apropiat și Mijlociu. Pînă la începutul acestui an depunerile participanților la Fond au însumat 432 milioane de dolari.

Fondul, care și-a început activitatea în anul 1974, acordă credite fără dobîndă pe termen de 50 de ani, cu un termen de grație de 10 ani. Conform datelor bilanțului recent publicat, în 1977 Fondul a acordat credite în valoare de 360 milioane de dolari, în scopul realizării a 80 de obiective în 27 de țări africane în curs de dezvoltare.

Comerț Suedia — țări socialiste

Papp Iosif, Oradea — Schimburile comerciale dintre Suedia și țările socialiste, a căror amploare vă interesează, au cunoscut o expansiune continuă în prima jumătate a acestui deceniu. Date publicate recent de U.N.C.T.A.D. (Doc. TD/B/656, 1977), evidențiază că în anul 1975 pe primul loc — ca partener comercial al Suediei — printre țările socialiste se situa Uniunea Sovietică, cu un volum al schimburilor reciproce de 723 milioane de dolari (în prețuri f.o.b.) ; ea era urmată de Polonia, cu 653,7 mil. dolari, și R.D.G., cu 285,4 mil. dolari. Cifra corespunzătoare pentru țara noastră este de 118,4 milioane de dolari.

Petrolul în 1977

Ștefania Mărculescu, Iași — Conform datelor provizorii publicate în presa occidentală, producția de petrol a țărilor nesocialiste s-a ridicat anul trecut la circa 2,4 miliarde tone, înregistrînd o creștere modestă — de 2,6% — în raport cu nivelul din 1976. Extracția petrolului a sporit îndeosebi în Europa occidentală, în timp ce în Orientul Apropiat și Mijlociu, ca și în America Centrală și de Sud, a marcat ușoare reduceri.

În ierarhia țărilor nesocialiste producătoare de petrol nu s-au produs schimbări importante față de 1976, pe primul loc situîndu-se în continuare Statele Unite (cu 462,8 mil. tone), urmate îndeaproape de Arabia Saudită (cu 453,2 mil. tone), de Iran (276,4 mil. tone), Venezuela (116,5 mil. tone), Irak (111 mil. tone), Nigeria (104,3 mil. tone), Libia (100,1 mil. tone). Sporuri mai însemnate ale extracției au avut loc în Anglia (care a trecut de pe locul 24 pe locul 14), în Arabia Saudită, Libia, Mexic, Indonezia ș.a., în timp ce în Venezuela și într-o serie de țări din Orientul Apropiat și Mijlociu producția s-a plafonat, ori s-a redus chiar, în urma aplicării unor politici de exploatare mai rațională a resurselor existente.

Prognoză

Romeo Margulea, Slobozia — Conform evaluărilor Organizației internaționale pentru cacao, în anul agricol 1977/78 recolta mondială de cacao-boabe va fi superioară celei din anul precedent (de 1 442 mii tone, față de 1 355 mii tone), ceea ce va crea un excedent — în raport cu consumul estimat — de 39 mii tone, comparativ cu un deficit de 76 mii tone anul trecut. Creșterea menționată se va realiza datorită sporirii recoltei de cacao-boabe în țări ca Brazilia, Coasta de Fildeș, Nigeria, Camerun și altele.

În ceea ce privește volumul prelucrării de cacao-boabe, se apreciază că acesta se va reduce cu 2% față de anul precedent, îndeosebi pe seama scăderii sale în S.U.A. și într-o serie de țări vest-europene.

Avansuri și întîrzieri

Ion Poclitaru, Lehliu — Termenul „avansuri și întîrzieri“ definește o noțiune utilizată în statistica internațională referitor la momentele diferite în care sînt înregistrate fluxurile materiale și fluxurile financiare dintre țări. Aceste deosebiri privind momentul înregistrării anumitor operațiuni în funcție de natura lor pot genera neconcordanțe între datele statistice furnizate de diferite surse naționale sau internaționale. „Avansurile și întîrzierile“ prezintă, de asemenea, o importanță deosebită în metodologia elaborării balanțelor de plăți. De exemplu, importatorii din țara A, a cărei valută urmează să se devalorizeze, vor prefera să facă plăți în avans, pentru importuri care se vor derula în perioada următoare ; în acest mod, în trimestrul IV al anului în curs sînt efectuate plăți în avans pentru importuri care se vor efectua în trimestrul I al anului următor, ceea ce poate determina apariția unui deficit al balanței de plăți în pofida faptului că fluxurile materiale ale balanței comerciale sînt echilibrate.

Uneori, termenul citat apare în denumirea sa în limba engleză (leads and lags).

Sumar

Petre C. Petre, București — 1) Jean Ripert, care a fost numit recent secretar general adjunct al O.N.U. însărcinat cu Departamentul economic și social, este cetățean francez și are o formație de inginer agronom. În perioada 1963—1966 a fost comisar general adjunct al Planului, după care, pînă în 1974, a fost director general al Institutului național de statistică și studii economice (I.N.S.E.E.), al Franței. Din octombrie 1974 s-a aflat în fruntea Comisariatului Planului, succesorul său la conducerea I.N.S.E.E., devenind profesorul Edmond Malinvaud, fost președinte (între 1974 și vara anului trecut) al Asociației internaționale de științe economice.

2) Pentru completarea bibliografiei solicitate vă sugerăm consultarea sumarului pe anul 1977 publicat în nr. 52 din 30 decembrie 1977 al revistei noastre.

Depozite la import

Anca Preda, Brașov — Solicitarea de depozite bancare prealabile la import este o măsură restrictivă de politică comercial-valutară, proprie în special economiilor de piață, prin care se urmărește descurajarea importurilor. Importatorii sînt obligați să depună, la Banca Națională sau la alte instituții financiare nominalizate, o parte din valoarea importurilor pe care doresc să le efectueze, sub forma unor depozite bancare, de obicei nepurtătoare de dobînzi, în valuta țării respective sau, uneori, în valute străine. Importurile nu pot fi realizate efectiv decît după ce depozitele astfel formate sînt păstrate pentru o perioadă precizată, după care sînt repuse la dispoziția importatorului. Depozitele la import pot fi instituite pentru toate categoriile de importuri sau numai pentru anumite grupe de mărfuri importate. Ele constituie o grupă de restricții la import frecvent utilizată în țările capitaliste dezvoltate în perioadele de deficite notabile ale balanțelor comerciale și de plăți.

INVESTIȚII 1978

(Urmare din pag. 8)

tehnologică și de proiectare a lucrărilor de construcții și instalații. S-a legiferat, de asemenea, obligativitatea ca programele de proiectare să cuprindă sarcinile privind elaborarea proiectelor pentru tehnologie, utilaje și construcții-montaj, corelate cu prevederile planului de investiții, inclusiv cu sarcinile aprobate prin programul suplimentar adoptat de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977.

Importanța deosebită a asigurării documentațiilor tehnico-economice în vederea atacării la termen a noilor obiective de investiții a impus stabilirea prin act normativ de obligații pentru toate organele de sinteză și de coordonare a activității de investiții, pentru titulari și beneficiari, precum și pentru băncile finanțatoare în vederea urgentării elaborării, avizării, aprobării sau prezentării la aprobare a documentațiilor tehnico-economice pentru investiții.

IN MAREA întrecere socialistă pentru realizarea și depășirea sarcinilor din planul național unic de dezvoltare economico-socială a României pe anul 1978, oamenii muncii de pe șantierele de construcții s-au angajat să desfășoare o activitate intensă și eficientă, care să se soldeze cu devansarea punerii în funcțiune a unor capacități de producție, creșterea productivității muncii în construcții peste nivelul planificat și cu reducerea nivelului prevăzut al cheltuielilor de producție. La realizarea în practică a acestor obiective majore, colaborarea strînsă între toți factorii implicați trebuie să joace un rol mai activ, să determine o îmbunătățire calitativă a activității pe șantiere.

REDUCEREA COSTURILOR MATERIALE

(Urmare din pag. 16)

fiecărui produs în parte din sectorul A, apoi a unora din sectorul B (pe măsura posibilităților), în ordinea dată de analiza Pareto.

Realizarea unor asemenea analize duce, deci, la stabilirea de priorități în înlocuiri și diminuări de materii prime și materiale, dar și la direcționarea într-o ordine logică a reproiectării produselor în vederea reducerii consumurilor specifice. Este indicat ca **astfel de analize Pareto să fie făcute înainte de începerea anului de plan** — și anume, odată cu întocmirea programelor de măsuri ce se prezintă spre aprobare adunărilor generale ale oamenilor muncii din lunile iulie-august, pentru anul următor — astfel încît să existe timpul necesar luării de măsuri în vederea reducerii costurilor, cel puțin la nivelul dat prin plan. Relativ simple de efectuat și la îndemîna tuturor întreprinderilor, secțiilor, atelierelor, compartimentelor, **astfel de analize stimulează și o gîndire economică corectă.**

Și din nou la „analiza valorii"

O DATĂ STABILITE prioritățile de acțiune în vederea reducerii costurilor materiale, se pune problema **de a identifica funcțiile cu costuri inutile, existente atît la materiile prime, cît mai ales la produsele finite, astfel încît să se poată trece la desubstanțializarea lor fără reducerea valorii de întrebuințare.**

Pentru realizarea acestui deziderat trebuie ca în continuare să se apeleze la folosirea **analizei valorii.**

Apreciem că A. V. ar trebui aplicată în trei direcții principale :

■ asupra **materialelor din grupa A** identificate în analiza Pareto — în care caz ar fi necesar să fie solicitați și furnizorii de materii prime — cu atît mai mult cu cît o parte din funcțiile pe care le cumpără utilizatorii sînt inutile pentru aceștia și măresc nejustificat costul materialelor ;

■ asupra **produselor finite din grupa A** identificate în analiza Pareto — în care caz se va efectua, odată cu A. V., și o reproiectare a produselor, astfel încît acestea să fie „subțiate" de costuri inutile ;

■ asupra **produselor noi,** ce se află în curs de proiectare și omologare.

Preocuparea celor ce lucrează în unitățile economice, de a găsi noi modalități de conducere a activității de reducere a costurilor materiale, a consumurilor specifice, își va asigura, prin stabilirea priorităților, rezultate optime.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 6 din 10 februarie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Noi jaloane în accelerarea dezvoltării agriculturii românești **(Ion Stanciu)** 1
— O dezvoltare dinamică, echilibrată, pusă în slujba bunăstării poporului **(Toma Melinte)** 3
— Investiții 1978. Punerea la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea parametrilor proiectați **(Gh. Ruscanu)** 6
— Comentariu la un grafic. Norme de consum reduse — economii de energie electrică și combustibil 8
— Adunările generale ale oamenilor muncii. Proiecte-tip cu grad ridicat de economicitate și funcționalitate **(D. Constantinescu)** 9
— Dezvoltarea și perfecționarea organizării rețelei comerciale **(dr. Gh. Teodorașcu)** 10
— Puncte de vedere. Relații între costuri și prețul produsului (I) **(prof dr. Constantin Ionete)** 12
— Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Generalizarea experienței înaintate. Stabilirea priorităților în reducerea costurilor materiale **(Ionel Dumbravă)** 15

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Consultație. Procesul de omogenizare socială în România **(dr. Al. Floareș)** 17

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție **(lector univ. dr. Maria Curteanu)** 20

TEORII ● IDEI

— Perfecționarea continuă a calității vieții — obiectiv esențial al Partidului Comunist Român **(asistent univ. Ana Bazac)** 22
— Școli-curente-economiști. Încercări de axiomatizare a științei economice (II) **(dr. M. Horovitz)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Asanarea pieței mondiale a produselor agroalimentare (I) **(Costin Murgescu, Gabriel Munteanu)** 26
— Cehoslovacia. Binomul energetic: dezvoltare-economisire **(N. Popov)** 28
— Tendințe-conjuncturi 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAŢĂ ŞI VARIANTELE ACESTEIA

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziţia cetăţenilor este şi „asigurarea mixtă de viaţă".

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacităţii sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerinţe ale populaţiei, asigurarea mixtă de viaţă se practică şi în alte trei variante, realizate prin extinderea protecţiei asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestaţiilor ADAS.

● Asigurarea familială mixtă de viaţă dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 60 de ani, oricare din aceştia putînd încasa suma asigurată, în funcţie de evenimentul asigurat întîmplat.

● Asigurarea mixtă de viaţă şi suplimentară de accidente dă posibilitatea asiguratului să încaseze de la ADAS, în funcţie de urmările accidentelor întîmplate, de 6 ori suma înscrisă în poliţă.

● Asigurarea mixtă de viaţă cu pensie pentru urmaşi dă posibilitatea asiguratului să garanteze urmaşilor înscrişi în poliţă primirea eşalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plăteşte : jumătate din suma prevăzută în poliţă, la decesul asiguratului ; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării ; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurarea mixtă de viaţă şi variantele acesteia prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 60 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.

● Primele de asigurare se stabilesc diferenţiat, în funcţie de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliţei de asigurare şi de suma asigurată. La solicitarea asiguratului acestea pot fi achitate şi în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliţă, ADAS plăteşte majorată cu 10% suma pentru care s-a contractat asigurarea.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare şi speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinaţie de litere ieşită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primeşte de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliţă, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, majorată cu 25%, dacă invaliditatea este parţială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliţă şi pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plăţile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul este scutit să mai plătească prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliţei, beneficiind însă de toate drepturile.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliţă referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării şi a plăţii primelor, precum şi de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării şi a duratei plăţii primelor, în situaţia în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

● În situaţia în care primele de asigurare se achită anticipat, se acordă o reducere de 4%, începînd cu cel de-al doilea an pentru care s-au plătit primele respective.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viaţă, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru a se asigura continuitatea plăţii primelor, se poate folosi forma de plată pe bază de „consimţămînt scris", prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plăţile de retribuţii de a achita Administraţiei Asigurărilor de Stat, din drepturile, sale, primele, atît pentru asigurările în curs, cît şi pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.

Pentru informaţii suplimentare şi pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

ÎNTREPRINDEREA DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB — GHEORGHIENI

STRADA BUCINULUI NR. 208
TELEFON: 61322
TELEX: 27711

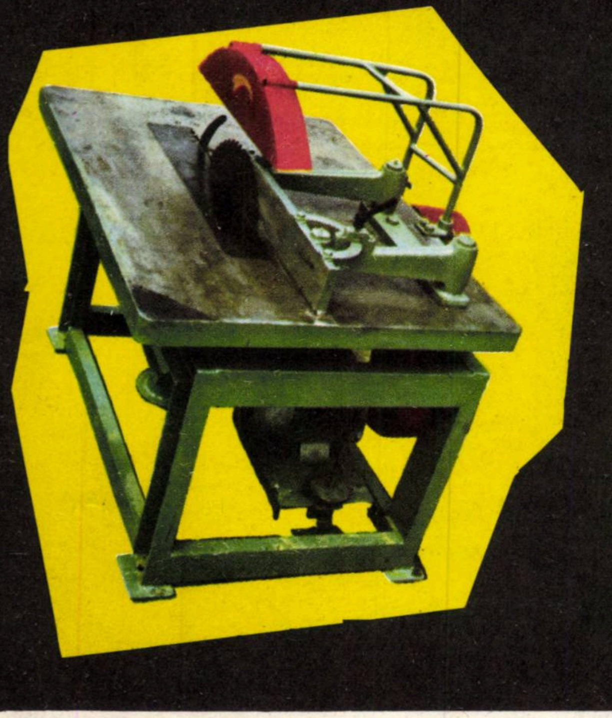

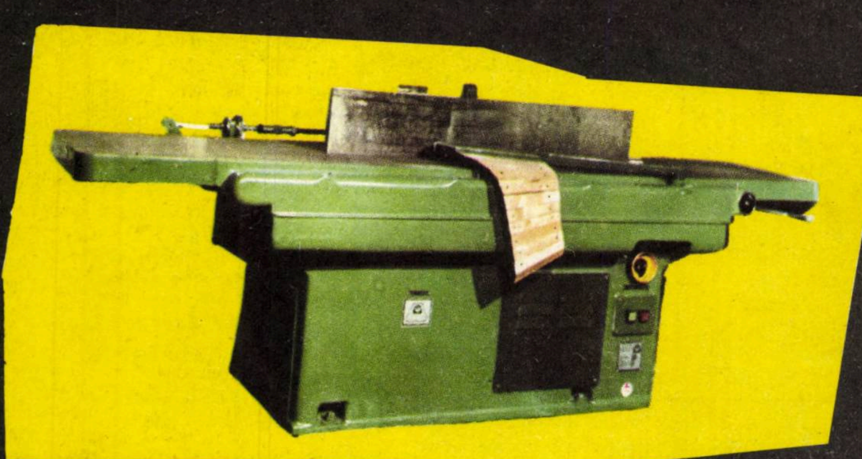

1978 FEB 16

FERĂSTRĂU CIRCULAR DUBLU TIP F.C.D.
Ferăstrăul circular dublu tip F.C.D. se foloseşte în întreprinderile sectorului pentru industrializarea lemnului, în fabricarea mobilei corp, a binalelor, a mobilei curbate, pentru croirea placajelor şi a plăcilor din aşchii aglomerate. Se foloseşte la retezarea la dimensiuni exacte şi unghi exact în vederea realizării de canturi paralele şi perpendiculare, la panourile pentru foi de uşi şi tăblii. În industria mobilei curbate, maşina se foloseşte la retezarea la lungime exactă a elementelor care urmează a fi curbate.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— lungime de tăiere 2 500 mm
— lăţime maximă de tăiere 2 500 mm
— lăţime minimă de tăiere 180 mm
– înălţimea maximă de tăiere 120 mm
— greutatea maşinii, cca 1 300 kg

MAŞINA DE ÎNDREPTAT M.I.-5. Această maşină se foloseşte pentru îndreptarea feţelor late ale scîndurilor şi dulapilor, precum şi pentru îndreptarea şi fuguirea canturilor. Arborele port-cuţit se roteşte în rulmenţi cu bile. Pentru realizarea de unghiuri drepte între feţele şi canturile pieselor care se prelucrează, maşina este prevăzută cu o riglă de ghidaj care se fixează pe masa maşinii.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— dimensiunile mesei 2 500 x 500 mm
— înălţimea mesei 725 mm
— diametrul arborelui port-cuţit (cu cuţite) 125 mm
— numărul cuţitelor 4 buc.
— dimensiunile cuţitelor 3 x 35 x 510 mm
— grosimea maximă de tăiere 10 mm
— grosimea minimă corespunzătoare unei gradaţii 0,5 mm
— greutatea 850 kg

CIRCULAR DE SPINTECAT MULTIPLU GREU TIP C.S.M.g.

Circularul de spintecat multiplu greu, tip C.S.M.g. execută concomitent mai multe tăieri longitudinale, la lăţimi, pentru producerea şipcilor sau pieselor înguste din cherestea lată. Se mai pot executa tăieri incomplete în grosimea scîndurilor, şănţuiri pentru realizarea de panouri curbe din panouri plane. Maşina se utilizează în fabrici de mobilă corp şi curbate, fabrici de binale etc.

CARACTERISTICI TEHNICE :

– numărul maxim de pînze 15 buc.
— lăţimea maximă de tăiere 320 mm
— lungimea maximă de tăiere 350 mm
— înălţimea maximă de tăiere 60 mm
— dimensiunile mesei 800 x 1 860 mm
— greutatea netă, cca. 3 200 kg. .

MAŞINA DE CEPUIT ŞI SCOBIT MODERNIZAT M.C.S.-111

Maşina este destinată pentru executarea cepurilor şi scobiturilor în producţia de uşi, ferestre, mobilă, caroserii etc. Maşina poate executa cepuri simple, duble, oblice, profilate, precum şi cepuri cu umerii inegali. Maşina se mai poate folosi la scurtături şi tăieri transversale.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— dimensiunile mesei mobile 600 x 900 mm
— unghiul de înclinare al mesei (piesei de prelucrat) n° 20°
— grosimea maximă a piesei de prelucrat 150 mm
— lăţimea maximă a piesei 400 mm
— lungimea maximă a cepului 155 mm
— grosimea maximă a cepului 125 mm
— greutatea cca. 1 100 kg

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Adunările generale ale oamenilor muncii: Iniţiativă şi responsabilitate muncitorească

Economisirea energiei şi combustibilului în agricultură

INGINERIA CALITĂŢII

şi

CALITATEA PRODUSELOR

Numărul 7 ● Vineri 17 februarie 1978

Economia românească în 1977

REALIZĂRI REMARCABILE ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ

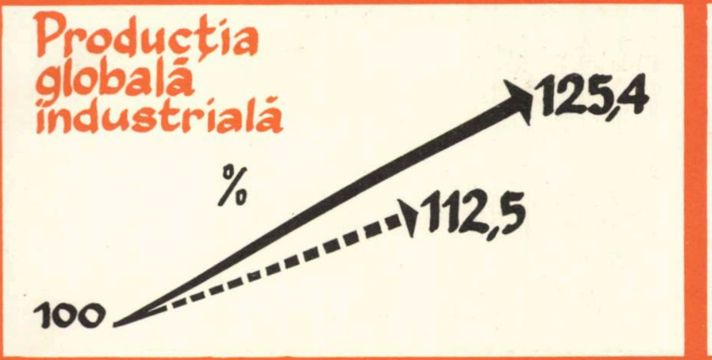
Producția globală industrială

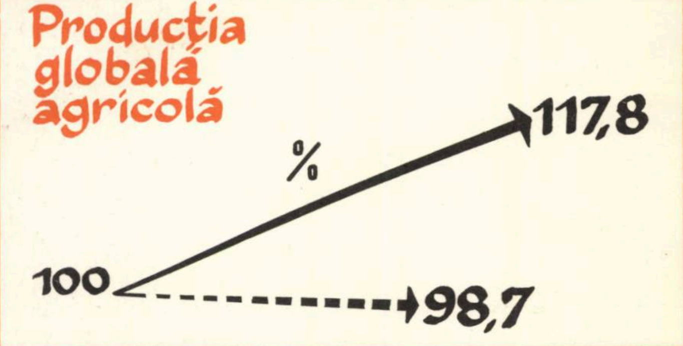
Producția globală agricolă

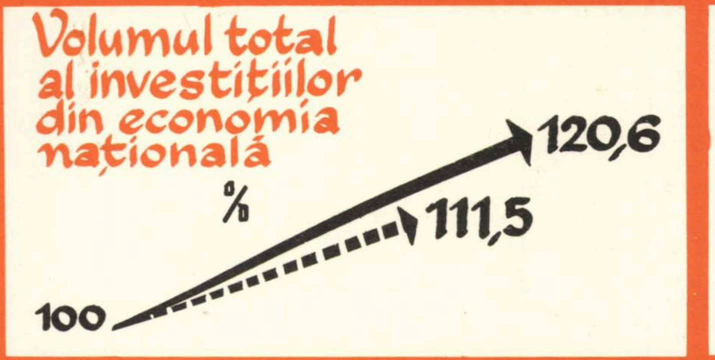
Volumul total al investițiilor din economia națională

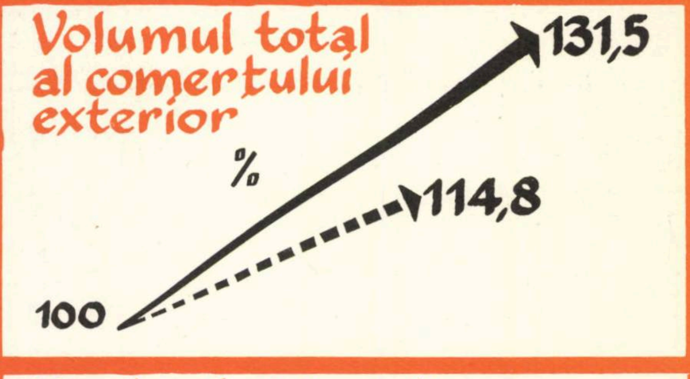
Volumul total al comerțului exterior

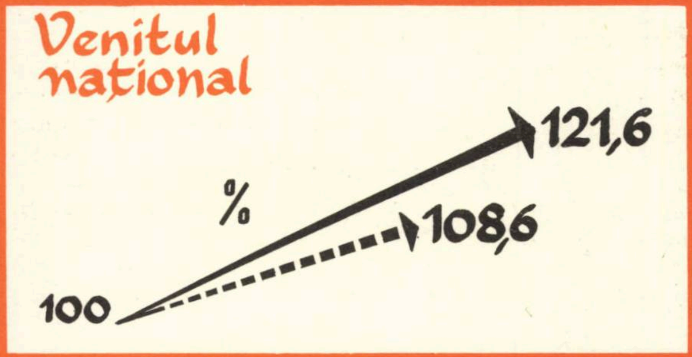
Venitul național

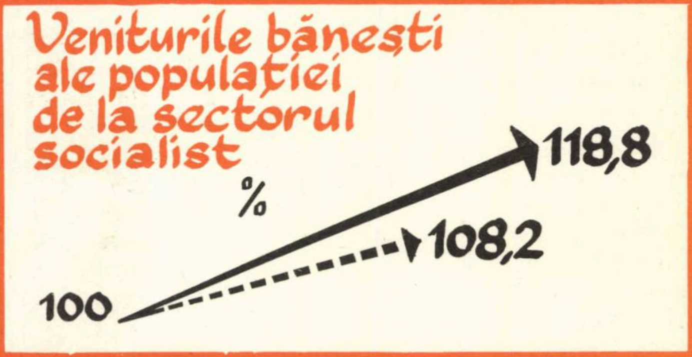
Veniturile bănești ale populației de la sectorul socialist

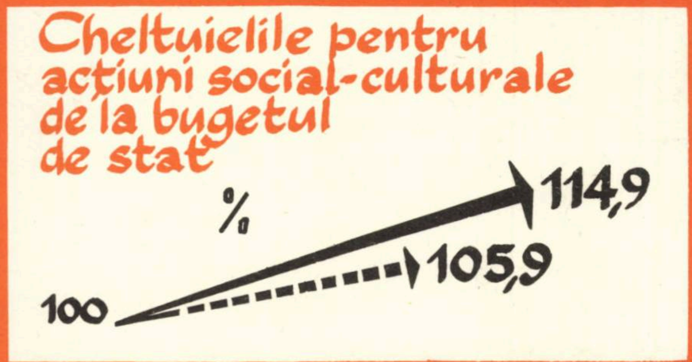
Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de la bugetul de stat

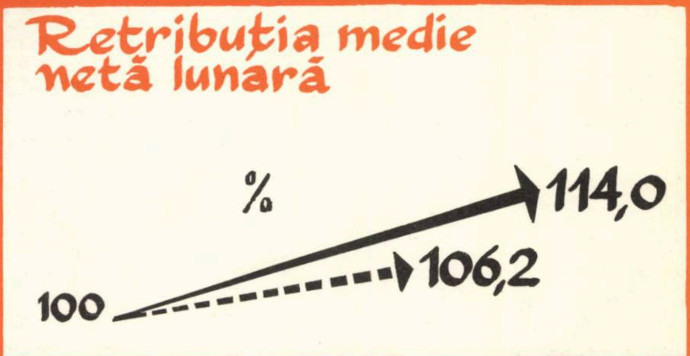
Retribuția medie netă lunară

Creștere față de 1975 ⟶

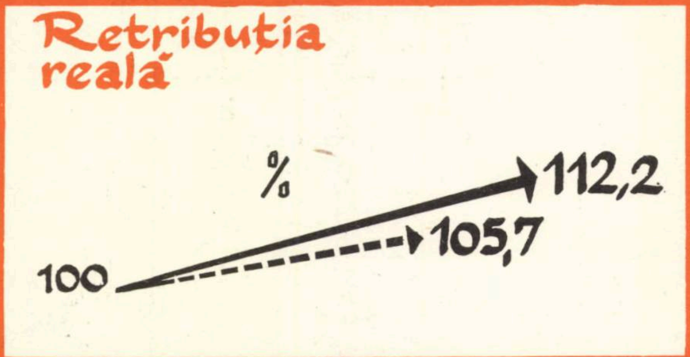
Retribuția reală

Creștere față de 1976 - - - - →

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1978 FEB 20

Tribuna „R. E." GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINTATE ÎN RELAȚIA CANTITATE-CALITATE

INGINERIA CALITĂȚII ȘI CALITATEA PRODUSELOR

O concepție originală care a permis, în primii doi ani ai cincinalului, creșterea cu 36 la sută a producției globale la 1000 lei fonduri fixe și cu 41 la sută a productivității

SÎNTEM astăzi martorii unei amplificări rapide a funcțiilor progresului tehnico-științific, a unei revoluții în gîndirea tehnică românească. În acest context, **progresul tehnic** este tot mai mult analizat din punctul de vedere al **efectelor directe** asupra creșterii eficienței economice și, implicit, al creșterii economice înseși. Problema care se pune este aceea a modului în care însuși progresul tehnic este eficient, adică în ce măsură acumulările din tehnică și știință creează **premisa unei noi calități** a proceselor tehnologice și, pe această bază, fac eficientă creșterea economică în ansamblu.

Analizată la nivelul întreprinderii industriale, problema pusă în discuție poate fi definită printr-un termen relativ puțin dezbătut în literatura economică și anume **ingineria calității.** În esență, noțiunea exprimă acea concepție originală bazată pe noile cuceriri științifice și tehnice care vizează conceperea, elaborarea și aplicarea practică a diferitelor variante tehnice și tehnologice ale dezvoltării în condițiile celui mai înalt nivel din punct de vedere calitativ, al dotării întreprinderii, precum și al rezultatelor activității economice, deci îmbinarea organică a eficienței tehnice, economice și sociale a producției materiale. Regăsim aici una din ideile fundamentale ale politicii partidului și statului nostru și anume **eficiența** activității tehnico-economice **atît la producător, cît și la beneficiar,** concretizată în calitatea superioară a producției și a muncii și, pe această bază, în calitatea rezultatelor obținute.

Pornind de la importanța hotărîtoare a acestor orientări, prezentăm în numărul de față al revistei modul în care s-a acționat și se acționează, rezultatele obținute de colectivul de oameni ai muncii de la întreprinderea de lacuri și vopsele „Policolor"-București, rod al unei bogate experiențe pe linia creșterii continue a calității muncii și sporirii eficienței economice.

REALIZĂRI 1977
- planul fizic îndeplinit în proporție de 101,6%
- 89 lei economii la 1 000 lei producție marfă
- pentru fiecare 1 000 lei fonduri fixe o producție globală de 2 740 lei
- economii valutare peste prevederi : 13,5 milioane lei valută
- 1/5 din valoarea producției – produse noi și reproiectate

ANGAJAMENTE 1978
- realizarea unei producții globale cu 100 milioane lei mai mare decît nivelul din 1977
- 50% din sporul producției realizat pe seama valorificării superioare a materiei prime
- reducerea cu 13% a cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă
- creșterea cu peste 10% a productivității muncii față de 1977
- 47 sortimente noi și reproiectate

Un prim pas : organizare – raționalizare

INGINERIA CALITĂȚII pornește de la concepția cuprinzătoare cu privire la aplicarea concretă a tehnicii. Este vorba, în primul rînd, de o delimitare spațio-temporală a sistemului tehnic folosit, care să permită o ordonare corespunzătoare a elementelor sistemului supuse comenzii. Delimitarea înseamnă, înainte de toate, **concentrarea producției,** dar nu orice fel de concentrare, ci aceea care permite — ca rezultat al gîndirii tehnice colective — exercitarea controlului eficient asupra elementelor sistemului tehnic creat. Concentrarea, ca factor principal al organizării, reprezintă elementul central al noii concepții tehnico-economice la nivelul întreprinderii „Policolor" și punctul de plecare al rezultatelor finale superioare obținute de colectivul de oameni ai muncii de aici.

Aceasta a însemnat, înainte de toate, o activitate de ordonare și reordonare a elementelor sistemului tehnic deja cunoscute. Astfel, concentrarea producției a permis **reducerea numărului de amplasamente industriale,** de la cinci amplasamente la numai două și unul auxiliar, avînd un dublu efect asupra activității întreprinderii. Pe de o parte, a permis concentrarea tehnicii însăși prin restrîngerea mijloacelor fixe și reducerea procentuală a celor auxiliare iar, pe de altă parte, a asigurat **producția de serie mare,** în condițiile creșterii intensive a producției, pe seama productivității muncii, în spațiile existente din amplasamentul central. La rîndul ei, producția de serie mare a permis realizarea unor însemnate **economii,** atît prin reducerea cheltuielilor de producție, cît și prin raționalizarea sistemului informațional : un singur sistem poate să servească la realizarea unui număr relativ mare de produse fizice, în cadrul aceluiași proiect.

A devenit astfel posibil ca, în decurs de numai doi ani de cînd s-a trecut hotărît la aplicarea în practică a noii concepții tehnice originale, dintr-o întreprindere cu o activitate generală nefavorabilă, „Policolor" să se transforme într-o unitate cu rezultate pozitive, care obține sporuri însemnate de producție, corespunzătoare nivelului dotării tehnice și organizării științifice a producției și a muncii (tabelul). Semnificativ în acest sens este **ritmul mediu anual înalt de creștere a productivității muncii** — 21% — pe primii doi ani ai cincinalului.

Dinamica principalilor indicatori economici

Anii	Producția globală	Producția globală la 1 000 lei fonduri fixe	Productivitatea muncii	Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă
1975	100	100	100	100
1976	117,5	129	123	93,4
1977	137,8	136	141	88.9
1978	145,0	141	156,1	87,1

Desigur, concentrarea producției reprezintă prin sine doar un element stimulator al noii concepții tehnice, punctul de plecare al întregii activități. De altfel, ea însăși, ca element constitutiv al sistemului tehnico-economic al întreprinderii, este susceptibilă de îmbunătățiri și perfecționări. Nivelul calitativ al concentrării își găsește permanent corespondent într-un proces de reordonare a elementelor sistemului tehnic, de perfecționare a acestuia, în așa fel încît sistemul tinde să funcționeze în mod optim în interiorul său, prin coordonarea elementelor sale și a dinamicii calitative și cantitative a acestora. Astfel, legînd activitatea de producție propriu-zisă de aceea a optimizării transporturilor întreprinderea își propune, pentru perioada următoare, să reorganizeze transporturile interne pe flux tehnologic, ținînd cont atît de volumul mare de transport, cît și de schimbarea fluxului tehnologic actual, prin **organizarea procesului tehnologic în cascadă.** Aceasta ar permite economii însemnate de muncă și fonduri, concretizate în reducerea cheltuielilor de producție, atît prin micșorarea costului transportului intern, cît și, ca rezultat final, prin reducerea costului produselor, în condițiile respectării caracteristicilor tehnico-funcționale ale acestora.

Cercetare — proiectare — tehnologii moderne

CREAREA cadrului general de acțiune a forțelor motrice ale sistemului tehnic presupune participarea inteligenței tehnice proprii la **elaborarea strategiei dezvoltării economice a întreprinderii.** De aceea, conceptul atît de larg și generos al ingineriei calității nu poate lăsa în afara conținutului său tocmai problema **raportului dialectic cercetare-proiectare-dezvoltare**, cu implicațiile și semnificațiile sale multiple.

Interacțiunea dintre logica economică și logica tehnică face posibilă și necesară elaborarea unei funcții-obiectiv și a unor restricții tehnologice cu un caracter individual, valabile pentru elementele specifice ale sistemului tehnologic sau numai pentru unele elemente, fără a le putea cuprinde pe toate. Aceasta presupune, pentru fiecare sistem tehnic în parte, elaborarea unei strategii și a unor căi de dezvoltare tehnologică, ca rezultat al unei cercetări proprii, care să permită satisfacerea restricțiilor funcției economice și a însuși conținutului funcției economice.

Din acest punct de vedere activitatea întreprinderii este puternic integrată, existînd aici o simbioză perfectă între cercetare și producție, prima reprezentată de Centrul de protecții anticorozive, lacuri și vopsele, a doua de sistemul motric productiv al întreprinderii. **În concepția** întreprinderii, funcția-obiectiv a sistemului tehnic este aceea a **creării unei varietăți necesar-obiective de produse,** în condițiile adaptării permanente a sistemului tehnologic la volumul și structura nevoilor societății, la nevoile consumului individual și ale celui social, deci, în măsura în care valorile de întrebuințare la beneficiar evidențiază însușirea lor esențială: CALITATEA.

Cum s-ar traduce, în termeni concreți, această preocupare esențială? Dacă în urmă cu 3—4 ani întreprinderea producea o gamă de aproximativ 160 de produse clasice, pe bază de uleiuri vegetale și nitroceluloză (care antrenau serioase fonduri valutare, fiind procurate din import), în anul 1978 această producție a fost eliminată complet. La nivelul produselor noi și reproiectate, de circa 20% din valoarea producției anului 1977, se vor adăuga în 1978 încă 47 de noi sortimente, ca rod al cercetării tehnico-științifice proprii. Aspectul calitativ nou al cercetării la nivelul întreprinderii îl reprezintă însă preocuparea pentru asigurarea unei înalte eficiențe tehnico-economice atît la producător cît și la beneficiar, prin crearea condițiilor de aplicare a noilor produse.

Introducerea, numai în 1977, a unor noi tipuri de rășini, cu un grad ridicat de prelucrare și cu o largă perspectivă de extindere în acest an (rășini cocsidice, rășini poliesterice nesaturate, pentru armare cu fibre de sticlă, vopsele speciale pentru industria construcțiilor navale etc.) a premis o creștere a productivității muncii cu circa 3-4 procente.

Lărgirea varietății calitative a produselor este o consecință firească a faptului că însuși progresul tehnic mărește performanțele calitative ale sistemelor tehnice. Varietatea devine astfel necesară, în primul rînd, din numeroase rațiuni tehnologice. Funcțiile multiple pe care trebuie să le îndeplinească sistemele tehnice, în vederea asigurării eficienței potențiale a unei tehnologii, fac necesară o anumită dimensionare a acestora precum și a mașinilor utilizate în acest scop. Eficiența utilizării mașinilor apare astfel ca depinzînd nu numai de costul cu care au fost ele fabricate, ci și de măsura în care sînt adaptate diferitelor nevoi tehnologice. Care sînt direcțiile mai importante ale acestei gîndiri tehnologice?

În **primul** rînd, este vorba de introducerea în producție a unor reactoare universale, care să permită o rapidă adaptare a programului de producție, în funcție de procedeul tehnologic folosit. Universalitatea a făcut posibilă producția, pe aceleași reactoare, a unor tipuri de rășini alchidice sau poliesterice, de joasă sau înaltă temperatură, unele dintre ele cu tehnologii foarte diferite, doar prin modificarea unor elemente ale informației programate.

În al **doilea** rînd, cercetarea tehnologică s-a axat pe introducerea în producție a unor mașini și utilaje care să permită, în funcționare, o reducere considerabilă a puterii instalate și, deci, a consumului de combustibil și energie, ca o condiție esențială a eficienței lor în exploatare. Astfel, introducerea morilor cu perle, în locul vechilor mașini de frecat cu valțuri, precum și a reactoarelor cu încălzire prin inducție a permis, în primul caz, **o reducere a puterii instalate cu circa 40%**, iar în al doilea caz **economii de combustibil și energie de 12% la 1 000 lei producție globală.**

Desigur, măsurile întreprinse pe linia perfecționării și creării unor tehnologii de fabricație au un scop economic fundamental bine determinat, ca rezultat al interacțiunii dintre logica tehnică și cea economică, concretizată la nivelul sistemului tehnic prin creșterea rapidă și în ritm susținut a productivității muncii. Dacă luăm în considerație numai trei dintre noile tehnologii folosite — dozarea mecanizată a pigmenților, folosirea agenților tensioactivi pentru reducerea duratei procesului de dispersie, tehnologia semicontinuă de fabricare a produselor pe bază de dispersii vinilice — trebuie să spunem că acestea vor asigura, fiecare în parte, sporuri ale productivității muncii de aproximativ 10%, față de nivelul atins anterior la liniile tehnologice respective.

Concepția tehnică unitară la nivelul întreprinderii înglobează, ca un corolar, alături de cercetarea fundamentală, și cercetarea aplicativă ca rezultat al eforturilor colectivelor de ingineri, tehnicieni și muncitori din secțiile productive.

În complicatele retorte ale chimiei tehnologice moderne, invențiile, inovațiile sînt un produs al gîndirii muncitorești colective, al muncii creative a făuritorilor de bunuri materiale. Un ultim rezultat semnificativ în această direcție : reducerea cu circa 2-3% a costurilor de producție la linia tehnologică de rășini poliesterice nesaturate — secția rășini — prin încărcarea suplimentară a vaselor de reacție cu circa 5-10%.

Efecte economice favorabile prin îmbunătățirea structurii producției

CERINȚA AMPLIFICĂRII laturilor calitative ale dezvoltării întreprinderii face necesară orientarea gîndirii tehnice în direcția simplificării proceselor tehnice și a tehnologiilor de fabricație în condițiile structurii optime a producției, care generează, la rîndul ei, noi efecte economice prin reducerea, în diferite moduri, a costurilor de producție și de exploatare.

Astfel, **acțiunea de simplificare a nomenclatorului de produse,** eliminarea a mai mult de jumătate din numărul sortimentelor cu caracteristici tehnico-funcționale mai reduse și cu eficiență scăzută a permis, numai în anul 1977, o creștere cu 2-3 procente a productivității muncii. Lărgirea acestei acțiuni în 1978 la cerneluri poligrafice și accesorii va permite ca circa 50% din sporul de producție să fie realizat pe această cale, asigurîndu-se, totodată, și un grad superior de valorificare a materiei prime. Concentrarea structurii sortimentale apare astfel ca un rezultat al amplificării caracteristicilor tehnico-funcționale ale produselor, creșterii fiabilității, universalității în exploatare etc.

În cadrul măsurilor tehnice luate de întreprindere pe linia integrării celor trei elemente complementare menționate se evidențiază două direcții fundamentale :

- **devansarea activității de producție de către cea de cercetare științifică, fundamentală și aplicativă,** care să permită reducerea considerabilă a importului și soluții tehnologice eficiente, prin simplificarea procedeelor tehnice folosite. Astfel, introducerea în producție a unui nou produs — „dinox 110 S“, rod al cercetării științifice proprii — ca înlocuitor al araldítului, provenit din import, a permis, pe lîngă un spor de 2—3 procente al productivității muncii la linia tehnologică respectivă, o creștere cu peste 45% a rentabilității la nivelul prețurilor din import ;
- **scurtarea propriu-zisă a ciclului cercetare-proiectare-producție.** Luînd ca exemplu produsul „dinox 110 S“ și linia tehnologică respectivă, dimensiunea temporală a raportului cercetare-producție a fost, în 1977, doar de cîteva luni, în timp ce în urmă cu 2—3 ani distanța, în timp, a aplicării noilor tehnologii era de cel puțin un an. Se reduc pe această bază importante fonduri de investiții, obținîndu-se, pe lîngă sporirea continuă a utilității, însemnate economii de muncă și fonduri.

Continuitate și eficiență

ADÎNCIREA laturilor calitative ale dezvoltării, nivelul maturității profesionale reprezintă premisele realizării și depășirii în bune condiții a sarcinilor de plan, mult sporite, ce revin colectivului de oameni ai muncii de la întreprinderea „Policolor“ (graficul).

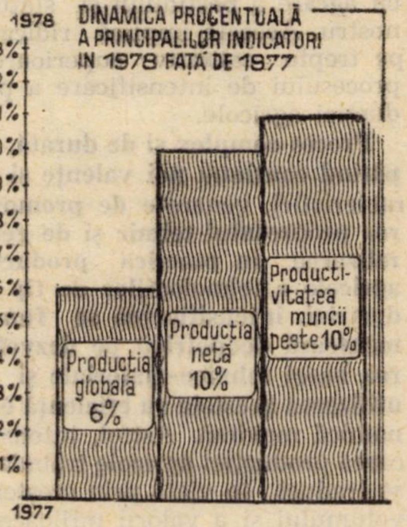

Sporirea eficienței economice a investițiilor noi, asigurarea ritmicității producției, reducerea pe cît posibil a importului și deci economisirea fondurilor valutare ale statului, prin amplificarea muncii de cercetare tehnico-științifică, extinderea formelor și mijloacelor de integrare a colaborării cu terți parteneri reprezintă tot atîtea direcții de acțiune în viitor și căi importante de sporire a nivelului calitativ al muncii.

Măsurile luate, vizînd în ultimă instanță îmbunătățirea calității rezultatelor activității economice, vor face posibil ca și **în 1978 indicatorii calitativi să devanseze, ca nivel, pe cei cantitativi.** Astfel, dacă producția globală se preconizează a spori cu circa 6% față de anul trecut, producția netă va înregistra, față de aceeași perioadă, o creștere cu 10%. Aceasta înseamnă o creștere mai accentuată a productivității muncii, reducerea în proporții sporite a costurilor pe unitatea de produs, valorificarea superioară a materiilor prime etc. Ingineria calității devine astfel tot mai mult strîns legată de laturile calitative ale dezvoltării economice a întreprinderii, făcînd posibilă valorificarea mai deplină a gîndirii tehnico-științifice proprii, sporirea continuă a eficienței întregii activități productive.

C. BĂRNEA

Coordonate noi în desfășurarea procesului de intensificare a producției agricole

ECONOMISIREA ENERGIEI ȘI COMBUSTIBILULUI

A PRODUCE MAI MULT, mai bun și mai ieftin, în vederea satisfacerii necesităților mereu crescînde de produse agroalimentare ale economiei naționale, constituie linia programatică a politicii agrare a partidului și statului nostru. Aceasta implică ridicarea pe trepte calitativ superioare a procesului de intensificare a producției agricole.

Proces complex și de durată, căpătînd continuu noi valențe și caracteristici, generate de promovarea progresului tehnic și de generalizarea în practica producției agricole a tehnologiilor de tip industrial, intensificarea se fundamentează deopotrivă pe dezvoltarea bazei tehnice-materiale și pe utilizarea acesteia cu eficiență economică maximă. Astfel, intensificarea producției agricole trebuie să se traducă în viață prin creșterea volumului și a valorii mijloacelor angrenate (a valorii fondurilor fixe revenind pe hectar, în ansamblul agriculturii și pe U.V.M.* în zootehnie), care trebuie neapărat însoțită de sporirea volumului și a valorii producției (pe hectar și pe U.V.M.), folosirea eficientă a bazei tehnico-materiale fiind și mai adecvat măsurată prin raportarea producției obținute la 1 000 de lei investiții și la 1 000 de lei fonduri fixe.

Intensificarea agriculturii poate și trebuie să fie exprimată sintetic prin eficacitate în ceea ce privește producția agricolă și eficiență în ceea ce privește rezultatele întregii activități economice. Aceasta presupune, pe de o parte, **optimizarea soluțiilor de intensificare** ca atare, iar, pe de altă parte, **optimizarea folosirii bazei tehnico-materiale existente.** În cele ce urmează ne vom referi la cîteva aspecte ridicate de problema deosebit de actuală și de concretă a economisirii, respectiv a reducerii consumurilor de energie și de combustibili în agricultură, cu privire specială la producția horticolă.

O structură modernă a bazei energetice

O LATURĂ FUNDAMENTALĂ a procesului de intensificare a producției agricole, privită prin prisma dezvoltării bazei tehnico-materiale de producție, o constituie **creșterea volumului bazei energetice și modificarea structurii sale,** concomitent cu creșterea consumurilor de combustibili (carburanți) pe hectar în ansamblul agriculturii și pe U.V.M. în zootehnie. Creșterea consumurilor de combustibili trebuie privită și apreciată nu numai prin prisma necesităților pentru tractoare și mașini agricole, respectiv a extinderii adîncirii mecanizării pînă la nivelul mecanizării integrale. Trebuie avute în vedere și necesitățile pentru încălzit — în sere, răsadnițe de tip industrial, ateliere, hale etc., pentru prelucrarea și păstrarea unor produse — în depozite, ateliere, etc. ; de asemenea, necesitățile de pesticide — toate aceste produse solicitate pentru fertilizare, combaterea bolilor și a dăunătorilor, ierbicidare etc. presupunînd consumuri relativ ridicate de țiței, fie ca materie primă, fie ca furnizor de energie.

Este semnificativ, de pildă, să arătăm că producția unui hectar de seră — la actualele tehnologii și în actuala structură generală a culturilor — presupune consum (pentru încălzit, iluminat etc.) a circa 600 de gigacalorii, echivalent cu necesarul pentru încălzirea și utilizarea apei menajere la aproximativ 500 de apartamente de 2—3 camere.

Tabelul nr. 1

Evoluția consumului de energie la hectarul agricol complex cultivat (inclusiv energia folosită în zootehnie) și a structurii bazei energetice a agriculturii

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980
Dinamica consumului de energie la hectarul complex cultivat (%)	100	146	169	199	230	250	280
Structura bazei energetice a agriculturii (%)	100	100	100	100	100	100	100
— animală	62	55	41	30	26	10	8
— mecanică	36	41	55	62	65	77	72
— electrică	2	4	4	8	9	13	20

În tabelul nr. 1 sintetizăm (pe baza datelor anuarului statistic pentru perioada 1950—1975 și pe temeiul prevederilor de plan pentru anul 1980) evoluția consumurilor de energie la hectar, precum și modificarea structurii bazei energetice, pe total agricultură.

Apare evidentă creșterea, atît absolută cît și relativă, a valorii energiei mecanice și electrice pe hectar. Calculele ne arată că la finele anului 1977 reveneau la hectarul complex cultivat — incluzîndu-se și energia utilizată în creșterea animalelor — circa 12 CP convenționali, din care 11 CP convenționali energie mecanizată și electrică, respectiv de peste două ori mai mult decît în 1950, ceea ce ne situează, din punctul de vedere al dotării ,al structurii și al ritmului de dezvoltare a bazei energetice, la nivelul țărilor cu o agricultură avansată.

Tabelul nr. 2

Dinamica consumului de combustibil (țiței convențional) pe hectarul agricol complex cultivat

	1950	1960	1970	1975	1980
Consumul de combustibil (țiței convențional) pe hectarul agricol complex cultivat (%)	100	276	315	380	430

În ceea ce privește consumul de combustibil (avînd în vedere cerințele tractoarelor agricole și ale celorlalte utilaje), consumul specific de kWh și, de asemenea, consumul specific de kg substanță activă pesticide/hectar (în țiței convențional), calculele reproduse în tabelul nr. 2 ne arată o creștere susținută, continuă, consumul de țiței convențional pe hectar fiind în 1977 de aproape 4 ori superior celui înregistrat în 1950 (cu mențiunea că aproape 4/5 din consumul total pe hectar a fost solicitat de mecanizarea propriu-zisă a lucrărilor agricole — incluzîndu-se în acest capitol și transporturile, — apoi de irigații etc.

Pentru a avea o imagine concretă şi cît mai edificatoare, vom analiza şi evoluţia volumului de t/km solicitat de transportul auto. Menţionăm că, în ansamblul economiei naţionale, agricultura se află pe primul loc în ceea ce priveşte ponderea şi volumul transporturilor ; actualmente, acestea se efectuează în proporţie de peste 80% cu autovehicule — autocamioane, remorci etc., transportul cu atelajele neavînd decît o pondere de circa 3%.

---

*) Unitate vită mare.

Rezultă, aşadar, o triplare a volumului de t/km efectiv consumat pe hectarul agricol complex cultivat (tabelul nr. 3) ; acestuia i-a corespuns, în perioada 1950—1977, o creştere de 2,5 ori a consumului de ţiţei convenţional, diferenţa explicîndu-se prin raţionalizarea transporturilor, respectiv dotarea agriculturii cu mijloace de transport de mare capacitate şi utilizarea motoarelor Diesel.

Tabelul nr. 3

Evoluţia volumului de transporturi în t/km pe hectarul agricol complex cultivat (inclusiv transporturile solicitate de creşterea animalelor)

	1950	1960	1970	1975	1980
Total t/km pe hectarul agricol complex cultivat (%)	100	145	202	280	320

Avînd în vedere producţia globală — exprimată în preţuri comparabile — realizată în această perioadă, putem conchide că pentru 1 000 de lei producţie globală a revenit în 1977 o putere energetică de peste două ori mai mare decît în 1950, respectiv un consum de ţiţei convenţional de circa două ori şi jumătate mai mare — ţinînd seama de faptul că în toată această perioadă a crescut ponderea consumului de energie mecanică şi electrică, prin excelenţă consumatoare de combustibili lichizi. De aici, **necesitatea stringentă şi actuală a studiului şi acţiunilor convergînd către asigurarea folosirii cu maximă eficienţă a bazei energetice de care dispune agricultura, către economisirea sistematică a combustibililor.**

Fundamentarea întregii noastre producţii agricole pe temeiurile marii întreprinderi a deschis cele mai largi perspective organizării ştiinţifice, conducerii raţionale — ca pîrghii esenţiale de creştere a eficienţei economice — în cadrul procesului de intensificare. Pe această linie, ca elemente precumpănitoare notăm :

- **optimizarea soluţiilor de intensificare** în funcţie de adoptarea tehnologiilor fundamentate pe cele mai eficiente culturi, sisteme de cultură, lucrări, cu aplicarea pesticidelor numai în funcţie de cerinţele corelaţiei sol-plantă ;
- **adaptarea sistemei de maşini** la condiţiile pedo-climatice concrete ale fiecărei zone, ca şi la condiţiile orografice existente ; alcătuirea cuplurilor de maşini agricole în aşa fel încît să fie utilizată la maximum puterea efectivă a tractoarelor şi să se reducă numărul de treceri pe hectar prin efectuarea lucrărilor simultane, complexe ;
- **optimizarea transporturilor,** folosirea cuplurilor de remorci, evitarea staţionărilor şi a trecerilor în gol.

Un calcul estimativ ne arată că, în etapa actuală, prin aplicarea în practică a acestor pîrghii de reducere a cheltuielilor de energie şi combustibil, **se va ajunge la o economie de circa 80 litri de ţiţei convenţional pe hectarul agricol complex cultivat.**

Consumul de energie în legumicultură

RAMURĂ prin excelenţă intensivă, producţia de legume — în cîmp, dar mai cu seamă în sere şi solarii — este nemijlocit legată de un consum specific mai ridicat de energie şi combustibil pe hectarul cultivat. Intervin pe această linie cheltuielile de energie şi carburanţi legate de unele lucrări caracteristice fluxurilor tehnologice din legumicultură, ca pregătirea solului (nivelare, modelare etc.), irigare repetată, recoltare—depozitare—prelucrare a produselor (mergînd pînă la preindustrializare şi, în unele cazuri chiar industrializare), un volum mai mare de lucrări de întreţinere şi un consum mai mare de pesticide pe suprafaţa de cultură, precum şi încălzitul, dezinfecţia solului, chiar iluminatul în cultura forţată a legumelor. Astfel, calculul economic ne arată că faţă de cultura cerealelor, luată ca martor, producţia de legume de cîmp solicită de 2,5—4 ori mai multă energie pe hectar şi un volum de transporturi, în medie, de trei ori mai mare, iar legumicultura de seră şi solarii, respectiv de circa 8 ori şi 4,6 ori mai mare.

Sporirea, îmbunătăţirea calitativă, diversificarea şi eşalonarea culturilor legumicole, astfel încît să se asigure consumului un sortiment mai bogat de produse, pe o perioadă cît mai îndelungată — pe cît posibil pe toată durata anului — sub formă de produse proaspete implică utilizarea metodei culturilor duble, intercalate, succesive, producerea industrială a răsadurilor, în sere şi solarii încălzite, extinderea depozitării în spaţii frigorifice şi în atmosferă dirijată, folosirea pe scară largă a congelării. Generalizarea în practica producţiei a tehnologiilor cu pregnanţă industrială va solicita, la rîndul său, extinderea şi adîncirea mecanizării pînă la nivelul mecanizării complexe a întregului flux tehnologic. Toate acestea cer un efort energetic mai susţinut şi un consum mai ridicat de combustibil.

Analiza datelor pentru anul 1977, ne arată că pe hectarul de cultură de legume de cîmp, consumul de CP convenţionali a fost de 3,1 ori mai mare decît media pe ansamblul agriculturii, iar consumurile de ţiţei convenţional de 4,2 ori mai mare, respectiv de aproape 9 ori mai mare pentru culturile forţate în solarii încălzite şi în sere.

Dacă industrializarea, concentrarea şi specializarea producţiei de legume, diversificarea şi eşalonarea sa, alături de generalizarea tehnologiilor de flux continuu, constituie factori de natură să contribuie la sporirea necesarului de CP convenţionali şi a consumului de ţiţei convenţional pe unitatea de suprafaţă cultivată, organizarea ştiinţifică şi conducerea raţională a producţiei constituie factori de natură să contracareze această tendinţă, deschizînd largi perspective optimizării relaţiilor tehnico-economice şi, pe această cale, economisirii sistematice, pe toate treptele fluxurilor tehnologice şi la toate locurile de producţie, a energiei şi combustibilului.

Pornind de la experienţa unităţilor fruntaşe şi de la rezultatele ultimelor cercetări din cadrul institutelor şi ale staţiunilor experimentale de profil aflate în subordinea Centralei pentru legume şi fructe, pentru anul 1978 au fost elaborate **tehnologii-etalon de producţie şi devize-etalon de cheltuieli şi consumuri materiale,** punîn-

prof. dr. Ion CEAUŞESCU
drd. Şerban POPA
dr. Eugen JIANU

(Continuare în pag. 32)

Dezbatere „R.E.“

SALTUL DE LA CANTITATE LA CALITATE ÎN RELAȚIA INVESTIȚII – EXPORT

CRITERIUL PRODUCȚIEI DE EXPORT ÎN FUNDAMENTAREA EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR [II]

CONTINUĂM, în acest număr, publicarea dezbaterii privind criteriile de marketing care trebuie luate în considerație la fundamentarea eficienței investițiilor. *În prima parte a dezbaterii, publicată în nr. 3/1978 al revistei, au fost abordate aspecte privind : raportul de determinare între eficiența exporturilor și structura sortimentală a mărfurilor cu care creștem volumul ofertei de la un an la altul ; modul în care putem valorifica optim resursele și asigura competitivitatea prin amplasarea noilor obiective de investiții pe baza unei concepții de dezvoltare regională ; necesitatea revizuirii concepției desuete potrivit căreia funcția de marketing ar interveni numai în impulsionarea vînzărilor, după proiectarea și fabricarea produselor, încercîndu-se în acest sens o conturare a parametrilor pe care marketingul trebuie să-i furnizeze proiectantului de produse și tehnologii.*

Dezbaterea este deschisă tuturor cititorilor revistei noastre, care sînt invitați să-și exprime noi opinii cu privire la tematica abordată.

Să dezvoltăm capacitatea de adaptare la ritmul accelerat al inovației

dr. ing. George COJOCARU
directorul Institutului
de proiectări de tehnologii
pentru industria ușoară

IMPLICAREA marketingului în procesul de realizare a obiectivelor industriale permite îmbunătățirea fundamentării investițiilor, surprinderea mai exactă a legăturii obiectivului cu mediul economic în care va funcționa și, mai ales, a dinamicii acestei legături. O analiză a modului de fundamentare a investițiilor arată că mai sînt cazuri cînd se utilizează încă practici și metodologii caracteristice unei „piețe a producătorului“. Dezvoltarea multilaterală, socială și economică, schimbă însă caracterul acestei piețe, cere să se ia în considerare reducerea duratei de viață a produselor, a ritmului de inovare, impune caracteristici noi legate de flexibilitatea obiectivului industrial în raport cu cerințele mediului.

Experiența largă de care dispune institutul nostru pe linia proiectării și punerii în funcțiune a noilor investiții, ne-a arătat că un obiectiv industrial trebuie abordat ca un produs, desigur cu anumite particularități, totuși ca un produs care trebuie să satisfacă necesitățile sociale în mediul în care este implantat și care are un ciclu de viață previzibil, dacă ne referim la aptitudinile sale de a produce în condiții de eficiență economică. Văzînd astfel lucrurile, se conturează cu mai multă claritate strînsa dependență a acestui produs specific fată de mediu, de dinamica caracteristicilor ce se constituie ca un sistem de restricții la proiectarea și implementarea obiectivului. Astfel, caracteristicile **politice și economice** ale mediului (de ex: opțiunea asupra căilor de dezvoltare economică, tipul și cantitatea resurselor, stadiul pătrunderii inovației, gradul de dezvoltare a anumitor ramuri economice), cele **sociale** (de ex. : problemele utilizării forței de muncă, migrația interramuri și teritorială, aptitudini, tradiții) și **ecologice** (de ex. : cerințele de prezervare a mediului în raport cu natura tehnologiei utilizate) vor condiționa eficiența economică și însăși durata de viață a obiectivului industrial. De aceea, ele trebuie cercetate, cunoscute și definite în procesul de fundamentare a investițiilor.

Cum vom putea proiecta noul obiectiv pentru a răspunde acestor cerințe dinamice ?

Aplicarea conceptului de marketing la sistemul obiectiv industrial-mediu este de natură să permită determinarea aptitudinilor necesare noului obiectiv în vederea adaptării sale economice (cu cheltuieli minime) la realizarea funcției sociale pentru care a fost creat și al cărei conținut se modifică odată cu caracteristicile mediului. În acest fel, marketingul poate contribui la realizarea unui sistem echilibrat în limite economice acceptabile și, astfel, la diminuarea riscului de inadaptabilitate.

Problemele pe care trebuie și poate să le rezolve marketingul în acest domeniu sînt :

— să definească o astfel de sarcină de producție pentru noul obiectiv, care să asigure **adaptabilitatea tehnologică și de capacitate**, astfel încît aceasta să funcționeze economic, pentru o perioadă rezonabilă de timp, care în orice caz trebuie să asigure recuperarea investiției ;

— să stabilească **cerințele de flexibilitate atît pentru substructurile tehnice, cît și pentru cele funcționale** ale obiectivului industrial considerat ca sistem. În acest sens apare ca necesară și posibilă stabilirea unui indicator de fundamentare de genul „viteză de reacție la cerințele pieței“, cu valori diferite pe subramuri ale economiei și grupe de produse ;

— să contribuie la **definirea gamei de produse sau servicii pe care trebuie să le realizeze noul obiectiv**, avînd în vedere că ciclul de viață al produselor, ca și al tehnologiilor, este tot mai scurt. În legătură cu acest aspect aș vrea să subliniez necesitatea existenței unei substructuri de inovare, sistematic organizată, ca bază materială a adaptabilității, în cadrul obiectivului industrial. Marketing-ul — prin caracterul său interfuncțional — poate atît să genereze obiectivele, cît și să descrie relațiile de bază pentru construirea unei astfel de structuri. Desfășurarea unei activități de marketing operaționale este deci determinantă pentru asigurarea sinergiei efortului interfuncțional în cadrul acestor substructuri de inovare și, ulterior, în perioada de funcționare în regim a obiectivului industrial.

La baza raționamentelor complexe de adaptare a obiectivului industrial analizat la diversele variante de combinare a factorilor, inclusiv cei conjuncturali, poate să stea un anumit model cibernetic de simulare. Un astfel de model poate fi prezentat ca un sistem cibernetic-economic optimal, adaptiv, de tipul „cu învățare“, la care reglajul de adaptare poate ajunge pînă la morfogeneză.

Aceste caracteristici provin din accentuarea caracterului de sistem creat (poiectat) în condiții de informație apriorică incompletă și din necesitatea de a asigura sistemului o durată lungă de funcționare în condițiile unor scenarii economice, cu atît mai greu de precizat cu cît orizontul de timp crește.

Calitatea deciziei depinde de sistemul de indicatori folosit

asist. univ. Ion VASILESCU
Catedra de eficiență economică
a investițiilor A.S.E.

O PROBLEMĂ cu care se confruntă organele de decizie, ca urmare a creșterii complexității fenomenelor și proceselor economice, este legată de sistemul de indicatori de eficiență economică folosiți pentru selecția variantelor de investiții propuse. În acest sens, consider că se impune ca alături de indicatorii existenți în normele legale, să fie introduși și indicatori globali de eficiență economică, rezultați din „însumarea“ mai multor indicatori parțiali și care să se bazeze în mai mare măsură pe studiile de marketing. Actualul sistem de indicatori ar putea fi completat cu încă cel puțin doi *) :

● **„cheltuieli recalculate“** (echivalente), („K“) calculat după formula :

$$K = I + C \times T_n \quad \text{sau} \quad K = I \times e_n + C,$$

în care : I — volumul de investiții, C — cheltuieli anuale de producție, T_n — durata normată de recuperare a fondurilor investite și e_n — coeficientul normat de eficiență, care să reflecte eforturile totale însumate pe o anumită perioadă de timp ;

● **„randamentul economic al investiției“** („R“) calculat după formula :

$$R = \frac{A_b \times D_c}{I},$$

în care : A_b — acumulările bănești anuale ; Dc — durata eficientă de funcționare a obiectivului și I — investițiile, care să exprime veniturile obținute pe întreaga durată de funcționare a obiectivului ce revin la un leu investit.

În calcularea corectă a acestor indicatori un rol important revine studiilor de marketing privind stabilirea duratei normate de recuperare T_n și a duratei eficiente de funcționare a fondurilor fixe (Dc). Numai pe baza unor temeinice studii — privind prognoza economico-tehnică, tendințele de evoluție a pieței externe în viitor pentru produsele care fac obiectul viitoarei investiții — se pot stabili în mod științific și cu un grad ridicat de precizie durata normată de recuperare și durata eficientă de funcționare a obiectivului de investiții.

Pentru a exemplifica aportul important al acestor indicatori în fundamentarea nivelului eficienței economice a variantelor de investiții, voi prezenta cazul documentației tehnico-economice elaborate pentru o întreprindere de utilaje și piese de schimb pentru economia forestieră. Au fost propuse două variante, care se caracterizau prin următorii indicatori : volumul de investiții 280 mil. în varianta I și 300 mil. lei în varianta II ; volumul anual al acumulărilor bănești 90 mil. lei, respectiv 95 mil. lei ; valoarea producției globale (care corespunde capacității de producție), în ambele variante, 286 mil. lei.

Fundamentînd eficiența economică a investiției numai pe baza indicatorilor : învestiție specifică (si) și durată de recuperare a investiției (Ti) din practica curentă, se obțin următoarele nivele pentru cele două variante: $s_1 = 0{,}98$, respectiv $s_2 = 1{,}05$ lei investiții pentru un leu producție ; durata de recuperare $T_1 = 3{,}11$ ani și $T_2 = 3{,}19$ ani. Deci, se poate aprecia că varianta preferabilă ar fi varianta I.

Principalul dezavantaj al acestor indicatori (investiția specifică și durata de recuperare) este însă faptul că efectele economice s-au considerat pe un singur an, în timp ce practic, rezultatele economice ale investiției apar pe întreaga durată de funcționare ; de asemenea, nu sînt corespunzător reflectate nici cheltuielile de producție, care pot fi sensibil influențate de alegerea unei sau alteia dintre variante. Astfel, în cazul nostru, considerînd durata normată de recuperare (5 ani) și durata eficientă de funcționare (13 ani în varianta I, 15 ani în varianta II), nivele stabilite pe baza unei cercetări și prognoze de marketing, putem calcula cei doi indicatori propuși mai sus. Valoarea acestora este : „cheltuielile recalculate“ — 1 250 mil. lei în varianta I, 1 255 mil. lei în varianta II ; „randamentul economic“ 4,18 lei, respectiv 4,75 lei venituri la un leu investit — calcule ce ne conduc la concluzia că varianta optimă este varianta II.

În acest fel obținem o mai bună fundamentare a deciziilor de alocare a fondurilor de investiții, ținîndu-se seama și de evoluția viitoare a unor fenomene și procese tehnico-economice ce vor influența raportul eforturi-efecte.

Un alt aspect legat de stabilirea nivelului eficienței economice îl reprezintă faptul că nu toate rezultatele pot fi cuantificabile, existînd și efecte necuantificabile cum ar fi : efectele sociale, aspecte legate de protecția mediului etc. O metodă care ar face posibilă, în unele situații, o mai bună fundamentare a deciziei ar fi aplicarea metodei mulțimilor fussy (a gradelor de apartenență la varianta optimă). Folosind această metodă și aplicînd criterii de optimizare, cum ar fi : criteriul pesimist al lui Wald, criteriul optimist al lui Hurwicz, criteriul regretelor al lui Savage etc., se poate alege varianta optimă. Această metodă ar permite astfel o lărgire și completare a sistemului de indicatori de fundamentare a eficienței economice a investițiilor.

---

*) Ion Romànu, „Econometrie cu aplicații la eficiența investițiilor“, Edit. științifică și enciclopedică, București, 1976.

De ce este inoperantă fundamentarea prin produse „reprezentative“ ?

Ludovic LACHSZ
economist „Electrouzinproiect“

DEȘI REGLEMENTĂRILE în vigoare cu privire la elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice pentru investiții prevăd obligativitatea de a se fundamenta necesitatea și oportunitatea investițiilor, între altele, și prin efectuarea unor studii de marketing, se observă din partea organelor de avizare (și mai ales a Băncii de investiții) o atenție diferențiată față de diferitele elemente și indicatori din proiecte. Deseori se acordă prioritate indicatorilor valorici, ai productivității, beneficiului, cheltuielilor la 1 000 de lei producție — și mai puțină atenție analizei elementelor menite să răspundă la întrebarea : „Ce vom face cu produsele ?“. Cu excepția Comitetului de Stat pentru Prețuri, organele de avizare urmăresc în prea mică măsură ca documentațiile să dea un răspuns pertinent la această întrebare.

O exigență sporită din partea organelor de avizare este de natură să genereze preocupări sporite pe această linie din partea beneficiarilor de investiții, a institutelor de proiectare și cercetare pentru fundamentarea necesității și oportunității investiției propuse. Mai mult chiar, uneori faptul că obiectivul de investiții este înscris în planul cincinal este considerat ca o justificare suficientă, deși în unele cazuri progresul tehnic sau conjunctura pieței mondiale, diferitele fenomene economice pot determina necesitatea de a se reexamina oportunitatea unor investiții sau soluții de proiectare.

În lipsa unei definiri clare, prin prognoze tehnice și de marketing a profilului viitor al întreprinderii, de multe ori indicatorii valorici pe baza cărora se apreciază eficiența se fundamentează luîndu-se în calcul programul de producție, exprimat în produse „reprezentative“. Aceste produse putînd fi stabilite după criterii mai mult sau mai puțin subiective (de exemplu : produse care să nu implice întocmirea unor documentații noi de prețuri, sau care să permită obținerea unor nivele acceptabile ale indicatorilor de eficiență) ; există eventualitatea ca după intrarea în funcțiune a investiției, ponderea acestor produse „reprezentative“ să fie nesemnificativă în structura concretă a producției, făcînd astfel superfluă întreaga muncă de fundamentare.

Chiar dacă la introducerea în plan a obiectivului au existat studii de prognoză și de marketing, se impune ca acestea să fie actualizate odată cu elaborarea documentației de investiții, pentru a se preveni efectele uzurii morale a produselor datorită unor fenomene tehnice și economice ulterioare introducerii lucrării în plan. Elasticizarea planului în funcție de realitățile pieței și de progresul tehnic poate fi efectuată numai pe baza unor studii permanent actualizate. Mai mult chiar, consider că în condițiile revoluției tehnico-științifice este oportună elaborarea proiectelor pentru investiții în perspectiva generațiilor de produse ; deci, odată cu profilul întreprinderii să se aibă în vedere profilul II sau chiar III al producției noilor capacități, în special în domenii cum ar fi, de pildă, electronica.

Procesul de cercetare-dezvoltare și de proiectare a noilor produse și capacități trebuie conceput de așa manieră ca, paralel cu încheierea procesului de asimilare a unor produse, să existe pe fluxul de proiectare produsele și tehnologiile care le vor înlocui pe cele lansate în producție.

Documentațiile trebuie să urmărească ca indicatorii care exprimă nivelul tehnic al obiectivului să fie suficienți. Cred că ar fi util să se îmbogățească indicatorii de fundamentare prin calculul gradului de automatizare a producției, al ritmului de înnoire asigurat, indici care pot orienta asupra perspectivei eficienței economice a noului obiectiv. Trebuie să evităm complet judecățile statice pe baza unor indicatori care exprimă situația la un moment dat, fără perspectivă — care ar expune procesul decizional la erori care se repercutează asupra eficienței pe termen lung.

Dezbatere consemnată de
Ioan GEORGESCU

FOLOSIREA EFICIENTĂ A FONDURILOR FIXE ÎN TRANSPORTURI

UNA din laturile de ordin calitativ ale activității economice în etapa actuală, așa după cum se subliniază în documentele Conferinței Naționale a partidului, este creșterea rapidă a eficienței fondurilor fixe, întărirea spiritului de răspundere în toate unitățile economice, inclusiv în cele din transporturi, față de utilizarea rațională a capacităților de producție existente.

Complexității activității de transport, în care efectele și eforturile pot fi măsurate cu diverși indicatori, precum și pluralității de criterii economice și sociale trebuie să îi corespundă un sistem de indicatori ai eficienței economice, care să asigure măsurarea exactă a volumului de activitate, a mijloacelor alocate și a rezultatelor economice ce urmează a fi obținute ; să stabilească volumul de transport necesar economiei naționale ; să surprindă transporturile neraționale ; să exprime precis aportul căilor ferate la dezvoltarea economico-socială a țării.

In prezent, pentru urmărirea eficienței economice a activității de exploatare a materialului rulant, se apelează mai ales la indicatori naturali, care se referă la : numărul vagoanelor și locomotivelor necesare pentru realizarea volumului de transport dat, consumul de combustibil sau de energie electrică pentru remorcarea trenurilor, volumul de mărfuri expediate, vagoane încărcate, vagoane descărcate etc. Pe lîngă indicatorii naturali de ordin cantitativ avem în vedere și indicatori calitativi ca : durata staționării vagoanelor la operațiile tehnice și comerciale ; rulajul vagonului și perioada de reutilizare a locomotivelor ; viteza tehnică de secție și de magistrală ; viteza medie comercială de deplasare a mărfurilor, călătorilor ; procentul parcursului gol al vagonului etc. Dintre toți indicatorii menționați, o atenție deosebită se acordă rulajului vagonului, care a fost redus de la 10 zile (1938), la 5,41 zile (în 1950) și la 3,8 zile în prezent, ceea ce reprezintă o îmbunătățire substanțială. Cu toate acestea, apreciem că acest indicator arăta numai în mod unilateral gradul de folosire a vagonului în funcție de timp, fără a ține seama de utilizarea capacității de încărcare a vagonului pe parcurs.

De aceea, după opinia noastră, indicatorul cel mai complex al folosirii parcului de vagoane de marfă este **coeficientul de utilizare a capacității vagoanelor,** întrucît acesta leagă în mod direct producția de bază a căilor ferate cu volumul parcului de vagoane. Așadar, fără a nega importanța indicatorilor utilizați pînă acum, considerăm că este utilă întregirea lor cu noi indicatori, care prin informația pe care o vor furniza să permită o analiză complexă a rezultatelor procesului de transport.

Valențele unor noi indicatori valorici

ÎNTRUCÎT rezultatele activității în transporturi reprezintă un efect util, apare necesitatea comparării valorice a acestuia cu efortul depus. În acest scop **propunem** utilizarea unor indicatori sintetici care să oglindească cuprinzător rezultatele esențiale ale activității din transporturi și, în mod deosebit, a eficienței utilizării fondurilor fixe. Ei pot fi grupați în :

● indicatori ai eficienței globale a fondurilor fixe, la baza cărora efectul luat în analiză îl constituie producția globală sau volumul de prestații ;

● indicatori ai eficienței nete a fondurilor fixe, expresie a unui grad mai profund de analiză a eficienței, determinați pe baza valorii nou create, respectiv producției nete, venitul net (ca expresie a plusprodusului creat în transporturi).

Sistemul de indicatori propus exprimă în ultimă instanță eficiența globală și netă a transportului feroviar în general și a fondurilor fixe productive în special.

În acest context, eficiența economică a utilizării fondurilor fixe productive la calea ferată în forma sa cea mai generală se poate măsura cu ajutorul indicatorului **eficiența globală a fondurilor fixe,** care se prezintă sub forma raportului dintre valoarea producției globale (ca sumă a producției globale a tuturor întreprinderilor de transport) și valoarea medie a fondurilor fixe Acest indicator general poate fi particularizat sub forma : producția globală ce revine la 1 000 lei fonduri fixe, respectiv 1 000 lei fonduri de producție, sau producția specifică pe fonduri fixe (calculată ca un raport între producția obținută și valoarea fondurilor fixe.

Un alt indicator ce se impune a fi utilizat este **coeficientul necesarului relativ de fonduri fixe,** adică valoarea fondurilor fixe ce revine pe o unitate valorică de prestații, exprimat prin raportul dintre valoarea medie a fondurilor fixe utilizate și valoarea producției globale. Utilizarea unui astfel de indicator pune în evidență faptul că între producția specifică pe fonduri fixe și coeficientul necesarului relativ de fonduri există o relație invers proporțională : cu cît producția specifică pe fonduri fixe este mai mare, cu atît necesarul relativ de fonduri fixe scade și invers. La rîndul ei, producția specifică pe fonduri fixe este direct proporțională cu volumul de transport și invers proporțională cu volumul fondurilor fixe utilizate.

Evoluția acestor indicatori este în funcție de numeroși factori care acționează în direcții și cu intensități diferite. Dintre aceștia, pe primul plan se situează progresul tehnic, care reprezintă calea cea mai sigură de creștere a volumului de prestații pe o unitate de fonduri. Influența este complexă și multilaterală, deoarece progresul tehnic presupune creșterea randamentului și a valorii mașinilor și utilajelor, respectiv, sporirea compoziției organice a fondurilor de producție. Cum sporirea randamentului mașinilor este mai rapidă decît a valorii lor, pe o unitate de fond fix revine o valoare mai mică, deci are loc ieftinirea relativă a acestor categorii de fonduri.

Indicatorii care caracterizează eficiența globală a fondurilor fixe sînt o expresie sintetică a activității economice a întreprinderilor de transport. Dar numai prezența lor nu este suficientă pentru determinarea eficienței fondurilor fixe ; în plus, experiența acumulată în activitatea practică arată că indicatorul producției globale este mult prea general pentru a putea exprima și îndeplini în condiții bune numărul mare de funcții ce i se cer. Totodată, capacitatea lui de a reflecta corect volumul activității economice a fost afectată de o seamă de neajunsuri, care s-au accentuat pe măsura sporirii complexității proceselor economice. Desigur, folosirea în continuare a acestui indicator în fundamentarea și adoptarea deciziilor este întemeiată, cu condiția identificării formelor și mijloacelor celor mai adecvate de exprimare simultană atît a laturilor cantitative, cît și a celor calitative.

Producția netă deschide porți largi pentru adîncirea analizei eficienței activității economice, deoarece permite calcularea unor indicatori de eficiență mult mai concludenți decît cei determinați pe baza producției globale.

Pentru analiza eficienței nete a fondurilor fixe o importanță deosebită o are dinamica mijloacelor de producție utilizate în procesul de transport a unei unități de produs, respectiv dinamica necesarului relativ de fonduri, care în etapa actuală — datorită procesului intens de perfecționare și modernizare a bazei tehnice a căilor ferate — cunoaște o creștere. Desigur, după un anumit timp, datorită eficienței mereu sporite a progresului tehnic, necesarul relativ de fonduri manifestă o tendință de scădere.

Considerăm că este binevenită introducerea, începînd cu 1975, a unui nou indicator cu o mare putere de sinteză în exprimarea rezultatelor obținute în utilizarea fondurilor fixe și anume **venituri brute din activitatea de transport.** Introducerea acestui indicator asigură stimularea regionalelor C.F.R. în executarea tuturor prestațiilor solicitate de beneficiari, eliminîndu-se tendința de realizare a indicatorilor cantitativi (tone-km), pe calea executării uneori a unor transporturi pe rute ocolite. Avînd o structură omogenă, acest indicator permite cuprinderea întregii sfere de activitate a regionalelor, cointeresîndu-le în efectuarea prestațiilor utile, în condițiile optimizării activității de transporturi.

Eficiența economică a utilizării fondurilor fixe la calea ferată mai poate fi surprinsă și cu ajutorul altor indicatori valorici cum sînt : **venitul net la 1 000 lei fonduri fixe, beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe** etc.

Sistemul de indicatori, care este utilizat într-o anumită măsură în alte ramuri, și pe care îl propunem și pentru calea ferată, prezintă grade diferite de generalitate, fiecare indicator în parte exprimînd o latură sau alta a unui fenomen economic, eficiența utilizării factorilor care concură la buna desfășurare a procesului de transport. Cei mai mulți dintre indicatorii valorici menționați în cadrul sistemului preconizat nu sînt urmăriți în activitatea practică de zi cu zi. De aceea, în cele ce urmează ne propunem să calculăm acești indicatori, în limita datelor statistice publicate și a celor rezultate din materialele cercetate, analizînd evoluția lor.

O analiză concretă a evoluției indicatorilor propuși

PENTRU a ilustra felul în care calea ferată utilizează fondurile fixe, ne propunem să întregim analiza indicatorilor naturali de exploatare utilizați cu indicatorii eficienței globale și nete, la baza cărora efectul luat în analiză este exprimat sub forma producției globale și nete și nu în unități natural convenționale (T-km-convenționale). Evoluția acestor indicatori rezultă din tabelul alăturat.

1965 = 100

Denumirea indicatorului	1970	1975	1976	1977 preliminat
Producția globală	141	194	197	208
Producția netă	115	165	176	181
Fonduri fixe	170	255	274	294
Eficiența globală a fondurilor fixe (%)	84	82	81	81
Coeficientul necesar relativ de fonduri fixe pentru 1% de spor a producției globale	129	131	139	141

Rezultă că, producția globală a unităților de transport feroviar a crescut în perioada pe care o analizăm de peste două ori, față de volumul fondurilor fixe care sporește de aproape trei ori. Aceasta a determinat ca eficiența globală a fondurilor fixe să scadă cu 19%, iar necesarul relativ de fonduri fixe pentru un procent de spor al producției globale să crească cu 41%.

Evident că o primă concluzie care se degajă este aceea a necesității sporirii eforturilor în vederea ridicării continue a eficienței fondurilor fixe, îndeosebi printr-o mai bună utilizare a acestora — cerință de bază pusă de partid în fața întregii economii naționale.

Ar fi greșit însă ca din această primă analiză să se tragă concluzii generalizatoare. Este necesar să se țină seama că în transportul feroviar nu se creează valori de întrebuințare, ci un efect util — respectiv translația bunurilor materiale de la producător la consumator și a forței de muncă, ceea ce implică utilizarea unui volum sporit de fonduri fixe determinat de cerințele unei depline siguranțe a circulației trenurilor. De asemenea, la calea ferată, pentru a aplatiza unele vîrfuri de trafic în anumite perioade ale anului, cît și pentru satisfacerea nevoilor neprevăzute determinate de cazurile de forță majoră, cereri suplimentare, defectări și alte situații inerente exploatării, ce pot imobiliza materialul rulant, se creează o anumită rezervă de capacități.

Alura evoluției indicatorilor analizați se datorește și faptului că în perioada respectivă căii ferate i-au fost alocate investiții deosebit de mari, materializate în : dublări de linii, electrificarea unor linii cu profil greu și trafic intens, introducerea sistemului de centralizare electrodinamică în stații și secții de circulație, mecanizări și semiautomatizări ale stațiilor de triaj, modernizări ale parcului de vagoane, mecanizarea și automatizarea încărcărilor și descărcărilor, extinderea sistemului de transport paletizat și în conteinere.

Trebuie arătat, de asemenea, că o serie de investiții se găsesc în stare latentă, adică efectele acestora nu se manifestă încă nici parțial, cum sînt cheltuielile pentru consolidarea structurii de rezistență a unor tipuri de vagoane în vederea introducerii cuplei automate, sau investițiile pentru introducerea tehnicii electronice de calcul și de dirijare a circulației etc. ; ceea ce este caracteristic transportului feroviar îl constituie faptul că sporurile de capacitate rezultate în urma unei investiții sînt utilizate treptat pe măsura creșterii traficului. De pildă, un triaj sau o stație tehnică se dimensionează încă din faza de proiectare pentru capacitatea maximă pe care o poate asigura tehnica și tehnologia specifică din momentul proiectării. Însă la o asemenea capacitate va trebui să se ajungă treptat, pe măsura nevoilor de transport. Același lucru este valabil și pentru o linie nouă.

Mai mult ca în orice alt domeniu, în transportul feroviar o serie de investiții sînt legate de siguranța deplină a circulației trenurilor, îmbunătățirea condițiilor de muncă, atragerea în circuitul economic a unor resurse naturale etc., efecte care, practic, sînt incomensurabile din punct de vedere economic, neoferind întotdeauna o eficiență economică certă, ci dimpotrivă.

Ca urmare a înzestrării tehnice ridicate în transportul feroviar este posibil ca partea din prețul de cost aferentă investițiilor, respectiv cotele de amortisment să sporească, majorînd costurile de producție și diminuînd ponderea valorii nou create în producția globală, și în final eficiența netă. Aceeași relație funcțională se manifestă și între eficiență netă și necesarul relativ de fonduri fixe care a crescut. La aceasta se adaugă neajunsurile legate de utilizarea fondurilor fixe, care, coroborate, au făcut ca indicatorii tehnico-economici de folosire să rămînă sub posibilități.

Comparativ cu dinamica principalilor indicatori naturali-convenționali, care în perioada cercetată au ca notă dominantă îmbunătățirea calității procesului de transport, ceea ce este incontestabil un fapt real, indicatorii valorici ai eficienței economice au cunoscut o evoluție contradictorie, mai ales după anul 1964.

Limitele actualului sistem de indicatori sînt evidente ; de aici necesitatea imperioasă a îmbogățirii lui cu indicatori valorici (domeniu în care s-au făcut deja anumiți pași) care să permită o analiză mai profundă și complexă a rezultatelor procesului de transport. Firește, lărgirea gamei de indicatori permite exprimarea mai veridică a eficienței utilizării fondurilor fixe, nu însă și ridicarea acesteia la un nivel superior. Înfăptuirea acestui obiectiv implică conjugarea eforturilor întregului personal muncitor de la căile ferate în direcția realizării unui transport modern, bazat pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, bine organizat și de o eficiență economică ridicată.

dr. Gh. MAȘALĂ
dr. D. REBUȘAPCĂ

Puncte de vedere

RELAȚII ÎNTRE COSTURI ȘI PREȚUL PRODUSULUI (II)

Variații și influențe diferite

CEA MAI CUNOSCUTĂ explicație are la bază efectul diferit pe care îl au — asupra nivelului costurilor în dinamică — elementele structurale fundamentale ale acestora și anume costurile fixe, neutre față de evoluția producției, precum și costurile variabile, foarte sensibile la această evoluție. Aceste elemente determină o evoluție diferită și a nivelului costurilor totale și medii ale producției, care, schematic, poate fi reprezentată astfel (figura nr. 2).

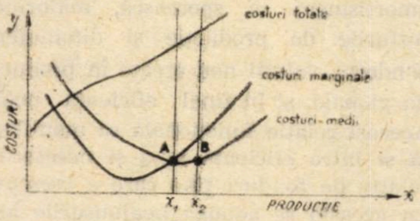

Fig. 3

Și în acest caz **ordonata** măsoară mișcarea costurilor producției, iar **abscisa** a cantităților produse. Fig. nr. 2 reprezintă evoluția stratificată a **costurilor totale**, care însumează costurile fixe (Cf) și pe cele variabile (Cv). Un deosebit interes prezintă raportarea costurilor totale și a unora din elementele lor structurale la numărul de unități de producție realizate în decursul timpului.

Relația costuri totale — cantități produse determină mărimea costurilor medii (cm), iar curba evoluției acestora are o formă asemănătoare cu cea care exprimă dinamica generală a costurilor pe termen scurt și pe termen lung. În ce privește curba costurilor fixe rezultate din raportarea volumului lor la cantități, ea are o tendință descendentă.

Evoluția diferită a curbei costurilor medii și a celei parcurse de costurile fixe este determinată de efectul mișcării costurilor variabile, care cresc odată cu cantitățile produse. Tendințele opuse ale evoluției costurilor fixe și variabile în structura costurilor totale constituie și cauza cea mai importantă, dar nu exclusivă, a curbei generale a costurilor, care este de fapt curba costurilor medii. Atîta timp cît creșterea costurilor variabile este compensată de scăderea celor fixe pe unitate de produs, costurile medii sînt coborîtoare. Atunci cînd acest efect este anihilat, devine preponderentă creșterea costurilor față de a producției, iar panta costurilor medii începe să urce.

Acest fenomen general nu explică însă ridicarea bruscă a costurilor medii în cazul accelerării creșterii producției pe termen scurt într-o întreprindere. În această situație intră în acțiune influențele unor alte variabile economice și în primul rînd **interdependența dintre costuri, capacitate de producție și cantități produse**. Aplicate la sistemul nostru economic aceste interdependențe privesc capacitatea de producție proiectată și prevederile de plan în legătură cu cantitățile de produse. Încadrarea cantităților produse în capacitatea proiectată a întreprinderilor declanșează o evoluție descendentă a curbei costurilor. Sporirea producției peste limitele acesteia, pe perioade scurte de timp, duce la creșterea accelerată a costurilor.

Evident, aceste tendințe legice în evoluția costurilor medii și a elementelor lor structurale se manifestă numai în condițiile aceluiași nivel tehnic de dotare și de realizare a producției. Introducerea progresului tehnic schimbă elementele de raportare și ca atare și evoluția costurilor, implicînd cuantificarea distinctă a efectului său.

Analiza interdependenței dintre evoluția costurilor și a producției pune în lumină faptul că **în orice economie dinamică, sporul producției nu se realizează cu cheltuieli de producție uniforme pe unitate de produs, ci diferențiate.** De aici marea însemnătate pe care o prezintă cunoașterea și folosirea în conducerea economică a legităților dinamicii costurilor pentru **maximizarea producției și minimizarea cheltuielilor.** În acest scop nu se poate opera numai cu costurile medii, ci a apărut necesară o relație cantitativă specifică, cunoscută sub denumiri multiple, care în esență exprimă costurile diferențiale corespunzătoare sporului de cheltuieli pe unitate de produs implicat de creșterea producției. Teoria economiei de piață concurențială, de pildă, folosește pentru astfel de cheltuieli noțiunea de **costuri marginale.** Ca relație cantitativă ea exprimă diferența dintre costurile totale pentru realizarea unei anumite cantități de produse și cele efectuate în cazul creșterii producției cu o unitate. Denumirea de costuri marginale are mai multe înțelesuri, în mod frecvent fiind utilizată pentru a exprima cheltuielile maxime de producție înregistrate de unele întreprinderi din cadrul aceleiași ramuri sau subramuri economice. Din această cauză P. Samuelson folosește în locul acestei noțiuni pe cea de **costuri adiționale.** În economia noastră, caracterizată prin dinamism, relația are o largă aplicabilitate și pentru exprimarea ei poate fi utilizată noțiunea de **costuri ale sporului de producție.** În căutarea optimului economic în economia socialistă acest indicator se urmărește în mod distinct. Economistul sovietic V.V. Novojilov, în lucrarea sa privind măsurarea cheltuielilor și rezultatelor în planificarea optimă, subliniază necesitatea de a acorda atenție cheltuielilor pe unitate de spor de producție în determinarea eficienței creșterii producției, în locul cheltuielilor medii pe unitate.

Utilitatea acestui indicator rezultă și din evoluția diferită a curbei sale față de cea a costurilor medii. În fig. 2 b este ușor de urmărit panta descrescătoare mai abruptă a costului pe unitate de spor, precum și faptul că ea începe să crească înaintea costurilor medii, într-un ritm de asemenea mai accelerat. Ca atare ea pune în evidență mai din timp necesitatea unor acțiuni, prin introducerea progresului tehnic sau înnoirea produselor, în scopul prelungirii tendinței coborîtoare a costurilor.

Raporturile cantitative dintre costuri și producție în aceste forme simplificate exprimă parțial atît evoluția costurilor cît și cauzele tendințelor ei, fiind necesară îmbinarea cuantificării lor cu analiza complexă.

Timpul economic al costurilor — pe întreprindere —

DIMENSIONAREA fundamentată a costurilor prin antecalcul, minimizarea sau optimizarea lor în etapa de concepție și proiectare a produselor este hotărîtoare în conducerea științifică a economiei și influențează atît nivelul prețurilor, cît și **eficiența economică a dezvoltării.**

Obiectivul acestei activități îl constituie anticiparea, prin analiză și calcul, a consumului de fonduri de producție și forță de muncă pe fiecare unitate de produs, dar în așa fel încît acestea să satisfacă cerințele beneficiarilor în continuă schimbare. În realitate antecalculul costurilor este un model care transformă necunoscutele cheltuielilor de producție ale produselor noi în mărimi măsurabile și urmărește ambițioasa țintă de a face superfluă acțiunea pieței de confirmare sau infirmare a lor prin fluctuații ale prețurilor după lansarea produselor în comerț.

Datorită poziției centrale pe care o ocupă costurile în fundamentarea deciziilor de preț, analiza și calculul acestora în sistemul nostru economic sînt încadrate într-un complex de norme, stabilite prin reglementări legale, a căror respectare este obligatorie. Prin obiectivele lor aceste norme au fie un caracter de interdicție, fie unul tehnic-metodologic sau de recomandare. Barajul normativ de interdicții în dimensionarea costurilor antecalculate este foarte dens și sever. Astfel, este interzisă includerea în costul noilor produse a cheltuielilor neproductive, generate de rebuturi, amenzi, penalizări, pierderi de materii prime și materiale etc., cu excepția celor prevăzute în licențe de fabricație, în documentații și norme

ECONOMIE NATIONALA

legal aprobate. De asemenea, tot ca acțiuni nepermise sînt încadrate și următoarele : crearea de rezerve în costuri, luarea în calcul a unor materii prime mai scumpe sau a unor tarife de retribuire a forței de muncă corespunzătoare, unei calificări superioare cerințelor tehnologice ale producției, includerea în costuri a cheltuielilor pentru recondiționarea produselor cu defecte, precum și a celor generate de efectele negative ale organizării necorespunzătoare a producției și a muncii, de efectele negative ale repartizării neraționale a sarcinilor de producție pe unități economice etc.

Normele cu caracter tehnic-metodologic stabilesc modalitățile de calculare a costurilor în condiții specifice de desfășurare a proceselor economice cum sînt: aplicarea costului mediu ponderat în cazul aprovizionării cu același produs de la mai mulți furnizori la prețuri legale diferite ; stabilirea fondului de tehnică nouă și aplicarea cotelor legale la costurile planificate ; aplicarea costurilor prevăzute în documentațiile tehnico-economice aprobate, pentru secțiile nou înființate, pînă la atingerea parametrilor proiectați ; obligația verificării documentației privind calitatea produselor și altele.

Normele cu caracter de recomandare privesc, în principal, obiectivele cele mai de seamă ale analizei economice a costurilor și anume optimizarea producției, valorificarea maximă a rezervelor interne, determinarea cheltuielilor realmente necesare etc.

Este de subliniat însă faptul că normele juridice de analiză și calcul a costului unui produs nou nu pot fi aplicate pornind de la simpla lor anuntare. Acestea devin operaționale numai pe baza elementelor de fundamentare pe care le oferă generalizările cercetării prețurilor. De o importanță deosebită pentru efectuarea pe baze științifice a antecalculului este stabilirea **timpului economic al costurilor sau mai exact a secvenței variabilei timp pentru care se dimensionează mărimea costurilor unui produs nou.** După cum se știe, curba costurilor fiecărui produs are un început și o configurație în timp determinată de legitățile evoluției acestora. Pe de altă parte, costurile totale sînt o rezultantă a evoluției inderdependente a elementelor structurale ale lor și anume a curbei costurilor medii, marginale, fixe, variabile etc. **Intuitiv, timpul economic al costurilor este definit de punctul de pe curba cea mai reprezentativă pentru evoluția legică a costurilor ce urmează să fie estimat prin antecalcul pentru fundamentarea prețului unui produs nou.**

S-ar părea că într-un sistem cu prețuri fixe pe perioade nedeterminate cum este al nostru, momentul de aplicare a costurilor antecalculate nu prezintă interes, deoarece acestea exprimă oricînd o însumare a cheltuielilor ca mărimi invariabile. În realitate, chiar dacă prețurile de aprovizionare cu materii prime și materiale rămîn aceleași, pe termene lungi, mărimea costurilor se modifică în funcție de alte variabile cum sînt normele de consum, tarifele de retribuție, structura fondurilor fixe și mai ales în funcție de evoluția cheltuielilor medii și creșterea volumului producției.

Prin natura lor economică **costurile antecalculate** constituie o parte integrantă a prețurilor prospective, respectiv a expresiei în unități monetare a consumului de muncă pe unitate de produs într-o etapă viitoare, cînd va avea loc vînzarea-cumpărarea efectivă a produsului nou, abia proiectat. **Aceste prețuri nu se fundamentează pe nivelul costurilor din momentul elaborării calculațiilor, ci pe cel necesar din punct de vedere economic în momentul comercializării produsului. Ca atare, timpul economic al costurilor este prin excelență dinamic și se identifică cu momentul atingerii nivelului optim al lor pe unitate de produs, pe parcursul evoluției.**

Fiind o funcție de producție, costurile optime sînt determinate de volumul maxim al acesteia. Deoarece timpul economic implică elemente de optimizare, nu numai de analiză critică a cheltuielilor, el se determină într-o etapă analitică în mod diferit, după cum este vorba de obiectivele producătorului sau obiectivele economiei. Pentru **producător**, timpul economic coincide cu atingerea nivelului optim al costurilor de ofertă și în acest scop maximizarea producției deține un rol important. Pentru **economie**, optimizarea costurilor este necesar să se realizeze în condițiile în care oferta se echilibrează cu nevoile de consum ale beneficiarilor, ținînd seama deci și de evoluția cererii. Consider că în activitatea practică cel de al doilea aspect este adeseori neglijat, căci costurile de ofertă cuprind un număr mai redus de necunoscute și sînt mai ușor de estimat. iar pe de altă parte rolul hotărîtor al producției este uneori interpretat greșit.

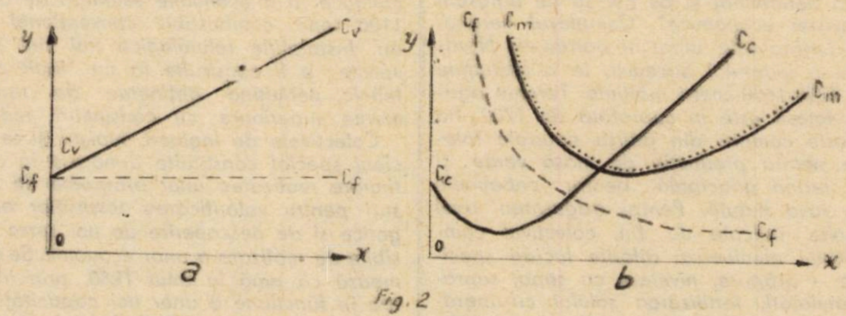

Fig. 2

Fără îndoială că antecalculul costurilor de ofertă constituie o **etapă necesară** a analizei economice. În mod obișnuit, produsele noi și mai ales cele de serie mare și chiar mijlocie se realizează în mai multe întreprinderi din cadrul aceleiași ramuri. Pentru efectuarea unei analize fundamentate a costurilor, inițial aceasta se desfășoară pe fiecare întreprindere sau secție și numai după aceea, utilizînd rezultatele obținute, se ridică la nivelul ramurilor sau grupelor de întreprinderi. Desigur, că în cazul unicatelor, analiza nu poate urmări evoluția costurilor, limitîndu-se la perioada de realizare a produsului singular. Pentru determinarea timpului economic pe întreprinderi se utilizează calculul curbei celor două forme principale ale costurilor și anume al **curbei costurilor medii pe unitate de produs și al curbei costurilor creșterii producției sau a costurilor marginale.**

În acest scop se folosește relația

$C_m = \frac{y}{x}$, în care C_m exprimă costurile medii, y — costurile totale, iar x — producția. Pentru stabilirea curbei costurilor creșterii producției sau marginale, se determină derivata costurilor totale, folosindu-se relația $C_c = \frac{\Delta y}{\Delta x}$, în care C_c exprimă costurile creșterii, Δy creșterea costurilor totale, iar Δx creșterea producției. Calculul evoluției curbelor începe cu momentul lansării în fabricație a produsului nou care este marcat de termenul prevăzut pentru darea în funcțiune a obiectivului și se încheie la termenul prevăzut pentru realizarea parametrilor proiectați.

Dacă mărimile reale ale termenilor acestor funcții sînt transpuse într-un spațiu avînd ca ordonată costurile și ca abscisă producția, unirea lor prin linii duce, în condiții normale, la următoarea evoluție legică a curbei costurilor totale, medii și marginale (figura 3).

Totdeauna curba costurilor medii înregistrează un punct minim care marchează și intersecția sa cu curba costurilor creșterii, notat în prezentarea grafică cu A. Acesta este momentul nivelului optim al costurilor de ofertă sau timpul economic avut în vedere la antecalculul acestora. El corespunde punctului x_1 de pe abscisă, care exprimă capacitatea maximă de producție prevăzută pentru termenul de realizare a parametrilor proiectați.

În realitate producția realizată cu costurile medii cele mai scăzute, corespunzătoare punctului x_1 de pe abscisă, nu este maximă, ci optimă. În orice întreprindere capacitatea tehnică proiectată de producție poate fi forțată prin angajarea suplimentară de forță de muncă, supraîncărcarea mașinilor și utilajelor, reducerea fazelor tehnologice pe seama calității și prin alte procedee.

În acest mod se obține un spor de producție dar cu costuri medii mai ridicate. Așa cum rezultă din reprezentarea grafică, creșterea producției pînă în punctul x_2 de pe abscisă este realizabilă, dar ei îi corespunde o creștere a costurilor medii măsurată pe curba acestora la punctul B și o creștere accelerată a costului sporului de producție. Analiza economică, prin măsurarea relațiilor funcționale dintre costuri și producție stabilește coordonatele legice ale timpului economic exprimate de mărimile A și x_1. Calcularea lor constituie o necesitate nu numai pentru fundamentarea prețului noilor produse, ci și pentru dimensionarea capacității optime de producție a obiectivelor industriale și a stabilirii intervalului optim dintre punerea în funcțiune a acestora și termenul de realizare a parametrilor tehnico-economici. Extinderea analizei economice asupra evoluției tuturor formelor de costuri, deci inclusiv asupra celor variabile, constituie o necesitate.

prof. dr. Constantin IONETE

CITITORII AU CUVÎNTUL

Casare

SPECIFICUL producției noastre impune măsuri anticipate de contractare și aprovizionare cu diverse mașini și utilaje. Astfel, datorită mediului coroziv în care lucrează instalațiile, sîntem obligați să avem în atenție permanentă înlocuirea lor, pentru ca procesul de producție să nu fie întrerupt, iar contractele economice cu beneficiarii să fie integral respectate.

În condițiile în care unul din utilaje devine inutilizabil, nu poate fi înlocuit imediat. De ce? Pentru că mai întîi trebuie casat utilajul vechi. Iar casările se fac o singură dată pe an, pe baza aprobării organelor competente.

Pentru a evita întreruperile în producție sau, uneori, chiar accidentele, propunem organelor competente să analizeze acest aspect și, în cazul cînd se constată că anumite utilaje nu mai corespund, să se creeze posibilitatea procurării din timp a altora, chiar dacă nu s-a procedat la casarea utilajelor vechi. Propunem, de asemenea, ca aprobările de casare să fie date la începutul anului de plan.

Aurelian NEACȘU
contabil șef
Întreprinderea „DERO"-Ploiești

Ocrotire

NOTA publicată în nr. 1/1978 la această rubrică, sub titlul „Mistreții", ne-a determinat și pe noi să ne adresăm „Revistei economice". Complexul hergheliei Lucina este situat în partea de Nord-Vest a județului Suceava, la o altitudine de 1300-1600 metri înălțime. Terenul agricol folosit este în suprafață de 1700 ha și este compus din pajiști naturale folosite pentru producția de masă verde și fin, hrana principală pentru cabalinele din rasa huțulă. Pentru asigurarea unei recolte ridicate de fin, colectivul complexului efectuează diferite lucrări specifice – grăpare, nivelare cu sapa, supraînsămînțări, fertilizarea solului cu îngrășăminte chimice și naturale, amenajări pentru scurgeri de ape, în care scop se cheltuiesc însemnate sume de bani. Din păcate, mistreții și cerbii, al căror număr s-a mărit considerabil, strică peste 50% din suprafața însămînțată de noi. În această situație nu putem folosi mijloacele mecanizate pentru cositul fînului (din cauza solului degradat) și, în plus, sîntem nevoiți să cumpărăm masă verde de la șes.

Ținînd seama de toate acestea, propunem organelor competente să analizeze situația și să ia măsurile ce se impun.

Ioan LUPĂȘTEANU
șeful complexului
herghelei Lucina,
județul Suceava

Contracte

ACTIVITATEA muncitorilor decoratori este legată și de aprovizionarea cu un produs fabricat de întreprinderea „Carbosin" din Copșa Mică. Este vorba de stiplex, produs folosit pe larg la amenajarea marilor magazine și a altor obiective sociale și economice. Din păcate, întreprinderea producătoare nu își respectă contractele de livrare a acestui produs, ceea ce nu ne permite nici nouă să ne respectăm angajamentele luate față de alte unități. Colectivul de muncă de la Copșa Mică ar trebui să manifeste mai multă grijă în elaborarea graficului de livrări și, în special, în respectarea contractelor încheiate din timp.

Ilie NEDELCU
muncitor cooperator
București

ECOURI

Resurse

ARTICOLUL „Valorificarea resurselor energetice secundare", publicat în nr. 43/1977 al „R.E.", se referă la unele probleme care preocupă colectivul nostru de specialiști. În unitatea noastră s-au întocmit programe de măsuri pentru reducerea consumurilor de energie, pentru îmbunătățirea randamentelor la cuptoarele tehnologice, pentru recuperarea potențialului caloric al produselor obținute, pentru diminuarea eșapării de gaze în atmosferă sau la faclă. Totodată, la modernizarea instalațiilor tehnologice existente, pentru ridicarea nivelului calitativ al produselor, s-a avut în vedere să se realizeze recuperarea energiei secundare din produsele petroliere în scopul reducerii consumului de combustibil.

Pentru anul în curs, este prevăzută montarea unor preîncălzitoare de aer la două cuptoare tehnologice, ceea ce va conduce la o economie estimată de circa 1100 tone combustibil convențional pe an. Instalațiile tehnologice noi sînt prevăzute a fi construite la un înalt nivel tehnic, permițînd obținerea de randamente superioare cu consumuri reduse.

Colectivele de ingineri, maiștri și tehnicieni special constituite urmăresc în continuare realizarea unor programe de măsuri pentru valorificarea resurselor energetice și de descoperire de noi surse posibile de realizare a unor economii. Se estimează că pînă în anul 1980, prin intrarea în funcțiune a unor noi capacități de producție, precum și prin lucrări de modernizare a celor existente, se va ajunge la cca. 366.000 tone combustibil convențional recuperat din resurse energetice secundare.

dr. ing. Dumitru IORGA
director,
Combinatul petrochimic
Teleajen

Recuperare

ÎN LEGĂTURĂ cu nota sub titlul de mai sus, apărută în nr. 44/1977, facem următoarele precizări:

În momentul încadrării în muncă a absolvenților școlilor profesionale la unitățile la care se obligaseră să lucreze o anumită perioadă de timp, contractul de școlarizare încheiat inițial (conform art. 32 din Decretul nr. 208/1977) devine un contract adițional la contractul de muncă, conform art. 71 din Codul Muncii. Dacă absolvenții nu respectă angajamentul asumat, răspunderea lor pentru restituirea cheltuielilor de școlarizare are natura unei răspunderi materiale întemeiată pe dispozițiile art. 102 (1) din Codul Muncii. Ca atare, se aplică formele de recuperare prevăzute de art. 107 din Codul Muncii. Punerea în executare a deciziei de imputare sau angajamentului de plată are loc, în astfel de cazuri, numai în condițiile art. 109 din Codul Muncii. Atribuțiile de executare revin exclusiv unității care a constituit titlul executoriu și se face prin reținere din retribuție, atîta timp cît debitorul este încadrat în muncă. Numai atunci cînd debitorul nu este încadrat se va proceda la urmărirea asupra oricăror bunuri ale acestuia, în temeiul Decretului nr. 221/1960, republicat în anul 1969, prin executorii judecătorești. În sensul celor de mai sus s-a pronunțat și Plenul Tribunalului Suprem al R.S.R. prin decizia de îndrumare nr. 1 din 16 februarie 1976.

Fac excepție creanțele în valoare de pînă la 500 lei care se dau în executare organelor financiare, ca organe de specialitate (a se vedea și art. 3 din Decretul nr. 221/1960, republicat).

A. MIHALCA
consilier juridic șef
în Ministerul Finanțelor

Energie

REFERINDU-NE la articolul „Economisirea energiei și combustibililor – problemă de interes național", apărut în nr. 46/1977, precum și la graficul comentat intitulat „Cîtă energie electrică se consumă la un milion lei producție industrială? din nr. 2/1978, vă comunicăm următoarele:

Depășirea consumului de energie electrică pe ansamblul unităților aparținînd ministerului nostru a fost analizată de către colectivele de specialiști. La nivelul ministerului s-a organizat urmărirea zilnică a consumului la combinate și unități mari consumatoare, în scopul de a se interveni operativ atunci cînd se constată depășiri nejustificate.

Pentru acest an au fost stabilite noi măsuri care vizează reducerea consumurilor de energie și combustibil. Printre cele mai importante menționăm: exploatarea corespunzătoare a cowperelor, în scopul obținerii unei temperaturi cît mai ridicate a aerului insuflat; extinderea tehnologiei de elaborare a oțelului electric cu o singură zgură la producția de oțel carbon și slab aliat de la întreprinderea „Oțelul Roșu" și Combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște; funcționarea la capacitate maximă a instalațiilor de turnare continuă de la Combinatul siderurgic Galați și degrevarea în mod corespunzător a cuptoarelor adînci de la laminorul Slebing; creșterea ponderii lingourilor calde la laminoarele degrosisoare; înlocuirea oxigenului de înaltă presiune cu oxigen de joasă presiune la insuflarea în furnale la Combinatul siderurgic Galați; îmbunătățirea randamentului instalației de leșiere de la fabricarea aluminei, prin preîncălzirea soluției de atac la 110°C în loc de 70°C; dezafectarea centralei termice avînd randament scăzut la distileria de gudron de la Combinatul siderurgic Hunedoara.

Considerăm că în anul 1978 – deși nu s-au găsit încă soluții pentru toate problemele – activitatea energetică din cadrul unităților Ministerului Industriei Metalurgice se va îmbunătăți simțitor.

ing. Z. BORLOVAN
director
în Ministerul Industriei
Metalurgice

Adunările generale ale oamenilor muncii

VALENȚE ALE INIȚIATIVEI ȘI RESPONSABILITĂȚII MUNCITOREȘTI

ANUL 1977 a menținut colectivul întreprinderii „Automatica“-București pe aceeași traiectorie de progres urmată în ultimii ani. Depășirile de plan la producție (globală — cu 4,2%, marfă — 2,5%, marfă vîndută și încasată — 4,9%, netă — 9,4%), la productivitatea muncii (6,8%), la beneficii (13,4%), reducerea cheltuielilor la 1 000 de lei producție marfă cu 19,30 lei (24,30 lei la cheltuielile materiale) atestă **concentrarea asupra unei mai bune folosiri a resurselor tehnico-materiale, a potențialului uman, a fondurilor,** exprimată la rîndul său printr-un indice de folosire a mașinilor-unelte și utilajelor de 88,1%, prin realizarea în proporție de 114,2% a venitului net planificat la 1 000 de lei fonduri fixe medii, prin economisirea a 64 tone de metal și 171 mii kWh de energie electrică, prin reducerea la o cincime a volumului împrumuturilor cu dobîndă majorată și al plăților restante față de situația de la începutul anului.

Totodată, 1977 a fost anul în care **acestor acumulări cantitative li s-a adăugat debutul unor importante prefaceri calitative.** În perspectiva cincinalului viitor, acestea vor da întreprinderii un profil nou, axat predominant pe echipamente electronice, produse cu un conținut ridicat de gîndire tehnică și de muncă înalt calificată. O asemenea transformare de proporții, ce se face din mers și are implicații pe multiple planuri, de la investiții de dezvoltare pînă la tehnologii, de la organizarea fluxurilor pînă la specializarea cadrelor, a dat recentei adunări generale a reprezentanților oamenilor muncii o însemnată greutate specifică în formularea obiectivelor tactice pentru anul în curs. Din dimensionarea efectelor previzibile ale acestora au rezultat angajamente cu atît mai meritorii, cu cît față de realizările din 1977, planul prevede creșteri substanțiale — cu circa 20% la producție și la productivitate, cu 38% la beneficii.

Progresul tehnic, într-o viziune complexă

AFIRMAREA revoluției tehnico-științifice sub aspectul modernizării și înnoirii producției integrează, într-un raport de condiționare, premierele întreprinderii „Automatica“ în cele ale ansamblului ramurii constructoare de mașini. Numeroase noi tipuri de echipamente electrice s-au aliniat anul trecut la startul fabricației de serie ori au ajuns în pragul omologării. În 1978 procesul se accentuează, prin intensificarea acțiunii de modernizare, miniaturizare și tipizare a echipamentelor de comandă și automatizare, prin lărgirea gamei de instalații de dozare automată pentru siderurgie și alte industrii, prin realizarea primelor automate programabile cu sistem modular numeric care vor permite înlocuirea logicii cablate cu logica programată la comanda secvențională a unor mașini-unelte complexe, centre de prelucrare), linii de transfer, linii tehnologice ș.a. **Toate aceste elemente ale unei tehnici de vîrf vor contribui la reducerea importului, la realizarea unor mașini și utilaje competitive pe piața externă.**

Condițiile de detaliu ce se cer asigurate ca bază a acestei evoluții au format o temă cu pondere în dezbaterile adunării generale. S-a subliniat necesitatea scurtării ciclului cercetare-proiectare, deplasării lui către producție **(ing. Dan Cosmin,** șef de atelier de proiectare). Cercul de creație tehnico-științifică al tineretului, care alături de comisia inginerilor și tehnicienilor a adus o contribuție de valoare la realizarea de inovații cu înaltă eficiență tehnică și economică (numai prin aplicarea unora din ele, ca : instalație de sudură prin energie înmagazinată, releu electronic de timp, releu clipitor cu tiristoare, multiplexor ș.a., se va reduce în acest an importul cu un milion de lei valută), trebuie să se afirme și mai insistent, iar în același timp să i se acorde mai mult credit **(Marcel Iamandi,** electrician, secretarul comitetului U.T.C.). Baza de date și aplicațiile create pînă acum de oficiul de calcul al întreprinderii, dezvoltarea în continuare a activității de informatică se cer valorificate și sub aspectul eliberării personalului tehnic de munca de rutină, mărind capacitatea de concepție pentru rezolvarea problemelor de tehnologie, de autoutilare (al cărei volum propus este cu 70% superior celui din anul trecut). O asemenea intervenție se impune, de pildă, în domeniul modernizării tehnologiilor de sudură **(Michel Ionesco,** șef de atelier), al acoperirilor galvanice, ca și în ce privește asigurarea unor S.D.V.-uri, aparate de măsură și control, proiectarea și realizarea de standuri de încercări pentru recepția unor echipamente produse **(ing. Petre Predoiu,** din Inspectoratul general de stat pentru controlul calității produselor).

Din cele 55 de măsuri pentru creșterea productivității muncii pe 1978, incluse în planul M.T.O., 44 vizează progresul tehnic. La rezolvarea unora dintre ele urmează să contribuie studiile și analizele cu care au fost însărcinate comisiile pe domenii ale C.O.M., pe baza propunerilor oamenilor muncii : metode de ridicare a productivității la secția de construcții metalice, organizarea în flux tehnologic a noi capacități de pe platforma Pipera, metodologia de autocontrol la echiparea electrică, determinarea factorilor de mărire a fiabilității produselor, fundamentarea necesităților de perfecționare și policalificare a cadrelor în funcție de viitorul profil al producției. În legătură cu această ultimă acțiune, care anul trecut a cuprins circa 900 de muncitori, maiștri, ingineri, se prevede ca ea să se axeze pe studiul componentelor electronice. De asemenea, trebuie rezolvată școlarizarea personalului pentru noua capacitate de confecții metalice, înainte de intrarea ei în funcțiune (**Traian Trică**, tehnician, șef de secție).

Cerințele unei organizări superioare

ANGAJAMENTUL COLECTIV privind depășirea planului pe 1978 cu 20 milioane de lei la producția globală, respectiv 17 milioane de lei la producția marfă presupune exploatarea la maximum a capacităților, armonizarea fazelor tehnologice, asigurarea condițiilor pentru o activitate ritmică.

În această direcție, după cum s-a relevat la adunarea generală, mai există carențe ce trebuie eliminate. La finele anului trecut, volumul contractelor nerealizate depășea producția marfă obținută peste plan, ceea ce înseamnă că, prin nerespectarea ordinii contractuale de fabricație și livrare, unii beneficiari n-au primit la timp produsele comandate, executîndu-se în schimb altele care nu prezentau urgență și care au blocat inutil resurse materiale și financiare. Aceasta s-a datorat unor deficiențe în pregătirea producției (consiliul oamenilor muncii nu a asigurat întotdeauna ca prelucrarea documentației să fie făcută cu un avans de 4—6 luni față de execuție, pentru a se rezolva din timp aprovizionarea, detaliile tehnologice, S.D.V.-urile etc.), în echilibrarea potențialului diferitelor secții (la confecții metalice și galvanizare capacitatea a fost insuficientă), în programarea și realizarea unor semifabricate etc.

Măsurilor stabilite pentru eliminarea unor astfel de neconcordanțe — planificarea aprovizionării pe perioade mai lungi, aplicarea instrumentelor informaticii în conducerea operativă a producției și în urmărirea comenzilor transmise furnizorilor, lichidarea locurilor înguste, întărirea disciplinei de plan și mobilizarea tuturor resurselor pentru obținerea unei producții ritmice pe decade, dezvoltarea și modernizarea sistemului de transport intern — trebuie să li se adauge preocuparea pentru reorganizarea fluxurilor tehnologice potrivit modificării gamei sortimentale (**Nicolae Bîrlănescu**, tehnician, șeful secției de prelucrări mecanice și ajustaj), pentru lărgirea cooperării cu alte întreprinderi de profil. Este nevoie, totodată, ca organizația sindicală și cea de tineret să acționeze mai ferm pentru combaterea manifestărilor de indisciplină ce mai apar, astfel ca indicele de utilizare a timpului de lucru (93,6% în 1977) să crească spre maximum (**Teodor Cimpeanu**, șef de brigadă).

Sarcinile importante ce revin organului de conducere colectivă cer ca fiecare membru al acestuia să fie la curent cu problemele întreprinderii, să participe la rezolvarea lor, la aplicarea deciziilor adoptate, ceea ce presupune un contact permanent cu opinia celor ce lucrează direct în producție (**Floarea Turcescu**, muncitoare, reprezentantă a oamenilor muncii în C.O.M.).

O serie de propuneri au vizat contribuția necesară a organelor ierarhic superioare (reprezentate la adunarea generală prin cadre de conducere), a altor unități la soluționarea unor probleme ce condiționează succesul activității din 1978 a colectivului întreprinderii „Automatica“ :

● prospectarea mai largă a pieței externe, îmbunătățirea publicității produselor, participarea sporită la tîrguri, expoziții și manifestări internaționale cu caracter tehnic, astfel încît, prin completarea portofoliului de comenzi, planul producției pentru export — de 2,8 ori mai mare decît realizările din 1977 — să fie îndeplinit și depășit ;

● recuperarea restanțelor pe care le înregistrează Trustul de construcții industriale și agrozootehnice București în executarea lucrărilor la noua hală de confecții metalice și punerea în funcțiune a acesteia pînă la 30 iunie ;

● exercitarea de către Centrala industrială de electronică și automatizări a atribuțiilor ce-i revin pe linia lucrărilor de investiții, inclusiv obținerea de la Consiliul popular al municipiului București a amplasamentului pentru căminul de nefamiliști prevăzut în plan ;

● modernizarea și îmbunătățirea calitativă a unor subansamble și aparataje primite de la terți (de exemplu, Întreprinderea de aparate de măsură și control Otopeni), pentru ridicarea complexă a caracteristicilor tehnice, fiabilității, competitivității produselor livrate de „Automatica“.

Pentru organul colectiv de conducere, adunarea generală a constituit o prețioasă contribuție la aprecierea realistă și direcționarea propriei activități, la rezolvarea unor probleme actuale și de perspectivă ale întreprinderii. Secretarul comitetului de partid, **Nicolae Olaru**, președinte al consiliului oamenilor muncii, apreciază că analiza făcută în adunare, criticile îndreptățite la adresa C.O.M., soluțiile propuse și fundamentarea lor, apelul ferm la sprijinul centralei industriale, al unor foruri exterioare au constituit **o manifestare a democrației muncitorești, a participării oamenilor muncii la conducere** ; faptul că din totalul de circa 140 de membri ai C.O.M., ai comisiilor pe domenii ale acestuia și ale comitetului sindicatului, ai consiliului de control muncitoresc aproape 80 % sînt muncitori și maiștri — adaugă **Nicolae Ștefan**, președintele comitetului sindicatului, vicepreședinte al consiliului oamenilor muncii — arată **ce cuvînt greu au de spus cei ce lucrează direct în producție, atît în rezolvarea problemelor, cît și în popularizarea și finalizarea hotărîrilor adoptate.**

Esențialul este acum ca spiritul de emulație, de responsabilitate colectivă ce a caracterizat adunarea generală să fie amplificat în activitatea de zi cu zi, iar măsurile adoptate să fie transpuse consecvent în viață.

Dan CONDREA

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

MODERNIZAREA STRUCTURILOR ECONOMIEI

MODERNIZAREA structurilor economiei naționale reprezintă un proces economico-social deosebit de complex și dinamic. Esența sa constă în dezvoltarea puternică a forțelor de producție și perfecționarea continuă a raporturilor dintre diferitele ramuri și subramuri ale economiei, între diversele surse de energie folosite, componente ale aparatului de producție utilizat, categorii de produse fabricate etc., corespunzător celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii contemporane. Acest proces nu trebuie privit ca un scop în sine, ci el vizează valorificarea cît mai înaltă a resurselor materiale și a potențialului uman ale țării, asigurarea unei eficiențe maxime a activității economice.

Modernizarea economiei pentru țara noastră constituie parte integrantă a scopului strategiei generale a partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor pentru edificarea comunismului în România. În Directivele Congresului al X-lea, stabilindu-se obiectivele de bază ale dezvoltării economico-sociale pentru perioada 1971—1980, se arăta : „Partidul Comunist Român pune în centrul politicii sale economice continuarea în ritm înalt a procesului de edificare a unei economii moderne — bazată pe o industrie puternică și o agricultură înaintată, pe folosirea cuceririlor revoluției tehnico-științifice contemporane și valorificarea superioară a resurselor țării, utilizarea intensivă a întregului potențial de producție, pe o înaltă productivitate a muncii sociale — în vederea asigurării condițiilor pentru satisfacerea în tot mai largă măsură a cerințelor materiale și spirituale ale membrilor societății. Aceasta va avea o importanță hotărîtoare pentru apropierea țării noastre de nivelul statelor cu o economie avansată, pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate...“

Modernizarea se realizează, în primul rînd, prin asigurarea unei asemenea structuri a economiei naționale în care **industria să dețină un rol hotărîtor.** În acest cadru modernizarea se înfăptuiește prin **îmbunătățirea continuă a structurii industriei însăși,** pe baza creșterii prioritare a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate din domeniul metalurgiei, construcțiilor de mașini și chimiei. Sînt opțiuni fundamentate avîndu-se în vedere aportul deosebit adus de industria, astfel structurată, la creșterea impetuoasă a forțelor de producție, a agriculturii, a tuturor ramurilor economiei, la dezvoltarea și perfecționarea continuă a bazei tehnico-materiale a societății, la promovarea largă a progresului tehnic în toate domeniile producției materiale, la utilizarea completă a resurselor de muncă, la atragerea susținută a populației active în sectoarele neagricole și ridicarea generală a nivelului de pregătire a forței de muncă, la sporirea însemnată a productivității muncii sociale, într-un cuvînt la **valorificarea superioară a potențialului material și uman de care dispunem.**

Promovarea fermă a politicii de industrializare socialistă a țării, ritmurile înalte de desfășurare a acesteia, imprimă tot mai mult structurii economiei românești un caracter modern, accentuînd poziția conducătoare a industriei în ansamblul economiei naționale, amplifică aportul acestei ramuri la înfăptuirea reproducției socialiste lărgite, la dezvoltarea comerțului exterior și a cooperării economice internaționale, la creșterea produsului social și a venitului național, la ridicarea nivelului de trai și satisfacerea cerințelor de consum ale populației. O asemenea tendință de modernizare a structurilor economice din țara noastră, **evidențiată cu pregnanță îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului,** se reflecta, printre altele, în contribuția crescîndă a industriei la crearea venitului național, contribuție ce s-a majorat de la 44% în 1950, la aproape 56% în anul 1976, urmînd să ajungă la circa 70% la sfîrșitul următorului cincinal.

Implicațiile revoluției științifico-tehnice, fenomenele deosebite cu care se confruntă lumea contemporană în domeniul energiei, precum și condițiile concrete din țara noastră determină cu necesitate asigurarea și gospodărirea mai rațională a combustibilului și energiei, valorificarea maximă a resurselor existente. În acest context s-a impus tot mai mult, atît **îmbunătățirea structurii balanței de energie primară cît și modernizarea structurii producției de energie electrică.** Printre cele mai importante direcții de acțiune pentru asigurarea unor asemenea îmbunătățiri structurale în România, recenta Conferință Națională a partidului indica : a) reducerea în cadrul structurii balanței de energie primară, a ponderii hidrocarburilor, îndeosebi a gazelor naturale ; b) valorificarea mai intensă a rezervelor de huilă, lignit și șisturi bituminoase ; c) accelerarea producției de energie electrică pe seama resurselor hidroenergetice ; d) intensificarea activității de punere în valoare a unor noi surse cum sînt energia solară, eoliană, apele termale ș.a. **„În domeniul energetic,** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, partidul nostru a promovat o linie clară — exprimată încă înaintea declanșării crizei mondiale a petrolului — pe baza căreia au fost elaborate programe menite să asigure satisfacerea cerințelor economiei naționale“.**

Modernizarea structurilor în cadrul economiei naționale, în accepția partidului nostru, presupune îmbinarea armonioasă a perfecționărilor ce se impun în cadrul industriei cu **asigurarea unei agriculturi intensive, de înalt randament.** O asemenea orientare implică atît modernizarea continuă a bazei tehnico-materiale de producție a agriculturii, cît și realizarea unor importante schimbări calitative în cadrul producției agricole, ambele menite a plasa această ramură considerată de bază a economiei noastre naționale la nivelul rezultatelor celor mai avansate din lume.

Agricultura înaintată, cerută de o economie modernă, presupune creșterea continuă și în măsură însemnată a producției, atît în sectorul vegetal cît și în cadrul celui animal. Conservarea și ameliorarea continuă a fondului funciar, înfăptuirea unui important program de irigații și folosirea cît mai rațională, cu maximum de eficiență a acestora, asigurarea unui nivel optim de îngrășăminte, constituie principale căi de sporire accentuată a recoltelor în domeniul cerealelor, plantelor tehnice, legumiculturii etc. Producții superioare în zootehnie se asigură atît prin ameliorarea raselor de animale, cît și prin dezvoltarea complexelor zootehnice de tip industrial, modernizarea fermelor zootehnice existente, introducerea de noi tehnologii în această

prof. dr. Ștefan DIAMANDESCU

(Continuare în pag. 23)

3

DEZVOLTAREA PLANIFICATĂ A ECONOMIEI NAŢIONALE

Continuăm publicarea consultaţiilor pentru candidaţii la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din Bucureşti, sub conducerea profesorului universitar dr. doc. **N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

FUNCŢIONAREA NORMALĂ a economiei, în ansamblul său, este condiţionată în orînduirea socialistă de **conducerea planificată a producţiei sociale de** către producătorii socialişti uniţi. Aceasta constituie o **necesitate obiectivă** izvorîtă din **existenţa proprietăţii socialiste asupra mijloacelor de producţie,** pe de o parte şi din **scopul producţiei socialiste,** pe de altă parte.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie determină gruparea tuturor ramurilor şi unităţilor economice răspîndite pe întreg teritoriul ţării şi care formează economia naţională, într-un organism unitar. În acelaşi timp, între unităţile şi ramurile economiei socialiste se stabilesc, în mod necesar, multiple şi variate legături de interdependenţă şi intercondiţionare determinate — în primul rînd — de adîncirea continuă a diviziunii sociale a muncii, de creşterea gradului de specializare a producţiei. Astfel, pentru a asigura funcţionarea normală, fără întreruperi şi perturbaţii a economiei naţionale, întemeiate pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producţie, se impune ca ea să fie condusă în mod unitar, conştient, pe bază de plan.

Scopul nemijlocit al producţiei în socialism, expresie a relaţiilor de producţie socialiste, îl constituie creşterea sistematică a nivelului de trai material şi cultural al tuturor membrilor societăţii, dezvoltarea multilaterală a acestora. Or, atingerea acestui obiectiv fundamental necesită mobilizarea şi dirijarea tuturor resurselor de muncă, materiale şi financiare pe baza unui plan coerent, potrivit cu nevoile societăţii, capabil să conducă la utilizarea eficientă a acestor resurse.

Posibilitatea conducerii planificate a economiei naţionale este determinată de existenţa statului socialist care, ca titular al proprietăţii socialiste asupra principalelor mijloace de producţie, deţine cele mai importante pîrghii economice şi financiare necesare conducerii şi constituie instrumentul fundamental al construcţiei noii societăţi ; el exprimă interesele fundamentale, voinţa suverană a poporului şi înfăptuieşte politica economică a partidului comunist în procesul planificării dezvoltării economico-sociale. Dispariţia exploatării omului de către om odată cu statornicirea noilor relaţii de producţie socialiste, comunitatea intereselor fundamentale ale clasei muncitoare, ţărănimii cooperatiste, intelectualităţii, diferitelor pături şi categorii sociale conferă statului socialist un profund caracter democratic, întrucît asigură, practic, participarea maselor largi de oameni ai muncii la opera de conducere planificată a economiei naţionale. Referindu-se la această problemă secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** arăta în raportul prezentat la Conferinţa Naţională a P.C.R. din 7—9 decembrie 1977 : **„Putem spune că avem un cadru organizatoric — atît la nivelul unităţilor economico-sociale, al oraşelor şi comunelor, cît şi la nivel naţional — unic în felul său, care asigură participarea nemijlocită a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, fără deosebire de naţionalitate, la conducerea economiei, a vieţii sociale, a întregii societăţi“.** 1)

DEZVOLTAREA PLANICĂ, PROPORŢIONALĂ — LEGE ECONOMICĂ A SOCIALISMULUI

Necesitatea obiectivă şi posibilitatea conducerii planificate a economiei socialiste decurge din exigenţele **legii dezvoltării planice, proporţionale a economiei naţionale.** Corespunzător **cerinţelor** acestei legi, se impune : 1) repartizarea muncii sociale pe ramuri şi subramuri de activitate, în concordanţă cu nevoia socială în dinamica şi structura acesteia ; 2) stabilirea conştientă a proporţiilor în dezvoltarea economică şi 3) conducerea economiei pe baza planului naţional unic.

Referindu-ne la prima dintre aceste cerinţe trebuie arătat că **nevoia socială** se concretizează într-o gamă variată de produse şi servicii necesare societăţii. În condiţiile în care volumul muncii sociale este dat, înseamnă că pentru satisfacerea unei anumite nevoi sociale nu se poate folosi decît o anumită parte a **muncii sociale.** Mărimea acestei părţi depinde de dimensiunile, importanţa şi urgenţa nevoii sociale respective. Asigurarea corelaţiei necesare între munca socială şi nevoia socială se realizează prin intermediul **proporţiilor economice.**

Proporţiile economice reprezintă raporturile care se stabilesc în legătură cu modul în care sînt repartizate resursele între diferitele sfere de activitate, ramuri, subramuri, unităţi economice etc. corespunztăor nevoii sociale.

În procesul reproducţiei sociale, sferele acesteia (producţia, repartiţia, circulaţia şi consumul) se află într-o strînsă legătură. În fiecare sferă se formează numeroase corelaţii între ramurile şi subramurile economiei naţionale. De asemenea, în cadrul acestora, în procesul reproducţiei socialiste se creează legături economice şi între diferitele judeţe şi localităţi ale ţării, adică în profil teritorial. În sfîrşit, în cadrul fiecărei unităţi economice (combinat, întreprindere etc.) în funcţie de diviziunea internă a muncii se stabilesc corelaţii între diferitele sectoare, secţii, ateliere care participă la obţinerea produsului.

Rezultă că în cadrul economiei naţionale, la toate nivelele trebuie să existe anumite proporţii (corelaţii) care să asigure desfăşurarea în cele mai bune condiţii a procesului reproducţiei socialiste. Proporţiile economice au un **caracter dinamic ;** ele se schimbă sub influenţa a numeroşi factori care modifică repartiţia muncii sociale. **Proporţiile se formează în fiecare etapă,** în funcţie de nivelul pe care l-au atins forţele de producţie în diferite ramuri, de resursele existente şi nevoile economiei naţionale, de condiţiile interne şi internaţionale, de obiectivele politicii economice pentru perioada de plan.

Instrumentul cu ajutorul căruia se asigură satisfacerea cerinţelor legii dezvoltării planice, proporţionale a economiei naţionale este **planul naţional unic de dezvoltare economico-socială.**

Dezvoltarea proporţională, planică a economiei naţionale constituie o importantă condiţie pentru creşterea rapidă a producţiei sociale, folosirea raţională a resurselor umane, materiale şi băneşti pentru satisfacerea cît mai deplină a trebuinţelor materiale şi spirituale ale poporului.

În socialism, reglarea socială, conştientă a producţiei se întemeiază, în primul rînd, pe cunoaşterea şi utilizarea legii dezvoltării planice, proporţionale a economiei naţionale dar şi pe a celorlalte legi economice, cum sînt legea economică fundamentală a socialismului, legea creşterii necontenite a productivităţii muncii, legea valorii etc, cu care se află într-o strînsă legătură.

PLANUL NAŢIONAL UNIC ŞI ROLUL LUI ÎN CONDUCEREA ECONOMIEI NAŢIONALE

În concepţia şi practica partidului nostru planul naţional unic asigură concentrarea tuturor forţelor materiale şi umane ale societăţii în vederea dezvoltării rapide a industriei, agriculturii, ştiinţei şi culturii şi, pe această bază, ridicarea nivelului de viaţă al întregului popor.

Astfel **planul naţional unic** reprezintă principalul **instrument** prin care partidul comunist şi statul socialist înfăptuiesc organizarea şi conducerea conştientă a procesului reproducţiei socialiste şi realizarea eficienţei economice maxime. El se prezintă, concret, ca un **sistem complex de sarcini corelate,** în care sînt precizate **direcţiile şi obiectivele principale** ale activităţii economice într-o anumită perioadă. Planul naţional unic al dezvoltării economico-sociale trebuie să îmbine în mod armonios interesele prezente cu cele de perspectivă ale naţiunii. El este **unitar şi indivizibil,** asigurînd conducerea planificată a tuturor laturilor vieţii economice şi sociale. Pe baza prevederilor înscrise în planul unic se înfăptuieşte repartiţia resurselor materiale, financiare şi de muncă ale ţării, precum şi modul în care acestea vor fi utilizate pentru realizarea obiectivelor stabilite.

Obiectivele şi sarcinile cuprinse în plan sînt exprimate cu ajutorul unui **sistem complex de indicatori în expresie valorică** şi fizică, norme şi normative, care se referă la : sporirea produsului social şi a venitului naţional ; repartizarea venitului naţional în fondul de consum şi fondul de dezvoltare (acumulare) ;

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

volumul total al investițiilor și repartizarea acestuia între diferitele ramuri și sectoare ale economiei naționale ; valoarea producției globale industriale și agricole ; cantitățile de produse industriale și agricole mai importante ce urmează a se obține în perioada de plan ; creșterea retribuției nominale și a veniturilor reale ; volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul ; suprafața locuibilă ce se va da în folosință ; măsurile pentru îmbunătățirea asistenței sociale și ocrotirea sănătății ; sarcinile privind pregătirea cadrelor pentru nevoile economice și social-culturale ; dezvoltarea cercetării științifice în toate domeniile etc. De asemenea, el asigură corelarea dintre veniturile bănești și cheltuielile pentru dezvoltarea economico-socială, între încasările și plățile în valută, o circulație bănească sănătoasă etc.

Rezultă, așadar, că **în planul național unic sînt cuprinse principalele proporții economice** necesare dezvoltării continue și armonioase a economiei naționale, ele căpătînd forma unor obiective și sarcini ale planului.

Activitatea care are drept scop elaborarea planului național unic — și care se numește **planificare** — are o **fundamentare științifică.** Aceasta se realizează prin cunoașterea acțiunii legilor economice și folosirea corectă a sistemului informațional economico-social, care oferă continuu date exacte asupra situației existente în întreaga economie. În același scop, dar și pentru a asigura **continuitatea în planificare,** îmbinarea cît mai realistă a sarcinilor prezente cu cele viitoare se elaborează **prognozele.** Acestea **reprezintă anticiparea evoluției principalelor fenomene și procese din economie, tehnologie, știință etc.** Prognozele, prefigurează, deci, dezvoltarea economico-socială pentru un viitor mai îndepărtat: ele se întocmesc pe o perioadă de 15-20 ani. Pe baza prognozelor sînt întocmite liniile directoare ale dezvoltării viitoare a activității economice.

Sarcina de a elabora în mod științific liniile directoare de dezvoltare a activității economico-sociale, fundamentarea planurilor curente și de perspectivă, perfecționarea continuă a activității de planificare a economiei noastre naționale revine Partidului Comunist Român, forța politică conducătoare în stat. În acest sens, cel mai recent exemplu ni-l oferă Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1977 care a dezbătut și adoptat :

1) Programul de creștere suplimentară a producției, de dezvoltare economico-socială mai accentuată a României în perioada 1978—1980.

2) obiectivele și orientările generale pentru elaborarea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985.

Desfășurarea nemijlocită a activității de planificare fundamentată științific, elaborarea planului unic, constituie una din funcțiile principale ale statului socialist, realizate pe baza principiului centralismului democratic după care este organizată și condusă întreaga viață economică și socială în conformitate cu linia politică trasată de partid. Relevînd acest aspect, în Raportul prezentat la Conferința Națională a P.C.R., din decembrie 1977, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Viața demonstrează justețea prevederilor Programului partidului cu privire la creșterea rolului statului și afirmarea tot mai puternică a laturii sale organizatorice, de conducere unitară a activității economico-sociale...“** 2)

Procesul concret de elaborare a planului național unic decurge astfel : unitățile economice de bază (întreprinderi, cooperative etc.), și cele social-culturale întocmesc proiecte de plan care cuprind propunerile acestora. Proiectele respective sînt înaintate organelor ierarhic superioare, care le centralizează și le îmbunătățesc avînd o viziune de ansamblu asupra tuturor unităților din subordine. Proiectele de plan astfel îmbunătățite sînt prezentate Comitetului de Stat al Planificării — organul central de stat care asigură înfăptuirea unitară a politicii partidului și statului în domeniul planificării economiei naționale, C.S.P., în colaborare cu ministerele și celelalte organe centrale (UCECOM, CENTROCOOP, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Comitetele Executive ale Consiliilor Populare județene etc.) aisugră proporțiile necesare între diferitele ramuri și subramuri ale economiei, precum și echilibrul material, financiar, valutar și monetar al planului național unic, întocmind un proiect corespunzător. Acesta este înaintat Consiliului de Miniștri care-l analizează și avizează. Proiectul planului național unic este trimis apoi Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României organ permanent de partid și de stat al cărui președinte este tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România. În cadrul acestui Consiliu proiectul planului național unic este examinat pentru a se asigura concordanța sa cu liniile directoare, cu obiectivele dezvoltării economico-sociale a țării stabilite de partid. În final, planul național unic este supus dezbaterii și aprobării Marii Adunări Naționale. După aprobarea sa de către M.A.N. planul național unic capătă putere de **lege de stat,** prevederile sale reprezentînd **directive obligatorii** pentru toate organele de stat, unitățile și organizațilie economice.

Îndeplinirea, în cele mai bune condiții, a sarcinilor ce le revin din cadrul planului național unic constituie o obligație fundamentală și o îndatorire de onoare pentru toate unitățile economice și toți lucrătorii acestora.

PROGRAMUL P.C.R. CU PRIVIRE LA PERFECȚIONAREA CONDUCERII PLANIFICATE A SOCIETĂȚII NOASTRE

Procesul conducerii planificate a economiei trebuie să reflecte dinamismul și complexitatea proceselor economico-sociale care au loc în socialism. El trebuie continuu perfecționat și adaptat noilor cerințe care caracterizează societatea socialistă. Deci, perfecționarea continuă a conducerii planificate a economiei constituie un **proces dialectic, neîntrerupt,** parte componentă a operei de făurire a noii societăți. Așa cum se arată în Programul partidului, una din direcțiile în care va acționa partidul pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate este **„continuarea activității de îmbunătățire a organizării conducerii și planificării unitare a întregii vieți economico-sociale“**. Aceasta înseamnă că asigurarea unei conduceri și planificări fundamentate științific, la nivelul cerințelor, se poate realiza numai pe baza cunoașterii temeinice a legităților sociale universal valabile, a legilor economice și sociale proprii orînduirii noastre sociale, precum și prin aplicarea lor justă la condițiile concrete ale României în concordanță cu Programul partidului.

Perfecționarea conducerii planificate a societății noastre presupune — așa cum subliniază Programul partidului nostru — întărirea continuă a rolului planului național unic pe baza căruia se va desfășura întreaga activitate economico-socială, concomitent cu deplasarea — în același ritm — a centrului de greutate în fundamentarea sarcinilor de plan spre întreprinderi și centrale, județe și celelalte unități administrativ-teritoriale. În acest fel, se va realiza **împletirea organică a planificării în profil departamental cu planificarea pe ramuri și în profil teritorial, în vederea conjugării mai eficiente a eforturilor și a dezvoltării armonioase, echilibrate a economiei naționale“**. 3) În acest spirit, se va acționa pentru extinderea continuă a autonomiei unităților economico-sociale, a inițiativei de jos, în paralel cu întărirea principiului conducerii centrale unitare, pe baza planului unic. *)

Tot pe linia perfecționării planificării trebuie menționată și **creșterea rolului Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale** în analiza problemelor dezvoltării economico-sociale a României, la întocmirea prognozelor, a planurilor cincinale și anuale. În acest sens trebuie menționate — așa cum s-a arătat și la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 — **instituționalizarea a noi forumuri naționale, constituirea de noi organisme democratice cu caracter permanent.** Astfel, în 1976 a avut loc Congresul consiliilor populare și s-a constituit Camera legislativă a consiliilor populare ; în 1977 a avut loc Congresul agriculturii și s-a constituit Consiliul Național al Agriculturii etc. Aceste congrese, care se întrunesc o dată la cinci ani, asigură participarea pe plan național a maselor de oameni ai muncii la elaborarea și adoptarea celor mai importante hotărîri privind dezvoltarea economico-socială a țării.

În perioada făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii spre comunism — se arată în **Program — partidul va continua să constituie forța politică conducătoare a întregii activități economico-sociale,** el asigurînd elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a României și perfecționarea cadrului atragerii efective și eficiente a maselor la opera de înfăptuirea planificată a progresului economic și social al țării.

lector univ. dr. Dan NIȚESCU

ÎNTREBĂRI

1. Din ce derivă necesitatea obiectivă și posibilitatea planificării economiei în socialism ?

2. Care sînt cerințele legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale ?

3. Cum definiți proporțiile economice ? Dar starea de proporționalitate ?

4. Ce reprezintă planul național unic și care sînt principalele obiective și sarcini înscrise în acesta ?

5. Care este metodologia de elaborare a planului național unic ?

6. Ce sînt prognozele și pe ce bază se elaborează acestea ?

---

1) **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 7—9 decembrie 1977, Ed. politică, București, 1977, p. 42.

2) **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, 7—9 decembrie 1977, Editura politică, București, 1977, p. 54.

3) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 99.

*) ECHILIBRU ECONOMIC, stare de concordanță între laturile interdependente ale producției sociale, rezultată din acțiunea conjugată a factorilor tehnici, economici și social-politici. (Dicționarul de economie politică. Ed. Politică, Buc. 1974).

30 de ani de la făurirea partidului unic revoluționar

ÎNFĂPTUIREA UNITĂȚII DE ACȚIUNE A CLASEI MUNCITOARE DIN ROMÂNIA

PĂSTRÎND ȘI DEZVOLTÎND trăsătura distinctivă și permanentă de unitate a poporului român, mișcarea muncitorească din România a ridicat-o la rang de tradiție. De la crearea primelor organizații socialiste și a partidului centralizat al clasei muncitoare la scară națională din 1893, și pînă la afirmarea Partidului Comunist Român, în mișcarea muncitorească din România a existat un **singur și unic** partid politic muncitoresc, și o singură centrală sindicală — Comisia Generală a Sindicatelor, care recunoștea rolul conducător al partidului revoluționar al proletariatului român.

Partidul clasei muncitoare din România, a cunoscut, de la afirmarea sa în viața social-politică a țării, un proces continuu de maturizare pe linie ideologică și politică ceea ce i-a permis să analizeze, în lumina socialismului științific, realitățile României — economice, sociale, politice — și să-și definească în programul său de acțiune, pentru fiecare etapă istorică, sarcinile cele mai corespunzătoare.

O ilustrare elocventă a acestei maturități a mișcării muncitorești din România o găsim în perioada care a urmat desăvîrșirii statului național român unitar, modern, înfăptuită în anul 1918. În noua etapă în care a intrat poporul român după acest an, cînd se afirma cu putere contradicția fundamentală a societății capitaliste și în România, aceea dintre exploatați și exploatatori, cînd organizațiile muncitorești din diferite provincii reunite cu țara nu erau încă unificate, cei mai buni fii ai proletariatului român au militat ferm pentru **centralizarea** la scara națională a tuturor organizațiilor politice și profesionale din România întregită, prin făurirea unui **unic** partid revoluționar al proletariatului și înarmarea lui cu un program de acțiune pe măsura epocii, care să corespundă noilor sarcini, de a fi organizatorul, conducătorul consecvent, mobilizătorul maselor muncitoare de la orașe și sate, al întregului nostru popor, la înfăptuirea sarcinilor care îi stăteau în față și anume lupta pentru răsturnarea claselor exploatatoare dominante și trecerea la construirea societății socialiste. „Contopirea tuturor organizațiilor muncitorești din România întregită — sublinia ziarul „Socialismul" — are o însemnătate covîrșitoare, căci puterea viitoare a mișcării proletare de la noi atîrnă în bună parte de ea".

Reflectînd această necesitate istorică, în declarația adoptată la 13 februarie 1919 de către Comitetul Executiv Provizoriu al Partidului Socialist și al Comisiei Centrale Provizorii Sindicale din România, după ce salută „cu bucurie dezrobirea națională a poporului român", se făcea un apel la toate forțele muncitorești, revoluționare, de pe teritoriul țării întregite să se unească formînd „un singur bloc socialist, un singur partid proletar, care să ducă înainte lupta clasei muncitoare din noua Românie spre realizarea idealului ei socialist de dezrobire de sub apăsarea burghezo-capitalistă".

PROCESUL DE CENTRALIZARE a organizațiilor muncitorești din toate provinciile istorice unite cu țara într-un partid unic revoluționar a fost conceput de către militanții români nu ca un rezultat al sciziunii organizațiilor politice muncitorești din țara întregită, așa cum se petreceau lucrurile într-o serie de țări, ci rodul preluării a tot ceea ce era de valoare, pozitiv în experiența mișcării socialiste de pînă atunci la noi și ridicarea unității socialiste pe un plan superior, al principiilor revoluționare, comuniste. **„Nu frînți, dar curați"** cum susținuseră la un moment dat grupurile comuniste create din inițiative externe, și **nici uniți cu prețul abdicării de la principialitate**, cum înțelegeau unele elemente social-democrate, înapoiate, ci uniți și curați. pe baza principiilor revoluționare ale socialismului științific, era concepția dominantă în mișcarea revoluționară din România primilor ani de la întregirea ei. Tocmai în aceasta constă maturitatea politico-ideologică, combativitatea, ca și tăria organizatorică a organizațiilor muncitorești, ceea ce arată că unificarea tuturor organizațiilor politice din România realizată într-un unic partid revoluționar comunist — cum s-a numit el la marele Congres din mai 1921 — nu s-a realizat prin sciziunea rîndurilor clasei muncitoare, partidul unic centralizat, Partidul Comunist Român, fiind expresia voinței unitare a mișcării muncitorești organizată din România, întregită el era chemat să dea un conținut nou și să ridice pe o treaptă superioară, nu numai lupta de eliberare socială, ci și unitatea de acțiune a clasei muncitoare din România.

Și pe linie sindicală, ca urmare a luptei hotărîte a elementelor conștiente din rîndurile muncitorimii la Congresul sindicatelor din întreaga țară ținut la Brașov în octombrie 1921, au fost puse bazele centralizării sindicale în România întregită, centralizare care s-a desăvîrșit la congresul de la Sibiu din anul 1922. Și în mișcarea de tineret, datorită activității neobosite desfășurate de o seamă de militanți revoluționari din toate provinciile istorice, reunite în cadrul României întregite, mișcarea revoluționară de tineret s-a centralizat la scară națională la conferința organizațiilor tineretului revoluționar, ținută la București în martie 1922. Astfel s-a manifestat din plin atitudinea profund patriotică și revoluționară în același timp a clasei noastre muncitoare. Ea a fost acea clasă socială care și-a creat prima organizații politice, profesionale și de tineret, centralizate la scară națională, după desvîrșirea statului unitar român în 1918, înarmate cu programe noi corespunzătoare etapei și sarcinilor noi care se puneau în fața mișcării revoluționare din România.

ANCORAT ADÎNC în realitățile țării, Partidul Comunist Român a dat răspuns și a indicat căile și metodele de soluționare a celor mai complexe și mai dificile probleme ridicate de evoluția postbelică a societății românești. Acest fenomen a fost sesizat de clasele stăpînitoare și de cercurile lor guvernante, care au încercat să facă totul pentru a împiedica activitatea partidului comunist.

Sciziunea provocată în mișcarea muncitorească internațională de existența unor centre diferite atît pe linie politică, sindicală și de tineret a afectat și mișcarea muncitorească din România, provocînd și aici dezbinarea rîndurilor clasei muncitoare și a tineretului revoluționar. Deși centrele internaționale pe toate liniile — politic, profesional și de tineret — dădeau indicații pentru menținerea și adîncirea sciziunii în rîndurile muncitorimii, fiecare susținînd totodată în România organizația afiliată ei, clasa muncitoare din România, căreia îi era străin principiul scindării, al lipsei de unitate, în pofida acestor indicații, a continuat să se manifeste unitar în marile bătălii sociale pentru revendicările sale specifice și de interes național

Cadrul organizatoric de manifestare a unității de acțiune l-au constituit comitetele de front unic, organe comune de luptă care urmăreau unirea forțelor proletare în jurul unui program de revendicări pe care să-l impună guvernanților.

ÎN PERIOADA INTERBELICĂ, odată cu creșterea pericolului fascist, hitlerist, se impunea cu și mai multă stringență realizarea unității de acțiune a clasei muncitoare, care să constituie coloana vertebrală, baza înfăptuirii frontului comun al tuturor forțelor democratice, progresiste și antifasciste. De aceea, din inițiativa comuniștilor au fost organizate numeroase acțiuni de front unic și s-au încheiat o seamă de acorduri de strînsă colaborare între toate organizațiile muncitorești, indiferent de orientarea lor politico-ideologică. Tocmai aceste înfăptuiri au permis clasei muncitoare din România, să-și ralieze largi forțe progresiste în lupta pentru reforme democratice, pentru apărarea independenței și integrității naționale a țării, stăvilind pentru un timp ascensiunea spre putere a organizațiilor fasciste și înrobirea țării de către Germania nazistă. Mai tîrziu în anii grei ai celui de al doilea război mondial , unitatea de acțiune se impunea și mai mult, pentru a se putea afirma clasa muncitoare ca forță hotărîtoare in lupta pentru înlăturarea dominației hitleriste din România, pentru răsturnarea dictaturii antonesciene, alăturarea României la coaliția forțelor antihitleriste și asigurarea unui curs democratic în țară. Făurirea frontului unic muncitoresc în aprilie 1944, ca urmare a acordului intervenit între Partidul Comunist Român și Partidul Social-Democrat, nu numai că i-a asigurat rolul hotărîtor în organizarea insurecției naționale din august 1944, dar a deschis și perspectiva realizării unității politico-organizatorice a clasei muncitoare.

Dezvoltarea colaborării dintre P.C.R. și P.S.D., pe multiple planuri după eliberarea țării de sub jugul fascist, concretizată într-o seamă de platforme comune cum au fost cea a Frontului național democrat din septembrie 1944 și a Blocului partidelor democratice din mai 1946, în care s-au manifestat concepții comune asupra perspectivelor de dezvoltare a societății românești, au constituit trepte importante spre făurirea unității depline a mișcării muncitorești prin contopirea celor două partide : Partidul Comunist și Partidul Social-Democrat.

Profundele schimbări produse în țară după victoria în alegerile din 1946 a clasei muncitoare și a tuturor forțelor progresiste, cucerirea la sfîrșitul anului 1947 a întregii puteri politice de către proletariatul român în alianță cu țărănimea muncitoare, ca și trecerea la noua etapă istorică, etapa revoluției socialiste, au reclamat în mod obiectiv necesitatea afirmării unui singur partid politic revoluționar al clasei muncitoare, devenită clasă dominantă, partid care să aibă o structură organizatorică unitară, care să elaboreze, corespunzător condițiilor social-economice, politice și culturale ale României de atunci, **programul unic al construirii socialismului pe pămîntul patriei noastre.** Tocmai în aceste momente istorice Partidul Comunist Român ca și P.S.D. au fost la înălțimea cerută de evenimente. Platforma Partidului Unic Muncitoresc publicată la 14 noiembrie 1947, care sintetiza experiența îndelungată a celor două partide muncitorești din țara noastră, a reprezentat fundamentul pe care în februarie 1948 s-a consfințit unitatea politică și organizatorică a clasei muncitoare din România, unitate înfăptuită nu prin excluderea sau lichidarea uneia dintre părți și nici prin renunțarea la principiile revoluționare, ci ambele partide unindu-se în mod organic în acțiunea de cîrmaci pentru organizarea și conducerea luptei în vederea construirii societății socialiste. Iată de ce făurirea partidului revoluționar unic al clasei muncitoare din România în februarie 1948 a reprezentat un eveniment de însemnătate istorică în viața țării, a întregului popor român, **partidul revoluționar devenind unicul conducător al luptei maselor muncitoare,** al poporului pentru construirea socialismului pe pămîntul românesc.

Prin felul cum s-a înfăptuit unitatea politică și organizatorică a clasei muncitoare din România, experiența românească constituie o contribuție de seamă la îmbogățirea formelor și metodelor practicii revoluționare internaționale, devenită de c deosebită actualitate și astăzi.

IMPORTANȚA istorică a făuririi partidului unic muncitoresc, a Partidului Comunist Român, reiese și mai pregnant din marile realizări obținute de poporul nostru într-o perioadă relativ scurtă, sub conducerea Partidului Comunist Român. Ca urmare a muncii eroice depuse de întregul popor, a vastei activități politice și organizatorice desfășurate de Partidul Comunist Român pentru edificarea și dezvoltarea orînduirii noastre socialiste, au fost obținute realizări de seamă în toate domeniile de activitate, transformîndu-se radical țara. Promovînd cu fermitate politica de dezvoltare rapidă a forțelor de producție în anii construcției socialiste, și în mod deosebit, în perioada care a urmat Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, a fost creată o puternică industrie, s-a modernizat continuu baza tehnico-materială a societății, s-a schimbat din temelii profilul economico-social al României.

Dintr-o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România a devenit în mai puțin de trei decenii o țară industrial agrară.

Politica de industrializare socialistă, industrializare pe care o reclamau încă primii socialiști români, preocuparea constantă pentru folosirea rațională a resurselor țării au determinat în anii construcției socialiste sporirea considerabilă a potențialului economic al țării și asigurarea independenței depline a țării. În anul 1977 producția industrială a fost de 33 de ori mai mare decît în 1938, anul de vîrf al economiei românești dinainte de război. S-au dezvoltat puternic ramurile de bază — metalurgia, construcția de mașini și chimia, care asigură în prezent peste 60 la sută din volumul producției — precum și industria ușoară și alimentară. În agricultură, ca urmare a cooperativizării și înzestrării producției cu tehnica modernă, s-au obținut, de asemenea, rezultate importante. În ultimii 2 ani recolta de cereale s-a ridicat la aproape 20 milioane tone, cea mai înaltă producție cunoscută în istoria țării.

Lărgirea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății, perfecționarea relațiilor de producție, adîncirea democrației socialiste au determinat profunde schimbări în toate domeniile vieții materiale și spirituale ale poporului român.

Sporirea în perioada 1951—1976 cu peste 11 ori a venitului național a asigurat condiții pentru înfăptuirea unui amplu program de ridicare a nivelului de trai al întregii noastre națiuni. Veniturile reale totale ale populației s-au majorat în această perioadă de circa 5,2 ori.

În anii socialismului au fost luate măsuri succesive pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și de producție și securitate a muncii, pentru reducerea programului de lucru în primul rînd în sectoarele cu procese de producție vătămătoare și condiții grele de muncă. Cincinalul 1976—1980 va ridica industria României pe o treaptă superioară de dezvoltare, parcurgîndu-se astfel o nouă și însemnată etapă în înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

În concordanță cu orientarea stabilită la Congresul al XI-lea al partidului, ca cincinalul 1976—1980 să devină cincinalul afirmării revoluției tehnico-științifice în România, se va realiza un ritm înalt de creștere a potențialului economic al țării, de modernizare tehnologică a producției, de asimilare de noi produse, de promovare largă a mecanizării și automatizării, asigurîndu-se ridicarea eficienței întregii activități productive. Aceasta permite deja, de pe acum, să se treacă la reducerea săptămînii de lucru, mai întîi în sectoarele unde lucrează mai multe femei și, treptat, să se generalizeze.

Se cuvine să subliniem că toate aceste mari succese pe care poporul român le-a realizat se datoresc Partidului Comunist Român, rolul determinant și merite excepționale revenindu-i în această operă creatoare, secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a contribuit esențial la elaborarea întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, asupra căreia și-a pus amprenta puternica sa personalitate.

POPORUL ROMÂN, sub conducerea Partidului Comunist, angajat în îndeplinirea actualului plan cincinal, își manifestă optimismul său lucid, izvorît din înfăptuirile istorice de pînă acum, precum și din faptul că împlinirile viitorului, prevăzute în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale din decembrie 1977, sînt chezășuite de capacitatea P.C.R. de a îmbina, în elaborarea politicii sale, investigarea și prognoza științifică cu cutezanța gîndirii revoluționare, că tot ceea ce se realizează în țara noastră este în folosul și numai spre binele întregii noastre națiuni socialiste.

dr. Augustin DEAC

> „Sînt teze care la un moment dat pot fi juste, dar care, după un anumit timp, în altă perioadă, în alte condiții, nu mai corespund realității"
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

FUNCȚIA ANTIENTROPICĂ A CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE ȘI A TEHNOLOGIEI ÎN AGRICULTURĂ (I)

Reflecții pentru viitoare scenarii ale sistemului agroalimentar

OPINII

ÎN FAȚA CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE rezidă exigențe deosebite și permanente decurgînd atît din posibilitățile de perimare a unor adevăruri și teze științifice — fapt subliniat de președintele României — cît și din dificultățile determinate de faptul cunoscut că reflectarea realității este un proces dialectic deosebit de complex, întrucît legile obiective nu pot fi „văzute" sau „pipăite". Așa cum legile mecanicii cerești nu sînt desenate pe firmament, tot așa nici legile dezvoltării sociale sau ale gîndirii nu pot fi descoperite cu ajutorul simțurilor, ci numai printr-un proces îndelungat al activității de abstractizare, de cunoaștere. În acest context aș vrea să ne reamintim mereu, noi cei care ne ocupăm cu (de) cercetarea științifică teza lui K. Marx că „orice știință ar fi de prisos dacă forma de manifestare și esența lucrurilor ar coincide nemijlocit". N-am fi reluat această teză a lui K. Marx, dacă anumite domenii ale cercetării n-ar mai fi tributare fie empirismului, fie unei epistemologii mecaniciste, izolaționiste, în care gîndirea dialectică nu a intrat în drepturile sale depline.

Un asemenea domeniu îl constituie modul de abordare a raporturilor dintre legile naturii și dezvoltarea societății. Dacă concepțiile extremist — fataliste, potrivit cărora omul este supus legilor oarbe ale naturii, care împingeau la pasivitate, sau subiectiviste, după care omul poate orice, și care duceau la voluntarism — și-au pierdut din vitalitate, totuși nu putem să nu constatăm că din punctul de vedere al cunoașterii sau acțiunii umane problemele nu sînt complet sau definitiv elucidate.

Una din aceste probleme o constituie formele de acțiune și de manifestare a celei de a doua legi a termodinamicii — legea entropiei — și raporturile dintre aceasta și dezvoltarea socială. Deși această lege a fost descoperită de mai mult de un secol, studierea ei a renăscut și a început să devină „cap de afiș", în prezent cînd se pun cu deosebită acuitate problemele raporturilor dintre resurse și creșterea economică. Interpretarea fenomenelor după legea conservării materiei și energiei, nu numai că a fost „liniștitoare", dar nu poate să împingă mai departe nici un domeniu, nu numai al științelor naturii, dar nici al științelor economice.

Articolul de față nu-și propune să dea soluții, ci doar să schițeze un nou mod de abordare pornind de la interpretarea acțiunii legii entropiei și implicațiile acesteia în dezvoltarea sistemului agroalimentar. Implicarea unei legi naturale în dezvoltarea societății sau al unui sector al activității sociale, este plină de mari riscuri de interpretare, în cazul în care legea naturală este identificată cu legile sociale. Definirea acestor raporturi este însă de natură să deschidă noi orizonturi și variante sau ipoteze de acțiune umană pentru folosirea eficientă a unei legi naturale în interesul dezvoltării societății.

Elucidarea acestor relații implică soluționarea unor probleme privind nu numai formele de manifestare a legii entropiei în diferitele verigi ale producției sectorului agroalimentar, ci și de metodologie privind calculul bilanțului entropic, și, pe aceste baze, de desprins alternativele de acțiune și organizare socială pentru folosirea acestei legi în creșterea producției agroalimentare și a eficienței ei economice.

Acest mod de abordare în viziunea metodologiei dialecticii materialiste, ne dă posibilitatea unei analize a interdependențelor și interacțiunilor dintre o lege a naturii și acțiunea conștientă a omului.

I. Procesele ireversibile și progresul tehnico-științific

DE LA PUBLICAREA în 1824 a lucrării lui Sadi Carnot „Reflexions sur la puissance motrice du feu" și după fundamentările ulterioare făcute de către William Thomson (Lord Kelvin) și Clausius, o luptă acerbă s-a dus pentru clarificarea acțiunii celei de-a doua legi a termodinamicii — legea entropiei — și posibilitățile sau „șansele" de progres. În cursul celei de-a doua jumătăți a secolului al XIX-lea — „Secolul luminilor" — lupta în jurul termodinamicii a devenit un domeniu privilegiat, de confruntare între concepția materialistă și idealistă despre lume. Concepțiile privind degradarea energiei care au propovăduit tirania entropiei și care au fost admirabil caricaturizate de Camille Flammarion în romanul său „La Fin du Monde", (1893) nu dădeau altă alternativă devenirii umane decît în termenii apocaliptici ai mesajul biblic. Cea de-a doua lege a termodinamicii era interpretată în sensul că lumea se mișcă ireversibil spre regres și nu spre progres.

Nu am fi făcut această incursiune în trecut dacă unele teorii n-ar fi reluate și astăzi sub o altă formă, răspîndind din nou tirania entropiei. Multe minți și poate chiar mai multe scrieri suferă de „ecospasm", ca să folosim o cunoscută expresie a lui Alvin Toffler. Într-un manifest intitulat „Blue Print for Survival" (1972) un grup de ecologi încearcă să prezinte o sinteză privind degradarea atît ecologică cît și sociologică a mediului uman. Manifestul conchide că „în loc să se opună tendinței irezistibile spre entropie, activitățile omului industrial o accentuează. Dacă aceste activități continuă să crească exponențial cu o rată de 6,5% pe an, sau dublă la fiecare 13,5 ani, nici o formă de viață nu va mai putea exista pe Terra, în cîteva zeci de ani“[1].

1 Punctul de plecare al concepțiilor apocaliptice este fals întrucît materia este privită ca ceva finit în spațiu și timp, și destructibilă. Materia este însă veșnică, infinită și nelimitată. Celebra formulă a lui Fr. Engels a „ciclului etern al materiei în mișcare“ în spațiu și timp a fost fundamentată de diferite descoperiri științifice de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Chimistul suedez Arrhenius (Premiul Nobel 1903) a demonstrat posiblitatea „returului etern“ prin nașterea unui corp ceresc din întîlnirea a două sfere stinse în spațiul interstelar. „Demonul“ lui Arrhenius a fost dovedit prin numeroase cercetări ulterioare. Dacă universul este infinit, concluzia logică este că legea entropiei nu poate să ducă la moartea termică a acestuia, sau la dispariția materiei. Pot să dispară anumite forme de existență și de mișcare a materiei, ea fiind însă în esență indestructibilă atît cantitativ, cît și calitativ. Misiunea cercetării științifice în această optică nu este de a studia dispariția materiei, ci „convertirea“ unei forme a materiei în alta și a legilor care o guvernează.

2 Folosirea legilor naturii necesită cunoașterea marii diversități a formelor de mișcare a materiei, mișcarea constituind modul de existență a materiei. Fr. Engels arată că „mișcarea înțeleasă în accepția cea mai largă a cuvîntului, concepută ca mod de existență a materiei, ca un atribut inerent al acesteia, înglobează în sine toate schimbările și procesele care au loc în univers, începînd cu simpla deplasare și terminînd cu gîndirea“[2].

Analiza unității indestructibile dintre diferitele forme ale mișcării în viața organică ne dă cheia înțelegerii acțiunii legii entropiei în producția agroalimentară și a posibilităților de acțiune umană pentru convertirea eficientă a unei forme de mișcare a materiei în alta.

Prezentînd aceste cîteva păreri, care ni se par cele mai importante pentru elucidarea subiectului pus în discuție, nu avem de loc intenția de ignorare a legilor naturii sau a diferitelor interpretări, dar nici să preluăm necritic concepțiile fataliste potrivit cărora singura alternativă a evoluției societății este regresul și nu progresul.

Folosirea legilor naturii în dezvoltarea societății presupune nu numai „descotorosirea“ de concepțiile false, ci și cunoașterea acțiunii și formelor de manifestare a acestor legi în întreaga diversitate de existență și mișcare a materiei. Tocmai asupra unor aspecte de ordin metodologic, conceptual, dorim să ne oprim pe scurt în cele ce urmează

3 Cunoașterea și folosirea legilor naturii și implicit a legii entropiei necesită clarificarea diferitelor forme de mișcare a materiei în diferitele sisteme.

Așa după cum este cunoscut, în științele naturii noțiunea de entropie este utilizată pentru a desemna starea ultimă de uniformitate inertă a elementelor componente dintr-un sistem. În sensul cel mai larg, legea entropiei exprimă tendința de trecere de la ordinea maximă (entropie joasă) la dezordine (entropie înaltă) și, ca o consecință a acestor procese, energia universului scade în permanență. Acțiunea oricărei legi, inclusiv a legii entropiei, are loc însă pe baza legilor generale ale mișcării materiei și a energiei, ca formă de manifestare a materiei. După natura schimburilor cu exteriorul se pot distinge trei tipuri de sisteme : (1) izolate (mai exact, sisteme aflate în stare de izolare), care nu schimbă cu exteriorul nici substanță, nici energie; (2) sisteme închise, care nu schimbă cu exteriorul substanță, ci numai energie și (3) sisteme deschise, care au cu exteriorul schimburi de energie și de substanță. Putînd primi substanță în interiorul lor, energia primită avînd un suport material, aceasta poate fi înglobată în structura internă a sistemului, ducînd la creșterea energiei sale interne. Sînt singurele sisteme care își pot crește energia internă pe seama consumului de substanță și energie din exterior.

Energia nu poate fi separată de materie și nici confundată cu aceasta, ea fiind o formă și o măsură a mișcării materiei. Acțiunea legii entropiei nu poate fi explicată decît pornind de la formele de existență și de mișcare a materiei care se manifestă în mod diferit în funcție de sistem. Astfel, Pămîntul poate fi considerat un sistem închis, el nefăcînd schimb cu exteriorul decît de energie, primind-o prin razele solare. Dimpotrivă, organismele vii sînt sisteme deschise, ele făcînd atît schimb de masă cît și de energie. Legea entropiei nu acționează în același mod în procesele mecanice, fizice sau biologice.

Recentele descoperiri ale chimistului belgian Ilya Prigogine (Premiul Nobel 1977) pornesc de la faptul că organismele vii acționează ca „ordine pornind de la dezordine“. În cadrul organismului viu reacțiile chimice între molecule tind spre o organizare crescîndă a schimbului de energie și de materie. Evoluția organică este marcată de creșterea capacității de economisire și de conservare a energiei, de inhibare a proceselor de degradare a energiei și de creștere a gradului de organizare pe seama utilizării energiei libere. Structurile vii înfruntă legea entropiei, viața fiind caracterizată printr-o luptă împotriva degradării entropice a materiei. Organismele vii își apără structurile de înaltă organizare, evitînd a fi aruncate în curentul de dezordine (entropie ridicată) și rezistînd degradării entropice la care sînt supuse permanent, prin extragerea de entropie joasă din mediul înconjurător.

4 Prin extinderea acțiunii legii entropiei de la fenomenele fizice la procesele sociale se poate ajunge la concluzia că societatea umană, pentru satisfacerea trebuințelor sale, acționează permanent în direcția creșterii entropiei. Trecerea continuă de la ordine la dezordine și degradarea mediului înconjurător se consideră că poate duce nu numai la dispariția resurselor, ci și la anihilarea funcționării societății printr-o anarhie generalizată. Interpretarea sumbră a viitorului lumii prin optica acțiunii legii entropiei în diferitele „modele globale“ este eronată în esența ei pentru că nu se ia în considerare gîndirea umană, cea mai înaltă formă de energie, al cărui suport material îl constituie omul.

Dacă prin acțiunea omului, anumite forme ale materiei și resurse energetice dispar, ca urmare a proceselor naturale și umane ireversibile, aceasta nu înseamnă însă decît dispariția unor forme cunoscute deja. Astfel, pot să se epuizeze diferite forme ale materiei fosile, cum sînt cărbunele, petrolul, gazul metan etc. Aceasta nu înseamnă dispariția materiei și a energiei în general, ci a unor forme și sisteme închise. Acțiunea legii entropiei în sistemele deschise (organismele vii) poate fi diminuată asigurîndu-se o ordine crescîndă.

Omul, societatea, dacă facem abstracție de gîndirea creatoare, poate acționa în direcția favorizării acțiunii legii entropiei, inclusiv în procesele biologice sau sociale. Societatea însă este un sistem deschis și întreaga sa dezvoltare se înscrie ca o trecere de la o formă inferioară la una superioară de organizare.

Folosirea legii entropiei în interesul societății nu **se poate face** printr-o atitudine pasivă sau fatalistă ci **printr-o cunoaștere a acțiunii ei** și **printr-o intervenție socială conștientă și organizată.** Aceasta depinde atît de nivelul de cunoaștere cît și de posibilitățile de acțiune în fiecare stadiu de dezvoltare a societății umane. Această lege nu poate fi nici ignorată și nici fetișizată. Așa după cum o societate la un moment dat poate să acționeze în anumite domenii în direcția trecerii de la entropia joasă la entropia înaltă, tot astfel este posibil să acționeze invers. În această ultimă direcție societatea poate acționa numai prin creația științei care are ca una din cele mai importante misiuni istorice reducerea entropiei înalte la entropie joasă.

Din punctul de vedere al posibilităților de acțiune umană practică, cercetarea științifică poate să elaboreze instrumentele necesare printr-o activitate integrată. În producția agroalimentară, unul din aceste instrumente îl poate constitui **elaborarea bilanțului entropic de ansamblu și pe verigile producției agroalimentare.** Pe această bază se pot stabili direcțiile de cercetare și elabora instrumentele științţifice necesare producerii eficiente a produselor agroalimentare.

---

[1] La Recherche, nr. 24, juin 1972, p. 510—511.

[2] Fr. Engels „Dialectica naturii“, Ed. politică, 1959, p. 5.

II. Conversiunea energetică în procesul producţiei agroalimentare

PRIVIT ÎN EVOLUŢIA ISTORICĂ a societăţii, procesul social de producţie se caracterizează printr-o tendinţă de reducere continuă de resurse materiale şi de forţă de muncă — sau, altfel spus, de muncă socială — pe unitatea de produs final util satisfacerii nevoilor de existenţă materială şi spirituală a omului. Această reducere nu are loc însă în mod linear, ci printr-o creştere a interdependenţelor şi complexităţii proceselor economico-sociale.

Odată cu dezvoltarea şi adîncirea diviziunii sociale a muncii, producţia agroalimentară s-a compartimentat tot mai mult, atît în sensul diversificării ei, cît şi în cel al sporirii diferitelor activităţi care concură la obţinerea produsului final. Legăturile şi combinaţiile dintre aceste compartimente au evoluat corespunzător nivelului general de dezvoltare a societăţii. În condiţiile actuale ale afirmării revoluţiei tehnico-ştiinţifice, procesul producţiei agroalimentare capătă o serie de caracteristici noi care se vor accentua în perspectivă.

Caracteristica generală a acestui proces constă în creşterea gradului de specializare a producţiei, în desprinderea unor activităţi de agricultură, şi transferarea lor în ramurile din amontele şi din avalul agriculturii. Separarea acestor activităţi de agricultură, determinată de dezvoltarea forţelor de producţie pe baza progresului tehnico-ştiinţific contemporan, a dus la o nouă „sinteză“ prin reunirea lor în cadrul unui complex unic de ramuri — economia agroalimentară — legate între ele din punct de vedere tehnologic, a cărui funcţie constă în producerea de bunuri de consum agroalimentar.

Economia agroalimentară este formată din cinci subsisteme : a) industriile care produc mijloace de producţie pentru agricultură, industria alimentară, circulaţia mărfurilor şi prelucrarea casnică, b) producţia agricolă propriu-zisă, ca ramură (în principal) producătoare de materii prime, c) industriile de prelucrare a materiilor prime alimentare, d) comerţul de produse agroalimentare şi e) prelucrarea casnică (vezi graficul de jos).

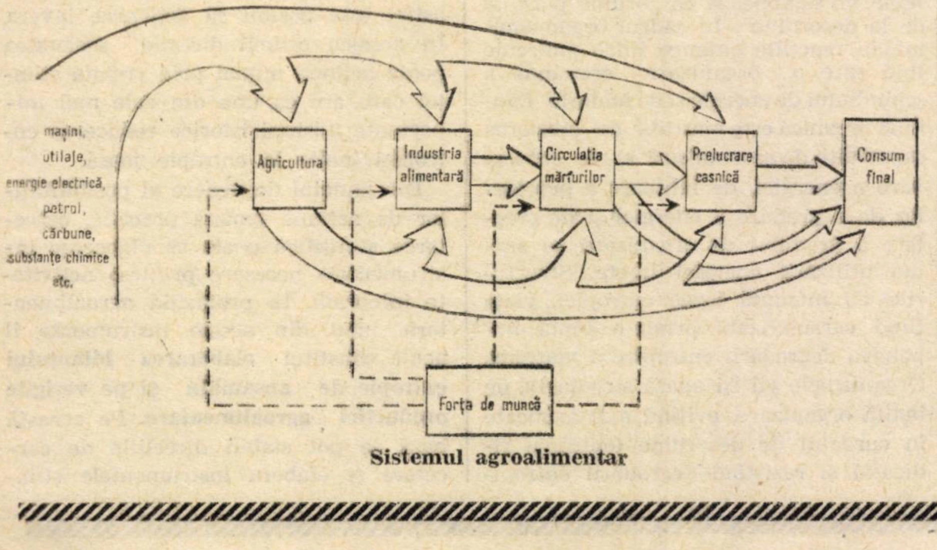

Sistemul agroalimentar

Apare, aşadar un proces de sinteză, calitativ nou, în care fiecare din activităţile menţionate, reprezintă o verigă în lanţul producţiei agroalimentare, contribuind la obţinerea produsului finit destinat consumului uman.

Pentru a produce bunuri de consum alimentar, societatea antrenează şi transformă diferite forme ale materiei şi energiei. În mod sintetic procesul producţiei agroalimentare poate fi exprimat prin raportul între consumul energetic total şi conţinutul energetic al produsului alimentar care intră în consumul final.

Schematic, fluxul de energie în sistemul agroalimentar — sistem deschis, care schimbă cu mediul exterior şi în interiorul său atît substanţă cît şi energie — s-ar putea prezenta în modul ilustrat prin schema alăturată. **Comensurarea consumului de energie şi rezultatului energetic final ne dă posibilitatea cunoaşterii şi acţionării în fiecare subsistem pentru a creşte gradul de convertibilitate, reducînd în final entropia.**

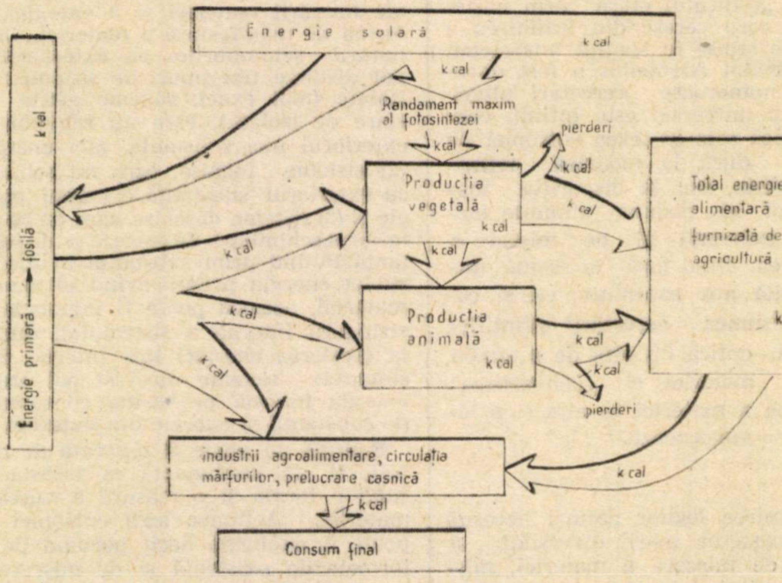

Fluxul de energie în sistemul agroalimentar

În procesul de producţie agroalimentar sînt utilizate în prezent, în proporţii diferite, toate formele de energie ale societăţii: energia solară, hidraulică, eoliană, energia fosilă, biologică şi, bineînţeles, cea umană, în sensul cel mai larg al cuvîntului. Această energie poate fi exprimată în diferite unităţi energetice de măsură, noi opinînd în exprimarea ei în calorii (K. cal) ca fiind unitatea de măsură cel mai frecvent utilizată în literatura de specialitate.

În producţia agroalimentară un rol esenţial îl are energia solară sub forma luminii şi a căldurii. Punctul de plecare îl constituie producţia vegetală. Datorită fotosintezei, substanţele anorganice asimilate de plante din mediul înconjurător se transformă în substanţe organice. „Planta — scria K.A. Timireazev — este un mijlocitor intre cer şi pămînt. Ea este adevăratul Prometeu care a furat focul din cer. Raza solară furată de ea arde şi în licăririle opaiţului şi în scînteia orbitoare a luminii electrice. Raza solară pune in mişcare şi imensul volant al giganticii maşini cu abur şi penelul pictorului şi pana poetului“[3].

Energia solară acţionează nu numai asupra biomasei vegetale, ci are influenţe directe sau indirecte şi în celelalte subsisteme ale procesului producţiei agroalimentare (industria de prelucrare, circulaţia mărfurilor, inclusiv în prelucrarea casnică).

Pentru producţia agroalimentară, o importanţă hotărîtoare o are intensitatea fotosintezei care este determinată de cantitatea de energie solară absorbită de frunzele plantei. Potrivit datelor Institutului meteorologic, în ţara noastră radiaţia totală este de circa 120 K cal/cm^2/an. Pe această bază se pot determina orientativ cantitatea totală de energie solară pe teritoriul ţării noastre şi cea maxim posibilă pentru producţia vegetală.

Randamentul fotosintezei fiind doar de $1^0/_0$, numai circa 88 milioane de K cal pot trece, maximum, din fluxul solar în biomasă, datorită asimilaţiei clorofiliene, ceea ce echivalează cu o producţie posibilă de masă vegetală uscată de circa 20—25 tone/ha[4]). Întrucît nu se consumă decît 1 şi $2^0/_0$ din cantitatea de radiaţii primite, rezultă posibilitățile inepuizabile de creștere a producției agricole prin folosirea energiei solare.

În sectorul agroalimentar se utilizează din aceeași grupă de energie exterioară sistemului, energia hidraulică, energia eoliană, ultima prezentînd importante perspective.

În sistemul agroalimentar, pe măsura introducerii progresului tehnic un rol din ce în ce mai mare, și o pondere crescîndă, o are energia fosilă, energia animală și umană prezentînd o tendință de reducere relativă și absolută.

În ceea ce privește consumul de energie fosilă, tendințele cele mai dinamice le înregistrează consumul de petrol, de gaze naturale, energia termo-electrică și cărbune.

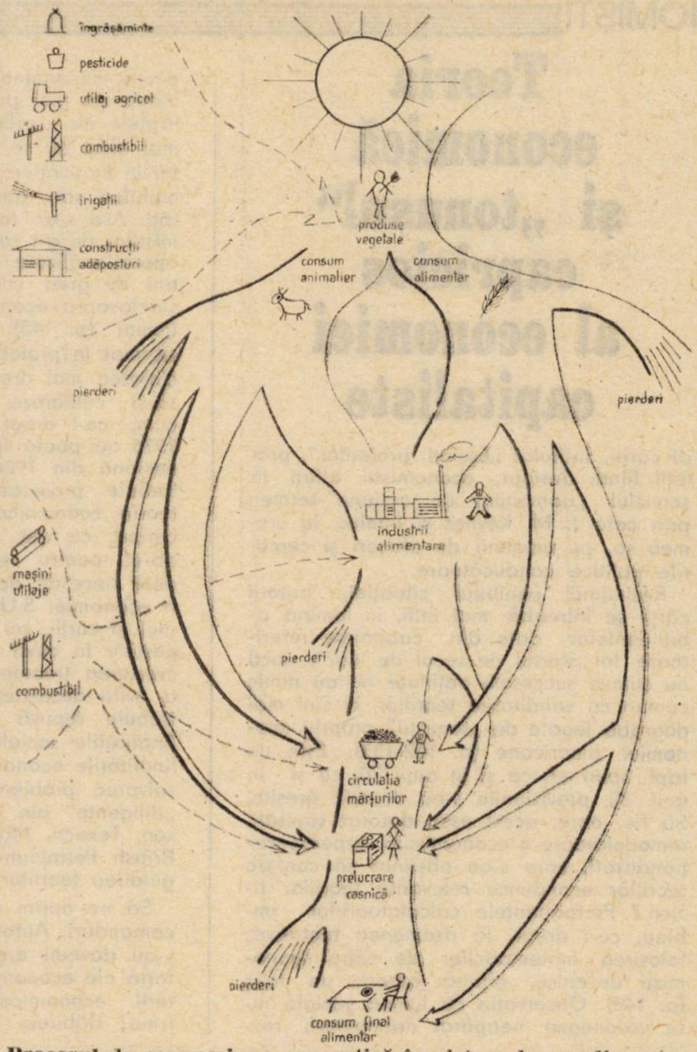

Procesul de conversiune energetică în sistemul agroalimentar

Dacă energia animală se reduce relativ și absolut în toate subistemele producției agroalimentare, energia umană are tendințe diferite de la un sistem la altul. Astfel, în subsistemul producției agricole are loc o reducere absolută a energiei umane prin reducerea populației agricole. În același timp are loc o creștere a forței de muncă din amontele și avalul producției agricole. În final însă, consumul total de energie umană pe unitatea de produs agroalimentar se reduce.

Fluxul de energie și conversiunile în sistemul agroalimentar este prezentat în schema alăturată.

Acest grafic are menirea de a ne introduce în universul conversiunii energetice din sistemul agroalimentar, sistem de o mare complexitate și care ridică numeroase probleme metodologice și de stabilire a unor legături tehnologice și economice eficiente. Stadiul actual al cunoștințelor autorului acestui studiu, nu-i permite să stabilească în totalitate multitudinea de legături și nici să cuantifice conversiunea energetică și s-o prezinte sub forma unui bilanț energetic, atît pe fiecare subsistem, cît și pe ansamblul sistemului agroalimentar. Aprofundarea acestei problematici rămîne în continuare pe agenda cercetării. Din aceste considerente, în cele ce urmează, ne vom mărgini să prezentăm unele calcule parțiale, și acestea destul de incomplete, pe diferite părți componente ale sistemului agroalimentar din țara noastră.

D. DUMITRU

---

3) K.A. Timireazev, Opere alese, vol. 2, Moscova, 1948, p. 382—383, c.f. Bazele filozofiei marxiste, Ed. politică, 1962, p. 133.

4) Vezi Dr. doc. D. Teaci, Ecological Conditions (climatic and edafic, for Wheat growht and yled), p. 9.

Modernizarea structurilor economiei

(Urmare din pag. 15)

importantă subramură a agriculturii. Ca rezultat al creșterii efectivelor de animale, dar mai ales prin sporirea producțiilor medii se asigură și însemnate modificări calitative structurale, respectiv creșterea ponderii producției zootehniei în totalul producției agricole. Față de 38,6% cît a reprezentat zootehnia în totalul producției globale agricole în anul 1950, contribuția sa a crescut la aproape 41% în 1976 și va trebui să se majoreze la 44—45% la finele anului 1985.

Un rol important în perfecționarea structurilor din economia națională revine **politicii de investiții** — temelia modernizării bazei tehnico-materiale a societății, precum și industriei construcțiilor care asigură materializarea unei însemnate părți din volumul total al investițiilor. Orientarea investițiilor, în primul rînd, spre dotarea cu mașini și utilaje a suprafețelor disponibile, corelată cu reducerea costurilor spațiilor productive, în principal ca urmare a reproiectării unor elemente de construcții și micșorării consumului de materiale, asigură îmbunătățirea structurii pe obiective a investițiilor realizate, antrenînd o serie de efecte economice favorabile cum ar fi creșterea mai rapidă a producției, sporirea volumului de beneficii și ridicarea rentabilității întregii producții materiale.

Modernizarea structurilor economiei naționale implică **intensificarea cercetării științifice și aplicarea cît mai rapidă a rezultatelor progresului tehnico-științific în toate ramurile economiei naționale.** Congresul al XI-lea, stabilind drept obiectiv pentru actualul plan cincinal „afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice“, a trasat implicit sarcina creșterii substanțiale a contribuției cercetării românești la modernizarea economiei noastre naționale.

Modernizarea continuă a structurilor din cadrul economiei determină în ultimă instanță și o mai mare competitivitate a produselor naționale pe piața externă, ceea ce face posibilă **îmbunătățirea structurii exporturilor** — în cadrul cărora o pondere tot mai însemnată capătă produsele ce valorifică superior resursele materiale și înmagazinează un volum tot mai mare de muncă complexă. Pe această cale se asigură participarea tot mai activă, și cu eficiență crescîndă, a țării noastre la schimburile economice internaționale, la diviziunea mondială a muncii, favorizîndu-se în același timp realizarea unei balanțe de plăți externe echilibrate și sporirea rezervelor valutare.

Întregind modernizările din structura economiei cu importantele mutații ce vor avea loc în structura socială, în relațiile de producție și sociale, cu accentuarea procesului de apropiere între munca fizică și intelectuală, între condițiile de muncă și viață de la sat și cele de la oraș, la finele cincinalului viitor societatea noastră socialistă se va ridica pe o nouă și importantă treaptă de civilizație.

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

Teoria economică și „tonusul" capricios al economiei capitaliste

MAREA CRIZĂ a anilor '70 a provocat o mare derută nu numai în cercurile de afaceri și politice, ci și în cercurile intelectuale. Economiștii se fac, în mod firesc, ecoul neliniștilor provocate de prelungirea consecințelor crizei și de caracterul moderat – ca să nu spunem precar – al relansării. În măsura în care se consacră cauzei menținerii sistemului, economiștii de formație universitară încearcă să furnizeze material de meditație și, eventual, recomandări pentru cercurile de afaceri și politice. Ei vor să lase impresia de ansamblu că încă nu este totul pierdut, că, de vreme ce există precedente ale depășirii unor dificultăți, chiar mai mari, s-ar putea realiza și de astă-dată ceva asemănător. O atare imagine se străduiește să o schițeze cartea a doi universitari, semnificativ intitulată **The new state of the economy** (Noua situație din economie)[1]. Prefațatorul ei, Philip Kotler, de la Universitatea Northwestern, o consideră importantă și stimulatoare. Cartea examinează succint, dar pregnant, perioada de 25 de ani care a urmat după cel de-al doilea război mondial (1945-1970), prin comparație cu anii '70, care se desfășoară cu spectrul crizei care a izbucnit în 1973. Dincolo de performanțele modeste ale economiei S.U.A. în anii '70, pe cei doi autori îi interesează mai ales natura problematicii pe care o ridică marasmul economiei pentru că, explică ei, o dată făcută diagnoza corectă, pot fi dezvoltate rețete, terapii adecvate. Implicit, cartea pretinde de la economiștii care, la vremea marilor performanțe din sfertul de secol postbelic, își revendicau elixirul prosperoman, un răspuns pe măsura gravității problematicii ridicate. Este semnificativ, sub acest aspect, capitolul al 7-lea al cărții, intitulat „Eșecul profeților", profeții fiind, desigur, economiștii aflați în serviciul „oamenilor de acțiune"-termen prin care J. M. Keynes a înțeles, la vremea sa, pe oamenii de afaceri și cercurile politice conducătoare.

Resimțind penibilul situației, autorii cărții se întreabă mai întîi, în lumina abundentelor date din capitolele referitoare la „sfertul de secol de aur", dacă nu cumva succesele obținute nu au nimic comun cu validitatea teoriilor, ci sînt mai degrabă legate de „tonusul" propriu economiei americane (p. 132-133). Este un fapt, spun ei, că și în anii '70, ca și în anii '30, previziunile s-au dovedit greșite. Să fie, oare, acest eșec datorat vanității remodelatoare a economiștilor superoperaționalizați, care s-au obstinat să confere teoriilor economice relevanța teoriilor fizice ? Performanțele calculatoarelor îmbiau, ce-i drept, la asemenea tentative; folosirea matematicilor de către economiști devenise, afirmă autorii, un fetiș (p. 143). Observația că lumea socială nu se ordonează neapărat aritmomorf, respectiv mecanomorf, se prelungește în afirmația nu mai puțin plauzibilă că datele, faptele nu „vorbesc" prin ele însele și, mai ales, nu se organizează spontan. Intervin motivațiile, ale căror mutații au alte mobiluri sau, am putea adăuga noi, legități. Așa s-ar face că tentativei economiștilor de a-i surclasa pe politicieni, prin operaționalizare, i s-a replicat, în acești ani de grea cumpănă pentru economie, surclasarea economiștilor de către politicieni (p. 145). „Economiștii s-au transformat în profeți ai prosperității, dar societatea mai are și altele de făcut decît să-și celebreze profeții" (p. 150). Oricum, ce-i drept e drept, economia din 1976 nu poate fi tratată cu terapia keynesiană din 1936. În concepția autorilor trebuie proiectată o nouă revoluție în teoria economică, și aceasta, cu cît mai curînd, cu atît mai bine. Urmează credo-ul pentru rețetarul pe care-l consideră necesar de aplicat în noua situație a economiei S.U.A. În capitolul opt, ultimul al cărții, cei doi autori își rezumă sugestiile în cinci „pachete" problematice : creșterea trebuie să fie moderată pentru a evita dezastrele inflaționiste; economia trebuie repusă pe orbitele concurenței; finalitățile sociale trebuie conciliate cu finalitățile economice ale companiilor; rezolvarea problemelor hidrocarburilor prin „diligențe" ale celor „șapte surori" (Exxon, Texaco, Mobil, Socal, Gulf, Shell și British Petroleum), pe lîngă O.P.E.C.; regîndirea teoriilor economice.

Să ne oprim asupra acestei ultime recomandări. Autorii observă că în anii '70 s-au dovedit erodate trei mari linii de forță ale economiei S.U.A. : stimulii creșterii economice s-au transformat în frîne; slăbirea interesului pentru crește-

FIȘE

Reuniune științifică

● *Vineri, 3 februarie 1978, orașul Balș a fost gazda unei reuniuni științifice pe tema :* Probleme ale forței de muncă și ale dezvoltării economico-sociale a județului Olt – zona Balș. *Au expus comunicări cadre didactice și absolvenți ai Universității Craiova, specialiști de la Întreprinderea de osii și boghiuri – Balș, cadre de conducere din aparatul de partid și de stat, cercetători, sociologi și cadre didactice din centrul universitar București. Comunicările au cuprins un evantai larg de probleme și aspecte ca : integrarea în activitatea profesională, social-politică și obștească ; folosirea forței de muncă feminine ; industrializarea zonei rurale ; forme și metode de calificare și perfecționare profesională ; navetismul și implicațiile asupra capacității de muncă ; sporirea eficienței utilizării forței de muncă ; condițiile de muncă în uzină și măsurile tehnico-medicale; atragerea de forță de muncă din agricultură ; probleme ale perfecționării sistemului informațional și sporirii eficienței economice a I.O.B.*

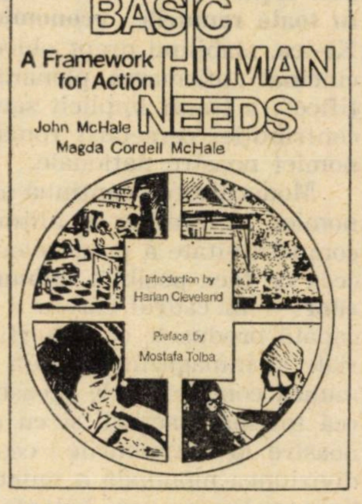

● *Foarte recent editată (1978), cartea* Basic Human Needs. A Framework for Action *(Trebuințe umane fundamentale. Un cadru pentru acțiune), de John McHale și Magda Cordell McHale de la Centrul de studii integrative al Universității din Houston (Transaction Books, New Brunswick, New Jersey, 250 p.) are la bază o cercetare făcută în cadrul Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător. Cartea conține o Introducere de Harlan Cleveland (The Aspen Institute for Humanistic Studies) și un Cuvînt înainte de Mostafa Tolba, director executiv al Programului Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător. Obiectivul lucrării este de a prezenta unele estimări ale trebuințelor umane fundamentale în domeniul alimentației, sănătății, educației, locuinței și îmbrăcămintei, precum și de a răspunde la întrebarea prin ce mijloace – în concordanță cu cerințele dezvoltării și ale ocrotirii mediului – pot fi ele satisfăcute. Autorii admit că diversitatea popoarelor, a condițiilor geografice ale țărilor exclud o abordare singulară și liniară în satisfacerea nevoilor ; ei sugerează în consecință abordări variate, tipul de informații necesare pentru elaborarea unor politici mai adecvate și văd în lucrarea lor doar un pas în vederea unor cercetări ulterioare. După autori sărăcia absolută nu se datorește lipsei de resurse materiale sau tehnologice, ci deficiențelor imaginației sociale și conducerii politice.*

Calitatea producției

● *Revista* VOPROSÎ EKONOMIKI *nr. 1/1978 publică, sub semnătura lui V. Cerneavskii, studiul* Kacestvennaia napravlennost proizvodstva *(Orientarea calitativă a producției), în care autorul se întreabă ce trebuie făcut în domeniul planificării și al conducerii în vederea obținerii unei îmbinări optime a sarcinilor cantitative cu cele calitative. După ce trece în revistă o serie de propuneri făcute în acest sens de diferiți economiști, cum ar fi folosirea mai frecventă a indicatorilor în expresie naturală, introducerea indicatorului „nivelul de satisfacere a cererii cu produse de calitate", precum și a unui sistem normativ de control care să cuprindă un indicator integral al producției realizate sub aspectul parametrilor economici ai calității producției, autorul scoate în evidență avantajele și în special dezavantajele lor. Pentru soluționarea problemei V. C. propune instituirea unui mecanism perfecționat al prețurilor. După autor această problemă poate fi soluționată eficient printr-un sistem care să stimuleze întreprinderea să creeze o producție de calitate.*

Valorizarea muncii și a omului

● *În colecția „Recherches et débats" a apărut volumul* Iné-

ŞCOLI O CURENTE ● ECONOMIŞTI

rea economică s-a accentuat o dată cu criza energetică (mai exact, a produselor petroliere); reducerea stocului inovaţional a provocat declinul de ansamblu al economiei. Traiectoria ascendentă a sfertului de secol postbelic s-a transformat în contrariul ei. În lumina acestor realităţi ale economiei apare „uzura morală" a capitalului intelectual investit de economişti. Autorii cer economiştilor „de acţiune" revenirea la sursele succeselor unei economii capitaliste : maximizarea veniturilor de pe urma exploatării resurselor disponibile... şi atunci, ca prin farmec, economia se va revigora...

Ar fi, desigur, greşit să ne imaginăm că asemenea apeluri sînt făcute numai pentru a contrapune alte profeţii celor discreditate de evoluţia economiei capitaliste. Este de presupus că autorii au în vedere, expres, noi formule teoretice, noi modele, noi operatori. La apariţia acestora se poate înfiripa un dialog adecvat. Rămîne însă de pe acum clar măcar un lucru : profeţiile care s-au discreditat nu se deziceau de sursa surselor, legea legilor unei economii capitaliste — stoarcerea plusvalorii. Că „vechilor" teorii şi modele le convenea să disimuleze această finalitate este lesne de înţeles. Tot de înţeles este că, oricît ar fi fost de sofisticate, respectivele teorii şi modele n-au putut, totuşi, disimula transformarea „religiilor" creşterii, conform unei dialectici, în adevărate blocaje ale înseşi resorturilor creşterii şi prosperităţii. În reţetarul propus creşterea trebuie să fie neapărat moderată, sperînd ca, simetric, şi blocajele, dezastrele, să fie ceva mai mici, astfel ca şi reproşurile ce li s-ar adresa, eventual, să fie moderate. Respiră din paginile cărţii şi o anume „pornire" a autorilor, atît împotriva teoriilor de tip keynesian, respectiv neokeynesian, la modă în anii de prosperitate, cît şi împotriva teoriilor neoclasice, cu rezerva, totuşi, că, editîndu-şi lucrarea în citadela Cambridge-Massachusetts, ei n-au cutezat să exprime direct reproşul şi la adresa „noii sinteze neoclasice" a lui P. A. Samuelson.

Trebuie recunoscut că autorii cărţii se află, cel puţin din punct de vedere logic, într-o anume stînjenire, devreme ce ei pot afirma, pe de-o parte, că, indiferent de validitatea teoriilor, economia S.U.A. a prosperat un sfert de veac postbelic datorită unui anume „tonus" ce-i este caracteristic, iar, pe de altă parte, că aceeaşi economie „viguroasă" se resimte acum marasmatic de pe urma unor teorii, modele sau/ şi politici economice necorespunzătoare. Inversînd întrucîtva aluzia făcută de autori la adresa economiştilor, li se poate formula, de astă-dată autorilor, întrebarea : ce fel de „tonus" capricios manifestă economia S.U.A. — furtunos chiar fără concursul unor teorii şi modele, dar subit rebel, refractar unor teorii şi modele de mare rafinament ? Este o întrebare pe care cartea nu o poate pune nicăieri, dar care este în mod cert sugerată de o lectură cît de cît lipsită de prejudecăţi. Nu încercăm un răspuns în locul autorilor, dar nu poate scăpa atenţiei că autorii, vorbind de sfertul de veac de prosperitate de după cel de-al doilea război mondial, „omit" din tabloul „surselor" prosperităţii postbelice : militarizarea economiei naţionale, dimensiunile monstruoase ale complexului militar-industrial, exploatarea economică, politică, în particular militară, a unor imense zone ale lumii capitaliste, şantajul valutar oferit de hegemonia dolarului, expansiunea companiilor transnaţionale. Dacă teoriile şi modelele care nu-i mai satisfac pe autori nu iau în considerare asemenea „surse" ale prosperităţii — este de înţeles ca ele să nu corespundă. Ce să vorbim de companiile transnaţionale, care sfidează nu numai orice teorii şi modele, ci chiar legi de stat. Diagnoza pe care o caută autorii s-ar putea găsi, de aceea, şi în primul rînd, în **natura** economiei S.U.A. Natura acestei economii şi-a pus pecetea pe problematica ce s-a relevat teoriilor, modelelor şi, pînă la urmă, şi politicilor economice. Este natura socială a unei economii capitaliste de a sacrifica totul pentru satisfacerea insaţiabilului Moloh, care este capitalul, şi căruia, pînă la urmă, îi este în mare măsură indiferent dacă prosperitatea S.U.A. se concertează pe termen scurt sau pe termen lung cu cea a americanului de rînd. Dacă este aşa, atunci putem conchide că economiştii universitari, indiferent de simpatiile sau antipatiile lor teoretice, evitînd asemenea probleme reale, sînt, volens nolens, prizonieri ai unei gîndiri închistate. Şi oricît ar căuta ei noi soluţii, capabile să „renoveze" modul de a gîndi al economiştilor, ei înşişi plătesc tribut aceleiaşi comenzi sociale : a menţinerii şi perpetuării capitalismului. Un material de meditaţie autentic, sugerat cu atîta forţă de convulsiile marii crize a anilor '70, ar fi meritat o elaborare mai îndrăzneaţă.

dr. Ioan CRISTESCU

---

[1]) Fred C. Allvine, Fred A. Tarpley jr. The new state of the economy. Georgia Institute of Technology, Winthrop publishers, Inc. Cambridge, Massachusetts, 1977, 192 p.

---

galités. Travail et changement social *(Inegalităţi. Muncă şi schimbare socială), 1977, 258 p., consemnînd lucrările unui colocviu pe această temă. Tezele dezbătute s-au referit la trecerea de la constatarea inegalităţilor la aprecierea injustiţiei lor. Dacă măsurarea inegalităţilor, se spune în carte, nu poate fi decît aproximată, criteriul cercetării ştiinţifice nu depinde exclusiv de cuantificări. Inegalităţile sînt considerate „absolute" — cuantumul remuneraţiei şi condiţiile generale de existenţă (locuinţă, acces la cultură, exercitarea puterii, relaţii sociale) — şi „relative" — cu un caracter psihologic (sentimentul nedreptăţii). Pentru a desminţi etimologia cuvîntului „travail" (travaliu derivă de la numele unui instrument de tortură „tripalium") precum şi blestemul biblic, se impune — conchid autorii — o valorizare spirituală, care nu se poate face dacă muncitorul este integrat într-o ierarhie economico-socială, fără o integrare cultural-socială. Iar dezvoltarea impune tripla valorizare a muncii, a muncitorului şi a omului.*

O hartă a industriei noastre

● *Apărută recent în Editura ştiinţifică şi enciclopedică, într-un tiraj de 150 000 exemplare,* Harta industriei Republicii Socialiste România, *elaborată de M. Ceoponea, prezintă o imagine concludentă a dezvoltării acestei ramuri şi a amplasării ei teritoriale.*

Concepută într-o manieră nouă de reprezentare, harta reflectă mutaţiile care au avut loc în dezvoltarea şi repartizarea geografică a centrelor industriale tradiţionale sau a celor create în perioada ultimilor ani. Pornind de la faptul că unele platforme industriale, cum sînt Işalniţa şi Cernele-Craiova, Săvineşti şi Roznov-Piatra Neamţ, Brazi şi Teleajen-Ploieşti, Govora-Rm. Vîlcea, Palas-Constanţa, Popeşti Leordeni, Băneasa, Chitila-Bucureşti şi altele, situate în comune suburbane, sînt integrate organic în viaţa municipiilor şi oraşelor, constituind zone funcţionale industriale ale acestora, municipiile şi oraşele au fost reprezentate pe hartă ţinînd seama de întregul lor potenţial industrial. Centrele industriale au fost încadrate în categorii convenţionale de mărime la o scară corespunzătoare atît dezvoltării actuale a industriei în ansamblu, cît şi creşterii accentuate a potenţialului fiecărui centru în parte.

Viziuni pentru secolul XXI

● *Revista economică săptămînală franceză* LE NOUVEL ECONOMISTE, *nr. 114/1—1978, anunţă apariţia cărţii lui Jacques Attali* La nouvelle économie française *(Noua economie franceză), Ed. Flamarion, Paris 1977, 252 p. Două teme cheie care domină lucrările anterioare ale lui J.A. (La parole et l'outil, Bruits şi L'Anti-économique) se regăsesc şi în această ultimă carte. Este vorba de ideea că economiile ţărilor dezvoltate încearcă în zadar să rezolve contradicţiile lor interne printr-o serie de paleative, cum ar fi politica inflaţionistă, şi de teza că idealul pentru aceste economii este reconcilierea neconcordanţei dintre indivizi şi munca lor. Pe acest fundal J.A. discută viitorul economiei franceze, sau, mai precis, cum va intra Franţa sub aspect economic şi social în secolul XXI. Autorul critică preocuparea de a se găsi pentru Franţa un loc în cadrul unui sistem multinaţional.*

● *Numărul 1 pe 1978 al revistei, editată de Camera de Comerţ şi Industrie în colaborare cu Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, este dedicat acţiunilor de cooperare economică internaţională realizate în acest*

FIŞE

domeniu de ţara noastră cu parteneri din numeroase alte ţări socialiste şi capitaliste — în curs de dezvoltare sau dezvoltate

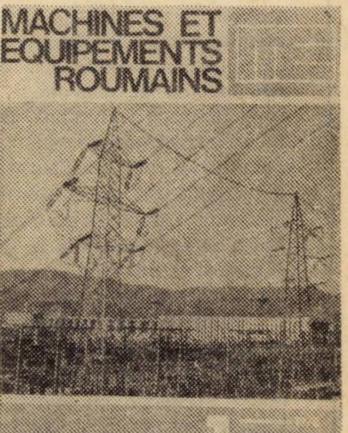

din punct de vedere industrial. Se prezintă realizări de prestigiu în extinderea cooperării în ramuri ca : rafinării şi instalaţii petrochimice, instalaţii chimice, centrale electrice, locomotive electrice, tractoare. Revista apare în 4 limbi străine.

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

Slobodan RISTICI

preşedintele Comitetului pregătitor al Conferinţei O.N.U. pentru cooperarea tehnică între ţările în curs de dezvoltare

ROMÂNIA – PROMOTOARE ACTIVĂ A COOPERĂRII TEHNICE ÎNTRE ŢĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE

● Ce se aşteaptă din partea Conferinţei pentru cooperarea tehnică între ţările în curs de dezvoltare de la Buenos Aires din august-septembrie 1978 ?

— În primul rînd, conferinţa amintită este organizată sub egida O.N.U. Aceasta înseamnă că la ea sînt invitate să participe toate ţările membre. Se contează nu numai pe interesul ţărilor în curs de dezvoltare de a coopera între ele, ci şi pe interesul şi contribuţia ţărilor dezvoltate ale lumii la extinderea a ceea ce numim „cooperarea orizontală“, adică între ţările în curs de dezvoltare. Aceasta deoarece în trecut schimbul de experienţă se făcea într-un singur sens : de la ţările donatoare la cele primitoare, adică în modul tradiţional de cooperare. Nu încape însă nici o îndoială că există o mare cantitate de experienţă şi în ţările în curs de dezvoltare, utilizabilă în avantajul reciproc al tuturor ţărilor.

Conferinţa este chemată să reprezinte o contribuţie la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, care nu priveşte numai comerţul cu mărfuri. Noua ordine trebuie instaurată şi pentru a evita orice dominaţie din partea ţărilor dezvoltate în domeniul intelectual, adică în schimbul de cunoştinţe. Din acest punct de vedere aşteptăm de la conferinţă să definească conceptul de cooperare tehnică între ţările în curs de dezvoltare ca nouă dimensiune a cooperării. Această nouă dimensiune presupune o abordare integrată, adică eforturile naţionale combinate cu eforturile internaţionale, pentru a întări capacităţile naţionale, ca şi pentru a intensifica cooperarea internaţională, schimbul de experienţă, de idei, de servicii de consulting şi engineering între ţările în curs de dezvoltare.

Ţările în curs de dezvoltare cunosc ele însele niveluri diferite de dezvoltare. Aşteptăm din partea tuturor să manifeste solidaritate şi să aducă contribuţii concrete la promovarea cooperării amintite. Cooperarea tehnică între ţările în curs de dezvoltare ar trebui să fie recunoscută realmente ca un mijloc de instaurare a noii ordini economice internaţionale, pe de o parte, şi a autonomiei individuale şi colective a ţărilor în curs de dezvoltare, pe de altă parte, în situaţia actuală cînd există o dominaţie evidentă din partea ţărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Conferinţa trebuie deci să stimuleze eforturile naţionale pe linia strategiei de dezvoltare a capacităţilor interne (cercetare, consulting, instituţii de pregătire a cadrelor etc.), de asemenea să stimuleze dezvoltarea unor domenii noi de activitate bazate pe valorificarea resurselor naţionale. În sfîrşit, aşteptăm să fie definită la nivel naţional strategia cooperării tehnice dintre ţările în curs de dezvoltare, adică fiecare ţară să adopte măsuri pe plan intern pentru promovarea acestei cooperări. De exemplu, în ţara mea, Iugoslavia, există ceea ce se numeşte Fondul de solidaritate pentru ţările în curs de dezvoltare, Fond care acordă o anumită asistenţă pentru cooperarea cu cele mai puţin avansate dintre ţările amintite.

Al doilea element major pe care îl aşteptăm de la Conferinţă este reorientarea organizaţiilor internaţionale pentru promovarea cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare. Studiile supuse ultimei reuniuni a Consiliului de administraţie al P.N.U.D. reafirmă cu claritate că actualmente în programele de dezvoltare ale O.N.U. schimbul de experienţă între organizaţiile de consulting ale ţărilor în curs de dezvoltare reprezintă numai 6,2%. Aceasta înseamnă dominaţia ţărilor dezvoltate. În domeniul utilajelor şi instalaţiilor această dominaţie este şi mai pronunţată : numai 2,5% din ele sînt furnizate de ţările în curs de dezvoltare, restul de ţări dezvoltate, în cadrul programelor P.N.U.D. şi al altor agenţii specializate. Aşteptăm din partea comunităţii internaţionale, a sistemului O.N.U. să fie mai angajat în promovarea schimbului de experienţă şi a cooperării reciproce a ţărilor în curs de dezvoltare. Aş vrea să arăt că toate organismele din sistemul O.N.U. şi-au exprimat interesul de a participa activ la conferinţă, în sensul ca fiecare să aibă un plan preliminar de acţiune. Astfel, de exemplu, cu cîtva timp în urmă am participat la Conferinţa generală a F.A.O., la care unul din punctele în dezbatere a fost cooperarea tehnică între ţările în curs de dezvoltare în domeniul agriculturii. Delegaţii la conferinţă au exprimat interesul pentru un plan special de acţiune pentru promovarea cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare.

În sfîrşit, aşteptăm o creştere a interesului ţărilor dezvoltate pentru cooperarea tripartită şi pentru alte forme de cooperare, ca şi o participare a ţărilor dezvoltate la promovarea cooperării între ţările în curs de dezvoltare.

● Care este semnificaţia discuţiilor şi a Declaraţiei de la Kuweit din vara anului trecut ?

— Directorul executiv al P.N.U.D., ca secretar general al conferinţei, a invitat circa 30 experţi din ţări în curs de dezvoltare, pe baza capacităţilor lor personale, pentru a discuta conceptul cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare. Declaraţia de la Kuweit a oferit o imagine foarte largă asupra acestui concept şi a subliniat unele din principalele acţiuni care ar trebui întreprinse pentru promovarea cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare. Ea porneşte de la ideea că cooperarea tehnică între ţările în curs de dezvoltare este o nouă dimensiune a cooperării internaţionale. Dar ea nu reprezintă un substitut pentru cooperarea tehnică tradiţională, ci îi este complementară, după cum ea nu înseamnă confruntarea cu ţările dezvoltate. Dorim, dimpotrivă ca ţările dezvoltate să aibă un rol activ în promovarea cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare, ca întreaga comunitate internaţională să aibă responsabilitatea acestei cooperări. Mi se pare încurajator că în comitetul pregătitor toate ţările s-au exprimat clar în favoarea cooperării între ţările în curs de dezvoltare şi şi-au arătat interesul de a participa în mod activ la promovarea ei, în diferite modalităţi. Din acest punct de vedere a fost evidenţiată contribuţia adusă de conferinţa din Mexic asupra cooperării economice între ţările în curs de dezvoltare, de conferinţa ţărilor nealiniate de la Colombo şi de Planul de acţiune adoptat de ea la extinderea acestei cooperări ca o cale importantă în vederea instaurării unei noi ordini economice internaţionale.

O idee fundamentală subliniată şi în declaraţia adoptată la Kuweit este că cooperarea tehnică între ţările în curs de dezvoltare nu reprezintă monopolul nici unui organism din sistemul O.N.U. Succesul ei depinde de măsura în care fiecare din organizaţiile specializate şi instituţiile din sistemul O.N.U. vor include această nouă dimensiune în strategiile şi programele lor. Dorim deci să antrenăm întreaga comunitate internaţională. Mai mult, sperăm că diferitele Fonduri existente vor avea un rol activ ; de exemplu, la reuniunea de la Kuweit pentru Asia de Vest, la care am participat, delegaţii şi-au exprimat speranţa că Fondurile arabe de dezvoltare şi alte organizaţii internaţionale vor juca un rol foarte activ în promovarea cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare.

Un alt aspect priveşte necesitatea sporirii eforturilor naţionale, a capacităţilor interne de consulting, engineering, cercetare etc., ca una din premisele oricărei cooperări internaţionale.

● Cum apreciaţi participarea României la pregătirile pentru Conferinţă?

— O apreciez foarte mult. România a participat, în mod activ, la toate reuniunile regionale, promovînd conceptul de cooperare tehnică între ţările în curs de dezvoltare şi experienţa sa în cooperarea cu alte ţări. Contribuţia delegaţilor români la reuniunile Comitetului pregătitor este de asemenea extrem de activă. Aşa cum se arăta şi la ultima reuniune a acestui Comitet, pregătirea conferinţei nu înseamnă documente naţionale, ci înseamnă crearea unei atmosfere interne în ţară pentru promovarea cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare. Şi din acest punct de vedere, aşa cum am putut constata în cursul vizitei mele în ţara dv., România contribuie activ la pregătirea Conferinţei. România, ca şi Iugoslavia, ţări fără îndoială în curs de dezvoltare, pot aduce — în spiritul solidarităţii — o contribuţie reală la această cooperare, poate mai mare decît a unor ţări cu niveluri mai scăzute de dezvoltare economică.

Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

ASANAREA PIEȚEI MONDIALE A PRODUSELOR AGROALIMENTARE (II)

Cine sînt importatorii neți...

ORICÎT DE IMPORTANTĂ, identificarea principalelor fluxuri internaționale de produse agroalimentare luate în ansamblul lor nu poate oferi decît o imagine limitată cu privire la problemele care se pun astăzi, în special în domeniul alimentar pe plan mondial.

Între altele poziția dominantă a unor țări în curs de dezvoltare în producția și exportul unor produse tropicale, cu rol principal în economia națională a acestor țări, dar cu rol marginal pentru hrana omenirii, estompează gravele disparități existente în domeniile alimentare decisive.

Cu alte cuvinte, nu se poate ajunge la miezul problemei decît dacă se analizează în mod distinct situația existentă în domeniul cerealelor, al produselor care reprezintă baza alimentației populației, creează premisele întregii dezvoltări a sectorului zootehnic și constituie centrul nervos pentru evoluția de ansamblu a pieței mondiale agroalimentare.

Un prim fenomen care atrage atenția este legat de marile schimbări intervenite în ultimele decenii în balanța exportului-importului de cereale pe continente. În perioada antebelică toate continentele, cu excepția Europei, erau exportatoare nete de cereale, locul principal deținîndu-l America de Sud cu un export net de 9,7 milioane tone (calculat pe media anilor 1934—1938). În ultimele trei decenii, ca urmare a creșterii populației în ritmuri mai mari decît creșterea producțiilor proprii, Asia și Africa au devenit importatoare nete (-42 și respectiv -6,4 milioane tone, deficit net pe media anilor 1971—1975), iar excedentul Americii de Sud s-a diminuat simțitor. În același interval, a sporit deficitul Europei, în principal ca urmare a creșterii consumului de cereale furajere. În schimb, America de Nord și-a mărit de aproape 15 ori excedentul balanței exportului-importului de cereale, care a ajuns la peste 70 de milioane de tone (media anilor 1971—1975), iar Oceania și-a triplat acest excedent în raport cu perioada antebelică (+9,7 milioane tone, media anilor 1971—1975).

Cu alte cuvinte, numărul importatorilor neți a crescut : zonele geografice, în care trăiește imensa majoritate a populației mondiale, nu-și mai pot asigura din producție proprie necesarul de cereale, devenind dependente de importuri.

Fără îndoială, această situație este consecința pe de o parte a creșterii populației mondiale și a marilor transformări revoluționare care au descătușat popoarele aflate înainte de război în temnița sistemului colonial al imperialismului, iar, pe de altă parte, a faptului că progresele agriculturii nu au fost de natură să asigure, în mari regiuni ale globului, satisfacerea noilor exigențe de consum impuse de transformările politico-sociale și demografice intervenite.

...și cine domină piața

IN ACEST CONTEXT GENERAL, țările capitaliste dezvoltate au reușit să dobîndească o poziție dominantă pe piețele internaționale ale cerealelor, deținînd astăzi **circa 80 la sută** din totalul exporturilor mondiale **(calculat pe media anilor 1971—1975; la aceeași perioadă se referă și cifrele citate în continuare).**

Locul principal revine de departe Statelor Unite ale Americii care dețin 43,2 la sută din exportul mondial de cereale (din care 40,8 la sută la grîu și 60,5 la sută la porumb) și 83,4 la sută din cel de soia.

Cu alte cuvinte, piața mondială a cerealelor depinde în măsură hotărîtoare de politica Statelor Unite, iar în cadrul lor de 5 mari corporații transnaționale care concentrează 85 la sută din exporturile respective, Este vorba de corporații care dispun de capacități uriașe de depozitare și de mijloace de transport oceanice, controlează instituții bancare și exercită influența decisivă asupra burselor americane de cereale, cele care dau tonul pieței mondiale. (Cargill 25 la sută, Continental 25 la sută, Cook Industries 15 la sută, Bunge 10 la sută, Louis Dreyfus 10 la sută).

Un loc important ocupă, de asemenea, Canada (11,3 la sută din exporturile mondiale de cereale), Australia (6,8 la sută) și Piața comună vest-europeană care, deși cu o balanță deficitară. furnizează 15,2 la sută din exporturile mondiale.

Poziția dominantă pe care o ocupă pe piața cerealelor Statele Unite și marile companii transnaționale — centrul „agro-business-ului" mondial — pune, fără îndoială, probleme dintre cele mai serioase și grave, deoarece este vorba de un domeniu esențial pentru viața popoarelor, iar marea majoritate a statelor lumii sînt nevoite să recurgă la importuri. Fluxurile exporturilor pe care le efectuează Statele Unite și condițiile acestor exporturi (inclusiv cele de preț) au un puternic impact asupra dezvoltării economice a țărilor deficitare. Exportul de cereale reprezintă astăzi unul din instrumentele cele mai puternice ale politicii mondiale a Statelor Unite.

Conștiente de acest fapt, unele cercuri politice americane preconizează folosirea acestui instrument în lupta pentru reîmpărțirea sferelor de influență în lume. Un fost ministru al agriculturii declara, de exemplu, că „utilizarea produselor americane pentru a aduce popoarele în sfera noastră de influență, pe măsură ce devenim furnizorii lumii în acest domeniu, ar reprezenta o foarte bună investiție"[1]), iar un studiu nord-american menționa că „acordarea de ajutoare alimentare în perioadele de penurie sau de foamete va spori influența S.U.A. în țările beneficiare de ajutoare"[2]).

Sînt numeroase cazuri cînd asemenea idei au fost transpuse în practică. Este cunoscut, de exemplu, faptul că în 1973 guvernul S.U.A. a refuzat să satisfacă cererea statului Chile de a i se furniza grîu pe credit. În condițiile în care rezervele valutare ale acestei țări erau epuizate, iar deficitul alimentar se accentua, refuzul S.U.A. a contribuit și el la crearea premiselor pentru răsturnarea guvernului condus de Salvador Allende.

Un rol important în politica mondială a Statelor Unite are Legea Publică 480 din 1954, în virtutea căreia S.U.A. livrează țărilor în curs de dezvoltare o serie de produse agroalimentare (în principal cereale), în condiții speciale : vînzări pe credit pe termen lung, cu dobînzi mai mici decît cele practicate pe piața internațională, livrări plătite în valuta națională a țării importatoare, operațiuni barter, donații etc. Scopul declarat al unor asemenea acțiuni este combaterea foametei și a subnutriției, ca și stimularea procesului de lichidare a subdezvoltării în țările sprijinite : acest scop declarat nu a exclus însă niciodată folosirea legii și pentru prelungirea vieții unor regimuri antipopulare, menținute la putere numai cu ajutorul S.U.A. și în interesul politicii sale mondiale (Vietnamul de Sud, Coreea de Sud, Taiwan etc.).

Un rol important — deși incomparabil cu cel al S.U.A. — joacă pe piața cerealelor și Piața comună, care nu ezită să folosească exportul de grîu și porumb, alături de cel de armament, spre a-și menține sau chiar lărgi sfera de influență și dominație, în special în Africa.

Politica principalelor state net exportatoare de cereale este inspirată și transpusă în viață prin intermediul și în interesul de profit al marilor companii transnaționale, care — folosind grava criză alimentară mondială — au pătruns în ultimul deceniu, sub diferite forme, și în viața organizațiilor economice internaționale din sistemul O.N.U.

Pentru poziția de principiu a acestor companii este semnificativă reuniunea de la Toronto (septembrie 1974) a reprezentanților complexului agroindustrial mondial care au condiționat promovarea cooperării bi- și multilaterale cu țările în curs de dezvoltare de garantarea investițiilor și a drepturilor lor de proprietate, inclusiv în domeniul producerii de hibrizi. Unul din specialiștii care au analizat pătrunderea companiilor transnaționale în centrele de decizie ale colaborării economice multilaterale atribuie tocmai influenței exercitate de aceste companii transformarea „Campaniei contra foametei" preconizată inițial de F.A.O. ca măsură temporară de sprijinire a țărilor în curs de dezvoltare într-o acțiune permanentă în interesul țărilor donatoare[3]).

Analiza tendințelor fundamentale de pe piața mondială a cerealelor evidențiază faptul că sporirea în ritm cît mai rapid a producției din toate țările și zonele deficitare constituie o componentă esențială a procesului de edificare a unei noi ordini economice și politice internaționale, de stabilire a unor raporturi echitabile între toate popoarele și statele.

---

[1]) Citat după „Problèmes économiques" nr. 1465/24.III.1976.

[2]) Ibidem.

[3]) Erich H. Jacobi. „Une influence croissante dans le systeme des Nations Unies", în „Le Monde diplomatique", iulie 1976.

O instabilitate deosebită

CU TOATE MARILE PROGRESE tehnice realizate în ultimele decenii, condițiile climaterice influențează încă în măsură hotărîtoar nivelul producțiilor agricole (bineînțeles, odată în plus în defavoarea țărilor în curs de dezvoltare a căror agricultură extensivă resimte în mai mare măsură efectele unor condiții nefavorabile). În aceste împrejurări nivelul producțiilor agroalimentare mondiale înregistrează fluctuații frecvente și schimbări adeseori dramatice în balanțele producție-consum ale diferitelor produse, ceea ce aduce cu sine atît fluctuații brutale ale prețurilor internaționale, cît și măsuri de politică economică adoptate de diferite țări fie în sensul limitării importurilor sau exporturilor, fie în sensul forțării artificiale a acestora.

Cu alte cuvinte, piața produselor agroalimentare este caracterizată, chiar în virtutea condițiilor naturale de producție, de o instabilitate considerabil mai accentuată decît piața materiilor prime minerale sau a produselor manufacturate.

Aceasta mărește apreciabil marja manevrelor speculative — economice, dar și politice — ale celor care dețin poziții dominante în producția și comerțul mondial.

În ansamblul său, instabilitatea pronunțată a pieței mondiale influențează organizarea curentă și de perspectivă a producției agricole, mărește incertitudinea investițiilor în acest domeniu și riscul fluctuațiilor încasărilor din export sau ale cheltuielilor pentru importul produselor vitale.

Sub impactul factorilor climaterici, tehnici, economici și politici, situațiile excedentare sau deficitare ale balanței mondiale producție-consum determină o mișcare haotică a prețurilor diferitelor produse agroalimentare, cu oscilații a căror amplitudine nu este caracteristică altor produse. Astfel la finele anului 1974 prețul zahărului pe piața internațională (cotația London Daily Price), depășea de 54 de ori nivelul din decembrie 1966, după care a scăzut de 6—7 ori pînă în toamna anului 1977.

Salturi importante ale prețurilor produselor agroalimentare se produc nu numai de la un an la altul, dar chiar și în cursul aceluiași an. Astfel, în primele patru luni din 1977 prețurile cafelei pe piața internațională s-au majorat de 1,6 ori, pentru a se reduce apoi, pînă la începutul lunii decembrie, aproximativ în aceeași proporție.

Specifică pentru evoluția piețelor produselor agroalimentare este și modificarea frecventă, și adeseori, nemotivată din punctul de vedere al costurilor, a raportului dintre prețurile diferitelor produse. Astfel, dacă în 1974 un furnizor de cafea putea obține în schimbul unei tone exportate 10 tone grîu sau 2,2 tone zahăr rafinat sau 0,8 tone carne de vită, în 1977 aportul valutar per tonă obținut la cafea i-a permis să achiziționeze 57 tone de grîu sau 25 tone zahăr rafinat sau 2 tone carne de vită. În schimb, un exportator de zahăr rafinat, care în 1974 putea obține pentru o tonă din produsul său 4,6 tone grîu sau aproape 1 tonă de carne de porc (în viu), în 1977 nu a mai putut cumpăra cu aceeași cantitate decît 2,3 tone grîu sau 0,2 tone carne de porc.

Fluctuațiile prețurilor și ale raporturilor de prețuri dintre diferitele produse agricole influențează deciziile multor producători agricoli și pot avea efecte neprevizibile pentru structura din perioada următoare a însăși producției mondiale.

Situația de pe piața cărnii de bovine din 1974—1976 (blocarea importurilor în C.E.E. și Japonia, scăderea prețurilor de export) ilustrează dificultățile pe care le pot întîmpina crescătorii de animale în cazul producției cu un ciclu relativ lung și care mobilizează capitaluri importante. Fluctuațiile prețurilor pot afecta nu numai conjunctural, dar și structural sectorul zootehnic. În 1974—1975, de exemplu, la unii crescători de bovine din Australia și America de Sud a apărut tendința de a-și reorienta activitatea spre cultura cerealelor, avantajată de nivelul comparativ al prețurilor.

Nici producătorii de cereale și alte culturi vegetale nu sînt însă scutiți de dificultăți, deși ciclul de producție, de un an, este mai mic. Situația reală a nivelului prețurilor în momentul comercializării poate fi complet diferită de aceea anticipată în momentul însămînțării. Dacă o anumită marjă de incertitudine este inevitabilă, în schimb variații importante de preț pun în pericol securitatea și regularitatea aprovizionării.

Țările a căror balanță comercială și de plăți este cel mai puternic influențată de mișcările haotice ale prețurilor produselor agroalimentare sînt țările în curs de dezvoltare, al căror export se întemeiază în principal pe această grupă de mărfuri.

Pentru a avea o imagine de ansamblu cu privire la implicațiile mișcării prețurilor produselor agroalimentare asupra încasărilor sau plăților țărilor în curs de dezvoltare vom cita două cazuri.

În perioada 1975—1976, scăderea prețurilor zahărului a avut drept urmare intrări anuale mai mici cu circa 3 miliarde dolari în țările în curs de dezvoltare exportatoare, care asigură peste 70 la sută din exportul mondial.

Dimpotrivă, în 1974 urcarea prețurilor la cereale a implicat pentru țările în curs de dezvoltare importatoare o factură majorată cu 4 miliarde de dolari — la o cantitate similară celei din anul anterior —, povară considerabilă pentru economii naționale grevate de mari datorii externe și afectate, în același an, și de majorările de preț la țiței.

Desigur, sînt și cazuri cînd majorarea prețurilor la un produs ameliorează situația exportatorilor. Nu trebuie uitat însă nici faptul că o bună parte din măririle de prețuri intră nu în buzunarele producătorilor, ci ale marilor companii comerciale occidentale, nici tendința de creștere continuă a prețurilor produselor manufacturate la care țările în curs de dezvoltare sînt importatoare nete.

Necesitatea spiritului de cooperare

PENTRU a se contracara efectele negative ale mișcării prețurilor internaționale, s-au constituit în perioada postbelică unele acorduri pe produse 4). De regulă aceste acorduri și-au îndeplinit cu prea puțin succes sarcinile fixate și aceasta doar în perioadele de calm relativ pe piețe, dovedindu-se puțin eficiente în perioadele de convulsiuni ale conjuncturii. În plus, actualele acorduri internaționale pe produse urmăresc să-și atingă obiectivele, într-o măsură, pe seama limitării exporturilor.

Experiența dovedește că asanarea pieței mondiale a produselor agroalimentare — ca a tuturor produselor de bază — implică măsuri hotărîte, coordonate și adoptate cu participarea tuturor statelor lumii.

Această asanare nu este posibilă dacă lucrurile sînt lăsate pe seama acțiunii forțelor oarbe ale pieței, care au generat instabilitate și au provocat erodarea puterii de cumpărare, îndeosebi a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare.

Un rol decisiv în această privință este chemat să îl joace Programul integrat pentru produsele de bază 5), care prevede abordarea globală și multidimensională a problemelor comerțului internațional cu produse de bază. Programul vizează ameliorarea substanțială și durabilă a funcționării piețelor produselor de bază și întărirea sectorului acestor produse în economia țărilor în curs de dezvoltare, prin : prețuri stimulatorii pentru producători și echitabile pentru consumatori ; asigurarea stabilității comerțului cu produse de bază ; menținerea veniturilor reale ale diferitelor țări în curs de dezvoltare prin sporirea încasărilor din export ; asigurarea unui acces mai bun la piețe pentru toate țările și a securității de aprovizionare cu produsele de bază ; diversificarea producției în țările în curs de dezvoltare și extinderea prelucrării produselor de bază chiar în aceste țări ; creșterea competitivității produselor naturale în raport cu produsele sintetice și de înlocuire ; ameliorarea structurii piețelor în domeniul produselor de bază ; îmbunătățirea sistemelor de comercializare, distribuție și transport ale produselor de bază exportate de țările în curs de dezvoltare ; stabilirea unui raport just între prețurile produselor de bază și prețurile produselor industriale.

România, care a participat activ, într-un spirit constructiv la discutarea diferitelor aspecte ale Programului integrat, consideră că este necesară acum realizarea unui consens general, inspirat de un larg spirit de cooperare din partea tuturor statelor, în vederea transpunerii în fapt a Programului integrat, parte componentă a procesului de edificare a unei noi ordini economice și politice internaționale.

Costin MURGESCU
Gabriel MUNTEANU
Institutul de economie mondială

---

4) În prezent există patru acorduri internaționale pentru produse agroalimentare (cafea, cacao, grîu, zahăr).

5) Într-o primă etapă, Programul integrat urmează să se aplice la 18 produse sau grupe de produse, din care 11 produse agroalimentare și materii prime agricole.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Necesarul de cărbuni

NECESARUL de import de cărbuni (cocsificabili și energetici) va fi în anul 1985, conform unei prognoze elaborate de experții din cadrul Comitetului pentru cărbune al C.E.E./O.N.U., de 285-305 milioane tone. Astfel, Japonia va avea nevoie de 100-115 milioane tone, țările Pieței comune de 70 milioane tone, țările membre ale C.A.E.R. de 45 milioane tone, alte țări europene (din O.C.D.E.) — 20 milioane tone, Canada — 20 milioane tone, alte țări — 30-35 milioane tone. Datele atestă că este necesară o cantitate de cărburi cocsificabili de circa două ori mai mare decît cea de cărbuni energetici.

Disponibilul de export de cărbuni în anul 1985 este estimat la 275-380 milioane tone (din care 160-215 milioane tone cărbuni cocsificabili și 115-165 milioane tone cărbune energetici). Țările Pieței comune figurează cu un disponibil la export de 20 milioane tone, țările C.A.E.R. cu 90 milioane tone, Canada cu 25-30 milioane tone, S.U.A. cu 50-130 milioane tone. Australia cu 50-70 milioane tone, R. Sud Africană cu 25 milioane tone și alte țări cu 15 milioane tone.

Schimburi comerciale Belgia-Polonia

BELGIA se situează pe locul doi pe lista partenerilor comerciali occidentali ai Poloniei. În perioada 1972-1976, schimburile de mărfuri dintre cele două țări s-au triplat. Polonia importă din Belgia în principal produse metalurgice. În sem. I. 1977 circa 32% din importul polonez din Belgia a revenit produselor metalurgice și 24% produselor chimice. Exportul polonez în Belgia, din care o treime îl reprezintă cărbunii, a crescut în perioada 1972—1976 cu 35%. Un fenomen pozitiv este și creșterea mai rapidă decît exportul polonez în ansamblu a exportului de mașini electrice (sporire de aproape 2,5 ori).

Între firme belgiene și poloneze există, de la sfîrșitul anului 1976, un acord vizînd fabricarea în Polonia, pentru nevoile celor două țări, de aparate termice pentru măsurarea temperaturii oțelului în furnale. Întreprinderea poloneză „Polimex-Cekop“ a semnat cu firma belgiană „Siberta“ un acord de colaborare pe terțe piețe pentru livrarea de obiective industriale complete. Cele două țări colaborează, de asemenea, în producția de aparatură medicală, în metalurgie și chimie.

Brazilia : creștere și datorii

DUPĂ DATE oficiale preliminare, produsul național brut al Braziliei a crescut în 1977 cu 5-6%, în condițiile unei deprecieri monetare de 39%. Deși foarte ridicată, rata inflației este considerată a fi în curs de ameliorare, în comparație cu 46% cît a reprezentat în 1976 și în perspectiva reducerii ei la 25-30% în 1978. Pentru prima oară din 1970 încoace, anul trecut s-a înregistrat un excedent al balanței comerciale, în sumă de 120 mil. dolari. Exporturile, care în ultimii patru ani au crescut într-un ritm mediu de circa 15% anual, au fost de 12 mlrd. dolari, din care cafeaua, cu 2,7 mlrd., și soia boabe, cu 2,2 mlrd., au reprezentat peste 40%. Cel mai repede a crescut însă exportul de articole industriale finite și anume cu circa o treime, ajungînd la 3,78 mlrd. dolari, în cea mai mare parte datorită vînzărilor în Orientul Mijlociu și Africa. Pe de altă parte serviciul datoriei externe care este estimată în prezent la 29,5 mlrd. dolari, a crescut anul trecut cu 18%, rambursările și dobînzile totalizînd 5,6 mlrd. dolari. În 1978 serviciul datoriei ar urma să reprezinte 6,8 mlrd. dolari. Față de încasările din export, aceste plăți au crescut de la 31% în 1974 la 47% în 1977.

DOUĂ DECENII DE COLABORARE ECONOMICĂ MONGOLO-ROMÂNĂ

PORNIND de la cerința extinderii continue a legăturilor sale economice internaționale, Republica Populară Mongolă dezvoltă și lărgește relațiile comerciale, economice și tehnico-științifice cu Republica Socialistă România.

Primul act important, care a pus temelia colaborării economice între cele două țări — Acordul de schimburi de mărfuri și de plăți — a fost încheiat cu două decenii în urmă, prevăzînd acțiuni menite să ducă la întărirea prieteniei și cooperării între cele două națiuni, la intensificarea legăturilor comerciale reciproce și a activității de intrajutorare economică dintre Mongolia și România. O deosebită însemnătate pentru dezvoltarea planificată a colaborării și cooperării bilaterale o are coordonarea planurilor cincinale de dezvoltare social-economică a Mongoliei și României, pe baza cărora se încheie acordurile de lungă durată.

În perioada 1976—1980 schimburile comerciale reciproce vor crește cu peste 80 la sută față de perioada 1971—1975, odată cu creșterea cantitativă, avînd loc și mutații calitative în structura acestora. Dacă prin anii 1960 exportul României către Mongolia se compunea dintr-o mică gamă de bunuri de larg consum și cel al Mongoliei numai din sortimente de lînă, în prezent partea mongolă livrează României produse prelucrate, cum ar fi confecții din piele, marochinărie, covoare, pleduri de lînă etc., iar în exportul românesc ponderea produselor industriale, a mijloacelor de producție (mașini-unelte, produse chimice, fire și fibre sintetice ș.a.) se află în creștere.

În cadrul colaborării și cooperării tehnico-economice, partea română a furnizat instalațiile și piesele de schimb necesare pentru funcționarea fabricii de tricotaje din Ulan Bator, cu asistența sa a fost construită și dotată clădirea circului de stat din capitala țării etc. Actualmente, unul din obiectivele importante ale colaborării mongolo-române îl constituie combinatul de mobilă și cartoane, care urmează a fi construit la Ulan Bator, părții române revenindu-i realizarea proiectelor și schemelor de lucru, livrarea de mașini-unelte și instalații și calificarea cadrelor.

Pe baza prevederilor Acordului interguvernamental de asistență în domeniul științei și tehnicii, se află în România tineri studenți mongoli și cercetători științifici la specializare: de asemenea, au fost livrate Mongoliei instalații pentru dotarea unor laboratoare de cercetare.

Realizarea în bune condiții a obiectivelor de dezvoltare a economiei naționale a celor două țări, obținerea de noi succese în construcția socialismului de către popoarele mongol și român demonstrează cu prisosință existența unor perspective favorabile pentru accentuarea și multiplicarea relațiilor reciproce de colaborare și cooperare.

O. ȘARAV
consilier comercial al ambasadei R.P. Mongole

EVOLUȚII MONETARE

ACTIVITATEA piețelor valutare a consemnat în intervalul 6—10 februarie 1978, o efervescență deosebită în zona europeană, poziția **dolarului S.U.A.** nesuferind modificări. **Francul elvețian** continuă să evolueze într-o manieră fermă, repreciindu-se atît față de dolar, cît și față de restul valutelor occidentale. El a atins un nivel maxim de 1,9365 (repreciere de peste 1,7 %), după care a închis la circa 1,9555 franci pentru un dolar, respectiv la peste 0,7 % peste nivelul de referință. **Marca vest-germană** a cedat puțin teren dolarului, atingînd un nivel minim al săptămînii de 2,1120 mărci pentru un dolar. **Francul belgian** a terminat intervalul la circa 32,75 franci pentru un dolar, respectiv cu 0,5 % sub închiderea anterioară.

În sistemul vest-european de fluctuare concertată, care a continuat să fie supus unor presiuni centrifuge în ultima perioadă, s-a înregistrat o devalorizare cu 8 % a coroanei norvegiene față de partenerii din „șarpe“. Coroana norvegiană se situează acum la un nivel de circa 5,4850 coroane pentru un dolar, față de circa 5,14 coroane anterior. **Lira italiană** a continuat să realizeze o repreciere ușoară față de dolar, terminînd intervalul la un nivel de circa 863,90 lire pentru un dolar, față de 868 lire anterior. **Lira sterlină,** supusă unor noi presiuni, a realizat un recul ușor față de dolar în raport cu care a cotat la circa 1,9350 dolari pentru o liră.

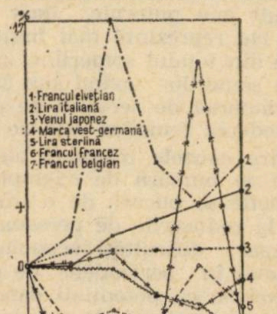

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 6—10 II, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 3.II.1978.

Yenul japonez s-a distins și în acest interval prin evoluția sa aproape paralel față de dolar la un nivel de circa 241,50 yeni pentru un dolar. La această evoluție contribuie și recenta reînnoire a acordurilor de „swap“ între autoritățile monetare centrale ale Japoniei și S.U.A. În ultima perioadă, ca urmare a rezultatelor și perspectivelor economice nesatisfăcătoare ale Canadei se remarcă o scădere a cursului **dolarului canadian,** care s-a situat uneori sub nivelul de 0,9 dolari S.U.A. pentru un dolar canadian, la care se menținuse în ultima perioadă de timp.

Dobînzile pe piața eurodepozitelor la 6 luni s-au situat la circa 7,625 % pentru eurodolari, 3,1875 % pentru euromărci vest-germane și 1,25 % pentru eurofranci elvețieni.

După un început cu tendință ascendentă în care a înregistrat un maxim de 175,70 dolari/uncie (fixing Londra), **prețul aurului** a scăzut la 172,85 dolari/uncie, după care la ultimul fixing din 10 februarie a cotat 174,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

MONDORAMA

Siderurgie și geografie

ANUL 1977 a marcat o adîncire a crizei siderurgiei, care se manifestă de mai mult timp în țările capitaliste, însoțită și de aspecte structurale. Producția de oțel a scăzut anul trecut în S.U.A., Japonia și majoritatea țărilor vest-europene, dar a înregistrat totodată creșteri mai mult sau mai puțin pronunțate în numeroase alte țări producătoare. Pe o perioadă mai lungă, deplasările în structura geografică au fost considerabile, efectele crizei actuale grefîndu-se pe tendințe de durată.

Graficul de mai sus, referitor la producția de oțel a lumii nesocialiste, ilustrează în primul rînd eroziunea poziției Statelor Unite care furnizau în 1976 circa un sfert din producția globală a țărilor respective, față de 57,4% în 1950, și o ușoară reducere a ponderii țărilor vest-europene. În același timp, ponderea producției de oțel a Japoniei a cunoscut o creștere substanțială, iar celelalte țări ale lumii nesocialiste, luate în ansamblu, și-au sporit și ele participarea în măsură considerabilă.

Evident că sensul deplin al acestor deplasări de-a lungul unui sfert de secol, nu poate fi degajat decît în contextul modificărilor structurale mai largi pe care le-a cunoscut economia țărilor respective.

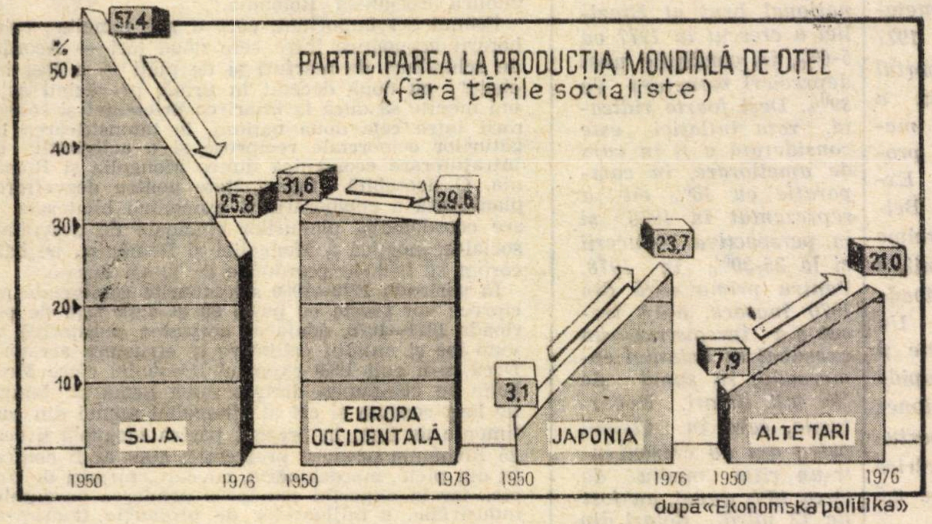

după «Ekonomska politika»

U.R.S.S.: „Economia“ alegerii profesiei

ABORDAREA ȘTIINȚIFICĂ a problemelor pe care le pune în fața tinerilor alegerea judicioasă a profesiei și locului de muncă are implicații considerabile la nivel macroeconomic, lipsa unei asemenea abordări putînd fi un factor de bază al fluctuației forței de muncă. După aprecierea specialiștilor — arată revista **Ekonomiceskie nauki** — în Uniunea Sovietică 20—38% din întreaga fluctuație a forței de muncă se datorește insatisfacției oamenilor față de profesia exercitată, condițiilor de lucru sau stării necorespunzătoare a sănătății. Fluctuația personalului necorespunzător din punct de vedere profesional provoacă economiei naționale pierderi directe evaluate la 1,3—1,5 miliarde ruble pe an, iar dacă se iau în considerație cheltuielile pentru recalificare, încetinirea creșterii calificării, influențele negative asupra productivității și calității muncii etc. — paguba totală (sub forma „venitului național nerealizat“) se ridică la cel puțin 3—4 miliarde ruble pe an.

Se apreciază că aceste inconveniente ar putea fi în mare parte înlăturate prin extinderea și perfecționarea activității de orientare profesională a tineretului, fiind necesar să se pună accent în egală măsură pe selecția profesională a tinerilor în raport cu aptitudinile lor și pe informarea populației în materie de alegere a profesiei. Numai realizarea complexă a orientării profesionale, ca element al conducerii planificate a economiei, poate da eficiența economică scontată. Ei îi revine misiunea de a stabili în care anume dintre profesiile pe care este apt să le exercite un individ acesta poate furniza cel mai mare efect economic și social, iar pe de altă parte — de a corela cerințele sociale cu factorul subiectiv, cu aspirațiile personale ale oamenilor.

Șomajul la feminin

PUBLICÎND concluziile unei anchete oficiale asupra șomajului feminin din Franța, revista **L'Usine Nouvelle** arată că ponderea femeilor în cadrul populației active din această țară a progresat de la 38,6% în 1968 la 41,2% în 1976. Concomitent, însă, rata șomajului în rîndurile femeilor a crescut mult mai puternic, încît actualmente ele reprezintă mai mult de jumătate din totalul șomerilor, iar în categoria șomerilor avînd sub 25 de ani și în căutarea de serviciu de peste un an, ponderea femeilor este de 82%.

Printre cauzele imediate ale acestei situații se numără de exemplu faptul că femeile se bucură de o tristă prioritate la reducerile de personal, atunci cînd apar dificultăți economice. Dar nu numai în perioadele de criză ele sînt excluse ca potențiali candidați în numeroase anunțuri de angajare, autoritățile și patronii se preocupă comparativ mult mai puțin de reciclarea sau reorientarea forței de muncă feminine ș.a.m.d. Ceea ce determină revista amintită, să se întrebe dacă femeile nu constituie cumva „o rezervă de mînă de lucru marginalizată, la fel ca și muncitorii imigrați“.

R. P. Ungară: descongestionarea industrială a capitalei

INDUSTRIA BUDAPESTANĂ deținea în anul 1975 o pondere de 37—38% în producția industrială globală a țării și de 30—31% în forța de muncă ocupată în această ramură. Capitala cuprinde unități din toate ramurile industriale, cele prelucrătoare reprezentînd circa 90% din total, iar ponderea subramurilor de vîrf (construcția de aparataj, tehnica vidului și a telecomunicațiilor, industria farmaceutică) în producție și în export depășește considerabil ponderea medie pe țară.

După cum relatează **Figyelö** (nr. 5/1978) descongestionarea industriei capitalei, începută încă în cursul cincinalurilor precedente, constituie obiectul unui program care prevede realizarea acestui obiectiv pe trei linii : transferarea unor unități din Budapesta în provincie ; reamplasarea lor în zona exterioară a aglomerației budapestane ; desființarea unor secții. În cursul actualului cincinal, 67 de unități urmează a fi transferate în provincie, 431 — reamplasate în zona exterioară, iar 242 de secții sau unități — desființate.

În felul acesta, se prevede că în următorii 10 ani ponderea Budapestei în producția industrială a țării, se va reduce la 27—28%, iar în privința numărului persoanelor ocupate — la 25—26% din totalul pe ramură, în condițiile valorificării superioare a potențialului de cercetare și proiectare al capitalei, ale promovării subramurilor cu înalt nivel științific și tehnic.

Concentrare instituționalizată

UN STUDIU publicat nu demult de revista **U.S. News and World Report** asupra evoluției proprietății industriale în Statele Unite, evidențiază importante modificări structurale. Tendința principală o reprezintă scăderea ponderii investitorilor individuali, care de la circa două treimi din total în anul 1970, se apropia de numai jumătate la începutul anului 1977 (vezi tabelul).

Investitori	Ian. 1970	Ian. 1977
	%	%
Investitori individuali	66,9	53,2
Fonduri administrate de bănci	9,7	10,8
Fonduri particulare de pensii	7,0	11,5
Fonduri mutuale, companii de investiții	5,9	5,1
Companii de asigurări	3,1	5,4
Fonduri de pensii de stat	0,8	3,2
Alte fonduri	3,5	4,4
Investitori străini	3,1	6,4
Total	100,0	100,0

Societățile de asigurări, fondurile de pensii particulare, fondurile de investiții administrate de băncile comerciale, au ajuns să dețină în 1977 nu mai puțin de o treime, și probabil mai mult, din capitalul pe acțiuni al industriei, portofoliul lor crescînd cel mai rapid.

CURIER

GLOSAR

Comerț invizibil

ÎN ACTIVITATEA economică internațională, una din trăsăturile distinctive ale actualei perioade o constituie creșterea ponderii schimburilor de servicii în totalul schimburilor economice. De la mijlocul deceniului trecut ponderea serviciilor pe plan mondial depășește 25% din totalul schimburilor.

Orice țară exportă servicii, încasînd contravaloarea lor în valută și, totodată, importă servicii, plătindu-le de asemenea în valută. Serviciile constituie prin urmare una din pozițiile (capitolele) balanței de plăți.

Serviciile mai sînt denumite „invizibile“, iar schimburile internaționale de servicii, „comerț invizibil“. Aceste denumiri au fost introduse în vocabularul economic pentru a distinge activitățile respective de bunurile materiale și de comerțul cu aceste bunuri. În timp ce exportul și importul de bunuri materiale pot fi sesizate vizual și cuantificate la punctele vamale prin care intră și ies din țară aceste bunuri, exportul și importul de servicii nu trec prin punctele de frontieră și deci nu pot fi înregistrate și cuantificate astfel.

Comerțul invizibil este foarte divers și are în întregime un caracter imaterial : o piesă de teatru scrisă de un rezident și jucată pe o scenă în străinătate reprezintă un export de „materie cenușie“, prin definiție imaterială, aducător de valută. La fel se întîmplă cu transportul de mărfuri străine pe o navă proprie, cu o consultație de avocat acordată unei firme străine, cu asigurarea de către o societate de asigurări proprie a unui imobil sau a unei fabrici din străinătate, cu împrumutarea unei sume de către un debitor străin pe piața proprie, cu vînzarea de know-how industrial unei alte țări. Toate acestea și multe altele reprezintă exporturi invizibile, țara exportatoare fiind la rîndul său importatoare de invizibile. Există țări, cum ar fi Marea Britanie, al căror comerț vizibil (import și export de mărfuri) este permanent deficitar, iar o parte mai mare sau mai mică din acest deficit se acoperă cu excedentul realizat în comerțul invizibil.

În metodologia națională de întocmire a balanței de plăți, balanța invizibilelor cuprinde :

— prestările de servicii internaționale : transporturi și asigurări de mărfuri ; alte transporturi și telecomunicații (transporturi de persoane și bagaje, tranzit marfă, telecomunicații internaționale) ; efectuări de servicii altele decît transporturile ; livrări în străinătate ; închirieri de bunuri, tîrguri, expoziții, publicitate, comisioane ;

— turism : prestări de servicii turistice ; schimb valutar ; vînzări de mărfuri în valută ; transportul turiștilor ; deplasări în străinătate în interes comercial, diplomatic și alte scopuri oficiale ;

— operații necomerciale : întreținere de reprezentanțe, pensii, succesiuni, contribuții la organisme internaționale ;

— venituri din investiții în străinătate ; venituri din activități de cooperare ; dobînzi și comisioane ; credite externe.

Balanța invizibilelor este activă atunci cînd încasările valutare din exportul invizibil, adică din prestările proprii de servicii sînt suficiente pentru acoperirea plăților pentru serviciile prestate de o altă țară — sau de toate celelalte țări — și mai rămîne un excedent. Ea este pasivă atunci cînd exportul invizibil este inferior importului invizibil. Cu cît o țară este mai dezvoltată, cu atît exportul invizibil are tendința de a crește mai mult decît exportul vizibil, de bunuri materiale.

C. K.

Reciclare

Aurel Martinel, Sibiu — Dispunem de date în ceea ce privește cele nouă țări vest-europene membre ale Pieței comune : în aceste țări deșeurile de hîrtie și carton au acoperit în ultimii ani circa 42% din necesarul de materii prime al industriei hîrtiei. Încurajînd cercetările pentru îmbunătățirea tehnicilor actuale de reciclare a deșeurilor de hîrtie și punerea la punct a altora noi, Comisia C.E.E. speră să ridice ponderea respectivă la 58% în primii ani ai deceniului viitor. Argumentele în favoarea „reciclării“ hîrtiei sînt considerabile. Fiecare tonă de hîrtie reciclată economisește 2—3 metri cubi de lemn, adică circa 15 arbori de dimensiune mijlocie. De asemenea, consumul de energie în industria hîrtiei este de patru ori mai scăzut decît în cazul utilizării lemnului ca materie primă, reducîndu-se în același timp o importantă sursă de gunoaie. Colectarea și reciclarea deșeurilor de hîrtie poate contribui și la îmbunătățirea situației balanței de plăți a țărilor în cauză, dacă avem în vedere că importul net de hîrtie acoperă peste jumătate din consumul de hîrtie și carton al C.E.E. Deficitul comerțului membrilor C.E.E. cu țările terțe totaliza în 1975 circa 2 miliarde lire sterline. Acest deficit n-ar putea fi acoperit nici în condițiile unui program intensiv de împăduriri, care să dubleze producția actuală de lemn în decurs de două decenii. Trebuie ținut însă seama că deșeurile de hîrtie sînt actualmente utilizate mai ales pentru obținerea unor sortimente de calitate inferioară (hîrtie de ambalaj, hîrtie creponată etc.), în cazul cărora rata utilizării (raportul dintre cantitatea de hîrtie obținută și cea de deșeuri utilizată) este de circa 40%, comparativ cu numai 6,5% în cazul hîrtiei de calitate superioară, cum este cea de scris sau cea igienică.

Comparații

Florin Mielcescu, Ploiești — Evoluția puterii de cumpărare a unei ore de muncă în diverse țări, la care vă referiți, constituie de mai mulți ani un obiect de studiu pentru Organizația Internațională a Muncii. După cum se precizează chiar în statisticile O.I.M. (cele mai recente dintre ele privesc anul 1976) referitoare la salariile orare pentru 41 de profesii și la prețurile cu amănuntul ale principalelor articole de primă necesitate în circa 100 țări, compararea puterii de cumpărare a salariilor pe plan internațional prezintă o serie de dificultăți. Printre acestea se numără diferențele de ordin calitativ între produsele selecționate, tradițiile și obiceiurile naționale (care în unele țări chiar interzic consumarea unor articole care în alte țări sînt de uz curent), ca și faptul că nu în toate țările s-a luat în calcul salariul mediu. Dincolo de aceste dificultăți, rezultă decalajele importante în ce privește puterea de cumpărare a salariilor orare între țările dezvoltate și în curs de dezvoltare ale lumii. Astfel, de pildă, în Bangladesh, în Burundi sau în India, cu salariul mediu pe o oră se poate procura mai puțin de o jumătate de kilogram de zahăr, în alte 20 de țări se pot cumpăra aproape 2 kg, în vreme ce în Australia se pot achiziționa 11,4 kg, în S.U.A. 14,4, iar în Canada 16,4 kg. În Imperiul Centrafrican prețul unei pîini albe de 1 kg echivalează cu salariul unui brutar pentru mai mult de o oră de muncă, în timp ce în Algeria, Belgia sau Noua Zeelandă brutarii cîștigă în medie într-o oră echivalentul a șase pîini albe.

Pe o perioadă istorică mai lungă, de cîteva secole, date referitoare la evoluția puterii de cumpărare se pot întîlni, între altele, în mai multe din lucrările lui Jean Fourastié (vezi în special „L'évolution des prix à long terme“).

În ce privește țara noastră, date recente ilustrînd creșterea rapidă a puterii de cumpărare a retribuției medii, ca expresie a ridicării continue a nivelului de trai al populației, au fost publicate în ziarul „Scînteia“ din 9.XI.1977. Aceste date sînt cu atît mai semnificative cu cît în perioada avută în vedere în ziar (1955—1976) a avut loc o reducere a decalajului dintre retribuțiile minime și maxime.

Deșerturi

Dan Panaite, Tîrgu Cărbunești — În ultimele decenii s-au transformat în deșerturi terenuri ce însumează peste 9,1 milioane km² (suprafață care se apropie de cea a Chinei), punînd în pericol existența a 628 milioane de oameni. Salvarea și valorificarea terenurilor amenințate acum de a deveni deșerturi (vezi harta) ar asigura o recoltă estimată anual la 16 miliarde dolari. Studiile elaborate în vederea conferinței de la Nairobi consacrate deșerturilor, din vara anului trecut, desfășurată cu participarea reprezentanților a circa 100 de țări și 150 de organisme internaționale, au evidențiat unanim că „principala cauză a formării deșerturilor rămîne utilizarea incorectă a terenurilor de către om“. Planul de acțiune adoptat în unanimitate de conferință (rod al activității de doi ani a 500 de experți) cuprinde 26 recomandări între care : crearea de centuri verzi la nord și la sud de Sahara, punerea în valoare în comun a apelor subterane din Africa de Nord și din peninsula arabică, observarea sistematică prin satelit a unor zone aride, amenajarea de pășuni, evitarea supraexploatării vegetației, în special a pădurilor, sedentarizarea nomazilor etc. Pornind de la acest plan, guvernele țărilor amenințate de formarea de noi deșerturi au trecut la elaborarea propriilor lor programe de combatere, înscriindu-le între prioritățile planurilor lor naționale de dezvoltare.

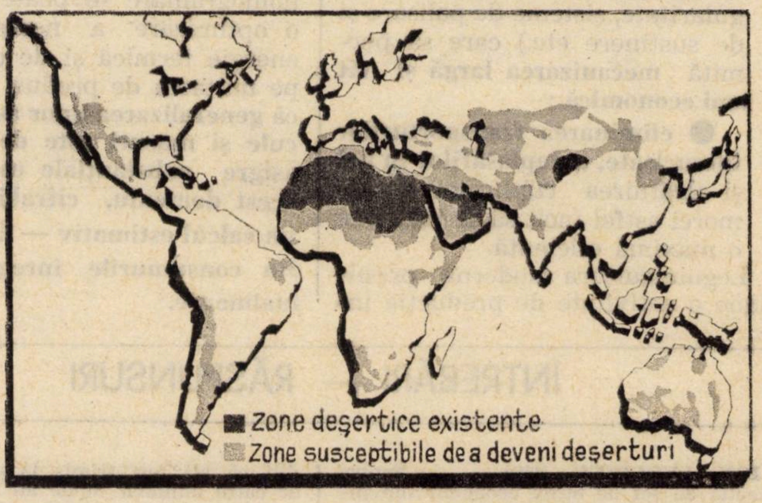
■ Zone deșertice existente
▨ Zone susceptibile de a deveni deșerturi

(După „Contact“ — Canada)

Economisirea energiei şi combustibilului

(Urmare din pag. 5)

du-se astfel la îndemîna unităţilor de producţie un îndreptar util în ce priveşte asigurarea premiselor realizării unor producţii sporite, în condiţii de o cît mai înaltă eficienţă economică. Pentru economisirea energiei s-au avut în vedere :

- **diminuarea volumului de lucrări,** atît al celor de bază cît şi al celor de întreţinere, la strictul necesar solicitat de crearea unor corelaţii optime sol-plantă ;
- **folosirea cu randament maxim a tractoarelor şi utilajelor** (realizarea de cupluri în vederea utilizării integrale a forţei de tracţiune a tractoarelor, precum şi efectuarea concomitentă a mai multor lucrări paralele etc) ;
- **aplicarea ierbicidelor, insecto-fungicidelor, îngrăşămintelor, amendamentelor etc., în strictă contingenţă cu necesităţile plantelor şi în funcţie de analizele de sol ;**
- **irigarea în funcţie de cerinţele plantelor cultivate** şi prin metode sau sisteme care să asigure maximum de economie de apă, evitarea pierderilor ;
- efectuarea unor **tratamente de combatere a dăunătorilor** precum şi a unor **fertilizări faziale** odată cu irigarea ;
- **utilizarea unor agregate adaptate** nu numai condiţiilor pedo-limatice şi orografice ci şi. deopotrivă, **specificului legumiculturii ;**
- realizarea unor **condiţii de cultură** (densitate, distanţe, regularitate, sisteme de palisare şi de susţinere etc.) care să permită **mecanizarea largă şi cît mai economică ;**
- **eliminarea transporturilor încrucişate, a deplasărilor în gol** şi alcătuirea cuplurilor de remorci astfel încît să se realizeze o maximă eficienţă.

Legumicultura modernă presupune o activitate de producţie integrată în vederea valorificării superioare a produselor. Pe această linie menţionăm activitatea de preindustrializare, semiindustrializare, şi chiar industrializare (incluzîndu-se la aceste capitole : deshidratarea, producerea de marcuri şi sucuri, murarea etc.) a unei largi game de produse, activitate care, la rîndul său, presupune anumite cheltuieli de energie termică şi de combustibili. Prin adoptarea unor noi soluţii tehnice la tunelurile de deshidratare s-a ajuns, în ultimii trei ani, la o diminuare a consumului specific de combustibil convenţional pe tona de produs cu peste $18^0/_0$, preconizîndu-se ca în viitor, prin noi măsuri, să se mai poată reduce acest consum cu încă $10^0/_0$. Trebuie spus că în acest domeniu **încă mai există însemnate rezerve de eco-** reducerea timpului de încărcare- **nomisire a combustibilului.** Astfel, descărcare a tunelurilor, folosirea integrală a spaţiilor interioare de uscare, dirijarea curenţilor de aer, folosirea temperaturilor celor mai adecvate şi menţinerea lor în tot timpul desfăşurării procesului tehnologic reprezintă tot atîtea posibilităţi de reducere a consumului de combustibil.

În graficul alăturat redăm spre exemplificare variaţia consumului de combustibil convenţional pe tona de produs în procesul de deshidratare a cartofilor, în funcţie de principalele elemente ale fluxului tehnologic.

Pe temeiul acestor date, a normelor tehnologice şi printr-o justă nomogramare se poate ajunge la o optimizare a necesarului de energie termică şi de combustibil pe unitatea de produs. Apreciem că **generalizarea unor astfel de calcule şi măsuri este de natură să asigre substanţiale economii în acest domeniu, cifrabile — după un calcul estimativ — la circa $16^0/_0$ din consumurile înregistrate actualmente.**

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ION LEULESCU, Titu — Pentru funcţia de şef de birou economic din întreprinderile de gradul II, este necesară, pentru absolvenţii învăţămîntului mediu, o vechime în funcţii economice medii de 10 ani (poziţia 16 din anexa nr. 2, la Legea nr. 12/1971), indiferent de perioada cînd au fost realizaţi.

LUDOVIC DOGAR, Tg. Mureş — Pentru a vi se putea recunoaşte vechimea neîntreruptă în aceeaşi unitate în perioada cît aţi frecventat cursurile de zi ale învăţămîntului superior, trebuie să dovediţi că aţi fost trimis la aceste cursuri de către unitatea unde aţi fost încadrat anterior ; de asemenea, că în perioada frecventării cursurilor, primeaţi o bursă de la unitatea respectivă a cărei plată a fost preluată ulterior de fostul Minister al Învăţămîntului. Susţinerea dv. este eronată, deoarece după desfacerea contractului de muncă din iniţiativa dv. n-aţi mai avut calitatea de persoană încadrată în muncă, fiind în aceeaşi situaţie juridică cu ceilalţi studenţi încadraţi la cursurile de zi ale facultăţii.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 7 din 17 februarie 1978

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Generalizarea experienţei înaintate în relaţia cantitate-calitate. Ingineria calităţii şi calitatea produselor **(C. Bârnea)** 1
— Coordonate noi în desfăşurarea procesului de intensificare a producţiei agricole. Economisirea energiei şi combustibilului **(prof. dr. Ion Ceauşescu, drd. Şerban Popa, dr. Eugen Jianu)** 4
— Dezbatere „R.E.". Criteriul producţiei de export în fundamentarea eficienţei investiţiilor (II) 6
— Folosirea eficientă a fondurilor fixe în transporturi **(dr. Gh. Maşală, dr. D. Rebuşapcă)** 8
— Puncte de vedere. Relaţii între costuri şi preţul produsului (II) **(prof. dr. Constantin Ionete)** 10
— Cititorii au cuvîntul 12

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Adunările generale ale oamenilor muncii. Valenţe ale iniţiativei şi responsabilităţii muncitoreşti **(D. Condrea)** 13

DOCUMENTAR IN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicţionar economic. Modernizarea structurilor economiei **(prof. dr. Ştefan Diamandescu)** 15

IN SPRIJINUL CANDIDAŢILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Dezvoltarea planificată a economiei naţionale **(lector univ. dr. Dan Niţescu)** 16

TEORII ● IDEI

— 30 de ani de la făurirea partidului unic revoluţionar. Înfăptuirea unităţii de acţiune a clasei muncitoare din România **(dr. Augustin Deac).** 18
— Opinii. Funcţia antientropică a cercetării ştiinţifice şi a tehnologiei în agricultură (I) **(D. Dumitru)** 20
— Şcoli ● curente ● economişti. Teoria economică şi „tonusul" capricios al economiei capitaliste **(dr. Ioan Cristescu)** 24
— Convorbiri economice cu **Slobodan Ristici.** România — promotoare activă a cooperării tehnice între ţările în curs de dezvoltare 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerinţe ale instaurării unei noi ordini economice internaţionale. Asanarea pieţei mondiale a produselor agroalimentare (II) **(Costin Murgescu, Gabriel Munteanu)** 27
- Tendinţe-conjuncturi 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAŢĂ ŞI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE = ECONOMIE + PREVEDERE

Asigurarea mixtă de viaţă şi suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani.

DE CE?

Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît în cazul survenirii unor riscuri asigurate (din accidente) suma înscrisă în poliţă se plăteşte majorată de 6 ori, iar dacă evenimentele asigurate nu s-au produs, la expirarea duratei asigurării, suma asigurată (economisită) se plăteşte majorată cu 10 la sută.
- Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării, cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinaţie de litere înscrisă în poliţă, ieşită la tragerile de amortizare lunare şi speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă, totală sau parţială şi de deces din accidente, produse de o serie de evenimente neprevăzute, cum ar fi : explozia, prăbuşirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acţiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acţiunea curentului electric, arsura, înecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauze subite şi multe altele, precum şi decesul din alte cauze decît cele de accidente.

CE SUME SE POT ASIGURA, PE CE DURATĂ ŞI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE ASIGURARE ?

- Se poate asigura orice sumă, în mii de lei, pe durate de la 5 la 20 de ani.
- Primele de asigurare se stabilesc în funcţie de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 6,75 şi 21 de lei, acestea putîndu-se achita şi în rate, iar în cazul achitării lor anticipate, pe mai mulţi ani. ADAS acordă o reducere de 4%, pentru fiecare an, începînd cu cel de-al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.

Pentru ca Administraţia Asigurărilor de stat să-şi onoreze prompt obligaţiile din contractul de asigurare, dv., stimaţi asiguraţi, aveţi datoria să achitaţi la termen primele de asigurare. Această obligaţie vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteţi plăti primele de asigurare folosind „consimţămîntul scris", prin împuternicirea ce o daţi lucrătorilor care vă efectuează plăţile de retribuţii de a achita Administraţiei Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cît şi pentru cele pe care le veţi încheia sau reînnoi.

Pentru relaţii suplimentare şi contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS

MĂRȚIȘOR

1978 FEB 28

FRUMUSEȚEA TREBUIE SĂ FIE PROTEJATĂ!

Deosebit de eficiente, produsele cosmetice din gama PELOX tonifică, hidratează, curăță, decongestionează și ajută epiderma să-și mențină conținutul în apă și lipide.

PELOX protejează frumusețea și tinerețea tenului.

Iată de ce magazinele comerțului de stat vă recomandă să dăruiți de MĂRȚIȘOR produsele cosmetice PELOX.

PELOX
PELOX
PELOX
PELOX
PRODUS ORIGINAL DIMITRIE V. NARTI

Lei 5

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

EXIGENŢELE ECONOMISIRII ENERGIEI ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII

Numărul 8 ● Vineri 24 februarie 1978

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU
a participat la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București

„Tot ceea ce s-a realizat în acești doi ani demonstrează realismul planului cincinal, capacitatea creatoare a clasei muncitoare — clasa conducătoare a societății noastre socialiste — care își îndeplinește în cele mai bune condiții misiunea istorică de a conduce întreaga națiune pe drumul socialismului și comunismului, al ridicării bunăstării și fericirii poporului, al întăririi continue a independenței și suveranității patriei noastre socialiste".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Nici o întreprindere nu poate desfășura o activitate normală dacă nu se bazează pe rezultatele muncii proprii, dacă nu-și asigură nu numai producția curentă, ci și dezvoltarea, pe baza creșterii producției, a sporirii venitului net, a ridicării continue a rentabilității economice."

NICOLAE CEAUȘESCU

SPIRITUL CREATOR, DINAMIC AL POLITICII ECONOMICE A PARTIDULUI

ÎN ATMOSFERA de puternică angajare a energiilor creatoare ale poporului pentru realizarea amplului program de accelerare a dezvoltării economico-sociale a României, de propulsare mai rapidă a patriei pe culmile înalte ale civilizației socialiste și comuniste, adoptat de Conferința Națională a partidului, în întreaga țară au avut loc adunări generale ale oamenilor muncii. Crearea acestor foruri supreme de conducere colectivă reprezintă o puternică afirmare a democrației noastre muncitorești, a condițiilor și posibilităților pe care le au toți cei ce muncesc de a-și exercita în mod organizat și nemijlocit drepturile și obligațiile ce le revin în calitate de proprietari, producători și beneficiari, de a participa activ la buna gospodărire a întreprinderilor, la autoconducere și autogestiune, la înfăptuirea politicii economice a partidului.

În acest context participarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București se înscrie ca un eveniment cu multiple semnificații : ea reflectă, pe de o parte, grija constantă a secretarului general al partidului pentru modul cum se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale, pentru adoptarea celor mai potrivite măsuri de impulsionare a activității economice, de ridicare a acesteia pe o treaptă calitativ superioară ; pe de altă parte, ilustrează importanța deosebită acordată adîncirii democrației noastre socialiste, asigurării participării clasei muncitoare, a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, la activitatea de conducere în domeniul economic, politic și social, perfecționării necontenite a organelor de conducere colectivă. Prezența secretarului general al partidului în această mare citadelă muncitorească evidențiază, în același timp, una din caracteristicile esențiale ale stilului său de lucru : **contactul nemijlocit cu viața, cu realitățile din economie, dialogul permanent și fructuos cu masele, dezbaterea problemelor fundamentale ale dezvoltării societății cu toate categoriile de oameni ai muncii.**

Pătrunsă de un înalt spirit de responsabilitate față de prezentul și viitorul patriei, cuvîntarea rostită cu acest prilej de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** este o amplă și pasionantă pledoarie, temeinic argumentată, pentru o mai bună funcționare a organismelor de conducere și a mecanismului economico-financiar, pentru imprimarea unei gîndiri economice înaintate în rîndurile cadrelor din economie, a maselor largi, pentru raționalitate, pentru transformarea cantității într-o nouă calitate.

CA URMARE a materializării concepției partidului potrivit căreia pentru edificarea noii orînduiri sînt necesare nu numai o puternică dezvoltare a forțelor de producție, lărgirea și consolidarea bazei tehnico-materiale a economiei, dar și adîncirea continuă a democrației socialiste, a diferitelor sale laturi, dispunem în prezent de un cadru organizatoric propice participării poporului la conducerea activității, punerii în valoare și fructificării ideilor pe care le generează gîndirea colectivă. Practica a confirmat justețea măsurilor adoptate de partid, cu un deceniu în urmă, de renunțare la principiul conducerii unice în activitatea economico-socială și de instaurare a principiului conducerii colective, prin înființarea consiliilor oamenilor muncii. O asemenea schimbare a fost determinată de cerințe obiective : oricît de competent ar fi, un om nu poate face față și nu poate rezolva de unul singur în bune condiții problemele multiple cu care sînt confruntate în zilele noastre unitățile economice sau sociale. Evident, în concepția partidului nostru conducerea colectivă nu înseamnă nicidecum o micșorare a răspunderii individuale, o dispersare a acesteia. Munca colectivă, spunea secretarul general al partidului, nu poate înlocui răspunderea personală, tot așa cum răspunderea fiecărui individ nu trebuie să ducă la slăbirea, ci la creșterea răspunderii colective. Tocmai în această îmbinare a răspunderii colective cu răspunderea personală rezidă forța noilor organe de conducere, capacitatea lor de a adopta decizii întemeiate pe criterii de raționalitate.

Cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei noastre naționale impun realizarea unui progres calitativ, a unor indicatori economici superiori, la nivelul dotării tehnice și umane de care dispun întreprinderile. Pentru atingerea acestui obiectiv, pentru accelerarea trecerii de la faza acumulărilor cantitative la o fază nouă, a accentuării laturilor calitative, organelor de conducere colectivă, adunărilor generale le revine sarcina de mare răspundere de a milita în mod consecvent pentru afirmarea cu putere a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, a cunoașterii umane ; realizarea integrală a producției fizice, a sortimentelor prevăzute în plan ; mobilizarea resurselor de sporire a eficienței economice prin creșterea mai rapidă a productivității muncii, reducerea cheltuielilor, în primul rînd a celor materiale, îmbunătățirea calității produselor. Sînt probleme vitale pentru o economie modernă, de care depinde crearea condițiilor necesare depășirii de către România, într-o perioadă cît mai scurtă, a stadiului de țară în curs de dezvoltare și înscrierii în rîndul țărilor cu un grad mediu de dezvoltare.

SOLUȚIONAREA în practică, în mod științific, revoluționar a problemelor deosebit de complexe și variate pe care le ridică în evoluția sa continuă procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate presupune o analiză atentă și cuprinzătoare a fenomenelor actuale din activitatea economico-socială, scrutarea pătrunzătoare a cerințelor viitorului. Această analiză este o premisă esențială pentru a surprinde și stimula tot ceea ce este nou, pozitiv și a înlătura elementele mecanismului economic care stînjenesc mersul înainte, se opun progresului, pentru a adopta măsuri de perfecţionare în conformitate cu cerinţele cele mai stringente pe care le ridică practica.

Partidului nostru îi este caracteristică hotărîrea nestrămutată cu care luptă împotriva concepţiilor învechite, dogmatice, a rutinei, a tot ceea ce este perimat şi nu mai corespunde noilor condiţii economico-sociale. Viaţa a demonstrat că succesele de însemnătate istorică obţinute în dezvoltarea economică şi în ridicarea nivelului de trai, îndeosebi după Congresul al XI-lea, sînt nemijlocit legate de ideile novatoare, de curajul cu care partidul a promovat noul în toate domeniile de activitate. Cuvîntarea recentă a tovarăşului **Nicolae Ceauşescu** reprezintă, din acest punct de vedere, o nouă expresie a consecvenţei cu care partidul acţionează pentru schimbarea unor mentalităţi învechite, care se răsfrîng în mod negativ pe planul vieţii sociale, pentru înlăturarea a tot ceea ce frînează mersul înainte, pentru găsirea soluţiilor optime de perfecţionare şi afirmarea noului.

Este cunoscută importanţa funcţionării normale a mecanismului conducerii economice şi financiare pentru rezultatele ce se obţin, pentru eficienţa întregii activităţi. Or, după cum arăta secretarul general al partidului, o serie de elemente concrete demonstrează că perfecţionarea acestui mecanism nu a ţinut pasul cu dezvoltarea formelor democraţiei noastre ; de fapt, a apărut chiar o anumită neconcordanţă între cadrul organizatoric creat, între formele democratice de conducere şi mecanismul economico-financiar care mai este prizonierul metodelor vechi, rigide, care nu a asigurat înfăptuirea în viaţă a prevederilor legilor cu privire la planificarea şi activitatea financiară a unităţilor economico-sociale. **„Iată de ce,** spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu, sînt necesare măsuri hotărîte pentru a pune ordine şi în acest sector, pentru a ridica mecanismul economic şi financiar la nivelul dezvoltării formelor noi de conducere colectivă, pentru a înlătura tot ceea ce nu mai corespunde. Practic, este vorba de a sfărîma mecanismul învechit şi a-l înlocui cu un mecanism nou care să ţină seama de cerinţele progresului rapid al forţelor de producţie, de formele conducerii moderne ale activităţii economico-financiare, de cadrul democratic al autogestionării şi autoconducerii întreprinderilor."**

Caracteristica esenţială a perfecţionărilor preconizate constă în creşterea drepturilor şi atribuţiilor economico-financiare ale întreprinderilor şi implicit a răspunderii lor pentru elaborarea şi realizarea planului, întocmirea şi înfăptuirea bugetului de venituri şi cheltuieli, crearea condiţiilor pentru autofinanţare. Conducerea planificată unitară a economiei se va îmbina în acest fel mai bine cu creşterea iniţiativei şi răspunderii colectivelor de oameni ai muncii, cu autoconducerea, autofinanţarea şi autogestionarea fiecărei unităţi economice. În aceste condiţii întreprinderile vor trebui să ia toate măsurile necesare pentru punerea în valoare a întregului potenţial de care dispun, pentru distribuirea optimă a forţelor, asigurarea comenzilor din ţară şi străinătate şi a unei corespondenţe totale a producţiei cu necesităţile sociale, cu posibilităţile de desfacere. Departe de a se limita la rolul de executanţi ai unor sarcini prestabilite, de a trece răspunderea pe seama centralei sau a ministerului, întreprinderile trebuie să desfăşoare o activitate rentabilă şi să-şi asigure astfel din venituri proprii nu numai mijloacele necesare producţiei curente, dar şi resursele pentru extinderea şi modernizarea acesteia.

Regăsim aici **o concepţie cu un profund conţinut economic,** potrivnică unor practici dăunătoare care s-au perpetuat ani de-a rîndul în economie, de justificare şi tolerare a rezultatelor nesatisfăcătoare din unele întreprinderi ; o concepţie care îndeamnă în egală măsură la reflecţie şi cutezanţă în gîndire şi acţiune, la valorificarea iniţiativei şi înţelepciunii colective pentru găsirea soluţiilor optime menite să dinamizeze activitatea întreprinderilor, să ridice nivelul rezultatelor economice.

ÎN ULTIMII ANI au continuat preocupările pentru îmbunătăţirea sistemului de indicatori cu care se operează în practică, în aşa fel încît acesta să aibă o mai mare putere cognitivă şi să permită o cuantificare mai riguroasă a rezultatelor obţinute în activitatea economică, a efortului propriu al fiecărei întreprinderi. În acest cadru se înscrie şi apropiata renunţare la producţia globală ca indicator de bază în planificare şi în calcularea retribuţiei şi trecerea la producţia netă. Schimbarea are raţiuni economice bine întemeiate, fiind menită să facă inutilă şi să elimine goana pentru mărirea artificială, cu orice preţ a producţiei globale, tendinţa de a consuma materii prime scumpe pentru o producţie de tehnicitate scăzută şi să stimuleze creativitatea, eforturile pentru obţinerea unei producţii utile de mare valoare, cu destinaţie precisă.

Experimentările au demonstrat că indicatorul producţia netă, al cărei conţinut îl constituie munca vie, valoarea nou creată în activitatea productivă, în societate, este unul din indicatorii cei mai expresivi de eficienţă, reflectînd mai bine aportul întreprinderilor la crearea venitului naţional. În acelaşi timp, după cum s-a arătat în concluziile dezbaterii organizate pe această temă de revista noastră, producţia netă cointeresează într-o măsură sporită unităţile economice în folosirea raţională a potenţialului material şi uman, stimulează fabricarea unor produse cu un înalt grad de prelucrare, contribuind la sporirea mai accentuată a productivităţii muncii şi în acest fel şi a competitivităţii produselor pe piaţa externă.

Aceste calităţi ale indicatorului stau la baza şi a unei alte măsuri avute în vedere, şi anume corelarea mai strînsă a creşterii veniturilor tuturor oamenilor muncii de producţia netă, de producţia fizică. În condiţiile menţinerii principiilor generale de retribuţie, ale asigurării repartiţiei pe baza unor criterii unice, măsura va avea o importanţă deosebită pentru sporirea cointeresării personalului muncitor în desfăşurarea la un înalt nivel calitativ a activităţii economice în unităţile în care lucrează. Şi aceasta deoarece cu cît vor fi mai bune rezultatele economice ale întreprinderii, cu cît vor fi mai mari beneficiile realizate, cu atît va spori şi partea care revine personalului muncitor, bineînţeles în raport cu cantitatea şi calitatea muncii prestate, cu contribuţia fiecăruia. În plus, o parte din beneficii va fi acordată în funcţie de vechimea în aceeaşi întreprindere, ceea ce va contribui la reducerea fluctuaţiei forţei de muncă, la sporirea interesului pentru ridicarea calificării, pentru îmbunătăţirea rezultatelor economice, a ataşamentului faţă de întreprinderea în care lucrează. La toate acestea trebuie adăugat faptul că o serie de activităţi care în prezent sînt suportate de buget, cum ar fi, de pildă, construcţia de locuinţe, urmează să fie realizate din mijloacele întreprinderilor. Se creează în acest fel posibilitatea ca unităţile economice şi sociale să aibă realmente un rol tot mai important atît în planificarea şi realizarea producţiei, în activitatea financiară, cît şi în soluţionarea problemelor sociale legate de satisfacerea necesităţilor celor ce muncesc.

MĂSURILE pentru îmbunătăţirea mecanismului economico-financiar sînt o componentă importantă a programului general de dezvoltare economică şi socială, de perfecţionare a conducerii şi planificării unitare a economiei naţionale, de adîncire a democraţiei muncitoreşti şi asigurare a participării poporului la conducerea societăţii, la progresul neîntrerupt al patriei. Transpunerea lor în viaţă va solicita eforturi deosebite, un spor de gîndire, de inventivitate. Partidul nostru îşi exprimă încrederea în capacitatea cadrelor de conducere, a tuturor oamenilor muncii de a fi la înălţimea noilor sarcini, de a realiza un salt revoluţionar în activitatea economică, de a grăbi în acest fel mersul înainte al societăţii noastre.

Stere GIOGA

Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării

CONSUMUL ENERGETIC — criteriu important de structurare a producției industriale

CRITERIILE care stau la baza structurii producției industriale dețin diferite ponderi în funcție de etapa dezvoltării, de sarcinile concrete ale economiei, precum și de importanța politică și economică a acestora. Aceste criterii au anumite evoluții în funcție de schimbarea condițiilor concrete economice și sociale care apar. Din ansamblul factorilor și principiilor care guvernează politica de structurare a industriei, ca și a altor ramuri economice, se pot detașa o seamă de criterii specifice care își pot pune amprenta într-un mod tot mai evident asupra orientării structurii producției înăuntrul ramurilor industriale. Cel mai concludent exemplu în această privință ni-l oferă **criteriul economisirii resurselor energetice.**

Necesitatea economisirii resurselor energetice

PÎNĂ LA ÎNCEPUTUL acestui deceniu, în condițiile costului relativ scăzut al resurselor de combustibil și energie, nu se ridicau probleme deosebite în legătură cu necesitatea economisirii acestora. De aceea, o asemenea măsură nici nu figura pe lista unor criterii distincte pentru a fi luate în considerare la proiectarea structurii producției industriale. Ea intra în mod curent în criteriul global privind valorificarea eficientă a resurselor materiale. De la începutul acestui deceniu, însă, datorită creșterii la dimensiuni foarte mari a cererilor de resurse energetice, a intensificării protejării de către țările producătoare și exportatoare de petrol a propriilor lor bogății naționale prin sporirea prețurilor de export, precum și datorită faptului că lumea a devenit conștientă de perspectiva epuizării în mod treptat a rezervelor de combustibili fosili, problema economisirii resurselor energetice a început să se detașeze ca importanță economică și politică și să devină unul din criteriile cu pondere tot mai ridicată în politicile naționale de orientare și reorientare a structurilor economice și industriale.

În România, economisirea resurselor energetice deține, de mai mulți ani, un loc tot mai însemnat în politica de modificare și îmbunătățire a structurii producției industriale, dată fiind relevanța unor condiții specifice nefavorabile, cum sînt, de exemplu, cele privind : limita rezervelor de petrol și de gaze, condițiile dificile din punct de vedere economic și tehnologic de exploatare a rezervelor de petrol și gaze naturale (care măresc atît necesarul de investiții, cît și costul extracției), sporirea cotelor anuale de import de țiței și de cocs la prețuri ridicate. Întrucît o parte tot mai însemnată din necesarul total de energie primară va trebui importată (în 1980, de exemplu, peste 25$^{0}/_{0}$), în condițiile unei sporiri substanțiale a prețurilor, în țara noastră, economisirea combustibilului și energiei devine, alături de alți factori, un criteriu cu pondere în creștere pentru alegerea și orientarea structurii producției industriale. **„Criteriul economiei de combustibil,** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, va trebui... să guverneze însă concepția generală a dezvoltării în perspectivă a economiei noastre naționale, principiile pe baza cărora vom acționa pentru profilarea producției de bunuri materiale în concordanță cu realitățile și cerințele epocii noastre".1).**

Este una din căile de modernizare și de sporire a eficienței structurii producției industriale, ca și a întregii economii naționale. Această orientare devine tot mai necesară pentru a fi luată în considerare la fundamentarea deciziilor în proiectarea structurilor economice. Subliniindu-se importanța acestei orientări, în monografia elaborată de România asupra problemelor ridicate de necesitatea asigurării cererii de resurse energetice, publicată de O.N.U., în anul 1975, în cadrul schimburilor de informații și idei privind elaborarea și execuția planurilor, programelor și perspectivelor pe termen mediu și lung s-a arătat că **strategia energetică dă, pe lîngă orientările adoptate în domeniul materiilor prime de bază, elementele importante de referință pentru proiecția structurilor industriale, determinînd limitarea la strictul necesar a producțiilor energo-intensive și favorizînd dezvoltarea ramurilor și producțiilor ale căror productivități energetice sînt cele mai ridicate.** Evident, în proiectarea structurilor economice, inclusiv a structurilor sectoriale în cadrul industriei, elementele de referință menționate sînt asociate altor considerații de fond, determinate de opțiunile majore ale strategiei economice generale și, în consecință, nu pot fi apreciate ca absolute sau decisive în toate cazurile, ele avînd totuși un rol important, adeseori preponderent în luarea deciziilor.2)

---

1) **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, Scînteia din 30 noiembrie 1973. În Decretul nr. 620/1973 cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a combustibililor și energiei se precizează că organele de specialitate, la elaborarea planurilor de dezvoltare economico-socială, trebuie să asigure reorientarea dezvoltării economice prin creșterea cu precădere a ramurilor, subramurilor și produselor care au consumuri energetice reduse și limitarea la strictul necesar a fabricării produselor cu consumuri mari de combustibil.

2) Nations Unies, C.E.E., EC.AD (XIII)/R.2/Add.1,9 decembrie 1975.

Modalități concrete de abordare și soluționare a problemei

ABORDAREA problemei economisirii resurselor energetice în raport cu structura industriei trebuie făcută cel puțin din **două** puncte de vedere : a) căutarea unor soluții potrivit cărora, printr-o mai bună gospodărire a resurselor energetice, să se poată satisface mai bine nevoile structurii planificate a industriei ; b) căutarea unor modalități și a unor instrumente concrete de lucru care să fie folosite la fundamentarea unor decizii privind perfecționarea și modernizarea în perspectivă a structurii producției înăuntrul ramurilor industriale. Pe această linie, un colectiv de cercetători din cadrul Institutului central de cercetări economice a supus investigației următoarele probleme :

a) tendința creșterii producției și a reducerii consumului de surse energetice și rezervele existente în acest domeniu în raport cu posibilitățile economiei noastre și cu tendințele existente pe plan mondial ;

b) locul ocupat de schimbarea structurii producției ramurilor industriale față de alți factori (creșterea producției și evoluția consumurilor specifice energetice) în evoluția consumului total energetic ;

c) influența structurii ramurilor industriale asupra consumului direct și cumulat (direct + indirect) de resurse energetice, în comparație cu alte țări și evaluarea în mod corect a conținutului real (total) de resurse energetice pentru producția destinată cererii finale (investiții, consum, export, stocuri) ;

d) consumul cumulat de energie pe produse, eficiența exportului unor produse energointensive și adîncirea analizei economice prin luarea în considerare nu numai a consumurilor directe de resurse, ci și a celor indirecte, atît la proiectarea structurii producției, cît și, în special, la exportul produselor industriale.

În cadrul acestei problematici supuse investigației, un loc deosebit l-au ocupat problemele privind calculul consumului cumulat de resurse energetice pe produse pe toate fazele producției, precum și cele privind rentabilitatea vînzării produselor industriale care încorporează resurse energetice cumulate în cantități mari.

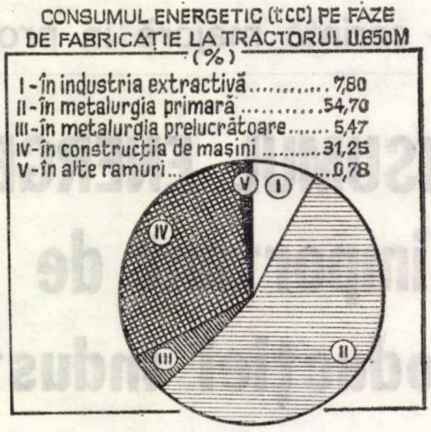
CONSUMUL ENERGETIC (tcc) PE FAZE DE FABRICAȚIE LA TRACTORUL U.650M (%)

Un indicator de apreciere – consumul cumulat

ÎN MAJORITATEA RAMURILOR, în calculele uzuale de eficiență economică a producției, a comerțului exterior, a investițiilor etc. se iau în considerare doar consumurile directe de resurse, adică acelea care au loc în ultima fază a producției, nu și cele care au loc în ramurile conexe și în ramurile situate în amonte. Tocmai acest fapt poate să ducă la erori în fundamentarea deciziilor economice pe diferite verigi organizatorice.

Pentru producția destinată oricărei componente a consumului final — investiții, consum neproductiv, export — **trebuie avută în vedere nu numai cantitatea de resurse cerută doar pentru stadiul final al producției, ci și pentru cel intermediar, începînd de la sursa inițială.** După cum se știe, pentru o anumită producție finală se consumă resurse energetice nu numai în faza respectivă de producție, ci și în toate ramurile care livrează produse și semifabricate către această producție, precum și în toate ramurile pe care le aprovizionează, la rîndul lor, cu produse și semifabricate ș.a.m.d. Valoarea acestor resurse care au fost consumate în fazele anterioare fabricării produselor apare evidențiată în costurile de producție nu ca element distinct, ci prin intermediul materiilor prime, materialelor etc. De aceea, în evidențele curente, la fiecare produs consumul energetic apare mult diminuat comparativ cu situația reală. În același timp, apar și alte elemente ale costului de producție încărcate cu o cotă ridicată a costului de energie însă neevidențiată ca atare.

Tocmai de la asemenea observații de fond a apărut necesitatea de **a studia consumul de resurse energetice cu ajutorul balanței legăturilor dintre ramuri.** Folosind acest mecanism de calcul s-au putut determina consumul direct și consumul cumulat (direct + indirect) de resurse energetice ce revin la o unitate de produs destinat consumului final. Calculînd coeficienții cheltuielilor de resurse energetice directe și cumulate, clasificîndu-i în ordinea descrescătoare a mărimii lor și făcînd comparație între aceste două categorii de coeficienți, s-au obținut rezultate surprinzătoare :

diferențele între mărimea celor două categorii de consumuri sînt foarte ridicate, rapoartele dintre ele ajungînd adeseori să fie de 5, de 10 sau chiar de peste 100 ori mai mari.

De aici s-a putut trage concluzia că numai atunci cînd se ia în considerare consumul cumulat de resurse energetice drept criteriu de bază pentru aprecierea gradului de energointensivitate a ramurilor și produselor se poate determina, în mod corect, la nivelul economiei naționale, efortul real din punctul de vedere al necesarului de resurse energetice solicitat de sporirea producției destinată oricăreia din categoriile consumului final și, în mod special, a exportului.

Adoptînd raționamentul menționat și aplicînd această metodologie de calcul la datele oferite de diferitele variante ale balanțelor legăturile dintre ramuri a fost determinată, în mod concret, **ponderea consumului energetic direct, indirect și cumulat** (total) **pentru producția finală, în totalul resurselor energetice utilizate.** Din aceste calcule a rezultat că consumul indirect de resurse energetice în raport cu cel direct are un rol preponderent, iar la unele categorii de componente ale producției finale, un rol aproape exclusiv.

Astfel, **producția destinată investițiilor are un consum de resurse energetice în totalul resurselor energetice utilizate nu numai de 0,04% (consum direct), ci un consum cumulat (direct și indirect) de 24,33%, cea destinată fondului de consum nu numai de 9,28%, ci de 43,63%, iar cea destinată exportu-**

lui, nu numai de 7,37%, ci de 26,02%.

În mod concret, din calcule rezultă că printre produsele puternic energointensive la care se realizează consumuri energetice cumulate mari, calculate la 1 000 de lei producție, ce depășesc media pe întreaga economie, se număr îndeosebi :

fonta, feroaliajele, oțelul, îngrășămintele chimice, polietilena, polisterenul, cimentul, varul, piesele turnate din fontă și oțel, aluminiul, pasta de hîrtie, cartoanele și altele. Asemenea produse ca și altele asemănătoare ocupă primele locuri în ierarhia produselor energointensive.

Concluzia principală care s-a putut trage din analiza efectuată a fost aceea că **o ierarhizare a consumurilor energetice, care să servească la orientarea concretă, în detaliu a structurii producției se poate face numai atunci cînd se iau în considerare consumurile energetice cumulate.**

Calcule adecvate în determinarea eficienței exportului de produse energointensive

REZULTATELE obținute pe baza metodologiei oferite de balanța legăturilor dintre ramuri, mai ales cele referitoare la export, sînt afectate de influența diferiților factori cum sînt sistemul intern de prețuri, sistemul de calcul prin folosirea mediilor ș.a. Elementele corespunzătoare ale prețului de cost al produselor evidențiază numai consumul direct de resurse esergetice. Consumul indirect este contabilizat pe produse, de obicei prin intermediul materiilor prime. Chiar dacă am încerca să evidențiem conținutul cumulat de resurse energetice pe tona de produs, exprimîndu-l valoric (în prețuri interne), tot s-ar estompa expresivitatea analizei, iar concluziile privind eficiența exportului ar fi deformate, întrucît nu s-ar avea în vedere unele caracteristici ale sistemului de relații valorice și anume : **a)** prețurile interne nu sînt corelate cu cele de pe piața mondială ; **b)** caracterul deficitar al resurselor energetice nu este evidențiat în suficientă măsură prin actualul sistem intern de prețuri ; **c)** sistemul nostru de prețuri nu întotdeauna reflectă în mod suficient valoarea de întrebuințare a produselor (în cazul resurselor energetice, de exemplu, valoarea lor calorică).

Un calcul de eficiență **corect** trebuie să ia în considerare, într-un anumit fel, asemenea aspecte. De asemenea, el trebuie să țină seama și de faptul că, pe de o parte, un consum sporit de resurse energetice înseamnă în realitate import mărit de astfel de resurse, iar, pe de altă parte, produsele noastre de export, în general, încorporează în mod direct și indirect un consum mare de energie. Semnificația practică pentru economia națională a eficienței exportului unor produse mari consumatoare de resurse energetice ar putea rezulta cu precizie mai mare, în primul rînd, din efectuarea unei analize concrete a consumului cumulat de resurse energetice pe produse, cu aproximarea în unități fizice (de exemplu, în tone echivalent petrol sau în tone combustibil convențional) și, în al doilea rînd, prin luarea în considerare a prețului existent pe piața internațională la resursele energetice și la produsele exportate care fac obiectul analizei.

Problema care se pune pentru România — ca și pentru orice țară importatoare de resurse energetice — este aceea de a vedea,

dacă prin exportul unor produse energointensive are loc o recuperare integrală a valorii resurselor energetice încorporate direct și indirect, precum și a celorlalte resurse consumate.

Acesta este un principiu fundamental al comerțului exterior. Pentru aceasta în anul 1976 au fost efectuate asemenea calcule la cîteva produse reprezentative din industria chimică și a materialelor de construcții, și anume la acelea cunoscute ca fiind energointensive. În anul 1977 calculele au fost extinse la peste 160 de produse de bază din industriile metalurgică și constructoare de mașini, industria lemnului ș.a. În acest scop, pe baza datelor din evidențele unor întreprinderi și centrale industriale, a fost calculat în mod cumulat, pe întregul flux tehnologic al fabricării produselor (de la materia primă inițială pînă la produsul finit destinat exportului) consumul total de combustibil (folosit în scopuri energetice sau ca materie primă) și de energie electrică, transformat în echivalent petrol, sau în combustibil convențional care revine la o unitate de produs. Din cercetarea efectuată au rezultat cîteva concluzii importante care trebuie avute în vedere la orientarea în perspectivă atît a producției cît și a exportului :

a) **la multe produse finale consumul energetic cel mai mare se realizează în fazele primare și în cele intermediare de fabricație.** De exemplu, din totalul de 12,8 tone combustibil convențional (tcc) încorporate într-un tractor (U 650 M), 1 tcc provine din consumul realizat în faza extractivă, 7 tcc în metalurgia primară, 0,7 tcc în metalurgia prelucrătoare, 4 tcc în industria construcțiilor de mașini, iar restul în celelalte ramuri. De asemenea, din consumul total de 21 250 tcc pentru producerea unei fabrici de ciment sînt necesare următoarele consumuri energetice : 690 tcc în faza industriei extractive, 12 207 tcc în faza metalurgiei primare, 1 528 tcc în metalurgia prelucrătoare, 6 825 tcc în faza construcții de mașini etc. ;

b) **prin intermerdiul unor produse poate avea loc un export important de resurse energetice datorită consumurilor solicitate mai ales în fazele tehnologice anterioare ;**

c) **la unele produse puternic energointensive, cu un nivel scăzut de prelucrare și complexitate, gradul de acoperire a cheltuielilor cumulate de resurse energetice prin prețul încasat din vînzarea la export a produsului apare foarte scăzut, iar uneori chiar la limită.**

Firește, problema ce se ridică este aceea de a căuta pragul sau limita minimă de eficiență a producției și a exportului, legată **în în primul** rînd de sporirea gradului de prelucrare a produselor, iar **în al doilea rînd** de luare în considerare a consumului cumulat al tuturor resurselor și în special a celor deficitare. Într-adevăr, ridicarea gradului de prelucrare a celor energointensive poate avea o influență favorabilă asupra eficienței folosirii resurselor energetice, cunoscînd faptul că, de regulă, în ramurile și în stadiile prelucrătoare consumul energetic este mult mai redus decît în ramurile extractive și a prelucrărilor primare.

dr. Aurel IANCU

N.R. Într-un număr viitor al revistei se va prezenta metodologia concretă de calcul și unele rezultate la care s-a ajuns în urma studiilor întreprinse la Institutul de economie industrială

PLAN ● ANGAJAMENTE

VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A METALULUI

ÎN LUMINA sarcinilor reieșite din documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977, oamenii muncii din industrie desfășoară o largă întrecere socialistă, cu hotărîrea fermă de a transforma cantitatea într-o nouă calitate, de a spori substanțial producția fizică, în sortimentele planificate, îndeosebi pe seama creșterii productivității muncii, de a ridica eficiența economică a întregii activități. În acest context, printre obiectivele prioritare, se află ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, economisirea riguroasă a resurselor energetice, obținerea pentru fiecare leu cheltuit a unui volum cît mai mare de producție marfă și a unor beneficii sporite. **„Un obiectiv important al planului suplimentar** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Raportul prezentat la Conferința Națională — **este creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, realizarea unor produse de mai mare tehnicitate, de calitate superioară. La țara noastră, care importă cea mai mare parte a materiilor prime industriale, această sarcină este esențială pentru modernizarea economiei și ridicarea bunăstării întregului popor“.**

Dintr-o tonă de metal – produse de o valoare mai mare

ÎNCHEIND anul 1977 cu realizări remarcabile în îndeplinirea principalilor indicatori de plan (producția globală — 106,2%, producție marfă — 101,7%, productivitatea muncii — 105,9%, exportul — 132,0%), întreprinderea „Steaua roșie“ are de atins în acest an obiective și mai înalte : producția marfă urmează să crească cu 34,2%, iar productivitatea muncii cu 36,1%. De asemenea, cheltuielile totale la 1 000 lei producție marfă urmează să scadă, față de 1977, cu 24,4 lei, iar cele materiale cu 33,5 lei.

Desigur, realizarea acestor sarcini planificate de reducere a costurilor de producție și îndeosebi, a celor materiale, implică nu numai depistarea minuțioasă a rezervelor de gospodărire mai bună a materiilor prime, respectiv a metalului — a cărui pondere reprezintă mai bine de 65% din costuri, — ci și valorificarea într-un grad mai înalt a acestuia, în sensul **obținerii unei producții de valoare mai mare din fiecare tonă consumată.** De altfel, în acest domeniu, colectivul de muncă al întreprinderii a reușit, în decursul ultimilor ani, să obțină rezultate demne de remarcat (tabelul nr. 1). De menționat că valoarea producției realizată dintr-o tonă de metal a fost, în 1977, **cu 3 000 lei mai mare față de 1976, iar în 1978 urmează să fie mai mare cu 5 400 lei față de cea din anul trecut.**

Faptul că, în acest an, va fi înregistrat un salt față de 1977 în ce privește sporirea valorii produselor obținute dintr-o tonă de metal se explică și prin aceia că s-a îmbunătățit substanțial structura producției. Dacă pînă acum întreprinderea producea, îndeosebi, utilaje de construcții și mașini de ridicat, în acest an ea va trece, treptat, la realizarea de aparatură hidraulică, care înglobează mai puțin metal, dar mai multă inteligență tehnică și operațiuni de prelucrare, ceea ce va conferi produselor o valoare mult mai mare. Este vorba de betonierele de 250 l, mult solicitate de beneficiarii interni și externi, care vor fi fabricate într-o nouă concepție, și anume vor fi acționate hidraulic și nu mecanic. Pe lîngă faptul că acționarea hidraulică este net superioară celei mecanice, se reduce gabaritul acestora, respectiv greutatea lor specifică.

Pe ce căi se va acționa, în principal, pentru valorificarea superioară a metalului ?

Parametri mai înalți și greutate specifică mai mică

ÎN FUNDAMENTAREA programului de măsuri menite să ducă la o mai bună gospodărire și valorificare a materiilor prime, au fost luate în considerare o serie de căi care îmbrățișează laturile esențiale ale activității productive. Dintre acestea ne vom opri numai la unele, care și în 1977 și-au dovedit pe deplin eficacitatea.

1 REPROIECTAREA UNOR PRODUSE. Ținîndu-se seama de specificul și de structura producției, o rezervă dintre cele mai importante, hotărîtoare pentru gospodărirea și valorificarea într-un grad mai înalt a metalului, o constituie **reproiectarea produselor,** care să le confere nu numai caracteristici tehnico-funcționale mai înalte, dar să se soldeze, concomitent, cu mari economii de metal prin micșorarea greutății și gabaritului lor. În 1977 au fost dobîndite pe această linie rezultate deosebite. Iată, în tabelul nr. 2, cîteva din produsele reprezentative reproiectate și economiile de metal obținute pe această cale.

Tabelul nr. 1

Dinamica valorii producției obținute dintr-o tonă de metal

1975 = 100

1976 (realizat)	1977 (realizat)	1978 (plan)
104,3	115,9	136,8

Așadar, la fiecare din produsele reproiectate au rezultat importante reduceri ale greutății nete pe bucată, în condițiile în care și parametrii tehnico-funcționali au fost substanțial îmbunătățiți. **Pe întregul an s-a realizat, pe această cale, o economie de metal de 440 tone.** Dezvoltînd experiența din 1977, în acest an vor fi reproiectate alte numeroase produse. Astfel, prin reproiectarea betonierei de cădere liberă (BL-250) greutatea acesteia va fi micșorată cu 65 kg. Economii substanțiale de metal se vor înregistra și prin reproiectarea altor produse, cum este, de pildă, betoniera cu acționare hidraulică (BN 250 E), acțiune din care va rezulta o economie de metal, la totalul producției respective, de peste 60 tone în 1978. Preocupările pentru îmbunătățirea continuă a calității produselor, pentru creșterea performanțelor acestora — în condițiile unui consum din ce în ce mai mic de metal — se oglindesc și în faptul că **ponderea produselor noi și reproiectate va fi în acest an de 34% din totalul producției-marfă, față de 19,5% în 1977.**

2 PROMOVAREA DE TEHNOLOGII NOI. Alături de reproiectare, un alt factor care va determina o mai bună gospodărire și valorificare a metalului îl va constitui **înlocuirea unor tehnologii vechi, cu altele noi, mai perfecționate.** În decursul anilor, în întreprindere au fost înregistrate în această direcție rezultate de seamă. În 1977, de exemplu, prin introducerea planurilor de croire, utilizarea resturilor metalice de la alte produse și reducerea adaosurilor de prelucrare, la betoniere cu cădere liberă (BL 2500) consumul de metal a fost micșorat cu 7,65%.

În domeniul îmbunătățirii tehnologiilor există însă, practic, posibilități nelimitate, ținîndu-se seama de progresele uriașe ale științei și tehnicii contemporane. De aceea, tehnologii au studiat cu minuțiozitate posibilitățile de perfecționare a executării unor operații, în așa fel încît, paralel cu sporirea productivității muncii și îmbunătățirea calității, să se obțină și însemnate economii de metal. Și aici, unele exemple sînt concludente. Prin modificările tehnologice aduse malaxorului de mortar, greutatea acestuia va fi redusă cu 8 kg pe bucată. La nivelul anului în curs, economia de metal se va ridica la aproape 2 tone. Au fost studiate și posibilitățile de introducere s-au de extindere și a altor tehnologii. Bunăoară, prin introducerea procesului de sudare în mediu CO_2, se va obține o economie de manoperă și de materiale de 150 mii lei, iar prin introducerea tehnologiei de lepuire a suprafețelor plane a unor repere — de 135 mii lei.

3 UTILIZAREA LARGĂ A ÎNLOCUITORILOR. O a treia direcție prioritară în care va acționa colectivul întreprinderii pentru gospodărirea mai bună a materiilor prime și materialelor o reprezintă **înlocuirea** în procesul de fabricație, **a unor materiale tradiționale mai scumpe cu altele mai ieftine și de calitate superioară.** În 1977, de pildă, prin înlocuirea unor repere de metal (capac, reductor) de la palane cu material plastic armat din fibre de sticlă s-a economisit, în medie, la fiecare produs, 1 kg de metal.

În acest an folosirea maselor plastice armate cu fibră de sticlă va fi larg extinsă. Este vorba de executarea a cinci repere de la palane, din care va rezulta — după terminarea experimentărilor — o diminuare a balanței de metal de 3 tone. Prin studierea atentă a unor piese din metal au fost identificate noi căi de fabricare a acestora din alte materiale. Prin utilizarea bucșelor sinterizate la pompa „G 1“, în locul bucșelor de bronz, de exemplu, se va realiza o economie de metal de 3,5 tone pe an.

Calculele de fundamentare a programului de măsuri privind reducerea costurilor de producție demonstrează că, acționîndu-se pe aceste direcții principale cu o înaltă responsabilitate pentru gospodărirea și valorificarea superioară a materiilor prime și a materialelor, se va obține în acest an o **economie de circa 500 tone de metal, materie primă echivalentă cu realizarea a peste 8 000 palane de 2 tone sau a circa 450 betoniere hidraulice de 250 litri.**

Esențialul — aplicarea la termen a măsurilor preconizate

PROGRAMUL SPECIAL elaborat pentru 1978 privind căile de reducere a costurilor la 1 000 lei producție-marfă, îndeosebi a celor materiale și de obținere a unor produse de valori mai mari dintr-o tonă de metal, cuprinde 28 de măsuri. Neîndoielnic, acest program inițial este susceptibil de îmbunătățiri, ca urmare a propunerilor ce le vor face muncitorii și tehnicienii cu prilejul diferitelor dezbateri fie la locurile lor de muncă, fie pe ansamblul întreprinderii. Fiecare măsură, fundamentată din punct de vedere economic, are termene și responsabilități precise de aplicare.

Important este acum ca **măsurile să fie materializate la scadențele respective și chiar devansate, în așa fel încît efectul în producție să se facă simțit cît mai grabnic.** În 1977 — la programul inițial elaborat la indicațiile consiliului oamenilor muncii — s-au adăugat numeroase alte măsuri, ridicînd numărul acestora la peste 100. Marea lor majoritate au fost înfăptuite la termen ; unele însă au fost decalate. De aceea, trăgîndu-se învățămintele cuvenite, este imperios necesar ca, în acest an, în mod sistematic, consiliul oamenilor muncii să analizeze stadiul înfăptuirii măsurilor stabilite, să dovedească o mai mare fermitate în aplicarea lor la termen, astfel încît, alături de realizarea sarcinilor cantitative de plan, să se accentueze laturile calitative ale activității — potrivit sarcinilor trasate de Conferința Națională a P.C.R. — pentru ca participarea la întrecerea socialistă a acestui colectiv de oameni ai muncii să se soldeze cu o înaltă eficiență economică.

L. ȚINTEA

Tabelul nr. 2

Scăderea greutății nete a unor produse prin reproiectare

Denumirea produsului	Greutate netă veche (kg)	Greutate netă nouă (kg)	Diferență de greutate (%)
Agregat de torcretat și transportat betoane	1 800	1 500	16,70
Palan manual cu planetar de 0,5 tf	21	19	9,50
Palan manual cu planetar de 1 tf	29	27	6,90
Palan manual cu planetar de 2 tf	53	49	7,55
Betonieră cu acționare hidraulică cu motor Diesel	783	760	2,94

Adunările generale în cooperativele agricole de producție

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

DEZVOLTAREA MAI INTENSĂ A PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE, factor de consolidare economică a cooperativelor agricole

INTENSIFICAREA și mai accentuată a producției agricole, însoțirea acestui proces de îmbunătățirea substanțială a eficienței economice sînt, în acest an hotărîtor al cincinalului, comandamente și preocupări deosebit de actuale pentru toate unitățile agricole socialiste. Găsindu-se într-un moment crucial, cînd bunele rezultate și dinamica lor ascendentă sînt incontestabile, dar încă nu corespund nivelului condițiilor create și al exigențelor îndreptățite ale societății, agricultura noastră, toate unitățile de producție agricolă trebuie să facă pasul hotărîtor al transformării într-o nouă calitate a acumulărilor cantitative anterioare, spre obținerea de rezultate mult mai semnificative, specifice unei agriculturi moderne, superior dotată cu mijloace tehnico-materiale, specialiști și forță de muncă calificată.

Această concluzie a reieșit cu deosebită pregnanță din cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, de la începutul acestei luni. Analiza critică făcută activității desfășurate în agricultură și, în special, soluțiile clare indicate de secretarul general al partidului pentru accelerarea progresului acestei ramuri de bază a economiei naționale sînt un îndreptar deosebit de prețios pentru toți cei ce se ocupă de destinele agriculturii, pentru toți oamenii muncii din această ramură.

În prezent, cînd în toate unitățile agricole se desfășoară adunările generale ale oamenilor muncii, indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sînt luate drept repere esențiale pentru orientarea activității viitoare, adaptarea lor la condițiile concrete din fiecare unitate fiind baza sigură a valorificării cît mai complete a rezervelor existente.

În acest spirit au decurs și dezbaterile din recenta adunare generală a membrilor cooperatori din **cooperativa agricolă de producție Stoicănești** (județul Olt), în cadrul căreia, pe lîngă relevarea bunelor rezultate obținute pînă în prezent, s-a subliniat mai ales ce trebuie făcut în continuare pentru un progres și mai substanțial în toate sectoarele de activitate din cadrul cooperativei.

Bunele rezultate — încununare a sporirii efortului propriu

DEȘI SITUATĂ într-o zonă în care condițiile naturale de practicare a agriculturii nu sînt dintre cele mai favorabile, rezultatele obținute de-a lungul anilor de această cooperativă au fost și sînt dintre cele mai bune, constituind un exemplu pentru unitățile agricole din zonă și județ și chiar pentru alte cooperative, cu condiții asemănătoare, din alte județe ale țării.

Analizînd experiența cea mai recentă — cea din primii doi ani ai cincinalului actual — se constată că pe fondul unei creșteri continue a producției, **aspectele calitative, de eficiență au trecut pe primul plan,** indicatorii ce măsoară aceste aspecte avînd ritmurile de creștere cele mai mari (tabelul nr. 1). Ca urmare a eforturilor depuse pentru folosirea cît mai judicioasă a resurselor existente, a reducerii continue a cheltuielilor de producție, cooperativa din Stoicănești a ajuns în 1977 **să-și dubleze venitul net** față de 1975, garanție sigură a unor acumulări și posibilități de dezvoltare sporite în anii ce urmează.

La baza acestor rezultate economico-financiare superioare stau creșterile substanțiale ale producțiilor fizice din toate sectoarele de activitate, sporirea considerabilă a randamentelor la hectar și a producțiilor pe cap de animal. Astfel, în primii doi ani ai cincinalului, aici s-au obținut producții medii de grîu de peste 4 500 kg/ha, la

Tabelul nr. 1

Dinamica principalilor indicatori sintetici ai activității C.A.P. Stoicănești în anii 1976—1977

(1975=100)

	1976	1977
Producția globală	122,6	130,7
Producția netă	102,8	134,7
Venitul net	126,8	238,7
Cheltuieli la 1 000 lei producție globală	99,3	87,4

porumb peste 4 000 kg/ha şi peste 2 500 kg/ha la floarea-soarelui ; de asemenea, în 1977, producţia medie de lapte pe cap de vacă a depăşit 2 700 litri, iar producţia de ouă pe găină ouătoare a atins 231 bucăţi.

Toate acestea s-au tradus în sporirea cantităţilor de produse livrate la fondul de stat şi a celor valorificate direct pe piaţă, ceea ce a dus la sporirea veniturilor încasate ; pe această bază, au crescut atît posibilităţile de acumulare şi dezvoltare, cît şi cele de retribuire a membrilor cooperatori.

Astfel, **ponderea fondului de acumulare în producţia netă depăşeşte 30%**, iar **retribuirea pe o normă convenţională de muncă atinge 60 de lei, ea făcîndu-se exclusiv în bani.** Interdependenţa dintre rezultatele de producţie ale cooperativei şi creşterea nivelului de trai al membrilor săi este ilustrată şi de faptul că în aceşti ultimi doi ani, venitul mediu anual pe un cooperator care a lucrat a depăşit 12 500 lei.

Calitatea superioară a muncii depuse în ultimul timp de cooperatorii din Stoicăneşti este oglindită cel mai semnificativ de faptul că **productivitatea muncii a avut rolul hotărîtor în obţinerea acestor rezultate,** ea înregistrînd o creştere de 57% în 1977 faţă de 1975. Dar, factorii analizaţi pînă acum explică doar parţial dezvoltarea cooperativei din ultimii ani. Un factor major al transformărilor petrecute a constat într-o **orientare nouă privind structura de producţie** din cadrul cooperativei, dîndu-se prioritate creşterii într-un ritm mai intens sectorului producţiei animale.

Restructurarea producţiei şi mai deplina utilizare a forţei de muncă

ÎNCEPÎND DIN 1975, membrii cooperatori, analizînd resursele de care dispunea cooperativa, au ajuns la concluzia că o creştere economică intensă pe viitor nu o poate asigura decît dezvoltarea mai amplă a sectorului creşterii animalelor. La baza acestei decizii a stat şi necesitatea unei mai depline utilizări a forţei de muncă, pe linia permanentizării sale, a creşterii calificării şi obţinerii de venituri sigure, superioare. Dacă aceasta a constituit una din componentele strategice de bază, tactica realizării acesteia a constat în **înfiinţarea unui complex propriu de creştere a găinilor pentru ouă,** a cărui populare a început chiar din 1975. Din 1976, continuîndu-se creşterea efectivelor, complexul a intrat în producţie, furnizînd peste 10 mil. de ouă, iar anul trecut s-a ajuns la capacitatea maximă, constînd dintr-un efectiv de peste 130 mii de păsări (din care peste 55% sînt găini ouătoare) şi o producţie fizică de peste 16 milioane de ouă.

Tabelul nr. 2

Dimensiuni ale producţiei zootehnice la C.A.P. Stoicăneşti

	1975	1976	1977
Dinamica producţiei globale animale	100,0	179,5	273,3
Ponderea producţiei animale în totalul producţiei C.A.P.-ului (%)	20,3	29,7	42,2
Ponderea producţiei sectorului avicol în totalul producţiei animale (%)	—	60,0	65,0
Ponderea producţiei sectorului avicol în totalul producţiei C.A.P. (%)	—	17,8	27,6
Dinamica producţiei de ouă (%)	—	100,0	157,1

De subliniat că şi celelalte sectoare ale creşterii animalelor (bovinele şi ovinele) din cooperativă au avut o evoluţie ascendentă, atît ca efectiv şi producţie specifică, cît şi ca sporire a eficienţei activităţii economice. Modificările structurale determinate de această nouă orientare a producţiei din cooperativa Stoicăneşti pot fi urmărite în datele prezentate în tabelul nr. 2. Dinamismul noului sector înfiinţat este deosebit de pregnant atît sub raportul producţiei fizice, al producţiei globale, cît şi al urcării ponderii producţiei sale în economia globală a cooperativei. Ajungîndu-se încă din 1977 ca ponderea producţiei animale să depăşească 42% din totalul producţiei cooperativei, există o bază sigură, certă, de atingere şi depăşire încă la finele cincinalului actual a nivelului orientativ (44 — 45%) al acestui indicator prevăzut pentru cincinalul viitor la nivelul ramurii.

Rezultatele economice ale acestui sector se datorează în primul rînd **tehnologiilor utilizate** — cele de flux industrial, **organizării superioare a producţiei şi a muncii** într-un asemenea complex. Eficienţa economică a activităţii de producţie din acest sector este suficient să o ilustrăm prin ponderea foarte înaltă (aproape 40%) **a venitului net în cadrul producţiei globale avicole**· Este semnificativ şi faptul că planul producţiei avicole pe 1977 a fost depăşit cu 26%, ceea ce ne arată rezervele ce se pot valorifica superior prin producţia animală dintr-o unitate cooperatistă.

Cooperatorii de la Stoicăneşti sînt conştienţi de faptul că mai au încă de depus eforturi notabile pentru a valorifica mai complet şi alte resurse existente, în special la producţia vegetală, la vacile de lapte şi la ovine. Analizînd cu spirit de răspundere şi aceste probleme, cărora li se pot găsi soluţii pentru obţinerea de rezultate superioare faţă de cele actuale, membrii cooperativei agricole din Stoicăneşti au hotărît, în adunarea lor generală, să demonstreze practic că au acţionat în acest sens, **angajîndu-se să depăşească producţia globală planificată pentru acest an cu 2 milioane de lei, menţinînd strict cota de cheltuieli planificată.**

Aşa cum a reieşit din dezbateri, cooperatorii sînt hotărîţi să acţioneze neabătut, depunînd toate eforturile pentru traducerea în viaţă a hotărîrilor luate, acţionînd în special pe următoarele direcţii : respectarea cu stricteţe a tehnologiilor şi executarea exemplară şi la timp a lucrărilor în cîmp ; asigurarea unei baze furajere sporite şi de calitate, ce va fi valorificată superior mai ales în sectorul creşterii taurinelor, unde se constată unele rămîneri în urmă ; economisirea energiei şi combustibilului ; reducerea cheltuielilor şi creşterea eficienţei în toate sectoarele de activitate.

Sînt măsuri şi angajamente care, sîntem siguri, harnicii cooperatori din Stoicăneşti le vor îndeplini şi chiar le vor depăşi, de ele depinzînd bunăstarea lor actuală şi cea viitoare, satisfacerea într-un grad mai înalt a nevoilor societăţii pentru produse agricole de bună calitate.

I. SOARE

Valorificarea cadrului larg de cooperare economică internaţională

O STRATEGIE ACTIVĂ A EXPORTURILOR DE OBIECTIVE ŞI SERVICII INGINEREŞTI

FAVORIZATE de cadrul larg de cooperare economică internaţională promovat prin politica externă a ţării noastre, **exporturile complexe sub forma obiectivelor economice şi lucrărilor de construcţii-montaj executate în străinătate au căpătat în ultimii ani o pondere tot mai însemnată în ansamblul schimburilor economice ale României, contribuind substanţial la evoluţia dinamică a cooperării economice cu ţările în curs de dezvoltare.**

Această formă nouă, superioară de relaţii economice internaţionale contribuie eficient la demarajul industrial şi la îmbunătăţirea structurii economiei în ţările în curs de dezvoltare, prin crearea de noi ramuri şi domenii industriale, valorificarea superioară a resurselor naturale şi de forţă de muncă, promovarea inovaţiei tehnice şi organizatorice, formarea de cadre proprii de specialişti, reducerea necesarului de import pentru o gamă importantă de mărfuri industriale, îmbunătăţirea nomenclatorului de export, cu efecte pozitive asupra balanţei comerciale şi de plăţi. Pe această cale se înfăptuieşte şi un alt deziderat major al tinerelor state independente — consolidarea independenţei lor economice.

LA SFÎRŞITUL anului 1977, România participa la realizarea programelor de dezvoltare în ţări din Asia, Africa şi America Latină prin peste 120 de acţiuni de cooperare, din care două treimi le reprezentau construcţiile de obiective economice şi livrările de instalaţii complexe.

Cele trei decenii de dezvoltare socialistă a României, progresul economic înregistrat pe multiple planuri în acest interval istoric, relativ scurt, constituie pentru partenerii noştri comerciali garanţii solide privind capacitatea şi experienţa de a realiza în condiţiile specifice ale începutului, utilizînd forţa de muncă şi mijloacele locale, edificarea de obiective economice la înalt nivel tehnic.

Dacă ar fi să luăm numai cifra de 2 700 noi capacităţi de producţie care urmează să se realizeze în actualul cincinal, ea vorbeşte elocvent despre ritmul în care schimbăm geografia economică a ţării, despre vocaţia de constructor ce i se recunoaşte azi poporului nostru. Nu este de mirare, deci, că ramurile şi sectoarele economiei noastre care au polarizat în ultimele decenii eforturile materiale şi de inteligenţă — cum sînt: construcţiile de maşini, chimia, energetica, dezvoltarea infrastructurii în ansamblu — se regăsesc şi printre domeniile cele mai mult antrenate în exporturi complexe. Astfel, prin firmele de comerţ exterior Industrialexport şi Uzinexport s-au executat ori sînt în curs de execuţie instalaţii energetice în Egipt, Filipine, India şi Siria, uzine chimice şi petrochimice în Egipt (combinatul de produse sodice de la Alexandria, cel mai mare din Africa), India, Iordania, Iran, Pakistan şi Turcia; s-au realizat linii de montaj şi fabrici de tractoare în Egipt, Ghana, Iran, fabrici de ciment în Iugoslavia, Liban, Siria, combinate de industrializare a lemnului în Sri-Lanka, Iran, R.P. Congo, fabrici textile în Bangladesh, R.P. Congo, Sudan. Constructorii de maşini din România au instalat linii de montaj vagoane în Brazilia, de autoturisme de teren în Portugalia, de maşini-unelte în Iran şi Peru, de aparate de radio în Egipt. Un alt domeniu prestigios al exporturilor noastre complexe îl prezentăm în caseta din pagina alăturată

Caracteristic acestei activităţi este că pe lîngă livrarea unor echipamente de înaltă tehnicitate pe care o presupune aceste exporturi, ele încorporează o marfă deosebit de apreciată — experienţa şi inteligenţa tehnică românească. Aşa cum arată practica internaţională, ca pondere valorică aceste servicii antrenate pot să depăşească uneori pe cea a obiectivului propriu zis, contribuind astfel la creşterea eficienţei exporturilor complexe în ansamblu. În acelaşi timp, utilizarea materialelor proprii (ciment, fier-beton etc.) în realizarea după proiecte şi studii proprii de lucrări de construcţii-montaj permite valorificarea acestor materiale de cîteva ori mai eficient decît la exportul lor direct.

PRIN reglementarea juridică riguroasă a atribuţiilor şi obligaţiilor furnizorului general extern, furnizorului general intern, proiectantului general şi antreprenorului general extern pentru exporturile complexe, s-au creat premisele reprezentării unitare, specializate pe piaţa externă a numeroase unităţi economice: institute de cercetări şi proiectări, întreprinderi industriale şi de comerţ care participă la „pachetul" de mărfuri şi servicii încorporate într-un export complex. Funcţionarea cu promptitudine şi eficienţă a acestui mecanism este impusă de însuşi modul de angajare comercială a livrărilor complexe, cel mai frecvent prin licitaţii internaţionale. În cazul întreprinderilor noastre de comerţ exterior profilate pe livrări de obiective economice şi execuţia de lucrări de construcţii montaj participările la licitaţii ajung pînă la 80% din totalul acţiunilor întreprinse în scopul contractării exporturilor complexe şi aceste ponderi sînt în creştere, în concordanţă cu tendinţele ce se manifestă pe plan mondial în acest domeniu.

Spre deosebire de modalităţile de contractare a exporturilor complexe bazate pe tratative directe cu beneficiarii lucrărilor, activitatea de participare la licitaţiile internaţionale prezintă unele particularităţi, din care rezultă importante consecinţe, de ordin practic. Astfel, licitaţiile prevăd un termen fix de depunere a ofertei, a cărui depăşire înseamnă irosirea tuturor eforturilor de pregătire a ofertei (inclusiv cheltuielile legate de procurarea caietului de sarcini).

De regulă, perioada de la primirea caietului de sarcini — care conţine documentaţia tehnico-economică a obiectivului — pînă la data licitaţiei este foarte scurtă, ridicînd probleme deosebite privind organizarea activităţii de prospectare a pieţii externe, analiza variantelor tehnologice și tehnico-economice, elaborarea ofertelor tehnice și comerciale etc. Odată depusă oferta, ofertantul nu mai poate modifica valoarea și celelalte condiții tehnice și comerciale de bază. Dacă valoarea ofertei este prea ridicată, aceasta nu este reținută pentru negocieri, iar cheltuielile și efortul ofertantului se înregistrează la pierderi; invers, dacă oferta este subevaluată, vor apare în mod cert pierderi în perioada de execuție a obiectivului.

Operațiunea critică în cadrul activității de participare la licitațiile internaționale o constituie întocmirea ofertei tehnice interne, care ocupă peste 70% din timpul care se scurge între primirea caietului de sarcini și data licitației (între 2 și 5 luni, în funcție de gradul de dificultate a ofertei). Asigurarea unei succesiuni logice și eficace a operațiunilor în această perioadă reprezintă o problemă organizatorică cheie, uneori deficitară la întreprinderile noastre de comerț exterior.

Credem că această perioadă ar trebui restructurată, prin reducerea la minimum a operațiilor de rutină și acordarea atenției cuvenite unor probleme esențiale, cum sînt cele privind activitatea de prospectare și informare (tehnică și economico-financiară) în țara de reședință a beneficiarului lucrării, sau de evaluare și de analiză complexă a condițiilor de realizare a obiectivului.

Activitatea de prospectare și de informare este în prezent insuficient organizată; pentru unele lucrări, de exemplu, la evaluarea ofertei nu au fost cunoscute și luate în calcul taxele vamale pe mașini și utilaje de construcții în țara beneficiarului, impozitele corecte pe cifra de afaceri, nivelul real de salarizare și de productivitate al muncitorilor indigeni etc. La asemenea situații duce și timpul scurt afectat acestor operații care implică o documentare detaliată, selectarea și interpretarea informațiilor culese.

În încheiere, formulăm unele propuneri pe care le considerăm utile pentru îmbunătățirea activității de participare la licitațiile internaționale, pe linia promovării exporturilor complexe ale țării noastre:

- specializarea întreprinderilor de comerț exterior în participarea la licitații pentru anumite tipuri de obiective, pe anumite zone geografice, în funcție de experiența acumulată;

- constituirea, pe lîngă întreprinderile de comerț exterior interesate, a unor comisii de analiză a participării la licitațiile internaționale, care să stabilească necesitatea, oportunitatea și programele de lucru pentru aceste participări;

- constituirea la unele organe centrale — de exemplu, la Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale și la Ministerul Finanțelor — a unor colective specializate în tehnica participării la licitațiile internaționale, care să dispună și de bănci de date pe profilul respectiv;

- reducerea duratei de întocmire și creșterea competitivității tehnice a ofertelor, prin constituirea la institutele de proiectare interesate a unor colective specializate în întocmirea ofertelor externe și avizarea ofertelor tehnice în consiliul tehnico-științific al ministerului tutelar, în scopul garantării unei dimensionări optime a instalațiilor și lucrărilor;

- îmbunătățirea activității de evaluare și de verificare a corectitudinii acestei evaluări, prin: normarea unor activități și lucrări de construcții-montaj în străinătate; stabilirea unor nivele minime ale tarifelor și retribuțiilor, precum și ale chiriilor pentru utilaje, în vederea evaluării efortului în valută al părții române; stabilirea unor indicatori de structură și sintetici, specifici fiecărui tip principal de exporturi complexe, care să permită compararea cu obiective similare realizate în țară și în străinătate;

- dotarea întreprinderilor care execută lucrări de construcții-montaj în străinătate cu utilaje de înaltă productivitate, care să contribuie la reducerea costurilor lucrării, la sporirea beneficiului în valută și la creșterea competitivității tehnice și comerciale a ofertelor respective.

dr. Ioan GEORGESCU

O recunoaștere a meritelor constructorilor români

PRIN înființarea în urmă cu 5 ani a întreprinderii de comerț exterior Contransimex, țara noastră se lansa pe piața externă într-un nou domeniu, de vîrf al tehnicii mondiale: construcția de drumuri, autostrăzi, poduri, pasaje denivelate, tunele, canale, porturi, aeroporturi civile, căi ferate, instalații de comunicații etc.

În calitate de furnizor general extern pentru o gamă largă de servicii inginerești (studii, proiecte, documentații, licențe) și de lucrări de construcții-montaj și instalații din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, Contransimex și-a cîștigat un bun renume internațional într-un domeniu în care se prezintă, de regulă, la licitațiile internaționale numai 10—12 țări, printre care: S.U.A., Canada, Italia, R.F.G., Franța și Japonia.

Centrala de construcții căi ferate, principalul furnizor general intern și-a diversificat continuu activitatea, astfel că în prezent, pe lîngă servicii inginerești și-a cîștigat valoroase referințe comerciale privind:

- **execuția de aeroporturi — piste, platforme, drumuri de acces, aerogări, construcții anexe, instalații de balizaj, de telecomunicații etc. Prin Contransimex s-a executat construcția de piste de aterizare pe aeroportul Yoff-Dakar din Senegal, a căror recepție a prilejuit elogioase aprecieri ale beneficiarului.**

- **lucrări complexe în domeniul transportului feroviar — instalarea de linii noi, dublări și electrificări de linii, inclusiv instalațiile fixe aferente, stații și noduri de cale ferată, triaje, poduri, instalații de semnalizare, alte clădiri și construcții feroviare. Dotarea cu instalații de mecanizare și automatizare a stațiilor și triajelor le asigură o funcționare rapidă și sigură. Contransimex a primit comenzi din Grecia pentru elaborarea proiectului de electrificare a unei linii ferate, care se realizează prin Institutul de proiectări căi ferate; a fost precalificată pentru licitații organizate în Algeria și Iran în vederea construcției de căi ferate și ateliere pentru reparații de vagoane;**

- **construcția de drumuri și poduri, viaducte și pasaje. Constructorii români aplică sisteme constructive și tehnologii noi, care permit o execuție rapidă și de calitate, metode moderne de execuție a fundațiilor și realizări originale în utilizarea betonului precomprimat, a cofrajelor glisante. Dintre lucrările rutiere în curs de execuție amintim șoseaua Tarhuna-Beni Walid (începută în 1975), care va lega orașul Tripoli, capitala Libiei, de o oază de la marginea deșertului, punct de plecare al caravanelor ce aprovizionează așezările din partea de vest a țării. Faptul că dezvoltarea infrastructurii este hotărîtoare pentru ridicarea economică a unei zone s-a dovedit și în cazul acestei căi rutiere. Concomitent cu înaintarea șoselei în zona predeșertică, de o parte și de alta a ei apar ferme agricole, încep lucrări de irigații care să permită dezvoltarea culturii plantelor și a zootehniei.**

Bunul renume cîștigat în desfășurarea acestor lucrări de drumuri în Libia, unde utilajele românești de construcții s-au comportat foarte bine, în condițiile dificile de climă și sol, l-au determinat pe partener să încredințeze firmei românești execuția altor tronsoane rutiere. De asemenea, atunci cînd s-a inițiat construcția la Tripoli a unui port pescăresc, buna carte de vizită pe care o cîștigaseră pe această piață constructorii români a contribuit la preferința finală a partenerului pentru Contransimex;

- **aprecieri deosebite au obținut constructorii români și pentru construcțiile și amenajările portuare executate la Bandar-Shahpour, în Iran. Pentru calitatea lucrărilor executate și aportului adus la dezvoltarea cooperării economice internaționale, autoritățile iraniene au acordat firmei „Contransimex“ premiul internațional „Mercurul de aur“.**

- **în telecomunicații, firma s-a impus prin asistența tehnică acordată la lucrări de inginerie, proiectări precum și la punerea în funcțiune a centralelor telefonice automate românești livrate în Algeria și Grecia.**

De remarcat că toate aceste obiective economice executate în străinătate antrenează în mod necesar prestarea complementară de servicii inginerești (cercetare, proiectare, know-how, cesiune de licențe), asistență tehnică și service.

Calitatea deosebită a serviciilor inginerești executate prin Contransimex a fost evidențiată prin certificatele acordate și aprecierile exprimate de Ministerul Transporturilor și Comunicațiilor din SUDAN la recepția studiilor și proiectelor tehnice pentru amenajarea de canale navigabile în bazinul Nilului, de Departamentul Iranian al Porturilor și Navigației pentru asistența tehnică acordată, ca și pentru alte studii și proiecte executate.

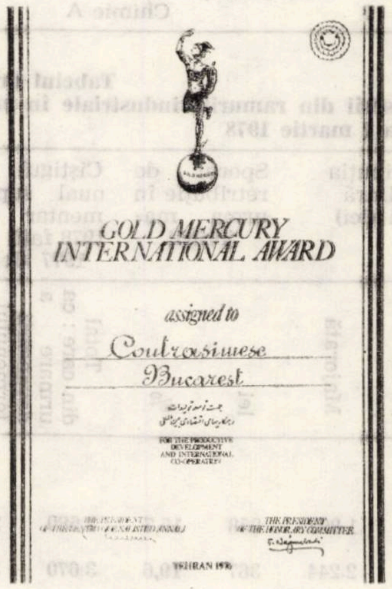
GOLD MERCURY
INTERNATIONAL AWARD

assigned to

Contrasimex
Bucarest

FOR THE PRODUCTIVE
DEVELOPMENT
AND INTERNATIONAL
CO-OPERATION

THE PRESIDENT
OF THE HONORARY COMMITTEE

TEHRAN 1976

ECONOMIE NATIONALA

DE LA 1 MARTIE 1978

RETRIBUŢII MAJORATE PENTRU NOI CATEGORII DE OAMENI AI MUNCII

ACŢIUNEA de majorare a retribuţiei personalului muncitor, aflată în plină desfăşurare, reflectă pregnant politica partidului nostru de ridicare continuă, pe măsura dezvoltării economiei, a standardului de viaţă al întregului popor, preocuparea pentru perfecţionarea formelor de repartiţie, pentru legarea tot mai strînsă a veniturilor fiecărui membru al societăţii de rezultatele obţinute în producţie, în activitatea socială.

Pînă în prezent aproape 4,5 milioane de oameni ai muncii din 18 ramuri ale economiei naţionale au beneficiat de sporirea retribuţiei. Dintre aceştia peste 700 mii (din 6 ramuri de activitate) s-au bucurat de retribuţii sporite cu cîteva luni mai devreme decît era prevăzut iniţial, ca urmare a hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la reeşalonarea graficului de majorare a retribuţiei.

Conform Decretului privind reeşalonarea pe ramuri şi activităţi a majorării retribuţiei prevăzute pentru etapa I — 1978, de la 1 martie vor beneficia de sporirea retribuţiei aproximativ 187 mii de oameni ai muncii din industria materialelor de construcţii, industria energiei electrice, industria poligrafică şi industria celulozei şi hîrtiei, ramuri de veche tradiţie, cu un rol de seamă în valorificarea unor importante resurse de materii prime şi energie, necesare susţinerii dinamismului economiei româneşti, precum şi în ridicarea nivelului de trai.

Tabelul nr. 2

Majorarea retribuţiei tarifare a maiştrilor care beneficiază de acordarea în plus a 1-2 clase

Ramura	Reţeaua tarifară	Retribuţia tarifară netă (lei)		Sporul retribuţiei nete în urma majorării			Cîştigul anual suplimentar în 1978 faţă de de 1977 (lei)	
		actuală	majorată	lei	din care: prin adăugarea a 1-2 clase	%	Total	din care: ca urmare a devansării termenului de majorare
Industria cimentului								
— maistru, gradaţia bază	Construcţii de maşini A	1 920	2 310	390	90	20,3	3 950	395
— maistru, gradaţia 3	Ciment, siderurgie B	1 920	2 415	495	195	25,8	4 950	495
Industria poligrafică								
— maistru, gradaţia bază	Poligrafie A	1 839	2 220	381	80	20,7	3 810	762
Industria celulozei şi hîrtiei								
— maistru, gradaţia 6	Chimie A	2 389	2 895	506	135	21,2	5 060	2 024

Tabelul nr. 1

Creşterea retribuţiei tarifare la diferite meserii din ramurile industriale în care se aplică majorarea la 1 martie 1978

Ramura şi meseria	Categoria	Treapta	Retribuţia tarifară netă (lei)		Sporul de retribuţie în urma majorării		Cîştigul anual suplimentar în 1978 faţă de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total	din care: ca urmare a devansării termenului de majorare
Industria materialelor de construcţii								
Ceramist-fasonator produse ceramice	5	II	1 639	1 897	258	15,7	2 580	258
Operator lianţi — cuptoare lianţi	5	II	1 877	2 244	367	19,6	3 670	367
Industria energiei electrice								
Electrician-exploatare centrale şi staţii electrice	6	III	2 029	2 366	337	16,6	3 370	674
Operator la instalaţiile de turbine cu aburi	4	I	1 588	1 856	268	16,9	2 680	536
Industria poligrafică								
Tipăritor-tipar înalt	3	bază	1 468	1 714	246	16,8	2 460	492
Culegător manual	4	II	1 564	1 826	262	19,8	2 620	524
Legător manual-cartonagist	2	bază	1 398	1 632	234	16,7	2 340	468
Industria celulozei şi hîrtiei								
Operator-fierbător-spălător celuloză	4	bază	1 492	1 765	273	18,3	2 730	1092

În această etapă, retribuţia tarifară a personalului muncitor din industria materialelor de construcţii creşte în medie cu 16,1%, în industria energiei electrice şi în industria poligrafică cu 16,5%, iar în industria celulozei şi hîrtiei cu 17,4%. Termenul de majorare a retribuţiei a fost devansat cu o lună pentru personalul muncitor din industria materialelor de construcţii, cu două luni pentru cel din industria energiei electrice şi poligrafice şi cu 4 luni în cazul industriei celulozei şi hîrtiei. Remarcăm faptul că, odată cu majorarea

Maria MOLNAR

Institutul de economie socialistă

(Continuare în pag. 17)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Subiect de reflecție

ÎMBUNĂTĂȚIREA normelor metodologice de creditare și plăți între unități a devenit, după părerea mea, o problemă de actualitate.

Creditarea unităților pînă la nivelul cifrei de control sau a limitei de creditare determină la un moment dat dificultăți financiare unor colective a căror activitate se desfășoară în condiții corespunzătoare. Așa, de pildă, neonorarea unor facturi de către beneficiarii care au depășit pragul de toleranță și care astfel nu dispun de capacitatea de plată determină inerent transmiterea consecințelor ce derivă dintr-o astfel de situație și partenerului. Practic, în astfel de cazuri, furnizorul, din considerente de ordin subiectiv, este obligat să suporte :

a) dobînzi penalizatoare la împrumut restant pe seama facturilor neîncasate în termen de 30 zile. Calcularea și încasarea de penalități pentru nerespectarea disciplinei financiare (care se înregistrează direct în contul de beneficii și pierderi) nu echilibrează costurile afectate de dobînzile penalizatoare) ;

b) afectarea nejustificată a capacității de plată (și în această ipoteză apare posibilitatea de penalități) ;

c) consecințele ce derivă din nerealizarea indicatorului producție marfă vîndută și încasată ;

d) costuri a căror materializare nu are corespondent în activitatea de execuție a sarcinilor de plan.

Onorarea de către bancă a unor facturi dintr-un credit cu dobîndă majorată în contul beneficiarului ar asigura prevenirea manifestării întregului pachet de consecințe.

Ovidiu STOIAN
contabil șef
la B.J.A.T.M. Galați

Unități specializate

ÎN VEDEREA realizării indicațiilor de a se cultiva fiecare palmă de pămînt, tot mai mulți săteni sînt dornici să construiască în gospodăria personală o fîntînă pentru apa necesară udării plantelor. Cine execută fîntînile în județul Dolj ? În principiu I.J.C.L. Craiova și Cooperativa „Constructorul" din aceiași localitate. În fapt niciuna din aceste unități nu angajează decît rareori astfel de lucrări. În această situație se apelează la fîntînari particulari, care nu dispun însă de o dotare tehnică corespunzătoare.

Propun ca unitățile profilate pentru această activitate să fie dotate cu toate utilajele necesare pentru mecanizarea operațiilor săpare și tubare, utilizîndu-se o platformă auto ; tuburile să fie executate de întreprinderea de prefabricate din beton, la lungimi de 2-4 m, cu diametre diferite, între 250-500 mm în interior; echipa de foraj să fie înzestrată cu toate mecanismele de scos apa manual sau mecanic.

Asemenea unități, care să funcționeze eventual pentru două sau trei județe, atît pentru cetățeni cît și pentru organizațiile cooperatiste sau de stat, ar aduce o contribuție de seamă la extinderea suprafețelor cultivate intensiv și astfel la creșterea producției agricole.

Ion DUGĂEȘESCU
economist — Craiova

ECOURI

Recuperarea zăcămîntului

REFERINDU-NE la articolul „Creșterea factorului final de recuperare a zăcămîntului", publicat în „Revista economică" nr. 41/1977, aducem la cunoștința redacției următoarele :

Conform indicațiilor date de conducerea superioară de partid și de stat privind descoperirea de noi rezerve de hidrocarburi, mecanizarea și automatizarea operațiunilor de foraj de medie și mare adîncime, extracția țițeiului și gazelor etc., ministerului nostru i-au revenit sarcini deosebite. Asimiliarea, dotarea și dezvoltarea producției de utilaj petrolier s-a făcut pe bază de concepție proprie, fără a se apela la licențe, valorificînd experiența specialiștilor din industria petrolieră și a celor din întreprinderile furnizoare de utilaj petrolier. În prezent se realizează o gamă completă de instalații de foraj cu acționare diesel-hidraulică și diesel-electrică pentru forajul terestru pînă la adîncimi de 8 500-10 000 m.

Parametrii de bază și soluțiile tehnice adoptate, precum și durabilitatea în exploatare, s-au dovedit competitive în confruntarea directă cu instalațiile similare realizate de cele mai renumite firme americane într-o serie de țări cum ar fi Algeria, Brazilia, Argentina, Venezuela, Turcia, Siria, India etc., performanțe recunoscute chiar de constructorii americani care le-au folosit în șantierele petroliere.

Instalațiile de intervenție și probe în producție se realizează într-o gamă variată și anume : IC 5, P 20, F 50. Aceste instalații se echipează cu autoșasiuri aduse din import și din țară. De asemenea, sînt în curs de asimilare instalațiile de intervenție P 32 și F 50 pe autoșasiu ROMAN 19215. Precizăm că instalațiile sînt realizate și probate pe autoșașiuri SISU (Finlanda) și TATRA (R.S.C.) și că trebuie omologate pe autoșasiu românesc. Pompele de noroi și grupurile motopompă de tipul 2 PN 400-1600 CP și pompele de 5×10 se realizează în mod curent la întreprinderile „1 Mai"-Ploiești și I.U.P. Tîrgoviște, conform nivelelor și balanțelor anuale acordate.

Autoșasiurile românești se vor realiza ca prototip în acest an, iar fabricația de serie a instalațiilor P 20 și F 50 va începe din anul 1979.

Ion IOSEFIDE
adjunct al ministrului industriei
construcțiilor de mașini

Automatizare

CONSIDERĂM că preocuparea „Revistei economice" în legătură cu influența mecanizării și automatizării asupra creșterii productivității muncii și a modului de utilizare a forței de muncă este binevenită (a se vedea și articolul „Mecanizarea și automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității", din nr. 44/1977).

Structura organizatorică a întreprinderii noastre este stabilită în conformitate cu legislația în vigoare și cu aprobarea forurilor superioare competente. Reducerea ponderii personalului funcționăresc constituie o preocupare constantă a consiliului oamenilor muncii din întreprindere. Ea se concretizează în orientarea cu prioritate a activității personalului din compartimentele tehnico-funcționale spre activitatea de proiectare produse, tehnologii și capacități, ceea ce poate fi ușor constatat prin examinarea dinamicii structurii personalului TESA. În legătură cu activitatea de informatică, opinia noastră este că dotarea cu un calculator electronic nu înseamnă în mod automat o reducere imediată a efectivelor, aceasta depinzînd de crearea unui sistem integrat de prelucrare automată a datelor cel puțin la nivelul unui subsistem al întreprinderii.

ing. Alexandru BITANG
directorul Întreprinderii
de construcții de mașini — Reșița

Contracte

APRECIEM ca foarte oportună ancheta dv. privind încheierea la termen a contractelor economice pentru asigurarea condițiilor necesare realizării planului de producție, respectiv desfacerii producției pentru anul 1978.

Așa cum rezultă și din articol, unitatea noastră a întîrziat emiterea, în totalitate, pentru anul 1978 a contractelor către beneficiari. Principala cauză a întîrzierii o constituie emiterea cu întîrziere a repartițiilor de către coordonatorii de balanță ; este cazul, de pildă, al Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri București și al Centralei cimentului București, care nu au emis repartițiile pe sortimente și pe furnizori pînă la data de 9 decembrie 1977.

Nominalizarea la timp a producției la furnizorii producători în funcție de capacitățile de producție și de cererile beneficiarilor are o importantă determinantă în aprovizionarea bazelor județene de aprovizionare tehnico-materială. Coordonatorii de balanță nu pot emite repartiții decît după întocmirea programelor de fabricație la întreprinderile respective. Ca verigă intermediară, în realizarea acțiunii de încheiere a contractelor cu furnizorii și beneficiarii pentru anul 1978, unitatea noastră a acționat cu operativitate pentru centralizarea necesarului beneficiarilor și depunerea la coordonatori, pentru perfectarea contractelor în baza repartițiilor primite, cu furnizorii și beneficiarii.

Considerăm că este necesar să se scurteze perioada de întocmire a programelor de fabricație la furnizorii producători, respectiv de emitere a repartițiilor de către coordonatorii de balanță.

N. POPESCU
director al B.J.A.T.M.-Dolj

Acțiuni ale consiliilor oamenilor muncii în dialectica trecerii la o nouă calitate

FUNDAMENTAREA ȘTIINȚIFICĂ A DECIZIILOR ÎN ACTIVITATEA DE CONDUCERE

Un model aplicat la „Hidromecanica"-Brașov pentru stabilirea ordinii de prioritate a reproiectării produselor pe baza analizei tehnice a valorii

ÎN CONDIȚIILE adîncirii caracterului democratic al actului de conducere în unitățile economice și ale accentuării bazei științifice a acestuia, hotărîrile și măsurile luate de fiecare colectiv de muncă sînt decisive pentru creșterea eficienței economice, a competitivității produselor noastre, pentru realizarea saltului de la cantitate la calitate.

O deosebită însemnătate principială și practică are, în acest sens, cerința formulată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu : „să acordăm mai multă atenție ca pînă acum elaborării măsurilor și hotărîrilor, fundamentării deciziilor, la toate nivelurile muncii de conducere, studiind temeinic sectoarele și domeniile de activitate pentru care ne propunem să luăm hotărîri, consecințele imediate și de perspectivă ale deciziilor pe care le adoptăm"[1].**

Ori de cîte ori se pune problema luării unor măsuri sau hotărîri, alegerii unei variante optime din mai multe posibile, stabilirii corecte a priorității problemelor ce trebuie rezolvate în activitatea de conducere, începutul trebuie să-l constituie **crearea unui real climat de colaborare muncitorească în consiliul oamenilor muncii, în vederea orientării spre acele variante** (probleme sau activități) **care pot oferi cele mai mari șanse de ridicare a eficienței economice.** Alegerea variantei celei mai avantajoase reprezintă, în cele mai multe cazuri, o problemă de decizie multidimensională în care alternativele luate în considerare sînt modurile posibile de a acționa ale unui colectiv de muncă, iar punctele de vedere din care se analizează alternativele sînt criteriile de decizie la care trebuie să-și spună părerea oamenii uzinei. Însă creșterea autorității cuvîntului muncitoresc în elaborarea (optimizarea) unei decizii impune ca, **în exercitarea funcției de conducere, toți membrii consiliului oamenilor muncii să se sprijine pe o bază solidă, pe elementele conducerii științifice**, domeniu în care secretarul general al partidului a trasat o serie de direcții principale de acțiune.

În acest sens, pentru a veni în sprijinul reprezentanților oamenilor muncii în organul de conducere colectivă, prezentăm un model de luare a deciziilor în activitatea C.O.M. — model experimentat la întreprinderea „Hidromecanica" din Brașov.

Tabelul nr. 1

Criteriile de apreciere a priorității produselor pentru analiza tehnică a valorii

Denumirea produselor (variantelor)	C_1	C_2	C_3	C_4	C_5	C_6	C_7
P_1	9,70	0	0,039	0,589	622,90	61,50	...
P_2	3,70	+5	0,373	0,786	755,10	57,00	...
P_3	2,90	—5	3,965	0,567	807,40	52,10	...
P_4	1,00	—6	2,118	0,584	737,00	47,00	...
P_5	10,60	+7	3,184	0,658	816,60	58,62	...
P_6	0,20	—8	2,035	0,754	749,20	55,66	...

Criterii de stabilire a ordinii de prioritate

Din analiza efectuată la această întreprindere a reieșit că **la realizarea sarcinilor de plan referitoare la reducerea costurilor de producție poate contribui substanțial aplicarea analizei tehnice a valorii.** Dar reproiectarea pe această bază a produselor existente se extinde pe un interval mai mare de timp, rezultatele contribuind la ridicarea eficienței economice în anii ulteriori efectuării A.V. Întrucît nu este indicat și nici posibil ca toate produsele să fie reproiectate în același timp, s-a pus problema stabilirii unei ordini de prioritate a produselor din fabricația actuală, luînd în calcul — exemplificativ — următoarele criterii de decizie :

- C_1 — ponderea produsului în totalul producției întreprinderii (%) ;
- C_2 — ritmul mediu anual de creștere (+) sau scădere (—) a fabricației în următorii 3 ani (%) ;
- C_3 — volumul consumului la materialele de bază (metal) (tone/buc.) ;
- C_4 — indicele de utilizare a materialului de bază (%) ;
- C_5 — volumul cheltuielilor la 1 000 lei producție pentru produsul respectiv (lei) ;
- C_6 — ponderea cheltuielilor materiale în totalul costurilor de producție (%) ;
- C_7 — importanța produselor ca necesitate economico-socială.

Din tabelul nr. 1 reiese faptul că unui produs Pi, privit prin prisma unui anumit criteriu de apreciere a priorității Cj (j = 1, 2, ..., 6), îi corespunde o anumită consecință care poate fi o valoare numerică, o notă sau o apreciere calitativă. Evident, pentru a ne putea pronunța care din cele 6 produse să fie supus analizei valorii, trebuie să alegem varianta care va conduce la cele mai mari avantaje, deci care are **utilitatea maximă.**

Aici apare dificultatea că varianta optimă pentru unul dintre criterii nu este în același timp optimă și pentru celelalte. În situația cînd toate criteriile sînt exprimate în aceeași unitate de măsură (valoare bănească, fizică etc.), problema este simplă : se adună mărimea consecințelor fiecărui criteriu și se stabilește un **criteriu-sumă,** care servește la stabilirea ordinii de prioritate. Cînd însă nu putem însuma mărimea consecințelor (în procente, în tone/buc., în lei) și cînd se adaugă și criterii calitative, cum ar fi calitatea produselor, considerente estetice etc., apare necesară găsirea unei unități de apreciere a consecințelor diverselor variante posibile, unitate care să fie comună tuturor criteriilor luate în considerare. Aceasta ne va da posibilitatea să agregăm criteriile într-un **criteriu-sinteză.**

Etapele de rezolvare a problemei de decizie

Etapa 1 : ierarhizarea variantelor în funcție de fiecare criteriu luat separat

În exemplul dat, luarea simultană în considerare a tuturor celor 6 criterii pentru stabilirea priorității în reproiectarea produselor presupune să se aibă în vedere prioritățile determinate pentru fie-

---

[1] **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Editura politică, București, 1973 p. 44.

Tabelul nr. 2

	Criteriile de apreciere a priorităților											
	C_1		C_2		C_3		C_4		C_5		C_6	
	CE	U	CE	U	CE	U	CE	U	CE	U	CE	U
Utilitate maximă	10,60	1	+7	1	3,965	1	0,567	1	816,60	1	61,50	1
Utilitate minimă	0,2	0	—8	0	0,039	0	0,736	0	622,80	0	47,00	0

Tabelul nr 3

Variante	Utilitățile consecințelor						Suma utilităților
	C_1	C_2	C_3	C_4	C_5	C_8	
P_5	0,913	0,533	0	0,899	0	1	3,345
P_6	0,336	0,866	0,034	0	0,683	0,689	2,653
P_4	0,260	0,200	1	1	0,953	0,352	3,765
P_2	0,077	0,133	0,529	0,922	0,589	0	2,250
P_1	1	1	0,301	0,584	1	0,801	5,136
P_3	0	0	0,508	0,146	0,652	0,597	

Tabelul nr. 4

Variante	Utilități ponderate						Criteriu sinteză
	C_1	C_2	C_9	C_4	C_5	C_6	
P_1	0,128	0,071	0,000	0,167	0,000	0,175	0,541
P_2	0,047	0,115	0,016	0,000	0,123	0,121	0,422
P_3	0,036	0,027	0,186	0,186	0,172	0,062	0,483
P_4	0,011	0,018	0,098	0,171	0,106	0,000	0,404
P_5	0,140	0,133	0,149	0,109	0,180	0,140	0,851
P_6	0,000	0,000	0,094	0,027	0,117	0,104	0,342
Mărimea coeficienților de importanță relativă a criteriilor	0,140	0,133	0,186	0,186	0,180	0,175	

care criteriu în parte. Pentru ca variantele de produse să poată fi ierarhizate după un criteriu Cj se utilizează o serie de metode bazate pe teoria utilității, care ne ajută să folosim unități comune de apreciere a consecințelor *). Pentru fiecare criteriu selectăm consecințele optime și pesime și încercăm să estimăm utilitățile corespunzătoare prin valori numerice variind între zero (utilitatea minimă) și 1 (utilitatea maximă). În tabelul nr. 2, consecințele extreme sînt notate cu **CE**, iar utilitatea cu **U**.

Estimarea celorlalte utilități (valori intermediare) cuprinse între utilitatea minimă și maximă pentru fiecare criteriu în parte se efectuează prin metoda interpolării liniare :

$$Uij = \frac{C_{ij}^{min} - C_{ij}}{C_{ij}^{min} - C_{ij}^{max}}$$

în care : C_{ij}^{min} = mărimea consecinței extreme pentru care s-a apreciat o utilitate minimă ; C_{ij}^{max} = mărimea consecinței extreme pentru care s-a apreciat o utilitate maximă ; C_{ij} = mărimea consecinței intermediare pentru care se dorește determinarea utilității cuprinse între utilitatea minimă și utilitatea maximă.

De exemplu, pentru criteriul „ponderea produsului în totalul producției întreprinderii“ — avînd utilitatea maximă (U_{51} = 10,60 %) egală cu 1 și cea minimă (U_{61} = 0,2 %) egală cu zero — prin utilizarea relației de mai sus s-au determinat celelalte utilități intermediare (U_{ij}) cuprinse în ecartul 0—1 ;

$$U_{13} = \frac{0{,}2 - 9{,}70}{0{,}2 - 10{,}60} = 0{,}913;$$

$$U_{21} = \frac{0{,}2 - 3{,}70}{0{,}2 - 10{,}60} = 0{,}336;$$

$$U_{31} = \frac{0{,}2 - 2{,}90}{0{,}2 - 10{,}60} = 0{,}26;$$

$$U_{41} = \frac{0{,}2 - 1{,}00}{0{,}2 - 10{,}60} = 0{,}077.$$

Aplicînd această relație și pentru celelalte criterii, s-au obținut valorile din tabelul nr. 3.

Etapa 2 : **sintetizarea utilităților după fiecare criteriu într-o ordonare finală**

După ce s-au estimat utilitățile tuturor consecințelor, valorile lor sînt trecute într-un tabel (tabelul nr. 3).

Problema de decizie formulată inițial, și anume stabilirea ordinii de prioritate a produselor pentru a fi introduse în analiza tehnică a valorii, s-a transformat în problema găsirii variantei **Pi** (i = 1, 2, ..., 6) pentru care suma utilităților U (C_1) + ... + U (C_6) să fie maximă.

Ultima coloană din tabelul nr. 3 („suma utilităților“) sintetizează rezultatele comparațiilor după fiecare criteriu, într-o ordonare finală din care rezultă următoarea ordine de prioritate a produselor : P_5, P_3, P_1, P_2 P_4, P_6. Dar această ordonare finală este optimă numai în cazul în care criteriile au o importanță egală. În situația în care importanța criteriilor luate în considerare nu este egală (adică un criteriu ar putea să fie mai important în raport cu celelalte), se stabilește un coeficient de importanță (o pondere) pentru fiecare criteriu în parte.

Etapa 3 : **stabilirea importanței relative a criteriilor de decizie**

Evaluarea importanței relative a criteriilor se efectuează asemănător cu estimarea unităților variantelor în funcție de un singur criteriu. Adică, se întocmește o matrice cu criteriile plasate pe orizontală și pe verticală.

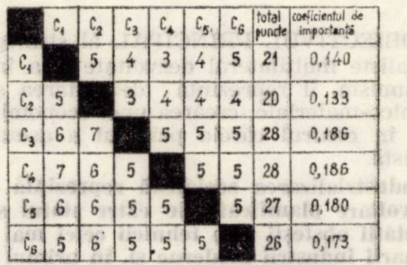

■	C_1	C_2	C_3	C_4	C_5	C_6	total puncte	coeficientul de importanță
C_1	■	5	4	3	4	5	21	0,140
C_2	5	■	3	4	4	4	20	0,133
C_3	6	7	■	5	5	5	28	0,186
C_4	7	6	5	■	5	5	28	0,186
C_5	6	6	5	5	■	5	27	0,180
C_6	5	6	5	5	5	■	26	0,173

Total puncte : 5n (n-1) = 5.6 (6-1) = 150

Aplicînd metoda „matricei criteriilor de opțiune“ (sau „de selecție“), se compară reciproc, două cîte două, toate criteriile și se împart **10** puncte pentru fiecare pereche de criterii. În figură, punctajul mai mare a fost acordat criteriului mai important și a fost trecut la intersecția liniei acestui criteriu cu coloana criteriului mai puțin important. Simetric față de diagonală au fost trecute punctele pînă la 10.

Pe orizontală se adună numărul total de puncte pe fiecare linie și, în funcție de aceste totaluri, se stabilesc ponderile criteriilor în intervalul (0 ; 1) prin raportarea fiecărui total de pe linie la valoarea maximă de puncte obținute [5 n (n—1) = 150 puncte total], în care n = 6 (numărul de criterii).

Etapa 4 : **ponderarea utilităților cu mărimea coeficienților de importanță relativă a criteriilor și determinarea variantei optime**

În această etapă nu facem altceva decît ponderăm utilitățile din tabelul nr. 3 cu mărimea coeficienților de importanță relativă a criteriilor (vezi tabelul nr. 4).

Mărimea utilităților ponderate din tabelul nr. 4 a fost obținută prin înmulțirea coeficienților de importanță relativă a criteriilor cu mărimea utilităților consecințelor, estimate în tabelul nr. 3. S-au însumat apoi utilitățile ponderate (pe orizontală), obținîndu-se în final un criteriu-sinteză care ne dă ierarhizarea produselor în funcție de cele 6 criterii luate în considerare. Astfel, **ordinea de prioritate a produselor din fabricația existentă ce**

Cristea IONIȚĂ
lector la Școala interjudețeană de partid Brașov

Dumitru ȘTEFAN
secretarul comitetului de partid, președintele consiliului oamenilor muncii de la întreprinderea „Hidromecanica“-Brașov

(Continuare în pag. 32)

---

*) Se recurge în acest scop la introducerea funcției utilitate de tipul von Neumann. Vezi Gheorghe Boldur, Procese informaționale și de decizie din economie, Editura științifică, București, 1969.

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

4 POLITICA INDUSTRIALĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

OBIECTIVUL PRINCIPAL al strategiei edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism, îl reprezintă dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale, crearea unei economii moderne de tip intensiv, în centrul căreia partidul a așezat industrializarea socialistă.

Industrializarea socialistă reprezintă procesul de creare și dezvoltare planificată de către statul socialist, pe baza proprietății obștești și a tehnicii celei mai înalte și mai eficiente, a marii industrii moderne și, în primul rînd, a industriei grele cu subramurile ei principale, capabile să reorganizeze întreaga economie pe baza marii producții mecanizate și a tehnicii avansate, în vederea asigurării progresului economic rapid, al ridicării nivelului de trai al poporului, protejînd, totodată, în mod corespunzător mediul natural.

Necesitatea industrializării socialiste

1 ÎN primul rînd necesitatea industrializării socialiste decurge, din scopul fundamental al producției socialiste, satisfacerea nevoilor materiale și culturale crescînde ale poporului eliberat de exploatare.

2 Industrializarea socialistă, asigură baza tehnico-materială transformării socialiste a agriculturii, prin electrificarea satelor, prin crearea și furnizarea de mașini-unelte pentru lucrarea pămîntului, de îngrășăminte chimice și alte produse industriale care asigură modernizarea agriculturii și sporirea continuă a producției agricole etc.

3 Prin industrializare se asigură repartizarea rațională a forțelor de producție în profil teritorial, ridicarea economică a județelor și zonelor rămase în urmă, valorificarea superioară a tuturor resurselor naturale și de muncă ale țării.

4 Pentru țările — între care și România — care au trecut la construirea socialismului, pornind de la un nivel scăzut al dezvoltării forțelor de producție, industrializarea asigură condiții pentru apropierea și egalizarea treptată a nivelului de dezvoltare cu cel al țărilor socialiste avansate și a celorlalte țări industriale ale lumii.

5 Un rol deosebit de important îl are industrializarea în creșterea cantitativă și calitativă a clasei muncitoare, a ponderii ei în ansamblul producției și, prin aceasta, a rolului ei în societate. Ea duce la creșterea populației urbane, la apariția unor noi orașe și centre industriale, la ridicarea continuă a nivelului tehnic și de cultură al populației.

6 Prin industrializare se asigură independența economică și politică a țării, întărirea capacității de apărare a țării, dezvoltarea și sporirea eficienței relațiilor economice externe.

Industrializarea socialistă se deosebește în esență de cea capitalistă, datorită condițiilor economice și social-politice în cadrul cărora se realizează. În primul rînd, este un proces care se desfășoară planificat, condus de partid și este subordonat țelului suprem al politicii partidului de ridicare sistematică a nivelului de trai al populației. În al doilea rînd, fondurile necesare procesului de industrializare, de construire de noi obiective economice au ca sursă munca proprie a poporului respectiv, acumulările socialiste.

Rolul industrializării în crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului în țara noastră

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ este formată din totalitatea elementelor materiale ale forțelor de producție. Ea cuprinde atît mijloace de muncă și obiectele muncii cît și elementele materiale ale științei folosite în producție, formînd **aparatul de producție** al societății pe o anumită treaptă a dezvoltării acesteia.

Fiecare orînduire socială își creează o bază tehnico-materială proprie, superioară vechii orînduiri, plecînd de la nivelul atins în dezvoltarea forțelor de producție în orînduirea anterioară.

Baza tehnico-materială a socialismului o constituie marea producție mașinistă, întemeiată pe tehnica modernă, dominantă în toate ramurile economiei naționale, în cadrul cărora rolul conducător revine industriei și se caracterizează printr-un înalt grad de specializare și cooperare în producție ; ea trebuie să fie capabilă să valorifice rațional și superior resursele țării, să determine dezvoltarea ascendentă a economiei, să asigure dezvoltarea economico-socială echilibrată a tuturor regiunilor și zonelor țării, ridicarea nivelului de trai al poporului și protecția mediului înconjurător.

Sarcinile în domeniul făuririi și dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului sînt diferite de la o țară la alta în funcție de nivelul și structura forțelor de producție moștenite, gradul de concentrare a producției, de resursele naturale și condițiile istorice concrete ale dezvoltării. Pentru țările care au moștenit o economie slab dezvoltată, cum a fost și România, industrializarea socialistă constituie calea principală de creare și dezvoltare a bazei tehnico-materiale a socialismului.

Planurile cincinale 1951—1955, 1956—1960, 1961—1965 au asigurat crearea bazei tehnico-materiale a socialismului, iar cincinalul 1966—1970 a avut rolul de a consolida și dezvolta baza tehnico-materială a noii societăți. În același timp, prin modul cum a conceput procesul de industrializare, partidul nostru și-a adus contribuția la îmbogățirea teoriei și practicii revoluționare a industrializării socialiste.

Cincinalul 1971—1975, primul cincinal al etapei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism a marcat modificări importante în structura și volumul producției industriale. **Industria a devenit ramura conducătoare a economiei naționale, rol pe care și-l consolidează în continuare.** În 1975 producția industrială a României era de 31 de ori mai mare decît în 1938 și de 21 de ori mai mare față de 1950. Ca urmare a ritmului rapid de creștere a producției — de aproape 13% în perioada 1951—1975 — a sporit contribuția industriei la crearea venitului național la 56,2% față de 30,8% în 1938 și 44% în 1950.

În procesul industrializării s-a acordat **prioritate dezvoltării ramurilor industriale** de care depinde înzestrarea tehnică superioară a economiei : industria producătoare de energie electrică, metalurgia, construcțiile de mașini, industria chimică a căror pondere în totalul industriei a ajuns la peste 57% față de 25,8% în 1950. S-au dezvoltat mai rapid, datorită măsurilor speciale luate, subramurile industriei nemijlocit legate de progresul tehnic contemporan : electronica, electrotehnica, mecanica fină, optica, petrochimia etc. Ritmul de creștere al acestor subramuri a fost în cincinalul 1971—1975 de 2—3 ori mai mare decît cel al creșterii producției industriale în ansamblu.

Concomitent cu dezvoltarea producției de mijloace de producție a crescut și s-a diversificat **producția bunurilor de consum**, s-a îmbunătățit repartiția forțelor de producție în profil teritorial, asigurîndu-se o ridicare generală a nivelului de trai și civilizație al poporului.

Congresul al XI-lea și Conferința Națională a partidului din 7–9 decembrie 1977 despre obiectivele și sarcinile de bază ale dezvoltării industriei în cincinalul 1976–1980 și orientările generale pentru 1981–1985

CONTINUAREA FERMĂ a politicii de industrializare socialistă, de accentuare a poziției conducătoare a industriei în ansamblul economiei, de creștere a contribuției la crearea venitului național, reprezintă **obiectivul principal** al cincinalului 1976—1980 și al orientărilor generale stabilite de Conferința Națională pentru 1981—1985.

Ritmul înalt de creștere a producției industriale va continua să fie o caracteristică esențială a dezvoltării noastre economice. Rezultatele obținute în primii doi ani ai cincinalului dovedesc justețea orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea, de Programul Partidului Comunist Român.

Producția industrială a crescut în anii 1976—1977 cu un ritm mediu de 11,6%, față de 10% cît se prevăzuse inițial, asigurîndu-se astfel un spor suplimentar de producție de circa 38 miliarde lei.

Continuîndu-se politica de dezvoltare mai rapidă a ramurilor și subramurilor de înaltă tehnicitate și care asigură la un nivel superior **valorificarea resurselor naționale**, industria metalurgiei feroase și a construcțiilor de mașini s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 13% față de 11,8—13,6% prevăzut inițial ; industria chimică cu un ritm de 14%, industria materialelor de construcții cu un ritm de 19%. Va continua dezvoltarea în ritm superior a subramurilor de vîrf ale industriei, electronica, electrotehnica, optica, mecanica fină, producția de mașini unelte care vor înregistra creșteri de 2—3 ori mai mari decît în cincinalul trecut. Se dezvoltă, totodată, în ritm superior producției bunurilor de consum. În primii doi ani ai cincinalului, industria ușoară a crescut cu un ritm mediu anual de 11,8%, iar industria alimentară cu un ritm de 10,6% asigurîndu-se satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor de consum ale populației.

Pe baza succeselor obținute în perioada 1976—1977, a dotării cu mașini și utilaje, a suprafețelor disponibile, a utilizării mai bune a capacităților de producție și a construirii unor noi obiective productive, pe baza punerii în circuit a rezervelor existente în economie, Conferința Național (din 7—9 decembrie 1977 a aprobat **programul suplimentar** de sporire a producției industriale pe perioada 1978—1980, cu 100—130 miliarde lei, urmînd a se realiza astfel un ritm mediu anual de creștere a producției industriale de 11,5% față de 10,7% cît se prevăzuse în cincinal.

Pentru realizarea obiectivelor cincinalului, a programului suplimentar, sarcina fundamentală constă în concentrarea eforturilor generale asupra laturilor de ordin calitativ ale activității în toate ramurile industriei.

„**Consider necesar** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recenta Conferință Națională — **să trecem de la faza acumulării cantitative la o fază nouă, superioară, aceea a luptei pentru calitate... Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale“ 1).** Obiectivele esențiale pentru realizarea acestui scop constau în : ridicarea nivelului tehnic, calitativ al întregii producții industriale ; dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime interne prin accelerarea valorificării resurselor cunoscute și punerea în evidență a noi rezerve ; asigurarea și gospodărirea rațională a combustibililor și energiei ; creșterea mai accentuată a productivității muncii ; creșterea mai rapidă a eficienței fondurilor fixe astfel ca, pînă în 1980, **să se realizeze la 1 000 lei fonduri fixe producție industrială de cel puțin 1 200 lei ;** creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor, realizarea unor produse de mare tehnicitate și de calitate superioară ; reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale.

O caracteristică importantă a perioadei 1976—1980 o constituie **creșterea aportului științei și tehnicii în producție, afirmarea pe scară largă a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei.** Tehnologiile noi sau perfecționate vor reprezenta aproape 88% din tehnologiile introduse în producție la obiectivele ce vor fi date în funcțiune în perioada 1976—1980. Prin folosirea cuceririlor științei și tehnicii se va asigura ridicarea calității produselor, a competitivității lor pe piața externă.

Industrializarea socialistă determină schimbări importante în **repartiția forței de muncă pe ramuri de activitate.** Caracteristica esențială o constituie deplasarea unei părți a forței de muncă din agricultură în ramurile neagricole. În perspectivă, populația ocupată în agricultura țării noastre va scădea, ajungînd în 1980 să reprezinte doar 12—15% din totalul populației ocupate, crescînd în schimb cea din industrie și construcții la peste 50%. Caracteristice pentru actualul cincinal sînt creșterea gradului de pregătire a forței de muncă în concordanță cu cerințele revoluției tehnico-științifice și utilizarea la un nivel superior a potențialului uman al țării.

Repartizarea teritorială a industriei va fi în continuu îmbunătățită, urmînd ca pînă în 1980 să se realizeze în toate județele țării o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei.

Obiectivele și orientările generale stabilite de Conferința Națională a partidului pentru perioada 1981—1985 prevăd **continuarea dezvoltării în ritm înalt a forțelor de producție, repartizarea lor judicioasă pe întregul teritoriu al țării, continuarea cu consecvență a politicii de industrializare socialistă.** Producția industrială va crește în viitorul cincinal cu 55—60% astfel ca pînă în 1985, această ramură să contribuie cu circa 70% la crearea venitului național.

Dezvoltarea armonioasă și rapidă a industriei și a celorlalte ramuri ale economiei naționale, va asigura creșterea venitului național la 2 400—2 500 de dolari pe locuitor, pînă în 1985, **asigurînd depășirea de către România a stadiului de țară în curs de dezvoltare, trecînd în acela de țară cu o dezvoltare medie.** Societatea socialistă se va ridica astfel pe o treaptă superioară de civilizație, nivelul de trai material și spiritual al poporului va crește simțitor, ceea ce va contribui la înflorirea multilaterală a personalității umane.

conf. dr. D. PUGNA

ÎNTREBĂRI :

1. **Ce este industrializarea socialistă ?**
2. **În ce constă necesitatea industrializării socialiste ?**
3. **Cum definiți baza tehnico-materială a socialismului ?**
4. **Care sînt principalele caracteristici ale bazei tehnico-materiale a socialismului ?**
5. **Definiți principalele obiective și sarcini ale dezvoltării industriei românești în cincinalul 1976—1980 ?**

---

1) **Nicolae Ceaușescu** „Raport cu privire la realizarea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului Partidului Comunist Român și la sarcinile de viitor, Ed. politică 1977.

RETRIBUȚII MAJORATE

(Urmare din pag. 12)

retribuțiilor, se îmbunătățesc coeficienții de ierarhizare corespunzători, acțiune prin care se realizează proporții stimulative între retribuțiile tarifare din diferite ramuri.

O mențiune specială pentru industria cimentului : avînd în vedere atenția care se acordă sporirii producției de ciment, fabricile producătoare trec de la rețeaua Materiale de construcții la Siderurgie B, astfel încît cei ce muncesc în această ramură se vor bucura de creșteri mari ale retribuției (tabelul nr. 1). Avînd în vedere necesitatea de a îmbunătăți retribuirea maiștrilor, corespunzător rolului sporit al acestora în organizarea și conducerea procesului de producție, o mare parte din maiștrii care își desfășoară activitatea în industria cimentului, în industria poligrafică și în industria celulozei și hîrtiei beneficiază de acordarea în plus a unei clase, în cazul maiștrilor cimentiști adăugîndu-se două clase. Prin urmare, retribuția acestora va înregistra sporuri considerabil mai mari decît media fiecărei ramuri (tabelul nr. 2).

Proporțional cu majorarea retribuției tarifare, oamenii muncii vor beneficia și de creșterea sporului de vechime precum și a adaosului de acord. De pildă, retribuția tarifară netă a unui electrician-montare și reparații de linii electrice aeriene de înaltă tensiune — categoria 6, treapta III — crește cu 337 lei. La un spor de vechime de 10% și adaos de acord de 5%, cîștigul lunar al acestuia va crește cu 388 lei, din care 34 lei reprezintă creșterea sporului de vechime și 17 lei creșterea adaosului de acord. În aceleași condiții, creșterea cîștigului lunar al unui maistru — gradația 6 — din industria poligrafică A va însuma 506 lei majorarea retribuției tarifare, 50 lei creșterea sporului de vechime și 25 lei creșterea adaosului de acord, reprezentînd în total 581 lei.

Creșterea accentuată a veniturilor și, pe această cale, a nivelului de trai ridică în fața tuturor oamenilor muncii cerința de a-și spori eforturile în direcția ridicării la un nivel calitativ superior a activității.

SISTEMUL ȘI CALITATEA INDICATORILOR ECONOMICI

CONFERINȚA NAȚIONALĂ a Partidului Comunist Român din decembrie 1977, a evidențiat cu putere că esențial pentru realizarea sarcinilor complexe, mobilizatoare ce stau în fața poporului în următorii ani ai cincinalului actual este accentuarea laturilor calitative ale întregii activități economice. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului : **„Aceasta este cerința primordială de care depinde viitorul industriei românești, viitorul întregii economii naționale. Numai realizînd acest mare salt calitativ revoluționar putem transpune în viață obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea cu privire la afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în acest cincinal“.**

În realizarea acestui deziderat esențial al dezvoltării actuale și de viitor a țării un rol tot mai mare le revine și indicatorilor economici. Asemenea probleme majore cum sînt : ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor ; dezvoltarea mai rapidă a bazei de materii prime interne, concomitent cu folosirea mai rațională a acestora ; asigurarea și gospodărirea rațională a combustibililor și energiei ; creșterea mai accentuată a productivității muncii, sporirea rapidă a eficienței fondurilor fixe ; ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor ; reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a cheltuielilor materiale — direcții principale de acțiune stabilite de Conferința Națională — se găsesc, în multe privințe, dependente și de indicatorii tehnico-economici, de sistemul și calitatea lor. Dar și asemenea fenomene și procese ca : precizia și eficiența deciziilor luate la nivele diferite ale economiei, funcționarea și funcționalitatea mecanismului economic, preocuparea privind fructificarea integrală a avantajelor organizării științifice a producției și a muncii, desfășurarea cu un randament tot mai sporit a cercetării științifice, adîncirea continuă a democrației economice etc., sînt, în mare măsură, influențate și de calitatea datelor primare, care, de regulă, se prezintă sub formă de indicatori și de la care pornește orice act de conducere științifică sau de investigație teoretică.

Înainte de toate, indicatorii economici în condițiile socialismului devin instrumente, mijloace obiectiv necesare pentru realizarea, în mod conștient, a cerințelor legilor economice. Este vorba, prin urmare, de un aspect important al stăpînirii, utilizării, în interesul societății și al membrilor ei, a legilor economice, a avantajelor mecanismului conștient de dirijare a proceselor și fenomenelor economice. De asemenea, se creează condiții necesare ca nu numai societatea în totalitatea sa, dar și fiecare membru al ei să-și poată realiza scopul propus. La aceasta contribuie și faptul esențial, că indicatorii economici în socialism nu mai reflectă forțe necontrolabile determinate de piața concurențială, de mecanismul spontan de reglare a producției, care în societatea capitalistă provoacă crize economice, inflație, ruinări, nesiguranță față de ziua de mîine etc. În socialism, ei devin instrumente din cele mai eficace nu numai ale creșterii economice, ci și ale ridicării permanente, într-un ritm rapid, a bunăstării fiecărui membru al societății, al unei libertăți și democrații autentice, realizabile și nu formale. Dat fiind aceasta, nu este un lucru întîmplător atenția ce s-a acordat și se acordă, din partea partidului și statului nostru socialist, indicatorilor economici. Secretarul general al P.C.R., tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Trebuie să pornim de la premisa că tot ceea ce se produce și se construiește in țara noastră este parte componentă a produsului social, a avuției naționale și trebuie luat în evidență“** 1).

Așadar, rolul și importanța indicatorilor economici sînt incontestabile. Despre aceasta vorbește și funcția calitativ nouă a științei economice în condițiile socialismului — socialismul transformă știința în general, știința economică în special într-un instrument al acțiunii practice — și anume : aceea de a elabora instrumente, metode, soluții concrete necesare în conducerea conștientă a vieții economice, în ideea de a fundamenta optimizarea proceselor economice ce se desfășoară în cadrul procesului de ansamblu al reproducției sociale.

Cu toate că literatura economică de specialitate s-a preocupat și în trecut de diferitele aspecte ale indicatorilor, totuși, datorită problemelor complexe și multiple ce se ridică în legătură cu indicatorii economici, precum și în raport cu cerințele, nevoile actuale ale economiei, activitatea desfășurată de economiști, în acest domeniu, se cere mult intensificată.

Probleme precum : clasificarea indicatorilor, sistemul lor — în care accentul să cadă pe indicatorii de eficiență, de calitate în locul unor indicatori de volum — definirea într-un mod mai profund elaborat — în unele cazuri chiar redefinirea — a unor indicatori economici de maximă sinteză și importanță, factorii care determină perfecționarea indicatorilor, necesitatea și importanța acestei perfecționări, legătura dintre indicatorii economici și științele economice — economie politică, știința conducerii, statistica, economiile de ramură etc. — relația indicator-categorie economică, precum și alte aspecte ce țin de teoria indicatorilor, nu sînt abordate și rezolvate, în toate cazurile, la nivelul cerințelor multiple impuse de etapa actuală de dezvoltare a țării noastre.

Este elocvent în această privință faptul că în timp ce practica și cercetarea economică apelează în permanență la „serviciile“ indicatorilor economici, de teoria lor nu se ocupă, în mod cuvenit, nici o ramură a științei economice. De exemplu, în cadrul disciplinei de economie politică a socialismului nu găsim un capitol care să fie consacrat indicatorilor economici, teoriei lor, fără de care — se știe — orice act de conducere conștientă în interesul societății este imposibilă, nemaivorbind de caracterul indispensabil al utilizării efective a acestora în practica economică curentă, de zi cu zi.

Formulată succint, cerința care se afirmă în acest sens — în ultimă instanță — din punctul de vedere al economiei politice a socialismului, are în vedere **reflectarea mai adecvată prin intermediul indicatorilor economici a conținutului și cerințelor legilor și categoriilor economice obiective,** precum și a sarcinilor planului național unic, în etapa actuală a dezvoltării economico-sociale, și totodată, impulsionarea realizării acestora în conformitate cu exigențele unei eficiențe sporite la toate nivelurile activității economice. Aceasta se încadrează în cerința mai largă, generală, privind necesitatea tratării mai ample a teoriei economice — **în strînsă legătură cu practica construcției socialiste, a perfecționării continue a mecanismului de funcționare și conducere a acesteia.**

Relația indicator — categorie economică

AȘA CUM SE ȘTIE, categoriile economice concrete sînt folosite zi de zi în practica economică, dar acest proces de utilizare conștientă a lor are loc prin intermediul și cu ajutorul indicatorilor economici. Indicatorii și categoriile economice nu sînt, deci, noțiuni identice, existînd între ele deosebiri și condiționări reciproce, așa cum există deosebiri cantitative și calitative „funcționale“ între categoriile concrete și cele abstracte. Printre altele, sfera de cuprindere a indicatorilor este mult mai vastă decît cea a categoriilor economice ; un indicator poate să se refere la un singur fenomen economic sau la un grup de fenomene economice și procese, dar poate să cuprindă doar o singură trăsătură, o singură latură a unui fenomen economic.

Rezultă că, sistemul indicatorilor economici nu poate să coincidă cu sistemul categoriilor economice, dar, în același timp, gruparea indicatorilor, pe baza diferitelor criterii, în linii generale urmează clasificarea existentă în domeniul categoriilor și legilor economice.

De exemplu, din punct de vedere al sferei de cuprindere pot fi identificați : indicatori micro — și macroeconomici ; din punct de vedere al compartimentelor, sferelor principale ale procesului de producere și reproducere a bunurilor materiale avem : indicatorii nevoii sociale, producției sociale și ai resurselor societății ; din punct de vedere al dublului aspect al mărfii avem : indicatorii naturali și valorici ; o altă grupare a indicatorilor se bazează pe principiul centralismului democratic și ca urmare, are în vedere : indicatorii de directivă (și totodată de bază) — care sînt stabiliți de către organele superioare și îndeplinirea lor este obligatorie — și indicatorii proprii ai unităților economice — care sînt stabiliți de întreprindere sau centrală și sînt utilizați în conducerea internă a unităților economice ; o altă grupare are în vedere corelația cantitate-calitate, iar din acest punct de vedere se disting : indicatorii de calitate și de cantitate *).

Se pot stabili, desigur, și alte grupe de indicatori, dar cel mai important lucru este de a se ține cont de o serie de legi-

---

1). **Nicolae Ceaușescu :** „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 9, București, Ed. politică, 1974, pag. 640.

tăţi, criterii în formarea şi construirea sistemului de indicatori, ca de pildă: faptul că fiecare indicator trebuie să fie cuprins în fiecare grupare, clasificare, deci, un indicator străbate toate grupările, iar aceste grupări, în cadrul sistemului, oglindesc aspecte ,laturi, diferite ale procesului de producere şi reproducere a bunurilor materiale; de aceea, o grupare oarecare nu poate suplini o altă grupare etc.

Clasificarea indicatorilor după criterii diferite, şi formarea, pe baza acestor criterii, a unor grupe şi clase ale indicatorilor presupune, în mod necesar, abordarea lor în toată complexitatea şi totodată stabilirea legăturilor dintre diferitele grupe de indicatori, fiind evident faptul că asemenea conexiuni, legături de influenţare reciprocă şi cauzalitate între acestea există, determinate, în ultimă instanţă, de unitatea dialectică a sferelor producţiei sociale. Astfel, indicatorii macroeconomici se găsesc în strînsă corelaţie cu cei microeconomici şi invers, lucru de care trebuie să se ţină cont la elaborarea şi perfecţionarea lor. Sau indicatorii nevoii sociale, aceştia sînt corelaţi cu cei ai producţiei sociale şi ai resurselor materiale şi umane ale societăţii. În această privinţă, în documentele partidului nostru s-a subliniat de nenumărate ori, **necesitatea de a se folosi un număr tot mai mare de indicatori fizici, naturali,** în stabilirea sarcinilor de plan şi de a realiza planul nu numai din punct de vedere valoric, ci şi natural-material, ca producţie fizică, sortimentală. Este evident că această necesitate este impusă de faptul că nevoile societăţii şi ale oamenilor trebuiesc satisfăcute, în ultima instanţă, cu valori de întrebuinţare, cu mijloace de producţie şi obiecte de consum fizice, cu bunuri efectiv produse.

O importanţă teoretică şi practică în abordarea indicatorilor au documentele Conferinţei Naţionale a partidului, de unde rezultă necesitatea intensificării cercetării ştiinţifice şi în privinţa sistemului de indicatori existent, atît la nivelul macro — cît şi la cel microeconomic. De exemplu, apar sarcini complexe la nivelul unităţilor economice în domeniul perfecţionării indicatori cum sînt: calitatea produselor şi a producţiei, producţia realizată la 1 000 lei fonduri fixe, productivitatea muncii, exprimată nu numai valoric dar şi în unităţi naturale sau natural-convenţionale, reducerea cheltuielilor materiale de producţie etc. De asemenea, şi în procesul de elaborare şi realizare, pe toate treptele organizatorice, a planului naţional unic de dezvoltare economico-socială a ţării, perfecţionarea sistemului de indicatori se impune cu necesitate şi se cere **„promovarea“** pe prim plan **a acelor indicatori care să vizeze** cu precădere **aspectele calitative ale devoltării,** cum ar fi de exemplu, indicatorii: **produsul final, producţia netă etc.,** în locul unor indicatori care nu stimulează preocuparea pentru eficienţă cum este de exemplu indicatorul actual utilizat: producţia globală.

Desigur, toate aceste probleme sînt impuse de etapa actuală de dezvoltare a ţării, de sarcinile stabilite în domeniul reducerii duratei săptămînii de lucru, de perspectiva intrării ţării noastre în rîndurile ţărilor cu un nivel mediu de dezvoltare, de necesitatea satisfacerii cît mai depline şi complete a nevoilor membrilor societăţii noastre, precum şi de altele.

Indicatorii economici se găsesc într-un proces permanent de transformare şi perfecţionare determinat, înainte de toate, de necesitatea de a se pătrunde, în măsură tot mai mare, în esenţa fenomenelor şi proceselor economice şi de a le stăpîni, precum şi de înscrierea practicii economice pe linia cerinţelor şi coordonatelor legilor economice obiective. Ei trebuie să oglindească evaluarea cît mai corectă şi precisă a realităţii economice în toată complexitatea şi dinamismul legăturilor dintre fenomenele şi procesele care o definesc, după cum trebuie să facă dovada unui proces de cunoaştere şi elaborare, investit cu rigoare ştiinţifică şi metodologică. În acest sens, trebuie ţinut seama, printre altele, de faptul că elaborarea unui indicator economic se găseşte în strînsă dependenţă, totodată, de sarcinile principale care stau în faţa societăţii, de structura organizatorică a economiei naţionale, de metodele şi formele de conducere a economiei naţionale etc., într-un cuvînt, ei trebuie să răspund.

Ca urmare, un indicator economic devine, este — după cum s-a arătat — şi un instrument pe care-l foloseşte statul socialist în conducerea conştientă a vieţii economice. Şi în această calitate, de instrument de conducere, un indicator este supus unor cerinţe, rigori, legităţi ale cunducerii conştiente a economiei. Ajungem, aşadar, la corelaţia conţinut-formă, la unitatea lor dialectică, în formă specifică, în condiţiile socialismului.

Faţă de orînduirile precedente, bazate pe un mecanism spontan de reglare a vieţii economice, în socialism asupra raportului conţinut-formă îşi pune amprenta, în primul rînd, necesitatea obiectivă de a conduce în mod conştient şi ştiinţific întreaga viaţă social-economică în conformitate cu cerinţele legilor obiective, cu scopul societăţii socialiste, cu raportul dialectic dintre scopul final şi cel imediat al producţiei etc.

Unor asemenea cerinţe obiective ale socialismului, ale etapei actuale de dezvoltare le răspunde şi modalitatea de perfecţionare a sistemului de indicatori preconizată în cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti şi anume că: **„Este, de asemenea, necesar să renunţăm cît mai curînd la noţiunea de producţie globală, ca indice esenţial în planificare şi în calcularea retribuţiei, trecînd la producţia netă ca indicator de bază al planului economic. Vom înlătura în acest fel fuga după creşterea producţiei globale pe căi artificiale, tendinţa de a consuma inutil materiale scumpe pentru o producţie de tehnicitate redusă, în scopul de a obţine o producţie globală cît mai mare. Trebuie înţeles că asemenea practici nu aduc nimic societăţii, dimpotrivă, nu fac decît să consume din ceea ce s-a produs în trecut, dăunînd dezvoltării noastre generale. Să punem la baza dezvoltării noastre, ca indicatori de bază, producţia netă, valoarea adăugată — adică ceea ce se produce nou în societate. Numai pe această bază putem asigura atît mijloacele de acumulare, de dezvoltare, cît şi mijloacele pentru creşterea bunăstării generale a întregii naţiuni. Avem în vedere ca încă de la sfîrşitul acestui trimestru să trecem la noul indicator“.**

Unitate dialectică

INDICATORII ECONOMICI, ca forme obiective ale vieţii economice, reflectă un domeniu esenţial al vieţii materiale a societăţii: procesul de producere şi reproducere a bunurilor materiale. De aceea, cunoaşterea lor în mod adecvat de către producătorii şi proprietarii bunurilor materiale prezintă o importanţă deosebită în etapa actuală de dezvoltare a ţării, este o condiţie esenţială a utilizării conştiente a legilor şi categoriilor economice, a formării unui mecanism conştient de reglare a producţiei în concordanţă cu nevoile societăţii şi ale membrilor ei.

Aşadar, în condiţiile făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate, cînd se pune problema transformării cantităţii într-o nouă calitate, nu putem fi indiferenţi faţă de calitatea procesului de reflectare, nu ne putem mulţumi cu o reflectare mai mult sau mai puţin empirică, nesistematică, ci avem nevoie de conştientizarea tot mai pronunţată a procesului de reflectare, de o serie de cunoştinţe economice însuşite de către fiecare membru al societăţii în mod sistematic, precum şi de o asemenea înţelegere a proceselor şi fenomenelor economice care să devină un factor mobilizator în acţiunea noastră de îndeplinire exemplară a sarcinilor de producţie la fiecare loc de muncă şi întreprindere.

După cum s-a precizat mai sus, o grupă a indicatorilor este compusă din cei naturali (în expresie natural-materială) sau fizici şi altă grupă a indicatorilor valorici. Aceştia formează o unitate dialectică, fiecare avînd totodată o sferă foarte precisă de cuprindere.

În opinia noastră, odată cu trecerea treptată spre comunism, categoriile valorice şi indicatorii lor nu vor dispare „fără urmă“, ci vor ceda treptat locul şi rolul altor categorii şi indicatori pentru a exprima timpul cheltuit în procesul producerii valorilor de întrebuinţare. Treptat, se va putea trece de la exprimarea indirectă, cu ajutorul categoriilor valorice, a timpului de muncă socialmente necesar la exprimare directă şi, ca urmare, indicatorii valorici se vor transforma în indicatori de timp.

Încă de pe acum există preocupări intense din partea unor economişti, teoreticieni şi practicieni, în ceea ce priveşte investigarea modalităţilor şi căilor de exprimare în mod direct a timpului de muncă cheltuit pentru producerea mărfurilor, ceea ce, practic, va fi realizabil odată cu creşterea, în măsură tot mai mare, a gradului de socializare a producţiei, cu ştergerea deosebirilor esenţiale dintre diferitele munci etc., — preocupări ce se desfăşoară în legătură cu studierea acţiunii legii valorii, a preţurilor ş.a.

În general, se impune ca în conformitate cu orientările teoretice şi indicaţiile practice ale partidului nostru să se manifeste în mai mare măsură, şi în acest domeniu, preocuparea pentru perfecţionare, pentru concordanţă şi adaptări operative şi eficiente la cerinţele actuale, deopotrivă ale teoriei şi practicii economice, în scopul sporirii contribuţiei acestora la realizarea programului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de trecere la comunism a României.

Elisa-Lucia VELOVAN
Francisc KISS
Cluj-Napoca

---

*) În literatura economică din ţara noastră pot fi întîlnite mai multe grupări, clasificări ale indicatorilor, dintre care menţionăm cea cuprinsă în „Schema generală a indicatorilor creşterii economice“, propusă de Emilian Dobrescu în valoroasa sa lucrare „Optimul economiei socialiste“.

OPINII

FUNCTIA ANTIENTROPICĂ A CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE ŞI A TEHNOLOGIEI ÎN AGRICULTURĂ (II)

Tendințele coeficientului de conversiune energetică în sistemul agroalimentar

VOM ÎNCEPE, în primul rînd, cu subsistemul producției vegetale, care utilizează în proporția cea mai ridicată energia solară, precum și importante cantități de energie fosilă și umană, el constituind și subsistemul primar pentru întregul sistem agroalimentar. Din toate formele de substanță și energie utilizate vom stărui numai asupra energiei comerciale*), urmînd ca celelalte forme de energie să fie cuantificate ulterior. Potrivit estimărilor, în decurs de patru decenii, diferitele forme de energie comercială prezintă următoarele tendințe :**)

Tabelul nr. 1

Energia comercială totală și structura acesteia în producția vegetală în perioada 1950—1990

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Total (10^{12} Kcal)	2,25	7,82	28,88	38,72	76,63	104,72
din care : (în %)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
mașini și utilaje	75,5	70,2	49,0	49,0	32,6	35,2
combustibil	21,3	19,8	10,8	10,8	5,8	6,2
îngrășăminte	3,2	10,0	37,0	37,0	59,4	56,9
pesticide	—	—	3,2	3,2	2,2	1,7

În producția vegetală din țara noastră are loc un intens proces de folosire a energiei fosile, energia umană și cea animală fiind într-o scădere rapidă. Are loc o pătrundere rapidă a mașinismului și a chimiei, ca principale direcții ale progresului tehnico-științific contemporan. Producția vegetală a crescut în mod continuu, producîndu-se însă o serie de schimbări cantitative în raportul dintre consumul de energie comercială și cantitatea de energie biologică obținută în biomasa vegetală.

Tabelul nr. 2

Evolutia coeficientului de convertibilitate energetică în producția vegetală

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Producția vegetală	29,6	55,1	62,2	84,4	134,4	186,2
Consumul de energie comercială	2,25	7,82	28,88	38,72	76,63	104,72
Consumul de energie comercială pentru o unitate de energie vegetală	0,076	0,142	0,464	0,459	0,570	0,562
Coeficientul de convertibilitate	13,5	7,05	2,15	2,18	1,75	1,78

Din aceste date (tabelul nr. 2) rezultă o concluzie de primă importanță pentru subiectul abordat și pentru activitatea practică : **producția vegetală acționează antientropic, dintr-o unitate energetică intrată, rezultatul final constituindu-l un multiplu de unități energetice.** Chiar dacă am lua în calcul și energia umană și cea animală utilizată, raportul este favorabil energiei obținute. Aceasta se datorește în primul rînd utilizării energiei solare, precum și a energiei fosile existente în sol. Cu toate acestea, coeficientul de convertibilitate are o tendință descrescîndă pe măsură ce crește cantitatea de energie fosilă utilizată și a schimbării structurii energetice. În condițiile țării noastre, cu resurse interne de minereu de fier, cărbune, petrol și gaze naturale tot mai limitate, tendința acestui coeficient va avea serioase implicații economice. Antrenarea unei cantități mai mari de energie fosilă pentru o unitate de energie biologică vegetală va limita fizic posibilitățile de creștere a producției. Din punct de vedere valoric va exista o tendință de continuă creștere a costurilor de producție.

După cum se știe, o altă „mașină vie" din sistemul agroalimentar o constituie animalele, care transformă energia din biomasa vegetală în energie biologică animală, în procesul de producție, pe măsura trecerii la sisteme intensive, utilizîndu-se cantități tot mai mari de energie fosilă. Producția animală se obține însă prin transformarea unui multiplu de unități biologice vegetale într-o unitate biologică animală, coeficientul de convertibilitate variind în funcție de specie, rasă, sistem de exploatare etc. Tendința generală care se manifestă, ca urmare a progresului tehnico-științific, constă în îmbunătățirea coeficientului de convertibilitate. (tabelul nr. 3).

Îmbunătățirea, deși nesemnificativă, se datorește atît schimbării structurii speciilor, cît și folosirii unor rase superioare și extinderii sistemelor de exploatare de tip industrial. Se consumă, totuși, circa 6 unități energetice pentru a obține o unitate biologică animală. Din punctul de vedere al conversiunii energetice, animalele acționează entropic, irosind o importantă cantitate de energie înmagazinată în biomasa vegetală.

Pe măsura creșterii cantității de energie fosilă utilizată în producția vegetală și a sporirii ponderii producției animale în producția agricolă totală, coeficientul de conversiune energetică se înrăutățește. (tabelul nr. 4). Aceasta are serioase implicații în ceea ce privește eficiența consumului energetic, și ameliorarea acestor raporturi necesită soluții integrate (de ordin biologic, tehnic, organizatoric etc.) care să stea la baza unor alternative privind structurile viitoare ale producției de materii prime agricole.

Dezvoltarea economică de ansamblu, schimbarea structurii populației ca urmare a procesului de urbanizare, determină o creștere a gradului de prelucrare a produselor alimentare, proporția produselor care intră direct în consumul uman se reduce considerabil, agricultura devenind din ce în ce mai mult o ramură producătoare de materii prime. Industria alimentară se impune tot mai mult ca o activitate economică indispensabilă ca subsistem al lanțului agroalimentar.

Progresul tehnic realizat de industria

Tabelul nr. 3

Evoluția coeficientului de convertibilitate a producției vegetale în producția animală

— 10^{12} Kcal —

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Producția animală	3,37	4,96	6,63	9,05	14,97	22,8
Consumul energetic vegetal	19,91	28,50	37,77	51,02	44,41	124,25
Coeficientul de convertibilitate	0,169	0,174	0,176	0,177	0,177	0,184
Consumul de energie vegetală pentru o unitate energie animală	5,91	5,75	5,70	5,64	5,64	5,45

---

*) Energia comercială include combustibilul, metalele, furajele, îngrășămintele, pesticidele.

**) Datele referitoare la anii 1980—1990 pot suferi modifcări în cazul utilizării altor metode de calcul și mai ales în cazul unor posibile schimbări în tehnica și tehnologiile ce vor fi utilizate în producția vegetală.

și chimia alimentară a dus la emiterea tezei, potrivit căreia, soluționarea problemei alimentare în țările în curs de dezvoltare, ar putea avea loc nu prin diada producție vegetală — producție animală, ci producție vegetală — industrie alimentară. Această teză se bazează pe faptul că randamentul de conversiune a substanțelor vegetale de către industria alimentară este superior conversiunii făcute de animale. Acestei teze i se aduc serioase obiecții, întrucît dieta nu poate fi făcută numai din produse vegetale, fără o serie de aminoacizi conținuți numai în produsele animale.

Industriile de prelucrare, deși înnobilează materiile prime, în esență, ele nu creează elemente nutritive noi, în schimb consumă importante cantități de energie. (tabelul nr. 5).

Tabelul nr. 5

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în industria alimentară

— 10^{12} Kcal —

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Producția industriei alimentare	0,82	3,16	5,11	6,64	7,44	8,11
Consumul de energie	16,78	19,4	26,4	26.4	29,57	32,23
Coeficientul de convertibilitate	0,049	0,163	0,219	0.252	0.252	0.252

Ca urmare a perfecționării tehnologiilor în industria și chimia alimentară, a schimbării surselor energetice utilizate, s-a îmbunătățit considerabil coeficientul de convertibilitate energetică. Cu toate acestea, nu putem să nu ne oprim asupra faptului că se consumă aproape 4 Kcal pentru o Kcal de produs alimentar. Mai mult : industria alimentară consumă o serie de substanțe energetice epuizabile, din ce în ce mai scumpe și mai rare, cum sînt petrolul și gazele naturale, fiind în același timp și un mare consumator de energie electrică. Ținînd seama de resursele energetice limitate de care dispune țara noastră, de creșterea prețurilor produselor energetice pe piața internațională, **menținerea la un nivel scăzut a coeficientului de convertibilitate, va pune în viitor serioase probleme privind costurile produselor agroalimentare.**

Orice produs agricol sau produs alimentar prelucrat, nu ajunge la consumator direct, ci prin intermediul comerțului. Pe măsură ce se schimbă structura populației, în sensul creșterii populației urbane, a schimbărilor produse în însăși organizarea agriculturii, consumul direct de produse agroalimentare, fără intermediul comerțului, este din ce în ce mai redus. Între producător și consumator intervine transportul, depozitarea, desfacerea cu amănuntul. Toate aceste activități necesită importante consumuri energetice, fără a se adăuga substanță produselor agroalimentare. (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în comerțul de produse agroalimentare

— 10^{12} Kcal —

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Volumul circulației mărfurilor agroalimentare	0,90	2,16	3,88	5,07	6,86	8,31
Consumul de energie	1,24	4,0	6,63	9,19	10,29	11,22
Coeficientul de convertibilitate	0,726	0,540	0,585	0,552	0.667	0,741

Cu toate progresele realizate în comerțul de produse agroalimentare, consumurile energetice se mențin la un nivel ridicat, cheltuindu-se între 1,3-1,8 unități energetice pentru o unitate energetică de produs agroalimentar.

Dacă la toate acestea adăugăm și consumul energetic menajer pentru prepararea produselor agroalimentare, coeficientul de convertibilitate energetică se înrăutățește și mai mult.

Tabelul nr. 4

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în producția agricolă totală

— 10^{12} Kcal —

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Coeficientul de convertibilitate energetică	1,488	1,654	1,033	1,041	1.234	0,913

Făcînd un calcul final, deși incomplet, privind evoluția coeficientului energetic al întregului sistem agroalimentar din țara noastră, obținem următoarea tendință. (vezi tabelul nr. 7).

Tabelul nr. 7

Evoluția coeficientului de convertibilitate energetică în sistem agroalimentar

— 10^{12} Kcal —

	1950	1960	1970	1975	1980	1990
Produsul alimentar la consumator	17,45	16,69	22,21	23,36	25,02	28,14
Consumul energetic	40,18	59,72	96,58	125,33	200,90	272,42
Coeficientul de convertibilitate	0.434	0.330	0.230	0.186	0 125	0.103

Tendința acestor indicatori am putea-o caracteriza ca **îngrijorătoare.** Dacă ea se menține, vom ajunge aproximativ la nivelul actual de convertibilitate din S.U.A., unde, potrivit unor calcule făcute de economiștii americani, cu 10 unități calorice fosile se obține 1 unitate biologică de consum alimentar. Cu titlu orientativ, noi ne situăm în prezent aproximativ la nivelul de converitibilitate din Franța[1]).

Deși sîntem conștienți că datele pe care le-am prezentat nu măsoară cu exactitudine fenomenele, nu ne îndoim asupra tendințelor de pînă acum și a celor viitoare, dacă se vor menține actualele tipuri de progres tehnic în diferitele subsisteme ale sistemului agroalimentar.

Potrivit unor estimări făcute pe baza Balanței legăturilor dintre ramuri, partea de consum energetic pentru produsul alimentar final, reprezenta în 1970 circa 10—11 % din consumul energetic în produsul național final. Este greu de apreciat dacă această proporție reprezintă mult sau puțin. Orientativ, putem arăta că ne situăm, ca pondere, la nivelul comparativ cu cel din țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Această comparație, în sine, nu permite însă reflecții utile. În anul 1970, în țara noastră cheltuielile cu alimentația reprezentau circa 50% din totalul cheltuielilor populației, în timp ce în țările dezvoltate această proporție variază între 15—25 %. Menținerea acestor tendințe de consumuri energetice, de costuri în general, este de natură să conducă la situația ca în 1990 costul unei rații optime să fie dublu față de 1970. Reducerea ponderii cheltuielilor cu alimentația în totalul cheltuielilor populației la circa 25—27% în 1990, nu se poate realiza numai prin creșterea generală a veniturilor, ci este necesară și reducerea costurilor unei rații.

Aceste date comparative privind diferitele niveluri și proporții vin să ne arate dimensiunile problematicii cu care sîntem confruntați în prezent și cărora va trebui să le facem față în viitor. Nu este vorba numai de raportul dintre resursele materiale și energetice și efectele lor în expresie naturală, ci și de micșorarea lor în expresie valorică. Fără a intra într-o argumentare mai amplă, putem însă conchide că una din problemele fundamentale ale accelerării creșterii economice a țării noastre o constituie reducerea consumului de muncă socială pentru producția agroalimentară. Aceasta se va putea realiza nu numai prin creșterea gradului de utilizare a resurselor, pe baza unui tip de progres tehnic eficient, ci și prin îmbunătățirea sistemului de organizare socială a producției agroalimentare, prin care să se realizeze economii de resurse materiale și umane pe toate verigile subsistemului.

D. DUMITRU

---

1) Vezi : L. Malassis, Representation et evolution du system agro-alimentaire Français ; Etude du CNEMA : L'activite agricole et l'energie, No. 404, 408.

ENERGIA ÎN URMĂTOARELE TREI DECENII

CU ACEST TITLU s-au desfășurat în ziua de 17 februarie 1978 lucrările Colectivului de prognoză al Academiei Republicii Socialiste România, condus de prof. dr. Mircea Malița, membru corespondent al Academiei, în colaborare cu Institutul central de cercetări energetice care și-au propus trecerea în revistă a problemelor actuale și de perspectivă ale energiei.

Lucrările ședinței de lucru s-au desfășurat pe următoarele probleme : I — Energia și dezvoltarea ; II — Resursele energetice clasice ; III — Sursele „noi" ; IV — Impactul energeticii ; V — Energetica și politica internațională.

Bucurîndu-se de participarea acad. prof. dr. doc. Ioan Ursu, Președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie și a prof. dr. ing. Trandafir Cocârlă, Ministrul Energiei Electrice, lucrările au reunit peste 200 de personalități marcante ale științei și tehnicii românești, prezentîndu-se alături de un referat introductiv prezentat de conf. dr. ing. Călin Mihăileanu, director general al Institutului central de cercetări energetice, un număr de 24 de comunicări. Dezbaterile au permis cristalizarea ideilor de bază ale căilor de urmat în energetica noastră, precum și aportul hotărîtor al științei și tehnologiei la dezvoltarea acesteia în următorii 30 de ani.

Conceptul de energetică s-a îmbogățit în cursul anilor, de la simpla producere și utilizare rațională a energiei electrice și termice, la aceea de expresie cuprinzătoare a întregii activități economice vizînd producția bunurilor materiale cu consum minim de resurse primare.

Însăși prin modul în care comunicările au răspuns problemei aportului energiei în toate ramurile activității materiale, s-a reflectat schimbarea calității noțiunii de energie și noile ei implicații în activitatea umană. În momentul de față resursele energetice primare sînt inegal răspîndite pe glob, consumul acestora prezentînd în timp o tendință de deplasare dinspre statele apusene puternic industrializate spre statele lumii a treia. Astfel, dacă în anul 1950 statele apusene puternic industrializate dețineau cca. 60—70% din consumul mondial de resurse energetice primare, în anul 2000 se prevede că acesta nu va depăși 20—25% în timp ce în această perioadă statele lumii a treia vor evolua de la un consum neglijabil la unul de peste 30%. Această tendință de dispersare relativă a necesităților energetice la scara întregului glob determină și va determina în viitor și mai mult necesitatea unui transfer de energie sub formă prelucrată sau sub formă de resursă primară care, după opiniile specialiștilor, va constitui una din problemele fundamentale ale sfîrșitului de secol. Dilema transportului energiei sub formă finită sau sub forma resursei primare nu a fost încă rezolvată și diferă de la caz la caz, aceasta presupunînd o rezolvare globală de mare anvergură la care omenirea a rămas pînă în momentul de față corigentă. Criza energiei apare astfel și ca o consecință a relațiilor necorespunzătoare dintre țările consumatoare și țările exportatoare de resurse energetice.

La noi în țară, liniile directoare ale energeticii în contextul crizei mondiale a energiei, care ne-a afectat în calitate de importator de resurse energetice primare, au fost : realizarea ritmului relativ înalt de creștere industrială în anul trecut (12,5% anual) cu un ritm cît mai mic de creștere a consumului de energie (5,4%) fără a afecta calitatea vieții și atragerea în circuitul economic a noi surse de energie.

Prima urgență — economisirea energiei

ÎN CEEA ce privește prima linie directoare de dezvoltare a energeticii, comunicările au reflectat faptul că s-au făcut deja primii pași pentru **eliminarea risipei în procesele tehnologice,** înlocuirea unor procese tehnologice cu consum energetic ridicat, reorientarea activității industriale spre produse obținute cu consum energetic minim, îmbunătățirea activității de irigații, micșorarea consumurilor energetice în agricultură, mărirea randamentului energetic al transporturilor, prin dieselizare și electrificare, precum și remodelarea energetică a urbanizării.

● Astfel, **în chimie,** dacă în 1970 se consumau pentru obținerea unei tone de produs chimic finit 3,6 tone combustibil convențional, în 1976 acest consum s-a redus la o valoare de numai 1,8—2 tcc/t.

● **În transporturi,** trecerea de la tracțiunea cu abur la tracțiunea diesel a adus o creștere a randamentului de utilizare a combustibilului de cca. 5 ori (de la 6 la 30%), economia de energie obținută fiind echivalentă cu producția de cărbune a R. S. România în ultimii 2,5 ani. Electrificarea transporturilor va îmbunătăți în continuare cifrele menționate.

● Asupra potențialului de economisire a combustibilului primar **în activitățile din agricultură** putem spune că raționalizarea irigațiilor poate reduce cu 25—30% consumurile de energie.

● **Urbanistica** și o construcție îngrijită a fondului locativ reduc cu 40—50% consumul de energie al construcțiilor, care este reprezentat în măsură covîrșitoare de căldura menajeră și de încălzire. Ținînd cont de faptul că din consumul total de energie al unei clădiri repartizat pe întreaga durată de viață a acesteia, 5% este înglobat în construcția propriu-zisă, restul de 95% reprezentînd consumul ulterior de energie în scopuri casnice și pentru încălzire, rezultă că în construcții se pot obține reduceri de 40—50% ale consumului de energie printr-o construcție exigentă, corespunzătoare, și prin asigurarea unei **izolări termice** eficiente a fondului locativ. Este demn de menționat că investiția suplimentară pentru o izolare adecvată a clădirilor se poate recupera în mai puțin de trei ani pe seama energiei economisite prin reducerea pierderilor.

● Printre măsurile imediate care și-au dovedit pe deplin eficiența energetică a fost și mărirea exigenței față de **întreținerea utilajului tehnologic** în industria republicană, ceea ce a demonstrat o reducere a consumului de energie primară cu cca. 10%.

Noi resurse în circuitul economic

A DOUA LINIE DIRECTOARE atragerea în circuitul economic a noi surse de energie, reprezintă o necesitate vitală în perspectiva viitorului imediat și în special îndepărtat. În acest sens, în țara noastră vom asista în anii care vin la o adevărată tinerețe a cărbunelui în cadrul căreia în afară de preocupările deja cunoscute de realizare a unei centrale de 1 000 MW pe șisturi bituminoase și de aplicare a unor procedee avansate de gazeificare a cărbunilor în zăcămînt, se vor studia și posibilitățile de utilizare mai „curată", nepoluantă a cărbunelui în centralele termoelectrice clasice alcătuite pe baza ciclurilor combinate gaze-abur sau generatoare magnetohidrodinamice cuplate cu cazane clasice, precum și utilizarea industrială a sulfului rezultat în urma procesului de ardere.

Captarea **energiei hidro** a noi cursuri de apă pe teritoriul țării noastre se va desfășura în deceniile următoare într-un ritm deosebit de înalt, urmînd ca în ultimul deceniu al secolului practic tot potențialul economic amenajabil, de cca. 24 miliarde kWh/an, însumînd contribuția a 855 de hidrocentrale cu o putere instalată de 13 000 MW, să fie valorificat. Aceasta va reprezenta cca. 20% din puterea instalată a sistemului energetic național la acel moment.

Economia țării noastre are mari posibilități în **utilizarea resurselor energetice secundare** ele constituind în momentul de față cea mai mare parte din pierderile de energie pe care le înregistrăm. Inventariind aceste resurse putem spune că cele mai importante sînt : gazele calde rezultate ca deșeu industrial în procese siderurgice și chimice, ape reziduale cu potențial termic mediu și redus, deșeuri de diferite compoziții și stări de agregare. Acțiunea de inventariere a resurselor și în special de punere în evidență a metodelor de utilizare a acestora începută odată cu decretul nr. 620/1973 prin alcătuirea de bilanțuri termice în întreprinderi, trebuie continuată cu mult mai multă vigoare, în cadrul dezbaterilor s-a propus chiar înființarea unei biblioteci naționale de bilanțuri reale de referință pe ramuri. Au fost evidențiate direcții deosebit de importante de utilizare a resurselor energetice secundare cu mare dezvoltare în deceniile ce urmează ca : producerea combinată a energiei electrice și a căldurii, extinderea utilizării pompelor de căldură și a deșeurilor combustibile de orice fel.

● Utilizarea **energiei reacțiilor de fisiune nucleară** în centrale nuclearoelectrice așa-zis „clasice" va constitui o preocupare de mare importanță în energetica românească în anii următori. Pornind de la experiența deja acumulată în cei 70 000 MW instalați pe întreg cuprinsul globului specialiștii din țara noastră prevăd ca 20% din puterea electrică instalată în sistemul energetic național la nivelul anului 1990 să fie reprezentată de centrale nuclearoelectrice.

Revirimentul major în domeniul tehnicii centralelor nuclearoelectrice îl va constitui utilizarea cu preponderență, către sfîrșitul secolului, în construcția acestora a reactoarelor rapide reproducătoare, răcite cu sodiu lichid, care vor permite o utilizare de 80 ori mai intensivă, în comparație cu centralele nucleare „clasice", a rezervelor combustibile cunoscute. Aceleași reactoare, aflate în prezent în stadiu de experimentare industrială la puteri de cca. 300 MWe, permit și reardea combustibilului nuclear „ars" deja în centralele nucleare „clasice", ceea ce, numai pentru cantitățile de combustibil nuclear ars și acumulat pînă astăzi, echivalează cu eliberarea energiei prin arderea timp de 100 ani a producției de țiței transportat la debit nominal de actuala conductă din Alaska. Sînt deja în construcție centrale nucleare cu reactori rapizi reproducători de puteri de 1 000 MWe (tipul Super-Phenix) la prețul acceptabil de 2 500 $/kW instalat.

Totuși, speranța majoră a energeticienilor, neîmplinită încă, o reprezintă realizarea reactoarelor cu fuziune care vor putea realiza visul din totdeauna al acestora : o sursă practic inepuizabilă de energie plecînd de la faptul că în natură există rezerve de 10^{17} tone deuteriu, combustibil de bază într-un astfel de reactor. Fuziunea nucleară, încă în fază de laborator ridică astăzi probleme insurmontabile din punct de vedere tehnologic și de materiale. Se pare că fezabilitatea experimentală a procedeului va putea fi dovedită de abia către sfîrșitul secolului ; de acolo pînă la instalația industrială urmînd încă drumul spinos al unor laborioase căutări.

Energia neconvențională

LUPTA de diversificare a resurselor energetice, consecință firească a cunoașterii mărimii limitate a resurselor clasice, a determinat apariția în anii din urmă a unor preocupări privind valorificarea unor sur-

se energetice așa-zis **neconvenționale** cum ar fi energia solară, eoliană, geotermică, a valurilor și bioconversia. Utilizarea **energiei solare** reprezintă o preocupare de primă mărime la noi și în străinătate, determinată de faptul că este o sursă gratuită și inepuizabilă. Valorificarea ei cea mai des întîlnită este pentru producerea de căldură de joasă temperatură, folosită în încălzire, în procese termice în industrie și în agricultură. În R. S. România insolația medie este de 110 zile pe an, ceea ce a permis elaborarea unor proiecte pentru încălzirea în 1985 a echivalentului termic a 100 000 apartamente convenționale și în 1990 utilizări complexe care să permită economisirea a 2 mil. tone combustibil convențional anual. Cu toate aceste eforturi în R. S. România, ca și în întreaga lume, contribuția energiei solare în balanța energeticii nu va depăși 1,2% la nivelul anului 2000 ; egal așadar, cu procentul actual de utilizare în lume al energiei nucleare din producția de energie totală. O contribuție tot mai mare se prevede să aducă pînă în anul 2000 și **energia geotermică**, celelalte forme de energie neconvențională enumerate mai sus urmînd să intervină izolat în procente mult mai reduse, în balanța energetică a țărilor la care astfel de utilizări se vor dovedi economice.

Bioconversia, adică conversia pe cale biologică a energiei solare, este privită de asemenea, cu mult interes de către specialiști, încercări în curs dovedind capacitatea de stocare a energiei prin biomasa vegetală, precum și posibilitatea transformării acesteia în etanol, substanță combustibilă.

Cum evaluăm efectele ?

PRODUCEREA pe scară largă a energiei necesare omenirii în deceniile următoare nu se poate face fără efecte ecologice adverse, fără modificări local climatice, freatice, ale suprafeței scoarței pămîntului, care trebuie evaluate cu grijă și pe cît posibil micșorate ca efect. Dezbaterile au relevat că de obicei în producerea de energie știm să calculăm foarte bine ceea ce cîștigăm, dar este imperios necesar să știm și ceea ce pierdem, cu atît mai mult cu cît pierderile pot să fie și iremediabile și au adesea implicații sociale greu de evaluat. Utilizarea combustibililor solizi în centrale va determina, de exemplu, în S.U.A. în următorii 20 de ani o creștere de peste 12 ori a bioxidului de sulf, particolele în suspensie provenind din fumul acestora, scăzînd puterea de radiație a soarelui, efect însă contracarat parțial de acumularea bioxidului de carbon în atmosferă, care se prevede a se dubla în următorii 23 ani pe ansamblul biosferei. Deși s-ar părea că centralele hidroelectrice nu implică nici un deranj al naturii, se citează nenumărate cazuri de baraje care au creat modificări locale climatice, freatice și seismice cu urmări dintre cele mai neașteptate asupra comunității umane din zonele înconjurătoare.

Extragerea energiei geotermice, aparent inofensivă, infestează aerul prin conținutul ridicat de hidrogen sulfurat și bor pe care îl conține aburul scos din adîncuri. Apa fierbinte de adîncime, prin conținutul foarte ridicat de săruri, determină modificări ecologice neevidențiate decît după ani de exploatare intensivă a unor puțuri geotermale.

Utilizarea energiei nucleare duce, în mod paradoxal, la efecte mult mai puțin nocive decît toate cele prezentate mai sus, cu condiția ca aceasta să se desfășoare normal. Singura problemă mai deosebită ridicată este poluarea radioactivă datorită deșeurilor solide pentru care în prezent s-au găsit unele soluții de depozitare relativ sigură care cuprind și vitrifierea acestora. În această situație, unii specialiști înclină să creadă că protestul ecologic împotriva energiei nucleare este mai mult psihoză decît realitate.

Energetica și politica internațională

FIIND adînc implicată în activitatea economică a fiecărei țări, energia este și în viitor va fi tot mai mult parte componentă a politicii economice a respectivei țări, cu rezonanțe certe în politica externă a acesteia. Arena politică internațională este martora în ultimul timp a tot mai multe confruntări plecate din necesități energetice ale unor state sau grupări de state printre care notorie este chiar criza petrolului.

Una din comunicările prezentate s-a referit la diplomația nucleară, derivat firesc al utilizării energiei atomice în scopuri pașnice și militare, care a fost după cel de-al doilea război mondial instrumentul unor decizii de maximă importanță pentru toate statele lumii. Menționăm astfel tratatul de neproliferare a tehnologiilor nucleare de la țările producătoare de echipament și tehnici nucleare către țările doritoare să folosească pașnic energia nucleară cu utilizarea unor măsuri de control eficient al corectei folosiri a tehnicilor transferate etc.

Dezbaterile din cadrul lucrărilor au subliniat aportul țării noastre la diplomația nucleară și energetică a lumii, precum și problemele principale ale acesteia și modul întrezărit de rezolvare.

Concluziile lucrărilor au evidențiat o caracteristică de bază pe care o cîștigă energetica în întreaga lume și anume raționalitatea, adică tendința spre optimizare și aplicarea judicioasă a tuturor soluțiilor vizînd energia, după parcurgerea unui spectru de filtre selective care să cuprindă totalitatea implicațiilor în folosirea unui anume sistem energetic.

drd. ing. Ecaterina URSU
dr. ing. Mihai G. M. POP
ing. Dumitru MANEA

O contribuție a școlii românești de cibernetică economică

DINAMICA economică este tratată de regulă în teoria creșterii economice la modul agregat, analizîndu-se evoluția în timp a indicatorilor statistici fundamentali care caracterizează traiectoria economiei naționale : produs social total, venit național, acumulare, consum, investiții etc. O asemenea abordare este necesară, dar nu și suficientă, mai ales în optica planificării economiei naționale, care presupune luarea de decizii privind dezvoltarea fiecărei ramuri de activitate în cadrul sistemului economiei naționale. Este deci evidentă actualitatea și oportunitatea apariției unui volum care tratează despre „analiza economică multisectorială“, după cum se precizează în însuși titlul valoroasei lucrări apărute în Editura științifică și enciclopedică sub semnătura lui L. Tövissi și E. Țigănescu.*)

Modelul economic pentru care optează autorii este balanța legăturilor dintre ramuri, denumirea românească a analizei input-ouput (intrări-ieșiri) elaborate de W. Leontief. Dealtfel lucrarea de față reprezintă o continuare și aprofundare a preocupărilor care au făcut obiectul volumului anterior „Balanța legăturilor dintre ramuri“ (Editura științifică, 1969), realizat și el în comun de către cei doi autori. În noua lucrare se pune accentul pe relevarea caracterului sistemic al modelului intrări-ieșiri multisectorial, considerîndu-se realitatea economică, ca un tot unitar și integral. În acest sens, este plină de semnificații precizarea că „datorită modului său de organizare, sistemul dobîndește proprietăți care nu rezultă din însumarea proprietăților părților, nu sînt reductibile la acestea și nu sînt explicabile prin acestea“ (p. 13). Într-adevăr, economia națională integrează în mod organic toate ramurile economice pentru realizarea funcției-scop a sistemului. Reglarea sistemului economic se înfăptuiește prin planul național unic.

Analiza multisectorială a dinamicii sistemului producției materiale, efectuată în lucrare, oferă cititorului posibilitatea de a înțelege mai profund mulțimea conexiunilor și interdependențelor existente între elementele componente ale sistemului economic. Potrivit modelului lui Leontief, interdependența dintre ramurile economice este descrisă într-un sistem de ecuații liniare, caracteristicile structurale specifice ale economiei naționale fiind reflectate în mărimea numerică a coeficienților acestor ecuații. Abordarea dinamică a acestei problematici derivă din însăși esența sistemului economic, timpul fiind o condiție fundamentală de existență și funcționare a oricărui sistem economic. În acest context trebuie subliniată ideea că „sistemul de producție este un sistem cibernetic caracterizat printr-un grad crescînd de negentropie“ (p. 112). Această particularitate a sistemelor economice spre deosebire de sistemele termodinamice caracterizate prin creșterea entropiei, constituie un argument temeinic în direcția perfecționării sistemului de conducere și planificare a economiei socialiste.

Forma cea mai generală a modelului Leontief dinamic rezultă din dezvoltarea modelului static, prin transformarea fondului de acumulare dintr-o variabilă exogenă într-o variabilă endogenă. Traiectoria în timp a unui asemenea sistem economic avînd o valoare practică limitată, în lucrare sînt relatate preocupările de a se introduce în sistem ecuația de evoluție a fondurilor fixe, comerțul exterior, precum și alte elemente care influențează comportamentul sistemului economic.

În mod logic, lucrarea trece de la echilibru la optimul economic, prezentîndu-se o serie de modele de programare matematică tipice pentru analiza dinamică multisectorială.

Determinarea ritmului maxim posibil de creștere a unui sistem economic este o preocupare majoră a factorilor de decizie. Introducerea teoremelor „de magistrală“ pentru găsirea traiectoriei optime de creștere economică oferă cititorului posibilitatea de a cunoaște una din direcțiile noi ale economiei matematice contemporane. Prin utilizarea teoremei de magistrală se încearcă înscrierea unui sistem economic pe traiectoria cea mai rapidă între punctul inițial și cel final al orizontului de planificare. Dintre toate traiectoriile posibile de creștere economică echilibrată există numai una singură — traiectoria von Neumann — care satisface cerințele de optimalitate finală a sistemului. Ipoteza fundamentală la construcția acestui tip de modele fiind invariabilitatea coeficienților tehnologici în timp, evoluția simulată a sistemului economic nu poate coincide cu evoluția sa reală, informația căpătată este totuși de mare interes pentru analiza și planificarea macroeconomică.

În capitolul final al lucrării se încearcă și se reușește schițarea unei metodologii de abordare a analizei dinamice multisectoriale cu instrumentele oferite de cibernetică și matematică, relevîndu-se valoarea cognitivă a modelării matematice a economiei.

Este meritul autorilor de a fi sintetizat un mare volum de informație într-un spațiu extrem de restrîns. Analiza critică a potențelor fiecărui model prezentat este efectuată cu competență și concluziile sînt pertinente. Totodată, lucrarea conține o seamă de contribuții metodologice menite să faciliteze aplicarea unor modele în practica planificării economiei noastre naționale.

M. HOROVITZ

---

*) L. Tövissi, E. Țigănescu, Analiza economică multisectorială, Editura științifică și enciclopedică, București, 1976.

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

De la volumul la domeniile ocupării forţei de muncă (I)

RĂSFOIND literatura economică nemarxistă nu poţi evita sentimentul obositor că disputa practică dintre principalii lideri ai gîndirii economice nemarxiste occidentale se învîrteşte redundant în jurul întrebării hamletiene : a stimula sau nu economia ? Impresie uşor simplificatoare, căci întrebările sînt ceva mai multe şi mai încurcate : cînd, cum, cît, prin ce mijloace ? fiscale sau monetare ? fiscale şi monetare ? ş.a. Finanţarea, s-a văzut, se transformă din stimulent în contrariul său. De aici, formule ca „stop and go", „fine tuning" ş.a. care, toate, sînt pînă la urmă variaţiuni pe aceeaşi temă şi, dealtfel, nu dau sau nu **mai** dau rezultatele scontate.

Cum devenise evident că cererea spontană nu este capabilă să asigure mersul „rotund" al mecanismului economiei capitaliste, Keynes propusese ingerinţa sub acest aspect a statului în economie, susţinerea premeditată de către stat a cererii **globale.** După cum rezultă din lucrarea sa de bază, J.M.K. nu ignora existenţa punctului de vedere socialist, conform căruia stagnarea şi crizele economice din ţările capitaliste se explică nu numai prin lipsa unei reglementări a economiei, dar şi, mai ales, prin structura proprietăţii, care generează disparităţi ale repartiţiei, dar considera că unele modificări în acest domeniu se vor produce de la sine şi că, oricum, ele nu sînt absolut necesare pentru demararea şi buna funcţionare a mecanismului economic. El nu ignora nici faptul că însăşi funcţia reglării economice nu se reduce la asigurarea unei cereri **globale** suficiente (stimularea, „socializarea" investiţiilor), ca mijloc al asigurării ocupării depline a forţei de muncă, ci implică şi o repartiţie corespunzătoare a instrumentelor de producţie între diferitele ramuri şi subramuri, dar considera că acest aspect al problemei îl rezolvă în mod eficient jocul liber al forţelor pieţei. „Dacă statul — spunea el — este în măsură să stabilească volumul global al resurselor consacrate extinderii instrumentelor de producţie şi retribuţia de bază a proprietarilor acestora, el va fi realizat tot ceea ce trebuie să realizeze" [1]). O dată ce acest volum global este asigurat — evident, după cum s-a arătat, pe alte căi decît pe cele preconizate de teoria economică clasică burgheză — „atunci nu se pot aduce nici un fel de obiecţii analizei clasice a modului cum interesul privat determină ce anume se va produce, în ce proporţii vor fi combinaţi factorii de producţie pentru a se obţine produsele respective şi cum va fi repartizată între ei valoarea produsului final... Sistemul existent a eşuat în determinarea **volumului, nu a domeniilor** (sublinierea ns.) ocupării efective a mîinii de lucru" [2]).

Anume ideea cuprinsă în acest din urmă fragment citat este contestată, în ultimul timp, şi de unii autori nemarxişti, mai ales sub efectul inflaţiei galopante care a precedat şi a însoţit depresiunea economică începută în 1974, precum şi al neputinţei actuale în care se află cea mai mare parte a ţărilor capitaliste de a asigura creşterea economică concomitent cu stoparea inflaţiei şi reducerea şomajului. Deruta care se manifestă în această privinţă la cei mai mulţi economişti occidentali a fost caracterizată, încă din 1972, de către Joan Robinson, drept „a doua criză a teoriei economice". Dacă prima criză a teoriei economice — scria economista engleză — consta în neputinţa asigurării **nivelului** ocupării forţei de muncă, a doua criză nu putea să dea seama de **conţinutul** acestei ocupări : zăpăceala ar decurge în întregime „dintr-o simplă omisiune — cînd keynesismul a devenit ortodox, economiştii au uitat să modifice problema şi să discute despre ce fel de ocupare a braţelor de muncă poate fi vorba... aceasta se referă primordial la alocarea resurselor între diferitele tipuri de producţie. [3])

O orientare în acest sens, deci contrarie concluziei lui Keynes — la capătul dialogului cu sine şi cu alţii — că redresarea economiei capitaliste ţine de volumul şi nu de domeniile ocupării mîinii de lucru, o elaborează profesorul Alfred Sauvy în cartea sa **L'économie du diable** (Economia diavolului) [4]). Încercarea sa nu este lipsită de interes. Este drept, ea nu apare explicit ca o continuare şi o depăşire dialectică a limitelor gîndirii keynesiene, ca un pas în plus efectuat sub forţa împrejurărilor, ci ca avînd temeiuri logice independente şi opuse. Doctrina lui Keynes este apreciată ca lipsită de originalitate şi, avîndu-se în vedere efectele actuale ale aplicării ei, nu fără un anumit temei ironizată : „Stimularea cererii, prin crearea de semne monetare, nu era desigur o noutate... Keynes a furnizat un mijloc pentru a asigura economia deplină, ocuparea deplină a oamenilor, prin distribuirea de semne monetare... La intrarea în paradis, J. M. Keynes a fost primit cu oarecare conside-

---

FIŞE

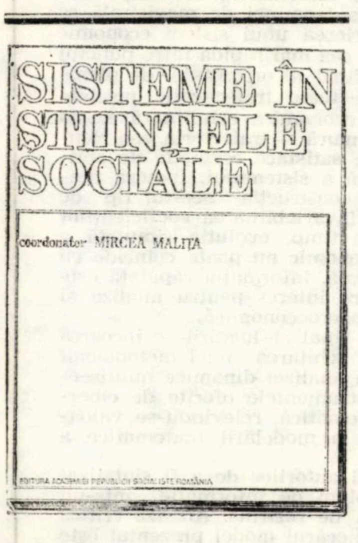
SISTEME ÎN ŞTIINŢELE SOCIALE

coordonator MIRCEA MALIŢA

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● *„Dacă cineva ar fi invitat să numească cinci idei cardinale ale gîndirii moderne, ar trebui – scrie Mircea Maliţa în prefaţa la cartea* Sisteme în ştiinţele sociale *(Editura Academiei, 1977, 156 p.), al cărei coordonator şi coautor este – să includă printre ele, şi încă la loc de frunte, conceptul de sistem". În carte sînt înfăţişate lucrările unui colocviu organizat în 1976 de Academia R.S.R. în cadrul programului său de teoria şi filozofia ştiinţei. Publicarea lor are drept obiectiv stimularea altor lucrări cu aceleaşi proceduri, perfecţionarea şi adîncirea lor. Autorii – Mircea Maliţa, Solomon Marcus, Adrian Gheorghe, Traian Ionescu, Mihai Botez, Sergiu Celac, Mariana Celac, Ana Maria Sandi, Ludwig Grünberg, Adrian Vasilescu, Ileana Ionescu-Siseşti, Cristian Calude, Constantin Calude, Ioji Bonis, Elena Pîslaru, Viorel Soran şi Victor Săhleanu – prezintă metodele de cercetare pe care le implică elaborarea de sistem, precum şi o serie de aplicaţii posibile ale concepţiilor şi metodelor sistemice în economie, legislaţie, etică, relaţii internaţionale, urbanizare şi sistematizare teritorială, lingvistică şi comunicare, cultură şi artă.*

Programarea matematică şi elaborarea deciziilor

● *Pornind de la constatarea că programarea matematică şi-a croit drumul în toate domeniile ştiinţelor sociale, economice şi tehnice, József Varga oferă în cartea* Matematikai Programozás *(Programarea matematică), Budapesta, 1977, 234 p., un material metodologic, organizat după criterii didactice, cu privire la programarea liniară, precum şi la cea neliniară în măsura în care aceasta corespunde negării unor condiţii de liniaritate. În carte se arată îmbinarea cea mai eficientă a diferitelor metode şi algoritme şi modalităţile de control al soluţiilor. Sînt clasificate sarcinile de programare neliniară, care apar frecvent în lucrările de pregătire a deciziilor, şi scoase în evidenţă condiţiile în care trebuie recurs la mijloace neliniare.*

Sesiune ştiinţifică

● *Catedra de economie politică din Academia de Studii Economice organizează luni, 27 februarie a.c., în Aula Academiei de Studii Economice, o sesiune – dezbatere pe tema* Mecanismul acţiunii legilor economice obiective în socialism şi sporirea eficienţei folosirii lui.

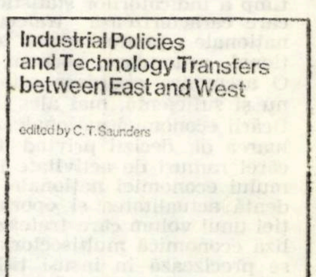
Industrial Policies
and Technology Transfers
between East and West

edited by C.T.Saunders

Springer-Verlag
Wien · New York · 1977

● *Volumul de faţă reuneşte comunicările prezentate, precum şi participările la discuţii ale unor economişti, experţi ai unor instituţii guvernamentale, economice şi academice din Est şi Vest, în cadrul celei de-a treia reuniuni, organizată în 1977 de Institutul din Viena pentru studii economice comparative. Obiectivul reuniunii a fost un schimb de idei privind diferite aspecte ale politicilor industriale şi îndeosebi inovaţia şi transferul tehnologic, precum*

TEORII·IDEI

ȘCOLI ○ CURENTE ● ECONOMIȘTI

rație, dar i s-a pus o întrebare precisă : «Ce lucru bun ați făcut pentru a vă compensa păcatele ?» Răspunsul a fost : «Am dat capitalismului treizeci de ani de răgaz, de supraviețuire». Autoritățile cerești mai discută și acum asupra deciziei ce urmează a fi luată"[5]). Sauvy alătură cu plăcere demonstrației ironia.

După A. Sauvy, problema inflației și a șomajului poate fi rezolvată în mod fundamental, indiferent de sistemul socio-economic. Dacă ea nu a fost rezolvată pînă în prezent, în condițiile capitalismului, faptul s-ar datora nu sistemului însuși, ci lipsei de profunzime a cercetării în acest domeniu. Neputința rațiunii ar fi evidentă. „O dezmințire atît de categorică a previziunilor și teoriilor (cele 8 milioane de șomeri din S.U.A., peste 1 milion în Franța, Anglia, Italia și Germania în 1976), o incapacitate atît de pronunțată a guvernelor în fața acestor dificultăți, acesta — spune Sauvy — este subiectul nostru ; șomajul ocupă în cartea noastră primul loc, inflația neavînd decît un rol agravant. Acest regim, care beneficiază de o tehnică incomparabilă, nu reușește să o utilizeze și acționează cu mijloace opuse celor mai eficace, iată ce este în fond economia diavolului". Șomajul, deși „mai putin răspîndit în 1976 decît în 1932 sau 1938", este totuși „mai grav deoarece răul a devenit cronic".

Autorul pornește de la premise pe care le sprijină pe date statistice și pe evidențe. În esență, aceste premise sînt două : a) de două secole încoace progresul tehnic a mărit în mod considerabil numărul locurilor de muncă ; b) cererea de bunuri de consum și de servicii este departe de a fi satisfăcută.

Într-o economie capitalistă dezvoltată, care suferă de șomaj și de inflație, profanul, spune Sauvy, vede abundență de produse și lipsă de bani și de locuri de muncă. Dar aceasta este doar o aparență, o iluzie. Și, ceea ce este mai rău, acestei iluzii îi cad victime și cei mai mulți economiști, indiferent de curentul căruia îi aparțin. „Optica individuală «Dacă aș avea bani mai mulți, aș fi mai îndestulat» se transpune intact pe scară națională". Ar părea cu totul ridicol „să spui că, dimpotrivă, ne lipsesc oameni și produse". În ce privește progresul tehnic, se pretinde că, departe de a crea, el reduce locurile de muncă. Dar această afirmație nu este adevărată decît în două cazuri-limită : cînd cererea creată prin introducerea unor noi mașini (reducerea prețurilor, creșterea salariilor celor rămași în muncă ș.a.) este identică sau mai mică decît cea suprimată prin eliminarea unor muncitori, precum și atunci cînd ciștigurile realizate pe calea indicată mai sus trec în întregime în exterior. În cazul general, însă, ca urmare a scăderii (relative) a prețului, crește consumul produselor, ca și numărul locurilor de muncă. Într-un proces progresiv continuu vor fi și eliminări, dar și angajări suplimentare ; creșterea venitului „discreționar" (mobil, disponibil) al beneficiarilor progresului se revarsă asupra altor sectoare. Două teste, ușor de realizat, scot în evidență cît de categorică este creșterea numărului total al locurilor de muncă : 1. cvasidispariția „servitorilor" (progresul tehnic a creat ocupatii „mai puțin servile") ; 2. numărul foarte ridicat al populației neocupate în țările „rămase fără mașini" și care pot fi luate drept martor : în Asia de Sud, Africa de Nord, America Latină, procentul populației neocupate depășește pe cel al șomerilor din țările industrializate ; în Maghreb el este estimat la 50 la sută din totalul populației. În anii 1936—1937 în Franța săptămîna legală de lucru era de 40 de ore. Prin 1976, deci cu 30 de ani mai tîrziu, productivitatea muncii crescuse mai mult decît de două ori. Jumătate din populație ar fi trebuit deci, dacă este adevărat că progresul tehnic reduce numărul locurilor de muncă, să șomeze. Și totuși, înainte de criza economică din 1974, săptămîna de lucru ajunsese in Franța, după datele statistice, la 46 de ore pentru muncitori. Și „necesitățile publice și particulare erau departe de a fi satisfăcute". Ideea că tehnica reduce obligatoriu numărul locurilor de muncă este considerată atît de evidentă încît pînă și într-un raport al unei comisii pentru planul al VII-lea francez se cere „facilitarea ocupării brațelor de muncă, făcîndu-se presiuni asupra întreprinderilor pentru a-și încetini ritmul de substituire a muncii de către capital (mașini, utilaje — n.ns.)". Cu alte cuvinte, conchide Sauvy, „acești experți recomandă să se aplice contrariul unui procedeu care, de două secole, a multiplicat numărul locurilor de muncă în Franța și în celelalte țări".

Ne vom referi în continuare la soluțiile preconizate.

Anghel SCHOR

---

[1] J. M. Keynes. Teoria generală a folosirii mîîinii de lucru, a dobînzii și a banilor. Ed. Științifică, 1970, p. 380

[2] Idem, p. 380—381

[3] Joan Robinson. The Second Crisis of Economic Theory, The American Economic Review, mai 1972

[4] Alfred Sauvy. L'économic du diable. Chômage el Inflation. Calmann-Lévy, 1976, 248 p.

[5] Idem, p. 11

FIȘE

și concentrarea și specializarea. Comunicările și participările la discuții sînt grupate pe trei capitole : 1) Teme generale ; 2) Inovație și transfer tehnologic și 3) Studii de caz. Dintre autori menționăm : Christofer T. Saunders (sub a cărui redacție a și apărut volumul), Wladyslaw Sadowski, Norman Scott, Fritz Machlup, Bernard Cazes, Aleksandr Bîkov, Jozef Pajestka, Robert Campbell, Germen Gvișiani, Jozsef Bognar, Ioniță Olteanu, Friedrich Levcik și Vasile Rausser. Materialele celor două reuniuni anterioare, în cadrul aceleiași problematici generale – a cooperării economice est-vest – au fost consemnate în volumele „World Economy and East-West Trade" și „East-West Cooperation in Business : Inter-firm Studies".

Fourastié despre relația muncă-prețuri

● *În cartea lor* Pouvoir d'achat, prix et salaires *(Gallimard, 1977, 214 p.) Jean și Jacqueline Fourastié caracterizează creșterea prețurilor în Franța (ca și în alte țări occidentale) ca un fenomen endemic, cel puțin după 1914. În esență, concluziile sînt astfel rezumate : pe termen lung, influența progresului tehnic asupra prețurilor este preponderentă în raport cu celelalte cauze. Pe termen scurt, efectele care apar primordiale în teoria clasică, adică influența concurenței, a cererii și ofertei, joacă un anumit rol. Țelul cărții nu este de a expune teoria clasică, ci de a arăta că impactul progresului tehnic estompează pe termen lung variațiile pe termen scurt, făcîndu-le neglijabile. Pe termen lung, prețurile de vînzare sînt determinate de prețurile de revenire (costurile marginale), cu alte cuvinte, ordinea lor de mărime este determinată de numărul orelor de muncă totală necesară pentru fabricarea produsului sau prestarea serviciilor. Prețul variază invers cu productivitatea muncii. Cercetarea se bazează pe o metodologie expusă într-o lucrare anterioară, anume folosirea orei de muncă a producătorului (salariul orar)* ca etalon *de măsură.*

Redescoperiri

● *Ultimul număr din* REVUE ÉCONOMIQUE, *nr. 6/1977, cuprinde studiul* „Perpetuum mobile" et crédit gratuit, *apărut sub semnătura lui Michel Herlaud de la Universitatea din Paris. Autorul își propune să demonstreze două lucruri : a) că proasta funcționare a sectorului monetar este cauza crizelor economice și b) că, prin reforme în sectorul monetar, se pot găsi remedii pentru ieșirea din îndelungata recesiune economică ce stăpînește economiile țărilor capitaliste. Pentru susținerea acestor teze, M.H. prezintă o lungă filiațiune a ideilor sale pornind de la Boisguilbert, Law, Proudhon, Gesell și Keynes. Se preiau două idei: oprirea tezaurizării, deoarece tezaurizarea împiedică circulația normală a monedei și de aici și a întregii activități economice și creditul gratuit care are menirea să stimuleze circulația mărfurilor. Ajungînd la Keynes, autorul pretinde descoperirea unor interpretări originale ale Teoriei generale, care scot în evidență rolul privilegiat al monedei în mecanismul economic capitalist și pe această bază își întemeiază propunerea pentru revitalizarea activității economice. Ea constă, în esență, în instituirea unei taxe asupra banilor ca măsură de împiedicare a tezaurizării și în consecință satisfacerea legii lui Say care, pentru a se ieși din criză, impune restricția : suma mărfurilor excedentare devine egală cu zero.*

MACHINOEXPORT

MAŞINI DE ALEZAT VERTICALE

RV 001 ŞI RV 002

Maşinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operaţii de frezare, alezare, găurire şi filetare, iar alegerea şi comanda tuturor funcţiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sînt destinate prelucrării pieselor de serie mică şi medie.

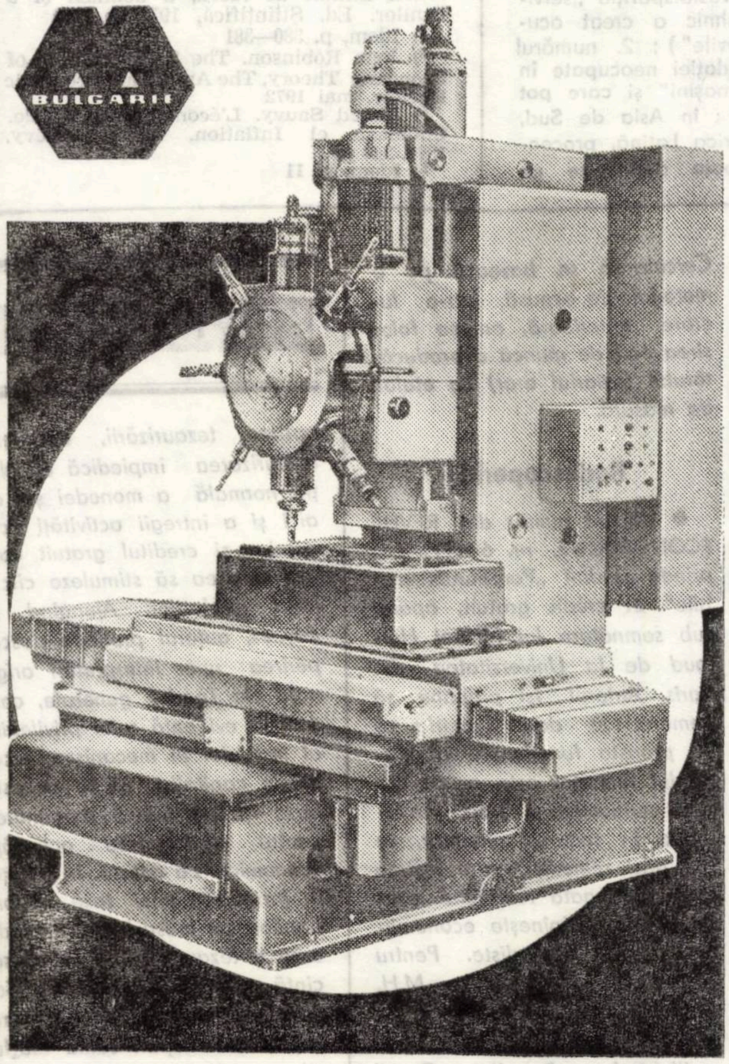

Dimensiunea mesei :	**RV001,10**	**RV001,20**	**RV002,10**	**RV002,11**
— lăţime, mm	**600**	**800**	**600**	**600**
— lungime, mm	**1 330**	**1 560**	**1 330**	**1 330**
Diametrul maxim de găurire în oţel, mm	**39**	**39**	**39**	**39**
Diametrul maxim de alezare, mm	**170**	**170**	**200**	**170**
Puterea motorului principal, kW	**3,2/4**	**3,2/4**	**3,2/4**	**3,2/4**
Puterea instalată, kW	**14**	**15,1**	**13,3**	**15,8**
Greutatea, kg	**6 500**	**8 000**	**6 500**	**7 500**

Exportator :

„Machinoexport“
Sofia, R. P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
Telefon : 88 53 21
Telex : 02 24 25
Telegrame: Machinoexport Sofia

PUBLICOM

ECONOMIA ȚĂRILOR CAPITALISTE

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI DIFICULTĂȚILE POLITICII MONETARE (I)

CUNOSCUTUL economist american Paul Samuelson aprecia, într-un comentariu publicat la începutul anului, că șansele unei reveniri efective la stabilitatea prețurilor în economia S.U.A. în 1978 sînt de 1%. Cu alte cuvinte, ele sînt considerate aproape nule. Evaluarea aceasta nu e izolată. Continuarea în rate relativ înalte a inflației în țările occidentale și în perioada următoare este în prezent o teză aproape unanim împărtășită de cercurile de specialitate din aceste țări. Ceea ce se reflectă în faptul că lupta contra inflației rămîne un obiectiv primordial în politica economică a țărilor capitaliste dezvoltate, ea constituind totodată obiectul a numeroase dezbateri publice și generînd propuneri de noi metode și programe de acțiune. În cele ce urmează vom încerca să descifrăm sensul unor elemente de dată mai recentă apărute în acest domeniu.

Permanentizare pe fond de agravare

PUNCTUL DE PLECARE al analizelor privind inflația din țările occidentale și al măsurilor ce se preconizează pentru combaterea ei este constatarea că, dincolo de fluctuațiile ei conjuncturale, rata inflației din aceste țări a avut în ultimii 15—20 de ani o tendință evidentă de majorare. Creșterile mai accentuate ale prețurilor din anumite perioade au fost urmate, într-adevăr, de perioade în care majorările de preț se „stabilizau“ la anumite niveluri, dar aceste niveluri de stabilizare au fost, de regulă, mai înalte decît cele precedente. Astfel, de la creșteri medii anuale ale prețurilor bunurilor de consum de 2—4% la începutul deceniului trecut s-a ajuns la creșteri medii anuale de 3—5% la începutul acestui deceniu și 6—9% în prezent. Procesul de escaladare este evident, și datele statistice pentru cîteva țări principale îl ilustrează grăitor (vezi tabelul).

În consecință se poate afirma că în ultimii 15—20 de ani economia capitalistă a cunoscut nu numai o permanentizare a procesului inflaționist, dar și o agravare treptată a acestuia reflectată într-o rată de majorare a prețurilor interne tot mai înaltă. Fenomenul este elocvent sintetizat de monetaristul american Milton Friedman: „Prețurile urmează o curbă mereu ascendentă de aproape 20 de ani, — ele au fost în creștere mereu, uneori mai rapid, alteori mai încet. Fiecare vîrf al ratei inflației a fost mai înalt decît precedentul. Fiecare platou al ratei inflației a fost deasupra celui precedent“ (Newsweek, 9 ianuarie 1978).

În aceste condiții se pune întrebarea care este și care poate fi obiectivul actual al politicilor antiinflaționiste din țările capitaliste : să încerce să „lecuiască“ economia capitalistă de boala inflației aducînd creșterea prețurilor la nivelurile moderate din deceniul trecut, sau numai să încerce o „temporizare“ acceptînd o creștere mai mare a prețurilor și străduindu-se doar să evite accentuarea ei ? Răspunsul înclină hotărîtor spre a doua variantă. Gravitatea și complexitatea dezechilibrului inflaționist, care caracterizează în prezent majoritatea țărilor capitaliste, au determinat autoritățile din aceste țări să prefere obiectivul mai modest, dar mai realist, al atenuării ratei inflației pînă la niveluri „mai rezonabile“. Reducerea ratei inflației în Anglia, de la peste 20% anual în 1975 și 1976, la circa 12% în 1977 a fost considerat un succes al politicii economice și într-un fel este un rezultat pozitiv ; dar nu trebuie uitat că în urmă cu 15 ani, o rată anuală a inflației de 12% cu greu putea fi acceptabilă pentru o țară dezvoltată și, în orice caz, nu era nici pe departe considerată drept „rezonabilă“.

În mesajul privind „starea Uniunii“, prezentat de președintele Carter în ianuarie a.c., se precizează că Administrația americană are în vedere un „nou atac împotriva inflației“ prin care va trebui să se atenueze în viitor rata de creștere a prețurilor. Dar, cu aceeași ocazie, obiectivul stabilit de autorități privind creșterea prețurilor de consum în SUA în perioada următoare a fost modificat în sus. Experții Casei Albe au acceptat că în 1978 creșterea prețurilor de consum nu va putea fi coborîtă sub cea din anul precedent (circa 6,0%), pentru 1979 neprevăzîndu-se o creștere mai mică de 5%. Mai mult, Charles Schultze, șeful consilierilor economici ai președintelui Carter, a precizat recent că obiectivul de reducere a ratei inflației la mai puțin de 4% pe an, stabilit în aprilie 1977 cînd Administrația americană anunțase noul program antiinflaționist, a fost abandonat.

În mod indirect se admite că în economia americană — apreciată în trecut ca o economie „mai puțin inflaționistă“ — rata anuală a inflației cu greu mai poate fi coborîtă sub nivelul actual de circa 6%. În limbajul folosit de unii economiști occidentali, „rata de bază a inflației“ în economia americană (înțelegîndu-se un ritm mediu anual pe termen îndelungat de creștere a prețurilor, rezultat al dezechilibrului inflaționist) s-a dublat, de la circa 3% în deceniul trecut, la peste 6% în prezent. De aici pesimismul îndreptățit al unora privind posibilitatea atenuării creșterii prețurilor sub această „rată de bază“. Comentînd noul obiectiv anunțat de președintele Carter, de a aduce creșterea prețurilor la 5% în 1979, cercurile bancare din SUA l-au calificat ca „dificil de atins“ : economia americană se află în prezent „fixată la o rată a inflației de 6% pe an, și pentru a coborî de pe acest platou va trebui făcut un efort considerabil“, a apreciat Walter Hoadley, vicepreședinte la Bank of America.

Politica monetară și eficiența luptei antiinflaționiste

ACCEPTÎND, direct sau indirect, o rată mai înaltă a inflației, autoritățile responsabile de politica economică a țărilor occidentale se mulțumesc în prezent cu măsuri mai puțin severe de combatere a fenomenului. Cu alte cuvinte, fie că măsurile antiinflaționiste nu sînt duse pînă la sfîrșit, renunțîndu-se la ele de îndată ce creșterea prețurilor prezintă unele semne înșelătoare de atenuare, fie că sînt promovate în același timp atît măsuri de combatere a inflației cît și politici expansioniste, de relansare a producției, ultimele determinînd, de fapt, reescaladarea procesului inflaționist.

Cum se explică eșecurile repetate ale statului capitalist în combaterea inflației ?

În primul rînd, trebuie avut în vedere faptul că, așa cum se subliniază în literatura de specialitate marxistă, precum și în lucrările unor autori ne-

Tabelul nr. 1

Evoluția comparativă a prețurilor de consum în principalele țări capitaliste dezvoltate în ultimele două decenii

Țara	Ritm mediu în perioada 1960—1972	Ritm mediu în perioada 1970—1976	1974	1975	1976	1977	1978
S.U.A	2,9	6,6	11,0	9,1	5,8	6,8	6,0
R.F.G.	3,1	6,0	7,0	6,0	4,7	3,5	4,0
Franța	4,3	8,9	13,7	11,8	8,9	9,0	8,7
Anglia	4,7	13,6	16,0	24,2	16,5	12,1	8,5
Japonia	5,8	11,0	23,2	11,7	9,4	4,8	7,0

Sursa : Date preluate și recalculate după International Economic Report of the **President, ianuarie 1977. Pentru anul 1977 :** media pe o perioadă de 12 luni încheiată în luna **decembrie (după O.C.D.E.). Pentru 1978 : prognoză O.C.D.E.**

marxiști, inflația contemporană din țările occidentală reflectă tot mai mult contradicțiile de fond, inerente, ale societății capitaliste.

În al doilea rînd, în perioada postbelică, gîndirea economică occidentală și politica economică dusă de autorități au fost puternic influențate de teoria bazată pe așa-numita „curbă Phillips“, teorie conform căreia reducerea șomajului ar însemna acceptarea obligatorie a unui grad mai înalt al inflației ; deși stagflația (coexistența inflației cu stagnarea economică) a pus sub semnul întrebării, începînd cu acest deceniu, existența unei corelații pozitive și inverse între șomaj și inflație, totuși și în prezent încercările autorităților de a reduce rata șomajului, ca urmare a presiunilor maselor populare, sînt înfăptuite în esență tot prin mijloace inflaționiste.

În al treilea rînd, nu poate fi uitat contextul politic general în care au fost și sînt promovate politicile antiinflaționiste. Ca și în cazul altor fenomene caracteristice crizei economice, statul capitalist caută să rezolve problema inflației pe seama păturilor largi, impunîndu-le sacrificii în numele echilibrului economic (de exemplu, prin înghețarea sau limitarea creșterii salariilor, prin menținerea și adîncirea inegalităților sociale etc.). De aceea aplicarea unor astfel de măsuri de combatere a inflației presupune, de regulă, din partea maselor populației acceptarea pe o perioadă mai îndelungată a unor condiții de „austeritate“. În schimb, popularitatea guvernelor occidentale este direct influențată de luarea unor măsuri în sens invers, de expansiune economică, care să fie destinate reducerii șomajului. În preajma unor alegeri, în special, autoritățile occidentale nu pot risca menținerea unor programe de austeritate, antiinflaționiste, și de aceea „ciclul politic“ (perioada dintre alegeri) este dominat de fapt de programe expansioniste care duc la accentuarea inflației. Acest ultim aspect este elocvent ilustrat de cazul S.U.A. : autoritățile americane au fost nevoite în ultimii 20 de ani să apeleze în patru rînduri la măsuri sau programe antiinflaționiste — în **1963, 1967, 1971** și 1974—1975 — dar aceste politici au trebuit să fie abandonate sau atenuate în anul următor datorită alegerilor prezidențiale.

În același timp, deși în ultimii ani inflația a fost proclamată drept la fel de periculoasă pentru societatea capitalistă ca și șomajul, combaterea ei nu a rămas niciodată singurul obiectiv al politicilor economice occidentale. Politica fiscal-bugetară fiind pîrghia prin care statul capitalist a încercat să stimuleze creșterea economică și să resoarbă șomajul (bugetul statului capitalist se află în mod direct la dispoziția factorilor politici), lupta contra inflației a fost desfășurată în special prin intermediul politicii monetare, al manevrării masei monetare și a dobînzilor. Această dublă orientare — folosirea politicii bugetare în scopul combaterii șomajului și a politicii monetare pentru atenuarea inflației — se observă în majoritatea statelor occidentale. Dovadă faptul că, pe de o parte, toate țările capitaliste au înregistrat în ultimii ani importante deficite bugetare, ceea ce ilustrează caracterul expansionist al politicii bugetare, iar pe de altă parte în majoritatea țărilor occidentale s-a trecut, în ultimii ani, la controlul și limitarea creșterii masei monetare în scopuri antiinflaționiste. Desigur, această dublă orientare a politicii economice occidentale trebuie privită în formele multiple și uneori contradictorii în care apare în practică.

Politica monetară, deci, este în prezent principalul instrument prin intermediul căruia statul capitalist caută să pună sub control rata inflației. Această destinație se va menține probabil și în perioada următoare. „Politica monetară va fi folosită ca un instrument în lupta contra inflației, și mai puțin ca un instrument de dirijare a cererii globale, atît timp cît nu vor fi făcute progrese în lupta contra inflației“, remarca guvernatorul Băncii Angliei, Gordon Richardson, într-o cuvîntare rostită la 9 februarie a.c. Faptul nu este întîmplător. Între funcțiile îndeplinite de orice bancă centrală, asigurarea unei circulații monetare sănătoase ocupă locul primordial, și de aici rezultă preocuparea băncilor centrale și a politicii monetare față de situația inflației. De asemenea, înviorarea teoriei monetariste, conform căreia între evoluția cantității de bani aflate în circulație și nivelul general al prețurilor este o legătură directă, a jucat un rol esențial în această direcție.

Masa monetară și creșterea economică

ORIENTAREA politicii monetare cu precădere spre combaterea inflației își are, în consecință, originea în special în credința împărtășită tot mai mult în cercurile de specialitate occidentale că adevărata cauză a inflației trebuie căutată în creșterea mult prea rapidă a masei monetare. Reprezentantul de frunte al monetarismului american, Milton Friedman, subliniază acest lucru, referindu-se la economia americană : „Există numai o singură cauză esențială a inflației : rata mult prea înaltă de creștere a cantității de bani — prea mulți bani pentru masa disponibilă de mărfuri și servicii. Astăzi, această cauză este produsă la Washington, în mod nemijlocit de către Sistemul Federal de Rezerve („banca centrală“ a S.U.A. — n.n.) care hotărăște ce se întîmplă cu cantitatea de bani, dar în ultimă instanță de către presiunile politice și de altă natură asupra Sistemului Federal de Rezerve, dintre care cele mai importante sînt presiunile de a crea bani pentru efectuarea cheltuielilor uriașe ale guvernului federal și realizarea obiectivului «ocupării depline a forței de muncă». Celelalte pretinse cauze ale inflației... sînt fie consecințe ale inflației, fie scuze ale guvernului, fie surse temporare de accentuare a inflației“. După formularea atît de categorică a diagnosticului inflației, se prezintă o soluție tot atît de categorică : controlul și limitarea creșterii masei monetare, prin diferite metode.

În acest context, tot mai multe state occidentale au trecut, în ultimii ani, la politica de stabilire periodică a unei „creșteri-obiectiv“, limitate, a masei monetare : întregul instrumentar monetar disponibil (operațiunile cu titluri pe piețele de capital — „open market operations“ —, taxa scontului, fixarea rezervelor obligatorii ale băncilor comerciale etc.) este utilizat în scopul atingerii „creșterii-obiectiv“. Desigur, băncile centrale au urmărit mereu evoluția masei monetare în economiile naționale. Elementul nou care intervine constă în faptul că instrumentele de politică monetară amintite, care înainte erau folosite de multe ori disparat și pentru diferite scopuri, sînt folosite în prezent mai unitar și subordonate de regulă, unui scop comun : limitarea creșterii masei monetare. Acest lucru trebuie înțeles cu un anumit grad de flexibilitate, deoarece manevrarea taxei oficiale a scontului, sau folosirea celorlalte instrumente monetare, nu sînt destinate întotdeauna numai atingerii obiectivului monetar : de exemplu, recent Banca Belgiei a anunțat o majorare substanțială a taxei oficiale a scontului pentru a apăra cursul valutei naționale. Este însă evidentă tendința menționată, de a folosi în anumite limite toate instrumentele monetare pentru a atinge obiectivul de creștere limitată a masei monetare ; o asemenea orientare este, după cum remarca fostul președinte al băncii centrale a R.F.G., Otmar Emminger, „o reacție naturală după atîția ani de inflație“ (B.I.S.-Press Review, 18 octombrie 1977).

„Creșterea-obiectiv“ a masei monetare este calculată de așa manieră încît să ducă la slăbirea inflației (modul ei de calcul pornește de la creșterea economică realizabilă în țara respectivă și de la cuantificarea și delimitarea indicatorilor masei monetare — M_1, M_2, M_3...*) — și în același timp să nu impieteze asupra activității economice. Procentul de „creștere-obiectiv“ a masei monetare și gradul în care obiectivul din perioada sau perioadele anterioare a fost sau nu realizat în practică de către banca centrală este apoi dezbătut în forurile competente ; în S.U.A., de exemplu, președintele Sistemului Federal de Rezerve prezintă trimestrial situația masei monetare în fața comisiilor de specialitate ale Congresului american. Deși mecanismul acestei politici nu pare a fi complicat, în practică atingerea acestui obiectiv este dusă de puține ori la bun sfîrșit. În tot cursul anului 1977, Arthur Burns, fostul președinte al Sistemului Federal de Rezerve, a subliniat necesitatea ca masa monetară în sens restrîns (M_1) din economia americană să nu crească cu mai mult de 4—5% ; în realitate, creșterea în 1977 a fost aproape dublă. Performanțe la fel de nesatisfăcătoare s-au înregistrat și în ceea ce privește alți indicatori ai masei monetare din S.U.A. — M_2 și M_3. O declarație a lui A. Burns în fața Camerei Reprezentanților a Congresului S.U.A., din iulie 1977, ilustrează semnificativ acest eșec : „Creșterea masei monetare... este încă prea rapidă. Deși Sistemul Federal de Rezerve a avut ca o preocupare permanentă în ultimii doi ani de a atenua creșterea masei monetare, realizările sînt minore ; într-adevăr, în ritmul în care mergem ne va trebui probabil un deceniu ca să ajungem la creșteri ale masei monetare care să fie compatibile cu stabilitatea prețurilor“.

Mugur ISĂRESCU

---

*) Vezi „Revista economică“ nr. 41 din 14 octombrie 1977, p. 31.

ECONOMIE MONDIALA

TENDINŢE — CONJUNCTURI

Dinamica preţurilor internaţionale ale produselor de bază

în luna ianuarie 1978

ÎN luna ianuarie 1978 preţurile internaţionale ale produselor de bază au marcat o atenuare a ritmului de creştere, mai ales la unele produse alimentare şi combustibili. Potrivit indicelui agregat I.E.M., preţurile internaţionale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de import-export al R. S. România au crescut în ianuarie a.c. cu 1,2%, faţă de creşterea de 1,8% înregistrată în luna precedentă.

Tendinţa de creştere a preţurilor la materii prime şi semifabricate industriale *a marcat o uşoară accelerare (+2,4%). Preţurile au crescut, în special la piei brute (+8,9%), fibre animale şi vegetale (+6,7%) şi metale (+1,3%).*

Preţurile la combustibili *au scăzut pe ansamblu (—0,3%), spre deosebire de luna precedentă cînd au crescut cu 1,7%. În timp ce preţurile la cărbune şi cocs au crescut (+1,6%), preţurile la produsele petroliere au scăzut (—1,7%). Această scădere a fost determinată, în special, de hotărîrea ţărilor membre ale O.P.E.C. de a menţine îngheţate preţurile la ţiţei cel puţin în primul semestru al anului 1978.*

Preţurile la produsele agroalimentare *au rămas pe ansamblu practic staţionare (+0,1% în ianuarie 1978, comparativ cu +2% în decembrie 1977). Preţurile au scăzut la seminţe oleaginoase şi grăsimi (—1,3%), zahăr şi produse tropicale (—0,8%) şi au crescut uşor la animale, carne şi produse animaliere (+0,5%) şi mai accentuat la cereale (+1,5%) sub influenţa unor achiziţii importante în special de grîu, efectuate în această perioadă.*

Sectorul conjunctură economică internaţională şi marketing — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1976-1977 SI IN LUNA IANUARIE 1978

– 1970-1972=100 –

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Ian.
INDICE GENERAL	1976	226,2	215,9
	1977	230,2 a)	233,5
	1978		234,2 a)
1. Produse alimentare	1976	180,8	187,1
	1977	180,7 a)	184,6
	1978		180,2 a)
– cereale	1976	198,3	202,7
	1977	161,6	181,1
	1978		169,4
– sem.oleag., prod.deriv., grăs.anim. şi veg.	1976	168,7	172,2
	1977	189,1	189,2
	1978		171,0
– animale, carne şi prod.animal.	1976	152,8	166,8
	1977	158,7 a)	158,3
	1978		172,3 a)
– zahăr şi produse tropicale	1976	243,5	236,6
	1977	263,3	256,1
	1978		236,2
2. Combustibili	1976	366,7	353,2
	1977	398,4 a)	396,6
	1978		409,0 a)
– cărbuni şi cocs	1976	266,5	258,0
	1977	289,1 a)	280,7
	1978		317,6 a)
– ţiţei	1976	496,7	492,0
	1977	553,9	550,7
	1978		557,2
– produse petroliere	1976	408,4	387,3
	1977	439,1	443,5
	1978		436,7
3. Materii prime industriale	1976	201,9	186,6
	1977	199,3 a)	203,8
	1978		203,0 a)
– minereuri	1976	164,9	174,7
	1977	149,8 a)	153,6
	1978		153,6 a)
– metale	1976	194,8	177,8
	1977	192,1	195,7
	1978		195,6 a)
– cauciuc	1976	219,5	182,3
	1977	231,0	232,5
	1978		240,1
– lemn şi produse din lemn	1976	222,1	215,3
	1977	228,4 a)	225,7
	1978		242,2 a)
– fibre animale şi vegetale	1976	228,4	193,5
	1977	212,3	233,9
	1978		193,0
– piei	1976	169,8	140,4
	1977	186,6	195,7
	1978		208,8

a) Date provizorii pentru: porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oţel comercial, tablă groasă, tablă subţire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, ţevi din oţel, laminate de cupru, cherestea de răşinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Orientări în dezvoltarea economică

Argentina: direcţii în politica industrială

ÎN ARGENTINA se tinde ca în anul 1985 să se realizeze autoaprovizionarea deplină cu ţiţei, motiv pentru care se acordă o deosebită atenţie activităţii de explorare pentru descoperirea de noi zăcăminte. O mare importanţă se acordă prospectării şi explorării zăcămintelor de uraniu, în Patagonia.

Politica industrială a guvernului argentinian urmăreşte actualmente modernizarea, specializarea şi integrarea întreprinderilor industriale, fabricarea de produse cu nivel tehnic mai ridicat. Vor fi stimulate, cu precădere, întreprinderile care produc pentru export sau care contribuie la înlocuirea de importuri, luîndu-se măsurile corespunzătoare de reutilare a acestor întreprinderi. Va fi facilitat accesul la cuceririle tehnice din afara graniţelor ţării, acordîndu-se în acelaşi timp o atenţie mai mare cercetării ştiinţifice naţionale.

În agricultură, producătorii vor fi cointeresaţi mai mult decît pînă acum, prin diminuarea taxelor de export şi prin măsurile luate pentru ameliorarea înzestrării tehnice a acestei ramuri. Se vor lua măsuri pentru construirea unor silozuri cu o capacitate de depozitare mai mare (capacitatea totală va atinge 4 milioane de tone).

În domeniul comerţului exterior, Argentina promovează o politică de diversificare a pieţelor. Se vor extinde relaţiile economice cu ţările Asociaţiei latino-americane a liberului schimb (ALALC), cu ţările socialiste, cu unele ţări africane şi arabe.

În cadrul politicii promovate de guvern, iniţiativei private i se acordă în prezent un rol sporit faţă de trecut, participarea statului la activitatea productivă avînd loc îndeosebi în explorarea şi exploatarea petrolului şi a cărbunilor, în industria siderurgică şi petrochimică. După adoptarea noii legi asupra investiţiilor străine, capitalul străin a început să pătrundă mai mult în economia ţării. Noul sistem financiar (în baza căruia fiecare bancă primeşte depunerile în cont propriu şi acordă împrumuturi din resurse proprii) va asigura — se apreciază — o mai mare flexibilitate sistemului financiar. Se încearcă combaterea inflaţiei pe calea controlului preţurilor şi salariilor şi prin încetinirea creşterii masei monetare. Pentru reducerea deficitului bugetar se va continua luarea unor măsuri pentru mărirea fiscalităţii, rentabilizarea întreprinderilor aparţinînd statului etc.

EVOLUŢII MONETARE

CARACTERISTICA principală a perioadei 13—17. 2. 1978 a constituit-o deprecierea de ansamblu a **dolarului S.U.A.** pe pieţele valutare. Dezacordul dintre miniştrii de finanţe american şi vest-german la recenta conferinţă de la Paris de la începutul acestei săptămîni privind relansările celor două economii, a fost punctul de plecare al noilor atacuri „à la baisse" contra monedei americane. La aceasta s-a adăugat şi publicarea indicelui preţurilor cu ridicata pe luna ianuarie a.c., care prefigurează o accelerare a creşterii ratei anuale în 1978, scăderea indicelui Dow Jones la un nivel considerat ca cel mai jos din ultimii trei ani, precum şi lipsa de intervenţie hotărîtă a autorităţilor americane pentru susţinerea cursului dolarului pe pieţele valutare.

Continuîndu-şi trendul de repreciere accentuată, **francul elveţian** a terminat intervalul la 1,8830 franci/1 dolar, respectiv cu aproape 4% peste închiderea precedentă de 1,9560 franci. Se apreciază că de la începutul anului 1971 francul elveţian a fost valuta care a cîştigat cel mai mult teren în raport cu dolarul, repreciindu-se cu aproape 130% (faţă de 4,32 franci/1 dolar la 1. 1. 1971).

Marca vest-germană s-a repreciat şi ea rapid faţă de dolar. Cu o cotaţie de 2,0530 mărci/1 dolar la sfîrşitul acestei săptămîni, faţă de 2,1080 mărci la sfîrşitul perioadei precedente, moneda vest-germană a cîştigat 2,7% în relaţia cu dolarul.

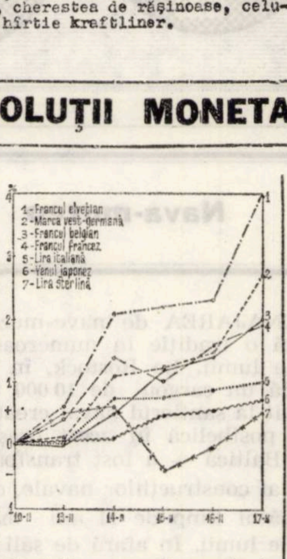

Evoluţia cursurilor principalelor valute occidentale faţă de dolarul S.U.A. în perioada 13—17 II, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 10 II 1978.

Francul belgian, fiind cotat pe 17. 2. 1977 la 32,10 franci/1 dolar, comparativ cu 32,75 franci pe 10. 2. 1978, s-a repreciat cu 2%, procent înregistrat şi de **francul francez** (4,8070 franci/1 dolar, faţă de 4,9050 franci la închiderea precedentă).

Cu o cotaţie de 855,25 lire/1 dolar la sfîrşitul acestei săptămîni, faţă de 864 lire pe 10. 2. 1978, **lira italiană** a cîştigat şi ea 1% faţă de dolar.

În ciuda intervenţiilor continue ale Băncii Japoniei pe piaţa valutară, intervenţii cifrate în unele zile la 200 milioane dolari, **yenul** japonez s-a repreciat şi el faţă de dolar cu circa 0,75% (239,70 yeni/1 dolar pe 17.2. 1978, faţă de 241,50 yeni pe 10. 2. 1978).

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au cotat în jur de 7,6875% p.a. la cele în eurodolari, 3,125% p.a. la cele în euromărci vest-germane şi 1,0625% p.a. la cele în eurofranci elveţieni.

Urmare a slăbirii cursului dolarului pe pieţele valutare, **preţul aurului** a depăşit din nou, după aproape trei ani, nivelul de 180 dolari/uncie, înregistrînd doar un uşor recul la sfîrşitul perioadei (179,45 dolari/uncie al doilea fixing de la Londra pe 17.2.1978, comparativ cu 174,60 dolari/uncie cel din 10. 2. 1978).

Paul DUMITRAŞCU
Gheorghe MUNTEAN

Export și creștere

DEȘI EXISTĂ în Occident și unii economiști care pronostichează pentru viitorul mai îndepărtat, o reducere a importanței schimburilor externe, ponderea exportului n-a contenit să se mărească în majoritatea țărilor dezvoltate din punct de vedere industrial.

Exportul, ca procent din PIB (în prețurile din 1970)

	1951	1960	1970	1976
Anglia	14,1	13,2	15,9	19,6
Austria	7,4	12,4	20,0	23,6
Belgia	24,1*	29,5	48,4	59,8
Elveția	13,3	16,9	24,3	30,4
Franța	3,2	9,8	12,8	15,9
R.F.G.	8,3	12,6	18,2	24,1
Italia	4,4	7,3	14,2	17,3**
Olanda	16,2	23,6	37,2	47,8
Spania	3,2*	4,8	6,5	8,7
Suedia	12,7	15,2	20,6	23,1

*) 1955 **1975.

Evoluția acestei ponderi în produsul intern brut, așa cum poate fi urmărită în tabelul pe care îl reproducem după **The Economist**, arată că exportul țărilor europene în cauză a sporit mult mai repede decît producția națională. Mai reiese din tabel că țările mici exportă o parte mai însemnată a producției lor, însă și între ele diferențele sînt considerabile.

Premisele eficienței proiectului de cercetare

CUM SE POT SELECTA cele mai rentabile proiecte de cercetare științifică la nivelul unei întreprinderi sau companii ? Considerînd metodele folosite în prezent (cea bazată pe corelația dintre venituri și cheltuieli și cea a programării matematice) ca nesatisfăcătoare, autorii unui articol publicat în revista americană „Resources Management" (nr. 3/1977) propun o metodă denumită a determinării eficienței potențiale a inovației respective.

Metoda se bazează pe evaluarea unor factori, prezentați mai jos în ordinea descrescîndă a ponderii lor în asigurarea eficienței, factori, care — însumați — determină selecționarea unui proiect sau renunțarea la el. Aceștia sînt : a) realizarea unui punct de vedere comun al serviciului de cercetare și dezvoltare, al serviciului tehnic și al celui comercial asupra nivelului rentabilității proiectului pentru firma respectivă ; b) disponibilitățile de cadre științifice și tehnice (interne) necesare pentru înfăptuirea proiectului ; c) existența în cadrul firmei a unui cadru de conducere interesat în mod activ în realizarea proiectului și care să sprijine colectivul de cercetare (în cazul optim, acesta este chiar conducătorul firmei) ; d) stabilirea unei piețe potențiale de desfacere, operație care trebuie efectuată înainte de lansarea proiectului ; e) existența — în cadrul firmei sau în afara ei — a unor descoperiri tehnico-științifice, care pot fi utilizate pentru realizarea proiectului ; f) prezența concurenței și pericolul de pierdere a pieței de desfacere, în domeniul la care se referă proiectul ; g) posibilitatea realizării proiectului în termenul optim.

Cehoslovacia : dezvoltarea transporturilor

PENTRU ECONOMIA CEHOSLOVACIEI — țară situată în centrul continentului european și fără ieșire la mare — dezvoltarea corespunzătoare a sistemului transporturilor prezintă o importanță deosebită, ea dispunînd de una dintre cele mai dense rețele de căi de comunicație feroviare din Europa (în medie, 104 km de cale ferată la fiecare mie kmp de teritoriu) și de o foarte dezvoltată rețea rutieră (600 km de drumuri asfaltate — fără cele de interes local — la mia de kmp). În ultimele decenii accentul în transportul de mărfuri s-a deplasat spre mijloacele autorutiere, cărora le revin patru-cincimi din întregul trafic, căile ferate menținîndu-și întîietatea doar în cazul transporturilor pe distanțe lungi. Modernizarea transportului feroviar va duce la eliminarea completă în 1980 a tracțiunii cu abur ; totodată, se construiește o rețea de autostrăzi, într-un viitor apropiat urmînd a fi dată în exploatare autostrada Praga—Bratislava.

Transportul fluvial — pe Oder, Elba și Dunăre — nu deține o pondere importantă, vehiculînd îndeosebi produse de mare tonaj, ca materiale de construcții, cărbune ș.a. Cehoslovacia dispune și de o flotă maritimă (care cuprindea anul trecut 12 nave, cu un deplasament total de 146 mii tone), avînd ca porturi de bază Szczecin, Gdansk (R.P. Polonă) și Rostock (R.D.G.).

În cadrul traficului de pasageri, rolul principal revine transporturilor publice cu autobuze, în condițiile creșterii continue a parcului de autoturisme personale. În cursul actualului cincinal se prevede extinderea cu aproape un sfert a volumului traficului de mărfuri și cu 10—12% a celui de pasageri, ținîndu-se seama de cerințele crescînde ale economiei naționale și ale populației R.S. Cehoslovace, precum și de necesitatea îmbinării raționale a diferitelor mijloace de transport.

Progresul aluminiului

ÎN DECENIUL 1966—1976 consumul mondial de metale neferoase a continuat să crească continuu, deși într-o alură încetinită în a doua parte a intervalului, sub efectul crizei economice din țările capitaliste. Pentru principalele șase metale neferoase — aluminiu, cupru, zinc, plumb, nichel și cositor — acest consum a trecut de la 22,4 milioane de tone în 1966 la 33,3 mil. tone în 1976, ceea ce înseamnă un ritm mediu anual de creștere de aproape 5%.

Totodată, se constată modificări în structura acestui consum (vezi graficul). De la caz la caz, proprietățile aluminiului sau prețul său de cost mai scăzut i-au permis să înlocuiască treptat cuprul, plumbul etc. în diferite utilizări, astfel încît ponderea aluminiului în consumul global al celor șase metale menționate a sporit de la o treime în 1966 la mai mult de două cincimi în 1976.

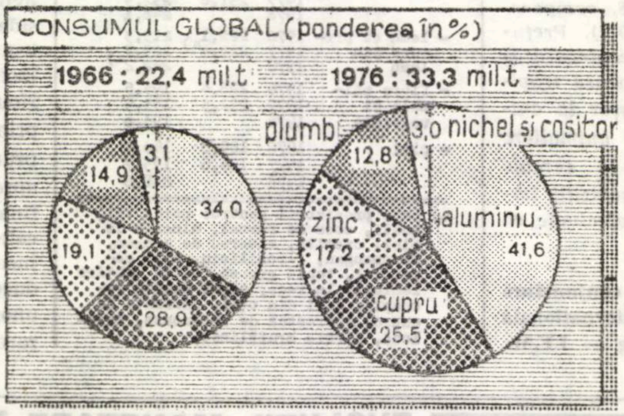

Navă-muzeu

AMENAJAREA de nave-muzeu reprezintă o tradiție în numeroase porturi ale lumii. La Rostock, în R.D.G., de pildă un cargou de 10 000 tone — construit la șantierul naval creat în perioada postbelică în acest oraș de la Marea Baltică — a fost transformat în muzeu al construcțiilor navale, după ce a străbătut timp de 11 ani mările și oceanele lumii. În afară de săli de expoziție, de cinema și de conferințe, nava mai adăpostește un restaurant cu specific marinăresc (cu 150 locuri), un bar de noapte și o sală de sport. Construcția acestei nave a necesitat, la timpul său, 448 000 ore de muncă și 3 250 tone de oțel.

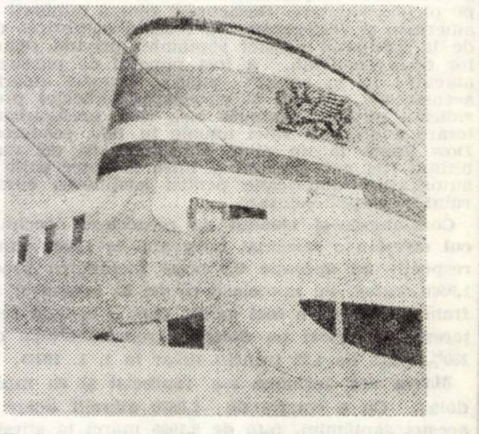

Emblema marinei comerciale a R.D.G. poate fi întîlnită tot mai frecvent pe mările și oceanele lumii

CURIER

GLOSAR

Fixing

FIXING (termen utilizat frecvent la rubrica „Evoluții monetare“ a revistei) este denumirea engleză — adoptată și de vocabularul de specialitate în alte limbi — dată operației de stabilire a cursurilor valutare la bursă. În țările cu economie de piață, o valută străină poate avea două cursuri : cursul oficial, stabilit de autoritatea monetară, și cursul liber, stabilit de piață, care evoluează în jurul cursului oficial în funcție de fluctuația cererii și ofertei pentru valuta respectivă. În ultimii ani, majoritatea țărilor au renunțat la cursul oficial, ca urmare a dificultăților de menținere a lui în condițiile crizei economice și monetare, astfel încît raportul de valoare dintre două valute a rămas să fie stabilit numai pe piața valutară.

Piețele valutare funcționează în marile centre bancare și financiare ale unei țări. O piață valutară cuprinde în general bursa de valute și băncile autorizate să se ocupe cu vînzarea-cumpărarea valutelor.

Stabilirea cursurilor valutare — fixing — se desfășoară în cadrul bursei prin activitatea agenților autorizați (engl. broker) și constă, pe de o parte, în primirea și executarea dispozițiilor date de bănci, de vînzare și cumpărare a valutelor, iar pe de altă parte, în stabilirea cursurilor valutare în funcție de ponderea dispozițiilor de vînzare și a celor de cumpărare. Dispozițiile pot avea la bază fie ordinele clienților bancari, fie propriile operații ale băncilor. Pentru executarea acestor dispoziții, agenții bursei încasează un comision (brokeraj).

Fiecare bancă participantă la piața valutară are cîte un reprezentant la bursă care ține permanent legătura între banca sa și bursă.

Activitatea de fixing începe la o oră relativ tîrzie (de obicei, ora 13), adică după trecerea timpului necesar pentru colectarea dispozițiilor de vînzare-cumpărare. Ea se referă la toate valutele înscrise pe tabloul de cotare al bursei respective, astfel încît fixingul se încheie odată cu stabilirea cursului pentru ultima valută de pe tablou.

Pentru stabilirea cursului unei valute, brokerul ia în considerare numai dispozițiile nelimitate, adică cele în care clientul nu a specificat anumite limite de curs acceptabile de el. În ziua respectivă, cursul mediu al bursei pentru o valută străină (cotația zilei) este cursul stabilit de broker pentru ultima dispoziție nelimitată de vînzare-cumpărare pe care a operat-o în acea valută. Brokerul este obligat să opereze toate dispozițiile nelimitate primite în acea zi. Cursurile succesive stabilite de la prima pînă la ultima dispoziție operată sînt și cele la care dispozițiile au fost executate de bursă.

În ce privește dispozițiile limitate, acestea vor fi executate de broker numai în cazul în care cotarea zilei se încadrează în limitele de curs indicate de client.

În funcție de cursul valutar mediu stabilit pe calea fixingului și publicat în lista oficială de cursuri a bursei, băncile stabilesc cursurile valutare folosite în propriile tranzacții cu clienții respectivi. Diferențele dintre cursul bursei și al băncilor sînt în general mici, cu excepția perioadei de criză, în care diferența de timp între momentul stabilirii cursului de bursă și al efectuării operației de vînzare-cumpărare bancară contează foarte mult.

Un client nu poate pretinde ca dispoziția dată unei bănci să fie executată la cursul bursei decît dacă dispoziția respectivă poate ajunge în timp util prin bancă la bursă. În general, băncile întrerup stabilirea de cursuri proprii în intervalul de timp în care la bursă are loc fixingul.

C. K.

Reguli de origine

Aftenie Bostan, Tulcea — Regulile de origine reprezintă prevederi exprese cuprinse în schemele de preferințe tarifare generalizate prin care se urmărește ca tratamentul preferențial să fie aplicat exclusiv mărfurilor produse de țările în curs de dezvoltare beneficiare; aceste reguli diferă de la o țară donatoare la alta. Mărfurile care sînt în întregime produse în țara beneficiară de preferințe, fără a se recurge la importul de materii prime, produse semifinite, repere etc. sînt admise necondiționat în regim preferențial. Dacă mărfurile sînt produse parțial în țara beneficiară de preferințe, pe baza importului de materii prime, materiale sau părți componente, pentru a beneficia de tratament preferențial ele trebuie să fie „prelucrate substanțial“ în țara beneficiară de preferințe, astfel încît să rezulte produse diferite de cele importate inițial. În situația în care la producerea aceleiași mărfi concură mai multe țări în curs de dezvoltare, se poate aplica tratamentul cumulativ. Pentru a se avea certitudinea că mărfurile admise de o țară donatoare de preferințe sînt aceleași cu cele care au părăsit țara exportatoare beneficiară de preferințe, schemele de preferințe prevăd regula expedierii directe a mărfurilor din țara beneficiară spre țara donatoare, sau dacă expedierea se face prin tranzit, să fie îndeplinite unele condiții exprese.

Tehnologie și dezvoltare

Vasile Colț, Iași — Concepută ca o reuniune preliminară în raport cu Conferința Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie din 1979, fără a avea însă din punct de vedere organizatoric o legătură cu aceasta, Conferința mondială pentru cercetarea viitorului — programată a avea loc în mai 1979 în Berlinul occidental — va avea ca temă, așa cum s-a anunțat, „Știința, tehnologia și viitorul“. Optînd pentru această temă, Comitetul executiv al Federației mondiale pentru studierea viitorului așteaptă de la conferință să definească funcțiile viitoare ale științei și tehnologiei, să pună în evidență semnificația științei și tehnologiei pentru diferitele concepte de dezvoltare, ca și condițiile diferite de aplicare a științei și tehnologiei în țările industrializate și în cele în curs de dezvoltare, să estimeze și să compare direcțiile dorite și probabile de dezvoltare pe termen lung, să elaboreze recomandări pentru adoptarea de măsuri concrete de ordin economic și administrativ, recomandări care să fie dezbătute la Conferința Națiunilor Unite pentru știință și tehnologie.

În afara tematicii generale a dezvoltării, o atenție specială va fi acordată problematicii dezvoltării „lumii a treia“. În acest scop, Conferința mondială pentru cercetarea viitorului își propune, între altele, să analizeze noi forme de cooperare și de schimb de experiență între țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, să dezbată conceptul de „tehnologie adecvată“, prioritățile dezvoltării, ca și corectivele de adus, din punctul de vedere al țărilor mai puțin avansate, obiectivelor generale ale dezvoltării, așa cum sînt ele definite în prezent, precum și să studieze care vor fi repercusiunile acestor corective asupra structurii producției în țările industrializate.

Contradicțiile pieței cerealelor

Ludovic Lascu, Solca — 1) După recoltele slabe din anii 1970—1972, recoltele record obținute în principalele regiuni cerealiere ale lumii în anii 1974—1977 au îndepărtat perspectivele unei crize alimentare care părea iminentă. În prezent, țările producătoare de cereale dețin rezerve de 40—50 milioane tone peste consumul curent al populației Terrei. De asemenea, în India există o rezervă de 18 milioane tone de cereale, o îmbunătățire constatîndu-se și în Bangladesh.

O serie de experți occidentali consideră însă că actuala situație poartă în sine germenele unor noi crize alimentare și aceasta din cauza prețurilor care, cu toate fenomenele inflaționiste, au scăzut de la un an la altul, ajungînd sub nivelul anului 1973 (vezi graficul). Această reducere a prețurilor poate determina o restrîngere a suprafețelor însămînțate și, deci, a producției de cereale în primul rînd în S.U.A. care sînt principalul exportator mondial.

2) În ce privește ultimul congres mondial, de la Tokio, al Asociației internaționale de științe economice (A.I.S.E.), puteți consulta articolul „Creșterea economică și resursele ei în dezbaterea economiștilor“, apărut în nr. 42/1977. Președintele A.I.S.E. este actualmente profesorul japonez Shigeto Tsuru.

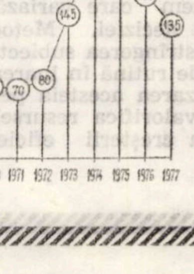

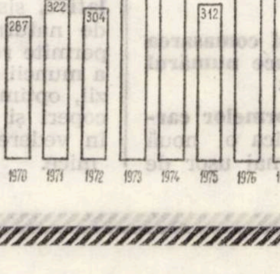

Trafic rutier

Șerban Chimet, Medgidia — În ce privește traficul de mărfuri, sub raportul cifrelor absolute, pe primul loc continuă să se situeze transportul feroviar, dar distanța care îl separă de transportul rutier se reduce continuu. Evaluat în tone-kilometri, traficul rutier de mărfuri, care reprezenta în 1950 mai puțin de un sfert din traficul feroviar, reprezintă astăzi circa jumătate din el, relevă un recent studiu al Uniunii internaționale a transporturilor rutiere (I.R.U.). În America de Sud, Australia și Noua Zeelandă traficul rutier chiar a depășit traficul feroviar, iar în Europa occidentală este pe punctul de a-l depăși, în vreme ce transportul feroviar predomină net în America de Nord, Africa și Asia (dar decalajul se reduce și aici). Sub raportul densității rețelei de autostrăzi, cifrele sînt mai ridicate în Europa (33,2 km de autostrăzi la 1 000 km² de suprafață în Olanda, care este urmată de Belgia, R.F.G. și Italia) decît în S.U.A. (6,6 km la 1 000 km² prevăzuți în 1985). Media densității pe ansamblul C.E.E. este de 17.3 km, în ciuda nivelului ei redus în cazul Franței (4,4 km la 1 000 km²).

Distanța dintre traficul rutier și feroviar de mărfuri nu încetează să se micșoreze

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ÎNTREPRINDEREA DE CÎNEPĂ, Sînnicolaul Mare — Atunci cînd ambii soţi sînt încadraţi cu contracte de muncă pe durată nedeterminată, beneficiar al dreptului la alocaţia de stat pentru copii este soţul. Dacă se desface contractul de muncă al soţului, beneficiară a dreptului la alocaţie devine soţia. În cazul în care desfacerea contractului de muncă s-a făcut din motive imputabile soţului, iar ulterior acesta se încadrează în muncă, în primele trei luni de la reîncadrare nu se acordă alocaţia, iar în următoarele şase luni, cuantumul acestui drept se reduce la jumătate, beneficiar al alocaţiei redevenind soţul.

Art. 12 din Decretul nr. 246/1977 prevede că persoanele care au avut mai mult de 12 zile de concediu fără plată, învoiri sau absenţe nemotivate, de la începutul anului calendaristic, nu primesc alocaţii de stat în luna în care intervine o nouă învoire, concediu fără plată sau absenţă nemotivată. În consecinţă, dacă în luna octombrie 1977 o persoană n-a primit alocaţia, iar în luna noiembrie 1977 a avut, din nou, trei zile de învoire, n-avea dreptul la alocaţie nici în această lună.

TRAIAN BURTEA, Motru — Opinia dv privind imposibilitatea promovării unei persoane care nu îndeplineşte condiţiile de studii, corespunde prevederilor Legii nr. 12/1971. Întrucît din scrisoarea dv. rezultă că persoana respectivă a ocupat o funcţie administrativă, pentru care este prevăzută condiţia studiilor elementare, nu este posibilă încadrarea sa într-o funcţie economică medie, chiar dacă anterior a ocupat o asemenea funcţie. Din punctul de vedere al Legii nr. 12/1971 (condiţii de studii şi vechime), funcţia de merceolog este echivalentă cu funcţia de statistician, contabil, planificator şi altele similare. Funcţia de contabil şef este o funcţie de conducere, astfel că nu poate fi echivalentă cu o funcţie de execuţie.

ION PAŞCANU, Braşov — Neavînd vechimea minim necesară prevăzută drept condiţie la ocuparea funcţiei de contabil şef secţie, nu puteţi fi încadrat în această funcţie. Organele de conducere ale unităţilor pot reduce vechimea minim necesară pentru ocuparea posturilor de conducere, numai în condiţiile prevăzute de Legea nr. 12/1971.

ALEXANDRU COTOARĂ, Tg. Mureş — Măsura de anulare a indemnizaţiei de conducere sau de suspendare a acesteia, în condiţiile cînd persoana încadrată într-o funcţie de conducere continuă să deţină această funcţie, nu este prevăzută nici de Legea nr. 57/1974 şi nici de Legea nr. 1/1970, respectiv de Codul Muncii. Această măsură poate fi contestată la organele de jurisdicţie a muncii, conform art. 208, al 1. din Legea 57/1974.

NICOLAE TRIFAN. Bistriţa. — Indicatorii în funcţie de care se acordă retribuţia tarifară sînt stabiliţi ţinîndu-se seama de planul anual al unităţii. Nu se reportează, deci, nerealizările şi nici depăşirile din trim. IV al anului în curs pentru anul următor. Unii indicatori se urmăresc trimestrial, iar alţii anual. În cazul îndeplinirii — în trim. IV — a indicatorilor ce se urmăresc trimestrial, se acordă integral retribuţia, chiar dacă asemenea indicatori n-au fost realizaţi în trimestrele anterioare. Modul de calcul al adaosului, respectiv al diminuării retribuţiei în funcţie de realizarea indicatorilor este prevăzut în anexa 3 la H.C.M. nr. 69/1975.

Fundamentarea ştiinţifică a deciziilor

(*Urmare în pag. 15*)

urmează să fie reproiectate (modernizate) prin efectuarea şi aplicarea analizei tehnice a valorii va fi următoarea : P_5, P_1, P_3, P_2, P_4, P_6.

ACEASTĂ PRIORITATE de introducere a produselor în analiza tehnică a valorii a fost înscrisă pe agenda de lucru a consiliului oamenilor muncii de la întreprinderea „Hidromecanica". C.O.M. a hotărît crearea unui colectiv format din ingineri, tehnicieni, proiectanţi de diferite specialităţi, economişti, matematicieni şi alţi oameni ai muncii, care să „disece" produsul P_5 — convertizorul de cuplu hidraulic, folosit la instalaţiile de utilaj petrolier, să elimine funcţiile de prisos şi să menţină doar valorile de întrebuinţare indispensabile, cu cele mai mici costuri posibile. Cunoscînd volumul consumului de materiale, coeficientul de utilizare a metalului, ponderea produsului în totalul producţiei întreprinderii, evoluţia creşterii producţiei ş.a., consiliul oamenilor muncii a estimat obţinerea următoarelor efecte :

- **prin simplificarea şi comasarea unor repere, se va reduce numărul lor cu aproximativ 12 % ;**
- prin **modificarea formelor carcaselor** se va putea aplica o nouă tehnologie de turnare, mai uşor de realizat, care va asigura **reducerea consumului de metal cu 15 % şi a celui de manoperă cu 20 % ;**
- **puterea specifică a convertizorului se va mări de la 900 CP la 1000 CP ;**
- **fiabilitatea în exploatare va creşte cu 30 % ;**
- **se vor reduce cheltuielile de mentenanţă** (întreţinere şi reparaţii) ;
- **se va îmbunătăţi mentenabilitatea produsului** (capacitatea de a fi reparat).

Toate acestea vor contribui la **reducerea cheltuielilor la 1 000 de lei producţie cu aproximativ 13%.**

Consiliul oamenilor muncii a hotărît ca reproiectarea celorlalte produse să se efectueze în ordinea de prioritate stabilită şi aprobată.

Din acest studiu de fundamentare a deciziei rezultă că **optimizarea ei depinde foarte mult de sistemul de criterii şi de apreciere a importanţei lor relative,** sistem care variază în funcţie de natura deciziei. Metoda utilizată permite restrîngerea subiectivismului şi a muncii de rutină în luarea unei decizii, optimizarea acesteia pentru a descoperi şi valorifica resursele existente în vederea creşterii eficienţei economice.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 8 din 24 februarie 1978

— Spiritul creator, dinamic al politicii economice a partidului **(Stere Gioga)** 1

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Consumul energetic — criteriu important de structurare a producţiei industriale **(dr. Aurel Iancu)** 3
— Plan angajamente. Valorificarea superioară a metalului **(L. Ţintea)** 6
— Experienţe în actualitate. Dezvoltarea mai intensă a producţiei zootehnice — factor de consolidare economică a cooperativelor agricole **(I. Soare)** 8
— O strategie activă a exporturilor de obiective şi servicii inginereşti **(dr. Ioan Georgescu)** 10
— De la 1 martie 1978. Retribuţii majorate pentru noi categorii de oameni ai muncii **(Maria Molnar)** 12
— Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Fundamentarea ştiinţifică a deciziilor în activitatea de conducere **(Cristea Ioniţă, Dumitru Ştefan)** 14

ÎN SPRIJINUL CANDIDAŢILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Politica industrială a Partidului Comunist Român **(conf. dr. D. Pugna)** 16

TEORII-IDEII

— Sistemul şi calitatea indicatorilor economici **(Elisa-Lucia Velovan, Francisc Kiss)** 18
— Opinii. Funcţia antientropică a cercetării ştiinţifice şi a tehnologiei în agricultură (II) **(D. Dumitru)** 20
— Energia în următoarele trei decenii **(dr. Mihai G. M. Pop, drd. Ecaterina Ursu, Dumitru Manea)** 22
— O contribuţie a şcolii româneşti de cibernetică economică **(M. Horovitz)** 23
— Şcoli ● curente ● economişti. De la volumul la domeniile ocupării forţei de muncă (I) **(Anghel Schor)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Economia ţărilor capitaliste. Fenomenul inflaţionist şi dificultăţile politicii monetare (I) **(Mugur Isărescu)** 27
— Tendinţe-conjuncturi 29
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71.131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAŢĂ ŞI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE = ECONOMIE + PREVEDERE

Asigurarea mixtă de viaţă şi suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani.
DE CE ?
Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît în cazul survenirii unor riscuri asigurate (din accidente) suma înscrisă în poliţă se plăteşte majorată de 6 ori, iar dacă evenimentele asigurate nu s-au produs, la expirarea duratei asigurării, suma asigurată (economisită) se plăteşte majorată cu 10 la sută.
- Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării cîte 1 000 de lei pentru fiecare combinaţie de litere înscrisă în poliţă, ieşită la tragerile de amortizare lunare şi speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă totală sau parţială şi de deces din accidente, produse de o serie de evenimente neprevăzute, cum ar fi : explozia, prăbuşirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acţiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acţiunea curentului electric, arsura, înecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauze subite şi multe altele, precum şi decesul din alte cauze decît cele de accidente.

CE SUME SE POT ASIGURA, PE CE DURATĂ ŞI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE ASIGURARE?

- Se poate asigura orice sumă, în mii de lei, pe durata de la 5 la 20 de ani.
- Primele de asigurare se stabilesc în funcţie de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 6,75 şi 21 lei, acestea putîndu-se achita şi în rate, iar în cazul achitării lor anticipate, pe mai mulţi, ADAS acordă o reducere de 4% pentru fiecare an, începînd cu cel de al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.

Pentru ca Administraţia Asigurărilor de Stat să-şi onoreze prompt obligaţiile din contractul de asigurare, dv. aveţi datoria să achitaţi la termen primele de asigurare. Această obligaţie vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteţi plăti primele de asigurare folosind „consimţămîntul scris", prin împuternicirea ce o daţi lucrătorilor care vă efectuează plăţile de retribuţii de a achita Administraţiei Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cît şi pentru cele pe care le veţi încheia sau reînnoi. Pentru relaţii suplimentare şi contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

adas
ADMINISTRATIA ASIGURĂRILOR DE STAT

VĂ AMINTIM ASTĂZI PENTRU A NU FI PREA TÎRZIU
— DUPĂ 1 ŞI 8 MARTIE —

că un prilej fericit pentru a vă exprima afecțiunea este **MĂRȚIȘORUL**, căruia, la alegere, ii puteți atașa : fulare, batiste, baticuri, eșarfe, cordoane, mănuși, pălării, cizmulițe, ghete, pantofi; genți și poșete in modele frumoase și diverse; lenjerie supraelastică și șosete rezistente; tricotaje practice; rochii, deux-pieces moderne și pantaloni supraelastici; impermiabile, demiuri și pardesie elegante și... multe altele, puse la dispoziția dumneavoastră de magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat.

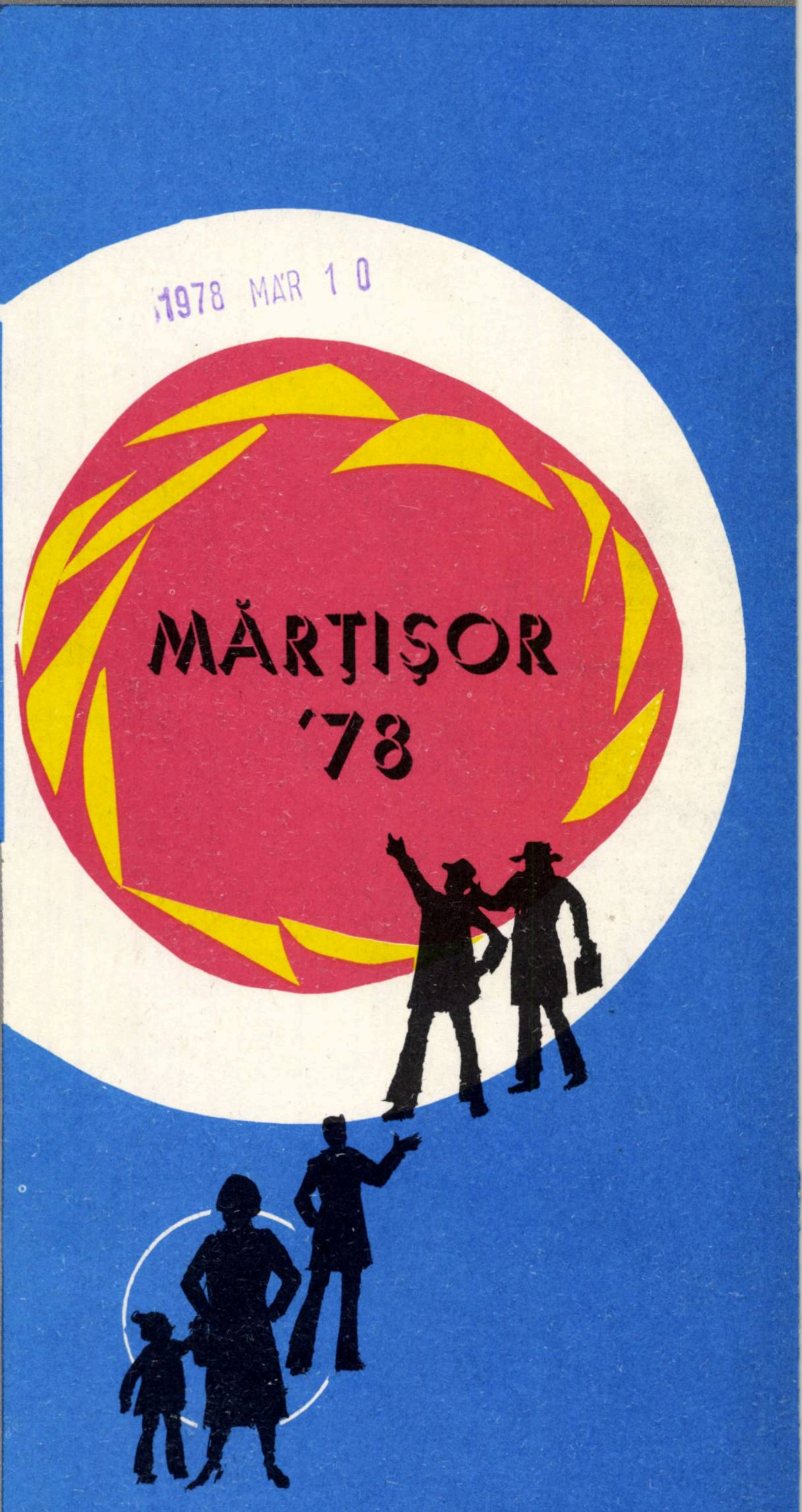

1978 MAR 10

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- Producţia netă, indicator de bază al planului economic
- Bugetul de venituri şi cheltuieli al întreprinderii, factor principal al mecanismului financiar

UN OBIECTIV CENTRAL CU MULTIPLE IMPLICAȚII ASUPRA DEZVOLTĂRII ECONOMICO-SOCIALE

REALIZAREA RITMICĂ A PLANULUI DE INVESTIȚII

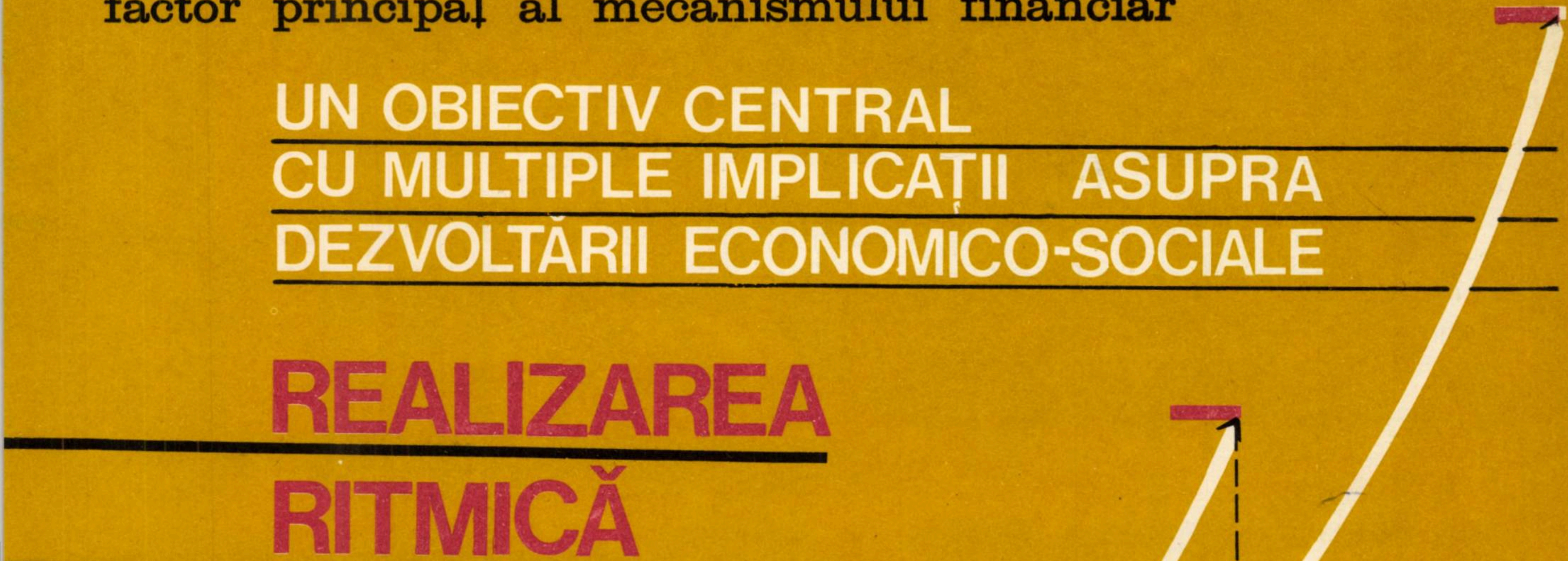

Numărul 9 ● Vineri 3 martie 1978

CONFERINȚA UNIUNII ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR COMUNIȘTI DIN ROMÂNIA

„Sînt ferm convins că tineretul universitar, întregul tineret al patriei noastre va fi un participant tot mai activ la înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, de ridicare a României pe noi culmi de progres şi civilizaţie, de creştere a bunăstării întregii noastre naţiuni şi că, pentru tineretul nostru — ca de altfel pentru întregul popor — nu există şi nu va exista nimic mai presus decît cauza socialismului şi comunismului, cauza fericirii poporului, a independenței şi suveranității României socialiste!“

NICOLAE CEAUȘESCU

CONFERINTA
A XI-A A
U.A.S.C.R.

1978 MÁR 08

BUGETUL DE VENITURI ŞI CHELTUIELI AL ÎNTREPRINDERII, INSTRUMENT PRINCIPAL AL MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

LA CONFERINŢA NAŢIONALĂ a Partidului Comunist Român din decembrie 1977 s-a subliniat necesitatea de a se trece la o nouă calitate în întreaga activitate de producţie şi de conducere. În acest cadru, din iniţiativa tovarăşului **Nicolae Ceauşescu,** a fost introdus, în mod experimental, la un număr limitat de întreprinderi, „Bugetul de venituri şi cheltuieli“.

Potrivit concepţiei secretarului general al partidului, **bugetul de venituri şi cheltuieli are menirea de a da un imbold mai puternic activităţii economico-financiare a fiecărei întreprinderi.** Totodată, faptul că prevederile bugetului sînt supuse dezbaterii adunărilor generale ale oamenilor muncii, cadru dintre cele mai propice de manifestare a democraţiei noastre muncitoreşti, oferă fiecărui colectiv posibilitatea de a participa nemijlocit la adoptarea hotărîrilor privind activitatea economico-financiară viitoare pentru transpunerea în viaţă a politicii partidului în domeniul economico-financiar, a programului de dezvoltare accelerată a ţării.

La elaborarea structurii bugetului de venituri şi cheltuieli s-au avut în vedere indicaţiile conducerii superioare de partid şi de stat ca fiecare întreprindere să dispună de un **instrument eficace pentru înfăptuirea autofinanţării,** pentru valorificarea cît mai rapidă a producţiei şi asigurarea mijloacelor financiare necesare bunei desfăşurări a activităţii sale.

Edificatoare în acest sens este **prima parte** a bugetului întreprinderii, care are următoarea structură :

Venituri	Cheltuieli
— Încasări din vînzarea producţiei marfă, la intern	— Cheltuieli aferente producţiei marfă vîndute şi încasate·
— Încasări din vînzarea producţiei marfă, la export	— Cheltuieli pentru executări de lucrări şi prestaţii de servicii pentru terţi
— Încasări din executări de lucrări şi prestaţii de servicii pentru terţi	— Costul mărfurilor vîndute cu amănuntul prin magazine proprii
— Încasări din desfacerea mărfurilor cu amănuntul prin magazine proprii	— Cheltuieli de circulaţie — Cheltuieli care se suportă direct din rezultatele financiare
— Alte venituri	— Alte cheltuieli

Diferenţa dintre veniturile şi cheltuielile înscrise în buget reprezintă, în principal, beneficiul întreprinderii, precum şi impozitul pe circulaţia mărfurilor.

Concluzia principală care se desprinde din examinarea bugetului este aceea ca **activitatea să se finalizeze cu beneficii cît mai mari,** pe măsura potenţialului productiv, a investiţiilor de care a beneficiat întreprinderea respectivă. Aşadar, la întocmirea bugetului trebuie avută în vedere **acoperirea integrală a cheltuielilor din veniturile proprii,** fără a se recurge la finanţarea de la bugetul statului, ceea ce constituie un principiu de bază al autofinanţării.

Sarcina privind autofinanţarea fiecărei unităţi economice implică realizarea unei rentabilităţi cît mai mari nu numai pe ansamblul activităţii, ci şi la toate produsele executate sau serviciile prestate. Beneficiul obţinut trebuie să asigure constituirea fondurilor pentru dezvoltarea unităţii respective şi cointeresarea colectivului de oameni ai muncii în rezultatele obţinute, precum şi participarea cu o cotă cît mai însemnată la acoperirea necesităţilor generale ale economiei.

AŞA CUM a subliniat tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** autoconducerea presupune creşterea răspunderii fiecărui consiliu de conducere, fiecărui colectiv de oameni ai muncii pentru înfăptuirea unor măsuri ferme concretizate în realizarea unei activităţi economice cu rezultate cît mai bune, pentru ridicarea nivelului tehnic şi a eficienţei producţiei· Pentru transpunerea în practică a acestei indicaţii, bugetul întreprinderii este conceput în sensul că **prevederile la venituri sînt sarcini minime obligatorii, iar cheltuielile limite maxime.** Realizarea şi depăşirea prevederilor la veniturile înscrise în buget implică luarea tuturor măsurilor pentru îndeplinirea sarcinilor de producţie fizică în cantităţile şi sortimentele planificate ; diversificarea şi îmbunătăţirea calităţii produselor; îmbunătăţirea randamentelor de prelucrare ; acoperirea integrală cu contracte a sarcinilor privind desfacerea producţiei la intern şi la export ; realizarea integrală şi la timp a planului de livrare a produselor la intern şi la export ş.a.

Totodată, creşterea eficienţei şi obţinerea rezultatelor scontate este condiţionată de încadrarea în cheltuielile planificate şi reducerea mai accentuată a acestora. În acest sens, o atenţie sporită trebuie acordată luării măsurilor care să asigure respectarea consumurilor specifice planificate, extinderea utilizării înlocuitorilor fără afectarea calităţii produselor şi folosirea pe scară largă a deşeurilor ; scurtarea ciclurilor de fabricaţie ; încadrarea în fondul de retribuire planificat ; creşterea calificării personalului ; îmbunătăţirea organizării producţiei şi a muncii ; creşterea productivităţii muncii ; reducerea la strictul necesar a cheltuielilor administrativ-gospodărești și a celorlalte cheltuieli indirecte ; înlăturarea rebuturilor și a oricăror cheltuieli neeconomicoase cum sînt amenzile și penalitățile ; întărirea controlului financiar preventiv în angajarea cheltuielilor și efectuarea plăților ș.a.

După elaborarea și aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli, o însemnătate deosebită prezintă analiza operativă, în cursul lunii, a modului de înfăptuire a acestuia. Contabilitatea fiecărei întreprinderi este astfel organizată încît permite examinarea detaliată a tuturor prevederilor bugetului și fundamentarea, pe această bază, a măsurilor ce se impun.

În **partea a doua** a bugetului de venituri și cheltuieli se înscriu fondurile întreprinderii și destinația lor, astfel :

FONDURI	DESTINAȚIA
A. Fonduri pentru producție	
— Fonduri proprii (mijloace circulante)	— Stocuri materiale din care :
— Credite pe termen scurt	— stocuri de materii prime și materiale
— Credite pe termen mijlociu și lung	— stocuri de producție în curs de fabricație
	— stocuri de produse finite.
B. Fonduri și cheltuieli pentru investiții	
— Amortizarea	— Investiții care se finanțează
— Beneficii	— Investiții care se creditează
— Credite	— Utilaje care necesită montaj
din care :	— Stocuri de materiale pentru investiții
— pentru utilaje care necesită montaj	— Cheltuieli pentru probe tehnologice.
— Alte resurse	
— Alocații de la buget	

Scopul înscrierii distincte în buget a fondurilor și destinației lor este de a crea, încă din faza planificării, cadrul pentru cunoașterea temeinică a direcțiilor în care trebuie acționat pentru sporirea eficienței economice.

PRIN UTILIZAREA cît mai eficientă a fondurilor materiale și bănești puse la dispoziția întreprinderilor trebuie să se asigure creșterea producției la 1 000 lei fonduri fixe ; sporirea rentabilității ; accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante ; creșterea beneficiului la 1 000 lei fonduri fixe și la 1 000 lei fonduri totale de producție. De asemenea, cu prilejul examinării bugetului de venituri și cheltuieli trebuie identificate posibilități pentru reducerea costului investițiilor ; scurtarea termenelor de execuție a obiectivelor ; realizarea parametrilor tehnico-economici proiectați în termenele stabilite ; folosirea integrală a spațiilor de producție existente ; creșterea indicelui de utilizare a mașinilor și utilajelor ; încadrarea în normele de stoc și în normativele mijloacelor circulante stabilite ; readucerea stocurilor peste necesar în circuitul economic ; planificarea și executarea în termenele prevăzute a lucrărilor de întreținere și reparații ale mașinilor și instalațiilor.

Partea a treia a bugetului de venituri și cheltuieli se referă la fondurile și cheltuielile pentru introducerea tehnicii noi, avînd menirea de a asigura elementele de analiză și decizie cu privire la sporirea continuă a eficienței cheltuielilor respective.

UN ROL ESENȚIAL al bugetului este de a păstra permanent un echilibru financiar între încasări și plăți. Acest lucru se referă și la activitatea de export și import. Fiecare întreprindere trebuie să prevadă în mod clar în bugetul său cît s-a cumpărat din import pe credit și cît trebuie să plătească. Aceasta implică existența unei balanțe de comerț exterior excedentară, care să permită fiecărei întreprinderi să-și recupereze, ca urmare a activității productive, atît cheltuielile în lei cît și în valută.

Înscrierea distinctă în bugetul de venituri și cheltuieli a creditelor ce se primesc de la bancă evidențiază posibilitatea pe care o au întreprinderile ca în anumite situații să apeleze la aceste resurse, iar dobînda la creditele primite va avea drept consecință diminuarea corespunzătoare a beneficiului. Această nouă concepție cu privire la rolul creditului subliniază în plus însemnătatea măsurilor ce trebuie luate pentru asigurarea unei reale autofinanțări a fiecărei unități economice. Înfăptuirea acestei cerințe este legată de realizarea sarcinilor privind **producția netă**, indicator **de bază al planului economic**. Experiența a dovedit că de realizarea fermă a prevederilor privind producția fizică, de reducerea cheltuielilor de producție, și în special a celor materiale, deci de realizarea producției nete, depinde în mod hotărîtor aportul pe care întreprinderile îl aduc la crearea venitului național.

Prin trecerea la calcularea fondului de retribuire în funcție de modul în care se înfăptuiesc prevederile privind producția netă se creează condițiile de înlăturare a neajunsurilor determinate de tendința de creștere a producției globale pe căi artificiale, neeconomice. Acest aspect ilustrează necesitatea de a se avea în vedere, în permanență, atît prevederile bugetului de venituri și cheltuieli, cît și ale planului economic, care constituie un tot unitar.

Înțelegerea concepției care stă la baza bugetului de venituri și cheltuieli, a rolului acestuia în mecanismul economico-financiar și mai ales înfăptuirea exemplară a prevederilor sale implică o schimbare de fond a modului în care sînt abordate problemele financiare ale unităților economice. De asemenea, aceasta implică o creștere a răspunderii tuturor cadrelor tehnice și economice, a fiecărui colectiv de oameni ai muncii pentru realizarea zi de zi a sarcinilor trasate de conducerea partidului pentru sporirea eficienței economice în toate domeniile de activitate.

dr. Decebal URDEA
directorul Institutului de finanțe, circulație monetară și prețuri

ECONOMIE NATIONALA

DEZBATERE „R.E."

PRODUCŢIA NETĂ, indicator de bază al planului economic

DEZVOLTAREA și consolidarea gestiunii economice în toate verigile organizatorice ale producției este de neconceput fără perfecționarea sistemului de indicatori, în așa fel încît acesta să țină seama de cerințele pregresului rapid al forțelor de producție, de formele conducerii moderne ale activității economico-financiare, de cadrul democratic al autogestionării și autoconducerii economice. Ca o expresie a preocupărilor existente în acest domeniu menționăm experimentarea în ultimii ani a unor noi indicatori care stimulează creșterea eficienței economice.

În cuvîntarea ținută la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU *sublinia necesitatea renunțării la noțiunea de producție globală, ca indice esențial în planificare și în calcularea retribuției și* adoptării producţiei nete ca indicator de bază al planului economic. *Introducerea acestui indicator este de natură să orienteze activitatea unităților economice spre creșterea valorii nou create, cerință fundamentală pentru a asigura atît mijloacele de acumulare, de dezvoltare, cît și mijloacele pentru creșterea bunăstării generale a întregii națiuni. Indicatorul producția netă va permite să se aprecieze aportul prin efort propriu al colectivelor de muncă la îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, la asumarea prin plan a unor sarcini sporite, la ridicarea eficienței economice a întregii activități.*

Pornind de la necesitatea cunoașterii conținutului, rolului și metodelor de calcul ale indicatorului producția netă, Revista economică *a organizat o dezbatere la care au participat specialiști din unități economice și din organe de sinteză. În rîndurile ce urmează publicăm primele intervenții din cadrul dezbaterii.*

Scopul final — optimul economic

Prof. dr. Al. GHEORGHIU, Academia de Studii Economice. Doresc să mă refer la trei coordonate de bază ale abordării producţiei nete ca indicator al producţiei industriale şi anume : raportul **scop-mijloc**, **puterea cognitivă** (proprietăţile informative) şi **funcţiile** indicatorului.

Cu privire la raportul **scop-mijloc** este de subliniat că precizarea cît mai riguroasă a scopului urmărit determină mijlocul (instrumentul) ce trebuie folosit pentru atingerea acelui scop. În domeniul producţiei industriale pot fi formulate diverse obiective ce apar necesare de urmărit avînd în vedere ca ţel final **optimul economic.** Fiecăruia din aceste obiective îi corespunde un anumit indicator ca mijloc de realizare. Dacă fixăm, de pildă, ca scop urmărirea consumului total de muncă vie şi materializată este evident că mijlocul adecvat este indicatorul producţia globală. Dacă scopul îl constituie evidenţierea rezultatelor consumului de muncă vie, indicatorul potrivit este producţia netă. Cum în oricare din indicatorii sintetici ai producţiei industriale se reflectă şi influenţe independente de efortul propriu (schimbări în structura producţiei, în gradul de cooperare, în consumul de resurse etc.), numai o analiză economică atentă poate separa influenţele străine de efortul propriu.

Asemenea cerinţe n-au fost respectate întotdeauna sau întru totul în practica economică. De multe ori, de exemplu, s-au făcut aprecieri asupra activităţii întreprinderilor pe baza indicatorului producţia globală, ca şi cînd ar reflecta integral efortul propriu. Îndeplinind şi anumite funcţii în sistemul de conducere pe bază de plan (criteriu în aprecierea activităţii şi în cointeresarea materială), indicatorul producţie globală a determinat o anumită orientare a întreprinderilor în sensul creşterii ponderii muncii materializate, practic aceasta însemnînd consumarea de materii prime scumpe, producerea cu prioritate a produselor cu consumuri mari de materiale, extinderea artificială a cooperării etc.

Confruntarea scop-mijloc nu poate fi însă cît mai deplin realizată fără a se cunoaşte **puterea cognitivă** a indicatorului şi funcţiile pe care le îndeplineşte într-un context economic dat.

Punctul de diferenţă esenţial între producţia globală şi producţia netă constă în aceea că, în timp ce producţia globală măsoară consumul total de muncă vie şi materializată, **producţia netă măsoară numai consumul de muncă vie.** De aici se poate trage concluzia că indicatorul producţie netă este mai apropiat de efortul propriu, fără însă să se confunde cu acesta.

Tot în legătură cu puterea informativă trebuie arătat că indicatorul producţia netă exprimă aportul întreprinderii la crearea venitului naţional, reflectă folosirea eficientă a resurselor, deoarece mărimea lui este influenţată de reducerea cheltuielilor materiale.

Ca indicator sintetic, producţia netă nu este în afara unor influenţe independente de efortul propriu, cum sînt : schimbări în structura producţiei (de exemplu, creşterea ponderii produselor cu o rată a rentabilităţii mai mare sau cu un consum de retribuţii mai mare conduce la creşterea producţiei nete), în gradul de cooperare cu alte întreprinderi, schimbări structurale legate de factorii procesului de producţie, abateri de la buna gospodărire reflectate în dobînzi majorate la credite, amenzi, penalităţi, locaţii C.F.R. etc.

Cu privire la introducerea progresului tehnic, trebuie arătate influenţele contradictorii asupra producţiei nete ; dacă preţul de producţie rămîne neschimbat, creşte beneficiul şi, ca urmare, volumul producţiei nete. Trebuie însă avut în vedere şi faptul că introducerea progresului tehnic poate atrage după sine creşterea costurilor privind amortizarea, ceea ce are ca efect reducerea volumului producţiei nete.

Referitor la calcularea producţiei nete, distingem două metode : **metoda sintetică** şi **metoda analitică.** Analizînd compartiv cele două metode de calcul din punctul de vedere al exactităţii rezultatelor, al volumului de muncă necesitat de calcule, al operativităţii în raportare, **se apreciază că metoda sintetică este de preferat.** Calcularea producţiei nete prin metoda sintetică reclamă **asigurarea unei comparabilităţi perfecte din punctul de vedere al conţinutului metodologic al celor două elemente care stau la baza calculului acestui indicator : producţia globală şi cheltuielile materiale.**

Modul în care indicatorii producţiei îndeplinesc anumite funcţii declanşează un anumit sistem de interese la scara întreprinderilor, care poate intra în contradicţie cu interesele economiei naţionale. În acest sens, se cer a fi studiate atent limitele indicatorului producţia netă în reflectarea efortului propriu, în stimularea activităţii întreprinderilor în acord cu optimul judecat la scara macroeconomică. Astfel, dacă ne referim la cea de a doua funcţie cu formele sale de realizare, menţionate mai înainte, se cere ca, **pentru a da prioritate optimului global** (deci intereselor economiei naţionale), **producţia netă să fie calculată astfel încît : să se ţină seama de produsele fizice obţinute** (pentru a elimina contradicţia posibilă dintre valoare şi valoare de întrebuinţare) ; **să se ţină cont de producţia care are desfacere asigurată** (pentru a evita imobilizările în stocuri de produse, care nu se pot desface, au fost produse peste plan fără aprobarea organelor competente, sînt refuzate de beneficiari datorită calităţiii necorespunzătore) ; **să se elimine influenţele de structură care majorează sau micşorează, independent de efortul întreprinderii, volumul producţiei nete ; să se favorizeze introducerea progresului tehnic, ceea ce înseamnă că nivelul preţurilor şi alte pîrghii economice de cointeresare materială trebuie să activeze în sensul contracarării eventualelor influenţe negative asupra producţiei nete.**

Determinarea corectă a conţinutului producţiei nete

Traian HAŞNAŞ, Ministerul Finanţelor. După cum se ştie, producţia netă este un indicator de eficienţă. Prin intermediul producţiei nete se cunoaşte gradul de participare a întregii industrii, a subramurilor industriale şi a fiecărei unităţi industriale la realizarea venitului naţional.

Avînd în vedere avantajele indicatorului producţie netă, în sensul stimulării unităţilor industriale pentru creşterea valorii nou create şi a venitului naţional, conducerea superioară de partid şi de stat a hotărît folosirea lui generalizată în toate unităţile industriale de stat, nu numai ca indicator de analiză, ci şi ca indicator de recalculare a fondului de retribuire a oamenilor muncii. În acest sens, organele competente au propus calcularea şi eliberarea fondului de retribuire în raport de îndeplinirea indicatorului „producţia netă aferentă produselor fizice realizate, cu desfacerea asigurată".

În conţinutul acestui indicator ar urma să se includă : **producţia netă aferentă produselor fizice şi lucrărilor cu caracter industrial executate pe bază de contracte ; producţia netă aferentă producţiei executate pe stoc pe bază de aprobări ; producţia netă aferentă producţiei existente în diferite stadii de fabricaţie în vederea realizării de produse finite şi lucrări industriale prevăzute în plan.**

Întrucît producţia netă poate fi realizată şi prin producerea de sortimente sau produse care nu sînt necesare economiei naţionale sau nu corespund nevoilor de întrebuinţare, s-a propus ca din producţia netă aferentă producţiei fizice să se excludă acele produse sau comenzi fizice realizate prin încălcarea disciplinei de plan şi anume : produsele fără desfacere asigurată prin contracte; produsele executate peste plan pe stoc fără aprobarea organelor în drept şi produsele de calitate necorespunzătoare, refuzate de cumpărători.

Se ridică problema : care va fi metodologia necesară pentru determinarea corectă a producţiei nete în lumina sarcinii trasate ?

Pentru a determina „producţia netă aferentă produselor fizice realizate cu desfacere asigurată" urmează să se scadă din producţia totală industrială (producţia globală corespunzătoare costurilor de producţie) evaluată în preţuri curente, produsele şi comenzile executate fizic — fără desfacere asigurată, fără aprobare de producţie pe stoc, precum şi cele refuzate de clienţi, evaluate, de asemenea, în preţuri curente. Din valoarea producţiei totale industriale, astfel stabilită, se scad apoi cheltuielile materiale înregistrate în perioada de referinţă. Cum în suma cheltuielilor materiale se regăsesc şi cele aferente produselor sau comenzilor care s-au scăzut iniţial din valoarea producţiei industriale, aceste cheltuieli materiale aferente trebuie determinate. Pentru a nu complica inutil calculele şi a nu spori volumul de muncă, după părerea mea, trebuie procedat astfel : **se calculează cît reprezintă, în procente, raportul dintre cheltuielile materiale şi valoarea producţiei industriale totale** (luată în calculul producţiei nete, potrivit metodologiei D.C.S. în vigoare). **Cu acest procent se înmulţeşte valoarea produselor care se scad,** cum am arătat, **din valoarea producţiei industriale, obţinîndu-se suma absolută a cheltuielilor materiale aferente acelor produse. Această sumă se scade din totalul cheltuielilor materiale, rezultînd cheltuielile materiale care se iau în calculul „producţiei nete aferentă produselor fizice realizate cu desfacere asigurată".**

Creşterea producţiei nete în raport direct cu reducerea costurilor materiale

Ionel DUMBRAVĂ, Întreprinderea de celuloză şi hîrtie Palas-Constanţa — În rîndul unităţilor economice care experimentează eliberarea fondului de retribuţie în funcţie de îndeplinirea producţiei nete este inclusă şi Centrala industrială a celulozei, hîrtiei şi fibrelor artificiale Brăila cu toate unităţile sale, din care face parte şi Întreprinderea de celuloză şi hîrtie Palas-Constanţa. **Experimentarea a pus în evidenţă avantajele utilizării producţiei nete ca indicator prioritar, precum şi inconsistenţa aşa-ziselor dezavantaje vehiculate în literatura de specialitate** (vezi graficul). Dintre argumentele cele mai solide pentru a renunţa la producţia globală ca indicator prioritar ni se pare cel al rolului deosebit pe care-l reprezintă ponderea costurilor materiale în valoarea producţiei globale. La producţia globală, orice spor de costuri materiale atrage după sine creşterea valorii indicatorului ; la producţia netă, orice spor de costuri materiale atrage după sine micşorarea valorii indicatorului. De aici concluzia că în etapa actuală, de mobilizare generală pentru economisirea resurselor şi sporirea venitului naţional, adoptarea producţiei nete ca indicator cu atribute principale se impune.

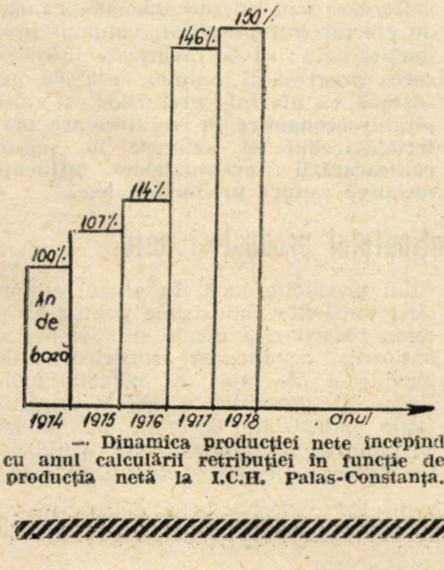

— Dinamica producţiei nete începînd cu anul calculării retribuţiei în funcţie de producţia netă la I.C.H. Palas-Constanţa.

Acest indicator are un **rol educativ deosebit asupra producătorilor de bunuri materiale,** care, de la concepţia realizării producţiei globale cu orice costuri, trebuie să treacă la concepţia realizării producţiei cu producţie netă cît mai mare. Aceasta înseamnă, de fapt, o **schimbare de concepţie a oamenilor muncii** — de la acceptarea, în unele cazuri, a risipei de resurse, la introducerea unui regim sever de economii, la care oamenii devin participanţi activi şi conştienţi ; apare ca importantă conştientizarea tuturor oamenilor muncii că **numai în condiţiile realizării producţiei nete şi numai prin respectarea şi diminuarea costurilor materiale, a consumurilor specifice, întreprinderea poate prelua de la Banca Naţională întregul fond de retribuţie necesar.** Introducerea acestui indicator obligă la îmbunătăţirea calculaţiei costurilor şi a sistemului informaţional şi informatic la nivelul secţiei, atelierului, formaţiei conduse de maistru, la urmărirea atentă a producţiei fizice, a producţiei marfă, a costurilor totale, materiale, a consumurilor specifice, precum şi la găsirea de soluţii pentru conducerea întreprinderii în vederea maximizării producţiei nete.

Pentru fundamentările de plan cincinal, dar mai ales pentru planul anual care se cer de la întreprinderi — în cazul planului anual cel puţin în 2-3 etape pentru anul următor — **este necesar să se ceară în paralel cu producţia marfă şi fizică şi fundamentarea producţiei nete.** Numai în acest fel întreprinderile ar fi obligate să-şi revadă permanent fundamentările beneficiului, a costurilor totale şi mai ales a celor materiale, precum şi a consumurilor specifice, cu mult înainte de începerea perioadei de plan şi nu cum se întîmplă în prezent (chiar în cazul întreprinderilor ce experimentează producţia netă cu atribuţii principale), cînd fundamentarea producţiei nete nici nu se cere încă. Odată fundamentată producţia netă, înseamnă că implicit s-ar fundamenta în aceste faze şi indicatorii financiari : costuri totale, costuri materiale şi beneficiul.

În cazul **obiectivelor noi** (instalaţii, ateliere, secţii, întreprinderi) **apreciem că producţia netă trebuie să se fundamenteze încă din notele de comandă.** În acest fel proiectanţii ar fi obligaţi să aibă în vedere la stabilirea dotărilor tehnice şi a organizării nu numai realizarea producţiei fizice şi valorice, ci şi utilajele, tehnologiile şi produsele care să conducă la diminuarea consumurilor specifice, la reducerea costurilor materiale şi respectiv la creşterea producţiei nete. În acelaşi timp, indicatorii de analiză a investiţiei să aibă în vedere **creşterea producţiei nete** — ca parte componentă a venitului naţional — şi respectiv **şi creşterea productivităţii muncii vii** şi nu numai creşterea productivităţii totale a muncii, aşa cum se întîmplă în prezent.

Deoarece în literatura de specialitate au fost şi păreri potrivnice conferirii producţiei nete a atributului de recalculare a fondului total de retribuţie, **apreciem ca acestui indicator să i se confere funcţia de recalculare a fondului total de retribuţie şi nu numai funcţia de recalculare a retribuţiei conducerii întreprinderii.** Asemenea opinii au fost argumentate şi cu alte ocazii prin aceea că în reducerea costurilor materiale, hotărîtoare este reducerea consumurilor specifice. Reducerea consumurilor specifice se realizează, însă; în toate momentele producţiei (de la proiectare-aprovizionare şi pînă la ambalare-expediţie), la care participă într-un fel sau altul toţi oamenii muncii şi deci nu numai conducerea întreprinderii.

Opiniile care s-au exprimat pînă în prezent în literatura economică şi în dezbaterile de specialitate, privesc, fără excepţie, producţia netă ca pe un indicator care exprimă doar aspectul valoric al producţiei, şi anume valoarea nou creată. O asemenea viziune nu este suficientă pentru a reflecta corect efortul propriu al unei unităţi economice, deoarece indicatorul producţie netă nu trebuie să aibă numai menirea de a stimula reducerea costurilor materiale şi deci mărirea diferenţei între acestea şi producţia globală. **Producţia netă trebuie să determine cel puţin în egală măsură şi creşterea productivităţii muncii vii. Completarea indicatorului producţie netă cu productivitatea muncii vii** ar constitui un suport al acţiunii de sintetizare a ceea ce înseamnă efort propriu, ar dezvolta responsabilitatea fiecărui membru al colectivului întreprinderii pentru aspectele de eficienţă a eforturilor proprii şi ar permite aplicarea mai eficace a sistemului de cointeresare materială şi morală.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIŢĂ

ECONOMIE NATIONALA

CREAȚIA TEHNICĂ
în sprijinul dezvoltării economice

STABILIND programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, Congresul al XI-lea al P.C.R. a indicat ca principală direcție de acțiune în actuala etapă punerea la baza dezvoltării accelerate a forțelor de producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii mondiale și naționale, creșterea eforturilor și rezultatelor muncii de creație în cadrul tuturor colectivelor de oameni ai muncii.

Introducerea cît mai rapidă în producție a celor mai avansate rezultate ale creației tehnico-științifice asigură, pe lîngă valoarea lor tehnică intrinsecă exprimată în perfecționarea calității produselor, posibilități sporite pentru creșterea productivității muncii și reducerea costurilor de producție, pentru ridicarea competitivității produselor românești pe piețele externe. În acest context, stimularea pe toate căile și cu toate mijloacele a creației științifico-tehnice proprii, asigurarea celor mai adecvate condiții pentru valorificarea rezultatelor sale sînt factori de bază ai reușitei în acest domeniu.

Puternică antrenare a creației tehnice de masă

PENTRU afirmarea cît mai deplină a revoluției tehnico-științifice în toate ramurile și sectoarele de activitate, Comitetul județean de partid Prahova a întreprins ample acțiuni politice și organizatorice sub genericul **„Creația tehnică prahoveană“**, care au condus la valorificarea mai deplină a potențialului de creativitate tehnico-științifică al inginerilor, cercetătorilor și muncitorilor din întreprinderile județului. Astfel, ca urmare a acțiunii „Fiecare specialist — un om de concepție“, inițiată de întreprinderea „1 Mai“-Ploiești și extinsă în toate unitățile industriale din județ, **se soluționează anual peste 1 400 de probleme tehnice, obținîndu-se economii de peste 330 mil. lei.** Creșterea receptivității față de tot ce este nou și realmente avansat, promovarea cu curaj a procedeelor și tehnologiilor moderne etc. își găsesc expresia și în programele special întocmite în acest sens de către fiecare unitate economică. De asemenea, în alte întreprinderi (Mecanică-Plopeni, Combinatul petrochimic Brazi, Mecanică fină-Sinaia, „Victoria“-Florești etc.) au fost inițiate și s-au lansat o serie de acțiuni valoroase pe linia economisirii energiei, materiilor prime și materialelor, a introducerii tehnicii noi, cum sînt: „Gram cu gram să economisim metalul“, „Imperativul decadei“, „Expozițiile și vitrinele tehnicii noi“, „Să economisim 1 kWh la fiecare 1 000 lei producție marfă“ etc.

O consecință directă a participării mai intense a maselor de oameni ai muncii la acțiunile de creație tehnico-științifică o constituie continua sporire a numărului temelor de cercetare aplicativă, al produselor noi și modernizate, al invențiilor și inovațiilor realizate în cadrul județului (graficul).

Pe de altă parte, trebuie subliniat că la rezolvarea cu succes a problemelor de creație tehnico-științifică și valorificarea în practică a rezultatelor sale, un aport însemnat l-a avut și îl are **procesul de cooperare-integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția.** Astfel, pentru realizarea celor aproape 400 de teme de cercetare aplicativă prevăzute pentru anul curent în întreprinderile județului, s-au încheiat peste 65 de contracte de colaborare cu învățămîntul superior.

Inovația la baza accelerării creșterii

DIRECȚIILE principale de valorificare a creației tehnico-științifice în întreprinderile județului au cuprins un evantai larg de probleme din cele mai actuale, între care:

1 **Crearea de noi materiale și înlocuitori,** acțiune menită să asigure reducerea consumului de metal și alte materiale costisitoare, scăderea costurilor și a greutății produselor fabricate. La întreprinderea „1 Mai“ s-au făcut cercetări fructuoase pentru înlocuirea metalului cu mase plastice armate cu fibră de sticlă la fabricarea cisternei pentru combustibili, a habelor pentru apă și noroi, a silozurilor pentru barită etc., ceea ce conduce la **scăderea greutății instalației de foraj cu circa 33 tone.** De asemenea în urma cercetărilor efectuate, Institutul de cercetări și proiectări pentru petrol și gaze din Cîmpina a realizat o nouă gamă de aditivi pentru fluidele de foraj și pastele de ciment necesare forajului ultraadînc, care permite sporirea cu cca 15% a productivității lucrărilor de foraj. O altă realizare deosebită sub raport tehnico-economic o constituie punerea la punct de către Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru sticlă și ceramică fină a procedeului de sudură „sticlă-sticlă“ în obținerea geamului termopan, ceea ce se traduce atît printr-o sporire substanțială a calității produsului, cît și printr-o reducere a cheltuielilor de producție cu circa 5,5 milioane lei anual. Totodată, rezultă o **economie de 1,8 milioane lei valută pe an,** ca urmare a eliminării importului de distanțieri din aliaj de staniu care se foloseau în vechea tehnologie de obținere a geamului termopan.

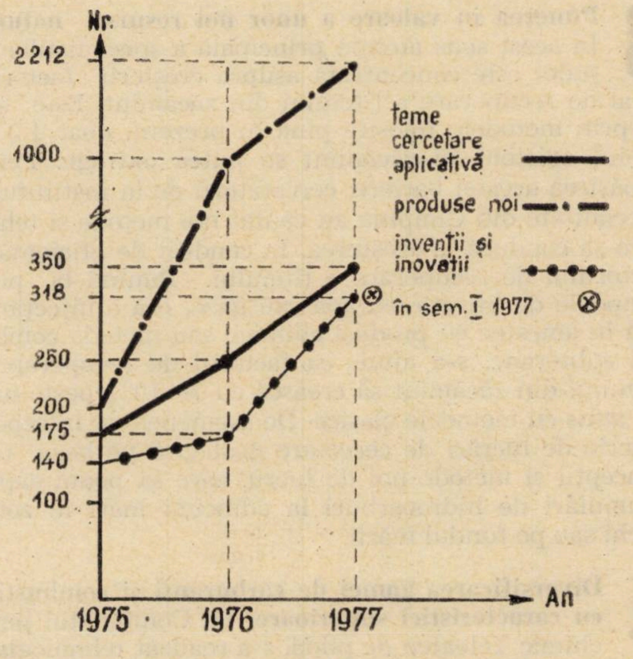

ECONOMIE NATIONALA

2 **Valorificarea superioară a materiilor prime, a dedeșeurilor și a energiei secundare** constituie, de asemenea, una din preocupările principale ale colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderile prahovene. Bunăoară, la Combinatul petrochimic Brazi s-au găsit soluții de valorificare a esterului metilic și a acidului benzoic de la instalația de dimetiltereftalat, de recuperare a unor substanțe proteice și a unor enzime din nămolul biologic evacuat din instalația de epurare biologică, care, împreună cu recuperarea metalului din catalizatorii uzați, vor duce la obținerea unor economii anuale de peste 50 milioane lei. Introducerea procedeului peletizării în procesul tehnologic de la Întreprinderea de exploatare și prelucrare a materialelor neferoase din Văleni de Munte are drept efect valorificarea anuală a peste 1000 000 tone nisip cuarțos foarte fin și cu conținut ridicat de oxizi de fier, care înainte constituia deșeu de fabricație, fără nici o utilizare. De menționat că, în afara valorificării propriu-zise a deșeului respectiv, care conduce și la economisirea rezervei geologice de nisip cuarțos, procedeul peletizării are efecte favorabile și asupra creșterii duratei de funcționare a cuptoarelor, prin reducerea considerabilă a prăfuirilor acestora.

3 **Punerea în valoare a unor noi resurse naturale.** În acest sens atenția principală a specialiștilor din județ este concentrată asupra creșterii factorului final de recuperare a țițeiului din zăcămînt. Este știut că prin metodele folosite pînă în prezent, doar 1/3 din țițeiul existent în zăcămînt se putea extrage. Pentru depășirea acestei bariere, cercetătorii de la institutul de specialitate din Cîmpina au căutat noi metode și tehnici care să conducă la creșterea, în condiții de eficiență, a factorului de recuperare a țițeiului. Punînd la punct metodele de injecție cu apă sau gaze, cea a injecției cu apă în amestec cu produși chimici, sau metoda combustiei subterane, s-a ajuns ca factorul de recuperare a țițeiului din zăcămînt să crească cu 7—10% peste nivelul atins cu metodele clasice. De asemenea, se întreprind o serie de lucrări de cercetare geologică pe baza unor concepții și metode noi de lucru, care să poată depista acumulări de hidrocarburi la adîncimi mari în zonele vechi sau pe fundul mării.

4 **Diversificarea gamei de carburanți și combustibili cu caracteristici superioare.** La Combinatul petrochimic Teleajen de pildă, s-a realizat tehnologia de alchilare a izobutanului cu butene, prin reformarea catalitică bimetalică și reducerea cantității de aditivi cu plumb din benzine. Utilizarea acestui procedeu permite ca ponderea benzinelor superioare să crească substanțial (obținîndu-se și benzine de aviație cu cifră octanică mare), diversificîndu-se gama de carburanți, creșterea calității acestora conducînd la importante economii, prin reducerea consumului specific la utilizatori. Rezultate bune în această direcție s-au obținut și prin punerea la punct a unor tehnologii perfecționate de hidrofinare de către Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări pentru rafinării din Ploiești. Aplicarea unei asemenea tehnologii în polimerizarea etilenei cu catalizatori superactivi în cadrul instalației de polietilenă de joasă presiune la același combinat, de pildă, a făcut posibilă dublarea producției anuale de polietilenă, concomitent cu reducerea consumului de catalizatori.

5 **Realizarea de mașini, instalații și aparatură la nivelul tehnicii mondiale.** La Întreprinderea mecanică Plopeni s-a realizat mașina hidrostatică de rectificat și lepuit bile de rulmenți, care asigură o creștere a productivității cu 30% față de alte mașini similare, concomitent cu sporirea calității operațiilor executate. Noua instalație de polietilenă de înaltă presiune de la Combinatul petrochimic Brazi, care conține elemente specifice la nivel mondial, utilizează procedeul de polimerizare în reactor tubular, tehnologie care elimină o serie de utilaje dinamice, la presiuni mari, contribuind la reducerea efortului investițional și a cheltuielilor de întreținere și reparații. O realizare de înaltă ținută tehnică este și grupul reactor-generator pentru instalația de cracare catalitică de pe platforma Teleajen, fruct al efortului creator al colectivului de la Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectare pentru rafinării Ploiești, capacitatea de prelucrare a acestei instalații fiind cu cca. 80% mai mare față de instalațiile construite cu 7-8 ani în urmă. De asemenea, realizarea în țară a grupului respectiv economisește peste 16 milioane lei valută ce trebuiau plătiți în cazul în care s-ar fi importat.

Temele de cercetare aplicativă abordate anul acesta de specialiștii din județul Prahova se concretizează în peste 2 200 produse noi și cca. 1 800 produse modernizate, a căror valoare, la un loc, reprezintă peste 11,2% din valoarea producției industriale a județului.

Dotare tehnică prin efort propriu

ACTIVITĂȚILE de **autoutilare** în întreprinderile județului cunosc o amploare deosebită: în acest an, valoarea lucrărilor respective urmînd să depășească 160 milioane lei, dintre care se detașează realizarea a peste 70 mașini-unelte valorînd cca. 25 mil. lei. O ilustrare remarcabilă a modului cum se realizează autoutilarea a constituit-o expoziția „Autoutilarea în cincinalul revoluției tehnico-științifice“ organizată de Comitetul județean de partid. Pronunțatul caracter de masă al acestei acțiuni reiese, de exemplu, din faptul că, numai la întreprinderea „1 Mai“-Ploiești au participat peste 730 oameni ai muncii, din care 650 muncitori, 60 tehnicieni și 23 ingineri.

Foarte multe idei noi s-au concretizat în cele cîteva sute de **invenții și inovații** înregistrate pînă în prezent, din care peste 150 s-au aplicat deja, rezultînd economii de peste 100 milioane lei, și o reducere a importurilor cu peste 12 milioane lei valută. Invențiile specialiștilor prahoveni sînt cunoscute și apreciate nu numai în țară, ci și pe alte meridane ale lumii, cîștigînd medalii și premii la expoziții și tîrguri internaționale. O realizare de deosebit prestigiu, reprezentînd o noutate absolută în tehnica mondială a ultimilor ani, o constituie invenția a doi ingineri privind motorul cu ardere internă de capacitate cilindrică variabilă (brevetat în S.U.A. și R.F.G.), al cărui consum de benzină este cu 22% mai mic ; totodată, motorul este mai ieftin cu 15% și mai ușor cu 20% față de motorul clasic.

Sînt realizări care constituie o temelie solidă pentru impulsionarea în continuare a activității de cercetare și înnoire a produselor și tehnologiilor, pentru afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în economia noastră.

lector univ. Ștefan GHEORGHE
Ploiești

DEZBATERE „R.E.“

SCURTAREA DURATEI DE REALIZARE A NOILOR OBIECTIVE (I)

PUNEREA la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea rapidă a parametrilor proiectați la toate capacitățile aflate în producție constituie o principală sursă de sporire a producției materiale, de acoperire mai bună a nevoilor economiei cu produse, materii prime, materiale, energie etc. atît pentru consumul intern, cît și pentru export. Calculele demonstrează că **prin realizarea cu numai o lună mai devreme a obiectivelor prevăzute în actualul cincinal se asigură, în perioada 1976—1980, o producție industrială suplimentară de cel puțin 15 miliarde lei.**

Construirea la timp sau în avans a noilor obiective și capacități de producție, scurtarea perioadei de atingere a parametrilor proiectați au devenit în acest al treilea an al cincinalului revoluției tehnico-științifice angajamente de bază ale constructorilor și montorilor, a tuturor colectivelor de muncă din unitățile nou intrate în funcțiune, ca elemente hotărîtoare în transformarea cantității într-o nouă calitate. Pornind de la o asemenea cerință calitativă, de sporire a eficienței activității pe fiecare șantier al țării, „Revista economică“ a organizat, cu sprijinul Comitetului județean Cluj al P.C.R., o **dezbatere** cu specialiști și cadre de răspundere din unitățile de construcții-montaj și din întreprinderile beneficiare ce își desfășoară activitatea în perimetrul său avînd ca obiectiv: generalizarea experienței înaintate pentru realizarea integrală a planului de investiții pe acest an și scurtarea duratei de realizare a noilor capacități de producție.

Colaborarea constructor-beneficiar, „coloană vertebrală“ în asigurarea succesului

ȘI ÎN JUDEȚUL CLUJ, ca și în celelalte zone ale țării, programul amplu de investiții se realizează în ritmuri înalte. Eforturile constructorilor, proiectanților, beneficiarilor s-au materializat pe șantiere în depășirea planului de investiții, pe primii doi ani ai actualului cincinal, cu peste 375 milioane lei. Numai în 1977 au fost puse în funcțiune circa 150 de noi obiective și capacități de producție, din care un număr de 61 înainte de termenele planificate, ceea ce a făcut posibilă depășirea valorii fondurilor fixe puse în funcțiune cu 24%.

Cifrele și faptele prezentate ilustrează elocvent faptul că, în județul Cluj, s-a acumulat o experiență valoroasă în realizarea și depășirea prevederilor din planul de investiții, în punerea în funcțiune la termen și chiar în avans a capacităților de producție. De altfel, participanții la dezbatere au subliniat în unanimitate faptul că succesele înregistrate au avut la bază atenția deosebită care a fost acordată de către toți factorii implicați în procesul investițional **etapei de pregătire a investițiilor**, ca acțiune esențială, hotărîtoare, în scurtarea duratei de realizare a noilor obiective de investiții.

Pregătirea bunei desfășurări a procesului investițional implică coordonarea perfectă și asigurarea tuturor condițiilor pentru desfășurarea corelată a următoarelor activități: elaborarea și trimiterea operativă pe șantiere a documentației tehnice și de execuție, contractarea și livrarea utilajelor tehnologice în conformitate cu prevederile graficelor de execuție a lucrărilor și cu necesitățile montajului, efectuarea unei flexibile și adecvate organizări de șantier, eliberarea din vreme a amplasamentelor și deschiderea finanțării, elaborarea graficelor de eșalonare a execuției lucrărilor etc.

Dat fiind că nu ne-am propus o simplă trecere în revistă a tuturor acestor acțiuni, ne vom opri în cele ce urmează la prezentarea acelor aspecte care suscită un interes ridicat, fie pentru a cunoaște și generaliza experimenta bună din județul Cluj, fie pentru a pune în atenția specialiștilor noi puncte de vedere în anumite probleme, precum și unele propuneri care ar merita să fie temeinic analizate.

Au participat la dezbatere: **Viorel Lazăr**, membru al comisiei economice a Comitetului județean Cluj al P.C.R., **Titus Botoș** de la Direcția județeană de statistică, **Petre Pîrvulescu**, director tehnic al Trustului de construcții industriale, **Aurelian Vintilă**, director adjunct al Trustului de construcții locale, **Marius Mălai**, director adjunct comercial al întreprinderii „Electrocentrale“, **Sabin Bărbosu**, inginer-șef la Combinatul de utilaj greu, **Andrei Zador**, șef birou investiții la întreprinderea „Tehnofrig“, **Vereș Iosif**, șef birou investiții la combinatul minier, **Nicolae Litvin**, director științific al Institutului de proiectare Cluj-Napoca, **Leonida Palade**, șef serviciu investiții la întreprinderea „Industria sîrmei“ din Cîmpia Turzii; **Ion Donisanu**, director tehnic al Grupului întreprinderilor de gospodărire comunală și locativă a județului Cluj.

EXIGENȚĂ ȘI RESPONSABILITATE LA DEFINITIVAREA GRAFICELOR

„**Trustul** de construcții industriale din Cluj-Napoca a adus o contribuție importantă la îndeplinirea și depășirea planului de investiții pe ansamblul județului. Din totalul obiectivelor puse în funcțiune (19 noi capacități de producție și numeroase dezvoltări ale unor linii de fabricație), 7 au fost executate în devans cu 330 de zile.

O acțiune importantă care a permis constructorului să-și orienteze forțele exclusiv spre realizarea operativă a unor lucrări de mari proporții, a fost **exigența** de care a dat dovadă cu prilejul **semnării graficelor de execuție.** Se știe că, nu de puține ori, anumiți beneficiari se consideră absolviți de răspundere în realizarea unor noi obiective și, deci, vădesc un interes scăzut în sprijinirea organizației de construcții din momentul semnării contractului și graficului eșalonat de execuție a lucrărilor. Ulterior, chiar dacă apar anumite probleme esențiale pentru respectarea perioadei de execuție planificată — și a căror soluționare intră în atribuțiile beneficiarului (întîrzieri în sosirea proiectelor de execuție, divergențe cu furnizorii de utilaje tehnologice etc.) — acesta se consideră exonerat de răspundere prin faptul că a deschis finanțarea, în timp ce constructorul are de suferit datorită depășirii duratelor de execuție a obiectivelor respective. În afară de faptul că insistăm pe lîngă beneficiar ca acesta să contribuie la rezolvarea unor probleme apărute pe parcurs, constructorii din cadrul Trustului de construcții industriale nu semnează — de cîțiva ani de zile — grafice de investiții cu divergențe, fără avizările de la toți furnizorii de utilaje tehnologice, cu lucrări conexe nelămurite etc.

Desigur, un asemenea comportament nu trebuie înțeles ca unilateral, numai din partea organizațiilor de construcții. Dimpotrivă, beneficiarii s-au obișnuit să nu prezinte constructorului graficele decît după ce astfel de probleme au fost rezolvate. Acum, o astfel de înțelegere a atribuțiilor și responsabilităților fiecăruia nu mai pare pentru noi un lucru extraordinar. Am auzit însă, uneori, din partea altor organizații de construcții, că acceptarea graficelor chiar cu asemenea obiecții este inevitabilă, că trustul sau întreprinderea de construcții trebuie să înceapă lucrările (chiar dacă nu sînt pregătite sub aceste aspecte), deoarece într-un fel sau altul trebuie să-și facă planul. Mărturisesc că o astfel de optică **este profund greșită**, că a începe o lucrare din plan fără a avea condițiile absolut necesare pentru execuție, acceptînd niște lucrări care nu respectă prescripțiile tehnologice, o succesiune logică a unor faze de producție și un ritm normal de producție — numai de dragul de a începe — înseamnă de fapt nu numai o evaluare greșită a intereselor proprii, ci și ale economiei naționale. Depășirea duratelor de execuție normate care urmează inevitabil unor asemenea procedee creează mai multe complicații, atît constructorului cît și beneficiarului, decît dacă problemele ar fi tratate de la început cu maximă responsabilitate“. (Din cuvîntul tovarășului **P. Pîrvulescu**).

ECONOMIE NATIONALA

CORELĂRI DE PLAN NU NUMAI PE AN, CI ȘI PE TRIMESTRE

„**O altă** problemă, de o deosebită importanță, o reprezintă **modul în care sînt corelate, încă din plan, activitățile și sarcinile constructorului și beneficiarului.** Problema trebuie privită cu maximum de atenție nu numai pentru corelarea valorică anuală a celor două planuri, ci și acelei fizice, pe trimestre.

În general, în 1977, în întreprinderile județului s-a asigurat o corelare judicioasă atît pe an cît și pe trimestre între planurile fizice și valorice ale beneficiarilor și constructorului, ceea ce a condus la o cointeresare adecvată a ambilor parteneri în realizarea ritmică, la vreme a tuturor lucrărilor și obiectivelor stabilite. Din păcate, însă, au existat și excepții. Astfel, deși planul anual valoric al întreprinderii „Industria sîrmei“-Cîmpia Turzii a fost corelat cu cel al constructorului, acest lucru nu s-a realizat în totalitate și pe trimestre. Au existat perioade în care constructorul, avînd un plan mai mic, — pe care l-a îndeplinit și depășit, nu a putut să asigure în același timp și realizarea planului de investiții al beneficiarului, care, în aceeași perioadă, avea stabilite sarcini fizice cu mult mai mari. Un asemenea mod de a coordona activitatea celor doi factori implicați dă naștere la anumite divergențe și tergiversări, deloc în favoarea scurtării duratei de realizare a noilor obiective de investiții“ (Din cuvîntul tovarășului **L. Palade**).

„**Desigur**, problema nu este străină constructorului. Aș dori însă să arăt că, după părerea mea, o asemenea situație ia naștere pe parcursul anului. La început planurile constructorului și ale beneficiarului sînt bine corelate. Pe parcurs, în derularea activității practice, apar însă destul de numeroase modificări de priorități la beneficiar, dar mai ales la constructor, modificări a căror perfectă corelare se face destul de anevoios, dat fiind că e vorba de a redimensiona niște prevederi de plan. Ca urmare, pentru a realiza, pe tot parcursul anului de plan, o corelare adecvată trebuie să se țină seama în mai mare măsură de două aspecte : pe de o parte, **să se reducă numărul acestor modificări** printr-o analiză mult mai temeinică a necesităților lor, atît la constructor cît și la beneficiar, prin dezvoltarea capacității de a prevedea și prognoza cu mai multă claritate, încă din faza de pregătire a investițiilor, multe din necesitățile care apar ulterior ; pe de altă parte, este absolut necesar ca asemenea **modificări de priorități odată efectuate și aprobate să poată fi mult mai operativ operate**, corelate, atît în planul constructorului, cît și al beneficiarului“. (Din cuvîntul tovarășului **P. Pîrvulescu**).

Lărgirea capacității și sporirea productivității în proiectare

ASIGURAREA documentației tehnice și de execuție pe șantiere, la termen și de bună calitate, reprezintă unul dintre punctele forte ale unei pregătiri corespunzătoare a lucrărilor. În acest domeniu se regăsesc mari rezerve, însemnate posibilități de reducere a duratelor de realizare a noilor obiective de investiții. Un argument convingător îl reprezintă faptul că, în județul Cluj, alături de numeroasele realizări notabile pe linia sporirii capacității și a productivității proiectării proprii, au existat și mai există și în acest an unele cazuri de obiective atacate cu întîrziere datorită neprimirii la vreme a documentațiilor tehnice și de execuție : la întreprinderile „Carbochim“, „Terapia“, Întreprinderea de materiale de construcții din Turda, cea de reparații auto Cluj-Napoca ș.a. Participanții la dezbatere au formulat cîteva puncte de vedere și propuneri interesante referitoare la unele posibilități de sporire a capacității și productivității muncii de proiectare — premisă esențială a sporirii operativității în elaborarea documentației.

PROIECTELE TIP — SUFICIENTE CA NUMĂR ȘI CALITATE

„**În scopul** de a degreva proiectarea de o parte din multiplele sale sarcini și de a o face mai productivă, e de la sine înțeles că se impune extinderea pe scară largă a **utilizării proiectelor-tip.** În momentul de față însă, se poate aprecia că numărul proiectelor tip care să corespundă simultan tuturor exigențelor beneficiarilor și constructorilor este încă relativ mic. Astfel, deși pentru creșterea accentuată a productivității muncii la constructor este necesar **să sporească gradul de industrializare a lucrărilor** și, deci, construcțiile să fie integral sau în cea mai mare parte prefabricate, totuși există încă multe proiecte-tip, și nu numai în cazul obiectivelor social-culturale sau de locuințe, care folosesc încă multe elemente de zidărie, turnări de betoane etc. Sistemele constructive de acest gen au o productivitate redusă și deci nu corespund cerințelor de desfășurare industrială a activității pe șantiere“. (Din cuvîntul tovarășului **N. Litvin**).

„**Se pare că**, pe lîngă comoditatea anumitor proiectanți, mai există o cauză a extinderii încă reduse a elementelor prefabricate care acționează nu numai în cazul proiectelor-tip. Din examinarea proiectelor pe care le-am primit în ultima vreme de la Institutul „Electrouzinproiect“-București, de pildă, reiese că, în unele cazuri, se continuă și chiar **se accentuează tendința unor organizații de proiectare de a utiliza soluții monolit pe scară mai largă decît cele prefabricate, aceasta deoarece betonul monolit are un preț de deviz mai redus decît cel prefabricat.** Ca urmare, proiectantul, obligat să se înscrie într-un anumit preț total al lucrării, în loc să depună un efort de creativitate sporit, apelează la soluțiile cele mai comode și face reduceri de costuri prin prevederea în proiecte a betonului monolit.

Trebuie subliniat că un asemenea mod de a proiecta este profund neeconomic, dăunător, deoarece așa-zisele economii nu se realizează decît în aparentă. În realitate, la constructor, utilizarea unor asemenea soluții este neeconomicoasă și are o productivitate redusă. Apoi, nu trebuie uitat faptul că pentru realizarea betonului monolit se consumă o mare cantitate de material lemnos pentru cofraje care, după părerea noastră, își găsește o utilizare mult mai eficientă și rațională în industria de prelucrarea lemnului. În afară de acest lucru trebuie adăugat și faptul că, **prin utilizarea soluțiilor cu un grad larg de prefabricare, economia națională ar putea beneficia de serioase avantaje prin scurtarea duratelor de execuție cu 30-40% față de situația actuală și, deci, prin punerea în funcțiune mai devreme a noilor capacități de producție și obținerea unor însemnate producții suplimentare**“. (Din cuvîntul tovarășului **P. Pîrvulescu**)

PROIECTAREA, DE CE NU ȘI LA BENEFICIAR ?

„**Pentru** a contribui la sporirea capacității de proiectare, Combinatul minier din Cluj, în calitate de beneficiar, desfășoară și o activitate de proiectare proprie care a contribuit, numai în anul 1977, cu 23.000 de ore la elaborarea unor documentații tehnico-economice. Dat fiind că încercarea noastră s-a soldat cu rezultate dintre cele mai bune, ne propunem să extindem această inițiativă care, pe lîngă o creștere a capacității totale de proiectare din județ, contribuie și la valorificarea mai înaltă, mai complexă a potențialului creator al specialiștilor din întreprindere“. (Din cuvîntul tovarășului **I. Vereș**).

MAI PUȚINE MODIFICĂRI ALE PRIORITĂȚILOR LA PROIECTANT

„**Există** anumite situații în care duratele totale de realizare a investițiilor se prelungesc mult în timp datorită întîrzierii cu care se elaborează documentațiile de execuție pentru anumite lucrări, deși acestea sînt prinse în plan cu termene precise de finalizare. De multe ori, cauza unei asemenea situații o reprezintă faptul că prioritățile în elaborarea proiectelor se modifică, în unele cazuri mult prea des, față de posibilitățile proiectantului de a se menține în graficele fundamentate pe baza drumului critic de punere în funcțiune a diferitelor capacități de producție. Din această cauză au întîrziat în 1977, de exemplu, proiectele pentru fundația halei de mașini electrice de la un laminor al întreprinderii „Industria sîrmei“ din Cîmpia-Turzii. Fără a milita pentru un imobilism în stabilirea tematicii și a preocupărilor proiectului, se poate aprecia necesar ca **orice cerință de schimbare a priorităților să fie cît mai temeinic fundamentată, pentru a nu afecta termenele de punere în funcțiune la obiectivele prinse în plan.** În cazul în care modificarea este absolut necesară și provoacă întîrzieri în predarea documentației la alte capacități prevăzute în plan, consider că ar trebui decalat corespunzător, cu consultarea constructorului, și termenul final de punere în funcțiune.. Și aceasta deoarece — dacă nu se respectă termenul inițial de începere prevăzut în grafic — este normal să fie corelat cu noua situație și termenul final de încheiere a lucrărilor. Desigur, chiar dacă uneori documentatia întîrzie, datoria constructorului este să depună toate eforturile pentru a recupera rămînerea în urmă a celor din proiectare. Propunerea anterioară se referă însă la depășirile la care, în mod obiectiv recuperarea prin forțele constructorului nu mai este posibilă“. (Din cuvîntul tovarășului **L. Palade**).

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
B. PĂDURE

ECONOMIE NATIONALA

> „Practica, viața, realizările obținute de sute și sute de unități agricole demonstrează că esențial este felul în care se execută lucrările agricole, este munca oamenilor. Oamenii pot înfrînge condițiile vitrege ale naturii asigurînd recolte mari. De aici trebuie să pornim în activitatea viitoare".
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Exigențe ale ridicării calitative a agriculturii

ORGANIZAREA SUPERIOARĂ ȘI VALORIFICAREA REZERVELOR, factori decisivi ai obținerii unor producții superioare

PROFUNDA ANALIZĂ făcută de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, desfășurată cu o lună în urmă, reliefează, în spirit revoluționar, mersul îndeplinirii planului cincinal în agricultură, direcțiile actuale și de perspectivă în care trebuie acționat pentru ridicarea pe o treaptă superioară a întregii activități din această ramură de bază a economiei naționale. Ampla expunere a secretarului general al partidului se constituie ca un prețios și unitar îndrumar pentru toți cei care sînt participanți la crearea pîinii națiunii, pentru toți cei care sînt chemați să depună susținute strădanii pentru ca, an de an, pămîntul patriei să rodească mai mult, ca holdele țării să fie mai bogate, iar bunăstarea oamenilor muncii să se ridice la cote tot mai înalte.

Sînt țeluri a căror realizare este pe deplin fundamentată. Ca urmare a politicii consecvente a partidului de industrializare socialistă a țării, de modernizare a agriculturii, această ramură dispune de o bază materială în continuă dezvoltare, ale cărei caracteristici le constituie gradul ridicat de mecanizare, extinderea irigațiilor, utilizarea pe scară largă a chimizării, aplicarea cuceririlor științei și tehnologiilor avansate. Oamenii muncii din agricultură dispun de condiții de muncă și viață mereu mai bune, de largi posibilități de acces la o pregătire tot mai temeinică, în consens cu marile exigențe pe care partidul, viața însăși, le pun în fața agriculturii. Iată de ce în agricultura României se poate — și trebuie — să se asigure o sporire mai accelerată a producției vegetale și animale, formarea la parametrii superiori a fondului central al statului, se poate și trebuie acționat pentru mai buna satisfacere a necesităților industriei naționale în continuă dezvoltare, pentru o mai bună aprovizionare a populației și crearea unor disponibilități pentru export, și astfel pentru creșterea mai substanțială a aportului agriculturii la mărirea avuției naționale, a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

În strălucita cuvîntare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la consfătuirea amintită sînt subliniate, în mod deosebit, trei momente cu semnificații determinante pentru prezentul și viitorul agriculturii românești. La acestea ne vom referi în cele ce urmează.

Rezultate bune, dar și rezerve nefructificate

AȘA CUM ESTE CUNOSCUT, în primii doi ani ai actualului cincinal în agricultura noastră socialistă au fost obținute unele rezultate bune, detașîndu-se în acest sens producțiile de cereale obținute — aproape 20 milioane tone în 1976 și peste 18,5 milioane tone în 1977 (o producție medie anuală de circa 19 milioane tone), precum și rezultatele în ceea ce privește plantele tehnice, legumicultura, viticultura și pomicultura ; secretarul general al partidului sublinia, totodată, ca un fapt cu numeroase efecte pozitive, creșterea producției animaliere. Este evident, așadar, un curs ascendent al recoltelor și producțiilor din agricultură.

Această creștere obținută în condiții climaterice mai puțin favorabile, deși substanțială față de media anuală a cincinalului precedent, asigurînd satisfacerea nevoilor economiei naționale, nu se ridică totuși la nivelul prevederilor din planurile noastre de dezvoltare economico-socială, nefiind fructificate, în suficientă măsură, investițiile alocate pentru modernizarea agriculturii. Producțiile totale la cereale, plante tehnice, legume, fructe, struguri, efectivele de animale și producțiile de carne, lapte, lînă și ouă nu sînt la nivelul posibilităților reale de care dispune agricultura noastră socialistă.

Analizînd rămînerile în urmă față de prevederile planului, față de sarcinile programelor speciale întocmite pentru fiecare sector din agricultură, într-un spirit de înaltă exigență comunistă tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a atras atenția că prevederile la cereale, alte produse vegetale și animale n-au fost realizate nu datorită condițiilor climaterice mai puțin favorabile, ci **în primul rînd ca urmare a unor lipsuri existente în munca organelor agricole, a conducerilor unităților agricole de stat și a cooperativelor agricole, cercetării științifice, care nu au mobilizat în suficientă măsură toate forțele pentru organizarea mai bună a producției și a muncii, pentru folosirea rațională a pămîntului și a bazei materiale,** pentru aplicarea celor mai avansate tehnologii care să contribuie la creșterea producției agricole vegetale și animale, la îndeplinirea și depășirea sarcinilor.

Așa cum se arăta la consfătuire, **pe primul plan trebuie să punem folosirea judicioasă a fondului funciar.** Or, în primii doi ani ai actualului cincinal, sub diferite forme, au rămas anual nefolosite însemnate suprafețe, a căror utilizare putea să contribuie la mărirea producției agricole. La **cereale** — cea mai mare parte din nerealizări s-a înregistrat la producția de porumb-boabe, ca urmare a unor randamente scăzute la hectar în numeroase unități care nu au realizat densitățile optime, nu au aplicat tehnologiile cele mai potrivite și au manifestat deficiențe în organizarea producției și a muncii. La **plante tehnice** — și mai ales la floarea soarelui și sfecla de zahăr, care dețin ponderea principală în cadrul acestei grupe — minusurile de producție înregistrate în primii doi ani ai cincinalului se datoresc randamentelor scăzute la hectar ca urmare a neaplicării tehnologiilor stabilite. În **legumicultură, pomicultură** și **viticultură**, nerealizările din primii doi ani ai cincinalului se datoresc producțiilor scăzute la hectar și diminuării suprafețelor în multe unități, deficiențelor în executarea însămînțărilor, plantărilor, a lucrărilor de întreținere, combatere a bolilor și dăunătorilor.

În ce privește **creșterea animalelor** rămînerile în urmă la efective au fost determinate de indicii de natalitate care s-au situat la toate speciile și sectoarele sub nivelul prevăzut în program, de pierderile mari prin mortalitate, a deficiențelor manifestate în acțiunea de organizare a creșterii tineretului de reproducție, necesar sporirii efectivelor matcă. De asemenea, livrarea animalelor la greutăți mai mici decît cele planificate, îndeosebi la bovine, a influențat negativ atît efectivele cît și producția animalieră și livrările la fondul de stat.

Am trecut în revistă aceste neajunsuri spre a evidenția încă o dată cauzele lor subiective, înlăturarea acestora înscriindu-se efectiv în parametrii atît de necesari ai unei munci mai bine previzionate, organizate, realizate, finalizate. Sînt imperative care, în contextul orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului, desemnează limpede modul exigent, dens calitativ, cu un consum mai mare de muncă chibzuită în care trebuie acționat în acest an, hotărîtor pentru îndeplinirea prevederilor cincinalului în agricultură. Cu atît mai mult cu cît aceastea constituie o puternică bază de pornire pentru cincinalul 1981—1985, perioadă cînd agricultura trebuie să se afle pe noi trepte de calitate, să aducă o contribuție sporită la înscrierea României în rîndul țărilor cu o economie mediu dezvoltată.

Folosirea mai bună a mijloacelor și a tehnologiilor prevăzute

OBIECTIVUL fundamental al tuturor lucrătorilor ogoarelor îl constituie **creșterea substanțială a producției agricole vegetale și animale**, prin folosirea intensă a bazei tehnico-materiale, prin aplicarea largă a cuceririlor științei agricole, prin valorificarea deplină a marilor rezerve existente, astfel încît, **în fiecare județ, în fiecare cooperativă agricolă și întreprindere de stat să se obțină producții la nivelul realizărilor din unitățile fruntașe.** Pentru aceasta există programe concrete în toate sectoarele agriculturii, pe plan județean și în cadrul tuturor unităților și comunelor. **„În ce privește obiectivele agriculturii**, arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, ele au fost definite clar de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională. De aceea, nu se pune acum problema să stabilim noi obiective, noi sarcini pentru agricultură. Am elaborat in amănunțime programe concrete pentru toate sectoarele agricole, inclusiv pe plan județean în cadrul tuturor unităților de stat și cooperatiste, al comunelor. Nu este nevoie de noi programe și noi planuri de dezvoltare a agriculturii. Ceea ce se impune acum este adoptarea măsurilor practice pentru realizarea în viață a programelor existente".**

În anul 1978 agricultura trebuie să obțină o producție globală agricolă de 134,7—146,3 miliarde lei, cu 7,9—17,3% mai mare decît media perioadei 1976—1977; să furnizeze, împreună cu industria alimentară, la fondul pieței, cu 10,7% mai multe produse agroalimentare decît în 1977, și să sporească, totodată, față de anii anteriori, livrările la export. În condițiile unui an agricol normal, în anul 1978, la principalele produse agricole, se prevăd producții superioare: la cereale — peste 23 mil. tone, la sfecla de zahăr — peste 8,5 mil. tone, la floarea-soarelui — peste 1,1 milioane tone, la cartofi de toamnă peste 4,8 mil. tone, la legume de cîmp peste 4,3 mil. tone, la fructe circa 2,2 mil. tone, la struguri — circa 1,8 mil. tone, la carne în viu — aproape 2,7 mil. tone, la lapte de vacă — peste 61 mil. hl, etc.

Creșterile de producție stabilite se fundamentează pe folosirea chibzuită a bazei tehnico-materiale existente, pe investițiile mari alocate pentru dezvoltarea acesteia, pe experiența bogată a unităților agricole fruntașe, pe angajarea plenară a tuturor lucrătorilor de pe ogoare pentru transpunerea în viață a programelor speciale — în profil teritorial — de creștere a producției de cereale, plante tehnice, legume și fructe, a șeptelului și producției animaliere. Realizarea producțiilor stabilite prin lege necesită **folosirea rațională, în întregime, a fondului funciar, a fiecărui metru de pămînt — oriunde s-ar afla acesta.** Trebuie asigurate toate condițiile tehnice și organizatorice, intensificate la maximum, preocupările în scopul de a cultiva integral suprafețele prevăzute prin plan, la orice cultură, cu deosebire la grîu, orz, porumb și legume.

Neîndoielnic, măsuri energice, hotărîte, se impun luate de Departamentul de îmbunătățiri funciare pentru **realizarea programelor de irigații de sisteme mari și locale**, în toate zonele țării, astfel ca acestea să funcționeze în bune condițiuni, la parametri proiectați. Dar, paralel cu toate aceste acțiuni care urmăresc sporirea suprafețelor cultivate, creșterea fertilității solului, trebuie acționat energic pentru **folosirea integrală a tuturor mijloacelor de care dispunem ca pămîntul patriei să fie mai rodnic. Iar în acest cadru o deosebită atenție trebuie acordată utilizării cît mai ridicate a forței de muncă**, nivelul folosirii ei situîndu-se în prezent cu mult sub posibilități. Afirmăm aceasta întrucît în ultimii ani un număr ridicat din totalul cooperatorilor efectuează numai pînă la 40 sau pînă la 80 norme de muncă, față de un număr mai restrîns ce efectuează între 160 și 300 norme de muncă anual. Creșterea gradului de folosire a forței de muncă ocupate implică numeroase acțiuni și preocupări pentru o mai bună organizare a activităților, începînd de la nivelul organelor de sinteză și pînă la cel al fiecărei unități agricole în parte. Numai, pe această bază se pot asigura condiții superioare pentru realizarea sarcinilor de plan propuse.

Producția de **cereale** constituie și în viitor o sarcină prioritară, caracteristică a planului de dezvoltare a agriculturii. Ea trebuie să ajungă în acest an la peste 23 mil. tone și cu deosebire, va **trebuie să obținem o producție ridicată la porumb** — peste 13,2 mil. tone. Practic, în acest an, așa cum a indicat secretarul general al partidului, trebuie să se realizeze 4 tone de porumb boabe în medie la hectar, urmînd ca în 1980 să se ajungă la cel puțin 5 tone la hectar. Căile pentru înfăptuirea acestui obiectiv major se înscriu, toate, în perimetrul unei agriculturi științifice, intensive, de randament ridicat. Pe un plan sintetic este necesar ca în fiecare unitate să se întocmească programe concrete, detaliate, cu sarcini și responsabilități precise pentru cultura porumbului, să se realizeze aplicarea cu strictețe a tehnologiilor, de la pregătirea terenului și alegerea soiurilor și hibrizilor, la recoltarea, transportul și depozitarea producției.

În acest cadru în toate unitățile este necesar să se acorde o deosebită atenție însămînțării suprafețelor prevăzute, astfel încît să se asigure o suprafață de minim 4 mil. de hectare cultivate cu porumb, din care cel puțin 3,5 mil. hectare în cultura I-a și 500—600 mii hectare în cultura a II-a, îndeosebi pe suprafețele irigate, avînd ca premergătoare orzul, care ocupă în acest an o suprafață de aproape 700 000 ha. Se impune ca semănatul să se efectueze la termenele strict stabilite, folosind semințe din hibrizii specifici zonei și asigurîndu-se densității de 40—50 mii plante pe hectar la cultura neirigată, respectiv, de 60—80 mii plante pe terenurile irigate. Aplicarea cu fermitate a hotărîrilor adoptate la recenta consfătuire trebuie să determine ca pe toate suprafețele irigate să se obțină, în medie pe țară, 9—10 tone de porumb boabe, fapt ce va avea o influență deosebită asupra realizării producției totale. Trebuie să nu precupețim nici un efort pentru a realiza în acest an densitățile la hectar la cultura I și a II-a, să aplicăm tehnologiile cele mai avansate, să efectuăm lucrările de întreținere la timpul optim — singura cale pentru realizarea unor producții tot mai ridicate.

Creșteri mari de producție sînt prevăzute în acest an și la **culturile de legume și plante tehnice.** La legume, așezarea sarcinilor de plan și elaborarea programelor s-au fundamentat, în bună măsură, pe accentuarea procesului de concentrare a producției, pe amplasarea culturilor numai în terenuri irigate, pe îmbinarea armonioasă a producției de legume timpurii cu cea de vară pentru consum proaspăt și pentru industrializare, pe cultivarea unui sortiment mai restrîns de legume în fiecare unitate și eșalonarea plantărilor în așa fel încît producția și fondul de stat să se realizeze — cu excepția verzei de toamnă și a rădăcinoaselor — pînă la 15—20 septembrie, spre a se preîntîmpina pierderile din cauza înghețurilor timpurii. În acest an va trebui asigurată o cantitate suficientă de răsad, cu o rezervă de 40-50%, pentru a putea rapid înlocui pierderile ce ar putea apare ca urmare a diverselor calamități naturale.

În **viticultură și pomicultură** repartizarea sarcinilor de producție pe județe s-a corelat cu programul de plantații noi și de modernizare a celor existente, ceea ce asigură sporirea în acest an și viitorii ani, a patrimoniului viti-pomicol, a recoltei de fructe și struguri și îmbunătățirea calității acestor produse în concordanță cu cerințele interne și cele ale exportului.

Pentru satisfacerea în tot mai bune condiții a nevoilor de consum ale populației și a cerințelor industriei prelucrătoare, programele privind **dezvoltarea zootehniei și producției animaliere** stabilesc, după cum se cunoaște, pentru perioada 1976—1980, niveluri mai înalte decît s-au prevăzut inițial în cincinal. Realizarea lor a implicat o așezare mai judicioasă, pe județe și unități, a indicatorilor de plan — efective, indici de reproducție, bază furajeră, producție și valorificarea acesteia la fondul de stat. Practic, în acest an trebuie să se asigure atît creșterea substanțială a efectivelor de animale, cît și sporirea cu 16% a producției de carne, cu 22 % a producției de lapte și cu 25% a celei de lînă, în comparație cu realizările anului 1977. La stabilirea acestor sarcini s-a ținut seama de faptul că în primii doi ani ai actualului cincinal s-au înregistrat, datorită deficiențelor în conducerea proceselor de producție, nerealizări însemnate în ceea ce privește efectivele de animale, comparativ cu nivelurile din programul de dezvoltare al zootehniei. Iată de ce în fața tuturor unităților stă sarcina de mare răspundere de a asigura, pe lîngă realizarea sarcinilor pe anul 1978, **recuperarea integrală a rămînerilor în urmă**, în așa fel încît să se creeze o corelație optimă între sarcinile de formare a fondului de stat și cele de sporire a efectivelor.

Rezultatele deosebite obținute în unitățile agricole fruntașe confirmă că indicatorii care revin agriculturii din planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării pe 1978 sînt pe deplin realizabili. Evident, se cer măsuri hotărîte în fiecare județ, în fiecare cooperativă agricolă, stațiune de mecanizare, întreprindere agricolă de stat, pentru continua perfecționare a organizării muncii, ridicarea neîncetată a calificării cadrelor și promovarea tehnologiilor avansate, a cuceririlor științei și tehnicii. Întreaga activitate a unităților agricole trebuie să se desfășoare sub semnul ridicării hotărîte a productivității muncii, a rentabilității, prin asigurarea unei noi corelații între producție, venituri și cheltuieli.

Fără îndoială că în acest an este necesară o preocupare mai intensă pentru **stimularea producției de pe loturile personale ale cooperatorilor pentru creșterea producției agricole în zonele necooperativizate.** Statul va sprijini și în continuare dezvoltarea formelor de asociere între producătorii agricoli din aceste zone, precum și sporirea producției prin acordarea de asistență zooveterinară și tehnică, prin măsuri de ameliorare a raselor de animale, acțiuni de combatere a dăunătorilor din livezi, asigurarea de material săditor viti-pomicol de mare productivitate și semințe din soiuri cît mai valoroase.

Întărirea ordinei, disciplinei și răspunderii în muncă — factor decisiv al înfăptuirii prevederilor

AȘA CUM SUBLINIA tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, oricît ar fi de bine elaborat și corelat, planul nu se realizează de la sine. Îndeplinirea lui solicită exigență, mobilizarea tuturor forțelor existente, valorificarea rezervelor de orice fel, întărirea ordinei și disciplinei la fiecare loc de muncă. Realizarea indicatorilor de plan impune, totodată, organizarea unei analize permanente — zilnic, decadal și lunar — asupra modului cum se înfăptuiesc acțiunile și măsurile stabilite în programe și urmărirea riguroasă a încadrării în nivelele de cheltuieli cuprinse în devizele pe care s-a fundamentat planul.

Pentru ridicarea întregii activități economice din agricultură pe o treaptă superioară, se impune o radicală **îmbunătățire a stilului de muncă**, o creștere hotărîtă a răspunderii și exigenței, a ordinei și disciplinei, mergînd de la conducerea ministerului și organelor agricole județene, a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție și a organelor sale județene, a consiliilor populare comunale pînă la ultimul lucrător de pe ogoare, la ultimul locuitor al satului. Referindu-se la acest proces, componentă fundamentală a obținerii unor rezultate superioare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„Conducerea agriculturii nu se poate rezuma la comunicarea planului. A conduce agricultura inseamnă a interveni operativ — ca de altfel în toate domeniile producției materiale — iar în agricultură se cere chiar mai mult. Trebuie asigurată intervenția zilnică în dirijarea producției, ținînd seama de condițiile pedoclimatice, de ceea ce se întîmplă la un moment dat, în așa fel încît să se înfăptuiască în practică programele stabilite“.**

O conducere eficientă, preventivă față de apariția neajunsurilor, operativă în eliminarea lor cere o mai strînsă conlucrare între ministerele economice și în primul rînd între Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru respectarea strictă a obligațiilor contractuale în ce privește livrarea la timp și în bune condițiuni a mașinilor, utilajelor, pieselor de schimb, a îngrășămintelor chimice etc., pentru a asigura o producție agricolă cantitativă și calitativă în conformitate cu sarcinile de plan.

La consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, secretarul general al partidului sublinia că trebuie acționat stăruitor în scopul folosirii raționale, integrale, a tuturor mijloacelor mecanice existente în această ramură, pentru scurtarea cît mai mult posibil a duratei campaniilor agricole. Strîns legat de aceasta se ridică problema **reparațiilor și întreținerii**, pentru menținerea în perfectă stare de funcționare a parcului de tractoare și mașini agricole, precum și problema instaurării unei ordini și discipline desăvîrșite în toate unitățile de întreținere, reparații și de mecanizare.

Baza tehnico-materială creată, în continuă dezvoltare și modernizare, experiența bogată acumulată, recentele măsuri privind legarea nemijlocită a veniturilor de activitatea de producție, inclusiv pentru inginerii și președinții de cooperative, pentru conducătorii întreprinderilor agricole de stat, mecanizatorii și conducătorii stațiunilor de mecanizare, precum și măsurile referitoare la creșterea cointeresării personalului muncitor în sporirea producției fizice, în realizarea și depășirea venitului planificat, sînt de natură să determine, încă din acest an, o cotitură hotărîtoare în direcția valorificării plenare a marilor rezerve de creștere a producției agricole vegetale și animale.

Agricultura noastră dispune de o bună bază tehnică materială ; avem o țărănime talentată și muncitoare, cadre de specialiști experimentați care știu să obțină recolte bogate pentru a ridica agricultura la nivelul celor mai înalte exigențe ale statutului ei de ramură de bază a economiei naționale, ne bucurăm de atenția și sprijinul permanent al conducerii partidului și statului, al tovarășului **Nicolae Ceaușescu.** Avem deci toate condițiile asigurate pentru a perfecționa, în continuare, activitatea și munca noastră din agricultură.

Dezbaterile fructuoase din adunările generale ale unităților agricole de stat și cooperatiste, care s-au desfășurat recent, au exprimat hotărîrea fermă, a întregii țărănimi, pentru ca sub conducerea organelor și organizațiilor de partid să nu precupețească nici un efort pentru realizarea obiectivelor trasate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională a partidului, pentru creșterea contribuției agriculturii la dezvoltarea economiei naționale, la ridicarea bunăstării întregului nostru popor. Depinde de noi, de cei care lucram în problemele agriculturii, — în unitățile agricole de stat și cooperatiste, în învățămînt, cercetare, organe agicole teritoriale sau centrale — de modul în care vom ști să folosim eficient aceste condiții minunate create agriculturii, pentru a fructifica din plin toate posibilitățile pe care le oferă pămîntul mănos al patriei, pentru ridicarea agriculturii românești pe o treaptă superioară, astfel încît contribuția acestei ramuri la înflorirea și strălucirea României socialiste să fie tot mai înaltă.

dr. ing. Alexandru IGNAT

O OPŢIUNE PENTRU PROGRESUL SOCIAL-UMAN: DINAMICA INDUSTRIALIZARE-URBANIZARE (II) *

Urbanizarea — catalizator al creşterii

PROCESUL DE URBANIZARE este condiţionat de procesul complex al implantării şi amplificării structurilor economice, edilitare, sociale etc. El poate fi urmărit pe mai multe planuri. În primul rînd, urbanizarea ca expresia sa cea mai generală, poate fi caracterizată de (a) creşterea în mod absolut şi relativ a populaţiei urbane şi (b) de amplificarea şi restructurarea reţelei de localităţi urbane. Pe cel de-al doilea plan, procesul planificat şi dirijat al urbanizării României socialiste, poate fi urmărit atît prin modul în care s-au dezvoltat oraşele existente, cît şi prin apariţia unor localităţi urbane nou construite sau provenite prin dezvoltarea şi transformarea unor localităţi rurale şi implicit dezvoltarea fondului de locuinţe şi a întregii infrastructuri edilitare şi social culturale etc.

Ţinînd seama de complexitatea acestor determinări, în această a doua parte a studiului mă rezum mai ales la problemele celui de-al doilea plan amintit, urmărind reliefarea direcţiilor şi elementelor prin care urbanizarea — concomitentă şi rezultantă a creşterii economice, dar şi factor de stimulare a dezvoltării, — impulsionează procesul de dezvoltare şi progres.

Trăsături ale concepţiei spaţial-funcţionale

PROCESUL coordonat şi dirijat de amplificare a structurilor industriale ale ţării, concomitent cu dezvoltarea şi modernizarea tuturor sectoarelor economiei naţionale, avînd la bază o strategie coerentă de echilibrare şi omogenizare a dezvoltării economice şi sociale se reflectă şi în **„Programul naţional de sistematizare“.** Prin acest instrument de echilibrare şi orientare a dezvoltării economice şi sociale în profil teritorial, care ţine seama de **finalitatea sa social-umană,** se urmăreşte ameliorarea continuă a cadrului general de viaţă a întregii colectivităţi şi aceasta pe toate planurile. În dimensiunile ample ale strategiei generale de dezvoltare a societăţii româneşti, în cadrul programului amintit sînt preconizate astfel **cele mai potrivite soluţii pentru dezvoltarea spaţial-funcţională, într-o concepţie unitară, a tuturor judeţelor şi a întregii reţele de localităţi urbane şi rurale, care să permită ridicarea gradului lor de urbanizare** şi să asigure o reală şi deplină egalitate în drepturi, între toţi cetăţenii ţării indiferent de naţionalitate. Secretarul general al partidului şi preşedintele ţării, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** iniţiatorul acestei strategii arăta că **„...înfăptuirea programului naţional de sistematizare va contribui astfel la realizarea unuia din cele mai importante obiective ale edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării spre comunism — dispariţia treptată a deosebirilor esenţiale dintre oraş şi sat“.** 1)

În anul trecut, reţeaua de localităţi a ţării era constituită din 236 de oraşe (din care 47 municipii) şi 2 706 comune cuprinzînd 13 149 de sate care suferă permanent transformări profunde. Este greu să mă refer în acest articol la uriaşa complexitate a tuturor elementelor componente ale cadrului material de viaţă al societăţii, la amplele concepte privind zonarea teritoriului şi complexului de factori spaţiali-funcţionali, la elementele de conexiune şi integrare cu politica generală de dezvoltare economică şi socială. Mă voi mărgini să evoc doar faptul că procesul de dezvoltare regională, şi prin excelenţă cel de industrializare, este abordat în cadrul strategiei globale a partidului nostru asupra progresului ţării, în conexiune cu dezvoltarea reţelei de localităţi şi a unui sistem de legături şi relaţii economice şi de altă natură, care definesc zone de influenţă sau dependenţă şi procese de antrenare a dezvoltării, într-o viziune polarizatoare şi integratoare.

De exemplu, în ţara noastră produsul urbanizării poate fi urmărit din mai multe unghiuri : **(a)** dezvoltarea şi sistematizarea **centrului coordonator** al întregii activităţi politice, economico-sociale, culturale etc., de ansamblu — capitala ţării, Bucureşti, care deţine circa 17% din volumul producţiei industriale a ţării şi aproape 20% din totalul populaţiei urbane ; **(b)** dezvoltarea unor **centre nodale** sau poli de creştere — pînă în prezent în număr de 18, ce deţin 38% din totalul producţiei industriale a ţării. Acestea sînt caracterizate printr-o dezvoltare multilaterală, dispun de un puternic potenţial economic şi cultural, deţinînd poziţii-cheie în teritoriu, cu o zonă periurbană extinsă (la Cluj, Braşov, Iaşi, Constanţa, Timişoara, Galaţi, Craiova etc) ; **(c)** evoluţia unor **centre de echilibrare** şi de atracţie zonală, constituind o reţea de oraşele mijlocii şi mici (de circa 60 localităţi), aşezate astfel în teritoriu încît să compenseze lipsa unor oraşe mari şi care prin amplasarea unor noi obiective economice, îndeosebi industriale şi prin creşterea lor dinamică din ultimele decenii, să contribuie la echilibrarea teritorială a dezvoltării (de exemplu Slobozia, Rîmnicu Vîlcea Tîrgovişte, Vaslui, Zalău, Giurgiu, Motru, Mangalia etc.) ; **(d)** apariţia unor **centre de influenţă locală,** multe din ele recent declarate oraşe, amplasate în puncte în care se cere compensată densitatea urbană din teritoriu şi cu funcţii de antrenare şi coordonare a satelor apropiate (exemplu oraşul Dr. Petru Groza, Govora, Paşcani, Plopeni, Vălenii de Munte etc) ; **(e)** dezvoltarea unor centre social-economice cu **caracter urban —** acestea sînt localităţi rurale, cu largi perspective de dezvoltare economico-socială, avînd o importanţă deosebită în perspectiva politicii teritoriale a României, prin transformarea lor în localităţi urbane şi accelerarea procesului de urbanizare, avînd un rol de centre gravitaţionale şi de deservire a localităţilor rurale din împrejurimi.

Omogenizarea şi echilibrarea dezvoltării teritoriale — o componentă strategică de bază

ÎNTREAGA strategie a dezvoltării rapide şi echilibrate a teritoriului ţării se reflectă în subordonarea politicilor sectoriale ţelului suprem de creştere continuă a nivelului de trai material şi spiritual al oamenilor muncii, de omogenizare a veniturilor, a condiţiilor de muncă şi de viaţă, de ştergere treptată a deosebirilor esenţiale dintre sat şi oraş. Prin politica de industrializare şi de amplasare a noilor obiective economice, de dezvoltare a celorlalte infrastructuri edilitare, sociale, culturale etc. se urmăreşte apropierea continuă a nivelurilor de urbanizare a tuturor judeţelor ţării (vezi graficul).

Ritmurile de dezvoltare economică diferenţiate pe judeţe şi localităţi, corelate cu dezvoltarea scoială şi edilitară, vor determina ca la nivelul anului 2000 în **nici un judeţ să nu se înregistreze mai puţin de 50% populaţie urbană.** Diferenţele dintre judeţele cele mai urbanizate şi cele mai slab urbanizate se vor diminua treptat de la raportul 5,2:1 în 1975 la 1,7:1 la sfîrşitul secolului. Sînt opţiuni care explică atenţia deosebită ce se acordă judeţelor care în prezent au un număr redus de oraşe şi de populaţie urbană (ca de exemplu Buzău cu 2 oraşe şi circa 25% populaţie urbană sau Sălaj cu 4 oraşe şi circa 24% populaţie urbană).

Acelaşi proces planificat, dirijat şi controlat poate fi constatat şi pe planul **urbanizării echilibrate a zonelor rurale,** prin preconizarea de a transforma în perioada 1976—1990 circa 400 comune în localităţi cu caracter urban, din care aproximativ 120 pînă în anul 1980. Prin dezvoltarea în aceste localităţi a unor activităţi industriale, prin integrarea tot mai puternică a industriei cu agricultura, prin amplificarea corespunzătoare a rolului serviciilor, integrate şi acestea în procesul dezvoltării, noile centre urbane constituie nuclee polarizatoare a forţei de muncă şi oferă condiţii mai bune de muncă şi de viaţă pentru populaţia locală. Fiecare din localităţile menţionate atrage în sfera lor de gravitaţie circa 4—5 comune rurale aflate pe o rază de 15—20 de kilometri. În alegerea viitoarelor centre urbane au fost avute în vedere cu precădere judeţele cu un număr redus de oraşe în prezent (ca de exemplu Buzău, Brăila, Olt, Vrancea, Vaslui) astfel încît la nivelul anului **1980** să existe un număr de cel puţin **5—6** oraşe în fiecare judeţ, iar în perspec-

---

***) Prima parte a acestui articol a apărut în nr. 52/1977 al revistei.**

tiva anului 2000 cel puțin 15—16 orașe. Acest proces are o importanță economică și socială covîrșitoare pe plan social-uman, în apropierea condițiilor de viață din mediul urban și rural.

Oare o asemenea orientare nu constituie una din componentele principale ale dezvoltării sociale, relevantă pentru forța sa echilibrantă și de omogenizare, o expresie a progresului general ? Procesul de urbanizare, de transformare a cadrului de muncă și de viață a colectivității, inclusiv a unei bune părți din cea rurală, este semnificativ pentru profundele și amplele mutații ce au avut și au loc în structura societății noastre, ca urmare a industrializării, a dezvoltării rapide a forțelor de producție. Evitînd o urbanizare necontrolată, consecințele nefaste ce decurg dintr-un asemenea proces, se răspunde unor importante comandamente sociale. Iată **o expresie a eforturilor de satisfacere a aspirațiilor de progres și civilizație social-umane, care exprimă nu numai virtuțile dezvoltării socialiste planificate, ci și profundul său umanism și democratism.** Traducerea în fapt a acestei concepții complexe și umaniste asupra urbanizării presupune însă o amplă activitate desfășurată pe plan economic, social și edilitar, un imens efort de construcție a unor amenajări complexe, care să urmărească ameliorarea cadrului construit de viață sub toate raporturile, integrarea mai bună a tuturor funcțiilor economice, sociale, politice, culturale etc. Politicile sectoriale, inclusiv cea de industrializare și urbanizare, au fost integrate și coordonate în planul național unic de dezvoltare și în Programul de sistematizare, astfel încît să dea coerența necesară **dezvoltării pe plan economic** (valorificarea superioară a resurselor, creșterea și modernizarea potențialului economic, sporirea productivității muncii și ca atare asigurarea unor venituri superioare etc.), **pe plan social** (crearea infrastructurilor edilitare, sanitare, educaționale, culturale, de participare etc), cît și pe alte planuri cum ar fi protejarea mediului, economisirea terenurilor și altele.

Politica de amenajare și dezvoltare a așezărilor urbane, calitatea locuințelor, a serviciilor, a condițiilor de viață este o verigă de bază a realizării finalității social-umane a progresului general al societății noastre socialiste, asigurîndu-se astfel o compatibilitate deplină a politicii de urbanizare cu obiectivele fundamentale ale planului național unic de dezvoltare economică.

Infrastructurile edilitare — generator de progres

ÎNTRE CELE CÎTEVA NEVOI umane de bază, care exprimă elementare și indispensabile componente ale vieții — de hrană, de apă, de adăpost, se înscrie și **locuința.** Factor evident de primă importanță între cei ce definesc calitatea vieții omului, **locuința nu constituie doar un acoperiș care să-l adăpostească sau o sumă de încăperi cu diferite destinații și funcțiuni. Ea reprezintă un întreg univers, cu funcții deosebit de importante în consolidarea și promovarea valorilor social-umane. În ambianța sa pulsează viața unei microcolectivități sociale, cu toate preocupările sale de muncă, de viață, de creștere și instruire a copiilor, de spiritualitate și comunicare umană. Configurația, dotările și ambianța sa constituie o expresie a aspirațiilor umane, dar și o oglindă destul de fidelă și de concludentă a nivelului de dezvoltare, de trai, de civilizație, a nivelului spiritual, al mentalității și conștiinței colectivității, o expresie a progresului.**

Ca orice element al civilizației materiale, nivelul și calitatea locuințelor este determinată în primul rînd de gradul de dezvoltare economică al societății, dar ea exprimă totodată și **esența** acestei dezvoltări. Finalitatea oricărei dezvoltări trebuie s-o constituie, în mod logic, satisfacerea tot mai deplină a nevoilor tuturor membrilor societății. Istoria arată însă că aceasta nu constituie logica, rațiunea **oricărui** tip de dezvoltare. O privire retrospectivă a ceea ce am moștenit de la vechea orînduire și în domeniul condițiilor de locuit, constată **situația precară** a fondului locativ sub toate aspectele — suprafața construită, dotare, calitate, funcționalitate, confort etc. Situația extrem de grea moștenită în domeniul spațiului locativ, puzderia caselor de paiantă, a bordeielor insalubre, lipsite de dotările necesare, fără nici un fel de canalizare, ilustrează frapant dezinteresul societății capitaliste românești pentru asigurarea unor condiții minim acceptabile de locuit pentru masele largi de oameni ai muncii, incapacitatea acestei orînduiri de a satisface una din aspirațiile umane de bază.

Tipul de **dezvoltare socialistă,** orientat de **finalitatea sa social-umană,** de realizarea țelului său suprem de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, înglobează în mod organic în dialectica sa creștere — dezvoltare — progres realizarea aspirațiilor colectivității. În concepția și activitatea partidului nostru de realizare a strategiei dezvoltării societății socialiste românești, **locuința constituie una din componentele și concomitențele esențiale ale planificării, dezvoltării, ameliorării și sistematizării cadrului de viață al tuturor membrilor colectivității.** Obiectivele politicii în domeniul construcției de locuințe sînt strîns legate de cele ale dezvoltării, industrializării și modernizării agriculturii, reconvertirii forței de muncă din sectoarele agricole spre cele industriale și alte ramuri, de progresele urbanizării și amenajării rurale, răspunzînd unor exigențe imperioase ale creșterii nivelului de trai și de civilizație. Ca urmare a dezvoltării rapide a țării, în perioada 1951—1975 totalul locuințelor construite în mediul urban și rural se ridică la 2,9 milioane, echivalînd cu spațiul locativ necesar pentru circa jumătate din populația țării noastre, aceasta înregistrînd în prezent peste 6,3 milioane locuințe. Această uriașă realizare, prin amploarea și semnificațiile sale social-umane și politice, a fost posibilă numai ca urmare a alocării de către statul socialist a unor însemnate fonduri de investiții, constituite în condițiile dezvoltării economiei naționale și în primul rînd a industriei, fondurile respective fiind în 1975 de cîteva zeci de ori mai mari decît în anul 1950. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu „pe măsură ce înfăptuim programul de dezvoltare economico-socială a țării, avem mijloace mai multe de a asigura înfăptuirea în viață a obiectivelor politicii partidului, ale societății noastre socialiste — de a face totul pentru bunăstarea și fericirea întregului nostru popor“.**

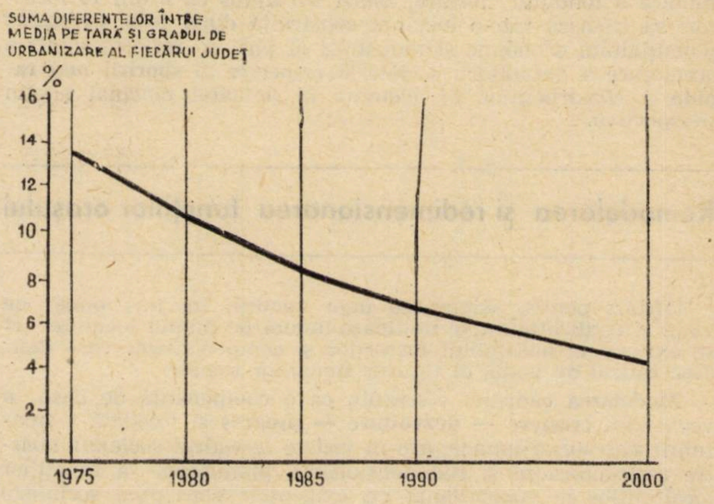

SURSA: STUDIU PRIVIND DEZVOLTAREA REȚELEI DE LOCALITĂȚI, PROIECT NR 1316/1977 CENTRUL DE SISTEMATIZARE DIN CADRUL I.S.L.G.C.

Ca o ilustrare a înaltei amplitudini umane, a orientărilor novatoare intervenite în dezvoltarea României după Congresul al IX-lea al partidului și accelerării dezvoltării economico-sociale a țării, poate fi menționat faptul că numai în perioada 1966—1976 au fost construite aproape un milion de locuințe[2]), adică o treime din totalul locuințelor nou construite după 1950 și aproape a șasea parte din fondul locativ total. Această evoluție a fost însoțită de o dinamică accentuată și relevantă de sporire a calității locuințelor, de realizarea lor la parametrii superiori de confort. Creșterea numărului de locuințe cu 18,5 la sută, a devansat simțitor pe cea a populației în perioada amintită — 12,9 la sută. Un asemenea ritm de construcții a fost posibil numai odată cu dezvoltarea bazei industriale a țării [3]), ceea ce a asigurat creșterea capacității de construcții de locuințe de circa 6 ori, cu industrializarea construcțiilor și mecanizarea acestor lucrări (ajungînd în 1975 la 90,5% la lucrările de pămînt, 86,2% la cele de beton și 88,5% la manipularea agregatelor). Industria producătoare de mașini și utilaje pentru construcții este practic o creație a socialismului[4]).

Amplul program de construcții, realizat în ultimii 11 ani s-a materializat într-o **creștere mai rapidă a numărului camerelor de locuit,** cu circa 3,1 milioane (adică cu 28,5%) și a **suprafeței camerelor de locuit,** cu peste 39 milioane metri pătrați (respectiv cu 26,7%). Această evoluție a dus la o ameliorare sensibilă a situației spațiului locativ al cetățenilor. Numărul mediu al persoanelor ce revin pe o locuință a scăzut la 3,3 persoane în 1976, iar suprafața medie locuibilă pe o persoană a ajuns în același an la 9,6 mp, față de 8,4 mp în 1966. Ritmul rapid de creștere al noilor locuințe în România este ilustrat și de indicatorii utilizați în statistica internațională pentru a caracteriza volumul construcțiilor, cum ar fi „locuințe date în folosință la 1 000 de locuitori“ : pentru anul 1975 — 7,8 în

România, comparativ cu 6,4 în Austria, 5,9 în Anglia, 6,6 în Bulgaria, 7,0 în Danemarca, 7,1 în R.F. Germania etc.

Pe fondul dezvoltării economico-sociale accelerate a țării, finalitatea social-umană a construcției de locuințe se reflectă și în preocuparea de a asigura condiții tot mai bune de locuit, de a spori gradul de civilizație și confort al locuințelor. Ca rezultat al acestor preocupări s-a modificat structura locuințelor[5]) și dotarea lor[6]). Ca urmare a unui proces intensiv de înnoire a fondului locativ, astăzi s-a ajuns ca 6 din 10 locuitori să trăiască într-o locuință construită după 1956. Creșterea potențialului economic și industrial al țării se reflectă și într-o accelerare a dezvoltării sociale și respectiv al **sporirii mai rapide** a construcțiilor de locuințe în actualul cincinal și în perspectivă.

Remodelarea și redimensionarea funcțiilor orașului

GRIJA pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de viață și civilizație nu se limitează numai pe planul locuinței ci se extinde la ansamblul factorilor și componentelor care definesc cadrul de viață, al tuturor funcțiilor sociale.

Modelarea cadrului construit, ca o componentă de bază a vectorului **creștere — dezvoltare — progres** și totodată a finalității sale social-umane, are în vedere în cadrul societății noastre restructurarea și redimensionarea planificată a funcțiilor localităților în concordanță cu exigențele concepției socialiste asupra dezvoltării și progresului, inspirate de grija pentru om și de valorile societății noastre. Modul de viață al oamenilor este nu numai influențat, ci am putea spune că este **chiar condiționat** de felul în care este adaptat acest cadru de viață și funcțiile sale la cerințele și aspirațiile individuale și sociale ale colectivității.

Orașul constituie un organism social a cărui dezvoltare poartă pregnant amprenta tipului, a esenței dezvoltării generale a societății. De exemplu, în țările capitaliste, cu economie de piață, imposibilitatea de a controla și coordona dezvoltarea cu procesul urbanizării și al migrației populației determină apariția unor fenomene economice și sociale deosebit de negative. Nepregătirea orașului — sub raportul locurilor de muncă, al locuințelor, al serviciilor și administrării urbane — de a face față presiunii create de migrația rurală, determină adesea în aceste țări la imigranții care nu găsesc servicii stabile și sînt nevoiți să trăiască în periferii mizere, **schimbarea mizeriei rurale cu cea urbană.** Dezvoltarea „canceroasă“ a unor orașe face ca dificultățile economice și sociale ale traiului în acest cadru de viață să fie însoțite de deteriorarea climatului și disfuncționări sociale, de creșterea delincvenței și violenței, mărind sentimentul de frustrare, insatisfacție și alienare.

Și cea mai elementară logică constată că frustarea socială ca subprodus al creșterii economice este un nonsens, o ipoteză absurdă și totuși pe spații întinse ale globului se relevă o asemenea situație. Dezvoltarea capitalistă bazată pe proprietatea privată, pe legea obținerii profitului maxim, duce la acea inegalitate flagrantă vizibilă și pe fața orașelor. Contrastele izbitoare dintre luxul cartierelor rezidențiale și mizeria periferiilor, stilurile complet diferite de viață și de consum sînt rezultate directe ale tipului de dezvoltare, ale speculei imobiliare și a chiriilor, ale sistemului de prețuri și inegalității veniturilor.

În țara noastră, finalitatea socială și echitatea, ca valori de bază ale societății socialiste, își pun amprenta pe toate structurile economice, sociale și politice, orientînd procesele și dinamismele dezvoltării în acest sens, inclusiv în privința urbanizării, a organizării cadrului de viață a membrilor colectivității. Eforturile deosebite pentru construirea de noi locuințe, au urmărit nu numai o îmbunătățire esențială a condițiilor de locuit, ci și **o dezvoltare armonioasă a orașelor și cartierelor, eliminarea moștenirii segregării pe cartiere a diferitelor grupuri sociale**. Și în țara noastră în decursul timpului unele orașe au fost dezvoltate haotic, fără o perspectivă de ansamblu asupra sistematizării, asupra evoluției și dezvoltării funcțiilor lor, existau numeroase clădiri slabe și prost echipate, periferii mizere. Potrivit unor cifre statistice în numeroase orașe ale României, pînă la 70—80 la sută din locuințe erau construite din materiale inferioare, inclusiv paiantă, fără dotări edilitare și sanitare corespunzătoare, avînd un singur nivel.

Dezvoltarea acestor orașe și a funcțiilor lor multiple — economice, sociale, politice, culturale etc. — pe bază de plan, în cadrul sistematizării și în concordanță cu **exigențele valorilor socialiste,** au impus în aproape toate cazurile procese masive de reorganizare și de demolare. În unele zone ale orașelor demolările de locuințe vechi au fost masive, atingînd 15—20 la sută din suprafața locativă existentă (exemplu la Buzău, Iași, Piatra Neamț etc.), iar în cazul periferiilor acestea au fost demolate cvasicomplet.

Amenajarea unui oraș — ținînd seama de funcțiile sale multiple pentru viață, muncă, odihnă, recreere, educație și protejare a sănătății, activități culturale, social-politice, sportive etc., constituie **un proces extrem de complex.** Reorganizarea și redimensionarea funcțiilor urbane în scopul ameliorării condițiilor de viață, constituie o problemă de bază în concepția noastră asupra dezvoltării și industrializării, implicînd coordonarea acțiunilor, pe planuri multiple, într-o concepție unitară :

(a) **economică** (asigurarea de locuri de muncă, structurarea și amploarea, ieftinirea construcțiilor, realizarea în condiții superioare a serviciilor comunale și administrației, economisirea energiei și utilizarea rațională a terenurilor etc.) ;

(b) **socială** (asigurarea de condiții optime de locuit, de recreere, dotarea cu infrastructurile de servicii, locuri de contact social, de agrement și recreere etc.) ;

(c) **politică** (organizarea vieții politice și a participării cetățenilor la conducere și decizii, a controlului colectivității, înlăturarea oricăror forme de segregare și inegalitate, asigurarea promovării echității și a celorlalte valori de bază ale societății etc.) ;

(d) **culturală** (implementarea infrastructurilor culturale, educaționale și informaționale care să asigure o dimensiune culturală corespunzătoare, să stimuleze progresul social) ;

(e) **de sistematizare și edilitară** (crearea unor microzone și cartiere armonioase, echilibrate, bine integrate în mediul natural, sistematizarea ansamblurilor, diversificarea arhitecturală și valorificarea mai largă a tradițiilor și specificului local, îmbunătățirea funcționalității, dotarea cu infrastructurile edilitare, de transport urban, rețele electrice și de alimentare cu apă, de comunicații etc.[7]).

(f) **ecologică** (armonizarea integrării cadrului construit în natură, prezervarea mediului ambiant, amenajarea zonelor verzi, a oglinzilor de apă, evitarea poluării etc.) ;

Pornind de la ideea enunțată, după care **orașul este realmente un organism social-economic, ce se înscrie organic în dinamica progresului, sub triplul raport de concomitență, mijloc și rezultantă, în concepția românească, pentru dezvoltarea civilizației socialiste, orașului trebuie să i se amplifice într-o îmbinare armonioasă multiplele sale funcții sociale și economice.** România a găsit un răspuns specific mult disputatului principiu al „Cartei de la Atena“, care preconiza separarea riguroasă a zonelor de muncă de cele rezidențiale, cu toate consecințele negative ce decurgeau din acest principiu (crearea unor „orașe-dormitor“ sau „uzine de locuit“, lipsite de viață, creșterea izocromelor de transport și a timpului de deplasare la locul de muncă etc.). Prin organizarea unor **mari platforme industriale** și amplasarea în țesutul urban a industriilor nepoluante, s-a ajuns la o bună echilibrare între necesitatea „separării“ unor activități industriale pe un anumit teritoriu al

Ioniță OLTEANU

(*Continuare în pag. 32*)

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la Congresul consiliilor populare județene și al președinților consiliilor populare municipale, orășenești și comunale, 4 febr. 1976, București, Ed. politică, 1976, p. 40.

[2]) Vezi Comunicatul privind rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al locuințelor din 5 ian. 1977, „Scînteia“ nr. 10 829/14 iunie 1977.

[3]) Industria materialelor de construcții a crescut de 25 ori în perioada 1951—1975, dinamica unor produse esențiale pentru construcții fiind extrem de rapidă : sporul a fost de peste 11 ori la ciment, de aproape 14 ori la var, de peste 35 ori la beton-armat — față de 1955 etc.

[4]) De exemplu, în anul 1952 au fost fabricate primele 2 excavatoare, iar în anul 1975 produceam 1 210 astfel de utilaje.

[5]) Numărul celor cu o cameră a scăzut de la 12,2 la sută în 1965, la 10,5 la sută în 1975, iar a celor cu 3 sau mai multe camere a crescut de la 36 la sută, la 52,4 la sută, concomitent cu sporirea cu 41,7 la sută a numărului lor absolut. Confortul crescînd al locuințelor este ilustrat de creșterea substanțială a numărului apartamentelor cu 4 și 5 camere, a majorării suprafețelor dependințelor (cu 50—67 la sută la bucătării, cu 40 la sută la băi), de lărgirea dotărilor cu instalații sanitare (apartamentele cu 3 camere fiind dotate cu un al doilea W.C., plus lavabou) etc.

[6]) Numărul locuințelor alimentate cu apă din rețeaua de distribuție a crescut de exemplu cu 88,2 la sută în deceniul 1966—1976, iar al celor care beneficiază de încălzire prin centrala termică sau termoficare de peste 4,3 ori.

[7]) În perioada 1951—1975, numărul orașelor dotate cu transport urban a crescut de circa 7,3 ori și lungimea traseelor de circa 20 ori, iar numărul de călători de peste 5 ori. De asemenea, numărul localităților cu rețea de distribuție a apei potabile a crescut de aproape 5 ori și lungimea totală a rețelei de peste 3,3 ori.

AMPLIFICAREA ROLULUI FEMEII ÎN VIAȚA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII

PORNIND de la adevărul istoric că socialismul eliberează omul, ființa umană, de toate formele de exploatare, partidul nostru a susținut întotdeauna afirmarea și promovarea femeii pe toate treptele ierarhiei sociale. În Raportul la Congresul al XI-lea al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Un rol important în societatea noastră îl au femeile, care reprezintă mai mult de jumătate din populația țării și sînt prezente în toate sectoarele de activitate. Așa cum am menționat și în alte împrejurări, pe lîngă multiplele răspunderi ce le au femeile, o au și pe aceea, deosebit de mare, de a asigura tinerețea permanentă a societății noastre. De asemenea, prin spiritul gospodăresc și răspunderea de care dau dovadă, femeile aduc o contribuție de cea mai mare însemnătate la înfăptuirea politicii partidului“.**

În anii de după Congresul al IX-lea, partidul s-a preocupat mai concret și mai eficient de soarta femeii ca cetățean și mamă. În acest scop, au fost inițiate nenumărate măsuri pentru ca drepturile femeii să nu rămînă numai niște vorbe frumoase.

Situația femeii mamă s-a îmbunătățit prin creșterea substanțială a numărului caselor de nașteri, a creșelor, căminelor de zi, grădinițelor. S-au majorat alocațiile pentru copii și ajutoarele pentru familiile cu mulți copii. S-a lărgit rețeaua și gama serviciilor prestate populației. Sînt prevăzute schimbări esențiale pentru mai bine, în viitorul apropiat.

Situația femeii de om al muncii a căpătat dimensiuni cu totul noi. O primă dimensiune esențială este cea spirituală. Ca o expresie semnificativă a acesteia, dacă în urmă cu peste 30 de ani femeile dețineau o dureroasă majoritate în masa analfabeților din țară, astăzi, peste 60% dintre cadrele din învățămînt și cultură sînt reprezentate de femei. Dacă în anul 1948 exista o singură profesoară universitară, astăzi se numără cu zecile, iar femeile conferențiar-universitar cu sutele ; există astăzi, din rîndul femeilor, rectori și prorectori, decani și prodecani, zeci de șefi de catedră. Au astăzi titlul de doctori și doctori docenți peste 3000 femei, iar Academia Republicii Socialiste România numără printre membrii săi personalități feminine de prestigiu internațional.

Tocmai de la parcurgerea acestei imense distanțe am pornit analiza noastră privind amplificarea rolului femeii în viața economico-socială a României. Se știe că în anii de început ai construcției socialiste, nivelul tehnic mai scăzut al mijloacelor de producție determina menținerea unor condiții de muncă mai grele, făcînd necesară atragerea cu prioritate a forței de muncă masculine. Pe de altă parte, resursele disponibile ale forței de muncă masculine din agricultură au constituit și ele o anumită frînă pentru accesul femeilor la calificare. La acestea se adăugau greutățile familiale legate de creșterea și educarea copiilor, rezolvarea treburilor în gospodărie, în condițiile inexistenței unor facilități sociale în măsură să diminueze aceste sarcini, menținerea unor prejudecăți în orientarea profesională etc. În concepția partidului nostru în toate aceste direcții a trebuit și trebuie acționat în continuare pentru a realiza creșterea participării femeii la muncă, proces care îi asigură independența economică, transformînd-o dintr-o ființă „ocrotită“ într-un cetățean conștient și responsabil.

În etapa actuală, ponderea femeilor în totalul populației ocupate se ridică la circa 45%, dar acesta nu constituie un indicator suficient de semnificativ pentru a evidenția — pe fondul satisfacerii intereselor economiei naționale — preocupările de utilizare superioară a forței de muncă feminine. Sînt spulberate astăzi practicile de discriminare în muncă a femeii, „tradițiile“, potrivit cărora anumite profesii și mai ales funcții erau inaccesibile femeilor. Rezultatele cercetărilor întreprinse au pus în evidență calități care atestă capacitatea profesională superioară a femeii, suplețea, flexibilitatea și deosebita ei adaptabilitate la exigențele activității moderne, uneori chiar mai mare comparativ cu cea a barbatului. Utilizarea mai eficientă a femeilor în munca socială, înregistrată în special în ultima perioadă, este evidențiată în tabel.

Ponderea femeilor în totalul personalului muncitor pe ramuri ale economiei

în procente,
la sfîrșitul anului

	1960	1970	1976
Total	26,9	30,2	35,4
— industrie	26,4	30,6	37,1
— construcții	6,7	7,9	9,3
— agricultură (de stat)	12,7	11,9	15,5
— silvicultură	8,5	9,3	9,3
— transporturi	7,1	7,8	9,5
— telecomunicații	38,1	45,2	49,9
— circulația mărfurilor	34,8	46,5	53,9
— gospodărie comunală, de locuințe și alte prestări	23,5	27,7	32,1
— învățămînt, cultură și artă	55,6	60,3	64,4
— știință și deservire științifică	27,7	39,0	39,6
— ocrotirea sănătății, asistență socială	65,5	69,2	72,3
— administrație	27,6	31,0	34,7

Cifrele din tabel relevă că procesul de atragere a femeilor în activitatea întreprinderilor și instituțiilor a fost caracterizat de un ritm mai rapid în perioada 1971—1976, în acești șase ani ponderea femeilor în totalul personalului muncitor crescînd cu 17,2% față de 12,3% într-o perioadă de 10 ani anteriori. Această accelerare mai poate fi ilustrată de ritmul mediu anual de creștere al personalului muncitor înregistrat la femei — 7,4%, mult superior celui înregistrat la bărbați — 3,3% etc. Tendințele care reflectă o utilizare mai eficientă a forței de muncă feminine se evidențiază din creșterea substanțială a ponderii femeilor în industrie, în activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, ramuri care necesită o calificare adeseori foarte înaltă. S-au înregistrat ritmuri ridicate și în telecomunicații și circulația mărfurilor — sectoare de mare importanță socială, precum și o pondere înaltă a femeilor în domeniul ocrotirii sănătății, învățămîntului, culturii și artei.

Creșterea calificării profesionale a femeilor și nivelul ridicat atins în prezent pot fi ilustrate, în modul cel mai sintetic, de numărul femeilor cu studii superioare, de aproape 160 000, din care peste 35 000 sînt ingineri și subingineri, aproape 20 000 medici etc. Ridicarea în continuare a calificării profesionale a femeilor este asigurată de un grad mare de cuprindere în toate formele de învățămînt : în anul școlar 1976/1977 ponderea femeilor în învățămîntul primar și gimnazial era de 48,1% ; în licee — 46,6%, din care în licee de specialitate — 42% ; în școli profesionale 37% ; în învățămîntul tehnic de specializare postliceală și școli de maiștri 42,8%, iar în învățămîntul superior 44,3%. Sînt elemente care fundamentează prevederea ca din numărul de noi locuri de muncă prevăzute a fi create în ramurile neagricole pînă în 1990 — circa 3,5 milioane — 2,2 milioane să fie atribuite femeilor.

Națiunea este vital interesată să folosească cît mai eficient cele peste 50 procente din totalul energiei umane de care dispune, asigurînd omniprezența activă și eficientă a femeii în toate compartimentele vieții economico-sociale.

Maria-Elena HLEVCA
director adjunct
Direcția Centrală de Statistică

Tribuna „R.E." GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINTATE

PROIECTAREA ORGANIZĂRII NOILOR OBIECTIVE INDUSTRIALE

PE LINIA PROMOVĂRII metodelor avansate de organizare și conducere în vederea creșterii eficienței activității unităților economice, Institutul de proiectări tehnologice pentru industria ușoară (I.P.I.U.) din București a dezvoltat forme noi de proiectare, complementare celei tradiționale. Ele vizează **întregirea conceptului sistemic de întreprindere industrială, prin proiectarea integrală a principalelor componente din configurația completă a viitorului obiectiv industrial.**

O TEMEINICĂ analiză-diagnostic (efectuată cu sprijinul unor specialiști din centrale și întreprinderi din cadrul Ministerului Industriei Ușoare) la obiectivele de investiții ale ramurii puse în funcțiune în ultimii ani a relevat existența unor deficiențe în organizarea activității de planificare-programare a producției, în funcționarea sistemului său informațional-decizional, care generau o desfășurare neritmică a fabricației, o utilizare sub posibilități a capacităților de producție și a forței de muncă, cu efecte nefavorabile asupra costurilor de producție și eficienței economice.

Pentru ameliorarea acestei stări de lucruri, specialiștii din cadrul atelierului de cercetare-proiectare pentru sisteme de conducere și organizarea unităților economice din institut și-au concentrat eforturile în două direcții :

— elaborarea unui sistem informațional-decizional îmbunătățit pentru activitatea de planificare-programare din întreprinderi ;

— conceperea și implementarea unor metode moderne de programare operativă a producției, pe baza unor modele matematice, cu prelucrare automată a datelor.

Prin acest gen de proiecte de organizare se furnizează obiectivului industrial — încă din etapa dării în exploatare — **un set sistematizat de servicii promoționale**, asigurîndu-se astfel **o mai bună și operativă intrare în funcțiune, atingerea mai rapidă a parametrilor tehnico-economici proiectați și o funcționare ulterioară cel puțin la nivelul acestora.**

Sistem informațional – decizional pentru planificare-programare

ACTIVITATEA de planificare-programare se realizează practic, în unitățile economice, fie într-un singur compartiment funcțional de plan-programare, fie în două compartimente distincte ; planificare-dezvoltare și pregătirea, programarea, urmărirea producției.

Abordîndu-se elaborarea **sistemului informațional-decizional pentru planificare-programare**, s-a pornit de la definirea locului și rolului acestuia în structura unității, tinind seama de atribuțiile generale ale întreprinderii în domeniul planificării și controlului îndeplinirii sarcinilor de plan, al planificării și realizării investițiilor și al producției, construindu-se totodată organigrama compartimentului plan-programare, conform actelor normative în vigoare.

Au fost apoi stabilite atribuțiile, structurate pe următoarele 8 activități : planificarea producției și urmărirea utilizării capacităților de producție ; planificarea forței de muncă și a fondului de retribuire ; coordonarea planului, dezvoltarea întreprinderii ; urmărirea realizării planului ; pregătirea tehnică a producției ; programarea și lansarea producției ; urmărirea producției.

Proiectarea diapazonului de atribuții a permis structurarea acestor 8 activități pe 38 de subactivități.

Activitatea de planificare a producției și urmărirea utilizării capacităților de producție, de pildă, a fost structurată pe următoarele subactivități :

— aplicarea în întreprinderi a metodologiei de planificare a producției, de evidență și urmărire a utilizării capacităților de producție ;

— evidența capacităților de producție, analiza încărcării capacităților, stabilirea de măsuri pentru creșterea gradului de utilizare a acestora și eliminarea locurilor înguste ;

— elaborarea, fundamentarea și susținerea propunerilor pentru planul de producție anual și de perspectivă ;

— colaborarea cu toate compartimentele întreprinderii în problemele privind planificarea producției și realizarea indicatorilor planului de producție.

Volumul de informații care definesc sistemul informațional a fost structurat pe cele 8 activități într-un tabel sinoptic intitulat **„structura sistemului informațional"**, care cuprinde : denumirea suportului informațional, formatul, tipizarea (nivelul, simbolul), numărul de exemplare în sistem (intrate și generate), frecvența anuală, executantul, scopul pentru care a fost elaborat.

Ansamblul sistemului informațional pentru compartimentul plan-programare a fost reprezentat grafic într-o **schemă a circulației documentelor**, după următoarea structură : documente de intrare în sistem, pe nivele (M.I.U., centrala industrială, alte organe de sinteză, compartimente funcționale din cadrul întreprinderii) ; prelucrări ; documente de ieșire din sistem.

În vederea fundamentării procesului decizional au fost listate, la nivel de activitate, principalele **decizii** ce se impun în conducerea întreprinderii, în domeniul planificării.

Documentația elaborată asigură funcționarea sistemului decizional, prin realizarea legăturilor informaționale între decident, document, executant, cu precizarea limitelor de competență (propunere, avizare, aprobare) și a controlului asupra realizării deciziilor luate. În acest scop a fost proiectat un tabel sinoptic reprezentînd structura sistemului decizional pentru fiecare activitate în parte, cu următoarele elemente : problema care impune luarea deciziei, decizia, simbolul și denumirea suportului informațional, acțiunea — cu precizarea decidentului și a limitei de competență — și subiectul controlului rezultatelor.

Proiectarea sistematizată a sistemului informațional-decizional în domeniul planificării-programării a fost realizată de I.P.I.U. pentru o serie de unități noi și dezvoltări din industria ușoară : Întreprinderea de confecții-Tulcea, Întreprinderea textilă „Moldova"-Botoșani, Întreprinderea de vase emailate-Focșani, Întreprinderea de articole de menaj-Suceava, Întreprinderea integrată de ţesături groase din in-Adjud ş.a. Sintetic, diapazonul parametrilor sistemului informaţional-decizional pentru o întreprindere textilă, de pildă, este prezentat în tabelul de mai jos.

Parametrii sistemului informaţional-decizional în domeniul planificării-programării, pentru o întreprindere textilă

Activităţi	Parametri			
	Acte normative de reglementare	Atribuţii	Suporţi informaţionali	Decizii de bază
Planificarea producţiei şi urmărirea utilizării capacităţilor de producţie	3	10	12	4
Planificarea forţei de muncă şi a fondului de retribuire	6	4	25	4
Coordonarea planului	5	13	17	3
Dezvoltarea întreprinderii	15	20	52	11
Urmărirea realizării planului	3	3	18	2
Pregătirea tehnică a producţiei	3	7	19	7
Programarea şi lansarea producţiei	2	3	9	3
Urmărirea producţiei	3	11	23	7
Total compartiment plan-programare	**40**	**71**	**175**	**41**

Sistem de programare operativă a producţiei

PENTRU realizarea unei programări operative a producţiei a fost elaborat — cu sprijinul specialiştilor de la întreprinderea „Postăvăria română"-Bucureşti, unde a fost implementat — **sistemul de programare operativă a producţiei SIPROD-TL-77,** aplicabil şi în alte sectoare ale industriei uşoare. În conceperea lui s-a pornit de la faptul că industriei ţesăturilor de lînă îi sînt proprii, ca şi altor sectoare, două caracteristici esenţiale :

— o mare diversitate a solicitărilor unităţii de producţie din exterior ;

— un proces de producţie discontinuu, divizat în fragmente de procese de producţie individualizate pe comenzi, caracterizate printr-un mare număr de alternative în lansarea fabricaţiei.

Mulţimea mare de factori dintr-o ţesătorie de stofă tip lînă ce necesită a fi corelaţi, echilibrarea cerinţelor de diversificare a producţiei cu criteriile tehnice şi economice de producţie industrială, multitudinea posibilităţilor de încărcare a capacităţilor de producţie au impus relevarea acestui ansamblu de factori cu ajutorul unui **model matematic** unic, complex şi cuprinzător, care să ilustreze cantitativ şi calitativ relaţiile de interdependenţă şi să permită, pe baza unor criterii obiective, **alegerea variantelor optime de programare a producţiei.** Prin prelucrarea automată a datelor pe un calculator electronic cu capacitate medie, din generaţia a 3-a, cum este calculatorul românesc Felix C-256, un astfel de model matematic este în măsură să ofere soluţii optime şi detaliate pentru programarea şi lansarea în fabricaţie a sarcinilor de plan şi încadrarea optimă în ansamblul indicatorilor tehnici şi economici ai procesului de producţie.

Modelul este format dintr-o serie de ecuaţii ce reprezintă restricţiile modelului şi descriu :

— obligaţiile contractuale ale întreprinderii ;

— posibilităţile de producţie cantitativă (capacităţi) ;

— posibilităţile de producţie calitativă (varietatea sortimentală) ;

— organizarea fluxului tehnologic.

Sistemului de ecuaţii descriptive ale modelului îi pot fi adăugate unul sau mai multe obiective, în funcţie de strategia de conducere adoptată în raport cu conjunctura concretă a perioadei. **Funcţiile-obiectiv** optimizate prin rezolvarea modelului se referă la : minimizarea pînă la zero a restanţelor şi stocurilor ; maximizarea randamentului fizic al utilajelor ; echilibrarea (încărcarea) capacităţilor.

Decodificarea soluţiilor modelului permite obţinerea automată în principal a documentelor (graficelor) privind lansarea în fabricaţie, încărcarea războaielor, necesarul de fire, încărcarea preparaţiei de fire, aprovizionarea cu fire şi centralizatorul de fire. Totodată, acest sistem realizează automat o analiză calitativă a contractării, a respectării termenelor de livrare şi a încărcării capacităţilor. La cererea beneficiarului se pot obţine automat dispoziţiile de urzit şi planul de cooperare cu fire răsucite.

Legăturile între compartimentele implicate, precum şi elementele principale, componente ale sistemului sînt prezentate în schema-bloc (vezi figura).

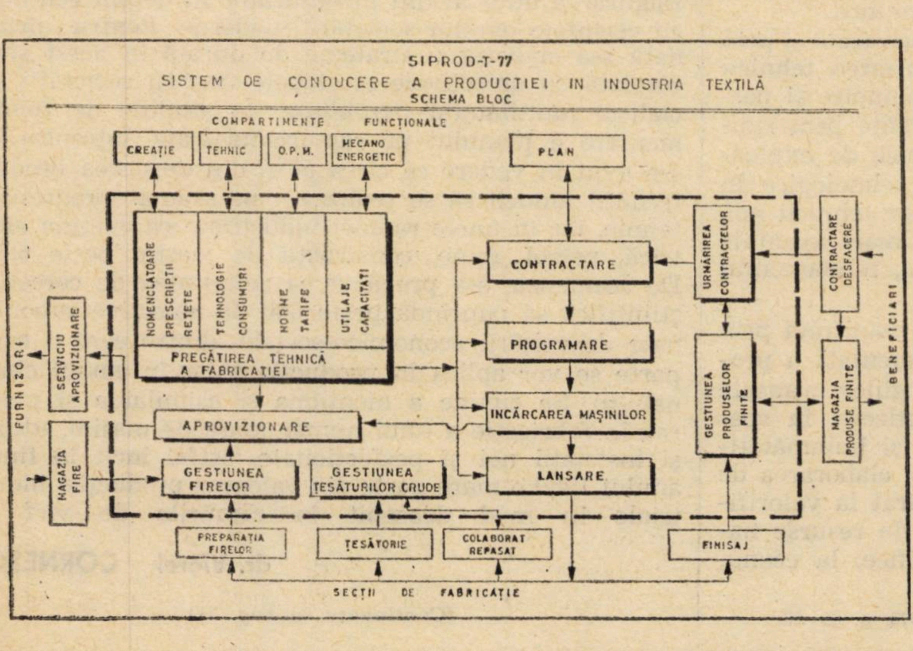
SIPROD-T-77
SISTEM DE CONDUCERE A PRODUCTIEI IN INDUSTRIA TEXTILĂ
SCHEMA BLOC
COMPARTIMENTE FUNCTIONALE
CREAŢIE
TEHNIC
O.P.M.
MECANO ENERGETIC
PLAN
NOMENCLATOARE PRESCRIPŢII REŢETE
TEHNOLOGIE CONSUMURI
NORME TARIFE
UTILAJE CAPACITATI
PREGĂTIREA TEHNICĂ A FABRICATIEI
CONTRACTARE
PROGRAMARE
INCĂRCAREA MAŞINILOR
LANSARE
URMĂRIREA CONTRACTELOR
CONTRACTARE DESFACERE
GESTIUNEA PRODUSELOR FINITE
MAGAZIA PRODUSE FINITE
BENEFICIARI
FURNIZORI
SERVICIU APROVIZIONARE
MAGAZIA FIRE
APROVIZIONARE
GESTIUNEA FIRELOR
GESTIUNEA ŢESĂTURILOR CRUDE
PREPARATIA FIRELOR
ŢESĂTORIE
COLABORAT REPASAT
FINISAJ
SECŢII DE FABRICAŢIE

SIPROD-TL-77 este structurat pe **subsisteme, proceduri, modele şi programe,** operabile pe calculator electronic. Subsistemele ce formează structura sa sînt : pregătirea tehnică a producţiei, contractarea produselor, programarea-lansarea fabricaţiei, aprovizionarea.

Eficienţa economică a utilizării în producţie a unui astfel de sistem de programare operativă (aplicabil — cu modificări impuse de procesele tehnologice — şi în alte ramuri ale industriei) se concretizează în :

- **creşterea gradului de încărcare a capacităţilor de producţie, reducerea orelor de staţionare a utilajelor ;**
- **micşorarea consumului specific de materii prime şi materiale, prin diminuarea unor pierderi în fabricaţie ;**
- **reducerea stocurilor fără mişcare,** prin asigurarea concordanţei între necesarul de aprovizionat şi necesarul pentru producţie ;
- **reducerea penalizărilor pentru nerespectarea termenelor de livrare ;**
- **economii relative de personal ;**
- **scurtarea ciclului de fabricaţie ;**
- **îmbunătăţirea cantitativă a activităţii de programare-lansare a fabricaţiei.**

Valoric, eficienţa economică anuală estimată pentru întreprinderea „Postăvăria Română" este de cel puţin 2,5 milioane de lei.

Cristian CEPOIU
Stere POPESCU
Traian VLAD

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

PROMOVAREA PROGRESULUI TEHNIC

ÎN CONDIȚIILE CONTEMPORANE, cînd pe plan mondial se afirmă puternic revoluția științifico-tehnică, dezvoltarea forțelor de producție, a producției sociale este de neconceput fără promovarea largă a progresului tehnic în întreaga economie națională. În Programul partidului se subliniază că obiectivul principal al politicii partidului în etapa actuală îl constituie „**creșterea puternică a forțelor de producție pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să se poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, dezvoltarea multilaterală a societății**“[1]) În conformitate cu această orientare cincinalul 1976—1980 se afirmă ca cincinal al revoluției tehnico-științifice, ca cincinal al promovării largi a progresului tehnic în toate ramurile economiei.

Prin progres tehnic se înțeleg **schimbările de ordin cantitativ și mai ales de ordin calitativ care se concretizează în creșterea nivelului tehnic al mijloacelor de producție, mai precis al mijloacelor de muncă, în perfecționarea tehnologiilor de fabricație și a procedeelor utilizate în evidență, comunicare de informații, luarea deciziilor etc.** În sens mai larg progresul tehnic cuprinde astăzi o serie de schimbări generate de revoluția tehnico-științifică care **se extind mult dincolo de cadrul mijloacelor de producție**, cuprinzînd și modificări ale organizării producției, ale conducerii economiei naționale, ridicarea nivelului de pregătire tehnico-profesională a oamenilor etc., concretizate toate în creșterea productivității muncii.

Progresul tehnic se manifestă, în primul rînd, prin **crearea tehnicii noi**, respectiv a unor mijloace de muncă, care prin caracteristicile lor funcționale sînt superioare mijloacelor similare existente în funcțiune. Nu este însă suficient ca să apară într-o economie un anumit utilaj nou de natură a spori productivitatea muncii. Este necesar ca acest utilaj să fie răspîndit în cantități suficiente pentru a produce efecte economice. Iată de ce, vorbind de progres tehnic avem în vedere că acesta antrenează o creștere cantitativă însemnată a mijloacelor de producție pe unitatea de forță de muncă.

În al doilea rînd, progresul tehnic se manifestă și prin **perfecționarea sau mai bine zis modernizarea tehnicii existente**, care presupune acțiunea de reînnoire și perfecționare a mașinilor și utilajelor existente prin ridicarea caracteristicilor tehnice și economice de exploatare, prin îmbunătățiri constructive și tehnologice în scopul aducerii lor la nivelul parametrilor tehnicii noi. Această acțiune de modernizare aduce mari avantaje economiei naționale, crescînd capacitatea, randamentul de producție al mașinilor și utilajelor.

În al treilea rînd, progresul tehnic se manifestă prin **perfecționarea sau transformarea fundamentală a proceselor tehnologice.** Introducerea tehnologiilor avansate în diferite ramuri trebuie să se concretizeze, în special, în creșterea productivității muncii și îmbunătățirea calității producției. În etapa actuală, elaborarea de noi tehnologii trebuie să conducă neapărat la valorificarea superioară a tuturor categoriilor de resurse naturale, la reducerea consumurilor specifice, la economisirea resurselor energetice, în final la creșterea generalizată a eficienței activității economice.

Intensificarea procesului de contopire a științei cu producția, sporirea rolului transformator al științei, care determină schimbări radicale nu numai în uneltele de producție și în obiectele muncii, ci în însăși tehnologia și organizarea producției, reprezintă **condiția de bază a promovării progresului tehnic în etapa actuală.**

Orînduirea socialistă atestă un cîmp larg pentru dezvoltarea științei și tehnicii, pentru promovarea rapidă a progresului tehnic, pentru folosirea lor conștientă ca pîrghii ale progresului economico-social al țării. Introducerea continuă a progresului tehnic reprezintă o sarcină principală și permanentă pentru unitățile economice, unul din obiectivele principale ale politicii partidului.

Promovarea progresului tehnic în economia socialistă are un **caracter multilateral**, fiind vizate toate ramurile de activitate, toate unitățile economice. Prin aceste trăsături progresul tehnic constituie un factor însemnat al făuririi bazei tehnico-materiale a societății socialiste, un factor principal al progresului economico-social. Îndeosebi după Congresul al IX-lea, în stabilirea direcțiilor de dezvoltare a bazei tehnico-materiale, partidul a ținut seama de tendințele progresului tehnic contemporan, de implicațiile lui asupra dezvoltării forțelor de producție, asigurînd dezvoltarea prioritară a ramurilor și sectoarele de vîrf (electronică, automatică, mecanică fină — informatica, petrochimia etc.), în paralel cu dezvoltarea pe baze tehnice noi a celorlalte activități.

Planul cincinal actual, constituie un exemplu în ceea ce privește stabilirea direcțiilor de promovare a științei și progresului tehnic. În acest cincinal, în care are loc afirmarea largă a cuceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești, în întreaga viață social-economică, orientările privind promovarea progresului tehnic, fundamentate pe dezvoltarea activității de cercetare științifică, sînt îndreptate spre satisfacerea nevoilor concrete ale producției, în scopul creșterii productivității muncii sociale, spre asigurarea unui mediu înconjurător în deplin echilibru cu cerințele omului societății moderne. Pentru prima dată s-a elaborat o strategie de durată în acest sens, corelată cu obiectivele și etapele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. În studiile de fundamentare a planului pe ramuri, centrale, întreprinderi s-a avut în vedere ca circa 50% din creșterea productivității muncii să se realizeze pe seama progresului tehnic, iar în unele ramuri industriale ca energia electrică, petrol, mine, construcții de mașini peste 60%. De asemenea, s-a prevăzut ca activitatea de cercetare științifică să cuprindă peste 600 de obiective subordonate dezvoltării economico-sociale, dintre care o mare parte se vor aplica în producție chiar în cursul cincinalului. Se cuvine a menționa și asimilarea și punerea în fabricație a unui număr mare de mașini, utilaje și instalații noi și perfecționate, astfel încît la finele anului 1980 o mare parte din valoarea producției industriale în mod deosebit în ramurile de vîrf —

dr. Viorel CORNESCU

(Continuare în pag. 23)

---

[1] Programul P.C.R., Ed. politică, București 1975, p. 65—66.

5

POLITICA P.C.R. DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII

Continuăm publicarea consultaţiilor pentru candidaţii la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din Bucureşti, sub conducerea prof. univ. dr. doc. **N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎN CADRUL dezvoltării generale a economiei, paralel cu creşterea şi modernizarea industriei, ca bază a progresului economic şi social al ţării, partidul nostru acordă o atenţie deosebită agriculturii, asigurării tuturor condiţiilor pentru obţinerea de producţii mari şi stabile, corespunzător cerinţelor actuale şi de perspectivă ale societăţii.

Locul şi importanţa agriculturii în economia noastră naţională

ÎN ŢARA NOASTRĂ, condiţiile de climă şi sol sînt deosebit de favorabile dezvoltării agriculturii. Prin locul pe care îl ocupă, ea constituie **o ramură de bază** a economiei naţionale care „are un rol hotărîtor pentru progresul rapid al întregii economii, pentru ridicarea nivelului de trai al poporului"[1]). Prin importanţa şi funcţiile ce-i revin, agricultura are o contribuţie de seamă la dezvoltarea unei economii moderne, eficiente. Ea producea în 1976, 14,3% din produsul social şi 18,3% din venitul naţional.

Agricultura României se caracteriza în trecut, sub regimul burghezo-moşieresc, prin înapoiere tehnică şi fărîmiţare excesivă a terenului agricol, lipsa inventarului, insuficienţa pămîntului în gospodăriile mici şi mijlocii. Slaba productivitate a muncii agricole şi nivelul scăzut al randamentelor la hectar completau situaţia economică precară a ţăranilor muncitori. Peste trei pătrimi din populaţia activă a ţării lucra în agricultură, dar contribuţia acestei ramuri la producerea venitului naţional nu depăşea 38%.

Mica gospodărie îngusta posibilităţile de sporire a producţiei agricole şi perspectivele de îmbunătăţire a condiţiilor de muncă şi de viaţă ale ţărănimii. În aceste condiţii, P.C.R., a arătat că singura cale pentru soluţionarea justă a problemei agrare, pentru ridicarea economico-socială a satului românesc şi creşterea nivelului de trai al ţărănimii era **organizarea pe baze socialiste** a agriculturii, trecerea la cooperativizarea gospodăriilor ţărăneşti. La istorica Plenară a C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949 a fost elaborat **programul transformării socialiste a agriculturii** care a marcat începutul unei noi etape a transformărilor revoluţionare la sate : etapa revoluţiei agrare socialiste, a făuririi relaţiilor socialiste în agricultură.

Transformarea socialistă a agriculturii a necesitat o perioadă îndelungată de timp, de aproape 14 ani, timp în care s-a desfăşurat o intensă muncă politică şi organizatorică, de convingere, prin fapte, a ţărănimii de avantajele şi superioritatea agriculturii cooperatiste. Conducerea de către partid a întregului proces de cooperativizare a asigurat învingerea unor dificultăţi şi obstacole, depăşirea unor neajunsuri, ţărănimea urmînd cu încredere politica partidului nostru. Ea s-a convins prin proprie experienţă că numai pe calea cooperativizării se poate realiza o agricultură modernă, de înaltă productivitate, pot fi create condiţii pentru sporirea veniturilor sale şi ridicarea nivelului de trai. O caracteristică a procesului de transformare socialistă a agriculturii româneşti, a fost **înaintarea treptată, continuă, pe măsura dezvoltării bazei tehnico-materiale şi a pregătirii cadrelor necesare, a convingerii ţărănimii să treacă la marea gospodărie obştească.**

Specific procesului de transformare socialistă a agriculturii este şi faptul că el s-a desfăşurat în condiţiile **creşterii continue a producţiei agricole şi al ridicării nivelului de viaţă al ţărănimii.**

Cooperativizarea agriculturii s-a încheiat în anul 1962. Aceasta a marcat victoria organizării pe baze socialiste a agriculturii româneşti, triumful relaţiilor noi, socialiste în întreaga economie. Ea a deschis, totodată, calea trecerii într-o etapă nouă, superioară a dezvoltării agriculturii, **etapa organizării ei pe baze moderne, ştiinţifice, a progresului rapid al producţiei agricole,** în concordanţă cu dinamismul tehnic şi economico-social al ţării.

Baza tehnico-materială a agriculturii

ÎN STRATEGIA politicii relaţiilor socialiste la sate, cooperativizarea agriculturii constituie doar premisa dezvoltării şi modernizării agriculturii, punctul de plecare pentru realizarea unei agriculturi intensive, de mare randament. Factorul decisiv în dezvoltarea şi modernizarea agriculturii este **crearea unei puternice baze tehnico-materiale şi perfecţionarea ei continuă.**

Partidul nostru s-a preocupat permanent de dotarea tehnică a agriculturii, de asigurarea unităţilor agricole cu maşini, utilaje, îngrăşăminte chimice, materiale de construcţii şi alte mijloace necesare creşterii şi modernizării producţiei agricole. În acest scop, în procesul industrializării ţării, au fost create ramuri producătoare de tractoare şi maşini agricole, s-a dezvoltat puternic industria producătoare de îngrăşăminte şi alte substanţe chimice, s-a îmbunătăţit activitatea unităţilor care asigură servirea tehnică a agriculturii, precum şi a institutelor şi staţiunilor de cercetări agricole. Pentru dezvoltarea şi modernizarea bazei tehnico-materiale au fost orientate către agricultură însemnate investiţii, al căror volum, în ultimii 12 ani se ridică la peste 150 miliarde lei. Investiţiile au fost folosite pentru extinderea şi diversificarea parcului de tractoare şi maşini agricole, aplicarea pe suprafeţe întinse a îmbunătăţirilor funciare, sporirea producţiei de îngrăşăminte chimice şi pesticide, creşterea şi ameliorarea şeptelului. Ca urmare a investiţiilor efectuate, la sfîrşitul anului 1976, agricultura dispunea de 128 000 de tractoare fizice, 23 567 combine autopropulsate şi alte zeci de mii de maşini agricole moderne. În acelaşi an, revenea în medie pe tractor o suprafaţă arabilă de 76 ha, iar cantitatea de îngrăşăminte chimice administrată la un hectar arabil, vii şi pomi se ridica la 96 kg substanţă activă. Suprafaţa amenajată pentru irigat era de aproape 2 milioane hectare. În procesul de modernizare a agriculturii, partidul nostru a acordat o atenţie deosebită promovării tehnologiilor avansate, industrializării proceselor de producţie care schimbă radical caracterul muncii agricole, transformîndu-se treptat într-o variantă a muncii industriale. Această orientare şi-a găsit concretizarea în crearea de mari complexe agro-industriale pentru creşterea şi îngrăşarea animalelor şi păsărilor, în construirea de sere cu flux industrial, fabrici de nutreţuri combinate etc.

Întărirea şi modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii au asigurat sporirea producţiei agricole de 3,4 ori între anii 1950—1976. În 1976 s-a obţinut **cea mai mare producţie de cereale din istoria ţării, de aproximativ 20 milioane tone.** Paralel cu sporirea producţiei agricole are loc şi îmbunătăţirea structurii ei de ramură, în cadrul căreia, zootehnia tinde să devină ramură prioritară. În 1976, zootehnia asigura 40,9% din producţia globală agricolă.

---

[1]) **Nicolae Ceauşescu :** România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, vol. 2, Bucureşti, Ed. politică, 1968 p. 533.

Dezvoltarea puternică a bazei tehnico-materiale şi creşterea substanţială a productivităţii muncii a creat posibilitatea reducerii continue a forţei de muncă ocupată în această ramură şi orientarea ei spre ramurile neagricole, astfel, încît în 1977 ea reprezenta 34% în totalul populaţiei active, urmînd ca în 1980 să ajungă la 29%, iar în 1985 la 21%.

Programul P.C.R. privind principalele obiective ale politicii agrare a partidului. Importanţa realizării unei agriculturi moderne

PORNIND de la rolul agriculturii ca ramură de bază a economiei naţionale, **Programul P.C.R.**, de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism prevede printre obiectivele strategice de bază **„realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate care constituie un factor determinant pentru întreaga dezvoltare economico-socială, pentru creşterea venitului naţional şi a bunăstării întregii societăţi“.** Această orientare a fost reafirmată la Conferinţa Naţională a P.C.R., din 7-9 decembrie 1977, care a aprobat orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985 în care se arată că în această perioadă „trebuie să se dezvolte o agricultură de mare productivitate la nivelul rezultatelor celor mai avansate din lume“.

Principalele **căi de intensificare** a producţiei agricole sînt:

a) **Utilizarea raţională a fondului funciar, conservarea şi ridicarea fertilităţii lui.** Partidul nostru porneşte de la concepţia că pămîntul — indiferent de forma de proprietate asupra lui — constituie **un bun naţional** de care depinde creşterea avuţiei naţionale şi bunăstarea întregului popor. Conservarea, valorificarea şi mărirea fertilităţii solului se realizează prin lucrările de îmbunătăţiri funciare în cadrul cărora un rol de seamă îl au irigaţiile, îndiguirile, asanările, lucrările de combatere a eroziunii solului. În acest scop, conducerea partidului a elaborat un vast program de perspectivă care prevede realizarea pe baze moderne, într-o concepţie unitară, a tuturor lucrărillor de îmbunătăţiri funciare, amenajarea pentru irigat, pînă în 1985 a 4 milioane de hectare, iar pînă în 1990 a întregii suprafeţe care se justifică economic. Concomitent se acţionează pentru valorificarea unor terenuri neproductive. În stăvilirea oricăror tendinţe de risipire a terenului agricol un rol important îl are Legea privind apărarea şi conservarea fondului funciar, care prevede o serie de sancţiuni pentru cei care încalcă regulile bunei gospodăriri a terenului.

b) **Mecanizarea complexă şi completă a lucrărilor agricole.** În concordanţă cu orientările Congresului al XI-lea, ale Programului partidului şi ale Conferinţei Naţionale din 7—9 decembrie 1977, pe baza investiţiilor sporite ce vor fi alocate agriculturii, şi ridicării gradului de dotare a unităţilor cu tractoare şi maşini agricole, mecanizarea lucrărilor va intra într-o nouă etapă superioară, marcată de executarea mecanizată pînă în 1985 a tuturor lucrărilor din cîmp şi zootehnie, precum şi a lucrărilor de bază din legumicultură, pomicultură şi viticultură.

c) **Chimizarea producţiei agricole** care constă în aplicarea de îngrăşăminte şi alte substanţe chimice pentru ridicarea fertilităţii solului şi combaterea dăunătorilor. Pe această cale se asigură sporuri însemnate de recoltă la unitatea de suprafaţă şi îmbunătăţirea calităţii produselor agricole. Directivele Congresului al XI-lea al P.C.R. şi orientările cu privire la întocmirea planului pe anii 1981-1985, prevăd asigurarea unor cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice şi alte mijloace chimice pentru combaterea dăunătorilor, la nivelul statelor cu agricultură avansată.

d) **Ameliorarea, crearea şi introducerea în producţie de soiuri, hibrizi şi rase cu valoare biologică şi economică ridicată.** Aceasta presupune o intensă activitate de cercetare ştiinţifică, de asimilare a celor mai noi realizări în domeniul geneticii şi biologiei, care va fi orientată spre obţinerea de exemplare care dau producţii mari şi au conţinut bogat în substanţă utilă, spre îmbunătăţirea tehnologiilor şi combaterea dăunătorilor şi a eroziunii solului. Cercetarea agricolă va asigura, de asemenea, şi asimilarea de tipuri noi de maşini cu randamente ridicate.

e) **Perfecţionarea tehnologiilor, aşezarea pe baze ştiinţifice a metodelor de conducere şi organizare a unităţilor, corespunzător cerinţelor unei agriculturi moderne.** Industrializarea proceselor de producţie şi dezvoltarea unităţilor de creştere şi îngrăşare a animalelor ca şi a complexelor de sere organizate pe baza fluxului industrial au un aport hotărîtor la intensificarea producţiei agricole şi la accelerarea procesului de transformare a activităţii agricole într-o variantă a muncii industriale.

f) **Pregătirea cadrelor şi ridicarea calificării forţei de muncă** constituie condiţia principală a utilizării eficiente a tehnicii şi tehnologiilor avansate, a realizării unei agriculturi intensive moderne.

Pentru realizarea programului de dezvoltare şi modernizare a agriculturii corespunzător orientărilor Congresului al XI-lea al partidului, s-au îndreptat către această ramură investiţii care se ridică în actualul cincinal la suma de 120 miliarde de lei, iar în cincinalul următor ele vor fi cu circa 40% mai mari comparativ cu perioada 1976—1980. Fondurile sînt orientate, în principal, în direcţia dotării cu mijloace mecanizate a tuturor ramurilor şi sectoarelor agriculturii, dezvoltării lucrărilor de îmbunătăţiri funciare şi în primul rînd, a amenajărilor pentru irigaţii, modernizării construcţiilor zootehnice existente şi realizării de noi capacităţi, organizării de plantaţii pomiviticole intensive şi modernizării celor existente, construcţiei de sere şi solarii pentru producţia de legume.

Locul principal în producţia vegetală va reveni în continuare cerealelor. În 1985, se va ajunge la o producţie de cereale de 28—29 milioane tone, adică 1 100—1 200 kg. pe locuitor. Va spori, de asemenea, producţia plantelor tehnice (floarea soarelui, sfeclă de zahăr, soia etc.) de legume, fructe şi struguri asigurînd pe deplin nevoile de consum ale populaţiei şi de prelucrare industrială. Menţionîndu-se rolul principal al producţiei de cereale, va spori ponderea sectorului zootehnic în totalul producţiei agricole, urmînd ca în 1985 să ajungă la 44—45%. Se vor crea astfel condiţii ca producţia pe locuitor la o serie de produse de bază : cereale, legume, carne, ulei, zahăr, ouă, lapte să atingă în 1985 nivelul ţărilor avansate economic. Prin aceasta agricultura va contribui la realizarea **obiectivului strategic de trecere a ţării noastre în rîndul statelor cu dezvoltare economică medie.**

Un obiectiv important în modernizarea agriculturii este ridicarea eficienţei economice. Orientarea întregii activităţi în aşa fel încît de pe urma fiecărei sume cheltuite să se obţină un spor de producţie, este condiţia hotărîtoare a progresului agriculturii noastre. În acest sens este necesară gospodărirea judicioasă şi creşterea răspunderii cu care sînt folosite fondul funciar, baza tehnică şi potenţialul uman de care dispune fiecare unitate.

Preocuparea partidului nostru pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii şi modernizarea ei are drept urmare şi crearea condiţiilor pentru ridicarea nivelului de trai al ţărănimii. Realizările obţinute în producţia agricolă au asigurat premise pentru ca, în cadrul programului general de ridicare a nivelului de trai al poporului, să se prevadă creşteri importante şi ale veniturilor ţărănimii. Astfel, veniturile nete ale lucrătorilor din întreprinderile agricole de stat şi ale mecanizatorilor urmează să crească pînă în 1980, în medie cu peste 30%, iar veniturile reale ale cooperatorilor vor ajunge în 1980, în medie pe o persoană activă, la 1 290 lei. În perioada 1981—1985 veniturile reale ale ţărănimii vor creşte cu încă 20—22% concomitent cu majorarea veniturilor garantate la toate categoriile de cooperatori. Pe aceeaşi linie se înscrie şi instituirea unui nou sistem de pensionare a ţărănimii cooperatiste, precum şi realizarea, pentru prima oară, a sistemului de pensionare a agricultorilor din zonele necooperativizate. Aceste măsuri demonstrează caracterul profund umanist al politicii P.C.R. care subordonează întreaga sa activitate ridicării gradului de civilizaţie şi bunăstare a întregului popor.

conf. dr. Ileana STĂNESCU

Intrebări

1. **De ce agricultura constituie o ramură de bază a economiei naţionale ?**
2. **Care sînt căile principale de intensificare a producţiei agricole ?**
3. **Ce prevăd orientările generale aprobate de Conferinţa Naţională a P.C.R. din 7—9 decembrie 1977, pentru perioada 1981-1985, în domeniul agriculturii ?**

AVUȚIA NAȚIONALĂ — REZULTAT AL CONLUCRĂRII OMULUI CU NATURA (I)

ALĂTURI DE CONCEPTUL de avuție națională se folosește uneori și acela de bogăție națională. Pornind de la ideea că pe lîngă elementele patrimoniului național care pot fi evaluate mai sînt și unele care nu pot fi estimate. unii economiști au căutat să facă distincție între conceptul de „bogăție națională“ și acela de „avuție națională“.

Noțiunea de avuție națională

UNII economiști francezi consideră că termenul de bogăție națională (richesse national) este mai larg decît acela de avuție națională, cuprinzînd pe lîngă ansamblul elementelor patrimoniului național care sînt estimabile și pe cele care nu pot fi evaluate în timp ce conceptul de **avuție națională** (fortune national) îl rezervă numai elementelor care sînt susceptibile de a fi estimate, iar acela de capital național îl rezervă capitalului productiv 1).

Printre elementele neevaluabile, economiștii din țările capitaliste, menționează : clima, aptitudinile cîștigate de muncitori în producție, structura organizatorică etc., adică elemente naturale și umane.

Un alt economist francez 2) precizează că noțiunea de bogăție națională este un concept teoretic ce nu dă loc la nici o posibilitate de măsurare și ale cărui elemente (climă, demografie calitativă și cantitativă etc.) sînt azi studiate sub titlul de structuri (fizice, demografice, sociologice, instituționale). Acești factori au fost înglobați în noțiunea de bogăție națională ca unii ce sînt considerați că influențează capacitatea de producție și deci de creștere a bogăției naționale.

În conceptul de bogăție națională acest economist a înglobat și bunurile cuprinse în noțiunea de avuție națională grupate în următoarele categorii :

I — Active reale — bunuri destinate a fi folosite în producție și bunuri de folosință sau agrement,
II — Active financiare
III — Active incorporale.

Din prima categorie — active reale — printre bunurile destinate a fi folosite în producție se enumeră ca active fixe : construcțiile, instalațiile, amelioratiile aduse solului, pămîntul și bogățiile subsolului ; tot aici se cuprind și stocurile de materii și materiale, produse finite și semifabricate. În grupa bunurilor de folosință sau de agrement au fost trecute : automobile, mobilier, echipament și aparate de uz casnic, radio, instrumente muzicale, echipament sportiv, îmbrăcăminte și încălțăminte etc.

În categoria activelor financiare se enumeră : biletele de bancă, depozitele bancare la vedere, depozitele la termen, aurul și devizele, credite bancare, împrumuturi pe termen lung, obligații și acțiuni, prime de asigurare etc. Dar pe lîngă bunurile materiale, au fost cuprinse în avuția națională și elemente nemateriale ca : active incorporale (brevete, patente etc.).

După Gh. Bistriceanu noțiunea de bogăție națională cuprinde numai resursele naturale în producerea cărora nu a intervenit munca omului, cum sînt, de ex. : zăcămintele, pădurile, resursele hidroenergetice etc. care nu au fost încă atrase în procesul de producție, în schimb, în noțiunea de avuție națională se înglobează atît bunurile materiale produse de munca socială în decursul timpului, cît și resursele naturale pe care le-a cuprins în noțiunea de bogăție națională 3).

Noi considerăm însă că pot fi evaluate și resursele naturale ca „zăcămintele, pădurile, resursele hidroenergetice etc. care nu au fost încă atrase în procesul de producție“ pe care autorul de mai sus le înglobează în noțiunea de bogăție națională. Dar pe lîngă aceste elemente constitutive care pot fi evaluate, la creșterea avuției naționale mai contribuie și o seamă de factori umani și sociali care nu pot fi evaluați, negăsindu-se pînă în prezent criterii de măsurare și exprimare într-un indicator, cum sînt de ex. :

— pregătirea profesională a forței de muncă (tehnică și de specialitate), sau mai bine zis, cunoștințele și experiența în producție a muncitorilor și tehnicienilor ;

— ansamblul măsurilor organizării economice și sociale a țării etc.

Prin ridicarea calificării profesionale a oamenilor muncii și prin îmbunătățirea organizării producției și a muncii alături de introducerea tehnicii noi, productivitatea muncii crește an de an, contribuind la creșterea produsului social și în consecință la sporirea avuției naționale.

Creșterea productivității muncii de la an la an se poate măsura procentual.

Despre factorii care contribuie la creșterea productivității muncii se poate face o mențiune cu ocazia prezentării situației avuției naționale. La fel se va putea face o mențiune și despre factorii naturali, ca de ex. : condițiile climatice, fertilitatea solului, cursul rîurilor etc. de care trebuie să se țină seama la evaluarea terenurilor și a altor resurse naturale.

În literatura noastră de specialitate, inclusiv în Dicționarul de economie politică (1974) precum și în Dicționarul statistic economic (1969) se folosește o singură noțiune, aceea de „avuție națională“, care cuprinde elemente ce pot fi evaluate. În avuția națională se cuprind după concepția acad. Manea Mănescu următoarele grupe de elemente constitutive : rezultatele activității umane materializate în bunuri acumulate în decursul anilor, resursele naturale ale solului și subsolului, potențialul științific și patrimoniul cultural național. Adoptînd acest punct de vedere, vom îngloba în noțiunea de avuție națională următoarele elemente constitutive :

— bunurile materiale create prin muncă și acumulate în decursul anilor care se prezintă sub forma de fonduri fixe inclusiv drumuri și poduri, patrimoniul cultural național etc., stocuri de materiale și produse, bunuri de folosință îndelungată din gospodăriile populației etc.

— bunuri nemateriale ca brevete de invenții și inovații etc.
— mijloace financiare și creanțe ;
— resurse naturale ca bogățiile subsolului, pămîntul, fondul forestier, potențialul hidroenergetic etc.

Creșterea avuției naționale

AVUȚIA NAȚIONALĂ în care ponderea principală o formează bunurile create de oamenii muncii și acumulate în decursul anilor, crește an de an, ca urmare a conducerii științifice a proceselor economice în țara noastră.

Programul partidului și Directivele adoptate de Congresul al XI-lea precum și Rezoluția Conferinței Naționale din 7—9 decembrie 1977 prevăd direcțiile de creștere a avuției naționale. **„Viitorul țării** — arată tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Congresul al XI-lea al partidului — **depinde nu de ceea ce se consumă la un moment dat, ci, în primul rînd, de mijloacele materiale destinate creșterii continue a avuției naționale“.** În acest scop se alocă anual pentru fondul național de dezvoltare economico-socială o cotă importantă din venitul național. Astfel, în perioada 1961—1965 această cotă a fost de 24,3%, în 1966—1970 de 28,8%, iar în 1971—1975 de 34,1%. Pe perioadele 1976—1980 și 1981—1986 se prevede, de asemenea, circa o treime din venitul național.

Creșterea accentuată a avuției naționale este în raport direct cu mărimea cotei ce se alocă anual din venitul național pentru acumulare și cu dinamica venitului național (de 11 ori în 1976 față de 1950).

În cincinalul 1976—1980 se prevăd investiții în valoare de circa 1 000 miliarde lei, cît în cele 3 cincinale anterioare la un loc, urmînd a se pune în funcțiune 2 700 capacități productive.

În primii doi ani ai cincinalului (în anii 1976 și 1977) s-a realizat un volum de lucrări de 318 miliarde lei și au

---

1) Dicționnaire des sciences economiques, Tome I, Paris, 1956.

2) Heliné Robert : „Etudes methodologiques du capital national, Paris, 1965.

3) Gh. D. Bistriceanu : Ce este venitul național, București, 1971.

fost date în exploatare circa 1 000 capacităţi industriale şi agrozootehnice, iar planul pe 1978 prevede 665 noi capacităţi de producţie. Pentru înfăptuirea obiectivelor planului cincinal 1981—1986 se prevede realizarea unui program de investiţii de circa 1,4 ori mai mare decît în perioada 1976—1980. Aceste investiţii contribuie la mărirea valorii fondurilor fixe. Astfel fondurile fixe din economia naţională au sporit cu peste 300 miliarde lei în ultimii doi ani. Pe această bază în raportul prezentat de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Conferinţa Naţională din decembrie 1977 se arată că **„Rezultatele remarcabile din primii doi ani ai cincinalului au dus la creşterea avuţiei naţionale“.**

Creşterea venitului naţional este influenţată direct de sporirea producţiei şi de reducerea cheltuielilor materiale. Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a ţării pînă în 1980 prevede obţinerea unei producţii industriale suplimentare pe întreg cincinalul de 100—130 miliarde lei. Se prevede în continuare o sporire a producţiei industriale pentru a ajunge în anul 1985 cu un plus de 55—60% faţă de anul 1980, potrivit orientărilor generale cu privire la întocmirea planului pe 1981—1985. În vederea realizării acestui obiectiv Conferinţa Naţională din decembrie 1977 prevede reducerea mai accentuată a cheltuielilor materiale şi creşterea productivităţii muncii pe baza mecanizării şi automatizării mai rapide a proceselor de producţie, a organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii precum şi a ridicării mai accelerate a pregătirii profesionale a cadrelor.

În ce priveşte productivitatea muncii în industrie, aceasta a crescut în 1976 de 7 ori faţă de 1950. Programul suplimentar pînă în 1980 prevede un ritm mediu de 9,2%, iar în 1985 se prevede o creştere cu 43-47% faţă de 1980. În legătură cu reducerea cheltuielilor materiale menţionăm că în 1970 acestea reprezentau 59% din produsul social, scăzînd în 1976 la 57,9% iar în 1985 se prevede să se reducă la 53—54%.

Privitor la pregătirea cadrelor arătăm că în deceniul 1966—1975 numărul muncitorilor pregătiţi în şcolile profesionale a crescut de 2,4 ori faţă de deceniul 1956—1965.

Industria este ramura cea mai importantă a economiei naţionale. Greutatea specifică a acestei ramuri în venitul naţional a fost în 1976 de 55,9%, iar în 1985 se prevede să fie de 70%. Producţia industrială reprezintă una din sursele principale ale avuţiei naţionale. Creşterea avuţiei naţionale pe baza sporirii producţiei industriale crează condiţii pentru ridicarea gradului de civilizaţie a poporului şi aduce o importantă contribuţie la independenţa tehnico-economică a ţării. Ea reprezintă garanţia independenţei şi suveranităţii naţionale.

„Dinamismul forţei productive a societăţii noastre şi înfăptuirea programelor de sporire a avuţiei naţionale — arată acad. Manea Mănescu — sînt decisiv condiţionate de resursele umane, de gradul instruirii şi pregătirii profesionale a forţei de muncă, de utilizarea ei raţională, de nivelul productivităţii sociale a muncii“ [4].

Rezultă astfel că gradul de pregătire profesională a forţei de muncă mereu crescînd, nivelul tot mai ridicat al productivităţii muncii sînt factori care contribuie la creşterea producţiei materiale, la sporirea venitului naţional şi în consecinţă a avuţiei naţionale.

Evaluarea avuţiei naţionale

EVALUAREA avuţiei naţionale constituie singura cale de a aduce la acelaşi numitor comun, bunuri care altfel nu ar putea fi însumate.

În trecut, evaluarea avuţiei naţionale a unei ţări se făcea mai ales în scopul comparării ei cu avuţia altei ţări. În acest sens a evaluat la finele secolului al XVII Petty avuţia Angliei pentru a o compara cu aceea a Franţei şi a Olandei.

Mai tîrziu, Giffen a indicat şi alte utilizări ale evaluării avuţiei naţionale, ca de exemplu :

— măsurarea capacităţii de producţie şi a puterii economice relative a ţărilor ;

— aprecierea ponderii diferitelor categorii de bunuri în compunerea avuţiei naţionale ;

— aprecierea cuantumului acumulării capitalului ;

— raportarea datoriei publice la avuţia naţională.

După părerea noastră, evaluarea avuţiei naţionale are un scop practic complex. Datorită evaluării pe diferite elemente componente, pe ramuri şi sectoare ale economiei naţionale, ea constituie un preţios ajutor la planificarea economică (la întocmirea planurilor anuale şi de perspectivă) şi la urmărirea desfăşurării procesului de producţie, precum şi la compararea diferitelor ramuri şi sectoare sub aspectul mărimii patrimoniale şi al producţiei.

În prezent, cea mai mare parte a bunurilor din care se compune avuţia naţională a ţării noastre sînt evaluate, ele figurînd cu valoare în evidenţele contabile ale întreprinderilor de stat, ale instituţiilor bugetare, ale cooperativelor agricole de producţie şi ale organizaţiilor obşteşti.

Pe baza datelor din contabilitate, verificate la finele fiecărui an prin operaţiunea de inventariere a valorilor materiale şi băneşti, unităţile socialiste întocmesc dări de seamă contabile.

Acestea constituie surse preţioase de date pentru stabilirea valorii unor elemente ale avuţiei naţionale ca :

— Fondurile fixe

— Stocurile de materiale şi produse

— Investiţii neterminate

1 **Fondurile fixe** — bunuri care servesc o perioadă îndelungată fără a se consuma — se găsesc atît în sfera producţiei materiale (la întreprinderile şi organizaţiile economice de stat) cît şi în sfera neproductivă (la instituţiile şi organizaţiile de stat).

În clasificaţia fondurilor fixe din economia naţională, bunurile sînt grupate pe diferite categorii, ca de ex. clădiri, construcţii speciale, maşini, utilaje, şi instalaţii, mijloace de transport, animale, plantaţii etc. În aceste categorii se cuprind uzine, căi ferate, locuinţe, inventar agricol, şeptel, irigaţii, şcoli, spitale, cămine culturale etc.

— În anuarele statistice ale Republicii Socialiste România fondurile fixe ale unităţilor socialiste figurează cu valoarea de inventar, adică cu valoarea iniţială din care nu s-a scăzut uzura, deci cu valoarea completă. Din anuarul 1977 extragem următoarele date cu valoarea de inventar a fondurilor fixe ale unităţilor socialiste la finele anilor :

1970	**1975**	**1976**
561 774 mil. lei	973 654 mil. lei	1 087 214 mil. lei

Din aceste date, în care nu se cuprind terenurile, drumurile, podurile, străzile şi nici patrimoniul cultural naţional, rezultă că în 1976 valoarea fondurilor fixe aproape s-a dublat faţă de 1970 fiind de 1 087 miliarde lei, faţă de 562 miliarde lei.

— Luînd perioada ultimilor 11 ani (1966—1976) extragem din anuarul statistic 1977 valoarea fondurilor fixe puse în funcţiune, în sectorul socialist în milioane lei, astfel :

1966—1970	**1971—1975**	**1976**	**1966—1976**
280 289	469 580	878 770	878 770 milioane lei

Rezultă din datele de mai sus că în perioada 1966—1976 au fost puse în funcţiune fonduri fixe în valoare de 879 miliarde lei. Raportînd această valoare la totalul fondurilor fixe existente la finele anului 1976 de 1 087 miliarde lei, observăm că fondurile fixe puse în funcţiune în ultimii 11 ani reprezintă 80% din valoarea existentă la sfîrşitul anului 1976, ceea ce denotă înnoirea rapidă a fondurilor fixe şi în special a echipamentului industrial. Aceasta, întrucît examinînd structura fondurilor fixe constatăm că în 1976, în industrie, valoarea acestora reprezintă 42,2% din valoarea totală, în timp ce în 1965 reprezenta numai 31,8%. Toate acestea denotă ritmul rapid de creştere a fondurilor fixe din ramurile producţiei materiale şi în special din industrie şi totodată creşterea avuţiei naţionale în ultima perioadă. În 1970 de ex. au fost puse în funcţiune fonduri fixe în valoare de 68 971 milioane lei, iar în 1976 de 128 901 mil. lei, ceea ce reprezintă o creştere aproape de două ori. Numai în ultimii doi ani au fost puse în funcţiune fonduri fixe în valoare de peste 300 miliarde lei.

Totalizînd valoarea fondurilor fixe pe perioada 1966—1975 din tabelul de mai sus (280 + 469 mild. lei) cu suma de 300 miliarde lei se obţine un total de 1 049 miliarde lei în ultimii 12 ani.

În datele de mai sus se cuprind şi fondurile fixe din agricultură, pe care le vom prezenta mai jos cu valoarea lor la finele anilor 1970, 1975 şi 1976 în milioane lei, defalcate pe cele 2 categorii de întreprinderi I.A.S. şi C.A.P.-uri astfel :

	1970	**1975**	**1976**
I.A.S.-uri	27 152 mil. lei	38 924 mil. lei	42 917 mil. lei
C.A.P.-uri	21 303 mil. lei	33 275 mil. lei	36 175 mil. lei

Valoarea fondurilor fixe existente la finele anului 1976 a crescut faţă de 1970 la I.A.S.-uri de 1,6 ori şi la C.A.P.-uri de 1,7 ori. În aceste valori se cuprind tractoare şi maşini agricole, animale etc.

Creşterea numărului de tractoare în unităţi fizice se prezintă astfel la finele anului :

1970	**1975**	**1976**
107 290 buc.	119 533	128 024

În planul pe 1978 se prevede fabricarea unui număr de 68 mii de tractoare.

---

[4] Manea Mănescu, Avuţia naţională a României socialiste, în „Era socialistă“ nr. 12 din 1975.

Numărul de animale se stabilește prin recensămintele ce se fac la începutul fiecărui an. După datele statistice prezentăm mai jos numărul de animale la începutul anilor 1966, 1976 și 1977 pentru a arăta evoluția lor :

	1966	1976	1977
Bovine	4 935 mii cap.	6 126 mii cap.	6 351 mii cap.
Porcine	5 365 „ „	8 813 „ „	10 193 „ „
Ovine	13 125 „ „	13 865 „ „	14 331 „ „

Planul pe 1978 prevede ca la sfîrșitul anului 1978 efectivele de animale să ajungă la următoarele niveluri : bovine 7 100 capete, porcine 11 560 mii capete și ovine 17 000 mii capete. Efectivele de animale menționate mai sus se află la I.A.S.-uri, C.A.P.-uri, gospodăriile personale ale membrilor cooperatori și la gospodăriile agricole individuale. Din efectivul de animale pe 1977, din tabelul de mai sus, I.A.S.-urile și C.A.P.-urile aveau : bovine 815 + 2 738 mii capete, porcine 3 469 + 3 013 mii capete și ovine 1 879 + 5 939 mii capete.

a) Datele statistice prezintă fondurile fixe la valoarea de inventar (inițială).

În calculul avuției naționale considerăm că fondurile fixe ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, vor trebui să fie luate cu valoarea lor reală, adică cu valoarea rămasă după scăderea din valoarea inițială a uzurii cumulate. Evidența contabilă și dările de seamă contabile dau posibilitatea stabilirii nu numai a valorii inițiale (valoarea stabilită la inventarierea și reevaluarea din anul 1964, pentru bunurile existente atunci, sau valoarea de procurare pentru cele provenite după acel an), ci și a valorii rămase.

b) La instituțiile de stat nu se calculează uzura. În lucrările de inventariere se arată însă starea clădirilor astfel ca și la acestea s-ar putea stabili valoarea reală.

c) O mențiune specială în cadrul bunurilor aparținînd instituțiilor de stat trebuie să o facem bunurilor materiale pe care statul român le posedă pe teritoriul altor state. Clădirile, mobilierul și alte bunuri ale statului nostru aflate în străinătate în folosința ambasadelor, legațiilor etc. sînt cuprinse în evidențele Ministerului Afacerilor Externe.

d) În legătură cu fondurile fixe ale instituțiilor de stat trebuie să precizăm că pe lîngă acelea care apar cu valoare în evidențele contabile ale acestora, mai sînt unele categorii de bunuri care nu apar cu valoare, ci numai în etaloni naturali, ca de ex. : drumurile, piețele, podurile, parcurile etc.

În prezent se cunoaște lungimea totală a drumurilor publice, care este de 77 768 mii km din care 13 mil. km sînt drumuri naționale și 64,8 mil. km drumuri județene și comunale. Din lungimea totală de 77,8 mil. km, drumurile modernizate sînt de 13 470 mii km iar drumurile cu îmbrăcăminți de tip ușor de 14 412 mii km.

Pentru evaluarea acestora considerăm că ar fi necesar să se fixeze costul terasamentelor și a lucrărilor de împietruire, de pavare etc. pe km și să se stabilească starea drumurilor printr-o inventariere. Totodată trebuie evaluate și terenurile ocupate de drumuri.

La fel ca pentru evaluarea drumurilor s-ar putea stabili criterii de evaluare și pentru poduri, cunoscîndu-se suprafața, materialul din care sînt construite (lemn, beton etc.), costul pe mp și starea lor. Astfel de criterii s-au stabilit și prin normele de inventariere a patrimoniului public elaborate cu ocazia inventarierii generale din 1948.

e) Prin legea ocrotirii patrimoniului cultural național al Republicii Socialiste România din 1974 se reglementează pentru prima dată la noi organizarea unei evidențe centralizate care să conțină elemente de identificare, descriere și evaluare a fiecărei opere de artă.

Această evidență cuprinde bunuri cu valoare artistică deosebită (obiecte și monumente de arhitectură și artă plastică, opere reprezentative), bunuri cu valoare istorică și documentară deosebită precum și bunuri cu valoare științifică, monumente ale naturii de importanță deosebită.

În felul acesta evidența centralizată a patrimoniului cultural național întocmită de Comisia Centrală de Stat al Patrimoniului Cultural Național poate furniza date cu privire la valoarea operelor de artă.

2 **Stocurile și rezervele de materiale și produse** aflate la finele anului la unitățile socialiste figurează în dările de seamă contabile ale acestora cu prețurile din evidența contabilă, adică cu prețurile de facturare cînd sînt procurate de la alte întreprinderi, sau la prețuri interne legal stabilite cînd provin din import, iar produsele finite, la prețuri interne de decontare.

3 **Investițiile neterminate** sînt evaluate la costul lor efectiv sau la costul planificat.

Investițiile neterminate și stocurile de valori materiale la fel ca fondurile fixe, se găsesc atît în sfera producției materiale (aparținînd întreprinderilor și organizațiilor economice de stat), cît și în sfera neproductivă (bunuri ale instituțiilor de stat).

Într-un număr viitor al revistei, vom arăta în continuare posibilitățile de evaluare a altor elemente ale avuției naționale și anume a bunurilor de folosință îndelungată ale populației și a resurselor naturale.

dr. Lucian TURDEANU

Promovarea progresului tehnic

(Urmare din pag. 18)

— să se realizeze pe seama produselor noi și perfecționate.

Promovarea progresului tehnic se realizează în cadrul economiei naționale simultan prin mai multe direcții și anume :

a) **Mecanizarea**, care constă în înlocuirea muncii omului cu munca cu ajutorul mașinilor. În tot mai multe domenii de activitate, unități economice, această direcție se manifestă sub forma **mecanizării complexe** a procesului de producție atît în secțiile de bază cît și în cele auxiliare sau de deservire.

b) **Automatizarea**, care se prezintă ca treapta superioară a mașinismului. Ea presupune utilizarea de mașini, aparate și dispozitive de automatizare pentru conducerea, controlul și reglarea procesului de producție, care se desfășoară sub controlul omului dar fără participarea lui nemijlocită. Automatizarea asigură o creștere substanțială a productivității muncii și a eficienței economice în general.

c) **Cibernetizarea**, se desprinde ca direcție deosebit de actuală a progresului tehnic, constînd în utilizarea largă în producție a tehnicii de calcul prin folosirea calculatoarelor electronice și a unui sistem informațional capabile să ofere variante tehnologice și economice optime în vederea elaborării deciziilor. Efectele economice sînt deosebite, cibernetizarea reprezentînd o nouă treaptă în procesul de ridicare a productivității.

d) **Electrificarea**, constituie o direcție importantă a progresului tehnic, deoarece face posibilă introducerea, extinderea și intensificarea mecanizării, automatizării și cibernetizării producției.

e) **Chimizarea producției**, constă în folosirea pe scară tot mai largă a proceselor chimice în producția socială. Cu ajutorul chimiei se accelerează procesele de producție, largindu-se baza de materii prime a economiei naționale și perfecționîndu-se tehnologiile.

În afara acestor direcții ale progresului tehnic se cuvine a mai menționa și **utilizarea energiei atomice**, care are cîmp larg de afirmare, atît în producerea energiei electrice și termice, cît și în desfășurarea diferitelor procese tehnologice.

Subordonarea direcțiilor progresului tehnic necesităților economice și sociale ale țării, mereu mai complexe și mai ample, sprijinirea prin activitatea de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică a tendințelor în perspectivă ale economiei naționale în plină înflorire vor contribui la realizarea sarcinii trasate de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, de ridicare calitativă a întregii activități economico-sociale. De aceea, așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, **„Conducerile ministerelor, centralelor și întreprinderilor trebuie să considere realizarea planului de cercetare și promovarea progresului tehnic drept una din cele mai importante sarcini ale activității lor permanente".** 2)

---

2) **Nicolae Ceaușescu** — Raport la Conferința Națională a P.C.R. — dec. 1977. Ed. politică, București 1977, p. 17.

TEORII·IDEI

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

De la volumul la domeniile ocupării forţei de muncă (II)

ECONOMIŞTII OCCIDENTALI reduc adesea soluţiile preconizate de Keynes într-o perioadă cînd economia era – ca şi acum – departe de a prezenta imaginea unei activităţi prospere, la o încercare dibace de a „cumpăra pacea socială"[1]). Desigur, asigurarea păcii sociale prin eradicarea şomajului pare să fi fost ţinta principală a economistului care, în ciuda furtunii critice ce se dezlănţuie periodic asupra sa, în ritmul dereglărilor economice – de scurtă sau de mai lungă durată –, a influenţat cel mai mult gîndirea economică occidentală în perioada postbelică. Este probabil însă că influenţa menţionată, nu numai în zona gîndirii, dar şi a practicii, nu ar fi fost posibilă dacă recomandările ar fi avut un caracter cu totul artificial. Deşi teoria economică se află mai mult în subtextul decît în textul scrierilor sale, ea nu este totuşi absentă şi pare mai adecvată situaţiei noi a forţelor productive decît vechiul „laissez-faire". Mai adecvată nu înseamnă însă suficient de adecvată. Keynes poate fi şi este criticat atît de la dreapta, cît şi de la stînga. Mulţi economişti occidentali văd cauzele dereglărilor actuale în intervenţia statală, de tip keynesian. Alţii, mai puţini, consideră această intervenţie insuficientă.

Alfred Sauvy nu neagă posibilitatea ca stimularea cererii să determine, în anumite limite, sporirea numărului de braţe de muncă ocupate. Dar, consideră el, sistemul economic nu dispune de un mecanism eficient care să asigure în mod automat un „echilibru profesional". Deşi economia are nevoie de toată cantitatea de muncă pe care societatea o poate oferi – şi chiar de mai mult, întrucît nevoile sînt nelimitate – ea nu o poate folosi în varietatea calitativă pe care aceasta o asigură în mod spontan. Controversa, indirectă, cu Keynes – dar pe terenul şi oarecum pe linia lui de gîndire – este evidentă. Între altele, acesta scrisese „Pentru a pune problema în mod concret : nu văd nici un motiv de a presupune că sistemul existent dă o utilizare accentuat necorespunzătoare factorilor de producţie folosiţi. Există, desigur, erori de previziune; dar acestea nu ar fi evitate prin centralizarea deciziilor. Faptul că sînt ocupate 9 000 000 de persoane din 10 000 000 cîte ar dori şi sînt capabile să muncească nu înseamnă că munca acelor 9 000 000 de persoane este folosită greşit. Reproşul adresat sistemului actual nu constă în aceea că aceste 9 000 000 de persoane ar trebui să fie folosite pentru alte munci, ci că ar trebui să existe locuri de muncă şi pentru restul de 1 000 000 de persoane"[2]). Aşadar, intervenţia statului în prerogativele proprietăţii private ar fi necesară doar pentru a asigura un *spor* de investiţii corespunzător volumului mîinii de lucru neocupate.

S-ar putea reproşa acestui raţionament că nu reţine probabilitatea ca un număr invariabil de persoane neocupate să aibă o compoziţie profesională în continuă modificare şi deci posibilitatea ca şi munca persoanelor ocupate să fie folosită într-un mod nu întotdeauna adecvat. Dar chiar dacă am avea în vedere numai persoanele neocupate, acestea nu constituie o masă omogenă, ci structurată sub raportul calificării.

A. Sauvy introduce, în opoziţie cu noţiunea de „populaţie activă", pe cea de „populaţie cerută". Dacă prima are în vedere structura profesională *existentă* a populaţiei active (a totalului persoanelor ocupate şi a totalului persoanelor aflate în şomaj), a doua se referă la structura profesională *necesară*. Autorul francez nu-şi propune să demonstreze faptic sau logic neadecvarea celor două tipuri de populaţie, nici teza că o adecvare între populaţia activă şi cea cerută ar asigura ocuparea deplină a braţelor de muncă. El le consideră evidente. Dovada faptului că populaţia activă diferă profund de cea cerută ar aduce-o şi constatarea că orice stimulare a cererii nu mai contribuie la creşterea producţiei, ci doar la creşterea preţurilor.

În consecinţă, autorul „Economiei diabolice" propune stabilirea, cu ajutorul calculului matricial, a numărului total de ore (de minute) de felurite profesiuni, conţinute, într-un fel sau altul, în diferite produse finale sau servicii. Pe această bază s-ar putea stabili *populaţia cerută*, cu alte cuvinte, ce populaţie activă, şi în ce fel repartizată pe profesii, ar

FIŞE

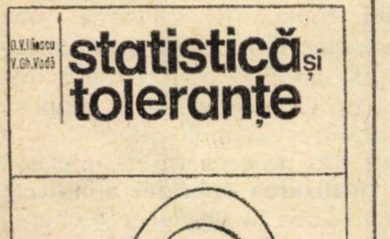

• *Prefaţînd lucrarea inginerului Dan V. Iliescu şi a matematicianului Viorel Gh. Vodă* Statistică şi toleranţe, *apărută în Editura tehnică, 1977 (304 p). acad. Gh. Mihoc arată aportul original al tinerilor cercetători români la studiul controlului calităţii în condiţii economice, prin metodele statisticii matematice. Autorii atrag atenţia asupra complexităţii problematicii. Numeroasele calcule şi exemplificări se integrează în cîţiva parametri care stabilesc că în nici un alt domeniu ca acela al proiectării industriale nu se pot face atîtea economii prin atenţie la detaliu, după cum tot aici e locul unde neglijenţa şi ignoranţa sînt cauza maximului de risipă. Este o pierdere de timp cufundarea în formulare statistice, fără o gîndire filozofică în construirea testelor şi interpretarea rezultatelor. Precizia costă bani : teoria siguranţei sistemelor reprezintă probabilitatea funcţionării acestora cel puţin o perioadă de timp dată, în condiţii de mediu cunoscut. Calitatea, spun autorii, trebuie realizată în mod economic, oricîte dificultăţi prezintă acest imperativ.*

De la extensiv la intensiv

• *Revista* VOPROSÎ EKONOMIKI *(nr. 1/1978) publică articolul* Intensifikaţiia razvitiia proizvodstvennogo apparata *(Intensificarea dezvoltării aparatului productiv), de dr. V. Falţman, în care autorul pledează pentru introducerea rapidă în producţie a tehnicii care asigură efectul social-economic maxim. Procesul intensificării reproducţiei – spune autorul – modifică raporturile dintre ramurile care contribuie la crearea aparatului productiv : creşte aportul construcţiei de maşini, scade greutatea specifică a construcţiilor, cheltuielilor pentru montaj şi transport. Toate acestea nu sînt însă suficiente. Se observă noi tendinţe în înlocuirea aparatului productiv, anume se trece de la tipul extensiv de reproducţie, cînd masa principală a tehnicii este orientată spre creşterea parcului, la forma intensivă, pentru care este caracteristică substituirea cu precădere a tehnicii intrate în stare de desuetudine. După cum arată prognozele – spune V.F. –, asigurarea producţiei cu tehnică, nu în primul rînd mai numeroasă, ci nouă, este sursa principală a economiei de muncă vie, a creşterii productivităţii ei şi a ameliorării condiţiilor de muncă.*

Multinaţionalele în diviziunea internaţională a muncii

• *Revista* Problemi del socialismo nr. 6–7/1977 este consacrată analizei raporturilor dintre monopolurile internaţionale şi clasa muncitoare. In acest *context Giacomo Luciani semnează studiul* Tendenze passate e attuali della divisione internazionale del lavoro : il ruolo delle imprese multinazionali *(Tendinţe trecute şi actuale în diviziunea internaţională a muncii : rolul întreprinderilor multinaţionale. G.L. face distincţia dintre diviziunea internaţională a muncii şi specializarea internaţională. Autorul consideră că toate modelele teoretice cunoscute de specializare internaţională nu se verifică în practică, motiv pentru care preferă conceptul de diviziune internaţională a muncii. În condiţiile capitalismului contemporan această diviziune este influenţată în mod direct de întreprinderile (monopolurile) multinaţionale, deoarece însuşi scopul sau raţiunea dezvoltării lor multinaţionale constă în a se substitui legilor pieţei, de a crea în consecinţă un model nou de diviziune internaţională a muncii, care să le fie favorabil. În ce priveşte reprezentarea unui astfel de model de diviziune internaţională a muncii, ea ar fi foarte dificilă, diviziunea respectivă fiind rezultatul unei multitudini de variabile, care sînt în fond forţe cu tendinţe de acţiune contrarie.*

TEORII·IDEI

ȘCOLI ○ CURENTE ● ECONOMIȘTI

trebui – ținînd seama și de comerțul exterior – „pentru a satisface cererea integrală *fără nici un fel de șomaj*"3). Întrucît un calcul pentru fiecare produs în parte ar necesita eforturi enorme, se poate stabili matricea ocupării brațelor de muncă pe ramuri. Aceasta va da producția totală, în milioane de ore de muncă, repartizată pe muncitori, funcționari, cadre mijlocii și superioare, patroni, liber profesioniști etc. Pentru a obține ajustările proprii ocupării depline se pot folosi, de la caz la caz, cu bună știință, atît mijloacele pieței, cît și cele ale planului. Ca regulă generală, adaptarea spontană ar urma să se aplice la imediat și la detaliu, în timp ce intervenția politică ar avea în vedere tactica ofensivă în vederea sporirii numărului de locuri de muncă. „Marea ofensivă" pentru sporirea numărului locurilor de muncă nu ar depinde decît de „savoir-faire" (know-how), de aptitudinea oamenilor de a exploata natura din propria lor țară și materia primă importată. Numărul locurilor de muncă depinde în mod amplu de „prelucrarea mai mult sau mai puțin extinsă la care este supusă materia". „De ce – întreabă Sauvy – nu avem în Franța decît 38 de locuri de muncă pe kilometru pătrat, în timp ce în Germania sînt 103 ?" Pentru adaptarea populației active la cea „cerută" s-ar impune revalorizarea muncii umane, ridicarea nivelului acesteia, transformarea profundă a învățămîntului tehnic, reducerea caracterului parcelar al muncii industriale, organizarea ei în așa fel încît să pretindă mai multe calități personale ș.a. Adaptarea populației la un nivel calitativ mai ridicat al producției ar fi posibilă, deoarece tehnica progresează în general mai încet decît posibilitățile de creștere a calificării.

A. Sauvy, ni se pare, face un pas mai departe pe linia reflectării unor cerințe obiective, impuse de trăsăturile actuale ale economiei din țările capitaliste industrializate. Dar, atît teoretic cît și practic, nu avem de-a face cu o „terra incognita". Chiar A. Sauvy se referă uneori la experiența pozitivă în această privință a țărilor socialiste. Se pune însă întrebarea: toate acestea nu se fac, sau nu se fac suficient, în țările capitaliste, doar pentru că nu sînt cunoscute ? pentru că „societatea refuză oglinda, radioscopia, chiar elementară" ? pentru că, spre deosebire de „alte reparații", la care se cheamă de obicei un specialist, în cazul economiei se refuză apelul la economiști ? Se știe că aceștia nu lipsesc din diferite administrații, în calitate de consilieri, chiar de miniștri etc. Oare incapacitatea țărilor capitaliste de a efectua „ajustarea" populației active la cea „cerută" nu se explică prin aceea că ea implică o nouă limitare a prerogativelor proprietății private asupra mijloacelor de producție, o schimbare profundă a raporturilor de producție ? Doar această ajustare este legată și de orientarea unor ramuri, subramuri de producție, a unor întreprinderi. Dacă în R.F.G. sînt, după cifrele prezentate mai sus, aproape de trei ori mai multe locuri de muncă pe kilometru pătrat decît în Franța, nu este mai puțin adevărat că și acolo există șomaj – și încă destul de numeros. Nu rezultă de aici că „ajustarea", chiar dacă ar fi realizată, nu ar fi suficientă ? Adecvarea producției la consum, sau a consumului la producție, presupune deci nu numai ajustarea celor două tipuri de populație dar și criterii superioare de repartiție a bunurilor produse, imposibile fără modificări în domeniul structurilor sociale. La Sauvy, însă, lucrurile se reduc în esență la calculul matricial mai sus pomenit. Acesta „poate servi în orice formă de economie: primitivă, tribală, capitalistă, comunistă". „Ceea ce trebuie transferat – spune el, referindu-se la eventuale schimbări în domeniul structurilor sociale – este mai puțin proprietatea decît puterea"4). Se știe însă că, în cazul marilor corporații, puterea este indisolubil legată de proprietate. J.K. Galbraith fusese mai penetrant – este adevărat cu reveniri ulterioare. Acum cîțiva ani el scria : „Socialismul este imperativ în zonele cele mai slabe ale economiei. În mod paradoxal... el este obligatoriu în zonele de forță excepțională... Pentru industrii excesiv de slabe și excesiv de puternice, cuvîntul socialism – ca un remediu pentru o zonă de mare subdezvoltare și ca un control asupra unei mari supradezvoltări – este unul dintre cele pe care nu le mai putem suprima"5).

Anghel SCHOR

---

1) André Granou. Régulation et crise du capitalisme. Le Monde diplomatique, nr. 287/februarie 1978

2) J. M. Keynes. Teoria generală a folosirii mîinii de lucru, a dobînzii și a banilor. Editura științifică, 1970, p. 381

3) Alfred Sauvy. L'économie du diable. Calman-Lévy, 1976, p. 139

4) Idem, p. 219

5) John Kenneth Galbraith. Economics and the Public Purpose. Boston, 1973, p. 285

O „criză americană" ?

● *Cunoscut pentru studiile sale avînd ca temă istoria economică a unor țări în secolul XX, Yves Trotignon face, în cartea sa* Le XX-e siècle americain *o analiză a evoluției S.U.A. în actualul secol. Ocupîndu-se, printre altele, de condițiile economice ale anilor '70, și de factorii care facilitează creșterea economică, autorul menționează că supremația americană este evidentă mai ales în agricultură și în industriile de vîrf, perspectivele acestor ramuri făcînd din ele „stîlpi" ai economiei în viitor. În același timp, S.U.A. sînt confruntate cu serioase probleme : scăderea ratei profitului ; creșterea puternică a creditului (în 1975 creditul atingea aproape 8 dolari la fiecare dolar aflat în circulație ; datoriile întreprinderilor întreceau de 15 ori beneficiile lor, creditul de consum reprezenta 95 % din venitul disponibil) ; dificultăți de investiții ; penetrația capitalurilor străine ; agravarea deficitului, în ciuda unei redresări a economiei ; sirenele protecționismului. Toate acestea îl conduc pe autor la o întrebare majoră : „În acești ani... criza mondială nu va fi ea, ca după 1929, o criză americană ?"*

Întreprinderile mici și mijlocii sub semnul crizei

● *Sub titlul* Petites et moyennes entreprises *(Întreprinderi mici și mijlocii),* LE FIGARO *din 15.I.1978 publică un grupaj de articole, în care se încearcă o analiză a situației și perspectivelor întreprinderilor mici și mijlocii din Franța. Sînt considerate mici întreprinderile cu 6-50 salariați, iar mijlocii – acelea cu 50-500. Sub 6 ar fi domeniul artizanatului și peste 500 – acela al marilor întreprinderi. Aceste cifre ar fi fost adoptate în majoritatea țărilor industrializate din Occident, inclusiv Statele Unite ale Americii. În cifre absolute 698 672 sînt unități comerciale, 120 000 – industriale și 984 972 – prestatoare de servicii. Ca pondere, aportul acestor întreprinderi este evaluat la 60% din producția națională franceză și la 75% din activitatea de distribuție ; foarte ridicată este, de asemenea, greutatea specifică a serviciilor. În întreprinderile mici și mijlocii, gestiunea și proprietatea se confundă, conducătorul întreprinderii trebuind să cumuleze calitățile de administrator, comerciant, contabil, om de afaceri, tehnician etc. Dar, în condițiile actuale, pentru a face față concurenței, întreprinderea este nevoită să facă apel la finanțare exterioară ceea ce, cu excepția unor cazuri rare, cînd ea trece la statutul de mare întreprindere, o duce la ruină.*

Elena Stanciu-Stoian, Gh.Ivanovici, N.Ilioiu

METROLOGIA
ȘI CONTROLUL CALITĂȚII
ÎN INDUSTRIA TEXTILĂ

FIȘE

● *În Editura tehnică a apărut lucrarea* Metrologia și controlul calității în industria textilă *(311 p.), elaborată de prof. dr. ing. Elena Stanciu-Stoian, ing. Gh. Ivanovici și ing. N. Ilioiu. Dată fiind preocuparea deosebită în vederea sporirii calității bunurilor de consum, diversificării lor, industria ușoară și industria textilă necesită, se arată în carte, mijloace și metode de măsurare a calității cît mai sigure, mai precise și mai rapide, precum și personal bine pregătit, capabil să execute aceste măsurări. Pe lîngă prezentarea cunoștințelor generale de metrologie și de control al calității, în lucrare se descriu și cele mai importante măsuri și mijloace de măsurare folosite în industria textilă, se insistă asupra modului cum se realizează verificarea calității și se analizează formele de organizare necesare pentru atingerea obiectivelor urmărite atît de metrologie, cît și de controlul calității. Sumarul cărții : I Relația metrologie-calitate ; II Metrologia în industria textilă ; III Organizări. Organizarea metrologică.*

CONVORBIRI ECONOMICE

cu

dr. James W. BOTKIN

de la Harvard Graduate School in Education (Cambridge, Massachusetts)

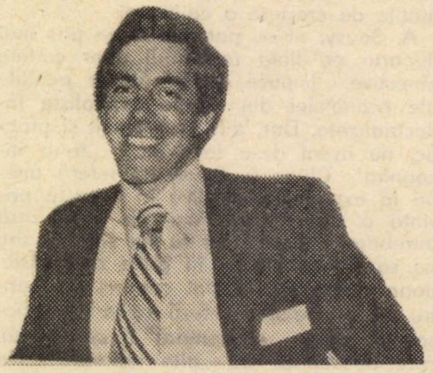

ÎNVĂȚAREA ȘI STĂPÎNIREA COMPLEXITĂȚII

● Lumea de astăzi este confruntată cu importante decalaje, în primul rînd între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, dar și în interiorul fiecăreia din aceste categorii. Analiza acestor disparități a determinat mulți cercetători, printre care vă numărați și dv., să ajungă la concluzia inevitabilității anumitor schimbări în înseși țările dezvoltate...

– Una din problemele care mă preocupă în acest context este în ce măsură diferitele culturi care există în țările dezvoltate au o influență asupra unora din problemele globale fundamentale care ne confruntă. M-aș referi aici, de exemplu, la problema consumului de energie. Consumul de energie pe locuitor al unor țări dezvoltate ca Suedia sau Norvegia, de pildă, reprezintă jumătate sau chiar mai puțin din cel al S.U.A. La fel, dacă facem comparații privind consumul de alimente pe locuitor, sau contribuția diferitelor țări la degradarea mediului înconjurător, diferențele sînt foarte mari. Sînt oare justificate asemenea diferențe prin nivelul de dezvoltare ? Desigur că nu. Este vorba aici de schimbarea unui întreg mod de viață în țările dezvoltate care ar trebui întreprinsă. Iar Statele Unite ale Americii în această privință sînt, după părerea mea, primul și cel mai urgent caz care necesită o schimbare. Dar problema este mult mai largă decît de a spune că în S.U.A. risipa este mai mare decît în alte țări. Spun aceasta în sensul că există, după opinia mea, anumite valori materiale avîndu-și originea în S.U.A. sau în țări dezvoltate ale Europei care – după expresia lui Johan Galtung – tind să se strecoare în sistemele de valori ale unor țări mai puțin dezvoltate. Ca locuitor al unei țări dezvoltate nu pot decît să simpatizez cu dorința justificată a foarte multor țări ale lumii de accelerare a dezvoltării și de creștere mai rapidă a nivelului de trai. Pe baza experienței acumulate, semnalez, în același timp, necesitatea de a se acorda atenție unor fenomene negative care ar putea apărea în legătură cu consumul material. În această privință cred că și învățămîntului îi revine un rol important.

Aș mai sublinia aici și faptul că țările socialiste europene au reușit mult mai bine ca alte țări să evite existența unor diferențe prea mari între venituri.

● Am înțeles că cercetarea acestui rol sporit care trebuie să revină învățămîntului constituie tocmai obiectul preocupărilor dv. actuale de la Harvard.

– Domeniul meu de activitate este ceea ce se numește „conducerea și organizarea învățămîntului universitar". Cînd spun conducere și organizare mă refer nu numai la aspectele administrative, birocratice sau financiare ale învățămîntului, ci și – mai ales – la componenta pedagogică, de cercetare științifică și educațională a unui sistem de învățămînt. Pentru aceasta mi-am făcut jumătate din studii la Harvard Business School din Cambridge, Massachusetts, iar cealaltă jumătate la Harvard Education School, unde lucrez în prezent, ocupîndu-mă de conducerea și organizarea și în special de viitorul învățămîntului și, în sens mai larg, al învățării. Învățarea îmbrățișează mai mult decît formele instituționale ale învățămîntului. Mă ocup așadar de viitorul învățării și de rolul pe care învățarea și învățămîntul îl pot juca în asigurarea viitorului unei societăți, fie într-o țară dezvoltată sau în curs de dezvoltare.

Un punct de plecare ar fi o problemă dezbătută la colocviul „Conducerea întreprinderii și strategia dezvoltării" desfășurat în noiembrie 1977 la Academia „Ștefan Gheorghiu", la care am participat cu mult interes, și anume unele din schimbările fundamentale care considerăm că ar trebui să aibă loc sau care chiar au deja loc în sistemele noastre de valori și în care învățămîntul are un rol foarte mare de jucat.

În acest sens, m-au impresionat foarte mult cele spuse la colocviul de la București de omul de știință indian Romesh Tapar, care sublinia că sistemul informal de educație din India acordă o pondere egală muncii intelectuale și muncii manuale, învățării filozofiei tradiționale și dezvoltării aptitudinilor în domeniul artistic și al meșteșugurilor. Cred că este greu de aplicat integral acest model în lumea dezvoltată, totuși el conține un principiu foarte atrăgător, care cred că lipsește în multe țări aflate într-un stadiu mai înalt de dezvoltare : acela de a pune accent atît pe munca intelectuală cît și pe cea manuală. Știu că România încearcă acest lucru în mod mai sistematic și cu mai mult efort decît o serie de țări capitaliste dezvoltate, integrînd munca fizică și intelectuală.

Desigur, problema pe termen lung (prin care înțeleg 30–50 de ani) este foarte complicată, într-o epocă de rapide schimbări științifice și tehnologice, de progres în ritm atît de înalt al cunoașterii umane, pericolul fiind neutilizarea sau utilizarea necorespunzătoare a resurselor umane în raport cu nevoile sociale în continuă modificare. În multe țări occidentale există șomaj în rîndul unor oameni cu foarte înaltă calificare și acest lucru este scandalos. Aș fi de aceea foarte interesat să știu cum au soluționat țările socialiste acest tip de problemă, admițînd ipoteza unor erori posibile în planificarea pregătirii pe care trebuie s-o ofere învățămîntul într-un moment sau altul și știind în același timp că în concepția marxistă munca nu este numai un drept, ci și o datorie. Am în vedere aici faptul că peste cîteva decenii vor exista cerințe foarte greu de imaginat în momentul de față. Mă interesează de aceea cu ce grad de adaptabilitate este înzestrat sistemul de învățămînt pentru a încerca să facă față acestor exigențe. Acesta este unul din tipurile de probleme pe care îmi propun să le aprofundez în viitor.

● Rapoartele anterioare către Clubul de la Roma consacrate unor probleme fundamentale ale prezentului și viitorului omenirii au suscitat dezbateri extrem de vii, datorită desigur nu numai acuității problematicii, ci și soluțiilor preconizate. Ce se așteaptă de la actualul proiect al raportului către Clubul de la Roma privind învățarea ?

– Sînt angrenat și eu în elaborarea acestui viitor raport către Clubul de la Roma, proiectul „Învățarea". Va fi unul din primele rapoarte către Clubul de la Roma care va avea o contribuție foarte importantă din România, ca și numeroși colaboratori din alte țări. Există trei grupuri care lucrează la elaborarea acestui raport : unul în „Est", la București, altul în „Vest", și altul în „Sud". Sperăm ca acest raport să reflecte complexitatea crescîndă a lumii de azi, problemele fundamentale ale unui număr tot mai mare de oameni, care toți cer mai multă egalitate și echitate decît a existat în trecut, problema reorientării uriașei infrastructuri a sistemului de învățămînt din marea majoritate a țărilor lumii de azi pentru a obține un nou umanism, un nou tip de persoană, care să aibă o mare adaptabilitate, dar și viziunea și competența de a face față noilor situații caracterizate printr-o înaltă complexitate științifică și tehnologică. Necesitatea stăpînirii acestei complexități presupune un nou tip de umanism și îmi este teamă că majoritatea sistemelor de învățămînt din lumea de astăzi, inclusiv cel din țara mea, nu cu acest tip de orientare.

Este un proiect la care lucrez cu multă plăcere și interes, fiind convins că supraviețuirea omenirii nu se poate realiza decît printr-o largă cooperare internațională.

D. D.

ECONOMIA ȚĂRILOR CAPITALISTE

FENOMENUL INFLAȚIONIST ȘI DIFICULTĂȚILE POLITICII MONETARE [II]

Controlul masei monetare : între tehnica bancară și structurile capitaliste

CE EXPLICAȚII se pot găsi pentru nerealizările unei politici care a fost demarată — în actuala formulă — numai de cîțiva ani ? În primul rînd, o serie de argumente tehnice. În modul său prezent de existență din economiile occidentale, masa monetară este o categorie deosebit de complexă, deoarece piramida creditului a lărgit considerabil mijloacele de efectuare a plăților. În consecință, în afara „banilor tradiționali“, adică a bancnotelor și monedelor emise de autorități, plățile sînt efectuate printr-o largă diversitate de instrumente — depozite bancare (la vedere, la termen sau de economii), bilete la ordin, trate etc. — care nu sînt emise de banca centrală și în consecință nu pot fi controlate direct de ea. Lucrurile sînt complicate de faptul că, de la o perioadă la alta, sub influența unor factori care încă nu sînt bine cunoscuți, are loc o schimbare a preferinței, de la utilizarea unui anumit instrument spre altul ; de exemplu, în ultima vreme s-a observat utilizarea în mai mare măsură a depozitelor bancare la termen ca mijloc de decontare, ceea ce a stat la baza aprecierii că M_2 ar reprezenta mai bine masa monetară decît M_1. Un element care poate ilustra complexitatea problemei este faptul că în S.U.A. Sistemul Federal de Rezerve ține evidența masei monetare sub 12 variante (M_1 ...M_{12}). La diversitatea formelor masei monetare se adaugă faptul că fiecare formă are o anumită viteză de circulație, iar efectuarea unei previziuni corecte a vitezei de circulație a banilor se dovedește o problemă dificilă.

Explicația principală a nerealizărilor în ceea ce privește controlul masei monetare rezidă, însă, nu în domeniul tehnicii bancare, ci în structura societății capitaliste contemporane, în mecanismele prin care se înfăptuiește politica economică a statelor occidentale.

Urmărind să evite crizele economice de proporții, ca cea din 1929, să stimuleze creșterea economică și să atenueze șomajul, intervenția statului capitalist din întreaga perioadă postbelică a necesitat importante resurse financiare. În ultimă instanță, banca centrală a trebuit să finanțeze o parte din aceste cheltuieli prin emisiune monetară suplimentară, pentru a acoperi într-o anumită măsură deficitele bugetare ale statului. De asemenea, banca centrală a trebuit să asigure condiții financiare favorabile creșterii economice, adică lichiditate suficientă băncilor comerciale, dobînzi relativ scăzute pentru a stimula investițiile etc., și toate acestea nu s-au putut face decît printr-o creștere rapidă a masei monetare. În acest mod, politica monetară a fost de regulă expansionistă și ea s-a încadrat în concepția generală conform căreia asigurarea creșterii economice și ocuparea cît mai deplină a forței de muncă constituie obiectivele prioritare ale politicii economice a statului capitalist.

Este ușor de înțeles că încercarea din ultimii ani de a limita creșterea masei monetare s-a izbit de un mecanism și o structură deja formate după cîteva decenii de politica monetară expansionistă. Bugetele statelor capitaliste au continuat să înregistreze deficite și în ultimii ani, unele de și mai mari proporții ; banca centrală a trebuit să contribuie la finanțarea deficitelor și acest lucru a însemnat, de fapt, o creștere suplimentară a masei monetare, peste limitele „creșterii-obiectiv“. Erodată în bună măsură de inflație, în special începînd cu acest deceniu, lichiditatea băncilor comerciale și a piețelor de capital a trebuit, desigur, să fie „restabilită“ pentru a evita falimentele în lanț ale instituțiilor financiare, deci banca centrală a trebuit să injecteze fonduri suplimentare în sistemul financiar, aceasta contribuind la accentuarea creșterii masei monetare. Mai mult, în fața „urgențelor“ anului 1977, de a demara activitatea economică și a diminua șomajul, politica monetară a trebuit să contribuie prin aceeași metodă — pomparea de noi fonduri în economie — la stimularea investițiilor și creșterea economică.

Se poate afirma că, de la început, politica de limitare a creșterii masei monetare nu a avut condițiile necesare realizării ei, de vreme ce întregul mecanism al economiei capitaliste contemporane cere o creștere rapidă a cantității de bani aflate în circulație. De aceea, punctul de vedere monetarist conform căruia principala cauză a inflației este creșterea prea rapidă a masei monetare este unilateral. Pentru că este greu de imaginat o situație în care deficitele bugetare ale statelor capitaliste ar rămîne nefinanțate, sau una în care băncile comerciale occidentale ar fi lăsate să dea faliment din lipsă de lichiditate...

Monetarismul și potențialul inflaționist

ÎN CONTRAST cu punctul de vedere monetarist, unilateral, se impune ideea că inflația contemporană din lumea capitalistă reprezintă un dezechilibru complex de structură al întregii economii, care își are rădăcinile nu numai în excedentul masei monetare, dar mai ales în mecanismele și măsurile prin care se stimulează creșterea cererii interne (cheltuielile statului, politica de credite etc.) sau se încearcă să se „rezolve“ alte probleme ale societății (de exemplu, aceea, a șomajului). Din momentul în care s-a creat un deficit bugetar de proporții, a luat naștere și un potențial inflaționist corespunzător, politica monetară neavînd altă alternativă normală decît să-l accepte, să-l „valideze“ printr-o creștere suficient de rapidă a masei monetare. Rolul oarecum pasiv, de acceptare, al politicii monetare este, dealtfel, recunoscut chiar de A. Burns : „De fiecare dată cînd guvernul majorează cheltuielile sale se presupune în mod implicit că vor fi disponibile mijloacele de finanţare necesare. O presupunere tacită de acelaşi fel se găseşte în orice decizie... luată de guvern sau de corporaţiile private. Rareori, însă, cei care hotărăsc asupra acestor decizii iau în considerare că ele pot fi — în totalitate — incompatibile cu creşterea-obiectiv a masei monetare".

Există, deci, o contradicţie de fond, inevitabilă, între politica economică generală a statului capitalist, orientată spre stimularea creşterii şi deci în esenţă expansionistă, pe de o parte, şi diferitele încercări de a combate inflaţia, de regulă prin controlul masei monetare. Această contradicţie a luat forme diverse. În S.U.A., de exemplu, contradicţia a cunoscut o deosebită amploare în 1977 sub forma conflictului deschis dintre fostul preşedinte al Sistemului Federal de Rezerve A. Burns şi Administraţia Carter.

Încercînd să realizeze „creşterea-obiectiv" a masei monetare, A. Burns, a pledat pentru o serie de măsuri care, în final, au dus la majorarea continuă a dobînzilor în partea a doua a anului 1977. Administraţia, precum şi unii membri ai Congresului, au acuzat Sistemul Federal de Rezerve, în special pe A. Burns, că promovează o politică economică de natură să ducă la o nouă recesiune, periclitînd realizarea obiectivelor de reducere a şomajului şi stimulare a investiţiilor. A. Burns a replicat că numai menţinerea creşterii masei monetare în limitele stabilite poate stăvili presiunile inflaţioniste şi poate evita deteriorarea pe termen lung a echilibrului economic. Punctul de vedere al Administraţiei a avut cîştig de cauză, concluzia disputei fiind anticipată astfel în cotidianul International Herald Tribune (25 octombrie 1977) : „Legătura dintre creşterea masei monetare şi rata inflaţiei este discutabilă. Dar legătura dintre nivelul mai înalt al dobînzilor şi şomaj este mult mai sigură. A risca, precum Sistemul Federal de Rezerve, agravarea stagnării economice în lunile următoare datorită grijilor privind creşterea excesivă a masei monetare, pare să fie o orientare greşită şi prea îndrăzneaţă". Rezultatul a fost numirea în ianuarie a.c. a fostului preşedinte al cunoscutei companii Textron, G. William Miller, în postul de preşedinte al Sistemului Federal de Rezerve.

Contradicţia semnalată s-a manifestat şi în alte ţări. În R.F.G. restrîngerea, într-o anumită măsură, a creşterii masei monetare, corelată cu majorarea considerabilă a cursului mărcii vest-germane, a contribuit în ultimii ani la obţinerea unor performanţe mai bune în lupta contra inflaţiei. În schimb, creşterea economică şi şomajul au avut de suferit considerabil, iar autorităţile vest-germane au trebuit să accepte acuzaţiile celorlalte ţări capitaliste privind faptul că R.F.G., considerată una din cele trei „locomotive" ale relansării de după criza din 1974—1975, nu a reuşit să-şi îndeplinească obligaţiile internaţionale asumate în urma întrunirii occidentale la nivel înalt de la Londra din mai 1977. De asemenea, pe piaţa internă a capitalurilor s-au semnalat o serie de dificultăţi în ceea ce priveşte finanţarea deficitului bugetar.

Se caută noi formule...

PERSPECTIVA unei noi escaladări a creşterii preţurilor în economiile occidentale (majoritatea experţilor occidentali au în vedere o rată mai înaltă a inflaţiei în 1978 şi 1979 decît media ultimilor doi ani, iar Milton Friedman a declarat recent că este probabil ca în 1980 rata inflaţiei în S.U.A. să depăşească din nou 10%) şi eşecurile politicilor antiinflaţioniste de pînă acum fac ca lupta contra inflaţiei să fie din nou pe primul plan în agenda guvernelor ţărilor capitaliste dezvoltate.

Monetariştii pun în continuare accent pe controlul masei monetare. S-au avansat chiar unele idei privind un mecanism de „corectare automată" a inflaţiei, aşa cum este cel dintr-o analiză publicată nu demult de International Herald Tribune (17—18 decembrie 1977). Urmărind evoluţia comparată a indicatorului masei monetare — M_2 (bancnote ale băncii centrale şi depozite bancare la vedere şi la termen) — şi a producţiei industriale în economia S.U.A., autorul analizei, J. Marsten, constată că din 1920 pînă în 1976 M_2 a crescut cu un ritm mediu anual de 5,56%, iar producţia industrială cu un ritm de 3,97%. În aceeaşi perioadă preţurile au crescut cu un ritm anual de 1,99%, adică aproximativ diferenţa dintre creşterea masei monetare şi cea a producţiei industriale, ceea ce susţine, în opinia autorului, ideea că între preţuri şi cantitatea de bani există o legătură strînsă. În ceea ce priveşte politica de limitare a masei monetare, J. Marsten avansează ideea unei „auto-limitări" a creşterii masei monetare, deoarece creşterea brută a cantităţii de bani trebuie corectată la rîndul ei de inflaţie pentru a se obţine creşterea reală, netă.

În consecinţă, cînd rata inflaţiei este înaltă creşterea reală a masei monetare se restrînge automat, devenind chiar negativă, ceea ce atenuează de la sine inflaţia în perioada următoare. Autorul dă exemplul anului 1920, cînd rata inflaţiei în S.U.A. a fost de 23,7% iar masa monetară a crescut cu 14,3%, adică cu 9 puncte procentuale mai puţin, ceea ce a făcut ca în anul următor creşterea preţurilor să se atenueze simţitor şi chiar să se înregistreze o scădere a indicelui preţurilor bunurilor de consum. J. Marsten consideră că acest mecanism acţionează şi în prezent, şi în consecinţă rata inflaţiei în S.U.A. ar putea să se reducă în perioada următoare, deoarece cea mai ridicată rată de creştere a preţurilor din ultimii ani (12,2% în 1974) a fost superioară creşterii înregistrate de M_2 în acelaşi an (7,2%).

Desigur, corelaţiile prezentate anterior surprind unele aspecte interesante, dar ele nu sînt în întregime relevante şi nu pot constitui o bază sigură de judecată. De exemplu, începînd cu 1966 şi pînă în 1976 creşterea netă, reală a masei monetare din S.U.A. (corectată pentru a ţine seama de efectele inflaţiei) a fost negativă, între —0,1% şi —2,2% pe an, şi cu toate acestea perioada menţionată a fost cea în care economia americană a cunoscut cea mai importantă escaladare a procesului inflaţionist ; în schimb, în perioada 1961—1968, cînd inflaţia din S.U.A. a fost deosebit de redusă, creşterea reală anuală a masei monetare a fost de circa 2%... De fapt, aşa cum am menţionat, majoritatea economiştilor occidentali au în vedere o accentuare a inflaţiei în perioada următoare, şi nu o atenuare „automată" a ei.

Autorităţile din ţările capitaliste dezvoltate au în vedere un complex mai larg de măsuri, care nu se rezumă numai la politica monetară : controlul, obligatoriu sau voluntar, al preţurilor şi salariilor, măsuri de stimulare a firmelor care nu recurg la majorări de preţ etc. Un astfel de program complex este cel supus dezbaterii de economistul american Arthur Okun, de la Brookings Institution, care propune să se utilizeze mecanismul selectiv al politicii fiscale pentru a atenua presiunile inflaţioniste ; astfel, companiile care nu apelează la majorări de preţ, sau care majorează preţurile sub o limită stabilită, ar primi înapoi o parte din impozitul pe cifra de afaceri. Un asemenea program (intitulat „TIP — Tax-based Incomes Policy, adică politică a veniturilor bazată pe impozite) constituie o încercare nouă de a rezolva dilema economiilor occidentale cunoscută sub numele de „stagflaţie".

Administraţia Carter nu a apelat la acest instrument pentru că, aşa cum remarca săptămînalul Newsweek (28 noiembrie 1977), „TIP, ca şi alte noi metode care încearcă să rezolve problemele inflaţiei şi şomajului, comportă, ca orice experiment, un grad ridicat de risc". Conform unor calcule preliminare, implementarea programului TIP ar costa bugetul federal american cel puţin 15 miliarde dolari. Programul antiinflaţionist al preşedintelui Carter prezentat în Mesajul privind starea Uniunii (ianuarie 1978) se bazează în esenţă, ca şi cel din anul precedent, tot pe stabilirea unor limite voluntare în ceea ce priveşte creşterea preţurilor şi a salariilor (companiile nu sînt obligate să le respecte). Cercurile de afaceri occidentale se îndoiesc că un asemenea program voluntar ar putea aduce sub control inflaţia din economia americană, mai ales că noul preşedinte al Sistemului Federal de Rerzerve va promova, probabil, o politică monetară mai expansionistă deoarece împărtăşeşte părerea Administraţiei Carter că inflaţia poate fi atenuată şi în acelaşi timp pot fi create noi locuri de muncă. Referitor însă la posibilitatea ca politicile economice să reducă simultan şi inflaţia şi şomajul, nu puţini sînt analiştii occidentali care relevă că această aserţiune este mereu reluată, dar că de fapt rezultatul practic al unei asemenea politici a fost, tot mereu, mai multă inflaţie şi mai mult şomaj.

Mugur ISĂRESCU
Institutul de economie mondială

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Piața comună: producția agricolă

ESTIMAȚIILE asupra producției agricole pe anul trecut a țărilor membre ale C.E.E., publicate de Comisia Pieței comune, ilustrează creșterea apreciabilă a acesteia — față de nivelul anului 1976 — la majoritatea principalelor culturi, exceptînd grîul (vezi tabelul). La cereale, patru țări — Franța, R.F.G., Anglia și Italia — furnizează nouăzecimi din producția Pieței comune. În Italia însă agricultura acoperă în proporție tot mai redusă necesarul intern de produse agricole.

Cultura	Producția pe 1977	
	mil. tone	diferența față de 1976 (în %)
Cereale	103,1	+ 14,3
din care:		
– grîu	39,1	— 2,0
– orz	37,8	+ 26,0
– porumb	15,1	+ 33,6
– ovăz	8,3	+ 20,3
Cartofi	39,0	+ 33,1
Sfeclă de zahăr	79,3	+ 13,6

Cimentul în 1978

DUPĂ ESTIMAȚIILE firmei „McGraw-Hill“, producția de ciment a țărilor capitaliste va continua să se dezvolte lent în cursul acestui an. Sub efectul prelungit al crizei economice, însă, unele țări, ca Spania, Australia sau Suedia, vor rămîne sub nivelul producției din 1975, iar altele, ca Franța, Anglia, R.S.A., Elveția, Olanda, Norvegia etc., se vor situa în jurul acestui nivel. După cum se vede din tabel, creșteri sensibile (față de 1975) urmează să înregistreze — dintre principalii producători — doar S.U.A., Japonia, Italia, India, Brazilia și Mexic.

Țara	Producția (mil. tone)	
	1975	1978
S.U.A.	61,8	80,6
Japonia	65,5	75,8
Italia	34,2	38,9
R.F.G.	33,5	34,7
Franța	29,3	29,8
Spania	24,0	22,7
India	16,2	22,2
Brazilia	16,3	20,6
Anglia	16,9	17,0
Mexic	10,5	14,8

Iugoslavia: export de echipament

IUGOSLAVIA exportă utilaje în 52 de țări în curs de dezvoltare. În 1976 exporturile iugoslave de echipament au reprezentat 830 milioane dolari, din care 340 milioane dolari către țări în curs de dezvoltare. În comparație cu anul precedent s-a înregistrat o creștere de aproape 150%. Pe plan geografic, cele mai ridicate au fost exporturile în țările în curs de dezvoltare din Asia, de peste 130 milioane dolari. Echipamentul furnizat țărilor africane a reprezentat 113,5 milioane dolari, iar cel exportat în America Latină — 36 milioane dolari. Circa 80% din totalul echipamentului a fost vîndut cu plata in numerar.

Celuloză și hîrtie: creșterea rolului țărilor în curs de dezvoltare

TRECÎND în revistă posibilitățile reale de dezvoltare a industriei de celuloză și hîrtie în lume, publicația „Pulp and Paper International“ conchide că atît producția cît și consumul mondial de hîrtie și carton vor înregistra în anii următori o creștere continuă, deși încetinită, într-un ritm mediu anual de 5% în perioada 1974—1980, de 4,3% în anii 1980—1985 și de 4% în 1985—1990. Dintre țările nesocialiste, Canada și țările din Europa occidentală se apreciază că vor cunoaște o dezvoltare lentă sau chiar neglijabilă a producției de celuloză și hîrtie, din cauza dificultăților economice sau a insuficienței bazei de materii prime. Perspective mai favorabile există, pentru această ramură, în țările în curs de dezvoltare din Asia, Africa și îndeosebi America Latină. Publicația citată apreciază că sporirea rolului țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială va fi însoțită, în următorii 15—20 de ani, de mărirea ponderii producției de celuloză cu fibră scurtă pe seama celei cu fibră lungă.

Orientări în dezvoltarea economică

Venezuela: diversificarea industriei prelucrătoare

ÎN INDUSTRIA PETROLIERĂ, care asigură marea majoritate a intrărilor de devize ale țării, este promovată o politică de conservare a rezervelor de țiței. Paralel, sînt intensificate lucrările de prospectare ca și de dezvoltare a industriei de prelucrare a țițeiului. În prezent, statul acționează pentru creșterea capacității de rafinare și diversificarea producției rafinăriilor Cardon (statul Falcon) și Palito (statul Carabobo). Se apreciază că Venezuela ar dispune de rezerve posibile de țiței (formate din hidrocarburi grele și foarte grele) între 80 și 110 miliarde de barili, situate în golfurile Venezuela, Vela, Triste și Pavia, zona Orinoco, sudul lacului Maracaibo și platforma continentală estică.

În industria minieră, atenția este concentrată pînă în 1980 în special asupra explorărilor în domeniul cărbunilor, bauxitei, uraniului. În statul Zulia a fost descoperit un zăcămînt de cărbune care conține rezerve certe estimate la 120 milioane tone. În regiunea Guayana au fost descoperite zăcăminte de bauxită estimate la 500 milioane tone.

Venezuela acordă o mare atenție dezvoltării și diversificării industriei prelucrătoare (siderurgice, a aluminiului, a construcțiilor navale, constructoare de autovehicule, a bunurilor de consum) cu scopul de a atenua puternica dependență a țării îndeosebi de produsele industriale de bază. În acest scop, capacitatea de producție a industriei siderurgice va ajunge în anul 1979 la circa 5 milioane tone de oțel. Sînt în construcție o uzină de alumină (care va produce 1 milion tone pe an) și o uzină de aluminiu (320 mii tone pe an).

Producția de autovehicule, stimulată și de cooperarea în cadrul Grupului andin, va atinge în 1980 circa 220 mii unități, iar în 1985 circa 325 mii. Guvernul se preocupă de încorporarea în mai mare măsură în produsul finit de piese și subansamble de fabricație națională. În următorii ani va fi dată în funcțiune o uzină de tractoare a cărei capacitate anuală va fi de aproximativ 6 000 tractoare agricole și 200 tractoare rutiere. Venezuela va deveni, de asemenea, constructoare de tancuri petroliere.

Politica guvernului în agricultură vizează satisfacerea mai întîi a cererii interne, în care scop se va trece la o înzestrare tehnică mai accentuată a ramurii pe calea acordării unui sprijin financiar mai substanțial.

Programul de investiții publice al țării va fi orientat spre obiective de mare importanță economică, a căror construcție va necesita sporirea importului, ceea ce se apreciază că va determina o tendință de micșorare a excedentului balanței comerciale.

EVOLUȚII MONETARE

AGITAȚIA care se observă pe piața valutară internațională de cîteva săptămîni s-a manifestat și în intervalul 20—24 II 1978. **Dolarul** a continuat să fie supus unor puternice presiuni „A la baisse“ alimentate printre altele de creșterea indicelui prețurilor cu ridicata din S.U.A. Intervalul a fost caracterizat prin persistența intervențiilor diverselor bănci centrale în sprijinul dolarului. Conform statisticii băncii Morgan Guaranty Trust Co., care calculează deprecierea dolarului față de un coș de valute ponderat cu structura comerțului S.U.A. la sfîrșitul anului 1971, dolarul se află totuși în prezent la un nivel cu numai 5,27% sub punctul de referință respectiv.

Francul elvețian și-a menținut primul loc în cursa de repreciere a diverselor valute occidentale față de dolar; atingînd nivelul de 1,7800 franci/dolar la închiderea pieței europene la 24.II. el a înregistrat o repreciere de circa 6% față de închiderea de referință. **Marca vest-germană** a atins un nou nivel record, încheind intervalul la circa 2,0160 mărci pentru un dolar.

În cadrul sistemului vest-european de fluctuare concertată, **francul belgian** a terminat intervalul la nivelul record de 31,45 franci pentru un dolar, cu peste 2,1% peste închiderea de referință. Confirmînd „slăbiciunea“ dolarului, unele valute care au la rîndul lor probleme de ordin economic și politic au urmat totuși trendul general de repreciere. Astfel, **francul francez** a terminat pe piața europeană la circa 4,7630 franci/dolar, iar **lira italiană** la circa 851,20 lire/dolar. **Lira sterlină** a cotat în final la circa 1,9567 dolari pentru o liră. **Yenul** japonez a realizat o repreciere moderată, evoluînd la un nivel de circa 238 yeni pentru un dolar.

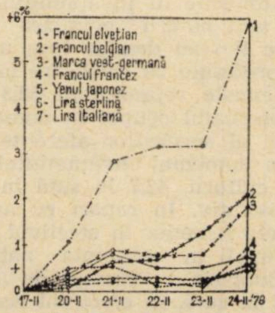

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A., în în perioada 20—24 februarie, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 17 februarie 1978.

Vineri 24. II., după închiderea piețelor europene, pe piața valutară din New York **dolarul** a realizat o revenire bruscă față de restul valutelor atribuită de observatori iminenței soluționării conflictului de muncă din industria carboniferă a S.U.A. În aceste condiții dolarul a cotat printre altele la circa 1,8500 franci elvețieni, 2,0500 mărci vest-germane, 240 yeni și respectiv 1,9380 dolari pentru o liră sterlină.

Pe **piața eurovalutelor** s-a înregistrat o scădere la dobînzile eurodepozitelor în franci elvețieni la toate perioadele, datorată puternicei reprecieri a valutei respective.

Prețul **aurului** a continuat să crească, reflectînd în parte slăbiciunea dolarului pe piața valutară; el a atins un maxim de 183,75 dolari pe uncie la primul fixing la Londra din 24. II. a.c.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Valurile conjuncturii

ÎNCETINIREA creșterii economice este astăzi un fapt de strictă actualitate în țările occidentale, atît ca „ecou" al crizei anilor 1974—1975 cît și ca perspectivă pentru anii imediat următori. Caracterul preocupant al fenomenului este subliniat mereu de presa de specialitate din țările capitaliste. Compararea ritmurilor de creștere naționale pe o perioadă mai îndelungată permite să se întrevadă în plus, dincolo de actualitate, adîncimea și complexitatea problemelor de politică economică ce se pun în fața acestor țări. Reprezentarea în grafic a ciclurilor conjuncturale postbelice din economia vest-germană ilustrează această latură a fenomenului. În mod vădit, pentru țările occidentale nu este vorba doar de a ieși dintr-o recesiune, ci de a rezolva probleme de natură structurală care stau în calea continuării creșterii lor economice.

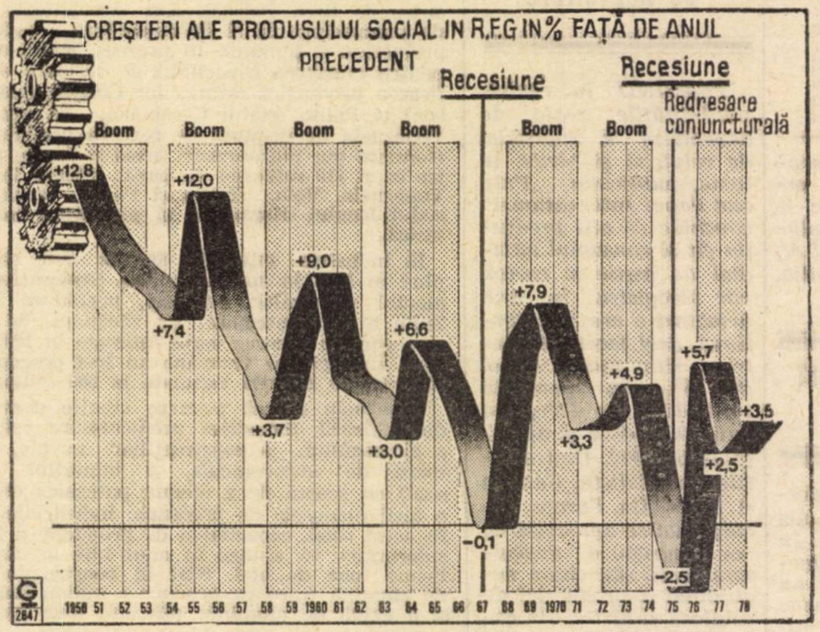

(după VDI — Nachrichten)

Importanța inventarului energetic

FĂCÎND BILANȚUL dezbaterii care a avut loc nu demult la Lille, cu conducătorii unor întreprinderi industriale din Franța, pe tema economisirii energiei, revista „L 'Usine Nouvelle" (nr. 3/1978) punctează cîteva concluzii semnificative. Cea mai interesantă dintre acestea este că, sub efectul „crizei energiei", numeroase întreprinderi franceze — inclusiv mici și mijlocii — cu prețul unor investiții reduse sau recuperabile într-o perioadă relativ scurtă, deseori folosind personalul și mijloacele tehnice proprii, au reușit să reducă consumul de purtători de energie (în special produse petroliere) cu 10—75 la sută. Uneori chiar previziunile inițiale asupra posibilităților de economisire au fost net depășite.

Din experiența prezentată la dezbatere a rezultat însemnătatea elaborării — pentru fiecare întreprindere — a unui „inventar" al surselor și locurilor de economii potențiale, precum și găsirea unui competent „responsabil pentru energie", care să știe efectiv ce înseamnă fiecare calorie consumată în cadrul întreprinderii respective. Acestui responsabil îi revine sarcina de a urmări în mod permanent aprovizionarea întreprinderii cu energie (din surse externe și interne), precum și concordanța acesteia cu cerințele, de a studia și raționaliza consumurile, de a căuta economiile posibile.

În orice caz, menționează revista, economisirea energiei nu constituie o problemă care să poată fi rezolvată din afara întreprinderii. Soluțiile cele mai rapide și mai eficiente se obțin prin antrenarea în această acțiune a întregului personal, prin introducerea unei discipline specifice în funcționarea tuturor instalațiilor.

Femeia bulgară și știința

DACĂ ÎN BULGARIA anului 1920 doar o singură femeie funcționa drept cadru didactic în învățămîntul superior, în anii puterii populare femeilor bulgare li s-au deschis larg ușile spre toate profesiile cu calificare înaltă. În 1977 femeile reprezentau 52,3 la sută din personalul ocupat în domeniul științei și al serviciilor aferente, 69,2 la sută în domeniul învățămîntului, artelor și culturii, 42,7 la sută în sectorul administrativ. În raport cu anul 1960, ponderea femeilor în efectivul inginerilor ocupați în economia națională a R.P. Bulgaria a crescut de la 16,2 la la 29,8 la sută, în efectivul economiștilor — de la 15,4 la sută la 36,6, iar în cel al medicilor — de la 34 la sută la 50,2 la sută.

Printre lucrătorii științifici sub 35 de ani care posedă grade sau titluri universitare, femeile reprezintă o treime, iar printre cei sub 28 de ani — jumătate. Se remarcă, de asemenea, faptul că dintre invențiile elaborate în cadrul Academiei de științe a R.P. Bulgaria, 15 la sută aparțin femeilor.

Urbanizare industrială

ÎN ARABIA SAUDITĂ se desfășoară lucrări pentru crearea a două orașe noi cu caracter industrial — Yanbu, la Marea Roșie, care urmează să aibă peste 10 ani o populație de 120 000 de oameni, și Jubail, pe țărmul Golfului, proiectat pentru 170 000 de locuitori. Investițiile pentru construcția de drumuri, mijloace de telecomunicații, porturi și alte infrastructuri, legate de crearea celor două orașe, reprezintă 23 mlrd. dolari. Sînt prevăzute, de asemenea, investiții în uzine petrochimice, rafinării de petrol și alte întreprinderi industriale, pe care le finanțează Saudi Basic Industries Corporation și compania Petromin (de stat). În cele două centre, unde în perioada de vîrf vor lucra în construcții 30 000 de muncitori la Jubail și 20 000 la Yanbu, vor fi construite fabrici de îngrășăminte, o oțelărie, o uzină de aluminiu și întreprinderi auxiliare aferente. Rafinăria care se construiește la Jubail va avea o capacitate inițială de 250 000 barili pe zi, care în final va fi dublată, și urmează să intre în funcțiune în 1982. Începe construirea unei conducte cu o lungime de 780 de mile care va transporta inițial 250 000 barili de petrol brut pe zi — iar în final 500 000 barili pe zi — de la exploatările din partea răsăriteană a țării spre o altă rafinărie, proiectată la Yanbu.

A ambala înseamnă a prevedea

PORNIND de la ideea că „indiferent de calitățile sale, o marfă nu-și capătă adevărata valoare decît atunci cînd a ajuns în stare bună la destinatar", experții occidentali relevă importanța ambalării corecte a produselor, îndeosebi în cazul cînd acestea merg la export. Întrucît, în medie, ambalajul reprezintă circa 5 la sută din valoarea mărfii exportate, există, bineînțeles, tentația de a economisi la acest capitol; uneori, însă, o asemenea tendință duce la pierderi importante, rezultate de pe urma refuzului importatorului de a primi o marfă deteriorată sau ca urmare a remedierilor pe care trebuie să le efectueze furnizorul.

În atenția exportatorilor stă între altele necesitatea de a cunoaște în prealabil condițiile de transport, manipulare și depozitare a mărfurilor respective, avîndu-se în vedere, de pildă, că staționarea unei mașini timp mai îndelungat în aer liber, în condiții climatice adverse (umiditate și temperatură ridicată) poate avea ca efect coroziunea ei chimică. De aceea, întreprinderile specializate în ambalaje, pe care le execută tot mai frecvent „la comandă", apreciază că a ambala corect o marfă înseamnă de fapt a prevedea variatele solicitări la care ar putea fi supusă aceasta în cursul expedierii sale.

CURIER

GLOSAR

Monedă și masă monetară

ORICÎT ar părea de curios, pînă în prezent nu s-a putut ajunge la o definiție acceptată unanim a noțiunilor de monedă și de masă monetară. Singurul lucru care se poate constata cu certitudine este că sfera de cuprindere a acestor noțiuni se lărgește odată cu trecerea timpului. Dacă în secolul trecut, prin monedă se înțelegea o anumită cantitate de metal prețios — aur sau argint — confecționată într-o anumită formă și avînd o valoare nominală egală cu valoarea reală, spre sfîrșitul secolului s-a adăugat acestui înțeles și acela de bancnote și bani divizionari. Cu toate acestea, unul din fruntașii monetariști americani, H. Parker Willys, contesta în 1925 calitatea de monedă a bancnotelor. În accepția actuală, în sfera de monedă intră nu numai bancnotele, dar și disponibilitățile în conturile bancare.

Aceeași constatare se poate face și în ce privește noțiunea de masă monetară. În prezent există în Occident trei definiții principale ale acestei noțiuni. Prima este definiția tradițională, potrivit căreia prin masă monetară se înțelege suma activelor care pot fi utilizate pentru cumpărarea de bunuri sau servicii și pentru achitarea datoriilor. A doua este definiția dată de școala de la Chicago, surprinzătoare la prima vedere, și anume că masa monetară ar fi constituită din „acele active care servesc ca mijloace de blocare temporară a puterii de cumpărare, deținute într-o perioadă relativ scurtă, și anume de cîte ori o persoană sau unitate economică are încasări care depășesc cheltuielile“. A treia definiție, dată de asemenea de cercetători americani, nu este explicită, însă deoarece și-a găsit un loc proeminent în literatura de specialitate, o reproducem și noi. După această definiție, masa monetară ar fi „agregatul sau agregatele financiare care sînt strîns corelate cu produsul național brut sau cu un alt indicator al activității economice“. Meritul acestei definiții este acela că leagă masa monetară de activitatea economică, în timp ce primele două sînt definiții pur monetariste.

Inexistența în teoria economică a unui consens cu privire la sfera de cuprindere a masei monetare se reflectă în practică în calcularea mai multor indici ai acestei mase. Astfel, Sistemul federal de rezerve din S.U.A. calculează nu mai puțin de cinci indici și anume :

— M_1, reprezentînd numerarul și depunerile bancare la vedere (masa monetară în accepția tradițională) ;

— M_2, reprezentînd M_1 plus depunerile bancare la termen și economiile depuse la băncile comerciale (masa monetară în sens mai larg) ;

— M_3, reprezentînd M_2 plus depunerile la casele de economii, la casele de ajutor reciproc și la cooperativele de credit ;

— M_4, reprezentînd M_2 plus certificatele de depozit negociabile ;

— M_5, reprezentînd M_3 plus certificatele de depozit negociabile.

Nu este exclus ca, odată cu trecerea vremii, sfera noțiunii de masă monetară să se lărgească și mai mult, datorită introducerii de noi metode bancare de efectuare a plăților. De pe acum se profilează o asemenea metodă, în sensul trecerii la un sistem electronic de transfer al fondurilor, în cadrul căruia dispozițiile de plată adresate băncilor nu vor mai fi transmise ca în prezent, în majoritatea cazurilor prin cecuri, ci prin dispoziții date electronic, ceea ce va revoluționa tehnica efectuării plăților.

C. K.

Stocuri alimentare

Ioan Mache, București — Ritmul înfăptuirii angajamentelor asumate de țările dezvoltate la Conferința mondială a alimentației de la Roma din 1974, față de țările în curs de dezvoltare, a fost într-adevăr foarte lent. Un anumit progres s-a realizat totuși în ultima vreme în direcția creării stocurilor alimentare necesare și a unei anumite „organizări“ a piețelor pentru îmbunătățirea securității alimentare mondiale. Reuniunea miniștrilor agriculturii din cele 24 țări membre ale O.C.D.E. și din Iugoslavia, desfășurată la 9—10 februarie a.c. la Paris, fără a avea ca țel adoptarea unor hotărîri, a permis o apropiere apreciată ca destul de promițătoare, a punctelor de vedere privind necesitatea „creării unui sistem de stocuri naționale coordonate pe plan internațional“. În același timp, rămîn de soluționat o serie de divergențe : stocurile vor fi create pentru toate cerealele (cum doresc țările membre ale C.E.E.) sau numai pentru grîu (dorința S.U.A.) ? Cui îi va reveni coordonarea stocurilor ? Interesele financiare considerabile aflate în joc îi determină pe observatori să considere că negocierile nu vor fi ușoare.

Împrumuturi

Alexandru Kiss, Cluj-Napoca — 1) Este adevărat că în perioada de după 1973 depunerile la bănci occidentale ale țărilor membre ale OPEC luate în ansamblu, au întrecut cu mult împrumuturile contractate de țările respective. Dar în trimestrul III al anului trecut, grupul țărilor OPEC a beneficiat de împrumuturi de 2,2 miliarde dolari, făcînd depuneri de numai 400 milioane dolari, ceea ce înseamnă că a devenit importator net de capital (al sumei de 1,8 miliarde dolari). În aceeași perioadă s-a înregistrat o creștere a ponderii depunerilor efectuate de țările amintite în alte valute decît în dolari.

În genere însă țările OPEC continuă să fie o sursă de primă mărime pentru acordarea de împrumuturi pe plan internațional. Potrivit datelor Băncii Reglementelor Internaționale, la sfîrșitul lunii septembrie 1976 depunerile lor la bănci se ridicau la 73,1 miliarde dolari, în vreme ce valoarea împrumuturilor obținute de ele totaliza 31,9 miliarde dolari.

Turism

Daniela Rădulea, Bocșa — Prognoza menționată a Asociației internaționale a organismelor de turism pornește de la ipoteza că pînă la sfîrșitul acestui deceniu turismul internațional va cunoaște un ritm de creștere superior celui din perioada 1966—1975, urmînd să cunoască o nouă accelerare, ușoară, în prima jumătate a deceniului viitor. Autorii prognozei subliniază însă că înfăptuirea acestei ipoteze, care presupune o serie de investiții și măsuri organizatorice, depinde de evoluția în continuare a veniturilor populației, ea însăși funcție de evoluția situației economice, ca și de evoluția viitoare — dificil de prevăzut — a costului transporturilor. În prezent 82,7% din turiștii vizitînd țări ale O.C.D.E. utilizează autoturisme sau autocare, 10.1% trenul, 4,7% avionul, 1,6% vaporul etc.

Totalul turiștilor străini înregistrați în 1976 în țările O.C.D.E. s-a ridicat la 220 milioane ; veniturile obținute de pe urma lor de țările vizitate s-au ridicat în același an la 37 miliarde dolari, din care 26 miliarde în Europa occidentală. În 1975 cele mai mari încasări din turismul internațional au fost obținute de S.U.A. (1,8 miliarde dolari), urmate de Franța (3,44 miliarde) și Spania (3,40 miliarde). Sub raportul cheltuielilor pentru turism internațional, primele trei locuri au fost ocupate de R.F.G. (8,5 miliarde dolari), S.U.A. (6,4 miliarde) și Franța (3,06 miliarde).

În ce privește durata medie a sejurului turiștilor străini, cea mai lungă se consemnează în Marea Britanie (14 zile), iar cea mai scurtă în Italia (6 zile).

Experții citați atrag atenția asupra necesității unor studii de prognoză și sondaje mai detaliate, „o masă de două-trei sute de milioane de turiști reprezentînd un grup prea numeros pentru a fi omogen“.

Dimensiuni

Marin Trăistaru, Iași — Economistul britanic dr. E. F. Schumacher, autorul cunoscutei — și controversatei — lucrări „Small is beautiful“ (Dimensiunile mici sînt minunate), tradusă în 15 limbi, a pornit în elaborarea teoriei sale de la constatarea daunelor pe care le poate aduce țărilor în curs de dezvoltare importul unor tehnologii neadecvate, concepute numai în funcție de condițiile economice și culturale dintr-o țară puternic industrializată. El a făcut această constatare pe vremea cînd ocupa funcția de consilier economic al guvernului birman și de consilier pentru dezvoltarea rurală pe lîngă Comisia de planificare a Indiei. El s-a pronunțat pentru ceea ce a numit o „tehnologie intermediară la scară umană“, în unități mai mici aflate în proprietate comună, care să valorifice într-un grad mai înalt resursele naturale și de forță de muncă locale. Născut în 1911 la Bonn, în Germania, dr. Schumacher a emigrat în 1937 în Anglia, unde a fost timp de două decenii consilier economic în Consiliul național al cărbunelui. A încetat din viață în toamna anului trecut. În ultimii ani fusese consilier pentru dezvoltarea rurală în mai multe țări ale „lumii a treia“.

Companii petroliere

Petre C. Petre, București — 1) Prin „cele șapte surori“ presa occidentală înțelege cele mai mari companii pertoliere din lumea capitalistă și anume : British Petroleum (BP), Exxon, Gulf, Mobil, Shell, Standard Oil of California (prescurtat Socal) și Texaco. Cinci dintre ele sînt americane, una este engleză (BP), iar una (Shell) este anglo-olandeză.

2) Echivalentele care vă interesează sînt următoarele : o producție medie de 1 milion de barili de petrol brut pe zi înseamnă o producție anuală de circa 50—55 milioane tone (în funcție de densitatea petrolului respectiv) ; 1 baril de petrol corespunde cu circa 159 litri ; 1 tonă de petrol brut corespunde cu circa 7,3 barili.

3) Cele mai scumpe automobile din lume sînt considerate cele fabricate de firma engleză „Rolls-Royce“. Un automobil „Camargue“ costă 92 000 dolari, modelul „Corniche“ costă 80 000 dolari etc.

Colocvii internaționale

Pompiliu Diplan, București — Urmărind întărirea capacității de negociere a țărilor în curs de dezvoltare cu corporațiile multinaționale ale căror activități le găzduiesc, Centrul Națiunilor Unite privind corporațiile transnaționale organizează periodic colocvii („ateliere“) în care se analizează diferite modalități concrete prin care s-ar putea reglementa activitatea acestor corporații pentru a corespunde în mai mare măsură obiectivelor de dezvoltare ale fiecărei țări. Dezbaterile vizează atît intensificarea transferului de tehnologie propriu-zis, cît și metode și tehnici de conducere, organizare și marketing, aspecte juridice etc. Asemenea colocvii internaționale sub egida centrului amintit, menite să contribuie în primul rînd la mai buna cunoaștere a caracteristicilor și practicilor coorporațiilor multinaționale, au avut loc în ultimul an în Ghana, Costa Rica, Guyana, Sudan și în alte țări, altele fiind în pregătire.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ALEXANDRU SÎRBU, Timișoara — 1) Personalul aflat în deplasare își desfășoară activitatea în programul normal de lucru, ziua de repaus săptăminal fiind respectată pe timpul delegării (art. 124 (1), (2) și (3) Codul Muncii).

2) Este interzisă fracționarea deplasărilor prin rechemarea nejustificată a personalului înainte de îndeplinirea sarcinii, sau prin fixarea de la început a duratei deplasării pe o perioadă mai mică decît cea efectiv necesară pentru executarea lucrărilor respective (art. 18 din H.C.M. nr. 822/1959).

3). Ordinul de deplasare este absolut necesar întrucît constituie documentul legal pentru decontarea și achitarea drepturilor legale de deplasare.

4-6) A se vedea răspunsul de la pct. 2.

5) Decretul nr. 415/1976, prevede decontarea cheltuielilor de transport numai pentru autoturismul proprietate personală, folosit în interesul serviciului.

DUMITRU TRANDAFIROSU, Tulcea — În situația absolvenților cursurilor de calificare care revin în cadrul unității, după ce în prealabil s-a obținut titlul executoriu în vederea recuperării cheltuielilor făcute de unitate cu școlarizarea lor, se va proceda la anularea debitului respectiv.

ION ONCICĂ, Galați — Întreprinderile pentru producerea nutrețurilor combinate au beneficiat de majorarea retribuțiilor începînd cu data de 1 iulie 1977.

I. NEDELCU, Galați — Drepturile de concediu se stabilesc, după 1 iulie 1977, în baza prevederilor art. 5 din Decretul nr. 196/1977, iar contribuția fixă potrivit prevederilor Legii nr. 1/1977. Criteriile care stau la baza determinării acestor drepturi se aplică independent.

NIȚĂ PREDA, Sfîntu Gheorghe — Vă rugăm să ne comunicați și datele înregistrate de industria județului Covasna în primele două luni ale anului în curs. Odată cu acestea v-am ruga să ne scrieți și adresa dv., precum și locul de muncă.

ÎNTREPRINDEREA JUDEȚEANĂ DE CONSTRUCȚII-MONTAJ, Tulcea, EC. ROMAN, I.C.P.P.A.M. București; VIRGIL TOMA, Iași; RADU LĂZĂRESCU, Suceava —

1) În aplicarea art. 9 (1) din Decretul nr. 246/1977, la stabilirea drepturilor de alocație de stat pentru copii se iau în considerare aceleași venituri care se luau și pînă la 1 septembrie 1977, pe baza vechii reglementări.

2) Nu există nici o deosebire în ceea ce privește acordarea alocației, între personalul retribuit în acord și în regie. Pentru ambele categorii alocația se acordă în raport cu retribuția tarifară de încadrare. În plus, la art. 9 (2) din Decret s-a prevăzut că pentru personalul care lucrează în acord, nu se iau în considerare toate sumele realizate, ci numai retribuția tarifară.

3) De regulă, veniturile ce se iau în considerare la stabilirea drepturilor de alocație sînt stabile. În situații cu totul deosebite cînd acestea diferă de la o lună la alta, unitățile trebuie să ia, de la caz la caz, măsuri pentru ținerea evidenței, în funcție de situația concretă din fiecare unitate.

GICĂ DOREL-RARĂU, Cluj-Napoca — Retribuția personalului secției E.C.M. se încadrează în grupa a V-a de ramuri, similar cu celelalte unități de transporturi auto. Această secție nu desfășoară o activitate de căi ferate.

Dinamica urbanizare-industrializare

(Urmare din pag. 14)

orașului și păstrarea tuturor legăturilor organice indispensabile cu acesta. Platformele industriale nu reprezintă doar o concepție asupra amplasării activităților de producție în cadrul organismului orașului și de economisire a terenului. Ele constituie un **concept specific de sistematizare integrată a dezvoltării**, un concept **economic, tehnologic, de organizare a producției și conducerii,** ca și de soluționarea unor probleme **sociale** privind cadrul de muncă și de viață al oamenilor muncii. Ele asimilează într-o viziune coerentă o multitudine de relații și legături funcționale, de criterii și de exigențe pentru integrarea optimă în viața economico-socială de ansamblu.

În general, există astăzi o preocupare crescîndă pentru evitarea fragmentării vieții prin separarea funcțiilor orașului, a locuinței, de locul de muncă, de cumpărături, de școli, de locuri de agrement și odihnă etc. De exemplu, copiii nici nu pot parcurge distanțe prea mari pentru a ajunge la școală sau la terenurile de joacă. Din această cauză există preocuparea de a construi cartiere armonioase, dotate cu toate funcțiunile unui oraș.

Urmărind ponderea acestor preocupări în activitatea președintelui țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** numeroasele sale indicații conceptuale, de valoare principială, avem imaginea importanței deosebite pe care ele o ocupă în strategia partidului nostru privind dezvoltarea armonioasă și progresul multilateral al tuturor cetățenilor țării, indiferent de naționalitate.

Concepția și planificarea dezvoltării urbane are o importanță deosebită ținînd seama de fondurile materiale imense antrenate de construirea și amenajarea mediului și de faptul că corecturile ulterioare sînt dificile și foarte costisitoare. Din această cauză viziunile de perspectivă și integrare, utilizarea unor criterii nu numai economice, ci și sociale, o concepție elaborată și fundamentată științific asupra sistematizării, echilibrarea dezvoltării cu funcțiile orașului, coordonarea și controlarea unor procese și fenomene, armonizarea cu mediul natural au o importanță covîrșitoare în evoluția și amenajarea cadrului construit de viață în țara noastră.

Amenajarea așezărilor umane și îndeosebi a celor urbane joacă un rol crescînd nu numai ca o componentă a progresului economic și social, ci și cultural, al stilului și condițiilor de viață. Pornind de la această rațiune **urbanizarea trebuie să se bazeze pe valori sociale autentice, să contribuie la asigurarea compatibilității între natura obiectivelor dezvoltării și satisfacerea aspirațiilor și nevoilor individuale și sociale, într-un cadru de viață echilibrat superior, de înaltă civilizație socialistă și comunistă.** În concepția partidului nostru asupra industrializării și, pe un plan mai larg, asupra dezvoltării se îmbină în mod armonios aceste concepte integratoare, cu instituțiile, mecanismele și instrumentele necesare pentru a pune în operă obiectivele și a antrena o largă participare a cetățenilor la decizii, la crearea și amenajarea la un **nivel** tot mai ridicat a cadrului lor de viață.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 9 din 3 martie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii, instrument principal al mecanismului economico-financiar **(dr. Decebal Urdea).** 1
- Dezbatere „R.E.". Producția netă, indicator de bază al planului economic 3
- Creația tehnică în sprijinul dezvoltării economice **(lector univ. Ștefan Gheorghe)** 5
- Dezbatere „R.E.". Scurtarea duratei de realizare a noilor obiective (I) 7
- Organizarea superioară și valorificarea rezervelor – factori decisivi ai obținerii unor producții superioare **(dr. ing. Alexandru Ignat)** 9
- O opțiune pentru progresul social-uman : dinamica industrializare-urbanizare (II) **(Ioniță Olteanu)** 12
- Amplificarea rolului femeii în viața economico-socială a țării **(Maria-Elena Hlevca)** 15

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Generalizarea experienței înaintate. Proiectarea organizării noilor obiective industriale **(Cristian Cepoiu, Stere Popescu, Traian Vlad)** 16

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Mic dicționar economic. Promovarea progresului tehnic **(dr. Viorel . Cornescu)** 18

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Politica P.C.R. de dezvoltare a agriculturii **(conf. dr. Ileana Stănescu)** 19

TEORII ● IDEI

- Avuția națională – rezultat al conlucrării omului cu natura (I) **(dr. Lucian Turdeanu)** 21
- Școli ● curente ● economiști. De la volumul la domeniile ocupării forței de muncă (II) **(Anghel Schor)** 24
- Convorbiri economice cu **dr. James W. Botkin.** Învățarea și stăpînirea complexității 26

ECONOMIE MONDIALĂ

- Economia țărilor capitaliste. Fenomenul inflaționist și dificultățile politicii monetare (II) **(Mugur Isărescu)** 27
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.Ș.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

MĂRȚIȘOARE ÎN TON CU MODA PRIMĂVERII

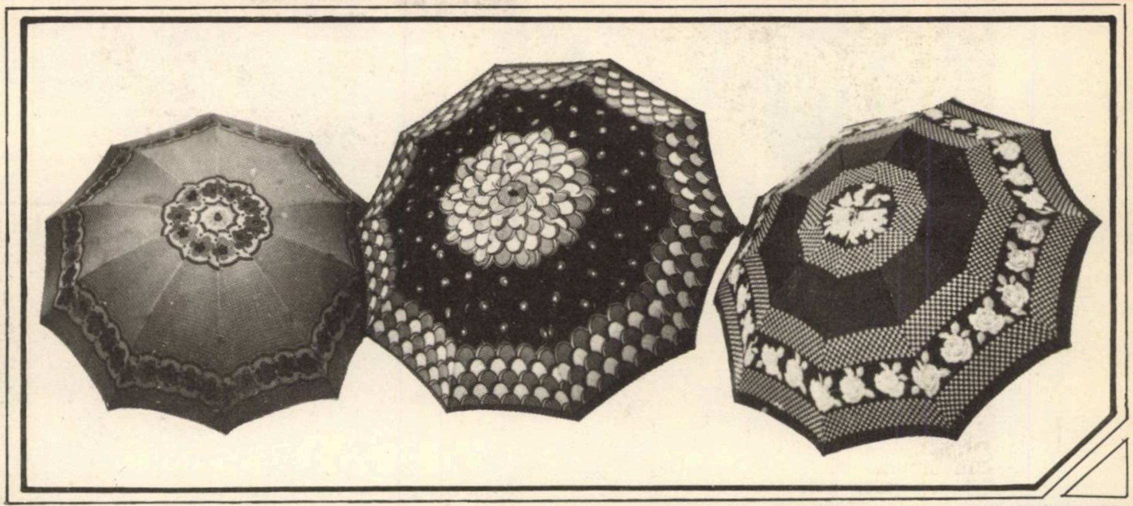

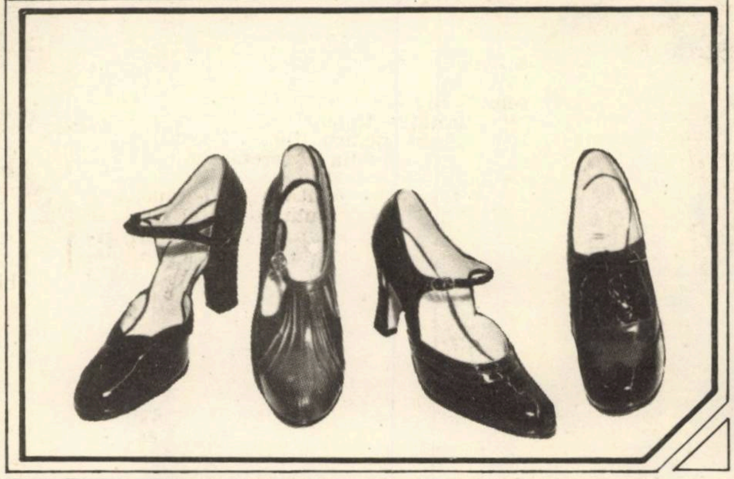

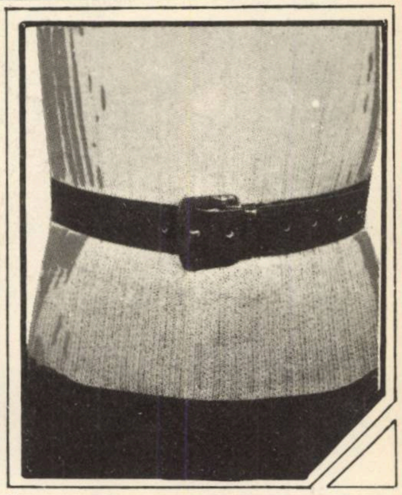

Aprovizionare specială cu ultimele noutăți !

Largi posibilități de alegere a cadourilor pentru femei ! Marile magazine universale din țară și din București — UNIREA, BUCUR—OBOR, BUCUREȘTI, VICTORIA — precum și magazinele specializate ale comerțului de stat — vă oferă cîteva sugestii, alese din foarte bogatul sortiment de mărfuri pe care l-au pus la dispoziția dv. : fuste, taioare cu o croială apropiată de linia costumelor bărbătești, bluze, jachete și veste tricotate — deosebit de practice, poșete sport cu buzunare și diferite garnituri, poșete clasice, cordoane de toate culorile, mănuși de piele sau tricotate, baticuri și eșarfe din mătase, umbrele, pantofi cu vîrful alungit și tocul subțire.

VIZITAȚI CHIAR AZI MAGAZINELE COMERȚULUI DE STAT !

Recom

1978 MAR 14

UN CADOU FRUMOS
ADUCE ÎNTOTDEAUNA BUCURIE

Lei 5

CASETA CU CREMĂ „BIO-TON“
Medalii de aur la Leipzig şi Bratislava '77

farmec

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- Economisirea energiei – cerinţă majoră în procesul dezvoltării
- Producţia netă, indicator de bază al planului economic

realizarea ritmică a producţiei fizice, la toate sortimentele

Numărul 10 ● Vineri 10 martie 1978

PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU

a primit pe participanţii la masa rotundă pe teme economice organizată în colaborare cu Asociaţia „Business International"

Sub înaltul patronaj al preşedintelui Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, între 2–4 martie a.c. s-au desfăşurat la Bucureşti lucrările mesei rotunde, pe teme economice, organizată în colaborare cu Asociaţia „Business International".

Participanţii – preşedinţi, directori generali, experţi şi specialişti din 30 de societăţi, companii şi firme americane, japoneze şi vest-europene, membre ale Asociaţiei – au fost primiţi la 4 martie de preşedintele Republicii.

Cu acest prilej, preşedintele Asociaţiei, Elliot Haynes, a subliniat interesul organizaţiei pentru extinderea relaţiilor economice cu România, dezbaterea urmărind să stabilească în comun acţiuni şi proiecte de colaborare viitoare, precum şi mijloacele practice pentru realizarea lor.

Exprimîndu-şi satisfacţia pentru organizarea acestei reuniuni, preşedintele Nicolae Ceauşescu a subliniat că politica de colaborare economică promovată de România, inclusiv sub forma cooperării în producţie, constituie un factor de seamă în dezvoltarea tuturor statelor, pentru stabilitatea economică internaţională, pentru cauza păcii şi destinderii.

În acest cadru s-a relevat că ţara noastră dezvoltă cu o serie de firme, unele reprezentate la această întîlnire, relaţii largi şi stabile de colaborare, cu rezultate bune în multe domenii, fapt care demonstrează că, dincolo de deosebirile de orînduiri sociale, există posibilitatea realizării unor acţiuni economice de mare amploare, reciproc avantajoase.

1978 MÁR

Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării

CONSUMUL DE FAZĂ ȘI CUMULAT DE RESURSE ENERGETICE PE PRODUS

ECONOMISIREA resurselor energetice constituie — așa cum s-a subliniat și la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — una din sarcinile prioritare în orientarea și structurarea producției industriale. În abordarea acestei probleme trebuie să se țină seama, pe de o parte, de cerințele adoptării unor soluții eficiente de gospodărire rațională a resurselor energetice, care să satisfacă nevoile structurii planificate a industriei iar, pe de altă parte, de stabilire a unor instrumente de lucru necesare fundamentării deciziilor de perfecționare și modernizare a structurii producției în cadrul diferitelor ramuri industriale1).

În acest context apare necesară cunoașterea și determinarea consumului cumulat (direct + indirect) de resurse energetice, în realizarea diferitelor produse ale industriei, **în vederea identificării locurilor cheie unde se poate acționa pentru reducerea acestora.** Este una din problemele de mare importanță și actualitate pentru gospodărirea rațională a resurselor energetice, ținînd seama de faptul că în aproape toate analizele economice ce se efectuează în prezent în întreprinderi și la organele de sinteză, cu privire la aceste consumuri, se apreciază numai cele din faza finală (consumurile directe).

Modalitățile de efectuare a calculelor de consumuri cumulate de resurse energetice pe produse se bazează pe abordarea sistemică a industriei, implicit pe relațiile de dependență directă și indirectă dintre ramurile, subramurile sau produsele ei. Fiecare ramură industrială poate fi privită ca un sistem de sine stătător, cu relații directe, în care produsele altor ramuri sînt privite ca intrări, iar propriile sale produse finale ca ieșiri ; o parte din acestea se reîntorc sub forma utilajelor tehnologice necesare procesului de fabricație în cadrul sistemului. Aceste considerente de ordin general au permis unui colectiv de cercetători din cadrul Institutului de economie industrială ca, plecînd de la un număr relativ restrîns de produse finale, să determine consumul cumulat de resurse energetice pentru o gamă cuprinzătoare de produse intermediare.

Criterii și metode de calcul

DETERMINAREA consumului cumulat de resurse energetice pentru produsele selectate în baza unor criterii inițiale ca : energointensivitatea, ponderea în producția ramurii, ponderea la export etc. s-a făcut în mai multe etape și runde de calcul. Într-o primă iterație s-a determinat consumul energetic al produsului în faza finală, adică consumul direct de fază de fabricație. Pentru produsele analizate aceste calcule s-au bazat pe existența a două raporturi de proporționalitate distincte și anume : pe de o parte, între consumul de resurse energetice și orele de uzinaj consumate pe secții și, pe de altă parte, între consumul de resurse energetice pe oră de uzinaj și orele de uzinaj pe produs2).

Cunoscînd principalele materii prime și materiale componente ale produsului supus analizei s-au determinat, pentru fiecare, consumurile directe din procesele tehnologice de fază intermediară ale acestora. În funcție de ciclurile tehnologice de fabricație integrate (de la resursă la produs final) ale fiecărui produs și respectînd ordinea lor logică și tehnologică în amonte, s-au calculat consumurile directe de fază pentru toate componentele de bază ale produsului selectat inițial.

Cumularea consumurilor directe de fază intermediară ale produselor ce concură tehnologic la fabricarea produsului final s-a făcut în a II-a iterație, în sens invers, de la resursa naturală la faza finală. Se poate afirma că determinarea consumului cumulat de resurse energetice pentru un produs final, selectat în baza unor criterii inițiale, nu se poate face fără o determinare prealabilă, cuprinzătoare, a tuturor produselor industriilor din amonte.

Participarea ramurilor industriale la consumul energetic cumulat

ANALIZA datelor referitoare la produsele finale a conturat caracteristicile specifice ale consumurilor cumulate de resurse energetice în funcție de faza de fabricație, gradul de finisare, ramura industrială, procedeele tehnologice etc. Calcularea consumului cumulat de resurse energetice pentru unele produse principale (de pildă, în industria constructoare de mașini) a evidențiat că o pondere însemnată în consumul energetic necesar realizării acestora o deține sectorul metalurgiei primare. De fapt acest sector reprezintă sîmburele consumului cumulat de resurse energetice pentru o gamă cuprinzătoare a produselor industriei constructoare de mașini. Ca atare, **diminuarea consumului energetic din metalurgie angrenează reduceri deosebite ale consumului energetic necesar fabricării unui produs.**

Tabelul nr. 1

Participarea ramurilor industriale în consumurile cumulate de resurse energetice pentru unele produse
— în % —

Denumirea produselor	Total	din care :				
		Industria extractivă	Metalurgia primară	Metalurgia prelucrătoare	Construcțiile de mașini	Alte ramuri colaboratoare
Motor electric de 2,2 kW/ 1500 rot./ min.	100	7	56,6	8	8,4	20
Strung Carusel SC 4000	100	8	45	8	24	15
Mașină de alezat frezat AFM 150	100	5	40	7	25	23
Vagoane de minereu	100	6	40	6	23	25
Cablu de energie Cyy 3x10*)	100	3	41	5,3	0,7	50
Cablu de energie ACYAby 3x95+50	100	2	51,8	5	1,2	40
Rulment cu bile pentru motor electric	100	0,5	97	0,8	0,7	1
Tractor U 1500	100	8	51	5	20	16
Tractor U 650	100	8	55	5	17	15
Cazan de abur energetic de 120 t abur/oră cu păcură	100	8	65	12	10	5
Fabrică de ciment de 69 tone	100	3	58	7	12	20

*) Ponderea mare o deține industria chimică ca ramură colaboratoare.

---

1) A. Iancu, Consumul energetic — criteriu important de structurare a producției industriale. Revista economică, nr. 8/24 februarie 1978.

2) R. Burbea, G. Nertea ș.a. Analiza consumurilor directe și cumulate de resurse energetice pe principalele produse ale industriei, cu luarea în considerare a relațiilor de comerț exterior la determinarea eficienței producției, Studiu I.E.I., 1967.

Ponderea diferitelor ramuri industriale în consumul cumulat de resurse energetice pe produs variază în funcție de complexitatea produsului și de tehnologia de fabricație. În tabelul nr. 1 și în diagramă se exemplifică ponderile ramurilor industriale care participă la finalizarea unor produse.

În general se observă că, pentru produsele industriei constructoare de mașini cu un grad mare de complexitate tehnologică, consumul energetic al acestora este mult mai mare decît pentru produsele simple din punct de vedere constructiv. Astfel, dacă la mașini-unelte (strung Carusel SC 4 000 sau mașină de alezat-frezat AFM 150) construcției de mașini îi revine circa 1/4 din consumul cumulat de resurse energetice, la cazane de abur energetice participarea acestei ramuri este de circa 1/10, în timp ce la rulmenți aportul ramurii este deosebit de mic (circa 1%).

Tabelul nr. 2

Consumul cumulat și de fază al resurselor energetice necesare fabricării unor produse industriale — în % —

	Total	din care consumate:								
		în faze anterioare						în faza finală		
		Total	din care:					Total	din care:	
			Materii prime							
Denumirea produselor			din țară și asimilabile	din import	Cooperări	Transport	Din uzura mijloacelor fixe		Consum tehnologic	Din uzura mijloacelor fixe
Ciment	100	0,9	0,9	—	—	—	—	99,1	93,8	5,3
Fontă albă	100	20,9	6,9	—	—	—	14,3	79,1	78,6	0,5
Oțel electric C.S. Hunedoara	100	87,6	75,0	—	—	—	12,6	12,4	11,8	0,6
Oțel electric C.S. Galați	100	79,2	61,9	—	—	—	17,3	20,8	9,7	11,1
Profile grele	100	88,7	87,2	—	—	—	1,5	11,3	7,5	3,8
Profile ușoare	100	95,8	90,3	—	—	—	5,5	4,2	3,9	0,3
Tablă subțire	100	82,5	53,7	—	—	—	28,8	17,5	7,0	10,5
Tablă groasă	100	87,2	57,8	—	—	—	29,4	12,8	3,6	9,2
Tablă zincată	100	80,3	49,3	—	—	—	31,0	19,7	6,0	13,7
Aluminiu electrolitic	100	37,6	12,4	—	—	1,2	24,0	79,4	78,9	0,5
Alumină calcinată	100	47,9	0,5	—	—	0,7	46,7	52,1	28,0	24,1
Profile aluminiu	100	94,5	73,4	—	—	—	21,1	5,5	2,1	3,4
Cazan de abur energetic 1035 t/oră	100	87,5	38,9	19,2	1,6	0,1	27,7	12,5	8,2	4,3
Strung carusel de 3200	100	65,9	39,6	—	25,1	—	1,2	34,1	14,2	19,9
Tractor S 1500	100	68,1	35,8	—	24,7	—	7,6	31,9	23,5	73,4
Motor electric MST 311	100	89,2	51,2	—	—	16,3	21,7	10,8	4,8	6,0
Turbină de 330 MW*)	100	23,7	16,7	—	—	0,1	6,9	76,3	33,3	43,0
Generator de 330 MW*)	100	48,8	30,4	—	—	0,1	18,3	51,2	29,4	21,8

*) Au în cadrul unității operații specifice metalurgiei cu consum energetic ridicat.

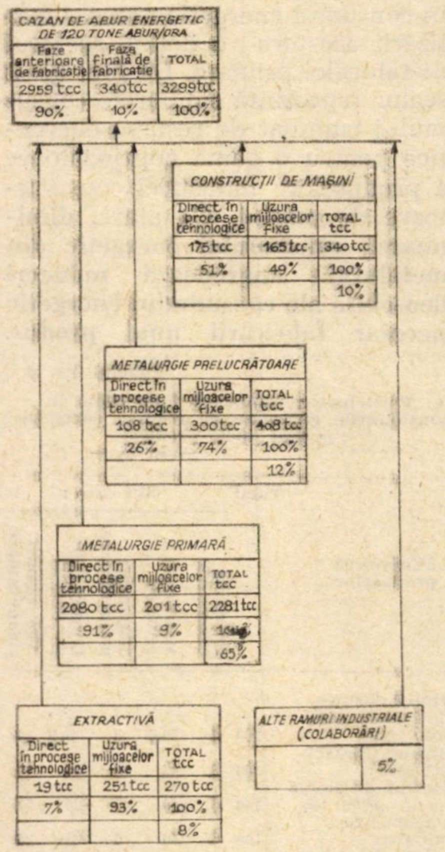
CAZAN DE ABUR ENERGETIC DE 120 TONE ABUR/ORA
Faze anterioare de fabricație
Faza finală de fabricație
TOTAL
2959 tcc
340 tcc
3299 tcc
90%
10%
100%
CONSTRUCȚII DE MAȘINI
Direct în procese tehnologice
Uzura mijloacelor fixe
TOTAL tcc
175 tcc
165 tcc
340 tcc
51%
49%
100%
10%
METALURGIE PRELUCRĂTOARE
Direct în procese tehnologice
Uzura mijloacelor fixe
TOTAL tcc
108 tcc
300 tcc
408 tcc
26%
74%
100%
12%
METALURGIE PRIMARĂ
Direct în procese tehnologice
Uzura mijloacelor fixe
TOTAL tcc
2080 tcc
201 tcc
2281 tcc
91%
9%
100%
65%
EXTRACTIVĂ
Direct în procese tehnologice
Uzura mijloacelor fixe
TOTAL tcc
19 tcc
251 tcc
270 tcc
7%
93%
100%
8%
ALTE RAMURI INDUSTRIALE (COLABORĂRI)
5%

Consumul cumulat la cazanul de abur energetic de 120 t/h

Analiza participării ramurilor industriale la efortul energetic național necesar realizării unor produse (din industria constructoare de mașini) a **reliefat sarcini deosebite care revin industriei metalurgice în direcționarea consumurilor energetice proprii, prin adoptarea de metode și tehnologii care să antreneze reduceri substanțiale ale consumurilor cumulate de resurse energetice.**

Raportul între consumul cumulat și de fază

DETERMINAREA **și analiza consumului cumulat de resurse energetice pe produse și instalații este o operație laborioasă și dificilă, cu multe runde de calcul, cu participarea unor unități cu procese tehnologice diferite — cu gestiune economică distinctă și procedee diferite de calcul în faza finală.**

Dar necesitatea stabilirii acestui indicator se evidențiază dacă se analizează raportul în care se găsește consumul cumulat de resurse energetice față de consumul de fază finală (direct) pentru un produs. Acest raport variază în industria construcțiilor de mașini între 1,1 și 16, în metalurgia feroasă între 1,1 și 23,9, în metalurgia neferoasă între 1,2 și 75,9, în industria lemnului, mobilei și materialelor de construcții între 1 și 2,1 Aceste raporturi, toate mai mari decît 1, evidențiază în fapt că, **în evaluarea necesarului energetic pentru fabricarea unui produs, este nevoie de cunoașterea nu numai a consumului din faza finală de fabricație ci și a consumului cumulat, de la resursa naturală la produsul final**. De o deosebită importanță este și urmărirea acestui raport pe elementele de calcul ale consumului cumulat. Un exemplu semnificativ îl reprezintă oțelul obținut prin procedeul Martin unde, pe capitole de consum, acest raport se prezintă astfel : 112,2 la energie electrică, 2,7 la gaz metan etc.

Structura diferită a consumului cumulat de resurse energetice pentru unele produse industriale pe capitole de calcul se poate vedea și din tabelul nr. 2. Analiza datelor reliefează faptul că, **pentru principalele produse ale economiei naționale care părăsesc sfera primei prelucrări un rol deosebit îl are consumul de resurse energetice din fazele anterioare de fabricație.** Bunăoară, la tablă subțire, acest consum este de circa 88,7%, la cazane de abur energetice de circa 91,3%, iar la produsele prelucrate din aluminiu electrolitic (profile de aluminiu, de pildă) de 94,5%. De asemenea, din analiza acestor date se detașează participarea, în consumul cumulat de resurse energetice, a consumului provenind din uzura mijloacelor fixe. **Raportul în care se află acest consum de resurse energetice față de consumul cumulat evidențiază, în fapt, dotarea cu mijloace tehnice a proceselor tehnologice de fabricație.** În ramuri ca industria minieră și extractivă circa 90%

Viorica RĂDUCANU
cercetător științific principal
Institutul de economie industrială

(Continuare în pag. 4)

În spiritul sarcinilor trasate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

REALIZAREA RITMICĂ A PRODUCȚIEI FIZICE, LA TOATE SORTIMENTELE

REALIZAREA proporțiilor și ritmurilor stabilite pentru dezvoltarea economiei țării este condiționată de activitatea și rezultatele obținute de fiecare întreprindere. De aici obligația fiecărei unități de a îndeplini sarcinile de plan la toate sortimentele, de a respecta structura stabilită, care să satisfacă întocmai cerințele economiei naționale.

•

La recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. au fost trasate din nou sarcini ministerelor, celorlalte organe centrale, comitetelor executive ale consiliilor populare să ia măsuri energice pentru ca toate unitățile economice să realizeze în mod ritmic și integral obiectivele ce le revin din Planul național unic de dezvoltare economico-socială și din bugetul de stat pe anul 1978. Realizarea ritmică, integrală la toate sortimentele a prevederilor planului constituie — așa cum se subliniază în documentele de partid — singura bază reală pentru creșterea eficienței producției industriale. Cum acționează întreprinderile pentru ca această indicație să fie îndeplinită exemplar ?

Accentuarea laturilor calitative

PORNIND de la sarcinile de plan ce ii revin în acest an, *întreprinderea „23 August“ din Capitală* a acordat o atenție deosebită pregătirii din vreme a condițiilor de realizare a acestora la fiecare poziție sortimentală. Faptul că planul detaliat pe comenzi a fost cunoscut cu cel puțin 6 luni înaintea lunii de plan a făcut posibilă asigurarea lansării în producție a diferitelor comenzi într-o succesiune favorabilă, mai buna aprovizionare tehnico-materială și colaborarea între secții, încărcarea mai judicioasă a capacităților de producție, înlăturarea unor locuri înguste în derularea procesului de fabricație etc. Au fost, de asemenea, mai bine structurate comenzile pe beneficiari, astfel încît termenele contractuale să fie respectate cît mai strict. Un fapt pozitiv l-a constituit și întocmirea de grafice de colaborare cu obligații reciproce ferme pentru întreprinderile contractante (furnizoare sau beneficiare).

O sinteză globală a rezultatelor înregistrate în prima lună a acestui an de întreprinderea bucureșteană în întrecerea socialistă este edificatoare (tabelul).

Realizarea indicatorilor de plan pe luna ianuarie 1978 (%)

Producția globală	100,7
Producția marfă	110,2
Productivitatea muncii	102,2
Export	119,2
Investiții	111,4
Cheltuieli la 1 000 lei producție marfă	— 1,4 lei
din care :	
— cheltuieli materiale	— 25,9 lei

Indicatorii de plan au fost realizați în totalitate, consemnîndu-se și importante depășiri ale acestora. Accentuarea laturilor calitative ale activității se reflectă, îndeosebi, în devansarea producției globale de către ceilalți indicatori care exprimă mai pregnant efortul propriu al întreprinderii în realizarea sarcinilor de plan. Semnificative sînt, mai ales, următoarele cifre : *producția suplimentară obținută* — circa 33 mil. lei — *a fost realizată aproape în totalitate pe seama creșterii productivității muncii* (mai mare cu 17,8% față de planul din anul precedent și cu 8,4% față de realizările pe aceeași perioadă), ceea ce înseamnă că au fost descoperite și folosite mai judicios rezervele disponibile în această privință.

Decade și ritmuri

RITMICITATEA producției și, în consecință, a livrărilor are repercusiuni favorabile multiple asupra îndeplinirii programului de producție, ca și asupra tuturor indicatorilor cantitativi și calitativi ai activității economice. Din compararea datelor existente se constată că, în luna ianuarie a.c., colectivul întreprinderii a manifestat o preocupare sporită pentru *îmbunătățirea ritmicității* față de perioada similară din anul trecut. Totuși, în acest domeniu mai sînt multe de făcut în întreprindere deoarece, în luna ianuarie, cu excepția decadei a doua, volumul producției nu a fost realizat potrivit graficelor. În a treia decadă munca s-a desfășurat „în asalt“ pentru a se acoperi minusurile înregistrate în prima decadă, datorate folosirii neraționale a forței de muncă, a fondurilor fixe, neaprovizionării la timp, în cantitățile și sortimentele necesare cu materii prime, materiale și subansamble a unor sectoare de activitate.

Consecințele acestor neajunsuri s-au repercutat în nerealizarea producției fizice mai ales în sectoarele de prelucrări la rece. Consiliul oamenilor muncii are în vedere optimizarea, în continuare, a ritmicității producției, prin aplicarea unor măsuri care vizează : mai buna aprovizionare tehnico-materială, utilizarea superioară a forței de muncă (fondul de timp utilizat este în creștere față de 1977, (fiind realizat în proporție de 96,48%), sporirea coeficientului de schimburi, perfecționarea condițiilor tehnico-organizatorice de programare mai rațională a producției și de colaborare mai bună între secțiile de fabricație.

Produse peste prevederi

RADIOGRAFIA realizării producției fizice pe luna ianuarie reliefează cîteva aspecte semnificative în activitatea întreprinderii.

Este vorba mai întîi de o serie de realizări deosebite. Astfel, în sectoarele de *prelucrări la cald* toate sortimentele au fost realizate integral atît pentru necesarul intern, cît și la produsele destinate vînzării. Și aici se impune o consemnare de ordin calitativ : producția de sau din metal superior a depășit, de regulă, prevederile (de exemplu : oțel aliat și aliat superior — 126,3%). Rezultatele se datoresc organizării superioare a producției și a muncii, a întregii activități în aceste sectoare unde, din acest an, s-a trecut la săptămîna de lucru redusă. În sectoarele de *prelucrări la rece*, la majoritatea pozițiilor din planul sortimental au fost obținute rezultate notabile. Pentru creșterea producției de utilaje tehnologice, pe actualele capacități *s-au organizat secții specializate de compresoare și prese*, unele utilaje în execuție au fost introduse în secțiile cu fabricație de serie, *a fost îmbunătățită pregătirea tehnologică* a realizării acestora.

O mențiune specială pentru *producția de locomotive electrice*, Diesel-electrice și Diesel-hidraulice pentru linii magistrale, la care planul a fost realizat în proporție de 171,4%. Explicația acestei importante depășiri se găsește nu numai în *creșterea indicelui de utilizare a mașinilor-unelte* prin deservirea simultană a mai multor mașini, îmbunătățirea asistenței tehnice în schimburile II și III și a aprovizionării tehnico-materiale a locurilor de muncă la secția locomotive-uzinaj (experiență extinsă și în alte sectoare), ci și în faptul că aici, în această perioadă, a fost lichidată o restanță de 3 locomotive aparținînd ultimei luni a anului trecut.

De ce nerealizări la unele sortimente ?

INVESTIGAȚIA noastră a arătat că în timp ce în anumite direcții s-au concentrat maximum de forțe și, în consecință, s-au obținut rezultate bune, într-o serie de domenii mai sînt de înlăturat importante dificultăți.

1) *Planul la utilajele tehnologice pentru industria chimică* nu a fost realizat decît în proporție de 61,0%. Întreprinderea nu a putut finaliza o serie de produse datorită, în special, lipsei de tablă (furnizor C. S. Galați) și de țevi (furnizor întreprinderea de țevi sudate București). Acestei cauze i se adaugă *existența unor locuri înguste* în prelucrarea autoclavelor la grupa de mașini Borwerk. Necesarul de ore prelucrări pe aceste mașini este, deocamdată, superior capacității lor. Centrala și ministerul de resort, care cunosc situația, trebuie să urgenteze măsurile ce se impun pentru înlăturarea acestui neajuns, astfel încît să se creeze condițiile necesare realizării planului pe 1978.

Tot la această poziție de utilaje întreprinderea are de executat, încă din acest trimestru, prese de vulcanizat anvelope necesare punerii în funcțiune în acest an a unor capacități de producție, care au o pondere însemnată în realizarea sarcinilor de plan ale actualului cincinal pentru județul Sălaj. În prezent, în execuția acestora, întreprinderea se confruntă cu dificultățile tehnice inerente, dar și cu altele privind *aprovizionarea cu laminate și profile* (C. S. Galați și „Republica"), subansamble de automatizare (F.E.A.) și o serie de importuri. Orice întîrziere în livrarea acestora periclitează execuția utilajelor respective și a livrării lor la beneficiar. Totodată, este necesar ca *beneficiarul* (M.I.Ch) *să impulsioneze efectuarea probelor de verificare,* în vederea definitivării proiectului întregii fabricații.

2) În luna ianuarie *fabrica de motoare* a realizat numai 75,6% din planul ce-i revenea pentru acest interval. Situația dificilă în care se află această secție este determinată de unele *întîrzieri în livrarea documentației de către Institutul de cercetări și proiectări „Faur"*. Acestora li se adaugă neajunsuri în aprovizionarea cu materiale și subansamble procurate din țară și din import. Mai sînt însă și unele deficiențe interne privind *colaborarea între secții.* Astfel, se poate reproșa sectoarelor de prelucrări la cald întîrzieri în livrarea la timp a unor piese (chiulase, bucșe cilindru, arbori cotiți, pistoane, cămăși de cilindru). Fabricația de locomotive a reclamat asigurarea, încă din prima lună a anului, a motoarelor pentru locomotivele de 700 C.P., precum și a motoarelor S.R. pentru locomotivele de 2 400 C.P. aflate pe fluxul tehnologic. Ar fi fost, deci, necesar ca secția motoare să fi asigurat, încă din 1977 — conform graficului — motoarele necesare fabricației de locomotive.

3. Cerințele imperioase ale folosirii raționale a mașinilor și utilajelor în unitățile economice impun *rezolvarea problemei reparațiilor și întreținerii,* pentru menținerea lor în perfectă stare de funcționare. Pentru aceasta este nevoie de *asigurarea integrală și de bună calitate a pieselor de schimb.* Întreprinderea „23 August", ca și alte întreprinderi constructoare de mașini, acordă o importanță secundară realizării lor. În perioada la care ne referim, *planul la piese de schimb a fost realizat abia în proporție de 57%*. Ponderea mică a acestora în totalul volumului producției întreprinderii este una din cauzele care duc la subaprecierea acestei poziții de plan. Dar nu singura. O altă cauză derivă, firesc, din nerealizarea planului la pozițiile : utilaje pentru industria chimică, motoare cu ardere internă. Dar piese de schimb nu au fost asigurate, în măsura stabilită, nici la utilajele pentru industria metalurgică, a lemnului, refractară și nici pentru mijloacele de transporturi feroviare.

Desigur că atenția a fost îndreptată, în primul rînd, asupra utilajelor complexe pentru punerile în funcțiune a investițiilor la beneficiari, asupra rezolvării problemelor de organizare și colaborare, aprovizionare tehnico-materială etc. Considerăm însă că și în acest domeniu se impune *o schimbare radicală de optică în privința fabricării pieselor de schimb,* măsuri corespunzătoare și eficiente (problema ar trebui discutată și rezolvată pe un plan mai general), cunoscînd importanța prezenței acestor piese la beneficiari pentru menținerea utilajelor în stare de funcționare continuă.

Și în luna februarie, activitatea productivă s-a desfășurat sub bune auspicii, prevederile de plan fiind îndeplinite. Analizînd neajunsurile care s-au manifestat pe parcursul celor două luni ce au trecut din acest an consiliul oamenilor muncii a preconziat măsuri eficiente care să faciliteze îndeplinirea integrală, la toate sortimentele, a producției fizice în condițiile unei eficiențe economice ridicate. La eforturile colectivului întreprinderii trebuie să se alinieze însă și furnizorii de materii prime și materiale care au datoria să respecte întocmai prevederile contractuale.

Gh. DRĂGHICI

ECONOMISIREA ENERGIEI

(Urmare din pag. 2)

din consumul cumulat de resurse energetice provine din uzura mijloacelor fixe. În industria metalurgică, aportul încărcării energetice a utilajelor participante la consumul cumulat este diferențiat în funcție de procesele tehnologice de fabricație. La alumină calcinată, de exemplu, acest capitol deține circa 45% din consumul cumulat, pe cînd la aluminiu electrolitic numai 20%. **Raportul dintre consumul cumulat de resurse energetice și dotarea tehnologiei de fabricație a produselor constituie o problemă importantă pentru economisirea energiei.**

Determinarea și analiza consumului cumulat de resurse energetice pentru unele produse ale industriei au permis evidențierea unor aspecte majore în procesul de economisire a acestora :

1 **În industria minieră și extractivă, un loc important în consumul cumulat de resurse energetice îl deține cel încorporat în utilajele tehnologice necesare și transmis prin intermediul amortizării.** De asemenea, o influență substanțială în consumul energetic al acestei ramuri o au factorii naturali specifici, adică : nivelul abatajelor, raza de exploatare subterană, durata preparării în intervalul dintre măcinare și flotare etc. De aceea, la stabilirea consumului pe unitatea de raportare trebuie să se țină seama de cumulul tuturor acestor factori.

2 **În industria metalurgică, datorită eterogenității tehnologice, ponderea în consumul cumulat de resurse energetice este diferită în funcție de fazele de fabricație ale produselor.** De aceea, această ramură trebuie considerată ca un bloc compact, în care au loc transformări grupate în mai multe activități care nu se pot separa tehnologic fără pierderi energetice. Ca mare consumatoare de resurse energetice direct în procesul de producție metalurgia primară, în special, dispune ea însăși de o serie de produse secundare energetice ce pot fi reutilizate. Dependența tehnologică a produselor metalurgice chiar în interiorul unității producătoare face ca o reducere relativ mică de consum energetic într-un proces tehnologic anterior (în special al metalurgiei primare) să antreneze reduceri substanțiale în fazele următoare (din metalurgia prelucrătoare), chiar la nivel de produs final.

3 **Produsele industriei constructoare de mașini acumulează resurse energetice în fazele anterioare de fabricație, în special din activitățile metalurgice.** De o deosebită însemnătate pentru produsele industriei constructoare de mașini este determinarea consumului cumulat de resurse energetice deorece, în faza finală de fabricație a acestora, energia încorporată este uneori nesemnificativă. Importanța calculării acestui indicator derivă și din faptul că produsele industriei constructoare de mașini își transmit consumul de resurse energetice tuturor produselor ramurilor economiei naționale, sub forma utilajelor tehnologice necesare procesului de fabricație prin intermediul amortizării.

DESIGUR, pot fi făcute asemenea aprecieri și pentru celelalte ramuri ale economiei consumatoare de resurse energetice. Calculul consumurilor cumulate poate da o imagine mult mai veridică asupra nivelului acestora, permițînd factorilor de decizie să determine cu mai mult discernămînt structura producției unității, să asigure o rentabilitate ridicată. Totodată, determinarea consumului cumulat de resurse energetice permite beneficiarilor de investiții să cunoască, încă din faza de proiect, efortul energetic necesar atît cu construcția noilor capacități, cît și pentru fiecare produs. Consumul cumulat de resurse energetice, ca și de alte resurse primare, poate și trebuie să devină și un indicator de bază în analiza structurii producției industriale, în aprecierea eficienței sale și în special a exportului.

ECONOMIE NATIONALA

DEZBATERE „R.E."

PRODUCŢIA NETĂ, INDICATOR DE BAZĂ AL PLANULUI ECONOMIC

Influenţe ale progresului tehnic asupra mărimii producţiei nete

Ing. ec. **Dumitru DUMITRU** — Sub elementelor de cheltuieli în structura valorii unui produs şi în special mărimea producţiei nete suferă o serie de modificări. Situaţiile cu care ne întîlnim în practică sînt următoarele :

● **Prima :** cota de amortizare se micşorează, fără a se modifica cheltuielile materiale şi fondul de retribuţie pe unitatea de produs ; diferenţa dintre cota de amortizare din perioada de comparaţie şi aceea din perioada de referinţă constituie un spor de venit net. În acelaşi timp, creşterea gradului de ocupare cu maşini şi utilaje a suprafeţelor productive contribuie la obţinerea unor producţii suplimentare cu fonduri de investiţii mai reduse, la reducerea cotei de amortizare pe unitatea de produs şi implicit la sporirea substanţială a producţiei nete.

● **A doua :** cota de amortizare se măreşte, însă se reduce într-o proporţie mult mai mare consumul de materiale, ceea ce determină o sporire a venitului net ; şi în acest caz producţia netă sporeşte faţă de perioada de comparaţie. Acest caz este frecvent în actuala etapă pe care o parcurge economia noastră şi prezintă o importanţă deosebită ţinînd seama de dificultăţile de procurare a materiilor prime şi a combustibililor. Concomitent, utilajele şi maşinile de înalt nivel tehnic cu care se dotează noile obiective sau cu care se înlocuiesc cele uzate trebuie să contribuie şi la reducerea consumului de materii prime şi de materiale, inclusiv de combustibil.

● **A treia :** cota de amortizare şi fondul de retribuire se reduc — pe unitatea de produs — fără a modifica ponderea cheltuielilor materiale, ceea ce determină o majorare a venitului net. Şi în acest caz, producţia netă din perioada de referinţă va fi mai mare decît aceia din perioada de comparaţie. În această situaţie se află liniile tehnologice automate de mare productivitate din rafinării sau din industria alimentară, strungurile cu comandă program şi alte utilaje de înalt randament ; deşi costul de producţie al acestor maşini şi utilaje este mult mai mare decît al celor clasice, cota de amortizare pe unitatea de produs este mai redusă datorită creşterii productivităţii muncii.

Aceste trei cazuri scot în relief influenţa determinantă a progresului tehnic asupra sporirii producţiei nete.

Extinzînd analiza influenţelor progresului tehnic asupra producţiei nete constatăm că acest indicator reprezintă expresia cea mai concludentă a valorii nou create în unităţile economice din ramurile producţiei materiale ; el determină restrîngerea tendinţelor de specializare exagerată a întreprinderilor sau cooperarea nejustificată, aspecte care conduc la „plimbarea" semiproduselor şi la cheltuieli suplimentare de transport şi deci la creşterea costului, orientează resursele financiare către dezvoltarea cu precădere a obiectivelor care dau maximum de eficienţă economică. Producţia netă, după părerea noastră, este indicatorul care poate cuantifica fără deformare efortul util, dînd posibilitatea aplicării pe o arie tot mai largă a principiului „cu cît este mai mică cheltuiala ocazionată de producerea unui efort util, cu atît eficienţa economică este mai ridicată". El asigură aplicarea, cu mai multă echitate, a principiului : de la fiecare după posibilităţi, fiecăruia după cantitatea şi calitatea muncii depuse.

În procesul de înzestrare tehnică a muncii pot să apară şi unele situaţii ce determină o reducere — în dinamică — a producţiei nete. De pildă, în unele ramuri economice este posibil ca, cota de amortizare aferentă unei unităţi de produs să sporească în aceeaşi proporţie cu reducerea consumului de muncă vie, ceea ce va menţine neschimbat volumul venitului net pe unitatea de produs ; în ipoteza cînd sporul de producţie obţinut datorită mecanizării nu va putea să compenseze valoric reducerea producţiei nete pe unitatea de produs, volumul total al producţiei nete din ramura respectivă ar putea să se micşoreze în dinamică.

În aceste situaţii, în mod justificat, se naşte întrebarea : mai poate fi considerată producţia netă un indicator economic de maximă sinteză cu valenţe aşa de clar conturate ? Fără îndoială că da. Chiar şi în ipoteza cînd sporul de producţie nu va putea să acopere reducerea producţiei nete pe unitatea de produs, totuşi valoarea nou creată pe unitatea de forţă de muncă rămasă sporeşte substanţial, ceea ce scoate în relief gradul de eficacitate a muncii şi în aceste situaţii. Dealtfel, **hotărîtoare în aprecierea activităţii oricărei unităţi economice este producţia netă obţinută de fiecare persoană ocupată în procesul de producţie.** Şi un al doilea argument : deşi de facto, în anumite sectoare, producţia netă ar putea să scadă pe o perioadă limitată în dinamică, totuşi persoanele eliberate şi încadrate în noile locuri de muncă din alte sectoare vor realiza o producţie netă mult mai mare decît reducerea consemnată în sectoarele de unde provin.

Pentru a uşura munca factorilor de analiză în aprecierea activităţii desfăşurate de unităţile economice şi a putea decide cu convingere asupra eliberării fondului de retribuţie la nivelul de realizare a producţiei nete — fără a califica ca necorespunzătoare activitatea acelor unităţi care, deşi şi-au realizat producţia fizică planificată pe sortimente, au obţinut o producţie netă mai redusă ca urmare a introducerii unor utilaje de productivitate mai mare — **considerăm indicat ca în metodologia de urmărire şi de analiză să fie introdus şi indicatorul producţia netă pe o persoană ocupată.** Din analiza relaţiei de calcul, putem concluziona că acest indicator poate să înlocuiască definitiv vechea relaţie de calcul a productivităţii muncii bazată pe producţia globală. Într-adevăr, între tendinţele de evoluţie ale parametrilor din relaţia de calcul a acestui indicator (producţia netă pe o persoană ocupată) există intercondiţionare reciprocă şi sincronism, care asigură reflectarea şi cuantificarea corectă a efortului propriu al fiecărui lucrător. După cum rezultă din această relaţie — aplicată la oricare din situaţiile prezentate mai sus — **odată cu introducerea tehnicii noi în procesul de producţie, se asigură fie reducerea forţei de muncă, fie sporirea venitului net pe unitatea de produs şi, implicit — deci — creşterea acestui indicator.**

Deoarece şi celelalte două corelaţii tradiţionale care se folosesc în analizele economico-financiare (prima — dintre creşterea producţiei globale şi a fondului de retribuire, iar a doua — dintre creşterea productivităţii muncii şi a cîştigului mediu) nu sînt concludente pentru urmărirea fenomenelor reale care se petrec în economie, îndeosebi a celor în strînsă corelaţie cu retribuirea muncii, propunem înlocuirea lor cu următoarele relaţii :

Prima : $\frac{P_n r}{P_n p_1} \geqslant \frac{F_r r}{F_r p_1}$,

adică procentul de realizare a volumului producţiei nete să fie întotdeauna mai mare — sau cel puţin egal — cu procentul de eliberare a fondului de retribuire planificat.

A doua : $\frac{P_n}{N} \geqslant \frac{F_r}{N}$, adică •

creşterea cîştigului mediu pe total personal să nu depăşească creşterea producţiei nete pe o persoană ocupată.

Date certe la baza eliberării fondului de retribuire

Alexandru NEDEIANU, Banca Naţională — După cum se cunoaşte, eliberarea fondului de retribuire pentru muncitori, în funcţie de gradul de îndeplinire a indicatorului producţia netă, presupune determinarea unui fond de retribuire admisibil în limita căruia se pot plăti toate drepturile individuale calculate potrivit legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii.

Începînd din anul 1974 fondul de retribuire admisibil s-a stabilit prin recalcularea fondului de retribuire planificat lunar, cumulat de la începutul anului, cu procentul de realizare a producţiei nete cumulată pe aceeaşi perioadă. Întrucît rezultatele privind îndeplinirea planului la acest indicator sînt legate de încheierea lucrărilor de stabilire a cheltuielilor materiale, care se cunosc după 15 zile de la expirarea perioadei de raportare, recalcularea fondului de retribuire pentru perioada raportată se face pe baza realizărilor preliminate. În acest scop, la datele definitive raportate statistic pentru perioada anterioară, se adaugă producția netă pe luna pentru care se plătesc retribuțiile (determinată prin scăderea din producția globală efectivă corespunzătoare cheltuielilor de producție, a cheltuielilor materiale preliminate corespunzătoare producției globale, care se calculează prin aplicarea ponderii cheltuielilor materiale planificate la producția globală efectiv realizată).

Din experimentarea efectuată pînă în prezent a rezultat că producția netă prezintă oscilații de la lună la lună, fiind influențată de structura sortimentală, durata ciclului de fabricație, rentabilitate etc. Totodată, recalcularea fondului de retribuire pe baza realizărilor preliminate necesită unele calcule suplimentare, lună de lună, pentru determinarea realizărilor preliminate și efective. Din practică s-a constatat că realizările preliminate prezintă diferențe mari față de realizările efective pe aceeași perioadă.

Pe baza analizelor efectuate la unele întreprinderi și a consultării unor specialiști din întreprinderi, centrale și ministere economice, s-au propus unele variante de recalculare, dintre care o variantă posibilă ar fi **recalcularea, în funcție de gradul de realizare trimestrială, a indicatorului producția netă aferentă produselor fizice realizate, cu desfacere asigurată,** cumulat de la începutul anului.

După această metodă ar urma ca, în cursul trimestrului, eliberarea sumelor solicitate de întreprinderi să se facă în limita fondului de retribuire planificat trimestrial, iar recalcularea fondului de retribuire pentru perioada raportată să se facă cu un decalaj de o lună astfel : în trim. I pe baza realizărilor din primele două luni ale anului, în trim. II pe baza realizărilor din primele 5 luni ale anului, în trim. III pe baza realizărilor din primele 8 luni ale anului și în trimestrul IV pe baza realizărilor pe unsprezece luni ale anului. După cunoașterea realizărilor pe 12 luni urmează să se facă calculul definitiv pe anul respectiv.

Această variantă simplifică mult atît munca personalului din întreprinderi, cît și a organelor bancare, întrucît în loc de 13 recalculări ale fondului de retribuire, ar urma să se facă numai 5 recalculări. Totodată, recalcularea trimestrială ar evita oscilațiile indicatorului, de la o lună la alta, iar datele definitive luate în calcul ar permite stabilirea unui fond de retribuire admisibil mai aproape de necesarul solicitat. Cred, însă, că și această formă de recalculare va crea unele dificultăți atît la întreprinderi, cît și la bănci, prin aceea că recalcularea unui fond trimestrial cu gradul de realizare a indicatorului numai pe două luni poate avantaja unele întreprinderi care nu-și realizează sarcinile de plan trimestrial, dar le depășește pe primele două luni (sau 5 luni, sau 8 luni). De asemenea, se pune problema dacă din producția netă realizată pe două luni (cinci luni etc.) se pot exclude produsele fără desfacere asigurată executate în luna a 3-a sau a 6-a etc., pentru care nu se poate stabili o producție netă pe bază de bilanț, ci numai una preliminată.

Ideal ar fi să se poată determina producția netă pe bază de date contabile înainte de data planificată pentru eliberarea chenzinei a II-a a lunii de raportare. Întrucît, se pare, acest lucru nu este posibil, mă refer la **posibilitatea eliberării retribuțiilor în limita fondului de retribuire planificat trimestrial, urmînd ca pe baza datelor definitive de bilanț să se determine fondul de retribuire admisibil și să se stabilească eventualele depășiri pentru care întreprinderea ar urma să obțină aprobările legale pînă la plata chenzinei a II-a a lunii următoare trimestrului, semestrului etc.** Deși această recalculare ar fi ulterioară, nu modifică obligațiile întreprinderii de a realiza planul de producție și dă siguranța stabilirii unui fond admisibil corect. În cazul în care unei întreprinderi nu i-ar ajunge fondul de retribuire planificat pentru plata retribuțiilor, aceasta s-ar asigura pentru primul trimestru în baza aprobării ministerului tutelar, iar pentru trim. II, III, IV în cadrul economiilor pe semestrul I (trim. I recalculat plus planul pe trim. II) etc. Dacă unitatea nu se încadrează în fondul recalculat pe trim. I plus fondul planificat pe trimestrul II, de exemplu, pentru diferența necesară ar urma să se obțină aprobarea ministerului tutelar.

Identificarea operativă a cheltuielilor materiale pe unitate de produs

Gheorghe ILIESCU, Direcția Centrală de Statistică — Producția netă reprezintă valoarea nou creată într-o anumită perioadă și cuprinde fondul de retribuire, impozitul pe fondul total de retribuire, contribuțiile la asigurări sociale, beneficiul și alte elemente de venit net. În producția netă nu trebuie să se includă și impozitul pe circulația mărfurilor, deși în această formă ar reflecta în totalitate valoarea nou creată de întreprinderi, deoarece impozitul pe circulația mărfurilor se stabilește ca o cotă asupra prețului de producție al produsului și nu depinde direct de efortul depus de întreprinderi, ci de alți factori, cum sînt : destinația produselor, cuantumul impozitului stabilit, modificarea sortimentelor fabricate. În plus, includerea impozitului pe circulația mărfurilor în producția netă ridică și unele dificultăți practice de calcul, datorită faptului că volumul acestuia, în principal, se cunoaște la producția marfă vîndută și încasată (în sfera circulației) și nu la cea fabricată.

Prin introducerea producției nete ca indicator de bază în planificare și urmărire statistică, precum și acordarea funcției de condiționare a eliberării fondului de retribuire pentru muncitori și acordarea retribuției pentru personalul tehnic-economic și de altă specialitate, întreprinderile vor fi preocupate într-o măsură mai mare de introducerea progresului tehnic care să asigure creșterea producției și reducerea cheltuielilor materiale, ceea ce va conduce implicit la valorificarea mai bună a resurselor de materii prime și materiale și a capacităților de producție.

Producția netă se calculează în prețuri de producție curente. La calculul producției nete după metoda indirectă se pornește de la valoarea produselor fizice terminate, livrate sau destinate livrării la care se adaugă diferența de stoc a produselor fizice care se află în diferite faze de prelucrare, numai din ramurile industriale cu ciclu lung de fabricație, din care se scade valoarea cheltuielilor materiale potrivit evidenței contabile.

Întrucît această metodă prezintă unele dezavantaje determinate de conținutul sortimental al producției pe baza căreia se stabilește coeficientul de transformare, aș propune ca evaluarea producției în curs de fabricație să se facă după una din metodele următoare :

— **includerea producției în curs de fabricație în calcul la costul de producție.** În acest fel, în producția netă s-ar include valoarea nou creată, efectivă, corespunzătoare fazei de fabricație. Această metodă ar asigura o corelație mai bună cu evidența contabilă;

— stabilirea mai întîi a diferenței de stoc în costul de producție aferent produselor în curs de fabricație și apoi transformarea acesteia pe bază de coeficienți în preț de producție.

La stabilirea volumului de cheltuieli materiale aferent producției industriale, o problemă deosebită o ridică separarea cheltuielilor materiale din costurile complexe, care necesită un volum mare de muncă, deoarece acestea se colectează în conturile contabile împreună cu elementele de producție netă și se repartizează pe produse global pe bază de chei (coeficienți). Această metodă nu permite identificarea volumului de cheltuieli materiale pe unități de produs, ceea ce va crea dificultăți la excluderea din calculul producției nete a unor produse necorespunzătoare calitativ sau fără desfacere asigurată.

Pentru eliminarea acestui neajuns, **ar fi indicat să se studieze posibilitatea ca în evidența contabilă cheltuielile materiale indirecte să fie calculate separat și să se repartizeze pe produse distinct.** Această metodă este mult mai avantajoasă pentru că se poate aplica cu ajutorul mijloacelor moderne de calcul, spre deosebire de operațiunea de alegere a cheltuielilor materiale din conturile contabile, care se face manual. De asemenea, în acest fel s-ar scurta și termenul de obținere a producției nete.

Odată cu generalizarea producției nete, ca indicator de plan și de urmărire statistică, trebuie examinat dacă mai este necesar a se menține și indicatorul „cheltuieli materiale la 1000 lei producție marfă“, deoarece practic acești doi indicatori vizează același proces, în esență reducerea cheltuielilor materiale de producție.

Practica a demonstrat că producția **netă este un indicator util în conducerea și analiza activității întreprinderilor, în orientarea preocupărilor spre creșterea eficienței economice, stimulînd reducerea consumurilor de materii prime și materiale și fabricarea de produse cu un grad ridicat de prelucrare și cu rentabilitate sporită.** De asemenea, producția netă îndeplinește în bune condițiuni funcția de măsurare a productivității muncii și de eficiență economică sub forma producției nete la 1000 lei fonduri fixe.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

ECONOMIE NATIONALA

Reducerea decalajelor față de țările dezvoltate

AGRICULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN CADRUL AGRICULTURII MONDIALE ŞI EUROPENE (I)

Dezvoltarea şi modernizarea bazei tehnico-materiale, factorul motor al creşterii economice

ROMÂNIA a parcurs în ultimele trei decenii o etapă crucială a dezvoltării sale, transformîndu-se dintr-o țară cu o economie de pronunțat caracter agrar, avînd o industrie slabă şi o agricultură înapoiată, într-o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică şi cu o agricultură în plin proces de modernizare. Pe baza condițiilor create prin mutațiile profunde din economie, s-a trecut la o nouă etapă, calitativ superioară — aceea a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, avînd ca unul dintre obiectivele sale esențiale realizarea unei agriculturi intensive, moderne, de înaltă productivitate. Aşa cum a stabilit Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, la finele cincinalului viitor România va depăşi stadiul de țară în curs de dezvoltare, în accepțiunea contemporană a acestei noțiuni, trecînd la stadiul de țară cu o dezvoltare economică medie.

Transformările profunde care au avut loc pînă în prezent au dus la ameliorarea locului ocupat de agricultura românească în cadrul agriculturii mondiale, concomitent cu reducerea decalajelor față de țările cu agricultură dezvoltată. Eliminarea completă a acestor decalaje se va putea realiza pe baza unei dezvoltări mai accelerate, a unui ritm mai rapid de creştere a producției noastre în raport cu cea a țărilor dezvoltate. Realizarea acestui deziderat impune mobilizarea plenară a resurselor şi energiilor creatoare, a întregului potențial material şi uman, alocarea unei părți importante din venitul național pentru dezvoltare, adică majorarea efortului propriu ca element primordial al dinamismului economiei noastre în general şi al agriculturii în special. Tocmai de aceea, o cerință obiectivă în strategia dezvoltării de viitor a României este menținerea unei cote înalte de acumulare, de peste 30%, aşa cum prevăd orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a țării în perioada 1981—1985.

În elaborarea politicii agrare a partidului şi statului nostru, locul central l-a ocupat orientarea potrivit căreia nivelul de dezvoltare al agriculturii este hotărîtor influențat de înzestrarea ei tehnică şi materială. Numai pe baza unor eforturi susținute pentru crearea şi, apoi, extinderea unei industrii proprii de tractoare şi maşini agricole, de îngrăşăminte chimice şi pesticide, de materiale de construcții etc. s-a putut accelera procesul de intensificare a producției agricole pentru asigurarea tot mai bună a cerințelor crescînde de consum ale populației, a nevoilor de materii prime ale industriei şi a necesarului pentru export. Crearea şi dezvoltarea unei industrii autohtone de echipament tehnic agricol, pe baza menținerii unei ponderi însemnate a investițiilor statului pentru înzestrarea agriculturii cu mijloace mecanice, au făcut ca într-o perioadă relativ scurtă să se realizeze **un ritm intens de dotare cu tractoare şi maşini agricole.** Analizînd evoluția număruului de tractoare cu care este înzestrată agricultura noastră şi, în special, ritmul acestei evoluții, rezultă o evidentă îmbunătățire a locului deținut de România în această direcție. Astfel, în timp ce pe plan mondial numărul de tractoare a crescut în anul 1975 — față de media perioadei 1961—1965 — cu 39%, iar în Europa cu 66%, în țara noastră creşterea a fost de 80%. Ca urmare, în 1975 România deținea 0,69% din parcul de tractoare existente în lume şi 1,66% din cel european, față de 0,35% şi respectiv 1,35% în perioada 1961—1965.

Cu toate că ritmul de creştere a numărului de tractoare în țara noastră este net superior celui mondial şi european, totuşi influența slabei dotări din trecut se resimte încă ; suprafața (arabilă + vii + livezi) ce revine pe un tractor fizic la noi este încă mare, față de nivelul aceluiaşi indicator atins în unele țări dezvoltate. De exemplu, în anul 1975, încărcătura pe un tractor a fost în România de 88 ha, comparativ cu 57 ha în S.U.A., 55 ha în Spania, 15 ha în Italia, 14 ha în Franța, 6 ha în R. F. Germania*). Oricum însă, ritmul superior de dotare a făcut ca, în ceea ce priveşte încărcătura pe tractor, decalajul dintre țara noastră şi nivelurile atinse pe plan mondial şi european să se reducă apreciabil. Dacă în perioada 1961—1965 aveam o încărcătură de 1,4 ori mai mare decît cea pe plan mondial, din anul 1975 acest decalaj a fost, practic, eliminat. Se menține însă un decalaj însemnat față de unele țări cu agricultură avansată.

În aprecierea suprafeței ce revine pe tractor trebuie să se țină cont şi de faptul că în țara noastră, majoritatea tractoarelor sînt de 65 CP, spre deosebire de situația din țările occidentale unde, în cea mai mare parte, tractoarele sînt de putere mică, ceea ce face ca baza de raportare să nu fie decît relativ comparabilă. Dacă am folosi în calcul indicatorul „CP ce revin pe hectar", ar rezulta pentru noi o capacitate energetică comparabilă cu a multor țări cu o bună înzestrare tehnică. În plus, gradul de folosire a tractoarelor este mai mare în țara noastră, deoarece acestea lucrează în întreprinderi agricole mari, cu suprafețe întinse şi sînt folosite la o gamă largă de lucrări, în tot timpul anului. În timp ce suprafața medie agricolă a unei întreprinderi de stat este de 5 260 ha şi a unei cooperative de producție de 1 830 ha, în Franța la o exploatație agricolă revin în medie doar 22 ha, în Italia 7 ha şi în S.U.A. 158 ha.

Pentru a grăbi mecanizarea complexă şi completă a lucrărilor agricole, inclusiv a zootehniei, **agricultura va fi dotată în acest cincinal cu 70 mii de tractoare** de diferite tipuri şi cu puteri unitare sporite, astfel încît încărcătura pe tractor să ajungă la cca. 75 ha. Structura parcului de tractoare se va diversifica continuu, atît prin introducerea în fabricaţie a unor **tractoare cu puteri sporite** (de 180 CP pe roţi, de 80 CP pe şenile, pentru pantă şi universal de 80 CP pe roţi), cît şi prin sporirea considerabilă (cu peste 35% în 1980 faţă de 1975) a parcului de **tractoare specializate de 45 CP.** Simultan, dar legat de modificarea structurii parcului de tractoare, se vor produce înnoiri substanţiale şi în parcul de maşini agricole : vor fi asimilate maşini care să lucreze cu viteze sporite, care să dea posibilitatea conducerii de către un singur om a ansamblului tractor-maşină, maşini ce vor executa simultan mai multe lucrări etc. S-a stabilit ca pînă în 1980 să se încheie, în linii mari, mecanizarea la culturile de cîmp, viti-pomicultură, zootehnie şi pe terenurile în pantă· Pentru cincinalul 1981—1985 se preconizează **mecanizarea completă** a lucrărilor din cîmp şi a celor din zootehnie, precum şi a lucrărilor de bază din legumicultură şi viti-pomicultură, ceea ce ne va situa printre ţările avansate în privinţa echipării moderne şi a nivelului de mecanizare a agriculturii.

---

*) Date din publicațiile de specialitate ale F.A.O.

O altă direcţie prioritară a intensificării producţiei agricole, care în ultimele decenii a contribuit în mare măsură la dinamizarea capacităţii de producţie a pămîntului, este **chimizarea agriculturii.** România s-a înscris şi în acest domeniu printre ţările cele mai active, cu un ritm intens de creştere a producţiei şi consumului de îngrăşăminte şi pesticide. Pornind de la o industrie chimică aproape inexistentă în perioada antebelică, în anii construcţiei socialiste şi îndeosebi după 1965 au luat fiinţă importante obiective industriale pentru producţia de îngrăşăminte chimice şi pesticide. Astfel, în 1975 comparativ cu media anuală a cincinalului 1961—1965, producţia noastră de îngrăşăminte chimice şi pesticide a crescut de 9,3 ori, în timp ce creşterea a fost de numai 2,3 ori pe plan mondial şi de 1,6 ori în Europa. Aceasta a făcut ca ponderea României în producţia mondială să crească de la 0,5% la 1,8%, iar în cea europeană de la 1,0% la 5,8%.

Consumul de îngrăşăminte pe hectar (arabil + vii şi livezi) a crescut în 1975, faţă de 1961—1965, de peste 7 ori în România, de 1,9 ori în Europa şi 2,2 ori pe plan mondial, îmbunătăţindu-se substanţial locul deţinut de ţara noastră. Dacă în perioada 1961—1965, nivelul acestui consum la noi reprezenta numai 59% din cel mondial şi 15% din cel european, în anul 1975 acesta a fost de aproape 2 ori mai mare decît cel mondial şi a ajuns la aproape 60% din cel european (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

	Consumul de îngrăşăminte pe ha. (arabil+vii şi livezi) — kg s.a. —			Creşterea consumului de îngrăşăminte faţă de media anuală 1961—1965=100	
	1961—1965	1970	1975	1970	1975
ROMÂNIA	16,0	56,5	114,0	353	713
Franţa	133,9	243,5	246,7	182	184
R.F. Germania	311,8	399,6	385,5	128	124
Italia		89,6	121,0	149	201
S.U.A.	52,1	80,9	90,0	155	173
Europa	103,7	169,2	199,1	163	192
Mondial	27,2	46,6	58,9	171	217

Deşi producţia şi consumul de îngrăşăminte chimice au crescut în ţara noastră într-un ritm superior celui mondial şi european, totuşi consumul la hectar este încă scăzut, comparativ cu unele ţări cu agricultură avansată.

Conform prevederilor, consumul de îngrăşăminte chimice la hectar se va ameliora continuu în ţara noastră, ajungînd să reprezinte 280 kg în anul 1980 şi aproape 400 kg în 1985, la nivelul statelor cu agricultură avansată. Menţionăm că în condiţiile pedoclimatice din ţara noastră şi ale structurii culturilor, nevoile de consum de îngrăşăminte nu se ridică, de exemplu, la nivelul celor din Olanda sau Belgia·

Principalele direcţii în producerea îngrăşămintelor chimice în acest cincinal sînt : mărirea concentraţiei în substanţă activă a sortimentelor, folosirea îngrăşămintelor granulate, producerea de îngrăşăminte cu fosfor în sortimente care să asigure o solubilitate ridicată şi o asimilare mai completă de către plante, fabricarea îngrăşămintelor complexe, îmbunătăţirea calităţii fizice a îngrăşămintelor (evitarea aglomerării) etc.

În ansamblul măsurilor de realizare a unei agriculturi moderne, intensive, de mare productivitate, un loc important îl ocupă extinderea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare şi în primul rînd a **irigaţiilor,** care asigură randamente ridicate, stabile şi reduc dependenţa de factorii naturali. Precipitaţiile insuficiente şi distribuţia lor inegală de-a lungul perioadei de vegetaţie fac ca aproximativ jumătate din teritoriul agricol al ţării noastre să fie afectat, într-o proporţie mai mare sau mai mică, de secetă, îndeosebi în zonele din cîmpia de sud. Pentru atenuarea efectelor acestor condiţii, pe măsura socializării agriculturii, a creării condiţiilor de efectuare a amenajărilor în sisteme mari şi a asigurării resurselor materiale necesare, au început lucrări de irigaţii de amploare deosebită (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Ţara	Suprafaţa amenajată pentru irigaţii — mii ha —			Creşterea în % a suprafeţei amenajate pt. irigat în 1975, faţă de :		Ponderea suprafeţei irigate din total arabil + vii + livezi %		
	1961—1965	1970	1975	1961—1965	1970	1961—1965	1970	1975
ROMÂNIA	207	731	1 474	712	202	2,0	7,0	14,0
Bulgaria	848	1 001	1 128	133	113	18,6	22,1	26,0
Franţa	510	539	560	110	104	2,4	2,8	3,0
Grecia	530	730	850	161	117	13,9	18,7	22,0
Italia	2 715	3 345	3 600	133	108	17,6	22,4	29,2
Spania	2 089	2 379	2 818	135	119	10,1	11,6	13,5

România se situează printre cele mai dinamice ţări în ce priveşte extinderea irigaţiilor, suprafaţa amenajată fiind în anul 1975 de peste 7 ori mai mare decît media anuală din perioada 1961—1965, ceea ce a dus la creşterea ponderii suprafeţei amenajate din cea arabilă + vii + livezi, de la 2% la 14%. Este de subliniat că ponderea României în suprafaţa irigată mondială a sporit în această perioadă de la 0,11% la 0,65%, iar în cea europeană de la 2,31% la 11,61%. În viitor, România va deţine un loc de frunte, deoarece numai în acest cincinal se va amenaja o suprafaţă totală de 1 250 mii ha şi se va ajunge în 1980 la 3 000 mii ha, în 1985 la 4 000 ha, iar în anul 1990 la circa 5 000 mii ha, adică aproape 50% din suprafaţa arabilă + vii + livezi, respectiv întregul potenţial economic irigabil. O caracteristică importantă a acestei orientări o constituie faptul că marea majoritate a amenajărilor se realizează în sisteme mari, ceea ce dă posibilitatea să se adopte soluţii tehnice moderne de construcţie şi exploatare. Sistemele de irigaţii se încadrează în proiectele de amenajare a bazinelor hidrografice, urmărindu-se rezolvarea în complex a nevoilor de apă pentru toate folosinţele (irigaţii, consum industrial şi casnic, piscicultură) şi, acolo unde este posibil, şi pentru producerea de energie electrică.

Progresul agriculturii româneşti se sprijină ferm pe cele mai noi şi eficiente **rezultate ale cercetării ştiinţifice agricole.** Crearea de noi soiuri şi hibrizi de plante urmăreşte, pe lîngă potenţialuri de producţie ridicate, adaptarea la condiţiile climatice specifice, asigurarea rezistenţei la boli şi dăunători, coroborarea cu noile tehnologii (mecanizare, irigare, chimizare)· Cercetarea zootehnică are în vedere introducerea de noi linii, hibrizi şi rase cu valoare biologică ridicată, avînd viteză sporită de creştere şi consum de hrană redus pe kilogramul de spor de greutate.

Ovidiu POPESCU

FEMEIA – FACTOR ACTIV ÎN VIAȚA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII

„Sînt încredințat că și în viitor, femeile din patria noastră – muncitoare, țărănci, intelectuale, fără deosebire de naționalitate – vor acționa cu întreaga energie și pricepere pentru a-și îndeplini cu cinste înaltele îndatoriri ce le revin atît în viața economică și socială, cît și în creșterea și educarea tinerelor generații, în asigurarea tinereții și vigorii națiunii noastre socialiste, aducînd o contribuție tot mai însemnată la înfăptuirea cu succes a politicii interne și externe a partidului, a hotărîrilor Congresului al XI-lea, la transpunerea în viață a luminosului program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism".

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Mesajul cu prilejul sărbătoririi „Zilei internaționale a femeii")

Dinamica personalului muncitor femenin

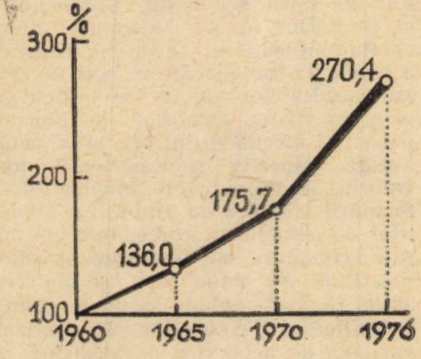

Ponderea femeilor în total personal muncitor

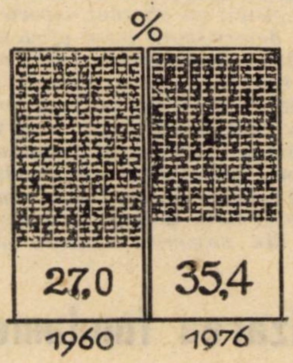

Ponderea femeilor în numărul personalului muncitor din industrie la 1-I-1977

din care:

a. în construcții de mașini și prelucrarea metalelor

b. în chimie

c. în industria ușoară (textile, confecții, pielărie, blănărie, încălțăminte)

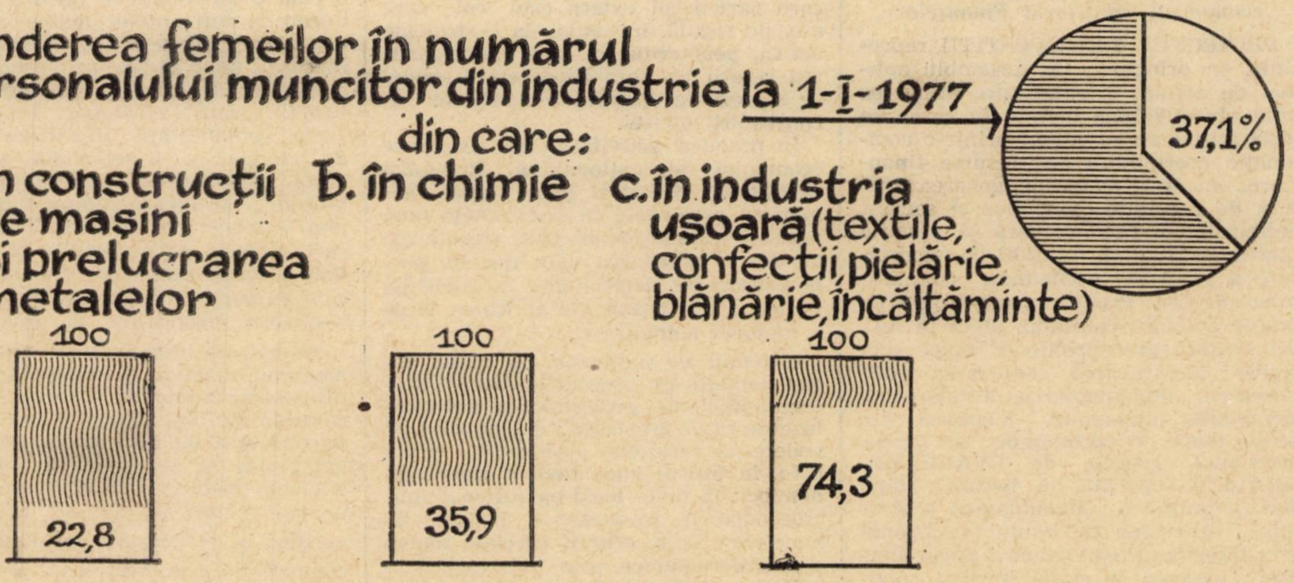

Ponderea femeilor în:

a. știință, cercetare științifică

b. învățămînt-cultură

c. ocrotirea sănătății

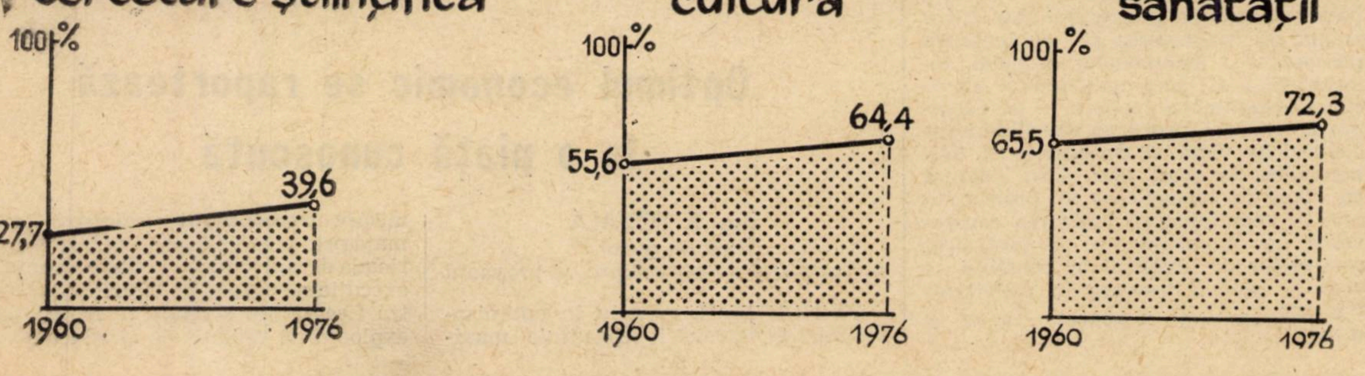

DEZBATERE „R. E."

CRITERIUL PRODUCȚIEI DE EXPORT ÎN FUNDAMENTAREA EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR (III)

Continuăm, în acest număr, publicarea dezbaterii organizate de redacția noastră, privind criteriile de marketing care trebuie luate în considerație la fundamentarea eficienței investițiilor. Primele două părți ale relatării (nr. 3 și 7 din acest an ale revistei) au abordat aspecte privind :
● raportul de determinare între eficiența exporturilor și structura sortimentală a mărfurilor cu care creștem volumul ofertei de la un an la altul ; ● modul în care putem valorifica optim resursele și asigura competitivitatea prin amplasarea noilor obiective de investiții pe baza unei concepții de dezvoltare regională ; ●parametrii pe care marketingul — ca metodă curentă de fundamentare a investițiilor — trebuie să-i furnizeze proiectanului de produse și tehnologii ● viabilitatea economică a unui nou obiectiv și aptitudinile „native" de adaptare la dinamica mediului ● saltul calitativ în evaluarea randamentului investițiilor printr-o justă corelare cu factorul timp ● profilul întreprinderii — o noțiune dinamică.

Intr-unul din numerele viitoare ale revistei vor fi publicate concluziile dezbaterii.

Actualizarea fundamentării și marketingul

Alex. IORDĂCHESCU
economist, Ministerul Finanțelor

PROIECTUL DE INVESTIȚII reprezintă, în principiu, un ansamblu optimal de acțiuni orientat spre atingerea unui obiectiv bine definit, în care un efort inițial, reprezentant printr-o combinație prestabilită de resurse financiare, umane și materiale, generează un flux de rezultate economice și sociale, definite cu o precizie care să permită luarea deciziilor în condiții de maximizare a eficienței economice, cu minimum de risc. Proiectul parcurge un proces evolutiv continuu, al cărui model simplificat cuprinde ca etape succesive : identificarea, conturarea, definitivarea, implementarea, derularea și terminarea proiectului. Fiecăreia din aceste etape îi corespunde un proces decizional propriu, de EVALUARE-ANALIZĂ-DECIZIE, în fiecare etapă decizia putînd fi : abandonarea proiectului ; reiterarea procesului decizional prin îmbunătățirea evaluării și/sau analizei ; trecerea la etapa imediat superioară.

În cazul obiectivelor industriale realizate prin cooperare economică internațională, un rol hotărîtor are confruntarea proiectului cu mediul în care urmează să fie implementat. În această optică, evaluarea proiectului este strîns legată de cunoașterea și evidențierea proceselor și fenomenelor de piață, folosind în acest scop metodele și tehnicile marketingului modern — de exemplu cercetarea, prognoza sau descrierea ciclului de viață al produselor și tehnologiilor. În acest sens și în legătură cu etapa de identificare a proiectului este de menționat că aplicarea consecventă a marketingului la realizarea proiectelor de investiții ar constitui o premisă pentru trecerea în activitatea de cooperare de la strategia pasivă, în care partenerul extern este cel care are, de regulă, inițiativa, la o strategie activă, penetrantă, în care dimensionarea cererii pe baza prospectării pieței ar reprezenta factorul dinamizator al constituirii ofertei.

În practica activității de cooperare economică internațională a României necesitatea realizării unui limbaj comun cu partenerii, ca și existența unei practici internaționale bine structurate au dus la adoptarea unor metode perfecționate de determinare a eficienței proiectelor*), bazate pe aplicarea largă a metodei actualizării.

Sistemul de indicatori pe care-l experimentăm în prezent permite evaluarea eficienței proiectelor în trei ipostaze de bază, respectiv : din punctul de vedere al cerințelor economiei naționale, în cadrul unei **analize macroeconomice ;** la nivel **local-operațional** (microeconomic), folosindu-se analiza financiară ; după **criterii corelate macro și microeconomice**, prin intermediul analizei simultane. În funcție de natura proiectului și de interesul părților în cooperarea respectivă, în cadrul analizei se poate pune un accent mai mare pe unul din cele trei tipuri de evaluare.

Implementarea metodei impune ca datele valorice privind efortul inițial și efectele scontate să se eșaloneze pe ani într-un tabel scadențar, urmărindu-se ca în fiecare an să se înscrie numai cheltuielile sau veniturile ce se prevăd a fi efectiv înregistrate în acel an. Fluxul rezultatelor anuale se calculează prin însumarea algebrică a efortului (ieșiri) și efectelor (intrări) și se actualizează, respectiv se raportează toate valorile la timpul zero (momentul efectuării analizei) cu ajutorul coeficienților de actualizare corespunzători unor rate economice sau financiare prestabilite. Rata de actualizare se stabilește astfel încît să includă factorul optim de valorificare a resurselor, un coeficient variabil de acoperire a riscurilor investitorului și finanțatorului, precum și o cotă procentuală de prevenire și reducere a influențelor nefavorabile din deprecierea monetară și valutară. Cu ajutorul unor indicatori specifici (de exemplu : „rezultatul economic actualizat", „rata eficienței economice", „rata rentabilității financiare", „rata de recuperare a efortului propriu", „rata intrări-ieșiri", „pragul de rentabilitate", „influența asupra balanței de plăți externe") se determină măsura în care efectele cuantificabile asigură nu numai recuperarea efortului inițial ci, concomitent, și valorificarea optimă a resurselor imobilizate în proiect.

Pentru diferitele scenarii viitoare ale mediului dinamic, se determină variațiile corespunzătoare ale nivelului indicatorilor de mai sus, prin calcule de sensitivitate, iar apoi se calculează probabilitatea ca proiectul să-și realizeze eficiența medie scontată (respectiv cu un risc minim determinat). În final, se verifică în ce măsură rezultatele sînt compatibile cu obiectivele prestabilite în cadrul sistemului ordonat de criterii. În cazul cînd decizia are la bază o altă fundamentare decît cea economico-financiară, se evaluează costul ei actualizat.

---

*) Vezi „Revista economică" nr. 42 și 48, 1976.

Optimul economic se raportează la o piață cunoscută

ing. E. TOPALĂ
șef de sector
în Institutul de planificare și prognoză

PRINCIPALUL criteriu în optimizarea microeconomică îl constituie **maximizarea rentabilității economice**, exprimată prin plusprodusul obținut în perioada de calcul (care include durata de execuție și durata de funcționare) pentru fiecare leu cheltuit cu realizarea și exploatarea unității de producție.

Acest criteriu are o semnificație largă, deoarece evidențiază existența unor **limite de admisibilitate**; de exemplu, rata de rentabilitate economică zero asigură numai recuperarea simplă a cheltuielilor de investiții — și, totodată, permite comparația cu rentabilitatea medie a subramurii, relevînd contribuția noii unități la creșterea eficienței economice a acesteia și, implicit, aportul ei la creșterea economică.

Pe de altă parte, rata de rentabilitate economică devine și un **instrument de planificare**, deoarece permite ierarhizarea variantelor de proiect; ea este neutră față de tehnologii, capacități de producție și amplasament, ale căror influențe sînt incluse în mărimea și eșalonarea cheltuielilor de investiții și a celor de producție. În fine, acest criteriu oferă posibilitatea de a se lua în considerare diferite modalități de finanțare cu credite externe sau de cooperare în producție, în condițiile unor societăți mixte, în care caz determină eficiența obținută pe ansamblul obiectivului de producție, dar și separat pentru contribuția părții române.

Dacă se analizează comparativ mai multe variante avînd ca rezultat aceeași valoare și calitate a producției marfă, criteriul de optim îl poate constitui minimizarea cheltuielilor totale actualizate, care cuprind cheltuielile pentru investiții și fonduri circulante, precum și cele pentru producție pînă la finele perioadei luată în considerare. Prin eșalonarea cheltuielilor și veniturilor actualizate se poate determina influența ce o exercită asupra rentabilității durata de transformare a fondurilor de investiții în fonduri fixe productive, intervalul în care se ating parametrii proiectați, durata de funcționare a obiectivului. Această evaluare trebuie considerată în repartizarea pe teritoriu a sporului de producție planificat, deoarece asigură, la rîndul său, o legătură directă cu optimul macroeconomic — a cărui funcție-scop, maximizarea bunăstării sociale, decurge din legea economică funadamentală a socialismului.

În conceptul de optim macroeconomic, investițiile intervin prin rata acumulării în venitul național, repartizarea acesteia pentru fonduri fixe productive și celelalte destinații, dar mai ales prin viteza de trasformare a acumulării productive în fonduri fixe și eficiența obținută prin fiecare leu investit.

Deși, în esență, eficiența economică constituie preocuparea comună în stabilirea optimului la nivel macroeconomic și microeconomic, există totuși deosebiri de conținut între eficiența pe ansamblul economiei și cea la nivelul unităților de producție. Astfel, minimizarea cheltuielilor la unități poată să nu coincidă cu cea la nivel macroeconomic, deoarece — resursele fiind limitate și trebuind să primească cea mai avantajoasă destinație din punct de vedere social — nu pot fi întotdeauna satisfăcute cerințele unităților în ce privește cantitatea și calitatea resurselor care le minimizează cheltuielile (deși în această direcție acționează, într-o oarecare măsură, și mecanismul prețurilor). De asemenea, optimizarea capacităților unităților de producție și localizarea lor pe teritoriu pot fi uneori în contradicție cu dimensiunile nevoilor sociale sau cu cerințele privind omogenizarea dezvoltării economice a județelor țării.

Cu toate aceste contradicții neantagoniste, minimizarea cheltuielilor de muncă socială — căreia îi corespunde maximizarea satisfacerii nevoilor — se regăsește, la ambele niveluri, drept criteriu în optimizarea alocării fondurilor de investiții. Economia socialistă planificată dispune de posibilitatea determinării cu multă acuratețǎ a necesarului de producție pentru intern și a posibilităților de export, prin studii de dezvoltare pe termen lung a ramurilor economiei și a industriei, care să fundamenteze deciziile privind mărimea capacităților de producție, numărul unităților noi și repartizarea lor pe teritoriu. Sub acest aspect, studiile de prognoză și de marketing internațional sînt în măsură să aducă o contribuție decisivă la optimizarea activității economice a noilor unități de producție.

Cum asigurăm competitivitatea noului obiectiv?

dr. I. CĂMĂȘOIU
Catedra de eficiență economică a investițiilor din A.S.E.

UN ASPECT al legăturii directe dintre creșterea eficienței investițiilor și fundamentarea de marketing a acestora, mai puțin relevat în literatura noastră economică, apare în cazul **deciziei de achiziție a mașinilor și utilajelor necesare noilor obiective productive.** Se știe că în actualul cincinal, industria noastră va acoperi cca. 70% din necesarul de utilaje tehnologice. Totuși, avînd în vedere volumul ridicat al investițiilor ce se execută în diverse ramuri și caracterul de noutate a numeroase tehnologii, urmează să se asigure din import un număr important de mașini și utilaje. Ca urmare, beneficiarilor și proiectanților le revine o sarcină importantă privind **fundamentarea achiziției**, problemă care se rezolvă prin stăpînirea tehnicilor de marketing.

La fundamentarea cumpărării mașinilor și utilajelor este necesar să se aibă în vedere o serie de criterii tehnice, economice etc. Voi încerca să prezint succint, cu acest prilej, cîteva din principalele criterii care, după opinia mea, trebuie considerate la luarea unor astfel de decizii.

Desigur, un criteriu de bază trebuie să-l constituie **economia de valută**, fapt care impune studiul pieței utilajelor și mașinilor, achiziționîndu-le — la paritate de randament — pe cele cu prețurile cele mai mici. Aceasta duce la scăderea efortului investițional și, corespunzător, la creșterea eficienței economice. Dar acest prim criteriu este necesar să fie corelat și cu altele cum sînt: cheltuielile de funcționare a utilajului, consumul de energie, nivelul tehnic (radamente, fiabilitate, mentenabilitate etc.), posibilitatea de a obține cu utilajul respectiv produse la nivelul normelor și standardelor internaționale, solicitate pe piețele externe.

Corelarea criteriilor respective, așa cum a reieșit dintr-o serie de lucrări efectuate în cadrul Laboratorului de eficiență economică a investițiilor din A.S.E., atrage după sine discutarea unei probleme importante pentru eficiența în perspectivă a economiei românești — și anume: **oportunitatea achiziționării de mașini din străinătate necesare unor obiective de investiții** pentru care industria noastră nu are posibilitatea să asimileze în timp util echipamente moderne. Pe lîngă criteriul menținerii pieței, se poate efectua și un calcul de eficiență în care, alături de indicatorii propriu-ziși de eficiență a schimburilor economice externe, s-ar putea avea în vedere **durata de recuperare, calculată ca raport între valoarea utilajelor din import și beneficiul valutar realizat din vînzarea în străinătate a produselor fabricate cu mașinile respective.**

Dacă durata de recuperare este mai scăzută decît cea normată pe economia națională, atunci se poate dovedi oportună cumpărarea utilajelor din străinătate. Dar luarea deciziei respective presupune respectarea simultană a unor condiții cum ar fi: posibilitatea acoperirii cu comenzi a capacităților de producție proprii, ridicarea nivelului tehnic al uzinelor noastre prin modernizarea utilajelor din dotarea ramurii construcțiilor de mașini. Legat de acest ultim aspect, în unele cazuri trebuie analizată alternativa investiției în modernizarea la nivelul parametrilor mondiali, a unor uzine producătoare de mașini și utilaje, comparată cu achiziționarea în continuare din străinătate a utilajelor pentru a asigura caracteristicile tehnice cerute de beneficiarii industriali. Chiar dacă o asemenea investiție implică la un moment dat un volum ridicat de importuri în valută, oportunitatea modernizării poate fi uneori demonstrată, avînd în vedere beneficiul valutar realizat direct din vînzarea mașinilor și indirect, prin exportul produselor fabicate cu utilajele respective — considerînd, deci, și efectele propagate de creștere a competitivității în ramurile beneficiare.

O asemenea modalitate de gîndire în realizarea noilor obiective de investiții poate contribui la creșterea eficienței întregii activități de producție, obiectiv de bază stabilit de Conferința Națională a partidului.

Dezbatere consemnată de
Ioan GEORGESCU

O ABORDARE SISTEMICĂ, LA NIVEL DE RAMURĂ A PROBLEMATICII PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

CEL PUȚIN DOUĂ CONSIDERENTE impun problema creșterii productivității muncii — această componentă centrală a strategiei noastre economice — în atenția cercetării științifice. Pe de o parte, creșterea productivității muncii nu se obține de la sine, ci, în condițiile naturale și sociale date, constituie **un rezultat** al progresului tehnic, al calificării forței de muncă și al perfecționării organizării și conducerii, deci al investiției de inteligență. Productivitatea muncii a caracterizat întotdeauna nivelul de dezvoltare a forțelor de producție ; dar cu atît mai mult acum, în etapa revoluției științifico-tehnice, ea exprimă sintetic gradul de știință încorporată în tehnologie și în conducerea activității economice. Pe de altă parte, cercetarea științifică, pentru a fi eficientă, pentru a corespunde cu rolul de forță de producție ce revine științei, trebuie să abordeze și să rezolve problemele majore ale economiei și societății — or, cîte teme își pot compara importanța cu cea a creșterii productivității muncii sociale ?

Desigur, problema considerată intră în incidență cu cercetarea științifică sub unghiul, mai cunoscut, al soluțiilor tehnice și organizatorice concrete, de detaliu, care, de fapt, clădesc, cărămidă cu cărămidă, edificiul productivității muncii. Dar nu trebuie omise arhitectura acestui edificiu, sporul necesar de cunoaștere a fenomenului creșterii productivității muncii (a legităților care o guvernează, a contradicțiilor care trebuie depășite), elaborarea și fundamentarea științifică a strategiei de creștere a productivității muncii, utilizarea științei pentru dirijarea cît mai eficientă a procesului de creștere a acesteia, pentru alegerea căilor de urmat și pentru alocarea corectă a resurselor necesare.

Se poate vorbi despre studii sau despre cercetări științifice. Preferînd al doilea termen, subliniem atît gradul așteptat de profunzime, corespunzător fineței și complexității fenomenului analizat, cît și imperativul recurgerii la puterea și rigoarea metodelor științei — de la emiteri de ipoteze, precizări de concepte, stabiliri de conexiuni cauzale de esență, pînă la modele matematice, ample culegeri și prelucrări de date, experimente simulate, acțiuni practice de validare și de valorificare. Și, desigur, subliniem gradul de noutate a rezultatelor urmărite în raport cu uzanțele, sporul de eficiență practică în acțiunea de creștere a productivității muncii.

În acest sens, în cele ce urmează se prezintă ipoteze de lucru și jaloane ale unui program de cercetare privind productivitatea muncii la nivel de ramură, elaborat în cadrul Institutului de cercetări și modernizări energetice, pentru domeniul industriei energiei electrice și termice.

Încadrarea ramurii în contextul economiei naționale

SCOPUL urmărit în creșterea productivității muncii trebuie să fie definit, inclusiv la nivel de ramură, ca economisire de muncă socială **la nivelul societății și economiei în ansamblu.** Orice altă abordare decît **direct** prin prisma interesului general al economiei naționale, orice abordare fracționată, fragmentată, mărginită numai la orizontul ramurii, activității, întreprinderii, produsului, lucrării, operației, poate fi — aici, mai mult decît în alte domenii — generatoare de disfuncționalități, riscînd să conducă la optimuri locale în dauna celui general. Astfel :

a) Orice economie de muncă vie trebuie să fie corectată cu eventuala creștere a consumului de muncă materializată pe care o poate implica ; constituie economie de muncă socială numai economia **netă** realizată la nivelul sumei muncă vie + muncă materializată. Evident, în munca materializată trebuie luate în considerare atît consumul de materii prime, combustibil, energie etc., cît și amortismentele, adică partea aferentă din consumul de muncă materializată în utilajele sau dispozitivele care au permis economia dată de muncă vie.

b) Orice economie de manoperă directă trebuie să fie corectată cu eventualele consumuri suplimentare de manoperă indirectă în cadrul procesului respectiv (de exemplu, consumul de muncă de concepție și de conducere care a permis economia dată de manoperă directă).

c) Orice economie de muncă (vie sau / și materializată), obținută într-un stadiu al unui proces, trebuie corectată cu eventuala creștere a consumului de muncă (vie sau / și materializată) pe care o provoacă în stadiile ulterioare ale procesului de producție sau în procesul de utilizare. Dintre multiplele variante de situații din această categorie trebuie subliniată în mod deosebit **condiția menținerii parametrilor de calitate ca un criteriu-cheie în relația dintre optimul local și optimul general.** Într-adevăr, economia de muncă realizată cu prețul înrăutățirii calității generează cheltuieli de muncă ulterioare care pot depăși cu mult economia inițială. De exemplu, productivitatea muncii în industria energiei electrice și termice este afectată atît de calitatea combustibilului primit de la industria extractivă, cît și de siguranța în funcționare a echipamentelor energetice primite de la industria constructoare de mașini (care influențează volumul cheltuielilor de muncă pentru întreținere și reparații). La rîndul său, industria energiei electrice și termice nu trebuie să recurgă la economii de muncă ce ar avea drept consecință înrăutățirea continuității alimentării consumatorilor.

O atenție specială merită, în acest context, problema **durabilității** produselor. Pentru un volum dat de necesități ale economiei naționale, exprimat în valori de întrebuințare, consumul de muncă socială este invers proporțional cu durabilitatea produselor realizate (abstracție făcînd de uzura morală în procesul de utilizare). Deci, dacă $\frac{\Delta D}{\Delta L} > 1$, unde ΔD este variația de durabilității, iar ΔL — variația consumului de muncă necesar pentru realizarea produsului, economia de muncă pe produs reprezintă pierdere de muncă socială și invers. (Fenomenul este mai complex ; el a fost prezentat aici în formă simplificată pentru ilustrarea ideii).

Așadar :

— Cercetarea productivității muncii presupune modelarea și cuantificarea relațiilor dintre consumul local de muncă vie și consumul total de muncă socială, mergînd pînă la procesele de utilizare, pentru un volum dat de valori de întrebuințare. Localizarea analizei la nivel de ramură presupune stabilirea relațiilor de calcul între productivitatea muncii în ramură și indicatorii de calitate caracteristici pentru ramură ; în particular, în industria energiei electrice și termice se pune problema relaților productivitatea muncii — continuitatea alimențării consumatorilor — economia de combustibil și energie.

— Pe lîngă economia de manoperă specifică pe lucrări, creșterea productivității muncii sociale se obține prin economisirea efectuării de lucrări (recurgînd la măsuri tehnice și organizatorice care să evite sau să reducă necesitatea efectuării lucrărilor, cu păstrarea parametrilor de calitate). Între altele, creșterea siguranței în funcționare și a durabilității (în limitele admise de uzura morală, dar de regulă sîntem departe sub aceste limite) constituie o resursă importantă de creștere a productivității muncii sociale. În particular, în industria energiei electrice și termice este vorba despre introducerea unor echipamente cu siguranță sporită, precum și despre prevenirea și combaterea fenomenelor nocive din instalații (depuneri, coroziune, supratensiuni ș.a.). Tot aici, normativele de muncă pentru efectuarea lucrărilor de reparații sînt amănunțit studiate, **dar normativele de periodicitate a efectuării acelorași lucrări, care au aceeași influență asupra consumului total de muncă în ramură, sînt grosiere, stabilite empiric (și, de altfel, frecvent nerespectate).** Rezultă, ca direcție de cercetare pentru creșterea productivității muncii, fundamentarea pe baze științifice, optimizarea (și nu numai mărirea, la fel de empirică) a intervalelor de timp între lucrările succesive de întreținere, reparații, incercări profilactice.

— Determinarea elasticității creșterii productivității muncii sociale la nivel de economie națională în funcție de creșterea productivității muncii în cadrul fiecărei ramuri poate constitui un instrument ajutător prețios pentru fundamentarea planificării ritmurilor de creștere a productivității muncii în mod diferențiat pe ramuri, obținîndu-se prin aceasta o maximizare a ritmului de creștere a productivității muncii în economie.

Interferențe ale productivității muncii

ANSAMBLUL indicatorilor calitativi care caracterizează economia unei întreprinderi sau a unei ramuri formează un sistem. Interacțiunea indicatorilor este determinată de funcționalitatea tehnică, economică și socială a procesului productiv respectiv, din care decurge sistemul de ecuații care descrie relațiile între indicatori. În aceste condiții, maximizarea productivității muncii sociale este, în primul rînd, o problemă a dimensiunii și a structurii planului, o problemă de proporții și corelații interne nivelului microeconomic, o problemă de concepție la elaborarea planului.

Se poate demonstra că extremizarea (maximizarea — minimizarea) simultană a tuturor indicatorilor calitativi economici constituie o eroare de punere a problemei, întrucît între diferiți indicatori există și influențe contradictorii. Ca-atare, cercetării științifice îi revine sarcina de a stabili condițiile în care extremizarea simultană a anumitor indicatori calitativi este posibilă, de a elabora criterii complexe de optimizare pentru fundamentarea planurilor întreprinderilor și ramurilor.

Totodată, cercetarea productivității muncii presupune analiza, **cu ajutorul unor echipe multidisciplinare adecvate,** a ansamblului factorilor care exercită o influență semnificativă asupra productivității muncii — factori tehnici (dintre care, de regulă, nu toți sînt reflectați în normativele de timp pe lucrări), naturali, economici, sociali. Rezultă, din acest punct de vedere, necesitatea a două categorii de metode și modele matematice :

— pentru planificarea productivității muncii la nivel de ramură și întreprindere în funcție de valorile concrete ale parametrilor care caracterizează diferiți factori de influență ;

— pentru determinarea ponderii diferiților factori de influență în structura productivității muncii, pe baza datelor experimentale, reale (determinarea constantelor din modelele de la aliniatul precedent). Într-o primă etapă a cercetării efectuate, s-a recurs, în acest scop, pentru subramura rețelelor electrice, la metoda Delphi, urmînd să se aducă precizări pe baza analizei de regresie.

Este inutil de subliniat faptul că fiecare dintre categoriile enumerate de factori de influență — tehnici, naturali, economici, sociali — poate necesita cercetări de specialitate aparte, atît pentru elucidarea mecanismului influenței exercitate asupra productivității muncii, cît și pentru cuantificarea acestei influențe și chiar pentru cuantificarea factorilor înșiși, în condițiile concrete respective, ca date de intrare în calculele de productivitate.

Un rol semnificativ în planificarea productivității muncii revine mutațiilor tehnice din ramură, cum sînt de exemplu, în industria energiei electrice, între altele, creșterea puterii unitare medii a grupurilor termoenergetice, cu efect favorabil asupra productivității muncii, sau extinderea utilizării combustibililor inferiori și reducerea puterii unitare medii a grupurilor hidroenergetice pe măsura amenajării potențialului hidroenergetic, cu efect nefavorabil asupra productivității muncii. De asemenea, extinderea termoficării poate fi corect apreciată, ca o creștere efectivă a productivității muncii în economia națională, numai dacă se face raportarea la situația din ansamblul instalațiilor furnizoare de energie electrică și căldură, indiferent de ramură. Aceeași observație este valabilă și în ceea ce privește unele influențe ca structura (teritorială) a sistemului energetic național ș.a.

Problema analizei și planificării productivității muncii este indisolubil legată de **indicatorii de productivitate.** Spre deosebire de planificarea pe bază de normative analitice, indicatorii de productivitate a muncii exprimați în unități fizice convenționale (dacă modelele de echivalare sînt suficient de detaliate și reflectă în mod realist factorii de influență) prezintă următoarele avantaje : permit analize de ponderi, tendințe, cauze ; facilitează depistarea unor erori sau anomalii ; se pretează mai comod la agregare ; permit comparații internaționale, în condiții de echivalență ; sînt adecvați pentru prognoză, pentru planificarea de perspectivă în funcție de mutații în tehnologie sau în structura ramurii.

Sistemul căilor de creștere

PLANIFICAREA și realizarea creșterii productivității muncii pun în fața cercetării științifice problema evaluării rezervelor de creștere a productivității, problema evaluării (analizei eficienței) și ierarhizării căilor de creștere a productivității muncii și problema optimizării alocării resurselor necesare în acest scop. Aceste trei probleme sînt strîns intercondiționate sistemic.

dr. ing. Mario DUMA
șeful laboratorului de informatică
și conducere din Institutul de cercetări
și modernizări energetice

(Continuare în pag. 32)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Decontare

CONFORM Normelor metodologice în vigoare, instrumentul de decontare între unitățile din aceeași localitate este dispoziția de plată cu factură. O asemenea reglementare viza accelerarea ritmului de decontare și respectiv simplificarea operațiunii în cauză. Practic, însă, prin această măsură au fost create condiții de manifestare a indisciplinei financiare, situație demonstrată de dublarea soldurilor de clienți și, evident, încetinirea ritmului de decontare. În general, operațiunea de decontare s-a prelungit cu 10–12 zile, dobînzile bancare au marcat o creștere asupra costurilor de producție, s-a ajuns la situația anacronică în care furnizorul primește contravaloarea mărfurilor livrate după ce acestea au fost deja încorporate în operă de către beneficiar. După părerea mea înlăturarea consecințelor subliniate are o singură soluție : dispoziția de încasare cu factură.

Creșterea eficienței economice prin degrevarea costurilor de consecințele condiționate de relația credit-producție poate constitui subiect de analiză și reflecție și în ce privește :

a) cuantumul dobînzilor percepute pe seama creditelor utilizate (un singur procent, de la 5 la 4, asigură pentru anul 1978 la nivelul Bazei județene de aprovizionare tehnico-materială Galați o eliberare a costurilor de 1920 mii lei și pe întreg cincinalul de 6 000 mii lei ;

b) limitarea creditelor și evident a dobînzilor prin creșterea fondurilor proprii afectate unităților. O asemenea măsură raportată la unitatea noastră, pentru o creștere cu 50% a fondurilor proprii, exprimă o diminuare a costurilor cu 1785 mii lei pe anul 1978 și 5 515 mii lei pe întreg cincinalul.

Ovidiu STOIAN
contabil șef
B.J.A.T.M. Galați

Îndemnizație

IN NUMĂRUL 6/1978 al „R.E.", la rubrica „Cititorii au cuvîntul" a fost emisă ideea ca indemnizația de concediu de odihnă plătită de o întreprindere unui om al muncii să rămînă definitiv achitată și în cazul în care o persoană se transferă în interesul serviciului sau la cerere. Eu împărtășesc această propunere și consider necesar ca Ministerul Muncii să facă demersurile pentru modificarea art. 18 din pct. 2 la Legea nr. 26/1976. Ar fi o măsură binevenită, care ar antrena reducerea unor formalități și documente inutile. Este limpede pentru oricine că fondul economic al operațiunilor nu are de suferit.

Marilena ILIEȘ
economistă la Spitalul
Colentina București

Prospecte

PENTRU CA muncitorii instalatori să aibă mai multă eficiență în activitatea lor, ar trebui să fie dotați și cu cele mai noi scule electrice de mînă. Am aflat, mai mult din întîmplare, că întreprinderea „Electroargeș" din Curtea de Argeș a asimilat și introdus în fabricație diferite scule electrice de mînă, de un real sprijin în activitatea muncitorilor instalatori. Din păcate, aceste produse, ca și multe altele create de industria noastră, se fac destul de greu cunoscute. După părerea mea întreprinderile producătoare, în special cele de bunuri de larg consum ar trebui să folosească frecvent practicate editării unor prospecte tehnice pentru fiecare produs.

Ion MUNTEAN
muncitor instalator
la T.C.I. Brașov

ECOURI

Energie

PROBLEMELE ridicate în articolul „Economisirea energiei și combustibilului – problemă de interes național", publicat în nr. 46/1977 al „R.E.", au determinat o revedere a tuturor acțiunilor întreprinse în scopul economisirii energiei electrice.

Deoarece întreprinderea noastră se situează în rîndul celor mai mari consumatori de energie electrică din țară, au fost luate măsuri deosebite pentru realizarea unui consum optim. De pildă, trebuie să amintim de automatizarea reglării tensiunii și menținerea stabilității parametrilor tehnologici de funcționare la cuvele de electroliză ; asigurarea materiilor prime cu caracteristici calitative conform normelor ; micșorarea fluctuației de personal prin îmbunătățirea permanentă a condițiilor de muncă și introducerea unor criterii de retribuire care să asigure cointeresarea întregului colectiv de muncă la realizarea planului și reducerea consumului de energie electrică ; reducerea duratei de funcționare în gol a utilajelor fabricii de anozi ; îmbunătățirea programării metalului la fabricarea sîrmei în vederea reducerii perioadelor de așteptare și pregătire la laminoare ; îmbunătățirea organizării reparațiilor utilajelor tehnologice pentru a reduce durata de staționare ; ridicarea continuă a pregătirii profesionale.

În prezent sînt în curs de elaborare studii și cercetări pentru stabilirea unor noi soluții tehnice de reducere în continuare a consumului specific de energie electrică.

Alexandru ORZAȚA
directorul Întreprinderii
de aluminiu-Slatina

★

CU TOATE eforturile, nu am reușit să ne încadrăm în repartițiile de energie electrică. Pentru îmbunătățirea situației existente s-a înființat un colectiv cu sarcini exprese de coordonare a activității de reducere a normelor de consum energetic. Activitatea acestui colectiv se desfășoară, zilnic, sub conducerea și controlul directorului, în baza unui plan de măsuri aprobat de C.O.M. Din acesta cităm : reactualizarea bilanțurilor energetice și a programului de măsuri ; preocuparea pentru urgentarea punerii în funcțiune a turbinei de 12 MW ; creșterea timpului efectiv de funcționare a cuptoarelor ; realizarea unei producții la un consum specific de energie cît mai scăzut și reducerea consumului de energie electrică pentru utilități.

ing. Mircea ȘUTEU
directorul Combinatului
metalurgic Tulcea

Organigrame

REFERINDU-NE la propunerea din nota sub titlul „Norme" din numărul 41/1977 al „R.E.", menționăm că, începînd cu data aplicării, în sectorul nostru, a normelor unitare de structură stabilite prin Decretul Consiliului de Stat nr. 162/1973, personalul TESA de la cooperativele meșteșugărești și de invalizi este organizat pe trei tipuri de structuri organizatorice, iar cel de la uniunile de cooperative pe patru grupe de mărimi, conform organigramelor tip aprobate. Din experiența de pînă acum s-au constatat, și de către UCECOM, unele aspecte de genul celor semnalate, privind gruparea activităților pe compartimente. Vom prezenta propuneri adecvate Consiliului Organizării Economico-Sociale în momentul cînd se va stabili că organigramele actuale ale unităților economice trebuie să fie reanalizate, în vederea îmbunătățirii.

Ion RACHIERU
director în UCECOM

Tipizare

PE marginea articolului „Tipizarea produselor, acțiune cu efecte economice ridicate" din „Revista economică" nr. 42/1977, vă facem cunoscut că acțiunea de tipizare a produselor în cadrul centralei noastre s-a realizat în două etape, cuprinzînd anvelopele, camerele de aer și articolele tehnice. Ca efecte economice importante sînt de menționat : simplificarea programului de producție prin lansarea în secțiile de fabricație a unui număr mai mic de tipuri de bază și sortotipodimensiuni, cu efecte pozitive în faza de execuție a producției ; creșterea productivității muncii (la întreprinderile de anvelope și articole tehnice din cauciuc acest indicator a crescut în 1977 cu 8,6‰ față de anul 1976); reducerea costurilor de producție; simplificarea realizării și utilizării SDV-urilor, cu efecte atît în atelierele de execuție a acestora, cît și în secțiile de producție.

Prin specificul de producție al centralei, sîntem solicitați de beneficiari să realizăm o gamă foarte mare de produse necesare în cele mai diverse sectoare economice, atît pentru prima echipare, cît și ca piese de schimb. Pentru acest motiv, în sectoarele de asimilare din centrală și întreprinderi se depun eforturi deosebite pentru a ne menține în cadrul unui program de tipizare cît mai rațional. Această preocupare trebuie să existe însă nu numai la noi, ca producători, dar și la întreprinderile beneficiare.

N. SIRBU
director tehnic în Centrala
industrială de prelucrare
cauciuc și mase plastice

În organele de conducere colectivă acționează peste 50 000 de reprezentanți ai oamenilor muncii

CUM SE ASIGURĂ PREGĂTIREA LOR PENTRU PARTICIPAREA LA DECIZIE?

ZECI DE MII de observații critice și propuneri au caracterizat, la recentele adunări generale, aportul de inițiativă și responsabilitate prin care oamenii muncii și-au manifestat conștiința statutului lor complex de proprietari, producători și beneficiari. **Perfecționarea continuă a formelor democratice de conducere stimulează și, la rîndul său, își găsește o premisă în preocuparea tot mai accentuată a colectivelor de muncă pentru o activitate cît mai eficientă a unităților în care lucrează.** Preocupare cu atît mai necesară cu cît, în perspectiva accentuării trăsăturilor de autoconducere și autogestiune, a îmbunătățirii mecansimului conducerii economico-financiare, vor crește atribuțiile conducerilor întreprinderilor în întocmirea propriilor planuri de dezvoltare economico-socială, a bugetelor, în repartizarea beneficiilor, în soluționarea problemelor sociale ale personalului muncitor.

Crește, în mod corespunzător, și rolul organelor colective de conducere din unități; lărgirea ariei de probleme în care vor avea dreptul de decizie și răspunderea realizării, degajarea de o tutelă prea pronunțată a ministerului, sau chiar a centralei, dar și limitarea posibilităților de a bate la ușa acestora pentru intervenții salvatoare cînd mijloacele financiare, gospodărite nesatisfăcător, nu le mai ajung — toate acestea **cer din partea consiliilor oamenilor muncii, a fiecărui membru al acestora înțelegerea deplină și înfăptuirea consecventă a principiilor autoconducerii, autofinanțării și autogestiunii.**

O condiție a eficienței conducerii colective

ÎN CUVÎNTAREA la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat din nou că în condițiile conducerii colective, crește răspunderea individuală a fiecăruia în sectorul de activitate în care lucrează, potrivit rolului său distinct în procesul social de producție. **„Numai procedînd astfel** — arăta secretarul general al partidului — **vom asigura buna funcționare a organismelor colective, conducerea eficientă a tuturor sectoarelor de activitate".**

În legătură cu aceasta, se pune tot mai insistent problema de a aplatiza diferențierile dintre membrii C.O.M. — activiști de partid și de stat, personal de specialitate, oameni ai muncii care lucrează direct în producție — în ce privește **capacitatea de a înțelege elementele de esență ale activității economico-financiare și sociale, cerințele actului de conducere, particularitățile stilului și metodelor muncii colective.** Aprofundarea acestei înțelegeri se va reflecta în lărgirea orizontului dincolo de problematica limitată a locului de muncă, aprecierea corectă a intereselor întreprinderii și a împletirii lor cu interesele economiei naționale, ale societății în ansamblu, activizarea și motivarea mai bună a participării la luarea deciziilor și va obiectiviza răspunderea personală pentru înfăptuirea acestora.

Este, deci, nevoie de **o pregătire specială**, care se realizează prin diferite forme și instituții, la un nivel adesea elevat, pentru cadrele cu funcții de conducere tehnico-administrativă, dar căreia exigențele actuale privind funcționarea practică a mecanismelor democrației muncitorești îi impun să se extindă, cu un conținut specific, și asupra **reprezentanților aleși ai oamenilor muncii în C.O.M.** Aceasta cu atît mai mult cu cît, în urma măsurilor recent aplicate, s-a mărit ponderea lor în organele de conducere colectivă, s-a îmbunătățit structura lor, a crescut autoritatea lor prin investirea unui reprezentant al oamenilor muncii cu responsabilitatea de vicepreședinte al C.O.M.

Chiar în condițiile în care mandatul acestora are o durată limitată și reînnoirea lui nu este certă, **investiția de efort pentru o asemenea pregătire merită să fie făcută**; deschiderea unghiului lor de vedere, odată făcută, va fi greu de obturat și se va reproduce ca **atitudine**, ca **mod de a gîndi și a acționa**, în rîndul microcolectivelor de la locurile lor de muncă, îmbunătățind astfel continuu **climatul autoconducerii.**

Programe speciale de perfecționare

DINTR-UN TOTAL de 13 000 de cadre de conducere și de execuție care au absolvit programele organizate de Centrul de perfecționare a personalului din industria de mine, petrol și geologie din București, în cei 6 ani de la înființarea acestuia, 3 200 — printre care și maiștri, șefi de brigăzi complexe, tehnicieni — au urmat cursuri în probleme ale organizării conducerii, producției și a muncii.

În 1977 a fost inaugurat un nou domeniu tematic : **conducerea colectivă în unității socialiste.** Directorul centrului, **ing. Aristide Budeanu**, consideră că pregătirea corespunzătoare a membrilor colectivelor de conducere ale unităților economice prezintă o importanță deosebită în contextul actualelor preocupări de perfecționare a mecanismului economico-financiar și de conducere :

„Preocuparea de a acoperi mereu noi cerințe de perfecționare, noi segmente de lucrători din industria noastră, ne-a determinat ca pe lîngă teme legate de revoluția tehnico-științifică contemporană, să abordăm — din punctul de vedere al științei conducerii — și elemente ale conceptului și practicii democrației muncitorești. Astfel, a fost conceput și organizat programul pentru pregătirea reprezentanților oamenilor muncii, membri ai organelor de conducere colectivă ale unităților, program menit să sprijine perfecționarea în general a activității de conducere colectivă, creșterea aportului creativ în funcționarea acestor organisme. Este vorba de un instrumentar pentru conducere, cu rol de sensibilizare și orientare. Pînă în prezent s-au desfășurat trei serii cu cîte 20—25 de participanți, alta are loc în aceste zile, în iunie este programat un nou curs."

În ce privește conținutul programului, ne relatează expertul instructor principal **ing. Veronica Schiau**, „el se axează pe metode și tehnici de participare activă la conducerea colectivă, care să ajute la înțelegerea mai bună de către reprezentanții oamenilor muncii a rolului și responsabilităților ce le revin, la exercitarea drepturilor cu care sînt investiți. Aceasta va stimula și îmbunătăți calitativ contribuția lor la dezbateri, la elaborarea de studii și planuri de măsuri, la adoptarea celor mai importante decizii în organismele colective de conducere, asigurînd un cadru corespunzător de relații în conducerea operativă, sporind spiritul revoluționar în dinamizarea resurselor umane, financiare și materiale ale unităților economice."

Este importantă însușirea unor noțiuni generale despre structura sistemică a întreprinderii, despre esența procesului de conducere, despre decizie, despre metode de organizare a muncii organului colectiv de conducere, despre aspectele economico-financiare etc. (vezi caseta). Dar, pe bună dreptate, se pune accentul și pe latura aplicativă, îndeosebi stilul de muncă. Se discută la curs, cu exemple din practică, despre tipologia participării la activitatea C.O.M. Cum să se înlăture bariera psihologică dintre cel ce conduce ședința și ceilalți membri ? Cum să se determine abandonarea altor preocupări, pentru concentrarea maximă asupra problematicii puse în dezbatere și îndeosebi a aspectelor de eficiență economică pe care le implică ? Ce așteaptă fiecare de la ceilalți și ce să-și pretindă lui însuși ? Proiecții de caricaturi prilejuiesc caracterizarea tipului pozitivist, a celui negativist, a tipului ce vrea cu orice preț să-și impună punctul de vedere, a celui ce se rezumă la a transmite dispoziții primite ierarhic, fără a le trece prin filtrul realităților economico-sociale ale întreprinderii, a „cronofagului" care consumă timpul vorbind și nu emite nici o idee.

Stil și metode în munca C.O.M.

DEOSEBIT DE INSTRUCTIVĂ s-a dovedit, datorită modului original în care a fost organizată, masa rotundă despre ședințele consiliului oamenilor muncii. Participanții au fost împărțiți în două grupe. Celor din prima, informați în prealabil, li s-a cerut să aprecieze : dacă și de ce uneori, la terminarea unei ședințe a C.O.M. din unitatea lor, au rămas cu sentimentul că discuțiile nu s-au desfășurat cum trebuie iar deciziile luate nu au fost cele mai bune ; ce factori (organizatorul ședinței ; participanți ; alte cauze) au generat unele neajunsuri în faza de pregătire a ședinței, la începerea, în timpul și la încheierea acesteia, după ședință ; cît de satisfăcător au fost tratate problemele și implicațiile economico-financiare. Cealaltă grupă de cursanți au venit la masa rotundă fără a fi puși la curent asupra temei și li s-a cerut ca fiecare, în timpul discuției, să urmărească (neobservat) un coleg din prima grupă și să-l caracterizeze (în scris) — dacă : s-a pregătit pentru ședință și a studiat problema dată ; a venit cu un punct de vedere precis ; a participat efectiv la dezbateri ; i-a ascultat pe ceilalți vorbitori ; știe să se exprime, să-și prezinte argumentele, să se facă înțeles ; dă importanță esențialului, sau lucrurilor nesemnificative ; sesizează aspectele și implicațiile economice, are o gîndire economică satisfăcătoare ; este receptiv și acceptă argumentele altora, atunci cînd sînt mai bune decît ale lui ; a fost atent pînă la sfîrșit, și-a luat notițe etc. În partea a doua a mesei rotunde, cînd s-au cerut propuneri concrete privind căile pentru asigurarea unei funcționări optime a C.O.M. prin contribuția președintelui și a membrilor, rolurile s-au inversat, observatorii devenind observați și invers. Cunoscută în practica modernă a instruirii colective, această modalitate de consultare a avut pentru participanți dublul efect scontat : **relevarea obiectivă a unor deficiențe de organizare și de comportament** și **sesizarea subiectivă a necesităților de autoreglare a stilului de muncă** în calitate de membri ai organelor de conducere colectivă. Școala, la rîndul ei, a beneficiat de informații utile pentru perfecționarea ulterioară a programului. Iar sinteza observațiilor și propunerilor făcute de cursanți cu acest prilej, ca și într-un test de la sfîrșitul cursului, în legătură cu munca organelor de conducere colectivă din unitățile respective, ar putea constitui un real îndreptar pentru președinții consiliilor oamenilor muncii, ai birourilor executive, în vederea creșterii eficienței ședințelor, în general a activității curente a C.O.M.

Eficiența programelor ce se derulează la centrul de perfecționare poate fi ulterior măsurată în producție, cînd este vorba de tehnologii, mecanizare, raționalizarea consumului etc. Dar cum să cuantifici îmbunătățirea participării la conducere ? Iată cum caracterizează președinții C.O.M. efectul pregătirii a doi reprezentanți ai oamenilor muncii :

- „Electricianul Gheorghe Soare (Schela de foraj Craiova) dezbate acum mult mai activ și mai combativ, în ședințele de consiliu, problemele legate de stilul și metodele de muncă, intervine cu propuneri privind folosirea mai bună a capacităților de producție și modalitățile de sporire a eficienței economice prin reducerea unor cheltuieli materiale etc. Lui îi aparține ideea de a se modifica regimul de folosire a motoarelor electrice la sondele de mică adîncime din sectorul Brădești, în condițiile trecerii de la foraj la extracție, evitîndu-se mersul în gol și economisindu-se astfel energie. În prezent își termină liceul, la seral, îl pregătim pentru institut ; sperăm că vom avea în el un bun inginer petrolist."
- „Comportarea lăcătușului Ioan Ranete (Întreprinderea de cimentări, operațiuni și transporturi speciale Ploiești) s-a schimbat mult după absolvirea cursului ; dacă înainte participa doar fizic la lucrările C.O.M. acum se vede că și-a lărgit orizontul, a început să ia cuvîntul, să facă propuneri. Această activizare e cu atît mai binevenită, cu cît — în calitate de secretar al organizației de tineret din întreprindere — deține acum și funcția de vicepreședinte al consiliului oamenilor muncii. Încredințîndu-i-se, în cadrul organului de conducere, responsabilitatea urmării în exploatare a pneurilor folosite la mijloacele de transport și mașinile speciale, a intervenit cu un sistem propriu de evidență, simplificat, care a permis ca situația să fie cunoscută nu la intervale de 2—3 luni, ci la zi, ceea ce asigură economii considerabile".

*

Inițiativa Centrului de perfecționare al M.I.P.G., cea a Academiei „Ștefan Gheorghiu", care a realizat în unele întreprinderi programe de perfecționare a echipei de conducere sînt, deocamdată, printre puținele exemple de abordare a pregătirii reprezentanților oamenilor muncii în C.O.M. Posibilitățile sînt însă largi. Ne gîndim nu numai la centrele de perfecționare ale diferitelor departamente, la cabinetele teritoriale de organizare economico-socială, ci mai cu seamă la organizarea — cu sprijinul acestor instituții, al învățămîntului superior economic, juridic, de științe sociale — a unor **scurte cursuri în fiecare unitate, sau local, pe grupe de întreprinderi.** În munca de instruire ar putea fi antrenați și lectori de la școlile de partid, absolvenți ai unor cursuri de conducere și organizare. Se resimte, de asemenea, nevoia unei literaturi specifice în problemele autoconducerii, ale muncii colective.

Avem în conducerea întreprinderilor, a centralelor peste 50 000 de reprezentanți ai oamenilor muncii, purtători de cuvînt și împuterniciți ai milioanelor de producători-proprietari. Cu cît participarea lor la actul de decizie își va mări greutatea specifică și calitatea, cu atît va crește eficiența conducerii, în general a activității economico-sociale, iar democrația muncitorească se va manifesta mai plenar.

Dorin CONSTANTINESCU

STRUCTURA PROGRAMULUI

Conceput inițial pentru o perioadă de 6 zile, programul „Conducerea colectivă în unitățile socialiste" *și a prelungit durata pentru seriile din 1978 — potrivit sugestiilor participanților — la 9—10 zile. El cuprinde expuneri, dezbateri, aplicații. Conducătorul de program, sociologul* Ina Oprișiu, *ne prezintă succint conținutul cursului ce a avut loc în ianuarie :*

— test de verificare a cunoștințelor :

— democrația socialistă, expresie a participării maselor populare la întreaga viață publică ; mecanismul de conducere și organizare al unităților din Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei ;

— întreprinderea socialistă — atribuții economico-financiare, funcțiuni, legislație ; structura socială a întreprinderii : analiza-diagnostic a întreprinderii ;

— știința conducerii ; reprezentanții oamenilor muncii și sensul participării lor la conducere ; psihologia conducerii colective : metode și tehnici folosite în conducerea colectivă ;

— decizia de conducere ; tehnica deciziei colective ; rolul conducătorului în formarea argumentată a deciziilor (aplicație) ;

— tabloul de bord al conducerii colective ; rolul sistemului informațional ;

— limite, dificultăți, contradicții în conducerea colectivă ; elemente ale strategiei de succes a conducerii colective ; tehnici de delegare și raționalizare a muncii de conducere (joc de întreprindere) ;

— creativitatea industrială — obiectiv esențial al dezvoltării întreprinderii ;

— studiu de caz — decizia C.O.M. ; masă rotundă — problematica ședințelor C.O.M. ;

— test de verificare a cunoștințelor și aptitudinilor ; evaluarea programului.

OM — TEHNICĂ — MEDIU

ENERGETICA SUB SEMNUL EFORTULUI MULTIDISCIPLINAR AL ȘTIINȚEI ȘI TEHNOLOGIEI [I]*

acad. prof. Ion URSU
președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie

ÎN ȘTIINȚĂ se spune adesea că o problemă corect pusă este pe jumătate rezolvată. Chiar dacă în practica construcției economico-sociale lucrurile sînt, fără îndoială, mult mai complicate, trebuie să recunoaștem rostul, acestui principiu, care condiționează, de la început, eficiența muncii noastre.

Să ne întrebăm, deci, cu temei, ce este **energetica,** despre care vorbim. De cîțiva ani este limpede că energetica nu mai privește numai manipularea unei energii știute, prezente, disponibile, după cum „sistem energetic" nu mai înseamnă, astăzi, numai rețeaua mijloacelor tehnice de manipulare a energiei strict „electromagnetice"-electrice, adică guvernată de un dispecer național.

„**Criteriul economiei de combustibil** — arăta secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — va trebui să guverneze însăși concepția** generală a **dezvoltării în perspectivă a economiei noastre naționale, principiile pe baza cărora vom acționa** pentru **profilarea producției de bunuri materiale în concordanță cu realitățile și cerințele epocii noastre".**

Afirmată răspicat în noiembrie 1973, într-o vreme în care pe alte meridiane se căutau cu febrilitate soluții expeditive pentru o criză ce refuza să fie tratată cu ușurință, această teză cristaliza, încă o dată, o orientare permanentă a partidului nostru spre o întemeiere **științifică** a construcției revoluționare, socialiste, a viitorului, pe evaluarea critică și realistă a prezentului. În lumina acestei concepții, promovată cu fermitate de Programul partidului — elaborat din inițiativa și sub îndrumarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** — vederile noastre asupra energeticii au cunoscut importante restructurări. Astfel, ne-am însușit, treptat, ideea că, în prezent, energetica este pe cale să depășească statutul ei inițial, de ramură a industriei ; ea este absorbită cu putere într-un complex **sistem** de activități economico-sociale, tehnico-științifice și politico-diplomatice, care au drept țel nu numai **asigurarea, pe termen lung, a necesarului de energie al unei societăți,** dar și **proiectarea rațională a acestui necesar pe baza concepției despre creștere și dezvoltare a acesteia.** Noua înțelegere a energeticii corespunde trecerii, semnalată dar nu încheiată odată cu „criza petrolului" a anilor '73—'75, de la abundență la austeritate, de la confort la alertă, de la problemele unei întreprinderi la problemele unor țări întregi, ale unor „lumi" — I-a, a II-a, a III-a, ale omenirii, pe scurt — de la **element** la **sistem.**

După cum se știe „criza energiei" este o nouă stare de fapt și de spirit, exprimată prin constatarea că resursele clasice sînt **limitate, neuniform repartizate,** și **necorespunzător gospodărite,** într-o lume în **creștere, dezvoltare** și **emancipare** națională și socială. „Criza energiei" este o confruntare și un prilej, pe fundalul căror a pot să apară mari conflicte sau, așa cum dorim, istorice concilieri. Schimbarea de mentalitate la care ea ne obligă este radicală și trebuie să o acceptăm ca atare. Trecem, de fapt, de la un mod de abordare a problemei energiei, la altul, de la o premisă la alta, **de la o condiționare a energeticii la alta.**

Într-adevăr, în situația veche, a resurselor energetice considerate abundente, tratate ca și cum ar fi nelimitate, problema asigurării necesarului de energie al unei economii revenea, practic, la asigurarea și realizarea efectivă a unui volum de **investiții,** calculabil, pentru conturarea și apoi pentru introducerea în circuit a unor **rezerve.** Condiționarea energeticii era, deci, în primul rînd **tehnico-economică.** În ipoteza nouă, a unor resurse **limitate,** asigurarea necesarului de energie pe termen lung — cea care interesează o țară ca a noastră, care are voința și puterea de a-și trăi la fel de intens trecutul, prezentul și viitorul — **depinde hotărîtor de un uriaș efort de cercetare științifică și inginerie tehnologică, menit să creeze și să aplice în practică noi soluții de completare și chiar de înlocuire.** Noua condiționare a energeticii este, deci, în mod esențial, **tehnico-științifică,** căci astăzi sîntem în situația de a **ne gîndi** de zece ori înainte de a cheltui odată. În condițiile „crizei energiei", în sensul pe care i l-am dat aici, știința și tehnologia se afirmă în energetică cu o autoritate sporită. Au mai făcut-o odată, cu Carnot și alții, la începuturile **revoluției industriale.** O fac din nou, prin mii de truditori ai fizicii, chimiei, biologiei, matematicii, științelor economice și sociale, teoriei aplicate a sistemelor, astăzi, în plină **revoluție tehnico-științifică.**

Această împrejurare confirmă încă odată, pe un exemplu concret și puternic, justețea concepției revoluționare a partidului nostru, a tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al partidului, care rezervă științei și tehnologiei **un rol de frunte** în elaborarea, planificarea și realizarea soluțiilor practice ale construcției economico-sociale socialiste în țara noastră, în cincinalul actual și în perspectivă. În această concepție, față cu energetica și problemele ei, știința trebuie să critice amănunțit trecutul, să evalueze corect prezentul, să propună și **să susțină soluții pentru viitor.** Să analizeze un trecut de falsă abundență, al cărui produs este actuala structură tehnologică a societăților industriale, marcată de dependența față de hidrocarburi — petrolul și gazele naturale ; să descopere în actuala alcătuire a industriei și modului de viață, limitele acestei dependențe, dincolo de care sînt posibile reașezările, trecerea la alt mod de a gospodări energia, liber de neajunsurile actuale care sînt „monocultura energetică" a hidrocarburilor și o gravă risipă ; **să ofere** soluții, **să filtreze** și **să aleagă** soluții, **să participe** nemijlocit la elaborarea deciziilor și la implementarea lor, planificînd și convingînd despre necesitatea sacrificiilor de azi pentru siguranța de mîine.

---

*) Comunicare prezentată la ședința de lucru a Comisiei de prognoză a Academiei R.S. România, consacrată dezvoltării energeticii în următoarele trei decenii.

Ne referim aici la sarcina cea mai exigentă a **energeticii** de azi, privind asigurarea necesarului de energie **pe termen** lung. Prin aceasta nu excludem perioada pe termen scurt, pe care o parcurgem, și cea pe termen mediu, pe care o prevedem. Pe termen scurt, trebuie „să ne descurcăm". Pe termen mediu, trebuie însă să trecem deciși la pregătirea soluțiilor de durată. Căci, pe cît de utile și eficiente sînt măsurile organizatorice de economisire a energiei **astăzi**, pe atît de indispensabilă este găsirea unor soluții **noi**, acoperitoare pentru nevoile **de mîine**. În această logică, știința trebuie să răspundă prompt și eficient cerințelor pe care i le pun tehnica și economia, pe termen scurt, pînă în 1980—1985, și să-și planifice de pe acum marele efort pe care trebuie să-l facă pe termen mediu mai ales în deceniul următor și în continuare, pentru a asigura implementarea soluțiilor de durată. Sub presiunea faptelor economice și politice, pe de-o parte, sub influența, reîntărită, a științei pe de altă parte, energetica dobîndește treptat noi calități — o superioară forță de analiză, un discernămînt mai adînc fundamentat. Aceasta se exprimă în creșterea ponderii preocupărilor de strategie în activitatea energeticianului, în tendința spre evaluarea critică a tuturor, a oricăror nevoi și soluții de aprovizionare și consum de energie, vechi sau noi ; în stăruința de **optimizare** a acestora ; în înclinarea spre căutarea și aplicarea judicioasă a tuturor **constrîngerilor**, pentru filtrarea soluțiilor și găsirea, astfel, a **alternativelor** reale. Pe această cale energetica se străduiește să excludă de acum înainte, definitiv, orice arbitrar sau improvizație — inspirate de falsul „bun simț", — înlocuindu-le cu metodele științei, cu modelarea, predicția și optimizarea. Prin aceasta energetica s-a angajat într-o dezvoltare calitativ superioară.

Văzută astfel, încărcată cu răspunderea viitorului și cu virtutea și povara unor noi exigențe, dezvoltarea energeticii ni se înfățișează ca un **proces**, condiționat de aportul și constrîngerile **științei**, **tehnologiei**, **economiei** și **vieții sociale**.

Ilustrația din fig. 1 încearcă să deslușească această idee.

Asistăm, astăzi, la un adevărat torent de idei în domeniul energeticii. Ele provin atît din rîndurile profesioniștilor științei și tehnicii cît și, expresie a democratizării științelor, din mediile producătorilor direcți, stimulați să gîndească și să înfăptuiască de semnele „crizei energiei". **Un prim rol al științei este, incontestabil, acela de a produce idei noi pentru energetică**, fie că este vorba de concepții și tehnici de conservare a energiei, de noi tipuri sau rezerve de materii prime energetice, de noi tehnologii de producere, stocare, transport, distribuție și utilizare a energiei.

Toate acestea formează cîmpul vast și în continuă extindere al **propunerilor.** La dezvoltarea sa, contribuie un mare număr de științe, într-un efort **multidisciplinar.** Alături de energetică, înțeleasă ca una din științele tehnice de bază, o însemnată contribuție o aduc fizica, chimia și biologia — ca științe ce explică și prezic procese energetice fundamentale pentru producerea, conversia, stocarea, transportul, distribuția, utilizarea și reciclarea energiei; la rîndul ei matematica — știință generală, este implicată permanent și universal în acest efort.

În calea proliferării sale și a presiunii pe care o exercită asupra sistemului tehnico-economic constituit,

Fig. 1

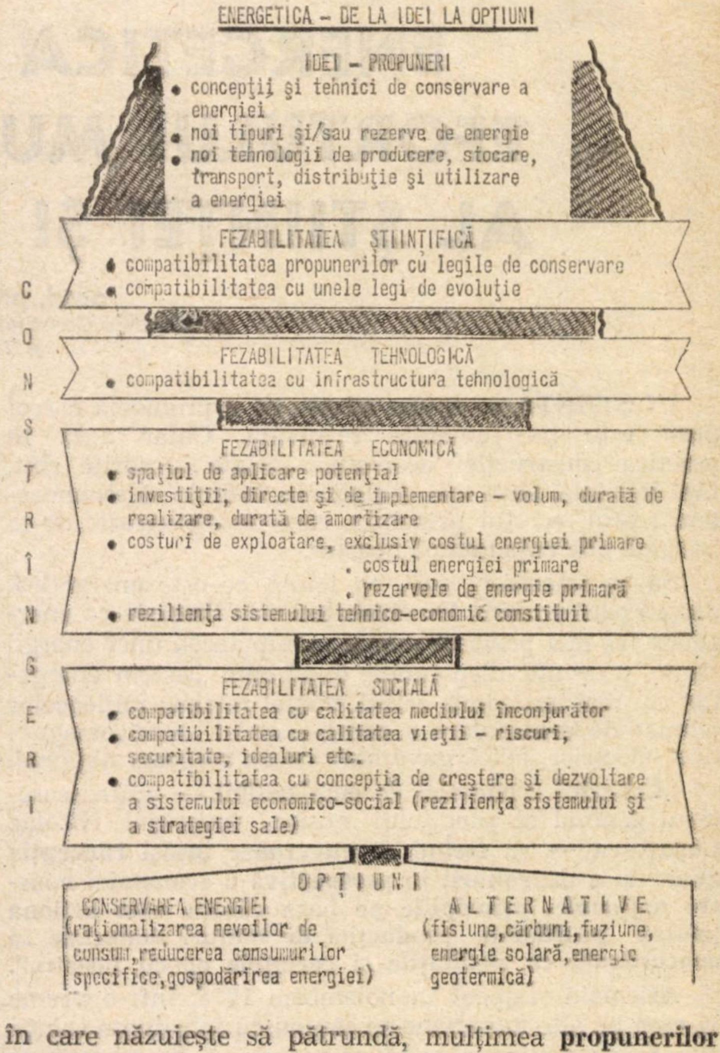
ENERGETICA – DE LA IDEI LA OPȚIUNI
IDEI – PROPUNERI
• concepții și tehnici de conservare a energiei
• noi tipuri și/sau rezerve de energie
• noi tehnologii de producere, stocare, transport, distribuție și utilizare a energiei
FEZABILITATEA ȘTIINȚIFICĂ
• compatibilitatea propunerilor cu legile de conservare
• compatibilitatea cu unele legi de evoluție
FEZABILITATEA TEHNOLOGICĂ
• compatibilitatea cu infrastructura tehnologică
FEZABILITATEA ECONOMICĂ
• spațiul de aplicare potențial
• investiții, directe și de implementare – volum, durată de realizare, durată de amortizare
• costuri de exploatare, exclusiv costul energiei primare
. costul energiei primare
. rezervele de energie primară
• reziliența sistemului tehnico-economic constituit
FEZABILITATEA SOCIALĂ
• compatibilitatea cu calitatea mediului înconjurător
• compatibilitatea cu calitatea vieții – riscuri, securitate, idealuri etc.
• compatibilitatea cu concepția de creștere și dezvoltare a sistemului economico-social (reziliența sistemului și a strategiei sale)
OPȚIUNI
CONSERVAREA ENERGIEI
(raționalizarea nevoilor de consum, reducerea consumurilor specifice, gospodărirea energiei)
ALTERNATIVE
(fisiune, cărbuni, fuziune, energie solară, energie geotermică)
C O N S T R Î N G E R I

în care năzuiește să pătrundă, mulțimea **propunerilor** întîlnește o serie întreagă de **constrîngeri.** Acestea exercită o severă și sănătoasă funcție de filtrare a ideilor pe baza unor criterii impuse de știință, tehnologie, economie și viața socială, de pe urma cărora numărul posibilităților se va micșora mereu, într-o etapă dată, pînă la alegerea soluțiilor care, întrunind toate exigențele unui moment dat, sînt ridicate la nivelul de **opțiuni**, de decizii.

Am ales dintre acestea, într-o încercare de sistematizare, cîteva din constrîngerile **științei**, **tehnologiei**, **economiei** și **vieții sociale.** De la bun început atrage atenția faptul că raționamentele aplicate aici dezvoltării energeticii se pot aplica, cu adaptări corespunzătoare și altor domenii de activitate, altor laturi ale progresului tehnic și economic căci orice progres, așa cum știm, presupune un proces de transformare a ideilor în realități, a propunerilor în decizii.

Primul nivel de filtrare îl reprezintă **constrîngerile științifice:** orice soluție de manipulare a energiei trebuie să fie compatibilă cu **legile de conservare ce guvernează natura.** Dintre acestea fizica oferă legea conservării energiei, a masei, a impulsului, a momentului cinetic, a sarcinii electrice, precum și a sarcinii barionice și altor numere cuantice mai puțin cunoscute, dar care reflectă cu sporită acuitate realitatea materială.

Un rol important, dar distinct în testarea fezabilității unor soluții energetice îl are și respectarea **legilor de evoluție** generală, descoperite de fizică, de exemplu, în cadrul termodinamicii (legea creșterii entropiei în procesele nestatice, etc.). Atrage atenția faptul că știința, stimulînd proliferarea în cîmpul **posibilităților**, exercită în cadrul filtrului de fezabilitate științifică despre care vorbim o **funcție de cenzură.** Aceasta trebuie slujită cu rigoare, dar fără patimă, fără cultivarea unor false elitisme, care ar transforma-o într-un factor de inhibare a progresului.

„După părerea mea — arăta **tovarășul Nicolae Ceaușescu — pericolul nu constă în faptul că în cursul unei cercetări se va ajunge de către unul sau altul la o concluzie eronată... Este inevitabil aceasta și nimeni în lume pînă acum — și cred că nici în viitor inclusiv în societatea comunistă nu va putea pretinde că tot ceea ce se întreprinde va avea numai rezultate bune. Știința nu se poate dezvolta decît numai printr-o confruntare liberă a părerilor, a ideilor... Nu de aceasta trebuie să ne fie teamă ; principala teamă și principalul pericol constau în a nu desfășura activitate de cercetare datorită fricii de a nu greși, copiind ceea ce fac alții“.** De pe această poziție este necesar să dezvoltăm dorința de mai bine și spiritul critic al fiecărui om al muncii înclinat spre creația tehnico-științifică, îndemnîndu-l la perfecționarea pregătirii sale profesionale și dezvoltîndu-i însușirea de a învăța, în permanență, inclusiv din greșeli și eșecuri. Aplecarea atentă, obositoare, uneori, asupra oricăror încercări care prezintă semne de consistență și afirmă rezultate noi este prețul pe care trebuie să-l plătim, cu conștiinciozitate și convingere, pătrunderii noului, în această epocă de căutări.

În urma filtrului științific, fluxul **propunerilor** se va găsi considerabil împuținat. Posibilitățile care au răzbătut au acum girul legilor naturii. Aceasta, în sine, nu le transformă automat, în opțiuni, în soluții. Ele vor parcurge un nou fitru — cel al **exigențelor tehnologice,** adică al compatibilității cu structura și posibilitățile tehnologice ale economiei într-o etapă dată. Astfel, o soluție acceptată științific se poate dovedi acceptabilă tehnologic numai **dacă** s-ar putea elabora materiale rezistente în anumite condiții extreme ; sau **dacă** ar putea fi stăpînite un număr mare de procese simultane; sau **dacă** gradul de precizie la prelucrare al unor piese ar fi mult mai mare ; sau **dacă** materia primă de bază ar fi lipsită de o anumită impuritate etc. Este limpede că constrîngerile tehnologice au numai o valoare temporară și relativă ; aceasta nu le face însă mai puțin dure și necesare în eliminarea multor soluții atrăgătoare din punct de vedere strict științific. În lumina exigențelor mari ale etapei actuale, formulate cu claritate de partidul nostru, este necesar ca atitudinea pe care știința și slujitorii ei trebuie să o adopte față de cerințele tehnologiei să se bazeze pe unele repere ca recunoașterea și respectarea valorii acestora, într-o etapă dată ; încercarea de a preveni obiecțiile tehnice, prin pregătirea unor soluții științifice cît mai compatibile cu posibilități tehnologice existente ; pentru aceasta, omul de știință se va iniția din timp în tehnologii, standarde, normative, investiții, eficiență economică etc., spre cinstea și binele său, și al tuturora ; efortul de a îmbunătăți mereu structura tehnologică însăși, pregătind, prin acumulări cantitative, salturi calitative care să deschidă accesul unor noi soluții acceptate științific. Se pot evoca aici, ca exemple care dovedesc eficiența acestei atitudini, pătrunderea în economie a aplicațiilor pașnice ale energiei nucleare, a microelectronicii, a tehnicilor spațiale.

Restrînsă și mai mult în urma confruntării cu cerințele tehnologiei, mulțimea propunerilor de soluții întîlnește **constrîngerile economice.** Aceasta este o etapă importantă, în cadrul căreia spiritul științific trebuie să-și exercite din plin influența, pentru a preveni excesele ce pot rezulta cu ușurință din aplicarea nejudicioasă a unor criterii. Aceasta revine, așa cum ne învață partidul, la a supune în permanență **realitatea economică filtrului științelor economice** precum și imperativelor social-politice. După cum se știe pătrunderea în practică a unor soluții este condiționată între altele, de criterii economice ca mărimea spațiului de aplicare, dimensiunile pieței ; volumul investițiilor, atît al celor directe, în materializarea soluției propriu-zise, cît și al celor de implementare, necesare adaptării sistemului la noua soluție ; durata inerentă de realizare a investițiilor ; durata de amortizare ; cheltuielile de exploatare ; rezervele de energie primară la care se referă investiția etc. În contextul energeticii actuale, bazată pe hidrocarburi, s-au acceptat ca eficiente economic soluțiile care dispun de o piață largă, presupun investiții moderate, realizabile rapid, ce se amortizează în termen scurt, dar care exploatează rezerve primare supuse unei epuizări rapide — în 20—50 de ani — în condiții de creștere continuă a costurilor combustibililor primari. Persistarea într-o asemenea optică ar defavoriza, deocamdată, noile surse de energie, ca energia solară, a vînturilor, sau geotermală. Într-adevăr, domeniul de aplicare al energiei solare, de exemplu, pe termen scurt și mediu, este limitat la producerea **locală** de energie de potențial scăzut, utilizarea ei în producerea masivă a energiei secundare (electrice sau gaze sintetice-hidrogen, etc.) fiind de domeniul unui viitor mai îndepărtat ; investițiile sînt mari și reclamă durate de instalare mari, din cauza lipsei momentane a unor mari industrii producătoare de utilaje specifice ; amortizările se fac în intervale de peste 10—15 ani ; **dar rezervele sînt practic inepuizabile, iar costul energiei primare este nul !** Un alt exemplu de condiționare economică a aprecierilor și deciziilor în energetică îl reprezintă actualul mod de definire a **rezervelor** de energie. Ilustrația din fig. 2 arată remarcabila elasticitate a acestei noțiuni în cazul rezervelor de uraniu. Este limpede că dacă se acceptă drept „resurse economic exploatabile“ numai minereurile cu conținuturi utile bogate, care permit o extracție relativ ieftină a combustibilului nuclear, volumul „rezervelor“ este sever limitat. Așa cum știm însă, în lumina orientărilor Programului partidului nostru, este necesar și inevitabil ca în viitor să ne adresăm și resurselor cu conținuturi utile sărace, de fapt — din ce în ce mai sărace — pentru care extracția utilului este mai costisitoare. Dacă, cu toate eforturile științei și tehnicii va trebui să acceptăm în viitor o creștere cu un ordin de mărime a costurilor de extracție a combustibilului nuclear, din cauza calității tot mai slabe a materiilor prime, vom constata că rezervele de uraniu ale lumii sînt de 100 sau chiar de 1 000 de ori mai mari ! Este o datorie a economiștilor să pună toate argumentele în perspectiva lor justă, cunoscînd că întreaga evoluție a energeticii năzuiește spre surse, pe cît posibil, **nelimitate** de energie primară (ca energia solară, de exemplu), înțelegînd astfel **necesitatea de a cheltui încă de azi, cu chibzuință, gospodărește, pentru asigurarea suficienței energetice a zilei de mîine.**

Fig. 2

Resursele de uraniu ale lumii *)
(în unități Q = 10^{18} BTU = $3{,}35 \cdot 10^7$ MWan)

	Depozite cunoscute		Resurse neevaluate și nedescoperite	
	Reactorii actuali	Reactori reproducători	Reactorii actuali	Reactori reproducători
pînă la 10 \$/livra de U_3O_8	0,7	70	30	cca. 3 000
pînă la 100 \$/livra de U_3O_8	—	—	$(2-10) \cdot 10^2$	$(2-10) \cdot 10^4$
pînă la 500 \$/livra de U_3O_8	—	—	$5 \cdot 10^4$	$5 \cdot 10^6$
Uraniu extras din apa mărilor (cca. 25 \$/livra de U_3O_8	$1 \cdot 10^2$	$1 \cdot 10^4$	$3 \cdot 10^3$	$3 \cdot 10^5$

*) dolari S.U.A., la sfîrșitul anilor '60
presupunînd un factor de conversie de $7 \cdot 10^{11}$ BTU/907 kg de U_3O_8 pentru reactorii actuali, și $7 \cdot 10^{13}$ BTU/907 kg de U_3O_8 pentru reactorii reproducători

OPINII

FUNCŢIA ANTIENTROPICĂ A CERCETĂRII ŞTIINŢIFICE ŞI A TEHNOLOGIEI ÎN AGRICULTURĂ (III)

IPOTEZE ALE SCHIMBĂRII: SOLUŢII DE URGENŢĂ, AŞTEPTATE (dorite). „CORELAŢIA DE AUR"

ÎN ACEST CAPITOL FINAL vom încerca să conturăm cîteva ipoteze asupra unor soluţii posibile în vederea elaborării ulterioare a unor alternative de scenarii ale dezvoltării sectorului agroalimentar.

Ne vom limita la schiţarea unei grupări a abordărilor şi soluţiilor posibile în prezent, precum şi a unora de perspectivă mai îndelungată, care ar putea să figureze pe agenda cercetării ştiinţifice.

Punctul de plecare metodologic în fundamentarea unor demersuri şi soluţii ale acestei probleme deosebit de complexe constă în respingerea unei abordări unilaterale şi construirea unei abordări sistemice „cu mai multe intrări", după expresia folosită de Jan Tinbergen în conceperea lucrării „Pentru revizuirea ordinii internaţionale".

După părerea noastră, efectele negative ale acţiunii legii entropiei ar putea fi diminuate, unele anihilate şi tendinţele actuale schimbate prin acţiunea socială bazată pe contribuţia convergentă a : (1) ştiinţelor naturii, prin stabilirea tipului de progres tehnico-ştiinţific (în sensul restrîns al expresiei) în raport cu resursele cunoscute sau posibile de atras, (2) ştiinţelor economice, prin elaborarea unui mecanism economic mobil şi adaptat unei lumi în rapidă transformare şi (3) al ştiinţei conducerii, prin stabilirea unor structuri organizaţionale ale schimbării şi de pregătire a deciziilor corecte.

Problematica „tipului" sau a „modelului" de progres tehnologic

PENTRU a evidenţia dimensiunea problematicii cu care sîntem confruntaţi, vom face apel la unele calcule care ni se par semnificative. În literatura de specialitate se apreciază că numai 12%[1] pînă la 20 %[2] din totalul energiei intrate în sistemul agroalimentar ajunge în raţia efectivă a consumatorului. Pentru problema pe care o discutăm nu interesează exactitatea acestor calcule, întrucît metodologiile diferă, ci numai ordinul de mărime. Dacă proporţiile sînt aproximativ acestea (şi nu vedem argumente care le pot contrazice), producerea alimentelor în prezent ar putea fi asemănată cu expresia populară conform căreia se trage cu tunul în muşte.

Potrivit unui amplu studiu efectuat de F.A.O. rezultă că, cu cît o agricultură este mai intensivă, cu atît creşte cantitatea de energie comercială consumată pe unitatea de suprafaţă şi pe unitatea de produs[3]. Progresul economic în general, în industria alimentară în special, creşterea aglomerărilor urbane etc. determină cu necesitate creşterea gradului de prelucrare a produselor, conservarea, intensificarea circulaţiei lor. Procesul producţiei şi distribuţiei s-a divizat, specializat şi amplificat, solicitînd un consum material şi energetic tot mai ridicat.

Această diviziune socială a muncii, dezvoltată ca un proces istoric obiectiv nu poate fi suprimată printr-o întoarcere la economia naturală sau la o agricultură extensivă. Producţia agricolă nu poate să crească în ritmurile necesare fără un consum sporit de energie, după cum nu poate fi suprimată nici activitatea de prelucrare industrială, comercială sau de menaj. Soluţiile trebuie căutate în cadrul direcţiilor de dezvoltare viitoare a societăţii şi în primul rînd a progresului tehnico-stiinţific.

În legătură cu aceasta, problema centrală care se pune este cea a „tipului" sau „modelului" de progres tehnico-ştiinţific.

În perioada postbelică, progresul tehnico-ştiinţific în agricultură se dezvoltă pe următoarele direcţii principale : creşterea capacităţii productive a pămîntului, îndeosebi prin irigaţii, înlocuirea energiei umane şi animale prin mecanizare, electrificare, automatizare, pătrunderea multilaterală a chimiei şi folosirea rezultatelor cercetărilor biologice, în special ale geneticii şi nutriţiei. Toate aceste direcţii au produs schimbări spectaculare în creşterea producţiei, un rol deosebit avîndu-l folosirea în principal ca sursă energetică şi de materie primă a petrolului şi gazelor naturale pentru maşini şi îngrăşăminte. Această resursă a devenit însă mai scumpă şi concurenţională cu alte utilizări. În mod similar se pun problemele legate de metal, ciment, lemn, energie electrică etc. În legătură cu îmbunătăţirea coeficientului de convertibilitate şi, implicit al scăderii entropiei, soluţiile căutate s-ar putea împărţi în două grupe mari : imediate sau disponibile şi unele pe care cercetarea va trebui să le soluţioneze în perspectivă.

Din prima grupă, una din soluţiile disponibile de mare însemnătate o constituie transferul de cunoştinţe din „stocul" actual al cercetării ştiinţifice existente în ţară şi pe plan internaţional. Se consideră că, numai prin aplicarea tuturor cunoştinţelor actuale s-ar putea dubla producţia agricolă.

Experienţa demonstrează însă că transferul de cunoştinţe este tot atît de complex, dacă nu chiar mai complex decît realizarea de noi descoperiri. Dacă transferul de informaţii ştiinţifice este astăzi mult înlesnit de mijloacele de comunicaţie de masă, cel al rezultatelor cercetărilor şi tehnologiei necesită fonduri materiale şi financiare tot mai mari, forţă de muncă calificată şi un sistem de organizare şi conducere eficient.

De exemplu, în domeniul producţiei vegetale din ţara noastră, raportul actual dintre potenţialul de producţie al soiurilor oferite de cercetare şi producţia medie obţinută de unităţile agricole este de 2—3 sau chiar de 4 la 1. Cauzele sînt multiple, îndeobşte cunoscute, şi din acest motiv nu vom insista asupra lor. Pentru o rezolvare eficientă şi imediată, o primă problemă este cea a reexaminării şi selectării soluţiilor tehnologice şi folosirea celor care, la nivelul actual al bazei tehnico-materiale, au gradul cel mai ridicat de convertibilitate. O a doua direcţie ar consta în elaborarea unui sistem de transfer de cunoştinţe şi tehnologie prin care să se asigure generalizarea rezultatelor în producţie. Acest sistem, asupra căruia vom reveni în final, ar trebui să cuprindă nu numai suportul material şi financiar, ci şi un mecanism economic adecvat, precum şi un sistem instituţional corespunzător de organizare şi conducere.

În legătură cu reexaminarea şi selectarea soluţiilor tehnologice ne-am putea opri, cu titlu de exemplu, asupra unor variante de opţiuni. Astfel, în ţara noastră a luat o mare dezvoltare producţia legumelor în sere şi se prevede o extindere a lor în viitor. Serele, exceptînd pe cele care utilizează căldura tehnologică de la termocentrale, sînt mari consumatoare de surse primare de energie, în special de petrol şi gaze naturale. Pornind de la analiza bilanţului energetic precum şi de la costurile de producţie şi cursul de revenire la export, s-ar putea fundamenta alternativele : producerea de legume în sere, sau producerea în cîmp şi conservarea lor prin frig, mai ales că timp de 5—6 luni temperaturile sînt relativ scăzute în ţara noastră. Un alt exemplu : sistemul actual de irigaţii prin aspersiune este conceput cu udări periodice, prin rotaţie, şi nu la cerere, cînd au nevoie plantele, ceea ce duce la un consum mare de apă şi energie în raport cu producţia obţinută.

În cea de a doua grupă, aşa cum am arătat, ar intra orientările de perspectivă ale cercetării ştiinţifice care să fundamenteze diferitele alternative de politică economică. În cadrul programului naţional de îmbunătăţiri funciare se prevede extinderea considerabilă a irigaţiilor, ajungîndu-se în 1990 la aproape 5 milioane hectare, limita maximă previzibilă din cunoştinţele prezentului şi care s-ar justifica din punct de vedere economic. Producerea în sisteme irigate necesită mari consumuri de metal, apă, energie etc. Pentru a iriga această suprafaţă va fi necesar să punem în circulaţie anual peste 15 miliarde m.c. de apă. În afară de un consum energetic foarte ridicat, resursele de apă disponibile pentru agricultură vor fi tot mai limitate şi vom fi confruntaţi cu efecte secundare negative ale evoluţiei solurilor. Departe de a nega rolul irigaţiilor, mai ales din motive de securitate alimentară, considerăm însă că crearea de soiuri si elaborarea de sisteme agricole de tip „dry farming“ ar constitui o replică pentru obținerea unor producții suficiente și cu costuri mai reduse, fără extinderea exagerată a irigațiilor. Dispunem de circa 2 milioane hectare de terenuri agricole podzolice sau în diferite grade de podzolire, unde sînt precipitații relativ suficiente. Făcînd bilanțul energetic și cel al posibilităților oferite de aceste terenuri pentru creșterea producției, am putea să analizăm, prin comparație, prioritățile privind irigațiile sau ridicarea capacității productive a solurilor podzolice. În condițiile actuale însă, aciditatea ridicată de pe solurile podzolice limitează posibilitățile de creștere a producției. Soluția, cunoscută, constă în corectarea prin amendamente. Aplicarea acestora necesită însă un consum energetic foarte ridicat și mari cheltuieli de fonduri bănești. O soluție de perspectivă ar consta în crearea de soiuri de mare productivitate, adaptate solurilor cu o aciditate mai redusă. Aceasta ar avea o importanță economică deosebită, prin reducerea consumului energetic și valorificarea unor întinse suprafețe slab productive în prezent.

---

[1] Etudes du CNEMA Nr. 408, p. 33, 72
[2] Watts for Dinner : Food and Fuel, p. 89
[3] Energy and agriculture, Rome, 1977

În optica actuală a progresului tehnico-științific, chimia urmează să joace un rol tot mai important, ceea ce va determina o creștere considerabilă a consumului de energie. Dintre produsele chimice, consumul energetic unitar cel mai ridicat îl au îngrășămintele azotoase și pesticidele. Soluțiile care se încearcă de către cercetarea științifică de la noi și de peste hotare, de creare a unor soiuri de cereale și alte plante de cultură care să-și fixeze azotul, direct din atmosferă, precum și elaborarea unor sisteme de rotație și a unor metode de luptă biologică, constituie opțiuni de mare perspectivă pentru reducerea consumului energetic.

Prognozele prevăd ca pînă în anul 1990 ponderea producției animale să se ridice la circa 50% în producția agricolă, față de aproximativ 40% în prezent. Așa cum a rezultat din tendințele prezentate, coeficientul de convertibilitate energetică al producției zootehnice este încă foarte scăzut și, menținerea actualelor raporturi de transformare va pune limite foarte restrictive sporirii producției și a eficienței acesteia. Nu sîntem partizanii și nici n-ar fi posibil să eliminăm din sistemul agroalimentar subsistemul producției animale. Opțiunea de perspectivă, singura de altfel, constă în eforturi conjugate în producția vegetală și în cea animală pentru schimbarea coeficienților de convertibilitate actuali.

O soluție de mare perspectivă o reprezintă fundamentarea zonării culturilor pe baza bilanțului de bioconvertibilitate a energiei solare și a energiei fosile. Amplasarea culturilor și elaborarea sistemelor de agricultură pe baza studiilor condițiilor climatice multianuale, care să asigure o conversiune maximală a energiei solare, constituie una din soluțiile cele mai eficiente nu numai în producția vegetală, ci și în cea animală. Zonarea stabilită pe baza calculelor de bilanț energetic, ar da noi posibilități de creștere a gradului de conversiune.

Este cunoscută teza potrivit căreia valorificarea superioară a materiilor prime agricole are loc prin modernizarea și diversificarea industriei de prelucrare. Pe această bază se asigură o satisfacere mai deplină a consumului alimentar. La o primă vedere nu se pot aduce obiecții de principiu, această orientare înscriindu-se în orientările generale existente pe plan mondial și nici nu putem spune că dispunem de o dezvoltare a industriei alimentare, care să atingă niveluri comparabile cu cele ale țărilor dezvoltate din punct de vedere economic. Potrivit unor calcule preliminare însă, industria alimentară are un consum energetic care depășește cu mult pe cel al agriculturii. Nu credem însă că este necesară prelucrarea „cu orice preț“ a materiilor prime agricole. Nu este posibil să ne întoarcem la stadiul de culegători, dar creșterea gradului de consum al produselor agricole în stare naturală, asigurată printr-un sistem adecvat de conservare, precum și introducerea unui tip de progres tehnic care să reducă consumurile energetice specifice, este de natură să asigure o creștere a gradului energetic de convertibilitate a produselor agroalimentare.

Din cele schițate mai sus nu am vrea să se înțeleagă că facem o pledoarie împotriva progresului tehnico-științific. Considerăm însă că, unele din actualele direcții ar trebui reexaminate în funcție de resursele de care dispunem și de necesitatea valorificării lor maximale. La Conferința Națională a partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„va trebui promovată în continuare o politică fermă de economisire a materiilor prime și energiei, în toate domeniile. Se impune, totodată, o preocupare susținută pentru utilizarea produselor secundare și deșeurilor pentru ridicarea randamentului în consumul materiilor prime și resurselor energetice“(4).**

Realizarea acestei cerințe economice de însemnătate vitală pentru dezvoltarea economică, necesită soluții, nu pe baza imitării tipurilor de progres tehnic din țările dezvoltate, ci pe baza elaborării unui „tip“ sau „model“ de progres tehnologic, care să asigure atingerea obiectivelor stabilite prin utilizarea eficientă a resurselor de care dispune țara noastră. De altfel, chiar în țările dezvoltate este tot mai mult criticat tipul de progres tehnic cu

---

4) **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, Ed. politică 1977, p. 37.

· INDICATORII ENERGETICI AI SISTEMULUI AGROALIMENTAR

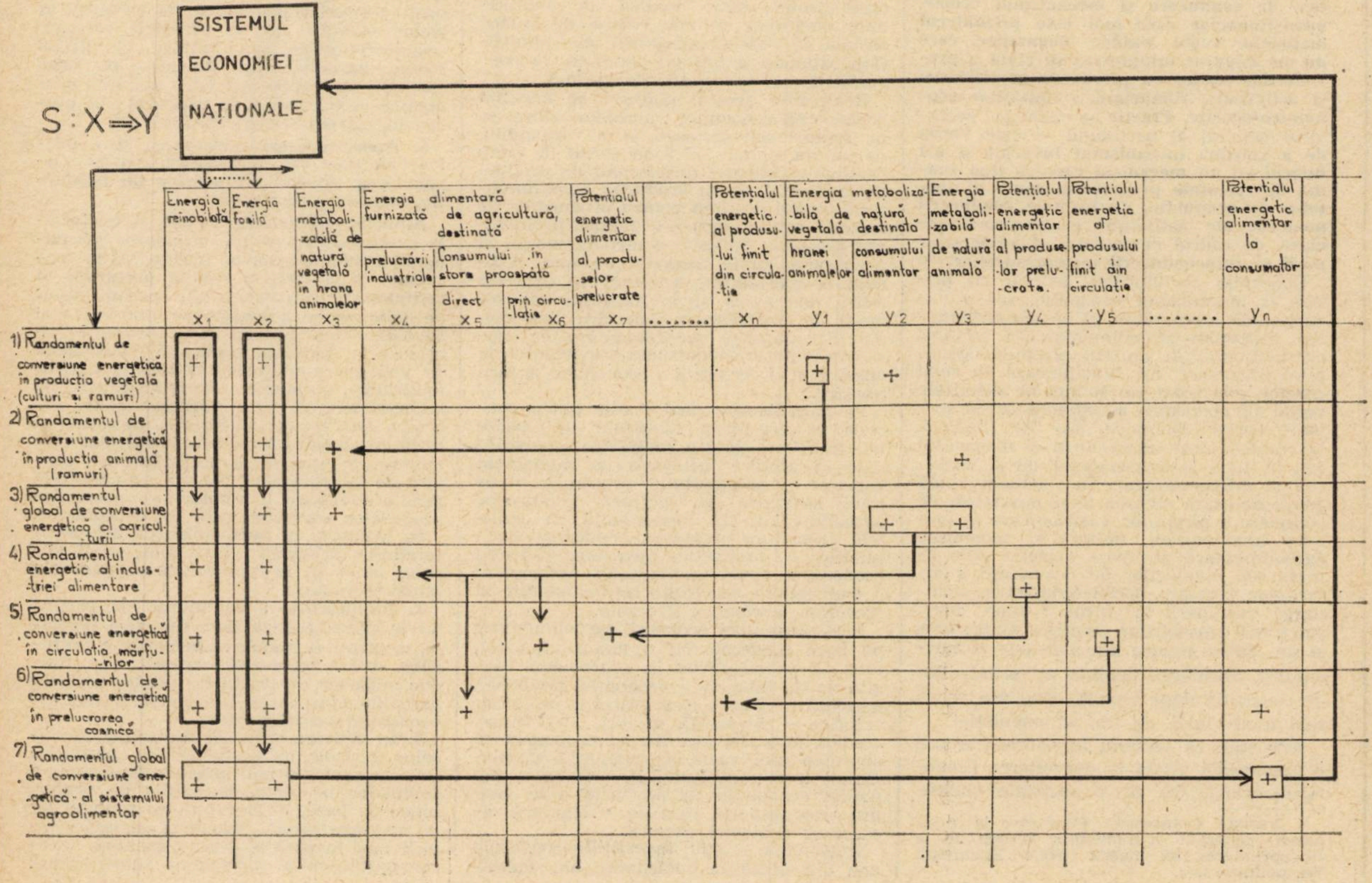
SISTEMUL ECONOMIEI NAȚIONALE
S : X ⇒ Y
Energia reinobilată x1
Energia fosilă x2
Energia metabolizabilă de natură vegetală în hrana animalelor x3
Energia alimentară furnizată de agricultură, destinată
prelucrării industriale x4
Consumului în stare proaspătă
direct x5
prin circulația x6
Potențialul energetic alimentar al produselor prelucrate x7
....
Potențialul energetic al produsului finit din circulație xn
Energia metabolizabilă de natură vegetală destinată
hranei animalelor y1
consumului alimentar y2
Energia metabolizabilă de natură animală y3
Potențialul energetic alimentar al produselor prelucrate y4
Potențialul energetic al produsului finit din circulație y5
....
Potențialul energetic alimentar la consumator yn
1) Randamentul de conversiune energetică în producția vegetală (culturi și ramuri)
2) Randamentul de conversiune energetică în producția animală (ramuri)
3) Randamentul global de conversiune energetică al agriculturii
4) Randamentul energetic al industriei alimentare
5) Randamentul de conversiune energetică în circulația mărfurilor
6) Randamentul de conversiune energetică în prelucrarea casnică
7) Randamentul global de conversiune energetică al sistemului agroalimentar

un consum ridicat de materii şi energie şi cercetarea ştiinţifică caută noi soluţii pentru condiţiile prezente şi viitoare.

Mecanismul economic

ACŢIUNEA UMANĂ ANTIENTROPICA nu poate fi realizată numai cu ajutorul progresului tehnologic, al ştiinţelor naturii în general, ci şi, poate mai ales, cu cel al ştiinţei economice. Un important pas înainte s-a făcut, îndeosebi în ultimele decenii, prin abordarea prospectivă a fenomenelor, prin optica creşterii economice. Tot mai mult, ştiinţele economice se îndreaptă spre studierea resurselor, făcînd o tot mai fertilă joncţiune cu ştiinţele naturii şi cele tehnice. Semnificative din acet spunct de vedere ni se par preocupările economiştilor care au abordat la cel de-al V-lea congres mondial de economie problema creşterii economice şi resursele naturale, iar viitorul congres va analiza creşterea economică şi resursele umane.

Economia ţării noastre, aşa cum s-a subliniat la Conferinţa Naţională a partidului, a intrat într-o nouă fază a evoluţiei sale, în care factorii calitativi capătă o importanţă determinantă. Accentuarea trăsăturilor reproducţiei socialiste de tip intensiv determină o accentuare a interdependenţei factorilor economici, o creştere a complexităţii întregii vieţi economice. Au fost create structuri organizatorice şi organisme democratice adecvate de conducere, însă mecanismul economic a rămas cel conceput într-o fază anterioară.

„Trebuie să spunem însă că, — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti — **dezvoltarea formelor democratice de conducere ale sistemului nostru economic, nu au mers în acelaşi pas cu perfecţionarea mecanismului conducerii economice şi financiare. Se poate spune că există chiar o anumită neconcordanţă între cadrul organizatoric creat, între formele democratice de conducere şi mecanismul economico-financiar care mai este prizonierul metodelor vechi, rigide, dogmatice, care nu au asigurat înfăptuirea în viaţă a prevederilor legilor cu privire la planificarea şi activitatea financiară a unităţilor economico-sociale. Practic —** adăuga secretarul general al partidului — **este vorba de a sfărîma mecanismul învechit şi a-l înlocui cu un mecanism care să ţină seama de cerinţele progresului rapid al forţelor de producţie, de formele conducerii moderne ale activităţii economico-financiare, de cadrul democratic al autogestionării şi autoconducerii întreprinderilor“(⁵).**

Concepţia secretarului general cu privire la mecanismul economic, are o excepţională însemnătate şi pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar. În sectorul agroalimentar în prezent pîrghiile economico-financiare nu funcţionează în mod corelat, nici între ele şi nici pe diferitele verigi ale economiei agroalimentare şi sectoare social-economice. Ele duc, deseori, la crearea unor disproporţii şi disparităţi atît la nivel macroeconomic, cît şi teritorial şi microeconomic. În actuala etapă apare necesară crearea unui mecanism de acţionare a pîrghiilor valorice care să asigure funcţionarea unitară a economiei agroalimentare pe toate verigile sale, apropierea nivelurilor de dezvoltare a diferitelor sectoare social-economice, lichidarea rămînerii în urmă a unor zone, ştergerea deosebirilor esenţiale dintre oraş şi sat, dintre munca din industrie şi agricultură, afirmarea deplină a principiilor de repartiţie după muncă, creşterea generală a nivelului de trai al populaţiei.

Este ştiut că sectorul agroalimentar are o importanţă vitală în dezvoltarea economico-socială. Cu cît o societate cheltuieşte mai puţină muncă socială pentru satisfacerea nevoilor alimentare, cu atît dispune de un fond de timp social mai mare pentru crearea de valori necesare satisfacerii mai depline a celorlalte nevoi materiale şi spirituale. Ponderea cheltuielilor de muncă sau băneşti cu alimentaţia în structura totală a cheltuielilor este unul din indicatorii de bază ce caracterizează nivelul de dezvoltare a unei economii naţionale. Datele statistice internaţionale evidenţiază trăsătura că, cu cit o societate cheltuieşte mai puţin din fondul de muncă socială pentru satisfacerea nevoilor de hrană al întregii populaţii, cu atît are un nivel general de dezvoltare mai ridicat.

Din unele calcule orientative a rezultat că la începutul anilor 1970, în ţara noastră se cheltuia circa 50% din totalul fondului de timp pentru producerea alimentelor şi aproximativ aceeaşi proporţie şi din veniturile directe ale populaţiei. Prin această structură a fondului de muncă socială, ţara noastră avea caracteristicile unei ţări în curs de dezvoltare. Prin trecerea ţării noastre la un nivel mediu de dezvoltare la mijlocul viitorului deceniu şi la un nivel comparativ cu cel al ţărilor dezvoltate, ponderea cheltuielilor de muncă socială pentru alimentaţie s-ar reduce la circa 25% în 1990. Aceasta se poate realiza atît prin schimbarea structurii economice, avînd la bază dezvoltarea sectoarelor industriale şi serviciilor, cît şi prin scăderea cheltuielilor de muncă socială din sectorul agroalimentar. Realizarea unei asemenea structuri este deosebit de complexă, dacă luăm în considerare faptul că asigurarea unei raţii fiziologic normale va ridica consumul de muncă şi cheltuielile unitare a unei raţii alimentare, prin schimbarea conţinutului raţiei îndeosebi pe seama ridicării ponderii produselor animale.

Rezultă că una din problemele fundamentale ale accelerării creşterii economice a ţării noastre o constituie reducerea consumului de muncă socială pentru producţia agroalimentară. Aceasta presupune realizarea maximului de produs final, pe baza folosirii potenţialului economic de care dispune ţara noastră, în condiţiile unor cheltuieli cît mai reduse de muncă socială, în vederea asigurării unei alimentaţii raţionale a întregii populaţii, în concordanţă cu recomandările ştiinţei.

Realizarea acestui obiectiv ar necesita conceperea economiei agroalimentare nu pe ramuri sau sectoare, ci pe ansamblu, ca un tot unitar, ca fond social de timp destinat producţiei mijloacelor de producţie necesare pentru producţia agroalimentară, fondul de timp pentru producerea de materii prime agricole, pentru prelucrarea acestora, inclusiv pentru circulaţia şi prepararea lor în gospodăria casnică. Calcularea consumului material în expresie fizică energetică şi în expresie valorică ne-ar da posibilitatea elaborării unui model al economiei agroalimentare, ca subsistem şi parte componentă a modelului de ansamblu al creşterii economice a ţării noastre.

Pe baza acestui model s-ar putea concepe un mecanism economic de folosire unitară şi corelată a pîrghiilor economice care să asigure utilizarea cu randament superior a potenţialului economic, volumul, structura şi calitatea produselor agroalimentare în concordanţă cu cerinţele economiei naţionale, reducerea cheltuielilor de producţie, creşterea eficienţei economice, sporirea venitului naţional şi a contribuţiei sectorului agroalimentar la creşterea economică generală.

Realizarea unei economii agroalimentare pe baze moderne, cu o înaltă eficienţă, care să se încadreze în reproducţia lărgită de tip intensiv a economiei naţionale, necesită perfecţionarea utilizării pîrghiilor valorice — investiţii, preţuri, retribuire, credite, impozite etc. Nu ne propunem să abordăm aici vasta şi complexa problematică a mecanismului de acţiune a pîrghiilor economice, ci ne oprim doar asupra unor aspecte care au o legătură directă cu subiectul abordat.

După cum se ştie, **investiţiile** constituie una din pîrghiile hotărîtoare ale dezvoltării economiei, ele asigurînd proporţiile şi structurile economice pe termen lung. Ele reprezintă pivotul dezvoltării economice, fiind atît un rezultat cît şi un factor de creştere a venitului naţional. În legătură cu îmbunătăţirea acţiunii acestei pîrghii economice se pun, după părerea noastră, următoarele probleme majore :

1. Volumul investiţiilor ar trebui determinat global, pentru întreaga economie agroalimentară, asigurîndu-se o corelaţie corespunzătoare între diferitele verigi ale sistemului agroalimentar. Aceasta ar necesita calcularea producţiei finale agroalimentare, a producţiei nete, şi în cadrul acesteia, a fondului de consum şi a fondului de dezvoltare. Pornind de la necesitatea asigurării reproducţiei lărgite, limita minimă a acumulărilor trebuie să se situeze la nivelul asigurării investiţiilor brute din interiorul sectorului agroalimentar. Aceasta este limita inferioară, deoarece activitatea din acest domeniu trebuie să asigure resurse şi pentru creşterea economică pe ansamblul economiei naţionale.

2. Opţiunile pentru investiţii şi aprecierea lor în cadrul sectorului agroalimentar ar trebui să ia în considerare şi efectele propagate, pornind de la eficienţa generală reflectată în produsul final. În acest mod s-ar putea fundamenta eficienţa corelată a investiţiilor în producţia de materii prime, prelucrare, conservare, eliminîndu-se locurile „înguste“.

3. În efectuarea investiţiilor statului ar trebui să crească rolul creditării, reducîndu-se sistemul dotării. Una din cauzele scăderii eficienţei fondurilor fixe în sectorul de stat o reprezintă practica sistemului de dotare. Întrucît există zone mai puţin favorabile producţiei agricole, unde eficienţa este mai scăzută, s-ar putea face o redistribuire a fondului total de dezvoltare din sectorul agroalimentar, acestor zone acordîndu-li-se fie subvenţii, fie fonduri de investiţii cu termene de recuperare mult mai mari comparativ cu zonele mai favorabile.

4. În vederea valorificării eficiente a resurselor şi a creării unei structuri de perspectivă a producţiei agroalimentare în profil teritorial, obiectivele de investiţii ar trebui stabilite nu pe actualele sectoare social-economice sau ramuri, ci într-un sistem agroalimentar integrat, pe baza asocierii sau cooperării între unităţile economice care concură la produsul sau produsele agroalimentare finite.

5. Apare necesară evaluarea şi a mijloacelor fixe din agricultură, ca şi cuprinderea tuturor mijloacelor de producţie, inclusiv a pămîntului.

Adîncirea diviziunii sociale şi teritoriale a muncii determină extinderea permanentă a schimburilor de mărfuri, şi în consecinţă, o creştere a rolului **preţurilor şi tarifelor** ca instrumente ale mecanismului de funcţionare a legăturilor din sectorul agroalimentar, precum şi a legăturilor acestuia cu întreaga economie naţională. În vederea asigurării funcţionării tuturor unităţilor economice într-un sistem de autogestiune şi autoconducere, apare necesară reaşezarea generală a preţurilor şi tarifelor produselor din sectorul agroalimentar. În reaşezarea preţurilor, noi pornim de la ipoteza că aceasta este posibilă fără o majorare a nivelurilor preţurilor produselor agroalimentare la consumator.

În legătură cu perfecţionarea acţionării pîrghiilor preţurilor şi tarifelor ar fi necesar să se ia în considerare următoarele laturi esenţiale :

1. Îmbunătăţirea sistemului de preţuri nu se poate realiza prin corectări parţiale, ci printr-o reaşezare generală a preţurilor, atît a celor din ramurile care produc mijloace de producţie pentru sectorul agroalimentar, cît şi în diferite verigi ale economiei agroalimentare.

2. În vederea corelării preţurilor produselor agricole cu costurile de producţie este necesară o mai mare diferenţiere a preţurilor pe zone. Stabilirea de preţuri unice de bază, diferenţiate pe zone, şi nu pe sectoare social-economice, ar crea condiţii mai favorabile pentru aşezarea tuturor unităţilor pe principiul autogestiunii.

---

[5] **Nicolae Ceauşescu,** Cuvîntare la Adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de maşini grele Bucureşti, Ed. politică, 1978.

3. În scopul stimulării creșterii calității producției agricole, în criteriile stabilite și în nivelurile de prețuri ar trebui avut în vedere conținutul în substanță utilă pentru produsul final (conținutul de ulei al semințelor, de zahăr în rădăcinile de sfeclă, proteină în lapte, etc.).

4. Întrucît există o mare diferențiere între costurile de producție, prețurile de livrare, și nivelurile de rentabilitate nu numai între zone, ci și între produse, este necesară o mai bună corelare a acestora.

5. Principiul stabilității prețurilor pe anumite perioade deși are efecte pozitive, conține și mari neajunsuri, întrucît nu ține seama de schimbările care au loc în condițiile de producție. Din această cauză, ar trebui ca la perioade de 4—5 ani să aibă loc o reașezare a prețurilor, simultan cu reașezarea prețurilor pe întreaga economie națională.

O problemă specială o reprezintă tarifele S.M.A. care în prezent nu sînt stabilite în raport cu costurile de producție, ci în funcție de favorabilitatea zonală a producției agricole. Pentru a se asigura trecerea la autogestiune, este necesar ca tarifele să fie stabilite diferențiat, corelîndu-le cu eforturile economice depuse pentru executarea lucrărilor. Pentru zonele colinare, creșterea tarifelor ar putea fi compensată prin creșterea prețurilor produselor agricole, sau prin unele subvenții acordate unităților de producție agricolă.

Prețurile, oricît de corect ar fi stabilite, nu pot să asigure o funcționare eficientă a economiei agroalimentare, fără o corelare cu **pîrghiile financiare.** În afară de creșterea rolului creditelor pentru investiții, a asigurării unei corelații necesare între mijloacele fixe și circulante, este necesar să crească rolul impozitului pe circulația mărfurilor, precum și a impozitului de regularizare. Astfel, pentru a se asigura prețuri unice de vînzare cu amănuntul la un produs, deși prețurile de producție vor fi diferite, printr-un sistem diferențiat de impozite pe circulația mărfurilor sau de regularizare se va ajunge la compensarea diferențelor de prețuri din zonele sau din unitățile care obțin un plusprodus ridicat datorită rentei diferențiale. În acest scop, apare necesară crearea unui fond de compensare la nivelul economiei agroalimentare, care ar putea fi utilizat pentru atenuarea unor disparități sau acoperirea unor pierderi intervenite din cauze obiective.

Pîrghia **repartiției** după muncă în procesul producției sociale apare ca un moment esențial, obiectiv determinat, și o conexiune inversă : retribuire-venit național-retribuire.

Retribuirea este un rezultat și acționează, totodată, ca un factor de creștere a venitului național. Partea din valoarea nou creată care se alocă fondului de retribuire este condiționată de volumul producției sociale, de eficiența acesteia, precum și de corelațiile în cadrul reproducției lărgite dintre fondul de dezvoltare economico-socială și fondul de consum. Aceste corelații se formează pe ansamblul economiei, ele necoincizînd proporțional pe fiecare ramură în parte. Și în cadrul economiei agroalimentare există mari diferențe, atît în ceea ce privește venitul național creat cît și repartiția sa între fondul de acumulare și fondul de consum. Principalele disparități apar între agricultură și celelalte ramuri, dar mai ales între agricultura cooperatistă și celelalte sectoare care concură la crearea produsului agroalimentar final.

Soluția pentru creșterea veniturilor directe ale producătorilor din sectorul agroalimentar, îndeosebi a țărănimii cooperatiste și a țăranilor din zonele necooperativizate, nu trebuie căutată în alocarea unei părți mai mari din fondul național de dezvoltare economico-socială. Aceasta ar încetini ritmul dezvoltării economice generale. Soluția se poate găsi în cadrul sistemului agroalimentar, în principal, prin organizarea integrării activității producerii de materii prime agricole, cu cea de prelucrare și, parțial sau total, în funcție de produs, cu circulația mărfurilor agroalimentare. Prin organizarea activității economice pe baza integrării verticale și orizontale a economiei agroalimentare, se poate asigura nu numai o creștere a producției, ci și a eficienței acesteia, care se va materializa în reducerea cheltuielilor de producție și sporirea productivității muncii, atît pe fiecare verigă a sectorului agroalimentar cît și pe ansamblul său. Pe această bază se pot crea resursele necesare atît pentru sporirea fondului de consum cît și al acumulărilor.

Mecanismul economic, schițat aici doar în linii cu totul generale, s-ar caracteriza astfel printr-o mai mare mobilitate și adaptabilitate la condițiile economice și sociale în rapidă schimbare.

Perfecționarea sistemului de organizare și planificare

ACTUALELE FORME de planificare și de organizare în sectorul agroalimentar, constituite în procesul istoric al construcției socialiste, au jucat un rol deosebit nu numai în progresul acestui sector, ci și în al întregii economii naționale. Aceste forme de organizare socială a producției dispun încă de rezerve importante, capabile să stimuleze creșterea producției și a eficienței acesteia.

Însă, dacă privim în perspectiva dezvoltării economice de tip intensiv, apare tot mai acută necesitatea găsirii unor forme care să asigure cadrul de organizare și conducere necesar formării și dezvoltării unei economii agroalimentare moderne, care să țină pasul cu ritmul general, și să aducă o contribuție sporită la creșterea economică.

Procesului de specializare din cadrul ramurilor sectorului agroalimentar i se suprapune tot mai mult, în prezent, un proces de „sinteză", de reunire a activităților în forme de organizare integrate. Pentru asigurarea desfășurării acestui proces apare necesară crearea de unități economice complexe, care să asigure atît producerea de materii prime cît și prelucrarea și desfacerea. O formă posibilă ar fi crearea de **complexe agroalimentare teritoriale** care să reunească, pe baza asocierii sau cooperării, atît unități agricole de stat și cooperatiste cît și unități de prelucrare a materiilor prime. Aceste unități, bazate pe sistemul autogestiunii, ar putea fi astfel organizate încît să îndeplinească funcțiile de producție, de cercetare, dezvoltare, comercializare, de personal și gestiune financiară. Unitățile componente, asociate, păstrîndu-și autonomia economică, ar putea asigura prin cooperare, realizarea produselor finite în condiții de eficiență economică ridicată.

S-ar putea crea astfel unele forme de organizare și structuri viitoare ale producției agroalimentare care ar asigura creșterea producției și a eficienței economice, punîndu-se bazele asigurării resurselor de creștere a veniturilor lucrătorilor agricoli și apropierea lor de cele din celelalte sectoare ale economiei naționale. Aceasta ar avea importante efecte sociale stabilizînd teritorial populația aptă de muncă, la nivelul necesarului desfășurării întregii activități economice.

Crearea de unități economice agroalimentare integrate s-ar putea concepe ca un proces de durată, pe măsura creării bazei tehnico-materiale, prin asociere și cooperare pe baza intereselor economice și sociale comune și a liberului consimțămînt al unităților componente.

Realizarea unei economii agroalimentare moderne, de tip intensiv, care să reducă sau să elimine din efectele entropice ale actualelor procese, și să conducă la creșterea eficacității muncii sociale în acest sector, necesită perfecționarea sistemului de **conducere planificată.** Discuțiile despre contradicțiile dintre centralismul democratic și autonomia unităților, ni se par sterile și lipsite de obiect. Procesele economice nu se pot desfășura spontan, ci printr-o conducere conștientă, atît la nivel macro cît și microeconomic, printr-o îmbinare armonioasă a părții cu întregul. Problema complexă pe care o avem în față constă în elaborarea unui sistem de planificare și conducere suficient de elastic și mobil care să favorizeze desfășurarea proceselor economice și sociale la toate nivelele.

Pentru conducerea unitară și eficientă a întregului proces de creare a bunurilor agroalimentare este necesar să dispunem de instrumente metodologice care să reflecte în mod real fenomenele. Aceasta ar necesita stabilirea unui **sistem adecvat de indicatori,** atît în expresie fizică cît și valorică.

Sistemul de indicatori în expresie fizică ar trebui să evalueze energia cheltuită și rezultatele obținute pe întregul sistem agroalimentar. În acest scop, noi propunem un sistem de indicatori care să fie utilizați în fundamentarea opțiunilor de planificare a sectorului agroalimentar (vezi graficul de la pag. 21). Prin acești indicatori ar urma să se comensureze toate formele de energie consumate, precum și energia rezultată în produsul final destinat consumului, atît în expresie fizică cît și valorică. Putînd fi calculați atît pentru fiecare produs în parte, cît și pe subsisteme, acești indicatori ne pot oferi o bază de alternative pentru luarea de decizii.

Probleme deosebite se pun în legătură cu elaborarea și utilizarea unui sistem de indicatori valorici. Este cunoscut că indicatorul producției globale în diferite verigi ale sistemului agroalimentar nu reflectă cu exactitate valorile de întrebuințare existente. În plus, utilizarea acestui indicator în activitatea de conducere și de cointeresare a fost unul din factorii care au facilitat creșterea ponderii cheltuielilor materiale, contribuind nu la economisire ci la o irosire a muncii trecute. Pentru o comensurare mai corectă, propunem să se treacă la calcularea indicatorilor producției finale agroindustriale, în ansamblu și pe toate verigile sale, pe baza valorii adăugate.

Trecerea la un sistem de retribuire legat nemijlocit de **producția netă** este de natură să stimuleze economisirea muncii trecute, ponderea cheltuielilor materiale în produsul final înregistrînd o tendință de scădere. Participarea la beneficii va asigura o reducere a cheltuielilor totale. Aplicarea acestui sistem în producția agricolă impune nu numai elaborarea unei metodologii corecte de calcul a producției nete, a venitului net și a beneficiului, ci și crearea condițiilor astfel încît fiecare produs și fiecare unitate agricolă să realizeze o producție netă cît mai ridicată. Aceasta ar necesita o reexaminare generală, de fond, nu numai a sistemului de indicatori, ci și a nivelului și a diversității condițiilor economice ale unităților agricole. Pe această bază s-ar putea lua măsuri concrete pe plan tehnic, economic și organizatoric, care să asigure funcționarea tuturor unităților pe principiul autogestiunii economice reale, înfăptuirea plenară a autoconducerii.

Ultimul gînd pe care vrem să-l oferim cititorilor este acela de a sublinia că ne aflăm în faza căutărilor și elaborării unui nou sistem al producției agroalimentare, care să corespundă noii etape de dezvoltare economică și socială în care a intrat țara noastră. Acest sistem viitor pe care l-am putea caracteriza ca „antientropic", ar putea constitui una din cele mai importante soluții ale schimbării în direcția obținerii maximului de producție agroalimentară cu un minim de consum energetic. Concertarea cercetărilor biologice, tehnice, economice și sociale pentru realizarea acestui obiectiv final ar putea să asigure acea „corelație de aur" în care legea entropiei și-ar reduce efectele, apropiindu-le de prima lege a termodinamicii, legea conservării materiei și energiei.

D. DUMITRU

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

SUBDEZVOLTAREA ÎN GÎNDIREA LATINO-AMERICANĂ

Cauze — soluţii (I)

ÎN ACTUALA ETAPĂ de dezvoltare a lumii contemporane, cînd inegalităţile economice şi sociale dintre ţările industrializate şi ţările în curs de dezvoltare tind să se accentueze, punînd în pericol însuşi progresul general al umanităţii, problemele legate de lichidarea subdezvoltării devin tot mai stringente, interesînd deopotrivă, atît pe economiştii, filozofii şi istoricii din ţările subdezvoltate, cît şi pe reprezentanţii de seamă ai gîndirii economice şi sociale din ţările industrializate. Gînditorii latino-americani, printre care Raul Prebisch, P. Calil Padis, Helio Jaguaribe (Argentina), Celso Furtado, F.H. Cardoso (Brazilia), Luis Escabor, Jacques Chonchol, Gonzales Arroyo (Chile), A. Salazar Bondy (Peru), ca şi gînditori aparţinînd lumii dezvoltate, ca André G. Frank, au adus o contribuţie însemnată în analiza, elucidarea şi explicarea fenomenului subdezvoltării, a cauzelor şi efectelor sale asupra dezvoltării viitoare, preconizînd unele soluţii pentru înlăturarea acestei stări, pentru accelerarea dezvoltării economice şi sociale. Dezechilibrele intervenite în dezvoltarea economică a acestor ţări, ca urmare a crizei economice mondiale, au accentuat discrepanţa faţă de ţările industrializate, punînd la îndoială caracterul judicios al adoptării unor formule asemănătoare celor adoptate, la vremea respectivă, de către ţările în prezent industrializate. Analiza cauzelor subdezvoltării este, la autorii la care ne referim, premisa elaborării unor concepţii cu privire la căile de lichidare a înapoierii economice, îmbunătăţirea structurii economice şi sociale, rolul factorului extern în eradicarea subdezvoltării şi, în legătură cu aceasta, necesitatea restructurării relaţiilor economice internaţionale, ca o consecinţă firească a rolului pe care trebuie să şi-l asume comunitatea internaţională pentru sprijinirea eforturilor ţărilor în curs de dezvoltare, în vederea accelerării progresului lor economic şi social.

Teoria „dezvoltării stadiale", de pildă, a dat loc la multe dispute şi controverse printre economiştii latino-americani. Potrivit acestei teorii, diferite ţări ale lumii nu se împart în ţări dezvoltate şi ţări subdezvoltate ci, în „ţări eşalonate de-a lungul unei linii, reprezentînd diferite stadii de dezvoltare" [1]). Exprimîndu-şi dezacordul faţă de această teorie, Celso Furtado ajunge la concluzia că „subdezvoltarea este un proces istoric autohton şi nu o etapă prin care ar trebui în mod necesar să treacă toate ţările" [2]). Esenţa actualelor economii subdezvoltate nu poate fi înţeleasă, decît ţinînd seama de o „asemenea particularitate".

Pornind de la diagnosticul empiric al imposibilităţii dezvoltării economice a „periferiei"*) latino-americane în cadrul actualului sistem capitalist, unii specialişti în ştiinţele sociale consideră subdezvoltarea ca fiind un „proces social, global şi dialectic", căruia nu-i pot fi sesizate cauzele profunde, decît studiindu-l într-un cadru mai larg, al capitalismului industrial naţional şi internaţional, într-o interconexiune a proceselor economice, sociale şi politice. În lucrările lor apar astfel exprimate unele păreri, potrivit cărora „subdezvoltarea trebuie să fie studiată nu numai sub aspectul ei economic, ci şi istoric şi social[3]) sau „dezvoltarea este un proces social global, care presupune studierea deopotrivă a fenomenelor economice, politice şi sociale"[4]). Henrique Cardoso, analizînd procesul de industrializare în America Latină, ajunge la concluzia că „dezvoltarea este o noţiune dialectică care nu poate fi înţeleasă în afara relaţiei care există între dezvoltarea capitalului naţional şi a celui internaţional"[5]). Asemenea teorii se opun celor care atribuie cauza principală a subdezvoltării insuficienţei resurselor în capital, lipsei de tehnologie şi de pregătire tehnică a specialiştilor, „întîrzierii culturale"[6]).

O abordare multilaterală a problemelor subdezvoltării începe să se contureze şi în cadrul studiilor elaborate de către specialişti ai Comisiei Economice pentru America Latină (C.E.P.A.L.), din cadrul O.N.U. Subdezvoltarea, care pînă atunci era definită mai ales în termeni economici, începe să fie studiată spre finele anilor '60, în raport cu alţi factori, utilizîndu-se „elemente şi aspecte pertinente, nu numai cu caracter economic, ci şi cu caracter social cultural"[7]).

Raul Prebisch (Argentina) se distinge ca unul dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai gîndirii economice din continentul latino-american. Expusă pentru prima oară în anul 1949[8]), la una din conferinţele C.E.P.A.L., „teoria dezvoltării" elaborată pe baza unei analize temeinice şi profunde a situaţiei economice a ţărilor latino-americane şi a dependenţei lor puternice faţă de exterior, scoate la iveală netemei-

---

FIŞE

COSTIN C. KIRIŢESCU
RELAŢIILE VALUTAR-FINANCIARE INTERNAŢIONALE

● Editura ştiinţifică şi enciclopedică scoate zilele acestea de sub tipar cartea lui Costin C. Kiriţescu Relaţiile valutar-financiare internaţionale *(1978, 416 p.). Este prima tratare de ansamblu, şi, în acelaşi timp, modernă, a problematicii din domeniul relaţiilor valutar-financiare internaţionale. Autorul prezintă principiile fundamentale şi aspectele organizatorice şi funcţionale ale relaţiilor valutar-financiare internaţionale, din trecut şi din prezent, precum şi modul cum se conturează ele pentru viitor. Se au în vedere nu numai problemele fundamentale, ci şi necesitatea de a se pune la îndemîna practicienilor cîteva instrumente de lucru care să-i ajute la rezolvarea aspectelor concrete din munca lor.*

Actualul sistem al relaţiilor valutar-financiare – spune C.C.K. – este emanaţia monopolului financiar şi comercial al celor mai puternice ţări ale lumii capitaliste. Rezultatul lui este inflaţia, instabilitatea monetară, accentuarea inegalităţii în dezvoltare şi inegalităţii în avuţie care există în prezent între ţările din lume. Modificările marginale nu sînt suficiente, se impune restructurarea relaţiilor valutar-financiare în cadrul transformării radicale a însăşi naturii relaţiilor dintre state, ca parte componentă a noii ordini economice. Din cuprins :I. Instrumente şi modalităţi de plată în relaţiile internaţionale. Balanţa de plăţi; II. Forme de organizare valutar-financiară internaţională; III. Cadrul instituţional al relaţiilor valutar-financiare internaţionale.

Accelerarea creşterii bunurilor de consum

● În lucrarea Proporţii vosproizvodstva v period razvitogo soţializma *(Proporţiile reproducţiei în perioada socialismului dezvoltat), editura Nauka, Moscova, 1976, se arată că intensificarea multilaterală a producţiei sociale în perioada socialismului dezvoltat este însoţită de modificări importante în proporţiile materiale ale reproducţiei. Astfel, majorarea părţii active a fondurilor fixe ; o creştere mai rapidă a producţiei uneltelor de muncă ; reducerea consumului specific de fonduri ; dezvoltarea şi perfecţionarea sistemului de maşini şi ridicarea calităţii acestora ; menţinerea unor ritmuri înalte de creştere a venitului naţional ; economisirea mijloacelor de producţie, stabilizarea ratei acumulării productive şi creşterea eficienţei acumulării creează condiţii pentru accelerarea creşterii sectorului II.*

Nicholas Kaldor despre „declinul" industriei engleze

● Într-un interviu publicat în ziarul LE FIGARO *(19.II.1978) profesorul Nicholas Kaldor afirmă că numai protecţionismul ar mai putea salva Anglia în condiţiile actuale. Întoarcerea cu 180 de grade a tradiţionalei politici liberschimbiste britanice s-ar datora faptului că industria ar avea nevoie de bariere vamale ridicate atît la începuturile cît şi la amurgul ei. Or, procesul de îmbătrînire a industriei engleze durează de circa un secol. Liberul schimb i-a fost Angliei necesar după războiul civil american pentru invadarea tuturor pieţelor cu produse fabricate din lîna sudistă. Toate economiile ar avea puncte optime ale liberului schimb, puncte care nu trebuie depăşite. În Marea Britanie, spune autorul, funcţionează cele mai multe din societăţile multinaţionale, de ale căror beneficii însă ţara nu profită ; aceste societăţi preferă investiţii în ţări străine unde condiţiile sociale sînt din punctul lor de vedere mai favorabile.*

TEORII-IDEI

ŞCOLI ○ CURENTE ● ECONOMIŞTI

nicia teoriei clasice a „diviziunii muncii" sau a „costurilor comparative", conform căreia, actuala împărţire a lumii în ţări industrializate şi ţări în curs de dezvoltare ar influenţa favorabil dezvoltarea acestor din urmă state. Concluzia la care ajunge autorul este aceea că avantajele sînt de partea ţărilor industrializate, schimburile comerciale dintre cele două părţi ducînd la deteriorarea continuă a raportului de schimb. Raportul dintre preţul produselor primare exportate de ţările în curs de dezvoltare şi preţul produselor industriale exportate de ţările industrializate este în continuă scădere. Perpetuarea acestei situaţii explică, după autor, înapoierea economică a periferiei şi tendinţa de accentuare a decalajelor faţă de ţările industrializate. Concluzii asemănătoare se regăsesc şi în alte lucrări aparţinînd gînditorilor latino-americani. Celso Furtado, de pildă, explicînd conceptul de „dezvoltare" şi „creştere economică" pe exemplul ţărilor latino-americane, ajunge la concluzia, că, „ţările industrializate s-au dezvoltat pe seama exploatării coloniale" şi că, „fenomenul subdezvoltării unor ţări este consecinţa modului în care s-a desfăşurat revoluţia industrială pînă în zilele noastre"[9]. Pornind de la analiza economiei peruane a anilor '70, a obstacolelor pe care le întîmpină ţara în demararea economică şi socială, filozoful şi sociologul peruan Augusto Salazar Bondy consideră că principala cauză a rămînerii în urmă a ţării sale rezidă în impunerea din afară (de către ţările industrializate) a unei orînduiri străine intereselor şi aspiraţiilor naţionale. „Sistemul capitalist din Peru – afirmă autorul – nu a fost rezultatul unei evoluţii normale, coerente şi graduale a societăţii şi, în primul rînd, a dezvoltării forţelor de producţie, ci consecinţa unui factor extern, şi anume expansiunea imperialismului, a marilor puteri industriale, a procesului de colonizare".

Descifrarea şi explicarea cauzelor reale ale subdezvoltării, a efectelor dependenţei externe asupra economiei statelor în curs de dezvoltare a preocupat şi pe unii reprezentanţi ai burgheziei statelor industrializate. Pe baza unor analize profunde întreprinse asupra evoluţiei istorice, economice şi sociale a unor ţări latino-americane, economistul nord-american de origine germană André Gunder Frank ajunge la concluzia că „subdezvoltarea nu este «originară» sau «tradiţională»" şi că „nici trecutul şi nici prezentul ţărilor în curs de dezvoltare nu este comparabil, în trecut sau în prezent, cu cel al ţărilor azi dezvoltate"[10]. Se recunoaşte astfel şi de către unii reprezentanţi ai gîndirii burgheze că înapoierea economică nu poate fi pusă pe seama unei evoluţii „stadiale". „Prezenta subdezvoltare a Americii Latine", consideră A.G. Frank în studiul citat, este „rezultatul ineluctabil a patru secole de dezvoltare capitalistă şi de contradicţii interne ale aceluiaşi capitalism monopolist. Aceste contradicţii îşi au sursa în exproprierea surplusului economic produs de către marea masă şi însuşirea lui de către un grup restrîns, în polarizarea sistemului capitalist într-un centru metropolitan şi sateliţii săi periferici şi în continuitatea structurii fundamentale a sistemului capitalist, în toată istoria expansiunii şi a transformării sale, datorită reproducţiei permanente a aceloraşi contradicţii în tot locul şi în toate epocile". Lucrarea a stîrnit vii comentarii în rîndul teoreticienilor şi economiştilor din America Latină, preocupaţi de problemele propriei dezvoltări. După expresia unuia dintre aceştia, meritul ei constă în „a fi reuşit să deschidă, prin amploarea explicaţiilor, noi căi de reflecţie pentru intelectualii latino-americani"[11].

Marina RUDĂREANU

---

[1] K. J. Galbraith. Les conditions actuelles du développement économique, Denoël, 1963, p. 39

[2] Celso Furtado. Théorie du développement économique. PUF, Paris, 1970, pag. 141

*) Sint denumite „periferice" ţările în curs de dezvoltare în raport cu „centrul", reprezentat de ţările industrializate.

[3] Armando Cordoba şi Hector Silva Michelena. Aspectos teoricos del subdesarrollo. Caracas, Universidad Central de Venezuela, 1967, p. 271.

[4] Helio Jaguaribe. Desarrollo economico y desarrollo politico, Buenos Aires, 1964 p. 3

[5] F. H. Cardoso. Empresario industrial e desenvolvimento economico no Brasil, Sao Paolo, 1964.

[6] B. F. Hoselitz. Sociological Aspects of Economic Growth. The Free Press, 1960

[7] Le CEPAL y el analisis del desarrollo latino-americano Santiago, CEPAL, docum. (E/ON/12/AC. 61/10) 9 martie 1968, p. 321

[8] R. Prebisch. The economic development of Latin America and its principal problems, in Economic Bulletin for Latin America, vol. VII, nr. 1, Santiago, febr. 1962.

[9] Celso Furtado : Théorie du développement économique, PUF, Paris, 1970, p. 7.

[10] André Gunder Frank. Capitalism and Underdevelopment in Latin America, New York, The Monthly Review Press, 1967, p. 4.

[11] Gonzalo Arroyo. Le sous — développement et la dépendance externe au miroir de la littérature latino-americaine, în „Culture et développement" vol. II nr. 1/1969—1970 şi Problèmes économiques nr. 1199/1970.

O interpretare monetară a inflaţiei

● Faut-il rejeter les thèses traditionnelles de l'inflation ? *(Trebuie respinse tezele tradiţionale referitoare la inflaţie ?) este titul unui studiu apărut în* REVUE ÉCONOMIQUE, nr. 6 din *1977, sub semnătura lui M. Crouhy şi J. Mélitz. Cei doi autori se referă la tendinţa de a neglija sau chiar de a respinge explicaţiile tradiţionale (monetariste) ale inflaţiei contemporane în favoarea unor cauze şi explicaţii noi, cum sînt : diferenţele sectoriale, creşterea salariilor, creşterea costului investiţiilor etc. Sprijinindu-se pe considerente empirice, cei doi autori conchid că faptele nu confirmă tezele noi despre inflaţie şi că aceste date susţin mai curînd tezele vechi. M.C. şi J.M. nu pretind să se renunţe definitiv la analizele structurale şi sectoriale ale inflaţiei, dar cer ca acestea să se facă în strînsă legătură cu variabilele tradiţionale.*

Cercetare asupra perspectivelor industriei solare

● *Rezultatele unei cercetări referitoare la viitorul energiei solare sînt relevate de Patrick G. Decker, John R. Cesta şi Bruce J. Walker în articolul* Outlook for Solar Energy Products *(Perspectivele produselor destinate utilizării energiei solare), apărut în nr. 9/1977 al revistei* ARIZONA BUSINESS. *Autorii pornesc de la datele obţinute de ei, împreună cu alţi cercetători, cu ajutorul metodei de investigare Delphi. Problemele puse participanţilor s-au referit la evoluţia cererii şi ofertei de aparatură solară în perioada 1977–1987. Conform răspunsurilor obţinute, industria energiei solare ar urma să crească în statul Arizona, în deceniul următor, de la o cifră de afaceri de cinci sute de mii de dolari la cel puţin zece milioane de dolari. Printre problemele care se ridică, în legătură cu această creştere rapidă, autorii menţionează : cum va fi finanţată în viitor cercetarea în acest domeniu ? cum se va putea obţine reducerea costurilor acestei energii ? va fi ea suficient de competitivă ? care sînt modalităţile cele mai eficiente de educare a publicului şi a oficialităţilor asupra utilităţii energiei solare şi asupra sprijinului de care industria solară are nevoie în perioada iniţială ?*

FIŞE

Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate
Filozofie
Laurenţiu Pop
MUNCA FIZICĂ ŞI MUNCA INTELECTUALĂ ÎN CONDIŢIILE ACTUALE ALE ROMÂNIEI
ep
EDITURA POLITICĂ

● *Revoluţia ştiinţifică şi tehnică, perfecţionarea relaţiilor sociale în ţara noastră – scrie Laurenţiu Pop în lucrarea* Munca fizică şi munca intelectuală *în condiţiile actuale ale României, apărută în Editura politică, 1977 – vor intensifica procesul de creştere rapidă a ponderii creativităţii în muncă, a valorii sale gnoseologice, exprimate în ridicarea gradului de eficienţă a activităţii social-umane. Acest lucru va produce modificări esenţiale în accepţia pe care o dăm în prezent muncii fizice şi muncii intelectuale, generînd apariţia unor noi genuri ale muncii, în conţinutul cărora ponderea funcţiilor creatoare de tip intelectual va domina incontestabil. Din cuprins : 1. Locul muncii fizice şi al celei intelectuale în cadrul diviziunii sociale a muncii ; 2, Consumul de energie musculară şi intelectuală în procesul evoluţiei raportului dintre munca fizică şi cea intelectuală; 3. Modificări ale structurii cunoştinţelor profesionale şi de cultură generală ; 4. Creativitatea ; 5. Activitatea de conducere şi execuţie ; 6. Teorie-practică ; 7. Aspecte etice.*

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

PRODUSUL SOCIAL

UNA DIN CATEGORIILE economice ce reflectă finalitatea activității este **produsul social.** Prin produs social se înțelege, de regulă, totalitatea valorilor de întrebuințare create într-o perioadă determinată de timp, de obicei un an. Este de precizat că în cadrul produsului social nu se cuprind numai valorile de întrebuințare materiale în sensul limitat al cuvîntului, ci și unele rezultate ale activității din cadrul serviciilor productive, rezultatele cercetării științifice materializate în brevete, invenții, patente. Pentru perioada subscrisă produsul social nu cuprinde numai produse finite ci și semifabricate și producție neterminată etc.

Produsul social se deosebește în timp și spațiu, de la o țară la alta și în cadrul aceleași țări de la o perioadă la alta, în funcție de condițiile istorico-concrete. Se evidențiază astfel **diferențieri** de ritm, de structură pe ramuri și regiuni, de modalități specifice de creare, repartizare, schimb și consum, pe clase, grupuri sociale beneficiare etc. Aprecierea creării produsului social într-o perioadă determinată de timp nu trebuie să conducă la concluzia că producția, repartiția, schimbul și consumul încep odată cu perioada respectivă și se termină cu aceasta. În perioada dată, părți ale produsului social se află în toate sferele reproducției și totodată, succesiv, ele trec dintr-o sferă într-alta, mișcarea acestuia aflîndu-se în strînsă legătură cu cea din perioade anterioare și viitoare.

Îmbrăcînd forma de marfă, produsul social poate fi analizat din punct de vedere natural-material, ca valoare de întrebuințare, și din punct de vedere valoric.

a) **Din punct de vedere natural-material,** dacă se are în vedere destinația, produsul social este format din mijloace de producție și bunuri de consum neproductiv. Pornind de la rolul lor în procesul de producție mijloacele de producție se pot structura în continuare în mijlocele de muncă și obiecte ale muncii. O analiză mai detaliată se poate extinde la natura acestora din punct de vedere tehnic, al ponderii pe ramuri, pe regiuni, din punct de vedere calitativ, al măsurii înscrierii în cerințele revoluției științifico-tehnice, ș.a. Obiectele de consum neproductiv se pot diferenția în bunuri de larg consum, de lux, de consum curent sau de uz îndelungat, de valoare mare, de confort ridicat etc.

b) **Din punct de vedere valoric** produsul social este constituit din **F+R+P.** În această formulă, **F** reprezintă valoarea mijloacelor de producție consumate transmisă asupra noilor produse, **R** constituie valoarea produsului pentru sine, creată în timpul de muncă necesar, iar **P** se evidențiază ca cealaltă parte a valorii nou create, în timpul de supramuncă. Altfel spus, din punct de vedere valoric produsul social este format din valoarea mijloacelor de producție consumate și valoarea nou creată, ultimul termen divizîndu-se în valoarea produsului pentru sine și valoarea produsului pentru societate.

Cunoașterea acestor aspecte ale produsului social are o mare importanță teoretică și practică pentru asigurarea concordanțelor necesare, cantitative și calitative între ceea ce se produce, pe de o parte, și nevoia socială, pe de altă parte.

O altă precizare are în vedere faptul că **produsul social este o categorie economică care se interferează direct cu avuția și venitul național.** Așa cum se cunoaște, într-o formă sintetică avuția națională reprezintă totalitatea bunurilor materiale și spirituale+experiența de producție de care dispune societatea la un moment dat. Ea se deosebește de produsul social prin aceea că pe lîngă bunurile create de om cuprinde și bogățiile naturii, utilizate sau utilizabile. În ceea ce privește bunurile create de om, avuția include toate bunurile produse de-a lungul generațiilor, pe cînd în produsul social se cuprind numai cele create în perioada luată în considerare. În avuția națională se cuprinde și forța de muncă atît ca număr de membri apți de a desfășura o activitate utilă, cît și din punct de vedere al calificării, al gradului de instruire și educare. Știința, ca forță nemijlocită de producție, cu toate rezultatele obținute de-a lungul istoriei constituite ca tezaur științific, intră în conținutul avuției naționale, în timp ce în produsul social se cuprind numai rezultatele cercetării manifestate în brevete, patente, licențe materializate în perioada dată etc. Asemănător se pune problema și cu operele de artă, cu valorile spirituale. În timp ce avuția națională conține operele acumulate de-a lungul vremurilor, în produsul social sînt cuprinse numai cele care rezultă din activitatea perioadei subscrise. Între avuția națională și produsul social există însă o strînsă interdependență. Avuția națională constituie o condiție importantă care stă la baza creării produsului social, la rîndul său, produsul social contribuind la amplificarea cantitativă și calitativă a avuției naționale, etc.

Venitul național este, de asemenea, o categorie interdependentă cu produsul social. Este acea parte a produsului social care rămîne după scăderea valorii mijloacelor de producție consumate, reprezentînd cea mai importantă componentă a produsului social, valoarea nou creată într-o perioadă determinată de timp.

Produsul social se creează în sfera productivă, adică în industrie, construcții, agricultură, silvicultură, transporturile și telecomunicațiile care servesc producția, etc. Structura produsului social, îndeosebi din punct de vedere al provenienței, oglindește nivelul de dezvoltare al unei economii. Dacă cea mai mare parte provine din industrie, din ramurile neagricole, este vorba în general, de o economie suplă, ușor adaptabilă exigențelor revoluției științifico-tehnice.

Realizarea produsului social se înscrie ca un proces complex, care surprinde activități din toate sferele reproducției sociale. Creat în sfera productivă, în procesul de repartiție, produsul social se sintetizează în fond de înlocuire, produs pentru sine și produs pentru societate, pentru ca în schimbul de activități să aibă loc recunoașterea creării lui ca necesară social. În această fază a reproducției, producătorii își valorifică rezultatele muncii lor obținînd prin schimb cele necesare consumului. Realizarea asigură astfel premisele reproducției sociale, produsul social cristalizîndu-se din punct de vedere al folosirii finale în fond de înlocuire, fond de acumulare și fond de consum neproductiv.

Pentru realizarea integrală a produsului social se impune **respectarea unor corelații între sferele reproducției sociale, între sectoare, ramuri, subramuri etc.** Trebuie ca ceea ce se produce să corespundă atît cantitativ cît și calitativ, pe structură, nevoilor sociale. Este necesar să se producă în măsura, calitatea și structura corespunzătoare necesităților, de la cele mai complicate mașini, utilaje pînă la alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte etc. În condițiile socialismului se creează posibilitatea respectării planificate a corelațiilor respective. Depinde de oameni, de participanții la procesul reproducției, ca să se transforme această posibilitate dintr-o calitate potențială a socialismului într-o realitate concretă a sa.

În țara noastră produsul social a cunoscut o evoluție pe măsura procesului revoluției și construcției noastre socialiste. **Creșterea produsului social a înregistrat ritmuri dintre cele mai înalte din lume.** În lumina sporirii eficienței, caracteristic acestor ritmuri este devansarea lor în ultimele cincinale de cele de sporire a venitului național. Între 1951—1976 produsul social a crescut de 11 ori, ajungînd în 1976 la 950,2 mld. lei, ceea ce reprezintă o creștere într-un ritm mediu anual de 9,8 la sută. Importante schimbări s-au produs din punct de vedere al creării pe ramuri. Față de 1938, cînd industria procura 39,0 la sută din produsul social, iar agricultura 30,1 la sută, în 1976 ponderea industriei în crearea produsului social a crescut la 64,4 la sută în timp ce ponderea agriculturii a scăzut la 14,3 la sută. Aceste tendințe se continuă în perspectivă. Pe fondul transformărilor din economia românească, în aceste condiții se va obține un venit național de 2 400—2 500 dolari pe locuitor, țara noastră înscriindu-se în rîndul statelor cu un grad mediu de dezvoltare economică.

Maria CURTEANU
Mircea CURTEANU

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

STABILIZAREA PREȚURILOR LA PRODUSELE DE BAZĂ

DECLARAȚIA ȘI PROGRAMUL DE ACȚIUNE privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, adoptate la cea de-a VI-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. din 1974, pun un accent deosebit pe elaborarea unui program global integrat pentru produsele de bază care să restructureze comerțul internațional cu materii prime, ținînd seamă de condițiile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare și de necesitatea desfășurării în condiții stabile și echitabile a relațiilor economice internaționale în acest domeniu.

În vederea obținerii unor condiții stabile în comerțul cu produse primare și a unor prețuri remunerative pentru producători și echitabile pentru consumatori, Programul integrat, așa cum a fost definit la U.N.C.T.A.D.—IV (Nairobi, mai 1976), are în vedere încheierea unei serii de acorduri internaționale asupra produselor de bază de interes major pentru exportul țărilor în curs de dezvoltare, completate cu măsuri de diversificare a economiei lor, de creștere a cererii pentru produsele naturale care trebuie să facă față competiției materialelor sintetice și să dezvolte prelucrarea materiilor prime în țările în curs de dezvoltare.

Fondul comun : funcția de pivot

ÎN perioada ce a urmat secretariatul U.N.C.T.A.D. a elaborat un studiu privind obiectivele Programului integrat, în care este recunoscut rolul deosebit al constituirii unui sistem internațional de stocuri de regularizare pentru o serie de produse de bază, stocuri administrate în cadrul acordurilor specifice pe produsele de bază și finanțate de o sursă centrală. În felul acesta apare pentru prima dată propunerea de constituire a unui Fond comun, care să asigure finanțarea în condiții mai avantajoase decît în cazul întreprinderii unor măsuri similare de către fiecare acord în parte. Fondul comun ar urma să îndeplinească o funcție de pivot în cadrul Programului integrat, stocurile fiind destinate să reducă sau să elimine fluctuațiile excesive ale prețurilor produselor de bază, care afectează în mod cronic situația țărilor în curs de dezvoltare.

Cea de a IV-a Conferință a Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare n-a reușit să realizeze consensul în privința Fondului comun. Cu acest prilej însă a fost stabilit un calendar al reuniunilor pentru încheierea acordurilor internaționale pe produse precum și pentru conferința de negociere a Fondului comun.

Prima rundă de negocieri (martie 1977) a demonstrat că țările dezvoltate nu sînt gata să accepte însuși conceptul unui Fond comun. În perioada care a trecut, însă, au fost făcuți pași evidenți în direcția creării acestei instituții, printre care cel mai important a fost acordul, intervenit la sfîrșitul Conferinței pentru cooperare economică internațională de la Paris, de a se realiza Fondul comun ca „instrument cheie“ în înfăptuirea Programului integrat pentru produsele de bază. Această decizie de principiu a lăsat, totuși, și lasă încă deschise multe probleme : ce fel de Fond comun trebuie să fie creat ? de unde să împrumute și pentru ce scopuri anume ? de cine să fie finanțat ? cum să se exercite controlul ? Mai mult de 150 de țări au încercat, în timpul celei de-a doua runde de negocieri (Geneva, noiembrie 1977), să răspundă la aceste întrebări și să transpună în realitate acordul intervenit în principiu la Paris.

Un test crucial

„GRUPUL CELOR 77“, din care fac parte 116 țări în curs de dezvoltare, și grupul țărilor capitaliste dezvoltate au prezentat documente proprii care au constituit baza unor negocieri complexe, desfășurate mai bine de trei săptămîni și care au scos la iveală deosebiri fundamentale de vederi între cele două grupuri privind crearea Fondului comun. Iată cum sînt caracterizate aceste negocieri într-una din declarațiile făcute de Grupul celor 77 : „Negocierile pentru crearea Fondului comun reprezintă un test crucial în ceea ce privește dorința și pregătirea țărilor dezvoltate de a lua măsuri pozitive și concrete care să aducă schimbări structurale în ordinea economică existentă. Eșecul acestor negocieri ar primejdui însăși baza cooperării economice internaționale, cu serioase consecințe pentru viitoarele relații dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare“.

Fondul comun, în varianta propusă de „Grupul celor 77“, nu este, așa cum s-a crezut un timp, o instituție care să fie întreținută numai de țările dezvoltate. Țările în curs de dezvoltare vor suporta ele însele activitatea Fondului, atît prin contribuții cît și prin împrumuturi. Acest fapt dă propunerii un caracter special deoarece, spre deosebire de alte soluții care puneau accentul pe ajutor și asistență, de astă dată țările în curs de dezvoltare sînt ele însele parteneri în străduința comună care poate aduce beneficii întregii comunități internaționale.

Obiectivul de bază al Fondului, recunoscut de ambele grupuri de țări, trebuie să constea în a facilita stabilirea stocurilor de regularizare pentru un număr de produse primare. Principalul punct în dispută este însă acordarea funcției de finanțare și a „altor măsuri“ decît stocarea, cum ar fi diversificarea producției și îmbunătățirea condițiilor de comercializare pentru produsele de bază. Finanțarea „altor măsuri“, cerută de „Grupul celor 77“, nu este și nu poate fi asigurată de instituțiile financiare existente, Banca Mondială și băncile regionale pentru dezvoltare, așa cum propun țările occidentale, deoarece termenii de referință ai acestor instituții nu permit concentrarea activității asupra tuturor obiectivelor Programului integrat pentru produsele de bază. Încredințarea acestei funcții Fondului nu va avea efecte negative asupra activității de finanțare a stocurilor regulatorii, acest lucru putînd fi evitat prin înregistrarea în conturi separate (deschiderea celui de-al doilea ghișeu al Fondului, destinat finanțării „altor măsuri“).

Evitînd discuțiile teoretice în legătură cu ce fel de tip de fond trebuie ales : tipul sursă de finanțare sau cel de casă de cliring, „Grupul celor 77“ a orientat negocierile spre cerințele pe care trebuie să le satisfacă această instituție, și anume : să faciliteze înființarea de acorduri internaționale pe produse de bază ; să ușureze povara financiară suportată de acorduri ; să fie capabil de a trage avantaje de pe urma variațiilor de preț între diferite materii prime ; să finanțeze și „alte măsuri“ ; să asigure participarea tuturor statelor ; să cointereseze acordurile existente pe produse de bază în aderarea la Fond. În acest fel, „Grupul celor 77“ a demonstrat că numai un fond avînd sursele sale proprii, constituite prin contribuții guvernamentale directe, poate să satisfacă cerințele enumerate mai sus. Cu alte cuvinte, numai un Fond care să reprezinte o sursă centrală de finanțare pentru acordurile internaționale poate răspunde la exigențele impuse de o reală restructurare a comerțului cu materii prime.

Mecanisme sigure, echitabile

FONDUL COMUN în varianta „Grupului celor 77“ reduce în mod semnificativ povara finanțării stocurilor, care altfel ar fi plasată pe umerii guvernelor țărilor producătoare și consumatoare. Aceasta devine posibil în virtutea faptului că Fondul a fost conceput ca o instituție care se autofinanțează și operează comercial viabil. Activitățile de vînzare-cumpărare din stocuri pot necesita la un moment dat finanțări suplimentare, care vor trebui să fie asigurate de Fondul comun prin împrumuturi de pe piața internațională. Accesul la un număr de surse de împrumuturi internaționale implică în mod corespunzător și responsabilități pentru Fond, iar în cazuri extreme și pentru guverne. Avantajos este însă faptul că, avînd posibilitatea de a se împrumuta prin Fond, guvernele vor împărți între ele sarcina de a pune la dispoziție surse de finanțare sau de a garanta creditele obținute de Fond. Altfel zis, cu cît mai puțin vor fi implicate guvernele direct în asigurarea și garantarea finanțării, cu atît va fi mai atractiv și folositor Fondul.

Propunerea „Grupului celor 77“ lasă la alegerea acordurilor internaționale pe produse de bază aranjamentul bancar pentru finanțarea stocurilor tampon, recurgerea la resursele Fondului nefiind obligatorie. Acordurile internaționale își pot organiza resursele proprii sau pot să le pună la dispoziția Fondului, după cum doresc. Esențial în propunerea „Grupului celor 77“ este ca negociatorii și gestionarii acordurilor internaționale să poată avea opțiunea de a recurge la resursele Fondului, și pentru aceasta este ușor de înțeles de ce Fondul comun trebuie să existe în momentul în care acordurile internaționale sînt negociate. Faptul că Fondul comun trebuie să servească drept sursă potențială de finanțare a acordurilor internaționale nu înseamnă în mod necesar că Fondul trebuie să posede de la început toate resursele care pot fi solicitate. Important este ca Fondul comun să poată oferi celor care negociază noile acorduri internaționale, siguranța mobilizării de resurse în caz de nevoie.

Organizarea și conducerea Fondului trebuie să reflecte un mod echitabil de luare a deciziilor. În timp ce țările occidentale nu și-au definit poziția decît afirmînd că modul de luare a deciziilor nu trebuie să fie în contradicție cu interesele producătorilor și consumatorilor de materii prime, „Grupul celor 77“ a insistat pentru adoptarea unui sistem de distribuire a voturilor conform altor criterii (anumite voturi urmînd să fie distribuite conform principiului „o țară — un vot“) decît cel în funcție de mărimea subscripțiilor la capital.

O problemă cheie : raportul Fond — acorduri internaționale

DEȘI ÎN PRINCIPIU țările capitaliste dezvoltate se declară de acord cu necesitatea unor schimbări în comerțul internațional cu produse de bază și a diminuării fluctuațiilor prețurilor și ale încasărilor provenite din export, efecte negative care lezează în primul rînd țările în curs de dezvoltare producătoare de asemenea produse, în fapt ele resping ideea unei abordări globale atît în ceea ce privește produsele respective cît și măsurile care vizează reorganizarea piețelor internaționale. Abordarea individuală, produs cu produs, preferată de aceste țări, nu ar face decît să păstreze vechile mecanisme de piață și să mențină controlul marilor monopoluri.

Țările capitaliste dezvoltate nu sînt de acord cu crearea unui Fond care să constituie o sursă centrală de finanțare, care să exercite o influență considerabilă asupra funcționării acordurilor internaționale pe produse și care ar fi împuternicit să intervină direct prin achiziționarea pentru stocuri a anumitor produse, la care nu s-au constituit sau nu se vor constitui acorduri internaționale. Ele opun acestei variante crearea unei case comune de resurse sau a unei bănci de cliring la care acordurile internaționale și-ar depune propriile resurse financiare. Așa cum s-a arătat, principalul dezavantaj al acestui tip de bancă comercială specializată îl constituie limitarea sferei ei de intervenție în domeniul stabilizării piețelor și a prețurilor produselor de bază, marja ei de acțiune fiind limitată ca urmare a lipsei unui capital propriu. Un Fond comun de un asemenea tip ar avea numai un rol pasiv, concretizat în redistribuirea fondurilor între acorduri sau în acordarea unor împrumuturi acestora, în funcție de necesitățile dictate de piață la un anumit moment.

Dar poate cea mai importantă diferență în abordarea problemelor Fondului comun între țările capitaliste dezvoltate și țările în curs de dezvoltare o reprezintă finanțarea „altor măsuri“. În opinia țărilor occidentale, deschiderea celui de-al doilea ghișeu ar constitui o formă de ajutor și ar fi de natură să determine un transfer de resurse către țările în curs de dezvoltare care ar putea fi folosit în scopul majorării artificiale a prețurilor internaționale.

Toate acestea îndreptățesc concluzia că relația dintre Fond și acordurile internaționale constituie problema-cheie în căutarea consensului privind caracterul Fondului comun. Într-adevăr, cea mai mare dificultate pentru țările occidentale este de a renunța la atribuirea rolului principal acordurilor internaționale pe produsele de bază, în cadrul relației acestora cu Fondul comun. În esență țările occidentale se opun ca Fondul, instituție cu participare universală, să afecteze mecanismele pieței libere a produselor de bază, manevrate de marile corporații multinaționale, și văd în acordurile internaționale pe produse o posibilitate de a menține în continuare controlul pieței.

Așezarea corectă a raportului Fond-acorduri reprezintă problema cheie nu numai a organizării piețelor internaționale ale produselor de bază, dar și a participării fiecărei țări, producătoare sau consumatoare, la viitoarele schimburi comerciale de materii prime.

Țările occidentale sînt în continuare preocupate să se rezerve Fondului comun un rol cît mai puțin activ cu putință, păstrînd mari rezerve față de crearea unei instituții controlate de țările în curs de dezvoltare. Această poziție a fost exprimată încă din martie 1976 de așa numita Comisie trilaterală formată din reprezentanți ai S.U.A., Pieței comune și Japoniei al cărei raport „Seeking a New Accomodation in World Commodity Markets“ susține că stabilitatea prețurilor ar putea fi obținută numai prin organizarea stocurilor tampon și nu prin crearea vreunei organizații care să coordoneze activitatea sau să limiteze deciziile adoptate de producători sau consumatori.

Documentul în acest spirit cu privire la crearea Fondului comun, prezentat și susținut de țările capitaliste dezvoltate la runda de la Geneva, este contradictoriu în înseși obiectivele pe care și le propune și tinde să se constituie într-o negare a Fondului comun stabilit la Nairobi în 1976. Deosebirile de vederi dintre țările în curs de dezvoltare și țările occidentale dezvoltate se manifestă astfel atît sub raport economic cît și sub raport politic, nu numai în privința stabilizării prețurilor la produsele de bază, dar și în legătură cu căile și condițiile de eliminare a inegalităților între țări și între popoare și de creare a unei noi structuri a relațiilor internaționale. Instaurarea unei noi ordini economice și politice în lume presupune între altele, în mod efectiv, exercitarea suveranității țărilor în curs de dezvoltare asupra propriilor bogății naturale, limitarea exploatării resurselor lor de către capitalul străin, elaborarea unui cod de conduită privind activitatea corporațiilor transnaționale, afirmarea tot mai netă a poziției țărilor în curs de dezvoltare producătoare și exportatoare de materii prime în mod coordonat, la nivel de grup, în cadrul unor asociații de tipul celei create pentru petrol și posibile și pentru alte produse primare (de exemplu, bauxită).

Eficiența solidarității

UN BILANȚ al negocierilor din noiembrie trecut de la Geneva nu poate să se mărginească să constate lipsa de progrese și rezultate practice obținute în perioada care s-a scurs de la U.N.C.T.A.D.—IV și pînă în prezent. Trebuie ținut seama de două elemente pozitive ale ultimei runde de negocieri : manifestarea solidarității și a unității de vederi a celor 116 țări în curs de dezvoltare, în cadrul unei poziții comune pe tot timpul negocierilor, și distanțarea în finalul conferinței a mai multor țări capitaliste dezvoltate (Norvegia, Suedia, Finlanda, Danemarca, Olanda) de punctul de vedere prezentat în comun la începutul tratativelor și apropierea cvasi-totală de documentul propus de „Grupul celor 77“.

Crearea Comitetului plenar de către sesiunea recentă a Adunării Generale a O.N.U. va da, fără îndoială, un nou avînt dialogului dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare (după cum se știe negocierile pentru crearea Fondului comun au fost suspendate la 1 decembrie 1977). Comitetul, care va fi accesibil celor 149 de state membre ale O.N.U., va relua cu siguranță problema negocierilor privind crearea Fondului comun de stabilizare a produselor de bază.

Reluarea și încheierea cu succes a negocierilor privind crearea Fondului comun va reprezenta o realizare majoră pentru comunitatea internațională deoarece va consfinți nașterea unei instituții cu totul noi care va putea juca un mare rol în îmbunătățirea structurilor piețelor de produse de bază, aducînd stabilitate tuturor țărilor care depind într-un fel sau altul de aceste piețe. Este necesară de aceea demonstrarea de către toate țările a voinței politice de a contribui la progresul și finalizarea negocierilor care să conducă la crearea Fondului comun, la intrarea sa în funcțiune în mod practic.

Programul integrat pentru produse de bază și Fondul comun constituie elemente majore ale restructurării progresive a relațiilor dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare. Deși Fondul comun va reprezenta numai începutul procesului prefigurat în Programul integrat, nu este o exagerare a spune că crearea Fondului va îmbunătăți imens climatul relațiilor dintre țările industrializate și cele în curs de dezvoltare precum și perspectivele cooperării economice internaționale în general.

Dan ANTONESCU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINŢE — CONJUNCTURI

Direcţii în creditarea internaţională

DATORITĂ agravării în ultimii ani a deficitului balanţei lor de plăţi în condiţiile recesiunii din Occident şi ale deteriorării raportului de schimb, peste 60 ţări în curs de dezvoltare au recurs în măsură crescîndă în ultimii ani la creditele pe termen scurt ale unor bănci particulare. Faptul a antrenat o creştere a ponderii acestei categorii de împrumuturi în raport cu cele acordate în condiţii preferenţiale de Banca Mondială şi alte organizaţii internaţionale de finanţare (vezi tabelul). O parte din aceste împrumuturi particulare au fost utilizate pentru finanţarea unor importuri curente şi nu pentru investiţii, fenomen de natură să creeze dificultăţi de rambursare în viitor.

Evoluţia diferitelor tipuri de credite acordate ţărilor în curs de dezvoltare

în miliarde dolari

	1960		1970		1976	
	D	SD	D	SD	D	SD
— Asistenţă publică pentru dezvoltare	5	0,4	29	1,4	57	2,6
— Credite de la alte organizaţii internaţionale	3	0,2	5	0,8	13	1,7
— Credite de export	7	1,7	26	4,9	62	14,0
— Datorie faţă de bănci particulare	3	0,3	13	1.9	75	13.7
Total:	18	2,6	73	9.0	207	32,0

D = datoria ; SD = serviciul datoriei
Sursa : L'Observateur de l'O.C.D.E., nr. 90/1978, p. 27

Consumul de îngrăşăminte: ritmuri diferenţiate

APRECIERILE experţilor O.N.U.D.I. referitoare la evoluţia consumului mondial de îngrăşăminte în deceniile următoare (în milioane tone substanţă activă) arată că în ţările dezvoltate el va atinge nivelul 111 în anul 1985 şi 197 în anul 2000, iar în ţările în curs de dezvoltare nivelul 48 în anul 1985 şi 110 în anul 2000. Îngrăşămintele azotoase vor înregistra cel mai înalt ritm mediu anual de creştere, situaţie care va determina sporirea ponderii lor în consumul mondial global de îngrăşăminte la peste 53 la sută în anul 2000 ; ponderea îngrăşămintelor fosfatice va fi de aproape 25 la sută, iar a celor potasice de peste 21 la sută.

Se estimează că între anii 1980—2000, producţia mondială de fosfaţi naturali va spori de 2,5 ori. În anul 2000 necesarul de fosfaţi naturali este estimat la 300 milioane tone. Rezervele identificate se cifrează la 44 miliarde tone.

Cooperarea industrială — motor al schimburilor

EXAMINÎND evoluţia relaţiilor economice dintre Polonia şi S.U.A. în cursul actualului cincinal, revista „Hebdomadaire polonais" arăta nu demult că în 1976 volumul schimburilor comerciale reciproce a depăşit sensibil cifra de un miliard de dolari, iar nivelul lor evaluat pe anul 1977 depăşeşte de patru ori pe cel din 1972. În urma dezvoltării mai rapide a comerţului Poloniei cu S.U.A. decît cu alte ţări capitaliste industrializate, ponderea Satelor Unite în ansamblul schimburilor poloneze cu acest grup de ţări a ajuns la 10 la sută. S.U.A. se situează pe locul doi în cadrul importului polonez din ţările capitaliste dezvoltate, iar Polonia ocupă primul loc printre ţările socialiste în ceea ce priveşte valoarea exportului în Statele Unite.

Se apreciază că, în prezent, elementul motor în lărgirea şi diversificarea relaţiilor economice bilaterale polono-americane îl reprezintă cooperarea industrială. În acest sens acţionează acordurile încheiate de industria polonă de maşini pentru construcţii cu firme din S.U.A., ca International Harvester, Clark sau Koehring, cooperarea industriei polone de maşini-unelte, utilaje şi instalatii tehnologice cu firme ca Norton, Gleason ş.a.

Orientări în dezvoltarea economică

Kuweit : progresul petrochimiei

CU UN PRODUS intern brut (P.I.B.) anual de 13,6 miliarde de dolari bazat, mai ales, pe veniturile petroliere, Kuweitul îşi orientează eforturile de industrializare spre crearea unei industrii petrochimice care să asigure valorificarea superioară a rezervelor de ţiţei şi gaze naturale şi spre construcţia unor fabrici mici de ciment, produse alimentare, mobilă etc. menite să reducă importul.

Participînd cu peste 68% la formarea P.I.B., industria de extracţie a ţiţeiului este principalul sector al economiei kuweitiene (producţia de ţiţei a fost în anul 1977 de circa 93 milioane tone). Industria prelucrătoare, orientată în principal spre valorificarea resurselor de ţiţei şi gaze naturale, deţine o pondere de circa 4% în formarea P.I.B. Capacitatea de rafinare a ţiţeiului (30 milioane tone/an) plasează Kuweitul pe locul doi în Orientul Mijlociu, după Iran. Instalaţiile de lichefiere a gazelor naturale pot da o producţie de circa 15 mil. tone/an, cele ale industriei petrochimice — de circa 700 mii tone amoniac, aproape 650 mii tone uree şi peste 130 mii tone acid sulfuric. În anii care urmează vor fi majorate capacităţile de lichefiere a gazelor cu 5 milioane tone/an, vor fi construite : un complex de aromatice (400 mii tone/an) şi unul de olefine (300—350 mii tone etilenă/an), o fabrică de hîrtie şi carton, o instalaţie pentru vată de sticlă, fabrici de mobilă, de produse alimentare şi băuturi etc.

În economia kuweitiană, condiţiile dificile de climă şi sol reduc activitatea din agricultură la creşterea animalelor şi pescuit, iar ponderea ramurii în P.I.B. este doar de 0,2%.

În domeniul comerţului exterior se remarcă : o încetinire a ritmului de creştere a importurilor şi într-o măsură şi a exporturilor ; majorarea exporturilor de produse petroliere cu o rată mai înaltă decît cea a exportului de ţiţei brut ; o mai bună valorificare la export a gazelor de sondă lichefiate ; diminuarea aportului valutar al exporturilor nepetroliere. În importurile kuweitiene domină maşinile şi echipamentele de transport, alte produse industriale şi agroalimentare.

În anul 1977 schimburile comerciale româno-kuweitiene s-au majorat cu 12% faţă de anul anterior. România livrează cherestea, placaj, hîrtie, mobilă, faianţă, ciment, confecţii, ţesături de bumbac, lînă, covoare, tricotaje, încălţăminte, produse alimentare, aparataj electric, anvelope etc.

EVOLUŢII MONETARE

PERIOADA 27.II—3.III.1978 s-a caracterizat printr-o amplă mişcare oscilatorie a cursului **dolarului S.U.A.** pe pieţele valutare. Măsurile luate de unele ţări europene (în special de Elveţia) au influenţat favorabil cursul dolarului, care a recîştigat o parte din terenul pierdut în intervalele anterioare. Operatorii apreciază însă că dolarul va rămîne vulnerabil atacurilor speculative „à la baisse", în condiţiile în care şi în acest an S.U.A. vor înregistra un mare deficit comercial, iar autorităţile monetare centrale americane nu arată o intenţie vădită de a interveni hotărît pentru apărarea cursului dolarului.

Cu o fluctuaţie de peste 6% în decurs de numai două zile, **francul elveţian** a fost „vedeta" acestei săptămîni. În încercarea de a opri întărirea excesivă a francului, autorităţile centrale elveţiene au luat noi măsuri sau au reactivat altele mai vechi, între care menţionăm : interdicţia pentru nerezidenţi de a mai achiziţiona titluri de valoare elveţiene, limitarea introducerii de către persoane particulare de bancnote străine pentru a fi valorificate contra franci elveţieni, autorizarea Băncii Centrale a Elveţiei de a interveni pe piaţa valutară la operaţiunile la termen cu scadenţa de pînă la 2 ani (faţă de numai 3 luni înainte), precum şi reducerea limitei de disponibilităţi în franci ţinute la băncile elveţiene, nepurtătoare de dobînzi negative de 40%. Preşedintele Băncii Centrale a Elveţiei a vorbit şi despre posibilitatea introducerii unei pieţe valutare duble a francului elveţian : una pentru operaţiunile comerciale, cu un curs susţinut de autorităţi, şi alta pentru operaţiunile financiare, cu un curs rezultat pe baza liberei cereri şi oferte de pe piaţă. În urma acestor măsuri, cursul francului, comparativ cu închiderea precedentă, a înregistrat o depreciere de circa 6% pe 27.II.1978 (1,89 franci/dolar), s-a repreciat cu 0,6% pe 1.III (1,77 franci/1 dolar), ca să închidă intervalul cu o depreciere de circa 4% (1,85 franci/1 dolar).

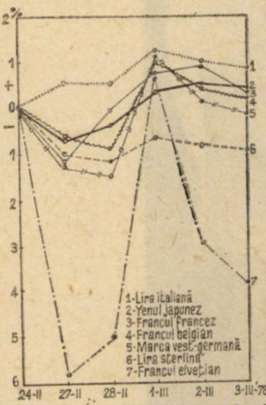

Evoluţia cursurilor principalelor valute occidentale faţă de dolarul S.U.A. în perioada 27 II — 3 III, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 24 II 1978.

Lira sterlină a urmat şi ea un trend descendent, cotînd pe 3.III 1,9390 dolari/1 liră (depreciere cu 0,9%).

Deşi a cotat pentru prima dată în istorie sub nivelul de 2 mărci/1 dolar (punctul maxim fiind înregistrat pe 1.III cu 1,9882 mărci/1 dolar), **marca vest-germană** termină acest interval cu o depreciere de 0,2% (la 2,02 mărci/1 dolar pe 3.III). **Lira italiană,** în schimb, a cîştigat în relaţia sa cu dolarul, fiind cotată la sfîrşitul săptămînii la 851,25 lire/1 dolar (repreciere de 0,8%). **Yenul** japonez, **francul francez** şi **francul belgian** s-au repreciat faţă de dolar cu 0,3%, cotînd 237,20 yeni/1 dolar, 4,75 franci francezi/1 dolar şi 31,37 franci belgieni/1 dolar.

După ce a început intervalul la circa 182 dolari/uncie, **preţul aurului** la Londra a fost la al doilea fixing de pe 3.III.1978 de 183,80 dolari/uncie.

Paul DUMITRAŞCU
Gheorghe MUNTEAN

MACHINOEXPORT

MAŞINI DE ALEZAT VERTICALE RV 001 ŞI RV 002

Maşinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operaţii de frezare, alezare, găurire şi filetare, iar alegerea şi comanda tuturor funcţiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sînt destinate prelucrării pieselor de serie mică şi medie

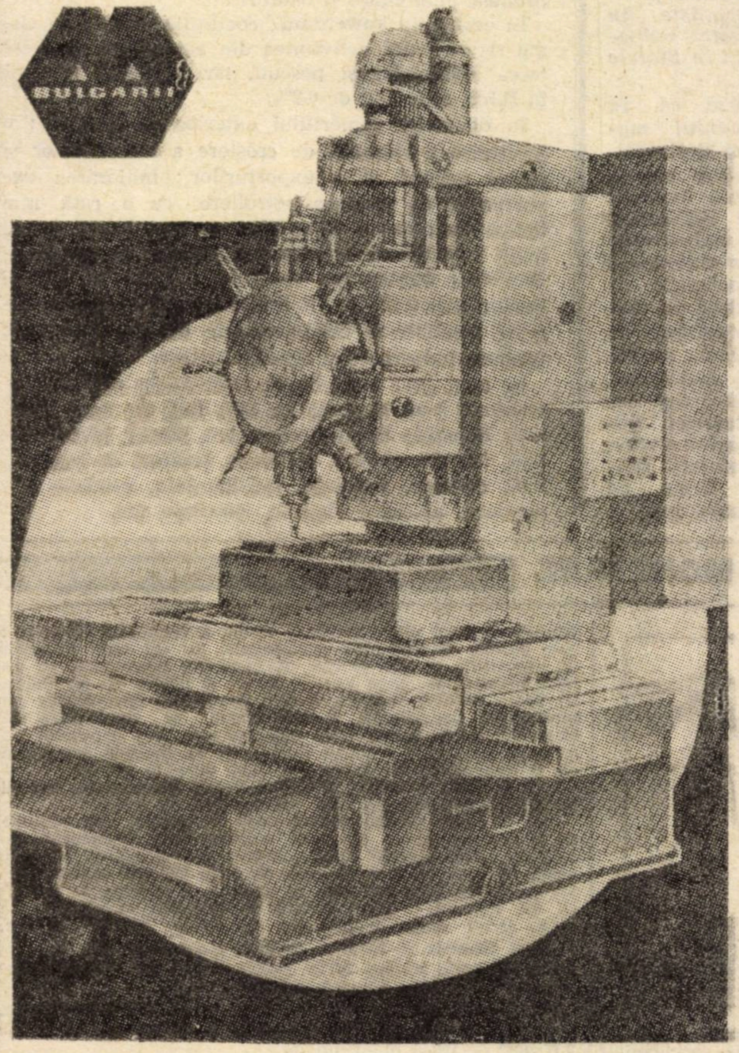

Dimensiunea mesei :	RV001,10	RV001,20	RV002,10	RV002,11
— lăţime, mm	600	800	600	600
— lungime, mm	1 330	1 560	1 330	1 330
Diametrul maxim de găurire in oţel, mm	39	39	39	39
Diametrul maxim de alezare, mm	170	170	200	170
Puterea motorului principal, kW	3,2/4	3,2/4	3,2/4	3,2/4
Puterea instalată-, kW	14	15,1	13,3	15,8
Greutatea, kg	6 500	8 000	6 500	7 500

Exportator :

„Machinoexport"
Sofia, R. P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
Telefon : 88 53 21
Telex : 02 24 25
Telegrame : Machinoexport
Sofia

PUBLICOM

CURIER

GLOSAR

Evitarea dublei impuneri

IMPOZITELE pe care le percepe un stat sînt stabilite prin legile interne respective, ele constituind un drept suveran al statului.

Există însă cazuri în care venitul total, averea totală sau elementele de venit ori de avere, inclusiv cîștigurile provenind din înstrăinarea bunurilor mobile sau imobile, retribuția plătită de o întreprindere sau creșterea valorii unor bunuri aparținînd unei persoane fizice sau juridice sînt impuse concomitent de autoritățile fiscale din două state, potrivit legislației fiecărui stat.

Această situație se creează atunci cînd sursa de venit sau obiectul impozabil se află pe teritoriul unui stat, iar beneficiarul sau proprietarul este rezident al altui stat. Asemenea situații apar frecvent în legătură cu plata dividendelor, dobînzilor, sumelor cuvenite pentru utilizarea brevetelor de invenție, drepturilor de autor etc.

Este firesc ca dubla impunere să constituie un obstacol în calea dezvoltării schimburilor economice internaționale și, implicit, un obiect de preocupare pentru înlăturarea lui. Această preocupare este deci aceea de **evitare a dublei impuneri.**

Pentru aceasta a fost preconizată încă de mai multă vreme încheierea de convenții între state care să prevadă pe bază de reciprocitate fie renunțarea unei părți contractante la perceperea de impozite, fie reducerea cotelor de impozit, fie în sfîrșit acordarea de facilități procedurale.

În vederea unei înlesniri a încheierii de convenții privind dubla impunere și armonizarea intereselor fiscale ale statelor au fost elaborate modele de convenții internaționale bilaterale. Primul model datează încă din 1928, fiind bazat pe lucrări întreprinse în cadrul Societății Națiunilor. Alte modele au fost propuse în 1943 la Mexico, în 1946 la Londra și în 1957 ca urmare a unor lucrări efectuate sub egida O.C.D.E.

În practică, convențiile bilaterale pentru evitarea dublei impuneri se încheie pe baza principiilor egalității în drepturi și avantajului reciproc, precum și a unei îndelungate experiențe internaționale. Ele prevăd în general următoarele :

— veniturile provenind din bunuri imobile sînt impozabile în statul contractant în care aceste bunuri sînt situate ;

— beneficiile unei întreprinderi a unuia din statele contractante sînt impozabile în acel stat, cu condiția ca întreprinderea să nu exercite activitatea sa în celălalt stat contractant prin intermediul unui sediu stabil situat în acel stat ;

— beneficiile provenind din exploatarea în trafic internațional a navelor și aeronavelor sînt impozabile numai în statul contractant în care este situat sediul conducerii efective a întreprinderii ;

— dividendele plătite de o societate rezidentă a unuia din statele contractante unui rezident al celuilalt stat contractant sînt impozabile în principiu de acest ultim stat ;

— dobînzile provenind din unul dintre statele contractante și plătite unui rezident al celuilalt stat contractant sînt impozabile de acest ultim stat ;

— veniturile obținute de un rezident al unuia din statele contractante dintr-o profesie liberă sau din alte activități independente cu caracter analog sînt impozabile numai în acest stat ;

— retribuțiile și alte remunerații similare primite de un rezident al unuia din statele contractante sînt impozabile numai în acel stat, însă dacă activitatea este exercitată în celălalt stat, impunerea se face în acest ultim stat.

Convențiile încheiate pot deroga de la aceste reguli.

C. K.

Poluare și risipă

Neculai Zăbavă, Iași — 1) Industria automobilului realizează 5% din consumul național de material plastic al S.U.A., 10% din cel de aluminiu și cupru, 20% din cel de oțel și piese turnate, 30% din cel de zinc și 70% din cel de plumb. Date fiind aceste ponderi ridicate, se conturează o cerință pentru prelungirea cu cîțiva ani a duratei medii de întrebuințare a unui automobil, care în S.U.A. este acum de circa cinci ani.

În același timp, pentru a frîna creșterea importului de petrol, guvernul cere ca automobilul anului 1980 să poată parcurge în medie cu 1 litru de benzină o distanță de peste 10 kilometri, față de numai 4,5 km cît înregistra un automobil mediu în S.U.A. cu cîțiva ani în urmă. Această cerință va avea ca efect în perspectivă o anumită reducere a greutății și gabaritului automobilului. În acest context, experții notează faptul că transmisia automată (cu care sînt dotate marea majoritate a automobilelor americane) și instalațiile de condiționare a aerului pot reduce cu 20% distanța parcursă cu un litru de carburant.

În sfîrșit, se consideră că îmbunătățirea transportului în comun și utilizarea mai judicioasă a automobilului personal pot aduce o contribuție esențială la reducerea risipei și a poluării.

2) Potrivit Agenției americane pentru protecția mediului înconjurător, utilizarea unei tone de fier vechi evită deversarea în atmosferă a 100 kg de substanțe poluante, economisește 25 000 litri de apă și o cantitate de energie electrică suficientă pentru acoperirea necesarului unei gospodării medii pe timp de opt luni.

În țara noastră fierul vechi va trebui să acopere în 1980 circa 40% din necesarul de materii prime de acest fel al industriei siderurgice.

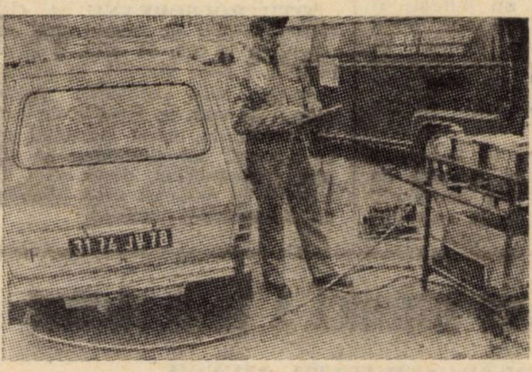

În unele țări dezvoltate automobilele sînt considerate responsabile pentru o bună parte din poluarea atmosferei, ceea ce explică severitatea crescîndă a controalelor

Asistență tehnică

Mihai Moldoveanu, Sinaia — Proiectele de asistență tehnică ale Fondului de echipament al Națiunilor Unite se adresează în proporție de 90% țărilor clasificate de O.N.U. în categoria „celor mai puțin favorizate". În colaborare cu guvernele țărilor respective, Fondul face alocații de capital în proiecte cum sînt : cumpărarea de unelte agricole, crearea de sisteme locale de irigații, de depozite de produse agricole, de ateliere meșteșugărești. Fondul finanțează de asemenea construirea de școli în mediul rural, de centre de formare profesională, de dispensare, de locuințe ieftine, de drumuri etc., în cadrul unor programe de dezvoltare rurală. Fondul de echipament colaborează strîns cu Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Asistența financiară a Fondului poate lua după caz, forma de donații sau de credite rambursabile, în acest din urmă caz servind la constituirea unui fond de rulment destinat finanțării ulterioare a unor proiecte de același gen în țara respectivă. În cadrul realizării proiectelor finanțate de Fond se contează pe o participare substanțială a forței de muncă locale.

Revoluția verde

Vasile Galopenția, Iași — Suprafețele cultivate cu varietățile de cereale de mare randament care au făcut să se vorbească în ultimele decenii de o „revoluție verde", au sporit substanțial pe plan mondial, ocupînd în ultimii ani, după unele estimații, 16,8 milioane de hectare în cazul grîului și 32,5 milioane de hectare în cel al orezului. În Asia de Sud și de Sud-Est, peste 15% din terenurile cultivate sînt ocupate de varietăți de mare randament. În India, de exemplu, 27% din orezării și 59% din terenurile cultivate cu grîu folosesc asemenea varietăți. O evaluare recentă a rezultatelor și efectelor secundare ale „revoluției verzi" o puteți găsi în revista „Economie et humanisme" din noiembrie-decembrie 1977.

După datele UNESCO, în 1985 vor exista încă în lume 134 milioane de copii care nu vor avea acces nici măcar la o asemenea școală improvizată.
(Foto : Națiunile Unite)

Pavilioane de complezență

Vasile Munteanu, Tirgoviște — Fenomenul care vă interesează se dezvoltă în continuare pe o linie ascendentă. Într-un răstimp de 12 ani — de la mijlocul anului 1965 pînă la mijlocul anului 1977 — tonajul vaselor maritime care navighează sub pavilioane de complezență a crescut de la 22 la 109 mil. tone registru-brutto, iar ca pondere în flota comercială mondială — de la 13,7% la 27,7%. Actualmente această pondere se apropie de 30%, și se apreciază că menținerea tendinței va face ca la mijlocul deceniului viitor (mai precis în 1986) să fie atins nivelul de 40%. Dintre țările cu pavilion de complezență, la mijlocul anului 1977 se afla în frunte Liberia cu circa 80 mil. t.r.b., sau 20,3% din tonajul comercial mondial, urmată de Panama cu 19,5 mil. t.r.b. sau 4,9% ; Singapore deținea 1,7%, Cipru 0,7% și Somalia 0,1%.

Reclamă

Ioan Alexandru, Ploiești — Dintre toate mijloacele de comunicare în masă, preferată pentru publicitatea comercială a devenit televiziunea. În Japonia, de pildă, țară cu o populație de peste 112 milioane de locuitori, reclama comercială este asigurată de 90 companii care dispun de 2 026 stații locale de televiziune. Reclama la radio este transmisă, numai pe unde medii, de 171 stații de radio.

În aprecierea rezonanței reclamei la televiziune se ține seama de faptul că în medie cetățenii japonezi în vîrstă de peste 10 ani urmăresc zilnic emisiunile TV timp de 3 ore și 19 minute, iar duminica timp de 4 ore și 11 minute, numărul celor care privesc emisiunile în mod zilnic chiar pentru scurt timp depășind 95% din totalul populației adulte.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

AUGUSTIN ANDONE, Sîncraiul de Mureș — Reglementarea în vigoare nu prevede posibiltiatea ca personalul muncitor din întreprinderile agricole de stat să poată presta — după programul de lucru — o altă activitate retribuită în aceeași întreprindere.

ION GH. BURLAN, Tg. Jiu — Alocația de stat pentru copii nu se acordă retroactiv, ci numai de la data stabilirii dreptului.

Nu este posibil să se acorde alocația de stat pentru copii persoanelor care au beneficiat de mai multe concedii fără plată, însumînd peste 15 zile.

NICOLAE CACEROVSCHI, Lehliu — Potrivit art. 74 alin. 2 din Legea nr. 57/1974, diferența de retribuție pentru întreaga perioadă de înlocuire se acordă numai dacă această perioadă depășește 30 de zile calendaristice. Neavînd îndeplinită condiția de studii, nu puteați fi numit în funcția de contabil șef. Dacă dovediți că ați fost totuși delegat în această funcție și că ați îndeplinit atribuțiunile, avînd și răspunderile corespunzătoare, vă puteți adresa comisiei de judecată.

GETA VASILESCU, Balș — Indemnizația de pînă la 25 la sută primită de conducătorii auto, în condițiile prevăzute de H.C.M. Nr. 79/1975, se ia în considerare la stabilirea cuantumului alocației de stat pentru copii. Indemnizația primită de la asociația sportivă nu se ia în calcul.

GRUPUL ȘCOLAR „ARMĂTURA“, Cluj-Napoca — Față de prevederile art. 138 alin. (2) din Legea nr. 57/1974, personalul didactic la care vă referiți avea obligația să obțină definitivarea, în termenul prevăzut în statutul personalului didactic. Este necesară clarificarea, cu inspectoratul de resort, a situației celui în cauză.

RADU CONSTANTIN, Mediaș — Față de prevederile exprese ale H.C.M. nr. 880/1965 (art. 17) certificatele medicale pentru îngrijirea copilului bolnav, în vîrstă de pînă la trei ani, se pot elibera numai mamelor încadrate în muncă. Hotărîrea comisiei de judecată nu are temei legal.

TITU ROCȘOREANU și GOGU BRIGLEȘTEANU — Atunci cînd personalului prevăzut la art. 41 alin. 3 din Legea nr. 57/1974, i s-au stabilit, în afara sarcinilor specifice, unii indicatori decurgînd din planul de stat, în funcție de care se acordă retribuția, acest personal are dreptul la adaosul corespunzător în cazul depășirii indicatorilor, după cum i se diminuează, în aceleași cote, retribuția în cazul nerealizării acestora.

O ABORDARE SISTEMICĂ A PROBLEMATICII PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

(Urmare din pag. 13)

Între optimismul economic idilic — al rezervelor de creștere inepuizabile și arbitrar nelimitate — și pesimismul economic extrem au fost depășite ultimele limite raționale — poate exista o zonă a măsurii și a eficienței reale, dar a determina această zonă este cu mult mai greu decît a o denumi. **Cît** poate crește productivitatea muncii ? Mai ales : cît poate crește productivitatea muncii **prin efort propriu** (al ramurii, al întreprinderilor), adică — fără investiții, fără fonduri speciale alocate din afară în acest scop ? Și totuși : cît costă pentru ramură, pentru societate acest efort propriu ? Care este eficiența lui ? Spre ce trebuie el canalizat pentru a obține maximum de folos pentru economia națională ?

Practica actuală — în energetică și în alte ramuri — constă în a alcătui planuri de măsuri de creștere a productivității muncii, diversificate pe cît posibil exhaustiv la nivelul cunoștințelor și inspirației specialiștilor și, eventual, în limitele resurselor materiale și financiare cunoscute pentru fiecare măsură luată în parte. Se resimte însă necesitatea unei metodologii de evaluare a căilor de creștere a productivității muncii, care să asigure concentrarea resurselor asupra căilor prioritare, de maximă eficiență (după criterii clare de ierarhizare), verificînd disponibilitatea resurselor specifice antrenate.

Așadar, o politică de creștere a productivității muncii în ramură, presupunînd o abordare de ansamblu a căilor scontate ca eficiente (eliminînd căile minore, cu eficiență îndoielnică), alocînd resursele mobilizabile în acest scop în întreaga diversitate necesară, calculînd rezultatele nete la care poate conduce fiecare cale, este un teren de clarificări metodologice pentru cercetare. Alături de aspecte de calcul tehnico-economic rutinier, uzual (în alte aplicații), intervin, ca probleme științifice, optimizările în alocarea de resurse, calculul — cu caracter de prognoză și de risc — al eficienței căilor de creștere în parte și al evoluției productivității muncii în ansamblul ramurii, cuantificarea rezervelor de creștere latente.

Este de subliniat încă o dată, în încheiere, caracterul sistemic al cercetării însăși, necesitatea împletirii organice, în toate domeniile prezentate, a lucrărilor de modelare și de optimizare cu analiza de specialitate specifică tehnologiei ramurii și cu cercetarea profundă a proceselor economice care determină și condiționează creșterea productivității muncii.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 10 din 10 martie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării. Consumul de fază și cumulat de resurse energetice pe produs **(Viorica Răducanu)** 1
— Realizarea ritmică a producției fizice, la toate sortimentele **(Gh. Drăghici)** 3
— Dezbatere „R.E.“. Producția netă, indicator de bază al planului economic 5
— Agricultura românească în cadrul agriculturii mondiale și europene (I) **(Ovidiu Popescu)** 7
— Femeia – factor activ în viața economico-socială a țării 9
— Dezbatere „R.E.“. Criteriul producției de export în fundamentarea eficienței investițiilor (III) 10
— O abordare sistemică, la nivel de ramură, a problematicii productivității muncii **(dr. ing. Mario Duma)** 12
— Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE-ORGANIZARE

— În organele de conducere colectivă acționează peste 50 000 de reprezentanți ai oamenilor muncii. Cum se asigură pregătirea lor pentru participarea la decizie ? **(Dorin Constantinescu)** 15

TEORII-IDEI

— Om-tehnică-mediu. Energetica sub semnul efortului multidisciplinar al științei și tehnologiei (I) **(acad. prof. Ion Ursu)** 17
— Opinii. Funcția antientropică a cercetării științifice și a tehnologiei în agricultură (III). **(D. Dumitru)** 20
— Școli ● curente ● economiști. Subdezvoltarea în gîndirea latino-americană. Cauze-soluții (I) **(Marina Rudăreanu)** 24

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Produsul social **(Maria Curteanu, Mircea Curteanu)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Stabilizarea prețurilor la produsele de bază **(Dan Antonescu)** 27
— Tendințe-conjuncturi 29
— Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

STIMAŢI CUMPĂRĂTORI,

Magazinele Hermes, aparţinînd Centralei de producţie, prestări şi construcţii a cooperaţiei de consum, vă oferă un sortiment bogat şi variat de bunuri de consum, articole de artizanat şi artă populară realizate în unităţile proprii de prestări şi producţie situate în întreaga ţară.

Nu întîrziaţi să vizitaţi unităţile Hermes din Bucureşti, situate în str. Constantin Exarcu nr. 1, str. Nicolae Golescu nr. 20, Calea Dorobanţi nr. 140 şi în B-dul. Nicolae Titulescu bloc 13, precum şi cele din oraşele: Bistriţa, Craiova, Baia Mare, Timişoara, Carei, Slatina, Rm. Vîlcea, Covasna, Sf. Gheorghe, Tg. Ocna, Baia Sprie, Lehliu gară, de la care puteţi cumpăra un obiect plăcut şi util pentru cei dragi şi pentru dumneavoastră.

UN PRILEJ CARE NU TREBUIE SCĂPAT DE NIMENI:

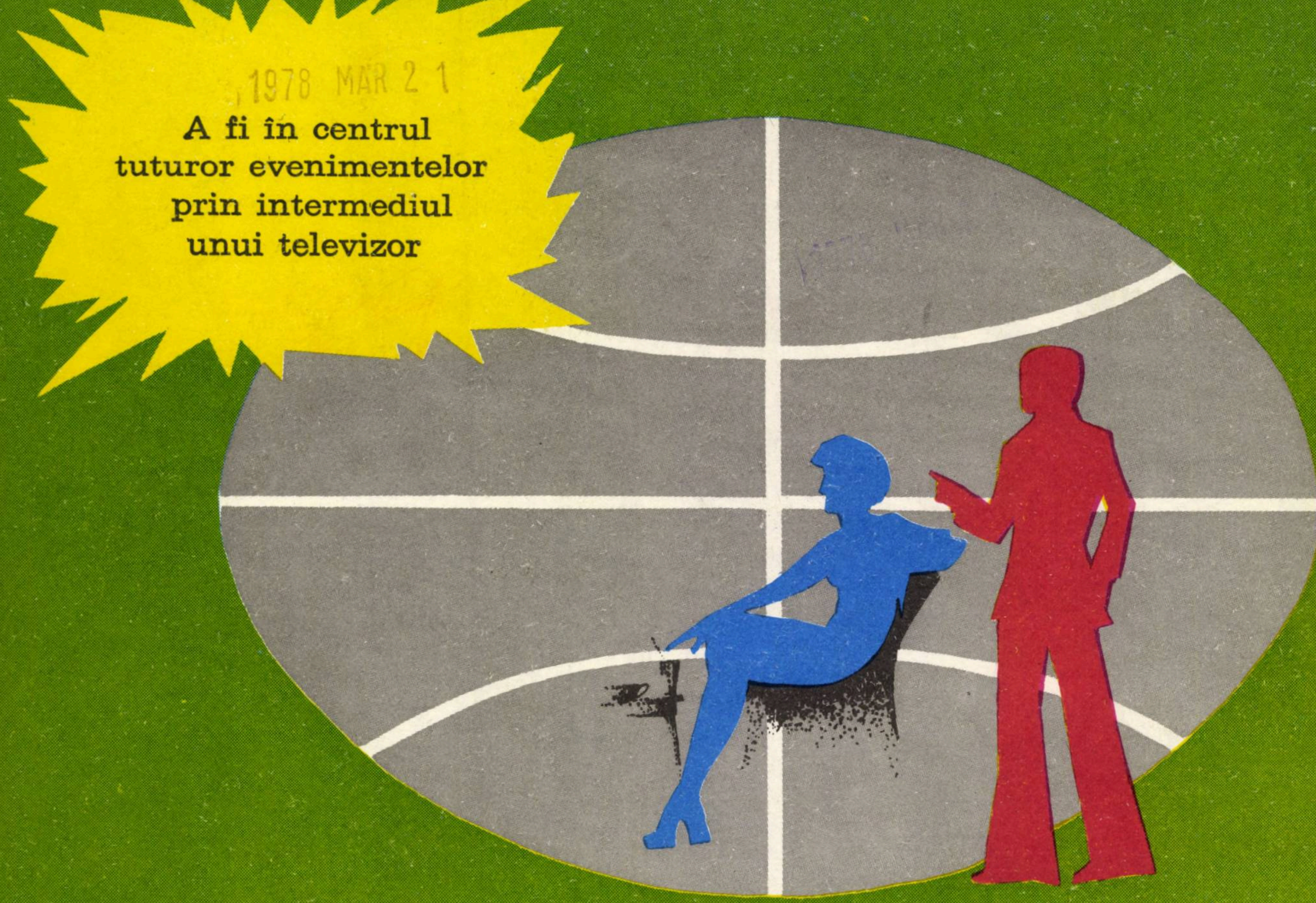

1978 MAR 2 1

Important pentru cumpărători! Mari reduceri de prețuri la televizoarele fără circuite integrate

Un televizor în căminul dumneavoastră vă oferă posibilitatea de a urmări emisiuni din cele mai diverse : filme, concerte, piese de teatru, operă, transmisiuni sportive, cursuri de limbi străine, emisiuni științifice, emisiuni pe teme de circulație, emisiuni pentru școlari ș.a. Oricine își poate cumpăra televizorul preferat în condiții extrem de avantajoase, deoarece acestea se vînd și cu plata în 24 de rate lunare, prima rată constituind și acontul. Vă prezentăm cîteva tipuri de televizoare care se vînd cu mari reduceri de prețuri :

Televizoare	Preț vechi	Preț nou	Prima rată constituind și acontul minim care se achită la cumpărare
1. Ecran 47 cm cu preț actual, pînă la	2890	2600	116
cu excepția tipurilor			
— Snagov	2870	2450	105
— Modern	3050	2600	110
2. Ecran 50 cm cu excepția tipurilor	3050	2750	115
— Compliment	3050	2600	110
3. Ecran 59 cm cu prețul actual pînă la	3530	3000	125
cu excepția tipurilor			
— Clasic, Opera și Diana cu preț actual pînă la	3530	2800	120
4. Ecran 61 cm, tipurile			
— Opera, Diana și Diamant 75	3550	2850	120
5. Ecran 65 cm cu excepția tipurilor	3960	3200	135
— Lux cu stativ și			
— Astronaut cu preț actual pînă la	4120	3100	130

Expoziție
CU VINZARE

Vă reamintim că toate tipurile de televizoare fără circuite integrate SE VÎND CU PLATA ÎN 24 RATE LUNARE, PRIMA RATĂ CONSTITUIND ȘI ACONTUL.

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

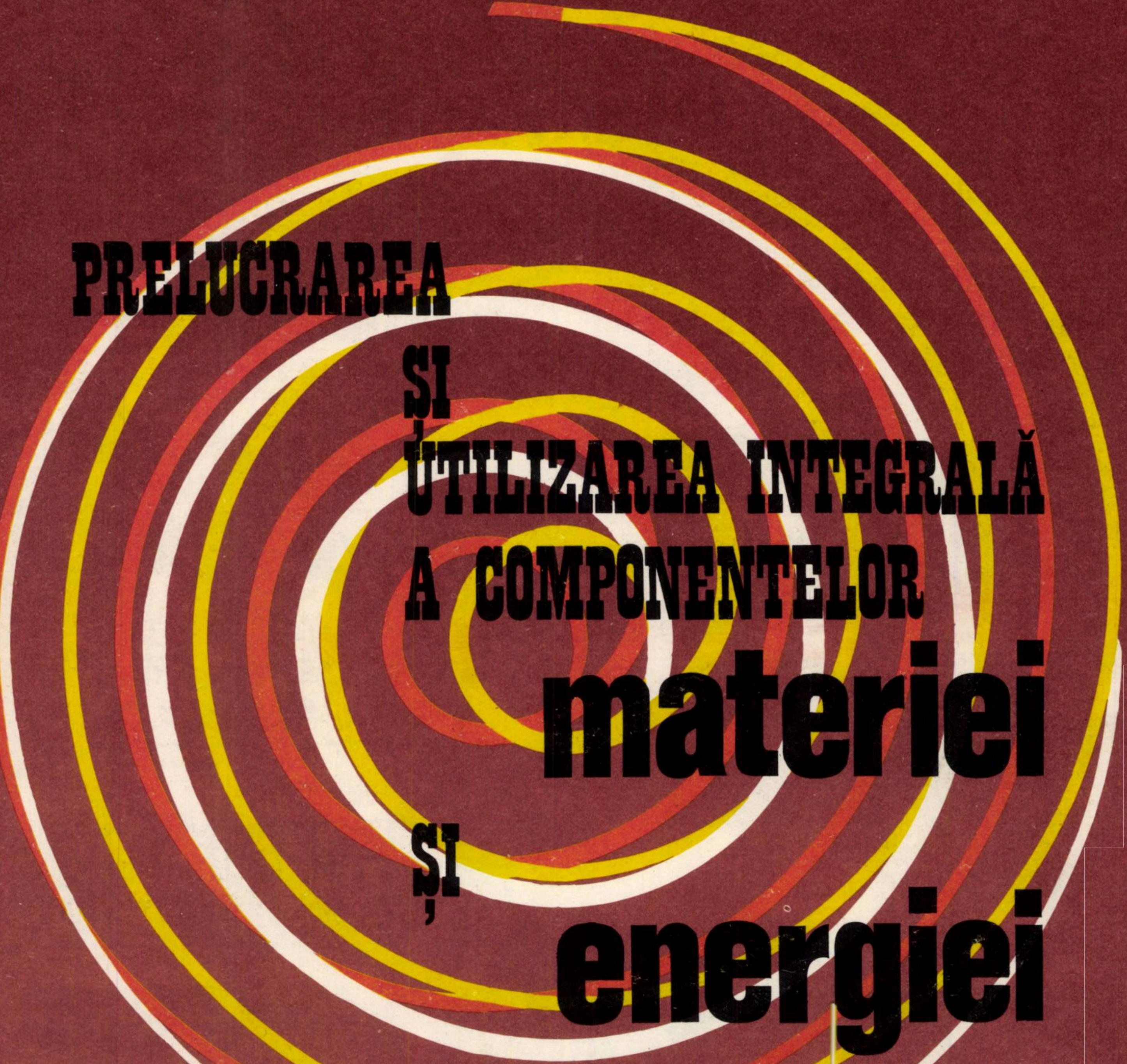

PRELUCRAREA ȘI UTILIZAREA INTEGRALĂ A COMPONENTELOR materiei și energiei

Numărul 11 ● Vineri 17 martie 1978

O necesitate economică imperioasă pentru progresul ţării

ECONOMISIREA ENERGIEI ELECTRICE ŞI A COMBUSTIBILULUI

Prin reducerea cu 1% a consumului de energie electrică se poate realiza, într-o singură lună în 1978:

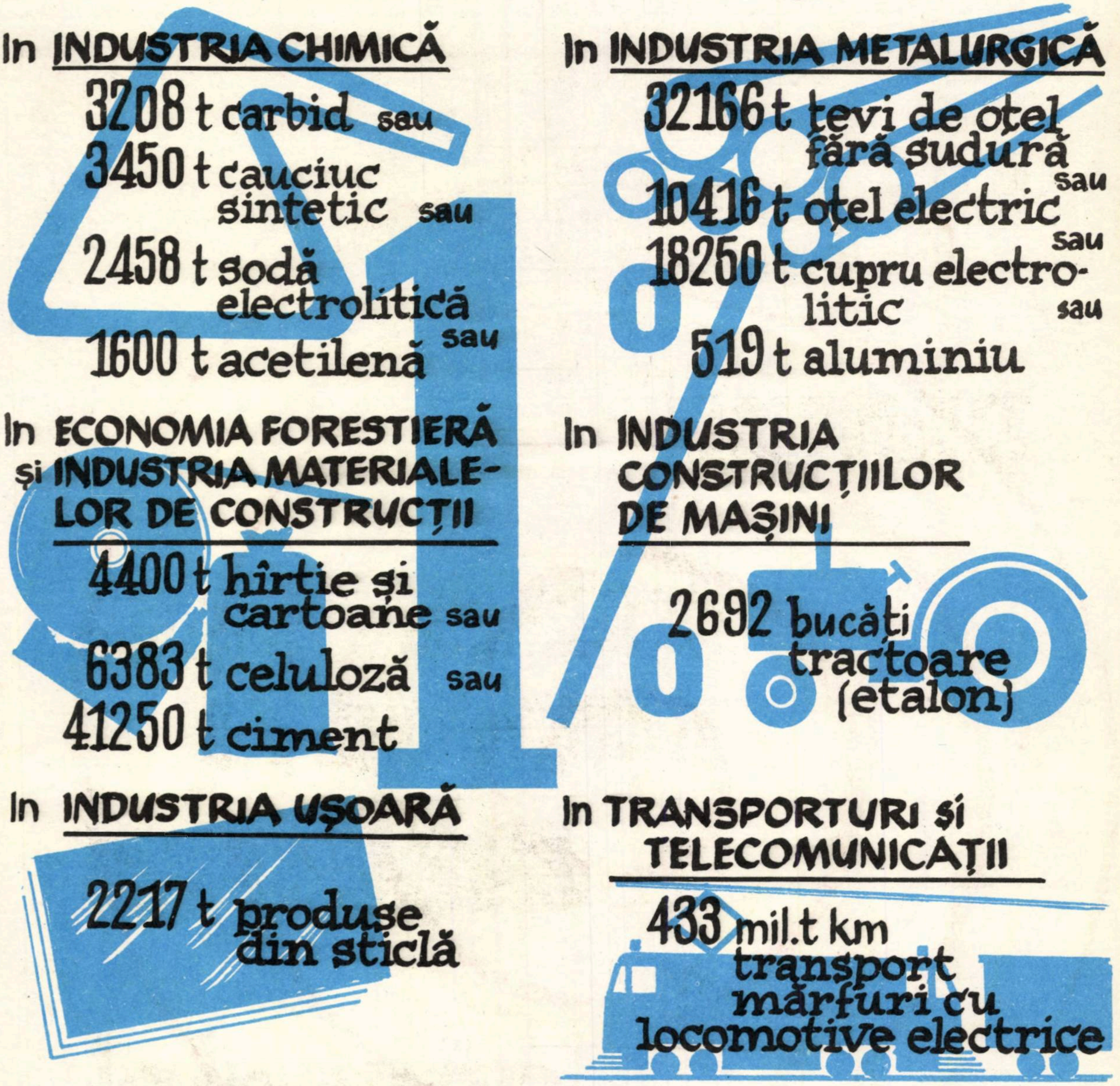

În **INDUSTRIA CHIMICĂ**

3208 t carbid sau
3450 t cauciuc sintetic sau
2458 t sodă electrolitică sau
1600 t acetilenă

În **INDUSTRIA METALURGICĂ**

32166 t ţevi de oţel fără sudură sau
10416 t oţel electric sau
18250 t cupru electrolitic sau
519 t aluminiu

În **ECONOMIA FORESTIERĂ şi INDUSTRIA MATERIALELOR DE CONSTRUCŢII**

4400 t hîrtie şi cartoane sau
6383 t celuloză sau
41250 t ciment

În **INDUSTRIA CONSTRUCŢIILOR DE MAŞINI**

2692 bucăţi tractoare (etalon)

În **INDUSTRIA UŞOARĂ**

2217 t produse din sticlă

În **TRANSPORTURI şi TELECOMUNICAŢII**

433 mil.t km transport mărfuri cu locomotive electrice

SĂ ACŢIONĂM CU TOATĂ RĂSPUNDEREA PENTRU RIDICAREA GRADULUI DE GOSPODĂRIRE A RESURSELOR ENERGETICE!

ECONOMIE NATIONALA

1978 MAR 22

PRELUCRAREA ŞI UTILIZAREA INTEGRALĂ A COMPONENTELOR MATERIEI ŞI ENERGIEI

Micşorarea consumului de materii prime

UNA din preocupările de bază ale colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi pentru sporirea eficienţei întregii activităţi economice, în lumina sarcinilor trasate de recenta şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., o constituie reducerea cheltuielilor materiale, îndeosebi pe seama micşorării consumurilor specifice. În cadrul acestei direcţii prioritare de acţiune se înscrie şi scăderea consumului de metal, materie primă care are ponderea cea mai mare în costurile de producţie în industria construcţiilor de maşini.

În acest context ne propunem să redăm experienţa dobîndită de colectivul întreprinderii „Vulcan"-Bucureşti, una din marile unităţi ale industriei constructoare de maşini, al cărui consum în 1977 reprezenta circa 25% din întreaga producţie de oţel obţinută de România în anul 1938.

Eficienţa promovării de tehnologii avansate

PE linia valorificării superioare a materiilor prime şi materialelor, întreprinderea a obţinut, în decursul anilor, realizări de seamă. Dovadă în acest sens este faptul că în ultimul deceniu, necesarul de metal (în tone) la 1 milion lei producţie globală a scăzut la mai puţin de jumătate (graficul). Ca urmare, s-a îmbunătăţit continuu şi corelaţia dintre dinamica creşterii consumului efectiv de metal, producţia marfă şi cheltuielile efectuate cu metalul (tabelul nr. 1). Care au fost principalele căi care au permis obţinerea acestor rezultate?

1 Introducerea şi extinderea unor procedee moderne. Atenţia lucrătorilor din serviciile de concepţie ale întreprinderii a fost concentrată spre îmbunătăţirea tehnologiilor de fabricaţie la principalele produse — cazane şi unităţi de pompaj. În cadrul acestor preocupări s-a trecut, prin reproiectarea unor repere, de la producerea cazanelor în sistem clasic, la fabricarea lor cu pereţi membrană. Efectele directe ale acestei acţiuni s-au materializat în scăderea greutăţii reperului pinion de la 11,2 kg (cît era la cazanul clasic), la 5,2 kg (la cazanul cu pereţi membrană), iar a cazanului de 10 Gcal de la 50,9 t (sistem clasic) la 32,2 t (în sistem membrană).

Tabelul nr. 1

Dinamica principalilor indicatori
(1971 = 100)

Indicatori	Anii				
	1972	1973	1974	1975	1976
Consumul efectiv de metal	109.5	136,3	167,8	175,7	180,4
Producţia marfă la preţ de producţie	146,3	158,9	189,1	221,1	226
Cheltuieli cu metalul	145,9	117,5	166,1	218,7	223,9

O serie de îmbunătăţiri tehnologice vizînd reducerea consumului de metal au fost aduse şi unităţilor de pompaj, produse ce se exportă în mai multe ţări cu producţie de petrol ridicată. În legătură cu unităţile de pompaj, deşi unii specialişti — datorită gradului mai redus de valorificare a metalului — optează pentru scăderea producţiei şi exportului lor, considerăm că în condiţiile exploatării în viitor a unor cîmpuri petrolifere mai slabe, ele vor fi tot mai căutate pe piaţa externă, deci optica amintită nu este în toate cazurile justificată. Dar, pentru creşterea eficienţei producerii lor va trebui să se acţioneze în continuare pe linia reducerii gabaritului şi greutăţii fiecărui tip de pompă.

2 Înlocuirea metalului cu alte materiale. Înscriindu-se pe linia generală trasată de conducerea superioară de partid tuturor unităţilor economice de reducere a consumurilor materiale, specialiştii de la întreprinderea „Vulcan" au găsit soluţii tehnice de înlocuire a unor subansamble din metal. Este vorba, în primul rînd, de înlocuirea contragreutăţilor din metal de la unităţile de pompaj cu contragreutăţi din beton, măsură în urma căreia au rezultat economii de metal de 700—8000 kg pe bucată, iar pe întreprindere de circa 1 600 t/an. Contragreutăţile pompelor avînd un rol pasiv în procesul de producție, înlocuirea respectivă nu a avut urmări asupra calității și funcționalității unităților de pompaj. Tocmai de aceea, considerăm că și alte întreprinderi din industria construcțiilor de mașini, în cazuri similare, ar putea proceda la asemenea înlocuiri ale unor subansamble, mai ales cînd acestea nu necesită în mod imperios să fie confecționate din metal.

Înlocuirea contragreutăților din metal a reclamat însă, față de situația anterioară, un consum suplimentar de laminate — produse cu un grad mai înalt de prelucrare; acest consum este însă cu mult inferior din punct de vedere valoric, în comparație cu economia de metal obținută. În acest context se ridică **problema limitei pînă la care este economică înlocuirea metalului** în condițiile în care acțiunea respectivă reclamă și alte produse superioare. Considerăm că economisirea metalului brut, în condițiile dezvoltării industriei constructoare de mașini și a adîncirii prelucrării sale, este oportună pînă la punctul în care valoarea cantității înlocuite exprimată la prețul de producție este egalizată de valoarea celorlalte materiale superioare reclamate de noul produs tehnologic (în cazul nostru laminatele) evaluate la același preț. Raționamentul respectiv rezidă din mai multe motive: laminatele exprimate la prețul de producție conțin beneficii ; din cantitatea fizică de metal economisită se poate produce o valoare mai ridicată de laminate, iar costul unităților de pompaj este mult mai redus.

3 **Prin reciclarea deșeurilor, extinderea planurilor de croire combinată, reducerea adausurilor de prelucrare** etc. s-au obținut în ultimii 5 ani economii de peste 2 500 t. metal astfel că sarcina de reducere a consumului, judecată în comparație cu structura de producție aprobată, a fost realizată sau depășită în fiecare an.

Tabelul nr. 2

Indicatori de utilizare a metalului

Indicatori	Anii					
	1971	1972	1973	1974	1975	1976
Coeficientul de utilizare a metalului	0,88	0,85	0,85	0,855	0,839	0,843
Gradul de depășire a consumului de metal (efectiv consumat față de normă)	10,23	+12,32	+10,41	+10,1	—4,2	—
Ponderea rebuturilor și deșeurilor în total consum de metal %	3,4	2,62	3,24	2,41	2,7	—

Normele de consum și gradul de utilizare a materiilor prime

CU toate realizările bune, datorită unor cauze externe și interne, apare o situație paradoxală; odată cu scăderea consumului de metal se constată reducerea coeficientului de utilizare a metalului (tabelul nr. 2). Concomitent, se depășesc normele recalculate la structura produsă efectiv și se menține la un nivel relativ ridicat ponderea deșeurilor și rebuturilor. Avînd în vedere faptul că ridicarea coeficientului de utilizare a metalului conduce în mod direct la scăderea ponderii deșeurilor (iar aceasta din urmă are consecințe pozitive asupra creșterii eficienței economice), rezultă că este imperios necesar să se analizeze cauzele care au determinat și determină acest fenomen. Pentru a evidenția importanța scăderii ponderii deșeurilor și rebuturilor trebuie arătat că o reducere a acestora cu numai 10% ar fi avut ca rezultat obținerea, la nivelul anului 1976, a 2 cazane de 25 Gcal. Același procent, aplicat la producția perioadei 1971—1977, ar fi condus la obținerea a 9 cazane de același tip. Majorarea procentului respectiv la 40% ar fi condus, pe perioada analizată, la obținerea unei producții suplimentare de peste 100 mil. lei.

Desigur, există limite tehnologice în reducerea deșeurilor și rebuturilor. Totuși, prin măsuri corespunzătoare, se poate acționa cu succes asupra cauzelor ce le generează. Din studiul efectuat am surprins cîteva din cauzele principale care generează deșeuri și rebuturi :

a) **Produsele realizate de întreprindere, fiind unicate, se proiectează de fiecare dată de către I.C.P.E.T. înaintea ciclului de producție.** Datorită acestui fapt, proiectantul nu dispune la timp de informații suficiente, ceea ce conduce la o serie de dificultăți. În unele cazuri, consumul de metal prevăzut în proiectele insuficient fundamentate este mult mai mic decît cel normal.

Dar există și situații concrete, cînd consumul prevăzut de proiectant este infirmat de practică în sensul că se consumă cantități substanțial mai reduse. Astfel, în 1975 s-a obținut o economie de laminate feroase de 1456 t, datorită unui consum efectiv redus față de proiect la cazanul de 1035 t/tip Rovinari, la care proiectarea se făcuse în 1970.

Dat fiind faptul că produsele sînt unicate (numai un singur cazan s-a menținut în fabricație în perioada 1971—1977), se impune ca proiectarea să dispună de informații complete și la zi; în același timp, ar **fi necesar să se formeze colective mixte de proiectare din care să facă parte și ingineri încadrați direct în producție,** iar proiectul să ia în considerare materialele existente, ce vor fi consumate efectiv. În situația în care de la efectuarea proiectului s-a scurs o perioadă îndelungată, acesta să fie reactualizat.

b) **Nerespectarea clauzelor contractelor de către întreprinderile furnizoare de materii prime.** Faptul că au fost furnizate întreprinderii alte materiale decît cele comandate a condus la depășirea consumului normat de metal în fiecare an analizat. Pentru realizarea planului de producție, întreprinderea a trebuit să recurgă la o serie de derogări (care în unii ani au ajuns la circa 6 400) pentru înlocuirea materialelor necesare cu cele existente în magazia proprie, cu implicații nefavorabile în fabricarea altor produse.

Unitățile furnizoare de țeavă nu execută comenzile la mărimile cerute, fapt care pune întreprinderea „Vulcan“ (pentru asigurarea gradului de siguranță în funcționare a cazanelor) în situația de a le înlocui pe cele primite sau să recurgă la confecționarea unor piese suplimentare. Este cazul cazanului de 420 t, la care, pentru sporirea gradului de siguranță în

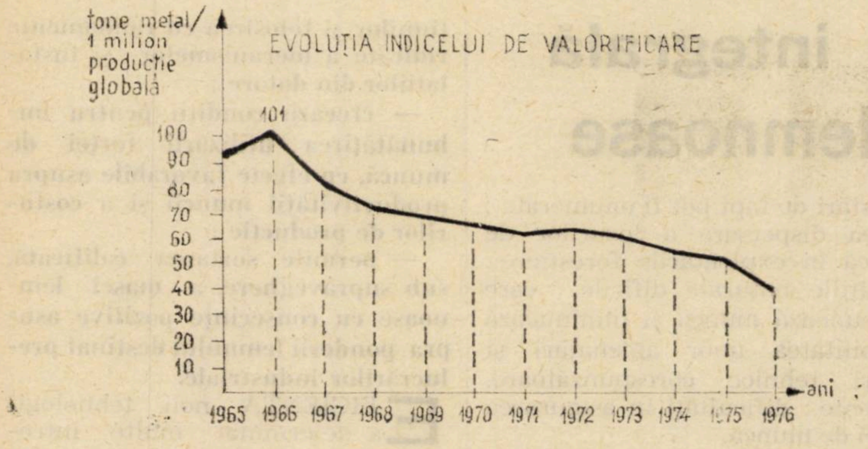

funcționare, prin schimbarea unor materiale prevăzute inițial, consumul normat a fost depășit. De subliniat că, deși în anii 1975—1977, numărul actelor de derogare pentru consumul de metal a scăzut la jumătate față de perioada 1971—1972, consumul suplimentar a fost totuși mai mare cu 33%, aspect ce impune luarea unor măsuri urgente de respectare a contractelor de către unitățile furnizoare.

Avînd în vedere ultimele indicații ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu** din cuvîntarea ținută la Adunarea oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București privind perfecționarea mecanismului financiar-economic al unităților economice, considerăm că trebuie luate măsuri concomitente și în cazul respectării disciplinei contractuale. Pe această linie **găsirea metodei de calcul a pierderilor provocate unităților beneficiare de neonorarea contractelor de către furnizori și suportarea pierderii respective de către aceștia din urmă, ar fi oportună și necesară.** În condițiile autoconducerii, ale autogestionării, pentru evitarea diminuării beneficiului, furnizorii ar deveni mult mai prompți în onorarea contractelor încheiate. De asemenea, dispunînd de calculatoare, s-ar putea perfecționa gestiunea previzională bazată pe o fază precontractuală, atît beneficiarii cît și furnizorii dispunînd de informații bogate încă înainte de anul de plan. Desigur că aceasta ar impune editarea unui buletin informativ cu materialele existente și cele care vor intra în producție în viitoarele luni etc.

c) **Schimbarea structurii producției prevăzute prin plan,** datorită unor comenzi suplimentare ale beneficiarilor, reprezintă o altă cauză a depășirii normelor de consum aprobate. Depășirea normei, datorită acestei cauze, a condus, în anii din urmă la consumarea unor cantități destul de mari de metal pe unitatea de produs. Situația respectivă provine din apariția poziției „Cazane abur industriale“, prin care numai în 1977 s-a depășit consumul de metal pe întreprindere cu cîteva mii de tone de metal.

Schimbarea structurii, în condițiile progresului tehnic contemporan are într-o anumită măsură cauze obiective. Totuși, printr-o fundamentare temeinică a planului de către întreprindere și centrală s-ar putea evita asemenea situații. De aceea, se consideră obiectivă doar acea schimbare provocată de comenzi-urgente ale statului, fapt care impune o aprobare și încadrarea în noua normă recalculată.

Alături de cauzele arătate, au existat și există și neajunsuri de ordin intern. Din discuțiile purtate cu specialiștii întreprinderii a reieșit că o serie de rebuturi și deșeuri sînt urmarea directă a procesului tehnologic „de unicat“, care se schimbă în funcție de producția comandată de la un an la altul. Ponderea ridicată a rebuturilor (tabelul nr. 2) nu trebuie pusă doar pe seama acestei situații. De fapt, care sînt cauzele reale?

Pe de o parte, nerespectarea integrală a disciplinei tehnologice, folosirea de materiale și utilaje parțial necorespunzătoare; pe de altă parte, neglijența și uneori, slaba pregătire a personalului, procese tehnologice incomplet puse la punct etc. Reducerea la jumătate a rebuturilor și deșeurilor ar avea — așa cum am mai subliniat — consecințe importante asupra ridicării eficienței economice. Dealtfel specialiștii întreprinderii susțin că ar fi posibilă o reducere a rebuturilor și deșeurilor, cu condiția creșterii calificării forței de muncă la secția turnătorie, aprovizionării conform normei cu materialele reclamate, îmbunătățirii produselor și a proceselor tehnologice etc.

În acest an, colectivul întreprinderii „Vulcan“ are un program special de măsuri privind reducerea consumului de metal. Majoritatea acestor măsuri se bazează pe ameliorarea tehnologiilor de execuție, deci pe rezerve interne și mai puțin pe reproiectări ale produselor fabricate. Dintre acestea menționăm;

a) continuarea execuției contragreutăților la unitățile de pompaj din beton, care va asigura o economie anuală de 750 t de metal;

b) la execuția coturilor și T-urilor de înaltă presiune se renunță la metoda „din plin“, în favoarea metodei ambustării adînci și sudării pe generatoare, care reduce cu 50—70% consumul specific de metal;

c) o reducere anuală de 300 tone la consumul de metal va fi asigurată prin revizuirea adaosurilor tehnologice la execuția virolelor de capăt (funduri) pentru recipienți, folosind metoda ambutisării la cald;

d) extinderea planurilor de croire simplă și combinată la toată producția, economia de metal estimată ridicîndu-se la circa 500 tone anual;

e) confecționarea flanșelor din platbandă pe o mașină mai perfecționată, realizată prin autoutilare.

Și alte măsuri, considerate de mai mică anvergură, vor avea un rol notabil în reducerea consumului de metal al întreprinderii. Unele din acestea se referă la generalizarea debitării tablelor pe mașini cu celulă fotoelectrică; creșterea numărului de repere mici ce se vor executa din deșeuri considerate pînă acum nerecuperabile; reproiectarea unor ambalaje pentru livrarea produselor finite etc.

ȚINÎND cont de realizările de pînă acum și de fundamentarea științifică a măsurilor actuale, se poate spune că, la întreprinderea „Vulcan“, colectivul de oameni ai muncii este ferm hotărît să se înscrie integral în sarcinile de reducere permanentă a consumului de metal, pentru a ridica întreaga activitate productivă la cote de eficiență cît mai ridicate.

dr. Ion CĂMĂȘOIU
Academia de studii economice

Valorificarea integrală a resurselor lemnoase

IN trecut, exploatările forestiere din România se caracterizau printr-o productivitate a muncii foarte scăzută, datorită faptului că cea mai mare parte a lucrărilor se executau manual, în condiții dificile. Depărtarea mare de localități, caracterul dispersat și pasager al parchetelor, lipsa dotărilor care să asigure un minimum de confort și civilizație făceau ca munca și viața tăietorilor de pădure să fie dintre cele mai vitrege, mai dure.

În anii socialismului s-a inițiat și aplicat un program susținut pentru înzestrarea exploatărilor forestiere cu utilaje și mecanisme care să ușureze munca și să ducă la creșterea productivității ei. Ca urmare a dotării cu ferestrae mecanice, instalații cu cablu pentru colectarea lemnului, tractoare, camioane, mașini și utilaje pentru încărcat și manipulat etc., **gradul de mecanizare a principalelor operații a crescut** din anul 1951 pînă în anul 1975 astfel : **la doborît-secționat — de la 0,3% la 98% ; la scos-apropiat — de la 1,9%, la 76,5%, la încărcat și descărcat — de la 0,9% la 74,5%.**

Mecanizarea integrală sau în mare parte a multor operațiuni de la exploatarea masei lemnoase, măsurile vizînd perfecționarea organizării muncii, precum și continua îmbunătățire a condițiilor de viață și de muncă la pădure au dus la creșterea productivității muncii în exploatările forestiere de circa 4 ori într-un interval de 20 de ani (1955—1975) ; la nivelul anului 1975 aceasta a însemnat o economie relativă de aproape 84 mii de oameni ai muncii. Totodată, creșterea gradului de dotare tehnică din exploatările forestiere a contribuit la **valorificarea mai deplină a masei lemnoase,** fapt ce reiese din evoluția ponderii lemnului destinat prelucrărilor industriale (în totalul masei lemnoase) : de la 49,1% în anul 1951, la 80% în anul 1975 (la masa lemnoasă de foioase creșterea este și mai mare : de la 25,2% la 73,6%).

DAR, cu toate rezultatele obținute, productivitatea muncii în exploatările forestiere a continuat să se situeze la un nivel nesatisfăcător față de alte ramuri ale industriei. Printre cauzele acestei stări de fapt pot fi enumerate : marea dispersare a locurilor de muncă în exploatările forestiere ; condițiile naturale dificile, care îngreunează munca și diminuează posibilitatea unor amenajări și dotări tehnice corespunzătoare, eficiente ; dificultăți în asigurarea forței de muncă.

Pentru ameliorarea acestei situații a fost elaborată o nouă concepție tehnologică, diferită în mod radical de modul anterior de lucru. În acest sens, încă de acum cîțiva ani a început să se aplice **tehnologia de exploatare a arborilor cu coroană și de fasonare a lemnului în centre de preindustrializare.** Conform noii tehnologii, operațiile de muncă ce se executau dispersat la pădure sînt concentrate în **centre special amenajate și dotate tehnic corespunzător,** unele din ele situate la marginea parchetelor de exploatare a lemnului, lîngă un mijloc de transport permanent („centre primare“), iar altele în incinta unor fabrici de cherestea sau lîngă stațiile de cale ferată normală („centre finale“) În centrele primare se execută o serie de operații cu volum mare de muncă, legate de fasonarea arborelui doborît : curățitul arborilor de crăci, secționatul lemnului rotund în trunchiuri, cojitul lemnului de rășinoase, fasonatul crăcilor legate în snopi ș.a., iar în centrele finale, care preiau lemnul de la centrele primare, se execută sortarea și prelucrarea lemnului în sortimente definitive și în semifabricate (bușteni, lemn de mină, lemn pentru celuloză, lemn de foc etc.), manipularea și expedierea lemnului la beneficiari, stocarea acestuia în diferite situații.

În comparație cu tehnologia de fasonare a lemnului în parchete, noua tehnologie prezintă cîteva avantaje hotărîtoare :

— imprimă procesului de producție un flux continuu și rațional, ceea ce duce la scurtarea duratei de exploatare a parchetelor ;

— asigură atragerea în circuitul economic a unor cantități suplimentare de materie primă lemnoasă, fapt ce se reflectă în creșterea gradului de valorificare a masei lemnoase ;

— oferă posibilitatea mecanizării aproape integrale a tuturor operațiunilor și folosirea cu randamente ridicate a mecanismelor și instalațiilor din dotare ;

— creează condiții pentru îmbunătățirea utilizării forței de muncă, cu efecte favorabile asupra productivității muncii și a costurilor de producție ;

— permite sortarea calificată, sub supraveghere, a masei lemnoase cu consecințe pozitive asupra ponderii lemnului destinat prelucrărilor industriale.

EFICIENȚA noii tehnologii a determinat multe întreprinderi de exploatare să treacă la amenajarea și dotarea unor asemenea centre, prin care au început să tranziteze cantități din ce în ce mai mari de material lemnos (în 1975 s-au realizat pe această cale 3 760 mii mc, iar în 1976 aproape 6 000 mii mc. — dintr-o masă lemnoasă totală de 20 mil. mc). Rezultatele obținute pînă în prezent confirmă întru totul avantajele scontate. Astfel, **a crescut cantitatea de lemn de mici dimensiuni atras în consumul industrial :** de circa 2,5 ori la crăci de foioase legate în snopi pentru PAL, PFL și celuloză și de peste 1,5 ori la crăci de rășinoase legate în snopi pentru PFL și celuloză. Au crescut, totodată, indicii de utilizare a masei lemnoase. La I.F.E.T. Focșani, de exemplu, din anul 1975 pînă la începerea trimestrului IV din 1977 s-au înregistrat următoarele creșteri : la rășinoase cu 1,1 procente, la fag cu 6,2 procente, la stejar cu 6,9, la diverse specii tari cu 4,6, la diverse specii moi cu 4,9.

Productivitatea muncii în expresie valorică, pe total exploatări forestiere, a avut în trecut un ritm mediu anual de creștere lent : 2,5% în intervalul 1965—1970 și 1,4% în intervalul 1971—1973. În ultimii ani, odată cu extinderea noii tehnologii, ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii s-a ridicat la aproape 4%. Ca urmare, numărul de oameni ai muncii necesari exploatărilor forestiere a scăzut cu 3 680 în 1974, cu 1350 în 1975, cu 800 în 1976, cu circa 600 în 1977, existînd premise pentru reducerea în continuare. În același timp, s-a îmbunătățit utilizarea în structură a personalului, în sensul diminuării ponderii TESA și a muncitorilor auxiliari (recepționeri, sortatori, primitori etc.) paralel cu creșterea corespunzătoare a proporției mun-

Petre CIOCLU

(Continuare în pag. 32)

Cercetarea economică în sprijinul practicii

INTERDEPENDENŢA CERCETARE – TEHNOLOGIE – PRODUCŢIE

— Exigenţe ale cincinalului revoluţiei tehnico-ştiinţifice —

MARCAREA MOMENTULUI şi a necesităţii trecerii României la o nouă etapă, calitativ superioară, într-o viziune atît de largă şi profund ştiinţifică, proprie gîndirii şi acţiunii revoluţionare a secretarului general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, a mobilizat larg eforturile creatoare ale poporului nostru, pentru afirmarea cu putere a revoluţiei tehnico-ştiinţifice în România, pentru dezvoltarea creativităţii maselor de oameni ai muncii, pentru ridicarea eficienţei întregii activităţi productive. În acest context, un rol deosebit revine cercetării ştiinţifice şi dezvoltării tehnologice, chemate să sprijine într-o măsură mult mai mare rezolvarea problemelor puse în faţa producţiei materiale.

Publicăm, începînd cu acest număr, o suită de materiale – rezultat al unor investigaţii efectuate în cadrul **Institutului de economie industrială** – consacrate depistării posibilităţilor de perfecţionare a activităţii de cercetare ştiinţifică şi dezvoltare tehnologică, de amplificare a sprijinului acordat unităţilor productive, în sensul orientărilor din documentele de partid privind integrarea organică a cercetării cu învăţămîntul şi producţia. Analiza a fost efectuată în cadrul direcţiilor generale tehnice sau direcţiilor tehnice din 5 ministere, în compartimentele de specialitate din 6 centrale industriale, în 9 unităţi de cercetare-proiectare (institute, centre şi filiale ale acestora) şi în 13 întreprinderi industriale.

O structură bine adaptată obiectivelor stabilite

REVOLUŢIA ŞTIINŢIFICĂ ŞI TEHNICĂ este o realitate dominantă a epocii contemporane, cu rezonanţe de amploare pe toate planurile existenţei şi activităţii umane. Definirea perioadei 1976–1980 ca cincinal al revoluţiei tehnico-ştiinţifice, consemnează recunoaşterea acestei realităţi drept o coordonată esenţială, deosebit de necesară, a dezvoltării actuale a societăţii noastre, care presupune introducerea în ritm susţinut şi la scară amplă, atît în economie, cît şi în viaţa socială, a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii moderne. În acest sens, în **Programul partidului** se subliniază : **„Partidul porneşte în mod constant de la considerentul că ştiinţa constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată şi comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii".**

Concretizarea elocventă a rolului primordial conferit cercetării ştiinţifice şi promovării progresului tehnic o reprezintă faptul că 80% din tehnologiile prevăzute a fi aplicate în obiectivele de investiţii planificate în cincinalul 1976–1980 vor fi tehnologii noi, de concepţie proprie, sau tehnologii perfecţionate ; la sfirşitul cincinalului, circa 45% din valoarea producţiei industriale va fi realizată pe seama produselor noi şi perfecţionate, această pondere atingînd, pentru unele ramuri de vîrf ale economiei, circa 70% din valoarea producţiei globale.

Măsurile adoptate în ultimii ani în direcţia perfecţionării organizării şi conducerii activităţilor de cercetare ştiinţifică şi dezvoltare tehnologică, atît la nivel naţional, cît şi la cel al unităţilor de specialitate, **au imprimat cadrului structural în care se desfăşoară aceste activităţi valenţe evidente de supleţe, de apropiere continuă şi eficientă de cerinţele concrete ale producţiei materiale.** Într-adevăr, pe întreg parcursul investigaţiei a reieşit pregnant în evidenţă că :

● în cadrul sistemului de ansamblu al organismelor şi unităţilor ce desfăşoară activităţi în domeniul cercetării ştiinţifice şi dezvoltării tehnologice, **formele organizatorice adoptate în diversele ramuri şi subramuri industriale sînt diferenţiate în funcţie de dinamica acestora în ansamblul economiei naţionale, de ritmul progresului tehnico-ştiinţific şi de problematica specifică a cercetării ştiinţifice în fiecare ramură.** În acest fel, cadrul organizatoric al activităţilor de cercetare-dezvoltare prezintă, pe de o parte, complexitatea necesară pentru a oferi multiple căi de penetrare a progresului tehnic în unităţile productive şi numeroase conexiuni inverse, de cunoaştere a nevoilor acestora iar, pe de altă parte, diversificarea indispensabilă satisfacerii multitudinii de forme de desfăşurare a acestor activităţi, specifice diverselor ramuri şi subramuri industriale ;

● structurile organizatorice adoptate şi cadrul de relaţii creat şi dezvoltat între ministere, centrale, unităţi de cercetare şi-proiectare şi întreprinderi au urmărit în esenţă **apropierea – atît fizică cît şi ca orientare a preocupărilor – a cercetării-dezvoltării de nevoile producţiei ;**

● dinamismul activităţilor de cercetare-dezvoltare şi imperativul creşterii continue a eficienţei acestora determină apariţia unor tendinţe (divizarea unor institute mari, complexe, în institute mai mici, specializate – de pildă, Institutul de cercetări şi proiectări autocamioane şi tractoare – sau crearea unor institute specializate la nivelul centralelor etc.), care ar trebui studiate cu atenţie, pentru a se evalua implicaţiile pe care le-ar avea modificările organizatorice corespunzătoare.

Ţinînd seama de existenţa acestor tendinţe, analiza efectuată a evidenţiat faptul că **ar fi utilă studierea în detaliu a oportunităţii şi posibilităţilor existente de extindere a reţelei institutelor de cercetare şi proiectare profilate pe produse** (după modelul Institutului naţional de motoare termice). Crearea unor asemenea institute pentru produsele sau grupele de produse de complexitate şi importanţă deosebită (de pildă, locomotive, compresoare, material rulant etc.) ar asigura premisele necesare pentru realizarea unităţii depline de concepţie a acestor produse şi pentru tipizarea şi standardizarea reperelor şi subansamblelor componente ale produselor în cauză. De asemenea, investigaţia noastră a relevat că **ar fi indicată luarea în considerare a necesităţii de trecere, mult mai accelerată ca pînă în prezent, la sisteme moderne de conducere şi organizare, adecvate specificului activităţilor de cercetare-dezvoltare (ca, de pildă, conducerea pe**

produs sau conducerea pe bază de proiect), studiindu-se în acest sens posibilitățile și formele concrete de aplicare.

Rezerve în utilizarea potențialului de cercetare

DACĂ CONFIGURAȚIA structurală a unităților și compartimentelor implicate în activitățile de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică corespunde obiectivelor ce trebuie atinse, oferind cadrul necesar desfășurării eficiente a acestor activități, **în direcția utilizării personalului de specialitate există apreciabile rezerve.** În acest sens, studiul nostru a relevat o serie de aspecte semnificative :

1 Volumul și problematica activităților de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică din diferite ramuri industriale variază în limite largi și generează în consecință solicitări foarte diversificate pentru personalul direcțiilor de specialitate din ministerele de resort. Iată doar două exemple : Direcția generală tehnică din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini stabilește strategia cercetărilor și orientează activitatea celor 2 institute centrale și a celor 31 institute specializate cu un efectiv total de 80 cadre, în timp ce Direcția Tehnică din Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții realizează aceleași atribuții pentru 6 institute specializate cu 50 cadre.

2 La nivelul serviciilor tehnice din centrale, precum și al institutelor și centrelor de cercetare-proiectare, o formă de utilizare integrală a potențialului cadrelor de specialiști constă în acordarea de către acestea a asistenței tehnice la obiective industriale noi, lipsite de suficiente cadre proprii specializate pe perioada realizării investiției și a punerii ei în funcțiune. **Frecvent, însă, asistența acordată de cadrele de cercetare, în loc să fie îndreptată cu prioritate spre rezolvarea problemelor tehnice dificile, privind, de pildă, asimilarea produselor sau a tehnologiilor noi, este axată, cu o eficiență considerabil redusă, spre probleme ale conducerii operative a activităților de execuție.**

3 Un alt aspect relevabil privește existența, în anumite cazuri, a **unui raport necorespunzător între numărul cadrelor de cercetare și cel al cadrelor din proiectare** (pentru unele institute sau centre de cercetare și proiectare, acest raport se dovedește necorespunzător, în sensul penuriei accentuate de cadre de tehnologi). Același raport nesatisfăcător apare uneori între numărul cadrelor de cercetare și proiectare constructivă a produselor (din institute, centre sau întreprinderi) și cel al cadrelor de proiectare tehnologică din întreprinderi. Aceasta face ca din „amonte“, cu alte cuvinte din cercetare și proiectare constructivă, să intre în activitatea de proiectare tehnologică un volum de lucrări care depășește frecvent posibilitățile de cuprindere ale personalului încadrat în această activitate, ceea ce determină un nivel calitativ scăzut al documentației tehnologice, elaborată fie incomplet, fie cuprinzînd soluții insuficient aprofundate și detaliate, ce antrenează, în consecință, în activitatea productivă numeroase perturbări și întîrzieri. În plus, efectele acestei disproporții (semnalată, de pildă, la Institutul de cercetări pentru industrie și chimie alimentară, Întreprinderea de mecanică fină București ș.a.) mai constau și în depășirea termenelor de predare a proiectelor sau, în cazuri limită, în detașarea personalului tehnologic din cercetare (în care nu se mai realizează astfel corespunzător și în termen temele de cercetare) în activitatea de proiectare.

Modalități concrete de sporire a aportului cercetării

ASPECTELE RELEVATE în urma cercetării întreprinse au condus la identificarea unor posibile direcții de sporire a eficienței cadrului organizatoric în care se desfășoară activitățile de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Este vorba în principal de :

a) Intensificarea eforturilor de **extindere în marile întreprinderi a atelierelor de prototipuri și a standurilor de probă pentru produse noi** (eventual și a stațiilor pilot, pînă la anumite limite și grad de complexitate), ceea ce ar permite înlăturarea multor neajunsuri semnalate în unele din unitățile cercetate. Asemenea ateliere, pe lîngă avantajul asigurării unei deosebite operativități în realizarea prototipurilor și în încercarea acestora, ar permite totodată și elaborarea eventuală a mai multor variante constructive și tehnologice, care să ofere garanții suplimentare în privința nivelului calitativ al noilor produse. Este de subliniat faptul că majoritatea cadrelor de conducere și de specialiști chestionate în această privință au apreciat că realizarea, prin acțiuni de autodotare, a unor asemenea ateliere nu ridică probleme deosebite.

b) Crearea, în marile întreprinderi, prin redistribuirea personalului existent, a colectivelor de pregătire a fabricației, ceea ce ar asigura un cadru eficient pentru desfășurarea acestei activități cu rol important în procesul de asimilare a produselor. Unor asemenea colective li s-ar putea stabili atribuții privind programarea execuției S.D.V.-urilor, urmărirea realizării acestora, coordonarea de detaliu a acțiunilor necesare punerii în fabricație a unor produse noi.

c) Generalizarea în toate unitățile productive a **colectivelor mixte formate din cercetători — proiectanți — specialiști din unitățile respective, care să asigure reducerea duratei ciclului cercetare-proiectare-producție** prin : crearea condițiilor optime pentru pregătirea fabricației, în special în ce privește execuția S.D.V.-urilor și aprovizionarea tehnico-materială ; acordarea asistenței tehnice, continue și îndeaproape, pe perioada asimilării în fabricație a noilor produse și tehnologii ; realizarea operativă, pe baza constatărilor făcute, a cercetărilor suplimentare și a reproiectărilor necesare, pentru definitivarea proiectelor privind noile produse și tehnologii.

d) Utilizarea judicioasă pe baza unor programe individuale de lucru, a personalului tehnic de specialitate din secțiile și atelierele de producție, paralel cu **creșterea numărului cadrelor de subingineri existente în aceste compartimente și cu întărirea rolului maiștrilor ;** pe această bază se pot degreva, dacă nu integral, cel puțin în mare parte, cadrele de cercetători și de proiectanți de unele probleme curente de producție.

e) Crearea unor **complexe integrate de cercetare-proiectare-producție,** pe baza efectuării unui studiu amplu asupra implicațiilor acestora și a formelor organizatorice de funcționare. Această formă organizatorică și-ar dovedi avantajele în următoarele principale direcții : fructificarea operativă a rezultatelor cercetării în secțiile productive ale aceleiași unități ; realizarea unor conexiuni directe și inverse între cercetare și producție, cu foloase evidente pentru ambele părți ; asigurarea asistenței tehnice permanente și de înaltă competență, prin crearea unor colective complexe formate din cercetători, proiectanți, cadre de conducere, specialiști și personal de execuție etc.

dr. ing. Corneliu RUSSU
directorul Institutului de economie industrială

Dezbatere „R.E."

PRODUCȚIA NETĂ, INDICATOR DE BAZĂ AL PLANULUI ECONOMIC

Calculul producției nete în structura sortimentală

Conf. dr M. RIȘTEA, Academia de Studii Economice — Sistemul actual de planificare, evidență și calculație a costurilor este orientat spre o informație privind costul la nivelul fiecărui produs în structura pe articole de calculație. În consecință, producția netă nu poate fi calculată decît în mod global la nivel de întreprindere. De aici o serie de deplasări în structura sortimentală a producției, cu implicații asupra funcționalității indicatorului producția netă în sistemul de conducere și raportare. Această limită nu poate fi eludată avînd în vedere că schimbările intervenite în structura sortimentală a producției influențează mai sensibil producția netă comparativ cu producția globală. Influența este cu atît mai mare cu cît calculațiile de plan se efectuează la cost mediu pe produse și grupe de produse. Pornind de la această insuficiență a sistemului de planificare, evidență și calculație a costurilor, în continuare vom prezenta două posibilități de calculație a producției nete în structura sortimentală.

Prima posibilitate ar consta în prelucrarea și agregarea pe un plan superior a informației privind costurile de regie (cheltuieli comune ale secției și respectiv cheltuieli generale ale întreprinderii). Așa după cum este cunoscut, dat fiind caracterul complex al acestor cheltuieli, nu se pot cunoaște la nivelul fiecărui produs costurile în structura cheltuieli materiale și cheltuieli cu munca vie. Această limită informativă poate fi înlăturată prin utilizarea **tabloului de contingență** (de corelație, matriceal sau cu dublă intrare) în planificarea și evidența cheltuielilor de regie. Cele două dimensiuni specifice tabloului de contingență vor fi : coloanele — pentru destinația cheltuielilor (actualele structuri analitice ale conturilor 520 „Cheltuieli comune ale secției" și 521 „Cheltuieli generale ale întreprinderii"), iar liniile — pentru elementele de cheltuieli. Procedînd astfel se asigură informația privind cheltuielile de regie în dublă structură : **articole de calculație și elemente de cheltuieli.** În continuare se calculează ponderea fiecărui element de cheltuială în structura articolului de calculație specific cheltuielii de regie. Cunoscînd ponderea fiecărui element, există posibilitatea ca la nivelul fiecărui produs fizic cheltuielile de regie să fie defalcate în structura : cheltuieli materiale și cheltuieli cu munca vie.

Cea de a doua posibilitate ar consta în construirea unui model input-output de tip Leontief, similar B.L.R. În cadrul modelului matricea X, proprie cadranului I, reprezintă consumul intermediar defalcat pe secții și produse ; vectorul coloană Y, specific cadranului II, exprimă producția globală defalcată pe secții și produse, iar matricea Z, caracteristică cadranului III, evidențiază liniile, elementele de cheltuieli, inclusiv beneficiul, iar coloanele secția și produsul pentru care s-au consumat.

Pentru a se determina costurile la nivelul fiecărui produs în structura pe elemente de cheltuieli, iar pe această bază calculul producției nete în structura sortimentală, modelul de mai sus este supus analizei și prelucrării proprii concepției input-output. În acest scop, se calculează matricea coeficienților totali B pentru elementele din cadranul I și matricea U pentru cele din cadranul III.

Avînd calculată matricea U, se poate determina producția netă în structură sortimentală. Calculația este precedată mai întîi de determinarea costurilor la nivelul fiecărui produs în structura pe elemente de cheltuieli, iar apoi prin selectarea și gruparea datelor, determinarea producției nete la nivel de sortiment și pe total. Relația de calcul a costurilor pe elemente de cheltuieli la nivelul fiecărui produs component al producției globale este de forma : $W = U.\ Diag.\ Y$, unde W reprezintă matricea producției globale în structura pe elemente de cheltuieli și feluri de produse.

Întrucît cele două metodologii de calculație a producției nete în structură sortimentală operează cu relații liniare s-ar putea ridica obiecții cu privire la exactitatea calculelor. Noi considerăm însă că ele sînt în consensul actualului sistem de planificare și evidență a costurilor care se întemeiază pe relații de calcul liniare. Este suficient a aminti că repartizarea cheltuielilor indirecte, indiferent de procedeul folosit, se bazează pe relații liniare de calcul cu caracter proporțional.

Deși la o primă analiză calculele prezentate mai sus privind determinarea producției nete în structura sortimentală ar amplifica într-o anumită măsură munca de planificare și evidență, pentru început ele pot fi circumscrise numai la împărțirea producției în două structuri : a) producția netă corespunzătoare sortimentelor cu desfacere asigurată ; b) producția netă corespunzătoare sortimentelor fără desfacere asigurată.

Calculația în structură sortimentală a producției nete trebuie corelată cu o altă structură, și anume cea a defalcării ei pe secții de producție, respectiv sector administrativ. Pentru folosirea indicatorului producție netă în acordarea fondului de retribuire trebuie să se cunoască efortul fiecărei structuri organizatorice a întreprinderii în obținerea producției. Modelul de tip Leontief prezentat mai sus furnizează o informație privind producția netă și pe structuri organizatorice.

La același efort, același volum de beneficiu

Polixenia NICOLESCU, șef birou prețuri la Centrala de prelucrări metalurgice — De la începutul experimentării indicatorului producția netă la întreprinderile „Republica"—București și „Industria sîrmii"—Cîmpia Turzii, s-a putut constata că acest indicator prezintă avantaje certe comparativ cu producția globală, comensurînd mai real efortul întreprinderilor pentru realizarea de produse calitativ superioare, cerute de economie și pentru obținerea cărora se consumă pe unitatea de produs, mai puține materii prime, materiale, energie și combustibili. Aceasta prezintă un interes deosebit atît pentru fiecare întreprindere în parte, cît și pentru întreaga economie națională, întrucît obținerea unei eficiențe sporite, reale și participarea într-o proporție mai mare a fiecărei întreprinderi la crearea venitului național necesită, în mod obiectiv, reducerea continuă a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs. Este evident că, apreciind rezultatele întreprinderilor în funcție de valoarea nou creată, se înlătură „apetitul“ pentru realizarea de produse cu un consum sporit de metal, respectiv obținerea de produse de valori mari care, în unele cazuri, nu corespund cerințelor beneficiarilor, chiar dacă acestea sînt totuși „plasate“ datorită poziției de „monopol“ a furnizorilor respectivi.

În condiții comparabile (prețuri în vigoare la 1 ianuarie 1977) îndeplinirea planului producției nete pe anii 1976 și 1977 la cele două întreprinderi se prezintă astfel (în %) :

	1976	1977
— Întreprinderea de țevi „Republica“-București	100,3	102,7
— Întreprinderea „Industria sîrmii“-Cîmpia Turzii	115,6	110,5

Este de subliniat că indicatorul producția netă este foarte sensibil la modul cum se realizează cheltuielile materiale ; de aceea, la fiecare loc de muncă trebuie să se acorde o importanță maximă realizării programelor de reducere a costurilor, de reproiectare a produselor, de micșorare a greutății acestora fără a reduce valoarea de întrebuințare. În același timp, capătă valențe noi sporirea producției la 1 000 lei fonduri fixe, întrucît, în fapt, se reduce amortizarea pe unitatea de produs și, odată cu aceasta, crește producția netă.

Producția netă este foarte sensibilă însă și la schimbările în structura producției, ceea ce poate orienta întreprinderile spre produse cu rentabilități ridicate. S-au propus soluții de corectare a unor astfel de influențe. După părerea mea, **trebuie să se facă o delimitare precisă între sortimentele produse de dragul unei rentabilități mari, ridicate, fără a satisface pe deplin cerințele beneficiarilor și depășirea producției la sortimentele cu desfacere asigurată, solicitate de beneficiari.** Deci nu trebuie să se complice nejustificat calculul acestui indicator. Dealtfel, costurile individuale care diferă foarte mult de la o întreprindere la alta fac ca același produs să se realizeze cu rentabilități diferite, ceea ce face dificilă aprecierea cu privire la deplasarea producției spre un sortiment sau altul.

În ceea ce privește comparabilitatea nivelului producției nete între întreprinderi trebuie avut în vedere că beneficiul inclus în prețuri nu este uniform. De aceea, consider că o problemă căreia organele centrale trebuie să îi acorde o importanță deosebită o constituie **nivelul foarte diferit al rentabilității inclus în prețuri,** ceea ce are ca efect, ca la același efort, să se realizeze alt volum de beneficiu și respectiv de producție netă.

Un indicator de stimulare în realizarea eficienței economice

E. SCHMIDT, Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri — În scopul întăririi capacității stimulative a indicatorului producție netă, **propun ca beneficiul aferent producției neterminate să nu intre în calculul producției nete.** În felul acesta, **întreprinderea va fi interesată să-și finiseze cît mai rapid produsele, menținînd stocul de producție neterminată la nivelul strict necesar.** Totodată, din valoarea producției nete s-ar elimina o componentă — beneficiul aferent producției neterminate — cu o semnificație economică îndoielnică, ipotetică, deoarece este prematură atribuirea unei cote de beneficiu lucrărilor neajunse în stadiul finisării și care încă nu au valoare de întrebuințare, deci, utilitate socială.

Ca bază de calcul a unor indicatori de eficiență, cum sînt productivitatea muncii sau producția la 1 000 lei fonduri fixe, producția netă este superioară indicatorului producție globală. Totuși, trebuie avut în vedere că o schimbare a ponderii celor două componente principale ale producției nete (fond de retribuire și beneficiu) nu se reflectă în suma acestui indicator, fapt care reduce capacitatea sa de informare. Astfel, dacă o întreprindere își realizează planul la producția netă, de exemplu 100 milioane lei, s-ar putea ca această realizare să se datoreze depășirii planului la fondul de retribuire și nerealizării, cu aceeași sumă, a beneficiului. Deci informația obținută pe baza indicatorului producției nete nu este suficientă din acest punct de vedere. În acest caz, soluția ar consta în **asocierea analizei producției nete cu cea a beneficiului.** Analiza realizării beneficiului și fondului de retribuire concomitent cu cea a indicatorului producției netă va permite cunoașterea atît a influențelor obiective, cît și a celor ce depind de activitatea întreprinderii.

În ce privește posibilitatea folosirii indicatorului valoarea adăugată, **considerăm că, sub aspectul stimulării introducerii progresului tehnic, acest indicator este superior indicatorului producție netă.** Într-adevăr, în cazul unei modernizări a întreprinderii prin introducerea unor utilaje mai scumpe, dar cu randament mai mare, ponderea amortizării va crește. Acest fenomen, pozitiv în sine, ar putea să se reflecte în scăderea volumului producției nete (cel puțin în primii ani), fapt care ar determina întreprinderile să fie mai reticente în introducerea progresului tehnic. **Lărgirea sferei de cuprindere a producției nete prin includerea amortizării ar crea stimulentul necesar introducerii tehnicii noi.** Totodată, trebuie avut în vedere că în unele ramuri industriale (energia electrică, ramurile extractive) ponderea amortizării în costurile de producție este foarte mare, ajungînd în unele cazuri la 30 la sută și chiar mai mult. Considerăm că cel puțin în aceste ramuri ar fi utilă introducerea indicatorului valoarea adăugată.

Producția netă la 1000 lei fonduri fixe

Dr. Constantin MANOLACHE — În condițiile folosirii producției nete, va fi necesară și perfecționarea unor indicatori de eficiență economică. Astfel, înlocuirea producției globale cu producția netă face obiectiv necesară și înlocuirea indicatorului producție globală la 1 000 lei fonduri fixe. Acest indicator poate să creeze uneori o impresie falsă asupra eficienței fondurilor fixe, ca urmare a creșterii artificiale a producției globale. Valoarea producției globale, care este compusă din cheltuielile materiale și valoarea nou creată, are o structură diferită de la ramură la ramură și, în cadrul aceleiași ramuri, de la întreprindere la întreprindere, atît ca urmare a particularităților procesului de producție, cît și ca urmare a preocupărilor colectivului respectiv pentru reducerea cheltuielilor materiale.

În practică pot exista situații cînd o unitate industrială cu un volum mare de cheltuieli materiale în valoarea producției globale să apară cu o activitate mai eficientă în comparație cu o altă unitate industrială care are o producție globală la 1 000 lei fonduri fixe inferioară, dar care are rezultate pozitive în reducerea cheltuielilor materiale.

Să presupunem două unități industriale (A și B), prima cu o producție globală la 1 000 lei fonduri fixe de 1 400 lei, iar cea de-a doua cu o producție globală de 1 300 lei la 1 000 lei fonduri fixe. Să presupunem, de asemenea, o structură diferită a valorii producției globale la cele două unități. Astfel, ponderea cheltuielilor materiale în valoarea producției globale reprezintă la întreprinderea A 60 la sută, iar la întreprinderea B 50 la sută. Din cele prezentate rezultă că, la întreprinderea A, din producția globală de 1 400 lei, 840 lei constituie cheltuieli materiale, iar restul de 560 lei este valoarea nou creată. În cazul întreprinderii B, din cei 1 300 lei producție globală, 650 lei sînt cheltuieli materiale și restul de 650 lei valoarea nou creată. Folosind producția globală la 1 000 lei fonduri fixe ca indicator de eficiență economică, înseamnă că va trebui să conchidem că întreprinderea A a desfășurat o activitate mai eficientă ; ori, în realitate, situația se prezintă invers. Întreprinderea B, cu o pondere mai mică a cheltuielilor materiale în valoarea producției globale și o valoare nou creată mai mare, a folosit fondurile fixe cu care este dotată mult mai eficient. Pentru a se putea însă ajunge la această concluzie, se impune folosirea unui alt indicator și anume a indicatorului producție netă la 1 000 lei fonduri fixe, care reflectă în mai mare măsură efortul propriu al întreprinderii:

După cum se observă, nu în toate cazurile producția globală mare înseamnă și o activitate eficientă. În cazul întreprinderii A, valoarea ridicată a producției globale la 1 000 lei fonduri fixe poate fi rezultatul unor factori independenți de efortul propriu al întreprinderii, dar și urmarea unei activități ineficiente, a lipsei de preocupare din partea colectivului respectiv pentru reducerea cheltuielilor materiale.

Indicatorul producție globală la 1 000 lei fonduri fixe nu mai corespunde cerințelor actuale ale creșterii economice din țara noastră. Trecerea la o nouă calitate trebuie să se înfăptuiască și în domeniul determinării eficienței economice. Noua calitate, în acest caz, o constituie valoarea nou creată, singura capabilă să asigure atît mijloacele necesare dezvoltării, cît și creșterea bunăstării generale a întregii națiuni. Producția netă la 1 000 lei fonduri fixe prezintă avantajul că, pe lîngă o reflectare corectă a folosirii fondurilor fixe, stimulează colectivul de muncitori la obținerea unei producții cît mai mari cu cheltuieli materiale cît mai mici, diminuează consumul de materii prime scumpe, din import, împiedică risipa de materiale și de combustibil.

Stere STĂTICĂ, contabil șef la Întreprinderea de pompe București — Analizînd conținutul producției nete, rezultă că principalul factor care determină mărimea acestui indicator este nivelul cheltuielilor materiale. Elementele componente ale producției nete se modifică între ele de la o perioadă la alta, fără ca totalul să sufere modificări. Astfel, orice depășire a unor costuri cu retribuirea, cota de tehnică nouă, și alte costuri cu munca vie atrage după sine o diminuare a beneficiului. De aceea, introducerea în practică a indicatorului producția netă va determina întreprinderile să-și concentreze eforturile în direcția reducerii consumurilor de materiale, combustibil și energie, precum și a folosirii intensive a capacităților de producție, factori care conduc în mod direct la creșterea producției nete.

Totodată, indicatorul producția netă stimulează, în mai mare măsură, orientarea producției spre sortimente cu un grad ridicat de prelucrare și cu un consum de materiale mai redus.

Pentru ca acest indicator să exprime cît mai exact atît volumul activității realizate de fiecare întreprindere, cît și contribuția adusă la crearea venitului național se impune utilizarea unei metodologii corespunzătoare de calcul.

Analizînd metodologia de calcul propice fiecăreia din cele două metode cunoscute, rezultă că metoda de repartiție este cea mai exactă. Utilizarea metodei de repartiție impune în mod necesar ca și în planificare, stabilirea indicatorului să se facă tot prin însumarea elementelor componente, fundamentate pe secțiuni de plan. Se asigură astfel comparabilitatea datelor și se pot identifica cu ușurință elementele la care s-au înregistrat depășiri sau economii față de plan.

Constituind indicatorul în funcție de care se va face recalcularea fondului de retribuire pentru personalul din structura muncitori, este necesar să se pună în discuție unele aspecte legate de metodologia de lucru pe baza căreia se stabilește fondul de retribuire cuvenit întreprinderii în raport de gradul de îndeplinire a indicatorului producția netă. Astfel, avînd în vedere faptul că datele contabile privind luna în curs se cunosc la 15 zile de la expirarea perioadei de raportare **este indicat ca recalcularea fondului de retribuire pentru perioada raportată să se facă pe baza procentului de realizare a indicatorului în luna precedentă, calculat cumulat de la începutul anului.**

Deosebit de problema recalculării fondului de retribuire, indicatorul producția netă se raportează lunar — în ziua de 2 ale fiecărei luni pentru perioada precedentă — pentru comensurarea volumului activității, astfel încît **este necesar a se pune la punct și metodologia de calcul pentru această raportare care, spre deosebire de calculul bazat pe date contabile — ce se efectuează la 15 ale fiecărei luni — utilizează date din planul costurilor de producție. Se impune în acest caz efectuarea de regularizări lunare față de datele contabile.**

În concluzie, apreciem că indicatorul producția netă va constitui un instrument de apreciere corectă atît a volumului (efortului) depus de fiecare întreprindere, cît și de analiză a eficienței economice a activității.

Dezbaterea a reliefat faptul, că indicatorul producție netă, spre deosebire de producția globală, constituie un instrument de determinare corectă a valorii nou create, a efortului propriu al colectivelor de muncă din fiecare întreprindere, cît și de analiză a eficienței activității economice. În cadrul dezbaterii s-au făcut, totodată, o serie de propuneri menite să contribuie la soluționarea unor probleme pe care le ridică introducerea și aplicarea noului indicator, propuneri care ar putea fi folosite în elaborarea metodologiei de lucru adecvate.

■ În conținutul indicatorului producție netă să se includă numai valoarea aferentă : produselor fizice și lucrărilor cu caracter industrial executate pe bază de contracte ; producției executate pe stoc pe bază de aprobări ; producției existente în diferite faze de fabricație, în vederea realizării de produse finite și lucrări industriale prevăzute în plan.

■ Pentru a se acorda prioritate intereselor economiei naționale, producția netă să fie calculată astfel încît : să se țină seama de produsele fizice obținute, să fie avută în vedere producția care are desfacerea asigurată, să se elimine influențele de structură care majorează sau micșorează, independent de efortul întreprinderii, volumul producției nete, să se favorizeze introducerea progresului tehnic prin pîrghia prețurilor și alte pîrghii de cointeresare materială.

■ Pentru exactitatea calculului, în condițiile folosirii unui consum redus de muncă și operativității în raportare, este de preferat calcularea producției nete prin metoda sintetică, în locul metodei analitice.

■ În vederea includerii valorii nou create efectiv corespunzător fazelor de fabricație, producția în curs de fabricație să se evalueze la costul de producție ; în evidența contabilă cheltuielile materiale indirecte să fie calculate separat și să se repartizeze pe produs distinct, cu ajutorul mijloacelor moderne de calcul.

■ În cazul obiectivelor noi (instalații, ateliere, secții, întreprinderi) producția netă să se fundamenteze încă din notele de comandă, între indicatorii de analiză a eficienței investiției, urmînd să figureze și creșterea producției nete și a productivității muncii vii.

■ În metodologia de urmărire și analiză să fie introdus și indicatorul producția netă pe o persoană ocupată, pentru a se evidenția în mod real efectele pozitive ale introducerii progresului tehnic, care asigură fie sporirea venitului net pe unitate de produs și, deci, creșterea producției nete, fie reducerea forței de muncă și deci creșterea productivității muncii.

■ În locul corelațiilor folosite pînă în prezent în analizele economico-financiare (prima — dintre creșterea producției globale și a fondului de retribuire, iar a doua — dintre creșterea productivității muncii și a retribuției medii), să se folosească corelațiile : procentul de realizare a volumului producției nete să fie mai mare sau cel puțin egal cu procentul de eliberare a fondului de retribuire planificat ; creșterea retribuției medii pe total personal să nu depășească creșterea producției nete pe o persoană ocupată.

■ Fondul de retribuire să se recalculeze în funcție de gradul de realizare trimestrială a indicatorului producția netă ; retribuțiile să fie eliberate în limita fondului planificat trimestrial, urmînd ca pe baza datelor definitive de bilanț să se determine fondul de retribuire admisibil și să se stabilească eventualele depășiri pentru care întreprinderea trebuie să obțină aprobările legale.

■ Să se reanalizeze nivelul rentabilității inclus în prețuri, astfel încît producția netă să reflecte fidel efortul propriu al colectivelor de muncă pentru realizarea beneficiului.

■ Pentru aprecierea aportului colectivelor de muncă din întreprinderi, analiza producției nete să se facă concomitent cu analiza realizării beneficiului și a fondului de retribuire.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

Reducerea decalajelor față de țările dezvoltate

AGRICULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN CADRUL AGRICULTURII MONDIALE ȘI EUROPENE (II)

Dinamismul producției agricole

EXTINDEREA masivă a progresului tehnic în agricultura României, promovarea continuă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnologiei agricole au determinat o **tendință de creștere accelerată a producției**, avînd ritmuri superioare celor înregistrate pe plan mondial și european. Astfel, conform indicilor calculați de F.A.O., rezultă că în 1976, față de media anuală a perioadei 1961—1965, producția agricolă mondială a sporit cu 38%, în Europa cu 30% și în România cu 59% ; concomitent, producția pe locuitor a sporit cu 8%, 19% și respectiv cu 40%. Această tendință a producției noastre agricole va continua și se va accentua în viitor, ritmul mediu anual (6,9—9,0%) prevăzut pentru cincinalul 1976—1980 fiind superior celui prevăzut în planul indicativ mondial și în programele de dezvoltare ale multor țări. Trebuie subliniat și faptul că disponibilitățile alimentare pe o persoană au fost în 1974, în România, de 3 300 calorii pe zi (cu 14% mai mult decît în perioada 1961—1963), superioare cu aproape 30% nivelului existent pe plan mondial.

Dinamismul agriculturii românești, accentuat în ultimii ani este clar reflectat de **ritmurile de creștere a producțiilor totale ale principalelor culturi**, superioare și ele celor existente pe plan european și mondial (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Dinamica producției agricole

1961—1965=100

	Mondial		Europa		România	
	1971—1975	1976	1971—1975	1976	1971—1975	1976
Cereale	135	150	141	138	136	182
Floarea-soarelui	141	136	174	182	151	158
Sfeclă de zahăr	135	162	132	150	180	262
Cartofi	104	101	89	79	130	184
Legume și pepeni	129	131	106	103	155	203
din care : tomate	140	157	147	145	208	293
Mere	118	121	109	109	164	287
Struguri	114	117	113	109	132	128

Datorită importanței sale capitale pentru întreaga economie agricolă, merită evidențiat, îndeosebi **progresul substanțial al producției de cereale a țării noastre ;** înregistrîndu-se o medie anuală de 19,2 milioane tone de cereale în primii doi ani ai actualului cincinal, s-a reușit aproape să se dubleze producția, comparativ cu media anuală a cincinalului 1961—1965, în condițiile reducerii suprafeței cultivate cu cereale cu peste 700 mii de hectare.

De asemenea, au crescut notabil și producțiile totale la celelalte culturi vegetale : plante tehnice, legume și cartofi, viticultură, pomicultură, furaje.

Toate aceste rezultate confirmă **rolul tot mai activ al României în dinamizarea producției agricole mondiale, posibilitățile de îmbunătățire continuă a locului ce-l deține agricultura noastră în acest cadru.**

Ca urmare a măsurilor ce se iau, îndeosebi pe linia creșterii gradului de chimizare și a extinderii irigațiilor, în contextul dezvoltării de ansamblu a bazei tehnico-materiale și aplicării mai intense a rezultatelor cercetării științifice agricole, în actualul cincinal ritmurile de creștere ale producției agricole vor fi și mai accelerate. Astfel, se prevede ca producția totală a principalelor culturi să crească în perioada 1976—1980, față de 1971—1975, cu 35—51% la cereale, 31—49% la floarea soarelui, 81—97% la sfecla de zahăr, 57—66% la cartofii de toamnă, 64—69% la legumele de cîmp și 67—74% la fructe și struguri.

FACTORUL intensificator de bază al producției noastre agricole îl constituie **permanenta tendință de creștere a producțiilor medii la hectar**, ceea ce ilustrează semnificativ eficiența practică a procesului de modernizare a agriculturii. **România se situează printre țările cu cel mai pronunțat dinamism al producțiilor medii la hectar**, atingînd ritmuri medii anuale de creștere la unele produse principale care devansează pe cele obținute în ultimul timp pe plan mondial și european. Consecința directă a acestor ritmuri superioare constă în reducerea tot mai pronunțată a decalajelor existente între nivelul producțiilor medii obținute la noi și cele de pe plan mondial și european (tabelul nr. 4).

Edificatoare pentru ilustrarea posibilităților ce le avem, ca într-un timp relativ scurt să putem elimina complet aceste decalaje, sînt următoarele date : în cincinalul 1971—1975, producția medie de cereale obținută în întreprinderile agricole de stat (3 080 kg/ha) a fost mai mare cu 66 la sută decît cea mondială și aproape egală cu cea europeană ; la floarea-soarelui, producția medie obținută în sectorul agriculturii noastre de stat devansa cu 51 la sută nivelul mondial și cu 38 la sută pe cel european, iar la cartofi, producția medie era la nivelul celei europene și superioară, cu 37 la sută, celui mondial. Semnificativ este și faptul că, în 1976, un număr de 790 de cooperative agricole și 190 de întreprinderi agricole de stat au avut producții medii de grîu ce au depășit nivelul de 3 500 kg/ha, iar un număr de 1 025 de cooperative și 145 de I.A.S.-uri au obținut producții medii de porumb de peste 4 000 kg/ha. Astfel de niveluri ale randamentelor sînt deplin comparabile cu cele obținute în țările cu agricultură avansată.

Tabelul nr. 4

Producția medie la ha în România
Față de nivelul :

%

	mondial = 100			european = 100		
	1961—1965	1971—1975	1976	1961—1965	1971—1975	1976
Cereale	110,3	132,0	160,2	74,2	78,0	100,5
Floarea soarelui	160,2	125,0	144,3	90,4	114,5	129,5
Sfecla de zahăr	62,5	74,1	93,8	48,7	60,6	85,4
Cartofi	71,2	84,8	116,8	53,0	61,9	89,9

Totuși, trebuie subliniat că, avînd în vedere nivelurile pe țară ale producțiilor medii la hectar, persistă încă decalaje notabile față de țările cu agricultură avansată, pentru a căror atenuare se impune să acționăm cu și mai mari eforturi (materiale, financiare, umane și organizatorice) în următorii ani.

Rezultatele obținute în creșterea producției medii au determinat o apreciabilă sporire a producției agricole, afirmîndu-ne printre țările cu un mare potențial de produse agricole pe locuitor. La cereale, produse esențiale în alimentația umană și dezvoltarea zootehniei, România prezintă un puternic dinamism, dovedind în mod evident înaltul potențial cerealier al țării noastre. În anul 1976, de exemplu, producția de cereale pe locuitor a fost în țara noastră de 923 kg, față de 365 kg pe plan mondial și 462 kg în Europa (610 kg în Franța, 310 kg în R.F. Germania și 300 kg în Italia). Este remarcabil faptul că în același timp, în țara noastră s-au asigurat producții tot mai mari pe locuitor și la floarea soarelui, sfeclă de zahăr, legume și alte produse agricole vegetale.

IN CADRUL dezvoltării intensive, complexe și multilaterale a agriculturii, **ramura producției animale** are un rol foarte important, atît datorită ponderii mari și în continuă creștere în producția agricolă globală, cît și, în special, datorită valorii nutritive superioare a produselor de origine animală în hrana populației.

În țara noastră se duce o politică permanentă de **dezvoltare susținută a creșterii animalelor,** alocîndu-se în acest scop tot mai multe resurse materiale și financiare. În ultimii ani au fost elaborate și traduse în practică programe complexe de dezvoltare intensă a zootehniei, care prevăd creșteri pronunțate ale efectivelor, îmbunătățirea radicală a structurii speciilor, raselor și categoriilor de animale, sporirea accentuată a producțiilor medii și, implicit, mărirea producțiilor totale la principalele produse de origine animală.

Tabelul nr. 5

Dinamica efectivelor de animale, (1976 față de media perioadei 1961—1965=100)

	Mondial	Europa	România
Bovine	123	114	137
Porcine	121	135	182
Ovine	102	94	114
Păsări	142	130	202

Sporirea continuă a efectivelor fiind baza indispensabilă a dezvoltării generale a zootehniei, s-a acționat cu fermitate în această direcție, obținîndu-se — față de trecut — rezultate deosebite, care ne plasează pe poziții meritorii și în context internațional. România are un ritm de sporire a efectivelor, superior celui realizat pe plan mondial și european (tabelul nr. 5), ceea ce a dus la îmbunătățirea locului ocupat de țara noastră. Cele mai mari sporuri s-au înregistrat la speciile care permit o reproducție mai rapidă a efectivului și care se pretează mai mult creșterii în sistem de tip industrial, orientare determinată de necesitatea de a rezolva, într-o perioadă relativ scurtă, îmbunătățirea consumului populației. Deținînd, în 1976, peste 410 mii unități vită mare la un milion de locuitori, România se situează înaintea unor țări europene cu tradiție în creșterea animalelor, cum sînt : Anglia (300 mii), R.F. Germania (268 mii), Italia (189 mii), Austria (383 mii), Cehoslovacia (368 mii) ș.a. Concomitent cu sporirea efectivelor de animale, s-a urmărit și îmbunătățirea calității acestora, prin creșterea ponderii raselor superioare în detrimentul celor slab productive, și s-au luat măsuri de concentrare a efectivelor în ferme mari, moderne, în care se aplică tehnologii industriale. Dinamismul dezvoltării zootehniei se va menține și în perspectivă, astfel ca pînă în 1990 efectivele să ajungă la 10—11 milioane de bovine, 18—20 milioane porcine, 20—22 milioane ovine și caprine, dezvoltîndu-se în același timp și sectorul avicol, potrivit cerințelor sporite ale populației pentru carne, lapte, lînă și ouă.

Deși din punctul de vedere al ritmului de creștere a efectivelor ne situăm printre țările cele mai dinamice din Europa, **densitatea lor este încă relativ scăzută.** Așa de exemplu, în 1976, numărul de bovine ce revin la 100 ha agricol a fost de 41 în țara noastră, în timp ce în Cehoslovacia a fost de 65, în Franța de 75, în R.D. Germană 88, în R.F. Germania 109, în Italia 48 ; densitatea porcinelor la 100 ha cultivate cu cereale a fost la noi de 139 de capete, față de 248 în Cehoslovacia, 452 în R.D. Germană, 376 în R.F. Germania și 172 în Italia. Este de menționat că densitatea bovinelor la noi depășește 53 la sută pe cea mondială și reprezintă 70 la sută din cea europeană, iar la porcine depășim densitatea mondială cu 63 la sută și s-a atins doar 64 la sută din nivelul celei europene. În anul 1990 vom atinge o densitate de 67—74 bovine la 100 ha agricol și 280—315 porcine la 100 ha cereale, cu mult peste media europeană și la nivelul țărilor cu cele mai bune realizări.

Tabelul nr. 6

Dinamica producției animaliere, (1976 față de media perioadei 1961—1965=100)

	Mondial	Europa	România
Lapte de vacă	121	121	160
Ouă de găină	146	142	244
Lînă	99	98	133

Ca urmare a creșterii permanente a efectivelor și a sporirii sensibile a randamentelor pe animal, în țara noastră a avut loc o continuă dezvoltare a producției zootehnice totale și a fiecărui produs animalier principal, ritmurile de creștere înregistrate fiind superioare celor existente pe plan mondial și european (tabelul nr. 6).

Cu toate acestea, în ce privește nivelul pe locuitor al principalelor produse animaliere există încă unele decalaje față de țările dezvoltate ; ele se reduc însă de la o perioadă la alta. Calea principală de accelerare a ritmului de reducere a acestor decalaje o constituie creș-

Ovidiu POPESCU

(Continuare în pag. 26)

Concluzii la dezbaterea „R.E.“

CRITERIUL PRODUCȚIEI DE EXPORT ÎN FUNDAMENTAREA EFICIENȚEI INVESTIȚIILOR

CONJUGAREA noțiunilor de export și investiții reprezintă o problematică ce stă tot mai adesea în atenția specialiștilor, a economiștilor din țara noastră. În contextul actual al competiției tot mai intense care se desfășoară pe plan mondial între mărfurile realizate în diferite țări, în condiții specifice de producție, se pune cu stringență problema fundamentării amănunțite a noilor investiții prin studii de marketing, determinării pe baza unor analize aprofundate a piețelor de desfacere — interne și externe — pentru viitoarele produse ce urmează a se realiza cu noile investiții, astfel ca acestor produse să li se asigure condițiile necesare de desfacere — pe cît posibil pe o perioadă de lungă perspectivă.

Aceste preocupări au constituit obiectul unei dezbateri organizată de Academia de studii economice București, prin Catedra de eficiența economică a investițiilor, în colaborare cu Revista economică, cu specialiști din întreprinderi și organe economice centrale.

Principalele probleme reieșite în cadrul acestor dezbateri au putut fi aduse la cunoștința unui cerc larg de specialiști și practicieni din economie (R.E., nr. 3, 7, 10/1978), prin grija și solicitudinea pe care Revista economică o acordă în mod statornic unor asemenea acțiuni ce se integrează în problematica de mare actualitate a conducerii cu eficiență a tuturor domeniilor economiei.

Mulțumim pe această cale Revistei economice pentru modul în care înțelege să participe nemijlocit la promovarea în rîndul economiștilor din întreaga țară a unor idei novatoare, a unor propuneri făcute cu scopul de a răspunde deziderPatului major : „transformarea acumulărilor cantitative într-o nouă calitate, superioară“ în activitatea desfășurată în toate domeniile vieții economice și sociale.

Socotesc că principalele concluzii care se desprind în urma acestor dezbateri pot fi sintetizate în următoarele :

1 În vederea creșterii eficienței economice a noilor obiective de investiții, se impune ca pe viitor toate proiectele de realizare a noi obiective economice să fie precedate de temeinice studii de marketing din care să rezulte viabilitatea obiectivelor ce se propun a fi construite. Aici nu se pune problema de a realiza în mod formal o condiție cerută de organele de avizare, ca în documentațiile tehnice ale investițiilor să existe un capitol de marketing ; este vorba de principala condiție, după părerea mea, care generează decizia de a se aloca fondurile de investiții pentru anumite obiective : cererea resimțită pe piață pentru anumite mărfuri — în fapt o cerință socială, ce în mod logic constituie factorul esențial care generează apariția unui obiectiv de investiții, dar în același timp îi conferă și o viață economică îndelungată. În acest sens, în dezbateri a fost emisă propunerea includerii marketingului ca tehnică curentă, efectivă în metodologia fundamentării investițiilor.

2 Obiectivele construite au un ciclu de viață relativ îndelungat, de ordinul zecilor de ani. Pe parcursul acestei perioade condițiile pieței interne și externe se schimbă în mod substanțial și în repetate rînduri. De aici izvorăște necesitatea de a nu privi studiile de marketing ca o lucrare terminată odată cu încheierea lucrărilor de investiții și punerea în funcțiune a obiectivului. Prin cercetări de marketing continue se fundamentează reproiectarea produselor și tehnologiilor, se adaptează capacitatea de producție la evoluția uneori imprevizibilă a modului de manifestare a cerinței sociale, astfel încît producătorul să-și poată menține o poziție activă, penetrantă pe piața mondială a produselor din domeniul său de activitate. Studiile de marketing trebuie deci privite ca o cerință permanentă, iar întreprinderile au obligația să se organizeze în mod corespunzător pentru a asigura cunoașterea permanentă a evoluției pieței interne și externe.

3 Conexiunea dintre investiții și marketing trebuie să fie abordată și la studierea amplasamentului noii investiții, pe baza cunoașterii și aplicării conceptului de dezvoltare regională echilibrată a forțelor de producție. Amplasarea unui obiectiv industrial în zonele cele mai potrivite, încît să permită o viziune integratoare asupra impactului investiției în mediul economic, demografic și ecologic se poate înfăptui numai pe baza unor studii de marketing bine elaborate, împletind astfel în mod armonios criteriile economice cu cele sociale.

Totodată în aprecierea eficienței investițiilor este necesară îmbinarea optimizărilor macroeconomice cu suboptimizări microeconomice.

4 Necesitatea adoptării unor decizii judicioase de realizare a investițiilor impune completarea actualului sistem de indicatori, astfel încît să se surprindă mai exact aspecte privind :

— cuantificarea eficienței globale a noilor obiective pînă la sfîrșitul duratei de viață a acestora ;

— posibilitățile de sporire a productivității muncii prin creșterea gradului de înzestrare tehnică a muncii, creșterea gradului de cibernetizare și automatizare etc. ;

— elasticitatea obiectivului la cerințele în perspectivă ale pieței, pornindu-se de la volumul și structura cheltuielilor necesare pentru adaptarea în decursul anilor a profilului de producție și tehnologiei obiectivului realizat, astfel încît să satisfacă, prin produsele sale, în condiții din ce în ce mai bune, cerințele cumpărătorilor.

5 Întrucît, în mod practic, fiecare obiectiv de investiții are menirea să asigure mărfuri pentru export, el se găsește într-o continuă confruntare cu obiective similare realizate în alte țări. Această competiție realizîndu-se într-o perioadă îndelungată — uneori, zeci de ani — se resimte tot mai mult necesitatea utilizării calculelor de actualizare cu ocazia fundamentării eficienței economice a noilor obiective de investiții. Această necesitate se accentuează dacă ținem seama că pe parcursul duratei de existență a unui obiectiv și în condițiilie de dezvoltare a societății contemporane, progresul tehnico-științific cunoaște forme de materializare ce apar în ritmuri tot mai accelerate ; ceea ce astăzi este nou și performant mîine poate fi vetust, demodat, rămas în urmă. De aceea se impune ca la adoptarea deciziei pentru noile obiective de investiții să se efectueze calcule de actualizare privind compararea între cheltuielile ce se fac în prezent și rezultatele ce se vor obține pe parcursul funcționării acestora.

Un alt aspect, colateral calculelor de actualizare, dar generat de amplificarea participării la diviziunea internațională a muncii, îl constituie necesitatea evaluării mai precise a cheltuielilor de producție pentru producerea mărfurilor exportate de noile obiective. După cum este cunoscut, comparația dintre cheltuielile interne pentru realizarea unui produs și prețul obținut pe piața externă prin export se realizează cu ajutorul indicatorului curs de revenire net. Se impune însă perfecționarea metodologiei de calcul al acestui indicator pentru produsele din nomenclatorul de export, astfel încît în volumul cheltuielilor de producție să se includă și cheltuielile în valută efectuate în ramurile conexe care vor furniza : materiile prime, materialele, combustibilii, energia ca și valuta cheltuită pentru obținerea utilajelor. Este de așteptat ca utilizarea unui astfel de calcul al indicatorului curs de revenire să modifice esențial unele opțiuni în ceea ce privește exporturile noastre la unele grupe de mărfuri, să orienteze structura schimburilor noastre externe spre acele produse care prezintă rentabilități superioare, calculele fiind efectuate nu numai din punctul de vedere îngust al întreprinderii producătoare, ci prin prisma mai largă a cheltuielilor ocazionate pentru întreaga economie națională.

La cele de mai sus se adaugă și necesitatea ca în calculele de actualizare să se aibă în vedere că în numeroase țări indicele de creștere a prețurilor este foarte ridicat. Este de neconceput un calcul al eficienței investițiilor fără a se avea în vedere riscul valutar provocat de amplul fenomen inflaționist ce are loc pe piețele capitaliste.

6 După cum este cunosut, țara noastră duce o largă politică de cooperare economică internațională.

Așa cum am mai arătat la deschiderea dezbaterii, în prezent sînt în curs de realizare 130 de obiective la care țara noastră este participantă împreună cu alți parteneri externi. Unele din aceste obiective se realizează sub egida organismelor internaționale. De aici rezultă necesitatea efectuării calculelor de eficiență economică a investițiilor în conformitate cu metodologiile de fundamentare practicate de organismele internaționale sau de celelalte țări cu care cooperăm sau dorim să realizăm în viitor investiții comune.

prof. dr. Ion ROMÂNU
șeful Catedrei de eficiența economică
a investițiilor
Academia de studii economice

Marketingul în conducerea modernă a întreprinderii

ÎN REZOLVAREA problemelor complexe pe care le ridică activitățile de conducere a aprovizionării, producției și desfacerii în întreprindere, marketingul s-a constituit ca o știință a modelării producției în conformitate cu cerințele pieței, ale consumatorilor. Practica arată că trebuie îndeplinite următoarele trei condiții :

— conducerile întreprinderilor trebuie să fie conștiente că natura problemelor de marketing este fundamental deosebită de cea a problemelor de producție ;

— conducerile întreprinderilor trebuie să recunoască caracterul dinamic al problemelor de marketing — prefacerile continue ce se produc pe piață, ca și pe canalele către piață ;

— activitatea de marketing presupune o bună pregătire teoretică, care să permită abordarea întreprinderii ca sistem și să dea posibilitatea înțelegerii diferitelor funcții ale întreprinderii, inclusiv cea de marketing, în interdependența lor.

Concluzia pe care o putem trage este că între marketing și conducere, ca discipline și activități, există o unitate indestructibilă, mai ales în condițiile economiei planificate, unde marketingul se aplică atît în microconducere, cît și în conducerea macroeconomică. Să urmărim în continuare modul în care se manifestă în activitatea întreprinderii unitatea dintre funcția de marketing investigarea pieței și a nevoilor de consum, ;creșterea adaptabilității întreprinderii la dinamica mediului ; satisfacerea în condiții superioare a nevoilor de consum ; creșterea eficienței economice, celelalte funcții ale întreprinderii și funcțiile conducerii.

Marketingul fiind orientat spre **cunoașterea și anticiparea evoluției pieței**, iar previziunea fiind elementul principal al actului de conducere, reiese pregnant rolul lui în realizarea unei conduceri previzionale. El are o importanță deosebită în elaborarea prognozelor privind aprovizionarea cu materii prime, materiale, combustibil etc., privind lansarea în producție a noi produse, dar, mai ales, previziunile referitoare la desfacerea produselor finite, care presupun cunoașterea cererii, a dinamicii și a factorilor care o determină. Studiile de piață oferă o bogată bază informațională în fundamentarea planului, cunoscîndu-se că între plan și piață există o legătură organică.

Marketingul își aduce contribuția și la **coordonarea eforturilor celorlalte compartimente ale unității economice**, studiile de specialitate vizînd optimizarea structurii produselor, pe baza prognozelor cererii și desfacerilor pe termen mediu și lung. Ele servesc astfel serviciilor tehnice, de cercetare-dezvoltare pentru adaptarea unei anumite linii de producție, pentru determinarea în consecință a cerințelor de utilaje, personal și pentru fundamentarea bugetelor de cheltuieli. Legătura indisolubilă dintre marketing și funcția de coordonare reiese și din aceea că programele de marketing sînt integrate în planurile de activitate ale întreprinderilor. Programul de marketing permite conducerii să realizeze o coordonare a marketingului cu toate celelalte activități, oferind informații pentru luarea deciziilor, corespunzătoare strategiilor de dezvoltare. El constituie, în același timp, un principal instrument de planificare și de realizare a planului economic al unităților industriale.

Controlul, o altă dimensiune a conducerii, presupune o permanentă preocupare pentru folosirea optimă a mijloacelor și resurselor întreprinderii, creșterea rentabilității. Prevederea, descoperirea și lichidarea fenomenelor generatoare de rezultate negative și pagube materiale sînt trăsături importante ale controlului și ele se extind asupra situației economice și financiare în toate sectoarele. Între funcția de control — care constituie „ochiul conducerii“ — și marketing există o strînsă legătură. **Aplicarea programelor de marketing impune un control permanent** în toate etapele desfășurării sale, permițînd întreprinderii să facă analize comparative ale rezultatelor obținute în raport cu obiectivele planificate și, în felul acesta,să ia toate măsurile de corecție atunci cînd realizările nu acoperă cheltuielile, pierzîndu-se muncă socială.

prof. dr. doc. Dumitru RUSU
asistent univ. V. MUNTEANU
Universitatea „Al. I. Cuza“, Iași

CITITORII AU CUVÎNTUL

Dări de seamă

CONFORM ultimelor reglementări, s-a stabilit ca dările de seamă statistice de stat privind aprovizionarea să se întocmească pentru toate materiile prime, materialele și produsele prevăzute în H.C.M. nr. 1270/1975, cu modificările aprobate prin H.C.M. nr. 264/1977, respectiv la unitatea noastră pentru 2093 poziții. Dacă ținem cont de faptul că o singură poziție din nomenclator cuprinde 5 pînă la 1 000 repere – ne facem o imagine mai clară asupra volumului de lucru necesar pentru calcularea și completarea celor 13 rubrici din formular Prm. (exemplul, pietrele de polizor care includ între 1 000 și 2 000 de repere).

Darea de seamă pe care o întocmește întreprinderea noastră, respectiv direcția comercială, cuprinde 61 pagini cu peste 2 500 rînduri, ceea ce necesită un volum deosebit de mare de ore de muncă, de imobilizare a referenților, merceologilor și funcționarilor. Ținînd cont că sarcinile noastre de aprovizionare sînt deosebit de importante în perioada actuală (circa 17 000 poziții de plan, din care peste 7 000 numai pentru asigurarea benzii de montaj cu repere de la cei 120 colaboratori din țară) și avînd în vedere volumul mare de lucru pentru întocmirea dării de seamă Prm. propun să se reanalizeze necesitatea efectuării lunare a lucrării respective. Pentru o informare mai completă asupra justeței celor arătate de noi propun un sondaj la cîteva unități economice din țară pe această temă.

V. MUNTEANU
director comercial al Întreprinderii
de autocamioane Brașov

Piese de schimb

PENTRU menținerea mașinilor și utilajelor în perfectă stare de funcționare este necesară planificarea riguroasă, științifică a reviziilor tehnice, reparațiilor curente și reparațiilor capitale și executarea lor la termenele stabilite. În acest scop noi recondiționăm unele piese de schimb pe care le readucem la cotele inițiale. În unele cazuri însă avem nevoie de piese de schimb, pe care nu le primim întotdeauna la termenele prevăzute în contract. Astfel, pentru podurile rulante M 2-62-6 avem nevoie de motoare electrice, roți de rulare, controlere cu came, pe care furnizorul nostru – U.M. Timișoara – întîrzie să ni le expedieze. Înregistrăm neajunsuri și în procurarea sculelor pentru mașini-unelte. Colectivele întreprinderilor furnizoare ar trebui să înțeleagă că îndeplinirea planului nostru de producție este strîns legată de modul în care ne livrează piesele și în consecință să adopte măsurile necesare pentru respectarea prevederilor din contract.

Aurel MITREA
lăcătuș-specialist
la T.C.I. Cluj-Napoca

Simplificare

ÎN numărul 6/1978 al revistei se propune ca îndemnizația pentru concediul de odihnă să fie suportată de către întreprinderea care a efectuat plata înaintea transferului. Din considerentele menționate cu privire la modul greoi de aplicare a prevederii legale, rezultă necesitatea simplificării propuse, la care mă alătur cu toată convingerea. Se impune însă și clarificarea situației în care transferul la o altă unitate se face înainte ca persoana să fi beneficiat de îndemnizația de concediu pe anul respectiv.

Extinzînd principiul la care ne-am referit propun ca îndemnizația de concediu de odihnă să fie suportată numai de unitatea care achită drepturile, indiferent de data cînd a avut loc transferul în interesul serviciului. În aceste condiții se elimină repetatele demersuri ce se fac în prezent de către întreprinderi în vederea recuperării cotei părți din îndemnizație.

Ion CÎRJALIU
director, Sucursala județeană
Vîlcea a Băncii de Investiții

ECOURI

Decontare

REFERITOR la nota cu titlul de mai sus, din nr. 44/1977 al „R. E.", facem următoarele precizări :

În conformitate cu prevederile pct. 39 din Normele metodologice nr. 2/1977 ale Băncii Naționale, cecurile din carnete cu sau fără limită de sumă se pot folosi pentru efectuarea plăților cu caracter de frecvență privind livrările de mărfuri, executările de lucrări, prestările de servicii și alte cheltuieli ocazionate de acestea.

Potrivit prevederilor pct, 104 din aceleași norme, unitățile economice care livrează produse, execută lucrări sau prestează servicii sînt în drept să pretindă clienților, care întîrzie în mod repetat plata și le creează greutăți financiare, asigurarea anticipată a sumelor necesare efectuare plăților.

Indiferent de forma sau instrumentul de decontare folosit, potrivit prevederilor art. 131 din Legea finanțelor și pct. 14 din Normele metodologice unitățile socialiste sînt obligate să ceară plata numai după predarea sau expedierea produselor către beneficiari, executarea lucrărilor sau prestarea serviciilor, iar beneficiarul este obligat să efectueze plata după preluarea și recepția produselor, respectiv recepția lucrărilor sau serviciilor.

Față de această situație, rezultă că atît întreprinderile de transport auto, care în mod abuziv, au condiționat prestarea serviciilor de efectuarea plăților cu anticipație, pe bază de cecuri din carnete cu limită de sumă, cît și beneficiarii care au plătit în acest fel, nu au respectat dispozițiile legale.

R. CIURILEANU
director general
în Ministerul Finanțelor

Energie

REFERINDU-NE la articolul „Economisirea energiei și combustibililor – problemă de interes național", publicat în nr. 46/1977, vă informăm următoarele :

Funcționarea războiului de țesut Officine Galileo a fost astfel concepută din construcție încît la ruperea firului de urzeală, să se oprească automat prin decuplare mecanică, motorul continuînd să funcționeze în gol. Avînd în vedere acest lucru și ținînd cont de eforturile deosebite ce se fac în prezent pentru economisirea energiei, comisia tehnică de inovații și raționalizări din unitatea noastră a luat în considerare propunerea de raționalizare efectuată de un colectiv privind limitarea mersului în gol la aceste războaie prin introducerea de aparataje suplimentar (relee de timp, microîntrerupătoare, butoni comandă). Această raționalizare se experimentează la un număr de șapte războaie. Pentru introducerea acestor relee am comandat la „Electromagnetica" două tipuri de relee de timp. Sperăm să le primim în timp util.

Pînă la sosirea aparatajului și generalizarea raționalizării propuse, personalul secției țesătorie este instruit periodic pentru a întrerupe manual motorul războiului de țesut în caz că operațiunea ce o execută țesătoarea se apreciază a se efectua într-un timp mai lung de 30 secunde.

Teodora AVRAM
director al
Întreprinderii integrate
de lînă Constanța

★

ECONOMISIREA severă a energiei electrice, reducerea stăruitoare a consumurilor, constituie o problemă fundamentală și în cadrul Combinatului siderurgic Reșița. Pentru recuperarea depășirii de energie electrică, menționată și în articolul din „R.E." vor fi luate următoarele măsuri : se va schimba schema de alimentare a combinatului, ceea ce va conduce la micșorarea pierderilor de energie electrică ; se va îmbunătăți calitatea reparațiilor la utilaje și instalații ; iluminatul interior și exterior se va reduce cu peste 50 %.

ing. Constantin SAVU
director general al centralei
industriale siderurgice
Reșița

Exigențe

ASPECTELE relatate în articolul „Exigențe sporite în stabilirea și realizarea nomenclatorului de produse", apărut în nr. 46/1977, corespund realității. Sîntem conștienți că rezultatele obținute puteau fi mai bune și stă în atenția noastră perfecționarea în continuare a activității.

Trebuie să arătăm însă că valoarea stocului de producție neterminată și ca urmare, variația de stoc realizată este ridicată datorită prelungirii ciclului de fabricație. Această prelungire este determinată la rîndul ei de faptul că în studiul tehnico-economic de realizare a investiției s-a prevăzut ca piesele turnate pe care le aprovizionăm să fie eboșate, detensionate, grunduite. În realitate, datorită lipsei de capacitate de producție la eboșare în turnătoriile de fontă (în mod deosebit la I. M. Roman), piesele sînt livrate neeboșate. Ca urmare, ciclul de fabricație la piesele mari se prelungește cu minimum două luni, timp necesar eboșării la întreprinderea noastră, transportului și detensionării la I. M. Roman și apoi transportului înapoi la I.M.U. Bacău pentru sablare și grunduire.

În general, piesele mari turnate pe care le primim au multe defecte și, ca urmare, la noi se fac operațiuni suplimentare de remaniere prin plăcuire și dopuire, evitînd astfel rebutarea lor totală și returnarea la furnizor. Aceasta însă lungește ciclul de fabricație cu cca. 40% pentru piesele respective, lucru de care nu s-a ținut cont la determinarea capacității de producție.

V. TALPĂ
director al Întreprinderii
de mașini unelte Bacău

Tribuna „R. E." GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINTATE

RESURSELE ANALIZEI TEHNICE A VALORII LA PRODUSE DE COMPLEXITATE REDUSĂ

IN CONTEXTUL măsurilor stabilite de către conducerea de partid și de stat, privind perfecționarea mecanismului conducerii economice și financiare, hotărîrea de a se pune la baza dezvoltării producția netă, ca principal indicator al planului economic, *rezolvă* o condiție de principiu pentru generalizarea metodei analizei tehnice a valorii *în modernizarea produselor existente și concepera de produse noi. Urmărirea în principal a valorii adăugate, a ceea ce se produce nou în societate va înlătura tendința de a consuma inutil materiale scumpe pentru o producție de tehnicitate redusă, adică tocmai ceea ce reprezintă o frînă artificială în extinderea A.V.*

Este de așteptat și de dorit să intervină modificări pozitive și în atitudinea acelor conduceri de întreprinderi care încearcă să justifice inerția în aplicarea metodei, pretextînd că ea este adecvată doar produselor de mare complexitate, la care se pot obține reduceri spectaculoase ale costurilor materiale. Atitudine fundamental greșită, căci economia națională este interesată în folosirea chibzuită a tuturor resurselor, în orice întreprindere, la orice produs, *chiar și cel mai simplu, iar unitățile productive, la rîndul lor, trebuie să fie interesate în* valorificarea oricărei posibilități de mărire a economiilor, a beneficiilor, ca sursă pentru autofinanțare.

Cele două exemple pe care le prezentăm mai jos, referitoare la producția de ambalaje, ilustrează tocmai rezultatele unor astfel de inițiative în acest vast domeniu al produselor de complexitate redusă.

Funcții identice, costuri mai mici

SACUL 60/110, confecționat din pînză 8804/121, are o pondere importantă în producția fizică a întreprinderii bucureștene „Industria iutei". Ținînd seama de acest considerent, consiliul oamenilor muncii a hotărît ca el să fie supus analizei valorii, în vederea reducerii cheltuielilor materiale.

Acest tip de sac (cu lungimea de 110 ±2 cm și lățimea de 60 ±1 cm) se utilizează pentru ambalarea unor produse chimice, alimentare și cereale și transportul lor. Sacul se croiește dintr-o singură bucată pe direcția firelor de urzeală sau bătătură, se încheie lateral și la fund, iar gura se tivește prin îndoire de două ori (2 cm) a țesăturii spre exterior. După umplere, este cusut la gură sau legat.

O analiză teoretică a permis stabilirea funcțiilor elementare de întrebuințare, respectiv a calităților cerute produsului:

A — păstrarea integrității încărcăturii în cursul depozitării și transportului;

B — rezistență la șoc;

C — nedestrămarea țesăturii la gura sacului în cazul coaserii sau legării;

D — poartă informații.

Nivelele de importanță a funcțiilor în valoarea de întrebuințare a produsului au fost determinate prin interogarea unui număr de 51 de subiecți, care au apreciat cu note de la 1 la 10 importanța ce au acordat-o fiecărei funcții în parte. Pe baza punctajului fiecărei funcții s-a calculat ponderea acesteia, pe baza matricei din tabelul nr. 1.

Pentru realizarea fiecărei funcții elementare se efectuează cheltuieli constînd în materie primă, manoperă, regie.

Tabelul nr. 1

Ponderea funcțiilor în valoarea de întrebuințare pe baza punctajului funcțiilor

Funcția	A	B	C	D	TOTAL
A	1	0	0	0	
B	1	1	0	0	
C	1	1	1	0	
D	1	1	1	1	
Pondere	4	3	2	1	10
%	40	30	20	10	100

Dimensionarea economică a funcțiilor produsului este cea din tabelul nr. 2.

S-a analizat relația dintre costuri și nivelul funcțiilor în valoarea de întrebuințare a produsului, alcătuindu-se diagrama costuri-nivele funcții pe baza datelor din tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Ponderea funcțiilor în valoarea de întrebuințare, comparativ cu costul de producție

Funcția	Pondere în valoarea de întrebuințare a produsului (x)	Cost unitar lei (y)
A	4	7,43
B	3	7,36
C	2	4,03
D	1	0,08
Total	10	18,90

Construind dreapta de proporționalitate medie, putem evalua disproporționalitatea între costurile funcțiilor și contribuția lor la valoarea de întrebuințare a produsului. Dreapta, avînd ecuația $y = ax$, trebuie să se abată cît mai puțin posibil de la punctele reale, adică $(y - ax)^2$ să fie minim. Prin rezolvarea ecuației se obțin următoarele valori: $y1 = 1,05$; $y2 = 2,10$; $y3 = 3,15$; $y4 = 4,20$.

Construind diagrama, vom obține:

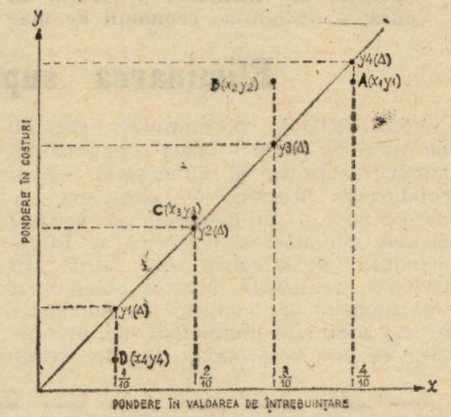

Din diagramă se constată că funcțiile **B** și **C** se găsesc deasupra dreptei de proporționalitate, ponderea lor în costuri fiind superioară ponderii în valoarea de întrebuințare; deci, către acestea trebuie să se îndrepte atenția în vederea reducerii costurilor.

Pentru a echilibra ponderea costurilor funcțiilor **B** și **C** s-a analizat, cu organele tehnice din întreprindere, înlocuirea — la încheierea sacilor — a firului de bumbac + P.E. 17/2/5 cu fir de iută Nm 2/2, mai ieftin cu circa 52%, însă acesta nu a corespuns în procesul tehnologic, neavînd o finețe uniformă, ceea ce ar fi dus la frecvente ruperi. Nu a dat rezultate nici experimentarea firului de bumbac Nm. 20/3, care de asemenea este mai ieftin, însă — deși are o finețe uniformă — nu prezintă rezistența necesară. În aceste condiții, s-a analizat posibilitatea de a se croi sacul în alt mod, astfel încît lungimea să rezulte din lățimea pînzei 8804/110, eliminîndu-se tivul de 2 cm; funcția **C** — „nedestrămarea pînzei la gura sacului" este asigurată de marginea pînzei, ce rezultă chiar din război.

Dimensionarea economică a funcțiilor produsului se prezintă acum ca în tabelul nr. 3 (pag. 16).

Rezolvînd din nou ecuația $y = ax$, s-a constatat că $y1 = 1,07$; $y2 = 2,14$; $y3 = 3,21$; $y4 = 4,28$.

În noua diagramă costuri-nivele funcții ale produsului (vezi figura din pag. 16). funcțiile **A, C, și D** au apărut sub dreapta de proporționalitate, singura funcție ce se menține deasupra acesteia fiind funcția **B.**

Deși raportul costuri-nivele funcții s-a apropiat de dreapta de proporționalitate, mai există posibilități de îmbunătățire, prin aplicarea în continuare a analizei valorii.

Tabelul nr. 3

Ponderea funcțiilor în valoarea de întrebuințare, comparativ cu costul de producție — varianta propusă

Funcția	Ponderea în valoarea de întrebuințare a produsului (x)	Cost unitar lei (y)
A	4	7,29
B	3	7.21
C	2	3,11
D	1	0,08
TOTAL	10	17,69

Prin varianta propusă **se elimină operația de încheiere a sacului la gură,** obținîndu-se **economii de materie primă, manoperă și regie.** La nivelul cantității prevăzute în planul pe 1978, **economia totală scontată este de 363 000 de lei.**

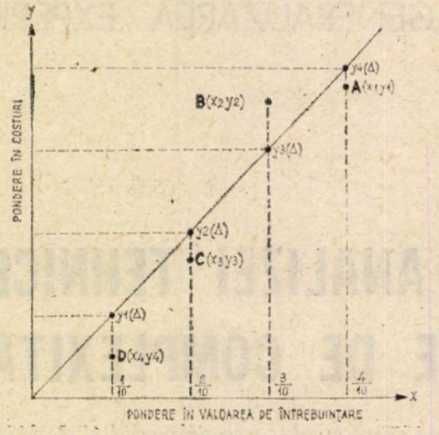

Apreciem că metoda poate fi extinsă și la alte tipuri de saci (50/80; 60/110 grei; 70/110 ș.a.) ce se fabrică de întreprinderile din cadrul Centralei industriei mătăsii, inului și cînepii.

Nicușor ANDRONE
contabil-șef la întreprinderea „Industria iutei“-București

Eliminarea supradimensionărilor

REDUCEREA consumului specific de masă de sticlă — deci economisirea materiilor prime și a energiei pentru producerea acesteia — constituie o preocupare și un domeniu de acțiune pentru conducerea colectivă a Întreprinderii de sticlărie din Turda. În vederea realizării acestui obiectiv a fost încheiat un contract de colaborare cu cabinetul municipal de organizare economico-socială, iar în întreprindere a fost constituit un colectiv larg de cadre tehnice și economiști, cu sarcina de a studia prin metoda analizei valorii posibilitățile de reducere a costurilor la borcanele tip B de 420 ml și Gex de 340 ml, care se fabrică în cantități anuale de peste 100 milioane de bucăți.

Investigarea raportului între importanța funcțiilor și costurile aferente acestora a dus la concluzia că grosimea peretelui de sticlă (deci masa) borcanului, prevăzută în standard, este supradimensionată în raport cu cea necesară satisfacerii funcției de a proteja conținutul, chiar în condițiile în care aceste ambalaje sînt refolosibile, deci supuse la manipulări multiple.

Soluția tehnică ce s-a impus — **modificarea matrițelor metalice pentru confecționarea automată a produselor** — s-a dovedit de două ori avantajoasă. Se realizează, prin reducerea grosimii borcanelor în limitele rezistenței realmente necesare, **o economie de 2400 tone de sticlă anual (echivalînd valoric cu 1,2 milioane de lei),** cantitate ce se dublează prin intrarea în funcțiune a noi capacități de producție. Matrițele înseși, în noua concepție constructivă, sînt mai ieftine, iar întrucît ele se înlocuiesc după un anumit număr de cicluri de fabricație, **diminuarea costurilor de confecționare însumează anual zeci de mii de lei.**

Se află în studiu și alte propuneri interesante. Laboratorul chimic al întreprinderii a avansat ideea unei rețete bazate pe **folosirea de materii prime mai ieftine,** înlocuindu-se praful de marmură adus din județul Bihor cu calcare locale, feldspatul cu alumină, renunțîndu-se la măcinarea excesivă — și costisitoare — a unor materiale. Diminuări ale costurilor s-ar putea obține și prin folosirea unor ambalaje mai eficiente decît cele actuale pentru livrarea produselor de sticlă, ceea ce presupune studii și acțiuni corespunzătoare în fabricile de resort.

Petre DANCIU
Cluj-Napoca

Actualități din activitatea întreprinderilor model

ANUL *acesta, în 17 unități ale industriei ușoare urmează a fi generalizate — potrivit specificului fiecăruia dintre ele — 13 măsuri care, la* Întreprinderea textilă „Moldova“ din Botoșani, *au asigurat depășirea cu 7 150 de lei pe persoană a nivelului planificat pe 1977 al productivității muncii. Eficiența estimată : o economie relativă de 88 de persoane. Printre măsurile cu cea mai largă arie de extindere se numără : perfecționări tehnice și de organizare vizînd reducerea efortului fizic, aplicarea sistemului de prelucrare automată a datelor în diferite activități, studiul privind determinarea structurii sortimentale.*

F*AȚĂ de nivelul prevăzut, de 38.6%, aportul măcăreia dintre ele — 13 măsuri care,* la Întreprinderea *muncii în 1977 la* Filatura de lînă pieptănată din Miercurea Ciuc *a fost de numai 26,7%, ceea ce explică în mare parte faptul că la indicatorul respectiv a fost realizat planul, dar nu și angajamentul suplimentar. Situația se cere radical schimbată în perspectiva obiectivului de a mări productivitatea muncii în 1980, față de nivelul atins în anul trecut, cu 30% în expresie valorică și cu 22% în expresie fizică (la principalul produs — fire PNA). În acest sens, se prevede ca ponderea eficienței progresului tehnic în eficiența totală a programului de transformare a întreprinderii în unitate model să evolueze astfel : în 1978 — 61,2%, în 1979 — 74,7%, în 1980 — 79,4%.*

S*PECIALIȘTII* Combinatului de fire și fibre sintetice Iași *s-au bucurat de colaborarea cadrelor din învățămîntul superior și a Cabinetului județean de organizare economico-socială în elaborarea și definitivarea unor studii privind îmbunătățirea tehnologiei de filare a firelor poliesterice textile, vopsirea în masă a acestora, transportul containerizat al materiei prime ș.a. A fost, de asemenea, elaborat și aplicat un studiu referitor la mecanizarea și centralizarea transportului de materii prime și auxiliare de la depozit la secțiile de producție (care a fost transmis pentru generalizare unor întreprinderi ale industriei ușoare și industriei materialelor de construcții). Efectele prezumate ale implementării acestor studii au fost luate în calcul la stabilirea nivelelor productivității muncii, în unități fizice, care vor trebui atinse în 1980 (în % față de 1977) : la fibre poliesterice — 128, la fire poliesterice — 120, la fibre polipropilenice — 150.*

P*E baza unor contracte de colaborare, cadre didactice de la Institutul de petrol din Ploiești participă la rezolvarea unor teme importante pentru Combinatul petrochimic Brazi : ameliorarea fabricației de etilenă prin gruparea optimă a valorilor parametrilor permiși de proiect, integrarea noilor absolvenți în activitatea de producție. Facultățile de tehnologie textilă și inginerie chimică ale Institutului politehnic Iași au contribuit la elaborarea unui studiu de optimizare a tehnologiilor de fabricație la întreprinderea textilă „Moldova“ din Botoșani. În schimb, Filatura de lînă pieptănată din Miercurea Ciuc, Întreprinderea „23 August“ din Satu Mare, Combinatul siderurgic Reșița, Laminorul de tablă din Galați, „Colorom“-Codlea, întreprinderea de tricotaje „Zimbrul“ din Suceava ș.a. nu au beneficiat, în tot cursul anului trecut, de sprijinul specialiștilor din învățămîntul superior. Oare unitățile-model nu ar trebui să constituie un teren prioritar al integrării învățămîntului cu cercetarea și producția ?*

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE DE PRODUCȚIE

CHELTUIELILE materiale de producție reprezintă un concept complex care oglindește munca socială înmagazinată în mijloacele de producție utilizate de societate în procesul dezvoltării economice. Acest concept include costurile mai multor elemente constitutive ale producției : materii prime, materiale, combustibili, energie, apă și amortizări. În legătură cu cheltuielile materiale problema cheie este **reducerea lor**, obiectiv căruia partidul nostru îi acordă o importanță deosebită.

În esență, reducerea cheltuielilor materiale înseamnă economisirea muncii sociale înmagazinate în mijloacele de producție. Aceasta privește de fapt **gospodărirea rațională, cu maximă eficiență** a fondurilor de producție. Semnificația reducerii cheltuielilor materiale este dublă : a) se realizează o micșorare a costului producției deoarece cheltuielile materiale reprezintă o componentă a costului cu pondere ridicată, mai ales în ramurile industriei prelucrătoare ; b) are loc o sporire a venitului național ; aceasta ca urmare a faptului că valoarea unei cantități oarecare de mijloace de producție se regăsește într-un volum sporit de valori de întrebuințare, pentru obținerea cărora a fost necesară o cantitate sporită de muncă vie, creatoare a unui venit național mai mare.

Reducerea cheltuielilor materiale de producție reprezintă o necesitate obiectivă a progresului economic și decurge direct din cerințele legii economice fundamentale a socialismului. Pe de o parte, scăderea costului producției și pe această bază a prețului de vînzare, iar pe de altă parte, creșterea venitului național care are loc sub incidența reducerii cheltuielilor materiale de producție creează, deopotrivă, condiții atît pentru creșterea mai accelerată a economiei cît și pentru satisfacerea mai deplină a nevoilor oamenilor muncii, pentru ridicarea nivelului lor de trai. Pornind tocmai de la aceste considerente s-a prevăzut ca ponderea cheltuielilor materiale în produsul social să scadă la circa 53—54% în 1985, iar în anul 1990 să reprezinte circa 50%, adică aproape de nivelul înregistrat în țările dezvoltate. La nivelul anului 1980, scăderea cu un singur procent a ponderii cheltuielilor materiale de producție echivalează cu un venit național suplimentar de circa 14 miliarde lei.

Cîteva precizări pe marginea creșterii venitului național ca urmare a reducerii cheltuielilor materiale de producție. Explicația unei creșteri mai rapide a venitului național față de parametrii de reducere a cheltuielilor materiale constă în reorientarea în bună măsură a mijloacelor obținute prin reducerea cheltuielilor materiale către ramuri sau subramuri de mai mare tehnicitate, sporind astfel gradul de valorificare a materialelor. Dacă socotim egală cu 1 valoarea unei tone de metal dintr-un vagon de marfă obișnuit, aceasta crește de 5 ori dacă este încorporată într-un autoturism, de 9 ori în strunguri carusel și de 223 ori într-un calculator „Felix".

Privită pe alt plan, acela al ritmului de dezvoltare, reducerea cheltuielilor materiale echivalează cu o sporire a mijloacelor de producție de care dispune societatea, deschizînd calea depășirii producției planificate, a accelerării progresului. În urma eforturilor făcute și succeselor obținute de oamenii muncii în primii doi ani ai actualului cincinal, precum și a acțiunii inițiate de conducerea partidului, de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** personal, a devenit posibilă depășirea prevederilor de reducere a cheltuielilor materiale ale producției și investițiilor. Pe această bază a fost elaborat Programul de măsuri suplimentare pentru dezvoltarea economico-socială a României pe perioada 1976—1980, aprobat de Conferința Națională a partidului. Acest program asigură dezvoltarea mai puternică decît fusese prevăzut la Congresul al XI-lea, a forțelor de producție, a unor ramuri ale economiei naționale, a productivității muncii, obținîndu-se pe întregul cincinal o producție industrială suplimentară de 100—130 miliarde lei, o producție agricolă superioară prevederilor. Înfăptuirea programului de creștere mai rapidă a economiei în actualul cincinal în lumina măsurilor inițiate la Conferința Națională a partidului este o condiție esențială a reducerii decalajului față de statele avansate, a înscrierii României într-o perspectivă apropiată — anul 1985 — în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Reducerea cheltuielilor materiale se prezintă ca o **acțiune complexă**, care se realizează pe căi multiple, menite să instaureze un spirit riguros de economisire și eliminare a risipei de orice fel. **Reducerea consumurilor de combustibil și energie, în general a consumurilor materiale** este în acest sens problema numărul unu care determină însăși eficiența economică, creșterea venitului național, dezvoltarea economiei noastre. Pentru realizarea acestui imperativ, așa cum adeseori s-a subliniat în documentele de partid, țara noastră are mari rezerve, ilustrate, între altele, de faptul că pentru o unitate de produs social se consumă de două ori mai mult combustibil și energie decît în țările dezvoltate. Micșorarea consumurilor poate avea loc prin : îmbunătățirea permanentă a normelor de consum potrivit condițiilor tehnice create ; îmbunătățirea calității materiilor prime, materialelor și semifabricatelor consumate în producție ; introducerea tehnicii și tehnologiei moderne, reproiectarea produselor cu gabarite exagerate, îmbunătățirea indicilor de folosire a capacităților de producție ; ridicarea calificării personalului etc.

Pentru reducerea cheltuielilor materiale o dată cu creșterea și diversificarea producției sociale capătă o importanță sporită eliminarea rebuturilor, recuperarea produselor secundare și folosirea deșeurilor, a oricăror produse care după utilizare nu-și pierd proprietățile fizico-chimice și anumite calități inițiale. Sînt necesare în mai mare măsură strîngerea și colectarea lor, inclusiv de la cetățeni. Perfecționarea proceselor de producție, întărirea controlului de calitate asupra întregii activități de producție, ridicarea răspunderii cadrelor, a tuturor oamenilor muncii pentru utilizarea potențialului pot însă diminua substanțial deșeurile și rebuturile.

Reducerea cheltuielilor materiale are loc și prin îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe ale întreprinderilor, mai ales acolo unde ponderea amortizărilor este ridicată (industria extractivă, petrolieră, a gazului metan, a cărbunelui). Acest obiectiv se poate înfăptui prin folosirea integrală a mașinilor și utilajelor, generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, prrintr-o mai bună întreținere a mijloacelor de muncă, micșorarea cheltuielilor de reparații, prin folosirea mai bună a suprafețelor de producție.

Efectele economice ale micșorării cheltuielilor materiale de producție se concretizează în primul rînd în lărgirea bazei energetice și de materii prime, precum și în sporirea disponibilităților de fonduri fixe fără investiții suplimentare și implicit, fără creșterea acumulărilor. În al doilea rînd, are loc valorificarea mai bună a mijloacelor de producție importate, contribuind la realizarea unor însemnate economii de devize. În al treilea rînd se remarcă un proces sistematic de ridicare a nivelului de trai.

Fără îndoială, odată cu intensificarea dezvoltării economice a țării pe seama disponibilităților ce apar din reducerea cheltuielilor materiale ale producției și investițiilor, precum și prin aplicarea altor măsuri se realizează creșterea mai substanțială a retribuției, a veniturilor oamenilor muncii. Sînt argumente care demonstrează cu prisosință necesitatea înfăptuirii depline a programului de reducere a cheltuielilor materiale ale producției și investițiilor, parte componentă a politicii științifice a partidului de ridicare a țării pe noi culmi ale progresului și civilizației. Ca producători, proprietari și beneficiari ai rezultatelor producției, pe deplin interesați atît în reducerea cheltuielilor materiale cît și în creșterea venitului național, toți oamenii muncii sînt adînc implicați în buna gestionare a întreprinderii în care lucrează. Dezvoltarea și afirmarea tot mai puternică a autoconducerii muncitorești constă tocmai în creșterea responsabilității fiecăruia și a tuturor pentru introducerea unui spirit de bună gospodărire a mijloacelor de producție, pentru economisirea fiecărui gram de materie primă sau material, a fiecărui kilowat-oră de energie, a tuturor cheltuielilor de producție.

conf. dr. Ghiță Paul TĂNASE

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

6 PRODUCȚIA DE MĂRFURI ÎN SOCIALISM

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. doc. **N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

CONDIȚIILE EXISTENȚEI PRODUCȚIEI DE MĂRFURI ȘI TRĂSĂTURILE EI ÎN SOCIALISM

Bunurile necesare existenței omului nu s-au prezentat întotdeauna sub formă de mărfuri. Pînă spre epoca descompunerii comunei primitive, oamenii erau nevoiți să-și producă în propria lor gospodărie aproape toate obiectele de consum. **Acest mod de organizare a economiei, în care toate nevoile se satisfac din producția proprie a gospodăriilor, se numește economie naturală.**

Cu timpul, pe măsura dezvoltării forțelor de producție, producătorii au început **să se specializeze,** adică să producă fiecare o gamă restrînsă de bunuri sau chiar un singur fel de obiecte, în cantități care depășeau nevoile proprii; a apărut deci **diviziunea socială a muncii.** În această situație, partea de producție care depășește nevoile consumului propriu începe să fie schimbată contra altor feluri de bunuri, a căror producere este „specialitatea“ altor producători. De aceea, **diviziunea socială a muncii este baza cea mai generală a producției de mărfuri;** această condiție nu este însă suficientă pentru apariția producției de mărfuri. Pentru transformarea bunurilor în mărfuri mai este obligatorie **starea de autonomie a producătorilor,** adică posibilitatea fiecărui producător de a hotărî singur obiectul, cantitatea și destinația producției. În măsura în care se întrunesc simultan aceste două condiții, economia naturală se destramă și lasă locul unui nou mod de organizare a economiei: producția de mărfuri. **Prin producția de mărfuri se înțelege, deci, acea organizare a economiei sociale în care produsele sînt create de către producători autonomi, fiecare fiind specializat în producerea unui anumit bun, astfel încît, pentru satisfacerea nevoilor, este necesară vînzarea-cumpărarea de produse pe piață.**

În economia socialistă se întrunesc cele două condiții generale ale producției de mărfuri, în forme specifice acestui mod de producție.

Astfel, **diviziunea socială a muncii** se adîncește rapid, ca o necesitate izvorîtă din legea creșterii necontenite a productivității muncii. Apar noi și noi ramuri și subramuri economice, mai ales industriale, se creează tot mai multe profesii și specialități noi, acest proces fiind impulsionat de revoluția tehnico-științifică contemporană. În această situație, este inevitabilă lărgirea și intensificarea cooperării dintre toate unitățile economice, precum și dintre ramurile și subramurile economiei naționale. Cooperarea în muncă și specializarea în producție sînt cuprinse în planul unic al dezvoltării economiei naționale.

Cea de-a doua condiție a existenței producției de mărfuri, **autonomia producătorilor,** se prezintă în mai multe ipostaze determinate de formele proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, după cum urmează: 1) proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție îi grupează pe producători în două mari categorii: unitățile economice de stat și unitățile cooperatiste; fiind vorba de **proprietari diferiți,** între unitățile de stat — pe de o parte — și cele cooperatiste — pe de altă parte —, precum și între cooperative, schimburile de activități (cooperarea în muncă) trebuie să fie, în principiu, schimburi echivalente. Or, aceasta implică nevoia de a se recurge la instrumentele vînzării-cumpărării, deci la categoriile producției de mărfuri; 2) între unitățile economice de stat, cu toate că ele aparțin aceluiași proprietar, schimburile se efectuează tot ca între producători independenți, din cauza autonomiei ce se conferă unităților organizate și conduse prin metoda gestiunii socialiste, metodă care, la rîndul ei, este impusă de principiul utilizării cu maximă eficiență a resurselor economiei naționale; 3) în această fază de dezvoltare a socialismului mai există și proprietatea individuală a micilor producători necooperativizați; între aceștia, precum și în raporturile lor cu celelalte categorii de producători, schimburile de bunuri se fac tot prin vînzare-cumpărare; 4) repartiția după muncă și procurarea bunurilor de consum — procese economice fundamentale — se înfăptuiesc tot cu ajutorul instrumentelor valorice, care permit atît măsurarea muncii fiecărui membru al societății cît și stabilirea părții care îi revine din rezultatele producției sociale și care constituie obiectul proprietății personale.

Formele specifice de manifestare a celor două condiții ale existenței producției de mărfuri și, în ultimă analiză, natura proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, determină ca producția de mărfuri socialistă să aibă următoarele caracteristici:

1 producția de mărfuri și în socialism **este o producție planificată,** lipsită de crize economice și subordonată intereselor tuturor oamenilor muncii, care au dobîndit tripla calitate de proprietari, producători și beneficiari ai rezultatelor muncii;

2 producția de mărfuri în socialism **este o producție pla-** nu sînt mărfuri forța de muncă, pămîntul, bogățiile subsolului, apele, pădurile etc.;

3 unele dintre categoriile economice care reflectau esența producției capitaliste de mărfuri, ca profitul, capitalul, salariul etc. **dispar în societatea socialistă;** alte categorii, cum ar fi valoarea, banii, prețul se mențin, dar capătă sensuri și implicații noi. Ele, împreună cu noile categorii apărute, cum sînt gestiunea economică și fondurile unităților economice socialiste, retribuția pentru muncă, venitul net etc. reflectă relații de producție socialiste și devin pîrghii și instrumente de organizare și conducere planificată a producției sociale.

VALOAREA DE ÎNTREBUINȚARE ȘI VALOAREA MĂRFII ÎN SOCIALISM

Prin **marfă** se înțelege **un bun creat de munca omenească, destinat schimbului, pe piață.** Pentru ca un bun să fie marfă, el trebuie să aibă simultan valoare de întrebuințare și valoare.

Valoarea de întrebuințare constă din capacitatea mărfii de a satisface o anumită necesitate a omului, a societății, de a fi utilă. Ea rezultă din însușirile fizice, materiale ale obiectului și, în ultimă instanță, din modul specific în care s-a cheltuit forța de muncă a omului pentru a crea marfa, potrivit cu specializarea producătorului; de aceea, spunem că din punct de vedere al capacității sale de a crea o anumită valoare de întrebuințare **munca are un caracter concret.**

În socialism, valoarea de întrebuințare ocupă locul hotărîtor în organizarea producției de mărfuri. Obiectivul nemijlocit al politicii economice este obținerea unei mase cît mai mari și mai variate de bunuri, pentru satisfacerea cît mai deplină a necesităților materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății.

Importanța acordată creșterii calității provine din faptul că aceasta este o cale de creștere a eficienței economice, a creșterii nivelului de trai, a participării cu mai bune rezultate la schimburile economice internaționale. Mărfurile de calitate superioară ne permit satisfacerea unui volum mai mare de necesități cu aceeași cheltuială de resurse naturale și de muncă. De aceea, „îmbunătățirea calității produselor în toate ramurile economice, ridicarea nivelului tehnic și perfecționarea tehnologiilor de fabricație“ constituie o direcție de acțiune înscrisă în Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Valoarea de întrebuințare, singură, nu face din obiecte niște mărfuri. Pentru a deveni marfă, un obiect trebuie să poată fi schimbat contra altuia, deoarece, prin definiție, **marfa este un produs al muncii omenești, capabil să satisfacă o anumită trebuință socială și care este destinat vînzării-cumpărării.** Or, pentru a putea fi schimbată cu alta, orice marfă trebuie să conțină un element comun cu toate celelalte mărfuri, un element pe baza căruia valorile de întrebuințare să poată fi comparate, oricît de diferite ar fi ele. Elementul comun tuturor mărfurilor este munca cheltuită pentru a le produce. Numai ea dă valoare mărfurilor. Așadar, **prin valoare, se înțelege munca omenească materializată în marfă.** Din acest punct de vedere,

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

munca are un caracter abstract, adică este privită doar ca o simplă cheltuire de energie fizică și intelectuală a omului.

Valoarea, ca latură componentă și definitorie a mărfurilor, are un rol foarte important în economia socialistă. Cerințele producției socialiste nu se reduc la obținerea **în orice fel** a unei mase crescînde de valori de întrebuințare, ci implică necesitatea ca bunurile să fie produse cu o cît mai redusă cheltuială de muncă socială, deci la o valoare cît mai mică. De aceea, **valoarea în societatea socialistă este un instrument prețios pentru organizarea muncii sociale, pentru repartizarea resurselor, pentru reglementarea circulației mărfurilor.**

Pentru a fi un instrument în sensurile arătate, valoarea trebuie să capete o expresie de mărime, adică să fie măsurată. Măsura valorii mărfii este dată de cantitatea de muncă cheltuită pentru producerea ei, iar aceasta se măsoară în **timp de muncă.** Cu cît timpul necesar pentru a produce o unitate dintr-o marfă este mai lung, cu atît valoarea acelei mărfi este mai mare — și invers. Dar una și aceeași specie de marfă poate fi produsă de mai mulți producători, de către mai multe unități economice. Fiecare are condiții de producție specifice: lucrători mai calificați sau mai puțin calificați, mașini mai moderne sau mai învechite etc. Deci, fiecărui producător îi trebuie un timp de producție diferit de al altora; acest timp se numește **timp de muncă individual** și prin el se exprimă **valoarea individuală** a mărfurilor. Pe piață mărfurile nu se schimbă însă pornind de la valoarea individuală, deoarece, în acest caz, cu cît condițiile de producție ale unui producător sînt mai slabe, cu atît valoarea mărfii sale ar fi mai mare, ceea ce ar contrazice interesele de ansamblu ale consumatorilor. Mărfurile se schimbă pe piață la **valoarea lor socială**, care este dată de timpul de muncă socialmente necesar. **Prin timp de muncă socialmente necesar se înțelege timpul de muncă cerut pentru a produce o valoare de întrebuințare oarecare în condițiile de producție normale din punct de vedere social și cu gradul social mediu de îndemînare și intensitate a muncii.**

BANII ȘI FUNCȚIILE LOR ÎN SOCIALISM

În mod practic, valoarea mărfurilor nu se calculează în unități de timp de muncă. Aceasta ar fi o operație extrem de dificilă dacă avem în vedere imensa varietate de mărfuri existente și marea diversitate a condițiilor de producție. Printr-o îndelungată practică social-istorică, în rolul de intermediar în schimbul de mărfuri s-au consacrat **banii.** Din lumea imensă a mărfurilor de tot felul s-a desprins una singură care s-a impus în rolul de a măsura și a exprima valoarea tuturor celorlalte mărfuri. **Această marfă, care îndeplinește în circulația mărfurilor rolul de echivalent general, poartă denumirea de bani.** Conținutul banilor îl constituie metalele prețioase, mai ales aurul. Într-un sens, banii sînt o marfă ca oricare alta, pentru că ei au în același timp valoare (sînt produs al muncii omenești) și valoare de întrebuințare (aurul poate fi utilizat pentru confecționarea unor piese industriale, în unele operații chirurgicale, pentru bijuterii etc.). În alt sens, banii sînt o marfă unică, avînd capacitatea de a măsura și exprima valoarea altor mărfuri. Banii au această capacitate datorită unor însușiri specifice metalelor prețioase: valoare mare concentrată într-un volum mic, divizibilitate perfectă, omogenitate, inalterabilitate etc. **Exprimarea valorii mărfurilor în bani poartă denumirea de preț.**

În economia socialistă, banii au un caracter nou datorită naturii relațiilor de producție socialiste. Ei nu mai sînt o expresie absolută a bogăției și **nu se mai pot transforma în capital;** ei doar măsoară, în mod relativ, bogăția socială și rezultatele producției, fiind utilizați conștient de către societate ca instrument de organizare a producției și circulației mărfurilor. În procesul complex al utilizării banilor, ei îndeplinesc mai multe **funcții:**

1 Cea mai importantă funcție a banilor este aceea de **măsură a valorii mărfurilor**; cînd spunem că un caiet „costă" 1 leu, înțelegem că pentru obținerea lui se cheltuiește tot atîta muncă socială cît este necesară pentru producerea cantității de aur pe care o reprezintă leul; implicit, admitem **leul** ca unitate de măsură convențională a valorii aurului. Într-adevăr, **în sistemul bănesc al țării noastre, leul reprezintă etalonul prețurilor și este considerat echivalentul cantității de 0,148 gr. aur fin.**

2 Altă funcție a banilor este aceea de **mijloc de circulație**; în această funcție banii mijlocesc trecerea mărfurilor de la producători la consumatori, printr-o succesiune de mișcări de forma: marfa x — marfa bani — marfa y.

3 Funcția de **mijloc de plată** este exercitată de bani cu prilejuri de felul plății retribuțiilor, restituirii creditelor, plății chiriilor etc.

4 În funcția de **mijloc de acumulare socialistă și economisire**, banii mijlocesc mecanismul de constituire a fondurilor ce se vor utiliza la dezvoltarea ulterioară a economiei naționale. De asemenea, banii servesc ca formă de păstrare a economiilor oamenilor muncii, la C.E.C.

5 În sfîrșit, banii mai îndeplinesc și importanta funcție de **mijlocitor al schimburilor economice externe**; în relațiile de schimb economic cu alte state, aurul apare direct în calitatea lui de echivalent general al valorii mărfurilor. Aceasta nu înseamnă, însă, că ar fi necesar să se opereze totdeauna cu „metalul galben"; așa cum pe piața internă exercitarea funcțiilor banilor nu cere prezența efectivă a aurului, pe piața internațională se răspîndește tot mai mult utilizarea diferitelor **semne ale valorii:** banii de hîrtie, cecurile, titlurile de credit etc. În toate aceste cazuri, aurul rămîne doar un punct de referință pentru evaluarea raporturilor de schimb.

În economia socialistă, datorită planificării întregii vieți economice, banii se caracterizează printr-o mare stabilitate, prin menținerea și creșterea puterii lor de cumpărare. În această privință, Programul P.C.R. de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate prevede să se acționeze consecvent pentru ca pe măsura „creșterii producției de bunuri materiale și întăririi cursului leului pe plan național și internațional, să se poată trece, în perspectivă, la convertibilitatea leului în raport cu alte monezi".

ACȚIUNEA LEGII VALORII ÎN ECONOMIA SOCIALISTĂ

Producția de mărfuri, în orice orînduire socială, are loc sub acțiunea legii valorii. **Legea valorii este legea economică potrivit căreia producția și schimbul de mărfuri se efectuează pe baza cheltuielilor de muncă socialmente necesare pentru obținerea lor.**

Spre deosebire de orînduirile precedente, **în economia socialistă legea valorii nu mai acționează spontan, anarhic, ci acțiunea ei este utilizată conștient, sistematic, de către societate în organizarea producției sociale și utilizarea rezultatelor acesteia.** Legea valorii dă criterii și instrumente importante atît pentru repartizarea resurselor pe ramuri și subramuri cît și pentru stimularea dezvoltării armonioase a economiei naționale, pentru progresul rapid al forțelor de producție. Prin intermediul categoriilor și instrumentelor valorice (bani, costuri, prețuri, rentabilitate, credit etc.) societatea efectuează calcule de alocare a resurselor, ține evidența cheltuielilor de producție, urmărește eficiența activității economice, înfăptuiește repartiția după muncă, elaborează planurile economice și controlează înfăptuirea lor, măsoară produsul social și venitul național etc.

Mecanismul cel mai important de acțiune a legii valorii este cel al prețurilor. Aspectul cel mai concret al utilizării conștiente de către societate a legii valorii îl constituie faptul că prețurile, în socialism, sînt stabilite coordonat și centralizat de către organele de stat, pe baza cheltuielilor sociale de producție, spre deosebire de modul stihinic, necontrolat și imprevizibil în care se formează, cel mai adesea, prețurile de pe piața capitalistă.

Prin intermediul unor prețuri științific fundamentate, acțiunea legii valorii declanșează un vast sistem de pîrghii și stimulente controlate și dirijate de societate în direcția dezvoltării forțelor de producție și ridicării nivelului de trai al maselor. În centrul acestui sistem stă faptul că unitățile economice care produc mărfuri în timpi de muncă individuali mai mici decît cel socialmente necesar obțin beneficii mai mari decît cele al căror timp individual se ridică peste cel socialmente necesar. Aceasta generează preocupări ale unităților economice, ale oamenilor muncii, de a perfecționa tehnica și tehnologiile de producție, de a organiza mai bine procesele de producție, de a-și perfecționa calificarea profesională etc., în vederea reducerii costurilor de producție. De aici se naște tendința scăderii valorii mărfurilor, pe care se bazează atît posibilitatea reducerii prețurilor mărfurilor cît și aceea a creșterii veniturilor oamenilor muncii.

lector univ. P. IOSUB

ÎNTREBĂRI

1. **Sub ce aspecte se concretizează în socialism condițiile existenței producției de mărfuri?**
2. **Ce particularități are producția de mărfuri în socialism?**
3. **Ce este marfa?**
4. **Ce se înțelege prin valoarea de întrebuințare? Dar prin calitate?**
5. **Ce rol joacă valoarea de întrebuințare în organizarea și desfășurarea producției sociale în socialism?**
6. **Ce sînt banii?**
7. **Ce funcții îndeplinesc banii în socialism? În ce constă funcția de măsură a valorii?**
8. **Care este mecanismul principal de acțiune a legii valorii? Cum funcționează el în economia socialistă?**

OM — TEHNICĂ — MEDIU

ENERGETICA SUB SEMNUL EFORTULUI MULTIDISCIPLINAR AL ŞTIINŢEI ŞI TEHNOLOGIEI (II)

acad. prof. Ion URSU
președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie

ÎNSUȘIREA unei atitudini progresiste față de utilizarea energiei este înlesnită de ramuri și subramuri ale științelor în plină afirmare, între care și **teoria aplicată a sistemelor.** Folosită în mod creator la problematica dezvoltării, teoria aplicată a sistemelor poate reprezenta astăzi, o puternică unealtă de disciplinare și, în același timp, de stimulare a gîndirii teoreticianului și practicianului. Ea produce concepte, modele și programe de calcul a căror folosire creează mari momente ale adevărului, pline de învățăminte. Vom evoca aici, de exemplu, extensia dată distincției făcute de Thom între „variabilele lente" și cele „rapide" ale unui sistem, la descrierea raportului dintre **structura** unui sistem economico-social (descriptibilă prin variabilele lente) și producția asigurată de acest sistem (caracterizată prin indicatorii de producție ca variabile rapide) (fig. 3). Un asemenea model permite analiza efectelor ratei investițiilor pentru creștere, a celor pentru dezvoltări și schimbări strategice ale structurii, orientînd, totodată, normarea și dirijarea corespunzătoare a consumurilor. Interesul unor asemenea studii în lumina concepției noastre asupra fondului de acumulare, este evident. Ele pot fundamenta în permanență modul de transpunere în viață a strategiei partidului nostru de constituire și alocare a unui însemnat fond de acumulare pentru creștere și dezvoltare, însoțit de o dimensionare rațională a consumurilor, într-un spirit de economie, de eliminare a risipei, de bună gospodărire.

Fig. 3

Model dinamic pentru o economie în curs de dezvoltare

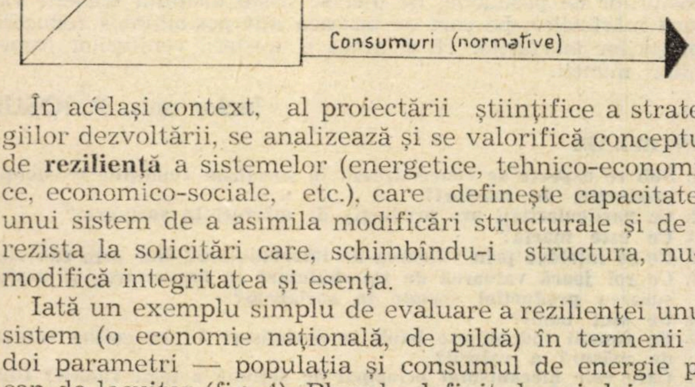

În același context, al proiectării științifice a strategiilor dezvoltării, se analizează și se valorifică conceptul de **reziliență** a sistemelor (energetice, tehnico-economice, economico-sociale, etc.), care definește capacitatea unui sistem de a asimila modificări structurale și de a rezista la solicitări care, schimbîndu-i structura, nu-i modifică integritatea și esența.

Iată un exemplu simplu de evaluare a rezilienței unui sistem (o economie națională, de pildă) în termenii a doi parametri — populația și consumul de energie pe cap de locuitor (fig. 4). Planul definit de cei doi parametri alcătuiește un spațiu al stărilor sistemului, marcat de tendințele de evoluție indicate de săgeți. Spațiul stărilor este separat în două zone de tendințe opuse, A+B și C+D. În zona A+B sistemul se îndreaptă spre o creștere indefinită a populației și un consum stabil de energie de cap de locuitor, în timp ce în zona C+D populația tinde să scadă la zero, consumul de energie pe cap de locuitor crescînd continuu. O privire atentă dezvăluie semnificațiile uneori dramatice, ale predicțiilor acestui model : într-adevăr și un consum de energie pe cap de locuitor în creștere, ajunsă în situația 1, ajunge dintr-o dată, în urma descoperirii masive de resurse de țiței, de pildă, la un consum prea mare de energie pe cap de locuitor care o plasează în situația 2., mutațiile în structura ei economică, suprastructură, mediul înconjurător și stilul de viață pot fi atît de mari, încît populația poate începe să scadă din ce în ce mai mult, cu urmări grave pentru viitorul acelei societăți. Într-o asemenea situație se spune că „limita de reziliență a sistemului" a fost depășită.

Fig. 4

Energie, evoluție și reziliență pentru un sistem economico-social — un exemplu simplu

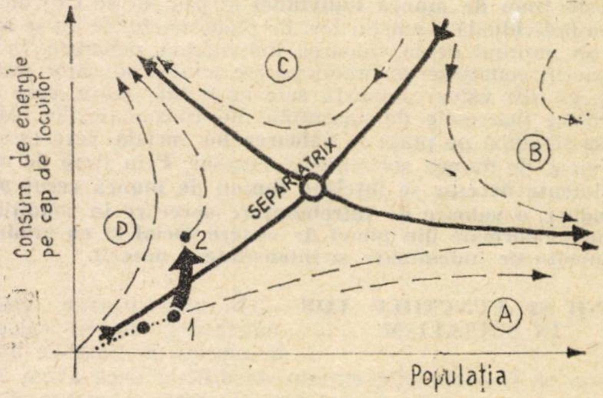

Deși simplificat la maximum, acest model de reziliență poate fi analizat cu folos pentru forța lui de sugestie. Să adăugăm că modelele realiste, mult mai elaborate și mai eficiente, de evaluare a rezilienței sistemelor, au la bază, între altele, o ramură modernă a matematicilor — topologia diferențială.

Cernute sub aspectul acceptabilității economice, propunerile de soluții se supun, apoi, **constrîngerilor sociale.** Vom menționa aici criteriul compatibilității soluțiilor propuse cu **calitatea mediului înconjurător** sau cu **calitatea vieții,** în a căror analiză știința sistemelor, sprijinită de științele naturii — fizica, chimia, biologia — științele de frontieră dintre acestea, apoi de sociologie, psihologie și altele contribuie împreună la evaluarea unor noi parametri complecși și încărcați de sensuri, dar cuantificabili, ca **riscul, securitatea, garanțiile, idealurile,** etc. După cum se știe, orice soluție tehnică aplicată pe scară mare are și efecte secundare asupra mediului înconjurător sau a stilului de muncă și de viață. Fără să intrăm în amănunte, putem aminti aici dezbaterile în curs asupra efectelor posibile ale creșterii continutului de bioxid de carbon al atmosferei, rezultat din arderea cărbunilor și a celorlalți combustibili fosili, asupra climei planetei, sau a evacuării masive de căldură de origine nucleară ; problema stocării deșeurilor radioactive de la centralele nuclearo-electrice ; problemele ridicate de ciclul combustibililor nucleari ; problema raportului optim dintre alimentarea centralizată și cea locală cu energie ș.a. În concepția partidului nostru **toate** aceste probleme și multe altele, trebuie abordate cu seriozitate și spirit de răspundere, analizînd științific toate implicațiile, fără exagerări optimiste, dar nici pesimiste. Pe acest teren, al analizei implicațiilor social-politice ale strategiilor tehnologice și economice se poate verifica astăzi trăinicia angajamentului unei națiuni față de progres și dezvoltare, față de idealurile ei de bunăstare în condiții echitabile, pentru toți.

De aceea am lăsat înadins la urmă acest criteriu de bază, care realizează, de fapt, legătura organică, recunoscută astăzi unanim, dintre **energie** și **dezvoltare : compatibilitatea soluțiilor de asigurare pe termen lung a necesarului de energie cu concepția de creștere și dezvoltare a unei societăți date.**

În această privință, putem observa că, în noua ei viziune sistemică, energetica contemporană adoptă, simultan sau pe rînd două atitudini, sau stiluri de lucru : o atitudine prevede căutarea soluțiilor care să ofere societății resurse pe măsura unor consumuri preliminate ; în paralel, se întărește și tendința de a îmbunătăți modelele de dezvoltare, ajustîndu-le la resursele previzibile. Prima atitudine este cunoscută ca „orientarea spre dezvoltarea resurselor“, cea de a doua — ca „orientare spre reducerea consumurilor“. Recunoaștem în strategia noastră energetică elemente ale ambelor orientări. Cînd partidul ne cere să economisim energia, reducînd consumurile specifice, eliminînd consumurile inutile, reevaluînd investițiile planificate sub raportul consumurilor și eficienței lor energetice, dezafectînd și înlocuind instalațiile mari consumatoare de energie, restructurînd gama de produse, tehnologii și exporturi pe baza așa-numitei analize energetice, a acestora, aplicăm o orientare spre reducerea consumurilor. Cînd ni se cere să valorificăm **toate** resursele naționale de energie, inclusiv cele cu conținuturi utile sărace, ca șisturile bituminoase sau deșeurile, sau pe cele cu densitate energetică mică și fluctuantă, ca energia solară și vînturile, sîntem orientați spre dezvoltarea resurselor. Îmbinînd astfel laturile raționale ale ambelor moduri de abordare a problemei energiei și materiilor prime în contextul dezvoltării — orientarea spre dezvoltarea resurselor și cea spre reducerea consumurilor, **strategia partidului nostru acordă, pe termen lung, un sens fundamental orientării spre dezvoltarea** resurselor, cerînd științei și tehnologiei românești soluții de completare sau de înlocuire reale, compatibile cu programul de dezvoltare socialistă multilaterală a societății românești. Urmărind acest drum al eforturilor de dezvoltare a energeticii — de la idei la decizii, am fost însoțiți în permanență de știință : știința stimulînd proliferarea ideilor ; știința disciplinînd productia de idei, filtrînd-o și îndrumînd-o; știința impunînd un nou mod de gîndire și acțiune gospodăririi energiei văzută ca sistem ; știința acționînd la toate nivelele, de la structura industrială și pînă la mentalitatea factorilor de decizie. Drumul de la idei la opțiuni, marcat de știință și aliata ei trainică de astăzi — tehnologia, nu va fi parcurs o singură dată. Procesul pe care l-am descris nu poate fi izolat decît pe hîrtie. În energetică, ca și în alte domenii, el este mereu reluat, niciodată desăvîrșit.

Opțiunile la care lumea a ajuns deocamdată, după trecerea preliminară prin filtrul constrîngerilor a inventarului actual de posibilități, privesc :

— pe termen scurt și mediu, reducerea consumurilor, recomandînd conservarea energiei, gospodărirea ei judicioasă, evitarea oricărei risipe, în principal prin reducerea consumurilor specifice de combustibil și energie, raționalizarea nevoilor de consum, recuperarea resurselor secundare și altele ;

— pe termen mediu și lung, **dezvoltarea resurselor** recomandînd ca **alternative**, adică drept soluții acoperitoare pentru nevoile prezumate de consum ale omenirii, cărbuni, în condițiile unor noi tehnologii de exploatare și valorificare ; fisiunea nucleară, însoțită de reproducerea combustibilului nuclear ; energia solară pe scară mare și energia geotermică,mai ales cea „uscată“ (independentă de apele termale) ; fuziunea nucleară ; (fig. 5).

Fig. 5

Alternative — opțiuni pentru „resurse energetice nelimitate“

	Rezerve TWa	Nivelul de maturitate tehnologică	Probleme și constrîngeri
Cărbuni	$7 \cdot 10^3$	tehnologii mature, la nevoile actuale ; pentru utilizarea pe scară largă sînt necesare noi tehnologii	condiții de muncă grele ; distrugeri de terenuri ; deșeuri solide, CO_2 și alți poluanți
Fisiune (cu reproducerea combustibilului)	cca. $2 \cdot 10^8$	suficient pentru producția de energie electrică; insuficient pentru exploatarea pe scară largă a ciclului combustibilului	stocarea deșeurilor radioactive ; emisia de radionuclizi ; securitate, garanții etc.
Energia solară		cercetare și inginerie pentru utilizarea pe scară largă, și ca sistem	consum de teren și materiale ; stocare și transport ; perturbări climatice ?
Fuziune (D-T)	cca. $4 \cdot 10^8$	fuziunea controlată — nedemonstrată; cercetare și dezvoltare	stocarea materialului activat ; emisia de radionuclizi
Geotermie	$2 \cdot 10^5$	cercetare și dezvoltare	stocarea deșeurilor ? emisia de poluanți ? cutremure de pămînt?

Repetăm, această alegere este preliminară căci, așa cum rezultă și din tabelul schițat, nici una din „alternative“ nu este lipsită de probleme și nu sîntem încă în măsură să prevedem amploarea pe care o vor lua unele din constrîngerile menționate.

Esențialul este că alternative există, odată cu certitudinea că ele ne sînt accesibile pe calea științei și tehnologiei, cu prețul unui efort corespunzător, făcut din timp, încă de pe acum, de toate națiunile lumii, mari și mici. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, este necesar **„să participăm activ, cu forțe proprii, la revoluția tehnico-științifică mondială, așa cum participăm pe plan politic și social la transformarea revoluționară a societății, a relațiilor internaționale, la înfăptuirea aspirațiilor popoarelor spre libertate, dreptate și independență“.**

Angajîndu-se astfel în efortul spre rezolvarea unor probleme care, privind nemijlocit țara noastră privesc, totodată, întreaga omenire, ca energia, alimentația, apa, sănătatea, calitatea mediului înconjurător, pacea și bunăstarea ; partidul nostru comunist, în frunte cu secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, fac dovada unei politici **profund umaniste**, care pune în centrul ei omul și nevoile sale recunoscînd totodată, științei și tehnologiei, datoria și capacitatea de a da soluții pentru cerințele mari ale dezvoltării noastre viitoare.

AVUȚIA NAȚIONALĂ — REZULTAT AL CONLUCRĂRII OMULUI CU NATURA (II)

Evaluarea avuției naționale

PE lîngă fondurile fixe care figurează cu valoare în evidențele unităților socialiste și cele care figurează numai în etaloni naturali (drumuri, poduri etc) și pe lîngă stocurile de valori materiale și investițiile neterminate de care ne-am ocupat într-un număr anterior al revistei, din avuția națională mai fac parte bunurile de folosință îndelungată din gospodăriile populației și resursele naturale.

I. **Estimarea bunurilor de folosință îndelungată și a bunurilor de consum din gospodăriile personale ale populației** ca de ex : obiecte casnice și de uz gospodăresc, mobilierul, locuințele, construcțiile, terenurile, animalele și inventarul agricol, îmbrăcămintea, încălțămintea, produsele alimentare aflate în stoc, etc., se poate face prin recensăminte, anchete selective sau alte mijloace pe care le folosește Direcția Centrală de Statistică.

În anuarul statistic al R.S. România, pe 1977 se poate urmări dinamica înzestrării populației cu obiecte de folosință îndelungată, la 1000 locuitori, față de 1955, 1965 și 1970. Dacă facem raportarea la anul 1965, în 1975 sînt următorii indici de creștere : la autoturisme 1 100, televizoare 503, frigidere 448, mașini de spălat rufe 297, aspiratoare de praf 395, mașini de aragaz 209, aparate de radio 167.

Dotarea populației cu bunuri de folosință îndelungată va spori în anul 1980, după cum se prevede în programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, ajungînd la următoarele cifre, la 100 gospodării, după cum rezultă din tabloul de mai jos, comparativ cu anul 1975 :

Evaluarea avuției naționale	1975 **bucăți** **la 100 gospodării**	1980 **bucăți**
Autoturisme de oraș	4,5	8,4
Televizoare	47,1	63,3
Frigidere	31,0	49,0
Mașini de spălat rufe	22,1	28,4
Aparate de radio	67,1	82,7

Din anuarul 1977, extragem mai jos numărul locuințelor date în folosință în perioada 1966—1977 astfel :

Anii	Numărul locuințelor efective	Din care : Din fondurile populației	Cu sprijinul statului	Din fondurile statului
1966—70	647668	314491	36042	297135
1971—75	751896	239389	203322	309185
1976	139443	27010	45052	67381
1977	144300	19600	47400	77300

Adunînd numărul de locuințe date în folosință în perioada de 11 ani (1966—1976) din tabelul de mai sus rezultă un total de 1 539 mii apartamente, din care au fost construite cu sume alocate din fondurile statului 666 mii de apartamente în valoare de circa 40 miliarde lei, revenind în medie circa 60 mii lei de un apartament. Aplicînd această valoare medie la numărul de 1540 mii de apartamente se obține o valoare de 92 miliarde lei, ceea ce arată importanța creșterii fondului de locuințe în cadrul avuției naționale.

Dacă comparăm creșterea numărului de locuințe în această perioadă de 11 ani, care este de 18,5%, cu creșterea populației între recensămîntul din 1966 și cel din 1977 de 12,9% ne dăm seama de dinamica mai rapidă a numărului de locuințe față de aceea a populației.

În cincinalul 1976—1980 se prevede construirea a peste un milion de apartamente.

II. În cadrul avuției naționale pe lîngă bunurile materiale arătate mai sus se cuprind și **bunuri nemateriale**, ca brevete de invenții și inovații a căror evaluare se poate face în raport cu economiile și creșterea producției prin aplicarea lor pe o perioadă de ani. În urma organizării unei evidențe a brevetelor de investiții și inovații, evaluarea este mult ușurată și pe măsura punerii lor în aplicare crește valoarea acestui element al avuției naționale.

Înregistrarea invențiilor și a inovațiilor conform legii, dă posibilitatea urmăririi creșterii an de an a numărului acestora. Astfel, în anul 1966 numărul invențiilor înregistrate a fost de 1319 iar în anul 1976 de 3625, creșterea fiind astfel de 2,8 ori.

Numărul inovațiilor și al raționalizărilor este de cîteva zeci de mii anual.

Se poate cunoaște, din datele publicate, cuantumul economiilor realizate prin aplicarea brevetelor de invenții. Astfel, în ultimii 10 ani, economiile realizate în țara noastră, conform datelor publicate, depășesc suma de 16 miliarde lei. Ținînd seamă de această valoare și de faptul că economiile din anii din urmă (1975 și 1976) se ridică la 2 miliarde lei anual, fiind mai mari ca în anii anteriori și că economiile pe primele 9 luni din anul 1977 au fost de 1,7 miliarde lei, ne putem da seama de potențialul mereu crescînd al științei și tehnicii românești precum și de importanța acestui element nematerial în compunerea avuției naționale.

Din aceste date rezultă și eficiența investițiilor pe care le face statul nostru în cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică.

În Raportul prezentat la Conferința Națională din dec. 1977 tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„În centrul noului cincinal va sta ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale, afirmarea cu și mai mare intensitate a revoluției tehnico-științifice, introducerea celor mai noi cuceriri ale cunoașterii în toate domeniile vieții economico-sociale. Trebuie să realizăm o economie modernă, de înalt nivel tehnic, de mare productivitate și eficiență“ *)**

III. Din avuția națională mai fac parte și **mijloacele financiare** și creanțele statului a căror valoare se poate cunoaște.

Din evidențele Băncii Naționale R.S.R. se pot extrage date privind rezervele de aur și metale prețioase aflate în tezaurul ei, precum și stocurile de valută. Se pot cunoaște și drepturile de încasat de la alte țări.

IV. Obligațiile de plată ale statului nostru față de alte state constituie **pasivul patrimonial**, ce trebuie scăzut din activul patrimonial.

V. **Evaluarea resurselor naturale** o considerăm posibilă, astfel :

1. În prezent, pe baza datelor pe care le deține Comisia Republicană de Rezerve Geologice se pot evalua rezervele de substanțe minerale utile, întrucît această comisie avînd sarcina de a organiza o evidență centralizată a acestora are la dispoziție date cu privire la situația rezervelor explorate și studiate detaliat și a celor studiate la nivelul cunoașterii caracteristicilor principale, precum și a celor studiate la nivelul cunoașterii în linii generale și în fine a celor cunoscute în mod sumar. Cunoașterea acestor rezerve este necesară pentru dimensionarea investițiilor, proiectarea obiectivelor industriale și a producției de minereuri. Dar nu numai rezervele de substanțe minerale utile trebuie evaluate și cuprinse în avuția națională, ci și rezervele de cărbuni, petrol, gaz metan, sare etc.

Bogățiile subsolului se pot evalua după o metodă indirectă, prin multiplicarea veniturilor ce se prevăd a se realiza, cu un coeficient ce se stabilește în raport cu durata exploatării. În aplicarea acestei metode sînt unele dificultăți în faptul că nu se știe care vor fi prețurile în viitor, întrucît nu se pot prevedea progresele tehnologice care fac rentabilă exploatarea zăcămintelor considerate sărace etc.

— O metodă mai simplă de evaluare a resurselor de minerale ar fi metoda directă, care se bazează pe cunoașterea a două elemente : mărimea zăcămintelor în tone și cheltuielile efective pentru obținerea unei tone de minereu. Valoarea zăcămintelor se obține din multiplicarea celor două elemente : cantitatea de minereu apreciată în zăcăminte cu costul unei tone, elemente ce pot fi cunoscute, ceea ce face posibilă evaluarea după această metodă.

---

*) În cap. IV, obiectivele și orientările generale pentru elaborarea planului cincinal 1981—1985.

SCHEMA AVUȚIEI NAȚIONALE

I. BUNURI MATERIALE ACUMULATE ÎN DECURSUL ANILOR

1. Fonduri fixe	a) Clădiri, construcții speciale (căi ferate, canale etc.) mașini de forță și utilaje energetice, mașini, utilaje și instalații de lucru, aparate și instalații de control și reglaj, mijloace de transport, plantații, unelte și inventar gospodăresc ; — Aparținînd întreprinderilor și organizațiilor economice de stat și cooperatiste ; b) Aceleași ca la pct. a — Aparținînd instituțiilor de stat și organizațiilor obștești c) Clădirile, mobilierul și alte bunuri ale statului român aflate în străinătate, la ambasade, legații etc. în evidența Ministerului Afacerilor Externe d) Drumurile naționale și podurile — în evidența Direcției Drumurilor e) Drumurile comunale, județene și municipale, străzile, podurile, piețele și parcurile — în evidența consiliilor populare județene, comunale și municipale f) Patrimoniul cultural național — opere de artă, colecții de muzee, monumente etc. — în evidența Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Național Cultural și a muzeelor.
2. Stocuri de materiale și produse	a) materii și materiale b) producție neterminată și semifabricate c) produse finite d) mărfuri și ambalaje aparținînd unităților socialiste.
3. Investiții neterminate	
4. Bunuri de folosință îndelungată și stocuri de bunuri de consum aflate în gospodăriile personale ale populației	a) obiecte de uz casnic și gospodăresc (mobilier, televizoare, aparate de radio, mașini de gătit și de spălat, aspiratoare etc.) b) autoturisme, caminoane, trăsuri etc. c) animale și inventar agricol d) clădiri și construcții e) produse agricole în stoc etc.

II. BUNURI NEMATERIALE

1. Brevete de invenții și inovații

III. MIJLOACE FINANCIARE ȘI CREANȚE

1. Rezervele de aur și metale prețioase din tezaurul Băncii Naționale
2. Stocuri de valută străină
3. Drepturi de încasat de la alte state.

IV. OBLIGAȚIILE DE PLATĂ ALE STATULUI NOSTRU FAȚĂ DE ALTE STATE SE SCAD DIN TOTALUL AVUȚIEI NAȚIONALE, ELE FORMÎND PASIVUL PATRIMONIULUI STATULUI

V. RESURSE NATURALE

1. Bogățiile subsolului	a) Rezerve de substanțe minerale utile — în evidența Comisiei republicane de rezerve geologice b) Celelalte bogății : rezerve de cărbuni, petrol, gaz metan, gaze de petrol, sare etc. — în evidența Ministerului Minelor și Petrolului.
2. Pămîntul	a) Terenuri agricole — terenuri arabile — vii, livezi, grădini de zarzavat — pășuni și fînețe b) Terenuri forestiere — terenuri afectate împăduririi — terenurile pădurilor c) Terenuri construite sau destinate pentru construcții. d) Terenuri sub ape e) Terenuri cu destinație specială.
3. Fondul forestier — vegetația forestieră	
4. Fondul de vînătoare și pescuit	
5. Lucrări de hidroameliorații și îmbunătățiri funciare	a) Amenajarea bazinelor hidrografice b) Lucrări de conservare a solului în păduri și terenuri agricole c) Lucrări de irigații, desecări. alimentări cu apă etc.
6. Potențialul hidroenergetic.	

— Evaluarea și a celorlalte elemente ale avuției naționale, cuprinse în grupa resurselor naturale — (terenuri, păduri etc.) care în prezent nu figurează cu valoare, ci numai în mărimi naturale în evidențele unităților socialiste, o considerăm necesară, utilă și posibilă.

2. Astfel se impune **evaluarea pămîntului** pentru a include în calculele statistice și în proiecțiile de viitor valoarea lor.

a) În trecut **evaluarea terenurilor agricole** a fost făcută de către unii economiști de la noi (N. Xenopol, I. N. Angelescu) după metoda indirectă, pornind de la veniturile stabilite pe baza datelor recensămintelor fiscale care s-au înmulțit cu un coeficient egal cu : $\frac{100}{p}$ în care p este procentul rentabilității pămîntului. Xenopol a luat procentul de 4% iar Angelescu de 5% înmulțind astfel venitul cu coeficientul 25 primul și 20 al doilea.

Evaluarea terenurilor agricole se poate face cunoscînd suprafețele terenurilor grupate pe clase în raport cu producția medie la ha ; această grupare se poate face după gradul de fertilitate a solului, caracteristici de relief, condiții hidrologice și alte condiții ale producției agricole.

Suprafețele terenurilor agricole sînt publicate în anuarele statistice ale României. Din suprafața de 15 mil. ha, 9,8 mil. ha sînt terenuri arabile, 4,5 mil. ha pășuni și fînețe și 800 mii ha vii și livezi.

b) Pe lîngă terenurile agricole trebuie evaluate și **terenurile ocupate cu clădiri, construcții, drumuri, rîuri, păduri etc., precum și bălțile, regiunile inundabile și platforma continentală a Mării Negre.**

Pentru evaluarea terenurilor pe care sînt clădiri și construcții trebuie să se cunoască suprafețele respective și prețurile medii, care se pot lua de la Administrațiile financiare, unde sînt indicate pe mp și regiuni — în orașe și comune.

Pentru evaluarea bălților și a regiunilor inundabile, a terenurilor ocupate de păduri etc., va trebui să se cunoască resursele ce se exploatează : pește, vînat, exploatări agricole etc.

3. Pentru **evaluarea pădurilor** va trebui să se cunoască suprafețele aflate în exploatare, pe specii și veniturile ce se realizează din exploatarea lor.

În prezent, suprafața fondului forestier este de 6,3 mil. ha (ceea ce reprezintă 27% din suprafața totală a țării), din care suprafața pădurilor este de 6 151 mii ha formată din 1 781 mii ha rășinoase, 1 894 mii ha fag, 1 040 mii ha stejar, diverse specii 923 și crîng 435 mii ha. Din anuarul statistic al R. S. România 1977 rezultă că an de an se fac împăduriri pe suprafețe din ce în ce mai mari, ca de exemplu în 1965 de 72 857 ha, în 1975 de 86 636 ha, în 1976 de 83 232 ha, ceea ce reprezintă o creștere anuală de 2 ori față de 1938 cînd a fost de 39 780 ha.

Personal am evaluat în trecut pădurile aflate în exploatare pe baza valorii producției din 1938 pe care am multiplicat-o cu 20 (venitul a fost considerat 5% din valoarea fondului), ajungînd la valoarea de 27 miliarde lei.

4. Pentru **evaluarea potențialului hidroenergetic** pe lîngă lucrările executate pînă în prezent trebuie să avem în vedere și lucrările prevăzute în „Programul național de perspectivă pentru amenajarea bazinelor hidrografice". Acest program prevede nu numai lucrări de gospodărirea apelor, ci și alte lucrări de care este legată gospodărirea apelor, lucrări ce trebuie realizate în prealabil sau în același timp, ca : lucrări de conservare a solului în păduri și terenuri agricole, de combatere a eroziunii solului, de stingerea sau amenajarea torenților etc. Suprafața totală amenajată pînă în 1975 a fost de circa 1 160 000 ha, iar în cincinalul 1976—1980 se prevede să crească cu circa 1 mil. ha din suprafața totală de 5 mil. ha cît este necesară a fi amenajată pînă în 1990, cînd vor mai trebui atinse și următoarele obiective :

— potențialul hidroenergetic valorificat va ajunge la 27 miliarde kW ore pe an ;

— combaterea eroziunilor pe suprafețele cele mai grave afectate ;

— apărarea localităților contra inundațiilor.

În prezent sînt amenajate circa 100 lacuri de acumulare, iar pînă în 1990 se vor mai realiza încă 450 lacuri și după 1990 alte 850 lacuri de acumulare, capacitatea lor totală urmînd să crească la 34 miliarde metri cubi față de 3,7 miliarde m.c. cît era în 1974 adică de circa 10 ori.

dr. Lucian TURDEANU

(Continuare în pag. 26)

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

SUBDEZVOLTAREA ÎN GÎNDIREA LATINO-AMERICANĂ

Cauze — soluții (II)

DACĂ PÎNĂ LA ÎNCEPUTUL ANILOR '50 marea majoritate a gînditorilor latino-americani s-au preocupat mai mult de analiza și intrepretarea critică a procesului dezvoltării economice, după această dată încep să se contureze încercări mai consecvente în elaborarea unor modele și prezentarea unor soluții care să stea la baza noilor strategii de dezvoltare. Se pornește de la concluzia că raporturile de schimb dintre țările industrializate și cele rămase în urmă au un caracter inechitabil, și manifestă o tendință continuă de degradare. De aici — deficitele economice din balanțele comerciale, creșterea datoriilor externe și o dată cu acestea, a gradului de dependență față de străinătate. Soluțiile preconizate pentru înlăturarea acestor neajunsuri puneau însă un accent deosebit pe factorii externi ai dezvoltării, considerîndu-se că se pot obține rezultate favorabile în dezvoltarea economică prin intermediul acordurilor guvernamentale bilaterale și multilaterale, care să reglementeze nivelul prețurilor produselor exportate de ambii parteneri, nivelul contingentelor sau alte obstacole cu caracter tarifar sau netarifar, sau prin măsuri de stimulare a investițiilor externe în vederea dezvoltării industriei naționale de substituire a importurilor. Teoria lui Prebisch asupra dezvoltării ținea seama totodată și de importanța factorilor interni, pe această linie înscriindu-se o serie de măsuri de îmbunătățire și modernizare a structurilor economice precum și reforma proprietății. „Strategia dezvoltării", cum a mai fost denumită această teorie, a fost ulterior completată și incadrată într-un model de dezvoltare, care a stat la baza acțiunilor și poziției adoptate de țările în curs de dezvoltare în cadrul primei și celei de-a doua Conferințe a Națiunilor Unite pentru Dezvoltare din perioada 1964—1968. Conceput ca un proces care se desfășoară neapărat în două etape, acest model pornea de la ideea că, în prima etapă, baza dezvoltării trebuie să o constituie finanțarea externă și investițiile de capital străin, al căror volum ar urma să fie menținut la un nivel constant pe întreaga perioadă considerată. Modificările care vor avea loc în industrie, determinînd modificări pe plan social și în creșterea productivității muncii, vor duce la creșterea venitului pe locuitor — indicatorul principal al dezvoltării în concepția lui R. Prebisch. Dezvoltarea ar atinge un asemenea nivel încît, la finele acestei etape economia ar avea posibilitatea să se autofinanțeze. Trecerea la cea de-a II-a etapă a dezvoltării ar fi astfel marcată de renunțarea treptată la finanțarea externă și de dezvoltarea pe baza acumulărilor interne.

Majoritatea economiștilor latino-americani admit că industrializarea stă la baza dezvoltării. Întrebarea care se ridică este însă dacă acest proces trebuie să se desfășoare pe baza modelelor adoptate la vremea respectivă de statele în prezent industrializate sau pe baza altor modele. Celso Furtado demonstrează, pornind de la situația reală, a industrializării în America Latină, că acest proces, bazat pe substituirea importurilor în favoarea unei minorități privilegiate, este structural diferit de industrializarea capitalistă caracteristică statelor dezvoltate. Stilul de viață „à l'americain" nu ar putea fi reprodus în țările latino-americane, deoarece el „reclamă o asemenea concentrare a veniturilor" și „crearea unor economii de scară" care practic sînt imposibil de realizat în țările în curs de dezvoltare. Experiența Braziliei, a Mexicului și a Indiei sînt, după părerea autorului, exemple suficiente pentru a demonstra că procesul de industrializare caracteristic țărilor în prezent dezvoltate, bazat pe o acumulare înaltă pe locuitor, dobîndită în decursul unui lung proces de dezvoltare, nu se reproduce la periferia lumii capitaliste. Calea de acces la formele de viață ale țărilor în prezent dezvoltate nu este astfel decît „pur și simplu un mit". Analizînd particularitățile procesului de industrializare în America Latină, Celso Furtado ajunge la concluzia că modelul „substituirii importurilor" a atins sau aproape a atins limitele sale specifice. În același timp, transferul tehnologic de la centrul industrializat către periferia subdezvoltată a dat naștere unui „dualism", caracterizat prin existența unor sectoare productive, dotate cu tehnica și tehnologia modernă, și a altora, bazate pe tehnici tradiționale. De aici concluzia că demarajul economic nu poate fi înfăptuit decît pe baza unor modificări substanțiale în structura economică a țărilor respective. Soluțiile preconizate de autor pe această linie se referă la : intensificarea procesului de modernizare a sectoarelor tradiționale și îndeosebi a agriculturii ; o politica rațională de folosire a forței de muncă eliberate ; o repartiție echitabilă a veniturilor ; creșterea rolului statului național, astfel încît acesta să-și poată stabili în mod independent obiectivele de dezvoltare pe bază de plan, precum și un efort mai mare de cercetare pe plan național în cadrul sectorului public pentru dobîndirea unei autonomii tehnologice. Pe aceeași linie, deși altfel nuanțate, apar concepțiile aparținînd lui Pedro Calil Padis (Argentina) și Jacques Chonchol (Chile). Studiile lor asupra dezvoltării resping și ele teza viabilității căii capitaliste de industrializare pentru țările în curs de dezvoltare. În concepția autorilor, strategia de dezvoltare ar trebui să pună un accent deosebit pe dezvoltarea agriculturii, care continuă să reprezinte, în majoritatea statelor latino-americane, sectorul cel mai important.

O viziune mai cuprinzătoare aparține lui J. Chonchol. Pornind de la ideea că dezvoltarea agriculturii trebuie să fie realizată în așa fel încît să poată sprijini dezvoltarea industrială, autorul consideră că soluția rezidă în următoarele : stabilirea unui raport just între dezvoltarea agriculturii și cea a industriei ; efectuarea unor reforme agrare care să pună capăt concentrării terenurilor ; adoptarea unui sistem de stat de comercializare a produselor ; orientarea cercetărilor agricole spre problemele stringente ale dezvoltării care să țină seama de raportul dintre tehnicile aplicate, pe de o parte, și resursele de pămînt, forță de muncă și capitaluri disponibile, pe de altă parte ; o politică de investiții care să capteze și economiile

FIȘE

CORNELIU RUSSU
Organizarea structurală-informaţională a întreprinderii
BIBLIOTECA ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ȘTIINȚIFICE
ORGANIZARE CONDUCERE

● *Cartea dr. Corneliu Russu* Organizarea structurală informațională a întreprinderii, *recent apărută în Editura politică (București, 1978, 274 p.), își propune ca, pornind de la orientările programatice precizate în documentele de partid și ținînd seama de trăsăturile definitorii ale actualei etape de dezvoltare a economiei naționale, precum și ale conducerii întreprinderilor industriale, să aducă o contribuție la perfecționarea metodologiei de analiză și proiectare corelativă a structurii organizatorice și sistemului informațional al acestor întreprinderi. Față de viziunea tradițională a întreprinderii, fragmentară, mecanicistă, viziunea sistemică, arată autorul, nu numai că integrează diferitele părți componente ale întreprinderii, articulîndu-le, dar este capabilă să evidențieze adevărata „personalitate" a întreprinderii relevată de comportamentul ei ca sistem, precum și dinamismul ce o caracterizează. Elementele de noutate prezentate în lucrare au drept bază teoretică tratarea în viziune integratoare a sistemelor de conducere a întreprinderilor, cărora corelația dintre organizarea structurală și cea informațională le condiționează în măsură determinantă finalitatea și eficiența. Din cuprins : Sistemul întreprindere și sistemul ei de conducere ; Structura organizatorică a întreprinderii ; Sistemul informațional — componentă modelatoare a sistemului de conducere; Probleme ale corelării structurii organizatorice și sistemului informațional ; Procesul de perfecționare corelativă a structurii organizatorice și sistemului informațional.*

Gestiunea economică și reproducția

● *V. Radaev, autorul studiului* Sușcinost hozrascetnih otnoșenii *(Esența relațiilor de gestiune economică proprie), apărut în revista* VOPROSÎ EKONOMIKI *nr. 1/1978, pleacă de la ideea că legătura directă dintre toate aspectele muncii și nevoia socială se realizează încă la nivelul întreprinderii, în cadrul reproducției individuale. Mișcarea mijloacelor în cadrul reproducției individuale ar putea fi reprezentată prin următoarea succesiune : resursele alocate (cheltuielile) — rezultatul producției — resurse pentru un nou ciclu. Spre deosebire însă de o economie bazată pe proprietatea privată, în care momentul inițial al reproducției în ansam-*

ŞCOLI ○ CURENTE ● ECONOMIŞTI

gospodăriilor țărănești ș.a. Toate aceste transformări, care urmează să fie operate în domeniul agriculturii, destinate „nu numai să îmbunătățească structura producției agricole ci, totodată, să sprijine dezvoltarea industriei, nu pot fi înfăptuite, în viziunea autorului, decît cu sprijinul marii majorități a țărănimii și „în cadrul unei economii planificate, nici rigide, nici birocrate".

În optica gînditorilor latino-americani, accelerarea dezvoltării economice a statelor rămase în urmă poate fi înfăptuită și pe calea cooperării economice. Cei care s-au ocupat de acest aspect al dezvoltării, printre care R. Prebisch, C. Furtado, Germanico Saldago și Luis Escobar, consideră că soluționarea cu succes a problemelor dezvoltării nu poate avea loc decît ținînd seama și de posibilitățile oferite de integrarea economică la nivel regional și subregional. În viziunea lui Germanico Saldago, viabilitatea unei asemenea forme de cooperare impune repartizarea echitabilă, între țările participante, a costurilor și avantajelor provenite din integrare, ca „o noțiune de justiție distributivă".

Gîndirea economică latino-americană nu ocolește problema noii ordini economice internaționale. Numeroși teoreticieni sînt conștienți de faptul că rezolvarea problemelor subdezvoltării depinde nu numai de eforturile țărilor în curs de dezvoltare, ci constituie, totodată, o sarcină a întregii comunități internaționale. Stabilirea unor noi raporturi economice între țările industrializate și țările în curs de dezvoltare se impune astfel cu acuitate. Discuțiile purtate la nivel internațional au relevat, după părerea lui C. Furtado, unele aspecte care merită să fie incluse într-o strategie pe termen lung. În concepția autorului, asemenea aspecte trebuie să se refere la : necesitatea reorganizării sistemului de decizii în tranzacțiile internaționale și transnaționale, care să permită articularea țărilor periferice la instanțele intermediare de decizie ; necesitatea „ridicării valorii muncii" în țările în curs de dezvoltare ; necesitatea deconcentrării sistemului industrial în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, prin aceasta înțelegîndu-se transferul de tehnologie ; modificarea sistemului de dezvoltare în țările periferice în sensul orientării spre o societate mai „egalitară". Evoluția în acest sens depinde, după părerea autorului, atît de forțele sociale care acționează în interiorul fiecărei țări, cît și de acțiunea forțelor externe. O nouă ordine economică internațională ar trebui să garanteze posibilitatea unor opțiuni fără presiuni din afară.

Deși mulți dintre reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare se pronunță pentru o nouă ordine economică internațională, ca o condiție a rezolvării problemelor subdezvoltării, o abordare frontală și detaliată a aspectelor sale cele mai semnificative nu se regăsește în lucrările nici unuia dintre gînditorii latino-americani. Gîndirea latino-americană cu privire la cauzele, căile și modalitățile de înfrîngere a subdezvoltării reliefează urgența dezvoltării pe continentul latino-american. Deși aplicabilitatea ei este îngrădită de limitele economice, politice și sociale, existente în fiecare țară și chiar de insuficiența fundamentării conceptuale, ea manifestă o tendință progresistă, înscriindu-se printre preocupările cele mai semnificative din gîndirea economică contemporană.

Marina RUDĂREANU

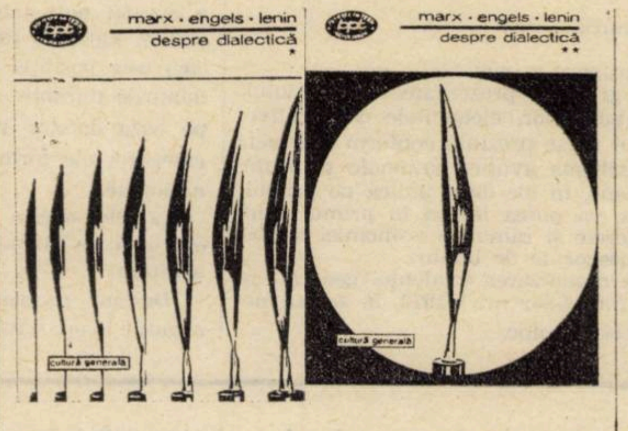

Două volume, purtînd titlul Marx · Engels · Lenin. Despre dialectică, *au apărut recent în Editura Minerva (1978, 206 și 280 p.). Textele sînt alese, sistematizate și comentate de Ion Ianoși, care semnează și un amplu studiu introductiv „Dialectica marxistă". Citatele oferă o coerentă privire de ansamblu asupra. temeiurilor gîndirii marxist-leniniste, atît în privința surselor filozofice principale din care descinde, cît și în privința înnoitoarelor modificări de structură pe care le operează în raport cu ele.*

Analizîndu-se aspectele principale ale dialecticii marxiste, se specifică, printre altele ideea de „dialectică a naturii ", în sensul caracterului ei obiectiv, depășind sfera istoriei și a gîndirii. Se subliniază, de asemenea, legătura dintre adevărurile generale și practica mai bogată a vieții. Programul Partidului Comunist Român reconfirmă înțelegerea intercondiționată a generalului și particularului : „Partidul nostru pornește permanent de la faptul că adevărurile generale se realizează în particular, iar particularul, practica, confirmă justețea adevărurilor generale".

Fragmentele reproduse din Marx, Engels și Lenin sînt grupate pe capitolele : I. Materialismul filozofic ; II. Metoda dialectică (A) : Engels și Hegel ; Marx și Hegel ; Legități (Engels) ; Critica speculativismului (Marx și Engels) ; III. Metoda dialectică (B) : Lenin și Hegel ; IV. Dialectica naturii ; V. Materialismul istoric ; VI Dialectica economică ; VII. Dialectica socială și politică.

FIŞE

blu îl constituie reproducția individuală, în condițiile economiei socialiste, acest moment îl reprezintă reproducția socială.

Rentabilitatea și dimensiunile întreprinderilor

● *Rezultatele unui studiu anchetă asupra dimensiunii întreprinderilor din Franța sînt publicate de Renaud Brocard și Jean-Marie Gandois în* ECONOMIE ET STATISTIQUE, *nr. 96 din ianuarie 1978, sub titlul Grandes entreprises et P.M.E. (Marile întreprinderi și întreprinderile mici și mijlocii). Avînd drept criteriu numărul de salariați, autorii definesc cele trei grupe de întreprinderi astfel :* mici, *care folosesc sub 20 de salariați,* mijlocii, *între 20 și 499 de salariați ; și întreprinderile* mari *de la 500 de salariați în sus. În Franța întreprinderile mici dețin 19 la sută din totalul salariaților și 27 la sută din cifra de afaceri, cele mijlocii 39 la sută din salariați și 34 la sută din cifra de afaceri, iar întreprinderile mari 43 la sută din salariați și 39 la sută din cifra de afaceri.*

Gradul de concentrare este semnificativ dacă se are în vedere că întreprinderile mici reprezintă 95 la sută din totalul întreprinderilor, cele mari numai 1 la sută, iar cele mijlocii 5 la sută. Autorii constată că situația întreprinderilor mijlocii nu este intermediară : ele sînt mai apropiate de cele mari (număr redus, pondere mare a salariaților și cifrei de afaceri).

Transportul paletizat

● *Cartea inginerilor Romeo Hagiac, Ioan Dinescu și Constantin Georgescu,* Transportul paletizat și containerizat al mărfurilor *(apărută în Editura tehnică, 1977, 280 p.), este destinată cadrelor interesate din întreprinderile industriale, de transport, baze de aprovizionare tehnico-materiale, unități de comerț interior și exterior. În lucrare se expun atît tehnologiile de lucru corespunzătoare, cît și metodele de calcul al necesarului mijloacelor de manipulare, al capacității de transport și de depozitare, al costului paletizării și containerizării, precum și al eficienței lor economice în sistemul național și internațional. Principalele probleme pe plan mondial în acest domeniu ar fi astăzi : accelerarea înapoierii containerelor, transporturile „din poartă în poartă", asigurarea unui procent minim al curselor goale, precum și cooperarea reciprocă în traficul de containere. La noi există actualmente un sistem integrat în rețeaua generală de transport, în care sînt întrunite elementele tehnice, comerciale, organizatorice și juridice necesare.*

AVUȚIA NAȚIONALĂ

(Urmare din pag. 23)

Valoarea investițiilor în lucrări ce se vor desfășura pe o perioadă de 25—30 de ani se apreciază la 1 000 de miliarde lei. Ne putem da astfel seama de importanța creșterii avuției naționale in perspectiva anilor următori.

Structura avuției naționale

ÎN TRECUT, bunurile erau grupate în cadrul avuției naționale de către economiștii care au făcut evaluarea acesteia, în următoarele categorii :

— patrimoniul agricol și forestier

— proprietățile clădite rurale și urbane

— patrimoniul industrial, comercial și bancar al întreprinderilor particulare

— patrimoniul întreprinderilor statului (domeniul privat al statului)

— domeniul public (drumurile etc.)

— bogățiile subsolului.

În prezent se face o altă grupare a bunurilor.

Făcînd o recapitulare a grupelor prezentate în capitolul anterior privind evaluarea bunurilor, elementele constitutive ale avuției naționale ar trebui să se prezinte conform schemei.

Prezentarea bunurilor în schema avuției naționale se poate face și sub altă formă și anume, în loc de a indica pe primul plan categoriile de bunuri, se va putea indica în primul rînd forma de proprietate, apoi sferele și ramurile economiei naționale și în rîndul al treilea categoriile de bunuri.

În felul acesta se prevede organizarea evidenței generale a avuției naționale prin legea finanțelor nr. 9/1972, în scopul de a se putea furniza date pe aceste grupe.

Desigur, cea mai importantă parte a acestei evidențe o constituie bunurile care formează fondul unitar al proprietății de stat. În cadrul acestei părți evidența se grupează pe ramuri de activitate, ca de ex. : industrie, construcții, agricultură și silvicultură, transporturi și telecomunicații, circulația mărfurilor etc., precum și pe sectoare ca : învățămînt și cultură, știință, ocrotirea sănătății și asistența socială, administrație etc. În consecință, în cadrul evidenței bunurilor din proprietatea de stat, aceasta se desfășoară conform reglementărilor în vigoare pe ramurile de activitate menționate, iar în cadrul acestora, evidența se desfășoară pe categorii de bunuri din unele grupe ca : fonduri fixe (clădiri, construcții speciale etc.), drumuri, terenuri, păduri, investiții neterminate, materiale, mijloace financiare etc.

După cum rezultă din cele expuse mai sus în prezent sînt posibilități de evaluare a avuției naționale mult mai mari decît în trecut. Aceasta întrucît cea mai mare parte a bunurilor se găsește în proprietatea unităților socialiste, unde apar cu valoare în evidențe (fonduri fixe, stocuri de materiale, mijloace financiare etc.) — valori ce se pot prelua în evidența generală a avuției naționale, iar pentru bunurile care apar numai în etaloni naturali (terenuri agricole, fonduri forestiere, drumuri etc.) este posibilă evaluarea după metode simple. Chiar și bunurile durabile aflate în folosința populației pot fi evaluate pe baza datelor statistice după metode simple și grupate pe categorii, ele formînd o parte din evidența generală a avuției naționale.

În felul acesta avuția națională a țării noastre poate fi evaluată pe elementele sale componente cu toată diversitatea acestora.

Desigur, problema avuției naționale fiind prea vastă, ea nu a putut fi epuizată în totalitatea multiplelor sale aspecte.

Agricultura românească în cadrul agriculturii mondiale și europene

(Urmare din pag. 11)

terea producțiilor medii pe cap de animal, indicator la care avem rămîneri în urmă destul de mari. Astfel, producția medie anuală de lapte pe cap de vacă furajată a atins la noi, în 1976, doar 1 702 litri (mai mare cu 16,2% față de perioada 1961—1965), ceea ce ne situează încă sub media europeană și cea mondială. Posibilitățile reale ce le avem pentru ameliorarea acestei situații sînt demonstrate clar de faptul că, de exemplu, producția medie de lapte în sectorul agriculturii de stat este superioară cu 65% mediei pe țară.

Căile de acționare pentru reducerea acestor decalaje sînt următoarele : o ameliorare substanțială a structurii raselor și categorilor de animale și, în special, o mai bună corelare a creșterii efectivelor cu producția și consumul de furaje de bună calitate.

Trebuie arătat că, de exemplu, în 1975, în timp ce la noi se consumau doar 500 kg furaje combinate pe o unitate vită mare, în Italia se consumau 535 kg, în Anglia 610 kg, în R.F.G. 620 kg, în Belgia 1 230 kg și în Olanda 1 725.

În perspectivă, se prevede ca producțiile medii pe animal să crească substanțial, ajungînd ca în 1990, pe ansamblul țării, ele să atingă 3 200—3 400 litri de lapte de vacă și 4,5—4,7 kg de lînă, la nivelul multor țări cu agricultură avansată.

Dată fiind importanța deosebită a producției zootehnice, se preconizează să crească ponderea sa în totalul producției agricole. Nivelul actual al acestui indicator (40—41%), comparabil cu cel înregistrat în Bulgaria și Ungaria, este însă inferior celor din alte țări : R.D. Germană (60,3%), Cehoslovacia (55,4%), U.R.S.S. (54,6%).

Angajată plenar într-un proces continuu de modernizare a agriculturii, avînd ca efect sporirea în ritmuri înalte a producțiilor vegetale și animale, țara noastră are condiții certe de a reduce tot mai mult decalajele care o mai despart de țările cu agricultură avansată, sporindu-și aportul în cadrul agriculturii mondiale și eropene.

DE ALTFEL, se constată o sporire permanentă a contribuției României în producția europeană și mondială, în condițiile unei creșteri sensibile a producției în cele mai multe țări din lume. Ținînd seama de ritmul creșterii producției și de nivelurile prevăzute în acest cincinal, se poate conta pe o creștere mai accentuată a părții ce ne revine în totalul producției agricole europene și mondiale. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recenta Conferință Națională a partidului, **„în perioada anilor 1981—1985 va trebui să dezvoltăm o agricultură de mare productivitate, atît în sectorul vegetal, cît și animal — la nivelul rezultatelor celor mai avansate din lume. În acest scop, se va acționa în continuare pentru conservarea și ameliorarea fondului funciar, înfăptuirea unui program de irigații și alte amenajări funciare, generalizarea mecanizării complexe a tuturor sectoarelor de producție, asigurarea la nivel optim a îngrășămintelor și celorlalte substanțe chimice necesare. Va trebui să obținem recolte superioare și stabile în domeniul cerealelor, plantelor tehnice, legumiculturii, viticulturii și pomiculturii ; pînă în 1985, ponderea zootehniei în totalul producției agricole va ajunge la 44—45%."**

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

Măsuri preferențiale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transportului maritim [I]

DECLARAȚIA ȘI PROGRAMUL DE ACȚIUNE privind instaurarea unei noi ordini economice internaționale, adoptate de sesiunea a VI-a specială a Adunării Generale a O.N.U., și Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor, aprobată de sesiunea a XXIX-a a aceluiași for, prevăd aplicarea principiului tratamentului preferențial, fără reciprocitate, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în toate domeniile relațiilor economice internaționale, care se pretează în acest scop.

Traducerea în viață a principiului tratamentului preferențial, fără reciprocitate, în favoarea țărilor în curs de dezvoltare este de natură, între altele, să compenseze situația lor dezavantajoasă în materie de transporturi maritime, să contribuie la eliminarea decalajului care le desparte de țările dezvoltate și în această importantă sferă de activitate. Va putea fi realizat, astfel, un pas înainte pe calea înfăptuirii noii ordini economice internaționale, menită — după cum a arătat tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în raportul prezentat la Conferința Națională a Partidului Comunist Român — **„să așeze relațiile dintre toate statele pe principii noi, de egalitate și echitate, să asigure accesul țărilor slab dezvoltate și în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne, să creeze condiții pentru o evoluție echilibrată a diferitelor zone ale lumii, a întregii economii mondiale, pentru stabilitate economică pe plan internațional“.**

Dependență și cheltuieli

PARTICIPAREA țărilor în curs de dezvoltare la transportul maritim și la construcțiile de nave pe plan mondial este foarte redusă, ceea ce determină dependența lor în acest domeniu față de țările dezvoltate. Astfel, potrivit datelor UNCTAD, la mijlocul anului 1976 ponderea țărilor în curs de dezvoltare în flota comercială mondială a reprezentat numai 7,5%, cifră cu mult inferioară participării lor la comerțul internațional pe cale maritimă (circa 1/3 din acest comerț). La tipuri importante de vase, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în tonajul mondial este deosebit de scăzută — 5,5% la navele pentru transportul în vrac și 5,7% la tancurile petroliere. Într-o situație și mai defavorabilă se află țările în curs de dezvoltare în ceea ce privește construcțiile de nave. Potrivit datelor UNCTAD, într-o perioadă de 12 luni, încheiată la 30 septembrie 1976, tonajul construit de șantierele navale ale țărilor în curs de dezvoltare a constituit numai 3,8% din totalul mondial.

Datorită slabei lor participări la flota comercială mondială, țările în curs de dezvoltare sînt obligate să transporte cea mai mare parte a produselor lor de import și export pe navele țărilor dezvoltate, ceea ce comportă cheltuieli importante în devize. Aceste cheltuieli sînt adeseori majorate artificial, ca urmare a practicilor arbitrare ale conferințelor maritime în domeniul stabilirii navlurilor. (După cum se știe, o conferință maritimă este un cartel internațional de armatori, deservind o anumită linie maritimă, avînd ca scop eliminarea concurenței dintre membrii săi și restrîngerea concurenței din partea armatorilor care nu aparțin de cartel. Conferințele maritime fixează navlurile, pe care le-au modificat întotdeauna fără a consulta utilizatorii serviciilor maritime. În prezent, există în lume circa 360 de conferințe maritime). Pe de altă parte, insuficienta dezvoltare a porturilor din țările în curs de dezvoltare determină un cost mai ridicat al exploatării navelor în aceste porturi, ceea ce conduce, de asemenea, la sporirea navlului perceput de la aceste țări.

Menirea unui cod de conduită

ÎN VEDEREA AMELIORĂRII situației țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transportului maritim, Strategia internațională din cadrul celui de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare, Declarația și Programul de acțiune privind instaurarea noii ordini economice internaționale, diferitele rezoluții ale UNCTAD și ale altor organisme ale O.N.U. prevăd un ansamblu de măsuri vizînd dezvoltarea flotei comerciale a țărilor în curs de dezvoltare, supunerea operațiunilor conferințelor maritime la o anumită disciplină și reducere la minimum a ieșirilor nete de devize din aceste țări pentru plata transporturilor maritime.

Un pas important în direcția reglementării pe o bază nouă a transporturilor maritime îl constituie adoptarea, în 1974, a Convenției relative la un cod de conduită a conferințelor maritime, instrument destinat să protejeze interesele încărcătorilor și companiilor de navigație din țările în curs de dezvoltare. Pornind de la necesitatea îmbunătățirii sistemului conferințelor maritime, precum și de la nevoile și problemele speciale ale țărilor în curs de dezvoltare, această convenție vizează facilitarea expansiunii ordonate a traficului maritim mondial, stimularea dezvoltării serviciilor maritime regulate și eficace, asigurarea unui echilibru între interesele furnizorilor și utilizatorilor serviciilor maritime. Convenția relativă la un cod de conduită a conferințelor maritime este prima încercare a colectivității internaționale de a reglementa operațiunile unui grup particular de întreprinderi, care acționează sub formă de carteluri internaționale.

Convenția sus-menționată nu a intrat în vigoare, întrucît numărul părților contractante și tonajul maritim al acestora nu sînt încă suficiente (pentru intrarea în vigoare a acesteia este necesar să participe cel puțin 24 de state, al căror tonaj maritim să reprezinte minimum 25% din cel mondial).

Măsurile prevăzute în documentele O.N.U. pentru ameliorarea poziției tărilor în curs de dezvoltare în transportul maritim, precum şi prevederile Codului de conduită a conferinţelor maritime se bazează, în mare măsură, pe principiul tratamentului preferenţial în favoarea acestor ţări, fără reciprocitate din partea lor. Acest principiu s-a materializat sub diferite forme : acordarea de asistenţă tehnică şi financiară ţărilor în curs de dezvoltare în domeniul achiziţionării de vase, al dezvoltării industriei navale şi a porturilor ; recunoaşterea dreptului acestor ţări de a adopta măsuri speciale pentru protecţia şi promovarea flotei lor maritime comerciale ; preconizarea stabilirii de navluri preferenţiale pentru exporturile netradiţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare ; instituirea unui regim special în favoarea ţărilor în curs de dezvoltare cel mai puţin avansate, fără litoral sau insulare, în domeniul transportului maritim.

Între credite şi subvenţii

STRATEGIA INTERNAŢIONALĂ a dezvoltării pentru actualul deceniu prevede ca ţările dezvoltate, la cererea ţărilor în curs de dezvoltare, să ia în consideraţie în mod serios acordarea către acestea din urmă — direct sau prin intermediul instituţiilor internaţionale — de asistenţă financiară şi tehnică, inclusiv ajutor în domeniul formării profesionale, spre a le permite crearea şi dezvoltarea marinei lor comerciale, inclusiv a flotei lor de nave-cisterne şi de transportoare în vrac, precum şi extinderea şi ameliorarea instalaţiilor lor portuare.

De asemenea, rezoluţia 24 (VII) a sesiunii a VII-a a Comisiei transporturilor maritime a UNCTAD (din noiembrie 1975) solicită ţările dezvoltate şi instituţiile financiare internaţionale să aloce resurse sporite asistenţei tehnice către ţările în curs de dezvoltare în domeniul dezvoltării transporturilor maritime şi a porturilor. Totodată, rezoluţia invită Programul Naţiunilor Unite pentru dezvoltare să examineze mijloacele de a majora resursele furnizate Secretariatului UNCTAD pentru activităţile de asistenţă tehnică în acest domeniu.

O atenţie constantă se acordă problemei asigurării de condiţii preferenţiale la vînzarea de nave către ţările în curs de dezvoltare. În rezoluţia 70 (III) a sesiunii a III-a a UNCTAD (Santiago, 1972) se prevede că ţările dezvoltate, semnatare ale Aranjamentului privind creditele la exportul de nave, încheiat în mai 1969 în cadrul O.C.D.E., ar trebui să aibă în vedere ameliorarea condiţiilor în care finanţează achiziţionarea de nave de către ţările în curs de dezvoltare. În aceeaşi rezoluţie se cere ca ţările membre ale UNCTAD, ţinînd seama de problemele economice care se ridică în faţa ţărilor în curs de dezvoltare şi de resursele lor limitate, să examineze propunerile acestor din urmă ţări privind condiţiile minimale de acordare a creditelor destinate vînzării de nave către ele. Aceste propuneri prevăd, în esenţă, următoarele :

— termenul de rambursare a creditelor pentru vînzarea de nave noi să fie de 10 ani, cu o perioadă de graţie, iar în cazul navelor vechi — pînă la 8 ani ;

— avansul să nu depăşească în cazul navelor noi 15% din preţ, iar în cazul vaselor vechi — 20% ;

— dobînda să nu depăşească 5% pe an ;

— guvernele ţărilor dezvoltate să accepte, atunci cînd este cazul, garanţia dată de către instituţiile financiare naţionale ale ţărilor în curs de dezvoltare pentru creditele acordate acestor din urmă ţări în scopul achiziţionării de nave.

Ţările în curs de dezvoltare au subliniat faptul că ţările dezvoltate ar trebui să acorde cumpărătorilor de nave din ţările în curs de dezvoltare credite în condiţii avantajoase, în loc să furnizeze subvenţii şantierelor navale sau vînzătorilor de nave din ţările dezvoltate.

În rezoluţia 70 (III) a UNCTAD se subliniază necesitatea ca ţările membre ale UNCTAD să contribuie la realizarea obiectivului ţărilor în curs de dezvoltare, care constă în atingerea — la sfîrşitul deceniului — a unei ponderi de 10% din flota maritimă comercială mondială.

În conformitate cu prevederile acestei rezoluţii s-au întreprins anumite măsuri, vizînd acordarea unui tratament preferenţial în domeniul vînzării de nave către ţările în curs de dezvoltare.

În iunie 1975, ţările membre ale O.C.D.E. au revizuit clauza 6 a Aranjamentului privind creditele la exportul de nave, prevăzînd posibilitatea de a acorda ţărilor în curs de dezvoltare condiţii mai favorabile de finanţare decît cele stipulate în Aranjament. În acest caz, un guvern participant trebuie : a) să dea un preaviz de cel puţin şase săptămîni tuturor celorlalte guverne participante, înainte de a acorda fonduri; b) să declare la C.A.D. (Comitetul asistenţei pentru dezvoltare al O.C.D.E.) că operaţia se înscrie în cadrul asistenţei publice pentru dezvoltare sau c) să confirme că tranzacţia răspunde unui obiectiv de dezvoltare şi că creditul este acordat în virtutea unui aranjament internaţional. Ţara beneficiară trebuie, de asemenea, să dea asigurarea că proprietarul este rezident pe teritoriul ei, nu reprezintă o filială neoperaţională a unei companii străine şi că s-a angajat să nu vîndă vasul fără aprobarea guvernului său. Navele destinate să opereze sub regimul liberei înmatriculări nu sînt admise să beneficieze de condiţiile mai favorabile de finanţare ale O.C.D.E.

Unele ţări în curs de dezvoltare au primit credite pentru achiziţionarea de nave în condiţii mai favorabile decît cele stabilite în Aranjamentul O.C.D.E. În legătură cu reducerea portofoliului de comenzi şi concurenţa ascuţită pe piaţa construcţiilor de nave, în ultimul timp a primit o răspîndire mai largă practica acordării de credite în condiţii avantajoase cu sprijinul statului, pentru vînzarea de nave în ţările în curs de dezvoltare. Cele mai mari subsidii pentru finanţarea vînzării de nave în ţările în curs de dezvoltare le-a acordat în 1976 guvernul R.F.G. (140 milioane de mărci vest-germane). Aceasta a permis firmelor vest-germane constructoare de nave să încheie contracte în sumă de circa 3 miliarde mărci vest-germane.

Totodată, trebuie să remarcăm că unele ţări în curs de dezvoltare au atras atenţia asupra faptului că subvenţionarea de către ţările membre ale O.C.D.E. a exportului de nave riscă să expună şantierele navale naţionale din ţările în curs de dezvoltare la o concurenţă nefastă.

Pentru o construcţie navală proprie

PENTRU DOTAREA ţărilor în curs de dezvoltare cu o flotă maritimă comercială proprie, o importanţă hotărîtoare are crearea şi dezvoltarea unei industrii navale naţionale. De aceea, rezoluţia 70 (III) a UNCTAD prevede că ţările dezvoltate şi instituţiile financiare internaţionale şi regionale ar trebui să acorde ţărilor în curs de dezvoltare un ajutor financiar în condiţii avantajoase şi să furnizeze acestor ţări asistenţă tehnică pentru ca ele să-şi poată crea şi dezvolta o industrie a construcţiilor navale şi de reparare a navelor.

Ţările în curs de dezvoltare depun eforturi considerabile pentru dezvoltarea industriei lor constructoare de nave, primind în acest domeniu un anumit sprijin din partea ţărilor dezvoltate. Capacitatea şantierelor navale ale ţărilor în curs de dezvoltare rămîne însă insuficientă faţă de nevoile acestor ţări.

O importanţă primordială pentru dezvoltarea transportului maritim o are amenajarea porturilor. Rezoluţia 67 (III) a UNCTAD cere guvernelor statelor membre ale UNCTAD să facă un efort naţional şi internaţional concertat pentru a favoriza dezvoltarea şi ameliorarea porturilor în ţările în curs de dezvoltare şi ca, în cadrul acestui efort, ajutorul financiar şi tehnic să fie continuat şi considerabil intensificat. Se prevede că acest ajutor trebuie să aibă drept scop creşterea capacităţii şi gradului de modernizare a instalaţiilor portuare, precum şi ameliorarea organizării, gestiunii şi exploatării porturilor acestor ţări.

În rezoluţia 67 (III) se subliniază necesitatea ca ameliorările portuare să asigure avantaje ţării în care se află portul, printr-o reducere a navlului perceput de companiile maritime. De asemenea, rezoluţia sus-menţionată prevede acordarea de asistenţă pentru înfiinţarea pe plan subregional sau zonal de institute pentru formarea mîinii de lucru şi a personalului administrativ portuar, la toate nivelurile.

O serie de ţări dezvoltate (S.U.A., Olanda, Norvegia, Japonia etc.) au acordat asistenţă financiară şi tehnică pentru dezvoltarea porturilor din ţările în curs de dezvoltare. O astfel de asistenţă au acordat şi organizaţiile internaţionale. De exemplu, în anii 1975—1976 Asociaţia internaţională pentru dezvoltare, filială a B.I.R.D. a acordat patru credite în condiţii de favoare pentru dezvoltarea porturilor din Bangladesh, Republica Democratică Populară a Yemenului, Mauritania şi Somalia.

Victor ALDEA

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Perspectivele consumului mondial de cauciuc

CREȘTEREA MEDIE a consumului de cauciuc în lume în ultimii 10 ani a fost de 6 la sută pe an. Trebuie, însă, remarcat că în timp ce în S.U.A. se consumă 15 kg de cauciuc de persoană pe an, în țările din Piața comună consumul este doar de 7—8 kg pe an, iar în restul țărilor din lumea capitalistă în medie de 2 kg cauciuc pe an. Avîndu-se în vedere lărgirea continuă a sortimentelor de produse de cauciuc, precum și perspectivele de creștere a consumului îndeosebi în țările în curs de dezvoltare, la ultima reuniune anuală a Institutului producătorilor de cauciuc sintetic s-a apreciat că pînă în anul 1985 consumul mondial de cauciuc va continua să crească anual în medie cu 5,5 la sută.

1978 : piața cuprului

DUPĂ OPINIA firmei americane de agenți de bursă „Miles Metals Co“, anul 1978 deschide perspective mai favorabile în fața industriei cuprului din țările nesocialiste, afectată de criză în anii precedenți. În cursul anului 1977 a existat un decalaj pronunțat între ofertă și cerere, stocurile nerealizate de metal rafinat ajungînd la circa 2 milioane de tone. Către sfîrșitul anului trecut decalajul a început să se atenueze, astfel încît se apreciază că în 1978 consumul de cupru din țările capitaliste va depăși — pentru prima oară din 1973 — producția, și stocurile se vor resorbi treptat. Unele speranțe le-a trezit creșterea consumului de cupru în economia Japoniei, care ar putea determina o sporire a importurilor sale.

În ceea ce privește nivelul prețurilor, contrar prognozei anterioare privind creșterea moderată în 1978, în luna ianuarie pe piața S.U.A. s-a schițat o tendință de reducere a prețului la cuprul din producția internă și de apropiere a sa de prețurile metalului importat.

Oferta și cererea de zahăr: perspective de echilibrare

CONFORM unor evaluări publicate la începutul acestui an în presa occidentală, producția mondială de zahăr va ajunge, în anul agricol 1977/78, la 91,97 milioane tone, din care 55,66 mil. tone din trestie de zahăr și 36,31 mil. tone din sfeclă de zahăr. Va rezulta un excedent de circa 6,5 mil. tone față de cererea previzibilă. Se apreciază că, în aceste condiții, se va afirma tendința de reducere a prețurilor la zahăr pe piața mondială.

În țările vest-europene, unul din principalii exportatori potențiali de zahăr în sezonul actual, nu se prevede o sporire a consumului acestui produs, în timp ce în țările Orientului Apropiat și Mijlociu, din bazinul Mediteranei consumul de zahăr pe locuitor este în creștere. Deși Piața comună vest-europeană nu participă la Acordul internațional asupra zahărului încheiat anul trecut, se consideră că ea își va corela politica cu prevederile fundamentale, ale acestuia, ceea ce ar determina o reducere a subsidiilor de la buget la exportul zahărului din țările membre. În următorii ani este de așteptat o echilibrare între oferta și cererea mondială de zahăr, atît în urma reducerii proiectate a producției sale în unele țări, cît și prin realizarea programului de creare a unor stocuri de zahăr (pentru stabilizarea prețurilor), prevăzut prin acordul menționat mai sus.

Orientări în dezvoltarea economică

Malaysia: stimularea exporturilor de produse prelucrate

AGRICULTURA Malaysiei împreună cu sectorul forestier și piscicol dețin o pondere de circa 30% în produsul intern brut, ocupînd 50% din populația activă a țării și contribuind cu aproximativ 55% la încasările din export. Producția de cauciuc natural (circa 1 500 mii tone anual) situează Malaysia pe primul loc în lume și în privința exporturilor (44% din producția mondială și respectiv 49% din exporturi). Exporturile de cauciuc natural au asigurat țării, în anul 1976, peste 1,2 miliarde de dolari, reprezentînd circa 23% din valoarea exporturilor sale totale. Planul de dezvoltare al Malaysiei pe perioada 1976—1980 prevede replantarea cu arbori de cauciuc de mare randament a unei suprafețe de 245 mii ha. Un alt produs agricol cu pondere însemnată la export este uleiul de palmier (producția în anul 1977 a depășit 1 900 mii tone).

Malaysia este totodată cel mai mare producător și exportator mondial de cositor. Industria extractivă a cositorului (în anul 1977 s-au obținut circa 65 mii tone concentrate de cositor) și a țițeiului (10 milioane tone de țiței au fost extrase în anul 1977) contribuie cu circa 4% la formarea produsului intern brut. Exporturile acestor două produse asigură peste 24% din încasările totale din export. Rezervele de țiței sînt estimate la circa 140 mil. tone, iar cele de gaze naturale, descoperite în Sarawak, la 400 miliarde m^3.

Principalele sectoare ale industriei prelucrătoare malaysiene sînt : industria textilă, de încălțăminte, alimentară și de prelucrare a lemnului, cauciucului și metalelor, de asamblare a autoturismelor și autocamioanelor. Industria petrochimică se află doar într-un stadiu incipient. Industria prelucrătoare a Malaysiei, în care sînt ocupați peste 400 mii lucrători, contribuie cu circa 15% la formarea produsului intern brut.

Economia Malaysiei, mare producătoare și exportatoare de materii prime, a înregistrat în anul 1977 un ușor regres față de rezultatele obținute în anul 1976.

Pentru stimularea exporturilor de produse prelucrate și reducerea dependenței de piața externă, îndeosebi la exportul de cauciuc natural, cositor și ulei de palmier, bușteni, cherestea și țiței, s-a hotărît introducerea de garanții la export, stabilirea de dobînzi stimulatorii în cazul reescontării documentelor de plată etc. În aceste condiții produsele prelucrate au ajuns să dețină circa 20% din valoarea totală a exporturilor.

Partenerul român exportă în Malaysia mașini-unelte, rulmenți, cabluri, tablă din oțel, aluminiu lingouri, îngrășăminte, țesături.

EVOLUȚII MONETARE

ACTIVITATEA pieței monetare internaționale a resimțit în săptămîna 6—10 martie a.c. efectul incertitudinilor referitoare la perspectivele economiei S.U.A. legate, între altele, de continuarea conflictului de muncă din minele de cărbuni, precum și de noua creștere lunară, de 1,1% a prețurilor cu ridicata pe luna februarie (cea mai mare din noiembrie 1974). Concomitent s-a resimțit reacția favorabilă față de progresele ce par a fi fost realizate pe linia armonizării politicilor de combatere a deprecierii accentuate a dolarului pe piețele de schimb, mai ales de către autoritățile din S.U.A. și R.F.G. În această ambianță, **dolarul S.U.A.** a realizat o revenire însemnată față de cvasi-totalitatea valutelor occidentale.

Francul elvețian, după o ușoară revenire la începutul săptămînii cînd a cotat la circa 1,84 franci pentru un dolar, a reacționat la măsurile prezentate în numărul trecut, cedînd teren dolarului. Această mișcare descendentă a avut loc pe o traiectorie agitată, francul atingînd un minim de circa 2 franci pentru un dolar, după care a revenit pînă la un nivel de circa 1,96 franci pentru un dolor. **Marca vest-germană** a cedat teren în fața dolarului într-un ritm mai moderat, terminînd intervalul la circa 2,05 mărci pentru un dolar, circa 1,4% sub închiderea de referință. **Lira sterlină** și **lira italiană** au cotat la încheiere cu circa 1% sub nivelul de referință, la circa 1,9190 dolari pentru o liră și 858,25 lire italiene pentru un dolar. **Francul francez,** după o evoluție descendentă în raport cu dolarul în tonul general, a cedat brusc la încheiere terminînd intervalul cu peste 3% sub nivelul închiderii precedente de 4, 75 franci pentru un dolar.

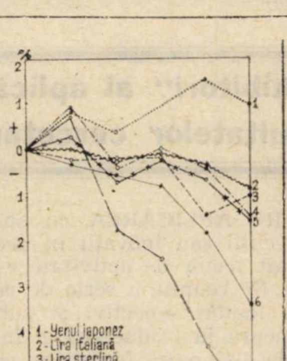

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 6—10 III, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 3 III 1978.

După o perioadă destul de mare, în care a reușit să evolueze cu o constanță remarcabilă, **yenul** japonez a fost supus la puternice presiuni „à la hausse“, alimentate după unele opinii și de un aflux de capitaluri descurajate de măsurile autorităților elvețiene. În pofida intervenției active a autorităților japoneze și din S.U.A., yenul a atins totuși un maxim de circa 233,70 yeni pentru un dolar, terminînd săptămîna la un nivel de circa 1% peste închiderea anterioară.

În condițiile incertitudinii de pe piețele de schimb, **piața aurului** a cunoscut o perioadă de efervescență înregistrînd un nivel maxim pentru ultimii trei ani, 190 dolari/uncie (fixing Londra).

Efervescența de pe piețele monetare s-a resimțit și pe **piața euro-depozitelor** înregistrîndu-se o creștere a dobînzilor la eurofranci elvețieni care la depozitele la șase luni au atins un nivel de circa 1,0625%. Eurodepozitele în dolari S.U.A. la șase luni au fost circa 7,5%, iar cele în euromărci vest-germane au fost de circa 3,1875%.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

R. D. G. : latura intensivă a creşterii

ÎN DEZVOLTAREA economiei naţionale a R.D. Germane se pune un accent sporit pe latura intensivă a creşterii, fapt ilustrat şi de prevederile planului pe 1978 privind dinamica producţiei industriale (vezi graficul). Cele mai înalte sporuri de producţie sînt prevăzute în ramurile de vîrf — electrotehnica şi electronica, construcţiile de maşini-unelte, urmate de celelalte subramuri ale construcţiilor de maşini şi de industria chimică.

După cum se subliniază în presa R.D.G., accelerarea progresului tehnico-ştiinţific şi a raţionalizării socialiste a producţiei constituie principalele pîrghii pentru realizarea sarcinilor stabilite.

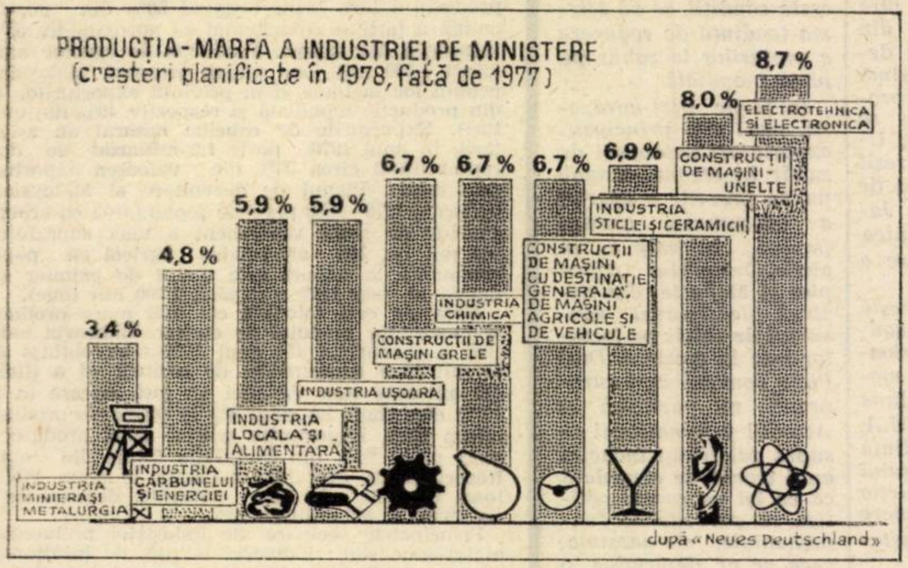

după « Neues Deutschland »

Modernizare diferenţiată

CONCLUZIILE unui studiu elaborat de firma „McGraw-Hill“ asupra gradului de modernizare a maşinilor, utilajelor şi instalaţiilor din industria S.U.A. evidenţiază o puternică diferenţiere pe subramuri. La sfîrşitul anului 1976, în timp ce în construcţia de nave şi de mijloace de transport feroviare 71% din utilajele aflate în exploatare aveau o vechime de peste un deceniu, iar în siderurgie 53%, în industria energiei electrice, cea extractivă, în construcţia de maşini-unelte, în prelucrarea petrolului şi industria textilă ponderea respectivă scădea sub 40%, iar în industria de avioane şi cea de aparate cosmice chiar la 20%.

Repartiţia maşinilor şi utilajelor (în % din valoarea totală) după perioada dării în exploatare

Ramura industrială	Pînă în decembrie 1966	1966 — decembrie 1976
Industria energiei electrice	37	63
Industria extractivă	31	69
Industria prelucrătoare	42	58
Din care :		
Siderurgia	53	47
Metalurgia neferoasă	45	55
Construcţia de maşini-unelte	46	54
Construcţia de maşini electrice	30	70
Construcţia de automobile	41	59
Industria de avioane şi aparate cosmice	20	80
Producţia celorlalte mijloace de transport	71	29
Industria materialelor de construcţii	48	52
Ramurile producătoare de bunuri de consum de folosinţă îndelungată	43	57
Ramurile producătoare de bunuri de consum de uz curent	41	59

Se apreciază că utilajele depăşite din punct de vedere tehnologic reprezentau la sfîrşitul anului 1976 circa 11% din totalul acestora pe întreaga industrie. Se remarcă, pe de altă parte, tendinţa companiilor industriale din S.U.A. de a spori ponderea investiţiilor destinate automatizării proceselor de producţie, considerată ca un mijloc eficient de sporire a competitivităţii ; în această privinţă pe primul plan se situează industria de automobile (în care, din totalul investiţiilor proiectate pe 1977 cele pentru automatizare reprezintă 60%), industria de prelucrare a petrolului (39%) ş.a.

„Inhibitori“ ai aplicării rezultatelor cercetării

PENTRU APLICAREA cu succes a unei invenţii sau inovaţii în producţie sau în alt sector de activitate este necesar să fie reunite o serie de condiţii, existînd factori obiectivi şi subiectivi care concură la traducerea ei în viaţă, iar pe de altă parte factori cu caracter „inhibitor“. Ocupîndu-se de acest ultim grup de factori, cu rol de frînă sau chiar de piedică în calea promovării progresului tehnic, cercetătorul bulgar H. Domozetov consideră că o influenţă mai importantă au următorii şapte : a) insuficienta dezvoltare a mijloacelor de muncă şi a bazei materiale, necesare pentru aplicarea invenţiei (lucru valabil atît pentru centrele de cercetare ştiinţifică, cît şi pentru întreprinderile potenţial beneficiare) ; b) insuficienţa şi calitatea scăzută a obiectelor muncii (începînd de la resursele informaţionale şi pînă la materialele utilizate) ; c) efectivul redus sau calificarea scăzută a cadrelor ; d) lipsuri în domeniul finanţării ; e) stimularea insuficientă ori neraţională ; f) aplicarea unor măsuri organizatorice, sau de conducere, neadecvate ; g) atitudini de conservatorism sau conformism, manifestate în cursul realizării procesului de aplicare a invenţiei.

Este necesar — menţionează H. Domozetov — să se ţină seama de faptul că, în fiecare caz concret, factorii enumeraţi se pot corela în mod diferit, completîndu-se eventual cu alţii, iar amplitudinea influenţei lor variază de asemenea.

Revirimentul trebuie să fie durabil

DATELE STATISTICE asupra evoluţiei producţiei şi consumului de alimente pe locuitor în ţările nesocialiste în curs de dezvoltare arată că, după scăderea şi stagnarea din perioada 1972—1974, în următorii doi ani situaţia s-a îmbunătăţit întrucîtva în aproape toate regiunile geografice. Excepţie face Africa (vezi tabelul), unde — sub efectul unei serii de factori negativi, ca, de exemplu, seceta prelungită din regiunea Sahel — nivelul producţiei alimentare pe locuitor n-a revenit încă la cel din 1972, rămînînd sensibil inferior mediei pe anii 1961—1965.

Regiunea	(1961—65 = 100) 1971	1972	1973	1974	1975	1976*
Total ţări nesocialiste în curs de dezvoltare	102	99	100	100	103	104
din care :						
— America Latină	103	101	101	103	102	107
— Extremul Orient	103	97	104	99	106	105
— Orientul Apropiat	103	108	100	105	109	109
— Africa	99	95	89	93	93	94

*) Date provizorii

Sursa : F.A.O., „Cérès“, noiembrie-decembrie 1977.

Uşoarele îmbunătăţiri înregistrate în ultimii ani nu rezolvă însă problema subnutriţiei marii majorităţi a populaţiei din ţările în curs de dezvoltare ; fără restructurarea şi modernizarea agriculturii lor — supusă în prezent, în numeroase regiuni, vicisitudinilor climatice şi nevoită să folosească deseori utilaje agricole şi metode agrotehnice depăşite — este greu de aşteptat un reviriment durabil al producţiei alimentare, care să asigure reducerea substanţială a decalajului cantitativ şi calitativ care separă alimentaţia populaţiei acestor ţări de cea a ţărilor industrializate din lume.

GLOSAR

Legea circulației banilor [I]

ACTUALA INSTABILITATE a banilor în țările occidentale, inflația persistentă și alte fenomene de dezechilibru monetar au făcut să crească interesul pentru determinarea cauzelor care provoacă acest dezechilibru. În acest context a crescut și interesul pentru legea obiectivă a circulației banilor, „una din cele mai importante legi economice“, a cărei acțiune „este general valabilă“ (K. Marx) pretutindeni unde există schimburi de mărfuri și bani în circulație.

Este incontestabil că legea cantității de bani necesară circulației a fost formulată de K. Marx **pentru sistemele bănești bazate pe circulația metalică.** Lucrul este firesc, avînd în vedere că Marx a elaborat teoria sa monetară la jumătatea secolului al XIX-lea, adică atunci cînd baza curentă a sistemelor bănești era aceea a etalonului aur. În aceste condiții, a arătat Marx, suma prețurilor aferentă mărfurilor de realizat este aceea care determină cantitatea de bani necesară circulației : „La o viteză dată a circulației banilor, fie ca mijloc de circulație, fie ca mijloc de plată, suma totală a banilor care circulă într-o perioadă de timp dată va fi determinată de suma totală a prețurilor mărfurilor care urmează a fi realizate, plus suma totală a plăților scadente în aceeași perioadă, minus plățile care se sting reciproc prin compensare“. În condițiile circulației aurului, această lege formulată de Marx acționează în mod automat, reglînd prin mecanismul tezaurizării cantitatea de bani necesară circulației.

Ar fi greșit însă să se considere că legea circulației banilor a căzut în desuetudine pentru că actualele sisteme bănești nu mai sînt bazate pe circulația metalică. În opera lui K. Marx găsim o abordare complexă a legii circulației banilor și o demonstrare convingătoare a necesității de a se ține seama, atunci cînd se analizează procesele monetare, de condițiile concrete ale emisiunii și circulației banilor. Ca urmare, Marx a examinat și modul de manifestare a legii circulației banilor **în condițiile unor sisteme bănești bazate pe circulația banilor fără valoare proprie deplină.** Dezvoltînd în continuare teoria sa monetară, Marx constată manifestarea unor procese contradictorii în **circulația banilor de hîrtie.** În timp ce în cazul circulației metalice „...restrîngerea și sporirea alternativă a cantității de bani aflate în circulație se afirmă ca o lege necesară...“, un astfel de mecanism nu se manifestă în cazul circulației banilor de hîrtie, deoarece „...banii de hîrtie par a putea intra în circulație în orice cantitate“.

Ca urmare, Marx a formulat legea circulației banilor de hîrtie : „...în timp ce cantitatea de aur aflată în circulație depinde de prețurile mărfurilor, valoarea biletelor de hîrtie aflate în circulație depinde, dimpotrivă, exclusiv de propria lor cantitate“. Sau, într-un alt loc : „...la o valoare de schimb dată a mărfurilor... valoarea banilor de hîrtie depinde de cantitatea în care ei se află în circulație“. Practic, aceasta înseamnă că :

— în timp ce aurul circulă pentru că are valoare, banii de hîrtie au valoare numai dacă circulă ;

— în timp ce cantitatea aurului aflat în circulație depinde de propria lui valoare, valoarea banilor de hîrtie depinde de cantitatea în care ei se găsesc în circulație ;

— în timp ce cantitatea aurului în circulație este determinată de prețurile mărfurilor, nivelul acestora din urmă fiind neutru față de cantitatea de bani care se adaptează automat la nevoile economiei, cantitatea de bani de hîrtie nu are capacitatea adaptării automate, iar o emisiune excedentară influențează nivelul prețurilor mărfurilor.

C. K.

Datorii

Ion Teodorescu, Ploiești — 1) Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare se ridica în 1976, la 206,8 miliarde de dolari, dintre care 31,4 miliarde de dolari datoria țărilor celor mai sărace.

Țările dezvoltate care au anulat în 1977 datoriile contractate față de ele pînă atunci de aceste țări cele mai sărace sînt Suedia, Olanda, Canada și Elveția.

2) Explicația faptului, relatat în nr. 10/1978 al revistei, la rubrica „Tendințe-conjuncturi“, că mai multe țări în curs de dezvoltare au preferat să se adreseze unor bănci particulare, acceptînd dobînzile mai ridicate solicitate de acestea, cu toate că nu și-au epuizat posibilitățile de acces la mecanismele de creditare în condiții mai avantajoase ale F.M.I., este considerată relativa ușurință cu care băncile particulare acordă împrumuturile. Se știe că F.M.I., ca și alte organisme financiare internaționale, cer țărilor beneficiare angajamentul de a urma o anumită politică economică și financiară asupra căreia se cade de acord, politică socotită aptă să garanteze restituirea împrumutului.

Apă

Marin Iovițu, Zalău — În unele țări din Orientul Mijlociu apa are într-adevăr un cost mai ridicat decît petrolul. În Kuweit, de exemplu, necesarul de apă dulce este obținut în întregime prin desalinizarea apei de mare. În trecut acest necesar era acoperit prin import, din Irak. Utilizînd căldura obținută prin arderea de gaze naturale, de care dispune din abundență, Kuweitul își propune să ridice producția instalațiilor clasice de desalinizare la peste 1 miliard de litri pe zi. Costul galonului de apă obținut în acest mod (1 galon = 3,785 litri) este de sub 75 cenți.

Dată fiind valoarea ridicată a gazelor naturale ca materie primă pentru industria chimică, în perspectivă se are în vedere construirea de instalații nucleare de desalinizare, ca și utilizarea energiei solare.

Tranșe de credit ale F.M.I.

Sorin Șerbănescu, București — Țările membre ale Fondului Monetar Internațional pot efectua trageri asupra acestui organism (adică pot obține împrumuturi de la Fond), în vederea soluționării dificultăților legate de balanțele lor de plăți, în cadrul mai multor tipuri de operații, clasificate, de obicei, în tranșe de credit și facilități de finanțare (vezi glosarul din „Revista economică“ nr. 3/1978). Tranșele de credit reprezintă împrumuturile uzuale pe care o țară le poate obține de la F.M.I., o tranșă fiind egală cu 25% din cota de participare a țării respective la Fond. Efectuarea unei trageri asupra F.M.I. se realizează prin cumpărarea, cu valută proprie, a valutelor altor țări membre ale Fondului. Există tranșa aur, care se acordă în mod automat, și patru tranșe de credit obișnuite, care se acordă în urma examinării de către F.M.I. a cererilor de cumpărare depuse de țara solicitantă. Împrumuturile în contul tranșelor de credit pot fi procurate fie sub forma unei cumpărări directe, în care caz în schimbul sumei depuse în valută națională țara solicitantă obține imediat suma corespunzătoare în valute convertibile, fie sub forma unui aranjament stand-by, în care caz țara poate trage din cînd în cînd, în cursul perioadei aranjamentului, sumele respective.

Aluminiu cu cost energetic redus

Iancu Guță, Dorohoi — Electroliza aluminei este procedeul prin care se obține partea covîrșitoare a aluminiului produs în mod curent în lume. De aproape un secol, de cînd se cunoaște această tehnologie, au fost elaborate și alte procedee, între altele pentru micșorarea costului energetic ridicat al producției de aluminiu, dar pînă în prezent ele nu și-au găsit o aplicare industrială. Actualmente se extind experimentările pe scară mai largă ale unei tehnologii brevetate în 1973 în S.U.A., care poate reduce consumul de energie electrică cu circa 30% Aceasta se realizează prin înlocuirea electrolizei aluminei cu transformarea aluminei pe cale chimică în clorură de aluminiu, care este supusă apoi hidrolizei. Pe lîngă reducerea costului energetic, prin eliminarea electrolizei aluminei se obțin și alte economii. De exemplu, sînt suprimate costurile legate de recuperarea unor emisiuni de gaze ; întreruperile de curent sau scăderile de intensitate în orele de vîrf sînt mai ușor suportate ; uzinele pot fi instalate pe terenuri mai puțin întinse ; poluarea este micșorată. În ceea ce privește consumul de electricitate sînt în studiu și tehnologii care să-l reducă în și mai mare măsură (vezi ziarul **Le Monde** din 1 martie 1978).

Libor

Daniela Vîlcea, București — 1) LIBOR este un termen utilizat în practica bancară internațională, desemnînd rata dobînzii la depozitele reciproce pe care le constituie băncile londoneze din circuitul eurovalutelor. Denumirea provine de la inițialele cuvintelor din care este format termenul în limba engleză (London Inter-Bank Offer Rate — rata de ofertă a dobînzii între băncile londoneze). Acordîndu-se între bănci din același centru financiar, cunoscute și recunoscute ca avînd o bonitate certă, LIBOR reprezintă rata minimă a dobînzii pentru operațiunile bancare respective ; de exemplu, în cazul eurodolarilor LIBOR reprezintă rata minimă a dobînzii la depozitele în eurodolari pe piața Londrei. Pentru ceilalți clienți, băncile percep o marjă suplimentară de dobîndă — de la cîteva zecimi de procent la cîteva procente — care se adaugă la LIBOR. Reflectînd sintetic nivelul dobînzii pe piețele de capitaluri internaționale, LIBOR se utilizează ca bază de calcul a dobînzii la creditele și împrumuturile internaționale, în special la eurocredite.

2) Comisariatul pentru energia solară, a cărui creare a fost hotărîtă în Franța în februarie a.c., se va ocupa și de problematica altor surse neclasice de energie.

Economii de combustibil

Dan Stanomir, Buzău — După ce au atins apogeul în perioada imediat următoare „crizei petrolului“ din iarna 1973—1974, cunoscînd apoi o diminuare, vînzările de biciclete cunosc un nou avînt în numeroase țări ale lumii .În S.U.A., de pildă, țara cu cel mai înalt indice de motorizare a populației, numărul bicicletelor vîndute a sporit de la 7,3 milioane în 1975 la peste 9 milioane anul trecut. Pentru 1980 prognoze citate de revista **U.S. News and World Report** indică vînzarea a 11 milioane de biciclete, iar pentru 1990 — a 19 milioane.

Susținătorii acestui mijloc de transport declară că în S.U.A. s-ar economisi aproape 3 miliarde litri de benzină pe an dacă numai 5% din locuitorii zonelor suburbane ar utiliza bicicleta pentru a se duce la serviciu în oraș, în loc de a se sui la volan. Unii chiar susțin că și viteza de deplasare ar fi mai mare, avînd în vedere blocajele de circulație cauzate de numărul mare de automobile.

Valorificarea integrală a resurselor lemnoase

(Urmare din pag. 4)

citorilor și îndeosebi a celor direct productivi. Sporirea productivității mnucii și utilizarea mai bună a forței de muncă se reflectă și în reducerea costului manoperei directe (cu circa 20%) la fasonarea masei lemnoase în centre de preindustrializare față de fasonarea în parchete.

CADRUL organizatoric în care se desfășoară activitatea de fasonare a masei lemnoase oferă un cîmp larg pentru extinderea experienței acumulate în toate unitățile de exploatare a lemnului, pentru perfecționarea, în continuare, a noii tehnologii, în așa fel încît rezultatele obținute în producție să fie din ce în ce mai bune. Se întrevăd cîteva direcții în care Centrala de exploatare a lemnului trebuie să acționeze pe baza unui plan sistematic, eșalonat în timp.

În primul rînd, se cere analizarea situației existente în fiecare unitate de exploatare și organizare peste tot de centre de preindustrializare în locuri accesibile. Concomitent, se cer luate măsuri pentru ca tehnologia actuală de lucru să fie completată cu acțiuni care să ducă la reducerea volumului mare de manoperă la operațiile de manipulare și transport a unor sortimente ce se realizează în cantități de masă. Ne referim la introducerea pachetizării și a containerizării lemnului în steri pentru celuloză, a celui pentru plăci (PAL și PFL), precum și a lemnului de foc (eventual tăiat la lungimea utilizării lui în sobe).

În al doilea rînd, este necesar ca unele din centrele de preindustrializare să fie dotate cu utilaje și mecanisme menite să ușureze sau să simplifice munca. În acest sens, generalizarea dotării cu poduri-basculă de 50 tone pentru cîntărirea autoterenurilor forestiere ar elimina operațiile de măsurarea repetată, piesă cu piesă, a lemnului. De asemenea, pentru ușurarea muncii sortatorilor și deci pentru creșterea productivității la această operațiune, ar fi utilă schimbarea actualelor fierăstraie de secționat grele (18,5 kg) și dificil de manipulat de către o persoană, cu fierăstraie electrice ușoare.

În al treilea rînd, se simte nevoia perfecționării unor utilaje cu care sînt dotate centralele de preindustrializare, spre a se elimina „locurile înguste" generate de acestea. Este vorba, de exemplu, de despicătorul hidraulic și cojitorul pentru lemnul de foioase. Desigur că la proiectarea și execuția unor utilaje cu parametri superiori celor existente, Centrala de exploatare a lemnului va trebui să fie sprijinită de Institutul de cercetări și proiectări pentru industria lemnului și de Centrala de utilaje și piese de schimb.

În al patrulea rînd, sistema de mașini existentă în prezent la centrele de preindustrializare trebuie completată cu mașini concepute special pentru a ușura anumite operații dificile de producție. O asemenea operație este cea a secționării în lobde a lemnului subțire, care în prezent se face bucată cu bucată, dar care ar putea fi executată mecanizat, cu mare randament. O preocupare lăudabilă în acest sens a avut-o colectivul de ingineri și tehniceni de la centrul de preindustrializare Stîlpeni, aflat în subordinea I.F.E.T. Pitești. Dacă ar beneficia de unele perfecționări circularul multiplu de retezat lemnul subțire, conceput și confecționat cu mijloace proprii la Stîlpeni, ar putea fi generalizat în sector, cu influență pozitivă asupra productivității și costurilor de producție.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

LENUȚA ZAHARIA, Arad — Funcționarul economic face parte din categoria personalului administrativ. Perioada de muncă prestată în această funcție nu poate fi luată în considerare ca vechime în funcții economice medii.

VASILE STOENESCU, Ploiești ; N. ANDREESCU, STELIAN STĂNCIULESCU, Pitești. — Lucrările „Corespondența comercială internațională" și „Administrarea imobilelor" urmează să apară anul acesta.

MARIA OLTEANU, Blaj. — După cum credem că ați constatat, revista noastră publică în continuare lecțiile în ajutorul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior.

DR. ION PRODROM, Galați. — Conform Decretului nr. 212/1977 și a Decretului 246/1977, aveți dreptul la alocația de stat pentru ambii copii. Sporul pentru vechime neîntreruptă în aceeași unitate nu se ia în considerare la acordarea dreptului la alocație.

ANDREI A. GHEORGHE, Pitești — Potrivit Decretului nr. 245/1977, invalizii și accidentații de război încadrați în gradul I sau II de invaliditate, pentru infirmități de război, își păstrează, la încetarea activității, dreptul la pensia I.O.V.R. chiar dacă, potrivit legii, li se cuvine și o altă pensie pentru munca depusă după ce au devenit invalizi.

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 11 din 17 martie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Prelucrarea și utilizarea integrală a componentelor materiei și energiei
● Micșorarea consumului de materii prime **(dr. Ion Cămășoiu)** 1
● Valorificarea integrală a resurselor lemnoase **(Petre Cioclu)** 4
– Interdependența cercetare – tehnologie – producție **(dr. ing. Corneliu Russu)** 5
– Dezbatere „R.E.". Producția netă, indicator de bază al planului economic 7
– Agricultura românească în cadrul agriculturii mondiale și europene (II) **(Ovidiu Popescu)** 10
– Concluzii la dezbaterea „R.E." : Criteriul producției de export în fundamentarea eficienței investițiilor **(prof. dr. Ion Românu)** 12
– Marketingul în conducerea modernă a întreprinderii **(prof. dr. doc. Dumitru Rusu, asistent univ. V. Munteanu)** 13
– Cititorii au cuvîntul 14

CONDUCERE – ORGANIZARE

– Generalizarea experienței înaintate. Resursele analizei tehnice a valorii la produse de complexitate redusă ● Funcții identice, costuri mai mici **(Nicușor Androne)** ● Eliminarea supradimensionărilor **(Petre Danciu)** 15

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

– Mic dicționar economic. Reducerea cheltuielilor materiale de producție **(conf. dr. Ghiță Paul Tănase)** 17

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR.

– Producția de mărfuri în socialism **(lector univ. P. Iosub)** 18

TEORII – IDEI

– Om – tehnică – mediu. Energetica sub semnul efortului multidisciplinar al științei și tehnologiei (II) **(acad. prof. Ion Ursu)** 20
– Avuția națională, rezultat al conlucrării omului cu natura (II) **(dr. Lucian Turdeanu)** 22
– Școli – curente – economiști. Subdezvoltarea în gîndirea latino-americană. Cauze – soluții (II) **(Marina Rudăreanu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Măsuri preferențiale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transportului maritim (I) **(Victor Aldea)** 27
– Tendințe – conjuncturi 29
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM ȘI I. T. H. R. BUCUREȘTI

vă pot oferi cea mai potrivită soluție
pentru vacanță, pentru efectuarea unei
cure balneare eficace

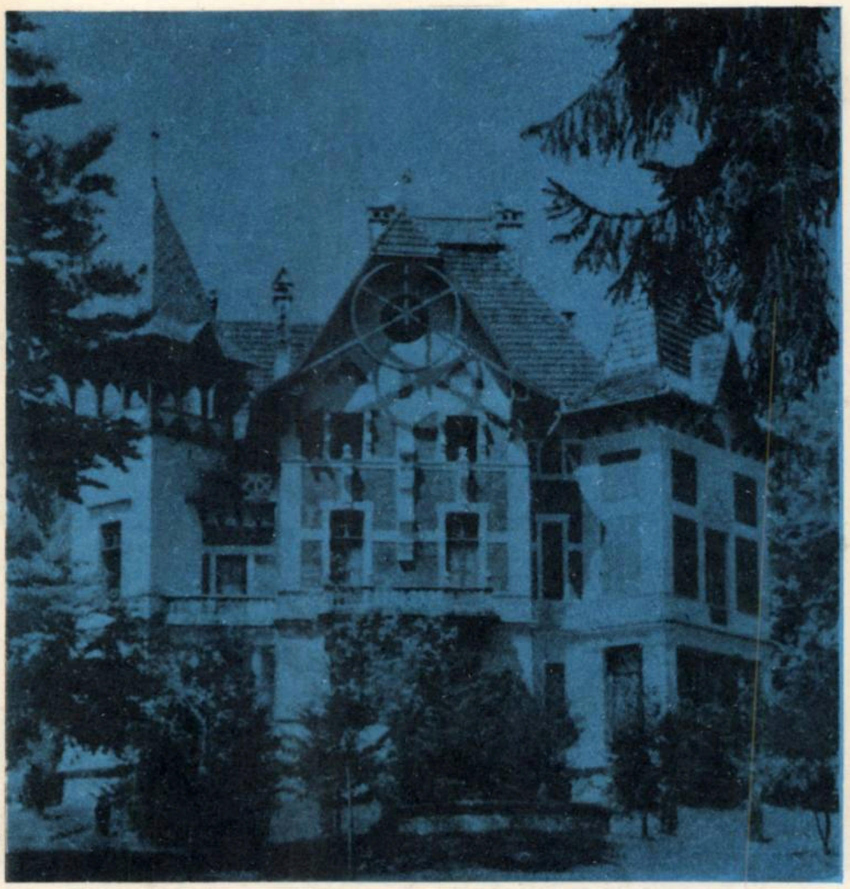

Moneasa

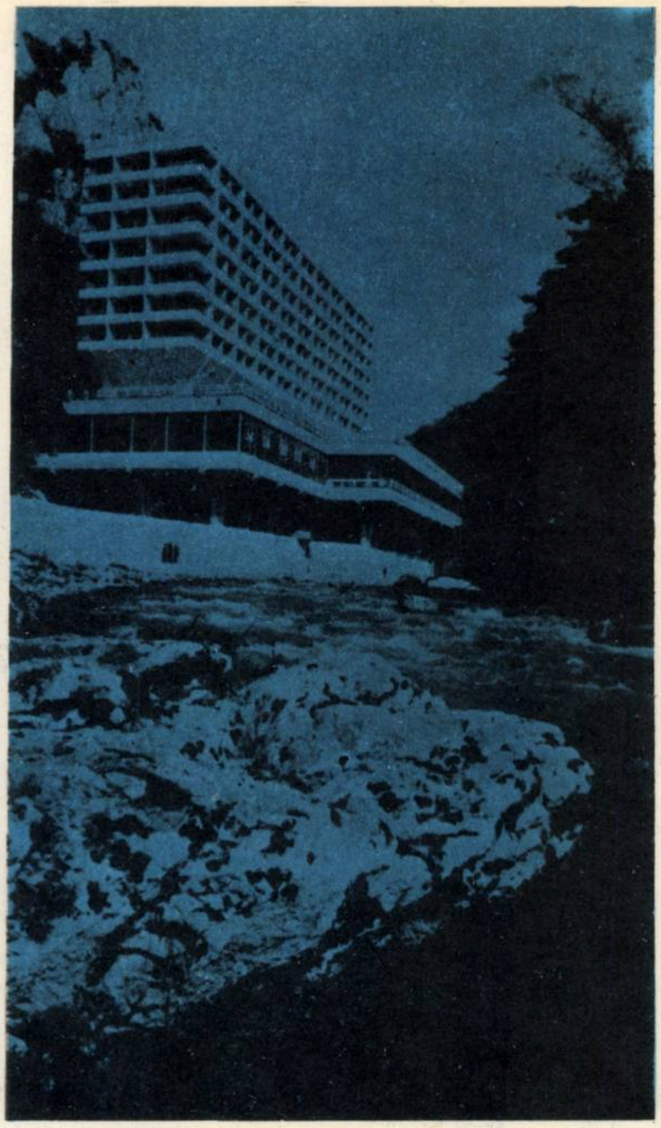

Herculane

PUBLITURISM

În tratarea afecțiunilor aparatului locomotor, a bolilor reumatismale degenerative, abarticulare, inflamatorii și posttraumatice, la recomandarea medicului, puteți alege stațiunile :
EFORIE NORD, MANGALIA, GOVORA, HERCULANE, LACU SĂRAT, PUCIOASA, AMARA, GEOAGIU, MONEASA, TINCA, VAȚA-BĂI, OCNA SIBIULUI, CALACEA, BAZNA

Maladiile aparatului cardiovascular și ale sistemului nervos central își găsesc tratamentul în profilele stațiunilor :
BUZIAȘ, VATRA DORNEI, TUȘNAD, BALVANYOS

Recomandate pentru tratarea afecțiunilor tubului digestiv și ale glandelor anexe, ale rinichilor și căilor urinare, maladiilor hepatobiliare, bolilor de nutriție și metabolism sînt stațiunile :
CĂLIMĂNEȘTI, CĂCIULATA, OLĂNEȘTI, SLĂNIC MOLDOVA, VÎLCELE, SINGEORZ BĂI

Iar pentru odihnă... toate stațiunile din țară din rîndul cărora să nu omiteți :
BORȘA, ÎZVOARELE, SEMENIC, MUNTELE MIC, STÎNA DE VALE, DURĂU.

Vă stau la dispoziție hoteluri elegante, vile confortabile, unități moderne de alimentație publică, nenumărate posibilități de agrementare a sejurului : piscine, saune, jocuri mecanice, cinematografe, biblioteci, excursii în împrejurimi etc.

IMPORTANT : în luna martie beneficiați de reduceri de prețuri la cazare și masă.

Informații suplimentare și rezervări de locuri se obțin prin filialele și agențiile OFICIILOR JUDEȚENE DE TURISM ȘI ALE I.T.H.R. BUCUREȘTI.

De reținut : la transportul și pe calea ferată se acordă o reducere a tarifului de 50 la sută.

ÎNTREPRINDEREA DE UTILAJE ŞI PIESE DE SCHIMB — GHEORGHIENI

1978 MAR 24

STRADA BUCINULUI NR. 208
TELEFON: 61322
TELEX: 27 711

FERĂSTRĂU CIRCULAR DUBLU TIP F.C.D.
Ferăstrăul circular dublu tip F.C.D. se foloseşte în întreprinderile sectorului pentru industrializarea lemnului, în fabricarea mobilei corp, a binalelor, a mobilei curbate, pentru croirea placajelor şi a plăcilor din aşchii aglomerate. Se foloseşte la retezarea la dimensiuni exacte şi unghi exact în vederea realizării de canturi paralele şi perpendiculare, la panourile pentru foi de uşi şi tăblii. În industria mobilei curbate, maşina se foloseşte la retezarea la lungime exactă a elementelor care urmează a fi curbate.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— lungime de tăiere 2 500 mm
— lăţime maximă de tăiere 2 500 mm
— lăţime minimă de tăiere 180 mm
– înălţimea maximă de tăiere 120 mm
— greutatea maşinii, cca 1 300 kg

MAŞINA DE ÎNDREPTAT M.I.-5. Această maşină se foloseşte pentru îndreptarea feţelor late ale scîndurilor şi dulapilor, precum şi pentru îndreptarea şi fuguirea canturilor. Arborele port-cuţit se roteşte în rulmenţi cu bile. Pentru realizarea de unghiuri drepte între feţele şi canturile pieselor care se prelucrează, maşina este prevăzută cu o riglă de ghidaj care se fixează pe masa maşinii.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— dimensiunile mesei 2 500 x 500 mm
— înălţimea mesei 725 mm
— diametrul arborelui port-cuţit (cu cuţite) 125 mm
— numărul cuţitelor 4 buc.
— dimensiunile cuţitelor 3 x 35 x 510 mm
— grosimea maximă de tăiere 10 mm
— grosimea minimă corespunzătoare unei gradaţii 0,5 mm
— greutatea 850 kg

CIRCULAR DE SPINTECAT MULTIPLU GREU TIP C.S.M.g.

Circularul de spintecat multiplu greu, tip C.S.M.g. execută concomitent mai multe tăieri longitudinale, la lăţimi, pentru producerea şipcilor sau pieselor înguste din cherestea lată. Se mai pot executa tăieri incomplete în grosimea scîndurilor, şănţuiri pentru realizarea de panouri curbe din panouri plane. Maşina se utilizează în fabrici de mobilă corp şi curbate, fabrici de binale etc.

CARACTERISTICI TEHNICE :

– numărul maxim de pînze 15 buc.
— lăţimea maximă de tăiere 320 mm
— lungimea maximă de tăiere 350 mm
— înălţimea maximă de tăiere 60 mm
— dimensiunile mesei 800 x 1 860 mm
— greutatea netă, cca. 3 200 kg. .

MAŞINA DE CEPUIT ŞI SCOBIT MODERNIZAT M.C.S.-111

Maşina este destinată pentru executarea cepurilor şi scobiturilor în producţia de uşi, ferestre, mobilă, caroserii etc. Maşina poate executa cepuri simple, duble, oblice, profilate, precum şi cepuri cu umerii inegali. Maşina se mai poate folosi la scurtături şi tăieri transversale.

CARACTERISTICI TEHNICE :

— dimensiunile mesei mobile 600 x 900 mm
— unghiul de înclinare al mesei (piesei de prelucrat) n° 20°
— grosimea maximă a piesei de prelucrat 150 mm
— lăţimea maximă a piesei 400 mm
— lungimea maximă a cepului 155 mm
— grosimea maximă a cepului 125 mm
— greutatea cca. 1 100 kg

Lei 5

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

în dezbatere

procesul circular activ — în sprijinul valorificării superioare a tuturor componentelor materiei și energiei

Numărul 12 ● Vineri 24 martie 1978

PLENARA COMUNĂ A CONSILIILOR OAMENILOR MUNCII DE NAŢIONALITATE MAGHIARĂ ŞI GERMANĂ

„În întreaga sa activitate, partidul nostru a pornit şi porneşte de la faptul că nu este suficient doar să proclami principiile deplinei egalităţi în drepturi, cum nu este suficient să proclami numai, în general, principiile de egalitate şi echitate ale socialismului... Iată de ce, în cadrul politicii generale de repartizare a forţelor de producţie pe întreg teritoriul ţării—cerinţă primordială pentru edificarea socialismului şi comunismului în patria noastră — partidul a acordat şi acordă o atenţie deosebită dezvoltării industriei, agriculturii şi celorlalte ramuri economice şi în judeţele şi localităţile unde locuiesc oameni ai muncii din rîndul naţionalităţilor conlocuitoare"

NICOLAE CEAUŞESCU

1883
1978 MÁR 29

> „Pornim de la faptul că bunăstarea materială și spirituală a fiecăruia, adevărata libertate nu se pot realiza și afirma decît în cadrul bunăstării generale, al libertății și independenței întregului popor.
>
> În acest cadru trebuie înțeleasă și problema națională, problemele legate de asigurarea deplinei egalități în drepturi pentru oamenii muncii de naționalitate maghiară, germană și de alte naționalități. Numai în cadrul colectivității, al dezvoltării generale a patriei, al ridicării gradului de civilizație a țării se pot asigura și condiții superioare de manifestare a naționalităților."
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Expresie a justeței politicii naționale a P. C. R.

UNITATEA DE NĂZUINȚE, DE CONȘTIINȚĂ ȘI DE ACȚIUNE A ÎNTREGULUI POPOR

CARACTERISTICĂ esențială a procesului de dezvoltare economico-socială accelerată a României contemporane, condiție și totodată efect al acestei dezvoltări, **profunda comunitate de năzuințe, de conștiință și de acțiune** a tuturor fiilor patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — face din poporul nostru un puternic monolit. Acesta își află liantul în politica înțeleaptă a forței sale conducătoare, partidul comunist, care și-a înscris în programul său principiul că **„preocuparea pentru asigurarea deplinei egalități în drepturi a naționalităților conlocuitoare, pentru soluționarea problemelor lor specifice, pentru cimentarea unității și frăției oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, își păstrează întreaga importanță în perioada făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii treptate la comunism"**.

Realitățile de azi din fiecare județ, oraș, comună unde alături de români trăiesc și muncesc înfrățiți reprezentanți ai celorlalte naționalități confirmă consecventa înfăptuire a acestei opțiuni, modul de rezolvare a problemei naționale constituind una din cele mai grăitoare dovezi ale superiorității noii orînduiri, unul din cele mai semnificative elemente ale caracterului original al construcției economico-sociale în România, rezultantă a aplicării adevărurilor generale ale socialismului științific în concordanță deplină cu condițiile specifice ale țării noastre, ale epocii pe care o trăim.

Un moment politic de referință, o nouă afirmare a modului în care politica națională se integrează organic în politica partidului de înflorire a patriei și de ridicare a bunăstării tuturor celor ce muncesc pe pămîntul ei l-au reprezentat plenarele Consiliului oamenilor muncii de naționalitate maghiară și Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană, care s-au desfășurat săptămîna trecută.

Participarea secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la plenara comună prin care și-au încheiat lucrările aceste organisme democratice ale naționalităților conlocuitoare, componente ale Frontului Unității Socialiste, a fost apreciată ca o nouă dovadă a grijii pentru a asigura atragerea efectivă a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în condiții de deplină egalitate, la întreaga viață politică și socială a țării. Document de excepțională importanță teoretică și practică pentru mersul înainte al construcției României socialiste, cuvîntarea rostită cu acest prilej de secretarul general al partidului a reliefat o dată mai mult direcțiile în care toate forțele națiunii sînt angajate pentru transpunerea în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., pentru grăbirea intrării României în rîndul țărilor cu o economie dezvoltată, pentru continua ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

„Toate mărețele realizări pe care le-am obținut pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate — a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu — le datorăm, în primul rînd, eforturilor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate— români, maghiari, germani, sîrbi — întregului nostru popor care, într-o deplină unitate, înfăptuiește neabătut politca internă și externă a partidului și statului nostru".**

La baza egalității în drepturi — condițiile materiale ale înfăptuirii lor

ÎN DECURSUL frămîntatei istorii a patriei, oamenii muncii români și cei de alte naționalități au luptat împreună împotriva asupririi, pentru dreptate socială și națională ; socialismul a făcut ca aceste aspirații să devină realitate, a asigurat lichidarea pentru totdeauna a asupririi și inegalității, realizarea deplinei egalități în drepturi a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate.

Această egalitate în toate domeniile vieții politice, economice și sociale, condițiile create pentru înflorirea culturii naționalităților conlocuitoare în ansamblul culturii românești sînt elemente inseparabile ale umanismului de tip nou, ale afirmării multilaterale a personalității fiecăruia în cadrul colectivității. Adoptînd o poziție nouă, revoluționară în rezolvarea acestei probleme, îndeosebi după Congresul al IX-lea, partidul nostru, secretarul său general au pornit de la principiul că **afirmarea reală a principiilor de egalitate și echitate ale socialismului este determinată în esență de asigurarea condițiilor materiale pentru înfăptuirea lor.**

Iată de ce, în cadrul politicii generale de repartizare echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, o atenție deosebită se acordă **dezvoltării economice a județelor și localităților unde locuiesc oameni ai muncii din rîndul naționalităților conlocuitoare.** Dezvoltare care înseamnă noi locuri de muncă, creșterea veniturilor populației, urbanizare, ridicarea generală a gradului de bunăstare și civilizație, afirmarea deplină a personalității umane.

Un asemenea proces este deosebit de evident în județele odinioară rămase în urmă, inclusiv cele locuite de naționalități și care, potrivit hotărîrilor Congresului al XI-lea, urmează ca la finele acestui cincinal să atingă sau depășească nivelul anual de 10 miliarde de lei al producției globale industriale.

Evoluția unora dintre principalii indicatori ai dezvoltării cîtorva din aceste județe este edificatoare. În 1976 comparativ cu 1965, față de o medie pe țară de 3,89 ori a creșterii fondurilor fixe în industrie, sporul a fost de 5,51 ori în județul Bistrița-Năsăud, de 4,02 ori în Covasna, de 3,91 ori în Harghita, de 5,62 ori în Sălaj ; volumul investițiilor în sectorul socialist a sporit în același interval, respectiv de 6,04 ; 7,95 ; 3,32 și 6,48 ori (medie pe țară – 3,16 ori) ; ritmul de creștere a personalului muncitor în ansamblu și a celui din industrie a fost, de asemenea, superior mediei pe țară. Ca o consecință a acestor acumulări, producția globală industrială a reprezentat, față de cea din 1970, 249% în județul Bistrița-Năsăud, 236% în Covasna, 235% în Harghita, 351% în Sălaj. (205% pe ansamblul industriei românești).

Puternica implantare a industriei în aceste județe a determinat profunde mutații în structura forței de muncă. Față de anul 1950, în 1976 numărul muncitorilor era de 4,7 ori mai mare în județul Bistrița-Năsăud, de 3,6 ori în Covasna, de 4,4 ori în Harghita, de 6,5 ori în Sălaj, ponderea totalului acestei categorii de personal din cele 4 județe în totalul pe țară al muncitorilor crescînd, în intervalul 1965–1976, cu aproape 15 procente. Sporirea numărului specialiștilor este, de asemenea, alimentată în tot mai mare măsură cu cadre locale. Noile uzine și fabrici ale acestor județe, reprezentînd o mare diversitate de ramuri ale industriei, oferind o paletă largă de meserii cu tehnicitate ridicată, dintre care majoritatea specifice sau accesibile și femeilor, dispunînd de o bază tehnică modernă, furnizează azi tractoare, mașini-unelte, echipamente electrice pentru autovehicule, materiale de construcții, variate bunuri de consum ș.a. Pe de altă parte, satul se ridică la o nouă condiție de prosperitate, se creează pe plan economic și urbanistic premise pentru ca o serie de comune să devină orășele agroindustriale.

Asemenea exemple demonstrează cu argumentul solid al faptelor posibilitățile pe care le au oamenii muncii aparținînd naționalităților conlocuitoare, de a-și pune în valoare capacitatea și aptitudinile, de a beneficia din plin de roadele prefacerilor socialiste.

Largă participare la conducere, la rezolvarea treburilor obștești

PUNÎND BAZELE principiale și clădind edificiul organizatoric al democrației de tip nou, socialist, partidul și statul nostru au urmărit și urmăresc consecvent atragerea tot mai largă a oamenilor muncii la conducerea vieții economico-sociale, la adoptarea și înfăptuirea tuturor deciziilor care vizează obiectivele curente și de perspectivă la nivelul colectivelor de muncă, pe plan teritorial și la scara întregii societăți. Criteriile de echitate care guvernează selecționarea și promovarea cadrelor la toate nivelele își au corespondent în caracterul larg reprezentativ al organelor alese, al organismelor obștești, care țin seama de structura de vîrstă, de sex, națională a colectivității.

Oamenii muncii din rîndul naționalităților conlocuitoare beneficiază din plin de acest drept politic fundamental, care neagă în idee și în fapt discriminarea.

„Putem spune – arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea la plenara comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană – **că, preocupîndu-ne de perfecționarea relațiilor de producție, de asigurarea condițiilor pentru participarea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea unităților economico-sociale, a întregii societăți, am creat un cadru organizatoric unic în felul său, forme democratice fără egal, superioare oricărei democrații din trecut, care asigură făurirea conștientă de către întregul popor a propriului său viitor, a viitorului socialist și comunist.“**

Dacă în Marea Adunare Națională, 8,2% din totalul deputaților sînt de naționalitate maghiară, 2,21% germană și 0,9% de alte naționalități, ceea ce corespunde în linii mari structurii etnice a populației în ansamblu, pe plan local – fie că este vorba de organele puterii de stat, de conducerile colective ale unităților, de organizațiile de masă și obștești – ponderea reprezentării reflectă situația din acest punct de vedere a colectivităților respective. Totodată, au fost instituite consiliile oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, care, după cum aprecia secretarul general al partidului, **„joacă un rol important ca foruri democratice ce oferă cadrul corespunzător dezbaterii unor probleme specifice ale naționalităților respective, precum și a problemelor de ordin general cu privire la dezvoltarea societății, creșterea bunăstării și fericirii întregului nostru popor“.**

În condițiile măreței cuceriri revoluționare a societății noastre, pe care o reprezintă rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale, **întărirea frăției dintre oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, unitatea lor în jurul partidului comunist constituie un factor esențial de accelerare a progresului economic și social.** Importantele măsuri adoptate de Plenara C.C. al P.C.R., ce a avut loc în aceste zile, măsuri care deschid căile unei eficiențe sporite în întreaga activitate economică pe linia orientărilor stabilite de Congresul al XI-lea și Conferința Națională, sînt primite de toți fiii patriei – români, maghiari, germani și de alte naționalități, avînd destine și țeluri comune – cu un puternic entuziasm, cu neclintită hotărîre și cu angajare responsabilă pentru ridicarea României pe noi culmi ale progresului și civilizației.

Dan CONDREA

ECONOMIE NATIONALA

Economisirea energiei — cerință majoră în procesul dezvoltării

CĂI EFICIENTE DE REDUCERE A CONSUMULUI DE COMBUSTIBIL ÎN TRANSPORTUL AUTO

DEZVOLTAREA continuă și armonioasă a ramurilor economiei naționale a determinat creșterea an de an a cerințelor de transport cu mijloace auto, precum și modernizarea acestora, îndeosebi prin utilizarea autovehiculelor de capacități mari. Ca urmare, volumul de transport realizat cu mijloace rutiere, exprimat în tone-km-convenționali, a crescut în mod spectaculos, fiind în 1977 de 123 ori mai mare față de 1950. Aceasta a determinat ca transporturile auto să devină un mare consumator de combustibil în cadrul balanței energetice a țării, iar ponderea acestuia în costul total de transport să fie destul de ridicat, respectiv de circa 10%.

În acest context, **reducerea consumului de combustibil a devenit o preocupare fundamentală în activitatea oamenilor muncii din transportul auto**, înscriindu-se în obiectivul major stabilit de Conferința Națională a partidului, potrivit căruia gospodărirea rațională a combustibililor și energiei constituie o problemă vitală pentru însăși dezvoltarea în continuare a economiei, a întregii noastre societăți.

Analizînd datele cuprinse în tabelul nr. 1 rezultă că, în transportul de mărfuri, consumul specific de combustibil s-a redus în mod substanțial, fiind în 1977 cu 45% mai mic față de 1966 la benzină și cu 9,5% la motorină în comparație cu 1975. Reduceri asemănătoare au fost obținute și în transportul de călători. Pornind de la realizările de pînă acum, în cadrul Centralei de transporturi auto s-au preconizat unele măsuri pe linia îmbunătățirii activității de exploatare a autovehiculelor, asigurării stării tehnice și întreținerii cît mai corespunzătoare a parcului auto și sporirii responsabilității și a disciplinei în muncă, a căror materializare va constitui un pas însemnat în micșorarea în continuare a consumurilor de combustibil în 1978.

Îmbunătățirea activității de exploatare a autovehiculelor

ÎNTRE FACTORII cu o influență hotărîtoare în diminuarea consumului de combustibil se numără îmbunătățirea nivelului calitativ al activității de exploatare a mijloacelor de transport. În acest scop se are în vedere aplicarea unor măsuri privitoare la :

a) **Sporirea capacității medii de transport** de la 4,5 tone pe autovehicul în 1970 și 6,1 tone în 1976 la 7,1 tone în anul 1980. În principal, aceasta se realizează prin dotarea parcului cu autovehicule Diesel, de mare capacitate, de fabricație românească. Numai în 1978 Centrala de transporturi auto va fi dotată cu 3 500 de autocamioane cu o capacitate de 7—15 tone.

Sporirea capacității medii de transport are o influență directă asupra reducerii consumului specific de combustibil, deoarece creșterea acestuia pe un km nu este proporțională cu mărirea capacității de transport. Din calculele făcute reiese că un autocamion SR 113 de 5 tone și un autotractor cu șa și semiremorcă de 10 tone tip SR 115 complet încărcate, circulînd pe timp de vară și în afara orașelor pe un drum de categoria I-a, realizează un consum specific de combustibil de 0,0500 tone/1000 tone-km în primul caz, și de 0,0340 tone/1000 tone-km în cel de al doilea. **Consumul de combustibil pe tonă-km este, deci, cu atît mai redus cu cît capacitatea medie de transport este mai mare, ceea ce explică dealtfel măsurile preconizate privind sporirea continuă a acesteia.**

b) **Creșterea coeficientului de utilizare a capacității de transport.** Reducerea consumului de combustibil este aproximativ invers proporțională cu creșterea coeficientului de utilizare a capacității de transport, respectiv cu cît capacitatea de încărcare a autovehicolelor este utilizată mai bine cu atît consumul de combustibil pe tonă-km este mai mic. Două camioane SR 113 de 5 tone care parcurg, de pildă, cîte 100 km pe un drum de categoria I-a în afara localităților urbane, primul fiind încărcat pe tot parcursul numai cu 3 tone, realizează un consum de 0,0833 t/1000 tone-km, iar al doilea, care este utilizat la întreaga capacitate, consumă 0,0500 tone la 1000 tone-km. Comparînd realizările celor două autovehicule rezultă că al doilea, care a realizat un coeficient de utilizare de 100%, a înregistrat un consum specific de benzină pe tonă-km cu circa 40% mai redus față de primul.

Tabelul nr. 1

Dinamica consumului de combustibil convențional la 1 000 t-km, în transportul auto

Activitatea	Felul combustibilului	U/M	1966	1970	1975	1976	1977
Transportul de mărfuri	Benzină	tcc/1 000 t-km	0,1677	0,1295	0,0959	0,0924	0,0923
	Motorină	tcc/1 000 t-km	—	—	0,0645	0,0629	0,0584
Transportul de călători	Benzină	tcc/1 000 t-km	0,5045	0,4940	0,4677	0,4695	0,4680
	Motorină	tcc/1 000 t-km	0,4076	0,3406	0,3089	0,3099	0,3147

Ținînd seama de intensitatea influenței acestui factor, Centrala de transporturi auto a adoptat măsuri care au fost de natură să influențeze pozitiv evoluția utilizării capacității autovehiculelor, după cum rezultă din tabelul nr. 2. Avînd însă în vedere reglemențările cuprinse în Decretul Consiliului de Stat nr. 468 „Cu privire la organizarea și efectuarea transporturilor cu autovehicule“, din decembrie 1977, măsurile respective trebuie mult întregite. Potrivit acestui Decret, unitățile și întreprinderile de transporturi sînt obligate să asigure circulația autovehiculelor încărcate la capacitatea nominală sau volumetrică altfel deplasarea lor fiind interzisă.

În acest context Centralei de transporturi auto îi revine sarcina să mobilizeze toate forțele în direcția înfăptuirii prevederilor respective prin: asigurarea încărcării autovehiculelor la întreaga capacitate în ambele sensuri, utilizarea autobasculantelor de mare capacitate în două schimburi cu șoferi în brigăzi, interzicerea transportului cu mijloace auto a mărfurilor vagonabile, care conform reglementărilor în vigoare, se vor efectua pe cale ferată, exploatarea autovehiculelor la viteze optime de circulație, extinderea folosirii autocamioanelor cu remorcă ș.a. Referitor la viteza economică de circulație, din experimentările făcute reiese că autocamionul SR 113 la viteza de 40 km/oră pe un drum de categoria I-a consumă 26,4 litri de benzină la 100 km, la 60 km/oră, 32,2 litri, iar la 70 km, 36,3 litri.

Tabelul nr. 2

Dinamica coeficientului de utilizare a capacității autocamioanelor

1970	1977	1978	1979	1980
0,616	0,736	0,736	0,738	0,739

c) **Folosirea remorcilor sporește apreciabil indicele de utilizare a capacității de transport și reduce substanțial consumul de combustibil.** Astfel, două autocamioane SR 113 încărcate fiecare cu cîte 5 tone, dintre care unul tractează o remorcă de 5 tone, obțin consumuri specifice diferite și anume: primul 0,0500 t/1000 t km, iar al doilea 0,0335 t/1000 t km. Pornind de la aceste considerente numai în anul 1978 se prevede dotarea transporturilor auto cu un număr de 1 500 remorci.

d) **Dieselizarea** constituie o altă cale importantă de reducere a consumului de combustibil. În comparație cu autovehiculele echipate cu motoare cu aprindere prin scînteie, motoarele Diesel prezintă avantajul că au un randament superior, rezultînd un consum specific de combustibil (g/C Ph) mai mic. Dacă consumul specific de combustibil la motoare cu aprindere prin scînteie se situează între 220—240 g/C Ph, la motoarele Diesel, acest consum oscilează în prezent în jurul valorilor de 160—180 g/C Ph. Este și motivul pentru care s-a asimilat seria unitară de autovehicule de tip ROMAN dotate cu motoare Diesel, urmînd ca indicele de dieselizare să ajungă în 1980 la circa 80% față de 30% în prezent.

Pentru a reliefa într-o formă sintetică influența factorilor analizați asupra reducerii consumurilor specifice de combustibil și, în final, a costurilor, prezentăm în tabelul nr. 3 unele date concludente. Reducerea cu peste 30% a costului transportului este o consecință directă a mobilizării și valorificării rezervelor existente în domeniul utilizării mai raționale a mijloacelor de transport.

Tabelul nr. 3

Marca și tipul autovehiculului	Capacit. (tone)	Consum specific de combustibil (lei/1 000 t-km)	Prețul unei tone de combustibil (lei)	Costuri specifice de combustibil (lei/1 000 t-km)	Reducerea costurilor (%)
I. Creșterea capacității medii de transport					
SR 113	5	0,0500	1 135	56,75	100,0
SR 115	10	0,0340		38,59	68,0
DAC 6135 F	5	0,0371	926	34,35	100,0
ROMAN 12215 DF	10,5	0,0308		28,52	83,0
II. Creșterea coeficientului de utilizare a capacității autovehiculelor					
SR 113	3	0,0833	1 135	94,55	100,0
	5	0,0500		56,75	60,0
ROMAN 8135 F	5	0,0447	926	41,39	100,0
	7,5	0,0298		27,59	66,6
III. Utilizarea remorcilor					
SR 113 fără remorcă	5	0,0500	1 135	56,75	100,0
SR 113 cu remorcă	5+5=10	0,0335		38,02	67,0
DAC 6135 F fără remorcă	5	0,0371	926	34,35	100,0
DAC 6135 F cu remorcă	5+5=10	0,0255		23,61	68,7

Asigurarea stării tehnice și întreținerea corespunzătoare

ELEMENTUL principal asupra căruia s-a acționat în acest domeniu a fost **îmbunătățirea sistemului de deservire tehnică a autovehiculelor prin dezvoltarea și modernizarea stațiilor de întreținere auto (S.I.A.) și folosirea unor utilaje de mare eficiență.** Numai în perioada 1970—1976 au fost puse în funcțiune un număr de 54 S.I.A. cu o capacitate de circa 16 000 autovehicule, urmînd ca, pînă în 1980, să se construiască încă 38 S.I.A., rezultînd la nivelul acestui an o capacitate de întreținere pentru 86 500 autovehicule echivalente. Prin realizarea acestor obiective, acțiunea de dotare cu S.I.A. se încheie, urmînd ca în cincinalul următor să se pună accent pe amenajarea punctelor de exploatare fixă și a autocoloanelor exterioare.

Concomitent cu extinderea rețelei S.I.A. s-a asigurat și dotarea cu utilaje, instalații și aparatură de întreținere modernă. Ca urmare, în prezent sînt mecanizate în proporție de peste 80% operațiunile grele sau care necesită un volum mare de muncă, cum sînt: spălarea, gresarea, alimentarea cu combustibil, s-a introdus metoda diagnosticării stării tehnice fără demontare și exploatarea autovehiculelor fără RK prin schimbarea de agregate. Ca urmare a aplicării acestei metode s-a îmbunătățit siguranța circulației, prin scăderea numărului accidentelor de circulație din cauze tehnice cu circa 40%. Totodată, s-a introdus și o altă metodă modernă de deservire tehnică cu rezultate bune și anume **exploatarea**

S. DOBROTĂ
director tehnic
al Centralei de transporturi auto

conf. dr. D. REBUȘAPCĂ
Institutul Politehnic
București

(Continuare în pag. 10)

DEZBATERE „R. E."

SCURTAREA DURATEI DE REALIZARE A NOILOR OBIECTIVE (II)

AŞA CUM SE SUBLINIA şi în prima parte a dezbaterii (vezi „R. E." nr. 9), colaborarea beneficiar-proiectant-constructor-furnizor de utilaje constituie „coloana vertebrală" în realizarea la termen a noilor obiective de investiţii. În cele ce urmează prezentăm unele opinii privitoare la modul de organizare a activităţii constructorului, în vederea bunei desfăşurări a tuturor lucrărilor de pe şantiere, reducerii termenelor de dare în funcţiune a noilor capacităţi de producţie.

Organizarea activităţii constructorului

SE AFIRMĂ adeseori că posibilităţile de acţionare ale constructorului în scurtarea duratei de realizare a noilor obiective de investiţii sînt îngustate de anumite condiţionări : primirea la termen a documentaţiei, sosirea din vreme şi în ordinea montajului a utilajelor tehnologice, aprovizionarea ritmică cu materiale de construcţii, deschiderea finanţării, eliberarea amplasamentelor şi multe altele. Ţinînd seama de aceste condiţionări trebuie subliniat că există la îndemîna constructorului numeroase mijloace şi pîrghii de acţiune — în special organizatorice — a căror folosire pe scară largă ar putea amplifica considerabil aportul constructorului la scurtarea duratei de realizare a noilor capacităţi de producţie. Despre ce este vorba ?

Un „colaborator" preţios : metoda drumului critic

„**În economia modernă** scurtarea eficientă a duratei de execuţie în investiţii a devenit de neconceput în afara utilizării metodelor moderne de programare şi urmărire a desfăşurării lucrărilor. Dacă în 1977 la întreprinderea „Tehnofrig", noua capacitate de utilaje tehnologice pentru industria alimentară şi frigorifică a fost pusă în funcţiune în devans cu 30 de zile, aceasta se datoreşte, alături de alţi factori „obişnuiţi", şi faptului că, împreună cu Cabinetul judeţean de organizare ştiinţifică a producţiei şi a muncii, **am realizat şi aplicat un grafic de execuţie întocmit după metoda drumului critic.**

Cu acest prilej a fost evidenţiată ca necesară, pentru scurtarea duratei de execuţie, devansarea termenului de realizare a anumitor utilităţi care asigurau punerea finală în funcţiune înainte de termen. Fără aplicarea metodei drumului critic nu am fi putut stabili cu claritate priorităţile în devansarea anumitor termene la diferitele obiective de investiţii, iar eforturile noastre nu ar fi avut nici pe departe eficienţa realizată". (Din cuvîntul tovarăşului **I. Donisanu).**

„**O situaţie** asemănătoare s-a înregistrat şi la Trustul de construcţii locale din Cluj-Napoca. La punerea în funcţiune a unei hale de acoperiri metalice, de pildă, aplicarea metodei drumului critic a relevat că acest obiectiv nu ar fi putut fi pus la termen în funcţiune fără a devansa cu doi ani realizarea unei staţii de epurare. Dat fiind faptul că, alături de economia de timp, **graficele respective permit ca devansările şi punerea în funcţiune să se efectueze în condiţii de economicitate maximă, consider că întocmirea acestora pe baza metodei drumului critic se cere extinsă şi generalizată cu maximă operativitate".** (Din cuvîntul tovarăşului **A. Vintilă).**

Avantajele bazelor proprii permanente de producţie

„**O acţiune** care a condus la obţinerea unor rezultate bune ale constructorilor clujeni a fost şi **organizarea unor baze de producţii permanente, bine echipate, pe principalele şantiere sau la nivelul organizaţiei de construcţii-montaj.** O astfel de măsură a permis constructorului să efectueze o seamă de activităţi — executarea de prefabricate, pregătirea centralizată şi mecanizată a betoanelor, a diferitelor instalaţii etc., care au facilitat direct scurtarea duratei de execuţie la diferite obiective, ca urmare a evitării unor întîrzieri în aprovizionare, a extinderii metodelor industriale de execuţie etc.

Desigur, dimensionarea acestor baze se cere bine gîndită, strict corelată cu sarcinile care revin constructorului din planul cincinal (în care apar informaţii suficiente despre volumul de lucrări ce va trebui realizat şi zonele în care vor fi situate). Asemenea baze de furnituri şi confecţii metalice, de preparare şi fabricare a betoanelor, de descărcare a materialelor, de prefabricate ş.a. permit sporirea substanţială a productivităţii muncii pe şantiere ; esenţial este însă că lucrările necesare pentru amenajarea şantierelor, efectuate din fondul de investiţii acordat constructorului, să fie din vreme executate. În prezent avem organizate astfel de baze în întreg judeţul Cluj. Sîntem mulţumiţi de eficienţa lor şi le vom extinde şi în judeţele Bistriţa şi Sălaj în trimestrele I şi II ale acestui an, ele urmînd, pentru început, să preia un volum anual de lucrări de construcţii-montaj de sute de milioane lei". (Din cuvîntul tovarăşului **P. Pîrvulescu).**

Investiţiile mari eşalonate în două etape ?

„**Dacă ar fi să aplicăm** în practică ideea că pregătirea este etapa hotărîtoare —, pentru bunul mers al lucrărilor şi pentru respectarea termenelor de punere în funcţiune şi în cazul investiţiilor mari, cum sînt lucrările hidroenergetice — consider că trebuie pusă în discuţia specialiştilor posibilitatea eşalonării realizării lor în două mari etape. **În prima etapă** ar urma să se execute lucrările pregătitoare de drumuri de acces, linii, poduri şi staţii de transformare pentru alimentarea cu energie electrică, telefonie, documentaţii şi realizarea de defrişări şi scoateri de teren din circuitul agricol, organizarea de şantier, a spaţiilor de cazare şi tehnologice, urmînd ca apoi, în cea de-a **doua etapă,** să se asigure execuţia lucrărilor propriu-zise de construcţii-montaj.

Personal, consider că adoptarea unui asemenea mod de lucru la toate investițiile mari ar putea contribui la reducerea duratei totale de realizare a obiectivelor noi și la creșterea eficienței lucrărilor de construcții. Ca argumente pot fi avute în vedere următoarele avantaje care apar în cazul aplicării propunerii făcute :

— lucrările pregătitoare pot fi executate de către un șantier specializat, ceea ce ar conduce la reducerea duratelor de execuție, la mai buna pregătire și profilare a personalului muncitor, la creșterea productivității muncii și la reducerea costurilor ;

— **micșorarea manoperei în lucrările de organizare pe șantier** prin execuția lor direct în lucrări definitive, față de situația actuală, cînd anumite obiective se execută întîi în soluții de provizorat și apoi se demolează ; s-ar realiza în acest fel un disponibil important de personal muncitor care ar putea fi dirijat spre execuția altor lucrări ;

— **execuția în avans a drumurilor de acces ar permite ca, la data cînd se încep lucrările de execuție** de bază, **circulația și exploatarea parcului auto să se efectueze în bune condițiuni și la indici de utilizare ridicați** ; aceasta permite totodată reducerea uzurii mijloacelor de transport, utilizarea maximă a capacității de încărcare și un consum mult redus de carburanți și lubrefianți. De asemenea, o astfel de măsură ar contribui la diminuarea considerabilă a costului lucrărilor prin eliminarea actualelor grupuri Diesel și a motocompresoarelor folosite pentru alimentarea provizorie cu energie pînă la terminarea construirii rețelelor, la micșorarea numărului personalului de deservire necesar pentru funcționarea lor, la sporirea productivității muncii și scurtarea duratei de execuție a lucrărilor ;

— inspectoratele silvice ar putea **marca în mod organizat masa lemnoasă,** iar întreprinderile forestiere de exploatare și transport ar putea să-și **organizeze din timp și mai economic exploatarea parchetelor respective,** eliminînd actualele cheltuieli suplimentare ce apar datorită exploatării neplanificate. (Din cuvîntul tovarășului **M. Mălai**).

Perfecționări posibile în procesul investițional

AȘADAR, pregătirea temeinică a investițiilor constituie factorul principal de încadrare în termen și chiar de reducere a perioadei de execuție și punere în funcțiune a noilor obiective. Practica și experiența nu numai a organizațiilor de construcții din județul Cluj, ci și din alte județe, au reliefat încă o dată că atunci cînd se acordă diferite rabaturi soluționării unor probleme, cînd se atacă lucrări fără clarificarea unor aspecte vitale (contractări de materiale, utilaje, asigurarea de personal etc.), cînd colaborarea între factorii investiționali nu este bine sudată, cînd răspunderea nu este bine precizată, prevederile de plan nu se realizează ritmic, se cheltuiesc inerent sume de bani care scumpesc investiția. Este de aceea imperios necesar, cum de altfel convinge și experiența organizațiilor de construcții din județul Cluj, să se stăruie mai mult pe finalizarea tuturor problemelor cerute de pregătirea temeinică a fiecărui obiectiv de investiții, în așa fel încît să se asigure durate scurte de execuție, economii la cheltuielile de deviz, calitatea ridicată a lucrărilor, atingerea la termen și chiar mai devreme a parametrilor proiectați în exploatare. Iată pe această linie, în sinteză, cîteva din sugestiile reieșite în dezbatere :

● Pentru desfășurarea normală a lucrărilor, **constructorul** trebuie să evite semnarea graficelor de investiții la care mai există divergențe (lucrări fără o succesiune logică a fazelor de producție, lucrări conexe nelămurite, lipsă de avizări la toți factorii implicați, inclusiv la furnizorii de utilaje etc.).

● În vederea accelerării ritmului lucrărilor, este necesar **să fie mai bine corelate încă în faza de plan** activitățile și sarcinile constructorului și beneficiarului pe an și trimestre, atît valoric, cît și fizic.

● Pentru utilizarea maximă a potențialului existent, este necesar **să se reducă la minimum posibil modificările de priorități** atît la beneficiar cît și la constructor, printr-o analiză mai temeinică a necesităților, prin dezvoltarea capacității de a prevedea și prognoza încă în faza de pregătire a investițiilor.

● În scopul creșterii rapide a productivității muncii și al lărgirii cadrului de industrializare a lucrărilor, **să fie amplificate și diversificate proiectele-tip** atît pentru elemente constructive sau construcții totale industriale, cît și pentru cele de locuințe.

● Să fie folosite pe scară mai largă (prin includerea și în plan) **soluțiile cu un grad ridicat de prefabricate** (ele asigură scurtarea duratei de execuție cu 30–40%) față de soluțiile monolit.

● Dată fiind insuficiența în anumite perioade a capacității de proiectare, **beneficiarii de investiții, care au ateliere sau sectoare specializate în elaborarea de proiecte să contribuie efectiv la pregătirea documentațiilor,** asigurînd prin aceasta atît valorificarea mai ridicată a potențialului creator al specialiștilor, cît și reducerea termenelor de execuție a lucrărilor.

● **Aplicarea și extinderea la toate lucrările de investiții a metodei de întocmire a graficelor desfășurătoare de lucrări după metoda drumului critic,** ca metodă de optimizare și corelare a tuturor eforturilor necesare pe traseul beneficiar-proiectant-constructor-furnizor de utilaje.

● Pentru evitarea unor întîrzieri în aprovizionare, cît și pentru ridicarea gradului de industrializare a lucrărilor, **constructorul să organizeze și să extindă în cadrul unităților sale baze de producție proprii pentru pregătirea centralizată a betoanelor, mortarelor, prefabricatelor, pregătirea centralizată și mecanizată a diferitelor instalații** etc.

● În scopul unei mai bune utilizări a potențialului disponibil și reducerii costului de deviz, **lucrările pentru marile obiective de investiții să fie eșalonate în două etape :** prima să cuprindă executarea lucrărilor de eliberare de terenuri, de pregătire a drumurilor de acces, linii, poduri, stații de transformare pentru alimentare cu energie electrică, telefoane, organizare de șantier etc., iar a doua execuția propriu-zisă a lucrărilor de construcții-montaj.

Dezbatere consemnată de

V. BOESCU

B. PĂDURE

ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI PE ȚARĂ A PREȘEDINȚILOR CONSILIILOR POPULARE

CREȘTEREA ROLULUI CONSILIILOR POPULARE ÎN ÎNFĂPTUIREA PROGRAMULUI DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A LOCALITĂȚILOR PATRIEI

OBIECTIVELE și sarcinile deosebit de importante puse în fața întregului popor de Congresul al XI-lea al partidului și Conferința Națională din decembrie 1977 impun antrenarea largă a tuturor capacităților de care dispune societatea noastră în vederea realizării cu succes a planului cincinal, a programului suplimentar de dezvoltare economico-socială pentru ridicarea pe o treaptă nouă, superioară a construcției socialismului, pentru accelerarea progresului și civilizației societății românești. În contextul acestor imperative, preocupările și sarcinile consiliilor populare în conducerea activității locale și asigurarea dezvoltării economice, social-culturale și edilitar-gospodărești a localităților patriei capătă noi dimensiuni.

Dezvoltarea economico-socială a țării noastre se realizează în condițiile adîncirii democrației socialiste, proces care vizează perfecționarea cadrului organizatoric și instituțional al vieții sociale, al participării întregului popor la conducerea societății. În acest context un rol important îl au consiliile populare, care prin caracterul lor reprezentativ asigură participarea efectivă a tuturor cetățenilor la conducerea județelor, orașelor și comunelor patriei. Extizîndu-și sfera de activitate, consiliile populare sînt în măsură să rezolve pe plan local multiple și complexe probleme legate de dezvoltarea economico-socială a fiecărui județ, oraș sau comună, îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă ale cetățenilor, buna gospodărire și înfrumusețare a fiecărei localități.

Iată de ce Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, precedată în toate județele țării și în capitală de conferințe ale deputaților consiliilor populare, reprezintă un eveniment important în viața politică, economică și socială a patriei noastre, elocventă expresie a largului democratism al societății noastre, a participării directe, active a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea vieții economico-sociale.

JUDEȚUL BRAȘOV, asemenea celorlalte județe ale țării, se prezintă la acest eveniment de majoră rezonanță cu împliniri remarcabile în toate domeniile. Astfel, în primul an al actualului cincinal, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, industria Brașovului s-a situat pe locul al II-lea în întrecerea pe țară, fapt pentru care județului i s-a decernat „Ordinul Muncii“ clasa a II-a, iar în întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului a fost realizată pe primii doi ani ai cincinalului, o producție suplimentară de 4 miliarde lei. Planul producției globale industriale a fost realizat în acești ani în proporție de 104,2%, productivitatea muncii 102%, iar cheltuielile la 1 000 lei producție marfă au fost reduse cu 49,8 lei față de prevederi. În efortul general al întreprinderilor brașovene se detașează, prin rezultate deosebite, contribuția constructorilor de tractoare, care au dat 2 500 bucăți peste plan, a oamenilor muncii de la „Rulmentul“, care au realizat suplimentar 131 mii rulmenți și a chimiștilor de la Făgăraș cu 6 711 tone îngrășăminte chimice peste plan.

Rezultate bune s-au obținut și în agricultură. Sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, consiliile populare, deputații au contribuit în mod deosebit la mobilizarea resurselor umane și materiale de la sate în vederea creșterii producțiilor agricole vegetale și animale. În anii 1976 și 1977 media anuală a producțiilor realizate a fost cu 21,3% superioară mediei anuale înregistrate în cincinalul 1971—1975, iar pe culturi cu 40% mai mare la grîu — secară, cu 31,3% la cartofi și cu 41,5% la sfeclă. În zootehnie, au crescut efectivele, numărul bovinelor la sfîrșitul anului 1977 fiind cu 29 mii capete mai mare decît în anul 1975, al porcinelor cu peste 50 mii, iar al ovinelor cu 40 mii.

Odată cu dezvoltarea bazei materiale a economiei județului, a crescut într-un ritm fără precedent nivelul de trai material și spiritual al populației. Ca urmare a măsurilor luate de conducerea partidului, din inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, s-a trecut încă din anul 1977 la aplicarea programului de majorare suplimentară a retribuției. În raport cu creșterea veniturilor oamenilor muncii a sporit fondul de bunuri puse la dispoziția populației. Numai în anul trecut volumul desfacerilor de mărfuri a fost mai mare cu 19,8% față de 1975, ponderea deținînd-o produsele industriale cu folosință îndelungată și cele alimentare. În lumina indicației conducerii partidului, consiliile populare au pus în centrul preocupărilor lor și problema dezvoltării substanțiale a prestărilor de servicii, cu consecințe favorabile asupra creșterii gradului de confort și civilizație a populației. Ca urmare, față de ultimul an al cincinalului trecut, volumul prestărilor de servicii a fost în 1977 cu 15,6% mai mare.

Îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației a constituit un alt obiectiv de bază în activitatea noastră, în realizarea căruia au fost mobilizate importante forțe umane și materiale pentru realizarea unui număr sporit de locuințe. În cursul ultimilor doi ani s-au construit din fondurile statului și cu credite acordate populației 10 591 apartamente, precum și 958 case noi în mediul rural. S-au dat, totodată, în folosință 10 118 locuri în cămine de nefamiliști care au asigurat într-o bună măsură rezolvarea problemei locuințelor pentru tineret.

Aceeași atenție a fost acordată de către consiliile populare înfăptuirii măsurilor privind sistematizarea orașelor și comunelor judeţului, pentru creşterea gradului de dotare edilitar-gospodărească, asigurarea unei ambianţe urbane şi rurale moderne, pe măsura cerinţelor etapei actuale şi de perspectivă ale dezvoltării ţării.

În realizarea sarcinilor ce le revin, consiliile populare s-au ocupat îndeaproape de înfăptuirea măsurilor luate de conducerea partidului în vederea dezvoltării şi perfecţionării continue a învăţămîntului de toate gradele, legării lui mai strînse de practica construcţiei socialiste, de viaţă, de cerinţele producţiei. În ultimii doi ani baza materială a învăţămîntului s-a îmbogăţit cu 72 noi săli de clasă, 2 250 locuri în creşe şi grădiniţe, 3 internate cu 756 locuri, numeroase ateliere şcolare, săli de gimnastică, cantine. S-a îmbunătăţit procesul instructiv-educativ, s-au realizat paşi importanţi pe drumul unei mai bune structuri a învăţămîntului, a orientării şi pregătirii forţei de muncă.

În acelaşi timp, s-au obţinut îmbunătăţiri substanţiale şi în domeniul ocrotirii sănătăţii populaţiei, activitate care se desfăşoară sub directa coordonare a consiliilor populare. Au fost construite şi date în folosinţă două noi policlinici la Braşov şi Făgăraş, patru dispensare umane, o staţie de cobalto-terapie. De asemenea, s-a acţionat în mod susţinut pe linia unei mai bune organizări şi funcţionări a reţelei medico-sanitare, punîndu-se un accent deosebit pe activităţile profilactice.

Procesul complex de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism, democratizarea amplă şi continuă a societăţii noastre constituie cadrul dezvoltării continue a personalităţii umane, al valorificării posibilităţilor sale creatoare, al îmbogăţirii patrimoniului spiritual al naţiunii noastre cu noi valori. În acest context, consiliul popular judeţean şi cel municipal, cele orăşeneşti şi comunale şi-au adus o contribuţie însemnată la îmbogăţirea vieţii cultural-artistice, la educarea comunistă a cetăţenilor judeţului în spiritul înaltelor exigenţe ale normelor eticii şi echităţii socialiste.

REZULTATELE obţinute în toate domeniile demonstrează capacitatea consiliilor populare de organizare şi mobilizare a maselor, hărnicia şi entuziasmul cu care locuitorii judeţului — români, maghiari şi germani — traduc în viaţă politica partidului de înflorire multilaterală a fiecărei localităţi.

Pornind de la aceste realizări, consiliile populare trebuie să urmărească în viitor cu mai mare atenţie modul cum se realizează planul în profil teritorial, cu atît mai mult cu cît poartă şi ele răspunderea pentru realizarea producţiei fizice, a exportului, a volumului de construcţii montaj la investiţii. De asemenea, ele trebuie să depună eforturi sporite pe linia mobilizării potenţialului şi resurselor ţărănimii muncitoare din comunele necooperativizate şi a locuitorilor din celelalte sate ale judeţului pentru a asigura cantităţi sporite de produse agroalimentare la fondul centralizat al statului. Recent, forumul aleşilor obştei a întreprins o temeinică şi responsabilă analiză a cauzelor care au generat unele neajunsuri în munca consiliilor populare şi a indicat tuturor deputaţilor să militeze cu fermitate pentru utilizarea forţelor locale la obţinerea de rezultate superioare în toate domeniile de activitate, să exercite la un nivel superior rolul important pe care îl au în conducerea vieţii economico-sociale a localităţilor, în înfăptuirea politicii partidului.

Sarcini deosebit de importante revin consiliilor populare în domeniul investiţiilor, unde s-a prevăzut prin programe speciale, realizarea a numeroase obiective cu caracter industrial şi de interes social cum sînt : noile capacităţi pentru producţia de tractoare şi rulmenţi, fabricile pentru prelucrarea laptelui de la Braşov şi Făgăraş, fabricile de preparate de carne sau cele de pîine de la Codlea, Făgăraş, Săcele şi Feldioara, irigarea a 1 000 hectare teren arabil, desecarea unei suprafeţe de 3 200 hectare, combaterea eroziunii solului pe 4 600 hectare, executarea unui volum de peste 433 milioane lei la lucrările de gospodărire comunală şi suplimentarea realizării unei fabrici de elemente spaţiale cu o capacitate de 3 000 apartamente pe an. Pe baza programului de creştere accelerată a nivelului de trai în anii 1976—1980, adoptat de Conferinţa Naţională a partidului, în judeţul Braşov se vor construi în următorii trei ani 22 000 de apartamente şi alte numeroase obiective social-culturale.

Obiectivele stabilite de documentele Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale a partidului din decembrie 1977 cuprind sarcini şi răspunderi de mare interes pentru consiliile populare şi pe linia ocrotirii sănătăţii, a organizării şi îndrumării învăţămîntului, a activităţii cultural-educative. La nivelul judeţului cheltuielile cu ocrotirea sănătăţii vor creşte de la 317 milioane lei în 1977 la peste 350 milioane lei în 1980. De aici, necesitatea folosirii lor cu maximum de eficienţă de către consiliile populare. În consens cu măsurile stabilite de către Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1977 în vederea sporirii rolului şi răspunderii şcolii de toate gradele în pregătirea temeinică, multilaterală a tineretului pentru muncă şi viaţă, consiliile populare vor urmări mai îndeaproape conţinutul procesului instructiv-educativ, formarea profesională a elevilor şi studenţilor în strînsă legătură cu nevoile reale de cadre ale activităţii economico-sociale. În acelaşi timp, sarcini deosebite revin consiliilor populare în asigurarea desfăşurării la un nivel calitativ superior a celei de-a II-a ediţii a Festivalului naţional „Cîntarea României". Deputaţii consiliilor populare trebuie să sprijine mai mult activitatea cultural-educativă pentru a contribui din plin la cunoaşterea şi aplicarea politicii partidului şi statului, la afirmarea legalităţii socialiste, la dezvoltarea responsabilităţii tuturor cetăţenilor oraşelor şi comunelor judeţului faţă de sarcinile ce revin fiecărei localităţi în actualul cincinal.

CREŞTEREA rolului consiliilor populare în conducerea vieţii economico-sociale locale, înfăptuirea în cele mai bune condiţii a prevederilor planurilor în profil teritorial se află în strînsă legătură cu perfecţionarea stilului şi metodelor de muncă ale consiliilor populare. Răspunderile tot mai mari ce revin consiliilor populare în dezvoltarea complexă şi multilaterală a localităţilor necesită un dialog viu, permanent cu cetăţenii, consultarea largă a acestora, stimularea iniţiativei oamenilor muncii. Experienţa cîştigată cu prilejul adunărilor cetăţeneşti în care s-au dezbătut proiectele de plan anual, obiectivele de dezvoltare în perspectiva anilor 1981—1985, cu care ocazie oamenii muncii au făcut multe propuneri valoroase, trebuie să devină o metodă permanentă de lucru a fiecărui consiliu popular.

Gheorghe CUŢITEI
prim-vicepreşedinte al Comitetului executiv al Consiliului popular al Judeţului Braşov

Ecouri la dezbaterea PRODUCŢIA NETĂ, INDICATOR DE BAZĂ AL PLANULUI ECONOMIC

REALIZAREA PRODUCŢIEI FIZICE CU CHELTUIELI MINIME

DEZBATEREA organizată de „Revista economică“ a evidenţiat faptul că introducerea producţiei nete ca indicator de plan, de urmărire statistică, de calcul şi analiză economică, care va condiţiona plata retribuţiei, se înscrie pe linia aplicării în viaţă, ferme şi eficiente, a măsurilor de perfecţionare a activităţii economico-financiare. Ideilor şi propunerilor exprimate cu acest prilej aş vrea să le adaug cîteva constatări din experienţa întreprinderilor din judeţul Braşov.

Începînd cu 1 ianuarie 1974 acest indicator a fost introdus în mod experimental şi în trei întreprinderi de pe raza judeţului Braşov („Tractorul“, „Rulmentul“, Intreprinderea de scule Rîşnov), la care eliberarea fondului de retribuire pentru muncitori s-a făcut prin recalcularea fondului planificat cu gradul de îndeplinire a producţiei nete. În anul 1975, acest indicator a devenit obligatoriu pentru nouă întreprinderi din cadrul judeţului nostru, iar celelalte unităţi industriale şi de construcţii urmăresc şi raportează statistic acest indicator fără a condiţiona acordarea retribuţiilor.

Din analiza realizării planului producţiei nete rezultă că, în anul 1976, acesta s-a realizat pe total judeţ în proporţie de 104,3% (la cele 9 întreprinderi s-a înregistrat o depăşire de 9,8%, toate unităţile realizîndu-şi sarcina de plan). În anul 1977 planul pe ansamblul judeţului s-a realizat în proporţie de 101,6%, toate cele 9 întreprinderi avînd planul îndeplinit şi depăşit ; pe luna ianuarie 1978 planul a fost realizat în proporţie de 103,2% pe ansamblul judeţului. Aşadar, folosirea indicatorului a exercitat un rol pozitiv în mobilizarea eforturilor colectivelor de muncă pentru îndeplinirea planului, pentru creşterea eficienţei economice.

În cadrul dezbaterii s-au exprimat o serie de propuneri de îmbunătăţire a metodologiei de calcul a producţiei nete pe linia unor adaptări în evidenţa contabilă, vizînd regrupări de conturi sau introducerea unor conturi analitice prin care să se separe cheltuielile de muncă vie şi de muncă materializată. Toate acestea s-ar putea face în corelare cu măsurile necesare aplicării proiectului noii clasificări a ramurilor, problemele fiind în mare parte de aceeaşi natură.

În perioada de experimentare s-au desprins şi alte aspecte care au influenţat nivelul indicatorului şi de care va trebui să se ţină seama la definitivarea metodologiei de planificare, urmărire şi raportare. Astfel, considerăm necesară corelarea tuturor indicatorilor de plan (în special a celor de producţie cu indicatorii financiari) asigurarea unei mai mari stabilităţi a acestor indicatori, optimizarea cooperărilor şi stabilirea modului de luare în calcul a influenţelor acestora, precum şi a variaţiei soldurilor de producţie neterminată.

Indicatorul producţia netă presupune o fundamentare cît mai bună a elementelor de eficienţă economică a planului, încadrarea în cheltuielile materiale, în consumurile de metal, energie şi combustibil atît la nivelul întreprinderii, cît mai ales al secţiilor. În această privinţă, prezintă o importanţă deosebită defalcarea cît mai concretă şi completă a cheltuielilor pe secţii şi urmărirea realizării producţiei fizice la toate sortimentele cu cheltuieli minime; în acest fel indicatorul va oglindi mai fidel efortul propriu al fiecărei întreprinderi.

La fundamentarea creşterii planificate a producţiei nete, întreprinderile trebuie să pornească de la producţia netă aferentă volumului fizic realizat al producţiei, iar sporul planificat al producţiei nete trebuie să se regăsească atît în volumul, cît şi în nivelul de calitate al producţiei fizice planificate. Prin aceasta sporeşte responsabilitatea tuturor factorilor în adoptarea deciziilor, se ajunge la o fundamentare mai riguroasă a planului, se asigură o permanentă emulaţie pentru nou, pentru inovaţie, amplificînd gîndirea prospectivă materializată într-un plan tehnic mobilizator.

După opinia noastră, problema esenţială care se ridică este aceea de a trece de la producţia netă derivată din producţia globală, aşa cum se determină şi se experimentează ea în prezent, căreia majoritatea economiştilor îi reproşează faptul că preia „defectele“ producţiei globale, la o producţie globală derivată din producţia netă, **adică la un sistem de indicatori în centrul cărora să se situeze producţia netă, toţi ceilalţi avînd un caracter derivat.** Această viziune este însă strîns legată de saltul care trebuie făcut de la o planificare a producţiei cu precădere pe bază valorică, la una cu precădere de ordin fizic, precum şi de la aspectele preponderent cantitative la cele preponderent calitative.

Sporul planificat al producţiei nete la nivelul unei întreprinderi va trebui să cuprindă sporul absolut al fondului de retribuire în limitele admise de creşterea reală a productivităţii muncii, cît şi sporul absolut al venitului net obţinut, concretizat în principal în beneficiu. Producţia netă oferă posibilitatea de a se asigura o reală stimulare a oamenilor muncii în raport direct cu cantitatea şi calitatea eforturilor depuse, cît şi sporirea contribuţiei lor la dezvoltarea generală, îmbinînd armonios interesele personale cu cele colective, generale. În măsura în care o parte a venitului net va servi la autofinanţare, se vor amplifica eforturile întreprinderii de sporire a venitului net. Aceasta va adînci principiul gestiunii economice, al autoconducerii muncitoreşti.

Pentru unităţile economice cu largi relaţii de cooperare, pentru ca producţia netă să exprime cît mai fidel efortul propriu, **se impune a se face o disociere clară între cheltuielile materiale anterioare care se exprimă prin valoarea „cooperării primite“ şi cheltuielile materiale „proprii“,** asupra cărora trebuie să acţioneze colectivul unităţilor respective. În acest fel, s-ar elimina acei factori care frînează în prezent adîncirea specializării şi cooperării şi care stimulează tendinţa de integrare a fabricaţiei.

Ioan OLTEANU
director al Direcţiei judeţene de statistică Braşov

Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii

ÎNTRE PROPUNERILE care pregătesc perfecționările din practica financiară se situează și introducerea, la inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, a Bugetului de venituri și cheltuieli, document de referință pentru caracterizarea calității activității din unitatea economică și de redare sintetică a activității de autofinanțare.

La Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii prezentat în Revista economică nr. 9 din 3 martie a.c., considerăm că pot interveni unele completări în următoarele două direcții :

a) Completarea părților existente cu alte acțiuni economice care solicită fonduri financiare. Astfel, în cazul mijloacelor fixe, pot fi cuprinse și acțiunile : reparații capitale și curente, asigurarea mijloacelor fixe prin intermediul ADAS sau alte instituții de asigurare externe, mica mecanizare și restituirea creditelor pentru acțiunile de mică mecanizare anterioare, iar la partea de fonduri să se cuprindă proveniența sumelor de acoperire : cheltuieli de producție și amortizare pentru reparații, prime de asigurare trecute pe costuri, credit și cote din beneficiu pentru acțiunile de mică mecanizare, iar la investiții să se adauge și sumele provenite din despăgubiri la mijloacele asigurate.

Și în cazul mijloacelor circulante și a informațiilor provenite din cercetare și asimilarea tehnicii noi se poate introduce acțiunea de asigurare, iar la sursele actuale să se adauge și despăgubirile primite în caz de calamitate.

b) Completarea structurii actuale a Bugetului de venituri și cheltuieli al întreprinderii cu o parte distinctă referitoare la elementul principal al structurii de producție **personalul muncitor.** Acest lucru este cu atît mai important cu cît acest element are rolul hotărîtor în producție, iar prevederile actuale solicită extinderea calitativă și cantitativă a acțiunilor economice și sociale pe care întreprinderea trebuie să le facă în legătură cu personalul său.

În această parte trebuie să se cuprindă acțiunile : — participarea la rezultatele financiare (beneficiu) ; — activitatea de școlarizare și calificare; stimulente pentru activitatea de inovații și invenții ; acțiuni de protecția muncii ; asigurări sociale (fondul total vărsat și partea cheltuită direct în unitate pentru ajutoare) ; asigurări de persoane făcute de unitate în contul personalului muncitor ; construcția de locuințe din fondurile unității. La partea de fonduri se va trece sursa de proveniență a sumelor destinate acțiunilor respective, majoritatea fiind asigurate din autofinanțare.

Considerăm că actuala formă a formularelor Bugetului poate fi completată cu un document care să redea sintetic și cumulat principalele metode de acoperire cu fonduri a activităților economice și sociale din unitate care solicită finanțare. În acest sens propunem documentul **Balanța fluxului fondurilor financiare în unitatea economică** (vezi schema). În cadranul I se va evidenția acțiunea de autofinanțare prin care activitățile beneficiare (pe coloană) se vor acoperi total sau parțial din sursele interne (pe rînd). În cadranul III se va reda contribuția surselor din afară (credit, buget, redistribuire de la centrală). În cadranul II se cuprinde restituirea brută făcută de unitate către credit, buget, centrală din rezultatele sale financiare, iar în cadranul IV, restituirea netă rezultată din diferența cadran II — cadran III, pentru anul de plan respectiv.

Pe baza balanței propuse se poate aprecia atît amploarea autofinanțării cît și calitatea activității din unitate prin interpretarea volumului restituirii brute și nete către societate în comparație cu imobilizările totale pe care societatea le-a făcut pentru înființarea și dezvoltarea unității în cauză.

BALANȚA FLUXULUI FONDURILOR FINANCIARE IN UNITATEA ECONOMICA

ACȚIUNI / SURSE	i	INVESTIȚII	MICA MECANIZARE, REPARAȚII	CREȘTERI ANUALE, NORMATIV	CERCETARE, STUDII, ASIMILARE	STIMULĂRI MATERIALE	PROTECȚIA MUNCII	INVENȚII, INOVAȚII, RAȚIONALIZĂRI	TOTAL I	RAMBURSARE, CREDIT PT. DEZV.	VĂRSĂMINTE LA CENTRALĂ	VĂRSĂMINTE LA BUGET	TOTAL II	TOTAL GENERAL
J	X	1	2	3	4	5	6	7	X	8	9	10	X	X
BENEFICIU	1													
IMPOZIT PE CIRCULAȚIA MĂRFURILOR	2													
AMORTIZARE ȘI ALTE SURSE PENTRU INVESTIȚII	3				CADRANUL I						CADRANUL II			
FOND PENTRU TEHNICA NOUĂ	4													
FOND PENTRU PROTECȚIA MUNCII	5													
PRELEVĂRI PENTRU INVENȚII, INOVAȚII	6				AUTOFINANȚARE						VĂRSĂMINTE			
PRISOS FONDURI PT. MIJLOACE CIRCULANTE	7													
TOTAL I	X													
CREDITE ANGAJATE	8				CADRANUL III						CADRANUL IV			
REDISTRIBUIRE DE LA CENTRALĂ	9				ANGAJAMENTE						RESTITUIRE NETĂ			
ALOCAȚII DE LA BUGET	10													
TOTAL II	X													
TOTAL GENERAL	X													

Paul V. BRAN
Academia de studii economice

Reducerea consumului de combustibil

(Urmare din pag. 4)

autovehiculelor fără RK prin schimbarea agregatelor. Prin aplicarea acestor două metode, timpul de imobilizare în reparații curente a scăzut de la 9,6% în 1970, la 8% în 1977, reducîndu-se consumul de combustibil.

Aceste căi de îmbunătățire a întreținerii parcului vor fi coroborate și cu alte măsuri cum sînt : îmbunătățirea calității reparațiilor autovehiculelor, în stații proprii, scoaterea din parc și casarea tuturor autovehiculelor cu un grad ridicat de uzură și care depășesc consumul normal de combustibil și lubrefianți etc.

Întărirea responsabilității și disciplinei în muncă

ÎN CONFORMITATE cu ultimele reglementări, toate unitățile care exploatează mijloace de transport auto răspund de folosirea parcului de autovehicule la întreaga lor capacitate, în condiții de transport optimizat și cu consumuri cît mai reduse de combustibil și lubrefianți, de respectarea riguroasă a ordinei și disciplinei în transporturi. Aceasta se impune cu atît mai mult dacă avem în vedere faptul că se mai folosesc autovehicule în relații neoptimizate sau fără încărcătură, în alte scopuri decît cele legal stabilite, nu se respectă normele tehnice și de exploatare, sînt prezente neajunsuri în gospodărirea și economisirea combustibililor etc.

În vederea întăririi răspunderii și disciplinei în muncă se va acționa în direcția intensificării controlului pe trasee și la punctele de lucru privind modul în care șoferii respectă parcursurile prevăzute în foile de parcurs ; dotării tuturor autovehiculelor — în prima etapă, a celor care efectuează curse interurbane — cu aparate tehnograf care arată nu numai durata transportului, ci și ruta urmată și numărul de curse efectuate; verificării atente a diagramelor tehnograf și luării de măsuri prin imputarea combustibilului, în cazul săvîrșirii unor abateri de la traseu sau nerespectării vitezelor economice de circulație și altele.

Analizele comparative — elemente orientative pentru deciziile economice

DE CE REZULTATE DIFERITE ÎN CONDIȚII ASEMĂNĂTOARE?

Folosirea judicioasă a forței de muncă, a mecanizării, obținerea unor producții în concordanță cu cheltuielile materiale și pentru retribuire — imperative ale unei eficiențe ridicate în activitatea cooperativelor agricole de producție

EFORTURILE URIAȘE ce se fac pentru modernizarea agriculturii, pentru perfecționarea continuă a organizării și conducerii sale au în vedere atît sporirea substanțială a producției, cît și a eficienței economice la toate nivelurile. Este necesar — mai mult ca oricînd — să cunoaștem **cu ce eforturi producem, cît ne costă producția, cum o putem valorifica mai bine** pentru ca rezultatele economico-financiare să fie constant mai bune, garantînd rate ulterioare și mai ridicate ale dezvoltării și consumului.

La ameliorarea și mai accentuată a rezultatelor de producție și de eficiență ale agriculturii noastre, cooperativele agricole trebuie să aducă o contribuție mult mai substanțială, corespunzătoare ponderii însemnate ce o dețin din potențialul de producție al întregii ramuri.

Pînă în prezent, contribuția sectorului cooperatist la producția globală și netă a agriculturii rămîne sub nivelul posibilităților sale reale, avînd în vedere atît condițiile naturale, cît și cele de înzestrare tehnico-materială și cu forță de muncă. Sporirea continuă a volumului cheltuielilor materiale n-a fost întotdeauna însoțită de creșteri adecvate ale producțiilor, care să contribuie la realizarea unui raport optim între eforturile depuse și efectele obținute.

Alături de unități fruntașe, care au obținut rezultate remarcabile în această privință, întîlnim încă destul de multe cooperative al căror potențial de producție nu este valorificat la un nivel corespunzător. Există nenumărate situații în care **cooperative cu același profil, situate în aceeași zonă sau chiar în aceeași comună, obțin totuși rezultate de producție și eficiență mult diferențiate.**

NE VOM REFERI, în cele ce urmează, la cooperativele **Smeeni, Udați, Gherășeni** și **Costești,** din județul Buzău. Deși situate în aceeași zonă, avînd condiții naturale și de înzestrare aproximativ asemănătoare, ele au obținut în ultima perioadă (1971—1977) rezultate economico-financiare care le distanțează una de alta, uneori substanțial.

Tabelul nr. 1

Nivelul și dinamica principalilor indicatori sintetici în perioada 1971—1977 (%)

	Cooperative agricole			
	Smeeni	Gherășeni	Udați	Costești
1. Ritmul mediu anual de creștere al :				
— producției globale la ha	103,1	107,2	104,3	108,0
— cheltuielilor totale la ha	102,6	107,0	104,8	108,6
— venitului net la ha	106,8	107,5	102,7	104,1
2. Compararea nivelului mediu anual al :				
— producției globale la ha	100,0	95,7	70,8	56,5
— cheltuielilor totale la ha	100,0	97,8	70,9	61,4
— venitutului net la ha	100,0	86,3	70,5	34,9

Din datele tabelului nr. 1 se observă clar aceste diferențieri, atît în ce privește ritmurile, cît și nivelurile principalilor indicatori economico-financiari. Astfel, dacă avem în vedere venitul net la hectar, indicator sintetic deosebit de important în asigurarea bazei consolidării economice a cooperativelor agricole, observăm că nivelul său înregistrează un ecart deosebit de mare între cooperative, mergînd de la 1 la 3. Efectele imediate ale unei asemenea situații afectează puternic capacitatea cooperativelor în ce privește dezvoltarea lor ulterioară. De exemplu, la începutul anului 1976, în vreme ce cooperativele Smeeni și Gherășeni își puteau acoperi toate cheltuielile din veniturile anului de plan, cooperativele Udați și Costești înregistrau datorii importante (aproape 2 mil. lei fiecare), care urmau să fie recuperate din realizările anilor următori.

Să încercăm să identificăm cauzele acestor rezultate.

Dacă urmărim dinamica producției globale, constatăm că la toate cooperativele s-a înregistrat o creștere a acesteia, ceea ce demonstrează că sînt condiții pentru realizarea unor producții mari, comparabile; deci, **nu potențialul productiv este cauza diferențierii rezultatelor economico-financiare.**

Dacă evoluția producției globale a influențat pozitiv dinamica venitului net la toate cooperativele, urmărind și influența celui de-al doilea factor — evoluția cheltuielilor de producție — descoperim tocmai cauza ce a condus la diferențierile constatate anterior. Deși în toate cooperativele analizate cheltuielile la hectar s-au mărit, coroborînd ritmurile lor de creștere cu cele ale producției globale vedem că doar la cooperativele Smeeni și Gherășeni raportul este favorabil, în timp ce, la cooperativele Udați și Costești cheltuielile au crescut mai intens decît producția, consecința fiind scăderea venitului net obținut.

ACESTE REZULTATE indică **un grad diferit de eficiență a cheltuielilor de producție** ; nu în toate cooperativele s-a manifestat aceeași grijă pentru raționalizarea acestora, care să conducă la realizarea unui raport optim între creșterea cheltuielilor și creșterea producției.

De altfel, în anul 1977 față de 1971, în timp ce în cooperativele Smeeni și Gherășeni venitul net obținut la 1 000 de lei cheltuieli de producție a crescut cu 30%, respectiv 9%, în cooperativele Udați și Costești aceasta a scăzut cu 11% și, respectiv 25%. Reiese clar că prezentarea și aprecierea rezultatelor obținute doar prin prisma producției globale — așa cum se obișnuiește, de altfel, în multe unități cooperatiste — este departe de a reflecta obiectiv realitatea, împietînd asupra calității deciziilor și a orientărilor pentru dezvoltarea viitoare.

Tabelul nr. 2

Dinamica cheltuielilor materiale și a celor cu retribuire (1971 = 100)

	Cheltuieli materiale			Cheltuieli cu retribuire		
	1975	1976	1977	1975	1976	1977
Smeeni	113,8	114,2	120,1	120,1	112,1	113,6
Gherășeni	129,3	138,3	173,1	104,1	117,6	125,9
Udați	117,2	140,2	156,5	99,7	112,1	107,3
Costești	147,4	174,7	157,3	182,6	167,8	180,7

Pe de o parte este necesar ca deciziile privind angajarea de resurse pentru dezvoltare, pentru folosirea factorilor intensivi să aibă o solidă fundamentare economică și să urmărească foarte strict realizarea orientărilor prevăzute pentru asigurarea eficienței, exprimată într-un nivel corespunzător al dinamicii producției. Pe de altă parte, trebuie ca prin măsuri de ordin tehnic și gospodăresc să se obțină reducerea relativă a cheltuielilor materiale prin eliminarea a tot ceea ce ține de domeniul risipei, ceea ce va face posibilă creșterea în mai mare măsură a producției nete și a venitului net.

Analizînd mai profund nivelul și dinamica cheltuielilor de producție din cele 4 cooperative, constatăm că, în special, **cheltuielile materiale au înregistrat ritmuri de creștere deosebit de mari** (tabelul nr. 2), ceea ce ne sugerează că aceasta este direcția în care trebuie acționat cu precădere ; situația necorespunzătoare a dinamicii deosebit de intense a cheltuielilor materiale este relevată și mai semnificativ de ponderea în continuă creștere a acestora în producția globală, pondere ce ajunsese să reprezinte, în 1977, 38,6% la C.A.P. Smeeni, 47,8% la C.A.P. Gherășeni, 48,9% la C.A.P. Udați și 55,7% la C.A.P. Costești. Trebuie subliniat și faptul că angajarea unor volume tot mai mari de resurse materiale comparativ cu rezultatele obținute, se manifestă și în aceea că **sporirea cheltuielilor materiale nu a condus la diminuarea cheltuielilor cu retribuirea muncii** ; acestea au crescut concomitent, uneori (C.A.P. Costești) chiar în ritmuri mai mari decît cheltuielile materiale.

În ce privește nivelul producției nete la hectar, diferențierile dintre cooperativele analizate sînt însemnate (raportul 1 la 2), dar ceva mai atenuate decît în cazul venitului net la hectar. În 1977, față de 1971, producția netă a fost mai mare cu 21,7% la C.A.P. Smeeni, cu 36,3% la Gherășeni, cu 11,2% la Udați și cu 60,3% la Costești, ceea ce demonstrează că, cel puțin în cazul ultimei cooperative, ritmul superior de sporire a producției nete o angajează pe linia reducerii decalajului dintre ea și celelalte C.A.P.-uri. Din analiza evoluției structurii cheltuielilor materiale la cele 4 cooperative, reiese că cele mai semnificative schimbări au avut loc la cooperativele Costești și Udați, unde ponderea cheltuielilor cu mecanizarea a sporit substanțial (cu 5-7%) adică, în cifre absolute, cu 400-500 de lei pe hectar. Din sporul total al cheltuielilor materiale la aceste două cooperative, creșterea cheltuielilor cu mecanizarea a reprezentat aproape 50%. Este clar că, ridicarea eficienței cheltuielilor materiale la cooperativele Udați și Costești va depinde în principal de **sporirea eficienței cheltuielilor cu mecanizarea, de realizarea unei corelări optime a creșterii acestora cu creșterea producției.**

În ce privește influența exercitată de majorarea cheltuielilor cu retribuirea asupra sporirii cheltuielilor totale, trebuie subliniat că nu volumul muncii consumate la hectar a determinat această creștere (el avînd o tendință de scădere), ci ridicarea foarte accentuată a valorii unei norme de muncă (tabel nr. 3). Această tendință, normală și pe deplin justificată dacă o privim în sine, apare ca fiind oarecum prea intensă, atunci cînd o corelăm cu posibilitățile reale ale cooperativelor, cu ritmul de creștere a producției nete, care trebuie să fie baza întregii dezvoltări viitoare și a creșterii veniturilor în cadrul cooperativelor.

Tabelul nr. 3

Consumul de muncă la ha și retribuirea unei unități de muncă

	Număr de norme la ha				Retribuirea unei norme (lei)			
	1971	1975	1976	1977	1971	1975	1976	1977
Smeeni	77	77	64	60	38	46	51	55
Gherășeni	87	94	95	94	28	27	30	33
Udați	90	60	73	73	21	31	29	28
Costești	58	57	55	57	15	28	26	28

Sporirea eficienței economice în sectorul cooperatist, creșterea în ritmuri cît mai intense a producției nete și a venitului net nu pot avea la bază decît sporirea mult mai accelerată a producțiilor fizice totale și mai ales a randamentelor la hectar .

Numai în acest fel se poate garanta o consolidare economică mai puternică a cooperativelor agricole, în special a celor mai slab dezvoltate, **efortul propriu și valorificarea rezervelor interne** rămînînd piatra de hotar a acestui proces continuu.

Gh. FRĂȚILĂ
Gh. STOICA

CITITORII AU CUVÎNTUL

Statistică

PÎNĂ în anul 1975 darea de seamă statistică Apr se raporta trimestrial și anual pentru circa 800 poziții. Începînd cu anul 1976 aceeași dare de seamă s-a întocmit tot trimestrial și anual, însă pentru circa 1 200 poziții, iar în prezent se cere să fie întocmită lunar, trimestrial și anual. Dacă ținem cont de faptul că o singură poziție din nomenclator cuprinde mai multe sortotipodimensiuni, ne putem da seama de volumul de lucru necesar pentru calcularea și completarea celor 13 rubrici din respectiva dare de seamă Apr. Întreprinderea noastră folosește un număr de circa 8 000 sortimente de materii și materiale la care se mai adaugă și dispozițiile date prin normele metodologice nr. 22/1977, unde, la foarte multe poziții din nomenclator, trebuie defalcate pe cîte două rînduri, respectiv două intrări pentru cooperare-colaborare și trei intrări prin B.J.A.T.M.-uri.

Cu prilejul raportărilor trimestriale întreprinderea noastră a sesizat că pentru pregătirea și execuția lucrării este necesar un volum mare de muncă, cca 10–11 zile pentru tot personalul serviciului de aprovizionare ; în acest timp problemele curente de aprovizionare și alte lucrări legate de aceasta sînt în mare măsură complet neglijate.

Constantin MUNTEANU
director adjunct al
Întreprinderii de radiatoare și cabluri
Brașov

Obiecte de inventar

ÎNTREPRINDERILE de exploatare forestieră au în dotare animale de tracțiune care se folosesc la scoaterea lemnului din locuri greu accesibile. Aceste animale fac parte din patrimoniul unităților și se regăsesc în contabilitate la contul 100 „Mijloace fixe". Se întîmplă cazuri în care vitele se accidentează și astfel trebuie imediat sacrificate pentru a fi valorificate. Se întocmesc procese verbale, se consemnează împrejurările accidentului, responsabilitățile, precum și modul de valorificare, documente în baza cărora ar trebui să se procedeze la diminuarea patrimoniului și contabilizarea rezultatelor obținute în urma valorificării. Dar aceste operațiuni nu se pot face, în special, diminuarea patrimoniului, deoarece nu există aprobările pentru casarea animalului în cauză, respectiv a mijlocului fix, aprobări care se dau o singură dată pe an. În aceste condiții animalele rămîn mai departe în contabilitatea mijloacelor fixe ca fiind prezente, deși în realitate ele nu mai există.

După părerea noastră sînt două soluții de rezolvare a acestei probleme și anume :

a) aceste cazuri de excepție să fie tratate în mod special și casările să se aprobe atunci cînd au avut loc accidentele ;

b) animalele de tracțiune să fie încadrate în categoria obiectelor de inventar, unde să primească exact regimul de gospodărire și contabilizare al acestora.

Constantin DAVID
economist la I.F.E.T. Piatra Neamț

Simplificare eficientă

AM CITIT cu mare interes dezbaterea intitulată „Studiul cererii populației în perfecționarea relațiilor industrie-comerț", apărută în nr. 43 și 45/1977. Pe marginea acestei teme doresc să arăt că în cadrul întreprinderii noastre am rezolvat cu succes una din problemele importante ale activității curente, respectiv buna aprovizionare a magazinelor. Am îmbunătățit întregul sistem de comandare a mărfurilor de la depozitele întreprinderii noastre prin înființarea unei camere de mostre. Avînd în vedere sarcinile deosebite pe care le are gestionarul, precum și răspunderea ce-i revine pentru buna aprovizionare a populației am lărgit atribuțiunile de serviciu ale acestuia cu noi sarcini, corespunzător responsabilității ce-i revine de drept pentru întreaga activitate din unitatea respectivă. Interesul gestionarului pentru a face o bună aprovizionare este sprijinit și de factorul cointeresare, el fiind retribuit, împreună cu colectivul, pe bază de cotă procentuală. Comandarea mărfurilor necesare se face cu ajutorul unor cataloage puse la dispoziția gestionarului de către biroul comercial cu ridicata, ce cuprinde pe depozite produsele specifice. După completarea necesarului gestionarul se deplasează la camera de mostre, unde are posibilitatea să consulte exponatele existente pe depozite și să-și facă eventualele completări sau compensări. Cu această ocazie poate să trateze cu factorii răspunzători de la depozite eventualele divergențe, legate de livrările anterioare, sau să consemneze într-un registru special opinia asupra stadiului de vandabilitate a unor produse, precum și tendințele viitoare.

Avantajele renunțării la merceologii-voiajori sînt multiple. Iată cîteva : fiecare unitate de desfacere știe că din ziua depunerii catalogului de comenzi, în 48 de ore își primește marfa ; în funcție de ziua de aprovizionare, care se respectă cu strictețe, s-a stabilit și graficul de ridicare a ambalajelor ; utilizarea la capacitate a parcului auto prin încărcarea uneori a 2–3 comisioane pentru magazinele alăturate ; folosirea rațională a forței de muncă, a muncitorilor încărcători de la transport.

Iosif CUIBUS
directorul I.C.S.
pentru mărfuri alimentare
Satu Mare

ECOURI

Ritm

ÎN LEGĂTURĂ cu articolul „Ritmuri și scadențe în realizarea noilor obiective" („R.E." nr. 46/1977), precizăm că Ministerul Industriei Chimice a analizat cu institutele de proiectare I.I.T.P.I.C. și I.C.I.T.P.R. Ploiești asigurarea cu documentație tehnico-economică și de execuție a obiectivelor noi de investiții. Pentru a permite atacarea lucrărilor pe platforma Brazi la obiectivul „Dezvoltarea rafinăriei", s-a obținut aprobarea începerii lucrărilor în condiții derogatorii.

În scopul asigurării cu documentație a planului de investiții pe anul 1978, împreună cu executanții și institutele de proiectare s-au întocmit programe de proiectare care au fost aprobate de conducerile Ministerului Industriei Chimice și Ministerului Construcțiilor Industriale, Astfel, lucrările din acest an sînt asigurate cu proiecte de execuție, iar lucrările noi cu minimum 90 zile înainte de data prevăzută în plan pentru începerea lucrărilor. De asemenea, precizăm că investițiile menționate în articol au documentațiile tehnico-economice aprobate și lucrările sînt atacate pe șantier.

Bujor ROȘCA
director
în Ministerul Industriei Chimice

Instalații de foraj

REFERINDU-NE la problemele ridicate în articolele „Creșterea factorului final de recuperare a zăcămîntului" („R.E." nr. 41) și „Recuperare" din nr. 48/1977 subliniem că Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei au elaborat noi programe pentru sectorul petrolier și geologic de dotări și de asimilări pentru perioada anilor 1978—1980. Este vorba de realizarea forajului ultra-adînc la 10 000 m, pentru care au început lucrările de proiectare a instalației de foraj și la care vor fi necesare agregate și utilaje cu performanță de vîrf în acest domeniu, unele neatinse pe plan mondial cum sînt : continuarea programului de valorificare a platformei continentale a Mării Negre prin realizarea platformei de foraj Gloria II, a unor noi tipuri de platforme fixe cu echipamente de extracție, depozitare și transportul țițeiului, a lucrărilor de exploatare și de întreținere la sondele marine ; definitivarea proiectelor și realizarea instalațiilor de foraj pentru lucrările miniere, săparea puțurilor, a suitorilor, a găurilor de aeraj etc. cu toate echipamentele aferente acestui gen de lucrări ; promovarea de tehnologii noi se va face prin continuarea lucrărilor de cercetare-proiectare în colaborare cu specialiștii M.M.P.G.

Ion IOSEFIDE
adjunct al ministrului
industriei construcțiilor de mașini

★

PE MARGINEA articolului publicat în „Revista economică" nr. 48/1977, intitulat „Recuperare" vă comunicăm următoarele :

Unele restanțe existente au fost generate îndeosebi de greutăți în aprovizionarea cu materii prime. Astfel, în ultimii 2—3 ani unitățile M.E.F.M.C. au livrat lobde de lemn de calitate inferioară, cu putregai și umiditate ridicată pentru fabricarea manganului. Drept urmare, ciclul de carbonizare mediu a fost prelungit de la 40 ore la 49 ore, ceea ce a determinat scăderea capacității de carbonizare cu 15%.

În procesul de degazolinare, în condițiile sporirii vitezelor de lucru, cărbunele activ este solicitat mai mult și, ca urmare, se epuizează mai repede decît în anii trecuți. Cu toate acestea, ca urmare a intervențiilor la M.E.F.M.C. și a măsurilor stabilite la unitățile M.I.Ch., sînt create condiții pentru livrarea cantității de 650 tone cărbune activ degazolinare la unitățile M.M.P.G.

În ceea ce privește asigurarea cu poliacrilamidă cristalizată, ca urmare a măsurilor luate la producător, s-au creat condiții pentru punerea în funcțiune a unei instalații în acest an și livrarea cantității de 100 tone poliacrilamidă cristalizată rezultată de probele tehnologice.

C. CRAIU
director adjunct
în Ministerul Industriei Chimice

Tribuna „R. E."

GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINTATE

Perfecționarea pregătirii membrilor conducerii colective

UN SISTEM INTEGRAT, PARTICIPATIV, DESCHIS SPRE AUTOREGLARE

AM CITIT CU MARE INTERES articolul din nr. 10/1978 al R.E., privind acțiunea organizată de Centrul de perfecționare a personalului din mine, petrol, geologie pentru perfecționarea pregătirii membrilor C.O.M., reprezentanți ai oamenilor muncii.

Apreciind ca deosebit de valoroasă și oportună inițiativa revistei de a aborda problematica optimizării activității organelor colective de conducere, dorim să ne alăturăm acestei preocupări, informînd despre unele acțiuni similare întreprinse în aceeași direcție de către Centrul de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții — și care ar putea constitui elemente pentru un util schimb de experiență realizat prin coloanele „Revistei economice".

Centrul nostru a acumulat o anumită experiență în problema perfecționării membrilor organelor colective de conducere, prin organizarea, începînd din anul 1974, a unor cursuri și seminarii speciale. Treptat ne-am formulat și verificat practic unele concluzii cu privire la pregătirea și organizarea acestor programe și mai ales în ce privește elementele de conținut și de metodică.

Etapa de **pregătire** a unui program de acest gen necesită o aprofundare a **cerințelor de perfecționare,** care, pe lîngă analiza obiectivelor și sarcinilor acestor organe colective, comportă — obligatoriu — și „fotografierea" modalităților concrete în care se desfășoară activitatea C.O.M., începînd de la planificarea activității și pînă la urmărirea modului în care se „comportă" hotărîrile luate. În acest scop, noi am utilizat sistemul participării unor instructori din centru la pregătirea și desfășurarea ședințelor C.O.M. din unități — cu acordul acestora — pentru a înregistra „pe viu" ceea ce în tehnologia noastră numim „competența" viitorilor cursanți. Pe de altă parte, am colectat opinii și cazuri concrete privind activitatea C.O.M. și anume de la cursanții altor programe, membri sau nemembri ai organelor colective de conducere, încadrați în diferite funcții. Nu am ținut „secrete" aceste opinii, ci mai mult, banda de magnetofon pe care le-am înregistrat a constituit prima temă de sensibilizare și dezbatere a programului organizat.

De asemenea, am solicitat părerile unor membri ai C.O.M. privind temele care interesează a fi dezbătute, pe care le-am analizat critic, colectînd astfel **un fond de date privind conținutul programului.**

Programul de perfecționare pentru membrii consiliilor oamenilor muncii a fost organizat **în unități** — cu participarea tuturor membrilor C.O.M., ca și a unor lucrători care de regulă iau parte ca invitați la ședințele organelor de conducere colectivă — pe o durată de 30—40 de ore (cîte 3—4 ore pe zi).

Potrivit cerințelor astfel determinate, conținutul programului a fost structurat pe următoarele grupe de teme :

a) **planificarea activității C.O.M. :** rol, sarcini, competențe, inventar de probleme, criterii de stabilire a importanței și a priorităților, cadrul și limitele delegărilor de competențe, utilizarea comisiilor pe probleme, corelări cu activitățile altor colective. În acest modul s-au inclus și teme privind aprofundarea conținutului și metodologiei rezolvării unor problematici de bază din sfera decizională a C.O.M. (investiții, eficiență economică, organizare etc.), elemente de teoria conducerii și deciziei, precum și tipologia ședințelor ;

b) **pregătirea ședințelor C.O.M. :** modul de elaborare a materialelor prezentate în discuție, organizarea studierii prealabile a acestora, pregătirea specifică a participanților pentru ședința de analiză ;

c) **desfășurarea ședințelor C.O.M. :** diverse modalități de organizare în funcție de obiectivele ședinței, rolul conducătorului ședinței, tehnici și metode pentru stimularea participării constructive și eficiente, tehnici de orientare a dezbaterilor pentru eficientizarea și economicitatea dezbaterilor, metode de opțiune și de formulare a deciziilor ;

d) **urmărirea realizării hotărîrilor C.O.M. :** acțiuni pentru înțelegerea de către lucrători a sensului și implicațiilor hotărîrii C.O.M., metode de control, redresare și optimizare pe parcurs a aplicării hotărîrii, procedee de urmărire a realizării hotărîrilor.

Între metodele de instruire folosite, în afara unor **expuneri-discuții, dezbateri, studii de caz**, am utilizat **„simulări" de ședințe ale C.O.M.**, pe baza unui scenariu elaborat de către centrul nostru, în care rolurile repartizate membrilor (la unii dintre ei nu în concordanță cu funcția pe care o dețin efectiv) au fost descrise în detalii concrete (funcție, sarcini, greutăți). Pe parcursul simulării s-au introdus incidente neprevăzute, pentru a constata măsura în care participanții și-au însușit comportamentul adecvat.

Ideea și modalitatea de evaluare a eficienței acestor programe ne-au fost sugerate de cursanții înșiși, care, prin directorul unității respective, ne-au invitat la o viitoare ședință a C.O.M., ce urma să fie pregătită potrivit cunoștințelor acumulate la program, solicitîndu-ni-se ca ulterior să prezentăm observațiile noastre.

În acest an, avem în planul nostru de activitate organizarea a trei programe pentru perfecționarea activității C.O.M. la sediul unor unități (I.U.P.S.-Reghin, I.P.B.-Timișoara, I.U.P.S.R.-Iași) — programe ale căror conținut îmbracă caracterul celui descris mai sus, cu unele completări rezultate din recentele documente privind creșterea rolului consiliilor oamenilor muncii și îmbunătățirea structurii acestora.

Analizăm modalitățile organizatorice prin care, începînd din 1979, să aplicăm **o nouă strategie didactică**, prin **organizarea acestor programe în „doi timpi" :**

- mai întîi, **o pregătire specifică** pe grupe omogene de membri ai C.O.M. — președinte, vicepreședinte, reprezentanți ai oamenilor muncii — din mai multe unități, cu un conținut tematic adecvat cerințelor specifice acestor grupe ;
- în al doilea timp, **acțiuni în unități cu organe C.O.M. constituite** — ai căror membri au participat la primul ciclu — în care se pune accentul pe **modalitățile de omogenizare și creștere a eficienței activității întregului colectiv.**

Considerăm că această modalitate, mai întîi **analitică** și apoi **sintetică**, asigură mai bine însușirea sarcinilor specifice ale membrilor C.O.M., care apoi se integrează în dinamica și obiectivele colectivului constituit.

Concepția rezultată din preocupările și experiența centrului nostru și din necesitățile ramurii materialelor de construcții ar putea — sperăm — ca prin aportul schimbului de experiență și dezbaterilor pe care le prilejuiește inițiativa revistei, să contribuie la definirea unui model de tratare a problemei pregătirii oamenilor muncii chemați să participe la una din formele superioare de exercitare a conducerii colective, pe care o constituie consiliile oamenilor muncii.

Ștefan TOFAN
directorul Centrului de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții

Opinii ale specialiștilor în sprijinul eficienței

RESURSELE SIMBIOZEI CONDUCERE — INFORMATICĂ

VALOROASELE INDICAȚII date de secretarul general al partidului, la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea de mașini grele București accentuează necesitatea perfecționării pe baze științifice a activității organelor de conducere colectivă, în vederea creșterii contribuției lor la conducerea și buna gospodărire a întreprinderilor și unităților economice, la activitatea generală de dezvoltare economico-socială a țării, de îndeplinire și depășire a prevederilor cincinalului.

În legătură cu acest imperativ, prin sublinierile și semnalările de față urmărim unele clarificări sub unghiul practicii la care ne-a îndemnat mai ales necesitatea unei orientări clare față de diversitatea de opinii generată de o abundentă literatură de specialitate.

1 A.B.C.-ul PROFESIONAL ne învață că într-o unitate economică, sistemul de conducere este servit de sistemul informațional (informatic) — care, în acest scop, face legătura cu sistemul de execuție ; că sistemul de conducere și cel informațional se influențează reciproc, se întrepătrund. Simbioza aceasta nu duce însă pînă la pierderea identității celor două sisteme, pînă la a se confunda unul cu altul.

Și totuși, confuzia mai apare pe alocuri în tratate de specialitate și în lucrările curente de proiectare a sistemelor informatice. Prof. dr. M. Drăgănescu remarcă întemeiat că „apare uneori tendința de a reduce activitatea de conducere la fluxul informațional și transmiterea de decizii și comenzi“. [1])

În general, centrele de calcul (și alte unități de informatică) proiectează sisteme de conducere cu mijloace informatice. Cu atît mai puțin realizarea cîtorva subsisteme informatice într-o întreprindere (practică aproape generală — pentru că ne aflăm încă în stadiul informaticii operative) nu echivalează cu introducerea unui sistem de conducere în unitatea respectivă (deși contribuie la aceasta). Așadar, sistemul de conducere nu este subordonat sistemului informatic (cum se mai poate citi chiar în unele manuale). Dimpotrivă, *sistemul de conducere stabilește cerințele sistemului informatic, îi trasează și îi corectează traiectoria, îi urmărește și folosește rezultatele.*

2 SISTEMUL INFORMATIC beneficiază de directivări oficiale, prin normativele și îndrumările metodologice elaborate de Institutul central pentru conducere și informatică (I.C.I.).

Cu atît mai mult se impun *perfecționări continue în domeniul conducerii*, chiar — sau tocmai — în condițiile în care problemele specifice sînt deosebit de complexe, de mare diversitate și sensibilitate. Asemenea perfecționări, elaborate pe linia directivelor de partid și de stat, valorifică atît experiența înaintată și ideile rezultate din activitatea practică, pe ramuri și niveluri, cît și producția științifică de specialitate, tot mai bogată, constituind îndreptare pentru conducerea unităților de producție și ale administrației de stat, ca și pentru activitatea de cercetare-învățămînt.

Legile privind Consiliul Național al Oamenilor Muncii și Consiliul Organizării Economico-Sociale instituie cadrul rezolvării acestei probleme. Astfel, C.O.E.S. „acționează pentru promovarea în munca de organizare și conducere a unităților socialiste a metodelor avansate de analiză, a tehnicilor moderne de conducere și de organizare a producției și a muncii“; aplicarea criteriilor, normelor unitare, normativelor, indicațiilor metodologice și altor măsuri de organizare stabilite de consiliu este obligatorie pentru ministere, celelalte organe centrale și locale de stat.

Este evident că realizarea unor asemenea orientări de principiu este cu adevărat laborioasă și plină de răspundere, ea trebuind să se aplice la realități în continuă schimbare. În aceeași ordine, sesizăm și necesitatea unei mai riguroase trieri și adecvări la structurile noastre organizatorice și de producție, a concepțiilor și tehnicilor din literatura străină. Există, după opinia noastră, condițiile și potențialul pentru a se afirma tot mai mult *școala românească de conducere și de informatică economică*, pe care o impun în mod vădit revoluția științifică-tehnică, dezvoltarea multilaterală a economiei țării noastre.

3 CONTINUÎNDU-NE incursiunea în problematica realizării sistemelor informatice, tot „pe linie de lucru“, vom mai semnala un aspect care ni se pare de primă importanță și anume : *analiza procesului de producție.*

Această analiză este prevăzută de metodologie numai în etapa studiului preliminar și, practic, ea se execută în cele mai multe cazuri de către proiectant, care — neobținînd în toate cazurile un concurs tehnic suficient — se limitează la ceea ce vede el la un moment dat. Adică „ia act“ de situația existentă, pe care o descrie ca atare. Pentru etapa următoare se prevede numai analiza sistemului informațional existent, care efectiv se referă tot la o „descriere“.

Dar nu acesta este, oare, prilejul nimerit să se pătrundă, concomitent și cu asistență tehnică pe deplin competentă, în mecanismul funcțiilor de producție, pentru o eventuală reordonare a fluxului tehnologic, pentru a se proceda la o mai bună utilizare a mașinilor, instalațiilor și utilajelor, precum și la o mai eficientă folosire a forței de muncă, eventual la completări și înnoiri, în perspectiva dezvoltării întreprinderii ?

Noi răspundem afirmativ și susținem ca această colaborare să fie atent și judicios organizată, pentru ca sistemul informațional ce se analizează să aibă baze certe sub acest raport, nu numai pentru situația actuală — revizuită (valabilă la data implementării sistemului informatic), dar și pentru perspectivă. Aceasta, întrucît este posibil și de dorit ca în perioada proiectării sistemului informatic (apreciată în normative de la 30 la 54 de luni) să intervină schimbări, chiar de structură, în dotarea și activitatea unității analizate ; cu atît mai mult ele vor fi de întrevăzut într-o perspectivă ceva mai îndepărtată, cunoscînd ritmul accelerat de dezvoltare imprimat de revoluția științifică și tehnică.

Se înțelege că vor fi analizate, în aceeași perspectivă, implicațiile și dezvoltările de ordin economic și administrativ și, respectiv, activitățile pe care le angajează în compartimentele funcționale ale întreprinderii.

Numai astfel proiectantul — evaluînd și sistemul informațional existent — va putea ajunge la un *concept de maximă eficiență a sistemului informatic*, va colabora la măsurile de luat pentru dezvoltarea întreprinderii, creșterea producției și productivității muncii.

Metodologia ce se va elabora în acest scop ar urma să stabilească, printre altele, responsabilități certe și forma în care să fie consemnate rezultatele analizei. Așadar, proiectul sistemului informatic trebuie să se refere la ambele situații : în mod cert și amănunțit la aceea de la data implementării inițiale *) și cu prevederi la situația în perspectivă.

4 CONSIDERĂM (în dezacord cu alte opinii) că, în principiu, *lucrările de proiectare a sistemelor informatice trebuie să fie atacate de jos în sus,* cel puțin pe cele două niveluri pe care le socotim ca avînd responsabilitate majoră în producție : întreprinderea și centrala (trustul).

Pentru a putea înțelege situația la eșaloanele superioare trebuie să cunoaștem baza, locul de muncă și de culegere a primelor date.

În fapt, în unele sectoare au fost abordate mai întîi lucrări (subsisteme) direct la nivel de centrală-trust, iar la unele întreprinderi cu subunități s-a pornit de la nevoile de moment, proiectîndu-se în acest scop cîteva subsisteme la nivelul întreprinderii coordonatoare — fără să se analizeze datele de bază.

Acest mod trunchiat de a vedea și a lucra în unele cazuri credem că trebuie pus, în primul rînd, pe seama ne-

D. FEȘNIC
N. BUCURESCU
Centrul informațional și de calcul al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

(Continuare în pag. 32)

---

[1]) Prof. dr. M. Drăgănescu, „Sistem și civilizație“, Ed. politică, București, 1976, p. 333.

*) Practic, concepția inițială se adaptează (se modifică) succesiv, pe măsura implementării subsistemelor ce se proiectează (desigur, fără să se mai vadă sau revadă întreg sistemul).

În sprijinul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

7

PRODUCTIVITATEA MUNCII

CONTINUĂM publicarea consultaţiilor pentru candidaţii la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii economice din Bucureşti, sub conducerea prof. univ. dr. **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎN ETAPA CONTEMPORANĂ, factorul hotărîtor al progresului economic şi al satisfacerii în condiţii mai bune a nevoilor de consum ale fiecărei naţiuni este creşterea eficienţei economice.

Eficienţa economică se exprimă ca un raport între ansamblul efectelor (rezultatelor) economice utile obţinute dintr-o anumită activitate şi eforturile (cheltuielile) necesitate de ele. Cu cît este mai mare valoarea supraunitară a acestui raport cu atît mai repede se dezvoltă avuţia naţională şi creşte nivelul de trai al întregului popor.

PRODUCTIVITATEA MUNCII — EXPRESIE SINTETICĂ A EFICIENŢEI ECONOMICE

Principala formă de exprimare a eficienţei economice este productivitatea muncii.

Productivitatea muncii reprezintă eficacitatea, rodnicia cu care este cheltuită munca în procesul de producţie. Ea reflectă însuşirea muncii de a produce în unitatea de timp un anumit volum de valori de întrebuinţare sau servicii productive. Productivitatea este un atribut al activităţii umane productive (creatoare de bunuri materiale şi servicii productive) ; numai omul prin munca sa concretă creează valori de întrebuinţare şi are capacitatea să le sporească.

Aşa cum munca apare pe de o parte ca muncă individuală (a lucrătorului, echipei, secţiei etc.) iar pe de altă parte ca un segment al muncii sociale şi productivitatea muncii îmbracă două forme : a) productivitatea muncii individuale ; b) productivitatea muncii sociale.

Productivitatea muncii individuale reprezintă rodnicia cu care este cheltuită munca de către un lucrător sau colectiv de lucrători în funcţie de condiţiile proprii, specifice (de înzestrare tehnică, de calificare, de intensitate, de organizare etc.) în care îşi desfăşoară activitatea. Diferenţele dintre lucrători, dintre locurile de muncă şi unităţile economice, în privinţa condiţiilor concrete de muncă, determină deosebiri importante în nivelul productivităţii muncii individuale.

Nivelul productivităţii muncii individuale (W) se măsoară prin :

a) producţia obţinută cu o anumită cantitate de muncă vie utilizîndu-se relaţia $W=\frac{Q}{T}$ unde Q = volumul producţiei şi T = cheltuiala de muncă (timpul lucrat).

b) cantitatea de muncă vie cheltuită pentru obţinerea unei unităţi de producţie, utilizîndu-se relaţia $W=\frac{T}{Q}$

Condiţiile concrete din economie şi obiectivele urmărite prin sistemul informaţional, fac ca numărătorul şi numitorul raportului de productivitate să se exprime în unităţi diferite, ceea ce conduce la mai multe metode de exprimare a nivelului productivităţii muncii. Volumul producţiei se exprimă în :

— **unităţi fizice** (l, m, kg, kWh etc) ;

— **unităţi natural-convenţionale** (la întreprinderile care produc bunuri de acelaşi fel, dar cu caracteristici diferite — tractoare, vagoane etc. —, un produs fiind ales ca unitate convenţională urmînd ca întreaga producţie să se exprime în produse convenţionale cu ajutorul unor coeficienţi de transformare) ;

— **unităţile valorice** (cu ajutorul indicatorilor **producţie globală şi producţie netă). Producţia globală,** exprimă sub formă bănească ansamblul rezultatelor unei unităţi economice, materializate în produse finite, semifabricate, producţie neterminată etc. Folosirea acestui indicator stimulează insuficient întreprinderile în reducerea consumurilor specifice, în folosirea materiilor prime ieftine, în concentrarea atenţiei spre scurtarea ciclurilor de fabricaţie pentru ca astfel să livreze economiei naţionale cît mai multe produse fizice necesare consumului. De aceea, pentru exprimarea producţiei se impune înlocuirea acestui indicator, cu indicatorul **producţie netă,** care exprimă valoarea nou creată într-o unitate într-un interval de timp, aportul ei la producerea venitului naţional.

Cheltuiala de muncă se exprimă prin numărul mediu de personal muncitor, numărul mediu de muncitori sau prin timpul efectiv lucrat de aceştia (om-ore, om-zile etc.).

Corespunzător celor de mai sus, nivelul productivităţii muncii se poate exprima : **în unităţi fizice** (pe lucrător, pe muncitor şi pe oră lucrată etc.) ; **în unităţi natural-convenţionale** (pe lucrător, pe muncitor, pe oră lucrată) ; **în unităţi valorice** (producţia netă pe lucrător, pe muncitor şi pe oră lucrată). Expresia cea mai exactă a nivelului productivităţii muncii se obţine prin **metoda în unităţi fizice pe ora lucrată,** dar ea se aplică doar acolo unde există producţie omogenă (energie electrică, oţel) şi se ţine o evidenţă strictă a orelor efectiv lucrate de întregul personal. De aceea în practică, nivelul productivităţii muncii se exprimă de regulă după **metoda în unităţi valorice pe lucrător,** deşi ea poate deforma realitatea ori de cîte ori preţurile se abat de la valoare.

Productivitatea muncii sociale exprimă rodnicia, eficacitatea cu care este cheltuită în condiţii medii de înzestrare tehnică, îndemînare şi intensitate, întreaga muncă (vie şi materializată) ocazionată de obţinerea unei valori de întrebuinţare. Ea se determină **pe produs, pe ramură şi pe economia naţională.** Calcularea productivităţii muncii sociale presupune cunoaşterea tuturor fazelor necesare obţinerii produsului finit, munca vie desfăşurată într-o anumită etapă devenind muncă materializată pentru următoarele, inclusă în valoarea respectivului produs. De pildă, pentru a calcula productivitatea muncii sociale în producţia de laminate este necesară cunoaşterea muncii totale, cheltuită în condiţii medii, pentru obţinerea minereului de fier şi a metalului şi în sfîrşit, pentru laminarea propriu-zisă.

În acest caz, nivelul productivităţii muncii sociale se exprimă prin timpul de muncă socialmente necesar obţinerii produsului finit : cu cît este mai înaltă productivitatea muncii sociale cu atît este mai mic timpul de muncă socialmente necesar, iar creşterea productivităţii muncii sociale se concretizează în reducerea timpului de muncă socialmente necesar, într-o economie de muncă vie şi materializată pentru societate.

La nivelul economiei naţionale productivitatea întregii munci sociale se exprimă raportînd volumul venitului naţional la numărul lucrătorilor productivi. În economia socialistă, între productivitatea muncii individuale şi productivitatea muncii sociale există o strînsă corelaţie, întrucît economia de muncă dintr-o întreprindere constituie, de regulă, o componentă a acţiunii de economisire a muncii la nivelul întregii societăţi.

CREŞTEREA PRODUCTIVITĂŢII MUNCII — FACTOR ESENŢIAL AL DEZVOLTĂRII SOCIETĂŢII NOASTRE

Creşterea productivităţii muncii reprezintă o asemenea schimbare în desfăşurarea producţiei încît se reduce timpul de muncă necesar obţinerii unui produs, iar o cantitate dată de muncă dobîndeşte capacitatea de a produce mai multe valori de întrebuinţare (sau acelaşi număr, dar de calitate mai bună). Trebuie făcută distincţie între creşterea productivităţii muncii (definită mai sus) şi creşterea intensităţii muncii (care înseamnă sporirea producţiei orare cu preţul măririi volumului de muncă vie cheltuit în unitatea de timp). În acest din urmă caz, mărimea valorii unităţii de marfă rămîne constantă, iar refacerea forţei de muncă consumată în producţie cere cheltuieli suplimentare din partea societăţii şi a fiecărui lucrător. În calculele statistice indicele creşterii productivităţii muncii (IW) se exprimă prin raportul procentual dintre nivelul productivităţii muncii din perioada curentă raportat la nivelul perioadei de bază.

Fiecare nouă orînduire socială, avînd forţe de producţie

lector univ. Ilie GAVRILĂ

(Continuare în pag. 26)

ÎN DEZBATERE

PROCESUL CIRCULAR ACTIV – ÎN SPRIJINUL VALORIFICĂRII SUPERIOARE A TUTUROR COMPONENTELOR MATERIEI ȘI ENERGIEI

ÎNCEPEM PUBLICAREA stenogramei dezbaterii cu tema „Procesul circular activ — în sprijinul valorificării superioare a tuturor componentelor materiei și energiei" organizată de „Revista economică" în colaborare cu Institutul Central de Cercetări Economice și cu Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. La prima ședință de lucru au participat :

Constantin CALOIANU, directorul direcției planurilor și prognozelor din C.S.P., director al Institutului de planificare și prognoză ; **Aurel CONSTANTINESCU,** directorul direcției directivării și normării consumurilor de materii prime, materiale și ambalaje din Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe ; ing. **George FILIPAȘ,** consilier, ing. **Nicolae VLĂDUȚ,** ing. **Aurelian MANILICI,** Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie ; prof. dr. **Nicolae BELLI,** Institutul agronomic din București ; prof. dr. **Constantin IONETE,** Academia de Studii Economice București ; dr. **Corneliu RUSSU,** directorul Institutului de economia industriei, dr. **Aurel IANCU,** director adjunct științific la același institut ; dr. ing. **Mario DUMA,** șeful laboratorului de informatică și conducere, Institutul de cercetări și modernizări energetice ; ing. **Alexandru CRISTEA,** Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor ; prof. dr. docent **Vasile NITU,** director tehnic la Institutul de studii și proiectări energetice ; ing. **Persida TUROVSCHI,** Centrala industrială de prelucrări metalurgice ; dr. **Maria POPESCU** — „Revista economică" ; **Dan POPESCU** — Revista economică".

MARIA POPESCU — În primul rînd, țin să vă mulțumesc pentru bunăvoința cu care ați răspuns la invitația de a participa la această dezbatere. Problematica pe care o supunem atenției dumneavoastră fiind foarte vastă va fi necesară organizarea unei suite de discuții în cadrul cărora să încercăm să analizăm sfere de probleme bine delimitate.

Motivația acestei dezbateri o reprezintă chemarea **președintelui Nicolae Ceaușescu** adresată cercetării științifice de a regîndi și reformula tezele și conceptele care au fost depășite de timp, o reprezintă cerința de a răspunde invitației pe care președintele a lansat-o cu ocazia ședinței de la I.M.G. București și anume, aceea de a contribui la schimbarea mecanismului economic, a rolului unor indicatori economici, pentru a corespunde cît mai bine exigențelor de raționalitate și de eficiență, exigențelor de economisire și valorificare superioară a resurselor, exigențelor autoconducerii întreprinderilor, creșterii răspunderii acestora.

Articolele pe care vi le-am prezentat spre documentare conțin **o ipoteză de concepere** și organizare **a proceselor de producție cu finalități multiple.** Am denumit-o **proces circular activ.** Proces **circular** în scopul de a-l diferenția de procesul linear de producție, un proces urmărind să respecte lanțurile biologice normale, să transforme în produse utile toate elementele componente ale materiilor prime și materialelor intrate în procesul respectiv de producție, realizîndu-se în afară de produsele considerate inițial finale și alte produse ce pot alimenta procesele anterioare lor. Iar proces circular **activ** în sensul că permite atragerea și valorificarea superioară a întregii varietăți de substanțe și energii cuprinsă în materiile prime, eliminînd cheltuielile de transport și depozitare a deșeurilor, reziduurilor, evitînd pierderile de energie și eliminînd riscurile de poluare a mediului.

Considerăm că această metodă de concepere și organizare a proceselor de producție cu finalități multiple — procesul circular activ — corespunde exigențelor actuale. Acest mod nou de concepere a producției industriale, concretizarea ideii respective în soluții tehnico-economice este posibil de elaborat, conceput, fundamentat, experimentat și extins numai prin eforturi comune ale tehnicienilor, inginerilor, economiștilor, cercetătorilor din numeroase domenii de activitate. În zilele noastre este imperios necesar să se foreze canale de comunicare între științele tehnice și sociale, să se realizeze o corelare a eforturilor multi și interdisciplinare în scopul de a se imagina soluții tehnice, economice și de altă natură răspunzînd noilor exigențe, finalităților economico-sociale ale economiei românești, restricțiilor conjuncturii internaționale în sfîrșit imperativului ca generația noastră să asigure conservarea resurselor și a mediului natural și pentru generațiile viitoare.

Noi apelăm la dumneavoastră ca cercetători, ca specialiști în diverse domenii de activitate și ca lucrători în domeniul practicii, pentru a încerca să adîncim împreună în ce măsură o asemenea idee este fezabilă din punct de vedere științific, tehnic, tehnologic, economic, social, etc. Din punct de vedere tehnic și tehnologic există o serie întreagă de soluții pentru a valorifica superior resursele naturale, pentru a folosi toate componentele din materia prima. Există tehnici și tehnologii care sînt folosite deja în țara noastră, multe care se aplică în alte țări. Creativitatea tehnicienilor noștri a determinat rezolvarea unor probleme urmărind valorificarea superioară a resurselor ; unele dintre aceste brevete n-au fost însă introduse în producție, n-au fost generalizate. Ele implică o serie de eforturi — chiar pe plan organizatoric, pentru a fi transpuse în practică. Dificultatea constă în aceea că unele dintre acestea mai trebuie fundamentate, iar altele nu sînt aplicabile imediat cum e cazul bunăoară în domeniul energiei, deși cuplarea energiei electrice și termice din punct de vedere tehnic nu ridică probleme. O seamă de aspecte importante se ridică din punct de vedere investițional etc.

De asemenea, în legătură cu utilizarea bioenergiei dispunem de soluții tehnice care nu sînt generalizate, ele sînt privite cu destulă reticență, rezolvările solicită acțiuni pe multiple planuri. Iată de ce ar fi de dorit ca dumneavoastră să aduceți argumente, să sugerați idei și soluții ce ar putea fi folosite pentru utilizarea mai rațională a bogățiilor țării, pentru a face ca industria națională să producă efectiv numai produse care să asigure valorificarea superioară a resurselor.

O mare parte dintre probleme așteaptă rezolvarea pentru că, așa cum a fost gîndită pînă acum, pe baza specializării stricte, conceperea proceselor de producție în domeniul extractiv și al prelucrării etc., soluțiile corespund cu greu exigențelor actuale și s-ar cere imaginate altele noi.

S-ar putea ca ipoteza noastră de concepere a unor procese de producție care să asigure un circuit activ, transformarea și utilizarea completă a materiei prime și energiei să fie considerată că în unele domenii, și în această etapă, nu prezintă un grad de fezabilitate. Sînt nenumărate implicații și piedici reale care fac ca această idee să poată să fie transpusă în practică numai în urma învingerii unor greutăți de ordin, aș zice, nu numai metodologic, nu numai de mecanism economic, ci și de ordin psihologic, dacă vreți, în legătură cu concepția, cu mentalitatea înrădăcinată, cu modul de a gîndi structurile de producție, cu modul de a gîndi chiar elemente ale eficienței, cu modul de a vedea organizarea, specializării producției și așa mai departe. Pe de altă parte, o serie întreagă de probleme sînt de natură să aducă argumente pro și contra, ce se impun decantate, cuantificate, apreciate.

Din punct de vedere social fezabilitatea ideii respective trebuie, de asemenea, aprofundată și studiată în ansamblul multiplelor ei complexități și implicații care vizează folosirea forței de muncă, structura acesteia, specializarea, unele aspecte ale procesului de învățămînt, metodele de organizare și de conducere a economiei. Iată doar selectiv probleme care se ridică deci în legătură cu necesitatea de a răspunde chemării președintelui țării, de a face ca economia românească să devină mai eficientă și să valorifice mai rațional și mai complet resursele de care dispune, realizînd astfel un nou salt de la cantitate la calitate.

Supunem această ipoteză-metodă nouă în dezbaterea noastră unui filtru de fezabilitate. Chiar în cazul că această idee se dovedește — în unele domenii — a fi nefundamentată sau neeficientă sub anumite aspecte, ne exprimăm speranța ca dezbaterea ei va fi de natură să stimuleze gîndirea dumneavoastră creatoare, să facă în așa fel încît să aduceți contribuții fundamentate, impregnate de cunoștințele teoretice și practice, de experiența pe care o aveți în diferite domenii de activitate. Pe această bază vom putea ajunge la unele propuneri concrete.

Astăzi am dori ca fiecare dintre dumneavoastră să-și exprime punctul de vedere asupra modului în care vede orientată această discuție, urmînd ca să avem cîteva ședințe în cadrul cărora să abordăm mai în detaliu diferite aspecte : pe de o parte, să vedem din punct de vedere tehnic, științific ce se poate face și cum se poate concepe procesul circular activ în sfera industriilor extractive și prelucrătoare, în agricultură și industria alimentară etc., iar cu alte prilejuri să ne axăm mai mult pe problemele de ordin economic, metodologic, să luăm în discuție conținutul unor indicatori și categorii economice.

Participarea tehnicienilor la discuția noastră poate fi utilă și pentru că ei sînt cei care se confruntă cu finalitatea unor rezolvări economice a unor indicatori care au fost valabili într-o fază anterioară, dar care dovedesc în perioada actuală de dezvoltare și de complexitate a economiei naționale unele efecte negative.

Dorim ca la încheierea dezbaterii să avem formulate idei, soluții, sugestii, propuneri pe care să supunem factorilor de decizie. Dacă 1 la sută din acestea se vor dovedi utile practicii, cred că putem să considerăm că eforturile noastre s-au vădit fertile.

Ciclurile de producție să asigure randamente maxime

CONSTANTIN CALOIANU — Problema conceperii unor procese circular active care să permită valorificarea superioară a tuturor componentelor materiei și energiei este suficient de vastă, are foarte multe aspecte și de aceea cred că ar trebui să sistematizăm discuțiile noastre într-un anumit cadru ca apoi să luăm fiecare parte din schema respectivă și s-o dezbatem la întîlnirile noastre viitoare.

De la început trebuie să arătăm că problematica pe care o discutăm se înscrie în preocupările actuale din economia românească ca urmare a sarcinilor stabilite de conducerea de partid și de stat — respectiv după Conferința Națională a partidului din luna decembrie anul trecut — legate de orientarea, într-o nouă etapă, a întregii activități economice către **laturile calitative și către eficiență.** Acesta este punctul de pornire pentru că tot ceea ce vom discuta noi în legătură cu posibilitățile de concepere a activităților industriale în cadrul unor procese circular active de valorificare superioară a componentelor materiilor prime se poate înscrie în ceea ce numim preocupare pentru calitate și eficiență.

Accentul care se pune pe aspectele de eficiență înseamnă că activitatea de planificare precum și domeniile care se circumscriu acestei activități în economie trebuie să reflecte altfel decît pînă acum aceste preocupări. Cu alte cuvinte aceasta înseamnă trecerea pe o altă treaptă a indicatorilor de volum și punerea pe prim plan a indicatorilor de eficiență și a celor care definesc activități finale în întregul nostru mecanism economico-financiar. Spre exemplu, în industrie pe primul loc va trece producția netă de care — așa cum s-a stabilit — se va lega și retribuția iar indicatorii uzuali astăzi — producția globală și producția marfă — vor servi în continuare pentru fundamentarea altor fațete ale dezvoltării. Cînd discutăm despre producția netă ne referim explicit la cheltuieli materiale și implicit la valorificarea materiilor prime, a materialelor secundare, sau a deșeurilor.

Este o problemă de maximă importanță, ce se pune cu acuitate în dezvoltarea economică din țara noastră, care în condițiile resurselor limitate de care dispunem, trebuie să-și asigure pe această cale o parte cît mai mare din creșterea proiectată a venitului național.

Valorificarea maximă — complexă și cît mai completă — a materiilor prime implică, pe de o parte, regăsirea în cît mai mare măsură a acestora în produse finite cu înalt grad de prelucrare și în același timp reducerea la minim a resurselor secundare și a deșeurilor rezultate din procesele de fabricație. Procesul circular activ ar putea contribui la atragerea tuturor acestor resurse secundare și deșeuri în procesele de fabricație pentru ca în final pierderile să fie minime. Altfel spus ciclurile de producție trebuie să asigure randamente maxime de recuperare a tuturor elementelor componente ale materiilor prime și materialelor în produse cu valoare ridicată de întrebuințare. Valorificarea superioară a căpătat accente deosebite în ultimul timp datorită cerințelor de reducere a cheltuielilor materiale precum și datorită conjuncturii externe a materiilor prime care ne-a făcut să reconsiderăm foarte mult din ceea ce gîndeam înainte în legătură cu posibilitatea și eficiența prelucrării deșeurilor. În acest cadru, vreau să arăt că în ultimii doi ani ca urmare a indicațiilor conducerii valoarea totală a materialelor secundare reintroduse în circuitele de fabricație a crescut cu peste 17 la sută. Sînt produse la care deșeurile intervin cu ponderi deosebit de ridicate în totalul producției, ca de exemplu fierul vechi în producția de oțel, deșeurile de metale neferoase în producția de cupru sau plumb, maculatura în producția de hîrtie etc. Este de menționat ca una dintre realizările de seamă ale industriei românești și rezolvarea problemei valorificării complexe a cenușilor de pirită, în cadrul noilor capacități de nivel tehnic mondial puse în funcțiune la Turnu Măgurele.

Vreau însă să subliniez că problema nu este nici pe departe epuizată. În primul rînd pentru faptul că din ce prelucrăm astăzi nu în toate cazurile recuperăm toate componentele utile. Dacă ne-am gîndi numai la elementele volatile din metalurgia neferoasă care se pierd în continuare pe coșuri, poluînd mediul înconjurător, datorită imperfecțiunii sistemelor de filtrare a gazelor sau la deficiențele existente în sistemul de organizare a colectării care ne fac să recuperăm numai o mică parte din deșeurile de sticlă sau din uleiurile minerale și anvelopele uzate, la nămolurile roșii rezultate la fabricarea aluminei și pentru care nu este pusă încă la punct tehnologia corespunzătoare și multe altele, am constatat că sînt resurse uriașe care așteaptă să fie puse în valoare cu efecte economice deosebit de însemnate. Sînt o serie de subproduse sau deșeuri care ies din preocupările noastre actuale datorită faptului că tehnologiile de valorificare nu sînt încă puse la punct iar economicitatea prelucrării acestora — după unele calcule — este mult mai slabă decît în cazul materiilor prime. Iată cîteva exemple. Sînt milioane de tone de steril, de reziduuri de la instalațiile de preparare a minereurilor. Știți foarte bine că pentru ca să scoți cîteva zeci de mii de tone de concentrat de cupru sau plumb extragi zeci de milioane de tone minereu și toată această masă uriașă de rocă trebuie să o sfarmi, cu un consum uriaș de energie, pînă la 0,1—0,2 mm ; literalmente un nisip ca finețe și compoziție chimică. Sînt în același timp multe milioane de tone de cenușă de termocentrală care se produc anual. Prin arderea lignitului cantitățile cresc de la an la an — direct proporțional cu extracția de cărbune, și la acestea vor începe să se adauge în curînd, în fiecare an, alte zeci de milioane tone, din arderea sisturilor bituminoase. Sînt probleme uriașe de depozitare, de păstrare pentru că aceste cenuși sînt fine, le ia vîntul, le duce peste orașe și sate, poluează totul în jur. În același timp ele conțin multe elemente utile, începînd cu aluminiu și mergînd pînă la germaniu sau chiar aur. De aceea conceperea unor procese circular active și în acest domeniu ar putea stimula preocuparea tehnicienilor pentru imaginarea unor soluții de extragere din acestea a unor substanțe utile ori de utilizare în construcții, în amenajarea drumurilor, etc.

În toată lumea, iar la noi din inițiativa conducerii sînt organizate cercetări pentru stabilirea tehnologiilor de valorificare Este însă necesar să urgentăm aceste studii și mai ales să le diversificăm pentru că volumele de astfel de resurse sînt de asemenea dimensiuni încît nimeni nu-și poate închipui că ele vor putea fi utilizate numai într-un singur scop. Personal cred că atît pentru sterilele de flotație cît și pentru cenuși și zguri trebuie să punem un accent mai mare pe stabilirea posibilităților concrete de utilizare a lor în domeniul materialelor de construcții.

Valorificarea materialelor secundare și a deșeurilor înseamnă concomitent și rezolvarea unor probleme — legate de combaterea poluării. Cred că aceste aspecte nici nu trebuie discutate separat. Prin conceperea unor procese circular active eliminarea poluării reprezintă în același timp valorificarea economică a elementelor care constituie noxele respective, fie că este cazul cenușilor despre care am vorbit, fie că este cazul arseniului degajat în unele procese de leșiere și care își poate găsi foarte bine o utilizare practică.

Expunînd pe scurt toate aceste considerente, mă gîndesc că ar fi bine ca în continuare să se treacă la o inventariere amănunțită a domeniilor și direcțiilor în care pot fi concepute procese circular active de valorificare a tuturor acestor materiale secundare, deșeuri, poluanți, cum vreți dumneavoastră să le spunem, și la prezentarea unor sugestii de soluții concrete de valorificare a lor. Am putea porni de la lucruri demarate în unele ministere, centrale, întreprinderi, la C.S.P. sau C.N.S.T. și care se cer să fie extinse și definitivate.

Paralel, trebuie să ne ocupăm de aspectele economice, de metodologia care trebuie să reflecte în mod cuprinzător problematica nouă pe care o ridică actualele exigențe și rigori ce stau în fața economiei noastre naționale, indicațiile conducerii de partid, să analizăm modul în care mecanismul economic ar fi necesar să se adapteze la aceste exigențe. Conceperea unor procese circular active de valorificare superioară a tuturor componentelor materiei prime și energiei poate fi stimulată prin adoptarea unor noi concepte, indicatori etc. Valorificarea superioară a materiilor prime, secundare, a deşeurilor ridică multe aspecte ce se cer discutate, începînd de la indicii şi normativele fizice de valorificare şi pînă la modul în care această acţiune se reflectă în costuri, în activitatea economico-financiară a întreprinderilor. Cred că trebuie să ajungem la un ansamblu de norme, normative şi indicatori fizici şi valorici care să prefigureze în mod corespunzător întreaga problematică a valorificării materiilor prime şi care în final să se integreze sistemului indicatorilor folosiţi în planificare.

Sporirea produselor de calitate — componentă a creşterii eficienţei

GEORGE FILIPAŞ — Considerînd că discuţiile de azi nu ne vor permite tratarea de fond a problemelor puse în dezbatere, mi-aş permite să fac cîteva considerente asupra modului de abordare a unui grup de probleme şi anume posibilităţile pe care le poate crea conceperea unor procese circular active pentru valorificarea integrală şi cît mai eficientă a resurselor materiale.

Avînd în vedere faptul că dezbaterile noastre dorim să conducă la sugerarea unor soluţii şi posibilităţi de acţiuni concrete în sfera producţiei materiale, la dezvoltarea spiritului gospodăresc, la sporirea preocupărilor pentru creşterea eficienţei în activitatea productivă, aş propune să structurăm problematica nu după anumite noţiuni şi categorii economice, ci în funcţie de **fluxul tehnologic** de introducere în circuitul productiv a resurselor materiale. Pot fi luate în discuţie şi alte moduri de abordare a problemelor puse în dezbatere, dar în orice caz va trebui să facem o eşalonare a lor, pentru a putea trage concluzii pe grupuri mai mici de probleme şi a oferi propuneri concrete pentru transpunerea lor în practică în mod etapizat.

In ideea structurării problematicii după aspectele tehnologice, primul capitol ar fi cred eu acel al materiilor prime sărace şi sterililor. Din cauza faptului că într-o etapă dată, aceste resurse sînt analizate sub aspectul eficienţei prelucrării numai din punctul de vedere a unei singure substanţe utile sau a unui număr restrîns de substanţe utile, pe baza unei tehnologii specifice cunoscute, prelucrarea lor devine neeconomică şi ca urmare nu se exploatează sau se depozitează într-un bazin vecin exploatării de bază cu consecinţele economice şi ecologice cunoscute. Sînt frecvente cazurile cînd, după un anumit timp, se revine şi aceste resurse sînt prelucrate, dar din păcate adeseori sînt puţin valorificate.

Dar dacă s-ar concepe prelucrarea lor în sensul procesului circular activ, s-ar putea asigura valorificarea acestor resurse naturale cît mai complex. Desigur, ar fi mult mai eficient dacă de la început s-ar aborda problema valorificării lor integrale. Este adevărat că această abordare este strîns legată de nivelul tehnologic la care ne găsim în ramura respectivă. In prezent, sînt în curs de realizare sau în curs de elaborare mai multe programe care au ca obiect valorificarea unor sterile sau materii prime sărace în substanţe utile şi se urmăreşte valorificarea lor cît mai completă pentru a fi economică prelucrarea lor. Ca exemple de acest fel avem şisturile bituminoase, valorificarea substanţelor utile din haldele de la Baia Sprie etc.

O altă categorie de probleme o constituie valorificarea reziduurilor şi aşa-ziselor deşeuri tehnologice. De fapt aici este vorba de nişte subproduse rezultate din unele procese tehnologice, prelucrate parţial şi care, prezentînd mai puţin interes pentru elaboratorii tehnologiei, nu au fost luate în considerare spre a fi valorificate eficient, au fost eliminate din anumite faze ale procesului tehnologic. În acest caz, tehnologia adoptată nu a fost o tehnologie complexă care să valorifice integral toate substanţele utile conţinute de materia primă. De cele mai multe ori însă, după cîţiva ani de la punerea în funcţiune a instalaţiei tehnologice proiectate, cercetătorii şi inginerii tehnologi, printr-o activitate susţinută, găsesc soluţia de valorificare eficientă a acestor subproduse. Exemplele de acest fel sînt numeroase ; eu reamintesc numai cîteva ca : zgurile de furnal, cenuşile de termocentrală, fosfogipsul, şlamurile din prelucrările miniere, subprodusele textile şi din cauciuc etc.

E uşor de înţeles că realizarea unei tehnologii în circuit închis, pe baza procesului circular activ de valorificare integrală a tuturor substanţelor utile din materia primă şi a subproduselor rezultate în procesul tehnologic este de preferat unor tehnologii dispersate, atît ca loc cît şi ca timp, atît sub aspect tehnic cît şi economic. Să luăm unul dintre cele mai cunoscute şi dezbătute exemple : cenuşa de termocentrală, a cărei utilizare devine tot mai discutată în ultimul timp pentru diferite scopuri ca : extragerea substanţelor utile, realizarea unor materiale de construcţii, utilizarea ca atare la fabricarea betonului pe şantier, la construirea de drumuri, în agricultură etc.

Este adevărat că realizarea unei tehnologii în circuit închis în sensul procesului circular activ necesită cheltuieli iniţiale de investiţii mai mari, dar avînd în vedere faptul că conduce la realizarea unui număr mai mare de produse de calitate, că elimină orice risipă şi orice formă de deteriorare a mediului, pe ansamblu sînt mai mici şi ca urmare şi **eficienţa globală este mai mare** decît în cazul prelucrărilor parţiale pe etape. Se înţelege că decizia în aceste cazuri este influenţată de mai mulţi factori. Un rol important au şi preţurile care pot deveni în mai mare măsură o pîrghie în rezolvarea problemelor.

O altă grupă de probleme o pot constitui cele legate de consumurile energetice. Energia înglobată într-un produs este foarte mică în raport cu cea consumată pentru realizarea acestui produs. Pierderile sînt sub diferite forme şi în diferite locuri, începînd de la coş şi terminînd cu locul de depozitare a produsului. O problemă deosebit de importantă din acest punct de vedere o constituie recuperarea căldurii atît din mediul înconjurător cît şi din instalaţiile tehnologice.

În prezent se desfăşoară activităţi de cercetare ştiinţifică şi dezvoltare tehnologică susţinute pentru realizarea şi utilizarea unor recuperatoare de căldură, unele sînt chiar în curs de asimilare şi se vor pune în fabricaţie încă în acest an. Cred însă că la cercetători şi proiectanţi există încă numeroase rezerve, în special în problemele de recuperare a căldurii din procesele tehnologice industriale, de exemplu cele din energetică sau metalurgie.

Abordînd în special aspectele tehnice ale problemelor, nu vreau să se creadă că le neglijez pe cele economice. Consider că ele trebuiesc foarte bine legate de cele tehnice, iar tratarea lor să fie făcută unitar, ţinîndu-se seama de particularităţile concrete din fiecare caz.

În acest fel cred că vom putea valorifica, pe parcurs, eşalonat, concluziile dezbaterilor, fără a aştepta finalizarea întregii acţiuni întreprinse.

Încă din cercetare-dezvoltare planificarea valorificării superioare a resurselor materiale

AUREL CONSTANTINESCU — Cred că trebuie să ţinem neapărat seama de o problemă : vă reamintesc faptul că studii efectuate în mai multe ţări industriale arată că 80 la sută din intensitatea consumului material şi din nivelul gradului de valorificare a materiilor prime şi materialelor intrate în procesul de producţie sînt determinate în activitatea de concepţie şi numai 20 la sută în activitatea de execuţie. Dacă aşa stau lucrurile, eu cred că în cadrul problemei supuse dezbaterilor noastre — procesul circular activ de valorificare totală a fiecărei particule din materiile prime şi materiale, rolul cel mai mare revine **activităţii de cercetare- dezvoltare.** Mai precis dacă ne referim nemijlocit la obiectivele perfecţionării „planificării valorificării superioare a resurselor materiale“, atunci problema nr. 1 a acestui obiectiv pare a fi planificarea utilizării integrale a resurselor şi a economiei de materiale în activitatea de cercetare-proiectare. Deci stabilirea unor preindicatori, a unor premise şi restricţii fundamentale, pentru ceea ce se pune pe hîrtie, în proiecte în aşa fel încît să se asigure încă din cercetare-dezvoltare obiectivul urmărit.

În aceste condiţii, mie mi se pare că acestor probleme merită să le dedicăm discuţii aparte. Pe plan mondial se fac simţite încercări de a predetermina intensitatea consumului material, gradul de valorificare a materialelor, plecînd de la parametri funcţionali ai produselor care trebuie proiectate. În ţara noastră în momentul de faţă există preocupări pentru legiferarea acestor chestiuni în proiectul de lege al asimilării de produse noi. Legat tot de această problemă trebuie remarcat faptul că înnoirea producţiei şi perfecţionarea tehnologiilor ca principale căi de creştere a eficienţei, de transformare a cantităţii într-o nouă calitate, face necesară traversarea unui filtru de fezabilitate, diferenţiat din punct de vedere al stabilirii priorităţilor şi a gradului de modificare (dezvoltare de produse sau tehnologii noi şi respectiv perfecţionării de produse şi tehnologii).

Probabil că va trebui să discutăm, de asemenea, **cum trebuie înţeleasă specializarea, care sînt limitele acesteia,** se impune abordată totodată problema tipizării, a importanţei acesteia, pentru că **specializarea nu poate fi în nici un caz despărţită de tipizare.** Uneori efectele specializării ne apar ca diminuate, iraţionale tocmai pentru că acest proces a fost în mod arbitrar desprins de tipizare. Legat de această chestiune, fără a intra în fondul problemei, plecînd de la ideea că în procesul de producţie trebuie realizate funcţii şi nu produse, consider că specializarea trebuie să urmărească producerea de funcţii şi nu de produse. Cu alte cuvinte pot să gîndesc specializarea pe elemente componente, mai ales în industria prelucrătoare, elemente componente care să poată fi utilizate în alcătuirea a foarte multe produse, pentru care trebuie să asigur o producţie integrată, evitînd specializarea şi integrarea pe produse totale. Sau dacă ne referim la domeniile primare s-ar putea face o specializare pe o gamă tipizată de produse, producția acestora urmînd a fi asigurată integral.

Consider că această discuție, deocamdată o luare numai de contact, vizînd conturarea cît mai judicioasă a subiectelor unor următoare schimburi de idei, este foarte interesantă. Cum problema centrală urmărită este foarte vastă, în ideea menținerii unui flux puternic și proaspăt de idei propun organizatorilor realizarea în continuare a unor dezbateri pe teme restrînse, lărgindu-se posibilitățile pentru forarea în profunzime a unor aspecte atît generale cît și particulare.

Posibilități de perfecționare a mecanismului economic în lumina exigențelor perspectivei

CONSTANTIN IONETE. — Voi încerca în decursul dezbaterilor să-mi spun părerea în legătură cu o serie de grupe de probleme cu accent pe aspectele economice, considerînd că pentru adoptarea unor soluții ca cea de concepere a unor procese circular active de valorificare, rațională a materiilor prime și materialelor, de respectare a echilibrelor naturii în conceperea activităților economice este strict necesară perfecționarea mecanismelor economice. Este o problemă de mare actualitate, subliniată expres de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** și căreia trebuie să-i consacrăm toate eforturile necesare. De altfel, din modul în care au fost purtate dezbaterile se relevă vizibil atenția acordată aspectelor legate de conducerea și organizarea științifică, celor legate de mecanisme.

Părerea mea este că în sensul dezbaterii noastre, al elaborării unor ipoteze, a unor propuneri menite să asigure valorificarea mai bună, economisirea cît mai largă și efectivă a materiilor prime și materialelor, a energiei și în domeniul îmbunătățirii mecanismelor economice avem mult de făcut la nivelul întreprinderii, celula de bază a economiei. Aici pîrghiile stimulatorii acționează încă în mai mică măsură. Spre a o crește cel mai important aspect mi se pare acela al mobilității investițiilor. Este drept, întreprinderea primește liste, nomenclatoare etc. Dar ea nu are încă toate competențele necesare pentru perfecționarea utilajelor, pentru introducerea unui instrumentar nou de măsură și control — instrumentele de măsură și control constituind un element esențial pentru raționalizarea consumului, pentru introducerea unor aparate de control electronic în legătură cu consumurile unde este necesar acest fel de control etc. Desigur, întreprinderea are posibilitatea să-și constituie 2 la sută din costuri sub forma fondului de tehnică nouă, însă acest fond nu-l poate folosi decît cu aprobarea ministerului, centralei, băncii și așa mai departe, care nu se dă întotdeauna cu operativitatea cuvenită. Neîndoielnic că se cer fructificate și posibilitățile care se află deja în puterea întreprinderilor și care ar putea ridica substanțial nivelul valorificării, al economiilor materiale.

Un alt aspect în legătură cu mecanismele privește, după părerea mea, nivelul de organizare în cadrul unităților noastre. În această direcție susțin cu experiența celor peste 30 de ani de cînd mă ocup de problemele economice că locul și rolul activității de concepție la nivelul întreprinderii poate și trebuie să fie îmbunătățit. Nu numai în institutele de proiectare ci și în întreprinderi există un important detașament de ingineri și tehnicieni, aici există muncitori de înaltă calificare, munca tuturor acestora trebuie utilizată superior, la nivelul parametrilor ridicați de calificare care o caracterizează.

Tot în legătură cu modificarea și perfecționarea mecanismelor economice la acest nivel mi-aș permite să mai subliniez și o altă problemă. Activitățile economice sînt de multe ori condiționate a fi puse în mișcare prin normative. Eu nu contest importanța acestora, ba chiar o susțin pe planul contabilizării și echilibrării posibilităților și costului creșterii noastre economice. Dar cred că aceste necesare aspecte de interdicție trebuie însoțite de crearea, de asemenea, și a unor posibilități ca unitățile economice să poată acționa mai suplu în domeniul producției, al investițiilor și al retribuției, asigurîndu-se astfel și funcționarea mai eficientă a resoartelor de cercetare, de concepție ș.a.m.d.

Pentru tratarea unor ipoteze — ca procesul circular activ de valorificare superioară a componentelor materiei și energiei — și a unor soluții de îmbunătățire a mecanismelor economice mi-aș permite să-mi spun părerea că trebuie să privim și să analizăm în perspectivă, în lumina exigențelor care se află în fața economiei noastre în perspectiva atingerii obiectivelor nu numai ale acestui ci și ale viitorului cincinal. Amintesc numai două motive : a) încetățenirea unor indicatori a unor metode de conducere nu se poate realiza peste noapte și este firesc acest lucru, chiar dacă ne gîndim numai la mentalitățile învechite și practicile rutiniere care trebuie înfrînte b) ceea ce gîndim pentru astăzi rămîne bun pentru astăzi ori trebuie gîndit de astăzi pentru mîine. Nu spun un lucru nou, acest sistem de a gîndi și acționa prospectiv este caracteristic partidului nostru, secretarului general al partidului dar l-am amintit în ideea de a-l reflecta ca o trăsătură generală a dezbaterilor noastre.

În afară de problematica mecanismelor economice, la care eu țin foarte mult ca economist, cred că o problemă interesantă și nouă asupra căreia trebuie să ne oprim cu migală, deslușind sensuri și semnificații, componente și soluții utile practicii este aceea a modului în care tovarășa Maria Popescu ridică problema specializării, a criteriilor acesteia, chestiune care concentrează numeroase și complexe aspecte economice și tehnice. Consider totodată că în cadrul discuțiilor trebuie să ne referim la chestiunea optimului economic, nu a maximului și nici a minimului, nu a minimizării cheltuielilor și nici a maximizării producției ci la aceea de optim. Eu cred că aceasta se înscrie tot mai mult ca hotărîtor în determinarea eficienței. Optimul semnifică o categorie de eficiență mai complexă, care ia în considerație și alte elemente și în primul rînd funcții obiective ale dezvoltării sistemelor.

Multiple conexiuni interdisciplinare

MARIO DUMA — Problematica implicată de ipoteza conceperii procesului circular activ de valorificare superioară a materiei și energiei — supusă discuției — este foarte vastă ; o încercare de sistematizare, de structurare a principalelor aspecte se poate contura în conformitate cu schemele alăturate (în care, inevitabil, nu se pot explicita **toate** conexiunile). Schemele vorbesc singure și nu este cazul să reluăm conținutul lor în cuvinte. Țin să remarc — nu este o terminologie consacrată — noțiunea de resurse secundare, limitată la reziduuri ale proceselor de prelucrare primară, în antiteză cu resursele terțiare — reintroduse în circuitul tehnologic după utilizare, ca materiale uzate — fier vechi, deșeuri textile, ape uzate etc. Cred că discuția trebuie să se concentreze asupra conexiunilor, asupra intersecțiilor din scheme, asupra interacțiunilor sistemice.

Fig 1

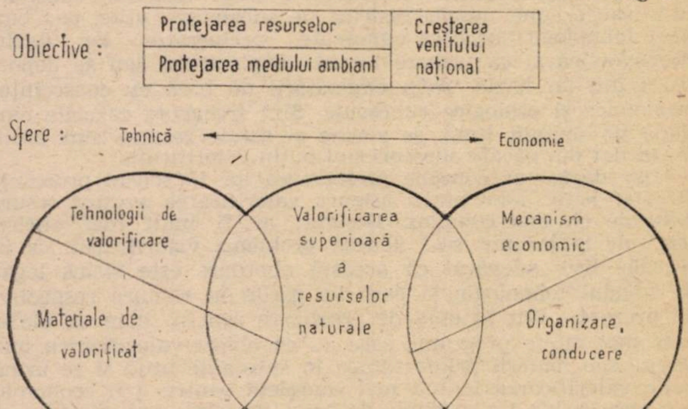
Obiective :
Protejarea resurselor
Protejarea mediului ambiant
Creșterea venitului național
Sfere :
Tehnică
Economie
Tehnologii de valorificare
Materiale de valorificat
Valorificarea superioară a resurselor naturale
Mecanism economic
Organizare, conducere

Fig 2

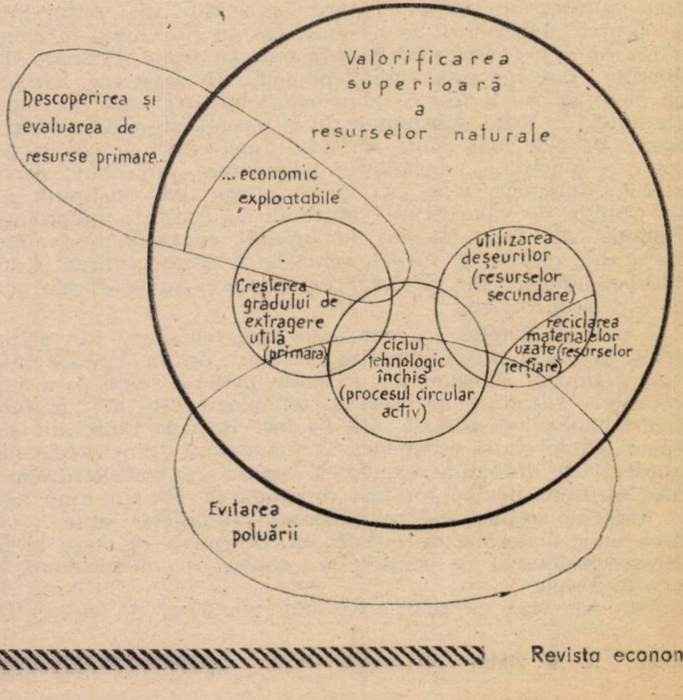
Valorificarea superioară a resurselor naturale
Descoperirea și evaluarea de resurse primare...
... economic exploatabile
Creșterea gradului de extragere utilă (primară)
ciclul tehnologic închis (procesul circular activ)
utilizarea deșeurilor (resurselor secundare)
reciclarea materialelor uzate (resurselor terțiare)
Evitarea poluării

Îmbinarea problemelor economice cu cele tehnice

NICOLAE BELLI — nu mă opresc asupra utilității dezbaterilor anunțate aici. Această utilitate este evidentă pentru oricine cunoaște, cît de cît, noile cerințe, de complexitate și dificultate crescînde, pe care le pune astăzi creșterea economică în fața oricărei țări. Subscriu întrutotul la părerea că avem nevoie de discuții creatoare și responsabile. După felul în care antevorbitorii și-au expus considerentele cu privire la orientarea tematică a dezbaterilor se pare că pășim cu dreptul. Am înțeles din expunerile ascultate pînă acum că s-au desprins două concepții cu privire la orientarea tematică a viitoarelor discuții, dar care nu sînt diferite, ci dimpotrivă se completează. Una pornește de la necesitatea punerii accentului pe implicațiile conceperii procesului circular activ asupra valorificării resurselor secundare și a tehnologiilor de valorificare a lor, iar cealaltă — de la necesitatea de a nu „îneca“ economicul în aspectele tehnice ale problemei, dînd astfel dezbaterilor un profil preponderent economic.

Părerea mea este că, ținînd seamă de profilul inițiatorilor acestor dezbateri (Revista economică, Institutul Central de Cercetări Economice și C.N.S.T.), este necesar să pornim, în primul rînd, de la cerința îmbinării problemelor economice cu cele tehnice, și găsirii unui echilibru firesc între ele, așa cum există, de altfel în realitatea nemijlocită. În al doilea rînd, pornesc de la convingerea că cel mai util lucru din punct de vedere practic este existența unei bune teorii, și tocmai din acest motiv se impun mai profund cercetate și interpretate orientările fundamentale imprimate de partid dezvoltării economiei, concepții urmărind să asigure judiciozitate și raționalitate, un caracter optim creșterii economice și, în cadrul ei, valorificării resurselor naturale, pe căile celor mai bune performanțe, atît ca ritm, volum și structură, cît și ca efort și eficiență. În sfîrșit, pornesc, în al treilea rînd, de la necesitatea ca discuțiile noastre să fie concrete și utile organelor de decizie corespunzătoare.

În lumina acestor criterii propun ca programul tematic al dezbaterilor să cuprindă probleme legate de următoarele chestiuni :

a) Primul lucru (capitol) pe care-l văd necesar în deschidere se referă la problema conceperii procesului circular activ în domeniile extragerii resurselor naturale. Tovarășul Caloianu vorbea de resursele secundare, deșeuri etc. Aș propune extinderea acestei idei la toate resursele naturale, principale și secundare, nu efective, ci posibile, posibile în lumina noilor exigențe ridicate de partid în fața economiei, a premiselor oferite de știință și tehnică.

b) Un al doilea capitol tematic l-aș vedea profilat pe problema valorificării superioare a resurselor naturale. Propun să se adîncească și lărgească studiile asupra posibilităților de concepere a procesului circular activ în direcția valorificării superioare bunăoară a principalelor 10—20 resurse naturale (țiței, gaze naturale, cărbuni, minereu de fier, bauxită, lemne etc.), analizînd gradul actual de valorificare a lor, în fiecare verigă de prelucrare pînă la produsele finite și perspectivele creșterii lui. De exemplu, oțelul : ce valori capătă el dacă este valorificat prin remorci, compresoare și buldozere, prin vagoane de marfă și de călători, prin camioane și autobuze, tractoare și mașini agricole, prin automobile, locomotive etc. etc. și cît din cantitatea de oțel produsă anual se consumă pentru obținerea fiecărui produs ? Ceva asemănător aș vedea și în cazul celorlalte resurse naturale.

Pentru realizarea programului creșterii economice, noi folosim cantități importante de resurse naturale. După valorificarea prin prelucrarea lor industrială, rezultă imense cantități de resurse secundare (cenuși, deșeuri etc.) care cuprind numeroase elemente utile. După cum se arată în documentele de partid, aceste elemente utile (materiale secundare și deșeuri) pot acoperi, chiar 40 la sută, din necesarul economiei de materii prime și materiale. Rezerva, este așadar imensă, dar din păcate, încă nu este folosită satisfăcător, fie din motive organizatorice, fie din lipsa unor tehnologii eficiente. Este și motivul pentru care partidul nostru cere schimbarea radicală a concepției cu privire la materialele secundare și deșeuri. Se pune însă întrebarea : pentru creșterea economică și realizarea unor parametri de eficiență și de calitate superioară, ce este mai avantajos să avem în vedere : să creștem gradul de valorificare a resurselor naturale principale prin modernizarea structurilor, a tehnologiilor și creșterii gradului de prelucrare, sau să ne orientăm spre valorificarea celor secundare și deșeurilor unde tehnologiile, cum remarca și tovarășul Caloianu, sînt încă deficitare și din această cauză măresc costurile creșterii economice și ridicarea ponderii cheltuielilor materiale de producție ?

Așa cum în agricultură putem să sporim producția la hectar pe terenurile bune, care dau deja producții mari, mai mult și mai ușor decît pe cele mai sărace care dau producții mai mici — ceea ce nu înseamnă deloc neglijarea acestora din urmă, cred că și economia națională are mai multe posibilități de creștere dacă se pune accentul pe folosirea rațională a resurselor principale, prin creșterea gradului lor de valorificare, adică de prelucrare industrială, simultan cu diminuarea pierderilor din prelucrare, prin reproiectarea produselor, aplicarea tehnologiilor moderne, mai eficiente, înlăturarea risipei etc. Evident, accentul subliniat mai sus, nu diminuează cu nimic importanța economică a resurselor secundare și necesitatea intensificării preocupărilor pentru reciclarea lor și reintroducerea în procesul valorificării. De ce ridic problema aceasta ? Pentru că noi ca economiști, împreună cu inginerii, în simbioza necesară, trebuie să reflectăm cu claritate și calificare asupra sugestiilor pe care le formulam referitor la elemente din sfera structurilor economice naționale.

Realitatea evidențiază că țara noastră, are, în comparație cu alte țări, mai dezvoltate economic, consumuri mari de energie și de materii prime și anume de cîteva ori mai mari pe unitatea de producție. De ce le avem mai mari ? După părerea mea le avem, în bună măsură, pentru că economia națională este încă încărcată cu produse energofage și materialofage. Se impune, așadar, ca simultan cu curmarea oricărei risipe, să regîndim și asupra unor aspecte ale structurilor economice. Nu cred că putem renunța la ramurile, subramurile și produsele energo-intensive și materialo-intensive. Putem în schimb să reducem dimensiunile lor, exportul lor urmînd a fi preluat de produsele ramurilor de vîrf, cu un înalt grad de prelucrare a materiei. În proiectarea în această lumină a structurilor economice — așa cum ne-o cere partidul nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — rezidă o mare rezervă pentru ridicarea eficienței și calității producției, pentru sporirea puterii sale concurențiale pe plan internațional. Dar, o asemenea construcție pînă la produs nu este deloc simplă, știut fiind că aceasta pune probleme de investiții, etc. Oricum, acțiunea trebuie efectuată.

c) Un al treilea grup de preocupări al dezbaterilor noastre l-aș vedea ancorat în problematica tehnologiilor moderne cerute de conceperea proceselor circular active, de necesitatea obiectivă a ridicării gradului de prelucrare industrială a resurselor naturale principale, cît și de soluționarea importantei probleme a valorificării resurselor secundare, a coproduselor creșterii. Credem că abordările pe ramură și subramură trebuie să coboare, în mai mare măsură, pînă la produse, diferențiind astfel analiza pe toate nivelurile activității economice. Un loc aparte vor trebui să-l ocupe tehnologiile moderne, care au depășit zidurile laboratoarelor, dar nu au ajuns încă la producții. Se impun relevați, analizați, promovați stimulii în această direcție.

d) În sfîrșit, un alt capitol tematic al dezbaterii noastre l-aș vedea consacrat mecanismului economic chemat să favorizeze valorificarea superioară a resurselor naturale. În această privință sînt de acord cu tov. prof. Ionete care a ridicat această problemă sub mai multe aspecte. Cred că vom face o treabă foarte utilă, mai ales în lumina celor enunțate de secretarul general al partidului în cuvîntarea sa la Întreprinderea de mașini grele București, cu privire la autoconducere, autofinanțare și autogestiune, dacă punem în discuție probleme de mecanism economic, ca să vedem unde nu merge și ce trebuie făcut ca să meargă mai bine. Desigur, în context trebuie să încercăm clarificări în legătură cu pîrghiile valorice, cost, valoare, preț, beneficiu etc. și cu funcționarea acestora în direcția stimulării valorificării superioare a resurselor naturale principale și secundare. Vedem în noul mecanism economico-financiar o acțiune de concordanță a acestuia cu cadrul organizatoric creat și cu formele democratice ale conducerii macro și microeconomice, un demers hotărîtor pe linia descătușerii inițiativei de jos, ca o mare și eficientă rezervă de creștere economică pe termen lung.

În deplină articulare cu legea conservării materiei

DAN POPESCU — Aș reține și eu atenția cu cîteva delimitări. În lumina exigențelor ridicate de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, de înscrierea României în perspectiva relativ apropiată a anului 1985 în rîndul țărilor cu un grad mediu de dezvoltare economică, preocuparea de utilizare a tuturor componentelor de materie și energie se înscrie ca o problemă de mare însemnătate. Prin conținutul, sensurile și semnificațiile sale, ipoteza aflată în discuție — conceperea proceselor circular active de valorificare superioară a materiei și energiei — se integrează organic în politica partidului, în indicațiile tovarășului **Nicolae Ceaușescu** privind dezvoltarea economico-socială accelerată a țării, privind transformarea cantității într-o nouă calitate.

Folosirea integrală a materiei și energiei în cadrul circuitului economic se constituie ca o fiziologie importantă și necesară a complexului organism care este economia națională. Argumentele sînt multiple. Pe de o parte — așa cum s-a arătat în studiile supuse dezbaterii de tovarășa dr. Maria Popescu — ea este înscrisă pe deplin în legile schimbului firesc dintre om și natură, în sensul pozitiv al principiului conservării materiei. În strînsă legătură cu aceasta, funcționalitatea amintită, evidențiind finalmente creșterea sensibilă a sferei și valorii utilităților pe unitatea de materie primă, de energie, poate contribui la fundamentarea temeinică a echilibrului material al dezvoltării dinamice prezente și de perspectivă a țării. Dacă dintr-o tonă de materie primă se obțin, ca urmare a diminuării și eliminării pierderilor, de materii și energie, produse mai bune, mai diverse, mai multe, în valoare mai mare, aceasta înseamnă și dinamism sporit, pentru că sub acest aspect, la nivelul economiei, baza materială este aceeași, iar valoarea obținută crește. Alături de complexitate, sau mai bine spus în legătură nemijlocită cu aceasta, dinamismul poate fi susținut și pe această cale. Și, desigur, motivațiile ar putea continua.

Neîndoielnic, conturarea cît mai precisă a ipotezelor și preocupărilor de utilizare a tuturor componentelor de materie și energie, implementarea lor organismului economic nu este o problemă simplă. Ci dimpotrivă. Cred că ipotezele și preocupările respective se cer articulate atît pe planul determinării obiectivelor — investiții, tehnologii etc. — cît și pe planul premiselor necesare pentru realizarea obiectivelor. Se concentrează intercorelate aici probleme din sfera noțională a economiei — categorii, indicatori, criterii, implicații ș.a. ; din sfera structurală și organizațională a acesteia, urmărindu-se, în spiritul celor arătate la Conferința Națională a partidului, eliminarea, diminuarea producțiilor energo și materialo intensive, promovarea unei specializări pe funcțiunea amintită ; din sfera mecanismului economic, conceput și cerut de secretarul general al partidului ca un factor propulsor în procesul dezvoltării.

Preocupările de utilizare a tuturor componentelor materiale și de energie asimilează în totalitate procesul de combaterea poluării. În fond, poluarea este generată tocmai de neutilizarea unor particule și energii, eliminate din motive pe care timpul le-a dovedit tot mai mult neîntemeiate din sfera activităților utile. Ce reprezintă oare reziduurile din ape, sau fumul, deșeurile în general greșit circumscrise domeniului marginal al producției ? Dar oare există un asemenea domeniu ? Nu contestăm firește dificultățile serioase implicate sub toate aspectele — tehnologic, financiar, organizatoric — de recirculare a acestora. Ele însă se cer și pot fi surmontate (avem o experiență pozitivă în acest sens care se cere extinsă). Și aceasta, așa cum s-a arătat în materialele prezentate dezbaterii, nu în ideea înfăptuirii unor sarcini auxiliare, neproductive, ci a unor activități vital necesare, bază a dezvoltării, în aceeași unitate sau în altele, a unor producții importante.

Consumuri materiale minime, valorificare maximă a inteligenței

AUREL IANCU — Apreciez că inițiativa „Revistei economice“ și a celor două instituții colaboratoare — Institutul Central de Cercetări Economice și C.N.S.T. — privind organizarea acestor dezbateri pe tema menționată care este foarte utilă și actuală, înscriindu-se pe linia celor subliniate de documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977, de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la adunarea generală a oamenilor muncii de la I.M.G. — București. Sînt de părere că este bine venită inițiativa de a invita la dezbaterile noastre și alți specialiști, din alte profesii, pentru a-și spune cuvîntul în problemele atît de vitale ale economiei naționale — ca cele referitoare la ipoteza de concepere a unor procese circular-active de valorificare superioară a resurselor. Între aceștia geologi, geografi, ecologi, care să privească și să analizeze posibilitățile propuse de utilizare completă și valorificare superioară a resurselor din diferite unghiuri de vedere și în toată complexitatea sa, pe tot fluxul tehnologic și pe întregul circuit economic.

Din materialele prezentate anterior de tovarășa Maria Popescu am dedus că în cadrul acestor dezbateri ar urma să ne ocupăm de analiza unei soluții menite să optimizeze fluxurile materiale și vizînd utilizarea tuturor componentelor de materie și energie, încadrînd problema valorificării superioare a resurselor de materii prime și energetice de la faza extractivă, la folosirea lor în procesul prelucrării, pînă la utilizarea finală, inclusiv în faza de consum neproductiv. Numai așa vom putea vedea mai bine că în toate aceste faze (de la extracție și pînă la consum) avem de-a face cu o mare **risipă** de resurse și vom putea să contribuim prin dezbaterile noastre la localizarea unor puncte principale din întregul circuit, de unde s-ar putea realiza economisirea și valorificarea maximă a resurselor materiale primare. În lumina ipotezei de concepere a unor procese circulare active mi se pare evidentă necesitatea unei tratări globale a fluxurilor materiale, inclusiv a celor energetice, atît spațial cît și temporal. Aceasta în scopul de a stimula eforturile pentru crearea unor noi materiale și atragerea de surse de energie necesare substituirii resurselor clasice epuizabile, între care cele energetice fosile sînt cele mai vizate, paralel cu măsuri severe de gospodărire rațională a rezervelor existente, de exploatare și utilizare rațională a acestora.

Aici ne referim în special la posibilitățile pe care le creează procesul circular activ pentru ridicarea factorului final de recuperare, care este încă foarte scăzut. De asemenea, ne referim la posibilitățile ridicării randamentelor energetice pe tot ciclul : extracție-prelucrare-consum. Pierderea enormă de resurse energetice primare care are loc în economie se poate vedea din faptul că, în medie, în condițiile actuale, din cantitatea totală de energie intrată în circuitul economic energia utilă sau folosită efectiv nu depășește 40 la sută. Dacă se ia în considerare și resursele energetice care rămîn în subsol din rezervele exploatabile, energia utilă nu depășește în mod obișnuit 15 la sută. Restul de circa 85 la sută se pierde. În legătură cu aceste aspecte se ridică numeroasele probleme economice privind eficiența investițiilor, evoluția costurilor, formarea prețurilor ținînd seama de valoarea de întrebuințare, probleme tehnice, ecologice, sociale ș.a.

A doua grupă de probleme care ar trebui să stea în atenția dezbaterilor ar putea să fie aceea referitoare la soluțiile și posibilitățile de utilizare mai rațională a resurselor regenerabile de fotosinteză (agricole și silvicole), la soluțiile optime de sporire a volumului producției acestora în ritmul necesităților, fără să se neglijeze însă protecția factorilor de mediu — aer, apă, sol.

În dezbatere ar trebui să-și găsească un loc cuvenit — așa cum a subliniat tov. Caloianu — și implicațiile pe care le are concéperea procesului circular activ asupra protecției mediului înconjurător, împotriva poluării, cu toată suita de aspecte, inclusiv cele social-umane. Aici se ridică aspecte de calcul al eficienței folosirii reziduurilor în comparație cu folosirea resurselor noi, probleme de prețuri ș.a. care trebuie analizate în toată complexitatea lor și formulate propuneri de soluționare teoretică și practică.

Tot în legătură cu tematica dezbaterilor, sînt de acord cu propunerile făcute de a analiza cu atenție deosebită problema efectelor și eforturilor economice și sociale privind soluțiile propuse de exploatare, prelucrare și utilizarea resurselor naturale pe întregul flux al economiei naționale. Aici se ridică însă numeroase probleme teoretice și practice în special în legătură cu ridicarea randamentelor energetice, cu ridicarea indicilor de utilizare și de valorificare superioară a materiilor prime, în legătură cu necesitatea de a căuta noi modalități de a calcula eficiența economică printr-un sistem perfecționat de indicatori și o metodologie de calcul îmbunătățită ș.a. În legătură cu aceste aspecte aș menționa cercetările întreprinse la noi, pe diverse planuri, în legătură cu luarea în considerare a consumurilor cumulate de resurse energetice și alte resurse (exprimate în unități fizice pe produse) în soluționarea unor probleme economice de mare însemnătate cum sînt : orientarea structurii producției industriale în funcție de criteriul economisirii resurselor, metodologia de calcul a determinării eficienței exportului de produse mari consumatoare de resurse energetice și materiale deficitare ș.a. Numai atunci cînd se ia în considerare consumul cumulat de resurse energetice și alte resurse deficitare încorporate în produse începînd de la faza de extracție pînă la produsul final se poate constata gradul în care prețul încasat la exportul produsului compensează cheltuielile efective de resurse la nivelul economiei naționale.

În spiritul exigențelor ce decurg din documentele Conferinței Naționale a P.C.R. sînt de părere că ipotezele de valorificare superioară a resurselor — luate de noi în discuție — se cer aprofundate și prin prisma influenței pe care ar putea să o aibă această soluție asupra unor elemente ținînd de **structurile și specializarea în economie.** Există încă însemnate posibilități tehnologice și constructive de a economisi resursele de materii prime și energetice ce se cer mai rapid generalizate. Soluțiile pe această linie sînt cu mult departe de a fi epuizate. Pe de altă parte, în condițiile specifice ale țării noastre în această etapă superioară de dezvoltare, mai ales după ce baza materială tehnică a industriei a fost în linii generale încheiată, așa cum s-a subliniat și se subliniază în documentele de partid, sortimentația producției trebuie să se bazeze tot mai mult pe consum de muncă de înaltă calificare și tehnicitate precum și pe un consum masiv de cercetare-dezvoltare, mai ales cînd este vorba de produse destinate exportului.

În legătură cu problematica mecanismului economic, consider că ar trebui analizate în toată amploarea și în mod concret implicațiile utilizării sistemului de prețuri, ale adaptării pîrghiilor financiare, cointeresarea materială, individuală și colectivă etc. la condițiile menite să stimuleze economisirea și valorificarea superioară a resurselor, reciclarea produselor, deșeurilor și coproduselor.

De asemenea, în problema folosirii optime a resurselor se cer luate în considerare nu numai aspectele materiale. **Condiția umană,** ridicarea calității vieții, modalitățile de a stimula interesul material și spiritual și de a implica pe om în acțiuni practice de o tot mai mare amploare, ar putea să reprezinte firul conducător în discutarea ipotezelor de folosire optimă a resurselor, de valorificare superioară și reciclare.

Amplificarea randamentelor de utilizare a energiei

VASILE NITU — Tematica pusă în discuție de revistă o consider deosebit de interesantă, dezbaterile trebuind să permită evidențierea unor principale direcții și aspecte practice pentru valorificarea superioară a materiei prime și energiei. Vreau să pornesc de la cele ce a spus tovarășul Caloianu, privind rezervele de valorificare a deșeurilor, reziduurilor.

Aspectele puse în discuție se caracterizează prin mare complexitate, ele oglindind stadiul atins de tehnică în rezolvarea unora dintre ele, precum și limitele economice a soluțiilor tehnice adoptate. Astfel, în domeniul energetic, randamentele globale ale centralelor de condensație nu depășesc, de regulă, 40%, ceea ce conduce la realizarea unor randamente globale a balanțelor de combustibil de 35—40%, precizînd că unele țări obțin randamente și mai mari. Aceasta reprezintă în momentul de față o realitate, o treaptă atinsă de tehnică, de la care trebuie să plecăm în considerațiile noastre viitoare.

Avînd ca obiectiv major discutarea conceptului de proces circular activ de valorificare superioară a materiei prime și energiei, desprindem două direcții pentru atingerea acestui țel. Datele statistice care reflectă indicatorii caracteristici ai dezvoltării sociale și economice a societății, arată că între volumul de materii prime și energie și structurile economice adoptate există o corelație directă. În condițiile actuale, a unor resurse energetice limitate și a unor costuri tot mai mari pentru obținerea unei tone de combustibil sau kWh, **se pune stringent problema valorificării tot mai eficiente a energiei utilizate.** Aplicarea în practică a acestei orientări necesită acea strategie economică și energetică care să permită țării noastre să atingă, într-o perioadă relativ scurtă, indicatorii de eficiență realizați în țările dezvoltate industrial, o valorificare superioară a resurselor energetice, acea structură care să permită ameliorarea indicatorului kgcc la 1 000 de dolari venit național. Așa cum se subliniază în documentele de partid aceste obiective se pot realiza prin transferarea în ritm alert a rezultatelor cercetărilor în producție, prin realizarea de produse care înglobează mai puține materii prime și energie, mai multă muncă complexă, mai multă inteligență. Schimbările calitative presupun soluții și proiecte noi care să conducă la materializarea principiilor rezultate dintr-o anumită strategie economică. Ideile supuse deciziilor care se adoptă trebuie să aibă un fundament economic, să reprezinte un optim în momentul acceptării lor, așa cum a subliniat și tov. prof. Ionete în luarea sa de cuvînt.

Cunoașterea implicațiilor economice a fiecărei variante de dezvoltare, aducerea la echivalență a variantelor din punct de vedere energetic și al principalilor indicatori calitativi trebuie să se reflecte într-o concepție economică unitară, elaborat comun al economiștilor și tehnicienilor — o metodologie economică unitară pentru efectuarea calculelor economice. Aceasta permite promovarea soluțiilor care răspund unor necesități de etapă și care se încadrează cel mai bine în perspectiva dezvoltării societății.

Cealaltă direcție a preocupărilor noastre trebuie să o reprezinte orientarea proiectării și cercetării tehnologice către **găsirea soluțiilor practice care să conducă la valorificarea maximală a materiei prime și combustibilului.** Principiile și orientările imprimate de partid dezbaterii noastre trebuie să se regăsească în realizări concrete, în proiectele pe care le promovăm. Mai mulți dintre antevorbitori s-au referit la laturile practice, la tehnologiile care pot asigura transpunerea în practică a cercetărilor. Este de menționat că înlocuirea rezolvărilor tradiționale, caracterizate prin consumuri mari de materii prime și energie, cu soluții noi care necesită consumuri reduse, trebuie să se transforme într-o **practică curentă, colectivele de proiectanți și cercetători tehnologi trebuind să fie apreciate prin prisma acestor rezultate.** Noile complexe energo-industriale pe care le concepem trebuie să reflecte aceste tendințe.

Acestea sînt doar cîteva considerații preliminare în cadrul discuțiilor organizate, pe care le consider deosebit de interesante și utile. Continuarea discuției pe teme mai restrînse, selectate de organizatori, va da posibilitatea aprofundării problematicii și evidențierii direcțiilor care să conducă la rezolvarea lor optimă. Consider necesar ca fiecare etapă să se încheie cu anumite concluzii, cu desprinderea unor direcții de acționat în viitor.

Direcții armonizate ale căutărilor — rezolvări tehnologice. forme organizatorice stimulative

CORNELIU RUSSU — Îmi revine sarcina dificilă, de a trage concluzii la această interesantă dezbatere. Dificilă datorită caracterului puțin divagant al discuțiilor, acest aspect evidențiind însă problematica extrem de largă dezbătută și faptul că ea poate fi abordată din foarte multe unghiuri. Cert este un lucru: toate luările de cuvînt pline de substanță au conturat că ipoteza de concepere a unor procese circular active implică abordarea cîtorva mari domenii înscrise în problematica valorificării superioare a materiilor prime, materialelor, energiei, în general a resurselor și a perfecționării mecanismului economic astfel încît să favorizeze această valorificare.

Pornind de la discuțiile noastre de astăzi, pentru direcționarea judicioasă a ciclului de dezbateri consacrate acestei problematici largi, vom stabili concret fiecare obiectiv, fiecare latură ce trebuie abordată.

Eu aș sublinia faptul că una din problemele dificile de rezolvat este și aceea a organizării propriu-zise a acțiunilor de valorificare. Tovarășa Maria Popescu spunea la început că foarte multe lucruri fezabile din punct de vedere științific se opresc la realizarea sub raport tehnic și mai ales tehnologic, la stabilirea unui flux optim al activității. L-aș cita, de asemenea, pe profesorul Mircea Malița, care a scris pagini admirabile cu privire la disputa dintre „ce“ și „cum“ : e mai ușor să stabilim „ce să facem“, decît să precizăm „cum să facem“. Prin această prismă apreciez că know-how-ul organizatoric și de conducere este cel puțin tot atît de dificil ca și cel tehnologic, reclamînd în consecință apreciabile eforturi. De pildă, fiindcă s-a citat exemplul regenerării uleiurilor uzate : dacă tehnologia de regenerare a acestora este bine pusă la punct, în schimb nu am reușit deplin pînă în prezent să creăm mecanismul organizatoric și de cointeresare pentru colectarea integrală a acestora, prelucrarea lor operativă la întreprinderea de la Rm. Sărat și readucerea rapidă în circuitul economic național a uleiurilor regenerate.

Tot în privința know-how-ului organizatoric și de conducere, este necesară găsirea și aplicarea unor forme organizatorice eficiente de conlucrare între institutele de cercetări și proiectări. Sînt produse care rezultă din anumite ramuri și care pot fi — în ideea circuitelor integrate de valorificare a resurselor — valorificate în cadrul ramurilor respective, dar sînt și produse care nu pot fi valorificate complet și complex decît în cadrul altor ramuri ; aceasta impune punerea la punct a mecanismului de conlucrare a institutelor de cercetări și proiectări din diferite ramuri precum și a ministerelor și centralelor de resort, urmărindu-se valorificarea efectivă a tuturor resurselor.

Aș sublinia de asemenea, problema penetrării, difuzării rapide a metodelor și tehnicilor moderne de proiectare. Tovarășul Constantinescu anunțase adineauri o idee referitoare la faptul că în concepția modernă se proiectează funcția și nu produsul. Aceasta este o concepție cardinală, cu efecte salutare asupra valorificării superioare a resurselor materiale și energetice, pentru că proiectarea într-o asemenea concepție, pe baza, de pildă, a analizei valorii, sau, mai corect, a analizei tehnico-economice a valorii de întrebuințare, înseamnă epurarea, din punct de vedere constructiv și tehnologic, din producția unui produs a acelor elemente care nu se justifică din punct de vedere funcțional. Pentru această metodă cu rezultate spectaculoase problema cea mai dificilă nu este generată de aplicarea ei, ci de găsirea formelor organizatorice nu coercitive, ci stimulative, care să faciliteze generalizarea acestei aplicări.

Problema specializării, care a revenit frecvent în dezbatere, are de asemenea, multiple implicații pe planul organizării, dar și conducerii. Este un lucru incontestabil că specializarea oferă mari avantaje și tendința este netă pe plan mondial în această direcție ; putem folosi avantajele specializării într-o concepție integrată, în cadrul unor complexe locale, teritoriale, a unor platforme în care unitățile componente să aibă o specializare foarte avansată, dar în același timp să fie interconectate profund în concepția de valorificare în circuit integrat a resurselor. În concluzie, propun includerea în tematica menționată inițial și a aspectelor privind **organizarea acțiunilor de valorificare :** aceste aspecte pot fi asociate logic cu cele privind perfecționarea mecanismului economic.

În al doilea rînd, pentru a reveni la șirul concluziilor dezbaterii și a propunerilor, tematica pe care o vom concepe va fi structurată pe cîteva dezbateri, fiecare dintre acestea urmînd să graviteze în jurul unui subiect : reconsiderarea și redefinirea unor categorii și concepte economice, perfecționarea mecanismului economic, inventarierea resurselor, organizarea și conducerea acțiunilor de valorificare a resurselor etc. Ar fi indicat ca la fiecare temă să se întocmească o listă a principalelor idei care să polarizeze dezbaterea consacrată subiectului respectiv.

Conceperea acestor liste va trebui astfel făcută încît toate dezbaterile să fie subordonate realizării celor două obiective clar formulate : clarificarea unor concepte în privința valorificării — prin procesul circular activ — a resurselor și conturarea pe această bază, a unor direcții de acțiune viitoare, a unor propuneri și soluții concrete, fezabile și utile pentru activitatea practică.

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

REVOLUȚIA ȘTIINȚIFICO-TEHNICĂ ÎN VIZIUNE TEHNOCRATICĂ

CONTROVERSELE declanșate de revoluția științifico-tehnică s-au accentuat pe măsura adîncirii și extinderii ei. Opiniile sînt diverse, contradictorii sau diametral opuse. Lucrul pare firesc din mai multe puncte de vedere : unul și același proces — revoluția științifică-tehnică — acționează în sisteme social-politice diferite ; ea și-a făcut apariția în momente diferite și la distanțe destul de mari, în raport cu cele două sisteme social-politice — capitalist și socialist — cu diversele țări ale aceluiași sistem ; dacă avem în vedere totalitatea statelor și națiunilor, în unele țări constatăm doar o timidă aparție a ei. Din punctul de vedere al dezvoltării economico-sociale constatăm că revoluția științifico-tehnică (R.S.T.) a apărut și s-a impus în țări cu niveluri destul de diferite, în țări peste care trecuseră faze premergătoare revoluției științifico-tehnice — și avem în vedere aici îndeosebi revoluțiile industriale — și în țări în care, chiar dacă s-ar putea spune că au cunoscut o revoluție industrială, nici factorul timp, nici cel economic nu puteau să determine unele consecințe suficient de semnificative ale acesteia.

În geneza unor teorii, concepții, orientări nemarxiste sau antimarxiste contemporane, în procesul de extindere a lor, R.S.T. este socotită fundamentul fundamentelor. În acest sens, orientările așa-zis tehnocratice, ale convergenței sistemelor sociale opuse, teoriile depolitizării și dezideologizării, ale societății postindustriale, tehnotronice etc. se reclamă a se datora revoluției științifico-tehnice. De fapt, este vorba de teorii sau doctrine care pornesc nu de la revoluția tehnico-științifică propriu-zisă, ci de la exagerarea rolului acesteia în viața socială, mergînd pînă la substituirea ei revoluției social-politice. Toate aceste teorii și doctrine ignoră rolul revoluției social-politice și, cu atît mai mult, al revoluției socialiste și pretind că societatea capitalistă de astăzi s-ar deosebi fundamental de cea clasic-capitalistă. Ele văd în ea calea suficientă a trecerii de la sărăcie la bogăție, de la subdezvoltare la hiperdezvoltare, de la sociostructură, de la o societate caracterizată prin clase antagoniste, contradicții și conflicte, la o societate căreia îi sînt proprii o omogenizare socială înaltă, un larg consens social.

În viziune tehnocratică, R.S.T. oferă pentru țările puternic dezvoltate întreaga încărcătură materială și spirituală aptă pentru transplantarea din domeniul științelor naturii, a tehnicilor, metodelor, procedeelor acestora în cel al științelor sociale și cu deosebire în conducerea societății. Pe baza acestora conducerea socială, politică ar deveni mai eficientă, mai riguroasă și mai oportună. Constatăm așadar : a) confundarea celor două domenii societate-natură, fundamental deosebite prin legitățile, contradicțiile și purtătorii materiali specifici ; b) o identificare a celor două forme de mișcare, deosebite ca substanță, ca grad ; c) o reducere a metodelor, căilor, principiilor de conducere a societății — organism complex — la instrumentarul și tehnicile împrumutate din științele matematice, tehnice. Astfel concepută, R.S.T. ar acționa într-un fel de vid social, politic, ideologic, moral, estetic, nu într-un organism viu, larg și complex, supus determinismului social și nu celui mecanic. Ca metodă generală și rațională de conducere a întregii societăți, așa cum o acreditează teoreticienii ei 1), tehnocrația s-ar implînta deci într-un „mediu" imparțial, de unde ar rezulta obiectivitatea și eficiența actului sau actelor conducerii. Privită ca omniprezentă, atît în dezvoltarea cît și în conducerea societății, revoluția științifico-tehnică s-ar refuza oricărei influențe sociale, ideologice, oricărei „cooperări" cu revoluțiile social-politice, care, chipurile, nici nu ar mai exista de vreme ce societatea a devenit în țările hiperindustrializate, hiperdezvoltate o „tehnostructură". Or, este limpede că revoluția științifică tehnică nu poate fi identificată sau contrapusă revoluției sociale, întrucît ea acționează în domeniul forțelor de producție, pe care într-adevăr le modifică și îmbogățește, împingîndu-le pînă la conflictul în capitalism între forțele și relațiile de producție capitaliste, dar nu ea realizează ca atare punerea în acord, pe un plan superior, a respectivei relații.

Dezvoltarea sub aspect material, economic în lumea capitalistă, în țările în care s-ar fi extins „tehnocrația", este fără îndoială rezultatul R.S.T., dar nu numai al ei. Ea a antrenat, fie și mediat, o dezvoltare mai generală sub aspect structural,

FIȘE

CONSTANTIN BĂRBULESCU
Metode și tehnici de optimizare a organizării producției în unitățile industriale
BIBLIOTECA ORGANIZĂRII ȘI CONDUCERII ȘTIINȚIFICE
ORGANIZARE CONDUCERE
EDITURA POLITICĂ

● *În lucrarea sa* Metode și tehnici de optimizare a organizării producției în unitățile industriale *(Editura politică, 1978, 262 p.), dr. Constantin Bărbulescu prezintă un ansamblu de concepte, metode și tehnici moderne de conducere și organizare a producției avînd ca finalitate asigurarea ridicării nivelului calitativ al acestei activități. Cartea se adresează, după cum se exprimă autorul, tuturor acelora care militează pentru ameliorarea performanțelor tehnico-economice ale unităților pe care le conduc și doresc să cîștige nu numai cunoștințe noi, ci să-și însușească în același timp anumite comportamente și aptitudini novatoare. Din cuprins : 1. Introducere în studiul sistemelor de producție industriale ; 2. Tehnici de studiu și analiză ; 3. Metode de optimizare a amaplasării utilajelor pe suprafețelė de producție ; 4. Metode și tehnici matematice de optimizare a activității unităților industriale ; 5. Metode și tehnici de fundamentare tehnico-economică a organizării producției în etapa de proiectare a întreprinderii ; 6. Tendințe noi în aplicarea tehnicilor și metodelor de optimizare.*

Calculul probabilităților și economia

● *Manualul* Valószinüség Számitás *(Calculul probabilităților), de Denkinger Géza, Budapesta, 1978, 284 p., se adresează în special economiștilor. Se expun cunoștințele de bază în materie de calcul al probabilităților, dar aspectele teoretice sînt ilustrate cu exemple luate din practica industrială și comercială, cum ar fi : calculul probabilităților în luarea probelor prin sondaj pentru determinarea rebuturilor, probabilitatea intrării unor livrări de materiale, probabilitatea dispersiunii produsului la ambalarea automată în pungi, analiza cumpărărilor probabile de anumite produse într-un magazin universal etc.*

DEVELOPMENT FORUM
BUSINESS EDITION

● *Revista* DEVELOPMENT FORUM, *a Centrului O.N.U. pentru informație economică și socială, publică, începînd din acest an, o ediție comercială bilunară –* BUSINESS EDITION *– al cărei obiectiv principal este publicarea de proiecte acceptate sau de anunțuri referitoare la bunuri sau lucrări pe care o țară sau alta dorește să le obțină prin competiție internațională în cadrul proiectelor finanțate de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și de Asociația pentru Dezvoltare Internațională. La competiție pot participa doar țările membre ale Băncii Mondiale.*

Primul număr al revistei mai conține și o serie de studii, printre care : Snared in the debt trap (Prinși în capcana datoriilor) de Thomas Balogh ; Superships with superproblems (Vapoare super cu superprobleme) de Colin Morrison ; Energy matters-better to take the soft option (Probleme energetice – să alegem mai bine calea mai blîndă), interviu acordat de Amory B. Lovins ș.a.

Împotriva finanțării deficitelor

● *În referatul* The Working of the International Monetary System *(Funcționarea sistemului monetar internațional), ținut de dr. Wilfried Guth, de la Deutsche Bank A. G. din Frankfurt, la a 14-a sesiune de comunicări a Fundației Per Jacobsson, acesta a subliniat creșterea îngrijorătoare a dificultăților balanțelor de plăți, nesiguranța și teama de pierderi la schimbul valutelor în condițiile flotării cursurilor principalelor monede (n.n. occidentale), precum și „pericolul de a se extinde măsurile protecționiste în comerțul mondial". El a preconizat accen-*

instituțional, al lumii valorilor. Înfăptuirea revoluției științifice și tehnice creează condițiile și pentru saltul calitativ, politic, spre o societate (revoluție) socialistă, fără însă a crea o legătură automată între ele. Interacțiunea RST – structuri, instituții, cadre instituționale și organizaționale depinde, credem noi, de dezvoltarea societății ca sistem, rațiunea acestei corelații găsindu-se în rațiunea societății ca atare, fie capitalistă, fie socialistă. Ni se pare în afara oricărui dubiu aprecierea, făcută în literatura de specialitate din țara noastră, că este insuficient să se vorbească doar de **implicațiile sociale** ale revoluției tehnico-științifice, deoarece revoluția tehnico-științifică este un **proces social în esența lui**.

Pretenția tehnocraților că revoluția științifică-tehnică s-ar derula cu succes datorită naturii societății capitaliste, „îndestulată", „hiperbogată", „armonioasă" sau „armonizată", „lipsită de contradicții și discrepanțe", este respinsă, direct sau indirect, chiar de către unii doctrinari politici, sociologi sau economiști nemarxiști. Astfel, dacă unii teoreticieni nemarxiști sînt tentați să considere că, deși racila sărăciei este gravă, ea poate fi soluționată, de pildă, în cadrul sistemului actual din S.U.A.[2], alții sînt convinși că, chiar în ipoteza că civilizația capitalistă va reuși să prevină sau să ocolească o prăbușire, ea este totuși sortită eșecului[3]. Unii teoreticieni, cum ar fi biologul Barry Commoner apreciază sistemul economico-social ca fiind irațional și dominat de interesele corporațiilor[4]. „A venit timpul – scrie el — să vedem defectele sistemului economic capitalist al S.U.A. din perspectiva unei alternative socialiste, pentru a discuta meritele relative ale capitalismului și socialismului". După doctrinarul burghez francez, Jean Meynaud, „Ideea că revoluția tehnicistă face să devină inutile planurile de modificare a structurilor sociale și de redistribuire a puterii în grupurile umane este, în fond, una din componentele tezei declinului ideologiilor. Teza despre suprimarea conflictelor sociale prin procesele tehnice constituie una dintre cele mai mari erori — este în interesul păturilor superioare — riscă să alimenteze convingerea despre inutilitatea luptei politice și, pe această cale, să consolideze privilegiile posedanților"[5]. În vreme ce pentru un politolog ca S.M. Lipset, problemele politice fundamentale ale revoluției industriale sînt deja rezolvate, ajungîndu-se la o situație care reprezintă „această societate bună în acțiune"[6], pentru Raymond Aron, bunăoară, o dată ce climatul intelectual și politic s-a schimbat în întreaga lume occidentală, „Revoluția devine la ordinea zilei : tulburările sociale se multiplică"[7]. După cum consideră H. Marcuse conceptul de rațiune tehnică este el însuși ideologic și chiar „...tehnica însăși este dominație (asupra naturii și asupra omului), o dominație metodică, științifică, calculată și calculatoare... tehnica este întotdeauna un proiect social-istoric ; aici se proiectează ce are de gînd să facă societatea și interesele care o domină — oamenii și lucrurile"[8]. Vorbind de contradicțiile societății abundenței, contradicții care devin tot mai abundente, Marcuse ajunge la concluzia că : „Forma lor cea mai generală, contradicția dintre caracterul social al forțelor de producție și organizarea lor privată, dintre bogăția socială și folosirea ei distructivă, determină toate dimensiunile, toate aspectele politice ale acestei societăți"[9]. Întrucît raționalitatea unei asemenea societăți a opulenței consistă în absurditatea ei, se impune, după radicalistul Marcuse, o schimbare radicală a ei.

Societatea capitalistă este prinsă în hățișul crizei ei, criză cu consecințe în toate planurile dezvoltării. Criza economică a generat și o criză politică dintre cele mai maligne, am spune, o criză a suprastructurilor și instittțiilior, o criză morală greu de ocolit chiar de către cei mai consecvenți teoreticieni ai apologeticii capitaliste, o criză a valorilor etc. Revoluția științifică-tehnică, oricît de puternică ar fi, nu poate soluționa ceea ce revine și de drept și de fapt revoluției social-politice.

prof. dr. Marin VOICULESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu"

---

[1] Vezi între altele, lucrările : James Burnham „The Managerial Revolution. What is happening in the World", New York, 1941 ; J. Ellul „L'illusion politique" Paris, 1965.

[2] Michael Harrington, The other America. In theTwilight of Capitalism, Simon & Schuster, New York, 1976.

[3] Robert L. Heilbroner, Business Civilization in Decline, Norton, New York, 1976.

[4] Barry Commoner, The Poverty of Power, Ed. Knof, New York, 1976.

[5] Jean Meynaud, La technocratie, Mythe ou réalité, Paris, 1964, p. 286.

[6] S. M. Lipset, Political Man. The Social Bases of Politics, New York, 1960, p. 439.

[7] R. Aron, Remarques sur le nouvel âge idéologique. Contrepoint, nr. 9, 1973, p. 20.

[8] Herbert Marcuse, Scrieri filozofice, Ed. politică, București, 1977, p. 285.

[9] Idem, p. 291.

---

tuarea măsurilor pentru o ordine monetară efectivă pe baza întăririi elementelor stabilizatoare, cum ar fi un acord între băncile centrale pe linia apărării monedelor și o politică de ajustare a economiilor pentru înlăturarea dezechilibrelor balanțelor de plăți și nu pentru continuarea finanțării deficitelor.

O istorie a comerțului românesc

● *Volumul* Pătrunderea comerțului românesc în circuitul internațional, *de Andrei Oțetea, apărut în Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1977, 168 p., cuprinde perioada dintre pacea de la Kuciuk–Kainargi (1774) și cea de la Adrianopol (1829). Autorul sistematizează imensul material de date culese de Furnică, Guboglu, Hurmuzachi, Iorga, Limona, Nestor, Zane. Interpretarea surselor existente și a altora inedite a permis o viziune științifică a rolului jucat de comerțul românesc în determinarea suprastructurii politice. Tributul perceput de Poartă, monopolul turcesc, haosul monetar din imperiul otoman împiedicau dezvoltarea comerțului internațional al celor trei țări române. Dezvoltarea, în ciuda acestor oprelisti, a comerțului internațional al țărilor române și revoluția lui Tudor Vladimirescu a deschis calea spre desființarea raialelor de pe Dunăre și spre deplina libertate a comerțului.*

Un „pat" tehnologic ?

● *Sub titlul* Gerhard Mensch: «une nouvelle révolution industrielle en 1984...» *(Gerhard Mensch : «o nouă revoluție industrială în 1984...»), Hans Juergens Mahnke comentează în* LE MONDE *(7 martie 1978) cartea lui* Gerhard Mensch „Das technologische Pat", *Fischer Taschenbuch-Verlag, 1977. Conform opiniei lui* G.M., *țările occidentale s-ar afla în momentul de față într-o situație de „pat tehnologic" – un impas temporar caracterizat ca o fază intermediară de reorientare a tehnicii. Procesul inovațiilor fundamentale s-ar desfășura în mod sinusoidal, iar o dată ce faza ascendentă se conturează, se întrevede și sfîrșitul ei. Aceste inovații nu apar în mod spontan, în momentul dorit, în numărul, tipul și calitatea necesare. Criza economică din țările capitaliste s-ar explica prin penuria actuală a invențiilor și acesta ar fi motivul pentru care orice stimulare publică a investițiilor, preconizată de politicile keynesiene, nu pot da în prezent rezultate. După G.M. două treimi din noutățile tehnologice care se vor realiza înainte de anul 2000, se vor situa între anii 1984 și 1994.*

FIȘE

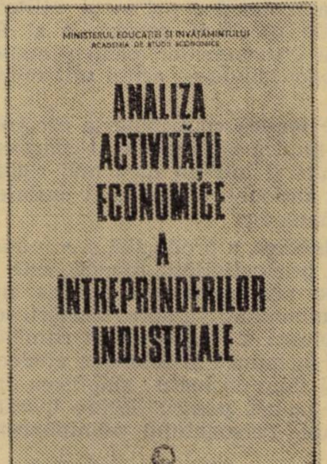
MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE
ANALIZA ACTIVITĂȚII ECONOMICE A ÎNTREPRINDERILOR INDUSTRIALE

● *Apărută recent în elaborarea unui colectiv format din prof. dr. Al. Gheorghiu, prof. dr. D. Mărculescu, conf. dr. A. Ișfănescu, conf. dr. B. Arsene, lect. C. Stănescu și prof. dr. N. Cristea, lucrarea* Analiza activității economice a întreprinderilor industriale *(392 p.) prezintă o concepție și o metodologie științifică închegată de analiză a fenomenelor economice. Avînd drept obiectiv urmărirea îndeplinirii obiectivelor activității și mai ales a celor ce reflectă eficiența econmică, analiza economică joacă un rol important în procesul conducerii. Astfel, abordarea sistemică, dezvăluirile mecanismelor factoriale conferă analizei economice capacitatea de diagnoză, de reglementare a funcționării unităților, de instrument al pregătirii și luării deciziilor. În raport cu lucrările publicate anterior, în cea de față se dă o atenție mai mare modelelor specifice microeconomiei, metodelor perfecționate de cuantificare în analiza factorială a fenomenelor. Pe întreg parcursul lucrării autorii urmăresc să evidențieze unitatea dintre analiza calitativă și cea cantitativă, rolul fiecăreia în stabilirea opțiunilor.*

Productivitatea muncii

(Urmare din pag. 16)

şi relaţii de producţie superioare faţă de orînduirea precedentă, realizează şi un nivel mai înalt al productivităţii muncii, ceea ce constituie, în ultimă instanţă, factorul hotărîtor, determinant, al victoriei sale asupra orînduirii vechi.

Creşterea productivităţii muncii este o **lege economică generală** care exprimă legătura esenţială şi cauzală dintre gradul de dezvoltare a forţelor de producţie şi eficienţa cu care este cheltuită munca socială. Deşi prezentă în toate orînduirile, acţiunea acestei legi are loc în forme şi cu consecinţe social-economice, diferite de la o orînduire la alta. Realităţile social-economice ale socialismului determină ca în această orînduire productivitatea muncii să crească necontenit şi rapid, de efectele ei pozitive beneficiind atît fiecare individ cît şi societatea în ansamblul său.

Creşterea productivităţii muncii în societatea socialistă are o deosebită importanţă pentru economia naţională şi pentru fiecare cetăţean :

- **determină reducerea consumului de muncă** pe unitatea de produs şi micşorarea valorii acesteia, devenind astfel posibilă satisfacerea unor nevoi suplimentare ale societăţii, paralel cu reducerea duratei săptămînii de lucru.
- **este factorul hotărîtor al sporirii producţiei şi venitului naţional,** al reducerii şi lichidării decalajelor ce ne despart încă de ţările avansate din punct de vedere economic. Pe seama creşterii productivităţii muncii se obţine în acest cincinal peste 80% din sporul producţiei industriale, faţă de 60% realizat în cincinalul 1971—1975 ; este de reţinut şi faptul că în prezent un procent de creştere a productivităţii muncii generează un spor de venit naţional de circa 5 miliarde lei.
- **pe baza ei sporeşte volumul mijloacelor concentrate la dispoziţia statului socialist** şi utilizate pentru dezvoltarea rapidă a avuţiei naţionale, învăţămîntului, culturii, artei şi ocrotirii sănătăţii, pentru ridicarea nivelului general de civilizaţie şi dezvoltarea multilaterală a personalităţii umane.

PROGRESUL TEHNIC — FACTOR AL SPORIRII PRODUCTIVITĂŢII MUNCII

Nivelul şi dinamica productivităţii muncii depind de o mare varietate de factori tehnico-economici, sociali şi naturali sub a căror incidenţă se desfăşoară producţia.

Progresul tehnic reprezintă procesul de perfecţionare a mijloacelor de producţie şi tehnologiilor de fabricaţie pe baza cuceririlor ştiinţei. El contribuie la uşurarea şi economisirea muncii vii şi materializate sub mai multe aspecte ; prin mecanizare, automatizare etc., se scurtează durata timpului de producţie, iar o parte a efortului uman este preluată de maşini, reducîndu-se cantitatea de muncă vie necesară obţinerii unui produs ; prin chimizare şi introducerea unor tehnologii moderne sporeşte gradul de prelucrare a materiilor prime şi calitatea produselor, se reduc consumurile specifice, rebuturile şi deşeurile, devine posibilă apariţia înlocuitorilor pentru materii prime scumpe sau rare etc., economisindu-se astfel atît munca vie cît şi materializată.

Ridicarea calificării forţei de muncă contribuie la creşterea productivităţii muncii pentru că munca calificată, mai complexă, efectuează într-un timp mai scurt şi într-un mod mai riguros diferite operaţii, foloseşte mai raţional maşinile şi utilajele, creează produse de calitate mai bună etc.

Perfecţionarea organizării ştiinţifice, a producţiei şi a muncii, care influenţează direct nivelul productivităţii muncii, este un proces complex şi permanent ce presupune : asigurarea unei structuri raţionale a unităţilor, îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale ; pregătirea judicioasă şi desfăşurarea ritmică a producţiei ; întărirea disciplinei în muncă şi folosirea eficientă, în slujba producţiei, a întregului timp de lucru ; stabilirea unor norme de consum şi sarcini de muncă pentru fiecare lucrător, ştiinţific fundamentate ; reducerea personalului administrativ-gospodăresc etc.

Cointeresarea materială, condiţionînd sporirea retribuţiei de cantitatea, calitatea şi importanţa socială a muncii, de creşterea eficienţei economice stimulează lucrătorii în folosirea judicioasă a timpului de lucru şi a mijloacelor de producţie, în ridicarea calificării şi a calităţii produselor.

Creşterea productivităţii muncii mai este influenţată de stimularea întrecerii socialiste, de folosirea unor **metode de cointeresare morală** adecvate fiecărei categorii de oameni ai muncii etc.

Condiţiile naturale (condiţiile de climă, de fertilitate, adîncimea sau bogăţia unui zăcămînt, calitatea aerului, a apei etc). influenţează asupra producţiei, odată cu toate posibilităţile create de ştiinţa şi tehnica contemporană. Ele determină unele particularităţi ale ciclului de producţie, ale gradului de utilizare a timpului de lucru, influenţează eficienţa cu care este cheltuită munca omenească. La actualul nivel de dezvoltare al ştiinţei şi tehnicii, al producţiei în general, devine deosebit de necesar dar şi de eficient în acelaşi timp, un serios efort pentru protejarea mediului natural (solul, apa, aerul, peisajul, resursele de materii prime şi energetice neregenerabile, etc.) ; pe această cale se asigură îmbunătăţirea stării de sănătate a populaţiei, economisirea unor resurse şi chiar lărgirea lor, se elimină efectele distructive ale diferiţilor poluanţi asupra proceselor de producţie din orice ramură de activitate, ceea ce influenţează într-o măsură substanţială creşterea productivităţii muncii.

SARCINILE CREŞTERII PRODUCTIVITĂŢII MUNCII ÎN ETAPA FĂURIRII SOCIETĂŢII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

Datorită politicii promovate de P.C.R., productivitatea muncii în ţara noastră, a crescut continuu şi în ritm rapid. Astfel, comparativ cu anul 1950, în 1976, productivitatea muncii pe un lucrător în industrie a sporit de circa 7,22 ori, în construcţii — montaj de 5,26 ori, în transportul feroviar de 3,37 ori etc. Deşi ritmul mediu anual de creştere a productivităţii muncii în ţara noastră a fost printre cele mai înalte din lume, totuşi, datorită nivelului scăzut de la care am pornit, productivitatea muncii în România este încă de 3—4 ori mai mică faţă de ţările dezvoltate.

Pornind de la rolul productivităţii muncii ca factor esenţial în dezvoltarea generală a societăţii, **Programul P.C.R.**, subliniază că o direcţie importantă în care se va acţiona pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate va fi **„creşterea productivităţii muncii sociale, pe baza mecanizării şi automatizării procesului de producţie, organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, folosirea tuturor rezervelor şi resurselor economiei noastre socialiste, a întregului potenţial economic naţional“**[1]).

Pe această bază, Conferinţa Naţională din decembrie 1977 a stabilit obiective adecvate în domeniul creşterii productivităţii muncii : în cincinalul 1976—1980, ea va spori cu 9,2% anual în industrie şi cu 9,7% în construcţii montaj ; în cincinalul 1981—1985, ritmul mediu anual de creştere a productivităţii muncii va fi de 7,4—8,0% în industrie şi de 7,8—8,2% în construcţii montaj ; 90% din sporul venitului naţional se va realiza pe seama creşterii productivităţii muncii. În vederea realizării acestor sarcini se va urmări nu intensificarea efortului fizic ci extinderea progresului tehnic în toate domeniile, organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, accentuarea şi valorificarea iniţiativelor, inteligenţei şi spiritului novator ale celor ce muncesc.

În concepţa Partidului Comunist Român, valorificarea tuturor posibilităţilor de creştere a productivităţii muncii reprezintă factorul hotărîtor pentru realizarea obiectivelor economico-sociale planificate şi depăşirea de către ţara noastră pînă la jumătatea deceniului viitor a stadiului de ţară în curs de dezvoltare — în accepţiunea contemporană a termenului — trecînd în stadiul de ţară cu o dezvoltare medie.

ÎNTREBĂRI

1. **Ce se înţelege prin productivitatea muncii ?**
2. **Comparaţi cele două forme pe care le îmbracă productivitatea muncii .**
3. **Explicaţi modalităţile în care creşterea productivităţii muncii duce la ridicarea nivelului de trai şi la progresul societăţii.**
4. **Explicaţi cum duce progresul tehnic la creşterea productivităţii muncii.**
5. **Prezentaţi principalele obiective stabilite de Conferiţa Naţională a P.C.R. din decembrie 1977 în domeniul creşterii productivităţii muncii.**

---

[1]) Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, Ed. politică Bucureşti 1975, p. 67.

Țările socialiste

ÎNAINTARE FERMĂ ÎN REALIZAREA PLANURILOR DE DEZVOLTARE

REZULTATELE obținute în dezvoltarea economiei naționale de către țările socialiste continuă să confirme caracterul realist al opțiunilor de politică economică adoptate, în funcție de nivelurile atinse și de obiectivele urmărite, de diferitele țări. În țările care au trecut în 1976 la înfăptuirea unui nou cincinal, datele documentare stau mărturie pentru progresul continuu, realizările înregistrate constituind totodată temelia sigură pentru îndeplinirea și chiar depășirea obiectivelor stabilite pentru anul 1980. În România, de pildă, în pofida daunelor aduse economiei naționale de cutremurul din martie anul trecut, venitul național a fost în 1977 cu 21,6% mai mare față de 1975, producția globală industrială — cu 25,4%, producția globală agricolă — cu 17,8%, investițiile în economia națională — cu 20,6%, volumul comerțului exterior — cu 31,5% etc. În Bulgaria s-au înregistrat, în aceeași perioadă, sporuri de 13% la venitul național, de 14,3% la producția industrială, de 16% la fondurile fixe în funcțiune ; în Uniunea Sovietică venitul național s-a mărit cu 8,4%, producția industrială — cu 10,9%, volumul mediu anual al producției globale agricole (față de perioada respectivă din cincinalul precedent) — cu 6,6%. Evoluții de același sens au avut loc, în perioada examinată, și în economia celorlalte țări socialiste.

Mărturia indicatorilor creșterii

DATELE statistice publicate pînă în prezent, privind principalii indicatori economici (vezi tabelul), oglindesc progresele realizate în dezvoltarea diferitelor sectoare ale activității social-economice ; în același timp ele reflectă o anumită diferențiere în ritmul creșterii economice, care merge în general pe linia atenuării decalajelor existente între țările socialiste industrializate și cele în curs de industrializare sau recent pornite pe calea industrializării.

Anul trecut **venitul național** al Bulgariei a sporit (față de 1976) cu 6,4%, cel al Cehoslovaciei — cu 4,5%, al R. D. Germane — cu 5,2%, al Iugoslaviei cu 7% (produsul social brut), al Poloniei — cu 5,7%, al României — cu 8%, al U.R.S.S. — cu 3,5%. Creșterea stabilită la acest indicator pe anul în curs este de 6,8% în cazul Bulgariei, de 5% în cel al Cehoslovaciei, de 5,2% pentru R. D. Germană, de 7,4% și respectiv 6—7% pentru produsul social brut al Cubei și Iugoslaviei, de 6,5% pentru venitul național al R. P. Mongole, de 5,4% pentru cel al Poloniei, de 11—11,5% în cazul României, de 5% în cazul Ungariei și de 4% în cazul Uniunii Sovietice.

Un alt indicator-cheie al dezvoltării economiei unei țări — dinamica **producției globale industriale** — a înregistrat în 1977 un ritm de 7,3% în Bulgaria, de 5,7% în Cehoslovacia, de 5,4% în R. D. Germană (producția-marfă), de 9% în Iugoslavia, de 4% în R. P. Mongolă, de 8,6% în Polonia, de 12,5% în România, de 7% în Ungaria, de 5,7% în U.R.S.S. După cum se vede din tabel, în aproape toate țările socialiste această dinamică s-a datorat creșterii corespunzătoare a **productivității muncii**, cu parametri mai ridicați în România, Polonia, Ungaria, Bulgaria. Pe calea sporirii productivității muncii a fost realizat în Ungaria întregul spor al producției industriale, iar în Bulgaria și Mongolia — aproape întregul spor ; proporția respectivă a fost în Polonia de 96%, în R.D.G. — de 90%, în Cehoslovacia — de 83%, în România — de 78%, în U.R.S.S. — de peste 75%.

Mai complexă a fost evoluția **producției globale agricole**, avîndu-se în vedere că în anii 1976 și 1977 rezultatele activității din agricultura diverselor țări socialiste au fost influențate în mod diferit de condițiile climatice — în unele cazuri defavorabile (ca de pildă, cel al Poloniei sau al României anul trecut). Legat de aceasta, datele din tabel au un grad mai redus de comparabilitate, datorită deosebirilor de raportare de la o țară la alta sau de la un an la altul. De menționat, pe de altă parte, că rezultate pozitive în dezvoltarea agriculturii au obținut și alte țări socialiste decît cele cuprinse în tabel. În Cuba, de exemplu, în anii 1976—1977 suprafața totală irigată s-a extins cu peste 20%, paralel cu diversificarea structurii culturilor agricole ; în R. P. Chineză, în pofida secetei din primăvara anului trecut, în principalele regiuni agricole s-au obținut recolte bogate ; în R.P.D. Coreeană, de asemenea în condiții climatice defavorabile, s-a strîns în 1977 cea mai înaltă recoltă de cereale, și anume 8,5 mil. tone.

Se extinde și se modernizează continuu sistemul transporturilor din țările socialiste — condiție de bază pentru dezvoltarea armonioasă a economiilor lor naționale. Înregistrîndu-se și aici diferențieri de ritm de la țară la țară în funcție de necesitățile economico-sociale concrete, în acest an **volumul transporturilor de mărfuri**, de pildă, este prevăzut să sporească cu 8% în Bulgaria, cu 4,2% în Cehoslovacia și R. P. Mongolă, cu 4,5% în Ungaria, cu 5,3% în România și Uniunea Sovietică ș.a.m.d.

O premisă esențială pentru asigurarea dezvoltării neîntrerupte a tuturor sectoarelor economiei naționale o constituie efortul depus în domeniul investițiilor. El este oglindit — pentru anul 1977 — de creșterea **volumului total al investițiilor** cu 13% în cazul Bulgariei, cu 12% în cel al Iugoslaviei, cu 11,5% în cel al României etc. Pe anul în curs, volumul lucrărilor de construcții-montaj urmează să sporească cu 5% în Bulgaria, cu 6,6% în Cehoslovacia, cu 5,7% în R.D.G., cu 9,5% în R.P. Mongolă, cu 4—5% în Ungaria ; în România, Iugoslavia și U.R.S.S. se prevede mărirea **volumului investițiilor** față de 1977 cu 16,8%, 8% și respectiv 3,4%.

Un ritm rapid de expansiune cunosc schimburile comerciale, ansamblul relațiilor economice externe ale țărilor socialiste. Tendință ilustrată, între altele, de majorarea în 1977 a **volumului comerțului exterior** al Bulgariei cu 12,4%, a celui al Cehoslovaciei cu 12%, al R. D. Germane cu 7%, al R. P. Mongole cu 3% (cu țările membre ale C.A.E.R.), al României cu 14,8%, al U.R.S.S. cu 11%, de creșterea exporturilor Iugoslaviei cu 8%, ale Poloniei cu 11,4%, ale Ungariei cu 12%. Sporuri apropiate ori chiar superioare — în cazul României sau al R. D. Germane — sînt prevăzute în acest sector de activitate pentru anul în curs.

În centrul politicii social-economice — nevoile omului

UN loc central în politica social-economică a țărilor socialiste îl ocupă **ridicarea nivelului de trai al populației**, îmbunătățirea permanentă a condițiilor sale de viață și de muncă, fapt oglindit pe multiple planuri. Astfel, de pildă, anul trecut veniturile reale ale populației s-au majorat cu 5,4% în R.D.G., cu 4% în Iugoslavia, cu 4,5% în Ungaria, cu 3,5% în U.R.S.S. ; în Bulgaria retribuția medie pe economia națională a crescut cu 2%, iar în Cehoslovacia, R. P. Mongolă și România veniturile bănești ale populației au sporit cu 4,6%, 5% și respectiv 8,2%. Evoluția ascendentă a veniturilor oamenilor muncii este confirmată și prin prevederile planurilor de dezvoltare economică pe anul 1978.

Creșterea puterii de cumpărare a populației s-a reflectat, între altele, în extinderea **volumului desfacerilor de mărfuri** cu amănuntul prin comerțul socialist. Anul trecut vînzările respective s-au mărit cu 3,7% în Bulgaria, cu 3,8% în Cehoslovacia, cu 4,3% în R.D.G., cu 5,4% în R. P. Mongolă, cu 12,2% în Polonia, cu 6,7% în România, cu 6% în Ungaria, cu 4,4% în Uniunea Sovietică etc ; după cum se vede din tabel, noi creșteri ale desfacerilor de mărfuri către populație sînt prevăzute în anul în curs. În ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de locuit — alt indicator pregnant al ridicării nivelului de trai al populației —, anul trecut în Bulgaria au fost date în folosință 76 mii de locuințe, în Cehoslovacia — 121,8 mii, în R.D.G. — 162,7 mii, în Polonia 230,6 mii, în România — 144,3 mii, în Ungaria — 93 de mii ; în R. P. Mongolă și U.R.S.S. suprafața locativă dată în folosință se cifrează la 134 mii mp și, respectiv, circa 110 milioane mp. În cazul unor țări ca Polonia sau România, pe anul în curs este înscrisă ca sarcină de plan majorarea substanțială față de 1977 a numărului locuințelor ce vor fi date în folosință.

ECONOMIE MONDIALA

Imaginea îmbunătăţirii condiţiilor de viaţă şi de muncă ale oamenilor muncii din ţările socialiste n-ar fi completă, dacă n-am menţiona cel puţin şi **dinamica cheltuielilor în scopuri social-culturale.** Datele statistice publicate evidenţiază pe anul 1977 mărirea în Cehoslovacia cu 2,7% a alocaţiilor din fondurile de stat pentru asigurările sociale ; în R.D.G. — cu 13% a celor destinate ocrotirii sănătăţii şi asigurărilor sociale, cu 7% a celor destinate învăţămîntului ; în Polonia — cu 8,7% a cheltuielilor statului pentru ocrotirea sănătăţii şi asigurări sociale, pentru dezvoltarea culturii şi a turismului ; în România — cu 5,9% a alocaţiilor de la bugetul de stat pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale populaţiei ; în Uniunea Sovietică în anul 1978 volumul cheltuielilor statului pentru măsurile cu caracter social-cultural urmează să crească cu 4,4% faţă de nivelul atins în anul trecut.

Dinamica unor indicatori economici
(creşteri, în %, faţă de anul precedent)

Tara / Indicatorul	Bulgaria		Cehoslovacia		R.D. Germană		Iugoslavia		R.P. Mongolă		Polonia		România		Ungaria		U.R.S.S.	
	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978	realizări 1977	plan 1978
Venitul naţional	6,4	6,8	4,5	5,0	5,2	5,2	7,0^{1}	6-7^{1}	...	6,5	5,7	[illegible]	8,6	11-11,5	8,0	5,0	3,5	4,0
Producţia globală industrială	7,3	7,7	5,7	5,0	5,4^{2}	5,7^{2}	9,0	7-8	4,0	4,7	8,6	6,8	12,5	10,6	7,0	5,5-6	5,7	4,5
Producţia globală agricolă	...	5,0	7,9	3,4	...	3,5^{3}	3,3	3-4	8,7^{4}	21,0^{5}	-2,3	5,8^{6}	8,5^{7}	6,9-16,1	10-11	2-3	3,0	...
Productivitatea muncii (în industrie)	6,0	6,7	4,7	4,1	5,2	5,0	4,0	3,5	...	3,4	8,3	6,8	9,8	9,0	7,2	...	4,1	3,8
Volumul investiţiilor (în economia naţională)	13,0	5,0^{8}	6,3^{8}	6,6^{8}	5,7^{8}	5,7^{8}	12,0	8,0	17,7^{8}	9,5^{8}	...	...	11,5	16,8	7,0^{8}	4-5^{8}	3,0	3,4
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul prin comerţul socialist	3,7	4,4	3,8	3,9	4,3	4,0	...	...	5,4	5,7	12,2	10,0	6,7	10,0	6,0	4,0	4,4	4,0
Volumul comerţului exterior	12,4	11,5	12,0	7,1	7,0	11,0	8,0^{9}	6,0^{9}	3,0^{10}	2,6	11,4^{9}	9,9^{9}	14,8	19,1	12,0^{9}	10,0^{11}	11,0	10,0
Locuinţe date în folosinţă populaţiei (mii unităţi)	76,0	82,6	121,8	130,0	162,7^{12}	151,2^{12}	...	...	0,13^{13}	...	230,6	313	144,3	219,0	93,0	90,0	110,^{13}	110,1^{13}

1 Produsul social brut. 2 Producţia-marfă. 3 Inclusiv industria alimentară. 4) Recolta de cereale. 5 Faţă de nivelul mediu pe ultimul cincinal. 6 Faţă de media pe ultimii patru ani. 7 Ritmul mediu în 1976–1977, faţă de 1975. 8 Volumul lucrărilor de construcţii-montaj. 9 Numai exportul. 10 Schimburile cu ţările membre ale C.A.E.R. 11 Schimburile cu ţările socialiste. 12 Inclusiv cele modernizate. 13 Milioane mp.
Sursa: statisticile naţionale ale ţărilor respective.

Priorităţi şi orientări

LATURA cantitativă a evoluţiei economiilor naţionale ale ţărilor socialiste îşi capătă deplina semnificaţie doar în conexiune cu aspectele sale calitative, cu orientările fundamentale ce se aplică în etapa actuală de dezvoltare. Totodată priorităţile adoptate în politica economică, în cea de-a doua jumătate a deceniului al optulea, diferă uneori de la o ţară la alta, legat de stadiul atins în dezvoltare, de particularităţile fiecărei ţări, de obiectivele lor imediate şi cele pe termen lung. Se poate menţiona, astfel, atenţia crescîndă acordată în ţările socialiste problemei calităţii, înţeleasă în sensul ei cel mai larg — de la calitatea muncii şi a organizării acesteia, trecînd prin calitatea conducerii producţiei şi a economiei, terminînd cu calitatea produselor şi a serviciilor. Cerinţă a ridicării nivelului întregii activităţi social-economice, inclusiv sub aspectul eficienţei — privită şi prin prisma sporirii competitivităţii produselor livrate de ţările socialiste pe piaţa internă şi externă —, urmărirea progresului tehnic şi întărirea exigenţei faţă de calitate străbat ca o idee dominantă planurile cincinale sau de altă durată, în curs de realizare. Aceste orientări se constată atît în ţările la care s-au referit datele citate în cele de mai sus, cît şi la altele, pentru care n-au fost publicate cifre amănunţite.

Antrenată în efortul înfăptuirii obiectivelor înalte ale cincinalului 1976—1980 : creşterea cu 38—40% a venitului naţional, cu 41—44% a producţiei globale industriale, cu 38—41% a celei agricole etc., Albania marchează depăşirea sarcinilor stabilite pentru primii doi ani. Se remarcă prioritatea acordată dezvoltării industriei miniere, producţiei de energie electrică şi construcţii de maşini, această ultimă ramură urmînd să-şi sporească producţia în cincinal cu 63% şi fiind orientată îndeosebi către ridicarea gradului de asigurare din producţia internă a nevoilor economiei naţionale.

Şi în ţările socialiste situate pe alte meridiane ale globului anul în curs marchează importante momente de înnoiri cantitative şi calitative. În Cuba, de exemplu, accentul se pune pe dezvoltarea acelor ramuri ale economiei, care asigură produse pentru export sau permit reducerea importului, îndeosebi din ţări cu valută liber convertibilă.

În R.P. Chineză, planul de dezvoltare a economiei naţionale pe perioada 1976—1985, recent aprobat de cea de-a V-a Adunare Naţională a Reprezentanţilor Populari, prevede — între altele — sporirea producţiei industriale într-un ritm mediu anual de peste 10%, iar a producţiei agricole — de 4—5%. Măsurile de modernizare cuprinzătoare a industriei, agriculturii, ştiinţei şi tehnologiei etc., determină ridicarea nivelului activităţii în toate domeniile, vor asigura creşterea continuă a nivelului de trai al populaţiei. Poporul R.P.D. Coreene a trecut la realizarea planului septenal 1978—1984, a cărui sarcină fundamentală constă în consolidarea continuă a bazei economice a socialismului în ţară şi ridicarea bunăstării materiale a populaţiei. Se prevede un ritm rapid de creştere a producţiei industriale (de 12,1%, în medie pe an), industria urmînd să asigure mecanizarea şi automatizarea proceselor de muncă în toate ramurile economiei, modernizarea şi industrializarea agriculturii.

Diversitatea condiţiilor specifice în care se dezvoltă economia ţărilor socialiste, a măsurilor de politică economică adoptate de la caz la caz se înscrie pe fondul înaintării ferme pe calea construirii socialismului şi comunismului.

Nicolae POPOV

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna februarie 1978

TENDINȚA de creștere ușoară a prețurilor internaționale ale produselor de bază de la începutul anului curent s-a accentuat în luna februarie. Această evoluție a fost determinată de activizarea cererii pentru consum, în special pentru materii prime și semifabricate industriale, precum și de inițierea unor măsuri de politică comercială pentru susținerea prețurilor la unele produse, cum sînt cele ale industriei siderurgice. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au crescut în februarie a.c. în medie cu 2%, față de 0,9% în luna precedentă.

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale *au crescut pe ansamblu cu 3%, creșterile fiind mai pronunțate la metale (+ 4%), în special la laminate din oțel, ca rezultat al măsurilor introduse de Piața comună și S.U.A. de limitare a importurilor și de stabilire a unor prețuri minime de desfacere. În același timp, prețurile au crescut la fibre animale și vegetale (+ 3,9%), cauciuc natural (+ 2%), lemn și produse din lemn (+ 1,4%) și minereuri (+ 1,1%). Prețurile la* produsele agroalimentare *au prezentat o creștere de numai 0,1%. Ele au crescut la grăsimi animale și vegetale (+ 1,3%), la carne și produse animaliere (+ 0,9%) și au scăzut la cereale (— 0,6%), zahăr și produse tropicale (— 1,9%). În cadrul grupei de* combustibili *prețurile au crescut la cărbuni și cocs (+ 2%), precum și la produse petroliere (+ 1,2%).*

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1976-1977 SI IN LUNILE IANUARIE SI FEBRUARIE 1978

- 1970-1972=100-

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	Ian.	Febr.
INDICE GENERAL	1976	226,2	215,9	218,3
	1977	230,1[a]	233,5	234,8
	1978		233,1[a]	237,7[a]
1. Produse alimentare	1976	180,8	187,1	185,5
	1977	180,7[a]	184,6	187,9
	1978		180,1[a]	180,3[a]
- cereale	1976	198,3	202,7	210,9
	1977	161,6	181,1	180,7
	1978		169,5	168,3
- sem.oleag., prod.deriv., grăs.anim. și veg.	1976	168,7	172,2	168,9
	1977	189,1	189,2	199,5
	1978		171,0	173,2
- animale, carne și prod.animal.	1976	152,8	166,8	160,1
	1977	158,7	158,3	156,4
	1978		172,1[a]	173,7[a]
- zahăr și produse tropicale	1976	243,5	236,6	233,2
	1977	263,3	256,1	269,0
	1978		236,2	231,8
2. Combustibili	1976	366,7	353,2	358,3
	1977	398,4	396,6	398,6
	1978		409,0[a]	413,8[a]
- cărbuni și cocs	1976	266,5	258,0	262,6
	1977	289,1	280,7	279,6
	1978		317,6[a]	324,0[a]
- țiței	1976	496,7	492,0	492,0
	1977	553,9	550,7	550,7
	1978		557,2	557,2
- produse petroliere	1976	408,4	387,3	394,7
	1977	439,1	443,5	448,8
	1978		436,7	441,8
3. Materii prime industriale	1976	201,9	186,6	189,6
	1977	199,2[a]	203,8	204,3
	1978		201,3[a]	207,3[a]
- minereuri	1976	164,9	174,7	176,4
	1977	149,4[a]	153,6	152,9
	1978		150,4[a]	152,1[a]
- metale	1976	194,8	177,8	182,3
	1977	192,1	195,7	194,6
	1978		194,9[a]	202,6[a]
- cauciuc	1976	219,5	182,3	201,8
	1977	231,0	232,5	231,9
	1978		240,1	245,0
- lemn și produse din lemn	1976	222,1	215,3	213,0
	1977	227,9	225,7	224,8
	1978		237,4[a]	240,8[a]
- fibre animale și vegetale	1976	228,4	193,5	195,4
	1977	212,3	233,9	246,7
	1978		193,0	200,6
- piei	1976	169,8	140,4	152,9
	1977	186,6	195,7	193,1
	1978		208,8	208,6

a) Date provizorii pentru: porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Orientări în dezvoltarea economică

Irak: valorificarea bogățiilor subsolului

CEA MAI IMPORTANTĂ BOGĂȚIE a subsolului irakian, pe care se axează planul pe perioada 1976—1980, este țițeiul, Irakul ocupînd locul al 7-lea între producătorii mondiali (107 milioane tone în anul 1976). Se estimează că rezervele certe de țiței ale țării reprezintă 5% din cele mondiale. Prin darea în exploatare a noi zăcăminte, extracția este proiectată să ajungă în anul 1980 la circa 200 mil. tone. Capacitatea de rafinare a țițeiului va spori de la 3,5 mil. tone la 7 milioane tone în anul 1979.

În afară de țiței, subsolul Irakului mai conține și unele zăcăminte, relativ modeste, de gaze naturale, de fosfați, sulf, cărbune, gips, sare, minereu de fier și cupru. Producția de fosfați este planificată să atingă circa 1 milion de tone în anul 1978, realizare care va putea situa Irakul pe locul al doilea în Orientul Mijlociu (după Iordania). Recent au fost descoperite zăcăminte de fosfați, estimate la circa 300 mil. tone.

În petrochimie obiectivul central îl constituie realizarea unui complex care va costa peste un miliard dolari și care va fi dat în funcțiune începînd cu anul 1981, urmînd să producă anual 150 mii tone PVC, 40 mii tone sodă caustică, 130 mii tone etilenă, 90 mii tone polietilenă etc.

Industria grea se află încă într-un stadiu de început al dezvoltării, fiind inițiate un proiect de construire a unui combinat metalurgic la Zubair, un proiect de construire a unei uzine de aluminiu la Nasiriya, un complex de asamblare a autovehiculelor etc. În concordanță cu amploarea proiectelor sus-menționate se prevede dezvoltarea producției de ciment pînă la 7 milioane de tone în anul 1980, construcția unor drumuri în lungime de 500 km. ș.a.

Din totalul cheltuielilor bugetului de dezvoltare pe anul 1977, circa 41% au fost destinate industriei, pentru realizarea a 34 de proiecte în industria materialelor de construcție, a 29 de proiecte în industria alimentară, a 20 în industria constructoare de mașini, a 19 în industria textilă, a 16 în industria electrotehnică etc.

Activitatea de comerț exterior este controlată de sectorul de stat. Pe lîngă petrol, se mai exportă curmale și, în proporții mai scăzute, piei brute, bumbac, lînă brută și ciment. Se importă bunuri de investiții, echipamente, materiale de transport și bunuri de consum. Principalii parteneri comerciali ai Irakului sînt în ordinea importanței : R. F. Germania, Japonia, S.U.A., Franța, Anglia și țările socialiste. În Irak au fost realizate în colaborare cu țara noastră fabrica de ciment de la Um Qasr, lucrări de foraj petrolier cu utilaj românesc, construcții rutiere etc. Cadrul juridic al relațiilor economice româno-irakiene este asigurat de un acord comercial pe termen lung, un acord de cooperare economică și tehnică, privind dezvoltarea industriei petroliere ș.a.

EVOLUȚII MONETARE

DUPĂ REDRESAREA înregistrată în săptămîna precedentă, în perioada 13—17.III.1978 **dolarul S.U.A.** a pierdut din nou teren față de majoritatea valutelor occidentale. O serie de măsuri luate de autoritățile S.U.A. în concertare cu cele vest-germane pentru susținerea cursului dolarului, precum și intenția declarată a guvernului S.U.A. de a face apel la suma de 5 miliarde dolari de care poate beneficia de la F.M.I. în baza cotelor subscrise, în cazul în care scăderea cursului dolarului pe piețele valutare ar continua, necesitînd o intervenție masivă, au influențat pozitiv situația monedei americane în prima fază. Totuși, forțele pieței au imprimat un trend descendent cursului dolarului.

Francul francez a fost principalul beneficiar al mișcărilor de curs din această săptămînă. După primul tur de scrutin al alegerilor parlamentare franceze, mișcarea monedei franceze a căpătat un trend ascendent destul de accentuat : 4,68 franci/1 dolar pe 17.III. față de 4,88 franci cu o săptămînă în urmă (repreciere cu circa 4,3%). **Francul elvețian,** ca urmare și a publicării indicelui prețurilor cu ridicata pe luna februarie a.c. (în scădere cu 2,8% comparativ cu aceeași lună a anului 1976), a terminat intervalul la circa 1,8775 franci/1 dolar, față de 1,9550 franci la sfîrșitul perioadei precedente (+4%).

Yenul japonez a fost valuta asupra căreia capitalurile speculative s-au îndreptat și în această perioadă în măsura cea mai mare. Încercările Băncii Japoniei de a opri speculațiile „à la hausse" asupra yenului — prin reducerea taxei oficiale a scontului de la 4,25% la 3,5% (cel mai scăzut nivel din 1946), sporirea rezervelor minime obligatorii de la 50% la 100%, restricții mai drastice la achizițiile de hîrtii de valoare japoneze de către nerezidenți, precum și prin intervenții zilnice directe pe piața valutară, prin cumpărarea a peste 100 milioane dolari — au dat puține rezultate, moneda niponă atingînd noi niveluri istorice de repreciere față de dolar (229,90 yeni/1 dolar). Cotația de 230,10 yeni/1 dolar de pe 17.III a fost cu 2,2% peste închiderea precedentă. **Marca vest-germană** și **francul belgian** au cotat la sfîrșitul perioadei analizate 2,0370 mărci și respectiv 31,70 franci/1 dolar. **Lira italiană** a cotat 855,75 lire/1 dolar pe 17.III. **Lira sterlină** a avut o evoluție descendentă în raport cu dolarul — cu toate că balanța plăților curente pe luna februarie a.c. a înregistrat un excedent de 184 milioane lire — cotînd la închidere 1,9130 dolari/1 liră.

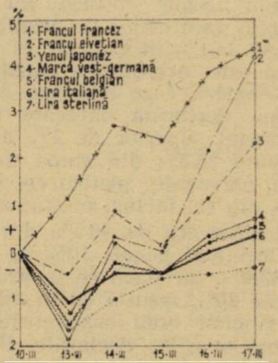

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 13—17 III, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 10 III 1978.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au cotat în jur de 7,75% la cele în euro-dolari, 3,375% la cele în euromărci vest-germane și 0,75% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a manifestat o tendință de scădere (183,20 dolari/uncie al doilea fixing pe 17.III, față de 186,50 dolari/uncie cel din 13.III.1978), ca urmare a unor vînzări destul de importante de aur.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Investiții și locuri de muncă

CARACTERIZATE prin dinamici opuse, două fenomene ca șomajul și investițiile constituie în egală măsură barometre ale conjuncturii economice din țările capitaliste dezvoltate. Pe exemplul economiei vest-germane, graficul pe care îl reproducem după **VDI-Nachrichten** demonstrează cum slăbiciunea persistentă a investițiilor productive este însoțită de creșterea și menținerea la niveluri ridicate a șomajului. Numitorul comun al celor două evoluții divergente îl constituie evident recesiunea, a cărei depășire durabilă se lasă așteptată în țările occidentale. Rămîne valabil ceea ce constată publicația amintită în comentariul său la grafic: „Este incontestabil că numai prin investiții mai ridicate pot fi create mai multe locuri de muncă".

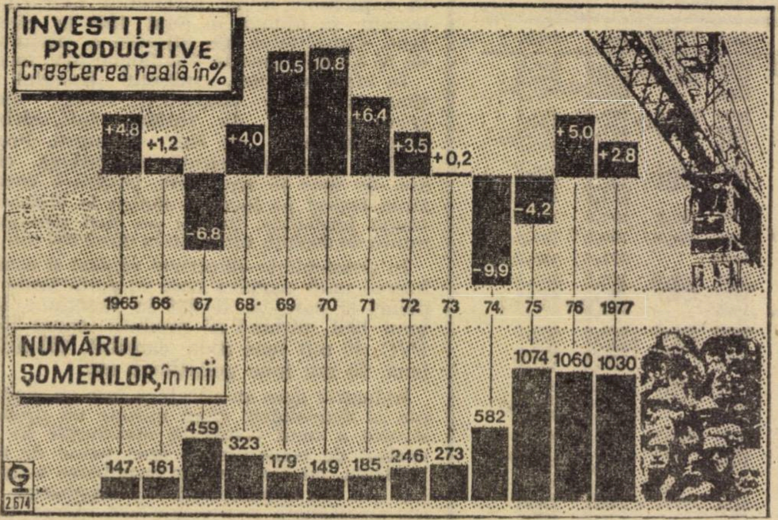

U. R. S. S. : devansare cu roade

ȚINÎNDU-SE SEAMA de rolul crescînd al industriei chimice în dezvoltarea economiei naționale, în Uniunea Sovietică această ramură devansează simțitor creșterea ansamblului industriei. În cursul cincinalului 1971—1975 fiecărui procent de creștere a întregii producții industriale i-a corespuns un spor de 1,5 procente al producției chimice.

Într-un ritm deosebit de rapid se dezvoltă producția de mase plastice și rășini sintetice, volumul acesteia urmînd să se dubleze aproape pînă în 1980, comparativ cu nivelul atins în 1975. Cu prioritate crește producția de materiale plastice cu calități superioare, din care se execută în prezent rulmenți, roți dințate, diverse unelte, cabluri, țevi, saboți de frînă ș.a. Pentru extinderea utilizării maselor plastice în construcțiile de mașini este ilustrativ faptul că, în timp ce în 1968 pentru un autoturism se foloseau în medie 7 kg de mase plastice, actualmente modelul „Moskvici-2140" include peste 53 kg de mase plastice.

Un domeniu important de utilizare a producției chimice este agricultura. Despre ritmul de chimizare a agriculturii sovietice vorbește faptul că în 1980 aceasta urmează să primească 143 milioane tone de îngrășăminte chimice, față de ceva mai mult de 90 milioane tone în 1975. O evoluție similară cunoaște în U.R.S.S. producția de antidăunători; se estimează că aceste substanțe salvează anual de distrugere pînă la 19 mil. tone de cereale, 50 mil. tone de sfeclă de zahăr, circa 6 mil. tone de cartofi, 1,5 mil. tone de bumbac brut etc.

Perenitatea inegalităților

ÎN CIUDA AFIRMAȚIILOR mereu repetate în Occident despre o tendință care s-ar manifesta în economia țărilor capitaliste dezvoltate în sensul reducerii inegalității între veniturile diferitelor grupe ale populației și între averile deținute, statisticile dezvăluie de fiecare dată că discrepanțele sub ambele aspecte se mențin. Date publicate recent arată bunăoară că, luîndu-se ca bază „unitatea fiscală" (familia restrînsă ale cărei venituri impozabile se totalizează), cincimea cu veniturile cele mai mari obținea 40,3%, din suma veniturilor în Anglia, 46% în S.U.A. 43,6% în Canada. La capătul opus al scării, două cincimi din ansamblul „unităților fiscale" obțineau abia 16,8% din totalul veniturilor în Anglia, 13,5% în S.U.A., 14,1% în Canada. Și mai accentuată este inegalitatea patrimonială. Dintre englezii care dețineau o avere personală declarată oarecare în anul 1975, grupul superior de 1% avea în proprietate 23,2% din suma totală a averilor personale; pentru cei mai bogați 5% din cei incluși în statistica respectivă cifra era de 46,5% din averi, pentru cei mai bogați 10% ea reprezenta 62,4%, iar dacă se ia grupul superior de 20% rezultă că în mîinile acestei cincimi erau concentrate 81,8% din suma averilor declarate. Procesele redistribuitive la care se referă acei ce în Occident contestă perenitatea inegalităților, trebuie considerate în lumina unor astfel de cifre ca desfășurîndu-se cel puțin foarte lent.

Polonia : impulsionarea construcțiilor de mașini

ÎN PERIOADA 1971—1975 volumul investițiilor în industria constructoare de mașini din Polonia a depășit cu 60% nivelul înregistrat în cincinalul precedent, iar modernizarea bazei tehnico-materiale a ramurii se exprimă prin faptul că parcul de mașini și utilaje de care dispune a fost instalat în proporție de circa 70% după anul 1970.

Datorită dezvoltării comparativ mai rapide a construcțiilor de mașini, ponderea acestora în ansamblul producției industriei poloneze a crescut de la 25,8% în 1970 la 30,6% în 1975; această tendință se menține și în actualul cincinal, producția construcțiilor de mașini urmînd să crească cu 67-69%, față de 47-49% pe întreaga industrie. Extinderea și modernizarea industriei poloneze de construcții de mașini va permite, între altele, dublarea exportului produselor sale în 1980, față de 1975. Printre subramurile prioritare ale construcțiilor de mașini din Polonia — atît ca investiții și dezvoltare, cît și în ce privește exportul — figurează construcțiile de nave, cele de mașini pentru sectorul construcțiilor, industria de automobile, de mașini electronice, de tractoare și mașini agricole etc.

Recuperare eficientă

MUNICIPALITATEA orașului Stockolm a decis recent să comande o instalație pentru recuperarea pe cale mecanică a materialelor utile din gunoiul menajer, prima de acest fel din țară, bazată pe un proiect suedez. Instalația, care urmează să intre în funcțiune în 1980, va costa după actualele evaluări 26 mil. de coroane suedeze (5,5 mil. dolari) și va avea o capacitate inițială de prelucrare de 50 000 tone. Interesul deosebit pe care îl prezintă constă nu numai în reducerea la jumătate a încărcării crematoriului existent pentru incinerarea gunoaielor menajere, ci mai ales în randamentul său sub aspectul recuperării materialelor utile.

Probele efectuate scot în evidență că vor putea fi recuperate 75% din hîrtie, două treimi din masele plastice și 70% din metalele feroase din gunoaiele prelucrate. Un plus de eficacitate economică rezultă din faptul că instalația va furniza de asemenea un reziduu organic, care a dat rezultate foarte bune ca îngrășămînt natural și care va reprezenta circa 25% din greutatea totală a resturilor prelucrate. În final va trebui supusă incinerării numai circa 20% din greutatea inițială a gunoaielor.

O ultimă precizare care se dă în legătură cu instalația proiectată: costul funcționării ei per tonă de materie prelucrată este considerabil mai scăzut decît acela al incinerării întregului gunoi, fapt la care trebuie adăugate și economiile de energie sub forma energiei înglobate în materialele recuperate.

GLOSAR

Legea circulației banilor [II]

K. MARX s-a referit și la sistemele bănești bazate pe circulația bancnotelor, emise în concordanță cu desfășurarea proceselor materiale ale reproducției. În condițiile acestor sisteme, Marx formulează legea circulației bancnotelor : „...condițiile cheltuirii banilor cuprind și condițiile reîntoarcerii lor“. Dacă, prin urmare, bancnotele sînt emise în conformitate cu necesarul obiectiv reclamat de circulația mărfurilor, masa banilor sporește în funcție de nevoile economiei și se reduce prin reîntoarcerea bancnotelor la bancă odată cu rambursarea la termen a creditelor. Pe acțiunea acestei legi se bazează funcționarea elastică a sistemelor bănești în cadrul cărora emisiunea banilor este efectuată în legătură cu acordarea de credite cu garanții materiale corespunzătoare.

În măsura în care însă emisiunea bancnotelor este efectuată pentru alte scopuri decît cele legate de circulația mărfurilor, deci în măsura în care condiția de bază a stabilității lor nu este respectată, „...ele cad sub acțiunea legilor privitoare la banii de hîrtie neconvertibili emiși de către stat...“.

După cum se poate vedea, Marx a ținut seama de natura diferită a sistemelor bănești, formulînd legea circulației banilor atît pentru condițiile circulației monedelor metalice cu valoare proprie deplină, cît și pentru condițiile specifice de circulație ale banilor de hîrtie și ale bancnotelor. De aceea, se consideră în general că avem de-a face nu cu o singură lege a circulației banilor, ci cu trei legi diferite ale circulației bănești.

De altfel, Marx a combătut abordarea îngustă a legii circulației banilor, fără a se ține seama de natura și specificul sistemelor bănești : „...autorii care au cercetat fenomenele circulației banilor în mod unilateral, studiind numai circulația banilor de hîrtie cu curs obligatoriu, nu au putut înțelege just legile imanente ale circulației banilor“, făcînd totodată precizarea că : „Majoritatea autorilor... confundă circulația bancnotelor, care e determinată de cu totul alte legi, cu circulația semnelor valorii sau a banilor de hîrtie cu curs obligatoriu, emise de stat : pretinzînd că explică cu ajutorul legilor circulației metalice fenomenele acestei circulații a banilor de hîrtie cu curs obligatoriu, în realitate ei nu fac decît să deducă, dimpotrivă, legile celei dintîi din fenomenele celei din urmă“.

Concluziile practice care se degajă din legea circulației banilor ar putea fi următoarele :

— în condițiile circulației aurului, legea circulației banilor acționează automat, reglînd prin mecanismul tezaurizării și al convertibilității cantitatea de bani necesară circulației ;

— în cazul emisiunii banilor de hîrtie, depășirea necesarului obiectiv de bani al economiei face ca modul normal de manifestare a acțiunii legii circulației banilor să se inverseze : în loc ca nivelul prețurilor să determine cantitatea necesară de bani, se ajunge ca, dimpotrivă, cantitatea de bani să fie aceea care influențează nivelul prețurilor ; deprecierea curentă a banilor de hîrtie este unul din fenomenele care decurg din încălcarea legii circulației banilor ;

— atît în sfera circulației bancnotelor convertibile, cît și în aceea a bancnotelor neconvertibile acționează legea potrivit căreia bancnotele emise în procesul de creditare a producției și circulației mărfurilor se reîntorc la banca de emisiune prin rambursarea creditelor ; în timp însă ce cantitatea de bancnote convertibile nu poate depăși nivelul masei bănești obiectiv necesare economiei (mecanismul convertibilității reglînd automat cantitatea de bani), cantitatea bancnotelor neconvertibile trebuie reglată de stat în mod conștient.

C. K.

P.N.B. pe locuitor

Vasile Paradaiseru, București — 1) Datele publicate în recent apărutul Atlas al Băncii Mondiale (World Bank Atlas 1977) privind anul 1976 sînt preliminare. Conform acestor date, țările cu cel mai înalt produs național brut pe locuitor (în dolari, la prețurile curente) sînt, ca și în 1975, Kuweit (15 480), Emiratele Arabe Unite (13 990) și Qatar (11 400). Între primele zece state ale lumii după acest criteriu figurează în continuare Elveția, Suedia, S.U.A., Canada, Danemarca, Norvegia și R.F.G. (ultima cu 7 380 dolari).

În același timp, circa un sfert din populația globului continuă să trăiască în țări cu un P.N.B. de sub 200 dolari pe locuitor. În cele 28 de țări din acest grup P.N.B. mediu pe locuitor este de numai 140 dolari. Un alt grup important al populației globului (33%) trăiește în 40 țări cu un produs mediu pe locuitor de 350 dolari, în vreme ce grupul de 10% din populația mondială trăind în cele mai bogate 25 țări avea un produs mediu pe locuitor de 6 820 dolari (toate cifrele privesc anul 1975).

2) Continuă să existe țări în care P.N.B. pe locuitor scade, creșterea lentă a P.N.B. total netiind pasul cu ritmul creșterii demografice. În 1975 aceste țări erau în număr de 40 și aveau o populație de 177 milioane de oameni, respectiv 4,5% din populația lumii.

Cursuri de schimb

Ion Stamatescu, Făgăraș — Instabilitatea raporturilor valorice dintre monedele țărilor capitaliste nu este nicidecum o „noutate“ a anilor '70. Caracteristică actualului deceniu este însă o schimbare de semn în modificarea raporturilor valorice dintre dolar și majoritatea celorlalte monede occidentale. Tabelul, pe care îl reproducem după **The Economist** din Londra (18 februarie a.c.), vă oferă date asupra istoriei din ultimele trei decenii a fenomenului care vă interesează. Rezultă din aceste date, referitoare la moneda națională a 10 țări capitaliste dezvoltate, că în urma valului de devalorizări din perioada 15 septembrie 1949 — 31 martie 1950 valoarea a nouă dintre ele a scăzut, uneori foarte mult, față de dolarul S.U.A. și numai una și-a menținut paritatea. În perioada 1950—1971 predomină încă modificările cu semnul minus (depreciere) sau situațiile neschimbate. Acordul semnat la 18 decembrie 1971 la Washington (la Smithsonian Institution), după o criză valutară deosebit de severă, aduce cu sine reprecierea față de dolar a tuturor celor zece monede. Sensul modificării raporturilor valorice între 19 decembrie 1971 și mijlocul lunii februarie 1978 nu este la fel de uniform. Însă reprecierile față de dolar predomină și sînt într-o serie de cazuri deosebit de ample.

Cursuri de schimb în raport cu dolarul

Modificări procentuale

	1949—1950	1950—1971	19 dec. 1971	dec. 1971—febr. 1978
Anglia	—30,5	—14,3	+ 8,6	—25,7
Austria	—53,2	—17,8	+ 6,2	+54,1
Belgia	—12,7	—	+11,5	+36,8
Elveția	+ 0,1	—	+13,6	+96,3
Franța	—22,1	—36,5	+ 8,6	+ 4,3
R.F.G.	—20,7	+14,8	+13,6	+52,9
Italia	— 8,0	—	+ 7,5	—32,7
Olanda	—30,2	+ 5,0	+11,6	+43,7
Spania	—30,5	—43,7	+ 8,4	—20,3
Suedia	—30,5	—	+ 7,5	+ 3,4

Asistență

Aftenie Bostan, Tulcea — 1) În ciuda creșterii substanțiale în ultimii ani a fondurilor puse la dispoziție țărilor în curs de dezvoltare ca asistență pentru dezvoltarea agriculturii și crearea de rezerve în caz de urgență, există încă un decalaj estimat la 2—3 miliarde de dolari față de necesități, care se cere acoperit. După cum relevă un studiu recent al O.N.U. consacrat consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor, pentru acoperirea acestui decalaj ar fi suficiente fonduri echivalente cu 1% din bugetele militare ale țărilor industrializate.

2) În cei 15 ani de existență, Programul alimentar mondial (P.A.M.) a sprijinit 871 proiecte de dezvoltare în peste 100 țări ale lumii și a participat la operații de urgență de asemenea în peste 100 țări. Pentru proiectele sale pe anii 1979 și 1980, P.A.M. a obținut pînă acum aproape două treimi (631 milioane dolari) din suma preconizată. Contribuțiile statelor sînt voluntare și constau atît din alimente, cît și din servicii de transport și administrative.

În afară de S.U.A., Canada și unele țări vest-europene, o importantă contribuție (a treia ca mărime) a venit în anii trecuți din partea Arabiei Saudite.

Unul din obiectivele P.A.M. este și sprijinirea eforturilor țărilor în curs de dezvoltare pentru a-și spori propria producție agro-alimentară.

Imagine din sala Adunării Generale a O.N.U., în care între 23 mai și 28 iunie a.c. va avea loc o sesiune extraordinară consacrată dezarmării. Din comitetul pregătitor al sesiunii fac parte 54 de state, între care și România.

Combaterea poluării

Sorin Șerbănescu, București — 1) Ținînd seama de acuitatea poluării Rinului, guvernul federal și guvernele landurilor din R. F. Germania au alocat sume totalizînd echivalentul a 900 milioane de dolari pentru construirea de stații de tratare a apelor reziduale în orașele care contribuie cel mai mult la poluarea marelui fluviu. Programul cuprinde și construirea a patru stații de epurare pe malurile lacului Constanța. La încheierea lucrărilor, în 1980, se va asigura epurarea biologică a 75% din volumul total al apelor uzate (în afara celor industriale) din zona fluviului. 2) Certificatul de origine este un document însoțitor al mărfurilor exportate, cerut în mod expres, în unele situații, de către autoritățile vamale ale țării importatoare, pentru a se dovedi care este țara de origine a mărfurilor respective. Certificatele de origine sînt cerute cînd : o țară acceptă importul numai din anumite țări ; regimul vamal aplicat de țara importatoare este diferit în funcție de țara exportatoare. Certificatele de origine sînt emise de instituții autorizate, în special de camerele de comerț.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

FL. CONSTANTIN, Cîmpina. — În art. 35, lit. b din Legea nr. 57/1974, se prevede că muncitorii care absolvă cursurile serale sau fără frecvență ale învățămîntului superior se încadrează la nivelul de bază al retribuției tarifare a funcției corespunzătoare studiilor absolvite, sau cu o clasă de retribuire în plus, dacă retribuția tarifară pentru al doilea an de activitate este mai mică sau egală cu cea avută. Nu sînteți obligat la efectuarea stagiului de trei ani. Puteți solicita transferul la altă întreprindere.

CORNEL CLAICI, Arad. — Problema ridicată de dv. este soluționată prin art. 43 din Legea nr. 57/1974, potrivit căruia pentru personalul administrativ, de deservire și de pază din toate compartimentele și pentru alte categorii de personal care nu contribuie nemijlocit la realizarea sarcinilor ce decurg din planul unității, acordarea retribuției tarifare se poate face numai în funcție de realizarea sarcinilor proprii de muncă. În temeiul art. 45 (3) din legea sus-menționată, prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 79/1975, anexa 3, s-au adus precizările necesare privind stabilirea indicatorilor și sarcinilor în funcție de care se acordă retribuția tarifară.

ECATERINA PESTRIȚU, Oltenița — Soțiile care au copii încredințați prin hotărîre judecătorească, pentru creștere și îngrijire și care primesc pensie alimentară pot fi titulare ale dreptului la alocația de stat pentru copii, dacă îndeplinesc condițiile cerute pentru acordarea acestui drept.

PERSIDIA GIURGIU, Tîrgoviște. — Din cele relatate în scrisoarea dv. rezultă că îndepliniți condițiile cerute de Legea nr. 1/1970. La art. 8, lit. b, se prevede că persoana care a lucrat cu contract de muncă pe durată determinată în fiecare an, cel puțin 6 luni, în aceeași unitate sau în unități diferite unde a trecut în mod organizat, la indicația unui organ competent, i se recunoaște vechimea neîntreruptă în aceeași unitate.

MARIN TĂBĂRAȘ, Cîmpina. — În condițiile în care soțul nu îndeplinește condițiile de acordare a alocației de stat pentru copii, acest drept se cuvine soției. Dacă soția este încadrată, cu contract de muncă pe durată nedeterminată, de mai mult de trei luni de zile, alocația se acordă din prima lună a pierderii, de către soț, a calității de personal muncitor.

Resursele simbiozei conducere-informatică

(Urmare din pag. 15)

cunoașterii problematicii de ansamblu pe care o implică conducerea modernă. În același timp însă, proiectanții trebuie să-i orienteze pe beneficiari și să susțină necesitatea abordării corecte a lucrărilor, iar analiza sistemului informațional să nu se limiteze la documentele de rutină folosite uzual.

În etapa actuală, în unele cazuri unitățile beneficiare contractează proiectarea cîtorva subsisteme (disparate) care să răspundă nevoilor imediate.

Sistemul social-economic al țării noastre funcționează ca un tot al subsistemelor sale, conducerea trebuind să se exercite după *criterii unitare* pe ansamblul structurilor sale și, respectiv, pe unitățile ierarhic subordonate. În consecință, și în cazul proiectării numai a cîtorva subsisteme trebuie să se vadă întregul, să se conceapă *cadrul întregului sistem informatic*, înainte de a se trece la elaborarea subsistemelor contractate. Ne referim astfel la organele de proiectare care, cunoscînd această necesitate, ar urma să prevadă în contractele și graficele de execuție resursele și timpul necesar pentru realizare.

5 MAI SEMNALĂM o practică existentă care îndepărtează lucrările de proiectare informatică de însăși finalitatea sistemului.

În lipsa unor „cerințe“ judicioase și complete din partea beneficiarului, în unele cazuri subsistemele și aplicațiile ce se proiectează caută să răspundă nevoilor de informare ale șefilor de compartimente — neglijîndu-se *nivelul conducerii unității* (consiliul oamenilor muncii, biroul acestuia, director, director adjunct, contabil șef).

Sistemul informatic trebuie să servească toate nivelurile de conducere ale întreprinderii și, în același timp, să furnizeze datele necesare conducerii unității — regulă valabilă și în cazul funcțiunilor operative ale întreprinderii. Cu alte cuvinte, trebuie să se urmărească realizarea nu numai a „ieșirilor“ curente, folosite de compartimentele funcționale, dar și a rapoartelor de sinteză necesare conducerii. De aici, necesitatea de a se preciza obiectivele în tema de proiectare, precum și amănuntele eventuale pe parcursul executării lucrărilor — respectiv acțiunea directoare ce revine conducerii întreprinderii și comisiei de coordonare și avizare — în toate etapele procesului de realizare a sistemului informatic.

6 INTRĂM TOT MAI MULT în domeniul metodologiei, cuprinzînd aici și o notă cu privire la *elaborarea modelelor.*

Deși alcătuiesc o categorie aparte, ca instrumente imediat utilizabile în luarea deciziilor, modelele se cer a fi gîndite și integrate în concepția generală a sistemului informatic ce se proiectează.

Sugerăm, în această privință, ca:

— necesitatea modelării să fie întrevăzută odată cu elaborarea studiului preliminar;

— în etapa proiect-cadru să se realizeze modelarea logică economică, iar în etapa proiect tehnic să fie analizate și stabilite modelele matematice corespunzătoare.

Așadar să se parcurgă, în general, aceleași etape de proiectare; durata lucrului poate fi însă diferită de aceea în care se realizează aplicațiile, în raport cu specificul modelelor, cu numărul și complexitatea lor.

Precizăm însă că aici ne gîndim la sistemul informatic pentru conducerea economică și că, pentru cazuri și cerințe speciale — de exemplu, pentru cercetări și experimente științifice, studii și calculații tehnice — sînt necesare uneori modele matematice singulare, care nu pot fi integrate într-un sistem sau a căror încadrare nu poate fi concepută de la început și rămîn ca atare (singulare).

*

În încheiere, ne dăm seama că aceste „note“ răzlețe nu ar putea avea decît meritul îndemnului de „a face mai bine“. Totodată, recunoaștem că documentarea noastră nefiind atotcuprinzătoare, unele din comentariile de mai sus s-ar putea întemeia pe observații care să nu fie de ordin general.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 12 din 24 martie 1978

– Expresie a justeței politicii naționale a P.C.R. Unitatea de năzuințe, de conștiință și de acțiune a întregului popor **(Dan Condrea)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Căi eficiente de reducere a consumului de combustibil în transportul auto **(S. Dobrotă, conf. dr. D. Rebușapcă)** 3
– Dezbatere „R.E." Scurtarea duratei de realizare a noilor obiective (II) 5
– Creșterea rolului consiliilor populare în înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a localităților patriei **(Gheorghe Cuțitei)** 7
– Producția netă, indicator de bază al planului economic. Realizarea producției fizice cu cheltuieli minime **(Ioan Olteanu)** 9
– Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii **(Paul V. Bran)** 10
– Analizele comparative – elemente orientative pentru deciziile economice. De ce rezultate diferite în condiții asemănătoare? **(Gh. Frățilă, Gh. Stoica)** 11
– Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Perfecționarea pregătirii membrilor conducerii colective. Un sistem integrat, participativ, deschis spre autoreglare **(Ștefan Tofan)** 14
– Resursele simbiozei conducere-informatică **(D. Feșnic, N. Bucurescu)** 15

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

– Productivitatea muncii **(lector univ. Ilie Gavrilă)** 16

TEORII ● IDEI

– In dezbatere. Procesul circular activ – în sprijinul valorificării superioare a tuturor componentelor materiei și energiei 17
– Școli ● curente ● economiști. Revoluția științifico-tehnică în viziune tehnocratică **(prof. dr. Marin Voiculescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Țările socialiste. Înaintare fermă în realizarea planurilor de dezvoltare **(Nicolae Popov)** 27
– Tendințe-conjuncturi 29
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

ÎNTREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI ŞI RESTAURANTE BUCUREŞTI

vă invită la:

– Restaurantul **CINA**, din Str. C.A. Rosetti nr. 1, unde s-au redeschis saloanele de la etajul I cu o dotare şi prezentare deosebită. Mobilier stil, aer condiţionat, ambianţă plăcută.
La telefon 14 02 17 se pot rezerva mese.
Saloanele sint deschise zilnic între orele 19,00–1,00

●

– Restaurantul **BULEVARD**, din Bd. Gh. Gheorghiu Dej nr. 1. Dispune de 3 saloane amenajate în stil de epocă, mobilier Biedermayer, are condiţionat.
Telefon 15 33 00.
Unitatea este deschisă zilnic între orele 12,00–17,00 şi 19,00–1,00.

●

– Restaurantul **DACIA**, din P-ţa Cosmonauţilor nr. 9 (în fostul local al Casei oamenilor de ştiinţă). Dispune de 7 saloane cu 300 de locuri la mese, o frumoasă terasă şi grădină de vară, o sală de festivităţi şi spectacole.
Arhitectura interioară în stil baroc, frumoase vitralii executate încă din anul 1902 de vitralistul francez Charel Champignelle.
Telefon 12 17 43

În aceste unităţi :
Servicii ireproşabile.
Specialităţi ale bucătăriei româneşti şi internaţionale, preparate de maiştri în arta culinară, satisfac cele mai înalte pretenţii ale consumatorilor.
Unităţile respective pot organiza, în condiţii de înaltă ţinută : recepţii, cocteiluri, conferinţe de presă, conversaţii etc.

GEOAGIU — BĂI

LINIŞTE,

ODIHNĂ

ŞI SĂNĂTATE

Un colţ de ţară, situat la 12 km de Orăştie, poartă numele acestei renumite staţiuni balneare. Ape alcaline, uşor sulfuroase, bicarbonatate, mezotermale şi termale, radioactive ; nămol de turbă, ioduros-feruginos, acţionează energic în afecţiunile aparatului locomotor — reumatisme degenerative, abarticulare, inflamatorii, posttraumatice, neurologice periferice, precum şi în afecţiunile ginecologice.

PUBLITURISM

1978 APR 7

UN NOU HOTEL, RECENT CONSTRUIT, SERVEŞTE ACEASTĂ MODERNĂ BAZĂ DE TRATAMENT

În această lună beneficiaţi de reduceri de preţuri atît la cazare cît şi la masă. Astfel, un loc într-o cameră cu două paturi şi baie costă doar 20 lei, în timp ce în sezonul estival costă 57 lei, iar masa 35 lei, faţă de 50 lei în timpul verii. O reducere substanţială, dacă reţineţi că o cură balneară sau un concediu de odihnă efectuat în această perioadă este la fel de eficace ca şi cel din perioada lunilor de vară, cu precizarea că acum aerul este puternic ozonat, reprezentînd un veritabil izvor de sănătate.

Bazinul cu apă termală

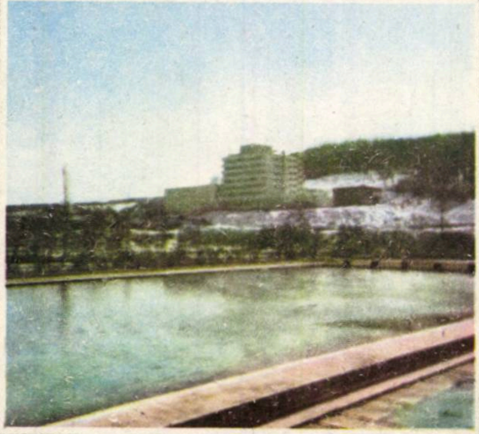

Informaţii suplimentare şi bilete se pot obţine prin filialele şi agenţiile OFICIILOR JUDEŢENE DE TURISM şi ale I.T.H.R. BUCUREŞTI.

De reţinut : la transportul pe calea ferată se acordă o reducere de 50%.

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

PERFECŢIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

- Supleţe, funcţionalitate, eficienţă
- Producţia netă şi producţia fizică — indicatori de bază ai planului economic
- Participarea la beneficii, expresie a democraţiei socialiste, autogestiunii şi cointeresării

CONFERINŢA PREŞEDINŢILOR CONSILIILOR POPULARE

Numărul 13 ● Vineri 31 martie 1978

EVENIMENTE DE SEAMĂ ÎN VIAȚA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII

■ Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român

■ Sesiunea Marii Adunări Naţionale

> „Doresc să subliniez cu toată claritatea că este necesar să asigurăm conducerea întregii activități economico-sociale, atît pe baza principiului centralismului democratic — lichidînd cu hotărire centralismul excesiv și rigid — cît și pe baza principiului autoconducerii, care trebuie să ducă la creșterea răspunderii, a puterii de decizie și acțiune a organelor locale, a centralelor și întreprinderilor, veghind însă și acționînd pentru înlăturarea oricăror tendințe anarhice, de patriotism local — cum se spune — de încălcare a legilor și hotărîrilor obligatorii pentru toate organele de partid și de stat, pentru toți cetățenii patriei. Astfel trebuie înțelese măsurile adoptate de plenara Comitetului Central al partidului privind perfecționarea conducerii științifice, pe baza planului național unic, a întregii activități economico-sociale din patria noastră".
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

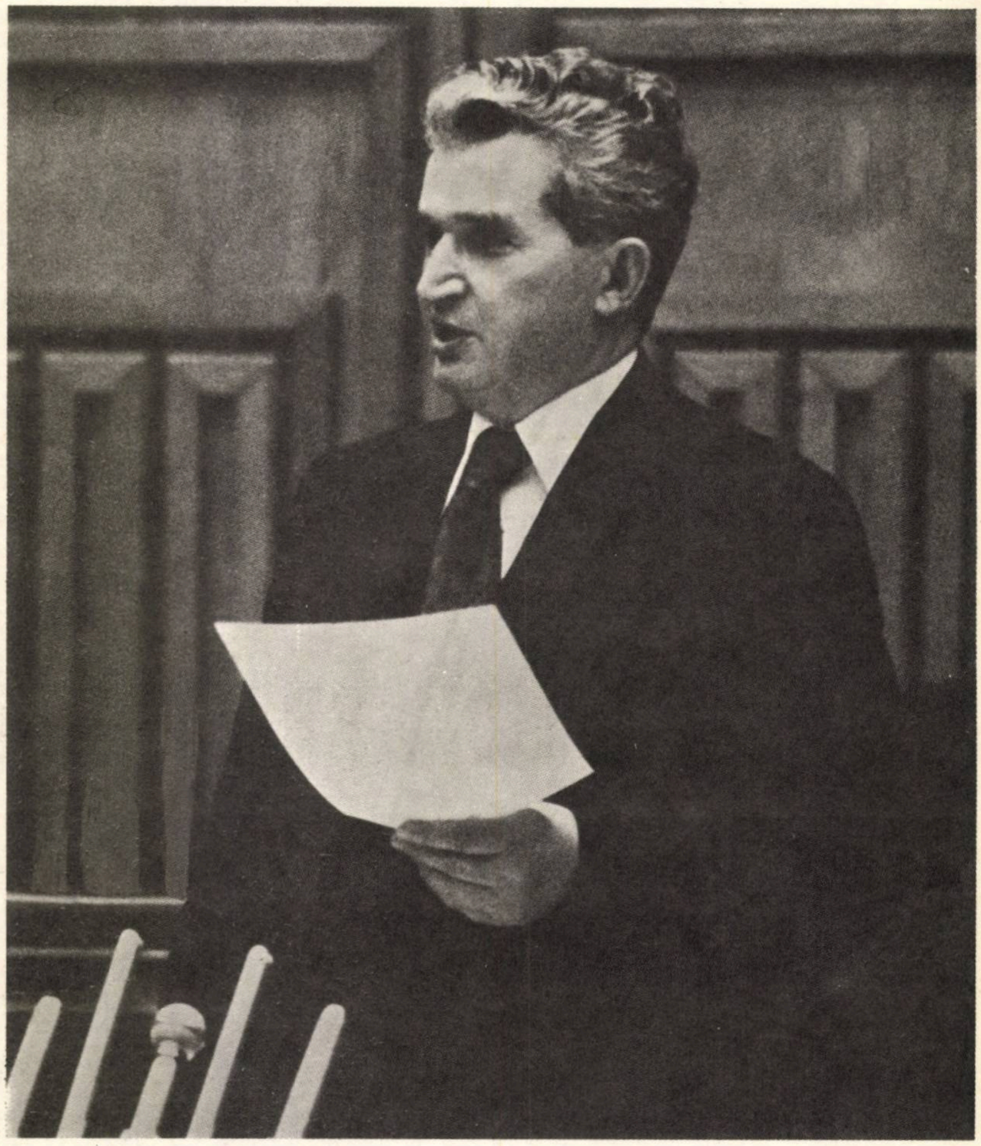

Documente ale Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22-23 martie 1978

HOTĂRÎREA

Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare

Pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, a indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au adoptat o serie de măsuri care asigură lărgirea continuă a participării oamenilor muncii la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a țării.

Partidul Comunist Român a acționat cu consecvență pentru instituirea unui sistem cuprinzător de organe de conducere colectivă în toate sectoarele de activitate, pentru creșterea rolului adunărilor generale ale oamenilor muncii, ca cele mai reprezentative foruri de dezbatere și rezolvare a problemelor fundamentale ale fiecărei unități. Prin măsurile stabilite s-a creat un cadru larg democratic pentru participarea celor ce muncesc la conducerea economiei naționale și a întregii vieți sociale, pentru ca fiecare colectiv de muncă să-și îndeplinească rolul în buna funcționare a unităților în care lucrează, în scopul creșterii eficienței economice, ridicării nivelului de trai al maselor, dezvoltării generale a societății.

Îmbinarea armonioasă a autonomiei fiecărei întreprinderi, prin lărgirea competențelor și atribuțiilor ce le revin, cu conducerea unitară a întregii vieți economico-sociale, pe baza aplicării principiului centralismului democratic, asigură valorificarea deplină a avantajelor orînduirii socialiste, accelerarea progresului patriei noastre, dezvoltarea democrației socialiste, a autoconducerii muncitorești. Hotărîtor, în actuala etapă, este ca fiecare colectiv de muncă să asigure gospodărirea cu maximum de eficiență a părții din avuția națională ce i s-a încredințat spre administrare, în vederea dezvoltării mai puternice a forțelor de producție și creșterii pe această bază a nivelului de trai și de civilizație al întregului popor.

Cerința trecerii la o nouă calitate a activității economice necesită să se perfecționeze mecanismul economico-financiar, astfel încît unitățile economice ,organele lor de conducere colectivă să dispună de pîrghii corespunzătoare pentru îndeplinirea în cît mai bune condiții a rolului și atribuțiilor ce le revin, pentru stimularea creșterii eficienței economice, cointeresarea oamenilor muncii în valorificarea superioară a resurselor existente și obținerea de rezultate economice superioare.

În mod deosebit se pune problema de a spori rolul activității de planificare și a celei financiare în îndeplinirea programelor de dezvoltare în ritmuri înalte a forțelor de producție, de a dezvolta inițiativa și răspunderea întreprinderilor și centralelor în planificarea propriei lor activități, înlăturînd fenomenele de centralism excesiv, și a așeza pe o bază mai temeinică autoconducerea muncitorească, de a asigura pîrghiile economice și financiare necesare pentru realizarea acestor obiective, în strînsă legătură cu planificarea unitară a economiei naționale.

În acest scop și pentru aplicarea consecventă a prevederilor legilor noastre cu privire la planificarea și activitatea financiară a unităților economice, sînt necesare măsuri cu privire la :

1. Întărirea **autogestiunii economico-financiare**, lărgirea competențelor în luarea deciziilor, în înfăptuirea hotărîrilor adoptate și îndeplinirea planului, pentru a pune de acord mecanismul economico-financiar cu cadrul organizatoric democratic creat, pentru a asigura unităților economice și organelor colective de conducere pîrghii și mijloace economico-financiare de exercitare efectivă a atribuțiilor și răspunderilor conferite de lege. Toate acestea trebuie să ducă la ridicarea pe un plan superior a **autoconducerii muncitorești**, a rolului colectivelor de oameni ai muncii în conducerea vieții noastre economico-sociale. Aceste măsuri vor contribui la accelerarea dezvoltării producției pe baza tehnicii moderne, îmbunătățirea continuă a calității produselor, realizarea unei înalte eficiențe și creșterea rentabilității, ridicarea calitativă a întregii activități economice. Se vor crea astfel condiții pentru creșterea contribuției fiecărei întreprinderi la dezvoltarea generală a societății și totodată pentru cointeresarea mai directă a colectivelor de oameni ai muncii în îndeplinirea prevederilor de plan, în dezvoltarea economică a fiecărei întreprinderi, care să se reflecte în sporirea veniturilor celor ce muncesc prin creșterea retribuției, crearea unor fonduri pentru construcții de locuințe și alte acțiuni sociale, participarea la beneficii.

2. Sporirea răspunderii întreprinderilor pentru **întocmirea planului propriu de dezvoltare economico-socială**, ținînd seama de asigurarea cu comenzi atît din țară, cît și din străinătate, precum și de capacitățile de producție de care dispun și de cele ce urmează să intre în funcțiune. Potrivit principiului centralismului democratic, lărgirea inițiativei și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi trebuie să se realizeze în condițiile asigurării conducerii planificate unitare a economiei, pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială.

3. Elaborarea în fiecare unitate economică a **bugetului de venituri și cheltuieli**, care va reprezenta instrumentul de bază al conducerii activității financiare, al analizei și controlului, al asigurării echilibrului financiar al întreprinderii.

4. Introducerea ca indicatori de bază a **valorii producției nete și producției fizice**, precum și perfecționarea indicatorilor economico-financiari.

5. Îmbunătățirea muncii ministerelor și a celorlalte organe centrale, care trebuie să-și concentreze în mai mare măsură activitatea în întreprinderi și centrale în scopul soluționării operative a problemelor de planificare, financiare, de credit și prețuri, de aprovizionare tehnico-materială, de comerț exterior și de cointeresare materială legate de transpunerea în viață a com-

plexului de măsuri privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.

Toate aceste obiective și orientări impun perfecționarea multilaterală a mecanismului economico-financiar în concordanță cu cerințele actualei etape de dezvoltare a economiei naționale, a întregii noastre societăți.

CU PRIVIRE LA PERFECȚIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

I. Îmbunătățirea indicatorilor economico-financiari

1. Se va **introduce ca indicator de bază valoarea producției nete** în industrie, agricultura de stat, construcții și transporturi. Valoarea producției nete reprezintă valoarea nou creată în activitatea productivă și cuprinde următoarele elemente principale :

— prelevarea unei părți din valoarea nou creată pentru fondul de dezvoltare a societății, sub forma impozitului pe valoarea producției nete ;

— retribuțiile directe ale personalului muncitor și alte drepturi ale oamenilor muncii ;

— cheltuielile de cercetare și pentru introducerea tehnicii noi ;

— cheltuielile generale, exclusiv cele materiale ;
— impozitul pe fondul de retribuire ;
— contribuția pentru asigurări sociale ;
— beneficiul net.

Calculul producției nete se face prin scăderea cheltuielilor materiale aferente din producția globală.

În cadrul indicatorilor de plan se vor menține atît valoarea producției marfă, cît și cea a producției globale pentru exprimarea volumului de activitate, a unor indicatori de eficiență, precum și a ritmurilor de creștere.

2. Pentru a asigura orientarea fermă a activității economice spre satisfacerea nevoilor reale, concrete, ale economiei, în elaborarea și urmărirea execuției planului se va extinde utilizarea **indicatorilor fizici**, pe baza cărora vor fi stabilite sarcinile de producție, investiții, export, import, livrările la fondul pieței, precum și pentru promovarea progresului tehnic.

O deosebită atenție se va acorda ridicării calității produselor și valorificării superioare a materiilor prime, ca o condiție hotărîtoare a realizării producției nete planificate.

3. Se va introduce indicatorul **fondul total de timp de muncă al întreprinderii**, exprimat în ore-om, pentru determinarea necesarului de forță de muncă și a productivității muncii.

4. Se va extinde și perfecționa **sistemul indicatorilor și normativelor de eficiență ;** care va cuprinde :

— productivitatea muncii exprimată prin producția netă, precum și în expresie fizică prin consumul de timp de muncă pe unitate de produs ;

— cheltuielile la 1 000 lei producție marfă, totale și materiale ; costurile pe unitatea de produs (la întreprinderi și centrale) ;

— gradul de folosire a capacităților de producție ; indici de utilizare a fondului de timp disponibil de lucru al mașinilor-unelte ;

— indici de valorificare a materiilor prime și materialelor ; norme și normative de consum și de stocuri de materii prime, materiale, combustibil și energie ;

— normative de calitate și de înnoire a producției ;

— normative de personal ;

— beneficiile și producția netă ce se obțin la 1 000 lei fonduri fixe ;

— cursurile de revenire ale produselor în activitatea de comerț exterior ; aportul valutar al produselor la export.

5. În activitatea de investiții, indicatorii principali vor deveni **fondurile fixe și capacitățile ce se pun în funcțiune**, pentru a asigura finalizarea în termene cît mai scurte a noilor lucrări de investiții.

6. Se va trece la **calcularea și eliberarea fondului de retribuire în industrie în funcție de îndeplinirea planului la valoarea producției nete :**

a. **Eliberarea fondului de retribuire pentru întregul personal muncitor, în raport cu îndeplinirea planului valorii producției nete, se va face trimestrial, cumulat de la începutul anului.**

La stabilirea și eliberarea fondului de retribuire, valoarea producției nete ce se va lua în calcul va cuprinde valoarea nou creată aferentă produselor finite, semifabricatelor și lucrărilor cu caracter industrial, care au asigurată desfacerea prin contracte la intern și export.

b. **Fondul de retribuire** rezultat din însumarea drepturilor legale individuale de retribuire ,care depășește fondul de retribuire determinat în raport cu gradul de îndeplinire a indicatorului valoarea producției nete, se va elibera numai pe bază de aprobare, potrivit legii.

c. **Acordarea retribuției individuale** se va face pentru toate categoriile de personal în raport cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii și corespunzător formelor de retribuire aplicate, după cum urmează :

— muncitorii care lucrează în acord primesc retribuția în raport cu gradul de îndeplinire a normelor de muncă, ce reflectă cantitatea de produse fizice realizate, precum și complexitatea lucrărilor executate ;

— muncitorii care lucrează în regie primesc retribuția corespunzător categoriei de calificare și a treptei în care sînt încadrați, în raport cu gradul de realizare a sarcinilor determinate pentru fiecare loc de muncă (echipă, linie de fabricație, sector, atelier sau secție de fabricație) ;

— personalul tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ primește retribuția în raport cu realizarea sarcinilor proprii de muncă corespunzător funcției îndeplinite. Pentru conducerea întreprinderilor și centralelor acordarea retribuției va fi condiționată de îndeplinirea a 2—4 indicatori de plan care exprimă în mod sintetic activitatea unității, printre care în mod obligatoriu și valoarea producției nete.

Îmbunătățirea indicatorilor economico-financiari va asigura comensurarea mai reală a aportului întreprinderilor la crearea venitului național, va stimula creșterea eficienței și va accentua laturile calitative ale activității economice.

II. Perfecționarea activității de planificare

Strategia dezvoltării economico-sociale a țării se elaborează de Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a societății — și se bazează pe Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Întreaga activitate de planificare se desfășoară sub conducerea partidului și pornește de la obiectivele fundamentale stabilite pentru fiecare etapă de Congresele și Conferințele Naționale, de la orientările și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România.

Un rol important revine Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, care întocmește studii și dezbate principalele direcții ale dezvoltării economico-sociale a țării și conlucrează strîns cu organele de partid și de stat în elaborarea și execuția planului.

1. Dezvoltarea economico-socială se realizează pe baza planului național unic, care unește toate resursele materiale și umane ale țării și asigură sporirea continuă a producției materiale, a venitului național, creșterea bogăției naționale și ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

a. În vederea încadrării propunerilor de plan în echilibrul și opțiunile generale ale dezvoltării economiei naționale **se vor elabora niveluri orientative și normative de plan pe toate treptele organizatorice.**

Nivelurile orientative și normativele de plan vor fi elaborate în conformitate cu Directivele Congreselor și Conferințelor Naționale ale partidului, cu prevederile programelor de perspectivă de dezvoltare economico-socială a țării.

Aceste niveluri pe ansamblul economiei, precum și pe ministere, ramuri și pe județe vor fi examinate și în secțiunile Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale.

Nivelurile orientative și normativele de plan vor fi elaborate după cum urmează : — pe ansamblul economiei, pe ministere, ramuri și în profil teritorial de către Comitetul de Stat al Planificării în colaborare cu Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Finanțelor, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, Ministerul Muncii, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, Comitetul de Stat pentru Prețuri și Consiliul de coordonare a activității de investiții ;

— pe centrale de către Comitetul de Stat al Planificării împreună cu ministerele sau organele centrale respective ;

— pe întreprinderi de către centrale împreună cu ministerele sau organele centrale de resort.

În determinarea nivelurilor orientative și normativelor de plan se va porni de la studiile de prognoză și programele speciale, analiza critică a rezultatelor obținute în perioadele precedente, studierea cerințelor pieței interne și externe, evidența capacităților de producție și gradul de utilizare a acestora, asigurînd mobilizarea tuturor rezervelor existente, creșterea eficienței economice. Acestea vor fi stabilite cu consultarea largă a specialiștilor din producție, cercetare, proiectare, a colectivelor de oameni ai muncii din unitățile de bază.

b. Prin plan se stabilesc sarcinile și mijloacele de realizare a acestora, concomitent în **profil departamental** — pe ministere, centrale și întreprinderi, în **profil de ramură** — pe ramurile economiei și ale industriei și în **profil teritorial** — pe comune, orașe, municipii și județe.

c. Pentru atingerea obiectivelor prevăzute în plan se elaborează **programe speciale** pe produse, grupe de produse, subramuri, activități, probleme de sinteză, pe județe și localități. Acestea cuprind căile și măsurile concrete pentru asigurarea bazei materiale și valorificarea superioară a resurselor, utilizarea rațională a capacităților de producție, introducerea progresului tehnic, formarea și perfecționarea cadrelor, creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție și sporirea eficienței fondurilor productive.

Se va asigura elaborarea în devans a prevederilor planului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, care trebuie să stea la baza orientării întreprinderilor și centralelor spre realizarea de produse de înaltă tehnicitate și calitate, competitive din punct de vedere economic.

2. **Activitatea de planificare pornește de la unitățile de bază**, economice și teritorial administrative, urmărind înfăptuirea Directivelor partidului de dezvoltare economico-socială a țării, încadrarea în nivelurile orientative și normativele de plan stabilite pe ansamblul economiei naționale, pe ramuri și sectoare de activitate.

a. În elaborarea planului, **întreprinderile** vor asigura :

— studierea temeinică a pieței interne și externe, contractarea din timp a întregii producții, astfel încît activitatea economică să servească nevoilor concrete ale economiei ;

— valorificarea maximă a potențialului productiv, prin utilizarea integrală a capacităților de producție existente și a celor ce vor fi puse în funcțiune ; aplicarea rezultatelor cercetării științifice în scopul modernizării producției și promovării progresului tehnic ; sporirea productivității muncii ; valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor ; îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe, a tuturor fondurilor de producție ; creșterea generală a eficienței economice și rentabilității ;

— crearea resurselor financiare necesare acoperirii costurilor de producție și de circulație, constituirii fondurilor proprii, efectuării vărsămintelor la buget și rambursării creditelor în vederea asigurării echilibrului între veniturile și cheltuielile întreprinderii.

Întreprinderile au obligația de a-și lărgi profilul de fabricație pentru a se adapta permanent la cerințele consumului intern și exportului.

Pe baza comenzilor suplimentare, îndeosebi pentru export, care apar în execuția planului, consiliul oamenilor muncii din întreprindere are obligația să acționeze pentru asigurarea capacităților de producție, a bazei materiale și a cooperărilor necesare, propunînd măsuri corespunzătoare pentru depășirea prevedrilor de plan la produsele cu desfacere asigurată. De asemenea, trebuie să asigure folosirea rațională a forței de muncă, luînd măsuri ori de cîte ori este nevoie pentru redistribuirea forței de muncă, transferînd personalul auxiliar în activitatea de producție și investiții, în cercetare și proiectare, în vederea îndeplinirii integrale a planului de producție și investiții.

În elaborarea planului, întreprinderile conlucrează cu unitățile furnizoare și beneficiare, cu organele locale, asigurînd permanent corelarea prevederilor cu sarcinile ce revin centralei de care aparțin și cu cerințele planului în profil teritorial.

b. Pe baza propunerilor întreprinderilor componente, **centrala** elaborează planul propriu, urmărind în mod deosebit :

— studierea cerințelor pieței interne și externe, sprijinirea întreprinderilor în încheierea contractelor de aprovizionare și desfacere ;

— creșterea gradului de utilizare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și suprafețelor de producție, folosirea intensivă a întregului potențial productiv al întreprinderilor componente ;

— dezvoltarea optimă a capacităților de producție pe seama noilor obiective de investiții, a modernizării și dezvoltării unităților existente ;

— specializarea și profilarea producției, stabilirea de programe de cooperare între întreprinderile componente, precum și cu alte centrale ;

— organizarea asimilării de noi produse și introducerea tehnologiilor avansate, pe baza finalizării cercetărilor proprii și ale institutelor de specialitate ;

— gospodărirea cu maximum de eficiență a fondurilor materiale și bănești, asigurarea unui regim strict de economii și întărirea disciplinei de plan în toate unitățile.

În fundamentarea propunerilor de plan, centralele colaborează cu întreprinderile subordonate, cu celelalte centrale, cu ministerele coordonatoare, precum și cu organele locale.

Centrala industrială, în calitate de titular de plan, poartă întreaga răspundere pentru elaborarea planurilor în domeniul ei de activitate și pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe ansamblul centralei și de fiecare unitate subordonată.

c. **Ministerele** participă nemijlocit la întocmirea planurilor în centrale și întreprinderi, asigurînd pe baza acestora elaborarea planului pentru întreaga ramură pe care o coordonează, urmărind profilarea eficientă a subramurilor și perfecționarea structurii acestora în concordanță cu tendințele progresului tehnic, cu cerințele pieței interne și externe. Planurile pe ramuri se fundamentează pe programe speciale pe subramuri, grupe de produse și produse. Ministerele au obligația de a fundamenta programele de cooperare dintre centralele și întreprinderile subordonate, precum și cu alte ministere, în vederea desfășurării ritmice a activității de producție.

Ministerele își vor corela reciproc propunerile de plan, vor conlucra permanent cu Comitetul de Stat al Planificării și celelalte organe centrale, precum și cu organele județene, asigurînd încadrarea prevederilor de plan în ritmurile și proporțiile de ansamblu ale economiei.

d. **Consiliile populare** asigură elaborarea, ca parte integrantă a planului național unic, a proiectelor planurilor de dezvoltare economico-socială ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor într-o strînsă conlucrare cu întreprinderile, centralele, ministerele și celelalte organe centrale, asigurînd folosirea cu eficiență maximă a resurselor materiale și de muncă, a întregului potențial economic de pe teritoriul respectiv, înfăptuirea programelor de sistematizare teritorială.

e. **Proiectele de planuri, astfel intocmite și corelate pe fiecare treaptă organizatorică — întreprindere, centrală, minister, județ — se adoptă de către organele de conducere colectivă respective. În întreprinderi planurile se adoptă de adunările generale ale oamenilor muncii.**

3. În elaborarea planurilor, atît la nivelul economiei naționale, cît și pe întreprinderi, centrale, ministere și în profil teritorial, trebuie să se asigure **baza materială** necesară realizării în bune condiții a sarcinilor prevăzute. Încă la stabilirea nivelurilor orientative, Comitetul de Stat al Planificării și celelalte organe centrale trebuie să asigure capacitățile necesare de producție prin programe corespunzătoare de investiții și de punere în funcțiune a noi obiective, sursele de aprovizionare din țară și din import, programe de pregătire a forței de muncă necesare. Totodată, vor fi elaborate normative, fundamentate din punct de vedere tehnic și economic, privind utilizarea capacităților de producție, consumul de materii prime, materiale, combustibil și energie, creșterea productivității muncii, folosirea cu maximă eficiență a tuturor resurselor.

În elaborarea și execuția planului, întreprinderile, centralele și ministerele au obligația să dimensioneze necesarul de capacități de producție, forță de muncă, materii prime, materiale, combustibili și energie electrică pe baza nivelurilor orientative și a normativelor stabilite, să asigure condițiile pentru realizarea integrală a producției fizice prevăzute cu prioritate pentru export.

În fundamentarea bazei materiale a planului, întreprinderile, centralele și ministerele vor acționa pentru :

— utilizarea optimă a capacităților de producție, stabilind gradul de încărcare a utilajelor și indicii de folosire a fondului de timp disponibil al mașinilor și insalațiilor în condițiile păstrării unei rezerve care să permită o desfășurare corespunzătoare a proceselor de fabricație și posibilitatea adaptării în execuție la cerințele suplimentare ale pieței, cu deosebire pentru export ;

— fundamenarea programului de aprovizionare, care să cuprindă necesarul și sursele de materii prime și materiale din țară și din import, cu precizarea furnizorilor, a termenelor de livrare ; stabilirea, odată cu adoptarea planului de către întrepinderi, centrale și ministere, a programelor și graficelor de cooperare internă, cît și cu alte sectoare :

— folosirea eficientă a forței de muncă, în concordanță cu normativele de creștere a productivității muncii valorice și fizice, urmărind încadrarea în normativele de personal prin asigurarea fondului de timp de lucru necesar în ore de muncă, stabilit pe baza categoriilor de lucrări și a complexității acestora ; vor trebui luate măsuri pentru recrutarea forței de muncă și pregătirea corespunzătoare a acesteia.

Planul național va prevedea rezerve de capacități, materii prime și materiale de bază și alte resurse, urmînd ca trimestrial, pe măsura realizării acestora, să se stabilească destinația lor în vederea desfășurării ritmice a aprovizionării tehnico-materiale, folosirii integrale a capacităților de producție, realizării producției fizice prevăzute și satisfacerii în cît mai bune condiții a nevoilor economiei naționale.

4. În activitatea de planificare se va accentua rolul contractelor economice, luîndu-se măsuri pentru încheierea acestora concomitent cu elaborarea lucrărilor de plan. Este necesar ca **în momentul aprobării, planurile să aibă la bază contracte ferme practic integral pentru consumul intern ; de asemenea, producția de export și importurile necesare trebuie să fie fundamentate pe contracte ferme, contracte-cadru, comenzi sau convenții care să asigure certitudinea aprovizionării și desfacerii.**

În acest scop, se vor lua următoarele măsuri :

a. **Contractarea integrală a producției stabilite prin planul cincinal,** pe întreaga perioadă de 5 ani, în conformitate cu destinațiile din balanțele pe produse. Pentru aceasta va fi extins numărul de balanțe care se adoptă odată cu planul cincinal, al celor din competența de aprobare a Consiliului de Miniștri și a ministerelor și în același timp se va întări controlul asupra balanțelor elaborate de ministere și centrale.

Pentru consumul intern se vor încheia contracte ferme la toate produsele prevăzute în planul cincinal. Pentru produsele destinate exportului se va urmări atît încheierea de contracte ferme, cît și contracte-cadru, convenții sau alte înțelegeri, urmărindu-se includerea unor clauze asiguratorii corespunzătoare, ținînd seama de tendințele conjuncturii externe și interesele economiei naționale.

b. **Prevederile din contractele pe perioade de pînă la 5 ani vor putea fi adaptate și detaliate prin planurile anuale.** În acest scop, odată cu adoptarea planului anual se vor actualiza și prevederile de plan pentru anul următor, astfel încît să se poată emite din timp repartițiile și aduce precizările necesare contractelor încheiate.

c. Pornind de la orientările și prognozele de dezvoltare în perspectivă ale economiei naționale, de la acordurile de colaborare cu alte țări, **se vor încheia contracte pe termen lung,** pe durate mai mari de 5 ani, îndeosebi pentru livrările în cadrul acțiunilor de cooperare internațională, produsele destinate exportului, mașini, utilaje și instalații cu ciclu lung de fabricație, importurile principalelor materii prime etc.

d. Se vor încheia contracte pentru obiectivele de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, pe întreaga perioadă a ciclului de realizare, de la inițierea lucrărilor și pînă la introducerea rezultatelor în producție.

e. **Se interzice introducerea în fabricație de produse care nu au certitudinea desfacerii** prin contracte sau comenzi ferme. Întreprinderile, centralele și ministerele vor asigura ca acțiunea de contractare a întregii producții să se încheie înaintea începerii perioadei de plan. În cazul în care pentru unele produse nu se va putea asigura desfacerea, se vor face propuneri de realizare pe capacitățile respective a altor produse solicitate de beneficiari, îndeosebi pentru export.

f. **Întreprinderile și centralele au obligația să preia în execuție toate contractele și comenzile care corespund necesităților economiei naționale,** luînd măsuri pentru asigurarea capacităților de producție, pregătirea fabricației, aprovizionarea cu materii prime, desfășurarea în cele mai bune condiții a producției, realizarea unor produse de calitate superioară.

Pe toate treptele organizatorice se va acționa ferm pentru întărirea disciplinei de plan și contractuale, respectarea integrală a obligațiilor asumate de unitățile economice, reducerea duratelor de aprovizionare-fabricație-desfacere și accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante, în vederea utilizării cu maximum de eficiență a fondurilor materiale și bănești.

III. Perfecționarea finanțelor unităților economice și reglarea rentabilității cuprinse în prețuri

1. Pentru folosirea mai intensă a pîrghiilor economico-financiare în activitatea întreprinderilor, sporirea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii și a organelor colective de conducere din fiecare unitate în gospodărirea fondurilor și întărirea disciplinei financiare, precum și pentru creșterea eficienței economice, se va introduce **bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii.**

În funcție de specificul ramurilor economice, bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii va cuprinde :

— veniturile, cheltuielile, rezultatele financiare privind producția industrială, producția agricolă, lucrările de construcții montaj, transporturile, circulația mărfurilor, activitățile de cercetare și proiectare, prestările de servicii și alte activități de baza sau auxiliare, încasări din vînzarea producției la export ;

— fondurile proprii ale întreprinderii : fondul de dezvoltare economică, fondul mijloacelor circulante, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul pentru acțiuni sociale și fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii ;

— creditele bancare ;

— vărsămintele la bugetul de stat.

Bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii urmează să se integreze în sistemul bugetelor de venituri și cheltuieli ce se întocmesc la nivelul de centrală, minister, în condiții de corelare cu planul național unic, bugetul de stat, planurile de credite, planul financiar centralizat al statului, în scopul asigurării echilibrului financiar pe economia națională.

2. Pentru formarea fondurilor necesare dezvoltării generale a societății, **o parte din valoarea nou creată în industrie va fi prelevată la bugetul de stat sub formă de impozit pe valoarea producției nete.**

Cotele de impozit vor fi diferențiate pe ministere și centrale, iar în cazuri justificate și pe întreprinderi, în funcție de volumul beneficiilor, nivelul rentabilității și necesitățile de autofinanțare, astfel încît, pe ansamblul industriei, să se asigure o rentabilitate de 14—15 la sută. Impozitul se va repartiza pe produs, în funcție de beneficiul cuprins în preț, afectîndu-se într-o mai mare măsură produsele cu rentabilități ridicate.

Pentru a stimula colectivele de oameni ai muncii în realizarea și depășirea producției nete, la valoarea producției nete realizate peste plan se va aplica o cotă mai redusă de impozit.

Rentabilitatea întreprinderii va fi determinată pe baza beneficiului rămas după plata impozitului, astfel că impozitul pe valoarea producției nete va constitui o cheltuială suportată direct din rezultatele financiare.

3. Pentru asigurarea autogestiunii economico-financiare și cointeresarea oamenilor muncii în obținerea de rezultate cît mai bune, la nivelul fiecărei întreprinderi se vor constitui următoarele **fonduri proprii :**

— fondul de dezvoltare economică ;

— fondul mijloacelor circulante ;

— fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social ;

— fondul pentru acțiuni sociale ;

— fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii.

a) **Fondul de dezvoltare economică** se va utiliza pentru investiții productive, prevăzute în planul național unic și se va constitui din :

— o parte din amortizarea aferentă fondurilor fixe productive ;

— o cotă din beneficiu ;

— alte resurse ale întreprinderii, cum sînt cele provenite din valorificarea materialelor rezultate din scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe.

b) **Fondul mijloacelor circulante** se va constitui dintr-o cotă din beneficiu. Acest fond se va utiliza pentru asigurarea necesarului de mijloace circulante, dimensionate în funcție de sarcinile de plan, normele de stocuri și normativele aprobate.

c) **Fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social** se va constitui din beneficii, amortizările aferente locuințelor și celorlalte fonduri fixe cu caracter social, veniturile realizate de unele unități social-culturale. Acest fond este destinat construirii de locuințe pentru personalul muncitor, precum și construirii și dotării căminelor muncitorești, creșelor, grădinițelor, cantinelor-restaurant și altor investiții cu caracter social, prevăzute în plan.

d) **Fondul pentru acțiuni sociale** se va constitui din : beneficiu, în limita sumelor prevăzute cu această destinație, stabilite pentru fiecare acțiune, pe baza normelor și normativelor în vigoare ; o cotă de pînă la 5 la sută din fondul de participare la beneficii ; contribuțiile datorate, în condițiile legii, de către personalul muncitor pentru trimiteri la tratament balnear și odihnă și întreținerea copiilor în creșe și grădinițe.

Fondul pentru acțiuni sociale se va utiliza pentru acoperirea unor cheltuieli sociale, cum sînt : trimiteri la tratament balnear și odihnă ; regia și hrana la creșele și grădinițele care funcționează pe lîngă unitățile economice ; regia și alte cheltuieli la cantinele-restaurant ; întreținerea, reparațiile și alte cheltuieli la căminele muncitorești ; alte cheltuieli stabilite potrivit legii.

e) În cadrul participării oamenilor muncii la autoconducere, la întărirea și lărgirea autogestiunii economico-financiare, personalul muncitor din unitățile economice are dreptul, în afară de retribuție, să participe la beneficii. În acest scop, se constituie **fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii.** Acest fond se va constitui din beneficiile planificate. În scopul stimulării oamenilor muncii la depășirea sarcinilor planificate, din beneficiile obținute peste plan se vor aloca suplimentar la acest fond cote superioare celor actuale, diferențiate în funcție de căile de obținere a beneficiilor peste plan : reducerea cheltuielilor de producție ; depășirea producției nete ; alte căi.

Fondul de participare la beneficii se repartizează anual de adunarea generală a oamenilor muncii în raport de contribuția adusă la dezvoltarea unității și de vechimea în unitate.

În afara sumelor primite din participarea la beneficii, oamenii muncii vor primi în cursul anului premii, în condițiile legii, astfel :

— premii pentru realizări deosebite în muncă, în limita a 1 la sută din fondul de retribuire planificat ;

— premii pentru economii de materiale și forță de muncă, în limita unei cote din valoarea economiilor realizate ;

— alte premii ce se acordă în anumite domenii de activitate.

4. Cheltuielile pentru investiții în întreprinderile noi, precum și dezvoltările mai importante la întreprinderile în funcțiune se vor finanța de la buget.

Întreprinderile care primesc fonduri de la buget pentru investiții rămîn obligate să le restituie prin o parte din amortizare.

5. În situația în care nevoile de resurse financiare ale unei întreprinderi în funcțiune pentru finanțarea investițiilor productive, mijloacelor circulante, construcțiilor de locuințe și celorlalte investiții cu caracter social depășesc fondurile constituite în acest scop, diferența se va acoperi prin credite bancare, rambursabile din fondurile proprii ce se vor constitui în perioadele următoare.

Disponibilitățile din fondurile proprii vor aparține întreprinderilor și se vor păstra la bănci în conturi purtătoare de dobînzi.

6. În condițiile aplicării principiului autogestiunii economico-financiare a întreprinderilor, constituirii de fonduri proprii la dispoziția acestora și instituirii obligației fiecărei întreprinderi de a participa cu o anumită cotă la dezvoltarea societății, **beneficiile realizate în cadrul planului** vor fi repartizate în cote diferențiate pe ramuri și subramuri sau pe bază de normative pentru constituirea fondurilor proprii și pentru vărsăminte la bugetul de stat.

Beneficiile realizate peste plan se vor repartiza, de asemenea, pe bază de cote, pentru :

— fondul propriu de dezvoltare economică ;

— fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social ;

— suplimentarea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii ;

— vărsăminte la bugetul de stat.

7. Aplicarea principiului autogestiunii economico-financiare a întreprinderilor conduce la acoperirea într-o mai mare măsură a nevoilor de fonduri ale acestora din resurse proprii. Cu toate acestea, o parte însemnată din fondurile pentru producție și dezvoltare urmează să se asigure, în continuare, pe calea creditului bancar, ceea ce necesită **îmbunătățirea sistemului de creditare, întărirea controlului bancar** asupra modului în care sînt gospodărite fondurile alocate și a respectării disciplinei financiare.

a) Băncile vor acorda **credite pentru acoperirea cheltuielilor de aprovizioanre și a celorlalte cheltuieli de producție** în conformitate cu prevederile planului național unic și planului de credite, precum și ale bugetelor de venituri și cheltuieli ale unităților economice.

Creditele pentru acoperirea cheltuielilor de producție se vor acorda de către bănci pentru :

— completarea fondurilor proprii prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor ;

— acoperirea temporară a valorilor materiale și a cheltuielilor pentru stocuri sezoniere, stocuri ce se constituie rezervă de plan potrivit balanțelor materiale și alte stocuri și nevoi financiare stabilite de lege.

Pentru a crește răspunderea întreprinderilor și băncilor în gospodărirea fondurilor materiale și bănești, creditele bancare se vor acorda pe bază de contracte de credite ce se încheie de către bancă și unitățile economice, în care se vor prevedea condițiile de obținere și de rambursare a creditelor și obligațiile întreprinderilor cu privire la administrarea resurselor împrumutate.

Pentru creditele primite de la bănci, întreprinderile vor plăti dobînzi. În cazul nerambursării creditelor la scadență, băncile vor calcula dobînzi majorate, care vor afecta beneficiul.

Măsurile luate pentru creșterea răspunderii întreprinderilor în utilizarea fondurilor vor duce la sporirea preocupărilor pentru realizarea permanentă a echilibrului între încasări și plăți, a capacității de plată.

În cazul întreprinderilor care, în unele perioade, nu-și asigură efectuarea plăților din încasări, băncile vor putea acorda **credite cu dobîndă majorată** pentru desfășurarea activității de producție, urmărind refacerea capacității de plată a întreprinderilor respective.

O deosebită atenție se va acorda întreprinderilor care, în mod frecvent, își imobilizează mijloacele circulante — ca urmare a unor aprovizionări neraționale, a nerealizării ritmice a producției, depășirii costurilor de producție, fabricării unor produse fără desfacere asigurată, fără prețuri aprobate sau necorespunzătoare calitativ — luîndu-se măsuri eficiente de către întreprindere, centrală și ministerul tutelar pentru înlăturarea neajunsurilor și refacerea capacității de plată. Totodată, se vor anunța principalii furnizori ai întreprinderilor în cauză despre situația acestora, urmînd ca livrările de mărfuri, executările de lucrări și prestări de servicii să se efectueze de către furnizori numai pe baza unor instrumente de decontare bancară prin care să se ateste, în prealabil, existența posibilităților de plată.

b. Pentru realizarea investițiilor prevăzute în planul național unic, băncile vor efectua finanțarea și vor acorda **credite pe termen mijlociu și lung** în completarea fondurilor proprii ale întreprinderilor, potrivit prevederilor din bugetele de venituri și cheltuieli, pe baza documentației tehnico-economice prevăzute de lege.

Rambursarea acestor credite se va face din fondurile proprii ale întreprinderilor, ce se vor realiza în perioadele următoare. Pentru unitățile economice care nu își realizează în cursul anului resursele proprii la nivelul prevederilor din bugetele de venituri și cheltuieli și pentru a asigura execuția neîntreruptă a lucrărilor de investiții, băncile finanțatoare vor putea acorda credite cu dobîndă majorată pe baza analizei prealabile a cauzelor și în urma stabilirii măsurilor pentru redresarea situației financiare a întreprinderilor respective.

IV. Activitatea de comerț exterior

Un rol tot mai important în dezvoltarea economiei naționale revine activității de comerț exterior și de cooperare internațională, lărgirii schimburilor reciproc avantajoase cu toate tările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii.

Schimburile economice externe se realizează pe baza planului de comerț exterior și de cooperare economică internațională și a balanței de plăți externe, **care constituie părți componente ale planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării.**

1. Pentru fundamentarea și pregătirea în condiții optime a planului de comerț exterior, ministerele economice, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, întreprinderile producătoare, centralele vor acționa pentru asigurarea necesarului de comenzi și contracte pe perioade cît mai lungi, intrarea în raporturi de cooperare cu întreprinderi și firme din alte țări, adaptarea operativă a producției la cererile pieței externe.

2. Unitățile producătoare **răspund nemijlocit de activitatea de comerț exterior,** avînd obligația de a asigura livrarea fondului de marfă prevăzut în conformitate cu clauzele contractuale. Întreprinderile vor introduce în fabricație pentru export pe bază de contracte ferme acele mărfuri care asigură o valorificare superioară a materiilor prime, la nivel tehnic ridicat și competitiv, vor lua măsuri pentru reînnoirea continuă a produselor destinate exportului și care să conducă la realizarea de costuri de producție cît mai scăzute. Se va urmări extinderea exporturilor care valorifică concepția proprie sub formă de licențe, documentații tehnice și livrări complexe.

3. În vederea îmbunătățirii relațiilor financiar-valutare în domeniul comerțului exterior, se vor lua măsuri ca, începînd cu 1 ianuarie 1979, planul de export-import **să fie exprimat prin utilizarea unui curs comercial unic în lei,** în locul cursurilor oficiale în lei valută folosite în prezent. Aceasta va permite realizarea unei legături mai directe între prețurile și tarifele interne ale mărfurilor de export-import și prețurilor lor externe, precum și reflectarea corespunzătoare în gestiunea unităților economice a **rezultatelor obținute din activitatea de export și import.**

4. Sarcinile de plan privind comerțul exterior și cooperarea economică internațională la întreprinderile producătoare vor cuprinde :

a) planul de export valoric pe produse și pe relații, asigurat fizic printr-un fond de marfă corespunzător ;

b) planul de import fizic și valoric pentru utilaje destinate investițiilor, materii prime, materiale, subansamble și piese de schimb pentru producție, pe relații ;

c) soldul balanței comerciale.

5. În scopul cointeresării întreprinderilor producătoare în realizarea și depășirea planului de export, se va acorda pînă la 25 la sută din volumul valutei efective obținute suplimentar, ca urmare a depășirii planului de export pe seama sporirii producției, în condițiile realizării prețurilor și cursurilor de revenire aprobate sau realizării unor prețuri externe îmbunătățite. Valuta va fi utilizată pentru importuri destinate dezvoltării producției de export, îmbunătățirea calității, tehnologii noi, reutilări.

Întreprinderile producătoare care depășesc planul de export vor beneficia și de fonduri în valută în limita a 2 la sută din valuta realizată peste plan, în vederea organizării de excursii colective în străinătate pentru personalul muncitor.

Totodată, în vederea stimulării personalului muncitor din întreprinderi se va putea acorda pentru fondul de participare la beneficii o cotă de pînă la 10 la sută din beneficiul peste plan obținut de unitatea producătoare, proporțional cu depășirea exportului.

★

Organele și organizațiile de partid, organele de conducere colectivă din intreprinderi, centrale și ministere, organele centrale și locale trebuie să asigure pregătirea în cele mai bune condiții a măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economico-financiare. În acest scop, încă în semestrul II al acestui an se va introduce în industrie valoarea producției nete ca indicator de calculare și de eliberare a fondului de retribuire ; de asemenea, toate întreprinderile din economie își vor organiza activitatea economico-financiară pe baza bugetului propriu de venituri și cheltuieli.

Elaborarea planului național unic pe anii 1979—1980, precum și a cincinalului 1981—1985 se va desfășura potrivit noilor măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financiar, asigurîndu-se participarea mai directă a unităților de bază, a colectivelor de oameni ai muncii la fundamentarea prevederilor în concordanță cu hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului cu privire la dezvoltarea economico-socială a țării. Întocmirea planurilor va trebui astfel organizată încît întreaga activitate de planificare să se bazeze pe contracte economice, contribuind la buna aprovizionare și desfacere a producției, creșterea generală a eficienței economice.

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român își exprimă convingerea că aplicarea acestor măsuri va asigura perfecționarea conducerii și planificării economico-sociale, dezvoltarea democrației socialiste, participarea tot mai activă a întregului popor la conducerea societății, la făurirea în mod conștient a propriului destin, a viitorului său comunist.

Participarea la beneficii a oamenilor muncii

Măsurile cu privire la participarea la beneficii a oamenilor muncii, adoptate în Plenara C.C. al P.C.R. din 22–23 martie 1978, se supun dezbaterii publice, oferind oamenilor muncii posibilitatea să-și exprime părerea și să facă propuneri în legătură cu acestea. După încheierea dezbaterii publice, măsurile respective vor fi legiferate.

Pornind de la necesitatea perfecționării continue a relațiilor socialiste de producție, de la calitatea oamenilor muncii de proprietari ai mijloacelor de producție, de producători și beneficiari ai tuturor bunurilor materiale și spirituale ale societății, de la principiile socialiste de repartiție a venitului național, din inițiativa și la propunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU se introduce participarea oamenilor muncii la beneficiile realizate de întreprinderi și se trece la acordarea directă de către întreprinderi a unor drepturi și avantaje sociale pentru personalul muncitor, în raport cu contribuția adusă și vechimea în unitatea economică în care își desfășoară activitatea.

Corespunzător cerințelor lărgirii și ridicării pe o treaptă superioară a democrației socialiste, oamenii muncii poartă întreaga răspundere pentru conducerea directă și efectivă a fiecărei unități economice, a fiecărui sector de activitate. Consiliile oamenilor muncii, întregul personal muncitor răspund de gospodărirea judicioasă și eficientă a bunurilor ce le sînt încredințate spre administrare, de perfecționarea organizării activității în vederea creșterii productivității muncii și asigurării unei eficiențe economice superioare.

În cadrul participării oamenilor muncii la autoconducere, la întărirea și lărgirea autogestiunii economico-financiare, personalul muncitor din unitățile economice are dreptul, în afară de retribuție, să participe la beneficiile realizate de întreprinderea în care își desfășoară activitatea.

Fiecare întreprindere are obligația să obțină beneficii din care să-și asigure propria dezvoltare, să contribuie cu o anumită cotă la dezvoltarea generală a societății și să creeze resursele necesare pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și acoperirea cheltuielilor destinate satisfacerii unor nevoi social-culturale, în cadrul programului general de creștere a nivelului de trai stabilit de partid și de stat.

1. Fondul de consum, partea din venitul național destinată asigurării veniturilor individuale realizate de membrii societății pe baza muncii prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor pe care le face societatea în vederea satisfacerii nevoilor întregii populații, revine oamenilor muncii și membrilor lor de familie pe următoarele căi :

a) retribuția după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, în funcție de contribuția la dezvoltarea producției materiale și spirituale a societății ;

b) participarea la beneficii, în raport cu contribuția fiecăruia la dezvoltarea întreprinderii respective, cu activitatea depusă și cu vechimea în unitate ;

c) retribuția socială de care beneficiază oamenii muncii din fondurile destinate pentru învățămînt, ocrotirea sănătății, pensii, alocații de stat pentru copii, ajutoare familiale, indemnizații pentru incapacitate de muncă, trimiterea la tratament balnear și odihnă, întreținerea creșelor, grădinițelor, căminelor de nefamiliști, cantinelor-restaurant, precum și pentru alte nevoi cu caracter social-cultural.

Cheltuielile social-culturale suportate de la bugetul statului reprezintă pe o familie, în anul 1978, circa 9 mii lei, iar în anul 1980 vor ajunge la 10 mii lei. Ponderea veniturilor din fondurile sociale de consum în veniturile totale ale unei familii este de circa 22 la sută.

2. În scopul legării directe a veniturilor oamenilor muncii de aportul unităților economice din industrie și alte ramuri la crearea de venit net, acordarea retribuțiilor individuale se face în funcție de gradul de îndeplinire a valorii producției nete și a producției fizice.

3. Toate fondurile destinate acoperirii retribuției pentru munca prestată, asigurării participării la beneficii și acoperirii cheltuielilor pentru acțiunile și investițiile sociale, împreună cu celelalte fonduri la dispoziția unității, se cuprind în bugetul de venituri și cheltuieli al fiecărei întreprinderi.

I. Cu privire la constituirea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii

1. Beneficiul rămas la dispoziția unităților se repartizează pentru constituirea fondului de dezvoltare, a fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii și a fondului pentru acțiuni sociale, precum și pentru alte destinații prevăzute de lege.

2. Fondul de participare la beneficii se constituie anual, la dispoziția întreprinderii, pe baza rezultatelor economice ale anului anterior, din următoarele surse :

a) o cotă din beneficiul realizat în cadrul prevederilor de plan, de pînă la 3 la sută în medie pe economie. Cota pe ministere, celelalte organe centrale și consiliile populare județene și al municipiului București se stabilește diferențiat prin planul național unic de dezvoltare economico-socială ;

b) o cotă de pînă la 25 la sută din beneficiile peste plan obținute prin reducerea cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție ;

c) o cotă de pînă la 14 la sută din beneficiile peste plan obținute prin depășirea producției nete, ca urmare a depășirii producției fizice ;

d) o cotă de pînă 8 la sută din beneficiile peste plan obținute pe alte căi ;

e) o cotă de pînă la 10 la sută din beneficiul peste plan obținut de unitatea producătoare, proporțional cu depășirea exportului. Consiliile oamenilor muncii vor putea stabili ca sursă de formare a fondului de participare la beneficii pentru depășirea exportului o sumă care nu va putea depăși 1,5 la sută din valoarea exportului realizat peste plan.

3. Unitățile producătoare care depășesc exportul beneficiază și de fonduri în valută în limita a 2 la sută din valuta realizată peste plan, în vederea organizării de excursii colective în străinătate. Contravaloarea în lei a valutei respective se suportă din fondul de participare la beneficii, constituit la dispoziția întreprinderii sau, parțial ori integral, de către beneficiarii excursiei.

Fondurile valutare pentru excursii colective în străinătate se repartizează direct întreprinderilor, în cadrul unei cote din fondul valutar total stabilit prin planul național unic de dezvoltare economico-socială pentru turism. Fondurile repartizate pe întreprinderi pot fi folosite numai pentru personalul muncitor al acestora.

4. Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii se acordă integral cu condiția îndeplinirii producției nete planificate și a producției fizice contractate. În cazul nerealizării acestora, fondul de participare se reduce cu 1 la sută pentru fiecare procent de nerealizare a planului, dar nu mai mult de 25 la sută.

II. Cu privire la folosirea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii

1. În raport cu rezultatele obținute, muncitorii, tehnicienii, inginerii, economiștii și celelalte categorii de personal muncitor din unitățile economice beneficiază anual de venituri directe bănești și alte drepturi materiale provenite din beneficiile realizate. Sumele cuvenite individual sub formă de participare la beneficii se stabilesc de către consiliul oamenilor muncii, în condițiile prevăzute de lege și nu sînt plafonate.

2. Fondul de participare la beneficii se repartizează de adunarea generală a oamenilor muncii, în raport cu contribuția adusă la dezvoltarea unității, cu vechimea în unitate, astfel :

a) cel puțin 85 la sută pentru întregul personal muncitor al unității. Pentru a se asigura diferențierea veniturilor oamenilor muncii în raport cu contribuția adusă printr-o activitate îndelungată în întreprindere, suma individuală de participare la beneficii se stabilește în raport cu retribuția tarifară, la care se adaugă sporul de vechime și indemnizația de conducere, acolo unde este cazul ;

b) pînă la 5 la sută pentru stimularea mai accentuată a personalului distins cu titlul de fruntaș în întrecere și a celorlalți oameni ai muncii care au avut o contribuție deosebită la obținerea de beneficii peste plan. Sumele acordate pe această cale se adaugă la cele cuvenite persoanelor în cauză din cota de 85 la sută ;

c) pînă la 5 la sută pentru acoperirea costului excursiilor colective organizate în cadrul fondurilor în valută alocate, pentru persoanele care au adus o contribuție deosebită la realizarea și depășirea sarcinilor de export ;

d) pînă la 5 la sută pentru completarea fondului pentru acțiuni sociale.

3. Consiliul oamenilor muncii poate să reducă sau să nu acorde cota de participare din beneficii persoanelor care, în cursul anului, au avut deficiențe în activitate sau au săvîrșit abateri disciplinare.

4. În afara sumelor primite din participarea la beneficii, oamenii muncii din întreprinderi au dreptul la premii în cursul anului, în condițiile legii, după cum urmează :

a) premii pentru realizări deosebite în muncă, în limita a 1 la sută din fondul de retribuire planificat ;

b) premii pentru economii de materiale și forță de muncă în limita a 30 la sută din valoarea economiilor realizate ; pentru economiile la unele materiale importante sau deficitare, premiile pot fi de pînă la 50 la sută din economiile nete realizate ;

c) alte premii ce se acordă în anumite domenii de activitate.

5. La unitățile miniere și la alte unități stabilite prin lege, pentru acordarea fondului de premiere se va lua ca bază valoarea producției nete, inclusiv a producției fizice planificate, precum și beneficiul planificat.

Consiliile oamenilor muncii, întregul personal muncitor din aceste unități trebuie să acționeze cu fermitate în vederea realizării producției nete, inclusiv a producției fizice și a beneficiilor, din care personalul muncitor să obțină cote de participare în condițiile stabilite de lege.

III. Cu privire la constituirea şi folosirea fondului pentru construcţii de locuinţe şi alte investiţii cu caracter social

1. În scopul creării la dispoziția întreprinderilor a unei baze materiale proprii care să asigure atragerea și permanentizarea personalului muncitor, condiții de trai cît mai bune pentru oamenii muncii și familiile lor, unitățile economice vor constitui un fond pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social.

. Fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții sociale se constituie din beneficii, din amortizările aferente locuințelor și celorlalte bunuri cu caracter social, din veniturile realizate de unele unități social-culturale, în limita obiectivelor prevăzute în planul național unic de dezvoltare economico-socială pentru unitatea respectivă.

3. Sumele necesare constituirii fondului pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social se cuprind în bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii.

Acest fond este destinat construirii de locuințe pentru personalul muncitor, precum și construirii și dotării căminelor muncitorești, creșelor, grădinițelor, cantinelor-restaurant și altor investiții cu caracter social, care vor face parte din patrimoniul întreprinderii.

4. Construirea și atribuirea locuințelor se vor face sub controlul consiliilor oamenilor muncii din întreprinderi, după următorul sistem :

a) numărul de apartamente se va stabili prin planul național unic de dezvoltare economico-socială, pe ministere și celelalte organe centrale și locale, care le vor repartiza pe unitățile subordonate în funcție de necesități și în cadrul fondurilor constituite în acest scop ;

b) construirea locuințelor se va realiza fie în regie proprie, fie prin întreprinderile de construcții ale consiliilor populare sau ale altor organe autorizate, la cererea întreprinderilor beneficiare, în cadrul sistematizării urbanistice, a normelor prevăzute și a proiectelor aprobate de organele în drept ;

c) locuințele vor fi construite, de regulă, în apropierea unităților economice beneficiare și vor fi gospodărite de acestea ;

d) repartizarea locuințelor se va face de către consiliile oamenilor muncii împreună cu organele sindicale și va constitui anexă la contractul de muncă. La încetarea contractului de muncă fără acordul unității, personalul are obligația eliberării locuinței într-un anumit termen. Persoanele pensionate își păstrează dreptul la locuință, iar cele transferate în interesul serviciului își păstrează acest drept în condițiile stabilite de consiliile oamenilor muncii.

5. Pe lîngă construcțiile de locuințe ce se realizează din fondurile constituite în acest scop la dispoziția întreprinderilor, se vor executa în continuare construcții de locuințe proprietate personală, cu sprijin din partea statului.

Construirea de către personalul muncitor a locuințelor proprietate personală se va realiza după cum urmează :

a) numărul de locuințe va fi aprobat prin planul național unic de dezvoltare economico-socială, pe ministere și celelalte organe centrale și locale, care le vor repartiza pe unitățile subordonate ;

b) dreptul de a primi credite și de a construi locuință proprietate personală se va stabili pe baza aprobării consiliilor oamenilor muncii ;

c) construirea locuințelor se va face în regie proprie sau prin întreprinderi specializate ale consiliilor populare sau ale altor organe autorizate.

6. Unitățile economice vor putea folosi economiile ce se realizează la obiectivele de investiții, rezultate efectiv după punerea în funcțiune a obiectivelor, prin suplimentarea planului de investiții sociale, pentru construirea de cluburi și cantine, inclusiv dotarea acestora, în imediata apropiere a întreprinderii. La construirea cluburilor și cantinelor se va pune un accent deosebit pe mobilizarea colectivelor de oameni ai muncii și, în primul rînd, a tineretului la acțiuni patriotice, astfel încît cheltuielile de manoperă să fie reduse la maximum.

Cluburile și cantinele vor fi folosite de oamenii muncii din întreprinderi, de membrii lor de familie și de populația din cartierul respectiv.

În cadrul cluburilor vor fi organizate lectorate și cenacluri tehnice, activități cultural-educative și distractive, vizionări de filme și alte asemenea activități.

IV. Cu privire la constituirea și folosirea fondului pentru acțiuni sociale la dispoziția întreprinderii

1. Pentru a crea condiții ca unitățile economice să soluționeze direct unele probleme sociale legate de satisfacerea cerințelor oamenilor muncii, întreprinderile vor avea la dispoziția lor un fond pentru acțiuni sociale.

2. Fondul pentru acțiuni sociale se constituie din :

a) prelevări din beneficiul planificat în limita sumelor prevăzute cu această destinație, stabilite pentru fiecare acțiune potrivit normelor și normativelor în vigoare ;

b) o cotă de pînă la 5 la sută din fondul de participare la beneficii, constituit pe baza rezultatelor din anul anterior, potrivit repartiției stabilite de adunarea generală a oamenilor muncii ;

c) sumele reprezentînd contribuția datorată, potrivit legii, de către personalul muncitor, pentru trimiteri la tratament balnear și odihnă și întreținerea copiilor în creșele și grădinițele care funcționează pe lîngă unitățile respective.

3. Fondul pentru acțiuni sociale la dispoziția întreprinderii se utilizează, în condițiile legii, pentru :

a) cheltuielile pentru biletele de tratament balnear și odihnă ;

b) cheltuielile de regie și hrană pentru creșele și grădinițele care funcționează pe lîngă unitățile economice ;

c) cheltuielile de regie și alte cheltuieli pentru cantinele-restaurant ;

d) cheltuielile pentru întreținere și reparații și alte cheltuieli la căminele muncitorești pentru tineret ;

e) cheltuielile pentru întreținerea și funcționarea dispensarelor medicale din cadrul unităților economice ;

f) alte cheltuieli stabilite potrivit legii.

4. Consiliile oamenilor muncii pot aproba ca pentru personalul distins cu titlul de fruntaș în întrecere să se acorde bilete la tratament și odihnă cu reducere de 50 la sută a contribuției datorate de beneficiar. Numărul biletelor ce pot fi acordate în aceste condiții va fi de cel mult 10 la sută din numărul total al biletelor repartizate. De asemenea, consiliile oamenilor muncii pot hotărî, în condițiile prevăzute de lege, reducerea cu pînă la 50 la sută a contribuției părinților la creșe și grădinițe. Aceste reduceri ale contribuțiilor se acoperă din sumele alocate de la fondul de participare la beneficii în vederea completării fondului pentru acțiuni sociale.

5. Întreprinderile economice, precum și centralele pentru activitatea proprie întocmesc anual un plan de venituri și cheltuieli pentru fondul destinat acțiunilor sociale, care face parte integrantă din bugetul lor de venituri și cheltuieli. Acesta se supune, de către consiliul oamenilor muncii, spre dezbatere și aprobare, adunării generale a oamenilor muncii.

6. Economiile ce rezultă anual la planul de cheltuieli privind acțiunile sociale se reportează în anul următor cu aceeași destinație. În situația în care fondul planificat pentru acțiuni sociale nu acoperă cheltuielile efectuate în cursul anului, diferența se suportă direct din rezultatele financiare ale unității.

7. La unitățile economice la care beneficiile planificate nu acoperă în totalitate cheltuielile pentru acțiuni sociale, prevăzute de lege, sumele necesare se asigură din fonduri alocate cu această destinație de la bugetul de stat.

8. Consiliilor oamenilor muncii le revine sarcina să administreze și să gospodărească cît mai rațional fondul pentru acțiuni sociale la dispoziția întreprinderii, pentru a putea satisface în măsură cît mai mare nevoile oamenilor muncii.

★

Toate aceste principii se aplică în industrie, construcții, agricultură, transporturi, cercetare științifică, proiectare și inginerie tehnologică, circulația mărfurilor și în alte ramuri ale economiei naționale.

Aplicarea acestor principii generale urmează să se realizeze în cadrul măsurilor de ansamblu pentru perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.

Organizațiile de partid, colectivele din întreprinderi, consiliile oamenilor muncii trebuie să acționeze cu toată fermitatea pentru reducerea substanțială a consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibili și introducerea unui regim sever de economii în toate domeniile, pentru sporirea mai accentuată a productivității muncii, pentru creșterea ritmului de înnoire și modernizare a produselor, pentru aplicarea rapidă în producție a progresului tehnic și științific, pentru valorificarea superioară a tuturor resurselor materiale, a întregului potențial tehnic și uman.

Comitetul Central al Partidului Comunist Român își exprimă convingerea că aceste măsuri vor contribui la întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare, vor spori răspunderea oamenilor muncii în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan și creșterea eficienței economice, care să conducă la sporirea sistematică a venitului național, singura sursă trainică a dezvoltării economice și ridicării bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru, țelul suprem al politicii Partidului Comunist Român.

> „Măsurile de perfecţionare a conducerii şi planificării pornesc de la principiul îmbinării dirijării unitare, pe baza planului naţional unic, a activităţii de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate cu autonomia economico-financiară a unităţilor administrative şi de producţie, cu principiul autoconducerii muncitoreşti, cu autogestiunea întreprinderilor".
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

Perfecţionarea mecanismului economico-financiar

SUPLEŢE, FUNCŢIONALITATE, EFICIENŢĂ

PROCESUL REVOLUŢIONAR, de mare complexitate al făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate a intrat într-o etapă nouă, superioară, în care problemele calitative ale dezvoltării capătă o importanţă primordială. Trecerea de la faza acumulării cantitative la faza luptei pentru calitate, transformarea cantităţii într-o nouă calitate, constituie o sarcină fundamentală în realizarea obiectivului istoric de depăşire de către România a stadiului de ţară în curs de dezvoltare şi de înscriere în rîndul ţărilor cu o dezvoltare economică medie. Transpunerea în viaţă a acestei sarcini presupune, pe de o parte, un amplu proces de modernizare a structurilor economice, dezvoltarea cu prioritate a ramurilor tehnicii de vîrf, obţinerea unei înalte eficienţe economice, în aşa fel încît cheltuielile de muncă socială să se finalizeze într-o producţie maximă şi de calitate superioară, iar, pe de altă parte, crearea unui mecanism economico-financiar suplu şi eficient, bine articulat în toate componentele sale, a cărui funcţionare perfectă să asigure cadrul optim pentru mobilizarea şi concentrarea tuturor resurselor umane, materiale şi financiare în vederea dezvoltării accelerate a economiei.

Aceste probleme au fost pe larg dezbătute la plenara C.C. al P.C.R. de săptămîna trecută, eveniment de o covîrşitoare însemnătate pentru înfăptuirea hotărîrilor istorice ale Congresului al XI-lea, ale Conferinţei Naţionale, pentru mersul înainte al societăţii noastre. După cum se ştie, plenara a adoptat hotărîri cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economico-financiare, la creşterea rolului fiecărui colectiv de muncă în gospodărirea cu maximă eficienţă a părţii din avuţia naţională ce i s-a încredinţat spre administrare. Toate aceste hotărîri – în care spiritul înnoitor şi cutezanţa concepţiei se îmbină cu o riguroasă fundamentare ştiinţifică – creează condiţii superioare pentru afirmarea plenară a marii forţe de progres pe care o reprezintă pentru societatea noastră iniţiativa şi responsabilitatea oamenilor muncii, deschid largi orizonturi pentru un nou şi puternic avînt al întregii economii naţionale şi creşterea pe această bază a nivelului de trai şi civilizaţie al poporului. În cuvîntarea rostită cu acest prilej tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** a întreprins o amplă şi profundă analiză a necesităţii obiective a măsurilor adoptate de plenară, a fundamentat bazele principiale şi raţiunile practice ale acestor măsuri, stabilind căile concrete de acţiune pentru aplicarea lor şi sarcinile care stau în faţa ministerelor, centralelor şi întreprinderilor, tuturor oamenilor muncii.

CONDUCEREA ECONOMIEI reprezintă un proces extrem de dinamic în zilele noastre, cînd schimbările din societate cunosc o deosebită accelerare sub impactul revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane. În aceste condiţii formele şi metodele de conducere, departe de a fi imuabile, stabilite odată pentru totdeauna, se află într-un permanent proces de evoluţie, de perfecţionare în pas cu schimbările care au loc în viaţă, cu sarcinile impuse de procesul obiectiv al dezvoltării materiale şi spirituale a societăţii ; pornind de la acest adevăr şi manifestînd o înaltă exigenţă faţă de calitatea procesului de conducere şi o mare receptivitate faţă de nou, partidul nostru acţionează cu consecvenţă pentru eliminarea a tot ceea ce este perimat, depăşit, a tot ceea ce nu mai corespunde cerinţelor de dezvoltare a societăţii noastre şi pentru introducerea noului. Partidul îşi demonstrează astfel capacitatea nu numai de a descifra principalele cerinţe de progres, ci şi de a găsi soluţii eficiente, viabile variatelor şi complexelor probleme pe care le ridică practica în fiecare etapă de dezvoltare a societăţii.

Perfecţionările hotărîte de recenta plenară se află într-o strînsă continuitate de idei cu preocupările constante ale partidului şi statului nostru pentru îmbunătăţirea conducerii vieţii economico-sociale. Încă cu mai bine de zece ani în urmă, sub impulsul ideilor novatoare promovate de Congresul al IX-lea, al deschiderii largi spre afirmarea noului, partidul, exercitîndu-şi în mod plenar rolul de forţă politică conducătoare a adoptat o serie de măsuri pentru îmbunătăţirea conducerii şi planificării, care au exercitat o influenţă puternică asupra dinamizării procesului de dezvoltare a forţelor de producţie, de creştere a bunăstării maselor. Congresele următoare ale partidului, Conferinţele Naţionale au elaborat noi orientări fundamentale în acest domeniu. Stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre, caracterizat prin amplificarea şi consolidarea bazei tehnico-materiale, prin diversificarea puternică a producţiei, prin creşterea tehnicităţii întreprinderilor, ca şi marile obiective ce trebuie înfăptuite în anii următori reclamă însă noi perfecţionări de natură să contribuie la valorificarea cît mai deplină a inepuizabilelor posibilităţi de progres vertiginos determinate de relaţiile de producţie socialiste, la materializarea superiorităţii noii orînduiri.

În egală măsură aceste perfecţionări au devenit necesare şi pentru mai buna fructificare a avantajelor pe care le oferă cadrul organizatoric democratic de participare activă şi nemijlocită a maselor populare la conducerea societăţii ; şi aceasta întrucît modul în care este conceput şi funcţionează mecanismul economico-financiar poate să favorizeze sau să îngrădească posibilităţile de acţiune ale organelor colective de conducere create la toate nivelurile economiei naţionale. Analizînd prin această prismă situaţia existentă, plenara a constatat că, faţă de cadrul larg democratic creat, nu s-a ţinut pasul în ce priveşte măsurile de ordin economico-financiar care să pună la îndemîna organismelor de conducere colectivă, adunărilor generale ale oamenilor muncii mijloacele necesare îndeplinirii în cele mai bune condiţii a rolului lor în conducerea activității, că, de fapt, a apărut o anumită contradicție între cadrul organizatoric democratic realizat și mecanismul economic prea centralizat, rigid, învechit, complicat. Tocmai de aceea, hotărîrile adoptate de plenară au în primul rînd scopul, după cum sublinia secretarul general al partidului, de a **„pune în concordanță cadrul organizatoric democratic cu mecanismul economico-financiar, astfel ca metodele de planificare și conducere să deschidă drum larg manifestării neîngrădite, active, a tuturor organelor colective pe care le-am creat, a inițiativei maselor de oameni ai muncii".**

IN CONCEPȚIA PARTIDULUI NOSTRU, a conduce economia înseamnă înainte de toate a cunoaște în profunzime acțiunea și cerințele legilor economice și a adopta măsurile necesare pentru folosirea lor conștientă, prin elaborarea unor soluții care să răspundă necesităților reale, problemelor ridicate de viață. Așa cum este concepută, perfecționarea mecanismului economico-financiar creează condițiile necesare pentru realizarea unei corespondențe cît mai depline între practica economică și legile obiective, pentru satisfacerea cerințelor acestor legi, în scopul dezvoltării în ritm înalt a forțelor de producție, al creșterii eficienței activității economice, al dezvoltării armonioase a întregii societăți.

Într-adevăr, măsurile adoptate de plenară și care au în vedere în principal îmbunătățirea activității de planificare și a celei financiare, a indicatorilor economico-financiari, creșterea rolului și răspunderii întreprinderilor și centralelor în planificarea propriei lor activități, întărirea autoconducerii muncitorești și a autogestiunii economico-financiare în întreprinderi, lărgirea competențelor organelor colective de conducere în luarea deciziilor, în înfăptuirea hotărîrilor și îndeplinirea planului, asigurarea pîrghiilor economice și financiare necesare realizării acestor obiective în concordanță cu planul național unic de dezvoltare a economiei naționale, lichidarea fenomenelor de centralism excesiv, a practicilor birocratice ce se mai manifestă în munca unor organe centrale și deplasarea centrului de greutate al activității lor pe teren, în unitățile economice, acolo unde se hotărăște soarta producției, vor contribui la o mai bună cunoaștere a realităților și la stabilirea măsurilor necesare pentru soluționarea rapidă, în cel mai scurt timp, a tuturor problemelor cu care se confruntă acestea. În legătură cu aceasta o mare însemnătate prezintă și faptul că, în spiritul principiului centralismului democratic, creșterea puterii de decizie și de acțiune a unităților economice și administrative, a autonomiei lor, se va îmbina în mod armonios cu conducerea unitară, pe baza planului național unic de dezvoltare a activității economico-sociale, că organele centrale, C.S.P. vor avea la rîndul lor un rol sporit nu numai în întocmirea planurilor, ci și în realizarea lor.

Caracteristic pentru modul în care partidul concepe așezarea dezvoltării economice pe criterii de raționalitate este introducerea ca indicatori de bază în planificarea economică a **producției nete și a producției fizice,** care să condiționeze și plata retribuției personalului muncitor. Nu este vorba, desigur, nici pe departe, de o simplă înlocuire, de o schimbare mecanică a unui indicator cu altul. Dimpotrivă, avem de-a face cu o modificare de fond, cu o concepție nouă, de natură să imprime o schimbare radicală a mentalității cadrelor din economie, nu de puține ori tributară aspectelor cantitative ale dezvoltării. Comensurarea rezultatelor obținute prin producția netă și legarea mai strînsă de acest indicator a retribuțiilor va orienta eforturile întreprinderilor spre creșterea valorii nou create, a venitului național, este menită să determine conducerile colective, pe fiecare om al muncii, să acționeze cu toată fermitatea pentru reducerea substanțială a consumului de materii prime, materiale, energie și combustibil, pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii, accelerarea ritmului de înnoire și modernizare a producției și introducerea rapidă a cuceririlor progresului tehnic, pentru valorificarea superioară a resurselor materiale și umane.

A CREA O ECONOMIE modernă, de înaltă eficiență, presupune a promova judecățile de ordin economic și creativitatea la toate nivelurile sistemului organizatoric și a realiza astfel o producție de calitate superioară, care să corespundă în întregime comenzii sociale. Din acest punct de vedere o contribuție sporită este așteptată din partea întreprinderilor și centralelor, care — în virtutea principiului autoconducerii — poartă acum răspunderea integrală pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare desfășurării optime a activității, începînd cu încheierea planului, întocmirea contractelor, elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli, asigurarea forței de muncă și terminînd cu organizarea procesului de producție. Cu deosebire se ridică cerința, după cum spunea secretarul general al partidului, ca planul fiecărei unități de producție să se bazeze pe contracte de desfacere, atît în țară, cît și în străinătate, pe realizarea produselor fizice.

Una din laturile importante ale actualelor perfecționări o reprezintă întărirea rolului pîrghiilor financiare în gospodărirea mai bună a fondurilor, în mobilizarea rezervelor de sporire mai rapidă a eficienței, în exercitarea unui control riguros asupra modului cum sînt folosite resursele unităților economice. În acest cadru și pe baza principiului autogestiunii fiecare întreprindere și centrală va elabora un **buget propriu de venituri și cheltuieli,** instrument eficace pentru planificarea și urmărirea realizării veniturilor, asigurarea echilibrului între încasări și plăți, fundamentarea deciziilor în domeniul financiar. Iar faptul că unitățile economice trebuie să se autofinanțeze, să-și asigure, ca rezultat al activității proprii, atît resursele financiare necesare, cît și un volum sporit de beneficii va exercita un puternic rol mobilizator, va stimula căutările îndreptate spre găsirea soluțiilor celor mai potrivite pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor care le revin. În același sens vor acționa și prevederile referitoare la introducerea participării oamenilor muncii la beneficiile realizate și la acordarea directă de către întreprinderi a unor drepturi și avantaje sociale pentru personalul muncitor, în raport cu contribuția adusă și vechimea în unitatea economică în care lucrează. Creșterea cointeresării oamenilor muncii se constituie astfel ca o trăsătură distinctivă a actualelor perfecționări.

ANSAMBLUL DE MĂSURI adoptat de plenară creează cadrul juridic, economic și financiar corespunzător pentru buna funcționare a mecanismului economico-financiar ; unitățile economice, conducerile lor colective vor avea în acest fel la dispoziție instrumentele necesare pentru exercitarea integrală a competențelor și atribuțiilor cu care sînt investite, posibilități efective de a acționa în mod eficient pentru creșterea producției în strînsă concordanță cu necesitățile reale ale economiei, pentru stimularea oamenilor muncii. Înfăptuirea în cele mai bune condiții în viață a acestor măsuri va asigura ridicarea la un nivel calitativ superior a activității economice, dezvoltarea ascendentă și în ritmuri înalte a tuturor sectoarelor de activitate, va avea implicații pozitive profunde asupra întregii vieți economico-sociale, asupra nivelului de trai al întregului popor.

Stere GIOGA

ECONOMIE NATIONALA

PRODUCȚIA NETĂ ȘI PRODUCȚIA FIZICĂ, INDICATORI DE BAZĂ AI PLANULUI ECONOMIC

ORINDUIREA NOASTRĂ SOCIALISTĂ asigură continua și ascendenta dezvoltare a economiei naționale prin folosirea judicioasă a resurselor umane și materiale de care dispunem, în scopul realizării țelului suprem înscris în Programul Partidului Comunist Român de creștere neîncetată a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

Ținînd seama de măsurile luate în ultimii ani pentru adîncirea democrației noastre socialiste, prin perfecționarea și lărgirea continuă a participării oamenilor muncii la conducerea societății pe baza instituirii consiliilor oamenilor muncii — organe colective de conducere ale activității în toate sectoarele economico-sociale — și a sporirii rolului adunărilor generale ale oamenilor muncii, ca adevărate foruri de dezbatere și rezolvare a problemelor fundamentale ale fiecărei unități, precum și ale dezvoltării generale, a devenit necesară și perfecționarea mecanismului economico-financiar.

Aceste măsuri au în vedere ridicarea la nivelul dezvoltării formelor noi de conducere colectivă, a mecanismului economico-financiar, care să țină seama, totodată, de cerințele progresului rapid al forțelor de producție, de formele moderne ale conducerii activității economico-financiare, de cadrul democratic al autogestionării și autoconducerii întreprinderilor.

Așa cum a subliniat secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la adunarea generală a oamenilor muncii de la Intreprinderea de mașini grele București **„noi avem un sistem unitar de conducere și nu renunțăm la el. Vom continua să asigurăm conducerea planificată unitară a economiei, îmbinînd-o cu creșterea inițiativei și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii, cu autoconducerea, autofinanțarea și autogestionarea fiecărei unități economice".**

Întărirea autogestiunii economico-financiare, lărgirea competențelor în luarea deciziilor, sporirea răspunderii întreprinderilor pentru întocmirea planului propriu de dezvoltare economico-socială, elaborarea în fiecare unitate economică a bugetului de venituri și cheltuieli — instrument de bază al conducerii activității financiare, al analizei și controlului, precum și al asigurării echilibrului financiar al întreprinderii — presupune, în mod firesc să se perfecționeze și indicatorii economico-financiari.

În acest cadru s-a stabilit introducerea ca indicatori de bază ai planului a **producției nete** și a **producției fizice**.

AȘA CUM S-A DEFINIT la recenta plenară a C.C. al P.C.R. valoarea producției nete reprezintă valoarea nou creată în activitatea productivă și se compune în principal din elemente cum sînt : prelevarea unei părți din valoarea nou creată pentru fondul de dezvoltare al societății, sub forma impozitului pe valoarea producției nete ; retribuțiile directe ale personalului muncitor și alte drepturi ale oamenilor muncii ; cheltuielile de cercetare și pentru introducerea tehnicii noi ; cheltuielile generale, exclusiv cele materiale ; impozitul pe fondul de retribuire ; contribuția pentru asigurări sociale ; beneficiul net.

Indicatorul valoarea producției nete se va introduce ca indicator de bază în întreprinderile din industrie, agricultura de stat, construcții și transporturi. El se va determina prin scăderea cheltuielilor materiale din valoarea producției globale (calculat fără excepțiile metodologice utilizate în prezent). Totodată, printre indicatorii de plan, vor figura în continuare valoarea producției marfă și cea a producției globale, în scopul exprimării volumului de activitate, a unor indicatori de eficiență, precum și a ritmurilor de creștere. Valoarea producției nete se va utiliza, de asemenea, pentru calculul productivității muncii în expresie valorică, pentru determinarea unor indicatori de eficiență cum este de pildă valoarea producției nete industriale la 1 000 lei fonduri fixe, precum și pentru recalcularea și eliberarea fondului de retribuire pe linie bancară.

Spre deosebire de situația actuală, cînd recalcularea și eliberarea fondului de retribuire planificat pe linie bancară se face numai pentru muncitori, în viitor această recalculare se va face pentru întregul personal muncitor în raport cu gradul de îndeplinire a planului valorii producției nete. De asemenea, recalcularea și controlul bancar se vor efectua trimestrial cumulat de la începutul anului, față de recalcularea lunară, cumulat de la începutul trimestrului, cum se practică în prezent.

Valoarea producției nete luată în calculul eliberării fondului de retribuire va fi corectată în sensul că va cuprinde numai valoarea nou creată aferentă produselor finite, semifabricatelor și lucrărilor cu caracter industrial, care au asigurată desfacerea prin contracte la intern și export sau pentru care s-a aprobat, potrivit legii, fabricarea pe stoc. Cu alte cuvinte, din valoarea producției nete realizate se va exclude partea aferentă producției realizate fără desfacere asigurată, deci fără utilitate pentru economia națională și care în loc să conducă la creșterea venitului național, duce la blocarea acestuia în stocuri inutile.

IN ACELAȘI TIMP, îmbunătățirea indicatorilor economico-financiari în cadrul perfecționării mecanismului economico-financiar are în vedere lărgirea utilizării indicatorilor fizici ai producției cum sînt : producția de cărbune net pe sortimente exprimată în tone, producția de laminate exprimată în tone pe sorto-tipo-dimensiuni, producția de utilaje tehnologice exprimată în tone pentru necesitățile diverselor ramuri, țesături pe sortimente în m.p. etc., pentru stabilirea sarcinilor de producție, investiții, export, import, livrări la fondul pieței, precum și pentru promovarea progresului tehnic. Indicatorii fizici vor conferi o orientare mai fermă activității economice a întreprinderilor în direcția satisfacerii mai reale a nevoilor concrete ale economiei, în elaborarea și urmărirea execuției planului. Totodată, acești indicatori, vor asigura o legătură organică mai bună cu balanțele materiale elaborate la nivelul economiei naționale, al ministerelor, centralelor, întreprinderilor, a căror corectă întocmire și execuție asigură echilibrul material al planului, precum și fundamentul necesar în vederea încheierii contractelor economice de toate categoriile.

De altfel, însăși modul de a concepe elaborarea planului de dezvoltare economico-socială la nivelul întreprinderilor în cadrul perfecționării mecanismului economico-financiar urmărește facilitarea realizării acestui obiectiv.

Indicatorii cuprinși în cadrul planului se vor prezenta în felul următor :

- a) unitatea de măsură ;
- b) realizări (preliminări) în anul de bază ;
- c) anul de plan ;
  - c/1) prevederi plan cincinal, programe speciale, normative sau limite orientative ;
  - c/2) propuneri — total, din care : c/2. 1. trim. I ; c/2. 2. trim. II ; c/2. 3. trim. III ; c/2. 4. trim. IV ;
- d) anul următor ;
  - d/1) prevederi plan cincinal, programe speciale, normative sau limite orientative ;
  - d/2) propuneri ;
- e) creștere în % ;
  - e/1) anul de plan propuneri față de realizări (preliminări) anul de bază (rîndul c/2 : b x 100) ;
  - e/2) anul următor propuneri față de anul de plan propuneri (rîndul d/2 : c/2 x 100).

În felul acesta dacă presupunem că planul național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1979 se aprobă la sfîrșitul trimestrului II.1978 înseamnă că în aceeași perioadă sînt transmise ministerelor, centralelor și întreprinderilor normativele și limitele orientative în vederea elaborării planului pentru anul următor, respectiv pentru anul 1980. În consecință, întreprinderile au la dispoziție o perioadă suficient de largă, de aproximativ 6—7 luni, deci pînă în ianuarie—februarie 1979, pentru completarea portofoliului de comenzi și de contracte economice pe anul 1980 în vederea acoperirii practic totale a capacității de producție sau a dezvoltării acesteia la nivelul cerințelor economiei naționale. Totodată, pe această bază se creează posibilități reale, pentru ca în deplină cunoștință de cauză întreprinderea să lanseze comenzile și să încheie contractele în vederea aprovizionării cu materiile prime, materialele, combustibilul, utilajele, piesele de schimb și alte elemente necesare desfășurării în condiții corespunzătoare de ritmicitate a procesului de producție. În felul acesta, corelarea prevederilor planului pe diverse trepte organizatorice capătă o bază mult mai concretă, iar echilibrul balanțelor materiale poate deveni mult mai real, ceea ce înlesnește luarea unor decizii fundamentate de către adunările generale ale oamenilor muncii.

IN ACTIVITATEA DE INVESTIȚII, indicatorii principali vor deveni fondurile fixe și capacitățile ce se pun în funcțiune. În felul acesta, se urmărește mai îndeaproape asigurarea finalizării în termene cît mai scurte a noilor lucrări de investiții. Aceasta presupune asigurarea documentațiilor tehnice, prevăzute de lege, pentru executarea lucrărilor de investiții odată cu înscrierea în plan a acestora. În acest fel se asigură posibilitatea lansării din timp a comenzilor ferme și încheierii contractelor pentru livrarea de materiale și utilaje, astfel încît lucrările de execuție să se desfășoare ritmic, pe baza unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare, care să creeze, totodată, posibilități reale pentru sporirea susținută a productivității muncii pe șantiere și utilizarea rațională a forței de muncă.

Cunoașterea din timp a structurii concrete a planului de producție, cu desfacerea asigurată pe bază de comenzi ferme și contracte economice permite o analiză aprofundată și o încadrare corespunzătoare a întreprinderii în sistemul indicatorilor, respectiv a normativelor de eficiență, prevăzuți în cadrul orientărilor primite și anume :

1. productivitatea muncii exprimată prin valoarea producției nete, precum și în expresie fizică prin consumul de timp de muncă pe unitatea de produs ;
2. cheltuielile la 1 000 lei producție marfă, totale și materiale ; costurile pe unitate de produs ;
3. gradul de folosire a capacităților medii anuale de producție ; indici de utilizare a fondului de timp maxim disponibil de lucru al mașinilor-unelte ;
4. indici de valorificare a materiilor prime și materialelor ; norme și normative de consum și de stocuri de materii prime, materiale, combustibil și energie ;
5. normative de calitate și de înnoire a producției cum sînt : ponderea producției corespunzătoare produselor care se realizează în mai multe calități, în producția valorică totală (în %) ; ponderea valorică a produselor de calitate superioară din producția care se realizează în mai multe calități (în %) ; produse învechite și de calitate slabă care se vor scoate din fabricație ; valoarea producției produselor noi și reproiectate din care pe bază de concepție proprie și reproducere ; ponderea producției produselor noi și reproiectate în valoarea producției marfă (în %) ; sarcini fizice de produse noi: pe bază de concepție proprie, pe bază de licențe (documentație din import și cooperare) ; produse reproiectate etc. ;
6. normative de personal ;
7. beneficiile și producția netă ce se obțin la 1 000 lei fonduri fixe ;
8. cursurile de revenire ale produselor în activitatea de comerț exterior ; aportul valutar al produselor la export.

UN INDICATOR NOU care se va introduce în planul întreprinderilor este **fondul total de timp de muncă al întreprinderii,** exprimat în ore-om, care urmează să fie utilizat pentru determinarea necesarului de forță de muncă și a productivității muncii. Acest indicator poate exprima fondul de timp maxim disponibil al personalului muncitor din întreprindere, ținînd seama de durata legală a săptămînii de lucru în vigoare. Dacă nivelul acestui indicator se corectează cu absențele motivate (de boală, maternitate, studii, îndeplinirea unor sarcini obștești etc.) și cu timpul afectat concediilor legale de odihnă se poate obține fondul total de timp de muncă efectiv al întreprinderii. Indicatorul astfel determinat poate fi comparat pe de o parte cu fondul de timp de muncă efectiv necesar pentru realizarea producției fizice în perioada de plan și pe de altă parte cu fondul de retribuții tarifare al personalului muncitor, ținînd seama de structura acestuia.

Întrucît întreprinderea, în noile condiții, are posibilitatea să cunoască din timp structura producției fizice cu desfacerea asigurată și pe această bază să asigure pregătirea din timp a fabricației, se creează și premisele necesare pentru determinarea corectă a consumului de manoperă pe fiecare produs exprimat în ore-om efective. Un rol deosebit în această direcție revine elaborării judicioase a tehnologiilor, precum și fundamentării exigente a normelor de muncă, care trebuie să reflecte influența introducerii progresului tehnic în producție (extinderea mecanizării și automatizării, perfecționarea tehnologiilor, înnoirea producției etc.), creșterea continuă a calificării și îndemînării muncii și îmbunătățirea organizării producției și a muncii.

ECONOMIE NATIONALA

Pentru muncitorii direct productivi, care sînt retribuiţi în acord, consumul de manoperă se determină pe baza normelor de muncă şi a fişelor tehnologice, iar pentru muncitorii indirect productivi, maiştri, personal tehnic, economic, de altă specialitate şi administrativ, pe baza normelor de personal şi de structură. Repartizarea consumului de manoperă al acestor categorii de personal pe fiecare produs se poate face cu ajutorul unor chei ţinînd seama de ponderea acestora faţă de muncitorii direct productivi retribuiţi în acord, iar acolo unde este posibil prin includerea directă a acelora care lucrează efectiv la produsele respective sau prin evidenţierea separată a consumului de timp de muncă al acestor categorii de personal. Evident, prin însumarea acestor consumuri de manoperă se ajunge la fondul total de timp de muncă normat al întreprinderii. Pentru compararea acestuia cu fondul total de timp de muncă efectiv al întreprinderii este necesar ca fondul de timp de muncă normat aferent muncitorilor direct productivi, retribuiţi în acord, să fie corectat cu indicele care exprimă gradul de îndeplinire a normelor de muncă.

În felul acesta devine posibil, de asemenea, să se determine productivitatea muncii fizice exprimată prin consumul de manoperă în om-ore pe unitate de produs sau să se calculeze productivitatea muncii în unităţi natural-convenţionale luîndu-se ca etalon conţinutul de manoperă al unuia din produsele fabricate în întreprindere.

Astfel, pentru o întreprindere industrială putem utiliza următorul exemplu pentru determinarea fondului total de muncă şi a productivităţii muncii :

Tabelul nr. 1

Nr. crt.	Denumire produs	U.M	Cantităţi	Consum manoperă în ore-normă acordate		Coeficient de transformare în unităţi natural convenţionale	Volumul producţiei în unităţi natural convenţionale (col. 3 x 6)
				unitar	total (col. 3 x 4)		
0	1	2	3	4	5	6	7
1.	Produsul A	to	28 000	100	2 800 000	1,0	28.000
2.	Produsul B	buc	3 000	190	5 700 000	1,9	5.700
3.	Produsul C	m.p.	30 000	22	660 000	0,22	6.600
4.	Soldul producţiei neterminate	mii lei	6 750	10	67 500	0,1	675
	Total =	—	—	—	9 227 500	—	40 975

Dacă în perioada planificată pentru realizarea acestui volum de producţie gradul mediu de îndeplinire a normelor de muncă pentru muncitori direct productivi care lucrează în acord va fi de 109%, numărul total al orelor efective necesare pentru realizarea producţiei totale va fi :

9 227 500 : 1,09 = 8 465 600 ore-om

Ţinînd seama de aplicarea normelor de muncă, de personal şi de structură pentru celelalte categorii de personal, fondul total de timp de muncă al întreprinderii se poate contura ca în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Categoria de personal muncitor	fondul de timp de muncă efectiv anual	Timp de muncă efectiv anual al unei persoane în ore*)	Număr mediu anual (scriptic)
— Muncitori direct productivi, retribuiţi în acord	8 465 600	2 240	3 779
— Muncitori indirect productivi, retribuiţi în regie	4 975 040	2 240	2 221
— Maiştri	271 200	2 260	120
— Personal tehnic, economic, de altă specialitate şi administrativ (TESA)	1 507 500	2 250	670
TOTAL =	15 219 340	2 241	6 790

*) ţine seama de concediile de odihnă legale şi absenţele motivate din diverse cauze (mărimi medii)

Acest fond de timp de muncă efectiv trebuie să fie comparat cu cel prevăzut în orientările primite pentru anul planificat, în vederea găsirii celor mai bune măsuri pentru folosirea raţională a forţei de muncă şi încadrarea în proporţiile avute în vedere pentru dezvoltarea economiei. Cu ajutorul datelor obţinute se poate determina şi productivitatea muncii în unităţi natural-convenţionale, astfel :

$$\frac{\text{40 975 produse convenţionale tip A}}{\text{6 790 număr mediu total al personalului muncitor}} = \text{6,03 produse convenţionale A pe un om al muncii/an}$$

sau mai exact se poate determina această productivitate a muncii fizice folosind exprimarea timpului de muncă efectiv lucrat exprimat în om-ore :

$$\frac{40\,975}{15\,219\,340 \cdot 100} = \text{0,00269 produse convenţionale A pe om-ore efectiv lucrate}$$

sau pentru uşurinţa calculului

$$\frac{40\,975}{15\,219\,340 : 1000} = \text{2,69 produse convenţionale A la 1 000 om-ore efectiv lucrate}$$

Ţinînd seama de reducerea treptată a duratei săptămînii de lucru, calculul productivităţii muncii orare în expresie fizică este mult mai adecvat în comparaţie cu calculul efectuat pe o perioadă.

Depăşirea fondului total de timp de muncă planificat al întreprinderii ar trebui să corespundă cu obţinerea unei cantităţi suplimentare de produse fizice, în care caz este justificată şi eliberarea unei depăşiri corespunzătoare a fondului de retribuţii planificat. În cazul în care acest lucru nu se realizează înseamnă că productivitatea muncii nu a fost realizată şi deci întreprinderea a înregistrat pierderi de timp de muncă, prin depăşirea consumului de manoperă normat, menţinerea inutilă a unui număr de personal muncitor nejustificat faţă de volumul producţiei sau efectuarea de ore suplimentare etc.

Realizarea de economii faţă de fondul de timp de muncă planificat al întreprinderii, în condiţiile îndeplinirii planului producţiei fizice corespunde cu o creştere a productivităţii muncii, cu îmbunătăţirea gradului de utilizare a timpului de muncă sau cu economii absolute realizate la numărul de personal muncitor planificat.

Îmbunătăţirea indicatorilor economico-financiari va asigura comensurarea mai reală a aportului întreprinderilor la crearea venitului naţional, va contribui din plin la stimularea creşterii eficienţei şi va accentua laturile calitative ale întregii activităţi economice.

dr. I. BATI

BENEFICIUL, PÎRGHIE DE ÎNTĂRIRE A AUTOGESTIUNII ȘI DE CREȘTERE A COINTERESĂRII MATERIALE

PLENARA Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22—23 martie 1978 a adoptat măsuri care vizează perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare și participarea la beneficii a oamenilor muncii. Elaborate pe baza hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale din decembrie 1977, din inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** aceste măsuri sînt menite să asigure stimularea creșterii eficienței economice, cointeresarea oamenilor muncii în valorificarea superioară a resurselor existente și obținerea de rezultate economice superioare.

În condițiile întăririi autogestiunii economico-financiare în întreprinderi, lărgirii competențelor organelor colective de conducere în luarea deciziilor, creșterii rolului întreprinderilor și centralelor în planificarea propriei lor activități, elaborării în fiecare unitate economică a bugetului de venituri și cheltuieli, ca instrument de bază al conducerii activității financiare, în concordanță cu cerințele conducerii planificate unitare a economiei, **asigurarea unor beneficii tot mai mari devine un obiectiv important al colectivului de oameni ai muncii din fiecare unitate economică.** Această cerință este științific fundamentată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea la plenară, unde se arată că : „Pe baza principiului autogestiunii economico-financiare, fiecare întreprindere și unitate economică va trebui să-și întocmească bugetul propriu de venituri și cheltuieli, pornind de la necesitatea asigurării, din activitatea proprie, atît a mijloacelor financiare necesare cît și a creșterii rentabilității, a beneficiului. Aceasta constituie o necesitate obiectivă pentru dezvoltarea societății și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor".

Ca element principal al venitului net al societății, beneficiul obținut de către unitățile economice prin activitatea desfășurată, constituie o resursă de bază pentru formarea fondului național de dezvoltare economico-socială și a fondului de consum social.

Unitățile economice dețin de la societate mijloacele materiale și bănești necesare derulării proceselor de producție, aprovizionare și desfacere, stabilite în concordanță cu prevederile planului național unic de dezvoltare economico-socială. Gospodărirea cît mai eficientă a acestor resurse de către colectivele de oameni ai muncii, în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari ai avuției naționale, constituie o necesitate organică, izvorîtă din conținutul economiei noastre socialiste.

Beneficiul și rentabilitatea constituie **indicatori calitativi,** care exprimă sintetic : rezultatele pozitive ale activității din fiecare unitate economică ; modul de folosire a fondurilor ; îndeplinirea sarcinilor de producție, lucrări, prestări, desfacere ; creșterea productivității muncii ; reducerea cheltuielilor de producție și circulație ; eficiența economică. La nivelul întreprinderilor din orice ramură de activitate economică, beneficiul și rentabilitatea constituie criterii de bază pentru aprecierea eficienței economice.

Bugetul de venituri și cheltuieli, ce se va introduce în întreprinderi, va constitui un instrument important pentru dimensionarea cît mai judicioasă a beneficiului, pentru determinarea acestuia în corelație cu indicatorii economici, cu programele de activitate. Bugetul va reflecta încasările și cheltuielile efectuate de către fiecare unitate economică pentru realizarea obiectului activității sale. În bugetul de venituri și cheltuieli, beneficiul planificat se va înscrie ca diferență între încasările și cheltuielile perioadei de plan, calculate pe baza: prețurilor și tarifelor în vigoare; a indicatorilor de plan privind producția marfă vîndută și încasată, executările de lucrări, prestările de servicii sau alte activități economice; nivelul planificat al cheltuielilor de producție sau de circulație și al cheltuielilor care se suportă direct din rezultatele financiare.

Determinarea și urmărirea realizării beneficiului în fiecare unitate economică va fi puternic influențată de hotărîrea luată ca pe primul plan, în activitatea de planificare economico-financiară, să fie introdus, ca indicator de bază, valoarea producției nete. Ca valoare nou creată, în mod efectiv, de către o unitate economică, într-o anumită perioadă, valoarea producției nete conține ca element principal și beneficiul. Comensurarea rezultatelor obținute, de către fiecare întreprindere, prin valoarea producției nete realizate, inclusiv a beneficiului, ca element component al acesteia, va avea drept efect stabilirea mai exactă a contribuției fiecărei unități la propria dezvoltare, la dezvoltarea generală a societății și la creșterea bunăstării materiale a întregului popor. Creșterea valorii producției nete prin reducerea continuă a cheltuielilor materiale și creșterea productivității muncii, precum și reducerea celorlalte cheltuieli va conduce la sporirea venitului net, a beneficiului.

Adoptarea, începînd din semestrul II al acestui an, a valorii producției nete, ca bază a activității fiecărei unități și reflectarea acesteia în bugetele de venituri și cheltuieli, prin elementele sale componente, va conduce nemijlocit la sporirea rolului beneficiului și a rentabilității în conducerea activității economico-financiare la fiecare unitate economică.

Prin aplicarea măsurilor recent aprobate, funcția economică a beneficiului pentru întărirea autogestiunii economico-financiare a unităților economice dobîndește noi valențe.

Astfel, hotărîrile adoptate cu privire la sporirea răspunderii unităților economice în întocmirea planurilor proprii de dezvoltare economico-socială, creșterea rolului contractelor economice la elaborarea planului fiecărei unități, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale, introducerea bugetelor de venituri și cheltuieli, asigură condiții pentru întărirea autogestiunii economico-financiare.

Acoperirea cheltuielilor de producție sau de circulație ale fiecărei întreprinderi din venituri proprii și obținerea unui beneficiu, care să asigure mijloacele financiare necesare pentru finanțarea propriei dezvoltări, precum și participarea la dezvoltarea generală a societății cu o anumită cotă din beneficii, constituie cerințe esențiale ale autogestiunii financiare. Rolul de pîrghie a beneficiului în întărirea autogestiunii economico-financiare a întreprinderilor se realizează, în final, prin modul de determinare, repartizare și utilizare a acestuia. Evident, nivelul beneficiului pe produs, pe o anumită prestare de serviciu sau lucrare de construcții-montaj se stabilește odată cu aprobarea prețurilor de producție, a tarifelor sau a prețurilor de deviz. La nivelul fiecărei întreprinderi, beneficiul planificat se determină ca diferență între veniturile și cheltuielile planificate. Prin utilizarea cît mai eficientă a capacităților de producție, prin sporirea producției cu desfacere asigurată și prin reducerea cheltuielilor pe unitate de produs, fiecare întreprindere trebuie să obțină venituri, din care să acopere cheltuielile curente și să prevadă, prin bugetul de venituri și cheltuieli, obținerea unui beneficiu cît mai mare.

Pentru acoperirea din veniturile obținute și a cheltuielilor de dezvoltare ale întreprinderii, cum sînt cele privind investițiile prevăzute în planul național unic de dezvoltare economico-socială și cele privind asigurarea mijloacelor circulante, stabilite pe bază de normative, în raport cu creșterea planificată a nevoilor de finanțare, în cadrul măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economico-financiare se prevede ca întreprinderile să-și constituie, din beneficiile realizate, fonduri proprii de dezvoltare economică. În acest fel, prin modul de repartizare a beneficiilor realizate în cadrul planului, precum și a celor obținute peste plan se asigură întreprinderilor resurse din beneficiile proprii pentru cheltuielile necesare propriei dezvoltări, pentru autofinanțare.

Controlul utilizării de către întreprinderi, în mod cît mai eficient, a fondurilor proprii constituite din beneficii este efectuat de către organele colective de conducere ale acestora, de către băncile finanțatoare, pe baza prevederilor din plan și bugetul de venituri și cheltuieli, a documentației tehnico-economice în cazul investițiilor și a încadrării în nivelul aprobat al stocurilor de valori materiale, a accelerării vitezei de rotație, în cazul mijloacelor circulante.

Completarea resurselor din fonduri proprii, în cazul că nevoile de resurse financiare prevăzute în plan sînt mai mari decît fondurile constituite, prin credite bancare, rambursabile din fondurile proprii ale perioadelor următoare, reprezintă, de asemenea, un element de întărire a autogestiunii economico-financiare a întreprinderii și de sporire a controlului asupra eficienței.

Prin măsurile adoptate cu privire la constituirea și folosirea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii, constituirea și folosirea fondului pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, constituirea și folosirea fondului pentru acțiuni sociale, se determină sporirea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii pentru conducerea directă și efectivă a fiecărei unități economice, pentru gospodărirea judicioasă și eficientă a fondurilor, pentru creșterea productivității muncii.

Alături de retribuția individuală, stabilită după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii și de retribuția socială, fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii constituie una din căile creșterii fondului de consum, a nivelului de trai. Constituirea fondului din o cotă din beneficiul realizat în cadrul prevederilor de plan și din cote între 8—25 la sută din beneficiile peste plan, în funcție de căile de obținere a acestora ; acordarea integrală a fondului cu condiția îndeplinirii producției nete planificate și a producției fizice contractate ; repartizarea fondului de către adunarea generală a oamenilor muncii, în raport cu contribuția adusă la dezvoltarea unității, cu vechimea în unitate, reprezintă elemente de natură să cointereseze direct personalul muncitor în realizarea de beneficii cît mai mari, în creșterea eficienței activității economice.

Menit să asigure atragerea și permanentizarea personalului muncitor la întreprinderi, să asigure condiții cît mai bune pentru oamenii muncii și familiile lor, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social se constituie din beneficiile proprii, din amortizările aferente locuințelor și celorlalte bunuri cu caracter social, din veniturile realizate de unele unități social-culturale.

Sursa principală de constituire a fondului pentru acțiuni sociale la dispoziția întreprinderii o constituie, de asemenea, beneficiile întreprinderii. Destinat să creeze condiții ca unitățile economice să aibă un rol sporit în soluționarea unor probleme sociale legate de cerințele oamenilor muncii, fondul pentru acțiuni sociale se utilizează pentru : acordarea biletelor de tratament balnear și odihnă ; cheltuieli de regie și hrană pentru creșe și grădinițe ; cheltuieli de regie și alte cheltuieli pentru cantinele-restaurant ; cheltuieli pentru întreținere și reparații și alte cheltuieli la căminele muncitorești pentru tineret ; cheltuieli pentru întreținerea și funcționarea dispensarelor ; alte cheltuieli.

Stabilirea unei noi repartizări a beneficiului și îndeosebi a destinațiilor privind : participarea oamenilor muncii la beneficii, construcțiile de locuințe și alte investiții cu caracter social, unele cheltuieli privind acțiuni sociale va conduce la creșterea gradului de cointeresare a personalului muncitor în realizarea și depășirea beneficiilor, pe baza îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan, a creșterii eficienței economice.

Gheorghe BOULESCU
director în
Ministerul Finanțelor

Conferința pe țară a președinților consiliilor populare

OBIECTIVE DE MARE ÎNSEMNĂTATE PENTRU DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ ÎN PROFIL TERITORIAL

PRIMA CONFERINȚĂ PE ȚARĂ a președinților consiliilor populare — expresie a adîncirii democrației noastre socialiste, a participării active, nemijlocite a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți — ilustrează în mod elocvent rolul însemnat al organelor locale ale puterii de stat în înfăptuirea politicii partidului, în întreaga operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Consiliile populare, ca organe reprezentative ale puterii de stat pe plan local, reunesc într-o vastă activitate mii de deputați — muncitori, țărani, intelectuali, — oameni ai muncii de toate naționalitățile, reprezentanți autentici ai poporului, ai intereselor sale majore. Ele sînt chemate să organizeze și să asigure aplicarea și respectarea întocmai a legilor de către toate organele și organizațiile de stat și obștești, de către toți cetățenii în unitățile administrativ-teritoriale în care au fost alese.

Dispunînd de o largă autonomie în cadrul centralismului democratic, consiliile populare conduc și răspund de întreaga activitate locală de stat, asigură dezvoltarea complexă și multilaterală economică, social-culturală și edilitar-gospodărească a unităților administrativ-teritoriale în care sînt alese, apărarea proprietății socialiste, ocrotirea drepturilor cetățenilor, legalitatea socialistă și menținerea ordinii publice, aducîndu-și astfel un aport tot mai însemnat la înfăptuirea politicii generale a partidului și statului nostru.

A sporit rolul orașului și al comunei ca unități de bază ale organizării administrativ-teritoriale. În prezent, nu există nici un domeniu al vieții locale în care să nu fie angajate în mod nemijlocit consiliile populare.

O expresie a preocupării constante a conducerii partidului pentru adîncirea democratismului și ridicarea continuă a aportului deputaților, reprezentanții maselor populare la conducerea vieții sociale, a constituit-o instituționalizarea Congresului consiliilor populare, a conferințelor pe țară și pe județe și a Camerei legislative a consiliilor populare, asigurîndu-se astfel cadrul organizatoric adecvat pentru realizarea unui larg schimb de experiență și pentru dezbaterea problemelor majore ale activității organelor locale ale puterii de stat.

Ca urmare a măsurilor adoptate de partid în ultimii ani, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** consiliile populare, avînd la dispoziție toate pîrghiile necesare, și-au îmbunătățit permanent activitatea, au acționat într-un spirit de înaltă responsabilitate pentru realizarea importantelor sarcini ce le revin în conducerea întregii activități pe plan local, au soluționat mai competent și mai operativ problemele legate de condițiile de muncă și de viață ale cetățenilor.

Bogata problematică economico-socială aflată în atenția consiliilor populare este dominată de marele imperativ formulat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 — transformarea cantității într-o calitate nouă, superioară. Prin dezvoltarea susținută a forțelor de producție pe întreg cuprinsul țării, a sporit substanțial — și se dezvoltă în continuare — potențialul economic al județelor, a fost accelerat ritmul de creștere economico-socială al celor rămase în urmă. Aceasta este o expresie grăitoare a justeței și realismului politicii partidului de dezvoltare economică în ritm susținut a tuturor zonelor și localităților țării, asigurîndu-se astfel baza materială necesară pentru realizarea în fapt a egalității depline în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate.

CONFERINȚA a dezbătut modul în care organele locale de stat își îndeplinesc sarcinile și atribuțiile ce le revin din hotărîrile de partid și legile statului pentru **realizarea planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial.** Dezbaterile au prilejuit un larg schimb de experiență, au condus la adoptarea de noi măsuri menite să contribuie la perfecționarea activității consiliilor populare în acest domeniu.

Una din preocupările permanente ale consiliilor populare este dezvoltarea planificată a unităților administrativ-teritoriale, în care scop adoptă și răspund de **realizarea planurilor** anuale și de perspectivă în profil teritorial, pe baza sarcinilor ce decurg din planul național unic. Potrivit atribuțiilor stabilite de lege, organele locale ale puterii și ale administrației de stat organizează și controlează activitatea de dezvoltare economico-socială planificată din unitățile administrativ-teritoriale prin urmărirea folosirii intensive a capacităților de producție, angrenarea forței de muncă și justa repartizare a acesteia, organizarea științifică a producției și a muncii, în vederea îndeplinirii integrale a sarcinilor de plan de către toate unitățile economice, indiferent de subordonarea lor. În scopul asigurării mijloacelor financiare necesare înfăptuirii obiectivelor economice și sociale ce se realizează în fiecare județ, municipiu, oraș și comună, consiliile populare adoptă bugetul local și aprobă contul de încheiere a exercițiului bugetar.

ECONOMIE NATIONALA

Pentru asigurarea unor condiții tot mai bune de viață și de muncă pentru populație, consiliile populare desfășoară o bogată activitate de realizare a amplului **program de construcții de locuințe și social-culturale,** dotarea edilitar-gospodărească a localităților, extinderea și diversificarea rețelei prestatoare de servicii etc. În primii doi ani ai cincinalului au fost date în folosință circa 260 000 apartamente, urmînd ca pînă în 1980 numărul lor să depășească cifra de 1 milion. Consiliile populare vor trebui să ia măsuri mai hotărîte, astfel ca, folosind toate mijloacele de care dispun, să realizeze integral planul de construcții de locuințe — acțiune prioritară în întreaga lor activitate.

Sînt în curs de realizare 200 000 locuri în creșe și grădinițe, peste 30 000 paturi în spitale, circa 9 000 săli de clasă, precum și alte numeroase construcții social-culturale. Totodată, se realizează 35 000 km artere și rețele de apă, 550 km aducțiuni, inclusiv rezervoare de apă cu un volum de 320 mc, stații de pompare și tratare a apei pentru 1,86 milioane mc/zi. Crește numărul străzilor modernizate și suprafața spațiilor verzi, se dezvoltă baza materială a transportului în comun. Planul de producție-prestații a fost depășit, în perioada 1976—1977, cu circa 1,1 miliarde lei, iar în anul 1977 capacitatea de transport în comun a crescut cu peste 1 700 vehicule de mare capacitate, ceea ce a permis sporirea capacității pe traseele existente și deschiderea de noi trasee. Consiliile populare asigură, de asemenea, prin unitățile în subordine, administrarea, întreținerea și repararea fondului locativ de stat, care totalizează cca. 1,3 milioane locuințe, precum și baza materială necesară învățămîntului, ocrotirii sănătății, culturii, odihnei, turismului și sportului.

TRANSPUNÎND ÎN VIAȚĂ hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R., consiliile populare s-au integrat și mai organic în conducerea activității de **sistematizare a localităților urbane și rurale**, care se desfășoară pe întreg teritoriul țării. Această acțiune de mare amploare urmărește realizarea indicațiilor conducerii partidului, ale secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, și a prevederilor Legii sistematizării, cu privire la restrîngerea perimetrelor construibile ale localităților, folosirea intensivă a terenurilor din cuprinsul acestora prin creșterea densității construcțiilor, mai buna amplasare a unităților economice, utilizarea în comun a lucrărilor tehnico-edilitare, dimensionarea rațională a rețelei de străzi, drumuri de acces etc. În actualul cincinal se realizează obiectivele primei etape a Programului național de sistematizare a teritoriului și a localităților urbane și rurale, urmărindu-se dezvoltarea în perspectivă a profilului economico-social al fiecărei zone și localități. Schițele de sistematizare prevăd — și organele locale contribuie efectiv — la realizarea unor centre civice reprezentative. Astfel, **un număr de 129 localități rurale vor trece în categoria orașelor agricole sau agroindustriale.** În același timp, s-a trecut la organizarea a 179 zone și platforme industriale și reducerea cu aproape 400 mii ha a perimetrelor construibile ale localităților. În vederea aplicării în practică a prevederilor Legii sistematizării privind construcțiile de locuințe la sate, **s-au elaborat 800 proiecte-tip cu caracter specific diferitelor zone ale țării,** inspirate din tradițiile locale, pentru a fi puse, în mod gratuit, la dispoziția cetățenilor care doresc să-și construiască locuințe. O atenție deosebită se acordă protecției mediului înconjurător, monumentelor istorice și de artă, creării de zone de odihnă și de agrement. Asigurarea aplicării normelor de sistematizare și disciplină în construcții trebuie să stea în permanență în atenția organelor locale.

Preocupîndu-se constant de îmbunătățirea stilului și metodelor de muncă consiliile populare, președinții acestora, comitetele și birourile executive, vor acționa, în continuare cu și mai multă hotărîre pentru traducerea în viață a hotărîrilor adoptate la Conferință, soluționarea operativă, eficientă, a multiplelor probleme ce se ridică în unitățile administrativ-teritoriale, astfel încît toți deputații să participe activ și efectiv la adoptarea și aplicarea hotărîrilor. Se va manifesta, totodată, mai multă răspundere în pregătirea și organizarea sesiunilor, receptivitate maximă față de propunerile și observațiile cetățenilor, înfăptuirea operativă a măsurilor stabilite împreună cu aceștia. De o deosebită importanță pentru conducerea competentă și eficientă a treburilor de stat și obștești pe plan local este respectarea cu rigurozitate și consecvență a principiului muncii și conducerii colective. Pe acest tărîm un rol deosebit îl au sesiunile consiliilor populare și activitatea organelor lor executive, care trebuie să devină, în măsură mai mare, forumuri de analiză și decizie cu privire la dezvoltarea, sub toate aspectele, a localităților, să creeze condițiile necesare participării efective a tuturor factorilor atît la dezbaterea problemelor și adoptarea hotărîrilor, cît și la realizarea în practică a măsurilor stabilite. Pentru aceasta se impune ca deputații și ceilalți factori de răspundere să cunoască din timp problemele ce se analizează, măsurile preconizate a se adopta, să se consulte sistematic cu alegătorii, cu cetățenii, să fie receptivi la propunerile și sugestiile acestora.

FĂCÎND bilanțul realizărilor remarcabile obținute, ale eforturilor depuse de consiliile populare, de toți oamenii muncii pentru înfăptuirea mobilizatoarelor hotărîri ale Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, Conferința președinților consiliilor populare a trasat direcțiile principale de acțiune pentru viitor, a evidențiat obiectivele prioritare spre care vor trebui să-și îndrepte eforturile organele locale de stat, deputații, toți cetățenii, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor din acest an și pe întregul cincinal, pentru dezvoltarea economico-socială armonioasă a tuturor județelor, a fiecărei așezări urbane și rurale.

Ideile și orientările de excepțională însemnătate teoretică și practică desprinse din documentele partidului, din cuvîntările secretarului general al partidului, impulsionează spiritul de exigență și responsabilitate civică față de modul în care consiliile populare își îndeplinesc sarcinile. Nu încape îndoială că toți deputații, toți oamenii muncii de la orașe și sate vor munci cu abnegație pentru înfăptuirea neabătută a prevederilor cincinalului și a programului suplimentar de dezvoltare economico-socială și edilitară a județelor, a tuturor localităților patriei.

Romeo DRAGOMIRESCU
vicepreședinte al Comitetului pentru problemele consiliilor populare

ECONOMIE NATIONALA

CREAȚIA TEHNICĂ DE MASĂ, GENERATOR DE FORȚĂ AL ÎNNOIRILOR

CERINȚĂ DE FOND a cincinalului revoluției științifice și tehnice, introducerea noului autentic și eficient în întreaga economie națională se realizează într-o măsură însemnată prin rezultatele valoroase obținute de creația tehnică de masă. Organic integrată ca eforturi și obiective cu cercetarea științifică din institutele de specialitate, creația tehnică de masă contribuie la afirmarea pe scară largă a spiritului novator al oamenilor muncii, valorifică la un înalt nivel inteligența tehnică autohtonă, aduce o contribuție esențială în procesul creșterii economice accelerate prin forțe proprii.

În acest proces, industria construcțiilor de mașini, ca ramură prin excelență promotoare de progres tehnic în întreaga economie națională, se înscrie cu o contribuție însemnată. În cincinalul 1976—1980 aportul acestei ramuri la realizarea programului de investiții și dotare cu utilaje tehnologice pentru metalurgie, chimie, construcții, transport maritim etc. va crește pînă la 90%.

Și nu este vorba desigur, de orice fel de utilaje, ci de produse noi, complexe, automatizate, care încorporează un grad înalt de inteligență tehnică. Astfel, dacă în anul 1976 ponderea produselor noi și reproiectate în producția marfă a ramurii a fost de 19% (față de 15,6% planificat), pentru 1977 s-a realizat circa 30% (față de 28,2%), urmînd ca în 1978 această pondere să ajungă la 44,1%. La realizarea acestor obiective, creația tehnică de masă este chemată să aducă o contribuție hotărîtoare, să realizeze tehnologii, mașini, utilaje, instalații și agregate care să se remarce prin calitate, performanțe tehnice ridicate, competitivitate înaltă, și care să permită, totodată, valorificarea superioară a resurselor, reducerea consumurilor specifice de metal, combustibil și energie, diminuarea sensibilă a cheltuielilor de producție.

Noul elaborat în proporție de masă, un proces dinamic, eficient

DUPĂ CUM SE ȘTIE, desfășurarea în 1977 a **etapei a I-a** a Festivalului național **„Cîntarea României"**, precum și a **etapei a II-a** din acest an, a statuat creația tehnică originală ca o mișcare de proporții la scara întregii noastre națiuni, generatoare de înnoiri în gîndire și acțiune, în produse și tehnologii. Cei peste 583 000 de oameni ai muncii din unitățile industriei constructoare de mașini care au participat în anul trecut la această mișcare de masă au contribuit efectiv la **realizarea a 1940 de produse noi** sau îmbunătățite și la introducerea lor în fabricație.

Într-o strînsă colaborare, cercetătorii din institutele specializate, împreună cu inovatorii și inventatorii din toate unitățile ramurii au contribuit la **realizarea unor produse complexe, cu competitivitate ridicată :** noi tipuri de echipamente energetice, mașini și utilaje pentru industria minieră, metalurgică și chimică, petrolierul de 150 000 tdw, motoare navale cu caracteristici superioare, escavatoare hidraulice pe pneuri și șenile, mașini-unelte cu comandă numerică, televizoare cu circuite integrate, calculatoare electronice cu capacitate medie, familii de produse sau sisteme de mașini ca platforme de foraj marin, sisteme de autovehicule industriale, sisteme de mașini agricole pentru terenuri în pantă, echipamente radiotelefonice de veghe și alarmă și altele.

Muncitorii, inginerii și tehnicienii din întreprinderi, cercetătorii și proiectanții din institute au creat și îmbogățit continuu un valoros fond de idei și soluții tehnice, noi, originale, care au contribuit direct la elaborarea și **extinderea unor tehnologii specifice, de mare eficacitate:** procedee moderne de preparare continuă a amestecurilor de formare, formarea fără rame în flux continuu pe linii automatizate, turnarea sub presiune joasă a aliajelor neferoase, sudarea cu fascicole de electroni și altele.

În total, în întreg anul trecut au fost realizate, în întreprinderile constructoare de mașini, **prin activitatea de creație tehnico-științifică de masă, peste 1 000 de modele noi și prototipuri experimentale** dintre care au fost omologate 593 de produse și 120 de noi procedee tehnologice. Realizările respective sînt rodul unui activ schimb de experiență, al unei largi colaborări între diferite colective de oameni ai muncii, obținute cu sprijinul activ al organizațiilor sindicale, prin intermediul expozițiilor cu produse și tehnologii noi (un succes deosebit l-a constituit expoziția realizărilor pe ramură organizată anul trecut la Întreprinderea de tractoare din Brașov), prin organizarea în județe a unor lectorate tehnice, consfătuiri, simpozioane, conferințe, dezbateri, prin intensificarea popularizării cărții științifice și tehnice etc.

Noul elaborat în proporții de masă s-a soldat cu **rezultate economice deosebit de valoroase :** sporul de producție obținut în acest mod pe întreaga ramură s-a ridicat la 3,2 miliarde lei, au fost diminuate cheltuielile de producție cu 1,6 miliarde lei (în special pe seama reducerii consumului de metal cu 24 mii tone, de energie electrică cu 3,1 milioane Mwh, de combustibil cu 6 milioane tcc), s-a obținut un spor de beneficiu de 860 milioane lei, s-a înregistrat o reducere a importurlior cu 948 milioane lei-valută și o creștere a exporturilor cu 632 milioane lei-valută.

Exigențe sporite față de activitatea inventatorilor și inovatorilor

ÎN CADRUL VARIATELOR forme și domenii de manifestare a creației tehnice de masă, invențiile și inovațiile joacă un rol esențial, de primă însemnătate. În fiecare an al cincinalului revoluției științifice și tehnice, în fața mișcării inventatorilor și a inovatorilor stau exigențe din cele mai ridicate, față de care, în 1977, se poate afirma că muncitorii, tehnicienii și inginerii din întreprinderile industriei construcțiilor de mașini au obținut rezultate bune.

Bucurîndu-se de participarea largă a maselor de oameni ai muncii din toate unitățile ramurii, organizate în numeroase cercuri ale inovatorilor și inventatorilor, cu sprijinul direct al organizațiilor sindicale din toate întreprinderile, creația tehnică de masă s-a materializat în existența, la sfîrșitul anului trecut, **în cadrul construcției de mașini, a unui număr de 2277 de invenții. Volumul total al economiilor postcalculate obținute prin invențiile aplicate în anul trecut s-a ridicat la circa 285 000 mii lei,** în timp ce volumul total al cheltuielilor efectuate de întreprinderi pentru realizarea și aplicarea respectivelor invenții s-a ridicat la circa 5 000 mii lei. Din valorificarea invențiilor românești în străinătate s-a obținut un volum total de încasări de peste 55 000 mii lei valută. Au fost înregistrate în anul trecut un număr de peste **1 500 de inovații, iar volumul total al economiilor postcalculate obținute pe seama inovațiilor aplicate în 1977 s-a ridicat la circa 200 000 mii lei.**

Este necesar de subliniat faptul că nivelul acestor indicatori marchează, față de anul 1976, o dinamică ascendentă: a crescut numărul de invenții aplicate cu 11%, iar economiile postcalculate din invenții și inovații cu peste 10%. La rîndul său, numărul de propuneri de inovații înregistrate și al inovațiilor aplicate a crescut cu 30% și respectiv 12%. Se poate remarca, de asemenea, o creștere a preocupărilor pentru activitatea de identificare și protecție a soluțiilor tehnice originale, materializată și în numărul în creștere de cereri de brevete depuse la Oficiul de stat pentru invenții și mărci.

Desigur, la obținerea acestor realizări aportul întreprinderilor și al centralelor industriale a fost diferit. Cele mai bune rezultate s-au obținut, în anul trecut, în cadrul **Centralei industriale de utilaj tehnologic, chimic, petrolier și minier** (277 invenții existente la sfîrșitul perioadei analizate, un volum total de economii postcalculate prin invenții aplicate de 37 675 mii lei, un volum al cheltuielilor pentru invenții de 68 mii lei, 108 inovații aplicate etc.) la **Centrala industrială de tractoare și mașini agricole** (256 invenții existente la sfîrșitul perioadei analizate, economii postcalculate din investiții, 30 919 mii lei, 95 de invenții înregistrate, 11 939 mii lei economii postcalculate din inovații aplicate anul trecut) și la **Centrala industrială de autocamioane și turisme** ș.a.

Rezultate deosebite în dezvoltarea creației tehnice de masă s-au obținut la **Întreprinderea de tractoare din Brașov,** ceea ce a făcut ca cele 27 de tipuri de tractoare care sînt realizate în 300 de variante să fie cunoscute în 85 de țări de pe glob, bucurîndu-se de o bună apreciere pentru performanțele tehnice ridicate, pentru calitatea înaltă la care inovatorii din întreprindere au adus o contribuție de seamă la orientarea valoroasei lor inițiative **„tehnologii de vîrf în fiecare loc de muncă“** spre probleme de fiabilitate și mentenanță a produselor. De o bună apreciere în competiția internațională se bucură și instalațiile de foraj și alte agregate aferente săpării sondelor, unele din ele capabile să foreze pînă la 10 000 de metri adîncime, la realizarea cărora au adus a valoroasă contribuție tehnică originală oamenii muncii de la întreprinderea de utilaj petrolier „1 Mai“ din Ploiești. În această întreprindere, creația tehnică de masă se manifestă cu o deosebită eficiență și în **dezvoltarea acțiunii de autodotare,** prin realizarea celor dintîi strunguri paralele cu diametre mari, avînd caracteristici care permit adaptarea celor mai moderne dispozitive și scule de strunjit.

Efectele economice ale participării de masă la înnoirea în produse și tehnologii nu s-au lăsat așteptate: realizarea strungului de copiat cu diametrul 400 mm destinat prelucrării osiilor pentru vagoane de cale ferată realizat la Întreprinderea de strunguri din Arad după proiecte elaborate în întregime de colectivul din aceas-

Gheorghe VÎRTEJIANU
vicepreședinte al Comitetului
Uniunii sindicatelor
din metalurgie
și construcții de mașini

(Continuare în pag. 32)

În pregatirea „Săptămînii științei și tehnicii românești“

IN ULTIMA PERIOADA, în întreaga țară au avut loc manifestări științifice și tehnice în cadrul celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României". *Ele au oferit, în pragul* „Săptămînii științei și tehnicii românești" *— care se va desfășura în perioada 3–7 aprilie —, o imagine cuprinzătoare a participării de masă la afirmarea revoluției tehnico-științifice în diferitele domenii de activitate și în primul rînd în producția de bunuri materiale.*

● Sub egida Consiliului județean de educație politică și cultură socialistă, a Comisiei județene a inginerilor și ehnicienilor și a Consiliului de coordonare și valorificare a cercetării științifice, la Iași a avut loc, în zilele de 25–26 martie, un program de manifestări prilejuite de încheierea primei ediții a acțiunii de antrenare a maselor la activitatea de creație științifică și tehnică. Specialiști din unități industriale, agricole și de construcții, din învățămîntul superior, din cercetare și informatică au prezentat — în ședințele plenare și pe secții ale unei sesiuni ehnico-științifice — peste 140 de referate, dintre care majoritatea au avut ca temă realizări în înnoirea și modernizarea produselor, perfecționarea tehnologiilor, a organizării conducerii, producției și a muncii, valorificarea deșeurilor, a resurselor energetice secundare și a resurselor locale. Au fost organizate, de asemenea, două expoziții cu realizări din domeniul creației științifice și tehnice.

Un simpozion și o expoziție cu aceeași temă au avut loc la 24 martie, în orașul Pașcani, în organizarea Consiliului orășenesc de educație politică și cultură socialistă.

● Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor — secția Organizarea și conducerea științifică a producției, împreună cu Institutul de proiectări tehnologice pentru industria ușoară, au organizat în București o masă rotundă cu tema *„Proiectarea sistemelor de conducere și organizare a noilor unități economice"*. Comunicările prezentate de specialiști din I.P.I.U. și alte institute de proiectare, din învățămîntul superior ș.a., dezbaterile purtate au prilejuit relevarea unor concepte, tehnici și metode și realizarea unui schimb de experiență privind creșterea contribuției proiectării la rezolvarea pe baze științifice a problemelor privind organizarea conducerii, a producției și a muncii în întreprinderile industriale, în vederea valorificării superioare a resurselor existente și obținerii de rezultate economice superioare, în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar potrivit măsurilor adoptate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R.

Campania agricolă de primăvară

ETAPĂ HOTĂRÎTOARE PENTRU ÎNTREAGA PRODUCȚIE AGRICOLĂ A ANULUI 1978

- **Canalizarea tuturor eforturilor pentru obținerea unor producții superioare celor din anii precedenți**
- **Cultura porumbului – în centrul atenției actualei campanii agricole**
- **Mobilizare exemplară a tuturor forțelor satelor pentru folosirea din plin a fiecărei ore bune de lucru**

LA CONSFĂTUIREA de lucru consacrată problemelor agriculturii, de la începutul lunii trecute, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** făcînd o analiză critică a unor neajunsuri manifestate în agricultura noastră în anul 1977, a schițat concomitent o serie de direcții de acțiune și soluții pentru anul în curs, capabile să asigure saltul calitativ necesar în întreaga activitate de producție și economico-financiară din această ramură de bază a economiei noastre naționale.

Adînc convinși de justețea concluziilor și sarcinilor trasate de secretarul general, conștienți de importanța hotărîtoare a acestui an în îndeplinirea prevederilor planului cincinal, întreaga masă a celor ce slujesc agricultura românească și-au mobilizat energia și competența în pregătirea unei **campanii agricole model** pentru această primăvară, ca un prim pas, fundamental, pentru asigurarea unor rezultate superioare în acest an agricol. Astfel, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție, împreună cu organele agricole județene și comunale, au luat toate măsurile pentru asigurarea integrală a bazei tehnico-materiale necesare și punerea ei în stare de funcționare, antrenarea forței de muncă necesare, instruirea cadrelor de conducere, a specialiștilor și mecanizatorilor din unitățile agricole de producție, pentru ca toate lucrările din campania agricolă de primăvară să fie executate la un nivel calitativ superior și în cadrul perioadelor optime.

După cum este știut, în acest an ne-am propus realizarea unei producții de cereale de cel puțin 22—23 milioane de tone (din care 14 milioane tone de porumb boabe), concomitent cu sporirea producțiilor și la plante tehnice, legume, fructe și struguri. Pentru realizarea acestor importante obiective trebuie urmărit ca, încă de la însămînțare, să se asigure în toate unitățile agricole **suprafețele planificate pentru fiecare cultură,** precum și **condițiile materiale** necesare obținerii producțiilor medii planificate. În acest context, **folosirea cît mai judicioasă a fondului funciar,** constituie o preocupare primordială la nivelul fiecărui județ și comune, fiind necesar ca în fiecare unitate agricolă să se folosească toate suprafețele apte pentru a fi cultivate, pînă la ultimul metru pătrat de pămînt.

De asemenea, este necesar să se întreprindă toate măsurile de **creștere a capacității productive a pămîntului,** în special prin executarea lucrărilor agroameliorative și de irigații stabilite pe fiecare zonă.

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE **pregătirea și executarea propriu-zisă a lucrărilor din actuala campanie agricolă,** putem spune că s-au luat măsurile de asigurare a bazei tehnico-materiale necesare, ținînd seama că lucrările trebuie să se desfășoare într-un timp scurt și de cea mai bună calitate. Au fost asigurate, pentru toate sectoarele agriculturii, **semințele necesare,** atît cantitativ, cît și în structura de soiuri prevăzută în tehnologii, introducînd în cultură noi soiuri și hibrizi, cu potențial productiv ridicat.

Pentru **sectorul legumicol** au fost asigurate în totalitate semințele atît unităților agricole socialiste, cît și gospodăriilor populației. S-au pregătit integral spațiile necesare producerii răsadurilor de legume și s-au luat măsuri pentru asigurarea unor rezerve de răsaduri de pînă la 50 la sută față de plan, pentru înlocuirea eventualelor goluri ce pot fi provocate de calamități sau alte condiții nefavorabile. Conform recomandărilor, întreaga suprafață cultivată cu legume s-a amplasat numai pe terenuri irigate, nivelate și fertilizate corespunzător.

În pomicultură și viticultură, acțiunile întreprinse au în vedere creșterea cantitativă și calitativă a producției, pe seama redresării plantațiilor existente, a lucrărilor de modernizare și prin asigurarea unui material săditor de bună calitate și din soiuri valoroase.

Conform programului de fertilizare stabilit, la repartizarea pe județe și unități a **îngrășămintelor chimice** prevăzute prin plan s-a respectat raportul optim între elementele fertilizante. Pe măsura primirii lor, este necesar ca fiecare specialist să stabilească, diferențiat, cantitățile pe fiecare parcelă, în funcție de cultură, nivelul de producție, starea de fertilitate a solului și de aprovizionare a acestuia cu apă, numai astfel putîndu-se obține efectul economic maxim. De asemenea, în această campanie se are în vedere o mai intensă folosire a **îngrășămintelor naturale,** ceea ce impune urgentarea transportului și administrării cantităților de îngrășăminte organice existente în fiecare unitate.

O altă sarcină importantă constă în executarea programului de amendare pe solurile acide, prin administrarea corectă a cantităților de amendamente prevăzute, ce pot contribui substanțial la creșterea producțiilor.

În scopul realizării unor culturi curate de buruieni și pentru reducerea necesarului de muncă manuală la lucrările de prășit, în acest an unitățile agricole beneficiază de **cantități sporite de erbicide,** care trebuie folosite cu mult discernămînt, pentru a se realiza maximum de eficiență.

DATORITĂ FAPTULUI că toate lucrările care se execută în campania agricolă de primăvară se realizează cu mijloace mecanice, **aportul mecanizatorilor este hotărîtor** în ce privește volumul și calitatea acestor lucrări, care să constituie o garanție a obținerii producțiilor planificate. În acest sens, pentru fiecare lucrare care se execută mecanic, specialistul unității agricole emite „ordinul de lucru“, în care se precizează indicii de calitate a lucrării și termenele de execuție. Deoarece pentru realizarea acestor sarcini mecanizatorii trebuie să cunoască și unele cerințe din tehnologia de cultură a plantelor, ei au fost instruiți și, pe bază de teste, au fost autorizați cei care vor executa lucrări de semănat și întreținerea culturilor.

De asemenea, toți specialiștii din unitățile agricole și consiliile intercooperatiste au fost instruiți pentru cunoașterea și aplicarea corectă a tehnologiilor la toate culturile.

În scopul obținerii unor producții sporite la hectar, s-au întreprins verificarea și **îmbunătățirea tehnologiilor de cultură**, în funcție de rezultatele din cercetare și din unitățile de producție fruntașe. În acest sens, s-a urmărit ca amplasarea culturilor să se facă în funcție de cerințele plantelor, cu respectarea rotației culturilor, întocmindu-se în acest scop schițe pe parcele și culturi.

Epoca de însămînțare constituind o verigă importantă în obținerea de producții sporite la hectar, s-au stabilit din timp epocile optime pentru fiecare cultură, pe zone pedoclimatice. Totodată, s-au determinat și norme de **densități optime** la toate culturile, în funcție de caracteristicile soiurilor și hibrizilor, corespunzător gradului de aprovizionare cu apă și de fertilizare a solului.

Dar, dincolo de asigurarea cadrului general de pregătire a campaniei agricole, nu trebuie uitat că fiecărui specialist îi revine sarcina să aplice tehnologiile îmbunătățite, în mod diferențiat, în funcție de condițiile pedoclimatice ale zonei respective, de sistemul de cultură și caracteristicile soiurilor și hibrizilor folosiți în fiecare unitate agricolă.

În cadrul programului de pregătire a campaniei agricole de primăvară, **o atenție deosebită s-a acordat culturii porumbului boabe**, pentru a i se asigura cît mai complet condițiile de realizare a nivelurilor de producție stabilite. Fiind necesar ca, încă din acest an, să se înregistreze o cotitură în ceea ce privește producția noastră de porumb boabe, ca principală sursă de furaje concentrate pentru animale, o primă măsură a constat în alocarea unei suprafețe de 4 milioane hectare pentru această cultură, din care 3,5 milioane hectare în cultura întîia și 500 mii hectare în cultura a doua. În al doilea rînd, s-au programat toate condițiile necesare care să facă posibilă obținerea unei producții medii pe țară de 4 000 kg la hectar. În acest sens, s-a întocmit un **program special al porumbului**, în care s-au stabilit amănunțit toate măsurile de întreprins, desfășurate pe sectoare și județe și s-au alcătuit colective cu responsabilități precise, care să urmărească îndeplinirea întocmai a acestor măsuri. Pînă în prezent, colectivele respective au verificat în teritoriu modul în care s-au executat prevederile programului pentru prima etapă, hotărîndu-se noi măsuri în concordanță cu evoluția timpului, precum și pentru etapele următoare.

DACĂ ORGANIZAREA inițială a campaniei s-a făcut corespunzător, totuși condițiile climatice nefavorabile din această primăvară au determinat **o întîrziere în declanșarea lucrărilor agricole**, ceea ce impune ca organele agricole și conducerile unităților de producție să acționeze cu toate forțele pentru a folosi fiecare oră bună de lucru, în scopul executării lucrărilor în cel mai scurt timp, pentru recuperarea decalajului ce s-a produs.

În situația nou creată, este necesar să se acționeze hotărît pentru urgentarea luării următoarelor măsuri :

1 Executarea lucrărilor necesare pentru **punerea în stare corespunzătoare de cultură a fiecărei parcele sau sole,** prin :

- strîngerea resturilor vegetale de pe arături și depozitarea acestora pentru compostare. În acest sens, este de datoria consiliilor populare comunale ca, împreună cu conducerile unităților agricole, să acționeze neîntîrziat pentru mobilizarea tuturor forțelor satelor la executarea în timpul cel mai scurt a acestor lucrări ;
- executarea lucrărilor necesare pentru **eliminarea excesului de umiditate** de pe semănăturile de toamnă sau ogoare.

2 La **culturile de toamnă** se va urmări continuu starea de vegetație și în funcție de aceasta, împreună cu unitățile zonale de cercetare se vor stabili suprafețele care garantează realizarea producțiilor planificate, pentru a le menține în cultură.

3 În funcție de starea de vegetație a semănăturilor de toamnă, se vor aplica **doze diferențiate de îngrășăminte azotoase,** iar pentru culturile de primăvară — în funcție de aprovizionare — se vor administra îngrășămintele chimice complexe conform programului.

4 În toate unitățile agricole socialiste, cel mai tîrziu pînă la finele lunii aprilie vor fi pregătite și date în funcțiune **suprafețele noi prevăzute a se iriga în acest an.** Trebuie imediat încheiată pregătirea și repararea sistemelor existente și a utilajelor de irigat. De asemenea, se vor recruta și instrui din timp motopompiștii și udătorii necesari în campania de irigație.

5 În legumicultură se va urgenta executarea lucrărilor de **acoperire și plantare a întregii suprafețe de solarii.**

6 La pomi și vie se va urgenta **încheierea acțiunii de tăiere.** De asemenea, pentru modernizarea plantațiilor de pomi și vie, se vor executa lucrările de **organizare și amenajare a terenului**, urmate de **îndesiri**, conform prevederilor din program.

Pentru o bună organizare a muncii, în scopul executării lucrărilor la timp și de calitate, MA.I.A. și U.N.C.A.P., împreună cu organele agricole județene, au luat măsuri ca **toate culturile să fie angajate în acord global,** astfel :

- suprafețele de culturi complet mecanizate, cu **formațiuni de mecanizatori ;**
- cele mecanizate parțial, cu **formațiuni mixte de mecanizatori și cooperatori ;**
- suprafețele nemecanizabile, cu **formațiuni de cooperatori.**

Fiind conștienți că — așa cum este normal — ponderea covîrșitoare a eforturilor ce trebuie depuse în această campanie agricolă ne revine nouă, tuturor celor ce lucrăm direct în această ramură, așteptăm **un sprijin mai mare și din partea ministerelor care ne furnizează unii factori de producție deosebit de importanți.** Astfel, este necesar ca **Ministerul Industriei Chimice** să livreze mai prompt atît cantitățile de îngrășăminte, pesticide și folie de polietilenă planificate, cît și carburanții necesari pe fiecare județ, pentru a se asigura funcționarea continuă a tractoarelor. La rîndul său, **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini** trebuie să fie mai operativi în asigurarea cantităților, pe sortimente, de piese de schimb necesare remedierii defecțiunilor ce apar în timpul lucrului tractoarelor și mașinilor agricole.

Avem convingerea că printr-un efort mai intens și solidar al tuturor celor de care depinde producția agricolă, vom reuși îndeplinirea corespunzătoare a tuturor sarcinilor campaniei agricole din această primăvară, hotărîtoare pentru asigurarea producției agricole superioare ce ne-am planificat-o în acest an decisiv al cincinalului.

Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în încheierea cuvîntării la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., **„trebuie luate toate măsurile pentru realizarea la timp a lucrărilor necesare obținerii unei producții bune. Precipitațiile căzute în ultimul timp au îmbunătățit situația în agricultură ; depinde acum de noi, de fiecare comitet județean, de fiecare organizație socialistă de stat sau cooperatistă, de fiecare om al muncii din agricultură să asigurăm obținerea unei recolte bune în acest an“.**

T. CHEȚAN
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

De la 1 aprilie 1978

CREŞTEREA RETRIBUŢIEI ÎN INDUSTRIA EXPLOATĂRII ŞI PRELUCRĂRII LEMNULUI

POTRIVIT reeşalonării pe ramuri şi activităţi a majorării retribuţiei prevăzute pentru etapa I-a, începînd de la 1 aprilie a.c., deci cu 4 luni mai devreme, **circa 250 000 de oameni ai muncii din industria exploatării şi prelucrării lemnului vor beneficia de retribuţii sporite.** În această etapă, retribuţiile personalului muncitor din industria exploatării şi prelucrării lemnului cresc în medie cu 16,1%, cu diferenţieri stimulative şi echitabile în funcţie de meserie, calificare, forma de retribuire etc.

Pentru a putea ilustra modul concret de aplicare a majorării, precum şi cuantumul acestora, vom da cîteva exemple, pe de o parte pentru subramura exploatării forestiere (tabelul 1), iar pe de altă parte pentru cea a prelucrării lemnului (tabelul 2). Aceste exemple sînt menite să scoată în evidenţă importantele creşteri de venituri de care beneficiază personalul muncitor din această ramură, inclusiv creşterile suplimentare de venituri datorită devansării termenului de majorare a retribuţiei. Aşa cum se vede din datele prezentate în tabelul 2, de pildă, un muncitor gaterist la tăiat buşteni sau fasonator cherestea din categoria a 6-a, treapta a III-a, începînd de la 1 aprilie va avea o retribuţie majorată cu 312 lei, ceea ce reprezintă o creştere de 17,4%. În felul acesta, în anul 1978 el va avea un cîştig suplimentar de 2 808 lei, din care 1 248 lei reprezintă suma datorată devansării termenului de majorare a retribuţiei.

Tabelul 1

Creşterea retribuţiei tarifare la diferite categorii de personal muncitor din ramura exploatarea lemnului

Categoria de personal şi meseria	Categoria, respectiv clasa de retribuţie	Treapta, respectiv gradaţia	Retribuţia tarifară netă (lei)		Sporul de retribuţie în urma majorării		Cîştigul anual suplimentar în 1978 faţă de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total	din care: ca urmare a devansării termenului de majorare
— Muncitor fasonator exploatări forestiere (zonă de munte)	6	I	1 756	2 040	284	16.2	2 556	1 132
— Muncitor-stivuitor şi recepţioner în exploatări forestiere	5	I	1 546	1 805	259	16.8	2 331	1 036
— Muncitor la fierăstraie mecanice (grupa B)		III	1 946	2 275	329	16.9	2 961	1 316
— Maistru la exploatări forestiere	24	6	2 284	2 640	356	15.6	3 204	1 424
— Subinginer la exploatări forestiere		6	2 179	2 640	461	21.2	4 149	1 844
— Inginer din exploatări forestiere	26	6	2 503	2 895	392	15.7	3 528	1 568

Tabelul 2

Creşterea retribuţiei tarifare la diferite categorii de personal muncitor din ramura industrializarea şi prelucrarea lemnului

Categoria de personal şi meseria	Categoria, respectiv clasa de retribuţie	Treapta, respectiv gradaţia	Retribuţia tarifară netă (lei)		Sporul de retribuţie în urma majorării		Cîştigul anual suplimentar în 1978 faţă de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total	din care: ca urmare a devansării termenului de majorare
— Muncitor tîmplar manual-industrial.	spec.	III	2 062	2 438	376	18.2	3 384	1 504
— Muncitor gaterist la tăiat buşteni sau fasonator cherestea	6	III	1 789	2 101	312	17,4	2 808	1 248
— Muncitor formator-presator plăci brute	5	bază	1 588	1 846	258	16.2	2 322	1 032
— Maistru la prelucrarea lemnului la fabricarea PAL, PFL, mobilă, instrumente muzicale	24	6	2 284	2 640	356	15.6	3 204	1 424
— Subinginer din prelucrarea lemnului		6	2 179	2 640	461	21.2	4 149	1 844
— Inginer din prelucrarea lemnului	27	6	2 620	3 030	410	15.6	3 690	1 640

O menţiune specială poate fi făcută cu privire la categoria de **subingineri**, care, ca urmare a aprecierii ce se dă aportului lor în activitatea productivă, beneficiază în plus şi de sporul corespunzător unei clase suplimentare de retribuţie, conform decretului 188/1977. Astfel, un subinginer din industria exploatării şi prelucrării lemnului, încadrat în gradaţia a 6-a, va primi lunar un spor total de retribuţie de 461 lei, ceea ce corespunde unui cîştig anual suplimentar de 4149 lei, din care 1844 lei reprezintă cîştigul suplimentar ca urmare a aplicării majorării retribuţiilor cu 4 luni înainte de termenul fixat iniţial.

Ca urmare a majorării retribuţiei tarifare, şi **alte elemente de venit determinate pe baza acesteia** (adaosul de acord, sporul de vechime etc.) **se vor majora în mod corespunzător.** Astfel, la un spor de vechime de 10%, muncitorul gaterist din exemplul de mai sus obţine după majorare un plus de 31 de lei lunar, respectiv 372 lei anual.

Cu siguranţă că măsurile de creştere suplimentară a retribuţiilor personalului muncitor vor crea emulaţia necesară sporirii mai accentuate a productivităţii muncii, ridicării gradului de valorificare a masei lemnoase — obiective de primă importanţă pentru această ramură. Legat de aceasta trebuie arătat că măsurile vizînd perfecţionarea mecanismului economico-financiar, participarea oamenilor muncii la beneficii au o importanţă deosebită pentru dezvoltarea ramurii, pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

Lucia **MIHĂILESCU**
Institutul de economie socialistă

CONSUMUL DE ENERGIE ȘI ECONOMIA DE ENERGIE

Trandafir COCÎRLĂ,
ministrul energiei electrice

ÎN ZILELE NOASTRE dezvoltarea economică și socială este dependentă în cel mai înalt grad de asigurarea cu energie. Nu poate fi conceput nici un compartiment al vieții sociale care să nu facă uz de binefacerile științei și tehnicii, iár aceste mijloace moderne sînt în mai mică sau în mai mare măsură consumatoare de energie.

Fig. 1. RELAȚIA ÎNTRE VENITUL NAȚIONAL (SAU PIB) ȘI CONSUMUL DE ENERGIE PE LOCUITOR

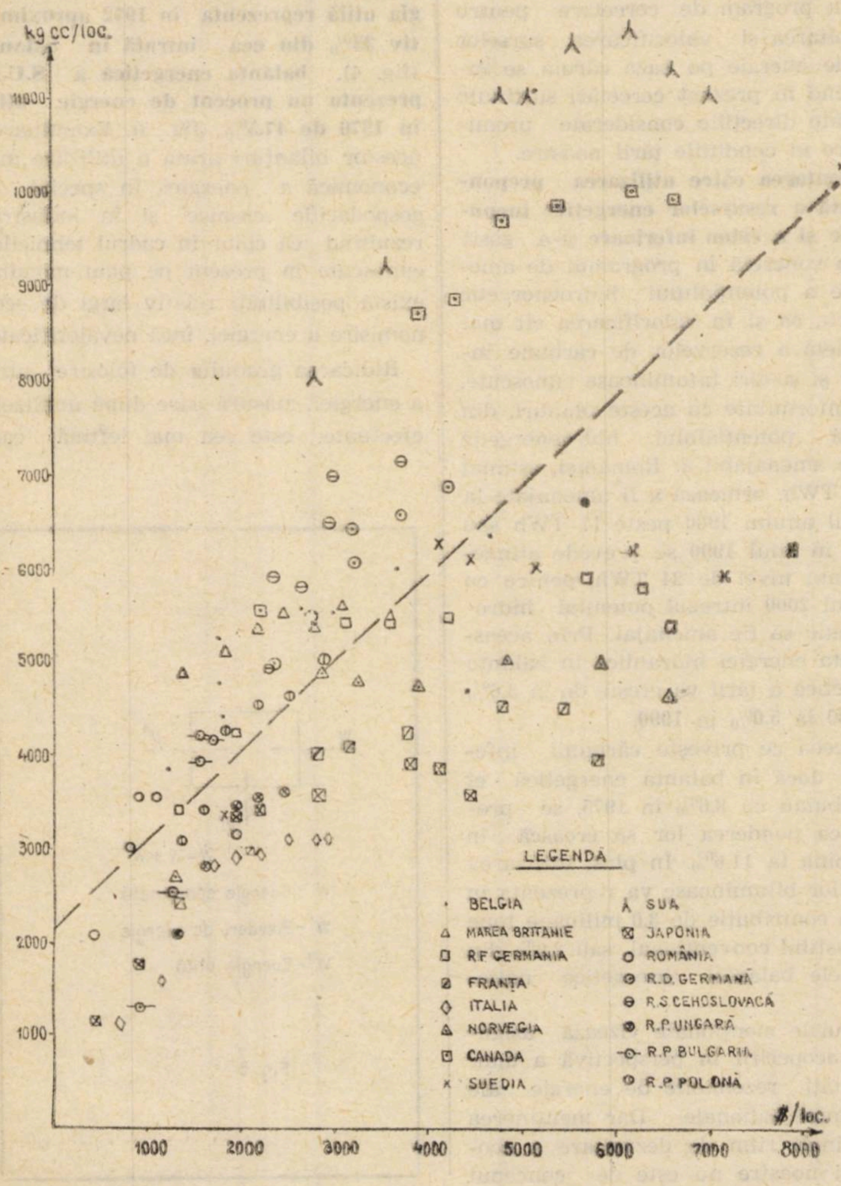

În timp ce creșterile cererii de energie au un ritm extrem de ridicat, sursele de energie nu cresc în aceleași proporții. Nu se poate afirma că se cunoaște cu exactitate volumul zăcămintelor de combustibil — cărbuni și hidrocarburi — dar se poate spune cu suficientă exactitate că ele sînt limitate și peste un număr relativ mic de ani vor fi epuizate dacă creșterile consumului din ultimii ani vor continua.

Creșterile importante ale consumurilor de energie din ultimele decenii au fost determinate de anumite condiții de conjunctură, dar în același timp se poate spune că preocuparea pentru utilizarea cît mai rațională a energiei ocupă încă un loc mai mult decît modest. Acest lucru poate fi ilustrat prin faptul că sporurile de venit național ori de produs intern brut se realizează practic în toate țările cu creșteri foarte însemnate ale consumurilor energetice (fig. 1).

Abia în ultimii ani s-au înregistrat pe plan mondial schimbări de esență în această direcție. În acest context este pentru noi un motiv de întemeiată mîndrie faptul că analizele profunde efectuate de către partid, de secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, au evidențiat cu clarviziunea caracteristică, cu mult înainte de declanșarea crizei energetice mondiale, necesitatea orientării întregii economii naționale a țării noastre pe calea raționalizării riguroase a consumurilor energetice, pe calea economisirii severe a energiei.

Țara noastră sub conducerea înțeleaptă a partidului său comunist a făcut în ultimul sfert de secol eforturi majore pentru a-și învinge rămînerea în urmă, pentru a asigura poporului un nivel de viață demn, îndestulat. Aceste eforturi generale au fost însoțite pe plan energetic de o dezvoltare fără precedent, care a atras în circuitul activității sociale și economice noi și însemnate resurse energetice. **Con-**

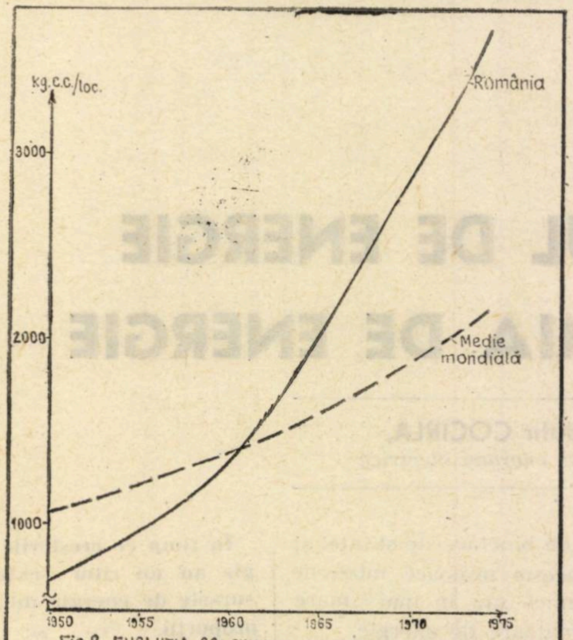

Fig.2 EVOLUȚIA CONSUMULUI DE ENERGIE PE LOCUITOR

sumul de energie pe locuitor, care era în țara noastră în 1950 de abia 60% din media mondială, a ajuns în 1961 să egaleze această medie, pentru ca în 1974 să o depășească cu 72%, crescînd în 25 de ani de șase ori. Valoarea absolută a consumului realizată în 1974 în România, de 3,54 t combustibil convențional pe locuitor, este elocventă prin ea însăși (fig. 2).

Aprecierea secretarului general al partidului, cu privire la faptul că există în țara noastră o neconcordanță între creșterea venitului național și creșterea consumului de energie a reprezentat punctul de plecare pentru reconsiderarea profundă a concepțiilor de politică energetică națională, sub toate aspectele acesteia: promovarea de noi surse de energie, utilizarea cu precădere a resurselor energetice inferioare și a celor inepuizabile, dar mai ales reorientarea activității economice generale către obținerea acelorași rezultate, cu consum energetic mai mic.

În acest sens, în Raportul tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, se arată : **În mod deosebit trebuie să acordăm atenție asigurării și gospodăririi raționale a combustibililor și energiei — problemă vitală pentru însăși dezvoltarea în continuare a economiei, a întregii noastre societăți .**

Structura balanței de energie primară este necorespunzătoare, o pondere excesiv de mare avînd hidrocarburile, îndeosebi gazele naturale. În legătură cu aceasta trebuie arătat, de asemenea, că aproape 25% din importul nostru de producție îl constituie petrolul, cocsul și cărbunele cocsificabil. Iată de ce se impun intensificate eforturile pentru valorificarea rezervelor de huilă, lignit și șisturi bituminoase, pentru accelerarea programului construcției de hidrocentrale, precum și pentru punerea în valoare a unor surse noi, cum sînt energia solară, eoliană, apele termale și altele.

În conformitate cu cele de mai sus a fost elaborat în cadrul C.N.S.T. un amplu program de cercetare pentru dezvoltarea și valorificarea surselor noi de energie pe baza căruia se întreprind în prezent cercetări susținute în toate direcțiile considerate promițătoare în condițiile țării noastre.

Orientarea către utilizarea preponderentă a resurselor energetice inepuizabile și a celor inferioare și-a găsit forma concretă în programul de amenajare a potențialului hidroenergetic al țării, ca și în valorificarea cît mai completă a rezervelor de cărbune inferior și șisturi bituminoase cunoscute. În conformitate cu aceste planuri, din totalul potențialului hidroenergetic tehnic amenajabil al României, estimat la 37 TWh, urmează a fi amenajate la nivelul anului 1980 peste 11 TWh sau 30% ; în anul 1990 se prevede atingerea unui nivel de 24 TWh, pentru ca în anul 2000 întregul potențial hidroenergetic să fie amenajat. Prin aceasta, cota energiei hidraulice în balanța energetică a țării va crește de la 3,6% în 1980 la 5,0% în 1990.

În ceea ce privește cărbunii inferiori, dacă în balanța energetică ei contribuiau cu 8,6% în 1975, se prevede ca ponderea lor să crească în 1990 pînă la 11,6%. În plus, utilizarea șisturilor bituminoase va reprezenta în 1990 o contribuție de 3,0 milioane tone combustibil convențional, sau 2,0% din resursele balanței energetice naționale.

Măsurile menționate vizează asigurarea acoperirii în perspectivă a unor necesități rezonabile de energie ale economiei naționale. Dar menținerea unui înalt ritm de dezvoltare a economiei noastre nu este de conceput fără promovarea unei politici multilaterale de reducere a dependenței creșterii economice de creșterea consumului energetic.

Considerăm că este pe deplin posibil să se reducă consumul de energie fără a stînjeni activitatea economică, dacă pornim de la următorul adevăr : raportul între energia pierdută și cea consumată este diferit la procesele moderne față de cele mai puțin evoluate, dar pe ansamblu în țara noastră pierderile reprezintă aproximativ 2/3 din energia consumată. (fig. 3). Analiza atentă a fiecărui caz în parte arată că o parte din pierderi pot fi returnate în circuitul de consum, făcînd să crească valoarea energiei utile. În cadrul unui raport al O.N.U. cu privire la posibilitățile economisirii energiei într-un număr mare de țări, se arată că în cursul procesului de prelucrare, transformare, transport, distribuție și consum al energiei — deci făcînd abstracție de faza de extragere — procentul de energie utilă este variabil de la țară la țară ; **dacă în Europa în ansamblu (fără U.R.S.S.) energia utilă reprezenta în 1972 aproximativ 33% din cea intrată în balanță** (fig. 4), **balanța energetică a S.U.A. prezenta un procent de energie utilă în 1970 de 47,5%** (fig. 5). Examinarea acestor bilanțuri arată o utilizare mai economică a energiei, în special în gospodăriile casnice și în industrii, rezultînd că chiar în cadrul tehnicilor cunoscute în prezent pe plan mondial există posibilități relativ largi de economisire a energiei, încă nevalorificate.

Ridicarea gradului de folosire utilă a energiei, măsură care după analizele efectuate este cea mai ieftină cale

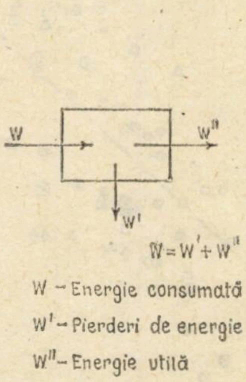

Fig. 3

pentru echilibrarea balanțelor energetice, poate fi realizată pe mai multe direcții :

— prin crearea unei opinii de masă pentru **suprimarea risipei de energie**, pentru modificarea comportamentului consumatorilor în sensul utilizării mai puțin intensive a energiei ; se au aici în vedere atît situațiile simple, în care, spre exemplu, gazele arse la un cuptor sînt evacuate cu un conținut de căldură ce ar fi putut fi recuperat, dar și situațiile în care lipsa sau deficiențele unor standarde sau normative nu asigură obligativitatea respectării unor niveluri optimale de funcționare, de izolare etc. ;

— prin **promovarea progresului tehnic**, atît în legătură cu **renovările de echipamente**, cît și cu perfecționările organizatorice ale proceselor tehnologice, prin reciclări de agenți, restructurări de fluxuri etc. ;

— prin restructurarea cererii finale, **restrîngerea și înlocuirea produselor cu componentă energetică importantă și a produselor ce implică consum ridicat de energie** ; în condițiile unei balanțe energetice deficitare se impune reexaminarea necesarului de principale produse energointensive spre a evita pe cît posibil să se consume ori să se exporte în mod oneros prin astfel de produse energie care apoi trebuie importată pentru echilibrarea balanței ;

— prin înlocuirea energiei cu alți factori de producție — mînă de lucru, materiale, fonduri fixe, în principal cu ocazia alegerii obiectivelor noi ori extinderii, modernizării celor existente, prin creșterea duratei de viață și ameliorarea randamentului energetic al produselor, chiar cu prețul unor anumite sporiri de costuri.

Fig. 5 FLUXURI DE ENERGIE ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII DATE EFECTIVE 1970 (PROCENTE)

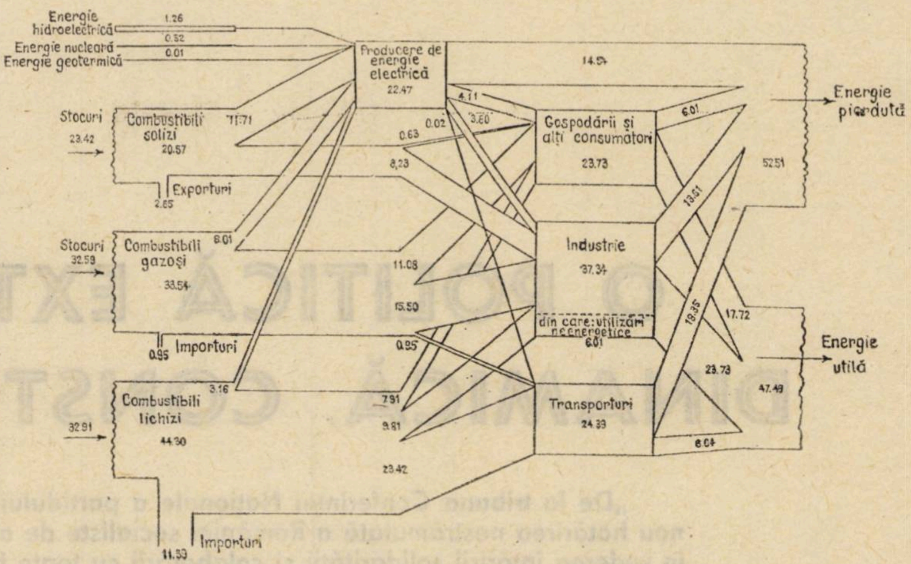
Energie hidroelectrică
1.26
0.52
Energie nucleară
0.01
Energie geotermică
Producere de energie electrică
22.47
14.54
Energie pierdută
Stocuri
23.42
Combustibili solizi
20.57
11.71
4.11
3.60
0.02
0.63
8.23
Gospodării și alți consumatori
23.73
6.01
52.51
Exporturi
2.65
13.01
Stocuri
32.59
Combustibili gazoși
33.54
8.01
11.08
15.50
Industrie
37.34
din care: utilizări neenergetice
6.01
0.95
Importuri
0.85
19.35
17.72
Energie utilă
23.73
47.49
Combustibili lichizi
44.30
32.91
3.16
7.91
9.81
Transporturi
24.39
6.04
23.42
Importuri
11.39

Imperativele valabile pentru economia de energie în general, sînt valabile în aceeași măsură și pentru economia de energie electrică. Pentru traducerea în viață a acestor imperative, lucrătorii din ramura energiei electrice depun eforturi permanente în vederea eliminării risipei și sporirii randamentelor energetice la toate fazele procesului tehnologic de producere, transport, distribuție și consum.

Acțiunile susținute întreprinse în ultimul an în direcția reducerii consumului specific de combustibil, a micșorării consumurilor tehnologice în centrale și ale pierderilor în rețelele de transport-distribuție, în direcția influențării consumatorilor în sensul încadrării în repartițiile de energie electrică și în normele de consum stabilite s-au soldat cu rezultate pozitive. **Astfel, la nivelul economiei naționale, creșterea producției industriale, de 12,5% în 1977 a fost realizată cu o creștere a consumului de energie electrică de numai 5%.** Față de prevederile planului de stat, au fost realizate economii de 1,7 miliarde kWh la energia electrică și peste 3,5 milioane Gcal la energia termică livrată în termoficare. Măsurile luate pentru o mai judicioasă gospodărire a instalațiilor au condus la realizarea unui **procent de pierderi de numai 6,48% în 1977,** cel mai scăzut procent de pierderi realizat pînă în prezent în energetica românească. **Față de 1976, reducerea procentului de pierderi a fost în 1977 de 0,49%, ceea ce este echivalent cu o economie de energie electrică de peste 300 milioane kWh.**

Preocuparea susținută de a elimina consumurile neeficiente de energie electrică din producția industrială, preocupare care este comună atît energeticienilor cît și tehnologilor din industrie, a condus de asemenea la rezultate importante **în anul 1977, cînd pentru 1 000 lei producție industrială au fost necesari numai 49,7 kWh, față de aproximativ 54 kWh, care fuseseră necesari în 1976 pentru aceeași producție.** Aceasta înseamnă că în 1977, energia electrică economisită la capitolul consum industrial a permis o producție industrială suplimentară de peste 60 miliarde lei. Aceste realizări reprezintă însă numai o mică parte a posibilităților existente de economisire a energiei electrice, posibilități asupra cărora trebuie să se concentreze eforturile în continuare, spre a reduce cît mai grabnic la minimum componenta pierdută în ciclul tehnologic de producere-transport-distribuție-consum al energiei electrice.

Fig. 4 FLUXURI DE ENERGIE ÎN EUROPA ÎN 1972 (PROCENTE)

(EXCLUSIV URSS)

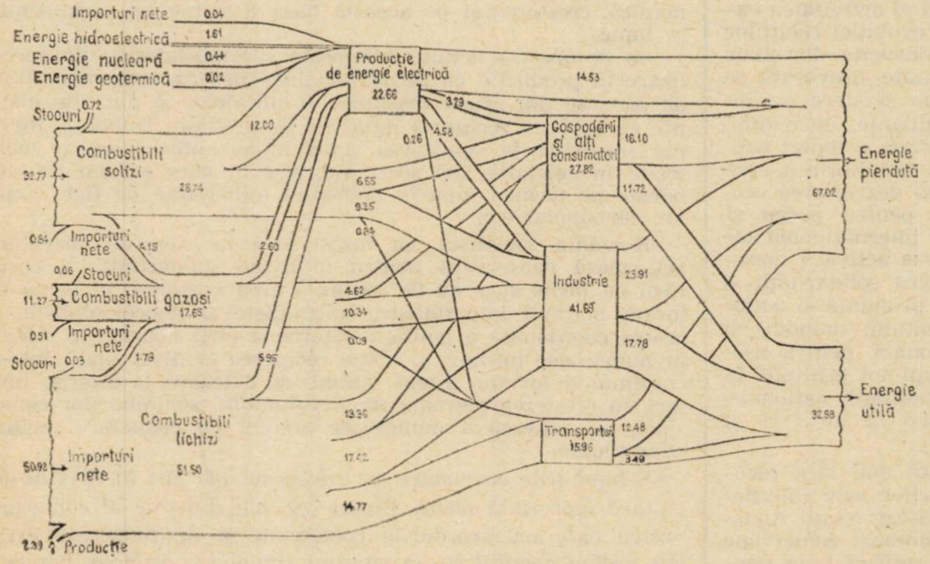
Importuri nete
0.04
Energie hidroelectrică
1.61
Energie nucleară
0.44
Energie geotermică
0.02
Producție de energie electrică
22.66
14.53
Stocuri
0.72
12.00
3.29
0.26
4.58
Gospodării și alți consumatori
27.82
16.10
Energie pierdută
Combustibili solizi
32.77
26.74
6.55
9.25
0.84
11.72
67.02
0.84
Importuri nete
4.15
2.60
0.06
Stocuri
11.27
Combustibili gazoși
17.65
4.62
10.34
Industrie
41.65
25.91
0.51
Importuri nete
1.73
Stocuri
0.03
0.09
5.96
17.78
Energie utilă
32.98
Combustibili lichizi
51.50
13.36
17.42
Transporturi
15.96
12.48
3.49
50.92
Importuri nete
14.77
2.39
Producție

O POLITICĂ EXTERNĂ DINAMICĂ, CONSTRUCTIVĂ

> **„De la tribuna Conferinței Naționale a partidului, doresc să afirm din nou hotărîrea nestrămutată a României socialiste de a acționa cu fermitate în vederea întăririi solidarității și colaborării cu toate forțele progresiste, cu toate popoarele și statele lumii care se pronunță pentru o politică nouă, democratică, de egalitate, pentru pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră, în care fiecare națiune să se poată dezvolta în mod liber".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

MARELE PRESTIGIU INTERNAȚIONAL, respectul și admirația de care se bucură astăzi România socialistă pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale globului au la bază — alături de succesele remarcabile obținute de poporul român în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate — politica ei internațională de pace, prietenie și colaborare cu toate popoarele, participarea ei activă la soluționarea problemelor cardinale care confruntă lumea contemporană. Această politică externă realistă și constructivă, caracterizată de o înaltă principialitate și de un remarcabil spirit de previziune, este indisolubil legată de activitatea secretarului general al partidului nostru, președintele Republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu.** Avînd la bază o analiză profund științifică a proceselor, tendințelor și prefacerilor din lumea de azi, ea corespunde pe deplin intereselor fundamentale ale poporului român, din partea căruia se bucură de o totală adeziune. Ea concordă, totodată, cu aspirațiile maselor populare, ale forțelor progresiste și revoluționare de pretutindeni, cu cerințele promovării unei politici noi, democratice pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care fiecare națiune să se poată dezvolta în mod liber, de sine stătător.

Evenimentele petrecute pe plan internațional în ultimii ani confirmă pe deplin, așa cum s-a evidențiat și la recenta Plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, justețea aprecierilor și orientărilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale din decembrie 1977 privind activitatea externă a partidului și statului nostru. Analiza evoluției relațiilor internaționale scoate în evidență nu numai persistența, dar chiar o agravare a stării de nesiguranță și instabilitate, provocată de intensificarea puternică a luptei pentru zone și sfere de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante, între diferite state și grupări de state. Această nouă etapă a luptei pentru reîmpărțirea lumii, care este o trăsătură definitorie a epocii imperialiste, creează grave pericole pentru dezvoltarea economico-socială independentă a popoarelor, pentru pacea și securitatea întregii omeniri. Actuala situație internațională impune de aceea mai mult ca oricînd participarea activă a maselor populare la viața politică a lumii, întărirea solidarității și conlucrării tuturor forțelor înaintate care se pronunță și acționează pentru împiedicarea deteriorării climatului mondial și asigurarea unui curs nou în viața internațională, pentru așezarea relațiilor dintre state pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța.

Situînd în mod hotărît aceste principii tot mai larg recunoscute pe arena mondială la baza raporturilor sale internaționale cu toate statele, România întreține astăzi relații diplomatice și consulare cu 130 de state, iar schimburi comerciale cu peste 140 de state ale lumii, acționînd în același timp pentru generalizarea principiilor amintite în viața politică internațională. Se lărgește permanent participarea României la activitatea organizațiilor economice, comerciale și financiare internaționale, din sistemul O.N.U. sau legate de acest sistem. În prezent România activează în circa 80 de organizații internaționale guvernamentale și în peste 600 de organizații neguvernamentale.

ÎN CONCORDANȚĂ DEPLINĂ cu orientările fundamentale ale politicii sale externe, România situează în mod statornic pe primul plan dezvoltarea multilaterală a relațiilor cu toate statele socialiste, întărirea colaborării și solidarității acestora în lupta pentru socialism, securitate și pace. S-au intensificat vizitele reciproce, contactele și convorbirile la diferite niveluri, s-a lărgit schimbul de experiență în construcția societății socialiste, s-au amplificat legăturile economice, tehnico-științifice și culturale cu țările socialiste, contribuind la afirmarea noului tip de raporturi internaționale. În prezent schimburile economice cu țările socialiste reprezintă 47 la sută din comerțul nostru exterior. Prin dezvoltarea relațiilor de colaborare economică cu țările membre ale C.A.E.R., atît pe plan bilateral, cît și multilateral, România participă activ la înfăptuirea obiectivelor convenite în cadrul „Programului complex", vizînd progresul economic accelerat al fiecărei țări și egalizarea relativă a nivelurilor de dezvoltare economică, creșterea și pe această bază a influenței socialismului în lume.

Se desfășoară acțiuni bilaterale și multilaterale de specializare în producție cu țările socialiste pentru numeroase tipuri de produse din grupa mașinilor și utilajelor și din alte domenii, cu livrarea reciprocă de astfel de produse. Totodată, România participă la realizarea unor importante obiective industriale în celelalte țări socialiste, sînt în curs acțiuni de colaborare pe termen lung în domeniul minereului de fier, cuprului, cărbunelui etc.

România socialistă, ea însăși țară în curs de dezvoltare, acționează consecvent pentru întărirea solidarității și cooperării cu țările care au de învins o grea rămînere în urmă datorată politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste. Această coordonată a politicii externe a țării noastre se reflectă în numeroase întîlniri și vizite reciproce la nivel înalt, într-un continuu și tot mai intens schimb de delegații la diferite niveluri, în creșterea permanentă a volumului schimburilor comerciale, în inițierea a numeroase acțiuni de cooperare reciproc avantajoase.

Schimburile economice cu cele peste 100 țări în curs de dezvoltare reprezintă astăzi fluxul cel mai dinamic al comerțului nostru exterior, acordurile comerciale și de cooperare încheiate creînd condiții ca, la sfîrșitul actualului cincinal, ponderea

ECONOMIE MONDIALA

lor în totalul schimburilor externe ale României să atingă circa 25 la sută. Conjugîndu-și eforturile cu celelalte țări în curs de dezvoltare pentru dezvoltarea unor ramuri importante ale economiei, în primul rînd a industriei, și punerea în valoare a resurselor lor naturale, România contribuie la construirea în aceste țări a unor importante obiective economice. O formă avansată a cooperării României cu celelalte țări în curs de dezvoltare o reprezintă cele 34 de societăți mixte de producție și comercializare înființate pînă în prezent. În același timp, peste 16 000 specialiști români lucrează în aceste țări, în cadrul diferitelor programe de asistență și cooperare.

România situează raporturile cu țările în curs de dezvoltare atît în contextul colaborării bilaterale pe baze cu adevărat echitabile, în scopul lichidării subdezvoltării și al accelerării progresului economico-social, cît și în contextul luptei generale împotriva politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru dreptul fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, pentru făurirea noii ordini economice și politice internaționale. În acest spirit se înscrie și participarea activă a României la „Grupul celor 77“, ca și conlucrarea cu țările nealiniate, dintre care cea mai mare parte sînt țări în curs de dezvoltare.

Pornind de la principiile coexistenței pașnice a țărilor cu orînduiri sociale diferite, de la necesitatea obiectivă a participării tot mai active la diviziunea internațională a muncii, la întreaga viață internațională, în condițiile accentuării interdependențelor economice în lumea contemporană, se extinde și se diversifică în continuare și colaborarea României cu țările capitaliste dezvoltate. Întreprinderile românești au încheiat cu firme și organizații economice din aceste țări numeroase acțiuni de cooperare, inclusiv pentru realizarea de obiective economice în România ; de asemenea pînă în prezent au fost înființate 29 de societăți de tip comercial și bancar în străinătate și nouă societăți mixte de producție în România. Au fost încheiate recent sau sînt în faza de finalizare noi înțelegeri de cooperare de mare amploare, în domeniul energiei și combustibililor, al producției de autoturisme, al petrochimiei și aviației.

Intensificarea participării României la schimburile economice internaționale și creșterea aportului acestei activități la dezvoltarea economico-socială a țării sînt ilustrate convingător de faptul că în perioada 1965—1977 comerțul nostru exterior a sporit într-un ritm mediu anual de 15 la sută, superior ritmurilor de creștere ale venitului național și producției industriale, ele însele unele dintre cele mai ridicate pe plan mondial. În actualul cincinal, al revoluției tehnico-științifice, volumul schimburilor cu străinătatea urmează să se dubleze în raport cu cincinalul anterior, în condițiile unei eficiențe sporite. Este semnificativ și faptul că astăzi peste 20 la sută din totalul exportului românesc reprezintă un rezultat al activității de cooperare în producție.

Deschiderea de orizonturi mereu mai largi participării țării noastre la viața economică internațională este strîns legată de aportul direct de gîndire și acțiune al secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**. Aceasta se reflectă atît în contribuțiile aduse la dezvoltarea teoriei relațiilor economice dintre state și la ridicarea pe o treaptă superioară a sistemului, socialist de comerț exterior și cooperare, cît și într-o neobosită activitate practică pentru intensificarea colaborării cu țări de pe toate continentele. Astfel, în perioada 1965—1977, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a avut contacte directe cu șefi de stat sau de guvern din 100 țări ale lumii, ceea ce a exercitat un efect dinamizator asupra relațiilor cu aceste țări, în interesul reciproc, al promovării încrederii și prieteniei între popoare, al consolidării securității și păcii în lume.

UN OBIECTIV PROGRAMATIC ESENȚIAL al politicii externe a partidului și statului nostru îl reprezintă edificarea securității europene. România a adus o contribuție de seamă, larg recunoscută, la evoluțiile și mutațiile pozitive spre destindere și înțelegere care au avut loc pe continent, la pregătirea temeinică și apoi la desfășurarea cu succes a primei Conferințe general-europene. Acum, după încheierea reuniunii de la Belgrad, exprimîndu-și îngrijorarea față de rezultatele ei cu mult sub așteptările popoarelor, România consideră că sînt necesare mai mult ca oricînd eforturi hotărîte pentru aplicarea consecventă a principiilor de relații interstatale înscrise în Actul Final, pentru amplificarea colaborării economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii între statele participante. În mod deosebit se detașează necesitatea unor măsuri efective pe linia dezangajării și dezarmării în Europa — unde s-a acumulat în momentul de față cel mai mare arsenal de arme cunoscut în istorie —, știut fiind că absența unor acțiuni ferme în această direcție constituie de fapt principalul factor care face ca destinderea politică să se afle încă într-o fază de început, să aibă un caracter fragil, fiind departe de a fi devenit ireversibilă. Viața arată că fără asemenea măsuri practice, concrete nu poate exista pace și securitate nici în Europa, nici în altă parte a lumii.

Considerînd asigurarea păcii în Orientul Mijlociu ca o necesitate vitală pentru popoarele din regiune, ca și din întreaga lume, România s-a pronunțat întotdeauna, cu hotărîre, pentru soluționarea politică a problemelor litigioase prin tratative între părțile direct interesate, care să ofere garanția că soluțiile la care se ajunge vor fi viabile, vor duce la instaurarea unei păci trainice. O soluție politică în Orientul Mijlociu trebuie să ducă la retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate, la soluționarea problemei poporului palestinian pe baza dreptului său la autodeterminare, inclusiv la constituirea unui stat independent propriu, și totodată la asigurarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a tuturor statelor din zonă, la conviețuire pașnică și bună vecinătate.

UN LOC DEOSEBIT DE IMPORTANT în activitatea internațională a României îl ocupă acțiunile vizînd făurirea unei noi ordini economice internaționale, care trebuie să asigure condiții reale pentru progresul mai rapid al țărilor rămase în urmă, să ducă la soluționarea pe o bază nouă, democratică a complexelor probleme economice din lumea de astăzi.

Așa cum releva președintele **Nicolae Ceaușescu**, **„noua ordine presupune o schimbare revoluționară a raporturilor internaționale, întemeierea colaborării pe principii noi, astfel ca fiecare națiune — independent de mărimea ei — să-și poată aduce contribuția activă și să participe în deplină egalitate la soluționarea tuturor problemelor care preocupă lumea contemporană“.**

În condițiile interdependenței crescînde dintre state, fenomenele de criză economică, alimentară, energetică sau monetară, indiferent în ce parte a lumii se ivesc, se răsfrîng pînă la urmă, într-o formă sau alta, asupra tuturor statelor. În aceste condiții, asigurarea accesului țărilor în curs de dezvoltare la tehnologia modernă, lichidarea subdezvoltării și apropierea nivelurilor de dezvoltare ale statelor este în interesul stabilității și dezvoltării economice a tuturor țărilor. Interesînd întreaga comunitate mondială, problemele instaurării noii ordini economice internaționale se cer rezolvate cu participarea activă a tuturor statelor, într-un spirit de justiție, cu respectarea intereselor fiecărui stat.

În vederea soluționării democratice, în interesul tuturor popoarelor, a complicatelor probleme internaționale ale lumii contemporane, se impune mai mult ca oricînd creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, perfecționarea activității sale, oferind tuturor popoarelor posibilitatea de a participa în mod organizat la eforturile pentru asigurarea unei politici noi de colaborare și pace în lume.

Spiritul de înaltă răspundere față de destinele păcii și securității internaționale, propriu întregii activități internaționale a României, își găsește expresia și în contribuția activă a țării noastre la pregătirea sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. din primăvara acestui an, consacrată problemelor dezarmării.

Primejdiile pe care le conține spirala ascendentă a cursei înarmărilor pentru pacea și securitatea popoarelor, ca și povara tot mai grea pe care ea o reprezintă pe umerii tuturor popoarelor constituie puternice argumente în favoarea adoptării la această sesiune a unei hotărîri solemne de oprire a cursei înarmărilor, de înghețare a cheltuielilor militare, a efectivelor și armamentelor la nivelul anului 1978, urmînd ca în continuare să se treacă la reducerea treptată a cheltuielilor militare și a trupelor, astfel ca, cel mai tîrziu pînă în 1985 cheltuielile să se reducă cu cel puțin 10—15 la sută față de nivelul anului 1978. Sumele astfel economisite ar putea fi alocate atît dezvoltării economice și ridicării nivelului de trai din fiecare țară, cît și sprijinirii țărilor cel mai puțin dezvoltate ale lumii.

Ținînd seama de acest deziderat vital al popoarelor, sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la recenta plenară a C.C. al P.C.R., **„noi considerăm că trebuie făcut totul pentru ca această sesiune să marcheze o etapă nouă pe calea trecerii la măsuri concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară“.**

Pornind de la convingerea că oricît de complexe și de complicate sînt problemele vieții internaționale, forțele sociale progresiste au capacitatea să lichideze cu desăvîrșire politica imperialistă, de reîmpărțire a lumii în zone de influență și dominație, să impună promovarea în lume a unei politici noi, democratice, România își exprimă hotărîrea fermă de a contribui și în viitor la întărirea colaborării și solidarității cu toate forțele progresiste, cu toate popoarele lumii, la crearea unei lumi mai drepte și mai bune, la instaurarea păcii pe planeta noastră.

Dinu DRAGOMIRESCU

MACHINOEXPORT

MAŞINI DE ALEZAT VERTICALE
RV 001 ŞI RV 002

Maşinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operaţii de frezare, alezare, găurire şi filetare, iar alegerea şi comanda tuturor funcţiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sînt destinate prelucrării pieselor de serie mică şi medie.

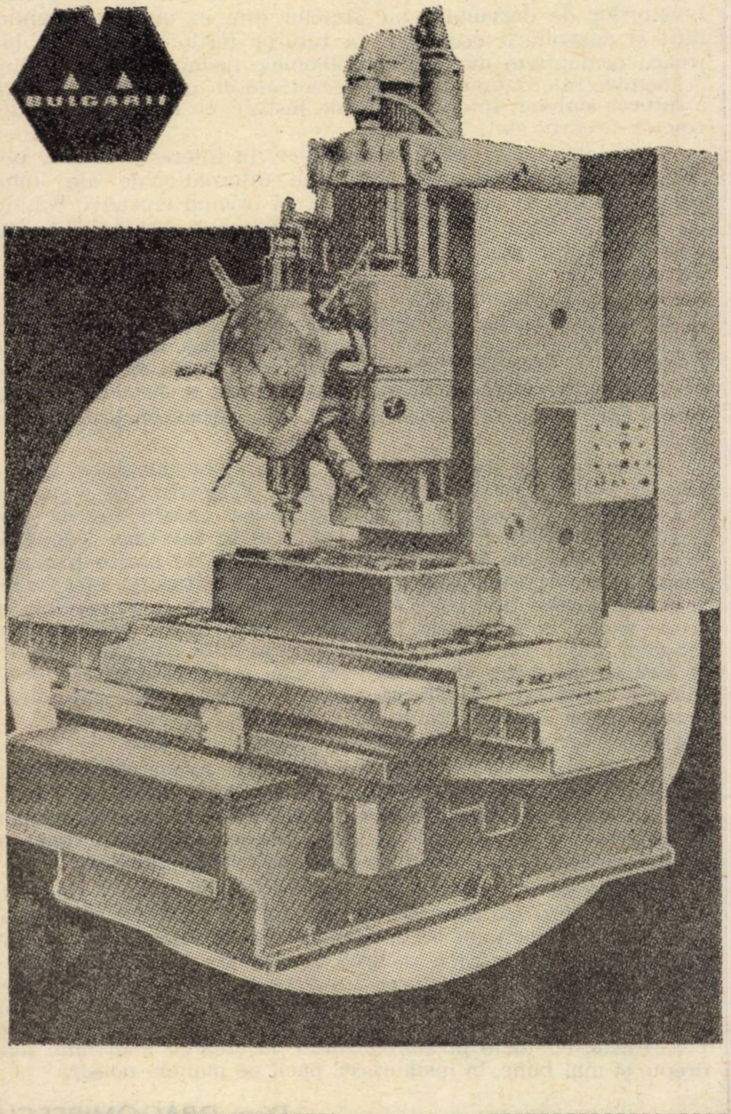

Dimensiunea mesei :	RV001,10	RV001,20	RV002,10	RV002,11
— lăţime, mm	600	800	600	600
— lungime, mm	1 330	1 560	1 330	1 330
Diametrul maxim de găurire în oţel, mm	39	39	39	39
Diametrul maxim de alezare, mm	170	170	200	170
Puterea motorului principal, kW	3,2/4	3,2/4	3,2/4	3,2/4
Puterea instalată , kW	14	15,1	13,3	15,8
Greutatea, kg	6 500	8 000	6 500	7 500

BULGARII

Exportator :

„Machinoexport"
Sofia, R.P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
Telefon : 88 53 21
Telex : 02 24 25
Telegrame : Machinoexport
Sofia

PUBLICOM

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Piața celulozei pentru hîrtie

COMENTÎND evoluția pieței occidentale a celulozei pentru hîrtie, revista „Europäischer Wirtschaftsdienst" arată că la începutul acestui an ea se caracteriza printr-o atmosferă de stagnare și incertitudine ; în pofida faptului că la producători (îndeosebi din țările scandinave și din Canada) stocurile de celuloză pentru hîrtie se mențin ridicate, iar la consumatori nivelul lor este relativ scăzut, aceștia din urmă manifestă multă prudență în privința contractărilor.

Se apreciază că, întrucît prețurile la celuloza pentru hîrtie au coborît pe piața mondială la un nivel considerat drept limită, este puțin probabil ca ele să mai scadă în cursul acestui an ; totodată, se estimează că industria celulozei din lumea occidentală va cunoaște în 1978 un grad scăzut de utilizare a capacităților sale de producție (de 65—70% în cazul țărilor scandinave, de exemplu).

Aurul: instabilitate în creștere

DUPĂ CUM S-A ARĂTAT la un seminar al specialiștilor în probleme valutare, organizat recent la Londra de compania „Chart Analysts Ltd", expirarea — nu demult — a acordului încheiat între băncile centrale din țările occidentale cu privire la limitarea rezervelor lor de aur va aduce o notă de instabilitate pe piața aurului. După unele opinii, băncile centrale, care au acumulat importante cantități de dolari vor fi tentate — luînd în considerare și tendința de depreciere a dolarului — să participe activ, ca achizitori, la tranzacțiile de pe piața liberă a aurului, ceea ce ar putea determina creșterea în continuare a prețului la acest metal și agravarea „dezordinii" pe piață, respectiv a tendințelor speculative.

Studiile de prognoză elaborate de diverse firme de specialitate converg în a estima că — deși prețul așteptat al aurului din următoarele luni ar putea oscila în jurul a 180 dolari/uncie, nu este exclusă creșterea lui pînă la 200 dolari/uncie în cursul acestui an.

Perspectivele importului de petrol al S.U.A.

IMPORTUL DE PETROL AL S.U.A. urmează să se reducă cu 3—4% în acest an, după o lungă perioadă de creștere, pe baza valorificării petrolului din Alaska (în curînd 1,2 milioane barili pe zi), a opririi scăderii extracției în alte regiuni ale S.U.A. și a măsurilor de economisire, ilustrate între altele de creșterea ponderii autoturismelor mai mici.

Deși se prevede ca importul să reînceapă să sporească în 1979, ritmul acestei creșteri se așteaptă a fi de ordinul a 2%, sub ritmul prognozat al creșterii economice și cu mult sub sporurile anuale ale importului, de 18—20%, din anii recenți. După opinia lui C. Fred Bergsten, adjunct al ministrului finanțelor al S.U.A., aproape jumătate din creșterea importului de petrol a S.U.A. din ultimii cinci ani se explică prin reducerea extracției interne.

În ce privește perspectivele pînă în 1985, experții notează că în situația neadoptării de către Congres a legii privind consumul de energie, aflată în prezent în dezbatere, importul de petrol ar spori cu circa 4% pe an (la 11,5 milioane barili pe zi), producția internă acoperind 47% din consumul intern. Adoptarea legii ar reduce importul la 7 milioane barili pe zi, în vreme ce adoptarea unor măsuri suplimentare de economisire ar putea diminua cifra importurilor la 5,8 milioane barili pe zi, ponderea producției naționale, nemajorate, ajungînd astfel la 65% din consumul total.

Orientări în dezvoltarea economică

Iran: extinderea industriei prelucrătoare

OBIECTIVELE PRINCIPALE ale politicii economice iraniene vizează : combaterea inflației, diminuarea dependenței țării de veniturile petroliere, sprijinirea investițiilor productive și mai buna lor coordonare, atragerea în mai mare măsură a sectorului privat la dezvoltarea economiei țării etc. Autoritățile iraniene și-au propus să apeleze la împrumuturi externe și să-și restrîngă angajamentele de acordare de împrumuturi și donații, precum și investițiile în străinătate. Preocuparea autorităților pentru economisirea resurselor valutare se va concretiza în multiplicarea acordurilor barter.

De o deosebită atenție va continua să se bucure industria minieră. S-a descoperit un însemnat zăcămînt carbonifer, cu rezerve estimate la 20 miliarde tone, din care 50% cărbuni cocsificabili, un zăcămînt de fosfați evaluat la 1 miliard de tone și zăcăminte de bauxită evaluate la 500 milioane de tone. Volumul rezervelor certe de minereu de cupru se estimează că se va dubla, putînd să atingă 850 milioane tone. Se apreciază că rezervele de gaze naturale (850 miliarde m³ conform unor calcule recente) ar putea situa Iranul pe primul loc în lume în privința acestei bogății.

Iranul își îndreaptă tot mai mult atenția spre dezvoltarea industriei prelucrătoare pe care o consideră drept o garanție a prosperității în perioada postpetrolieră, cînd se va putea renunța la unele importuri, iar țițeiul nu va mai fi principalul produs de export. Pentru 1983 se scontează atingerea unei producții de 1 milion autovehicule și 3 milioane frigidere, 3 milioane televizoare, 15 milioane tone oțel, 20 milioane tone ciment etc. Programul de dezvoltare a sectorului energetic prevede ca Iranul să dețină în centrale nuclearo-electrice o putere instalată de 23 mii MW.

Guvernul iranian și-a propus ca pînă în anul 1983 să acopere în întregime din producția internă necesarul de cereale, să acopere consumul de carne (fără cel de pasăre) în proporție de 1/3 din producția internă, să sporească producția de zahăr etc. Vor fi adoptate, în continuare, măsuri vizînd stimularea producției de porumb și sfeclă de zahăr, prin acordarea de subvenții și împrumuturi fără dobîndă, prin livrarea îngrășămintelor chimice la prețuri avantajoase etc. Pentru a sprijini agricultura, statul suportă 20% din costul mașinilor agricole achiziționate de fermieri.

Conform statisticilor naționale, în comerțul exterior iranian țițeiul continuă să reprezinte peste 95% din totalul exporturilor țării.

România exportă în Iran mașini, utilaje, alimente, produse siderurgice, materiale de construcții, produse chimice, lemn, hîrtie etc. și importă țiței, precum și autobuze, microbuze (inclusiv piese de schimb), medicamente etc.

EVOLUȚII MONETARE

EVOLUȚIA pieței monetare în intervalul 20—24 martie 1978 a fost caracterizată printr-o revenire a **dolarului S.U.A.** în raport cu majoritatea valutelor occidentale, într-un climat relativ calm, caracterizat prin restrîngerea volumului de tranzacții.

Francul francez a atins la deschidere un nivel mediu de circa 4,600 franci pentru un dolar (+1,7% față de închiderea de referință), după care a cedat ușor terminînd intervalul la circa 4,6600 franci. Se apreciază că moneda franceză beneficiază de evoluțiile de pe scena politică internă, care, în opinia unor observatori, sînt de natură a anticipa o evoluție favorabilă a procesului de redresare a economiei acestei țări. **Francul elvețian** a înregistrat un recul în raport cu dolarul, atingînd un minim al intervalului de 1,9315 franci pentru un dolar. La închidere cotarea era de circa 1,9090 franci, cu circa 1,7% sub închiderea din săptămîna anterioară. **Marca vest-germană**, deși a beneficiat de publicarea cifrelor balanței comerciale a R.F.G. pe februarie a.c., încheiată cu un excedent de 2,6 mlrd. mărci, a evoluat în ușor recul față de dolar, fiind cotată la un nivel minim de circa 2,0460 mărci și terminînd la circa 2,0390 mărci.

Lira sterlină resimte, după părerea observatorilor, efectele unei serii de dificultăți care afectează economia țării. În ultimul interval lira a înregistrat o depreciere de circa 1% față de închiderea precedentă, terminînd la circa 1,8975 dolari pentru o liră. **Yenul japonez** a continuat să manifeste o tendință constantă de repreciere, cotînd temporar la circa 238,70 yeni pentru un dolar. Această tendință a fost combătută activ de autoritățile monetare nipone, care prin intervenția lor au contribuit la menținerea yenului în limita a 230 yeni pentru un dolar.

Dobînzile pe piața eurodepozitelor s-au situat pentru perioadele de 6 luni la circa 7,5625% pentru eurodolari, 3,3125% pentru euromărcile vest-germane și 0,8125% pentru eurofrancii elvețieni.

Piața aurului a înregistrat un recul important al prețului metalului galben, datorită știrilor referitoare la o posibilă utilizare a rezervelor de aur ale Trezoreriei S.U.A. în cadrul politicii de intervenție pentru susținerea dolarului. Ca urmare a apariției potențiale a unei oferte importante pe această cale, prețul aurului a reculat puternic (cu circa 6 dolari/uncie) pînă la un minim de 177,25 dolari/uncie, terminînd intervalul la 179.30 dolari/uncie (al doilea fixing Londra pe 23 martie a.c.).

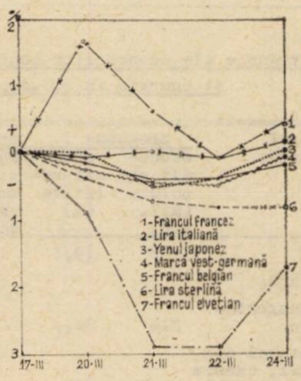

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 20—24 III, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 17 III 1978.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

MONDORAMA *

Amplasări ale sectorului public

O ANALIZĂ asupra ponderii deținute de sectorul public în economia a zece țări vest-europene întocmită de revista **The Economist** (4 III 1978) relevă că, în ultimii 10-15 ani, s-a afirmat o tendință generală de creștere a acestuia, chiar dacă motivele care au determinat-o nu au fost aceleași în toate țările. În unele cazuri (al firmei engleze Rolls-Royce, de pildă, sau parțial al industriei siderurgice suedeze) trecerea în proprietatea statului a urmărit salvarea firmelor respective de la faliment. În momentul de față, în toate cele zece țări statul deține în întregime căile ferate, poșta și — cu excepția Spaniei — telecomunicațiile (vezi graficul). În grade diferite aparțin de asemenea statului industria energiei electrice, a gazelor, industria carboniferă, companiile aeriene. Ascuțirea concurenței legată de recesiunea din ultimii ani se consideră că va atrage probabil o sporire a dimensiunilor sectorului public și în ramuri ca siderurgia sau construcțiile navale, deosebit de puternic afectate de criză.

STRUCTURA PROPRIETĂȚII

Proprietate particulară: ○ aproape în totalitate Proprietate de stat: ◔ 25%* ◑ 50%* ◕ 75%* ● în totalitate sau aproape în totalitate

	Poșta	Telecomunicații	Energie electrică	Gaze	Căi ferate	Cărbune	Companii aeriene	Autovehicule	Oțel	Constr. navale
Austria	●	●	●	●	●	●	●	●	◕	n
Belgia	●	●	◔	◔	●	○	●	○	○	○
Anglia	●	●	●	●	●	●	◕	◑	◕	●
Franța	●	●	●	●	●	●	◕	◑	○	○
R.F.G	●	●	◕	◑	●	◑	●	◔	◔	◔
Olanda	●	●	◕	◕	●	n	◕	○	◔	○
Italia	●	●	◕	●	●	n	●	◑	◑	◕
Spania	●	◔	○	◕	●	◑	●	○	◔	◕
Suedia	●	●	◑	●	●	n	◑	○	◔	◕
Elveția	●	●	●	●	●	n	○	○	○	n

*) circa; n = nu e cazul

Prevenirea pierderilor — potențial alimentar sporit

ÎN CONDIȚIILE crizei alimentare mondiale un rol deosebit capătă extinderea măsurilor și a metodelor moderne de prevenire a pierderilor în acest domeniu. După cum relevă specialiștii, o cale eficientă o constituie prelucrarea complexă, totală, a materiilor prime agricole, inclusiv a deșeurilor provenite din industria alimentară. De pildă, prin prelucrarea unei tone de melasă rezultată din industria zahărului se pot obține 300 litri de alcool etilic, 160 kg de anhidridă carbonică, 50 kg de drojdie ș.a.

Efecte importante în sensul prevenirii unor pierderi rezultă din menținerea pe termen mai lung a calității produselor alimentare. Astfel, instalațiile frigorifice prelungesc de opt ori durata de păstrare a cerealelor, mențin pînă la șase zile laptele în stare proaspătă, reduc de 5—10 ori pierderile la fructe și legume. Același efect îl are preambalarea alimentelor, metodă prin care — față de vînzarea „vărsată“ — pierderile la o tonă de făină se reduc cu peste 2,5 kg, la o tonă de zahăr tos — cu aproape 1,5 kg, la o tonă de paste făinoase cu circa 3 kg ; la vînzarea pîinii în ambalaj din masă plastică pierderea prin uscare se reduce cu 1 la sută ș.a.m.d. Și aceasta, fără a se ține cont de timpul pe care-l cîștigă consumatorul la efectuarea cumpărăturilor.

Ce nu trebuie să uite „organizatorul“ cercetării

CUM SE CERE DIRIJATĂ cercetarea aplicativă pentru a-și aduce contribuția optimă la sporirea eficienței producției sociale ? Pe baza abordării sistemice a problemei, cercetătorul sovietic V.N. Arhanghelski ajunge la concluzia că este necesar să fie satisfăcute următoarele cerințe : a) elaborarea planului de dezvoltare a științei și tehnicii trebuie luate în considerație exigențele economiei naționale față de realizările în acest domeniu ; b) din multitudinea problemelor tehnico-științifice sau a soluțiilor alternative ale unei probleme, în vederea dezvoltării să fie alese numai acelea care oferă cea mai mare eficiență din punctul de vedere al economiei naționale (ținîndu-se seama, totodată, de limita impusă de volumul resurselor financiare și de altă natură, alocate în acest scop) ; c) pentru a se înfăptui o repartiție rațională a sarcinilor tematice între executanți și a se evita paralelismele, este necesar ca planificarea principalelor orientări în cercetarea științifică să se efectueze în mod centralizat ; d) în toate etapele de cercetare și dezvoltare trebuie utilizat un sistem complex de indicatori economici ; e) să fie asigurată continuitatea planificării în toate etapele de cercetare și dezvoltare, în acest mod putînd fi realizată pregătirea corespunzătoare a fiecărei etape succesive a lucrărilor iar în unele cazuri — efectuarea lor concomitentă.

Economii potențiale de energie

CRIZA ENERGIEI a avut un ecou puternic în Statele Unite, țara în care consumul acesteia — raportat pe locuitor — este cel mai ridicat din lume (în parte, și din cauza risipei) și a cărei dependență de importul de purtători de energie s-a accentuat în ultima perioadă. Sub impulsul Administrației, în S.U.A. au fost adoptate și au intrat în vigoare sau urmează a fi aplicate numeroase măsuri vizînd reducerea consumului de combustibili și energie electrică.

După aprecieri din surse guvernamentale, politica de economisire ar putea determina încetinirea ritmului de creștere a necesarului național de combustibil și energie de la 3,5 la sută în medie pe an în perioada 1950—1975 la 2 la sută în intervalul 1976 —1985. Aceasta ar însemna reducerea cu 15—20 la sută a acestui necesar față de nivelul scontat anterior. După cum se vede din tabel, care include diferite variante de prognoze, substanțiale economii ar putea fi realizate în domeniul transporturilor, în sectorul comunal, casnic și comercial, precum și în industrie. În transporturi, economiile care s-ar putea obține prin aplicarea unor măsuri, ca de pildă reducerea consumului specific de carburanți în motoarele autovehiculelor, sînt evaluate pentru anul 1985 între 126 și 216 milioane de tone combustibil convențional, reprezentînd 14,2—24,2 la sută din cît se estimează că ar consuma acest sector fără introducerea măsurilor respective.

Prognoze ale economiilor posibile de combustibili și energie în S.U.A., în 1985

Sectorul de consum	prognoza I		prognoza II		prognoza III	
	economii absolute (mil. tcc)	economii relative (%)	economii absolute (mil. tcc)	economii relative (%)	economii absolute (mil. tcc)	economii relative (%)
Total	756	19,3	1260	35,0	475^x	12,1
Din care:						
- transporturile	216	24,2	144	16,1	126	14,2
- sectorul comunal, casnic și comercial	334	23,4	522	36,6	125	9,4
- industria	196	14,8	540	40,7	217	16,4
- altele	10	3,8	54	19,2	7	2,6

x Varianta medie (varianta maximă - 702 mil.tcc, sau 17,9%).
Sursa: "Oil and Gas Journal"

CURIER

GLOSAR

Cecul

MIJLOACELE de plată au perioadele lor de ascensiune și de regres, în funcție de modul în care sînt capabile să presteze serviciile cerute. Se pare că în viitorul apropiat vom fi martori ai regresului unui mijloc de plată care în prezent domină într-o serie de state : cecul bancar.

Acest instrument și-a văzut sfera de utilizare restrînsă încă cu ani în urmă prin introducerea tichetului de credit (engl. **Credit Card**). O restrîngere și mai mare a acestei sfere se pare că va avea loc în urma adoptării unei modalități de plată care nu pretinde decît o cheltuială minimă de timp și nici un consum de imprimate : transferul electronic al fondurilor bănești. Deocamdată însă, un asemenea transfer nu este încă pus la punct.

Pînă atunci, cecul constituie în numeroase părți ale globului mijlocul preferat de plată efectivă, atît în relațiile interne, cît și în cele internaționale. Acest mijloc este cunoscut de multă vreme : el era utilizat la New York încă în anul 1800, însă i-au trebuit mai bine de opt decenii pentru a deveni instrumentul răspîndit de astăzi.

Cecul este un titlu de credit, ca și trata sau biletul la ordin. El este emis de titularul unui cont la bancă, pe un formular special eliberat de această bancă (la cerere, banca eliberează titularului de cont un **carnet de cecuri**). Emitentul completează formularul, în sensul că dă dispoziție băncii să achite din contul său suma înscrisă pe cec, fie la ordinul titularului contului, fie la ordinul unui terț indicat, fie la ordinul purtătorului. Textul formularului de cec completat este, de exemplu, următorul : „București, 24 martie 1978. Plătiți în schimbul acestui cec la ordinul Societății Lutetia, Paris, suma de 10 000 (zece mii) franci francezi prin debitul contului nostru la Banque de Paris et des Pays-Bas, Paris. Semnat : Banca Română de Comerț Exterior".

Cecul întrunește deci trei personaje : trăgătorul, în speță Banca Română de Comerț Exterior, titulara contului ; trasul, care întotdeauna este banca la care este deschis contul, în speță Banque de Paris et des Pays-Bas, și beneficiarul care urmează să primească suma și care poate fi însuși trăgătorul sau, în cazul nostru, Societatea pariziană Lutetia.

În general, cecurile sînt trase **la vedere**, banca fiind deci obligată să le achite la prezentare, și sînt **nominative**, adică poartă numele beneficiarului. În exemplul dat, cecul este o **deviză**, fiind exprimat într-o monedă străină și destinat să servească la o plată în străinătate. Cauza emiterii cecului din exemplu a fost existența unei datorii a unei întreprinderi din România către Societatea Lutetia din Franța : întreprinderea din România a plătit Băncii Române de Comerț Exterior suma în lei echivalentă datoriei, iar banca i-a pus la dispoziție cecul. Remițînd cecul societății creditoare, întreprinderea din România își achită datoria, iar societatea creditoare încasează suma de la banca franceză, corespondentă a B.R.C.E. Cecurile pot circula, schimbîndu-și beneficiarul, prin operația numită **andosare**.

În afară de cecurile obișnuite mai există cecuri **certificate**, prin care banca la care se află contul certifică existența în cont a unui disponibil suficient pentru onorarea cecului ; cecuri **barate**, care nu pot fi achitate decît unei bănci sau unui client al băncii asupra căreia a fost tras cecul ; cecuri **de călătorie**, emise cu valori fixe, imprimate de banca emitentă, cu ajutorul cărora călătorii pot obține într-o țară străină sumele în valută necesare pentru acoperirea cheltuielilor de călătorie.

C. K.

„Lumea a patra"

Radu Pascu, București — 1) În literatura economică se întîlnesc mai multe accepții ale noțiunii de „lumea a patra" care v-a stîrnit curiozitatea. Una privește țările cel mai puțin dezvoltate ale lumii după criteriul produsului național brut pe locuitor, și anume : Afganistan, Bangladesh, Benin, Bhutan, Botswana, Burundi, Imperiul Centrafrican, Ciad, Etiopia, Gambia, Guineea, Haiti, Laos, Lesotho, Malawi, Maldive, Mali, Nepal, Niger, Ruanda, Samoa de Vest, Sikkim, Somalia, Sudan, Tanzania, Uganda, Volta Superioară, R. A. Yemen, R.D.P. a Yemenului.

O altă accepție, folosită de exemplu de omul de știință norvegian Johan Galtung, privește categoriile cele mai sărace ale populației țărilor în curs de dezvoltare („periferia periferiei", după expresia lui). În sfîrșit, noțiunea respectivă se folosește, este drept mai rar, și pentru definirea regiunilor mai slab dezvoltate sau a păturilor celor mai defavorizate ale populației din unele țări occidentale industrializate.

2) Ne pare rău, dar nu mai dispunem de numerele de revistă solicitate de dv.

Majoritate specială

Gheorghe Tonea, Codlea. — Modificarea statutului Fondului Monetar Internațional, aprobată de Consiliul guvernatorilor în aprilie 1976, aduce elemente noi și în ceea ce privește sistemul de vot în cadrul F.M.I. Astfel, în statutul original se prevedeau nouă categorii de decizii care necesitau o majoritate specială, adică mai mare decît cea simplă. După adoptarea primei modificări a statutului (cea privind crearea drepturilor speciale de tragere), numărul acestor decizii crescuse la 21 ; după aprobarea celei de-a doua modificări a statutului, în aprilie 1976, numărul categoriilor de decizii necesitînd majoritate specială crește la 53. A doua modificare mai stabilește ca deciziile operaționale să fie adoptate cu o majoritate de 70%, iar deciziile de mare importanță cu o majoritate de 85%.

Dintre deciziile care trebuie adoptate cu o majoritate specială de 85% se pot menționa : modificarea cotelor de participare ; prevederile referitoare la sistemul cursurilor de schimb ; vînzarea și alte operațiuni cu aur ; modificarea numărului de directori executivi ; prevederile esențiale referitoare la D.S.T. etc. Principalele decizii care necesită o majoritate specială de 70% sînt : prevederile privind mijloacele de plată ; amînarea unor operațiuni ; plata anumitor taxe ; publicarea rapoartelor privind situația economică și monetară a țărilor membre ș.a.

Transport rapid

Ilie Preda, Brașov — Prima legătură feroviară de mare viteză din Japonia a fost inaugurată în 1964, între Tokio și Osaka (515 km). Creșterea traficului de pasageri pe acest traseu a întrecut toate previziunile, perspectiva saturării liniei spre 1980 generînd necesitatea dublării ei. Trenul, avînd 1 320 locuri, circulă cu o viteză comercială de 160 km/oră. Depărtarea medie dintre stații este de 40 km. Construcția acestei prime linii aproape complet automatizate s-a amortizat în șapte ani. În prezent, raportul dintre cheltuieli și încasări pe această linie este de 1 : 2.

Analizînd implicațiile mai largi pe plan economic și social ale construirii liniei de mare viteză Tokio-Osaka, o dezbatere organizată de Institutul internațional pentru analiza sistemelor aplicate, de la Laxenburg (Austria), scotea în evidență faptul că utilizatorii ei au economisit în total în zece ani circa 2,25 miliarde de ore în raport cu timpul petrecut în trenul „clasic" de pe aceeași rută. În același timp, tocmai rapiditatea a incitat la deplasare un număr sporit de oameni, în special în scop turistic.

Ținînd seama de succesul primei linii, prelungite ulterior spre sud pînă la Fukuoka, se prevede construirea a încă 2 385 km de linii de mare viteză.

Comerț

Liviu Capcalo, Cluj-Napoca — 1) Clauza națiunii celei mai favorizate este aplicată pînă acum în comerțul S.U.A. cu următoarele țări socialiste : Iugoslavia, Polonia și România. După cum s-a anunțat, un acord semnat recent la Budapesta între Ungaria și S.U.A. prevede că cele două țări vor aplica această clauză în comerțul dintre ele, după ratificarea acordului de către cele două părți.

2) Publicarea lecțiilor în sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior a început în nr. 5 din 3 februarie 1978 al revistei noastre. Ne pare rău, dar redacția nu dispune de un stoc pentru a putea satisface solicitarea dv.

Paradis fiscal

Jeana Năftănăilă, Ploiești — 1) Măsurile restrictive adoptate de Banca Națională a Elveției pentru a frîna afluxul de capitaluri speculative în țară și a frîna astfel tendința de repreciere a francului elvețian (vezi rubrica „Evoluții monetare" din 10 martie 1978) au fost urmate de măsuri similare în principatul Liechtenstein, „paradis fiscal" legat încă din anii '20 printr-o uniune monetară și vamală cu Elveția. Măsurile respective, care se aplică în Elveția firmelor controlate de companii străine care nu desfășoară practic vreo activitate în țara respectivă, vizează în Liechtenstein circa 30 000 de firme care nu dispun acolo decît de o cutie de scrisori. Principatul Liechtenstein, situat între Austria și Elveția, numără sub 24 000 de locuitori.

2) În privința transferului valutar electronic, de care se vorbește la rubrica Glosar din nr. 9/1978, vă sugerăm să consultați lucrarea dr. Costin C. Kirițescu „Relațiile valutar-financiare internaționale", apărută în cursul acestei luni în Editura științifică și enciclopedică.

Consumerism

Ioan Alexandru, Ploiești — 1) Fenomenul de organizare a consumatorilor pentru a-și apăra interesele în fața abuzurilor unor firme capitaliste și a creșterii costului vieții, fenomen desemnat uneori prin termenul de „consumerism", se semnalează în țările occidentale încă de la începutul secolului. Totuși se apreciază că pînă acum acțiunea organismelor respective nu a provocat o modificare profundă a strategiilor producătorilor și distribuitorilor, ci numai adaptări minore pe termen scurt, mai ales în sensul transformării de către firme a noilor constrîngeri din partea mediului extern în avantaje în lupta de concurență. Aceste adaptări au fost mai ușor de realizat pentru marii producători și marile rețele de distribuție.

2) Produsul național brut pe locuitor al Greciei, țară candidată la aderarea la Piața comună, reprezintă în prezent circa 55% din media P.N.B. pe locuitor a celor nouă țări membre (față de 47% în 1970), fiind aproximativ egal cu cel al Irlandei (țară membră a C.E.E.). Pentru reducerea în continuare a decalajului, planul național pe perioada 1976—1980 prevede între altele o creștere medie de 9—10% pe an a producției industriale, modernizarea treptată a producției agricole (parțial prin regruparea micilor gospodării în cooperative), reducerea deficitului balanței comerciale, a nivelului șomajului și a ratei inflației.

CREAȚIA TEHNICĂ DE MASĂ

(Urmare din pag. 19)

tă unitate a contribuit la diminuarea cheltuielilor de producție; noile transformatoare din gama de puteri cuprinse între 400 și 2 800 kVA destinate echipării cuptoarelor electrice cu inducție pentru topit oțel, concepute în cadrul colectivului întreprinderii „Electroputere"-Craiova au permis automatizarea topirii metalului, asigurînd scurtarea duratei de elaborare a șarjelor.

Cu toate realizările însemnate obținute în anul trecut prin dezvoltarea viguroasă a creației tehnice de masă în numeroase unități economice ale construcțiilor de mașini, trebuie arătat că, în acest domeniu, există încă **rezerve foarte mari insuficient valorificate.** Astfel, se poate aprecia că, în anumite întreprinderi, față de nivelul deosebit de înalt al dotării tehnice și umane situat la nivelul celor mai bune performanțe pe plan mondial sau, în unele cazuri, chiar față de rezultatele obținute în alți ani, realizările consemnate în anul trecut s-au situat cu mult sub nivelul adevăratelor posibilități de creație. În întreprinderile respective se cer substanțial amplificate eforturile colectivelor de oameni ai muncii în așa fel încît creația tehnică să capete cu adevărat un caracter de masă, iar înnoirile să se realizeze cu o eficiență economică mult sporită.

PENTRU obținerea unor rezultate cît mai bune în dezvoltarea creației tehnice de masă, se impune ca în toate întreprinderile industriei construcțiilor de mașini să fie intensificate eforturile de realizare în practică a planului-cadru de măsuri elaborat de comisia centrală de organizare și desfășurare a acestei acțiuni. Comisiile de creație științifică și tehnică vor trebui să acționeze mai eficient pentru creșterea numărului celor cuprinși în această activitate — în special a cadrelor de muncitori și tehnicieni, a căror pondere este încă sub nivelul posibilităților —, pentru creșterea numărului de cercuri ale inovatorilor și inventatorilor și activizarea celor existente, pentru o operativitate sporită pe traseul idee-produs nou, prin analiza și eliminarea obstacolelor care mai persistă. Alături de acestea acțiuni, în fiecare întreprindere trebuie adoptate și aplicate în practică acele măsuri care să determine ca, în acest an, industria construcțiilor de mașini să aducă o contribuție sporită la ridicarea competitivității produselor și tehnologiilor românești, la promovarea accelerată a progresului în toate ramurile economiei naționale.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ILIE CĂPITĂNESCU, Rm. Vîlcea. — Obligațiile de întreținere au prioritate la efectuarea reținerilor, astfel cum s-a prevăzut — la timpul său — de art. 409 procedură civilă, precum și de Decretul nr. 221/1960. În cazul nerespectării acestei obligații de către unitatea care trebuia să efectueze această reținere, ea poate fi acționată în judecată de beneficiara obligației de întreținere.

CORNELIU LIȚESCU, Bacău — Drepturile de transferare sînt prevăzute în Legea nr. 57/1974, art. 75 și nu în H.C.M. nr. 822. Personalul transferat în interesul serviciului, în altă localitate, are dreptul la plata unei indemnizații egale cu retribuția sa medie lunară. Această retribuție era, pînă la 1 iulie 1977, impozabilă.

DRAGA IVAN, Botoșani. CONSTANTIN URSACHE, Galați. — Perioada cît ați frecventat cursurile de zi ale unei facultăți nu se consideră vechime în muncă. Dv. nu ați fost trimiși la această facultate de instituția unde ați lucrat și nu ați avut încheiat contract de muncă în această perioadă.

EUGEN TRESTIOREANU, Ploiești — „Revista economică" va publica la rubrica permanentă **„În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior"** toate consultațiile prevăzute în Programa Ministerului Educației și Învățămîntului, în conformitate cu cerințele acesteia. Față de manualul pentru anul III liceu, în consultațiile din revistă sînt adăugate referirile necesare la documentele de partid și de stat ulterioare apariției manualului, care are la bază aceeași tematică.

Dr. ANA DUȚESCU, Botoșani — Legea nr. 3/1977 nu prevede posibilitatea recalculării pensiei, astfel că de la 1 iulie 1977 nu mai aveți dreptul să solicitați această recalculare. Contribuția de 2% pentru pensia suplimentară nu se restituie.

ÎNTREPRINDEREA MECANICĂ, Sadu — Potrivit prevederilor art. 16/1 din Decretul nr. 246/1977, drepturile la alocația de stat pentru copii se acordă numai de la data stabilirii lor. Cu începere de la 1 septembrie 1977 dispozițiile art. 19 din Decretul nr. 285/1960 au fost abrogate.

IOAN PAVEL, Cluj-Napoca — Art. 83 din Legea pensiilor a stabilit, ca o măsură tranzitorie, posibilitatea cumulării a 50% din pensie cu retribuția — pînă la 31 decembrie 1977, fără să limiteze, în această perioadă, vîrsta pînă la care se putea efectua cumulul.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 13 din 31 martie 1978

— Documente ale Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22—23 martie 1978
- Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare 1
- Participarea la beneficii a oamenilor muncii 6

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Perfecționarea mecanismului economico-financiar
- Suplețe, funcționalitate, eficiență **(Stere Gioga)** 9
- Producția netă și producția fizică, indicatori de bază ai planului economic **(dr. I. Bati)** 11
- Beneficiul, pîrghie de întărire a autogestiunii și de creștere a cointeresării materiale **(Gheorghe Boulescu)** 14

— Conferința pe țară a președinților consiliilor populare. Obiective de mare însemnătate pentru dezvoltarea economico-socială în profil teritorial. **(Romeo Dragomirescu)** 16

— Creația tehnică de masă, generator de forță al innoirilor **(Gheorghe Vîrtejianu)** 18

— Campania agricolă de primăvară. Etapă hotărîtoare pentru întreaga producție agricolă a anului 1978 **(T. Chețan)** 20

— De la 1 aprilie 1978. Creșterea retribuției în industria exploatării și prelucrării lemnului **(Lucia Mihăilescu)** 22

TEORII — IDEI

— Consumul de energie și economia de energie **(Trandafir Cocîrlă)** 23

ECONOMIE MONDIALĂ

— O politică externă dinamică, constructivă **(Dinu Dragomirescu)** 26

— Tendințe — conjuncturi 29

— Mondorama 30

— Curier 31

— Întrebări — răspunsuri 32

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

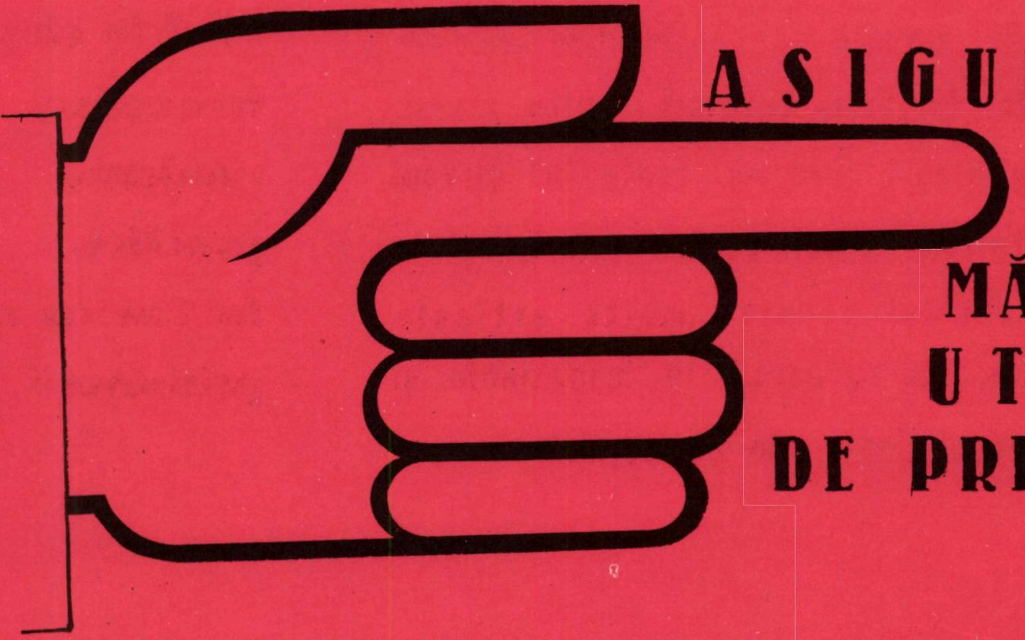

ASIGURAREA
O
MĂSURĂ
UTILĂ
DE PREVEDERE

Printre numeroasele feluri de asigurări de persoane puse la dispoziția populației de către Administrația Asigurărilor de Stat este și „Asigurarea familială mixtă de viață", care satisface dorința celor care vor să ia o măsură suplimentară de prevedere pentru ei și membrii familiei lor și, concomitent, să realizeze economii planificate pe o anumită perioadă de timp.

Pe scurt, o astfel de asigurare prezintă următoarele caracteristici :

— poate cuprinde pe toți membrii de familie care — la data contractării asigurării — sînt în vîrstă de la 5 la 60 de ani ;

— se poate contracta pe orice durată cuprinsă între 5 pînă la 20 de ani, la o sumă ce se stabilește de asigurat ;

— participă la tragerile lunare de amortizare, prin combinațiile de cîte 3 litere ce se atribuie pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată ;

— plata sumei asigurate se face — de ADAS — în următoarele cazuri : în caz de invaliditate permanentă (totală sau parțială) din accidente a oricăruia dintre asigurați ; la ieșirea combinației (combinațiilor) de litere, cu prilejul tragerilor de amortizare ; la expirarea asigurării (independent de sumele plătite anterior pentru eventualele cazuri de invaliditate permanentă).

La expirarea asigurărilor cu primele achitate la zi, suma asigurată prevăzută în poliță se plătește majorată cu 10%, iar în cazurile de invaliditate permanentă parțială a oricăruia dintre asigurați, suma cuvenită, corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, se plătește majorată cu 25%, în limita sumei asigurate, chiar dacă accidentul s-a întîmplat în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării și cînd se plătise numai o rată de primă ;

— primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei care contractează asigurarea, de durata poliței și a plății primelor, de mărimea sumei asigurate, precum și de numărul și vîrsta membrilor de familie ce se includ în asigurare, putîndu-se plăti — la cerere — în rate anuale, semestriale, trimestriale ori lunare. Este de menționat faptul că, în situația în care asiguratul achită anticipat primele de asigurare pe mai mulți ani, ADAS acordă o reducere de 4% pentru fiecare an de plată anticipată, începînd cu cel de al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din organizațiile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

A SOSIT PRIMĂVARA...

Noi modele de confecţii, încălţăminte, lenjerie, ţesături pentru rochii, costume bărbăteşti, cuverturi, stofe lînă, ciorapi din fire sintetice, lenjerie pentru corp, tricotaje din PNA, cămăşi şi alte multe articole vestimentare, vă aşteaptă în magazinele şi raioanele specializate ale comerţului de stat.

Modele elegante,
frumoase,
moderne,
practice,
în ton cu moda
primăverii '78.

1978 APR 11

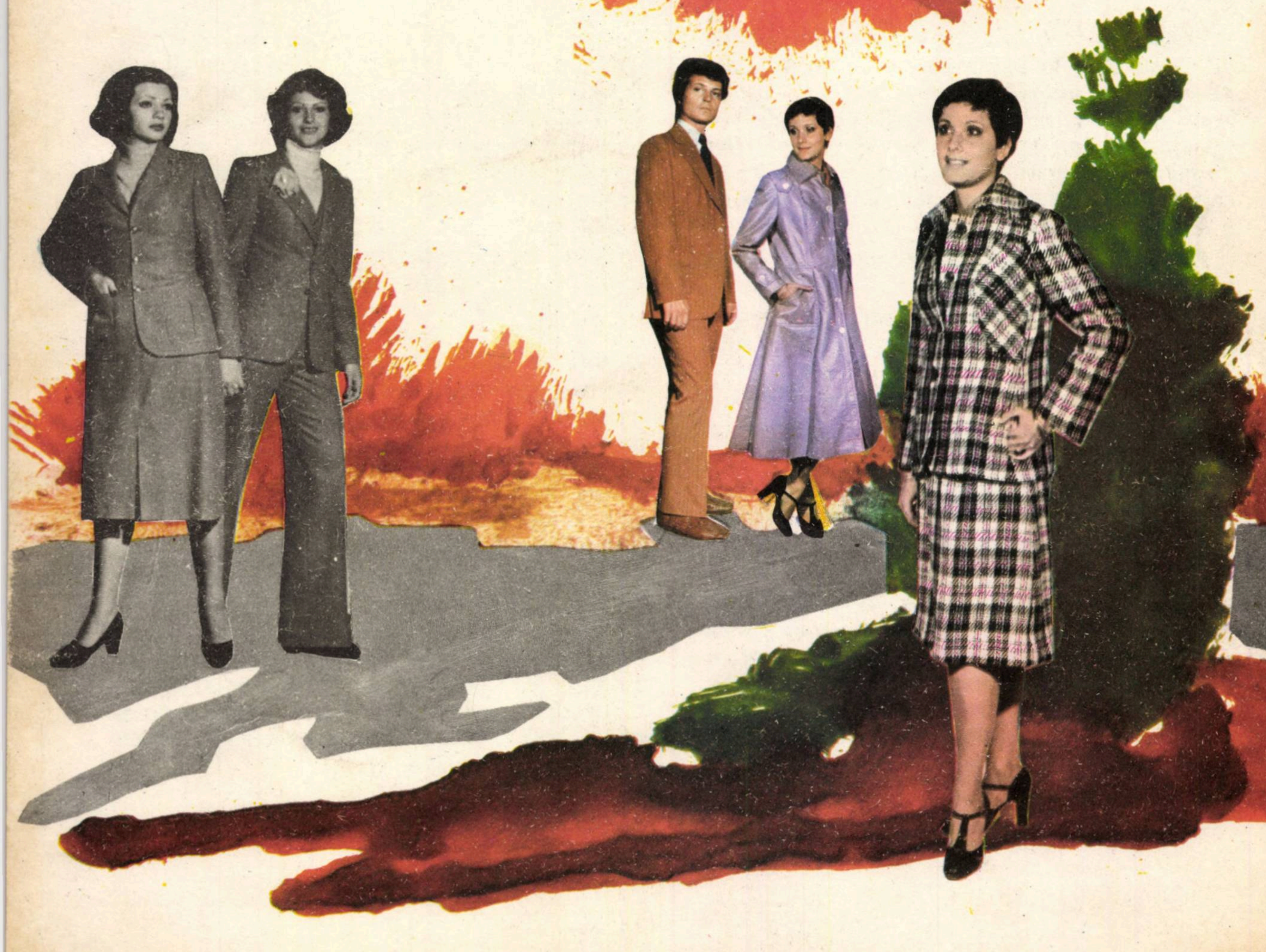

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- Coordonate ale îmbunătăţirii elaborării planurilor
- Rolul impozitului pe valoarea producţiei nete
- Cadru favorabil ridicării pe o treaptă superioară a activităţii de comerţ exterior
- În dezbatere: participarea oamenilor muncii la beneficii

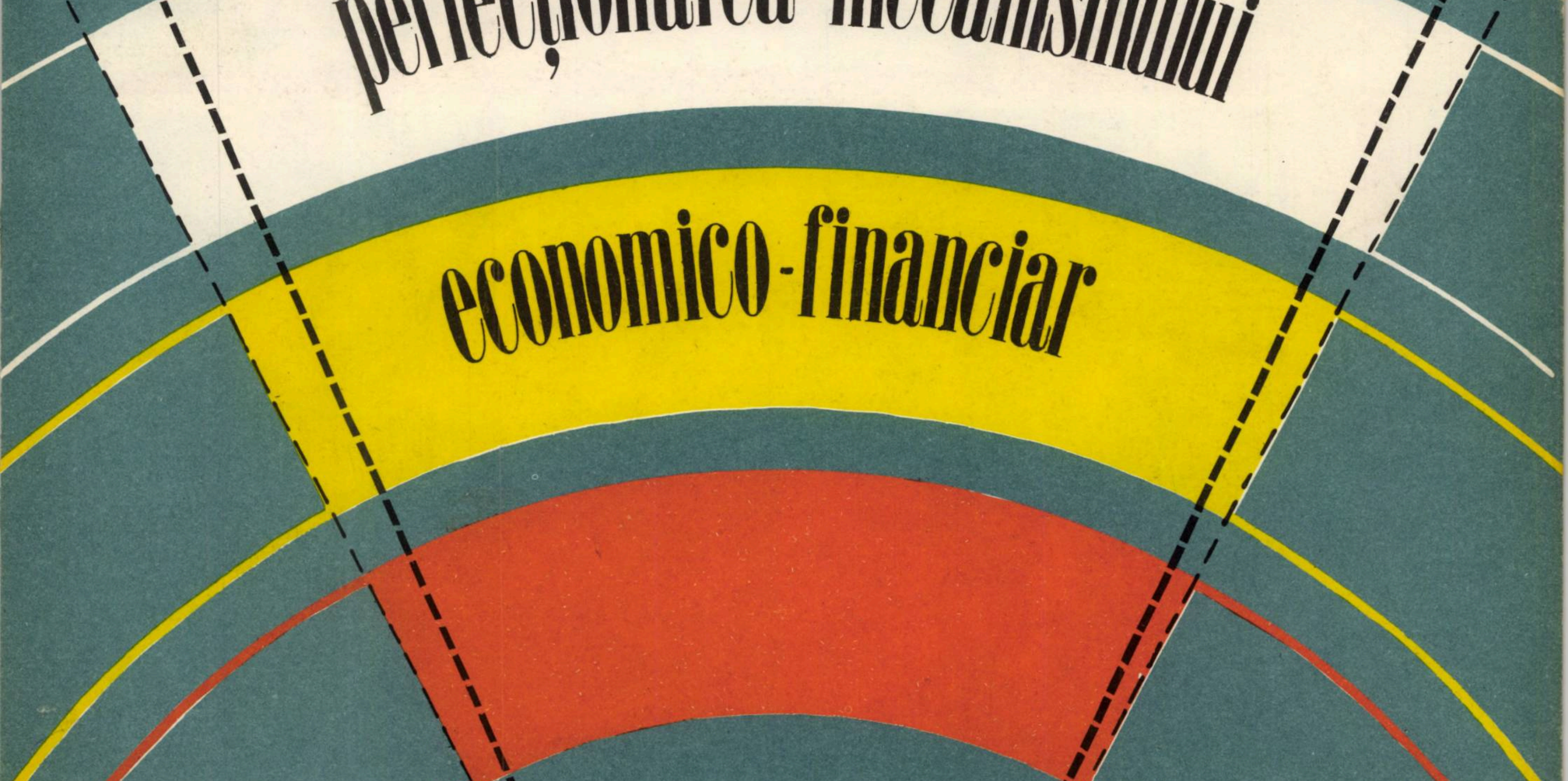
perfecționarea mecanismului
economico-financiar

Numărul 14 ● Vineri 7 aprilie 1978

TOVARĂŞUL NICOLAE CEAUŞESCU A PARTICIPAT LA DESCHIDEREA OFICIALĂ A EXPOZIŢIEI NAŢIONALE A CREAŢIEI ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat, împreună cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, la deschiderea oficială a Expoziției naționale a creației științifice și tehnice, eveniment de profundă semnificație în viața economico-socială a țării, care a inaugurat acțiunile prilejuite de „Săptămina științei și tehnicii românești", organizată și realizată sub inaltul patronaj al secretarului general al partidului.

Cu prilejul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat inalte aprecieri capacității creatoare a muncitorilor și specialiștilor noștri și a făcut prețioase recomandări pentru creșterea rolului științei și tehnicii în modernizarea și dezvoltarea accelerată a economiei naționale.

Conferința pe țară a președinților consiliilor populare

ÎNFLORIREA MULTILATERALĂ A TUTUROR LOCALITĂȚILOR PATRIEI

PRINCIPALUL EVENIMENT POLITIC INTERN, care în zilele săptămînii trecute a polarizat atenția întregului nostru popor, a fost Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, ampla cuvîntare rostită de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** la încheierea lucrărilor conferinței. Cuprinzînd o problematică largă, de la preocuparea consecventă pentru perfecționarea continuă a mecanismului economico-financiar, afirmarea deplină a democrației socialiste prin autoconducere și autogestionare, de la stilul de muncă al consiliilor populare, dar și al organelor centrale, pînă la grija pentru ridicarea nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, accelerarea procesului de sistematizare și urbanizare ale localităților patriei, îmbunătățirea activității în domeniul învățămîntului și sănătății, cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** constituie un document de o deosebită consistență teoretică și practică, un adevărat îndrumar pentru ridicarea pe noi trepte calitative a întregii activități economice, sociale și politice a poporului nostru pentru înflorirea multilaterală a tuturor localităților patriei.

Desfășurîndu-și lucrările în anul cînd se împlinește un deceniu de la reorganizarea teritorial-administrativă, Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, elocventa manifestare a democratismului profund și real al orînduirii noastre socialiste, a constituit și un prilej pentru relevarea bilanțului marilor realizări dobîndite de poporul nostru în ridicarea economică și socială, a gradului de civilizație ale tuturor zonelor și localităților patriei. Pentru că măsurile adoptate cu 10 ani în urmă și-au dovedit pe deplin, și-au verificat practic, justețea și viabilitatea, au descătușat energiile uriașe ale maselor largi populare din orașele și comunele patriei. Practic, aceste măsuri au creat cîmpul necesar pentru afirmarea unei concepții originale, profund științifică și echitabilă, elaborată de partidul nostru, în privința amplasării forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, dezvoltării în ritmuri mai rapide a județelor și localităților rămase în urmă, au asigurat condițiile pentru adoptarea ulterioară a hotărîrii revoluționare ca pînă în anul 1980 în fiecare județ să se realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei. Așa cum s-a subliniat și în lucrările conferinței, ca o nouă expresie a convingerii ferme a poporului român, succesele remarcabile pe care le realizăm, întreaga noastră realitate, demonstrează cu putere justețea politicii partidului, a Programului elaborat de Congresul al XI-lea, forța și hotărîrea cu care oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, acționează în deplină unitate pentru traducerea în viață, pentru accelerarea procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

DESIGUR, în momentul de față, de o deosebită actualitate este înfăptuirea practică a măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării activității economico-sociale adoptate de recenta plenară a C.C. al P.C.R., măsuri care, așa cum sublinia secretarul general al partidului, se referă deopotrivă și la activitatea consiliilor populare de toate gradele. Consider că acum, după realizarea cadrului organizatoric și legislativ corespunzător, spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea sa, **„se impune ca o necesitate obiectivă să luăm și măsurile de ordin economico-financiar, de întărire a autoconducerii și autogestiunii, pentru a da tuturor organelor economice și deci și consiliilor populare, mijloacele necesare spre a-și putea îndeplini rolul lor în asigurarea dezvoltării economico-sociale".** În acest sens secretarul general al partidului a dat indicații deosebit de prețioase, atît din punct de vedere teoretic cît și practic, pentru înțelegerea și aplicarea măsurilor de autoconducere și autogestionare, în sensul larg în care sînt acestea concepute azi, la nivelul unităților teritorial-administrative, indicații pe care vom încerca să le sintetizăm în cele ce urmează.

1. Înfăptuirea autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării presupune o preocupare mai intensă din partea tuturor consiliilor populare și a organizațiilor de partid teritoriale pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare dezvoltării activităților economice. O atenție deosebită trebuie să fie acordată de consiliile populare îndeplinirii exemplare a planului de producție și de investiții de către toate unitățile industriale de pe raza lor teritorială. Prioritare în această ordine de idei sînt problemele complexe de ordin calitativ ale producției, ale afirmării în viață a revoluției tehnico-științifice, creșterii eficienței economice, prin reducerea cheltuielilor materiale și de producție, valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, ale ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției, bunei organizări a muncii, mecanizării și automatizării proceselor de producție pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii. O atenție sporită trebuie să se acorde dezvoltării industriei locale și artizanale care pe lîngă faptul că, valorificînd o serie de resurse locale creează condiții superioare pentru satisfacerea cerințelor de consum ale populației, asigură, mai ales cînd este vorba de comune, ocuparea permanentă – și în perioadele cînd nu sînt lucrări agricole – pentru toți cetățenii.

Sarcini de o deosebită răspundere revin consiliilor populare în domeniul agriculturii, pentru dezvoltarea într-un ritm mai intens a agriculturii pe teritoriul comunelor și orașelor, pentru desfășurarea normală și unitară a întregii activități agricole și sporirea continuă a producțiilor agricole. Este deosebit de interesantă indicația ca în fiecare localitate să se asigure atît produsele necesare fondului de stat în conformitate cu planul, cît și acelea necesare consumului populației locale. În acest scop secretarul general al partidului arăta necesitatea ca în planul fiecărei localități cantitățile de produse agricole să fie stabilite distinct, pe cele două destinații amintite și ca o parte din producțiile peste plan să rămînă la dispoziția unităților sau localităților, pentru a le asigura o mai bună aprovizionare.

2. Dezvoltarea activităților economice pe plan local, creșterea continuă a eficienței lor, vor crea condiții pentru realizarea sarcinii, subliniată de secretarul general al partidului, ca în decurs de cîțiva ani toate localitățile patriei să se poată autofinanța, să nu mai aștepte dotări de la bugetul statului, ceea ce, fără îndoială, va reprezenta un adevărat salt calitativ în gospodărirea comunelor și orașelor. În acest sens autoconducerea și autofinanțarea presupun ca fiecare unitate teritorial-administrativă să întocmească și să realizeze propriul său buget de venituri și cheltuieli.

De asemenea, după cum sublinia secretarul general al partidului pentru a accentua procesul de autoconducere și autogestiune, pentru a spori răspunderea și autoritatea organelor locale este necesar ca întregul personal care servește orașele și comunele să treacă sub răspunderea directă a consiliilor populare, care vor trebui să se ocupe și de utilizarea deplină și cît mai rațională a resurselor de forță de muncă. Pentru că, spunea în cuvîntarea sa tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în felul acesta trebuie să înțelegem organizarea activității de autoconducere și autogestiune, ca în toate localitățile să asigurăm folosirea rațională a tuturor mijloacelor materiale și financiare, dar în primul rînd a forței omenești, a oamenilor, aceia care reușesc să pună în valoare tot ceea ce avem, să asigure dezvoltarea în ritm intens a patriei noastre.

3. Trecerea fermă la autoconducere și autogestiunea economico-financiară în toate unitățile teritorial-administrative presupune întocmirea planurilor de dezvoltare anuale și cincinale pentru fiecare localitate, planuri în care să fie cuprinsă întreaga activitate ce se desfășoară pe teritoriul respectiv, indiferent de subordonarea unităților sau întreprinderilor industriale și agricole, serviciile, comerțul, învățămîntul, sănătatea, activitatea culturală etc. Dezbătute larg cu cetățenii, în vederea stabilirii măsurilor necesare realizării lor în cele mai bune condițiuni, planul fiecărei localități este parte integrantă a planului unic de dezvoltare economică și socială. Pentru că întărirea autonomiei, a autoconducerii și autogestiunii în cadrul procesului de dezvoltare a democrației socialiste, de participare activă a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate presupune, în același timp, creșterea rolului planului național unic, aplicarea cu consecvență a principiului centralismului democratic, astfel încît întreaga activitate să se desfășoare armonios, într-o singură direcție. **„Să facem totul,** se subliniază în cuvîntarea secretarului general al partidului, **ca întregul nostru organism de stat să funcționeze ca un mecanism uriaș, care asigură unirea eforturilor întregului nostru popor pentru înfăptuirea neabătută a Programului elaborat de Congresul al XI-lea al partidului".**

UN LOC IMPORTANT în cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu** îl ocupă și problemele înfăptuirii hotărîrilor adoptate de partid privind urbanizarea satelor, ridicarea gradului lor de civilizație, ca o condiție a apropierii treptate a condițiilor de viață de la sate de cele de la orașe, în strînsă legătură cu realizarea programului de sistematizare a localităților. Este relevată legătura indisolubilă dintre sistematizare și urbanizare, subliniindu-se necesitatea ca fiecare cetățean să înțeleagă că fără restrîngerea suprafețelor locuibile, fără concentrarea localităților, nu se poate realiza în mod corespunzător modernizarea satelor, nu pot fi asigurate materialele necesare pentru realizarea lucrărilor edilitare și de gospodărie comunală pe lungimile exagerate ale satelor noastre : **„Realizarea sistematizării și restrîngerea suprafețelor orașelor și comunelor,** se arată în cuvîntare, **constituie o cerință obligatorie pentru a putea înfăptui programul de ridicare a gradului de urbanizare și de civilizație al tuturor localităților din patria noastră".**

ALTĂ PROBLEMĂ căreia secretarul general al partidului îi acordă o statornică atenție și pe care o regăsim și în recenta sa cuvîntare este aceea a luptei pentru îmbunătățirea necontenită a stilului de muncă. Problemă cu o atît mai mare importanță în condițiile trecerii la autoconducere și autofinanțare, cînd calitatea activității fiecăruia devine hotărîtoare, cînd și în munca organelor locale ale puterii de stat, ca și în toate celelalte domenii ale vieții noastre, trebuie să se producă un adevărat salt calitativ. După cum sublinia secretarul general al partidului este necesar să adoptăm un nou spirit de muncă, metode noi, să renunțăm cu desăvîrșire la practicile birocratice care se mai întîlnesc atît în munca organelor locale cît și a celor centrale, să asigurăm soluționarea rapidă a problemelor, pentru a da cîmp liber de afirmare forței și inițiativei creatoare a organelor de partid și de stat, a oamenilor muncii. Aceasta implică și intensificarea muncii de formare a conștiinței socialiste, a omului nou, pentru că o nouă calitate a activității se poate întemeia numai pe un om nou, cu o temeinică pregătire profesională și politică, în măsură să sesizeze la timp ceea ce nu mai corespunde realității și trebuie înlăturat, ceea ce este nou și trebuie stimulat și promovat cu mult curaj. În aceeași ordine de idei au fost criticate unele tendințe de centralism excesiv, manifestările de neîncredere ale unor organisme centrale în forța și capacitatea consiliilor populare, ceea ce le împiedică să-și îndeplinească în cele mai bune condiții sarcinile și atribuțiile. **„Să lăsăm consiliile populare să acționeze în conformitate cu hotărîrile și legile țării, să-și îndeplinească în bune condiții atribuțiile, acordîndu-le sprijin în soluționarea practică a problemelor"**, a cerut în cuvîntarea sa tovarășul **Nicolae Ceaușescu.**

Atmosfera de puternică angajare politică în care și-a încheiat lucrările Conferința pe țară a președinților consiliilor populare a constituit o elocventă expresie a adeziunii depline și unanime față de prețioasele idei cuprinse în cuvîntarea tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** a hotărîrii ferme a tuturor participanților, și prin glasul lor a întregului nostru popor, de a acționa neabătut pentru a le traduce în viață, pentru a îndeplini exemplar obiectivele planului, dînd un avînt și mai puternic dezvoltării multilaterale a patriei noastre, contribuind cît mai activ la înfăptuirea minunatelor perspective socialiste și comuniste ale României, care vor duce la ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, la afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre libere și independente în comunitatea mondială a națiunilor.

N. IONESCU

ECONOMIE NATIONALA

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

> „Congresul al XI-lea și Conferința Națională din 1977 au trasat ca unul din obiectivele principale ale partidului creșterea rolului planului național unic și totodată al organelor centrale, organelor locale și unităților economico-sociale în înfăptuirea neabătută a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism".
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

COORDONATE ALE ÎMBUNĂTĂȚIRII ELABORĂRII PLANURILOR

UNA DIN TRĂSĂTURILE esențiale ale politicii economice a partidului o constituie grija permanentă pentru asigurarea unei concordanțe cît mai depline între nivelul de dezvoltare a forțelor de producție și relațiile de producție. Accentul care s-a pus, cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, pe laturile calitative ale creșterii economice, pe problemele conducerii științifice a întregii vieți economico-sociale, a proiectat România pe coordonatele unei dezvoltări accelerate, ale recuperării cît mai rapide a decalajelor ce ne mai despart încă de țările industrializate, pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism. În această direcție se înscriu și măsurile stabilite de recenta plenară a C.C. al P.C.R. pentru perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.

Începînd cu Conferința Națională a partidului din 1967 au fost întreprinse o serie de măsuri care au cuprins toate laturile vieții economice și sociale, și care au fost perfecționate pe parcurs în lumina hotărîrilor congreselor și conferințelor naționale ale partidului. S-a statuat astfel un cadru organizatoric care grupează întreprinderile economice în centrale, în special pe principiu de subramură sau grupe de produse și care sînt subordonate ministerelor coordonatoare de ramură. În paralel s-au format și structurile administrativ-teritoriale : comună, oraș, municipiu, județ. Au fost inițiate, de asemenea, o serie de măsuri pentru democratizarea cadrului organizatoric al economiei, pentru lărgirea continuă a participării oamenilor muncii, a colectivelor de muncă la luarea deciziilor și la realizarea acestora. În acest sens este de remarcat instituționalizarea conducerii colective pe toate treptele organizatorice — adunările generale ale oamenilor muncii în întreprinderi, consiliile de conducere în centrale și ministere etc. — care oferă condiții pentru manifestarea deplină a inițiativei și întărirea răspunderii în realizarea sarcinilor. De aici necesitatea asigurării funcționării corespunzătoare a acestui cadru organizatoric, larg democratic, creat în scopul creșterii rapide a producției și a eficienței acesteia, al unei tot mai bune împliniri a dublei calități a oamenilor muncii de proprietari și producători ai mijloacelor de producție.

Este de relevat, în același timp, gradul de complexitate la care a ajuns economia românească, dimensiunea capacităților de producție, în special în industria prelucrătoare — construcția de mașini, chimia, industria ușoară — a căror folosire integrală impune o cunoaștere cît mai concretă a cerințelor pieței interne și externe. Desfășurarea superioară a activității în aceste condiții constituie o problemă deosebit de importantă, a cărei rezolvare implică participarea directă, nemijlocită a colectivelor de oameni ai muncii din unitățile producătoare. Creșterile cantitative și problemele pe care le ridică desfacerea producției necesită un accent mai puternic pe eficiența economică, sporirea continuă a acesteia neputînd fi realizată în mod corespunzător decît prin autogestionarea și autofinanțarea unităților, prin asigurarea unor condiții corespunzătoare de funcționare a pîrghiilor economico-financiare care să dea alte dimensiuni raportului dintre cantitate-valoare-utilitate.

În acest spirit trebuie înțelese măsurile stabilite de partid pentru perfecționarea finanțelor unităților economice, cerințele care se pun în fața întreprinderilor ca în cadrul bugetului de venituri și cheltuieli acestea să acopere vărsămintele la buget , cheltuielile pentru dezvoltarea economică și mijloacele circulante, investițiile pentru construcția de locuințe și alte lucrări social-culturale, fondul pentru acțiunile sociale și fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii, prin veniturile pe care le realizează ca urmare a activității de producție și prestări de servicii, atît pentru intern, cît și pentru piața externă. Această cerință, care se pune ca un element nou în fața întreprinderilor, implică schimbări corespunzătoare în activitatea de planificare, atît în ceea ce privește mecanismul de fundamentare și elaborare a planurilor, cît și în ceea ce privește modul de exprimare a sarcinilor prin indicatorii de plan

Elaborarea și fundamentarea planului pornind de la întreprinderi

UN ELEMENT DE plecare în analiza acestor aspecte noi ale activității de planificare îl reprezintă necesitatea ca **fundamentarea și elaborarea planului să pornească nemijlocit de la întreprindere**, ca activitatea pe care aceasta o depune în domeniul planificării să aibă în vedere utilizarea deplină a capacităților de care dispune prin realizarea de produse cu desfacere asigurată în măsură să satisfacă cerințele beneficiarilor interni, să prezinte competitivitate în schimburile externe. Realizarea de produse vandabile presupune, în același timp, posibilitatea adaptării și lărgirii profilului de fabricație al unităților respective, astfel încît capacitățile și forța de muncă să fie valorificate în mod corespunzător chiar în condițiile unei fluctuații a cererii. Important este ca prevederile de plan să asigure, în condițiile utilizării integrale și eficinte a potențialului, modernizarea continuă a producției, promovarea progresului tehnic, valorificarea la un nivel tot mai ridicat a materiilor prime și materialelor, creșterea permanentă a eficienței fondurilor fixe, a fondurilor totale de producție.

În lumina noilor hotărîri, **centralele** urmează să sprijine nemijlocit întreprinderile subordonate în fundamentarea sarcinilor de plan, care să permită încărcarea corespunzătoare a mașinilor, utilajelor, instalațiilor și suprafețelor de producție, să conducă la specializarea și profilarea producției, la extinderea cooperării între unitățile în subordine, precum și cu întreprinderi din alte centrale. Ele trebuie să faciliteze încheierea contractelor de aprovizionare și desfacere, intervenind efectiv, prin atribuțiile care le au, în rezolvarea problemelor care se ridică în contractarea producției și aprovizionarea tehnico-materială. În mod deosebit centrala trebuie să acționeze pentru crearea condițiilor de realizare, prin intermediul investițiilor, a noilor capacități de producție, pentru organizarea asimilării în fabricație de noi produse, pentru extinderea tehnologiilor moderne în toate unitățile.

Conlucrînd în permanență cu centralele și întreprinderile, **ministerele** asigură, pe baza propunerilor acestora, fundamentarea planului pe întreaga ramură pe care o coordonează, urmărind perfecționarea continuă a structurilor productive în concordanță cu cerințele pieței interne și externe. **Consiliile populare,** prin colaborarea pe parcurs cu întreprinderile, centralele, ministerele și celelalte organe centrale, elaborează proiectele planurilor de dezvoltare economico-socială ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor, urmărind folosirea eficientă a întregului potențial economic de pe teritoriul respectiv, o mai judicioasă și mai puternică dezvoltare a județelor, municipiilor, orașelor și comunelor, înfăptuirea programelor de sistematizare teritorială. Pentru ca resursele planificate pe toate treptele organizatorice să se înscrie în cerințele unei activități cît mai eficiente este necesar ca pe întreg parcursul lucrărilor de fundamentare a planului întreprinderea să conlucreze permanent cu beneficiarii produselor și cu furnizorii de materii prime, să-și coreleze sarcinile cu cele ce revin centralei de care aparține, să colaboreze activ cu organele locale pentru a satisface cerințele dezvoltării teritoriale.

Astfel întocmite, proiectele de planuri se coordonează, se corelează reciproc, pe ansamblul economiei și în profil departamental — pe întreprindere, centrală, minister —, în profil pe ramură — pe ramurile economiei și subramurile industriei —, în profil teritorial — pe comună, oraș, municipiu și județ. Pe fiecare treaptă ele urmează să fie adoptate de organele de conducere colectivă, iar la întreprinderi de adunările generale ale oamenilor muncii.

Propunerile de plan trebuie să se înscrie în obiectivele stabilite de congresele și conferințele naționale ale partidului, în orientările și indicațiile date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al partidului, să fie subordonate cerințelor dezvoltării de ansamblu ale economiei în perioada planificată. În acest scop ele trebuie să pornească de la : **a)** sarcinile ce revin unităților respective pentru perioada de plan din cincinal și programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pînă în 1980 ; **b)** prevederile programelor speciale ce se întocmesc pe produse și grupe de produse, ramuri și subramuri, probleme de sinteză și pe județe ; **c)** nivelurile orientative și normativele de plan care urmează a fi atinse la principalii indicatori fizici, valorici, de eficiență și care se stabilesc pe ministere, centrale și întreprinderi, precum și pe județe ; acestea se bazează pe analiza critică a rezultatelor din perioadele trecute, pe studierea cerințelor interne și a situației conjuncturale pe piața externă, pe studiile de perspectivă ; **d)** contractele ferme sau cu caracter cadru pentru desfacerea producției și asigurarea aprovizionării tehnico-materiale, încheiate între furnizorii și beneficiarii interni precum și cu partenerii externi.

Un sistem de indicatori ierarhizat în lumina cerințelor de creștere a eficienței

ÎN CADRUL perfecționării activității de planificare, în strînsă legătură și intercondiționare cu ridicarea pe un plan superior a autogestiunii și autofinanțării unităților, sînt necesare îmbunătățiri corespunzătoare ale sistemului indicatorilor de plan. În ierarhia acestora, pe prima treaptă trec **indicatorii care exprimă activități finale și încorporează totodată aspectele de eficiență ale dezvoltării, precum și indicatorii fizici ai producției și destinației acesteia pentru consum intern și export.** În această orientare locul central îl va deține **valoarea producției nete,** care se va determina pentru industrie, agricultura de stat, construcții și transporturi după metoda de producție ; sintetic aceasta se exprimă prin scăderea cheltuielilor materiale aferente din valoarea producţiei globale

Locul primordial al indicatorului valoarea producţiei nete decurge din faptul că prin intermediul acestui indicator se comensurează direct contribuţia fiecărei unităţi la crearea venitului naţional, realizarea producţiei nete concentrînd atît sporirea volumului de activitate, cît şi îmbunătăţirea eficienţei acesteia. Datorită importanţei pe care o are realizarea producţiei nete, urmează ca, în conformitate cu sarcinile stabilite, începînd cu semestrul II a.c. calcularea şi eliberarea fondului de retribuire a personalului muncitor din întreprinderile industriale să se efectueze în legătură directă cu gradul de îndeplinire a acestui indicator. Se urmăreşte astfel dirijarea activităţii din întreprinderi spre realizarea sarcinilor fizice de producţie cu un consum cît mai redus de muncă trecută, spre obţinerea unui volum cît mai ridicat de valoare nou creată.

Realizarea producţiei nete va fi susţinută de concretizarea în detaliu a **sarcinilor de plan pe produse fizice.** Se are în vedere extinderea şi ierarhizarea corespunzătoare a nomenclatorului de produse, pe trepte organizatorice, în strînsă concordanţă cu resursele şi destinaţiile din balanţele materiale, care să asigure totodată condiţii de desfăşurare normală a acţiunii de contractare a producţiei şi a bazei materiale a acesteia. Sigur, vor fi utilizaţi în continuare indicatorii de volum ai producţiei : producţia marfă, pe baza căreia se vor stabili nivelurile cheltuielilor de producţie, precum şi producţia globală, care va servi pentru comensurarea dinamismului dezvoltării la toate nivelurile şi pentru evidenţierea schimbărilor structurale ale producţiei.

În domeniul investiţiilor, decisiv pentru realizarea ritmurilor de dezvoltare proiectate, pe primul plan vor trece indicatorii care definesc finalizarea eforturilor de acumulare ce se fac atît la nivelul întreprinderilor, centralelor, ministerelor şi judeţelor, cît şi pe ansamblul economiei. Aceştia sînt: fondurile fixe ce se pun în funcţiune şi noile capacităţi ce vor intra în producţie în anul de plan. În contextul evidenţierii cît mai complete a aspectelor calitative ale creşterii economice, în sistemul indicatorilor de plan vor căpăta un loc important **indicatorii de eficienţă legaţi de utilizarea forţei de muncă, valorificarea materiilor prime şi materialelor, folosirea fondurilor fixe.** În exprimarea acestora valoarea producţiei nete va fi utilizată pentru calculul productivităţii muncii şi al eficienţei fondurilor fixe. O extindere corespunzătoare vor căpăta **indicatorii fizici de eficienţă,** prin stabilirea productivităţii în ore manoperă pe produs şi a costurilor pe unitate de produs. Un loc central, legat de utilizarea eficientă a forţei de muncă, îl va avea fondul total de timp de muncă al întreprinderii, exprimat în ore-om, indicator ce urmează să fie folosit pentru determinarea necesarului de forţă de muncă care să asigure îndeplinirea tuturor sarcinilor şi lucrărilor prevăzute în plan, pentru determinarea creşterii productivităţii muncii.

Necesitatea folosirii cu eficienţă maximă a resurselor materiale, cerinţa obţinerii unei valori cît mai mari de producţie pe unitatea de materie primă prelucrată implică extinderea indicatorilor care se referă la **valorificarea acestora, a normelor şi normativelor de consum şi a coeficienţilor de utilizare.** Aceşti indicatori vor servi în acelaşi timp la fundamentarea în detaliu a balanţelor materiale, a echilibrului material al dezvoltării. În domeniul comerţului exterior eficienţa va fi exprimată atît prin cursul de revenire al produselor, cît şi prin aportul valutar al acestora la export. La toate nivelurile din economie planul de export şi import va fi stabilit valoric şi pe produse fizice, iar pentru măsurarea aportului la balanţa comercială se va utiliza un nou indicator şi anume **soldul dintre export şi import.** Un element nou în această activitate îl reprezintă renunţarea la sarcinile valorice din domeniul comerţului exterior în lei valută şi trecerea la exprimarea acestora în lei prin intermediul unui **curs comercial unic al valutelor străine.** Se asigură astfel legătura directă între preţurile şi tarifele interne şi preţurile externe, precum şi o reflectare corespunzătoare în bugetul de venituri şi cheltuieli al întreprinderii a rezultatelor obţinute de aceasta din activitatea de comerţ exterior.

În prezent în întreaga economie au început lucrările pentru îmbunătăţirea planului pe anii 1979 şi 1980. În graficul de elaborare a propunerilor se are în vedere o etapă de analize detaliate, la nivelul centralelor şi întreprinderilor, pentru conturarea soluţiilor care să asigure, la un nivel superior, dinamismul şi eficienţa stabilită prin planul cincinal şi programul suplimentar pentru aceşti doi ani. Lucrările urmează să fie amplificate în continuare la nivelul judeţului, ministerelor şi al celorlalte organe centrale, astfel încît înainte de sfîrşitul acestui trimestru planul să fie înaintat spre aprobare.

Sistemul de elaborare simultană a sarcinilor pentru planul anual şi de actualizare a prevederilor pentru anul următor — care va fi folosit ca o metodă curentă în viitor — creează posibilitatea ca pînă la începerea perioadei efective de plan să fie asigurate toate condiţiile de realizare a acestuia ; în acelaşi timp, prin cunoaşterea sarcinilor pentru anul următor acţiunea de contractare a desfacerii producţiei şi a bazei materiale necesare capătă condiţii corespunzătoare de desfăşurare.

ÎN MĂSURILE ADOPTATE la recenta plenară a C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economico-financiare se relevă abordarea unitară şi sistemică a dezvoltării economice-sociale a României. Aceasta permite elaborarea planurilor şi realizarea sarcinilor — la toate nivelurile — în condiţiile gospodăririi cît mai eficiente a mijloacelor de producţie, a părţii din proprietatea comună aflată în administrarea fiecărei întreprinderi, asigurarea creşterii cointeresării oamenilor muncii în accelerarea dezvoltării ţării şi, pe această bază, sporirea nivelului de trai al celor ce muncesc.

Constantin CALOIANU
directorul Direcţiei coordonării planurilor şi prognozelor din Comitetul de Stat al Planificării

IMPOZITUL PE VALOAREA PRODUCȚIEI NETE — COMPONENTĂ A AUTOGESTIUNII ECONOMICO-FINANCIARE

IN CONCEPȚIA partidului nostru, autoconducerea muncitorească și autogestiunea ca laturi inseparabile ale mecanismului economico-financiar, se înfăptuiesc pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială elaborat în concordanță cu obiectivele fundamentale stabilite pentru fiecare etapă. Aceasta impune, în mod obiectiv, creșterea răspunderii conducerilor colective, a tuturor oamenilor muncii, pentru realizarea prevederilor de plan, pentru desfășurarea activității economice cu maximum de eficiență.

Aplicarea în practică a principiului autogestiunii economico-financiare trebuie înțeleasă ca o lărgire a competențelor în condițiile întăririi răspunderii în respectarea legilor țării, a desfășurării unei activități care să îmbine în mod armonios interesele fiecărui colectiv de oameni ai muncii cu interesele generale ale societății. Autogestiunea economico-financiară se referă la gospodărirea cu maximum de eficiență a tuturor fondurilor încredințate de societate unităților economice și nu numai la administrarea fondurilor care rămîn la dispoziția acestora. În consecință conceptul de autogestiune economico-financiară presupune, în mod legic, **nu numai precizarea drepturilor unităților economice, ci și a obligațiilor acestora față de societate, ambele laturi ale autogestiunii constituind un tot unitar**; absența unei laturi face practic imposibilă înfăptuirea în bune condiții a principiului autogestiunii economico-financiare.

Delimitarea precisă a obligației întreprinderilor de a participa la formarea fondurilor necesare dezvoltării generale a societății este de natură să **întărească** răspunderea acestora în realizarea unor rezultate financiare care să le dea posibilitatea constituirii propriilor fonduri și îndeplinirii obligațiilor față de societate. Trebuie avut în vedere că scopul oricărei activități productive nu este numai acela de a satisface o necesitate de consum social, ci și de a obține rezultate care să permită constituirea fondurilor necesare dezvoltării în ritm ascendent a economiei și creșterii continue a nivelului de trai al întregului popor.

Preluarea unei părți din valoarea nou creată se poate realiza pe mai multe căi. În hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare se prevede că **o parte din valoarea nou creată în industrie va fi prelevată la bugetul de stat sub formă de impozit pe valoarea producției nete.** Acest impozit prezintă o serie de avantaje față de alte forme de prelevare, printre care amintim: legarea impozitului direct de valoarea producției nete, respectiv de indicatorul de bază în aprecierea rezultatelor activității întreprinderii și, totodată, de beneficiu — sursa din care se suportă — întrucît, în industrie, o mare parte din valoarea producției nete o constituie beneficiul.

Introducerea impozitului pe valoarea producției nete va da posibilitatea de a regla nivelul rentabilității, astfel încît acesta să ajungă, în medie pe ansamblul industriei, la 14—15%. Reglarea rentabilității prezintă o maximă importanță, întrucît, după cum se cunoaște, în unele subramuri ale industriei se înregistrează rentabilități ridicate, care, nu în toate cazurile sînt rezultatul activității nemijlocite a întreprinderilor, ci o consecință a politicii de prețuri, a efortului făcut de stat pentru dotarea tehnică a acestora etc. În acest mod se va realiza o apropiere a nivelului rentabilității, ceea ce va da posibilitatea unei aprecieri mai reale a efortului unităților în obținerea beneficiilor.

AȘA CUM PREVEDE Hotărîrea recentei plenare, cotele de impozit vor fi diferențiate pe ministere și centrale, iar în cazuri justificate și pe întreprinderi, în funcție de volumul beneficiilor, nivelul rentabilității și necesitățile de autofinanțare. Diferențierea cotelor de impozit are în vedere faptul că nu există un raport direct între volumul beneficiilor și necesitățile de autofinanțare, pe ministere și centrale, astfel că aplicarea unei cote unice de impozit nu ar asigura o reglare corespunzătoare a rentabilității, ar menține totodată dispersii mari de rentabilitate de la un sector la altul. De asemenea, trebuie ținut seama de faptul că ponderea beneficiului în valoarea producției nete este diferită de la o subramură la alta, ceea ce impune ca la dimensionarea nivelului cotei de impozit să se ia în considerare un complex de elemente, în așa fel încît beneficiul rămas întreprinderii după plata impozitului pe valoarea producției nete să asigure aplicarea în bune condiții a principiului autogestiunii economico-financiare. Așa, de exemplu, nivelul cotei de impozit pe valoarea producției nete în industria construcțiilor de mașini și în chimie va fi mai mare decît în alte subramuri, date fiind nivelul superior al rentabilității și volumul ridicat al beneficiului.

În ce privește diferențierea cotei de impozit pe centrale, **ar fi indicat ca, pe cît posibil, să se aplice cota stabilită pe total minister,** abaterile de la această cotă urmînd să reflecte situația deosebită a unor centrale din cadrul aceluiași minister, sub aspectul nivelului rentabilității, al volumului beneficiului și al necesităților de autofinanțare.

Diferențierea cotei de impozit pe unele întreprinderi din cadrul centralei trebuie să intervină în cazuri excepționale care să impună o astfel de soluție. Așa, de exemplu, în cadrul Centralei zahărului și a produselor zaharoase există diferențe foarte mari în nivelul rentabilității la fabricile de zahăr, față de întreprinderile de produse zaharoase, ceea ce va impune stabilirea unor cote de impozit diferențiate cel puțin pe două grupe de intreprinderi. De asemenea, în faze de atingere a parametrilor proiectați volumul beneficiilor este foarte redus, astfel că pentru aceste întreprinderi se justifică scutirea de plata impozitului pe perioada respectivă.

O problemă de maximă importanță este aceea a asigurării stabilității cotelor de impozit atît în cursul anului, cît și pe o anumită perioadă de timp pentru a da posibilitatea evidențierii rezultatelor obținute în creșterea rentabilității de la un an la altul. Aceasta nu exclude însă necesitatea efectuării unor modificări de cote ținînd seama de situația unor centrale sau întreprinderi. De exemplu : după atingerea parametrilor proiectați sau în cazul realizării de beneficii care să nu mai justifice scutirea de impozit, întreprinderile în cauză vor trebui să devină plătitoare de impozit și deci trebuie stabilită cota pe care o vor aplica la valoarea producției nete. Rezultă că sistemul cotelor de impozit, fără a fi „glisant“, trebuie să dea posibilitatea efectuării unor corecturi pe fondul menținerii, ca regulă generală, a cotelor existente. La o creștere mai accentuată a nivelului general al rentabilității, va apare necesitatea reexaminării nivelului cotelor de impozit, în ansamblul lor, pentru a duce rentabilitatea în limite normale.

Trebuie subliniat că reglarea rentabilității prin impozitul pe valoarea producției nete nu poate duce la o uniformizare a rentabilității pe fiecare întreprindere. În consecință vor exista, în continuare, diferențe de rentabilitate între întreprinderi cu același profil de producție, ceea ce va scoate în evidență existența unor costuri individuale diferite.

IMPOZITUL pe valoarea producției nete urmează să se calculeze pe total întreprindere, prin aplicarea cotei stabilite la valoarea producției nete realizate. Calculul impozitului pe total întreprindere simplifică operațiunile de stabilire și plată a acestuia și, în plus, va determina întreprinderile să ia măsuri pentru fabricarea de produse cu desfacere asigurată, pentru reducerea stocului de produse finite, pentru valorificarea rapidă a producției care să asigure apropierea momentului plății impozitului pe valoarea producției nete, de acela al realizării beneficiului. În acest mod impozitul pe valoarea producției nete va constitui un factor suplimentar de activizare a conducerilor întreprinderilor în a acționa pentru realizarea producției potrivit prevederilor din contracte, atît în ce privește sortimentele și tipo-dimensiunile, cît și termenele de livrare.

Impozitul va fi suportat **direct din rezultatele financiare ale întreprinderii** (așa cum se suportă taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat) și va constitui în fapt o cheltuială pentru întreprindere. Beneficiul întreprinderii va fi deci un beneficiu net, rămas după plata impozitului pe valoarea producției nete și în consecință rentabilitatea pe total întreprindere va fi cea corespunzătoare beneficiului rămas întreprinderii.

Pentru a **frîna tendința întreprinderilor de a orienta producția spre sortimente cu rentabilități ridicate se impune reglarea rentabilității și pe produse.** În efectuarea acestei operațiuni trebuie avut în vedere că, în cadrul aceleiași întreprinderi, există dispersii foarte mari de rentabilități pe produse, ceea ce necesită adoptarea unei soluții care să acționeze numai asupra produselor cu rentabilități ridicate. În această categorie ar putea fi încadrate produsele care au o rentabilitate mai mare decît media pe total întreprindere (rămasă după plata impozitului pe valoarea producției nete). Impozitul pe valoarea producției nete va apropia nivelele de rentabilitate pe produse de media pe întreprindere fără a le omogeniza, astfel că diferențele de rentabilitate, la produse din aceeași gamă, vor reflecta diferențele existente între scara costurilor comparativ cu a valorilor de întrebuințare și respectiv a prețurilor de producție. Această situație va atrage atenția asupra necesității de a se lua măsuri pentru scăderea costurilor la produsele la care rentabilitățile se situează sub nivelul rentabilității medii pe întreprindere, ceea ce va avea ca efect o îmbunătățire a rezultatelor financiare pe ansamblul întreprinderii.

Măsurile adoptate de recenta plenară a partidului urmăresc creșterea contribuției tuturor oamenilor muncii în sporirea eficienței, în depășirea producției nete, în mod deosebit prin scăderea cheltuielilor materiale. Pentru a stimula și mai puternic unitățile în realizarea acestui obiectiv important al politicii economice a partidului nostru, în Hotărîrea adoptată de plenară se prevede ca **la valoarea producției nete realizate peste plan să se aplice o cotă de impozit mai redusă.** Se creează și pe această cale un stimulent suplimentar pentru depășirea producției nete, întrucît reducerea de impozit se va reflecta direct în beneficiile întreprinderilor, ceea ce va spori fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și deci venitul celor care au contribuit la obținerea acestor rezultate.

Impozitul pe valoarea producției nete este foarte sensibil la modul de realizare a indicatorului de bază al activității întreprinderii — valoarea producției nete. În consecință nerealizarea impozitului atrage atenția asupra modului nesatisfăcător în care se realizează valoarea producției nete, astfel că impozitul va avea nu numai funcția de participare a unităților economice din industrie la crearea fondurilor necesare dezvoltării generale a societății și de reglare a rentabilității, ci va constitui totodată un mijloc eficace de analiză și control la nivelul fiecărei întreprinderi asupra modului cum se realizează sarcinile de producție, desfacere, costuri etc., ceea ce va contribui la stabilirea de măsuri pentru obținerea de rezultate financiare superioare.

G. NICOLESCU
director
în Ministerul Finanțelor

CADRU ECONOMICO-FINANCIAR FAVORABIL RIDICĂRII PE O TREAPTĂ SUPERIOARĂ A ACTIVITĂȚII DE COMERȚ EXTERIOR

AȘEZAREA RELAȚIILOR VALUTAR-FINANCIARE pe principiile autogestiunii presupune ca fiecare întreprindere să producă pentru a-și acoperi, din activități proprii, toate cheltuielile, atît în lei, cît și în valută și să contribuie cu o cotă cît mai însemnată la acoperirea necesităților de dezvoltare a economiei naționale.

Dintre măsurile vizînd perfecționarea mecanismului economic și financiar în activitatea de comerț exterior vom trata, pe scurt, cele referitoare la : introducerea balanței comerciale de export-import la întreprinderile producătoare ; trecerea la un curs comercial unic și exprimarea direct în lei a activității de comerț exterior ; stimularea întreprinderilor producătoare și a personalului muncitor al acestora în depășirea planului de export.

BALANȚA COMERCIALĂ DE EXPORT-IMPORT va constitui un instrument de o deosebită importanță pentru întreprinderile producătoare în realizarea autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării în activitatea de comerț exterior, în realizarea unui echilibru corespunzător al planului de comerț exterior și balenței de plăți. Ea va cuprinde, pe de o parte, exportul fizic și valoric pe produse și pe modalități de plată — cliring țări socialiste, devize libere și cliring țări nesocialiste —, iar pe de altă parte importul de mașini, utilaje și instalații complexe pentru acțiuni și obiective de investiții, importul de materii prime, materiale, ansamble, subansamble și piese de schimb pentru producție și importul pentru realizarea acțiunilor de cooperare economică internațională. Importul va fi înscris în balanță pe modalități de plată, atît valoric cît și fizic în cazul materiilor prime și bunurilor pentru investiții. Soldul balantei comerciale de export-import va constitui principalul indicator al activității de comerț exterior a întreprinderilor producătoare.

Elaborarea balanței comerciale de export-import necesită stabilirea necesarului de import de către întreprinderile beneficiare, renunțîndu-se în acest fel la planificarea importului, în mod centralizat, pe ministere coordonatoare de balanțe materiale. În acest fel se creează posibilitatea ca importurile să se efectueze în strictă concordanță cu necesitățile reale și condițiile de producție specifice fiecărei întreprinderi. De asemenea, fundamentarea sarcinilor de export de către colectivele de oameni ai muncii din întreprinderile producătoare determină realitatea planului de export și creează certitudinea realizării lui, întrucît acesta se bazează pe măsuri concrete, pe un fond de marfă pentru care s-au asigurat condițiile de producție necesare, pe soluții care să ducă la valorificarea superioară a mărfurilor pe piața externă.

Soluțiile stabilite pentru dezvoltarea producției de export, creșterea eficienței financiar-valutare, reducerea efortului valutar pentru plata importurilor și realizarea pe această bază a unui sold favorabil al balanței comerciale de export-import trebuie să fie rodul analizelor permanente și al propunerilor făcute prin participarea tuturor oamenilor muncii din atelierele și secțiile de producție, din activitatea de cercetare și de comerț exterior.

Pentru elaborarea și realizarea unei balanțe comerciale de export-import la nivelul posibilităților concrete din fiecare unitate, prin noul mecanism se are în vedere creșterea răspunderii întreprinderilor producătoare și a celor de comerț exterior, a centralelor, ministerelor economice, Ministerului Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale pentru cunoașterea condițiilor în care se produc și se comercializează mărfurile pe piața internațională; pentru adaptarea producției la cerințele partenerilor străini; pentru asigurarea necesarului de comenzi pe perioade cît mai îndelungate ; pentru includerea în plan și punerea în fabricație numai a mărfurilor cu desfacere certă și posibilități de realizare în condiții de eficiență care să asigure valorificarea superioară a materiilor prime; pentru realizarea întregii producții de export în condiții tehnice și la parametrii calitativi cei mai înalți, corespunzător prevederilor din contractele încheiate ; pentru respectarea riguroasă a termenelor de livrare și celorlalte obligații contractuale ; pentru reducerea plăților în valută pentru importuri prin diminuarea consumurilor de materii prime și materiale scumpe, folosirea înlocuitorilor, reducerea greutății specifice a produselor finite, realizarea unor importuri prin acțiuni de cooperare cu plata în ansamble sau produse ale întreprinderii ; pentru realizarea unui sold favorabil al balanței și creșterea rentabilității întregii activități de comerț exterior.

Balanța comercială de export-import va constitui, de asemenea, un instrument prețios la îndemîna organelor financiar-bancare pentru sprijinirea unităților și executarea unui control sistematic și permanent privind realizarea integrală a sarcinilor de export-import, asigurarea resurselor financiare și valutare necesare îndeplinirii acestor sarcini și utilizarea cu eficiență sporită a acestor resurse.

Organele financiar-bancare, folosind eficient pîrghiile financiare și de credit, vor trebui să sesizeze la timp și să stabilească măsuri pentru eliminarea eventualelor lipsuri legate de neasigurarea desfacerii producției de export, de înscrierea în plan a unor produse cu o eficiență scăzută, de neîndeplinirea integrală și la termen a obligațiilor asumate prin contracte, de aprovizionarea din import a unor materii prime, materiale și alte bunuri în neconcordanță cu necesitățile reale ale producției.

CURSUL COMERCIAL UNIC va exprima raportul mediu dintre prețurile și tarifele interne și cele practicate pe piața internațională la mărfurile de export, la lucrările de construcții-montaj în străinătate, la acțiunile de cooperare economică internațională, prestații de servicii, turism internațional și la alte activități de comerț exterior, luîndu-se ca monedă de referință dolarul S.U.A. Pentru celelalte valute în care se încheie contractele de comerț exterior, cursul comercial unic se va stabili ținîndu-se seama de corelațiile existente pe piețele financiare internaționale între dolarul S.U.A. și celelalte valute. Prin adoptarea cursului comercial unic se renunță la noțiunea de leu valută, în care se exprimă în prezent planul de comerț exterior și cooperare economică internațională.

Cursul comercial unic prezintă, față de leul valută, următoarele avantaje :

a) Exprimă real, pentru o anumită perioadă, raportul în care se găsește leul față de celelalte monede utilizate în comerțul nostru exterior, ceea ce permite să se stabilească măsuri de creștere continuă a eficienței activității de export-import și de îmbunătățire pe această bază a raportului dintre leu și celelalte valute, respectiv de creștere a puterii monedei naționale pe plan extern și de trecere în perspectivă la convertibilitatea leului.

b) Permite realizarea unei legături directe între prețurile și tarifele interne și cele practicate pe piața internațională la bunurile și serviciile care fac obiectul schimburilor noastre economice cu străinătatea, respectiv între cheltuielile de producție și circulație interne și cele recunoscute de piața internațională prin prețul extern obținut. În acest fel întreprinderile producătoare de mărfuri pentru export și cele beneficiare de importuri au posibilitatea să determine rezultatele obținute din valorificarea mărfurilor pe piața internațională și efortul efectuat pentru importul materiilor prime, bunurilor de investiții și celorlalte mărfuri și servicii și să ia măsuri pentru reducerea cheltuielilor de producție, creșterea prețurilor externe, eliminarea sau limitarea la export a produselor cu o eficiență scăzută, concomitent cu dezvoltarea producției și exportului la produsele cu eficiență ridicată, precum și pentru reducerea efortului valutar efectuat pentru plata importurilor.

c) Simplificarea lucrărilor de planificare, de urmărire și raportare a planului de comerț exterior, precum și a evidențelor ce se țin la întreprinderi, bănci și ministere, întrucît față de situația actuală, cînd operațiile de comerț exterior, de încasare a valutei și documentele de comerț exterior sînt evidențiate atît în lei valută cît și în lei, prin introducerea cursului comercial unic acestea se vor exprima numai în lei.

Fiecare întreprindere producătoare de mărfuri pentru export trebuie să se încadreze în cursul comercial unic, astfel încît prin prețul extern să se acopere integral cheltuielile de producție și de circulație și să se asigure un beneficiu. Desigur, dat fiind faptul că prețurile noastre interne sînt stabile o perioadă îndelungată de timp, iar pe piața externă prețurile prezintă modificări mari de la o perioadă la alta, ca urmare a instabilității economice și financiare, că de la o țară la alta există deosebiri sensibile între nivelul productivității muncii, costurilor de producție, posibilităților de desfacere pe piața internațională, și în viitor vor apare produse de export la care raportul dintre prețurile interne și cele externe va fi mai mic sau va depăși cursul comercial unic. În acest din urmă caz unitățile vor putea înscrie în plan produsele respective după efectuarea unor analize temeinice din care să rezulte că din export se realizează o eficiență corespunzătoare.

STIMULAREA ÎNTREPRINDERILOR ȘI A PERSONALULUI MUNCITOR are o deosebită importanță pentru realizarea și depășirea sarcinilor de export, pentru creșterea eficienței întregii activități de comerț exterior.

O primă măsură constă în reținerea de către întreprinderile producătoare a unei cote de pînă la 25% din valuta obținută peste plan ca urmare a depășirii exportului, în condițiile încadrării acestuia în indicatorii de eficiență planificați. Valuta rămasă la dispoziția unităților economice va fi utilizată pentru efectuarea de importuri necesare dezvoltării producției de export, îmbunătățirii calității, introducerii de tehnologii noi sau modernizării celor existente.

Cotele pe care întreprinderile producătoare urmează a le primi din valuta obținută peste prevederile planului urmează a fi diferențiate în funcție de gradul de depășire a planului, de complexitatea producției de export, de eficiența financiar-valutară a produselor exportate, de condițiile de plată și de credit practicate și de alte criterii care vor trebui stabilite cu exactitate, înainte de începerea perioadei de plan, în așa fel încît întreprinderile să cunoască cu certitudine drepturile ce li se cuvin din depășirile de plan. Apreciem că parte din drepturile în valută cuvenite unităților producătoare ar trebui puse la dispoziția acestora și în cursul anului de plan, în funcție de îndeplinirea planului pe trimestre, ceea ce ar contribui la realizarea mai devreme a efectului favorabil al acestor stimulente. Întreprinderile producătoare care depășesc planul de export vor beneficia și de fonduri în valută în limita a 2% din valuta obținută peste prevederile planului, care vor fi utilizate în vederea organizării de excursii colective în străinătate pentru personalul muncitor.

Pentru stimularea personalului muncitor din întreprinderile producătoare în stabilirea unor sarcini de export la nivelul posibilităților reale și în depășirea acestora, fondul de participare la beneficii se constituie și dintr-o cotă de pînă la 10% din beneficiul peste plan obținut, proporțional cu depășirea planului de export. Sursa de formare a fondului de participare la beneficii pentru depășirea sarcinii de export va putea fi de pînă la 1,5% din valoarea exportului realizat peste prevederile planului.

MĂSURILE DE PERFECȚIONARE a conducerii și planificării economico-financiare în activitatea de comerț exterior, de realizare a unui mecanism economic și financiar mai bun trebuie să-și găsească o aplicare corespunzătoare în viață, în activitatea întreprinderilor, centralelor, ministerelor, organelor de comerț exterior și financiar-bancare, întrucît numai astfel se poate atinge scopul lor.

Stelian MARIN
inspector general în Ministerul Finanțelor

ÎN DEZBATERE: PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA BENEFICII

Îmbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele generale ale societății

MĂSURILE cu privire la participarea la beneficii a oamenilor muncii adoptate în plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 constituie un puternic stimulent în mobilizarea colectivelor de oameni ai muncii din unitățile economice în creșterea eficienței activității lor, pe calea îndeplinirii și depășirii sarcinilor cantitative de producție, pe calea reducerii cheltuielilor de producție și în special a celor materiale, printr-o mai bună organizare a procesului de producție, o mai rațională gospodărire a mijloacelor materiale și bănești, prin întărirea disciplinei tehnologice, a disciplinei muncii în general.

La baza constituirii fondurilor de participare la beneficii stau rezultatele anuale obținute în realizarea indicatorilor cei mai reprezentativi de creștere a eficienței economice cum sînt : reducerea cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție, depășirea planului de producție netă ca urmare a depășirii producției fizice, depășirea planului de export și a prevederilor de plan la alți indicatori. Măsurile puse în dezbatere publică aduc unele elemente noi, printre care amintim : caracterul **nelimitat** al stimulentelor acordate peste retribuția tarifară, nivelul acestora nemaifiind limitat la trei retribuții tarifare, ca pînă în prezent ; stimularea **stabilității oamenilor muncii în cadrul aceleiași întreprinderi prin aceea că drepturile de gratificații se stabilesc și în raport de vechimea în unitate ; stabilirea unei cote din fondurile de participare la beneficii** a oamenilor muncii **pentru stimularea** mai accentuată a **personalului cu merite deosebite** nu se mai face ca pînă în prezent numai asupra fondurilor rezultate din beneficiile peste plan, ci și din fondurile de premiere stabilite pe baza beneficiului planificat.

Caracterul de echitate în repartizarea și folosirea fondurilor constă și în aceea că se atribuie consiliilor oamenilor muncii dreptul de a stimula din aceste fonduri, muncitorii și inginerii, tehnicienii, economiștii și restul personalului muncitor, proporțional cu aportul la obținerea acestor beneficii, dîndu-se posibilitatea ca în cadrul unei cote de pînă la 5% să se atribuie stimulente majorate, concomitent cu posibilitatea reducerii pînă la anulare a cotei de participare pentru persoanele care în cursul anului au avut deficiențe în activitate sau au săvîrșit abateri disciplinare.

Potrivit măsurilor adoptate, dreptul de participare la beneficii a oamenilor muncii nu exclude dreptul la alte premii ce se acordă în cursul anului potrivit legii cum sînt: premii pentru realizări deosebite în muncă în limita a 1% din fondul de retribuire planificat, premii pentru economii de materiale și forță de muncă în limita a 30% sau 50% din acestea și alte premii ce se acordă în anumite domenii de activitate.

În același timp, se dă posibilitatea consiliilor oamenilor muncii, colectivelor de muncitori, ingineri tehnicieni și economiști ca în cadrul anumitor limite stabilite de lege să poată utiliza, pentru construcția de locuințe și alte nevoi sociale, anumite cote din beneficii și din amortizările aferente locuințelor și celorlalte bunuri cu caracte social. În vederea creșterii nivelului de trai al colectivelor de munc din unitățile economice s-a prevăzut constituirea și folosirea uno fonduri pentru acțiuni sociale dispoziția întreprinderii. În cadrul acestor fonduri constituite prin prelevări din beneficiul planificat, dintr-o cotă de pînă la 5% din fondul de participare la beneficii, cît și din sumele reprezentînd contribuția datorată, potrivit legii, pentru trimiterea la tratament balnear și odihnă, ca și pentru întreținerea copiilor în creșe și grădinițele de pe lîngă unitățile economice, se pot asigura bilete de tratament balnear și odihnă pentru personalul muncitor cu merite deosebite, se pot acoperi cheltuielile de regie și hrană pentru creșe, grădinițe, pentru cantine restaurant, pentru întreținerea și repararea căminelor muncitorești, pentru funcționarea dispensarelor și pentru alte cheltuieli cu caracter social stabilite prin lege.

Caracterul mobilizator în sporirea eficienței economice al măsurilor adoptate rezultă și din diferențierea cotelor de constituire a acestora în funcție de sursa de proveniență : pînă la 3% din beneficiul planificat și de pînă la 8—25% din beneficiul peste plan. Este sugestiv să arătăm că, în condițiile prevederilor, cota de participare la 1 milion de lei beneficii în cadrul planului, poate să atingă suma de maximum 30 mii lei, în timp ce la 1 milion de lei beneficii obținute peste plan fondurile ce se pot constitui pot atinge sume maxime între 80—250 mii lei în funcție de sursa pe seama căruia a fost obținut. Trebuie însă să remarcăm diferențele mari între cotele de constituire a fondului de participare pe seama beneficiului planificat și a celor pentru beneficiul peste plan. De aceea, **considerăm că în condițiile stabilirii sarcinilor de plan la nivelul capacităților maxime, cotele stabilite pentru constituirea fondului de participare pe seama beneficiului planificat ar putea să fie mai stimulatoare. Pornind de la această constatare apreciem că trebuie revizuit nivelul cotelor de constituire a fondurilor de participare încît colectivele de muncă să fie cointeresate în primul rînd în realizarea sarcinilor de plan.**

Avînd în vedere că în cadrul unităților constructoare de mașini ponderea cea mai mare în realizarea economiilor o deține reducerea cheltuielilor materiale, element asupra căruia se poate acționa în modul cel mai eficient prin reproiectarea constructivă și tehnologică a produselor, prin asimilarea de produse noi cu parametri funcționali, tehnico-economici superiori, **considerăm că legarea atelierelor de proiectare, a institutelor de proiectare — pe calea cointeresării materiale — de rezultatele economico-financiare ale unităților economice pe care le deservesc ar contribui la stimularea directă a cadrelor tehnice și inginerești din unitățile de proiectare în realizarea și depășirea sarcinilor de creștere a eficienței economice în cadrul întreprinderilor realizatoare.**

De o importanță deosebită în realizarea scopurilor pe care și le propun măsurile adoptate de plenară este și **așezarea sarcinilor de plan atît pentru indicatorii cantitativi cît și calitativi pe baze științifice, corespunzător cu capacitățile reale existente în întreprinderi și nu în mod determinant pe baza realizărilor obținute în anul de bază, cum se practică în prezent.**

Ne exprimăm convingerea că punerea în practică a măsurilor de participare la beneficii a oamenilor muncii, împreună cu celelalte măsuri privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, va conduce la obținerea unei înalte eficiențe economice, la cointeresarea puternică a colectivelor de muncă din unitățile economice în realizarea integrală a sarcinilor de plan.

Iancu T. MARIN
șef contabil

ec. Rodica MĂNDOIU
uzina „Timpuri Noi" — București

Respectarea riguroasă a disciplinei contractuale

CONSIDERĂM că măsurile vizînd participarea la beneficii a oamenilor muncii au menirea de a stimula într-o măsură cu mult mai mare decît în prezent creșterea eficienței economice a activității depuse de fiecare unitate. Așa cum s-a arătat la plenară aceste măsuri vor duce la îmbunătățirea mecanismului economico-financiar, deschizînd drum larg manifestării neîngrădite a inițiativelor tuturor organelor de conducere colectivă, a maselor de oameni ai muncii. Prin felul în care s-a hotărît să se legifereze repartizarea beneficiului s-au creat premisele creșterii rolului stimulator al acestuia, îmbinîndu-se în mod armonios interesele oamenilor muncii cu cele ale unităților economice și ale statului.

Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii permite fiecărui membru al colectivelor din întreprinderi să obțină o serie de avantaje deosebit de substanțiale, dintre care am menționa creșterea neplafonată a veniturilor ce le va încasa din beneficii, în raport cu contribuția adusă la obținerea rezultatelor și de vechimea în aceeași unitate, stimularea mai accentuată a personalului distins cu titluri de fruntaș în întrecerea socialistă, alte avantaje materiale colective (excursii etc.) De asemenea, cointeresarea colectivelor de oameni ai muncii în creșterea beneficiilor este determinată și de faptul că din acestea se finanțează unele lucrări de investiții pentru construcții de locuințe, cămine muncitorești, creșe, grădinițe etc. și o parte importantă din costurile funcționării și întreținerii acestora.

Rezultatele aplicării acestor prevederi vor duce cu certitudine, în fiecare unitate economică, la reducerea substanțială a consumurilor materiale și de muncă vie, introducerea unui regim sever de economii, aplicarea rapidă în producție a progresului tehnic și științific, valorificarea superioară a tuturor resurselor existente.

În paralel cu creșterea cointeresării, va spori foarte mult și răspunderea în întărirea autogestiunii economico-financiare și îndeplinirea exemplară a programelor de dezvoltare în ritmuri tot mai înalte a forțelor de producție.

Pentru atingerea scopului urmărit, după părerea noastră, trebuie să se acționeze în mai mare măsură ca pînă în prezent, în următoarele direcții :

● **Proiectanții să fie obligați** ca la stabilirea dotărilor tehnice să aibă în vedere nu numai realizarea producției fizice și valorice, ci **să prevadă utilaje, tehnologii și produse care să conducă la diminuarea consumurilor specifice, la reducerea costurilor materiale, respectiv la creșterea producției nete.**

● La efectuarea unei investiții **să se aibă în vedere creșterea producției nete** — ca parte componentă a venitului național — **și respectiv creșterea productivității muncii vii** și nu numai creșterea productivității totale a muncii.

● **Este necesar să se găsească soluții de îmbunătățire a calculației costurilor și a sistemului informațional pînă la nivelul secțiilor, atelierelor și a formațiilor de lucru în vederea mobilizării fiecărui lucrător la folosirea rațională a materialelor și a timpului de lucru.**

● **Pentru întărirea disciplinei contractuale** și înlăturarea situațiilor generate de acei furnizori care nu își onorează la timp și integral contractele economice, **pe lîngă sancțiunile impuse de legea contractelor economice, să li se reducă cu 2% fondul de participare la beneficii și nu cu 1% cît este propus în documentul supus dezbaterii.**

● Să se execute controlul preventiv de către cadre tehnice, economice și financiare nu numai la nivel de întreprindere, ci și la secții, șantiere etc., pentru urmărirea mai riguroasă a pregătirii și lansării în fabricație a produselor, a consumului de materiale, manoperă, a cheltuielilor indirecte și administrativ-gospodărești.

● Pentru îmbinarea intereselor generale ale statului cu cele ale oamenilor muncii, **ar mai fi necesar să se aloce o cotă din beneficiile peste plan și la dispoziția comitetelor executive de pe raza unde își desfășoară activitatea unitatea respectivă, pentru utilizarea în scopul modernizării unor străzi, amenajarea și întreținerea zonelor verzi, precum și altor lucrări edilitare.**

● În fine, să se creeze posibilitatea ca două sau mai multe întreprinderi mici să-și poată uni fondurile constituite din beneficii și alte surse prevăzute în documente pentru construcții de locuințe ținînd seama de faptul că nu dispun singure de resurse suficiente pentru efectuarea unor lucrări de această natură.

I. GROZAV
directorul Inspecției teritoriale financiare de stat Timiș

PRODUCȚIA NETĂ ȘI PRODUCȚIA FIZICĂ – REALIZATE RITMIC, INTEGRAL

ÎN CONTEXTUL măsurilor adoptate de recenta plenară a C.C. al P.C.R. pe linia perfecționării mecanismului economico-financiar, îndeplinirea și depășirea indicatorilor producției nete și producției fizice capătă o însemnătate primordială pentru realizarea autogestiunii. Din acest punct de vedere ritmicitatea producției se impune ca o condiție de bază pentru mai buna folosire a utilajelor și forței de muncă — căi principale de sporire accentuată a productivității muncii și asigurarea unei înalte calități a produselor. Realizarea ritmică a planului producției fizice permite, în același timp, livrarea la termen a produselor către beneficiari potrivit contractelor încheiate și, deci, încasarea contravalorii lor, fără ca întreprinderea să fie stingherită în activitatea ei de greutăți financiare sau fără a fi nevoită să recurgă la împrumuturi generatoare de dobînzi care afectează indicatorul sintetic de eficiență — beneficiul.

În cele ce urmează ne propunem să reliefăm experiența Întreprinderii de mecanică fină din Capitală *în îndeplinirea sarcinilor de producție la principalii indicatori de plan.*

Pîrghii importante în îndeplinirea planului

CUNOAȘTEREA cu mult înainte de începerea anului a indicatorilor de plan, încheierea la timp a contractelor economice cu beneficiarii produselor, asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare cu materii prime și materiale, potrivit structurii producției, măsurile tehnice și organizatorice luate — prin elaborarea unor programe judicios fundamentate și stabilirea unor termene și responsabilități precise de aplicare — iată, în esență, pîrghiile principale care au permis întreprinderii **nu numai să îndeplinească, dar să și depășească substanțial principalii indicatori de plan în primele 3 luni ce s-au scurs din acest an.** (tabelul nr. 1).

Ceea ce merită subliniat în mod deosebit este faptul că, în primul trimestru, atît producția netă, producția fizică, cît și productivitatea muncii — indicatori de mare însemnătate pentru ridicarea eficienței economice a întregii activități productive — au fost simțitor depășite. Aceasta reflectă faptul că rezervele potențiale ale întreprinderii au fost mai bine valorificate, că oamenii muncii de aici sînt hotărîți să-și aducă din plin aportul la realizarea producției suplimentare stabilite de Conferința Națională a partidului.

Investigația noastră a surprins însă, pe lîngă laturile pozitive ale activității desfășurate, și un aspect mai puțin pozitiv și anume modul în care s-a desfășurat producția în decursul acestei perioade (tabelul nr. 2). Așa cum rezultă din tabel, **volumul producției realizate în prima lună a anului a înregistrat serioase discrepanțe între decade, marcînd o oarecare relaxare în primele două, pentru ca în cea de-a treia să culmineze cu un adevărat „asalt“.** Pornindu-se de la această situație, încă spre sfîrșitul lunii ianuarie, într-o ședință lărgită a comitetului de partid și a consiliului oamenilor muncii au fost analizate cauzele și, mai ales, implicațiile nefavorabile ce derivă (discontinuitate în folosirea capacităților de producție, folosirea insuficientă a forței de muncă pe schimburi, slaba asistență tehnică, îndeosebi în schimburile II și III, neajunsurile ce se fac simțite în livrarea produselor către beneficiari etc.). În lumina concluziilor ce s-au desprins au fost stabilite măsuri menite să marcheze un reviriment, să asigure o riguroasă disciplină de plan — **latură inseparabilă a transformării cantității într-o calitate nouă, superioară, în activitatea economică, să determine realizarea și chiar depășirea producției nete și a producției fizice.**

Tabelul nr. 1

Realizarea principalilor indicatori de plan pe perioada 1 ianuarie—31 martie 1978

Indicatorul	Realizat (%)		
	ianuarie	februarie	martie
Valoarea producției globale	105,92	107.80	103,28
Valoarea producției marfă	102.98	108.48	103.67
Producția netă*)	113.58	96.31	108,16
Producția fizică la produsele de mecanică fină	113.43	110.73	100,00
din care la sortimentele principale :			
— aparate de control activ	121.05	108.94	104.50
— aparate termotehnice	106.35	103.20	101,90
Productivitatea muncii	105.44	102.88	100,02
Exportul	100.90	124,45	100,00

*) Din situația primelor 3 luni ale acestui an rezultă că, deși în luna februarie, întreprinderea nu s-a încadrat în limitele planificate, totuși pe întreg trimestrul I potrivit datelor preliminate indicatorul se realizează în proporție de 106,4%.

Tabelul nr. 2

Ritmicitatea lunară a realizării producției marfă (%)

Perioada	ianuarie	februarie	martie
Decada I	26,45	35,00	34,21
Decada II	28.57	39,35	31,06
Decada III	47,96	34,13	38.40

Organizare calitativ superioară

PE BAZA DATELOR reieșite din analiză, au fost elaborate măsuri care au îmbrățișat laturile principale ale activității productive. În ce constau ele ?

● **Stabilirea capacității de încărcare corespunzătoare fiecărui utilaj.** Pentru a se ajunge aici, au fost reorganizate unele ateliere și redistribuite o serie de mașini și utilaje, în funcție de necesitățile efective ale producției. Astfel, au fost reorganizate atelierele din secția I-a de producție pe familii de produse (termotehnice, orologerie, aparate de măsură și control), precum și din secția a II-a (portscule și S.D.V.-uri). În acest fel, s-au creat condiții pentru folosirea mai bună a mașinilor și utilajelor, eliminîndu-se stagnarea unora sau suprasolicitarea altora.

● **Redimensionarea profesională a echipelor.** În funcție de noua organizare a atelierelor, s-a trecut și la redimensionarea formațiilor de lucru potrivit necesităților realizării sarcinilor de plan pe familiile sau grupele de produse stabilite. S-a avut în vedere ca formațiile de lucru să fie mai omogene din punct de vedere al pregătirii profesionale, completările de personal făcîndu-se cu absolvenții Grupului școlar de mecanică fină. Aceștia au fost integrați în echipe, în așa fel încît pregătirea teoretică să se îmbine cît mai strîns cu cerințele practice.

● **Redistribuirea cadrelor tehnice.** Dat fiind faptul că înainte peste 85% din personalul tehnic își desfășura activitatea în schimbul I, 10% în schimbul II și abia 5% în schimbul III, nu se putea asigura o asistență tehnică corespunzătoare, care să faciliteze nu numai folosirea întregului potențial existent, ci să și asigure o calitate înaltă a produselor executate. Pentru remedierea acestei situații, în afară de faptul că s-a făcut o mai bună distribuire a cadrelor tehnice, au fost integrați în secțiile direct productive și o bună parte din subinginerii (25 la număr) care înainte își desfășurau activitatea în atelierele de proiectare. Mărirea numărului cadrelor tehnice a permis o mai bună redistribuire a lor pe schimburi. Astfel, în schimbul I, există în prezent 70% din cadrele tehnice, în schimbul II — 20%, iar în schimbul III — unde activitatea este mai redusă — asistența tehnică este asigurată de 10%. Tuturor cadrelor tehnice li s-a dat în primire asistența directă a formațiilor de lucru sau răspunderea coordonării activității în cadrul secțiilor productive.

● **Aprovizionarea tehnico-materială mai bună.** Pentru asigurarea folosirii din plin a timpului de lucru al echipelor, au fost luate măsuri pentru o aprovizionare ritmică, atît cantitativ cît și calitativ, cu materiale, subansamble și SDV-uri. Tot în același scop au fost întocmite grafice-cadru la produsele care se repetă în cantități aproximativ egale lunar pentru a se obține un decalaj corespunzător între secțiile de prelucrare și cele de montaj. Graficul-cadru este întocmit de atelierul de montaj cu termene precise, transmis și însușit de secțiile de prelucrare. Acest grafic are menirea să sincronizeze mai bine activitatea tuturor compartimentelor și secțiilor de producție, să creeze condiții optime îndeplinirii și chiar depășirii producției nete și producției fizice.

Toate măsurile luate au avut drept efect o mai bună desfășurare a activității chiar din prima lună de aplicare, au facilitat îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan în lunile februarie și martie (tabelul nr. 2). Așa cum rezultă din tabel, în luna februarie volumul producției marfă — substanțial depășit față de luna ianuarie — a fost realizat pe decade mai uniform, eforturile fiind distribuite aproape egal sau cu mici diferențe pe fiecare perioadă. Acest fapt s-a reflectat nu numai **în livrarea mai omogenă, pe decade, a produselor către beneficiarii interni sau externi** (toate contractele economice au fost onorate în termen sau în avans), **dar și în ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor.** Astfel, dacă în 1977 a fost atins un indice de utilizare a mașinilor de numai 82%, în luna februarie el s-a ridicat la 85 %.

Desigur, în domeniul utilizării mai bune a capacităților de producție mai sînt multe de făcut în întreprindere, întrucît sarcinile de plan pe acest an prevăd realizarea unui indice de utilizare de 86%. Hotărîrea colectivului este însă aceea de a atinge nu numai indicele planificat, ci chiar de a-l depăși. Aceasta, mai ales, pentru faptul că acțiunea de reorganizare se află încă în plină desfășurare. În prezent specialiștii studiază posibilitatea de a lua noi măsuri menite să ducă la **o mai bună organizare a producției și a muncii și, implicit, la statornicirea unei ritmicități optime în realizarea producției fizice.** Este vorba, între altele, să se lanseze în fabricație unele comenzi de stoc optim la atelierele de prelucrare, independent de necesitățile atelierelor de montaj, încît să se asigure existența unui decalaj permanent între acestea.

Totodată, se intenționează — așa cum ne-au relatat specialiștii, lucrările în această direcție aflîndu-se într-o fază avansată — să se înființeze magazii intermediare de piese între secțiile de prelucrare și cele de montaj, care să confere procesului de producție valențele unei bune organizări și a unei evidențe stricte a fabricației. Organizarea unor astfel de magazii va elimina, totodată, deplasările muncitorilor, pierderea de timp pentru procurarea unor piese necesare, dîndu-le posibilitatea să utilizeze mai bine decît pînă acum timpul de lucru în folosul producției, sporirii indicelui de utilizare a mașinilor, creșterii mai accentuate a productivității muncii. Realizarea ritmică, fără „asalturi", a sarcinilor de plan, presupune și eliminarea unor greutăți care apar **în domeniul aprovizionării tehnico-materiale.** În ce constau ele ?

Potrivit complexității produselor, întreprinderea are nevoie, îndeobște, de cantități mici de materiale, respectiv de cantități nevagonabile. Din această cauză nu pectă contractele încheiate, creînd ducătorii, ci încheie contracte economice, pe trimestre, cu bazele județene de aprovizionare tehnico-materială și cu Baza de aprovizionare tehnico-materială a Municipiului București, specificînd lunar cantitățile pe care trebuie să le primească pe decade. Or, unele baze de aprovizionare nu-și respectă contractele încheiate, creînd o serie de neajunsuri în activitatea productivă a Întreprinderii de mecanică fină, fără a mai vorbi de faptul că, uneori, aceasta este pusă în situația să decaleze unele termene de livrare a produselor către diferiți beneficiari. Iată de ce se impune ca, atît bazele județene de aprovizionare, B.A.T.M.M.B., cît și întreprinderile furnizoare de materiale să-și îndeplinească întocmai și cu maximum de răspundere obligațiile ce le revin, să se alinieze și ele eforturilor pe care le depune întreprinderea pentru îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan la producția netă și producția fizică, pentru ridicarea întregii ei activități la cote de eficiență mai înalte.

L. ȚINTEA

SĂPTĂMÎNA ŞTIINŢEI ŞI TEHNICII ROMÂNEŞTI

REALIZĂRI DE PRESTIGIU ALE CREAŢIEI ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE

IN PERMANENTA sa preocupare pentru ridicarea societății românești pe o treaptă superioară de civilizație, partidul nostru atribuie un rol deosebit dezvoltării creației științifice și tehnice, promovării progresului tehnic în toate ramurile economiei. Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., Programul partidului, subliniază că societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii. Numai în acest fel se poate realiza o creștere puternică a forțelor de producție și asigură sporirea continuă a producției de bunuri materiale, în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor.

O contribuție valoroasă la accelerarea introducerii progresului tehnic în activitatea economică și socială a adus-o desfășurarea – din inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu** – a acțiunii pentru stimularea participării oamenilor muncii la activitatea de creație științifică și tehnică în cadrul festivalului național **„Cîntarea României"**. Încheierea primei ediții a acestei acțiuni, cu organizarea – sub înaltul patronaj al secretarului general al partidului – a unei ample manifestări : **„Săptămîna științei și tehnicii românești"**, a constituit un prilej de bilanț rodnic desfășurat sub genericul „Știința și tehnologia – factori determinanți ai calității și eficienței în dezvoltarea economiei naționale". În cadrul acestei ample manifestări, organizată într-o concepție unitară, s-a deschis „Expoziția națională de creație științifică și tehnică", a avut loc simpozionul pe țară „Bilanț și perspective în activitatea de creație științifică și tehnică", precum și plenara lărgită a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie.

REALIZAREA integrală a obiectivelor actualului cincinal al revoluției tehnico-științifice face necesară intensificarea activității de cercetare științifică și de dezvoltare tehnologică în toate sectoarele, orientarea fermă spre rezolvarea nevoilor concrete ale producției, pentru valorificarea superioară și economisirea resurselor de materii prime, materiale, energie și combustibili, modernizarea tehnologiilor, ridicarea parametrilor calitativi ai produselor, creșterea productivității muncii sociale. Pentru realizarea exemplară a tuturor acestor obiective a fost elaborată **o nouă concepție** de organizare a efortului de introducere a progresului tehnic pe calea cercetării științifice și dezvoltării tehnologice proprii :

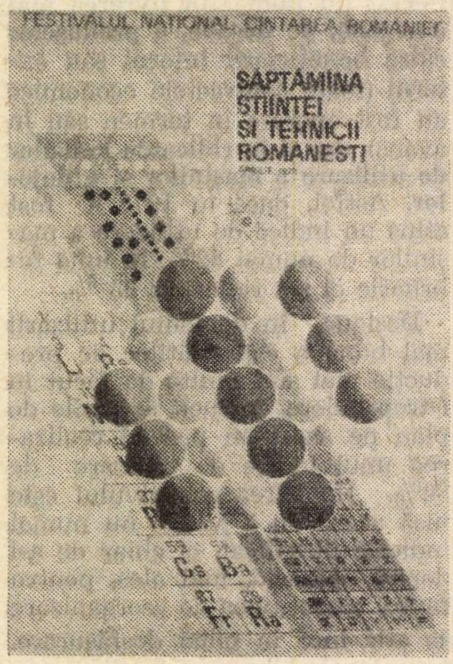
FESTIVALUL NATIONAL CINTAREA ROMANIEI
SAPTAMINA STIINTEI SI TEHNICII ROMANESTI
Cs
Ba
Fr
Ra

● activitățile de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică, introducere a progresului tehnic, învățămînt și producție au fost așezate, la nivelul fiecărei ramuri a economiei naționale, în **sisteme integrate** sub raportul obiectivelor, organizării ramurilor, teritoriului și bazei materiale ;

● a fost realizată **planificarea activității de cercetare și dezvoltare pe obiective,** care să răspundă unor nevoi majore ale economiei și vieții sociale. Abordarea complexă a acestora se materializează în elaborarea unor programe integrate de cercetare-proiectare de produse – proiectare de tehnologii de execuție – pregătire a fabricației, pînă la obținerea produsului finit ;

● **planul** de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic este conceput **ca o secțiune distinctă a planului național unic** de dezvoltare economică și socială a țării, în avans față de celelalte secțiuni de plan ;

● s-a înfăptuit, totodată, **o îmbunătățire a cadrului organizatoric,** prin adîncirea specializării și profilării cercetării, prin consolidarea rețelei de institute de cercetare și proiectare.

Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică se bucură în țara noastră de o atenție deosebită, de un sprijin susținut. **Efortul financiar al statului destinat activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic crește cu circa 5 miliarde lei în anul 1980 față de 1976.** Valoarea investițiilor pentru cercetare științifică și inginerie tehnologică sporește cu circa 880 milioane lei în anul 1980 față de 1976. Numărul personalului muncitor din activitatea de concepție va crește de la 156,7 mii persoane în anul

1976 la 209,7 mii persoane în anul 1980 la total personal și de la 126,0 mii persoane în anul 1976 la 168,5 mii persoane în anul 1980 la personalul din unitățile de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare.

Edificator este și faptul că **producția industrială a unităților de cercetare științifică și inginerie tehnologică va spori cu peste 600 de milioane lei în anul 1980 față de 1976,** iar aportul progresului tehnic la creșterea productivității muncii, în industria republicană va fi de 75 % în 1980, față de circa 50% în 1976.

CEI 1 085 609 participanți (din care 665 397 muncitori și 267 730 tineri) la activitatea de creație științifică și tehnică din cadrul primei ediții a festivalului național „Cîntarea României" au contribuit la realizarea unui număr de **40 987 de produse noi și modernizate, a 9 490 tehnologii și procedee tehnologice noi și îmbunătățite, la elaborarea unui număr de 12 258 de sisteme noi de conducere și organizare modernă a producției.**

Cele mai valoroase realizări, rod al creației tehnico-științifice a oamenilor muncii care își desfășoară activitatea direct în producție și ale specialiștilor din activitatea de cercetare și de concepție au fost prezentate în cadrul **„Expoziției naționale de creație științifică și tehnică"**, deschisă în pavilionul expozițional de la Casa Scînteii, care reunește peste 9 000 de produse și tehnologii noi. În acest cadru, secretarul general al partidului, vizitînd expoziția, a purtat un viu și fructuos dialog de lucru cu un mare număr de cercetători, proiectanți, cadre didactice, muncitori, specialiști, conducători de ministere, centrale și întreprinderi, a analizat măsurile ce trebuie luate în continuare în vederea participării mai hotărîte a maselor de oameni ai muncii la activitatea de creație științifică și tehnologică și a dat prețioase indicații privind accelerarea introducerii progresului tehnic în întreaga economie.

Parcurgerea standurilor expoziției scoate pregnant în evidență faptul că — indiferent de sectorul în care își desfășoară activitatea — oamenii muncii au căutat și au găsit răspunsuri concrete unor probleme prioritare și stringente pe care le ridică activitatea economică.

Promovarea unor tehnologii de vîrf, realizarea unor produse noi, complexe, de înaltă tehnicitate, a constituit, evident, o preocupare de prim ordin a colectivelor din numeroase unități economice. În gama largă a produselor și echipamentelor prezentate de unități constructoare de mașini se remarcă noi sisteme de mașini cu comandă-program și afișaj numeric, motoare electrice și diesel realizate pe baza unor soluții constructive de înaltă eficiență, echipamente energetice, sisteme de autovehicule industriale, preselectorul cu impulsuri pentru măsurători industriale de precizie, echipamentul electronic tip Ecarom pentru controlul și supravegherea automată a proceselor de producție, minicalculatoare, sonda și pulserul logic, calculatoare de facturat și contabilizat, sisteme de calcul cu microprocesor, aparate și sisteme pentru investigații industriale și de laborator ș.a. Rețin atenția instalațiile de sudură, nitrurare, topire cu fascicole de electroni și ioni, tehnologiile în domeniul laserilor, cele pentru crearea combustibililor și materialelor nucleare pentru viitoarele centrale nuclearo-electrice, realizate în cadrul Institutului central de fizică, precum și tehnologiile moderne din metalurgie — de la noile metode de caracterizare a produselor metalurgice și pînă la tehnologiile de elaborare a oțelurilor electrice și a celor înalt aliate, a fontei și laminatelor de calități superioare. În cadrul vizitei efectuate, dînd o înaltă apreciere realizărilor înregistrate, **secretarul general al partidului a cerut să se treacă la fabricarea în serie tipizată a motoarelor diesel cu consumuri reduse de combustibil, să se grăbească asimilarea motoarelor electrice de mare putere, să se treacă la realizarea unor tipuri de calculatoare mari, la creșterea gradului de integrare în fabricarea calculatoarelor, să se continue în ritm susținut cercetările pentru perfecționarea tehnologiilor de elaborare și laminare a metalului.**

În promovarea produselor și a tehnologiilor avansate, un loc aparte revine industriei chimice, ramură în care, în acest cincinal, se vor realiza 330 de noi obiective și vor fi aplicate 490 de tehnologii moderne, la finalizarea cărora cercetarea și proiectarea proprie dețin o pondere de peste 85%. Rezultate deosebite în cadrul efortului de cercetare și inginerie tehnologică au fost obținute în cadrul Institutului central de chimie. În anul trecut, această prestigioasă unitate științifică a țării a furnizat documentații pentru asimilarea a 1 500 de produse noi și reproiectate printre care : o largă gamă sortimentală de mase plastice, cauciucul polibutadienic foarte rezistent la îmbătrînire și care înlocuiește cu succes cauciucul natural la fabricarea anvelopelor și poate fi utilizat în alte domenii, noi tipuri de erbicide și fungicide, de coloranți realizați prin folosirea materiilor prime indigene ș.a.

Noile produse și tehnologii expuse la standurile chimiei evidențiază succesele mari obținute în direcția realizării programelor de valorificare superioară a resurselor naturale, de creare a noi înlocuitori sintetici, de valorificare a subproduselor și a deșeurilor, precum și a unor minereuri sărace.

DE FAPT, **economisirea și folosirea rațională a materiilor prime, a combustibililor și a energiei electrice a reprezentat o altă direcție prioritară de orientare a creativității oamenilor muncii.** O gamă largă de dispozitive, produse și tehnologii prezentate demonstrează, la toate standurile, preocuparea largă și eficientă pentru economisirea resurselor energetice. Sînt expuse : pompa termică aer-aer, care asigură încălzirea locuințelor netermoficate, pompa termică apă-apă pentru prepararea apei calde menajere și pentru încălzirea clădirilor civile și industriale (reduce consumul de combustibil între 50–79%), soba electrică cu acumulare de căldură — produse realizate în cadrul Institutului de cercetări și modernizări energetice, tehnologiile și instalațiile pentru recuperarea căldurii aglomeratului feros și pentru recuperarea căldurii gazelor arse la caupere realizate în cadrul Institutului central de cercetări metalurgice în colaborare cu Combinatul siderurgic din Galați (economii de 8 000 tcc/1 milion tone și, respectiv 96 000 tcc/an). Utilizarea calculatoarelor la conducerea activității în furnale și oțelării permite realizarea de economii prin optimizarea regimului termic la caupere etc. Sînt prezentate și soluții originale de atragere și folosire a unor noi tipuri de energie : solară, eoliană, geotermică etc.

În anul trecut, prin dezvoltarea creației științifice și tehnice, în

Bogdan PĂDURE

(Continuare în pag. 32)

CITITORII AU CUVÎNTUL

Reproiectare

PENTRU OBȚINEREA unor economii substanțiale de metal în întreprinderile mari consumatoare, cum este și cea în care îmi desfășor activitatea, consider oportună fabricarea unor dispozitive cu caracter universal, care să conducă la înlocuirea S.D.V.-urilor strict specializate pe faze și operații. Printre acestea ar putea fi realizat, de exemplu, un dispozitiv universal cu acțiune pneumatică, multifuncțional pentru montarea și reglarea pieselor pe mașini. De asemenea, pentru reducerea efortului fizic al muncitorilor ar trebui executate și unele dispozitive portabile de găurit sau alezat cu acțiune pneumatică. Asemenea dispozitive ar trebui realizate, în primul rînd, de unitățile specializate și, în cazuri de unicat, de întreprinderile interesate. În cazul nostru pentru proiectarea și construcția dispozitivelor universale este nevoie de o grupă de lucrători care să fie degrevați de problemele curente și care să aibă în vedere și problemele de autoutilare.

Emil MARIAN
tehnician, Întreprinderea de mașini grele București

Precizări

PENTRU APLICAREA corectă a Decretului nr. 246/1977, privind alocația de stat pentru copii propun ca Ministerul Finanțelor să elaboreze instrucțiuni ; acestea ar fi de mare utilitate pentru lucrătorii din serviciile financiare și ar permite eliminarea oricăror posibilități de interpretare a unor prevederi din decret.

Mircea NICOLAE
Cooperativa „Meșteșugarul" Mediaș

Delimitare

PENTRU REGLEMENTAREA stocurilor de materiale existente în cadrul unităților economice Direcția Centrală de Statistică solicită lunar darea de seamă statistică Apr. Cu toate că atît respectiva dare de seamă, cît și scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe (Legea nr. 62/1968) – se referă la unități economice, organele Consiliului popular al județului nostru ne solicită și nouă propuneri pentru casare și respectiv darea de seamă statistică. Din cîte cunoaștem noi nu sîntem o unitate economică, nu calculăm amortismente, facem parte din categoria instituțiilor autofinanțate, prevăzute de Decretul nr. 151/1975. Pentru aceasta credem că în mod greșit ni se cere să întocmim aceste situații. Propunem D.C.S.-ului să intervină cu explicații suplimentare.

Trifu ALMĂJAN
contabil șef al Operei Române Timișoara

ECOURI

Decontări

REFERINDU-NE la nota intitulată „Decontări" („R.E." nr. 51/1977) vă facem cunoscut următoarele :

În circulara nr. 1099/C/1977 s-a prevăzut că, în vederea decontării facturilor reprezentînd importuri pentru investiții, beneficiarii trebuie să prezinte băncii finanțatoare acceptul lor în scris prin care să confirme că la stabilirea prețurilor de import, respectiv la transformarea în lei a valutei străine, s-a ținut seama de prevederile Decretelor nr. 394 și 395/1976.

Refuzul unităților beneficiare de a da acceptul în scris, prevăzut în circulara amintită, nu poate fi justificat de lipsa unor date de calcul din facturi, deoarece acestea, așa cum s-a arătat, au obligația legală de a efectua controlul financiar preventiv asupra tuturor plăților făcute din fondurile puse la dispoziția lor, iar din cercetările noastre a rezultat că majoritatea întreprinderilor importatoare înscriu în facturi aceste date. În cazul în care mai sînt unele omisiuni, beneficiarii nu sînt scutiți de efectuarea acestui control, deoarece cunosc prețurile din contractele încheiate cu furnizorii, iar diferențele care ar putea rezulta față de contracte sînt numai cele de curs valutar (dintre alte valute și dolar sau rublă) la data facturării, nu și la facturile întocmite cu prețuri direct în dolari sau ruble. Verificarea respectării prevederilor din Decretele nr. 394 și 395/1976 constituie o sarcină și pentru bazele de aprovizionare, care refacturează importurile de investiții, însă aceasta nu scutește beneficiarii de obligația efectuării controlului preventiv și confirmării la bancă a respectării prevederilor legale amintite.

Lipsa datelor de calcul din facturile privind importurile nu dă dreptul beneficiarilor să refuze plata pentru motivele arătate mai sus, ci doar să ceară băncii amînarea acesteia pînă la termenul maxim prevăzut în norme, în vederea lămuririi cu furnizorii a unor neclarități privind stabilirea prețurilor legale de import.

C. BOZDOGHINĂ
șef birou la Banca de Investiții

Cooperare

ÎN LEGĂTURĂ cu afirmația făcută în nota intitulată „Cooperare", apărută la această rubrică în nr. 51/1977, menționăm că, încă din luna decembrie a anului trecut a fost pregătită producția de repere din cauciuc necesară montării autoturismelor DACIA 1300. În paralel s-a desfășurat și activitatea de contractare, conform normelor legale. Contractul de livrare s-a încheiat la 10 ianuarie a.c. prin concilierea directă a punctelor divergente între întreprinderea noastră și întreprinderea de autoturisme.

Colectivul nostru de muncă asigură redacția „Revistei economice" că v-a depune, în continuare, toate eforturile pentru a nu stînjeni montajul autoturismului românesc DACIA 1300. Trebuie să arătăm însă că o serie de repere din cauciuc se execută cu armătură metalică, armătură furnizată chiar de întreprinderea de autoturisme, care nu ne livrează la timp și în cantități suficiente acest produs.

Gh. ZAMFIRESCU
directorul Combinatului de articole tehnice din cauciuc Pitești

La termen

FAȚĂ DE SITUAȚIA existentă la data anchetei „R.E." publicată în nr. 47/1977 sub titlul „Încheierea la termen a contractelor economice", arătăm că contractarea producției marfă la întreprinderile de tractoare și mașini agricole și „Electroputere" din Craiova, precum și la Întreprinderea mecanică din Băilești s-a îmbunătățit simțitor, procentele de contractare reprezentînd cifre satisfăcătoare.

Repartițiile emise de Ministerul Industriei Metalurgice pentru Centrala industrială de tractoare și mașini agricole Brașov, în subordinea căreia se află Întreprinderea mecanică Băilești și Întreprinderea de tractoare și mașini agricole Craiova, au reprezentat 98 la sută din specificațiile de materiale feroase depuse pentru sem.I.1978. Pentru sem.II.1978 specificațiile sînt la nivelul cotelor determinate pe baza normelor de consum, sarcinilor de producție și realizărilor anului 1977.

I. POPESCU
director general în M.I.C.M.

Economii

ÎN LEGĂTURĂ CU materialul publicat în „Revista economică" (nr. 51/1977) sub titlul „Economisirea combustibilului și energiei" menționăm că gazele arse rezultate în cuptoarele rotative de la I.P.R. Alba Iulia, care șamotizează argila, au un conținut extrem de mare de praf. Recuperarea căldurii din aceste gaze impune utilizarea unor cazane recuperatoare speciale, întrucît praful refractar care se depune în interiorul cazanului determină scăderea continuă a randamentului recuperării și scoaterea lui din funcțiune într-un timp scurt.

Realizarea instalațiilor de recuperare a căldurii este condiționată de elaborarea detaliilor de execuție pentru un cazan recuperator special, proiect ce trebuie să fie întocmit de către Institutul de cercetări și proiectare echipament termoenergetic din cadrul M.I.C.M. Din discuțiile purtate pînă în prezent a rezultat că, din cauza lipsei de capacitate de proiectare, întocmirea studiului de soluții și a detaliilor de execuție vor mai necesita o perioadă de timp. IPROMET, căruia îi revine sarcina de a întocmi proiectul de montaj și racordarea în circuitul tehnologic a instalației de recuperare a căldurii, va putea elabora acest proiect în decurs de 3 luni de la data primirii de la I.C.P.E.T. a detaliilor de execuție pentru cazanul recuperator ce se va monta la I.P.R. Alba Iulia.

ing. P. TEODOREANU
director tehnic IPROMET

ROLUL SPORIT AL ECONOMIȘTILOR DIN INTREPRINDERI ÎN REALIZAREA AUTOGESTIUNII ECONOMICO-FINANCIARE

ÎN ANSAMBLUL MĂSURILOR adoptate de recenta Plenară a C.C. al P.C.R., elaborate din inițiativa secretarului general al partidului, o importanță aparte deține creșterea rolului întreprinderilor în planificare, în întocmirea bugetelor de venituri și cheltuieli, în desfășurarea întregii activități de producție și economico-financiare. **„Principiul autoconducerii și autogestiunii economico-financiare** – sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea la plenară **– trebuie să conducă la mai buna gospodărire a mijloacelor de producție, a părții din proprietatea comună dată în administrarea fiecărei unități, a fiecărui colectiv de oameni ai muncii".**

Rezultatele concentrării eforturilor pentru obținerea, cu mijloacele materiale și financiare existente, a unei eficiențe maxime, a unei valori nou create cît mai ridicate sînt tot mai strîns legate de aportul cadrelor de economiști din întreprinderi, care prin formația profesională și prin atribuțiile funcțiilor pe care le dețin trebuie să devină adevărați specialiști în problemele eficienței economice. În contextul accentuării laturilor calitative ale activității productive, economiștilor cu pregătire superioară le revin sarcini de mare răspundere în îmbunătățirea continuă a activității economico-financiare a unităților, în elaborarea soluțiilor și aplicarea măsurilor privind folosirea deplină și eficientă a potențialului productiv, creșterea în ritmuri accelerate a productivității muncii, reducerea continuă a costurilor de producție, sporirea rentabilității, a beneficiilor.

Aceasta implică și o nouă atitudine din partea conducerilor de întreprinderi, în ce privește folosirea judicioasă a cadrelor de economiști – domeniu în care s-au manifestat, pînă în prezent, o serie de neajunsuri.

UN COLECTIV de cadre didactice de la Facultatea de științe economice din Cluj-Napoca a efectuat un studiu cu privire la asigurarea și folosirea economiștilor în cadrul a 31 de întreprinderi industriale, de construcții și transporturi din localitate. Metoda principală de investigare folosită a fost cea a chestionarelor anonime, elaborate în două variante — pentru conducerile unităților, respectiv pentru economiștii cu studii superioare.

Un prim domeniu de analiză l-a constituit situația acoperirii posturilor care necesită pregătire economică superioară, din statul de funcțiuni al unităților (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Situația acoperirii posturilor care necesită pregătire economică superioară (%)

Număr total de posturi planificate	100,00
din care pe criterii de ocupare :	
– cu pregătire economică superioară	81,06
– cu pregătire superioară economică sau tehnică	11,64
– cu pregătire superioară economică sau alte specialități	7,30
Total posturi ocupate	99,30
din care :	
– cu pregătire economică superioară	59,60
– cu pregătire tehnică superioară	6,50
– cu pregătire superioară de alte specialități	17,00
– cu pregătire economică medie	8,70
– cu pregătire tehnică medie	1,50
– cu pregătire medie de alte specialități	6,00

După cum este cunoscut, prin structura lor, unele posturi pot fi ocupate atît de economiști cît și de ingineri, sau chiar de cadre de alte specialități.

Gradul de ocupare a posturilor cu economiști cu studii superioare — 59,60% — este necorespunzător, chiar comparat cu nivelul relativ scăzut al prevederilor, 81,06%. În același timp, opțiunea făcută pentru economiști sau ingineri o considerăm în limite normale ; din totalul de posturi care admit această variantă, 56% sînt ocupate cu ingineri.

Alterarea structurii planificate este determinată de **ocuparea unui număr mult prea mare de posturi cu cadre cu pregătire superioară de alte specialități, precum și cu cadre cu pregătire medie,** din care aproximativ 50% de altă specialitate decît cea economică. Justificările invocate de 20 din conducătorii celor 31 de unități luate în studiu au un pronunțat caracter subiectiv, chiar cînd se invocă lipsa de candidați, faptul că mulți dintre aceștia nu au vechimea cerută etc. În unele întreprinderi apar chiar situații paradoxale; șefi de birou sau de servicii care au doar pregătire medie și în a căror subordine se află economiști cu pregătire superioară și cu vechime corespunzătoare pentru posturi de conducere.

Este cert că în condițiile actuale, **lipsa studiilor de specialitate nu poate fi suplinită de practica acumulată din lucrări de rutină,** iar dacă persoanele în cauză au dovedit unele calități necesare pentru asemenea posturi, ele au avut create toate condițiile ca să-și completeze studiile (învățămîntul seral sau fără frecvență).

În ce privește opțiunea între economist și inginer, pe care legea o permite pentru posturi de conducere (șef de birou, de serviciu etc.), investigațiile făcute au scos la iveală că în unele întreprinderi se acordă prioritate cunoștințelor tehnice, tehnologice, chiar și acolo unde compartimentul respectiv nu are un astfel de caracter — cum ar fi aprovizionarea și desfacerea etc. Posibilitatea îndeplinirii competente a atribuțiilor acestor posturi nu poate fi apreciată fără a avea în vedere și pregătirea acestor cadre. La facultățile tehnice, chiar și în ultima perioadă cînd se acordă o mai mare atenție pregătirii economice a inginerilor, numărul disciplinelor cu acest profil și fondul de timp afectat lor sînt mult inferioare celor prevăzute pentru pregătirea în domeniul economiei producției la facultățile de științe economice — raportul pe întreg procesul de instruire fiind de aproximativ 1/10. Cert este că logica economică și socială impune ca **specialiștii să ocupe posturile care sînt în concordanță deplină cu profilul lor și cu cerințele majore ale politicii partidului și statului nostru privind folosirea eficientă a cadrelor ;** altfel se ajunge la o folosire nerațională atît a economiștilor, cît și a inginerilor.

CU OCAZIA cercetării s-a constatat că unitățile la care politica de personal a fost corect aplicată și care au asigurat ocuparea cu absolvenți de la facultatea de profil a posturilor de economiști, inclusiv a posturilor de conducere la compartimentele care cer pregătire economică, obțin rezultate economico-financiare superioare. La întreprinderile „Someșul" (unde posturile de economiști cu pregătire superioară sînt ocupate numai cu economiști), „Unirea" (cu o pondere a economiștilor pe posturile de profil de peste 90%), „Clujana" (peste 86%), „Sinterom" (83%), „Terapia" (peste 70%), „Farmecul" (peste 67%), „Armătura" (peste 80%), „Libertatea" (peste 77%) ș.a., astfel de rezultate se datoresc într-o măsură importantă **efectuării unor studii tehnico-economice complexe, realizate de colective (echipe) cu structură mixtă pe profesii** — economiști, ingineri și alți specialiști — orientate spre probleme fundamentale : folosirea eficientă a fondurilor fixe ; creșterea productivității muncii ; reducerea costurilor de producție ; perfecționarea sistemului de programare operativă a producției ; asimilarea de noi produse ; marketing etc.

Participarea personalului cu pregătire economică superioară la întocmirea de studii speciale (complexe) în întreprinderile investigate poate fi apreciată pe baza următoarei distribuții statistice — pe teme abordate — a răspunsurilor din chestionarele completate de conducătorii a 25 de unități : dezvoltarea și modernizarea întreprinderii — 14 ; asimilarea în fabricație de produse noi și modernizarea celor existente — 6 ; creșterea rentabilității întreprinderii — 18 ; organizarea științifică a producției — 15 ; organizarea ergonomică a muncii și a locului de muncă — 7 ; folosirea eficientă a capacităților de producție — 14 ; reducerea cheltuielilor de producție — 22 ; studii de marketing pentru fundamentarea planului de desfacere a produselor — 4 ; participarea în colectivele de elaborare și de fundamentare a planului cincinal și anual — 20 ; participarea la elaborarea și fundamentarea planurilor operative (lunare) de producție — 15 ; îmbunătățirea sistemului informațional — 19 etc.

După cum se observă, antrenarea cadrelor economice cu pregătire superioară este destul de inconstantă, nu este orientată sistematic spre analiza diferitelor aspecte ale activității economico-financiare ; nu se recurge îndeajuns la sprijinul lor în fundamentarea elementelor de efort propriu ce trebuie luate în considerație la elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli al unității. Se acordă o prea mică importanță tratării complexe a unor domenii de activitate cu implicații directe asupra indicatorilor calitativi ai unităților, cum sînt : asimilarea noilor produse, organizarea ergonomică a muncii, studii de marketing. În urma discuțiilor avute la unitățile investigate a rezultat că econo-

Tabelul nr. 2

Proporția folosirii pregătirii din facultate (%)	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100
Aprecieri făcute (%) din totalul chestionaților	8	9	12,6	7,3	20	9	12,6	14,3	5,2	2

miștii nu sînt solicitați aproape de loc la elaborarea și fundamentarea soluțiilor de proiectare din punct de vedere economic, fie că ele se referă la asimilarea de produse, la introducerea de tehnologii noi, la modernizarea organizării producției în secțiile de bază, auxiliare și de servire, fie la documentația lucrărilor de investiții.

Faptul că în destul de multe cazuri, organele de conducere de la diferite nivele din întreprinderi nu cunosc decît vag care sînt disciplinele cuprinse în programul de instruire a economiștilor și, deci, potențialul de care aceștia dispun după absolvire explică în cea mai mare măsură și situația că **unii economiști cu studii superioare sînt de la început repartizați pe posturi sau sînt puși să efectueze lucrări care nu necesită decît pregătire medie,** iar promovarea în posturi de răspundere (șefi de birou sau de serviciu) nu este întotdeauna precedată de verificarea pe linie profesională a cunoștințelor de care dispun candidații. În legătură cu acest ultim aspect, considerăm că ar fi util ca, măcar la întreprinderile din orașe centre universitare, **în comisiile de concurs să fie atras și un cadru didactic de specialitate din învățămîntul superior de profil.**

DIN ANALIZA opiniilor economiștilor cu studii superioare din unitățile investigate, exprimată în chestionarele completate, o primă concluzie care se poate formula este că **marea lor majoritate consideră că pot efectua o muncă mult mai eficientă decît cea pe care o prestează în prezent.** Pe lîngă lucrările de rutină ce le execută, ei pot elabora studii menite să sporească eficiența activității din compartimentele unde sînt încadrați sau pot participa în colective mixte pentru realizarea de lucrări complexe — analize economico-financiare, căi de creștere a eficienței economice. Se cere în acest sens o mai mare receptivitate din partea conducerilor, inclusiv prin **crearea unui cadru organizatoric și unui climat de muncă, care să asigure lărgirea responsabilității și cîmpului de acțiune al specialiștilor,** realizarea unei colaborări fructuoase între compartimentele funcționale, între acestea și activitatea de producție și concepție, între economiști, ingineri, matematicieni, informaticieni etc. Locul de realizare a acestei colaborări ar putea fi compartimentul de organizare a producției și a muncii, în a cărui activitate — pe lîngă lucrările curente, care vizează mai mult latura tehnică a producției — un spațiu larg să fie ocupat de elaborarea unor studii privind creșterea eficienței economice a activității întreprinderii.

Din prelucrarea chestionarelor a rezultat că în activitatea economico-financiară, specialiștii economiști pot să aducă îmbunătățiri substanțiale prin folosirea metodelor și tehnicilor însușite în facultate. Ei pot să asigure informațiile necesare și să elaboreze propuneri de soluții în mai multe variante pentru o serie de probleme ale întreprinderii, astfel încît organele de conducere colectivă să aibă elementele de fundamentare atunci cînd decid aplicarea unor măsuri.

În ce privește conținutul și gradul de dificultate al muncii curente pe care o prestează economiștii în întreprinderi, majoritatea au afirmat că pentru aproximativ 80% din lucrări sînt suficiente cunoștințele ce se obțin în școala medie economică — ceea ce evidențiază însemnate rezerve potențiale pe linia folosirii mai eficiente a cadrelor de specialitate.

După părerea noastră, măsurile care se impun trebuie să fie orientate în prima etapă spre **îmbunătățirea raportului dintre cadrele cu pregătire medie și cele cu pregătire superioară.** Combinînd această măsură cu extinderea prelucrării mecanizate și automatizate a informațiilor, se creează condiții reale pentru **utilizarea specialiștilor în muncă de concepție,** pentru efectuarea de studii și analize complexe ale fenomenelor, care să asigure fundamentarea științifică a indicatorilor și alegerea variantei optime a planului de dezvoltare economico-socială a întreprinderii.

DIN RĂSPUNSURILE date de cei 269 economiști cu pregătire superioară chestionați, la întrebarea **„În ce măsură s-au dovedit necesare cunoștințele dobîndite în facultate, pentru înțelegerea problemelor legate de practica întreprinderilor ?“**, a reieșit că marea majoritate 78,6%) nu ar fi putut rezolva, fără aceste cunoștințe, peste 50% din atribuțiile lor de serviciu (excluzînd lucrările simple, de rutină — care, după cum am văzut, dețin o pondere importantă în volumul total de muncă).

În ce privește pregătirea de specialitate în facultățile cu profil economic, văzută prin prisma utilizării în activitatea practică a metodelor și tehnicilor însușite în timpul studiilor, din aprecierile absolvenților chestionați rezultă distribuția din tabelul nr. 2.

Corelînd această dispersie și cu alte analize, s-au conturat două concluzii și anume :

1. Absolvenții care sînt repartizați pe posturi ce nu corespund total profilului facultății absolvite nu pot aplica decît în mică măsură, în munca lor, cunoștințele însușite — unii fiind chiar nevoiți să urmeze cursuri de specializare în alte domenii decît cele din profilul de bază. În multe cazuri absolvenții secției de economia industriei sînt încadrați în compartimente financiar-contabile — și invers, cei de la secția finanțe-contabilitate ajung la compartimentele de planificare, programarea producției, organizare etc.

S-a dovedit, de altfel, că specializarea prea îngustă în învățămîntul superior de specialitate are și alte dezavantaje, ceea ce justifică măsura luată pentru comasarea unor secții și facultăți, care asigură **crearea unui profil mai larg, adecvat cerințelor practicii economice.** Totodată, cei chestionați au considerat că mai sînt necesare o serie de măsuri pentru **perfecționarea planului de învățămînt** al fiecărui profil, îndeosebi în ce privește conținutul programelor analitice și repartizarea fondului de timp, acordîndu-se o pondere mai mare unor discipline cum sînt : „Contabilitate“ și „Finanțe“, la secția economia industriei, construcțiilor și transporturilor ; „Organizarea ergonomică a muncii“ la secția finanțe-contabilitate ș.a. Se impune **elaborarea unor programe analitice integrate, care să asigure realizarea unei pregătiri complexe a economiștilor,** astfel încît aceștia să poată acoperi un cîmp mai larg de activitate în întreprinderile unde sînt repartizați.

2. În rîndurile absolvenților care de la început sînt repartizați pe posturi cu o muncă permanentă de rutină, ce nu necesită pregătire superioară, se înregistrează în mod firesc insatisfacții profesionale, putînd avea drept consecință și renunțarea parțială sau totală a unora dintre ei la a se perfecționa, la a-și ridica nivelul cunoștințelor profesionale.

Ținînd seama și de părerile unui număr mare de conducători de unități, propunem să se analizeze posibilitatea ca **absolvenții facultăților de științe economice să fie repartizați în producție pe baza mediei notelor obținute în anii de studii, iar examenul de diplomă să fie susținut după primul an de stagiatură.** În această ipoteză :

— în primul an de stagiatură, absolventul va elabora **lucrarea de diplomă pe o temă concretă** din unitatea unde este repartizat ;

— unitățile economice care primesc absolvenți vor fi direct interesate să-i sprijine în elaborarea lucrărilor de diplomă, deoarece **vor beneficia de cercetarea efectuată,** iar pe de altă parte vor avea posibilitatea de **a verifica pe parcurs nivelul de pregătire al absolventului,** în vederea repartizării lui definitive pe un post corespunzător ;

— se va crea un cadru ordonat ca **absolvenții să utilizeze din primele zile cunoștințele dobîndite în facultate,** pentru elaborarea unor lucrări de cercetare utile unității unde sînt repartizați și să urmărească aplicarea efectivă a acestora ;

— se va asigura posibilitatea **afirmării** absolvenților în unitățile unde sînt repartizați, pe baza unor lucrări care dovedesc contribuția personală a fiecăruia ;

— se va putea evita situația ca absolvenților repartizați în unitățile economice să li se încredințeze spre efectuare lucrări care nu necesită pregătire superioară economică ;

— pe linia facultății, se va realiza **o legătură mult mai eficientă cu cercetarea și producția.**

conf. dr. Eugen KEREKES
conf. dr. Roman CRIȘAN
lector univ. dr. Ioan NISTOR
Facultatea de științe economice
a Universității „Babeș-Bolyai“
Cluj-Napoca

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

VENITUL NAȚIONAL

AȘA cum se știe totalitatea valorilor de întrebuințare (bunurilor materiale și spirituale) create într-o țară în decursul unei anumite perioade de timp, de regulă, într-un an, de către lucrătorii sferei productive constituie produsul social. Partea din produsul social care rămîne după deducerea valorii mijloacelor de producție consumate în procesul de producție în anul respectiv, reprezentînd consumul de muncă trecută încorporată în noile produse, constituie **venitul național.** Cu alte cuvinte, venitul național se definește ca fiind valoarea nou creată, partea din produsul social care rămîne după ce au fost înlocuite (compensate) mijloacele de producție consumate în aceeași perioadă de timp.

Cu cît este mai mare ponderea venitului național în produsul social cu atît se demonstrează creșterea mai rapidă a efectului creator al muncii, al eficienței sociale a muncii. În acest sens este de remarcat în țara noastră scăderea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social. Venitul național nu apare, desigur, ca fiind izolat, ca bunuri distincte, ci el este încorporat în fiecare produs creat.

Venitul național se poate exprima atît în formă natural-materială, cît și în formă valorică. Sub aspectul natural-material, venitul național cuprinde totalitatea obiectelor de consum și partea de mijloace de producție create peste cantitatea destinată înlocuirii mijloacelor de producție consumate în procesul de producție în anul respectiv. Sub aspect valoric, venitul național reprezintă valoarea nou creată de munca pentru societate și de munca pentru sine, adică valoarea produsului pentru societate și valoarea produsului pentru sine. În orînduirea noastră socialistă, venitul național exprimă relații de producție socialiste, oglindind în forma cea mai sintetică rezultatele muncii prestate în sfera producției materiale. Venitul național aparține, în întregime, sub o formă sau alta, poporului, întregii națiuni.

Exprimînd valoarea nou creată venitul național este de regulă considerat indicatorul cel mai sintetic al dezvoltării, el constituie baza certă pentru dezvoltarea rapidă și multilaterală economico-socială a țării, izvorul principal al satisfacerii tuturor cerințelor statului, ale unităților economice, instituțiilor, el reprezintă sursa ridicării sistematice a nivelului de viață și civilizație a poporului român.

Factorii de creștere ai venitului național sînt : a) creșterea productivității muncii sociale și b) sporirea volumului muncii sociale prestate în sfera producției materiale. Elementul cel mai important și hotărîtor de creștere în ritm rapid a venitului național îl constituie sporirea necontenită a productivității muncii sociale, economisirea muncii vii și materializate. Partidul Comunist Român a acordat și acordă o deosebită atenție productivității muncii. În acest scop au fost luate măsuri pentru ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor, transformarea cantității într-o nouă calitate, dezvoltarea bazei interne de materii prime, gospodărirea rațională a combustibililor și energiei, realizarea unor produse de mai mare tehnicitate și de calitate superioară, reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție și cu deosebire a cheltuielilor materiale, reducerea substanțială a consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie. Legat de aceasta se acordă o mare atenție folosirii complete și cu eficiență maximă a mijloacelor fixe, ieftinirii lucrărilor de investiții și introducerii unui regim sever de economii în toate domeniile de activitate, valorificării superioare a tuturor resurselor materiale, a întregului potențial.

În ce privește al doilea factor de creștere a venitului național, este de menționat că sporirea volumului de muncă socială depusă în sfera productivă poate avea loc fără creșterea numărului personalului muncitor, prin sporirea numărului persoanelor ocupate în sfera producției materiale, utilizarea integrală și eficientă a timpului de muncă, micșorarea permanentă a caracterului sezonier al producției, prin trecerea forței de muncă din sfera neproductivă în sfera productivă etc. Dar creșterea venitului național este determinată și de **ridicarea continuă a nivelului calificării personalului muncitor, de întărirea ordinei și disciplinei la fiecare loc de muncă.** Așa cum a subliniat adeseori secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în toate aceste direcții de creștere a venitului național există încă importante rezerve care prin efortul tuturor colectivelor de muncă se impun neîntîrziat fructificate. Această accentuare a factorilor calitativi este calea principală pentru a accelera sporirea venitului național, în anul 1977 de peste 12 ori mai mare față de anul 1950. Creșterea continuă a venitului național — sursa trainică a progresului patriei — demonstrează că economia națională se dezvoltă viguros.

Folosind o serie de pîrghii economice, financiare și de credit, statul nostru, sub conducerea partidului, îndeplinește rolul principal în repartiția venitului național. Din produsul social, în care este inclus și venitul național, în procesul repartiției se constituie mai întîi o serie de fonduri, cum sînt : fondul de înlocuire a mijloacelor de producție consumate în procesul de producție, fondul pentru extinderea procesului de producție, fondul de rezervă sau de asigurare contra pierderilor neprevăzute, a deranjamentelor cauzate de calamități ale naturii și de accidente ; de asemenea, se efectuează cheltuielile generale de administrație care nu țin direct de producție, cheltuielile care servesc pentru satisfacerea comună a cerințelor social-culturale, se constituie fondul pentru persoanele inapte de muncă, fondul pentru apărarea națională. După ce se alimentează fondurile de mai sus, ceea ce rămîne — și aceasta constituie partea cea mai mare a venitului național — se împarte între membrii sosietății în raport cu cantitatea, calitatea, importanța și rezultatele muncii prestate.

În acest cadru repartiția venitului național cuprinde două procese, și anume : distribuirea primară și redistribuirea. **Distribuirea primară** a venitului național constă în împărțirea planificată a acestuia, sub diverse forme de venituri, între participanții direcți, nemijlociți la procesul producției materiale. Statul primește **venitul net centralizat**, unitățile economice de stat primesc **venitul lor net** constituit din beneficiul rămas după efectuarea vărsămintelor din beneficii la bugetul statului, iar personalul muncitor primește retribuții, prime, premii, gratificații, urmînd ca potrivit noilor reglementări să participe și la beneficii, în raport cu contribuția adusă la îndeplinirea și depășirea planului producției nete și fizice, la dezvoltarea întreprinderii, respectiv cu activitatea depusă și cu vechimea în unitate. Veniturile rezultate din distribuirea primară a venitului național se numesc venituri de bază sau primare.

Este lesne de observat că în procesul distribuirii primare a venitului național primesc venituri numai persoanele juridice și fizice care participă nemijlocit la producția materială. Persoanele juridice și fizice care nu lucrează în sfera productivă, primesc venituri în procesul redistribuirii venitului național.

Redistribuirea venitului național este determinată de necesitatea îndeplinirii sarcinilor și funcțiilor statului, de existența sferei neproductive ai cărei lucrători, deși nu creează venit național, depun o muncă utilă societății, de existența proprietății cooperatiste și personale, de neconcordanța în timp între veniturile și cheltuielile cooperativelor și persoanelor fizice, de necesitatea asigurării condițiilor de viață materiale și sprituale ale persoanelor inapte de muncă (invalizi, copii orfani, bătrîni, persoane bolnave etc.) față de care statul nostru manifestă o grijă deosebită etc. Între formele concrete de redistribuire a venitului național se menționează : impozitele ce se încasează de la cooperative și populație, taxele, contribuția pentru pensia suplimentară, prime de asigurare, pensiile, indemnizațiile ce se acordă prin asigurările sociale, bursele elevilor și studenților, alocațiile de stat pentru copii, ajutoarele ce se acordă mamelor cu mulți copii, acordarea de despăgubiri de către organele asigurărilor de stat etc., etc. Veniturile rezultate din redistribuirea venitului național se numesc derivate sau secundare.

Sub aspectul **utilizării finale**, venitul național se împarte în **fondul de consum** (circa două treimi din venitul național în cazul țării noastre) și **fondul de dezvoltare economico-socială** (circa o treime). Stabilirea proporției juste între fondul de consum și fondul de dezvoltare, optimizarea corelației dintre ele, menținerea unei rate înalte a acumulării au o importanță considerabilă pentru lichidarea rămînerii în urmă moștenită din trecut, pentru creșterea și modernizarea continuă a forțelor de producție pe o bază științifico-tehnică în pas cu evoluția civilizației mondiale. Totodată se asigură astfel condiții pentru înfăptuirea unor ample programe de investiții, pentru obținerea unor cantități sporite de produse necesare satisfacerii nevoilor materiale și spirituale în continuă creștere și diversificare ale poporului, pentru sporirea sistematică a veniturilor, a nivelului de trai.

Măsurile adoptate de recenta plenară a Comitetului Central al partidului, la inițiativa și corespunzător indicațiilor și orientărilor date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, perfecționarea mecanismului economico-financiar, întărirea autogestiunii economico-financiare în întreprinderi, a autoconducerii muncitorești, introducerea ca indicatori de bază a valorii producției nete și a producției fizice, participarea oamenilor muncii la beneficii ș.a. asigură creșterea rolului fiecărui colectiv de muncă în gospodărirea cu eficiență maximă a părții din avuția națională ce i s-a încredințat spre administrare în vederea dezvoltării mai rapide a forțelor de producție. El urmează să aibă ca efect nemijlocit creșterea continuă a venitului național și — pe această bază — ridicarea sistematică a gradului civilizației, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor român.

prof. dr. Gh. D. BISTRICEANU

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

8

PREŢUL ŞI RENTABILITATEA

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la concursul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. dr. docent **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ÎN VIAȚA ECONOMICO-SOCIALĂ, noțiunile preț și rentabilitate se întîlnesc foarte des. În procesul de cumpărare de alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte etc. necesare traiului oamenilor precum și în aprovizionarea întreprinderilor sau în vinderea propriilor mărfuri se ridică problema prețurilor. De asemenea, în desfășurarea activității economice se impune ca orice efort să fie rentabil. Înțelegerea științifică a lor obligă la cunoașterea a o serie de procese economice care țin îndeosebi de cheltuielile de producție și rezultatele obținute.

Cheltuielile de producție și valoarea

PREȚUL. Producerea oricăror bunuri materiale (cereale, mașini-unelte, autoturisme, încălțăminte, bumbac, locuințe etc.), precum și prestarea de servicii (transport, aprovizionarea cu marfă, reparații, teatru, cinematograf etc.) necesită consum de forță de muncă și mijloace de producție, deci cheltuială de muncă vie și materializată. În condițiile existenței producției de mărfuri, cheltuielile de producție, oricît de diverse ar fi, se aduc la un numitor comun, adică se exprimă în bani, fapt ce permite și comparabilitatea lor.

În socialism, valoarea mărfii (M) cuprinde : valoarea mijloacelor de producție consumate (f), valoarea produsului creat de munca pentru sine (r) și valoarea produsului creat de munca pentru societate (p). Deci, $M = f + r + p$. Spre a se putea exterioriza munca socială înmagazinată în marfă, adică valoarea însăși, este necesară în mod obiectiv exprimarea acesteia în bani și utilizarea categoriei economice preț. **Prețul este, deci, expresia bănească a valorii mărfii.** Cînd spunem preț, de fapt, avem în vedere prețul la care se vînd mărfurile : el dă expresie bănească tuturor cheltuielilor de muncă, laolaltă, pe care le cuprinde valoarea.

Costul de producție. Pentru unitățile economice are importanță nu numai determinarea prețului. În interesul, pe de o parte, al cunoașterii cheltuielilor pe care ele le efectuează nemijlocit (pe seama resurselor avansate), precum și al stabilirii, pe de altă parte, a ceea ce constituie venit net este necesară și utilizarea altor categorii economice — **cost de producție și venit net.**

Costul de producție este expresia în bani a cheltuielilor efectuate de unitățile economice producătoare pentru crearea și desfacerea mărfurilor. El cuprinde numai o parte a valorii mărfii, anume cheltuielile de mijloace de producție consumate (f) și cheltuielile efectuate pentru retribuirea lucrătorilor (r). Costul de producție este, deci, mai mic decît valoarea mărfii ; aceasta din urmă include (pe lîngă costul de producție) și valoarea produsului creat de munca pentru societatea (p). Mărimea costurilor de producție este determinată de volumul cheltuielilor efectuate de întreprinderi pentru producerea și desfacerea mărfurilor. În practică, se calculează costuri de producție pe unitatea de produs (de ex. pe o tonă de oțel, o pereche de încălțăminte, un strung sau un televizor etc.), și pe întreaga producție de un anume fel a întreprinderii respective.

Costul de producție este un indicator economic deosebit de important pentru aprecierea activității desfășurate. Atunci cînd nivelul costului de producție efectiv nu depășește pe cel al costului de producție planificat (antecalculat) înseamnă că întreprinderea a respectat normele de consum de mijloace de producție și forță de muncă.

Structura costurilor de producție reflectă elementele componente ale acestuia, precum și locul pe care-l ocupă fiecare în totalul cheltuielilor de producție. Structura pe elemente de cheltuieli primare este următoarea : materii prime și materiale, combustibil, energie, apă, retribuții, amortizarea fondurilor fixe, contribuții pentru asigurări sociale și alte cheltuieli bănești. Ponderea acestora în costul efectiv al producției marfă în industria republicană este diferită, în funcție de specificul ramurilor de producție : de exemplu, în anul 1976, materiile prime și materialele reprezentau 5,6% în industria energiei electrice și termice, 74,2% în metalurgia feroasă, 4,1% în extracția gazului metan, 69,2% în construcții de mașini și prelucrarea metalelor, 59,7% în chimie, 82,8% în industria alimentară.

Cunoașterea structurii costului de producție este importantă în acțiunea de reducere a acestuia, orientînd efortul, cu precădere, spre micșorarea acelor costuri care au și greutate specifică mare.

Venitul net. Beneficiul și rentabilitatea

CONDUCEREA EFICIENTĂ a unităților nu se poate rezuma la cunoașterea costului de producție $(f + r)$. Stabilirea prețului de vînzare obligă și la măsurarea celeilalte părți a valorii, anume valoarea produsului creat de muncă pentru societate (p). În acest scop este utilizată categoria **venit net, care reprezintă expresia în bani a valorii produsului creat de munca pentru societate (a plusprodusului).**

Pe ansamblul economiei naționale, în socialism, acesta poartă denumirea de **venit net al societății.** El este rezultatul muncii pentru societate depusă în ramurile productive. Crearea venitului net are loc în condițiile unui nivel ridicat al dezvoltării forțelor de producție, în afara exploatării omului de către om ; el aparține întregului popor și, de aceea, este utilizat în vederea lărgirii producției și a satisfacerii unor nevoi generale, comune, ale membrilor societății.

Acea parte din venitul net care rămîne la dispoziția întreprinderii poartă denumirea de beneficiu. Acesta se folosește de către întreprinderi pentru constituirea fondurilor de dezvoltare, a fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii, a fondului pentru acțiuni sociale și pentru alte destinații prevăzute de lege.

În vederea creșterii cointeresării materiale a oamenilor muncii, Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 a hotărît ca aceștia să participe la beneficiile întreprinderilor. În afara retribuției, cei ce muncesc vor primi o parte din beneficiul obținut de întreprindere, în funcție de aportul fiecăruia la îndeplinirea și depășirea planului de producție, la sporirea beneficiilor întreprinderii, precum și în raport cu vechimea în muncă în unitatea respectivă. În acest scop în cadrul unităților economice, se constituie fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii. **„Această hotărîre** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în cuvîntarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 — **va determina fără îndoială o mai bună organizare a producției și a muncii, creșterea productivității muncii și a rentabilității activității economico-financiare, va crea condiții ca oamenii muncii să primească o parte importantă de venituri suplimentare față de retribuția stabilită, ca rezultat al creșterii beneficiilor, al reducerii cheltuielilor materiale, al sporirii productivității muncii“.**

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

Cealaltă parte a venitului net creat în întreprinderile socialiste de stat se varsă la bugetul statului, sub formă de impozit pe valoarea producției nete (în industrie) și a cotelor din beneficiu etc., constituind împreună și cu alte resurse venitul net centralizat al statului.

Realizarea de venit net presupune ca rezultatele obținute de întreprinderi prin vînzarea mărfurilor să depășească cheltuielile. În legătură cu aceasta apare și noțiunea de **rentabilitate, care exprimă capacitatea întreprinderii de a realiza beneficii.** Se consideră rentabilă acea activitate economică ce permite întreprinderilor ca pe baza rezultatelor (încasărilor) proprii să acopere cheltuielile efectuate și, totodată, să obțină beneficii. În spiritul hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, rentabilitatea întreprinderii va fi determinată pe baza beneficiului rămas după plata impozitului.

Pentru cunoașterea gradului de rentabilitate se folosește indicatorul **rata beneficiului**, care se calculează, de regulă, ca raport între beneficiu (B) și costul de producție (Cp), adică $\frac{B}{Cp}$. Acesta arată ce beneficiu revine la fiecare unitate de cheltuială (leu cheltuit) ; cu cît acesta este mai mare, cu atît gradul de rentabilitate este mai ridicat și, deci, eficiența economică mai înaltă.

Sistemul de prețuri și rolul lor în conducerea economică

ÎN SOCIALISM formarea prețurilor are loc pe baza unor anumite principii și norme științifice de evidențiere a cheltuielilor efectuate și de includere a venitului net. În general, se pornește de la costul de producție mediu pe ramură, la care se adaugă venitul net.

În mișcarea lor, pînă la consumator, mărfurile parcurg trepte economice de desfacere (de vînzare) diferite ; la fiecare dintre acestea se încasează sub o anumită formă și o parte din venitul net creat. De aceea, în economia țării noastre există mai multe categorii de prețuri. Ansamblul categoriilor de prețuri și al legăturilor care există între ele constituie sistemul de prețuri.

Există mai multe categorii de prețuri care, în prezent, se utilizează în economia țării noastre.

1 **Prețul producătorului** este format din costul de producție mediu pe ramură plus beneficiul. La acest preț se vînd mijloacele de producție între întreprinderi ; el asigură, pe lîngă recuperarea costului de producție și obținerea beneficiului, care este o formă a venitului net.

2 **Prețul de livrare** este format din prețul producătorului plus impozitul pe circulația mărfurilor. La acest preț circulă mărfurile — în cea mai mare parte bunuri de consum individual — de la întreprinderile producătoare la organizațiile de desfacere. În cazul mijloacelor de producție, prețul de livrare, de regulă, este egal cu prețul producătorului, adică nu mai cuprinde impozitul pe circulația mărfurilor.

3 **Prețul de vînzare cu amănuntul** — este format din prețul de livrare plus adaosul (rabatul) comercial ; la acest preț se vînd bunurile de consum personal (prin magazine comerciale) direct populației, consumatorilor înșiși.

4 **Tarifele la servicii** reprezintă, de fapt, tot o categorie de preț care este format din cheltuielile efectuate pentru prestarea serviciilor respective plus un anumit beneficiu.

În general, prețurile reprezintă un puternic instrument economic al politicii partidului și statului socialist. Ele servesc ca mijloc de : evidență, control și planificare, cointeresare materială a unităților economice, reglare conștientă a raportului dintre ofertă și cererea de mărfuri, redistribuire a venitului național.

În țara noastră prețurile se caracterizează prin stabilitate, în sensul că în decursul unei anumite perioade de timp ele nu se modifică. Aceasta reflectă încă o trăsătură a superiorității economiei noastre socialiste. În general, modificările ce au loc în producție, în direcția micșorării cheltuielilor necesare creării fiecărui produs oferă baza reală pentru reducerea la anumite intervale de timp a prețurilor de vînzare. Periodic, au loc revederi ale sistemului de prețuri, efectuarea unor modificări.

Importanța și căile reducerii costului de producție

CREȘTEREA VENITULUI NET și a gradului de rentabilitate a întreprinderii sînt determinate în cea mai mare parte de însăș reducerea costului de producție. Înțelegerea acestei probleme presupune cunoașterea raportului care există între preț (de vînzare), cost de producție și venit net. La un nivel dat (constant al prețului de vînzare al mărfii, venitul net este cu atît ma mare cu cît se reduce costul de producție, sporind astfel ace parte a rezultatelor întreprinderii care depășește cheltuielile efectuate și care, în mare parte, este oglindită de beneficiu realizat.

Reducerea costului de producție este importantă și pentr ridicarea nivelului de trai al poporului, constituind baza reală de micșorare a prețurilor de vînzare a mărfurilor și, prin aceasta, creșterea puterii de cumpărare a maselor. De aceea, Partidu Comunist Român manifestă preocupare deosebită pentru reducerea costurilor de producție, pentru folosirea cît mai rațional a resurselor. În directivele adoptate de Congresul al XI-lea a P.C.R. se arată că, în actualul cincinal, în centrul activități economice vor sta realizarea producției cu cheltuieli minime sporirea rentabilității. În anul 1980, nivelul costurilor de producție se va diminua pe ansamblul industriei republicane c 9,5%, față de 1975. De asemenea, la Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 s-au adoptat măsuri în direcția reducerii cheltuielilor de producție și a creșterii eficienței activități economice.

Căile de reducere a costului de producție. Există mai mult căi de reducere a costului de producție.

1 **Reducerea cheltuielilor materiale pe unitatea de produs** ocupă un loc deosebit de important în ansamblul căilor de micșorare a costului de producție. Cheltuielile materiale sînt reprezentate prin consumul de materii prime, materiale, combustibil, energie, apă, fonduri fixe (amortizarea lor) Reducerea acestora pe fiecare unitate de produs oferă posibilitatea obținerii din aceeași cantitate de mijloace de producți a unei mase sporite de bunuri. Reducerea cheltuielilor materiale depinde, în primul rînd, de micșorarea consumurilor specifice de materii prime și materiale etc. Micșorarea consumurilor specifice se realizează prin elaborarea de norme de consum științific fundamentate și reducerea lor pe baza ridicării gradului de calificare a lucrătorilor, tehnicii și tehnologiilor de fabricație moderne ; reducerea deșeurilor și evitarea rebuturilor ; refolosirea deșeurilor și a celorlalte resurse secundare (de ex. deșeurile de hîrtie, metal, lemn, piele, sticlă, mase plastice, reziduurile menajere, cenușa și zgura rezultate din arderea cărbunilor în termocentralele electrice) ; folosirea înlocuitorilor (adică a materialelor sintetice produse de către petrochimie care înlocuiesc resursele naturale — metal, lemn, lînă, bumbac. piele ; organizarea științifică a producției și a muncii etc.

În aceeași direcție, a reducerii cheltuielilor materiale, acționează și folosirea la maximum a fondurilor fixe ale întreprinderilor (mașini, utilaje, instalații, construcții, clădiri, productive. mijloace de transport etc.).

2 **Creșterea productivității muncii vii** este o altă cale importantă de reducere a costului de producție. Sporind cantitatea de bunuri obținute cu aceeași cheltuială de forță de muncă, se micșorează volumul acestei cheltuieli pe produs

3 **Reducerea cheltuielilor administrative gospodărești** și a **altor cheltuieli neproductive constituie o altă cale de reducere a costului de producție.**

prof. dr. Constantin ENACHE

ÎNTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin prețul mărfii ?

2. Ce este costul de producție și în ce raport se află el față de valoare ?

3. În ce constă însemnătatea cunoașterii nivelului și structurii costului de producție ?

4. Ce se înțelege prin venit net și care sînt caracteristicile lui ?

5. Ce este beneficiul întreprinderii și care sînt direcțiile de utilizare a lui în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 ?

6. Rentabilitatea întreprinderii și modul de determinare a ei.

7. În ce constă reducerea costului de producție și care sînt căile de înfăptuire a acesteia ?

8. Ce se înțelege prin sistem de prețuri și în ce constă rolul acestora ca instrument al politicii economice ?

OM — TEHNICĂ — MEDIU

UZINA AQUA (I)

Viitorul mărilor şi oceanelor*)

DACĂ PÎNĂ ACUM 20 ANI oceanul intervenise în progresul economico-social mondial doar prin ieftinătatea transporturilor pe apă sau prin pescuitul litoral şi al balenelor, astăzi rolul lui în dinamica acestui progres îmbracă forme multiple şi se face an de an tot mai simţit, chiar în ţările fără ieşire la mare, el apărînd tot mai limpede ca o nădejde de bună stare a societăţii omenirii începutului mileniului III. Pentru aceste considerente mulţi oameni de ştiinţă — biologi, chimişti etc. — mulţi economişti şi mulţi gînditori — au început a face prognoze şi în ce priveşte posibilităţile extragerii din ocean a materiilor prime, a energiei şi a hranei pentru viitoarele decenii. Şi în acest domeniu s-au făcut, desigur, exagerări — unele foarte optimiste, altele dimpotrivă extrem de sceptice — şi aceasta atît pe plan mondial cît şi pentru Marea Neagră.

În urma imensului efort în comun al naţiunilor lumii — sub îndemnul şi coordonarea **Comisiei Oceanografice interguvernamentale** de pe lîngă UNESCO — odată cu **Deceniul hidrologic internaţional** (1966—1975) precum şi în cadrul **Decadei Oceanografice** (1971—1980) — s-au obţinut nenumărate cunoştinţe noi asupra acestui uriaş biotop lichid. Cu aceiaşi ocazie s-au infirmat însă şi unele puncte de vedere vechi, nu numai asupra oceanului ci şi multe din conceptele geologice, geografice, economice, meteorologice şi altele, legate de el, ştiute mai înainte.

Asistăm astfel la grandioase şi surprinzătoare descoperiri de fapte şi fenomene nebănuite cu 10—20 ani în urmă şi la numeroase noutăţi ştiinţifice, ce înarmează pe omul jumătăţii a 2-a a veacului XX cu o solidă cunoaştere a celei mai întinse suprafeţe a planetei noastre, şi-i dă aripi noi spre viitor. Este de ajuns să amintim doar cîteva exemple de noi achiziţii ştiinţifice. Mai întîi tehnicile de scufundare ce permit tot mai mult lucrul sub ocean şi rezolvarea multor probleme fiziologice şi medicale ale omului izolat săptămîni de zile la adîncimi de 50—300 m, pentru diverse lucrări executate sub nivelul mării : structura în plăci a scoarţei suboceanice şi expansiunea fundurilor oceanice ; aflarea şi cartarea unui relief submarin mai accidentat chiar decît al uscatului ; curenţii de turbiditate ; pătrunderea omului cu batiscafe pînă la adîncimile maxime (11 400 m) şi stabilirea existenţei acolo a vieţii animale şi bacteriene ; leacurile de tot soiul ; documente arheologice vechi ; impunătorul circuit al apei şi al carbonului în natură ; deuteriul (apa grea) din fundul oceanului ; o altă explicare a lipsei oxigenului în zonele azoice ale Oceanului, prin consumul de 30 ori mai mare de O_2 de către bacterii faţă de animale ; originea apei şi a sărurilor oceanice, vechimea oceanului însuşi, precum şi istoria gheţurilor polare. Toate acestea sînt capitole noi ce schimbă conceptele oceanologiei de acum 20 ani.

Considerînd desfăşuraea acestor fapte şi timpul celor peste 4 miliarde ani de istorie a Terrei în care s-au produs — cu schimbări şi repetări de schimbări de tot soiul în trecutul geologic şi climatic — apoi considerînd schimbările produse în veacul nostru sub acţiunea poluării şi expansiunii demografice, obţinem o bună bază ştiinţifică pentru prognoza de viitor a exploatării oceanului, a evoluţiei sale normale dar şi sub acţiunea omului, a raportului om-societate umană-mediu.

Amintitele noi fapte din istoria oceanului îmbogăţesc dealtfel nu numai cunoaşterea, ci şi cultura omului, realizînd o însemnată latură a progresului social şi economic.

Să încercăm acum să cîntărim această latură sub toate faţetele şi să detaliăm puţin unele dintre punctele amintite, cu privire la posibilităţile ce le oferă oceanul omenirii deceniilor ce vin. Începem cu materiile prime.

Rezerve minerale

S-A ESTIMAT că metalele neferoase extrase din minele uscatului vor fi epuizate chiar de la începutul mileniului III ; metalele dizolvate în apa oceanului, cele din sedimentele fundului şi din scoarţa suboceanică vor suplini însă cu succes această lipsă. Chiar dacă astăzi preţul obţinerii unora încă nu-i competitiv, el va fi acceptabil mîine, cînd nu le vom mai putea extrage de pe uscat. Manganul extras de S.U.A. din nodulii polimetalici a devenit dealtfel de pe acuma mai ieftin ; iar extragerea Titan-ului oceanic nu costă mai mult decît extragerea lui din mine (pentru detalii a se vedea M. Băcescu, Revista economică nr. 24 din 18 iunie 1976, p. 20-21).

Va trebui să extindem şi noi mai spre adînc explorarea sedimentelor Mării Negre, şi chiar a scoarţei ce le susţine ; cunoscînd că aceasta are o structură oceanică şi că este acoperită de sedimente groase pe alocuri de sute de metri, se poate să aflăm acolo metale rare sau chiar necunoscute.

Aproape 20% din petrolul lumii se extrage astăzi din scoarţa suboceanică, mai ales a platformelor continentale. Eforturile făcute şi la noi în această privinţă nu ne îndoim că vor fi încununate de succes, deoarece, practic, oriunde s-au făcut forări anume s-au aflat gaze şi petrol.

Experienţa extragerii petrolului şi gazelor de sub Marea Nordului —mare puternic mişcată de valuri — a făcut să progreseze nebănuit de mult tehnicile explorării şi exploatării submarine, mai ales în Anglia ; aparate de prospectare a zăcămintelor de petrol, gaz şi de minerale submarine au îmbogăţit geniul maritim de exploatare a zăcămintelor ţărmurilor şi largului.

Este cazul să amintesc şi o altă perspectivă ce-ar putea-o oferi fundul oceanului societăţii omeneşti din mileniul III şi industriei ei sporite, anume aceia a obţinerii metalelor topite gata din magmă şi a uriaşei energii termice închise sub scoarţa oceanului. Nu ne îndoim că tehnica viitorului — aşa cum am văzut-o evoluînd în ultimele 2—3 decenii — va ajunge şi la acest formidabil rezultat, care, el singur, va rezolva pentru milenii problema energiei şi materiilor prime, indiferent la cîte miliarde se va cifra omenirea atunci.

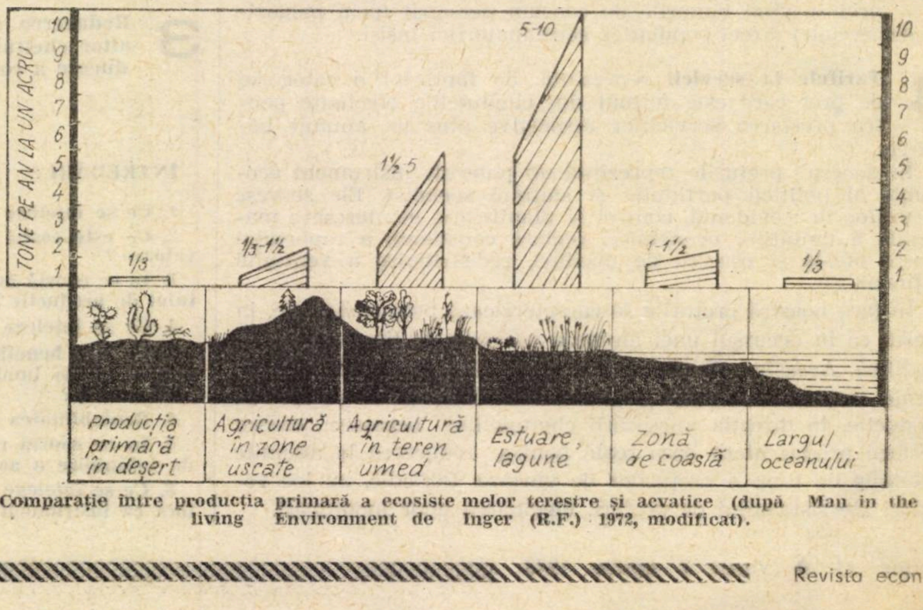

Comparaţie între producţia primară a ecosistemelor terestre şi acvatice (după Man in the living Environment de Inger (R.F.) 1972, modificat).

---

*) Comunicare prezentată la şedinţa de lucru, cu această temă, a Colectivului de prognoză al Academiei R.S. România din 13 ianuarie 1978.

Am vorbit de materiile prime depuse sau aflate în subsolul oceanic vom aminti și cîteva dintre uriașele cantități de metale solvite în apele oceanului, ele conțin :

100 000 000 miliarde tone cupru ;
1 200 000 000 miliarde tone mangan
3 000 000 000 tone brom și zeci de miliarde de tone magneziu și calciu.

(vezi Revista economică nr. 24, 18 iunie 1976, p. 20) ca să nu mai vorbim de sarea pe care o consumă jumătate din omenirea actuală (cealaltă jumătate consumă sare fosilă) și care, extrasă și împrăștiată peste tot uscatul, l-ar acoperi cu un strat de 150 m grosime. Cunoscînd că din 5 miliarde tone apă marină obișnuită se pot extrage 170 milioane tone de substanțe solide, săruri de sodiu magneziu, calciu, brom în primul loc, ne dăm seama ce perspective se deschid pentru omenirea de mîine, căci nu avem nici o îndoială că se vor găsi curînd tehnologii extractive ce o vor îmbia să solicite oceanul și pe această linie.

Dacă în 1966 s-au scos minerale din zonele puțin adînci doar în valoare de 700 milioane dolari (față de 700 miliarde dolari la cît a fost evaluată producția totală de minereuri a lumii în 1977) astăzi această producție a trecut de un miliard și ea va fi în creștere invers proporțională cu scăderea respectivelor rezerve minerale din minele uscatului în următoarele decenii.

Dacă poluarea nu-i un factor negativ pentru extragerea minereurilor, ea, **extragerea**, poate constitui unul, pentru resursele vii ale oceanului ; de aceea toate extracțiile (petrol, gaze, dragări de sedimente), trebuie și ele să țină cont de mediul înconjurător, spre a nu se ajunge la mări sau la zone marine inexploatabile din punct de vedere pescăresc (sectoare întinse din Caspica, țărmul Californiei, Mării Nordului, părți din Mediterana).

Resurse energetice

OCEANUL este în plină mișcare, în el născînd forțe de un impresionant dinamism ; unele sub influența soarelui și a vînturilor — valuri de tot soiul, de la hulă la uragane ; altele, sub influența forțelor cosmice și gravitaționale — mareele, curenții marini, calzi și reci etc. — în toate cazurile fiind vorba de energii permanente ce nu așteaptă decît tehnici potrivite spre a putea fi convertite în energie electrică și deci folosite de om.

Folosirea valurilor a început a se realiza, timid, în cîteva părți ale globului : la Monaco de exemplu pentru acvarii și în Scoția, pentru a transforma zbuciumul lor într-un travaliu util omului : producerea de electricitate. Această nouă folosință a oceanului este în studiu în programul oceanologic al multor țări : **desigur ea va deveni și mai mult o sarcină și pentru inginerii noștri hidrologi chiar dacă valurile Mării Negre nu trec de 4 m amplitudine.**

Folosirea energiei mareelor a pășit mai concret în economia lumii ; utilizată doar la morile din estuare NV europene în trecut, a intrat în faza marilor realizări de captare a energiilor prin crearea uzinelor maree-motrice, ca cea de la Rance, din Franța sau ca cea din Marea Albă. Chiar dacă prima produce doar 500 milioane kw/oră/an — față de o centrală de 100 megawați, nucleară sau termică, care produce de 10 ori mai mult în același interval de timp (5 miliarde/kw/oră/an) — prețul de cost este înzecit mai mic, pentru că se folosește o energie primară ieftină și inepuizabilă ; ea este mai ieftină și prin rapida amortizare a cheltuielilor datorită duratei instalațiilor ; o uzină maree-motrice rezistă timpului de două ori mai mult decît termocentralele clasice și de trei ori mai mult decît cele nucleare.

Realizarea a 8—10 hidrocentrale maree-motrice de tip Rance va putea procura mai multă electricitate decît cea obținută prin bararea tuturor fluviilor (socotită la 4 miliarde kw). Ori, pentru țările oceanice în dezvoltare cu puternice maree și cu multe estuare, problema energiei electrice poate fi socotită rezolvabilă încă pentru multe decenii ; pînă atunci energia nucleară va putea fi la îndemîna tuturor și sperăm că aceasta va fi folosită numai în scopuri pașnice și cu grijă la poluare.

Energia oceano-termică, înmagazinată de ocean din soare poate fi folosită fiind și ea o energie ieftină ce se reînnoiește fără nici o cheltuială. Astăzi cînd se fac în multe părți din lume eforturi pentru captarea directă a energiei solare, să nu se uite că Oceanul reprezintă acumulatorul principal al acestei energii ce luminează Terra. Apele se încălzesc la suprafața brîului tropical al oceanului pînă la peste 25^0 — vara-iarna. Doar o diferență de 20^0 între apa de suprafață și cea glacială din adînc poate pune în mișcare o mașină termodinamică ce produce vapori iar vaporii aceștia pun în mișcare un turboalternator ce dă electricitate și apa curată pentru oceanocultură ; acest tip de energie — cu randament mic deocamdată — va putea fi folosit în viitor de toate națiunile tropicale, mai ales cele insulare dat fiind că ea este practic gratuită și permanentă. Deci o atenție sporită pentru convertirea energiei termice a oceanului.

În concluzie la **capitolul energie** nu putem avea surprize în viitor : mai mult, prin tehnici noi de captare a factorilor ce-o pot produce în ocean, omul va putea curînd obține cantități de energie electrică pe cap de locuitor de 50 ori mai mare decît cea folosită astăzi.

Oceanul și climatul

INTERACȚIUNEA dintre atmosferă și ocean — ea însăși întreținută de energia solară — realizează o vastă mașină termică ce hotărăște și climatul uscatului ; apa și aerul sînt două fluide ce se învîrt în jurul pămîntului întreținînd viața de pe el. Intensa evaporare de la suprafața oceanului și vînturile ce se nasc prin radierea căldurii lui, decid mersul vremii. Ca să înțelegem rolul de regulator al temperaturii oceanului, amintim că 1 m^3 de apă oceanică ce se răcește cu 1° poate ridica cu un grad temperatura a 3 118 m^3.

Cu cît vom avansa cunoașterea fenomenelor ce se petrec la interferența, la contactul, **ocean-atmosferă**, cu atît vom putea prognoza mai bine timpul ; vom putea prevedea starea atmosferei, mersul precipitațiilor etc. — și, prin asta, vom ști să planificăm mai bine transporturile, lucrările agricole, etc., evitînd pierderi materiale și de timp.

Oceanul ajută la depoluarea uscatului de CO$_2$; dar CO$_2$ industrial crește mereu și Walace Broeker (1975) conchide că la începutul sec. XXI, temperatura medie a Terrei va depăși limitele din ultimul mileniu, datorită creșterii CO$_2$ în atmosferă paralel cu oprirea perioadei de răcire a climei, care durează de 50 ani încoace. Dacă încălzirea nu va afecta prea mult oceanul, va afecta desigur modelul precipitațiilor globale — deci și agricultura pe alocuri și viața, căci după unele calcule temperatura ar putea crește pînă la 21° pînă la sfîrșitul veacului 21 (Lacombe 1976).

Problema cea mai acută dar și cea mai controversată rămîne însă problema contribuției oceanului la nutriția celor 7 miliarde oameni ai anilor 2000, ca să nu mai vorbim de zecile de miliarde ce vor cer hrană în mileniul III. Ori tocmai aici s-au făcut cele mai exagerate aprecieri ; de la afirmația că producția primară a oceanului este de 10 ori mai mare decît a uscatului s-a ajuns la concluzia că el poate produce doar ceva mai mult decît covorul verde al uscatului.

Dacă socotim însă că producția la m^2 pe an a celor mai bune ogoare europene este de 380 g substanță organică iar producția primară oceanică medie este de 250 g la m^2/an, raportarea ei la suprafața triplă a oceanului dă cifra de 4 : 1, aceasta fiind cea mai reală. Dacă vom putea însă dirija în așa fel procesul fotosintezei — sau găsi altă cale — spre a ajunge să se fixeze 2‰ din energia solară, vom obține 200 miliarde tone carbon, deci de 10 ori mai mult ca azi. La fel de vom reuși cu cheltuieli acceptabile — să strîngem tot planctonul — cunoscînd că filtrarea unui milion litri apă conține 1 kg plancton — recolta din ocean ar fi de 20 000 ori mai mare decît recolta de grîu a lumii pe an.

Alimentele uscatului nu vor putea face față — cel puțin calitativ, ca proteine — unei populații de 4 pînă la 5 ori mai mare decît cea actuală. Ca atare, nu numai că agricultura va trebui să-și sporească pe toate căile producția la ha, șeptelul și, pe cît se mai poate, suprafețele cultivabile ale uscatului, dar ea trebuie să lupte pentru recuperarea terenurilor degradate prin despăduriri, prin supraexploatare și prin greșita folosire.

Paralel însă trebuie sporite și produsele biologice ale oceanului — și ele pendinte de fotosinteza algelor sale — pentru a putea scoate din impas lumea viitorului, căci resursele vii oceanice vor putea totaliza nu 70 milioane tone la cît se cifrează pescuitul mondial ac-

Mihai BĂCESCU
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

(Continuare în pag. 26)

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

Gîndirea monetară occidentală și maladiile structurale ale sistemului capitalist (I)

DUPĂ DECLINUL relativ al importanței domeniului monetar în gîndirea economică a anilor '30, în perioada postbelică are loc o proliferare deosebită a literaturii monetare occidentale. Tezele monetare formulate de Keynes reveneau în centrul atenției economiștilor occidentali pe măsură ce presiunea inflației, însoțită de șomaj, devenea tot mai puternică. Curînd însă, ca urmare a insatisfacțiilor generate de aplicarea lor, ele au devenit obiectul criticii vehemente a celor mai diverse orientări, școli și curente de gîndire monetară. A fost inițiat un vast proces, neterminat încă, de prelucrare și modernizare a moștenirii monetare keynesiene. Obiectivul său principal este adaptarea la realitățile contradictorii ale economiei capitaliste contemporane a corpului de cunoștințe și ansamblului de mecanisme fondate pe raportul dintre masa monetară și unele procese economice de cea mai mare importanță pentru stabilizarea economiei capitaliste, aflată într-o criză din ce în ce mai accentuată : investițiile, formarea veniturilor, consumul, creșterea economică etc. În tratarea diferitelor subiecte monetare au apărut, astfel, o serie de trăsături noi. Analizele monetare keynesiene globale au fost înlocuite prin abordări analitice ale politicii monetare și ale rolului autorităților monetare în dirijarea comportamentului agenților economici – în principal, prin influențarea directă a deciziilor unor sectoare economice sau chiar firme importante. Probleme ca gradul de adecvare a instrumentelor disponibile de control monetar, restricțiile în funcție de care trebuie definită politica monetară, alegerea între o politică de control monetar reglementată sau una discreționară, mai elastică etc., cu implicații evidente asupra echilibrului general, sînt formulate în termenii științei deciziilor și comportamentului, utilizîndu-se un aparat formal dintre cele mai moderne. Cu toate că aceste probleme par a avea un caracter pur tehnic, soluțiile lor fiind testate cu ajutorul ordinatoarelor, al celor mai noi rezultate obținute în construcția și verificarea modelelor econometrice, în culegerea, transmiterea și prelucrarea informațiilor etc., latura lor apologetică nu dispare. Ea devine doar mai subtilă, fiind implicată mai ales în încercările de integrare a respectivelor soluții într-o teorie a valorii și a capitalului care, într-un fel sau altul, postulează curabilitatea economiei capitaliste în înseși temeiurile sale. Or, cum realitatea aplicării pragmatice a postulatelor noilor doctrine monetare o dovedește, conflictele potențiale dintre diversele obiective ale politicilor monetare guvernamentale fac imposibile soluții pe termen lung. Se învederează, astfel, atît carențele de structură teoretică, a noilor elaborări monetare, cît și ignorarea realităților economiei capitaliste contemporane.

Semnificative, în acest sens, sînt accentele și nuanțele, survenite în perioada postbelică, în tratarea unuia dintre subiectele monetare de cea mai mare importanță în literatura de specialitate a primului sfert de secol : cererea monetară și reflexul său, viteza de circulație a monedei.

Utilizată cu funcții similare categoriei marxiste de „cantitate de bani necesară circulației", noțiunea de „cerere monetară" orientează analiza spre formele concrete ale microechilibrelor necesare în cadrul diferitelor sfere ale circulației monetare, ceea ce reprezintă un oarecare progres din punctul de vedere al cercetării de specialitate. Dar limita principală a cercetărilor monetare occidentale postbelice, ca de altfel și a celor mai vechi, constă în absolutizarea proceselor ce au loc în sfera circulației. Ignorînd primatul producției și faptul că mărfurile intră în circulație cu o valoare creată prin muncă, autorii occidentali contemporani, ca și predecesorii lor, nu pot analiza consecvent legitățile circulației bănești și, în consecință, variațiile puterii de cumpărare în economia capitalistă.

Marea autoritate a lui Keynes asupra gîndirii monetare nemarxiste se exprimase, la vremea respectivă, în abandonarea aproape completă a celebrei „ecuații a schimbului", formulată cel mai complet de I. Fischer, la începutul secolului și care dominase cercetările efectuate pînă la el. Preluînd de la cantitativiști ipoteza că, în practică, în vizibilă contradicție cu experiența anilor '30, viteza de rotație a monedei este constantă, fiind determinată unilateral de către factorii instituționali, Keynes orientase, însă, atenția înspre procesele de formare a veniturilor și, respectiv, de efectuare a cheltuielilor, în defavoarea studiului implicațiilor masei monetare asupra nivelului prețurilor. Ca urmare, alături de cantitativismul clasic, preocupat în continuare de acest subiect tradițional, a apărut un curent keynesian, al cărui obiect de cercetare îl constituie veniturile și cheltuielile monetare. În dezvoltarea ulterioară a acestuia, au fost eliminate treptat divergențele dintre curentul keynesian și teoria monetară burgheză clasică, a fost atenuată în special critica vehementă a tezei contradictorii după care nivelul prețurilor fiecărei mărfi este determinat de cerere și ofertă, pe cînd nivelul general al prețurilor este determinat de masa monetară și viteza sa de rotație și au fost estompate unele note originale criticate energic de adversari (insistența asupra cererii speculative de monedă și a cheltuielilor de precauțiune, explicația subiectivistă a separării cererii

FIȘE

ION STOIAN
AUREL BEREA
balanța
de plăți
externe

● Dr. Ion Stoian și dr. Aurel Berea prezintă amplu, în cartea lor Balanța de plăți externe *(Editura științifică și enciclopedică, 1977, 164 p.), structura balanțelor de plăți externe, rolul acestora, particularitățile balanței de plăți externe a României, diferitele teorii economice privind echilibrul balanței de plăți externe, precum și pozițiile țărilor în curs de dezvoltare cu privire la această balanță. În anexe găsim componentele standard ale balanței de plăți externe, balanța de plăți tip F.M.I., balanța de plăți a S.U.A. ș.a. Balanța – spun autorii – relevă stadiul și structura relațiilor economice ale unei țări, indică modificările acestor relații, înregistrate în perioada de referință, și constituie, totodată, un instrument prețios la dispoziția organelor centrale de sinteză ale statului pentru orientarea politicii valutare în cadrul general al politicii economice externe. Pe baza elementelor ce le conține, balanța de plăți externe face legătura între producție, export, import și sistemul valutar bancar al fiecărei țări.*

LES ECONOMIES D'ENERGIE
DANS
L'INDUSTRIE

● Recent apărut, volumul Les économies d'énergie dans l'industrie *(Economiile de energie în industrie), Usine Publications S.A. 352 p., reunește, după cum ne informează revista* L'USINE NOUVELLE,*nr. 3/1978, expunerile și participările la discuții a 750 personalități reprezentative din toate domeniile vieții economice în cadrul unui colocviu organizat de Agenția franceză pentru economie în domeniul energiei. Sînt abordate aspecte teoretice și practice ale problemei. Se degajă metodele de „contabilitate energetică", de calcul al rentabilității investițiilor susceptibile de a antrena economii substanțiale pe termen lung.*

Roy F. Harrod

● Din grupul economiștilor care gravitau în jurul lui J. M. Keynes în perioada cînd acesta își elabora „Teoria generală", profesorul Roy F. Harrod (1900–1978), decedat la 9 III a.c., a întrunit probabil cel mai adesea calificativul de continuator al liniei de gîndire inițiate atunci. S-a spus despre Harrod, ca și despre alți membri ai grupului, că „mergeau, probabil, de sine stătător spre o țintă situată nu departe de aceea a lui Keynes" (Schumpeter). Certă este preocuparea lui RFH pentru dinami-

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

monetare globale pe segmente etc.). Paralel, cantitativiştii au evoluat de la ipoteza constanţei vitezei de circulaţie spre un concept în care ea apare ca un reflex al cererii monetare. Adoptînd tradiţia keynesiană, viteza de rotaţie decurge şi la cantitativişti din preferinţa privind modul de deţinere a averii. Astfel, dacă în legătură cu alte subiecte monetare, există între keynesienii şi cantitativiştii contemporani delimitări certe, în acest caz particular cererea monetară se concepe în esenţă în acelaşi mod : o consecinţă monetară a deciziei privind forma de deţinere a averii. În timp ce keynesienii concep însă alegerea în raport cu moneda ca un activ substituibil cu oricare altul, în mod egal, la cantitativişti moneda este un activ purtător de servicii speciale.

Pornind de aici, se pot remarca totuşi trei direcţii interdependente de cercetare, în care sînt posibile anumite delimitări între cele două curente. Astfel, datorită modului în care cele două şcoli, cele mai răspîndite, concep în prezent cererea de monedă, a revenit în centrul discuţiei, după aproape un secol, problema caracteristicilor distinctive ale monedei, în raport cu alte active. Aceasta, ca o chestiune prealabilă, în scopul punerii în dependenţă a variabilelor modelelor cererii monetare de proprietăţile activului monetar. Obiectivul final este să se explice, pe baza acestor modele, mişcările reciproce ale masei monetare şi a celorlalţi indicatori economici, şi să se ia măsurile practice care ar rezulta de aici. Faţă de aceste probleme de ansamblu ale cercetării monetare occidentale actuale, analizele keynesiene postbelice privesc reelaborarea conceptuală şi metodologică a unor idei care, la vremea respectivă, îi aduseseră lui Keynes celebritatea.

În primul rînd, dacă Keynes separase cererea monetară globală în cerere în vederea tranzacţiilor (care depinde de venit) şi cerere emanînd din preferinţa pentru lichiditate (care depinde de rata dobînzii), keynesienii contemporani deosebesc mult mai multe segmente ale cererii monetare şi duc această împărţire pînă la o detaliere în care ea devine pur mecanică. În al doilea rînd, în explicarea preferinţei pentru lichiditate, şi, în consecinţă, a segmentului respectiv al cererii monetare, Keynes a pus accentul pe elementele „speculaţie" şi „precauţiune". Interacţiunea acestora este, la discipolii săi contemporani, mult mai subtilă. În al treilea rînd, dacă Keynes omisese capitalul ca determinant al preferinţei pentru lichiditate, în prezent el este introdus ca unul din factorii de importanţă deosebită. În fine, în explicarea influenţei masei monetare asupra economiei, Keynes avea în vedere o singură rată a dobînzii (pe termen lung), considerînd obligaţiuni toate activele, altele decît moneda. Keynesienii postbelici utilizează un sistem complex de rate ale dobînzii şi definesc moneda prin prisma compoziţiei dorite a portofoliului de active, în cadrul unei teorii a inventarului.

De altă parte, formularea problemei cererii monetare, foarte asemănătoare în esenţa sa cu cea keynesiană, dezvoltată din „tradiţia orală" a şcolii de la Chicago de către un grup de cercetători inspiraţi de către M. Friedman, este de aşa natură încît, în prezent, cantitativismul se confundă aproape complet, ca gîndire monetară, cu concepţia acestora asupra cererii monetare. După cum subliniază M. Friedman în expunerea condensată[1] a teoriei sale, cantitativismul contemporan este, prin excelenţă, o concepţie asupra cererii monetare şi nu o teorie a unor subiecte tradiţionale ca : produsul naţional brut, veniturile monetare, preţurile etc. Aceasta — abandonînd aproape orice considerent teoretic şi introducînd o serie de simplificări, uneori forţate, necesitate de verificarea econometrică a unor corelaţii stabilite empiric.

La cantitativiştii de la Chicago, moneda este un activ capitalizat, iar cererea monetară este o formă a cererii de capital. Friedman porneşte de la un concept larg de avuţie, care cuprinde toate sursele de venit şi leagă cererea monetară de „stocul" de avuţie şi de „fluxurile" de venituri pe care le generează. Printr-o serie de simplificări matematice ale unor variabile imponderabile (cea mai discutabilă fiind reprezentarea influenţei „avuţiei umane", prin raportul „capital uman-capital non-uman"), printr-o serie de alte ipoteze economice infirmate de realitatea economiei capitaliste (concurenţă perfectă, absenţa „iluziei monetare" şi a „efectului de distribuţie" etc.), el construieşte o funcţie a cererii monetare, care depinde de variabile ca : indicele preţurilor, venitul „permanent", raportul de capital amintit — în fond, compoziţia organică a capitalului, din limbajul marxist — şi o variabilă subiectivă : „gusturi". Utilizînd ipoteza omogenităţii acestei funcţii, el demonstrează, în final, că cererea monetară nu depinde decît de variabilele reale ale funcţiei sale şi că este echivalentă cu o altă funcţie, dependentă de aceleaşi variabile şi, în plus, de viteza de rotaţie.

Aceste două funcţii se deosebesc cu greu de modelele keynesiene moderne ale cererii monetare. Şi, totuşi, similitudinile ascund, pe lîngă concepţiile comune, şi anumite opoziţii. Explicaţia similitudinii constă, dincolo de aparatul econometric similar, în faptul că ambele curente comit, conştient sau nu, aceleaşi confuzii conceptuale asupra naturii capitalului şi veniturilor şi a legăturii reale între aceste categorii în economia capitalistă contemporană.

asist. univ. Silviu CERNA

Universitatea din Timişoara

---

[1] M. Friedman. La théorie quantitative de la monnaie, Dunod, Paris 1971.

FIŞE

zarea teoriei keynesiene a creşterii economice, începînd cu un studiu din 1939 publicat în Economic Journal, continuînd cu lucrarea „Towards a Dynamic Economics" din 1948 şi avînd ca ultim jalon volumul „Economic Dynamics" din 1973. O contribuţie din 1940 a economistului american E. Domar a făcut, după cum se ştie, ca cele două nume să fie durabil reunite în desemnarea unui model de creştere asupra căruia se opreşte orice istorie a gîndirii economice din deceniile recente. Deşi este vorba de un model abstract, i se relevă însă şi implicaţii practice importante, despre care Joan Robinson scrie : „Punctul esenţial al argumentării lui Harrod constă în aceea că în realitate nu se poate aştepta ca economia să crească într-un ritm constant şi dorit dacă nu este controlată şi dirijată în mod conştient". Cu aceste probleme ridicate de RFH este confruntată politica economică a ţărilor capitaliste pînă în zilele noastre.

Relaţia preţ-utilitate

● *Helmut Mann analizează în articolul* Das Wechselverhältniss von Wert und Gebrauchswert und seine bewusste Ausnutzung mit Hilfe der planmässigen Preisbildung *(Interacţiunea dintre valoare şi valoarea de întrebuinţare şi utilizarea ei conştientă în stabilirea planificată a preţurilor), apărut în nr. 1/1978 al revistei WIRTSCHAFTSSWISSENSCHAFT, semnificaţiile teoretice şi practice ale metodei, adoptate în anul 1976 în R.D.G., de corelare a preţului noilor produse cu valorile lor de întrebuinţare. Problema teoretică principală este considerată aprecierea corectă a utilităţii, orientate spre stimularea progresului tehnic şi economic. Autorul propune dezvoltarea metodei corelaţiei dintre preţ şi rezultate pe baza definirii produsului etalon, a determinării beneficiului şi a împărţirii sale între producător şi utilizator şi a folosirii comparaţiilor internaţionale.*

MIHAI C. BĂCESCU

MEMBRU CORESPONDENT AL ACADEMIEI R.S.R.

UZINA AQUA

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI, 1977

● *Volumul* Uzina Aqua de *Mihai C. Băcescu, membru corespondent al Academiei R.S.R., Editura* Ion Creangă, *1977 este dedicat de autor, după cum se arată în „Cuvîntul înainte", grijii pentru apă „care este un imperativ categoric al deceniului opt şi el se va impune şi mai acut în ultimele decenii ale mileniului doi". Într-un stil de popularizare ştiinţifică, în lumina ultimelor cercetări de specialitate, dar mai ales prin prisma viitorului omenirii sînt expuse principalele preocupări în domeniul abordat. Se tratează teme ca : „Este vreun loc pe Terra fără apă ?, „Cîtă apă are pămîntul?", „Un cuvînt despre apa nevăzută", „Apa — uzina vieţii", „Apa pune în mişcare cea mai de preţ uzină de alimente a lumii : laboratorul fotosintezei", „Apa — sîngele alb al pămîntului, energia cea mai ieftină a industriei", „Oceanul — sursă principală de... apă dulce", „Apele sînt ameninţate : S.O.S.-ul lor se aude pretutindeni". „Perspective".*

UN INSTRUMENT UTIL DE ANALIZĂ ECONOMICĂ

LUCRAREA la care ne referim în cele ce urmează, recent apărută *), abordează probleme de mare actualitate privind relația dintre veniturile și cheltuielile bănești ale populației, atît la nivel macroeconomic, cit și în profil teritorial. În cadrul ei se analizează o serie de probleme care au fost mai puțin tratate în lucrările de specialitate publicate pînă în prezent în țara noastră, aducîndu-se clarificări și precizări utile. În cele șapte capitole ale studiului dr. Gheorghe Niculescu-Mizil tratează atît probleme de teorie monetară privind natura, funcțiile și rolul disponibilităților bănești ale populației, sub forma depunerilor la C.E.C. și a numerarului, propunîndu-și descoperirea legităților care guvernează proporțiile și dinamica acestora, cît și probleme de metodologie privind elaborarea și analiza balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației, urmărind perfecționarea acestui instrument important de asigurare a echilibrului în sfera de circulație a numerarului. În centrul atenției autorului stă fundamnetarea corelației dintre fondul de cumpărare al populației, pe de o parte, și fondul de marfă și servicii, pe de altă parte, ținîndu-se seama de tendințele obiective în evoluția disponibilităților bănești ale populației.

Aspectele de ordin teoretic sînt abordate în vederea unor finalități strict aplicative, relative îndeosebi la fundamentarea unor laturi practice ale analizei și planificării indicatorilor balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației.

Pornind de la analiza caracterului obiectiv al formării și evoluției disponibilităților bănești ale populației, sub forma numerarului și a depunerilor la C.E.C., autorul formulează — pe baza analizei concrete a unui bogat material faptic privind evoluția numerarului și a depunerilor de economii ale populației în țara noastră — concluzia că, deși ambele forme ale disponibilităților bănești au aceeași sursă — veniturile bănești ale populației —, ele sînt totuși subordonate unor legități proprii, specifice. Cantitatea de numerar, proporțiile și dinamica acesteia, se arată în lucrare, sînt guvernate de legea circulației bănești, iar volumul depunerilor de economii ale populației la C.E.C. este determinat, în principal, de structura consumului și de orientarea cererii. Se remarcă în mod just că numerarul nu se află, datorită modificărilor în viteza sa de circulație, într-o relație liniară față de volumul veniturilor bănești ale populației. În desfășurarea procesului de ansamblu al reproducției, numerarul mijlocește formarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor curente, iar economiile populației contribuie la diversificarea și creșterea calitativă a consumului populației, la ridicarea acestuia pe trepte superioare.

O problemă mult controversată în trecut și care nici în prezent nu poate fi considerată pe deplin rezolvată este aceea a relației cantitative dintre nivelul disponibilităților bănești ale populației și mărimea stocurilor de bunuri de consum. Referindu-se la studiile existente în acest domeniu autorul optează pentru teza că, la nivel macroeconomic, disponibilitățile bănești ale populației, sub forma numerarului, a depunerilor la C.E.C., nu au contingență cu fondul de cumpărare, nici cu fondul de marfă. Se tratează cu competență problema corelației dintre cererea solvabilă, puterea de cumpărare a populației și asigurarea fondului de mărfuri corespunzător.

Cercetările și practica construcției socialiste din țara noastră, ca și din celelalte țări socialiste, permit formularea concluziei că relația cantitativă dintre disponibilități și fondul curent de marfă nu are o semnificație monetară și nu poate constitui un criteriu de dimensionare a disponibilităților. Dar, din această constatare nu trebuie trasă concluzia că disponibilitățile bănești ae populației n-ar avea în economia socialistă acoperire materială.

Un spațiu adecvat este rezervat optimizării satisfacerii cererii, problemelor legate de cererea solvabilă a populației, pe de o parte, și de cea latentă, pe de altă parte. În acest context consemnăm combaterea documentată a unor teze greșite privind relația dintre consum și economisire. Economisirea nu numai că nu frînează consumul ci, dimpotrivă, reprezintă una din premisele lărgirii în viitor a acestuia.

Pornind de la faptul că depunerile au caracter temporar numai la nivel microeconomic și că la nivel macroeconomic soldul general are caracter de permanență, autorul fundamentează posibilitatea utilizării acestuia de către stat nu numai pentru acordarea creditelor pe termen scurt, dar și pentru plasamente de durată, cum ar fi creditarea pe termen lung a populației pentru construcții și cumpărări de locuințe proprietate personală, în construcția economică în genere.

Problemele metodologice privind elaborarea balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației se referă în principal la balanțele județene, care se întocmesc în profil teritorial. O atenție prioritară se acordă determinării fondului de cumpărare al populației, precum și faptului că, la nivel teritorial, locul de obținere a veniturilor bănești de către populație nu coincide întotdeauna cu locul de cheltuire a acestora. În acest context problemele legate de analiza și determinarea migrațiunilor de numerar între județe ocupă un loc central. Se tratează în mod sistematic posibilitățile de determinare a disponibilităților bănești ale populației, mărimea cărora influențează în mod direct echilibrul necesar dintre veniturile și cheltuielile bănești ale populației.

Analizînd indicatorul ratei de formare a disponibilităților bănești, care exprimă ponderea creșterii anuale a disponibilităților în veniturile bănești ale perioadei, ca unul din principalele criterii pentru dimensionarea disponibilităților, autorul propune — considerăm că în mod justificat — să se ia în calcul nu veniturile bănești nete. Se acordă o atenție deosebită îmbunătățirii structurii și conținutului indicatorilor balanței de venituri și cheltuieli bănești ale populației, care ar trebui să țină în permanență pasul și să fie angrenată efectiv în marele proces de perfecționare a conducerii și planificării economice. Considerăm binevenită propunerea lui Gh. Niculescu-Mizil ca balanțele de venituri și cheltuieli bănești ale populației să fie elaborate nu numai pe județe, dar chiar pentru toate orașele și comunele, pe bază de date culese direct și nu prin cifre medii sau diferite alte tipuri de deducție, asemenea balanțe putînd constitui un instrument util al organelor puterii locale în realizarea gestiunii economice proprii la nivelul lor.

Prin analiza aprofundată a proceselor economice privind formarea și utilizarea veniturilor bănești ale populației și prin generalizarea unor constatări și observații, autorul a adus o contribuție personală la progresul acestui domeniu, atît de complex, al științelor economice-financiare.

dr. Dionis PATAPIEVICI

---

*) *Dr. Gheorghe Niculescu-Mizil. Balanța veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației. Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1977, 216 p.*

UZINA AQUA

(Urmare din pag. 23)

tual, ci aproximativ 600 milioane tone pînă în anul 2050.

Aceasta printr-un pescuit rațional, extins mai ales în părțile sudice ale oceanului mondial, apoi prin folosirea Krilului **(Euphausia superba)** și a fitoplanctonului ; ultimul poate fi — și trebuie să fie, selecționat și sporit, prin folosirea de izbucuri de ape adînci, bogate în săruri nutritive, provocate artificial.

Dar chiar această cifră va fi nesatisfăcătoare dacă se păstrează ritmul de creștere al populației înregistrat în ultimii 10 ani ; cifra producției oceanice poate însă fi dublată și depășită chiar, de produsele **„agriculturii“ marine** — adevăratul izvor de proteină al viitorului.

Acvacultura marină

PARALEL cu efortul sporirii producției agricole și creșterii de animale și plante selecționate, societatea omenească de mîine trebuie să învețe să cultive și viețățile oceanului ; să selecționeze și să crească, la țărm și în largul lui, cît mai multe plante și animale folositoare hranei, industriei sale farmaceutice și industriei de proteine mai ales. Căci nu atît hrana ce umple stomacul omului lipsește, la a 3-a parte din omenirea actuală chiar, ci **hrana bogată în proteine de natură animală**, proteine ce fac oamenii capabili de o muncă fizică și intelectuală de mai bună calitate.

Din calculele făcute de biologi, putem anticipa că Oceanul poate produce mai multă hrană decît uscatul, dacă va fi cultivat și dau doar un exemplu spre a sprijini această afirmație, optimistă dar nu exagerată : algele monocelulare plutitoare ale fitoplanctonului cultivate, pot produce cca. 400 chintale verdeață uscată la ha cu 50% proteină, în timp ce grîul dă doar 30 chintale/ha cu 12% albumină.

Omul trebuie să dezvolte în viitorul apropiat o **zootehnie** și o **fitotehnie oceanică** ; trebuie să învețe în deceniile ce vin să selecționeze și să aclimatizeze în anumite golfuri adăpostite de la natură sau apărate de diguri, în lagune sălcii și mai cu seamă în estuare, cît mai multe soiuri vegetale și animale. Se știu în culturi astăzi peste 25 de feluri de alge și 40 specii de animale marine ; numărul lor va trebui înmulțit și cultura lor extinsă pe principiile zootehniei terestre, în care genetica trebuie să găsească specii maniabele și-n ocean.

Oricum oceanicultura este realmente o mare speranță de proteine pentru omenire și mai ales pentru țările în curs de dezvoltare, majoritatea situate în ținuturile tropicale, cu estuare și mangrove deosebit de propice culturilor de plante și animale marine ; este vorba însă de culturi de pești cu mare randament, care să fie accesibili populației, nu de stridii, languste sau crevete consumate numai de oamenii bogați ai țărilor capitaliste.

CERINȚE ALE INSTAURĂRII UNEI NOI ORDINI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

Măsuri preferențiale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transportului maritim [II]

O protejare pe deplin justificată

ÎN VEDEREA ASIGURĂRII unei participări crescînde și substanțiale a țărilor în curs de dezvoltare în transportul maritim al mărfurilor, în special al celor făcînd obiectul comerțului lor exterior, este necesar să se afirme și să se realizeze dreptul acestor țări de a ajuta, încuraja și proteja marina lor comercială. Măsurile adoptate de țările în curs de dezvoltare pentru protejarea și promovarea marinei lor comerciale nu trebuie să fie considerate ca discriminatorii și să servească drept pretext pentru represalii din partea altor țări. În acest sens, în rezoluția 70 (III) a UNCTAD, intitulată „Dezvoltarea marinei comerciale", la pct. 10 se menționează: „Fiind recunoscut că țările în curs de dezvoltare ar trebui să participe într-o măsură crescîndă și substanțială la transportul maritim al mărfurilor, ar fi indicat să li se dea posibilitatea de a dezvolta marina lor comercială națională și multinațională prin adoptarea de măsuri care să le permită armatorilor lor să înfrunte concurența pe piața internațională a navlurilor și de a contribui astfel la o dezvoltare rațională a transporturilor maritime".

În vederea favorizării dezvoltării marinei lor comerciale naționale, țările în curs de dezvoltare adoptă diferite măsuri, cum ar fi acordarea de avantaje fiscale, afectarea de fonduri speciale pentru investițiile în sectorul transportului maritim, rezervarea unei părți din încărcături pentru flota națională.

Pe plan internațional a suscitat și suscită ample controverse problema rezervării unei părți a încărcăturilor pentru flota comercială națională. Această practică a rezervării încărcăturilor este condamnată de unii, fiind considerată drept discriminatorie, contrară principiului alegerii libere a serviciilor de transport maritim de către încărcător, pe baza considerentelor comerciale.

Este evident însă că, în cazul țărilor în curs de dezvoltare, aplicarea principiului alegerii libere a serviciilor de transport maritim ar fi de natură să frîneze dezvoltarea tinerei lor flote comerciale naționale, care nu a atins încă nivelul de competitivitate al flotei țărilor dezvoltate, cu o veche tradiție în domeniul marinei comerciale. De aceea, protejarea flotei comerciale maritime a țărilor în curs de dezvoltare de concurența străină, prin aplicarea principiului rezervării unei părți a încărcăturilor pentru această flotă, este pe deplin justificată.

Menționăm că, în cadrul Conferinței Națiunilor Unite pentru negocierea unui cod de conduită pentru conferințele de linie (Geneva, noiembrie-decembrie 1973, martie-aprilie 1974), Norvegia a propus ca liniile naționale de navigație ale unei țări în curs de dezvoltare să aibă dreptul să transporte 40% din încărcăturile generate de comerțul acestei țări și transportate de o conferință servind comerțul ei exterior. Potrivit punctului de vedere exprimat de Norvegia, un astfel de tratament preferențial unilateral ar trebui aplicat față de țările în curs de dezvoltare, spre a le ajuta să depășească stadiul incipient de dezvoltare a transporturilor lor maritime și să-și sporească participarea la transporturile internaționale de linie. În același timp, Norvegia a considerat nejustificat ca un tratament preferențial să fie aplicat și țărilor dezvoltate în ceea ce privește efectuarea transportului maritim al mărfurilor care fac obiectul comerțului lor exterior, subliniind necesitatea ca — în afara cotei rezervate țărilor în curs de dezvoltare — transportul maritim de linie să fie deschis concurenței. Ideea unui tratament preferențial unilateral în favoarea liniilor naționale de navigație ale țărilor în curs de dezvoltare a fost sprijinită și de alte țări occidentale — Finlanda, Suedia, Elveția etc.

În codul de conduită a conferințelor maritime, adoptat în aprilie 1974, s-a prevăzut însă o schemă preferențială bilaterală de împărțire a încărcăturilor. Potrivit acestei scheme, liniile de navigație ale fiecăreia din cele două țări între care se efectuează transporturile maritime participă în mod egal la volumul traficului generat de comerțul lor reciproc, și anume în proporție de cel puțin 40%. Liniile de navigație ale țărilor terțe au dreptul să participe în proporție de 20% la acest volum de trafic (formula 40 : 40 : 20). Menționăm că, potrivit declarațiilor făcute de numeroase țări la conferință, liniile comune de navigație create pe baza acordurilor bilaterale interguvernamentale nu intră în sfera de acțiune a codului de conduită a conferințelor maritime.

Deși codul de conduită stipulează rezervarea în favoarea liniilor de navigație ale fiecărei țări a unei părți substanțiale a transportului maritim generat de comerțul ei exterior, această prevedere preferențială prezintă o importanță mai mare pentru țările în curs de dezvoltare, care sînt mai puțin competitive decît țările dezvoltate pe piața navlurilor și, în consecință, resimt mai acut nevoia de a fi protejate de concurența internațională pe această piață.

Navluri și competitivitate

NIVELUL NAVLURILOR este un element important care influențează competitivitatea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. Astfel, de exemplu, ponderea navlurilor în prețul mărfurilor exportate de țările în curs de dezvoltare spre Europa în anul 1975 a atins la unele produse 20—25%. De aceea, stabilirea de navluri pe cît posibil mai reduse pentru țările în curs de dezvoltare prezintă o însemnătate considerabilă pentru creșterea exporturilor lor, mai ales de mărfuri netradiționale.

În Strategia internațională pentru cel de-al doilea Deceniu al dezvoltării se subliniază că, în stabilirea sau ajustarea navlurilor, ar trebui să se țină seama de nevoile țărilor în curs de dezvoltare, în special de eforturile pe care le depun pentru favorizarea exporturilor netradiționale. În legătură cu această prevedere, rezoluția 69 (III) a UNCTAD, recomandă guvernelor de a solicita conferințelor martime și organizațiilor similare să recunoască necesitatea favorizării exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, acordîndu-le, de fiecare dată cînd este posibil sub raport comercial, navluri promoționale pentru exporturile lor netradiționale.

În codul de conduită a conferințelor maritime (art. 12 și 15) se prevede stabilirea de navluri promoționale pentru mărfurile netradiționale la export, luîndu-se în considerare condițiile de desfășurare a comerțului cu mărfurile respective ale țărilor servite de conferințele maritime, în special ale țărilor în curs de dezvoltare și ale țărilor fără litoral. Navlurile promoționale se stabilesc la cererea celor interesați, care trebuie să furnizeze elementele justificînd necesitatea aplicării unor astfel de navluri. În mod obișnuit, navlurile promoționale se fixează pe o perioadă de 12 luni, cu posibilitatea prelungirii aplicării lor.

Trebuie remarcat, însă, că progresele în domeniul aplicării de navluri promoționale la exporturile netradiționale ale țărilor în curs de dezvoltare sînt lente.

Regim special pentru țările în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare

APLICAREA UNUI TRATAMENT special în favoarea țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare, se prevede și în domeniul transporturilor maritime, în vederea compensării dezavantajelor decurgînd din nivelul lor mai redus de dezvoltare și/sau poziția lor geografică. Astfel, se preconizează stabilirea de navluri mai avantajoase pentru aceste categorii de țări și acordarea prioritară de asistență financiară și tehnică pentru dezvoltarea transportului lor maritim.

La punctul 4 al rezoluției 25 (III) a Comisiei UNCTAD pentru transporturile maritime, adoptată la sesiunea a VII-a a acestei Comisii în noiembrie 1975, se arată că Comisia „roagă guvernele statelor membre ale UNCTAD să invite companiile maritime membre ale conferințelor a) să fixeze, pe cît posibil, navlurile la un nivel de natură să încurajeze și să promoveze comerțul țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare și b) să acorde, pe cît posibil, navluri promoționale pentru exporturile netradiționale ale acestor țări“.

Rezoluția 98 (IV) a UNCTAD privind țările în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare, adoptată la sesiunea de la Nairobi din mai 1976, confirmă, în esență, prevederile rezoluției 25 (VII) a Comisiei pentru transporturile maritime. Guvernele țărilor dezvoltate și ale celor în curs de dezvoltare sînt rugate să invite pe armatori și pe membrii conferințelor maritime să stabilească, pe cît posibil, navluri de natură să stimuleze comerțul de export al țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, fără litoral sau insulare și să fixeze tarife avantajoase pentru exportul netradițional al acestor țări, ceea ce ar contribui la cîștigarea de noi piețe și dezvoltarea de noi fluxuri comerciale.

Se tinde să se definească mecanismele și modalitățile necesare pentru punerea în aplicare a rezoluțiilor susmenționate. În acest sens, rezoluția 29 (VIII) a sesiunii a VIII-a a Comisiei pentru transporturile maritime ale UNCTAD din aprilie 1977 prevede elaborarea de către Secretarul general al UNCTAD a unui studiu referitor la posibilitățile de a obține navluri mai favorabile pentru țările în curs de dezvoltare fără litoral, în conformitate cu rezoluția 98 (IV) a UNCTAD. Pe baza rezultatelor acestui studiu, Consiliul UNCTAD ar urma să examineze formularea de recomandări către guvernele interesate privind măsurile cele mai potrivite.

Evident, aplicarea de navluri mai favorabile pentru țările în curs de dezvoltare fără litoral prezintă o importanță deosebită, date fiind cheltuielile adiționale de transport și tranzit pe care le suportă aceste țări, cheltuieli care constituie un obstacol major în calea accesului lor la piețe.

Se prevăd măsuri speciale în domeniul acordării de asistență financiară și tehnică categoriilor de țări susamintite. Astfel, rezoluția 98 (IV) a UNCTAD cere țărilor dezvoltate și instituțiilor financiare internaționale să examineze, în cadrul asistenței lor financiare și tehnice, acordarea de ajutor prioritar țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate și insulare în crearea și lărgirea flotei lor comerciale naționale sau regionale, precum și în realizarea proiectelor în domeniul infrastructurii portuare, reparării și deservirii tehnice a navelor. Aceeași rezoluție stipulează că organizațiile internaționale sînt chemate ca, la cererea țărilor interesate, să acorde ajutor tehnic și financiar în vederea facilitării folosirii porturilor de tranzit pentru nevoile țărilor în curs de dezvoltare fără litoral.

În ansamblu, se conturează tendința de a se acorda atenție sporită sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin dezvoltate, fără litoral sau insulare în domeniul transporturilor maritime. Desigur, acest lucru nu trebuie să diminueze preocuparea pentru a acorda ajutor în acest domeniu celorlalte țări în curs de dezvoltare.

Cazul României

CA ȘI CELELALTE ȚĂRI în curs de dezvoltare, România acționează energic pentru sporirea participării flotei proprii la transportul maritim al mărfurilor importate și exportate. Flota comercială maritimă românească a fost practic creată în ultimii 12 ani. În perioada cincinalului 1971—1975, flota comercială maritimă a țării a fost dotată cu nave care însumează 696 mii tdw, printre care petroliere de 85 mii tdw și mineraliere de mare capacitate. La sfîrșitul anului 1975, tonajul flotei maritime comerciale românești a ajuns la 1 205 mii tdw, fiind de 2,4 ori mai mare decît în anul 1970 și de peste 8 ori mai mare decît în anul 1965.

Potrivit prevederilor legii pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României pe perioada 1976—1980, flota maritimă va fi dotată în această perioadă cu 2 200—2 407,8 mii tdw, prin intrarea în exploatare a 5 petroliere, 22—26 mineraliere, 80—86 cargouri de mărfuri generale, capacitatea flotei urmînd să ajungă în 1980 la 3 370—3 572,3 mii tdw.

După cum se prevede în Programul P.C.R. flota maritimă și fluvială va fi dotată cu nave de tonaj optim, astfel încît pînă în anul 1990 să se asigure transportul cu mijloace proprii a întregului volum de materii prime și produse necesare a fi transportate pe apă. În conformitate cu prevederile aceluiași program se acordă o atenție deosebită construcțiilor navale, urmărindu-se ca industria națională să asigure navele necesare întregului transport maritim și fluvial al țării.

Potrivit prevederilor legii pentru adoptarea planului cincinal pe perioada 1976—1980, tonajul navelor maritime construite anual în țară va spori de la 374 mii tdw (în 1976) la 1 100—1 235 mii tdw, crescînd astfel de circa 3 ori. În conformitate cu cerințele economiei naționale, un accent deosebit se pune pe construcția de nave, mineraliere și petroliere de mare capacitate, precum și de alte nave specializate, urmărindu-se totodată realizarea în țară, într-o proporție majorată, a instalațiilor necesare pentru echiparea navelor.

Un succes remarcabil al industriei noastre de construcții navale l-a constituit realizarea, pe șantierul naval de la Constanța, a petrolierului „Independența“, cu o capacitate de 150 mii tdw (cel mai mare vas construit de șantierele navale ale țării), lansat în cinstea aniversării centenarului independenței de stat a României.

Industria noastră navală furnizează nave și pentru export. Astfel, de exemplu, în 1975 țara noastră a exportat 20 cargouri maritime, față de 4 în 1965.

Lucrări ample s-au întreprins și se vor întreprinde pentru dezvoltarea și amenajarea porturilor, mecanizarea și automatizarea operațiunilor de încărcare-descărcare. Capacitatea de trafic a portului Constanța a fost extinsă prin construirea de noi fronturi de acostare și spații pentru depozitarea mărfurilor. Concomitent cu realizarea Canalului Dunărea-Marea Neagră, se va construi noul port maritim Constanța Sud-Agigea, care va asigura și transbordarea mărfurilor între navele maritime și cele fluviale. De asemenea, se va realiza un nou port maritim la Mangalia.

România militează în mod consecvent pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, inclusiv în domeniul transporturilor maritime. Ea a sprijinit recomandările O.N.U. în acest sens și a votat în favoarea adoptării Convenției relative la un cod de conduită a conferințelor maritime.

Ca țară în curs de dezvoltare, România socialistă este îndreptățită să beneficieze pe plan internațional de un tratament preferențial vizînd sprijinirea eforturilor sale susținute în domeniul dezvoltării flotei maritime comerciale naționale, a industriei navale proprii și a porturilor, precum și diminuarea cheltuielilor destinate navlosirii vaselor străine.

Victor ALDEA

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Perspective modeste pentru comerțul mondial

„ESTE PRUDENT să nu se conteze în primul semestru al anului 1978 decît pe o expansiune modestă a comerțului mondial", se arată într-un recent studiu dat publicității de G.A.T.T., după ce anul trecut creșterea sa ca volum a cunoscut o serioasă încetinire de ritm (la 4%, față de 11% în 1976), în semestrul II al anului trecut volumul schimburilor rămînînd chiar staționar. In cazul țărilor capitaliste dezvoltate, al căror P.N.B. a crescut cu numai 3,5% ca volum, față de 5,5% în 1976, importurile au sporit cu numai 4—5% față de 14% în 1976. De notat că importul lor de petrol a crescut cu numai 1—2%, puternica majorare a importului S.U.A. fiind compensată de o scădere a importului țărilor vest-europene și Japoniei.

Printre factorii care i-au condus la o asemenea prognoză, experții G.A.T.T. notează „noile măsuri protecționiste instituite în ultimele luni, care împiedică creșterea schimburilor", ca și „dificultățile suplimentare pe care le pune evaluarea eventualului impact al recentelor variații ale cursurilor valutare".

Valoric, comerțul mondial din 1977 este estimat la circa 1 150 miliarde dolari, creșterea sub acest raport fiind de 13%. Comparativ cu această cifră, exporturile țărilor socialiste europene au sporit valoric cu circa 15%, adică mai rapid.

Potrivit datelor G.A.T.T., anul trecut prețurile produselor industriale exportate de țările capitaliste dezvoltate au sporit, în dolari, cu 9—10%, cele ale petrolului de export, ca și ale altor produse primare, cu 10%. La cafea creșterea prețurilor a fost de 55%, la cacao de 80%, în timp ce la cereale prețurile au scăzut cu 10%.

Evoluții ale flotei comerciale

DATELE PUBLICATE de „Lloyds Register" asupra situației flotei mondiale la mijlocul anului trecut arată că — în decursul unui interval de 12 luni — tonajul său global a sporit cu circa 7%, ajungînd la 394 mil. t.r.b. Pe tipuri de nave, cele mai importante creșteri relative de tonaj au avut loc la navele specializate (pentru transportul produselor chimice, al gazelor lichefiate, al containerelor etc.).

După cum se poate vedea din tabelul de mai jos, care include primele cincisprezece țări nesocialiste dispunînd de flote maritime comerciale, în ordinea descrescîndă a tonajului, creșteri sensibile au înregistrat îndeosebi flotele sub pavilion de complezență (cazul statelor Liberia, Panama ș.a.), în timp ce efectele prelungite ale crizei economice au determinat o reducere a flotei unor țări capitaliste industrializate, ca Japonia, Anglia, Norvegia, Suedia etc.

Țara	Mii t.r.b. la 1/VII 1977	Creșterea (în %) față de 1/VII 1976
Liberia	79983	+ 8,9
Japonia	40036	— 3,9
Anglia	31646	— 3,8
Grecia	29517	+17,9
Norvegia	27801	— 0,5
Panama	19458	+24,5
S.U.A. *)	15300	+ 2,6
Franța	11614	+ 3,0
Italia	11111	+ 0,3
R.F.G.	9592	+ 3,5
Suedia	7429	— 6,8
Spania	7186	+17,6
Singapore	6791	+23,9
India	5482	+ 7,6
Danemarca	5331	+ 3,7

*) Inclusiv flota de rezervă (1,7 mil. t.r.b.).

Orientări în dezvoltarea economică

Coasta de Fildeș: direcții in industrie și in agricultură

ÎN COASTA DE FILDEȘ agricultura cuprinde circa 65% din populația activă a țării, fiind în continuare sectorul de bază al economiei. Producția anuală de cafea a țării este de aproape 300 mii tone, situînd-o pe primul loc în Africa și pe locul trei pe plan mondial, după Brazilia și Columbia. Tot locul trei în ierarhia mondială îl ocupă Coasta de Fildeș și în privința producției de cacao (240 mii tone anual). În această țară se obține producția cea mai mare de bumbac de pe continentul african. În perioada 1976—1977 s-au obținut peste 75 mii tone bumbac. În anul 1980 producția de bumbac se așteaptă să depășească 100 mii tone, ce urmează să fie în întregime prelucrate în combinatele textile din țară.

Sectorul industrial se dezvoltă în ritm susținut, urmărindu-se ivorizarea întreprinderilor mici și mijlocii, participarea la capitalul marilor societăți străine care activează în țară și obținerea unei producții sporite destinate exportului. În industria alimentară, pînă în anul 1980 se va ajunge la o capacitate de decorticare a cafelei de 300 mii tone. Va spori gradul de prelucrare a boabelor de cacao. Se intenționează ca în anul 1982 să se obțină o producție de 300 mii tone de zahăr, din care o treime va acoperi necesarul intern.

O atenție deosebită se acordă industriei uleiului de palmier (în 1976 s-au fabricat circa 145 mii tone). Se află în curs de construcție, la San Pedro, o fabrică de pastă de hîrtie, cu o capacitate de producție de 300 mii tone/an. O altă ramură importantă a economiei ivoriene care se va dezvolta în viitorii ani pe calea extinderii și modernizării unităților de producție existente este industria textilă. În industria chimică începe în acest an dublarea capacității de producție a îngrășămintelor, în prezent de 60 mii tone/an. Pînă în 1981 capacitatea de prelucrare a petrolului brut se va ridica la 4 milioane tone/an. S-au întreprins măsuri pentru creșterea producției de ciment la 800 mii tone în 1977. Un accent deosebit se mai pune pe sporirea producției de energie electrică și a industriei extractive (resursele minerale ivoriene sînt relativ reduse, și se rezumă îndeosebi la minereu de fier).

Comerțul exterior al Coastei de Fildeș a înregistrat în ultimii ani o continuă creștere și o balanță comercială activă. Cafeaua, cacaua și lemnul au reprezentat în anul 1977 circa 75% din exporturile globale ale țării. În cadrul importurilor bunurile de consum reprezintă 75%, iar bunurile de investiții 24%.

Relațiile economice dintre România și Coasta de Fildeș se desfășoară pe baza acordului comercial și a acordului de cooperare economică și tehnică încheiat în anul 1975 și au un curs ascendent.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 28—31.III.1978 a fost caracterizată printr-un nou recul al **dolarului S.U.A.** față de majoritatea valutelor occidentale. Această evoluție a fost determinată atît de factori interni, dintre care se remarcă mai ales deficitul lunar fără precedent al balanței comerciale a S.U.A. pe luna februarie 1978 — de 4,52 mlrd. dolari — cît și de o serie de factori externi, între care noile tensiuni în relația yen/dolar.

Cu toate măsurile anterioare luate de autoritățile japoneze pentru oprirea atacurilor speculative „à la hausse" îndreptate contra **yenului** (scăderea taxei oficiale a scontului, dobînzi negative, restricții la importul de capital, intervenții directe pe piața valutară cifrate în martie la peste 5 miliarde dolari), moneda S.U.A. a înregistrat la 29.III.a.c. cel mai scăzut curs din istorie în raport cu yenul: 220,70 yeni/dolari. De menționat volumul record al tranzacțiilor la vedere și la termen de pe piața valutară japoneză efectuate pe 28 martie — circa 2 mlrd. dolari — precum și amploarea intervenției Băncii Japoniei din aceeași zi — peste 800 mil. dolari S.U.A., cu puțin sub recordul de 1,1 mlrd. dolari înregistrat pe 27 august 1971. Observatorii apreciază că în condițiile menținerii balanței de plăți puternic excedentare a Japoniei yenul va continua să fie supus presiunilor, reprecierea sa fiind așteptată de partenerii comerciali cu speranța că astfel exporturile nipone vor fi mai puțin competitive. La închidere, după un ușor recul, cursul era de circa 222 yeni/dolar, cu circa 3,7% peste închiderea de referință.

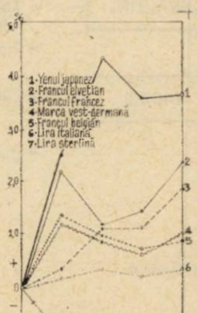

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 28—31 III., luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 23. III. 1978.

Francul elvețian s-a repreciat în acest interval cu peste 2%, cotînd la închidere la circa 1,8660 franci pentru un dolar. Cu o repreciere de circa 1,8%, **francul francez,** care a atins circa 4,5775 franci/dolar, pare a confirma evoluția recentă anticipînd o anumită redresare în evoluția economiei franceze.

Șarpele valutar vest-european a realizat pe ansamblu o repreciere relativ moderată în raport cu dolarul, **marca vest-germană** și respectiv **francul belgian** cotînd la închidere la circa 2,02 mărci și respectiv 31,47 franci pentru un dolar. **Lira italiană,** continuînd să rămînă în urma majorității valutelor mai importante, a realizat totuși o ușoară redresare, terminînd intervalul la circa 845,50 lire/dolar. **Lira sterlină** a avut o evoluție deosebită, continuînd să manifeste o tendință descendentă față de restul valutelor occidentale ca urmare a dificultăților economiei britanice.

Dobînzile pe piața euro-depozitelor la șase luni au fost de circa 7,875% pentru eurodolarii S.U.A., 1,125% pentru eurofrancii elvețieni și de circa 3,625% pentru euromărcile vest-germane.

Prețul aurului a înregistrat o evoluție oscilantă pe o tendință de fond ușor descendentă, situîndu-se la al doilea fixing de la Londra, vineri 31 III, la 181,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Diferențiere și accelerări

SCARA nivelurilor naționale ale inflației în țările occidentale are în ultimul timp o tendință pronunțată de a deveni mai abruptă. Dacă se compară creșterile de prețuri din 1977, situația redată în graficul alăturat încă nu oglindește întregul adevăr. Astfel, dintre țările O.C.D.E. au avut anul trecut ritmuri de depreciere monetară superioare maximei din grafic: Turcia 26,0%, Portugalia 27,1%, Irlanda 29,9%. Pe de altă parte, în timp, gama nivelurilor inflaționiste s-a lărgit mult față de deceniul trecut și prima jumătate a actualului deceniu. În medie pe perioada 1964—1974, raportul între ritmurile maxim și minim de depreciere monetară în zona O.C.D.E. a fost de 3,5 :1 ; dar în 1977 raportul a ajuns la 23 :1. Avînd în vedere că într-o serie de țări membre ale acestei organizații ritmul inflației are în ultimul timp o tendință de accelerare, șansele revenirii la o scară mai puțin abruptă a ritmurilor naționale sînt în prezent reduse.

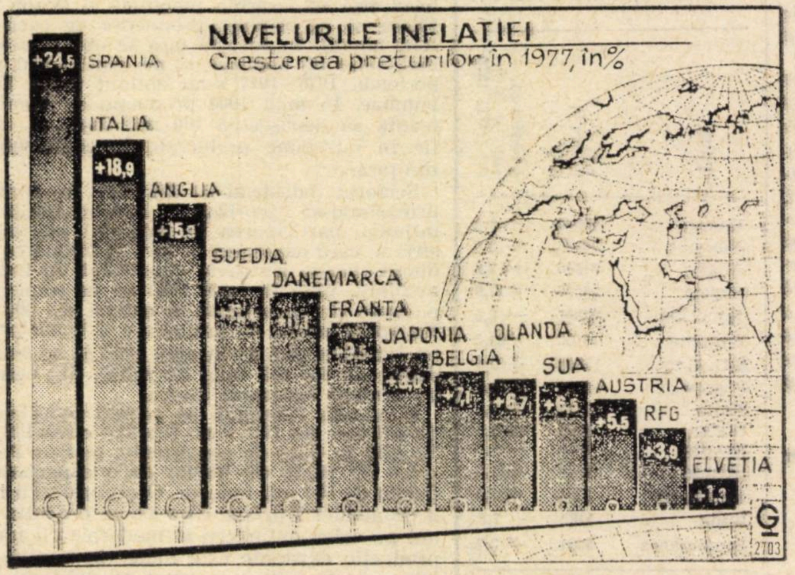

Contururi ale viitorului solar

ANALIZÎND perspectivele pieței instalațiilor și aparatelor de valorificare a energiei solare, revista **L'Usine Nouvelle** trece în revistă utilizările actuale și de viitor ale acestei forme a energiei. Multiplele posibilități determinate pînă în prezent, pe care le oferă energia solară, sînt sistematizate în graficul de mai sus. Captarea acestei energii ar putea aduce, după cum se vede, o contribuție de loc neglijabilă dacă se ține seama chiar și numai de varietatea domeniilor de aplicare. Principalul impediment pentru folosirea energiei solare pe scară largă este socotit, deocamdată, nivelul ridicat al investițiilor specifice necesare. Dar în privința lor se conturează o tendință de scădere continuă pe măsura valorificării progresului tehnic realizat în acest domeniu. Dovadă sînt prognozele care se întîlnesc tot mai deș în publicațiile de specialitate. De exemplu, după estimații din surse americane, volumul vînzărilor pe piața instalațiilor și aparatelor pentru valorificarea energiei solare va reprezenta 10 miliarde dolari în anul 2 000, iar după opinia unui specialist francez, în următoarele două decenii pe glob ar putea fi instalate pînă la patruzeci de mii de heliocentrale electrice cu o capacitate unitară de 3—5 MW.

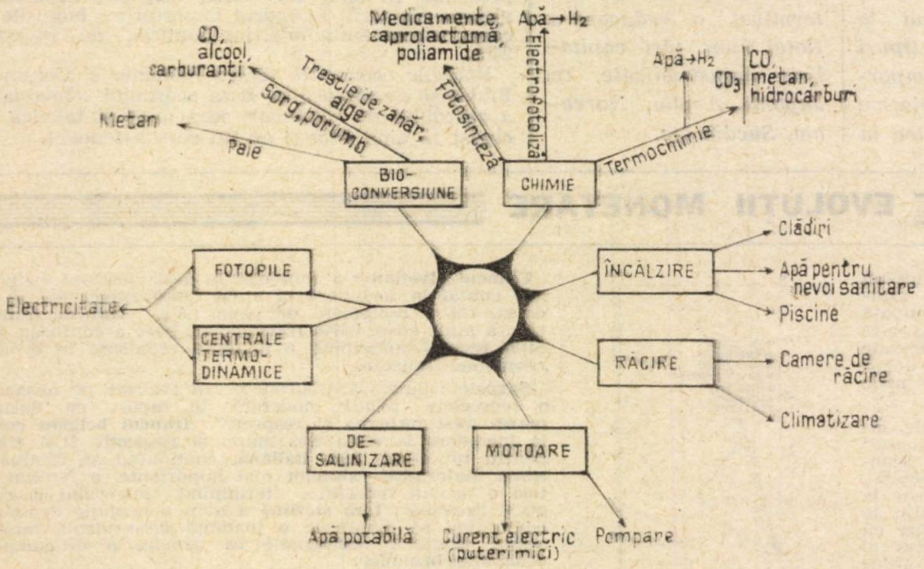

Cehoslovacia: programe de dezvoltare structurala

ÎN CEHOSLOVACIA se elaborează proiectele unor programe de dezvoltare structurală a industriei construcțiilor de mașini, care prevăd extinderea și îmbunătățirea calitativă a acelor producții care contribuie la echiparea sau reechiparea diferitelor ramuri ale economiei naționale sau permit lărgirea exportului, alături de alte programe vizînd reducerea unor producții. În cursul cincinalului 1976—1980 se prevede dezvoltarea prioritară a producției de mașini-unelte și utilaje pentru turnătorie (de înaltă productivitate), de linii automate, de echipament pentru întreprinderi textile, de pielărie și încălțăminte, de autocamioane și autoturisme, de instalații moderne pentru telecomunicații, de semiconductori și microelectroelemente, de utilaje agricole de înaltă productivitate, de mașini pentru lucrările de construcții și de drumuri ș.a.

Proiectele menționate, completate pe baza propunerilor făcute de diferite institute de cercetări științifice, uniuni economice de producție ori ministere de ramură, urmează să constituie temelia determinării structurii producției construcțiilor de mașini din R.S. Cehoslovacă pînă în anul 1990.

Știința și politica economică

PORNIND de la faptul că fundamentarea științifică a politicii economice a statului constituie orientarea principală a științei economice în R.P. Ungară, ziarul **Népszabadság** arată că sarcina esențială a cercetării în acest domeniu constă în dezvăluirea legăturilor reciproce obiective ale dezvoltării economice, a posibilităților și mijloacelor pentru folosirea cît mai deplină a avantajelor orînduirii socialiste, în analizarea condițiilor interne și externe ale activității economice.

Se prevede ca cercetarea științifică să se desfășoare în următoarele direcții : analiza complexă a modului de elaborare și înfăptuire a politicii economice ; analiza dinamicii dezvoltării economice și transformării structurale a economiei ; perfecționarea sistemului de conducere a economiei ; determinarea politicii de dezvoltare a industriei ; fundamentarea politicii de dezvoltare a agriculturii ; colaborarea economică în cadrul C.A.E.R., ținîndu-se seama de ansamblul relațiilor economice externe ale R.P. Ungare. În ultima analiză — subliniază publicația amintită — știința economică are sarcina de a contribui la elaborarea strategiei politicii economice, prin determinarea acelor forțe motrice ale dezvoltării economice, care permit menținerea ritmurilor de dezvoltare a producției sociale, ridicarea productivității muncii, perfecționarea producției și a proceselor tehnologice, asigurarea utilizării raționale a investițiilor.

CURIER

GLOSAR

Viteza de circulație a banilor

ACTUALA INFLAȚIE generalizată din țările occidentale a determinat, după toate analizele statistice efectuate, o accelerare a vitezei de circulație a banilor. Acesta este un fenomen cunoscut, avînd în vedere că în capitalism deprecierea monetară permanentă îndeamnă pe deținătorii de sume în numerar sau de disponibilități în conturile bancare să le investească în valori materiale, pentru a nu suferi pierderi prea mari.

Viteza de circulație a banilor — numărul mediu de deplasări ale diferitelor semne bănești, realizate într-o anumită perioadă de timp în procesul circulatiei mărfurilor, prestatiilor de servicii și achitării datoriilor, precum și al mișcărilor de capitaluri — mai este determinată și de conjunctura economică, de circuitul plăților, de creditul bancar etc. În principiu ar trebui ca odată cu accelerarea vitezei de circulatie, masa totală a banilor în circulație să scadă. În practică se constată în Occident adeseori, cum este cazul în prezent, că deși masa banilor în circulatie creste, viteza de circulație a banilor creste și ea, ceea ce conduce la o agravare a deprecierii inflationiste a banilor.

Pentru descrețirea frunților, un exemplu de efect nociv al accelerării vitezei de circulație a banilor, extras dintr-un vechi manual de economie politică britanic : Derby-ul de la Epsom este o cursă tradițională de cai și în același timp prilejul unei adevărate chermese populare. Pentru această zi de Derby, doi tineri, Bobby și Jimmy, pun mînă de la mînă și string zece lire sterline. Cu această sumă cumpără un butoiaș de bere pentru a-l desface cu halba în preajma hipodromului. Ei încarcă butoiașul într-un cărucior și pornesc spre Epsom. Drumul este lung și timpul călduros. Amîndoi suferă de sete și se uită cu jind la butoiaș. Căutîndu-se prin buzunare, Bobby descoperă spre bucuria lui o monedă de metal, cu o valoare inferioară unei lire sterline, adică exact costul unei halbe de bere. Bobby scoate moneda și o dă lui Jimmy, rugîndu-l să-i servească — contra cost — o halbă cu bere din butoiaș. Jimmy ezită, dar de vreme ce Bobby i-a plătit prețul, îi servește halba dorită. Pe Jimmy îl persecută însă aceeași sete și, gîndindu-se că acum are și el cu ce să plătească o halbă, scoate moneda primită și cumpără și el o halbă de bere din butoi. Odată începutul făcut, restul a urmat de la sine. În tot timpul cît a durat drumul pînă la Epsom, moneda s-a mutat dintr-un buzunar în altul, plătind de fiecare dată în mod cinstit cîte o halbă de bere. Cei doi negustori improvizați ajunși la hipodrom, berea din butoi dispăruse, iar moneda se întorsese de unde plecase, adică în buzunarul lui Bobby. Această monedă divizionară ajunsese de fapt să aibă o putere de cumpărare de zece lire sterline, numai datorită vitezei ei de circulație.

Întorcîndu-ne la viata economică reală, este cert că viteza de circulatie a banilor este un factor important al legii cantității de bani necesară circulației. Accelerarea vitezei de circulație contribuie, atunci cînd condițiile necesare sînt create, la reducerea masei banilor în circulație, la reducerea cheltuielilor de circulație. Din această cauză, în țările socialiste, indicele vitezei de circulatie a banilor este urmărit îndeaproape și influențat prin măsuri corespunzătoare. În Republica Socialistă România, strategia și tactica monetară a partidului și statului utilizează viteza de circulatie a banilor ca unul din elementele echilibrului monetar, condiție de bază a stabilității puterii de cumpărare a leului, a consolidării și întăririi monedei noastre nationale, de care este strîns legată ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

C. K.

Gaze naturale lichefiate

Mihai Negulici, Pitești —1) Prima uzină de lichefiere a gazelor naturale, care cu o capacitate de 1,5 miliarde metri cubi pe an era cea mai mare din lume, a intrat în functiune în Algeria în urmă cu aproape 15 ani, la Arzew. Astăzi Algeria este principalul exportator mondial de gaze naturale lichefiate. La începutul lunii martie a început traversarea Oceanului Atlantic primul vas metanier din seria celor care în următorii 25 de ani vor transporta în S.U.A. 10,5 miliarde metri cubi de gaze lichefiate pe an.

Pe baza uzinelor aflate în constructie și a contractelor de livrare semnate cu diverse țări, Algeria contează să exporte în 1985 circa 70 miliarde metri cubi de gaze naturale lichefiate, realizînd aproape jumătate din exportul mondial prevăzut pentru acel an.

Gazele naturale contează în prezent cu 10% în aprovizionarea mondială cu energie. Marea majoritate a comerțului international cu gaze naturale (85%) se face prin conducte, dar această pondere va cunoaște în viitor o scădere în favoarea transportului cu nave speciale.

2) Mecanismul de functionare a „șarpelui valutar“ vest-european a fost pe larg descris la rubrica Glosar în numerele din 17 și 24 iunie 1977 ale revistei noastre, așa încît nu mai revenim.

Cooperare

Vasile Comardicea, Tîrgu Jiu — 1) Încasările țărilor exportatoare de petrol au sporit, exprimate în dolari, cu circa 11% în 1977, în primul rînd pe baza creșterii prețurilor. Excedentul lor comercial s-a redus ușor anul trecut, la 60 miliarde dolari, față de 64 miliarde în 1976. 2) Programul de actiune pentru cooperarea tehnică în materie de medicamente esențiale, aflat în prezent în pregătirea Organizației Mondiale a Sănătății are în vedere nu numai facilitarea punerii la dispoziția țărilor cel mai puțin dezvoltate a medicamentelor și vaccinurilor esențiale, în condiții mai favorabile, dar și trecerea la producerea locală în țările utilizatoare a acestor medicamente esențiale, în măsura posibilului. Activitățile din cadrul acestui program se încadrează în obiectivul general actual al O.M.S. definit ca „Sănătate pentru toți în anul 2000“.

Repartiția forței de muncă

Dionisie Șotron, Galați — Cele mai recente date sintetice asupra repartiției forței de muncă între cele trei mari sectoare de activitate economică — agricultură, industrie și prestări de servicii — publicate de Biroul internațional al muncii — se referă la anul 1970 (vezi „Labour force estimates and projections 1950—2000. Second edition, Geneva). Pe plan mondial forța de muncă este estimată la 1 508 614 mii de oameni, din care 50,95% ocupați în agricultură, 22,94% în industrie, iar 26,11% în sectorul serviciilor. Pe continente, însă — după cum se vede din tabelul de mai jos — apar ample discrepanțe, legate în primul rînd de gradul de dezvoltare economică. Astfel, de pildă, Africa este continentul cu cea mai mare pondere a forței de muncă ocupate în agricultură, America de Nord — a celei ocupate în sectorul serviciilor, iar Europa — a celei din industrie.

(în % din total forță de muncă)

Regiunea	Agricultură	Industrie	Prestări de servicii
Africa	71,49	11,29	17,22
America Latină	40,75	21,83	37,42
America de Nord	4,09	34,19	61,72
Asia	64,77	17,45	17,78
Europa	20,75	40,48	38,77
Oceania	23,67	30,38	45,95

Premiu

Radu Pascu, București — J.K. Galbraith, laureatul din acest an al premiului Noble (nu Nobel), decernat de Asociația pentru promovarea umorului în relațiile internaționale, cu sediul la Paris, este una și aceeași persoană cu cunoscutul economist american. Laureatul de anul trecut a fost C. Northcote Parkinson, autorul „legii“ care-i poartă numele.

Gallup

Petre C. Petre, București — Denumirea completă a Institutului Gallup este Institutul american pentru sondarea opiniei publice — prin metoda cuantificării părerilor publicului în probleme actuale sociale, politice și economice — fondat de George Gallup în 1935. După 1937, filiale ale Institutului Gallup au fost create în 32 de țări, unde efectuează sondaje periodice. Născut în 1901, George Gallup a ținut cursuri de ziaristică și psihologie la mai multe universități americane. Date biografice mai amănunțite găsiți în recenta carte a lui Carol Roman „Tu, la confluența cu ceilalți“, apărută în Editura Albatros.

Poluare marină

Robert Schwartz, Timișoara — 1) Amploarea daunelor provocate de eșuarea petrolierului „Amoco Cadiz“ este încă greu de apreciat. În cazul mareei negre provocate de eșuarea, în 1967 în Canalul Minecii, a petrolierului „Torrey Canyon“ avînd la bord mai puțin de jumătate din încărcătura de 220 000 tone a lui „Amoco Cadiz“, a fost nevoie de trei pînă la cinci ani pentru restabilirea echilibrului ecologic marin.

O paralelă cu erupția platformei „Bravo“ din zona Ekofisk a Mării Nordului este dificilă, deoarece erupția respectivă a aruncat în mare „numai“ circa 12 000 tone petrol, într-o zonă situată în largul mării, la circa 200 km de țărm, astfel încît petrolul respectiv nu a atins coastele nici uneia din țările riverane. Eșuarea lui „Amoco Cadiz“, în apropiere de țărm, reprezintă în schimb o grea lovitură pentru pescari, pentru crescătorii de stridii, scoici și alge, ca și pentru turismul din regiunea respectivă, oricum nu prea dezvoltată, a Franței.

2) Eșuarea petrolierului „Amoco Cadiz“, navigînd sub pavilion liberian, a pus din nou cu acuitate problema navelor înregistrate sub pavilion de complezență (30% din flota mondială a anului 1977, față de 5% în 1950 și 19,3% în 1971). Liberia deține singură o treime din parcul mondial de petroliere, alcătuit în proporție de 55% din nave de peste 200 000 tone. Recurgerea la nave nesigure și periculoase cum sînt multe din cele sub pavilion de complezență, care în plus supun echipajele la condiții de muncă și de viață calificate drept „revoltătoare“ în presa internațională, se explică prin profitul suplimentar pe care-l permite beneficiarilor, serviciile unor asemenea nave costînd cu 20—40% mai puțin decît cele ale unor nave sub pavilion național.

Atanase Tranoiu, Sinaia — Vă rugăm să vă adresați revistei „Magazin istoric“.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

IOSIF SZÖCS, Sfîntu Gheorghe — În baza art. 28 din H.C.M. nr. 1053/1959 personalul nelocalnic care lucrează pe șantierele de construcții-montaj beneficiază de cazare gratuită. Prevederile Legii nr. 5/1973 și ale H.C.M., nr. 860/1973, privind stabilirea și plata chiriei sînt aplicabile tuturor unităților care au personal încadrat în muncă, beneficiar de locuințe cu chirie din fondul locativ de stat. În art. 57—59 din Legea nr. 5/1973 nu se prevede condiția ca în căminele muncitorești pentru tineret să locuiască tineri nefamiliști și nici cazarea gratuită a membrilor din familia acestora.

MIRCEA N. POPESCU, Rîmnicu Vîlcea — Retribuția tarifară majorată cu 5—25%, acordată conform anexei nr. 5 la H.C.M. nr. 69/1975, se ia în considerare la calcularea tuturor drepturilor care se stabilesc pe baza retribuției tarifare de încadrare, inclusiv a alocației de stat pentru copii. Termenul de „mai mult de 12 zile" la care se referă art. 12 din Decretul nr. 246/1977 se înțelege „inclusiv". Penalizarea curge, deci, de la a 13-a zi.

GABOR FLORIAN, Cluj-Napoca — Potrivit art. 19 din Legea nr. 62/1968 privind amortizarea fondurilor fixe, republicată în Buletinul Oficial nr. 6—7 din 19/I/1977, scoaterea din funcțiune a fondurilor fixe se aprobă o singură dată pe an, prin Decret al Consiliului de Stat, o dată cu aprobarea planului național unic. În baza art. 54 din HCM nr. 771/1962 pentru aprobarea regulamentului privind declasarea și casarea bunurilor aflate în administrarea operativă a întreprinderilor și instituțiilor bugetare, competențele pentru casare și declasare se stabilesc de miniștri, conducătorii celorlalte organe centrale și comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, iar plafoanele se aprobă de către acestea cu prilejul aprobării planului de cheltuieli al unității respective. Contravaloarea pierderilor rezultate, în cazul că potrivit reglementărilor în vigoare nu sînt imputabile, se înregistrează în contul de cheltuieli în limita creditelor bugetare și a plafoanelor aprobate cu ocazia aprobării planului de cheltuieli.

La efectuarea operațiunilor de casare și declasare a bunurilor materiale se vor avea în vedere și prevederile : Legii nr. 5/1970 privind gospodărirea mijloacelor materiale și bănești (art. 3 și 4), Legii nr. 9/1974 privind controlul financiar preventiv (art. 1), Legii finanțelor nr. 9/1972 (art. 229).

SIMION URSU, Cluj-Napoca — Pentru cooperatorii ce lucrează în zootehnie și la care producția (produșii) se pot evidenția lună de lună (lapte de vacă, ouă, efective de animale) avansul este de 90% din tariful de retribuire, stabilit în acord global. La această categorie de cooperatori retribuția lunară în cadrul acordului global nu este plafonată. La stabilirea tarifelor pentru retribuirea în acord global — prevăzută în anexa 3 punctul II — s-a luat ca bază de calcul nivelul venitului garantat anual pentru îngrijitorul de bază și cota aferentă îngrijitorului de schimb. În consecință, îngrijitorul de bază, care nu are schimb, primește drepturile cuvenite în acord global — pe baza tarifelor prevăzute în angajament în care s-a inclus și retribuirea cuvenită îngrijitorului de schimb.

Contabilii șefi și contabilii care în perioada 1965—1970 au fost retribuiți ca angajați potrivit Codului Muncii, de către B.N.R.S.R. și de U.J.C.A.P., și care ulterior au fost transferați pentru a fi încadrați în C.A.P. dar nu au pregătirea necesară, nu pot fi încadrați pe bază de contract de muncă. Personalul TESA care poate fi încadrat pe bază de contract de muncă și retribuit de unitate este reglementat de Legea nr. 27/1976 art. 71 alin. 2 și 3.

Cooperatorii care s-au calificat în diferite meserii și au lucrat mai mulți ani în unitățile de stat, iar în prezent lucrează în C.A.P. nu pot fi angajați cu contract de muncă. Ei urmează să lucreze pe baza reglementărilor Legii nr. 27/1976 și Statutului cooperativei agricole de producție, la fel ca și ceilalți membri cooperatori.

REALIZĂRI DE PRESTIGIU

(Urmare din pag. 15)

unitățile industriei metalurgice cheltuielile de producție au fost reduse cu 246 milioane lei, au fost economisiți 82 mii MWh energie electrică, 846 mii t de combustibil și 71 mii tone de metal. Și în ramura energiei electrice și termice au fost economisite 78 milioane kWh și 30 mii tone combustibil. În industria materialelor de construcții valorificarea superioară a resurselor materiale s-a realizat prin fabricarea unor prefabricate ușoare, rezistente, cu consumuri reduse de oțel-beton și ciment, prin adoptarea unor tehnologii de realizare a prefabricatelor din beton armat cu grad ridicat de finisare și echipare, de grinzi și planșee care dau posibilitatea realizării unor construcții ușoare și ieftine, prin utilizarea de noi tehnologii de producere a materialelor de construcții care să folosească ca agent termic energia solară etc. În timpul vizitei la acest sector, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a cerut institutelor de profil, pentru perfecționarea în continuare a activității în acest domeniu, **să grăbească definitivarea tehnologiilor privind utilizarea fibrei de sticlă la prelucrarea elementelor de construcții**, procedeu menit să conducă la diminuarea greutății acestora și a consumurilor de oțel-beton și ciment.

PE BAZA prețioaselor indicații ale secretarului general al partidului, învățînd din experiența primei ediții a festivalului național „Cîntarea României", oamenii muncii din întreaga economie sînt hotărîți să sporească în continuare aportul creației tehnice originale la progresul întregii societăți, la ridicarea bunăstării oamenilor muncii din țara noastră. Cercetarea științifică românească va aborda noi probleme ale cunoașterii, pentru a contribui la îmbogățirea patrimoniului științific internațional, la ridicarea gradului de progres și civilizație al societății românești.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 14 din 7 aprilie 1978

— Înflorirea multilaterală a tuturor localităților patriei **(N. Ionescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Perfecționarea mecanismului economico-financiar
- Coordonate ale îmbunătățirii elaborării planurilor **(Constantin Caloianu)** 3
- Impozitul pe valoarea producției nete — componentă a autogestiunii economico-financiare **(G. Nicolescu)** 6
- Cadru economico-financiar favorabil ridicării pe o treaptă superioară a activității de comerț exterior **(Stelian Marin)** 8
- În dezbatere : participarea oamenilor muncii la beneficii. Îmbinarea armonioasă a intereselor individuale cu cele generale ale societății **(Iancu T. Marin, Rodica Măndoiu)**. Respectarea riguroasă a disciplinei contractuale **(I. Grozav)** 10

— Producția netă și producția fizică – realizate ritmic, integral **(L. Țintea)** 12

— Realizări de prestigiu ale creației științifice și tehnice **(Bogdan Pădure)** 14

— Cititorii au cuvîntul 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Rolul sporit al economiștilor din întreprinderi în realizarea autogestiunii economico-financiare **(conf. dr. Eugen Kerekes, conf. dr. Roman Crișan, lector univ. dr. Ioan Nistor)** 17

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

— Mic dicționar economic. Venitul național **(prof. dr. Gh. D. Bistriceanu)** 19

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Prețul și rentabilitatea **(prof. dr. Constantin Enache)** 20

TEORII — IDEI

— Om-tehnică-mediu. Uzina Aqua (I) Viitorul mărilor și oceanelor **(Mihai Băcescu)** 22

— Școli-curente-economiști. Gîndirea monetară occidentală și maladiile structurale ale sistemului capitalist (I) **(asist. univ. Silviu Cerna)** 24

— Un instrument util de analiză economică **(dr. Dionis Patapievici)** 26

ECONOMIE MONDIALĂ

— Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Măsuri preferențiale în favoarea țărilor în curs de dezvoltare în domeniul transportului maritim (II) **(Victor Aldea)** 27

— Tendințe-conjuncturi 29

— Mondorama 30

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

De la ADAS

Printre numeroasele forme de asigurări facultative puse la dispoziția cetățenilor de către ADAS este și „asigurarea mixtă de viață".

Această asigurare constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează sau pentru familia sa în cazul survenirii unor evenimente neprevăzute asigurate și, totodată, dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea poliței.

Asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin majorarea cuantumului sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite evenimente, asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

Astfel, în „asigurarea familială mixtă de viață" **se cuprind toți membrii familiei în vîrstă de la 5 ani la 60 de ani, oricare dintre aceștia putînd încasa suma asigurată.**

Prin „asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente", **în cazul urmărilor accidentelor cuprinse în asigurare, suma înscrisă în poliță se plătește majorată de 6 ori.**

Prin „asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași" **se garantează primirea eșalonată a unor sume de bani de către urmașii asiguratului.**

Asigurările menționate prezintă o serie de avantaje, dintre care enumerăm :

- **Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 ani pînă la 60 de ani.**
- **Se pot contracta pe termene de la 5 la 20 de ani.**
- **Primele de asigurare sînt convenabile, diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării și de suma asigurată și pot fi achitate și în rate.**
- **La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se majorează cu 10%.**
- **Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale.**
- **Sumele cuvenite pentru cazurile de invaliditate permanentă parțială se plătesc majorate cu 25%.**

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

Pentru relații suplimentare și contractarea de asigurări cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Lei 5

În orice anotimp, hotelurile SINAIA și MONTANA,

din perla Bucegilor-SINAIA, vă oferă un sejur agreabil și reconfortant

Moderne, confortabile, ele dispun de restaurant, cramă, saună, piscină acoperită

1978 APR 14

OFICIUL JUDEȚEAN DE TURISM
PRAHOVA

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- Perfecţionarea mecanismului economico-financiar
- Valenţele economice ale reducerii consumului de energie
- Viitorul electronicii şi informaticii

O CERINȚĂ DE BAZĂ ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII

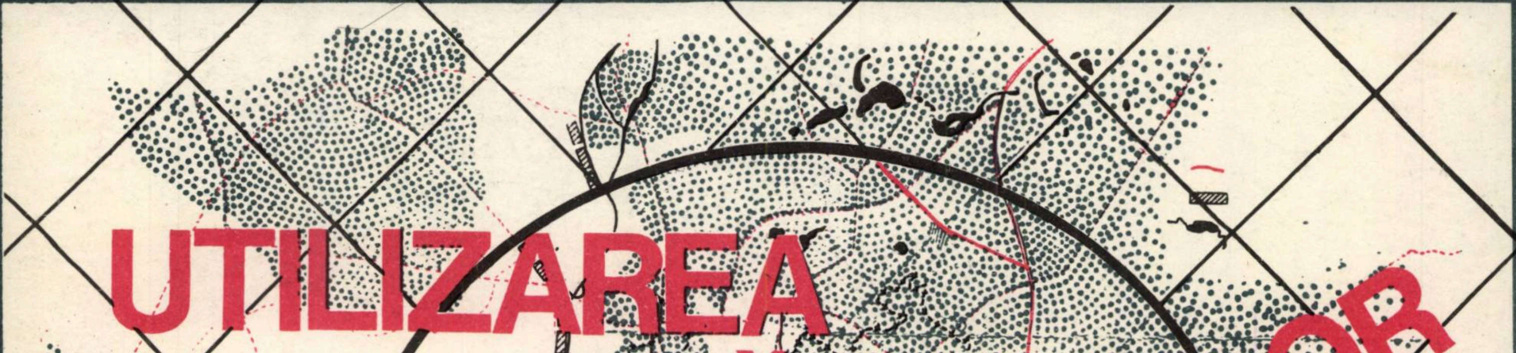

UTILIZAREA RAȚIONALĂ A TERENURILOR

Numărul 15 ● Vineri 14 aprilie 1978

Cu prilejul inaugurării lucrărilor de construcţie a Complexului hidroenergetic Turnu Măgurele-Nicopole

ÎNTÎLNIREA DINTRE TOVARĂŞII NICOLAE CEAUŞESCU ŞI TODOR JIVKOV

La mitingul prieteniei româno-bulgare

În faţa machetei viitorului complex hidroenergetic

1978 MAR 29

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

CREȘTEREA ROLULUI CONTRACTELOR DE COMERȚ EXTERIOR

HOTĂRÎRILE recentei Plenare a Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea mecanismului economico-financiar se înscriu între contribuțiile de seamă pe care partidul, secretarul său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU le aduc pe linia armonizării cît mai perfecte a conducerii centralizate unitare a economiei naționale cu lărgirea inițiativei și răspunderii colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi în cadrul autogestiunii.

În contextul acestei sfere de preocupări ce delimitează una din cele mai complexe probleme ale conducerii economiei socialiste — „asigurarea pentru fiecare etapă de dezvoltare a nivelelor și zonelor optime de echilibru între cele două nivele de conducere“)* — contractul economic, *instrument de planificare și în același timp de realizare a prevederilor înscrise în planul național unic de dezvoltare economico-socială, se distinge ca o formă juridică principală, alături de planul de stat, în realizarea convergenței de interese (decizii) la nivel macro și microeconomic.*

Creșterea rolului contractului economic în cadrul noilor structuri ale mecanismului economico-financiar se reflectă cu evidență prin amplificarea funcțiilor sale atît în relațiile economice de pe piața internă, cît și în cele cu piața externă. În continuare, să urmărim principalele direcții în care se vor manifesta aceste schimbări calitative.

1. Extinderea funcției de instrument de planificare

Prin **eșalonarea în timp** — potrivit măsurilor adoptate — **a încheierii contractelor economice**, atît pentru piața internă cît și pentru piața externă, **înaintea aprobării planului**, sporește considerabil capacitatea lor de a influența planul, bineînțeles în limita nivelurilor orientative și a normativelor de plan, care exprimă echilibrul și opțiunile generale ale dezvoltării economiei naționale.

Suportul material al realizării acestei funcții la nivelul exigențelor sporite ale prezentului îl constituie organizarea la nivel de întreprindere producătoare, întreprindere de comerț exterior, centrală industrială, ministere și alte organe centrale a unei temeinice activități de studiere a pieței interne și externe. **Contractarea trebuie văzută, în acest sens, ca etapă finală a unui laborios proces de prospectare sistematică a pieței** — atît pentru a asigura finalitatea economică și socială a producției, cît și pentru a orienta cercetarea și producția către ceea ce se caută pe piața externă, înlocuind optica: „să vindem ce producem“, cu alta mai rațională : **„să producem ceea ce se vinde“.**

O modificare de principiu se prevede și în **orientarea dezvoltării producției.** Astfel, includerea în plan a investițiilor se va face pe baza documentației elaborate în prealabil, care să justifice oportunitatea alocării fondurilor. Încheierea contractelor de cercetare se va face pentru întregul ciclu de elaborare a acesteia, inclusiv introducerea rezultatelor în producție. Cum este și firesc, aceste contracte, ca și planurile de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, vor fi încheiate în devans față de cele de producție, astfel încît să se asigure orientarea întreprinderilor și centralelor spre realizarea de produse de înaltă tehnicitate, calitate și competitivitate.

2. Creșterea rolului în concretizarea și realizarea sarcinilor de plan în sfera circulației mărfurilor

O semnificație deosebită privind rolul sporit jucat de contractele economice în realizarea planului o are înlocuirea practică a convențiilor, cu contracte ferme pe 5 ani. Pe această cale se creează premisele perfecționării planificării și conducerii economice în ansamblu (prin fructificarea avantajelor profilării și specializării pe termen lung etc.) și se asigură totodată echilibrul planului fizic, respectiv al balanțelor materiale.

Extinderea utilizării indicatorilor fizici, care vor trebui să se concretizeze în relații contractuale ferme privind circulația mărfurilor între întreprinderi, către populație și beneficiarii externi, generează necesități sporite de reglementare a acestor relații prin acte juridice.

Trebuie subliniat în același timp că extinderea utilizării indicatorilor fizici, stabiliți la nivel macroeconomic, privind livrările la fondul pieței, exportul, importul etc. **reprezintă o perfecționare de fond a mecanismului economic,** în sensul creșterii capacității sale de a optimiza, prin prisma intereselor generale ale societății, noi proporții ale economiei naționale, pornind de la identificarea nevoilor reale, concrete ale economiei.

Desigur că atît pentru planificare, cît și pentru contractare aceasta implică o perfecționare a fluxurilor informaționale legate de **prognozele tehnologice și de marketing**, transformarea activității de prognoză și de ajustare a prognozelor într-o activitate **continuă,** bazată pe un sistem informațional eficient, la care să fie racordate toate verigile organizatorice ale unei ramuri. Aceste studii trebuie să stea la baza elaborării fișelor tehnice și caietelor de sarcini anexe la contractele privind livrarea de mărfuri la export.

Documentațiile tehnice anexe, parte integrantă a contractelor sau convențiilor, trebuie să cuprindă măsurile și condițiile ce trebuie avute în vedere de către furnizorul de mărfuri la export pentru îmbunătățirea structurii sortimentale, a calității și performanțelor tehnico-funcționale ale produselor, ridicarea gradului de valorificare a materiilor prime îmbunătățirea modului de prezentare și ambalare, pentru **creș-**

---

*) Vezi I. Blaga, Gh. Manea. **„Mecanismul economic al socialismului“**, Editura științifică, pag. 170.

terea competitivității și a eficienței valutare.

Preluarea de către unitățile economice producătoare a sarcinii de a încheia contracte pe o perioadă de 5 ani înseamnă, practic, o creștere a posibilităților întreprinderii furnizoare de a fundamenta contractele pornind de la o mai bună cunoaștere a posibilităților și resurselor proprii, de la o investigare mai aprofundată, mai în detaliu a pieței produselor din propriul nomenclator, deci de la **un necesar sporit de informații.** Înseși actualizările planului vor avea loc cu circa un an înaintea începerii perioadei de plan propriu-zise, astfel încît **conducerea previzională devine o imperioasă cerință a practicii economice pentru orice întreprindere.**

Este, deci, de așteptat ca mutațiile intervenite în conducerea și planificarea economico-financiară să genereze o atitudine activă, de investigare permanentă a mediului economic în care acționează întreprinderea, capabilă să permită funcționarea mecanismului economic cu abateri cît mai mici față de nivelurile planificate. În acest spirit putem sublinia că înseși depășirile planului de producție sînt orientate, ca structură fizică, spre realizarea unor obiective prioritare ale economiei naționale, cum ar fi sporirea exportului, contribuind în acest fel la echilibrarea balanței de plăți externe.

Complexitatea problemelor de rezolvat la nivelul economiei naționale, în special pentru contractele economice care se încheie pe baza unor acte juridice de planificare — repartiții — (cantitate, perioadă de livrare) impun **utilizarea unor sisteme informatice de mare capacitate, a unor metode moderne de planificare cum sînt balanța legăturilor dintre ramuri, metodologii perfecționate de prognoză** etc.

3. Accentuarea funcției de instrument de control privind îndeplinirea sarcinilor de plan

Recenta hotărîre de partid privind perfecționarea mecanismului prevede că „se interzice introducerea în fabricație de produse care nu au certitudinea desfacerii prin contracte sau comenzi ferme". În acest fel se urmărește ca **prin contracte să se asigure satisfacerea unor nevoi concrete, reale ale economiei naționale sau exportului.**

Un aspect specific al asigurării disciplinei de plan și contractuale în activitatea de export este asigurarea **concordanței dintre contractele economice interne de furnizare de mărfuri pentru export,** încheiate între unitățile producătoare și întreprinderile de comerț exterior și **contractele comerciale internaționale** de vînzare-cumpărare, exporturi complexe etc. — încheiate de întreprinderile de comerț exterior și parteneri externi. În acest sens acționează în primul rînd convențiile comerciale de export încheiate de Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale cu fiecare organ economic, central, prin care se detaliază planul de export.

În ceea ce privește asigurarea fondului de marfă, în cantitatea stabilită și la timp, mecanismul contractual și-a extins recent forța de control și prin instituirea raporturilor juridice de furnizare de mărfuri pentru export. Ele reglementează, pe lîngă nivelul calitativ al mărfurilor, prețurile de facturare și termenele de livrare, adică tocmai aspectele care nasc cel mai frecvent divergențe între părți. În același timp, prin încheierea de către întreprinderile de comerț exterior a contractelor externe în nume și pe cont propriu, **localizarea rezultatelor economice ale tranzacțiilor se deplasează de la unitatea producătoare în gestiunea exportatorului,** ceea ce îl cointeresează pe exportator să acorde o mai mare atenție atît prețurilor externe, cît și calculațiilor prezentate spre avizare de către producători.

Asigurarea concordanței celor două tipuri de contracte se realizează și prin instituirea obligației de elaborare a unor **programe de lucru** pentru fiecare contract, care să cuprindă măsuri de lansare la timp în fabricație, execuția tehnică potrivit condițiilor contractuale etc. Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, întreprinderile de comerț exterior au obligația să controleze prin reprezentanți proprii, la uzine și fabrici, modul în care se desfășoară aceste programe ; pentru anumite produse — în special mașini și utilaje — la care asigurarea calității produselor, a performanțelor tehnice, precum și a bunei lor comportări în exploatare este hotărîtoare pentru păstrarea și cîștigarea de noi piețe externe, întreprinderile de comerț exterior au dreptul să încheie contracte cu organe specializate, care să efectueze un control competent, riguros al mărfurilor ce urmează a se exporta.

Pentru a crea cadrul unei corelări pe termen lung a contractelor interne și externe, recenta hotărîre prevede obligativitatea încheierii de contracte ferme, contracte-cadru, convenții sau alte înțelegeri, care să acopere **cel puțin perioada planului cincinal**, pornind de la prognozele de dezvoltare în perspectivă a economiei, de la acordurile de colaborare cu alte țări, în special în domeniul cooperării industriale, al exporturilor complexe-mașini și instalații cu ciclu lung de fabricație, al exportului de engineering, consulting, etc.

Promovarea unor relații constante, pe termen lung, cu partenerii externi depinde în bună măsură de elasticitatea și solicitudinea dovedite în desfășurarea contractelor externe, începînd cu stabilirea clauzelor de execuție la negocierea contractului extern. De aceea, încă din faza tratativelor comerciale producătorul intern trebuie să acorde asistență din punct de vedere tehnic întreprinderilor de comerț exterior, continuînd cu controlul pe flux al producției (la care poate fi admis și beneficiarul extern) și sfîrșind cu service-ul acordat după vînzare și modul de rezolvare a reclamațiilor. În legătură cu această ultimă problemă, pentru evitarea unor eventuale divergențe între producători și exportatori, se impune ca în contractele economice pentru livrări de mărfuri la export să se prevadă întotdeauna condițiile și modalitățile de participare a unităților producătoare la soluționarea reclamațiilor externe — evident, în concordanță cu clauzele contractelor externe.

PERFECȚIONĂRILE aduse mecanismului contractual, corelarea lui mai bună cu sistemul de planificare se înscriu între măsurile luate de partid și de stat pentru a asigura unităților economice și organelor colective de conducere pîrghii și mijloace economico-financiare de exercitare efectivă a atribuțiilor și răspunderilor conferite de lege, contribuind astfel la ridicarea pe un plan superior a autoconducerii muncitorești.

dr. Ioan GEORGESCU
dr. Alexandru DETEȘAN

DEZBATERE „R. E."

PERFECȚIONAREA GESTIUNII ECONOMICE ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

— Autoconducere, autogestiune, autofinanțare —

Prezenta dezbatere, organizată de „Revista economică" cu sprijinul catedrei de Finanțe-bănci din cadrul Academiei de Studii Economice, își propune să reliefeze rolul și locul gestiunii economice în contextul aplicării în viață a măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 21—22 martie a.c. Participanții la dezbatere — specialiști din unități economice, ministere și organe centrale de sinteză, cadre didactice din învățămîntul economic superior — au evidențiat rolul sporit care revine pîrghiilor economico-financiare în creșterea eficienței economice, în transpunerea în practică a principiilor autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării întreprinderilor.

RELAȚIA PLAN-GESTIUNE ECONOMICĂ

Conf. dr. Valeriu VOICA — Complexul de măsuri aprobat de recenta plenară a C.C. al P.C.R. privind perfecționarea conducerii și planificării asigură o concordanță mai bună între cadrul democratic existent al autoconducerii muncitorești și mecanismul economico-financiar; organele de conducere colectivă din unitățile economice dispun acum de pîrghii corespunzătoare pentru îndeplinirea în condiții superioare a rolului și atribuțiilor ce le revin în gospodărirea fondurilor materiale și bănești ale întreprinderilor.

Realizarea autofinanțării cere ca unitățile economice să-și desfășoare activitatea în așa fel încît să asigure acoperirea cheltuielilor pe seama veniturilor proprii și să obțină rezultate financiare care să le permită restituirea într-un termen cît mai scurt, a contravalorii fondurilor primite în administrare de la stat. În vederea respectării acestui principiu **apreciem că trebuie să se stabilească pe ramuri de activități și întreprinderi modalitatea de restituire a fondurilor primite, termenele și nivelul sumelor respective.** Pentru întreprinderile nou înființate aceste elemente trebuie să figureze în actul de constituire, iar adunarea generală a oamenilor muncii să cunoască de la început această obligație ce revine întreprinderii respective. Pentru întreprinderile în funcțiune va fi necesară recalcularea obligațiilor față de stat în ceea ce privește restituirea contravalorii mijloacelor fixe și a altor sume primite de la stat, a împrumuturilor bancare și stabilirea în continuare a nivelului sumelor ce urmează să mai fie restituite.

Bineînțeles, restituirea fondurilor bănești către stat nu trebuie să ducă la ideea că prin aceasta unitățile economice ar fi absolvite de orice obligații față de stat. Dimpotrivă, în calitatea sa de administrator al întregului patrimoniu al poporului, statului i se cuvine venitul net al societății pe care-l va concentra în continuare într-o anumită proporție la dispoziția sa pentru dezvoltarea forțelor de producție și ridicarea bunăstării celor ce muncesc. Ca titular de plan, întreprinderea are toate posibilitățile și condițiile necesare îndeplinirii integrale a cerințelor gestiunii economice, ea constituind cadrul economic, organizatoric și funcțional cel mai corespunzător pentru realizarea autofinanțării. În acest context, pentru a spori beneficiile **ni se pare necesar ca prin planul de producție al unităților cu nomenclatoare de fabricație mai restrînse care realizează produse importante și implicit în bugetul acestora să se prevadă care este contribuția fiecărui produs în parte la obtinerea beneficiului final, iar pe alt plan care este contribuția principalelor locuri de producție la obținerea beneficiului, a producției nete.** Desigur că aceasta impune o organizare corespunzătoare a calculului și evidenței, utilizarea rațională cu cel mai bun randament, a personalului ocupat în aceste sectoare.

În vederea cunoașterii și calculării indicatorului de maximă importanță privind eficiența muncii sociale — producția netă — **apreciem că este posibil ca în activitatea de planificare, contabilitate, calculație și analiză a costurilor de producție să se utilizeze structura cheltuielilor pe elemente primare, concomitent cu cea pe articole de calculație.** Prima structură ar facilita separarea elementelor de venit net necesare pentru calcularea producției nete, iar cea de-a doua ar permite controlul costurilor și cheltuielilor potrivit destinațiilor concrete în cadrul procesului de producție.

STABILITATEA — ASPECT AL CALITĂȚII PLANULUI

N. SĂVOIU, Ministerul Finanțelor — În formularea unor păreri și propuneri pe care doresc să le expun în continuare pornesc de la premisa că reglementările ce vor fi emise în aplicarea recentei Hotărîri a C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare trebuie să urmărească, în fond, armonizarea cît mai bună, prin mijloace economice, a intereselor economice — individuale, colective și generale.

În cele ce urmează voi aborda înainte de toate problema **dimensionării impozitului pe valoarea producției nete și a diferitelor prelevări din beneficii,** deoarece consider că — alături de introducerea indicatorului de bază: valoarea producției nete — în primul rînd în acest domeniu trebuie să se activizeze pîrghiile economico-financiare pentru a stimula realizarea de către unitățile economice a sarcinilor ce le revin. Pentru aceasta cred că este necesar, printre altele, ca: **a) dimensionarea prelevărilor la buget din valoarea producției nete și prelevărilor din beneficii pe destinațiile preconizate să se facă în așa fel încît într-un termen cît mai scurt întreprinderile să poată trece pe autogestiune și b) cotele de impozit și respectiv proporțiile în care vor fi repartizate**

beneficiile pe destinații să aibă caracterul unor normative de lungă durată.

În legătură cu primul aspect, sînt cunoscute prevederile referitoare la dimensionarea cotelor de impozit pe valoarea producției nete, potrivit cărora acestea urmează să fie diferențiate pe ministere, centrale și, în cazuri justificate, pe întreprinderi, în funcție de volumul beneficiilor, nivelul rentabilității și necesitățile de autofinanțare, astfel încît să se asigure o rentabilitate de 14–15% pe ansamblul industriei. Pentru determinarea rentabilității ce se va lua în calcul la stabilirea cotelor de impozit ar fi util, cred, să se studieze posibilitatea ca – în prealabil deducerii impozitului – să se scadă și celelalte plăți sau cheltuieli care se suportă direct din beneficii (taxa asupra terenurilor, contribuțiile locale la amenajarea drumurilor, cheltuielilor cu întreținerea și repararea clădirilor social-culturale, precum și amortizarea acestora, cheltuielile pentru pază etc.); aceste cheltuieli nu sînt evidențiate în mod expres printre elementele valorii producției nete, dar ele influențează beneficiul net. De asemenea, este cunoscut că, în ce privește repartizarea beneficiului, se prevăd în continuare – alături de impozitul pe valoarea producției nete – și vărsăminte la buget din beneficii. Ținînd seama că prevederea respectivă este raportată la condițiile de aplicare a principiului autogestiunii economico-financiare, consider că problema obligativității vărsămintelor la buget din beneficii ar trebui tratată în mod diferențiat, de la întreprindere la întreprindere. Aș considera, de exemplu, că autogestiunea economico-financiară s-ar realiza mai bine dacă n-ar fi obligatorii vărsămintele la buget din beneficiile planificate în cazul întreprinderilor cu rentabilități mici, rezultate din modul de stabilire a prețurilor.

În ce privește al doilea aspect, sînt de părere că obligațiile privind vărsămintele pentru impozitul pe valoarea producției nete și prelevările din beneficii – odată stabilite – ar trebui să aibă caracterul unor normative de lungă durată. În principiu, consider că stabilitatea, pe o perioadă mai mare de un an, a indicatorilor care privesc drepturile și obligațiile de plan, dă posibilitatea să se acționeze mai eficient și pe un orizont de timp mai larg. Aplicarea normativelor pe un orizont de timp mai mare de un an presupune, însă, ca acestea să fie cît mai realist stabilite. De aceea, sînt de părere că pentru anii 1979 și 1980 ar fi indicată limitarea la un an sau doi a valabilității cotelor de impozit pe valoarea producției nete și a proporțiilor de repartizare a beneficiilor pe diferite destinații, în scopul de a le dimensiona, în final, cît mai aproape de situația fiecărei unități economice.

Noile măsuri privind perfecționarea planificării sînt de natură să asigure îmbunătățirea calității planurilor, inclusiv a stabilității acestora – înțeleasă corelat și cu necesitatea adaptării lor pe parcurs la condițiile noi care apar. Pe lingă răspunderea sporită ce va reveni în viitor tuturor organelor de planificare (din întreprinderi, centrale, ministere, organe centrale de sinteză) în fundamentarea planului, ca o condiție de bază pentru stabilitatea lui, ar fi util dacă s-ar acorda o perioadă de timp pentru elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli, după termenele acordate pentru elaborarea propunerilor de indicatori economici sau odată cu aceștia, lărgindu-se termenele respective. Am în vedere că, în cazurile în care propunerile de indicatori economici ridică probleme de echilibrare a bugetului de venituri și cheltuieli, aceste probleme trebuie să fie analizate și soluționate în primul rînd în întreprinderea, centrala sau ministerul în care apar; unitățile economice și ministerele să nu trimită mai departe propunerile de plan pînă nu-și rezolvă problemele proprii, inclusiv contractarea creditelor la bănci, dacă fondurile proprii nu le sînt suficiente, pentru necesitățile prevăzute a fi acoperite din aceste fonduri. Pentru aceasta este însă necesar un anumit timp în care să fie reluate, în diverse alte variante, analizele privind indicatorii de plan, pînă se identifică soluții de echilibrare.

FUNCȚIILE BENEFICIULUI ÎN CONDIȚIILE AUTOFINANȚĂRII

Prof. dr. Alex. GHEORGHIU – Aș dori să mă refer la problema beneficiului, întrucît consider că, în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar, joacă un rol major în realizarea autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării. Îndeosebi, mă voi referi la funcțiile pe care trebuie să le îndeplinească beneficiul în aceste condiții, ceea ce înseamnă de fapt analiza modului de repartizare a beneficiului, tipurile de necesități pe care le acoperă.

După părerea mea, funcțiile beneficiului în condițiile actualelor perfecționări constau în : sursă a reproducției la scara ramurii, mijloc de cointeresare a colectivului în ansamblu și a membrilor colectivului, sursă de alimentare a veniturilor statului (pentru fondul de dezvoltare a societății), mijloc de control și indicator sintetic de apreciere a rezultatelor și de stabilire a eficienței economice a întreprinderilor.

O primă problemă care se ridică privește dimensionarea nivelului rentabilității, astfel ca beneficiul să fie apt să realizeze funcțiile arătate. Din documentele de partid rezultă că s-a stabilit o cotă de 14–15%, care credem că este bine dimensionată pentru ca beneficiul să-și exercite funcțiile de pîrghie de realizare în condiții superioare a sarcinilor de plan și de cointeresare materială. Această cotă medie pe industrie se diferențiază pe ramuri și subramuri ale industriei.

În legătură cu repartizarea beneficiului pentru cointeresarea materială, apare o problemă importantă : aceea a **stabilirii beneficiului bazat pe efortul propriu.** Repartizarea cotei din beneficiu destinată cointeresării este normal să se bazeze pe efortul propriu al întreprinderii. În beneficiu apar însă și o serie de influențe străine de efortul propriu. După opinia mea, în interesul asigurării echității, se pune cu acuitate problema stabilirii unei metodologii de separare a influențelor străine de efortul propriu.

Pentru construirea unei metodologii de separare a beneficiilor bazate pe efort propriu, consider că trebuie să avem în vedere două aspecte esențiale și anume: **a)** indicatorii de plan care servesc drept bază de comparație să reflecte cît mai fidel posibilitățile întreprinderii, să fie mobilizatori și să fie corelați pe toate secțiunile (în special cei financiari cu cei de producție și costuri); **b)** sistemul de evidență să permită separarea influențelor străine de efortul propriu reflectate în beneficiu pe cei patru factori cu acțiune directă: volumul producției, structura producției, costurile de producție și prețurile de producție.

Referitor la volumul producției, creșterea valorică a acestuia pe seama schimbării structurii producției în favoarea sortimentelor cu o valoare mai mare și un consum de muncă mai redus (care uneori poate intra în contradicție cu cerințele consumului productiv sau individual), nu poate fi trecută pe seama efortului propriu. De asemenea, trebuie pus în evidență și faptul că sporirea volumului producției poate conduce și la reducerea (fără efort propriu) a costului pe unitate de produs pe seama cotei cheltuielilor convenționalconstante. Probleme complexe se ridică și în privința beneficiilor peste plan obținute pe seama modificării structurii producției. În legătură cu aceasta dorim să subliniem doar un singur lucru și anume : în situația în care întreprinderea se orientează după criterii înguste, în contradicție cu interesele generale, beneficiul obținut suplimentar ar trebui să fie eliminat din volumul beneficiului, deoarece nu constituie un rezultat al efortului propriu.

Aspecte numeroase se ridică în legătură cu beneficiile peste plan obținute prin efort propriu pe seama reducerii costurilor. În esență, este vorba de eliminarea influențelor abaterilor care își au izvorul în afara întreprinderii și se referă la prețuri de aprovizionare, tarife și norme (deci măsuri luate prin decrete, dispoziții, ordine sau decizii de către organele superioare privind modificări de prețuri și tarife – în cazul în care nu se modifică corespunzător și indicatorii economico-financiari – norme de amortizare, retribuții tarifare, condiții de livrare etc.). Pentru toate asemenea influențe independente de efortul propriu se pune problema reconsiderării economiilor și beneficiilor peste plan obținute, în sensul separării lor și al determinării rezultatelor care reflectă efortul propriu al întreprinderii. Pentru prețurile de producție, ca factor de influență asupra beneficiului, se pune, de asemenea, problema separării influenței generată de modificările de prețuri survenite prin acte normative.

În concluzie, apreciez că strădaniile noastre trebuie să conducă la folosirea categoriilor valorice în cît mai deplină cunoaștere a esenței lor pentru a stimula dezvoltarea cantitativă și calitativă a producției în acord cu cerințele consumului productiv sau individual, pentru a favoriza reducerea cheltuielilor de muncă vie și materializată pe unitatea de produs.

CONȚINUTUL GESTIUNII ECONOMICE

Dr. Eugen VASILESCU – Ansamblul de măsuri recent adoptate imprimă gestiunii economice trăsături noi. După părerea noastră, **gestiunea economică reprezintă un sistem de relații economico-financiare prin intermediul căruia se înfăptuiește, pe bază de plan, mecanismul complex al autoconducerii întreprinderilor, în vederea asigurării autofinanțării acestora prin obținerea unei eficiențe economice ridicate, realizării unor produse de calitate superioară și în condițiile unei riguroase evidențe și control asupra fondurilor încredințate de societate.**

Un prim aspect asupra căruia doresc să insist se referă la **normele de stoc** și la **normativele de mijloace circulante,** cărora, de-a lungul anilor, nu s-a reușit să li se dea o fundamentare riguroasă. Prevederile H.C.M. nr. 32/1978 instituie o metodologie care va asigura fundamentarea atît a normelor de stoc, cît și a normativelor de mijloace circulante. În condițiile autofinanțării, sursele care vor sta la baza formării acestor mijloace capătă însemnătate deosebită. Astfel, atît fondurile pentru producție (proprii și credite pe termen scurt, mijlociu și lung), cît și cele pentru investiții (amortizarea, cota legală de beneficii și creditele bancare) trebuie optimizate în directă concordanță cu nevoile stricte ale realizării planului. De asemenea, la stabilirea necesarului de mijloace circulante va trebui să se țină seama atît de normele de stocuri, cît și de normativele aprobate. Nivelul optim al acestor surse trebuie dimensionat și în funcție de viteza de rotație, cît și de regimul de lucru al întreprinderii. Firește vor apare diferențieri în ceea ce privește stabilirea necesarului de mijloace circulante pentru întreprinderile cu regim de lucru în trei schimburi, pentru cele cu activitate continuă și, respectiv, cele cu activitate sezonieră. Prin optimizarea necesarului de mijloace circulante se creează premisele necesare folosirii judicioase, eficiente a fondurilor, prevenirii imobilizărilor financiare.

O altă problemă importantă o constituie modul de **participare a pîrghiei creditului bancar la autoconducerea și autogestiunea întreprinderilor.** Nu încape îndoială că, așa după cum s-a prevăzut în documentele plenarei, rolul principal îl va avea beneficiul, ale cărui funcții și dimensiuni de pîrghie economico-financiară vor spori foarte mult. Ținînd însă seama de faptul că nu toate întreprinderile au încă de pe acum posibilitatea să treacă la autofinanțare și chiar întreprinderile care se autofinanțează pot avea temporar nevoie de fonduri împrumutate, diferența urmează a li se asigura, și în viitor, prin credite bancare. Modalitățile prevăzute pentru acordarea creditului asigură creșterea eficienței acestuia și, respectiv, o mai judicioasă folosire a lui, știut fiind că atît creditul, dar mai ales dobînda, vor afecta volumul beneficiului și, în general, rezultatele economico-financiare, cu implicații asupra cointeresării materiale a personalului muncitor. În condițiile trecerii la autofinanțare, cînd grija pentru obținerea unor rezultate superioare cu eforturi cît mai mici capătă o importanță deosebită, calcularea unor indicatori de eficiență a creditului și mijloacelor circulante ar fi deosebit de utilă. De aceea, propunem ca pentru eficiența creditului și a mijloacelor circulante proprii să se folosească indicatorul **credite** și respectiv **mijloace circulante la 1 000 lei producție netă, producție marfă vîndută și încasată etc.**

Una din problemele de bază ale autofinanțării o constituie, după părerea noastră, modul cum se asigură **echilibrul financiar al întreprinderii ;** se știe că acest echilibru se realizează în cea mai mare măsură prin asigurarea capacității de plată. Existența soldurilor creditoare la bănci va fi o condiție cheie pentru realizarea multiplele sarcini ce decurg din sistemul plăților, cu deosebire al celor care devin exigibile. De aceea, pentru urmărirea formării disponibilităților în cont, **propunem folosirea de către întreprinderi a coeficientului capacității de plată.** Acest coeficient, atît sub aspectul metodologiei, cît și al frecvenței de urmărire a disponibilităților bănești totale pe care și le poate forma o întreprindere, servește ca instrument de informație asupra derulării normale a încasărilor și, respectiv, a plăților.

Fiind vorba de un raport care exprimă starea potențială a mijloacelor bănești necesară stingerii obligațiilor contractuale devenite exigibile, acesta ar urma să cuprindă la numărător două grupuri de factori și anume : sursele care stau la baza necesarului de mijloace circulante și volumul angajamentelor neonorate la termenele scadente. La numitor ar urma să figureze acele obligații pe care întreprinderea le are contractate cu furnizorii, cu personalul muncitor, cu bugetul statului, cu băncile etc. După părerea noastră, raportul care exprimă coeficientul capacității de plată este cu atît mai concludent, cu cît elementele lui componente sînt mai analitice. De asemenea, credem că nu trebui omise, la determinarea acestui coeficient, nici aspectele calitative ale capacității de plată, în cadrul cărora un loc important îl are viteza de rotație, a fiecărui factor care intră în structura mijloacelor circulante, cît și numărul mediu de rotații care permite aprecierea veridică în orice moment a nivelului capacității de plată.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

PRODUCȚIA FIZICĂ REALIZATĂ RITMIC, LA TOATE SORTIMENTELE

IN PRIMUL TRIMESTRU al anului, eforturile colectivului **întreprinderii textile „Dacia"** din Capitală au fost concentrate în direcția obținerii unor rezultate superioare prevederilor de plan și angajamentelor asumate în întrecerea socialistă. Răspunzînd mobilizatoarelor sarcini desprinse din documentele Conferinței Naționale a partidului, din Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială adoptat, colectivul a înregistrat succese remarcabile în perioada ianuarie — martie 1978 (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Realizarea principalilor indicatori de plan pe trimestrul I 1978 (%)

Producția globală	102,2
Producția marfă	104,2
Producția fizică :	
— fire tip bumbac	100,4
— țesături finite	100,6
Producția netă	103,6
Productivitatea muncii	101,0
Export	101,1

De menționat că în acest an a fost planificat și se realizează un ritm superior de creștere al producției marfă și producției nete. Acesta se bazează, printre altele, pe reducerea ponderii cheltuielilor materiale și pe micșorarea stocurilor de producție neterminată. Depășirile de plan, caracteristice pentru toți indicatorii menționați în tabel sînt, în consecință, superioare la producția marfă (cu 4,2%) și la producția netă (cu 3,6%), față de producția globală (2,2%). Prin realizarea producției fizice ritmic și integral, în structura și sortimentele stabilite, și chiar cu depășiri de 0,4% la fire tip bumbac și 0,6% la țesături finite, s-au creat condiții ca prevederile contractuale privind livrarea produselor către beneficiari să fie onorate la timp și, în unele cazuri, înainte de termen.

Factorul hotărîtor al îndeplinirii și depășirii planului de producție l-a constituit creșterea productivității muncii care, în 1978 este cu circa 7% mai mare față de anul anterior, planul fiind realizat, în primul trimestru, în proporție de 101%. Sarcinile la export (reprezentînd 73% din producția de metraje și confecții și un spor de 26% față de anul 1977) au fost depășite, în primul trimestru, cu peste 1%. De asemenea, colectivul întreprinderii onorează întocmai și angajamentul asumat pentru 1978. Astfel, din cele 12 milioane lei producție marfă peste plan, cît reprezintă angajamentul pe întregul an, au fost realizate, în primele 3 luni, 8,4 milioane lei ; la țesături finite, din 150 mii mp au fost obținuți pînă în prezent 50 de mii mp.

REALIZĂRILE în îndeplinirea principalilor indicatori de plan — îndeosebi la producția fizică și netă — sînt cu atît mai meritorii, cu cît ele au fost obținute în condițiile în care, începînd din luna februarie a.c., s-a trecut la săptămîna de lucru redusă. Toate acestea au impus luarea de măsuri complexe, care au îmbrățișat laturile esențiale ale activității productive. Dintre acestea, se detașează :

1 Aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă cu materii prime. Pentru a se crea condiții muncitorilor să folosească cît mai din plin mașinile și timpul de lucru și, pe această bază, să sporească productivitatea muncii, în țesătorie — secție de bază a întreprinderii — există un grafic în care, încă de la lansarea în fabricație a comenzilor, este prevăzută realizarea fiecărui articol planificat pe războaie. În funcție de acest grafic sînt pregătite materiile prime necesare cu cel puțin 24 de ore înainte. Se evită astfel pierderi de timp cu aprovizionarea și se asigură continuitatea în funcționarea războaielor.

2 Organizarea superioară a activității serviciului mecano-energetic. Ținîndu-se seama că anul trecut s-au înregistrat, în secția filatură, cazuri cînd unele mașini intrate în reparații capitale depășeau termenele planificate, au fost luate măsuri de organizare mai bună a acestei activități, care să permită nu numai respectarea termenelor, ci și scurtarea lor. În primul rînd, s-a făcut o grupare a muncitorilor în funcție de calificare și de natura reparațiilor și s-au inițiat măsuri de policalificare. Totodată, s-au luat măsuri de pregătire din vreme a pieselor și subansamblelor care urmează să le înlocuiască pe cele uzate. A crescut, în același timp, ponderea pieselor vechi ce se recondiționează în întreprindere, fapt ce permite obținerea unor importante economii de metal și de manoperă.

Aceste măsuri s-au dovedit deosebit de eficiente în sensul că, în primul trimestru al acestui an, timpii de staționare au fost reduși cu 0,2% față de ultimul trimestru al anului trecut, ceea ce a echivalat cu obținerea unei producții suplimentare de fire de bumbac de 2,4 tone.

3 Creșterea calificării muncitorilor. În țesătorie are loc în acest an un amplu proces de înnoire a mijloacelor fixe din dotare. Acest proces se desfășoară „din mers", fără întreruperea producției. Pentru accelerarea montării noilor războaie, colectivul și-a luat angajamentul să termine operația cu 10 zile mai devreme, ceea ce va echivala cu o producție suplimentară pe 1978 de circa 100 mii mp de țesătură crudă. Pentru asigurarea personalului necesar mînuirii noilor războaie și spre a se evita mărirea numărului scriptic de personal, au fost organizate în întreprindere cursuri intensive de creștere a calificării cadrelor existente în vederea însușirii noțiunilor de bază privind exploatarea corectă a noilor mașini.

4 Ridicarea ștachetei calității produselor. Una din preocupările centrale o constituie ridicarea continuă a calității produselor. Îndeplinirea și depășirea prescripțiilor (toate produsele realizate în trimestrul I 1978 s-au încadrat în parametrii calitativi prevăzuți) are la bază un complex de acțiuni în care, numai pentru acest trimestru, au fost prevăzute și realizate peste 50 de măsuri desprinse din programul propriu, din cel al centralei ca și din al ministerului de resort. La filatură, de pildă, a fost introdus un aparat modern cu care — pe baza graficului stabilit de laboratorul întreprinderii — se previne defectarea utilajelor și, prin urmare, defectele de calitate.

5 Extinderea formei de retribuire în acord global. Alături de munca în regie și de acordul individual, în întreprindere s-a extins, în ultimii ani, forma de retribuire a muncitorilor în acord global (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Evoluția extinderii acordului global

Luna	Nr. muncitori acordanți	Ponderea în totalul muncitorilor	Plus de cîștig pe muncitor la retribuția tarifară lunară	Economii om/ore în medie pe lună
Decembrie 1977	1 146	58,7	78 lei	24 752
Ianuarie 1978	1 270	63,9		
Februarie 1978	1 292	64,5	88 lei	22 571

Primul lucru care se cere menționat este faptul că, așa cum se desprinde din tabel, a crescut în primele două luni din acest an ponderea celor care lucrează în această formă de retribuire, în comparație cu luna decembrie 1977. Un. al doilea fapt este acela că aplicarea acordului global se dovedește deosebit de stimulativă, atît pentru creșterea producției și productivității muncii, cît și pentru mărirea veniturilor lucrătorilor. Totodată, forma de retribuire în acord global constituie o pîrghie puternică de întărire a responsabilității fiecărui membru al formațiilor de lucru pentru munca prestată, de consolidare a spiritului de echipă și a disciplinei în producție — toate acestea constituind premise favorabile pentru îmbunătățirea calității produselor și folosirea mai eficientă a timpului de lucru.

În afară de secțiile direct productive, au fost cuprinși în această formă de retribuire și marea majoritate a celor ce lucrează în cadrul sectorului mecano-energetic. Acest lucru este deosebit de important, deoarece duce la îmbunătățirea activității ce se desfășoară aici, la realizarea în termene scurte a planurilor de reparații.

MERITĂ CONSEMNAT faptul că pentru primul trimestru au fost planificate 146 de măsuri tehnico-organizatorice, toate realizate, din care unele chiar înainte de termen. Datele a două măsuri au fost totuși decalate, iar o măsură a fost realizată parțial. Consiliul oamenilor muncii, care analizează lunar stadiul înfăptuirii măsurilor preconizate, trebuie să urmărească mai perseverent modul în care se aplică fiecare prevedere, și să prevadă soluții operative pentru respectarea strictă a termenelor stabilite. De asemenea, pentru impulsionarea în continuare a activității productive este imperios necesar să fie finalizată acțiunea de dezafectare a războaielor vechi și de amplasare a celor noi în secția țesătorie. Aceasta cu atît mai mult cu cît, în primul trimestru, s-au înregistrat unele rămîneri în urmă la formarea stocului de țesături crude și, de aici, restanțe la contractele de țesături de dimensiuni reduse. Prin grăbirea acestei acțiuni se vor crea premise ca, în cursul trimestrului II, să se realizeze întreaga producție, iar contractele economice să fie integral onorate.

Gh. DRĂGHICI
L. ȚĂRANU

COMENTARIU LA UN GRAFIC

URGENȚE ÎN AGRICULTURĂ

● Grăbirea încheierii însămînțărilor la culturile din epoca întîia ● Atacarea pe front larg a însămînțărilor din epoca a doua ● În centrul atenției – cultura porumbului

PRIORITATEA acestor zile în agricultură o reprezintă încheierea cît mai grabnică a semănatului culturilor din epoca întîia, aflată în întîrziere față de graficul normal, datorită în mare parte vremii nefavorabile. Prelungirea întîrzierilor poate duce atît la afectarea rezultatelor viitoare ale culturilor în cauză, cît și, mai ales, la frînarea desfășurării pe front larg a însămînțărilor epocii a doua, cele care au ponderea principală în cadrul acestei campanii agricole. Un impuls deosebit trebuie dat finalizării însămînțatului sfeclei de zahăr în cooperativele agricole din județele Ilfov, Olt și Botoșani, ale căror realizări se situează sub 40% din suprafețele programate. Și la însămînțatul cartofilor de toamnă sînt rămîneri în urmă, în special în cooperativele agricole din județele Dolj, Ialomița și Tulcea, care au, pînă în prezent, realizări sub 10% din suprafețele propuse. Media situației pe țară a însămînțărilor la culturile epocii întîia este redată în graficul alăturat.

Județele menționate au sarcini deosebit de mari la porumb și floarea-soarelui (principalele culturi din epoca a doua de însămînțare), astfel că rămînerile în urmă la sfecla de zahăr și cartofii de toamnă pot afecta și aceste culturi importante, dacă nu se iau măsuri hotărîte și cît mai rapide de finalizare cît mai grabnică a tuturor lucrărilor din prima epocă de însămînțare.

În toate județele și unitățile agricole în care există asemenea întîrzieri se impune sporirea substanțială a vitezei zilnice de lucru, folosind în mai mare măsură cele două schimburi, reparînd „din mers“ tractoarele și semănătorile, folosind integral orice oră bună de lucru în cîmp. Buna organizare a muncii, ordinea și disciplina trebuie intensificate în fiecare întreprindere agricolă și, în special, la nivelul formațiilor de lucru. Nu trebuie uitat că vîrful (cantitativ și calitativ) al actualei campanii agricole abia acum se apropie, prin trecerea la însămînțatul celor peste 2,6 milioane de hectare cu porumb (numai în unitățile agricole socialiste) și a peste 400 mii ha cu floarea-soarelui, cît a mai rămas (80%) de însămînțat din programul acestei culturi.

Numai o mobilizare exemplară a tuturor forțelor satelor, o luptă continuă și hotărîtă pentru recuperarea rămînerilor în urmă la culturile din epoca întîia pot garanta că sarcinile uriașe ale etapei actuale vor fi duse la bun sfîrșit, integral și în timpul optim. Între altele, trebuie permanent avut în vedere că acum este în joc soarta principalei producții agricole vegetale a țării — porumbul. De modul cum este pregătit acum terenul, de rapiditatea și calitatea semănatului va depinde în bună măsură recolta de porumb ce o vom strînge în această toamnă.

I. S.

Stadiul însămînțărilor la culturile din etapa a I-a, pe data de 10 aprilie a.c.

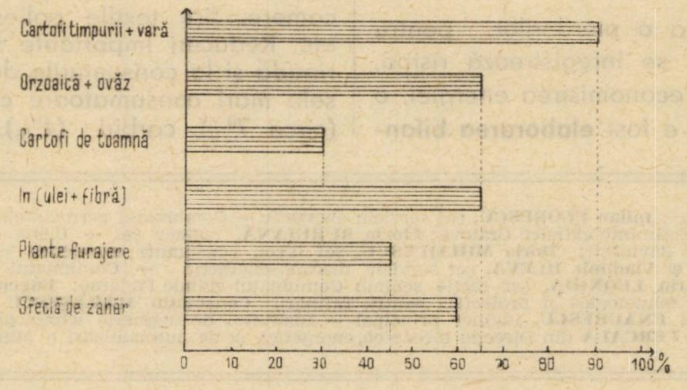

DEZBATERI ÎN MARI UNITĂȚI INDUSTRIALE

ECONOMISIREA ENERGIEI ELECTRICE ȘI A COMBUSTIBILULUI (I)

ECONOMISIREA și utilizarea rațională a resurselor energetice reprezintă o cerință principală în cadrul efortului general pentru ridicarea eficienței în întreaga activitate economică. Realizările obținute pînă în prezent în acest domeniu sînt, fără îndoială, însemnate, dar există încă o serie de rezerve legate de fundamentarea științifică a normelor și normativelor de consum, revizuirea proiectelor și a tehnologiilor de realizare a produselor, eliminarea pierderilor în procesele de fabricație etc. Pornind de la această problematică, „Revista economică" a organizat, la Combinatul de fire și fibre sintetice din Săvinești, cu sprijinul Ministerului Industriei Chimice, o dezbatere cu participarea unor specialiști din mari unități și combinate pe ampla temă a economisirii energiei și combustibilului. Prezentăm, în cele ce urmează, opiniile participanților, precum și unele sugestii pentru eventuale măsuri menite să asigure creșterea gradului de gospodărire și valorificare a energiei electrice și a combustibilului.

BILANȚURILE ENERGETICE, INSTRUMENTE EFICIENTE

„Industria chimică este una din ramurile cele mai mari consumatoare de energie electrică și combustibil. În anul 1977 unitățile acestei ramuri au consumat circa 19% din totalul energiei electrice produse în țară, reprezentînd aproape 29% din totalul consumului pentru scopuri industriale ; la proporții asemănătoare se ridică și consumul de combustibil (19% și respectiv 24%). Pornind de la această situație, eforturile specialiștilor din cercetare și proiectare, ale colectivelor din întreprinderi au fost concentrate spre găsirea de căi și mijloace eficiente pentru economisirea acestor resurse.

În acest scop, în fiecare unitate au fost elaborate programe de măsuri care au vizat micșorarea consumurilor specifice de energie și combustibil, recuperarea resurselor energetice secundare, dezafectarea unor instalații care determinau consumuri ridicate și trecerea fabricării produselor pe instalații noi cu consumuri specifice reduse, modernizarea unor tehnologii și utilaje energetice etc. Pe seama acestor măsuri se scontează o **economie de combustibil care, în perioada 1976–1980, se ridică la peste 1936 mii tcc.** În cadrul programelor, o atenție deosebită a fost acordată modernizării și înlocuirii unor instalații mari consumatoare de energie. Astfel , au fost testate un număr de peste 10 500 arzătoare, acțiune în urma căreia au fost identificate cele necorespunzătoare, care au fost ulterior modernizate sau înlocuite. Pentru rezolvarea unor probleme mai dificile, au fost antrenați specialiști din cercetare (de la Institutul de cercetări și proiectări de echipamente termoenergetice), care au contribuit la realizarea unor tipuri de arzătoare îmbunătățite cu aplicare, în special, în industria petrochimică și în industria prelucrării țițeiului.

Pentru punerea în evidență a pierderilor, pentru identificarea locurilor în care se înregistrează risipă, cît și a căilor de urmat pentru economisirea energiei, o acțiune deosebit de importantă a fost **elaborarea bilanțurilor energetice.** Pînă în prezent au fost întocmite sau reactualizate peste 800 de bilanțuri ; efectele acestei acțiuni se concretizează în însemnate economii de energie electrică și combustibil, care, în 1977, s-au ridicat la circa 92 mil. kWh și respectiv 83 mii tcc.

Este de menționat însă, că, dacă nivelul economiilor obținute în 1977 și în primul trimestru din acest an nu se situează la cote și mai ridicate, aceasta se datorează, în special, faptului că, nu în toate unitățile noastre au fost întocmite bilanțuri energetice corespunzătoare, că unele măsuri cuprinse în ele au întîrziat să fie materializate. De asemenea, nu peste tot se fac analize concrete pe produs și instalație pentru a găsi noi soluții în vederea eliminării unor consumuri care se mențin încă ridicate. Am în vedere, bunăoară, consumurile ridicate la producerea negrului de fum, sodei caustice, îngrășămintelor chimice etc. La nivelul ministerului și la unitățile mai mari au loc în prezent analize și studii pe produs pentru a perfecționa unele tehnologii costisitoare, a înlocui anumite instalații depășite etc., în vederea încadrării în normele de consum planificate" **(I. Păduraru).**

CONSUMURI CÎT MAI MICI PE FIECARE PRODUS

„Prin acțiuni susținute și eficace s-a reușit obținerea, de-a lungul anilor, a unor economii însemnate la produsele mari consumatoare de combustibili și energie. Astfel, în ultimii 5 ani, s-au redus cu peste 15% consumurile de combustibili și energie termică pentru caprolactamă, etilenă, acrilonitril, clorură de vinil, fenol, fibre melană, fibre și fire tehnice poliesterice, fire textile relon și cu 8-10% consumurile specifice de combustibili pentru butadienă, energie electrică produsă cu turbine de abur în centralele termoelectrice proprii, cauciuc sintetic, anvelope și camere, fire textile poliesterice, polietilenă, poliesteri etc. Reduceri importante s-au obținut în aceeași perioadă și la consumurile de energie electrică la produsele mari consumatoare cum ar fi : amoniac anhidru (circa 7%), carbid (4%), acid azotic (aproximativ

La dezbatere au luat parte : **Iulian FLORESCU,** șef serviciu energetic — Combinatul petrochimic Pitești ; **Constantin CĂRLUGEA,** inginer principal — Centrala de îngrășăminte chimice Craiova; **Florin BURUIANĂ,** inginer șef — Uzina de reparații și întreținere de la Combinatul de fire și fibre chimice Săvinești; **Horia MIHĂILESCU,** șef birou consumuri energetice — Combinatul petrochimic Brazi; **Vasile GRIGORI,** șef atelier termic și **Vladimir HLEVA,** șef serviciu mecano-energetic — Combinatul petrochimic Borzești; **Florin BOGDAN,** inginer energetic și **Marin LEONIDA,** șef secție schimb Combinatul chimic Făgăraș; **Eugen MIHĂILESCU,** inginer proiectant — Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări pentru rafinării; **Constantin MĂRĂȘESCU** — Centrala industrială de rafinării și petrochimie Ploiești; **Petru ENĂCHESCU,** inginer principal — Institutul de inginerie tehnologică și proiectări pentru industria chimică; **Ioan PĂDURARU** și **Eugen FERCALĂ** din Direcția mecanică, energetică și de automatizări a Ministerului Industriei Chimice.

ECONOMIE NATIONALA

30%), azotat de amoniu (circa 4%), uree (peste 6%) etc.

Soluțiile prioritare adoptate pentru obținerea acestor economii au vizat mărirea capacității unitare a utilajelor și liniilor tehnologice, creșterea randamentelor de proces, îmbunătățirea catalizatorilor, utilizarea tuturor energiilor reziduale, creșterea fiabilității schemelor tehnologice, dotarea cu agregate cu randamente superioare, utilizarea schemelor de alimentare cu energie termică a consumatorilor în regim de termoficare, mărirea gradului de siguranță în alimentarea cu energie electrică a consumatorilor.

Nivelul consumului de energie se află într-o strînsă legătură cu **structura producției.** În cadrul ministerului există preocupări constante pentru asigurarea unei asemenea structuri care să permită realizarea de sortimente sau produse mai puțin consumatoare de energie. Bunăoară, se știe că produsul negru de fum se realizează cu un mare consum de energie. Pînă acum cîțiva ani se producea sortimentul „negru de fum canale", care consuma 60 de tone de combustibil convențional pe tona de produs finit. După efectuarea unor studii, sortimentul respectiv a fost înlocuit cu altul, cu un consum mult mai mic, iar instalația respectivă a fost dezafectată. Efectul a fost reducerea consumului de gaz natural la întreprinderea chimică „Carbosin"-Copșa Mică cu circa 200 milioane mc pe an.

Analizînd diferitele sortimente de negru de fum se poate aprecia că se mai mențin totuși în fabricație unele cu consum mare de combustibil ca, de pildă, sortimentul metanex, la care se utilizează 12 tcc pe tona de negru de fum. Asemenea situații pot fi întîlnite și la alte sortimente și produse chimice. De aceea, **consider că ar fi utilă o analiză — din punctul de vedere al consumului energetic — a tuturor sortimentelor existente în fabricație.** Un asemenea studiu ar conduce la concluzii interesante, deoarece s-ar găsi sortimente cu consumuri energetice mari, care pot fi înlocuite cu altele, mai economice. Ar fi, totodată, interesant dacă consumul energetic și de combustibil pe produs s-ar calcula de către proiectanți de la începutul unui proces pînă la produsul final. O asemenea măsură ar putea da producătorilor o imagine reală asupra nivelului consumurilor în raport de care să-și fundamenteze opțiunea pentru o variantă sau alta a tehnologiilor de fabricație" **(E. Fercală).**

ÎMBUNĂTĂȚIREA RANDAMENTELOR DE PROCES

„**Una dintre** căile importante de reducere a consumurilor specifice de energie în unitățile petrochimice și în rafinării o constituie **îmbunătățirea randamentelor de proces.** Optimizarea acestor randamente depinde, la rîndul ei, de o serie de factori, printre care **îmbunătățirea calității catalizatorilor utilizați în prelucrarea țițeiului.** În acest sens, Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări pentru rafinării din Ploiești s-a preocupat de găsirea și utilizarea unor catalizatori care să permită producerea unor reacții avînd randamente egale sau mai bune în condiții de presiune și temperatură cît mai scăzute, determinînd diminuarea consumurilor energetice pentru comprimarea sau încălzirea fluidelor intrate în proces. Utilizarea unor catalizatori noi, de pildă, permite reducerea consumurilor energetice în procesul de hidrofinare la noile instalații față de cele similare aflate în exploatare cu circa 7 milioane kWh/an. La aceste economii se adaugă și cele directe de combustibil ars în cuptor (consecință a scăderii temperaturii de reacție și a micșorării rației de hidrogen), care reprezintă circa 8% din consumul anterior. Un progres important a fost obținut datorită soluțiilor propuse de către specialiștii institutului nostru și în domeniul producerii frigului cu ajutorul stațiilor de frig cu absorbție. Soluția respectivă prezintă avantajul utilizării unei energii practic pierdute, ceea ce permite economisirea unei mari cantități de energie electrică, care s-ar consuma dacă frigul se produce cu compresoare.

Prin exemplele prezentate am dorit să subliniez importanța legăturii strînse între cercetare și producție, între cerințele de economisire a resurselor energetice și contribuția concretă a specialiștilor. Domeniul este încă susceptibil de îmbunătățiri. Ceea ce dorim în viitor este **creșterea receptivității întreprinderilor în promovarea rezultatelor cercetării, implementarea mai rapidă în practică a noilor soluții.** Din acest punct de vedere trebuie să menționez că mai avem cazuri cînd, de la soluția dată de institut și pînă la materializarea practică, în producția de serie, apar intervale lungi de timp. Or, accelerarea transpunerii în producție a noului nu poate avea decît urmări favorabile pentru diminuarea consumurilor energetice, ridicarea calității, creșterea productivității muncii și a rentabilității" **(E. Mihăilescu).**

EFICIENȚĂ ÎNALTĂ PRIN UTILIZAREA CALCULATORULUI

„**În cadrul** măsurilor adoptate la Combinatul de fire și fibre chimice Săvinești pentru reducerea consumurilor de energie un loc important a revenit utilizării calculatorului. Un asemenea mod de lucru permite o cunoaștere permanentă, în detaliu, a situației din interiorul unei fabrici, pe instalații, pe subsectoare, a cuantumului exact al consumului într-un sector sau altul, astfel încît imediat ce apare o anomalie se pot lua măsuri de remediere. **Introducerea urmăririi pe calculator a consumurilor specifice** presupune un volum mare de muncă în stadiul inițial, dar are avantaje mari în sensul că oferă operativ, la cerere, o vedere de ansamblu a consumurilor la fiecare produs și a evoluției acestora.

Automatizarea a fost limitată la strictul necesar, fără a solicita o dotare supradimensionată față de nevoile noastre ; în afară de aceasta, opțiunile noastre s-au îndreptat spre automatizări mai simple. De exemplu, am renunțat, în unele cazuri, la aparatură electronică de tip FEA, trecînd pe sistemul pneumatic FEPA pentru că nivelul cerut de exactitate în măsurători și în reglări pentru mașinile respective nu necesitau precizia de 0,5 pe care o oferea aparatura FEA, fiind satisfăcătoare și una mai scăzută. Alături de alte măsuri, aceasta a permis ca la două din produsele cele mai importante consumatoare de energie — caprolactamă și melană — să ne situăm sub cifrele din proiect. Față de proiect consumul de combustibil la caprolactamă se situează la 75%, iar la melană la 78%. Ca rezultat al tuturor preocupărilor noastre, Combinatul a obținut în anul 1977 economii la energia electrică de 30 144 MWh și la combustibil de 18 794 tcc.

Desigur, acțiunea de reducere a consumurilor energetice nu se poate considera niciodată încheiată, existînd mereu noi alternative pentru amplificarea rezultatelor obținute. În continuare, ne propunem să reducem aceste consumuri utilizînd calea simplă și clasică de stăvilire a risipei la fiecare loc de muncă, prin descoperirea și valorificarea operativă a tuturor resurselor secundare de energie și combustibil, promovarea în proiectare a

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
B. PĂDURE

(*Continuare în pag. 32*)

Cercetarea economică în sprijinul practicii

INTERDEPENDENȚA CERCETARE – DEZVOLTARE TEHNOLOGICĂ – PRODUCȚIE

Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice

ÎN ORIENTAREA cercetării-dezvoltării pe baza planurilor de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic, în ultimii ani s-au obținut realizări însemnate, atît în ce privește elementele de fundamentare și criteriile de alegere a diferitelor teme și sarcini prevăzute, cît și în ce privește orientarea propriu-zisă a acestora, expresie a stabilirii unor strategii globale și parțiale (pe ramuri) mai judicioase, mai adecvat înscrise pe fondul revoluției științifico-tehnice contemporane și mai evident corelate cu cerințele dezvoltării economice a diferitelor ramuri. În acest domeniu există însă și aspecte susceptibile de perfecționări, la unele din acestea referindu-ne în continuare.

● Asigurarea desfășurării pe bază de contracte a activității de cercetare științifică a avut și are un rol pozitiv în orientarea judicioasă a acesteia, în conformitate cu nevoile efective ale activității productive, în finalizarea rapidă și eficientă a cercetărilor. Uneori, însă, înțelegerea îngustă a acestei baze contractuale face ca, pentru unele institute de cercetări-proiectări, necesitatea încheierii contractelor să primeze în dauna conținutului acestora, iar pentru întreprinderi și centrale să apară tendința de a solicita cercetării rezolvarea unor probleme curente ale producției. Această optică determină orientarea unor institute de cercetări și întreprinderi cu precădere spre cercetările de interes restrîns, cu eficiență limitată și face ca în planurile de cercetare științifică, proiectare tehnologică și introducerea progresului tehnic să apară și teme care nu se integrează clar și fundamentat, într-o strategie în adevăratul înțeles al acestui concept. Asigurarea unui **echilibru** între temele de interes limitat și cele cu implicații mai ample asupra dezvoltării economice a întreprinderii sau ramurii exercită o influență pozitivă asupra valorificării mai raționale a potențialului de cercetare, asupra creșterii eficienței economice a cercetărilor.

● Pentru evitarea unei optici necorespunzătoare în alegerea și avizarea temelor de cercetare, în lumina căreia se acordă o prioritate de necontestat temelor sigure, care nu incumbă riscuri de încadrare în termene sau de finalizare, și pentru creșterea interesului în abordarea unor cercetări complexe, dificile și de durată, adică tocmai a acelor lucrări care, reușite, se pot dovedi cele mai valoroase din punct de vedere științific și cele mai eficiente din punct de vedere economic, se poate aprecia ca necesară studierea **oportunității și a formelor concrete** de introducere a unei „cote de risc" în cercetare ; aceasta ar permite mai multă fermitate și perseverență în abordarea problemelor complexe, cu rezultate la nivelul cercetărilor de autentică substanță științifică. Referindu-se la astfel de probleme, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„După părerea mea, pericolul nu constă în faptul că în cursul unei cercetări se va ajunge de către unul sau altul la o concluzie eronată în științele sociale sau economice, sau la unele soluții nu prea bune în științele tehnice. Este inevitabil aceasta și nimeni în lume pînă acum — și cred că nici în viitor, inclusiv în societatea comunistă, nu va putea pretinde că tot ceea ce se întreprinde va avea numai rezultate bune... Nu de aceasta trebuie să ne fie teamă; principala teamă și principalul pericol constau în a nu desfășura activitate de cercetare datorită fricii de a nu greși, copiind ceea ce fac alții".**

● La încheierea contractelor, pe baza planului aprobat de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, se întîmpină dificultăți provocate de reticența anumitor întreprinderi și a centralelor industriale în asimilarea de noi produse și tehnologii datorită gamei mari a produselor aflate deja în producție și a greutăților pe care le presupun inerent aceste asimilări ; de faptul că termenul maxim pentru încheierea contractelor pentru anul de plan este luna octombrie a anului precedent, iar momentul definitivării planului este sfîrșitul lunii noiembrie sau chiar după, ceea ce împiedică unitățile să încheie contracte pînă nu cunosc exact fondurile de tehnică nouă ce le-au fost alocate ; de neechilibrarea, în unele centrale industriale și întreprinderi, a fondurilor alocate acțiunilor de autoutilare și altor poziții din planul tehnic, cu cele alocate realizării planului de cercetare științifică, în detrimentul acestora din urmă. De asemenea, mai trebuie evidențiat faptul că viza finală pentru încheierea contractelor o dau inspectorii din centrale ai Ministerului Finanțelor care, în anumite cazuri, iau în considerare numai aspectele de eficiență economică imediată la producător, fără a ține seama și de alte aspecte importante pentru consumator.

Atribuții și competențe în modificarea planului departamental

PE PARCURSUL anului de plan se produc numeroase modificări în pozițiile planului de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică la nivel departamental I (cu sferă de cuprindere la scara unei ramuri sau subramuri) și departamental II (cu sferă de cuprindere la nivelul

---

Prima parte a articolului a apărut în nr. 11 din 17 martie 1978.

centralelor), care se ridică frecvent la procente destul de ridicate. Suplimentările efectuate la Ministerul Industriei Metalurgice în planul departamental de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică pe anul 1977, de exemplu, reprezentau pînă la începutul lunii septembrie 7,3% din numărul temelor aprobate inițial ; la Ministerul Economiei Forestiere si al Materialelor de Construcții modificările planului departamental în cursul anului se ridică la circa 10% din valoarea acestuia ; la Ministerul Industriei Ușoare, în primele 5 luni ale anului 1977 s-a suplimentat planul inițial de 480 teme de cercetare cu 36 teme noi și s-a renunțat la 21 teme, modificările situîndu-se deci tot în jur de 10% din numărul total al temelor inițiale.

Cercetarea efectuată a evidențiat existența unor numeroase cauze ale acestor modificări, din care sînt de relevat : renunțări sau cereri suplimentare ulterioare ale centralelor și întreprinderilor beneficiare, ca urmare a insuficientei cunoașteri a propriilor cerințe ; decalări de termene ale asimilării produselor noi la cererea beneficiarilor, ca urmare a greutăților întîmpinate de aceștia în procesul de producție (lipsa muncitorilor calificați necesari, calitatea deficientă a documentației, lipsa materialelor necesare etc.) ; nerespectarea de către beneficiari a obligațiilor contractuale (privind realizarea S.D.V.-urilor, asigurarea materiilor prime și materialelor, a instalațiilor pentru probe și încercări etc.) ; dificultăți în asimilarea în colaborare a unor componente ; schimbarea unor tehnologii de lucru la întreprinderile beneficiare etc.

În privința supleții și operativității necesare în abordarea tuturor lucrărilor reclamate de modificările menționate ale planului anual de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic, este de menționat că dacă avizarea planului departamental nivel II și a modificărilor acestuia (inclusiv a termenelor de finalizare a temelor) revenea pînă nu de mult centralelor, începînd din anul 1976 această atribuție a fost preluată de ministere. În plus, începînd din trimestrul III 1977, urmărirea realizării planului de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică și raportarea acestora se face de către ministere pentru absolut toate temele, deci inclusiv pentru cele de nivel departamental II.

Dacă preluarea aprobării temelor de către ministere este justificată de necesitatea coordonării unitare a tuturor cercetărilor efectuate în cadrul diferitelor ramuri și subramuri industriale, în scopul evitării paralelismelor sau inițierii unor cercetări pe teme abordate și finalizate anterior, **considerăm că urmărirea și raportarea realizării planului departamental II este o sarcină dificilă pentru direcțiile tehnice din ministere,** care solicită în măsură apreciabilă aparatul acestora. Este suficient să amintim că planul de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic pe anul 1977 al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini — care folosește sistemul de prelucrare automată a datelor în urmărirea și raportarea realizării temelor din planul de stat și planul departamental I — cuprinde la nivel departamental II circa 2 000 teme de cercetare și circa 3 600 teme de asimilări.

Sporirea rolului unităților economice în elaborarea planului de cercetare

DOCUMENTELE programatice ale Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22—23 martie 1978 definesc lărgirea competențelor și atribuțiilor unităților economice ca una din coordonatele trecerii la o nouă calitate a activității economice, a perfecționării mecanismului economico-financiar.

În contextul cercetării efectuate considerăm că amplificarea competențelor și responsabilităților centralelor industriale ar trebui să vizeze :

— modificarea planului departamental II în ce privește termenele de realizare și executanții diferitelor poziții înscrise în plan, fără avizul direcțiilor tehnice din ministere ;

— urmărirea și raportarea realizării planului departamental II ;

— aprobarea normelor departamentale pentru produsele de profil ;

— numirea de către centrale a comisiilor de omologare (preliminară și finală) a unor produse de importanță mai redusă (stabilite prin liste orientative elaborate de direcțiile tehnice din ministere) ;

— introducerea suplimentară în plan a temelor solicitate pe parcursul anului de către beneficiarii interni sau rezultate din cererile de produse ale clienților străini, în limita unor cote procentuale din valoarea planului anual de cercetare științifică (introducerea unei asemenea cote — care să nu depășească 5% din valoarea totală a planului de cercetare — ar asigura mai multă suplețe în abordarea unor teme suplimentare, generate de nevoi stringente de produse noi la intern sau la export).

În ce privește **întreprinderile, lărgirea competențelor acestora ar putea să vizeze,** de pildă, modificarea, în anumite limite și categorii de produse, a planului de introducere a progresului tehnic.

Totodată, ar mai putea fi reținute și analizate următoarele posibile direcții de perfecționare :

● Stabilirea, de către direcțiile tehnice din ministere, a sferei de cuprindere a temelor cu care se suplimentează planurile de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic al centralelor în funcție de conținutul acestora, de gradul de interes pe care îl prezintă aceste teme și de responsabilitățile pe care le incumbă realizarea lor. Stabilirea sferei de cuprindere a temelor introduse suplimentar în plan pe parcursul anului, fără corelare cu factorii amintiți, conduce la situații în care o temă fixată la nivel departamental II (deci cu sferă de cuprindere la nivelul centralei), avînd în realitate nivel departamental I (cu sferă de cuprindere la nivelul departamentului, deci mult mai largă), nu poate fi realizată de către centrala responsabilă întrucît implică cooperări cu alte institute de cercetări și proiectări și alte unități productive, asupra cărora centrala în cauză nu are autoritatea necesară.

● **Evidențierea prin indicatori de plan** (producția marfă, cheltuieli la 1 000 lei producție marfă) **a activității de plan tehnic** (asimilarea produselor și tehnologiilor noi, extinderea acestora) **în mod distinct de restul activității întreprinderilor.** În acest mod s-ar putea stabili pentru activitatea menționată indicatorii de plan la un nivel, care să reflecte corespunzător, pentru o perioadă limitată de timp, particularitățile procesului de asimilare a produselor și tehnologiilor noi (productivitatea muncii și rentabilitate mai scăzute, volumul rebuturilor mai ridicat etc.), ceea ce ar constitui o eficientă pîrghie de cointeresare a întreprinderilor în sporirea eforturilor pentru realizarea și depășirea prevederilor planului tehnic.

dr. ing. Corneliu RUSSU

O problemă de seamă a dezvoltării economico-sociale a României

UTILIZAREA RAŢIONALĂ A PĂMÎNTULUI

PĂMÎNTUL reprezintă un bun naţional de care este strîns legată creşterea avuţiei naţionale, bunăstarea întregului popor. Aprovizionarea industriei prelucrătoare cu materii prime, dezvoltarea în ritm ascendent a industriei, aprovizionarea populaţiei în continuă creştere cu produse agroalimentare, sporirea gradului de urbanizare a localităţilor, toate sînt procese care cer ca întreg pămîntul ţării să fie valorificat integral, cu randament sporit, cu eficienţă cît mai ridicată. La recenta Conferinţă pe ţară a preşedinţilor consiliilor populare s-a pus un mare accent pe creşterea producţiei industriale, a celei agricole, pe urbanizarea şi sistematizarea localităţilor, pe dezvoltarea multilaterală a tuturor localităţilor patriei. Aşa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, **„Un rol însemnat revine consiliilor populare municipale, orăşeneşti şi comunale în înfăptuirea programelor de sistematizare a oraşelor şi satelor. Trebuie să spunem deschis că ceea ce am făcut pînă acum la sate în această direcţie este încă foarte puţin. Sînt ce-i drept începuturi bune. Sînt localităţi unde s-au realizat o serie de lucruri importante dar în marea majoritate a comunelor şi satelor se lucrează încă defectuos, nu se acţionează cu toată fermitatea pentru înfăptuirea practică în viaţă a sistematizării localităţilor, pentru concentrarea lor, pentru realizarea noilor construcţii pe baza schiţelor şi machetelor de sistematizare“**. Ori, toate aceste procese, la care s-au făcut referiri şi cu alte prilejuri, concentrează esenţialmente problema unei bune utilizări a pămîntului, înscriind-o puternic în actualitatea economico-socială a ţării. În virtutea unor asemenea exigenţe am întreprins şi studiul de faţă.

Fertilitatea pămîntului în centrul preocupărilor organismelor internaţionale

EXPLOATAREA neraţională a pămîntului, neglijarea acţiunilor necesare pentru conservarea sa au cauzat şi cauzează degradarea unor însemnate suprafeţe ale acestuia. Actualmente, pe plan mondial se apreciază că între 50 şi 75 milioane de oameni sînt direct afectaţi de reducerea productivităţii terenurilor agricole datorită desertificării ; pentru că, potrivit unor estimări, din această cauză se pierd anual 50 000—70 000 km^2 de soluri utilizabile în scopuri productive. Organizaţia pentru Dezvoltarea Internaţională din S.U.A. arăta recent într-un studiu că în ultimele cinci decenii numai în partea sudică a Saharei circa 650 000 km^2 — adică un teritoriu cu o suprafaţă ce poate cuprinde Franţa şi Portugalia la un loc — în trecut teren productiv s-a transformat în deşert. Potrivit aceluiaşi studiu într-o regiune a Indiei, Rajahstan, considerată ca locul cel mai bogat în praf din lume, suprafaţa acoperită cu nisip a crescut cu circa 8% în ultimii 18 ani. În Chile, terenuri care altădată erau folosite pentru păşunatul animalelor sînt acum atît de degradate încît numai cactuşii rezistenţi şi caprele mai pot supravieţui. În ultima jumătate de secol, pădurile Argentinei supraexploatate au scăzut de la 60 la 16 milioane ha.

Există dovezi categorice că procesele de degradare a solurilor s-au intensificat îndeosebi în ultimele decenii. Răspîndirea în continuare a condiţiilor de deşert poate periclita viitorul a peste 700 milioane de oameni, adică circa 14% din populaţia lumii, care trăiesc pe un teritoriu de aproximativ 45 milioane km^2 (circa 30% din suprafaţa uscatului), unde vegetaţia dispare treptat ; ceea ce este în măsură a afecta, în acelaşi timp, mai mult de jumătate din şeptelul mondial, circa 3 miliarde capete, care păşunează în aceste zone.

Reducerea potenţialului productiv al pămîntului în diferite puncte ale globului a determinat Organizaţia Naţiunilor Unite să adopte la cea de-a XXIX-a sesiune, din octombrie 1974, o rezoluţie care cheamă guvernele la întreprinderea unor acţiuni concertate pentru combaterea desertificării. În acest scop, în anul 1977, a avut loc Conferinţa Naţiunilor Unite pentru Combaterea Desertificării, conferinţă la care s-a urmărit realizarea unei estimări a tuturor datelor şi informaţiilor disponibile privind fenomenele de degradare a solurilor, ca şi a consecinţelor pe care le au aceste fenomene asupra dezvoltării ţărilor afectate, stabilindu-se însemnate măsuri pentru înlăturarea unor efecte negative.

În România, în spiritul orientărilor calitative care imprimă accente atît de necesare dezvoltării economico-sociale a ţării, s-au întreprins şi se întreprind măsuri însemnate în scopul protejării, în sensul cel mai larg, a pămîntului.

Imperativul conservării patrimoniului funciar naţional

DEŞI ÎNTR-O MAI MICĂ MĂSURĂ şi nu pe întregul teritoriu, România se confruntă cu anumite aspecte ale desertificării, ceea ce face ca **acestui fenomen să i se acorde multă atenţie.** Pe baza unor programe special întocmite, în conformitate cu indicaţiile conducerii, ale tovarăşului **Nicolae Ceauşescu**, în ultimii ani s-a realizat în zona cea mai întinsă de nisipuri din ţara noastră un **sistem modern de irigaţii** pe circa 80 000 ha. Pentru prevenirea şi combaterea eroziunii de tip eolian, pe lîngă menţinerea solului în stare umedă cu ajutorul irigaţiilor, se aplică aici un complex de măsuri biologice pentru protecţia solului. Totodată, nisipurile şi solurile nisipoase — care ocupă în ţara noastră circa 340 000 ha — fac obiectul unui sistem de agricultură specifică în care problema protecţiei împotriva eroziunii eoliene, ca şi împotriva apariţiei şi intensificării fenomenelor de desertificare, se situează în centrul preocupărilor. Au fost întreprinse acţiuni şi pentru prevenirea eroziunii solului prin apă. S-au executat lucrări specifice pe circa 1,2 milioane ha, cu valorificarea, în acelaşi timp, prin plantaţii de pomi şi viţă de vie, a terenurilor în pantă improprii culturilor de cîmp. În perspectivă, pînă în anul 1990 urmează să se realizeze lucrări de combatere a eroziunilor ajungîndu-se la amenajarea a 65—70% din întreaga suprafaţă de soluri ce necesită asemenea intervenţii.

De fapt toate aceste acţiuni se înscriu în **cadrul larg al preocupărilor pentru conservarea fondului funciar unic**, definit ca totalitate a suprafeţelor de pe teritoriul ţării noastre, avuţie naţională care trebuie folosită, protejată şi ameliorată în concordanţă cu interesele întregului popor. Prin planurile cincinale şi anuale de dezvoltare economico-socială a ţării se stabileşte repartizarea judicioasă a fondului funciar pe destinaţii şi categorii de folosinţă, pentru agricultură, silvicultură, piscicultură, gospodărirea apelor, precum şi pentru alte activităţi economico-sociale. Evoluţia patrimoniului funciar naţional în ultimii patruzeci de ani este ilustrată în tabelul nr. 1.

Datele prezentate în tabelul nr. 1 ilustrează scăderea ponderii terenului agricol în teritoriul naţional în perioada 1938-1955 de la 63,2% la 59,4% diferenţă care reprezintă aproape 900 000 hectare. Prin politica de utilizare raţională a resurselor de sol, ponderea terenului agricol a crescut apoi de la an la an, ajungînd în 1977 la 63%. În acelaşi timp, suprafeţele de teren destinate altor activităţi economico-sociale, care crescuseră ca pondere de la 5,96% în 1938, la 9,9% în 1955 au scăzut în 1971 la 7,1%. Aşezînd aceste date în comparaţie cu cele din alte ţări europene, procentul de teren agricol din ţara noastră se înscrie în linii mari în aceeaşi categorie de mărime (tabelul nr. 2).

Trebuie ţinut seama însă de faptul că în contextul cerinţelor crescînde de alimente şi materii prime şi raportat la resursele de sol cultivabil de care dispunem, ţara noastră, deşi se găseşte într-o situaţie favorabilă faţă de media mondială (0,487 ha de teren arabil, plus vie şi pomi, la un locuitor, în comparaţie cu 0,35 ha pe plan mondial), nu se află în rîndul ţărilor bogate în pămînt agricol (cum ar fi bunăoară, S.U.A., cu 0,96 ha şi U.R.S.S. cu 0,90 ha la un locuitor). Şi din acest motiv, ţinînd seama de resursele de sol existente, de ritmul creşterii populaţiei în ţara noastră, de cerinţele progresului accelerat economic şi social, **Programul partidului, ca şi Rezoluţia Conferinţei Naţionale a P.C.R., din decembrie 1977 stabilesc ca un obiectiv de importanţă prioritară realizarea unei agriculturi intensive, de înaltă productivitate.** Sporirea producţiei agricole corespunzător prevederilor impune acordarea unei atenţii tot mai mari bunei gospodăriri a pămîntului, **stăvilindu-se orice tendinţe de risipire a terenurilor cultivabile şi luîndu-se măsurile cele mai energice pentru valorificarea lor cît mai eficientă.**

Tabelul nr. 1

Evoluţia patrimoniului funciar naţional — milioane ha —

	1938	1955	1965	1977
Suprafaţa totală	23,75	23,75	23,75	23,75
Suprafaţa agricolă	15,01	14,11	14,79	14,96
	63,2%	59,4%	62,3%	63,0%
din care :				
— arabil	10,09	9,66	9,82	9,78
	42,5%	40.7%	41,3%	41,2%
— fond forestier	6,48	6,48	6,38	6,32
	27,3%	27,3%	26,8%	26,6%
— bălţi şi lacuri	0,84	0,80	0,80	0,79
	3,5%	3,4%	3,4%	3,3%
— alte suprafeţe	1,43	2,35	1,78	1,67
	5,96%	9,9%	7,5%	7,1 %

Tabelul nr. 2

Utilizarea terenului în R.F.G. în perioada 1952—1968 — milioane ha —

Suprafaţa de teren	1952	%	1968	%
— pentru agricultură	14,4	58	13,9	56
— Fond forestier	7	28,2	7,2	29
— Rîuri, lacuri şi terenuri libere	1,6	6,4	1,3	5,2
— Zone construite (locuinţe, industrie etc.), circulaţii, parcuri	1,8	7,2	2,4	9,6
Total	24,8	100,0	24,8	100,0

Sursa : O.N.U. — Urban Land Policies and Land Use Control Measures, vol. III, 1973, ST / ECA / 167 / Add2, p. 49.

În tabelul nr. 3 se prezintă dinamica fondului funciar pe total ţară, pe sectoare I.A.S., C.A.P. şi alte sectoare, în perioada 1951-1977. Neîndoielnic, datele numeroase ale acestui tabel reflectă mai multe procese şi direcţii caracteristice în ce priveşte creşterea şi utilizarea fondului funciar. Urmărind să evidenţiem rezervele care există în acest sens, ne mărginim să subliniem două fenomene : dacă terenurile neproductive au scăzut de la 790 400 ha în 1950 la 638 500 ha în 1977, terenurile ocupate de drumuri şi căi ferate în cadrul C.A.P. erau în 1965 de 121 400 ha pentru ca să scadă treptat pînă la 107.400 ha. în 1977. Pe de altă parte, statistici recente arată că din totalul de 22 000 ha identificate în incintele unităţilor agricole şi industriale, numai 6 000 ha sînt necesare procesului de producţie, restul de 16 000 ha putînd fi valorificate prin cultivare.

Un nivel pe care îl considerăm cu mult prea mare îl constituie şi cel al terenurilor ocupate de curţi atît în cadrul I.A.S., unde au crescut de la 19 000 ha în 1950 la 35 700 ha în 1977, cît, în special, în cadrul C.A.P.,unde au sporit de la 10 400 ha în 1950 la peste 72 000 ha în 1977. Referindu-se la necesitatea stopării acestor procese, la Consfătuirea din februarie a.c., consacrată problemelor agriculturii tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia că : **„Din păcate, sub diferite forme, se lasă anual nefolosite sute de mii de hectare. Trebuie să asigurăm rapid folosirea în întregime a fiecărui metru pătrat de pămînt — nu numai din aşa-zisa suprafaţă arabilă, ci din toată suprafaţa agricolă, inclusiv din curţile cooperativelor, ale întreprinderilor de stat, ale cetăţenilor. Trebuie să se înţeleagă bine că noi nu dispunem decît de o singură rezervă pentru mărirea suprafeţei arabile : folosirea ultimului metru pătrat“.**

Tabelul nr. 3

Dinamica fondului funciar pe total ţară, IAS, CAP şi alte sectoare din agricultură
(mii hectare)

Sectoare	Arabil	Păşuni	Fîneţe	Vii	Livezi	Total agricol	Păduri	Ape şi stuf	Neprod.	Drum. căi ferate	Curţi şi constr.	Total neagricol	Total
Total 1950	9377,9	2852,4	1682,2	227,3	184,2	14324,0	6446,3	927,4	790,4	580,4	681,5	9426,0	23750,0
din care:													
-IAS	549,8	130,4	34,1	22,6	16,3	753,2	16,5	18,9	25,8	7,0	[illegible]	70,7	823,9
-CAP	262,5	3,9	18,4	2,3	1,8	288,9	-	-	-	-	10,4	10,4	299,3
Rest sectoare	8565,6	2718,1	1629,7	202,4	166,1	13281,9	6446,3	908,5	764,6	573,4	6521,1	9344,9	22626,8
Total 1955	9662,1	2603,0	1361,2	228,8	167,2	14112,3	6483,0	968,5	866,6	612,8	706,8	9637,7	23750,0
-IAS	694,0	115,2	21,2	27,9	23,3	881,6	2,9	19,6	47,1	8,4	21,6	99,6	981,2
-CAP	792,8	48,2	49,8	7,5	7,5	905,8	0,4	-	-	26,4	26,8	111,4	932,6
Rest sectoare	8175,3	2529,6	1290,2	193,4	136,4	12324,9	6479,7	948,9	819,5	604,4	658,8	9511,3	21836,2
Total 1965	9816,6	2945,2	1370,9	312,4	346,2	14791,3	6378,3	803,8	795,6	386,9	594,1	8958,7	23750,0
-IAS	1626,6	276,1	74,6	49,9	49,8	2077,0	5,6	38,7	63,2	20,8	26,4	204,7	2281,7
-CAP	7389,3	461,4	677,9	247,3	217,9	8993,8	0,9	48,4	492,4	121,4	53,9	717,0	9710,8
Rest sectoare	800,7	2207,7	618,4	15,2	78,5	3720,5	6371,8	666,7	240,0	244,7	513,8	8037,0	11757,5
Total 1977	9780,8	3028,1	1398,0	324,4	428,4	14950,7	6324,0	792,3	638,5	373,4	662,1	8790,3	23750,0
-IAS	1653,9	208,2	62,4	56,3	59,9	2040,7	13,8	19,6	46,8	23,6	35,7	129,5	2170,2
-CAP	7251,9	636,3	663,2	250,1	256,2	9057,6	2,2	68,5	514,3	107,4	72,6	765,0	9822,6
Rest sectoare	875,0	2183,7	672,4	18,0	112,3	3861,4	6318,0	704,2	77,4	242,4	553,8	7895,8	11757,2

Aceasta este deci direcţia în care trebuie acţionat pentru conservarea şi ameliorarea fondului funciar, evitîndu-se cu stricteţe diminuarea suprafeţelor agricole. În lumina indicaţiilor secretarului general al partidului apare ca necesară intensificarea realizării programului naţional de refacere a solurilor degradate, înfăptuirea la cei mai ridicaţi parametri calitativi a programului de irigaţii. Se poate menţiona că în decursul cincinalului 1976—1980 vor fi amenajate pentru irigaţii circa 1 milion ha, se vor executa lucrări de desecări pe 1,1 milioane ha şi de combatere a eroziunii solului pe o suprafaţă de peste 800 000 ha, astfel încît în anul 1980 se vor iriga în sisteme mari şi locale peste 3 mil. ha. Suprafaţa arabilă va creşte cu cel puţin 125 000 ha în actualul cincinal, prin amenajarea şi valorificarea unor terenuri neproductive. Toate acestea, aplicarea altor măsuri, vor contribui la realizarea, în 1980, a unei cantităţi de aproape 24 milioane tone de cereale, adică 1 000-1 200 kg pe locuitor.

Pămîntul — redat circuitului agricol firesc

O SERIE DE PROBLEME sînt legate de scoaterea din circuitul agricol a pămîntului şi redarea acestuia agriculturii la un grad de fertilitate cît mai apropiat de cel iniţial sau mai ridicat. Din analiza datelor privind dinamica resurselor de sol rezultă că, în ultimii 30 de ani, s-au scos definitiv din circuitul agricol aproximativ 300 000 ha, care în proporţie de de 75% sînt de categoriile I-a şi a II-a ca potenţial de producţie. Ceea ce înseamnă, că la nivelul tehnologiei actuale, de pe ele s-ar fi putut obţine o producţie medie la hectar de cel puţin 3,5 tone de grîu sau 5-7 tone de porumb în condiţii de irigare. Din aceeaşi analiză rezultă că cea mai mare parte a terenurilor recuperabile din suprafaţa menţionată se încadrează în categoriile IV-V de fertilitate a solului.

În prezent, ritmul scoaterii definitive de terenuri din circuitul agricol este, la noi, de cca. 10 000 ha pe an ; iar cel de scoatere temporară a unor suprafeţe cultivabile se ridica la cca. 22 000 ha pe an. Ori, la nivelul tehnologiilor actuale, cele 10 000 ha pot da o producţie echivalentă cu 35 000 tone de grîu sau 50 000 tone de porumb boabe pe an. Iar în ceea ce priveşte cele cca. 22 000 ha scoase temporar, nici acestea nu revin în circuitul agricol la calitatea iniţială.

În aceste condiţii, urmărindu-se **lărgirea şi intensificarea tuturor acţiunilor menite să asigure folosirea superioară a terenurilor,** prin legea nr. 59/1974 cu privire la fondul funciar, beneficiarii obiectivelor de investiţii sau de producţie sînt obligaţi să ia măsuri, încă din faza de elaborare a documentaţiei tehnice, pentru a restrînge terenurile la strictul necesar, încadrîndu-se în indicii sintetici privind gradul de ocupare a terenurilor (prevăzuţi în anexa nr. 1 la lege), care constituie limite minime. Nu totdeauna însă, prevederile acestei legi sînt aplicate riguros. Tocmai de aceea la Conferinţa amintită, consacrată problemelor agriculturii, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta : **„Să lichidăm drumurile inutile, scoaterile din producţie nejustificate să raţionalizăm în conformitate cu programele pe care le avem construcţiile, trecînd la restrîngerea lor, la supraetajări. Cu toate hotărîrile bune pe care le avem, se manifestă încă lipsuri în buna gospodărire a pămîntului — începînd de la Ministerul Agriculturii — care dă cu uşurinţă aviz pentru scoaterea unor terenuri din agricultură şi el însuşi efectuează construcţii şi lucrări nejustificate — pînă la ultima cooperativă agricolă“.**

Acţiunea de **sistematizare a teritoriului şi localităţilor urbane şi rurale** trebuie şi ea să asigure apărarea şi buna gospodărire a fondului funciar, interzicînd micşorarea suprafeţei agricole, urmărind restrîngerea la minimum a suprafeţelor construibile, simplificarea şi raţionalizarea reţelei de drumuri comunale şi de cîmp, gruparea şi amplasarea liniilor de telecomunicaţii şi a celor de transport şi distribuire a energiei de-a lungul şi în imediata apropiere a căilor de comunicaţii, a digurilor şi canalelor de irigaţii şi desecări. Terenurile ocupate de construcţii, drumuri, canale, diguri şi reţele electrice şi de telecomunicaţii, care se eliberează prin lucrările de sistematizare se impun cu operativitate redate producţiei agricole.

În această orientare, deosebit de importantă pentru protejarea terenului agricol a fost acţiunea de **perimetrare** a localităţilor urbane şi rurale care a avut loc în 1973. Prin această acţiune s-a raţionalizat consumul de teren pentru localităţi, realizîndu-se economii de teren de peste 345 000 ha, numai în mediul rural economia fiind de peste 307 000 ha. Pe de altă parte legea nr. 58/1974 privind sistematizarea teritoriului şi localităţilor urbane și rurale prevede ca pentru amplasarea construcțiilor industriale, agrozootehnice și social-culturale să se utilizeze terenuri degradate sau improprii agriculturii, iar în cazul în care nu există astfel de terenuri și constructiile se amplasează pe terenuri aflate în producția agricolă, **să se stabilească suprafețele de teren echivalente ce se vor reda agriculturii.**

Realitatea arată însă că în mediul rural mai există încă numeroase **posibilități** de reducere a suprafețelor de teren ocupate de localități și ample **rezerve** de teren potențial agricol. De aceea, este necesar, ca în cadrul acțiunii de sistematizare să se urmărească gruparea gospodăriilor din satele mici și dispersate în satele care au perspectivă de dezvoltare, interzicîndu-se totodată construirea de clădiri noi în satele mici și dispersate. Trebuie de asemenea menționat fapul că în urma acțiunii de perimetrare, numeroase gospodării din mediul rural au rămas în afara perimetrelor construibile, cifra lor fiind în 1973 de 726 000 gospodării, reprezentînd o populație de peste 2,4 milioane cetățeni (tabelul nr. 4). Cu oarecari aproximații datele se mențin și în prezent. Este absolut necesar să se stabilească și să se urmărească realizarea unor programe pe termen lung pentru mutarea treptată a gospodăriilor rămase în afara perimetrelor construibile ale satelor cu perspectivă de dezvoltare. Această acțiune va trebui să cuprindă treptat și populația din satele în care este interzis să se mai construiască clădiri noi.

Se impune ca permanenta revizuire a perimetrelor construibile ale localităților urrale și restrîngerea lor în continuare să se afle ca o problemă centrală a activității organelor administrației locale.

Creșterea densității populației în mediul rural și urban — factor de sporire a suprafețelor cultivabile

ECHIPAREA tehnică edilitară completă a localităților rurale nu se poate realiza practic în condițiile unor densități globale foarte scăzute. Spunem aceasta întrucît, în ciuda economiilor mari de teren realizate prin acțiunea de perimetrare, densitatea globală a localităților rurale a crescut de la 12,51 locuitori/ha la numai 18,74 locuitori/ha. În procesul accelerat de urbanizare care se desfășoară în țara noastră, populația rurală va constitui circa 25% din populația de peste 28 milioane locuitori a anului 2 000, adică în jur de 6-7 milioane locuitori. În aceste condiții, **restrîngerea radicală a perimetrelor localităților rurale este singura soluție pentru atingerea unor densități acceptabile** care să **facă posibilă înzestrarea tehnico-edilitară corespunzătoare a satelor noastre și să le apropie de condițiile de viață urbane.**

În ceea ce privește localitățile urbane, așa cum arătam, ponderea terenului ocupat de ele în ansamblul teritoriului național este comparabilă și chiar mai mică decît într-o serie de țări dezvoltate din punct de vedere economic. Datorită însă faptului că nivelul de urbanizare al țării noastre este încă scăzut față de cel al țărilor menționate (populația urbană constituie aproximativ jumătate din populația țării) și datorită densității globale pe teritoriu mult mai scăzute (89 loc/km^2 față de 241 loc/km^2 în R.F.G. și 229 loc/km^2 în Marea Britanie de exemplu), densitatea populației în orașele noastre este scăzută. În 1968, bunăoară, densitatea medie a populației în orașe și municipii era de numai 34,46 loc/ha, densitate comparabilă cu cea a localităților **rurale** din alte țări, în timp ce densitatea în municipiul București atingea abia 46,39 loc/ha.

Evoluția populației în următorii ani și acțiunea de perimetrare a localităților au făcut să sporească aceste densități la circa 49 loc/ha pentru municipii și orașe și peste 75 loc/ha pentru municipiul București în 1975. Dacă ținem însă seama de faptul că în urma perimetrării au rămas în afara perimetrelor municipiilor și orașelor peste 182 000 locuitori, din care aproape 69 000 în afara perimetrului municipiului București, densitățile reale sînt mai mici, indicînd încă serioase rezerve de creștere. (vezi și grafice)

Tabelul nr. 4

Terenuri agricole cuprinse în perimetre construibile și gospodării rămase în afara acestora

		Urban					
	Total așezări	Municipii și orașe actuale			Localități componente	Total urban	Rural (sate)
		Municipii	Orașe	Total			
Terenuri agricole cuprinse în perimetrul construibil — ha	216339	10910	12130	23040	4220	27260	189079
Nr. gospodării rămase în afara perimetrului	798454	26553	27122	53675	18349	72024	726430
Populația rămasă în afara perimetrului construibil — loc.	2713141	84658	97538	182196	64475	246670	2466470

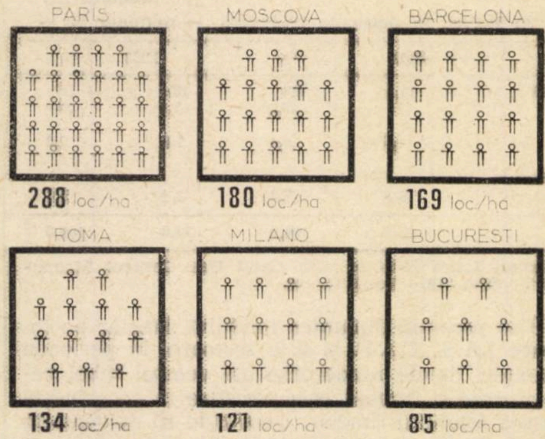

Densitatea populației în București și în alte orașe ale lumii — 1974 (pentru București estimații 1980)

Toate cifrele densității municipiilor și orașelor de la noi iau în calcul și datele municipiului București. Dacă însă le vom scădea pe acestea, densitatea populației municipiilor și orașelor va fi de 33,41 loc/ha în 1968, respectiv 45,20 loc/ha în 1975. Aceste densități sînt încă scăzute față de cele din unele orașe din țările avansate economic. Orașele elvețiene înregistraseră de exemplu 50-77 loc/ha iar orașe noi ca Tapiola, Harlow și Cumbernauld densități de circa 60-66 și respectiv aproape 70 loc./ha.

Prin acțiunea de perimetrare s-au realizat **importante economii de teren și la nivelul localităților urbane** : 37 884 ha din care la nivelul municipiilor 20 605 ha, la orașe — 10 527 ha și peste 6 700 ha la nivelul localităților componente. Dintre aceste suprafețe, 19 500 ha este teren agricol, din care 12 000 ha la nivelul municipiilor și 7 500 la nivelul orașelor.

Deși economiile de teren sînt considerabil mai mici la nivelul localităților urbane în comparație cu cele rurale, ele sînt deosebit de importante. Prin reducerea în continuare a perimetrelor construibile ale municipiilor și orașelor, prin valorificarea fiecărei palme de pămînt se pot reda în circuitul agricol **terenuri situate în imediata vecinătate a orașelor, care pot fi folosite cu deosebită eficiență pentru însăși o mai bună aprovizionare a orașelor cu produse agricole vegetale, legume fructe, etc.** Considerăm însă că operațiunea de stabilire a perimetrelor localităților urbane trebuie să fie mereu perfecționată în scopul de a se constitui ca un instrument prețios în mîna factorilor de decizie de la nivel local, pentru a asigura coordonarea tuturor acțiunilor de sistematizare din cadrul localităților. Ori, după cum este cazul localității Bușteni (al cărei perimetru construibil este alcătuit din 50 trupuri separate) sau al unor localități din județul Ialomița (fiecare avînd perimetrul construibil alcătuit din 48-50 trupuri separate), acest deziderat este încă departe de a fi împlinit.

Cu o coordonare și o sistematizare atentă, perspectivele localităților urbane sînt deosebit de frumoase. Numai prin creștere și concentrarea populației urbane în perimetrele construibile actuale, desigur avîndu-se în vedere totodată îmbunătățirea și echilibrarea mediului ambiant de viață al locuitorilor ca urmare a dezvoltării spațiilor verzi cu funcție și de însemnat factor depoluant al atmosferei, se pot obține în 15-20 ani densități comparabile cu cele ale orașelor din țări dezvoltate, făcînd posibilă astfel sistematizarea lor compactă, o superioară dotare și echipare tehnico-edilitară. Luînd în considerație (din motive de comparabilitate) numai municipiile și orașele actuale în suprafețele perimetrelor actuale, densitatea lor ar atinge în două variante ale Institutului de sistematizare, locuințe și gospodărie comunală pentru anul 2000 : 85,69 loc/ha, respectiv 101,97 loc/ha; densitatea în municipiul București ar fi (în aceleași variante) 104,42 loc/ha, respectiv 111,54 loc/ha, făcînd posibilă atingerea unor ridicați parametri de civilizație urbană în țara noastră.

CA URMARE A POLITICII PARTIDULUI în prezent există în țara noastră preocupări susținute pentru economisirea și combaterea risipei de materii prime, materiale și energie. Corespunzător cu această politică economică profund rațională promovată de partidul și statul nostru, în același spirit, aceeași atenție este necesară față de buna gospodărire a resurselor de sol. În lumina Hotărîrilor Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale a partidului, a indicațiilor date de tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** considerăm că este de datoria tuturor specialiștilor din agricultură, construcții, arhitectură, a tuturor factorilor din economie care solicită terenuri pentru activități social-economice, să ia în studiu și să întregească conceptul „resurse de sol“ cu noi dimensiuni, care să impună o atitudine calitativ nouă din partea întregii populații față de această avuție de însemnătate vitală — pămîntul patriei.

dr. ing. Alexandru IGNAT
dr. arh. Mircea ENACHE

CITITORII AU CUVÎNTUL

Experiența

PENTRU A FACE *cunoscută o măsură eficientă în legătură cu „Studiul cererii populației în perfecționarea relațiilor dintre industrie și comerț" (a se vedea și dezbaterea cu acest titlu din „R. E.". nr. 45/1977), menționez că la întreprinderea noastră s-au înființat trei posturi operative de șefi de complexe. Sarcinile acestora sînt axate în principal pe îndrumare și control zilnic la unitățile din subordine. Pe bază de grafic, cu o zi înainte de depunerea comenzilor la I.C.R.A., șeful de complex, împreună cu șeful de unitate, face o analiză a fondului de marfă după evidența stocurilor din depozite primite bilunar de la I.C.R.A. Lui îi revine sarcina urmăririi zilnice a realizării planului de desfacere pe magazine și raioane, rezolvînd – prin contactul zilnic și repetat cu șefii de unități – greutățile ce se ivesc. Ținînd seama de faptul că, în mod necesar, unitățile de desfacere trebuie să constituie o barieră în fața mărfurilor cu deficiențe calitative, șeful de complex urmărește ca personalul din unitățile subordonate să cunoască caracteristicile mărfurilor.*

În ceea ce privește organizarea bazei tehnico-materiale și a tehnicii comerciale, șeful de complex analizează și face propuneri conducerii pentru completarea de noi locuri de desfacere, folosirea intensivă și eficientă a spațiilor comerciale, introducerea formelor moderne de vînzare etc.

Considerînd că această experiență nu apare ca o simplă activitate organizatorică de specific local, propunem să fie studiată posibilitatea aplicării și la alte unități.

Iosif CUIBUȘ
directorul I.C.S. produse alimentare
Satu Mare

Statistică

SÎNT DE ACORD *cu cele semnalate în notele intitulate „Dări de seamă" și „Statistică", apărute în nr. 11 și 12 ale „R. E.", în legătură cu indicațiile ca dările de seamă statistice privind aprovizionarea și desfacerea să se întocmească și lunar.*

Aceste lucrări necesită un volum mare de muncă, timp în care personalul compartimentelor de aprovizionare și desfacere este reținut în birouri în loc să soluționeze operativ cerințele secțiilor și atelierelor, precum și problemele legate de desfacerea producției. De aceea, ne permitem să susținem propunerea ca forurile competente să reanalizeze necesitatea întocmirii lunare a acestor lucrări.

Gheorghe BOGDĂNEANU
director adjunct comercial
la Întreprinderea de postav „Prejmer"

Calcul

AM SOLICITAT *specialiști de la I.C.R.A.L. care să întocmească un calcul pentru zugrăveli interioare la apartamentul meu. Am fost însă surprinsă cînd pentru zugrăveli în calciu s-au introdus în calcul toate suprafețele apartamentului, inclusiv ușile și ferestrele (pe ambele laturi). Un calcul sumar ne arată că, pentru un apartament obișnuit, se calculează în plus aproape 30% de suprafață nezugrăvită. Este, după părerea mea, o situație necorespunzătoare. Socot că este posibil să se calculeze numai suprafața realmente zugrăvită. Dar, pentru aceasta este nevoie desigur de schimbarea unor instrucțiuni depășite. Este vorba de indicatorul de norme de deviz aprobat de Ministerul Construcțiilor Industriale cu Ordinul nr. 75/N din 4 martie 1972.*

Elena TEODORESCU
București

ECOURI

Fonduri fixe

ÎN NR. 51/1977 al „Revistei economice", în articolul „Creșterea volumului producției la 1 000 lei fonduri fixe" se evidențiază unele aspecte privind indicatorul respectiv la întreprinderea „Farmec" din Cluj-Napoca.

Trebuie să menționăm că întreprinderea „Farmec" realizează cu forțe proprii o serie de semifabricate care, conform metodologiei, nu se raportează ca producție și se includ numai în valoarea fondurilor fixe. Scăderea nivelului planificat pentru anul 1978 se datorește realizării unei linii de doze spray cu un volum de fonduri fixe de 14 mil. lei și a cărei producție nu se include în valoarea producției globale. Menționăm că realizarea acestei investiții va conduce la înlocuirea importului de doze spray, aducînd o economie de cca. 10 mil. lei valută devize libere pe an.

În anul acesta este prevăzut a se realiza și un atelier mecanic de întreținere cu un volum de fonduri fixe de 21 mil. lei, iar valoarea producției luată în calculul producției globale este neînsemnată. Dacă se scade din valoarea fondurilor fixe medii, valoarea aferentă acestor două investiții, se obține o valoare a producției la 1 000 lei fonduri fixe în 1978 de 3 000 lei, față de 2 962 lei în 1977 și 2 517 lei în 1976.

Ioan PETRU
director în Ministerul Industriei
Chimice

Cooperare

ÎN NOTA INTITULATĂ „Cooperare", publicată în nr. 51./1977, la această rubrică, întreprinderea noastră este atenționată pentru faptul că nu a trimis Întreprinderii de autoturisme Pitești proiectul de contract pe anul 1978 și pentru restanțe la contractele economice pe anul 1977.

În legătură cu proiectul de contract pe acest an, subliniem că C.I.A.T. ne-a comunicat atît nouă, cît și Întreprinderii de autoturisme produsele repartizate, pentru a trece la contractarea lor. Cu toate insistențele noastre, Întreprinderea de autoturisme ne-a transmis comanda cu întîrziere, adică la peste 3 luni de la emiterea repartiției. Comanda a fost analizată, prelucrată la calculatorul județean și expediată întreprinderii beneficiare care, însă, nici pînă la jumătatea primului trimestru nu ne-a restituit-o ?!

În schimb, este adevărat că, la 31 decembrie 1977, aveam o nerealizare de cca. 6% din contracte. O parte din aceste restanțe au fost recuperate în luna ianuarie 1978, iar restul vor fi reeșalonate și executate prin cumulare la tipodimensiunile și cantitățile contractate pe sem. I 1978.

Colectivul nostru de muncă va lua măsuri și mai hotărîte pentru eliminarea în viitor a tuturor restanțelor. Menționăm, totuși, că nerealizările se datoresc și faptului că în anul 1977 Întreprinderea de autoturisme a solicitat majorări la 48 tipodimensiuni, peste cantitățile contractate, a căror valoare depășește valoarea nerealizărilor.

Ioan ȘTEFĂNESCU
director al Întreprinderii de șuruburi
din Brașov

Aprovizionare

MENȚIONĂM că propunerile cuprinse în materialul publicat în nr. 51/1977 al „R.E." sub titlul „Stocuri" sînt interesante, ele fiind de natură să ne sprijine în preocupările privind prevenirea formării și lichidarea imobilizărilor în stocuri de materiale peste necesar.

În vederea preîntîmpinării formării stocurilor supranormative, se acționează pentru extinderea fundamentării necesarului de aprovizionat, pe bază de norme de consum. La elaborarea planului de aprovizionare se iau ca resurse în balanțele materiale și stocurile de produse existente în economie. Odată cu centralizarea specificațiilor, se operează reducerea sortotipodimensiunilor existente în stocurile la sfîrșitul perioadei de plan, atît cele din stocurile curente, cît și cele de intervenție și cele preluate ca disponibile și numai după această operație se emit comenzile și proiectele de contract. Se precizează că, în cazul materialelor pentru care se emit repartiții, bazele județene de aprovizionare tehnico-materială înaintează la coordonatorii de balanțe situația cu stocurile existente în bază, urmînd ca acestea să fie repartizate la alți consumatori.

Compartimentele de control stocuri din bazele județene au ca sarcină principală urmărirea operativă la întreprinderi și baze a modului cum acestea se preocupă de prevenirea formării stocurilor supranormative, raportînd ministerului în mod organizat asupra rezultatelor acestei activități.

O altă cale folosită pentru lichidarea stocurilor supranormative o constituie consfătuirile organizate în diverse centre din țară, cu bazele județene, în care se operează schimburi de materiale. Compartimentele de control a stocurilor din bazele județene au ca sarcină principală urmărirea modului în care se desfășoară acțiunea de valorificare a stocurilor supranormative, atît în cadrul bazelor, cît și al celorlalte unități economice din județ.

D. FUNDĂTURĂ
director în Ministerul Aprovizionării
Tehnico-Materiale și Controlului
Gospodăririi Fondurilor Fixe

Întărirea disciplinei de plan și contractuale — condiție a eficienței activității economice

URMĂRIREA OPERATIVĂ A PRODUCȚIEI ȘI DESFACERII

PREVĂZÎND ATRIBUȚII SPORITE pentru întreprinderi în activitatea de planificare, măsurile stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din 22-23 martie a.c. accentuează totodată obligația conducerilor colective ale unităților de a acționa ferm pentru întărirea disciplinei de plan și contractuale, astfel încît să se asigure realizarea ritmică a producției, fabricarea unor produse cu desfacere asigurată și corespunzătoare calitativ, folosirea cu maximum de eficiență a fondurilor materiale și bănești.

În acest sens, **informarea cu maximum de operativitate a conducerii colective cu privire la modul în care se realizează planul de producție și planul de desfacere** creează posibilitatea de a se ameliora procesul de conducere operativă prin **luarea deciziilor la momentul oportun ;** ea oferă o imagine amplă despre derularea procesului de producție în interiorul unității, gradul de îndeplinire a sarcinilor de producție, abaterile față de plan, implicațiile directe pe care sfera circulației le are asupra realizării producției, permițînd să se evite producerea peste plan a unor sortimente care nu au desfacere asigurată.

URMĂRIREA zilnică a realizării producției și desfacerii pe elemente componente, cu întregul set de probleme, satisface o cerință de prim ordin a conducerii economice — și anume cunoașterea în permanență a producției realizate, a abaterilor zilnice față de planul de producție, a returnărilor de produse finite către secția de producție, a abaterilor față de planul de desfacere, a refuzurilor clienților etc.

În industria ușoară, datorită unor factori obiectivi (gamă mare de produse, varietate impusă de sezon, modă etc.), operațiile de evidențiere zilnică a producției realizate sînt dificil de rezolvat prin mijloacele tradiționale, necesitînd un volum de muncă foarte mare. Dacă la lansarea planului operativ de producție se știe exact cîtă producție marfă și globală va rezulta, nu se cunosc însă la momentul oportun realizarea zilnică și cumulată a acesteia pe schimburi, abaterea față de plan. Se pune, de asemenea, problema ritmicității cu care se efectuează intrarea în depozite și livrarea către beneficiari a produselor, în corelație cu planul de desfacere. Evidența lunară trebuie să aibă un grad de detaliere mult mai ridicat, presupunînd reliefarea producției realizate pe tipuri de mașini (rectilinii, circulare etc.), pe mașini în funcție de finețe, pe tipul de materie primă, pe tipuri de filan, pe culori și combinații de culori, pe mărimi, pe calitate.

Adăugînd acestor cerințe și necesitatea rezolvării aspectelor financiar-contabile, rezultă clar avantajele ce se pot obține prin introducerea sistemelor de conducere cu prelucrarea automată a datelor.

CONSILIUL oamenilor muncii de la întreprinderea de tricotaje „8 Martie“ din Piatra Neamț și-a propus și a trecut la realizarea acestui obiectiv, cu concursul Centrului teritorial de calcul electronic din localitate.

S-a procedat mai întîi la un util schimb de experiență cu unități similare — „Tricodava“-București, „Someșul“-Cluj-Napoca ș.a.

Una din problemele importante a fost aceea a stabilirii unui cod pentru produsul finit, care să satisfacă atît cerințele prezente cît și pe cele viitoare (pregătirea-programarea-lansarea și urmărirea producției etc.). Dintre mai multe variante luate în considerație, s-a optat pentru un cod logic din 16 caractere, cu o structură complexă : grupa de mașini (circulare, rectilinii), cod mașină și finețe, cod materie primă, cod articol, mărime, calitate, cod filan, cod culoare, cifra de control. Algoritmul de calcul al cifrei de control asigură un control eficient asupra codului.

APLICAȚIA PRODFIN, proiectată pentru întreprinderea „8 Martie“ poate fi introdusă în orice unitate de tricotaje. Ea realizează :

— compararea, zilnică și cumulat la o anumită dată, a producției realizate cu planul de producție și evidențierea abaterilor ;

— evidențierea returnărilor către secția de producție (necorespunzătoare calitativ etc.) ;

— calculul cantităților de materie primă necesare pentru realizarea produsului respectiv ;

— compararea, zilnică și cumulat la o anumită dată, a producției livrate cu planul de desfacere și evidențierea abaterilor ;

— evidențierea distinctă a refuzurilor de la clienți ca necorespunzătoare calitativ.

În urma unei analize minuțioase, sistemul informațional existent a fost raționalizat, permițînd realizarea unor importante economii.

Document	Format		Nr. de exemplare	
	vechi	nou	în sist. existent	în noul sistem
Notă predare	A4	A5	5—7	2
Aviz expediție	A4	A5	5—7	2
Notă intrare recepție	A4	A5	4	2
Notă returnare	A4	A5	4	2
Alonjă factură	A3	A4	3	2
Fișă model II	A4	—	1	—

În afara economiei de hîrtie obținute prin redimensionarea formularelor, au rezultat din reducerea numărului acestora **economii estimate la 200 000 de lei anual** (un milion pe durata de viață economică a sistemului, de 5 ani). Numai din aceste economii, **investiția efectuată se poate amortiza într-un singur an,** fără a considera alte efecte favorabile sau pe cele colaterale (amortizarea mașinilor de medie mecanizare care prestează lucrări pentru alte subsisteme, rapiditatea și precizia situațiilor obținute, evitarea efortului suplimentar în perioada de vîrf etc.). A crescut operativitatea în lucru ; eliberarea unor cadre cu pregătire medie și superioară de efectuarea unei serii de operații (pe mașini de medie mecanizare sau operațiuni contabile) a permis reorientarea lor de la o activitate rutinieră la una de analiză și concepție, în vederea creșterii eficienței economice.

Aplicația proiectată de C.T.C.E. Piatra Neamț se implementează la întreprinderea „8 Martie“ utilizînd calculatorul Felix C-256, în colaborare cu stația de calcul a întreprinderii.

Se obțin mai multe **seturi de liste :**

● **cu periodicitate lunară :** 1. Nomenclatorul produselor după codul intern, la

CONDUCERE·ORGANIZARE

Într-o scrisoare trimisă redacţiei, conducerea intreprinderii „8 Martie"-Piatra Neamţ apreciază : „În cadrul unităţii noastre situaţiile obţinute în urma prelucrării automate a datelor se dovedesc a fi de un real sprijin în conducerea activităţii economice, oferind mai multă precizie, claritate, simplitate şi operativitate. Situaţiile zilnice urmează a fi realizate în cel mai scurt timp, ameliorind conducerea prin excepţie (evidenţierea abaterilor zilnice faţă de planul de producţie şi planul de livrare)".

data...; 2. Nomenclatorul produselor după alfabet, la data... ; 3. Situaţia intrărilor de produse finite, pe tipuri de documente primare, pe perioada... ; 4. Situaţia ieşirilor de produse finite, pe tipuri de documente primare, pe perioada... ; 5. Situaţia recapitulativă privind intrările de produse finite, pe conturi corespondente şi pe conturi de produse, pe perioada... ; 6. Situaţia recapitulativă privind ieşirile de produse finite, pe conturi corespondente şi pe conturi de produse, pe perioada... ; 7. Situaţia mişcării produselor, pe gestiuni şi coduri pe perioada... ; 8. Balanţa analitică pe gestiuni, conturi şi costuri de produse pe perioada... ; 9. Situaţia comparativă privind diferenţele între stocurile faptice şi scriptice, pe gestiuni ; 10. Balanţa conturilor de produse finite, la data de... ; 11. Stocurile şi soldurile de produse fără mişcare şi cu mişcare lentă, la data...;

● **cu periodicitate zilnică :** 12. Situaţia operativă a producţiei pe ziua de... şi abaterile faţă de producţia planificată (intrări) ; 13. Situaţia operativă a producţiei pe ziua de... şi abaterile faţă de desfacere (ieşiri) ; 14. Situaţia cumulată a producţiei pe ziua de... şi abaterile faţă de producţia planificată (intrări) ; 15. Situaţia cumulată a producţiei pe ziua de... şi abaterile faţă de desfacere (ieşiri).

Rapoartele furnizate sînt destinate : listele 12, 13, 14, 15 — directorului, directorului comercial, inginerului şef, şefilor de secţie — în cadrul şedinţelor operative de analiză a activităţii unităţii ; listele 10, 11 — directorului comercial şi contabilului şef ; listele 5, 6, 9, — şefului biroului contabilitate ; listele 1, 2, 3, 7, 8, — contabililor.

ÎN PROIECTAREA aplicaţiei s-au avut în vedere o serie de criterii ergonomice, urmărindu-se : eliminarea dialogului prelungit cu consola ; eliminarea risipei de suporţi magnetici ; creşterea siguranţei şi rapidităţii în exploatare ; evitarea manevrelor cu benzile magnetice ; crearea punctelor de reluare ; utilizarea procedurilor catalogate ; recunoaşterea automată a suporţilor ; asigurarea automată de către sistem a continuării lucrării în programele de validare ; gestionarea automată de către sistem a continuării lucrării în programele de validare ; gestionarea automată a suporţilor magnetici, evitîndu-se astfel distrugerea fişierelor şi rebutarea lucrării ; editarea pe calculator a foii de operare pentru rularea următoare.

Dirijarea lucrării se efectuează prin intermediul unui fişier de mesaje, care sporeşte performanţele sistemului şi uşurează foarte mult munca operatorului de sistem.

George VLADIMIR
Gabriel HALALAI
Mihai VIŢELARIU
Centrul teritorial de calcul electronic Piatra Neamţ

CREAŢIE TEHNICĂ DE MASĂ

DEZVOLTÎNDU-SE puternic în ultima perioadă, Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău, care a contribuit la trecerea judeţului nostru — încă din primul an al actualului cincinal — în rîndul celor cu o producţie industrială globală de peste 10 miliarde de lei, execută o gamă largă de utilaje tehnologice de mare complexitate destinate uzinelor chimice şi metalurgice, participînd totodată la realizarea unor instalaţii complexe exportate în ţări ca U.R.S.S., Polonia, Mexic, Siria, Iordania, Egipt ş.a.

Întregul colectiv de aproape 7000 de oameni ai muncii consideră progresul tehnic ca o cale principală pentru accentuarea laturilor calitative ale producţiei, pentru creşterea eficienţei economice a activităţii. O asemenea opţiune fundamentală în cadrul strategiei autoconducerii este promovată de consiliul oamenilor muncii prin măsuri organizatorice pentru mobilizarea potenţialului de concepţie, prin unirea eforturilor specialiştilor cu ale celor ce lucrează direct în producţie.

Proiectele de execuţie primite sînt verificate cu atenţie, valorificîndu-se posibilităţile de execuţie cu productivitate înaltă şi cu o folosire cît mai economicoasă a materialelor. Proiectanţii şi tehnologii sînt prezenţi în secţiile de fabricaţie pînă la realizarea produsului finit, stabilind împreună cu executanţii cele mai avantajoase soluţii constructive. În acest fel, **cei peste 150 de muncitori, ingineri, tehnicieni, maiştri participanţi la creaţia tehnică de masă pun în valoare bogatul aport de idei de la locurile de muncă.**

Efectul apare nu numai sub aspectul **introducerii de tehnologii noi, perfecţionate,** ci şi prin **executarea cu forţe proprii a unor utilaje şi maşini de înaltă tehnicitate, în cadrul autodotării.** Presele hidraulice de 900, 300 şi 200 tf, instalaţia — realizată pentru prima dată în ţară, după o concepţie proprie — pentru executarea coturilor de întoarcere cu raza de curbură mai mică decît diametrul ţevii (care ne-a adus anul trecut o economie la import de 20 milioane de lei valută şi ne va permite ca în curînd să devenim exportatori ai unor astfel de produse), dispozitivele mecanizate pentru sudarea automată şi asamblarea vaselor de 20—40 de tone, staţia de acetilenă ş.a. au o înaltă ţinută tehnică, nefiind cu nimic mai prejos de cele pe care le-am fi procurat din străinătate.

Comisia inginerilor şi tehnicienilor din întreprindere, inventariind obiectivele planului de progres tehnic pe 1978, îndrumă cadrele tehnice spre rezolvarea unor teme care le solicită din plin priceperea şi competenţa. Au fost întocmite **fişe-angajament** în care sînt prevăzute studiile, termenele şi eficienţa scontată ; aceste angajamente, depăşind limitele stricte ale obligaţiilor de serviciu şi ale programului de lucru, devin astfel **o obligaţie asumată conştient de participanţii la creaţia tehnică de masă, în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României".**

Ion CRISTEA
maistru la Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău

GENERALIZAREA EXPERIENŢEI ÎNTREPRINDERILOR MODEL

ÎN VEDEREA generalizării experienţei acumulate în promovarea progresului tehnic, a organizării ştiinţifice a producţiei şi a muncii, la Întreprinderea de strunguri din Arad s-a desfăşurat un simpozion la care au participat cadre de specialitate din 17 unităţi model din ţară.

Au fost prezentate studii şi referate pe teme ca : agregatizarea, mijloc important de creştere a productivităţii muncii şi de reducere a importului ; polideservirea maşinilor ; sistem nou de vopsire, cu productivitate ridicată, utilizînd în exclusivitate materiale indigene ; efecte tehnico-economice ale aplicării metodelor ingineriei industriale ; utilizarea maşinilor cu comandă numerică ş.a.

Vizitarea întreprinderii gazdă a oferit participanţilor la simpozion prilejul de a constata direct avantajele utilizării maşinilor-unelte cu comandă program, ale polideservirii unor utilaje şi ale altor măsuri pe baza cărora se preconizează sporirea productivităţii muncii, în acest an, cu 34 000 de lei pe executant faţă de nivelul din 1976.

Un interes deosebit a trezit modul organizat în care a fost abordată aplicarea analizei tehnice a valorii, metodă care, ridicînd la un nivel superior activitatea de concepţie, a asigurat obţinerea unei economii de 4 100 tone de metal şi 2,2 milioane ore-om de manoperă. Pe lîngă înfiinţarea unor colective de „A. V.", a fost constituit un atelier de proiectare a normelor de consum pentru materii prime, materiale, manoperă, precum şi pentru proiectarea şi urmărirea unor indicatori. Odată cu reproiectarea produselor s-au extins tehnologii de vîrf (printre care realizarea semifabricatelor cu adaosuri de prelucrare minime), utilizarea inlocuitorilor de metal şi a unor materiale metalice cu caracteristici funcţionale sau de rezistenţă superioare, dar cu costuri mai mici.

Ioan ROŞU
Întreprinderea de strunguri Arad

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

9 VENITUL NAȚIONAL

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

NIVELUL de dezvoltare economică a unei țări ca și gradul de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale poporului sînt oglindite prin intermediul unui sistem de indicatori în care un loc important îl ocupă avuția națională, produsul social și venitul național.

Avuția națională, produsul social și venitul național

PENTRU CA SOCIETATEA OMENEASCĂ să-și poată continua existența , ea trebuie să consume și ca urmare să producă în mod continuu. Continuitatea producției se sprijină pe potențialul oferit de avuția națională. **Prin avuție națională se înțelege totalitatea valorilor materiale și spirituale de care dispune un popor la un moment dat.** Ea include : a) bunurile materiale create prin muncă și acumulate de-a lungul anilor (fonduri fixe productive ; fonduri neproductive destinate desfășurării activității de învățămînt, cultură, sănătate și sport ; fondul de locuințe ; rezerve materiale ; bunuri de consum de folosință îndelungată) ;

b) resursele naturale utilizate sau utilizabile (terenuri, pășuni, fînețe, vii, zăcăminte de minereuri, potențialul hidroenergetic) ;

c) potențialul științific și patrimoniul cultural (brevete de invenții, pregătirea generală și de specialitate, operele de artă).

În socialism, avuția națională se află în proprietate socialistă de stat și cooperatistă și în proprietate personală, servind pentru dezvoltarea întregii societăți.

Produsul social reprezintă totalitatea valorilor de întrebuințare create într-o țară, în decursul unei perioade de timp, de obicei un an. Mărimea acestuia se determină prin însumarea pe ramuri și apoi pe economie a producției globale a fiecărei întreprinderi. **Prin producția globală se înțelege expresia bănească a rezultatelor activității unei întreprinderi, desfășurată într-o anumită perioadă de timp, concretizată în bunuri materiale și servicii.** Prin urmare, ceea ce la nivelul întregii economii reprezintă produs social, la nivelul unei întreprinderi reprezintă producția globală.

Întrucît fiecare marfă are două laturi — valoare de întrebuințare și valoare — și produsul social, care cuprinde totalitatea mărfurilor produse de societate în decursul unui an, va avea două aspecte : un aspect material și un aspect valoric.

Sub aspect material, produsul social cuprinde **mijloacele de producție**, adică bunurile destinate consumării lor, treptate sau dintr-odată, în noi procese de producție (mașini, materii prime) și **obiectele de consum**, adică bunuri destinate consumului personal al oamenilor (alimente, îmbrăcăminte).

Sub aspect valoric, produsul social cuprinde : **valoarea mijloacelor de producție consumate**, care mai poartă denumirea de fond de înlocuire, **valoarea produsului necesar**, creată de muncă pentru sine și **valoarea plusprodusului**, creată de munca pentru societate.

Suma valorii nou create, de către munca pentru sine și de către munca pentru societate, constituie venitul național.

Prin urmare, **venitul național reprezintă acea parte a produsului social care rămîne după înlocuirea mijloacelor de producție consumate sau acea parte a produsului social în care este cristalizată valoarea nou creată.**

Structura materială și valorică a produsului social și a venitului național.

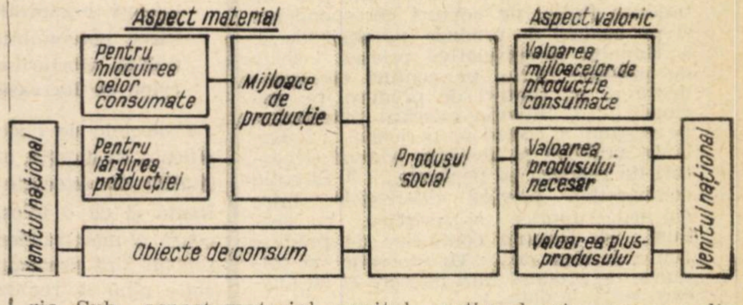

Fiind o parte a produsului social, venitul național are, de asemenea, două aspecte : un aspect material și un aspect valoric. Sub aspect material, venitul național este compus din **obiecte de consum și mijloace de producție destinate lărgirii producției.** Sub aspect valoric, el cuprinde **valoarea produsului necesar** și **valoarea plusprodusului.**

Ceea ce la nivelul economiei naționale reprezintă venitul național, la nivelul întreprinderii reprezintă producția netă. **Prin producție netă înțelegem acea parte a producției globale în care este cristalizat produsul nou creat.** Începînd cu 1 iulie 1978, producția netă devine principalul indicator, care va sta la baza aprecierii activității fiecărei unități economice. Acest lucru va stimula unitățile economice în sporirea producției nete și, prin aceasta, în creșterea venitului național.

Factorii de creștere a venitului național

VENITUL NAȚIONAL, ca și produsul social, este creat de către munca productivă. Este considerată productivă munca depusă în industrie, construcții, agricultură și silvicultură, transporturi și telecomunicații, comerț, activitatea hotelieră și activitatea de cercetare științifică care servește producția și îndeplinește trei condiții :

a) creează valoare de întrebuințare în sens social ;

b) creează valoare nouă;

c) creează, în cadrul valorii noi, venit net.

Economia unei țări mai cuprinde, pe lîngă sfera muncii productive, și sfera muncii neproductive. În această sferă se încadrează munca ce se desfășoară în domeniile învățămîntului, culturii, artei, ocrotirii sănătății și administrației de stat.

Deși activitățile depuse în aceste domenii sînt necesare societății, ele nu se includ în sfera muncii productive, creatoare de venit național.

Venitul național sporește, ca urmare a doi factori : a) creșterea volumului de muncă depusă în sfera muncii productive și b) creșterea productivității muncii sociale.

Creșterea volumului de muncă depusă în sfera muncii productive se asigură prin sporul natural al populației apte de muncă și prin transformarea unor munci cu caracter sezonier în munci cu caracter continuu. În vederea determinării necesarului de forță de muncă și a creșterii productivității muncii, Plenara C.C. al Partidului Comunist Român din 22—23 martie 1978 a stabilit introducerea în planurile întreprinderilor a indicatorului **fondul total de timp de muncă al întreprinderii.**

Acest factor duce la creșterea venitului național atît sub forma materială cît și sub forma valorică. Acțiunea acestui factor

În sprijinul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

asupra creşterii venitului naţional este însă limitată întrucît sînt limitate şi sporul natural al populaţiei apte de muncă şi transformarea unor munci sezoniere în munci permanente. Mai mult decît atît, reducerea duratei zilei de muncă sau a săptămînii de lucru determină reducerea volumului de muncă depus în sfera muncii productive.

Rolul determinant asupra creşterii venitului naţional îl joacă cel de-al doilea factor — **creşterea productivităţii muncii sociale.** Creşterea mai accentuată a productivităţii muncii constituie una din direcţiile — reliefate de Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român din 7—9 decembrie 1977 — în care va trebui să se acţioneze pentru a se asigura trecerea de la acumulările cantitative la o nouă calitate a întregii activităţi economico-sociale.

Creşterea productivităţii muncii sociale

ÎN GENERAL, acest factor determină creşterea venitului naţional numai sub formă materială. El determină însă şi o creştere sub formă valorică, atunci cînd creşterea productivităţii muncii sociale nu este urmată de reducerea preţurilor, sau cînd această creştere se asigură pe seama ridicării calificării.

În anii construcţiei socialiste, venitul naţional al ţării noastre a crescut în mod continuu. Astfel în perioada 1951—1976 acesta a crescut de peste 11 ori, cu un ritm mediu anual de 9,8%. Ca urmare, venitul naţional pe locuitor a sporit de la circa 100 de dolari în 1950 la peste 1 000 de dolari în 1976. Cu toată această creştere, nivelul venitului naţional pe locuitor din ţara noastră este încă de 3—4 ori mai mic decît cel existent în ţările dezvoltate din punct de vedere economic. Pentru a lichida decalajul ce ne desparte de aceste ţări, venitul naţional va trebui să crească în ritm rapid şi în viitor. În perioada 1976—1980, ritmul mediu anual de creştere a venitului naţional din ţara noastră va fi de 11%, iar în perioada 1981—1985 de 8,6—9,6%. Ca urmare a acestor creşteri, în anul 1985 venitul naţional din ţara noastră va fi de 2,5—2,7 ori mai mare decît cel existent în 1975, iar pe locuitor se va ridica la 2 400—2 500 dolari. Un asemenea nivel al venitului naţional pe locuitor ca şi alte transformări calitative care vor avea loc în economie — cum ar fi creşterea producţiei pe locuitor a principalelor produse, sporirea mai accentuată a productivităţii muncii sociale şi reducerea ponderii populaţiei ocupate în agricultură — vor permite **depăşirea de către ţara noastră, în cincinalul 1981—1985, a stadiului de ţară în curs de dezvoltare şi intrarea sa în rîndul ţărilor cu o dezvoltare economică medie.**

Întrucît, sub aspect valoric, produsul social cuprinde fondul de înlocuire şi venitul naţional, la un volum dat al produsului social, venitul naţional este cu atît mai mare cu cît fondul de înlocuire este mai mic şi invers. Ca urmare, o importanţă deosebită pentru creşterea venitului naţional o are **reducerea ponderii fondului de înlocuire în produsul social.** La nivelul anului 1980, reducerea cu 1% a ponderii fondului de înlocuire în produsul social va echivala cu un spor de venit naţional de 14 miliarde lei. Reducerea acestei ponderi, care exprimă creşterea eficienţei economice se va manifesta şi în viitor. Astfel, de la 57,9%, cît reprezenta ponderea fondului de înlocuire în produsul social în anul 1976 ea se va reduce la 53—54% în 1985 şi 50% în 1990.

Repartizarea venitului naţional

CONCOMITENT cu producerea venitului naţional are loc şi repartizarea lui. Ea se face în două etape : etapa repartizării primare sau distribuirii venitului naţional şi etapa repartizării secundare sau a redistribuirii acestuia.

Prin distribuirea venitului naţional se înţelege procesul repartizării planificate a întregului venit naţional creat între participanţii la producerea lui din sfera muncii productive. Astfel lucrătorii vor primi retribuţia, iar membrii C.A.P. veniturile din C.A.P., întreprinderile şi C.A.P. vor primi beneficiul net şi, respectiv, venitul net al C.A.P., iar statul socialist, ca proprietar al mijloacelor de producţie şi organizator al procesului de producţie va primi impozitul pe circulaţia mărfurilor, impozitul pe valoarea producţiei nete, taxele asupra terenurilor etc. Toate aceste venituri poartă denumirea de **venituri primare.**

Existenţa celor două sfere ale muncii sociale — sfera muncii productive şi sfera neproductivă —, a celor două forme de proprietate socialistă — de stat şi cooperatistă — ca şi neconcordanţa dintre locul de creare şi cel de utilizare a venitului naţional, impun redistribuirea venitului naţional. **Prin redistribuirea venitului naţional se înţelege trecerea fără echivalent direct a unei părţi din venitul naţional din sfera productivă în sfera neproductivă sau dintr-un patrimoniu în altul.**

Redistribuirea venitului naţional are loc prin intermediul următoarelor pîrghii : a) bugetul de stat ; b) prestarea serviciilor neproductive ; c) sistemul preţurilor.

Bugetul de stat reprezintă principala pîrghie de redistribuire a venitului naţional. Prin intermediul său are loc o redistribuire a veniturilor între stat şi unităţile socialiste, pe de o parte şi între stat şi populaţie, pe de altă parte. Caracteristica redistribuirii dintre stat şi populaţie este trecerea unei valori mai mari de la stat la populaţie, comparativ cu valoarea care trece de la populaţie la stat.

Prestările de servicii neproductive reprezintă o a doua pîrghie de redistribuire a venitului naţional. Plata acestor servicii determină formarea unor venituri ale unităţilor prestatoare de servicii care îmbracă forma de chirii, tarife, taxe, prime de asigurare etc.

Sistemul de preţuri reprezintă cea de a treia pîrghie de redistribuire a venitului naţional. Prin stabilirea unor preţuri cu o abatere peste valoare, cum este cazul la obiectele de lux, are loc o redistribuire a unei părţi din veniturile cumpărătorilor acestor produse în favoarea statului. Dimpotrivă, prin stabilirea unor preţuri cu o abatere sub valoare, cum este cazul articolelor pentru copii, are loc o redistribuire a unei părţi din veniturile statului în favoarea cumpărătorilor acestor produse.

Veniturile care se formează în urma redistribuirii poartă denumirea de **venituri secundare.**

O anumită redistribuire a venitului naţional are loc şi între ţări, **prin intermediul relaţiilor economice externe.** În urma desfăşurării acestor relaţii are loc un transfer de venit naţional din ţările în care productivitatea muncii naţionale este mai mică decît productivitatea muncii internaţionale în ţările în care productivitatea muncii naţionale este mai mare.

Ca rezultat al distribuirii şi redistribuirii venitului naţional se formează **veniturile finale ale statului,** ale unităţilor socialiste şi ale populaţiei. Aceste venituri se folosesc în două scopuri : a) în scopul dezvoltării economice (acumulării) şi b) în scopul consumului. Partea din venitul naţional utilizată în scopul dezvoltării economice poartă denumirea de **fond de dezvoltare (acumulare),** iar partea din venitul naţional utilizată pentru consumul populaţiei poartă denumirea de **fond de consum.** Proporţia dintre fondul de consum şi fondul de dezvoltare (acumulare) reprezintă una din proporţiile fundamentale ale economiei întrucît prin intermediul său se asigură îmbinarea dintre scopul nemijlocit al producţiei socialiste şi mijlocul pentru înfăptuirea acestui scop, dintre interesele prezente ale membrilor societăţii şi interesele lor de perspectivă.

Întrucît fondul de dezvoltare (acumulare) şi fondul de consum sînt două părţi ale unui întreg — venitul naţional — creşterea ponderii unuia presupune reducerea ponderii celuilalt. De aici necesitatea stabilirii unui raport optim între cele două fonduri. **Se consideră optim acel raport dintre cele două fonduri care asigură într-o anumită perioadă de timp un consum maxim.** În ţara noastră raportul dintre fondul de consum şi fondul de dezvoltare (acumulare) a fost de 75,7/24,3 în cincinalul 1961—1965 ; 71,2/28,8 în cincinalul 1966—1970 şi 65,9/34,1 în cincinalul 1971—1975.

Înţelegîndu-se că numai prin alocarea unei părţi însemnate din venitul naţional pentru dezvoltare se poate lichida rămînerea în urmă faţă de ţările dezvoltate, progresul rapid al economiei şi creşterea, pe această bază, a bunăstării materiale, Conferinţa Naţională a Partidului Comunist Român din 7—9 decembrie 1977, a stabilit ca raportul dintre cele două fonduri să fie de 66(67) : 34(33) în cincinalul 1976—1980 şi de 67(70) : 33 (30) în cincinalul 1981—1985. Acest raport va asigura — după cum arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — „mijloacele necesare creşterii în ritm înalt a forţelor de producţie, înflorirea întregii economii socialiste, sporirea avuţiei noastre naţionale şi ridicarea, pe această bază, a gradului de civilizaţie, a bunăstării materiale şi spirituale a întregului nostru popor“.**

lector univ. Gruiţă PĂRĂIANU

ÎNTREBĂRI

1) Ce este avuţia naţională şi care sînt elementele componente ale acesteia ?

2) Ce este produsul social şi care este structura sa materială şi valorică ?

3) Ce este venitul naţional şi care sînt factorii de creştere ai acestuia ?

4) Care sînt etapele repartizării venitului naţional şi în ce constau ele ?

5) Care sînt cele două fonduri în care se împarte venitul naţional potrivit utilizării finale şi care va fi raportul dintre acestea în conformitate cu hotărîrile Conferinţei Naţionale a Partidului Comunist Român din 7—9 decembrie 1977 ?

VIITORUL ELECTRONICII ŞI INFORMATICII*)

IMPACTUL ȘTIINȚEI asupra societății românești urmărește, după cum a stabilit Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1977, trecerea la o nouă calitate a activității industriale și în toate domeniile vieții economico-sociale. Documentele Conferinței Naționale arată sensul în care trebuie să înțelegem trecerea la noua calitate, fiind de datoria noastră a oamenilor de știință, a specialiștilor și a tuturor celor care lucrează în diferite domenii de activitate să găsim criteriile și condițiile calității superioare. Definirea noii calități este exprimată astfel de tovarășul **Nicolae Ceaușescu : „...ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale, afirmarea cu și mai multă intensitate a revoluției tehnico-științifice, introducerea celor mai noi cuceriri ale cunoașterii în toate domeniile vieții economico-sociale“.**

Noua calitate trebuie să apară deci în sfera producției, în primul rînd în industrie și, de aici, prin reacții în lanț, să pătrundă în toate domeniile, pentru ca schimbînd baza tehnico-materială a societății să ducă la transformarea structurilor sociale și împlinirea aspirațiilor din totdeauna ale omului : muncă plină de satisfacție, timp liber, nivel de trai economic superior, participare la conducere și la viața socială. La aceasta trebuie să se adauge cerințele nivelului de trai ecologic și ale înțelegerii universalului din om, care va fi tot mai mult scos în relief prin eliberarea sa treptată de sarcinile de mașină-forță sau de robot.

Cum ar putea fi rezolvate toate acestea fără aportul științei și tehnologiei ? Dacă ne gîndim la creșterea productivității muncii, astăzi, în țările cele mai dezvoltate industrial, ea este asigurată în cea mai mare măsură prin inovarea tehnologică. În acest cadru roluri esențiale revin electronicii, automaticii și informaticii, domenii care au început să fie dezvoltate din ce în ce mai puternic și în România începînd din anul 1965.

Este de menționat că în ultimii ani au apărut elemente noi în tehnica de calcul pe plan mondial, datorită în special progreselor microelectronicii, apariției microprocesoarelor și, în scurt timp, a calculatoarelor într-o singură pastilă de siliciu, a roboților industriali și inteligenței artificiale. Aceste elemente vor duce la transformarea revoluției tehnico-științifice contemporane într-o a doua revoluție industrială. Se produc modificări importante în arhitectura sistemelor de calcul și modificări în structura domeniilor de utilizare a calculatoarelor electronice. Obiectivele noastre pentru perioada 1976—1980 țin seama de posibilitățile de astăzi ale tehnicii de calcul din țara noastră, apropiindu-se într-o anumită măsură de stadiul și tendințele actuale pe plan mondial, în special datorită prevederii de a produce și utiliza minicalculatoare electronice Pentru perioada 1981—1985 și mai departe este însă necesară o examinare atentă a modului în care se va dezvolta și vor fi utilizate electronica, automatica și informatica în contextul dezvoltării industriale și economice a țării.

Viitorul electronicii și informaticii este adînc implantat în viitorul societății într-o anumită măsură chiar determină viitorul societății și de aceea problemele pe care le ridică au o deosebită importanță.**).

Nerevenind asupra unor idei aflate deja în circulație doresc să menționez pe scurt cîteva probleme semnificative care le continuă și anume : conturarea unei abordări funcționale a electronicii de unde și denumirea de electronică funcțională ; logica dezvoltării tehnologice a electronicii ; rezolvarea incompatibilităților tehnologice existente, cum ar fi aceea dintre cinescopul televizoarelor respectiv cinescopul de afișare și circuitele integrate utilizate pe scară largă ; limitele dispozitivelor microelectronice bazate pe siliciu în sensul creșterii densității numărului de componente pe unitatea de suprafață, dar și în ceea ce privește structurile lor funcționale ; decalajul dintre țara noastră și țările dezvoltate din acest punct de vedere ; noi concepte de organizare a memoriilor, mai ales a bazelor de date ; presiunile economice asupra electronicii ; influența electronicii asupra economiei ca știință etc.

Presiunea economică care se exercită asupra electronicii, există fără îndoială, dar ea nu este de aceeași intensitate ca aceea care se exercită asupra energeticii. Omenirea se găsește în etapa căutării acute de energie, această presiune economică într-adevăr majoră influențează dezvoltarea științei și tehnologiilor legate de energetică.

Influența tehnologică și economică a electronicii exercită însă asupra societății un efect de o importanță covîrșitoare din momentul în care începe o a doua revoluție industrială care își va găsi o canalizare concretă prin utilizarea dispozitivelor de inteligență artificială și a roboților de manipulare, asamblare și control la automatizarea flexibilă a producției industriale în loturi, ducînd la o creștere de cîteva zeci de ori a productivității muncii în acest tip de producție. Ori acest tip de producție îmbrățișează întreaga construcție de mașini și aparate cu excepția producției de masă.

Economia ca știință este o disciplină relativ nouă în istoria omenirii. Ea a apărut de fapt în a doua jumătate a secolului XVIII odată cu apariția mașinismului, adică odată cu prima revoluție industrială. După cum avea să remarce J. K. Galbraith (The affluent society, 1958), cei doi părinți ai economiei politice Adam Smith și David Ricardo și-au dezvoltat conceptele observînd fenomenele noi produse de mașinism, dar bazîndu-se pe experiența milenară a unei societăți rămasă încă în stadiul premașinist, o societate umană săracă, întemeiată, numai pe forțele fizice ale omului și animalului. Economia lui Adam Smith și David Ricardo s-a bazat pe cunoașterea economică dedusă pe marginea unei societăți care avea să dispară. Fără îndoială că au fost cuprinse în viziunea lor multe elemente generale, valabile și astăzi, dar în esență gîndirea lor economică nu a conținut noțiunea de progres, de dezvoltare economică pe care ne-a oferit-o Marx.

Marx a fost cel care a ținut cont pe deplin de mașinism, dar acum cînd ne pregătim să depășim mașinismul, ajungînd la o societate bazată pe electronică, cînd știm că electronica va schimba multe aspecte ale funcționării economiei, dacă ne gîndim spre exemplu la moneda electronică, dar mai ales la posibilitățile informatice de viitor în a determina și măsura realitățile economice, nu este normal să ne așteptăm la noi progrese ale științei economice ? Noi încă încercăm să înțelegem societatea viitoare cu imaginile mașinismului deși ar trebui mai curînd să introducem cuvîntul **electronism** pentru a putea exprima mai corect direcția în care trebuie să gîndim. Fără îndoială o serie de realități economico-sociale descoperite de Marx datorită fenomenelor produse de mașinism rămîn caracteristici generale, permanente ale societății. Dar acum vor ieși la iveală noi trăsături ale societății, unele dintre ele dovedindu-se a avea un caracter la fel de general.

Un alt aspect la care mă voi referi este acela al conceptului de electronică funcțională.

De ce ne este atît de greu să cuprindem un lucru care se prezintă de la sine complex, cum este creierul sau societatea umană ? Desigur, metoda sistemică este aceea care ne preocupă astăzi pentru înțelegerea și construirea complexității, dar nu ar trebui ca mai înainte de aceasta să ne gîndim la funcțiile mari și simple pe care lucrurile foarte complexe trebuie să le realizeze ? Nu ar trebui să punem funcția înaintea sistemului, înaintea analizei și sintezei ? Și la ce anume servesc aceste funcții ? Nu oare pentru ceea ce este integral în societate și în om ?

Cele de mai sus ne arată că abordarea funcțională nu este nouă, dar ea se pune astăzi altfel întrucît nu-și mai subordonează elementul simplu ci complexitatea. Dar funcțiunea în sine rămîne simplă, numai electronismul realizării ei este complex.

Cum este funcția de inteligență artificială ? Ce este mai simplu ca la o instrucțiune de tipul „ia un șurub din cutie și montează-l în orificiul cu coordonatele a și b“, robotul industrial să-și îndrepte brațul în cutie, să apuce un șurub, să-l orienteze și să-l așeze în orificiul stabilit. La această instrucțiune robotul nu execută niciodată mișcări identice, adaptîndu-se inteligent la diferitele poziții ale șurubului din cutie, la diferitele situații pe care le va întîlni în îndeplinirea sarcinii sale. În acest caz avem de a face cu o inteligență artificială specializată în raport cu un domeniu limitat al realității, inteligență care va ajunge să fie înmagazinată într-o singură pastilă de siliciu, într-un dispozitiv electronic funcțional.

---

*) Comunicare prezentată în cadrul sesiunii colectivului de prognoză al Academiei R.S.R. din 24 martie a.c.

**) Aceste probleme au fost abordate și în articolul pe care l-am publicat recent în „Era socialistă“ (nr. 4 și 6/1978) sub titlul „Electronica în raport cu societatea — a doua revoluție industrială“.

Am ajuns în situația de a defini funcții și de a le îndeplini prin mijloacele microelectronicii. Varietatea de funcții pe care o putem defini devine extrem de mare. putem inventa noi funcții, ne putem strădui să găsim noi structuri care să le realizeze. Acesta este motivul pentru care abordăm problemele viitorului microelectronicii, ale calculatoarelor electronice, ale sistemelor informatice și ale comunicației. În centrul tuturor acestora stă însă informația.

Abordarea funcțională în electronică este înțeleasă astăzi altfel decît în urmă cu 20 de ani. În anul 1959 J. A. Morton de la laboratoarele Bell din S.U.A. ridica problema dispozitivelor electronice funcționale, dispozitive care să realizeze funcții prin combinații de fenomene fără utilizarea structurilor de tip circuit electronic. Astăzi problemele se pun altfel, fără a se renunța la sensul Morton, încă posibil după cum o dovedesc unele dispozitive cum sînt cele cu undă acustică de suprafață. Nu voi repeta aici unele idei pe care le-am exprimat asupra electronicii funcționale în ultimii ani (1976, 1977) ci voi reda, pentru a sublinia faptul că abordarea funcțională începe să preocupe peste tot, cîteva reflecții ale unor specialiști în electronică din străinătate.

Astfel, Jak Grimes (1976) de la firma Tektronix observă : „Aș vrea să sugerez că costul microprocesului și memoriei ROM nu contează de fapt deloc și acestea ar trebui considerate ca gratuite astfel încît noi să ne concentrăm asupra unor probleme mult mai importante ca modul de folosire al produsului și utilitatea funcțiunilor oferite... utilizatorii nu se prea interesează de cît ROM folosim. În schimb, utilizatorii sînt preocupați de funcțiile realizate raportate la 1 dolar cheltuit“.

Trebuie să observăm că abordarea funcțională devine o problemă economică. Este însă de menționat că trebuie să facem o deosebire între memoria ROM cu valoare foarte mică, inițial fără program înmagazinat, și memoria ROM cu program, care are valoare tocmai prin cheltuielile de programare în vederea realizării unei anumite funcții. Utilizatorul modern este interesat de funcție și cost.

Abordarea funcțională în electronică începe cu microprocesorul și memoria semiconductoare. Acestea sînt principalele cărămizi cu care putem realiza o mare varietate de funcții informaționale. Richard L. Petriz (Spectrum I.E.E.E., July 1977) remarcă : „Inginerii trebuie să învețe să proiecteze și să introducă sisteme orientate în jurul programelor înmagazinate...“. Se pune deci problema unei reproiectări funcționale a întregii activități inginerești, bazată pe utilizarea microprocesoarelor, memoriilor și programelor. Dacă restrîngem punctul de vedere numai la clase posibile de dispozitive funcționale, adică dispozitive cît mai compacte care să realizeze cît mai ieftin funcții informaționale ne putem imagina următoarele tipuri :

I. microprocesorul și memoria, după cum am și văzut, la care putem adăuga microcalculatorul electronic într-o plachetă de siliciu ;

II. programul în stare solidă, ceea ce înseamnă un dispozitiv de memorie ROM înmagazinînd permanent un program sau mai multe programe :

III. dispozitiv informatic funcțional, respectiv un calculator electronic, cu o memorie internă și o memorie ROM programată pentru o anumită sau anumite funcții, totul într-o singură plachetă de siliciu. Un astfel de dispozitiv funcțional poate fi o „piesă“ pentru calculul retribuțiilor, constituind unul din modulele unui sistem informatic complex. Asemenea piese se vor fabrica în industria electronică.

O clasă superioară de dispozitive funcționale se referă la funcții de creier artificial, după cum urmează :

IV. dispozitive cu inteligență artificială, specializate pentru anumite domenii ale realității și acțiuni în asemenea realități limitate, utilizabile, spre exemplu, la diferite tipuri de roboți. În viitor vor putea apare și dispozitive cu inteligență artificială mai generală, cu proprietatea de a realiza interferențe logice etc. ;

V. dispozitive cu elemente de conștiință socială în care sînt modelate unele valori umane sau (și) valori sociale, neexcluzînd nici posibilitatea unei afectivități artificiale.

În fine, o ultimă clasă poate fi imaginată ca permițînd moduri noi de cuplaj cu universul intern informațional al omului și pe care le vom numi :

VI. dispozitive de relație cu creierul uman.

Clasele de dispozitive de mai sus nu sînt chiar atît de futuriste cum par la prima vedere. Ele vor juca un rol important în viața economică și socială, în viața omului. De altfel. reviste de largă circulație acordă o atenție din ce în ce mai mare microelectronicii, microcalculatoarelor (în sensul calculatoarelor într-o singură plachetă de siliciu), roboților industriali și în general societății computerizate (vezi revista „Time“, seria pentru Europa, 20 februarie 1978 care consacră 15 pagini acestor probleme) sau societății informaționale, ultimul termen fiind preferat în Japonia.

Într-un oraș satelit al metropolei Osaka din Japonia, pe nume Higashi Ikoma s-a realizat pentru prima oară în lume un oraș electronizat. Proiectul HI-OVIS cuprinde 300 de familii care își fac cumpărăturile prin circuit închis de televiziune. plătesc prin transfer electronic de fonduri ; contoarele de gaz, electricitate și apă sînt citite automat, iar plata se realizează prin decontări electronice fără intervenția clientului. Familiile au acces la o bibliotecă cu benzi video, copiii sînt educați prin sisteme de învățare asistată prin calculator și tot calculatorul evaluează progresele lor. Sisteme de alarmă contra incendiilor și intrușilor sînt legate la un calculator central care alarmează direct poliția sau pompierii înainte ca locatarii să-și dea seama despre eveniment. Locuințele au reglare automată pentru temperatură, umiditate etc. Toate informațiile circulă prin cabluri, de unde și denumirea de oraș cablat. Iar toate cablurile utilizate în acest oraș sînt fibre optice. Întregul experiment a fost montat de fapt pentru a demonstra capabilitatea fibrelor optice și pentru a oferi un model de oraș cablat al viitorului (Computer Weekly International, 8 febr. 1978, pag. 34).

Întrepătrunderea dintre comunicație și prelucrarea datelor cu omul și societatea, cu mintea și inteligența matematică, logică și intuiționistă a omului, cu întregul său univers informațional și psihologic în cele din urmă, reprezintă o tendință la fel de importantă pentru lumea contemporană ca și aceea implicată de ecologie.

Electronica va permite împreună cu disciplinele înrudite imaginarea unor noi scenarii pentru societatea umană. Primul dintre acestea este acela al celei de a doua revoluții industriale. Dar creșterea capacității de inteligență artificială a societății, apariția roboților specializați, ca o consecință a acestei noi revoluții industriale, ridică o problemă nouă, aceea a raportului acestor elemente cu populația. Modelele noastre asupra creșterii populației vor fi influențate nu numai de cultura umană actuală, de creșterea economică și ecologie ci și de raportul dintre populația naturală și aceste elemente care reflectă într-un fel o populație artificială, supusă, fără nici o îndoială, celei naturale. Se vor naște noi motive culturale, determinate de solicitarea în mai mare măsură a inteligenței întregii populații umane, a creșterii problematicii filozofice a universalului din om, care vor schimba atitudinea societății și individului asupra populației, în primul rînd în sensul unei conștiințe superioare a speciei umane.

Cele de mai sus împreună cu alte aspecte prezentate mai înainte vor duce la moduri noi de funcționare economică a societății, la implicarea întregii vieți sociale și politice printr-o înțelegere nouă și autentică a civilizației. Conceptul de civilizație se va impune în toate sferele de activitate, el va duce la civilizația muncii și creației, care pot fi sprijinite printr-o bază tehnico-materială asigurată adecvat prin electronică.

Konrad Lorenz, laureat al premiului Nobel pentru lucrările sale în domeniul comportamentului animal și uman, remarca (Trois essais sur la comportement animal et humain, traduit de l'allemand, Editions du Seuil, Paris, 1970, pag. 171), proprietatea sistemului nervos de a avea și comportări automate **endogene**, adică pornind de la sine, nu numai ca răspuns la excitații exterioare, nu numai ca gesturi reflexe ; sistemul nervos nu este numai un sistem input-output ci este și un sistem generator. Lorenz afirmă că acest factor endogen se datorește cablajului intern al sistemului nervos. Noam Chomsky, cunoscut prin contribuția sa la aprofundarea structurilor limbajului natural afirmă recent opinia (Reflexions on language, Pantheon Books, New York, 1975), că limbajul natural profund universal este înnăscut și numai declanșat, în activitatea timpurie a omului-copil, prin intervenții din exterior.

Structurile electronice și neuronice ale informației, primele culminînd în sisteme și apoi dispozitive cu inteligență artificială, vor ridica, prin asemănările și diferențele dintre ele, noi frămîntări în legătură cu posibilitatea de a interveni informațional în propriile noastre structuri, atît în cele „cablate“ cît și în cele necablate genetic, de a le da un sens care să țină cont de experiența istorică a societății umane, de aspirațiile ei superioare, de imaginația și creativitatea de care dă dovadă. Electronica este înscrisă și pe acest drum al viitorului, care trebuie să înceapă cu o examinare critică a acelora dintre structurile noastre mintale care se dovedesc învechite, pentru a elibera tot ceea ce este promițător pentru experiența umană, pentru ca viitoarele structuri sprijinite de electronică să țină cont de speranțele civilizației comuniste, de cerințele progresului general.

Mihai DRĂGĂNESCU

OM — TEHNICĂ — MEDIU

UZINA AQUA (II)

Viitorul mărilor și oceanelor

DEPLASÎND la noi problema, socotim că maricultura va avea șanse numai dacă se va lăsa în regim natural laguna Sinoe în care sînt pornite deja experiențele de mare cultură și numai dacă nu va crește mai mult poluarea apelor litorale sub influența substanțelor toxice vehiculate de Dunăre sau a substanțelor nocive de la industrii, de la îngrășămintele și pesticidele agriculturii și de la extinderea urbanismului.

Ca animale de cultură, trebuie sporită și mai mult munca pentru creșterea sturionilor — cel puțin pînă la anumită vîrstă — după reușitul exemplu al refacerii stocului de sturioni din Caspica de către piscicultorii sovietici ; a chefalilor și a cambulei, creșteri încercate deja de specialiștii de la I.R.C.M.-Constanța. Trebuie găsit un loc pentru creșterea în condiții naturale a stridiilor deja aclimatizate de cercetătorii noștri. Trebuiesc aclimatizați pești noi din zone aflate sub condiții climatice asemănătoare și parametri fizico-chimici corespunzători (de exemplu **Zoarces viviparus** din Marea Baltică) precum și multe nevertebrate bentale de acolo, ce-ar spori fondul nutriției peștilor de crescătorie (**Mysidele** mari de genul **Praunus** și **Mysis** bunăoară) ; bază nutritivă și nișe ecologice libere pentru aceasta avem în Marea Neagră.

Va trebui experimentată și aclimatizarea algelor de genul **Fucus** din Baltica și continuată repopularea cu frumoasa noastră algă brună **Cystoseira**, începută atît de promițător de cercetătorii de la I.R.C.M.-Agigea. Oricum, trebuie evitate exagerări ale nespecialiștilor, privind întinderea cîmpurilor de alge sau midii de fund din Marea Neagră.

Legată oarecum de hrana din ocean, apare și extragerea medicamentelor din vietățile marine și obținerea apei dulci din cea marină.

Chimicale și medicamente din ocean

OCEANUL MONDIAL influențează pozitiv sănătatea populațiilor riverane prin milionul de tone de aerosoli pe care îi revarsă regulat asupra teritoriului din jurul său ; dacă marea este poluată și aceștia pot deveni nocivi.

Prin băi și sporturile nautice sau prin pescuitul sportiv, oceanul are o bună înrîurire asupra recuperării forțelor oamenilor obosiți de muncă, soarele litoralului și nămolurile terapeutice, apoi medicamentele extrase din ocean, sau din nămolurile suprasărate ajută nemijlocit la refacerea sănătății multor alți oameni.

Oceanul ne pune la dispoziție o gamă nebănuită de leacuri — din alge, animale și din nămoluri, foarte active în combaterea multor boli.

Algele sînt un prim izvor de sănătate — mai ales pe baza conținutului lor în Iod, Brom, Mg. ; ele au fost folosite de mii de ani de populațiile Extremului Orient (contra gușei, a bolilor de stomac și a celor reumatismale). Polinezienii păstrează peștele învelit în alge.

Cu toate acestea se poate spune că s-a experimentat extrem de puțin pînă acum în ce privește leacurile ce pot fi obținute din algele marine ; oceanul este un imens laborator și o sursă vastă de medicamente noi ; de materie pentru industria farmaceutică și chimică.

Dacă ne referim la animale, practic toate grupele cercetate — din păcate în procente cu totul neglijabile încă — au arătat că posedă chimicale și substanțe medicamentoase foarte active.

Spongierii bunăoară au puternice substanțe antibiotice (**ectyonina,** cu largă sferă de acțiune : **spongiosina** și **spongo-uridina,** cu proprietăți antivirale și anticancerigene ; **aerothionina,** activă contra bacililor gram pozitivi și negativi : Celenteratele (Meduzele, gorgonariile) dau și ele bune antibiotice chiar contra piocianicului antipyocianice.

Moluștele — cum este **Haliotis** sau o specie de stridie dau un medicament bun contra virusului polyomielitei. Inimile de **Myaorenaria,** de **Venus** și de **Spisula solida** sînt reactivi fini pentru depistarea acetylcholinei și altor substanțe toxice ; grăsimea calmarilor este și ea antibiotică ; **murexina** are acțiune hipertensivă ; **holoturiile ca și** mulți pești au și substanțe toxice ; **Holoturina** de ex. este un agent neurotoxic de puterea cocainei, fiind în același timp și hemolitic, ca și veninul peștelui de piatră **(Synancea)** și antimetabolic. **Tetraotoxina** este folosită de japonezi pentru calmarea durerilor canceroase : **Ichtiolul,** extras din unii pești, precum și **ihtamolul** (din șisturile bituminoase cu mulți pești fosili), se folosesc contra bolilor de piele.

Mari cantități de vitamina A se extrag din ficatul multor pești (din **cod** de ex.) și al balenelor ; Vitamina D, se află și în cel al rechinilor din Marea Neagră. Din pești s-au scos substanțe contra hipertensiunii și anticanceroase. În sfîrșit s-au depistat variate substanțe endocrine în alte animale marine ; multe fapte noi de enzimologie, de fiziologie în general, de secreție a unor substanțe antigel la peștii ce trăiesc în apele polare cu temperaturi pînă la —4°. Institutul de microbiologie din Mesina a pus la punct un test foarte sensibil pentru depistarea sifilisului, cu antigen preparat din inima tonului și a peștelui-spadă.

Îndrăznesc să afirm că și în privința diferitelor forme de cancer **medicamentele marine vor avea un cuvînt greu de spus.** (Bibliografie : Burkholder, 1963 ; Fontaine, 1962; Fox, 1960; Kolman, 1963 ; Sieburth, 1964 ; Soran, 1973).

Cum vedem, **există legături strînse între oceanologie, fiziologie și științele farmaceutice.** Va fi binevenită și aici o colaborare românească în viitoarele decade, pentru depistarea altor principii active din ocean, a altor medicamente din vietățile marine.

Din nefericire, **poluarea** amenință nu numai cantitatea și valoarea alimentelor produse de mare, ci și oceanicultura precum și izvorul însuși de leacuri.

Apa dulce din ocean

DUPĂ CALCULELE hidrologilor, apa dulce a pămîntului nu va mai putea face față cerințelor omenirii încă la jumătatea secolului 21, nici pentru nevoile traiului civilizat, nici pentru industrie, nici pentru agricultură ; cu toate că resursele terestre de apă potabilă se vor epuiza cu mult înaintea celor de hrană, completarea lor cu apa marină va fi un proces sigur și imediat la îndemîna omenirii, desalinizarea fiind intrată deja în practica curentă.

Dacă astăzi apa desalinizată se folosește numai în anume țări tropicale expuse climatului arid (mai ales în jurul golfului Persic, în U.S.A., în America de Sud), mîine ea va putea suplini nevoile industrial-agricole ale tuturor țărilor. Realizată la scară mai mare cu ajutorul energiei atomice, și asociată și cu separarea sărurilor din apa oceanului — desalinizarea — nu numai că va putea procura omenirii miliarde m^3 apă dulce zilnic, dar va face competitivă și extracția multor chimicale sau metale utile dizolvate în ea.

Cred că și în țara noastră ne-am putea gîndi la posibilitatea irigării ogoarelor Dobrogei în viitorul apropiat cu apă marină desalinizată, în loc să se compromită singurul loc sigur propice pentru acvacultură, laguna Sinoe sau să se devalorizeze, prin îndulcire, faimosul lac Techirghiol, verificat la noi și cunoscut în multe țări străine pentru excepționale calități terapeutice ale nămolului și apei sale suprasărate.

Propunerea nu-i de loc utopică, socotind că orice energie am folosi pentru desalinizare — chiar energia valurilor convertită în electricitate — altă problemă de studiu — ea va costa jumătate mai ieftin ca în alte mări, dată fiind salinitatea deja diluată la jumătate (18—22 gr$^0/_0$ față de 36—40$^0/_0$ în alte părți ale oceanului mondial). Două-trei uzine de desalinizare în lungul litoralului românesc ar putea forma și sursă de materii prime pentru industrii chimice dezvoltate în specific regional, în locul celor ce pot funcționa ori unde în cuprinsul țării ; ele ar putea separa din apa mării deuteriu și — prin descompunerea ei — s-ar obține hidrogenul, una dintre bazele energetice ale viitorului, mai sănătoasă, mai ieftină și mult mai ușor de manevrat decît energia nucleară.

Din cele spuse, se poate aprecia că Oceanul Mondial, bine gospodărit, va oferi mileniului III nelimitate cantități de apă dulce, de energie și de materii prime. El va suplini în mare măsură și nevoia de hrană sau de medicamente a societății omenești de atunci. Oceanul poate produce de zece ori mai multe proteine decît are nevoie întreaga populație de astăzi ; și totuși 1.5 miliarde oameni încă duc lipsa acestora. Cunoașterea legilor de formare și de concentrare a resurselor oceanice, anorganice sau vii, precum și găsirea unor tehnici noi mai competitive pentru strîngerea sau capturarea lor, sînt probleme de cercetare științifică pluridisciplinară ce ne așteaptă. Dacă acum doar 1,5% din hrana lumii provine din ocean și numai 1% din beneficii rezultă din extragerea mineralelor de pe fundul oceanului, peste cîțiva zeci de ani procentele acestea vor trebui mult sporite.

Două probleme vor trebui însă rezolvate urgent în viitoarele decenii, dacă vrem ca oceanul să contribuie efectiv la hrana populației începutului mileniului III :

— Una dintre probleme este înlăturarea și prevenirea poluării apelor litorale, mai ales a celor din preajma lagunelor, estuarelor și deltelor.

— a doua, este realizarea unei **înțelegeri internaționale** — a unei jurisprudențe acceptată de toate țările — pentru efectuarea unui pescuit rațional și pentru lărgirea aquaculturii oceanice ;

Acestea implică sporirea efortului financiar pentru cercetare, cunoașterea științifică fiind singura bază solidă a viitoarelor reglementări privind pescuitul oceanului mondial și folosirea resurselor sale pentru omenirea de mîine.

Marea Neagră, strîns legată hidrologic și biologic de Mediterana și avînd un timp mult mai lung de reînnoire a apelor sale decît alte mări (2 500 ani) este mai grav expusă poluării Marea Mediterană a fost declarată zonă prioritară pentru acțiunile ce urmează a fi desfășurate pentru salvgardarea ei de poluare. Trebuiesc luate maximum de măsuri pentru păstrarea calității apelor ei, căci poluarea oceanului — mai ales cu produse petroliere — devine o realitate socială cu grele consecințe economice și politice.

Ca sarcină permanentă, de apropiat viitor, a biologilor și a aquacultorilor ar fi căutarea pentru aclimatizări a speciilor ce pot converti, cu maximum de eficiență biologică, producția primară a oceanului, știut fiind că mulți crustacei sau moluște filtratoare convertesc în carnea lor energia din prima verigă trofică în proporție de 25—40%. Dar chiar dacă am avea în ocean suficienți pești și cefalopode carnivore care să convertească în carnea lor fie și cu o eficiență de 10% cele 19 miliarde tone carbon, fixat anual în procesul fotosintezei oceanice (Schaffer 1963), omul ar putea pescui 190 milioane tone pește/an. Dacă am realiza, prin genetică, animale care să folosească carbonul cu 15% eficiență s-ar ajunge la 640 mil. tone producție iar cu 20%, la 7,6 miliarde tone. O estimare mai rezonabilă decît a lui Schäffer ajunge la 2 miliarde tone, ceea ce înseamnă că măcar 10% din producția primară ar putea fi folosită de om într-un viitor mai apropiat.

Dar aceste roze speranțe se sprijină pe perspective de noi descoperiri ale oamenilor de știință, așa cum se sprijină și idealul de a putea fixa în procesul fotosintezei încă 0,5% din energia solară, fapt ce ar rezolva complet problema foamei în lume ; nu ne îndoim însă că, în viitor, vom realiza și aceste deziderate.

Referitor la Marea Neagră, trebuie subliniat deosebitul efort depus de cercetătorii români în ultimele două decenii pentru cunoașterea caracteristicilor ei fizico-chimice, hidrologice, și hidrobiologice — baze serioase pentru prognozele de pescuit. Cunoașterea precisă a inventarului floristic și faunistic al Mării Negre precum și a dinamicii populațiilor lor este desigur un capitol elucidat din studiul oceanului mondial și deci o contribuție românească importantă pe plan internațional. Demn de reținut este faptul că avem un important plus de producție primară precum și un plancton și o faună pe fundul mării în exces, ce-și așteaptă consumatorii.

Zoologia, ecologia, și fiziologia sînt suprasolicitate : prima și a doua, pentru a stabili precis inventarul lumii oceanice actuale, cunoscut abia în proporție de 40—50% — referințe necesare pentru prefacerile viitoare, sub acțiunea schimbărilor antropice, a unor factori de mediu ; a treia, pentru a arăta modul de viață și posibilitățile de acvacultură a multor specii încă nestudiate, căci dacă cunoaștem zoologia terestră în linii mari, cea oceanică abia începe să fie cunoscută.

Oceanologii români sînt tot mai des solicitați la colaborări internaționale pentru studiul oceanului ; amintim participările directe ale multor specialiști de ai noștri la campaniile de explorare făcute de unele nave străine ; multe dintre țările ce participă activ la explorarea sectoarelor necunoscute ale oceanului mondial, trimit specialiștilor români materiale spre studiu, deoarece s-au strîns atît de multe în ultimii ani iar nevoia cunoașterii lor este atît de stringentă, încît nici o țară nu mai poate face față singură acestui multilateral studiu.

România este membru al multor organisme oceanografice internaționale. Oceanologii noștri colaborează la redactarea unor reviste de oceanologie străine ; se fac schimburi regulate de date oceanografice cu țările riverane Mării Negre, cu Comisia O.I. etc. Eforturile oceanologilor trebuiesc însă sporite, spre a se putea încadra în linia orientativă trasată de **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, președintele României.

Totuși, pentru ca țara noastră să poată contribui din plin la faza actuală, extensivă, de cunoaștere a resurselor oceanului mondial, considerăm că ar fi necesar să fie formate noi cadre ; să putem trece la un **învățămînt sistematic al acestei științe multidisciplinare.** Numai așa vom avea specialiști cu largă pregătire, capabili de a înfrunta multiplele fețe ale oceanologiei practice și teoretice actuale și de viitor (specialiști, ichtiologi și în pescuit ; tehnologi, stăpîni pe electronică : chimiști, geologi, specialiști în ingineria oceanică etc. și mai ales ecologi marini). Amintim că învățămîntul oceanologic ocupă un loc important în multe universități și institute străine, în frunte cu U.R.S.S. și S.U.A. În S.U.A. de exemplu învățămîntul superior oceanologic are patru facultăți, corespunzînd principalelor ramuri ale oceanologiei. În 30 de colegii și universități se conferă titlul de **master** iar în 34, cel de **doctor în oceanologie** ; nu mai vorbim și de învățămîntul mediu oceanologic practicat în 19 unități.

Paralel cu învățămîntul, apare necesitatea grăbirii dotărilor cu nave și aparaturi oceanografice moderne a Institutului Român de Cercetări Marine, spre a putea scoate cercetările din cadrul strîns al platoului continental românesc. În condițiile dezvoltării impetuoase a industriei noastre de construcții navale este de sperat ca acest institut creat încă de acum opt ani, va putea fi dotat cu bazele corespunzătoare de lucru, cu o navă care să poată cerceta marea și iarna în largul ei.

Am făcut un tur de orizont cu totul general asupra relațiilor oceanului cu restul planetei ; asupra a ceea ce conține oceanul și a ceea ce poate da el omenirii de la sfîrșitul mileniului II și începutul celui de al III-lea și acestea atît în aspectele mai euforice cît și în cele pesimiste discutate pe plan mondial.

Îmi permit să închei cu următoarele citate : Prof. **Lacombe** — membru al Academiei Franceze — apreciază că : „Pămîntul nostru este o navă pe care omenirea de mîine este de pe acum îmbarcată, spre mai bine ori spre mai rău ; să facem așa fel ca nava să nu plesnească“ **(Lacombe**, 1976), iar alt membru al Academiei Franceze, profesorul **J. Dorst** este convins că „Gradul de civilizație nu se măsoară numai în număr de kW produși de către sursele energetice (și în număr de mașini). El se apreciază în primul rînd, pe baza unui mare număr de criterii morale și spirituale și în raport cu înțelepciunea oamenilor care participă la crearea unei civilizații căreia vor să-i asigure perenitatea în cadrul cel mai propice înfloririi ei, în acord cu legile naturale, de care omul nu va reuși nicicînd să se elibereze, deoarece ele sînt scrise în însăși conștiința lumii“ (**Dorst**, 1970).

Date fiind aceste premise și perspective, subliniem cu interes și speranță justificată, că, **în planul cincinal de dezvoltare economico-socială a R.S.R.** în perioada 1981—1985, plan adoptat de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, se stipulează clar unele măsuri care vădesc responsabilitate față de aceste probleme : „În domeniul protecției mediului ambiant vor fi întreprinse ample acțiuni pentru păstrarea calității factorilor naturali, pentru menținerea echilibrului ecologic. Vor fi adoptate tehnologii care utilizează rațional resursele naturale, asigurînd valorificarea acestora în concordanță cu cerințele de menținere și îmbunătățire a calității mediului înconjurător ; se va acționa pentru prevenirea poluării și reducerea poluanților la limitele admisibile, cu deosebire în procesele de producție generatoare de noxe. Măsuri deosebite vor fi luate pentru recuperarea substanțelor reziduale, amenajarea și folosirea judicioasă a resurselor de apă, construirea de stații de epurare a aerului și apelor, prevenirea degradării fondului funciar, protecția faunei, pădurilor și vegetației din parcuri și rezervații, introducerea unor mijloace de transport nepoluante“

Mihai BĂCESCU
membru corespondent
al Academiei Republicii
Socialiste România

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Gîndirea monetară occidentală şi maladiile structurale ale sistemului capitalist (II)

DUPĂ CUM AM VĂZUT, explicaţia similitudinii între funcţiile cererii monetare ale lui Friedman şi respectivele modele keynesiene moderne se află în concepţiile eronate ale economiei politice burgheze asupra naturii capitalului şi a veniturilor. Privindu-le ca simple mărimi cifrice, respectiv ca „stocuri" şi „fluxuri", făcînd abstracţie de natura relaţiilor pe care le exprimă, capitalul apare la ambele curente ca un factor de producţie de egală importanţă cu forţa de muncă, iar veniturile apar ca remuneraţii ale factorilor, ca provenind din fiecare dintre aceştia, proporţional cu consumurile respective. „Fluxurile" de venit provin din „stocurile" de avere, „umană" sau „non-umană", şi nu din munca exploatată. Se ajunge astfel la estomparea faptului că factorul capital constituie doar cadrul specific capitalist, în care munca, sursa tuturor veniturilor acestei societăţi, îşi manifestă forţa creatoare. Ipotezele comune, potrivit cărora „deţinătorii de avere" decid a păstra în formă monetară „tipuri identice de avere" şi că pentru fiecare posibilitate alegerii formei de deţinere este aceeaşi, cu alte cuvinte, că deciziile lor pot fi elaborate după aceleaşi criterii de raţionalitate şi executate în condiţii de egalitate, au funcţii apologetice evidente. Este clar că în economia capitalistă contemporană, caracterizată prin numeroase constrîngeri decurgînd din inegalităţi de fapt a deţinătorilor diferitelor „tipuri de avere", nici una nu poate fi admisă ca modelînd acţiunea agenţilor economici, din care ar emana cererea monetară. În consecinţă, este greu de presupus, la fiecare agent economic, o conştiinţă perfectă a criteriilor de apreciere a utilităţilor diferitelor forme de păstrare a averii, capabilă să permită cunoaşterea completă a tuturor variantelor succesive de comportament viitor faţă de parteneri, şi să confere cererii monetare, „stocurilor" şi „fluxurilor" un comportament absolut raţional, în condiţii „caeteris paribus". Dimpotrivă, mecansimul economic capitalist real, bazat pe sistemul monopolurilor, dovedeşte continua sacrificare a raţionalităţii în favoarea profitului.

Aceste extrem de semnificative limite generale, comune, se manifestă, apoi, în elaborările particulare, deşi în mod specific la fiecare dintre cele două curente. Astfel, separarea cererii monetare globale în mult mai numeroase segmente, cu modele elegante fondate pe aceasta, capabile să surprindă în detalii comportamentul său, deşi a permis unor keynesieni ca A. Hansen (1) şi J. Tobin (2) interesante contribuţii la studiul elasticităţii investiţiilor, imobilizărilor, capacităţii de plată etc., în raport cu rata dobînzii, reprezintă, în contextul în care este utilizată de aceştia, un procedeu la fel de mecanic ca şi cele pe care ei le critică la cantitativişti. Avînd în vedere aici opoziţia dintre mişcarea capitalului real şi a celui fictiv, ei se opresc la o formă de manifestare a acesteia : inegalitatea dintre dinamica preţurilor mărfurilor şi dinamica cursurilor efectelor negociabile. Cum, în concepţia lor, mărfurile intră în circulaţie fără preţuri, partea corespunzătoare circulaţiei mărfurilor din masa monetară totală este raportată mecanic la masa mărfurilor, respectiv la volumul tranzacţiilor. Acelaşi lucru este valabil şi pentru celelalte aspecte. Aparenţa amintită nu poate fi depăşită, iar modelele au o relevanţă redusă. Implicaţiile monetare reale ale mişcării capitalului real şi financiar rămîn, în mare parte, inexplicabile pentru keynesieni. Estomparea, la keynesienii postbelici, a accentului pus de Keynes pe motivul „speculaţiei" şi „precauţiunii" în explicarea preferinţei pentru lichiditate, în favoarea interpretării acesteia ca „un comportament raţional în raport cu riscul", provocat de incertitudinea în ceea ce priveşte rata viitoare a dobînzii, exprimă un efort vizibil de abandonare a părţii psihologice din analiza kenynesiană (H. G. Johnson (3), J. Tobin (4)). Coloratura subiectivistă a preferinţei pentru lichiditate nu dispare însă complet. Aceasta probabil deoarece percepţia personală a instabilităţii şi incertitudinii, istoriceşte specifică actualei stări de criză a economiei capitaliste, continuă să aibă un rol important în orientarea comportamentului agenţilor economici. Aici problema de fond este însă **ce natură şi ce cauze** are riscul în economia capitalistă contempo-

---

FIŞE

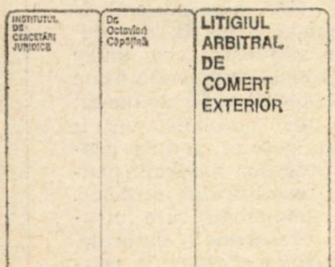
INSTITUTUL DE CERCETĂRI JURIDICE
Dr. Octavian Căpăţînă
LITIGIUL ARBITRAL DE COMERT EXTERIOR
EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● *Monografia dr. Octavian Căpăţînă* Litigiul arbitral de comerţ exterior, *apărută în Editura Academiei R.S.R., 1978, 178 p., încearcă abordarea materiei în special din perspectiva dreptului internaţional privat. Se defineşte conceptul de arbitraj de comerţ exterior, în comparaţie cu arbitrajul intern sau străin. Normele conflictuale referitoare la litigiile de comerţ exterior se rezolvă, în linii mari, după distincţia : condiţiile de validitate ale convenţiei arbitrale, capacitatea părţilor, declaraţiile de voinţă în determinarea caracterului licit al arbitrajului, prezintă caracter contractual, pe cînd cuprinsul acţiunii şi întîmpinării, mecanismele de desemnare a arbitrilor, desfăşurarea dezbaterilor, pronunţarea hotărîrii, căile de atac, modalităţile de executare se încadrează în sfera jurisdicţională. În ţara noastră, Comisia de arbitraj de pe lîngă Camera de comerţ şi industrie, singura instituţie arbitrală de comerţ exterior cu caracter permanent, se arată, în carte, se caracterizează prin : mărirea garanţiei de imparţialitate a arbitrilor, care nu mai sînt mandatari ai părţilor ; caracterul nestatal al activităţii arbitrale, Comisia rămînînd însă organ de jurisdicţie naţională, avînd sediul în România ; independenţa Comisiei faţă de organele jurisdicţionale, care păstrează însă competenţa pentru desemnarea super-arbitrului ; rezolvarea cererilor de recuzare şi, îndeosebi, investirea cu formula executorie ; efectul extrateritorial al hotărîrilor arbitrale.*

Investiţiile şi ştiinţa fundamentală

● *Într-o apreciere a situaţiei ştiinţei în Marea Britanie, prezentată de revista săptămînală THE ECONOMIST (28.I.a.c.) sub titlul* Science's cash crisis *(Criza financiară a ştiinţei), se arată că — în ciuda capacităţii dovedite de cele 38 de premii Nobel obţinute de savanţii britanici în perioada postbelică — există o rămînere în urmă a ştiinţei fundamentale britanice, care s-ar datora tendinţei de a sprijini revoluţia în industrie mai mult şi înaintea celei din ştiinţă. Această orientare ar fi fost justificată pentru trecut. Inginerii inventau diferite aparate înainte ca oamenii de ştiinţă să înţeleagă modul cum ele funcţionează. Dar, se spune în articol, inovaţia a devenit mult mai dependentă decît în trecut de progresele în domeniul ştiinţei fundamentale şi nivelele ridicate de siguranţă pe care le pretinde societatea pot fi atinse numai dacă se cunoaşte mai mult despre procesele naturale care stau la baza diferitelor invenţii. Este imposibil de prezis în detaliu ce realizări vor fi obţinute de pe urma cunoaşterii acestor procese, deoarece este în natura ştiinţei fundamentale să producă salturi impredictibile în cunoaştere. Dar ar fi neraţional, consideră revista, să finanţezi proiectele ştiinţifice doar în funcţie de aportul economic scontat la un moment dat.*

MIT KELL TUDNI
AZ 1978. ÉVI NÉPGAZDASÁGI TERVRŐL?

● *Sub titlul* Az 1978. Évi Népgazdasági Tervröl ? *(Ce trebuie să ştim despre planul economiei*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

rană, chestiune de care autorii respectivi, evident, nu se ocupă. „Obiectivismul" lor nu constituie de aceea, decît un mod specific de a recunoaşte că „homo oeconomicus" a devenit dintr-un optimist incorigibil, cum era pe vremea lui Smith şi Ricardo, un sceptic, ce oscilează permanent între activitate şi prudenţă. Integrată unui proces mai general, de eliberare a doctrinei keynesiene de ipotezele sale privind echilibrul pe termen scurt, introducerea valorii capitalului, funcţie ea însăşi de rata dobînzii, ca determinant explicit al cererii monetare, este o inovaţie ce permite unor autori ca L. Metzler (5) şi R. Turvey (6) delimitări interesante între variaţiile masei monetare provocate de politica financiară şi cele antrenate de activitatea economică. Din considerentele deja amintite, generalizările respective nu depăşesc însă limitele teoriei factorilor. În fine, dezagregarea cererii de active nemonetare şi reelaborarea teoriei preferinţei pentru lichiditate ca o teorie a preţurilor (randamentelor) diferitelor tipuri de active îi conduce pe unii keynesieni, ca J. Robinson (7) şi R. Kahn (8), la redescoperirea băncilor ca deţinătoare şi creatoare de active monetare tipice. Fondîndu-şi analizele pe lichiditate, schimbătoare şi greu definibilă, ca o caracteristică ce permite diferenţierea diferitelor active, ei ignoră operaţiile speculative reale ce au loc pe piaţa monetară occidentală. Procesul de circulaţie a capitalului de împrumut pare a decurge din costurile şi remuneraţiile pe care diferite active le produc în gestiunile individuale, interesul legat de amenajarea optimă a compoziţiei portofoliului de active fiind suficient pentru a-i autoîntreţine mişcarea. Sensibilitatea ratei dobînzii la variaţiile diferitelor tipuri de active disponibile este astfel mult exagerată, ceea ce se şi manifestă în necesitatea intervenţiei directe a băncilor centrale pe piaţa monetară. Dacă, la autorii respectivi, aceasta nu este decît „o reacţie anormală la erorile de previziune asupra pieţei monetare", de fapt este vorba despre recunoaşterea implicită a insuficienţei instrumentelor de control monetar central faţă de mişcarea imprevizibilă a plasamentelor pe termen scurt.

În ce priveşte teoria capitalului a lui M. Friedman şi a celorlalţi cantitativişti de la Chicago, pe baza căreia aceştia îşi construiesc modelele cererii monetare, deşi fondată pe acelaşi postulat apologetic al identităţii funcţiilor capitalului uman şi non-uman, ea este totuşi diferită întrucîtva de cea keynesiană. Acesta constituie, de fapt, punctul cel mai vizat al atacurilor keynesienilor împotriva sa. Prin raţionamentele sale formale asupra randamentului monetar al diferitelor forme de avuţie – la el, şi aceasta îl deosebeşte net de keynesieni, moneda este şi ea un bun de capital – procesul real de creare şi capitalizare a veniturilor în capitalism este escamotat. Venitul la care se referă Friedman şi colaboratorii săi, variabilă cu acţiune întîrziată în model, este randamentul unui stoc de avuţie, flux produs de aceasta numai în măsura în care ea este capital. Faptul că din acest punct de vedere capitalul „uman" şi „non-uman" se deosebesc în mod esenţial, nu-i reţine nici un moment atenţia. Această confuzie îşi pune, apoi, amprenta asupra celei mai importante părţi a analizei monetare desfăşurate de şcoala de la Chicago, îndepărtînd-o tot mai mult de keynesieni şi conducînd-o la cunoscutele exagerări în legătură cu rolul stabilizator exclusiv al cererii monetare în ansamblul reproducţiei capitaliste. De aici, extrem de contestabila doctrină monetaristă a ciclurilor economiei capitaliste.

Se învederează astfel, în legătură cu gîndirea monetară occidentală, sinteză a unor tendinţe în fond divergente, dar bazate încă pe schemele keynesiene, că aceasta parcurge un complicat proces de restructurări conceptual-metodologice, expresie a efortului de a o adapta la exigenţele practice rezultate din maladiile structurale ale sistemului economic capitalist. Teoriile monetare contemporane, deşi un domeniu extrem de efervescent al gîndirii economice, suferă însă, ca şi cele mai vechi, de aceeaşi inconsecvenţă în tratarea raportului între masa monetară şi economie. Aceasta, deoarece iau în considerare, într-o formă sau alta, exclusiv analiza exterioară şi unilaterală a raportului dintre cererea şi oferta monetară, limitîndu-se la fenomenele de suprafaţă ale proceselor cercetate.

asist. univ. Silviu CERNA
Universitatea din Timişoara

---

1) A.K. Hansen, Monetary Theory and Fiscal Policy, (New York 1949).
2) J. Tobin, The Interest-Elasticity of Transactions Demand for Cash, Review of Economics and Statistics, aug. 1956.
3) H.G. Johnson, The General Theory after twenty-five years, American Review Proceedings, mai 1961.
4) J. Tobin, La préférence pour la liquidité : en tant que comportement face au risque, în "Théorie monétaire", Dunod, Paris, 1971.
5) L.A. Metzler, Wealth, Saving and the Rate of Interest, Journal of Political Economy, apr. 1951.
6) R. Turvey, Consistency and Consolidation in the Theory of Interest, Economica, nov. 1954.
7) J. Robinson, The Rate of Interest, Econometrica, apr. 1951.
8) R.F. Kahn, Stone Notes on Liquidity Preference, Manchester School of Economics and Social Studies, sept. 1954.

FIŞE

naţionale pe anul 1978 ?) Edit. Kossuth Budapesta, 1978, 230 p., dr. Bagota Béla şi dr. Garam József prezintă o cuprinzătoare analiză a prevederilor celui de-al 5-lea plan cincinal al R.P. Ungare (1976–1980) şi în special a obiectivelor stabilite pe anul 1978. Avîndu-se în vedere că în 1977 s-au depăşit prevederile de plan la unii indicatori importanţi, totuşi fără a se putea împiedica deteriorarea echilibrului de ansamblu al economiei, autorii arată că principalele obiective ale planului pe 1978 se referă la îmbunătăţirea echilibrului economiei. Acest obiectiv urmează să se realizeze îndeosebi prin creşterea eficienţei producţiei sociale, sporirea productivităţii muncii, creşterea consumului intern într-un ritm inferior creşterii venitului naţional, perfecţionarea structurii producţiei şi ridicarea nivelului tehnic, sporirea mai rapidă a exportului faţă de import. O secţiune specială este consacrată analizei modificării şi aplicării unor pîrghii economice, ca sistemul de preţuri şi de retribuţie, unor reglementări în comerţul exterior etc.

Motivaţia şi marketingul

● *În lucrarea* De l'étude de motivation à la création publicitaire et à la promotion des ventes *(De la studiul motivaţiei la creaţia publicitară şi la promovarea vînzărilor), Dunod, 1977, 422 p,* Henri Joannis *încearcă să concretizeze raporturile dintre motivaţiile şi frînele între care se zbate cumpărătorul-candidat. Intenţia sa este de a deduce mijloacele capabile să determine precumpănirea primelor asupra celor din urmă. O primă distincţie ar consta între „consumatori" şi „neconsumatori", după criteriul priorităţii motivaţiilor sau al frînelor. O a doua distincţie se face între comportamentul de toate zilele şi acela „de duminică" sau – mai important încă – „de concediu", cînd creşte tentaţia depăşirii „standing-ului" cotidian. Axul psihologic este definit ca elementul publicitar de natură să stimuleze motivaţiile şi să diminueze inhibiţiile.*

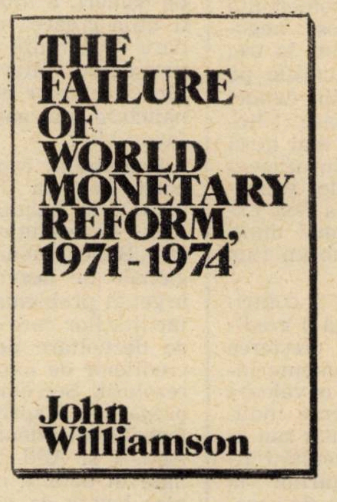

THE
FAILURE
OF
WORLD
MONETARY
REFORM,
1971-1974

John
Williamson

● *Cartea prof. John Williamson (de la Universitatea Warwick, Anglia)* The failure of world monetary reform, 1971–*1974 (Nereuşita reformei monetare mondiale, 1971–1974), New York 1977, 222 p, este o cronică a detaliilor încercărilor de reformă a sistemului monetar internaţional după prăbuşirea în 1971 a sistemului de la Bretton Woods. Autorul a participat timp de doi ani la lucrările comitetului F.M.I. care avea misiunea să propună o reformă acceptabilă a sistemului monetar. Se prezintă soluţiile preconizate şi se analizează cauzele nereuşitei lor. Printre acestea ar fi conflictele dintre interesele naţionale, lipsa de voinţă politică, îndeosebi din partea S.U.A., şi unele dificultăţi de natură tehnică. După J.W., actualele aranjamente determină o mare instabilitate a ratelor de schimb, o totală lipsă de control asupra volumului lichidităţii internaţionale, distribuirea nesatisfăcătoare a rezervelor, o continuă asimetrie în poziţia dolarului S.U.A., slăbiciunea mijloacelor de apărare împotriva ratelor de schimb cu caracter „agresiv" în scopuri anticiclice.*

Cerinţe ale instaurării unei noi ordini economice internaţionale

FACILITĂŢI INTERNAŢIONALE DE GARANTARE A CREDITELOR DE EXPORT

PROMOVAREA EXPORTURILOR, îndeosebi a celor de produse industriale finite, ca o cale principală de obţinere a devizelor necesare unor importuri crescînde de echipamente pentru investiţii, a devenit o problemă crucială pentru ţările în curs de dezvoltare, alături de extinderea industriilor pentru înlocuirea de importuri. Evoluţia recentă a comerţului lor exterior confirmă preocuparea acestor ţări pentru o participare cît mai intensă la circuitul mondial de bunuri materiale, pentru folosirea avantajelor cooperării internaţionale în scopul valorificării eficiente a propriilor lor resurse.

În eforturile lor de a-şi diversifica exporturile de produse finite, ţările în curs de dezvoltare se lovesc însă de concurenţa furnizorilor tradiţionali de astfel de produse din ţările dezvoltate. Ca nou venite pe piaţa internaţională, ţările în curs de dezvoltare care oferă la export bunuri de echipament industrial se găsesc deseori într-o situaţie dezavantajată atît din cauza preţului comparativ mai ridicat al mărfurilor şi a calităţii lor uneori necompetitive, cît şi a imposibilităţii în care se află de a acorda eventualilor clienţi o amînare sau eşalonare a plăţii pentru produsele pe care aceştia ar dori să le cumpere.

Un instrument de bază cu efecte multiple

ÎN PERIOADA de după cel de-al doilea război mondial, creditele de export au devenit treptat un instrument de bază pentru finanţarea comerţului internaţional. Iniţial ele au fost negociate pe perioade de un an pînă la trei ani pentru a compensa fluctuaţiile pe termen scurt ale încasărilor din export realizate de ţările cumpărătoare. Ulterior, ca urmare a osicilaţiilor mai mari în încasările de devize şi a insuficienţei lichidităţilor internaţionale, termenul de acordare a creditelor a fost extins la cinci, opt sau chiar mai mulţi ani pentru a se putea menţine un flux normal al exporturilor.

Un factor important care a contribuit la folosirea pe scară largă a creditelor de export îl constituie creşterea ponderii comerţului cu echipamente industriale. Avînd de regulă o valoare mare, achiziţiile de echipamente industriale nu pot fi achitate imediat sau în termen scurt fără a crea dificultăţi financiare, îndeosebi în cazul ţărilor în curs de dezvoltare. Preocupate de accelerarea industrializării lor, de o participare cît mai activă la schimburile economice mondiale, ţările în curs de dezvoltare au acordat o atenţie tot mai mare folosirii creditelor de export ca instrument de stimulare a propriilor lor exporturi. În acest scop, multe ţări în curs de dezvoltare au creat sisteme naţionale proprii de finanţare a creditelor de export şi de asigurare a acestora

Problema creditelor de export ca mijloc de stimulare a expansiunii economice în ţările în curs de dezvoltare a intrat tot mai mult şi în sfera preocupărilor O.N.U. şi ale organizaţiilor din sistemul său. Astfel, în 1967, cu ocazia celei de-a II-a sesiuni a Comisiei U.N.C.T.A.D. pentru invizibile şi finanţarea legată de comerţ, reprezentanţii ţărilor în curs de dezvoltare au propus studierea utilizării creditelor ca instrument de finanţare a comerţului între aceste ţări. Recunoscînd rolul important al unui sistem de creditare a exporturilor pentru creşterea volumului schimburilor comerciale între ţările în curs de dezvoltare, Consiliul Economic şi Social al O.N.U. (ECOSOC) a cerut în acelaşi an Secretarului general al O.N.U. să consulte ţările interesate asupra posibilităţilor înfiinţării de astfel de sisteme naţionale şi regionale pe baza experienţei ţărilor dezvoltate.

Consiliul pentru comerţ şi dezvoltare a decis în 1974 convocarea unui grup de experţi pentru a examina diferitele aspecte ale creditelor de export ca mijloc de promovare a exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare, inclusiv „ideea stabilirii unui sistem internaţional de garantare a creditelor de export care să fie patronat de instituţiile financiare internaţionale şi băncile regionale de dezvoltare, precum şi problema refinanţării creditelor de export în vederea facilitării exporturilor de articole finite, în special de produse industriale, bunuri de echipament şi servicii tehnice ale ţărilor în curs de dezvoltare, inclusiv comerţul cu astfel de articole dintre aceste ţări“. Grupul de experţi, constituit în cadrul Comisiei U.N.C.T.A.D. pentru invizibile şi finanţarea legată de comerţ, a ajuns la concluzia că „ar fi utilă crearea unei facilităţi de acordare de garanţii care să dea ţărilor în curs de dezvoltare posibilitatea refinanţării creditelor de export pe pieţele financiare internaţionale în condiţii mai favorabile“.

Examinînd raportul grupului de experţi, Comisia U.N.C.T.A.D. pentru invizibile şi finanţarea legată de comerţ printr-o rezoluţie a sa din 1975, a invitat „Banca Mondială şi instituţiile regionale de dezvoltare să studieze de urgenţă problema creării sau extinderii facilităţilor care să ofere ţărilor în curs de dezvoltare posibilitatea refinanţării creditelor de export“. Urmare aceleiaşi rezoluţii, Secretariatul U.N.C.T.A.D. a pregătit, cu sprijinul unor experţi internaţionali, două studii (doc. TD/B/655 Add. 1 şi Add. 2) în care sînt examinate în detaliu o serie de aspecte tehnice legate de crearea unei facilităţi internaţionale de garantare a creditelor de export (E.C.G.F. — Export Credit Guarantee Facility). Unul din aceste studii a fost elaborat după consultarea a peste 90 de instituţii financiare, private şi interguvernamentale, care toate s-au declarat în favoarea creării unei astfel de facilităţi, sub forma unui organism internaţional, considerînd că E.C.G.F. ar fi deosebit de utilă pentru creşterea exporturilor ţărilor în curs de dezvoltare.

E.C.G.F. : mecanism şi funcţionare

MECANISMUL E.C.G.F., conform studiilor Secretariatului U.N.C.T.A.D., ar putea fi prezentat astfel. În cadrul unei tranzacţii de comerţ exterior o ţară în curs de dezvoltare, pe care o vom numi ţara A, acordă credit de export ţării importatoare (care poate fi o altă ţară în curs de dezvoltare sau o ţară dezvoltată) numită ţara B. Ţara A, care primeşte de la ţara B un angajament de plată, din partea importatorului sau a băncii acestuia, respectiv o cambie, o trată sau un alt document, le prezintă pentru garanţie, la E.C.G.F. Cu cambia sau trata astfel garantate, ţara A poate obţine imediat mijloacele financiare de care are nevoie, de la orice bancă de pe piaţa financiară internaţională. La data scadenţei această bancă va prezenta cambia sau trata instituţiei din ţara B care le-a emis, pentru a le încasa valoarea. Dacă această instituţie nu poate plăti, banca respectivă va prezenta cambia sau trata la E.C.G.F. de la care va încasa neîntîrziat valoarea lor. E.C.G.F. îşi va recupera suma plăţilor de la instituţia din ţara A care a primit împuterniciri să reprezinte această ţară la E.C.G.F. La rîndul ei instituţia respectivă îşi va recupera banii de la instituţia din ţara B care a emis cambia sau trata.

Garanţia oferită de E.C.G.F. ar urma să acopere integral suma înscrisă pe angajamentul de plată emis de importator sau banca acestuia în favoarea ţării exportatoare. Deţinătorul cambiei sau tratei garantate de E.C.G.F. va avea dreptul să primească imediat şi integral de la E.C.G.F. suma garantată. Întrucît E.C.G.F. îşi va recupera banii de la ţara exportatoare, riscul decurgînd din acordarea de credite de export continuă să rămînă în sarcina acestei ţări. O pierdere ar fi suportată de E.C.G.F. numai în cazurile în care nici importatorul şi nici ţara exportatoare nu ar fi în măsură să-şi achite obligaţiile asumate. Astfel de pierderi ar fi minime şi în orice caz inferioare pierderilor asumate de instituţiile naţionale de asigurare a creditelor de export.

În studiile Secretariatului U.N.C.T.A.D., se apreciază că funcţionarea E.C.G.F. ar reprezenta un mijloc eficient de îmbunătăţire a posibilităţilor de comercializare a instrumentelor de plată şi de credit rezultînd din operaţiunile de acordare a creditelor de export de către ţările în curs de dezvoltare. Efectele de comerţ exterior (cambii, trate etc.) garantate de E.C.G.F. se vor bucura de un mai mare grad de încredere în ceea ce priveşte recuperarea lor şi în consecinţă ele vor fi mai uşor schimbate pe piaţa financiară internaţională. În acest fel ţările în curs de dezvoltare exportatoare vor putea încasa imediat şi integral valoarea exporturilor efectuate, parte din ea direct de la importator iar restul corespunzător vînzării pe credit prin schimbarea angajamentului de plată al importatorului (cambia, trata etc.) garantat de E.C.G.F la o bancă oarecare de pe piața internațională. Incasînd imediat întreaga valoare a exporturilor, țările în curs de dezvoltare vor putea folosi mijloacele bănești respective pentru finanțarea dezvoltării lor economice accelerate. Instituțiile financiare din aceste țări vor fi și ele în măsură să acorde un volum sporit de astfel de credite. De asemenea, exportatorii din țările în curs de dezvoltare vor fi în situația de a oferi importatorilor aceleași condiții de plată ca și exportatorii din țările dezvoltate. Toate acestea vor contribui la promovarea și creșterea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, îndeosebi de produse industriale finite.

După părerea experților consultați de Secretariatul U.N.C.T.A.D., pentru ca E.C.G.F. să contribuie în mod efectiv la promovarea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, este necesar ca garanția să fie acordată indiferent de destinația exporturilor, respectiv indiferent dacă importatorul care cumpără pe credit este dintr-o țară în curs de dezvoltare sau dintr-o țară dezvoltată și indiferent dacă acest importator este o instituție privată sau publică. Pentru ca E.C.G.F. să nu fie supusă unor riscuri excesive, ar trebui limitat volumul creditelor pentru care o țară ar urma să solicite garanții de la E.C.G.F. Aceasta nu ar însemna însă că ar trebui stabilite plafoane pe țări. Accesul la E.C.G.F. ar urma să fie întrucîtva îngrădit numai țărilor care nu și-au onorat obligațiile anterioare, respectiv, atunci cînd E.C.G.F. le solicită să-i ramburseze sumele plătite în cazurile în care importatorii nu și-au achitat la scadență angajamentele lor de plată.

Avînd în vedere practica internațională în ceea ce privește termenele pe care se acordă creditele de export, se sugerează ca E.C.G.F. să ofere garanții numai pentru creditele acordate pe o durată de peste un an și nu mai mari de 10 ani, cu condiția ca mărfurile și serviciile care fac obiectul tranzacției comerciale ar fi fost negociate în aceste condiții. Se consideră totuși că și creditele pe termene mai mari de 10 ani ar putea fi garantate dar numai după aprobarea lor în prealabil de către Consiliul de administrație al E.C.G.F.

Instrumentele de plată și de credit prezentate la E.C.G.F. vor putea fi exprimate în orice monedă convertibilă. Ele vor trebui însă să aibă caracteristicile uzuale ale efectelor de comerț exterior și în special să poată fi schimbate în mod liber și să se conformeze normelor acceptate cu privire la drepturile titularilor de a le realiza la timpul dorit de aceștia. Documentele garantate de E.C.G.F. ar urma să fie comercializate de țara exportatoare direct pe piața internațională, beneficiind de condiții mai favorabile decît în cazul în care nu ar fi garantate de E.C.G.F.

Fiecare țară în curs de dezvoltare ar urma să desemneze o singură instituție națională care va ține legătura cu E.C.G.F. Ea va fi autorizată să restituie E.C.G.F. sumele achitate de aceasta în cazurile în care efectele de comerț pe care le-a garantat nu sînt plătite la scadență de cel care le-a emis. În cadrul relațiilor de colaborare cu E.C.G.F., instituția respectivă îi va furniza informațiile necesare cu privire la tranzacțiile efectuate și va certifica dacă creditele de export în chestiune sînt în conformitate cu condițiile prescrise pentru a putea fi garantate.

Peste jumătate din comerțul mondial se desfășoară pe mare

Intensificarea preocupărilor pentru crearea E.C.G.F.

AVÎND ÎN VEDERE că E.C.G.F. ar avea dreptul să apeleze la guvernele țărilor exportatoare care au acordat credite de export, pentru orice plată efectuată în contul garanțiilor acordate, obligațiile sale vor fi asigurate în proporție de 100% prin acoperirea furnizată de guverne. În această situație resursele financiare ale E.C.G.F. ar putea să reprezinte în primii ani de activitate numai circa 20% din valoarea garanțiilor acordate. Acest procent ar putea fi apoi redus progresiv. În ceea ce privește capitalul efectiv vărsat al E.C.G.F., experții consultați de U.N.C.T.A.D. apreciază că ar trebui să se verse între 20% și 25% din totalul capitalului necesar. Astfel, pentru fiecare tranșă de 100 milioane dolari garantată de E.C.G.F. capitalul vărsat ar urma să fie între 4 și 5 milioane dolari. Capitalul efectiv vărsat al E.C.G.F. ar urma să fie constituit din sumele subscrise de instituția națională desemnată de fiecare țară in curs de dezvoltare pentru a ține legătura cu E.C.G.F., de băncile comerciale ale diferitelor țări, precum și de diverse alte instituții financiare, regionale și internaționale. În funcție de necesități, E.C.G.F. va putea obține restul de resurse, sub formă de împrumut, de la băncile comerciale, de la Banca Mondială precum și de la băncile regionale de dezvoltare.

Pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de operațiunile sale de garantare a creditelor de export ale țărilor în curs de dezvoltare, E.C.G.F. ar urma să perceapă un comision care nu va depăși însă 0,25% pe an.

Ca țară în curs de dezvoltare interesată în dezvoltarea exporturilor de mașini, utilaje și alte produse industriale finite, România socialistă a acționat în mod constant, în cadrul U.N.C.T.A.D. și al altor organizații internaționale precum și în cadrul „Grupului celor 77", pentru promovarea și folosirea pe scară largă a creditelor de export ca mijloc de stimulare a exporturilor țărilor în curs de dezvoltare. Cu ocazia dezbaterilor de la ultima sesiune a Consiliului pentru comerț și dezvoltare din august 1977 asupra studiilor Secretariatului U.N.C.T.A.D. cu privire la oportunitatea și posibilitatea creării E.C.G.F., țara noastră s-a pronunțat, la fel ca și multe țări în curs de dezvoltare, pentru intensificarea preocupărilor U.N.C.T.A.D. în vederea înființării cît mai repede posibil a E.C.G.F. **La inițiativa României,** Consiliul a adoptat o rezoluție prin care se cere Comisiei U.N.C.T.A.D. pentru invizibile și finanțarea legată de comerț să examineze cu prioritate, la viitoarea sa sesiune, din mai 1978, toate documentele pregătite de Secretariatul U.N.C.T.A.D., inclusiv studiile citate mai sus, precum și comentariile făcute de diferitele delegații în cursul sesiunii Consiliului, în vederea adoptării de măsuri concrete vizînd constituirea unui mecanism internațional pentru garantarea creditelor de export acordate de țările în curs de dezvoltare.

Contribuind la promovarea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, în special a celor de produse industriale finite, la creșterea încasărilor în devize și prin urmare la sporirea posibilităților de finanțare a dezvoltării lor economice accelerate, la realizarea pe această cale a numeroaselor obiective de creștere stabilite într-o serie de documente internaționale, facilitatea internațională de garantare a creditelor de export ar reprezenta deci un important mijloc pentru înfăptuirea noii ordini economice internaționale pe care o necesită reducerea decalajelor și lichidarea subdezvoltării în lume. Este necesar, de aceea, ca toate statele, dezvoltate și în curs de dezvoltare, precum și organizațiile internaționale în materie, să sprijine și să participe în mod eficient la crearea și funcționarea facilității de garantare a creditelor de export.

Ion BARAC

MACHINOEXPORT

STRUNG REVOLVER AUTOMAT
CU COMANDĂ PROGRAM SR 631

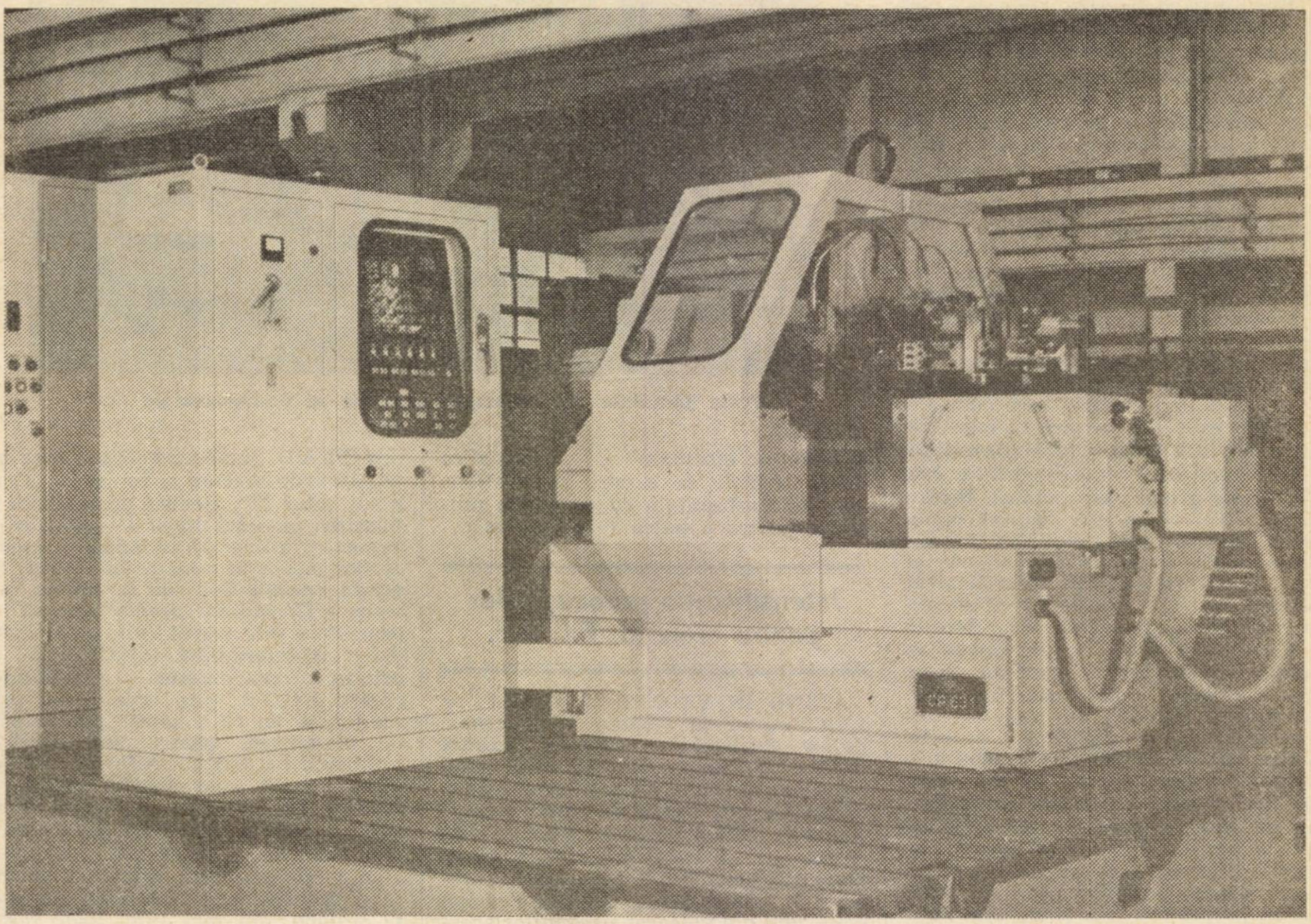

- Timp extrem de scurt de montare și programare a strungului ;
- Exploatarea eficientă a strungului la prelucrarea pieselor mici și mijlocii ;
- Mișcarea rapidă a suporților, în toate direcțiile ;
- Strungul este comod în exploatare ;
- Construcție robustă și compactă.

● Diametrul maxim al barelor, mm	63
● Diametrul maxim peste suportul transversal, mm	220
● Rotațiile axului, rot/min	40–2000
● Puterea motorului principal, kW	13
● Greutate, kg	3 900

BULGARIE

EXPORTATOR :
v/o Machinoexport
str. Aksakova, 5
Sofia, R. P. Bulgaria
telefon : 88 53 21
telex : 022 425
Telegrame : Machinexport–Sofia

Publicom

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

C.E.E.: discrepanță prognoze — realizări

RITMUL de creștere a produsului intern brut prognozat pentru acest an de Comisia Pieței comune pentru ansamblul celor nouă țări membre, de 2,8%, nu îl întrece decît cu puțin pe cel înregistrat efectiv anul trecut, de 1,9%, el însuși inferior previziunilor de la mijlocul anului trecut. Raportul dintre previziuni și realizările estimate pe 1977 se caracterizează prin aceea că în nici una din cele șase țări cuprinse în tabel ritmul prognozat nu a fost atins. Pentru anul în curs, așa cum se observă din tabel, Anglia (cu 3,1%) și R.F.G. (cu 3,5%) ar urma să depășească media pe C.E.E., în vreme ce Italia (cu 1,7%) s-ar situa sensibil sub ea.

Creșterea produsului intern brut în unele țări ale C.E.E. (în %)

	1977		1978
	Previziuni din iunie 1977	Estimări actuale	Previziuni actuale
Franța	+ 3	+ 2,3	+ 2,7
R.F.G.	+ 4	+ 2,6	+ 3,1
Anglia	+ 0,7	— 0,1	+ 3,5
Italia	+ 3	+ 1,8	+ 1,7
Belgia	+ 3,5	+ 2,4	+ 2,3
Olanda	+ 3,2	+ 2,4	+ 2,1
Total C.E.E.	+ 3	+ 1,9	+ 2,8

Sursa : Le Monde, 21 martie 1978.

Export de automobile

LA FEL ca în anii precedenți, și în 1977 pe primul loc în ierarhia marilor exportatori mondiali de automobile s-a situat Japonia, urmată la o distanță apreciabilă de R.F.G. și Franța (vezi graficul). La cifra relativ modestă a exportului american trebuie adăugată însă activitatea filialelor din străinătate ale marilor firme constructoare din S.U.A. La acest capitol, al producției de automobile în străinătate, firmele americane sînt cele care se află în fruntea clasamentului.

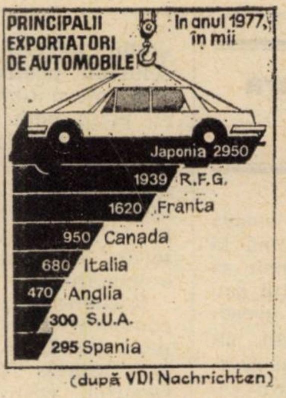

(după VDI Nachrichten)

Scădere de ritm în construcția de locuințe

REVISTA L'Usine Nouvelle *a publicat recent o microsinteză asupra evoluției construcțiilor de locuințe din principalele țări vest-europene în cursul anului 1977 și a prognozelor pentru anul în curs, care ilustrează persistența conjuncturii stagnante și chiar de restringere a activității în acest domeniu. Astfel, în Anglia, anul trecut numărul locuințelor pentru care au fost deschise șantiere de lucru a fost cu 18% inferior celui din 1976, iar numărul locuințelor terminate (de 302 mii) cu 4% mai mic. În Franța, numărul locuințelor lansate în construcție a fost — corespunzător — cu 6% mai mic, iar cel al locuințelor terminate s-a situat aproximativ la același nivel (448,6 mii).*

Previziunile oficiale pe 1978 indică reducerea în continuare a numărului de locuințe lansate în construcție (de pildă, cu 3—7% în cazul Franței) sau al celor terminate (cu 3—12% în cazul R.F.G.).

Orientări în dezvoltarea economică

Jamahiria Arabă Libiană Populară Socialistă: eforturi pentru diversificarea industriei

JAMAHIRIA Arabă Libiană Populară Socialistă se numără printre principalele țări producătoare de petrol ale lumii (anul trecut s-au extras circa 100 milioane tone). Pentru reducerea treptată a gradului de dependență a țării față de sectorul petrolier (care se prevede, totuși, să reprezinte în strategia pe termen lung principala sursă de mijloace financiare), pentru perioada planului cincinal 1976—1980 se preconizează diversificarea structurii pe ramuri a economiei naționale, inclusiv prin valorificarea superioară a petrolului și gazelor. Pe linia realizării acestui obiectiv, recent a intrat în funcțiune combinatul de prelucrare a țițeiului de la Zawia, la Mereda se află în construcție un combinat petrochimic, iar pînă în anul 1980 va fi construită la Abu Kamash o uzină de clorură de vinil care va produce 65 000 tone pe an. La Tripoli se va construi o uzină de fier-beton cu o capacitate de 20 000 tone/an. Planul de electrificare a țării prevede în perioada 1976—1980 investiții de circa 183 milioane de dolari. În anii următori, se va acorda o atenție tot mai mare utilizării energiei nucleare în diferite sectoare ale economiei, printre care și cele petrolier și petrochimic. A fost prevăzută construcția unei centrale nucleare cu o putere de 600 MW și s-au pus bazele unui centru atomic dotat cu un reactor de mică putere.

Se află în studiu un plan de dezvoltare industrială pe termen lung, pînă în anul 2000, care va ține seama de materiile prime disponibile.

Agricultura libiană se dezvoltă în conformitate cu un plan decenal, ale cărui obiective sînt extinderea producției vegetale și animale prin amenajări funciare și dezvoltarea zonelor de pășune. Se au în vedere acțiuni de defrișare și plantare, construcția de silozuri, antrepozite și capacități frigorifice pentru depozitarea produselor vegetale și animale. Un accent special se pune pe exploatarea rațională a resurselor de apă de la suprafață si freatice, ținînd seama că peste nouă zecimi din teritoriul țării este reprezentat de deșert. Pînă acum au fost introduse în circuitul agricol circa 600 000 hectare de terenuri deșertice, din suprafața de 1,6 milioane hectare prevăzută în plan.

În domeniul infrastructurii, în curînd se va trece la construcția unui nou aeroport internațional la Benghazi, pentru cinci milioane de pasageri pe an.

Ca o expresie concretă a sprijinului activ pe care România îl acordă țărilor care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, specialiști români participă, alături de muncitori și specialiști libieni, la construirea unor obiective industriale, școli, locuințe, a unui port pescăresc la Tripoli, a șoselei Tarhuna — Ben Walid etc.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 3—7 aprilie 1978 **dolarul S.U.A.** a continuat să manifeste o tendință descendentă în raport cu restul valutelor occidentale. Această evoluție, fără fluctuații ample, a avut loc pe fondul dezbaterilor privind eforturile Administrației S.U.A., de a plafona ritmul inflației la 6—7% pe an și măsurile care ar putea contribui la diminuarea deficitului balanței de plăți. Totodată, au fost relevate discuțiile referitoare la deblocarea rezervelor de aur ale Trezoreriei S.U.A. pentru intervenții pe piața de schimb, în vederea contracarării fluctuațiilor excesive ale cursului dolarului.

Francul elvețian a înregistrat la deschidere un nivel de circa 1,8230 franci/dolar, după care a revenit treptat la un nivel apropiat de închiderea precedentă de circa 1,8610 franci/dolar. **Marca vest-germană** a depășit din nou bariera de 2 mărci/dolar, cotînd la circa 1,9930 mărci/dolar (cu circa 1,4% peste închiderea de referință), după care, sub efectul intervențiilor repetate ale Băncii federale, cursul s-a stabilizat la circa 2,0140 mărci/dolar. **Francul francez,** după o repreciere de circa 1,3%, corespunzătoare unei cotații de circa 4,52 franci/dolar realizată în prima zi a intervalului, a evoluat în nota generală, cedînd o parte din avansul cîștigat. La închidere francul a cotat la circa 4,55 franci pentru un dolar, cu numai 0,6% peste închiderea de referință. **Lira italiană,** continuînd să realizeze o repreciere moderată față de dolar, a atins un nivel de circa 849 lire/dolar, în timp ce **lira sterlină** pare a înregistra o modificare de tendință ilustrată de reprecierea sa la finele intervalului, cînd a cotat la circa 1,8750 dolari pentru o liră. **Yenul japonez** a atins un maxim de 218,15 yeni/dolar, evoluînd pe ansamblu sub 220 yeni/dolar, în condițiile unei intervenții minime din partea Băncii Japoniei.

Dobînzile la eurodepozite la șase luni au fost de circa 7,9375% pentru eurodolari, 0,75% pentru eurofranci elvețieni și 3,375% pentru euromărci vest-germane.

După publicarea prețului de circa 178 dolari/uncie la care a fost adjudecat metalul galben la ultima licitație organizată de FMI, **prețul aurului** a atins 182 dolari/uncie, dar la ultimul fixing de vineri 7 aprilie a.c. a fost stabilit la 179 dolari pe uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

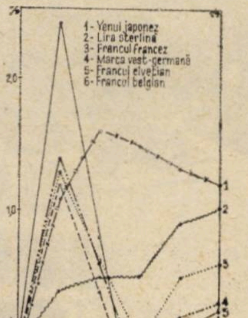

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A., în perioada 3—7 IV, luîndu-se ca bază cursurile din 31.III.1978.

MONDORAMA

Decalaje

UN PRODUS național brut de peste patru ori mai mare într-un grup de țări, la o populație de peste două ori și jumătate mai mică decît a celuilalt grup — aceasta este neîndoielnic expresia unui decalaj care nu poate fi redus la diferențe regionale, geografice sau altele similare. Chiar în prezentarea din grafic, care este conceput — conform unei viziuni occidentale curente — pe ideea „conflictului Nord-Sud", rezultă că diferența dintre produsul național brut pe locuitor din cele două grupuri de țări este de ordinul a 10:1. Iar această diferență vădește înainte de toate — și în expresia sa medie, dedusă din grafic — o adevărată prăpastie între nivelurile de dezvoltare economică, la rîndul lor moștenirea unei îndelungate evoluții istorice și în special rezultatul îndelungatei aplicări a unei politici de aservire și de menținere a multor popoare și a unor întregi continente în stare de înapoiere. Dezechilibrul dintre repartizarea populației pe glob și repartizarea venitului devine tot mai intolerabil pentru omenire, a cărei dezvoltare pașnică și armonioasă cere reducerea grabnică a decalajelor și lichidarea subdezvoltării în lume.

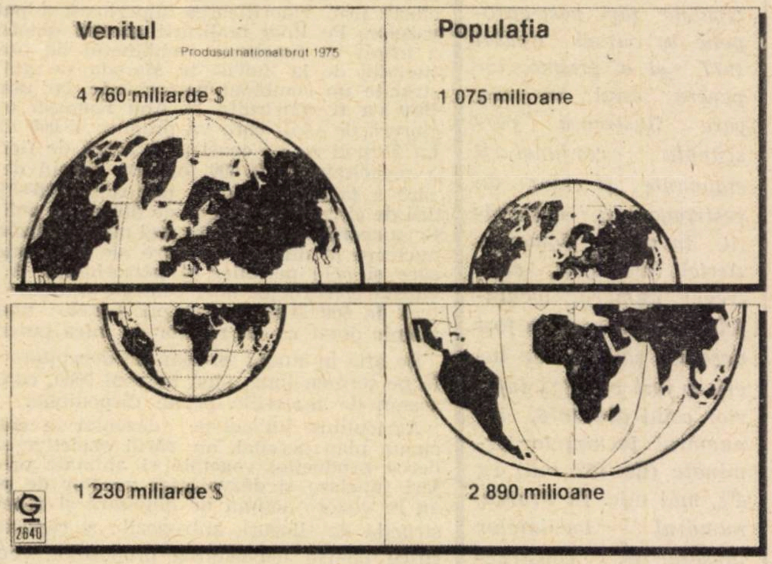

(după Globus-Kartendienst)

Petrolul: resurse și productivitate

DATE RECENTE referitoare la volumul resurselor certe de petrol din țările nesocialiste și la numărul sondelor în funcțiune scot la iveală o disproporție frapantă : repartiția sondelor între diferitele regiuni ale globului este deseori invers proporțională cu cea a zăcămintelor (vezi tabelul). Dacă luăm ca indicator raportul dintre ponderile fiecărei regiuni în volumul total al zăcămintelor și în numărul total al sondelor în funcțiune, valoarea lui se situează pe o gamă largă, între 0,1/1 pentru America de Nord și 95/1 în cazul Orientului Apropiat și Mijlociu.

Regiunea și țara	Zăcăminte certe de țiței* (mil. tone)	Sonde în funcțiune* (unități)
TOTAL	74 405,5	585 850
Din care (în %) :		
America de Nord	9,1	91,8
America Centrală și de Sud	5,0	4.7
Europa occidentală	4,9	0.9
Africa	10,6	0.7
Orientul Apropiat și Mijlociu	66,9	0,7
Asia de Sud-Est, Extremul Orient și Oceania	3,5	1,2

*) La finele anului 1977. **) La 1/VII 1977.
Sursa : „Oil and Gas Journal".

Explicația acestui fenomen rezidă în primul rînd în decalajul pronunțat dintre productivitatea sondelor aflate în funcțiune în diferite zone și țări ale lumii ; în S.U.A., de pildă, volumul mediu al extracției per sondă în 1977 a fost de 910 tone, față de peste 600 mii tone în Arabia Saudită.

Direcții în exportul albanez

ACTUALUL plan cincinal albanez (1976—1980) prevede o creștere a exportului cu 23—26% față de precedentul cincinal, mai rapidă decît cea a importului, paralel cu o serie de îmbunătățiri atît în structura importului cît și în cea a exportului.

În baza hotărîrilor celui de-al VII-lea Congres al Partidului Muncii din Albania, în 1980 produsele prelucrate trebuie să ajungă să reprezinte circa 65% din export. În acest fel, relevă publicația **Albanian Foreign Trade**, se acționează pe linia orientării trasate de Congres ca în perspectivă toate minereurile să fie prelucrate în țară, înainte de a fi exportate.

Pe baza dezvoltării industriei metalurgice, Albania exportă astăzi, alături de minereu de cupru și de feronichel, și produse prelucrate cum ar fi sîrme și cabluri de cupru, oțel, fier-beton etc. În cazul altor minereuri, ca de pildă cel de crom, la care din punct de vedere al extracției pe locuitor Albania se situează pe unul din primele locuri în lume, se acționează de asemenea pentru închiderea ciclului de producție în vederea exportului de concentrate. De notat că pînă în 1980, față de 1975, extracția de minereu de crom va spori cu 46%, cea de minereu de cupru cu 55%, cea de feronichel de 3,3 ori, iar cea de cărbune se va dubla.

S.U.A.: energia solară cîștigă teren

„Noi nu vom utiliza energia solară pe o scară destul de largă pînă la sfîrșitul acestui secol, astfel încît să putem reduce substanțial importul sau producția internă de petrol, dar aceasta nu înseamnă că în S.U.A. nu va exista pentru ea o piață vastă și crescîndă cu mult înainte de sfîrșitul secolului", afirmă Jeff Witwer, responsabilul sectorului respectiv din cadrul Centrului pentru energie al institutului SRI International. De cîțiva ani, arată el, piața pentru sistemele de încălzire a apei și aerului în locuințe, pe bază de energie solară, se dublează la fiecare 6 luni, și este rezonabil să se aștepte dublarea în continuare a pieței la fiecare 12 luni în cursul următorilor 5-10 ani, înainte de a interveni o încetinire.

Rațiunea este că aceste sisteme sînt competitive încă de pe acum în multe părți ale S.U.A., nu numai în regiunile însorite din sud-vestul țării. Dealtfel, costul va tinde să scadă, apreciază expertul citat, odată cu extinderea aplicațiilor — atît din punct de vedere tehnic, cît și teritorial. În anul 2 000, declară el, datorită utilizării energiei solare consumul altor surse de energie în S.U.A. va putea fi cu circa 8% mai redus decît ar fi fost cazul fără ea. Esențial în evaluarea perspectivelor este faptul că aplicațiile bazate pe energie solară devin tot mai ieftine, pe cînd sursele alternative de energie devin tot mai scumpe.

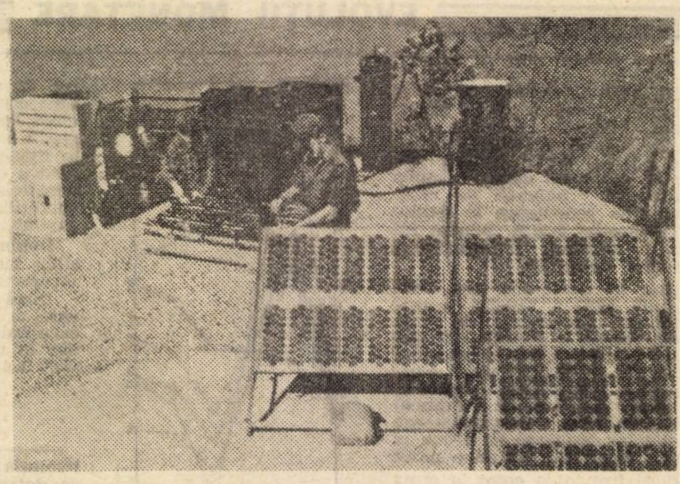

Instalație experimentală de purificare a apei cu ajutorul energiei solare

CURIER

GLOSAR

Funcția de emisiune a creditului

PÎNĂ NU DEMULT, cercetările economice s-au preocupat exclusiv de funcția distributivă a creditului. În îndeplinirea acestei funcții, creditul bancar apare ca un sistem de relații între întreprinderi și bănci : mijloacele bănești ale întreprinderilor care, în circuitul lor, devin temporar disponibile în conturile bancare ale acestor întreprinderi, ca și cele ale sistemului financiar, care se eliberează — de asemenea temporar — în cadrul operațiilor efectuate de acest sistem, devin, prin mobilizarea lor de către bancă, resurse ale sistemului de credit și sînt folosite, prin redistribuire, la creditarea economiei naționale.

Creditul nu îndeplinește însă numai funcția de distribuție, ci și aceea de emisiune. A fost destul de greu să se ajungă la această constatare, iar unii cercetători contestă și azi o asemenea funcție. Ea este totuși indispensabilă într-o economie dinamică, în care activitatea de producție și circulație are nevoie în permanență de un volum tot mai mare de mijloace bănești. Sursa mijloacelor bănești suplimentare, necesare în urma intrării în circuit a unor noi valori care se distribuie și redistribuie în procesul economic, nu poate fi alta decît creditul, utilizat în funcția lui de emisiune : „Politica de credit a băncii constituie în același timp și politica ei de emisiune“ (Z. V. Atlas).

Creditul reprezintă deci instrumentul menit să servească, cu ajutorul băncilor, la realizarea unei concordanțe permanente a masei banilor în circulație cu aceea cerută de reproducția lărgită. Atunci cînd plusul de bani în circulație reclamat de sporirea producției nu se poate acoperi prin redistribuirea mijloacelor bănești existente în circulație (numerarul și disponibilitățile din conturile bancare), el va fi acoperit prin crearea de mijloace bănești, adică prin lărgirea creditului, prin utilizarea funcției de emisiune a acestuia.

Este evident că această utilizare a creditului ca instrument de reglare a dinamicii producției și circulației trebuie bine cumpănită, deoarece ea poate constitui germenul unui dezechilibru în economie. Pentru ca emisiunea suplimentară de bani prin intermediul creditului să sprijine efectiv dezvoltarea economiei este necesar :

— să existe mijloace de producție și forță de muncă disponibile ;

— rezultatul final — produsul — să aibă o desfacere asigurată ;

— recuperarea creditului să fie efectuată într-un termen scurt.

În cazul contrar, utilizarea funcției de emisiune a creditului poate degenera într-un dezechilibru inflaționist în economie.

Într-o serie de țări capitaliste, stagnarea economică și fenomenele de criză, atît de dese în ultima vreme, au fost combătute printr-o politică a „banilor ieftini“, adică printr-o largă utilizare a funcției de emisiune a creditului și prin practicarea unor dobînzi reduse. De cele mai multe ori, această politică a sporit inflația, fără să se realizeze „încălzirea“ economiei. Numeroasele cazuri de „stagflație“, de coexistență a inflației și stagnării economice, au dovedit că fără existența unor condiții favorabile, utilizarea expansionistă a creditului nu duce la obținerea efectelor pe care se conta.

În țările socialiste, inclusiv în țara noastră, funcția de emisiune a creditului este adaptată întocmai nevoilor reale de creștere a producției. O asemenea adaptare se realizează planificat — prin planul de credit —, așa cum circulația numerarului este planificată prin planul de casă. În planul de credit figurează creșterea resurselor de credite (inclusiv creșterea numerarului în circulație) în funcție de nevoile sporite de credite ale economiei.

C. K.

Protecția mediului

Oltea Vasilescu, Tîrgu Mureș — Ar fi, desigur, o iluzie să se creadă că protecția mediului nu presupune cheltuieli. Pe de altă parte, nu trebuie uitat că măsurile pe linia protecției mediului se soldează cu reutilizarea unor deșeuri poluante, economisindu-se astfel o serie de materii prime, adeseori procurate din import, ca și cu crearea de noi locuri de muncă. În R.F.G., de pildă, se apreciază că măsurile adoptate împotriva poluării fonice vor stimula dezvoltarea activității în ramura materialelor de construcții, pînă în 1985 fiind de așteptat crearea a 50 000 noi locuri de muncă. Adoptarea unor dispoziții mai severe privind izolarea termică și construirea unor uzine de epurare pe bază biologică vor avea de asemenea ca urmare, potrivit specialiștilor, sporirea cu cîteva zeci de mii a locurilor de muncă din construcții. În prezent peste 1 000 de întreprinderi vest-germane activează în domeniul înlăturării deșeurilor și tratării apelor uzate, al combaterii poluării atmosferice și fonice. Pe linia reutilizării deșeurilor industriale, la Hamburg a luat ființă o veritabilă „bursă a deșeurilor“, care informează pe eventualii beneficiari cu privire la deșeurile recuperabile pe care le-ar putea furniza. Succesul acestei „burse“ a inspirat Camerei de industrie și comerț ideea de a înființa instituții similare în întreaga țară.

Flotare impură

Dorin Mâșcu, Pitești — 1) Noțiunea de flotare „impură“ definește situația în care băncile centrale nu renunță total la influențarea cursurilor valutare ca instrument de dirijare a economiei. Deci, chiar dacă a fost adoptat regimul cursurilor valutare flotante, băncile centrale intervin totuși pe piață, dar nu în mod deschis, ci camuflat, pentru a imprima o anumită evoluție cursurilor, conform obiectivelor economice și financiare pe care le urmăresc.

2) Societatea constructoare de automobile „Citroën“ a fost întemeiată în anul 1915 de inginerul francez André Citroën (1878—1935). În 1934 ea devine o filială a societății Michelin, principala firmă franceză producătoare de anvelope. În 1955 firma Citroën a încheiat un acord cu vechea firmă constructoare de automobile Panhard, pe care apoi a absorbit-o în 1965. Ulterior „Citroën“ a încheiat o convenție de colaborare cu „Peugeot“.

Consultații

Vasile Troacă, Galați — Publicarea consultațiilor în sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior a început în nr. 5 din 3 februarie 1978 al revistei noastre. Întrucît redacția nu dispune de un stoc pentru satisfacerea cererilor privind numerele apărute, iar asigurarea numerelor de care aveți nevoie de la chioșcuri vi se pare și dumneavoastră incertă, vă sugerăm încheierea unui abonament la oficiul poștal de care aparțineți.

Transport pe apă

Axente Burdușel, Gherla — Scumpirea carburanților și aglomerarea crescîndă a rețelelor feroviare și rutiere fac tot mai atractiv transportul de mărfuri pe apă, în ciuda vitezei mai reduse care îi este caracteristică. Avantajele transportului pe apă sînt deosebit de vizibile în cazul produselor voluminoase cum sînt cărbunele, minereurile, lemnul, cerealele, furajele sau anumite utilaje. Astfel, un vas de 1 500 tone poate înlocui 62 de camioane cu o capacitate de 24 tone fiecare, alcătuind o coloană lungă de 3 km. Pentru transportul amintit cu camioane, pe distanță lungă, ar fi fost nevoie de 62 șoferi și 62 ajutori de șoferi, față de un echipaj format din numai cîteva persoane în cazul transportului pe apă. Pornind de la aceste avantaje, numeroase țări europene se preocupă de extinderea rețelei lor de canale navigabile.

După cum se relevă într-un articol reluat de revista iugoslavă **Ekonomska politika,** Ungaria și Iugoslavia efectuează lucrări începute mai demult pe Tisa, Polonia intenționează să amenajeze Odra și Vistula pentru a permite navelor de pînă la 2000 t să ajungă pînă în regiunea industrială a Sileziei. Iugoslavia intenționează să construiască un canal Dunăre—Sava—Marea Adriatică etc. În țara noastră se află în construcție canalul Dunărea — Marea Neagră, cu o capacitate de transport de circa 100 mil. tone mărfuri anual.

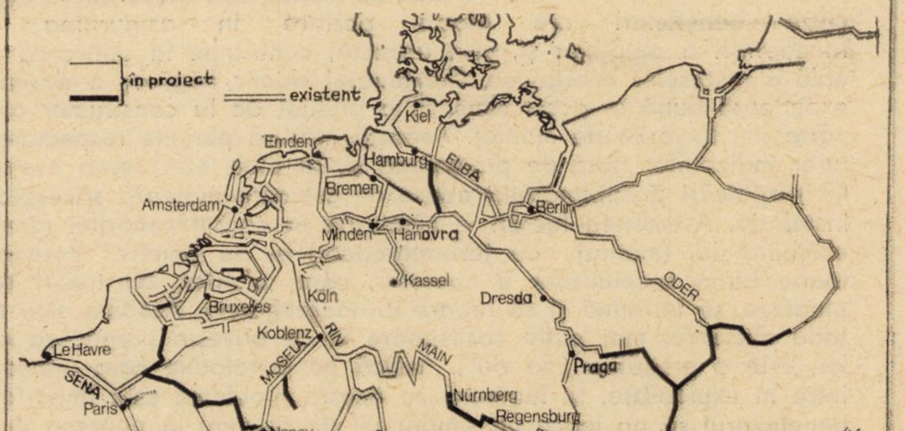

Economisirea energiei electrice și a combustibilului

(Urmare din pag. 9)

unor idei de modificare structurală a concepției energetice a unităților noastre viitoare, circulația produselor pe fluxul tehnologic prin cădere, folosirea căldurii din apele de răcire, înmagazinarea frigului în rezervoarele de apă de incendiu sau în sol ș.a. **(F. Buruiană)**

EFECTELE ATINGERII ÎN DEVANS A PARAMETRILOR PROIECTAȚI

„**La nivelul** Centralei industriale de rafinării și petrochimie normele de consum au fost reduse an de an la marea majoritate a produselor. Ce a concurat la aceasta? Din experiența noastră rezultă că un element important care duce la micșorarea normelor de consum este **atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați la noile capacități de producție,** care asigură randamente superioare din toate punctele de vedere. Firește, atingerea mai rapidă a parametrilor proiectați este legată de calitatea utilajelor, de montajul lor, de întărirea disciplinei tehnologice în exploatare etc. În acest domeniu avem încă întîrzieri față de prevederi, cauzele fiind diferite de la un obiectiv la altul.

În legătură cu nivelul consumurilor energetice la capacitățile noi, ca și la celelalte de altfel, este de subliniat importanța deosebită care revine realizării unei exploatări energice corecte, raționale, urmăririi și supravegherii bunei funcționări a fiecărei instalații etc. Eforturile care se depun în această privință sînt îngreunate de faptul că **instalațiile noi care intră în funcțiune nu au atribuit și personalul de reparații corespunzător,** ceea ce conduce la întîrzieri în efectuarea unor reparații și, în final, influențează în mod negativ consumurile de energie și combustibil. Există și cazuri cînd asigurarea din vreme de la furnizori a pieselor de schimb ansamblelor și subansamblelor necesare reparațiilor nu este pusă la punct. Ministerul nostru, cît și centrala industrială trebuie să analizeze mai îndeaproape problemele semnalate, luînd în consecință măsurile ce se impun" **(G. Mărășescu).**

PREGĂTIREA CADRELOR

Faptul că, în ultimul timp, o parte din **lucrările de montaj sînt executate în regie de către beneficiari are** efecte pozitive în asigurarea bunei funcționări a utilajelor și, prin aceasta, contribuie la utilizarea rațională a resurselor energetice. Combinatul chimic Făgăraș a acumulat o experiență bună în acest sens. El a preluat de la constructor o mare parte din lucrările de montaj. Această măsură permite respectarea tuturor indicațiilor date de proiectanți și, în plus, efectuarea eventualelor modificări și îmbunătățiri aduse de cel care urmează să exploateze instalația. Asemenea lucrări – efectuate în cadrul centralei termice a combinatului (montaj de turboagregate) – au permis, totodată, o foarte bună specializare a cadrelor, care, ulterior, au trecut să exploateze, să întrețină și să repare turboagregatele. Aceasta este o metodă eficientă, mai puțin costisitoare în ce privește pregătirea cadrelor, este o pregătire „pe viu", adică pe instalațiile care urmează să intre în exploatare. În legătură cu aceste probleme este important ca beneficiarul să nu joace un simplu rol de asistent la punerea în funcțiune, ci să aibă un **rol activ,** iar constructorul să fie de fapt cel care asistă la probele tehnologice. Aceasta pentru că, la orice punere în exploatare, se ivesc uneori dificultăți peste care se poate trece numai prin intervenția directă a beneficiarului **(M. Leonida)**

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

ION IAMANDI, Ploiești — Față de prevederile Decretului nr. 246/1977, stabilirea alocației de stat, în cazul dv., se face ținîndu-se seama de retribuția tarifară la care se adaugă indemnizația acordată pentru muncă nenormată. Neexistînd nici o prevedere derogatorie — încadrarea dv, în cele patru luni cînd ați avut o indemnizație mai mică neavînd un caracter temporar — rezultă că alocația vi s-a calculat corespunzător prevederilor legale.

UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI, Slatina — Contractul individual de muncă se încheie în două exemplare, pentru motivele de drept și de fapt arătate în adresa dv. În ipoteza în care comunicarea scrisă, la care vă referiți, cuprinde toate elementele esențiale ale contractului de muncă, această comunicare se poate considera că constituie un exemplar al contractului de muncă, doveditor al acordului intervenit între cele două părți contractante.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 15 din 14 aprilie 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Perfecționarea mecanismului economico-financiar
  - Creșterea rolului contractelor de comerț exterior **(dr. Ioan Georgescu, dr. Alexandru Deteșan)** 1
  - Dezbatere „R.E." Perfecționarea gestiunii economice în condițiile adîncirii democratismului economic 3
- Producția fizică realizată ritmic la toate sortimentele **(Gh. Drăghici, L. Țăranu)** 6
- Dezbateri în mari unități industriale. Economisirea energiei electrice și a combustibilului 8
- Exigențe ale cincinalului revoluției tehnico-științifice. Interdependența cercetare-dezvoltare tehnologică-producție. **(dr. ing. Corneliu Russu)** 10
- O problemă de seamă a dezvoltării economico-sociale a României. Utilizarea rațională a pămîntului **(dr. ing. Alexandru Ignat, dr. arh. Mircea Enache)** 12
- Cititorii au cuvîntul 15

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Întărirea disciplinei de plan și contractuale – condiție a eficienței activității economice. Urmărirea operativă a producției și desfacerii **(George Vladimir, Gabriel Halalai, Mihai Vițelariu)** 16
- Creație tehnică de masă **(Ion Cristea)**
- Generalizarea experienței întreprinderilor model **(Ioan Roșu)** 17

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Venitul național **(lector univ. Gruiță Părăianu)** 18

TEORII ● IDEI

- Viitorul electronicii și informaticii **(Mihai Drăgănescu)** 20
- Om-tehnică-mediu. Uzina aqua (II) **(Mihai Băcescu)** 22
- Școli ● curente ● economiști. Gîndirea monetară occidentală și maladiile structurale ale sistemului capitalist (II) **(asist. univ. Silviu Cerna)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Facilități internaționale de garantare a creditelor de export **(Ion Barac)** 26
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 30
- Curier 31

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11–25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. – filiala sect. 1 București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAŢĂ ŞI SUPLIMENTARĂ DE ACCIDENTE= ECONOMIE + PREVEDERE

Asigurarea mixtă de viaţă şi suplimentară de accidente este utilă oricărei persoane în vîrstă de la 16 la 60 de ani.

DE CE ?

Pentru că :

- Oferă posibilitatea îmbinării prevederii cu economia, constituind un sprijin material pentru cel ce se asigură sau pentru familia sa, întrucît în cazul survenirii unor riscuri asigurate (din accidente) suma înscrisă în poliţă se plăteşte majorată de 6 ori, iar dacă evenimentele asigurate nu s-au produs, la expirarea duratei asigurării, suma asigurată (economisită) se plăteşte majorată cu 10 la sută.
- Dă posibilitatea asiguratului să încaseze pe parcursul duratei asigurării, cîte 1 000 lei pentru fiecare combinaţie de litere înscrisă în poliţă, ieşită la tragerile de amortizare lunare şi speciale.

CE RISCURI SÎNT ASIGURATE ?

- Sînt acoperite cazurile de invaliditate permanentă, totală sau parţială şi de deces din accidente, produse de o serie de evenimente neprevăzute, cum ar fi : explozia, prăbuşirea de teren, lovirea, căderea, alunecarea, acţiunea violentă a unei persoane, atacul unui animal, trăsnetul, acţiunea curentului electric, arsura, înecul, intoxicarea subită sau asfixierea din cauze subite şi multe altele, precum şi decesul din alte cauze decît cele de accidente.

CE SUME SE POT ASIGURA, PE CE DURATĂ ŞI CARE ESTE NIVELUL PRIMELOR DE ASIGURARE ?

- Se poate asigura orice sumă, în mii de lei, pe durate de la 5 la 20 de ani.
- Primele de asigurare se stabilesc în funcţie de mărimea sumei asigurate, de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata asigurării, fiind pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată, între 6,75 şi 21 de lei, acestea putîndu-se achita şi în rate, iar în cazul achitării lor anticipate, pe mai mulţi ani, ADAS acordă o reducere de 4%, pentru fiecare an, începînd cu cel de-al doilea an socotit de la expirarea anului de asigurare în curs.

Pentru ca Administraţia Asigurărilor de stat să-şi onoreze prompt obligaţiile din contractul de asigurare, dv., stimaţi asiguraţi, aveţi datoria să achitaţi la termen primele de asigurare. Această obligaţie vă cere prea mult timp ? Nu, deoarece puteţi plăti primele de asigurare folosind „consimţămîntul scris", prin împuternicirea ce o daţi lucrătorilor care vă efectuează plăţile de retribuţii de a achita Administraţiei Asigurărilor de Stat, din drepturile dv., primele, atît pentru asigurările în curs, cît şi pentru cele pe care le veţi încheia sau reînnoi.

Pentru relaţii suplimentare şi contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresaţi responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

ELECTROAPARATAJ

București – B-dul Marelui Stadion nr. 3
Telefon : 27 30 90
Telex : 11 692

Vă recomandă noile tipuri de contactoare electromagnetice de curent alternativ din seria AR, cu multiple avantaje pentru beneficiari :

- gabarit redus
- greutate mică
- consum energetic scăzut
- exploatare ușoară

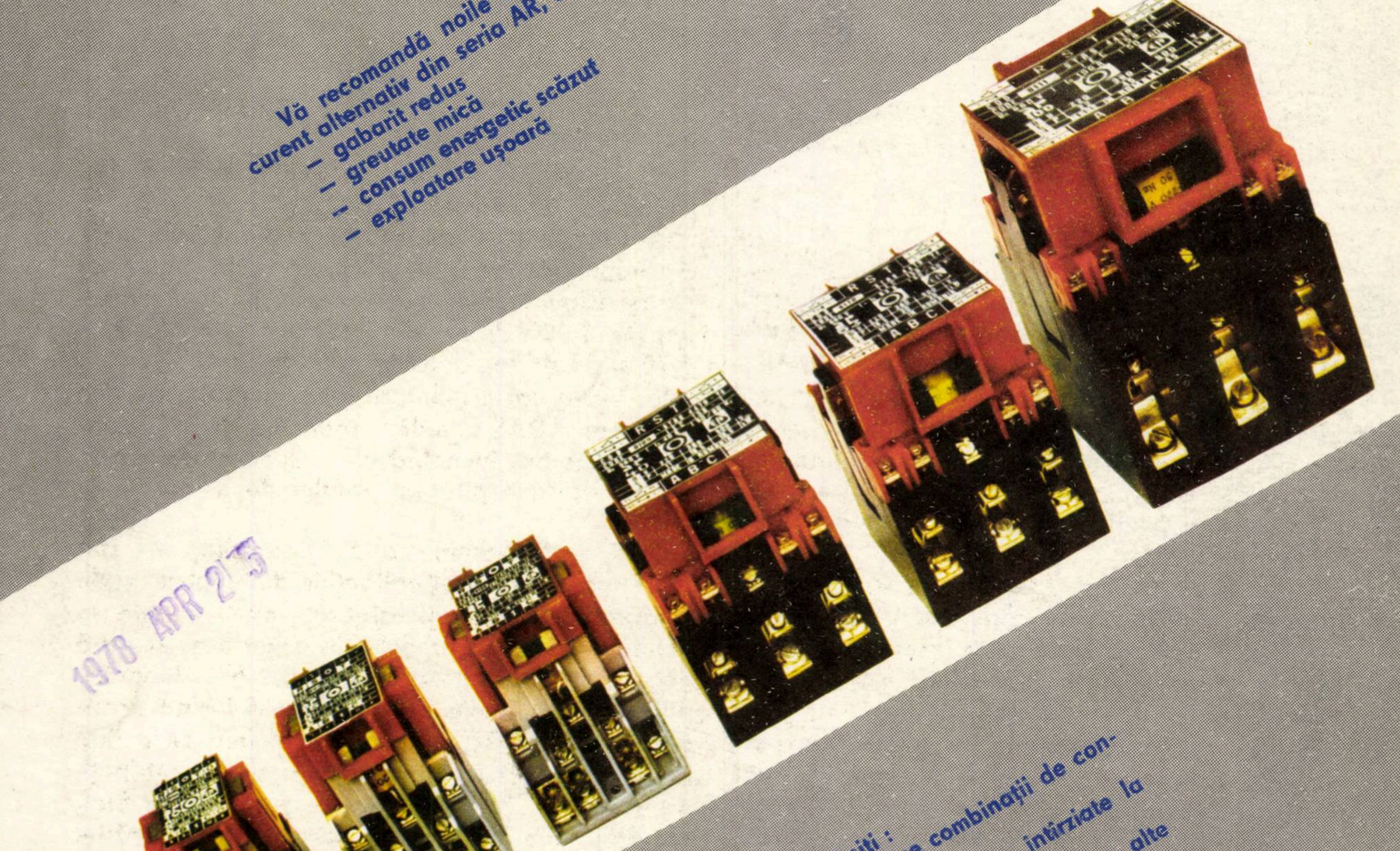

1978 APR 25

Pentru acționări electrice și automatizări, folosiți :

- contactoare auxiliare tip A8 prevăzute cu diverse combinații de contacte normal deschise și normal închise
- contactoare auxiliare tip D8 prevăzute și cu contacte întîrziate la închidere sau la deschidere

Pentru comanda motoarelor electrice de curent alternativ sau alte acționări electrice utilizați :

- contactoare de forță tip AR de 6, 10, 16, 25, 40, 63, 100, 160, 250, 400 A
- Numeroase accesorii lărgesc gama exploatării :
- dispozitive de fixare rapidă pe șină
- dispozitive de acționare în curent continuu
- dispozitive de zăvorire mecanică
- dispozitive de interblocaj mecanic

Lei 5

D 646

Revista
ECONOMICĂ

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

PERFECȚIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

CONFERINȚA NAȚIONALĂ
A FEMEILOR

Numărul 16 ● Vineri 21 aprilie 1978

VIZITA PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII

Salutînd din balconul Casei Albe

Un moment însemnat al vizitei : semnarea Declaraţiei comune

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în Statele Unite ale Americii

MOMENT STRĂLUCIT DE AFIRMARE INTERNAȚIONALĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE, A ÎNALTULUI PRESTIGIU AL PREȘEDINTELUI ȚĂRII

APROBAREA UNANIMĂ, sentimentele de profundă satisfacție și vie mîndrie patriotică cu care întregul popor român salută rezultatele rodnice ale vizitei întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în Statele Unite ale Americii, manifestările pline de căldură, de deosebită stimă și considerație cu care națiunea americană a întîmpinat pe înalții soli ai poporului român, ca și amplul ecou internațional al acestei vizite reprezintă o nouă și strălucită confirmare a prestigiului și autorității de care se bucură astăzi pe toate meridianele România socialistă pentru realizările remarcabile în dezvoltarea multilaterală a țării, pentru politica sa de pace și colaborare, de amplă deschidere promovată pe arena mondială.

● Contribuție marcantă la promovarea unui spirit nou, democratic, constructiv, în relațiile internaționale ● Președintele României, exponent fidel al intereselor poporului român, personalitate proeminentă a lumii contemporane ● O expresie a politicii dinamice românești de extindere a colaborării economice, de promovare a unor forme moderne, eficiente de cooperare ● Întregul nostru popor își exprimă deplina adeziune față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, sentimentele de profundă dragoste și prețuire față de președintele țării.

Rezultatele bogate, bilanțul substanțial al recentului dialog la nivel înalt româno-american, caracterul intens de lucru al vizitei, excepționala densitate a contactelor și întîlnirilor pe care le-a prilejuit, documentele semnate, ilustrează din nou în mod elocvent contribuția de excepțională importanță a președintelui **Nicolae Ceaușescu** la inițierea, elaborarea și promovarea consecventă, neabătută a politicii internaționale a României socialiste, de pace, prietenie și colaborare cu toate țările. Este o politică ce se află în deplin consens cu năzuințele supreme ale tuturor popoarelor, fiind apreciată ca o contribuție majoră la abordarea într-un spirit nou, constructiv, a marilor probleme ale contemporaneității. **„Cred că este cazul să subliniez** – a ținut să releve președintele **Jimmy Carter,** referindu-se la personalitatea șefului statului român **– că în calitatea de conducător al măreței sale țări, el nu numai că a asigurat un uriaș progres al României, dar și-a cucerit un rol de lider în întreaga comunitate internațională, ceea ce este remarcabil".**

Asemenea aprecieri elogioase la adresa președintelui țării noastre, care se adaugă cuvintelor similare de prețuire rostite de oameni politici de pe toate meridianele – constituind pentru fiecare cetățean al patriei un izvor de profundă satisfacție și legitimă mîndrie – subliniază în același timp însemnătatea esențială a convorbirilor, a schimburilor directe de vederi între factorii investiți cu răspunderea supremă în stat. Din acest punct de vedere, cea mai nouă etapă a dialogului la nivel înalt româno-american – a șasea într-o perioadă de nouă ani – reprezintă un moment de amplă rezonanță atît pe planul raporturilor bilaterale cît și în sfera vieții internaționale. Ea ilustrează cu forța de convingere a faptelor că este întru totul posibil ca două țări deosebite ca mărime, cu orînduiri sociale diferite și situate la o mare depărtare geografică una de alta să colaboreze rodnic, atunci cînd se pornește de la respectarea fermă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și respectului reciproc, ale renunțării la folosirea forței și la amenințarea cu forța, ale dreptului inalienabil al fiecărei națiuni de a se dezvolta liber, fără nici un amestec din afară.

Este deosebit de îmbucurător că **Declarația comună** semnată de președinții celor două țări proclamă voința de a extinde relațiile bilaterale pe o asemenea bază, preluînd și îmbogățind principiile înscrise în Declarația încheiată la Washington în 1973. **„Trebuie să declar** – arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu – că întîlnirea și convorbirile cu președintele Carter au fost deschise, fructuoase. Am stabilit nu numai relații de colaborare între țările noastre, dar, aș spune, și relații prietenești – care se vor reflecta, fără îndoială, în colaborarea româno-americană. Îmi exprim speranța că aceste convorbiri și înțelegeri vor deschide noi perspective colaborării dintre România și Statele Unite, în interesul celor două țări, al cauzei colaborării și păcii internaționale."**

România întreține astăzi largi relații comerciale și de cooperare economică, inclusiv în producție, cu peste 140 de state ale lumii. În acest cadru s-au dezvoltat și raporturile economice ale țării noastre cu Statele Unite ale Americii. În ultimii zece ani schimburile economice dintre România și S.U.A. au crescut de aproape zece ori, obiectivul propus fiind de a ridica valoarea acestor schimburi la cel puțin 1 miliard de dolari în 1980. Pe baza realizărilor remarcabile din ultimele trei decenii, ca și a marilor sale proiecte și obiective de viitor, România este astăzi în situația de a constitui un partener economic privit cu interes de o țară cu o înaltă dezvoltare economică cum este S.U.A. Aceasta reprezintă una din premisele de bază ale amplificării colaborării economice dintre cele două țări, ale promovării unor noi forme de cooperare.

Pornind de la ideea că relațiile economice ar putea progresa și mai rapid dacă pe plan juridic li s-ar asigura o bază stabilă, de lungă durată, corespunzînd intereselor dezvoltării planificate a economiei socialiste românești, ca și celor ale firmelor americane, Declarația comună semnată cu prilejul actualei vizite, subliniază în mod expres voința celor două părți de a se căuta căile pentru înfăptuirea acestui important deziderat, ca și de a se promova reducerea tarifelor și a barierelor netarifare din calea comerțului. Extinderea clauzei națiunii celei mai favorizate pentru perioade de timp mai îndelungate decît în prezent — cînd aceasta este supusă reînnoirii în fiecare an — s-ar înscrie pe această linie ca un factor de primă însemnătate.

Cu ocazia vizitei s-a ajuns la o serie de înțelegeri privind dezvoltarea unor noi acțiuni de colaborare, inclusiv de cooperare în producție în cadrul unor societăți mixte. Sînt, de asemenea, în curs negocieri cu alte companii americane pentru dezvoltarea cooperării într-o serie de domenii economice importante. Numeroasele schimburi de vederi cu reprezentanți ai cercurilor de afaceri din S.U.A., inclusiv cu membrii Consiliului economic americano-român, ca și vizitarea unor întreprinderi din domenii de vîrf ale tehnicii contemporane — cum sînt energia nucleară, electronica, forajul submarin etc. — au evidențiat existența unor perspective largi pentru dezvoltarea continuă a colaborării economice dintre cele două țări, dintre firme americane și întreprinderi românești, colaborare orientată cu precădere spre forme noi, moderne, de înaltă eficiență, inclusiv pe terțe piețe.

Dialogul la nivel înalt a evidențiat, de asemenea, dorința reciproc împărtășită de intensificare a relațiilor culturale, de adîncire a schimburilor de valori spirituale, în scopul creșterii înțelegerii reciproce și a prieteniei dintre cele două popoare, a cunoașterii mai bune a realităților din cele două țări.

Soldate cu rezultate deosebit de fructuoase pentru amplificarea colaborării pe multiple planuri dintre România și Statele Unite ale Americii, recentele convorbiri româno-americane la nivel înalt au prilejuit, totodată, un larg schimb de vederi, purtat într-un spirit de sinceritate și înțelegere reciprocă, asupra unora din cele mai spinoase și mai complexe probleme ale actualității internaționale. Prin aria problemelor abordate, ca și prin faptul îmbucurător că în multe dintre ele s-a ajuns la concluzii și aprecieri apropiate sau chiar comune, noul dialog la nivel înalt româno-american depășește cu mult cadrul relațiilor bilaterale, înscriindu-se ca o nouă contribuție majoră a României reprezentată în mod strălucit de cel mai ilustru fiu al său, personalitate politică de talie mondială, la afirmarea unui spirit nou, democratic și plin de răspundere pentru soarta omenirii, în direcția soluționării marilor probleme ale lumii contemporane.

În acest spirit, Declarația comună consemnează hotărîrea celor două țări de a contribui activ la aplicarea deplină a tuturor prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și de a colabora strîns pentru ca reuniunea de la Madrid din 1980 să adopte măsuri efective îndreptate spre întărirea securității și destinderii pe continentul european, inclusiv în ce privește dezangajarea militară și dezarmarea. Declarația subliniază de asemenea însemnătatea apropiatei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, în legătură cu care România consideră că trebuie să producă o cotitură radicală în procesul negocierilor de dezarmare, aducîndu-și de aceea o contribuție activă la pregătirea ei. O deosebită atenție se acordă în Declarația comună problemei lichidării subdezvoltării și făuririi unei ordini economice internaționale mai juste și echitabile. Deși S.U.A. sînt o țară cu un înalt grad de dezvoltare, iar România se află încă în stadiul de țară în curs de dezvoltare, ambele țări manifestă preocupare pentru această problemă, viața demonstrînd că făurirea unei noi ordini corespunde intereselor fundamentale ale tuturor statelor.

În mod firesc, o mare importanță a fost acordată în cadrul convorbirilor situației din Orientul Mijlociu, dialogul prilejuind reafirmarea poziției consecvente, principiale a României cu privire la căile unei soluționări trainice și juste, prin mijloace politice, pașnice, a acestei probleme, pentru instaurarea păcii ca o necesitate vitală pentru popoarele din regiune, ca și din întreaga lume.

Acest schimb larg de vederi asupra problematicii internaționale a permis să se ajungă la concluzia că și în acest domeniu, ca și în cel al relațiilor bilaterale, există premise certe ale unei conlucrări mai strînse, deosebit de importantă fiind în acest context hotărîrea consemnată în Declarația comună de a extinde și adînci contactele la toate nivelurile, inclusiv la cel mai înalt.

Exprimîndu-și deplinul acord și întreaga admirație față de modul strălucit în care s-a desfășurat și de rezultatele deosebit de rodnice cu care s-a încheiat nobila solie de pace, prietenie și colaborare a poporului român în S.U.A., opinia publică din țara noastră încearcă sentimente de puternică mîndrie patriotică, considerînd-o ca o valoroasă contribuție la cauza păcii mondiale și înțelegerii între popoare, la creșterea prestigiului României socialiste și a președintelui său pe arena internațională.

Prin telegrame și mesaje care sosesc de pe tot cuprinsul țării, întregul nostru popor își manifestă aprobarea și adeziunea unanimă față de rezultatele rodnice ale vizitei tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în Statele Unite ale Americii. Dînd glas acestor sentimente, oamenii muncii români, maghiari, germani își exprimă mîndria patriotică pentru activitatea neobosită desfășurată de secretarul general al partidului, președintele României socialiste, în slujba intereselor țării, a cauzei păcii și cooperării internaționale.

Reafirmîndu-și și cu acest prilej totala adeziune față de politica internă și externă a partidului și statului nostru, ei se angajează să nu precupețească nici un efort, să-și folosească întreaga energie și capacitate creatoare pentru înfăptuirea exemplară a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale ale partidului.

Dinu DRAGOMIRESCU

PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU PROMOTOR AL UNOR NOI PRINCIPII ÎN RELAȚIILE ECONOMICE ȘI POLITICE INTERNAȚIONALE

„Desigur, am discutat cu președintele Carter și problemele internaționale... Am pornit de la faptul că între problemele economice și cele politice există o interdependență strînsă, că soluționarea justă a problemelor politice, realizarea păcii în diferite părți ale lumii, excluderea forței și amenințării cu forța, afirmarea principiilor de deplină egalitate între națiuni, de respect al independenței și suveranității, de neamestec în treburile interne au un rol hotărîtor în asigurarea unor bune relații economice, în dezvoltarea colaborării reciproc avantajoase între națiuni.

Poate unii dintre dumneavoastră se vor întreba de ce vă vorbesc despre respectul independenței și suveranității naționale, ținînd seama că dumneavoastră vă ocupați de afaceri. Afacerile trebuie să se bazeze însă tot pe aceste principii. România, care are o istorie îndelungată, de peste 2 000 de ani, a ținut întotdeauna la independența sa și este hotărîtă să dezvolte relații cu toate statele fără deosebire de orînduire socială, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale. Sîntem convinși că numai pe această bază omenirea va putea să trăiască mai bine, popoarele vor beneficia din plin de cuceririle științei și civilizației, vor realiza o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră“.

„Deși România este încă o țară în curs de dezvoltare, ea dispune de întreprinderi cu nivel tehnic care pot realiza o cooperare bună cu firmele din Statele Unite, atît în cadru bilateral, cît și pe terțe piețe. Iată de ce am acționat și acționăm pentru a identifica noi domenii de cooperare în producție, îndeosebi de organizare a unor noi societăți mixte de producție... Știu că pentru multe companii americane aceasta reprezintă un lucru nou. În viața internațională însă, lucrurile noi se afirmă cu putere și trebuie promovate cu curaj, cu îndrăzneală, pentru că ele ajută la soluționarea într-un mod nou a problemelor economice, contribuind inclusiv la realizarea noii ordini economice mondiale“.

(Din Cuvîntarea președintelui **NICOLAE CEAUȘESCU** la recepția și dejunul oferite în cinstea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de Consiliul economic americano-român și Asociația de politică externă din New York)

Din Declarația comună a președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a președintelui Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter

Președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Statelor Unite ale Americii, Jimmy Carter, constatînd cu satisfacție că relațiile politice, economice, științifice, culturale și în alte domenii între cele două țări au cunoscut o importantă dezvoltare în ultimii ani, hotărînd să ia în continuare măsuri pentru extinderea relațiilor și cooperării bilaterale, pentru edificarea securității și dezvoltarea cooperării în Europa, întărirea păcii și securității internaționale și găsirea de soluții problemelor multiple care confruntă omenirea,

Au declarat hotărîrea lor comună, între altele, asupra următoarelor :

De a promova și facilita extinderea comerțului și a cooperării economice între cele două țări, ținînd seama de statutul prezent al României ca țară în curs de dezvoltare.

De a promova reducerea tarifelor și a barierelor netarifare în calea comerțului, în conformitate cu acordul privind relațiile comerciale dintre cele două țări, și de a urmări creșterea volumului și diversificarea structurii comerțului bilateral.

De a căuta căile pentru așezarea relațiilor comerciale nediscriminatorii existente pe o bază mai stabilă și pe termen lung, în special prin reînnoirea acordului privind relațiile comerciale.

De a încuraja dezvoltarea activităților de cooperare, inclusiv societățile mixte și cooperarea pe terțe piețe, contactele și schimburile reciproce între organizațiile economice române și firmele americane, participarea la expoziții specializate în cele două țări, creșterea schimbului de informații și date economice și alte măsuri pentru aplicarea acordului de cooperare economică, industrială și tehnică pe termen lung, semnat în 1976 ; și, în legătură cu aceasta, de a sprijini activitățile Comisiei mixte româno-americane și ale Consiliului economic româno-american.

De a acționa pentru a se asigura tuturor țărilor, mari sau mici, posibilitatea de a contribui la soluționarea problemelor mondiale complexe pe bază de egalitate.

De a promova soluționarea tuturor diferendelor dintre state prin mijloace pașnice și eliminarea folosirii forței și a amenințării cu forța.

De a contribui activ la aplicarea deplină a tuturor prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa și de a promova procesul multilateral inițiat de conferință. Ei au fost de acord că reuniunea de la Belgrad a stabilit o bază fermă pentru continuarea acestui proces ; în același timp, ei și-au exprimat nemulțumirea că nu a fost posibil să se ajungă la un acord asupra numeroaselor propuneri utile prezentate. Ei au convenit să colaboreze strîns pentru ca reuniunea de la Madrid din 1980 să adopte măsuri efective îndreptate spre întărirea securității și dezvoltarea cooperării în Europa în domeniile cooperării economice, schimburilor culturale și problemelor umanitare, dezangajării militare și dezarmării. De asemenea, ei au fost de acord că dezvoltarea relațiilor prietenești și de bună vecinătate între țările din Balcani va constitui o contribuție pozitivă la întărirea securității și dezvoltarea cooperării în Europa.

De a acționa cu hotărîre pentru adoptarea unei largi game de măsuri de dezarmare, inclusiv dezarmare nucleară, cum sînt oprirea cursei înarmărilor și reducerea bugetelor militare, a forțelor armate și armamentelor, care să ducă în final la dezarmarea generală și completă sub un control internațional efectiv. Ei s-au pronunțat pentru asumarea de către Organizația Națiunilor Unite a unui rol mai eficient în examinarea problemelor internaționale ale dezarmării și au subliniat sprijinul lor activ pentru sesiunea specială a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite consacrată dezarmării.

De a acționa pentru instaurarea unei ordini economice internaționale mai juste și echitabile care să promoveze dezvoltarea economică accelerată a țărilor în curs de dezvoltare și de a intensifica dialogul și cooperarea între toate țările, îndreptate spre soluționarea problemelor economice majore, pe baza principiilor egalității, echității și avantajului reciproc.

De a întări rolul Organizației Națiunilor Unite în menținerea și consolidarea păcii în lume, în dezvoltarea cooperării între toate națiunile și în promovarea principiilor dreptului internațional în relațiile dintre state, prin reformarea și restructurarea sistemului O.N.U. cu scopul de a-l face mai puternic și mai eficient ; și de a întări cooperarea între țările lor în cadrul Organizației Națiunilor Unite și în alte organizații și conferințe internaționale.

O POLITICĂ DINAMICĂ DE EXTINDERE A UNOR RELAŢII ECONOMICE RECIPROC AVANTAJOASE

O însemnătate deosebită în cadrul vizitei efectuate de preşedintele NICOLAE CEAUŞESCU în Statele Unite ale Americii a avut-o analiza detaliată a posibilităţilor de extindere a relaţiilor economice dintre cele două ţări, dintre întreprinderi româneşti şi americane. Convorbirile purtate cu numeroase oficialităţi ale vieţii economice din S.U.A., cu oameni de afaceri şi conducerile unor firme şi companii americane, vizitele de lucru care au fost făcute la numeroase obiective economice, reprezentînd tehnologii de vîrf în domenii de primă importanţă, au evidenţiat multiplele posibilităţi de extindere a relaţiilor economice între cele două ţări, interesul partenerilor pentru dezvoltarea unor noi şi importante acţiuni de colaborare şi de cooperare în producţie, în cadrul unor societăţi mixte. Înţelegerile la care s-a ajuns cu o serie de firme americane, ca şi negocierile în curs cu unele companii pentru dezvoltarea cooperării într-o serie de domenii economice importante au completat în mod fructuos convorbirile oficiale, deschizînd perspective noi relaţiilor economice dintre cele două ţări.

În cursul vizitei, preşedintele Nicolae Ceauşescu *a primit o serie de membri ai guvernului S.U.A., alte oficialităţi americane şi internaţionale, reprezentanţi ai cercurilor de afaceri.*

■ În cadrul întrevederii cu **Michael Blumenthal**, ministrul finanţelor al Statelor Unite ale Americii s-a procedat la un schimb de opinii vizînd probleme ale dezvoltării relaţiilor economice între România şi Statele Unite, punîndu-se un accent deosebit pe aspectele financiare ale acestora. Totodată, au fost discutate unele probleme ale situaţiei monetare internaţionale. S-a evidenţiat necesitatea folosirii posibilităţilor existente pentru asigurarea dezvoltării raporturilor economico-financiare româno-americane pe baze reciproc avantajoase.

■ În cadrul convorbirii cu dr. **Sidney Hartman**, ministrul ad-interim al comerţului S.U.A. s-a făcut un schimb de opinii cu privire la evoluţia relaţiilor economice româno-americane subliniindu-se, totodată, rolul hotărîtor pe care l-au avut în diversificarea acestor raporturi contactele la cel mai înalt nivel de la Bucureşti şi Washington. Au fost examinate noi posibilităţi de dezvoltare a colaborării şi cooperării economice, industriale şi tehnice între întreprinderi româneşti şi firme americane. Au fost relevate cu satisfacţie rezultatele bune obţinute pînă în prezent, subliniindu-se că există hotărîrea ambelor părţi de a pune în valoare posibilităţile existente, de a identifica noi căi şi modalităţi concrete pentru sporirea volumului schimburilor comerciale pe bază reciproc avantajoasă, pentru amplificarea cooperării atît pe plan bilateral cît şi pe terţe pieţe.

■ Cu prilejul primirii ministrului agriculturii **Robert Bergland**, au fost abordate probleme ale colaborării dintre cele două ţări în domeniul agriculturii. Au fost relevate, de comun acord, succesele obţinute în promovarea colaborării în producţia agricolă şi în cercetarea ştiinţifică, evidenţiindu-se necesitatea folosirii unor noi forme de cooperare complexă de natură să contribuie la dezvoltarea relaţiilor româno-americane în aceste domenii. Ţinînd seama de importanţa vitală pe care o au pentru întreaga omenire problemele alimentaţiei a fost exprimată dorinţa ambelor părţi de a contribui, atît prin conţinutul colaborării bilaterale în domeniul agriculturii, cît şi prin activitatea pe plan internaţional, la rezolvarea acestor probleme în cadrul eforturilor menite să ducă la lichidarea subdezvoltării, la instaurarea unei noi ordini economice internaţionale.

■ În cadrul convorbirii cu **Henry Jackson**, senator democrat de Washington, preşedintele Comitetului pentru energie şi resurse naturale al Senatului S.U.A., au fost abordate probleme privind dezvoltarea colaborării româno-americane, în special în domeniul economic, pe baza egalităţii, a respectului şi avantajului reciproc, şi s-a efectuat un schimb de opinii cu privire la unele aspecte ale situaţiei internaţionale actuale.

■ În cursul convorbirii cu directorul general al Fondului Monetar Internaţional (F.M.I.), dr. **Hendrick Johannes Witteveen**, au fost discutate probleme privind colaborarea între România şi Fondul Monetar Internaţional. Totodată, a fost efectuat un schimb de păreri referitor la situaţia monetară internaţională.

■ Cu prilejul primirii lui **Armand Hammer**, preşedintele companiei „Occidental Petroleum“ şi **Albert Gore**, preşedintele companiei „Island Creek“. Armand Hammer a informat pe preşedintele României asupra stadiului actual al lucrărilor în vederea deschiderii minei din Virginia la care se vor valorifica resurse carbonifere prin cooperare mixtă între firma „Island Creek“ şi întreprinderi româneşti de profil. În timpul convorbirii s-a subliniat importanţa extinderii colaborării româno-americane în domeniul minier, în ansamblul bunelor raporturi dintre cele două ţări şi popoare.

■ Convorbirea care a avut loc cu **J. Paul Austin**, preşedintele companiei „Coca-Cola“ s-a referit la posibilităţile de cooperare în viitor a acestei firme cu firme româneşti.

■ În cursul convorbirii cu reprezentanţi ai **cercurilor de afaceri legate de Federaţia asociaţiilor evreieşti** din S.U.A., au fost abordate probleme ale relaţiilor româno-americane pe baza principiilor înscrise în Declaraţia comună semnată cu prilejul vizitei şefului statului român în S.U.A. Totodată, a fost efectuat un schimb de opinii cu privire la situaţia internaţională actuală.

■ Cu prilejul primirii lui **Milton Rosenthal**, preşedintele companiei „Engelhard Minerals and Chemicals“ şi al părţii americane în Consiliul economic româno-american, au fost discutate probleme privind evoluţia relaţiilor economice româno-americane. Preşedintele companiei a exprimat aprecieri elogioase faţă de dezvoltarea României în domeniul economic,relevînd, totodată, bunele relaţii care s-au statornicit şi se dezvoltă între S.U.A. şi România pe tărîm economic, precum şi în alte domenii de activitate. Cu acest prilej au fost relevate activitatea pozitivă desfăşurată de Consiliul economic româno-american, hotărîrea ambelor părţi de a activa în continuare pentru punerea tot mai largă în valoare a marilor posibilităţi de sporire a schimburilor economice şi de amplificare a colaborării şi cooperării.

■ Cu prilejul primirii lui **Gabriel Hauge**, preşedintele firmei „Manufacturers Hanover Trust“, au fost abordate probleme ale relaţiilor de colaborare pe linie financiară cu firma „Manufacturers Hanover Trust“, în cadrul dezvoltării generale a relaţiilor economice româno-americane.

■ În cursul întîlnirii cu **David Rockefeller**, preşedintele băncii „Chase Manhattan“, au fost abordate probleme ale colaborării cu „Chase Manhattan Bank“ în cadrul dezvoltării generale a relaţiilor economice româno-americane. Au fost abordate, de asemenea, unele aspecte ale situaţiei internaţionale actuale.

CONFERINŢA NAŢIONALĂ A FEMEILOR

PREZENŢA ACTIVĂ A FEMEILOR ÎN VIAŢA POLITICĂ, ECONOMICĂ ŞI SOCIALĂ A ŢĂRII

PREZENŢA femeilor în ansamblul vieţii materiale şi social-politice reflectă transformările profunde, revoluţionare ce au loc în societatea românească. Această prezenţă este determinată de înseşi natura şi esenţa noii orînduiri sociale, de structura economică şi politică a ţării, ca rezultat al conducerii de către partid a tuturor domeniilor de activitate, de dezvoltarea conştiinţei socialiste a întregului nostru popor.

Actuala Conferinţă Naţională a Femeilor din România se înscrie în ansamblul măsurilor elaborate de partid menite să asigure o continuă adîncire a democraţiei socialiste, de creare de noi posibilităţi pentru afirmarea nestînjenită a potenţialului creator al tuturor oamenilor muncii şi deci şi al femeilor, care aduc şi vor aduce o contribuţie tot mai mare la făurirea destinului liber şi fericit al poporului nostru.

Conferinţa Naţională a Femeilor va constitui un prilej de analiză a împlinirilor şi a unor neajunsuri ce încă mai persistă, va indica soluţii concrete pentru ridicarea calităţii muncii femeilor, pentru sporirea contribuţiei lor la înfăptuirea sarcinilor ce le revin în toate compartimentele vieţii societăţii, în procesul edificării socialismului multilateral dezvoltat în România.

Munca, temelia deplinei egalităţi

ELIBERAREA de exploatare, asigurarea dreptului la muncă, crearea condiţiilor materiale necesare exercitării acestuia de către femeile din ţara noastră, fără deosebire de naţionalitate, constituie temelia înfăptuirii unei depline şi reale egalităţi între toţi membrii societăţii.

Dinamismul dezvoltării economice a societăţii noastre, măsurile luate de partid din iniţiativa secretarului general, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** pentru perfecţionarea organizării şi conducerii vieţii noastre social-politice oferă femeilor condiţii prielnice pentru integrarea lor tot mai deplină în activitatea productivă şi participarea la conducerea societăţii. Totodată femeilor le revine un rol de prim ordin în înfăptuirea programului partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Rolul deosebit al femeilor în societatea noastră este determinat nu numai de ponderea lor în contextul realităţii demografice ci, îndeosebi, de locul ce îl ocupă de pe acum în activitatea de producere a bunurilor materiale şi spirituale.

Femeile reprezintă în 1977 o pondere de aproape **45% în totalul populaţiei** ocupate în economia naţională. Ca urmare a creşterii numărului unităţilor economice, a mecanizării proceselor de producţie, se creează tot mai multe locuri de muncă adecvate şi femeilor, ceea ce a determinat ca ponderea lor **în industrie** să ajungă la peste 37%. Pe ramuri industriale ponderea femeilor creşte în totalul personalului muncitor, atît în ramuri tradiţionale pentru ocuparea forţei de muncă feminină, dar şi **în ramurile de vîrf,** în care prezenţa femeilor este de dată mai recentă. Astfel, de exemplu, în întreprinderile construcţiilor de maşini ele reprezintă 22,8% faţă de 18% cît reprezentau în 1973, iar în chimie ponderea femeilor se ridică la 35,9% din personalul muncitor. În acelaşi timp, în confecţii femeile reprezintă 79,2%, în industria textilă 76,7% ; în agricultura cooperatistă şi de stat ponderea femeilor reprezintă 58,8%. Ele se află în ponderi mari de 73,3% în ocrotirea sănătăţii, 64% în învăţămînt, cultură şi artă, 53,9% în circulaţia mărfurilor, aproape 50% în telecomunicaţii, de 39,6% în ştiinţă şi cercetare ştiinţifică. Noile raporturi sociale statornicite între oameni în sistemul de organizare a muncii socialiste, creează femeilor condiţii din ce în ce mai favorabile pentru a-şi manifesta aptitudinile şi talentele, facilitează apariţia unui nou comportament etic social-politic, o nouă viziune asupra vieţii sociale şi individuale.

Femeile din ţara noastră participă activ dar sînt şi beneficiare ale dezvoltării şi creşterii economice. Astfel, pe baza Programului de creştere a retribuţiei şi a altor venituri, a nivelului de trai al populaţiei, în cincinalul 1976—1980 printre ramurile economice care au beneficiat de mărirea retribuţiei, în prima etapă, începînd din iulie 1977, se află lucrătorii din industria textilă, industria confecţiilor şi industria alimentară, unde, aşa cum reiese din datele prezentate, ponderea femeilor este mai mare. Şi în celelalte 22 ramuri şi sectoare de activitate, în care au fost majorate retribuţiile personalului muncitor, lucrează un număr mare de femei. Grija partidului şi statului nostru pentru condiţiile de muncă şi de viaţă ale femeilor se manifestă şi prin aceea că în cadrul Programului de reducere a duratei săptămînii de lucru, aprobat de Conferinţa Naţională a partidului, printre primele unităţi industriale care, încă din primul trimestru al anului, au beneficiat de această măsură se află tocmai întreprinderi în care muncesc un mare număr de femei.

Amplul proces, desfăşurat la scara întregii societăţi, de transformare în toate domeniile de activitate a cantităţii într-o nouă calitate, — obiectiv fundamental stabilit de Conferinţa Naţională a partidului din decembrie 1977 — declanşează noi energii, noi iniţiative şi în rîndul femeilor de toate profesiunile pentru îndeplinirea cerinţelor sporite care se pun în faţa lor.

Consecvenţa cu care se preocupă partidul de lărgirea cadrului economic, social, cultural, legislativ de afirmare a deplinei egalităţi în drepturi pentru toţi cetăţenii patriei indiferent de naţionalitate şi sex se reflectă şi în faptul că, de exemplu, din cele **peste un milion de noi locuri de muncă** prevăzute a se crea în acest cincinal se preconizează ca 60% să poată fi ocupate de femei. Ca urmare a îmbunătăţirii condiţiilor de muncă, **nomenclatorul meseriilor, funcţiilor şi specialităţilor care pot fi ocupate de femei a sporit,** de la 640 cît erau prevăzute în 1973 la peste 700 în prezent.

Preocuparea constantă pentru ca aptitudinile, capacităţile şi înclinaţiile femeilor să-şi poată găsi deplina afirmare se manifestă în crearea condiţiilor tot mai bune pentru **creşterea nivelului lor de instruire şi calificare.** În acelaşi timp, incontestabila superioritate a orînduirii socialiste constă ,fără doar şi poate, şi în aceea că **retribuţia este egală la muncă egală fără nici o discriminare naţională sau de sex.** Pentru locul ocupat în societatea noastră există un **criteriu unic** — munca. Aplicarea acestui principiu presupune un efort permanent din partea fiecăruia pentru creşterea nivelului său de instruire. Iată de ce instruirea şi ridicarea nivelului de pregătire profesională al femeilor reprezintă o problemă de prim ordin, mai ales dacă ţinem seama de decalajul moştenit din acest punct de vedere între femei şi bărbaţi.

Rezultatele obţinute în anii socialismului în această privinţă sînt spectaculoase. Astăzi **numărul femeilor care au studii superioare este de aproape 160 000,** din care 35 000 sînt ingineri şi subingineri, aproape 20 000 sînt medici, mii de femei sînt profesori, jurişti, economişti etc. Ponderea femeilor cu studii medii în totalul personalului este în continuă creştere. Creşterea continuă a nivelului de calificare a femeilor este asigurată de cuprinderea lor în proporţii tot mai mari în toate formele de învăţămînt. În anul şcolar 1976/1977 ponderea fetelor în învăţămîntul primar şi gimnazial se ridică la 48,1%, în licee la 46,6%, din care în liceele de specialitate 42%. Şi în şcolile profesionale ponderea fetelor a crescut an de an, ele reprezentînd în aceeaşi perioadă 37%. Este semnificativ că pregătirea tehnică pentru fete nu mai constituie o excepţie, cum se prezenta aceasta în trecut şi cum se mai prezintă şi astăzi în ţările capitaliste, ea cuprinzînd în ţara noastră o pondere mereu în creştere. Astfel, în învăţămîntul tehnic de specializare post-liceală şi în şcolile de maiştri în anul şcolar trecut fetele reprezentau peste 42%. Şi ponderea fetelor care se orientează spre o pregătire superioară este în creştere, ele reprezentînd 44,3% în ansamblul învăţămîntului superior. Chiar dacă repartizarea lor pe specialităţi cuprinde şi astăzi ponderi mai ridicate în cele tradiţionale — umanistice-economice, medicină, arte — ele au acces deplin, fără nici o îngrădire şi în învăţămîntul tehnic, fapt care determină prezenţa lor în toate facultăţile şi secţiile acestor instituţii.

Participante creatoare la conducerea treburilor obşteşti

PROCESUL amplu de făurire a omului nou implică deopotrivă pe toţi membrii societăţii în calitatea lor de proprietari, producători şi beneficiari ai bunurilor materiale şi spirituale. Trăsăturile specifice omului nou al societăţii socialiste se reflectă şi prin înaltul simţ de răspundere civică faţă de tot ceea ce se întîmplă în societate, prin participarea nemijlocită la luarea deciziilor de importanţă socială.

Socialismul prin natura sa este creaţia conştientă a maselor, iar partidul nostru se preocupă permanent de instituţionalizarea a noi forme de participare a maselor de oameni ai muncii la conducerea treburilor economico-sociale ale ţării, asigurînd condiţii deopotrivă femeilor ca şi bărbaţilor pentru afirmarea lor în viaţa obştească. Aproape 30% din efectivul membrilor de partid este reprezentat de femei care muncesc cu devotament şi abnegaţie şi onorează cu înalt simţ al datoriei înaltul titlu de comunist. Bucurîndu-se de aprecierea colectivelor de muncă numeroase femei au fost promovate directori de întreprinderi industriale sau preşedinţi de cooperative agricole de producţie, directori de unităţi şcolare sau sanitare, directori sau directori generali de ministere. Întrunind criteriile cerute pentru ocuparea unor funcţii de mare răspundere socială, dovedindu-se pricepute, exigente, responsabile, cu o pregătire profesională-politică şi culturală adecvată, prin munca devotată în slujba societăţii, ele au urcat treptele afirmării personalităţii fiind alese în funcţii înalte ale conducerii de stat.

Astfel, 55 de femei sînt deputate în Marea Adunare Naţională, 20 888 de femei sînt deputate în consiliile populare judeţene, municipale şi comunale. Alte mii de femei sînt alese în conducerea organizaţiilor de partid şi obşteşti, iar numărul femeilor care fac parte din consiliile oamenilor muncii din întreprinderi şi instituţii se ridică la peste 15 000. Semnificaţia participării femeilor în organismele de conducere democratice ale societăţii noastre nu se rezumă la procentele ce le reprezintă ci la faptul că participarea lor în aceste organisme se face tot mai simţită, aportul lor la decizii are efecte binefăcătoare în înfăptuirea rolului acestor organisme.

Promovarea femeilor în funcţii de conducere reflectă încredere deplină a partidului în capacităţile lor profesionale şi civice, transpunerea în viaţă a principiilor eticii şi echităţii socialiste.

Împliniri pe tărîm social

SOCIETATEA NOASTRĂ SOCIALISTĂ apreciază aportul femeilor la progres şi civilizaţie nu numai în calitatea lor de muncitoare şi activişti pe tărîm obştesc ci şi în rolul lor inestimabil de mame care plămădesc şi cresc copii, îi educă în spiritul dragostei de ţară, în spiritul muncii, dreptăţii şi cinstei.

Pentru ca să-şi îndeplinească cît mai bine această nobilă misiune, statul a luat un ansamblu de măsuri care reflectă înalta stimă şi grijă de care se bucură femeia-mamă. Legi,dispoziţii, măsuri cu caracter social conţin numeroase prevederi speciale privind ocrotirea femeii-mame, a sănătăţii ei, asigurarea condiţiilor necesare îngrijirii şi educării copiilor. Aproape 90 000 de copii sînt îngrijiţi în creşe care funcţionează pe lîngă întreprinderi, cooperative agricole de producţie, în cartierele oraşelor. Numai în acest an sînt prevăzute crearea de circa 18 mii de noi locuri în grădiniţe în mediul urban şi aproape 7 000 de locuri la sate. Aceasta în condiţiile cînd 75% dintre copiii între 3—5 ani sînt înscrişi în grădiniţe. Însemnate fonduri sînt alocate de stat pentru creşterea şi îngrijirea copiilor, în acest cincinal alocaţiile de stat pentru copii majorîndu-se cu 30%.

Preocupîndu-se permanent pentru asigurarea unor condiţii cît mai bune de muncă şi viaţă femeilor, societatea noastră manifestă o preocupare **evidentă pentru uşurarea muncii casnice.** În acest cincinal se prevede creşterea substanţială a prestărilor de servicii, dezvoltarea producţiei de aparate casnice care să reducă efortul fizic şi timpul destinat activităţii casnice.

Lărgirea şi modernizarea continuă a reţelei comerciale, a restaurantelor-cantine, a punctelor de aprovizionare la locurile de muncă, comerţul la domiciliu, sînt toate menite să creeze condiţii de creştere a „productivităţii muncii" în gospodăria casnică, crearea unui timp mai mare pentru participare la acţiuni cultural-educative şi recreative pentru femei.

Trecerea parţială în revistă a ceea ce s-a realizat evoluţia şi dinamica împlinirilor noastre, nu înseamnă că nu mai există rezerve de creştere a rolului economic şi social al femeilor, ci ne dă certitudinea că **aportul femeilor va spori în consens cu cel al întregii naţiuni.** Cu cît vom accelera mai mult opera de construcţie socialistă şi comunistă, cu atît şi viaţa noastră, a femeilor, pe pămîntul României va fi mai fericită, mai frumoasă.

conf. dr. Ana GLUVACOV
Institutul politehnic Bucureşti

Perfecţionarea mecanismului economico-financiar

CONTRACTUL ECONOMIC, pîrghie importantă în asigurarea unei bune desfăşurări a producţiei

IN LUMINA HOTĂRÎRILOR recentei plenare a C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economico-financiare, activitatea de planificare porneşte de la unităţile de bază, economice şi teritorial-administrative, urmărind înfăptuirea directivelor partidului pentru dezvoltarea economică şi socială a ţării, încadrarea în nivelurile orientative şi normativele de plan stabilite pe ansamblul economiei naţionale, pe ramuri şi sectoare de activitate. Pentru aducerea la îndeplinire a acestui principiu fundamental în activitatea de planificare, întreprinderilor şi centralelor le revine sarcina ca la stabilirea nivelurilor de producţie să pornească de la studierea temeinică a pieţei interne şi externe să asigure din timp contractarea întregii producţii, astfel încît activitatea economică să servească nevoilor concrete ale economiei.

Rolul contractelor economice în activitatea de planificare s-a accentuat, prevăzîndu-se ca încheierea acestora să se facă concomitent cu elaborarea lucrărilor de plan ; în momentul aprobării, planurile trebuie să aibă la bază contracte ferme, încheiate practic integral pentru consumul intern ; de asemenea, producţia de export şi importurile necesare vor trebui să fie fundamentate pe contracte ferme,contracte-cadru, comenzi sau convenţii, care să asigure certitudinea aprovizionării şi desfacerii. Iată, deci, un program concret de natură să conducă la mutaţii calitative în perfecţionarea activităţii de încheiere a contractelor economice, astfel ca acestea să devină o pîrghie importantă în aducerea la îndeplinire a măsurilor de perfecţionare a activităţii economico-financiare, cu influenţe pozitive asupra creşterii gradului de utilizare a întregului potenţial productiv al întreprinderilor, valorificării superioare a materiilor prime şi materialelor, creării resurselor financiare necesare acoperirii costurilor de producţie şi de circulaţie, asigurării echilibrului între veniturile şi cheltuielile întreprinderii.

Pornind de la situaţia existentă, trebuie să recunoaştem că în utilizarea cu înaltă eficienţă a întregului potenţial tehnico-productiv de care dispunem există o serie de deficienţe determinate de faptul că nu întotdeauna este asigurată aprovizionarea la timp cu unele materiale, sînt întîrzieri în încheierea contractelor economice, în realizarea obligaţiilor contractuale, la termenele, cantităţile şi calităţile stabilite şi îndeosebi din partea unităţilor metalurgice, chimice, precum şi la unele materiale de construcţii. Este de relevat faptul că datorită şi sistemului greoi practicat pînă în prezent pentru încheierea contractelor economice, în această acţiune, deşi termenul a expirat cu mult mai mult de un trimestru din acest an, nu este finalizată pentru un număr de cca. 54 materii prime, materiale şi utilaje din cele peste 2 000 de balanţe care se elaborează anual. De asemenea, nerealizarea resurselor planificate în structura prevăzută şi contractată, a condus la situaţia ca. la finele lunii martie a.c. să existe contracte restante ; de exemplu, numai pentru activităţile de producţie-exploatare şi investiţii, acestea însumează aproape 6 mld. lei şi sînt localizate, în principal, la întreprinderile din subordinea Ministerelor Industriei Construcţiilor de Maşini, Industriei Metalurgice şi Industriei Chimice. Iată de ce considerăm că perfecţionările prevăzute pentru a accentua rolul contractelor economice în activitatea de planificare, **în sensul că încheierea acestora să se desfăşoare în paralel cu elaborarea lucrărilor de plan,** vor asigura o certitudine în ceea ce priveşte derularea aprovizionării şi desfacerii producţiei în procesul de execuţie al planului.

Măsurile stabilite pentru contractarea integrală a producţiei prevăzută prin planul cincinal, precum şi pentru încheierea de contracte pe termen lung, pe durata de peste 5 ani — pe baza portofoliului de comenzi ce va trebui să şi-l asigure fiecare întreprindere şi centrală — prezintă o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea capacităţilor de producţie, în strînsă corelare cu nevoile pieţei interne şi cerinţele pieţei externe. Aceste măsuri creează o mai largă perspectivă în asigurarea din timp a condiţiilor legate de aşezarea raţională a relaţiilor dintre furnizori şi beneficiari şi conduc în mod cert la îmbunătăţirea aprovizionării tehnico-materiale şi desfacerii producţiei.

De asemenea, măsurile privind realizarea de produse numai cu desfacerea asigurată şi de eliberare a fondului de retribuire pe baza producţiei nete, cu excluderea din aceasta a produselor realizate care nu au desfacere asigurată prin contracte, la intern şi export, sînt de natură să disciplineze procesul de utilizare a resurselor în conformitate cu planul, cu cerinţele beneficiarilor, să elimine imobilizările în stocuri, care, în fond, constituie o irosire a mijloacelor materiale şi financiare.

AM ARĂTAT cîteva situaţii concrete — cu implicaţii asupra eficienţei de ansamblu pe economie — determinate de deficienţele existente în activitatea de încheiere a contractelor economice, precum şi în realizarea la timp a acestora, tocmai în scopul de a reflecta concret necesitatea de a se trece deîndată la asigurarea activităţii de contractare a producţiei şi bazei materiale, pentru anii 1979 şi 1980, aşa cum s-a stabilit de către plenara C.C. al P.C.R. Consider că sînt create toate condiţiile pentru ca această activitate să se desfăşoare în paralel cu elaborarea lucrărilor de plan pe anii respectivi, deoarece :

a) prin planul cincinal pe perioada 1976—1980 şi prin Programul suplimentar pe acest cincinal, este stabilit cadrul de dezvoltare economico-socială, se cunosc necesităţile economiei atît la intern cît şi la extern pentru materiile prime, materialele şi produsele de bază ;

b) prin planul cincinal este aprobat un număr important de balanţe materiale cu eşalonarea pe ani a resurselor şi destinaţiilor, care permite ca furnizorii şi beneficiarii să intre în relaţii contractuale ;

c) se cunosc noile obiective de investiţii şi dezvoltările de capacităţi ce vor intra în funcţiune şi pentru care vor trebui asigurate resursele materiale necesare în vederea realizării lor la termenele prevăzute, precum şi destinaţia produselor ce vor rezulta pe seama acestor capacităţi ;

d) atît prin planul cincinal, cît şi prin lucrările ulterioare, de îmbunătăţire a prevederilor de plan pe anii 1979—1980, au fost stabilite o serie de normative cu privire la consumurile materiale, gradul de valorificare a materiilor prime şi materialelor, de utilizare a fondurilor fixe, acestea constituind elemente deosebite de care trebuie să ţină seama fiecare întreprindere şi centrală, coordonatorii de balanţă, la încheierea contractelor de desfacere-aprovizionare.

IATĂ SUFICIENTE ARGUMENTE care susţin faptul că aducerea la îndeplinire a sarcinilor stabilite de conducerea partidului în domeniul încheierii contractelor economice depinde numai de fermitatea cu care vor acţiona toţi cei cărora le revin răspunderi în domeniul aprovizionării tehnico-materiale şi planificării producţiei, ministerelor, centralelor, întreprinderilor de comerţ exterior. Activitatea de încheiere a contractelor economice va trebui să se desfăşoare în teritoriu printr-o conlucrare operativă între centralele şi întreprinderile coordonatoare de balanţe şi centralele şi întreprinderile producătoare şi beneficiare, cu participarea nemijlocită a specialiştilor din Ministerul Aprovizionării şi Comitetul de Stat al Planificării. Aceştia vor trebui să acţioneze cu operativitate pentru soluţionarea tuturor problemelor legate de desfăşurarea în bune condiţiuni a activităţii de contractare. Pentru a sprijini activitatea de încheiere a contractelor, în prezent un număr de peste 100 specialişti din Ministerul Aprovizionării îşi desfăşoară activitatea în teritoriu, la principalele centrale coordonatoare de balanţă, astfel încît, împreună cu furnizorii şi beneficiarii să organizeze în cele mai bune condiţiuni această acţiune.

Desigur, realizarea acestui obiectiv necesită unele măsuri cadru ce trebuie luate de factorii de răspundere din economie, cărora le revine prin lege sarcini în acest domeniu, inclusiv unele îmbunătăţiri radicale ale metodologiei de contractare practicate pînă în prezent. Doresc să subliniez doar cîteva din problemele mai deosebite pentru a căror soluţionare trebuie acţionat energic şi operativ :

- urgentarea de către centralele, întreprinderile şi ministerele producătoare a elaborării şi difuzării cataloagelor şi prospectelor care să conţină produsele din fabricaţia lor, caracteristicile tehnice ale acestora, în care să se reflecte măsurile stabilite de conducere privind tipizarea materialelor şi produselor ;
- eliminarea practicii actuale ca pentru o serie de produse să se încheie contracte economice numai la nivel de semestru sau sezon, sistem ce limitează posibilităţile de optimizare a producţiei la furnizori, la nivelul cel mult al unui an şi care, de asemenea, nu creează perspectiva asigurării bazei materiale, a realizării sarcinilor de producţie la beneficiarii produselor respective ; de aceea, la materialele metalurgice, precum şi la produsele din industria uşoară şi agricultură va trebui să se treacă la **încheierea de contracte economice anuale**, urmînd ca prin acestea să se stabilească clauze cu privire la termenele de predare a specificaţiilor şi de livrare a acestor produse pe trimestre şi luni ;
- pentru **asigurarea resurselor materiale din ţară şi import, necesare realizării sarcinilor de producţie**, se impune extinderea sistemului de încheiere a contractelor economice pentru rezervarea de capacităţi, pe produse şi grupe de produse, cu precizarea ulterioară a clauzelor privind gama sortotipodimensională, termenele şi preţurile de livrare, a condiţiilor de ambalare şi transport ;
- pentru disciplinarea **livrărilor de subansamble şi repere în cooperare**, domeniu în care în prezent există o serie de deficienţe privind respectarea termenelor din programele elaborate în acest scop, se impune să se treacă la **încheierea de contracte economice între furnizori şi beneficiari**, deoarece numai în acest fel se asigură şi cadrul juridic necesar pentru stabilirea răspunderilor şi recuperării prejudiciilor create de nelivrarea la timp a subansamblelor şi reperelor respective ;
- în domeniul contractării utilajelor destinate obiectivelor de investiţii va trebui să se treacă de la actualul sistem de contractare anuală la **contracte pe termen lung**, pe baza listelor anexă la proiectele de execuţie aprobate conform legii, corelat cu termenele de punere în funcţiune şi în succesiunea lucrărilor de montaj ;
- contractarea lucrărilor de construcţii-montaj urmează a se realiza prin contracte ferme pentru lucrările care au proiecte de execuţie aprobate, pe întreaga perioadă de realizare a obiectivelor prevăzute prin plan ; pentru restul lucrărilor, la care nu sînt proiecte de execuţie, este necesar să se treacă la **încheierea de contracte cadru**, cu includerea în contracte a clauzelor privind termenele la care se vor preda documentaţiile de execuţie.

În activitatea de încheiere a contractelor economice de desfacere-aprovizionare va trebui să crească **rolul bazelor judeţene de aprovizionare, precum şi al celor specializate**, prin prospectarea din timp a cererilor beneficiarilor mai ales la produsele la a căror realizare concură un număr mare de furnizori şi se consumă de un număr mare de beneficiari ; prin aceasta, deosebit de sprijinirea furnizorilor în asigurarea portofoliului de comenzi, ele îşi pot aduce o contribuţie efectivă la raionarea şi zonarea aprovizionării, la optimizarea fluxurilor de transport, la o mai justă aşezare — în teritoriu — a stocurilor materiale, corelat cu nevoile de consum ale fiecărui judeţ, la reducerea cheltuielilor de circulaţie.

M-AM REFERIT doar la cîteva probleme care consider că trebuie să stea în atenţia colectivelor de oameni ai muncii din întreprinderi, centrale, ministere, a celor cărora le revin sarcini în domeniul organizării activităţii de desfacere-aprovizionare. După părerea mea asigurarea condiţiilor menţionate va vontribui în importantă măsură la realizarea sarcinii stabilite prin programul aprobat de conducere, astfel ca întreaga acţiune de contractare a desfacerii producţiei şi a aprovizionării tehnico-materiale să se încheie la 30 iunie a.c. — pentru anul 1979 — şi pînă la sfîrşitul anului — pentru anul 1980.

Marin GRĂJDAN

director în Ministerul Aprovizionării
Tehnico-Materiale şi
Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe

SIMPOZION ȘTIINȚIFIC CONSACRAT PERFECȚIONĂRII CONDUCERII PLANIFICATE A ECONOMIEI

ÎN LUMINA documentelor recentei plenare a C.C. al P.C.R., a cuvîntării secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a fost organizată sub egida Institutului Central de Cercetări Economice, în aula Academiei de Studii Economice, un simpozion științific pe tema „Perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare“. La dezbatere au participat un mare număr de cercetători din domeniul economic, cadre didactice din învățămîntul superior economic, de la catedrele de științe sociale sau ale unor discipline cu profil economic de la alte institute.

În expunerea prezentată, tovarășul Constantin Caloianu, directorul Direcției Planurilor și Prognozelor din Comitetul de Stat al Planificării, directorul Institutului de planificare și prognoză, a abordat pe larg principalele probleme ale perfecționării sistemului de planificare. Subliniind că hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare concretizează sarcinile stabilite de Congresul al XI-lea și recenta Conferință Națională a partidului pentru trecerea la o etapă calitativ superioară în toate domeniile de activitate, s-a arătat că măsurile adoptate urmăresc să ridice pe o treaptă superioară potențialul democratic al sistemului organizatoric edificat în ultimul deceniu în țara noastră, prin promovarea autoconducerii muncitorești bazată pe autogestiunea și autofinanțarea întreprinderilor, a cointeresării personalului muncitor.

În acest context, propunerile de planuri ale întreprinderilor, centralelor și ministerelor precum și ale județelor, trebuie să pornească de la sarcinile prevăzute în cincinal și în programele speciale pe produse, grupe de produse și activități, de la indicatori orientativi și normative de plan, iar pe de altă parte, ele trebuie să se înscrie în cerințele pieței interne și externe concretizate prin contracte economice încheiate la timp, urmărind să asigure valorificarea integrală și eficientă a capacităților, a întregului potențial productiv. O astfel de abordare implică și perfecționări în sistemul indicatorilor de plan — în cadrul căruia se extinde folosirea nomenclatoarelor de produse fizice și trec pe primul plan indicatorii care exprimă finalitatea unor activități și încorporînd în măsură mai mare aspecte de eficiență : valoarea producției nete și productivitatea muncii calculată pe baza producției nete, aportul la balanța comerțului exterior exprimat prin soldul dintre export și import; costurile pe produs; beneficiile și producția netă la 1 000 lei fonduri fixe etc.

În continuare, Ion Desmireanu, director adjunct al Institutului de planificare și prognoză, s-a referit la indicatorul valoarea producției nete, evidențiind că una din trăsăturile esențiale ale îmbunătățirii sistemului de indicatori în cadrul măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar o constituie trecerea pe primul plan a indicatorilor care exprimă activități finale și eficiența folosirii resurselor. S-a relevat faptul că hotărîrea de a conferi valorii producției nete calitatea de indicator de bază, ține seama de rezultatele experimentării acestui indicator începînd încă din anul 1973. A fost subliniat totodată că rolul de indicator de bază al valorii producției nete trebuie înțeles în strînsă legătură cu celelalte măsuri privind extinderea indicatorilor fizici în toate secțiunile de plan, cuprinderea în plan a produselor pentru care s-au încheiat contracte — deci care răspund nevoilor reale ale economiei — privind perfecționarea sistemului de norme și normative de folosire a resurselor materiale, întărirea rolului planului de cooperare între întreprinderi, ca și introducerea impozitului pe producția netă și reglarea rentabilității cuprinse în prețuri etc. Toate acestea vor asigura punerea în valoare a capacității acestui indicator de a sintetiza eforturile ce se fac pentru sporirea producției și eficienței acesteia, contracarînd totodată eventualele tendințe cu consecințe nedorite în ce privește cooperarea între întreprinderi sau realizarea unei structuri sortimentale care nu ar corespunde necesităților economiei.

S-au prezentat soluții avute în vedere pentru aplicarea corectă a metodologiei de determinare a producției nete — privind calculul pe baza metodei de producție, în profil departamental, de ramură și teritorial, prețurile folosite, periodicitatea raporturilor etc., — relevîndu-se particularitățile fiecărei ramuri. Au fost arătate o serie de aspecte cu privire la: determinarea productivității muncii și eficienței fondurilor fixe pe baza producției nete, calcularea și eliberarea fondului de retribuire a personalului muncitor din întreprinderile industriale în legătură directă cu gradul de îndeplinire a nivelului planificat al valorii producției nete.

În expunerea sa, Decebal Urdea, directorul Institutului de finanțe, circulație monetară și prețuri, a abordat pe larg problemele referitoare la bugetul de venituri și cheltuieli al întreprinderii. S-a arătat că, spre deosebire de planul financiar care poartă amprenta centralismului excesiv, al unui mecanism greoi, foarte complicat, bugetul de venituri și cheltuieli reflectă cerințele autofinanțării fiecărei întreprinderi prin asigurarea, din activitatea proprie, atît a mijloacelor financiare necesare cît și a sporirii eficienței producției, a beneficiului și a rentabilității. Trăsătura fundamentală a bugetului de venituri și cheltuieli o constituie comensurarea clară a rezultatelor obținute,

(Continuare în pag. 12)

DEZBATERE „R.E."

PERFECȚIONAREA GESTIUNII ECONOMICE ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

– Autoconducere, autogestiune, autofinanțare –

Autoconducere – competențe lărgite

Dimitrie GRECOV, directorul Întreprinderii de pompe București – În vederea pregătirii aplicării Hotărîrii adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din 22–23 martie a.c. Consiliul oamenilor muncii a întocmit un program de acțiune în care se oglindesc, la nivel de unitate economică, măsurile privind întărirea autogestiunii, prin lărgirea competențelor unităților economice în luarea deciziilor, sporirea răspunderii acestora în întocmirea planului propriu de dezvoltare economico-socială, elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli, introducerea ca indicator de bază a valorii producției nete.

Astfel, colectivul de muncă al întreprinderii este preocupat, în primul rînd, de îmbunătățirea activității de contractare a producției și planificare a indicatorilor economico-financiari ; în acest sens s-au elaborat programe de fabricație pentru anii 1978–1979–1980 defalcate pe 60 de grupe tehnologice în care se ține seama de folosirea optimă a capacităților de producție existente și a celor ce urmează a fi dezvoltate, cît și de necesarul de pompe pentru nevoile țării și pentru export în dependență de termenele de punere în funcțiune. În acest fel, se corelează pe termen lung cererile de pompe, contractele, programele de fabricație și baza materială, astfel încît realizarea lor la termenele prevăzute în contractele încheiate să aibă abateri cît mai reduse sau chiar deloc.

Consiliul oamenilor muncii a analizat, în același timp, condițiile necesare pentru realizarea producției fizice pe acest an și pentru anii 1979 și 1980, adoptînd măsuri care să asigure creșterea producției nete, reducerea cheltuielilor materiale și sporirea beneficiilor. Pentru gospodărirea eficientă a mijloacelor materiale și bănești s-a întocmit bugetul de venituri și cheltuieli pe întregul an 1978 și pe trimestre, defalcîndu-se pe secții ; totodată, s-a programat **o extindere a metodei standard de urmărire a cheltuielilor de producție și a fost introdus un sistem de urmărire zilnică și pe perioade mai mari a încasărilor și cheltuielilor,** prevenindu-se în acest fel, efectuarea de cheltuieli care diminuează beneficiul.

În scopul creșterii dreptului de decizie la nivel de întreprindere cred că ar fi util să se studieze posibilitatea ca **structura de personal,** în condițiile respectării indicatorilor de eficiență, **să fie aprobată de adunarea generală a oamenilor muncii din întreprindere în cadrul numărului total stabilit,** în funcție de necesitățile obiective ale perioadei de dezvoltare a întreprinderii. De asemenea, propun ca și structura organizatorică a întreprinderii să aibă o mare flexibilitate, creîndu-se posibilitatea adaptării ei la modificările organizatorice care apar necesare în viața întreprinderii.

Cointeresare, dar și răspundere

Emil CIOFLAN, directorul Inspecției financiare de stat București – Prin constituirea, la nivel de întreprindere, a unor fonduri proprii, precizate în hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R., se va realiza tocmai ceea ce se urmărește prin principiul autogestiunii, respectiv cointeresarea fiecărui colectiv de muncă, a fiecărui om al muncii în obținerea unor rezultate cît mai bune, în creșterea eficienței economice. Fiecare organ colectiv de conducere, fiecare om al muncii din întreprindere va cunoaște de la început mărimea fondurilor proprii la care unitatea economică respectivă are dreptul ; de activitatea fiecăruia în parte și a colectivului în ansamblu depinde volumul beneficiului obținut și deci și mărimea celor cinci fonduri. În același timp, organele de conducere colectivă vor putea hotărî în cunoștință de cauză asupra destinației fondurilor și care vor putea fi cheltuite numai în măsura în care au fost constituite ca urmare a rezultatelor obținute.

Ținînd seama că sursele de formare a acestor fonduri au aceeași esență economică și aceeași natură – o parte din venitul net al întreprinderii – **este cred cît se poate de normal** și potrivit **ca păstrarea lor să fie concentrată într-un singur cont bancar,** sumele constituite putînd fi utilizate de întreprindere în mod neîngrădit pentru realizarea sarcinilor sale de plan, pînă în momentul cînd sînt cheltuite pentru realizarea obiectivelor potrivit destinației fondurilor.

Această măsură are multiple consecințe favorabile în ce privește autoconducerea și autogestinea. Concomitent cu creșterea răspunderii în crearea și utilizarea fondurilor proprii, se realizează o mai mare elasticitate în folosirea lor și se apelează la creditul bancar numai în măsura în care fondurile proprii nu sînt suficiente, întrucît trebuie să fie clar pentru toți că creditul bancar va trebui să reprezinte în viitor o sursă de completare a fondurilor proprii și nu o sursă directă de autofinanțare. Dealtfel, în cadrul asigurării prin plan și în execuție a echilibrului economico-financiar la nivelul fiecărei întreprinderi (în execuție mă refer la echilibru în înțelesul său dinamic), cred că **se impune ca în același singur cont să fie cuprins și creditul de completare la care întreprinderea are dreptul.** S-ar înlătura astfel numeroasele conturi ce sînt astăzi deschise pentru tot felul de credite, multitudinea de operații bancare și tutela măruntă ce se mai practică, organele colective de conducere ar cîștiga o mai mare putere de decizie pe linia autogestiunii. Evident că, din punct de vedere contabil, este necesar ca fondurile ce se constituie să fie evidențiate strict pe surse și destinații, astfel încît întreprinderea să cunoască în orice moment mărimea fiecărui fond constituit, sumele cheltuite (angajate) și disponibilitățile de care dispune.

În aceste condiții, va acționa cu rezultate mai bune și principiul răspunderii materiale în cadrul autogestiunii, în sensul că adunarea generală își va putea exercita rolul de a trage la răspundere pe cei care au acționat altfel de cum s-a stabilit prin bugetul de venituri și cheltuieli, sau nu au adus la îndeplinire măsurile pentru obținerea rezultatelor scontate necesare creării fondurilor la care

---

Prima parte a dezbaterii a apărut în nr. 15.

întreprinderea, colectivul acesteia, avea dreptul. Dacă toate acestea le conjugăm și cu crearea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii, avem un tablou cît mai cuprinzător al interesului ce-l pot declanșa în rîndurile colectivelor de muncă noile măsuri privind perfecționarea mecanismului economico-financiar pentru creșterea eficienței economice, a venitului național și a bunăstării generale.

Printre indicatorii de eficiență ce vor fi urmăriți în viitor menționăm **volumul beneficiilor și producția netă ce se obțin la 1 000 lei fonduri fixe.** Fără îndoială că și această măsură este de natură să stimuleze gîndirea și preocuparea pentru soluții eficiente încă din faza de proiectare a fiecărui produs, precum și în execuție, la fiecare loc de muncă. Nimănui nu-i va mai fi indiferent cu ce costuri produce sau prestează un serviciu, dacă acestea sînt sau nu de calitate corespunzătoare, ritmicitatea producției va trebui să fie uniformă pe tot parcursul anului ; „asaltul" pentru îndeplinirea sarcinilor de plan de la sfîrșitul perioadelor de raportare a rezultatelor va trebui să fie înlăturat.

Pentru realizarea unei producții ritmice este necesară cunoașterea operativă a modului cum sînt utilizate fondurile circulante necesare desfășurării neîntrerupte a procesului de producție, precum și dimensionarea optimă a acestora, probleme esențiale pentru sporirea eficienței întregii activități. De aceea, **propun să fie introdus un indicator care să reflecte dinamica fondurilor circulante** (mijloacele circulante proprii și creditul de completare) **în raport cu dinamica producției,** întrucît actualul indicator al vitezei de rotație a mijloacelor circulante nu este nici suficient de cuprinzător și nici concludent. Urmărirea acestui indicator ar crea condiții de prevenire a creșterii nejustificate a stocurilor, uneori în ritmuri care nu concordă cu ritmul de creștere a venitului național, ar determina organele de conducere colectivă din întreprinderi să manifeste o grijă deosebită pentru utilizarea chibzuită a fondurilor proprii și mai ales a creditelor de completare împrumutate de la bănci.

Utilizarea de către întreprinderi a unui volum cît mai mic de fonduri circulante la 1 000 lei producție realizată presupune însă **revederea actualelor norme metodologice,** care reglementează acest domeniu, în sensul de a se preveni blocajul în lanț al conturilor bancare, încît deficiențele și neajunsurile în procesele de aprovizionare-producție-desfacere de la unele întreprinderi să fie localizate la acestea, să nu afecteze întreprinderile partenere care își îndeplinesc obligațiile contractuale în termen. Aceasta este o problemă de esență și nu un aspect de tehnică bancară, deoarece în prezent o bună parte din volumul imobilizărilor la întreprinderi și al împrumuturilor și datoriilor restante prezintă o imagine deformată a realităților din economie, fenomenele negative sînt mult amplificate.

În condițiile autoconducerii, autogestiunii nu cred că întreprinderile care își vor îndeplini sarcinile de plan, cantitativ și calitativ, ca și obligațiile contractuale și cele față de buget să mai accepte a suporta neajunsurile create de alte unități și care se reflectă în utilizarea necorespunzătoare a fondurilor circulante.

Desigur, autogestiunea și autoconducerea presupun, la nivel de întreprindere, aplicarea cu consecvență a principiului cointeresării materiale, dar presupun și răspundere sporită pentru felul cum sînt administrate fondurile de către organele colective de conducere. În acest scop, **propun să răspundă material numai persoanele din cadrul organului colectiv de conducere care prin funcțiile ce le dețin pot preîntîmpina luarea unor decizii care aduc daune.** Un vot negativ dat, de pildă, de către directorul tehnic sau șeful contabil ar fi de dorit să facă inoperantă decizia organului colectiv de conducere care ar putea să aducă daune în patrimoniul unității economice ; în consecință, **propun ca asemenea decizii să fie analizate de către organul ierarhic superior și numai cu avizul favorabil al acestuia să poată fi aplicate.**

Deplasarea centrului de greutate al activității organelor financiar-bancare spre urmărirea felului cum se realizează procesul de aprovizionare-producție-desfacere, precum și găsirea de soluții și măsuri de creștere a eficienței fiecărei întreprinderi ar fi de natură să întărească caracterul preventiv al controlului, ar veni în sprijinul activității organelor de conducere colectivă pe linia creșterii eficienței economice. Concomitent, propun să se studieze posibilitatea lărgirii gamei produselor socotite ca avînd un ciclu lung de fabricație ; eventual, în această categorie să intre toate acele produse cu ciclu de peste 90 zile și cu o valoare de peste 2 milioane lei. Această măsură ar fi de natură să accelereze decontările, ar conduce la lărgirea sferei creditului bancar și întărirea controlului financiar-bancar, ar spori preocuparea unităților în utilizarea eficientă a fondurilor circulante.

Dealtfel, socotesc că însăși indicațiile metodologice de determinare a normativelor mijloacelor circulante pot să-și piardă din actualitate dacă am în vedere noul concept privind perfecționarea mecanismului economico-financiar. **Este posibil** — după opinia mea — **să se renunțe la actualul normativ de mijloace circulante și să se stabilească un nivel al stocurilor — la producători și consumatori — nivel care are o arie mult mai cuprinzătoare și o bază mult mai științifică decît actualul normativ.** S-ar înlătura calculele ce se fac în prezent pentru determinarea normativului, care au un pronunțat grad de subiectivitate, iar întreprinderile, în raport de nivelul stocurilor ce li s-a stabilit, ar folosi fondul mijloacelor circulante în raport de nevoile lor, așa cum sînt prevăzute în bugetele de venituri și cheltuieli.

O problemă în legătură cu care doresc să-mi spun părerea este și cea referitoare la crearea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii. Consider că stabilirea anuală a condițiilor și cuantumului acestui fond ar putea fi insuficient de stimulativă, colectivele de oameni ai muncii putîndu-se aștepta la o diminuare relativă a fondului dacă rezultatele lor sînt mult superioare față de cele inițial avute în vedere. Dacă condițiile pentru crearea fondului de participare la beneficii nu se modifică în fiecare an, șansele de stimulare a întreprinderilor și a fiecărui membru din colectivul de muncă, sînt nu numai cunoscute, dar și apropiate ca mărime, indiferent de ramura din care face parte întreprinderea.

Respectarea obligațiilor contractuale în domeniul aprovizionării

Prof. dr. N. ANTONIU — Generalizarea producției nete ca indicator de bază, realizarea structurii fizice, sortimentale, planificate, reclamă cu acuitate asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materii prime și materiale, combustibili și energie, accentuîndu-se obligațiile și răspunderile furnizorilor în privința termenelor de livrare ce se stabilesc odată cu adoptarea planului.

În acest sens, sînt prevăzute **responsabilități sporite la nivel de unitate economică, în fundamentarea bazei materiale a planului ;** programele de aprovizionare vor trebui să cuprindă necesarul și sursele de materii prime și materiale din țară și din import, în care să fie precizați furnizorii, termenele de livrare, cantitățile, prețurile etc.

În același timp, în toate unitățile activitatea productivă va avea la bază **contracte ferme, contracte-cadru, comenzi sau convenții** care să asigure certitudinea aprovizionărilor pe întreaga perioadă a planului cincinal, existînd posibilități ca prin adoptarea și detalierea planurilor anuale, să se actualizeze prevederile de plan pentru fiecare an, să se emită din timp repartițiile și să se aducă precizările necesare contractelor încheiate.

În legătură cu desfășurarea procesului de aprovizionare tehnico-materială și de stabilire a stocurilor și a normativelor de mijloace circulante îmi permit să formulez unele propuneri.

O primă propunere se referă la necesitatea creșterii operativității și mobilității unităților economice pe linia aprovizionării tehnico-materiale. Ţinînd seama de faptul că potrivit legii contractelor economice, pentru materii prime, mașini, utilaje etc. balanțele, repartițiile și contractele de aprovizionare se perfectează cu mult timp înainte de începerea perioadei de plan (circa 6 luni), ar fi utilă **adoptarea unor măsuri care să permită punerea de acord a volumului aprovizionărilor, repartițiilor, și contractelor economice cu sarcinile de plan aprobate.** Cu toate reglementările adoptate pe această linie (H.C.M. 264/1977), prin care titularii de plan și coordonatorii de balanță au obligația să pună de acord conținutul balanțelor materiale, repartițiilor și contractelor cu sarcinile de plan aprobate, totuși în prezent aceste prevederi nu contribuie decît parțial la rezolvarea problemei, deoarece aceste corecturi se pot face numai în cadrul strict al unor termene riguros precizate. Opinia noastră este că asemenea adaptări ale necesarului de aprovizionat cu sarcinile de plan s-ar putea efectua ori de cîte ori este nevoie, ținînd seama de faptul că pot apare restructurări ale planului de producție, o îmbunătățire a normelor de consum sau se ivește necesitatea realizării unor sarcini prioritare etc. O asemenea măsură ar contribui la dimensionarea mai aproape de nevoile unităților a normativelor de mijloace circulante, la accelerarea vitezei de rotație a acestora, evitînd stocurile de valori materiale care nu sînt necesare unităților sau cele cu mișcare lentă etc.

Practica a dovedit că aprovizionările în cantități mici, fărîmițate, la materiale de mare volum și cu consum de masă (profile laminate, cocs, cherestea, ciment etc.) are drept rezultat uneori imobilizarea unor fonduri importante, stocări nejustificate de valori materiale cu efecte negative asupra accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante. Pentru evitarea unor asemenea situații ar trebui **să se extindă sistemul aprovizionărilor de către baze prin înființarea de depozite în incinta marilor consumatori, bazate pe principiul custodiei cu plata la perioade scurte, ținînd seama de consumul efectiv *).** O asemenea măsură ar contribui la diminuarea stocurilor la întreprinderi, la accelerarea circuitului lor pe ansamblul economiei, ar permite o dirijare operativă și redistribuire a resurselor de către baze, reducerea cheltuielilor de transport și înlăturarea unor dificultăți de aprovizionare, concomitent cu micșorarea necesarului de mijloace circulante. Sistemul de custodie și plată pe măsura consumului se impune atenției mai ales în cazul aprovizionării unor materiale din import care prezintă o serie de particularități legate de cunoașterea cu mult timp înainte a beneficiarilor de importuri, a conjuncturii pieței.

Sîntem de acord cu propunerea tovarășului I. Grozav (R. E. nr. 14/1978, p. 11) ca în scopul asigurării disciplinei contractuale, în afara sancțiunilor prevăzute de legea contractelor economice, să se lege constituirea fondurilor de stimulare din beneficii la furnizori și de modul cum și-a îndeplinit cantitativ, calitativ și la timp obligațiile contractuale asumate și, respectiv, diminuarea acestor fonduri cu 2–3 procente în cazul nerespectării acestora.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

---

*) Vezi Revista economică nr. 40/1977.

Simpozion științific

(Urmare din pag. 9)

exprimate prin valoarea producției nete, adică valoarea nou creată, care reprezintă contribuția întreprinderii respective la crearea venitului național.

S-au evidențiat structura veniturilor și cheltuielilor înscrise în bugetele întreprinderilor, modul de determinare a rezultatelor financiare și repartizarea beneficiului, relațiile financiare ale unităților economice cu centralele și cu bugetul de stat. S-a subliniat, totodată, rolul bugetului de venituri și cheltuieli al întreprinderii pentru activizarea tuturor pîrghiilor economice, în vederea obținerii unor rezultate superioare, a unor beneficii cît mai mari.

La rîndul său, Alexandru Șesan, director adjunct științific la Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri, s-a referit la principalele direcții ale perfecționării mecanismului financiar. S-a subliniat faptul că prin hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978, privind autogestiunea economică se urmărește ca întreprinderile să-și acopere cheltuielile din veniturile proprii, să restituie sumele avansate de societate, să asigure autofinanțarea propriei dezvoltări, să asigure cointeresarea materială a personalului muncitor și, totodată, să participe activ la formarea resurselor centralizate ale statului destinate finanțării dezvoltării economice și sociale generale.

În legătură cu gestiunea economică s-a arătat că autogestiunea, concepută în spiritul noului mecanism economic, se caracterizează și prin formarea fondurilor proprii ale întreprinderii cum sînt fondul de dezvoltare, fondul mijloacelor circulante, fondul pentru construcția de locuințe și alte investiții sociale, fondul pentru acțiuni speciale și fondul de participare la beneficii.

Privitor la amortizare, s-a arătat că în accepțiunea noului mecanism economic cea mai mare parte rămîne la dispoziția întreprinderii pentru înlocuirea mijloacelor fixe uzate și o parte se folosește pentru restituirea fondurilor avansate de societate și pentru reproducția socialistă lărgită.

Referatele au fost urmate de discuții care au adîncit o serie de aspecte privind funcționalitatea superioară a întreprinderii, metodologia de calcul a unor indicatori și alte aspecte ale perfecționării conducerii și planificării economico-financiare în etapa actuală.

În încheiere, prof. dr. Ioan Totu, director general al Institutului Central de Cercetări Economice, a pus în lumină însemnătatea deosebită a hotărîrilor adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c., subliniind necesitatea îmbunătățirii activității de cercetare și creșterea aportului economiștilor la soluționarea problemelor practicii din întreprinderi, în vederea ridicării pe un plan superior a eficienței economice.

CUM SE REALIZEAZĂ PLANUL DE INVESTIȚII ?

DINCOLO DE ORICE fel de realizări valorice ale planului de investiții, respectarea și devansarea termenelor prevăzute de punere în funcțiune a noilor capacități de producție rămîne indicatorul de bază care oferă imaginea reală a eforturilor și eficienței cu care se desfășoară activitatea organizațiilor de construcții. Demarînd investigația de la premisa că oportunitatea realizării respectivelor obiective de investiții a fost temeinic fundamentată prin studii de marketing și prognoză, se poate aprecia că, măsura în care sînt respectate termenele planificate de punere în funcțiune a noilor capacități constituie un barometru sensibil și pentru calitatea aportului celorlalți factori (beneficiar, proiectant, furnizor de utilaje tehnologice etc.) la realizarea integrală și cu eficiență înaltă a sarcinilor din programul de investiții.

Am abordat în această optică activitatea Trustului de construcții industriale București, cu convingerea că zona de maxim interes o reprezintă evidențierea unor posibile modalități concrete de acțiune pentru sporirea productivității și a eficienței cu care se acționează pe șantiere pentru realizarea integrală a sarcinilor din programul de investiții pe acest an, pentru obținerea unor noi succese în întrecerea care se desfășoară în cinstea zilei de 1 Mai.

IN CADRUL trustului se desfășoară o amplă activitate de realizare a unor noi capacități de producție industriale și agrozootehnice în județele Teleorman, Dîmbovița, Ialomița, Buzău, Ilfov și în municipiul București. Față de anul trecut, sarcinile de plan pe 1978 cunosc o dinamică puternic ascendentă, cu creșteri de circa 24 de procente la volumul producției de construcții-montaj și cu 17 procente la indicatorul productivitatea muncii.

Bilanțul activității pe primele trei luni din acest an arată că producția de construcții-montaj la nivelul trustului era realizată în proporție de 92,6%. În cadrul acestor realizări globale au existat însă și rezultate superioare, cazuri în care îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe unele șantiere și-a găsit corespondent fizic în punerea în funcțiune la termen și în devans a unor obiective de investiții. **În trimestrul I a.c. au fost puse în funcțiune integral sau parțial înainte de data prevăzută un număr de 5 noi capacități de producție :** secția de electrozi la Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău cu 3 luni în avans, dezvoltări ale unor secții de producție la Întreprinderea metalurgică și cea de utilaj tehnologic Buzău, la „Steaua electrică“ din Fieni etc. La capitolul realizărilor bune se adaugă respectarea termenelor de punere în funcțiune pe șantierele dezvoltărilor de capacități ale Întreprinderii de mase plastice din Buzău, la țesătoria de relon „Panduri“ din București ș.a. Realizările consemnate dovedesc că se pot obține progrese în scurtarea termenelor la noile obiective de investiții în condițiile în care constructorul, beneficiarul și furnizorul de utilaje colaborează strîns, asigură la vreme documentația de execuție, folosirea metodelor industriale de lucru pe șantiere.

Din păcate, însă, din cele 18 obiective ce trebuiau să intre în funcțiune **în trimestrul I** din acest an, au rămas **un număr de 9 restanțe** la noile capacități din cadrul Întreprinderii metalurgice și al Fabricii de bere din Buzău, al întreprinderilor „Romlux“ — Tîrgoviște și „Producția“ din București, al Întreprinderii de valorificare a cenușilor de pirită din Turnu-Măgurele ș.a. S-au înregistrat, totodată, unele rămîneri în urmă față de grafice la anumite lucrări de construcții-montaj, care nu aveau termene de punere în funcțiune în această perioadă.

Desigur, cauzele sînt multiple. Ne-am oprit la cele mai importante care oferă sugestii pentru adoptarea unor măsuri menite să contribuie, în cel mai scurt timp, la înlăturarea lor.

● PUNERI ÎN FUNCȚIUNE ÎN TRIMESTRUL I CU UTILAJE CONTRACTATE PENTRU TRIMESTRUL III ? Iată un paradox generat de necorelarea unor termene care a condus la restanțe pe șantierele noilor capacități din cadrul Întreprinderii de utilaj tehnologic și al celei metalurgice din Buzău, etc. La întreprinderea **„Metalurgica“ din Buzău** beneficiarul afirmă că necorelarea a apărut din cauza duratei mai mari necesitate de investigarea pieței externe și alegerea partenerului de import. Este un motiv posibil, dar de ce beneficiarul nu a început mai devreme investigația, cînd știa că studiile pe piața externă, datorită complexităților lor, au o durată mai mare de efectuare ? Aceeași întrebare și pentru **Întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău,** unitate la care și modul de contractare a utilajelor tehnologice de la furnizorii din țară are anumite deficiențe. Deși capacitatea nouă de aici avea termen de punere în funcțiune în trimestrul I a.c., prevederile din contractele de livrare a utilajelor tehnologice cu furnizorii (Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București, Întreprinderea mecanică Roman, Întreprinderea de strunguri din Arad și „Independența“ Sibiu) precizau ca termen trimestrul III a.c.

În aceste condiții, pentru recuperarea restanțelor se impune ca, în toate cazurile, **beneficiarul să fie mai perseverent, să insiste pe lîngă furnizori pentru ca toate termenele de livrare a utilajelor tehnologice necorelate cu punerile în funcțiune să fie devansate în prima parte a trimestrului II a.c.** La rîndul lor, furnizorii vor trebui să acorde o mai mare prioritate fabricării utilajelor tehnologice, care condiționează punerea în funcțiune a capacităților cu termene situate în prima jumătate a anului. Că acest lucru este posibil o atestă începutul bun făcut la contractele cu întreprinderea „Independența“ Sibiu, unde, ca urmare a eforturilor comune ale beneficiarului și furnizorului, termenele pentru trimestrul III a.c. au fost devansate în trimestrul II a.c.

Conlucrarea reciprocă, mai strînsă, a beneficiarului și a furnizorului de utilaje este cu atît mai necesară cu cît aspectele relevate apar și la unele capacități cu termen de punere în funcțiune în trimestrul II a.c., cum ar fi cele din cadrul Întreprinderii de strunguri și al Întreprinderii „Romlux“ din Tîrgoviște, al celei de contactoare din Buzău (furnizor „Înfrățirea“ Oradea, întreprinderile mecanice din Suceava și Sibiu) ș.a. Mai mult decît atît. La aceste obiective este necesar ca beneficiarii să urgenteze definitivarea în totalitate a contractării utilajelor tehnologice deoarece, deși sîntem în trimestrul II, mai există anumite poziții necontractate din lista de cotare a viitoarelor capacități.

Un sprijin sporit vor trebui să acorde și furnizorii de utilaje tehnologice în activitatea cărora se înregistrează restanțe : întreprinderea „23 August“ din București (față de Combinatul de oțeluri speciale din Tîrgoviște), Întreprinderea de utilaj chimic din Găești și „Electromotor“ din Timișoara (față de Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă din Buzău), Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie“ din București (față de Combinatul de îngrășăminte chimice din Slobozia) ș.a. Chiar dacă utilajele necesare noilor capacități de producție sînt produse complexe, unicate, întreprinderile producătoare trebuie să acorde toată atenția fabricării lor la termenele prevăzute și chiar în devans, efortul fiind pe deplin compensat de cîștigul obținut de economia națională prin punerea în funcțiune înainte de termen a obiectivelor de investiții.

● EVOLUȚII NECESARE ÎN ASIGURAREA DOCUMENTAȚIEI : DE LA SIMPLE PROMISIUNI ALE BENEFICIARULUI LA ANGAJAMENTE ONORATE LA TERMEN. Conform prevederilor legale, și cum este și normal, în planul constructorului nu se pot introduce lucrări de investiții care nu au asigurată o pregătire corespunzătoare. Din păcate, însă, mai apar situații în care, în planul constructorului, se introduc lucrări pe baza unor promisiuni inițiale ale diverșilor beneficiari privind asigurarea la vreme a documentației de execuție și care, ulterior, nu mai sînt respectate. Din această cauză, la Trustul de construcții industriale din București a existat în trimestrul I a.c., un volum relativ însemnat de lucrări noi care, deși erau cuprinse în plan cu anumite valori, nu au putut fi atacate de către constructor. Este vorba, printre altele, de lucrările de la noile capacități din cadrul Combinatului de îngrășăminte chimice Turnu-Măgurele, Fabricii de prefabricate din Alexandria, Întreprinderii de geamuri din Buzău, întreprinderii „Fulger“ din București, Întreprinderii de construcții metalice și prefabricate București ș.a. În total, **din volumul planului pe trimestrul I documentația de execuție era asigurată la 31 martie doar în proporție de 54%.**

Acțiuni operative ale beneficiarilor pentru remedierea situației sînt absolut necesare, cu atît mai mult cu cît valoarea unor asemenea lucrări se ridică în trimestrul II la zeci de milioane de lei. În prezent, lucrări care nu pot fi atacate din lipsa documentației se regăsesc pe șantierele din cadrul întreprinderii „Victoria“ din Tîrgoviște, al celei de oxigen din Găești, al Întreprinderii chimice Dudești din București, al Întreprinderii de tricotaje din Roșiori, al Filaturii din Pătîrlageie, Fabricii de zahăr din Titu etc. Interesant de remarcat este faptul că, printre beneficiarii cu restanțe mai însemnate în asigurarea documentației, alături de cei din chimie, apar și unele unități din cadrul Ministerului Construcțiilor Industriale, același for tutelar ca și al constructorului. Indiferent însă de forul tutelar, este necesară în aceste zile o mobilizare sporită a proiectantului și a beneficiarului pentru ca promisiunile inițiale făcute privind asigurarea documentației să fie integral onorate.

Desigur, pentru evitarea pe viitor a unor asemenea stări de lucruri, constructorul trebuie să intervină mai activ, în sensul de a da dovadă de o exigență sporită cu prilejul semnării contractului și a graficelor de execuție a lucrărilor. Ca o sugestie, considerăm că poate fi folosită, cu rezultate bune, experiența Trustului de construcții industriale din Cluj-Napoca, ai cărui specialiști nu semnează — de ani de zile — grafice de lucrări de investiții cu divergențe, sau care nu au avizările de la proiectanți și de la toți furnizorii de utilaje tehnologice.

● DOUĂ ALTERNATIVE ÎN ATENȚIA SPECIALIȘTILOR : BETON MONOLIT SAU CONSTRUCȚII METALICE ? Cu prilejul analizei efectuate, specialiștii Trustului de construcții industriale din București au evidențiat faptul că ar fi putut aduce o contribuție sporită la realizarea planului de construcții-montaj din acest an, dacă în toate proiectele ar fi fost prevăzute tehnologii care să permită creșterea productivității muncii pe șantiere. În acest cadru general, ei au apreciat că este necesar să fie pusă **în atenția și analiza specialiștilor posibilitatea ca soluțiile constructive care în prezent se realizează cu beton monolit să fie înlocuite, acolo unde este posibil, cu construcții metalice.** Desigur, se cunoaște faptul că metalul trebuie economisit. Ar putea fi însă luat în considerație un calcul economic al eficienței fiecărei soluții, care să evidențieze avantajele și dezavantajele diferitelor alternative. Pentru trust, extinderea soluțiilor de realizare a structurilor de rezistență pe bază de construcții metalice ar aduce o contribuție substanțială la creșterea productivității muncii, o reducere cu 70—75% a duratelor de realizare a unor obiective de investiții.

ALĂTURI de ceilalți factori, constructorul poate și trebuie să aducă, prin forțe proprii, o contribuție substanțial sporită la realizarea ritmică, integrală a planului de investiții. Pentru aceasta trebuie să se adopte mai operativ măsuri, care să permită ca, în cadrul șantierelor și a grupurilor de șantiere ale trustului, să se construiască mai productiv și, mai ales, mai eficient ca pînă în prezent prin: **organizarea mai multor baze proprii de producție,** puternice permanente, în care să se efectueze executarea de prefabricate, pregătirea centralizată și mecanizată a betoanelor, care să evite întîrzierile în aprovizionare, și să extindă metodele industriale în execuție ; **extinderea lucrului în acord global,** întărirea ordinei și disciplinei la fiecare loc de muncă. Esența tuturor preocupărilor constructorului pentru îndeplinirea sarcinilor sporite de plan trebuie să o reprezinte creșterea accelerată a productivității muncii fiecărui lucrător, preocuparea permanentă de a utiliza intensiv, cu o eficiență cît mai înaltă, experiență acumulată, valoroasa zestre tehnică și umană.

B. CODRU

ACCELERAREA LUCRĂRILOR PE ŞANTIERELE DE IRIGAŢII

ÎN VEDEREA realizării integrale a obiectivelor stabilite de către Congresul al XI-lea şi Conferinţa Naţională a P.C.R. privind dezvoltarea agriculturii, pentru traducerea în viaţă a programelor concrete ale acestui an, una din sarcinile fundamentale o reprezintă **folosirea judicioasă a fondului funciar.** În cadrul acestei preocupări centrale — aşa după cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** la Consfătuirea de lucru dedicată problemelor agriculturii — este necesar ca, alături de alte acţiuni, să se treacă la **aplicarea hotărîtă a măsurilor pentru realizarea integrală şi la timp** a **programelor de îmbunătăţiri funciare şi irigaţii,** în aşa fel încît **pînă cel mai tîrziu la 1 Mai să fie terminate toate lucrările pentru acest an, inclusiv restanţele din 1977.**

În îndeplinirea acestor sarcini de mare răspundere, un rol important revine şi Trustului de construcţii pentru îmbunătăţiri funciare din Bucureşti, care va trebui să aducă, în acest an, o contribuţie substanţial sporită la respectarea şi devansarea termenelor de realizare a lucrărilor de îmbunătăţiri funciare.

PRIORITATEA NUMĂRUL 1 : REDUCEREA DURATEI LUCRĂRILOR

Trustul efectuează lucrări de o mare diversitate, cu grad de complexitate ridicat, care au o importanţă deosebită pentru îndeplinirea în bune condiţii a programului naţional de îmbunănăţiri funciare. Este vorba de lucrări propriu-zise de îmbunătăţiri funciare (irigaţii, desecări şi drenaje, amenajări piscicole, indiguiri, combaterea eroziunii solului ş.a.), precum şi de anumite construcţii agroindustriale şi agrozootehnice.

În 1977, realizările fizice au fost inegale : a fost îndeplinit integral planul la lucrările de drenaje şi acumulări de apă, au fost depăşite prevederile la lucrările de desecări (cu cca. 1 000 ha) ; în schimb, realizările s-au situat sub prevederi la lucrările de irigaţii (cu 17 000 ha) şi la cele de combatere a eroziunii solului (cu 15 000 ha).

Chiar dacă valoric plusurile şi minusurile s-au compensat, această situaţie nu putea fi considerată ca satisfăcătoare. Ea a făcut, obiectul unor serioase analize la nivelul conducerii trustului, al unor dezbateri de fond în adunările generale ale oamenilor muncii, pentru ca, evidenţiind natura şi cauzele nerealizărilor anterioare, în acest an să se aplice măsuri hotărîte de remediere. În lumina indicaţiilor tovarăşului **Nicolae Ceauşescu,** am trecut, pe baza experienţei din anul trecut, la adoptarea de măsuri adecvate care să conducă atît la realizarea programelor pe 1978 cît şi la recuperarea tuturor restanţelor, punînd la baza acestor măsuri o mobilizare şi mai intensă a efortului propriu. Direcţiile prioritare în care acţionăm se concretizează în luarea următoarelor măsuri : întărirea rolului planului operativ cu sarcini mobilizatoare, pe loturi şi pe puncte de lucru ; analiza lunară comparativă a rezultatelor obţinute de subunităţi ; repartizarea mijloacelor de producţie strict corelată cu graficele de execuţie; introducerea şi extinderea prelucrării automate a datelor ; întărirea disciplinei şi ordinii pe şantiere etc. Ca urmare a acestor măsuri, se constată deja o accelerare „din mers“ a ritmului lucrărilor pe şantierele noastre.

Scurtarea reală şi substanţială a duratei de execuţie a lucrărilor de irigaţii şi de ameliorare a solului nu se poate realiza însă, oricîte eforturi ar depune constructorul, fără asigurarea din vreme a documentaţiei tehnice de execuţie, respectarea termenelor de deschidere a finanţării lucrărilor, livrarea ritmică a materialelor de construcţie necesare, sau fără asigurarea unor utilaje de construcţii cu randamente înalte. Din păcate, în aceste direcţii întîmpinăm o serie de greutăţi.

OBSTACOLE EVITABILE PE TRASEUL COLABORĂRII

În cadrul colaborării noastre cu beneficiarii de investiţii, de pildă, principalul obstacol în respectarea termenelor planificate de punere în funcţiune îl constituie întîrzierea cu care unii dintre aceştia pun la dispoziţia constructorului **documentaţia de execuţie.** De exemplu, pentru lucrări programate în 1977, la obiective cu termene de punere în funcţiune în acest an, chiar după scurgerea primelor 9 luni mai lipseau documentaţii care au determinat nerealizarea unui volum de circa 41 milioane de lei la construcţii agricole ale C.A.P. — beneficiar Direcţia generală a agriculturii şi industriei alimentare din judeţul Teleorman. Centrala de mecanizare a agriculturii şi industriei alimentare nu predase, în aceeaşi perioadă, nimic din întreaga documentaţie în valoare de 1 400 mii de lei, iar întreprinderea „PROTAN“ avea şi ea o restanţă la documentaţii de 495 mii de lei. La aceşti doi beneficiari, deşi lucrările restante au fost reintroduse în planul de construcţii-montaj pe anul 1978, lipsa de documentaţie persistă.

Pentru evitarea repetării unor asemenea situaţii se impune respectarea strictă a prevederilor legale, în sensul ca beneficiarul să nu mai propună, iar forul său tutelar să nu mai aprobe introducerea în planul de investiţii a lucrărilor care la varianta de plan din septembrie nu au documentaţia aprobată.

Şi în ce priveşte colaborarea cu furnizorii de materiale au existat în 1977 — şi dăinuie şi în acest an — anumite dificultăţi care se repercutează negativ asupra ritmicităţii activităţii de investiţii. Astfel, neasigurarea în timp util a unor materiale principale a condus anul trecut la nerealizarea unui volum de lucrări de peste 30 de milioane de lei. Probleme deosebite a provocat asigurarea cu foarte mare întîrziere a 470 t de plasă de sîrmă mată de către Întreprinderea de sîrmă şi produse din sîrmă din Buzău, precum şi a peste 150 000 mc de produse de balastieră, care trebuiau primite în cea mai mare parte de la balastiera Topoloveni. Date fiind greutăţile mari create de balastiera Topoloveni, să analizăm pe scurt situaţia acestei unităţi, care ne-a aparţinut pînă de curînd.

FĂRĂ BALASTIERĂ, DAR NU ȘI FĂRĂ PRODUSELE SALE

În anul trecut, în urma reorganizării pe plan național a producției de agregate pentru construcții, T.C.I.F.—București a predat balastiera de la Topoloveni centralei de resort a Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții. Sensul reorganizării era ca prin exploatarea balastierelor de către unități specializate, să sporească productivitatea muncii și implicit producția, realizîndu-se deci o distribuire mai bună a produselor de balastieră către toți beneficiarii. Dacă este de înțeles că în anumite perioade există anumite priorități și urgențe, nu ne explicăm totuși de ce a apărut un decalaj așa de mare între volumul de agregate ce-l primeam de la Topoloveni și ceea ce ne oferă M.E.F.M.C. în anul 1978, deși planul nostru de construcții nu s-a diminuat. Spre exemplu, dacă noi exploatam de la Topoloveni, în medie anual (în 1976 și 1977), circa 300 000 mc de produse de balastieră, prin contractul încheiat cu Întreprinderea de exploatare și industrializare a agregatelor și materialelor de construcții din Drăgășani se precizează că pentru acest an nu se vor asigura de la Topoloveni decît circa 8 000 mc. Alte cantități urmează să le procurăm de la unități de exploatare îndepărtate de centrul de greutate al lucrărilor noastre. Totodată, în afară de faptul că nu ni se asigură de către coordonatorul de balanță decît circa 85% din cantitatea necesară de agregate, nici măcar această cantitate nu a fost corespunzător repartizată. În acest an urmează să primim diversele sorturi, de agregate ce ne sînt necesare **simultan** pentru prepararea betonului, în 3—4 perioade de timp... diferite.

MAI MULTĂ PREOCUPARE ÎN C.A.P. PENTRU FORMAREA FONDURILOR PROPRII

Întîrzierile în **deschiderea finanțării** sau în **achitarea contravalorii lucrărilor prestate** reprezintă un alt punct nevralgic al colaborării noastre cu ceilalți factori implicați în darea în funcțiune la termen a noilor obiective.

După cum se știe, lucrările de construcții care se execută pentru cooperativele agricole de producție sînt finanțate din două surse : credite și fonduri proprii ale acestor unități. Legea prevede că fondurile proprii trebuie să acopere circa 30% din valoarea totală a lucrărilor. Din păcate însă, în unele C.A.P.-uri nu există suficientă preocupare pentru asigurarea disponibilului necesar de fonduri. Ca urmare, în anumite cazuri trustul nostru nu poate executa lucrările prevăzute și nici nu poate să încaseze contravaloarea lucrărilor executate, iar din cauza producției neîncasate în cadrul loturilor și șantierelor ni se aplică penalizări.

Desigur, se poate pune întrebarea : de ce executăm asemenea lucrări, în condițiile cînd fondurile proprii ale C.A.P.-urilor respective nu au fost constituite la nivelul cerințelor ? Nu trebuie uitat însă că renunțarea la anumite lucrări nu este întotdeauna posibilă, deoarece documentația de execuție se întocmește pe obiect de investiții, și nu pe sursele de finanțare, iar în plan sînt prevăzute anumite capacități fizice, care trebuie realizate în anumite termene ; pe de altă parte, o eventuală întrerupere a lucrărilor și reluarea lor după asigurarea fondurilor ar genera importante pierderi la constructor, provocate de deplasarea oamenilor și a utilajelor, de lucrările de organizare de șantier, de menținerea în stoc a materialelor aprovizionate. Noi sîntem pentru o colaborare cît mai strînsă cu C.A.P.-urile, pe linia acordării unui sprijin cît mai susținut lucrărilor de dezvoltare a acestor unități. Considerăm însă că, deoarece în prezent valoarea lucrărilor executate dar neîncasate se ridică la circa 10 milioane de lei, este necesar ca în C.A.P.-urile vizate (în special din județul Ialomița) să sporească substanțial preocuparea pentru constituirea la nivelul necesităților a fondurilor proprii, cît și aportul în muncă pentru realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare.

CE GENEREAZĂ NECORELĂRI ÎNTRE PLANUL VALORIC ȘI CEL FIZIC

Aceasta este una din problemele care a provocat și continuă să provoace neajunsuri importante. Pentru realizarea sistemului de irigații Viișoara, de pildă, costul efectiv al lucrării — calculat prin înmulțirea capacității fizice planificate cu valoarea pe hectar a lucrărilor, prevăzută în documentația predată de proiectant — este cu circa 300 mil. lei mai mare decît valoarea totală planificată. Și aceasta deoarece cantitățile prevăzute în repartițiile primite pentru acest an la anumite materiale (tuburi din beton precomprimat și din azbociment, produse de carieră) corespunde doar valorii incluse în plan, creînd necorelări între planul fizic și cel valoric. În condițiile în care capacitățile și termenele de punere în funcțiune la acest sistem de irigații au rămas aceleași, apare evident că planul de amenajări pentru irigații al constructorului nu poate fi realizat fără un sprijin mai susținut.

FONDURI DE ORGANIZARE CENTRALIZATE : NUMAI PENTRU CONSTRUCȚII DEFINITIVE ?

Specificul activității trustului nostru constă în executarea de lucrări (uneori mărunte) la care participă mai mulți beneficiari : grupul de supraveghere a investițiilor, numeroase C.A.P.-uri. Potrivit prevederilor legale, determinarea cheltuielilor pentru organizarea de șantier se face pentru fiecare obiectiv de investiții, pe bază de proiect de organizare, iar decontarea — pe baza realizărilor consemnate în procese-verbale, tot pe obiective. Desigur, o asemenea reglementare este utilă și necesară, în construcții în general, și mai ales în cazul celor industriale, care de regulă au un singur beneficiar.

După opinia noastră, la lucrările din agricultură, care aparțin mai multor beneficiari, trebuie asigurată posibilitatea centralizării fondurilor de organizare, pentru a se obține operativitatea și mobilitatea necesară respectării termenelor de punere în funcțiune. Este știut că posibilitatea centralizării acestor fonduri există în anumite cazuri, dar numai pentru construcțiile definitive de deservire a șantierelor, ceea ce nu corespunde specificului lucrărilor de construcții din agricultură. Avînd la bază experiența trustului nostru, **supunem atenției forurilor de resort sugestia ca la construcțiile din agricultură să se poată centraliza fondurile de organizare de șantier și pentru lucrări provizorii, nu numai pentru cele definitive.**

Aurel POPA
directorul Trustului de construcții
pentru îmbunătățiri funciare
București

INVESTIŢIILE ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII (I)

EDIFICAREA unei economii moderne, dinamice, cu o înaltă eficienţă este în mod hotărîtor condiţionată de aplicarea în procesul creşterii potenţialului de producţie a celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii pentru accentuarea puternică a laturilor calitative ale activităţii economice şi crearea posibilităţilor de valorificare superioară a resurselor de materii prime şi de muncă, de sporire a venitului naţional în scopul ridicării nivelului de trai al poporului.

În contextul tezelor cuprinse în Rezoluţia Conferinţei Naţionale a partidului din decembrie 1977, dezvoltarea economico-socială este indestructibil legată de creşterea susţinută a forţelor de producţie, factor decisiv al progresului multilateral şi armonios al societăţii noastre.

Necesitatea obiectivă a sporirii forţelor de producţie rezidă în faptul că societatea omenească trebuie să consume pentru a putea trăi, ceea ce obligă implicit să producă neîncetat. **„Viitorul ţării depinde** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în raportul prezentat la Congresul al XI-lea al P.C.R. — **nu de ce se consumă la un moment dat ci, în primul rînd de mijloacele materiale destinate creşterii continue a bogăţiei naţionale“.**

În strategia sporirii forţelor de producţie, investiţiile deţin un rol hotărîtor. Prin investiţii se asigură realizarea de noi capacităţi de producţie, dezvoltarea, modernizarea şi reutilarea celor existente, precum şi construirea de obiective social-culturale şi de locuit.

Într-o semnificaţie majoră, investiţiile constituie vîrful de atac în triunghiul dezvoltării. În fapt, investiţiile nu sînt un scop în sine, ci principala cale de creştere a forţelor de producţie — temelia modernizării bazei tehnico-materiale a societăţii — de consolidare a puterii economice şi financiar-valutare a ţării.

Dezvoltarea social-economică prin investiţii necesită un concept, o orientare, o gîndire fecundă, promovarea cuceririlor revoluţiei tehnico-ştiinţifice şi un cumul de elemente tehnico-organizatorice ; în investiţii, mai mult ca în alte domenii, trebuie să se îmbine într-un context dialectic, **economicul** cu **socialul, particularul** cu **generalul, prezentul** cu **perspectiva,** să se adopte strategii în concordanţă cu cerinţele viitorului care să asigure într-o strînsă interacţiune, aşa cum se prezintă în fig. nr. 1, luarea deciziilor optime pentru a deschide societăţii noi orizonturi spre civilizaţie şi progres.

RELATII IN PROCESUL OPTIMIZĂRII DECIZIILOR Fig.1

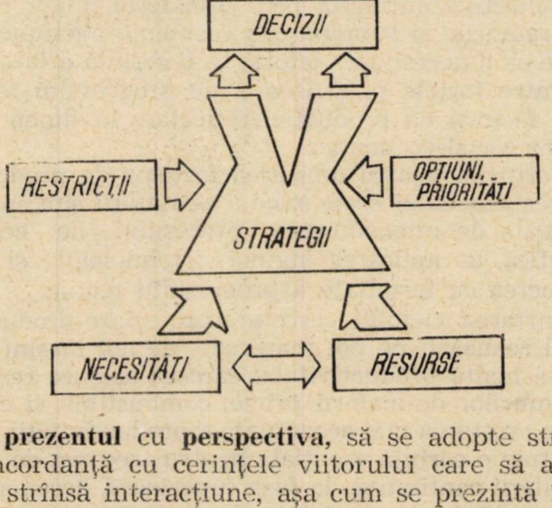
DECIZII
RESTRICȚII
OPTIUNI, PRIORITĂȚI
STRATEGII
NECESITĂȚI
RESURSE

Adoptarea unor strategii de largă perspectivă decurge din faptul că procesul decizional în investiţii condiţionează, pentru o lungă perioadă, ritmul şi nivelul dezvoltării economico-sociale în ansamblu. Datorită caracterului opţional şi ireversibil al procesului, este necesar ca acesta să se înscrie pe direcţia şi în etapele dezvoltării stabilite, să respecte cerinţele legilor economice obiective, să ţină seama de tendinţele şi evoluţia prognozei economice şi tehnologice, să întrunească un înalt grad de creativitate, să confere certitudine în realizare, astfel ca deciziile ce se iau să contribuie la sporirea eficienţei activităţii şi la perfecţionarea mecanismului social-economic.

Strategiile dezvoltării prin investiţii trebuie să reflecte orientarea generală, ansamblul direcţiilor pentru ca pe măsura amplificării procesului reproducţiei lărgite, a mutaţiilor rapide pe care le determină cuceririle ştiinţei şi tehnicii asupra nivelului şi structurii fondurilor fixe, să se optimizeze relaţiile economico-sociale şi să se accelereze ritmul creşterii economice.

Principalele direcţii ale acestei strategii, aşa cum se arată în fig. 2, sînt :

STRATEGII DE DEZVOLTARE PRIN INVESTIŢII

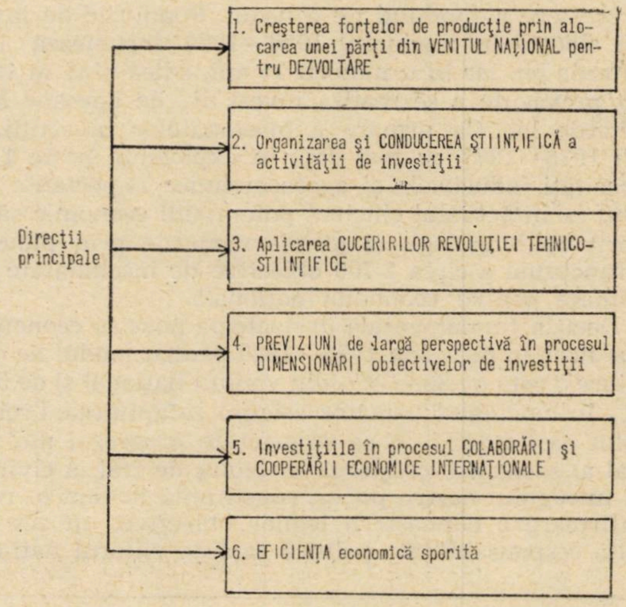
Direcţii principale
1. Creşterea forţelor de producţie prin alocarea unei părţi din VENITUL NAŢIONAL pentru DEZVOLTARE
2. Organizarea şi CONDUCEREA ŞTIINŢIFICĂ a activităţii de investiţii
3. Aplicarea CUCERIRILOR REVOLUŢIEI TEHNICO-ŞTIINŢIFICE
4. PREVIZIUNI de largă perspectivă în procesul DIMENSIONĂRII obiectivelor de investiţii
5. Investiţiile în procesul COLABORĂRII şi COOPERĂRII ECONOMICE INTERNAŢIONALE
6. EFICIENŢA economică sporită

Creşterea forţelor de producţie prin folosirea judicioasă a fondului naţional pentru dezvoltare

OPŢIUNEA politică fundamentală de alocare a unei cote ridicate din venitul naţional pentru dezvoltare urmăreşte creşterea intensivă a potenţialului de producţie. În condiţiile în care progresul tehnic se desfăşoară într-un ritm alert, iar efectele pozitive se răsfrîng asupra economiei statelor aproape direct proporţional cu nivelul dezvoltării, repartizarea unei părţi însemnate din venitul naţional pentru creşterea forţelor de producţie a devenit o cerinţă obiectivă în vederea eliminării decalajului ce desparte ţările în curs de dezvoltare de ţările avansate economic.

În spiritul și sub impulsul cerințelor legilor fundamentale ale reproducției socialiste lărgite, a căilor și mijloacelor prin care se creează condiții pentru promovarea progresului tehnic, statul nostru a alocat, etapă de etapă, resurse sporite pentru dezvoltare (fig. nr. 3), ceea ce a creat condiții de a se pune, în fapt, economia românească pe temelia tehnicii celei mai avansate și de a spori în paralel și ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum. Fondurile de investiții alocate în cincinalul 1976—1980 însumează 1000 miliarde lei, iar în următorii 15 ani, adică pînă în 1990, sînt prevăzute a se realiza investiții de aproape 3000 miliarde lei. Ca urmare a însemnatelor investiții, în anii 1976—1977 au fost date în exploatare peste 1 000 capacități industriale și agrozootehnice importante, urmînd ca în actualul cincinal potențialul economic să fie sporit cu tehnologii și utilaje moderne prin punerea în funcțiune a circa 2 700 obiective de însemnătate hotărîtoare pentru economia națională.

Fig.3

— în miliarde lei —

INVESTIŢII TOTALE ÎN PERIOADA 1951-1980

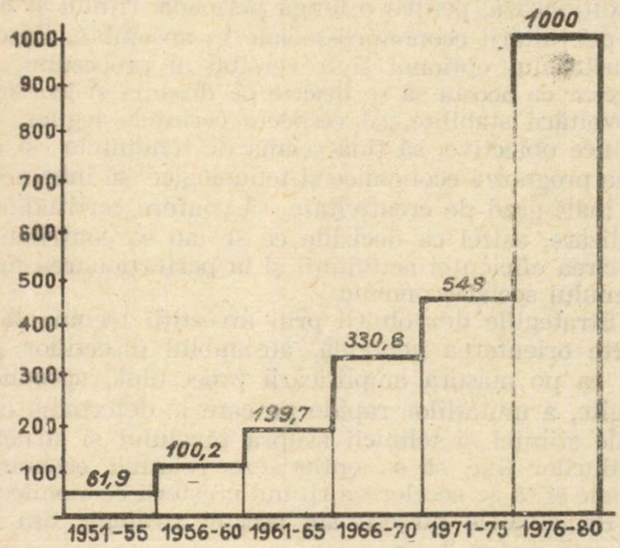

Decizia fundamentală în strategia noastră economică de a aloca în perioada 1976—1980 pentru fondul de dezvoltare o cotă de 33—34% din venitul național și de 30—33% în cincinalul următor asigură înfăptuirea Programului partidului în ceea ce privește progresul multilateral al societății, creșterea nivelului de trai, a civilizației întregului nostru popor, constituind în fapt o reală confirmare a cunoașterii legilor obiective, un act de înaltă responsabilitate politică față de viitorul națiunii.

Organizarea și conducerea științifică a activității de investiții

DINAMIZAREA procesului creșterii economice și sporirea, pe această bază, a avuției naționale sînt indisolubil legate de conducerea științifică a activității de investiții, de opțiunile și prioritățile cu caracter strategic adoptate în acest domeniu, de deciziile ce-și găsesc reflectare în planurile de dezvoltare economico-socială.

Ritmul creșterii economice este în strînsă corelație cu nivelul științific la care se desfășoară procesul reproducției socialiste lărgite.

Conducerea științifică a activității de investiții este caracterizată prin :

— exercitarea unor funcții complexe de previziune, organizare, coordonare, control și evidență asupra modului cum se pregătesc și realizează procesele în domeniul investițiilor ;

— concept și orientări noi în economia investițiilor, adică în ansamblul proceselor ce au loc în etapa cercetării și studierii produsului și a pieței în vederea selectării soluțiilor tehnologice și constructive care să conducă la realizarea și punerea în funcțiune a obiectivelor și să asigure obținerea unor produse competitive de mare eficiență.

Semnificația profundă a conducerii științifice constă în adoptarea de strategii care să confere, în condițiile transformărilor macrotehnice și social-economice, un caracter constructiv, eficient și mobilizator procesului reproducției socialiste lărgite, o orientare deliberată a creșterii, în direcția necesităților de etapă și a cerințelor social-economice de perspectivă.

Importanța deosebită ce o prezintă procesul reproducției socialiste lărgite în creșterea forțelor de producție, ponderea ridicată din venitul național alocată dezvoltării, caracterul ireversibil al deciziilor din acest domeniu, impun organizarea rațională a acestui proces, necesitatea ca conducerea științifică să dețină primatul în activitatea de investiții.

Aplicarea cu fermitate a cuceririlor revoluției tehnico-științifice

MODERNIZAREA structurilor și ridicarea nivelului de eficiență a ramurilor și subramurilor economiei se înfăptuiesc, în mod sistematic prin încorporarea în capacitățile și obiectivele planificate, deosebit de resursele materiale, financiare și de muncă, a creației tehnico-științifice, factor propulsor de largă antrenare în procesul creșterii economice.

Cuceririle tehnico-științifice, caracterizate în esență prin elemente ce revoluționează structura tipologică a investițiilor și anume : modificări profunde ale tehnologiilor, mecanizare complexă și automatizare accelerată a proceselor de producție și de muncă, sînt o urmare a multilateralității descoperirilor și invențiilor realizate în toate domeniile de activitate. **„Ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința Națională a partidului — **a devenit o condiție hotărîtoare a progresului economiei noastre și de aceea, în următorii trei ani, în această direcție trebuie realizate schimbări fundamentale“.**

Introducerea prin investiții de noi tehnologii la nivelul celor mai înaintate realizări constituie o justificare obiectivă, întregită prin transferul noilor cuceriri între ramurile și subramurile economiei, acțiune ce se înscrie ca o necesitate majoră, ca o cerință a interacțiunii dintre forțele propulsoare ale progresului tehnologic și factorii de producție, reflectate în dinamica cerințelor social-economice.

Eforturile pentru creșterea forțelor de producție și sporirea eficienței economice a activității sînt indisolubil legate de intensificarea procesului de cercetare științifică, de aplicarea ingineriei tehnologice și de introducerea cu fermitate a progresului tehnic.

Scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție în scopul realizării de noi materiale, de noi mașini și utilaje de înaltă productivitate, care să asigure reducerea consumurilor de materii prime, combustibili și energie, pentru creșterea mai accentuată a productivității muncii constituie o cerință esențială pentru trecerea de la faza acumulării cantitative, la faza superioară, aceea a luptei pentru calitate.

dr. Ioan L. CIOLAN

CITITORII AU CUVÎNTUL

Tehnica de calcul

APARIȚIA în nr. 11 și 12 din 1978 ale revistei a două note – „Dări de seamă" și „Statistică" – privind dificultățile de întocmire a unor rapoarte și dări de seamă statistice, exprimînd, cred, o opinie împărtășită și de alte cadre din economie, mă determină să-mi expun, pe scurt, părerea în legătură cu această temă.

Previziunea, organizarea, antrenarea, coordonarea și controlul sînt atribute ale conducerii, a căror exercitare asigură desfășurarea corespunzătoare a activităților, funcționarea unităților economice în ansamblu. Exigențele dezvoltării rapide a economiei naționale, ale creșterii eficienței economico-sociale a fiecărei întreprinderi, diversifică în mod continuu problemele conducerii, pentru a căror rezolvare devine din ce în ce mai necesară utilizarea tehnicii de calcul. Posibilitățile actuale de formalizare, cu precădere a lucrărilor din domeniul planificării și controlului – premise ale introducerii tehnicii de calcul – este indicat să fie puse în valoare, putîndu-se obține astfel informații de detaliu sau agregate, în timp util și cu gradul de exactitate necesar. Dacă asociem acestor posibilități volumul mare de date care intervine, de regulă, în planificarea și urmărirea aprovizionării, realizăm oportunitatea renunțării la unele prelucrări manuale laborioase, prin aceasta diminuîndu-se efortul pe care-l face în prezent personalul pentru elaborarea anumitor lucrări. Bineînțeles că acest lucru este posibil în condițiile unei dotări corespunzătoare cu tehnică de calcul a unităților economice.

Crișan DAVIDESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu"

Psihologie

O CONTRIBUȚIE importantă la utilizarea rațională a forței de muncă o poate aduce luarea în considerare a unor elemente de psihologia muncii. Pornind de la aceasta, în întreprinderea noastră s-a testat cu succes curba culorilor și a oboselii. Astfel, s-a ajuns la concluzia că ziua (mai ales în schimbul de dimineață) să se lucreze materialele de culori închise (roșu, negru, bleumarin, maron), alternîndu-se în restul zilei cu cele de culoare gris, bej, bleu, orange etc. De asemenea, să se alterneze modelele în cele opt ore ale unei zile de lucru sau în cadrul săptămînii, precum și grosimile de fir. Deci, la noi în unitate, se urmărește o concordanță între punctele de cădere din curba oboselii (puncte care indică și scăderea productivității muncii) și alternanța monotonie-variație din punctul de vedere al culorii, fineții de fir, modelului. Totodată, se urmărește îmbinarea optimă a culorilor cu care sînt zugrăviți pereții, a culorilor echipamentului de lucru și protecție și a tricotului aflat în mașină.

Măsurile luate pe linia utilizării raționale a forței de muncă în întreprinderea „Tricodava" au dus anul trecut la realizarea unei producții marfă peste plan în valoare de 18 milioane lei și a unei producții globale peste plan de 21 milioane lei. De semnalat faptul că peste 80 la sută din aceste depășiri au fost realizate prin creșterea productivității muncii (cu 2,8 la sută peste plan în trimestrul III). Astfel, 90,1 la sută din produse au fost de calitatea a I-a și planul la export a fost depășit cu peste 650 000 lei valută.

Draga MUNTEANU
economist
la Întreprinderea „Tricodava"
București

Indemnizație

PROPUNEREA făcută la această rubrică în nr. 6 („Simplificare") și susținută în nr. 10 („Indemnizație") în legătură cu indemnizația de concediu de odihnă achitată unui om al muncii înainte de transfer potrivit timpului lucrat, nu-și găsește aplicarea în toate sectoarele de activitate. De pildă, neexistînd posibilitatea de transfer a forței de muncă din sectorul cooperației meșteșugărești în cel de stat, în interesul serviciului, consider că nu se poate pune un semn de egalitate cu privire la decontarea acestor indemnizații. Aceasta, bineînțeles, numai în ceea ce privește sectoarele diferite. În cadrul aceluiași sistem, așa cum s-a justificat, de altfel, consider că propunerea este binevenită.

Mircea NICOLAE
Cooperativa „Meșteșugarul"
Mediaș

ECOURI

Fonduri fixe

*ACORDÎND atenția cuvenită celor semnalate în articolul „O expresie a saltului de la cantitate la calitate – Creșterea volumului producției la 1 000 de lei fonduri fixe", din nr. 51/1977, conducerea întreprinderii a stabilit **măsuri** pentru îmbunătățirea rezultatelor **pe anul** 1978. Menționăm că, deși la nivelul a 11 luni (din 1977), acest indicator era realizat numai în proporție de 99,0 la sută, printr-o mobilizare mai bună a colectivului și o folosire mai eficientă a fondurilor fixe planul pe întregul an a fost realizat în proporție de 100,6 la sută. Pe anul 1978, se prelimina ca producția la 1 000 lei fonduri fixe să crească față de 1977 cu 1,6 la sută. Creșterea destul de redusă în acest an se explică prin faptul că în cursul anului 1978 începe acțiunea de sistematizare a întreprinderii, acțiune care se va reflecta printr-o creștere mai substanțială a producției la 1 000 lei fonduri fixe în perioada imediat următoare (1979–1980).*

Considerăm că articolul a constituit un sprijin în activitatea întreprinderii prin faptul că s-a analizat atît dinamica acestui indicator pe mai mulți ani în urmă, cît și posibilitățile și modalitățile de îmbunătățire pe anii următori.

Gh. CENAN
directorul
Întreprinderii de reparații auto
Cluj-Napoca

Stocuri

NOTA intitulată „Stocuri", publicată în nr. 51/1977 al „Revistei Economice", a fost analizată în cadrul Direcției de coordonare, sinteză și creditarea industriei grele. Menționăm că unele neajunsuri semnalate de autor în articolul său vor fi eliminate prin aplicarea prevederilor din H.C.M. nr. 264/1977, prin care s-a stabilit metodologia de adaptare a repartițiilor și contractelor economice, precum și a efectuării renunțărilor în scopul prevenirii formării de stocuri de materiale ori produse supranormative sau fără utilizare.

Neajunsurile arătate de autor au constituit, în cursul anului 1977, obiectul unor analize la nivel central. S-a definitivat, în acest an, un proiect de decret privind sarcini pentru prevenirea formării de stocuri supranormative și readucerea în circuitul economic a stocurilor disponibile, act normativ recent avizat de Banca Națională și ministerele economice.

I. EPURE
șef serviciu la Banca Națională
a R.S. România

Asimilare

PROBLEMELE ridicate în nota „În fabricație, neomologate" (nr. 48/1977), apărută la rubrica „Cititorii au cuvîntul", sînt juste. Deficiențele consemnate sînt rezultatul unor greutăți inerente procesului de asimilare a unor produse noi.

Utilajele în discuție au fost asimilate în scopul dezvoltării producției interne de utilaje, echipamente și instalații pentru dotarea sectorului de extracție și prepararea substanțelor minerale, și pentru renunțarea în acest fel la import. Aceasta cu atît mai mult cu cît tipurile de complexe mecanizate din import folosite în minele carbonifere nu au dat rezultatele scontate în exploatare.

Datorită cerințelor crescînde de cărbune, cît și pentru reducerea la minimum a efortului valutar, s-a dat prioritate fabricării în continuare a complexelor de susținere mecanizată și a combinelor de înaintare. Ele au fost considerate apte să funcționeze, permițînd obținerea unei producții superioare celor importate.

A. POPOVICI
directorul Întreprinderii de
utilaj-minier Filipeștii de Pădure

Tribuna „R.E.“ GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINTATE

ÎNCĂRCAREA OPTIMĂ A UTILAJELOR PRIN RAȚIONALIZAREA FLUXURILOR

Aplicarea metodei gamelor fictive la amplasarea locurilor de muncă

FOLOSIREA cu maximum de eficacitate a tuturor resurselor de care dispun întreprinderile constituie una din laturile importante ale perfecționării activității economico-financiare. În acest sens, **amplasarea rațională a mașinilor și utilajelor** condiționează, uneori hotărîtor, efectele productive ale eforturilor depuse de oamenii muncii din întreprindere.

Perspectivele imediate ale dezvoltării întreprinderii „Electroprecizia“ din Săcele au determinat consiliul oamenilor muncii să stabilească un complex de măsuri menite să asigure o mai intensă utilizare a capacităților de producție existente. S-a pornit de la necesitatea intrării în producția de serie, încă din 1978, a 35 de tipuri de motoare electrice reproiectate. De asemenea, s-a luat în considerare faptul că pînă în 1980 ponderea produselor noi și modernizate va ajunge la 60%, iar dintre echipamentele electrice (care reprezintă 75% din producția industrială a unității), o bună parte vor fi electronizate. Introducerea în acest cincinal a numeroase tehnologii de vîrf, dotarea cu mașini și utilaje de mare randament presupun, înainte de orice, îmbunătățirea de substanță a folosirii celor existente. În acest context se înscriu studiile și acțiunile de reamplasare a locurilor de muncă, ale căror **principale obiective** sînt:

- **folosirea cît mai completă a suprafețelor de producție existente;**
- **evitarea intersectării, ocolirilor și întoarcerilor pe fluxuri;**
- **reducerea la minimum a manipulărilor;**
- **reducerea la minimum a volumului de transporturi uzinale;**
- **folosirea la maximum a mașinilor și utilajelor existente, cît mai aproape de randamentul lor nominal;**
- **reducerea la minimum a consumului de forță de muncă;**
- **introducerea rațională în liniile de fabricație a noilor utilaje;**
- **crearea condițiilor pentru automatizare și mecanizarea prelucrării în flux a reperelor și subansamblelor întregii game de produse;**
- **corelarea reciprocă a liniilor de producție din diferite secții, astfel ca să afluiască spre liniile de montaj subansamble, iar acestea spre liniile de montaj general.**

Abordarea riguroasă a reamplasărilor a fost asigurată de **folosirea metodelor cercetării operaționale, în primul rînd a metodei verigilor și a metodei gamelor fictive.**

În cele ce urmează exemplificăm, fără a aborda aspectele teoretice*), modul de aplicare la nivelul unui atelier de producție a metodei gamelor fictive.

● **DATELE PROBLEMEI:** în atelier sînt uzinate 6 repere (R_1, R_2... R_6); prelucrarea se execută pe 14 grupe de utilaje (G_1, G_2... G_{14}); succesiunea operațiilor este identică doar pentru reperele R_1 și R_2, în rest diferind de la un reper la altul; reperele R_1, R_2, R_3 reprezintă actualmente 66 la sută din volumul total de repere executate în atelier; pînă în 1980, volumul producției la aceste trei repere va crește cu 79 la sută, fără a se aloca noi suprafețe de producție.

● **SITUAȚIA ACTUALĂ:** utilajele sînt amplasate pe trei linii (L_1, L_2, L_3), între care există spații de manutanțiune a reperelor. Pe linia L_1 se execută reperele R_1 și R_2, exceptînd ultima operație, pentru care se face o întoarcere pe linia L_2. Reperul R_3 se execută pe cele trei linii, cu numeroase intersectări și întoarceri; prelucrarea reperelor R_4, R_5, R_6 se face numai pe liniile L_2 și L_3, dar tot cu mule ocoliri, intersectări, întoarceri. Fluxurile tehnologice și gamele de operații ale reperelor sînt diferite, rezultînd o mare circulație interfazică.

● **METODA** se bazează pe definirea unei game complete de operații — cuprinzînd toate operațiile la care sînt supuse toate reperele prelucrate — denumită **gamă fictivă**, deoarece nu totdeauna ea reprezintă un proces tehnologic real. Succesiunea operațiilor este însă stabilită în funcție de cerințele concrete ale prelucrării și de similitudinea existentă între fazele de uzinaj. Se consideră că **fiecare reper parcurge întreaga gamă fictivă,** numai că timpul necesar anumitor operații este nul. Acestea sînt operații fictive pentru reperul respectiv. Prin **aproximări succesive** aplicate ansamblului de fluxuri ale reperelor, se realizează o ameliorare în trepte a amplasării locurilor de muncă.

Etapele de aplicare sînt următoarele:

● **ETAPA I-a: inventarierea operațiilor și locurilor de muncă.** Se analizează fluxurile existente, determinîndu-se operațiile distincte și grupele de utilaje pe care ele se efectuează. Pentru atelierul de care ne ocupăm au fost detectate 19 operații și 14 grupe de utilaje. Operațiile notate cu O_{10}, O_{20}... O_{190} sînt practic derivate din fluxul reperului R_6, care le cuprinde pe toate, cu excepția lui O_{50}. Succesiunea operațiilor din gama fictivă trebuie să satisfacă succesiunile particulare ale tuturor fluxurilor.

În **tabelul 1** am reprezentat gama fictivă de operații și repartizarea ei pe repere. În fiecare căsuță este trecut timpul unitar afectat operației pentru reperul respectiv de către normele tehnice, în funcție de utilajul folosit. Ultima coloană conține planul de producție pentru 1978 al reperelor.

---

*) **Bibliografie selectivă:** C. Bărbulescu, Metode și tehnici de optimizare a organizării producției în unitățile industriale, Ed. politică, București, 1973; N. Teodorescu, C. Boldur, Metode ale cercetării operaționale în gestiunea întreprinderilor, Ed. tehnică, București, 1972.

Tabelul nr. 1

Op. / Rep.	O_{10}	O_{20}	O_{30}	O_{40}	O_{50}	O_{60}	O_{70}	O_{80}	O_{90}	O_{100}	O_{110}	O_{120}	O_{130}	O_{140}	O_{150}	O_{160}	O_{170}	O_{180}	O_{190}	Plan mii buc.
R_1	–	–	–	–	–	4,13	1,00	0,35	[illegible]	[illegible]	–	0,38	–	–	–	–	–	–	–	50
R_2	–	–	–	–	–	5,09	1,35	0,51	0,45	0,19	–	0,38	–	–	–	–	–	–	–	150
R_3	–	–	–	–	–	4,08	4,96	0,25	0,25	0,91	0,49	–	1,25	0,29	0,26	–	–	–	–	85
R_4	–	1,73	1,53	1,09	0,36	–	0,93	1,66	1,45	0,28	0,32	–	0,99	–	–	–	–	–	–	120
R_5	–	2,96	2,06	0,30	–	0,96	1,40	1,11	0,28	1,26	0,29	0,32	–	0,21	0,50	–	–	–	–	20
R_6	–	1,09	[illegible]	1,96	–	2,85	0,44	1,53	0,85	1,44	1,20	0,60	0,31	0,47	0,45	0,79	[illegible]	0,62	2,69	5

Tabelul nr. 2

Grupa utilaj	Reperul R_1	Reperul R_2	Reperul R_3	Reperul R_4	Reperul R_5	Reperul R_6
G_1	O_{80} ; O_{90}	O_{80} ; O_{90}	O_{150}	O_{110}	O_{120}	—
G_2	—	—	O_{70}	—	—	O_{170} ; O_{180}
G_3	O_{70}	O_{70}	O_{130}	—	—	—
G_4	—	—	O_{60}	—	—	O_{70}
G_5	O_{120}	O_{120}	O_{80} ; O_{90}	O_{50}	O_{40}	O_{120} ; O_{130}
G_6	O_{60}	O_{60}	—	—	—	—
G_7	O_{100}	O_{100}	—	—	—	—
G_8	—	—	—	O_{40}	O_{30}	O_{80}
G_9	—	—	O_{100}	O_{70}	O_{60}	—
G_{10}	—	—	—	O_{130}	O_{150}	—
G_{11}	—	—	—	—	O_{140}	O_{160}
G_{12}	—	—	—	O_{20} ; O_{30}	O_{20}	O_{20} ; O_{30} O_{40} ; O_{60}
G_{13}	—	—	O_{140}	O_{90} ; O_{100}	O_{90} ; O_{100} O_{110}	O_{90} ; O_{100} ; O_{110} O_{140} ; O_{150}
G_{14}	—	—	O_{110}	O_{80}	O_{70} ; O_{80}	O_{190}

Tabelul nr. 3

Gr.	O_{10}	O_{20}	O_{30}	O_{40}	O_{50}	O_{60}	O_{70}	O_{80}	O_{90}	O_{100}	O_{110}	O_{120}	O_{130}	O_{140}	O_{150}	O_{160}	O_{170}	O_{180}	O_{190}	total ore	Nr. ut.
G_1								1567	1263		640	107			368					3965	2
G_2							2777										157	210		3144	1
G_3							4208						1771							5979	1
G_4						1530	37													1567	1
G_5				100	720			354	354			1317	25							2870	1
G_6						16166														16166	3
G_7										633										633	1
G_8			680	3780				128												4588	2
G_9						320	1860			1289										3469	1
G_{10}													1940		166					2106	1
G_{11}														70		38				108	1
G_{12}		4775	3382	163		212														8383	2
G_{13}									3052	1100	197			450	37					4836	1
G_{14}							553	3690			694								224	5161	1

Tabelul nr. 4

Gr.	O_{10}	O_{20}	O_{30}	O_{40}	O_{50}	O_{60}	O_{70}	O_{80}	O_{90}	O_{100}	O_{110}	O_{120}	O_{130}	O_{140}	O_{150}	O_{160}	O_{170}	O_{180}	O_{190}	Total ore	Nr. ut.
G_{12}		4773	3392	163		212														8383	2
G_8			680	3780				128												4588	2
G_6						16166														16166	3
G_4						1530	37													1567	1
G_2							2777										157	210		3144	1
G_3							4208						1771							5979	1
G_1								1567	1283											2850	1
G_7										633										633	1
G_5				100	720			354	354			1317	25							2870	1
G_9						320	1860			1289										3469	1
G_{14}							553	3690			694								224	5161	1
G_{13}									3052	1100	197			450	37					4836	1
G_1'											640	107			368					1115	1
G_{10}													1940		166					2106	1
G_{11}														70		38				108	1

Tabelul nr. 5

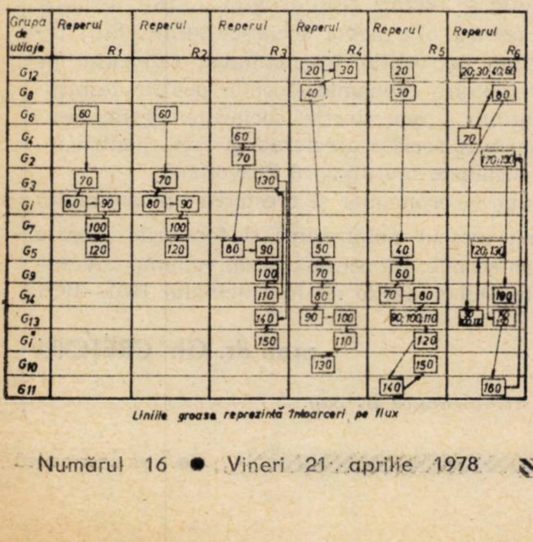

Liniile groase reprezintă întoarceri pe flux

● **ETAPA A 2-a : inventarierea gamelor de operații.** Se întocmește „tabelul frecvenței operațiilor" **(tabelul 2),** care reflectă distribuția operațiilor din gama fictivă pe repere și grupe de utilaje. Succesiunea grupelor de mașini poate fi stabilită pe baza celei existente realmente în atelier — sau se poate lua în considerare orice altă aranjare, în funcție de orice alte criterii. Am întocmit „tabelul frecvenței operațiilor" fără să ne stabilim un criteriu special, ceea ce, vom vedea, nu influențează corectitudinea aplicării metodei. Operațiile pe utilaje le-am menținut așa cum sînt stabilite în fluxurile actuale. De altfel, în exemplul acesta nu efectuăm nici o redistribuire a utilajelor pe operații, considerînd prin simplificare că situația actuală este corespunzătoare din acest punct de vedere.

● **ETAPA A 3-a : analiza gamelor de operații și stabilirea gradului de încărcare a fiecărei grupe de utilaj.** Pe baza timpului unitar al operațiilor și a planului pe anul în curs (tabelul 1), utilizînd și tabelul frecvenței operațiilor (tabelul 2), se poate determina încărcarea în ore a fiecărei grupe de utilaj pentru fiecare operație. Totalizînd încărcările pe operații pentru fiecare grupă de utilaje, se stabilește gradul de încărcare al acestora (vezi penultima coloană a tabelului 3). Numărul de mașini necesare în fiecare grupă de utilaj rezultă dacă ținem seama de timpul de lucru anual disponibil al fiecărei grupe. **Tabelul 3** poartă denumirea de „tabloul de încărcare a grupelor de utilaje".

● **ETAPA A 4-a : corectarea abaterilor față de diagonala tabloului de încărcare a grupelor de utilaje.** Se poate demonstra că numărul de întoarceri și încrucișări este cu atît mai mare, cu cît dispersia față de diagonala tabelului 3 este mai mare. **Fluxurile tehnologice ale tuturor reperelor sînt cu atît mai bune, cu cît concentrarea în jurul diagonalei este mai mare.** Or, în tabelul 3 dispersia este accentuată ; sîntem, deci, încă departe de fluxurile optime. Menținînd neschimbată succesiunea operațiilor O_{10}—O_{190} în gama fictivă, am încercat rearanjarea utilajelor astfel ca să reducem dispersia. Acolo unde au existat mai multe mașini în aceeași grupă (de exemplu 6) și situația a permis, am procedat și la rearanjarea utilajelor individuale odată cu rearanjarea grupelor.

După efectuarea unui număr de încercări, am rămas la distribuția din **tabelul 4.**

● **ETAPA A 5-a : reprezentarea grafică a circulației reperelor. Tabelul 5** reprezintă grafele de succesiune a operațiilor pentru cele 6 repere corespunzătoare distribuției din tabelul 4. Nodurile indică operația (sau operațiile) efectuate pe un utilaj, iar arcele — deplasările interfazice ale reperelor. Pentru toate cele 6 repere există doar 5 întoarceri, ceea ce dovedește existența unor fluxuri mai bune. La reperele R_1, R_2, R_4 nu există nici o întoarcere. Fluxurile reperelor R_3 și R_5 au doar cîte o singură întoarcere. Singur reperul R_6 are trei întoarceri pe flux, dar ponderea lui în producția atelierului este foarte mică (1,2%). Dacă s-ar introduce un nou utilaj s-ar putea evita întoarcerile de la reperele R_3 și R_5.

AVANTAJE : din analiza situației din atelier, avînd drept proiect de reamplasare fluxurile din tabelul 5, au rezultat următoarele avantaje :

● simplificarea producției, datorită introducerii de fluxuri continue pentru toate reperele. Eliminarea deplasărilor muncitorilor de la un utilaj la altul în vederea aprovizionării locurilor de muncă poate asigura **o creștere a productivității muncii cu aproximativ 15%** ;

● eliminarea în bună măsură a tipurilor de stocare și manipulare duce la **o scurtare a ciclului de fabricație global pe cele 6 repere cu aproximativ 5%** ;

● micșorarea spațiilor de manutanțiune și reașezarea utilajelor pe fluxuri **eliberează o suprafață de producție de cca 80 mp,** necesară amplasării noilor utilaje ;

● se creează condiții favorabile pentru **o programare științifică a activității de uzinaj** ;

● în noua situație sînt mult mai exact determinate sarcinile fiecărui muncitor, existînd **premisele obiective ale stabilirii unor responsabilități clare, individuale și colective, față de îndeplinirea planului de producție.**

Această metodă poate fi substanțial extinsă ca arie de aplicare prin folosirea echipamentelor electronice de calcul, prin coroborarea în amonte cu taxonomia, iar în aval cu metoda drumului critic, permițînd o abordare consecvent științifică a ansamblului procesului de fabricație.

Gheorghe TRIFU, Marcel TOMA, Gheorghe MATEI
Întreprinderea „Electroprecizia"-Săcele
Cristea IONIȚĂ, Mircea CALOTĂ
Școala interjudețeană de partid Brașov

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

FONDUL NAȚIONAL de dezvoltare economico-socială reprezintă una dintre categoriile de bază ale științei economice. Prin ea se exprimă relațiile economice complexe ce se formează la nivel macro și microeconomic în procesul repartizării și utilizării venitului național, al produsului social și al formării surselor necesare dezvoltării economico-sociale. Formulat pentru prima dată în raportul prezentat de secretarul general al partidului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la Conferința Națională a P.C.R. din iulie 1972, acest concept s-a impus din necesitatea de a caracteriza într-un mod mai cuprinzător trăsăturile și sursele reproducției socialiste lărgite, împletirea funcțiilor pe care în acest proces le îndeplinesc unele componente valorice ale produsului social, precum și de a organiza în mod unitar, planificat, mobilizarea, repartizarea și utilizarea mijloacelor pe care societatea le destină dezvoltării economico-sociale. Într-o formulare foarte sintetică fondul național de dezvoltare economico-socială exprimă **„totalitatea resurselor alocate de societate pentru creșterea forțelor de producție, pentru lărgirea bazei materiale a activității social-culturale“** [1]).

Cea mai importantă sursă de constituire a fondului național de dezvoltare o reprezintă acea parte din venitul național care este destinată pentru dezvoltarea economico-socială sub forma acumulării socialiste (fondul de acumulare sau de dezvoltare economico-socială). De unde rezultă rolul hotărîtor și marea importanță pe care o are în procesul de repartizare a venitului național stabilirea unei corelații optime, fundamentate științific, între fondul de dezvoltare (acumulare) și fondul de consum.

În același timp fondul național de dezvoltare economico-socială are ca sursă și fondul de amortizare, care reprezintă aproape o pătrime în structura surselor sale de formare. Deși fondul de amortizare este destinat pentru a asigura reproducția simplă a fondurilor fixe, el mijlocește în bună măsură și reproducția lărgită. Pe de o parte, particularitățile procesului de reproducție a fondurilor fixe, care fac ca recuperarea valorii lor în formă bănească să fie continuă pe măsura vînzării mărfurilor la a căror producție ele participă, în timp ce înlocuirea lor în formă fizică se face la sfîrșitul procesului de uzură a mijloacelor de muncă respective, determină posibilitatea utilizării fondului de amortizare în acest interval pentru lărgirea producției. Totodată, în măsura în care a fost recuperată prin amortizare întreaga valoare a fondurilor fixe, dar acestea mai pot funcționa în procesul de producție, ele favorizează un proces real de acumulare, prestînd ceea ce Marx denumea „un serviciu gratuit“. Pe de altă parte, pătrunderea tot mai largă a progresului tehnic în economie permite ca amortizarea să mijlocească direct și în proporție crescîndă o acumulare reală, dat fiind faptul că cu aceeași valoare se pot pune în funcțiune mașini mai perfecționate, cu o productivitate superioară.

În sfîrșit, într-o anumită măsură la constituirea fondului național de dezvoltare economico-socială contribuie sursele populației prin mijloacele pe care aceasta le utilizează pentru construcțiile de locuințe, pentru construcții gospodărești sau achiziționarea de animale, de muncă și reproducție etc. ; dacă analizăm, de exemplu, structura investițiilor făcute în economie pe perioada 1966—1975 pe forme de proprietate, atunci se vede că 5,5 la sută din acestea erau investiții ale populației [2]).

DIN PUNCT DE VEDERE MATERIAL, fondul național de dezvoltare economico-socială se compune în principal din mijloacele de muncă necesare înlocuirii celor uzate și lărgirii producției,precum și din obiecte ale muncii necesare sporirii stocurilor normate de mijloace ; în măsura în care fondul cuprinde și alte componente, de exemplu un fond de rezervă și de asigurare, el poate consta și din alte bunuri materiale sau resurse. Pentru satisfacerea cerințelor progresului economico-social fondul național de dezvoltare economico-socială îmbracă și o formă bănească, constituindu-se pe diferite trepte organizatorice din venitul net al societății, precum și din celelalte surse.

Realizarea obiectivelor și sarcinilor făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, crearea unei economii moderne, de înaltă eficiență sînt legate în mod hotărîtor, așa cum arată experiența, de constituirea și utilizarea unui puternic fond central de dezvoltare, care permite realizarea unor investiții de mare amploare, de care depinde dezvoltarea armonioasă a țării. Prin traducerea în viață a măsurilor hotărîte de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare se vor lărgi competențele, răspunderea și cointeresarea unităților economice în domeniul creșterii eficienței economice, astfel că desfășurarea reproducției lărgite la nivelul întreprinderilor să se realizeze în mai mare măsură pe seama resurselor proprii, a fondurilor proprii. În acest sens se prevede că **pentru asigurarea autogestiunii economico-financiare și cointeresarea întreprinderilor în obținerea de rezultate cît mai bune, la nivelul fiecărei întreprinderi se vor constitui fondul de dezvoltare economică**, destinat realizării de investiții productive, prevăzute în planul național unic, **fondul mijloacelor circulante** — menit a asigura necesarul de mijloace circulante în concordanță cu sarcinile de plan, precum și **fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social.** Aceste fonduri se constituie din beneficiul obținut din activitatea economică a întreprinderii, dintr-o parte a amortizării, precum și din alte surse. În acest fel se vor simplifica și relațiile dintre întreprinderi și bugetul de stat, acesta urmînd să finanțeze, în domeniul dezvoltării, mai ales cheltuielile pentru investiții în întreprinderile noi, precum și dezvoltările mai importante. Întreprinderile care primesc fonduri de la buget pentru investiții rămîn obligate să le restituie prin o parte din amortizare. Totodată, toate unitățile economice trebuie să participe, în proporții diferențiate pe ramuri și subramuri, în funcție de nivelul rentabilității lor, la formarea fondului central de dezvoltare economico-socială, vărsînd o parte din venitul net sub forma impozitului pe producția netă, precum și a altor prelevări la buget. Așa cum a subliniat tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Conferința pe țară a președinților consiliilor populare, hotărîrile Plenarei C.C. din 22—23 martie se referă și la activitatea consiliilor populare de toate gradele, implicînd, ca o necesitate obiectivă, măsuri de ordin economico-financiar de întărire a autoconducerii și autogestiunii, pentru a da tuturor organelor economice și deci și consiliilor populare, mijloacele necesare spre a-și putea îndeplini rolul lor în dezvoltarea economico-socială.

Ținînd seama de funcțiile pe care le îndeplinește în procesul reproducției socialiste, Legea cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României prevede că fondul național de dezvoltare economico-socială are următoarele destinații : 1) investiții pentru dezvoltarea, modernizarea și reînnoirea fondurilor fixe productive din toate ramurile producției materiale, din sfera serviciilor, precum și pentru lărgirea bazei materiale a cercetării științifice ; 2) asigurarea unităților economice cu cantitățile normate de materii prime, materiale și alte mijloace circulante necesare activității lor economice ; 3) constituirea de rezerve ; 4) investiții pentru lărgirea bazei materiale a învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, pentru construcția de locuințe și lucrări edilitar-gospodărești la orașe și sate, precum și pentru alte nevoi social-culturale. Sînt direcții care evidențiază pe deplin însemnătatea categoriei de fond național de dezvoltare economico-socială pentru desfășurarea în bune condițiuni a reproducției socialiste lărgite, pentru dezvoltarea economico-socială accelerată a țării, pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

O dată cu dezvoltarea economiei și creșterea potențialului economic al țării au crescut neîntrerupt și fondurile alocate dezvoltării economico-sociale. Pe această bază, volumul investițiilor a crescut de la 61.9 miliarde lei în cincinalul 1951—1955

prof. dr. Gh. CREȚOIU

(Continuare în pag. 32)

---

[1] **Nicolae Ceaușescu :** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, București, Ed. politică, 1973, p. 481.

[2] Vezi : Economia României socialiste în opera președintelui **Nicolae Ceaușescu,** Ed. politică, 1978, pag. 75.

PUNCTE DE VEDERE

PROBLEME ALE PREȚULUI, COSTULUI ȘI BENEFICIULUI ÎN INDUSTRIE

VALOAREA, PREȚUL, COSTUL ȘI BENEFICIUL întreprinderilor industriale, sînt cîteva dintre categoriile economice care se manifestă nemijlocit în cadrul procesului producției materiale. În ceea ce privește importanța determinării corespunzătoare a conținutului economic și a nivelului fiecăreia dintre aceste categorii economice, ea a fost subliniată în permanență de către partidul și statul nostru, în vederea perfecționării acestor domenii ale activității economice, așa cum rezultă din documentele de importanță excepțională adoptate de Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român.

În noua etapă în care a pășit țara noastră, soluționarea problemelor privind determinarea corespunzătoare a conținutului economic și a nivelului costului de producție, concomitent cu dimensionarea reală a beneficiului întreprinderilor industriale, evident în condițiile menținerii nivelului prețurilor de producție în limita cheltuielilor sociale de producție și la nivelul valorii produselor industriale realizate, a devenit nu numai oportună, dar și imperios necesară, întrucît problema esențială a autoconducerii, a autogestiunii și autofinanțării este desfășurarea activității fiecărei unități economice în mod autonom.

Soluționarea problemelor dimensionării reale a costurilor de producție și a beneficiului, a devenit astăzi de o stringentă actualitate în special ca urmare a ideilor noi fundamentate și enunțate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, privind introducerea sistemului participării oamenilor muncii la beneficiile întreprinderilor. **„Am în vedere,** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, necesitatea ca partea din beneficii alocată astăzi oamenilor muncii sub formă de premii sau sub alte forme s-o legăm mai strîns, ca parte integrantă a veniturilor oamenilor muncii, de beneficii. Această parte să se aloce în raport cu contribuția fiecăruia la dezvoltarea unității respective, cu activitatea depusă și cu vechimea în întreprindere, cu aportul la progresul acesteia. Prin creșterea mai substanțială a beneficiilor, ca rezultat al activității economice, oamenii muncii vor putea primi o parte mai mare de venituri decît astăzi — fără a limita aceasta la trei retribuții cum este astăzi“ 1).** Astfel, prin modalități economice, se va aduce o importantă contribuție la armonizarea intereselor generale ale societății cu cele ale întreprinderilor și pentru realizarea scopului suprem al politicii partidului, ridicarea nivelului de trai material și cultural al întregului popor.

Valoarea și prețul de producție

ÎN CONTEXTUL interdependenței categoriilor economice menționate mai sus, ne vom referi în primul rînd la unele probleme în legătură cu valoarea și prețul de producție, probleme care vor facilita tratarea în continuare a unor aspecte pe care le ridică teoria și practica din domeniul determinării costului de producție și a beneficiului.

Mai întîi, aspectele teoretice atît de controversate în legătură cu valoarea mărfurilor, categorie economică cu care va putea începe soluționarea problemelor la care ne referim în acest material, impune soluționarea în primul rînd a tuturor aspectelor teoretice esențiale, respectiv cele cu privire la determinarea timpului de muncă socialmente necesar pentru producerea produselor, ținînd cont de toți factorii cu influență asupra acestuia și respectiv asupra elasticității nevoilor sociale.

În al doilea rînd, întrucît în prezent teoria și practica economică nu poate să fundamenteze metodele pentru determinarea și măsurarea în mod direct a elementelor componente ale valorii mărfii, singura posibilitate de măsurare a valorii este aceea cu ajutorul prețurilor. Prețul este conceput în condițiile economiei noastre naționale, ca o normă obiectivă de măsurare a muncii sociale, respectiv a muncii recunoscută de societate ca fiind necesară. Tipul de preț care a fost adoptat în țara noastră este acela al prețului de producție la determinarea căruia se ține seama de costul de producție mediu antecalculat al ramurii și de cota de venit net (beneficiu) corespunzătoare plusprodusului. La acest preț întreprinderile industriale trebuie să-și recupereze costurile de producție și să obțină anumite beneficii (venituri). Iată de ce, în practica noastră economică se pornește de la elementele cele mai concrete ce pot fi comensurate și anume : cheltuielile materiale de producție și cheltuielile pentru retribuirea muncii, care formează împreună costul de producție. La acesta, se mai adaugă cel de al treilea element, venitul net (beneficiul) corespunzător plusprodusului și se determină astfel prețul de producție. „Prețul de producție — se arată în Programul Partidului Comunist Român — va trebui să asigure rentabilitatea optimă, reflectînd în mod corespunzător politica de reproducție lărgită, de dezvoltare multilaterală a societății și ridicare a bunăstării întregului popor“ 2). Or, **în al treilea rînd**, realizarea acestor sarcini majore în industria țării noastre, impune ca prețurile de producție ale tuturor produselor industriale să fie în măsură să oglindească cheltuielile sociale de producție.

Trebuie să arătăm însă că, pentru ca fiecare întreprindere industrială în parte să se poată încadra în rigorile mecanismului complex al economiei noastre socialiste, este nevoie ca prețurile să fie cît mai corect stabilite. Aceasta însă, presupune soluționarea în primul rînd — atît în teorie cît și în practica economică — a problemelor privind determinarea proporțiilor în care se împarte produsul nou creat, în produs pentru sine și produs pentru societate. O asemenea soluționare corespunzătoare în domeniul prețurilor, va crea condițiile necesare pentru a se putea determina în concordanță cu cerințele legilor economice ale socialismului — proporțiile juste în care trebuie să se împartă în mod obiectiv necesar plusprodusul creat în fiecare întreprindere industrială — respectiv în venitul net centralizat al statului, pe de o parte și, în beneficiul acestora pe de altă parte.

În prezent însă, considerăm că mai sînt unele neajunsuri în domeniul metodologiei de calcul a costurilor de producție, cum sînt spre exemplu acelea privind cuprinderea în conținutul costului de producție a unor elemente de venit net (beneficiu) ceea ce conduce la denaturarea nivelului acestuia și ca atare la denaturarea nivelului prețului de producție al produselor industriale și al beneficiilor, cu implicații directe asupra rentabilității. De aceea, înlăturarea acestor neajunsuri este absolut necesară în vederea perfecționării conducerii și planificării economiei noastre naționale și reglarea corespunzătoare a rentabilității incluse în prețuri, pentru trecerea la sistemul de participare a oamenilor muncii din diferite sectoare la beneficii, în cadrul programului general de creștere a nivelului de trai stabilit de partid și de stat.

Prin urmare, dacă prima direcție în care trebuie acționat, pentru perfecționarea metodologiei costurilor de producție în cadrul unei metodologii globale de stabilire a prețului de producție, precum și pentru determinarea proporțiilor în care se împarte plusprodusul între venitul net centralizat al statului și beneficiul întreprinderilor industriale se adresează cu precădere factorilor de decizie la nivel macroeconomic, cea de a doua direcție de acțiune se adresează tuturor producătorilor și beneficiarilor produselor industriale, în vederea utilizării integrale și cu înalt randament a fondului de timp al mașinilor, organizarea pe o treaptă superioară a producției și aprovizionării tehnico-materiale, ridicarea calificării profesionale a tuturor lucrătorilor corespunzător tehnicii din dotare și întărirea disciplinei în muncă, pentru a se crea astfel toate condițiile necesare obținerii rentabilității maxime în industria țării noastre. Acestea mi se par a fi țeluri economice deosebit de importante și pe măsura perspectivelor de dezvoltare economico-socială a țării noastre.

Determinarea conținutului real al costului de producție

ÎN ACTUALA ETAPĂ de dezvoltare a țării noastre, reducerea cheltuielilor sociale de producție constituie o sarcină deosebit de importantă în vederea îndeplinirii cincinalului

Nicolae FLORESCU

(Continuare în pag. 26)

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

OPINII PRIVIND DEZVOLTAREA LA ECONOMIȘTII DIN SUDUL ȘI SUD-ESTUL ASIEI (I)

ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE din Asia aduc în gîndirea contemporană despre creșterea economică și progresul general al societății aspecte particulare reflectînd una din cele mai sărace și cele mai populate regiuni ale lumii. Cristalizarea concepțiilor referitoare la calea proprie de dezvoltare, ca și căutarea unor soluții la gravele probleme cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare din Asia, au loc pe fondul constatării unei discrepanțe între orientările strategiilor naționale și realizările economice și sociale din aceste țări. Aceasta a determinat să fie unanim acceptată necesitatea „regîndirii fundamentale a problemelor dezvoltării țării"1), revoluționării concepțiilor privind creșterea economică în țările subdezvoltate, depășirii inerției științifice prin folosirea unui arsenal metodologic și conceptual diferit de cel folosit în analizele economice ale țărilor înaintate2). Această repunere în discuție a problemelor creșterii și a politicilor de dezvoltare este justificată și prin faptul că tot mai mulți oameni de știință se conving, prin prisma realităților naționale, că mecanismele existente ale creșterii economice nu pot să rezolve prin ele însele și nici nu pot să atenueze într-o perioadă de timp rezonabilă problema sărăciei3).

O preocupare crescîndă se manifestă în gîndirea economică asiatică față de **sărăcia generalizată,** fenomen care s-a accentuat în ultimii ani, în ciuda eforturilor statelor din țările subdezvoltate de a asigura o creștere rapidă a economiei. Definirea noțională a „sărăciei" s-a impus nu dintr-un interes pur științific, ci îndeosebi dintr-unul pragmatic, în vederea găsirii unor soluții viabile și posibile pentru atenuarea, dacă nu chiar pentru lichidarea ei în cursul acestei generații. Economiștii indieni disting două aspecte – sărăcia absolută și sărăcia relativă –, care trebuie înțelese ca inseparabile și avute astfel în vedere la stabilirea programului național de eradicare a pauperismului. Sărăcia absolută este așezată la limita existenței fizice, în termenii rației calorice și alimentare, de îmbrăcăminte, igienă, sănătate, educație ș.a. și măsurată prin venitul care asigură un asemenea nivel minim de viață. Profesorul indian V. Dandekar4) insistă asupra necesității ca statul să garanteze ocuparea forței de muncă la acest minim de venit oricărei persoane adulte și valide. Economistul Montek S. Ahluwalia5) măsoară „inegalitatea relativă" prin procentajul din venitul național care revine unei proporții de 40 la sută din populație considerată a fi cea mai săracă și constată că în majoritatea țărilor subdezvoltate inegalitatea relativă (care există în același timp cu sărăcia absolută) este mult mai marcată decît în țările dezvoltate ; în timp ce în țările industrializate, arată el, partea cea mai săracă a populației (40 la sută) primește în medie 18 la sută din venitul național, în jumătate din țările subdezvoltate ea primește în medie sub 9 la sută din venitul național. Analizînd situația din țările socialiste Montek Ahluwalia afirmă că aici se găsește „cea mai puternică egalitate globală", întrucît procentajul mediu din venitul național care revine părții din populație care are veniturile cele mai mici (40 la sută) ar atinge după calculele sale 25 la sută. După părerea sa, această mărime – respectiv 25 la sută din venitul național – poate fi considerată ca o limită superioară (a părții din venitul global) pe care conducătorii țărilor subdezvoltate pot să și-o fixeze ca obiectiv în politica de eliminare a inegalității și sărăciei. Ahluwalia consideră că politicile de dezvoltare care urmăresc să ridice venitul național pe locuitor nu pot fi eficiente și nu pot atenua sărăcia decît dacă vizează atît **creșterea economică,** cît și **ameliorarea repartiției** venitului. Or, pentru a elabora o asemenea politică trebuie – după părerea sa – ca teoria economică să țină cont nu numai de factorii economici, ci și de cadrul lor politic și instituțional. V.M. Dandekar consideră că o dată cu stabilirea unui minim al venitului (pe „linia sărăciei"), trebuie să se stabilească și un nivel maxim, în vederea atît a reducerii inegalității în venituri – „atributul esențial al progresului socialist" –, cît și a asigurării înseși a limitei minime, imposibilă fără reducerea venitului maxim. Căci „dacă sărăcia trebuie să fie eliminată imediat, aceasta poate fi făcută numai printr-un transfer net de venituri de la bogați la săraci"6).

Problema populației – creșterea demografică, alimentația și forța de muncă – ocupă un spațiu larg în studiile economi-

FIȘE

ACADEMIA „ȘTEFAN GHEORGHIU"

·CALITATE
·FIABILITATE
·EFICIENȚĂ

ASIGURAREA
ȘI CONTROLUL
CALITĂȚII
PRODUSELOR

H. Falcon

1978

• *În timp ce valoarea de întrebuințare exprimă totalitatea proprietăților ce conferă unei mărfi capacitatea de a satisface anumite necesități, calitatea arată – scrie prof. dr. M. Falcon în lucrarea* Calitate-Fiabilitate-Eficiență. Asigurarea și controlul calității produselor, *apărută sub egida Academiei „Ștefan Gheorghiu", 1978, 176 p. – în ce măsură marfa respectivă (valoarea de întrebuințare a acesteia) satisface cerințele producției sau ale consumului. Rezultă caracterul* dinamic, *evolutiv, al noțiunii de calitate a produselor. În carte se tratează amplu conceptul modern de calitate, condițiile de bază ale calității specifice diferitelor produse, sistemul de indicatori ai calității, gestiunea, costul calității și al „noncalității', durata de viață a produselor și înnoirea lor, fiabilitatea și controlul complex și eficient al calității. Cartea cuprinde un glosar de termeni și numeroase scheme ilustrative.*

Egalizarea nivelurilor de dezvoltare

• *Sub titlul* Wesen und Kriterien der schrittweisen Angleichung des ökonomischen Entwicklungsniveaus der Mitgliedsländer des R.G.W. *(Esența și criteriile egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare economică a țărilor membre ale C.A.E.R.), revista* WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT *nr. .3/1978, publică un studiu semnat de Hans-Georg Haupt, în care se analizează procesul, apreciat legic, al egalizării nivelurilor economice ale țărilor socialiste. Sînt examinate bazele și condițiile acestui proces, autorul arătînd că egalizarea nivelurilor de dezvoltare economică se realizează îndeosebi prin rapida dezvoltare a producției, creșterea productivității muncii sociale și progresul științifico-tehnic. Egalizarea, consideră autorul, presupune o dezvoltare diferențiată a economiilor țărilor socialiste, în funcție de condițiile lor specifice și în conformitate cu planurile lor de dezvoltare. Comparîndu-se o serie de indicatori sintetici determinanți, cum ar fi creșterea venitului național pe ansamblu și pe locuitor, sporul anual al productivității muncii și ponderea ei în creșterea venitului național, eficiența acumulărilor și a investițiilor, se demonstrează avansul înregistrat în această direcție.*

Creativitate și „valoare adăugată"

• *Robert Thalvard face în articolul* Gestion et entropie, *apărut în revista* DIRECTION ET GESTION DES ENTREPRISES, *nr. 1/1978, o analogie între degradarea calitativă a energiei (creșterea entropiei) în procesele în care ea rămîne cantitativ echivalentă și o tendință asemănătoare în fluxurile informaționale legate de procesul conducerii unei întreprinderi. În întreprindere creșterea entropiei s-ar manifesta sub mai multe forme : degradarea informației, risipa mijloacelor, incoerența acțiunilor, blocajul inovațiilor. În ce privește informația, este pusă în cauză nu numai calitatea ei inițială sau transmiterea ei, ci și calitatea interpretării, a deciziilor. Ca organism viu, întreprinderea nu poate exista și dura decît în cadrul unui echilibru di-*

ce ale teoreticienilor din sudul și sud-estul Asiei. Pornind de la faptul că, în ritmul actual de creștere demografică — 2,5 la sută pe an, — populația unor țări ale continentului asiatic (India, Bangladesh, Pakistan, Shri-Lanka, Nepal), care se ridica în 1975 la 783 milioane locuitori, ar putea ajunge în 1995 la un miliard, economiștii pakistanezi Shahid Javed Burki și Shahid Yusuf[7]) apreciază că această parte a globului — ca dealtfel întreaga lume în curs de dezvoltare — se va vedea confruntată în următorii 15—20 de ani cu probleme dificile. Ei consideră oportun ca oamenii de știință de diverse specialități — economiști, psihologi, sociologi antropologi etc. — să se intereseze de găsirea unei soluții clare privind dimensiunea familiei, ținînd seama de alimentație. În concepția lor, țările în curs de dezvoltare din această zonă a globului au condiții reale pentru sporirea recoltelor cerealiere, unii autori pledînd pentru fermele mici. În realitate, fermierii mici, care dețin, în totalul agriculturii, o cotă parte însemnată de pămînt, obțin, datorită lipsei unei tehnologii corespunzătoare, subrecolte de cereale, avînd deci o productivitate a muncii extrem de scăzută. Or, numai folosirea tehnologiilor „adecvate", cuplate cu servicii economice avantajoase asigurate de stat, ar putea spori productivitatea cu 20 la sută. S-a constatat că, în regiunile în care agricultura înregistrează progrese rapide, ratele de fecunditate și cele de mortalitate infantilă sînt vizibil inferioare.

Problema populației la țările subdezvoltate din Asia nu este numai cea a „exploziei" demografice, foametei și subnutriției, ci este și o problemă a **asigurării locurilor de muncă.** Masa de mînă de lucru nefolosită este un factor potențial al dezvoltării economice și sociale. După economistul indian V.V. Bhatt[8]), în țările în curs de dezvoltare economiile și investițiile ar trebui să crească mai rapid decît veniturile (salariile reale medii) ; totodată, consumul guvernamental (din produsul intern brut) ar trebui să crească mai repede, pentru a satisface cerințele de bunuri și servicii publice și în special consumul colectiv al săracilor. Pentru ameliorarea condițiilor de viață, „consumul colectiv" ar trebui să sporească mai rapid decît consumul total, luînd următoarele forme esențiale : învățămînt gratuit oferit elementelor celor mai sărace pentru a-și îmbunătăți productivitatea muncii și a le permite, în consecință, să-și ridice nivelul de trai ; servicii gratuite de asistență a sănătății care să le permită, de asemenea, îmbunătățirea capacității lor productive ; posibilități de construire de locuințe proprii ; locuri de muncă și asigurare de șomaj pentru a-și stabiliza astfel veniturile etc. Abordînd aceeași problemă a ocupării forței de muncă, economistul birmanez U Tun Wai[9]) consideră necesar ca, la alegerea proiectelor de dezvoltare, să se țină seama de raportul capital-forță de muncă. El consideră că, pentru țările asiatice, este oportun să se aleagă proiectele a căror realizare necesită o forță de muncă numeroasă în defavoarea proiectelor care implică importuri de echipament. Pornind de la faptul că șomajul în țările subdezvoltate este pus adesea și pe seamea dezechilibrului structural economic, U Tun Wai apreciază că sectorul necomercial (economie naturală), care joacă un rol de neneglijat în multe țări din Asia, poate fi folosit în politica dezvoltării. După Anand G. Chandavarkar [10]), în alternativa creștere-ocupare, îmbunătățirea ocupării forței de muncă atîrnă mai greu în balanță și constituie obiectivul specific de politică în țările în curs de dezvoltare. Acordînd prioritate acestui scop, s-ar putea ajunge atît la distribuirea mai uniformă a veniturilor și la participarea mai completă și mai generală a maselor, cît și la susținerea eforturilor de dezvoltare și, implicit, la avantajele care decurg din aceasta. Între obiectivele creșterii producției — care, în lumina tendințelor viitoare, antrenează o intensitate mai mare de capital și o reducere, ca atare, a ofertei locurilor de muncă — și cele ale ocupării forței de muncă poate însă apare un conflict, determinat de interacțiunea progresului tehnic și explozia demografică.

Eufrosina IONESCU

---

[1]) Ponna Wignaraja (Thailanda). An annoted agenda for the discussion on "new development strategies", Liaison Bulletin 1977, p. 35—37.

[2]) André Dumas. Les modèles de développement, Revue Tiers-Monde, 1971, nr. 46, p. 279—301.

[3]) Montek S. Ahluwalia (India). Inégalité des revenues. Quelques aspects du problème. Finances et développement, 1974, nr. 3, p. 3.

[4]) V. M. Dandekar, Democratic-socialist path to economic development, The Indian Economic Journal, 1974, nr. 3, p. 161—162.

[5]) M. S. Ahluwalia, op. cit. p. 3.

[6]) V. M. Dandekar, op. cit., p. 165.

[7]) Shahid Javed Burki, Shahid Yusuf : Population : alimentation et fecondité. Finance et développement, 1975, nr. 4, p. 29—47.

[8]) V. V. Bhatt. Incomes policy and development planning. Finance and development, 1976, nr. 4. p. 39—42.

[9]) U Tun Wai, Théories et questions économiques dans les pays en voie de développement. Finances et dévelopement 1975, nr. 2.

[10]) Anand G. Chandavarkar. Plus de croissance ou plus d'emploi ? Un défi pour le tiers monde. Finance et développement, 1972, nr. 2, p. 8.

FIȘE

namic al fluxurilor care o traversează. Adevăratul antidot împotriva creșterii entropiei dezorganizatoare este informația creatoare. Întreprinderea se definește astăzi — spune R.T. — atît prin sectorul său de activitate, cît si prin domeniul în care ea se știe creatoare. Adevărata sa „valoare adăugată" este capacitatea sa creativă.

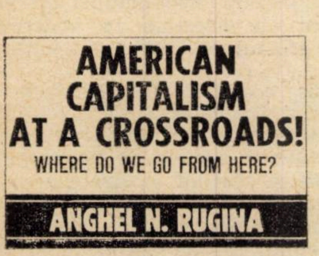

AMERICAN CAPITALISM AT A CROSSROADS!

WHERE DO WE GO FROM HERE?

ANGHEL N. RUGINA

• *Cartea dr. Anghel N. Rugină, profesor de economie politică și finanțe la Northeastern University din Boston Massachusetts, intitulată* American Capitalism at a Crossroads ! Where do we go from here ? *(Capitalismul american la răscruce ! Încotro mai departe ?), New York, 1976, 270 p., este, în accepția autorului, o analiză istorică a politicii economice keynesiene „de dezechilibru" și o argumentare a unei „alternative mai echitabile" — aceea a unei „economii de echilibru stabil". După A.N.R., istoria economiei americane din ultimele decenii nu confirmă justețea politicilor keynesiene de dirijism monetar, bugete deficitare și de așa-numită „acordare fină" a economiei. Pentru a evita o repetare a dezastrului economic din 1929 ar fi necesare o drenare a inflației existente pe baza introducerii unei monede („unui dolar") noi, mai puternice și o serie de reforme care să creeze posibilitatea de a declara din nou convertibilitatea liberă a dolarului. Acestea ar fi condiții obligatorii pentru a obține ocuparea deplină a forței de muncă, stabilirea prețurilor și echilibrul balanței de plăți internaționale. Autorul consideră că nici economiile socialiste nu pot obține condiții de echilibru stabil „fără parametrul natural al numerarului, său fără ceea ce „Marx înțelege în volumul I al „Capitalului" prin banii-aur și circulația simplă a mărfurilor".*

Gestiunea financiară

• *Colectivul de autori format din prof. univ. dr. Bela Csakany prof. univ. dr. Aurel Giurgiu, dr. Lazăr Cistelecan, dr. Ilie Rîmniceanu, dr. C-tin Tulai, Viorel Bejan, Elena Drăgoiescu, Teodor Roșca și Gheorghe Stăneanu a publicat lucrarea* Probleme ale gestiunii financiare în unitățile economice de stat *(Editura Academiei R.S.R. 1977, 220 p.), cu o prefață de prof. univ. dr. Aurel Negucioiu, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice. Conceptul de gestiune financiară a unității economice este definit ca „ansamblul activității de constituire, sporire sau diminuare a fondurilor unității, utilizarea eficientă a acestora, obținerea, repartizarea și utilizarea rezultatelor financiare". Dacă, spun autorii, dezvoltarea economică echilibrată nu este încă echivalentă cu cea optimă, în schimb, optimul implică întotdeauna echilibrul.*

Timpul — resursă irecuperabilă

• *Elaborată de prof. dr ing. Paul Constantinescu, dr. Mihai Georgescu și ing. Eugen Năstășel, lucrarea* Analiză, decizie, control, *Editura tehnică 1977, 224 p., realizează o abordare modernă, în viziune sistemică, cibernetică, a problematicii sale. Notăm, printre altele, în legătură cu opinia generală că informațiile constituie „materia primă" a conducerii, că ea este corectată într-un dublu sens : pe de o parte, spre deosebire de celelalte materii prime, majoritatea informațiilor nu vin din afară, ci sînt generate la locul de muncă, iar, pe de altă parte, uzura morală a stocului informațional are o viteză deosebit de accentuată. Singura „resursă" distribuită în mod egal și nestocabilă este timpul și, ca atare, pierderile sau utilizările neraționale sînt irecuperabile. Conducerea are o mare pondere strategică, dar cuprinde și aspecte operaționale de natură tactică, în funcție de complexitatea organizării unităților conduse.*

Probleme ale preţului, costului şi beneficiului în industrie

(Urmare din pag. 23)

1976—1980 înainte de termen şi, în perspectivă, pentru ridicarea nivelului de dezvoltare economică şi reducerea decalajului care mai desparte România de ţările industriale avansate. În acest context, determinarea conţinutului real al costurilor de producţie constituie una din preocupările de seamă ale partidului şi statului nostru, înscrisă în însuşi programul partidului.

Pentru a se putea realiza aceste obiective, este necesar ca în primul rînd teoria economică să trateze cu toată rigoarea ştiinţifică problemele conţinutului real al costului de producţie. Se impune, în al doilea rînd ca, şi metodologia de calcul a costului de producţie să se îmbunătăţească astfel încît să se poată determina conţinutul economic al acestuia, în limita cheltuielilor sociale de producţie. Considerăm că ar fi necesar, în al treilea rînd, ca, reaşezările periodice de preţuri să definitiveze aceste procese, către care tinde cu necesitate obiectivă economia noastră naţională, astfel încît preţurile să reflecte cît mai fidel cheltuielile sociale de producţie.

În prezent, costurile de producţie mai sînt grevate de unele cheltuieli care prin natura lor economică sînt de categoria venitului net (beneficiului). Or, ideea centrală în legătură cu structura costurilor de producţie o constituie faptul că din costurile de producţie nu pot face parte decît cheltuielile recunoscute ca realmente necesare din punct de vedere social. Pentru aceasta, considerăm că ar fi utilă o analiză critică a conţinutului costurilor de producţie — atît la nivel micro cît şi macroeconomic — elementul principal urmînd să-l constituie conţinutul şi nivelul costurilor de producţie pe ramura industrială.

Pentru o determinare corespunzătoare a costurilor de producţie în industrie, costuri care stau la baza preţurilor de producţie ale produselor industriale, considerăm că, din conţinutul acestora — aşa cum este el prevăzut de metodologia în vigoare — s-ar impune eliminarea unor elemente de venit net (plusprodus) cum sînt : contribuţiile pentru asigurări sociale, cheltuielile neproductive, cotele de vărsăminte ale întreprinderilor pentru constituirea fondului de finanţare a tehnicii noi şi cheltuielile pentru alte scopuri decît cele legate nemijlocit de producţia materială respectivă.

În mod practic, contribuţiile pentru asigurări sociale nu au nimic comun cu cheltuielile de muncă vie ce revin costurilor de producţie şi prin urmare nu trebuie să constituie un element component al acestora. Aşa după cum este ştiut, natura economică a asigurărilor sociale, aşa cum este ea determinată de relaţiile de producţie socialiste, arată că fondurile băneşti cu care societatea asigură ocrotirea celor ce muncesc îşi au izvorul în plusprodusul creat de munca pentru societate. Or, cu toate că asigurările sociale de stat îşi au asigurată acoperirea din venitul net al societăţii şi ca atare trebuie să fie suportate din venitul net centralizat al statului, ele se includ în costurile de producţie ale unităţilor economice.

Prin urmare, menţinerea contribuţiei pentru asigurări sociale în costurile de producţie deformează atît conţinutul economic cît şi nivelul acestora, ceea ce duce, implicit, şi la denaturarea preţurilor de producţie în industrie.

Printre neajunsurile metodologiei de determinare a costurilor de producţie în industrie se numără şi includerea „cheltuielilor neproductive“ printre elementele componente ale acestora. Or, este ştiut că acestea nu numai că nu sînt costuri justificate economic, nu numai că nu creează valoare dar ele constituie un consum efectiv din venitul net al societăţii. Acestea fiind generate de existenţa unor neajunsuri în viaţa economică a unităţilor economice, nu pot fi considerate ca elemente ale costurilor de producţie deoarece nu contribuie la crearea valorii. Atît prin natura lor cît şi prin cauzele care le produc, acestea nu sînt socialmente necesare, întrucît, aşa cum arătam, ele reprezintă de fapt o irosire a muncii sociale. Eliminarea acestora din conţinutul costurilor de producţie ar putea avea efecte economice deosebit de importante. În primul rînd aceasta va determina întreprinderile să depună eforturi pentru eliminarea lor cu desăvîrşire din activitatea economică, iar, în al doilea rînd, se va aduce o contribuţie importantă la fundamentarea în condiţiuni corespunzătoare a cheltuielilor sociale de producţie.

În prezent, cotele de vărsăminte ale întreprinderilor industriale pentru constituirea fondului de finanţare a tehnicii noi sînt suportate din costurile de producţie. Ca urmare, deoarece cota de constituire a fondului pentru tehnica nouă este difuzată în costurile tuturor produselor, costul de producţie pe întreprindere şi pe produse apare denaturat.

Or, întrucît cota de participare la constituirea fondului pentru introducerea tehnicii noi are caracter general — cota respectivă fiind de fapt un element al venitului net şi nu o cheltuială efectivă — ar fi necesar ca aceasta să nu mai fie inclusă în costul de producţie, ci să fie suportată din venitul net centralizat al statului.

Credem că prin eliminarea din costuri a tuturor elementelor de venit net şi a altor cheltuieli ce nu privesc în mod nemijlocit producţia materială, va deveni posibil ca, odată cu determinarea corespunzătoare a conţinutului şi nivelului costului de producţie, preţul de producţie şi în mod corespunzător atît venitul net centralizat al statului cît şi beneficiul întreprinderilor industriale să fie determinate în mod real, în limita cheltuielilor sociale de producţie.

Beneficiul întreprinderilor industriale

BENEFICIUL întreprinderilor industriale este prin natura sa, prin esenţa şi conţinutul său economic, o parte a plusprodusului creat de munca pentru societate. Beneficiul este categoria economică ce reflectă relaţiile economice care se nasc în procesul formării şi repartizării venitului net al societăţii (plusprodusului).

Considerăm însă că, atît teoria economică, dar mai ales practica noastră economică, au tratat beneficiul numai în calitatea sa de sursă a venitului net centralizat al statului. În mod concret, unele imperfecţiuni ale tehnicilor de reaşezare a preţurilor au făcut ca, nu întotdeauna, nivelul beneficiului în preţuri să poată fi stabilit în mod corespunzător, pe baza unor criterii economice ştiinţific fundamentate.

După opinia noastră, soluţionarea acestei situaţii ar consta în dimensionarea concomitentă şi unitară a nivelului beneficiului, cu acela al venitului net centralizat al statului, în funcţie de nevoile socialmente stabilite prin planul naţional unic. Această cerinţă de soluţionare unitară izvorăşte, credem, din însuşi caracterul unitar al organizării şi conducerii planificate a economiei noastre naţionale. Se va putea realiza astfel şi rolul beneficiului, parte integrantă a mecanismului nostru economic, ca instrument de armonizare a intereselor generale ale societăţii cu cele ale întreprinderilor. Se va putea favoriza astfel şi trecerea la aplicarea sistemului ca personalul muncitor să primească, în afara retribuţiei tarifare şi o parte din beneficiul realizat de întreprinderea respectivă. Apreciem că dimensionarea concomitentă conform necesităţilor socialmente reale — atît a nivelului venitului net centralizat al statului, cît şi a beneficiului — va constitui astfel o repartizare ştiinţifică a venitului net al societăţii (plusprodusului) pe destinaţiile sale, izvorîte din cerinţele legilor economice obiective.

În concepţia economică a partidului şi statului nostru, beneficiul întreprinderilor industriale constituie una dintre cele mai importante pîrghii economice şi un element component al preţului de producţie. Constituind o sursă principală a reproducţiei socialiste lărgite şi o pîrghie de cointeresare materială a colectivelor de oameni ai muncii din unităţile economice, beneficiul ocupă un loc şi are un rol deosebit de important în sistemul de indicatori ai eficienţei economice. Evident, pe măsura creării unor noi proporţii economice, financiare şi sociale, pe măsura realizării unui nivel sporit al venitului naţional, va creşte în mod corespunzător atît nivelul beneficiului cît şi complexitatea funcţiilor economice ale acestuia în vederea asigurării unui raport optim între efortul economic şi rezultatele activităţii de producţie.

Pe baza celor susţinute mai sus, considerăm că, determinarea corespunzătoare a conţinutului economic şi a nivelului costurilor de producţie, ar permite ca preţul de producţie, avînd o bază reală, respectiv cheltuielile sociale de producţie, să reflecte în mod obiectiv valoarea mărfurilor realizate, exercitîndu-şi astfel complexele sale funcţii, ca element esenţial al mecanismului de funcţionare a economiei naţionale.

De asemenea, determinarea nivelului real al costurilor şi al preţului de producţie ar putea conduce la o determinare mai corespunzătoare atît a nivelului venitului net centralizat al statului cît şi a beneficiului, creindu-se astfel condiţiile ca beneficiul să devină un adevărat „barometru“ al activităţii economice a întreprinderilor şi să-şi exercite întocmai funcţiile economice ca principal instrument al mecanismului economiei noastre socialiste.

---

1) **Nicolae Ceauşescu** — Cuvîntarea la solemnitatea conferirii titlului de Doctor în ştiinţe politice şi titlului de Doctor în economie, 24 ianuarie 1978

2) Vezi : Programul P.C.R. de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, Ed. politică, 1975, pag. 100.

ECONOMIE MONDIALA

Sesiunea anuală a C.E.E. / O.N.U.

STIMULAREA COOPERĂRII ÎNTRE TOATE STATELE EUROPENE — PARTE INTEGRANTĂ A EDIFICĂRII SECURITĂȚII PE CONTINENT

COMISIA ECONOMICĂ O.N.U., pentru Europa își desfășoară cea de-a XXXIII-a sesiune într-un moment în care, mai mult ca oricînd, se cer continuate la un nivel calitativ superior și intensificate eforturile destinate aplicării în practică a prevederilor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. De la semnarea Actului final la Helsinki, la 1 august 1975, a devenit din ce în ce mai clar că termenii de referință pentru aprecierea activității Comisiei vor trebui să fie, în primul rînd, prevederile acestui important document, obiectivele instaurării în Europa a unei securități reale și a unei destinderi durabile, cerințele obiective ale unei largi cooperări între toate statele europene.

Însemnătatea actualei sesiuni, la scurt timp după reuniunea de la Belgrad încheiată cu rezultatele slabe, nesatisfăcătoare ce se cunosc, decurge printre altele și din faptul că se examinează acțiuni concrete întreprinse, sau care se vor întreprinde în viitor, în scopul punerii în aplicare a prevederilor de competența C.E.E./O.N.U. incluse în Actul final. Reprezentanții autorizați ai statelor participante se află, o dată mai mult, confruntați cu situația de a exprima voința politică a guvernelor lor față de modalitățile concrete de aplicare a soluțiilor celor mai adecvate pentru promovarea cooperării și securității pe continent.

Fenomene de criză care persistă

CA ȘI LA SESIUNILE PRECEDENTE, examinarea situației economice pe continent oferă imaginea de fond pe care se înscriu caracteristicile activităților Comisiei în diferite domenii distincte. Studiul respectiv elaborat de experți anul acesta (E.C.E./XXXIII/1) nu permite concluzii prea optimiste în legătură cu evoluția economiei europene în 1977 și nici în ceea ce privește perspectivele ei în viitorul imediat.

Constatînd menținerea stării de recesiune economică în țările vest-europene, autorii studiului menționează că produsul național brut al acestora n-a crescut decît cu 2% în 1977, față de 4,5% în 1976. Ritmul de creștere așteptat în acest an se va situa probabil între cele două cifre citate.

În ceea ce privește situația economică a țărilor socialiste europene, experții constată că, exceptînd Polonia, ritmul creșterii a fost ceva mai rapid în 1977 decît în 1976. Producția lor industrială globală a sporit pe ansamblu cu 6,4%, față de 5,8% în 1976.

Așa cum se arată în studiu, efectele negative ale recesiunii din țările vest-europene se fac simțite intens în ceea ce privește folosirea forței de muncă în economiile respective. Șomajul a atins cote mai înalte anul trecut, comparativ cu 1976, în țări ca Belgia, Danemarca, Finlanda, Italia, Suedia, Marea Britanie, țările meridionale europene, Canada, în timp ce în restul țărilor occidentale nivelul acestuia a rămas practic același sau a fost doar cu puțin mai scăzut. Persistența inflației este o altă manifestare a dificultăților pe care le întîmpină implementarea unor politici apte să ducă la depășirea crizei. La rîndul său, tabloul investițiilor este elocvent pentru semnele de întrebare care stăruie asupra perspectivelor ieșirii din criză. Se remarcă în studiu scăderea investițiilor în 1977, comparativ cu 1976, în țări ca Danemarca, Finlanda, Suedia, Marea Britanie, în țările din Europa meridională. Dintre celelalte țări occidentale, o creștere a investițiilor este semnalată doar în Austria și Olanda.

Protecționismul nu poate fi o soluție

PREOCUPANTE sînt și datele furnizate de experți referitor la schimburile comerciale internaționale, domeniu în care anul 1977 a marcat o diminuare accentuată a ratei de creștere : 3—4% pentru volumul comerțului mondial, comparativ cu 11% în anul 1976 și cu media de 7% înregistrată în perioada 1965—1975. Țările Europei occidentale au contribuit substanțial la această încetinire, importurile lor scăzînd considerabil, iar exporturile marcînd o creștere (5%) care reprezintă mai puțin de jumătate din cea a anului 1976.

Deși printre factorii citați de studiu în explicarea scăderii importurilor figurează, în primul rînd, slăbirea cererii interne și existența unor mari stocuri de petrol, sînt menționate și măsurile restrictive adoptate în domeniul comerțului cu produse siderurgice și textile. Mai netă este aprecierea experților Comisiei în legătură cu influența măsurilor protecționiste asupra schimburilor comerciale dintre țările cu orînduiri sociale diferite, inclusă într-un studiu privind evoluția recentă a comerțului european (TRADE/XXVI/1). Protecționismul, se arată aici, „s-a accentuat spre sfîrșitul anului 1976 și începutul anului 1977". Referindu-se la politicile comerciale ale țărilor occidentale, experții consideră că elementul cel mai important în cursul anului trecut a fost intensificarea restricțiilor cantitative (contingente la import, limitări „voluntare" ale exportului și altele). La acestea s-au adăugat măsuri cu caracter protecționist în ce privește plățile, cum ar fi taxe și suprataxe la import, cauțiuni prealabile la import etc.

Motivarea introducerii măsurilor menționate constituie o interpretare unilaterală a faptelor : restricțiile ar fi fost hotărîte pentru „a salvgarda" anumite industrii (textile, încălțăminte, siderurgice, construcții navale, industria chimică etc.) din țările dezvoltate. Or, este vorba de măsuri protecționiste — care au șanse să se mențină sau să se accentueze în viitorul apropiat — tocmai în domenii în care țările în curs de dezvoltare au devenit mai competitive și care reprezintă de cele mai multe ori, pentru aceste țări, surse de importanță majoră de obținere a devizelor necesare pentru susținerea eforturilor proprii de dezvoltare, restricțiile afectînd în fond, în ultimă instanță, dezvoltarea comerțului internațional și a economiei mondiale în ansamblu.

Persistența efectelor recesiunii economice în multe din țările occidentale nu poate justifica multiplicarea măsurilor protecționiste, care duc la restrîngerea schimburilor comerciale și la blocarea piețelor externe pentru produsele țărilor în curs de dezvoltare. Aceste țări sînt și primele care resimt cel mai mult presiunile inflaționiste, instabilitatea monetară și perturbările financiare, fluctuațiile prețurilor. Asemenea efecte cumulate au condus la agravarea fără precedent a îndatorării externe a țărilor în curs de dezvoltare. Așadar, considerații mai detaliate în legătură cu efectul măsurilor protecționiste asupra exporturilor și importurilor țărilor în curs de dezvoltare, asupra schimburilor comerciale în ansamblu ar fi strict necesare, ca în orice analiză privind evoluțiile economiei mondiale.

Într-o perioadă în care efectele recesiunii economice sînt resimțite mai mult sau mai puțin în toate țările europene, cînd se fac eforturi pentru traducerea în viață a unor programe de acțiune privind noua ordine economică internațională, pentru aplicarea deplină a Actului final al C.S.C.E., pentru finalizarea negocierilor multilaterale G.A.T.T., nu măsurile restrictive reprezintă calea ieșirii din criză, ci tocmai inversul lor — intensificarea neîngrădită, liberă de orice restricții și opreliști, a schimburilor comerciale internaționale și a cooperării economice între state.

Sînt oarecum mai încurajataore, sub acest aspect, elementele pe care le semnalează documentele

TRADE/XXVI/1 și E/ECE/939 pe planul cooperării economice, ultimul analizînd aspecte concrete ale dezvoltării comerțului și cooperării industriale. Nu putem să nu împărtășim concluzia formulată de experți și confirmată de experiența practică a României, că această activitate are un rol important în creșterea și diversificarea structurală a schimburilor, în stabilitatea acestora.

Anumite progrese au putut fi constatate și în ce privește cooperarea în domeniul științei și tehnicii, ca și pe linia îmbunătățirii în anumite limite, a informării economico-comerciale. Semnificativă este, din acest punct de vedere, observația din documentul TRADE/XXVI/1 potrivit căreia există posibilități sporite ca transferul de tehnologie să se efectueze și în sensul țări cu economie planificată — țări cu economie de piață, mai ales în ramuri ca industria extractivă și metalurgia, construcțiile de mașini electrice, instrumente medicale și de precizie, industria farmaceutică ș.a.

Raportul cu privire la contribuția C.E.E./O.N.U. la aplicarea Actului final al Conferinței general-europene, raport prezentat de Janez Stanovnik, secretarul executiv al Comisiei, cu prilejul reuniunii C.S.C.E. de la Belgrad, a constituit o reflectare deosebit de încurajatoare a voinței statelor de a conferi activității C.E.E./O.N.U. noi valențe în promovarea și organizarea cooperării economice europene. În raport s-a subliniat că, în momentul actual, cooperarea economică poate oferi o cheie a consolidării destinderii în Europa pe care o consfințește Actul final, examinîndu-se totodată posibilitățile de care dispune Comisia în această privință.

Aportul cooperării economice

ACȚIUNILE ȘI ACTIVITĂȚILE concrete menționate în raportul citat sînt promovate într-un moment cînd, așa cum arătam, evoluției neliniștitoare a situației economice internaționale i se adaugă rezultatele nesatisfăcătoare ale reuniunii de la Belgrad, cînd în calea înțelegerii și cooperării general-europene se mai manifestă dificultăți și rezerve, cînd destinderea are încă un caracter fragil. Apare cu atît mai important ca la sesiunea C.E.E./O.N.U. să se adopte hotărîri care să conducă la creșterea rolului și eficienței Comisiei, la orientarea sa spre acțiuni concrete și prioritare, astfel încît să se poată consemna un nou angajament de a continua cursul pozitiv al procesului de stimulare și adîncire a cooperării inaugurat la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Poziția României cu privire la dezvoltarea și diversificarea cooperării între țările europene are în vedere crearea unor relații de tip nou pe continent, în măsură să asigure edificarea securității reale pentru toate statele, precum și rolul sporit care trebuie să revină C.E.E./O.N.U. în promovarea colaborării economice și tehnico-științifice între toate țările continentului.

În acest sens țara noastră consideră că o importanță majoră pe planul cooperării economice europene ar putea avea adoptarea de către Comisie a unor măsuri concrete privind : promovarea cooperării economice și tehnico-științifice ; dezvoltarea și liberalizarea comerțului, eliminarea barierelor și discriminărilor din calea schimburilor comerciale ; promovarea cooperării regionale și subregionale ; luarea în considerare a intereselor țărilor în curs de dezvoltare din Europa și participarea Comisiei la eforturile generale în direcția instaurării unei noi ordini economice internaționale. Ar fi util, spre exemplu, ca în domeniul cooperării industriale, tehnice și științifice, dincolo de identificarea și promovarea de noi forme ale cooperării. statele europene să cadă de acord asupra elaborării în cadrul C.E.E./O.N.U. a unui studiu privind posibilitatea creării unui Centru european pentru cooperarea industrială, sub egida Comisiei. De interes pentru țările membre ar fi adoptarea de hotărîri în direcția lărgirii în continuare a colaborării în scopul conservării și folosirii optime a resurselor de apă și a solului, ca și în direcția intensificării cooperării între centrele de cercetare și specialiștii din agricultură sau a creării de centre regionale și subregionale în acest domeniu.

Responsabilități sporite revin C.E.E./O.N.U., după opinia noastră, și în ceea ce privește intensificarea cooperării bilaterale și multilaterale între țările membre în scopul facilitării accesului la cuceririle științei și tehnicii moderne și al asigurării transferului rezultatelor obținute în acest domeniu. O contribuție de substanță va trebui să aibă Comisia si la buna pregătire a Conferinței Națiunilor Unite asupra stiinței și tehnologiei în slujba dezvoltării, din 1979. Practic, sprijinul direct al Comisiei se va concretiza cu prilejul desfășurării la București, între 26 și 30 iunie a.c., a reuniunii europene sub egida C.E.E./O.N.U. în cadrul căreia urmează să fie elaborate recomandări de acțiuni la nivel național, regional și internațional spre a fi incluse în programul de acțiune al Conferinței din 1979. Reuniunea europeană de la București va putea, astfel, avea un rol important în impulsionarea înlăturării barierelor din calea transferului de tehnologie în zona C.E.E./O.N.U., în punerea bazelor unei largi cooperări tehnico-științifice în domenii de interes ca energia, transporturile, alimentația, mediul înconjurător, sănătatea.

Ca organism de promovare a unor noi raporturi economice pe continent, C.E.E./O.N.U. își poate aduce contribuția la dezvoltarea colaborării în scopul folosirii mai eficiente a resurselor materiale și umane de care dispun țările membre și al creșterii potențialului economic al fiecărei țări, în primul rînd al țărilor în curs de dezvoltare europene, în vederea reducerii și eliminării decalajelor care le separă de țările dezvoltate. Prioritare ar fi, sub acest aspect, elaborarea si punerea în aplicare a unor propuneri destinate sprijinirii substantiale a eforturilor de dezvoltare ale țărilor în curs de dezvoltare din Europa. Mai multă inițiativă ar putea dovedi Comisia în sprijinirea identificării de măsuri care să faciliteze creșterea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare europene spre țările dezvoltate, asigurarea accesului fără discriminări la tehnologiile moderne, promovarea de noi forme de cooperare industrială.

Adaptări necesare

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA, președintele țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, acordă o atenție constantă și o mare însemnătate îmbunătățirii consecvente a climatului politic și economic pe continentul european ca și în lumea întreagă, așezării relațiilor dintre state pe baze ferm principiale. „**România**, așa cum arăta președintele **Nicolae Ceaușescu, s-a pronunțat și se pronunță cu fermitate pentru realizarea în Europa a unor relații democratice, bazate pe egalitate, pe respect al independenței și suveranității naționale, pe neamestec în treburile interne. Aceste relații noi trebuie să ducă la o largă colaborare în domeniul economic, prin înlăturarea restricțiilor existente astăzi... Pînă la urmă, de aceste relații noi trebuie să beneficieze înseși popoarele**“.

Opinia publică internațională apreciază politica constructivă desfășurată de România socialistă, contribuția deosebit de pozitivă pe care președintele **Nicolae Ceaușescu** a adus-o și o aduce la dezbaterea și rezolvarea într-un spirit nou a diferitelor aspecte ale relațiilor dintre state, la promovarea unei politici noi, de largă colaborare între popoare, pentru cauza păcii, securității și destinderii. Și cu ocazia vizitei recente a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** în Statele Unite ale Americii a ieșit în evidență o dată mai mult profundul ecou internațional și respectul unanim de care se bucură aceste poziții afirmate de președintele țării noastre pe tărîmul relațiilor dintre state, dintre popoarele lumii.

Mutațiile intervenite pe plan european ca urmare a adoptării Actului final al C.S.C.E. este firesc să fie reflectate în activitatea de substanță și procedurală a Comisiei economice O.N.U. pentru Europa. Necesitatea — evidențiată de acest document — privind lărgirea cooperării între toate statele participante, indiferent de sistemul social-politic, de apartenența la diferite grupări, afirmarea principiilor noi, democratice în procesul dezvoltării colaborării între statele continentului, suverane și egale în drepturi, impun să se înlăture abordările de la bloc la bloc sau concepții ca aceea potrivit căreia cooperarea europeană ar depinde de raporturile și acordurile între grupări regionale.

Totodată, s-ar impune și o adaptare a normelor și procedurilor de lucru ale Comisiei în sensul normelor și procedurilor democratice care au stat la baza lucrărilor Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. Apare necesar ca aceste proceduri să asigure participarea tuturor statelor, pe bază de egalitate, la dezbaterea și adoptarea de hotărîri la toate nivelurile, renunțarea la practica luării de hotărîri în grupuri închise, cu componență limitată.

Contribuția sporită pe care România consideră că trebuie s-o aibă C.E.E./O.N.U. pe plan european, se încadrează în concepția țării noastre referitoare la întărirea rolului Organizației Națiunilor Unite și al organismelor sale în soluționarea marilor probleme contemporane. Totodată, ea corespunde aprecierii că C.E.E./O.N.U. poate contribui în și mai substanțială măsură la dezvoltarea și diversificarea raporturilor de cooperare economică, tehnică și științifică, ca parte integrantă a edificării securității europene.

V. COSAC

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna martie 1978

ȘI ÎN CURSUL LUNII MARTIE 1978 tendința de creștere a prețurilor internaționale s-a menținut fermă sub efectul sporirii cererii la materii prime industriale, produse agroalimentare și combustibili. Intensificarea activității tranzacționale s-a reflectat, în luna martie a.c., în creșterea prețurilor internaționale ale produselor de bază, cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România,, în medie cu 3,3%. De remarcat însă că această creștere reflectă, în afară de situația conjuncturală, deprecierea cu 2,2% a dolarului S.U.A. (unitatea valutară în care sînt exprimate aceste prețuri) față de principalele valute occidentale.

Prețurile la materii prime și semifabricate industriale *au crescut pe ansamblu cu 3,8%. Creșteri pronunțate au fost înregistrate la metale (+5,9%), în special la laminate din oțel, precum și la fibre animale și vegetale (+2,3%). Prețurile au scăzut la piei (—2,4), ca urmare a slăbirii temporare a cererii, in special pentru export. În cadrul* produselor agroalimentare *prețurile au crescut la cereale (+6,1%), datorită perspectivei de dezvoltare a comerțului internațional, avînd în vedere că ultimele estimări indică majorarea deficitelor producției, în sezonul 1977/78, în unele regiuni ale lumii, apoi la grăsimi animale și vegetale (+11,6%), perspectiva de reducere a producției de soia în Brazilia ducînd la creșterea prețurilor uleiului, precum și la animale, carne și produse animaliere +2,2%). În cadrul grupei* combustibili *prețurile au crescut la cărbuni și cocs (+5,2%), precum și la produse petroliere (+2,8%).*

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1976-1977 ŞI IN PERIOADA IANUARIE-MARTIE 1978

1970-1972=100

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	febr.	martie
INDICE GENERAL	1976	226,2	218,3	221,0
	1977	230,1 a)	234,8	235,1
	1978		239,0 a)	247,0 a)
1. Produse alimentare	1976	180,8	185,5	184,1
	1977	180,7	187,9	193,0
	1978		180,2 a)	188,4 a)
- cereale	1976	198,3	210,9	209,6
	1977	161,6	180,7	176,2
	1978		168,3	178,5
- sem.oleag., prod.deriv., grăs.anim. şi veg.	1976	168,7	168,9	166,8
	1977	189,1	199,5	216,3
	1978		173,2	193,3
- anim., carne şi prod,animaliere	1976	152,8	160,1	154,9
	1977	158,7	156,4	154,5
	1978		173,5 a)	177,3 a)
- zahăr şi produse tropicale	1976	243,5	233,2	243,0
	1977	263,3	269,0	293,2
	1978		231,8	229,4
2. Combustibili	1976	366,7	358,3	360,4
	1977	398,4	398,6	392,0
	1978		421,0	429,5 a)
- cărbuni şi cocs	1976	266,5	262,6	262,6
	1977	289,1	279,6	281,1
	1978		334,8	352,1 a)
- ţiţei	1976	496,7	492,0	492,0
	1977	553,9	550,7	550,7
	1978		551,1	551,1
- produse petroliere	1976	408,4	394,7	399,3
	1977	439,1	448,8	433,0
	1978		441,8	454,3
3. Materii prime industriale	1976	201,9	189,6	194,0
	1977	199,2 a)	204,3	204,9
	1978		207,4 a)	215,2 a)
- minereuri	1976	164,9	176,4	169,2
	1977	149,4 a)	152,9	152,7
	1978		151,7 a)	153,4 a)
- metale	1976	194,8	182,3	188,3
	1977	192,1	194,6	193,7
	1978		202,7 a)	214,7 a)
- cauciuc	1976	219,5	201,8	210,2
	1977	231,0	231,9	232,4
	1978		245,0	247,3
- lemn şi produse din lemn	1976	222,1	213,0	218,8
	1977	227,9	224,8	225,2
	1978		240,8 a)	244,6 a)
- fibre animale şi vegetale	1976	228,4	195,4	196,5
	1977	212,3	246,7	253,9
	1978		200,6	205,2
- piei	1976	169,8	152,9	165,0
	1977	186,6	193,1	196,9
	1978		208,6	203,6

a) Date provizorii pentru: porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oţel comercial, tablă groasă, tablă subţire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, ţevi din oţel, laminate de cupru, cherestea de răşinoase, celuloză, hîrtie kraftliner.

Piei brute: perspectiva creșterii prețurilor

RESURSELE mondiale de piei brute (mari) se vor reduce în prima parte a anului 1978, ținîndu-se seama de o ușoară scădere a șeptelului de vite cornute mari în cursul anului trecut, fapt care ar urma să determine o tendință de creștere a prețurilor la acest produs. Se consideră, însă, că perspectivele sporirii șeptelului într-o serie de țări ar putea determina o creștere a resurselor de piei la sfîrșitul anului.

Se remarcă, de asemenea, extinderea în ultimii ani a cererii pentru pielea naturală, evoluție explicată printr-o tendință, cu caracter mai general, de revenire de la materialele sintetice la cele naturale ;

Orientări în dezvoltarea economică

Nigeria: investiții pentru valorificarea potențialului economic

PLASÎNDU-SE din punctul de vedere al potențialului economic pe primul loc între țările africane în curs de dezvoltare, Nigeria a avut un produs intern brut de 28 mlrd. dolari în anul 1977. Amploarea obiectivelor economice pe care își propune a le realiza în viitor (programul de investiții pentru perioada 1975—1980 se ridică la 64,5 miliarde de dolari) se bazează, în mod determinant, pe veniturile obținute din exportul de țiței, estimate la peste 10 mlrd. dolari în 1977.

Extracția petrolului (circa 107 mil. tone în anul 1977) contribuie cu peste 43% la formarea P.I.B. și cu 90% la încasările din exporturi. În Nigeria se extrage aproape 40% din țițeiul produs pe continentul african. Nigeria este al șaptelea producător mondial de cositor, deși a înregistrat o diminuare a producției de la 9 000 tone în 1969 la 4 500 tone în 1977. Prin valorificarea unui nou zăcămînt la Lirine, se va ajunge să se extragă în 1980 circa 12 000 tone cositor anual. Cu o producție de columbit, care se va ridica în anul 1980 la 1 000 tone/an, Nigeria va ocupa primul loc în lume. Se așteaptă o creștere a producției de cărbune de la 300 mii tone în anul 1977 la 1 milion de tone în 1979.

Aportul industriei prelucrătoare la formarea P.I.B. a reprezentat în anul precedent doar aproximativ 5% (din care industriei textile, alimentare și de prelucrare a tutunului i-au revenit 2,5%). În următorii ani vor intra în producție două uzine de montaj de autovehicule, la Lagos (Volkswagen) și Kaduna (Peugeot). Se preconizează crearea unui complex siderurgic la Ajaokuta, a unor oțelării bazate pe metoda reducerii directe la Warri și Port-Harcourt, a trei laminoare de 210 mii tone, a unui complex petrochimic lîngă Port-Harcourt etc.

Sectorul agricol ocupă în prezent aproximativ 70% din populația aptă de muncă și aduce o contribuție de 10% la încasările din export. Participarea sa la formarea P.I.B. a fost de 21,8% în anul 1977. În ultima perioadă s-au înregistrat scăderi ale producției de cacao, bumbac, arahide, iar producția de cereale a rămas aproape constantă în ultimii trei ani.

Relațiile economice dintre România și Nigeria înregistrează o dezvoltare continuă. Exportăm instalații complexe pentru centrale electrice, uzine chimice, fabrici de ciment și cărămizi, centrale telefonice, diverse utilaje, mașini și echipament pentru transport. Importăm minereuri și minerale, cauciuc natural, piei, cafea, citrice, gumă arabică etc. În domeniul cooperării economice au fost create, între altele, două societăți mixte pentru prelucrarea lemnului.

EVOLUȚII MONETARE

INTERVALUL 10—14. IV. 1978 s-a caracterizat printr-o redresare de ansamblu a **dolarului S.U.A.** față de restul valutelor occidentale. Publicarea indicelui producției industriale americane pentru luna martie a.c. (creștere de 1,4%, cea mai mare din acest an) a fost urmată de o redresare a cursului acțiunilor la bursa de valori din Wall Street (numai în ziua de 14. IV. indicele Dow Jones, care exprimă valoarea medie a acțiunilor celor mai reprezentative 30 de firme americane din domeniul industriei, transporturilor și serviciilor, a crescut cu circa 20 de puncte, cea mai mare creștere zilnică după 21. III. 1976). La aceasta se consideră că s-a adăugat, tot ca un factor pozitiv, și creșterea cu numai 400 milioane dolari, în această săptămînă, a masei monetare în circulație.

Francul elvețian a înregistrat cea mai accentuată mișcare, repreciindu-se pînă la nivelul de 1,8450 franci/1 dolar în ziua de 12. IV. 1978, pentru ca să termine intervalul la circa 1,8850 franci/1 dolar, cu 1,3% sub nivelul închiderii precedente. Această din urmă mișcare este atribuită puternicelor deplasării de capitaluri speculative, sensibile la evoluțiile din economia elvețiană (anunțarea reducerii beneficiilor înregistrate de mari firme elvețiene exportatoare, fenomen pus, între altele, și pe seama reprecierii excesive a francului pe piețele valutare). **Marca vest-germană** a terminat intervalul la circa 2,03 mărci/1 dolar, depreciindu-se cu circa 0,8%. Urmează, ca amplitudine a deprecierii față de dolar, **francul francez** cu 0,6% și **lira italiană** cu 0.5% (la 4,5775 franci/1 dolar, respectiv 855 lire/1 dolar pe 14. IV). **Lira sterlină,** în ciuda măririi dobînzii minime de împrumut de către Banca Angliei de la 6,5% la 7,5%, s-a depreciat cu 0,4% față de dolar, cotînd 1,8675 dolari/1 liră la sfîrșitul perioadei analizate. **Francul belgian** încheie acest interval la circa 31,60 franci/1 dolar, iar **yenul japonez** la circa 219,60 yeni/1 dolar, cu 0,3% și respectiv 0,2% sub închiderea precedentă.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au cotat în jur de 7,875% la cele în eurodolari, 3,4375% la cele în euromărci vest-germane și 1% la cele în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a cotat ușor sub nivelul de 180 dolari uncia.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

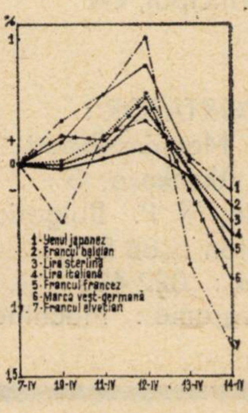

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 10—14 IV, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 7 IV 1978.

MACHINOEXPORT

STRUNG REVOLVER AUTOMAT CU COMANDĂ PROGRAM SR 631

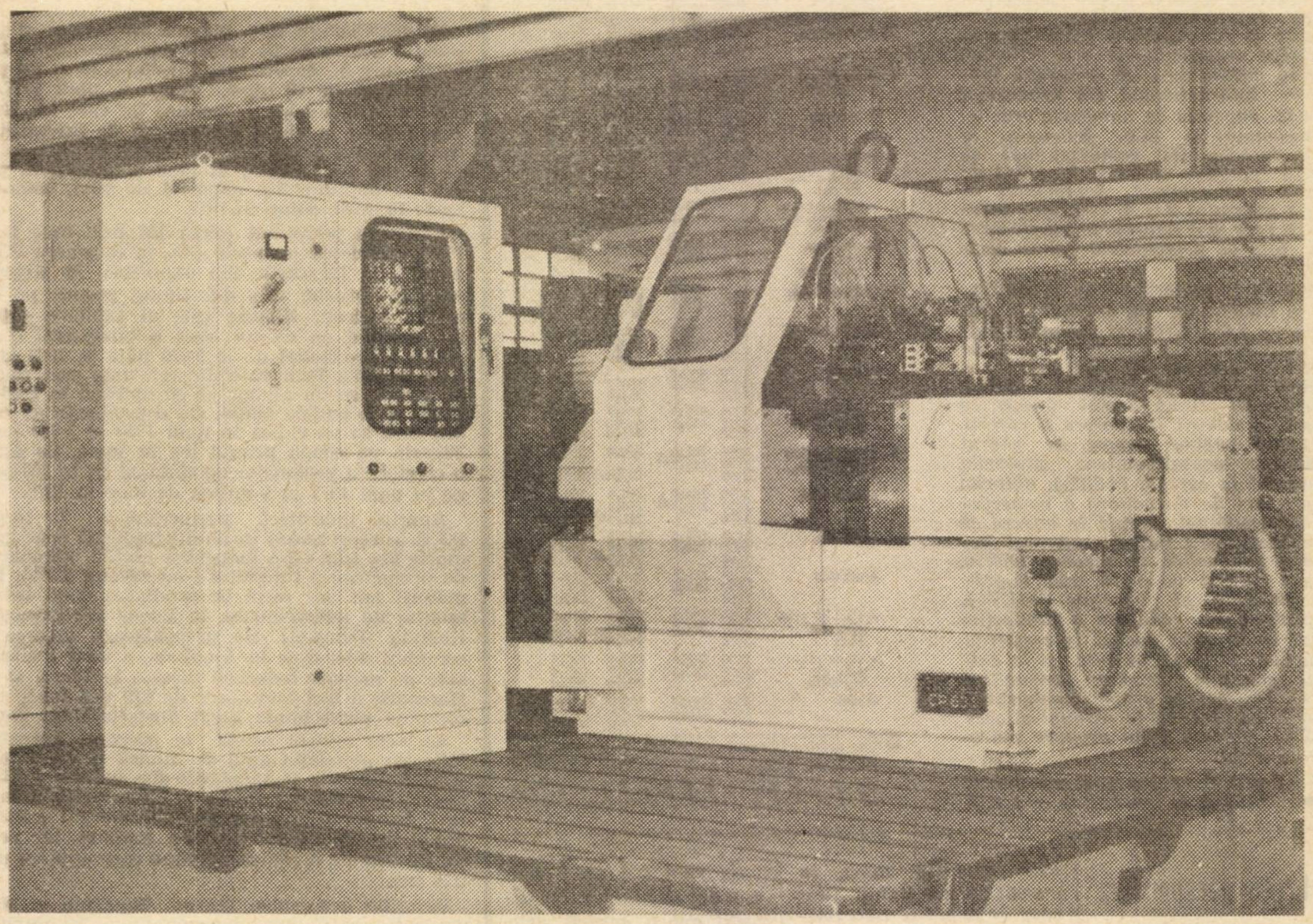

- Tımp extrem de scurt de montare și programare a strungului ;
- Exploatarea eficientă a strungului la prelucrarea pieselor mici și mijlocii ;
- Mișcarea rapidă a suporților, în toate direcțiile ;
- Strungul este comod în exploatare ;
- Construcție robustă și compactă.

● Diametrul maxim al barelor, mm	63
● Diametrul maxim peste suportul transversal, mm	220
● Rotațiile axului, rot/min	40–2000
● Puterea motorului principal, kW	13
● Greutate, kg	3 900

BULGARIE

EXPORTATOR :
v/o Machinoexport
str. Aksakova, 5
Sofia, R. P. Bulgaria
telefon : 88 53 21
telex : 022 425
Telegrame : Machinexport–Sofia

Publicom

Datoria externă: structuri regionale

DATE STATISTICE publicate de Banca Mondială relevă că — din 84 de țări în curs de dezvoltare studiate — în anii 1969—1975 datoria externă a crescut cel mai mult în Asia de Est și zona Pacificului, precum și în cazul a nouă țări exportatoare de petrol (Algeria, Ecuador, Gabon, Indonezia, Irak, Iran, Nigeria, Trinidad-Tobago și Venezuela). Se evidențiază, de asemenea, tendința de privatizare crescîndă a creditelor acordate. În timp ce, per total 84 de țări, datoria publică a crescut în perioada considerată cu 125 la sută, datoria către persoane sau instituții private a sporit cu 274 la sută. În cazul celor nouă țări exportatoare de petrol, datoria privată reprezenta în 1975 aproape jumătate din total (față de circa un sfert în 1969), iar pentru țările din America Latină și zona Caraibilor ponderea ei ajunge la două treimi din total.

Datoria (în miliarde dolari)

Regiunea	1969			1975			Sporul (în %) în 1969—1975
	publică	privată	total	publică	privată	total	
Asia de Est și zona Pacificului	1,54	1,57	3,11	5,86	4,80	10,66	243
America Latină și zona Caraibilor	7,04	6,01	13,05	14,95	24,52	39,47	202
Țările africane de la sud de Sahara	2,44	1,21	3,65	7,03	3,55	10,58	190
Africa de Nord și Orientul Mijlociu	2,24	0,58	2,82	6,06	1,23	7,29	158
Alte țări mediteraniene	3,54	1,73	5,27	6,71	5,39	12,10	130
Asia de Sud	10,23	0,68	10,91	19,16	0,76	19,92	83
Total 75 țări neexportatoare de petrol	27,03	11,80	38,83	59,77	40,27	100,04	158
Total 9 țări exportatoare de petrol	4,70	1,50	6,20	11,52	9,42	20,94	238
Total 84 de țări	31,73	13,30	45,03	71,29	49,69	120,98	169

Sursa : Banca Mondială

R. D. G.: aportul inovatorilor

INTRODUCEREA pe scară largă a progresului tehnic joacă un rol crescînd în dezvoltarea economiei R. D. Germane. În actualul cincinal (1976—1980) acesta este factorul hotărîtor pentru ridicarea productivității muncii, chemată să asigure 85—90% din sporul venitului național și al producției industriale. Pe de altă parte, se prevede ca prin aplicarea realizărilor tehnico-științifice în domeniul industriei și construcțiilor să se economisească anual circa 170 mii tone de oțel laminat și un fond de muncă echivalent cu timpul de lucru a aproape 130 mii de angajați. Mișcarea inovatorilor are un rol important în atingerea acestor obiective.

MIȘCAREA INOVATORILOR DIN SECTORUL DE STAT AL ECONOMIEI

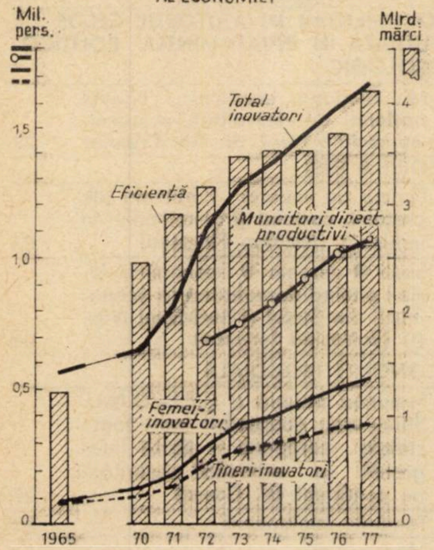

Graficul pe care îl reproducem după revista *Statistische Praxis* ilustrează extinderea rapidă în acest deceniu a numărului inovatorilor și raționalizatorilor în sectorul de stat al economiei R.D.G. Efectul economic cumulat al aplicării lor în practică, așa cum se vede din grafic, a cunoscut și el o creștere accelerată în ultimii ani, reprezentînd în 1977 peste 4 miliarde mărci.

Informații pentru economisirea energiei

„O TRAMBULINĂ de acces la cunoștințele asupra domeniului termic și a utilizării resurselor energetice" — astfel se autodefinește centrul de informare al Institutului francez al energiei. Centrul își propune să sprijine pe cei care i se adresează (îndeosebi întreprinderi industriale) în stabilirea precisă a naturii cerințelor privind posibilitățile de economisire a energiei, în identificarea informației necesare și adaptarea sa la obiect. În acest scop biblioteca institutului dispune de circa 18 000 de lucrări și 400 colecții de periodice, la care se adaugă un volum important de comunicări, studii, cataloage etc.

Pentru a putea face față misiunii sale, echipa centrului de informare cuprinde cinci ingineri (cu specializări diferite), doi documentariști și doi asistenți. Totodată, avîndu-se în vedere profilul larg al informației solicitate (de la problemele termice la cele privind lupta împotriva poluării atmosferice), centrul efectuează un schimb permanent de informații cu instituțiile de resort din Franța, fiind legat de asemenea — printr-un sistem automatizat de comunicare — cu centre de documentare din circa cincizeci de alte țări.

Se experimentează electroameliorarea solurilor în U.R.S.S.

ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ, pe teritoriul căreia terenurile sărăturate (dar care beneficiază, în cea mai mare parte, de factori climatici favorabili pentru agricultură) ocupă o suprafață de 200 milioane ha, se acordă o atenție susținută experimentării metodei de electroameliorare a solurilor respective.

Prin introducerea directă în pămînt (cu ajutorul unor electrozi îngropați) a curentului electric, se produc procese fizice și electrochimice care îmbunătățesc structura solului, pămîntul se desărează, iar capacitatea sa de a absorbi apa înregistrează creșteri de pînă la zece ori. Totodată, se reduce cantitatea de amendamente necesare pentru fertilizarea solului, sporește solubilitatea acestora, se îmbunătățește omogenitatea și permeabilitatea pămîntului. Specialiștii au constatat că cele mai bune rezultate se obțin prin electroameliorarea solurilor de stepă, apreciindu-se că în viitor întinse ținuturi din Uniunea Sovietică vor putea intra (sau reintra) în circuitul agricol.

Penetrația roboților industriali

INTRODUCEREA roboților industriali în fluxul tehnologic, îndeosebi pentru executarea operațiunilor grele sau dăunătoare sănătății omului, permite în același timp ridicarea productivității muncii și reducerea cheltuielilor de producție. În țările capitaliste dezvoltate această tendință capătă amploare mai ales în construcțiile de mașini (în industria de automobile) și în metalurgie. În ceea ce privește producția de roboți industriali, pe primul loc în lumea capitalistă se situează Japonia, urmată de S.U.A., R.F.G., Italia, Suedia ș.a.

Vînzări de roboți industriali
(milioane dolari)

Anul	Total	din care : generația a doua	din care : generația 2,5 și a treia
1978	35	35	—
1980	502	502	—
1982	793	638	155
1985	1699	463	1236

O prognoză elaborată în acest domeniu de firma „Frost and Sullivan" apreciază că pe piața țărilor vest-europene vînzările de roboți industriali vor spori (valoric) pînă în 1985 de patruzeci-cincizeci de ori, cererea orientîndu-se totodată către mașini din ce în ce mai perfecționate (vezi tabelul).

FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE

(Urmare din pag. 22)

și 199,7 miliarde lei în anii 1961—1965 la 549 miliarde lei în cincinalul 1971—1975. În primii doi ani ai actualului cincinal 1976—1977 s-a realizat un volum de investiții de peste 320 miliarde lei — cu un ritm mediu anual de creștere de 10,7% — pe seama acestora fiind date în exploatare peste 1 000 capacități indsutriale și agrozootehnice importante.

O trăsătură de bază a politicii partidului de formare și utilizare rațională a fondului național de dezvoltare economico-socială o constituie repartizarea acestuia pe ramuri ale economiei naționale, precum și județe, astfel încît să se asigure nu numai dezvoltarea susținută a forțelor de producție, ci și realizarea unei structuri moderne, a economiei naționale, care în profil de ramură și subramură să permită valorificarea superioară a resurselor naturale și a potențialului uman, precum și promovarea largă a progresului tehnic iar în profil teritorial să favorizeze dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și un înalt nivel de civilizație în toate zonele și localitățile țării.

O coordonată de bază a politicii partidului nostru o reprezintă utilizarea rațională și cu înaltă eficiență a fondului național de dezvoltare economico-socială, realizarea fiecărui obiectiv de investiție cu o înaltă eficiență economică. „O atenție deosebită — se subliniază în Programul partidului — se va acorda, în întreaga politică de investiții, folosirii cu maximum de eficiență a mijloacelor destinate dezvoltării economico-sociale a țării, realizării unei eficiențe maxime la fiecare mie de lei fonduri fixe. Aceasta constituie calea sigură a creșterii avuției naționale, a ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor".

Analizele desfășurate în cursul anilor 1976 și 1977 cu privire la realizarea eficientă a programului de investiții au arătat că prin reducerea costului investițiilor, prin adoptarea de soluții constructive mai eficiente și extinderea utilizării materialelor de construcții ușoare și ieftine, la obiectivele prevăzute în acest cincinal se poate realiza o economie de investiții de peste 100 miliarde lei. Potrivit Programului privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980, adoptat de Conferința Națională a partidului fondurile economisite vor fi destinate pentru : dotarea cu mașini și utilaje a suprafețelor disponibile în activitatea productivă ; devansarea începerii și punerii în funcțiune a unor capacități prevăzute în cincinal ; construirea de noi obiective care să asigure o mai bună legătură cu perioada 1981—1985 ; accentuarea procesului de industrializare a localităților și județelor mai puțin dezvoltate ; amplasarea de noi întreprinderi în centre muncitorești în vederea suplimentării locurilor de muncă pentru femei ; creșterea suplimentară a retribuției oamenilor muncii.

Așa cum s-a subliniat la Conferința Națională, obiectivul principal în investiții este scurtarea termenelor de intrare în producție a noilor capacități, realizarea rapidă a parametrilor proiectați. O importanță mare pentru folosirea eficientă a fondului național de dezvoltare revine și dimensionării raționale a stocurilor de materii prime și materiale, accelerării vitezei de rotație prin scurtarea ciclului aprovizionare-fabricație -desfacere.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

GHEORGHE TOBOIU, Drobeta-Turnu Severin. Unitatea unde vă desfășurați activitatea este îndreptățită să stabilească natura transferului dv. Comentariul din lucrarea la care vă referiți corespunde reglementărilor în vigoare. Vă puteți adresa Comisiei de judecată pentru a preciza dreptul dv. la recunoașterea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate.

CONSTANTIN COMAN, Buzău — Din scrisoarea dv., precum și din copia carnetului de muncă nu rezultă că în perioada cît ați urmat cursurile învățămîntului superior ați avut un contract încheiat cu întreprinderea unde ați lucrat. În cartea de muncă este notat numai motivul desfacerii contractului și anume „plecarea la facultate". În aceste condițiuni perioada 1962—1968 nu se poate considera vechime în muncă.

GRUPUL ÎNTREPRINDERILOR DE GOSPODĂRIE COMUNALĂ, BUCUREȘTI — Îndemnizația acordată șefului de echipă sau de brigadă, conform prevederilor art. 70 din Legea nr. 57/1974, se ia în considerare la stabilirea retribuției tarifare. Legea prevede expres că indemnizația are caracter tarifar.

VARVARA ZAHARIA, Făgăraș — La calcularea indemnizației pentru concediul anual de odihnă trebuie să se ia în considerare (ținînd seama că ați beneficiat de concediu în luna octombrie 1977) retribuțiile nete, nediminuate cu impozitul majorat pentru copii. Indemnizația se calculează pe baza retribuțiilor cuvenite în perioada 1 octombrie 1976 — 30 septembrie 1977.

MIHAIL ȘERBAN, Ploiești — Problema ridicată de dv. a fost analizată la aplicarea Legii nr. 57/1974. Indicațiile Ministerului Sănătății, la care vă referiți, corespund soluțiilor ce au fost adoptate de organele de stat competente.

PETRU BIRÎȘ, Curtici — Tema ridicată de dv. este soluționată în primul aliniat al pct. 12 din anexa nr. 3 la HCM nr. 69/1975, potrivit căruia acordarea retribuției tarifare se face conform rezultatelor obținute în luna sau trimestrul respectiv. În cazul în care în trim. I și II ați primit majorarea corespunzătoare depășirii producției, în trim. III urmează să vi se diminueze retribuția corespunzătoare nerealizării producției din acest trimestru și nu cumulat de la începutul anului.

ȘTEFAN CONSTANTIN, Roșiorii de Vede — Potrivit anexei IV la Legea nr. 57/1975 (cap. V. pt. 2) persoanele care îndeplinesc funcția de șofer și efectuează și activitatea de taxator, primesc o retribuție pentru funcția cumulată de pînă la 300 lei lunar. Criteriile de acordare a retribuției pentru funcția cumulată sînt prevăzute în anexa 5 la H.C.M. nr. 69/1975.

ȘT. ION BALUȚĂ, comuna Greci — Tulcea — În situația dv. perioada lucrată (între 1963—1966) și perioada serviciului militar nu se includ în calculul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. În prima perioadă nu ați fost încadrat cu contract de muncă în condițiile prevăzute pentru personalul muncitor, iar serviciul militar l-ați efectuat înainte de a fi încadrat la o unitate socialistă.

Revista ECONOMICA
editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 16 din 21 aprilie 1978

– Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în Statele Unite ale Americii. Moment strălucit de afirmare internațională a României socialiste, a înaltului prestigiu al președintelui țării **(Dinu Dragomirescu)** 1
– Președintele NICOLAE CEAUȘESCU, promotor al unor noi principii în relațiile economice și politice internaționale 3
– O politică dinamică de extindere a unor relații economice reciproc avantajoase 4
– Conferința națională a femeilor. Prezența activă a femeilor în viața politică, economică și socială a țării **(conf. dr. Ana Gluvacov)** 5

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Perfecționarea mecanismului economico-financiar
● Contractul economic, pîrghie importantă în asigurarea unei bune desfășurări a producției **(Marin Grăjdan)** 7
● Simpozion științific consacrat perfecționării conducerii planificate a economiei 9
● Dezbatere „R. E." : Perfecționarea gestiunii economice în condițiile adîncirii democratismului economic 10
– Cum se realizează planul de investiții **(B. Codru)** 13
– Accelerarea lucrărilor pe șantierele de irigații **(Aurel Popa)** 15
– Investițiile în strategia dezvoltării (i) **dr. Ioan L. Ciolan)** 17
– Cititorii au cuvîntul 19

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Generalizarea experienței înaintate. Încărcarea optimă a utilajelor prin raționalizarea fluxurilor **(Gheorghe Trifu, Marcel Toma, Gheorghe Matei, Cristea Ioniță, Mircea Calotă)** 20

DOCUMENTAR ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

– Mic dicționar economic. Fondul național de dezvoltare economico-socială **(prof. dr. Gh. Crețoiu)** 22

TEORII ● IDEI

– Puncte de vedere. Probleme ale prețului, costului și beneficiului în industrie **(Nicolae Florescu)** 23
– Școli ● curente ● economiști. Opinii privind dezvoltarea la economiștii din Sudul și Sud-Estul Asiei (I) **(Eufrosina Ionescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Sesiunea anuală a C.E.E./O.N.U. Stimularea cooperării între toate statele europene – parte integrantă a edificării securității pe continent **(V. Cosac)** 27
Tendinte-conjuncturi 29
Mondorama

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.
Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

Strada Harghita 113
Telefon: 133 43; 133 44; 133 45;
122 44; 122 45.
Telex: 02 72 01.

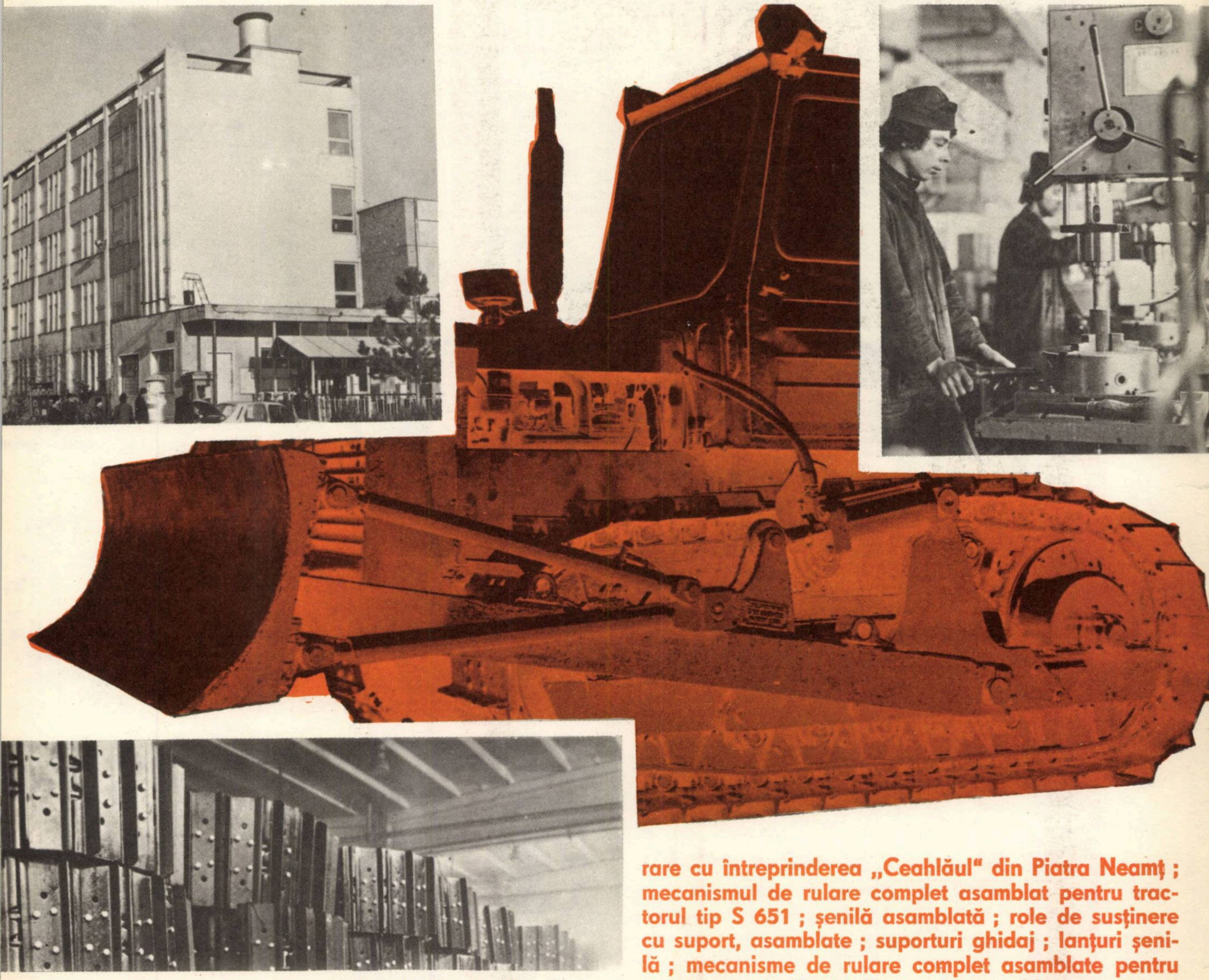

Realizatoare a unei game foarte bogate de piese, ansamble și subansamble, destinate echipării tractoarelor cu șenile de diferite capacități, **ÎNTREPRINDEREA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB din MIERCUREA CIUC**, își va aplica marca fabricii pe aproape 100 de produse aflate la ora actuală în diferite faze: concepție, asimilare, experimentare, producție curentă. Dintre acestea menționăm: reperele și subansamblele pentru tractoarele S 651 pe șenile și tip Fiat 45; cadrele tip SUP 29–10 și 48–10, realizate în colaborare cu întreprinderea „Ceahlăul" din Piatra Neamț; mecanismul de rulare complet asamblat pentru tractorul tip S 651; șenilă asamblată; role de susținere cu suport, asamblate; suporturi ghidaj; lanțuri șenilă; mecanisme de rulare complet asamblate pentru tractoarele tip S 445 Fiat; role asamblate; garnituri de etanșare; dispozitive de tracțiune; carcasa cuplei; steaua interioară a cuplei; furcă ambreiaj; axul rolei de susținere; suport rolă susținere; bucșa șenilei; bucșa brațului de închidere; lagăre stînga-dreapta; plăci de fixare; suport post dreapta; suport post stînga; suport automat stînga; suport automat dreapta; ax intermediar; arbori; pinioane; role; mecanisme de rulare stînga; mecanisme de rulare dreapta și multe altele.

1978 APR 2 8

GLORIA
SOLID STATE

SEZONUL EXCURSIILOR ŞI AL DRUMEŢIILOR SE APROPIE !

Radioreceptorul portabil vă poate fi un tovarăş agreabil în orele libere, indiferent unde le petreceţi .
Dacă nu aveţi încă un radioreceptor portabil, cumpăraţi-vă !

Recom

SENSIBILITATE

●

SELECTIVITATE

●

AUDIŢIE CLARĂ

ŞI PLĂCUTĂ

În magazinele specializate, precum şi la raioanele respective din magazinele universale ale comerţului de stat, există următoarele tipuri de radioreceptoare, uşor de purtat :

	Lungimi de undă	Preţ	
CORA	1	345	lei
APOLLO	1	345	„
PESCĂRUŞ	2	450	„
ALFA	2	450—540	„
COSMOS	3	645—740	„
GLORIA	4	1450	„

Vînzători bine pregătiţi vă pot oferi relaţii complete despre toate tipurile de radioreceptoare portabile.

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

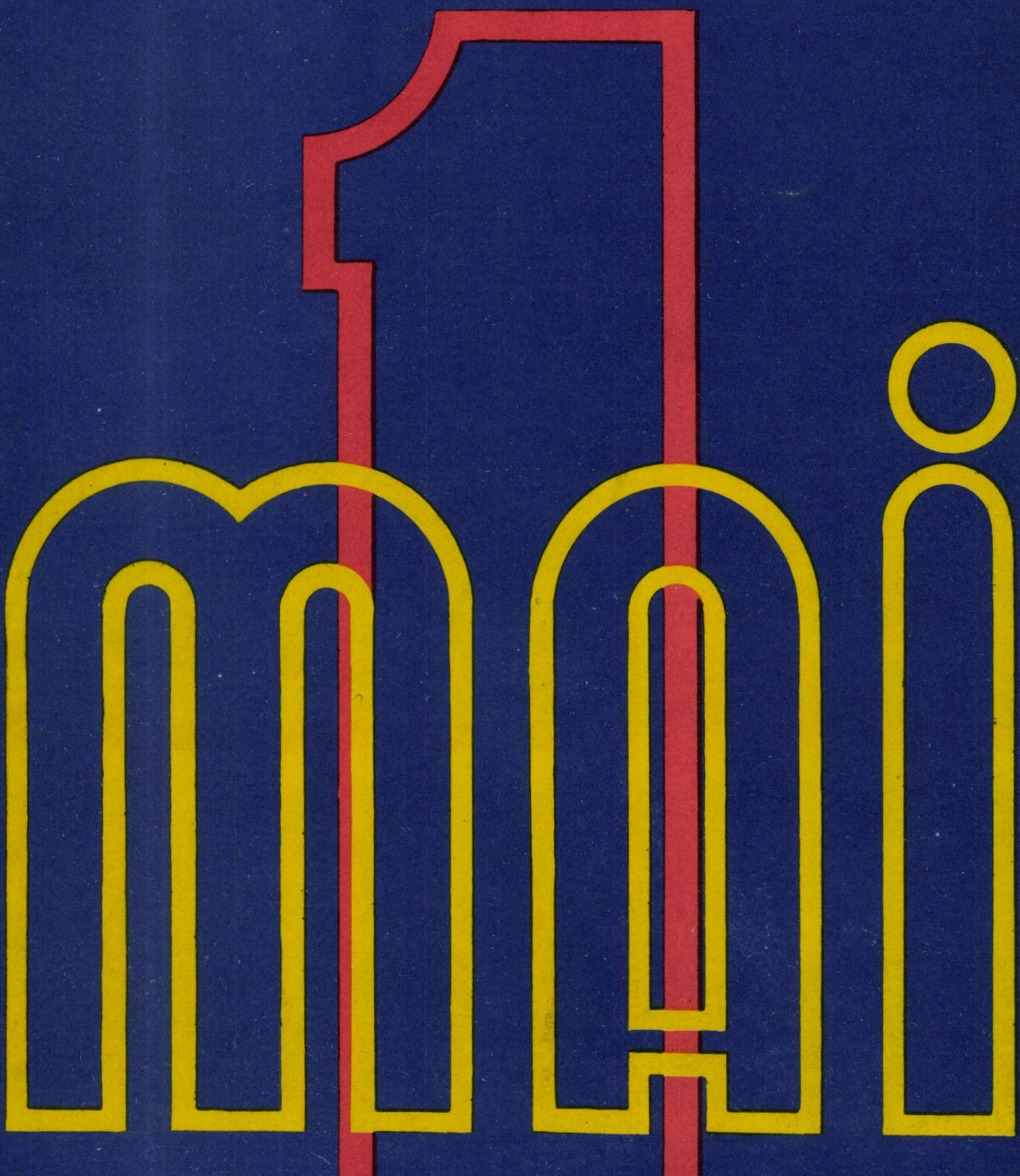

Numărul 17 ● Vineri 28 aprilie 1978

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A FEMEILOR

„Putem spune cu mîndrie că orînduirea noastră socialistă a asigurat descătușarea și afirmarea tot mai puternică a energiilor creatoare ale femeilor în toate domeniile, ceea ce demonstrează cu putere că numai în condițiile cînd poporul devine stăpîn pe destinele sale, cînd este lichidată orînduirea împărțită în clase antagoniste se creează condiții pentru adevărata egalitate în drepturi a femeii cu bărbatul, pentru participarea activă a femeilor la conducerea întregii societăți.

Partidul și statul nostru au dat și dau o înaltă apreciere rolului important al femeilor în dezvoltarea patriei noastre, în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, în ridicarea gradului de civilizație, bunăstare și fericire a întregului nostru popor. Iată de ce doresc ca, de la înalta tribună a acestui forum democratic al femeilor, felicitînd întregul nostru popor pentru tot ceea ce a realizat, să adresez în mod deosebit, în numele conducerii partidului și statului, precum și al meu personal, milioanelor de femei din țara noastră, — muncitoare, țărance, intelectuale, românce, maghiare, germane și de alte naționalități, tinere și vîrstnice — cele mai calde felicitări pentru minunatele lor realizări în toate domeniile de activitate, precum și urări fierbinți de noi și noi succese în măreața operă de ridicare a României pe culmi tot mai înalte de progres, civilizație și bunăstare, în întărirea independenței și suveranității patriei !"

NICOLAE CEAUȘESCU

> „Partidul nostru, Comitetul său Central, guvernul acționează cu fermitate pentru înfăptuirea Programului partidului adoptat de Congresul al XI-lea, care, după cum se știe, acordă o atenție deosebită și un loc important creării cadrului organizatoric de participare la conducere a maselor de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, a clasei muncitoare, a întregului nostru popor. Măsurile adoptate vor duce la dezvoltarea democrației întregii noastre societăți, vor intensifica participarea tot mai activă a întregului nostru popor la făurirea conștientă a viitorului său liber, independent, a viitorului său comunist."
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii

ADÎNCIREA CONTINUĂ A DEMOCRAȚIEI MUNCITOREȘTI, CREȘTEREA INIȚIATIVEI ȘI RĂSPUNDERII COLECTIVE

PE FUNDALUL amplelor eforturi desfășurate de întregul popor pentru accelerarea dezvoltării economico-sociale a țării, pe linia stabilită de Congresul al XI-lea și Conferința Națională din 1977 ale P.C.R., săptămîna politică a fost marcată de un eveniment cu ample rezonanțe și semnificații sub trei aspecte caracteristice construcției noastre socialiste în etapa actuală : adîncirea democrației muncitorești, lărgirea participării oamenilor muncii la rezolvarea problemelor de care depinde progresul rapid la nivel micro și macroeconomic ; accentuarea efectelor dezvoltării asupra ridicării nivelului de trai al celor ce muncesc, condiționarea și mai strînsă, mai stimulativă a cîștigurilor acestora de contribuția lor individuală și colectivă la eficiența activității economice ; educarea omului nou, participant la decizii în toate domeniile de activitate, investit — fără deosebire de vîrstă, sex, naționalitate — cu cele mai largi drepturi, dar și cu răspunderile care decurg firesc din calitatea sa de proprietar, producător și beneficiar, din înfăptuirea principiului autoconducerii și autogestiunii.

Aceste elemente inseparabile ale concepției românești asupra făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, elaborate din inițiativa și sub îndrumarea personală a secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, prin contribuțiile sale inovatoare de o valoare inestimabilă, ca urmare a aplicării creatoare a adevărurilor generale ale marxism-leninismului la condițiile și cerințele țării și epocii noastre, au fost puternic reliefate și în cadrul Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii, din 25—26 aprilie. Desfășurîndu-se la puțin timp după Plenara C.C. al P.C.R., care a stabilit importante măsuri pentru perfecționarea planificării și conducerii întregii activități economice, lucrările acestui for al organelor ce reprezintă forma cea mai democratică de conducere, demonstrînd superioritatea orînduirii noastre, a democrației muncitorești din România socialistă, au prilejuit o profundă analiză a ceea ce s-a întreprins și ceea ce trebuie făcut în continuare pentru așezarea pe o bază nouă a conducerii tuturor unităților economico-sociale, prin introducerea autoconducerii și autogestiunii. Participanții au exprimat profunda satisfacție și recunoștință a colectivelor de oameni ai muncii pentru grija neobosită pe care secretarul general al partidului o poartă perfecționării continue a cadrului organizatoric, legislativ și funcțional în toate domeniile care determină progresul, bunăstarea și fericirea întregii națiuni.

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, document de însemnătate teoretică și practică definitorie pentru procesul de dezvoltare a democrației întregii noastre societăți, reprezintă pentru organele de conducere colectivă ale unităților economice, ale ministerelor, pentru milioanele de participanți la producția materială, un adevărat program de acțiune în vederea progresului continuu pe plan economic și social, concentrînd energia creatoare a maselor largi populare spre amplificarea accelerată și calitativ superioară a bazei tehnico-materiale și ridicarea permanentă a nivelului de trai și de civilizație al întregului popor, pentru creșterea participării, a responsabilității tuturor oamenilor muncii față de viitorul nostru socialist.

Principiul autoconducerii și autogestiunii — a subliniat secretarul general al partidului — „presupune ca fiecare unitate, fiecare colectiv de oameni ai muncii să poarte răspunderea directă și nemijlocită pentru mijloacele și bunurile încredințate de societate — parte a proprietății întregului popor. Administrarea de către oamenii muncii a tuturor unităților trebuie să asigure obținerea unei producții superioare, creșterea eficienței economice, sporirea valorii nou create". În acest sens, așezarea pe o bază nouă a unor indicatori, trecerea de la producția globală la producția netă ca indicator de bază constituie o consecință a existenței planului și bugetului de venituri și cheltuieli ale fiecărei unități, element fundamental al autoconducerii și autogestiunii ; iar creșterea producției nete, a valorii nou create presupune reducerea continuă a cheltuielilor materiale de producție, a consumurilor de materiale, valorificînd cît mai superior munca și inteligența poporului nostru. Așa cum se arată în cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, întărirea rolului autoconducerii și augestiunii impune totodată, ca o cerință obligatorie, acordarea unei atenții deosebite încheierii din timp a contractelor, asigurării pe această bază a aprovizionării tehnico-materiale, cooperării în producție, atît în țară cît și în străinătate, pentru desfășurarea în condiții bune a întregii activități de producție, realizarea numai a acelor produse și numai în acele cantități care țin seama de necesitățile pieței interne și de cerințele de export.

Evidențiind rolul pe care este chemată să-l joace astăzi cercetarea științifică în dezvoltarea economico-socială, secretarul general al partidului nostru a relevat din nou necesitatea accentuării aportului acesteia la sporirea eficienței economice, la creșterea ponderii factorilor intensivi și a laturilor calitative ale producției, prin introducerea mai hotărîtă a cuceririlor științei, a tehnologiilor moderne, a mașinilor de înaltă tehnicitate în producție, prin concentrarea forțelor de creație din institute, din întreprinderi, din învățămînt, generalizarea mult mai rapidă a ceea ce este nou și eficient în producție.

Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii a discutat și aprobat proiectul de îmbunătățire a Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii și proiectul de Lege cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, care, după dezbaterea de către oamenii muncii, vor fi înaintate spre adoptare Marii Adunări Naționale. Elaborate din inițiativa tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, aceste proiecte de acte normative prevăd, în principal : crearea cadrului organizatoric, economic și financiar corespunzător care, împreună cu cadrul democratic colectiv de conducere, să asigure îmbunătățirea radicală a întregii activități, exercitarea autoconducerii muncitorești și a autogestiunii, îmbunătățirea ierarhizării ramurilor sub raportul retribuirii, stabilirea unui raport mai stimulativ între trepte și categorii, o mai bună precizare a modului cum trebuie să se realizeze acordul global, participarea oamenilor muncii la beneficii. De asemenea, plenara a adoptat măsuri de îmbunătățire a organizării consiliilor de conducere ale ministerelor și altor organe centrale de stat, prin lărgirea componenței acestora și participarea mai mare a reprezentanților oamenilor muncii din unitățile subordonate și din aparatul propriu. Tot acest complex de măsuri coerente, de o mare importanță teoretico-conceptuală și pentru practica socială, au profunde implicații și semnificații pentru dezvoltarea și progresul societății noastre, pentru promovarea unor concepte și valori proprii orînduirii noastre socialiste.

Noile măsuri, cadrul conceptual și principial nou creat pentru stimularea participării largi a oamenilor muncii la dezvoltarea societății noastre, pentru sporirea responsabilității tuturor membrilor colectivității față de progresul patriei obligă realmente la realizarea unui puternic salt calitativ în activitatea noastră, la implicarea plenară în construirea conștientă a viitorului comunist al țării. Înfăptuirea neîntîrziată și cu înaltă responsabilitate a indicațiilor secretarului general al partidului, astfel încît efectele să se vădească în realizarea în cele mai bune condiții a planului pe 1978, constituie o îndatorire de prim ordin a consiliilor oamenilor muncii, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră. Așa cum a precizat tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, „Măsurile stabilite de plenara Comitetului Central – pe care le-am dezbătut și în plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii – trebuie să ducă la perfecționarea întregii noastre activități, la ridicarea nivelului calitativ al muncii tuturor colectivelor, la sporirea răspunderii organelor colective, de la ministere pînă la întreprinderi, la fiecare unitate, astfel încît zi și noapte, dacă se poate spune așa, aceste organisme, colectivele de oameni ai muncii să nu aibă decît o singură preocupare, să producă mai bine, mai ieftin, la un nivel tehnic și calitativ mai ridicat, să sporească venitul național, să obțină o eficiență maximă a producției".

Dan CONDREA

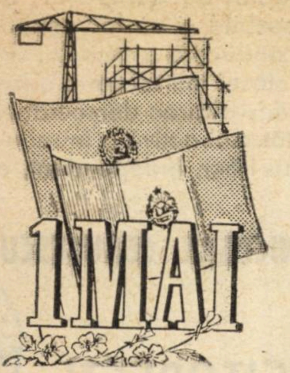

UNITATE ŞI ANGAJARE DEPLINĂ ÎN MUNCA NAŢIUNII PENTRU ACCELERAREA PROGRESULUI SĂU MULTILATERAL

CA ŞI ÎN ALŢI ANI ziua de 1 Mai este întîmpinată de oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei – muncitori, ţărani, intelectuali – fără deosebire de naţionalitate, printr-o amplă întrecere în muncă, ce a dobîndit noi şi importante semnificaţii în această etapă a transformării acumulărilor cantitative într-o nouă calitate, superioară, în toate domeniile de activitate. Nenumăratele succese dobîndite în această întrecere, pe care presa, radioul, televiziunea ni le-a adus zilnic la cunoştinţă, exprimă, odată mai mult, voinţa unanimă a poporului român de a acţiona neabătut pentru înfăptuirea politicii partidului, a istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea şi ale Conferinţei Naţionale din anul trecut. Acestei politici, la a cărei concepere şi punere în operă, secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** a adus şi aduce o inestimabilă contribuţie, îi datorăm faptul că într-o perioadă istorică scurtă am depăşit starea de subdezvoltare, că astăzi, ne putem propune cu deplin realism ca în decurs de cîţiva ani să ne ridicăm în rîndul statelor cu o dezvoltare medie şi că privim cu deplină încredere viitorul apropiat cînd vom face parte din rîndul naţiunilor dezvoltate ale lumii. Apare tot mai evident, datorită măsurilor repetate adoptate de conducerea partidului, că tot ceea ce se înfăptuieşte prin eforturile unite ale milioanelor de oameni ai muncii este destinat omului, ridicării bunăstării materiale şi spirituale a întregului popor, că acestea sînt raţiunea şi ţelul suprem al întregii politici a partidului, a înseşi operei de edificare a socialismului.

ÎN ACELAŞI TIMP se adînceşte continuu democraţia muncitorească, democratismul orînduirii noastre în general, evidenţiindu-se astfel, pe multiple căi, grija partidului pentru afirmarea cît mai deplină a drepturilor şi libertăţilor cetăţeneşti, a personalităţii omului, pentru ca tot ceea ce se înfăptuieşte să fie rodul hotărîrii maselor largi populare, participante directe, active şi permanente la conducerea întregii societăţi. A fost creat, în acest scop, un cadru organizatoric democratic foarte larg, organisme de conducere noi, bazate pe principiul muncii colective, la toate nivelele şi în toate sectoarele de activitate iar Plenara C.C. al P.C.R. din 22–23 martie a adoptat importante măsuri pentru afirmarea deplină a principiului autoconducerii şi autogestiunii. Recent desfăşurate, Conferinţa pe ţară a preşedinţilor consiliilor populare, Conferinţa naţională a femeilor şi Plenara Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii s-au constituit în noi forumuri democratice de participare a maselor la conducerea societăţii, dînd noi expresii unităţii de neclintit a poporului în jurul partidului, a secretarului său general, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** voinţei de a acţiona tot mai hotărît, cu abnegaţie revoluţionară, pentru înfăptuirea Programului partidului de înflorire continuă a României socialiste.

În deplin consens cu politica internă a partidului şi statului nostru şi prin multiplele acţiuni, apreciate de toate popoarele lumii, ale preşedintelui Republicii, **tovarăşul Nicolae Ceauşescu,** România socialistă se afirmă tot mai puternic prin politica sa externă ca un factor dinamic în promovarea unor relaţii cu adevărat noi, întemeiate pe egalitate şi respect între state, care să favorizeze o largă colaborare internaţională, accesul tuturor popoarelor la cuceririle ştiinţei moderne, la binefacerile civilizaţiei contemporane, lichidarea subdezvoltării şi făurirea unei noi ordini economice internaţionale, ceea ce a dus la o creştere fără precedent a prestigiului de care ţara noastră, se bucură pe arena vieţii internaţionale. Trebuie cu atît mai mult subliniată contribuţia meritorie, activă a României, a preşedintelui său, **tovarăşul Nicolae Ceauşescu,** la făurirea unei lumi mai bune şi mai drepte, la eradicarea războaielor şi a ameninţării cu forţa din viaţa internaţională, acum în preajma zilei de 1 Mai, zi a solidarităţii oamenilor muncii de pretutindeni, cu cît norii ameninţători ai războiului, inechităţile şi nedreptăţile sociale şi politice nu au fost încă înlăturate din viaţa internaţională. Tocmai de aceea, în deplină concordanţă cu realităţile contemporane, cu interesele poporului nostru, ale tuturor popoarelor lumii, România militează ferm pentru dezvoltarea unor relaţii cu adevărat democratice între state, bazate pe principiile egalităţii în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc, pe dreptul fiecărui popor de a-şi hotărî soarta aşa cum doreşte el, de a fi stăpîn pe bogăţiile naţionale, de a se dezvolta liber şi independent.

CONTUREAZĂ, toate acestea, un tablou însufleţitor, care ne umple inimile de mîndrie, ne dă încredere neţărmurită în forţa şi capacitatea creatoare a naţiunii noastre, care demonstrează că partidul nostru îşi îndeplineşte cu cinste rolul de forţă politică conducătoare, că pentru el nimic nu este mai presus decît interesele poporului, năzuinţele sale vitale, întărirea independenţei şi suveranităţii patriei. Este, în acelaşi timp, o imagine care ne îndeamnă să muncim fără preget, în deplină unitate, pentru a accelera progresul nostru pe drumul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea patriei noastre spre comunism.

În acest sens noua etapă în care ne găsim, trecerea la o calitate superioară a întregii activităţi, ne obligă, pe fiecare dintre noi şi cu atît mai mult pe cei care lucrează în domeniul economic, să lupte împotriva a tot ceea ce este vechi şi nu mai corespunde noilor forţe de producţie, noilor schimbări din structura socială. **„Să luptăm cu hotărîre împotriva lipsurilor, a concepţiilor retrograde,** cerea secretarul general al partidului în cuvîntarea sa la Conferinţa naţională a femeilor, **să facem loc şi să stimulăm cu toată energia noul, afirmarea acestuia în toate domeniile de activitate",** pentru că numai aşa vom fi revoluţionari pînă la capăt, vom asigura triumful socialismului şi comunismului în România.

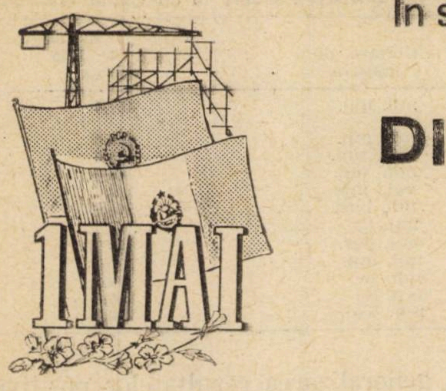

În sprijinul realizării programelor de îmbunătățire a aprovizionării populației

DIVERSIFICARE, CALITATE, EFICIENȚĂ –

atribute de bază ale dezvoltării industriei ușoare

Lina CIOBANU
ministrul industriei ușoare

POATE MAI MULT ca în alte ramuri industriale, dezvoltarea amplă și diversificarea largă a producției în industria ușoară exercită o influență directă și imediată asupra creșterii gradului de satisfacere a necesităților populației, ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii. Tocmai de aceea, dezvoltarea acestei ramuri, a producției bunurilor de consum în general, constituie una din opțiunile esențiale ale politicii partidului nostru. Preocuparea pentru realizarea integrală a obiectivelor care ne revin din Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a țării, aprobat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, pentru transpunerea consecventă în practică a indicațiilor prețioase ale tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, se materializează, în acest an, în creșterea producției ramurii cu 7,1% față de 1977, ceea ce înseamnă că, pe ansamblul primilor 3 ani ai cincinalului, industria ușoară realizează un ritm mediu anual de creștere de 10,5% față de 8,8% prevăzut inițial (tabelul oferă o imagine concludentă asupra creșterilor ce se vor realiza în actualul cincinal la unele produse principale).

Desfășurînd pe un front larg întrecerea socialistă, întreprinderile din industria ușoară au realizat peste plan pe primele patru luni ale anului importante cantități de produse solicitate de populație: 1,2 milioane mp țesături tip mătase, 0,6 milioane mp țesături tip lînă, 0,5 milioane mp textile nețesute, confecții textile în valoare de 65 milioane lei, 2,2 milioane mp geamuri, diverse articole de menaj din sticlă și ceramică fină în valoare de circa 21 milioane lei și multe altele. Pe această cale a devenit posibilă livrarea suplimentară la fondul pieței a unor mărfuri în valoare de circa 500 milioane de lei.

Innoirea producției în concordanță cu cerințele consumatorilor

SATISFACEREA într-un grad mai înalt a cerințelor oamenilor muncii — iată punctul de plecare, obiectul și finalitatea întregii activități de creștere și diversificare a producției industriei ușoare. Pornindu-se de la studierea și cunoașterea cerințelor noi ale consumatorilor, în întreprinderile noastre se acționează pe multiple planuri pentru înnoirea largă a nomenclatorului de fabricație cu produse moderne, cu performanțe tehnice și funcționale superioare. Pe baza valorificării mai înalte a creativității specialiștilor, ponderea produselor noi și reproiectate se va situa în acest an la un nivel de 40% din valoarea producției marfă, urmînd ca în 1980 indicatorul respectiv să se situeze la circa 65%.

În cadrul acestui obiectiv o atenție deosebită acordăm realizării integrale a sarcinilor care ne revin din Programul de dezvoltare suplimentară a producției bunurilor de consum și mai buna aprovizionare a populației și, în mod deosebit, a **programelor prioritare privind producția și desfacerea articolelor de uz casnic și gospodăresc și producția și desfacerea articolelor electrocasnice.** Pe baza prevederilor acestor programe prioritare vom introduce în fabricație în acest an unele produse cu performanțe ridicate, cum sînt aragazele cu 3 și 4 ochiuri și cuptor cu termostat, aprindere automată și sistem de oprire automată a gazelor în caz de stingere a flăcării, vasele de sticlă termorezistentă și de porțelan cu rezistență mărită la șoc termic și mecanic, hotele aspirante cu filtru și minirobotul casnic pentru bucătărie.

Se poate aprecia că, în prezent, am corelat mai bine raportul cerere-producție, pornind de la o cunoaștere mai aprofundată a cerințelor reale ale populației. În colaborare strînsă cu Ministerul Comerțului Interior au fost întreprinse acțiuni complexe bazate pe tehnici eficiente de marketing și prognoză. Deciziile adoptate privind orientarea structurală a producției au fost fundamentate pe studii și cercetări de cunoaștere a necesităților de consum, pe investigații de testare a reacției consumatorilor la prezentarea unor produse și modele noi. În perioadele precontractuale, colecțiile noastre de modele au fost prezentate în fața beneficiarilor din diferite regiuni ale țării, au fost efectuate testări ale produselor noi în expoziții cu vînzare, a fost asigurată o largă participare la Tîrgul de mostre de bunuri de larg consum etc. În paralel, am desfășurat o intensă acțiune de informare a consumatorilor și specialiștilor din comerț asupra tendințelor și realizărilor obținute în modă și creație și, totodată, în scurtarea drumului produselor noi, bine apreciate, din expoziții în rafturile magazinelor.

Răspunzînd cerințelor oamenilor muncii, specialiștii noștri au luat toate măsurile necesare pentru realizarea în acest an a unui număr de 7 820 de noi articole și desene la țesături, 6 400 de modele de tricotaje, 11 500 de modele de confecții îmbrăcăminte, 10 000 de modele de confecții încălțăminte etc. În anul 1978 se realizează țesături fine din bumbac în amestec cu poliester pentru rochii, bluze, cămăşi într-o mare diversitate de contexturi, desene şi poziţii coloristice ; o gamă diversificată de ţesături tip in uni şi imprimate destinate îmbrăcămintei, ţesături late şi extralate tip bumbac pentru lenjeria de pat; un nomenclator lărgit de articole pentru decoraţiuni interioare, respectiv perdele tricotate şi ţesute din poliester, draperii din ţesături tip in şi mătase, covoare tufted şi mochete în diverse desene şi culori; numeroase modele de tricotaje şi confecţii pentru diverse destinaţii, încălţăminte şi marochinărie într-o sortimentaţie bogată de piele naturală, sintetică sau textilă ş.a.

Concret, se poate afirma că, în acest an, satisfacem mai complex şi mai bine anumite cerinţe : s-a trecut la **realizarea de ansambluri vestimentare** care permit o asortare mai largă a diverselor piese componente, a fost sporit gradul de **individualizare al produselor** prin croială şi accesorii realizate în serii scurte, au fost adoptate **tehnologii** noi de imprimare prin transfer a tricotajelor care permit realizarea unor desene mai complicate faţă de soluţiile clasice, s-au realizat blănuri sintetice imitaţie de vulpe şi nurcă etc. Se produc ţesături de mătase tratate antiglisare, încălţăminte cu tălpi de poliuretan, din plăci microcelulare, cauciuc termoplastic ş.a. care conferă produselor confort în utilizare, concomitent cu ridicarea aspectului estetic al produselor. Există preocupări şi în întreprinderile specializate de sticlărie şi faianţă pentru diversificarea articolelor din porţelan cu glazuri mate şi colorate, din porţelan fosfatic, precum şi a celor din cristal alb şi colorat.

Începînd cu anul în curs, sistemul de informare şi testare asupra noii linii de modă pe care o elaborăm pentru produsele vestimentare s-a îmbunătăţit, prin crearea unei secţii noi cu atribuţiuni în această direcţie, organizată în cadrul Centrului de estetică a produselor industriei uşoare pe baza indicaţiilor pe care le-am primit cu ocazia vizitei de lucru a secretarului general al partidului la cel de-al VI-lea tîrg de mostre pentru bunuri de larg consum. Pe baza experienţei acumulate, în semestrul II al anului acesta vom organiza o nouă unitate cu profil similar pentru sectorul de încălţăminte, iar în următorii ani ne gîndim ca aceste unităţi să-şi dezvolte secţii în cît mai multe oraşe ale ţării.

Creşterea producţiei la unele produse principale ale industriei uşoare în cincinalul 1976—1980

Denumirea produsului	Unitate de măsură	Creşteri în 1980 faţă de 1975 (în %)
Ţesături total	mil. mp.	157,3
din care :		
— ţesături tip bumbac	mil. mp.	140,8
— ţesături subţiri in-cînepă	mil. mp.	378,0
— ţesături tip lînă	mil. mp.	148,8
— ţesături tip mătase	mil. mp.	177,0
Tricotaje	mil. buc.	170,7
Confecţii textile	mil. lei	150,7
Încălţăminte	mil. per.	156,5
Geamuri	mil. mp.	127,0
Sticlărie de menaj	mil. lei	179,6
Ceramică fină de menaj	mil. lei	146,8
Vase de tablă emailate	mil. buc.	206,6

Preocupările noastre urmăresc asigurarea unui înalt nivel calitativ al produselor, perfecţionarea sistemului de păstrare a calităţii în reţeaua de desfacere astfel încît acestea să ajungă la consumator aşa cum au fost create şi realizate. Alături de alte măsuri, am prevăzut pentru 1978 şi în continuare aplicarea unor sisteme noi, îmbunătăţite, de ambalare şi transport, fabricarea unor ambalaje de calitate şi cu funcţionalităţi sporite.

Înscrierea producţiei pe coordonatele eficienţei ridicate

ÎN toată activitatea noastră urmărim cu perseverenţă ca cerinţa primordială de satisfacere într-un grad cît mai înalt, cantitativ şi calitativ, a necesităţilor populaţiei să se îmbine armonios cu exigenţele producţiei moderne : productivitate ridicată, micşorarea cheltuielilor materiale pe produs, economisirea energiei electrice şi a combustibililor, creşterea competitivităţii şi sporirea volumului beneficiilor, raţionalizarea şi uşurarea muncii, folosirea metodelor eficiente de conducere şi organizare a fabricaţiei.

Ţinînd seama de prevederile Programului suplimentar de dezvoltare economico-socială a ţării, se poate aprecia că, în acest cincinal, ritmul mediu anual de creştere **a productivităţii muncii** în industria uşoară va fi de 8,1% faţă de 7,3% cît erau prevederile iniţiale, ceea ce înseamnă că, în anul 1980, se va realiza o creştere a acestui indicator de circa 48% faţă de anul 1975. În vederea creşterii accelerate a productivităţii muncii în întreprinderi s-a acţionat cu fermitate pentru introducerea unor noi tehnologii neconvenţionale de fabricaţie, de înaltă productivitate, creşterea gradului de înzestrare tehnică a muncii, a calificării lucrătorilor, pentru organizarea unor întreprinderi model. Numai prin generalizarea rezultatelor pozitive obţinute în cele 10 întreprinderi model în creşterea productivităţii muncii la celelalte unităţi similare din industria uşoară s-a obţinut, în semestrul II din 1977, o economie relativă de personal de peste 1900 de persoane, iar în anul 1978 este prevăzut să se obţină pe această cale o economie sporită.

De altfel, investigarea tuturor posibilităţilor de creştere accentuată a productivităţii muncii se pune cu deosebită acuitate în întreprinderile din industria uşoară, dacă avem în vedere faptul că oamenii muncii din această ramură beneficiază cu prioritate de săptămîna redusă de lucru ; numai în primele patru luni din acest an au început să lucreze cu program redus un număr de 132 000 de persoane din 71 de unităţi, iar pînă la sfîrşitul anului 50% din totalul personalului muncitor din ramură va beneficia de această prevedere. Grija conducerii de partid pentru oamenii muncii din acest sector — în marea lor majoritate femei — este un stimulent în plus pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de creştere a productivităţii muncii.

O atenţie sporită acordăm **creşterii gradului de valorificare a resurselor de materii prime din ţară**, în care scop am dirijat o însemnată parte din potenţialul nostru tehnic, de creaţie şi proiectare în direcţia valorificării mai intense în producţie a materiilor prime chimice şi a înlocuitorilor din producţia internă, în paralel cu reducerea consumului de materii prime naturale şi în mod deosebit a celor care se importă. În consecinţă, ponderea materiilor prime din ţară va creşte continuu în industria textilă — de la 53% în 1975 la 73% în 1980, iar în industria pielăriei de la 58% la peste 75%. Dat fiind faptul că dezvoltarea bazei de materii prime naturale este totuşi limitată, a fost avută în vedere creşterea mai rapidă a pro-

(Continuare în pag. 32)

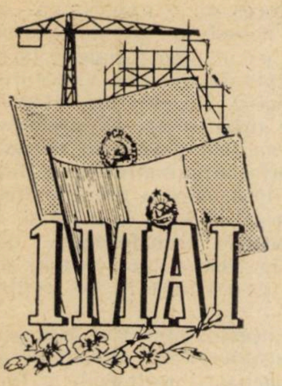

O componentă fundamentală a politicii partidului

REPARTIZAREA RAȚIONALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE PE TERITORIU

ÎNDEOSEBI după Congresul al IX-lea al partidului și în condițiile noii împărțiri administrativ-teritoriale din 1968, repartizarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării s-a înscris ca o componentă fundamentală a politicii partidului de dezvoltare economico-socială a României. În acest domeniu an de an s-au obținut succese tot mai importante, care atestă nu numai viziunea științifică a politicii partidului, ci și caracterul ei umanist. Pentru că dezvoltarea rapidă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, creșterea industrială accelerată a județelor rămase în urmă, amplasarea de întreprinderi industriale în toate județele, în toate centrele importante au efecte sociale de mare amplitudine, care se regăsesc în asigurarea unor condiții de muncă și de viață egale pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, în asigurarea unei **reale egalități și democrații în înflorirea întregii națiuni socialiste.** Care sînt coordonatele de bază pe care se înscrie această latură esențială a politicii partidului de dezvoltare economico-socială a României ?

Semnificații ale înlăturării unei grele moșteniri

REPARTIZAREA teritorială inechitabilă a forțelor de producție constituie o consecință nemijlocită a insuficientei dezvoltări economice și sociale a țării moștenită de la regimul burghezo-moșieresc și ca atare a rămînerilor în urmă ale economiei noastre în domeniul valorificării resurselor umane și materiale în raport cu posibilitățile oferite de cuceririle revoluției tehnico-științifice și cu performanțele țărilor dezvoltate — socialiste sau nesocialiste — ale lumii contemporane. În acest cadru, dezvoltarea în plan teritorial a forțelor de producție este, în primul rînd, o **problemă economică**, deoarece numai prin justa amplasare a producției este posibilă punerea în valoare a importantelor resurse și posibilități de creștere economică și ridicare a eficienței de care dispune economia noastră în ansamblu și în fiecare zonă geografică.

Dimensiunea economică cea mai importantă a problemei repartizării teritoriale a forțelor de producție o constituie faptul că incompleta atragere și folosire a resurselor de muncă ale țării se concentrează într-o serie de județe și localități, din cele mai puțin dezvoltate din punct de vedere economic. Aici folosirea resurselor de muncă ale populației apare ca nesatisfăcătoare nu numai în raport cu posibilitățile tehnice ale timpului nostru, dar și în raport cu realizările cele mai importante ale economiei.

Repartizarea judicioasă pe teritoriu a forțelor de producție, care să creeze condiții superioare de lucru pentru oamenii muncii din toate zonele țării, adică locuri de muncă cu înaltă productivitate pentru întreaga populație activă din toate județele și localitățile, constituie, după cum sublinia secretarul general al partidului, **o sarcină urgentă, un obiectiv esențial al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.** Prin asigurarea participării **cît mai** egale a populației la folosirea mijloacelor de producție moderne, ca rezultat al eforturilor pentru repartizarea teritorială rațională a forțelor de producție, se urmărește apropierea aportului membrilor societății la activitatea economică și socială, care, în virtutea principiului socialist al repartiției după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, determină și apropierea veniturilor și a consumului, a altor condiții de viață.

Dezvoltarea mai rapidă a județelor și localităților rămase în urmă contribuie la înlăturarea diferențelor în nivelul de trai, la realizarea în aceste zone a unei structuri pe sexe și vîrste a populației echilibrate, la înlăturarea tendințelor de îmbătrînire și de feminizare, ca urmare a migrației cu precădere a populației masculine și, în general, a tineretului spre zonele mai dezvoltate. Pe de altă parte, dezvoltarea rapidă a economiei în județele mai puțin dezvoltate asigură creșterea numărului și ponderii muncitorilor în totalul celor activi, niveluri care în aceste județe sînt, în general, mai reduse. Punînd în evidență importanța economică, socială și politică a acestei probleme, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta : **„îmbunătățirea repartizării forțelor de producție pe teritoriul țării are drept scop folosirea tot mai judicioasă a forței de muncă a populației și, implicit, o mai bună redistribuire a veniturilor, ridicarea generală a nivelului de trai al oamenilor muncii. Numai pe baza lichidării rămînerii în urmă a unor regiuni, a dezvoltării armonioase a bazei tehnico-materiale a socialismului pe întreg teritoriul patriei, se pot crea condiții pentru mersul înainte al societății noastre, pentru trecerea treptată spre comunism** [1]**)**. Concomitent, o justă repartizare teritorială a forțelor de producție în România trebuie, așa cum arăta cu alt prilej secretarul general al partidului, **„să asigure din punct de vedere social prezența clasei muncitoare în toate județele“**[2]**)**. Creșterea numărului muncitorilor în județele mai puțin dezvoltate accelerează ritmul vieții sociale, favorizează adîncirea democrației socialiste.

Implicațiile economice, sociale și politice ale repartizării teritoriale a forțelor de producție evidențiază caracterul complex al acestei probleme, care își pune amprenta asupra întregii dezvoltări a țării, devenind o componentă de primă importanță a politicii partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. La baza rezolvării acestei probleme de mare complexitate, care solicită eforturi relativ îndelungate, se află concepția unitară și de perspectivă a partidului nostru, concepție definită în felul următor de tovarășul **Nicolae Ceaușescu : „făurirea socialismului presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație al tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ceea ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării“** [3]**)**.

Problemă complexă, politică complexă

COMPLEXEI PROBLEME a repartizării teritoriale a forțelor de producție îi corespund soluții complexe, o politică complexă. O asemenea proiecție are în vedere faptul că înlăturarea insuficientei folosiri a resurselor și mai ales a celor de muncă, insuficiență desigur acută în zonele mai puțin dezvoltate, nu a fost concepută numai ca un imperativ al acestor zone, ci, în primul rînd, al întregii economii naționale. Interferată cu aspectul social și etic al problemei, sporirea valorificării resurselor de muncă în unele județe și localități, cu decalaje în acest sens față de altele, este gîndită că condiționează o **utilizare la un nivel superior a potențialului în ansamblul economiei.**

Soluționarea problemei amplasării teritoriale a forțelor de producție a fost și este gîndită și realizată de partid în procesul dezvoltării industriale accelerate a întregii economii. Partidul a sesizat limpede faptul că dezvoltarea economică mai redusă a României se datora esențialmente gradului încă redus de industrializare. În acest context rămînerile în urmă în ceea ce privește dezvoltarea economică și socială a unor județe au apărut înainte de toate ca rămîneri în urmă ale dezvoltării industriei în ansamblu. Importanţa continuării industrializării, inclusiv pentru atragerea şi utilizarea înaltă a resurselor de muncă este incontestabilă.

În actuala etapă de dezvoltare economică a ţării noastre industria va continua să fie prima ramură în ceea ce priveşte crearea unor noi locuri de muncă şi ramura în care poate fi utilizată cu productivitatea cea mai înaltă forţa de muncă. Ca urmare a nivelului ridicat al productivităţii muncii, industria asigură posibilităţi sporite pentru veniturile ridicate oamenilor muncii şi, deci, pentru creşterea nivelului de trai. Industrializarea atrage după sine şi implică dezvoltarea celorlalte ramuri, iar înzestrarea tehnică superioară pe care industria o asigură tuturor ramurilor economiei creează posibilitatea unei productivităţi superioare şi pe această bază venituri ridicate în ansamblul economiei.

Continuarea industrializării accelerează procesul de dezagrarizare a populaţiei şi de creştere a productivităţii muncii în agricultură. Pe această cale, diferenţele de venituri care există încă între personalul muncitor şi ţăranii cooperatori se reduc rapid, implicit reducîndu-se şi diferenţele în nivelul de trai. În acelaşi timp, trebuie avut în vedere faptul că puţine sînt judeţele ţării care au atins indicatorii de ocupare a populaţiei în ramurile neagricole pe care-i permit forţele de producţie avansate ale timpului nostru. În aceste condiţii, industrializarea cuprinde inevitabil toate judeţele României socialiste. **„Trebuie să ne fie clar** — spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — că, dacă nu am industrializa în mod armonios întreaga ţară, dacă am menţine vechea stare de înapoiere a unor zone, oricît am vorbi de egalitate în drepturi, inegalitatea, de fapt, tot ar rămîne... În acest cadru, o atenţie deosebită se acordă dezvoltării în continuare a tuturor judeţelor“** 4).

Afirmînd necesitatea industrializării întregii ţări, concomitent trebuie subliniată, aşa cum se arată în documentele de partid, cerinţa dezvoltării rapide a industriei în judeţele şi localităţile rămase în urmă. Motivaţiile sînt numeroase. De exemplu, dacă diferitele zone geografice rămase în urmă n-ar fi industrializate în cel mai scurt timp, atunci populaţia aptă de muncă din aceste zone ar continua să migreze spre alte zone, cu deosebire spre oraşele mari. Iar dacă actualele braţe de muncă folosite nesatisfăcător în zonele puţin dezvoltate se vor deplasa şi vor fi ocupate în alte zone, dezvoltarea judeţelor şi localităţilor rămase în urmă va fi considerabil îngreuiată. În aceste condiţii industrializarea acestor zone şi progresul lor economic în viitor nu ar putea fi realizate decît prin deplasări numeroase ale populaţiei din zonele mai dezvoltate spre celelalte, ceea ce presupune renunţarea la locuri de muncă deja create în zonele comparativ mai dezvoltate.

Dinamica producţiei industriale în unele judeţe în trecut mai slab dezvoltate
1970 = 100

	1975	1976
Total	184	205
Judeţul :		
Argeş	210	251
Bistriţa-Năsăud	201	249
Buzău	252	303
Covasna	211	236
Dîmboviţa	234	275
Harghita	209	235
Olt	349	387
Sălaj	266	351
Teleorman	229	255
Vaslui	219	256

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, p. 132.

Realizarea unor ritmuri înalte de creştere industrială este deci o necesitate absolută pentru ţara noastră şi, din acest punct de vedere, depăşirea prevederilor actualului plan cincinal şi realizarea programului suplimentar de creştere a producţiei au importanţă excepţională. Proiectarea nivelului de cel puţin 10 mld. lei producţie industrială ce va trebui atins de toate judeţele României pînă în anul 1980 urmăreşte să asigure o însemnată dezvoltare a industriei, orientată cu fermitate spre ramurile şi subramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică în mod superior resursele de materii prime şi muncă socială, în fiecare din judeţele ţării. Pe această bază, altădată locuri „unde nu se întîmpla nimic“, judeţe ca Harghita, Tulcea, Botoşani, Gorj, Sălaj, Vaslui, Vrancea ş.a., care şi-au dublat şi chiar triplat producţia industrială în cincinalul trecut (vezi tabelul), vor avea o dinamică puternic susţinută în dezvoltare, urmată de efecte sociale de mare întindere : venituri superioare pentru oamenii muncii de la oraşe şi sate, un consum tot mai mult structurat potrivit cerinţelor civilizaţiei moderne, stabilitate a forţei de muncă, creşterea gradului de urbanizare şi condiţii superioare de confort locativ etc.

În anul 1977 numărul judeţelor care au obţinut o producţie industrială de peste 10 mld. lei a fost de 26 faţă de 21 în 1975 şi 9 în 1970. În realizarea programelor de investiţii, creşteri superioare mediei pe ţară s-au obţinut îndeosebi în judeţele Bistriţa – Năsăud, Botoşani, Covasna, Gorj, Harghita, Sălaj, Vaslui, Vrancea.

Industrializarea ţării şi a fiecărei zone nu este posibilă fără **crearea şi dezvoltarea infrastructurii.** Dezvoltarea infrastructurii, care contribuie nemijlocit la ocuparea forţei de muncă cît şi la ridicarea nivelului de trai cu deosebire în zonele mai puţin dezvoltate, are loc în ţara noastră în procesul complex al sistematizării teritoriului şi al localităţilor. Sistematizarea şi echiparea tehnică a teritoriului, a fiecărei localităţi reprezintă condiţia dezvoltării eficiente a forţelor de producţie pe întreg cuprinsul ţării. Industrializarea, dezvoltarea infrastructurii şi sistematizarea teritoriului impun şi favorizează **urbanizarea** — proces de o importanţă şi complexitate deosebite, factor esenţial al dezvoltării economico-sociale a ţării, al ridicării nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc. Bazele intensificării procesului de urbanizare a populaţiei ţării noastre au fost puse prin reorganizarea teritorial-administrativă a ţării înfăptuită în 1968, care a redus numărul comunelor de la 4 258 la 2 706 şi a deschis perspectiva transformării din 1976 şi pînă în 1990 a unui număr de circa 300-400 de comune în noi centre orăşeneşti.

Înfăptuirea acestor obiective este asigurată prin înscrierea lor alături de obiectivele repartizării teritoriale a forţelor de producţie în Programul unic de perspectivă privind sistematizarea şi repartizarea teritorială a producţiei. Ca urmare a accelerării ritmului de industrializare a ţării, obiectivele acestui program, inclusiv cele de urbanizare, vor putea fi îndeplinite considerabil mai devreme. Astfel, numărul oraşelor noi în actualul cincinal va fi de circa 130, pentru ca in perioada 1981—1985 să fie create încă 140 noi centre agroindustriale ; pe această bază pînă la sfîrşitul deceniului viitor numărul noilor oraşe va fi substanţial mai mare decît cel preconizat iniţial.

Realizarea obiectivelor privind urbanizarea este interferată de **intensificarea construcţiilor de locuinţe şi a altor obiective social-culturale.** În cincinalul 1976—1980 se vor construi din fondurile şi cu sprijinul statului peste 1 milion de locuinţe, ceea ce echivalează cu aproape totalitatea apartamentelor construite în cele trei cincinale anterioare. Obiectivele şi orientările generale referitoare la planul cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, aprobate de Conferinţa Naţională a partidului din decembrie 1977, prevăd construirea din fondurile şi cu sprijinul statului în scopul soluţionării mai rapide a problemei spaţiului locativ a încă circa 1,3 milioane apartamente.

Temei al lărgirii democraţiei socialiste

REPARTIZAREA forţelor de producţie în profil teritorial este o problemă generală a dezvoltării economiei noastre naţionale, dar şi o problemă a fiecărui judeţ şi localitate, a fiecărei zone geografice, care nu poate fi soluţionată în afara participării oamenilor muncii din aceste judeţe şi localităţi.

În concepţia partidului nostru un rol deosebit de important revine în această direcţie **organelor locale de partid şi stat,** chemate să-şi aducă o contribuţie deosebită la descoperirea, atragerea şi utilizarea eficientă a resurselor locale, la planificarea dezvoltării economico-sociale şi la înfăptuirea obiectivelor planificate.

Adîncirea democraţiei socialiste, a celei economice în primul rînd, este un rezultat dar şi o condiţie a soluţionării problemei repartizării forţelor de producţie pe teritoriu. În acest context a fost creat cadrul organizatoric necesar pentru participarea activă a maselor,

prof. dr. Ion BLAGA
asist. univ. Valeriu BĂLAŞA

(Continuare în pag. 8)

---

1) **Nicolae Ceauşescu,** România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, vol. 10, Ed. politică, 1968, p. 520

2) Op. cit., vol. 6, p. 209.

3) Op. cit., vol. 12, p. 400—401.

4) Op. cit., vol. 5 p. 727—728 şi 732.

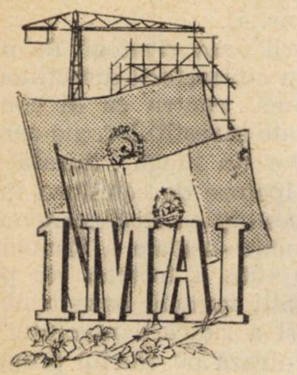

INVESTIȚIILE ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII (II)

Previziune de largă perspectivă în procesul dimensionării obiectivelor de investiții

STRATEGIA creșterii forțelor de producție și a sporirii competitivității produselor și serviciilor pe piața internă și mondială vizează acțiuni pe termen lung ce urmăresc corelarea, pe baza elementelor previzionale, a dimensionării întreprinderilor cu posibilitățile de utilizare optimă a capacităților acestora, în condițiile folosirii celor mai judicioase zone teritoriale de aprovizionare și desfacere.

Interacțiunea dintre înzestrarea cu mijloace de producție și volumul desfacerii produselor generează un complex proces previzional privind efortul și orientarea investițiilor, nivelul costurilor de producție, rentabilitatea activității, cerințele pieței și, în final, nivelul eficienței.

Identificarea direcțiilor și determinarea previzională a ritmului de sporire a cerințelor social-economice, fundamentate pe cercetări științifice, constituie punctul central al prognozei și planificării procesului reproducției socialiste lărgite.

Fundamentarea științifică a procesului de dezvoltare a forțelor de producție, corelată cu necesitățile social-economice, se înscrie între cerințele de bază ale creșterii economice și se exprimă în sistemul de ecuații ce caracterizează relația **producție-consum,** la nivel macroeconomic.

Conceptul dimensionării optime a investițiilor se bazează pe principiul că o activitate eficientă, rentabilă, se asigură numai în măsura în care deciziile privind sporirea capacităților de producție sînt fundamentate pe o corelație judicioasă între producție și cerințele social-economice reieșite din cunoașterea reală a potențialului și nevoilor de perspectivă.

Investițiile, factor de consolidare a procesului colaborării și cooperării economice internaționale

EVOLUȚIA social-economică a întregii omeniri, progresul și civilizația popoarelor sînt condiționate într-o măsură hotărîtoare de sporirea producției materiale, de creșterea forțelor de producție pentru dezvoltarea echilibrată a tuturor sectoarelor de activitate.

Creșterea neîntreruptă a potențialului de producție, accelerată de revoluția tehnico-științifică contemporană, amplifică relațiile economice externe prin cele două componente — schimburile comerciale și cooperarea economică și tehnico-științifică — care reprezintă, în condițiile diviziunii internaționale a muncii, o cerință esențială pentru progresul social-economic al fiecărei țări, pentru cauza colaborării și păcii în lume.

În procesul cooperării economice internaționale prima fază o constituie, de regulă, un proces de investire, începînd cu construirea de obiective industriale, agricole, de transport, turistice, de cercetare tehnico-științifică, inclusiv dotări, pentru a se asigura condițiile de desfășurare a activității.

Investițiile în procesul cooperării economice sînt stimulate de ritmul desfășurării revoluției tehnico-științifice ; colaborarea și cooperarea economică și tehnico-științifică internațională asigură prin investiții condiții ca fiecare stat să-și valorifice superior potențialul material și uman de care dispune, corespunzător necesităților de creștere accelerată și de modernizare a forțelor de producție.

Eficiența economică sporită a investițiilor

COORDONATELE dezvoltării economico-sociale, perfecționarea structurilor și a procesului conducerii, extinderea relațiilor de colaborare și de cooperare economică internațională și multiplele transformări determinate de revoluția tehnico-științifică au amplificat conținutul eficienței economice a investițiilor, conferindu-i noi expresii și dimensiuni.

Complexitatea conceptului de eficiență derivă din caracterul său multidimensional, din sfera sa de cuprindere, din faptul că această „categorie economică" este indisolubil legată de creșterea economică și constituie factorul mobilizator în procesul conducerii, criteriu de apreciere a rezultatelor activității.

Eficiența economică nu este sinonimă nici cu beneficiul, nici cu rentabilitatea și nici cu productivitatea muncii ; eficiența economică sporește cu atît mai mult cu cît ritmul de creștere a productivității muncii vii este mai mare, iar munca trecută, materializată în principal în fonduri fixe, materii prime și materiale, combustibil, energie etc, se folosește cu maximum de economicitate.

În condițiile arătate, se poate concluziona că eficiența economică constituie o sinteză, o rezultantă generală care se exprimă, după caz, prin fiecare din acești indicatori parțiali și, îndeosebi, prin seria reunită a acestora.

În economia socialistă, eficiența economică este concepută într-o legătură directă cu procesul de planificare, concretizat în planul de dezvoltare economico-socială, care face ca eficiența să nu fie un rezultat al automatismului economic sau al proceselor de autoreglare, ci să se prezinte ca efect al unui proces conștient de dirijare, științific fundamentat, în strînsă legătură cu mecanismele ce acționează în economie, cu pîrghiile valorice : beneficiul, prețurile și creditul, precum și cu sistemul de cointeresare a oamenilor muncii prin retribuire.

Nivelul eficienței unui proces economic este reflectat de raportul dintre venitul net creat și partea de avuție națională care a participat direct la obținerea

Fig. nr. 4
Factorii de condiţionare
a creşterii economice

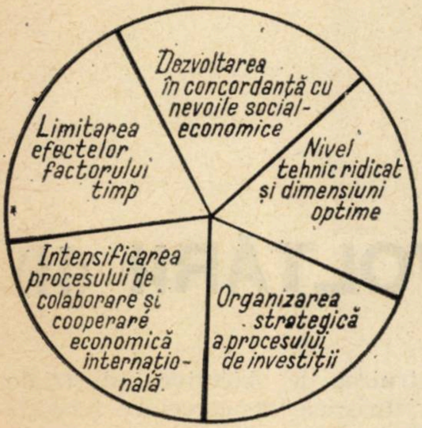
Dezvoltarea în concordanţă cu nevoile social-economice
Nivel tehnic ridicat şi dimensiuni optime
Organizarea strategică a procesului de investiţii
Intensificarea procesului de colaborare şi cooperare economică internaţională
Limitarea efectelor factorului timp

acestuia, cu alte cuvinte, eficienţa economică este expresia raportului dintre venitul net, respectiv plus-produsul realizat într-o perioadă dată şi fondurile de producţie — fixe şi circulante — atrase în acest proces.

Strategia dezvoltării economico-sociale a României este concretizată, în spiritul Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, prin prevederile planului cincinal pe perioada 1976—1980 şi ale programului suplimentar pînă în 1980, precum şi prin Obiectivele şi orientările generale privind cincinalul 1981—1985, adoptate de Conferinţa Naţională a partidului din decembrie 1977.

Accelerarea procesului de consolidare a bazei tehnico-materiale a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, modernizarea în continuare a structurii economiei, imperativ major al creşterii eficienţei, sînt condiţionate de adoptarea de strategii în procesul dezvoltării, în contextul marilor prefaceri pe care le determină revoluţia tehnico-ştiinţifică şi criza economică a capitalismului (potrivit fig. nr. 4).

Cerinţa obiectivă a stabilirii unor strategii de perspectivă derivă din necesitatea cunoaşterii direcţiilor şi ritmurilor dezvoltării economiei, pentru ca în condiţiile creşterii resurselor destinate investiţiilor, ale caracterului ireversibil şi efectelor de lungă durată ale acestor decizii, să se asigure ipoteze de echilibru între capacităţile de producţie şi necesităţile social-economice.

Strategia dezvoltării economico-sociale a României, orientată spre creşterea susţinută a forţelor de producţie şi sporirea productivităţii muncii, baza trainică a sporirii venitului naţional şi a ridicării nivelului de trai al poporului, se fundamentează pe efortul propriu, pe mobilizarea şi valorificarea superioară a resurselor materiale şi umane, pe primatul factorilor calitativi în procesul creşterii, pe amplificarea relaţiilor de colaborare şi cooperare internaţională, prin conectarea economiei româneşti la circuitul economic mondial.

Dinamismul economiei româneşti, spiritul profund revoluţionar, orientarea fermă spre ridicarea nivelului tehnic, calitativ al tuturor produselor şi sporirea eficienţei activităţii economice, sarcini de bază trasate de Conferinţa Naţională, creează condiţii pentru trecerea României la stadiul de ţară cu dezvoltare medie, pentru înfăptuirea măreţului Program elaborat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

dr. Ioan I. CIOLAN

Repartizarea raţională a forţelor de producţie

(Urmare din pag. 6)

a organelor locale la soluţionarea problemelor ridicate de dezvoltarea economică şi socială a ţării, ca şi a fiecărui judeţ şi localitate în parte.

Corespunzător, măsurile adoptate în ţara noastră în ultimii ani pe linia perfecţionării continue a organizării, conducerii şi planificării activităţii economico-sociale au urmărit, paralel cu creşterea rolului planului naţional unic şi a răspunderii verigilor economico-sociale centrale, lărgirea rolului şi atribuţiilor organelor locale ale puterii şi administraţiei de stat, trăsătură esenţială a dezvoltării democraţiei socialiste. În sistemul democraţiei noastre socialiste un rol important îl au **consiliile populare,** care asigură participarea largă a cetăţenilor la gospodărirea şi conducerea directă a treburilor în toate localităţile patriei. În acest spirit au fost stabilite sarcinile acestor organe în conducerea activităţii economico-sociale. Avînd în vedere că conducerea economiei naţionale ocupă rolul hotărîtor în conducerea şi organizarea ştiinţifică a societăţii, problemele economice se înscriu firesc în centrul preocupărilor organelor locale ; iar cum dezvoltarea economico-socială a zonelor rămase în urmă constituie o componentă hotărîtoare a întregii dezvoltări economico-sociale a ţării, problemele respective ocupă primul loc în activitatea unităţilor teritorial-administrative.

Realizarea convergenţei intereselor şi deci a deciziilor referitoare la dezvoltarea economică şi socială a întregii ţări ca şi a fiecărui judeţ este posibilă numai prin asigurarea conducerii unitare a întregii activităţi economico-sociale, progresul rapid şi echilibrat al societăţii noastre impunînd unirea tuturor eforturilor pe baza planului unic, central. Necesitatea împletirii conducerii unitare cu largul democratism ce caracterizează procesul conducerii în ţara noastră a impus **integrarea planificării în profil departamental cu planificarea în profil de ramură şi în profil teritorial şi creşterea rolului planificării teritoriale.** Elaborarea planului naţional unic în cele trei profile — de ramură, teritorial şi departamental — constituie modalitatea concretă de îmbinare a intereselor locale cu cele generale. Planificarea teritorială asigură dezvoltarea iniţiativei şi participarea largă a organelor locale ale puterii la dezvoltarea economico-socială a ţării.

Planul în profil teritorial constituie o componentă esenţială a planului naţional unic, în esenţă urmărind dezvoltarea şi repartizarea armonioasă a forţelor de producţie în plan teritorial, creşterea echilibrată a tuturor judeţelor şi sistematizarea teritoriului, în vederea asigurării unui standard de viaţă material şi spiritual superior, prin valorificarea maximă a resurselor întregii ţări şi ale fiecărei zone. Planificarea teritorială asigură creşterea şi dezvoltarea iniţiativei şi participării organelor locale ale puterii de stat, a oamenilor muncii din judeţe, în conducerea activităţii economico-sociale a ţării.

O mare importanţă în acest proces o are concentrarea principalelor lucrări de fundamentare şi elaborare a planurilor în profil teritorial la nivel local, pînă la cel al fiecărei comune, creîndu-se astfel condiţii superioare de atragere şi utilizare a resurselor fiecărui judeţ şi a fiecărei localităţi. În acelaşi timp, creşterea competenţei organelor locale în ceea ce priveşte planificarea şi urmărirea activităţii social-economice, atît a unităţilor economice direct subordonate cît şi a celor de interes republican, este de natură să accelereze şi să îmbunătăţească procesul repartizării teritoriale raţionale a forţelor de producţie.

CONCEPŢIEI UNITARE şi de largă perspectivă a Partidului Comunist Român cu privire la repartizarea teritorială raţională a forţelor de producţie, elaborată luîndu-se în consideraţie caracterul complex — cu dimensiuni economice, sociale şi politice — al acestei probleme, îi corespunde o politică complexă. Obiectivele acestei politici, la rîndul lor complexe — economice, politice şi sociale — alcătuiesc un tot unitar şi corelat, capabil să asigure, în contextul dezvoltării superioare a economiei naţionale, rezolvarea completă şi comparativ rapidă a acestei probleme de care depind mersul ascendent al ţării noastre, înfăptuirea sarcinilor istorice ale poporului nostru privind făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea României spre comunism.

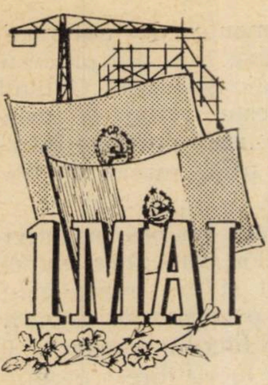

În bazinul carbonifer al Văii Jiului

EFORTURI SUSȚINUTE PENTRU CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE CĂRBUNE

IN MAREA ÎNTRECERE desfășurată pentru realizarea exemplară a obiectivelor planului pe 1978, minerii din bazinul carbonifer al Văii Jiului acționează cu fermitate pentru îndeplinirea cu succes a sarcinii trasate de conducerea partidului și statului de a extrage tot mai mult cărbune, pentru a contribui pe această cale la accelerarea dezvoltării economice a țării.

În scopul realizării în practică a indicațiilor prețioase ale secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, date minerilor cu ocazia vizitelor de lucru din august și noiembrie 1977 în Valea Jiului, la nivelul combinatului au fost stabilite programe de măsuri concrete, care să conducă la realizarea unor sporuri însemnate în producția de cărbune și la recuperarea unor rămîneri în urmă, prin mecanizarea lucrărilor miniere, introducerea unor utilaje de mare productivitate, adoptarea unor procedee tehnologice moderne menite să sporească randamentul muncii pe om și post. Aceste programe au în vedere și perfecționarea calificării oamenilor muncii în pas cu cerințele tehnicii și tehnologiilor moderne, schimbarea concepției despre munca în minerit, ridicarea la un nivel mai înalt a condițiilor de muncă și de viață ale celor ce lucrează în subteran.

REALIZAREA PRODUCȚIEI de cărbune prevăzută în actualul cincinal și în perspectivă pentru bazinul Văii Jiului presupune extinderea pe scară largă a proceselor tehnologice avansate, concomitent cu creșterea gradului de mecanizare la toate operațiile cu volum mare de muncă. În acest scop, consiliul oamenilor muncii — avînd convingerea că dezvoltarea producției de huilă, și concomitent cu aceasta, creșterea eficienței economice a activității nu se pot realiza decît pe seama creșterii productivității muncii — a elaborat un program special care vizează, în principal, introducerea unor tehnologii de lucru înaintate, mecanizarea operațiilor de susținere în abataje și lucrări de înaintare, mecanizarea operației de tăiere a cărbunelui, a lucrărilor de pregătire și de deschidere a exploatărilor, extinderea modernizării transportului de cărbune și de materiale, lărgirea automatizării unor faze din procesul de extracție.

Pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor din planul pe acest an, colectivul Combinatului minier din Valea Jiului a actualizat și completat — în conformitate cu indicațiile primite — programul prin care se urmărește intensificarea mecanizării lucrărilor din subteran și recuperarea rămînerilor în urmă față de programul aprobat în 1975, atît la operațiunile de bază, cît și la cele auxiliare. În acest sens s-a prevăzut :

— asimilarea în fabricație a unor noi tipuri de utilaje necuprinse în programul aprobat în anul 1975, în scopul realizării unei sisteme de mașini verificată practic, care să permită corelarea operațiunilor succesive în procesul de mecanizare : tăierea, încărcarea și transportul, începînd din abataj pînă la suprafață, precum și de susținere a excavațiilor ;

— realizarea unei game largi de echipamente, dispozitive și utilaje simple de mică mecanizare pentru transportul, ridicarea și montajul în subteran a utilajelor și subansamblelor grele, în vederea eliminării efortului fizic și creșterii productivității muncii ;

— recuperarea la maximum a întîrzierilor în asimilarea fabricației unor utilaje prin alegerea celor mai adecvate condiții geologico-miniere ale zăcămintelor de huilă, precum și prin specializarea unităților producătoare. În paralel cu extinderea mecanizării, se urmărește creșterea gradului de securitate a muncii în subteran și crearea unor condiții de lucru corespunzătoare.

Ca urmare a însemnatului efort financiar al statului socialist, precum și a măsurilor adoptate, la nivelul anului 1980 se vor afla în exploatare peste 50 de abataje dotate cu susțineri mecanizate, 28 fronturi de lucru în steril cu combine de înaintare și 22 lucrări de înaintare în cărbune. Prin folosirea acestor utilaje și echipamente moderne se va realiza o creștere a gradului de mecanizare în abataje de la 10% în 1977 la peste 30% în 1980, iar la săparea mecanizată a lucrărilor orizontale în steril și cărbune creșterea va fi, în aceeași perioadă, de la 10,8% la circa 35%.

Dinamica unor indicatori

	1975	1976	1977	1978 (trim I)	1980 (plan)
Producția medie zilnică realizată pe abataj mecanizat (tone)	—	279	349	370	—
Gradul de mecanizare a operației de tăiere în abataje (%)	14,99	17,40	24,34	27,48	40,00
Ponderea susținerii mecanizate în abataje (%)	—	0,75	10,00	16,41	32,00
Consumul specific de lemn de mină (mc la 1 000 tone cărbune extras)	26.08	23,60	22,51	21,89	19,40

ECONOMIE NATIONALA

EFICIENŢA extinderii mecanizării lucrărilor în exploatările din Valea Jiului o regăsim în creşterea în ritm înalt a producţiei şi a productivităţii muncii. La nivelul anului 1980, producţia medie zilnică în abataje frontale echipate cu complexe mecanizate va fi de circa 5 ori mai mare decît cea obţinută în 1977, iar productivitatea muncii fizice va înregistra, în aceeaşi perioadă, un spor de 20—25%.

Este de precizat însă că aplicarea unora din măsurile stabilite, ca şi munca harnică a colectivelor de mineri, s-a materializat încă de pe acum într-o serie de rezultate pozitive ; astfel, în trimestrul I din 1978 productivitatea muncii în expresie valorică pe întregul bazin carbonifer a fost realizată în proporţie de 100%. În fruntea unităţilor care au obţinut succese deosebite în întrecerea desfăşurată în cinstea zilei de 1 Mai se situează colectivele de muncă de la exploatările miniere din Uricani (care a extras peste sarcinile de plan o producţie de peste 11 mii tone de cărbune) şi de la Paroşeni (cu peste 3 200 tone), ambele unităţi realizînd, în acelaşi timp, şi productivitatea fizică în proporţie de peste 103%.

Organizarea mai bună a muncii la fronturile de lucru din subteran, dotarea acestora cu utilaje complexe de mecanizare, a căror coordonare este încredinţată unor cadre tehnice cu înaltă pregătire, a permis obţinerea unei productivităţi zilnice superioare. Astfel, la Exploatarea carboniferă Lupeni, în urma adaptării unei combine de abataj, la o susţinere din stratul 3 s-a realizat, în cursul lunii aprilie, o productivitate medie zilnică de 13 tone/post, faţă de 8,3 t/post, cît s-a obţinut în 1977. Pe aceeaşi cale s-au îmbunătăţit rezultatele şi în abatajul frontal din stratul 3 de la Exploatarea carboniferă Aninoasa, echipat cu o susţinere mecanizată tip scut stivă. La Exploatarea carboniferă Paroşeni, abatajele mecanizate realizează productivităţi zilnice între 12—16,7 tone/post.

În ce priveşte săparea mecanizată a lucrărilor miniere de înaintare, menţionăm realizările înregistrate în cursul acestui an la Exploatarea carboniferă Livezeni, unde au fost obţinute avansări lunare de 90—95 m la o lucrare de deschidere în steril ; la Lupeni se realizează avansuri de 5—5,5 m/zi în steril, iar la Paroşeni şi Lupeni, de peste 100 m pe lună la lucrările de cărbune.

Pe linia intensificării mecanizării operaţiilor din abataje se desfăşoară o amplă acţiune de introducere a unor noi echipamente de susţinere mecanizată. Astfel, numai în ultima lună s-au introdus şi sînt în curs de montare un număr de 8 complexe la exploatările Lonea, Petrila, Lupeni, Livezeni, Paroşeni şi Vulcan.

Promovarea tehnicii şi tehnologiilor noi în abataje are importante efecte economice; ea se materializează în creşterea producţiei medii zilnice şi în reducerea consumului specific de lemn de mină. Datele din tabelul prezentat sînt, credem elocvente pentru a evidenţia că ritmul intens de extindere a mecanizării îşi găseşte o corespondenţă directă în sporirea producţiei şi diminuarea costurilor în extracţia cărbunelui.

ÎN ACŢIUNEA de mecanizare a proceselor de extracţie a cărbunelui şi de introducere a unor noi tehnologii de lucru, o sarcină deosebită revine Institutului de cercetări şi proiectări miniere al combinatului. Aportul cercetătorilor în acest domeniu s-a materializat prin elaborarea unor tehnologii îmbunătăţite de lucru specifice exploatării stratelor groase sub tavan artificial, cît şi al susţinerii lucrărilor miniere, cum sînt : metoda de exploatare cu înălţimea feliei mai mare decît înălţimea susţinerii ; metoda de exploatare cu abataje cu front scurt cu un singur preabataj pe felie şi susţinere metalică, introdusă în locul abatajelor cameră susţinute cu lemn ; perfecţionarea construcţiei tavanului artificial pentru îmbunătăţirea condiţiilor de lucru în vederea introducerii complexelor mecanizate ; susţinerea lucrărilor miniere orizontale cu elemente prefabricate mari din beton armat, montate mecanizat ş.a.

Contribuţia cercetătorilor constă şi în conceperea şi proiectarea unor utilaje şi instalaţii programate a fi fabricate în vederea reducerii importului, din care unele au ajuns în fază de fabricaţie curentă. Dintre acestea fac parte : complexele de susţinere mecanizată a abatajelor frontale sub tavan natural tip CMA-2, CMA-3, susţinerea mecanizată tip scut pentru abataje cu front scurt sub tavan artificial, instalaţia de forat suitori în steril cu diametrul mare, combina de înaintare în cărbune tip CI-1, elemente de automatizare pe diverse faze ale procesului tehnologic şi altele. O bună parte din aceste utilaje şi instalaţii sînt executate de către Întreprinderea de utilaj minier din Petroşani.

O preocupare majoră în activitatea consiliilor oamenilor muncii din combinat şi din întreprinderile miniere o constituie asigurarea forţei de muncă, îndeosebi la fronturile de lucru direct productive din subteran ; în acest scop au fost întreprinse analize aprofundate pentru stabilirea necesarului de posturi pe locuri de muncă corelat cu dotarea existentă, raţionalizarea folosirii personalului din activităţile auxiliare şi dirijarea celui devenit disponibil la locurile de muncă direct productive din subteran, completarea formaţiilor de lucru de la abatajele mecanizate cu personal electro-mecanic (lăcătuşi şi electricieni) pentru asigurarea menţinerii în stare de bună funcţionare a instalaţiilor etc. Ţinînd seama de sarcinile etapei actuale privind introducerea şi extinderea mecanizării, a tehnologiilor noi de lucru, organele de conducere colectivă pun un accent deosebit pe calificarea forţei de muncă. În acest scop, a fost elaborat un amplu program de pregătire şi formare a cadrelor capabile să mînuiască maşinile şi utilajele de mecanizare complexă pentru obţinerea unei eficienţe cît mai ridicate. Un loc central în acest program îl ocupă acţiunea de policalificare, care vizează completarea cunoştinţelor profesionale ale minerilor cu cele ale meseriei de lăcătuş şi electrician, iar a personalului electromecanic cu cunoştinţe pentru meseria de miner. Asemenea cursuri se desfăşoară la toate exploatările miniere din bazin, cuprinzînd în prezent un număr de peste 540 muncitori.

ÎNTREGUL personal muncitor care lucrează în subteran sau la suprafaţă depune eforturi susţinute şi acţionează consecvent pentru perfecţionarea activităţii economice, de producţie, pentru întărirea disciplinei şi ordinei în fiecare sector de muncă, astfel încît, angrenat plenar în întrecerea socialistă, să realizeze integral obiectivele planului, să aducă o contribuţie sporită la dezvoltarea patriei.

Vasile OGHERLACI
director general al Combinatului minier Valea Jiului

De la 1 mai 1978

Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de creșterea retribuției

CA O EXPRESIE grăitoare a grijii partidului pentru bunăstarea poporului, în anul 1980 retribuția medie lunară urmează să crească, comparativ cu anul 1975, cu 32% față de prevederi (18—22% în prevederile inițiale ale planului cincinal și 18—20% în cele ale Directivelor Congresului al XI-lea). Ca o nouă expresie a politicii partidului de creștere a nivelului de trai, pe baza rezultatelor din economie, din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, s-a adoptat hotărîrea de a se reeșalona graficul majorării retribuției, prevăzută pentru prima etapă. Ea urmează să se încheie la 1 iunie 1978 în loc de 1 septembrie 1978, așa cum a fost prevăzut inițial. Prin aceasta oamenii muncii vor realiza noi venituri suplimentare, de peste 2 miliarde lei.

Începînd cu **1 mai 1978** un număr de 437 900 persoane, din silvicultură, industria locală și activitățile cuprinse în alte ramuri ale industriei, ocrotirea sănătății și asistența socială, administrație și instituțiile financiare vor beneficia de retribuții sporite. Prin aceste noi majorări numărul total al oamenilor muncii pe ansamblul economiei naționale care realizează venituri sporite se ridică la aproape 5,4 milioane.

În această primă etapă retribuția personalului muncitor din **silvicultură** se majorează între 14,8% și 16,4% și se aplică cu 3 luni mai devreme față de prevederile inițiale ale Decretului nr. 188/1979. Cîteva exemple sînt semnificative pentru nivelele de creștere a veniturilor în această ramură (vezi tabelul nr. 1).

În domeniul **ocrotirii sănătății și asistenței sociale** retribuția tarifară se majorează între 15,4% și 16,4%, cu un devans de patru luni. În tabelul nr. 2 se dau cîteva calcule asupra felului în care vor evolua veniturile. A treia ramură în care oamenii muncii urmează să beneficieze — cu trei luni mai curînd — de majorarea retribuției este aceea a **industriei locale și a activităților cuprinse la alte ramuri ale industriei** (tabelul nr. 3).

În sfîrșit, a patra categorie de personal muncitor care urmează să primească, cu 4 luni mai devreme, retribuția mărită este aceea din **administrație și instituțiile financiare** ; majorarea este cuprinsă între 15,4% și 16,4%.

Este de subliniat faptul că la retribuțiile tarifare majorate se mai adaugă și creșterile corespunzătoare ale sporului de vechime, adaosului de acord și a altor drepturi ce se determină pe baza retribuțiilor tarifare. Dacă ne referim, de exemplu, la silvicultorul din primul tabel și presupunem că are o vechime de peste 20 de ani, care îi conferă dreptul la un spor de vechime de 10%, el va beneficia de un venit anual suplimentar de 268 lei.

Tabelul nr. 1

Categoria de personal și meseria	Categoria respectiv clasa de retribuție	Treapta respectiv gradația	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul de retribuție în urma majorării		Cîștigul anual suplimentar în 1978 față de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total	din care : ca urmare a devansării termenului de majorare
Silvicultor	3	III	1 445	1 683	238	16,5	1 904	714
Inginer silvic	26	VI	2 503	2 895	392	15,7	3 136	1 176
Șef district silvic	17	baza	1 745	2 020	275	15,7	2 200	825
Pădurar	11	5	1 479	1 720	241	16,2	1 928	723

Tabelul nr. 2

Categoria de personal	Clasa de retribuire	Gradația	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul de retribuție în urma majorării		Cîștigul anual suplimentar în 1978 față de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total	din care : ca urmare a devansării termenului de majorare.
Medic primar de specialitate, clinică de urgență								
— gradul I	38	5	4378	5060	682	15,6	5456	2728
— gradul III	33	4	3480	4020	540	15,6	4320	2160
Medic principal în specialitate în policlinică	30	6	3000	3480	480	16,0	3840	1920
Medic dispensar comunal	27	4	2620	3030	410	15,7	3280	1640
Asistentă medicală principală în 3 ture în unități de pediatrie	21	3	2001	2310	309	15,4	2472	1236
Soră medicală principală în 3 ture în unități de pediatrie	15	3	1655	1920	265	16,0	2120	1060

Tabelul nr. 3

Categoria de personal	Categoria respectiv clasa de retribuție	Treapta respectiv gradația	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul de retribuție în urma majorării		Cîștigul anual suplimentar în 1978 față de 1977 (lei)	
			Actuală	Majorată	lei	%	Total	din care : ca urmare a devansării termenului de majorare.
Muncitor calificat	II	bază	1 335	1 540	205	15,3	1 640	615
Muncitor calificat	IV	bază	1 460	1 703	243	16,7	1 944	729
Muncitor calificat	III	II	1 429	1 663	234	16,4	1 872	702

Ținînd seama că temelia pe care se sprijină bunăstarea poporului nostru o constituie tocmai dezvoltarea puternică a economiei naționale, eforturile susținute depuse pentru creșterea acesteia, este necesar ca oamenii muncii să îndeplinească în mod exemplar sarcinile care le revin în cadrul sectoarelor lor de activitate.

George MOȘANU
Institutul de economie socialistă

DEZBATERE „R. E.“

PERFECŢIONAREA GESTIUNII ECONOMICE ÎN CONDIŢIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

— Autoconducere, autogestiune, autofinanţare —

Creșterea eficienței creditului

Alexandru BRAN, Centrala industrială de utilaj tehnologic chimic și rafinării București — După cum se știe, necesarul de mijloace circulante pentru buna desfășurare a procesului de producție se asigură prin normative și credite. În folosirea acestora cu eficiență întreprinderile au sarcini și răspunderi foarte precise, fără însă a avea exclusivitatea acestor sarcini. Asemenea sarcini și responsabilități are și sistemul financiar-bancar care asigură urmărirea concretă, analitică a folosirii cu eficiență a fondurilor. Pe această linie, organele bancare au sarcina să urmărească folosirea cu eficiență a fondurilor proprii ale unităților, a fondurilor împrumutate și a celor puse la dispoziția întreprinderilor de bugetul statului, în conformitate cu destinația stabilită prin plan. Pentru exercitarea acestor obiective, organele bancare au la dispoziție și folosesc printre alte pîrghii creditul și dobînda.

Felul în care sînt folosite aceste pîrghii în momentul de față nu contribuie, după părerea noastră, în suficientă măsură, la afirmarea gestiunii economice, la creșterea eficienței folosirii fondurilor. Se știe că organele bancare trec automat la împrumut restant tot ceea ce nu se încadrează într-un ritm normal de activitate (stocuri de materii și materiale, de producție neterminată, de produse finite etc.) care conduc la dobînzi penalizatoare ce se suportă de către unitate. Prin actuala metodologie chiar dacă nu sînt întrunite condiții de creditare, prin trecerea la împrumut restant, unității i se asigură creditarea în cont, avînd în vedere că dobînda (penalizatoare în acest caz) se percepe numai asupra unui credit acordat. În acest caz, atît creditul cît și dobînda nu numai că nu duc la folosirea eficientă a fondurilor unităților, dar conduc la acoperirea unor anomalii din activitatea acestora. După părerea mea, în viitor creditul ar trebui acordat numai după o analiză atentă efectuată de organele bancare, care să stimuleze întreprinderile să-și lichideze lipsurile.

Un alt aspect al utilizării creditului prin care, după părerea noastră, acesta nu contribuie la consolidarea gestiunii economice, îl constituie faptul că în prezent se creditează momente ale activității procesului de producție, momente (intervale de timp) care nu se suprapun, cu timpul necesar eliminării cauzelor (subiective sau obiective) care au generat necesități de fonduri suplimentare, fapt ce atrage trecerea la împrumutul restant cu implicațiile prezentate mai sus. Avînd în vedere că unitatea este cea care rezolvă în proporție de peste 90% fenomenele negative prin măsuri și acțiuni ce fac obiectul activității sale, **propunem trecerea la creditarea de acțiuni, în sensul intervenției creditului din momentul apariției fenomenului** (să zicem a unor stocuri de materiale) **și pînă la finalizarea și desfacerea producției pentru care au fost aprovizionate, deci dispariția acestuia.**

Considerăm că gestiunea economică se va realiza mai bine dacă **deciziile ce se iau în întreprinderi în faza de realizare a prevederilor înscrise în planul de producție,** care conduc la schimbarea structurii planificate a producției, **vor avea drept condiție restrictivă asigurarea cel puțin a nivelului de eficiență dat** (cheltuieli la 1 000 lei producție marfă planificate).

Calcul analitic pentru stabilirea normativului de mijloace circulante

Asist. univ. Ion STANCU — Pentru localizarea eforturilor și mai ales a efectelor activității economice pe sectoare de activitate, ar fi bine, după părerea mea, **să urmărim gestiunea economică nu numai la nivelul întreprinderii, ci și pe elemente ale structurii de producție**; putem vorbi astfel despre: gestiunea mijloacelor fixe, a capacităților de producție; a mijloacelor circulante; a stocurilor materiale; a forței de muncă; a elementelor de știință și tehnologie aplicate în întreprindere.

Dacă dimensionarea eforturilor efectuate cu fiecare element de producție, metodologic, nu prezintă probleme, separarea contribuției fiecărui element la realizarea obiectivelor întreprinderii este mai greu de obținut. Analiza economică oferă însă metode de separare a influenței factorilor de producție pentru dimensionarea efectelor fiecărui element de producție.

Dată fiind influența **stocurilor materiale** asupra cheltuielilor materiale ale întreprinderii, **consider necesar ca acestea să se constituie într-o gestiune unitară prin care să se urmărească formarea și utilizarea lor în toate fazele circuitului de producție și să se raporteze permanent cheltuielile de procurare și păstrare, față de contribuția acestora la realizarea producției planificate.**

În ceea ce privește calculul normativelor de mijloace circulante, în metodologia actuală acestea se fundamentează pe cererea medie zilnică planificată de elemente materiale pentru obținerea producției (cheltuieli medii zilnice, respectiv consumuri medii zilnice) și pe in-

---

Primele două părți ale dezbaterii au apărut în nr. 15 și 16.

tervalul mediu de constituire a stocurilor sau de acoperire a cheltuielilor de producție. Pentru stabilirea cererii medii zilnice se folosesc norme de consum și de cheltuieli fundamentate științific. Intervalele medii pentru stocuri și pentru normative au, însă, o determinare subiectivă, pe baza experienței în activitatea de asigurare a stocurilor materiale reflectată în înregistrările operative din fișele de magazie și din contractele încheiate pentru anul de plan. Utilizarea acestor intervale medii transpun în anul de plan condițiile care au existat anterior și care se cunosc dind posibilitatea întreprinderii să se adapteze ușor la acestea și să ascundă unele rezerve.

Pornind de la aceasta și de la importanța pe care o are utilizarea rațională a fondurilor financiare pentru gestiunea economică a întreprinderii, **propun un calcul analitic al normativelor de mijloace circulante care să aibă la bază fundamentarea economică, financiară a mărimii stocurilor materiale și a intervalelor pe care se constituie acestea.**

Deoarece întregul circuit de producție al întreprinderii se prezintă, la un moment dat, ca o succesiune de stocuri în toate fazele procesului de producție (aprovizionare, fabricație, desfacere) de mărimi diferite și valori crescătoare, putem determina normativul de mijloace circulante ca mărime a cheltuielilor necesare pentru constituirea stocurilor astfel încît să se asigure desfășurarea ritmică a procesului de producție. În componența normativului ar urma să intre cheltuielile ocazionate de constituirea stocurilor curente, a stocurilor de siguranță, cheltuielile de procurare (lansare comenzi, transport, manipulare) și de păstrare a acestora (depozitare, manipulare, pierderi), cheltuielile de producție pe perioada de la expedierea produselor finite pînă la încasarea împrumutului pe documente de decontare, precum și cheltuielile privind perioadele viitoare.

Cheltuielile pentru constituirea stocurilor curente (C^{crt}) sînt proporționale cu valoarea stocurilor (^{c}) și cu intervalul de timp pentru care se constituie (^{t}). Mărimea fondurilor financiare pentru acoperirea acestor cheltuieli (Nv_{crt}), avînd în vedere mobilizarea unei părți din aceste fonduri prin trecerea în consum a materialelor și produselor treptat și continuu pînă la epuizarea stocului, se determină după relația : $Nv_{crt} = \frac{c}{2} \cdot t$

Mărimea fondurilor pentru toate stocurile curente din întreprindere (Nv_{crt}) va fi determinată prin însumarea normativelor de stocuri curente constituite pe feluri de materiale și produse ($i = 1,2 \ldots n$) și pentru fiecare fază a unui circuit de producție ($j = 1,2 \ldots m$):

$$Nv_{crt} = \sum_{i=1}^{n} \sum_{j=1}^{m} (Nv_{crt})\, ij$$

Mărimile stocului curent și ale intervalului pe care acesta se constituie se vor determina prin folosirea unor modele matematice simple ce au la bază realizarea corelației optime între cheltuielile de procurare și cele de păstrare, astfel ca nivelul cheltuielilor totale să fie minim.

În mod asemănător se vor determina și normativele pentru stocurile de siguranță și pentru stocurile de produse finite expediate, iar normativul pentru cheltuielile de procurare și păstrare a stocurilor rezultă din aplicarea modelelor de optimizare a stocurilor care ne conduc spre valori minime ale acestor cheltuieli. Normativul total de mijloace circulante se va determina, în consecință, prin însumarea normativelor calculate mai sus.

În comparație cu metodologia actuală, se poate aprecia că modelele de determinare a normativelor de mijloace circulante propuse oferă posibilitatea unei determinări exacte și reale a necesarului de fonduri.

Preț și rentabilitate

Ion TROACĂ, director în Ministerul Industriei Ușoare — Cadrul de desfășurare al acestui trinom funcțional „inițiativă-cointeresare-răspundere", atît la scara fiecărei unități economice, cît și la nivelul întregii economii naționale, urmează să fie reglementat prin actele normative în curs de elaborare, ce vizează sporirea mobilității întreprinderilor în realizarea sarcinilor ce le revin din planul național unic, creșterea autonomiei și răspunderii în gospodărirea fondurilor ce le au la dispoziție și întărirea autoconducerii muncitorești.

Un rol primordial — în cadrul noului mecanism economico-financiar — îl va avea ridicarea producției nete la rangul de indicator de bază al planului, ceea ce va obliga toate colectivele din unități la efectuarea de mutații profunde în conducerea și desfășurarea proceselor economice, prioritatea acordată pînă acum producției globale urmînd să fie înlocuită prin sporirea preocupărilor pentru accentuarea laturilor calitative ale activității, prin reducerea continuă a cheltuielilor materiale și creșterea substanțială a productivității muncii și mărirea — pe aceste căi — a rentabilității producției. Pentru ca eforturile depuse de colectivele de oameni ai muncii din industria ușoară în vederea realizării producției nete să nu fie influențate de factori independenți de ele, supun atenției organelor de sinteză unele probleme specifice unităților din această ramură, derivînd din prețurile și rentabilitățile diferite ale produselor — în funcție de destinația acestora.

După cum este cunoscut, în conformitate cu prevederile legale privind îmbunătățirea prețurilor de producție și de livrare reașezate de la 1.I.1977, evaluarea producției la țesăturile tip bumbac și tip lînă se face la prețuri de livrare — cînd acestea sînt destinate fondului pieței (ca metraj sau pentru confecții), și la prețuri de producție — cînd sînt destinate exportului (direct sau indirect — prin confecții). Această raportare diferită în funcție de destinație creează neajunsuri întreprinderilor producătoare în cazul schimbării destinației unor țesături de la fondul pieței la export, în sensul că influențează nefavorabil — în proporții însemnate, dată fiind mărimea impozitului pe circulația mărfurilor — toți indicatorii valorici ai planului, inclusiv producția netă, precum și nivelul cheltuielilor de producție. Pentru eliminarea dificultăților determinate de această excepție metodologică, **propun să se studieze posibilitatea ca evaluarea producției țesăturilor tip bumbac și a celor tip lînă să se facă — pentru toate destinațiile acestor țesături — la prețuri de producție.**

De asemenea, în sectorul industriei de tricotaje, rentabilitățile produselor destinate pieței interne sînt diferențiate sensibil — la unele grupe de produse — de cele destinate exportului. Pînă la o viitoare corectare a prețurilor reașezate, propun să se studieze posibilitatea ca la unitățile de tricotaje în calculul producției nete pentru eliberarea fondului de retribuție admisibil să se țină seama de o rentabilitate corespunzătoare, indiferent de destinația produselor.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

ÎNTREPRINDERILE MODEL

laborator de testare a noului în tehnică și organizare, școală a autoconducerii muncitorești și autogestiunii

DIN INDICAȚIA secretarului general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, cu mai bine de un an în urmă, 58 de întreprinderi și secții industriale și șantiere de construcții au fost selecționate pentru a deveni, pînă la finele cincinalului, unități-model în creșterea suplimentară a productivității muncii. In intervalul ce s-a scurs, experimentul și-a demonstrat din plin și sub o multitudine de aspecte valoarea economică și socială.

■ OBIECTIVUL urmărit – realizarea în termen scurt a unui salt de productivitate mult superior ritmurilor înregistrate pînă în prezent în întreprinderile și ramurile respective – este conceput ca o orientare fermă spre **creșterea eficienței muncii sociale, condiție esențială pentru propulsarea cît mai grabnică a României în rîndul țărilor cu o economie cu dezvoltare medie.** Caracterul concret al acestei orientări, la nivelul micro-economic al unităților-model, rezultă din construirea întregului lor program de acțiune pe baza **comparației cu nivelele de productivitate realizate în întreprinderi reprezentative din țări dezvoltate industrial,** stabilindu-se, pe profiluri de producție, un proces etapizat de atingere – și chiar de depășire în unele cazuri – a acestor niveluri.

■ ASPIRAȚIA spre statutul de model reprezintă, pentru colectivele respective, nu o simplă declarație de intenții, ci **o importantă opțiune economică de resortul autoconducerii muncitorești și autogestiunii.** Programele de transformare în unități-model au fost alcătuite pornind de la analiza minuțioasă a rezervelor existente, de la consultarea celor mai buni muncitori, maiștri, tehnicieni, de la colaborarea inginerilor și economiștilor și concursul specialiștilor din cercetare și proiectare în determinarea soluțiilor concrete ; aceste programe au fost discutate în organele de conducere colectivă și aprobate în adunările generale ale oamenilor muncii ca **un capitol distinct al planului propriu de dezvoltare economico-socială,** constituind astfel o emanație comună a celor ce s-au angajat, totodată, la înfăptuirea lor. Este de remarcat că sporurile de productivitate preconizate depășesc – adesea substanțial – cifrele de control din planul cincinal, iar pînă în prezent, majoritatea unităților-model au cuantificat cu precizie, pentru acest an și pentru următorii doi, căile de acoperire a acestor sporuri.

■ DIN ACEST PUNCT DE VEDERE, se poate considera că **în unitățile-model s-au testat – dovedindu-și din plin rolul dinamizator – unele elemente importante ale măsurilor de perfecționare a conducerii și planificării economico-financiare,** adoptate recent de C.C. al P.C.R. : desfășurarea activității de planificare pornind de la unitățile de bază, elaborarea de programe speciale pentru atingerea obiectivelor prevăzute în plan, programarea și urmărirea folosirii eficiente a forței de muncă prin însoțirea expresiei valorice a productivității de cea fizică, prin calcularea fondului de timp necesar în ore de muncă pe unitatea de produs.

■ ESTE DE REȚINUT în mod deosebit **viziunea cuprinzătoare** ce caracterizează programele de creștere suplimentară a productivității muncii în cele 58 de unități. Faptul că ele integrează progresul tehnic și tehnologic cu cel în domeniul organizării conducerii, a producției și a muncii, precum și cu intervenții de ordin social – îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai – demonstrează **puternica motivație colectivă a acestei decizii de autoconducere, justa înțelegere a necesității de a folosi cu maximă eficacitate resursele unităților economice, de a economisi munca socială.** Preocuparea pentru rigoare, obiectivitate și raționalitate în decizii, creșterea elementelor științifice în fundamentarea acestora, utilizarea unor metode și tehnici adecvate de analiză și evaluare, luarea în considerație și soluționarea judicioasă a repercusiunilor umane și sociale ale măsurilor inițiate (de pildă, aplicarea consecventă a principiului cointeresării prin retribuirea după cantitatea și calitatea muncii prestate, folosirea pentru dezvoltare a personalului eliberat în urma raționalizării tehnice și organizatorice a unor procese și operații) s-au conturat pregnant, în unitățile-model, ca **elemente-cadru ale climatului necesar introducerii autogestiunii,** au evidențiat capacitatea sporită a consiliilor oamenilor muncii de a stăpîni complexitatea tehnicilor și criteriilor indispensabile unei conduceri eficiente a întreprinderilor.

■ IN FUNDAMENTAREA măsurilor cuprinse în programele de creștere suplimentară a productivității muncii, unitățile-model și-au îndreptat cu precădere atenția spre **ceea ce pot realiza cu forțe proprii,** iar atunci cînd soluțiile propuse au demonstrat necesitatea unor investiții pentru dotarea cu tehnică de prim rang, criteriile au fost posibilitățile de a obține sporuri mari la productivitate, la producția unor bunuri deosebit de solicitate pe piața internă și la export, de creștere a beneficiilor, de recuperare rapidă a resurselor alocate. **Rolul acordat efortului propriu, condiționarea opțiunilor pentru dezvoltare de efectele previzibile sub aspectul accentuării laturilor calitative ale activității economice au constituit un extrem de util exercițiu concret în vederea introducerii autofinanțării.** Ținînd seama de rezultatele uneori spectaculoase ale acestei adevărate școli a bunei gospodăriri, este lesne de întrevăzut la ce grad de potențare a energiilor creatoare ale colectivelor de muncă va duce, în toate unitățile economice, aplicarea hotărîrii adoptate de Comitetul

Niciodată să nu ne*glijăm detaliul, perfecționările simple, efectele economice chiar limitate pe care ele le pot aduce, deoarece însumarea acestora dă pondere rezultatelor. Colectivul de muncă al* Filaturii de lînă pieptănată din Miercurea Ciuc *posedă dovezi convingătoare : un spor al productivității fizice de 6,2% la vopsire, prin îmbunătățirea procedeului de aplicare a coloranților de dispersie ; de 6—7% la sculuit, prin legarea cu deșeuri recuperabile provenite din procesul tehnologic ; de circa 5% la aceeași fază, prin mărirea lungimii sculurilor cu 10% și dublarea greutății lor ; reducerea personalului auxiliar cu 3 ungători prin trecerea de la ungerea individuală la cea colectivă a inelelor de la mașinile de filat și răsucit.*

În practica unor unități-model din construcția de mașini a fost confirmată din nou înalta eficiență a introducerii mașinilor de prelucrare complexe, care execută o gamă variată de operații simultane sau succesive, înlocuind fiecare mai multe mașini-unelte, reducînd personalul afectat servirii acestora, suprafața de producție necesară, volumul de manipulări și transferuri, durata ciclului de prelucrare. La Întreprinderea de strunguri Arad *s-a elaborat o tehnologie nouă pentru realizarea carcaselor pe un centru de prelucrare. Circa 30% din volumul producției la fabrica de echipamente hidraulice a întreprinderii* „Balanța"-Sibiu *se va realiza pe o linie-agregat proiectată în colaborare cu specialiști din învățămîntul superior din localitate. Reperele tip masă produse de fabrica de mașini de rectificat a întreprinderii* „Unirea" din Cluj-Napoca *vor fi executate după o tehnologie modernă, pe mașini complexe.*

Central, din inițiativa secretarului general al partidului, privind participarea oamenilor muncii la beneficii. Căci beneficiile – deci și veniturile suplimentare pe care oamenii muncii le vor primi față de retribuția stabilită – vor fi cu atît mai mari, cu cît va crește **eficiența valorii nou create** (prin scăderea raportului între suma retribuțiilor personalului muncitor și valoarea producției nete), creșterea productivității muncii avînd un rol de prim ordin.

ACESTE APRECIERI GENERALE (care-și găsesc argumentare prin exemplificările publicate în casete) conturează un portret-robot al întreprinderii-model, față de care una sau alta dintre unități prezintă trăsături particulare, uneori chiar de domeniul rămînerilor în urmă față de posibilitățile reale de mobilizare a resurselor : nefolosirea indicatorului productivitate fizică : lipsa unei documentări la zi asupra consumurilor de muncă pe unitatea de produs în întreprinderi similare din țară și asupra nivelelor acestora pe plan mondial ; neelaborarea programelor în mai multe variante, pentru a asigura ca decizia să se oprească asupra celor realmente mai avantajoase ; reținerea față de solicitări masive ale aportului progresului tehnic – care, în condițiile afirmării cuceririlor revoluției tehnico-științifice, trebuie să dețină de departe ponderea majoritară între sursele sporului de productivitate ; întîrzierea în implementarea unor studii ori aplicarea lor doar parțială etc.

Vădind măsuri diferite ale disponibilităților de adaptare la nou, asemenea neconcordanțe nu alterează însă curba progresului global obținut.

Două lucruri sînt de subliniat :

– unitățile-model nu dețin monopolul acțiunilor de creștere suplimentară a productivității. Alte întreprinderi au înscris și ele, în același interval, succese datorate fie creșterii gradului de mecanizare și automatizare, fie modernizării tehnologiilor, fie organizării pe baze științifice a producției și a muncii, aplicării informaticii etc. Ceea ce au adus nou întreprinderile-model este caracterul **organizat și atotcuprinzător** al preocupărilor pe această linie, care se traduce în înlocuirea intervențiilor ocazionale și limitate, printr-o amplă **investigare științifică cuprinzătoare, permanentă și precis direcționată a tuturor laturilor activității, a punctelor slabe, a modalităților de perfecționare ;**

– unitățile-model nu beneficiază de condiții „de seră" ; ele se bucură însă de îndrumarea și controlul atent al organelor județene de partid, al ministerelor și centralelor pentru **valorificarea posibilităților ce le stau la îndemînă,** inclusiv dezvoltarea activității proprii de cercetare și proiectare tehnologică și colaborarea cu institutele de profil. Chiar noile dotări cu fonduri fixe, solicitate și obținute de unele dintre ele, corespund unui indice de eficiență a investițiilor superior mediei pe economie pentru dezvoltări și modernizări.

Din aceste două caracteristici rezultă **valabilitatea modelului, reproductibilitatea sa, NECESITATEA CA EXPERIENȚA POZITIVĂ SĂ FIE TRANSMISĂ LA NIVELUL SECTORULUI, RAMURII, ECONOMIEI PE MĂSURĂ CE SE ACUMULEAZĂ,** antrenînd cît mai multe din restul unităților la finisarea și chiar perfecționarea ei. Anul trecut, majoritatea întreprinderilor-model au fost, cel puțin o dată, gazda unor schimburi de experiență soldate de cele mai multe ori (de ce nu întotdeauna ?) cu măsuri concrete din partea respectivelor centrale industriale sau ministere, pentru generalizarea unor elemente de progres tehnic, tehnologic, organizatoric. Ținînd seama de evoluțiile înregistrate în continuare, apare util ca **asemenea acțiuni să fie repetate semestrial** și să fie astfel pregătite, încît **să faciliteze transferul de experiență în dublu sens –** ceea ce se încadrează de altfel în sarcina ce revine centralelor industriale, prin atribuțiile lor în domeniul organizării producției și a muncii, de a valorifica studiile proprii și cele ale întreprinderilor subordonate. Pe de altă parte, dovedind că au desprins ele însele învățăminte din problemele cu care au fost confruntate și pe care le-au rezolvat unitățile-model, ministerele și centralele să extindă **calculul productivității muncii pe produsul finit** (cu defalcare pe faze de fabricație), elaborînd metodologii adecvate sau adaptîndu-le pe cele existente ; să stimuleze și să controleze **folosirea integrală și cît mai eficientă a fondurilor** de care dispun întreprinderile **pentru cercetare și pentru introducerea tehnicii noi** (în sistemul de indicatori ce va fi aplicat în curînd, cheltuielile respective vor fi incluse în calculul producției nete); să urmărească îndeplinirea întocmai a **programului de asimilare a produselor noi și reproiectate,** care de regulă au o influență pozitivă în balanța consumului de muncă vie și materializată și se realizează cu productivitate sporită.

Studiul privind extinderea încălzirii electrice prin inducție a semifabricatelor în vederea matrițării, elaborat la întreprinderea „Rulmentul" din Brașov *în colaborare cu specialiști de la cabinetul județean de organizare economico-socială, a fost aplicat la circa 12% din totalul pieselor forjate. Rezultate : creșterea productivității muncii cu 40% în comparație cu încălzirea în cuptor cu flacără, reducerea cu 4,5% a consumului de metal și cu 46% a consumului de energie pentru încălzire. La aceeași întreprindere s-au obținut însemnate sporuri de productivitate prin organizarea producției pe linii tehnologice la forjare, executarea pe o singură mașină a inelelor pentru rulmenți radiali cu bile din semifabricat forjat, folosirea de scule duble la strungurile automate pentru prelucrarea din bară etc. Delegații întreprinderilor cu profil similar din Bîrlad și Alexandria la un schimb de experiență organizat la Brașov au apreciat aceste realizări — dar Centrala industrială de rulmenți și organe de asamblare nu a stabilit sarcini și termene de generalizare a lor. Ceea ce nu împiedică în nici un fel consiliile oamenilor muncii din cele două unități să ia ele însele această inițiativă...*

La Întreprinderea de porțelan de menaj din Alba Iulia, *unde anul trecut progresul tehnic a deținut o pondere de 76% între sursele de creștere a productivității, numărul operațiilor executate manual se va reduce în 1980, față de 1977 : la prepararea materiilor prime — de la 8 la 3, la fasonarea prin strunjire — de la 14 la 3, la fasonarea prin turnare — de la 11 la 6, la ardere-glazurare — de la 17 la 7, la decorare — de la 15 la 7 ; pe ansamblu, reducerea va fi de 60%, obținîndu-se pe această cale o economie relativă de personal de 120 de oameni. Măsurile de mecanizare se realizează în cea mai mare parte prin efort propriu ; în întreprindere au fost proiectate și executate prin autoutilare o mașină de retușat platouri, instalații de preparare și turnare a ipsosului, de încărcare-descărcare a produselor — iar pe baza proiectelor I.P.I.U. au fost construite un elevator la turnarea produselor, mecanisme de alimentare a preselor cu vacuum. În următorii ani se va trece, de asemenea, de la semiautomatizarea unor operații la linii automate, care vor mări productivitatea de cîteva ori.*

Impulsul dat de acțiunea „unități-model" trebuie ca — în condițiile pe care perfecționarea mecanismului economico-financiar le va crea pentru manifestarea plenară a virtuților autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării, pentru dezvoltarea inițiativei și responsabilității colectivelor de oameni ai muncii producători-proprietari-beneficiari — să devină catalizatorul unei AMPLE TRANSFORMĂRI A TUTUROR UNITĂȚILOR ECONOMICE ÎN MODELE DE EFICIENȚĂ, de înaltă calitate a activității productive, lărgind baza creșterii economice accelerate a țării, ridicării nivelului de trai al întregului popor.

Dorin CONSTANTINESCU

ÎN DEZBATERE:

PROBLEME FUNDAMENTALE ECONOMICE, TEHNICE ȘI ECOLOGICE ALE PROCESULUI CIRCULAR ACTIV

La dezbatere*) au participat : dr. **Mihai CAPĂTĂ**, director în Direcția Centrală de Statistică, ing. **Aurelian MANILICI**, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, dr. ing **Teodor POPA**, Institutul de cercetări și modernizări energetice, prof. dr. **Constantin IONETE**, Academia de Studii Economice București, dr. ing. **Corneliu RUSSU**, directorul Institutului de Economie a Industriei, dr. **Aurel IANCU**, director adjunct științific la același institut, ing. **Persida TUROVSCHI**, Centrala industrială de prelucrări metalurgice, prof. dr. **Nicolae BELLI**, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu", dr. **Ihor LEMNIJ**, Institutul de Economie Socialistă, prof. dr. **Claudiu GIURCĂNEANU**, Academia de Studii Economice București, dr. **Maria POPESCU**, „Revista economică", **Dan POPESCU**, „Revista economică".

Concordanța funcțională dintre intrările și ieșirile de materiale și energie

MARIA POPESCU — Precizarea conceptului. Procesul circular activ este, prin excelență, o ipoteză nouă asupra unei modalități de concepere a proceselor de producție cu funcții și finalități multiple.

Procesul circular activ depășind subiectele și considerentele teoretice tradiționale ca specializare, structură de ramură, automatizare etc. încearcă să definească **un concept de ansamblu** care ia în considerație intrările și ieșirile — sursele, adică materiile intrate în producție și produsele în care se regăsesc și înglobează acestea, „fluxurile" de producție pe care le generează și funcțiile pe care le poate furniza.

Utilizînd ipoteza conceptuală a procesului circular activ se pot realiza complexe de producție care să genereze variate produse și funcții — prin care se asigură utilizarea superioară și integrală a tuturor componentelor materiei prime și energiei, se evită cheltuieli de transport, depozitare, se asigură o legătură reală și firească în transformarea resurselor naturale în produse și servicii utile și se evită orice posibilitate de degradare a mediului natural.

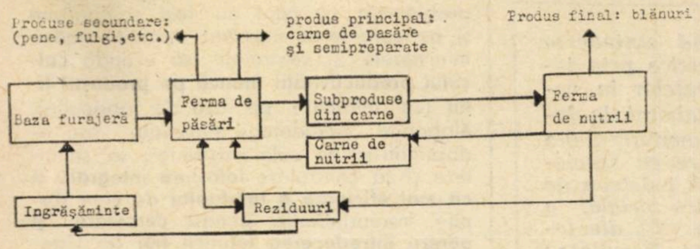
Schema circuitului materiei și energiei într-un proces circular activ — pe structura unei unități avicole

După cum se știe, civilizația industrială se bazează pe un gen de concepere și organizare a producției constituit în timp — pe baza adîncirii specializării, fără să se țină seama de vreun fel de restricții referitoare la resurse ori la echilibrele naturii. Noile restricții resimțite în întreaga lume — implicit și în țara noastră — determinate de limitele resurselor naturale, de necesitatea protejării mediului, de conjunctura economică internațională impun exigențe noi. Saltul de la cantitate la calitate ca obiectiv pe care conducerea partidului și statului nostru îl pune în fața economiei impune eforturi multiple și creatoare de respectare în producția materială a restricțiilor referitoare la exploatarea și prelucrarea rațională a resurselor naturale. În această direcție considerăm că procesul circular activ ca metodă de concepere a complexelor de producție poate aduce o contribuție însemnată întrucît această metodă permite multiplicarea produselor obținute din aceeași cantitate de resurse, refolosirea energiei secundare, terțiare etc. și înscrie procesele de producție în ciclul firesc al schimburilor ce au loc în natură. Prin aceasta aduce un spor de raționalitate și economicitate și răspunde cerințelor politicii economice actuale.

Analiza proceselor de producție concepute în maniera clasică, a conținutului produsului sau produselor în comparație cu conținutul materiilor prime și materialelor utilizate conduce la relevarea faptului că cel mai adesea în produsele finale se regăsesc cantități uneori infime din resursele utilizate. Ce și cît se produce, din ce cantitate și cu ce randament, cum și cît se regăsește în produsul final, ce, cum și cît se pierde pe parcursul proceselor tehnologice sînt întrebări impuse în mod stringent de restricțiile zilelor noastre referitoare la resursele naturale — îndeosebi la energie, restricții determinate și de conjunctura economică internațională, de cerințele echilibrului ecologic etc.

Procesul circular activ permite definirea clară a funcțiilor pe care le pot îndeplini procesele de producție concepute pe baza acestui model și utilizînd, pe cît posibil mai mult, **mijloacele electronicii și microelectronicii.** Varietatea de funcții ale proceselor de producție pe care le putem defini pe baza procesului circular activ devine extrem de mare, putem inventa noi funcții, noi produse și structuri care să fie realizate concomitent și cu maximum de economie de materii prime și energie.

Abordarea **funcțională** a rolului producției devine o problemă economică de maximă stringență.**) În această optică apare necesar să ne concentrăm eforturile asupra unor probleme de mare importanță ca cele ale **modului de folosire** al substanțelor ce se pierd pe parcursul proceselor tehnologice și **a utilității funcțiilor** pe care le pot oferi aceste substanțe. Identificarea produselor ce pot utiliza aceste substanțe, identificarea utilizatorilor potențiali ai energiei secundare și terțiare ce se irosește azi este posibilă în condițiile conceperii proceselor de producție pe baza procesului circular activ. În felul acesta complexele de producție pot fi concepute urmărind nu simpla fabricare a unui produs sau unei game de produse specializate, ci realizarea unei varietăți de produse în care se pot încorpora toate particolele de materii prime și materiale intrate în producția respectivă și varietăți de funcții pe care le poate îndeplini energia degajată. Astfel o unitate economică poate fi interesată concomitent de produsele și de funcțiile pe care le poate obține — costurile de producție devenind și ele, în timp, competitive.

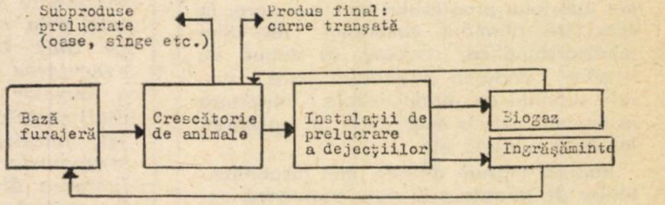
Schema circulației materiei și energiei într-un proces circular activ — pe structura unei unități de creștere a animalelor
Subproduse prelucrate (oase, sînge etc.)
Produs final: carne tranșată
Bază furajeră
Crescătorie de animale
Instalații de prelucrare a dejecțiilor
Biogaz
Ingrășăminte

Sferele de aplicabilitate. Prin caracteristicile sale, procesul circular activ este aplicabil în primul rînd în domeniile extractive — minier, petrolier, în agricultură și industria alimentară, în energetică și în anumite domenii ale prelucrării, ca industria lemnului, materialelor de construcții, industria ușoară

---

*) Această dezbatere se înscrie în ciclul celor referitoare la procesul circular activ a cărui publicare a început în nr. 12/1978 al revistei noastre.

**) A. Constantinescu relevă că „plecînd de la ideea că în procesul de producție trebuie realizate funcții și nu produse consider că specializarea trebuie „să urmărească producerea de funcții și nu de produse în „Revista economica" nr. 12/24 martie 1978.

Schița de proces circular activ în centrale electrice

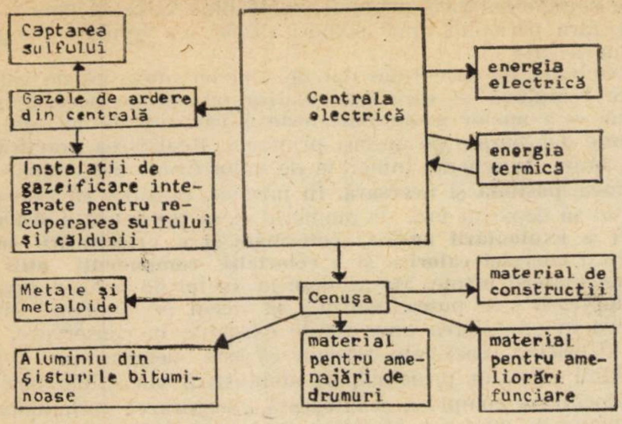
Captarea sulfului
Gazele de ardere din centrală
Instalații de gazeificare integrate pentru recuperarea sulfului și căldurii
Centrala electrică
energia electrică
energia termică
Metale și metaloide
Cenușa
material de construcții
Aluminiu din șisturile bituminoase
material pentru amenajări de drumuri
material pentru ameliorări funciare

etc. Schițele de procese circulare active pe care le anexăm reprezintă tipuri de scheme generale — așa cum au putut fi ele concepute de un economist care nu poate cunoaște în amănunt posibilitățile și complexitatea proceselor și fluxurilor de producție din domenii de specialitate diverse. Ele însă pot constitui sugestii pentru specialiști, tehnologi, chimiști, electroniști, metalurgiști etc. pentru conceperea unor schițe adaptate condițiilor, cerințelor și posibilităților reale din fiecare domeniu de activitate.

De bună seamă că această metodă de concepere a complexelor de producție — procesul circular activ — nu poate avea aplicabilitate în măsură egală în toate domeniile. Este firesc deci ca specialiștii să aprecieze valențele și potențialul ei de aplicabilitate în marea diversitate de ramuri ce alcătuiesc arborele economiei naționale românești.

Întrucît noțiunea de proces circular activ de valorificare superioară a materiilor prime și energiei se referă la conceperea unor complexe de producție care să asigure o mai rațională specializare și dimensionare și să permită prelucrarea și valorificarea tuturor componentelor din materiile prime, folosirea și refolosirea energiei, propunem participanților la dezbatere și cititorilor revistei să reflecteze asupra unor probleme de actualitate cum ar fi : **criteriile noi** de alegere și concepere a proceselor circulare active menite să țină seama de complexitatea materiilor prime și de interdependențele ce apar în procesele productive, urmărind să valorifice superior toate particulele din materiile prime ; **direcțiile în care ar trebui acționat** pentru adaptarea conceperii tehnicilor și tehnologiilor de producție la cerințele realizării unor procese circulare active; **evoluția gîndirii tehnice și a proiectării** tehnicilor și tehnologiilor de producție pentru a putea asigura :

a. Reducerea la maximum rațional a consumului de materii prime și materiale ; compatibilitatea reducerii raționale cu nivelul calitativ, performanțele tehnologice și durabilitatea produselor ;

b. Extinderea volumului și sortimentelor producției extractive prin identificarea și atragerea în circuit a tuturor resurselor ;

c. Reintroducerea în producție a deșeurilor, reziduurilor etc.

d. Reducerea cheltuielilor de transport ;

e. Diminuarea indicelui de consum energetic pentru producție, reducerea consumului de energie în exploatarea utilajelor și aparatelor electrice ;

f. Utilizarea cu randamentul cel mai înalt a tuturor surselor de energie ;

g. Folosirea bioproductivității ;

h. Evitarea poluării, proces realizat prin utilizarea unor tehnici și tehnologii noi ;

i. Utilizarea superioară a forței de muncă, extinderea policalificării.

Imperativul unei viziuni sistemice. Necesitatea viziunii sistemice asupra procesului circular activ, a concepției de organizare a complexelor de producție care să asigure prelucrarea și valorificarea superioară a tuturor componentelor din materiile prime și a energiei decurge din însăși complexitatea problemelor implicate vizînd discipline numeroase și domenii de graniță. Care sînt noile exigențe și noul rol al unei asemenea viziuni ?

Foarte schematic ne limităm să precizăm că această viziune implică modificări în ce privește :

— Modul de concepere a rolului, finalității și funcțiilor producției de bunuri materiale ;

— Modificări în accepțiunea, criteriile de apreciere și metodologia de calcul a categoriei de eficiență economică ;

— Modul de fundamentare a necesității de concepere și proiectare a obiectivelor de investiții ;

— Modul de concepere și proiectare a fluxurilor tehnologice ;

— Modul de orientare a cercetării științifice și cu deosebire în domeniul tehnicii și tehnologiei ;

— Modul de utilizare a resurselor naturale și de evaluare a calităților lor productive ;

— Modificări în atitudinea față de resursele naturale și față de impactul proceselor de producție asupra menținerii echilibrelor naturii ;

— Modificări în concepția despre calitatea, utilitatea și durabilitatea produselor ;

— Modificări în mecanismul și structurile economiei ;

— Modificări în mentalitatea și comportamentul oamenilor, în înțelegerea noilor restricții și a rigorilor de economicitate.

Necesitatea tratării multidisciplinare este determinată de diversitatea, complexitatea și interdependențele problematicii. Tratarea riguroasă din punct de vedere economic, din alte puncte de vedere (fizic, chimic, al științelor biologice, tehnic și tehnologic, geografic, sociologic etc.) implică confruntarea de opinii la care invităm toți cititorii revistei.

Implicații economice. Soluțiile privind ridicarea eficienței economice prin conceperea procesului circular activ de valorificare superioară a resurselor asigură sporirea beneficiilor nete pentru societate provenite din investițiile productive ; ele urmăresc concomitent :

1. **În toate domeniile productive**

— Mărirea familiei de produse obținute din aceeași materie primă, avînd ca urmare creșterea beneficiilor etc. ; — Asigurarea utilizării unor surse noi, diversificate și eficiente de energie ; — Prevenirea unor ridicate cheltuieli de transport și depozitare ; — Evitarea cheltuielilor pentru depoluarea apelor, atmosferei, solului etc. ; — Conservarea mediului favorabil vieții și asigurarea de condiții optime pentru producția agricolă.

2. **În domeniul extractiv**

Schița de proces circular activ în extracție minereuri neferoase

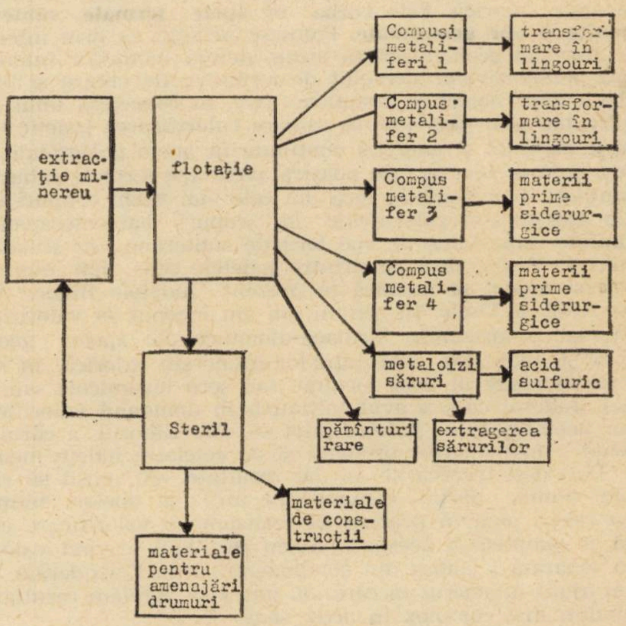
extracție minereu
flotație
Compuși metaliferi 1
transformare în lingouri
Compus metalifer 2
transformare în lingouri
Compus metalifer 3
materii prime siderurgice
Compus metalifer 4
materii prime siderurgice
metaloizi săruri
acid sulfuric
Steril
pămînturi rare
extragerea sărurilor
materiale de construcții
materiale pentru amenajări drumuri

— Sporirea valorii produselor obținute dintr-o unitate de materie primă minerală ; — Reducerea cheltuielilor pentru extracție (soluții geotehnologice) — Diversificarea producției de metale și alte substanțe utile ; — Evitarea scoaterii din producție a terenurilor și evitarea poluării ; — Reducerea cheltuielilor de transport ; — Diminuarea importului de minereuri, reducerea cheltuielilor de transport ale acestora :

3. **În domeniul prelucrării**

— Reducerea cheltuielilor materiale ; — Creșterea ponderii proceselor prelucrative în costurile de producție ; — Obținerea de producții maxime cu consumuri (costuri) energetice reduse ; — Diversificarea producției ; — Creșterea duratei de viață a

Schița de proces circular activ în industria lemnului

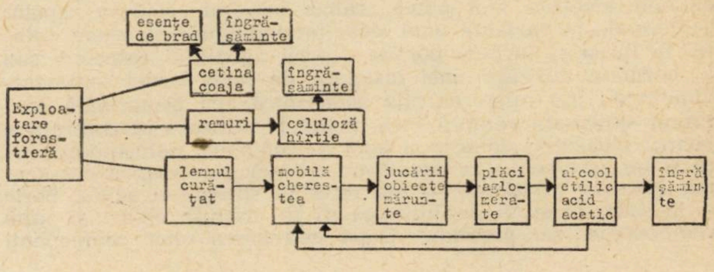
esențe de brad
îngrășăminte
cetina coaja
îngrășăminte
Exploatare forestieră
ramuri
celuloză hîrtie
lemnul curățat
mobilă cherestea
jucării obiecte mărunte
plăci aglomerate
alcool etilic acid acetic
îngrășăminte

produselor avînd ca efect reducerea cheltuielilor de înlocuire și realizarea de beneficii suplimentare.

4. În domeniul energetic

Reducerea consumului (cheltuieli) de energie ; — Valorificarea superioară a resurselor energetice ;

— Stimularea diversificării producției de utilaje și tehnologii pentru recuperarea energiei și pentru valorificarea superioară a resurselor noi de energie.

Ne exprimăm convingerea că experiența practică și cunoștințele de specialitate ale participanților la dezbatere vor fi valorificate prin analiza sistemică a unor obiective de producție concrete (întreprinderi, centrale) în cadrul cărora sau pe structura cărora s-ar putea concepe procese circulare active de valorificare superioară a materiilor prime și materialelor. Prin dezvăluirea mecanismelor interne prin care diferitele elemente ale proceselor de producție, reciproc dependente, pot fi completate și făcute să acționeze în mod unitar în vederea asigurării unei funcționări optime, adică a valorificării tuturor componentelor materiilor prime prelucrate și a utilizării integrale a energiei, vor putea fi formulate propuneri concrete de soluții răspunzînd celor mai stringente comandamente ale actualității economice.

Procesul circular activ în valorificarea apelor geotermale

AURELIAN MANILICI — Aș dori, foarte pe scurt, să pornesc de la un exemplu, cu intenția ca acesta să genereze unele concluzii legate de tema pe care o dezbatem. Voi căuta să dau un exemplu asupra posibilității de valorificare complexă și completă a unei materii prime care atrage în mod deosebit atenția prin caracterul ei — aș spune insolit — în ce privește geneza resurselor, cît și în privința posibilităților de valorificare practic totală a componenților utili care sînt : apa, sărurile minerale și gazele dizolvate precum și un conținut important de energie calorică. Este vorba de **apele termale subterane denumite și ape geotermale.** Folosesc prilejul ca prin intermediul „Revistei economice“ să atrag atenția factorilor interesați asupra perspectivelor deosebit de atractive de creare și organizare a unor obiective complexe care, în concepția unui proces circular activ sînt apte să asigure valorificarea practic integrală a materiei și energiei conținute în apele geotermale.

Așa cum se știe, în țara noastră avem ape termale subterane în cantități importante și încă din cele mai vechi timpuri unele din acestea sînt valorificate în scopuri balneoterapeutice. Zăcăminte importante de ape termale subterane sînt situate în Cîmpia de Vest a țării iar printre județele cele mai interesate sub acest aspect se numără în prezent județele Bihor, Satu Mare, Arad și Timiș. În ultimii ani am început să valorificăm nu numai proprietățile farmaco-dinamice ale apelor geotermale ci și, mai ales, conținutul lor de energie calorică, în scopuri de încălzire (a unor locuințe sau sere legumicole sau floricole). Județul care a avut inițiativa în domeniul valorificării apelor geotermale — județul pilot — este Bihorul, a cărui experiență a fost ulterior preluată și de celelalte județe menționate. Dar, deși încercările au dat rezultate, am reușit să valorificăm numai parțial componenții utili ai apelor termale. N-am reușit pînă în prezent să realizăm o valorificare complexă și completă a acestora. Avem rezultate privind valorificarea separată a unora din componenții utili. Considerăm însă că am ajuns la stadiul în care am putea să corelăm rezultatele, să gîndim mai complex în acest sens.

Ce ar însemna în cazul apelor geotermale, o valorificare complexă și completă ? În țara noastră deși există resurse destul de importante de ape termale subterane, în ce privește debitele individuale și temperaturile obținute la diferite sonde sîntem mai puțin favorizați față de alte țări care au avut norocul să aibă surse cu debite și temperaturi mai mari decît la noi, pentru adîncimi mai mici ale sondelor forate în acest scop. Dar și în situația țării noastre, fie la una din sonde cu un debit corespunzător, fie prin cumularea debitelor a 2-3 sonde cu temperaturi convenabile, situate la distanțe nu prea mari una de alta, s-ar putea realiza **necesarul de apă geotermală pentru a putea fi utilizată integral într-o valorificare în trepte,** începînd cu degazeificarea și **obținerea de hidrocarburi gazoase** urmată de **producerea de energie** electrică în prima treaptă, într-o microcentrală geotermică și încheind ciclul de valorificare prin **introducerea apei în sol pentru irigații.** Producerea energiei electrice s-ar putea realiza folosind căldura apelor geotermale în varianta unui ciclu termodinamic cu agent volatil de lucru și turbină pentru vaporii agentului respectiv sau în varianta utilizării unei instalații de tipul buclei termogravimetrice ; din microcentrala geotermică apa geotermală conținînd suficientă căldură încă, poate fi utilizată în continuare pentru încălzirea de sere și apoi în complexe balneoterapeutice și de agrement ; în penultima treaptă s-ar realiza extragerea sărurilor conținute — mă refer în special la acidul boric și la sodă, existînd posibilitatea să fie extrase chiar și alte componente mai prețioase. După extragerea unor componenți minerali utili, apa geotermală cu conținut diminuat de săruri și de energie calorică, poate fi foarte bine utilizată pentru irigații, fără pericolul unor poluări saline sau termice a suprafețelor irigate.

Exemplul pe care l-am dat de schemă integrată de valorificare complexă — care s-ar realiza practic pe aceeași platformă — a apelor geotermale, este o variantă a mai multora posibile dar bazate pe același principiu. Realizarea **practică** a unei astfel de scheme integrate de valorificare este, după opinia mea, **posibilă** și **necesară.** În prezent, consider că este momentul să depășim faza de pionierat și să trecem la o **sistematizare a exploatării apelor geotermale** și a **valorificării superioare** a **energiei calorice** și a **celorlalți componenți utili** ai acestei materii prime. Mă gîndesc la un fel de poligon experimental care s-ar putea realiza, să zicem în județul Bihor, undeva în apropierea unor sonde existente în conservare, putînd fi oricînd reactivate. Desigur că este necesar un studiu prealabil care, în principal, să stabilească variantele posibile de valorificare complexă și integrată, compararea variantelor și în funcție de mărimea efectelor economice (energetice) și sociale cumulate, corelată cu investițiile necesare, să determine eficiența economică a acestor scheme integrate. La proiectarea complexă în vederea realizării unei astfel de platforme ar putea să colaboreze unități de proiectare din domeniul energeticii, industriei extractive, gospodăriei comunale, industriei chimice și agriculturii. Desigur că beneficiarul unei asemenea investiții complexe și pentru început cu caracter experimental, ar putea fi oricare din județele menționate anterior .

Realizarea unei valorificări complexe — în trepte — a energiei și celorlalte componente utile ale apelor geotermale, **ar însemna,** în lumina tematicii pe care o dezbatem, **asigurarea utilizării diversificate** a unei **noi surse de energie ; sporirea valorii produselor** obținute **dintr-o unitate** de materie primă minerală ; **valorificarea superioară** a unor resurse energetice, **stimularea diversificării producției de utilaje și tehnologii** pentru valorificarea superioară a unei noi surse de energie. Desigur că realizarea unui astfel de obiectiv implică și modificări în modul de fundamentare a necesității acestuia, modificări în modul de concepere și proiectare a fluxurilor tehnologice și modificări în criteriile de apreciere a eficienței .

Multiple interdependențe obiective

MIHAI CAPĂTĂ. — Aș vrea să mă refer în special la precizarea conceptului de proces circular activ care, dacă este bine precizat și unitar înțeles, poate servi corespunzător pentru scopuri practice. În legătură cu aceasta aș dori să fac cîteva considerații asupra componentelor și implicațiilor acestei noțiuni, care desigur, ar putea să ne ajute ca să folosim un limbaj comun.

După părerea mea, conceptul de proces circular activ vizează două laturi diferite ale organizării superioare a producției, legate între ele, dar nu neapărat intercondiționate. **Prima latură** privește cerința ca întreaga varietate de substanțe, de energie cuprinse în materii prime să fie valorificată integral în procesul de producție, evitîndu-se risipa, pierderile de substanțe, de energie, precum și riscul de poluare a mediului. Această cerință derivă din necesitatea obiectivă de a folosi cu maximum de eficiență resursele disponibile, în condițiile în care acestea devin tot mai limitate în raport cu necesitățile economiei, în creștere continuă. **Cea de a doua latură** se referă la modul de realizare practică a acestei cerințe — prin organizarea producției în unități complexe, în măsură să asigure prelucrarea integrală a materiilor prime în aceeași unitate de producție pînă la transformarea întregii lor substanțe în produse utile. Aceasta înseamnă, după părerea mea, că unitatea de producție se constituie sau se specializează după criteriul materiei prime prelucrate și nu după criteriul produselor realizate, cum se întîmplă obișnuit astăzi. Aceasta presupune de asemenea sporirea gradului de complexitate a unităților economice, ca urmare a unei mari varietăți de instalații, de tehnologii, de meserii și respectiv de produse livrate. Acest mod de organizare a producției țintește la mărirea eficienței economice prin eliminarea, îndeosebi, a cheltuielilor de transport pentru materialele care ar urma să fie prelucrate în alte unități și care, în cazul unor reziduuri, al unor deșeuri și altor materiale pot fi foarte ridicate.

Consider că examinarea separată a celor două laturi poate fi fructuoasă pentru mai buna precizare a conceptului de proces circular activ, ca și pentru utilizarea lui în scopuri practice. **Primul aspect** al conceptului de proces circular activ mî se **pare esențial pentru ridicarea substanțială a eficienței economice** pe ansamblul economiei naționale. Al doilea aspect, cel al organizării producției în unități complexe după criteriul materiei prime prelucrate, după părerea mea nu poate fi absolutizat, fiind necesară o analiză de la caz la caz a eficienței și eficacității aplicării acestui principiu, prin luarea în considerare a tuturor factorilor tehnici, economici și sociali care concură la realizarea eficienței economice și la asigurarea unor parametri superiori de calitate în producție. Mă gîndesc că ar fi probabil greu de condus întreprinderi avînd o structură de producţie şi tehnologică deosebit de complexă. Cred de asemenea că organizarea producţiei în unităţi complexe, care urmăresc valorificarea completă a elementelor componente ale oricărei materii prime, nu trebuie să împiedice aplicarea principiului specializării care asigură o eficienţă sporită sub aspectul productivităţii muncii şi al realizării unei calităţi superioare a produselor.

Poate ar fi cazul să examinăm dacă acest sistem de organizare nu s-ar putea aplica mai bine la nivel de centrală, considerînd centrala ca o unitate complexă organizată şi specializată pe principiul prelucrării unei materii prime, iar în cadrul acesteia să funcţioneze unităţi specializate, mai mult sau mai puţin independente şi amplasate în mod convenabil, unităţi care să poată să acţioneze din puncte de vedere distincte asupra materiei prime supusă valorificării.

Pentru înţelegerea mai clară a conceptului de proces circular activ mi se pare util a face apel la unele concepte şi rezultate practice obţinute prin aplicarea analizei input-autput la studiul structurii economiei naţionale. Aplicarea metodelor de analiză input-output, fundamentate pe informaţiile din balanţa legăturilor dintre ramuri, la studiul structurii economiei din diferite ţări, a pus în evidenţă existenţa, în cadrul unor economii, a unei aşa numite **ordini ierarhice a ramurilor** care compun sistemul de producţie ; în alte cazuri s-a semnalat preponderenţa unei **ordini circulare.**

Ordinea ierarhică este caracteristică sistemului de producţie în care sînt preponderente relaţiile lineare dintre ramurile şi subramurile de producţie. Acest tip de relaţii este determinat de gradul de complexitate al diferitelor produse care se realizează în economie, de numărul etapelor de prelucrare prin care trec aceste produse pînă ajung în categoria bunurilor de consum final, de gradul de specializare şi de cooperare a unităţilor de producţie. Astfel, produsele care se obţin în unele ramuri trec direct în categoria bunurilor destinate consumului final, altele însă — şi în condiţiile unei economii moderne numărul lor este tot mai mare — trec dintr-o ramură în alta pentru a fi prelucrate succesiv pînă obţin forma în care sînt consumate definitiv, fie în cadrul consumului final, fie în cadrul celui intermediar.

Ordinea circulară apare atunci cînd unele produse se consumă în aceeaşi ramură în care au apărut, pentru obţinerea altor produse. Un exemplu tipic îl constituie produsele vegetale consumate ca furaje în creşterea animalelor în cadrul ramurii agriculturii ; tot relaţie circulară apare şi în cazul cînd unele produse, care au parcurs mai multe faze de prelucrare în diferite ramuri, se întorc în ramura iniţială de producţie sau în alte ramuri anterioare, pentru a fi consumate ; este cazul resturilor şi deşeurilor metalice sau de hîrtie care se refolosesc ca materie primă la producerea metalului sau a hîrtiei.

Punerea în evidenţă a ordinii ierarhice bazată pe relaţia lineară sau a celei circulare din cadrul unei economii se face cu ajutorul datelor din balanţa legăturilor dintre ramuri prin procedeul numit „aranjarea triunghiulară a ramurilor“ în această balanţă. Acest procedeu constă în ordonarea ramurilor în balanţă în ordinea crescîndă a numărului de ramuri cu care se află în relaţie o ramură de producţie dată. Se consideră că ordinea ierarhică a sistemului de producţie, bazat pe relaţii lineare între ramurile componente, este caracteristică economiilor mai avansate, cu o pronunţată diviziune socială a muncii şi o structură complexă. Relaţiile liniare dintre ramuri sînt impuse de natura şi succesiunea proceselor tehnologice, precum şi de specializarea producţiei, nu numai după natura produselor, dar şi pe faze tehnologice. Relaţiile circulare sînt efectul modului de organizare a producţiei sociale, în unităţi cu funcţii complexe, iar în unele cazuri ca urmare a unor procese tehnologice circulare.

Tehnicile de analiză input-output au permis să se releve în structura economiilor naţionale studiate grupări de ramuri în aşa-numite „blocuri triunghiulare“. Acestea reprezintă grupări de ramuri înrudite printr-o caracteristică de obicei fizică, în cadrul cărora există o mai mare tendinţă de circularitate.

O grupare a ramurilor pe blocuri, în sensul menţionat, utilizată în unele studii referitoare la structura economiilor naţionale, propune următoarele blocuri : 1. ramuri care produc produse finale nemetalice ; 2. ramuri care produc produse finale metalice ; 3. ramuri care produc produse de masă (materii prime) nemetalice ; 4. ramuri care produc produse de masă (materii prime) metalice ; 5. ramuri care produc produse energetice şi energie electrică ; 6. ramuri care furnizează servicii.

În alte studii numărul blocurilor se stabileşte la 4 şi anume : 1. produse metalice ; 2. produse nemetalice ; 3. energie ; 4. servicii.

Una din concluziile studiilor efectuate cu această metodă este aceea că blocurile de ramuri — astfel cum au fost constituite — sînt aproape independente unele de altele. Cu alte cuvinte, fiecare bloc se constituie şi se dezvoltă fără relaţii semnificative cu ramurile din celelalte blocuri, existînd legături importante din punct de vedere economic şi tehnologic numai între ramurile aceluiaşi bloc. Excepţie face numai blocul ramurilor de servicii, care are legături cu ramurile din toate blocurile. Acest model considerat de cercetători drept **structură fundamentală a producţiei**, a fost identificat în economia a numeroaset ţări aflate la niveluri de dezvoltare diferite.

Aş adăuga faptul că analiza input-output operează cu o serie de concepte şi clasificări de o deosebită utilitate, pentru tema pe care o discutăm, şi anume mă refer la clasificarea produselor în : primare, secundare, asociate, înrudite ca funcţii economice, precum şi gruparea acestora în produse destinate consumului final, consumului intermediar şi în cadrul acestuia pe grade de transformare a materiei prime, luîndu-se în considerare 3—4 faze mari de prelucrare. Conceptele şi clasificările respective se bazează pe definiţii relativ riguroase, ceea ce permite utilizarea lor într-un cadru ştiinţific adecvat şi pentru elaborarea de modele şi scheme ale fluxurilor de producţie din economia naţională.

Am evocat unele din conceptele şi concluziile studiilor efectuate cu ajutorul metodei balanţei legăturilor dintre ramuri, cu intenţia de a evidenţia că în ştiinţele economice actuale există concepte şi metode care oferă posibilitatea studierii într-o abordare sistemică a structurii economiei naţionale şi a interdependenţelor din activitatea economică. Aceste concepte şi metode îşi află o pronunţată aplicabilitate în cadrul procesului circular activ, identificîndu-l cu rigori de bază ale dezvoltării

Desigur, orice proiecte şi măsuri de perfecţionare a concepţiei şi a modului de organizare a procesului de producţie, în vederea perfecţionării structurii sistemului economic şi a măririi eficienţei sale, sînt implicit legate de cunoaşterea cît mai aprofundată a caracteristicilor economiei noastre, de evaluarea corectă a interdependenţei între ramurile şi sectoarele de producţie, de abordarea problemelor într-o perspectivă sistemică. Aceasta necesită o continuă perfecţionare şi îmbogăţire a metodelor şi instrumentelor pe care le utilizăm în activitatea practică. Ele trebuie să asigure o informaţie mai bogată şi mai complex prelucrată, precum şi realizarea unor studii şi cercetări aprofundate, în viziunea sistemică, studii care să fundamenteze opţiunile şi direcţiile de perfecţionare a modului de organizare a producţiei.

Integrarea administrativă – criteriu de organizare

TEODOR POPA — Procesul circular activ de valorificare a resurselor prespune o serie de integrări interdisciplinare. Integrarea tehnologică este obligatorie, iar integrarea teritorială este recomandabilă, deşi nu obligatorie, aşa cum arăta tovarăşul Capătă. Cred că există încă o integrare utilă în scopul arătat, şi anume **integrarea administrativă.** Aceasta ar consta în organizarea unor complexe de producţie, pe baza interdependenţelor tehnologice create de fluxurile de materiale şi energie între unităţile cu profile diferite de producţie. În acest fel se adaugă pentru discuţie **un al treilea criteriu de organizare a complexelor de producţie** la cele două criterii enunţate de tovarăşul Capătă şi anume cel actual pe bază de produs şi cel bazat pe materia primă, considerat avantajos din punctul de vedere al utilizării complete a resurselor.

Criteriul organizării bazat pe interdependenţa tehnologică între unităţi ar avea avantaje din punctul de vedere al optimizării economice de ansamblu a unui complex de producţie. Pentru că există uneori situaţii în care optimizarea economică a ansamblului este în contradicţie cu interesele economice ale unora dintre componentele sale. Fără o integrare administrativă în care să existe un obiectiv comun pentru organizatorii şi responsabilii de procese tehnologice diferite, care sînt interdependente, este greu să se presupună că se va renunţa la calculul strict al economicităţii proprii unui produs în favoarea ansamblului. Evident, există şi alte aspecte la fel de importante pentru producţie, ca de exemplu al specializării tehnice, care acţionează în favoarea celorlalte forme de organizare enunţate.

În domeniul energiei electrice, integrarea tehnologică cu alte domenii industriale se realizează pe **marile platforme industriale,** în cazul de faţă o expresie a procesului circular activ. Această integrare s-a bazat pe aplicarea consecventă a termoficării şi a avut ca rezultat realizarea de mari economii de combustibil. În centralele electrice de termoficare amplasate pe platformele industriale se produce concomitent energie electrică şi căldură livrată consumatorilor din obiectivele învecinate. Aici se realizează şi o integrare teritorială obligatorie din cauza imposibilităţii de transport la mare distanţă a căldurii.

Integrarea tehnologică prin livrarea subprodusului căldură este doar un prim pas în sensul procesului circular activ de valorificare a resurselor. Dezvoltarea integrării este posibilă pe baza resurselor secundare de energie de pe platforme. Sensul de circulaţie între centrala electrică şi obiectivele industriale nu trebuie considerat a fi unic. Astfel, pe platforma Galaţi, gazul de furnal şi gazul de cocserie au sensul de circulaţie de la Combinatul siderurgic spre centrala electrică de termoficare unde sînt valorificate prin producerea de energie electrică şi căldură.

Mai există și alte resurse secundare, ca de exemplu căldura ce poate fi recuperată la oțelării. În legătură cu acestea trebuie observat că utilizarea lor pentru satisfacerea unui consum de căldură reduce de obicei livrarea de căldură din centrala de termoficare, căreia i se înrăutățesc astfel indicatorii tehnico-economici. Mai mult, există posibilitatea ca unele resurse energetice secundare din industrie să fie valorificate în circuitul termic al centralei (de exemplu ca abur în preîncălzitoarele din circuitul apei de alimentare) ceea ce ar înrăutăți indicatorii tehnico-economici ai centralei, dar ar îmbunătăți economicitatea pe ansamblu adică ar fi eficient pentru economia națională întrucît ar evita consumuri de combustibili.Pentru a face posibilă optimizarea economică de ansamblu, adică sporirea beneficiilor nete pentru societate, nu trebuie neglijat un aspect, care poate părea formal și anume sistemul de planificare și urmărire a realizărilor. Acesta trebuie să fie adaptat astfel ca să țină seama de rezultatele favorabile pentru ansamblu ale unor măsuri și să admită în aceste cazuri, dacă e necesar, și porțiuni descendente ale unor grafice de economicitate pe produse.

În ceea ce privește integrarea teritorială, aceasta apare în special în cazul resurselor energetice secundare. Trebuie menționat totuși faptul că implantarea în teritoriu a obiectivelor industriale în general, depinde de variate criterii de optimizare, cum este de exemplu criteriul minimizării cheltuielilor de transport al materiei prime și al produselor. În particular, ca referire la schița de proces circular activ în centrale electrice propusă pentru discuție de către tovarășa Maria Popescu îmi permit să fac unele completări. Este necesar să se prevadă și sensul invers de circulație al fluxului de substanță și energie, în special pentru resursele energetice secundare. Fluxul de substanțe ieșite din centrală poate fi completat cu bioxid de carbon (utilizabil în parte în industria alimentară), sulf utilizabil în industria chimică și ca produs util extras eventual (dacă e economic) din cenușă, poate fi menționată alumina.

Dimensiuni de universalitate ale specializării

CONSTANTIN IONETE — Trecerea de la valorificarea selectivă, și deci parțială a proprietăților fizice și chimice dominante ale materiilor prime și materialelor, la una integrală, prin tehnologii și mecanisme economice corespunzătoare, în măsură să conserve prin producție potențialul inițial, este trăsătura de bază a procesului circular activ. Există și alte accepții ale procesului circular : una, cu o largă utilizare, privind recircularea apei, respectiv revenirea acesteia la parametrii inițiali, după îndeplinirea anumitor funcții, prin aplicarea unor tratamente corespunzătoare. De asemenea reintroducerea în procesele de prelucrare a unor materiale, mai ales a metalelor, după ce produsele în care au fost încorporate și-au îndeplinit funcțiile economice, se încadrează în același proces. Dar aceste cicluri nu prezintă complexitatea tehnică și mai ales economică implicată de realizarea procesului circular activ, propriu-zis.

În acest cadru, consider necesar ca, încă în faza de proiectare, pe lîngă identificarea și rezolvarea problemelor tehnice ale procesului circular activ să se acorde importanța cuvenită fundamentării **eficienței soluțiilor adoptate**. Un punct de pornire îl constituie evaluarea economiilor sau consumului suplimentar de energie pe care îl cere valorificarea integrală a materiilor prime și a celor derivate în procesul circular activ. De exemplu, utilizarea cenușilor sau a altor reziduuri rezultate din procesele de valorificare a metalelor sau altor substanțe, pentru producerea de materiale de construcții sau de alte materiale, este uneori realizabilă dar cu consumuri mari de energie, cu procese tehnologice mai complicate și costisitoare. O simplă comparație însă a acestor costuri cu acele rezultate din producerea unor materiale de construcții clasice nu este concludentă, fiind necesar să se ia în considerație restricțiile referitoare la aceste ultime resurse, avantajele obținute ca urmare a diminuării poluării, etc.

Un aspect deosebit îl constituie **realizarea de înlocuitori** în cadrul procesului circular activ. Și în acest caz cerințele eficienței impun confruntarea producției de înlocuitori cu produsele realmente deficitare, pentru evitarea redundanței și totodată cuantificarea avantajului înlocuirii. Pentru astfel de calcule se poate utiliza, de exemplu, cunoscutul **model al evaluărilor obiectiv determinate**, elaborat de Kantorovici sub forma coeficientului de deficit. Acest procedeu, care are la bază raportul dintre costul înlocuitorului și costul materialului deficitar, poate fundamenta atît opțiunile pentru înlocuitori cît și fundamentarea prețului acestora în așa fel încît să stimuleze folosirea lor efectivă în producție.

De asemenea, atît în cadrul procesului circular activ cît și în afara lui, revine ca o cerință a valorificării superioare a materiilor prime și materialelor problema prelungirii durabilității acestora. Consider însă că nu se poate absolutiza parametrul durabilității produselor, după cum trebuie să tindem spre valorile maxime ale nici unui parametru tehnic sau economic dacă acest lucru nu este cerut de funcționalitatea produsului. Nu avem nevoie de produse cu durate de funcțiune peste limitele impuse de introducerea progresului tehnic, perfecționarea sistemelor constructive, timpul normal de funcționare etc. Acesta pentru că durabilitatea nu este un parametru absolut ci determină costuri direct proporționale cu prelungirea ei. Prezintă interes stabilirea fundamentului tehnic și economic al **punctului optim practic al durabilități** ca expresie a relației dintre aceasta și eficiență.

În încheiere, o mențiune specială în legătură cu problema **specializării** în producție. Am impresia că în legătură cu specializarea persistă încă în unele laturi un concept valabil pentru tehnica de la începutul acestui secol. Descompunerea procesului de muncă în operațiuni simple preluate de mașini mînuite prin îndemînare de om, corespunde mașinismului. În epoca automatizării proceselor de muncă solicitarea activității intelectuale a omului în producție și integrarea proceselor de prelucrare, implică nemijlocit modificarea conceptului de specializare. În abordarea nouă a noțiunii, a conceptului specializării se încadrează de fapt și noile preocupări pentru condițiile de lucru, fie cu caracter ergonomic, fie cu caracter social cum sînt cele privitoare la desființarea benzii-rulante, a înlocuirii organizării muncii pe procese izolate cu organizarea pe ateliere și secții complexe ș.a. Evident, depășirea specializării prin integrare este realizabilă pe o anumită bază tehnică, asigurată în prezent de mijloacele electronice.

Virtuțile viziunii sistemice

CORNELIU RUSSU — Unul din punctele tematicii propuse pentru dezbaterea de astăzi, pe care personal o apreciez în mod deosebit pentru claritatea concepției și pentru caracterul ei exhaustiv, se referă la **imperativul abordării sistemice a problematicii proceselor circulare active.** Ce elemente noi aduce abordarea sistemică și, funcție de aceste elemente, ce implicații practice determină ?

În primul rînd, viziunea integratoare pe care o aduce abordarea sistemică și care este esențială pentru crearea unor asemenea complexe productive, în ideea realizării în cadrul lor a proceselor circulare active. În această viziune integratoare, fiecare parte componentă a unui ansamblu își pierde rațiunea de a fi prin ea însăși, și capătă rațiune numai prin integrarea ei în ansamblu, prin rolul pe care îl joacă în cadrul acestuia. **În al doilea rînd,** efectul de sinergie : potențialul ansamblului nu reprezintă simpla sumă aritmetică a potențialelor componentelor luate separat, ci este mai mult decît aceasta. În realizarea proceselor circulare active efectul de sinergie își găsește o admirabilă ilustrare. **În al treilea rînd,** toate caracteristicile abordării sistemice își găsesc, de asemenea, deplină aplicabilitate în cadrul proceselor circulare active. Pe baza acestei abordări se pot realiza, de pildă, bilanțurile de materiale, bilanțurile energetice, bilanțurile de cheltuieli și venituri la scara întregului proces circular activ, ceea ce reclamă producerea unor mutații de concepție în tratarea problemelor respective.

Din aceste trei aspecte esențiale ale abordării sistemice, pentru care pledează și tematica ce o dezbatem, ce implicații practice decurg ?

În primul rînd, modul de înfăptuire a acestei integrări. Ea trebuie să se realizeze, după părerea mea, pe trei planuri. Primul, al integrării unității în complexul productiv organizat pe baza proceselor circulare active. Al doilea plan — cel al integrării unităților din diferite ramuri ; multe din schemele de procese circulare active propuse aici vizează secvențe ale acestor procese tehnologice, care se desfășoară în diferite ramuri. Al treilea plan — cel al integrării complexului productiv pe plan local, în cadrul geografic și în cel economico-administrativ teritorial.

Aceste integrări au implicații practice directe în ceea ce privește mecanismul planificării, în așa fel încît să realizeze multiplele integrări amintite în planurile unitare pentru fiecare complex organizat pe principiul procesului circular activ.

A doua implicație se referă la formele organizatorice. Pe bună dreptate s-a subliniat aici ideea că diversitatea proceselor circulare active — și în tematică s-au propus numai 5—6 scheme de asemenea procese din diferite ramuri — reclamă și forme organizatorice adecvate. În această privință se pot adopta mai multe forme : o primă formă ar fi la nivel de centrală, prin integrarea într-un proces circular activ a mai multor unități care realizează diferite secvențe ale procesului și care aparțin aceleiași centrale (cazuri care se referă de pildă la industria lemnului) ; a doua formă ar putea fi la nivel de platforme, situație în care eterogeneitatea unităților integrate pune problema adoptării unor forme organizatorice specifice, care la ora actuală nu există ; în sfîrșit, o a treia formă s-ar putea referi la unități distincte care să ființeze în continuare în subordinea diferitelor centrale și ministere, dar pentru care va trebui să se creeze mecanismul cooperării între ele la realizarea procesului circular activ.

A treia implicație majoră, legată de primele două, constă în necesitatea asigurării unui cadru legislativ adecvat privind organizarea și funcționarea complexelor în care se realizează procese circulare active. **A patra implicație** vizează necesitatea abordării multidisciplinare a cercetării și proiectării unui complex productiv creat pe ideea procesului circular activ. În această privință, date fiind incidențele extrem de complexe și resimțite în diferite ramuri ale unui asemenea complex, precum și anvergura științifică a problemelor, aș vedea create colectivele multidisciplinare de cercetare și proiectare sub coordonarea directă, nemijlocită, a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Acesta ar putea dispune institutelor de cercetări și proiectări din diferite ramuri vizate de un asemenea proces circular activ, detașarea unor cadre de tehnologi, energeticieni, constructori, ecologi etc., care să realizeze proiecte adecvate diferitelor condiții specifice de implementare. În fine, **a cincea implicație** privește, în optica realizării proceselor circulare active, necesitatea reconsiderării metodologiei de calcul a eficienței, în sensul că aceasta nu mai este suficient de concludentă la nivelul unui produs sau unei unități, ci trebuie tratată la scara unităților complexului în care se realizează procesul circular activ. Aceasta reclamă, pe de o parte, punerea la punct a unei metodologii noi de înregistrare a cheltuielilor și de repartizare a cheltuielilor generale între diferitele unități componente, iar pe de altă parte, a unei metodologii de calcul a eficienței la nivelul complexului în care se realizează procesul circular activ, și care trebuie neapărat coroborată cu cadrul legislativ adecvat.

Corelări valorice necesare

AUREL IANCU — În luarea mea de cuvînt de astăzi mă voi referi la trei probleme cu implicații profunde asupra conceperii proceselor circular active de valorificare a resurselor : a) dimensiunile fluxurilor de materiale în economiile industriale ; b) valorificarea deșeurilor și a produselor uzate ; c) evaluarea bănească a resurselor.

a) Intensificarea proceselor productive și consumptive pe măsura dezvoltării industriale duce la o lărgire a gamei de materiale utilizate și la ridicarea cantității fluxului de materiale pe tot parcursul proceselor economice. Fluxurile materiale, într-o economie industrializată, de la desprinderea din natură pînă la întoarcerea în natură sub formă de reziduuri sînt deosebit de ample și complexe. Amploarea cantității fluxului de materiale este dependentă de amploarea dezvoltării industriei energetice, a industriei de prelucrare a diferitelor materiale, a aglomerărilor urbane, precum și de nivelul de dezvoltare a consumului final.

După un calcul aproximativ rezultă că în fiecare an cantitatea de materii prime și combustibili atrase în circuitul economic pentru prelucrare și consum, inclusiv cele importate, se ridică în România la peste 200 milioane de tone. Potrivit unor estimări, în S.U.A., cantitatea acestora este de circa 3 miliarde tone, din care mai mult de jumătate combustibili minerali. Aproape în întregime cantitățile menționate suferă transformări nu numai fizice ci îndeosebi chimice. Se apreciază că **reziduurile eliminate în atmosferă, provenite din prelucrarea și utilizarea acestor materiale și din combinarea lor chimică, inclusiv din combinarea cu oxigenul din atmosferă, reprezintă circa trei pătrimi din greutatea menționată a materialelor utilizate.** Eliminarea în atmosferă a reziduurilor are loc sub formă de :

a) carbon combinat cu oxigenul din atmosferă, dînd oxidul și bioxidul de carbon ; b) hidrogen combinat cu oxigenul din atmosferă dînd vaporii de apă ; c) oxid de carbon, bioxid și oxid de azot, bioxid de sulf etc. d) particule fine de materii prăfoase. Cantități mari de reziduuri se elimină în natură sub formă lichidă — diferite produse chimice, sub formă solidă — gunoi și produse uzate, sub formă de materii solide dizolvate sau nedizolvate în apă, rezultînd din acestea ape industriale și orășenești uzate. Paradoxal, aceste cantități sînt cu atît mai mari cu cît o economie este mai industrializată, oferind deci instrumente necesare pentru contracararea efectelor negative ale industrialismului. Cel puțin astfel se înscriau tendințele de pînă acum 5-10 ani în urmă. Iată, deci, procesul circular activ chemat, prin funcțiile sale amintite în dezbaterea trecută, **să crească randamentul destul de scăzut de utilizare a materialelor, să depolueze atmosfera de toate aceste substanțe scăpate de sub incidența producției.**

b) Activitatea de producție este un proces în care are loc schimbul permanent între om și natură : desprinderea resurselor din natură pentru prelucrarea lor în produse folositoare : restituirea în mediul natural a materialelor sub formă finală, de deșeuri, resturi de producție și produse uzate. După un anumit timp, cu o întîrziere mai mare sau mai mică, aceste categorii de materiale trebuie integrate, o parte în ciclul biologic iar altă parte în circuitul economic. Prima formă de integrare cunoscută sub numele de reciclare naturală are loc mai cu seamă cu ajutorul agenților biologici iar cea de-a doua — reciclarea artificială — se face de către om.

Atîta timp cît abundența unor resurse exploatabile asigura costuri de producție mult mai scăzute decît cele pe care le-ar putea asigura utilizarea deșeurilor, iar influența negativă a evacuării acestora în natură asupra factorilor de mediu nu începuse încă să-și facă apariția, de regulă, reciclarea a rămas în afara teoriei și practicii economice, nereprezentînd interes nici din punctul de vedere al eficienței economice și nici din cel al moralei ecologice. Însă **lucrurile — mai bine spus optica —s-au schimbat.** Problema reciclării amintite a căpătat o tot mai mare importanță și a început să intre în cîmpul de preocupări ale ecologilor și apoi ale economiștilor, și aceasta în măsura în care au început să-și facă, firesc, apariția efectele negative asupra factorilor de mediu cu pierderi pentru economie. Ea capătă în prezent aspecte deosebit de acute, ținînd seama de caracterul deficitar al resurselor și de creșterea costurilor noilor resurse extrase din natură. În situația în care nici acum la nivelul întreprinderii folosirea deșeurilor nu este încă eficientă, este necesară intervenția statului, respectiv a forurilor de resort, prin măsuri menite să devanseze acțiunile de reciclare a deșeurilor în vederea preîntîmpinării apariției unor influențe negative în sistemele ecologice și temperării creșterii extracției de resurse din natură.

c) În general, există pretutindeni tendința ca ratele de recuperare a resturilor de producție și a deșeurilor să crească substanțial, ceea ce apare ca un fapt pozitiv pe linia cerințelor privind conservarea resurselor naturale și protecția mediului înconjurător.

Ceea ce ar putea aduce, după opinia mea, un aport deosebit la valorificarea deșeurilor și a produselor uzate în economia noastră ar fi o mai corectă evaluare a resurselor energetice și a materiilor prime deficitare prin **stabilirea unor prețuri de producție și de livrare care să reflecte mai bine valoarea lor de întrebuințare și caracterul lor accentuat de rarefiere în perspectivă.** Totodată, un rol însemnat în gospodărirea complexă a resurselor trebuie să revină și evaluării resurselor naturale. Consider că a sosit timpul de a evalua bănește și resursele minerale ale subsolului ca și resursele de apă astfel încît asemenea evaluări să fie utilizate ca instrumente eficiente în acțiunea amplă de raționalizare a extracției și a utilizării în producție a tuturor resurselor, acțiune pusă în strînsă corelație cu cerințele creșterii economice în perspectivă. Anumite situații generînd consumuri specifice mari pentru materii prime și resurse energetice, un factor de recuperare mic a numeroase resurse minerale, risipa în circuitul economic tocmai la acele resurse care în perspectivă se vor împuțina tot mai mult, se datoresc, în bună măsură, tocmai faptului că **prețurile se stabilesc doar pe baza valorii curente și că nu se iau în considerare în măsură suficientă elementele specifice determinante privind situația actuală și de perspectivă a acestor resurse.**

Un concept răspunzînd comandamentelor obiective ale creșterii eficienței

PERSIDA TUROVSCHI — Noi discutăm aici probleme ale procesului circular activ, efectele pozitive asupra economiei, ale aplicării acestui concept. Elemente ale ideii ca atare sînt însă pe deplin incorporate în exigențele economisirii resurselor de materii prime și energie, ca o chestiune, dacă mă pot exprima astfel, de bun simț economic. Îngăduiți-mi să mă refer, în acest sens, la unele aspecte din uzina „Republica“ și din Centrala de prelucrări metalurgice unde lucrez.

Urmărindu-se o folosire superioară a materiei și energiei, a fiecărei particule și componente ale acestora, la indicația Conducerii superioare de partid și de stat, concretizate prin Decretul nr. 620/1973 devenit și Legea nr. 140/1973, s-au luat o serie de măsuri importante. În primul rînd am trecut la schimbarea și modernizarea arzătoarelor la cuptoarele metalurgice, la care o contribuție deosebită a avut-o I.C.E.M.-ul și în urma căreia s-a obținut o reducere de circa 15% la consumul de gaz metan. S-a trecut apoi la modernizarea cuptoarelor tehnologice ; pot să arăt că pînă la ora actuală s-au modernizat în centrală 22 cuptoare ceea ce a avut ca urmare o reducere de consum de combustibil cu 15 500 tcc. Urmează ca pînă în 1981 să se modernizeze încă 42 cuptoare, acțiune în urma căreia economia de combustibil va fi încă de 20 000 tcc. Este important de remarcat că măsurile amintite și o serie de alte măsuri tehnologice și organizatorice au condus în fiecare an la scăderi de consumuri energetice raportate la producția globală, de la 32 Kgcc la 1 000 lei producție globală în 1975 la 24,9 Kgcc la 1 000 lei producție globală în 1977.

În cincinalul actual se pun în funcțiune cîteva întreprinderi metalurgice noi între care Întreprinderea de țevi Zalău, Întreprinderea metalurgică Beclean, Întreprinderea metalurgică Focșani, Întreprinderea de țevi Zimnicea — la a căror proiectare, am putea să spunem că după principii ale procesului circular activ, s-a ținut cont de obținerea unor consumuri specifice energetice cît mai mici în comparație cu unitățile similare existente. De exemplu, la I.S.C.L. Galați se consumă — la sîrmă și produse din sîrmă 125 kgcc/t., la I.L. Brăila 117 kgcc/., iar I.M. Beclean va folosi numai 41,3 kgcc/t. La I.T. Zalău se pune în funcțiune un laminor continuu de țevi la care gradul de folosire a energiei termice este la nivelul randamentelor realizate pe plan mondial la instalații similare. Se are în vedere, de asemenea, folosirea deșeurilor ca materii prime pentru obținerea unor produse..

Cu privire la folosirea resurselor energetice secundare, modificînd însuși statutul de „energie reziduală“ nemeritat de resursele energetice secundare, depistînd diferite căi de valorificare a acestora și înlăturînd supapele de risipă, valorificînd energia secundară în alte instalații, în scopuri tehnologice sau netehnologice sau mărind randamentul folosirii combustibililor în instalațiile metalurgice, anul acesta vom recupera 77 000 Gcal, urmînd ca pînă în trim. I 1979 să ridicăm cifra de recuperare cu încă 35 000 Gcal/an, la utilajele existente. Cu toții însă considerăm că valorificarea integrală a resurselor materiale de energie rămîne o problemă deschisă.

Dialectica economisirii substanței și energiei

IHOR LEMNIJ — Cred că noi economiștii păcătuim chiar împotriva noastră atunci cînd antamăm orice discuție punînd în față problema eficienței concepută implicit sau explicit în mod static. Atunci cînd anticipăm trebuie să avem în vedere faptul că lucrurile se vor schimba. Eficiența trebuie concepută mai dialectic, mai istoric, în sensul că ea evoluează în funcție de niște condiții date uneori din afară, alteori dinăuntru. Oricît de simplă ar fi ideea noastră despre eficiență trebuie să recunoaștem că **ea nu este un lucru dat, ci unul care evoluează și încă nu chiar liniar.** Orice obiect de investiție este ineficient un timp. În perioada de construcție și montaj el consumă și nu dă nimic. Ca să nu mai vorbesc de o soluție tehnică nouă care are nevoie de mai multe perioade preproductive, preinvestiționale, înainte ca efectul să înceapă să se producă, să crească și pe urmă să compenseze cheltuielile efectuate.

Aș vrea să subliniez **realismul** concepției propuse astăzi pentru discuție. Valorificarea la maximum a substanței și a energiei este montată în sistemul tehnologic al societății în evoluția lui, conținînd puternice elemente active de **reducere a consumurilor.** Intensificarea și extinderea acțiunii acestor elemente devine firească în condițiile în care prețurile materiilor prime și ale energiei manifestă tendințe de creștere.

Problema economisirii de energie este mai dificilă decît economisirea de substanță, cel puțin așa indică unii autori pentru ca însăși reintroducerea unor deșeuri în circuitul industrial necesită energie. Energia nu poate fi înlocuită cu nimic. Dar istoria ne arată că omenirea a fost tot timpul confruntată cu probleme pe care le-a depășit. Între paranteze îngăduiți-mi să evoc un exemplu privind epuizarea resurselor de materii prime. Mult timp lemnul a fost principala materie primă a meșteșugarilor. O corabie de pe vremea reginei Elisabeta a Angliei necesita 2000 de stejari de 100 de ani. Dacă tehnica nu trecea la alte tipuri de materiale, astăzi nu mai aveam păduri. Dar istoria ne oferă, de asemenea, exemple de reducere a consumului de purtători de energie primară în mai multe domenii. În ce privește cocsul, de la peste 1000 kg cocs la tona de fontă s-a ajuns la mai puțin de 500 kg. În producția de energie electrică, de la circa 3 kgcc/kWh la începutul începuturilor s-a ajuns la aproximativ 300 gcc/kWh, adică o scădere de circa 10 ori. Poate că nu în toate domeniile a avut loc acest proces. În construcția de mașini nu avem prea multe date istorice ; atîtea cîte sînt arată însă că a avut loc un proces pronunțat de reducere a consumurilor. În orice caz, în sistemul tehnologic al umanității există rădăcini adînci pentru amplificarea economisirii de substanță și energie.

S-ar putea discuta **problema specializării.** Într-adevăr, specializarea are servituțile bine cunoscute. Dar ea este, în același timp, una din marile căi de sporire a productivității, printre altele una din premisele automatizării. Aș vrea să subliniez efectele specializării din punctul de vedere al temei pusă în discuție.

Este cunoscut că în soluțiile de reducere a consumurilor de **substanță și energie, acestea se înlocuiesc cu inteligență, are loc un proces de substituție.** Trec pentru moment peste faptul că inteligența costă — metodele de evaluare a acestui cost fiind o problemă în sine. Dar există niște limite fizice de aplicare a inteligenței la substanță și energie. Îmi închipui o cantitate de inteligență raportată la o cantitate de substanță, la gram, centimetru cub de substanță ș.a.m.d. Pentru a se realiza o încorporare de cantitate mare de inteligență în substanță este nevoie de **simplificarea structurilor substanțiale și acest lucru se realizează tocmai prin specializare.** În producția industrială modernă (am în vedere construcția de mașini) este aproape preponderentă — în producția de piese, specializată pe piese, în montajul realizat distinct ș.a.

O problemă acum privind reintroducerea produselor secundare în circuitul productiv. Am spus că pentru aceasta este nevoie de energie. În schimbul inteligenței, consumul respectiv trebuie realizat astfel în limitele acceptabile. Este posibil ? Cred că da. Consider că nu risc să mă lansez într-o discuție filozofică arătînd că noi cunoaștem sisteme care funcționează foarte bine la un nivel energetic foarte scăzut : este vorba de organismele vii. Noi trăim și funcționăm foarte bine la o temperatură de mai puțin de 37 de grade. Cred că această funcționare la nivel energetic scăzut este posibilă datorită unei organizări foarte subtile a materiei. Cum tehnica este de extracție bionică, imită într-un mod ocolit sistemele vii aspirînd spre apropierea de modul de organizare și de randament a sistemelor vii, fiind o bionică conștientă. Privită dialectic problema, se poate afirma că se întrevăd însemnate posibilități pentru a ne apropia de o eficiență mai mare și a introduce în zona noastră de abordare tehnică și **resursele de potențial mai scăzut și de concentrare energetică mai scăzută.**

Sigur problemele se impun nuanțate. Mi se pare că la ora actuală energia solară nu poate deveni o sursă majoră de energie, pentru simplul fapt că pentru a capta o cantitate mai mare este necesară o suprafață foarte mare de elemente de captare, ceea ce este costisitor ca atare. Nu știu nici dacă din această energie difuză se poate obține o energie necesară concentrată pentru a acționa diverse sisteme tehnice. Am putea spune deci că încă sîntem sub limitele date de eficiența economică privită static. În dinamică, însă, nu putem ști dinainte ce se va întîmpla cu cutare energie, că cutare soluție nu este eficientă, pentru că ea poate intra rapid în zonele eficienței, nu putem ști viitorul cu precizie pentru că inventivitatea omului, creșterea clarviziunii lui intervine permanent. Dar ceea ce putem spune este că progresul științific în interacțiune cu cel tehnic și cu restricții de sporire a eficienței economice creează noi posibilități. Și putem ști că printr-o acțiune organizată în mod corespunzător se pot obține progrese continue în ceea ce privește aplicarea principiului procesului circular activ de valorificare a resurselor.

Proces solicitat de cerințe economice vitale

CLAUDIU GIURCĂNEANU — Conceptul de proces circular activ, urmărind valorificarea integrală, superioară a materiilor prime, consider că nu se referă numai la acelea care solicită o prelucrare tehnologică. Există și unele resurse naturale care nu sînt întotdeauna materii prime și care prezintă o valoare capitală în viața societății. De exemplu, aerul, apa care nu pot fi supuse prelucrării industriale în complexe de producție. Trebuie să ne întrebăm deci : între ce parametri se înscriu cerințele de integrare a pămîntului, a celorlalte surse amintite în procesul circular activ ? Revenind însă la problemele de conținut ale procesului circular activ, se poate observa de la început că acesta răspunde cu promptitudine unora din cele mai stringente probleme, care se află astăzi în prim plan, în cele mai multe țări ale globului, fie ele dezvoltate sau în curs de dezvoltare : **utilizarea chibzuită a resurselor ținînd seama de caracterul lor limitat.**

Pretutindeni se caută mijloace tehnice adecvate în scopul unei valorificări depline a resurselor. Pentru țara noastră această acțiune are un caracter vital, ținînd seama, pe de o parte, de nevoile tot mai mari ale unei economii ce se dezvoltă accelerat, iar pe de altă parte de volumul relativ restrîns de rezerve de materii prime și energetice de care dispunem, comparativ cu alte țări. Rezervele de petrol ale țării sînt strict limitate. Aceeași situație se relevă și în ce privește gazele naturale. Nu sînt suficiente nici calitativ și nici cantitativ rezervele de huilă cocsificabilă. Importăm de aceea și huilă de cocs și cocs metalurgic, în jur de 5,5 milioane tone luate împreună. Iar cît privește rezervele de minereuri de fier, acestea practic aproape nu contează. La producția noastră națională de 2,8 milioane tone, importăm o cantitate de peste 4 ori mai mare, pentru a face față nevoilor siderurgiei. În aceste condiții facem parte din primii 10 producători continentali de oțel. Cu totul modeste sînt și rezervele de minereuri neferoase (Cu, Ph, Zn) iar altele de mare valoare industrială, ca de exemplu cositorul, ne lipsesc.

În afara resurselor minerale, probleme tot atît de stringente se impun și pentru resursele biologice ca și pentru cele funciare. Procentul de împădurire a teritoriului țării ne așează sub media pe continent. Exploatările abuzive din trecut care au depășit plafonul limită al regenerării naturale anuale, au diminuat considerabil productivitatea pădurilor, ceea ce a impus elaborarea unor reglementări privitoare la limitarea volumului anual de tăiere. Resursele de apă sînt de asemenea moderate. Limitîndu-se numai la consumul casnic, în 1950 s-au distribuit peste 113 milioane m^3, iar în prezent acest nivel a urcat la aproape 1,5 miliarde m^3, între altele datorită faptului că numeroase comune rurale se alimentează direct din conductele de aducțiune. Necesarul global este în continuă creștere : 1,2 miliarde m.c. în 1950, 15 miliarde m.c. în 1975, 22 miliarde m.c. în 1980 și peste 35 miliarde m.c., după unele estimări, pentru 1990. Se mai adaugă, fără îndoială și asocierea diferențiată a resurselor în teritoriu, a centrelor lor de prelucrare. De aici transporturi lungi și costisitoare.

Iată, deci, că spicuind numai în linii mari latura disponibilităților resurselor noastre, valorificarea integrală și superioară a acestora este de o **stringentă și semnificativă actualitate.** Elaborarea unor tehnici și tehnologii asigurînd desfășurarea procesului circular activ, ne apare indiscutabil ca eficientă și avantajoasă. Condițiile favorabile în acest sens sînt întru-totul îndeplinite. „**Țara noastră** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu —dispune azi de un mare număr de specialiști și muncitori iscusiți. Avem oameni talentați, inventivi, dornici să facă totul pentru a contribui la dezvoltarea economiei românești, la progresul științei în general. Trebuie însă să folosim mai bine această uriașă forță creatoare a poporului nostru“.**

Faptul că conceperea și aplicarea tehnologiilor și organizărilor necesare implică o seamă de investiții, unele directe, iar altele, colaterale, investiții îndreptate și pentru policalificarea forței de muncă, amplificarea cercetărilor științifice etc. nu trebuie să ne conducă la aprecierea simplistă a unor raporturi de rentabilitate, ci este necesar să luăm în calcul efectele pozitive, economice, sociale, ecologice ș.a. înlănțuite pe care le favorizează procesul.

Evaluarea și depășirea unor restricții tehnice și economice

NICOLAE BELLI — Îmi este mai clar acum conceptul de „valorificare circulară activă a resurselor naturale“, chiar dacă unele aspecte vor mai cere clarificări. Este neîndoielnic că, prin conținutul său, acest concept reprezintă o problemă extrem de complexă, pentru că prefigurează o nouă orientare, deci și o nouă practică de prelucrare a resurselor naturale, deosebită esențial de cea pe care o cunoaștem, și cu care ne-am obișnuit funciar de zeci de ani de zile. Este vorba, cu alte cuvinte, de un concept nou în știința economică, cu implicații restructuratoare asupra strategiei și practicii creșterii economice, de unde și importanța deosebită a punerii lor în discuție publică - și, prin aceasta, în circuitul general al ideilor.

Se cuvine să subliniez că, deși unele elemente fragmentare ale acestui concept se întîlnesc și în alte elaborate, o încercare de abordare sistematică, într-o înțelegere unitară a lui, personal o găsesc expusă pentru prima dată în studiile publicate de tov. dr. Maria Popescu. Punerea acestei probleme stimulează la noi abordări ale procesului de valorificare a materiei și energiei.

Se pune întrebarea : este într-adevăr nevoie de o nouă concepție și o nouă practică privind modul de valorificare a materiei și energiei ? Răspunsul, fără să fie simplu, solicită, dacă nu o analiză mai profundă, cel puțin o privire comparativă a celor două modalități — actuale și preconizate —, aflate în competiție, pentru a li se evidenția trăsăturile definitorii distinctive.

Prima și cea mai importantă caracteristică distinctivă o constituie însăși premisa de la care pornește fiecare. Astfel dacă elemente ale sistemului actual de valorificare a materiei și energiei se bazau pe abundența resurselor naturale și energetice, în schimb, sistemul circular activ pornește de la un set întreg de restricții obiective : limitarea și epuizabilitatea multor resurse naturale (petrol, gaze naturale etc.) trecerea la valorificarea unor resurse mai sărace și în condiții de exploatare mai grele (adîncime, mediu acvatic etc.)

O altă caracteristică, derivată din cea anterioară, o constituie faptul că dacă în anumite modalități prezente se realizează o valorificare selectivă a elementelor utile cuprinse în materie după criteriul randamentului economic cel mai ridicat, elementele cu randamentul descrescînd fiind, lăsate de o parte, în noul sistem se preconizează a se valorifica toate elementele utile conținute în resursele naturale, deci și cele cu eficiență redusă.

O a treia trăsătură apare în legătură cu costul creșterii economice. În primul caz, valorificarea resurselor cu randament crescînd reprezintă, cînd celelalte condiții rămîn constante, un factor de ieftinire a costului creșterii economice. În cazul al doilea, acțiunea legii fertilității descrescînde a resurselor naturale reprezintă, dacă celelalte condiții, mai ales de tehnică, rămîn neschimbate, un factor care încarcă încă din start costul creșterii economice. Desigur, este vorba numai de o tendință, fiindcă în realitate ea este înlăturată sistematic de efectele progresului tehnic care ieftinesc tehnologiile de extracție a elementelor mai sărace din cadrul aceleiași resurse. În sfîrșit, sistemul actual de valorificare a materiei și energiei, fiind selectiv, orientat spre resursele și elementele constituente mai abundente, este generator de risipă, prin : nevalorificarea elementelor mai sărace dintr-o resursă naturală atrasă în circuitul economic ; prezența deșeurilor și reziduurilor ; pierderea energiei secundare sau reziduale etc. ,precum și prin lipsa de preocupare pentru valorificarea acestora, pentru că nu se justificau economic.

Din compararea chiar sumară a celor două modele de valorificare a resurselor naturale și energetice, rezultă că, în condițiile unor restricții tot mai severe pe care le întîmpină astăzi economia națională, — și avem în vedere mai ales caracterul limitat al celor abundente și trecerea la resurse mai sărace — valorificarea circulară activă a materiei apare drept unica soluție pentru viitorul creșterii economice.

Ideea valorificării integrale și complexe a materiei și energiei este o doleanță nu întîmplătoare, pornită cumva, din moralitatea faptului bun în general, ci una cu **valoare de cerință obiectivă** a cărei acțiune se prevede a fi pe termen lung. Problema însă este de a ști dacă această necesitate — de a folosi integral toate elementele din materie — este totodată și posibilă.

Prima restricție în acest sens este de ordin tehnic. Pînă acum lumea, fiind orientată spre valorificarea pe care am numit-o selectivă, anume doar a elementelor mai abundente a elaborat și tehnici avansate corespunzătoare pentru prelucrarea acestora ; celelalte elemente nefăcînd obiectul unor preocupări de valorificare, nu au nici tehnică corespunzătoare. De abia în ultimii ani, mai ales după 1973, cînd a izbucnit criza energetică și de materii prime, lumea a început să se agite și să pună la punct unele tehnologii care să permită valorificarea elementelor nevalorificate inițial, sau rămase ca reziduuri din prima prelucrare.

Un alt exemplu, îl reprezintă cel al șisturilor bituminoase. Pînă acum, prezența predominantă a petrolului ca resursă energetică ieftină, n-a pus problema necesității valorificării și a șisturilor, din care cauză omenirea nu și-a creat încă nici tehnologiile necesare. De abia în ultimii ani s-a trecut la elaborarea acelor tehnologii care vor permite valorificarea unei imense resurse naturale, dar cu un conținut energetic pe unitatea de materie mult mai sărac decît al petrolului (de peste 10 ori) și cărbunilor (de peste 6 ori). În mod similar se pune și problema valorificării cenușilor, căldurii reziduale de la furnale, termocentrale, combinatele petrochimice etc. Așadar, ca să valorificăm integral materia naturală și energia trebuie să avem tehnologiile necesare. Crearea lor nu este imposibilă, însă nici rezolvabilă peste noapte ; ea presupune cercetări organizate, cu programe precise, ceea ce și observăm dealtfel în ultimii ani în țara noastră, ca și în alte țări.

A doua restricție este de ordin economic, mai precis de eficiență economică. În valorificarea selectivă, această eficiență era determinată și de om, prin tehnica de prelucrare industrială, dar și de natură, prin abundența și ieftinitatea resursei respective. În procesul circular activ de valorificare, a resurselor naturale avem nevoie, pe de o parte, de o dezvoltare mult mai puternică a tehnicii decît în cazul precedent, iar pe de altă parte, de dezvoltarea nu a oricărei tehnici, ci a uneia care să realizeze eficiența dorită. Pentru ilustrare mă voi folosi și în acest caz de unele exemple. Se știe că hidrogenul este un combustibil de înaltă calitate și prezent în natură (roca terestră, apele mărilor și oceanelor, etc.). Practic el este o resursă inepuizabilă. Cu toate acestea, omenirea nu-l poate folosi încă din cauza ineficienței economice a tehnicilor de producere a lui. În principal, el se produce prin descompunerea apei cu ajutorul electrolizei, a temperaturilor și presiunilor înalte și a microorganismelor. Toate aceste tehnici sînt cunoscute și prin folosirea lor se poate obține hidrogen, dar energia consumată pentru descompunerea apei este mai mare decît energia obținută prin arderea hidrogenului rezultat. Tehnicile amintite, așadar, nu sînt exotermice și, din această cauză, neeconomice. Este evident că omenirea nu-și poate permite să consume energie mai multă decît produce. Cercetătorii însă nu stau cu brațele încrucișate ; au descoperit nu de mult, acum doi ani, o nouă tehnică, fotoliza, la perfecționarea căreia lucrează intens. Prin această metodă, apa este descompusă în hidrogen și oxigen cu ajutorul luminii solare, energie suficientă și gratuită, și a unor catalizatori, folosiți într-o combinație chimică, cu o structură asemănătoare clorofilei, formată din ruteniu și dipiridil. La nivel experimental, această tehnică se dovedește capabilă de o eficiență economică acceptabilă.

Dar nu numai la nivelul producției, ci și la cel al consumului de hidrogen sînt necesare tehnici noi. Asemenea tehnici se creează deja relativ ușor în diferite colțuri ale lumii. De exemplu, în orașul Provo (statul Utah — SUA), prin modificări simple ale carburatorului și aprinderii la actualele motoare cu ardere internă, un întreg parc de mașini a fost adaptat, la noul combustibil în condiții de eficiență concurențială. Folosind tehnici noi, s-a construit, cu titlu experimental, o localitate numită „Hydrogen Village“, în care toate locuințele, în număr de 38, urmează a folosi, începînd cu încălzirea și terminînd cu tunsul ierbii, numai hidrogenul drept combustibil. Inițiative similare găsim și în Europa. În toate aceste cazuri, tehnologiile utilizate experimental demonstrează că numai din momentul în care asigură și cerința eficienței economice, ele pot fi integrate într-o strategie de valorificare complexă a unei resurse naturale.

Din cele relatate mai sus, ca și din alte realități pe care nu putem să le analizăm în acest spațiu restrîns, rezultă că valorificarea circulară activă a resurselor naturale se anunță ca o mare speranță a omenirii, utilizabilă ca o strategie generalizată cînd tehnicile de producție vor asigura condițiile de eficiență necesară, astfel încît să nu frîneze, ci să stimuleze cadența creșterii economice.

TEORII · IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

OPINII PRIVIND DEZVOLTAREA LA ECONOMIȘTII DIN SUDUL ȘI SUD-ESTUL ASIEI (II)

ÎN STUDIILE economiștilor la care ne-am referit un loc important îl ocupă **problemele agriculturii** și ale tehnicii de producție. În opinia majorității economiștilor „revoluția verde", introdusă cu mare zgomot începînd cu mijlocul deceniului 6, nu a rezolvat problema creșterii producției agricole și a alimentației.

Presupunînd tehnologii moderne care necesită investiții mari de capital, ea a favorizat în unele cazuri agravarea sărăciei și a subocupației1). Partea covîrșitoare a producătorilor agricoli au fost ruinați, sau rămași fără ocupație și descalificați. De aceea, o dată cu transformările sociale care sînt preconizate în mediul rural, și implicit în agricultură, statul ar trebui să asigure înlesniri micilor fermieri, asistență tehnică și financiară, să facă investiții importante în infrastructura economică și socială din mediul rural, să creeze posibilități de acces țăranilor cu gospodărie mică la sistemul de irigații, de introducere a unor soiuri de cereale care necesită un număr mai mare de lucrători pe hectar, de restabilire a valorii meșteșugurilor și artelor locale ș.a. Deși mulți economiști asiatici sînt tributari concepției lui Mahatma Gandhi, care a caracterizat mecanizarea drept „un element dăunător dacă există mai multe miini pentru muncă decît sînt necesare", în opiniile oamenilor de știință din Asia sînt tot mai frecvente elemente realiste ale strategiei agricole. Astfel, Jahid J. Burki consideră că principalele căi de mărire a producției le constituie îmbunătățirea folosirii sistemelor de irigație existente și creșterea productivității muncii pe suprafețele deja cultivate. Recunoscînd valențele dezvoltării agriculturii, mulți dintre ei înțeleg totodată că dezvoltarea agriculturii nu va fi capabilă să ofere de lucru decît unui procent din ce în ce mai redus din populație și că, în consecință, crearea unei **industrii naționale** nu poate fi subestimată. Analizînd strategia industrializării Indiei, adoptată acum mai bine de două decenii, profesorul indian R.N. Raj2), arată că aceasta a avut la bază cîteva premise principale: a) ritmul industrializării și al creșterii economiei naționale depinde de producția de cărbune, electricitate, fier și oțel, de industria de mașini grele și chimică; b) dezvoltarea industriei grele, constructoare de mașini, este atît de importantă încît, dacă este necesar, vor fi reduse sarcinile celorlalte subramuri ale industriei grele, pentru a i se da acesteia prioritate, căci după 4–5 ani aceasta ar facilita și grăbi industrializarea; c) deși sectorul privat va continua să aibă un rol important în dezvoltarea industriilor grele, noile industrii vor fi dezvoltate mai ales de către stat, prin sectorul public; d) sporirea producției de bunuri de consum va fi posibilă prin extinderea industriei casnice sau manuale – inclusiv agricultura; e) cît timp șomajul nu va fi lichidat sau adus sub control, „producția de uzină a bunurilor de consum nu va fi dezvoltată decît acolo unde asigură creșterea de bunuri de consum esențiale (antibiotice și alte medicamente etc.) și de export". În abordarea industrializării ar fi însă crucială îndeplinirea a două condiții: a) economiile să nu constituie o constrîngere pentru investițiile necesare înfăptuirii programului și b) modelul consumului (cererii) care apare să corespundă modelului producției (ofertei). Relativ opusă acestei concepții apare teza profesorului Rajni Kothari. Punînd în centrul politicii de industrializare problema ocupării forței de muncă, Kothari susține necesitatea unei descentralizări a dezvoltării industriilor în India, ca și a unor construcții publice masive la sate, toate avînd în vedere crearea și extinderea industriilor orientate spre utilizarea unui număr mare de lucrători. Kothari afirmă că modelul tehnico-economic împrumutat de la țările industrializate s-a dovedit a fi o himeră în ceea ce privește rezolvarea sărăciei și a accentuat încă și mai mult inegalitățile existente. Profesorul indian V. Dandekar consideră că „soluția economică fundamentală" la problema sărăciei și a șomajului este totuși „dezvoltarea industrială". El argumentează însă necesitatea participării lucrătorilor la repartiția profitului. Este nevoie, după opinia lui V. Dandekar, de un nou „cod de conduită" și o „etică socialistă" în conducerea industriei și a întregii economii.

Calea de dezvoltare națională – de asigurare a progresului general, calea care să determine transformarea radicală a societăților rămase în urmă – constituie una din temele larg dezbătute de gînditorii din țările asiatice. Deși în acest domeniu nu există o concepție unică, se constată frecvente elemente umaniste și ale doctrinei iluminist-progresiste, dar și elemente socialiste și marxiste care îmbogățesc valoarea teoretică și practică a diferitelor modele preconizate. Este unanim acceptată ideea că modelul clasic occidental de dezvoltare al țărilor industrializate, ca și „conceptul metropolitan" al dezvoltării societății sînt absolut inabordabile și inoportune, dacă nu chiar dăunătoare pentru mersul spre progres al lumii subdezvoltate. Profesorul indian U.K.R.V. Rao, cunoscător al marxismului, consideră că țările în curs de dezvoltare,

FIȘE

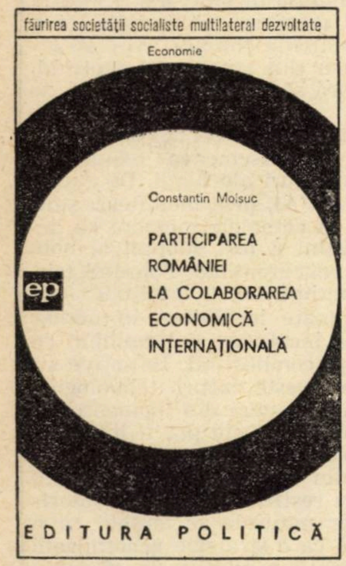
făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate
Economie
Constantin Moisuc
PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA COLABORAREA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ
ep
EDITURA POLITICĂ

● *Datele atestă – afirmă prof. dr. Constantin Moisuc în lucrarea* Participarea României la colaborarea economică internațională *(Editura politică, 1978, 144 p.) – că, cu cît o țară este mai dezvoltată, cu atît mai mari sînt cerințele și posibilitățile încadrării sale eficiente în diviziunea mondială a muncii. Experiența țării noastre confirmă această relație, România extinzîndu-și și diversificîndu-și schimburile economice cu alte state, fructificînd tot mai bine condițiile create de dezvoltarea sa economică. În volum se analizează mutațiile în structura fizică a comerțului exterior, relațiile de colaborare economică ale României cu țările socialiste, relațiile economice cu țările în curs de dezvoltare, schimburile economice cu țările capitaliste dezvoltate, formele de cooperare internațională în producție, în domeniul tehnico-științific, al comerțului, relațiilor bancar-financiare, problemele turismului și transporturilor internaționale, precum și ale echilibrului schimburilor economice externe. În acest context se prezintă în mod sistematizat o serie de concepte legate de cooperarea internațională, precum și un bogat material informativ privitor la acțiunile de cooperare ale României cu alte țări.*

Împotriva presiunilor protecționiste

● *În cartea* Floating Exchange Rates and International Monetary Reform *(Ratele de schimb flotante și reforma monetară internațională), American Enterprise Institute for Public Research, Washington, 1977, 148 p., prof. Thomas D. Willet trasează, bazîndu-se pe o cercetare istorică și pe propria experiență din perioada cînd a lucrat în conducerea direcției cercetării monetare internaționale din cadrul Ministerului de Finanțe al S.U.A., evoluția sistemului monetar internațional, inclusiv actualele încercări de reformă a sa. După Willet, rezultatele trecerii la rate de schimb flotante sînt mai apropiate de previziunile celor ce susțin această politică decît ale criticilor ei. Una din cele mai importante contribuții la reducerea conflictelor dintre politicile naționale ar fi o recunoaștere mai largă a faptului că excedentele balanțelor comerciale și de plăți nu sînt în mod necesar condiții ale prosperității economice ale țărilor în cauză. Autorul cere vigilență împotriva presiunilor protecționiste și autarhiste și militează pentru liberalizarea schimburilor și cooperarea financiară internațională.*

O abordare „environmentală" a problemelor Africii

● *Numărul pe ianuarie-martie 1978 al publicației trimestriale REVUE TIERS-MONDE este dedicat în întregime problemelor mediului și ale amenajării teritoriale în Africa –* Environnement et aménagement en Afrique. *Studiile, semnate de economiști, sociologi și alți specialiști din Franța, Elveția, S.U.A., Senegal, experți O.N.U., apar sub redacția lui Jacques Bugnicourd, responsabil al ENDA (Programul «Formation pour*

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

în special India, nu au altă opțiune privind calea de realizare a unor schimbări fundamentale majore în structura economică și socială decît aceea „de a realiza simultan revoluția industrială și transformarea socialistă"[3]). În concepția sa, interconditionarea economic-social-politic exclude în mod absolut calea capitalistă și orice altă cale intermediară și implică, în mod necesar, socialismul. În argumentarea strategiei indiene, profesorul U.K.R.V. Rao compară două modele alternative și posibile de economie „mixtă" (în perioada de tranziție). În modelul I, sectorul de stat favorizează creșterea rapidă a sectorului privat și concentrarea privată a puterii economice, iar deciziile fundamentale privind producția, repartiția, economisirea și investițiile sînt luate de sectorul privat sau ca urmare a presiunii exercitate de acesta. După opinia autorului, modelul I de economie mixtă utilizează pîrghiile puterii pentru favorizarea tipului de dezvoltare capitalistă, în interesul unei părți reduse a societății indiene. În modelul II, statul deține controlul punctelor strategice din economie, folosite ca pîrghii de comandă pentru determinarea direcției principale de dezvoltare economică. În acest model, sectorul privat este subordonat dezvoltării naționale pe linia socialistă, iar statul transformă „pîrghiile de comandă" în „pîrghii efective" pentru accelerarea ritmului de acumulare și mobilizare a resurselor. În concepția prof. Rao, acest model are ca fundament alianța politică a claselor sărace și mijlocii, bazată pe ideologia socialistă, în vederea eliberării energiei și inițiativei maselor, folosind pîrghiile puterii pentru a promova procesul transformării socialiste a economiei în interesul celei mai mari părți a societății indiene, în special a celei sărace. Numai acest model ar corespunde, după opinia sa, dezvoltării atît economice cît și socialiste a Indiei. În contextul unei critici raționale a civilizației și „modernizării" occidentale, Rajni Kothari concepe progresul general al Indiei în cadrul unei strategii cu schimbări structurale, economice, sociale și politice care, excluzînd capitalismul, îmbină tradiționalismul cu socialismul și vizează lichidarea pauperismului și a inegalităților sociale. Apreciind lucid gravele realități din societatea actuală indiană, Kothari crede că numai o „societate socialistă" real democratică, cu o putere descentralizată și care nu exclude „dirijarea economică de către stat", reprezintă singura cale pentru emanciparea țării. El susține, în același timp, necesitatea ca această dezvoltare să fie independentă, exprimîndu-și temerea că unele țări ar putea renunța la autonomia lor pentru cîteva „fărîmituri" de ajutor de dezvoltare.

După părerea grupului de experți ai Institutului Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Asiatică o strategie a dezvoltării în aceste țări ar presupune următoarele precepte fundamentale : omul – scop al dezvoltării ; dezalienarea omului ; dezvoltarea personalității colective a omului ; participarea, ca adevărată formă a democrației și bizuirea pe forțele proprii („self-reliance") ca expresie a încrederii omului în propriile sale capacități. Adepți ai concepției corespunzător căreia procesul de dezvoltare este endogen și specific fiecărei țări, ei recomandă în același timp crearea unui cadru internațional favorabil.

Pe plan intern se pune accentul – în concepția așa-numiților „fundamentaliști" – pe creșterea procesului acumulării prin evaluarea realistă a mediului natural de resurse și a potențialului tehnologic național, iar, pe plan extern, pe mobilizarea întregii comunități internaționale, întrucît interesele **fundamentale** pe termen lung ale majorității popoarelor lumii nu sînt opuse. Deși nu definesc politico-social aspectele acestei strategii, „fundamentaliștii" acceptă că factorii cauzali ai „actualei crize a dezvoltării", prin care trec țările rămase în urmă, își au originea în țările bogate și în mecanismul actual al sistemului mondial. „Bizuirea pe forțele proprii" s-ar caracteriza prin „geniul creator al poporului" și ar implica „eliminarea relațiilor de dependență, indiferent dacă ele sînt de natură națională sau internațională"[4]). „Self-reliance" nu ar trebui confundată cu o concepție îngustă de autosatisfacere sau autarhie, ci, dimpotrivă, ar presupune în mod necesar interdependențele inerente procesului dezvoltării.

Pătrunși de responsabilitatea ce le revine, de a răspunde la problemele esențiale și grave care decurg din realitățile lumii în care trăiesc, gînditorii economiști din țările în curs de dezvoltare din Asia sînt încă într-o fază de căutări, de închegare a unei veritabile doctrine economice privind progresul național general al societăților ce încep să se orienteze, abia după cel de-al doilea război mondial, spre făgașul civilizației moderne.

După cum se știe, partidul nostru acordă o atenție deosebită problemelor lichidării subdezvoltării, făuririi unei noi ordini economice internaționale, care să deschidă calea progresului mai rapid al țărilor rămase în urmă – pe baze care coincid în multe privințe, cum ar fi bizuirea pe propriile forțe, industrializarea țării, modernizarea agriculturii ș.a., cu cele preconizate de unii economiști din aceste țări.

Eufrosina IONESCU

---

[1]) B. Nasrudim (Malayesia) : Reports on research activities, Liaison Bulletin, 1977, p. 89—95.

[2]) R. N. Raj (India) : Linkages in industrialization and development strategy : some basic issues. Journal of development planning, 1975, nr. 8, p. 106—120.

[3]) U.K.R.V. Rao. Some fundamental aspects of socialist change in India. The Indian economic journal, 1974, nr. 3, p. 186—201.

[4]) P. Wignaraja (Thailanda). An annoted agenda for the discussion on „new development strategies". Liaison Bulletin 1977. p. 39.

FIŞE

l'Environnement», Dakar). În Cuvîntul introductiv al echipei ENDA se arată că în studiile și proiectele anterioare privitoare la amenajarea teritorială în Africa se pornea în general de la concepte importate ; autorii studiilor de față își propun să abordeze problemele pornind de la descrierea mediilor africane – caracterizate prin „agresiunea în forme multiple împotriva oamenilor și a naturii" : prelevarea energiei și minereurilor fără a se îngriji de viitorul economiilor africane ; distrugerea pădurilor ; erodarea solurilor ; progresul deșerturilor ; jaful în domeniul pescuitului ; dispariția unor specii animale ; malnutriția, maladia majorității africanilor ; foametea.

• *În volumul* Sorevnovanie za visokuiu effektivnost i kacesto *(Întrecere pentru eficiență și calitate superioară), Moscova, Editura „Pravda", 1978, 288 p. sînt prezentate noi forme de întrecere pentru eficiență și calitate relevate de experiența unor uzine, combinate, cooperative agricole de producție, organizații comerciale ș.a. Lucrarea reprezintă o culegere alcătuită de redactorii revistei „Ekonomiceskaia Gazeta", cu participarea unor activiști de partid, inovatori, cadre de conducere din întreprinderi industriale și agricole, sub redacția prof. A. F. Rumianțev, urmărind generalizarea unor metode avansate, preconizarea unor metodologii științifice de organizare a întrecerii, pentru creșterea eficienței acestui important factor al dezvoltării socialiste. Printre altele, se prezintă metoda planurilor individuale anuale și cincinale ale muncitorilor (producția medie orară a anului de bază x planul creșterii productivității muncii x fondul de timp de muncă planificat = volumul producției anuale), metoda „planurilor de întîlnire" individuale și pe brigăzi ș.a.*

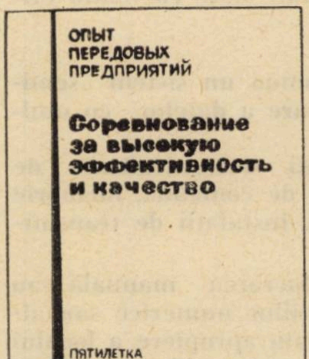

O inițiativă A.S.E. – Baia Mare : curs post universitar de inginerie economică

• *De două săptămîni se desfășoară la Baia Mare un curs postuniversitar de inginerie economică pe tema* Eficiența activității întreprinderii, *organizat de Catedra de eficiența activității economice din Academia de Studii Economice. Cursul este urmat de circa 100 specialiști care își desfășoară activitatea în întreprinderile din județ. Durata sa este de un an, fiind prevăzute 3 convocări a cîte două săptămîni. Activitățile cursului (metode și tehnici de calcul și creștere a eficienței, metode și modele de planificare a activității întreprinderilor, eficiența investițiilor, cercetări operaționale, marketing și relații valutare) sînt orientate în direcția perfecționării specialiștilor în problematica creșterii eficienței activității întreprinderii, ținîndu-se seama de cerințele actuale ale mecanismului economico-financiar. Examenul de absolvire prevede întocmirea unui proiect final pentru întreprinderea în care cursantul își desfășoară activitatea. Acesta trebuie să rezolve o problemă concretă a întreprinderii, fiind admis la susținere numai după ce conducerea întreprinderii avizează aplicabilitatea proiectului. Propunerile vor fi prezentate organelor locale de conducere economică în vederea urmăririi aplicării lor.*

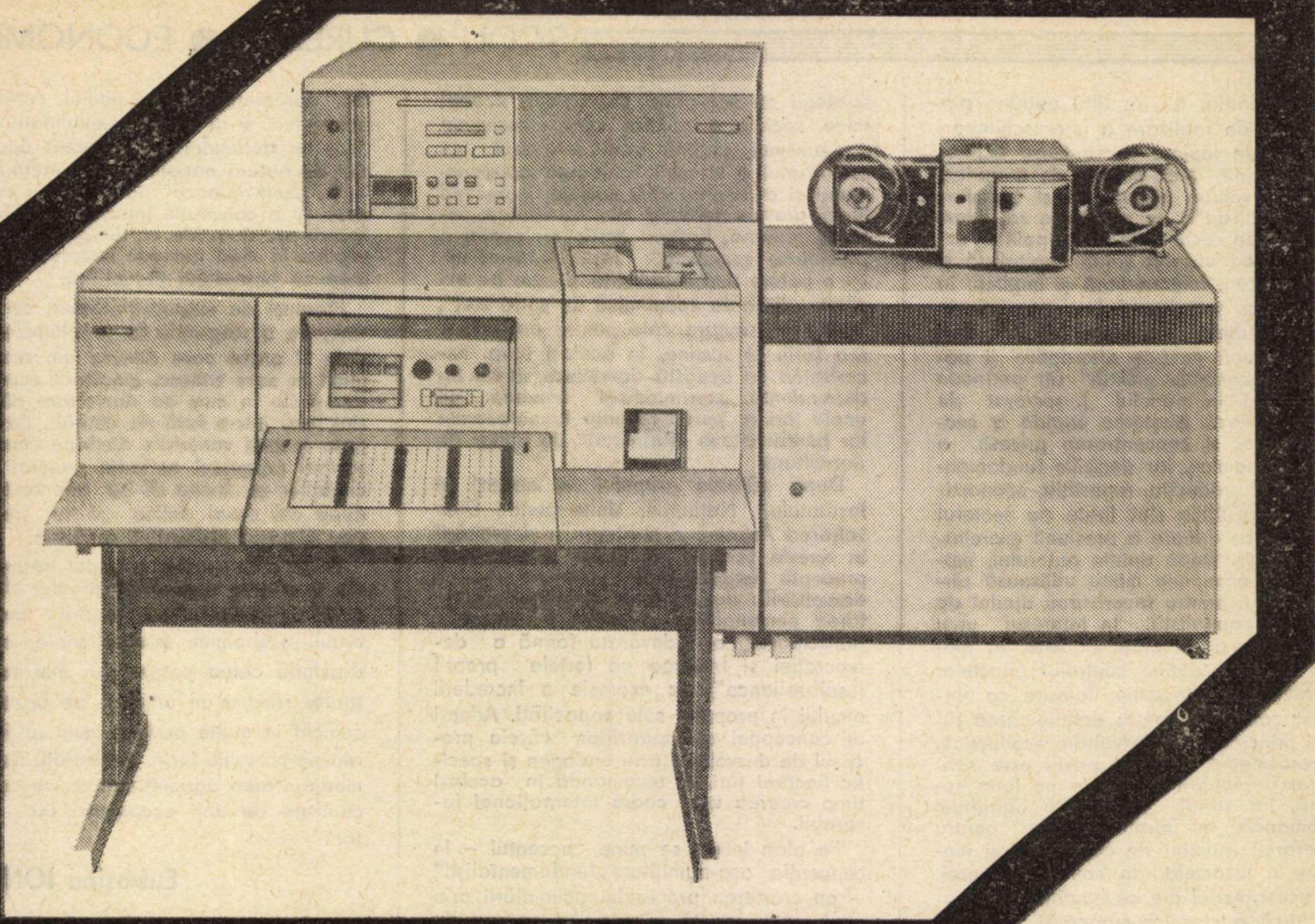

robotron

1600

Dacă trebuie prelucrate date cu înaltă eficiență utilitară, Robotron 1600

Robotron 1600 înseamnă un sistem semiautomat de prelucrare a datelor cu multiple posibilități.

Componente : unități descentralizate de culegere a datelor și de comandă, memorie de date, imprimante, instalații de transmitere a datelor.

Mod de lucru : prelucrarea manuală sau automată a informațiilor numerice sau alfanumerice în imediata apropiere a locului în care acestea iau naștere (este posibilă și transmiterea informațiilor direct unui calculator electronic pentru prelucrarea datelor în timp real sau ulterioară).

Imprimatele permit atît protocolarea datelor introduse, cît și inregistrarea rezultatelor prelucrării de către calculator.

Robotron 1600 este, în diferite configurații de utilizare, un sistem de prelucrare a datelor on-line, de mare productivitate. Poate fi de asemenea cuplat cu diferite instalații electronice de prelucrare a datelor.

robotron
Robotron Export-Import
Întreprindere de stat pentru comerțul exterior a Republicii Democrate Germane

RDG — 108
Berlin,
Friedrichstrasse 61
Ambasada R.D.G. — secția comercială,
Calea Dorobanților
14 — București

robotron

Pentru informarea dv., vă ținem la dispoziție documentația noastră.

PUBLICOM

TENDINȚE STRUCTURALE PE FONDUL AGRAVĂRII ȘOMAJULUI DIN ȚĂRILE CAPITALISTE DEZVOLTATE

ELEMENT PERMANENT al peisajului economic al lumii occidentale, ridicat la niveluri record pentru perioada postbelică de actuala criză economică, șomajul nu numai că nu a regresat, dar într-o serie de țări chiar a continuat să crească în ultimii ani. Datele cele mai recente, care se regăsesc în tabelul nr. 1, confirmă această constatare. În prezent se apreciază că și în continuare cel puțin pînă la jumătatea deceniului al nouălea, chiar în ipoteza unei creșteri economice neîntrerupte de crize, șomajul se va menține la cote ridicate comparativ cu nivelul mediu al deceniului anterior izbucnirii ultimei recesiuni. „Dacă se examinează bine toate faptele — relevă un recent studiu apărut în **Revue internationale du travail** (publicație a Biroului Internațional al Muncii de la Geneva) — se constată că pesimismul generalizat privind perspectivele utilizării forței de muncă este justificat“.

Tabelul nr. 1

Dimensiunile de ansamblu ale șomajului în % din totalul forței de muncă*)

	1973	1974	1975	1976	1977**
Anglia	2,8	2,9	4,4	7,0	7,5
Austria	1,6	1,5	2,1	2,0	1,7
Belgia	2,3	2,6	4,5	5,8	6,5
Canada	5,6	5,4	6,9	7,2	8,1
Franța	2,6	2,7	4,1	4,6	5,2
R.F.G.	0,9	1,5	3,6	3,6	3,5
Italia	3,7	3,1	3,6	6,4	7,2
Japonia	1,3	1,4	1,9	2,0	...
Olanda	...	3,3	4,7	5,1	4,9
Spania	2,2	2,3	4,1	5,1	5,3
S.U.A.	4,9	5,6	8,5	7,7	7,0
Suedia	2,5	2,0	1,6	1,6	1,7

*) După criteriile O.I.M., cu care cele naționale nu coincid întotdeauna.

**) Media primelor nouă luni.

Sursa tabelelor : The Economist, 25 februarie 1978 ; U.N. Monthly Bulletin of Statistics, martie 1978.

În explicarea persistenței nivelului de ansamblu ridicat al șomajului, ritmul lent al înviorării activității economice după recesiune ocupă desigur un loc important. Ar fi însă o simplificare să se considere că alura redresării după criză ar fi singura explicație a șomajului ridicat. Factorii care stau la baza nivelului și a evoluției acestuia țin înainte de toate de natura sistemului economic, de valorile pe care le generează și le promovează acesta. Totodată, derivat de aici, analiștii occidentali semnalează și existența unor factori care țin de caracteristicile structurale actuale ale populației active din țările capitaliste și ale cererii de forță de muncă.

Cînd tinerețea devine un handicap

ÎN PERIOADELE cu un nivel de ansamblu ridicat al șomajului, cum este cea actuală, o proporție considerabil mai mare decît ponderea lor în totalul populației active o reprezintă șomerii din cel puțin trei categorii, și anume tinerii, femeile și muncitorii imigranți.

„Vîrsta a devenit un criteriu mai important decît calificarea profesională. Mai curînd decît mecanic, electronist sau secretară, tinerii sînt înainte de toate tineri. Ei au în comun locurile de muncă adesea temporare, salariul mic și viitorul nesigur“, scria nu demult săptămînalul francez **L'Express** (nr. 1389/1978) despre această „nouă și stranie categorie socio-profesională: cei în vîrstă de sub 25 de ani“.

Rate de peste 10% ale șomajului tinerilor, care înainte nu se semnalau decît în America de Nord, se înregistrează astăzi și în Italia, Anglia, Finlanda, Australia și în alte țări. Pe ansamblul O.C.D.E., organizație care grupează principalele țări capitaliste dezvoltate, se înregistrau în 1976 circa 6,9 milioane tineri șomeri (corespunzînd unei rate a șomajului de 10,7%, de trei ori mai ridicată decît în cazul adulților); altfel exprimat, 44% din totalul șomerilor erau tineri. În plus, datele statistice atestă că șomajul tineretului a avut tendința să se agraveze cu fiecare ciclu conjunctural, cazul extrem fiind cel al Italiei, unde rata șomajului tinerilor a fost în 1976 de nouă ori mai ridicată decît cea a adulților (vezi tabelul nr. 2).

Atunci cînd numărul total al șomerilor crește, durata medie de căutare a unui loc de muncă tinde să se prelungească, și anume mai rapid pentru tineri decît în cazul adulților, cu prețul unor mari pierderi pentru societate și al unor experiențe traumatizante pe plan individual. „O viață activă plasată de la început sub semnul eșecului“, „o proporție importantă a tinerei generații care ajunge la maturitate fără să fi avut vreodată o veritabilă experiență profesională“, astfel descrie situația revista **L'Observateur de l'O.C.D.E.**, nr. 90/1978. În Franța, de pildă, 56% din șomerii tineri erau fără lucru în 1971 de cel puțin 12 săptămîni; în 1976 ponderea respectivă ajunsese la 68% dintr-un număr cu mult mai ridicat de persoane. În plus, dacă în trecut șomajul afecta în mod deosebit o categorie restrînsă de tineri, mai ales pe cei care își abandonau studiile înainte de vreme, în condițiile dimensiunilor sale de astăzi el privește categorii incomparabil mai largi.

Un loc aparte îl ocupă printre șomeri absolvenții învățămîntului superior. Diplomele pe care aceștia le capătă sînt pe cale de a deveni un fel de „pașapoarte pentru nicăieri“, după expresia unei publicații a Organizației Internaționale a Muncii (**„Informations OIT“**, nr. 1/1978). În prezent, chiar dacă în anumite domenii există o penurie de specialiști, pe ansamblu numărul absolvenților va continua probabil să depășească cererea și într-o bună parte a deceniului următor. Din acest motiv, adeseori după lungi căutări, absolvenții facultăților sînt constrînși să accepte posturi uneori cu mult inferioare calificării lor, ceea ce pe lîngă insatisfacția în muncă și sentimentul de inutilitate pe care îl resimt, creează presiuni suplimentare și asupra debușeelor pentru cei cu niveluri mai reduse de pregătire, reacția în lanț astfel declanșată cuprinzînd întreaga economie. În S.U.A., de pildă, se estimează că vor intra pe piața muncii, între 1974 și 1985, circa 420 000 titulari ai unui doctorat, cărora însă nu le vor putea fi oferite mai mult de 200 000 posturi. În aceeași perioadă, se apreciază că va exista un excedent de absolvenți ai învățămîntului superior de circa 950 000.

Cauzele acestui dezechilibru rezidă nu numai în fluctuațiile specifice economiei capitaliste, care fac ca în anumite profesiuni — de inginer, de pildă — să existe alternativ cînd penurie, cînd excedent de cadre. Dezechilibrul provine și din faptul — subliniat într-un recent raport al O.I.M. — că „afluxul de studenți și producția de absolvenți sînt total necorelate cu nevoile, atît cantitative cît și calitative, ale economiilor naționale“, că nu există o planificare a învățămîntului în raport cu nevoile reale, ele însele în continuă schimbare. După cum se remarcă în raport, învățămîntul superior rămîne încă într-un turn de fildeș, el fiind insuficient deschis cerințelor producției, iar mecanismul pieței nu poate reacționa decît cu întîrziere.

Calea dificilă a remediilor de fond

O EXPRESIE a acestei reacții față de fenomenul subutilizării absolvenților învățămîntului superior o constituie inversarea în ultimii ani a tendinței de continuare voluntară a studiilor dincolo de minimul obligatoriu, tendință care întîrzia intrarea a tot mai multi tineri în rîndurile populației active. În S.U.A., spre exemplu, ponderea tinerilor care se înscriau la universitate în totalul absolvenților învățămîntului secundar a început în acest deceniu să scadă, pentru prima dată după multi ani, ajungînd în prezent la un nivel comparabil celui de la sfîrșitul anilor '50.

Integrarea în producție a tinerilor absolvenți ai învățămîntului secundar se dovedește însă a nu fi mai puțin dificilă. De teamă de a nu-și majora costurile de producție mai ales într-o perioadă de conjunctură nefavorabilă, în-

Tabelul nr. 3

De cîte ori rata șomajului tinerilor depășește rata șomajului adulților

	1970	1976
Anglia	1,2	3,4
Austria*	1,6	1,4
Belgia	...	1,7
Franța	1,3	2,6**
R.F.G.	0,8	1,7
Italia	6,8	9,0
Olanda	0,9	3,3
Spania	3,3	3,8
Suedia	2,2	3,0

*) Pînă la 30 de ani, **) 1975.

treprinderile ezită să angajeze tinerii absolvenți ieșiți de pe băncile școlilor, lipsiți nu numai de o experiență practică, dar și de o calificare, care să-i facă utilizabili imediat. „Învățămîntul, care era destinat în trecut să pregătească 10% din populație pentru a fabrica notari și medici, nu a evoluat atunci cînd învățămîntul secundar s-a deschis tuturor“, sublinia cunoscutul demograf și sociolog francez Alfred Sauvy. Remarca are în vedere faptul că în Franța trei sute de mii de tineri ies în fiecare an pe porțile școlilor fără a avea o calificare, una din cauze fiind însăși rezistența sistemului de învățămînt față de adaptarea la cerințele vieții economice și sociale, prin reducerea decalajului dintre învățămîntul de cultură generală și cel profesional.

În plus, chiar cînd au o pregătire concretă, aceasta nu corespunde întotdeauna locurilor de muncă disponibile, una din cauze fiind aceea că pregătirea pe care o capătă tinerii în multe întreprinderi, într-un termen foarte scurt, este limitată, specifică necesităților proprii ale fiecăreia, ceea ce face ca posibilitățile de a utiliza această calificare în alte întreprinderi industriale să fie și ele limitate. Această problemă este și mai acută în cazul muncitorilor migranți.

În sfîrșit, în aprecierea datelor despre proporțiile șomajului în rîndurile tineretului trebuie ținut seama că tinerii, și în special adolescenții, dețin o mare pondere între muncitorii care, descurajați de durata și gravitatea recesiunii, nu mai caută în mod activ un loc de muncă, socotind, după îndelungi eforturi, că este în zadar. Nemaiînregistrîndu-se în statistici ca șomeri. ei contribuie astfel la diminuarea relativă — și bineînțeles aparentă — a numărului acestora. Acest „șomaj deghizat“, cum este denumit fenomenul, devine evident în perioadele de înviorare a activității economice, cînd cei neînregistrați reapar pe piața forței de muncă, ceea ce are ca efect frînarea reducerii șomajului.

În fața acestor realități, ar fi greu de susținut că dificultățile actuale ar reprezenta doar un accident al istoriei. Acest lucru se subliniază și în comunicatul conferinței ministeriale a O.C.D.E. consacrată șomajului în rîndurile tineretului, organizată în decembrie 1977 la Paris.

Dezvoltarea conștiinței pericolului pe care îl reprezintă pentru sistemul capitalist persistența unei mase de milioane de șomeri în rîndurile tineretului este ilustrată de însăși organizarea conferinței amintite, în încercarea de a degaja propuneri concrete pentru atenuarea acestui fenomen, cu rădăcini atît de complexe. Căci, așa cum sublinia în cadrul conferinței Emile van Lennep, secretarul general al O.C.D.E., „șomajul tinerilor este o problemă umană, socială și economică, căreia trebuie să i se găsească nu numai soluții pe termen scurt, ci și remedii durabile. El pune la încercare nu numai valorile noastre sociale și instituțiile noastre economice, dar și voința și clarviziunea noastră politică“.

Țintele unor lovituri disproporționate

O ALTĂ CATEGORIE disproporționat de puternic afectată de șomaj, mai ales cînd nivelul de ansamblu al acestuia crește, o reprezintă, așa cum arătam, femeile. Se știe că în ultimii 15 ani proporția femeilor în rîndul populației active a crescut constant în marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate. Evoluția aceasta a avut loc mai ales în legătură cu dezvoltarea sferei serviciilor, care grupează în prezent 65% din populația ocupată a S.U.A. și 50—60% din cea a țărilor Europei occidentale, a Japoniei și a Australiei. Există și o tendință crescîndă de pătrundere a femeilor în anumite sectoare industriale (producția de bunuri de consum de folosință îndelungată, construcții, chiar industria extractivă), care erau în trecut apanajul aproape exclusiv al bărbaților. Or, unele din aceste ramuri industriale sînt printre cele mai sensibile la oscilațiile ciclice ale conjuncturii, ca de altfel și așa-numitele servicii comerciale (reparații auto, de locuințe etc.), iar femeile se numără printre primele pe lista concedierilor atunci cînd cererea începe să se diminueze. În Franța, spre exemplu, în ultimii trei ani șomajul în rîndul femeilor a crescut într-un ritm mai mult decît dublu față de cel în rîndul bărbaților. În timp ce femeile reprezintă 8 milioane din cele 23 milioane de persoane care compun populația activă, ele constituie peste jumătate din cei 1,2 milioane de șomeri ai Franței. În Anglia numărul femeilor în căutare de lucru a crescut în ultimii doi ani de două ori mai rapid decît cel al bărbaților aflați în aceeași situație, iar ponderea șomerilor din industria prelucrătoare era de patru ori mai mare la femei decît la bărbați.

Discriminările se aplică însă femeilor chiar de la angajare. La nivel egal de calificare firmele preferă să angajeze bărbați, se arată într-un raport al O.I.M., care evidențiază că în S.U.A., de pildă, rata șomajului în rîndul femeilor inginer sau cercetător științific, titulare ale unui doctorat, era în 1973 de patru ori mai ridicată decît în rîndul bărbaților cu calificare similară. În Japonia proporția absolventelor universitari din 1976 care-și găsiseră un post pînă la sfîrșitul anului era de numai 57,6% în cazul femeilor, față de 74,5% în cel al bărbaților. Din aceste motive și durata șomajului este mai lungă în cazul femeilor, comparativ cu al bărbaților.

Și în rîndul femeilor, în perioadele de ocupare redusă a forței de muncă, ponderea șomajului deghizat, care nu apare în statistici, este ridicată. Femeile din această categorie sînt de multe ori casnice, nevoite să înceapă sau să reînceapă o activitate remunerată după ce și-au crescut copiii, dar cu cunoștințe și calificări care se dovedesc inadecvate în raport cu cerințele, sau în orice caz perimate. În ansamblu, pe seama sporului natural și a intrării pe piața muncii a unui important număr de femei, populația activă a țărilor Pieței comune, de exemplu, va spori pînă în 1982 cu 1,5—2 milioane persoane pe an.

Disproporționat de puternic lovește șomajul și pe muncitorii imigranți, la discriminările valabile în general pentru tineri și femei adăugîndu-se unele specifice acestei categorii. Între 1973. an în care imigrația a atins nivelul său record în perioada postbelică, și 1976, numai în Europa occidentală și-au pierdut locul de muncă 1,3 milioane de muncitori străini, dintre care 600 000 în R.F.G. și 300 000 în Franța. Mulți dintre ei s-au reîntors în țările de origine fără șanse prea mari de a găsi de lucru, alții au emigrat în țări vecine, în ambele cazuri presa occidentală vorbind de un „export de șomaj“. În condițiile agravării șomajului, în ultimii ani o serie de țări vest-europene au început să introducă măsuri de restrîngere a afluxului de muncitori străini mergînd pînă la interzicerea oricărei imigrări. Aceasta a condus pe observatori la concluzia că, chiar în ipoteza unei redresări mai puțin ezitante decît cea actuală, a unei înviorări a activității economice, o nouă imigrație a forței de muncă de dimensiunile cele anterioare ultimei recesiuni are o probabilitate foarte redusă.

Aspectele prezentate se referă la cîteva categorii de salariați deosebit de afectate de actuala recrudescență a șomajului, dar armata celor atinși de acest flagel al economiei capitaliste este mult mai numeroasă (peste 7 milioane numai în Europa occidentală, cu un milion mai mult decît acum doi ani). Din acest motiv, în ultima vreme asistăm la o puternică intensificare a mișcării revendicative a oamenilor muncii din țările capitaliste dezvoltate, în favoarea nu numai a relansării globale a activității economice, dar și a adoptării de către guverne și organizații patronale a unor măsuri speciale de resorbire a acelui șomaj care se dovedește a fi mai curînd „structural“ decît „conjunctural“.

Ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă ca una din principalele revendicări ale oamenilor muncii din lumea capitalistă de astăzi reprezintă nu numai o necesitate economică ci și una socială și politică. Căci așa cum sublinia nu de mult tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „desigur, cînd vorbim de drepturile omului este bine să reamintim că (...) drepturile omului încep prin dreptul la muncă, dreptul la învățătură, la cultură, dreptul la o viață liberă, dreptul de a lua parte la conducerea statului, fără nici un fel de discriminare...“**. Sub acest aspect, permanența nivelului ridicat al șomajului și gravitatea lui deosebită în rîndul cîtorva largi categorii ale forței de muncă, cu deosebire al tineretului, demonstrează incapacitatea orînduirii capitaliste de a asigura primul dintre aceste drepturi fundamentale pentru milioane de oameni.

Dinu DRAGOMIRESCU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Producția mondială de petrol 1977

PENTRU PRIMA DATĂ în istorie, producția mondială de petrol a depășit 3 miliarde tone în 1977, în creștere cu 3,4% față de anul precedent. Acest ritm este similar celui din trimestrul III 1973, ultimul pe deplin semnificativ din perioada anterioară declanșării „crizei petroliere". Ca urmare a aportului petrolului din Alaska și din Marea Nordului, ponderea țărilor O.P.E.C. în totalul extracției lumii nesocialiste (64%) și al celei mondiale (circa 50%) este una din cele mai reduse din ultimii ani. Creșteri semnificative de producție au înregistrat anul trecut Anglia (la 40,1 milioane tone, față de 12 milioane tone în 1976), Mexicul (la 51,7 milioane tone) și Egiptul (la 22 milioane tone). În schimb, în Norvegia, afectată de erupția platformei Bravo, producția a scăzut anul trecut cu aproape 1%.

Contracția producției occidentale de ciment

CRIZA ECONOMICĂ din țările capitaliste, reflectată între altele în stagnarea sau evoluția ezitantă a investițiilor, s-a repercutat și asupra industriei cimentului. Dacă, totuși — după date publicate de Biroul minelor din S.U.A. — volumul total al producției de ciment a țărilor nesocialiste a crescut cu 1% în 1976 față de 1974 (după o scădere cu peste 3% în 1975), aceasta se datorește în special sporului obținut de o serie de țări în curs de dezvoltare, ca India, Mexic, Turcia, Iran, Filipine, Indonezia ș.a.

În cazul principalelor țări capitaliste dezvoltate, producția de ciment a evoluat astfel :

(mil. tone)

Țara	1974	1976
Anglia	17,8	15,8
Canada	10,6	9,9
Franța	32,5	29,0
Italia	36,3	36,2
Japonia	73,1	68,7
R.F.G.	36,0	34,1
S.U.A.	73,4	68,3

Sursa : U.N., Monthly Bulletin of Statistics, nr. 2/1978

De menționat că pentru unele dintre țările cuprinse în tabel „vîrful" producției de ciment datează dinaintea anului 1974, anume din 1973 în cazul Angliei (20 mil. tone), al Japoniei (78,1 mil. tone) sau S.U.A. (77,6 mil. tone) și chiar din 1972, în cazul R.F.G. (43,1 mil. tone).

Comerțul Iugoslaviei cu țările arabe

SCHIMBURILE IUGOSLAVIEI cu țările arabe au sporit cu 204 milioane dolari anul trecut, ajungînd la 1216 milioane dolari. Importul iugoslav din aceste țări s-a situat la 661 milioane dolari, din care petrol în valoare de 528 milioane dolari. Exportul Iugoslaviei în țările arabe, care s-a cifrat în 1977 la 555 milioane dolari, a cuprins în principal produse ale industriei constructoare de mașini, construcțiilor navale, industriei textile, siderurgiei și metalurgiei neferoase, lemn și mobilă

Transporturile maritime : efecte ale stagnării

CONFORM DATELOR publicate la începutul acestui an, tonajul global al navelor comerciale aflate în rezervă în țările nesocialiste ca urmare a conjuncturii nefavorabile în traficul maritim, a crescut în cursul anului 1977 cu circa 20%. După cum se vede din tabel, necesitatea punerii în rezervă a afectat — ca număr de nave și, relativ, ca tonaj — îndeosebi navele pentru mărfuri în vrac.

(la începutul anului)

Tipul navelor	Unități		Mil. t. r. b.	
	1977	1978	1977	1978
Nave pentru mărfuri în vrac	208	281	1,8	3,4
Tanchere	387	376	17,5	19,8
Total	595	657	19,3	23,2

Sursa : „Lloyd's List".

Orientări în dezvoltarea economică

Indonezia : accent pe industria prelucrătoare

REZULTATELE obținute de Indonezia în anul fiscal 1976/1977 reliefează evoluția ascendentă a produsului național brut, care se estimează că va atinge în anul 1980 nivelul de 27,5 miliarde de dolari, față de 12,4 miliarde dolari în 1970. Produsul național brut pe locuitor a crescut de la 80 dolari în 1969 la circa 240 dolari în prezent.

În același an fiscal balanța de plăți s-a încheiat cu un excedent de peste 1 miliard dolari, față de un deficit de 364 milioane dolari în anul fiscal precedent. Pentru anul 1977/1978 se estimează un excedent al balanței de plăți de circa 525 milioane dolari. Creșterea producției de țiței la 83,2 milioane tone în 1977 (cu 10,1%, față de 3,4% cu cît a crescut extracția pe plan mondial în același an) a contribuit la sporirea rezervelor valutare ale țării.

Oficialitățile indoneziene își îndreaptă tot mai mult atenția spre industria prelucrătoare, avînd în vedere că necesitățile interne de consum de țiței sînt în continuă creștere, ceea ce face și mai actuală sarcina găsirii de noi surse de devize. Se contează de asemenea pe faptul că punerea accentului pe dezvoltarea industriei prelucrătoare va contribui la asigurarea unui număr sporit de locuri de muncă. Creșteri sensibile se proiectează în producția de textile, aparate de radio, televizoare, motoare Diesel. În continuare se prevede construirea unei serii de obiective industriale cum sînt : o uzină pentru construcția de echipament pentru fabricile de zahăr, o întreprindere de prelucrare a lemnului, o uzină chimică, o fabrică de mașini și utilaj agricol etc.

În domeniul comerțului exterior, exporturile de produse nepetroliere înregistrează o evoluție ascendentă. Principalele produse importate sînt : echipament de telecomunicații și industrial, țevi de oțel, autovehicule, bumbac, orez, cereale, produse farmaceutice. Schimburile comerciale dintre România și Indonezia, care au cunoscut o creștere, se desfășoară pe baza acordului comercial semnat în 1975. Există perspective de cooperare în sectorul asamblării de autocamioane, în construcția de mașini, în industria chimică, extractivă etc.

EVOLUȚII MONETARE

EVOLUȚIA **dolarului S.U.A.** față de restul valutelor occidentale pare a fi înregistrat o răsturnare de sens [illegible] săptămîna 17—21 aprilie 1978. La aceasta a contribuit, printre altele, îmbunătățirea unor indicatori sintetici importanți ai economiei S.U.A. Un rol important revine, potrivit observatorilor, preconizatei vînzări a unor cantități de aur din stocurile Trezoreriei S.U.A. Anunțarea calendarului viitoarelor licitații lunare de cîte 300 0000 uncii aur fin a avut un efect imediat atît pe piața valutară, cît și pe piața metalului galben. Atractivitatea dolarului în perioadele următoare pare a fi sporită și de o posibilă politică restrictivă a creditului pe piața internă, fapt care ar putea antrena o creștere a dobînzilor.

Francul elvețian, probabil și datorită presiunilor speculative la care este supus în mod constant de mai mult timp, a reacționat cel mai puternic, reculînd, după o deschidere de circa 1,90 franci/dolar, pînă la circa 1,9750 franci/dolar, respectiv cu aproape 5% sub nivelul închiderii de la 14.IV.1978. **Marca vest-germană,** după ce a evoluat la un nivel de circa 2,05 mărci/dolar, a cedat în final cînd, apropiindu-se de circa 2,08 mărci/dolar, a înregistrat un recul de aproape 2,5% față de închiderea de referință. **Francul francez** a beneficiat de efectul favorabil al excedentului comercial al Franței pe luna martie, de circa 238 milioane dolari, și s-a repreciat cotînd la deschidere la circa 4,57 franci/dolar, după care a cedat treptat pînă la circa 4,6375 franci/dolar. **Lira sterlină** a avut o evoluție descendentă față de dolar, combătută prin intervenții ale Băncii Angliei. Acestea nu au împiedicat totuși ca lira să fie cotată la închidere la circa 1,8240 dolari/liră, față de 1,8675 dolari/liră pe 14.IV.

Paradoxală este la prima vedere evoluția **yenului** care nu a reacționat pozitiv la o serie de date favorabile și nici la anunțarea prevederilor planului guvernamental de stabilizare a expansiunii exporturilor, menit să ducă la limitarea excedentului „cronic" al balanței comerciale a Japoniei. Cursul yenului a înregistrat un recul de aproape 3% față de săptămîna anterioară, la un nivel de aproape 226 yeni/dolar.

Dobînzile pe piața euro-depozitelor la șase luni au înregistrat fluctuații ușoare, reflectînd evoluțiile de pe piața valutară. Ele s-au situat la circa 7,75% pentru eurodolari S.U.A., 1% pentru eurofranci elvețieni și 3,5625% pentru euromărci vest-germane.

Piața aurului a reacționat prompt la apropiata perspectivă a vînzărilor organizate de Trezoreria S.U.A., prețul atingînd un minim de 168,25 dolari/uncie. La ultimul fixing de la Londra din 12.IV. prețul aurului a fost stabilit la 170,90 dolari/uncie, cu circa 7,50 dolari sub închiderea din săptămîna precedentă.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

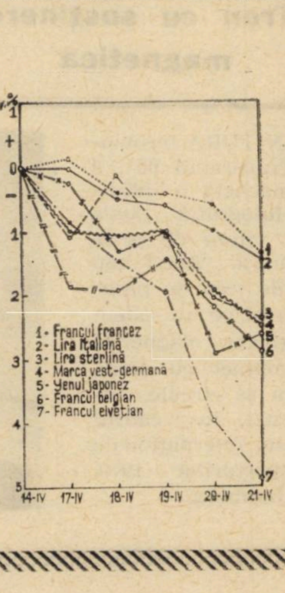

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 17—21 IV 1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 14 IV 1978.

Potențial hidroenergetic

CU TOATE CĂ VALORIFICAREA potențialului hidroenergetic progresează necontenit, captarea energiei căderilor de apă prezintă în continuare perspective foarte favorabile. Pe plan mondial potențialul economicește utilizabil — evaluat de specialiști la peste 9,8 trilioane kWh pe an — n-a fost valorificat pînă în prezent decît în proporție de 13,3%. În ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, care dețin circa două treimi din potențialul mondial, aici procentul de valorificare nu atinge nici 4%. Repartiția pe continente a acestei surse reînnoibile de energie, înfățișată în tabel, scoate la iveală marile diferențe între nivelurile de valorificare și, implicit, bogăția de resurse ce pot fi puse în slujba reducerii decalajelor economice.

Potențialul hidroenergetic

Regiunea	economicește utilizabil		valorificat		
	GW	mlrd. kWh	GW	mlrd. kWh	gradul de valorificare (%)
Total mondial	2 266	9 307	307	1 307	13,3
din care :					
Europa	215	722	104	382	53
Asia	689	2 643	47	198	7,5
Africa	437	2 020	8,2	30	1,5
America de Nord	290	1 273	86	435	34,2
America Latină	328	1 852	19	92	5
Australia și Oceania	36	202	7,6	29	14

Sursa : „Archiv für Energiewirtschaft“, nr. 7/1977.

Bulgaria: eficiența aplicațiilor mecanicii

PE LINIA ÎNTĂRIRII LEGĂTURII dintre cercetarea științifică și nevoile activității practice, în Bulgaria a fost elaborat programul „Mecanica și aplicațiile sale în economia națională“, reprezentînd o încercare de a selecționa aspectele și sarcinile care prezintă importanță pentru cercetarea fundamentală și, în același timp, se pretează pentru aplicare concretă, cu efecte considerabile, în economia țării. Printre temele incluse în program figurează : manipulatorii și roboții, mecanica mașinilor, aplicațiile mecanicii în construcțiile navale, transportul prin conducte și automatizarea transportului fluidelor, mecanica exploatării subterane a mineralelor ș.a.

Se apreciază că prin aplicarea unei serii de soluții avansate se vor obține în cursul cincinalului economii de sute de milioane de leva. De pildă, în domeniul irigațiilor — problemă de mare importanță pentru agricultura bulgară — introducerea unor sisteme automate de funcționare va permite reducerea considerabilă a volumului instalațiilor și țevilor necesare, folosirea lor eficientă, restrîngerea personalului de deservire, efectuarea optimă a unor lucrări agrotehnice etc.

Avantaje ecologice ale reciclării hîrtiei

MATERIA PRIMĂ necesară pentru producerea unei tone de hîrtie de tipar și de scris corespunde cu creșterea anuală a unui hectar de pădure (calculată ca medie pe baza condițiilor existente în Europa). Reciclarea hîrtiei uzate prezintă, deci, un mare interes sub raportul conservării resurselor. Ea aduce însă — după cum reiese din studiile Agenției pentru protecția mediului înconjurător din S.U.A. — și alte avantaje, de ordin economic și ecologic. La fabricarea pastei de hîrtie din fibre reciclate consumul de apă se reduce cu 61%, cel de energie cu 70%, iar poluanții atmosferici emiși se diminuează cu 73%. Procedeele de eliminare a cernelii și de înălbire, aplicate pentru a îmbunătăți calitatea hîrtiei din deșeuri, constituie un factor poluant prin dublarea cantității de materii solide în suspensie în apa evacuată, însă există tehnici de combatere a acestui efect, iar economia finală de apă (cu 15%), de energie (cu 60%) și reducerea poluării aerului (cu 60%) rămîn și în acest caz importante.

Bioritmul și accidentele

O TEORIE MAI VECHE, conform căreia activitatea organismului uman este reglată de trei cicluri bioritmice : unul fizic (de 23 de zile), altul emoțional (de 28 de zile) și al treilea intelectual (de 33 de zile) începe să-și găsească aplicarea în practica socială. Se pornește de la constatarea că există zile „critice“ pentru fiecare ciclu, respectiv cele care separă prima jumătate a ciclului (caracterizată prin bună dispoziție, vie activitate intelectuală, aptitudine sporită de muncă) de partea a doua (în care impulsurile pozitive slăbesc considerabil), starea individului fiind cu atît mai mult afectată cînd aceste zile „critice“ se suprapun. Pe această bază, studii efectuate în U.R.S.S., Japonia și alte țări sînt valorificate în prezent îndeosebi în domeniul transporturilor. Astfel, se elaborează fișe personale de bioritmuri pentru conducătorii de autovehicule, folosindu-se datele unor examene medicale prelucrate cu ajutorul calculatorului electronic. Experiența a arătat că luarea în considerare a acestor fișe la programarea plecărilor în cursă permite reducerea cu 30—40% a numărului de accidente provocate din vina conducătorului.

Tren cu susținere magnetică

GARNITURA feroviară „Transrapid 05“, a cărei machetă o înfățișează fotografia poate atinge viteze de peste 300 km/oră. Acest nou model de tren de pasageri, bazat pe un sistem de susținere magnetică (fără contact cu șina), urmează să circule, experimental, în cadrul Expoziției internaționale a transporturilor 1979, de la Hamburg.

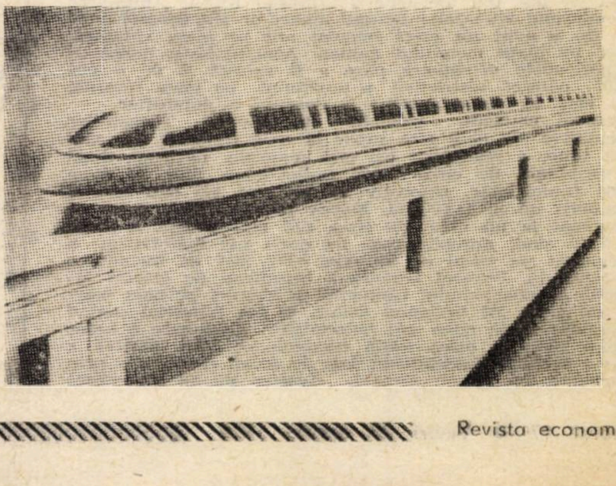

R. P. Mongolă: accentele cincinalului

ACTUALUL plan cincinal de dezvoltare a economiei R.P. Mongole (1976—1980) prevede ca în anul 1980 valoarea producției globale industriale va spori cu peste 60%, comparativ cu 1975. Pînă la finele anului 1980, industria, transporturile, comunicațiile și sectorul construcțiilor vor ajunge să contribuie cu mai mult de 50% la formarea venitului național, îndeosebi ca urmare a creșterii sensibile a productivității muncii.

Principalul obiectiv al agriculturii în perioada 1976—1980 îl constituie asigurarea condițiilor pentru creșterea sensibilă a producției vegetale, prin sporirea suprafețelor cultivate și mărirea randamentului la hectar (pe seama sporirii randamentelor urmează să se realizeze între 40% și 60% din creșterile producțiilor de cereale, legume și culturi furajere).

Înfăptuirea obiectivelor menționate va contribui la ridicarea substanțială a bunăstării materiale a populației, între altele la creșterea cu 16,5% a veniturilor reale pe locuitor.

GLOSAR

Bursa

ÎN ȚĂRILE cu economie de piață, schimburile de valori au fost în decursul timpului mult înlesnite prin întîlnirea dintre producători și consumatori în locuri și zile convenite. În felul acesta au apărut piețele zilnice și săptămînale pentru nevoile curente, iar pentru alte nevoi piețele organizate la intervale mai mari de timp. Comerțul cu ridicata a organizat piețe îndeosebi anuale : tîrgurile, care s-au deosebit de piețe prin aceea că nu consumatorii, ci comercianții au fost partenerii de tranzacții ai producătorilor. Atît piețele, cît și tîrgurile au un element comun : mărfurile care se vînd și se cumpără sînt prezente, în ultima vreme îndeosebi sub formă de mostre, astfel incit tranzacțiile se încheie în cunoștință de cauză, iar livrările se efectuează fie de la tîrg, fie prin expediere directă de la producători la domiciliile (sediile) cumpărătorilor.

Spre deosebire de piețe și tîrguri, bursele mijlocesc schimburile de valori fără ca aceste valori să fie prezentate de vînzători și examinate de cumpărători. Din această cauză, valorile care se negociază la bursă trebuie să aibă anumite însușiri și îndeosebi să fie fungibile, adică să poată fi determinate prin număr, volum sau greutate și schimbate cu altele de același fel și cantitate. Ca urmare, există de exemplu burse de cereale, dar nu este de conceput să existe burse de antichități sau de opere de artă.

În căutarea unei definiții, am putea spune că bursa este o organizație înființată pe bază de lege și supravegheată de stat, cu scopul încheierii de tranzacții fără prezentarea, predarea și plata concomitentă a obiectului tranzacției : ea întrunește în acest scop, într-un local propriu, în mod regulat și la intervale de timp scurte — de obicei zilnic — pe reprezentanții comerțului și ai băncilor, precum și alte persoane participante la afaceri.

Obiectul tranzacțiilor bursiere îl pot constitui mărfurile („burse de mărfuri“), valorile mobiliare („burse de acțiuni și obligațiuni“), sau valutele și devizele („burse valutare“ sau „burse de devize“).

Bursele funcționează pe baza unui regulament care prevede : structura organizatorică, felul valorilor care se negociază, modul de recrutare a membrilor și modul de desfășurare a operațiilor, inclusiv de stabilire a prețurilor de vînzare-cumpărare („cotația bursei“).

La ședințele bursei participă reprezentanții autorizați ai firmelor specializate în comerțul care intră în profilul respectiv : întreprinderi comerciale în cazul burselor de mărfuri, băncile în cazul burselor de acțiuni și obligațiuni sau al burselor valutare.

Într-o ședință a bursei se prezintă pe de o parte cererile pentru valorile care se negociază, primite de întreprinderile sau băncile participante de la clienții respectivi, precum și propriile cereri, iar pe de altă parte ofertele de asemenea valori. În funcție de mărimea cererii și ofertei, bursa stabilește prețul sau cursul valorilor negociate. În cazul unei creșteri a cererii, prețul sau cursul va crește și el — și invers. Acest preț sau curs este publicat în lista de prețuri sau cursuri a bursei care se difuzează pe piață.

Prețurile sau cursurile bursiere nu sînt unice. Există prețuri sau cursuri de cumpărare, ușor superioare celor de vînzare ; mai există prețuri sau cursuri la vedere și la termen, ultimele fiind, în principiu, superioare celor la vedere.

Bursele sînt organe foarte sensibile ale economiei de piață. Adeseori, scăderea abruptă a cursurilor bursiere a constituit semnalul declanșării unei crize economice. A rămas inscrisă în analele capitalismului contemporan „vinerea neagră“ a bursei de acțiuni din New York, care a vestit declanșarea marii crize economice mondiale din 1929—1933.

C. K.

Amendament

Aftenie Bostan, Tulcea — Al doilea amendament la statutul F.M.I., care consacră în fapt abandonarea sistemului monetar internațional adoptat la conferința de la Bretton Woods din iulie 1944, a intrat în vigoare la 1 aprilie a.c. ca urmare a ratificării lui de către trei cincimi din țările membre ale F.M.I., reprezentînd patru cincimi din totalul voturilor. După cum am arătat la timpul său (vezi „Revista economică“ nr. 3/1976), acest amendament prevede între altele că țările membre ale F.M.I. pot opta pentru cursuri flotante (fapt interzis la Bretton Woods) sau fixe, cu condiția ca punctul de referință să nu fie aurul, al cărui preț oficial (care era de 42,22 dolari uncia) a fost abolit. Pe de altă parte, statele membre nu mai au obligația să verse în aur un sfert din cota lor la F.M.I., putînd totodată să verse în monedă națională suma cu care a fost majorată această cotă. La o lună de la intrarea în vigoare a amendamentului amintit, asupra căruia se căzuse de acord în Jamaica în ianuarie 1976, în urma unor îndelungate negocieri, se va trece la majorarea cotelor la F.M.I. ale țărilor care l-au ratificat. Ratificarea de către toate cele 132 țări membre ar spori teoretic resursele Fondului de la 29,2 la 39 miliarde D.S.T. (de la 36 la 48 miliarde dolari).

Comisia economică ONU pentru Africa

Ionel Duțu, București — Comisia economică O.N.U. pentru Africa a fost creată de ECOSOC acum 20 de ani, mai precis la 29 aprilie 1958, deci înainte de „anul Africii“ — 1960, cum credeați. Numărul statelor participante a fost inițial de 9, însă a crescut rapid în deceniul trecut, ajungînd la 41 în 1968, iar în prezent este de 49.

Importanța rolului ce revine C.E.A./O.N.U. poate fi apreciată în lumina faptului că media P.N.B pe locuitor în Africa este una dintre cele mai scăzute din lume (390 dolari în 1975) și că numai două din țările continetului (dacă se exclude R.S.A.) aveau în 1976 un P.N.B. pe locuitor de peste 1 000 dolari, și anume Libia și Gabon, ambele exportatoare de petrol. Prin strategia pentru instaurarea noii ordini economice internaționale în Africa, adoptată în martie 1977 de conferința ministerială a C.E.A./O.N.U., se urmărește stimularea unei creșteri economice accelerate, intensificarea utilizării resurselor fiecărei țări pentru dezvoltare, adaptarea tehnologiilor necesare la condițiile din diferitele țări și zone etc.

Secretar executiv al Comisiei economice O.N.U. pentru Africa este, din iunie 1975, profesorul Adebayo Adedeji, care înainte de aceasta deținuse funcția de ministru al dezvoltării economice și al reconstrucției în cadrul guvernului federal al Nigeriei.

Mișcarea grevistă

Vasile Ene, Galați — Datele comparative privind mișcarea grevistă din țările capitaliste se publică în Occident cu oarecare întîrziere. Cele mai recente pe care vi le putem oferi ajung pînă în 1976, dar prezintă avantajul că se referă la două perioade de cîte cinci ani, ceea ce le sporește relevanța. După cum puteți vedea din cifre, în 11 din cele 16 țări incluse în tabel intensitatea mișcării greviste a crescut.

Zilele de grevă la 1 000 de persoane ocupate în industria unor țări capitaliste

	Media pe 5 ani 1967-1971	1972-1976
Anglia	608	968
Australia	796	1 502
Belgia	394	348a
Canada	1 682	2 130
Danemarca	64	1 078
Finlanda	886	1 028
Franța	313b	338
R.F. Germania	80	32
Irlanda	952	782
Italia	1 692	1 956
Japonia	194	294
Norvegia	20	114
Noua Zeelandă	350	504
Olanda	42	82
S.U.A.	1 644	1 054
Suedia	62	16

a) Fără 1976.
b) Fără 1968.

Ora de vară

Bucur Voican, București — Măsura adoptării orei de vară (GMT + 2) față de GMT + 1 cît este ora lor de iarnă, intrată în vigoare la 2 aprilie în nouă țări europene (Andorra, Belgia, Franța, Grecia, Luxemburg, Olanda, Polonia, Spania și Turcia), privește circa 200 milioane de locuitori. Ea are drept principal scop să reducă consumul de energie electrică, printre altele prin terminarea cu o oră mai devreme a activității comerciale. Aveți dreptate cînd sesizați neconcordanța orei legale între țări foarte apropiate una de alta. Astfel Anglia și Irlanda au trecut la ora de vară de la 19 martie și o vor menține pînă la 29 octombrie, față de 1 octombrie cît este termenul în cazul Franței de pildă. În cazul acestor țări, decalajul de o oră față de „continent“ se menține. La rîndul lor, R.F.G. și Danemarca se opun în continuare modificării sezoniere a orei legale, pe considerentul că ea ar aduce prejudicii relațiilor comerciale internaționale.

Bioenergie

Dinu Costescu, București — Despre perspectivele bioenergiei am scris, este adevărat, pe scurt, în nr. 5 din 3 februarie 1978 al revistei noastre.

Cooperare

Ilie Preda, Brașov — 1) Acordul de cooperare, asupra căruia „Regia Renault“ din Franța și „American Motors Corporation“, ca mărime a patra firmă constructoare de automobile din S.U.A., au convenit în principiu, urmează să formeze încă obiectul unor negocieri. Proiectul de acord prevede între altele vînzarea în comun a autovehiculelor celor două firme în S.U.A. și Canada, vînzarea unor autoturisme de teren ale A.M.C. prin rețeaua lui Renault pe o serie de terțe piețe, eventuala fabricare a unor modele Renault (adaptate la cerințele și normele din S.U.A.) în uzinele de asamblare ale A.M.C. Prin negocierea acestui acord, Renault speră să-și lărgească pătrunderea pe piața S.U.A., handicapată acum de numărul redus al concesionarilor. La rîndul său A.M.C., ale cărei vînzări au scăzut de la 4% din piața S.U.A. în 1973 la 2% în prezent, speră să-și rentabilizeze uzinele, dintre care unele sînt acum folosite la mai puțin de o treime din capacitate, din cauza stocurilor mari.

Diversificare, calitate, eficiență

(Urmare din pag. 4)

ducției realizate din materiale sintetice. Astfel, producția de tricotaje din poliester va crește în 1980 de 2,4 ori față de 1975, în timp ce la total tricotaje creșterea va fi de 1,7 ori.

Totodată, **în colaborare cu Ministerul Industriei Chimice am stabilit un program pentru ca, pînă în anul 1980, să asigurăm întregul necesar de fibre și fire chimice din țară**, eliminînd complet importul pentru acest tip de materie primă, în condițiile în care ponderea fibrelor și firelor chimice în totalul materiilor prime textile va crește de la 55% în anul 1976 la peste 65% în 1980. Prin acest program ne-am propus realizarea unor tipuri noi de fibre, cu caracteristici îmbunătățite, care să le apropie cît mai mult de cele ale fibrelor naturale : hidrofilie mărită, afinitate tinctorială diferențiată, cu antistatizare permanentă, cu caracteristici tehnologice superioare și care, adăugate însușirilor specifice ale fibrelor chimice, să permită obținerea unor produse de larg consum la nivelul cerințelor actuale de calitate : confort și întreținere ușoară, greutate redusă și o estetică adecvată.

În sectorul încălțăminte se acționează pe linia valorificării superioare a pielii naturale, precum și pentru diversificarea sortimentelor de încălțăminte din înlocuitori, respectiv din piele sintetică poromerică și neporomerică, înlocuitori pe bază de P.V.C. precum și materiale textile. Producția de încălțăminte cu fețe din piele sintetică va crește în 1980 față de 1975 de 18 ori comparativ cu 1,2 ori cît este creșterea la încălțămintea cu fețe din piele naturală ; în structura consumului de materii prime de bază din sectorul confecții încălțăminte materiile prime înlocuitoare de piei naturale urmează o dinamică ascendentă : de la 28,9% în anul 1976 la 40,4% în anul 1980.

În ce privește producția articolelor casnice, preocupările noastre vizînd sporirea eficienței se îndreaptă spre **reducerea consumului de metal** prin înlocuirea acestuia cu mase plastice, sticlă etc., cît și prin reproiectarea produselor pe baza tehnicilor moderne de optimizare a formelor și dimensiunilor, corelînd în mod științific cerințele tehnice și estetice cu cele de ordin economic. Dealtfel, sîntem în curs de a introduce tehnica de analiză a valorii ca instrument de lucru permanent în proiectarea produselor noi, precum și a acelora introduse în programele de reproiectare. Tematica de cercetare din acest an și din perspectiva imediată vizează de asemenea elaborarea de metode, tehnici și tehnologii pentru reducerea greutății produselor în condițiile creșterii calității lor, agregarea, mecanizarea și automatizarea unor utilaje, tehnologii prescurtate care să ducă la economisirea materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei electrice.

Prin aplicarea unor astfel de măsuri pe ansamblul industriei ușoare nivelul total al cheltuielilor la 1 000 lei producție marfă se va reduce în 1978 față de 1975 cu circa 10,6% (comparativ cu o sarcină de circa 9% prevăzută inițial), iar al cheltuielilor materiale cu circa 7%.

Eficiența întregii noastre activități va fi substanțial ridicată prin aplicarea în practică, încă din acest an, a hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din luna martie a.c. și a Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 25—26 aprilie 1978. Introducerea producției nete ca indicator de bază în aprecierea activității economice precum și creșterea rolului și importanței beneficiului ca sursă determinantă pentru formarea fondului de dezvoltare economico-socială și ca mijloc de cointeresare materială a oamenilor muncii, vor crea condiții optime pentru îmbunătățirea rezultatelor obținute în toate întreprinderile. Pe această cale se va realiza un puternic stimulent pentru creșterea inițiativei oamenilor muncii și a răspunderii acestora în îndeplinirea exemplară, eficientă, a sarcinilor de plan. Perfecționarea mecanismului economico-financiar va stimula creșterea producției de articole complexe cu grad ridicat de valorificare a materiilor prime.

AM PREZENTAT doar cîteva din importantele realizări obținute de oamenii muncii din industria ușoară în dezvoltarea și diversificarea producției bunurilor de consum. În perioada care urmează în toate întreprinderile noastre se va acționa cu consecvență pentru ca prin muncă asiduă și eforturi de creativitate sporite să se amplifice substanțial rezultatele bune obținute pînă în prezent, să sporească aportul industriei ușoare la satisfacerea într-un grad tot mai înalt a necesităților populației.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 17 din 28 aprilie 1978

– Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii. Adîncirea continuă a democrației muncitorești, creșterea inițiativei și răspunderii colective 1
— Unitate și angajare deplină în munca națiunii pentru accelerarea progresului său multilateral 2

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Diversificare, calitate, eficiență – atribute de bază ale dezvoltării industriei ușoare **(Lina Ciobanu)** 3
– O componentă fundamentală a politicii partidului. Repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu **(prof. dr. Ion Blaga, asist. univ. Valeriu Bălașa)** 5
– Investițiile în strategia dezvoltării (II) **(dr. Ioan L. Ciolan)** 7
– Eforturi susținute pentru creșterea producției de cărbune **(Vasile Cgherlaci)** 9
– De la 1 mai 1978. Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de creșterea retribuției **(George Moșanu)** 11
– Dezbatere „R.E.". Perfecționarea gestiunii economice în condițiile adîncirii democratismului economic 12

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Întreprinderile model, laborator de testare a noului în tehnică și organizare, școală a autoconducerii muncitorești și autogestiunii **(Dorin Constantinescu)** 14

TEORII ● IDEI

– În dezbatere : probleme fundamentale economice, tehnice și ecologice ale procesului circular activ 16
– Școli ● curente ● economiști. Opinii privind dezvoltarea la economiștii din Sudul și Sud-Estul Asiei (II) **(Eufrosina Ionescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Tendințe structurale pe fondul agravării șomajului din țările capitaliste dezvoltate **(Dinu Dragomirescu)** 27
– Tendințe-conjuncturi 29
– Mondorama 30
– Curier 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întîmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor o formă de asigurare convenabilă și eficientă : „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR".

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

1. Asigurarea bunurilor din gospodărie

În acesată asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20$^0/_0$ din suma asigurată specificată în contract — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului, în aceeași sau în altă localitate.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate ; furt prin efracție și altele.

2. Asigurarea de accidente

Aria de protecție a acestei asigurări este largă. Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întîmplate la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare majoritatea situațiilor de accidente cauzate de o serie de evenimente ca : incendiu, trăsnet, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subită și altele.

3. Asigurarea de răspundere civilă legală

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de numai 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 10 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 20 de lei pe an, iar pentru asigurarea unor bunuri în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă recomandăm să vă adresați responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

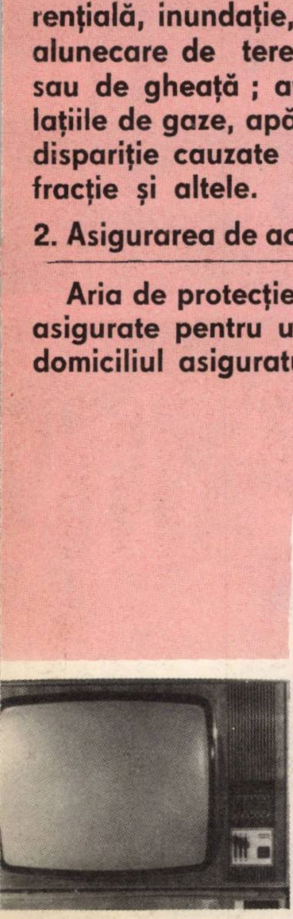

COMBINATUL
SIDERURGIC
GALAȚI

produce și livrează :

I. – Tablă groasă și mijlocie – din oțeluri calmate, semicalmate, necalmate, slab aliate și aliate conform normelor românești și străine – pentru construcții mecanice, metalice, navale, de mașini, de cazane și recipiente sub presiune etc.
– Benzi și table laminate la rece – neacoperite și zincate conform normelor românești și străine, pentru construcții metalice, țevi sudate, profile indoite, aparataj electric, caroserii, articole de uz casnic etc.

II. – Sulfat feros heptahidratat pentru purificarea apei ;
Sulfat de amoniu pentru agricultură
Benzen brut de huilă și gudron pentru industria chimică ;
Smoală tip „B" conform STAS 3360/1969, sub formă lichidă și granulată
Creozot de huilă pentru negru de fum
Zgură granulată de furnal pentru construcții civile, industriale, rutiere ;
Oxigen imbuteliat.

Pentru informații detaliate asupra produselor, adresați-vă la telefon 3 04 38 sau prin centrală 3 19 00, interior 1560 – Serviciu desfacere CIS GALAȚI – telex : 5 12 85.

C.S.G.

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

PERFECȚIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

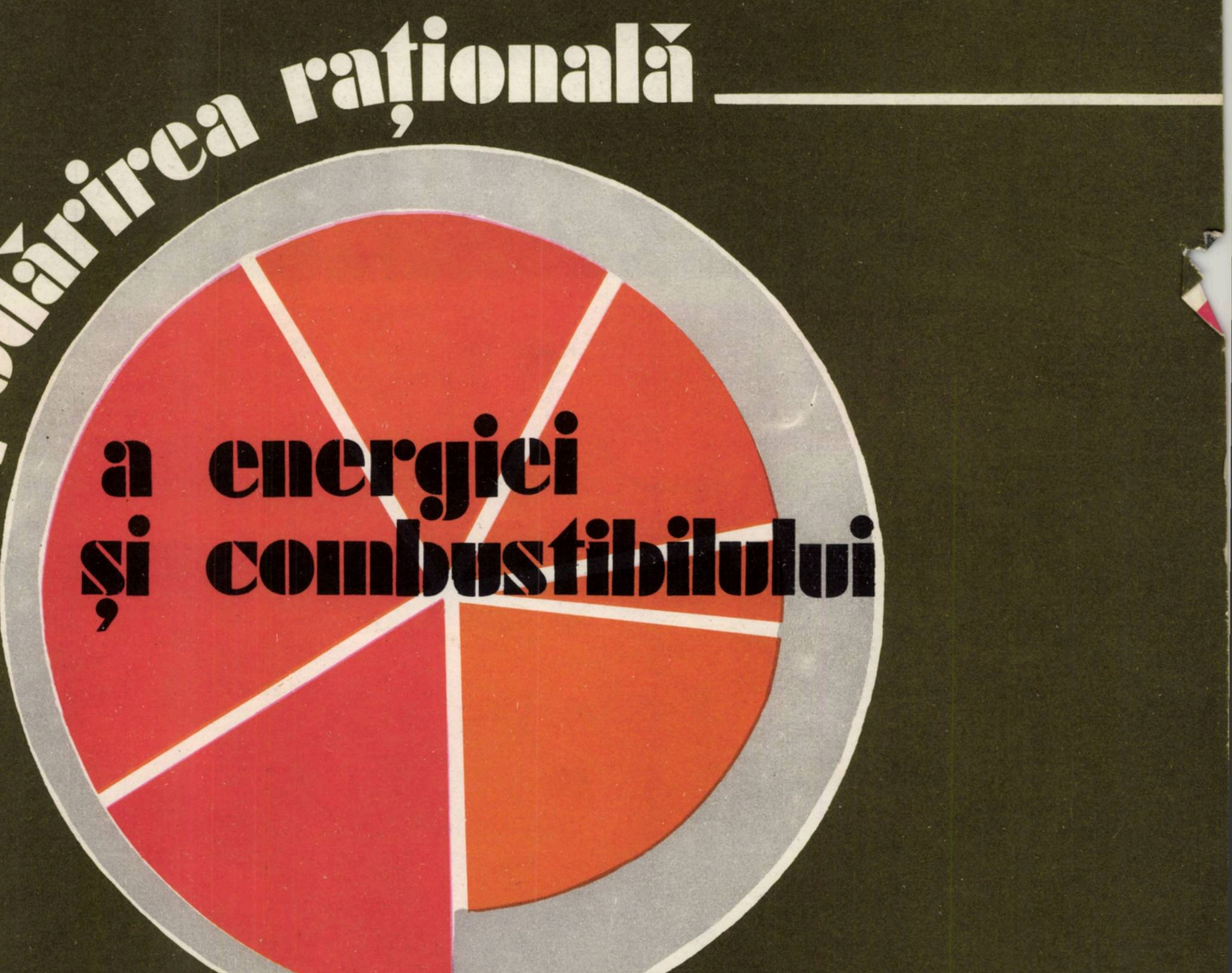

gospodărirea rațională a energiei și combustibilului

Numărul 18 ● Vineri 5 mai 1978

În prezența tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, în Capitală a avut loc într-o atmosferă sărbătorească

ADUNAREA CONSACRATĂ ZILEI DE 1 MAI

TRĂIASCĂ PARTIDUL COMUNIST ROMÂN ÎN FRUNTE CU SECRETARUL SĂU GENERAL, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU!

Toți cetățenii patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — au adus în această zi de sărbătoare, un cald omagiu partidului, sub a cărui conducere se împlinesc cele mai înalte aspirații ale poporului, îndreptîndu-și gîndul plin de dragoste și recunoștință spre cel ce se află în fruntea partidului și a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

KÖNYVTÁR ÉS
KÖZPONT

CLASA MUNCITOARE, CLASĂ CONDUCĂTOARE A SOCIETĂȚII NOASTRE

ÎN CONCEPȚIA Partidului Comunist Român, înfăptuirea plenară a rolului clasei noastre muncitoare reprezintă condiția hotărîtoare a progresului social atît prin măreția scopului ei final, cît și prin faptul că în întreaga sa evoluție se manifestă ca cea mai revoluționară forță a societății. Muncitorimea, legată de cea mai avansată formă a producției materiale, de marea industrie, este clasă „democratică prin vocație", care nu-și propune permanentizarea dominației sale, unica clasă din istorie care, **eliberîndu-se pe sine, eliberează întreaga societate de asuprire și exploatare.** Ea își îndeplinește misiunea istorică prin forme și metode profund democratice, polarizînd în jurul său toate forțele înaintate ale societății, deoarece interesele sale coincid cu năzuințele vitale ale maselor largi populare.

Rolul conducător al clasei muncitoare din țara noastră constituie rezultatul unui proces legic, obiectiv al întregii dezvoltări moderne și contemporane a societății românești. Acest rol nu s-a realizat în virtutea unui automatism, ci ca urmare a luptei și activității desfășurate, de-a lungul întregii sale existențe pentru eliberarea națională și socială a patriei, pentru înfăptuirea idealurilor de dreptate, libertate și egalitate.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare a constituit **forța dinamică a luptei pentru dobîndirea deplinei libertăți și independențe a țării,** pentru preluarea în mîinile proprii, de către popor, a destinului său istoric, pentru prefacerea revoluționară a societății. În alianță cu țărănimea, în unire cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, ea a asigurat, dezvoltarea continuă a operei de construcție socialistă, avîntul forțelor de producție, orientarea fermă spre ramurile moderne ale industriei — construcția de mașini, chimia, metalurgia —, înflorirea continuă a proprietății socialiste și, pe această bază, progresul susținut al țării, al științei și culturii, ridicarea nivelului de trai al maselor. Înfăptuind neabătut politica partidului nostru, muncitorimea a purtat pe umerii săi principala răspundere, greul eforturilor, conducînd întregul popor în opera eroică de înălțare a luminosului edificu al socialismului. „**În această activitate grandioasă** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **clasa muncitoare și-a demonstrat cu strălucire spiritul revoluționar, forța organizatorică, capacitatea creatoare, devotamentul nestrămutat față de cauza socialismului, înalta răspundere față de interesele supreme ale întregii națiuni**"[1]).

În anii revoluției și construcției socialiste, odată cu întreaga societate și ca avanpost al prefacerii revoluționare a acesteia, s-a transformat în mod radical însăși clasa muncitoare. Dintr-o clasă asuprită și exploatată muncitorimea a devenit o clasă cu totul nouă. **Stăpînă pe mijloacele de producție și principala producătoare a bunurilor materiale, clasa muncitoare este, totodată, forța socială conducătoare în societate, are rolul hotărîtor în întreaga dezvoltare economico-socială, în asigurarea progresului continuu, a independenței și suveranității țării.** Creșterea ei numerică — de aproape cinci ori față de 1938 — este însoțită de ridicarea substanțială a conștiinței sale, a gradului ei de pregătire profesională, științifică și culturală, de distribuirea ei tot mai armonioasă pe teritoriul țării. Sporirea ponderii clasei muncitoare în ansamblul populației, ca și întărirea continuă a rolului ei în conducerea societății, reprezintă tendințe esențiale, definitorii ale României socialiste care, condiționate în mod obiectiv, exprimă faptul că ea este chemată să îndeplinească un rol hotărîtor în toate planurile vieții economico-sociale în condițiile înaintării spre comunism.

Autoconducerea — modalitate originală a întăririi rolului conducător al clasei muncitoare

PORNIND DE LA PREMISA că adîncirea democrației socialiste constituie o latură esențială a conducerii societății, perfecționarea cadrului instituțional al societății noastre situează pe primul plan amplificarea autoconducerii muncitorești, ca expresie a întăririi rolului conducător al clasei muncitoare, a participării ei directe la întreaga viață socială.

Organismele care asigură participarea directă și efectivă a clasei muncitoare la conducerea întreprinderilor și centralelor sînt **consiliile oamenilor muncii și adunările generale,** modalități originale de înfăptuire a autoconducerii muncitorești, de manifestare a răspunderii fiecărui colectiv pentru buna gospodărire a mijloacelor financiare și materiale ce-i sînt încredințate — ca parte a avuției generale a întregului popor. În consiliile oamenilor muncii sînt cuprinși peste 156 000 oameni ai muncii, muncitori de înaltă calificare, cele mai bune cadre de specialitate și de conducere, secretari ai organizațiilor de partid, reprezentanți ai organizațiilor de sindicat și U.T.C., o forță cu adevărat uriașă care asigură în mod colectiv și democratic dezbaterea și soluționarea competentă a tuturor problemelor. „**Doresc ca și la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii,** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, să exprim aprecierea conducerii partidului și statului pentru nivelul înalt al adunărilor generale, pentru preocuparea colectivelor de oameni ai muncii, a consiliilor oamenilor muncii în vederea perfecționării întregii noastre activități. Aceasta demonstrează că clasa noastră muncitoare își îndeplinește în cele mai bune condiții rolul de forță politică conducătoare a societății socialiste**"[2]).

Un rol deosebit în afirmarea autoconducerii muncitorești revine **adunărilor generale din întreprinderi.** Constituind adevărate **foruri de conducere colectivă, de dezbatere a problemelor fundamentale ale fiecărei unități, ale dezvoltării noastre generale,** ele aprobă atît planurile de producție, cît și dările de seamă ale organelor de conducere, avînd dreptul să ia hotărîri în toate problemele, inclusiv să confirme sau să revoce consiliile de oameni ai muncii. Adunările generale constituie mijlocul prin care clasa muncitoare, masele de oameni ai muncii participă în mod direct și organizat la conducerea activității economico-sociale, la dezbaterea și soluționarea problemelor legate de îndeplinirea programelor de producție, exercită controlul asupra organelor de conducere. Expresie a democratismului orînduirii socialiste, adunările generale reprezintă un mijloc de dezvoltare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii ,de întărire a inițiativei creatoare a maselor în buna gospodărire a avutului obștesc.

---

[1]) **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, Ed. politică, București, 1977, p. 15

[2]) **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, Scînteia nr. 11099.

Prin problematica abordată, prin modul de pregătire și finalizare a hotărîrilor, ele au determinat și determină mutații profunde în întreaga activitate de conducere a întreprinderilor. Consultarea sistematică a celor ce muncesc asupra tuturor măsurilor ce trebuie luate, analizele colective, studiile întreprinse de comisii, informarea reală asupra modului cum sînt soluționate diversele propuneri se impun tot mai mult ca practici curente. Adunările generale își exercită tot mai eficient rolul de organ suprem de conducere, în care se dezbate activitatea desfășurată de colectivele de muncă și se aprobă măsurile pentru soluționarea problemelor de producție și cu caracter social-cultural.

Instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi — cel mai reprezentativ forum democratic al clasei muncitoare — și **crearea Consiliului Național al Oamenilor Muncii** marchează o etapă calitativ superioară în dezvoltarea autoconducerii muncitorești, în asigurarea cadrului organizatoric adecvat pentru participarea efectivă, la scară națională, a clasei muncitoare, a oamenilor muncii la conducerea societății. Alegerea secretarului general al partidului în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii constituie chezășia sigură că, prin activitatea sa, acest autentic **parlament muncitoresc** va asigura afirmarea din ce în ce mi puternică a rolului clasei noastre muncitoare în conducerea întregii vieți economico-sociale, în dezvoltarea democrației socialiste, în înfăptuirea prevederilor Programului partidului.

Încă în prima sa ședință, Consiliul Național a adus o serie de îmbunătățiri în componența și organizarea consiliilor oamenilor muncii, menite să ducă la sporirea mai accentuată a rolului acestor organisme ale autoconducerii muncitorești. Sporirea numărului membrilor consiliului oamenilor muncii și, în acest cadru, creșterea substanțială a reprezentanților oamenilor muncii din producție, hotărîrea ca unul din vicepreședinții Consiliului din fiecare întreprindere să fie muncitor care lucrează nemijlocit în producție, va face ca ele să cunoască mai bine realitățile, creează condiții ca muncitorii să aibă un cuvînt tot mai important, mai greu, mai direct spus în întreaga activitate de conducere a întreprinderii. Desemnarea ca președinte al consiliului oamenilor muncii a secretarului organizației de partid, directorul întreprinderii fiind primul vicepreședinte al consiliului și președinte al biroului executiv, va întări atît răspunderea consiliului de conducere, cît și a biroului executiv, inclusiv a directorului, și va avea urmări pozitive în îmbunătățirea activității generale de conducere a unităților economice și sociale. De asemenea, desemnarea președintelui sindicatului din întreprindere ca vicepreședinte al consiliului oamenilor muncii și însărcinarea sa cu conducerea adunării generale a oamenilor muncii, posibilitatea ca în cadrul acestor adunări să se dezbată și problemele muncii sindicale sînt măsuri care vizează în mod direct creșterea rolului sindicatelor în adîncirea democrației economice, în mobilizarea celor ce muncesc la înfăptuirea sarcinilor de dezvoltare economico-socială a patriei.

De asemenea, la recenta Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii s-a adoptat hotărîrea cu privire la îmbunătățirea compoziției consiliilor de conducere ale ministerelor și altor organe centrale, prin care se asigură o mai mare participare reprezentanților clasei muncitoare, a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție în conducerea acestor organisme. **„Se poate spune** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** —, **că de fapt, prin aceste măsuri, introducem pentru prima oară în mod activ în conducerile ministerelor reprezentanți direcți ai oamenilor muncii din întreprinderi — ceea ce, fără îndoială, constituie un eveniment important, în dezvoltarea democrației noastre, cît și în perfecționarea conducerii, în apropierea conducerii ministerelor de unitățile economice”**[3].

Se poate aprecia că odată cu toate aceste măsuri a crescut și mai mult rolul maselor de oameni ai muncii în conducerea unităților economico-sociale, s-a dezvoltat democrația muncitorească, democrația societății în general. Tocmai de aceea, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., au fost adoptate măsuri menite să asigure concordanța cadrului organizatoric democratic cu mecanismul economico-financiar, astfel ca **„metodele de planificare și conducere să deschidă drum larg manifestării neîngrădite, active, a tuturor organelor colective pe care le-am creat, a inițiativei maselor de oameni ai muncii**[4]**).**

Măsurile privind **perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare**, precum și cele cu privire la **participarea la beneficii a oamenilor muncii**, adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, pornesc de la principiul îmbinării conducerii unitare, pe baza planului național unic, a întregii activități economico-sociale cu principiul autoconducerii muncitorești, cu **autogestiunea întreprinderilor**. Ele vor permite consiliilor oamenilor muncii și adunărilor generale mai buna gospodărire a mijloacelor de producție, a părții din proprietatea comună dată în administrarea fiecărei unități, vor determina o organizare superioară a producției și a muncii, sporirea productivității muncii și a rentabilității activității economico-financiare, vor crea condiții ca oamenii muncii să primească importante venituri suplimentare, ca rezultat al beneficiilor realizate de întreprinderi.

Conducerea de către partid — expresia politică a rolului conducător al clasei muncitoare

EXPRESIA POLITICĂ a misiunii istorice a clasei muncitoare, a poziției și rolului ei de clasă conducătoare în societate este conducerea de către partid a tuturor activităților sociale. **De aceea, procesul legic al întăririi rolului conducător al clasei muncitoare în dezvoltarea societății socialiste se manifestă ca o necesitate obiectivă a creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață socială.**

Caracterul de clasă al Partidului Comunist Român se exprimă atît prin ideologia și politica sa, cît și prin compoziția sa socială, prin asigurarea preponderenței elementului muncitoresc în rîndurile sale. În lumina acestor considerente apar limpede preocuparea și grija permanentă a conducerii partidului nostru, a secretarului său general, de a asigura Partidului Comunist Român o compoziție socială corespunzătoare. Partidul nostru numără în prezent peste 2 760 000 membri, respectiv, aproximativ 27 la sută din populația activă a țării. Caracterul preponderent al muncitorilor în partid — peste 51 la sută — reprezintă un fapt deosebit de important pentru fizionomia și activitatea de ansamblu a partidului. De asemenea, promovîndu-se cu prioritate în organele și aparatul de partid, de stat și al organizațiilor de masă cadre provenite din rîndul muncitorilor, s-a reușit ca **în prezent ponderea cadrelor muncitorești în aparatul de partid să fie de 74,5 la sută ceea ce constituie un factor de seamă al afirmării rolului clasei muncitoare în partid, în întreaga noastră societate.** Dar și în continuare se acționează pentru promovarea unui număr și mai mare de cadre corespunzătoare, provenite din rîndul oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție.

dr. Marin NEAGU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

(Continuare în pag. 32)

---

[3] Idem.

[4] **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. (23 martie 1978), Ed. politică, București, 1978, p. 7.

[5] **Nicolae Ceaușescu,** Raport la Conferința Națională a C.C. al P.C.R., (7—8 decembrie 1977), Ed. politică, București, 1977, p. 42.

ECONOMIE NATIONALA

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

CORELAŢII FUNDAMENTALE ÎNTRE INDICATORII VALORICI ŞI FIZICI AI PLANULUI (I)

AȘA CUM ESTE CUNOSCUT, urmărind cu consecvență accentuarea laturilor calitative ale economiei, crearea unor condiții superioare în procesul creșterii și dezvoltării economico-sociale a României, Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c. a adoptat, la inițiativa și corespunzător orientărilor tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** o serie de măsuri de mare însemnătate cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Sensul esențial al acestor măsuri constă în sporirea continuă a rolului activității de planificare și a celei financiare în îndeplinirea programelor de dezvoltare în ritmuri înalte a forțelor de producție, răspunde necesității punerii, în aceste condiții, la îndemîna fiecărei unități economice a pîrghiilor economico-financiare și a instrumentelor prin intermediul cărora să acționeze pentru întărirea autogestiunii economice, ridicarea pe un plan superior a autoconducerii muncitorești, sporirea răspunderii acesteia în întocmirea planului propriu de dezvoltare economico-socială. Aceste preocupări ale partidului urmăresc să conducă la creșterea rolului fiecărui colectiv de muncă în gospodărirea cu maximă eficiență a părții din avuția națională ce i s-a încredințat.

În ansamblul măsurilor de perfecționare a activității de planificare, un loc deosebit de important îl ocupă îmbunătățirea corespunzătoare a sistemului indicatorilor economici. În acest sens, în documentele partidului nostru se subliniază cerința de a situa pe prim plan acei indicatori care **exprimă activități finale** și vizează cu precădere aspectele calitative, de eficiență, ale activității economice, ale dezvoltării economiei naționale. Un loc central îl va deține astfel **valoarea producției nete,** care se va introduce în principalele ramuri ale economiei naționale — industrie, agricultura de stat, construcții, transporturi — și va constitui indicator de bază al dezvoltării economiei. Determinat ca diferență între valoarea producției exprimată în prețuri de producție și cheltuielile materiale aferente pentru obținerea producției respective, indicatorul producția netă reprezintă valoarea nou creată în întreprinderea respectivă și exprimă, în cele din urmă, contribuția efectivă a fiecărei unități la crearea venitului național — singura sursă a dezvoltării economiei naționale și ridicării sistematice a nivelului de trai al poporului. În cele ce urmează, ne vom opri pe scurt la cîteva aspecte ale relației dintre indicatorul menționat — ale cărei semnificații, conținut și funcții au fost pe larg analizate în paginile „Revistei economice“ — și ceilalți indicatori economici.

Realizarea indicatorilor fizici — bază de creștere a producției nete

AȘA CUM SUBLINIA secretarul general al partidului, se poate obține o creștere substanțială a valorii producției nete, dublarea, iar în unele întreprinderi și sectoare chiar triplarea acesteia. Ce resorturi trebuie declanșate pentru aceasta ? Neîndoielnic că mărimea valorii producției nete depinde, în primul rînd, de **cantitatea de produse fizice realizată,** fiind rezultatul final al eforturilor depuse de către colectivele de oameni ai muncii pentru sporirea producției fizice în dimensiunile cantitative și calitative necesare economiei naționale. Societatea noastră are nevoie, în primul rînd, de un număr sporit și variat de produse fizice, de bună calitate, cu desfacere sigură și eficiență superioară la producător și la beneficiar, și nu de o producție globală valorică mărită prin tot felul de artificii. Rezultatele economico-financiare de ansamblu ale fiecărei unități economice vor fi apreciate prin ceea ce s-a creat nou, ca rezultat direct al muncii depuse și nu prin obținerea unor valori generale mari, în unele situații aceasta nepresupunînd eforturi și neconcretizîndu-se în valori de întrebuințare necesare economiei naționale.

Ca o primă cerință a direcționării astfel a economiei se înscrie **extinderea în procesul de elaborare și urmărire a execuției planului, a utilizării indicatorilor fizici,** naturali, pe baza cărora se vor stabili sarcinile de producție, investiții, export, import, livrările la fondul pieței, precum și pentru promovarea progresului tehnic. În scopul concretizării în detaliu a sarcinilor de plan pe produse fizice, se are în vedere extinderea nomenclatorului de produse, pe diferite trepte organizatorice, în strînsă concordanță cu resursele și destinațiile din balanțele materiale. Tocmai pe această bază și în lumina noilor hotărîri, fundamentarea și elaborarea planului trebuie să pornească nemijlocit de la întreprindere, iar propunerile de plan să cuprindă un nomenclator larg de indicatori fizici ai producției. În funcție de specificul ramurilor și al întreprinderilor, acești indicatori sînt : producția de cărbune net pe sortimente, exprimată în tone; producția de laminate exprimată în tone pe sortotipodimensiuni; producția de utilaje tehnologice exprimată în tone pentru necesitățile diferitelor ramuri ; producția de mașini, utilaje și instalații pe sortotipodimensiuni sau pe grupe de produse ; țesături pe sortimente în mp etc.

În **fundamentarea indicatorilor fizici** unitățile trebuie să pornească de la sarcinile ce le revin pentru perioada de plan inclusiv programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pînă în 1980 ; prevederile programelor speciale ce se întocmesc pe produse și grupe de produse, subramuri, ramuri, activități, probleme de sinteză și pe județe ; nivelurile orientative și normativele de plan care urmează a fi atinse la principalii indicatori fizici, valorici și de eficiență ; contractele ferme sau cu caracter cadru pentru desfacerea producției și asigurarea aprovizionării tehnico-materiale încheiate cu beneficiarii și furnizorii interni, cît și cu partenerii externi.

Cum un loc important în realizarea integrală și la termen a producției fizice și sporirea producției nete îl are îmbunătățirea continuă a cooperării în producție între diferitele întreprinderi, pentru perfecționarea acestei activități propunerile de plan ale întreprinderilor trebuie să cuprindă și indicatorii fizici ai cooperării în producție pentru principalele repere și subansambluri, atît în calitate de beneficiar cît și ca furnizor.

În fundamentarea indicatorilor fizici ai producției este totodată necesar ca fiecare colectiv al întreprinderii să aibă în vedere : utilizarea deplină a capacităților de producție existente cît și a celor prevăzute să intre în funcțiune în anul de plan ; realizarea de produse de înalt nivel tehnic — calitativ care să aibă desfacere asigurată, în măsură să satisfacă cerințele beneficiarilor interni și să prezinte competitivitate pe piața externă. Iată însemnate elemente de susținere a necesității măsurilor privind studierea temeinică a pieței interne și externe, cît și a posibilităților adaptării și lărgirii profilului de fabricație al întreprinderilor respective, astfel încît capacitățile de producție și forța de muncă să fie valorificate superior chiar în condițiile unei fluctuații a cererii.

Extinderea utilizării indicatorilor fizici ai producției va determina orientarea mai fermă a activității economice a întreprinderilor în direcția elaborării și urmăririi execuției planului, satisfacerii mai reale a nevoilor concrete ale economiei, și implicit, **creșterea substanțială a producției nete.** În același timp, folosirea indicatorilor respectivi va asigura **o legătură organică mai bună cu balanțele materiale** elaborate la nivelul economiei naționale, al ministerelor, centralelor și întreprinderilor. Aceasta va permite ca **echilibrul balanțelor materiale să devină mult mai real,** creînd în întreprinderi largi posibilități efective pentru lansarea comenzilor și încheierea la timpul cel mai potrivit a contractelor în vederea aprovizionării cu materii prime, materiale, combustibil, utilaje, piese de schimb și alte elemente necesare desfășurării ritmice a producției.

Valoarea nou creată — expresie concludentă a măsurii eficienței investițiilor

DOCUMENTELE recentei plenare a C.C. al P.C.R. subliniază că în vederea sporirii producției nete în activitatea de investiții pe primul plan vor trece indicatorii care urmăresc mai îndeaproape asigurarea finalizării în termene cît mai scurte a eforturilor de acumulare ce se fac la nivelul întreprinderilor, centralelor, ministerelor, județelor, cît și pe ansamblul economiei naționale. În acest sens se menționează indicatorii: fondurile fixe ce se pun în funcțiune și noile capacități ce vor intra în producție în anul de plan.

Reducerea termenelor de execuție a lucrărilor de investiții și de punere în funcțiune a noilor capacități de producție presupune să se acționeze în mod susținut pentru soluționarea din timp și în mod convergent a problemelor legate de elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice, de stabilirea amplasamentelor și tehnologiilor, pentru contractarea și livrarea la timp a mașinilor, utilajelor și materialelor necesare, precum și pentru pregătirea din timp a condițiilor bunei funcționări a noilor obiective. Însemnătatea acestei probleme este accentuată de faptul că în actualul cincinal noilor întreprinderi le revine o mare pondere (circa 30%) la realizarea sporului de producție. La accelerarea executării dării în funcțiune a noilor capacități de producție, contribuie de asemenea, îmbunătățirea mai pronunțată a metodelor de lucru în construcții, sporirea gradului de industrializare a lucrărilor, elaborarea de noi soluții și tehnologii care să conducă atît la economisirea resurselor materiale, cît și la creșterea productivității muncii, organizarea rațională a folosirii mijloacelor tehnice din dotarea șantierelor, introducerea soluțiilor de mecanizare a lucrărilor și de folosire intensivă a utilajelor. Iată, deci, numeroase și însemnate procese calitative declanșate la nivelul unităților, al întregii economii în condițiile aprecierii activității de investiții prin prisma indicatorilor menționați.

În modul cel mai sintetic, efectele generate de diferiți factori ce acționează în direcția unei mai bune organizări și executări a lucrărilor de investiții și implicit a creșterii gradului de materializare a investițiilor în fonduri fixe puse în funcțiune, pot fi apreciate în ultimă instanță, prin :

— raportul procentual ce se formează între volumul investițiilor realizate (Ir) și cel al fondurilor fixe puse în funcțiune (Fff) :

$$\frac{Ir}{Fff} \times 100$$

— cheltuielile de investiții necesare pentru 1 leu fond fix pus în funcțiune :

$$\frac{Ir}{Fff}$$

La nivelul economiei naționale și al ramurilor sale principale aceste corelații se prezintă astfel (vezi tabelul). Din datele tabelului se poate observa, pe de o parte, accentuarea procesului de materializare în cît mai mare măsură a investițiilor în fonduri fixe puse în funcțiune, iar, pe de altă parte, tendința diminuării eforturilor făcute din fondul de dezvoltare pentru obținerea unui leu fond fix, creîndu-se astfel premisele obținerii, cu același volum de investiții, a unui spor accentuat de fonduri fixe. Este neîndoielnic că în lumina noilor reglementări tendințele amintite vor căpăta o pregnanță mai puternică.

dr. Vasile M. POPESCU
Comitetul de Stat al Planificării

Gradul de materializare a investițiilor în fonduri fixe puse în funcțiune (1) și cheltuielile de investiții necesare pentru 1 leu fond fix puse în funcțiune (2), în sectorul socialist

		1965	1970	1975	1976	Pe total cincinale		
						1961—1965	1966—1970	1971—1975
Total economie	1	88,8	92,2	96,0	90,3	85,7	89,1	90,9
	2	1,12	1,08	1,04	1,11	1,17	1,12	1,10
Industrie	1	83,1	93,5	95,8	87,7	81,2	86,4	86,1
	2	1,20	1,07	1,04	1.14	1,23	1,16	1.16
Construcții	1	97,7	95,5	97,6	98,7	97,4	97,6	97,6
	2	1,02	1.05	1 02	1,01	1,03	1,02	1,02
Agricultură	1	97,4	82,5	95,5	97,3	94,0	88,4	95,1
	2	1,03	1,21	1,05	1,03	1,06	1,13	1,05
Transporturi și telecomunicații	1	93,6	99,3	99,2	92,0	94,1	97,8	99,6
	2	1,07	1,01	1,01	1,09	1,06	1,02	1.00

Sursa : Calculat pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R., 1977, p. 334—335 și 372.

DEZBATERE „R.E.“

PERFECŢIONAREA GESTIUNII ECONOMICE ÎN CONDIŢIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

– Autoconducere, autogestiune, autofinanţare –

Beneficiu realizat prin efort propriu

E. SCHMIDT, cercetător ştiinţific la Institutul de finanţe, circulaţie monetară şi preţuri – În cadrul noului mecanism economico-financiar un loc important este rezervat indicatorului beneficiu. Beneficiul va constitui principala sursă de finanţare a reproducţiei lărgite şi de cointeresare a oamenilor muncii la rezultatele activităţii colectivului din care fac parte. De asemenea, rolul beneficiului în cadrul noului sistem de gestiune al întreprinderii va creşte şi prin simplul fapt că în producţia netă ponderea lui va fi mult mai mare faţă de ponderea deţinută în valoarea producţiei globale.

Toate acestea ne determină să considerăm că beneficiul va deveni, după producţia netă, unul dintre cei mai importanţi indicatori de apreciere a rezultatelor întreprinderii. În aceste condiţii, orice reglementare privind beneficiul capătă un plus de importanţă şi de semnificaţie faţă de situaţia din trecut.

O primă problemă care se va ridica în legătură cu beneficiul unităţilor economice, în lumina noii hotărîri, este cea a întreprinderilor cu rentabilitate mică. În hotărîre se preconizează ca impozitul pe producţia netă să fie astfel stabilit încît rentabilitatea, calculată în funcţie de beneficiul rămas după impozitarea producţiei nete, să fie în medie de 14–15%. După cum este ştiut, în ramura industriei uşoare există întreprinderi a căror rentabilitate este sub nivelul prevăzut, de exemplu 5–10%. Considerăm că întreprinderile cu rentabilitate mică, al căror beneficiu nu va fi suficient pentru acoperirea tuturor fondurilor prevăzute a se constitui, ar fi defavorizate, de la bun început, faţă de întreprinderile cu rentabilitate mai mare şi volum ridicat de beneficiu. Pentru a-şi putea constitui integral aceste fonduri, întreprinderile ar fi obligate să apeleze la credite bancare purtătoare de dobîndă, ceea ce le-ar diminua şi mai mult resursele proprii.

Soluţia optimă ar fi ca întreprinderile să mobilizeze rezervele de creştere a productivităţii muncii şi de reducere a cheltuielilor materiale, astfel încît să obţină în cel mai scurt timp un volum de beneficii care să le permită constituirea fondurilor proprii, ca şi plata impozitului pe producţia netă. Temporar ar putea fi luată în considerare propunerea de scutire – pe o anumită perioadă – a acestor întreprinderi de plata impozitului şi de acordare de credite cu dobîndă redusă. Desigur, se ridică şi o serie de probleme de preţuri, a căror rezolvare ar contribui la asigurarea unei rentabilităţi la nivelul celei minime prevăzute în hotărîre.

Cea de-a doua problemă legată de acest indicator şi care este esenţială, după părerea noastră, pentru folosirea beneficiului ca pîrghie de cointeresare reală, este cea privind determinarea beneficiului datorat efortului propriu al întreprinderii. Aşa cum arăta de altfel şi tovarăşul Al. Gheorghiu, într-o economie socialistă un beneficiu obţinut prin reducerea costurilor sau prin creşterea productivităţii muncii nu poate fi echivalent cu un beneficiu obţinut fie ca urmare a modificării unor preţuri sau tarife, fie datorită jocului modificării sortimentelor. Pentru ca beneficiul să fie cu adevărat concludent şi stimulativ considerăm că ar trebui să se calculeze beneficiul obţinut din efortul propriu. Deşi separarea influenţelor străine de efortul propriu este o operaţie foarte dificilă din punct de vedere tehnic, considerăm totuşi că ea trebuie efectuată, deoarece în caz contrar există riscul ca suma beneficiului realizat – în cadrul planului sau peste plan – să nu reflecte eforturile şi meritele reale ale unităţii economice.

Echilibru financiar

Dr. Paul BRAN – Referindu-ne la determinarea necesarului de fonduri pentru mijloacele circulante, considerăm că unităţile economice pot utiliza o nouă relaţie de calcul pentru stabilirea normativelor la elementul producţie neterminată. Prin separarea cheltuielilor totale (la care se aplică în prezent un coeficient de corectare K = 0,70 – 0,75) în cheltuieli materiale (la care va rămîne coeficientul actual) şi în cheltuieli de prelucrare (retribuţie, amortizare, cheltuieli generale) unde coeficientul de corectare va fi de numai 0,50, se poate obţine o eliberare de fonduri de 7-8% faţă de normativul total.

Pentru caracterizarea mai bună a modului de utilizare a stocurilor de mijloace circulante propunem introducerea indicatorului **fonduri imobilizate în stocuri de mijloace circulante la 1 000 lei producţie netă** care, comparat cu normativul la 1 000 lei producţie netă, va releva formarea de supranormative.

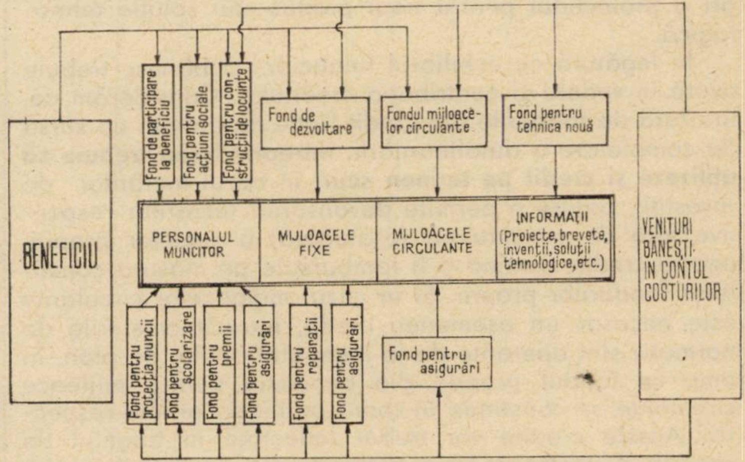
BENEFICIU
Fond de participare la beneficiu
Fond pentru acţiuni sociale
Fond pentru construcţii de locuinţe
Fond de dezvoltare
Fondul mijloacelor circulante
Fond pentru tehnica nouă
PERSONALUL MUNCITOR
MIJLOACELE FIXE
MIJLOACELE CIRCULANTE
INFORMAŢII (Proiecte, brevete, invenţii, soluţii tehnologice, etc.)
VENITURI BĂNEŞTI IN CONTUL COSTURILOR
Fond pentru protecţia muncii
Fond pentru şcolarizare
Fond pentru premii
Fond pentru asigurări
Fond pentru reparaţii
Fond pentru asigurări
Fond pentru asigurări

Contribuţia autofinanţării la menţinerea capacităţii de funcţionare şi la dezvoltarea elementelor de bază ale producţiei în unitatea economică.

În privința restituirii către societate a fondurilor imobilizate pentru înființarea și dezvoltarea unității, credem că în activitatea financiară și contabilă ar trebui să se instituie o metodologie de calcul și de urmărire, adecvată. Elementele necesare calculului termenului planificat sau efectiv de restituire vor fi :

– volumul imobilizărilor făcute în unitate pentru înființare și dezvoltare (valoarea mijloacelor fixe, valoarea totală a fondurilor pentru mijloace circulante, valoarea fondului de informații intrat în unitate, valoarea „investițiilor" totale făcute de societate în pregătirea personalului muncitor) ;

– volumul fondurilor în contul restituirii, care va cuprinde vărsămintele către buget, centrală sau bancă, asigurări sociale, alocarea de fonduri prin autofinanțare. Termenul de restituire planificat sau cerut unității trebuie corelat permanent cu necesitățile economiei naționale pentru dezvoltarea și acoperirea celorlalte cheltuieli centralizate.

Noile măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financiar vor aduce importante modificări în structura și realizarea efectivă a echilibrului financiar și bănesc al unității economice.

În primul rînd, întreprinderea devine răspunzătoare pentru o pondere importantă din necesarul de fonduri cerut de acțiunile menite a menține și dezvolta elementele de bază ale producției (vezi schema din pag. 5). Astfel, prin repartizarea nouă dată beneficiului întreprinderea trebuie să finanțeze un număr mai mare de acțiuni economice și sociale decît în perioada precedentă. În partea superioară a schemei sînt redate fondurile (cuprinse în bugetul de venituri și cheltuieli) care se constituie în mare parte prin autofinanțare, avînd ca sursă importantă beneficiul, amortizarea și cotele pentru fondul de tehnică nouă. În partea de jos a schemei sînt cuprinse și alte fonduri care contribuie la dezvoltarea elementelor de bază ale producției sau la menținerea funcționalității lor pe baza fondurilor constituite din veniturile bănești ale întreprinderii, mărind substanțial răspunderea unității pentru bunul mers al producției.

În al doilea rînd, răspunderea întreprinderii capătă și o netă perspectivă previzională, echilibrul financiar fiind dependent nu numai de nivelul anual al rezultatelor, ci și de masa de beneficiu pe care o aduce o decizie economică prin produsele sau tehnologia asimilate. Astfel, masa de beneficiu destinată autofinanțării poate crește atît prin sporirea beneficiului ca urmare a reducerii costurilor (fondul pentru autofinanțare stabilindu-se prin cote procentuale asupra beneficiului total), cît și prin devansarea începerii producției, apropiind-o de momentul apariției cererii sau al obținerii rezultatelor cercetării ori a proiectului pentru noul produs sau soluție tehnologică.

În legătură cu echilibrul financiar și bănesc trebuie avută în vedere și contribuția creditului. Considerăm că, în afară de fondurile din credit luate de unitate ca sursă de completare a autofinanțării, **întreprinderea trebuie să utilizeze și credit pe termen scurt** în cazul lucrărilor de investiții, pentru a permite devansarea lucrărilor respective față de constituirea (eșalonată) a surselor proprii, aceste credite urmînd a fi rambursate pe măsura constituirii fondurilor proprii. Și în cazul mijloacelor circulante este necesar un asemenea credit, întrucît creșterile de normativ sînt operante de la începutul anului de plan, în timp ce fondul propriu din beneficiu pentru mijloace circulante se constituie în toată perioada anului respectiv. Aceste credite vor trebui reflectate în bugetul de venituri și cheltuieli și în documentele anexate la acest buget.

Contractul de credit

Simeon GALIȘ, Ministerul Finanțelor – În condițiile rămînerii la dispoziția întreprinderilor a unei însemnate părți din beneficii, în vederea formării fondurilor proprii, colectivele de oameni ai muncii vor fi direct interesate în sporirea masei beneficiilor ; pe de altă parte la credite bancare se va recurge numai în măsura în care, în perioada respectivă, resursele proprii nu acoperă volumul cheltuielilor pentru investiții și creșterea stocurilor de valori materiale și altor cheltuieli de natura mijloacelor circulante.

Ideea apelării la credite bancare numai pentru completarea resurselor proprii în scopul realizării obiectivelor planificate are în vedere principiile de bază ale autogestiunii și autofinanțării unităților economice, încărcarea costurilor sau a cheltuielilor cu un volum cît mai redus de dobînzi. Aceasta nu înseamnă o diminuare a rolului creditului în economie, chiar dacă, în anumite ramuri volumul acestuia va scade, ci așezarea relațiilor dintre unitățile economice și bănci pe principii noi, superioare celor existente, în sensul încheierii unor **contracte de credit cu responsabilități și obligații clare, temeinic fundamentate pentru ambele părți.**

În contractele de credit vor trebui precizate obligațiile unităților economice pentru utilizarea eficientă a fondurilor împrumutate, obținerea creditelor fiind condiționată de modul cum ele își gospodăresc mijloacele materiale și bănești încredințate de societate. Totodată, după cum arăta și tovarășul Alex. Bran, organele bancare vor trebui să-și sporească preocuparea pentru cunoașterea modului cum își desfășoară activitatea unitățile economice solicitante de credite, să colaboreze îndeaproape cu acestea la elaborarea și fundamentarea indicatorilor economici și financiari care se vor cuprinde în bugetele de venituri și cheltuieli și să contribuie astfel la instaurarea unei severe discipline financiare, la accelerarea vitezei de rotație a fondurilor în economie.

Merită a fi reținută ideea că creditul constituie un sprijin pentru unitățile economice în realizarea obiectivelor economice planificate, dar acest sprijin costă, este scump și uneori foarte scump prin nivelul diferențiat al dobînzilor plătite în raport de împrejurarea în care sînt solicitate creditele.

Constituirea fondurilor proprii la dispoziția unităților economice, apelarea la credite bancare numai în măsura în care resursele proprii nu sînt suficiente sau în condiții deosebite de lucru, ridică problema modului în care se vor evidenția resursele proprii și cele împrumutate în conturile unităților economice la bănci. Părerea noastră, care concordă de fapt cu cea susținută de tovarășul E. Cioflan în cadrul dezbaterii, este că **unitățile economice vor trebui să țină o contabilitate distinctă pe fonduri, iar disponibilitățile să fie grupate în cel mult două conturi deschise la bănci : a)** pentru fondul de dezvoltare economică și cel pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social și **b)** pentru fondul mijloacelor circulante și celelalte fonduri pe care le au la dispoziție acestea. Ideea de autogestiune și autofinanțare nu se împacă cu existența mai multor conturi în care să se păstreze resursele proprii și cele împrumutate pe bază de contract și cu apelarea la credite bancare pentru anumite nevoi, în timp ce în alte conturi avem resurse disponibile, bineînțeles cu respectarea unor destinații stabilite prin lege sau contracte pentru resursele respective.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

ECONOMIE NAȚIONALA

Măsuri ferme pentru înfăptuirea hotărîrilor plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii

ACORDUL GLOBAL, ELEMENT STIMULATOR PENTRU REALIZAREA PRODUCȚIEI FIZICE

INTRODUCEREA și extinderea largă a **acordului global** se dovedește a fi o pîrghie importantă în creșterea producției fizice, în condițiile obținerii unei eficiențe economice înalte. Lucrînd în această formă de remunerație, muncitorii sînt cointeresați să folosească mai bine mașinile și timpul de lucru, să sporească producția și productivitatea muncii ; pe această bază ei își măresc și cîștigurile în raport cu cantitatea și calitatea muncii prestate. Acordul global este deosebit de stimulatoriu și pentru reducerea costurilor de producție, deci pentru mărirea rentabilității întreprinderilor, întrucît în contractele încheiate se stipulează precis cadrul în care formațiile de lucru trebuie să realizeze sarcinile de producție, respectiv în condițiile diminuării accentuate a consumului de materii prime, materiale, energie electrică și combustibilului. În sfîrșit, acordul global se dovedește deosebit de eficient și în domeniul îmbunătățirii calității produselor, ca rezultat direct al creșterii răspunderii individuale și colective pentru lucrările executate, pentru respectarea întocmai a tehnologiilor de fabricație.

În ultimii ani acordul global a cunoscut o largă extindere în multe întreprinderi din diferite ramuri ale economiei naționale. O experiență pozitivă a acumulat în această direcție colectivul **întreprinderii de mașini agricole „Semănătoarea“ din București**, la care ne vom referi în continuare.

O dinamică ascendentă

MERITĂ RELEVAT de la început faptul că introducerea și extinderea formei de retribuire în acord global — formă care stimulează căutările pentru o mai bună organizare a muncii și a producției, sporirea simțitoare a productivității muncii fizice și, implicit, creșterea veniturilor, potrivit cantității și calității muncii prestate — s-a aflat în permanență în atenția consiliului oamenilor muncii, organizației de partid și celei sindicale încă de la sfîrșitul cincinalului precedent. Prin măsurile luate, prin crearea unui cadru organizatoric adecvat și desfășurarea unei intense munci politice educative în rîndurile muncitorilor, s-a creat, în decursul anilor, un climat propice introducerii și extinderii treptate a acestei forme de remunerare (graficul nr. 1).

Desigur, a fost nevoie, în prealabil, de studii temeinice, de analize minuțioase a locurilor de muncă, pentru a se crea condițiile cele mai favorabile aplicării acestei forme de retribuire, desfășurării optime a activității productive. Cum s-a procedat, practic ?

● S-a făcut, înainte de toate, o **normare riguroasă a lucrărilor**, în așa fel încît timpii stabiliți să corespundă cît mai bine modernizărilor efectuate în decursul anilor, tehnologiilor noi aplicate în fabricație, creșterii calificării și experienței muncitorilor. În cei peste 4 ani de cînd se aplică acordul global, au fost reanalizate circa 10 mii de operații tehnologice, care au fost puse de acord cu noile condiții tehnico-materiale create.

Nivelul de realizare a principalilor indicatori de plan pe trimestrul I 1978

%

	Proporția realizării
Producția globală	100,4
Producția marfă	100,2
Producția fizică	-
din care :	
— combine autopropulsate	100,8
— Instalații pentru erbicide	145,4
— piese de schimb pentru mașini agricole	102,2
Productivitatea muncii	100,3

● Asigurarea **aprovizionării ritmice și în cantitățile necesare a locurilor de muncă cu materii prime și materiale**, încît timpul de lucru și utilajele din dotare să fie folosite cu maximum de randament. În acest sens, au fost incluși în acord global și muncitorii auxiliari din depozite, cei de la transporturi care deservesc secțiile etc., stabilindu-li-se sarcini precise în domeniul lor de activitate, care constituie, de fapt, criteriile de bază pentru retribuirea lor.

● Întrucît o normală desfășurare a producției este nemijlocit legată de **buna întreținere a mașinilor și utilajelor**, au fost incluși în acord global și muncitorii de la întreținere la nivelul secțiilor. S-au creat astfel condiții pentru preîntîmpinarea în bună măsură a opririlor accidentale ale utilajelor ; atunci cînd totuși au survenit defecțiuni, s-a accelerat punerea lor mai rapidă în stare de funcționare, creîndu-se premise favorabile pentru sporirea productivității muncii și utilizarea cu indici înalți a mașinilor.

Graficul nr. 1

Dinamica extinderii acordului global pe perioada 1974—1978

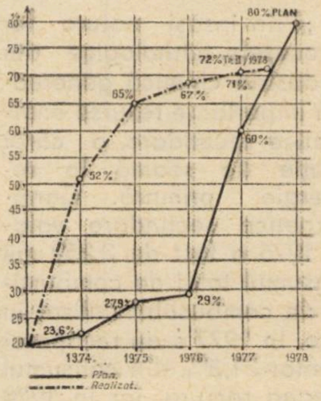

Graficul nr. 2

Evoluția cîștigului mediu în raport cu creșterea productivității muncii fizice

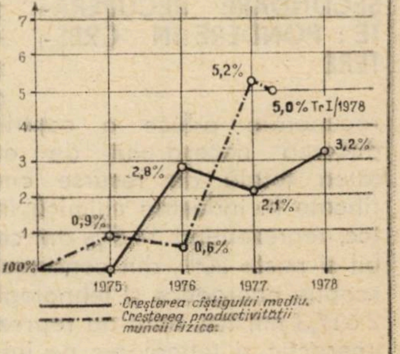

● Contractele de acord global s-au încheiat la următoarele nivele :

— **formații de lucru** conduse de maistru ;

— **ateliere de producție** (care cumulează sarcinile contractuale ale tuturor maiștrilor din atelierele respective) ;

— **secții de producție** (care cumulează sarcinile contractuale ale atelierelor), sarcini care se identifică cu planul fizic ce revine acestor secții.

Lunar se încheie, în medie, 153 de contracte, care vizează activitatea a peste 4 000 de muncitori și aproape 150 lucrători TESA. Încheierea contractelor are o deosebită importanță. Pe de o parte, muncitorii cunosc precis lucrările pe care le au de executat în decursul unei perioade de timp și, deci, își pot calcula veniturile ce le vor obține în urma realizării lor ; pe de altă parte, întreprinderea își asigură realizarea producției, în condițiile unei eficiențe economice ridicate. Aceasta pentru că, în contracte, se precizează în mod obligatoriu și condițiile în care se cer îndeplinite și depășite sarcinile de plan, în sensul **nedepășirii** consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, **respectării** întocmai a calității, **realizării** sortimentelor etc.

Îmbinarea armonioasă a intereselor colective cu cele individuale

EXPERIENȚA dovedește că introducerea și extinderea treptată a acordului global este deosebit de stimulativ atît pentru creșterea producției fizice și a productivității muncii, cît și pentru mărirea veniturilor lucrătorilor.

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 18)

DEZBATERI ÎN MARI UNITĂŢI INDUSTRIALE

ECONOMISIREA ENERGIEI ELECTRICE ŞI A COMBUSTIBILULUI (II)

Continuăm publicarea dezbaterii organizate cu specialişti din mari unităţi şi combinate ale industriei chimice la Combinatul de fire şi fibre sintetice Săvineşti de „Revista economică" cu sprijinul Ministerului Industriei Chimice ; această parte a dezbaterii este consacrată atragerii în circuitul productiv a tuturor resurselor energetice secundare.

RESURSELE ENERGETICE SECUNDARE RECUPERATE : PONDERE ÎN CREŞTERE

„Prin însăşi natura lor procesele tehnologice din industria chimică generează importante resurse energetice secundare, a căror recuperare aduce o contribuţie de seamă la reducerea necesarului de energie primară. Cantitatea totală de resurse energetice secundare valorificate în industria chimică în 1976 a fost de 2 252 mii tcc, reprezentînd 14,6% din consumul total de combustibil şi peste 20% din consumul de combustibil utilizat în scopuri energetice şi tehnologice. În 1977 s-au recuperat 2 617,3 mii tcc, care au reprezentat 21,3% din consumul energetic şi tehnologic pe întreaga ramură, iar în 1978 urmează a se recupera 3847,7 mii tcc.

Soluţiile de recuperare sînt foarte diverse prezentînd aproape în fiecare caz caracter de unicat, ceea ce face ca, în general, în chimie problema recuperării şi valorificării resurselor energetice secundare să fie una dintre cele mai dificile de rezolvat. Tocmai de aceea, în rezolvarea unor probleme care prezintă un grad mai mare de dificultate (de pildă, recuperarea de resurse cu nivel energetic coborît, în condiţii eficiente) sînt antrenaţi şi specialiştii de la ICEMENERG sau alte institute.

Dacă pentru vechile instalaţii problema recuperărilor se pune în acest mod, la noile capacităţi lucrurile se cer clarificate încă din faza de concepţie. Aceasta presupune ca **problema recuperării resurselor energetice secundare să fie tratată unitar încă din faza de proiectare a instalaţiilor,** prin organizarea fluxurilor tehnologice de aşa natură încît să se utilizeze integral mai întîi toate posibilităţile interne, iar în cazul în care rezultă resurse în exces, să se prevadă — odată cu documentaţia investiţiei de bază — şi utilizarea acestor resurse, indiferent de nivelul energetic la care ele sînt disponibile". **(I. Păduraru).**

UTILAJE RECUPERATOARE DE ENERGIE SECUNDARĂ

„În ce priveşte recuperarea resurselor energetice secundare, menţionăm, alături de metodele mai vechi aplicate în proiectele Institutului de cercetări, inginerie tehnologică şi proiectări pentru rafinării (preîncălzirea aerului la cuptoare, montarea generatoarelor de abur, recuperarea condensului) şi soluţiile de recuperare a căldurii din gazele arse prin producerea aburului de presiune ridicată într-un cazan cu circulaţie forţată amplasat direct în cuptor. În acest fel se produc circa 20 t/abur de înaltă presiune din căldura recuperată, fără consum suplimentar de combustibil. Superioritatea noii soluţiii, constă în reducerea costului investiţiei şi în economisirea energiei.

Cu toate rezultatele obţinute, apreciem că rezervele sînt încă mari şi, de aceea, vom acorda mai multă atenţie în viitor recuperării integrale a resurselor energetice secundare la parametri cît mai avantajoşi, prin găsirea, în urma adîncirii studiilor şi cercetărilor, de noi soluţii pentru reducerea, în continuare, a temperaturii gazelor arse la coş la toate cuptoarele nou proiectate, montarea de generatoare de abur în flux pentru un abur cu parametri cît mai ridicaţi ş.a." **(E. Marinescu).**

RECUPERAREA GAZELOR ARSE LA FACLĂ

„Pe platforma Combinatului petrochimic Piteşti se consumă o cantitate importantă de abur, reprezentînd 50 — 55% din necesarul de energie. Recuperarea condensului rezultat nu se poate face deocamdată integral, (ci doar în proporţie de aproximativ 48—50%), datorită faptului că se impurifică în instalaţiile tehnologice. Pentru recuperarea integrală a condensului, cît şi pentru tratarea celui care este impurificat sînt în curs de realizare instalaţiile necesare. După punerea lor în funcţiune (cu termen în actualul cincinal) se vor obţine economii de circa 32 000 tcc/an.

Există însă şi alte rezerve care, atît ca volum, cît şi ca valoare, prezintă o deosebită importanţă. Este vorba de gazele arse la faclă şi de cele care sînt eşapate în atmosferă. În ultimii doi ani, prin măsurile luate a fost diminuată substanţial cantitatea de gaze arse în faclă. De asemenea, la instalaţia de piroliză se recuperează zilnic 3 400 mc gaze combustibile. Prin utilizarea unor instalaţii specifice a fost diminuată astfel cu 20% cantitatea de gaze combustibile care se pierdeau. Eforturile depuse pentru recuperarea şi valorificarea resurselor energetice secundare vor trebui amplificate în viitor, întrucît există încă resurse care, din păcate, se risipesc. Am în vedere în acest sens o anumită parte din **aburii** şi **căldura apelor reziduale** şi chiar **căldura unor produse în diferite faze ale procesului tehnologic** etc. — resurse care nu pot fi recuperate decît pe baza unor studii de specialitate şi cu instalaţii speciale. Pentru aceasta solicităm un sprijin mai mare din partea institutelor noastre de cercetare şi inginerie tehnologică, din partea unor unităţi specializate" **(I. Florescu).**

Prima parte a dezbaterii a apărut în nr. 15/1978.

ECONOMIE NATIONALA

VALORIFICAREA POTENȚIALULUI TERMIC AL APELOR CALDE

„Folosirea potențialului termic al apelor de răcire constituie o resursă importantă de reducere a consumului energetic. La Combinatul chimic Făgăraș am reușit să valorificăm o asemenea resursă cu bune rezultate. Astfel, cantitatea de apă necesară în procesul de alimentare a circuitului termic al centralei, care reprezintă circa 400 de tone, nu se mai ia din rețeaua comună, ci se folosește cea de la turnurile de răcire. Acțiunea are ca efect favorabil și prelungirea duratei de funcționare a liniilor de demineralizare a apei. Este adevărat că ceea ce s-a reușit să se recupereze la Combinatul chimic Făgăraș din acest potențial termic nu prezintă o valoare prea mare – este vorba de 1 000 de tcc pe an ; dacă însă experiența noastră în acest domeniu va fi extinsă la scara întregii ramuri, economiile vor putea fi de zeci de mii de tcc pe an“ **(F. Bogdan).**

STUDII PE ELEMENTE CONCRETE, REZOLVĂRI ALE UNOR CERINȚE JUSTIFICATE ECONOMIC

„Dacă în majoritatea unităților chimice s-a reușit să se rezolve multe probleme legate de recuperarea și valorificarea unor resurse energetice secundare cu eficiență ridicată, există o rămînere în urmă în atragerea în circuitul economic a unor **resurse cu potențial termic mai scăzut.** Cauza invocată : cheltuieli mari de investiții în instalații, nivel scăzut de eficiență etc. Și totuși, acolo unde s-au făcut studii aprofundate s-au găsit și soluții corespunzătoare, cu un grad ridicat de eficiență. În cadrul Combinatului de cauciuc poliizoprenic de la Borzești, de pildă, se răceau pînă nu de mult 1 700 metri cubi de apă în mod nerecuperativ. În ultima vreme, prin această răcire s-a obținut frigul necesar unor instalații tehnologice, economisindu-se 30 000 tcc/an.

În legătură cu **valorificarea mai deplină a aburului** (condensului), la care s-au făcut referiri în cadrul dezbaterii, doresc să subliniez necesitatea asigurării oalelor de condens. În prezent, unele dintre aceste oale au o durată de funcționare redusă. Acest fapt atrage după sine pierderi din cauza necondensării aburului, deci nepreluarea a circa 500 kilocalorii pe fiecare kilogram de abur. La scara întregii industrii chimice se pierd astfel cantități foarte mari de energie. Problema impune o participare mai activă decît pînă acum a industriei constructoare de mașini la rezolvarea acestei cerințe.

O deosebită importanță pentru economisirea energiei are **perfecționarea sistemului de izolații** al instalațiilor. La o platformă chimică, care consumă 1 000–2 000 de tone abur, dacă conductele nu sînt bine izolate, se pierd cel puțin 100 de tone de abur pe oră. Pe platforma din Rîmnicu Vîlcea au fost luate – în urma propunerilor specialiștilor din Institutul de inginerie tehnologică și prestări pentru industria chimică – o serie de măsuri pentru închiderea și izolarea corectă a instalațiilor, a tuturor armăturilor și au fost puse la punct oalele de condens. Ca urmare, într-o singură lună, consumul platformei a scăzut cu 60–70 tone abur pe oră. În aceste condiții, apare evident că, dacă în toate unitățile chimice s-ar practica sisteme bune de izolație a conductelor, a tuturor armăturilor, s-ar putea obține mari economii de energie.

S-au făcut în cadrul dezbaterii referiri și la pierderile ce au loc prin **arderea gazelor de faclă.** Cantitatea acestora este direct legată de buna funcționare a instalațiilor. Din păcate, în unele întreprinderi se mai produc defecțiuni în funcționarea optimă a instalațiilor, cu consecințe negative asupra consumurilor energetice. Ținînd seama de rolul important care revine în această privință cadrelor, se impun, în primul rînd, măsuri de natură să determine creșterea rapidă a calificării personalului de deservire. Pe de altă parte, trebuie arătat că în unele unități chimice nu există nici un inginer de profil mecanoenergetic. Rezolvarea acestei probleme ar avea repercusiuni pozitive asupra bunei funcționări a instalațiilor, a producției în general, ar contribui la micșorarea consumurilor de energie.

În buna gospodărire și valorificare a resurselor energetice **o importanță deosebită prezintă calcularea – o dată cu consumurile specifice de materii prime – și a celor privitoare la consumurile energetice. După părerea mea o asemenea măsură ar trebui legiferată ca obligatorie pentru toate Institutele de cercetări și inginerie tehnologică,** ea constituind o premisă a ridicării gradului de valorificare a energiei. Orice schemă nou elaborată să aibă abligatoriu și o analiză energetică asupra modului de acționare asupra agenților purtători și a parametrilor acestora, asupra recuperării resurselor energetice secundare.

În acțiunea de economisire a energiei de un real folos ar fi organizarea unor unități de service care să asigure diverse activități utile (măsurători energetice, probe de arzătoare, probe de izolare, probe de aparate etc.), și care să acorde ajutor întreprinderilor productive la întocmirea corectă a bilanțurilor energetice. Multe unități, nedispunînd de specialiști în domeniul amintit, recurg la improvizații, fapt ce conduce la pierderi de resurse energetice“. **(P. Enăchescu).**

„Concomitent cu folsirea mijloacelor enunțate în cadrul dezbaterii pentru recuperarea resurselor energetice secundare, trebuie acordată mai multă atenție găsirii unor **soluții de fond,** care au o eficiență deosebită. În acest sens, consider că **fabricarea în serie a pompelor de căldură** și utilizarea lor în recuperarea și valorificarea căldurii din procesele tehnologice sau din mediul ambiant ar fi într-adevăr o rezolvare de fond. Dacă s-ar pune la punct o gamă corespunzătoare de pompe de căldură, atunci s-ar putea soluționa multe probleme de economisire a combustibililor (în combinatul nostru actualmente aproape jumătate din combustibilul care se utilizează este pierdut prin apele de răcire).

Pe de altă parte, **dotarea întreprinderilor cu oale de condens corespunzătoare și regulatoare de temperatură fără energie auxiliară** ar influența favorabil consumurile de energie, combustibil și apă. Din păcate, nici unitățile noastre constructoare de mașini din chimie, nici cele specializate ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini nu au reușit să rezolve aceste probleme. Consider important să se insiste asupra necesității fabricării într-un termen cît mai scurt, în condiții de calitate superioară, a celor două dispozitive – fără de care eforturile noastre în gospodărirea economică a resurselor energetice nu pot fi încununate de succes“ **(F. Buruiană).**

ACȚIUNILE care se desfășoară în unitățile economice ar avea o eficiență mai mare dacă s-ar manifesta o preocupare susținută, dacă în programele întocmite termenele de materializare a unor măsuri ar fi mai scurte,

Dezbatere consemnată de
V. BOESCU
B. PADURE

(Continuare în pag. 32)

Noi metode și tehnici în sprijinul eficienței în agricultură

SEMNIFICAȚIILE ECONOMICE ALE STIMULĂRII UNOR PROCESE ÎN DOMENIUL CULTURII PLANTELOR

AGRICULTURII, ramură de bază a economiei naționale, i se cere astăzi o contribuție din ce în mai ridicată la dezvoltarea economico-socială de ansamblu a țării. Acest lucru nu se poate înfăptui decît printr-o continuă modernizare, prin aplicarea rapidă în producție a progresului tehnic și științific și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, în scopul de a spori rapid și substanțial producția, eficiența sa economică.

La Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, din februarie a.c., tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„saltul de la acumularea cantitativă la o calitate superioară trebuie să se producă și în agricultură. Trebuie să facem totul ca, începînd din anul acesta, să obținem o schimbare radicală în activitatea din agricultură, să realizăm un spor substanțial al producției agricole, atît vegetale cît și animaliere“**. Un rol esențial în antrenarea acestor schimbări radicale va reveni, în continuare, cadrelor din **cercetarea agricolă**, care — așa cum sublinia secretarul general al partidului trebuie **„să treacă la măsuri mai hotărîte pentru a ține pasul cu cerințele producției, cu ceea ce se realizează pe plan mondial“**.

Valențele tehnicii nucleare în agricultură

ÎN ACEST FEL, pe lîngă principalele măsuri tehnice de intensificare a producției agricole ce au condus la producții mult sporite în ultimele două cincinale, începînd din anul 1974 a fost lansat un vast program de cercetări (coordonat de către Academia de Științe Agricole și Silvice, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Comitetul de Stat pentru Energia Nucleară și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie), ce cuprinde și **aplicarea complexă a tehnicilor nucleare în agricultură**, privind în special **stimularea germinației semințelor cu ajutorul radiațiilor** în vederea creșterii producției agricole vegetale. Această tehnică nouă se adaugă la eforturile conjugate ale metodelor „clasice“ ce se folosesc în agricultură, impunîndu-se prin rezultatele obținute — ca o metodă eficientă, simplă și de mare productivitate.

Programul de cercetări și experimentări lansat pe perioada 1975—1980 are ca scop să demonstreze eficacitatea metodei, din punct de vedere tehnic și aplicativ, în condițiile existente la noi în țară, pentru a se crea astfel baza științifică, tehnică și economică necesară și a se urmări reproductibilitatea rezultatelor de-a lungul cîtorva ani, ca o chezășie a trecereii la aplicarea și valorificarea largă în producție a rezultatelor cercetării.

Rezultatele obținute în diferite țări (U.R.S.S., Belgia, Ungaria, R.D. Germană ș.a.) — după experimentări efectuate de-a lungul mai multor ani — au impus această metodă, precum și realizarea unor instalații de iradiere adecvate, ținînd cont de importanța științifică și economică a metodei iradierii semințelor.

La noi în țară, cercetările experimentale au fost efectuate de către un grup de cercetători de la Institutul de fizica și tehnologia aparatelor cu radiații — laboratorul „medii active laser și interacția radiațiilor cu materia“ (IFTAR — MALIRM), în colaborare cu unități de cercetare agricolă din cadrul A.S.A.S., M.A.I.A. și institute de învățămînt agronomic de pe întreg cuprinsul țării, pentru a se determina dozele optime, în condițiile zonale respective, în funcție de cultură, soi, agrofond, climă etc., precum și pentru estimarea eficienței economice a metodei.

Ce arată testările în practică?

DE-A LUNGUL ANILOR, paralel cu cercetările s-au efectuat **testări directe în producție în cadrul unităților agricole**, în scopul valorificării practice a cercetărilor. Ca rezultat s-au obținut importante sporuri de producție și, deci, o deosebită eficiență economică:

Tabelul nr. 1

Creșterea randamentului culturilor agricole ca urmare a utilizării metodei de radiostimulare a germinației semințelor (%)

Culturi	Spor de producție (față de martor)	
	la nivelul cercetării	la nivelul unităților agricole
Porumb	5—48	8—30
Grîu	8—40	—
Floarea-soarelui	3—30	—
Sfeclă de zahăr	3—10	2—40
Cartofi	5—15	5—40
Soia	5—40	—
Mazăre	15—23	—
Fasole	9—60	—
Tomate	8—20	15
Castraveți	12	10
Lucernă	5—11	60

Dinamica de dezvoltare a acestui program de cercetare indică o permanentă creștere a interesului celor ce lucrează în domeniul agriculturii față de metoda radiostimulării germinației semințelor. Dacă în anul 1975 erau cooptate la acest program doar 2 stațiuni de cercetare agricolă, 2 institute de cercetări agricole și 2 institute agronomice, la începutul anului 1978 s-au angajat în cercetări și experimentări 7 stațiuni, 5 institute de cercetare și 4 institute agronomice de pe întreg teritoriul țării.

În ceea ce privește aplicarea directă în producție a rezultatelor — ce se efectuează paralel cu programul de cercetare — sînt angajate 36 de C.A.P.-uri și

I.A.S.-uri din 21 de județe și 5 întreprinderi de sere, lucrările executîndu-se sub directa supraveghere a direcțiilor agricole județene și a cadrelor de specialiști din cercetarea agricolă.

Pînă în prezent au fost cercetate și testate peste 80 de soiuri la 21 de culturi, determinîndu-se dozele optime de radiații pentru fiecare dintre ele, în condițiile zonale respective, iar cantitățile totale de semințe tratate au ajuns, în anul 1977, la cîteva zeci de tone.

Efecte „secundare" de importanță economică principală

ÎN AFARA SPORURILOR DE PRODUCȚIE obținute — ca principal efect al metodei, de mare importanță economică se dovedesc și o serie de efecte „secundare", cum ar fi :

● **TIMPURIETATEA.** Pentru multe plante de cultură s-a observat o precocitate a recoltei de 6—12 zile. Pentru legume, în special tomate, s-au realizat culturi extratimpurii de 3,5 ori mai mari decît la martorul netratat, obținîndu-se în acest mod beneficii suplimentare de cca. 12 000 lei/ha.

● **CALITATEA COMERCIALĂ.** La toate culturile, dar în special la legume, sporul de producție se asociază — la variantele tratate — cu îmbunătățirea calității, producția de calitatea I-a STAS crescînd cu peste 10%.

● **CREȘTEREA VALORII NUTRITIVE.** Corelarea sporului de producție obținut cu creșterea valorii nutritive a produselor la care s-a aplicat metoda radiostimulării conduce la valori de întrebuințare superioare și, implicit, la parametri mai ridicați de eficiență economică. La porumb, mai ales, în cazul hibrizilor simpli crește semnificativ (cu 3—7%) conținutul de proteină ; la grîu, pentru diferite soiuri (în special „Diana") creșterile conținutului de proteină sînt cuprinse între 5 și 10% la dozele optime de stimulare, iar la soia se constată o creștere substanțială a conținutului de ulei, cu peste 30% față de producția martor (în special la soiul „Flora"). În legumicultură, tomatele recoltate din loturile tratate cu doze optime de radiații au un conținut crescut de vitamina C (acid ascorbic), iar în ceea ce privește ardeiul gras și ardeiul lung, creșterile sînt și mai substanțiale (25%). De asemenea, legumelor li se conferă o mai bună rezistență mecanică, datorită scăderii conținutului de glucide reducătoare, aspect foarte important avînd în vedere manipulările (recoltare, ambalare), transportul lor etc.

● **POTENȚAREA FERTILIZĂRII.** Timp de doi ani consecutivi s-a constatat un efect sinergic (de asociere) între fertilizant și doza de radiații (cercetări efectuate de S.C.A. — Oradea), constituind un mijloc suplimentar de creștere a producției și a calității sale.

● **EFICIENȚĂ ECONOMICĂ SUPERIOARĂ.** Rezultate foarte bune s-au obținut și din punct de vedere strict economic, la soiurile tratate rezultînd costuri mai reduse și o productivitate a muncii mai mare. Spre exemplificare prezentăm eficiența radiostimulării la tomatele pentru industrializare (soiul Campbell), obținută în 1977 la S.C.P.P. Valul lui Traian, județul Constanța :

Tabelul nr. 2

Eficiența economică a folosirii metodei radiostimulării germinației la tomatele pentru industrializare

(varianta „tratat cu radiații", în % față de varianta „martor")

Producție la hectar	108,4
Cheltuieli la hectar	103,3
Cost pe tonă de produs	94,0
Productivitatea muncii	107,0

● **ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII SEMINȚELOR ȘI OBȚINEREA DE NOI SOIURI.** Semințele obținute de pe loturile tratate au fost reînsămînțate în anii următori, constatîndu-se o revitalizare a lor, recoltele fiind și în acest caz superioare martorului (cercetări efectuate de S.C.A. — Oradea, Institutul Agronomic Timișoara, I.C.L.F. — Vidra).

În cazul folosirii dozelor mai mari de radiații se pot obține și soiuri superioare, prin efectul mutagen provocat, cercetările ce se efectuează în cadrul acestui program (I.C.L.F. — Vidra, institutele agronomice din Timișoara și Craiova, S.C.L. — Buzău, S.C.A. Suceava) fiind încurajatoare.

De reținut că și în acest caz **nu s-a semnalat nici un factor de nocivitate**, așa cum, de altfel, se prezenta situația și la iradierea cu doze mici a semințelor. Fenomenul extrem de complex al iradierilor duce la importante modificări în sistemul hormonal al plantelor, crescînd conținutul în auxine, stimulîndu-se procesele enzimatice, iar plantele rezultate din semințe iradiate au o activitate de fotosinteză mult mai pronunțată, ce conduce la grăbirea germinației semințelor, creșterea mai accentuată a diferitelor organe ale plantelor (tulpini, lăstari, rădăcini etc.), grăbirea înfloritului, creșterea masei verzi și a conținutului dferiților compuși din plante, ca : zaharuri, proteine, grăsimi, vitamine etc.

Mai mult, în afară de faptul că nu există nici un element de nocivitate la produsele obținute din semințe tratate cu doze mici de radiație, trebuie menționat că în diferite țări se folosesc radiațiile ionizante la tratarea unor produse agroalimentare, doze mari de radiații — de peste 1 megagrad — pentru inhibarea încolțirii cartofilor, prelungirea duratei de păstrare a căpșunilor, stabilizarea sucului de struguri, conservarea cărnii și a produselor pe bază de carne, dezinsectizare etc.

★

ÎN VEDEREA VALORIFICĂRII la scară mare a metodei radiostimulării germinației semințelor cu radiații gama și alte radiații, se vor extinde lucrările pe loturi mai mari de producție (în funcție de creșterea capacității de iradiere la IFTAR) atît la producția cerealieră, dar mai ales în sectorul legumicol, unde cantitatea de semințe la hectar este mai redusă.

Institutul nostru, în colaborare cu Direcția producției vegetale din M.A.I.A., a elaborat un plan de dezvoltare, etapizat, pentru introducerea largă în circuitul agricol a radiostimulării radioconservării și radiomutagenezei, ca metode de bază în vederea obținerii de sporuri de producție și calități superioare, ca și pentru conservarea produselor agricole și obținerea unor soiuri noi. Rezultatele de pînă în prezent sînt suficient de edificatoare pentru a demonstra perspectivele valorificării metodei, impunîndu-se **asigurarea unor surse eficiente de iradiere**, astfel ca extinderea metodelor nucleare în agricultură să contribuie substanțial la sporirea eficienței economice în cadrul acestei ramuri.

Iulian DRĂGĂNESCU
Institutul de fizică și tehnologia aparatelor de radiații

ECONOMIE NAŢIONALA

Sarcini prioritare pentru activitatea de comerţ exterior

CREŞTEREA ELASTICITĂŢII ÎN STRUCTURA PRODUCŢIEI DE EXPORT

ÎN domeniul comerţului exterior, valorificarea pîrghiilor şi mijloacelor economico-financiare puse la dispoziţia colectivelor de oameni ai muncii prin recenta hotărîre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, pentru înfăptuirea autoconducerii muncitoreşti, presupune dezvoltarea iniţiativei şi răspunderii întreprinderilor, organelor colective de conducere pe linia elaborării şi îndeplinirii programelor de export. Prin autogestiune trebuie să se organizeze astfel utilizarea resurselor materiale şi de forţă de muncă din cercetare, proiectare, producţie, gestiune, încît să se asigure reînnoirea continuă a nomenclatorului de export, diversificarea şi adaptarea lui la cerinţele pieţei externe, în condiţii de creştere a eficienţei şi competitivităţii sale.

Îndeplinirea acestor obiective de importanţă şi semnificaţie economică deosebită presupune integrarea activităţii de proiectare şi asimilare a produselor noi ca şi de reproiectare a celor existente în ritmul alert al inovaţiei caracteristic epocii noastre, crescînd astfel disponibilităţile de a răspunde celor mai înalte exigenţe ale beneficiarilor interni şi externi.

În cele ce urmează prezentăm cîteva căi de acţiune pentru a realiza fuziunea între procesul de înnoire a producţiei şi de creştere a competitivităţii exportului, pe exemplul unei grupe de produse din nomenclatorul I.C.E. „Electroexportimport“.

ACUMULAREA de noutăţi tehnice concretizate prin noi soluţii constructive, apariţia de noi materiale, înlocuirea utilajelor clasice prin utilaje specializate şi maşini-agregat etc. îşi pun în prezent o puternică amprentă asupra activităţii de export. Menţinerea şi extinderea debuşeelor externe reclamă, în acest context, cunoaşterea permanentă a evoluţiei producţiei şi cererii pe piaţa mondială, sondarea opiniilor privind produsele existente ca şi eventuala cerere în formare, pentru noi produse, existenţa unei metodologii operative de omologare a produselor noi. Considerînd ca misiune a întreprinderii de a acţiona în condiţii de rentabilitate, în vederea satisfacerii cerinţelor, identificate în prealabil, pentru crearea şi adaptarea corespunzătoare a produselor, vom analiza în continuare cîteva din căile de creştere a competitivităţii exporturilor, pe exemplul unei grupe de produse (motoare electrice) care deţin o pondere importantă în nomenclatorul de export I.C.E. Electroexportimport.

ÎN construcţia maşinilor electrice rotative, atît pe plan internaţional cît şi în ţară se poate distinge, în etapa actuală, o pronunţată tendinţă de structurare a producţiei pe două grupe principale :

a) motoare de uz general, realizate în serii mari de fabricaţie, cu soluţii şi procese tehnologice adecvate unui înalt grad de automatizare ;

b) motoare speciale, realizate în serii foarte mici, pînă la unicate, într-o gamă sortimentală diversificată, implicînd o pregătire tehnică superioară şi, de asemenea, un puternic sector de concepţie.

Schimbările structurale preconizate — orientarea fabricaţiei de motoare către grupe de maşini electrice de mare putere şi speciale în perspectiva anului 1980 — se înscriu în tendinţele manifeste astăzi pe plan mondial în producţia marilor fabricanţi, ca şi în cerinţele progresului tehnic. Încercînd o interpretare a fenomenului de înnoire în acest domeniu prin prisma cerinţelor de asigurare a elasticitaţii şi competitivităţii producţiei am reţinut ca deosebit de importante următoarele direcţii de acţiune :

A. **Alinierea la standardele internaţionale,** care se impune ca o condiţie prioritară în acest domeniu. Avînd în vedere sfera foarte largă de utilizare a acestor produse şi caracteristica lor de a fi încorporate în diverse instalaţii, bunuri de consum, etc. producătorii trebuie să se înscrie în normele şi recomandările internaţionale, care să faciliteze dezvoltarea comerţului mondial cu aceste produse. Un aport important la promovarea exportului românesc de motoare electrice, pe numeroase pieţe, l-au adus preocupările proiectanţilor şi producătorilor noştri de asimilare în fabricaţie a unor produse care să se înscrie în prescripţiile normelor D.I.N., CENEL (norme acceptate în ţările CEE), ale altor standarde de circulaţie internaţională, ca şi în recomandările Comitetului Electrotehnic Internaţional. Este de menţionat, de asemenea, faptul că în vederea promovării exportului pe pieţele vest-europene, unele grupe de motoare au obţinut atestarea concepţiei şi realizării constructive de către institutul PTB — Braunschweig din R.F.G., biroul Veritas din Paris sau de Lloyd-ul german.

Dezvoltarea preocupărilor pentru alinierea la standardele internaţionale este de natură să aducă constructorilor de motoare ca şi celor ce le comercializează pe piaţa externă, noi argumente pentru competitivitatea produselor româneşti.

B. **Extinderea fabricaţiei elementelor tipizate,** realizate prin tehnologii unitare şi de grup, cu un nivel al cheltuielilor de fabricaţie competitiv constituie o altă cale de promovare a exportului. Tipizarea organizată pe principii moderne, utilizînd maşini şi utilaje specializate, permite obţinerea unor productivităţi foarte mari şi, în acelaşi timp, oferă premise pentru trecerea la modularizarea producţiei. Se creează astfel condiţii atît pentru lărgirea considerabilă a gamei sortimentale, cît şi pentru a se răspunde cu promptitudine comenzilor în funcţie de solicitările beneficiarilor (reducîndu-se ciclul de fabricaţie cu aproximativ două treimi).

C. **Organizarea producţiei pe subansamble sau module,** în cazul motoarelor electrice, înseamnă în primul rînd o elasticitate mult sporită faţă de diversele cereri ale partenerilor externi. Pentru ilustrare prezentăm, în tabel, posibilitățile de modularizare a producției pentru 7 grupe de utilizări, fiecare în 4 variante de turații uzuale (3 000 — 1 500 — 1 000 — 750 t/m), care generează o gamă de 28 de variante constructive. După cum se poate constata, prin introducerea acestei noi concepții de desfășurare a producției s-ar realiza o restrîngere între 25 și 93% a tipurilor de subansamble lansate în fabricație, însoțită de o creștere importantă a productivității muncii, ca și a rentabilității în general.

Pe această cale vom influența asupra competitivității produselor, prin: ● creșterea capacității de adaptare la evoluția pieței; ● reducerea cheltuielilor de fabricație ; ● scurtarea considerabilă a termenelor de livrare ; ● preîntîmpinarea stocării supranormative a produselor finite (motoare electrice) ; ● asigurarea livrării pieselor de schimb ; ● posibilitatea de a aplica tehnologii și utilaje specializate de mare randament ; ● mărirea seriei de fabricație.

D. **Realizarea de noi produse, cu performanțe superioare.** Activitatea de cercetare-proiectare este în acest domeniu orientată spre :

— asimilare de noi materiale electroizolante cu clase superioare de izolație (F și H), care să permită obținerea unor caracteristici tehnico-funcționale superioare;

— realizarea de tipuri noi de motoare electrice: motoare electrice cu circuite imprimate; motoare electrice lineare; motoare electrice de foarte mare putere;

— modernizarea și optimizarea tehnologiilor de fabricație, prin perfecționarea constructivă a motoarelor și reducerea cheltuielilor de fabricație.

E. **Calitatea producției** — respectarea cerințelor din normele interne și internaționale — reprezintă unul din elementele ce condiționează finalizarea eforturilor precedente de inovare.

În acest sens, o preocupare permanentă ar putea să o constituie îmbunătățirea finisajelor exterioare, precum și precizia în executarea subansamblelor, pentru asigurarea montării rapide și interșanjabilității unor părți. După cum se știe, o condiție a comercializării competitive este termenul de garanție acordat de vînzători pentru calitatea mărfii, care variază între 6 și 24 de luni de la livrare. Cu cît termenul de garanție este mai mare, cu atît se poate presupune că, din punct de vedere calitativ, produsul este mai bun. Iar acesta, la rîndul său, depinde de alți 2 parametri ai produselor : fiabilitatea (funcționarea în timp) și mentenabilitatea (menținerea în funcțiune), constituind azi caracteristici de bază ale aprecierii produselor.

Organizarea producției modularizate

Grupe de motoare / Subansamble	Motoare de uz general cu rotor scurt-circuit	Motoare de uz general cu rotor bobinat	Motoare antiexplozive	Motoare antigrizutoase	Motoare de macara cu rotor scurt-circuit	Motoare de macara cu rotor bobinat	Motoare pentru electrotambure	Module necesare	
								Număr variante tipizate	% din total netipizate
Tole stator	TS1,TS2, TS3	TS1						3	10,7
Circuit magnetic stator	PS1,2,3							4	14,3
Subansamblu pachet stator bobinat	SB1,2,3,4	SB1,2 3,4	SB1,2 3,4		SB5,6, 7,8	SB5,6 7,8	SB1,2, 3,4	8	28,6
Carcasă	C1	C1	C2	C3	C1	C1	C4	4	14,3
Subansamblu stator	S1,2,3,4	S1,2, 3,4	S5,6, 7,8	S9,10, 11,12	S1,2 3,4	S1,2, 3,4	S9,10, 11,12	12	42,8
Tolă rotor	TR1,2,3	TR4, 5,6	TR1, 2,3	TR1, 2,3	TR1, 2,3	TR4, 5,6	TR1, 2,3	6	21,4
Arbore	A1	A2	A3	A3	A1	A4	A5	5	17,9
Pachet rotor	PR1,2,3	PR4, 5,6	PR1,2, 2,3	PR1, 2,3	PR1,2 3	PR4,5 6	PR1,2 3	6	21,4
Subansamblu rotor	R1,2,3,4	R5,6, 7,8	R9,10, 11,12	R9,12	R1,2,3,4	R13,17	R18,21	21	75,0
Scut tracțiune	ST1	ST1	ST2	ST3	ST1	ST1	ST4	4	14,3
Scut ventilator	SV1	SV2	SV3	SV4	SV1	SV2	SV5	5	17,9
Ventilator	V1	V1	V1	V1	V2	V2		2	7,1
Inele colector	—	IC1	—	—	IC2	IC2	—	2	7,1
Placă borne	PB1	PB1	CB2	PB2	PB1	PB1	—	2	7,1
Cutie borne	CB1	CB1	PB2	CB3	CB1	CB1	—	3	10,7
Capotă ventilator	CV1	CV2	CV3	CV3	CV1	CV2	—	3	10,7
Număr total de variante obținut	4	4	4	4	4	4	4	28	

Exigențele calitative trebuie să se îndrepte și spre utilizarea de ambalaje ieftine, ușoare, rezistente și estetice. Pentru motoarele mici se utilizează ambalaje de carton, și polistiren expandat injectat, care asigură integritatea produsului și permit transporturi economicoase atît ca volum cît și ca greutate. **Containerizarea și paletizarea transporturilor** de mașini electrice rotative constituie surse de sporire a eficienței exporturilor și totodată căi de promovare, prin înseși avantajele ce le prezintă acest sistem de transport, ambalaj, manipulare, stivuire și depozitare.

F. Promovarea produsului este determinată și de **depistarea celor mai adecvate rețele de distribuție,** care să permită contactul nemijlocit al fabricantului cu beneficiarul final.

Pentru creșterea volumului comenzilor, marile firme producătoare și exportatoare și-au organizat, în depozite cu ridicata rezerve de motoare electrice standard — pentru care, există, de regulă, cerere mare, ceea ce le permite să ofere termene de livrare de maximum 3—5 zile (durată de încărcare și transport). De obicei, asemenea depozite conțin produse în valoare totală de pînă la circa 500 000 de dolari. Scurtarea termenelor de livrare trebuie văzută ca una din condițiile promovării acestor produse, avînd în vedere că, de regulă, lipsa motoarelor provoacă pagube însemnate prin nefuncționarea instalațiilor pe care le antrenează.

O soluție eficientă în vederea promovării desfacerilor pe piețele externe ar putea să o constituie existența unor depozite sau baze de desfacere locale sau zonale, pentru aprovizionarea cu promptitudine a unei piețe sau zone geografice, în funcție de volumul vînzărilor. Acest lucru ar menține clientela existentă, lărgind sfera cumpărătorilor și asigurînd un service corespunzător.

PRIN eforturile convergente ale producătorului și exportatorului, este de așteptat să se producă o cotitură radicală în activitatea de export, a acestor produse, în creșterea competitivității și eficienței acesteia.

Georgeta GRIGORIU

Tîrgul Internațional de Primăvară — București, la a cincea ediție

TIBCO '78

ÎNCEPÎND din 4 mai Complexul expozițional din Piața Scînteii găzduiește timp de 9 zile cea de a 5-a ediție a Tîrgului internațional de primăvară București. TIBCO '78 se bucură de o participare sporită față de edițiile sale anterioare : 28 de țări, din care 17 cu pavilioane oficiale, vor expune pe o suprafață însumînd 30 000 m p. Atracția sporită se datorează și accentuării specializării sale pe expunerea de mașini, utilaje și instalații pentru industria ușoară, bunuri de consum industriale și agro-alimentare, precum și aparatură și echipamente pentru învățămînt, unități sanitare și de turism.

Incepem prezentarea participării țării noastre la TIBCO '78 cu pavilioanele industriei ușoare.

CELE 3 pavilioane ale industriei ușoare (1 700 m) ce prezintă produse destinate ansamblului vestimentar și ambiental oferă posibilități mult sporite — chiar și față de ediția de anul trecut a TIBCO — pentru a ilustra, fie și numai prin mostre, procesul alert de înnoire, modernizare și diversificare a producției acestei ramuri.

Pentru a putea atinge ponderea de circa 11—12% pe care o deține în prezent în volumul total al exporturilor țării, întreprinderile de comerț exterior ale industriei ușoare și-au extins relațiile comerciale cu peste 90 de țări, realizînd anual un volum impresionant de tranzacții comerciale ; ele sînt o prezență activă la circa 40 de manifestări expoziționale internaționale, generale și specializate, în fiecare an.

La actuala ediție a TIBCO, întreprinderile de comerț exterior **ROMÂNOEXPORT**, **ARPIMEX**, **CONFEX** și **ROMSIT** expun circa 10 000 de produse, care reflectă un nivel ridicat al activității de creație și proiectare, orientat spre conceperea de noi produse cu funcționalitate sporită, cu un grad ridicat de prelucrare a materialelor și remarcabilă realizare estetică, corespunzătoare exigențelor moderne de confort și civilizație. Ca trăsături distinctive ale actualei ediții sînt de menționat atenția acordată fabricării produselor într-o gamă variată de modele, forme, într-o paletă cromatică diversă, evidențiind o linie de design de bună factură.

Astfel, la țesături se remarcă textura și desenele moderne, în armonizări coloristice atractive, în concordanță cu tendințele modei. Institutele de cercetări de profil, împreună cu colectivele de cercetări din întreprinderile textile au realizat o serie de tratamente de finisare superioară, cum ar fi : nešifonarea și sanforizarea țesăturilor, tratarea antimurdărire și antimicotică, antiglisarea țesăturilor tip mătase etc.

Creatorii din Centrala tricotajelor prezintă în standurile Românoexport, noi modele de tricotaje din diverse amestecuri de fibre, pentru femei, bărbați și copii. Pentru a se apropia cît mai mult de cerințele piețelor externe, industria textilelor și tricotajelor colaborează cu peste 120 de producători din străinătate. O dovadă că eforturile acestea au fost încununate cu succes o constituie și acordarea, întreprinderii Românoexport, a „Trofeului internațional de export“ atribuit de grupul de presă „Editorial Office“ din Madrid, pentru contribuția adusă la promova-

■

La a doua ediție:

SALONUL INTERNAȚIONAL AL CHIMIEI

PRIMĂVARA expozițională bucureșteană înscrie în acest an în agenda sa o manifestare care, deși aflată abia la cea de-a doua ediție, năzuiește să ocupe un loc de frunte printre acțiunile internaționale pe profil : Salonul internațional al chimiei.

Ca țară care își pune ca obiectiv prioritar dezvoltarea industrială rapidă, România a acordat o deosebită atenție dezvoltării industriei chimice. Ritmul anual de creștere al industriei chimice în actualul cincinal ajunge la circa 17,5%, valoarea producției globale prevăzute pentru perioada 1976—1980 depășind întreaga producție realizată de industria chimică în cele cinci cincinale anterioare. Drept urmare, România ocupă astăzi locul 10 în lume la producția chimică globală.

Un rol de cea mai mare însemnătate în obținerea bunelor rezultate cu care industria chimică se mîndrește, pe drept cuvînt, îl are cercetarea științifică. Elocvent este faptul că în cursul acestui cincinal, pe baza lucrărilor efectuate în unitățile Institutului central de chimie, vor fi aplicate 214 noi tehnologii și se vor asigura peste 1900 de produse și sortimente noi.

În mod firesc, toate aceste realizări se reflectă și printr-o creștere substanțială a participării produselor chimice și petroliere la exportul țării — peste o pătrime în 1977 ; chimia românească are azi beneficiari în peste 100 de țări. Continuitatea dezvoltării exportului (în acest an este prevăzut un spor de 24,4% față de 1977) atestă competitivitatea tehnică și calitatea produselor oferite. O atenție deosebită se acordă totodată cooperării economice internaționale, văzută ca o importantă cale de realizare a unor schimburi stabile, pe termen lung de produse chimice, de acces la tehnica și tehnologia înaintată, de sporire a exportului din sectoarele de concepție, ale cercetării și proiectării de tehnologii chimice, inclusiv a utilajelor fabricate în țară.

Iată premisele unei participări marcante a industriei chimice românești la marile tîrguri și expoziții organizate pe glob — circa 35 de prezențe anual — și, evident, în mod special la manifestarea a cărei gazdă este : Salonul internațional al chimiei. Cu atît mai mult cu cît în acest an, ștacheta exigenței este ridicată considerabil prin prezența în rîndurile expozanților a unor firme cu renume. Citâm dintre ele : „Imperial Chemical Industries Limited“ și „Winthrop Laboratories“ (Anglia) ; „Chemapol“ (Cehoslovacia) ; „Interplastica S.A.“, „Orion Research“ și „Socor“ (Elveția) ; „L'Air Liquide“, „Bourjois“, „Rhône Poulenc“ și „L'Oréal“ (Franța) ; „UNITECHNA“ (R. D. Germană) „BASF A.G.“, „Hoechst A.G.“, „Merck“ și „Tuflin GmbH“ (R. F. Germania) ; „Montedison Spa“ și „Romexital (Italia) ; „Alkaloid“ și „Prva Iskra“ (Iugoslavia) ; „Chiech“ și „Polimex-Cekop“ (Polonia) ; „Chemtex“, „Hooker Chemical Corporation“ și „Millipore Intertech Inc.“ (S.U.A.) ; „Chinoin“ (Ungaria) ; „Soiuzhimexport“ (U.R.S.S.) ș.a.

Pe o suprafață de circa 4000 mp, în pavilionul „B“ și pe platforma exterioară, România prezintă o gamă largă de produse chimice, instalații, utilaje și aparatură, exportate prin patru întreprinderi de comerț exterior și reprezentînd rodul muncii a peste 100 de întreprinderi reunite în șapte centrale industriale.

● **CHIMIMPORTEXPORT**, laureată a „Trofeului internațional al calității“ obținut la Barcelona, expune produse care și-au cucerit de mult un loc de frunte pe marile piețe ale lumii. Petrochimia — subramură de bază a industriei noastre chimice — este prezentă prin produsele marilor combinate de la Brazi, Pitești, Borzești. Printre ele cauciucul sintetic CAROM(R) cu variantele sale butadien stirenic și poliizoprenic, o serie de polimeri de mare circulație ca polietilena ROPOL(R) și ARGETENA(R), policlorură de vinil ROSEVIL (R) și OLTVIL (R) ș.a. Într-o vitrină aparte este expus negrul de fum REBONEX (R), distins cu medalia de aur la concursul internațional pentru cele mai bune produse chimice, desfășurat anul trecut la Bratislava. Dintre produsele chimice de bază se detașează clorosodicele, domerea schimburilor internaționale. Marca **„CONFEX“**, care semnifică în prezent pe multe meridiane ale lumii o garanție a calității și bunului gust, prezintă colecțiile sale de modă pentru toamna 1978 și primăvara 1979. Un accent deosebit se pune pe vestimentația pentru tineret și cea sportivă.

Senzonalitatea și moda, doi factori ce-și pun o puternică amprentă asupra cererii în acest sector, fac ca informarea și contactul permanent cu piețele externe — inclusiv prin intermediul tîrgurilor internaționale — să fie hotărîtoare pentru eficiența exportului. În acest context de preocupări, actuala ediție a tîrgului, la care participă numeroase firme străine, este văzută ca o confruntare deschisă a tendințelor ce se manifestă pe piața internațională, cu importante funcții de informare, pe lîngă cele de comercializare propriu-zisă. Răspunzînd acelorași deziderate — adaptarea rapidă la dinamica pieței, stabilitatea relațiilor cu partenerii externi, posibilitatea contractării pe termen lung, Centrala industriei confecțiilor și-a extins în ultimii ani cooperarea cu numeroase firme vest-europene. În acest fel s-a creat posibilitatea ca producția să se orienteze rapid spre produsele de mare interes pe piața externă, menținîndu-se la un înalt nivel competitiv în ceea ce privește atît linia modei, cît și tehnologiile folosite. În acest sens pot fi menționate confecțiile ușoare pentru femei — unde cererea se îndreaptă spre țesături, tip bouclé, jerseuri fine din mătase și lînă, în special cele cu motive florale pe fond închis, de inspirație folclorică, precum și spre articole realizate din 2—4 țesături. Calitatea deosebită a acestor confecții — rochii, fuste, bluze — face ca ele să fie comercializate în străinătate atît prin marile magazine, cît și prin magazinele de lux tip „boutique“. De asemenea, in exportul de costume și cămăși bărbătești exportatorii români si-au cucerit o bună apreciere pe piața europeană și nord-americană, deși acționează sub incidența unor puternice obstacole tarifare și netarifare. Astfel România ocupă locul întîi în importul de pantaloni și cămăși al Italiei, înaintea multor altor producători cu tradiție, confecțiile bărbătești „Confex“, fiind, de asemenea, bine apreciate pe piețele Angliei, R.F. Germaniei, Olandei, ca și în S.U.A., Canada.

In standurile întreprinderii de comerț exterior **ARPIMEX** pot fi văzute: încălțăminte purtînd mărcile Tomis (R), Stallions (R), Romarta (R), Embassy (R), bine cunoscute de partenerii externi din zeci de țări, articole de marochinărie din piele naturală și sintetică, pentru diferite ocazii, pentru sport, turism, agrement, confecții din piele și blană naturală marca „Miorița“, mănuși marca „Gantex“ etc.

Creatorii din cadrul Centralei industriei sticlei și ceramicei fine, realizatorii cristalului și porțelanului românesc prezintă la această ediție noi articole din cristal alb, colorat și fosfatic pentru uz menajer și decorativ, în forme și cizelări moderne. Mai reținem, din pavilioanele industriei ușoare, articolele de uz casnic inoxidabile și emailate, în modele și culori noi, o gamă variată de aparatură casnică, jucării etc.

Actuala ediție a tîrgului este văzută, de întreprinderile de comerț exterior ale industriei noastre ușoare, ca o etapă importantă în continuarea negocierilor cu partenerii externi, pornind de la exponatele prezentate, pentru identificarea de noi posibilități de dezvoltare a schimburilor. În acest scop au fost invitați — cu concursul agențiilor economice din străinătate — reprezentanții a peste 3 000 de firme de profil, ca și reprezentanții permanenți ai întreprinderilor de comerț exterior din străinătate, care vor participa la vizionarea colecțiilor de modele, la discuții tehnice și comerciale, la parăzile de modă zilnice etc.

În cadrul actualei ediții se acordă o mare atenție angajării disponibilului pentru anul în curs și pentru viitor, pe baza unor convenții pe termen lung care să permită rezervarea de capacități de producție și procurarea de materii prime pentru unii parteneri importanți, urmînd ca detaliile de execuție să fie stabilite ulterior, de comun acord.

Pentru a crește eficiența comercială a acestei manifestări, întreprinderile de comerț exterior și cele producătoare au mobilizat la actuala ediție numeroși specialiști, care vor sta la dispoziția vizitatorilor și clienților pentru a da lămuriri, informații, pentru tratative cu partenerii externi.

I. GEORGESCU

■

niu în care România deține un loc de seamă printre producătorii mondiali.

Printre medicamente, realizate într-o gamă extrem de diversă, se evidențiază cele de concepție originală românească. Alături de binecunoscutele GEROVITAL H-3, ASLAVITAL, COVALITIN (medalia de aur la Tîrgul internațional de la Zagreb, 1977), BOICIL, apar noile produse ULCOSILVANIL și ULCACETAMID, destinate tratamentului ulcerului gastric și duodenal. Alte „premiere“ : DIPIRIDAMOL — indicat în insuficiența coronariană acută și cronică, vasodilatatorul PAPAVERINA — sub formă de comprimate, STOMACAINA — spray cu acțiune analgezică și de aseptizare a mucoasei bucale, NORBETALON — hormon steroidic anabolizant cu acțiune prelungită, PELLAMAR — folosit în diferite afecțiuni reumatismale.

De o prezentare cu totul originală se bucură, în standurile CHIMIMPORTEXPORT, produsele cosmetice și de parfumerie. Într-o companie selectă — cea a medaliatelor de aur la confruntările internaționale din anii trecuți — aflăm noutăți care vor cunoaște, desigur, o rapidă consacrare. Printre acestea : DERMIN — primele măști filmogene din țară, în cinci variante, — recomandate pentru toate tipurile de ten și care, în afara curățirii tenului de impuritățile reținute la nivelul stratului cornos, realizată prin efectul absorbant al măștilor, au un efect revitalizant, hidratant și nutritiv. Și încă o dovadă a calității produsului : este realizat pe baza unor principii active naturale (extracte de plante, vitamine, oligoelemente etc.). Realizator : întreprinderea „Miraj“-București. Întreprinderea de specialitate „Farmec“ din Cluj-Napoca prezintă gama FARMEC-SELECT — destinată bărbaților, într-un ambalaj a cărui originalitate egalează calitatea deosebită a produsului. „Nivea“ din Brașov etalează, printre noutăți, gama de tratament cosmetic pe bază de ulei de vizon NIVEA SUPER.

Noi săpunuri fine și extrafine (PERLA LUX, VIS-LUX, GIUVAER, LEBĂDA, SCOICA), noi detergenți ca DE-VE plastic (destinat spălării articolelor din materiale plastice) și TIMEX-SUPER (pentru spălarea mecanizată a articolelor textile din fibre celulozice și amestecuri de bumbac-poliester) completează lista noutăților din standurile CHIMIMPORTEXPORT.

● **DANUBIANA** — deși mai nouă în familia întreprinderilor de comerț exterior ale chimiei — se bucură, datorită profilului său larg și calității produselor comercializate, de reale aprecieri în rîndul importatorilor de produse chimice. În standuri, cunoscutelor fire și fibre RELON(R), MELANA(R) și TEROM(R) li se adaugă mai noile fibre polipropilenice DUNATEX PP, destinate celor mai felurite prelucrări în industria textilă, de tricotaje și în alte domenii. Anvelopele de autoturisme, avioane și tractoare, tot mai solicitate pe piața mondială — și a căror producție va crește de aproape două ori în acest cincinal — sînt prezentate în pavilion într-o ingenioasă piramidă, care evidențiază cele mai noi tipuri de anvelope radiale, cu performanțe de rulaj superioare.

● **PETROLEXPORT**, întreprindere care în acest an împlinește 30 de ani de existență și care întreține relații comerciale cu peste 1 000 de firme străine, expune produse deosebit de apreciate ca : benzine naturale și etilate, de diferite cifre octanice, motorine cu calități superioare, păcură cu conținut scăzut de sulf, diverse tipuri de uleiuri.

România s-a impus pe piața internațională ca un important exportator de utilaj chimic, și petrochimc, de obiective și instalații chimice. În același timp, diversele tipuri de aparatură de automatizare și cibernetizare pentru industria chimică din producția proprie a ministerului chimiei exportate prin **INDUSTRIALEXPORT** se bucură de o bună apreciere în rîndul partenerilor. În cadrul salonului sînt prezentate mostre de reactoare și agitatoare din oțel emailat, ventilatorul axial cu pas reglabil, pompele pentru vehicularea lichidelor cu temperaturi de pînă la 250°C de debite de pînă la 800 mc/oră, rezervoarele de poliesteri armați cu fibre de sticlă, avînd o capacitate de pînă la 150 mii de litri etc.

Iată, deci, tot atîtea premise pentru a aprecia că a doua ediție a Salonului internațional de chimie oferă toate condițiile de desfășurare a unei autentice confruntări, menite să conducă o mai bună cunoaștere a partenerilor, la realizarea unor tranzacții comerciale reciproc avantajoase. Adăugăm la acestea o serie de manifestări conexe — cum ar fi demonstrațiile cosmetice prezentate într-un stand special amenajat, difuzarea de filme publicitare și a unui variat material de propagandă tehnică și comercială, dintre care se detașează o ediție specială bilingvă a „Salonului de chimie“.

Iuliu RUȚA

> **„Trebuie să concentrăm forţele de creaţie din institute, din întreprinderi, din învăţămînt, inclusiv muncitorii de înaltă calificare, pentru a lucra împreună în scopul introducerii tehnologiilor noi în toate domeniile de activitate. Insist asupra acestei probleme pentru că, în fond, de aceasta depinde creşterea eficienţei economice şi a productivităţii muncii".**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**
>
> **(Din cuvîntarea la Plenara Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii)**

Promovarea unor forme dinamice de organizare a cercetării ştiinţifice

INOVAREA PROCESELOR DE INOVAŢIE

ÎN CONDIŢIILE revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, cînd succesul în activitatea de cercetare este condiţionat de cuprinderea unei arii foarte largi de domenii diferite, asistăm pe de o parte la **creşterea complexităţii tematicii de cercetare ştiinţifică**, iar pe de altă parte la accentuarea **necesităţii de a se reduce durata de cercetare-proiectare-asimilare industrială a noului.**

Creşterea complexităţii cercetării ştiinţifice este determinată, printre altele, de nevoia utilizării cunoştinţelor din alte domenii decît cel strict în care se aplică (spre exemplu din chimie, fizică, bionică, automatică), de **ponderea tot mai mare a domeniilor interdisciplinare sau multidisciplinare.** Totodată, valorificarea eficientă a rezultatelor cercetării ştiinţifice cere ca printr-un **transfer de tehnologie** anume organizat, **să fie cuprinse cît mai multe domenii conexe** care să beneficieze de efectele pozitive ale noilor procedee sau ale tehnologiilor originale.

Institutele de specialitate, baza materială şi cadrele de cercetare existente reprezintă premisele cantitative pentru ca într-un termen scurt să fie soluţionate probleme de mare complexitate tehnico-ştiinţifică şi care să fie aplicate efectiv în economie sub forma unor „produse de vîrf".

ÎN PRACTICĂ însă, adeseori stricta specializare a institutelor, a colectivelor de cercetare nu constituie cadrul organizatoric cel mai adecvat complexităţii largi a fenomenelor de cercetat. Pentru teme „bine definite", care se suprapun cu profilul institutului respectiv, se ridică puţine probleme. În schimb, în cazul domeniilor interdisciplinare, de complexitate — a căror abordare poate conduce, de cele mai multe ori, la adevărate transformări revoluţionare — actualul mod de soluţionare necesită fie un efort material financiar sporit, fie un consum mai mare de timp, pentru cuprinderea unor specialişti din alte domenii, pentru organizarea unor colaborări adecvate sau, dacă este cazul, chiar pentru importul unor subansamble, materiale, în general părţi a căror cercetare ar fi neeficientă. Aceste dificultăţi organizatorice afectează uneori competitivitatea lucrărilor sau produselor ce constituie rezultatul cercetării întreprinse.

Sintetizînd datele unui studiu efectuat în domeniul construcţiilor de maşini, a rezultat că durata medie a cercetărilor este de 2,6 ani, ceea ce înseamnă aproape dublu faţă de o situaţie normală — cu specificarea în plus că multe din acestea sînt cercetări de dezvoltare, cu un grad relativ mai modest de dificultate tehnică şi ştiinţifică.

În aceste condiţii este îndoielnic ca, judecînd prin prisma cerinţelor unei durate de viaţă a produsului de 4—6 ani, produsul respectiv să mai poată fi considerat cu adevărat nou.

IATĂ DE CE, după opinia noastră, **organizarea cercetării ştiinţifice pentru abordarea problemelor de mare complexitate este indicat să fie făcută într-o formă dinamică, într-un sistem integrat, cu participarea unor colective de specialitate** din diferite institute sau centre de cercetare, cadre din învăţămîntul superior ş.a., caracterul sistemic traducîndu-se în acelaşi timp prin **specificitate** şi **autonomie.**

Concret : pornind de la situaţia existentă a institutelor de profil, fără a afecta structura lor organizatorică, ar urma să se acţioneze printr-o formă de **delegare participativă a unui colectiv de cîţiva cercetători, din partea fiecărui institut de specialitate, în probleme specifice** — formîndu-se astfel **un colectiv mixt de cercetare — organ comun de lucru şi asistenţă tehnică** şi care :

— să aibă la dispoziţie baza de experimentare a institutelor respective ;

— să participe direct la proiectarea experimentarea şi execuţia industrială a prototipului ;

— să ţină permanent legătura cu întreprinderea producătoare, printr-o colaborare în cadrul căreia sarcina acestei echipe nu ar fi aceea a unei simple adaptări la posibilităţile producătorului, ci efectiv, de **a ridica nivelul tehnologic al întreprinderii,** pentru realizarea noului produs în condiţii cît mai competitive.

Pentru a se asigura caracterul unitar al cercetării, apare indicat ca programele interdisciplinare de mai mare anvergură să fie coordonate de către Consiliul Naţional pentru Ştiinţă şi Tehnologie, iar cele de specialitate — de către ministerele sau organele centrale de resort.

Considerăm necesar ca fiecare program de cercetare să aibă un **coordonator executiv** al lucrărilor de cercetare-proiectare-experimentare-asimilare industrială, care să fie conducător de program şi coordonator între organele de specialitate şi de decizie, institutele de specialitate colaboratoare antrenate pentru rezolvarea cercetării ştiinţifice, beneficiarii şi întreprinderile executante ale noului produs.

CADRUL ORGANIZATORIC general presupune :

— defalcarea programului de cercetare în direcţii distincte şi cuprinderea cadrelor de specialitate în subtematici bine definite individual, iar pe de altă parte sistematic condiţionate ;

— luarea în considerare a realizărilor existente (modelelor de referinţă) într-un mod ştiinţific, cu participarea directă a serviciului de marketing în toate etapele, de la întocmirea temei de cercetare-proiectare pînă la asimilarea industrială a produsului realizat, inclusiv asigurarea unor activităţi de service.

Această formă organizatorică ar îmbina unitar rezultatele cercetării propriu-zise cu elaborarea tehnologiei şi o formă intermediară de „engineering", inclusiv asimilarea — transpunerea industrială.

Rămîne ca o valenţă liberă de dezvoltare ulterioară, de importanţă majoră, definirea domeniilor viitoare de cercetare, a transferului posibil de tehnologie, astfel încît realizările ştiinţifice să poată fi fructificate cît mai complet.

CONDUCERE·ORGANIZARE

METODA DE CONDUCERE propusă este **o particularizare a conducerii pe bază de produs ;** se atribuie conducătorului de produs coordonarea tuturor activităților de cercetare, experimentare, execuție industrială a prototipului și a seriei zero a noului produs.

Ținînd seama de dificultățile acestei metode, de posibilitatea apariției unor tendințe spre proliferarea problemelor și disiparea răspunderii, se cer din partea conducerii aptitudini aparte și un stil de muncă deosebit ; de aceea, în condițiile în care un produs se execută pentru prima dată, este indicată **combinarea acestei metode cu conducerea prin proiecte, organizată sub formă de stat-major.** Particularizarea conducerii prin proiect este limitată în timp și urmărește numai rezolvarea problemelor complexe, hotărîtoare ale cercetării-proiectării și ale asimilării (prototip, serie zero).

O PARTE din elementele preconizate au fost verificate practic ; **aplicîndu-se acest mod de organizare a conducerii lucrărilor pentru executarea unui model experimental de mare complexitate** la scara 1 : 1 (practic, la nivel de prototip) **al unei instalații chimice specializate, s-a reușit execuția fizică în patru săptămîni,** cu o echipă compusă din 4 ingineri, 3 tehnicieni, 2 maiștri și 10 muncitori de diverse calificări ; în condiții obișnuite, numai proiectarea constructivă ar fi consumat 8 săptămîni unui colectiv compus din 4 ingineri, 4 proiectanți și 10—12 desenatori.

În forma de conducere aplicată s-a lucrat fără proiect de execuție, pe baza schițelor întocmite direct la nivelul atelierului, cu participarea nemijlocită a cadrelor de cercetare, toată echipa fiind sub conducerea unitară a conducătorului de proiect și beneficiind de tot concursul serviciilor de aprovizionare, planificare, organizarea muncii, al conducerii atelierului de execuție.

DE BUNĂ SEAMĂ, forma pe care o propunem contravine opticii „tradiționale“ a formelor închistate, a reglementărilor rigide. Apare necesară, în acest sens, **desfășurarea în paralel a unei munci politice de conștientizare a cadrelor pentru înțelegerea scopurilor urmărite și de mobilizare a lor în vederea realizării acestora.**

Organizarea cercetării științifice — mai cu seamă în cazurile de complexitate ridicată — nu se poate face folosind aceleași metode ca la organizarea producției industriale ; este nevoie de forme dinamice, foarte variate, cît mai adecvate cerințelor concrete. Rezolvarea acestor probleme este hotărîtoare pentru realizarea unor „produse de vîrf“, care să încorporeze cît mai multă inteligență tehnică. Organizarea cercetării științifice în domeniile interdisciplinare sau pentru problemele de mare complexitate, în formele propuse, va permite ca printr-un efect de sinergie să realizăm o însemnată reducere a duratei de asimilare a noului.

Sorin CIUREA
Institutul politehnic București

Optimizarea activității de transport în campaniile agricole

PRODUSELE AGRICOLE sînt deplasate, de regulă, de la centrele de producție la cele de depozitare prin intermediul mijloacelor de transport auto. La I.T.A. Argeș, în timpul campaniilor agricole — care însumează circa 4 luni pe an, transporturile recoltei ocupă **70%** din capacitatea de transport cu autocamioane platformă și remorci ; din acest motiv se impune o continuă îmbunătățire a organizării și conducerii lor, pentru a asigura **transportul produselor agricole într-un timp cît mai scurt,** concomitent cu **utilizarea rațională a mijloacelor de transport.**

Pentru a obține o eficiență maximă, este necesar să se minimizeze distanța medie de transport (atît pentru deplasarea produselor de la unitățile agricole la bazele siloz, cît și pentru dislocarea mijloacelor de transport la unitățile agricole) și să se determine capacitatea de transport în așa fel, ca utilizarea acesteia să fie maximă (evitarea staționărilor în așteptare în vederea încărcării și descărcării).

Minimizarea distanței medii de transport se obține aplicînd **programarea liniară.** Se construiește matricea transporturilor și a dislocărilor, a cărei rezolvare (manuală sau, după caz, cu ajutorul calculatorului) dă distanța medie de transport.

Determinarea capacității de transport necesare, astfel ca utilizarea acesteia să fie maximă, se face corelînd capacitatea de transport **(CT)** cu capacitatea de preluare a bazelor siloz **(Cp)** și capacitatea mijloacelor de recoltare **(Cr),** urmărindu-se apropierea în cît mai mare măsură de situația ideală : **CT = Cp = Cr.**

În funcție de distanța medie de transport și de capacitatea de preluare, s-au întocmit abaca și nomograma capacității de transport necesare.

Aplicînd această metodologie în pregătirea și realizarea campaniei agricole de vară din 1977 în județul Argeș, s-au obținut, în comparație cu rezultatele din anul anterior :

- pentru unitățile de transport, **diminuarea cheltuielilor de transport cu 315 904 lei,** provenită din **reducerea distanței medii de transport de la 17,72 km la 16,04 km, a distanței medii de dislocare de la 72,41 km la 68,8 km,** ca și din **dislocarea unei capacități de transport cu aproape 50% mai mici ;**
- pentru unitățile agricole, **reducerea cheltuielilor de transport cu 796 254 lei,** ca urmare a reducerii capacității de transport contractate și a distanței medii de transport.

Pe lîngă economiile directe, o astfel de organizare și conducere a activității este importantă și prin faptul că, asigurînd reducerea necesarului de mijloace și utilizarea lor eficientă, **redă în circuitul economic o capacitate de transport în perioada de maximă solicitare.**

Metodologia poate fi generalizată la nivelul Centralei transporturilor auto.

Paul STOICA
director adjunct la Întreprinderea de transporturi Argeș

PRIORITĂȚI

ÎN LEGĂTURĂ cu interesantul articol „Stabilirea priorităților în reducerea costurilor materiale“, *de Ionel Dumbravă (apărut în nr. 6/1978 al revistei), consider că, în unele cazuri, criteriul pur valoric care stă la baza analizei Pareto poate fi asociat cu un altul, corespunzător condițiilor de obținere a produselor (materiilor prime, materialelor) de către unitățile economice. După cum se știe, foarte multe produse (coordonate) fac obiectul balanțelor materiale, pentru care se prevăd coordonatorii și competențele de aprobare (pe 3 niveluri) a balanțelor materiale. Aprobarea, la un anumit nivel, a balanței unui produs atestă cerințele economice generale referitoare la acel produs, pe o anumită perioadă și definește condițiile de obținere a acestuia.*

Necesitatea de a se armoniza imperativele micro și macroeconomice face oportună stabilirea, chiar la nivelul unităților economice, a unei priorități în domeniul reducerii consumurilor materiale (și nu numai în aceasta) care să ia în considerație ambele criterii, îmbinate într-un criteriu complex. Astfel, în locul grupelor A, B, C din analiza Pareto, se introduc grupele α, β, γ, a căror semnificație rezultă din tabloul de mai jos :

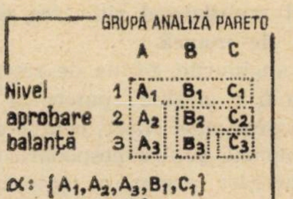

Produsele necoordonate, mult mai puțin importante decît cele cuprinse în balanțele materiale, sînt introduse în grupele α, β, γ numai pe baza criteriului valoric (se poate considera, eventual, că aparțin unui nivel de aprobare fictiv : 4).

Prin structura lor, grupele α, β, γ, oferă posibilitatea tratării diferențiate a produselor, a stabilirii unor priorități în cadrul cărora se împletesc în mai mare măsură obiectivele particulare, ale unităților economice, cu obiectivele generale, ale economiei naționale, *sporind astfel eficiența acțiunilor de reducere a consumurilor materiale, a stocurilor supranormative etc.*

Crișan DAVIDESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu“

ACORDUL GLOBAL

(Urmare din pag. 7)

a) **Pe planul producției.** În condițiile în care în acest an planul la producția globală marchează o creștere față de 1977 cu 12,7%, iar cel al productivității muncii cu 10,8%, **sarcinile pe trimestrul I au fost nu numai îndeplinite la principalii indicatori ci și depășite** (tabelul). Referindu-ne la sporirea producției, trebuie remarcat un fapt deosebit : economia de manoperă realizată în decursul celor peste 4 ani de cînd se aplică acordul global în întreprindere **a permis obținerea unui spor de producție fizică de 368 combine C-12** (convenționale) **și a unei economii relative de personal de 172 de muncitori.**

b) **Pe planul creșterii cîștigurilor.** În raport direct cu îndeplinirea sarcinilor stipulate în contracte, cu sporirea productivității muncii fizice, au crescut, an de an, și cîștigurile medii ale acordanților. De pildă, față de 1975, în primul trimestru al acestui an cîștigurile lunare au fost mai mari cu 167 lei, fără a include în aceasta majorarea retribuției de care a beneficiat ramura respectivă. Cîștiguri sporite au realizat și muncitorii auxiliari cuprinși în forma de retribuire în acord global.

Se mai cuvine făcută și o altă remarcă. Prin introducerea acordului global s-a urmărit în permanență să se asigure o **corelație corespunzătoare între creșterea productivității muncii fizice și sporirea cîștigurilor,** în sensul ca productivitatea muncii să înregistreze creșteri mai înalte decît retribuția medie realizată. Așa cum rezultă din graficul nr. 2, cu excepția anului 1976, cînd această corelație nu a fost respectată (ceea ce a impus reanalizarea unor timpi de lucru, care s-au dovedit necorespunzători, îndeosebi la secțiile a II-a prelucrări mecanice și a II-a montaj), în toți ceilalți ani productivitatea muncii s-a situat mult peste creșterea cîștigurilor medii. Nu odată, documentele de partid și de stat au subliniat necesitatea de a se asigura în permanență o justă corelație între acești doi indicatori, în sensul ca productivitatea muncii să înregistreze creșteri mai înalte decît retribuția medie realizată. Pentru că practica a dovedit că numai în acest fel se pot asigura resursele materiale și financiare care să permită reproducția lărgită și creșterea economică accelerată — baza trainică pentru sporirea, în continuare, a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Generalizarea, la nivelul întreprinderii, a experienței pozitive

SARCINILE pentru acest an prevăd extinderea acordului global la 80% din totalul muncitorilor. Pentru atingerea acestui nivel întreprinderea a prevăzut să includă în acord global și lucrătorii din secția de sculerie, de a cărei activitate depinde nemijlocit asigurarea cu scule și S.D.V.-uri a tuturor sectoarelor de producție, cu alte cuvinte crearea de condiții mai bune pentru obținerea unei mai înalte productivități a muncii fizice pe ansamblul întreprinderii. În acest sens se acționează pentru a se asigura și aici condițiile tehnico-materiale necesare introducerii acordului global.

Se studiază, de pildă, posibilitatea **nominalizării planului de producție a secției pe luni și trimestre, în corelație cu sarcinile de plan atît ale diferitelor secții, cît și pe ansamblul întreprinderii.** Totodată, s-a trecut la aplicarea unor măsuri eficiente pentru **asigurarea bazei materiale,** în raport direct cu necesitățile planului atît pe luni cît și pe trimestre, pentru **asigurarea forței de muncă calificate** etc. Numai după ce aceste condiții vor fi create, se va trece practic la încheierea contractelor-angajament.

Introducerea acordului global în întreprindere a constituit și constituie o pîrghie puternică în **întărirea responsabilității fiecărui membru al formației de lucru pentru munca prestată, în consolidarea spiritului de echipă și a disciplinei în producție —** toate acestea constituind premise favorabile pentru îmbunătățirea calității produselor și folosirea productivă a timpului de lucru. Lucrînd în acord global, muncitorii cu înaltă pregătire profesională și cu o bogată experiență în producție sînt direct interesați **să sprijine activ și multilateral ridicarea calificării tuturor membrilor formației de muncă.**

Așadar, privită sub toate unghiurile, forma de retribuire în acord global se dovedește a fi o pîrghie puternică pentru asigurarea realizării ritmice a producției fizice, pentru creșterea accentuată a productivității muncii, pentru gospodărirea și valorificarea superioară a materiilor prime, a materialelor, a energiei electrice și a combustibilului, într-un cuvînt pentru ridicarea eficienței întregii activități productive.

Cea de-a XXXIV-a ediție a Tîrgului internațional de la Plovdiv

3 — 10 septembrie 1978

Pe o suprafață de expunere de 165.000 metri pătrați vor fi prezentate cele mai recente realizări din domeniul științei și tehnicii.

Expoziția internațională specializată „APARATAJ ELECTRIC, DE CALCUL ȘI MĂSURĂ, PRODUSE ELECTRONICE DE UZ CASNIC ȘI INDUSTRIAL“

6-12 iunie 1978

Expoziția va avea loc pe teritoriul Tîrgului Internațional Plovdiv

* * *

Expoziția internațională specializată „ARTICOLE DE UZ CASNIC ȘI ARTICOLE DE LARG CONSUM“ (mobilă, porțelan și sticlărie pentru uz casnic, veselă și garnituri, produse care facilitează munca gospodinelor)

1-8 noiembrie 1978

Expoziția va avea loc pe teritoriul Tîrgului Internațional Plovdiv

Informații detaliate vă oferă :
— Direcția Tîrgului Internațional Plovdiv, Bd. G. Dimitrov nr 37, telefon 5-31-46, telegrame : PANAIRA PLOVDIV, telex : 044432 Parteg BG
— Camera de Comerț și Industrie Bulgară-Sofia, Bd. Al. Stamboliiski 11-a, telefon 87-26-31, telegrame : TORGPALATA SOFIA, telex : 22374
— Reprezentanța Comercială a R.P. Bulgaria în România, București, Str. Galați nr. 32.

PUBLICOM

În sprijinul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

10

REPARTIŢIA DUPĂ MUNCĂ – LEGE ECONOMICĂ A SOCIALISMULUI

CONTINUĂM publicarea consultaţiilor pentru candidaţii la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii economice din Bucureşti, sub conducerea prof. univ. dr. docent **N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

CA SFERĂ A REPRODUCŢIEI SOCIALE, repartiţia cuprinde în structura ei şi distribuirea fondului de consum individual, destinat satisfacerii necesităţilor personale ale membrilor societăţii. Natura şi forma specifică a repartiţiei bunurilor şi serviciilor de consum personal sînt determinate de conţinutul relaţiilor de proprietate dominante într-o anumită orînduire socială. Odată cu instaurarea proprietăţii socialiste **repartiţia produsului muncii se face în raport cu interesele societăţii în ansamblul ei, ale oamenilor muncii.** În socialism produsul muncii aparţine membrilor societăţii, dar, aşa cum am văzut în lecţiile anterioare, nu poate fi repartizat în **întregime** şi **direct** oamenilor muncii.

Astfel, pentru satisfacerea tuturor necesităţilor sociale, produsul rezultat din producţia socială este destinat pentru :

— acoperirea cheltuielilor materiale de producţie consumate în procesul de producţie anterior ;

— lărgirea producţiei şi formarea fondurilor de rezervă şi de asigurare ;

— constituirea fondului de consum social în vederea satisfacerii unor nevoi generale ale societăţii — învăţămînt, cercetare, ocrotirea sănătăţii, cultură, artă, sport-turism, administraţia de stat etc. ;

— constituirea fondului de consum individual.

Această parte a produsului muncii se repartizează direct membrilor societăţii pentru satisfacerea nevoilor lor personale, materiale şi spirituale.

În socialism repartiţia fondului de consum individual se înfăptuieşte în funcţie de contribuţia efectivă a fiecărui om al muncii la producţia socială, în raport direct cu cantitatea, calitatea şi importanţa socială a muncii prestate. O astfel de repartiţie este determinată de : nivelul dezvoltării forţelor de producţie, al productivităţii muncii sociale care nu poate asigura încă un belşug de produse care să permită repartiţia după nevoi ; de menţinerea deosebirilor esenţiale între munca fizică şi intelectuală, grea şi uşoară, calificată şi mai puţin calificată, industrială şi agricolă şi care se reflectă în contribuţia diferită a membrilor societăţii la dezvoltarea producţiei sociale ; de faptul că munca nu a devenit încă o necesitate vitală pentru toţi membrii societăţii.

Necesitatea obiectivă a distribuirii masei principale de bunuri şi servicii de consum individual în funcţie de aportul fiecăruia la producţia socială este reflectată de **legea repartiţiei după muncă,** lege economică specifică socialismului. Utilizarea conştientă a cerinţelor acestei legi economice îşi găseşte concretizarea în **principiul socialist al repartiţiei,** a cărui esenţă este „de la fiecare după capacităţile sale, fiecăruia după munca sa". În aplicarea sa, se respectă următoarele **cerinţe :** la muncă egală— retribuţie egală ; retribuire diferenţiată în funcţie de calitatea muncii prestate, de calificarea lucrătorilor, de importanţa economico-socială a muncii, de condiţiile în care se desfăşoară munca.

Repartiţia după muncă constituie **principala cale de înfăptuire a cointeresării materiale personale,** reprezintă o pîrghie economică importantă pentru armonizarea intereselor generale ale societăţii cu cele personale ale oamenilor muncii. Cu ajutorul ei se asigură stimularea şi răspunderea materială a lucrătorilor pentru dezvoltarea şi perfecţionarea producţiei, sporirea eficienţei economice, singurele în măsură să permită creşterea sistematică a nivelului de trai al întregului popor.

Sistemul socialist de retribuire a muncii

REPARTIŢIA FONDULUI DE CONSUM individual se realizează prin forme specifice fiecărei orînduiri sociale, determinate de natura proprietăţii dominante. Astfel, în orînduirea capitalistă repartiţia se înfăptuieşte, în principal, prin intermediul **salariului,** care reprezintă expresia bănească a valorii mărfii forţă de muncă, respectiv preţul ei. În socialism, repartiţia principalei părţi a fondului de consum individual se realizează prin **retribuţia pentru muncă.** Retribuţia pentru muncă reprezintă **o parte a venitului naţional (valoarea nou creată) care se repartizează în mod planificat oamenilor muncii în raport cu cantitatea, calitatea şi importanţa economico-socială a muncii prestate.** Munca depusă de oamenii muncii din întreprinderile şi instituţiile de stat, precum şi cooperativele meşteşugăreşti şi de consum este retribuită sub **formă de bani.**

Retribuţia după muncă este privită sub două aspecte : retribuţia nominală şi retribuţia reală. **Retribuţia nominală,** reprezintă suma de bani pe care o primeşte personalul muncitor chenzinal sau lunar, potrivit muncii prestate. **Retribuţia reală** reprezintă cantitatea de bunuri şi servicii ce poate fi obţinută în schimbul retribuţiei nominale.

Potrivit Programului de creştere a nivelului de trai în ani 1976—1980 aprobat de Conferinţa Naţională a P.C.R., din decembrie 1977, retribuţia medie netă va fi la sfîrşitul anului 19 cu 40,3 la sută mai mare decît în 1975, iar cea reală cu 32,2 l sută.

Diferenţierea retribuţiei după muncă în funcţie de cantitatea, calitatea şi importanţa socială a muncii se înfăptuieşte pri **sistemul socialist de retribuire după muncă.** Potrivit Legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii, sistemul de retribuire a muncii cuprinde următoarele componente : sistemul tarifar ; formele de retribuire ; sistemul de sporuri ; sistemul d premii.

Pe baza **sistemului tarifar** se determină nivelul retribuţiei î toate ramurile economiei naţionale şi pentru toate categoriile de personal muncitor. Partea principală a retribuţiei o constituie **retribuţia tarifară,** ponderea ei ridicîndu-se la circa 90 la sută la muncitori şi personal operativ, la 88 la sută la muncitorii din construcţii-montaj şi între 90-95 la sută la personalul tehnic economic şi de altă specialitate, diferenţa reprezentînd sporuri, premii şi alte drepturi băneşti.

Legarea retribuţiei de rezultatele muncii se realizează prin anumite forme de remunerare, în funcţie de specificul diferitelor sectoare de activitate, de gradul de înzestrare tehnică a muncii. În ţara noastră se practică : retribuirea în regie ; retribuirea în acord ; retribuirea pe baze de tarife sau cote procentuale.

Retribuirea în regie (pe unitate de timp) înseamnă remunerarea personalului muncitor după timpul efectiv lucrat (oră, zi lună) luîndu-se în considerare nivelul calificării, gradul de complexitate a muncii şi răspunderea în muncă.

Retribuirea în acord (pe unitate de produs) înseamnă remunerarea oamenilor muncii în raport cu cantitatea de bunuri sau operaţiuni executate în unitatea de timp. În practică, în funcţie de specificul ramurilor şi locurilor de muncă, de interesul stimulării mai accentuate a unor laturi ale activităţii, acordul se aplică prin mai multe modalităţi.

Acord direct, cînd retribuţia se stabileşte pe baza unui tari constant, mărimea ei fiind direct proporţională cu numărul produselor sau al operaţiunilor executate.

Acord progresiv, cînd la un anumit nivel de realizare a sarcinilor de plan tariful se majorează, în anumite proporţii, fie pentru partea de producţie care depăşeşte nivelul planificat, fie pentru întreaga producţie obţinută.

Acord global, cînd o formaţie de lucru îşi desfăşoară activitatea pe baza unui contract-angajament, mărimea retribuţiei depinzînd de gradul de îndeplinire a sarcinilor asumate.

Acord indirect, practicat pentru remunerarea personalului care serveşte pe muncitorii retribuiţi în acord, mărimea retribuţiei fiind proporţională cu nivelul mediu de realizare a normelor de către muncitorii de bază.

Retribuirea pe bază de tarife sau cote procentuale se utilizează în comerţ, în activitatea de achiziţii sau prestări de servicii, mărimea retribuţiei fiind direct proporţională cu gradul

conf. dr. Sandu COSTACHE

(Continuare în pag. 24)

TEORII·IDEI

Karl Marx, 160 de ani de la naștere

Mecanismul general, obiectiv al acțiunii și utilizării legilor economice în socialism

LEGEA CA ESENȚĂ A FENOMENELOR ECONOMICE ȘI CARACTERUL EI OBIECTIV

SE ÎMPLINESC 160 de ani de la nașterea unuia dintre cei mai mari gînditori ai omenirii, Karl Marx, întemeietorul economiei politice științifice, elaborată de pe pozițiile clasei muncitoare. Marx este cel care pentru prima oară a demonstrat cu cea mai deplină rigurozitate științifică legea de mișcare a societății, potrivit căreia formațiunile social-economice se succed pe linia progresului, iar în acest proces obiectiv capitalismul este sortit inevitabil pieirii, viitorul aparținînd socialismului și comunismului. Această epocală descoperire a lui Marx își găsește în epoca noastră de mari prefaceri revoluționare, a cărei trăsătură fundamentală o constituie tocmai trecerea de la capitalism la socialism, o strălucită confirmare istorică. Călăuză în acțiune, iar nu dogmă, gîndirea lui Marx, creatoare, deschisă tuturor cuceririlor cunoașterii umane prin însăși esența sa, mobilizează la acțiune milioane și milioane de oameni ai muncii de pretutindeni spre clădirea unor raporturi economice și interumane bazate pe justiție și echitate, demne de epoca pe care o trăim. Ea își găsește o vastă aplicare în măreața operă de făurire a noii orînduiri sociale, prevăzută în mod științific de Marx, pe o mare și crescîndă întindere a globului. În această vastă și complexă operă, de o valoare deosebită sînt rezultatele la care a ajuns Marx în problema legilor economice obiective, a modului lor de acțiune, a posibilității omului de a le folosi conștient pentru a accelera progresul general al societății.

După cum se precizează în Programul adoptat de cel de al XI-lea Congres al partidului nostru „Pornind de la caracterul universal al teoriei revoluției proletare fundamentată, pentru prima oară, în mod genial de Marx și Engels, de la experiența și practica construcției socialiste și de la generalizarea propriei experiențe, Programul Partidului Comunist Român trasează căile aplicării creatoare a acestor legități la condițiile istorice, sociale și naționale concrete ale României". Iar cu ocazia conferirii titlului de Doctor în științe politice și de Doctor în economie, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** preciza că **„realitatea dovedește zi de zi că realizarea în viață a principiilor socialiste are loc în mod diferit de la o țară la alta, de la o epocă la alta, iar rolul forțelor revoluționare, al partidului revoluționar constă tocmai în înțelegerea profundă a acestor realități și elaborarea căilor de transformare revoluționară pe calea socialismului, a societății, în raport cu condițiile concrete, de către masele largi populare, în frunte cu clasa muncitoare... Consider că meritul partidului nostru comunist constă în aceea că a înțeles la timp aceste adevăruri fundamentale ale materialismului dialectic, ale marxism-leninismului și a acționat în concordanță cu ele".**

Acum, cînd sărbătorim 160 de ani de la nașterea lui Karl Marx, întregul popor român, angajat cu toate forțele în realizarea politicii Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, își îndreaptă în mod firesc gîndurile către acela care a întemeiat știința eliberării omului de exploatare și asuprire și care, în atîtea studii de mare profunzime științifică, ne-a cercetat istoria și problemele istoriei noastre cu pasiune și căldură și, în același timp, cu acea riguroasă obiectivitate pe care numai un geniu de talia lui Marx o putea dovedi.

ESTE UN FAPT că fenomenele și procesele economice, mișcarea economică a societății, la fel cu natura, se desfășoară pe baza unor legi inerente lor și independente de voința oamenilor. A cunoaște aceste legi, înseamnă a te putea folosi de ele în vederea atingerii scopurilor de progres urmărite ; dimpotrivă, a le ignora sau încălca ar însemna să fii, în ultimă instanță, dominat de ele ca de o forță oarbă, iar efectele să ajungă negative. Cunoașterea temeinică a legilor economice constituie o necesitate absolută și prima condiție a unei conduceri științifice atît la nivel micro cît și la nivel macro-economic. Această necesitate este sporită în mod deosebit de **actuala perfecționare a mecanismului economico-financiar,** care pune sarcinile calitative în centrul atenției, spre a asigura o mai rapidă și completă valorificare a marilor rezerve de care dispune economia noastră și a determina o creștere mai susținută a eficienței economice și sociale la toate nivelele de activitate.

Proprie fenomenelor și proceselor economice reale, legea economică reprezintă o legătură **necesară, esențială** și **generală** între laturile, fenomenele și procesele vieții economice, legătură caracterizată printr-o **repetabilitate și constanță relative, în contextul unor condiții definite.** Drept urmare, o lege economică începe să existe atunci cînd apare ansamblul corespunzător de condiții, își poate modifica acțiunea atunci cînd se modifică respectivele condiții și dispare atunci cînd dispar ele.

De cea mai mare însemnătate, atît pe planul teoriei cît și pe cel al practicii, este distincția dintre legea economică reală, obiectivă și legea științifică, formulată de cercetători. Între ele nu trebuie făcută nici o confuzie, după cum nu poate fi confundată dialectica obiectivă cu dialectica subiectivă. Într-adevăr, în mod firesc, formularea științifică a unei legi presupune reflectarea legii reale, independente de voința oamenilor, dar, tocmai pentru că legea științifică nu este decît o reflectare esențializată a realității, formularea ei nu poate fi decît aproximativă, deschisă și mereu perfectibilă. Cu alte cuvinte, formularea legii științifice poate varia în dependență de gradul de surprindere a realității, preciziunea reflectării mărindu-se odată cu progresul cunoașterii. De altfel, istoria generală a științei arată că acest lucru este valabil nu numai pentru științele economice și sociale, ci și pentru toate celelalte.

Spre deosebire de legile naturii, legile economice se caracterizează, pe de o parte, prin faptul că au o durată și o sferă de acțiune legate de existența societății umane, iar pe de altă parte, prin aceea că își croiesc în mod obiectiv drum prin activitatea zilnică a oamenilor, deci a factorului subiectiv, conștient, prin milioanele și milioanele de acte și decizii economice. În același timp în măsura în care relațiile de producție exprimă obiectiv interese, legile economice privesc aceste interese.

O examinare atentă a legilor economice arată că, în cadrul lor, în mare, există **legi structurale** sau **de stare** ori **morfologice** (reprezentînd îndeosebi stabilitatea calitativă a anumitor structuri în coexistența lor), **legi de funcționare** (care privesc funcționarea structurii, dar și structura funcționării), **legi de desfășurare** (reprezentînd cu deosebire mecanismele variabilității, fie sub forma succesiunii de stări, fie sub cea a mecanismelor genetice). Deși se referă nu doar la relații cauzale ci și la alte tipuri de conexiuni necesare, legile economice au, toate, un temei cauzal, lucru ce presupune dezvăluirea **locului** ocupat de ele în cadrul fenomenelor în care apar ca efecte ale unor procese. Temeiul cauzal este valabil atît pentru așa numitele **legi dinamice** (ce fixează generalul necesar care se manifestă în toate cazurile individuale) cît și pentru **legile statistice** (expresie a necesarului la nivelul fenomenelor de masă, medie a stărilor unei mulțimi de fenomene). În legătură cu aceasta, se poate observa că o **lege modală** pentru o anumită grupă de fenomene sau procese economice poate fi o **lege cauzală** în privința altora.

Între trăsăturile distinctive ale legilor economice, **caracterul lor de tendință dominantă stohastic** ocupă un loc foarte însemnat. Încă în prefața la primul volum al „Capitalului“, K. Marx arăta că legile economice sînt „tendințe care acționează și se impun cu o necesitate de fier“ 1). La rîndul său, Fr. Engels, în scrisoarea sa către Conrad Schmidt, din 12 martie 1895, scria referindu-se la legea egalizării ratei profitului capitalist : „în realitate, ratele profitului variază, în funcție de diferite împrejurări, de la o întreprindere la alta și de la un an la altul, iar rata generală există doar ca o medie luată pentru mai multe întreprinderi și pentru un întreg șir de ani. Dacă am vrea să pretindem însă ca rata profitului, să zicem 14,876934..., să fie absolut exactă pînă la o sută de zecimale în fiecare întreprindere și în fiecare an, sub sancțiunea de a fi degradată la rangul de ficțiune, am înțelege cu totul greșit natura ratei profitului și a legilor economice ; căci toate acestea n-au altă realitate decît în aproximație, în tendință, în medie, iar nu în realitatea **nemijlocită.** Aceasta se explică în parte prin faptul că acțiunea lor se încrucișează cu acțiunea simultană a altor legi, în parte prin însăși natura lor ca noțiuni“ 2).

Legile economice își păstrează caracterul de tendință și în socialism deși aici mișcarea economică de ansamblu nu este spontană ci planică. Lucrul se explică prin faptul că, obiectiv, legile economice exprimă deseori exigențe contradictorii iar nu odată ele se încrucișează, în condițiile în care sistemul de interese economice, pe lîngă unitatea componentelor sale, conține și contradicții neantagoniste ; în fine, trebuie ținut seama că factorii economici și împrejurările care-i influențează se mișcă necontenit, determinînd modificări în însuși modul de acțiune al legilor.

Fiind legi ale relațiilor de producție, legile economice sînt la fel de obiective ca și ele. Rădăcinile caracterului obiectiv al relațiilor de producție constă în faptul că un anumit nivel al dezvoltării forțelor de producție ale societății generează relații de producție corespunzătoare și, odată cu aceasta, legile economice inerente lor. La rîndul lor, „forțele de producție sînt rezultatul energiei aplicate a oamenilor, dar această energie însăși este limitată de condițiile în care se află oamenii, de forțele de producție deja dobîndite, de forma socială existentă înaintea lor, pe care ei nu o creează, care este produsul generației anterioare. Prin simplul fapt că fiecare generație nouă găsește forțele de producție dobîndite de generația anterioară, care-i servesc drept materie primă pentru o producție nouă, se creează în istoria oamenilor o înlănțuire, ia naștere istoria omenirii, care este cu atît mai mult istoria omenirii, cu cît se dezvoltă mai mult forțele de producție ale oamenilor, și prin urmare, relațiile lor sociale“ [3]).

Fiind independente de conștiința și voința oamenilor, legile economice nu pot fi nici desființate și nici transformate de ei. Ele sînt la fel de obiective ca și legile naturii. Or „în genere legile naturii nu pot fi desființate. Ceea ce se poate schimba în funcție de condițiile istorice diferite, este numai **forma** în care se manifestă aceste legi“[4]). Cunoașterea, studierea temeinică a legilor obiective, a realităților vii în cadrul cărora ele acționează, ca și utilizarea cu inteligență a acestor legi în concordanță cu condițiile istorice și nevoile efective ale poporului constituie, de aceea, o condiție sine qua non a unei politici științifice.

În acest context, caracteristic pentru modul în care Partidul Comunist Român abordează problema legilor economice este faptul că el luptă atît contra ignorării și încălcării exigențelor lor obiective și, deci, a subiectivismului și voluntarismului, cît și contra fetișizării acestor legi, deci a mecanicismului și fatalismului. În orînduirea socialistă, oamenii nu mai sînt obiectul acțiunii oarbe a legilor sociale obiective ci, înțelegînd profund condițiile în care apar și acționează ele, exigențele și efectele lor, cunoscînd temeinic realitățile, ei influențează condițiile respective în așa fel încît, de pe urma acțiunii legilor economice, societatea să obțină maximum de efecte utile dorite și să evite complet sau să reducă la minimum efectele nedorite. Într-o astfel de concepție, **legile economice au nu numai un caracter coercitiv ci și unul stimulativ.** De altfel, încă Fr. Engels arăta că în socialism legile economice nu se vor mai impune oamenilor ca niște tendințe oarbe prin mase de întîmplări, ci se vor realiza în mod planificat prin activitatea concertată a acestora, că „legile propriei lor activități sociale, care pînă acum li se impuneau oamenilor ca niște legi naturale, străine... care îi dominau, vor fi folosite de acum înainte de oameni în deplină cunoștință de cauză și, prin aceasta, vor fi dominate de ei“[5]).

Deosebit de important pentru utilizarea corectă a legilor economice obiective este să se observe faptul că acestea nu acționează în izolare una de alta, ci în conexiune, ca **sistem**. Numai înțelegînd legile obiective în interdependența și intercondiționarea lor, în înlănțuirea lor dialectică de-a lungul fiecărei etape, se poate desprinde corect sensul mișcării economice și se poate acționa armonios asupra întregului sistem — ca un dirijor care cunoaște la perfecție nu numai partitura ci și instrumentele, interpreții, sala și publicul — spre a atinge scopul urmărit de societate și a evita acțiunile cu efecte dezordonate sau desarticulate. Evident, o asemenea abordare a legilor presupune un profund simț al cauzalității, al funcționalității. și al devenirii istorice a sistemului economic, iar acest lucru este cu atît mai important cu cît înseși legile economice obiective au un caracter istoric.

Legile economiei au, în fiecare treaptă a dezvoltării sociale, o logică dialectică riguroasă decurgînd din însăși dialectica relațiilor de producție. **Sistemul de legi economice care acționează în socialism** conține, în mod firesc, **legi care acționează în ansamblul producției sociale, dar și legi care privesc numai anumite sfere ale ei** — producția, repartiția, schimbul consumul — ori **doar anumite laturi ale unei sfere** — de ex., circulația monetară — fără a mai vorbi de faptul că **anumite legi acționează altfel la nivel microeconomic, la nivel macroeconomic și la nivel internațional.** Structura sistemului de legi ale economiei socialiste trebuie însă privită și din punctul de vedere al apariției și duratei lor. Sub acest aspect, el cuprinde : a) **legi generale, comune tuturor orînduirilor sociale** (legea concordanței relațiilor de producție cu caracterul și nivelul forțelor de producție, legea reproducției lărgite, legea creșterii necesităților oamenilor pe măsura dezvoltării societății, legea economiei de timp, legea creșterii productivității muncii etc.) ; b) **legi care acționează în cîteva orînduiri** (legea valorii, legea cererii și ofertei, legea rentei etc.) ; c) **legi specifice socialismului** (legea economică de mișcare, fundamentală a socialismului, legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, legea repartiției după muncă ș.a.m.d.).

Ținînd seama că orice producție socială presupune o populație organizată într-o anumită comunitate și că socialismului îi este proprie dezvoltarea și înflorirea națiunii, Partidul Comunist Român abordează sistemul legilor economice ale socialismului ca un **sistem care acționează în contextul complexului economic național,** în condițiile concret-istorice ale fiecărei economii naționale. Folosirea lui trebuie astfel, să conducă, la afirmarea și dezvoltarea acestui complex, a economiei naționale — celulă a economiei internaționale — pe baza planului național unic. Drept urmare, relațiile de interdependență economică între națiuni și însăși folosirea legilor economice care guvernează relațiile internaționale, trebuie să țină seama de interdependența și suveranitatea națională a statelor, neexistînd interdependență fără independență. Deosebirea cadrului național și a celui internațional în care acționează diferitele legi economice se cere, de aceea, observată cu atenție. Referindu-se spre exemplu, la cîteva legi economice, Programul Partidului Comunist Român prevede expres : „Desigur, în raporturile noastre economice internaționale se va ține permanent seama de acțiunea și cerințele pieței. Deci, legea valorii, legile producției de mărfuri vor fi folosite în mod conștient, în concordanță cu necesitățile economiei naționale, planice, cît și cu cerințele pieții internaționale. Pe plan național, cîmpul și modul de acțiune al acestor legi vor fi diferite de cele pe plan internațional“[6]).

Forța excepțională de pătrundere a marxismului în fiziologia societății, în mecanismul istoric al apariției, dezvoltării și perspectivelor ei rezidă în metoda materialist-dialectică. Or, în cadrul acesteia, problema contradicției ca sursă a dezvoltării ocupă un loc central. Nu poate fi, deci, vorba de o înțelegere științifică a legilor obiective din economie fără a se ține seama de contradicții. Orice legătură cu caracter de lege este o legătură între relații, între laturi diferite, contrarii. Drept urmare, ca formă de legătură esențială, constantă etc. a contrariilor, legea economică este o modalitate de exprimare și mișcare a contradicției. De aceea, atunci cînd se cercetează legea, studiul nu poate fi oprit la examinarea necesității, esențialității, cauzalității, funcționalității ș.a.m.d., ci trebuie împins pînă la dezvăluirea contradicției concrete care se realizează în legătura respectivă. Aceasta înseamnă să ții seama de faptul că, obiectiv, toate relațiile și legăturile se desfășoară în cadrul **legii universale a unității și luptei contrariilor,** sau „legea întrepătrunderii opușilor“, cum a numit-o Engels. De la această lege nu face excepție nici socialismul.

Importanța teoretică și practică a cunoașterii și studierii contradicțiilor din economie este excepțională. Numai punînd în locul conflictului dintre dogme, conflictul dintre fapte și contradicțiile reale, care constituie substratul lor ascuns, arăta Marx, poate fi transformată economia politică într-o știință pozitivă. Totodată, referindu-se la contradicțiile din domeniul economic, Marx și Engels subliniau că „aceste contradicții nu nu pot fi înțelese dacă nu studiază fiecare mod de producție și întreaga orînduire socială bazată pe el“.[7]).

Valoarea metodologică a acestei teze este cu totul esențială. Într-adevăr, contradicțiile economiei sînt contradicții ale societății. Privind societatea ca sistem global, economia se manifestă ca un sistem constitutiv al acesteia, iar elementele economiei ca subsisteme ale ei ș.a.m.d. în ansamblul societății acționînd și alți factori care aparțin sistemului global. Contradicțiile străbat, deci, toate laturile formațiunii social-economice. În același timp, ele au un caracter specific din punct de vedere istoric, un mod caracteristic de manifestare și acțiune, în dependență de condițiile existenței lor. În consecință, cercetarea caracterului specific al contradicțiilor în socialism are o deosebită însemnătate pentru înțelegerea dezvoltării economico-sociale. Aceasta cu atît mai mult cu cît crește mereu importanța utilizării conștiente a dialecticii în scopul accelerării progresului social, dar contradicțiile din economie au un rol primordial în funcționarea societății.

prof. dr. docent N. N. CONSTANTINESCU

---

[1]) **K. Marx,** Capitalu, vol. I, ed. a II-a, Ed. P.M.R., 1948, p. 49.

[2]) **K. Marx** și **Fr. Engels,** Scrisori despre „Capitalul“, ESPLP, București, 1955, p. 14—15.

[3]) **K. Marx** și **Fr. Engels,** Scrisori despre „Capitalul“ ESPLP, București, 1958, p. 14—15.

[4]) Op. cit.,p. 192.

[5]) **K. Marx** și **Fr. Engels,** Opere, vol. 20, București, Ed. politică, 196 p. 280.

[6]) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism București, Ed. politică, 1975, p. 98.

[7]) **K. Marx** și **Fr. Engels,** Opere vol. 23, București, Ed. politică, 1966 p. 118.

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Unitatea și independența națională în gîndirea social-economică românească (I)

ÎN TOATE TIMPURILE aspirația poporului român spre unire și neatîrnare și-a găsit o vie expresie în gîndirea social-economică și politică din țara noastră. Oprindu-ne la veacul trecut se poate spune că ideile unirii, autonomiei și independenței au constituit o componentă esențială a gîndirii înaintate, piedestalul spiritual al mișcării naționale, sociale și politice.

Caracteristic pentru întreaga pleiadă a gînditorilor înaintați din secolul trecut în susținerea idealului de unitate și independență națională este **apelul permanent la istoria poporului nostru.** Astfel, pe baza cercetării atente a trecutului istoric al poporului român, N. Bălcescu concluziona : „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari...“ 1). Pe aceeași bază, M. Kogălniceanu scria despre **„o unire,** dorită de veacuri de toți românii cei mai însemnați a amînduror Principatelor, **o unire** pe care, după spiritul timpurilor, cu armele în mînă au vroit să o săvîrșească Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, carele ajunsese a se intitula : **Cu mila lui dumnezeu, domn al Țării Românești, al Moldovei și al Ardealului.** Prejudețele veacului și intrigile străinilor pînă acum au stăvilit această unire. Astăzi însă împrejurările ne sînt mai favorabile ca să putem realiza aceea ce strămoșilor noștri le-a fost cu putință numai de a dori“ 2). Iar C. Bolliac sublinia : „Unirea României într-un singur stat nu este o idee numai în capetele cîtorva români prea înaintați ; nu este o idee ieșită din dezbaterile de la '48 încoace ; ea a fost simtimentul național în toate părțile României de cînd istoria a început a ne spune cîte ceva despre Dacia“ 3).

Invocarea trecutului istoric al poporului român în susținerea idealului de unitate și independență națională avea menirea de a pune în lumină **realitatea vechimii și continuității poporului nostru în toate provinciile artificial despărțite, conștiința unității sale indestructibile și aspirațiile lui de veacuri spre neatîrnare, rădăcinile istorice ale sentimentului patriotic, precum și faptele glorioase care să mobilizeze poporul la lupta pentru realizarea unității și dobîndirea independenței naționale.** Pe de altă parte, apelul la istoria poporului român era chemat să dezvăluie cauzele care au determinat despărțirea artificială a provinciilor țării ca și faptul că, așa cum arăta M. Kogălniceanu, în ciuda vitregiilor timpului, în decursul veacurilor Principatele române nu s-au supus nici unei puteri străine.

Cultivarea istoriei patriei se întemeia așadar pe înțelegerea de către gînditorii progresiști a rolului social-politic al istoriei, a contribuției pe care aceasta o aduce la păstrarea ființei naționale, la apărarea drepturilor noastre naționale. „Istoria – scria N. Bălcescu – este cea dintîi carte a unei nații. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul.“ Iar M. Kogălniceanu sublinia : „Istoria românească mai ales să ne fie cartea de căpetenie și să ne fie paladiul naționalității noastre“.

Gînditorii înaintați au arătat că cerințele obiective ale dezvoltării istorice impuneau alcătuirea statului național românesc, unitar și independent, care să faciliteze propășirea multilaterală a țării. Dînd expresie acestor cerințe, N. Bălcescu scria : „Vrem să fim o nație una, puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră și avem o misie a împlini în omenire... Aceste condiții de putere, de cari avem nevoie, nu le putem găsi decît în solidaritatea tuturor românilor, în unirea lor într-o singură nație, unire la care sînt meniți prin naționalitate, prin aceeași limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziția geografică, prin trecutul lor și, în sfîrșit, prin nevoia de-a se păstra și de-a se mîntui“ 4). În gîndirea înaintată sînt surprinse **elemente științifice care definesc ființa unei națiuni.** Astfel, cum se menționa într-un articol din „Pruncul român“ din 1848, „muntenii și moldovenii nu fac decît o singură nație, amîndoi poartă același glorios nume de români, amîndoi vorbesc aceeași limbă, au aceeași religie, aceleași interesuri, au suferit aceleași nenorociri și simt aceeași trebuință de îmbunătățire a soartei lor ; alcătuiesc, cu un cuvînt, un singur corp“. Iar în **Dorințele partidei naționale din Moldova,** M. Kogălniceanu arăta că Unirea Moldovei cu Țara Românească, Unire dictată de „aceeași origine, limbă, obiceiuri și interese“, constituie cheia de boltă a edificiului național.

Argumentele de ordin etnic, moral și instituțional în sprijinul Unirii se împletesc adesea cu cele de ordin **economic.** Astfel, într-un memoriu din 1856 adresat de 119 români către reprezentanții puterilor întruniți la Paris se sublinia că pentru Principate Unirea este de importanță capitală „și din punct de vedere economic“. Iar într-o broșură din 1857 semnată de „Un român din București“ se susține că „Unirea e mîntuința proprietăței... e dezmoștenirea și învierea industriei“ și se evidențiază în continuare condițiile favorabile pe care le creează Unirea pentru dezvoltarea întregii economii naționale.

În gîndirea progresită Unirea Munteniei cu Moldova reprezenta doar punctul de plecare pentru unirea tuturor românilor, doar o etapă în alcătuirea statului național românesc unitar. Încă în 1843 M. Kogălniceanu sublinia : „eu privesc ca patria mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește și ca istorie națională istoria Moldovei, a Valahiei și a fraților din Transilvania“. Iar N. Bălcescu, remarcînd cu o deosebită satisfacție hotărîrea de unire a românilor din Ardeal, spunea referitor la ziua în care a avut loc Adunarea de la Blaj în 1848 : „Te pomenim și te serbăm cu drag, o, zi măreață, căci întîiași dată auzirăm atunci un popor întreg răspunzînd celor ce-i vorbeau de unirea Ardealului cu Ungaria prin această strigare : «Noi vrem să ne unim cu Țara»“. Deosebit de pregnant au relevat dorința și voința românilor din Transilvania de a se uni cu România cărturarii de dincolo de Carpați. Într-un memoriu adresat principelui Cuza în 1860, Al. Papiu Ilarian arăta : „Românii din Transilvania, în împrejurările de față, numai în Principate privesc, numai de aici așteaptă semnul, numai de aici își văd scăparea... românii de peste Carpați, bărbați, femei, bătrîni și tineri, toți ar fi gata de a muri pentru Domnul Cuza“.

Gînditorii înaintați au argumentat temeinic **„Unirea cea mare“.** Astfel, B.P. Hașdeu scria : „Nu numai în privința limbei, ci și în aceea a teritoriului este abso-

FIŞE

ORGANIZAREA ŞI PLANIFICAREA UNITĂŢILOR INDUSTRIALE

● *Lucrarea cu titlul de mai sus (664 p.), apărută în Editura didactică și pedagogică, este un manual universitar, elaborat de un colectiv de cadre didactice de profil de la Academia de Studii Economice București, Facultatea de științe economice Cluj-Napoca, Facultatea de științe economice Timișoara, Facultatea de științe economice Iași, Facultatea de științe economice Craiova și Institutul politehnic Galați. Din colegiul de redacție fac parte prof. ing. dr. Constantin Bărbulescu, prof. ing. dr. Victor Crăciunescu, prof. dr. Constantin Negulescu, prof. dr. Paraschiv Vagu, conf. ing. dr. Roman Crișan și conf. Ioan Hălălău. Autorii au urmărit în cele opt capitole ale lucrării – Obiectul și metoda ; Unitatea industrială socialistă ; Proiectarea unităților industriale și dimensionarea capacităților de producție ; Organizarea producției în secțiile de bază ; Organizarea secțiilor auxiliare și de servire ; Planul de dezvoltare economică-socială a unităților industriale ; Pregătirea tehnică – organizatorică a fabricației ; Programarea producției în întreprinderi industriale – să cuprindă cele mai noi metode și tehnici cunoscute pe plan mondial, precum și rezultatele cercetării științifice din țară în domeniul organizării și planificării producției. Coordonatori : Paraschiv Vagu, Roman Crișan.*

Dezbatere la „Voprosî Ekonomiki“

● *Nr. 3/1978 din revista VOPROSÎ EKONOMIKI ne aduce la cunoștință dezbaterile ce au avut loc la o masă rotundă, organizată de revistă, pe tema* Ekonomiceskie problemî upravleniia kacestvom tehniki *(Problemele economice ale dirijării calitative a tehnicii). Consemnăm cîteva din prpounerile făcute, la care s-au referit și L.M. Gatovski, membru corespondent al Academiei de științe a U.R.S.S., și acad. T.S. Haciaturov, redactorul șef al revistei: introducerea, în afara categoriilor de „tehnică nou“, „tehnică moralicește uzată“, a celei intermediare de „tehnică anterior asimilată ; avantajarea produselor care depășesc calitativ corespondentele lor mondiale și sovietice în raport cu cele care se află la același nivel ; diferențierea noțiunii de „tehnică nouă“, de cea de „tehnică perfecționată“ ; continuarea cercetării metodelor de determinare a efectului economic al acestor două tipuri de tehnică ; studierea unui sistem de indicatori ai calității sub aspectul longevității și fiabilității.*

Jacques Rueff

● *Timp de 13 ani Jacques Leon Rueff (1896 – 23. IV. 1978),* lutamente imposibil de a trage o linie de demarcaţiune între moldoveni şi munteni... moldovenii sînt munteni, muntenii sînt moldoveni, moldovenii şi muntenii sînt transilvani, transilvanii sînt moldoveni şi munteni, iată singurul aspect adevărat şi posibil al acestui majestuos tablou, de o unitate naţională fără esemplu în analele lumii ! Mişcarea muncitorească, care s-a dezvoltat concomitent în toate provinciile româneşti, a apreciat Unirea din 1859 ca incompletă şi şi-a propus ca **unul din ţelurile fundamentale ale luptei ei revoluţionare realizarea unităţii naţionale a poporului român.** Socialiştii scriau în 1883 : „Nu vom avea o zi, un ceas de odihnă pe cît timp un frate de-al nostru va geme în lanţurile sclaviei şi vom lupta necurmat, aşteptînd cu nerăbdare şi credinţă în viitor, fericita zi cînd, mînă în mînă, vom putea striga liber şi împreună : «Trăiască România !„" [5]

Un merit deosebit al gînditorilor înaintaşi din secolul trecut este punerea în lumină a **legăturii dialectice** dintre naţionalitate şi unire, dintre naţionalitate şi independenţă şi dintre independenţă şi unitate naţională, a căilor şi mijloacelor de realizare a Unirii şi de dobîndire a independenţei şi de consolidare a lor, a modului în care trebuie să fie aşezate relaţiile dintre state şi naţiuni ş.a.

Subliniind legătura indisolubilă dintre naţionalitate, unitatea naţională şi independenţă, N. Bălcescu scria : „Dacă naţionalitatea este sufletul unui popor, dacă cîtă vreme el păstrează acest semn caracteristic al individualităţii sale, acest spirit de viaţă, el este investit cu dreptul neprescriptibil de-a trăi liber, unitatea naţională este chezăşuirea libertăţii lui, este trupul lui trebuincios ca sufletul să nu piară şi să amorţească, ci, din contra, să poată creşte şi a se dezvolta". Legătura dintre unire şi naţionalitate este subliniată şi de M. Kogălniceanu cînd afirmă că unirea este „singurul mod în **stare de a consolida** naţionalitatea românilor". Corelaţia dintre independenţă şi naţionalitate este relevată cu o deosebită pregnanţă de gînditorii înaintaţi din Transilvania, unde populaţiei române, deşi majoritare, i se tăgăduia de către oficialităţi dreptul la existenţă naţională. Astfel, S. Bărnuţiu sublinia că **„libertatea fiecărei naţiuni nu poate fi decît naţională şi că libertatea fără de naţionalitate nu se poate înţelege nici la un popor de pe pămînt".**

Ideea naţionalităţii se îmbină organic în concepţia gînditorilor progresişti cu cea a unirii, aceasta fiind considerată ca principalul mijloc de a dobîndi şi păstra independenţa naţională. Astfel, G. Bariţiu, sublinia că „tăria şi puterea unui popor, baza sa, politica sa de cumpănire, nădejdile sale, prezentul şi viitorul său zac în unirea naţională". Iar N. Bălcescu, în discursul amintit mai sus, releva convingerea tuturor românilor despre **„mîntuirea de orice domnire străină prin unitatea naţională".**

În acelaşi timp, gînditorii progresişti subliniau că Unirea va duce la creşterea potenţialului politic şi economic al ţării şi va pune naţiunea română în **relaţii de egalitate** cu celelalte naţiuni ale lumii. Astfel, în presa vremii se scria : „România toată, această mare familie de fraţi, nu poate fi fericită, nu poate fi tare şi puternică decît numai prin unire ; prin unire numai vom alcătui... un stat care nu are a se teme de nici o putere străină şi care să fie considerat între celelalte staturi libere". Şi, evidenţiindu-se că unitatea naţională va favoriza accelerarea dezvoltării economice, se adaugă : „Da, unită, numai unită România va înflori", şi astfel, ea se va putea situa în rîndul „naţiilor celor mai înaintate"[6]).

Fiind considerată drept chezăşia cuceririi şi păstrării independenţei, unitatea naţională, la rîndul său, va fi potenţată de **suveranitatea de stat.** Pline de adînci semnificaţii şi adevăr sînt, de exemplu, aprecierile cuprinse într-un ziar al vremii, potrivit cărora patriotismului îi „corespunde principiul suveranităţii naţionale : căci cei ce-şi iubesc patria nu vor să o vadă nici într-un chip supusă. Din principiul suveranităţii naşte acela al întrunirii, fiindcă este ştiut **că suveranitatea dispare** îndată ce se înstrăinează o parte dintr-însa". În acest raport dialectic naţiune-suveranitate se circumscrie şi ideea, cu un pronunţat caracter peren, potrivit căreia suveranitatea „este atributul, este proprietatea naţiunei" şi că „cel mai preţios drept al unei naţiuni este dreptul ei de a se guverna precum ea voieşte".

Meritoriu este şi faptul că pledînd pentru afirmarea naţiunii române şi constituirea statului românesc, unitar şi independent, gînditorii progresişti n-au adoptat o poziţie îngustă naţionalistă. Dimpotrivă, ei au respins şovinismul, au susţinut egalitatea tuturor naţionalităţilor, au promovat cu insistenţă ideea respectului libertăţii şi independenţei tuturor naţiunilor, a egalităţii lor în drepturi şi solidarităţii lor în lupta cu asupritorii. Astfel, N. Bălcescu sublinia că este invederat pentru tot românul că **„libertatea naţionalităţilor nu poate veni de la curţile împărăteşti şi din mila impilatorilor şi a despoţilor, ci numai dintr-o unire strînsă între toţi românii şi dintr-o ridicare a tutulor împreună şi în solidaritate cu toate popoarele impilate".** Iar A. Iancu, arătînd că principiile libertăţii, egalităţii şi frăţietăţii constituie deviza mişcării conduse de el, sublinia : „Însă aceste principii le pretindem de la oricine, garantate pe temeiul existenţei naţiunilor" Cerînd recunoaşterea drepturilor naţionale ale românilor din Tansilvania, S. Bărnuţiu arăta că voind a se constitui pe temei naţional, naţiunea română „n-are cuget duşman în contra altor naţiuni, ci cunoaşte acelaşi drept pentru toate, voieşte a-l respecta cu sinceritate, cerînd respect împrumutat după dreptate ; prin urmare, naţiunea română nici voieşte domni preste alte naţiuni, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voieşte drept egal pentru toate".

Aceste idei valoroase din gîndirea înaintaşilor privind unitatea şi independenţa naţională, au fost încorporate şi ridicate pe un plan superior în gîndirea sistemică şi complexă a partidului nostru privind progresul României, progresul fiecărei ţări, instaurarea în lume a unui spirit de echitate şi dreptate ca o componentă vitală a propăşirii umanităţii.

conf. dr. Dumitru MUREŞAN

---

[1] N. Bălcescu, Mersul revoluţiei în istoria românilor, în Antologia gîndirii româneşti, partea I, Ed. politică, Bucureşti, 1976, p. 281.

[2] M. Kogălniceanu, Dorinţele partidei naţionale din Moldova, în op. cit. p. 354.

[3] C. Bolliac, Unitatea României, în op. cit., p. 300.

[4] N. Bălcescu, Mersul revoluţiei în istoria românilor, în Gîndirea social-politică despre unire (1859), p. 52.

[5] „Dacia viitoare", anul I, nr. 2, 1 1183, p. 20.

[6] „Pruncul român", 1848, nr. 13. Citat din Gîndirea social-politică despre unire (1859), p. 41 şi 42.

FIŞE

a ocupat în Academia Franceză singurul loc conferit unui economist. De la prima sa lucrare Des sciences physiques aux sciences morales (1922) *economistul francez se afirma ca fiind în acelaşi timp un matematician şi un filozof. Salutîndu-l la primirea în Academia Franceză, André Maurois îl aprecia totodată şi ca poet. Propria gîndire şi acţiune economică J.L.R. şi-o caracteriza ca liberalism-intervenţionist. Reputat încă din perioada dintre cele două războaie, căreia îi aparţine „legea Rueff" — demonstrare statistică a unei corelaţii observate în seria datelor din perioada 1919—1925 între şomajul din Anglia şi raportul dintre nivelul salariilor şi cel al preţurilor, J.L.R. va reveni la această temă în 1976, evocînd „sfîrşitul erei keynesiene". Este notorie polemica dintre Rueff şi Keynes pe tema reparaţiilor datorate de Germania după primul război mondial. În 1945 J.L.R., la acea dată proaspăt membru al Academiei de ştiinţe sociale şi politice din Institutul Franţei, publică L'Ordre social, prin care îşi exprimă plenar încrederea în mecanismul reglator al pieţei. Arcul peste timp al realizărilor lui J.L.R. se înscrie în stabilizările monetare din Franţa, avînd la un capăt pe cea din 1926—28 şi la celălalt capăt pe cea din 1958, precum şi aportul la constituirea Comunităţii Economice Europene. Ceea ce a rămas însă pînă la moarte obsesia spiritului său este inflaţia, considerată o groaznică perversiune, cu consecinţe imprevizibile prin tragismul lor pentru destinul istoric al capitalismului. Iar dacă, în ce priveşte inflaţia internă, J.L.R. a fost ascultat şi urmat, în ce priveşte sistemul valutar occidental opiniile sale rămîn în stadiul unor raţionamente coerente şi consistente, dar fără ecou. Ca vicepreşedinte al Academiei lumii latine, a avut prilejul să aprofundeze gîndirea economică românească, faţă de care şi-a exprimat admiraţia.*

Ştafeta generaţiilor — cunoştinţele şi tehnologia

● *În opinia prof. Philip Friedman, de la Boston University, exprimată în articolul* Economics and the quality of resources: Are we running out or running ahead ? *(Economia politică şi calitatea resurselor : ieşim din cursă sau o continuăm ?), apărută în* BUSINESS & ECONOMIC DIMENSIONS, *vol. 13, nr. 4, 1977-78, cantităţile fizice de resurse nu ar fi — şi nu ar fi fost niciodată — cauza vreunor constrîngeri în dezvoltarea economică. De obicei substituirile de materiale se produc înainte de epuizarea lor. Între 1931 şi 1966, producţia de mase plastice a crescut cu aproximativ 17 la sută pe an, cu mult mai mult decît creşterea P.N.B. sau decît creşterea preţurilor materialelor pe care masele plastice le înlocuiau. Ceea ce fiecare generaţie este datoare să transmită celorlalte constă doar parţial din elementele mediului natural. Componente mai importante, susţine Ph. F., sînt moştenirea din domeniul cunoştinţelor şi tehnologiei.*

Repartiția după muncă

(Urmare din pag. 19)

de realizare a sarcinilor. În comerțul cu amănuntul, alimentația publică și unitățile hoteliere se aplică **retribuția prin remiză.**

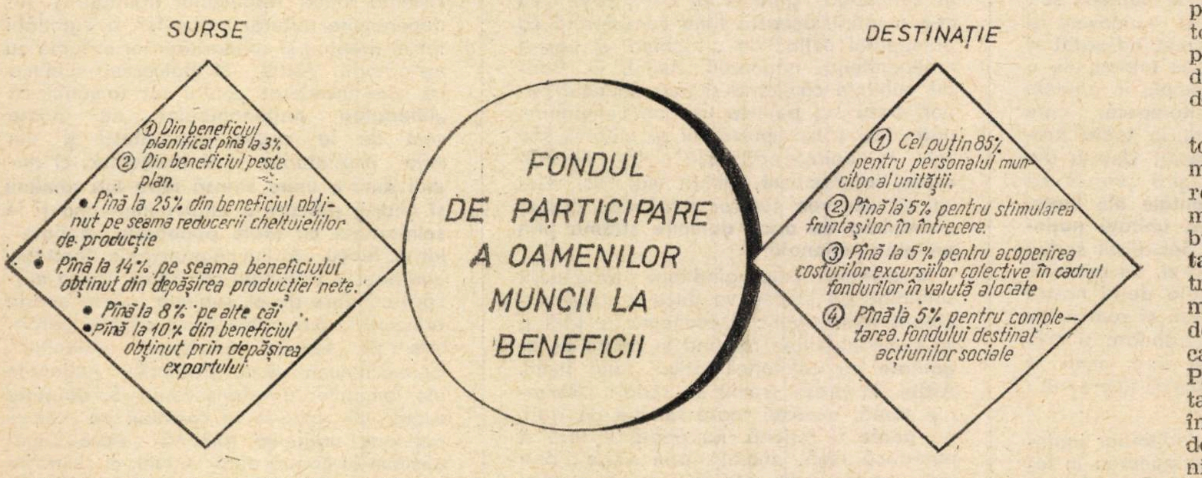
SURSE
① Din beneficiul planificat pînă la 3%.
② Din beneficiul peste plan.
• Pînă la 25% din beneficiul obținut pe seama reducerii cheltuielilor de producție
• Pînă la 14% pe seama beneficiului obținut din depășirea producției nete.
• Pînă la 8% pe alte căi
• Pînă la 10% din beneficiul obținut prin depășirea exportului
FONDUL DE PARTICIPARE A OAMENILOR MUNCII LA BENEFICII
DESTINAȚIE
① Cel puțin 85% pentru personalul muncitor al unității.
② Pînă la 5% pentru stimularea fruntașilor în întrecere.
③ Pînă la 5% pentru acoperirea costurilor excursiilor colective în cadrul fondurilor în valută alocate
④ Pînă la 5% pentru completarea fondului destinat acțiunilor sociale

Potrivit hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. din 22-23 martie 1978, în afara retribuției de bază, personalul muncitor va primi venituri suplimentare din beneficiile realizate, în raport cu contribuția fiecăruia la dezvoltarea întreprinderii, cu activitatea depusă și vechimea în unitate. **Participarea la beneficii** constituie o formă superioară de stimulare a oamenilor muncii, ea fiind o expresie a aplicării consecvente a principiului eticii și echității socialiste în domeniul repartiției fondului de consum. **Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii** se constituie, în diferite proporții, din următoarele surse : beneficiul planificat și beneficiile peste plan obținute pe seama reducerii cheltuielilor de producție, a depășirii producției nete și alte căi. Acest fond se repartizează anual de către adunarea generală a oamenilor muncii, partea principală fiind destinată sporirii veniturilor bănești ale întregului personal.

Stimularea materială personală se asigură și prin utilizarea **sistemului de sporuri și diferite premii.** În sistemul de sporuri locul principal îl ocupă **sporul de vechime,** care se acordă în cote procentuale în funcție de vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. De asemenea, în raport de rezultatele obținute, oamenii muncii primesc și **premii :** pentru realizări deosebite în muncă ; pentru economii de materiale și forță de muncă ; alte premii.

Multitudinea formelor de stimulare materială personală implică și **răspunderea materială.** Retribuirea fiecărui om al muncii depinde de modul de îndeplinire a sarcinilor de producție și de serviciu, neîndeplinirea lor atrăgînd după sine diminuarea retribuției. În cazul producerii de daune, din neglijență, persoanele respective sînt obligate să despăgubească întreprinderea.

Retribuția după muncă în cooperativele agricole de producție

ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ, înfăptuirea cerințelor legii repartiției după muncă se realizează prin modalități specifice, determinate de particularitățile proprietății cooperatiste. Potrivit Legii, în unitățile agricole cooperatiste, sistemul de retribuire cuprinde : retribuția de bază ; retribuția suplimentară ; sporul de vechime.

Retribuția de bază constituie partea principală a retribuției totale, nivelul acesteia stabilindu-se diferențiat pe activități, în funcție de importanța lor, iar în interiorul lor, pe categorii sau grupe de lucrări. Retribuția de bază, se realizează prin următoarele forme de retribuire : acord global ; acord direct ; tarife pe norme de muncă ; în regie (sau în timp) ; cote procentuale.

Acordul global constituie forma principală de retribuire a cooperatorilor, prin care mărimea veniturilor lor se află în raport direct cu rezultatele obținute în muncă. Retribuirea în acord global se practică prin două forme : **acord global cu tarif constant** pe unitatea de produs sau la 1000 lei producție obținută și **acord global cu tarif constant pe unitatea de produs sau la 1 000 lei producție pînă la nivelul producției planificate,** pentru surplusul obținut utilizîndu-se **retribuția suplimentară.**

Acordul direct se folosește pentru retribuirea cooperatorilor care activează în sectoarele de producție industrială. de construcții și prestări de servicii.

Retribuirea pe baza tarifului pe normă de muncă se practică pentru lucrările ce nu pot fi executate în acord global, mărimea ei determinîndu-se în funcție de nivelul tarifelor pe normă de muncă rezultat din planul de producție și financiar al cooperativei agricole

Retribuirea în regie se utilizează pentru retribuția cooperatorilor care execută produse sau lucrări de serie mică, unicate, în cadrul sectoarelor de producție industrială, de construcții sau prestări de servicii.

Retribuirea prin cote procentuale din producție sau din valoarea acesteia se practică pentru retribuția cooperatorilor care participă la lucrările de întreținere și recoltare a fînețelor naturale și cultivate, fasole și dovleci în culturi intercalate etc., precum și celor din sectoarele neagricole, care primesc o anumită parte din valoarea prestărilor de servicii.

Asigurarea cooperatorilor cu venituri permanente și sigure se realizează printr-o formă specifică de retribuire — **venitul garantat,** care se aplică la întreaga unitate sau numai pe anumite sectoare de activitate, culturi, categorii de animale. Plata venitului garantat este condiționată de îndeplinirea sarcinilor de producție planificate, nivelul acestuia depinzînd de importanța sectorului de activitate.

Remunerarea cooperatorilor pentru munca prestată se face **în bani** sau în **bani și natură.** În cooperativele sau sectoarele de activitate unde se aplică numai forma bănească, pentru satisfacerea nevoilor de cereale ale cooperatorilor unitatea poate vinde acestora, la preț de contractare, anumite cantități de grîu și porumb.

Retribuirea cooperatorilor se face lunar, sub formă de **avansuri,** în proporție de 80—90 la sută din mărimea retribuției cuvenite, cu condiția îndeplinirii integrale a sarcinilor de producție planificate. După recoltarea produselor se acordă **avansuri în natură,** în proporție de 50 la sută din drepturile stabilite. Diferențele de venituri — în bani și natură — se achită la sfîrșitul anului, după stabilirea fondului total de retribuire realizat și a volumului total de muncă efectuată.

Din depășirea producției planificate, cooperatorii care lucrează în producția agricolă, cei care îndeplinesc funcții de conducere și de execuție tehnică, economică și de altă specialitate și care sînt retribuiți prin acord global cu tarif constant pînă la nivelul producției planificate, pe bază de tarife pe normă de muncă și în regie, primesc o parte din surplusul de producție sau de venituri sub forma de **retribuție suplimentară.** Fondul pentru retribuția suplimentară se constituie din cel mult 50 la sută din producția sau valoarea producției obținute peste plan. Cointeresarea materială personală a cooperatorilor se realizează și prin practicarea **sporului de vechime.** De asemenea cooperatorii care îndeplinesc funcțiile de președinte, vicepreședinte scos din producție, șef de fermă sau brigadă, primesc de la stat o **indemnizație lunară.**

În conformitate cu Programul de creștere a nivelului de trai pe anii 1976—1980, adoptat la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, în 1980 veniturile reale ale țărănimii urmează să crească, comparativ cu 1975, în medie, pe o persoană activă, cu circa 30 la sută. Totodată, venitul garantat va crește cu 24-28 la sută.

ÎNTREBĂRI

1. Enumerați principalele destinații ale produsului muncii în socialism.
2. De ce în socialism munca proprie, utilă societății, constituie unicul criteriu de participare a membrilor societății, la repartizarea fondului de consum individual ?
3. Enumerați cerințele aplicării principiului socialist al repartiției.
4. De ce repartiția după muncă constituie principala formă de înfăptuire a cointeresării materiale ?
5. Ce se înțelege prin retribuție pentru muncă ?
6. Ce se înțelege prin retribuție nominală ?
7. Ce se înțelege prin retribuție reală ?
8. În ce constă rolul sistemului socialist de retribuire după muncă și care sînt componentele sale ?
9. Explicați conținutul formelor de remunerare a muncii practicate în țara noastră.
10. Cum se realizează participarea oamenilor muncii la beneficii ?
11. Enumerați sursele și destinațiile fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii.
12. În ce constă esența acordului global în cooperativele agricole de producție ?
13. Enumerați formele de retribuire prin care se realizează retribuția de bază în cooperativele agricole de producție.
14. Explicați esența venitului garantat în C.A.P. și condițiile de aplicare a acestuia.

> **„Înțelegem bine că problemele dezarmării sînt complexe, că ele nu pot fi soluționate peste noapte. Dar tot atît de bine înțelegem că continuarea și accentuarea cursei înarmărilor creează pericole tot mai mari pentru pace, pentru viața popoarelor. Uriașele cheltuieli care se fac pentru înarmări apasă tot mai greu pe umerii tuturor popoarelor, inclusiv ai popoarelor din statele dezvoltate. Iată de ce oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare constituie o necesitate vitală, atît pentru dezvoltarea economico-socială și bunăstarea fiecărei națiuni, cît și pentru asigurarea păcii și securității popoarelor, a întregii lumi".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Forumul O.N.U. consacrat dezarmării

OPRIREA CURSEI ÎNARMĂRILOR – PREMISĂ A REZOLVĂRII PROBLEMELOR-CHEIE ALE OMENIRII

SESIUNEA SPECIALĂ a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării (New York, 23 mai — 28 iunie 1978), convocată ca rezultat al eforturilor unui mare număr de state, în primul rînd ale țărilor mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniate, nenucleare, printre care se situează și România, își găsește motivații profunde în cîțiva factori esențiali prezenți în întreaga epocă postbelică și care s-au agravat în ultimii ani. Este vorba, sintetic, de cotele primejdioase, fără precedent ale cursei moderne a înarmărilor — nucleare și convenționale —, de consecințele nocive profunde și multilaterale ale acesteia pe plan politic, al securității, economic, social și psihologic pentru întreaga omenire, pe de o parte, și de rezultatele complet nesatisfăcătoare, preocupante, ale eforturilor de pînă acum ale comunității internaționale în domeniul opririi cursei înarmărilor și al înfăptuirii dezarmării.

Un fenomen care a atins cote de domeniul absurdului

DEZBATERILE din ultimele luni din diferite foruri internaționale, guvernamentale și neguvernamentale, inclusiv din cadrul Comitetului pregătitor al sesiunii speciale consacrate dezarmării, au readus în atenția guvernelor, a opiniei publice internaționale datele și argumentele de bază care pledează pentru elaborarea și punerea în aplicare neîntîrziată a unor măsuri concrete de stăvilire a cursei înarmărilor și de înaintare progresivă pe calea rațională și atît de necesară a dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare. Din multitudinea de argumente în favoarea dezarmării, se relevă cu pregnanță cele de ordin economic și social, datele și concluziile experților economici și financiari care evidențiază că, paralel cu pericolele uriașe pe care le generează pentru pacea și securitatea lumii, pentru însăși existența civilizației umane, cursa înarmărilor a ajuns la parametri atît de ridicați încît constituie o colosală risipă de bunuri materiale, resurse financiare și energii umane, din cele mai prețioase, sustrase nevoilor stringente ale dezvoltării și progresului națiunilor. Și aceasta, într-o etapă a dezvoltării mondiale în care se resimt puternic fenomenele de criză sau insuficiență a materiilor prime, energiei, produselor alimentare etc., iar problema lichidării decalajelor economice și a stării de subdezvoltare a devenit imperativă, constituind o direcție centrală în preocupările O.N.U. și ale comunității internaționale, punînd la ordinea zilei instaurarea unei noi ordini economice mondiale — obiectiv de neconceput fără dezamorsarea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării.

Cu toată complexitatea și ramificațiile multiple — directe și indirecte — adesea greu de evaluat și cuantificat ale fenomenului înarmărilor, un număr de indicatori sintetici oferă o imagine sinoptică asupra cotelor cu adevărat absurde la care au ajuns în zilele noastre producția și stocurile de arme.

Astfel, dacă în 1945 bugetul militar global era de circa 50 miliarde dolari, el a ajuns, în 1977, la 400 miliarde, o creștere de opt ori. Aproximativ 500 000 de oameni de știință și specialiști, susținuți cu fonduri considerabile (circa 10% în medie din totalul bugetului militar mondial, respectiv 40 miliarde de dolari la nivelul anului 1977), care pe parcursul perioadei postbelice au reprezentat 40% din totalul sumelor alocate pentru cercetări științifice, lucrează în sectorul cercetărilor pentru perfecționarea armamentelor existente și crearea unor noi tipuri și sisteme de arme, și mai nimicitoare. Arsenalele nucleare existente în lume înmagazinează o capacitate distructivă echivalentă cu 60 000 megatone trinitrotoluen. Pe glob, circa 60 milioane de persoane — dintre care mulți specialiști cu înaltă calificare — își desfășoară activitatea fie direct sub arme — circa 20 milioane —, fie în industria de armament și ramificațiile ei prolifice, oricum, deci, în sectoare neproductive în raport cu economia civilă, pașnică.

Stocurile de arme convenționale și tehnica de luptă legată de acestea însumează și ele o uriașă capacitate de distrugere, presupunînd de asemenea irosirea unor colosale fonduri pentru cercetare, producție, stocare, întreținere etc. În sfîrșit, tranzacțiile mondiale cu armament indică și ele proporțiile activităților militare din lumea de azi, ridicîndu-se în ultima perioadă la peste 20 miliarde dolari anual (după unii experți, chiar la 50 miliarde, dar statistici exacte în materie sînt dificil de obținut, majoritatea tranzacțiilor guvernamentale sau ale firmelor private fiind secrete).

Impact profund dăunător asupra vieții economico-sociale a tuturor statelor

ÎNTRE multiplele contribuții constructive ale României în viața internațională figurează și valoroasa inițiativă care a condus la elaborarea, în 1971, în cadrul O.N.U., a primului raport cuprinzător privind consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare, raport care a fost actualizat anul trecut (doc. A/32/88 din 12 august 1977). Atît acest studiu, cît și alte rapoarte întocmite sub egida Națiunilor Unite și a altor organizații, aduc din abundență date revelatoare, pe de o parte despre impactul deosebit de nociv al competiției militare actuale asupra vieții economico-sociale a tuturor statelor, iar pe de altă parte, despre marile binefaceri ce ar decurge pentru umanitate din înfăptuirea dezarmării.

Astfel, de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și pînă în prezent, costul direct al înarmărilor a depășit suma uriașă de 6 000 miliarde dolari ; numai în perioada 1960—1970 pentru înarmări au fost irosiți 1 900 miliarde dolari, iar dacă se menține ritmul actual de creștere, în deceniul în curs — proclamat de O.N.U. ca „Deceniu al dezarmării" — totalul cheltuielilor militare globale este estimat la peste 4 000 miliarde dolari, adică mai mult decît dublu în raport cu deceniul precedent. În alți termeni, s-a ajuns în medie ca pe glob în 1977 cheltuielile militare să fie de 100 dolari pe un locuitor, adică tot atît cît este venitul mediu pe locuitor în țările în curs de dezvoltare din categoria celor mai sărace. Pe plan mondial, suma afectată pentru un militar este de 12 300 dolari anual, în timp ce media pentru un elev este de numai 219 dolari, și sînt țări în care această sumă este de numai 5 dolari ; de notat că, potrivit unor estimări cheltuielile militare pe trei luni ar fi suficiente pentru finanțarea unui program mondial de eradicare a analfabetismului.

La nivelul anului 1976, cheltuielile militare globale, care au totalizat 350 miliarde dolari, au fost echivalente cu : produsul social global al unui număr de 65 de țări din America Latină și Africa ; sau cu alocațiile mondiale totale pentru învățămînt ; sau cu dublul cheltuielilor mondiale pentru sănătate. În alți termeni, cu cei 350 miliarde dolari s-ar fi putut construi : 50 milioane de locuințe, sau 1 000 de orașe de cîte 200 000 locuitori, sau 35 milioane de paturi de spital. În timp ce, în anul 1977, alocațiile pentru înarmări au reprezentat pe glob 400 miliarde dolari, nu a fost posibil să se găsească suma de 6 miliarde dolari pentru constituirea fondului de stabilizare a prețului produselor de bază, fond considerat un instrument esențial în cadrul eforturilor tinzînd la eliminarea decalajelor și a subdezvoltării.

Ne vom mulțumi să mai amintim aici doar faptul că, în același timp în care se cheltuiesc sute de miliarde de dolari pentru înarmare, pe glob mor anual din lipsă de hrană circa 25 milioane de oameni, iar aproximativ 900 de milioane, dintre care mulți copii, suferă de flagelul foamei și subnutriției.

Una dintre concluziile de bază care s-au cristalizat în ultimii ani este aceea că goana înarmărilor afectează direct — desigur în proporții diferite, dar întotdeauna în mod negativ — economiile și nivelul de viață al tuturor statelor : mari și mici, bogate și sărace, nucleare sau nenucleare. După cum, pe cale de consecință, înfăptuirea unor măsuri practice de dezarmare ar avea efecte benefice uriașe asupra tuturor națiunilor. Cu titlu de exemplu, specialiștii au calculat că, cu fiecare 100 miliarde dolari cheltuiți anual pentru înarmare, adică cu aproximativ 5/6 din suma alocată în prezent pentru bugetul militar al Statelor Unite, s-ar putea construi : 300 centrale termoelectrice cu o capacitate de 120 000 kW fiecare; 300 de rafinării capabile să prelucreze cîte 3 250 000 tone de țiței anual ; 1 000 de fabrici de îngrășăminte chimice ; 200 de uzine de cauciuc sintetic de cîte 25 000 tone capacitate ; 1 600 de fabrici de zahăr, care ar putea să producă anual atîta zahăr cît s-a produs în întreaga lume în 1958.

De relevat efortul împovărător și în creștere pe care țările în curs de dezvoltare se văd silite să-l facă, în actuala conjunctură mondială, pentru înarmare, în majoritatea cazurilor pentru nevoi de apărare. În ultimii 20 de ani, cheltuielile țărilor în curs de dezvoltare pentru scopuri militare s-au cifrat la 424 miliarde dolari, și ele cresc de două ori mai repede decît economia acestor țări. Indiscutabil, aceasta afectează serios eforturile lor de dezvoltare și progres, de reducere a decalajelor ce le separă de statele industrializate.

Se evidențiază, astfel, justețea uneia dintre concluziile formulate în raportul amintit al O.N.U. privind consecințele cursei înarmărilor, elaborat la inițiativa României : „Oricare ar fi considerațiile diverse și multiple invocate pentru continuarea cursei înarmărilor, nu numai că această cursă antrenează grele sacrificii economice, dar ea compromite, de asemenea, toate formele de progres social, care constituie singura noastră speranță veritabilă pentru viitorul speței umane".

Obiective sociale în loc de armament

Tipul de armament	Costul aproximativ (milioane dolari)	Ce obiective sociale ar putea fi realizate cu sumele respective
Un bombardier strategic modern	80—90	16 spitale moderne
Un submarin atomic tip Trident	1500	416 școli
O rachetă intercontinentală de ultimul tip	15—25	500 săli de clasă
Un portavion	900	90 000 apartamente

Programul românesc de acțiune

ROMÂNIA și-a adus o contribuție dintre cele mai valoroase la eforturile pentru oprirea cursei înarmărilor, reducerea cheltuielilor militare și înfăptuirea dezarmării, activitate care s-a bucurat de o largă apreciere pe plan internațional. Stau mărturie, numai în ultimii ani, înscrierea, la inițiativa României, a problemei cursei înarmărilor pe agenda de lucru a Adunării Generale a O.N.U., și elaborarea pe această bază a celor două rapoarte asupra consecințelor negative ale înarmărilor ; avansarea programului concret de măsuri vizînd oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, conținut în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. ; prezentarea, la 5 noiembrie 1975, la Națiunile Unite, a unui document oficial, intitulat „Pcziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume". Programul concret și realist propus de România pentru înfăptuirea dezarmării, program promovat activ de țara noastră în cadrul lucrărilor Comitetului pregătitor al sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, este conceput pe etape și ar urma să fie înfăptuit gradual, asigurînd, în primul rînd, prioritatea dezarmării nucleare — statuată în rezoluțiile O.N.U. și alte documente internaționale importante — cît și înaintarea spre obiectivul fundamental, al dezarmării generale și totale.

În cinci secțiuni distincte, programul României, de dezarmare preconizează următoarele categorii de măsuri concrete : a) negocierea unui tratat de dezarmare generală și totală ; b) măsuri practice, prioritare, de dezarmare nucleară, menite să conducă la interzicerea folosirii armelor nucleare, prohibirea perfecționării, experimentării și producției armelor nucleare și a mijloacelor de transportare a lor la țintă, crearea de zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii, reducerea și lichidarea completă a tuturor stocurilor de arme nucleare și a mijloacelor de transportare la țintă existente, interzicerea totală a armelor nucleare ; c) interzicerea cercetării, proiectării și fabricării de noi tipuri de arme de nimicire în masă și a unor noi sisteme de asemenea arme ; prohibirea folosirii, încetarea producției, eliminarea din arsenalele militare, scoaterea în afara legii a tuturor armelor de distrugere în masă existente sau în stadiul de proiect — chimice, bacteriologice, biologice sau de orice alt tip și interzicerea totală a utilizării în scopuri militare sau în oricare alte scopuri ostile a tehnicilor de modificare a mediului înconjurător ; d) adoptarea unor măsuri parțiale, colaterale efective de dezarmare, între care : înghețarea și reducerea treptată a bugetelor militare, pe baza unui program concret ; retragerea trupelor străine aflate pe teritoriul altor state ; lichidarea bazelor militare de pe teritorii străine ; reducerea treptată a trupelor și armamentelor naționale ; renunțarea la manevrele militare și la demonstrațiile de forță ; lichidarea blocurilor militare etc.

La Plenara din martie 1978 a C.C. al P.C.R., reafirmînd hotărîrea României de a milita cu fermitate pentru buna pregătire și încheierea cu rezultate pozitive a sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U., tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a propus adoptarea la această sesiune a unei hotărîri solemne de oprire a cursei înarmărilor, de înghețare a cheltuielilor militare, a efectivelor și armamentelor la nivelul anului 1978. Totodată, secretarul general al P.C.R. a subliniat importanța deosebită pe care ar avea-o trecerea la reducerea treptată a cheltuielilor militare, a efectivelor trupelor, astfel ca, cel mai tîrziu pînă în 1985, aceste cheltuieli să se reducă cu cel puțin 10—15%. În concepția partidului și statului nostru, sumele economisite prin reducerea acestor cheltuieli ar putea să fie alocate în proporție de 50% pentru dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai din fiecare țară, iar 50% pentru țările în curs de dezvoltare cu un venit național pe locuitor de pînă la 500—600 dolari anual.

Măsurile de dezarmare propuse de România — dintre care multe au fost încorporate în documentele Comitetului pregătitor al sesiunii speciale a Adunării Generale — reprezintă o bază realistă și constructivă de dezbateri pentru apropiatul forum al Națiunilor Unite dedicat dezarmării, bază a cărei luare în considerare ar fi de natură să confere sesiunii speciale capacitatea de a marca începutul unei ere noi în domeniul dezarmării — era dezarmării efective, reale. Înfăptuirea programului de măsuri preconizat și promovat de România ar deschide perspectiva unei lumi în care toate popoarele să trăiască libere de amenințarea armelor teribile acumulate în arsenalele actuale, a unei lumi a păcii bazate pe dezarmare, în care resursele colosale folosite azi pentru crearea unor mijloace de distrugere din ce în ce mai sofisticate să fie dirijate spre rezolvarea unor probleme cheie ale omenirii contemporane — lichidarea subdezvoltării, a decalajelor între nivelurile economice ale statelor lumii, împlinirea aspirațiilor de progres și civilizație ale tuturor națiunilor.

Nicolae CHILIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Ipoteze de creștere în C.E.E.

CEA mai recentă prognoză pentru întreg anul în curs a Comisiei Pieței comune avansează ipoteza unui ritm mediu anual de creștere a produsului intern brut pe ansamblul C.E.E. de aproape 3%, a unei rate a șomajului de 5,6% din totalul populației active (față de 5,4% anul trecut și 5% în 1976) și a unui ritm al inflației de aproape 7%. Prognoza este alcătuită pornind de la ultimele previziuni elaborate de autoritățile celor nouă țări membre (vezi tabelul). În cazul S.U.A., date furnizate de C. Fred Bergsten, adjunct al ministrului de finanțe, evocă probabilitatea obținerii în continuare a unui ritm de creștere a P.I.B. ceva mai mare decît în alte țări industrializate, și anume de circa 4,5% în 1978, față de 4,9% anul trecut.

	Ritmul de creștere a P.I.B. (%)	Ponderea șomerilor în totalul populației active (%)	Ritmul inflației %
Anglia	3,6	6,0	8,4
Belgia	2,3	7,3	5,5
Danemarca	1,5	6,4	10,5
Franța	2,7	5,1	7,0
R.F.G.	3,1	4,1	3,5
Irlanda	6,0	8,9	6,5
Italia	1,7	7,25	12,0
Luxemburg	1,4	1,4	4,0
Olanda	2,1	4,5	5,5

Sursa : Euroforum, nr. 12/1978.

Bumbacul: sporirea recoltei, scăderea consumului

PRODUCȚIA mondială de bumbac din anul agricol 1977/78 este evaluată de experții Comitetului consultativ internațional pentru bumbac la 14,2 milioane tone, respectiv un spor de 12% față de sezonul precedent. Întrucît se prognozează o ușoară reducere a consumului mondial de bumbac, ca urmare a stagnării industriei textile în unele regiuni ale lumii (de pildă în Europa occidentală) sau a concurenței fibrelor chimice, se apreciază că stocurile reportabile de bumbac se vor menține la un nivel ridicat, iar prețurile vor fi stabile ori vor manifesta tendințe de scădere. În această conjunctură este de așteptat o restrîngere a suprafețelor cultivate cu bumbac pe plan mondial în sezonul agricol 1978/79, micșorarea estimată de Departamentul agriculturii din S.U.A. fiind de 4,5% din suprafața cultivată în 1977/78.

Industria nichelului: în așteptarea revirimentului

SUB EFECTUL restrîngerii producției siderurgice, al reducerii investițiilor într-o serie de ramuri consumatoare de nichel, cererea pe piața țărilor capitaliste pentru acest produs s-a micșorat, paralel cu intrarea în funcțiune a unor noi capacități de producție în industria nichelului. Ca urmare, stocurile de nichel acumulate la finele anului trecut (de peste 250 mii tone) erau echivalente cu volumul normal al livrărilor pe piață timp de șase luni, iar proporția capacităților excedentare, neutilizate, a crescut.

După opinia specialiștilor, chiar dacă în acest an se manifestă unele tendințe către resorbirea stocurilor acumulate, un reviriment al industriei nichelului sub aspectul producției, prețurilor și investițiilor nu este de așteptat — după cele mai optimiste previziuni — decît din 1980, iar după previziuni pesimiste abia la sfîrșitul deceniului următor.

Orientări în dezvoltarea economică

India: creșterea producției industriale

ÎN PREZENT, în India are loc definirea unei noi strategii a dezvoltării care să permită în mai mare măsură valorificarea forței de muncă neutilizate, mai ales a celei din mediul rural. Acordîndu-se importanța cuvenită marii industrii, se pune accent și pe revitalizarea micii industrii și îndeosebi a industriei meșteșugărești de la sate. Oficialitățile au în vedere și o politică de limitare a participării capitalului străin în economia indiană. Se acceptă participarea capitalului străin în proporție minoritară în producția de : feroaliaje, oțeluri speciale de turnătorie și forjă, metale neferoase, cazane și generatoare cu abur, turbine industriale, echipament pentru transmiterea și distribuirea energiei electrice, cuptoare electrice, nave pînă la 1 000 tdw, componente electronice, mașini-unelte, mașini agricole, aparate de măsură și control, produse chimice, farmaceutice, medicamente, anvelope, cărămizi refractare etc.

Se dezvoltă, în continuare, baza proprie de materii prime a țării, favorabilă creșterii accelerate a industriei prelucrătoare. India obține, în prezent, o producție anuală de minereu de fier de circa 43 mil. t. Realizarea pînă la finele anului 1979 a programului de investiții în acest domeniu, de peste 330 milioane dolari, va permite o majorare a producției cu circa 13 mil. t anual. Sporește producția de țiței, care a atins în anul 1977 aproape 9 mil. t. În același an producția de cărbuni a depășit 100 mil. t, intenționîndu-se o dublare a acesteia în următorii 10 ani. Noi mine de cărbuni vor fi deschise în Bengalul de Vest și Bihar. Se estimează că rezervele de cărbuni ale Indiei depășesc 80 miliarde t.

Industria indiană produce, în prezent, peste 8,5 mil. t oțel anual, peste 220 mii t aluminiu, aproape 29 mii t cupru, peste 60 mii t zinc și circa 10 mii t plumb.

Dintre ramurile industriei prelucrătoare indiene se dezvoltă rapid chimia. Combinatul petrochimic de la Baroda produce importante cantități de naftă, etilenă, propilenă, polipropilenă, negru de fum, benzen, polietilenă de joasă densitate, etilenglicol, polietilenglicol, oxid de etilenă, cauciuc polibudadienic, acrilonitril etc. A crescut producția de medicamente și cea de îngrășăminte chimice (la 2,9 mil. t substanță activă).

Relațiile comerciale dintre România și India au progresat în perioada 1970—1976 într-un ritm mediu anual de 18%. În prezent ele se desfășoară pe baza acordului comercial și de plăți pe termen lung 1976—1980, semnat la New Delhi la 10 decembrie 1975. Cu o pondere de 4—5% din totalul comerțului României cu țările în curs de dezvoltare, India ocupă unul din primele cinci locuri printre aceste țări.

EVOLUȚII MONETARE

Dolarul S.U.A. a înregistrat în perioada 24—28 aprilie 1978 un ușor recul față de majoritatea valutelor occidentale. Cu toate că deficitul comercial american pe luna martie a.c. a scăzut la 2,8 miliarde dolari, comparativ cu cifra record de 4,5 miliarde dolari înregistrată în februarie, efectul favorabil a fost redus, mai ales datorită faptului că în relația dolar-yen moneda americană a început din nou să piardă teren după ce s-a anunțat că aproape 40% din deficitul lunii martie s-a înregistrat în comerțul cu Japonia.

Francul elvețian a avut un rol „vedetă“ și în acest interval, cîștigînd circa 2% în relația cu dolarul (1,9350 franci/dolar pe 28. IV. a.c., față de 1,9750 franci la 21.IV. a.c.) și fiind în continuare supus influențelor rezultate din fluxurile capitalurilor manevrate de deținătorii lor în scopul realizării unor cîștiguri speculative pe piața valutară. **Marca vest-germană** nu a reacționat în mod deosebit la publicarea excedentului comercial al R.F.G. pe luna martie a.c., de 4,2 miliarde mărci, realizînd, după un ușor recul la începutul intervalului, o repreciere de circa 0,1% la un curs de 2,0775 mărci pentru un dolar. **Francul belgian** a înregistrat un recul ușor, terminînd la circa 32,30 franci pentru un dolar, în timp ce **francul francez**, după un început slab, cînd a cotat la circa 4,6425 franci/dolar, a revenit, terminînd la circa 4,6060 franci/dolar, cu 0,7% peste închiderea de referință. **Lira sterlină** a continuat să manifeste semne de slăbiciune, atingînd un minim al intervalului de circa 1,8125 dolari/liră (cu 0,6% sub nivelul de referință) și a revenit în final. **Yenul japonez**, după ce în prima parte a intervalului a continuat să evolueze pe o pantă ușor descendentă față de dolar, pînă la circa 227,60 yeni/dolar, a revenit și el, terminînd intervalul la circa 223,80 yeni/ dolar.

Dobînzile pe piața eurodepozitelor la șase luni au evoluat pe o curbă ascendentă la circa 8% pentru eurodolari, la circa 1,3125% pentru eurofranci elvețieni și au fost relativ constante la marca vest-germană, la circa 3 1/2%.

Prețul aurului a continuat să se situeze la un nivel mai scăzut față de intervalele precedente, atingînd un minim de 167,65 dolari/uncie, după care a terminat la 170,85 dolari/uncie (al doilea fixing la Londra pe 28. IV. a.c.).

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

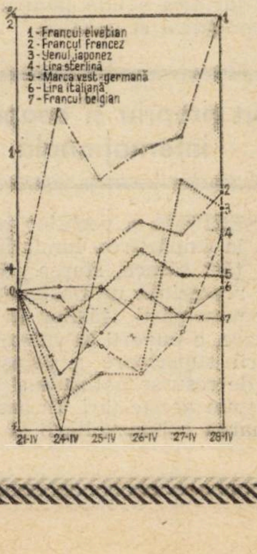

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 24—28 IV, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 21 IV 1978.

Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale

ACȚIUNI ȘI MĂSURI CONCRETE PENTRU FAVORIZAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE

ÎNTRE 3 și 12 mai a.c. are loc la New York prima sesiune a Comitetului plenar al O.N.U. pentru noua ordine economică internațională, creat anul trecut. Principalul punct al ordinii de zi este examinarea și evaluarea principalilor factori care afectează economia mondială și în special economiile țărilor în curs de dezvoltare. Pentru facilitarea dezbaterilor, Secretariatul O.N.U. a distribuit un important document conținînd aprecierile diferitelor state, inclusiv ale României, asupra obstacolelor care stau în calea dezvoltării, precum și asupra măsurilor care se impun în vederea eliminării acestor obstacole. În răspunsurile lor, marea majoritate a statelor subliniază necesitatea trecerii de urgență la acțiuni și măsuri concrete pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, de natură să favorizeze eforturile pe care le fac țările în curs de dezvoltare pentru accelerarea dezvoltării lor economice și sociale, în vederea lichidării decalajelor care le separă de țările dezvoltate ale lumii.

Probleme grave și complexe care își așteaptă soluționarea

ÎN ULTIMII ANI economia mondială și relațiile dintre state au fost puternic afectate de manifestarea unor fenomene de criză, a unor probleme grave și complexe care își așteaptă o soluționare eficientă în interesul tuturor statelor, al păcii și securității internaționale. Eforturile întreprinse pe plan internațional nu au dus la rezultate practice, concrete. Din această cauză asistăm la prelungirea crizei economice mondiale, la sporirea măsurilor protecționiste, la manifestarea în continuare a dezordinii monetare, la creșterea fără precedent a cheltuielilor militare care deturnează, în scopuri neproductive și distructive, importante resurse, la agravarea stării de nesiguranță și instabilitate în relațiile internaționale, la ascuțirea contradicțiilor dintre state și grupări de state, la intensificarea luptei pentru o nouă reîmpărțire a lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante de către diferite state și grupări de state. Încercările cercurilor imperialiste de a ieși din criză prin aruncarea consecințelor acesteia pe umerii altor popoare, prin crearea de noi monopoluri supranaționale care acționează, sub diferite forme, pentru aservirea economică mai ales a statelor în curs de dezvoltare, nu face decît să contribuie la adîncirea crizei și la agravarea contradicțiilor dintre state.

Fenomenele negative, de criză, din economia mondială și din relațiile economice internaționale sînt rezultatul nemijlocit al politicii imperaliste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și asuprire a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, de dezvoltare și îmbogățire a unor state pe seama altora, consecință a relațiilor economice inechitabile dintre state. Dezvoltarea armonioasă și echitabilă a economiei naționale a fiecărei țări, precum și a economiei mondiale în ansamblul său, presupune de aceea, ca o condiție majoră, indispensabilă, instaurarea unor noi relații. **„Depășirea actualei crize economice care domină viața internațională,** sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu, nu se poate realiza pe baza vechilor norme și principii care au guvernat relațiile dintre state și care au dus, în fapt, la împărțirea lumii în asupriți și asupritori, în săraci și bogați. Învingerea crizei economice și soluționarea problemelor complexe care preocupă astăzi omenirea cer așezarea relațiilor interstatale pe baze noi, de deplină egalitate și echitate".**

În ultimii ani au fost adoptate numeroase documente care constituie jaloane importante în procesul de edificare a unui nou sistem de norme și principii de relații interstatale. Cadrul juridic internațional poate și trebuie însă, în continuare, radical îmbunătățit, în special prin adoptarea unor instrumente juridice internaționale cu caracter obligatoriu. De mare utilitate ar fi, în acest sens, adoptarea unui cod de conduită cu caracter universal în care să fie statuate drepturile și îndatoririle fundamentale ale statelor (economice, politice și de altă natură), care, în spiritul dreptății, echității și eticii internaționale, al respectului și încrederii reciproce dintre națiuni să creeze o bază juridică solidă pentru noua ordine economică și politică.

Efort propriu și cooperare internațională

CONSECINȚĂ a vechilor relații care au dus la împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace, starea de subdezvoltare reprezintă un obstacol major în calea emancipării țărilor în curs de dezvoltare, a punerii în valoare și a valorificării superioare a uriașului potențial de resurse naturale și umane de care dispun aceste țări. În același timp, perpetuarea subdezvoltării și a decalajelor afectează dezvoltarea întregii economii mondiale, întrucît îngustează piața internațională prin reducerea posibilităților țărilor în curs de dezvoltare de a fi parteneri valabili în procesul dezvoltării schimburilor comerciale și a acțiunilor de cooperare cu țările dezvoltate. Pe de altă parte, atîta timp cît nu se va lichida împărțirea lumii în țări sărace și țări bogate, cît va dăinui situația în care la un pol se situează un număr restrîns de state dezvoltate, bogate și la celălalt pol marea majoritate a statelor, sărace, subdezvoltate, nu se va putea vorbi de o lume stabilă, de o pace trainică.

Desigur, lichidarea subdezvoltării și a decalajelor este, în primul rînd, sarcina țărilor în curs de dezvoltare înseși. Eforturile proprii au fost și rămîn aici factorul primordial, neputîndu-li-se substitui factori externi.

Oricît de mare ar fi însă eforturile proprii, acestea nu sînt și nu vor fi suficiente pentru a învinge subdezvoltarea. De aceea, paralel cu intensificarea eforturilor proprii, un rol important în sprijinirea lor revine cooperării pe baze noi dintre țările în curs de dezvoltare, precum și dintre acestea și celelalte state ale lumii. Prin cooperare între ele, țările în curs de dezvoltare pot să-și satisfacă reciproc multe din necesitățile lor de materii prime, de produse industriale, de tehnologie, de mijloace financiare, ceea ce contribuie la întărirea solidarității și unității lor de acțiune, atît de necesare în procesul instaurării noii ordini economice internaționale. În cadrul cooperării internaționale în folosul dezvoltării, țările avansate din punct de vedere economic trebuie să sprijine în mod direct și eficient, în cadrul diferitelor forme concrete de cooperare, eforturile țărilor în curs de dezvoltare, printr-o asistență tehnică și financiară sporită, precum și un tratament preferențial multilateral. Aceasta nu este numai o obligație morală, ci și o chestiune de interes nemijlocit, deoarece însuși progresul țărilor dezvoltate este afectat într-o măsură mai mare sau mai mică de persistența subdezvoltării și a decalajelor.

În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, cînd știința și tehnica au devenit un factor esențial al dezvoltării, este imperios necesar ca toate statele și cu atît mai mult cele în curs de dezvoltare, să poată beneficia de cuceririle științei și tehnicii moderne pentru accelerarea dezvoltării lor economice și sociale. De aceea, este necesar să se urgenteze lucrările de elaborare a codului internațional de conduită pentru transferul de tehnologie, cod de natură să asigure accesul liber, nestingherit al tuturor statelor, la cuceririle științei și tehnicii moderne, eliminarea discriminărilor și a practicilor comerciale restrictive, acordarea unui tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare.

Importanța factorului stabilitate

DEZVOLTAREA economiei mondiale, în ansamblu, și îndeosebi a economiilor naționale ale țărilor în curs de dezvoltare, a fost și continuă să fie puternic afectată de menținerea unui raport inechitabil între prețurile produselor de bază și cele ale produselor industriale, de fluctuațiile speculative ale prețurilor pe piața mondială, de existența și chiar amplificarea obstacolelor de tot felul în calea desfășurării libere a comerțului internațional.

Pentru rezolvarea eficientă și de durată a problemei materiilor prime și energiei este necesară asigurarea unui raport just între prețurile materiilor prime și produselor industriale, a unei corelații corespunzătoare între acestea și prețurile produselor agricole, a unei mai mari stabilități a prețurilor. În acest scop s-ar impune adoptarea unor principii și măsuri concrete menite să înlăture fluctuațiile speculative de natură să dezorganizeze desfășurarea normală a relațiilor economice internaționale, să pună capăt creșterii sau scăderii artificiale a prețurilor, să asigure stabilitatea acestora pentru o perioadă de mai mulți ani.

Dezvoltarea comerțului internațional, îndeosebi a celui cu produse industriale finite, este puternic frînată de existența unor discriminări, restricții și obstacole tarifare și netarifare. Deși s-au întreprins unele acțiuni internaționale pentru reducerea și eliminarea acestor bariere, asistăm în continuare la o înăsprire a lor, la înflorirea protecționismului într-o serie de țări dezvoltate. De aceea, de mare utilitate ar fi încheierea cu succes a actualei runde de negocieri comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T., adoptarea unei convenții internaționale privind controlul practicilor comerciale restrictive, încheierea de acorduri și contracte de vînzare-cumpărare pe termen lung care să dea stabilitate schimburilor comerciale etc.

România consideră că pentru accelerarea dezvoltării țărilor rămase în urmă, este necesară întărirea tratamentului comercial preferențial în favoarea tuturor țărilor în curs de dezvoltare, prin extinderea preferințelor la toate produsele exportate de ele.

Dezvoltarea economiei mondiale și a comerțului internațional presupune ca o condiție esențială cristalizarea unui nou sistem monetar internațional, sănătos și echitabil, care să asigure desfășurarea pe baze stabile a relațiilor valutar-financiare. Actuala criză a sistemului monetar internațional contribuie la dereglarea mecanismului de fixare a prețurilor internaționale, stimulează procesele inflaționiste, generează inechități în plățile internaționale și frînează dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice. Măsurile luate pînă în prezent, în cadrul F.M.I., au un caracter parțial, ele nu reprezintă decît un prim pas pe calea reformei sistemului monetar. Ele se cer a fi urmate de noi măsuri de natură să contribuie la înfăptuirea unui nou sistem monetar internațional care să reprezinte realmente un factor al promovării stabilității și echității monetare pe plan mondial, la adăpost de fluctuații, distorsiuni, disproporții și crize, să asigure condiții pentru participarea deplină și efectivă a tuturor statelor la dezbaterea și soluționarea problemelor monetare.

O grea povară pentru toate popoarele lumii o reprezintă cursa înarmărilor și cheltuielilor militare. Ea frînează progresul economic și social ; alimentează inflația și dezechilibrele în balanțele de plăți ; creează bariere artificiale în calea dezvoltării cooperării între state și a transferului de tehnologie și utilaje ; determină o gestiune nerațională a resurselor umane și de materii prime ; contribuie la poluarea planetei și la perturbarea echilibrului ecologic ; constituie un obstacol în calea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, pentru rezolvarea celorlalte probleme de care depinde viitorul omenirii. România a propus și acționează cu fermitate pentru transpunerea în viață a unui ansamblu de măsuri pe linia înfăptuirii dezarmării, inclusiv în direcția opririi cursei înarmărilor, a înghețării și reducerii bugetelor militare, o parte însemnată din fondurile astfel economisite urmînd să fie alocată finanțării dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare.

Noua ordine — operă a tuturor națiunilor

DEZVOLTAREA lumii contemporane este condiționată, în mod obiectiv, pe de o parte de existența și dezvoltarea statelor naționale independente și suverane, iar pe de altă parte, de multiplicarea și adîncirea interdependențelor, ceea ce face ca progresul și prosperitatea fiecărei națiuni să influențeze și respectiv să fie influențate de progresul și prosperitatea întregii comunități internaționale. Interdependența face ca rezolvarea problemelor economice mondiale actuale să depindă în fond de voința politică a statelor de a adopta și transpune în practică un complex de măsuri de ordin economic, politic, social, militar.

Începînd din 1974, în cadrul O.N.U. și al instituțiilor sale specializate au fost adoptate numeroase declarații de principiu și programe de acțiune vizînd așezarea pe noi baze a relațiilor dintre state în diferite domenii economice. Pe baza acestor documente programatice au fost inițiate o serie de negocieri, între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru adoptarea de măsuri concrete, pe linia instaurării noii ordini economice internaționale. Rezultatele practice obținute pînă în prezent sînt însă cu totul nesatisfăcătoare. Unele negocieri s-au încheiat cu eșecuri, altele au fost suspendate, iar altele se desfășoară cu mare încetineală. Cauza principală a acestor eșecuri și insuccese, precum și a ritmului lent al negocierilor care se poartă în prezent rezidă în lipsa de voință politică din partea unor țări dezvoltate de a veni în întîmpinarea cerințelor legitime ale marii majorități a statelor lumii pentru așezarea relațiilor interstatale .pe noi baze, de deplină egalitate și echitate, care să asigure condiții de reală dezvoltare tuturor statelor și, în primul rînd, celor rămase în urmă, pentru lichidarea subdezvoltării lor și a decalajelor față de statele avansate.

Fără îndoială, instaurarea noii ordini economice internaționale nu se poate face dintr-o dată, ea necesită un proces complex și continuu de transformări radicale în sistemul relațiilor internaționale, în mecanismele de cooperare dintre state. Edificarea noii ordini poate și trebuie să fie opera tuturor națiunilor. Pentru aceasta este nevoie însă ca fiecare țară să manifeste voința politică necesară, ca expresie a dorinței de rezolvare a problemelor pe calea dialogului și nu a confruntării, să aducă o contribuție proprie concretă spre binele său și al întregii comunități internaționale.

O.N.U. și voința politică a statelor

UN ROL DEOSEBIT și o mare responsabilitate în procesul instaurării noii ordini economice internaționale, pe calea dialogului și nu a confruntării, revine O.N.U. și întregului său mecanism instituțional. O.N.U. poate și trebuie să abordeze cu curaj și să analizeze în profunzime, sistematic, problemele de importanță vitală pentru progresul și prosperitatea omenirii, să elaboreze și să adopte norme precise ale noii ordini internaționale, angajamente care să conducă la înfăptuirea noii ordini, să contribuie, prin mijloace specifice, la rezolvarea eficientă și de durată a problemelor, la prevenirea apariției unora noi, să vegheze în permanență la menținerea unei atmosfere și a unui climat internațional favorabile conlucrării pașnice, fructuoase între toate statele.

Rezultatele tuturor negocierilor în curs ar trebui, după părerea noastră. să se concretizeze în angajamente precise ale statelor, sub forma unui cod al relațiilor economice internaționale, cu forță de aplicare, care să cuprindă principiile și normele ce guvernează relațiile economice dintre state, drepturile și obligațiile lor privind diferite domenii ale cooperării internaționale.

Rezoluția Adunării Generale 32/174 din 19 decembrie 1977, rezultat al unui îndelungat proces de consultări și negocieri între „Grupul celor 77“ și țările dezvoltate, subliniază rolul fundamental al O.N.U. în examinarea și soluționarea problemelor economice mondiale. Totodată, rezoluția definește cadrul instituțional și principalele direcții de acțiune pentru continuarea eforturilor și negocierilor în vederea edificării noii ordini economice internaționale. Comitetului plenar creat în baza acestei rezoluții îi revine o mare răspundere. Succesele sau insuccesele sale depind însă de voința tuturor statelor de a acționa, pe baza documentelor programatice existente, pentru adoptarea unor măsuri concrete în direcția așezării pe noi baze a relațiilor dintre state.

Ion BARAC

Brno '78

AL 9-lea Tîrg internațional de bunuri de consum de la Brno a avut loc în perioada 21—28 aprilie și s-a desfășurat sub semnul celei de a XXX-a aniversări a victoriei din februarie a oamenilor muncii din Cehoslovacia. Tîrgul a reunit 839 expozanți din diferite țări ale lumii, din care mai mult de jumătate au provenit din țările socialiste. Țara gazdă a prezentat o gamă vastă de bunuri de consum, în mod deosebit produse textile și confecții, articole din piele și marochinărie, încălțăminte, bijuterii, articole electrotehnice și electronice, etc. Numeroase produse expuse în cadrul standurilor au reliefat preocuparea firmelor producătoare pentru îmbunătățirea calității lor, pentru realizarea unor parametri tehnico-funcționali superiori. Un viu interes a suscitat expoziția organizată de Ministerul Turismului din R.S. România, care a prezentat principalele stațiuni balneo-climaterice de pe întreg cuprinsul țării, condițiile asigurate turiștilor străini care doresc să-și petreacă concediul de odihnă în țara noastră. În cadrul Tîrgului Brno '78 s-a organizat, pentru a 6-a oară, o revistă a modei internaționale — Intermoda, în fapt, o confruntare internațională a realizărilor din industria textilă și un prilej pentru promovarea gustului pentru aspectul estetic al îmbrăcămintei, îndeosebi în rîndurile tineretului.

Relaxarea cererii în țările capitaliste

CUM VA EVOLUA în țările capitaliste dezvoltate cererea globală pe diferite grupe de mărfuri pînă la jumătatea deceniului următor? În încercarea lor de a da un răspuns la această întrebare, specialiștii Grupului de studii prospective internaționale din Franța au ajuns la concluzia că, în cazul subramurilor industriale care au înregistrat în deceniul 1960—1970 creșteri susținute ale cererii pentru produsele lor, în perioada 1970—1985 vor avea loc și cele mai pregnante scăderi ale ritmului mediu anual de extindere a cererii (vezi tabelul). În ceea ce privește subramurile cu un ritm de creștere a cererii de 4—6% în anii 1960—1970, încetinirea va fi mai puțin pronunțată.

Examinarea producțiilor în cauză sugerează ipoteza că în primul caz este vorba în special de ramuri tinere, de vîrf, care au cunoscut la începuturile dezvoltării lor o expansiune deosebit de rapidă a cererii, ulterior moderată în mod firesc. Al doilea grup de producții include ramuri în care s-au produs inovări tehnologice însemnate, iar un al treilea grup cuprinde majoritatea subramurilor „clasice" ale industriei alimentare și ușoare, la care se menține rata mai lentă, dar cvasiconstantă a extinderii cererii pentru produsele lor.

Ramura	Ritmul mediu anual de creștere a cererii totale (%)	
	1960—1970	1970—1985
Mașini de birou, informatică	13,4	9,2
Articole din mase plastice	12,5	7,5
Componenți electronici	12,3	8,8
Optică, aparate foto și de cinema	11,6	6,3
Chimia organică de bază	11,4	7,2
Mase plastice, fibre sintetice și artificiale	11,4	7,4
Instalații de manevrat și depozitat	10,2	6,1
Ceasuri	9,6	4,1
Aparate și furnituri electrice	9,1	5,9
Motoare, turbine, pompe	8,5	5,5
Articole electronice de larg consum	8,4	4,6
Sticlă, articole de sticlă	7,7	5,1
Echipament agricol	7,2	3,4
Pneuri și articole din cauciuc	7,2	3,8
Petrol rafinat și carburanți	7,0	3,0
Construcții de nave	6,9	4,3
Construcții de automobile	6,1	3,2

Sursa: G.E.P.I., Scénario de localisation des industries à l'échelle internationale en 1985.

Ungaria: structuri industriale în prefacere

EXAMINÎND politica de îmbunătățire a structurii industriei constructoare de mașini din R.P. Ungară, ziarul **Nepszabadság** arăta nu de mult că se urmărește dezvoltarea diferențiată a subramurilor ei, ținîndu-se seama de necesitatea modernizării producției și a sporirii eficienței sale. În centrul atenției se află extinderea producțiilor care înmagazinează un volum relativ mai ridicat de muncă vie, de creativitate, urmărindu-se totodată lărgirea seriilor în care se fabrică diferitele subansamble și piese, inclusiv pe baza acordurilor de cooperare.

Această politică își găsește expresia în faptul că din totalul de 44 producții componente ale ramurii, 8—10 sînt dezvoltate cu prioritate, printre ele numărîndu-se fabricarea autobuzelor (în condițiile scoaterii din fabricație în viitorul apropiat a autocamioanelor), a tehnicii de calcul, a unor tipuri de aparate, a mijloacelor de automatizare pentru conducerea proceselor de producție.

Japonia: perspectivele balanței energetice

JAPONIA, țară aproape total dependentă de importul de energie (nu dispune decît de zăcăminte limitate de cărbune), este preocupată de perspectivele asigurării necesarului de energie pentru economia națională, necesar care — după unele previziuni — va spori de 2,4 ori în ultimul sfert al acestui veac. După aprecierea specialiștilor Institutului japonez de cercetări științifice în problemele energiei, în perioada menționată vor avea loc substanțiale modificări structurale în balanța energetică a țării (vezi tabelul).

Se observă că, după o creștere susținută în viitorii ani, consumul de petrol se va stabiliza, ponderea sa în balanța energetică urmînd să scadă treptat, în timp ce gazele naturale și energia atomică vor acoperi — în anul 2 000 — peste un sfert din consumul de combustibili și energie al țării.

Evoluția structurii consumului de combustibili și energie

	1975		2000	
	mil. t.c.c.	% din total	mil. t.c.c.	% din total
Total	546	100,0	1320	100,0
Din care				
— petrol	401	73,5	671	50,8
— gaze nat.	14	2,6	132	10,0
— cărbune	92	16,8	224	17,0
— energie atom.	9	1,7	210	15,9
— altele	30	5,4	83	6,3

Dinamici ale consumului de apă

PROBLEMA gospodăririi raționale a resurselor de apă capătă o actualitate tot mai stringentă ținînd seama de creșterea continuă a consumului său pe plan mondial, sub efectul atît al sporirii populației globului cît și al extinderii fenomenelor de industrializare, urbanizare, de intensificare a agriculturii etc.

Se apreciază că populația globului, care a fost de 1,6 miliarde locuitori în anul 1900, va ajunge la circa 7 miliarde în anul 2 000. Pe de altă parte, cerințele crescînde de apă ale industriei, agriculturii și altor ramuri ale economiei naționale determină mărirea permanentă a consumului de apă, raportat pe locuitor. Diagrama de mai sus publicată de revista **Le Courrier de l'Unesco**, reflectă plastic această progresie. De la ceva mai mult de 0,2 milioane litri de apă, în medie pe o persoană, în 1900, consumul anual va ajunge la peste 1,1 milioane litri — conform evaluărilor existente — în anul 2015. Corelat cu creșterea populației, rezultă că, în intervalul 1900—2015, necesarul mondial de apă pentru consum crește de peste douăzeci de ori.

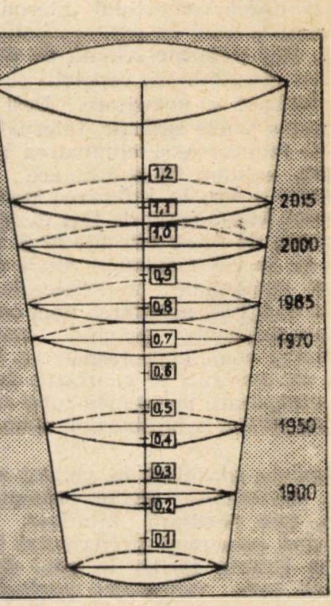

GLOSAR

Politică economică

CONCEPTULUI de politică economică i se poate atribui un sens mai restrîns și unul mai larg. În sensul mai restrîns, acesta cuprinde ansamblul de decizii luate de un stat sau de un grup de state cu privire la obiectivele economice propriu-zise pe care și le propun să le îndeplinească, precum și cu privire la mijloacele apte să ducă la atingerea lor.

Conceptul poate avea, luat în sine, și o accepțiune mai largă, în sensul că există o serie de alte politici care sînt considerate ca nefiind economice, dar care au o mare contribuție la realizarea unor obiective economice. Asemenea politici sînt, de exemplu, politica științei sau politica educației și învățămîntului. Mai există politici care se interferează mult cu politica economică în domeniul alocării de resurse, cum ar fi politica mediului înconjurător. Este firesc ca toate acestea să fie incluse în contextul lărgit al politicii economice.

Pentru a avea o imagine clară asupra conținutului politicii economice, trebuie să-l delimităm atît în timp, cît și în spațiu. În timp, o anumită politică economică aparent foarte actuală poate avea rădăcini adînc implantate. Astfel, eforturile pe care le fac în prezent foarte multe state în sensul depășirii stadiului de simpli furnizori de materii prime, le-a făcut Anglia în secolul al XIII-lea, atunci cînd a interzis exportul de lînă brută, destinat aprovizionării țesătoriilor flamande cu materie primă. De asemenea, măsurile de politică economică pe care le iau în prezent țări sau grupe de țări dezvoltate, cum ar fi țările Comunității Economice Europene, S.U.A și Japonia, de a crea întreprinderi cu capital de stat, de a acorda ajutoare sectoriale — de exemplu șantierelor navale — sau de a proteja piața internă împotriva concurenței din afară, nu sînt altceva decît reminiscențe ale mercantilismului practicat pe timpuri cu mult rafinament de imperiul lui Carol Quintul.

Politica economică are și o delimitare în spațiu. Există o politică economică a țărilor cu economie de piață, o alta a țărilor socialiste, o alta, în sfîrșit, a țărilor din „lumea a treia“, fapt determinat de sistemele sociale respective. În cadrul fiecăreia dintre aceste grupe de țări există însă politici economice diferite de la țară la țară, în funcție de nivelul de dezvoltare, de condițiile specifice ale economiei fiecărei țări. Astfel, unele țări capitaliste dezvoltate duc o politică economică așa-zis liberală, altele o politică intervenționistă, după cum există cazuri frecvente în care țări considerate liberale duc o politică intervenționistă în anumite domenii economice. Japonia, de exemplu, duce o politică liberală în domeniul monetar, însă și-a protejat cu măsuri restrictive economia internă împotriva concurenței comerciale, ca și împotriva eventualității unei infiltrări prea mari de capital străin în industrie.

Se mai pot distinge politicile economice structurale de cele conjuncturale ; există politici de lungă durată și altele pe termen scurt. Politica industrială, politica agricolă, sînt politici de lungă durată, ele avînd ca scop transformarea structurală a economiei naționale. Dimpotrivă, politica pe termen scurt are ca scop rezolvarea unor probleme cu caracter temporar, cum ar fi depășirea unei crize economice, combaterea inflației (pe vremea cînd inflația avea un caracter temporar), aprovizionarea cu energie sau cu anumite materii prime.

C. K.

D. S. T.

Sorin Șerbănescu, București — Sistemul de evaluare a drepturilor de tragere (D.S.T.) prin metoda „coșului valutar“ este aplicat de la 1 iulie 1974. Potrivit acestei metode, un D.S.T. este considerat ca fiind egal cu suma anumitor cantități dintr-un număr de valute stabilit la 16. Recent, din acest „coș“ valutar au ieșit randul sud-african și coroana daneză, intrînd în schimb rialul iranian și rialul saudit, cu o pondere de 3% și respectiv de 2%. Ponderea stabilită pentru fiecare monedă din coș ține seama de participarea țării emitente la exportul mondial, cu excepția dolarului (33%), a cărui importanță în tranzacțiile internaționale depășește ponderea S.U.A. în exportul mondial.

În baza recentelor modificări din structura „coșului“ valutar amintit, ponderea lirei sterline, a lirei italiene, a dolarului canadian și a coroanei suedeze s-a micșorat, în vreme ce aceea a guldenului olandez și a francului belgian a fost majorată.

Secretariat

Iorgu Totoroanță, Roșiorii de Vede — 1) Biroul Internațional al Muncii, al cărui sediu se află la Geneva, este secretariatul permanent al Organizației Internaționale a Muncii, instituție specializată asociată Organizației Națiunilor Unite. Creată în anul 1919, O.I.M. numără în prezent 134 state membre. Inițialele B.I.T., pe care le-ați întîlnit, desemnează așadar, secretariatul permanent al O.I.M., după denumirea lui în limba franceză.

2) Dispunem de o statistică de genul celei pe care o menționați pentru anul 1976, dar numai pentru zborurile regulate, nu și pentru cele charter. În acel an se apreciază că, pe plan mondial, au fost transportați 580 milioane de pasageri (față de 500 milioane în 1974), parcursul lor total fiind de 765 miliarde pasageri-kilometri. În aviația civilă a lumii lucrează peste un milion de persoane (personal navigant, controlori de zbor personal la sol).

Criză

Ionela Marinaș, Galați 1) Dificultățile industriei textile dintr-o serie de țări capitaliste dezvoltate, la care vă referiți, vor continua, după cum rezultă dintr-un recent studiu al B.I.T. consacrat perspectivelor acestei ramuri. În studiu se constată de exemplu că în Europa occidentală un muncitor din trei (în total 1,6 milioane de oameni, din care marea majoritate femei) este în pericol de a-și pierde locul de muncă pînă în 1985, trebuind să se recicleze.

Situația este diferită în țările în curs de dezvoltare dispunînd de materii prime din producție proprie, atît bumbac, cît și în măsură crescîndă fibre sintetice. Studiul B.I.T. relevă că în 1968 mai puțin de 10 % din producția mondială de poliester provenea din țările neindustrializate. Această proporție se ridică actualmente la 25%, cu perspectiva de a ajunge la 35% în următorii zece ani.

2) Matematicianul Norbert Wiener, „părintele“ ciberneticii (termenul a fost creat în 1948) a murit în anul 1964 în vîrstă de 70 de ani.

Magnetoscop

Florea Lache, Tecuci — Disputa actuală în jurul magnetoscopului — aparat care permite înregistrarea magnetică a imaginii pentru a o reda ulterior, reprezentînd pentru imagine ceea ce magnetofonul este pentru sunet — amintește întrucîtva de dezbaterea nu prea îndepărtată în jurul televiziunii. Atunci se argumenta că dacă s-ar proiecta la televiziune de exemplu „Oedip rege“, tragedia ar aduna într-o singură seară în fața televizoarelor mai mulți spectatori decît toate reprezentațiile teatrale ale acestei capodopere în cele 25 de secole scurse de la scrierea ei de către Sofocle, și că deci teatrele ar fi condamnate. Istoria a dovedit că nici teatrul, nici cinematograful nu au dispărut.

În timp ce disputa în jurul lor continuă, concurența în producerea și desfacerea magnetoscoapelor se intensifică. Recent a fost pusă la punct o nouă generație de magnetoscoape color, destinate publicului larg, utilizînd casete video care asigură programe de lungă durată, de două pînă la patru ore, în ciuda dimensiunilor lor reduse (banda magnetică are o lățime de puțin peste 1 cm).

Centrale atomice

Petre Murafa, București — Conform informațiilor apărute în presa franceză de specialitate, la începutul acestui an în lume se aflau în funcțiune 191 de centrale atomice. Dintre acestea, în țările vest-europene funcționau 73 de centrale, în S.U.A. — 64, iar în alte țări — 54. Cu mult mai mare este numărul centralelor aflate în construcție sau în proiectare (pe baza contractelor de construcție deja încheiate), acesta fiind de circa 440, repartizate în proporții de aproape trei sferturi în S.U.A. și în alte regiuni ale lumii decît în Europa occidentală.

Sondaje

Marin Iovițu, Zalău — Preocupările pentru studierea opiniei publice au cunoscut o amplificare și diversificare în ultimele decenii. Actualmente, în S.U.A., de pildă, funcționează peste 100 de instituții de cercetare a opiniei publice în cele mai diferite probleme, institutul Gallup rămînind cel mai cunoscut. Din 1937 apare și revista „Public Opinion Quarterly“. La Londra a fost înființat în 1936 Institutul britanic al opiniei publice, difuzînd din 1938 anchetele sale prin „News Chronicle“, publicație absorbită în 1960 de „Daily Herald“. În 1938, se creează în Franța Institutul francez al opiniei publice ((I.F.O.P.), care publică buletinul „Sondages“, iar în 1947, Institutul pentru studiul pieței în Franța și în străinătate (Etmar). Din 1966, apare buletinul „Sofres“ (Société française d'enquête pour sondages). În 1969, se creează tot în Franța Institutul de cercetări economice și sociale (IRES). La rîndul său, Institutul național de statistică și studii economice (INSEE) are o secție de sondaje, iar Institutul național de studii demografice (INED) o secție de psihosociologie. În R.F.G. s-a creat un institut de demoscopie. Și în țara noastră funcționează o serie de organisme de studiere a opiniei publice, dintre care am aminti cel existent în cadrul Radioteleviziunii sau cele care inițiază sondaje cu ocazia diferitelor tîrguri și expoziții.

Paralel s-a dezvoltat și o cooperare internațională în acest domeniu : în ianuarie 1947, s-a ținut la Paris un congres al institutelor europene de studiere a opiniei publice. În același an, la Amsterdam, a fost creată Comisia europeană pentru cercetări de opinii și piață (ESOMAR). Asociația mondială pentru studierea opiniei publice (WAPOR) are statut consultativ pe lîngă UNESCO.

CLASA MUNCITOARE — CLASĂ CONDUCĂTOARE

(Urmare din pag. 2)

„Ţinînd seama de noua etapă de dezvoltare a societăţii noastre socialiste — spunea tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** la Conferinţa Naţională a partidului — **consider că este necesară participarea într-o măsură mai mare, în diferite organisme de stat şi obşteşti a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producţie“**[5]**)**. Prezenţa nemijlocită a muncitorilor în organele de conducere dă un puternic suflu înnoitor, revoluţionar activităţii economico-sociale, duce la îmbinarea mai armonioasă a experienţei maselor cu cea a cadrelor de conducere, dezvoltă şi mai mult unitatea dintre masele muncitoare şi organele conducătoare.

Subliniind că, în acelaşi timp cu sporirea numărului de muncitori în activităţile de conducere, trebuie să se acorde o deosebită grijă participării la conducere şi a ţărănimii, a intelectualităţii şi a celorlalte categorii de oameni ai muncii, secretarul general al partidului nostru atrage atenţia că măsurile de afirmare a rolului conducător al clasei muncitoare trebuie înţelese în sensul închegării tot mai strînse a alianţei dintre muncitori, ţărani şi intelectuali, al participării lor comune, în frunte cu clasa muncitoare, la guvernarea societăţii noastre, sub conducerea partidului comunist. De altfel, una din caracteristicile fundamentale ale rolului conducător al clasei muncitoare este consensul naţional general, alianţa şi unitatea clasei muncitoare cu ţărănimea, intelectualitatea şi celelalte categorii sociale, înrîurirea hotărîtoare pe care o exercită clasa muncitoare prin politica şi concepţia ei despre lume şi viaţă, asupra întregii naţiuni.

Economisirea energiei electrice şi a combustibilului

(Urmare din pag. 9)

dacă unele aparate şi instalaţii de recuperare a resurselor energetice secundare ar fi mai repede asimilate în fabricaţie şi livrate solicitanţilor etc. Pentru sporirea gradului de eficienţă în gospodărirea şi valorificarea resurselor energetice, participanţii la dezbatere au făcut numeroase propuneri din care prezentăm pe cele mai importante :

● **Elaborarea, în toate întreprinderile şi în toate sectoarele consumatoare de energie, a unor bilanţuri energetice corespunzătoare, cu participarea unor specialişti energeticieni, ale căror măsuri să fie îndeplinite integral şi la termenele prevăzute.**

● **Înlocuirea analizei globale, compensatorii, a consumurilor cu studii concrete pe produs şi instalaţie, în special acolo unde utilizarea energiei şi combustibilului se menţine la cote ridicate** (la producerea negrului de fum, sodei caustice, îngrăşămintelor chimice etc.).

● **Efectuarea de calcule de consum energetic de către proiectanţi într-o concepţie integrată, de la începutul unui proces pînă la produsul final, pentru a putea da producătorilor o imagine reală asupra nivelurilor consumului în raport de care să-şi fundamenteze opţiunea pentru o anumită variantă tehnologică sau structură a producţiei.**

● **La noile capacităţi, recuperarea resurselor energetice secundare trebuie tratată unitar, încă din faza de proiectare a instalaţiilor, în aşa fel încît, odată cu documentaţia investiţiei de bază, să se prevadă — acolo unde este cazul — şi utilizarea acestor resurse.**

● **Extinderea experienţei bune existente la Combinatul chimic Făgăraş în domeniul utilizării potenţialului termic al apelor de răcire, fapt care ar putea conduce la economii de mii de tone combustibil convenţional anual.**

● **Amplificarea preocupărilor constructorilor de maşini de la Întreprinderea de utilaj chimic Făgăraş şi din alte unităţi specializate pentru realizarea unor oale de condens cu performanţe superioare, cu durate de funcţionare mai îndelungate ca în prezent, precum şi a unor regulatoare de temperatură fără energie auxiliară.**

● **Asigurarea, în fiecare unitate productivă, a unor ingineri de specialitate mecano-energetică care să conducă, din punct de vedere energetic, procesele de fabricaţie.**

● **Organizarea unor unităţi de service în specialitatea mecano-energetic care să asigure efectuarea la cererea întreprinderilor a unor activităţi utile.**

● **Fabricarea în serie de către industria construcţiilor de maşini a unei game largi de pampe de căldură şi utilizarea lor în recuperarea şi valorificarea căldurii din procesele tehnologice sau din mediul ambiant.**

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 18 din 5 mai 1978

— Clasa muncitoare, clasă conducătoare a societăţii noastre **(dr. Marin Neagu)** 1

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Perfecţionarea mecanismului economico-financiar
  ● Corelaţii fundamentale între indicatorii valorici şi fizici ai planului (!) **(dr. Vasile M. Popescu)** 3
  ● Dezbatere „R.E.“. Perfecţionarea gestiunii economice în condiţiile adîncirii democratismului economic 5
— Acordul global, element stimulator pentru realizarea producţiei fizice **(L. Ţintea)** 7
— Dezbateri în mari unităţi industriale. Economisirea energiei electrice şi a combustibilului (II) 8
— Noi metode şi tehnici în sprijinul eficienţei în agricultură. Semnificaţiile economice ale stimulării unor procese în domeniul culturii plantelor **(Iulian Drăgănescu)** 10
— Creşterea elasticităţii în structura producţiei de export **(Georgeta Grigoriu)** 12
— TIBCO '78 **(I. Georgescu)**
— Salonul internaţional al chimiei **(Iuliu Ruţă)** 14

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Promovarea unor forme dinamice de organizare a cercetării ştiinţifice. Inovarea proceselor de inovaţie **(Sorin Ciurea)** 16

ÎN SPRIJINUL CANDIDAŢILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN INVĂŢĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Repartiţia după muncă — lege economică a socialismului **(conf. dr. Sandu Costache)** 19

TEORII ● IDEI

— Legea ca esenţă a fenomenelor economice şi caracterul ei obiectiv **(prof. dr. docent N. N. Constantinescu)** 20
— Şcoli ● curente ● economişti. Unitatea şi independenţa naţională în gîndirea social-economică românească (I) **(conf. dr. Dumitru Mureşan)** 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Forumul O.N.U. consacrat dezarmării. Oprirea cursei înarmărilor — premisă a rezolvării problemelor-cheie ale omenirii **(Nicolae Chilie)** 25
— Tendinţe — conjuncturi 27
— Cerinţe ale instaurării unei noi ordini economice internaţionale. Acţiuni şi măsuri concrete pentru favorizarea dezvoltării economice **(Ion Barac)** 28
— Mondorama 30
— Curier 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71.131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

ÎNTRE... DE TURISM HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI

PETRECEREA ZILELOR DE VACANȚĂ LA MARE VĂ ESTE FACILITATĂ

le filialele de turism bucureștene care vă asigură locuri în stațiunile itoralului românesc al Mării Negre, informații, materiale publicitare, bilete de transport C.F.R. cu tarif redus.

În stațiunile de pe țărmul mării veți găsi confort, meniuri ariate, posibilități de cură balneară și de vizitare a unor obiective ultural-artistice, multiple mijloace de agrement ; totodată, veți puea participa la excursii atrăgătoare.

Filialele I.T.H.R. din Bd. 1848 nr. 4, Bd. N. Bălcescu nr. 35, Bd. epublicii nr. 4 și 68, Cal. Griviței nr. 140 vă așteaptă zilnic între ,00 și 20,00.

1978 MAI 1 21

Prin toate magazinele proprii de prezentare și desfacere, precum și prin cele aparținînd comerțului de stat și cooperatist, întreprinderile județene de morărit-panificație și produse făinoase pun la dispoziția consumatorilor, în tot cursul zilei, o variată gamă de :

- Sortimente de specialități de panificație simple și cu adausuri de ouă, lapte, unt, brînzeturi, uleiuri vegetale, margarine, arome și condimente diferite
- Produse de patiserie-plăcintărie, covrigărie
- Sortimente de rulade de gramaje diferite, cu creme de cacao, lămiie, portocale, trandafiri, fistic și gemuri de fructe

Lei 5

D 646

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

creșterea productivității muncii

un dinamizator al dezvoltării

PERFECȚIONAREA
MECANISMULUI
ECONOMICO-FINANCIAR

Numărul 19 • Vineri 12 mai 1978

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN MARI UNITĂŢI INDUSTRIALE DIN CAPITALĂ

Dialogul secretarului general al partidului cu muncitori şi specialişti de la întreprinderea de utilaj chimic „Griviţa Roşie", Întreprinderea de maşini-unelte şi agregate şi întreprinderea „23 August" s-a referit la probleme centrale ale actualei etape de dezvoltare economică : realizarea exemplară a investiţiilor, înfăptuirea programului de utilare tehnologică, folosirea deplină a capacităţilor de producţie, ridicarea nivelului tehnic şi calitativ al produselor.

Intîmpinîndu-l cu sentimente de dragoste şi stimă pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu, mulţumindu-i pentru recomandările făcute, colectivele de muncă din întreprinderile vizitate — unităţi reprezentative ale industriei noastre constructoare de maşini — s-au angajat să nu precupeţească nici un efort pentru înfăptuirea în cele mai bune condiţii a sarcinilor de înaltă răspundere ce le revin.

La întreprinderea de maşini-unelte şi agregate

La întreprinderea „Griviţa Roşie"

La întreprinderea „23 August"

9 MAI — ZIUA INDEPENDENȚEI, ZIUA VICTORIEI

POPORUL ROMÂN – PUTERNIC ATAȘAT CAUZEI LIBERTĂȚII, INDEPENDENȚEI ȘI PĂCII

PENTRU POPORUL ROMÂN ziua de 9 mai are o dublă semnificație istorică, materializare a năzuințelor sale din totdeauna de viață liberă, demnă, de sine stătătoare : proclamarea independenței de stat a României și victoria obținută în urmă cu 33 de ani asupra fascismului. Pentru că, așa cum demonstrează întreaga noastră istorie milenară, ea a fost un șir necurmat de bătălii pentru apărarea și păstrarea ființei naționale, a meleagurilor străbune care au fost leagănul poporului român. O istorie de jertfe, în care înaintașii noștri s-au acoperit de o glorie nepieritoare, o istorie în care proclamarea independenței de stat a României, la 9 mai 1877, a constituit un act logic, un act de justiție rod al voinței naționale, pecetluit apoi pe cîmpurile de luptă de către ostașii români care, ca de atîtea ori de-a lungul veacurilor, s-au dus să-și dea viața pentru independența patriei. **„Dobîndirea independenței de stat a României,** sublinia secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu, nu a fost deci rezultatul unor împrejurări întîmplătoare sau al unei conjuncturi politice, nu a reprezentat un dar primit din afară, ci este rodul luptelor purtate timp de veacuri de înaintași, lupte care au culminat cu măreața victorie obținută în 1877 pe cîmpul de bătălie împotriva imperiului otoman..."**

Cucerirea independenței de stat a fost un moment crucial care a deschis noului stat român drumul dezvoltării economico-sociale moderne, a participării din ce în ce mai intense la viață internațională, al afirmării sale tot mai active, al luptei pentru desăvîrșirea unității naționale care avea să se realizeze cu 41 de ani mai tîrziu. Lupta pentru apărarea independenței și suveranității naționale a fost ridicată pe o treaptă superioară de clasa muncitoare, de proletariatul român în frunte cu partidul său politic, care de la bun început s-a afirmat ca cel mai înflăcărat apărător al libertății, dreptății sociale și naționale, al independenței țării. Dovada cea mai elocventă a atașamentului profund al partidului comunist față de interesele poporului, față de cauza nobilă a apărării independenței, suveranității și integrității teritoriale a patriei a fost făcută în anii grei ai luptei împotriva fascismului în ascensiune cînd Partidul Comunist Român a devenit centrul rezistenței antifasciste, iar apoi a organizat și condus insurecția națională din august 1944, care, răsturnînd dictatura fascistă, a deschis calea unor profunde transformări revoluționare în societatea noastră, calea dobîndirii depline și realei independențe și suveranități naționale, a eliberării definitive de sub dominația imperialistă.

POPORUL ROMÂN, apărător neînfricat al propriei sale libertăți și independențe, nu a asuprit și nu a cotropit niciodată alte popoare. Tîrît împotriva voinței sale în războiul antisovietic, România s-a raliat, după insurecția națională victorioasă de la 23 august 1944, coaliției antifasciste, aducînd o contribuție importantă, larg recunoscută, la victoria asupra fascismului. Timp de mai bine de opt luni, România și-a pus întregul său potențial în slujba victoriei împotriva fascismului. Peste 540 000 de ostași români au participat la luptele din zona Europei centrale, iar efortul economic al României a depășit cu mult suma de un miliard de dolari, în valută 1938, adică de peste 4 ori veniturile bugetului țării din anul financiar 1937–1938. Iată de ce, aniversînd la 9 mai ziua victoriei împotriva fascismului – cel mai primejdios dușman al independenței popoarelor – întreaga națiune română, aducînd un omagiu fierbinte memoriei tuturor fiilor săi care și-au dat viața pentru cauza sfîntă a neatîrnării, a independenței și suveranității patriei, își îndreaptă cu recunoștință gîndurile către toate popoarele, către toți eroicii luptători prin a căror jertfă a fost dobîndită victoria asupra fascismului în cel de-al doilea război mondial, deschizîndu-se astfel noi orizonturi mersului înainte al omenirii. Pentru că, sub influența victoriei asupra fascismului s-au produs în perioada următoare profunde mutații în raporturile de forțe pe plan internațional în favoarea păcii și progresului, s-au creat perspective reale pentru înlăturarea unui nou război și instaurarea unui climat de pace pe pămînt.

RELAȚIA fundamentală existentă între dezvoltarea și independența economică – al cărei temei îl constituie în primul rînd industria – și independența de stat și suveranitatea națională a fost permanent prezentă în concepția Partidului Comunist Român, a mișcării noastre muncitorești. Încă din primele momente ale eliberării țării de sub jugul fascist, în luptă cu ideologii reacțiunii, partidul comunist a subliniat necesitatea dezvoltării industriale a țării ca o garanție a independenței sale. În acest sens, la Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945, în raportul Comitetului Central se sublinia că „progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării țării și că de tăria industrială a țării depinde în mare măsură însăși independența statului nostru". Această concepție este mai apoi dezvoltată și afirmată cu toată vigoarea mai ales în documentele Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale P.C.R., ale Conferințelor sale naționale, la a căror elaborare tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a avut contribuția hotărîtoare. **„Experiența poporului român, ca și istoria dezvoltării societății omenești,** arăta în acest sens secretarul general al partidului, **demonstrează că industrializarea este singura cale care duce la progres și civilizație, asigură în fapt independența și suveranitatea națională".**

Și deși industrializarea țării ca suport al existenței libere, independente și suverane a poporului nostru avea vechi tradiții și rădăcini în gîndirea economică progresistă românească, ea avea să fie realizată în fapt numai de către Partidul Comunist Român. Actul care, după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare, a deschis drumul industrializării țării, al progresului economic și social al poporului român, al dezvoltării sale independente, de sine stătătoare, a fost naționalizarea principalelor mijloace de producție, de la a cărei înfăptuire se împlinesc în curînd trei decenii. Decenii în care sub conducerea partidului am parcurs un drum glorios, o întreagă etapă istorică, de la starea de subdezvoltare eco-

Nicoară IONESCU

(Continuare în pag. 21)

ECONOMIE NATIONALA

> „Așa cum am mai spus chiar aici la Harghita cu cîțiva ani în urmă, nu se poate vorbi de o adevărată egalitate în drepturi acolo unde nu sînt condiții egale de muncă și de viață. Tocmai aceste principii de bază le realizează în viață societatea noastră socialistă, asigurînd tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, nu numai dreptul la muncă dar și baza pentru a putea munci, condiții egale de viață, de învățătură".
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Politica partidului de dezvoltare echilibrată, armonioasă a fiecărei zone a țării

JUDEȚUL HARGHITA PE TRAIECTORIA UNEI VIGUROASE DEZVOLTĂRI ECONOMICO-SOCIALE

CU MAI PUȚIN DE 11 ANI ÎN URMĂ, ca urmare a îmbunătățirii organizării administrativ-teritoriale a țării, pe harta patriei a apărut județul Harghita, județ în care trăiesc înfrățiți români și maghiari. În condițiile înfăptuirii politicii partidului de dezvoltare armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, de creștere accelerată a industriei, a economiei județelor în trecut mai puțin dezvoltate, de realizare în fapt a egalității în drepturi pentru toți cetățenii, județul Harghita s-a înscris și se înscrie tot mai mult între parametrii unui județ cu o economie în plină creștere și afirmare, cu o viață social-culturală bogată. Remarcabilele împliniri economico-sociale ale harghitenilor exprimă elocvent grija deosebită a partidului pentru ca, toți cetățenii țării, indiferent de naționalitate, egali în drepturi și datorii, să aibă condiții efective pentru a duce o viață mereu mai bună, să aibă un nivel de trai și civilizație tot mai îmbelșugat.

Realizări de seamă în economie

ECONOMIA județului Harghita a crescut puternic, accelerat în ultimul deceniu. În acest cadru trebuie relevat, din capul locului, **accentul esențial pus pe creșterea industriei**, componentă fundamentală a dezvoltării, cu ample și numeroase efecte sociale. Este semnificativ că din totalul fondurilor de investiții alocate in perioada 1968—1977 pentru dezvoltarea economică și socială a județului — peste 11 miliarde lei, exprimînd un însemnat efort financiar al întregii economii pentru creșterea mai rapidă a forțelor de producție pe aceste meleaguri — aproape trei cincimi au fost destinate dezvoltării industriei, devenită ramură conducătoare în economia județului. În prezent industria harghiteană, a cărei dinamică înregistrează ritmuri ascendente mult superioare ritmului mediu pe economie (tabelul nr. 1), realizează într-un trimestru mai mult decît producția întregului an 1968.

Tabelul nr. 1

Evoluția producției industriale a județului Harghita

	1965	1975	1977	Plan 1980
Valoarea producției globale				
— în mil. lei	2 081,2	6 506,1	8 310,2	11 900
— dinamică — %	100	312,6	399,3	571,8

Circa 75% din fondurile fixe existente în prezent au fost puse în funcțiune în ultimul deceniu. Fiecare din cele 9 orașe ale județului și 12 centre de comune au beneficiat și beneficiază de noi obiective industriale și dezvoltări. Pe această bază activitatea industrială a județului s-a îmbogățit cu 33 de fabrici noi și 38 de dezvoltări de capacități, înălțîndu-se adevărate platforme industriale la Miercurea Ciuc, în municipiul Odorheiu Secuiesc, în orașele Gheorghieni, Toplița, Bălan, Vlăhița, Cristuru Secuiesc sau în comunele Gălăuțaș, Ditrău, Sîncrăieni, Lunca de Jos, Sînsimion și altele.

Pe fondul orientărilor novatoare de mare însemnătate intervenite în întreaga dezvoltare economico-socială a țării în anii de după Congresul al IX-lea al partidului, s-au produs **schimbări structurale importante în cadrul ramurilor și subramurilor industriale. Industria constructoare de mașini**, în trecut inexistentă în județ, reprezintă deja astăzi circa 14% din producția industrială a județului, furnizînd în acest an economiei 2 800 tractoare (la nivelul anului 1980 circa 10 000 bucăți), piese de schimb pentru tractoare și mașini agricole, aparataj electric de joasă tensiune și altele. Prin intrarea în producție în anii 1979—1980 a turnătoriei de mașini-unelte de la Gheorghieni și a Întreprinderii de oțeluri speciale-forjate de la Cristuru Secuiesc, gama sortimentelor va cunoaște o nouă lărgire, concomitent cu creșterea ponderii producției acestei ramuri.

S-a dezvoltat puternic **industria minereurilor neferoase**, la Bălan, prin creșterea de peste 100 ori a producției acestei unități față de nivelul anului 1938. Pentru valorificarea superioară a caolinului din masivul Harghita în ultimii ani s-a construit la Miercurea-Ciuc o instalație nouă pentru ridicarea gradului de alb al acestui produs. S-a trecut, totodată, la valorificarea minereurilor de fier mai sărace în continut prin construirea unei instalații de concentrare la Vlăhița. O importantă dezvoltare a cunoscut Intreprinderea de fier Vlăhița.

Industriile ce asigură nemijlocit nevoile de consum ale oamenilor muncii au cunoscut și ele o dezvoltare de amploare. **Exploatarea și prelucrarea lemnului,** ramură tradițională a județului, a suferit o schimbare structurală, în sensul reducerii ponderii producției de exploatare și semiindustrializare a lemnului și creșterii producției de mobilier, plăci din așchii de lemn și alte produse finite. **Industria ușoară** s-a îmbogățit cu 7 fabrici noi și 3 dezvoltări puse în funcțiune după 1967, care produc ață de cusut, fire tip bumbac, fire tip lînă pieptănată, fire de in și cînepă, produse tricotate, stofă mobilă și articole tehnice, confecții textile. În ce privește dezvoltarea **industriei alimentare**, aceasta se bazează pe valorificarea resurselor locale prin crearea de unități pentru prelucrarea laptelui, a unor unități cum sînt Fabrica de amidon din cartofi, Fabrica de bere, Abatorul de vite și secția de preparate din carne, 3 stații de îmbuteliere a apei minerale.

Creșterea în ritm mai rapid a fondurilor fixe în perioada 1968—1977 a determinat schimbarea locului județului în ierarhia ocupată după valoarea fondurilor fixe, modificarea ponderii județului în realizarea unor produse fizice de mare importanță pentru economie (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Ponderea județului în producția țării la unele produse importante

— în % —

Produse	1968	1977
Cupru în concentrate	15,0	18,7
Mașini și utilaje pentru industria alimentară	2,0	16,5
Mașini și utilaje pentru industria lemnului	—	5,0
Tractoare	—	3,2
Mobilier	2,3	4,9
Confecții textile	1,2	2,8
Lapte praf	3,2	5,1
Brînzeturi	1,7	2,0
Unt	2,8	3,0

Calitatea ridicată a produselor realizate de către unitățile economice din județ este, printre altele, relevată de faptul că în prezent **produsele fabricate în Harghita se exportă în 50 de țări de pe toate continentele lumii.** Aceasta dovedește că industria harghiteană a ieșit din perioada tinereții, confirmînd priceperea și hărnicia unor oameni, români și maghiari, care în trecut trebuiau să părăsească aceste zone în căutare de lucru.

Creșteri importante a cunoscut și **producția agricolă**, mai ales în sectorul zootehniei. Valoarea producției agricole a sporit cu peste 21%, în 1977 față de 1975, iar ponderea zootehniei în producția agricolă a județului s-a mărit de la 41,5% în 1968, la 47,6% în 1977. Este de remarcat că această creștere s-a realizat în condițiile diminuării cu circa 28 000 oameni a numărului celor ocupați în agricultură. Mutația a fost posibilă prin mecanizarea lucrărilor agricole, **prin creșterea substanțială, pe această bază, a productivității muncii în agricultură**, chiar în condițiile în care structura culturilor specifice a influențat negativ evoluția respectivă. Pentru buna servire a agriculturii județului dispunem de un important potențial de utilaje : 1 505 tractoare, 294 mașini de plantat cartofi, 405 mașini pentru recoltat cartofi, 130 combine și altele. Acest număr este de trei ori mai mare față de parcul de utilaje și mașini aflat în dotare în anul 1968.

Pădurile ocupă circa 34% din suprafața județului, ceea ce reprezintă 3,8% din întreaga suprafață păduroasă a țării. Cunoscînd importanța economică și socială a pădurilor, în ultimul deceniu s-a acordat o atenție sporită refacerii fondului forestier și realizării lucrărilor de cultură și igienă a pădurilor. Ca urmare a grijii permanente pentru creșterea potențialului pădurilor și în special a rășinoaselor, în perioada 1968—1977 au fost plantate 16 267 ha, din care 15 791 ha cu rășinoase.

În județul nostru s-a acordat o atenție deosebită transporturilor și telecomunicațiilor, circulației mărfurilor, gospodăriei comunale și locative, precum și sectorului de prestări de servicii către populație. Toate aceste domenii, fără excepție, dispun în prezent de o nouă și puternică bază materială, element ce a permis atingerea unor rezultate cu mult superioare față de nivelul din 1968 (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Evoluția bazei materiale în telecomunicații, prestări servicii către populație, gospodărire comunală și locativă

Indicatori	1968	1977	1977/1978 %
Numărul abonaților la telefonie	2 400	8 347	348
Numărul abonaților la radio (mii)	33,8	42,6	126
Numărul abonaților la TV (mii)	6,3	38,2	606
Numărul unităților de deservire a populației	192	666	345
— nr. de lucrători specializați	1 245	2 749	221
Lungimea rețelei de distribuire a apei (km)	64	129	200
Lungimea rețelei de canalizare (km)	22	93	423
Numărul localităților cu rețele de apă	5	15	300
Numărul localităților cu rețele de canalizare	5	10	200
Cantitatea de apă potabilă furnizată din instalații centralizate (mii mc)	1 731	11 759	680

Bunăstarea materială și spirituală a tuturor locuitorilor — țelul final al dezvoltării

ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE au oferit oamenilor muncii din acest județ, ca și întregului nostru popor, nenumărate dovezi că întreaga activitate constructivă, organizată și condusă de partid, tot ceea ce se făurește cu mintea și cu brațele în țara noastră are un unic și nobil țel, **omul**, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a tuturor celor ce muncesc, indiferent de naționalitate, afirmarea plenară a personalității umane. Toate realizările județului în domeniul economic, al dezvoltării industriei și celorlalte ramuri, vizează, în final, bunăstarea oamenilor muncii, a generațiilor prezente și viitoare ale acestor frumoase plaiuri.

Potrivit condițiilor concrete, un obiectiv major care s-a urmărit în principal prin industrializarea și a acestei zone l-a constituit **ocuparea forței de muncă**. Este un proces ilustrat pregnant de evoluția numărului de personal muncitor la 1 000 locuitori, indicator care marchează o susținută dinamică (tabelul nr. 4). Comentînd semnificațiile datelor respective trebuie arătat că personalul muncitor ocupat în unitățile economice și instituțiile județului a crescut în ultimul deceniu cu aproape 64%. În această perioadă au fost create 42 831 noi locuri de muncă, din care mai mult de jumătate — 27 048 — în industrie. Ca urmare a acestei importante creșteri, industria a ajuns să dețină o pondere de circa 54% în totalul personalului muncitor (47,2% în 1968). În conținutul acestei evoluții se remarcă creșterea numerică a clasei muncitoare, aceasta deținînd 82,3% din totalul personalului muncitor, proces cu ample efecte pozitive.

Tabelul nr. 4

Evoluția numărului de personal la 1 000 locuitori

	1965	1968	1970	1975	1977	1978 (trim. I)
Total personal muncitor la 1 000 locuitori	213	223	255	312	319	322
din care :						
— în industrie	105	105	121	166	171	174

În același timp populația ocupată în ramurile producției materiale a crescut de la 137 500 în 1968, la 143 800 în anul 1977. Ca efect al procesului de industrializare, populația ocupată în activități neagricole deține în 1977 în total o pondere de aproape 67%, față de 44% în anul 1968, fapt ce pune în evidență o restructurare pozitivă a ocupării populației din punct de vedere al profilului de ramură.

Corespunzător creșterii producției și productivității, veniturile bănești directe ale populației realizate din retribuirea muncii, pentru munca prestată de cooperatori în C.A.P., din pensii și din alte surse au urmat în ultimii 10 ani cursul unei continue ascensiuni, (tabelul nr. 5). În intervalul analizat, retribuția medie netă lunară a personalului muncitor din unitățile socialiste s-a mărit de la 905 lei în 1965 la 1801 lei în 1977 și la aproape 1900 lei la finele lunii aprilie 1978. Creșterea de la simplu la dublu a retribuției medii nete lunare, completată cu creșterea numerică a personalului muncitor, au determinat ca nivelul fondului net total de retribuire să fie aproape triplu, comparativ cu anul constituirii județului. Au sporit continuu și celelalte surse de venituri, lărgindu-se considerabil posibilitățile populației pentru achiziționarea de bunuri și servicii, pentru construcții de locuințe și pentru economii, adică pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, creșterea în general a nivelului de trai.

Tabelul nr. 5

Dinamica veniturilor bănești directe ale populației

	1968	1977
Fondul de retribuire :		
— mil. lei	764,5	2 264,6
— dinamică — %	100	296,2
Pensii de toate categoriile :		
— mil. lei	114,8	252,4
— dinamică — %	100	219,8
Veniturile totale ale membrilor C.A.P.		
— mil. lei	177,1	231,0
— dinamică — %	100	130,4

Populația beneficiază, ca și în alte județe din țară, de **importante venituri din fondul social de consum,** sub formă de burse, alocații de stat pentru copii, îndemnizații de naștere, ajutoare familiale, învățămînt general gratuit, asistență medicală gratuită și multe altele. Pentru a releva importanța părții din fondul social de consum de care beneficiază locuitorii județului nostru menționăm că numărul bursierilor din școlile de toate gradele a ajuns în 1977 la 8441 elevi, față de circa 1000 elevi bursieri în 1968. Valoarea burselor plătite în același interval a sporit cu 475%. Totodată, cheltuielile social-culturale suportate numai din bugetul Consiliului popular județean au crescut an de an, ajungînd în anul 1978 la 3711 lei în medie pe fiecare familie, față de 2124 lei din anul 1968.

Dinamica veniturilor populației a lărgit și consolidat posibilitățile populației de a-și achiziționa cantități sporite de bunuri materiale și servicii necesare traiului. În întîmpinarea acestor posibilități majorate ale oamenilor muncii statul nostru socialist a venit cu o **gamă largă de măsuri privind dezvoltarea rețelei comerciale și de prestații, precum și asigurarea unor cantități mai mari de mărfuri solicitate de populație.** Rețeaua comercială s-a lărgit în ultimii 10 ani cu 268 unități, respectiv cu o suprafață comercială utilă de 35 000 mp. În anul 1977 populația județului a achiziționat din rețeaua cu amănuntul a comerțului socialist bunuri în valoare de circa 2,8 miliarde lei, de aproape 2,2 ori mai mult ca în anul 1968. Ceea ce este caracteristic în structura bunurilor achiziționate de populație constă în **creșterea continuă a diversității și ponderii produselor de folosință îndelungată,** care măresc gradul de confort al vieții. Astfel, în intervalul 1968—1977 populația județului a achiziționat din comerțul socialist 29 603 frigidere, 33 795 mașini de spălat rufe, 44 056 televizoare, 52 585 aparate de radio, 11 688 mașini de cusut, 21 397 mașini de aragaz, 13 214 aspiratoare de praf, mobilier în valoare de 571 milioane lei, cărți, reviste și ziare în valoare de 180,6 milioane lei. De menționat că desfacerile din primii doi ani ai actualului cincinal la aproape toate aceste mărfuri sînt egale sau mai mari ca cele realizate în întreg cincinalul 1966—1970.

Oamenii muncii, în calitate de proprietari și producători de mijloace de producție și bunuri materiale, alături de drepturi egale la muncă beneficiază în aceleași condiții și de **dreptul la odihnă și tratament.** De la înființarea județului și pînă la sfîrșitul anului 1977, harghitenii, atît prin O.J.T., cît și prin organizațiile de sindicat, prin Casa de asigurări sociale a cooperației meșteșugărești și prin Oficiul de pensii al cooperativelor agricole de producție, au beneficiat de aproape 100 mii bilete de odihnă și tratament, din care aproape 31 000 bilete în actualul cincinal. În ultimii 10 ani (1968—1977) aproape 375 mii oameni ai muncii — după unele calcule practic fiecare al noulea locuitor al județului — au participat la excursii organizate, interne și externe.

Concludentă pentru caracterizarea nivelului de trai al populației, pentru reliefarea mutațiilor calitative intervenite în acest domeniu este și **construcția de locuințe.** În intervalul 1968—1977 în județ s-au construit 21 701 apartamente și case noi din care 11 451 apartamente din fondurile statului, 2 409 apartamente din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție și 7 841 case noi în regia populației. La acestea mai trebuie adăugat căminele de nefamiliști cu 7 551 de locuri. În aceste condiții **peste o cincime din populația actuală a județului s-a mutat în locuințe noi.**

Desigur, aria exemplelor de profunde semnificații pentru creșterea nivelului de trai al tuturor celor ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri, români, maghiari și de alte naționalități, este și mai largă, ele manifestîndu-se în numeroase situații în domeniul învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății, toate activități astăzi de o amploare fără precedent în județul Harghita. Saltul cantitativ și calitativ înregistrat de populația județului pe linia creșterii nivelului de trai reflectă grija permanentă a partidului și statului nostru, personal a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** pentru dezvoltarea economico-socială a acestor meleaguri, confirmarea strălucită a principiului că țelul suprem al politicii partidului îl constituie omul și nevoile sale, că totul converge spre a asigura pentru toți membrii societății noastre o viață tot mai îmbelșugată, demnă și civilizată.

REALIZAREA PREVEDERILOR acestui cincinal, a obiectivelor ce ne revin din programul de dezvoltare pînă în 1985 implică o intensă mobilizare a oamenilor muncii din județul nostru. Înfăptuirile de pînă acum constituie o puternică chezășie în acest sens, o chezășie pentru creșterea contribuției județului Harghita la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul patriei.

Emeric PATAKI

prim-vicepreședinte al Comitetului Executiv al Consiliului popular al județului Harghita

CORELAŢII FUNDAMENTALE ÎNTRE INDICATORII VALORICI ŞI FIZICI AI PLANULUI (II)

Fondurile fixe productive — componentă de bază a investițiilor

O MARE IMPORTANȚĂ în aprecierea eficienței investițiilor materializate în fonduri fixe o are analiza gradului în care acestea exercită o influență asupra ritmurilor de creștere a producției nete, respectiv a venitului național. În acest sens, eficiența generală a investițiilor poate fi exprimată prin raportul dintre ritmul mediu anual de creștere a producției nete (venitul național) și cel al investițiilor (tabelul nr. 1). Datele ne arată că, în cazul coeficienților subunitari, s-a investit mai mult pentru fiecare procent de creștere a venitului național (producției nete); situația este inversă în cazul coeficienților supraunitari. Înscrierea producției nete ca indicator de plan va contribui în mare măsură la uniformizarea acestor din urmă coeficienți.

Tabelul nr. 1

Raportul dintre ritmul mediu anual de creștere a venitului național (producției nete) și cel al investițiilor

	1951 — 1955	1956 — 1960	1961 — 1965	1966 — 1970	1971 — 1975	1976 — 1980	1951 — 1975	1951 — 1980
Total economie națională	0,77	0,50	0,30	0,69	0,99	1,10	0,73	0,79
Industrie	0,74	1,26	1,01	1,21	1,07	1,02	0,99	1,00
Construcții	4,67	1,12	0,22	0,83	0,49	11,34	0,90	1,07
Agricultură	0,45	—	—	—0,6	0,77	0,98	0,22	0,30
Transporturi și telecomunicații	6,62	0,47	0,33	0,65	0,94	0,51	1,00	0,91

Sursa : Calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R.S. România, 1977, p. 39 și 332—333, a prevederilor planului cincinal pe 1976—1930.

Mai poate fi menționat, de asemenea, un alt indicator însemnat prin intermediul căruia se poate determina gradul de concretizare a eficienței investițiilor asupra creșterii valorii producției nete. Acest indicator constă în raportarea sporului de venit național (producție netă) la investițiile realizate $\left(\frac{\Delta VN}{Ir}\right)$. Prin semnificația sa indicatorul respectiv a devenit punctul central al unor modele ale creșterii economice. Pentru formularea unor **concluzii** cît mai complete asupra indicatorului susmenționat, apare necesară analiza dinamicii lui prin prisma a doi parametri intermediari și anume :

— măsura în care investițiile se materializează într-un spor de fonduri fixe productive, concretizată prin raportul dintre sporul fondurilor fixe și totalul investițiilor din perioada respectivă $\left(\frac{\Delta Ff}{I}\right)$;

— eficiența netă a sporului de fonduri fixe productive, determinată prin raportul dintre sporul de venit național (producție netă) și sporul fondurilor fixe $\left(\frac{\Delta VN}{\Delta Ff}\right)$.

În tabelul nr. 2 se prezintă **dinamica** indicatorilor respectivi. Cu toate diferențele de dinamică ale acestor indicatori pe diferite perioade și ramuri ale economiei, se degajă, vizibil, unele tendințe legate de particularitățile procesului de transformare radicală a profilului economiei, de structura pe ramuri a investițiilor, de caracteristicile constructive și funcționale ale noilor obiective, precum și de alți factori. Astfel dacă se analizează raportul dintre sporul de fonduri fixe productive și totalul investițiilor se observă că în industrie gradul de materializare a investițiilor în fonduri fixe productive a crescut sensibil în primele 4 cincinale, cea mai mare creștere înregistrîndu-se în perioada de după 1966. În cincinalul 1966—1970 peste 52% din totalul investițiilor realizate în industrie au fost materializate în fonduri fixe productive. În cincinalele 1971—1975 și 1976—1980 se constată o ușoară scădere a acestui coeficient, nivelele însă rămînînd sensibil mai mari comparativ cu anii dinainte.

În agricultură și pe ansamblul economiei naționale gradul de materializare a investițiilor în fonduri fixe productive s-a ameliorat atît pe fiecare cincinal cît și pe întreaga perioadă analizată. În construcții, după o creștere considerabilă în cincinalul 1951—1955, acest raport a scăzut mult în cincinalul următor, înregistrînd apoi o sporire lentă în celelalte perioade. O evoluție similară a acestui raport s-a înregistrat în ramura transporturi și telecomunicații. Explicația acestor evoluții constă în diferențele mari înregistrate între volumul de investiții alocat în primul cincinal și cel realizat în cincinalele următoare.

În ce privește celălalt parametru, care se referă la raportul dintre sporul de venit național (producție netă) și sporul de fonduri fixe productive, acesta a cunoscut oscilații sensibile în industrie și destul de puternice în construcții, agricultură, transporturi și telecomunicații, reflectîndu-se în mod corespunzător pe ansamblul economiei naționale. Această oscilație nu a anulat, însă, evoluția ascendentă, îndeosebi în industrie, a raportului dintre sporul de venit național (producție netă) și totalul investițiilor realizate, datorită în principal gradului superior de materializare a investițiilor în fonduri fixe productive. Este firesc dar ca tendințele pozitive înregistrate în economie în sensul sporirii eficienței să se accentueze mai mult ca urmare a acțiunilor circumscrise perfecționării mecanismului economico-financiar.

Extinderea indicatorilor fizici de eficiență ca factor de impulsionare a sporirii producției nete

MĂRIMEA PRODUCȚIEI NETE depinde nu numai de cantitatea de produse fizice realizată, de volumul fondurilor fixe și al capacităților ce se pun în funcțiune. Ea depinde, în egală măsură, de eforturile proprii depuse de către fiecare întreprindere pentru utilizarea rațională a întregului potențial tehnic și uman, de eforturile privind reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, cît și valorificarea superioară a acestor resurse, creșterea productivității muncii, promovarea largă a progresului tehnic, înnoirea și modernizarea produselor — într-un cuvînt de preocupările complexe și multiple întreprinse pentru sporirea eficienței economice. Ținînd seama de aceasta, documentele plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c. subliniază că, în scopul evidențierii cît mai complete a aspectelor calitative ale creșterii economice, în sistemul indicatorilor de plan vor căpăta un loc important indicatorii de eficiență legați de folosirea fondurilor fixe, valorificarea materiilor prime și materialelor, utilizarea forței de muncă. În cadrul acestora, se are în vedere **extinderea indicatorilor fizici de eficiență.**

Dacă luăm în considerare numai domeniul eficienței utilizării fondurilor fixe, analiza acestei laturi importante a activității productive trebuie să se facă folosind mai mulți indicatori fizici de eficiență care reflectă diferite aspecte ale acestui proces, completîndu-se unul pe altul. În cadrul indicatorilor respectivi menționăm::

— indicatorul **folosirii suprafețelor de producție,** care se determină prin raportarea volumului fizic al producției obținute în decursul unei perioade, la suprafața de producție, obținîndu-se astfel volumul producției la 1 mp de suprafață productivă ;

— indicatorii de **utilizare extensivă a mașinilor,** agregatelor și instalațiilor, din rîndul cărora fac parte : indicatorul **utilizării fondului de timp disponibil de lucru al mașinilor** (pe total și pe principalele grupe de mașini) determinat sub forma raportului dintre timpul efectiv lucrat și timpul disponibil de lucru al mașinilor ; **coeficientul numărului de schimburi de funcționare a utilajelor,** calculat prin raportarea numărului total de muncitori ce lucrează în cursul schimburilor pe timp de 24 ore, la numărul muncitorilor din schimbul cel mai încărcat etc.;

— indicatorii de **utilizare intensivă a fondurilor fixe,** care în forma lor generală se determină prin raportarea volumului de producție în unități naturale (Q) la timpul efectiv lucrat (Te) pe unitatea de dimensiune caracteristică (C) a utilajelor respective ;

$$\frac{Q}{Te\ .\ C}$$

— indicatorul **„gradul de folosire a capacităților medii anuale de producție“,** care se determină fiind un raport între volumul fizic al producției obținute în decursul unei perioade și capacitatea medie anuală de producție.

În afară de acești indicatori fizici, o importanță deosebită are și **folosirea unui sistem de indicatori sintetici în expresie valorică,** care să ofere posibilitatea de a determina efectele măsurilor tehnico-organizatorice luate sau care se prevăd a se lua de întreprinderi pentru folosirea mai deplină și eficientă a fondurilor fixe în vederea obținerii unui volum sporit de producție netă.

Printre acești indicatori, se pot enumera :

— **eficiența netă a fondurilor fixe productive,** care arată valoarea nou creată ce revine pe unitatea de valoare a fondurilor fixe productive. La nivelul întreprinderilor, centralelor, ministerelor și ramurilor economiei naționale, indicatorul respectiv se determină prin raportarea producției nete la volumul fondurilor fixe productive. La nivelul economiei naționale, acest indicator exprimă mărimea venitului național ce revine pe unitatea de valoare a fondurilor fixe productive ;

— indicatorii **rentabilitatea fondurilor fixe productive,** care arată volumul beneficiului, respectiv al venitului net ce revine pe unitatea de valoare a fondurilor fixe productive ;

— **valoarea adăugată** (producția netă + amortizarea) ce revine pe unitatea de valoare a fondurilor fixe productive ;

— indicatorul **creșterea productivității muncii** (determinată prin raportarea producției nete la numărul populației ocupate în sfera productivă) **comparativ cu creșterea înzestrării muncii cu fonduri fixe productive ;**

— indicatorul **creșterea productivității muncii comparativ cu creșterea fondurilor fixe productive ;**

— indicatorul **creșterea populației ocupate în sfera productivă comparativ cu creșterea eficienței nete a fondurilor fixe productive ;**

— indicatorul **creșterea eficienței nete a fondurilor fixe productive comparativ cu creșterea înzestrării muncii cu fonduri fixe productive.**

Indicatorii sintetici în expresie valorică prezentați mai sus se află într-o strînsă interdependență. În acest sens, pentru a se realiza o eficiență ridicată a utilizării fondurilor fixe și, pe această bază, creșterea producției nete, este necesar să se îndeplinească, în principal, următoarele **condiții :** venitul național, producția netă, beneficiul net să crească într-un ritm mai înalt decît fondurile fixe productive ; productivitatea muncii să crească mai rapid decît fondurile fixe productive și decît înzestrarea muncii cu fonduri fixe, productive ; eficiența netă a fondurilor fixe productive să crească mai rapid decît înzestrarea muncii cu fonduri fixe productive și decît numărul populației ocupate în sfera productivă.

Tabelul nr. 2

Dinamica raportului dintre sporul de venit național (producție netă) și fonduri fixe pe de o parte și totalul investițiilor pe de altă parte, cît și dintre sporul de venit național (producție netă) și sporul de fonduri fixe

	1951 — 1955	1956 — 1960	1961 — 1965	1966 — 1970	1971 — 1975	1976 — 1980	1951 — 1975	1951 — 1980
Raportul dintre sporul de venit național (producție netă) și totalul investițiilor								
Total economia națională	0,398	0,206	0,317	0,265	0,413	0,426	0,409	0,450
Industrie	0.422	0,461	0.477	0,497	0,480	0.453	0,933	0,962
Construcții	1,492	0,517	0,099	0,386	0,216	0,563	0,706	1,163
Agricultură	0,230	—0,393	0,006	—0,617	0,213	0,339	0,042	0,054
Transporturi și telecomunicații	1,167	0,202	0,398	0,286	0,397	0,201	0,931	0,713
Raportul dintre sporul de fonduri fixe și totalul investițiilor								
Total economia națională	0,108	0.152	0.226	0,300	0,337	0,358	0,197	0,211
Industrie	0.190	0,306	0,311	0,521	0,475	0.421	0.446	0,455
Construcții	3.742	0,113	0,181	0,376	0,495	0,693	1,311	2,313
Agricultură	0,033	0,060	0,155	0.204	0,411	3,536	0,087	0,101
Transporturi și telecomunicații	0,157	0,056	0,174	0,254	0,328	0,230	0.209	0,178
Raportul dintre sporul de venit național (producție netă) și sporul de fonduri fixe								
Total economia națională	3,680	1,354	1.403	0,882	1,224	1.119	2,074	2,136
Industrie	2,226	1,507	1,533	0,953	1,012	1,075	2,091	2,117
Construcții	0,399	4,585	0,547	1,027	0,436	0,813	0,538	0,503
Agricultură	7,000	—0,064	0,040	—0,088	0,517	0,959	0,483	0,540
Transporturi și telecomunicații	7.440	3,636	2.279	1,122	1.210	0,873	4.459	4,002

dr. Vasile M. POPESCU
Comitetul de Stat al Planificării

MĂSURI ÎN CONCORDANȚĂ CU CERINȚELE CREȘTERII EFICIENȚEI ECONOMICE ȘI ALE ASIGURĂRII RIDICĂRII CONTINUE A NIVELULUI DE TRAI

CARACTERISTICA fundamentală a politicii statului nostru în domeniul prețurilor o constituie asigurarea stabilității tuturor categoriilor de prețuri și, în primul rînd, a prețurilor cu amănuntul și tarifelor plătite de populație. **„Viața arată,** spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii din aprilie a.c., **că orînduirea noastră socialistă este în stare să asigure menținerea sub control a prețurilor, desigur acționînd acolo unde este necesar pentru a aduce corecturile și îmbunătățirile ce se impun, pornind de la principiile economice ale autogestiunii și autoconducerii, ale rentabilității fiecărei activități, acționînd pentru reducerea continuă a cheltuielilor materiale, pentru creșterea productivității muncii".**

Stabilitatea prețurilor nu înseamnă însă „înghețarea" lor odată pentru totdeauna. Modificările cantitative și calitative care au loc în condițiile de producție determină în mod obiectiv cerința adaptării unor prețuri la noile condiții. Se știe că cheltuielile de producție sînt în permanentă mișcare ; la cele mai multe produse, în special din ramurile prelucrătoare, ele scad ca urmare a reducerii consumurilor materiale, perfecționării tehnologiilor și creșterii an de an a productivității muncii. La alte produse, mai ales la cele care încorporează materii prime și materiale din import, ale căror prețuri au crescut sensibil în ultimii ani, costurile interne s-au mărit și ele, diminuînd rentabilitatea și depășind în unele cazuri nivelul prețurilor de desfacere. În același timp, la o serie de servicii prestate populației. ale căror tarife au rămas neschimbate de 15, 20 și, în unele cazuri, chiar de 25 ani, care includ multă manoperă iar posibilitățile de creștere a productivității muncii sînt mai limitate, tarifele actuale au devenit neacoperitoare, uneori unitățile practicînd pentru populație tarife mai mici decît pentru întreprinderi.

Este cît se poate de evident că practicarea unor tarife nerentabile solicită eforturi însemnate de la bugetul statului și, în același timp, slăbește cointeresarea întreprinderilor în dezvoltarea și diversificarea serviciilor, împiedică trecerea pe principii economice a activității în domeniile respective.

Toate acestea demonstrează necesitatea obiectivă a punerii în concordanță a tarifelor și a unor prețuri, la anumite perioade, cu cheltuielile sociale de producție, asigurîndu-se în acest fel unităților producătoare un beneficiu normal pentru desfășurarea activității pe principiile autogestiunii și autoconducerii. Caracteristic pentru economia noastră este însă faptul că modificările de tarife și prețuri se fac în mod **planificat și în strictă corelare cu prevederile de creștere a nivelului de trai,** astfel încît să se realizeze în fiecare an creșterea planificată a veniturilor reale ale populației.

După cum este cunoscut, Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 a hotărît ca retribuția nominală să crească în 1980 față de 1975 cu 42% În ce privește prețurile cu amănuntul și tarifele s-a prevăzut o creștere de 5—6%, asigurîndu-se astfel o sporire a retribuției reale de 32% față de 18—20% cît s-a prevăzut inițial în planul cincinal. În cadrul indicelui de creștere a prețurilor nu sînt incluse majorări de prețuri la produse de bază pentru consumul populației și nici creșterea chiriilor.

Față de creșterea de 5—6% a prețurilor prevăzută pînă în 1980, în primii doi ani ai cincinalului s-a realizat o creștere de 1,6%, adică cu mai mult de un procent sub limita maximă planificată.

Aceasta este o consecință nemijlocită a succeselor obținute în dezvoltarea sănătoasă, în ritm susținut și echilibrat a economiei noastre, o expresie a grijii deosebite a partidului pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al întregii populații. În legătură cu aceasta nu este lipsit de interes să arătăm că în numeroase țări dezvoltate din punct de vedere economic se înregistrează creșteri mari de prețuri, ajungînd în perioada 1975 — iunie 1977 pînă la 17% în Franța, 13% în S.U.A., 10% în R.F.G.

Recentele măsuri cu privire la majorarea tarifelor și prețurilor la unele servicii și la unele produse din import sînt pe deplin justificate din punct de vedere economic, realizîndu-se în cadrul „Programului privind evoluția prețurilor cu amănuntul și a tarifelor pentru serviciile prestate populației în perioada 1977—1980", aprobat de Conferința Națională a P.C.R. și se încadrează în prevederile planului cu privire la creșterea nivelului de trai.

Majorările de tarife sînt strict limitate la acele servicii la care se înregistrează pierderi, cum sînt transporturile de persoane pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave, transporturile urbane de călători în comun, unele servicii prestate de unitățile cooperației și ale consiliilor populare, precum și la prestările de servicii în construcții.

La unele produse din import — cafea, măsline, piper, arahide — majorarea prețurilor cu amănuntul a devenit necesară ca urmare a creșterii substanțiale a prețurilor externe. Astfel, numai în 3 ani, din 1975 pînă în 1977, prețul la cafea pe piața mondială a crescut de aproape 5 ori. În aceste condiții, actualele prețuri cu amănuntul numai acoperă costurile în valută necesare efectuării importurilor respective.

Ca o expresie a democratismului nostru socialist, a aplicării în practică a principiului antrenării maselor de oameni ai muncii la dezbaterea și adoptarea deciziilor privind dezvoltarea economico-socială a țării, a noilor acte normative, propunerile cu privire la modificarea tarifelor la transporturi urbane în comun de călători urmează a fi discutate cu oamenii muncii și aplicate diferențiat în funcție de condițiile concrete din fiecare localitate. De asemenea, și tarifele la celelalte servicii prestate populației de unitățile cooperației și ale consiliilor populare, ca și la prestările în construcții vor fi diferențiate pe localități, în funcție de calitate și costuri.

Noile tarife vor asigura condiții de desfășurare a unei activități rentabile ; în același timp, este necesar să se acționeze cu perseverență în direcția îmbunătățirii calității serviciilor prestate, a diversificării lor în vederea satisfacerii în cele mai bune condiții a cerințelor populației. Totodată, trebuie acționat cu fermitate pentru reducerea continuă a costurilor de producție, singura cale economică de menținere a stabilității prețurilor și tarifelor, de creștere a eficienței economice și ridicare a nivelului de trai al populației.

Înfăptuite în concordanță cu cerințele legilor economice, ale sporirii eficienței în toate domeniile de activitate, recentele măsuri nu afectează în nici un fel realizarea integrală a prevederilor referitoare la creșterea mai accelerată a nivelului de trai al populației în actualul cincinal. Ele vor stimula eforturile creatoare ale întreprinderilor pentru valorificarea mai bună a potențialului material și tehnic de care dispun, pentru găsirea unor soluții care să contribuie la ridicarea pe o treaptă superioară a nivelului activității lor.

V. PANAIT

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

DEZBATERE „R.E."

GESTIUNEA ECONOMICĂ ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

— Autoconducere, autogestiune, autofinanțare —

Autocontrol în fiecare unitate economică

Prof. dr. C. TOPCIU — Noile măsuri referitoare la perfecționarea planificării și activității economico-financiare deplasează principala răspundere privind constituirea și utilizarea fondurilor financiare la verigile de bază ale economiei : unitățile economice.

Sporirea numărului de fonduri care pe viitor se vor constitui la nivelul fiecărei întreprinderi, diversitatea căilor de formare ca și multiplele destinații și criterii de utilizare a acestora impun de la sine necesitatea urmăririi detaliate a tuturor operațiilor financiare care intervin. Se pune deci problema organizării unei evidențe exacte și operative cu ajutorul căreia să se poată controla măsura în care s-au obținut efectele scontate prin constituirea și utilizarea fondurilor financiare proprii și anume realizarea unei cointeresări colective și personale față de rezultatele întreprinderii.

Cointeresarea generală a unităților economice, a fiecărui om al muncii trebuie să se sprijine, după părerea mea, pe un **autocontrol** eficace realizat la nivelul conducerii întreprinderii asupra întregii activități, în sînul fiecărui compartiment și de către fiecare om al muncii asupra propriei activități. Prin aplicarea noilor măsuri interesele fiecăruia sînt organic legate de realizările globale ale unității și de cele ale colectivului din care face parte. Fiecare om al muncii va trebui să devină un controlor intransigent al propriei sale munci și, în același timp, al muncii tuturor membrilor colectivului în care activează. În acest cadru **se impune, după opinia mea, schimbarea opticii cu privire la controlul propriu al unităților socialiste în sensul de a se sprijini într-o măsură mult mai mare pe colectivele de oameni ai muncii. Fiecare unitate socialistă va trebui să-și proiecteze propriul său sistem de control, grefat pe structurile existente, bazat cu precădere pe autocontrol și pe sistemul de informare economico-financiară, care trebuie să i se subordoneze în întregime.**

Activitatea de control trebuie concepută ca un tot unitar, ca un sistem închegat, la nivel de întreprindere, ca o unitate a tuturor subactivităților componente, care să se întrepătrundă și să se condiționeze reciproc, dar acționînd în același sens, al creșterii eficienței. Un astfel de control se poate realiza în măsura în care toate formele sale — preventiv, operativ-curent și ulterior — sînt înglobate într-un sistem unic, care să includă întreaga activitate de planificare financiară, de analiză și de evidență.

Se pune deci problema ca prevederile actelor normative care reglementează modul de organizare și de exercitare a controlului financiar preventiv, a controlului ierarhic operativ-curent și a controlului financiar intern, să fie aplicate în cadrul sistemului corelat de control și nu disparat, așa cum se întîmplă uneori. În același timp, după părerea mea, dispozițiile actelor normative în cauză trebuie privite ca obligații minime de control ce trebuie satisfăcute în fiecare unitate, sferă, obiectivele controlului putînd fi lărgite și mai mult în măsura în care cerințele autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării o impun.

Măsurile de perfecționare a mecanismului economic-financiar, vizînd lărgirea democratismului economic, sporesc gradul de autonomie gestionară a întreprinderilor, fapt ce atrage de la sine participarea într-o măsură mai mare a colectivelor de oameni ai muncii la procesul conducerii și creșterii răspunderii acestora în utilizarea cu eficiență maximă a valorilor materiale și bănești și a resurselor de muncă. După opinia mea, în lumina noului mecanism economic-financiar, trebuie folosite toate mijloacele pentru întărirea autocontrolului în fiecare întreprindere ; și, în același timp, să se urmărească, ca un obiectiv permanent al controlului din afară, modul cum funcționează sistemul propriu de control al întreprinderilor.

În vederea sporirii valențelor autocontrolului consider că ar fi necesar să se reconsidere actuala organizare a controlului operativ-curent, care nu trebuie limitat numai la forma sa ierarhică, prevăzută de actul normativ în vigoare. Ca modalitate de realizare a controlului operativ-curent trebuie asigurat, de exemplu, și controlul reciproc dintre compartimente, echipe de lucru, brigăzi etc. pe baza informațiilor care circulă între acestea.

În proiectarea fluxurilor informaționale, a circuitului documentelor, trebuie să se aibă în vedere, de fiecare dată, locul, momentul și modul în care se prevede intervenția controlului operativ-curent ca și a controlului financiar preventiv. Bazîndu-se deopotrivă pe fluxurile informaționale, cele două forme de control trebuie organizate corelat, asigurîndu-se completarea lor reciprocă și evitîndu-se suprapunerile dintre ele.

Așadar, noul mecanism economic-financiar impune instituirea unui sistem operativ de control adecvat noilor cerințe și desfășurat cît mai aproape de locul și momentul producerii operațiilor. În acest sens poate fi folosit și bugetul de venituri și cheltuieli, ca un instrument eficace al controlului operativ-curent, în care scop el trebuie defalcat pe perioade scurte de timp și pe domenii de activitate, instituindu-se totodată un sistem de evidență și de raportare operativă a modului în care se realizează indicatorii lui.

Perfecționarea legislației economice

Conf. dr. Ion RUCĂREANU — Măsurile privind perfecționarea mecanismului economico-financiar au importante implicații de ordin juridic. În esență, promovarea principiilor autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării determină sporirea rolului personalității juridice a unităților economice socialiste, creșterea importanței drepturilor lor patrimoniale și în primul rînd a dreptului de administrare a bunurilor ce le-au fost încredințate.

Perfecționarea reglementării legale a raporturilor economico-juridice dintre unitățile socialiste în spiritul măsurilor amintite presupune și soluționarea unitară, în același spirit, a unor probleme care sînt încă controversate în teoria și practica contractelor economice.

Una dintre aceste probleme este aceea a raporturilor juridice care se stabilesc între centrală și întreprinderile subordonate în situația contractelor economice de aprovizionare tehnico-materială și de desfacere încheiate de prima cu o terță persoană juridică, în folosul acestora. Aceste contracte economice se derulează de către întreprinderile subordonate, pe baza specificațiilor primite de la centrală, iar drepturile și obligațiile care iau naștere pe numele centralei se produc în patrimoniul întreprinderilor subordonate. Unde se vor răsfrînge însă consecințele pozitive sau negative ale răspunderii patrimoniale rezultate din contractele astfel încheiate ? După părerea mea, contractul încheiat de centrală cu terța unitate economică se face în cadrul unor raporturi de mandat fără reprezentare stabilite între centrală și unitatea în subordine. Această soluție este întemeiată pe principiile autogestiunii și autofinanțării care dictează ca efectele patrimoniale ale răspunderii decurgînd din contractul economic încheiat de centrală, în folosul, dar nu în numele întreprinderii în subordine, să se reflecte atît în patrimoniul centralei cît și al întreprinderii în subordine, în funcție de culpa fiecăreia ori de prejudiciul încercat de una sau de cealaltă. De aceea, ea ar trebui să fie legiferată.

Întărirea disciplinei de plan și contractuale pe toate treptele organizatorice reclamă îmbunătățirea activității de soluționare a litigiilor patrimoniale dintre unitățile socialiste. După cum s-a relevat în cercetările întreprinse de specialiști în materie, nu puține litigii patrimoniale dintre unitățile socialiste se rezolvă, în cadrul arbitrajelor ministeriale, pe bază de dispoziții administrative, cu ignorarea drepturilor și intereselor legitime recunoscute de lege organizațiilor economice. Astfel, arbitrajul din cadrul unui minister a redus penalitățile de întîrziere cuvenite beneficiarilor cu procente mergînd pînă la 90%. Promovarea principiilor autogestionării și autofinanțării necesită lichidarea unor asemenea practici ilegale și antieconomice. De aceea, sîntem de acord cu ideea formulată în literatura de specialitate ca litigiile care sînt astăzi de competența arbitrajelor ministeriale **să fie trecute în competența organelor din sistemul Arbitrajului de Stat și, în primul rînd, a arbitrajelor interjudețene.**

Trecerea la o nouă calitate în întreaga activitate economico-socială nu se poate înfăptui fără introducerea și generalizarea noilor cuceriri ale științei și tehnicii. În conformitate cu reglementările legale în vigoare, invențiile ai căror titulari de brevete sînt organizațiile socialiste pot fi folosite, fără încheierea unui contract de licență și cu titlu gratuit, de oricare altă organizație socialistă. Dacă caracterul legal al acestei licențe se justifică prin obligația asumată de stat de a valorifica invențiile în interesul întregii societăți, titlul gratuit cu care ea operează transmiterea dreptului de folosire a invenției realizată într-o unitate socialistă de alte unități de acest fel nu ne apare a fi stimulator pentru valorificarea unor posibilități proprii de creație tehnico-științifică. Principiile autogestionării și autofinanțării postulează ca toate raporturile economico-juridice dintre unitățile socialiste să se facă cu titlu oneros. Folosirea contra plată a invenției al cărei titular este o organizație socialistă de către o alta este singura care corespunde acelui nou indicator de bază, valoarea producției nete, indicator ce cuprinde, ca unul din elementele principale, cheltuielile efectuate pentru creația tehnico-științifică. Propunem modificarea în acest sens a reglementării legale menționate, cu care prilej urmează a se stabili și modalitatea de fixare a prețului invenției.

Reafirmarea cu vigoare a principiului integrării activităților de comerț exterior cu producția și a corolarului său firesc, răspunderea nemijlocită a unităților producătoare pentru îndeplinirea sarcinilor de export, import și cooperarea economică internațională presupune perfecționarea cadrului legal al contractelor economice de comerț exterior și, în special, al contractului economic de comerț exterior pe bază de comision, precum și a contractelor de cooperare în vederea realizării de ansambluri industriale destinate exportului. Paralel cu aceasta și corespunzător specificului raporturilor economico-juridice cu străinătatea se va elabora o reglementare adecvată a contractelor comerciale internaționale. Dezvoltarea considerabilă a raporturilor economice cu străinătatea ale întreprinderilor române necesită și legiferarea normelor conflictuale, adică a normelor care stabilesc legea competentă să guverneze aceste raporturi. Pe planul tehnicii legislative soluția cea mai indicată ar fi, astfel cum ne-o demonstrează propria noastră experiență și dreptul comparat, elaborarea și adoptarea unei legi române de drept internațional privat și de procedură civilă internațională.

Promovarea principiilor autoconducerii muncitorești, avînd ca temelie autogestiunea și autofinanțarea, are drept consecință nu numai sporirea atribuțiilor, dar și a răspunderilor organelor de conducere colectivă ale tuturor unităților economice socialiste. Aceasta este valabil și pentru răspunderea patrimonială a membrilor organelor de conducere colectivă. Căci, răspunderea patrimonială nu este cu adevărat răspundere dacă sancționarea se aplică averii statului și nu celor vinovați de greșeli în adoptarea deciziilor economice. Problema naturii juridice a acestei răspunderi patrimoniale a persoanelor ce compun organele de conducere colectivă este viu discutată, într-o teză susținîndu-se că este o răspundere civilă reglementată de legea persoanelor juridice, în altă teză că este o răspundere materială — adică de drept al muncii, iar într-o teză intermediară, pentru membrii organului de conducere colectivă încadrați în muncă în unitatea respectivă — o răspundere de drept al muncii, iar pentru ceilalți — o răspundere de drept civil. În ce ne privește considerăm ca întemeiată, mai ales în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar, teza răspunderii de drept civil a membrilor organelor de conducere colectivă pentru prejudiciile aduse prin fapta lor ilicită și culpabilă unității economice socialiste. Una este răspunderea strungarului sau frezorului cînd lucrează cu mașina, îndeplinindu-și obligațiile asumate prin contractul de muncă, alta trebuie să fie răspunderea aceluiași strungar sau frezor în calitatea sa de membru al organului de conducere colectivă. În socialism, răspunderea celor de la conducere este mai mare decît a celorlalți oameni ai muncii. Teza pe care o sprijinim permite păstrarea răspunderii patrimoniale a membrilor organelor de conducere colectivă în limitele sale firești, normele legale în materie dispunînd aprecierea culpei acestora, în concret, în raport cu posibilitățile de prevedere a consecințelor deciziilor economice adoptate.

Dezbatere consemnată de
Maria IONIȚĂ

CREŞTEREA GRADULUI DE VALORIFICARE A LEMNULUI

PRINCIPALUL produs ce se realizează la întreprinderea „23 August" din Tg. Mureş este mobilierul din lemn. Prin intrarea în funcţiune, în acest an, a unei noi secţii, producţia de mobilă creşte faţă de 1977 cu 18% din totalul producţiei industriale a unităţii respective. Mobila de artă — sortiment de mare eficienţă economică — a căpătat an de an o pondere din ce în ce mai însemnată, astfel că în 1978 ea reprezintă peste 56% din totalul producţiei. De remarcat totodată faptul că aproape întreaga producţie de mobilă (97%) este destinată exportului.

Pentru realizarea celor peste 63 mii garnituri (convenţionale) de mobilă prevăzute în plan, întreprinderea utilizează o gamă foarte largă de materii prime şi materiale, un loc de seamă ocupîndu-l, bineînţeles, lemnul. Prin prisma rezultatelor obţinute în anul trecut se poate spune că întreprinderea acordă o atenţie deosebită gospodăririi lemnului în toate fazele de lucru. Dovadă în acest sens sînt **economiile înregistrate :** peste 500 mc la cherestea răşinoase, aproape 300 mc cherestea stejar, circa70 mc cherestea diverse specii, PFL etc. O reflectare sintetică a acestor preocupări este redată de **indicele de valorificare a masei lemnoase în mobilă**, al cărui nivel creşte de la 4 034 lei/mc în 1977, la 4 130 lei/mc în 1978.

Trebuie însă remarcat faptul că prin ceea ce s-a obţinut pînă acum, nu au fost epuizate nici pe departe posibilităţile care există în întreprindere pentru reducerea, în continuare, a consumurilor de materiale lemnoase. Analiza modului în care aceste posibilităţi se pot transforma în realitate face obiectul articolului de faţă.

Sporirea coeficientului de utilizare a masei lemnoase

REZULTATELE măsurilor luate pe linia economisirii şi gospodăririi judicioase a lemnului, în cazul producţiei de mobilă în care intervin schimbări în structura sortimentală, se reflectă corect şi pregnant în dinamica coeficienţilor de utilizare ; de aceea, ne vom opri atenţia mai ales asupra acestora. O scurtă referire la capacitatea de exprimare a coeficienţilor de utilizare n-ar fi, credem, lipsită de interes.

În procesul transformării lemnului în piese de mobilă, acesta suferă o serie de prelucrări mecanice succesive ca : secţionare la lungime şi lăţime, geluire pe 1, 2, 3 sau 4 feţe, frezare în diverse profile, sculptare, strunjire, găurire, şlefuire. Fiecare reper de lemn are, înaintea operaţiilor de prelucrare, un volum iniţial brut, iar după suita de prelucrări — un volum diminuat, volumul net. Raportul matematic al celor două volume îi reprezintă coeficienţii de utilizare, care sînt întotdeauna subunitari. Cu cît pierderile de croire şi prelucrare sînt mai mici, cu atît coeficienţii de utilizare sînt mai apropiaţi de 1. O imagine globală a nivelului la care sînt planificaţi coeficienţii de utilizare în 1978 la I.P.L. „23 August" ne este dată de graficul nr. 1. De la bun început se desprinde constatarea că sortimentele de lemn sub formă de plăci (panel, placaj, PAL, PFL) au pierderi în limite rezonabile (circa 10%), localizate îndeosebi la operaţiile de croire a pieselor. Faţă de realizările anului trecut, coeficienţii de utilizare la panel şi placaj au în 1978 creşteri sensibile: 10,5% şi respectiv 4,5%, dar la PAL şi PFL întreprinderea nu a prevăzut nici o scădere a consumurilor. Să se fi epuizat oare toate posibilităţile de valorificare mai bună a acestor sortimente ? **Creşterea numai cu 1% a coeficientului de utilizare la PAL şi PFL ar duce la o economie de peste 50 tone plăci, ceea ce nu ar fi de neglijat.**

La cherestea, coeficienţii de utilizare au fost întotdeauna mai mici decît la plăci, deoarece scîndurile, dulapii sau bulzii se prezintă mult mai puţin omogene din punct de vedere calitativ. Obişnuitele defecte naturale (noduri, gelivuri, crăpături etc.) trebuiesc eliminate prin croire, iar supradimensiunile — prin prelucrări mecanice. La cherestea sînt deci în mod obiectiv pierderi mai mari ca la plăci. Să vedem la ce nivele se situează aceste pierderi ? La cherestea de răşinoase şi cherestea de fag pentru mobilă, pierderile sînt cuprinse între 34% şi 64% (graficul nr. 1), apropiate de cele medii pe întreaga centrală de resort. Dealtfel, pentru 1978 coeficienţii de utilizare pentru aceste două cherestele sînt îmbunătăţiţi faţă de realizările din 1977 între 0,2% şi 5,5% (graficul nr. 2).

La cheresteaua din stejar şi alte specii foioase coeficienţii de utilizare planificaţi indică pierderi îngrijorător de mari, mergînd pînă la 73%. **Dacă se are în vedere faptul că pentru obţinerea unui metru cub de cherestea de stejar, de exemplu, se utilizează cca. 1,8 mc buşteni, rezultă că din 10 mc**

Graficul nr. 1

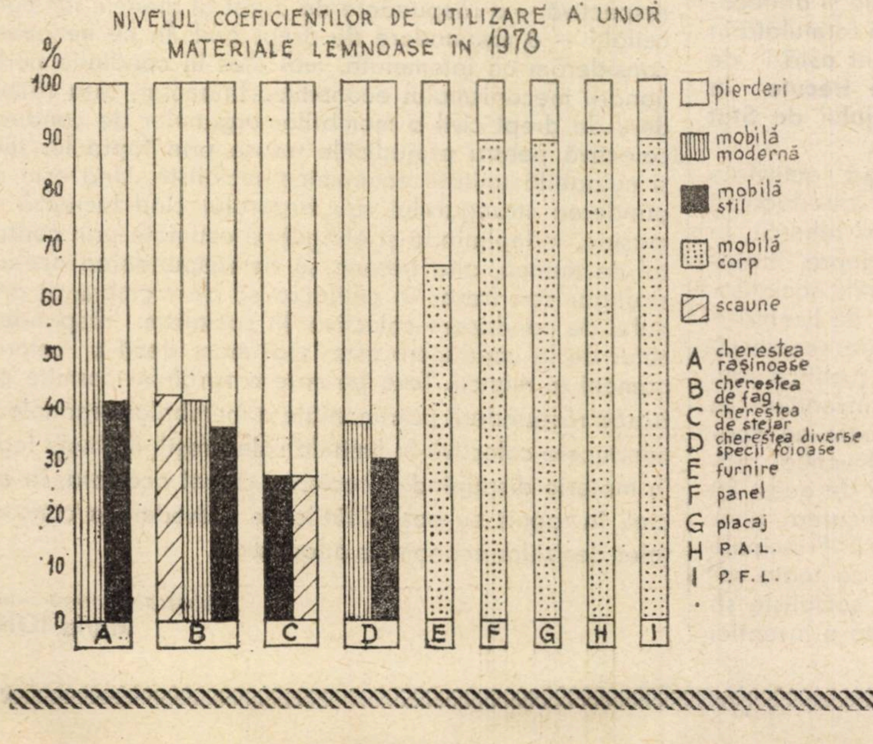

Petre CIOCLU
C. S. P.

(*Continuare în pag. 14*)

PREMISE ECONOMICE ALE INDUSTRIALIZĂRII SERVICIILOR PRESTATE POPULAȚIEI

PRINTRE SECTOARELE ECONOMIEI care urmează să se dezvolte impetuos în actualul cincinal se numără și cel al serviciilor. Potrivit Programului privind măsurile suplimentare de dezvoltare economică-socială a României pînă în 1980 se prevede o creștere a prestărilor de servicii către populație, la sfîrșitul perioadei, cu 75,3% față de 1975, cifră ce va devansa pe cea a creșterii desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist în aceeași perioadă — de 52,1% și pe cea a venitului național — de 69%. Prin dezvoltarea rapidă a acestui sector se urmărește satisfacerea mai bună a cererii populației.

Între principalii prestatori de servicii către populație se situează pe locul întîi, ca pondere valorică la nivelul anului 1975, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor — 30%, prin serviciile de poștă, telefon, transporturi de călători (feroviare, navale, auto) ; locul doi îl dețin consiliile populare — 27%, prin prestările unităților proprii (curățătorii și vopsitorii chimice, gospodărie comunală și locativă, service auto), iar locul trei, cu 19,5%, cooperația meșteșugărească. Cooperația de consum, ca important prestator de servicii în mediul rural, se situează pe locul șase — cu 3,8%, după Ministerul Turismului și Ministerul Energiei Electrice.

Conform prevederilor Programului de dezvoltare a prestărilor de servicii către populație, la orizontul anului 1980 se va menține aceeași ierarhizare după ponderea în volumul total al serviciilor, cu unele creșteri ale turismului (de la 7,7% în 1975 la peste 11% în 1980), cooperației meșteșugărești (care va ajunge la 22%) și cooperației de consum (care va atinge 4,5%).

În analiza modului de îndeplinire a prevederilor programului o importanță deosebită se acordă **prestărilor cooperației meșteșugărești,** ca furnizor principal pentru 80% din totalul de profile de servicii pentru populație. Din această cauză, faptul că în primii doi ani ai acestui cincinal ritmul de creștere al prestărilor cooperației meșteșugărești a fost mult mai mic decît cel prevăzut prin plan se reflectă negativ asupra unei game largi de servicii. Spre exemplu, **Uniunea cooperativelor meșteșugărești metal-lemn-chimie-construcții din București,** care are 127 de profile, a realizat în primii doi ani ai cincinalului un ritm mediu de creștere de jumătate față de cel prevăzut în program.

Comparînd această situație a îndeplinirii planului cu structura cooperației meșteșugărești pe unități — din care mai mult de jumătate sînt axate pe producția de serie, circa un sfert sînt unități de servicii cu caracter personal (frizerie, coafură, închirieri de obiecte etc.) și mai puțin de 20% unități de reparații și întreținere — apare cu evidență necesitatea unei restructurări a activității pe unități în favoarea acestei ultime categorii, deficitară în raport cu cererea populației.

Printre cauzele care au condus la această structură, așa cum arătam și cu alt prilej, este faptul că productivitatea muncii la producția de serie este, mai mare decît la prestările de servicii către populație (de ex. în medie cu 25% în cooperația meșteșugărească din București) astfel că restructurările în favoarea serviciilor de masă (de întreținere, reparații etc.) pot să afecteze nivelul unor indicatori.

În aceste condiții, desigur că una din soluțiile care apar ar fi creșterea productivității muncii în prestările de servicii la nivelul producției de serie. Cum s-ar putea realiza acest deziderat ? Acționînd în spiritul programului de dezvoltare a prestărilor de servicii către populație, care prevede concentrarea activității de reparații în ateliere mari, bine dotate tehnic, de înaltă productivitate, dezvoltarea prestărilor pe bază de abonament, care asigură eșalonarea uniformă a activității. S-ar crea astfel premisele industrializării acestei categorii de servicii. Argumente în favoarea acestui proces economic furnizează și evoluția înzestrării cu bunuri de folosință îndelungată a populației, tendința existentă azi pe plan mondial, de prelungire a duratei de utilizare a unor bunuri de consum (ca efect al crizei de energie și de materii prime în general), concepția modernă de dezvoltare urbană și de utilizare a bugetului de timp.

Să ne oprim, pe scurt, asupra acestor factori.

Creșterea numărului posesorilor de bunuri de folosință îndelungată

PREVEDERILE DE PLAN indică, la nivelul anului 1980, creșteri importante ale gradului de dotare a populației : la aparate de radio cu 23%, la televizoare cu 34,8%, la frigidere cu 58,1%, la mașini de spălat cu 28,5%, la autoturisme de oraș cu 86,7% — creșteri care vor amplifica cerințele față de producători pentru efectuarea service-ului la aceste bunuri. Spre exemplu, în București gradul de dotare cu frigidere, televizoare, aparate de radio este chiar și în prezent de 70—80% din familii.

Se impune, în aceste condiții, ca producătorii de bunuri de folosință îndelungată să privească cu multă responsabilitate obligațiile ce le revin pe linie de service, care — în concepția actuală asupra mărcii de calitate — vizează în primul rînd prestigiul întreprinderii producătoare. Cedarea prin contract a obligației de service cooperației meșteșugărești sau unităților consiliilor populare nu-l scutește pe producător de răspunderea pentru fiabilitatea produselor sale, impune totodată un control exigent asupra subcontractantului privind calitatea prestațiilor desfășurate, acordarea de asistență tehnică în organizarea service-ului, asigurarea pieselor de schimb.

În același timp, trebuie considerată posibilitatea sporirii producției de mărfuri ce substituie o serie de servicii : semipreparatele culinare, mașinile de spălat cu program etc., ca și dezvoltarea rețelei de magazine „fă tu însuți" (un exemplu pozitiv oferă în acest sens comerțul din municipiul Tg. Mureș). Prin asigurarea unei game largi de materiale pentru decorațiuni interioare, de elemente de mobilier modulate, care să fie montate în locuințe potrivit spațiului și gustului cumpărătorului, de unelte și scule pentru diverse operațiuni, de materiale de construcție diverse, s-ar contribui la diminuarea presiunii asupra unor categorii de servicii, dezvoltîndu-se în același timp efectuarea unor lucrări în propria locuință, de către cetățenii înșiși, ca o modalitate de petrecere utilă a timpului liber. Ar fi, de asemenea, salutară inițiativa publicării unor ghiduri practice, scheme de reparatii, care să îndrume aceste activități practice.

Concepția de urbanizare

ARGUMENTE pentru industrializarea serviciilor furnizează și necesitatea de a se corela extinderea acestui sector cu concepția de urbanizare avansată ce caracterizează dezvoltarea din ultimii ani a multor centre importante ale țării. Este vorba de realizarea unor zone complet noi, uneori adevărate centre urbane „satelit", cu zeci de mii de locuitori, care au un acces dificil la rețeaua de servicii preexistentă. Dacă luăm spre exemplu, Capitala, unde din totalul rețelei de servicii 50% se află în zona centrală, 30% în zona semicentrală și 20% în celelalte zone, vedem că această structură nu mai corespunde cu distribuția spațială a populației și, respectiv, cu distribuția în spațiu a puterii de cumpărare.

Locuințele tip bloc fac ca sfera economiei casnice să fie necesarmente mai restrînsă, oferind în schimb condiții optime pentru organizarea unei producții de servicii cu caracter de masă, de tip industrial.

În acest sens, programul de dezvoltare a prestărilor de servicii recomandă dezvoltarea sistemului de prestări de servicii pe bază de abonament (lunar sau trimestrial) pentru activități ca : spălat, curățat, călcat, executarea de mici reparații, întreținerea și repararea autoturismelor personale, servicii gospodărești la domiciliu etc., precum și a unor servicii comerciale (aprovizionarea cu lapte, de la case de comenzi comerciale), care constituie premise ale trecerii la un mod nou, mai eficient din punct de vedere economic și social, de organizare a serviciilor.

Economii în bugetul de timp al populației

OBIECTIV PRIORITAR al actualei etape de dezvoltare a țării, creșterea productivității muncii este strîns legată de modul de utilizare a bugetului de timp liber al populației. Amplul proces de restructurare profesională prin care trece aceasta, ca urmare a mutațiilor profunde intervenite în structura pe ramuri a economiei, în favoarea industriei, a impus creșterea preocupărilor individuale și colective pentru pregătirea permanentă. De asemenea, trecerea la reducerea săptămînii de lucru vizează în primul rînd dezvoltarea multilaterală a personalității umane, prin orientarea utilizării timpului liber în mod prioritar spre activități instructive, spre turismul recreativ, cultural etc.

Analiza bugetului de timp al populației evidențiază că pentru o serie de servicii de cerere curentă fondul de timp afectat este mult prea mare, în special în cazul populației din unele cartiere noi.

În economisirea timpului cetățeanului s-ar putea porni de la o concepție de amplasare a rețelei cît mai apropiată de dispersia în spațiu a locuințelor și de frecvența utilizării lor. O încercare de clasificare a serviciilor după legea lui Pareto (metoda A, B, C) evidențiază existența unor servicii de cerere curentă (de ex. furnizarea unor produse alimentare și de altă natură, spălătorie, curățătorie, reparații etc.) care trebuie aduse la domiciliul cetățeanului, servicii de cerere periodică, (ex. reparații aparate electrocasnice) ce trebuie aduse cît mai aproape de domiciliu și servicii de cerere mai rară (cum ar fi repararea instrumentelor muzicale, a articolelor de pescuit etc.) care pot fi amplasate la o distanță mai mare de domiciliu. Aplicarea acestei concepții de dezvoltare a rețelei conduce la economie de timp pentru cetățeni, prin preluarea la domiciliu a comenzilor și executarea lor centralizată în ateliere mari, cu un randament înalt.

Preluarea prin dispecerat a comenzilor ar duce la creșterea substanțială a elasticității rețelei față de cerere, la diminuarea necesarului de spații pentru ateliere, la creșterea calității serviciului oferit populației. O altă posibilitate de economisire a spațiilor ar fi realizarea de unități de prestări cu profil mixt, de genul oficiilor mixte P.T.T.R. și agenție C.F.R. sub același acoperiș. În sfîrșit, dezvoltarea rețelei prin ateliere-tip, sub forma de elemente spațiale prefabricate, amovibile, care să fie amplasate independent în zonele cele mai solicitate, ar contribui de asemenea la apropierea ofertei de cerere, la economisirea timpului populației.

Economia de materii prime și energie

DIFICULTĂȚILE în asigurarea întreținerii și reparației bunurilor de folosință îndelungată conduc la micșorarea duratei de utilizare a acestora, la scoaterea lor prematură din funcțiune, ceea ce înseamnă pentru economia națională o irosire de materii prime, energie, muncă vie, uneori fonduri valutare suplimentare pentru mărfuri din import. În același timp sînt aduse prejudicii utilizatorilor, care nu le pot exploata conform destinației și se reduce corespunzător capacitatea economiei de a crește gradul de înzestrare a populației cu bunuri de folosință îndelungată.

dr. Ioan GEORGESCU

(Continuare în pag. 32)

Tîrgul internațional de primăvară — TIBCO

Salonul internațional al chimiei

CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA COLABORĂRII ȘI COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

CA EXPRESIE pe planul relațiilor economice externe a importantelor realizări obținute în dezvoltarea sa economică, în industrializarea socialistă, România și-a lărgit continuu participarea la diviziunea internațională a muncii. Astfel, volumul comerțului exterior era la 1 ianuarie 1977 de 22 de ori mai mare decît în 1950. Ritmul de creștere mediu anual al comerțului exterior al țării noastre este de 15 la sută, superior celui înregistrat de comerțul mondial – 10 la sută. În același timp structura ofertei de export s-a reorientat treptat spre produse industriale prelucrate. În prezent, peste 50 la sută din exportul țării este constituit din mașini și echipamente industriale, produse chimice și bunuri industriale de consum, grupe care în 1950 aveau o pondere de numai 7,2 la sută în volumul total al exporturilor țării. Consecventă politicii sale de dezvoltare a relațiilor economice cu toate statele lumii, România a încheiat acorduri de colaborare economică sau alte asemenea înțelegeri cu circa 140 de țări.

În contextul acestei dezvoltări dinamice a comerțului exterior, manifestările expoziționale internaționale găzduite de țara noastră au menirea de a-și aduce un important aport pe linia prezentării potențialului economic sporit și diversificat, de la un an la altul, care stă la baza ofertei românești de comerț și cooperare internațională. În același scop țara noastră are participări oficiale la circa 40 de tîrguri în expoziții internaționale, din cele mai diferite colțuri ale lumii.

Tîrgurile și expozițiile internaționale găzduite de capitala țării noastre, beneficiind de un complex expozițional modern, la nivelul marilor centre expoziționale europene : Brno, Köln, Leipzig, Paris, și-a cîștigat de la o ediție la alta o tot mai largă participare. Astfel, numărul țărilor reprezentate la TIBCO a crescut de la 16 în 1974, la 21 în 1976 și 28 în 1978. În același timp numărul participărilor oficiale – care reflectă atenția acordată prezenței la tîrg – a crescut de la 10 în 1974 la 13 în 1976 și 17 în 1978. În creștere de la o ediție la alta este și numărul de vizitatori, ca și al oamenilor de afaceri, și specialiștilor veniți din țară și de peste hotare. Corolarul acestor creșteri îl reprezintă dinamica tranzacțiilor comerciale în cadrul TIBCO, care au înregistrat o dublare de la o ediție la alta – în 1976, spre exemplu s-a realizat un volum al tranzacțiilor (import+export) de 4 ori mai mare ca la ediția 1974. Pentru anul 1978 nu deținem încă date complete pentru a face comparații, însă atît participarea românească, prin cele 23 de întreprinderi de comerț exterior, ca și cele 500 de firme străine, multe bucurîndu-se de un bine cunoscut prestigiu internațional, oferă premisele unor activități comerciale intense.

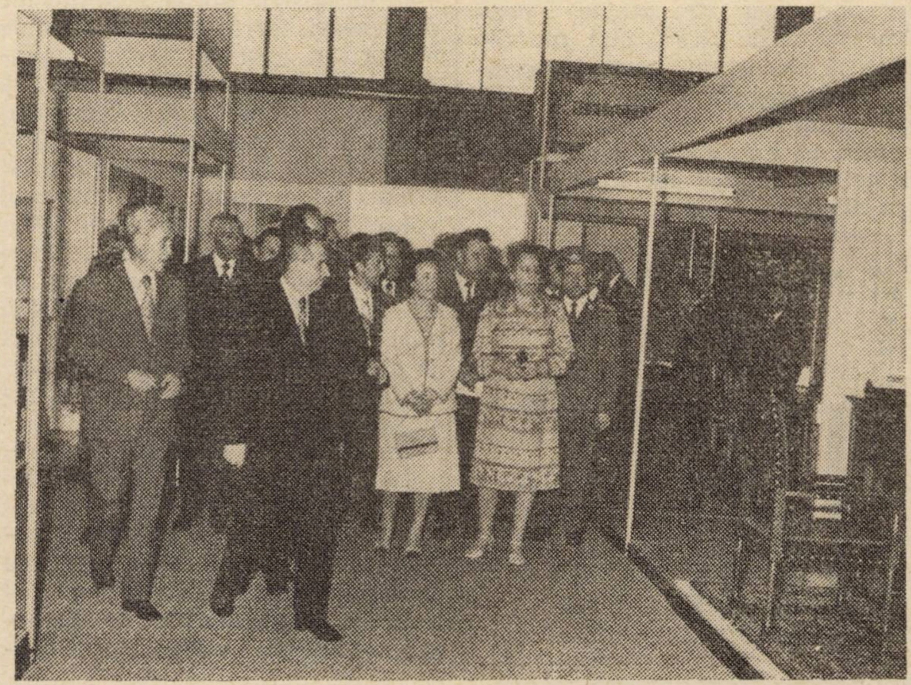

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat în timpul vizitării tîrgului.

Nota caracteristică a participării românești o constituie capacitatea de a prezenta, de la o ediție la alta, domenii și chiar subramuri industriale noi, cu un nivel tehnic și o gamă de fabricație impresionante. Un exemplu îl oferă la ediția din acest an a TIBCO, gama utilajelor românești pentru industria ușoară cum ar fi : noile tipuri de mașini pentru prelucrarea bumbacului, inului și cînepei, de concepție românească, realizate de specialiștii uzinei Unirea din Cluj-Napoca ; instalațiile și capacitățile industriale complete, proiectate de Institutul de proiectări tehnologii pentru industria ușoară (I.P.I.U.), pe baza unor tehnologii originale, care au obținut numeroase diplome la saloanele internaționale de invenții.

În standurile întreprinderilor de comerț exterior „Electronum" pe lîngă gama largă de aparate de radio și televizoare moderne, produse ale celor două întreprinderi de profil „Electronica" și „Tehnoton", sînt prezentate instalații de radiocomunicații maritime, aparatură electronică medicală, tranzistori și circuite imprimate, miezuri de ferită cu calități deosebite, aparatură electronică de măsură și control, reprezentînd noi direcții și preocupări în electronica românească.

În domeniul petrochimiei, ramură cu veche tradiție a industriei noastre, la Salonul internațional de chimie se prezintă, alături de machetele obiectivelor construite de întreprinderile românești, în 3 continente, ultimele instalații și echipamente de concepție originală, realizate de Centrala industrială de utilaj chimic și rafinării și Centrala de utilaje piese schimb din industria chimică : variate genuri de echipamente și aparatură, instrumente de măsură și control pentru mediu corosiv, pentru temperaturi și presiuni mari, echipamente de automatizare, sisteme de calculatoare de proces și miniproces.

Interesul stîrnit de oferta românească la ediția din acest an a TIBCO și Salonului Internațional al Chimiei, se reflectă și prin contractele încheiate încă din primele zile de întreprinderile industriei ușoare Confex, Arpimex, Românoexport, Romsit pentru export în : Austria, Franța, R.F.G., Olanda, S.U.A., de întreprinderile chimiei Chimimportexport, Danubiana, Petrolexport pentru export în : Anglia, Canada, Elveția, Italia, Japonia, Spania, Sri Lanka, Turcia, Tailanda, de întreprinderile Electroexportimport, Electronum, Mașiniexportimport, Tehnoimportexport pentru export în : Austrialia, Japonia, Kuweit, S.U.A., de Tehnoforest, Vitrocim pentru export în Arabia Saudită, Kuweit.

I. G.

Valorificarea lemnului

(Urmare din pag. 10)

masă lemnoasă (volum net) **de cea mai bună calitate, doar 1,5 mc se regăsește în mobilă sau scaune restul reprezentînd deșeuri, rumeguș, talaș și pierderi.** Faptul că pentru anul 1978 coeficienții de utilizare la această cherestea sînt puternic dinamizați față de realizările anului 1977 (la cherestea diverse specii cu 17,3% cu 7,9% la mobilă modernă, la cherestea de stejar pentru scaune cu 16,5% etc), nu trebuie să constituie pentru specialiștii întreprinderii un motiv de automulțumire și autoliniștire, pentru că există încă destul cîmp de acțiune pentru inițiative și pentru măsuri menite să salte în mod substanțial nivelul coeficienților de utilizare.

Graficul nr. 2

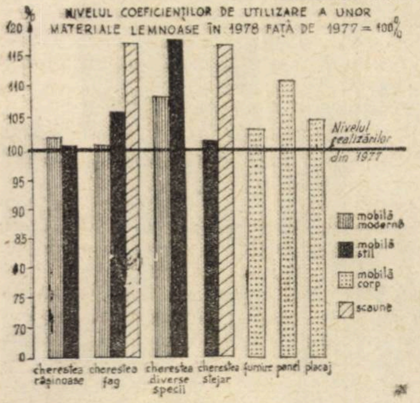

Eficiența valorificării maxime a deșeurilor

ÎN URMA CROIRII și prelucrării mecanice și manuale a tuturor sortimentelor de lemn cu care este aprovizionată întreprinderea pentru producția de mobilă și pentru ambalaje, rezultă cantități însemnate de deșeuri (capete, margini, șipci, așchii, talaș, rumeguș, praf de lemn etc.). În 1977 s-au înregistrat aproape 20 mii mc de deșeuri, iar în 1978 se prevede o cantitate sporită. Trebuie menționat faptul că o parte însemnată din aceste deșeuri pot fi industrializate, fie în producția de plăci (PAL, PFL), fie în producția unor bunuri de consum. Din întregul volum de deșeuri realizate în 1977, întreprinderea a expediat fabricilor de plăci doar 332 mc, ceea ce este cu totul sub posibilități. Nici chiar cantitatea de 600 mc trecută în plan pe 1978 nu exprimă posibilitățile reale pe care le are întreprinderea.

În problema economisirii lemnului, a valorificării lui cît mai depline, ministerul de resort a inițiat în ultimii ani **o acțiune de cooperare între marii consumatori de produse lemnoase pentru mobilă și unitățile producătoare de asemenea sortimente.** Avantajele utilizării semifabricatelor livrate la dimensiuni foarte apropiate de cele finale ale reperelor din mobilă rezultă din faptul că, prin croirea centralizată, în masă, a pieselor comandate de diverși beneficiari, se diminuează cantitatea de deșeuri, se reduc cheltuielile de transport și manipulare, se utilizează mai deplin capacitatea uscătoriilor de lemn, crește eficiența generală a prelucrării lemnului.

Întreprinderea se încadrează din ce în ce mai ferm în această acțiune în calitatea sa de beneficiar, consumînd anual cantități crescînde de semifabricate. Astfel, în 1978 va utiliza 4 500 mc semifabricate din cherestea de stejar (de peste 3 ori mai mult decît în 1977), 1 400 mc semifabricate din cherestea de fag (de peste 3 ori mai mult față de 1977), 300 mii mp PAL (de peste 4 ori mai mult ca în 1977), 1 000 mc semifabricate din cherestea de rășinoase (de 1,7 ori mai mult ca în 1977), 200 mc semifabricate din cherestea diverse specii (nimic în anul 1977) etc.

Există încă posibilități de dezvoltare a cooperării întreprinderii pentru primirea unor cantități mai mari de spătare pentru scaune, elemente pentru sertare, ceea ce nu poate să nu influențeze favorabil economia de lemn, productivitatea muncii și utilizarea mai bună a spațiilor de producție.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Diminuarea normelor de consum de energie

ÎN ANUL care a trecut, Întreprinderea de prelucrare a lemnului „23 August"-Tg Mureș a obținut rezultate importante în acțiunea de reducere a consumului de energie electrică și de combustibil. Economiile realizate față de cotele planificate au însumat la energie electrică peste 300 MWh, iar la gaze naturale peste 200 mii mc. Volumul cel mai însemnat al economiilor se localizează la producția de mobilă — produsul principal al întreprinderii — dar economii au fost obținute și la celelalte produse (mașini, utilaje, piese de schimb, ambalaje, energie termică în centrală proprie etc.).

Pentru 1978, întreprinderea are sarcini de reducere în continuare a consumului energetic (graficul). Pentru realizarea întocmai a acestor sarcini, specialiștii au întocmit un plan de măsuri care are în vedere atît reducerea consumului tehnologic, cît și a celui de interes general. O sursă importantă de economii a fost identificată în activitatea uscătoriilor de cherestea, la care s-au prevăzut măsuri ce vizează mai buna utilizare a spațiilor de uscare prin : perfecționarea regimului de uscare, stivuirea corectă a cherestelelor pe cărucioare, asigurarea gabaritului maxim al stivelor — corelat cu gabaritul camerelor de uscare etc.

Pentru evitarea risipei, a consumurilor inutile, au fost prevăzute, de asemenea ,unele măsuri organizatorice eficace. Astfel, pentru a se evita lucrul în suprasarcină al motoarelor de la mașinile de prelucrat lemnul, s-a prevăzut ca ascuțirea sculelor tăietoare să se facă cît mai corect și schimbarea lor la timp, iar pentru eliminarea pierderilor la transportul energiei electrice s-a preconizat înlocuirea cablurilor suprasolicitate și uzate. Alte măsuri, care nu implică cheltuieli, se referă la verificarea și menținerea în stare corectă de funcționare a instalațiilor de aburi, aer comprimat, apă potabilă, întocmirea și afișarea la punctele de comandă a programelor de funcționare a ventilatoarelor și exhaustoarelor. Măsuri deosebite au fost stabilite și în privința dotării mașinilor și instalațiilor cu dispozitive speciale, care să conducă la reducerea consumului de energie, cum ar fi : limitatoarele de mers în gol, șuberele de închidere a găurilor de aspirație ș.a. Economiile preliminate a se obține în 1978 prin reducerea normelor de consum față de realizările din 1977 se ridică la circa 1 300 MWh energie electrică și 380 mii mc gaz metan.

Reducerea normelor de consum de energie electrică și combustibili la I.P.L. „23 August" — Tg. Mureș, în 1978 față de 1977 = 100%

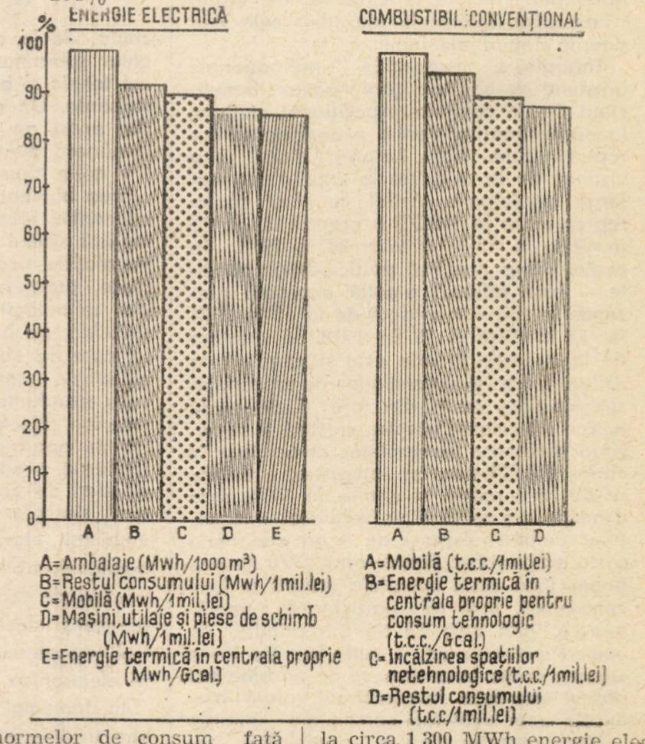

CONDUCERE·ORGANIZARE

O ABORDARE ŞTIINŢIFICĂ A CĂILOR DE CREŞTERE A PRODUCTIVITĂŢII MUNCII

— METODOLOGIA MODELĂRII STRUCTURALE CA INSTRUMENT DE FUNDAMENTARE A DECIZIILOR DE CONDUCERE —

PROBLEMELE socio-economice împărtăşesc în comun aspecte legate de complexitate, de scara problemelor ce trebuie soluţionate (nivel naţional, ramură, centrală industrială, unitate economică), precum şi de necesitatea ordonării ierarhice a activităţilor şi a acţiunilor care conduc la îndeplinirea obiectivelor propuse.

Un exemplu semnificativ de obiectiv tehnico-economic complex, la nivelul ramurii producerii de energie electrică şi termică, îl constituie creşterea productivităţii muncii, care implică o multitudine de căi şi modalităţi specifice de abordare. În condiţiile limitării resurselor energetice primare şi de forţă de muncă, apare necesitatea alocării optime a resurselor, necesitatea ierarhizării activităţilor şi strategiilor care concură la realizarea acestui obiectiv. Articolul de faţă nu-şi propune să prezinte multitudinea căilor şi a mijloacelor de creştere a productivităţii muncii în energetică ; ele au fost abordate în /1/.

Dorim însă ca, o dată ce aceste căi sînt complet identificate şi bine definite prin consultarea diverşilor specialişti, să fie astfel ordonate, încît să dea o imagine clară pentru o acţiune de fundamentare a deciziilor de conducere.

O metodologie adecvată de ierarhizare a căilor de creştere a productivităţii muncii trebuie să ţină seama de caracteristicile procesului decizional prescrise de cadrul socio-economic al economiei noastre :

a) necesitatea unei rezolvări de echipă a problemelor practice specifice ;

b) multitudinea elementelor ce definesc problema creşterii productivităţii muncii, ca şi a relaţiilor dintre căile de bază ce duc la realizarea obiectivului ales ;

c) participarea organizaţiilor şi persoanelor la luarea deciziilor şi la urmărirea îndeplinirii acestora ;

d) intervenţia unor judecăţi de valoare în acţiunile decizionale.

Adeseori, prezentarea elementelor unui proces de decizie într-o formă ierarhică se face în mod intuitiv, ţinînd seama doar de experienţa şi capacitatea de sinteză a celor implicaţi în procesul conducerii. Apar însă şi aspecte subiective, care conduc uneori la impunerea unor restricţii inutile în cadrul activităţilor de conducere, de optimizare şi de armonizare a acestora /2/.

Simplificările care se adoptă uneori în structurarea problemelor complexe de decizie pot impieta asupra ierarhizării corecte a căilor şi strategiilor de acţiune în promovarea şi creşterea productivităţii muncii.

ÎN SCOPUL de a face faţă paradigmelor enunţate mai sus, este necesar ca echipa care urmează să decidă asupra ierarhizării căilor şi mijloacelor de atingere a obiectivului să fie înzestrată cu o metodologie adecvată, care să-i furnizeze elemente raţionale, prin intermediul modelării matematice. Metodologia este elaborată în afara echipei de decizie, aceasta urmînd să utilizeze intensiv calităţile şi performanţele practice ale modelului. Echipa de decizie furnizează direct datele structurii de bază a modelului matematic, iar la sfîrşit, interpretează extensiv rezultatele.

Prezenta metodologie a fost dezvoltată în cadrul unui contract de cercetare ştiinţifică între Institutul Politehnic Bucureşti şi ICEMENERG.

Modelarea structurală depăşeşte inconvenientul abordării bazate doar pe intuiţie şi experienţă ; ea utilizează metode şi modele matematice specifice (în special ale teoriei grafurilor), structurînd problemele de decizie şi obţinînd ierarhii în concordanţă cu esenţa problemei şi cu nivelul de competenţă şi decizie al celor implicaţi /3/.

O **ierarhie** se defineşte prin : elementele sistemului, relaţia lor contextuală şi relaţia lor de subordonare.

Identificarea **elementelor** (căile de creştere a productivităţii muncii) se realizează prin raportarea la o problemă concretă, cu un conţinut bine definit şi prin utilizarea unui limbaj clar şi care pătrunde în profunzimea problemei analizate.

Relaţia contextuală se precizează prin compararea directă a diferitelor elemente (căi), în scopul identificării corelaţiilor între perechile de elemente ce definesc problema.

Relaţia de subordonare este descrisă printr-o matrice specifică, a sistemului ; aceasta este o matrice pătratică binară (ale cărei elemente x_{ij} sînt 0 sau 1), conform următoarelor reguli :

1) $x_{ij} = 0$ pentru $i = j$;

2) $x_{ij} = 1$ dacă elementul (calea) i este subordonată elementului (căii) j; deoarece j nu este subordonat lui i, $x_{ij} = 0$;

3) dacă elementul i este subordonat lui j ($x_{ij} = 1$) şi elementul j este subordonat elementelor $k_1, k_2, \cdots, k_n$ ($x_{jk_1} = \cdots = x_{jh_n} = 1$), atunci elementul i este subordonat tuturor elementelor $k_1, \cdots, k_n$ (deci $x_{ik_1} = \cdots = x_{ik_n} = 1$)

— **tranzitivitatea** relaţiei de subordonare.

Identificarea elementelor (căilor de creştere a productivităţii muncii) comportă un studiu special, făcut de către specialiştii din domeniul respectiv (energetica).

Completarea matricii relaţiei contextuale a elementelor (căilor) se face prin interogarea aceloraşi specialişti, care, în sesiuni succesive, cad de acord asupra relaţiilor contextuale dintre perechile de elemente (căi).

Fazele principale ale procesului de modelare structurală (descrise în figura de mai jos) sînt următoarele :

- analiza de către specialişti a problemei, cu precizarea elementelor (căile de creştere), a relaţiei contextuale şi a interacţiunii între elemente (modelul mental) ;

- completarea **matricii de subordonare** corespunzătoare modelului ;

- **calculul matricii drumurilor,** care indică toate influenţele (directe şi indirecte) între elementele sistemului (căile de creştere) ;

- obţinerea **partiţiei pe elementele sistemului,** prin care se pun în evidenţă nivelele de subordonare ale căilor şi ciclurilor de elemente (căi care să se condiţioneze reciproc în cadrul aceluiaşi nivel) ;

- obţinerea **matricii condenşate,** prin eliminarea liniilor şi coloanelor din matricea drumurilor, corespunzătoare elementelor (căilor) ce se află în acelaşi ciclu. Ciclurile se înlocuiesc printr-un singur element ;

- asocierea unui **digraf ierarhic** matricii condensate ;

- obţinerea **matricii schelet,** care corespunde digrafului ierarhic cu un număr minim de arce (vezi etapa precedentă), care conservă legăturile cele mai directe între elemente (căi de creştere) ;

- asocierea unui digraf ierarhic matricii schelet ;

- obţinerea modelului structural ierarhizat interpretat, care vizualizează ierarhia finală căutată (a căilor de creştere a productivităţii muncii) ;

- dacă rezultatul nu este acceptabil, atunci se reiau etapele de mai sus, cu un model îmbunătăţit.

Dacă rezultatul este acceptabil, atunci ierarhizarea este terminată.

ÎN VEDEREA validării modelului de ierarhizare a căilor de creştere a productivităţii muncii (modelul structural)

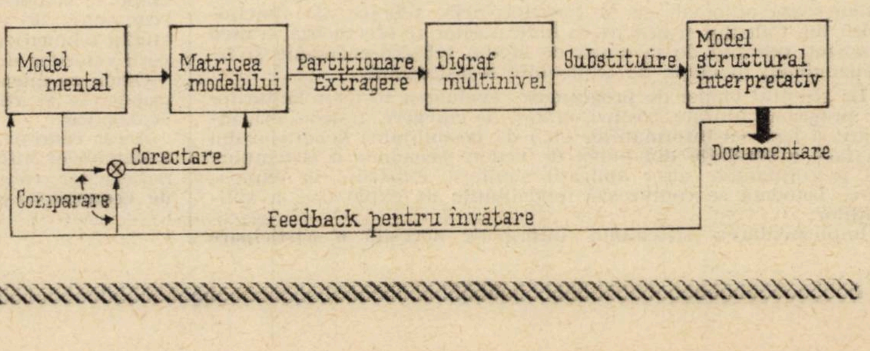

prezentat mai sus, s-a ales cazul activității de întreținere și reparații.

Hotărîm să ne limităm doar la căile cu caracter tehnico-economic și de organizare și dotare, și nu la cele privind forța de muncă.

Prin consultarea experților au fost identificate 8 elemente de bază, ce urmează să fie luate în studiu :

1. productivitatea muncii în activitatea de întreținere și reparații în ramura energetică ;
2. îmbunătățirea dotării cu dispozitive de măsurare pentru activitatea de reparații ;
3. ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor specifice ;
4. optimizarea periodicității lucrărilor de întreținere și reparații ;
5. perfecționarea diagnosticului tehnic ;
6. pregătirea documentației tehnice pentru realizarea lucrărilor ;
7. asigurarea corespunzătoare cu piese de schimb ;
8. analiza comportării în exploatare.

Relația contextuală ce trebuie modelată este : influența căilor de creștere 2 — 8 asupra obiectivului 1.

Relația este descrisă de matricea influențelor necondiționate ale acestor căi, obținută de asemenea în sesiuni de lucru cu specialiștii în domeniu. Ea este următoarea :

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	0	0	0	1	0	0	0	0
2	1	0	0	0	1	0	0	0
3	1	0	0	0	0	0	0	0
4	1	0	1	0	0	0	1	0
5	0	0	0	1	0	0	1	1
6	0	0	0	0	0	0	1	0
7	1	0	0	0	0	0	0	0
8	0	0	0	1	1	0	0	0

Prin aplicarea modelării structurale, se obține următoarea ierarhizare a căilor alese de creștere a productivității muncii în activitatea de întreținere și reparații :

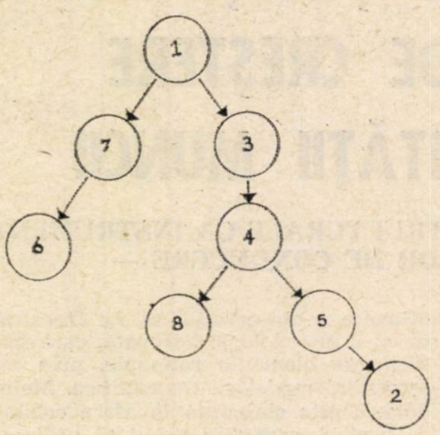

Dacă ierarhizarea obținută nu satisface unele cerințe esențiale ale specialiștilor, se trece la redefinirea elementelor și a relațiilor dintre acestea.

În cazul considerării unui număr mare de căi de creștere a productivității muncii (peste 10) și de relații contextuale, se impun, pe de o parte, utilizarea calculatorului electronic, iar pe de altă parte, găsirea unor metode de reducere a numărului de relații contextuale.

Dezvoltarea, cu ajutorul calculatorului, a unei matrici binare care reprezintă, în final, structura relațiilor între căile de creștere a productivității muncii are avantaje deosebite, printre care :

- permite o cuprindere a elementelor (căilor) tehnice cu cele de ordin economico-social într-o structură comună ;
- permite utilizarea de specialisti nematematicieni ;
- asigură consistența datelor furnizate prin verificarea respectării principiului tranzitivității ;
- transferă dificultățile de calcul asupra mașinii ;
- permite modularizarea modelului, care conduce la o lărgire a capacităților de interpretare a rezultatelor de către beneficiar.

Fie S sistemul inițial al căilor de creștere a productivității muncii și $(S_1, ..., S_K)$ mulțimea subsistemelor în care îl descompunem, ordinea lor de numerotare fiind oarecare. Presupunem că între aceste căi considerăm o anumită relație de contextualitate, modelată structural în termenii unei relații matematice R, dată prin matricea binară corespunzătoare, conform procedeelor descrise mai sus. Structura sistemului sau a subsistemelor se spune că este complet (parțial) definită în raport cu relația R, dacă matricea binară corespunzătoare este total (parțial) completată.

În cazul cînd numărul elementelor este foarte mare, se poate pleca de la o structură a sistemului parțial definită. Metoda de reducere a numărului de date inițiale constă în ordonarea căilor de creștere a productivității muncii într-un asemenea mod, încît să permită calcularea din datele inițiale a multora din datele ulterior necesare, utilizînd condiția de tranzitivitate. În acest scop, se definește o mulțime de subsisteme ale sistemului dat și se reduce problema la o dezvoltare a matricilor de interconectare a acestor subsisteme.

Metodologia modelării structurale, descrisă aici pe scurt, poate fi și a fost aplicată cu succes la structurarea și a altor sisteme complexe socio-economice sau de altă natură.

dr. ing. Adrian GHEORGHE
mat. Alexandru POPOVICI
Institutul politehnic București — colectivul de ingineria sistemelor și cibernetică industrială
mat. Emilia ALECSE
Universitatea București

/1/ M. Duma : „O abordare sistemică la nivel de ramură a problematicii productivității muncii“, „Revista economică“, nr. 10/1977.
/2/ A. V. Gheorghe, T.C. Ionescu : „Modelarea structurală și decizia în sistemele social-economice“ — în „Sisteme în științele sociale“, Ed. Academiei R.S.R., 1977.
/3/ J. N. Warfield : „An Assault on Complexity“, Battelle Monograph, no 3/1973 ; „Structuring Complex Systems“, Battelle Monograph, 1974.

Evaluarea sistemelor informatice

EVALUAREA unui sistem informatic, în cadrul unui concept economico-organizatoric, impune **colaborarea etapizată și parțial integrată între utilizatorii sistemelor informatice și proiectanții acestora.** Pornind de la etapele procesului de realizare și funcționare a unui sistem informatic, în cadrul Oficiului de calcul al Institutului de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare **evaluarea aplicațiilor sistemelor informatice** se realizează sub următoarele aspecte : ● **analiza și proiectarea sistemului informatic ;** ● **evaluarea economică a testelor lanțurilor de programe ;** ● **evaluarea economică a exploatării sistemului ;** ● **evaluarea economică a activității economice prelucrate automat.**

Interfața între beneficiar și proiectant (vezi fig.) urmărește analiza caracteristicilor tehnice ale aplicațiilor și evaluarea lor comercială.

Pe parcursul elaborării proiectului de sistem informatic, se definește **sistemul de indicatori** necesar evaluării lui. Indicatorii, aleși împreună cu beneficiarul sistemului, trebuie să oglindească atît aspectele privind desfășurarea procesului economic ce se prelucrează automat, cît și caracteristicile tehnice ale funcționării lui. Calculul și urmărirea indicatorilor se efectuează în mod etapizat, pornind de la etapa de studiu tehnico-economic și finalizîndu-se în etapa de exploatare a sistemului.

La sfîrșitul etapei de programare, evaluarea testelor lanțurilor de programe (durate, costuri, unități de culegere, transmiteri, intrare și ieșire a informațiilor etc.) dă posibilitatea beneficiarului să facă o corelație din punct de vedere economic a sistemului, cu performanțele altor aplicații similare, existente în exploatare. Totodată se conturează modalitățile de exploatare a aplicațiilor.

Implementarea sistemului informatic necesită **o participare sporită a beneficiarului**, realizîndu-se atît analiza implicațiilor în funcționarea activităților economice prelucrate automat, cît și evaluarea economică a exploatării curente. În cadrul acestei etape se stabilesc căile concrete de dezvoltare și perfecționare a sistemului, de corectare a indicatorilor estimativi din faza de studiu tehnico-economic și măsurile organizatorice necesare atingerii valorilor stabilite.

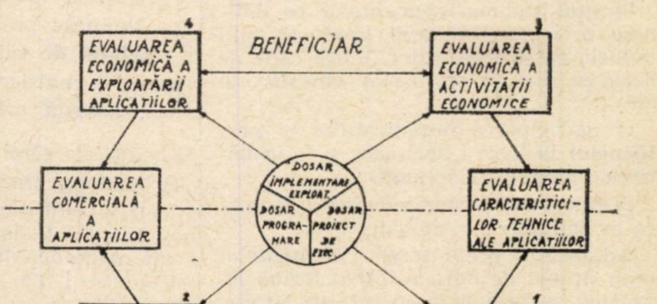
4
EVALUAREA ECONOMICĂ A EXPLOATĂRII APLICAȚIILOR
BENEFICIAR
3
EVALUAREA ECONOMICĂ A ACTIVITĂȚII ECONOMICE
EVALUAREA COMERCIALĂ A APLICAȚIILOR
DOSAR IMPLEMENTARE EXPLOAT.
DOSAR PROGRAMARE
DOSAR PROIECT DE EXEC.
EVALUAREA CARACTERISTICILOR TEHNICE ALE APLICAȚIILOR
2
EVALUAREA ECONOMICĂ A TESTELOR PROGRAMELOR
PROIECTANT
1
EVALUAREA ECONOMICĂ A REALIZĂRII PROIECTELOR

Odată cu intrarea în exploatare, beneficiarul este singurul care urmărește și răspunde de realizarea indicatorilor de eficiență economică.

Acest concept de stabilire și urmărire a eficienței economice a sistemelor informatice, atrăgînd în mod direct participarea beneficiarilor, conduce la **stabilirea unor căi concrete, controlabile de economisire a muncii sociale și a cheltuielilor generale.**

Marian OPREA

În sprijinul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

11

FONDUL NAŢIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Invățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent **N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

PROBLEMELE **conţinutului, rolului, surselor, utilizării şi semnificaţiei fondului naţional de dezvoltare economico-socială** au fost precizate pentru prima dată în documentele Conferinţei Naţionale a partidului din iulie 1972. Formarea, repartizarea judicioasă şi utilizarea eficientă a fondului naţional de dezvoltare economico-socială capătă o semnificaţie deosebită în lumina orientării fundamentale desprinsă din strălucitul Raport prezentat de secretarul general al partidului nostru, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** la Conferinţa Naţională a P.C.R. din decembrie 1977 care cere **să punem în centrul preocupărilor, în toate întreprinderile şi ramurile producţiei materiale, laturile de ordin calitativ al activităţii economice, să transformăm cantitatea într-o nouă calitate.**

Sursele de formare și folosirea fondului național de dezvoltare economico-socială

CE ESTE FONDUL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Fondul de dezvoltare economico-socială este o categorie economică complexă, care exprimă sintetic **totalitatea resurselor materiale şi băneşti de care dispune societatea noastră socialistă pentru sporirea şi perfecţionarea forţelor de producţie şi lărgirea bazei materiale a activităţii social-culturale.** Este vorba, deci, de cuprinderea tuturor resurselor dezvoltării economico-sociale a ţării într-o categorie largă. Ea răspunde nevoii de a avea imaginea de ansamblu a tuturor mijloacelor pe care societatea le poate mobiliza în construirea viitorului său economic şi social.

Fondul naţional de dezvoltare economico-socială exprimă relaţiile economice obiective care se formează în societatea socialistă între stat, unităţi economice, instituţiile social-culturale şi populaţie. El este un rezultat al reproducţiei lărgite şi, în acelaşi timp, singura sursă a acesteia.

Necesitatea constituirii acestui fond decurge : a) din cerinţele etapei edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate, cerinţe care se pot înfăptui numai mobilizînd şi utilizînd cu maximum de eficienţă toate resursele materiale existente în fiecare moment în societate ; b) din particularităţile desfăşurării reproducţiei socialiste lărgite în condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice contemporane, particularităţi care permit să fie folosite în scopul dezvoltării şi alte resurse în afară de cota parte din venitul naţional aferentă dezvoltării ; c) din rolul ştiinţei, învăţămîntului, culturii şi artei ca factori de dezvoltare. Formarea şi utilizarea fondului naţional de dezvoltare economico-socială sînt subordonate realizării obiectivului strategic al partidului nostru, ţelului suprem şi raţiunii întregii sale activităţi : ridicarea bunăstării materiale şi spirituale a poporului.

Fondul naţional de dezvoltare economico-socială se creează în sfera producţiei materiale de către participanţii la procesul producţiei sociale, lucrătorii, întreprinderile de stat şi cooperatiste, centralele industriale şi statul.

STRUCTURA FONDULUI NAŢIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Din punct de vedere al surselor, fondul naţional de dezvoltare economico-socială cuprinde **cota de venit naţional destinată dezvoltării — fondul de acumulare, fondul de amortizare şi, eventual, alte resurse.**

Din punct de vedere material, el este alcătuit, în principal, din mijloace de muncă şi obiecte ale muncii.

Constituirea şi utilizarea fondului naţional de dezvoltare economico-socială au loc sub forma unui sistem unitar şi corelat de fonduri băneşti şi anume :

a) **fondul central** de dezvoltare economico-socială ;

b) **fondul local** de dezvoltare economico-socială constituit la nivelul administrativ-teritorial ; judeţe, municipii, oraşe şi comune ;

c) **fondul propriu** de dezvoltare economico-socială al unităţilor economice de stat : centrale industriale, unităţi similare acestora, precum şi întreprinderi ;

d) **fondul de dezvoltare economico-socială al organizaţiilor cooperatiste şi al celorlalte organizaţii obşteşti ;**

c) fondul utilizat de populaţie pentru construcţii de locuinţe, construcţii gospodăreşti, creşterea producţiei şi a şeptelului etc.

SURSELE FONDULUI NAŢIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Fondul naţional de dezvoltare economico-socială are ca sursă principală **cota parte din venitul naţional destinată dezvoltării — fondul de acumulare.**

Fondul de acumulare reprezintă acea parte a venitului naţional care este destinată realizării reproducţiei lărgite, creării de noi fonduri fixe şi circulante, lărgirii şi modernizării celor existente.

Mărimea părţii din venitul naţional destinată dezvoltării economico-sociale depinde, **în primul rînd,** de volumul absolut al venitului naţional creat, care cu cît este mai mare cu atît cresc posibilităţile societăţii de a aloca fonduri sporite pentru dezvoltare, iar **în al doilea rînd,** depinde de împărţirea venitului naţional în fond de consum şi fond de acumulare. Această corelaţie se exprimă cu ajutorul **ratei acumulării (a),** care reprezintă **raportul procentual dintre fondul de acumulare (A) şi venitul naţional (VN)**

$$a = \frac{A}{VN} \cdot 100$$

Partea din venitul naţional destinată lărgirii dimensiunilor producţiei sociale reprezintă **acumularea.** Sursa ei o constituie produsul pentru societate, creat de munca liberă de exploatare. Ea se realizează conştient, planificat.

O a doua sursă a fondului naţional de dezvoltare economico-socială o constituie **fondul de amortizare.** Fondul de amortizare face parte din fondul de înlocuire. Constituirea lui are la bază procesul de uzură fizică şi morală, în decursul căruia fondurile fixe îşi transmit treptat valoarea asupra noilor produse. El trebuie să asigure înlocuirea în formă naturală a mijloacelor de muncă după ce acestea şi-au pierdut valoarea de întrebuinţare în consumul productiv.

În anumite condiţii, însă, fondul de amortizare serveşte ca sursă de realizare a reproducţiei lărgite, motiv care a stat la baza includerii lui ca sursă a fondului naţional de dezvoltare economico-socială.

În primul rînd, datorită progresului tehnic şi creşterii productivităţii muncii în ramurile producătoare de mijloace de muncă are loc reducerea valorii de reproducţie a utilajelor şi maşinilor care trebuie înlocuite şi, ca rezultat, valoarea de înlocuire a mijloacelor de muncă este de obicei mai mică decît valoarea lor iniţială. Această diferenţă de valoare permite să se procure mai multe fonduri fixe decît cele scoase din uz.

În al doilea rînd, datorită progresului tehnic, înlocuirea fondurilor fixe uzate nu se realizează, de regulă, cu exemplare identice, ci cu fonduri fixe mai perfecţionate, avînd parametri tehnico-economici superiori, ceea ce asigură lărgirea producţiei.

În al treilea rînd, mijloacele de muncă se uzează treptat iar înlocuirea lor se efectuează numai la sfîrşitul acestui proces care poate dura zeci de ani. În aceste condiţii, pînă la folosirea fondului de amortizare pentru destinaţia sa finală, el poate fi utilizat pentru lărgirea producţiei.

În al patrulea rînd, fondul de amortizare poate fi sursă de dezvoltare a economiei si pentru faptul că nu puţine sînt cazurile în care valoarea iniţială a mijloacelor de muncă a fost deja recuperată, dar ele continuă să funcţioneze şi să fie supuse procesului amortizării.

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

UTILIZAREA FONDULUI NAȚIONAL DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ

Fondul național de dezvoltare economico-socială se utilizează în următoarele scopuri principale :

1. Cea mai mare parte a fondului național de dezvoltare economico-socială este destinată investițiilor în sfera producției materiale pentru lărgirea, modernizarea fondurilor fixe productive în toate ramurile economiei naționale, precum și pentru lărgirea bazei materiale a cercetării științifice ;

2. Sporirea necesarului de mijloace circulante impus de buna funcționare a capacităților de producție mereu crescînde ;

3. Constituirea de rezerve ;

4. Investiții pentru lărgirea bazei materiale a activităților social-culturale; învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății etc., precum și pentru construcții de locuințe și edilitar-gospodărești.

Ritmul rapid de creștere economico-socială a țării depinde nu numai de mărimea fondului național de dezvoltare economico-socială dar și de gradul eficienței economice cu care este folosită. Așa cum subliniază documentele Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1977, am ajuns la un nivel de dezvoltare în care **mersul nostru înainte depinde mai ales de realizări calitative, de creșterea eficienței activității economice.** Direcțiile principale de utilizare eficientă a fondului național de dezvoltare economico-socială, care se desprind din documentele recentei Conferințe Naționale a partidului sînt : reducerea costului și a termenelor de realizare a investițiilor, îmbunătățirea folosirii fondurilor de producție, creșterea productivității muncii, valorificarea superioară a resurselor materiale, îmbunătățirea calității produselor.

Investițiile și eficiența lor

PRINCIPALA CALE de utilizare a fondului național de dezvoltare economico-socială o constituie investițiile.

Investițiile reprezintă totalitatea cheltuielilor bănești efectuate pentru crearea de noi capacități de producție, pentru reconstruirea, lărgirea și modernizarea celor existente, precum și pentru dezvoltarea fondurilor fixe cu destinație social-culturală.

Volumul investițiilor a cunoscut în țara noastră o puternică dinamică. Dacă în perioada 1951—1955 volumul investițiilor a reprezentant 61,9 mld. lei, în cincinalul 1971—1975 acesta s-a ridicat la 549,0 mld. lei. Directivele celui de-al XI-lea Congres al P.C.R. prevăd, pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare economico-socială din cincinalul 1976—1980 un program de investiții de 1 000 miliarde lei, iar în Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980, adoptat de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977 se arată că prin reducerea costului investițiilor, adoptarea de soluții constructive mai eficiente și extinderea utilizării materialelor de construcții ușoare și ieftine, la obiectivele prevăzute în acest cincinal se poate realiza o economie de investiții de peste 100 miliarde lei.

Prin repartizarea investițiilor pe ramuri și subramuri, pe sfere de activitate, se urmărește crearea unei structuri optime și moderne ale complexului economic național. Pentru realizarea acestui deziderat, cea mai mare parte a investițiilor a fost și este alocată tocmai acelor ramuri și subramuri care contribuie în cel mai înalt grad la modernizarea structurii economiei naționale. Astfel, în perioada 1966—1970 din totalul investițiilor 48,9% au fost repartizate industriei, în 1971—1975 — 59,17%, iar în 1976—1980 industriei îi vor reveni 85,05%.

Progresul rapid al societății noastre socialiste depinde nu numai de volumul investițiilor destinate dezvoltării ci și de eficiența cu care sînt folosite aceste fonduri. Importanța creșterii eficienței investițiilor rezultă din aceea că dacă mărimea lor este relativ limitată de nivelul de dezvoltare economică, creșterea eficienței economice a lor este relativ nelimitată. Importanța ei însă iese și mai mult în evidență dacă o analizăm prin prisma cerințelor etapei făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, cînd accentul cade pe latura calitativă a activității economice.

Eficiența economică a investițiilr se concretizează în rezultatele economice utile ce se obțin cu anumite cheltuieli de investiții. Cu cît rezultatele economice utile ce revin pe o unitate de cheltuieli de investiții sînt mai mari și cu cît perioada în care se obțin aceste rezultate este mai scurtă, cu atît eficiența economică a investițiilor este mai ridicată.

Indicatorul principal care caracterizează eficiența economică a investițiilor îl reprezintă **sporul de venit național la un leu investit,** de unde rezultă că eficiența economică a investițiilor este în raport direct proporțional cu sporul de venit național și invers proporțional cu fondul cheltuit pentru investiții.

Principalele căi de creștere a eficienței investițiilor pot fi împărțite în două mari grupe.

Una din sarcinile de cea mai mare însemnătate pentru sporirea eficienței economice a investițiilor este **fundamentarea lor științifică, determinarea scopurilor lor, a dimensiunilor, profilului și structurii noilor capacități, alegerea tehnicii și a proceselor tehnologice cele mai avansate, amplasarea judicioasă a lor.** Opțiunile și deciziile în acest sens trebuie să fie științific fundamentate, potrivit unei metodologii riguroase, bazată pe studiul aprofundat al resurselor și nevoii sociale, al cererii actuale și viitoare pe piața internă și externă.

A doua grupă mare de probleme legate de creșterea eficienței investițiilor se referă la **scurtarea duratei de proiectare și de execuție, reducerea cheltuielilor pentru construcții-montaj, eliminarea finisajelor inutile și a cheltuielilor pentru pavilioane administrative costisitoare, eșalonarea judicioasă a lucrărilor pentru a se asigura darea succesivă, rapidă în exploatare a capacităților de producție, atingerea indicatorilor tehnico-economici proiectați în termenul planificat, realizarea integrală a programului de investiții.**

În țara noastră, în ultima perioadă, s-au luat importante măsuri menite să ridice pe un plan superior întreaga activitate de investiții și de autogestiune economico-financiară.

conf. dr. N. NICHITA

INTREBĂRI:

1. Ce se înțelege prin fondul național de dezvoltare economico-socială ?
2. Care este structura și care sînt sursele principale ale fondului național de dezvoltare economico-socială ?
3. Explicați în ce condiții fondul de amortizare servește ca sursă a fondului național de dezvoltare economico-socială.
4. Ce se înțelege prin investiții și în ce se concretizează eficiența economică a acestora ?
5. Care sînt principalele căi de creștere a eficienței investițiilor ?

FIȘE

Simpozioane

● *Manifestare devenită tradițională, simpozionul Informatică și conducere, organizat la Cluj-Napoca de Laboratorul județean de informatică al Comisiei județene a inginerilor și tehnicienilor, reunește la cea de-a IV-a ediție (10-13 mai a.c.) un important număr de specialiști din întreaga țară, preocupați de aplicarea informaticii în diferite domenii ale activității social-economice. Cele aproape 600 de comunicări sînt grupate pe următoarea structură tematică : sisteme informatice (tehnici de analiză și programare ; aplicații în industrie, construcții, transporturi și telecomunicații, agricultură) ; conducere și organizare (tehnici și metode moderne ; proiecte) ; echipamente de calcul ; soft de bază (sisteme de operare ; limbaje și compilatoare ; programe utilitare) ; soft aplicativ – structuri de date (pachete de programe ; baze de date) ; modelare și optimizare – aplicații interdisciplinare).*

În prima zi a lucrărilor a avut loc masa rotundă „Impactul informatică – structuri organizatorice", coordonată de Academia „Ștefan Gheorghiu".

Cele mai valoroase produse informatice proiectate și realizate în țara noastră în ultimul timp sînt prezentate la expoziția EXPRODINF '78, deschisă cu prilejul simpozionului.

Pentru zilele de 15-17 mai sînt programate la Oradea lucrările secțiunii de informatică medicală și prezentarea aplicațiilor informaticii în activitatea comercială.

● *În zilele de 5 și 6 mai 1978 a avut loc, la Academia de Studii Economice, simpozionul științific pe tema* Ridicarea eficienței economice, coordonată fundamentală a economiei românești în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, *organizat din inițiativa Catedrei de economie politică, cu sprijinul cercurilor științifice studențești de „Conducere, organizare și planificare a unităților economice", „Eficiența economică a investițiilor", „Relații economice internaționale și comerț". Au fost prezentate o serie de lucrări elaborate de către studenți în cadrul cercurilor, sub îndrumarea cadrelor didactice.*

● *Sub egida Consiliului județean de control muncitoresc al activității economico-sociale – Olt, Direcției Centrale de Statistică, Comitetului de Stat al Planificării, Institutului Central de Cercetări Economice, Academiei de Studii Economice București, a avut loc la Slatina, la 4 mai a.c., un simpozion pe tema* Producția netă, indicator de bază al planului economic. *Au prezentat comunicări ing. Nicolae Spînu, secretar al Comitetului județean Olt al P.C.R., Vasile Dumitrescu, director adjunct DCS, Gh. Lazaride, director adjunct CSP, Iulian Ursache, șef sector I.C.C.E., prof. dr. L. Tövissi, prorector ASE. Au parcipat la dezbateri cadre din conducerea organelor de partid, de stat și economice județene.*

1948 — Naționalizarea principalelor mijloace de producție — 1978

PRELUDIUL ISTORIC AL NAȚIONALIZĂRII

Moment fundamental al procesului revoluționar

NAȚIONALIZAREA, înfăptuită cu trei decenii în urmă, a reprezentat un moment fundamental al procesului revoluționar deschis în august 1944 prin insurecția națională antifascistă, antiimperialistă. Naționalizarea se înălța pe fondul unor prefaceri social-politice cu profunde semnificații istorice, al căror țel era așezarea României pe trepte superioare de civilizație și progres. Nu întîmplător, în primii ani ai revoluției la cele două mari forumuri comuniste, din octombrie 1945 — Conferința Națională și februarie 1948 — Congresul unificării partidelor muncitorești, — politica economică a țării a ocupat un loc central, vizînd refacerea rapidă a economiei naționale, grav lovită de cataclismul mondial, și așezarea ei pe parametri noi, radical diferiți de cei ai lumii capitaliste.

La 11 iunie 1948 revoluția socialistă consemna unul din fundamentalele sale acte, hotărîtor pentru triumful socialismului — NAȚIONALIZAREA. Toate bogățiile solului și subsolului, principalele întreprinderi capitaliste, mari societăți particulare industriale, bancare, miniere, de transporturi și telecomunicații au trecut, din acea istorică zi, în posesia statului muncitorilor și țăranilor, a poporului ridicat la rang de putere supremă în definirea și făurirea destinelor națiunii.

Cel mai puternic sector al vieții economice a României a devenit, din pîrghie a capitalismului, **pîrghia edificării socialismului**, a forței clasei noastre muncitoare. „Exproprierea expropriatorilor“ — cum glăsuia apelul lui Marx din „Manifestul Partidului Comunist “în 1848 — și-a găsit, în iunie 1948, aplicare in viața societății românești. Naționalizarea a constituit un salt calitativ, cu consecințe uriașe pentru schimbarea relațiilor de producție, pentru lichidarea exploatării omului de către om și realizarea celui mai important pivot material, în jurul căruia aveau să se dezvolte toate componentele economiei socialiste.

Partidul Comunist Român își propunea să ridice țara din starea de subdezvoltare. Partidul comuniștilor arăta clar că salvarea națiunii, situarea sa în cîmpul lumii civilizate, fără dominație străină și în stare să asigure deplina afirmare a potențialului uman și material al României, spre binele maselor celor mai largi, se afla în socialism, într-o nouă orînduire a vieții economice, sociale, politice, culturale, cu relații interumane lipsite de exploatare, de asuprire. Pentru o asemenea viziune a dezvoltării societății românești, opusă celei capitaliste, care după aproape un secol dusese țara în impas, **strategia economică era decisivă.**

„Avem tot ce ne trebuie — se preciza în raportul la Congresul al VI-lea al P.C.R. din februarie 1948 — **pentru îndeplinirea misiunii istorice pe care și-a luat-o regimul nostru democratic, forțele noastre democratice: lichidarea înapoierii noastre economice, transformarea României într-o țară industrial-agrară înaintată și asigurarea unui nivel de trai ridicat maselor muncitoare“.**

Erau probleme capitale, de răspundere, pentru generații întregi, probleme ce priveau viitorul și locul în lume al României, fără de rezolvarea cărora, atît în plan politic cît și economic, nu puteau fi înfăptuite nici cucerirea puterii și nici trecerea bogățiilor țării în mîinile poporului. Este știut că România anterioară revoluției populare, se număra între țările slab dezvoltate din Europa, cu un venit național sub 80 de dolari pe locuitor. Sectorul economic predominant era cel agricol, slab dotat tehnic, cu gospodării fărîmițate în care viețuiau trei sferturi din populație, menținîndu-se resturi ale relațiilor feudale pînă spre mijlocul secolului al XX-lea. Tabloul vieții economice prezenta industria participînd doar cu o treime la crearea venitului național, fără putința valorificării ample a bogățiilor și a energiilor umane. Slaba dotare a industriei, cu o structură impusă în mare măsură de dependența față de capitalul străin, nu-i conferea perspective de avînt, adîncind decalajul față de țările dezvoltate. Dacă la aceasta adăugăm dezastrele războiului și dereglările de proporții pe care le-a provocat marea burghezie, în anii revoluției populare, pentru ca prin haos economic să determine criza politică a regimului democrat, se poate înțelege cum la sfîrșitul anului 1947 nivelul producției industriale era față de 1938, de numai 40% în ramura petrolieră, de circa 45% în industria metalurgică, de aproximativ 70% în industria textilă.

Naționalizarea din 1948 a reprezentat victoria într-o mare bătălie politică ale cărei preludii se află mult în urma zilei de 11 iunie. Sigur, problema naționalizării poate fi dusă în timp, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cînd gînditorii progresiști vedeau întemeierea unei Românii moderne conjugată cu o naționalizare în limitele orînduirii capitaliste. Socialiștii ajungeau la conceptul unei naționalizări care să se înscrie în ideea proprietății societății întregi, cu o „producție socialistă condusă pentru societate și prin societate“ (Congresul I al P.S.D.M.R. — 1893). Partidul Comunist Român, încă din 1921 vedea în naționalizare puntea economică pe care urma a se clădi noua societate în toate componentele sale.

Identificarea politicii partidului comunist cu interesele supreme ale politicii pentru independența țării și dezvoltarea sa suverană a ieșit cu putere în evidență în anii primejdiei fasciste, cînd Reichul nazist viza totala subordonare a economiei naționale și lichidarea principalelor ramuri industriale românești.

Războiul alături de Germania hitleristă a avut grave consecințe pentru economia țării ; actul politic de răsturnare a dictaturii antonesciene, întoarcerea armelor contra Germaniei se va repercuta pozitiv și în viața economică a României.

După victoria din august 1944, redresarea economică și punerea în valoare a economiei naționale se întrepătrundeau cu **ascensiunea procesului revoluționar.** De aceea fiecare cucerire democratică din perioada 1944—1947 reprezintă un nou suport politic al refacerii economice și apoi al înaintării economiei naționale. Însuși momentul august 1944, prin ruperea țării din cătușele imperialismului german și apoi trecerea guvernării în mîinile unui front larg democratic, anunța **un curs nou antiimperialist** și de afirmare a independenței noastre naționale. În alți termeni încep să se pună, din august 1944 și mai ales din martie 1945, cînd s-a instaurat guvernul democratic Groza, problemele epilogului dominației capitalismului străin. Îngrădirile vor fi etapizate, cu o perspectivă certă pe care guvernele marilor puteri occidentale au sesizat-o : excluderea monopolurilor din viața economică a României, acele monopoluri care diriguiseră, în bună măsură, domenii cheie ale economiei naționale, conform intereselor marilor puteri.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român din octombrie 1945, făcînd bilanțul cuceririlor revoluționare deschise de insurecția din august '44 și trasînd direcțiile dezvoltării acestor cuceriri, s-a oprit cu insistență asupra temeliilor economice ale regimului democratic, a analizat minuțios situația și obiectivele industriei grele, cu precădere, planul decenal de electrificare, asigurarea materiilor prime și distribuția lor astfel încît țara să se refacă în timpul cel mai scurt posibil.

Instaurarea regimului democratic popular și consolidarea sa în 1945—1947 au reprezentat condițiile obligatorii ale pregătirii naționalizării, iar cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu masele țărănimii a dat fondul social-politic pe care se putea realiza o **naționalizare cu conținut socialist.** Deosebit de importantă pînă în iunie 1948 a fost marea școală politică prin care a trecut clasa muncitoare, care evolua în doar cîțiva ani, de la poziția de principală forță combatantă contra regimului burghezo-moșieresc, la cea de principală forță de conducere a regimului democrat-popular. Spiritul unității muncitorești, afirmat cu putere în anii războiului, se va întări necontenit în luptele politice din toamna anului 1944, în reorganizarea mișcării sindicale unice în ianuarie 1945, în marile confruntări politice pentru triumful guvernului de Front Național Democratic și pentru asigurarea succesului guvernului democrat-popular în alegerile din 1946 și al măsurilor și reformelor economice din 1947.

În perspectiva apropiată a socialismului

ÎN TOȚI ACEȘTI ANI poate fi urmărit modul în care cuceririle pe planul consolidării regimului politic erau însoțite de întărirea unității clasei muncitoare și secondate de prefaceri sociale și economice de importanță vitală pentru trecerea României la noua orînduire vizată de strategia generală a partidului comunist.

Partidul Comunist Român prelungea **politica de alianțe largi, proprie etapei desăvîrșirii revoluției burghezo-democratice, la strategia economică.** Colaborarea politică, în guvernul cu predominanță muncitorească-țărănească, între exponenții socialismului și ai capitalismului răspundea unei anume faze a revoluției populare în care o parte a burgheziei era reprezentată în consiliul de miniștri, ca expresie a locului pe care această clasă îl deținea în viața economică. Această „expresie“ se înscria într-un raport invers proporțional ; principalele **pîrghii ale vieții politice** se aflau în miinile forțelor democrat-populare care vizau perspectiva apropiată a socialismului, iar principalele **pîrghii ale vieții economice** se aflau încă în mîinile forțelor capitaliste care, fie vroiau menținerea acestui raport politic-economic, fie erau potrivnice direct și urmăreau recucerirea puterii politice.

Capacitatea tactică deosebită a Partidului Comunist Român de a antrena forțele largi progresiste la consolidarea regimului democratic s-a vădit și în folosirea condițiilor în care erau menținute forțele politice burgheze, monarhice, concomitent cu diminuarea, pas cu pas, a predominării capitaliste în viața economică a țării. Fără a trece la lichidarea marii proprietăți capitaliste, Partidul Comunist Român a pregătit printr-o multitudine de forme atît **trecerea de la desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice la revoluția socialistă**, prin instaurarea puterii depline a maselor muncitoare, cît și luarea în stăpînire de către această putere a întregii bogății a țării prin naționalizarea principalelor mijloace de producție. Mai puțin evident în 1945—1946, mai rapid și mai profund după victoria în alegerile parlamentare din noiembrie 1946, se constată o implantare a unor forme specifice de raporturi între patronat și muncitori, între producție și repartiție, ajungîndu-se în 1947 la măsuri cu conținut economic anticapitalist și incipient socialist, cum a fost cazul oficiilor industriale.

Încă din 1945, după instaurarea guvernului democratic de la 6 martie, prezența miniștrilor burghezi era limitată, în laturile economice, prin concentrarea unor pîrghii industriale și financiare în mîinile reprezentanților comuniști și socialiști. Acțiunile capitaliștilor pentru sabotarea economiei naționale, accentuate în 1946 și 1947, vor întîlni baraje numeroase, de la nivelul muncitorilor din întreprinderi, al administrației locale și sindicatelor, pînă la nivel guvernamental. Clasa muncitoare, apoi toți salariații cuprinși în sindicate, își vor lua măsuri de apărare împotriva sabotajului, speculei, dereglărilor producției, regizate, provocate de burghezie. Vor fi organizate economate pentru asigurarea cu alimente a muncitorilor, a salariaților din marile centre urbane ; se vor constitui, peste rețeaua comercială stăpînită de capitaliști, forme proprii de aprovizionare cu produse industriale și alimentare. Problema materiilor prime, pusă acut de către conducerea partidului comunist, preocupă direct organizațiile de partid și, prin sindicate și reprezentanți ai muncitorilor, se stabilesc legături de un gen nou între centrele industriale al căror flux materie primă-produs începe treptat să fie altul decît cel obișnuit dirijat de monopolurile, de societățile capitaliste particulare.

Existența forului suprem parlamentar în mîinile forțelor democratice, revoluționare, permitea la finele anului 1946, să se înceapă o acțiune concertată, avînd și contrafortul legilor votate, pentru **măsuri economice cu caracter net anticapitalist** și pentru pregătirea naționalizării. Etatizarea Băncii Naționale, în decembrie 1946, votată de Parlament, trecea în bună măsură, frînele vieții financiare sub bagheta guvernului democrat, remaniat accentuat spre stînga imediat după alegeri. Ministerul Industriei și Comerțului a fost reorganizat prin dobîndirea unei mai largi arii de acțiune în viața economică a țării ; prezența în fruntea acestui departament cheie a unui ministru comunist îi conferea mari posibilități pentru noi măsuri anticapitaliste. Crearea oficiilor industriale dezvolta, în primăvara anului 1947, posibilitățile statului democrat-popular pentru **controlarea și dirijarea producției capitaliste**, pentru aprovizionare și desfacere, cu o politică de prețuri în care marea burghezie nu mai era suverană. La fel comerțul exterior a cunoscut controlul statului, apropiindu-l de interesele regimului democratic.

Controlul muncitoresc asupra producției, manifestat în forme incipiente în 1946, s-a accentuat în 1947, patronatul fiind mereu mai constrîns de masa lucrătorilor să țină seama de interesele acestora. Controlul cetățenesc asupra distribuirii produselor de larg consum avea menirea să diminueze stihia speculei pe care reacțiunea o prolifera, indeosebi în cazul bunurilor alimentare. Acest sumum de măsuri economice canaliza inițiativa particulară pe direcții care să concorde cu interesul general ; nu se reușea în toate cazurile, dar procesul de diriguire a vieții economice de către statul democrat popular era ireversibil, se dezvolta și nu mai putea fi controlat de către burghezie.

Măsurile economice propuse de Partidul Comunist în vara anului 1947 și aplicate imediat, începînd din iunie-august, au **prefigurat măsurile de tip socialist**, privind conducerea întregii economii naționale, cu elemente de planificare.

Propunerile Partidului Comunist în vederea îmbunătățirii situației economice și financiare a țării, din iunie 1947, au fost luate în dezbatere de către Consiliul de Miniștri în scopul orientării principalelor forțe și mijloace în direcția îmbunătățirii situației din domeniul industriei, cu precădere. Industriei grele i se acorda rolul decisiv, accentuîndu-se cel al industriei metalurgice și extractive. Se cereau măsuri imediate pentru întărirea ordinii în întreprinderi, pentru o mai rațională folosire a lucrătorilor, pentru extinderea sistemului muncii în acord, astfel încît pînă la finele anului 1947 productivitatea să ajungă la procentul de 60—70% față de nivelul din 1938. S-au constituit în toate fabricile organe permanente pentru controlul producției, al circulației mărfurilor, pentru combaterea haosului întreținut de patroni și stăvilirea sabotajului amplificat în vara și toamna anului 1947.

Reforma monetară a fost una din importantele măsuri cerute de partidul comunist spre a se lichida inflația și a permite o mai eficientă controlare a resurselor financiare de către statul democrat-popular. Însușirea propunerilor P.C.R. de către guvern și votarea lor de parlament s-au concretizat în crearea **Comisiei de redresare economică și de stabilizare monetară.**

„Partidul comunist își exprimă convingerea că aceste propuneri vor avea adeziunea tuturor partidelor și organizațiilor componente ale Blocului partidelor democratice, cît și aceea a straturilor celor mai largi ale poporului“ — preciza C.C. al P.C.R. în concluzia programului de măsuri înaintat guvernului. „Țării noastre, poporului, îi trebuie asigurat un viitor mai bun, îi trebuie asigurate condiții prielnice pentru dezvoltarea sa democratică, pentru înflorirea sa, pentru lichidarea înapoierii României și transformarea ei într-una din țările avansate ale lumii din punct de vedere material, cultural, politic“. Era o concluzie plină de optimism, a unui partid care cunoștea capacitățile reale ale țării, energiile creatoare ale poporului român și, în pofida stării de încordare politică și impas economic cu sabotaje, secetă și foamete, își elabora **strategia de mare perspectivă a scoaterii României din subdezvoltare și de făurire a societății socialiste.**

Clasa muncitoare expropriază expropriatorii

PE MĂSURĂ ce se apropia momentul instaurării depline a puterii muncitorimii și excluderii ultimilor reprezentanți ai burgheziei de la conducerea statului, **cursul anticapitalist** se accentua în viața economică a țării. În a doua jumătate a anului 1947 controlul de stat și controlul muncitoresc au ajuns la **elaborarea programelor de producție obligatorii.** Întreprinderile industriale de stat și particulare trebuiau să-și elaboreze planuri de producție pe șase luni, îndeplinirea lor fiind controlată de Ministerul Industriei și Comerțului. Muncitorii, prin sindicate, înfruntînd încercările patronilor de a eluda programul, asigurau îndeplinirea sarcinilor planului de producție. Rezultatele s-au văzut repede ; fără a fi spectaculoase, ele dovedeau capacitatea statului și a muncitorimii de a scoate economia țării din starea în care burghezia căuta să o mențină, capacitatea refacerii rapide a unor ramuri industriale și **readucerea întregului potențial industrial în circuitul vieții economice a țării.**

Sectorul de stat din industria României a avut un rol important în toată strategia slăbirii forței capitalismului în viața economică a țării. Acest sector reprezenta spre sfîrșitul anului 1947 circa 20% din industria siderurgică și 30% din industria metalurgică ; dintre întreprinderile de transporturi circa 90 la sută aparțineau statului. Sectorul de stat a constituit un teren vast pe care s-au experimentat forme ale planificării și activității în întreprinderi a cadrelor muncitorești.

Reprezentanții muncitorilor, puternic susținuți de sindicate prin mijlocirea controlului muncitoresc, au acționat permanent, la nivelul fiecărei întreprinderi, în scopul șubrezirii temeliilor exploatării capitaliste. Apărarea intereselor lucrătorilor din fabrică, o nouă scară de salarizare impusă de stat și nu de patroni, alinierea salariilor la nivelul scumpetei, aprovizionarea alimentară prin întreprinderi și alte acțiuni au fost cuprinse, începînd din aprilie 1947, în contractele colective obligatorii. Cercul creat de statul democrat-popular, de masa muncitorimii se strîngea tot mai mult în jurul claselor exploatatoare, îngrădind tot mai pronunțat posibilitățile de dominare a vieții economice de către burghezie. Clasa muncitoare era pregătită la începutul anului 1948 să treacă la luarea în stăpînire a industriei și pe parcurs să se perfecționeze în conducerea acestui fundamental și decisiv sector al economiei naționale. Un milion și jumătate de muncitori erau cuprinși în sindicate, cu 22 de uniuni și 5 600 comitete de întreprinderi, toate constituind forțe călite la școala luptei politice de clasă și confruntate cu aspra realitate a economiei grav lovită de război și pe care reușiseră ca pînă în primăvara anului 1948 să o redreseze în cea mai mare parte, înfruntînd rezistența capitaliștilor și inerentele dificultăți pe care le incumba o nouă așezare social-politică.

Clasa muncitoare, care cucerise puterea politică și înfăptuise deplina unitate politică, la Congresul partidului unic din februarie 1948, s-a dovedit pe deplin matură pentru a lua în stăpînire avuția națională a țării spre a o gospodări, a o orîndui, a o dezvolta într-o concepție radical nouă și cu destinație fundamental alta — în favoarea maselor largi populare care treceau la construirea socialismului. Clasei muncitoare îi aparține cu precădere marele merit al pregătirii — în anii revoluției populare — și al înfăptuirii naționalizării din iunie 1948. Înfruntînd mari privațiuni, luptînd pentru înfrîngerea capitaliștilor în fabrici și a reacțiunii în bătălii politice, reclădind sute de uzine, unele ridicîndu-le din ruine, suportînd nu o dată în acei ani grei de secetă, foametea cumplită, clasa muncitoare a dat dovadă de o înaltă conștiință revoluționară și capacitate de sacrificiu. Această clasă a înțeles cel mai bine că începea o etapă decisivă pentru soarta patriei. Nimeni în acei ani, ca și ulterior, nu s-a dăruit cu mai multă abnegație decît clasa muncitoare și nu a înțeles cu atîta maturitate sacrificiile ce se cereau întregului popor pentru a realiza actul capital al așezării economiei țării pe verticala unei rapide înaintări, capabilă să scoată România din subdezvoltare, să asigure un nivel de viață materială și spirituală mereu în creștere, într-o patrie stăpînă pe destinele sale.

Consecvent în concepția sa partidul comunist s-o dovedit exponentul cel mai înaintat al intereselor fundamentale ale națiunii, stegar al propășirii sale spre socialism, punînd capăt, pentru totdeauna, stăpînirii avuțiilor țării și a economiei sale de către clase exploatatoare.

Valoarea capitală a naționalizării, înfăptuită sub directa conducere a Partidului Comunist Român, a fost dată de **începutul așezării bazelor economiei socialiste** pentru înfăptuirea marelui salt economic, social, științific și cultural la care aspira poporul nostru. Naționalizarea punea în ecuații radical noi temeliile democratismului, prin ridicarea clasei muncitoare la rangul de stăpînă a avuției naționale, ceea ce conferea puterii muncitorești-țărănești contraforturi din cele mai puternice. Prin împlinirea acestui mare act istoric a început să fie aplicată pentru prima oară în economia României planificarea socialistă, diriguirea cu țel precis, de către puterea clasei muncitoare, a bogățiilor materiale și a eforturilor productive ale celor ce muncesc.

În istoria construcției socialismului se înscriu la loc de cinste marile succese obținute în industrializarea țării, în construirea bazelor economiei socialiste, croind în decurs de un deceniu și jumătate temeliile victoriei depline a noii orînduiri în România.

Secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** sintetizînd drumul parcurs de economia țării și îndeosebi de industrie, din anii revoluției populare pînă la mijlocul deceniului opt, arăta la Congresul al XI-lea : **„Ca urmare a aplicării neabătute a politicii de industrializare socialistă — baza întregii economii, a progresului general al țării și a asigurării unei reale independențe naționale — producția industrială a crescut în această perioadă de circa 30 de ori“.**

În al optulea deceniu Partidul Comunist Român va trece la înfăptuirea vastei opere de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate cu un impetuos avînt constructiv socialist, ale cărui valori calitative noi sînt proprii intrării României într-o nouă fază de evoluție rapidă care să o treacă în viitorul apropiat în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare.

De la naționalizarea de acum trei decenii — cînd o țară ce-și propunea ca obiectiv imediat să ajungă la nivelul anului 1938 și lua cunoștință de apelul Partidului revoluționar al clasei muncitoare pentru trecerea mijloacelor de producție în mîinile statului celor ce muncesc, pînă la Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, poporul nostru a scris și scrie o mare carte de istorie. **Este istoria demnității și suveranității națiunii noastre socialiste**, a afirmării sale în lume la treapta pe care a ridicat-o partidul comunist conducător.

dr. docent Titu GEORGESCU

---

9 MAI

(Urmare din pag. 1)

nomică pe care o moșteneam, de la ruinele și haosul economic lăsate de război și de uneltirile reacțiunii, la România socialistă de azi, care își propune că pînă în anul 1985 să se ridice în rîndul statelor cu o dezvoltare medie, treaptă în ascensiunea sa spre un nivel înalt al dezvoltării economice. Decenii în care întregul popor român, toți oamenii muncii fără deosebire de naționalitate, s-au convins că nimic nu este mai scump partidului comunist decît progresul și prosperitatea națiunii, apărarea independenței și suveranității patriei socialiste, așezarea ei pe locul ce i se cuvine în rîndul națiunilor avansate ale lumii.

ÎNDEPLININDU-ȘI magistral rolul de forță politică conducătoare a întregii opere de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism, Partidul Comunist Român se afirmă și prin întreaga sa politică internațională ca un exponent consecvent al idealului de libertate, pace și progres al poporului nostru și al tuturor popoarelor. Partidul și statul nostru, care militează activ pentru înlăturarea din viața internațională a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a practicilor anacronice de forță și dictat, de inegalitate și inechitate între state, de încălcare a libertății și suveranității, pentru instaurarea unor relații internaționale noi, bazate pe principiile respectării independenței și suveranității, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne ale altor state, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, și-au cîștigat, prin aceasta, stima și prețuirea tuturor forțelor progresiste și democratice, a popoarelor de pe toate meridianele globului.

Aniversarea victoriei asupra fascismului readuce în memoria omenirii ororile războiului. Și este cu atît mai necesar acest lucru cu cît situația internațională se caracterizează și în prezent printr-o serie de fenomene îngrijorătoare, care au generat și trecutele războaie mondiale și care, în condițiile unei curse a înarmării fără precedent, mențin pericolul unor războaie, inclusiv a unui nou război mondial. Tocmai de aceea, partidul și statul nostru au avertizat în repetate rînduri asupra acestei primejdii, asupra situației complexe care s-a creat în lume, și desfășoară o activitate intensă, pe multiplele planuri, pentru instaurarea noii ordini economice internaționale, pentru înfăptuirea dezarmării și în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru realizarea securității în Europa, continentul cel mai înarmat și locul unde au izbucnit cele două războaie mondiale.

Învățămintele istoriei, ale victoriei asupra fascismului au arătat că dacă popoarele lumii se ridică hotărît la luptă, strîns unite, nu există forțe care să poată împiedica triumful cauzei libertății și al independenței. Prin prisma acestor învățăminte devin mai actuale ca oricînd sporirea vigilenței popoarelor, realizarea celei mai largi unități a forțelor progresiste, antiimperialiste, democratice, pe plan intern și internațional, pentru înlăturarea gravelor pericole ce amenință omenirea, pentru soluționarea problemelor de care depind salvgardarea și întărirea păcii, pentru realizarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Ziua Independenței și Ziua Victoriei au prilejuit poporului român o nouă manifestare a unității sale de nezdruncinat în jurul partidului comunist, a hotărîrii sale de a înfăptui neabătut politica internă și externă a partidului și statului, cu convingerea profundă, întărită de realitățile noastre contemporane, că aceasta este calea spre prosperitate, calea apărării și întăririi continue a independenței și suveranității patriei sale socialiste.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

Unitatea și independența națională în gîndirea social-economică românească (II)

PLEDIND CU ARDOARE pentru constituirea statului național român, unitar și independent, gînditorii progresiști au militat în același timp pentru respectarea libertății și independenței tuturor națiunilor, pentru colaborarea între ele în vederea înfăptuirii idealurilor lor de pace. Ei au salutat viu lupta tuturor popoarelor pentru unitate și independență națională. Surprinzînd în chip vizionar că progresul omenirii nu se mai poate împăca cu asuprirea unor popoare de către altele, N. Bălcescu, de exemplu, sublinia : „Ziua izbîndirii, ziua dreptății se apropie, în care se vor ridica popoarele ca să mături rămășița tiranilor de pe fața pămîntului", „cînd staturile întemeiate pe concuistă, pe călcarea drepturilor națiilor se vor zdrobi, națiile se vor reîntregi în libertatea lor". Dînd expresie unor cerințe obiective și condamnînd cu vehemență asuprirea națională, transilvăneanul Josef Marlin scria : „Interesul pe care îl am pentru propria mea națiune îmi trezește interesul pentru dezvoltarea națională specifică a fiecărui popor. Văd națiunile din întreaga monarhie austriacă, din întreaga Europă aspirînd spre o dezvoltare liberă specifică lor. Acest secol trebuie să dărîme acele state care sînt împestrițate cu sila din popoarele eterogene... Fiecare popor vrea să se conducă liber și după specificul său "[1]) Artemiu Publiu Alexi, arătînd că poporul român „are o legitimă aspirațiune la individualitatea și independența naționalității sale", sublinia că toate popoarele sînt „destul de coapte pentru a exista de sine... a se constitui în staturi independente după principiul naționalității"," principiu care, continuă el,a devenit „marea operă a secolului al nousprezecelea" și „oricine se scoală în numele lui învinge"[2]). Iată în gîndirea progresistă formulată cu claritate ideea potrivit căreia **aspirația spre unitate și independență a poporului român, ca și a tuturor popoarelor asuprite, constituie o cerință legică a istoriei.**

Această idee se sprijină în mod deosebit pe înțelegerea faptului că națiunea este un element istoric firesc și constitutiv al omenirii, iar respectarea drepturilor tuturor națiunilor o condiție pentru dezvoltarea fiecăreia și a comunității umane în ansamblu. Astfel, criticînd pe adversarii națiunii, Ion C. Brătianu scria, în 1853 : „fiecare națiune este de ajuns sieși și poate prin înseși ale sale puteri și printr-o asociațiune liberă cu celelalte națiuni înainta cu un pas statornic"," că „națiunea nu poate produce, nu poate da omenirii tot ce este în puterea ei, decît cînd se dezvoltă în înseși elementele și condițiunile sale naturale"[3]). Este de menționat că în gîndirea progresistă este formulată cu claritate ideea potrivit căreia libertatea unui popor depinde de respectarea libertății celorlalte. Astfel, V. Mălinescu sublinia, în 1850, că „pînă cînd un popor va geme încă sub jug, nici unul nu va putea fi deplin liber".

Dar țelul scump al unității și independenței naționale nu putea fi realizat fără o **luptă susținută.** Dînd expresie acestei realități, N. Bălcescu scria : „În zadar veți îngenunchia și vă veți ruga pe la porțile împăraților, pe la ușile miniștrilor lor, ei nu vă vor da nimic, căci nici vor, nici pot. Fiți gata, dar, a o lua voi, fiindcă împărații, domnii și boierii pămîntului nu dau fără numai aceea ce le smulg popoarele". Ceea ce, concluziona el, „voievozii noștri cei mari cu vitejia lor n-au putut, poporul înarmat și întărit de **un principiu** o va putea". Este exprimată cu claritate concepția, confirmată de întreaga desfășurare ulterioară a evenimentelor, potrivit căreia alcătuirea statului românesc național, unitar și independent, nu poate fi decît opera voinței și faptei poporului, rodul luptei susținute, al eforturilor și sacrificiilor lui.

Desigur, gînditorii progresiști n-au subestimat rolul împrejurărilor internaționale, al factorului extern, ci, dimpotrivă, au reținut atenția asupra **importanței** acestuia. Dar ei au subliniat că determinante în constituirea statelor unitare și independente rămîn voința și lupta popoarelor lor. Ei au promovat, deci, cu consecvență o concepție confirmată de întreaga istorie a constituirii statelor independente și care-și păstrează actualitatea pînă în zilele noastre.

Recunoașterea și respectarea unității și independenței tuturor națiunilor constituie, după părerea gînditorilor înaintați, o condiție esențială pentru colaborarea între ele în vederea înfăptuirii aspirațiilor lor de pace. Pentru că gînditorii înaintați au promovat cu tărie idealul păcii între popoare, nobilă aspirație ce și-a săpat un solid lăcaș în firescul de a fi al românului dintotdeauna. G. Barițiu, de exemplu, sublinia : „Pacea între popoare și pacea universală este un ideal în adevăr sublim, a cărui realizare au dorit și o vor dori totdeauna toți oamenii de bine". De aceea, ei au condamnat cu vehemență atentatele la adresa păcii și securității popoarelor. În același timp, ei au susținut lupta popoarelor pentru neatîrnare, inclusiv lupta armată, ca și necesitatea întăririi capacității de apărare a statelor, îndeosebi a celor mici care erau amenințate în existența lor de către statele mari cu tendințe agresive. Astfel, referindu-se la dreptul fiecărei națiuni de a-și dobîndi libertatea, tinerii din redacția ziarului „Junimea română" subliniau în 1851 că „o nație poate întrebuința toate mijloacele energice spre a-și scutura jugul", că principiul insurecției „este cel dintîi drept al unei nații împilate". La rîndul său D. Bolintineanu sublinia că „ o națiune are totdeauna dreptul de a respinge prin putere orice agresiune nedreaptă de afară". G. Barițiu, constatînd că idealul păcii nu a fost realizat și că popoarele, îndeosebi cele mici sînt amenințate în existența lor independentă, arăta că ele „trebuie să-și dezvolte și țină în activitate toate puterile, atît fizice, cît și spirituale, pentru ca tot-

FIȘE

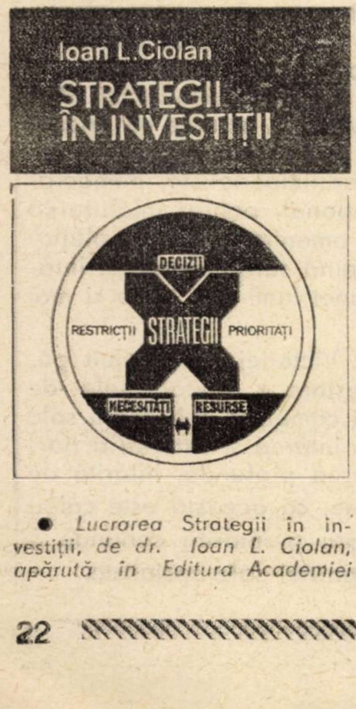

● *Lucrarea* Strategii în investiții, *de dr. Ioan L. Ciolan, apărută în Editura Academiei Republicii Socialiste România (București, 1978, 325 p), prezintă, în contextul sarcinilor trasate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională a partidului, strategiile aferente procesului reproducției socialiste lărgite. Creșterea economică, arată autorul, implică prioritatea acordată factorilor cantitativi, utilizării raționale a resurselor destinate dezvoltării, corelării procesului de dimensionare a capacităților de producție cu cerințele social-economice, astfel ca, prin crearea condițiilor de folosire deplină a potențialului existent, să se realizeze obiective de investiții cu o eficiență economică ridicată. Dar interdependența crescîndă dintre economiile naționale, accelerată de mutațiile social-politice intervenite în viața popoarelor, de uzura morală rapidă a mijloacelor de producție, reclamă o strategie novatoare în investiții, care să stimuleze creativitatea tehnico-științifică, orientarea fermă spre cerințele pieței, rezultate superioare în relațiile de colaborare și cooperare economică internațională, pentru accelerarea laturilor calitative și sporirea eficienței economice a activității. Lucrarea este concepută ca un studiu macroeconomic al procesului reproducției socialiste lărgite, menit să contribuie la sporirea eficienței investițiilor și la perfecționarea mecanismului economic financiar.*

Cheltuielile de muncă și tehnica nouă

● *În prezent, spune N. Miroșnikov în articolul* Graniți vnedreniia novoi tehniki pri soțializme, *apărut în EKONOMICESKIE NAUKI, nr. 4/1978, se poate considera unanimă respingerea opiniei că în socialism nu ar exista limite ale aplicării tehnicii noi – opinie care a frînat progresul tehnic. N. M. nu subscrie însă nici la punctul de vedere ce și-a găsit expresia în unele manuale că, spre deosebire de capitalism, unde mașinile noi se introduc numai dacă valoarea lor este mai mică decît munca plătită pe care ele o economisesc, în socialism condiția ar fi ca valoarea lor să fie mai mică decît întreaga muncă vie înlocuită. Ar rezulta, spune N. M., că, în timp ce în capitalism se pune accentul pe reducerea costurilor, în socialism s-ar urmări reducerea valorii produsului, deci și a plusprodusului. O soluție fundamentată a problematicii limitelor introducerii tehnicii noi în socialism cere,*

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

deauna să fie în poziție favorabilă de a se apăra cu energie, pe care inamicul s-o țină minte".

În gîndirea înaintată întîlnim idei despre **modalități** prin care s-ar putea asigura menținerea păcii între popoare și securitatea fiecărui popor. Astfel, J. Bolyai arăta că este necesar „să se constituie ca lege a **popoarelor...** aceea că dacă vreun popor... strică pacea, îndrăznind să pășească trufaș... agresiv..., **întreaga** omenire sau o parte suficientă a acesteia să-i fie imediat judecător". Este de menționat că în gîndirea românească din secolul trecut a fost formulată și ideea necesității unei organizații internaționale care să vegheze la respectarea principiilor egalității și echității între toate statele, indiferent de mărimea și puterea lor. Este trebuincioasă, scria I. Ghica în 1892, „o autoritate constituită, avînd misiunea și puterea de a face să se respecte cu scumpătate principiile dreptății deopotrivă cu toate statele mari și mici, slabe și puternice"[4]).

Este caracteristic pentru gîndirea social-economică și politică înaintată din secolul trecut faptul că **idealul unității și independenței naționale este asociat cu cel al realizării dreptății sociale.** Generația pașoptistă a postulat astfel cu claritate unitatea laturii sociale și naționale a mișcării de eliberare. N. Bălcescu sublinia că „libertatea dinlăuntru... este peste putință a dobîndi fără libertatea din afară" ; căci, continuă el „...numai atunci cînd războiul... va mîntui nația de apăsarea străinilor și o va reîntregi în libertatea și unitatea sa, adunarea poporului, **constituanta,** va putea să realizeze în pace toate reformele politice și sociale de care el are nevoie și să constitueze domnirea democrației, domnirea poporului prin popor".

În propunerea prezentată, în 1857, de țăranii pontași de la Divanul ad-hoc, Unirea era legată de desființarea iobăgiei și împroprietărirea țăranilor. „Săteanul – cereau ei – să fie pus în rîndul oamenilor" ; noi, arătau ei în numele țăranilor, cerem „căderea boierescului... să fim numai ai țării și să avem și noi o țeară"[5]). În același sens, Domnitorul Cuza sublinia că toate stăruințele sale vor fi îndreptate spre dezvoltarea noilor instituții, spre „adevărata și temeinica punere în lucrare a reformelor, ce sînt menite de a introduce în societatea noastră marele principii ale staturilor moderne". Iar cu alt prilej, menționa că consolidarea Unirii cere tuturor românilor o „comună conlucrare pentru dezvoltarea morală și materială a României". În același timp muncitorimea a susținut cu tărie, din inimă unirea tuturor românilor și a salutat cu satisfacție dobîndirea independenței de stat, legîndu-le nemijlocit de crearea condițiilor pentru realizarea aspirațiilor sociale ale maselor populare, pentru trecerea la o nouă societate, a dreptății, egalității și libertății.

Gînditorii progresiști au pus în lumină faptul că pentru consolidarea unității naționale și a independenței politice este imperios necesară asigurarea independenței economice prin dezvoltarea puternică a economiei naționale, a industriei în primul rînd. „În ziua de astăzi, arăta D. P. Marțian, care este a solidarității internaționale, existența unui popor sterp în industrie este precarie". Cu alt prilej, el arăta că în absența unei dezvoltări puternice a economiei naționale „de vom scăpa de dependență politică, ni se gătește alta – economică". Iar P. S. Aurelian sublinia, în 1881, că „lipsa unei industrii naționale este în timpul de față o cauză de slăbiciune economică pentru țară, iar în viitor o amenințare pentru interesele sale cele mai vitale". Fundamentul trainic al independenței politice a țării, este, după părerea lui, independența economică : „atîta timp, scria el, cît țara nu va poseda pe lîngă agricultură și o industrie națională nu se va putea apăra împotriva periculoasei cotropiri economice". Al. D. Xenopol, pe baza unei analize atente a economiei țării noastre, arăta că slaba dezvoltare economică pune în pericol însăși existența noastră ca popor de sine stătător. „Baza existenței popoarelor în timpurile mai noi, scria el, este puterea lor. Puterea este rezultatul bogăției. Bogăția nu se poate spori într-un popor decît rafinîndu-se munca acestuia. De aici necesitatea neapărată a unei dezvoltări industriale"[6]). Iată cum **întemeierea și dezvoltarea unei industrii naționale puternice constituia pentru gînditorii progresiști chezășia asigurării independenței naționale pe plan politic, prin cea pe plan economic, a păstrării și afirmării ființei naționale a poporului român.**

Prin scrierile și activitatea lor politică gînditorii progresiști au contribuit la pregătirea și înfăptuirea marilor mișcări sociale și naționale care au avut loc în secolul trecut și care au permis afirmarea tot mai viguroasă a poporului nostru ca națiune de sine stătătoare, ca făuritor, ca de altfel în decursul întregii sale istorii, al propriului său destin.

Inestimabil tezaur de idei, de înțelepciune pentru realizarea faptei economice, politice și sociale sînt toate aceste tradiții înaintate ale gîndirii românești, ale gîndirii unui popor greu încercat în istoria dezvoltării sale de forța și lăcomia altora, de împrejurări de multe ori dintre cele mai vitrege. Ele exprimă chibzuință, cumpătare, bun simț, stimă față de alții și față de sine însuși, ele exprimă filonul prețios al unor aspirații umane dintre cele mai nobile și vitale pentru progres și, tocmai din acest motiv, sînt concentrate în mod superior în politica internă și externă a României socialiste, o politică științifică, înțeleaptă ce se bucură de cele mai alese aprecieri, de stimă și respect, pe toate meridianele globului.

conf. dr. Dumitru MUREȘAN

---

[1] J. Marlin, Către tatăl său, Antologia gîndirii românești, p. 446.

[2] A.P. Alexi, Rezbelul oriental, ilustrat (scrisă în colaborare cu M. Pop), în Antologia gîndirii românești, partea II-a, p. 701.

[3] I.C. Brătianu, Naționalitatea, în : P. Cornea, M. Zamfir, Gîndirea românească în epoca pașoptistă, vol. I, p. 488.

[4] I. Ghica, Schițe politice, în Antologia gîndirii românești, p. 442.

[5] Citat din Gîndirea social-politică despre unire (1859), p. 173 și 174.

[6] A. D. Xenopol, Opere economice, Ed. Academiei, 1967, p. 190.

FIȘE

după autor, rezolvarea în prealabil a măsurării cheltuielilor de muncă socială, funcție ce o realizează în capitalism prețul de producție. În socialism ar exista o formă specifică a măsurării cheltuielilor de muncă, deosebită de cea valorică, determinarea și fundamentarea căreia ar fi una din sarcinile principale ale cercetărilor economice.

Bertrand de Jouvenel despre știința economică și comportamentul față de natură

• *Într-un interviu acordat lui Pierre Drouin în LE MONDE (4.IV.a.c.), Bertrand de Jouvenel deplînge insuficiența măsurilor luate în țările occidentale pentru salvgardarea naturii : „ne comportăm... ca barbarii, care ignoră ceea ce distrug". După autor, la această conduită contribuie și știința economică, deoarece întreaga viziune a acesteia este în termeni monetari. Banul ar fi principiul mediator al raporturilor dintre oameni. În mod mai general, știința economică ar avea un caracter cu totul abstract, ceea ce face ca ea să atragă spiritele cele mai ingenioase în ce privește modul de a raționa, dar care nu se disting prea mult prin ceea ce constituie trăsătura specifică a științelor pozitive, anume observarea concretului. După B. de J., teoria creșterii, dominantă în prezent, operează cu multe simplificări, ea interesîndu-se mai mult de „cît" și mai puțin de „ce" să se producă. După autor, ar trebui să se dezvolte de urgență orientări noi, începînd cu efortul de investiții. Gigantismul ar fi o eroare. Ar trebui sprijinită tendința spre miniaturizare, puțin costisitoare în metale și energie. Aceasta costă doar ingeniozitate și iscusință – calități ce ar trebui dezvoltate la tineret. Activitățile respective ar avea în esență un caracter calitativ și ar fi totodată nedestructive, nepoluante.*

Previziuni reconfortante

• *După cum relatează Bryce Nelson în* INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE *(14 aprilie a.c.), într-un raport al Consiliului Președintelui S.U.A. asupra calității mediului, dat publicității zilele acestea, se consideră că S.U.A. ar putea să-și asigure la orizontul anului 2000, peste 25 la sută din consumul său energetic pe bază de energie solară și alte resurse regenerabile. În opoziție cu unele previziuni ale Ministerului Energiei, Consiliul ar estima că S.U.A. va putea obține prin anul 2020 cu mult peste jumătate din energia necesară din surse solare. Această posibilitate ca S.U.A. să devină o „societate solară" este descrisă ca fiind probabil „noutatea energetică cea mai senzațională din generația noastră". Deși predicțiile Consiliului depășesc cu mult alte estimări, ele sînt mai prejos decît cele ale unor institute care militează activ pentru utilizarea energiei solare, cum ar fi Worldwatch Institute, conform previziunilor căruia sursele regenerabile ar putea asigura în anul 2000 circa 40 la sută din necesarul de energie al S.U.A.*

Mecanismul general, obiectiv al acțiunii și utilizării legilor economice în socialism*)

CONDIȚIILE ȘI VERIGILE FUNDAMENTALE ALE MECANISMULUI ACȚIUNII LEGILOR ECONOMICE

SPRE DEOSEBIRE de contradicțiile din natură, contradicțiile din economie exprimă interesele, năzuințe ale unor clase și grupuri sociale, ale membrilor societății și, prin urmare, se depășesc, se înving, se soluționează de către oameni. Natura intereselor social-economice și raportul dintre acestea sînt cele care determină atît esența contradicțiilor cît și legitatea dezvoltării și modul de dominare practică a lor.

Socialismul reprezintă o orînduire social-economică întemeiată pe proprietatea socială asupra mijloacelor de producție, care exclude exploatarea omului de către om și, prin urmare, clasele și grupurile sociale antagoniste, toți membrii societății au interese fundamentale comune care își găsesc expresia în alianța muncitorească-țărănească, în corelarea strînsă dintre oamenii muncii intelectuale și cei ai muncii fizice, ca și în unitatea membrilor societății în jurul partidului comunist, Aceasta face ca, prin esența lor, contradicțiile economice în socialism să aibă un caracter neantagonist. Dacă contradicțiile antagoniste exprimă opoziția radicală între tendințele fundamentale ale contrariilor, ducînd obiectiv și inevitabil la conflict, contradicția neantagonistă proprie socialismului apare și se desfășoară în condițiile concordanței tendințelor fundamentale ale laturilor contrare, ale unității de interese vitale, de bază ale grupurilor sociale, ale membrilor societății. Caracterizînd societatea socialistă ca sistem, această concordanță, care nu este absolută ci relativă, joacă un rol deosebit în mișcarea înainte a economiei socialiste. Linia legică a dezvoltării contradicțiilor neantagoniste este învingerea lor treptată prin efortul conjugat al membrilor societății. Învingerea contradicțiilor înseamnă dezvoltare. „Dezvoltarea... — scrie Marx — nu înlătură aceste contradicții, dar creează forma în care ele se pot mișca. Aceasta este, în general, metoda prin care se rezolvă contradicțiile reale“.[7]

Asigurarea concordanței termenilor contradicției nu se face automat, ci prin luptă și, în virtutea mișcării, ea se reproduce pe trepte și niveluri noi. Faptul că, prin natura lor, contradicțiile în socialism au un caracter neantagonist, nu înseamnă însă că, datorită unor cauze de natură subiectivă nu este posibil ca una sau alta dintre contradicții, ori mai multe îngemănate să capete intensitate sau, cînd soluționarea a întîrziat în mod grav, să ducă chiar la frămîntări sau convulsii sociale. **„Trebuie să ținem seama** — scrie tovarășul **Nicolae Ceaușescu — de faptul că unele contradicții care apar în procesul dezvoltării sociale în orînduirea socialistă, dacă nu sînt rezolvate la timp, pot căpăta un caracter antagonist, pot determina frămîntări și convulsii în cadrul societății“.** [8]

Așadar, cunoașterea contradicțiilor ca și a legilor economice, constituie o condiție necesară și esențială, dar nu suficientă pentru a supune forțele sociale dominației din partea societății. Pentru acest lucru mai este nevoie de ceea ce Engels numea „acțiunea socială“. Această acțiune se organizează de către statul socialist pe baza politicii economice elaborate de către partid, care exprimă interesele fundamentale ale societății și se concretizează în planurile de dezvoltare social-economică adoptate în acest context.

Întrucît contradicțiile sînt proprii tuturor fenomenelor și proceselor, ele privesc toate laturile, fenomenele și procesele economiei socialiste, forțele de producție, relațiile de producție, raporturile dintre acestea, legile economice și mecanismul lor de funcționare, influența suprastructurii asupra dezvoltării economiei, echilibrul și optimul social-economic etc. Cu alte cuvinte, străbătînd procesul de desfășurare al fiecărui domeniu al economiei, al fiecărei relații, contradicțiile se găsesc în întregul sistem economic, se întrepătrund și se influențează reciproc. De aceea, ele trebuie înțelese ca un sistem. De altfel, însuși sistemul de legi economice obiective, ca și fiecare lege în parte, nu poate fi înțeles în profunzime dacă nu este examinat în strînsă legătură cu sistemul de contradicții sau, ca în cazul unei legi, cu contradicția care își croiește prin ea drum spre dezlegare. Aceasta înseamnă că cercetarea științifică trebuie să descopere și să analizeze contradicțiile în mișcarea lor în însuși mecanismul obiectiv de acțiune și, respectiv, de folosire al legilor economice.

Folosirea corectă a sistemului legilor economice ale socialismului presupune însă nu numai considerarea lui în legătură cu contradicțiile obiectiv existente în economie și societate, ci și înțelegerea aprofundată a **locului central al legii economice fundamentale, de mișcare în cadrul acestui sistem.** De altfel, categoria de lege economică fundamentală a socialismului este o categorie care aparține, prin însăși natura ei, sistemului de legi ale acestei economii și presupune o abordare sistemică. Dacă se ține seama de faptul că legea economică fundamentală a socialismului constă în dezvoltarea planică a producției întemeiate pe proprietatea socială și pe cea mai eficientă tehnică, în vederea asigurării bunăstării materiale și a dezvoltării multilaterale a tuturor membrilor societății, atunci apare limpede că această lege determină direcția de bază a mișcării economice și, în același timp, indică criteriul general absolut al eficienței producției sociale. Ea presupune acționarea, pe direcțiile arătate de ea, a legii dezvoltării planice proporționale a economiei naționale, a legii economiei de timp, a legilor repartiției, a întregului sistem de legi existent. Tot de aici însă reiese cu toată claritatea că legea economică fundamentală a socialismului presupune unitatea dintre maximizarea satisfacerii nevoilor și minimizarea cheltuielilor pentru fiecare unitate de produs. Fără ea optimul economico-social nici nu ar putea fi conceput.

Legile economice în general și, odată cu ele, și **legile economice ale socialismului constituie o unitate de determinări calitative și cantitative.** Aceasta înseamnă că pentru cunoașterea și folosirea lor trebuie studiată atît latura calitativă cît și cea cantitativă. Și nu trebuie uitat că, în mare măsură, această unitate este legată de relația efort-rezultat, bineînțeles în forma determinată de relațiile de producție. Cuantificarea legilor economice apare, astfel, ca ținînd de procesul cunoașterii aprofundate a legilor obiective și de sporirea posibilităților folosirii fructuoase a lor în interesul societății. Din acest punct de vedere, faptul că în legea fundamentală își găsește expresia scopul — și mijlocul de realizare a scopului producției socialiste, permite ca ea să fie exprimată sub forma raportului dintre fondul de consum total (K) în calitate de scop și produsul social al anului de bază (P_{so}) în calitate de mijloc. Deci :

$$\frac{K}{Ps_0}$$

Pentru o urmărire mai precisă a evoluției modului de satisfacere a volumului trebuințelor, este de preferat înlocuirea lui K, cu fondul de consum total pe locuitor (k) înmulțit cu numărul populației (N). Deci :

$$\frac{k \cdot N}{Ps_0}$$

Descompunînd pe Ps_0 în componentele sale valorice obținem :

$$\frac{k \cdot N}{F_0 + R_0 + P_0}$$

Avem, în felul acesta, exprimată și măsura eficienței absolute a producției sociale în socialism, căreia trebuie să-i fie subordonate toate celelalte criterii de eficiență, indiferent de nivelul economic și domeniul la care se referă.

Nu-i lipsită de semnificații utile nici prezentarea problemelor legate de legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție față de producția bunurilor de consum sub forma unei funcții $f(P, m, n, r, t, i, p, p', \Delta)$ în care $\mathbf{P}$ = produsul social, $\mathbf{m}$ = cheltuieli industriale $\mathbf{n}$ = protecția mediului natural, $\mathbf{t}$ = progresul tehnic, $\mathbf{i}$ = întrepătrunderea dintre producția de mijloace de producție și producția de bunuri de consum, $\mathbf{p}$ = prețurile mijloacelor de producție, $\mathbf{p'}$ = prețurile bunurilor de consum, Δ = alți factori. Cu alte cuvinte, se observă cum creșterea cu precădere a producției de mijloace de producție este o funcție de timp ai cărei factori principali sînt $\mathbf{P}, \mathbf{m}, \mathbf{n}, \mathbf{r}, \mathbf{t}, \mathbf{i}, \mathbf{p}, \mathbf{p'}, \Delta$

Cunoașterea caracterului obiectiv, al conținutului calitativ și cantitativ, a caracterului de tendință dominantă și a celui de sistem al legilor economice constituie condiții absolut necesare dar insuficiente pentru utilizarea lor cu eficacitate. În acest scop este încă necesară cunoaşterea condiţiilor concrete în care acţionează legile economice şi a mecanismului lor obiectiv de acţiune.

---

*) Continuare a studiului publicat în numărul precedent.

[7] **K. Marx** și **Fr. Engels**, Opere, vol. 23. București, Ed. politică, 1966, p. 118.

[8] **Nicolae Ceaușescu**, România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 2, București, Ed. politică, 1968, p. 273.

PRINCIPALELE CONDIŢII concrete ce trebuie avute în vedere pentru înţelegerea şi utilizarea eficace a legilor economice în socialism ar putea fi formulate pe scurt — fără însă a le epuiza în felul următor :

a. etapa de dezvoltare a societăţii socialiste şi caracterul concret al dezvoltării forţelor de producţie, relaţiilor de producţie şi interacţiunii dintre ele şi suprastructura politică, ideologică şi juridică, contradicţiile ce caracterizează fiecare etapă. În România, în etapa actuală, aceasta înseamnă că totul trebuie văzut prin realităţile operei de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate ;

b. condiţiile interne şi internaţionale, concret istorice în care are loc dezvoltarea economică a fiecărei ţări socialiste. Aci este vorba de necesitatea considerării nivelului de dezvoltare al fiecărei ţări în perioada dată, de resursele naturale pe care le are şi disponibilitatea lor, de înzestrarea tehnică a unităţilor economice, de evoluţia populaţiei şi calificarea lucrătorilor, de organizarea concretă a economiei, de nivelul diviziunii şi cooperării muncii, de diviziunea internaţoinală a muncii şi gradul de participare la ea, de eficienţa utilizării resurselor umane, materiale şi financiare etc. Evident, tot în această categorie de condiţii concrete trebuie cuprinse raporturile de forţă internaţionale, necesităţile de apărare ale fiecărei ţări ş.a.m.d.

c. ansamblul de condiţii ce privesc rolul conducător al clasei muncitoare şi al partidului comunist, calitatea conducerii vieţii economice de către statul socialist, gradul de dezvoltare a iniţiativei economice creatoare a celor ce muncesc şi de participare efectivă a lor la rezolvarea problemelor, măsura cunoaşterii legilor obiective, a contradicţiilor reale ş.a.m.d.

A nu ţine seama de toate aceste categorii de împrejurări ar însemna să te privezi de posibilitatea înţelegerii formelor concrete de desfăşurare a legilor economice. Nici o lege economică nu trebuie înţeleasă doar ca o serie de exigenţe generale în abstract, ci în realizarea ei practică, în concretizarea ei conform condiţiilor efective de existenţă, condiţii care, în mod obişnuit, diferă în proporţii variabile, de la o ţară la alta. Acest lucru este cu atît mai important cu cît, în ultimă instanţă, mecanismul de acţiune al legilor economice fiind expresia trecerii de la legea-exigenţă la legea-realitate, el nu poate fi folosit corect decît ţinînd seama cu rigurozitate de cele trei categorii principale de condiţii la care ne-am referit. În plus, nu trebuie uitat că, în dependenţă de desfăşurarea condiţiilor amintite ca şi de progresele economiei socialiste şi de trecerea ei la un tip preponderent intensiv de creştere economică, sistemul legilor economice are şi el o dinamică a lui. Această dinamică îşi găseşte expresia, înainte de toate în :

a. intensitatea şi manifestarea tot mai deplină a legii economice fundamentale în contextul înaintării pe drumul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi al trecerii spre comunism. În fond, legea economică fundamentală a socialismului se impune ca o forţă crescîndă în calitate de regulator al economiei naţionale ;

b. noile exigenţe ale legii dezvoltării planice, proporţionale a economiei naţionale în contextul celorlalte legi economice şi, în primul rînd, al celei fundamentale, cu privire la amploarea şi viteza schimbărilor structurale ca elemente componente ale proporţionalităţii planice şi, în cadrul lor, în primul rînd, a schimbărilor în ritmul de dezvoltare a sectoarelor I şi II ;

c. noi exigenţe ale reducerii consumului de muncă vie şi materializată pe unitatea de efect economic util, ca urmare a desfăşurării revoluţiei ştiinţifice şi tehnice în condiţiile dezvoltării multilaterale a socialismului şi a sporirii rolului eficienţei ca principală sursă de creştere a economiei naţionale ;

d. noi exigenţe ale legii economiei de timp pe linia factorilor de timp ca potenţe economice tot mai puternice ;

e. noi exigenţe în ceea ce priveşte dimensiunile şi eficienţa acumulării socialiste etc.

ODATĂ CU CREŞTEREA ROLULUI conducerii economice, pe măsura dezvoltării societăţii socialiste, creşte şi importanţa cunoaşterii şi utilizării corecte a mecanismului obiectiv de acţiune al legilor economice. În forma lui generală, care exprimă trecerea concretă din legea-exigenţă în legea-acţiune reală, **mecanismul acţiunii legilor economice ale socialismului** cuprinde patru verigi fundamentale :

a. **Sistemul nevoilor de consum.** Impulsul fundamental al activităţii economice a oamenilor fiind nevoia de consum — care face din producţia materială însăşi, temelia existenţei societăţii — sistemul nevoilor de consum — avem în vedere atît consumul de bunuri cît şi pe cel de servicii — reprezintă punctul de plecare al acţiunii sistemului legilor economice începînd cu cea fundamentală şi prima componentă de bază a mecanismului obiectiv general al acţiunii acestor legi. De altfel, Marx scria : „Nevoia socială, adică valoarea de întrebuinţare considerată pe scară socială, apare aici determinantă pentru cantităţile din timpul total de muncă al societăţii care revin diferitelor sfere speciale ale producţiei“ [9].

Determinat în specificul său de relaţiile socialiste, sistemul nevoilor de consum este format, în esenţă, din :

a). nevoile de consum productiv, pentru înfăptuirea planificată a reproducţiei lărgite. Aceasta presupune un volum şi o structură a produsului social care să permită creşterea susţinută şi sincronizată a scării şi diversităţii producţiei sociale în vederea asigurării optime a ridicării sistematice a nivelului de trai material al tuturor membrilor societăţii. Drept urmare, nevoile de consum productiv impun, de la început, utilizarea cu eficienţă maximă a resurselor materiale şi umane de care dispune societatea ;

b). totalitatea necesităţilor de consum neproductiv de bunuri şi servicii, atît personal cît şi social.

Nevoile personale de consum pot fi văzute în mare, la două niveluri : a) necesităţile de consum efective sau reale (uneori numite şi ideale), potrivit condiţiilor din etapa istorică respectivă ; b) necesităţile de consum însoţite de capacitate de cumpărare, deci care, în mod practic, pot fi acoperite de purtătorii lor. Legătura dintre cele două categorii de nevoi de consum personal se manifestă în mişcarea continuă a volumului şi structurii necesităţilor însoţite de capacitate de cumpărare spre acelea ale necesităţilor efective sau reale (respectiv, ideale).

Fiecare dintre modalităţile generale de existenţă a necesităţii de consum trebuie înţeleasă nu static ci dinamic şi aceasta atît în ceea ce priveşte latura cantitativă, cît şi cea calitativă fără a omite factorul timp. De aceea, şi raportul dintre ele trebuie considerat dinamic.

Problema ca necesităţile de consum însoţite de capacitate de cumpărare să se apropie şi chiar să coincidă, pe cît posibil, cu cele efective, reale, în etapa dată, este fundamentală şi conţine, implicit, o primă contradicţie care se cere sistematic învinsă în procesul dezvoltării.

Caracterul şi nivelul dezvoltării forţelor de producţie, în unitate cu cele ale relaţiilor economice socialiste, determină caracterul, volumul, structura şi direcţiile dezvoltării necesităţilor economice de consum ale societăţii atît pentru consumul productiv, cît şi pentru cel neproductiv, personal şi social. Evident, resursele unei naţiuni constînd din munca proprie vie şi materializată şi avuţiile naturale aferente teritoriului de care dispune şi pe care le poate valorifica, reglarea proporţiilor sale economice depind de raportul dintre nevoia socială şi resursele economiei naţionale. Aceasta presupune determinarea prealabilă şi precisă, calitativ şi cantitativ, a nevoii sociale, a resurselor, a condiţiilor necesare pentru menţinerea proporţionalităţii dinamice, a timpului optim pentru satisfacerea diferitelor nevoi şi controlul social asupra alocării resurselor. Dacă planul economic nu se întemeiază pe cunoaşterea nevoilor societăţii, pe studierea cererii pieţei interne şi externe, pe acţiunea factorilor economici, el riscă să ajungă în dezacord cu realitatea şi să scape de sub control însemnate procese economice.

Principala contradicţie internă a sistemului nevoilor de consum este aceea dintre nevoile de consum neproductiv (personal, social) şi nevoile consumului productiv. Este adevărat că unitatea dintre aceste două forme de nevoi este indisolubilă : fără consum neproductiv (personal şi social), consumul productiv ar fi lipsit de sens şi, în ultimă instanţă, nu ar mai putea avea loc ; în acelaşi timp, consumul neproductiv ar fi de nerealizat fără existenţa corespunzătoare a consumului productiv. Unitatea dintre nevoia de consum productiv şi cea de consum neproductiv este însă contradictorie. În nevoia totală de consum însoţită de capacitate de cumpărare, fiecare formă de consum nu numai că o presupune ca existentă pe cealaltă, dar o şi determină dimensional. Soluţia, nu poate fi, deci, decît de natură politico-economică, respectiv de opţiune pe baze ştiinţifice în lumina scopului producţiei socialiste.

Obiectiv, o contradicţie există şi în cadrul nevoii de consum neproductiv şi anume între partea privind nevoile de întreţinere a aparatului de stat şi nevoile de consum personal. Depăşirea ei nu poate consta decît în ieftinirea la minimum admis de eficienţă a aparatului de stat.

Contradicţii există însă şi în sînul diferitelor categorii de nevoi de consum, ca şi în sînul fiecărei categorii. În mod obiectiv, există grade diferite de stringenţă şi acuitate a nevoilor de consum, există nevoi imediate şi nevoi într-o perspectivă mai apropiată ori mai îndepărtată, iar în unele cazuri o nevoie implică şi satisfacerea altora sau înlăturarea unora etc. În mod firesc, deci, planificarea la toate nivelele trebuie să ţină seama de nevoia socială în natura, structura, volumul şi dinamica ei, dar să și asigure o ierarhizare optimă a satisfacerii nevoilor în concordanță cu țelul fundamental al societății socialiste. În fond, măsura în care, în condițiile unor resurse determinate de etapă, se reușește satisfacerea nevoii de consum a populației, ca și caracterul sistematic progresist al acestei satisfaceri, reprezintă criteriul general al eficienței activității economice.

---

[9] **K. Marx**, Capitalul, vol. III, partea a II-a, Bucureşti E.S.P.L.P., 1955, p. 608.

Sistemul nevoilor de consum, obiectiv existent în societate, inclusiv relațiile economice în contextul cărora se desfășoară, își găsește expresia în sistemul de interese economice caracteristic socialismului, care constituie astfel cea de a doua verigă fundamentală a mecanismului general de acțiune al legilor economice.

b. **Sistemul de interese economice.** Pe temelia necesității satisfacerii nevoilor materiale apar interesele economice. Acestea nu sînt un fenomen de suprafață ci de profunzime, condiționat economic, social și istoric. Nu-i de mirare, de aceea, că încă Engels scria : „relațiile economice ale unei societăți date se prezintă, în primul rînd, ca interese“ [10] Dobîndirea de către oameni a conștiinței intereselor lor economice face din ele un motiv și un impuls în vederea acționării în așa fel încît să ajungă la realizarea lor.

Ținînd seama de sistemul nevoilor de consum productiv și neproductiv, de diviziunea socială a muncii, de întreaga organizare socială a producției, în socialism pot fi deosebite trei mari categorii de interese :

a) interesele generale ale societății ca ansamblu ;

b) interesele de grup, în care intră interesele economice colective (de unitate economică și de subdiviziune a ei sau de uniuni ale unităților economice etc.), ca și interesele economice de clasă ;

c) interesele personale, individuale ale cetățeanului.

Existența proprietății sociale asupra mijloacelor de producție, lichidarea exploatării omului de către om fac ca locul divergențelor și opunerilor continue de interese, al contradicțiilor antagonice din acest domeniu, caracteristice orînduirilor bazate pe proprietatea privată, să-l ia în socialism unitatea principalelor interese economice ale tuturor membrilor societății, comunitatea aspirațiilor lor fundamentale. Ca și sistemul nevoilor de consum sau organizarea socială a producției, categoriile de interese constituie o unitate dialectică. Atît ele, cît și mecanismul lor pot fi înțelese corect numai dacă sînt considerate în unitatea și interdependența lor, implicit în caracterul contradictoriu al unității. În legătură cu aceasta, trebuie ținut seama că, avînd specificul ei, totuși, fiecare categorie de interese economice se întrepătrunde, într-o anumită măsură, cu celelalte, fără a mai vorbi de faptul că nici o categorie de interese nu poate exista și nu se poate realiza fără celelalte.

Faptul că, în virtutea caracterului de proprietari ai mijloacelor de producție și de beneficiari ai producției pe care îl au producătorii în socialism, contradicțiile între diferitele categorii de interese nu sînt antagonice, constituie temelia obiectivă a posibilității armonizării intereselor economice în socialism. Nu-i mai puțin adevărat însă că această armonizare nu se realizează automat, ci cere o activitate conștientă. Succesul acestei activități stă tocmai în considerarea tuturor grupurilor de interese în interdependența lor, fără supra sau subevaluarea nici unuia din ele. Erorile în această privință pot compromite opera de realizare a sistemului de interese și de mobilizare a lui în serviciul satisfacerii optime a nevoilor de consum.

Punerea în acțiune a sistemului de interese în vederea satisfacerii sistemului nevoilor de consum (productiv și neproductiv) necesită obiectiv un sistem corespunzător de stimulente economice (materiale) care să impulsioneze pe purtătorii intereselor economice. Aceste stimulente constituie cea de a treia verigă fundamentală a mecanismului general de acțiune a legilor economice.

c) **Sistemul stimulentelor economice.** În concordanță cu sistemul intereselor ce se cer a fi puse în acțiune, sistemul stimulentelor materiale cuprinde : stimulentele care exprimă cointeresarea generală, cele ale cointeresării de colectiv (grup) și cele ale cointeresării materiale personale. Ca și marile categorii de interese economice, cele trei categorii fundamentale de stimulente materiale se află într-o indisolubilă unitate și interacțiune și trebuie mînuite corelat, armonios. Aceasta înseamnă că, la fel ca în cazul intereselor și tocmai din această cauză, omiterea, subevaluarea sau supraevaluarea unei categorii de stimulente materiale nu poate decît să provoace prejudicii economiei. În același timp, este de cea mai mare însemnătate faptul că sistemul stimulentelor economice este acela care oferă cheia rezolvării caracterului contradictoriu al intereselor și armonizării lor.

Nu poate fi însă omis nici faptul că, dacă în condițiile actuale, omul este interesat în activitatea socială utilă în primul rînd din punct de vedere material, pe măsura dezvoltării societății socialiste, cointeresarea poate să aibă și are într-o măsură crescîndă, și alte cauze cum sînt : necesitatea vitală de a munci, dobîndirea conștiinței sarcinilor sociale în numele cărora omul se simte moralmente îndatorat să acționeze etc. În acest plan, stimulentul este de ordin moral. Drept consecință, abordarea stimulentelor trebuie înțeleasă sub dublul aspect : material și moral. În același timp, practica scoate în evidență faptul că mobilizarea diferitelor categorii de interese pentru ca purtătorii lor să acționeze în direcția dorită de societate presupune ca stimulentele materiale să aibă o mărime capabilă să sensibilizeze interesele corespunzătoare.

d) **Sistemul formelor socialiste de conducere a procesului economic.** Înfăptuirea planică a celor trei verigi esențiale amintite ale mecanismului general al acțiunii legilor economice generează însă necesitatea obiectivă a unor forme și metode de conducere economică întrucît numai prin ele se pot impune necesitățile de consum, interesele și stimulentele. În felul acesta, mecanismul general al acțiunii legilor economice se completează cu încă o verigă esențială : sistemul formelor socialiste de conducere a procesului economic, bineînțeles nu din latura subiectivă a lucrurilor, ci din cea obiectivă, care constă în necesitatea absolută a realizării funcțiilor ce decurg din desfășurarea totalității muncii sociale și anume necesitatea, independentă de conștiința oamenilor, de organizare, dirijare, reglare, planificare, conducere, decizii etc.

Privite ca relații economice obiective generate de totalitatea muncii sociale, formele și metodele de conducere și de organizare a economiei socialiste sînt determinate, în ultimă instanță, de stadiul dezvoltării forțelor de producție și de proprietatea socială asupra mijloacelor de producție, de gradul de concentrare a producției, de condițiile concrete ale desfășurării procesului reproducției, de particularitățile social-economice și istorice ale fiecărei țări, iar formele și metodele concrete ale conducerii și organizării economiei, adoptate de politica economică, trebuie să țină seama tocmai de exigențele obiective din acest domeniu. În plus, este necesar să se țină seama de dinamismul cerut obiectiv mecanismului de funcționare a economiei, ca și de necesitatea asigurării corelației dintre stabilitate și mobilitate pe baza criteriului eficienței.

Așa cum arată experiența istorică, înțelegerea calitativă și cantitativă a legilor economice obiective, cunoașterea condițiilor concrete în care acționează sistemul lor și a mecanismului general de acțiune al acestora pornind de la caracterul legii și trecînd succesiv, în determinarea corespunzătoare, la sistemul nevoilor de consum, sistemul de interese economice, sistemul de cointeresare materială și sistemul de forme și metode obiectiv necesare conducerii procesului economic, constituie temelia utilizării cu succes a legilor economice.

Nu trebuie uitat însă că efectele pozitive ale acțiunii legilor economice obiective nu apar automat și că, în general, eficiența realizării legilor depinde de felul în care acționează oamenii. Concordanța acțiunii oamenilor cu exigențele pe care le exprimă legile economice sau abaterea acțiunii lor de la exigențele acestora sînt condiționate nu numai de cunoașterea temeinică a legilor, dar și de stăpînirea metodelor de generalizare științifică și a procedeelor practice de folosire a ei, de gradul asigurării corespunzătoare cu resurse umane, financiare, materiale și tehnice, de felul în care se aplică stimularea materială ca și de măsura în care există unitate de acțiune și muncă în economie. În măsura în care cresc, toți acești factori contribuie la întărirea tendințelor pozitive, a efectelor folositoare. Din contră, acele acțiuni ale oamenilor care nu țin seama de legile economice fie din cauza că oamenii nu le cunosc, fie pentru că au o imagine incompletă sau eronată asupra lor, ca și asigurarea nesatisfăcătoare cu resurse umane, financiare, materiale și tehnice, lipsa sau insuficiența stimulentelor economice ca și exacerbarea unor categorii de interese în dauna altora, lipsa de unitate în acțiune și muncă, spiritul îngust, departamental, dau naștere unor tendințe și fenomene negative.

O influență decisivă asupra raportului dintre tendințele pozitive și cele negative în utilizarea unei anumite legi obiective, o exercită felul în care sînt folosite celelalte legi economice ale socialismului. În acest sens, cea mai puternică influență o exercită modul cum este folosit **grupul principalelor legi ale formației :** legea economică fundamentală, legea economiei de timp (inclusiv cea a creșterii productivității muncii), legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, legea valorii, legea repartiției după muncă, legile reproducției lărgite începînd cu cea a acumulării socialiste și legea concordanței relațiilor de producție cu caracterul și nivelul forțelor de producție. Fără a însemna cumva minimalizarea importanței celorlalte legi, atenția deosebită pe care o reclamă grupul principal, derivă din faptul că luarea sa în considerare creează condiții propice esențiale pentru obținerea de efecte pozitive de pe urma acțiunii tuturor celorlalte legi.

prof. dr. docent N. N. CONSTANTINESCU

---

[10] **K. Marx** și **Fr. Engels**, Opere, vol. 18, București, Ed. politică, 1964, p. 278—279.

DEPLASĂRI ÎN STRUCTURA FORȚEI DE MUNCĂ DIN ȚĂRILE CAPITALISTE

ȚĂRILE OCCIDENTALE DEZVOLTATE, care trec prin una din cele mai grave crize economice ale sistemului capitalist, sînt confruntate, între altele, cu numeroase dificultăți în domeniul folosirii forței de muncă. Problemele nivelului general al ocupării forței de muncă în condiții de criză respectiv de redresare șovăitoare și incertă din criză, se împletesc cu cele ale structurilor în continuă schimbare ale populației ocupate. Modificările structurale, la rîndul lor, puternic influențate de tendințele generale ale revoluției tehnico-științifice contemporane, poartă amprenta netă a sistemului social-economic dat, inclusiv a instabilității sale conjuncturale.

Ținînd seama de actualitatea și importanța acestor probleme, nu numai pentru economia diferitelor țări, dar și pentru relațiile economice internaționale, diferite organisme din sistemul O.N.U. le dezbat pentru a încerca să deslușească mai bine tendințele prezente, cît și pe cele de viitor în acest domeniu. Seminarul organizat de Comisia economică a O.N.U. pentru Europa în septembrie 1977, la Saint Maximin-la-Sainte-Baume (Franța) avînd ca temă „Ocuparea forței de muncă, distribuirea veniturilor și consumul : obiective pe termen lung și schimbări în structură“, s-a înscris în această direcție de preocupări. La seminar au participat delegații de oameni de știință și specialiști din 23 de țări, inclusiv din țara noastră, precum și reprezentanții unor foruri ca Organizația Internațională a Muncii și Comunitatea Economică Europeană.

Sub efectul inovației tehnice

AȘA CUM S-A CONSTATAT în cadrul manifestării menționate și cum de altfel au relevat numeroase studii de specialitate întreprinse de-a lungul anilor, principala modificare intervenită în cursul ultimelor decenii în structura pe ramuri a ocupării forței de muncă în țările occidentale a constat în scăderea ponderii populației ocupate în agricultură și creșterea numărului celor ocupați în celelalte sectoare principale ale economiei. Această evoluție generală, în perioada 1950 — 1970, este ilustrată de datele din tabelul nr. 1 referitoare la un grup reprezentativ de țări capitaliste.

În sfera activităților agricole și conexe (silvicultură, pescuit ș.a.), ponderea forței de muncă ocupate în anul inițial variază, așa cum se poate vedea în tabel, între aproape 60 la sută în cazul unei țări ca Grecia și circa 5 la sută în cazul unei țări cu îndelungată dezvoltare capitalistă cum este Anglia. Dar în toate cazurile are loc scăderea acestei ponderi ; ceea ce diferă este îndeosebi ritmul eliberării de forță de muncă din agricultură și nivelul la care se situează în anul final ponderea acesteia în totalul celor ocupați în economia națională.

Aceleași tendințe caracteristice se pot observa în sfera serviciilor. Ponderile inițiale variază sensibil, între mai puțin de un sfert din forța de muncă totală în Grecia și Spania și peste jumătate în Statele Unite, dar creșterea între 1950 și 1970 este generală, deși în proporții diferite. O analiză cauzală a acestor tendințe care se desprind nemijlocit din lectura cifrelor ar necesita firește o descifrare a activităților deosebit de diverse din sectorul serviciilor, ceea ce depășește obiectivele articolului de față.

Tendința de creștere a ponderii celor ocupați, caracteristică pentru sfera industriei (ansamblul activităților de extracție, prelucrare, construcții, plus ramura electricitate-gaze-apă) comportă totuși cîteva excepții. Fac notă aparte țări capitaliste „vechi“ ca Anglia și Belgia, dar și altele mai tinere, ca S.U.A. și Canada, despre care se poate presupune că tocmai în virtutea acestei caracteristici s-au dezvoltat pe o bază tehnică mai modernă, de mai mare randament. Ponderile atinse de forța de muncă din acest sector se caracterizează totodată, ca și în celelalte două sectoare, printr-o mare diversitate care poate fi privită ca rezultantă a factorilor istorici, economici, tehnici, sociali etc. ce au acționat și acționează asupra structurilor respective în diferitele țări.

S-a amintit mai sus rolul pe care îl are vechimea dezvoltării economice a unor țări, sub aspectul reducerii mai timpurii a ponderii forței de muncă ocupate în sfera agricolă și al ridicării considerabile a ponderii celor ce lucrează în ramurile industriale. Dacă acest factor precedă evoluțiile din perioada ilustrată în tabelul nr. 1, în cadrul ei se înscrie desigur în primul rînd ritmul de introducere a realizărilor revoluției tehnico-științifice contemporane, cu efectele sale directe asupra creșterii productivității muncii și implicit asupra deplasărilor intersectoriale ale forței de muncă. Un factor derivat din ritmul inovației tehnice, dar condiționat nu numai de aceasta, este ritmul însuși al creșterii economice. Intervine, de asemenea, ca un factor care poate accelera sau întîrzia modificările în structura forței de muncă, nivelul calitativ al acesteia, adaptabilitatea ei în diversele situații generate de progresul tehnic și în fața cerințelor sale extrem de variate. Aici, ca și în legătură cu factorii amintiți mai înainte, se întinde un cîmp pentru analize mai aprofundate care necesită însă, evident, elemente documentare suplimentare pentru a putea furniza răspunsurile ce se așteaptă de la ele.

Tabel nr. 1

Evoluții în structura forței de muncă din unele țări capitaliste pe principalele ramuri și activități, 1950—1970, în % din forța de muncă ocupată

Tara	Anii	Sectoarele Agricultură	Industrie	Alte activități
Anglia	1950	5,4	49,2	45,4
	1970	2,8	45,0	52,2
Austria	1950	34,3	36,1	29,7
	1970	14,8	43,0	42,2
Belgia	1950	11,8	50,6	37,6
	1970	4,8	44,8	50,4
Canada	1950	20,4	36,3	43,3
	1970	8,2	32,1	59,7
Danemarca	1950	25,7	33,6	40,8
	1970	11,1	36,9	52,0
Elveția	1950	16,8	46,4	36,7
	1970	7,8	48,5	43,7
Franța	1950	31,0	34,5	34,5
	1970	13,7	39,6	46,4
R.F.G.	1950	23,0	43,0	34,0
	1970	7,5	48,1	44,5
Grecia	1950	58,9	17,4	23,8
	1970	46,0	24,0	30,0
Italia	1950	43,9	31,0	25,1
	1970	18,8	43,8	37,4
Norvegia	1950	26,4	36,7	36,9
	1970	11,9	37,4	50,7
Olanda	1950	17,7	36,2	46,1
	1970	8,1	43,8	48,1
Spania	1950	50,1	25,2	24,7
	1970	26,0	37,5	36,5
S.U.A.	1950	12,2	36,6	51,2
	1970	3,7	34,4	61,9
Suedia	1950	20,8	40,9	38,3
	1970	8,3	40,4	51,3

Sursa: International Labour Office, 1950-2000 Labour Force, vol.IV, Geneva 1977

Din cauza rotunjirilor, totalurile pe economie unor țări pot să se abată în plus sau în minus de la 100%.

Pe fondul crizei economice

TENDINȚELE PE TERMEN LUNG observate în structura pe ramuri a forței de muncă din țările capitaliste nu s-au oprit în pragul actualului deceniu. Efectele revoluției tehnico-științifice continuă să se manifeste și după anul 1970 în direcția generală a reducerii ponderii celor ocupați în agricultură și a deplasării de efective spre activitățile industriale și terțiare. Apar însă și o serie de elemente noi. Datele din tabelul nr. 2, referitoare la cea mai recentă perioadă decenală pentru care există cuantificări publicate, permit semnalarea unora dintre ele. Aceste date, provenite din altă sursă decît cea folosită mai sus pentru ilustrarea tendințelor pe termen lung, indică ponderi îndeobște ceva mai ridicate în agricultură, dar faptul nu alterează sensul dinamicii semnalate anterior.

Ca și în perioada 1950—1970, cei zece ani încheiați în 1976 sînt martorii declinului continuu al ponderii forței de muncă din agricultura țărilor capitaliste. Pentru un număr crescînd de țări, această pondere se apropie de, sau scade sub, pragul de 10 la sută din totalul forței de muncă. Totodată, însă, un fenomen care caracterizează din ce în ce mai mult structura forței de muncă într-un număr de țări capitaliste dezvoltate din punct de vedere economic, constă în faptul că ponderea celor ocupați în ramurile industriei prelucrătoare s-a plafonat și apoi a început să scadă.

Cifrele din tabelul nr 2 indică în perioada 1966—1976 o scădere relativă a forței de muncă ocupate în industrie pentru 12 din cele 16 țări incluse. Aceasta este o modificare sensibilă față de tendința constatată în perioada 1950—1970, cînd ponderea era ascendentă în 11 țări dintr-un total de 15. În general, ponderi ale forței de muncă de circa 50 la sută, ca cele atinse în industria Elveției în cîțiva ani din prima jumătate a deceniului trecut, apar ca un maximum de la care începe plafonarea și o mișcare descendentă.

La afirmarea acestei din urmă tendințe în industrie a contribuit și faptul că în ultimii ani investițiile de capital au fost puternic frînate în condițiile crizei economice prin care trec țările capitaliste. Astfel, în comparație cu a doua jumătate a anului 1973, nivelul investițiilor în a doua jumătate a anului 1976 a fost cu 11 la sută mai scăzut în R.F.G., Anglia, Franța și Italia și cu 9 la sută mai scăzut în S.U.A. Pornind de la asemenea date revista americană „Business Week“ sublinia că „amestecul de creștere lentă și inflație ridicată, care frînează investițiile de capital, pare sortit să se mențină. Guvernele nu par capabile să găsească dozajul necesar de politică monetară și fiscală, care să-i pună capăt“. Această apreciere stă în picioare și astăzi. Iată de ce se menține în actualitate preconizarea de către unii economiști occidentali a necesității de a se reveni cît mai rapid posibil la o rată corespunzătoare a investițiilor în țările respective, ca un obiectiv prioritar al politicii lor economice și sociale.

Nu este posibil să se aprecieze în prezent, în ce proporție tendințele noi din industrie relevate mai înainte se datorează acestor factori conjuncturali și în ce proporție ele trebuie considerate ca fenomen de durată. Nu permit lucrul acesta nici datele din tabelul nr. 3 care descifrează parțial procesele din sectorul industrial, detaliindu-le pe baza unor date de recensămînt.

În ansamblu pentru sfera serviciilor, însă, cifrele din tabelele nr. 2 și nr. 3 ilustrează continuarea tendinței de lungă durată de creștere a ponderii celor ocupați, așa cum au relevat-o de la început datele pe anii 1950—1970. Deplasările în acest sens se constată în țări cu niveluri de dezvoltare foarte diferite și cu comportamente variate în perioada recentă de dificultăți economice, fără să se întrevadă pînă în prezent vreo plafonare pe ansamblul sectorului. Dar pentru deslușirea unor fenomene de adîncime, respectiv pentru desprinderea unor evoluții de perspectivă probabile, este nevoie evident de elemente pe care datele nu le oferă.

Tabel nr. 2

Evoluții în structura forței de muncă din unele țări capitaliste pe marile ramuri și activități, 1966—1976, în % din forța de muncă civilă ocupată.

Țara	Anii	Sectoarele		
		Agricultură	Industrie	Alte activități
Anglia	1966	3,7	46,4	50,0
	1976	2,7	40,0	57,3
Austria	1966	20,5	41,3	38,2
	1976	12,4	40,1	47,5
Belgia	1966	5,9	46,4	47,7
	1976	3,4	39,0	57,6
Canada	1966	9,0	34,1	56,9
	1976	5,9	29,7	64,4
Danemarca	1966	14,2	37,2	48,6
	1976	9,3	31,4	59,3
Elveția	1966	9,7	49,9	40,4
	1976	8,2	43,9	47,9
Franța	1966	17,2	40,1	42,7
	1976	10,8	38,1	51,1
R.F.G.	1966	10,6	48,9	40,5
	1976	7,1	45,1	47,8
Grecia	1966	46,8	21,7	31,5
	1976	34,3	29,0	36,7
Italia	1966	24,9	40,8	34,3
	1976	15,5	43,5	41,0
Japonia	1966	22,2	32,7	45,1
	1976	12,2	35,8	52,0
Norvegia	1966	16,7	36,8	46,5
	1976	9,4	33,1	57,5
Olanda	1966	8,5	40,4	51,1
	1976	6,5	33,7	59,8
Spania	1966	32,7	36,3	30,9
	1976	21,5	37,1	41,4
S.U.A.	1966	5,5	34,3	60,2
	1976	3,8	28,7	67,5
Suedia	1966	10,0	41,7	48,3
	1976	6,2	35,4	58,4

Sursa: OCDE, anuarele de statistică a forței de muncă (colecția) și studiile anuale pe țări

Tabel nr. 3

Evoluții în structura forței de muncă din unele țări capitaliste pe cîteva ramuri și activități, în % din populația activă

Țara	Anii	Activități agricole și conexe	Activități industriale			Activități "terțiare"		
			total	prelucrare	construcții	comerț, restaurante, hoteluri	comunicații, bănci, asigurări	servicii comunale ș.a.
Austria	1971	13,8	41,8	31,3	8,5	15,8	10,1	16,5
	1975	12,5	40,9	30,4	8,6	16,0	11,4	18,4
Belgia	1970	4,5	42,3	32,0	8,0	16,6	10,9	20,6
	1975	3,4	37,4	28,3	7,4	17,4	12,2	24,5
Canada	1971	6,6	27,1[a]	19,4	6,1	14,4	11,7[b]	30,4
	1976	5,5	27,7	18,8	6,3	16,1	11,8	32,0
Danemarca	1970	10,6	35,7	25,9	9,1	14,9	11,7	24,2
	1975	9,3	31,9	23,1	8,1	14,4	12,6	30,0
Franța	1968	15,1	37,1	25,8	9,3	14,6	9,8	20,1
	1975	10,8	36,7	26,5	8,6	15,7	10,9	22,3
R.F.G.	1970	7,5	48,0	37,9	8,1	15,2	10,0	18,9
	1975	6,4	44,8	34,8	7,7	14,0	10,8	21,9
Italia	1971	16,4	42,2	31,2[c]	10,2	12,7	6,4	17,4
	1976	15,1	41,1	30,6	8,8	13,2	5,5[d]	21,3
Japonia	1970	19,1	34,0	25,6	7,5	19,9	10,2	15,4
	1975	12,5	35,1	25,2	9,0	21,1	9,4	20,8
Norvegia	1970	11,6	37,3	26,8	8,8	15,7	14,9	20,3
	1975	9,9	33,4	24,9[e]	8,5	15,1	13,2	26,0
Spania	1970	24,8	37,5	25,5	10,2	12,8	7,9	15,7
	1975	22,3	36,5	25,2	9,9	16,0	7,1	18,1
Suedia	1970	8,1	40,2	29,1	9,7	14,4	12,2	24,8
	1975	6,4	36,4	28,0	7,1	14,4	12,0	30,8

a) Fără ramura electricitate-gaze-apă; b) Inclusiv ramura electricitate-gaze-apă; c) Inclusiv industria extractivă; d) Fără activitățile bancare, de asigurări și conexe; e) Inclusiv industria extractivă și ramura electricitate-gaze-apă.

Sursa: International Labour Office, Year Book of Labour Statistics, 1976, Geneva.

În perspectiva șomajului persistent

ÎNCEPÎND CU ANUL 1974 țările capitaliste cunosc criza economică cea mai gravă după anii '30, șomajul reprezentînd, în nu puține cazuri, 5—10 la sută din totalul forței de muncă. După estimările existente, nivelul general al șomajului va continua să rămînă ridicat și la începutul anilor '80, chiar dacă producția s-ar redresa sensibil. Iar pe acest fond se întrevede în continuare o situație deosebit de grea pentru perspectivele de angajare, mai ales ale tinerilor, femeilor etc.

Sub aspect structural, problemele pe care le dezbat în prezent specialiștii occidentali în legătură cu șomajul persistent sînt cele ale capacității de absorbție a forței de muncă — a celei actualmente disponibile și a celei previzibile în lumina evoluțiilor demografice — de către ramurile și sectoarele mari de activitate economică. În ceea ce privește industria, este considerată preocupantă posibilitatea apariției unor fenomene de „saturație“ în ramuri de genul construcției de automobile, apreciată ca avînd o mare densitate a forței de muncă. Se evaluează de pildă că la fiecare zece lucrători ocupați în producția de autovehicule și de piese de schimb pentru ele, este nevoie de 15 lucrători care să furnizeze materialele necesare (oțel, cauciuc, sticlă, textile, cupru ș.a.). Or, mulți experți consideră puțin probabil ca această ramură să mai poată furniza locuri de muncă în același ritm ca în deceniile recente. Aprecieri similare se fac în legătură cu ramura construcțiilor, ale cărei dificultăți actuale nu sînt socotite doar conjuncturale, ci ca determinate într-o serie de țări de saturarea unor nevoi de infrastructură, de modificări în structura prețurilor etc. Perspectivele de creștere a numărului locurilor de muncă în activitățile terțiare sînt considerate însă și ele ca fiind tot mai fragile, în special în subramuri cum sînt comerțul, băncile, asigurările și altele, despre care se crede că sînt aproape de limita posibilităților de absorbție.

Este lesne de înțeles, în lumina unor astfel de elemente, că evoluțiile structurii pe ramuri a ocupării forței de muncă în țările occidentale, atît cele pe termen lung, cît și — mai ales — cele din ultimii ani, sînt studiate cu deosebită atenție de către specialiști și de responsabilii politicii economice în căutare de soluții. Există însă un consens că depășirea fenomenelor persistente de criză, a slăbiciunii investițiilor, a încetinelii creșterii economice, constituie un prealabil fără de care o politică propriu-zisă a forței de muncă are puțin temei.

dr. I. BATI

ECONOMIE MONDIALA

R.P. CHINEZĂ

ACCELERAREA CONSTRUCȚIEI ECONOMICE

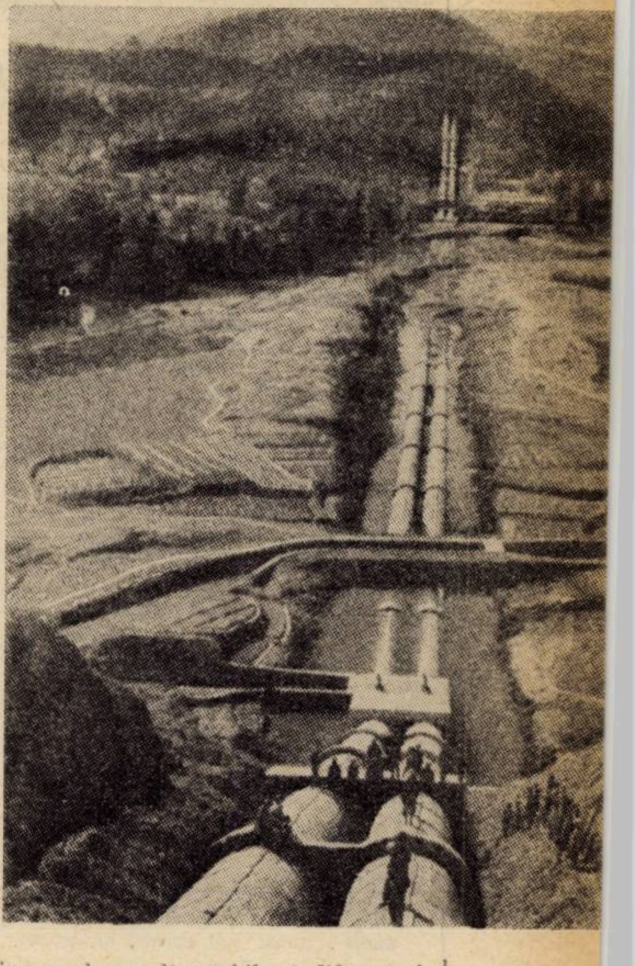

În regiunile R. P. Chineze unde apele și volumul precipitațiilor sînt insuficiente față de nevoile agriculturii, puțurile forate sînt echipate cu pompe cu motor Diesel pentru ridicarea apei, ceea ce permite extinderea considerabilă a suprafețelor irigate.

DIRECTIVELE planului decenal (1976—1985) de dezvoltare a economiei naționale, dezbătute la începutul acestui an la prima sesiune a celei de-a V-a Adunări Naționale a Reprezentanților Populari a R.P. Chineze, stabilesc perspectiva concretă legată de realizarea obiectivului complex de transformare a ei — pînă la sfîrșitul acestui secol — într-o țară socialistă puternică și modernă. Realizare, care se va baza pe modernizarea generală a patru domenii-cheie de activitate, și anume : agricultura, industria, apărarea națională, știința și tehnologia.

Se prevede automatizarea principalelor întreprinderi industriale, aducînd cu sine sporirea corespunzătoare a productivității muncii, înfăptuirea în agricultură a celui mai înalt nivel posibil de mecanizare, electrificare și irigare, concomitent cu intensificarea transporturilor. Se urmărește utilizarea pe scară largă a rezultatelor obținute de știință și tehnică, a noilor surse de materii prime și energie, modernizarea principalelor produse și procese tehnologice, ridicarea parametrilor lor tehnico-economici la nivelul celor mondiali.

O atenție deosebită se acordă dezvoltării **industriei,** ținînd seama de faptul că rolul său conducător în cadrul economiei naționale devine tot mai proeminent, pe măsura modernizării acesteia. Se apreciază că veriga principală a industriei o constituie producția de oțel, eforturi susținute urmînd a fi depuse, de asemenea, pentru dezvoltarea accelerată a producției de combustibili și energie, de materii prime, precum și a industriilor legate de transporturi și telecomunicații.

Se prevede ca în perioada 1978—1985 valoarea producției industriale să sporească într-un ritm mediu anual de peste 10%, iar creșterea ce va fi înregistrată de producția principalelor ramuri industriale să depășească sporul obținut în ultimii 28 de ani. În ceea ce privește producția de oțel, obiectivul stabilit pentru anul 1985 este de 60 milioane de tone.

Se preconizează ca, îndeosebi în următorii trei ani, sporurile de producție planificate să fie obținute pe calea modernizării întreprinderilor existente, a îmbunătățirii utilizării mașinilor și utilajelor, a extinderii cooperării între diferitele subramuri. Totodată, din fonduri centralizate pînă în 1985 urmează să se construiască sau să se realizeze în fază de proiect 120 de obiective industriale, printre care zece complexe siderurgice, nouă complexe pentru producerea de metale neferoase, opt mine de cărbuni, zece exploatări de petrol și gaze, treizeci de centrale electrice, șase noi linii de cale ferată și cinci porturi.

Prin transpunerea în viață a acestor proiecte economia națională a R.P. Chineze va dispune de 14 platforme industriale puternice și rațional amplasate. Totodată, se aplică principiul dezvoltării concomitente a întreprinderilor industriale mari, mijlocii și mici, ceea ce permite mobilizarea mai eficientă a resurselor locale de materii prime și satisfacerea în condiții mai bune a cerințelor populației din fiecare provincie și regiune autonomă.

Agricultura este considerată drept ramura de bază a economiei naționale, de a cărei dezvoltare depinde și avîntul industriei, iar în cadrul agriculturii veriga-cheie o constituie producția de cereale. Totodată, în agricultură se aplică principiul diversificării, urmărindu-se dezvoltarea cuprinzătoare a culturii plantelor industriale, a zootehniei, pisciculturii, precum și a unor producții auxiliare. Principalul obiectiv cantitativ îl constituie creșterea producției agricole într-un ritm mediu anual de 4—5% în perioada 1978—1985, recolta de cereale urmînd să ajungă în acest ultim an la 400 mil. tone.

Atingerea acestui obiectiv va fi asigurată prin consolidarea bazei tehnico-materiale a agriculturii, încît principalele lucrări agricole să fie mecanizate în proporție de 85%, iar în corelație cu alte măsuri agrotehnice — ameliorarea solurilor, îmbunătățirea gospodăririi apelor, dezvoltarea producției de îngrășăminte etc. — prin obținerea de recolte stabile, indiferent de condițiile climatice.

La rezolvarea cu succes a sarcinilor de dezvoltare și modernizare a economiei R.P. Chineze un rol deosebit se atribuie **participării creatoare a maselor de muncitori, țărani și intelectuali,** precum și **promovării progresului tehnic.** Pornindu-se de la principiul bizuirii pe forțele proprii, pe muncă asiduă, hărnicie și spirit de economie, se acordă o mare importanță extinderii metodelor avansate de muncă, a rezultatelor obținute în industrie de colectivul bazinului petrolifer Tacin, iar în agricultură de brigada de producție Taciai, a căror experiență pozitivă a fost dezbătută în cadrul unor conferințe naționale. Se preconizează ca pînă în 1980 o treime din districtele țării și din întreprinderile industriale să devină fruntașe, pe baza aplicării acestor metode înaintate de muncă și organizare.

În ceea ce privește cercetarea științifică, aceasta este orientată către problemele ridicate de „locurile înguste“ din economie, către lichidarea rămînerii în urmă în unele domenii față de nivelul atins pe plan mondial, către implantarea și dezvoltarea de noi activități productive, cu un înalt conținut tehnico-științific. Pentru delimitarea și fixarea priorităților, recent a fost convocată Conferința națională în problemele științei, în vederea elaborării unor programe de dezvoltare a științei și tehnicii în R.P. Chineză. Totodată, se pune problema ridicării considerabile a nivelului științific și cultural al întregului popor, astfel încît oamenii muncii să stăpînească tehnicile de producție moderne și cunoștințele științifice. În acest scop, între altele, se prevede ridicarea nivelului calitativ al învățămîntului de toate gradele, generalizarea — pînă în 1985 — a învățămîntului de opt ani în mediul rural și a învățămîntului de zece ani la orașe.

Dezvoltînd continuu relațiile sale economice, politice și culturale cu țări de pe toate continentele lumii, R.P. Chineză urmărește și extinderea simțitoare a comerțului său exterior în perioada examinată, paralel cu îmbunătățirea structurii exportului pe seama creșterii ponderii produselor industriale.

În acest context o evoluție ascendentă au marcat și relațiile de colaborare și cooperare economică dintre România și R.P. Chineză, exprimată — de pildă — prin creșterea de 7,7 ori a volumului schimburilor comerciale reciproce între anii 1965—1976. Vizitele unor delegații la nivel înalt, schimburile de specialiști, schimbul rodnic de experiență în diferite domenii de activitate sînt tot atîtea manifestări ale colaborării multilaterale, prietenești dintre cele două țări și popoare.

P. NICOLAE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Siderurgia vest-europeană: capacități neutilizate

INRĂUTĂȚIREA în ultimii ani a conjuncturii pe piața capitalistă a oțelului, ascuțirea concurenței între principalii producători din Piața comună, S.U.A. și Japonia au determinat, între altele, scăderea gradului de utilizare a capacităților de producție în cadrul ramurii și revizuirea programelor de investiții. În industria oțelului din țările membre ale Pieței comune vest-europene, gradul de utilizare a capacităților de producție în 1976 a fost de numai 68%. Anul 1978 și perspectiva apropiată neoferind speranța depășirii situației de criză din ramură, capacitățile ei de producție în țările Pieței comune urmează să crească într-un ritm foarte lent, după cum se poate vedea și din tabel :

(în milioane tone)

Țara	1976		Capacități instalate (previziuni)	
	Producția de oțel	Capacități instalate	1978	1980
R.F.G.	42,4	65,8	68,3	69,4
Italia	23,4	33,7	35,6	37,0
Franța	23,2	33,3	33,8	35,3
Anglia	22,3	29,2	32,9	33,7
Belgia	12,1	18,5	20,0	20,2
Olanda	5,2	7,7	8,4	8,7
Luxemburg	4,6	8,2	8,2	8,4
Danemarca	0,7	1,2	1,2	1,2
Irlanda	0,1	0,1	0,1	0,2
Total C.E.E.	134,1	197,7	208,5	214,0

Sursa : „Stahl und Eisen“, nr. 22/1977.

Ungaria — S.U.A.: extinderea relațiilor economice

Semnalînd efectul pozitiv pe care l-a avut renunțarea treptată — de către partea americană — la o serie de restricții privind importurile de mărfuri ungare în S.U.A., revista Figyelö *releva nu demult extinderea și diversificarea exportului în această țară. Deși ponderea majoritară în cadrul exportului în S.U.A. o dețin în continuare produsele alimentare, partea ungară își sporește livrările de produse ale industriei construcțiilor de mașini, chimice, industriei sticlei și porțelanului etc.*

Un rol important joacă lărgirea relațiilor de cooperare în producție sau pentru desfacerea în comun a produselor. La mijlocul anului trecut, erau încheiate 49 de asemenea acorduri între întreprinderi ungare și firme din S.U.A., printre ele numărîndu-se cel realizat de combinatul Babolnai Mezögazdasagi și firma Corn Production Corp. în domeniul cultivării porumbului, acordul dintre întreprinderea ungară Tannimpex și firma Katy Industries Inc. în producția de încălțăminte ș.a.

Turismul internațional în 1977: nivel record

TURISMUL MONDIAL a înregistrat în anul 1977 un nivel record după cum rezultă din datele preliminare ale Organizației Mondiale de Turism publicate în revista World Travel *(nr. 140, ianuarie-februarie 1978). Numărul total al participanților la turismul internațional este estimat la 240 — 245 milioane, cu 9 — 12% mai mult decît în anul precedent, în timp ce încasările corespunzătoare (mai puțin cele realizate din transportul internațional) sînt estimate la circa 50 miliarde dolari, cu 15% mai mari față de cele din 1976.*

O creștere însemnată (între 15 și 20%) a înregistrat turismul internațional în țările africane și asiatice. Experții O.M.T. relevă că nivelul turismului internațional în 1977 reprezintă triplul celui de acum 15 ani, expansiunea sa recăpătîndu-și ritmul din anii '60.

Orientări în dezvoltarea economică

Algeria: un mare efort de industrializare

OBIECTIVUL MAJOR al dezvoltării economice a Algeriei este industrializarea. Industriei i se alocă în actualul plan cvadrienal 44% din totalul investițiilor.

Producția de țiței a Algeriei a depășit anul trecut 53 milioane de tone, dintre care 5 milioane au fost prelucrate în rafinăriile algeriene, pentru consumul intern și parțial pentru export. Se apreciază că în deceniul 1980-1990 producția de petrol brut a țării se va ridica la 70-80 milioane tone pe an, îndeosebi pe seama recuperării secundare a zăcămintelor. Actualele rafinării de la Alger, Arzew, Hassi Messaoud și El Borma au o capacitate de prelucrare de 5,6 milioane de tone pe an. În acest an va intra în funcțiune rafinăria de la Skikda cu o capacitate de 7,5 milioane de tone, a cărei producție va fi destinată complexului petrochimic care urmează a fi construit în aceeași localitate. Pînă în anul 1979 va fi construită rafinăria Bejaria cu o capacitate anuală de 15 milioane tone. Se estimează că pînă în anul 1980 Algeria va putea prelucra în țară circa 40% din producția sa anuală de țiței.

Cu o producție de peste 10 mlrd.m^3, Algeria este al patrulea producător mondial de gaze naturale. Algeria și-a propus să producă după anul 1981 circa 100 mlrd. m^3 gaze naturale pe an, din care 70 mlrd. m^3 pentru export.

În anul 1977 a continuat dezvoltarea capacităților de producție ale industriei siderurgice, altă ramură de bază a industriei algeriene, avîndu-se în vedere sporirea gradului de acoperire a cererii interne din producția proprie de la 42% în 1977 la 94% în 1980. Marele complex siderurgic de la Said va avea o capacitate de 10 milioane tone pe an. În cursul anului 1977 s-a mai început construcția complexului siderurgic Jijel cu o capacitate inițială de 1 milion tone pe an. Capacitatea laminoarelor de la complexul siderurgic Al Hadjar se va extinde la 2 milioane tone oțel pe an, de la 510 mii tone în prezent. Se intenționează totodată sporirea capacităților de producție ale construcției de mașini — tractoare, motoare diesel, autovehicule utilitare grele. În 1980 vor fi date în exploatare unele fabrici producătoare de mașini și utilaje de construcții și de autovehicule de teren. Se vor realiza complexe moderne de înaltă tehnicitate în domeniul industriei electrotehnice și electronice la Sidi-Bel-Abbes, Tlemcen și Azazga. Se află în construcție un complex textil la Tlemcen.

Dezvoltarea relațiilor economice dintre România și Algeria se reflectă în creșterea schimburilor reciproce de mărfuri, precum și în diversificarea domeniilor de cooperare. Partenerul român cooperează cu cel algerian pentru realizarea de obiective în domeniul geologic-minier, pentru executarea de lucrări de cercetare și valorificare a zăcămintelor de minereuri, pentru executarea de lucrări de foraj petrolier etc.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 2—5 mai 1978 s-a caracterizat printr-o ușoară redresare a **dolarului S.U.A.** pe piețele valutare. O mișcare mai amplă și generală a fost împiedicată de publicarea la Washington a indicelui prețurilor cu ridicata ale produselor finite pe luna aprilie a.c., care cu 1,3% a înregistrat cea mai mare creștere lunară din ultimii trei ani. Totuși, atractivitatea monedei americane pe piață rămîne destul de ridicată, dobînzile pe piața internă cît și pe cea a eurodolarilor înregistrînd creșteri la toate perioadele.

Francul elvețian, în ciuda creșterii dobînzilor la depozitele în eurofranci, a pierdut în relația cu dolarul 0,7%, terminînd acest interval la circa 1,9430 franci/1 dolar. În raport cu marca vest-germană, francul elvețian a pierdut aproape 0,9%, cursul depășind 93,8 franci/100 mărci. **Yenul** japonez a evoluat și el pe o curbă permanent descendentă față de dolar, cotînd pe 3 mai circa 226,40 yeni/1 dolar (depreciere de peste 1%). Ușoara redresare de la sfîrșitul perioadei analizate, de pînă la 224,40 yeni/1 dolar, reprezintă totuși o depreciere de 0,3% față de nivelul de referință al intervalului precedent. Un ușor recul, de circa 0,1%, față de dolar a înregistrat și **francul francez,** care cota pe 5 mai la circa 4,60 franci/1 dolar. **Lira sterlină,** după ce pe parcursul intervalului s-a apropiat de 1,82 dolari/1 liră, cota la sfîrșitul lui la 1,83 dolari/1 liră, nivel foarte apropiat de închiderea precedentă. **Lira italiană** a înregistrat cele mai reduse oscilații de curs față de dolar, cotînd în jur de 867 lire/1 dolar. **Marca vest-germană** și **francul belgian** au cîștigat în raport cu dolarul, prima valută circa 0,1% (la 2,0760 mărci/1 dolar pe 5 mai), iar cealaltă 0,2% (la 32,24 franci / 1 dolar).

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au înregistrat creșteri mai accentuate la depozitele în eurofranci elvețieni (cu circa 0,375%, la circa 1,5%) și în eurodolari (cu circa 0,25%, la 8,125%), în timp ce la cele în euromărci vest-germane creșterea a fost mult mai redusă, nivelele de negociere fiind în jur de 3,5625%.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o creștere de circa 2 dolari/uncie, al doilea fixing pe data de 5 mai fiind de 172,80 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

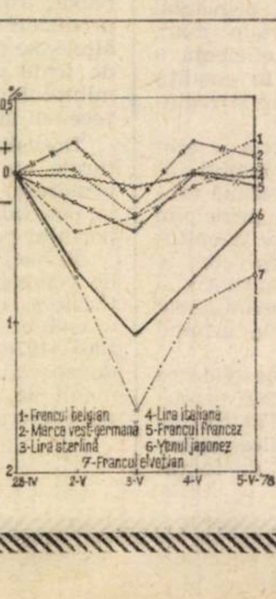

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 2—5 V, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 28 IV 1978.

Deplasări în exportul de capital privat

DATE STATISTICE publicate de Ministerul Comerțului Exterior și Industriei din Japonia cu privire la exportul de capital privat dintr-o serie de țări capitaliste dezvoltate reflectă o expansiune susținută — și totodată inegală : în perioada 1967—1975 suma globală a investițiilor respective a crescut de circa 2,2 ori în cazul Angliei, Canadei sau S.U.A., de 5,3 ori în cel al R.F.G. și de peste 10 ori în cazul Japoniei (vezi tabelul).

Cu tot avansul realizat, însă, exportul de capital privat din R.F.G. și mai ales din Japonia rămîne sensibil în urmă — atît ca volum global, cît și raportat pe locuitor sau ca pondere în produsul național brut — față de tradiționalele centre financiare : S.U.A. și Anglia.

Țara	Suma totală a investițiilor de capital (mil. dolari)		În % față de P.N.B.		Raportat pe locuitor (dolari)	
	1967	1975	1967	1975	1967	1975
S.U.A.	59486	133168	7,4	8,8	299	623
Anglia	17521	38896	15,8	16,9	319	694
R.F.G.	3015	16013	2,4	3,8	50	259
Japonia	1458	15028	1,2	3,1	15	135
Canada	3728	8182	6,1	5,4	171	358

Polonia: export complex de utilaje miniere

POLONIA — țară cu o industrie minieră în plină dezvoltare — a devenit totodată un important exportator de mașini, instalații, know-how și service în acest domeniu. După cum relata nu demult revista **Hebdomadaire polonais**, o penetrație tot mai largă realizează întreprinderile de specialitate poloneze cu acest gen de export complex în America de Sud. În Argentina, de pildă, exportului efectuat în ultimii ani de mașini și instalații pentru minele de cărbune de la Rio Turbio i se adaugă, în 1978, modernizarea — de către specialiști poloni și cu utilaje poloneze — a unității de îmbogățire a cărbunelui din cadrul aceleiași exploatări.

În Venezuela specialiști poloni inventariază resursele de cărbune din zăcămintele descoperite anterior sau elaborează studiile necesare pentru exploatarea lor industrială. În Peru, partea polonă colaborează la realizarea complexului pentru producerea de cărbune și energie electrică de la Alto Chicarna, în timp ce în Brazilia exportă transportoare pe bandă destinate industriei miniere.

Soarele pompează apa

O INSTALAȚIE montată într-o regiune secetoasă din Mali valorifică — cu ajutorul unor panouri fotovoltaice — energia solară pentru pomparea apei din puțul forat pînă la pînza de apă aflată în subsol. Debitul instalației înfățișate în fotografie (de 30 mc în 24 de ore) permite adăparea vitelor și chiar crearea unor grădini de zarzavat de către locuitorii satului respectiv, contribuind la îmbunătățirea alimentației lor. Indicele ridicat de fiabilitate al pompelor de acest gen le va asigura — după opinia specialiștilor — o largă răspîndire într-un viitor nu prea îndepărtat.

Orientări în știința cubaneză

CELE MAI DE SEAMĂ obiective ale planului cincinal (1976—1980) de dezvoltare a economiei naționale a Cubei constau în : sporirea volumului producției agricole și lărgirea gamei acesteia, în vederea asigurării depline a populației cu produse alimentare din producția internă, accelerarea ritmului de industrializare și mărirea producției principalelor articole de export ale țării — zahărul și nichelul. Contribuția esențială la creșterea producției industriale urmează s-o aducă siderurgia, industria îngrășămintelor chimice, cea a cimentului, a hîrtiei și a zahărului, producția de mașini agricole.

În acest cadru, eforturile cercetării științifice cubaneze în actualul cincinal sînt îndreptate îndeosebi către aplicarea în producție a cuceririlor progresului tehnic, către reașezarea industriei și agriculturii pe o bază nouă, la nivelul științei și tehnicii moderne. Printre sarcinile prioritare, la care ea este chemată să-și aducă contribuția figurează : ridicarea eficienței utilizării resurselor naturale, folosirea energiei nucleare și a celei solare, dezvoltarea industriei electronice, a producției de calculatoare etc.

Miniaturizare și performanță

PROGRESELE furtunoase pe care le înregistrează industria electronică în ultimii ani sînt reflectate și de evoluția circuitelor integrate. În cadrul acestui proces, de realizare a unui grad tot mai înalt de integrare, performanțele și siguranța în funcționare a circuitelor sporesc, în vreme ce costul lor continuă să scadă. Primul minicalculator de buzunar, dotat cu memorie, nu datează decît din 1972 și costa 4 000 franci francezi. Astăzi un minicalculator programabil de 100 ori mai puternic costă de zece ori mai puțin. Astfel, s-a ajuns la integrarea pe scară largă (LSI), adică la circuitele de mare densitate (cîteva mii de porți logice pe aceeași pastilă de siliciu) pe baza cărora s-au născut microprocesoarele, aflate în plină perfecționare.

Tendința este de a spori și mai mult gradul de integrare a circuitelor. În acest scop, Japonia, de exemplu, a lansat în 1976 un plan de patru ani, presupunînd investiții de circa 233 milioane dolari, care vizează între altele integrarea a un milion de celule de memorie reprogramabile într-un singur circuit. Eforturi similare sînt realizate și de principala firmă producătoare americană și anume I.B.M. Cursa către integrarea pe scară foarte largă (VLSI) continuă (vezi graficul), în condițiile în care progresul tehnic permite reducerea costului unei componente electronice cu 15—20% pe an.

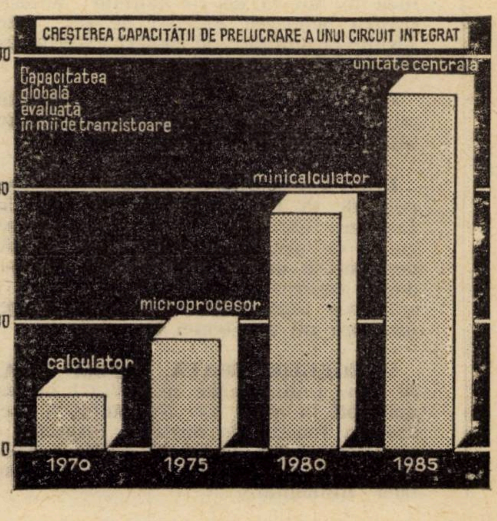

Industrializarea serviciilor prestate populației

(Urmare din pag. 12)

Dacă luăm cazul autoturismelor, vom vedea că pînă în 1980, parcul va crește pînă aproape la dublu, ceea ce impune preocupări sporite pe linia asigurării unei mai bune corelări în teritoriu între creșterea numărului posesorilor de autoturisme și creșterea numărului posturilor de lucru în unitățile de service, dotarea unităților cu utilaje de randament corespunzător, introducerea lucrului, în mai multe schimburi și nu în ultimul rînd, asigurarea pieselor de schimb. Fără măsuri corespunzătoare, datorită ritmului rapid de dotare a populației cu bunuri de folosință îndelungată, o situație asemănătoare poate apărea și în alte domenii, cum ar fi la frigidere, televizoare ș.a. Astfel s-ar putea realiza un salt calitativ în ceea ce privește termenele de execuție și garantarea calității reparațiilor.

Pe de altă parte, lipsa unei calificări corespunzătoare a unor depanatori face ca de multe ori să fie înlocuite integral unele subansamble (de ex. : compresorul la frigidere, alternatorul la automobilul Dacia 1300), chiar și în cazurile în care defecțiunile ar fi ușor de remediat de către lucrători bine pregătiți.

Creșterea productivității muncii prin adoptarea organizării industriale a prestărilor de servicii poate conduce la o mai mare stabilitate a cadrelor. Faptul că în prezent există un deficit de lucrători pentru unele profile ca reparații radio-TV, auto-moto, mobilă la nivelul Uniunii cooperativelor meșteșugărești din București se datorează, printre altele, și faptului că mai mult de o treime din lucrătorii calificați în perioada 1971—1977 nu mai lucrează în cooperația meșteșugărească.

În spiritul economiei de materiale și materii prime s-ar putea introduce, pentru cazurile în care posesorii de bunuri de folosință îndelungată doresc să-și înlocuiască periodic aparatele casnice sau autoturismele cu altele noi, sistemul predării, pentru o parte din prețul noului produs, a vechiului aparat, din care să se recupereze piese, subansamble etc., ca o modalitate eficientă de reciclare a materiilor prime și materialelor.

În concluzie, dorim să subliniem că industrializarea serviciilor — văzută ca modalitate de fructificare, în sectorul serviciilor a avantajelor aplicării organizării și disciplinei industriale — este cerută de creșterea puterii de cumpărare, de modificările survenite în comportamentul de consum al populației, de amplul proces de industrializare și urbanizare ce se desfășoară în prezent în țara noastră.

Costul unui loc de muncă într-un asemenea sistem de producție este comparativ mult mai redus ca în industrie, avînd totodată particularitatea că investițiile inițiale se amortizează foarte rapid. Aceste premise economice pledează, credem, convingător pentru a se trece cu mai multă fermitate și energie la îndeplinirea Programului de dezvoltare a prestărilor de servicii către populație, ca importanță componentă a Programului de creștere a nivelului de trai în perioada 1976—1980.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

TOMA LEPĂDATU, Rîșnov — Vechimea în munca de specialitate necesară pentru ocuparea funcției de șef oficiu juridic la unitățile de comerț exterior este de opt ani.

GH. VLĂDESCU, Brăila — Așteptăm punctul de vedere al Ministerului Comerțului Interior pentru a vă răspunde

ELENA CHIALDA, Avrig — Cu începere de la 1 iulie 1977, data aplicării Legii nr. 3/1977, nu se mai pot face recalculări de pensii, ca urmare a activității desfășurate după pensionare. Dacă n-ați depus cererea de recalculare înainte de aplicarea legii sus-menționate, o cerere ulterioară nu are temei legal.

GHEORGHE NEAȚĂ, Calafat — Art. 36 alin. 4 din Legea nr. 57/1974 nu este aplicabil în cazul dv. Nu puteți fi încadrat în funcția de contabil, respectiv de operator mașini de calcul, decît cu dezlegarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

ÎNTREPRINDEREA MINIERĂ Sălaj — Odată stabilit dreptul la alocație, beneficiarul este îndreptățit să-l solicite în termen de trei ani. Prevederile art. 12 din Decretul nr. 246/1977 s-au aplicat, pentru anul 1977, de la 1 septembrie. Pentru anul în curs, aceste prevederi se aplică de la 1 ianuarie.

M. AGRIGOROAIE, Iași — Perioada efectuării serviciului militar (ianuarie-septembrie 1965) nu intră în calculul vechimii neîntrerupte în aceeași unitate. Serviciul militar se ia în considerare, la stabilirea acestei vechimi, numai dacă a fost efectuat după 1 martie 1973.

I. DIACONESCU, Căteasca, jud. Argeș — Conducătorii auto pot primi, în condițiile prevăzute de art. 71 (4) din Legea nr. 57/1974 și anexa 5 la H.C.M. nr. 69/1975, o retribuție mai mare cu 25% și un spor de deplasare. Majorarea retribuției tarifare se stabilește în raport cu timpul suplimentar, prevăzut a fi prestat — în medie lunară — de către conducătorii auto în cauză.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 19 din 12 mai 1978

– Poporul român puternic atașat cauzei libertății, independenței și păcii **(Nicoară Ionescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Județul Harghita pe traiectoria unei viguroase dezvoltări economico-sociale **(Emeric Pataki)** 2
– Corelații fundamentale între indicatorii valorici și fizici ai planului (II) **(dr. Vasile M. Popescu)** 5
– Măsuri în concordanță cu cerințele creșterii eficienței economice și ale asigurării ridicării continue a nivelului de trai **(V. Panait)** 7
– Perfecționarea mecanismului economico-financiar. Dezbatere „R.E.". Gestiunea economică în condițiile adîncirii democratismului economic 8
– Creșterea gradului de valorificare a lemnului **(Petre Cioclu)** 10
– Premise economice ale industrializării serviciilor prestate populației **(dr. Ioan Georgescu)** 11
– Tîrgul internațional de primăvară – TIBCO. Salonul internațional al chimiei. Contribuții la dezvoltarea colaborării și cooperării internaționale 13

CONDUCERE-ORGANIZARE

– O abordare științifică a căilor de creștere a productivității muncii **(dr. ing. Adrian Gheorghe, Alexandru Popovici, Emilia Alecse)** 15

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

– Fondul național de dezvoltare economico-socială **(conf. dr. N. Nichita)** 17

TEORII-IDEI

– 1948–1978. Naționalizarea principalelor mijloace de producție. Preludiul istoric al naționalizării **(dr. docent Titu Georgescu)** 19
– Școli ● curente ● economiști. Unitatea și independența națională în gîndirea social-economică românească (II) **(conf. dr. Dumitru Mureșan)** 22
– Condițiile și verigile fundamentale ale mecanismului acțiunii legilor economice **(prof. dr. docent N. N. Constantinescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Deplasări în structura forței de muncă din țările capitaliste **(dr. I. Bati)** 27
– R. P. Chineză. Accelerarea construcției economice **(P. Nicolae)** 29
– Tendințe – conjuncturi 30
– Mondorama 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE

ENTRALA INDUSTRIALA DE PRODUSE ANORGANICE

RÎMNICU VÎLCEA

Str. Uzinelor chimice nr. 1 TELEFON — 1 61 00 — 1 61 06
TELEX — 048216 COD PTTR 1000

COMBINATUL CHIMIC RÎMNICU VÎLCEA

Combinatul chimic Rm. Vîlcea — importantă unitate a chimiei româneşti, binecunoscută atît pe plan intern cît şi extern, prin gama variată a produselor sale şi, mai ales, prin nivelul lor calitativ ridicat — împlineşte 10 ani de cînd s-a aliniat în rîndul marilor producători de articole chimice din ţara noastră. An de an profilul de fabricaţie al combinatului s-a îmbogăţit cu noi produse la nivelul tehnicii mondiale. Pe lista beneficiarilor acestor produse se înscrie un număr mare de firme din ţări de pe toate continentele, între care din R.F.G., Austria, Olanda, S.U.A., Bulgaria, U.R.S.S., Iugoslavia, R. P. Chineză, Japonia, Brazilia, Egipt, Algeria, Singapore ş.a.

Produsele oferite de Combinatul chimic Rm. Vîlcea fac parte din grupe importante ale chimiei şi anume : produse clorosodice, produse macromoleculare, produse organice de sinteză, produse organice clorurate, produse intermediare pentru pesticide, pesticide.

Din cele mai noi sortimente realizate pe baza unor tehnologii moderne prezentăm următoarele :

Policarbonatul, produs macromolecular de sinteză cu caracteristici superioare ca : rezistenţă mecanică bună pînă la cca. 130°C, rezistenţă la şoc (incasabil), excelente proprietăţi dielectrice, transparenţă (89% transmisie a luminii), rezistenţă la apă, acizi, hidrocarburi alifetice.

Domenii de utilizare : industria electrotehnică (izolatori pentru condensatori ; transformatori, bobine, carcase, corpuri de iluminat etc.) ; industria de aparataj industrial, industria de automobile (tablou de bord, volan, carcase şi lentile colorate etc.) ; industria de construcţii (plăci înlocuitoare a geamurilor de sticlă) ; industria aeronautică ; articole de menaj, sport, instrumente muzicale ş.a.

Chituri pe bază de polimeri sulfidici, adezivi sintetici cu caracteristici tehnice apreciate pentru domenii de utilizare foarte importante cum sînt : construcţii (etanşarea rosturilor la construcţiile din elemente de beton, metalice etc.) ; industria geamurilor (asigurînd lipiri rezistente pentru sticlă) ; industria auto şi aeronautică ş.a.

Propenoxidul, produs organic de sinteză (lichid) cu largi utilizări în industria de lacuri şi vopsele, la fabricarea glicerinei, ca produs intermediar la fabricarea alcoolului alilic, ca intermediar la obţinerea poliuretanilor expandaţi.

Propenglicol, produs de sinteză intermediar pentru industria de lacuri, vopsele şi cosmetice, pentru fabricarea polieterilor, cernelii de tipar, plastifianţilor, umectanţilor, precum şi în procesul de obţinere a celofanului.

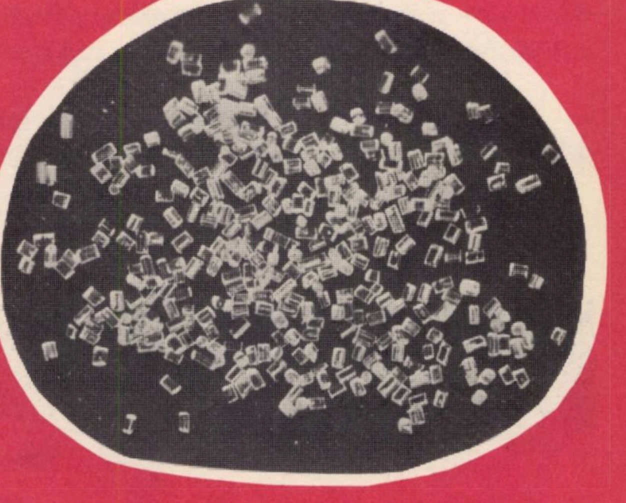

Granule de policarbonat

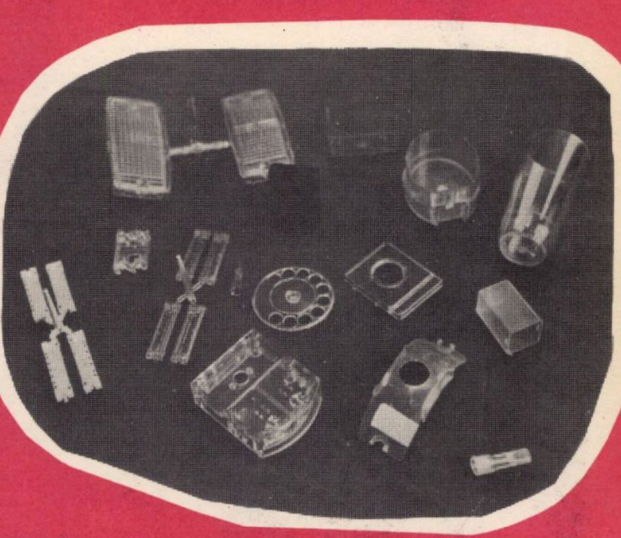

Repere obţinute din granule de policarbonat

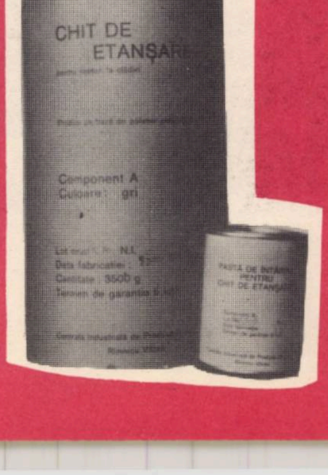

Chituri pe bază de polimeri sulfidici

VIZITAŢI MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM!

COOP

1978 MAI 16

Bine aprovizionate cu un larg sortiment de articole pentru sezonul de primăvară – vară, magazinele cooperativelor de consum oferă spre vînzare o gamă variată de articole de îmbrăcăminte modernă şi de bună calitate, galanterie, marochinărie, confecţii–modele în pas cu moda – stofe, ţesături, imprimeuri, precum şi produse cosmetice, de parfumerie, obiecte de podoabă etc.

Magazinele cooperativelor de consum vă stau la dispoziţie şi cu un larg sortiment de articole electrotehnice, cultural-sportive, de uz gospodăresc şi multe altele.

Organizarea magazinelor şi etalarea mărfurilor pe principiile tehnicii comerciale moderne asigură posibilitatea de a vă procura în cel mai scurt timp mărfurile dorite

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

PERFECȚIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

ritmicitate
calitate
eficiență
investiții

Numărul 20 ● Vineri 19 mai 1978

Eveniment de o deosebită însemnătate
în cronica relațiilor de prietenie dintre popoarele român și chinez

VIZITA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ SE DESFĂŞOARĂ ÎN SPIRITUL TRADIŢIONALELOR RELAŢII DE ADÎNCĂ ŞI TRAINICĂ PRIETENIE, DE COLABORARE RODNICĂ MULTILATERALĂ, ÎNTR-O ATMOSFERĂ DE ÎNALTĂ STIMĂ ŞI CONSIDERAŢIE RECIPROCĂ

În lumina sarcinilor trasate la recenta Şedinţă de lucru de la C.C. al P.C.R.

Investiţii: REALIZAREA LA TERMEN A NOILOR CAPACITĂŢI DE PRODUCŢIE

PUNEREA ÎN FUNCŢIUNE la termen sau în devans a noilor capacităţi de producţie constituie un indicator principal, un criteriu esenţial de apreciere a calităţii muncii desfăşurate pe şantierele de construcţii. Aceasta pentru că numai astfel se poate realiza producţia materială scontată necesară acoperirii, în mai mare măsură, a nevoilor economiei naţionale şi a cerinţelor beneficiarilor externi, numai astfel se poate obţine o înaltă eficienţă economică în domeniul investiţiilor. În şedinţa de lucru de la C.C. al P.C.R. de săptămîna trecută, printre multiple alte probleme economice analizate, secretarul general al partidului, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** *a trasat o serie de sarcini privind mai buna desfăşurare a activităţii în domeniul investiţiilor în vederea îndeplinirii planului pe acest an şi pregătirii lucrărilor pentru 1979. Am analizat, în lumina acestor sarcini, activitatea desfăşurată pe şantierele trustului „Energoconstrucţia“ — Bucureşti.*

O cerinţă prioritară : pregătirea temeinică a investiţiilor

TRUSTUL, care îşi desfăşoară activitatea, practic, în întreaga ţară, avînd de executat lucrări pe profil de termocentrale şi termoficări, are ca sarcină să realizeze la termenele planificate stadiile fizice ale lucrărilor de construcţii-instalaţii pentru a le putea preda şantierelor trustului „Energomontaj“ în vederea montării agregatelor energetice. Ca urmare a unor neajunsuri ce s-au făcut simţite atît în activitatea beneficiarilor şi proiectanţilor, cît şi în cea a şantierelor, trustul nu a reuşit, în primul trimestru al anului trecut, să-şi îndeplinească în totalitate sarcinile planificate (tabelul). Analizîndu-se situaţia creată la un moment dat, s-au stabilit o serie de măsuri, în aşa fel încît, printr-o mai strînsă colaborare cu cei implicaţi în procesul investiţional, să se pregătească mai bine şi din timp lucrările de investiţii pe acest an.

O primă problemă, a cărei rezolvare favorabilă influenţează în mod hotărîtor realizarea cu succes a investiţiilor, a constituit-o **deschiderea la timp a finanţării lucrărilor.** Printr-o cooperare strînsă cu beneficiarii, la o serie de lucrări principale, care aveau termene de execuţie în prima perioadă a acestui an, a fost asigurată din timp deschiderea finanţării, fapt care a permis ca lucrările să se desfăşoare în bune condiţii, unele dintre acestea fiind realizate în devans. Paralel s-a acţionat în direcţia **asigurării documentaţiilor de execuţie** de către proiectanţii din cadrul Institutului de studii şi proiectări energetice. Întrucît documentaţiile de execuţie au sosit pe o serie de şantiere — de la Turceni II şi de la Combinatul de celuloză şi hîrtie din Brăila — în ordinea succesiunii lucrărilor şi nu au necesitat modificări pe parcurs, constructorii au putut să atace din plin lucrările respective şi să înregistreze un ritm susţinut de activitate.

Realizarea planului de construcţii-instalaţii în cadrul trustului „Energoconstrucţia“

Unitatea	Trim. I 1977 (faţă de plan)	Trim. I 1978 (faţă de plan)	Creşterea în trim. I. 1978 faţă de trim. I 1977 (realizări)
Total trust	80,53	106,34	25,81
din care şantierele principale :			
— Grupul de şantiere construcţii-instalaţii Deva +Rovinari	102,36	114,35	11,99
— Grupul de şantiere construcţii-instalaţii Oraviţa	20,59	101,93	81,34
— Grupul de şantiere construcţii-instalaţii Brăila	81,86	101,47	19,61

Elaborarea de grafice pe faze de lucru împreună cu beneficiarii şi montorii de utilaje, cu termene precise de finalizare, în aşa mod încît atît potenţialul tehnic, cît şi cel uman de pe şantiere să poată fi utilizat cît mai judicios — a constituit, de asemenea, un sprijin efectiv în derularea ritmică a lucrărilor.

Dat fiind că volumul de lucrări pe acest an este cu 8% mai mare faţă de anul trecut, atenţia cadrelor de conducere ale trustului s-a îndreptat spre **recrutarea şi calificarea unui număr sporit de muncitori,** în aşa fel încît să poată fi acoperite cerinţele. Au fost astfel calificaţi numeroşi muncitori în meseriile: betonişti, fierari-betonişti, zidari ş.a. În total, în primul trimestru al anului, au fost calificaţi, pe întregul trust, circa 200 de muncitori.

Întrucît practica din decursul anilor a demonstrat că o condiţie a desfăşurării eficiente a activităţii pe şantiere o constituie **ridicarea nivelului de organizare a tuturor formaţiilor** (echipe), în aşa fel încît timpul de lucru să fie folosit cît mai din plin, acestea au fost mai bine omogenizate, ţinîndu-se seama de pregătirea profesională a fiecărui muncitor în parte. În acest fel, fondul total de timp de lucru maxim disponibil a fost utilizat în proporţie de 95,8%, superior celui înregistrat în trimestrul corespunzător al anului trecut.

Organizare superioară, lucrări realizate în devans

MĂSURILE luate în domeniul pregătirii investiţiilor au avut drept efect, în primul trimestru al anului, realizarea şi chiar depăşirea sarcinilor de plan atît pe principalele şantiere, cît şi pe ansamblul trustului (tabelul). Cel mai important este însă faptul că **stadiile fizice ale lucrărilor au fost realizate la timp şi chiar în devans,** fapt ce a permis constructorilor să atace alte lucrări noi.

Astfel, din cele 3 obiective planificate prin planul de stat pe

ECONOMIE NATIONALA

primul trimestru — **2 au fost realizate la termen, iar unul în avans cu 15 zile,** iar din cele 14 obiective planificate de trust a fi realizate pe aceeași perioadă — **10 au fost gata la termen, iar 4 cu un avans de 25 de zile.** Planul de creștere a productivității muncii pe primele 3 luni ale anului **a fost realizat în proporție de 102,5%,** marcînd o creștere față de perioada corespunzătoare a anului trecut de 8,25%, ceea ce înseamnă o economie relativă de 592 muncitori.

În trimestrul II al anului, potrivit termenelor planificate, urmează să fie terminate și predate montorilor un număr de 26 obiective. Ținînd seama de volumul mare de lucrări, au fost luate din timp o serie de măsuri de natură să ducă nu numai la menținerea ritmului de lucru, ci și la impulsionarea lui. Printre altele, a fost organizată temeinic baza tehnico-materială și s-a convenit cu întreprinderea specializată — „Energoutilaj", care deservește cu utilaje grele șantierele trustului, să asigure la vreme utilajele necesare efectuării tuturor lucrărilor prevăzute în grafice. De asemenea, au fost luate măsuri de începere la timp a noilor lucrări ce urmează a fi executate în această perioadă, încît să se evite întîrzierile și să se preîntîmpine orice dificultăți. Drept urmare, și **în luna aprilie planul pe întregul trust a fost sensibil depășit.**

O mai bună sincronizare a eforturilor

REALIZĂRILE obținute în primele 4 luni ale anului constituie o bază de plecare pentru obținerea de noi succese, pentru îndeplinirea în mod exemplar a sarcinilor celui de-al treilea an al cincinalului. Pe lîngă necesitatea mobilizării mai largi a unor rezerve interne de pe șantiere (ne referim, îndeosebi, la mai buna utilizare a timpului de lucru, la respectarea întocmai a fiecărei faze de lucru etc.), se cer rezolvate o serie de probleme cu pondere importantă în desfășurarea lucrărilor.

1 La o bună parte din lucrările ce urmează a fi executate în acest an, **nu a fost rezolvată în întregime problema eliberării terenurilor,** iar la altele **deschiderea finanțării este întîrziată.** Iată de ce, este imperios necesar ca beneficiarii acestor lucrări să depună eforturi susținute pentru rezolvarea la timp a problemelor respective pentru ca, la rîndul lor, constructorii să poată face pregătirile corespunzătoare și să creeze astfel condiții optime de desfășurare a activității.

2 Există rămîneri în urmă în ceea ce privește **asigurarea documentației de execuție** la timp de către Institutul de studii și proiectări energetice din București, ceea ce creează constructorilor mari greutăți în desfășurarea ritmică a lucrărilor. Ceva mai mult. La ora actuală există litigii în această privință între I.S.P.E. și Trustul „Energoconstrucția" pentru lucrări în valoare de zeci de milioane lei. Desigur, în cursul demarării lucrărilor de construcții se pot ivi unele posibilități de folosire a unor soluții constructive mai eficiente sau a unor materiale mai ieftine etc. Problemele care apar în legătură cu aceasta trebuie însă rezolvate într-un timp cît mai scurt, încît să nu fie prejudiciată derularea în bune condiții a investițiilor.

3 Se înregistrează întîrzieri și în **livrarea unor materiale** strict necesare desfășurării în bune condiții a procesului de construcții. Este vorba, în special, de unele conducte necesare efectuării diferitelor lucrări de termoficare și depozite de zgură, pe care întreprinderea „Republica"-București nu le livrează ritmic, potrivit contractelor economice încheiate și nici în sortimentele solicitate. Pe de altă parte, nu sînt asigurate nici agregatele de balastieră, fapt care a condus sau poate conduce, în continuare, fie la întîrzierea unor lucrări de betoane, fie chiar la sistarea lor. Balastierele Sla-

L. ȚARANU

(Continuare în pag. 32)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Cum se face aprovizionarea cu agregate pentru construcții ?

PENTRU satisfacerea cerințelor crescinde de **agregate minerale de carieră și balastieră,** în anii din urmă au fost organizate numeroase întreprinderi specializate, inclusiv o centrală de exploatare cu sediul la Tîrgoviște.

Rezultatele obținute pînă la începutul lunii mai a.c. arată că, pe lîngă unele realizări, sînt și importante rămîneri în urmă concretizate în **nelivrarea ritmică a materialelor diferiților beneficiari atît cantitativ cît și sortimental.** Din cele 12 întreprinderi specializate în producția de agregate minerale, numai 5 și-au realizat planul, acoperind de fapt — prin depășirea sarcinilor de producție — deficitul de la celelalte 7 (Alba Iulia, Focșani, Drăgășani, Arad, Satu Mare, Slatina, Turda) dar numai cantitativ. Cauza : în ultimul timp, o bună parte din întreprinderile furnizoare de agregate pentru construcții s-au confruntat cu unele dificultăți determinate de inundarea unor exploatări aflate pe rîurile Siret, Luncavăț, Someș, Olt, Gilort, dar și de o serie de **neajunsuri de natură organizatorică :** defectarea unor ciururi, a unor utilaje, neutilizarea la capacitate a mecanismelor ș.a.

Dacă producția de agregate minerale pe total centrală a fost realizată global, se înregistrează totuși **importante restanțe la livrări — 15%.** Unele nerealizări de acest gen apar chiar la întreprinderi care au depășit planul de producție (I.E.A.M.C. Bragadiru, Roman, Tîrgoviște), datorită, mai ales, lipsei de mijloace de transport, în speță **vagoane.** Din aceiași cauză la întreprinderile de la Alba Iulia și Focșani, proporția îndeplinirii planului de livrări este sub cea a îndeplinirii planului de producție, existînd deci stocuri de agregate minerale, în timp ce unii beneficiari duc lipsă la acest material (I.J.C.M. Tulcea, Întreprinderea de prefabricate București, șantierul de la Zimnicea etc.).

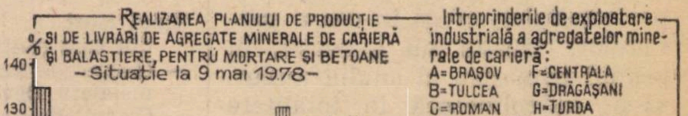

Pentru recuperarea restanțelor, întreprinderile de exploatare industrială a agregatelor minerale trebuie să ia măsuri pentru ca în perioadele în care unele exploatări sînt inundate, să se intensifice producția la celelalte, iar utilajele și mecanismele să lucreze la capacitatea lor planificată. De asemenea, este necesar ca organele C.F.R. să manifeste mai multă solicitudine în asigurarea la timp a vagoanelor necesare pentru transportul agregatelor minerale la șantiere, la fabricile de prefabricate din beton armat, la locul lor de consum.

EXIGENȚE ALE CINCINALULUI REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

MODERNIZAREA TEHNOLOGIILOR — FACTOR IMPORTANT DE SPORIRE A EFICIENȚEI

— Creșterea răspunderii proiectării în fundamentarea noilor soluții tehnologice —

ÎN AMPLA ACȚIUNE, declanșată în cincinalul revoluției tehnico-științifice, de a transforma cantitatea într-o nouă calitate, **innoirea și modernizarea tehnologiilor de fabricație** se detașează ca una din căile cu cea mai mare eficiență. În contextul înnoirii rapide a produselor are loc în mod firesc și un proces continuu de modernizare a tehnologiilor utilizate. Faptul este determinat pe de o parte, de necesitatea ridicării productivității muncii, iar pe de altă parte, de cerința de a se ajunge la utilizarea cît mai rațională a materiilor prime, auxiliare, a energiei, astfel ca fiecare produs nou să se realizeze la costuri cît mai mici.

O etapă importantă : pregătirea tehnologică

PREGĂTIREA TEHNOLOGICĂ cuprinde perioada între momentul luării deciziei de asimilare a unei tehnologii noi și trecerea la folosirea în producție a acesteia. Eșalonarea în timp a diferitelor operațiuni cerute de pregătirea tehnologică, se cere însoțită de un permanent schimb de informații între participanții la acest proces, astfel încît să se evite elaborarea unor documentații de proiectare necorelate, insuficient fundamentate, cu date incomplete. În contextul celorlalte operațiuni, această etapă se înscrie în grafic în forma din diagrama prezentată.

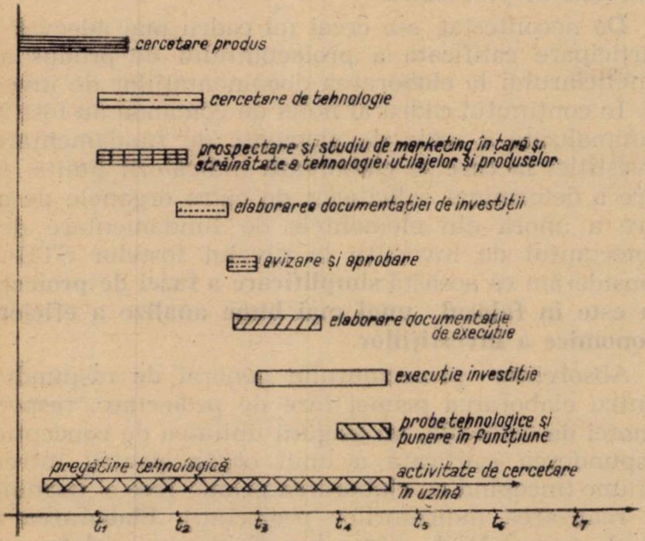

Această etapă în realizarea unor noi capacități sau în modernizarea — dezvoltarea celor existente apare necesară —, mai ales pentru **armonizarea efortului dintre institutele de cercetare produs, de inginerie tehnologică, de proiectare capacități și beneficiar.** Din diagramă rezultă că perioada de pregătire tehnologică începe din momentul în care cercetarea de produs este lansată, și, deci, urmează să fie elaborate elementele pentru cercetarea de tehnologie, cuprinzînd acțiunea de prospectare în țară și străinătate a tehnologiei și utilajelor, a studiului de marketing cu privire la tehnologia de producție, utilajelor și produselor. Ea mai cuprinde perioada elaborării documentației de investiții (inclusiv documentația de execuție), avizarea și aprobarea investiției, perioada de execuție a investiției și toate operațiile premergătoare intrării în funcțiune (rodaj, probe tehnologice).

Pînă în momentul intrării în funcțiune, centrul de greutate al pregătirii tehnologice trece de la institutul de cercetări produs și cercetare tehnologică la cel de proiectare investiții și apoi la executantul lucrărilor de investiții. Pregătirea tehnologică intră în centrul atenției organului care are ponderea în momentul respectiv, dar cu colaborarea și a celorlalți factori interesați. Din momentul punerii în funcțiune a unui nou obiectiv, pregătirea tehnologică intră în centrul preocupărilor serviciilor de cercetare-proiectare din întreprindere, care au de stabilit ciclul de reînnoire, reproiectare a produselor și îmbunătățirea, pe parcursul exploatării, a liniilor tehnologice, în colaborare, bineînțeles, cu proiectantul de produs și de tehnologie.

Faptul că pe fluxul de cercetare-dezvoltare-proiectare și realizare există simultan o gamă largă de tehnologii și produse, impune organizarea acestei activități complexe și coordonarea ei unitară la nivelul forurilor tutelare. Pentru a prefigura dimensiunile acestei probleme trebuie să arătăm că, numai în domeniul electronicii și electrotehnicii, funcționează în prezent 10 institute și filiale, precum și peste 40 colective de cercetare-proiectare sub diverse forme în cadrul întreprinderilor producătoare, număr care se va dubla în cincinalul viitor. Firmele străine cu renume din acest profil folosesc aproximativ 50% din personalul tehnic în cercetare-proiectare-dezvoltare, cheltuind pînă la 20% din cifra de afaceri pentru cercetare-dezvoltare.

Cunoscînd că una din principalele căi de introducere a progresului tehnic în țara noastră în actuala etapă sînt investițiile, este necesar ca întreaga activitate de cercetare-proiectare-producție și tehnologii să aibă în vedere, prin unitățile de cercetare-proiectare, asigurarea proiectanților de întreprinderi cu documentație informativă la nivelul tehnicii mondiale. În acest sens, considerăm **că ar trebui avută în vedere coordonarea la nivel de minister și centrale industriale a activității de pregătire tehnologică pe mari grupe de produse, eventual prin institutele centrale de cercetare-proiectare, care există, dar care în această problemă și-au făcut simțită prezența în măsură insuficientă.**

Modernizarea tehnologiei și efectele sale economice

REZULTATELE economice favorabile ale modernizării tehnologiilor sînt incontestabile. Prezentăm un exemplu din care rezultă că, și atunci cînd se modernizează o singură operație tehnologică, se pot obține efecte economice apreciabile. La întreprinderea pentru componente electronice pasive „Electroargeș“ s-au realizat economii importante și au fost ameliorați simţitor indicatorii de eficienţă prin înlocuirea la timp a unor tehnologii uzate moral. Astfel, în producţia de componente electronice pasive, la operaţia de polizare tronsoane ceramice, trecerea de la polizarea prin rostogolire în tamburi de lemn, la polizarea în instalaţii care acţionează prin vibrare tridirecţională, a determinat valorificarea unor însemnate resurse de creştere a eficienţei economice. Iată, în tabel, comparativ, efectele în cele două variante tehnologice:

		Tehnologia	
	U/M	înainte de modernizare	după modernizare
Utilaje tehnologice	buc.	16	4
Suprafaţa construită	mp	64	4
Puterea instalată	kW	35	28
Volumul investiţiei	%	100	43

De regulă, performanţele utilajelor care sînt cuprinse în liniile tehnologice moderne se disting print-o productivitate sporită, ceea ce permite ca, pentru acelaşi volum de operaţii sau chiar pentru unul sporit, să fie necesar un număr mult mai redus de utilaje, aşa cum rezultă şi din exemplul prezentat. Inlocuirea unor tehnologii vechi cu altele înaintate a permis instalarea unor maşini cu o productivitate de 4 ori mai mare şi, deci, cu o reducere apreciabilă a numărului de muncitori. Un efect favorabil îl reprezintă diminuarea consumului de energie pe unitate de produs, puterea instalată pentru aceeaşi capacitate fiind mai redusă cu 20% decît în cazul vechii tehnologii.

Modernizarea poate solicita şi eforturi de investiţii sporite pentru achiziţionarea unor utilaje cu performanţe cantitative şi calitative suplimentare. Eficienţa economică se regăseşte însă în produsul final, atît datorită productivităţii sporite, cît şi calităţii produselor. În cazul prezentat însă, şi investiţiile sînt mai reduse cu aproape 60%.

Raportul tehnologie-construcţii

DIN EXEMPLUL arătat se poate vedea că înlocuirea tehnologiei determină, de regulă, utilizarea unor suprafeţe de producţie mult diminuate. Ţinînd seama de faptul că randamentul utilajelor tehnologice creşte mai repede decît dimensiunile acestora, rezultă că, pentru o **capacitate dată, suprafaţa necesară de hală de producţie este cu atît mai redusă cu cît productivitatea utilajelor este mai mare.**

În contextul modernizării tehnologice, prin automatizarea proceselor de producţie, se obţin reduceri ale costului manoperei şi, deci, a cheltuielilor de producţie. Astfel, la „Electroargeş“, proiectarea folosirii unor utilaje care să permită automatizarea montajului potenţiometrului cu peliculă de carbon — produs nou — va reduce substanţial cheltuielile de producţie. Este adevărat că aceste utilaje sînt mai scumpe decît cele neautomate, dar eficienţa lor economică justifică sporul de investiţii. Şi în acest caz, din procesul de modernizare rezultă însemnate economii de suprafeţe, în loc de 13 posturi de lucru fiind necesar un singur post, cu economia de spaţii aferentă.

În cadrul procesului de modernizare a tehnologiilor se cer, în general, **evitate soluţiile care comportă construcţii noi.** Dezafectarea unei unităţi cu produse depăşite, reprofilarea ei şi, concomitent, folosirea unor tehnologii noi este o soluţie preferabilă, deoarece se reduce volumul fondurilor imobilizate în construcţii, se realizează intrarea în funcţiune în termene mai scurte şi, prin aceasta, se micşorează acţiunea factorului timp. **Considerăm utilă în acest cadru stabilirea relaţiei dintre productivitatea tehnologiei şi construcţii, prin intermediul indicatorului sintetic producţie/m.p. hală care poate arăta eficienţa tehnologiei alese şi, respectiv, a investiţiei totale.**

Înlocuirea tehnologiilor de producţie a devenit un fenomen ciclic în condiţiile progresului tehnic accelerat, durata de folosire a utilajelor scăzînd proporţional cu rata de înnoire a produselor. În cazul cel mai fericit, înlocuirea unor produse cu tehnicitate înaltă permite folosirea, în continuare, a unora din tehnologiile clasice, dar necesită, de cele mai multe ori, înlocuirea tehnologiilor specifice.

O mai bună fundamentare a tehnologiilor

REGLEMENTĂRILE actuale cu privire la elaborarea documentaţiilor tehnico-economice pentru investiţii prezintă un progres pe linia adîncirii aspectelor de inginerie tehnologică, care au căpătat o pondere mai mare în elaborarea proiectelor. Prin înlocuirea studiilor tehnico-economice cu nota de comandă s-a urmărit tocmai îmbunătăţirea nivelului tehnic al proiectelor, prin participarea prioritară a beneficiarului la elaborarea primei faze de proiectare.

De necontestat, s-a creat un cadru mai adecvat de participare calificată a proiectantului de produs şi a beneficiarului la elaborarea documentaţiilor de investiţii. În conţinutul cadru al notei de comandă au fost însă minimalizate o serie de elemente de fundamentare a investiţiei la care se elaborează indicatorii limită, fapt care a determinat solicitarea de către organele de avizare a unora din elementele de fundamentare de la proiectantul de investiţii la nivelul fostelor STE-uri. Considerăm că această **simplificare a fazei de proiectare nu este în folosul unei mai bune analize a eficienţei economice a investiţiilor.**

Absolvirea proiectantului general de răspunderea pentru elaborarea primei faze de proiectare, respectiv a notei de comandă, nu asigură unitatea de concepţie şi răspunderea calificată a unui organ pentru întreaga acţiune (începînd cu elaborarea primei faze şi terminînd cu realizarea indicatorilor proiectaţi). **Elaborarea notei de comandă de către beneficiar cu „colaborarea“ proiectantului determină, în ultimă instanţă, absolvirea proiectantului de investiţii de răspunderea unitară pentru calitatea documentaţiei — răspundere care ar trebui să-i revină integral.**

Este adevărat că, în scopul unei mai bune fundamentări a investiţiilor, este prevăzută elaborarea unor studii de marketing. Dar lipsa unor indicaţii mai precise cu privire la conţinutul acestor studii şi mai ales, la necesitatea unor informaţii mai largi asupra tendinţelor tehnologiilor, face ca titularii de investiţii să trateze aceste probleme mai superficial. Ar fi utilă **lărgirea elementelor de analiză tehnico-economică în fundamentarea investiţiilor şi crearea unei mai largi baze informatice de marketing, mai ales în domeniul tehnologiilor.**

ec. Ludovic LACHSZ
ing. V. RĂDOI

ECONOMIE NATIONALA

O cerință de mare actualitate

CREȘTEREA CALIFICĂRII FORȚEI DE MUNCĂ DIN AGRICULTURĂ

● Evoluție permanent ascendentă a numărului cadrelor tehnice de înaltă calificare ● Nevoi sporite de specialiști agricoli cu pregătire medie, de cadre cu pregătire economică de specialitate

ȘI ÎN DOMENIUL AGRICULTURII, creșterea producției și a productivității muncii depinde în mare măsură de folosirea rațională, eficientă a forței de muncă și de asigurarea cu cadre calificate, capabile să organizeze pe baze științifice întreaga activitate din unitățile de producție. Fără cunoștințe temeinice, care să dea posibilitatea aplicării diferențiate a cuceririlor științei și tehnicii agricole, nu se poate asigura o activitate eficientă, calitativ superioară în această ramură.

Concomitent cu asigurarea tot mai deplină a condițiilor materiale necesare, pentru a realiza o agricultură modernă, avansată, trebuie înfăptuită și o transformare a lucrătorului, din agricultură, deoarece problema cunoașterii, a profesionalismului este un factor esențial pentru progresul acestei ramuri și al societății întregi.

Deci, nivelul calitativ al forței de muncă caracterizează gradul de intensificare al producției agricole, demonstrează evident că fără cadre calificate nu se pot aplica eficient progresul tehnic, cuceririle științei agricole: **„Agricultura devine o înaltă specialitate, care cere cunoștințe deosebite,** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, — și trebuie să asigurăm tuturor celor care lucrează în acest domeniu cunoștințele profesionale necesare. Făcînd aceasta, asigurăm, realmente, toate condițiile pentru progresul tot mai rapid al agriculturii noastre.“**

Totodată, munca calificată în agricultură comportă o serie de particularități ce o deosebesc de munca din alte ramuri ale economiei naționale. Acestea se datoresc în primul rînd specificului procesului de producție, rezultat atît din caracteristicile tehnologice ale activității agricole, cît și condițiilor ecologice. În al doilea rînd, sînt implicate unele elemente de natură socio-economică, cum este acela că țărănimea — locuind în mediul rural din tată în fiu, avînd la îndemînă principalele mijloace de producție (pămînt, animale, semințe etc.) — își cîștigă existența muncind pămîntul și crescînd animale. În decursul anilor ea s-a deprins cu o îndeletnicire sau alta, îmbunătățind-o, învățînd din experiența proprie, transmițînd-o ca moștenire la urmași. Cu alte cuvinte, a avut loc un anumit proces de diviziune a muncii, de specializare, pentru care se poate spune că a existat și există o anumită școală a producției, o tradiție profesională.

Sarcinile mari și complexe privind modernizarea agriculturii românești nu pot fi rezolvate exclusiv cu forțele specialiștilor agricoli, la îndeplinirea lor trebuie mobilizată întreaga țărănime, a cărei calificare profesională trebuie ridicată necontenit. În perspectivă, datorită rapidității cu care pătrunde progresul tehnic în agricultură, prin mecanizarea, electrificarea, chimizarea proceselor de producție, lucrările agricole se vor executa numai de către personal calificat în școli medii și superioare, ajungîndu-se ca în 1990, populația ocupată în agricultură să reprezinte doar 10—12% din totalul populației ocupate în economie.

Numărul specialiștilor agricoli cu studii medii și superioare cunoaște o evoluție permanent ascendentă, mai ales în perioada următoare încheierii cooperativizării agriculturii :

Dinamica numărului cadrelor de specialiști din agricultură 1962 = 100

	1966	1970	1975
A. Specialiști agricoli cu studii superioare			
— I.A.S.	148	154	162
— C.A.P.	99	152	199
— S.M.A.	116	172	291
Total agricultură	117	154	193
B. Specialiști agricoli cu studii medii			
— I.A.S.	162	116	99
— C.A.P.	262	192	380
— S.M.A.	137	240	271
Total agricultură	184	157	200

În 1976, față de 1962, numărul total de specialiști agricoli marchează o creștere de peste două ori, sporind simțitor (de la 7 450 la 14 940) atît cadrele cu studii medii, cît și cele cu pregătire superioară (de la 9 930 la 19 130).

În întreprinderile agricole de stat creșterea numărului de specialiști se realizează exclusiv pe seama categoriei cu pregătire superioară, cea a cadrelor cu pregătire medie avînd o tendință de scădere. Pe categorii de specialiști, numărul inginerilor agronomi a avut o creștere relativ uniformă, la fel medicii veterinari și tehnicienii veterinari, în schimb scade relativ numărul inginerilor și tehnicienilor zootehniști.

În cooperativele agricole de producție, numărul specialiștilor agricoli cu studii superioare evoluează susținut, atît pe total cît și pe structura de profesii (ingineri agronomi, zootehniști și medici veterinari). La cadrele cu pregătire medie se constată o evoluție oscilatorie, numărul lor începînd să se stabilizeze pe linia unei creșteri substanțiale abia din 1976. Această evoluție se datorește nu numai migrației pe verticală, ci și unor măsuri organizatorice legate de cointeresarea materială. Pînă în 1967, remunerarea tehnicienilor se făcea de către stat, apoi a fost preluată de către cooperativele agricole, care au aplicat sistemul folosit pentru membrii cooperatori. În prezent, situația evoluează pozitiv, datorită îmbunătățirii cointeresării acestei categorii de cadre, fapt ce se reflectă în tendința de creștere a numărului de tehnicieni care rămîn să lucreze în producție la cooperativele agricole.

În stațiunile pentru mecanizarea agriculturii, odată cu intensificarea mecanizării lucrărilor agricole, a crescut și numărul cadrelor de specialitate, de conducere și de servire. Astfel, în perioada 1962—1976, numărul specialiștilor agricoli cu studii superioare din S.M.A. a sporit de 2,9 ori, iar al celor cu studii medii și profesionale de specialitate de 2,7 ori.

Din cele prezentate rezultă că în ultimii 14 ani, numărul specialiștilor cu pregătire superioară și medie a crescut considerabil pe total agricultură. Acest lucru explică în parte și sporirea producției agricole, a productivității muncii, a eficienței întregii activități de producție.

Pentru a avea o imagine asupra modificărilor în cadrul structurii de calificare, am analizat raportul dintre cadrele cu studii medii și superioare, pe diferitele profesii (vezi tabelul). Din analiza acestui raport rezultă că numărul cadrelor cu studii medii este necorespunzător, comparativ cu cel al specialiștilor cu studii superioare. Dacă în 1962 raportul dintre cadrele cu studii medii și superioare era de 0,75, el a crescut în 1975 doar la 0,78, iar în 1976 a ajuns la 0,72, situație ce nu se mai regăsește în altă ramură a producției materiale. În anul 1975, în S.M.A. raportul era de 1,57, în I.A.S. de 0,66, iar în C.A.P., la 2 ingineri revenea un tehnician (raport 0,58).

Tabelul nr. 2

Raportul dintre cadrele cu pregătire medie și cele cu pregătire superioară din agricultură

Raportul dintre	Sector	1962	1966	1970	1975
Specialiști agricoli cu studii medii și superioare	Total	0,75	1,18	0,77	0,78
	I.A.S.	1,24	1,3[illegible]	[illegible]	
	C.A.P.	0,33	0,87	0,41	0,58
	S.M.A.	1,92	2,26	2,68	1,57
Agronomi și ingineri agronomi	I.A.S.	1,01	0,86	0,61	0,48
	C.A.P.	0,33	0,56	0,21	0,37
Zootehniști și ingineri zootehniști	I.A.S.	1,46	2,23	1,18	0,73
	C.A.P.	0,16	0,49	0,23	0,77
Veterinari și medici veterinari	I.A.S.	1,04	0,89	1,01	1,15
	C.A.P.	0,20	18,41	—	0,94
Ingineri zootehniști și medici veterinari	I.A.S.	1,20	0,61	0,47	0,47
	C.A.P.	7,78	1,51	—	0,54
Mecanizatori și ingineri mecanici	S.M.A.	1,09	1,63	2,22	1,28

Deși în întreaga perioadă a avut loc o dublare a numărului cadrelor cu studii medii din C.A.P., totuși raportul se menține încă necorespunzător, aceasta avînd repercusiuni negative asupra eficienței muncii, în sensul că specialiștii cu pregătire superioară sînt sustrași de la activități care necesită calificare superioară, fiind nevoiți să facă o bună parte din munca tehnicienilor.

Pe structura de profesii agricole, situația acestui raport se prezintă aproape identic cu cea analizată pe total specialiști agricoli. Raportul dintre agronomi și ingineri agronomi a avut o evoluție descrescîndă, de la 1,01 în I.A.S. și 0,33 în C.A.P. (1962) la 0,48 și respectiv 0,37 în 1975, adică un tehnician revine la circa 2 ingineri în întreprinderile agricole de stat și la 3 ingineri în C.A.P., situație cu totul anormală.

Raportul dintre zootehniști și ingineri zootehniști, dintre veterinari și medici veterinari, dintre ingineri zootehniști și medici veterinari în ambele sectoare este — după părerea noastră — în linii generale echilibrată, însă ar trebui ameliorat în cadrul C.A.P.

În întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii, raportul între specialiștii cu studii medii și superioare, respectiv între mecanizatori și ingineri mecanici a evoluat corespunzător, însă în ultimul timp se constată o tendință destul de rapidă de scădere a numărului specialiștilor cu studii medii, tendință ce trebuie stopată.

Aprecierea eficienței economice a calificării este foarte dificilă în general, iar în agricultură cu atît mai mult, date fiind o serie de particularități, unele greu de determinat sub raportul comensurabilității lor. Însă, în ultimă instanță, rezultatul activității cadrelor calificate se concretizează în creșterea cantitativă și calitativă a producției agricole. Sporirea numărului de specialiști, repartizarea lor judicioasă pe teritoriu, atingerea unor raporturi optime între profesii și între categoriile de calificare reprezintă cu certitudine factori de creștere a producției agricole și a eficienței sale economice.

Din cele prezentate rezultă că **pe ansamblul agriculturii asigurarea cu cadre de specialiști agricoli este satisfăcătoare, dar nu încă optimă, dată fiind componența defectuoasă pe nivele de pregătire și pe categorii de profesii.** Se resimte o lipsă acută de cadre cu studii agricole medii, și chiar cu studii superioare în cooperativele agricole de producție, unde și acum în multe unități, în funcții de răspundere sînt cadre cu o pregătire neadecvată, care nu pot organiza și conduce cu deplină competență activitatea agricolă în condițiile procesului actual de modernizare și intensificare.

În agricultura noastră se manifestă încă o anumită disproporție între nevoile procesului de producție și numărul de specialiști într-un domeniu foarte important cum este zootehnia. Într-o etapă cînd ne propunem să transformăm zootehnia într-o ramură preponderentă a agriculturii, inginerii zootehniști reprezintă doar 13% din totalul specialiștilor cu studii superioare. În același timp, credem că este încă prea mic numărul inginerilor de îmbunătățiri funciare, mai ales în corelație cu amploarea ce o iau irigațiile în agricultura noastră.

O disproporție continuă să se mențină și în asigurarea cu tractoriști-mecanizatori, raportul dintre aceștia și numărul de tractoare fizice fiind încă deficitar față de optim. În asemenea condiții nu se poate utiliza cu randament scontat tehnica agricolă și nu se poate obține eficiența normală a investițiilor pentru tehnica agricolă.

Pentru a avea o imagine și mai completă asupra problemei pregătirii și asigurării cu cadre de specialitate, trebuie să subliniem insuficiența numărului, economiștilor agrari. În anul 1976, în cooperativele agricole de producție, din totalul contabililor șefi doar o foarte mică parte aveau studii superioare, în timp ce 17% aveau studii elementare. Din totalul contabililor, peste 29% au studii medii și aproape 70% au studii elementare. Mai trebuie menționat că peste 26% din totalul economiștilor din C.A.P. nu au pregătire economică de specialitate, deși li se încredințează gospodărirea unor fonduri de zeci de milioane de lei.

În sfîrșit, unele deficiențe în procesul de conducere și îndrumare concretă a activității de producție din unități agricole sînt generate și de unele insuficiențe în pregătirea economică a specialiștilor agricoli ca și în pregătirea tehnică a economiștilor agrari.

Probleme nu mai puțin complexe ridică și folosirea specialiștilor. Deși agricultura românească are la dispoziție numeroase cadre tehnice cu studii superioare, acestea nu sînt utilizate nemijlocit în producție, un număr important fiind reținut în diferite organisme administrative. Ca urmare, organizarea muncii, conducerea activității multor cooperative agricole se află la un nivel necorespunzător, nu răspund cerințelor pe care le impune gospodărirea unor unități agricole de dimensiuni mari. De aceea, se face simțită necesitatea unei mai armonioase îmbinări între măsurile de cointeresare materială (inclusiv legarea directă a retribuției de producția obținută în unitățile respective) și cele de control direct asupra modului în care specialiștii îndrumă și coordonează activitatea de producție și economică.

În consens cu cerințele procesului de modernizare a agriculturii, stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, de transformare a agriculturii într-o variantă a muncii industriale, sînt obiectiv necesare atît perfecționarea continuă a învățămîntului agricol, în special a celui mediu, cît și o deplasare mai accentuată a absolvenților către cooperativele agricole.

În concluzie, putem spune că numai prin asigurarea cu cadre calificate de toate gradele și pe structuri de profesii corespunzătoare pentru agricultură, cu un raport optim între diferite categorii și nivele de calificare, se poate organiza și desfășura pe baze tehnice și științifice moderne întreaga activitate de producție agricolă, astfel ca pînă în 1985 această ramură de bază a economiei naționale să-și aducă contribuția așteptată la transformarea României într-o țară cu nivel mediu de dezvoltare.

drd. Iordache MARIN

NOILE TARIFE ÎN TRANSPORTUL DE CĂLĂTORI PE CALEA FERATĂ, CU NAVE FLUVIALE ȘI AERONAVE

fundamentate pe cerințele creșterii eficienței economice

DE LA 15 MAI a.c. au intrat în vigoare tarife noi, majorate, în transportul de călători pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave. Acțiunea se întemeiază înainte de toate pe faptul că tarifele practicate pînă în prezent se aflau sub nivelul cheltuielilor, ceea ce făcea ca activitatea în sectoarele respective să înregistreze pierderi însemnate. La o astfel de situație s-a ajuns datorită faptului că în timp ce retribuțiile personalului și o serie de cheltuieli din transporturi au crescut simțitor, tarifele au rămas neschimbate o lungă perioadă de timp.

Astfel, tarifele la transportul de călători pe calea ferată au rămas neschimbate din anul 1958, la transporturile cu nave fluviale din 1956, iar la cele aeriene din 1960, în timp ce, în aceeași perioadă, retribuțiile personalului muncitor din unitățile de transport — care dețin o pondere de 40% în costul transportului — au crescut de circa 3 ori, prețul combustibilului a sporit de 2,5 ori, iar costul materialului rulant — locomotive, vagoane ș.a., cît și cheltuielile de reparație și întreținere a instalațiilor de cale ferată (șine, traverse, reparatii vagoane), care dețin o pondere de 30%, s-au dublat (vezi graficul). Ca urmare, numai în activitatea de transporturi pe calea ferată s-au înregistrat pierderi de circa 129 mil. lei anual.

EVOLUȚIA CHELTUIELILOR ÎN DOMENIUL TRANSPORTURILOR PE CALEA FERATA

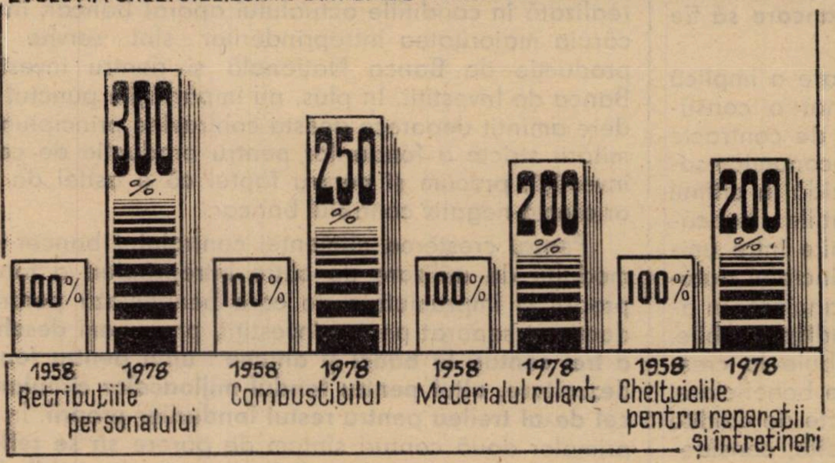

Întrucît tarifele au devenit neacoperitoare și, în același timp, nestimulative pentru îmbunătățirea activității în acest sector, pentru dezvoltarea pe mai departe și modernizarea transporturilor, de la mijlocul acestei luni s-au majorat tarifele pentru transportul pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave, majorări care se înscriu în „Programul privind evoluția prețurilor cu amănuntul și a tarifelor pentru serviciile prestate populației în perioada 1976—1980“ aprobat de Conferința Națională a Partidului din luna decembrie a anului trecut.

Majorarea tarifelor pentru transportul pe **calea ferată** este în medie de 22%, din care: 15 % la călători pe bază de bilete; 25% la tarifele pentru abonamentele de transport a personalului muncitor de la domiciliu la locul de muncă și retur pe distanțe de pînă la 75 km cu curse muncitorești: 50% la tarifele abonamentelor pînă la distanța de 75 km la clasa a II-a cu tren personal; 25% la abonamentele pentru elevi și studenți; totodată, se diminuează reducerile care se acordă celor care merg în stațiunile balneoclimaterice sau călătoresc în grup, de la 50% la 25%. Creșterea gradului de confort a impus și mărirea tarifelor pentru suplimentele de viteză și tichetele de rezervare de locuri cu 100%, iar pentru vagoanele de dormit cu 50%.

Prin aplicarea noilor tarife pentru abonamente la distanțe de pînă la 75 km cheltuielile unui muncitor care călătorește cu trenuri de curse muncitorești cresc cu 23 lei lunar, în condițiile în care și la tarifele majorate se vor înregistra în continuare pierderi, **prețul abonamentelor pentru curse muncitorești reprezentînd doar 35% din costul tarifar al transportului.**

În ce privește transportul cu **nave fluviale,** o eventuală rentabilizare a activității acestuia numai cu 1% ar fi necesitat o creștere a tarifelor cu 100%. Pentru populația din anumite zone, cum ar fi cea din Delta Dunării, de pildă, unde nu există alte mijloace de transport, aceasta ar însemna dublarea cheltuielilor de transport. Avînd în vedere această situație, s-a stabilit ca tarifele pentru transportul fluvial de călători să fie majorate în medie cu 58%, măsură prin care se asigură o diminuare cu numai 17,4 mil. lei a pierderilor anuale.

	Tarif (lei) bilet			
	Nemajorat		Majorat	
	Clasa		Clasa	
	I	II	I	II
A. Calea ferată				
trenuri persoane				
— București — Buzău	44	29	51	33
— București — Suceava	114	76	131	87
— București — Arad	131	87	151	100
B. Fluvial				
nave clasice				
— Tulcea — Sulina	25	19	38	29
— Tulcea — Isaccea	13	11	20	17
— Tulcea — Sf. Gheorghe	37	27	56	41
C. Aerian				
— București — Suceava	155	—	226	—
— București — Arad	174	—	268	—
— București — Iași	140	—	214	—

La transportul **aerian de călători pe rute interne,** pentru eliminarea pierderilor și pentru menținerea unui raport corespunzător între tarifele de transporturi aeriene și pe calea ferată, tarifele s-au majorat cu 48%. Pe aceleași distanțe, față de tariful pentru o călătorie cu tren rapid, tarifele pentru transportul cu nave aeriene sînt cu 9 — 31 lei mai mari.

De menționat că pentru transportul auto de călători între localități, tarifele au rămas nemodificate, activitatea sectorului respectiv fiind rentabilă.

Situația comparativă între noile tarife și cele vechi, pentru unele distanțe pe categorii de mijloace de transport, se prezintă în tabelul de mai sus.

Trebuie subliniat că măsurile de majorare a tarifelor la transportul pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave nu sînt de natură să afecteze în nici un fel prevederile Programului de creștere a nivelului de trai pentru anii 1976—1980. Ele vor crea condiții pentru aplicarea principiilor economice ale autogestiunii și autoconducerii și în acest sector de activitate, cunoscînd că fiecare întreprindere are obligația să obțină beneficii din care să-și asigure propria dezvoltare, să contribuie cu o anumită cotă la dezvoltarea generală a societății și să creeze resursele necesare pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și acoperirea cheltuielilor destinate satisfacerii unor nevoi social-culturale în cadrul programului general de creștere a nivelului de trai stabilit de partid și de stat.

Gh. STANCU

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

DEZBATERE „R.E."

GESTIUNEA ECONOMICĂ ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

— Autoconducere, autogestiune, autofinanțare —

Control bancar eficient

Dr. Gheorghe Șovei. În condițiile conducerii întregi activități economico-sociale atît pe baza principiului centralismului democratic, cît și pe baza principiului autoconducerii, cu evitarea atît a centralismului excesiv cît și a tendințelor anarhice, **creșterea rolului și a eficienței controlului bancar** trebuie să aibă loc, după opinia noastră, **nu sub raport cantitativ, extensiv,** prin extinderea sa asupra autogestiunii economico-financiare a unităților economice, **ci sub raport calitativ, intensiv,** al întăririi sale în contextul perfecționării întregului mecanism economico-financiar.

O posibilitate importantă de creștere a eficienței controlului bancar, impusă de perfecționarea mecanismului economico-financiar, o constituie, după părerea noastră, **accentuarea controlului bancar preventiv.** Aceasta poate fi realizată atît în momentul planificării cît și al execuției, respectiv în momentul întocmirii bugetului de venituri și cheltuieli și, ulterior, pe măsura realizării prevederilor acestuia.

Stabilirea creditelor bancare și includerea lor ca resursă temporară **în bugetul de venituri și cheltuieli** al unității economice beneficiare, ar trebui **să implice în mod necesar banca respectivă, inclusiv sub aspectul exercitării controlului bancar preventiv.** Pentru facilitarea controlului bancar executat cu acest prilej și creșterea eficienței se impune ca planul de credite întocmit de bănci și bugetul de venituri și cheltuieli al unităților economice să vizeze aceleași perioade de timp, motiv pentru care considerăm necesar **ca planul de credite bancare să fie întocmit nu numai trimestrial, ci și anual.**

O măsură deosebit de importantă pe care o implică mecanismul economico-financiar perfecționat o constituie acordarea creditelor bancare pe bază de contracte de credite încheiate între bănci și unitățile economice solicitatoare. Importanța acestor contracte rezidă în primul rînd din faptul că, în noile condiții, relațiile bancă-întreprindere se aseamănă cu cele intervenite între unitățile socialiste, ambele fiind bazate pe principiul autoconducerii și al autogestiunii economico-financiare. În aceste condiții, contractele de creditare sînt indispensabile, utile pentru ambele părți, deoarece contribuie la creșterea răspunderii atît a unităților economice beneficiare, cît și a băncilor. Pentru ca viitoarele contracte de credite să nu se reducă la actualele cereri de credite, considerate și ele într-o anumită măsură contracte, în limita angajamentului luat de solicitator de a rambursa creditul la scadență, considerăm necesară **conceperea contractului de credite, încheierea și utilizarea lui ca un instrument de reglare a drepturilor și obligațiilor reciproce intervenite între părți, bancă și întreprindere,** asemănător celor dintre furnizor și cumpărător, ambele autonome și organizate pe principiul gestiunii economice.

Aceasta se impune în noile condiții cu necesitate pentru exercitarea unui control bancar preventiv aprofundat, eficient. Pentru realizarea acestui important deziderat propunem ca **încheierea contractului de credite să fie precedată de analiza economico-financiară** a întreprinderii solicitatoare, urmărindu-se, în principal, **realizarea valorii producției nete și producerea numai cu desfacere asigurată,** în funcție de rezultatele căreia **băncile să aibă dreptul de a încheia sau a nu încheia contractele solicitate, respectiv de a nu acorda credite fără eficiență.** În măsura încheierii contractelor de credite, sîntem de părere ca precizarea obligațiilor reciproce, cu deosebirea celor ce revin întreprinderii beneficiare de credit, să implice și măsuri **asiguratorii vizînd rambursarea creditelor la scadență și folosirea lor cu eficiență ridicată,** inclusiv sancțiunile ce urmează să se aplice în cazurile nerespectării prevederilor contractuale, ca formă concretă de reflectare a eficienței controlului preventiv exercitat în momentul acordării creditelor și bază a exercitării controlului curent și ulterior în perioada utilizării creditelor respective.

Creșterea eficienței controlului bancar sub toate formele sale — preventiv, curent și ulterior — poate fi realizată, de asemenea, prin cooperarea și perfecționarea evidenței bancare și a unităților economice beneficiare de credite, corespunzător noilor condiții create de mecanismul economico-financiar. În această ordine de idei nu împărtășim părerea exprimată în cadrul dezbaterii de tovarășul Em. Cioflan potrivit căreia evidența la bănci a celor cinci fonduri proprii ale unităților economice să se realizeze într-un singur cont deschis în acest scop. Nu sîntem pentru această soluție, întrucît ea nu poate fi realizată în condițiile actualului aparat bancar, în cadrul căruia majoritatea întreprinderilor sînt servite pentru producție de Banca Națională și pentru investiții de Banca de Investiții. În plus, nu împărtășim punctul de vedere amintit deoarece acesta contravine principiului delimitării stricte a fondurilor pentru producție de cele de investiții, precum și pentru faptul că o astfel de soluție ar afecta negativ controlul bancar.

Pentru creșterea eficienței controlului bancar asupra modului de utilizare de către întreprinderi a fondurilor proprii și împrumutate de care beneficiază pentru producție și separat pentru investiții, propunem **deschiderea a trei conturi la bănci și anume : unul pentru fondul de dezvoltare, altul pentru fondul mijloacelor circulante, iar cel de-al treilea pentru restul fondurilor proprii.** În cadrul primelor două conturi sîntem de părere **să se reflecte și creditele de care se beneficiază pentru investiții și separat pentru producție și circulația mărfurilor,** atît din motive de simplificare, cît și din necesitatea de a se asigura folosirea prioritară a fondurilor proprii, certitudine pe care o oferă numai conturile bifuncționale de natura conturilor curente. În funcție de necesități impuse, în principal, de utilitatea exercitării unui control mai aprofundat, poate fi realizată și o **evidență analitică pe feluri de fonduri** reflectate în contul al treilea.

În dezbatere

PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA BENEFICII

Cointeresarea în îndeplinirea indicatorilor producție netă și beneficii la 1000 lei fonduri fixe

ÎN SPIRITUL principiului autogestiunii economico-financiare, personalul muncitor din unitățile de producție are dreptul, în afară de retribuție, să participe la beneficiile realizate de întreprinderea în care își desfășoară activitatea.

Fondul de participare la beneficii se constituie anual la dispoziția unității în primul rînd din **beneficiul realizat în cadrul planului.** Cota din beneficiu cu această destinație se stabilește pe ministere diferențiat prin planul național unic de dezvoltare economico-socială. După părerea mea, la stabilirea cotelor diferențiate pe ministere, pe centrale și, în final, pe unități de bază, pe lîngă importanța socială a muncii desfășurate, **ar trebuie să se țină cont și de nivelul atins în realizarea unor indicatori sintetici ca producția netă la 1 000 lei fonduri fixe, beneficiul la 1 000 lei fonduri fixe și de ponderea producției destinate exportului.** Aceasta ar contribui într-o măsură și mai mare la mobilizarea oamenilor muncii pentru obținerea unor rezultate superioare.

Cointeresarea directă a oamenilor muncii în creșterea eficienței activității economice se realizează și prin condiționarea acordării integrale a fondului de participare la beneficii, de **realizarea producției nete planificate și a producției fizice contractate,** care devin cei doi indicatori de bază ai planului din întreprindere. Această măsură este menită să orienteze eforturile întreprinderii spre creșterea valorii nou create, să determine conducerile colective, pe fiecare om al muncii de a orienta activitatea în direcția valorificării cu maximum de eficiență a resurselor materiale și umane. Realizarea acestui deziderat este însă condiționată de îmbunătățirea considerabilă a aprovizionării cu materii prime și materiale. În industria pielăriei, de pildă, un element care condiționează în mod hotărîtor realizarea producției nete și a producției fizice este aprovizionarea ritmică și într-o structură corespunzătoare a pieilor crude. Pe această linie trebuie să crească responsabilitatea furnizorilor de piei din țară în respectarea clauzelor contractuale.

Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii se repartizează întregului personal muncitor al unității în raport cu retribuția tarifară la care se adaugă sporul de vechime. Pentru realizarea scopului urmărit prin formarea acestui fond, adică pentru stimularea și mărirea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii în desfășurarea unei activități cu eficiență economică din ce în ce mai mare, organul colectiv de conducere din întreprindere ar trebui să aibă posibilitatea de a repartiza fondul în mod **diferențiat** pe secții, în funcție de contribuția reală a acestora la rezultatele obținute la nivel de întreprindere.

Margit AGOSTON
contabil-șef la Întreprinderea de piele și mănuși — Tg. Mureș

Noi dimensiuni ale responsabilității membrilor fiecărei unități economice

ÎN VEDEREA realizării participării oamenilor muncii la beneficii, în fiecare unitate economică se vor constitui trei fonduri proprii ce vor fi cuprinse în mod deosebit în bugetul de venituri și cheltuieli și anume: fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social și fondul pentru acțiuni sociale. Toate aceste forme de participare a oamenilor muncii la beneficii dau noi dimensiuni responsabilității membrilor fiecărei unități economice și organelor colective de conducere pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor materiale și bănești încredințate, pentru reducerea sistematică a cheltuielilor materiale, creșterea într-un ritm înalt a productivității muncii și obținerea în final a unor beneficii tot mai mari.

In legătură cu stabilirea de cote diferențiate pe ministere, celelalte organe centrale și locale ale administrației de stat pentru constituirea fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii, propun ca **la stabilirea acestora să se aibă în vedere fondul total de retribuire al fiecărei unități, asigurîndu-se astfel o dimensionare echitabilă a fondului la unitățile cu o diferențiere accentuată a nivelului rentabilității, determinată de nivelul prețurilor de producție sau de livrare.**

Constituirea fondului pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social din beneficii, din amortizările aferente locuințelor și celorlalte fonduri fixe cu caracter social, precum și din venituri realizate de unele unități social-culturale reprezintă o importantă formă de participare indirectă la beneficii a oamenilor muncii, avînd menirea de a atrage și asigura permanentizarea personalului muncitor la fiecare unitate economică. În reglementările ce se vor elabora **propun să se prevadă ca în fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social să se preia veniturile nete realizate de unele unități social-culturale, adică sumele rămase din încasările acestora după deducerea cheltuielilor efectuate de unitățile respective.**

Pentru a asigura gospodărirea rațională a fondului pentru acțiuni sociale și satisfacerea în cît mai mare măsură a nevoilor oamenilor muncii, în fiecare unitate economică se va întocmi un plan distinct de venituri și cheltuieli privind fondul pentru acțiuni sociale — parte integrantă a bugetului de venituri și cheltuieli — care va fi supus dezbaterii și aprobării adunării generale a oamenilor muncii. În legătură cu aceasta propun ca pentru dimensionarea cît mai judicioasă și echitabilă a cheltuielilor care se vor cuprinde în planul de venituri și cheltuieli privind fondul pentru acțiuni sociale **să se stabilească normative maxime de cheltuieli cu caracter social, diferențiate pe ramuri de activitate, raportate la numărul mediu de personal muncitor.**

Simeon GALIȘ
Ministerul Finanțelor

ELEMENTE CALITATIVE ÎN EVALUAREA FONDURILOR FIXE

Puncte de vedere privind o nouă metodologie de calcul

ÎN modelele de dezvoltare macroeconomice, mono sau multi sectoriale, utilizate în planificare, se folosesc de cele mai multe ori relații care au ca variabile fondurile fixe (de pildă, în funcțiile de producție). Stabilirea unei relații între investiții și fondurile fixe puse în funcțiune pentru o anumită perioadă precum și determinarea celor scoase din funcțiune dă posibilitatea calculării fondurilor fixe la finele perioadei sau, reciproc, permite calcularea investițiilor necesare pentru atingerea unui anumit nivel al fondurilor fixe.

În modelele economico-matematice prezentate în literatura de specialitate sînt date numeroase exemple de asemenea relații între investiții și fonduri fixe. În cele ce urmează prezentăm o relație simplă bazată pe unele elemente de metodologie utilizate în prognozele unor țări socialiste. Această relație are avantajul de a introduce doi coeficienți ce pot fi aleși ca normative pentru o perioadă viitoare : durata medie de viață a fondurilor fixe (T) și durata medie de transformare a investițiilor în fonduri fixe (H). Considerăm că această relație permite o exprimare mai bună a fondurilor fixe, proces necesar în condițiile acțiunilor de perfecționare a mecanismului economic.

Pentru fondurile fixe scoase din funcțiune în anul $t (W_t)$ se pornește de la ipoteza că valoarea lor este egală cu aceia a fondurilor fixe puse în funcțiune (V) cu T ani înainte (V_{t-T} în anul t—T).

$$W_t = V_{t-T} \tag{1}$$

Dacă fondurile fixe puse în funcție în anul t sînt V_t și ritmul anual de creștere al acestora în cei T ani anteriori este ∇V se poate calcula :

$$V_{t-T} = \frac{V_t}{(1+\nabla V)^T} \tag{2}$$

care introdus în relația (1) dă

$$W_t(1+\nabla V)^T = V_t \tag{3}$$

Ținînd seama de creșterea fondurilor fixe în anul t ($\triangle F_t$) egală cu valoarea fondurilor fixe puse în funcție diminuată cu cea a celor scoase din funcțiune :

$$\triangle F_t = V_t - W_t \tag{4}$$

se deduce pentru W_t relația :

$$\boxed{W_t = \frac{\triangle F_t}{(1+\nabla V)^T - 1}} \tag{5}$$

Durata medie de viață a fondurilor fixe (T) poate fi luată normativ, sau se poate deduce din perioadele anterioare pe baza relației (3)

$$T = \frac{\log \frac{V}{W}}{\log(1+\nabla V)} \tag{6}$$

Relația care leagă investițiile (I_t) de fondurile fixe puse în funcțiune (V_t) cuprinde **variația investițiilor neterminate** ($\triangle N_t$)

$$V_t = I_t - \triangle N_t \tag{7}$$

care introdusă în relația (4) dă :

$$I_t = \triangle F_t + W_t + \triangle N_t \tag{8}$$

Simplificînd procesul de transformare a investițiilor în fonduri fixe se poate considera că fondurile fixe puse în funcție în anul t sînt egale (ca valoare) cu investițiile făcute cu H ani mai înainte (în anul t — H), adică cu I_{t-H}. Această simplificare a întîrzierii în transformarea investițiilor este acceptabilă mai ales pentru un calcul pe o perioadă mai lungă de timp. Rezultă:

$$V_t = \triangle F_t + W_t = I_{t-H} \tag{9}$$

Presupunînd că ritmul mediu de creștere a investițiilor în perioada celor H ani anteriori este ∇I se poate scrie relația :

$$I_{t-H} = \frac{I_t}{(1+\nabla I)^H} = \frac{\triangle F_t + W_t + \triangle N_t}{(1+\nabla I)^H} \tag{10}$$

care introdusă în (9) conduce la :

$$\triangle F_t + W_t = \frac{\triangle F_t + W_t + \triangle N_t}{(1+\nabla I)^H} \tag{11}$$

de unde se deduce :

$$\triangle N_t = (\triangle F_t + W_t)(1+\nabla I)^H - 1 \tag{12}$$

și după înlocuirea lui W cu expresia (5) :

$$\boxed{\triangle N_t = \triangle F_t[(1+\nabla I)^H - 1]\frac{(1+\nabla V)^T}{(1+\nabla V)^T - 1}} \tag{13}$$

Pentru H se pot lua valori normative ale duratelor medii de punere în funcțiune a investițiilor sau valori calculate pentru perioade precedente pe baza relației dedusă din (9) și (10) :

$$V_t = \frac{I_t}{(1+\nabla I)} H \quad \text{respectiv} \quad H = \frac{\log \frac{I_t}{V_t}}{\log(1+\nabla I)} \tag{14}$$

Pornind de la expresiile (5), (8) și (13) se poate stabili **o relație între creșterea fondurilor fixe F și investiții I_t.** Înlocuind în (8) pe W_t și $\triangle N_t$ cu expresiile (5) și (13) se obține :

$$\frac{I_t}{\triangle F_t} = 1 + \frac{1}{(1+\nabla V)^T - 1} + \frac{[(1+\nabla I)^H - 1](1+\nabla V)^T}{(1-\nabla V)^T - 1} \tag{15}$$

din care cu cîteva simplificări se deduce :

$$\frac{\triangle F_t}{I_t} = \frac{(1+\nabla V)^T - 1}{(1+\nabla V)^T(1+\nabla I)^H} \tag{16}$$

Expresia (7) presupune că toate investițiile executate în anul t se transformă în fonduri fixe sau sporesc investițiile neterminate, deși în realitate o parte din acestea nu devin fonduri fixe.

Aceasta nu modifică rezultatul în calculul adoptat pentru fondurile fixe, dar amplifică volumul investițiilor neterminate și cu valoarea celor care nu se transformă în fonduri fixe.

Relația (16) permite pentru o perioadă viitoare :

— calculul fondurilor fixe dacă se cunosc investițiile folosind expresia :

$$F_{t+1} = F_t + \triangle F_{t+1} \tag{17}$$

— calculul investițiilor necesare pentru creșterea cu $\triangle F_t$ a fondurilor fixe.

Ritmul de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune (∇V) și a investițiilor (∇I) pot fi estimate într-o primă aproximație, urmînd a fi corectate apoi prin calcule iterative pentru V (cu relațiile 7 și 13) și Wt (cu relația 5).

Relațiile (16), (5) și (13) pot fi folosite atît pentru calculul mărimilor aferente fiecărui an al perioadei proiectate fie pe o perioadă de mai mulți ani, de pildă pentru un cincinal.

Metoda de calcul descrisă la punctele anterioare **a fost testată pentru perioada 1961—1975**, atît pentru ansamblul econo-

Tabelul nr.1

	Perioada	Total economie	Industrie	Construcții	Agricultură
1. Ritmul de creștere a investițiilor ∇I %	1961-1965	11,2	14,6	27,0	10,2
	1966-1970	11,2	10,6	14,5	10,8
	1971-1975	11,5	12,3	15,3	7,1
	1961-1975	11,3	12,3	19,1	8,6
2. Ritmul de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune ∇V %	1961-1965	9,6	10,5	27,0 1)	8,7
	1961-1970	10,9	12,2	14,0 2)	7,2 3)
	1961-1975	11,3	12,4	16,6 3) 14,9	8,7
3. Raportul între fondurile fixe puse în funcțiune și cele scoase din funcție V/W %	1961-1965	321,2	406,3	303,5	142,4
	1966-1970	519,8	593,8	274,9	227,8
	1971-1975	901,1	1127,7	714,4	232,6
	1961-1975	583,1	719,6	432,2	202,0
4. Raportul între investiții și fondurile fixe puse în funcțiune $\frac{I}{V}$ %	1961-1965	115,6	130,7	102,7	106,2
	1966-1970	111,3	115,7	101,6	112,6
	1971-1975	109,5	116,2	102,4	105,0
	1961-1975	111,1	116,2	102,2	107,5
5. Durata medie de viață a fondurilor fixe-ani $T = \frac{\log V - \log W}{\log(1+\nabla V)}$	1961-1965	13	14	5	4
	1966-1970	16	16	8	11
	1971-1975	21	20	13	10
	1961-1975	17	17	10	9
6. Durata de transformare a investițiilor în fonduri fixe - ani $H = \frac{\log I - \log V}{\log(1+\nabla I)}$	1961-1965	1	2	0	0,5
	1966-1970	1	1,5	0	1
	1971-1975	1	1,5	0	1
	1961-1975	1	1,5	0	1

1) 1962-1970; 2) 1962-1975; 3) 1966-1975.

miei cît și pentru 3 ramuri principale : industrie, construcții și agricultură.

În tabelul nr. 1 se dau rezultatele calculului pentru durata medie de viață a fondurilor fixe(T) și pentru cea de transformare a investițiilor în fonduri fixe (H).

Evoluția în timp a valorilor calculate pentru T și H (rotunjite la ani întregi sau jumătăți de an), precum și valorile diferite pentru ramurile economiei sînt verosimile.

În toate ramurile durata de viață T crește de la cincinal la cincinal (de la 13 la 21 ani pe economie, de la 14 la 20 ani în industrie, de la 5 la 13 ani în construcții de la 4 la 10 ani în agricultură), reflectînd întinerirea permanentă a fondurilor fixe, consecință a programelor accelerate de investiții. Duratele de viață a fondurilor fixe în construcții și în agricultură, mult mai reduse ca în industrie, corespund structurii fondurilor fixe în aceste ramuri compuse cu prioritate din mijloace de transport și de mecanizare.

În industrie și agricultură punerile în funcțiune dintr-un an sînt egale cu investițiile din anul anterior (afară de cincinalul 1961—1965 în agricultură, cînd perioada se reduce la jumătate) : în industrie decalajul este de 1,5 ani, afară de primul cincinal cînd este 2 ani ; în construcții valoarea punerilor în funcțiune este practic egală cu investițiile din același an.

Tabelul nr.2

	Total economie	Industrie	Construcții	Agricultură
1. Fonduri fixe scoase din funcțiune (W) - în perioada 1961-1975				
- calculate - mld.lei	168,0	63,4	9,4	80,9
- date statistice - mld.lei	166,7	63,1	10,3	76,4
- diferențe %	+0,8	-0,5	-8,7	-5,6
2. Creșterea investițiilor neterminate (Δ N) în perioada 1961-1975				
- calculată - mld.lei	111,7	83,6	0	10,7
- date statistice - mld.lei	107,8	83,0	0,9	11,7
- diferențe %	+3,5	+0,7	.	-9,3
3. Fonduri fixe la finele anului				
anul 1965				
- calculate - mld.lei	527,4	165,9	13,1	69,2
- date statistice - mld.lei	517,0	164,4	12,4	69,8
- diferențe %	+2,0	+0,9	+5,6	-0,9
anul 1970				
- calculate - mld.lei	768,7	289,6	21,5	93,9
- date statistice - mld.lei	757,1	283,2	20,4	95,4
- diferențe %	+1,5	+2,3	+5,4	-1,5
anul 1975				
- calculate - mld.lei	1197,7	500,8	43,9	133,6
- date statistice - mld.lei	1203,3	500,6	42,1	137,2
- diferențe %	-0,5	-	+4,3	-2,6
perioada 1961-1975				
- eroare medie pătratică % σ^2	2,2	4,7	5,6	7,1
- coeficient de determinare la pătrat % - R^2	0,996	0,989	0,987	0,918

Cu valorile obținute pentru T și H au fost calculate an de an în perioada 1961—1975 fondurile fixe scoase din funcțiune (expresia 5),creșterea investițiilor neterminate (expresia 16), creșterea fondurilor fixe (expresia 8) și fondurile fixe existente la finele anului (17). Rezultatele calculelor pentru întreaga perioadă 1961—1975 comparate cu datele statistice sînt prezentate în tabelul nr. 2. Așa cum se observă, erorile integrate pe cincinale și pe 15 ani sînt destul de mici. Diferențe mai mari între datele statistice și cele calculate sînt pentru valorile fiecărui an. Cu toate acestea șirul de date calculate pentru fondurile fixe la finele anului se așează destul de bine peste datele statistice, așa cum rezultă din valorile obținute pentru erorile medii pătratice și pentru coeficienții de determinare la pătrat — arătate în tabelul nr. 2.

Tabelul nr.3

Raportul între creșterea fondurilor fixe și investiții $\frac{\Delta F}{I}$ în %

	Total economie	Industrie	Construcții	Agricultură
1961-1965				
- calculat	60,8	57,6	72,4	26,7
- date statistice	59,6	57,7	65,7	28,0
1966-1970				
- calculat	72,7	72,7	64,9	47,5
- date statistice	72,6	71,8	62,5	49,7
1971-1975				
- calculat	79,1	77,6	86,4	53,9
- date statistice	81,2	78,4	83,8	54,3
1961-1975				
- calculat	75,3	74,3	78,5	48,6
- date statistice	74,6	72,8	75,1	46,9

Raportul între creșterea fondurilor fixe ΔF și investiții (I) pe cincinale și pe întreaga perioadă 1961—1975, calculat cu expresia (16) — este de asemenea foarte apropiat de cel rezultat din datele statistice, așa cum se observă în tabelul nr. 3.

Sînt necesare cîteva precizări în legătură cu datele din tabelele nr. 1 și nr. 2 :

— Ritmurile pentru investiții (∇I) și rapoartele V/W și I/V s-au calculat pentru cincinale și pe total perioadă pentru a elimina influențele variațiilor anuale. Ritmurile pentru punerile în functiune ∇V s-au luat pentru perioade apropiate de T, însă limitate în primele cincinale la datele din anuarul statistic care încep cu anul 1960. S-a făcut presupunerea că ritmurile din perioadele anterioare anului 1960 sînt apropiate de cele din perioadele de după acest an. *)

Tabelul nr.4

	Total economie	Industrie	Construcții	Agricultură
1. Fondurile fixe la finele anului 1975 (F 1975)- mld.lei	1203,3	500,8	43,9	133,6
2. Investițiile alocate în perioada 1976-1980 (legea planului cincinal)- mld.lei	1000,0	580,5	34,1	116,4
3. Durata medie de viață a fondurilor fixe (T) ani	25	23	15	13
4. Durata medie de transformare a investițiilor în fonduri fixe (H) ani	1	1,5	0	1
5. Ritmul mediu de creștere a investițiilor în cincinal (∇I) %	12,9	12,6	5,7	8,6
6. Ritmul mediu de creștere al fondurilor puse în functiune pe durata T (∇V) %	11,0	12,8	10,0	8,7
7. $(1+\nabla V)^T$	13,585	15,968	4,177	2,958
8. $(1+\nabla I)^H$	1,129	1,186	1,0	1,085
9. $\frac{\Delta F}{I} = \frac{(1+\nabla V)^T - 1}{(1+\nabla V)^T(1+\nabla I)^H}$ %	82,1	79,0	76,1	61,0
10. Creșterea fondurilor fixe (ΔF) mld,lei	821	458,6	25,9	71,0
11. Fondurile fixe la finele anului 1980 (F_{1980}) mld.lei	2024,3	959,4	69,8	204,6
12. Fondurile fixe scoase din functiune în cincinal -mld,lei $W = \frac{F}{(1+\nabla V)^T - 1}$	65,2	30,6	8,2	36,3
13. Fondurile fixe puse în funcțiune în cincinal - mld.lei $V = \Delta F + W$	886,2	489,2	34,1	107,3
14. Ritm mediu de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune în 1976-1980 %	9,9	14,1	-	7,5
15. Fondurile fixe puse în funcțiune în 1980 - mld.lei	212,2	125,1	7,46	24,7
16. Ritmul mediu anual de creștere a fondurilor fixe puse în funcțiune ∇V % (verificarea poz.7)	11,0	12,8	10,0	8,7
în perioada	1961-1980	1961-1980	1966-1980	1968-1980

Cu ajutorul metodei descrise au fost calculate fondurile fixe din economie și pe ramurile menționate pentru anul 1980. Duratele T și H au fost luate ținînd seama de tendințele trecute și de normativele care lungesc durata de funcționare a mașini-

George LAZARIDE

Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 24)

---

*) Datele statistice pe baza cărora s-au dedus cifrele din tabele sînt cele din anuarele statistice ale R.S.R., și anume :

- pentru investiții (I) — Anuarul statistic pe anul 1976 pag. 278 ;
- pentru fondurile fixe puse în funcțiune (V), idem pag. 325 și Anuarul statistic pe anul 1971 pag. 514 ; întrucît datele se referă numai la sectorul socialist pentru total economie și pentru agricultură cifrele pentru punerile în funcțiune au fost majorate cu investițiile din sectorul particular, considerînd că acestea au intrat în totalitate în funcțiune în anul realizării lor ;
- fondurile fixe (F) pe total economie pentru anii 1960, 1965, 1970 și 1975 sînt cele din Expunerea la Congresul consiliilor populare (pag. 24), iar pe anii intermediari s-au dedus după dinamica fondurilor fixe dată în Anuarul statistic pe 1976 (pag. 56) și pe anul 1971 (pag. 115) ; fondurile fixe pe ramuri s-au dedus din structura dată în Anuarul statistic pe 1976 (pag. 56) și pe 1971 (pag. 116)

Creșterea fondurilor fixe (F) rezultă pe baza acestor date ;

- fondurile fixe scoase din funcțiune (W) se deduc din fondurile fixe puse în funcțiune și creșterea fondurilor fixe, cu relația (4)

$$W_t = V_t - \Delta F_t \tag{4 a}$$

- creșterea investițiilor neterminate s-a dedus din investiții și fonduri fixe puse în funcțiune conform relației (7) :

$$\Delta N_t = I_t - V_t \tag{7 a}$$

TIBCO '78

Salonul Internațional al chimiei

NOILE MANIFESTĂRI EXPOZIȚIONALE DOBÎNDESC BUNE TRADIȚII

ÎNCERCÎND un prim bilanț al rezultatelor economice înregistrate la cea de-a 5-a ediție a Tîrgului internațional de primăvară — București și cea de-a 2-a ediție a Salonului internațional al chimiei se poate spune că ele s-au bucurat de un succes deplin, prilejuind un amplu și interesant dialog între specialiști și oameni de afaceri, contacte utile, identificarea unor noi posibilități de extindere și diversificare a comerțului și cooperării economice internaționale. Avem în vedere pe de o parte funcția de informare a tîrgului — prezentarea tendințelor revoluției tehnico-științifice în producția de mașini pentru industria de bunuri de consum, în diferitele sectoare ale industriei chimice, iar pe de altă parte funcția sa comercială directă — de realizare a unor importante tranzacții comerciale.

Programul de export al României, în domeniile de profil, prezentat în standurile a 23 de întreprinderi de comerț exterior, cuprinzînd produse a peste 100 de centrale industriale, uzine și fabrici, a produs participanților și vizitatorilor străini, în special celor veniți pentru prima dată în țară, o foarte bună impresie prin gama largă, nivelul tehnic și calitatea produselor expuse.

Dacă ar fi să apreciem eficiența celor două manifestări expoziționale, fie și numai prin prisma rezultatelor comerciale imediate — sute de tranzacții de export-import, și putem concluziona că ele au înregistrat un succes deplin.

Dintre **contractele mai importante încheiate în cadrul Tîrgului internațional de primăvară București '78**, amintim :

● **Electronum** a încheiat contracte de export pentru mijloace de automatizare electronice în Cehoslovacia, electronică profesională în R. D. Germană, elemente de automatizare în Japonia și în același timp a semnat contracte de import pentru echipamente tehnologice și diverse materiale pentru industria electronică de la firme din Anglia, Finlanda, Franța, S.U.A. ; **Electroexport-import** va livra motoare electrice în R. D. Germană, U.R.S.S., și Kuweit, cabluri de aluminiu în Irak și Iran, aparataj de înaltă tensiune în U.R.S.S. și a achiziționat de la firme din R. D. Germană însemnate cantități de cablu telefonic.

● **Tehnoforest și Vitrocim** au încheiat tranzacții pentru export de mobilă și materiale de construcții cu firme din Anglia, Arabia Saudită, Iordania, Irak, Kuweit, Libia, Polonia, Sudan, U.R.S.S.

● **Romsit** s-a angajat să livreze utilaje textile în R. D. Germană și Ungaria, instalații frigorifice în Sudan, vase emailate și sticlărie de menaj în Israel și S.U.A., cumpărînd totodată mașini textile din Cehoslovacia.

● **Românoexport și Confex** au contractat exporturi de țesături din bumbac în Anglia, Canada, Franța, R. F. Germania, Sudan, fire P.N.A. în Italia, țesături de mătase în Anglia, Libia, Polonia, țesături de in și cînepă în U.R.S.S., tricotaje în R. P. Mongolă, Shri-Lanka, S.U.A., Sudan, țesături din lînă în Algeria, S.U.A., confecții în Anglia, Austria, Belgia, Elveția, Iordania, R. F. Germania.

- **Numărul sporit de firme străine participante : de la 160 în 1974 și 270 în 1976 la 500 în 1978**
- **Creșterea afluxului de vizitatori de la 111 000 în 1974, 150 000 în 1976 la 170 000 în 1978**
- **Extinderea ariei geografice a participărilor ; prezențe în premieră : Brazilia, Kuweitul și Turcia**
- **Îndeplinirea funcției comerciale caracterizată de încheierea a numeroase tranzacții comerciale**

● **Arpimex** urmează să livreze produse din piele (marochinărie, încălțăminte, haine, huse auto) în Austria, R. F. Germania, Liberia, S.U.A. În același timp piața românească va fi aprovizionată cu țesături decorative și perdele din R. F. Germania, articole de galanterie din Cehoslovacia, piei de ovine din S.U.A. etc.

Dintre contractele încheiate **în cadrul Salonului internațional al chimiei '78 menționăm :**

● **Chimimportexport** va exporta importante cantități de produse chimice în Anglia, Canada, R. F. Germania, Iran, Iugoslavia, Thailanda, ș.a. și va importa alcooli grași, pesticide, polipropilenă, alte produse chimice din R. F. Germania, Polonia și alte țări.

● **Danubiana** a contractat, din vastul său nomenclator de export (începînd cu diverse tipuri de substanțe chimice pentru agricultură, și pînă la anvelope, pentru variate tipuri de mijloace de transport), livrări în Anglia, Chile, Iugoslavia, Israel, Japonia, Turcia, iar dintre contractele de import mai importante amintim catalizatorii — din Italia.

● **Petrolexport** a contractat livrarea unor produse petroliere și uleiuri minerale în Anglia, Italia, Siria, Spania, S.U.A., Suedia precum și importuri de țiței.

Tot cu prilejul Salonului, au fost semnate prin firma **Industrialexport** contracte însemnate privind exportul de utilaj petrolier și instalații de foraj F-320 în R. P. Chineză, ca și de agregate de cimentare și prevenitoare de erupție în U.R.S.S., ca o avant-premieră a tîrgului de profil din toamnă.

Pe linia unei mai bune cunoașteri reciproce, a schimbului de experiență în promovarea exporturilor menționăm desfășurarea în perioada tîrgului a o serie de acțiuni conexe : simpozioane, dezbateri, conferințe de presă etc.

Menționăm dintre acestea, în primul rînd, ședința de lucru a Secției pentru România a Camerei Poloneze de Comerț Exterior și a Secției pentru Polonia din cadrul Camerei de Comerț și Industrie a R. S. România, privind dezvoltarea schimburilor și adîncirea cooperării economice și tehnico-științifice în avantajul reciproc al celor două țări.

Salonul internațional al chimiei a găzduit în perioada tîrgului masa rotundă organizată de Asociația Română de Marketing — filiala București, pe tema „Promovarea produselor chimice prin intermediul tîrgurilor și expozițiilor“, la care au participat specialiști din întreprinderi care produc și comercializează produse chimice, cadre didactice, reprezentanții unor agenții de publicitate. Dezbaterea a reliefat experiența deosebit de valoroasă, munca plină de răspundere, inițiativă și fantezie desfășurată de Întreprinderea de prezentare a chimiei pentru lansarea pe piața externă a noilor produse originale românești.

În sala de marmură a Pavilionului central al Complexului Expozițional s-a desfășurat în ultima zi a tîrgului un simpozion pe tema : „Promovare, vînzare, eficiență“, organizat de Intreprinderea de tîrguri și expoziții împreună cu Academia de studii economice și AROMAR, cu participare internațională.

În cadrul simpozionului au fost analizate diferitele laturi, ale utilizării tîrgurilor internaționale ca mijloc de cunoaștere reciprocă, de negociere și penetrare pe piață, pornind de la referatele prezentate de firme cu îndelungată activitate comercială ca Faber-Castell, Necchi, Höchst, Merck.

Pentru studenții Academiei de studii economice, angrenați în activitatea de tratative comerciale și publicitate a tîrgului, acest schimb de experiență s-a dovedit a fi extrem de interesant, ca și pentru cadrele didactice.

C. MIRCESCU

CITITORII AU CUVÎNTUL

În sprijinul conducerilor colective

APRECIEZ ca deosebit de utilă preocuparea „Revistei economice" de a furniza organelor de conducere colectivă din întreprinderi teme de reflecție, idei și soluții pentru perfecționarea muncii lor. Prezentarea unor noțiuni de bază în domeniul conducerii și organizării, publicarea unor materiale cu caracter metodologic, documentar și de schimb de experiență privind funcționarea eficientă a consiliilor oamenilor muncii răspund unor necesități stringente legate de întărirea autoconducerii și autogestiunii, ajutîndu-i pe secretarul de partid – președinte al C.O.M., pe reprezentanții organizațiilor de masă și ai oamenilor muncii să-și exercite mandatul în condiții tot mai bune.

Acest sprijin poate fi diversificat în cadrul unei tematici foarte largi. Propun redacției să pună un accent deosebit pe problemele stilului și metodelor în munca C.O.M., oferindu-ne – pe baza unei investigații în întreprinderi – materiale de referință în legătură cu : rolul președintelui consiliului oamenilor muncii în canalizarea dezbaterilor spre o decizie optimă ; activitatea biroului executiv și a președintelui C.O.M., între ședințele organului de conducere, pentru îndeplinirea, respectiv pentru urmărirea realizării hotărîrilor adoptate ; relația președinte – prim-vicepreședinte în gîndire și acțiune. De asemenea, revista să antreneze specialiști pentru tratarea unor teme ca : decizia, moment esențial al procesului de conducere ; metode de stimulare a creativității, cum este brainstorming-ul etc. etc.

Gheorghe ȘERBAN
președintele consiliului oamenilor
muncii de la întreprinderea
„Romlux" — Tîrgoviște

Nota redacției : **Pentru a satisface solicitările a numeroși cititori, membri ai conducerilor colective din unitățile economice, care – ca și tovarășul Gh. Șerban – doresc să-și completeze cunoștințele în acest domeniu, începînd încă din această lună vom publica, atît în revistă cît și în suplimentul său săptămînal (difuzat gratuit abonaților), un număr sporit de articole privind aplicarea măsurilor de perfecționare a mecanismului economico-financiar, autoconducerea, autogestiunea și autofinanțarea, metode de conducere și organizare, legislația economică etc.**

Dări de seamă statistice

Susțin propunerile făcute în numerele 11, 12 și 15 ale „R.E." în legătură cu perioadele de întocmire a dărilor de seamă statistice. În sprijinul celor semnalate, mai aduc argumentele ce urmează.

Din adresa nr. 5532/c/20 ianuarie 1978 a Direcției Centrale de Statistică, referitoare la întocmirea lunară a dărilor de seamă statistice, rezultă că scopul întocmirii lunare decurge din necesitatea de a se cunoaște stocurile la începutul lunii. Termenele de depunere a dărilor de seamă (14 și 15 ale lunii în curs pentru luna expirată) nu au mai permis o valorificare operativă a stocurilor, întrucît operația nu este posibilă, decît cel mai devreme, în jurul datei de 20 a lunii în curs pentru luna expirată. Termenele de înaintare a dărilor de seamă nu se pot reduce datorită volumului mare de lucrări la unitate, centrală industrială și minister. De asemenea, întocmirea lunară reclamă un volum mare de muncă și un consum triplu de hîrtie, ceea ce, pe economia națională, reprezintă o cantitate importantă. De exemplu, pentru 1 000 produse cu LV 1, în prezent se consumă, numai la nivel de minister, cca. 20 000 formulare (4 trimestre x 5 formulare la trimestru), iar pe toată scara ierarhică numărul se dublează. În cazul întocmirii lunare, vor fi necesare 60 000 formulare la nivel minister și 120 000 la toate forurile. Menționez că numărul dărilor de seamă statistice este mult mai mare de 1 000.

Cornel SUCIU
economist în Ministerul
Industriei Chimice

Recuperare

URMĂRESC cu interes rubrica „Cititorii au cuvîntul". Răspunsurile la materialele apărute în revistă sînt interesante, unele dintre acestea ridicînd probleme deosebite. Am aflat, de pildă din nota „Fonduri fixe", (nr. 15) că instalarea unei linii tehnologice pentru doze spray la întreprinderea „Farmec" din Cluj-Napoca va permite prin înlocuirea importului, o economie de cca. 10 mil. lei valută devize libere pe an. Este o sumă care mă determină să întreb de ce oare nu s-au inițiat măsuri de recuperare a dozelor spray în comerț ? În loc să fie aruncată ar putea fi colectată și, evident, refolosită. Nu este, cred, tîrziu nici acum pentru măsuri în acest sens.

Nicolae IONIȚA
tehnician la M.E.E.

ECOURI

Ergonomie

ÎN LEGATURĂ cu propunerile făcute în nota „Programe școlare", publicată în nr. 1/1978 al „R.E.", menționăm că în programele și manualele școlare pentru obiectul „Organizarea întreprinderii și legislația economică" sînt prevăzute noțiuni de ergonomie și psihologia muncii. De asemenea, în toate programele școlare pentru instruirea practică sînt noțiuni de ergonomie școlară (organizarea atelierului școlar, organizarea locului de muncă, probleme pentru securitatea muncii și protecția muncii ș.a.).

Centrul pentru perfecționarea personalului didactic din învățămîntul tehnic-profesional (CEPEIT) a editat atît pentru profesori și ingineri, cît și pentru maiștri-instructori, note de curs pe probleme de ergonomie școlară, care sînt puse la dispoziția tuturor cursanților. Au fost editate, de pildă, lucrările : „Zgomotul, microclimatul, pulberile industriale și influența lor asupra organismului uman", „Probleme de protecția muncii în atelierele școlare", și „Organizarea ergonomică a atelierului școlar". În cursul acestui an CEPEIT va organiza și un laborator de ergonomie școlară, în cadrul căruia se vor face studii și unde profesorii ingineri și maiștri-instructori vor efectua lucrări în cadrul cursurilor de perfecționare.

Dan MIHOC
șef serviciu în Ministerul
Educației și Învățămîntului

Rezerve

ARTICOLUL „Acțiuni eficiente pentru mobilizarea rezervelor de reducere a consumurilor", apărut în „R.E." nr. 5, a fost analizat într-o ședință operativă de producție. La cele scrise în revistă am dori să adăugăm faptul că economia de energie electrică de 6 750 MWh nu a fost realizată numai prin aplicarea procedeului de decapare mecanică, ci și prin programarea judicioasă a producției și încărcarea instalațiilor la capacități maxime.

Este foarte adevărat însă că la secția cord metalic, care asigură un grad înalt de prelucrare a metalului, capacitățile proiectate nu au fost încă atinse, ceea ce determină creșterea consumului mediu de energie. Vom lua măsuri eficiente pentru menținerea consumurilor în regimuri optime. Solicităm însă de la IPROLAM-București realizarea bilanțurilor de proiect. De asemenea, am dori să primim mai curînd contorii de energie termică și combustibili gazoși pentru instalațiile tehnologice.

Sandu EUGEN
directorul Întreprinderii
de sîrmă și produse
din sîrmă din Buzău

Decontare

REFERINDU-NE la nota sub titlul „Accelerare prin simplificare", publicată în nr. 1 al „R.E.", arătăm că decontarea lunară planificată a investițiilor cu drept de refuz a fost practicată în economia națională pînă în anul 1970, cu rezultate nesatisfăcătoare. În timp ce organizațiile de construcții înscriau în documentele de plată sume necuvenite, beneficiarii de investiții nu refuzau plata fie din conveniență, fie din lipsă de personal tehnic care să facă măsurătorile de control necesare determinării cu exactitate a realizărilor fizice. În aceste condiții o revenire la un sistem de decontare care s-a practicat în trecut, cu implicațiile menționate mai sus, considerăm că nu mai este posibilă și nici recomandabilă. Autorul mai propune decontarea planificată și raportarea producției executate la toate lucrările de investiții, similar cu lucrările contractate la preț ferm. Ar fi interesant să aflăm părerea autorului în ce privește contractarea la preț ferm a tuturor lucrărilor de investiții din planul de producție al Trustului de construcții Cluj, în care caz decontarea la preț ferm ar simplifica și lucrările la organizațiile de construcții și la unitățile bancare finanțatoare.

C. BOZDOGHINA
șef birou
în Banca de Investiții

Opțiuni majore: PROGRESUL TEHNIC ȘI PERFECȚIONAREA ORGANIZATORICĂ

— Accentuarea laturilor calitative ale activității economice în industria ușoară —

RECENTA EDIȚIE a Tîrgului internațional de bunuri de consum a demonstrat din nou capacitatea industriei noastre ușoare de a se alinia la standardele internaționale de calitate pentru o gamă de mărfuri în continuă creștere și diversificare.

Importanța pe care partidul și statul nostru o acordă producției bunurilor de consum, ca o componentă esențială a ridicării nivelului de trai material al poporului, își găsește o elocventă expresie în dezvoltarea industriei ușoare. Creșterea producției subramurilor acesteia, în perioada 1951—1976, într-un ritm mediu anual de 9,6—12,8% sugerează deopotrivă uriașul efort financiar și material făcut pentru această dezvoltare, cît și faptul că avem de-a face, efectiv, cu o industrie esențialmente nouă, modernă în ce privește înzestrarea tehnică și posibilitatea unei prelucrări superioare a materiilor prime.

Accentuarea acestui proces în cursul ultimei perioade corespunde atît posibilităților sporite ale economiei naționale de a aloca resurse suplimentare pentru lărgirea bazei materiale a unei producții solicitate tot mai mult pe piața internă și la export, cît și condițiilor create în alte ramuri pentru asigurarea industriei ușoare cu mașini și utilaje, cu materii prime și materiale avînd caracteristici superioare.

Continuarea acumulării cantitative în actualul cincinal — *caracterizată prin creșterile prevăzute la producția globală (1980/1975 = 159,8%) și la volumul de investiții (1976—1980/1971—1975 = 162%)* — are loc în condițiile unei puternice accentuări a laturilor calitative ale activității, condiție esențială pentru trecerea la autogestiune și autofinanțare, pentru înlăturarea decalajelor care mai există, pe planul productivității muncii și al eficienței economice, față de țările cu o industrie ușoară avansată.

POTRIVIT SARCINILOR din Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980, aprobat de Conferința Națională a P.C.R., *la finele cincinalului productivitatea muncii în industria ușoară va depăși cu 48% nivelul din 1975* (prevederile inițiale erau de 42,5%), iar *fiecare procent de reducere a cheltuielilor va echivala cu un volum de economii de 845 milioane de lei* (față de 740 milioane, cît fusese stabilit prin plan).

Progresul tehnic, organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, folosirea judicioasă a resurselor materiale și de forță de muncă reprezintă pilonii înfăptuirii acestor obiective. Unele elemente ale experienței acumulate în acest sens de întreprinderile și centralele Ministerului Industriei Ușoare merită a fi reținute pentru generalizare.

MODERNIZAREA sub toate aspectele a producției industriale ușoare, reducerea dependenței de importuri și creșterea competitivității la export solicită din plin aportul activității de cercetare-dezvoltare. Măsurile organizatorice luate în acest sens la nivelul ramurii au în vedere concentrarea potențialului de creație asupra problemelor prioritare, cooperarea cu unitățile de cercetare ale altor ministere și cu instituțiile de învățămînt superior tehnic, scurtarea ciclului de cercetare-proiectare și de asimilare în producție a noului, pe baza unei programări judicioase a etapelor acestui proces.

Ca rezultat al activității de creație-diversificare, ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției marfă a atins în ultimul an 39,4% (nivelul planificat era de 33%) și se va ridica, la finele cincinalului, la peste 68%, față de 61,5%, cît era prevăzut inițial. S-au creat, în același timp, premisele pentru creșterea susținută a ponderii produselor cu grad ridicat de prelucrare (finisaje superioare), la care sporul valorii de întrebuințare și comerciale este considerabil mai mare decît cel al consumului de materiale și manoperă (vezi tabelul).

Tabelul nr. 1

Categoria de produse	Ponderea produselor cu finisaje superioare în totalul producției respective (%)	
	1978	1980
Țesături tip bumbac	50	75
Țesături tip in	70	85
Țesături tip mătase	61	72
Țesături tip lînă	55	70
Tricotaje	90	95
Confecții textile	55	75
Încălțăminte	40	85
Porțelan de menaj	80	99
Faianță de menaj	72	80

Trebuie remarcat că această înnoire (ca și cea de ordin tehnologic) este însoțită nu numai de îmbunătățirea calitativă a produselor sub raportul diversității, al design-ului, al funcționalității, ci și de creșterea eficienței economice, reducînd treptat decalajul față de alte țări în ce privește nivelul costurilor — care la unele produse sînt la noi, cu 0,3 pînă la de 2 ori mai mari, datorită practicării în unele întreprinderi din industria ușoară a unor norme de consum de materii prime cu slabă fundamentare tehnică, pierderilor tehnologice mai ridicate și insuficientei valorificări a rezervelor de creștere a productivității muncii.

ASEMENEA DIFERENȚIERI față de realizările de vîrf ale industriei ușoare din țări dezvoltate persistă și sub raportul productivității muncii. Fabricile noastre consumă, în medie, de 2—4 ori mai multă manoperă pe unitatea de produs la țesăturile tip bumbac, de pînă 3 ori la firele de cînepă, de pînă la 2 ori la firele tip bumbac, de 2,5—3,5 ori la țesăturile tip mătase etc. — aceasta, în condițiile în care la unele tipuri și modele de țesături, tricotaje, confecții, încălțăminte, comparația cu nivelul mondial sub raportul productivității muncii ne este favorabilă.

Eliminarea decalajelor existente presupune ca, pentru creșterea de 2 ori a nivelului productivității în expresie fizică, sporul mediu anual al acestui indicator pe o perioadă de 5 ani să fie de 14,9% ; pentru o creștere de 3 ori — 24,6% ; de 4 ori — 32% etc. Întrucît diferențierile sînt deter-

---

● **În acest cincinal,** toate unitățile noi și dezvoltările de capacități prevăzute în planul de investiții al industriei ușoare au la bază tehnologii de concepție proprie, **eliminînd necesitatea achiziționării de licențe. Proporția asigurării din țară a utilajelor tehnologice, care în 1975 era de 47,3%, va atinge în acest an 62,8%, iar în 1970 — 81,2%. Totodată se extinde modernizarea utilării capacităților existente, accentuîndu-se introducerea unei automatizări avansate, bazată pe asimilarea și folosirea mașinilor-agregat, a celor cu comandă-program.**

● **Unitățile de cercetare din industria ușoară au rezolvat, în primii doi ani ai cincinalului, peste 500 de obiective, axate în principal pe valorificarea materiilor prime indigene, a materialelor secundare și a deșeurilor, utilizarea înlocuitorilor, reducerea consumurilor etc. Valorificarea cercetărilor încheiate a adus, în această perioadă, acumulări suplimentare de 193 mil. lei, un spor de producție de 152 mil. lei, un aport valutar de 93 mil. lei.**

● **O importanță deosebită prezintă aportul Institutului central de cercetări chimice la realizarea de coloranți și produse auxiliare pentru textile și încălțăminte ; ponderea asigurării din producția internă a acestor materiale a crescut, în ultimii trei ani, de la 63% la 74%, respectiv de la 50% la 74,7%, evoluție la care a contribuit și trecerea la înfăptuirea sarcinii trasate de secretarul general al partidului, tovarășul** Nicolae Ceaușescu, **ca industria ușoară să contribuie cu forțe proprii la fabricarea lor (anul trecut, M.I.U. a realizat circa 44 t de coloranți și pigmenți și 2 150 t de auxiliari de mic tonaj).**

● **În prezent se acționează ferm pentru încheierea și valorificarea a 38 de teme din domeniul materialelor secundare și al deșeurilor, stabilite potrivit programului adoptat de conducerea de partid în decembrie trecut.**

minate, în principal, de tehnologiile, mașinile și utilajele folosite, este foarte important ca deciziile de intervenție în acest domeniu să fie judicios orientate și în așa fel gradate, încît să amelioreze situația *în primul rînd la produse cu pondere semnificativă,* astfel încît eforturile de concepție și resursele antrenate să dea în termenul cel mai scurt efecte economice maxime.

O asemenea orientare este sprijinită prin nominalizarea în planul de stat a unui număr tot mai mare de *produse cu sarcini de productivitate a muncii în expresie fizică.* Pentru 1978, Ministerului Industriei Ușoare i s-au stabilit astfel de nivele la 11 poziții. Asupra lor, dar și a altor produse pentru care există condițiile unei micșorări imediate a consumului de manoperă trebuie să-și concentreze atenția organele colective de conducere, toți oamenii muncii din unitățile ramurii, prin măsuri tehnico-organizatorice care să asigure o creștere mult mai accentuată a productivității muncii.

UN EXEMPLU DE ACȚIUNE concertată și concentrată în această direcție îl oferă cele zece întreprinderi-model ale ramurii, reprezentative pentru principalele profile de fabricație. Programele stabilite de consiliile oamenilor muncii din aceste unități și adoptate de adunările generale au în vedere efectul însumat al unor studii și măsuri care alătură modernizării echipamentului (inclusiv prin autoutilare) îmbunătățirea activității de programare și urmărire operativă a producției, extinderea tehnologiilor prescurtate, de mare productivitate, care reduc durata ciclurilor de fabricație, organizarea rațională a transporturilor interne, a întreținerii și reparării utilajelor, calificarea și policalificarea muncitorilor, deservirea mai multor mașini etc.

Centralele industriale și ministerul au organizat la întreprinderile-model schimburi de experiență în urma cărora au fost generalizate la alte unități o serie de măsuri cu eficiență deosebită.

Eficienței economice directe a eforturilor pentru accentuarea laturilor calitative ale activității în industria ușoară i se adaugă o însemnată *eficiență socială.* Prin reducerea costurilor de producție și creșterea productivității muncii, facilitate de progresul tehnic și de îmbunătățirea organizării întregii activități, această ramură va putea pune la dispoziția oamenilor muncii cantități sporite de bunuri de consum, contribuind la înfăptuirea programului stabilit de partid, privind ridicarea mai accentuată a nivelului de trai al întregii populații muncitoare.

Dan CONDREA

Informatica în sprijinul conducerii

MODELAREA PROCESELOR DE PRODUCȚIE LA NIVELUL UNEI SECȚII INDUSTRIALE

RIDICAREA pe o treaptă superioară a utilizării resurselor materiale și umane existente în toate unitățile productive implică și aportul din ce în ce mai substanțial al ciberneticienilor și informaticienilor în rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică optimizarea activităților de producție.

În cadrul acestor preocupări s-a realizat modelarea conducerii proceselor de producție dintr-o secție a unei uzine chimice.

Secția considerată este un sistem dinamic complex, care folosește numeroase materii prime și utilități și în cadrul căreia se obține un sortiment de produse finite variind în funcție de solicitările beneficiarilor interni și externi. Structurarea sistemului secție în subsisteme are la bază funcționalitatea acestora. În cadrul fiecărei faze a proceselor tehnologice materia primă este supusă unor transformări complexe, cărora le corespund subsisteme formate din utilaje relativ omogene.

Resursele utilizate în secție se grupează, după caracteristicile lor, în stocabile și nestocabile; gruparea joacă un rol fundamental în abordarea modelării proceselor secției. Resursele stocabile se consumă în cuante, iar celelalte resurse au un consum continuu, neutilizarea lor ducînd la risipă.

Forța de muncă din secție, caracterizată printr-un înalt grad de calificare, efectuează operații de dirijare și întreținere a utilajelor și, de asemenea, controlează parametrii de desfășurare a reacțiilor chimice.

Obținerea produsului finit se realizează prin parcurgerea unor operații în succesiuni bine definite, caracterizate prin durate și consumuri de resurse. Producția se realizează în cuante, numite loturi, formate din șarje.

Utilajele interacționează între ele, iar diferențele lor de ritm intern de funcționare — date de duratele unor operații — creează fire de așteptare, care influențează dinamica stocurilor de resurse și de produse finite. Scopul modelării este reducerea acestor diferențe, în condițiile realizării integrale a sarcinilor de producție prevăzute în planul întreprinderii.

Procesele din secția considerată se desfășoară în condiții neideale, datorate fluctuațiilor obiective (strict cuprinse între limite tehnologice admisibile ale funcționării normale) ale materiilor prime, proceselor de producție și fiabilității sistemului. Studierea acestor fluctuații a impus includerea lor în modele, realizîndu-se în acest fel reflectarea caracterului statistic al fenomenelor.

Complexitatea interacțiunilor dintre variabilele sistemului a condus la stabilirea unor restricții lineare și a unor restricții neliniare, sub formă de egalități sau inegalități, precum și sub formă de condiții speciale; acestea se referă la resursele stocabile și nestocabile, la dinamica instalațiilor secției, la perioadele de livrare a produselor finite către beneficiari etc.

Acoperirea întregii activități din secție a impus **construirea unui sistem de modele între care există un schimb permanent de informații,** întrucît nivelele de optim rezultate din unele modele participă ca limitări ale restricțiilor și ca parametri pentru alte modele; conexiunea inversă a modelelor are la bază actualizarea soluțiilor.

Funcțiile-obiectiv ale modelelor urmăresc același obiectiv final — și anume, **utilizarea cu eficiență maximă a capacităților de producție și a resurselor secției.** De exemplu, unul din obiective este **maximizarea beneficiului** ce decurge din realizarea sarcinilor de producție în termenele planificate; un alt obiectiv urmărit este **minimizarea duratelor de neutilizare a instalațiilor** secției, luînd în considerație rezultatele conținute în soluțiile modelelor de optimizare a stocării, transportului intern al produselor finite și de întreținere a instalațiilor.

Soluțiile modelelor se obțin pe baza unor algoritmi special construiți. Planificarea experiențelor și culegerea datelor se realizează cu ajutorul unor algoritmi de prelucrare statistică. Actualizarea soluțiilor are la bază informații care privesc modificările intervenite în dinamica sistemului între două programe de producție. De asemenea, soluțiile sînt analizate în vederea punerii în evidență a caracterului nesemnificativ al abaterilor pe care acestea le conțin față de evoluția reală a secției.

Flexibilitatea întregului mod de abordare a problemei oferă **caracter operant soluțiilor** și, împreună cu actualizările efectuate, permite **conducerea în regim armonizat a secției,** reunind în acest fel obiectivele convergente către scopul final.

Fluxurile informaționale create de model se caracterizează prin **accesibilitate** și **stabilitate,** integrînd în acest fel modelul în sistemul informațional și de conducere al secției.

Nivelul de modelare, ce corespunde dotării cu tehnică de calcul, realizează **dialogul model-secție în regim asistat.**

prof. dr. Ludovic TŐVISSI
asist. univ. Ion IVAN
asist. univ. Emil MOSCOVICI

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

12

FONDURILE ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE, AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ ȘI TRĂSĂTURILE EI CARACTERISTICE

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Invățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent **N. N. Constantinescu,** membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

FONDURILE ÎNTREPRINDERII SOCIALISTE

Desfășurarea activității întreprinderilor socialiste poate avea loc numai în condițiile în care acestea dispun de **mijloace de muncă** — mașini, utilaje, instalații, clădiri etc., de **obiecte ale muncii** — materie primă, materiale, combustibil, energie etc., precum și de o cantitate de resurse bănești, necesară pentru aprovizionarea tehnico-materială, retribuirea personalului și acoperirea altor necesități.

Totalitatea mijloacelor materiale și bănești de care dispune întreprinderea socialistă în vederea desfășurării activității economice constituie fondurile acesteia.

Datorită faptului că procesul de producție are loc întotdeauna în condițiile unei anumite forme sociale a producției, imprimată de relațiile de proprietate existente, **natura social-economică** a mijloacelor de producție, inclusiv a celor bănești, diferă de la o orînduire la alta. În societatea capitalistă, de pildă, aceste mijloace, fiind obiect al proprietății private și exprimînd relații de exploatare, apar sub numele de **capital.**

În societatea socialistă mijloacele de producție și bănești, fiind obiect al proprietății obștești și exprimînd relații de colaborare și întrajutorare, au o natură social-economică proprie, apărînd sub denumirea de **fonduri.**

Fondurile întreprinderii socialiste sînt o categorie economică ce exprimă natura social-economică nouă a mijloacelor de producție și bănești în socialism. Fondurile întreprinderii socialiste se compun din : a) fonduri de producție ; b) fonduri de circulație și c) fonduri cu destinație social-culturală.

La rîndul lor, fondurile de producție, în funcție de specificul în care se consumă și își transferă valoarea asupra produsului finit, se împart în : **fonduri fixe** și **fonduri circulante. Fondurile fixe sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă și își transmit valoarea asupra produsului creat nu dintr-o dată, ci treptat, de-a lungul mai multor cicluri de producție.** Ele reprezintă partea cea mai importantă a avuției naționale, aparatul de producție al întreprinderilor socialiste. În structura acestor fonduri intră : clădiri ; construcții speciale ; instalații de transmisie ; mașini de forță ; mașini, utilaje și instalații de lucru ; unelte, dispozitive și instrumente ; mijloace de transport etc. **Fondurile circulante sînt acea parte a fondurilor de producție care se consumă în întregime în fiecare ciclu de producție și își transferă dintr-o dată și în întregime valoarea asupra produselor create.**

În structura fondurilor circulante intră : materii prime, materiale de bază și auxiliare, semifabricate, combustibil, mijloace bănești pentru plata retribuției ș.a.

Produsele finite, rezultate din consumarea productivă a fondurilor fixe și circulante, împreună cu mijloacele bănești obținute din vînzarea lor, constituie **fondurile de circulație** ale întreprinderilor. Indiferent cum vor fi folosite — ca obiecte de consum sau ca mijloace de producție — atîta timp cît se găsesc în sfera circulației sînt mărfuri și apar ca fonduri de circulație.

Fondurile circulante împreună cu fondurile de circulație alcătuiesc **mijloacele circulante** ale întreprinderii. Acestea se găsesc atît în producție, cît și în circulație. După proveniența lor, mijloacele circulante se împart în : **proprii** (cele cu care statul dotează întreprinderile la începutul activității lor și care ulterior sporesc pe seama beneficiilor obținute) și **împrumutate** (cele procurate sub formă de credite).

În afara fondurilor de producție — fixe și circulante — întreprinderile socialiste dispun și de **fonduri fixe neproductive** adică de fonduri cu destinație socială : locuințe, cantine, creșe și alte construcții împreună cu echipamentul lor tehnic. Aceste fonduri satisfac nevoi social-culturale ale oamenilor muncii.

În orice moment, întreprinderile socialiste dispun de fondurile necesare desfășurării activității lor în trei forme : **bănească, productivă** și **marfă.** Sub toate aceste forme ele se află într-o continuă mișcare, trecînd din sfera producției în sfera circulației și invers, întrucît procesul de producție a bunurilor materiale presupune o legătură strînsă între aceste două sfere ale reproducției sociale.

În mișcarea lor, fondurile întreprinderilor socialiste parcurg trei stadii distincte. Trecerea succesivă prin aceste stadii constituie **circuitul acestora. Primul stadiu** al circuitului fondurilor constă în trecerea acestora din forma bănească în forma productivă, adică cu resursele bănești pe care le au la dispoziție, întreprinderile socialiste cumpără mijloace de producție (mașini, utilaje, materii prime, combustibil) și retribuie lucrătorii. **Al doilea stadiu** constă în trecerea fondurilor din forma productivă în forma marfă ; în acest stadiu are loc procesul de producție propriu-zis și se obține produsul muncii, ca urmare a unirii factorului personal cu cel material. La valoarea mijloacelor de producție consumate se adaugă valoarea nou creată. **Al treilea stadiu** al circuitului fondurilor întreprinderii socialiste constă în trecerea acestora din forma marfă în forma bănească, cu un anumit spor de valoare față de început.

Circuitul fondurilor de producție privit ca un proces neîntrerupt în cadrul căruia are loc schimbarea succesivă a formelor funcționale pe care le îmbracă în trecerea lor din sfera producției în sfera circulației și invers poartă denumirea de rotație. Cu cît rotația de ansamblu a fondurilor are loc mai rapid, cu atît societatea creează o masă mai mare de valori de întrebuințare, iar eficiența muncii sociale este mai ridicată. De aci, necesitatea reducerii sistematice a timpului de rotație a fondurilor prin promovarea de către întreprindere a unor măsuri tehnico-organizatorice în toate stadiile circuitului : **aprovizionare, producție** și **desfacere.**

În procesul consumării lor productive fondurile fixe (mașini, instalații, utilaje etc.) sînt supuse uzurii fizice și uzurii morale. Prin **uzura fizică a fondurilor fixe** se înțelege pierderea treptată a proprietăților lor tehnice de exploatare ca urmare a folosirii în procesul de producție și a acțiunii timpului (chiar în condiții de neutilizare) și odată cu aceasta și pierderea valorii. Uzura fondurilor fixe, determinată de folosirea lor productivă, este însoțită întotdeauna de transferarea valorii acestora asupra produsului creat. Uzura fizică din cauza nefolosirii fondurilor fixe reprezintă o pierdere pentru societate. Prin **uzura morală a fondurilor fixe** se înțelege deprecierea valorică a acestora ca urmare a ieftinirii mijloacelor de muncă de aceeași construcție sau a apariției unor mijloace de muncă moderne, cu randament superior. Baza materială a uzurii morale o constituie **progresul tehnic.** În socialism, uzura morală acționează sub cele două forme ale sale.

Asigurarea continuității procesului de producție impune înlocuirea fondurilor fixe uzate cu altele noi. În acest scop este necesară recuperarea valorii lor transferate asupra produselor cu ajutorul amortizării. Aceasta înseamnă că după scurgerea unei anumite perioade de timp, valoarea fondurilor fixe revine în întregime la forma inițială ; are loc, cu alte cuvinte, rotația lor după valoare.

Pe măsura trecerii din forma productivă în forma bănească. fondurile fixe se concentrează în așa-numitul **fond de amortizare.** Întrucît recuperarea valorii fondurilor fixe are loc treptat, iar reînnoirea după uzura lor totală, fondul de amortizare poate să servească pînă în acest moment și ca o sursă suplimentară de lărgire a capacităților de producție. Astfel, cu ajutorul său se pot cumpăra, la un moment dat, datorită progresului tehnic și, deci, creșterii productivității muncii, o cantitate mai mare de fonduri fixe în comparație cu volumul celor scoase din funcțiune sau o cantitate identică, ori chiar mai mică, dar cu performanțe tehnice și economice superioare. Așadar, fondul de amortizare poate asigura, atît creșterea fondurilor fixe în funcțiune, cît și perfecționarea lor pe o bază tehnică superioară.

Menținerea în stare de funcționare a mașinilor și utilajelor etc. necesită lucrări curente și periodice de reparație. După rolul lor în procesul reproducției fondurilor fixe, reparațiile sînt de două feluri : **curente** și **capitale. Reparațiile curente** constau în înlocuirea sau refacerea unui număr restrîns de piese de schimb sau a unor părți neesențiale ale mașinilor, utilajelor, instalațiilor etc. **Reparațiile capitale** constau în înlocuirea sau refacerea completă a unora din elementele componente ale mașinilor și utilajelor în scopul menținerii caracteristicilor inițiale de exploatare ale acestora pînă în momentul uzurii totale.

Forma principală de înfăptuire a reproducției lărgite a fondurilor fixe o constituie **construcțiile capitale ;** prin intermediul acestora se realizează noi fonduri fixe productive și neproductive, reînnoirea și lărgirea celor existente. Astfel, la sfîrșitul anului 1976, valoarea fondurilor fixe ale economiei noastre naționale era de circa 5,9 ori mai mare în comparație cu anul 1950, iar a fondurilor fixe din industrie — de 14 ori. În anii actualului cincinal, potențialul tehnic productiv va spori considerabil prin intrarea în funcțiune a circa 2 700 capacități de producție, astfel încît valoarea fondurilor fixe totale va fi în 1980 de aproape 2 000 miliarde lei. Numai în anii 1976—1977 au fost date în exploatare peste 1 000 capacități industriale și agrozootehnice importante.

Una din sarcinile de bază ale tuturor întreprinderilor socialiste o constituie **utilizarea deplină, rațională și cu maximum de eficiență a fondurilor.** Cu cît mașinile, utilajele și materiile prime etc. vor fi utilizate și valorificate mai bine, iar activitatea economică se desfășoară ritmic, cu atît mai mare va fi producția netă și beneficiul ce se vor obține în perioada de plan cu fondurile de care dispune o întreprindere.

O mare importanță pentru creșterea eficienței activității întreprinderilor socialiste are **îmbunătățirea utilizării fondurilor fixe,** care se poate realiza pe **cale extensivă** (prelungirea timpului de funcționare a mașinilor și utilajelor prin reducerea și înlăturarea pierderilor de timp în cadrul unui schimb și prin mărirea numărului de schimburi etc.) și pe **calea intensivă** (obținerea cu aceleași mașini, utilaje etc. a unei producții sporite, în aceeași unitate de timp, prin perfecționarea tehnică a acestora și a tehnologiilor de fabricație etc.).

În primii doi ani ai cincinalului 1976—1980, capacitățile de producție au fost mai bine folosite, indicele de utilizare a mașinilor-unelte ajungînd, pe ansamblul economiei, la aproape 86%, față de circa 76% în 1975.

Eficiența utilizării fondurilor fixe se exprimă prin indicatorii : **beneficiul și valoarea producției nete la 1 000 lei fonduri fixe.** Potrivit acestor indicatori, cu cît spațiile și capacitățile de producție vor fi mai bine folosite, cu atît mai mare va fi valoarea producției nete și beneficiul ce se obțin cu fondurile fixe cu care este înzestrată o întreprindere socialistă. În legătură cu aceasta relevăm faptul că în Programul suplimentar de dezvoltare economico-socială a României adoptat de Conferința Națională a P.C.R., din 7—9 decembrie 1977, s-a stabilit ca pînă în 1980 să se realizeze la 1 000 lei fonduri fixe o producție industrială de cel puțin 1 200 lei.

În același timp, **folosirea rațională a materiilor prime și a materialelor, micșorarea continuă a consumului lor specific, reducerea deșeurilor și lichidarea rebuturilor, valorificarea stocurilor supranormative etc.,** toate acestea constituie căi și rezerve de utilizare cît mai eficientă a fondurilor circulante și de circulație.

AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ ȘI TRĂSĂTURILE EI CARACTERISTICE

Forma principală de organizare și conducere a întreprinderilor socialiste este **autogestiunea economico-financiară.**

Potrivit acestei forme, fiecare întreprindere trebuie să obțină, ca urmare a activității pe care o desfășoară, **veniturile din care să-și asigure propria dezvoltare, să contribuie cu o anumită cotă la progresul general al societății, să creeze resursele necesare pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și acoperirea cheltuielilor destinate satisfacerii unor nevoi social-culturale.**

Autogestiunea economico-financiară se caracterizează prin următoarele trăsături :

a) **Autonomia economico-financiară a întreprinderilor,** care constă în totalitatea atribuțiilor și competențelor acordate acestora, în dreptul lor de a elabora planul propriu de producție, de a-și organiza procesul de producție, de a mobiliza și stimula întregul personal la îndeplinirea sarcinilor de plan, de a încheia contracte cu alte întreprinderi pentru desfacerea produselor și aprovizionarea cu mijloace de producție, de a recruta cadre, a le pregăti și promova, de a avea cont la bancă și de a obține credite, de a avea personalitate juridică și de a încheia bilanț etc.

În cadrul complexului de măsuri privind perfecționarea mecanismului economico-financiar, adoptat de Plenara C.C. al P.C.R., din 22—23 martie 1978, o deosebită importanță prezintă hotărîrea de a se acorda întreprinderilor **drepturi economico-financiare sporite, răspunderi și atribuții mai mari în elaborarea și îndeplinirea planului de producție, în întocmirea și realizarea bugetului de venituri și cheltuieli, în asigurarea mijloacelor pentru autofinanțare.** Îmbinarea armonioasă a autonomiei fiecărei întreprinderi, prin lărgirea competențelor și atribuțiilor ce le revin, cu conducerea unitară a întregii vieți economico-sociale, pe baza aplicării principiului centralismului democratic, asigură valorificarea avantajelor orînduirii socialiste, accelerarea progresului general al societății noastre, dezvoltarea democrației socialiste, a autoconducerii muncitorești. În același timp, **întărirea autogestiunii economico-financiare** a întreprinderilor contribuie efectiv la fundamentarea științifică a deciziilor economice, la sporirea operativității adoptării și aplicării acestora, precum și la îmbunătățirea muncii ministerelor și a celorlalte organe centrale în întocmirea și realizarea planurilor etc.

Conducerea întreprinderilor socialiste de stat se realizează pe baza **principiului conducerii colective,** care presupune elaborarea în comun a hotărîrilor și măsurilor necesare, confruntarea permanentă a acestora cu practica nemijlocită și corectarea lor operativă pe parcurs, controlul sistematic al îndeplinirii sarcinilor.

Formele de exercitare a conducerii colective sînt **consiliile oamenilor muncii, birourile consiliilor oamenilor muncii, precum și adunarea generală a personalului.** Prin asumarea de sarcini și competențe sporite, aceste organe au un rol tot mai important nu numai în planificarea și realizarea producției, în activitatea financiară a unităților economice, ci și în soluționarea unor probleme de ordin social, de care depinde în bună măsură satisfacerea necesităților oamenilor muncii.

b) **Relațiile economice directe dintre întreprinderi.** Aprovizionarea cu mijloace de producție și desfacerea produselor se înfăptuiesc prin contactele directe dintre întreprinderile furnizoare și cele consumatoare ; contractele economice servesc la fundamentarea planurilor de producție.

c) **Cointeresarea materială a întreprinderii.** Fiecare întreprindere trebuie să-și desfășoare activitatea astfel încît să obțină **beneficii cît mai mari,** care să-i asigure, pe lîngă îndeplinirea obligației de a participa cu o anumită cotă la dezvoltarea generală a societății, fondurile necesare pentru satisfacerea nevoilor curente și lărgirea producției, pentru creșterea nivelului material și spiritual al colectivelor de oameni ai muncii.

Cu cît această activitate va fi mai susținută, cu atît mai mari vor fi veniturile proprii și, prin urmare, posibilitățile ei de dezvoltare în viitor.

Pentru asigurarea cointeresării întreprinderilor în obținerea de rezultate cît mai bune, la nivelul acestora se constituie următoarele **fonduri proprii :** fondul de dezvoltare economică pentru investiții productive ; fondul mijloacelor circulante ; fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social ; fondul pentru acțiuni sociale și fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii.

Cointeresarea materială a întreprinderilor în desfășurarea unei activități eficiente presupune, în același timp, și **răspunderea materială** pentru neîndeplinirea sarcinilor. Astfel, pentru nerealizarea volumului de livrări prevăzute în contract, întîrzierea acestora, livrarea unor produse de calitate inferioară etc., întreprinderile sînt chemate în fața organelor de arbitraj și obligate să plătească despăgubiri.

d) **Controlul financiar-bancar asupra activității întreprinderii.** Desfășurarea normală a activității întreprinderilor socialiste de stat face necesară exercitarea unui control sistematic de către unitățile economice înseși, **organele financiare și bancare** și de **către organele ierarhic superioare** (minister, centrală). Controlul dă posibilitatea prevenirii și înlăturării la timp a eventualelor lipsuri, dezvăluind rezervele interne de sporire a producției și a productivității muncii, reducerii cheltuielilor de producție. În exercitarea acestui control un rol important revine organelor financiare și bancare, care trebuie să cunoască amănunțit și în fiecare moment activitatea întreprinderilor, situația lor materială și financiară, să găsească de fiecare dată cele mai adecvate mijloace pentru prevenirea și înlăturarea neajunsurilor. Instrumentul de bază al conducerii activității financiare, al analizei și controlului, al asigurării echilibrului financiar al întreprinderii îl constituie **bugetul de venituri și cheltuieli** al acesteia.

prof. dr. M. MEHEDINȚU

ÎNTREBĂRI :

1. Ce se înțelege prin fondurile întreprinderii socialiste și din ce se compun ele ?

2. Definiți fondurile fixe și fondurile circulante.

3. Ce se înțelege prin circuitul și rotația fondurilor de producție ?

4. Care sînt căile de utilizare eficientă a fondurilor fixe și a fondurilor circulante ?

5. În ce constă esența autogestiunii economico-financiare și care sînt trăsăturile ei caracteristice ?

VIZIUNEA TEORETICĂ A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN ASUPRA EPOCII CONTEMPORANE

dr. Ilie RĂDULESCU

PERIOADA marcată de Congresele al IX-lea, al X-lea și al XI-lea ale partidului nostru, de activitatea prodigioasă desfășurată în fruntea partidului și statului pe plan teoretic, politic și de conducere de către tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a marcat și în domeniul gîndirii social-politice progrese incomensurabile, aportul partidului nostru, al secretarului său general la îmbogățirea patrimoniului teoretic și a practicii revoluționare a socialismului științific fiind larg recunoscut și apreciat în lume. Definind căile edificării noii orînduiri în România, elaborînd bazele principiale ale acestei opere complexe și de durată, partidul nostru ia în considerație atît factorii interni, decisivi ai dezvoltării cît și factorii externi, internaționali, a căror acțiune influențează profund toate procesele sociale specifice dezvoltării socialiste a patriei. Se pornește de la ideea că înțelegerea riguros științifică a conținutului epocii în care se desfășoară creația istorică actuală și în perspectivă a poporului nostru, reprezintă o condiție **sine qua non** a elaborării strategiei și tacticii revoluționare, o garanție a succesului în opera de construire a socialismului și comunismului.

În legătură cu aceasta, este de subliniat că investigarea activității teoretice și politice practice a partidului nostru, de-a lungul istoriei sale, dar mai ales în perioada de după Congresul al IX-lea pune în evidență o seamă de concluzii semnificative între care :

a) În primul rînd, preocuparea constantă de a descifra cu rigoare științifică cursul obiectiv al fenomenelor social-politice atît pe plan național cît și pe plan mondial, de a înțelege conținutul definitoriu al acestor fenomene și procese în diferitele momente istorice, dialectica forțelor motrice care asigură progresul social-istoric. Partidul nostru s-a străduit totdeauna să discearnă procesele social-politice cu caracter conjunctural de tendințele care, deși la un moment dat influențează cursul dezvoltării mondiale, al vieții internaționale, totuși se dovedesc efemere, și să releve acele procese și fenomene care prin amprenta puternică asupra ansamblului dezvoltării omenirii, au caracter obiectiv, definitoriu pentru o anumită etapă istorică, dau substanță epocii istorice.

b) În al doilea rînd, este de subliniat preocuparea de a preîntîmpina evaluarea **unilaterală** a rolului și locului unor procese și fenomene, prevenind împotriva supraestimării sau subestimării unora în dauna altora. Este demn de subliniat că în concepția partidului nostru conținutul principal al epocii istorice pe care o parcurge astăzi omenirea, **de trecere de la capitalism la socialism și comunism** este rezultanta dialectică a interacțiunii unor fenomene și procese profunde de ordin economic, social, național, politic și spiritual. Tocmai în aceste domenii are loc confruntarea istorică dintre socialism și capitalism, se poate verifica superioritatea legică a socialismului, se cer înfăptuite prefaceri de ordin revoluționar care să dea o altă înfățișare întregii omeniri.

c) În al treilea rînd, punînd în evidență aceste domenii în care se manifestă esența diferită a epocii actuale de aceea a celor precedente, partidul ține seamă de conținutul lor obiectiv, de acele laturi care stimulează cursul ascendent al dezvoltării istorice a omenirii spre comunism, ia în considerație interferența lor dialectică, influența lor decisivă. Prin aceasta concepția partidului nostru în problemele epocii noastre se deosebește în mod profund de concepțiile tehnocratice, care reduc aprecierea acesteia la influențele revoluției tehnico-științifice asupra progresului uman, de părerile iraționaliste de orice fel, care neagă existență unor legități obiective ce guvernează cursul istoric al omenirii, ca și de concepțiile cu caracter apologetic, care supraestimează anumite realizări tehnice sau sociale ale țărilor capitaliste dezvoltate, perorînd pe tema autodepășirii orînduirii burgheze, a capacității sale de a soluționa criza generală și a-și regenera forțele, putîndu-se dezvolta în simbioză cu socialismul, într-un proces de amalgamizare în perspectivă, la capătul căruia ar apărea o așa-zisă societate a bunăstării generale.

d) În al patrulea rînd, ceea ce este caracteristic concepției partidului nostru, a secretarului său general asupra esenței epocii contemporane este luarea în considerație a ansamblului forțelor motrice care acționează în favoarea unor transformări de esență în structura relațiilor internaționale, în crearea unei noi ordini politice și economice mondiale, în domeniul vieții sociale. În ultimii ani, în cadrul confruntărilor ideologice pe plan internațional, al dialogului din mișcarea comunistă mondială s-au afirmat nu puține idei care, în ce privește forțele motrice ale actualului curs istoric obiectiv spre o nouă lume, spre noi relații internaționale, caută fie să le reducă la trei factori fundamentali — țările socialiste, mișcarea comunistă, mișcările de eliberare națională — fie să supraestimeze mișcarea țărilor nealiniate, în curs de dezvoltare, ori să reducă factorii dezvoltării la revoluția tehnico-științifică. Este de remarcat și faptul că gîndirea burgheză, dominată de influențe militariste, situează pe prim plan aspectele militare ale relațiilor mondiale, pretinzînd că esențial este în lumea de azi menținerea unui echilibru strategic pe tărîm militar, care ar stimula, chipurile, însuși progresul economic și tehnologic.

Orientarea programatică a partidului nostru relevă faptul că forțele motrice decisive ale actualului curs istoric al omenirii sînt multiple, se află în strînsă interrelație dialectică, fiecare influențînd evoluția evenimentelor în lume într-un mod specific, iar toate, prin conjugarea acțiunilor și unitatea dialectică de acțiune. Între acestea, partidul nostru subliniază rolul deosebit pe care îl au : țările socialiste, mișcarea muncitorească și comunistă mondială, mișcările de eliberare națională și tinerele state eliberate de sub dominația colonială, mișcările revoluționare, democratice și antiimperialiste ale țărănimii, femeilor, tineretului, studenților, mișcarea pentru o nouă ordine economică în lume, inclusiv a grupului celor 77 de state, mișcările pentru pace, pentru dezarmare, pentru noi relații între state, în cadrul cărora un rol activ joacă mișcarea țărilor nealiniate ș.a.m.d. Toate acestea atestă valabilitatea tezei programatice a partidului nostru, potrivit căreia o trăsătură a epocii actuale este accentuarea universalității procesului revoluționar mondial, care cuprinde atît lupta revoluționară pentru socialism, cît și luptele pentru libertate socială și națională, pentru lichidarea subdezvoltării, pentru o nouă ordine economică și politică în lume, pentru noi relații internaționale.

Este deosebit de important să remarcăm că în concepția partidului nostru, în opera secretarului său general, epocii actuale îi sînt specifice mai multe procese majore, fiecare dintre ele de mare importanță politică și socială, aflate în directă relație, dar avînd și particularități specifice. În urma unui proces complex de analiză teoretică și politică, de revedere critică a propriilor idei, partidul a depășit aprecierile care, conceptual, reduceau conținutul epocii la afirmația că ea reprezintă trecerea omenirii de la capitalism la comunism. Programul adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R. definește epoca actuală ca fiind : epoca revoluției socialiste, a trecerii de la societatea capitalistă la societatea comunistă ; epoca lichidării dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste ; epoca așezării relațiilor dintre state și națiuni pe principii noi, de egalitate și respect al independenței și suveranității naționale ; epoca unei impetuoase revoluții tehnico-științifice mondiale.

Avem aici pentru prima oară înscrisă într-un document teoretic de semnificație majoră în mișcare revoluționară mondială o concepție cuprinzătoare, am spune integratoare asupra epocii pe care o parcurge omenirea, care încorporează într-o succesiune de priorități și importanță procesele definitorii ce au loc pe planetă. Desigur, elementul esențial este trecerea de la capitalism la socialism și comunism, ca un curs istoric și coordonată definitorie a unui proces ce se va finaliza într-o perspectivă mai mult sau mai puțin îndelungată. Dar însuși acest proces istoricește necesar nu se poate derula, nu se poate finaliza fără desăvîrșirea celorlalte pentru că : **primo,** nu poți ajunge la socialism fără a lichida dominația imperialistă de orice fel ; **secundo,** cursul ascendent al omenirii spre socialism și comunism este frînat, deformat, cunoaște distorsiuni dacă relațiile dintre state și națiuni nu sînt așezate pe principii noi, de echitate, egalitate, deplină independență și suveranitate ; **tertio,** acest curs ar suferi aceleași influențe negative dacă nu se dă cîmp liber de manifestare revoluției tehnico-științifice, care creează condiții optime pentru dezvoltarea forțelor de producție, creșterea producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii necesităților de trai ale tuturor popoarelor.

Toate aceste realități constituie un suport principial pentru politica externă a partidului și statului nostru care urmărește atît dezvoltarea, pe multiple planuri a relațiilor de prietenie, colaborare, cooperare cu toate țările socialiste — aceasta fiind o opțiune politică fundamentală, statornică, în relațiile externe ale României —, adîncirea colaborării și solidarității cu partidele comuniste și muncitorești, cu forțele antiimperialiste de pretutindeni, sprijinirea luptei popoarelor pentru lichidarea dominației imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, cît și promovarea unei linii consecvente de așezare a relațiilor internaționale pe noi principii de drept și echitate internațională — la loc esențial situîndu-se respectarea suveranității, independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, nerecurgerea la forță și la amenințarea cu folosirea ei, dreptul inalienabil al popoarelor de a-și alege liber, de sine stătător regimul politic și social, căile dezvoltării sociale. De la aceleași considerente pornesc partidul și statul nostru în acțiunile ce le promovează — de principiu și practic — pentru o largă afirmare în lume a revoluției tehnice și științifice, pentru a asigura accesul liber, nelimitat, în condiții de deplină egalitate al tuturor popoarelor la realizările științei și la tehnologiile moderne. Aceasta explică puternicul ecou internațional al propunerilor țării noastre în aceste domenii, o importanță deosebită avînd în acest sens organizarea Conferinței mondiale a O.N.U. pentru știință și tehnologie în slujba dezvoltării din 1979, a cărei reuniune pregătitoare pe plan european va avea loc în luna iunie a.c. la București.

e) În al cincilea rînd, o semnificație deosebită are concepția partidului nostru potrivit căreia procesul de trecere a omenirii de la capitalism la socialism, de așezare a relațiilor internaționale pe noi structuri și principii nu este liniar, uniform, ci contradictoriu, cunoscînd fluxuri și refluxuri, îmbrăcînd aspecte particulare, avînd de înlăturat piedici într-o parte sau alta a lumii. Desigur, o caracteristică a epocii actuale este accentuarea progresului istoric, schimbarea mai rapidă decît în trecut a structurilor politice, economice și sociale pe diferite continente — în favoarea forțelor democratice și ale socialismului. Dar toate acestea nu pot fi interpretate în sens unilateral, triumfalist. În realitate, așa cum remarca tovarășul Nicolae Ceaușescu, viața internațională actuală continuă să fie deosebit de complexă și contradictorie, au loc fenomene grave care pun în primejdie nu numai pacea și securitatea popoarelor, ci însuși viitorul omenirii.

În lumea de astăzi se afirmă tot mai puternic clasa muncitoare, alte forțe revoluționare, crește lupta popoarelor pentru libertate socială și națională, pentru securitate, pentru o nouă ordine economică și noi relații între state. Dar continuă să se manifeste o seamă de procese negative, are loc ascuțirea unor contradicții internaționale și sociale. Se intensifică lupta pentru o nouă reîmpărțire a lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante de către diferite state și grupări de state. Are loc perpetuarea unor focare de tensiune și conflicte militare, precum și apariția de noi asemenea focare. Se înregistrează o recrudescență a terorismului, a concepțiilor puciste, reînvierea unor forțe de dreapta, ceea ce accentuează pericolul fascismului. Se recurge la măsuri restrictive, protecționiste în domeniul comerțului și cooperării internaționale, la ingerințe în treburile altor state, la acte agresive și alte practici ale politicii de forță. În același timp, persistența fenomenelor de criză economică în lumea capitalistă, care se împletesc cu inflația, criza valutară, a materiilor prime și energiei, accentuarea decalajelor economice între state și perpetuarea fenomenului subdezvoltării economice și sociale, reprezintă surse de convulsii și tensiuni pe plan internațional, complică mai mult lupta pentru democrație, socialism și pace. Totodată, pentru întreaga dezvoltare a omenirii prezintă o deosebită gravitate faptul că aceste fenomene cu caracter politic, economic, social se desfășoară în condițiile unei accentuate curse a înarmărilor, care accentuează procesele negative din viața internațională, creează distorsiuni grave în domeniul progresului economic și social, constituindu-se ca unul dintre cele mai dăunătoare fenomene ale evoluției mondiale.

Pornind de la realitățile lumii de azi, așa cum se subliniază și în recenta Hotărîre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare, partidul nostru acționează pentru depășirea acestor stări de lucruri, pentru realizarea unei noi ordini economice și politice în lume, așezarea relațiilor dintre state pe principii noi de echitate și dreptate internațională, eliminarea oricăror bariere din calea cooperării economice, științifice și tehnologice dintre state, înlăturarea subdezvoltării — una dintre cele mai acute probleme ale lumii contemporane, realizarea dezarmării generale, în primul rînd a celei nucleare, instaurarea unui climat de înțelegere și cooperare între state, care să dea caracter durabil, ireversibil cursului încă destul de fragil, al destinderii internaționale. **„În epoca în care trăim,** arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu, și care este guvernată de marea revoluție tehnico-științifică mondială, de uriașele procese revoluționare de eliberare națională și socială a popoarelor, de creșterea fără precedent a forțelor progresiste, democratice, se cere în mod imperios și promovarea unei politici internaționale noi, cu adevărat revoluționare, care să schimbe în mod radical raporturile dintre state, principiile politicii mondiale, să instaureze dreptatea și echitatea, colaborarea și pacea pe planeta noastră“.**

Pornind de la aceste premise, și realități, partidul nostru, România socialistă au inițiat numeroase programe și acțiuni pe plan internațional pentru triumful unei asemenea noi politici, afirmarea mai puternică a forțelor socialismului și progresului, înlăturarea unor tare ale omenirii — subdezvoltarea, criza de energie și materii prime, criza ecologică, cursa înarmărilor, precum și pentru dezvoltarea largă a cooperării internaționale. Și toate acestea au adus partidului nostru, țării noastre, conducătorului nostru, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** o largă recunoaștere internațională, laurii prestigiului și respectului mondial.

Mecanismul general obiectiv al acțiunii și utilizării legilor economice în socialism*)

PREOCUPAREA P.C.R. PENTRU CREȘTEREA EFICIENȚEI UTILIZĂRII LEGILOR ECONOMICE

CARACTERISTIC pentru modul de principiu în care partidul nostru abordează problema legilor economice obiective este faptul că, ridicîndu-se atît contra fetișizării acestora cît și împotriva subiectivismului, a voluntarismului, el cere studierea aprofundată a întregului sistem de legi, a condițiilor care îi determină existența și desfășurarea concretă pentru ca, pe această bază, în deplină cunoștință de cauză și luînd din timp măsurile adecvate, societatea să poată obține maximum de efecte utile de pe urma eforturilor economice făcute. Drept urmare, Programul partidului cere ca întreaga politică economică și acțiunea practică la toate nivelele economiei să se sprijine pe luarea cu temeinicie în considerare a legilor obiective, a contradicțiilor din economie și viața socială, a condițiilor concrete interne și internaționale care le determină sau le modifică desfășurarea, acționîndu-se de fiecare dată în spiritul asigurării optimului economico-social care pune în centrul său exigențele legii economice fundamentale a socialismului. „Politica generală a partidului, edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, arată Programul, au drept țel suprem ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii societăți. Acestui țel îi sînt subordonate toate eforturile pentru dezvoltarea în ritm intens a economiei naționale, pentru creșterea venitului național“. [11]

În opera de cunoaștere și folosire a sistemului de legi economice obiective ale socialismului, un mare accent este pus pe utilizarea acestora cu rodnicie sporită la perfecționarea și întărirea continuă a complexului nostru economic național, a economiei noastre naționale ca și pentru creșterea gradului ei de participare și a eficienței cu care participă la diviziunea internațională a muncii, la cooperarea economică internațională, cu un cuvînt, la circuitul economic mondial.

Punînd în centrul atenției cunoașterea contradicțiilor și legilor obiective din economie și societate, partidul cere aplicarea creatoare a dialecticii materialiste la condițiile, problemele și sarcinile fiecărei etape pentru a pregăti din timp, de fiecare dată, soluția optimă. **„Ceea ce se cere** — scrie secretarul general al partidului — **este ca, pornind de la recunoașterea existenței contradicțiilor, să se treacă la studierea lor temeinică și să se acționeze în mod conștient, ținîndu-se seama de legile obiective ale dezvoltării sociale în socialism, pentru ca aceste contradicții să nu se amplifice, să nu devină antagoniste, să nu ducă la ciocniri violente“. [12]**

Pe baza studierii desfășurării unității și luptei contrariilor și a efortului necesar pentru învingerea contradicțiilor, P.C.R. evidențiază creșterea obiectivă a rolului activ al factorului subiectiv în construcția economică și intervenția sa conștientă în însăși dialectica obiectivă care guvernează societatea socialistă, creșterea rolului conducător al partidului în această operă istorică, spre a accelera reînnoirea și dezvoltarea continuă a societății.

O preocupare permanentă a P.C.R. în opera de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate o constituie cunoașterea exigențelor mereu noi ale legii concordanței relațiilor de producție cu caracterul și nivelul forțelor de producție pentru soluționarea sistematică a contradicțiilor ce apar între forțe și relații. Ceea ce caracterizează această activitate profund creatoare este faptul că, acționînd continuu pentru dezvoltarea forțelor de producție materiale și umane și asigurînd o creștere susținută a acestora, partidul desfășoară în același timp o activitate vastă și sistematică de perfecționare a relațiilor economice și a celor sociale în general, pe toate planurile. Condiție fundamentală pentru sporirea eficienței muncii sociale, această activitate nu poate fi și ea decît supusă rigorilor eficienței și, deci, exigențelor legii economice fundamentale a socialismului și legii economiei de timp.

Examinarea experienței istorice de făurire a socialismului matur pune în evidență atenția excepțională acordată principalului grup de legi economice obiective care permite desprinderea și stăpînirea verigii principale a activității în fiecare etapă, verigă capabilă să conducă la antrenarea după ea a ansamblului.

Se remarcă, de asemenea, faptul că în opera de folosire a legilor economice, legătura dintre exigențele legii economice fundamentale și exigențele celorlalte legi este asigurată prin utilizarea legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale care, prin forma de mișcare a economiei, transmite ansamblului producției sociale imboldul de bază al legii fundamentale cu ale cărei cerințe trebuie corelate exigențele tuturor celorlalte legi. În această lumină este ușor de înțeles de ce se acordă o atît de mare atenție perfecționării sistemului indicatorilor de eficiență din economia națională și asigurării unei asemenea ierarhizări și subordonări a lor care să conducă, în ultimă instanță, la satisfacerea criteriului general absolut al eficienței producției sociale, acela arătat de legea economică fundamentală a socialismului.

Fără îndoială, **măsurile adoptate recent de către Plenara Comitetului Central cu privire la perfecționarea mecanismului nostru economic și a planificării constituie un exemplu de felul creator în care Partidul Comunist Român utilizează legile economice în conformitate cu exigențele actualei etape istorice** în vederea soluționării temporal optime a contradicțiilor ce apar în economie datorită dezvoltării înregistrate și, în primul rînd, a contradicției dintre dezvoltarea forțelor de producție și vechea formă a mecanismului economico-financiar.

Actualele măsuri au în urma lor cîțiva ani de reflecție, analiză și experimentare, ceea ce pune în relief prevederea și temeinicia cu care partidul examinează comportarea și eficiența mecanismului economic și problemele perfecționării lui. Sistemul de măsuri demonstrează o împingere înainte a cunoașterii și eficienței aplicării legilor economice obiective, a mecanismului lor de funcționare. Totodată, el pune în evidență capacitatea crescîndă a partidului de a valorifica exigențele legii negării negației și de a transforma cunoștințele teoretice acumulate în instrumente tot mai perfecționate de conducere practică a vieții economice. El arată limpede că soluționarea contradicției dintre nou și vechi nu se face automat ci cere, adesea, o energie specială pentru învingerea inerției și rămînerii în urmă a conștiinței unor lucrători din diverse puncte ale mecanismului economico-financiar.

Măsurile preconizate dovedesc că perfecționarea mecanismului economico-financiar este indisolubil legată nu numai de exigențele generate de dezvoltare a forțelor de producție materiale, ci și de cele generate de progresul forțelor de producție umane ca și de procesul de lărgire și adîncire sistematică a democratismului economic inerent sistemului nostru socialist. Ele demonstrează hotărîrea partidului de a pune în valoare toate marile rezerve existente în economia noastră, de a spori substanțial efectul util pentru fiecare unitate de efort, de a comensura mai bine efectul și efortul și de a asigura pe această bază, ridicarea susținută a nivelului economic al României și a standardului de viață al întregii populații.

Opera de perfecționare a mecanismului economico-financiar și a planificării ilustrează, în același timp, atenția ce trebuie acordată verigilor fundamentale ale mecanismului obiectiv de acțiune al legilor economice.

În ce privește sistemul nevoilor de consum este suficient să fie amintite preocupările foarte insistente pentru studierea mai aprofundată a nevoii sociale, a pieței interne și externe, în vederea elaborării planurilor economice începînd de la întreprindere, interdicția de a se introduce în producție produse care nu au asigurată desfacerea și, pe această bază, sporirea

---

*) Continuarea studiului publicat în numerele 18 și 19. În nr. 19, la pag. 24, col. 2, în loc de **„m = cheltuieli industriale“** se va citi : **„m = cheltuieli materiale“**.

[11] Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 88.

[12] **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 7, Ed. politică, București 1973, p. 503-504.

rolului pîrghiei contractuale. Problema calității produselor trece, totodată, pe primul plan.

Deosebit de importante sînt preocupările pe linia perfecționării modului de luare armonioasă în considerare a tuturor verigilor sistemului de interese economice. De altfel, așa cum arată Programul partidului, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și manifestarea deplină a personalității umane cer o îmbinare armonioasă a intereselor personale, de grup și generale, punînd totdeauna la înălțimea cuvenită interesul general, aceasta reprezentînd baza realizării corecte a tuturor celorlalte categorii de interese.

Este caracteristic faptul că, asigurînd mai departe avantajele conducerii unitare a economiei naționale, măsurile de perfecționare a mecanismului economico-financiar și a planificării sporesc accentul pe competențele și responsabilitățile întreprinderilor și a colectivelor de oameni ai muncii din cadrul lor, tocmai spre a satisface mai bine atît interesele generale cît și cele de grup și personale ale membrilor societății.

O vastă activitate este desfășurată în domeniul perfecționării sistemului de cointeresare materială — personală, de grup și generală —, fapt care își găsește expresia în perfecționarea repartiției atît a produsului pentru sine cît și a celui pentru societate. Desigur, tocmai pentru că relațiile de repartiție sînt cele mai sensibile în cadrul contradicției forțe-relații, preocupările în acest domeniu sînt menite să stea necontenit în centrul atenției. Merită subliniate, cu acest prilej, măsurile pentru asigurarea participării lucrătorilor la beneficii ca mijloc de stimulare a lor pentru sporirea eficienței economice, măsurile de creare în întreprinderi a fondului de dezvoltare economică pentru investiții productive (format dintr-o parte a amortizărilor aferente, o cotă din beneficii și alte resurse ale întreprinderii), ca și a fondului mijloacelor circulante (format dintr-o cotă din beneficii), fondului pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social (constituit și el din beneficii, amortizări aferente etc.), fondului pentru acțiuni sociale (format pe bază de beneficii). Evident, promovarea progresului științific și tehnic presupune stimularea corespunzătoare a cercetării și aplicării rezultatelor ei.

În aceste condiții generale, autofinanțarea promovată de recentele măsuri constituie o modalitate de valorificare a interesului de grup, respectiv de întreprindere, pentru sporirea raționalității activității economice a acesteia, ceea ce corespunde atît interesului propriu cît și celui general. În același timp menținerea la dispoziția bugetului de stat a unor părți din venitul net este menită să asigure atît progresul economic și social general al țării, cît și crearea condițiilor de ansamblu necesare progresului fiecărei unități economice.

În fond, examinarea modului în care se scindează venitul net demonstrează atît că aci se îmbină și se interpătrund toate verigile sistemului de interese, cît și faptul că partidul se preocupă extrem de atent ca scindarea și repartizarea venitului net să asigure o stimulare corespunzătoare a tuturor participanților la procesul economic, ca și o armonizare a intereselor în scopul sporirii mai rapide a eficienței cu care se desfășoară economia noastră la toate nivelele.

În înfăptuirea planică a exigențelor acțiunii legilor economice, Partidul Comunist Român acordă o deosebită atenție dinamismului cerut de legile obiective mecanismului concret de funcționare a economiei. În acest sens, de cea mai mare însemnătate pentru creșterea eficienței este asigurarea corelației corespunzătoare dintre stabilitate și mobilitate în lumina exigențelor legii economiei de timp. În concepția P.C.R., formele și metodele de conducere a economiei socialiste nu constituie un scop în sine, ci trebuie să reprezinte, în fiecare etapă, pîrghii în valorificarea muncii sociale și a bogățiilor naturale, în canalizarea eforturilor spre realizarea obiectivelor fundamentale ale progresului social. Direcția de bază a mișcării acestor forme și metode de conducere o constituie adîncirea democratismului. **„Partidul nostru a creat și perfecționat permanent cadrul organizatoric de participare efectivă și nemijlocită a clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii la elaborarea și adoptarea deciziilor care privesc mersul înainte al țării, la conducerea societății considerînd aceasta una din problemele fundamentale ale făuririi noii orînduiri sociale[13]).** De aci și accentul pus pe principiul autoconducerii ca principiu de bază alături de cel al centralismului democratic.

Eficiența, avînd ca esență economia de timp sub toate formele, trebuie să fie și de astă-dată, marele principiu care stă la baza perfecționării modalității concrete de înfăptuire a mecanismului economic. În această privință, un loc deosebit de important îl are aplicarea cu maximum de spirit gospodăresc a autogestiunii ca și crearea unui sistem de indicatori astfel ierarhizat încît să conducă mai bine decît pînă acum la satisfacerea criteriului general absolut al eficienței producției sociale.

Pentru concepția sistemică a actualelor măsuri pe acest tărîm este deosebit de importantă prezența a trei indicatori fundamentali : **producția netă, producția fizică și sortimentală** și **producția marfă vîndută și încasată.** Primul indicator, producția netă, este menit să pună în lumină cu precizie contribuția fiecărei unități economice la crearea venitului național, să elimine deformările care puteau apare în înfățișarea activității de pe urma înregistrărilor repetate inerente indicatorului producție globală, să stimuleze sporirea eficienței cu care unitățile economice își utilizează resursele și, în aceste condiții, să impulsioneze darea la iveală și valorificarea cît mai rapidă a marilor rezerve conținute în economia națională. Forța de propulsiune a eficienței conținută în indicatorul producție netă este sporită de noua repartizare a beneficiului prin care, atît lucrătorii personal, cît și întreprinderea, în calitate de colectiv, sînt cointeresați într-o măsură sporită în reducerea costurilor și mărirea rentabilității. Evident, tocmai pentru că indicatorul producției netă trebuie să antreneze pe drumul progresului mai rapid întreaga viață economică a unităților și a țării, este necesar ca însăși productivitatea muncii să fie calculată pe bază de producție netă.

Indicatorii producție fizică și sortimentală și producție marfă vîndută și încasată au o legătură indisolubilă cu faptul că produsul muncii ia formă de marfă, avînd atît valoare de întrebuințare cît și valoare. Într-adevăr, sarcina producției sociale este aceea de a asigura cu produse și servicii sistemul nevoilor de consum în volumul, structura și dinamica lor. Planificarea fizică în proporțiile și cu maleabilitatea necesare, apare, astfel, ca o cerință a politicii economice actuale.

O mare importanță este menit să aibă indicatorul producție marfă vîndută și încasată. Este vorba de faptul că, pe de o parte, el ilustrează măsura în care producția corespunde cerințelor pieței, nevoii sociale, iar pe de altă parte, el stimulează viteza de rotație a fondurilor, lucru de excepțională însemnătate pentru creșterea eficienței economice. Cu alte cuvinte, prin ambele aspecte, acest indicator pune în evidență legități inexorabile ale reproducției, stimulează preocupările pentru ridicarea calitativă a activității economice, sporirea eficacității acesteia.

Punînd măsurile de perfecționare a mecanismului nostru economic în lumina exigențelor acțiunii legilor economice se ajunge la o concluzie de ordin general : **România a intrat într-o perioadă decisivă pentru transformarea economiei sale într-o economie preponderent intensivă, în care calitatea activității la toate nivelele și organizarea producției trebuie să stea în modul cel mai riguros în centrul atenției. Aceasta înseamnă, totodată, că și rolul și răspunderea economistului în unitățile economice și, în general, în viața socială, obiectiv, trebuie să crească.**

Problema cunoașterii aprofundate a legilor economice, a mecanismului lor obiectiv de acțiune și a modului de folosire a lor într-o măsură tot mai eficientă a crescut excepțional odată cu trecerea la opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și, pe această bază, la făurirea unei economii naționale moderne, în care sarcinile calitative ale activității stau pe primul plan. Iată de ce, Programul partidului cere în mod special ca „științele economice și sociale... să acționeze... într-o măsură mult mai mare decît pînă acum pentru studierea, cunoașterea și înțelegerea legităților generale ale dezvoltării societății și, cu deosebire, pentru aplicarea acestora la condițiile concrete ale României“[14]). Așa cum s-a putut observa, această sarcină pentru științele economice coincide cu preocuparea pentru lărgirea, adîncirea și perfecționarea democratismului economic socialist. Lucrul este perfect explicabil datorită faptului că dezvoltarea și creșterea sistemică a eficienței democratismului economic socialist se bazează tocmai pe mai buna înțelegere și aplicare a legilor obiective și are ca scop obiectiv sporirea eficienței muncii sociale și dezvoltarea multilaterală a personalității umane.

Rezultă, prin urmare, că problema cunoașterii și aplicării legilor economice obiective, departe de a reprezenta obiect de preocupare numai pentru un număr restrîns de oameni, trebuie să constituie, prin excelență, o preocupare esențială pentru toți membrii societății, deoarece toți sînt proprietari-asociați ai mijloacelor de producție și beneficiari ai producției sociale, toți au dreptul și răspunderea pentru inițiativa economică, toți trebuie să participe organizat și eficace la conducerea cu maximum de rezultate utile a întregii activități economico-sociale.

prof. dr. docent N. N. CONSTANTINESCU

---

[13]) **Nicolae Ceaușescu.** Expunere cu privire la creșterea rolului clasei muncitoare, a consiliilor oamenilor muncii în conducerea activității economico-sociale, în realizarea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Scînteia din 12 iulie 1977.

[14]) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975, p. 96.

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

De la optimismul „postindustrial" la pesimismul „transcendental"

POATE CA NICICIND în trecut ideologia burgheză americană şi mai ales conştiinţa propriei sale consistenţe şi justificări istorice nu au fost atît de sensibile la schimbările din realitatea economică şi social-politică, nu au cunoscut atît de rapide şi radicale mutaţii ca în zilele noastre. Faptul nu este întîmplător. Cauza lui rezidă nu numai şi nu atît în ritmurile accelerate ale dinamicii vieţii economico-sociale, ci mai ales în natura proceselor ce o caracterizează, care impune radicale reevaluări a unor convingeri şi credinţe, uneori schimbări de poziţii dramatice din punct de vedere intelectual. Mult timp mascată ideologic de optimismul generat de creşterea economică din faza ascendentă a capitalismului monopolist de stat din perioada postbelică, criza structurală, „generalizată", a devenit treptat tot mai evidentă şi tot mai acut conştientizată ca „reprezentînd realitatea cardinală a timpului nostru" – cum se exprimă W. Burnham[1].

„Criza de încredere" în sistemul capitalist „ne este tuturor prea familiară pentru a mai fi nevoie să citām anchetele de opinie publică care o confirmă"[2], declara de curind J. S. Sawhill, unul dintre cei mai activi apărători ai sistemului „liberei întreprinderi" ; iar Leonard Silk, avizatul şi subtilul economist de la New York Times, consemnează îngrijorat că „înşişi oamenii de afaceri privesc astăzi cu un remarcabil pesimism la viitorul sistemului capitalist"[3]. Tocmai acest proces de largă şi profundă conştientizare a crizei – puternic amplificat şi potenţat de criza economică mondială din 1973–1975 – a subminat optimismul ideologiei burgheze, făcîndu-l inoperant în formarea conştiinţei publice.

În aceste condiţii efortul de apărare teoretică a orînduirii burgheze a început să îmbrace noi forme, atît în ce priveşte „diagnoza" maladiei, ale cărei simptome nu mai pot fi disimulate sub formula „pasagere dereglări de creştere", cît şi în privinţa „tratamentului". Optimismului ofensiv a început să-i ia locul elaborări teoretice defensive, implicit sau explicit pesimiste. O elocventă ilustrare a acestui proces o constituie şi evoluţia concepţiei unuia dintre cei mai reprezentativi teoreticieni sociali burghezi contemporani, Daniel Bell.

D. Bell este creatorul teoriei optimist-apologetice a „societăţii post-industriale". Elaborată treptat în cursul deceniului trecut şi desăvîrşită în impunătorul tom „The Coming of Post-industrial Society" (1973), această teorie avea drept scop, explicit afirmat, dealtfel ca şi teoria „stadiilor" creşterii economice a lui W. W. Rostow, respingerea conceptului marxist de „orînduire social-economică", a viziunii marxiste asupra stadiilor şi legităţilor dezvoltării sociale, respectiv asupra destinului istoric al sistemului capitalist.

Nu ne oprim aici asupra teoriei „societăţii post-industriale", ea fiind amplu prezentată şi critic analizată în literatura noastră[4]. Consemnăm numai că teza centrală pe care D. Bell dorea să o acrediteze era că „nu apare deloc evident, nici în teorie, nici în realitatea empirică, că sistemul capitalist trebuie să dispară din cauza propriilor contradicţii economice interne"[5], căci contradicţiile din societăţile occidentale contemporane nu ar ţine de natura lor capitalistă. După numai cîţiva ani însă, în 1976, în noua sa lucrare **The Cultural Contradictions of Capitalism** (1976), sub presiunea „realităţilor empirice", D.B. este nevoit nu numai să renunţe la definirea actualelor societăţi occidentale prin asemenea formule nedeterminate din punct de vedere social ca „societate industrială" sau „postindustrială" şi să revină, după cum se vede din însuşi titlul lucrării, la cea de capitalism, dar să şi considere contradicţiile ce macină aceste societăţi drept contradicţii ale capitalismului. El încearcă însă să fundamenteze o explicaţie a cauzelor acestora care să nu pună sub semnul întrebării proprietatea privat-capitalistă. Rezultatul – abstracţie făcînd atît de inconsistenţa teoretică a ambiţioasei sale construcţii, cît şi de nu lipsitele de subtilitate şi pertinenţă analize asupra unor aspecte ale temei – este un dezolant pesimism care capătă, în cazul unui intelectual elevat ca D. Bell, o notă dramatică.

Punctul de plecare al noii sale construcţii teoretice îl constituie autonomizarea, în cadrul sistemului social, a sferei economicului de sfera culturii. Mişcarea fiecăreia din aceste sfere ar fi ghidată de „principii axiale" diferite, care, în stadiul actual, ar fi intrat într-o flagrantă opoziţie ce s-ar putea dovedi fatală pentru societatea burgheză. Pe de o parte, economicul este ghidat de „principiul eficienţei", al „raţionalităţii funcţionale", consideră Bell, substituind aceste formulări eufemistice, mistificatoare adevăratului mobil al producţiei capitaliste – maximizarea profitului şi adevăratului ei caracter, determinat de mobilul său – iraţionalitatea. Acest „principiu al eficienţei", continuă D.B., presupune, la nivelul de azi al producţiei sociale, o structurare ierarhică şi birocratică, implicit „depersonalizarea", sau „obiectualizarea" relaţiilor sociale. Pe de altă parte, cultura este guvernată de „principiul autorealizării individului". În perioada de început a capitalismului acest individualism a îmbrăcat forma „eticii protestante" (cum a numit-o Max Weber), cu accentul ei pe spiritul de economie, de autoîngrădire, chiar ascetism, ca o condiţie a acumulării capitaliste, respectiv a fiinţării şi afirmării întreprinzătorului capitalist. Prin aceasta, ideologia individualismului era în consens cu comportamentul economic. Astăzi însă, ca urmare atît a pierderii conştiinţei religioase (determinate de dezvoltarea cunoaşterii ştiinţifice), cît şi datorită creş-

FIŞE

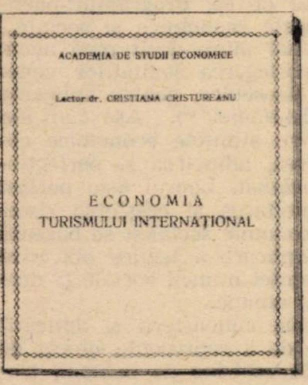
ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE

Lector dr. CRISTIANA CRISTUREANU

ECONOMIA
TURISMULUI INTERNAŢIONAL

● *Dr. Cristiana Cristureanu consacră acestui subiect o lucrare amplă (338 p.), în care abordează diferitele aspecte ale acestei importante activităţi, pornind de la definiţia turismului, element component al comerţului invizibil, şi analizînd factorii care influenţează formele de activitate turistică, organizarea şi coordonarea sa pe plan naţional şi internaţional, efectele reflectate în indicatorii de eficienţă, caracteristicile planificării în materie, aspecte ecologice şi strategia specifică a promovării turismului. Autoarea s-a străduit să prezinte factorii care determină sau frînează în timp şi spaţiu evoluţia turismului, legităţile care îi guvernează evoluţia. De asemenea, locul pe care turismul îl ocupă în cadrul economiei mondiale şi îndeosebi al economiei româneşti. Printre altele, autoarea a elaborat, pe baza tendinţelor desprinse din analiza evoluţiei turismului în ţara noastră, o prognoză folosind ca tehnici matematice corelaţia simplă şi multiplă, precum şi metoda extrapolării. O serie de sugestii, cum ar fi o mai inspirată comercializare a turismului balnear şi de tratament, a turismului de congrese şi îmbinarea acestuia cu alte forme de turism, dotarea bazei de agrement a litoralului şi a staţiunilor montane conferă cărţii, pe lîngă valoarea ei teoretică, şi o funcţie practică.*

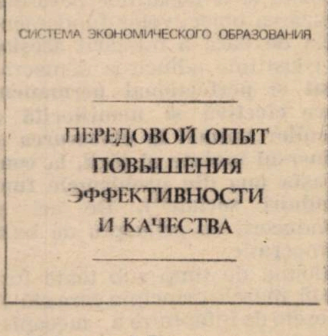
СИСТЕМА ЭКОНОМИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

ПЕРЕДОВОЙ ОПЫТ
ПОВЫШЕНИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ
И КАЧЕСТВА

● *Volumul* Peredovoi opit povişeniia effektivnosti i kacestva *are drept conţinut, aşa cum rezultă şi din titlul său, experienţa înaintată referitoare la eficienţă şi calitate (176 p.). El este elaborat de colectivul redacţiei „Ekonomiceskaia gazeta", sub redacţia prof. A.F. Rumianţev, pentru sistemul învăţămîntului economic de masă existent în Uniunea Sovietică. În afara unor scurte prezentări teoretice a noţiunilor de calitate, eficienţă, productivitate a muncii ş.a., în lucrare găsim numeroase experienţe iniţiate de colectivele unor întreprinderi industriale. Printre acestea, sînt amplu analizate următoarele metode : „sistemul extinderii planificate a experienţei înaintate", realizat de Combinatul de in de la Ivanovsk şi de Combinatul de lînă de la Iakovlevsk ; sistemul „calitate-eficienţă" al Uniunii industriale „Pozitron" din Leningrad ; „colaborarea creatoare dintre muncitori şi specialişti", experimentată de Uniunea industrială „Avto ZIL"; „sistemul complex de dirijare a calităţii" de la Uniunea industrială „Elektron" de la Lvov, sistemul „antrepreprìza de brigadă", aplicat îndeosebi în întreprinderile de construcţii ş.a.*

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

terii economice, respectiv a „consumului de masă", care a lichidat stimulul economic al eticii protestante, ideologia și comportamentul individualist îmbracă forma hedonismului, a unei de nimic îngrădite „sete de satisfacții", de „autorealizare a eului" prin manifestarea subconștientului. Se naște astfel o ruptură între individ și societate, între economie – care reclamă raționalitate și un comportament „sociologizat" – și cultura modernă, individualistă și irațională. În această „ruptură" și-ar avea sursa, după D. Bell, contradicțiile și conflictele din societatea occidentală. Criza culturii este astfel proclamată drept cauză a crizei capitalismului, criză ale cărei manifestări concrete le analizează pe larg și cu neascunsă îngrijorare. Soluția la care îl conduce o asemenea diagnoză este, desigur, nu schimbarea structurii social-economice, înlocuirea relațiilor capitaliste de producție ci... reînnoirea culturală, adecvarea ei nevoii tot mai acute de a determina un comportament „sociologizat" al individului.

Abstracție făcînd de faptul că D. Bell ignoră complet problema fundamentului material al ideologiei individualiste – sistemul proprietății privat-capitaliste – căutîndu-i originea în „psihologia umană", precum și de faptul că el absolutizează „hedonismul" și „consumatorismul" comportamentului individual, ignorînd astfel tendințele tot mai pregnante de reierarhizare a sistemului de valori (în special la tînăra generație) într-un sens socialmente dezirabil[6]), trebuie subliniat că „diagnoza" și „tratamentul" preconizat îl pun pe profesorul american într-o jenantă contradicție. Pe de o parte, analiza manifestărilor concrete ale fenomenelor de criză a capitalismului nu putea să nu-l ducă la constatarea faptului că tocmai sistemul capitalist generează contradicția dintre rolurile individului ca cetățean, membru al societății, și ca burghez (p. 20) ; că deciziile de utilizare a capitalului se iau nu în funcție de criteriul „interesului public", ci de perspectivele profitului privat (p. 223). Pe de altă parte însă, în virtutea poziției ideologice adoptate, el nu poate fi consecvent acestor constatări empirice, este nevoit să afirme inexistența incongruenței funciare între economia privat-capitalistă și „interesele societății" (public interest). Din acest refuz de a-și concepe schema explicativă pe datele realului rezultă, în mod iminent, și pesimismul concluziilor sale privind viitorul sistemului capitalist – singura formă de organizare socială, care, în opinia lui, ar asigura libertatea individului. După Daniel Bell, hedonismul individual a evoluat și evoluează în „hedonism social", „de grup". Creșterea în societatea modernă a presiunii „hedonismului social", a cerințelor sociale ale unui număr tot mai mare de categorii și grupuri sociale pentru „securitate socială", „servicii sociale", drepturi sociale" etc., ar duce la constituirea unei „sfere a responsabilității guvernamentale" (învățămînt, asigurări sociale, asistență medicală, construcții capitale, știință, protecția mediului natural, urbanism etc.), la dezvoltarea unei „economii sociale" sau „publice" – economie definită prin rolul hotărîtor al factorului politic în adoptarea deciziilor economice. Această „economie socială" constituie o supapă, un instrument de atenuare a unora dintre contradicțiile legate de „ineficiența mecanismului pieței în unele sectoare", dar ea nu poate salva capitalismul. Deciziile, avînd în cadrul ei un caracter politic, devin obiect al contradicțiilor și conflictelor dintre grupurile sociale interesate. Lupta de interese divergente în jurul distribuirii impozitelor și resurselor bugetare – privită de Bell ca „o nouă formă a luptei de clasă" (p. 25) –, alături de cererile crescînde ale diferitelor grupuri sociale, fac și vor face ca „economia publică" să determine atît o creștere a cheltuielilor guvernamentale – generatoare de inflație – cît și, mai ales, o tot mai agravantă instabilitate politică". Această instabilitate ar căpăta caracter de criză, punînd în pericol „democrația occidentală", „sistemul politic burghez", sistemul capitalist în general (p. 246–251). Prognoza, de loc optimistă, a profesorului Bell este că **evoluția către o asemenea criză politică va constitui trăsătura caracteristică a următorului sfert de secol.**

Cum poate fi ea evitată ? Cum poate fi realizată armonizarea intereselor divergente ale diferiților subiecți sociali – indivizi sau grupuri sociale ? După D. Bell soluția este „schimbarea comportamentului uman" conform unui „nou sistem normativ de valori", eliberat de individualismul antisocial, conform unei noi „filozofii sociale", fondată pe spiritul „comunitar", al respectului față de „lege și ordine", al „moderației" și „reținerii, care ar face posibil un nou „contract social", ar sluji „binelui comun". Este însă posibilă ființarea unei asemenea „filozofii sociale" în capitalism ? Optînd ferm și apologetic pentru menținerea în economie a ceea ce constituie baza materială, generatorul ideologiei individualiste, D. Bell nu mai poate fi decît pesimist în privința posibilității asimilării, pe calea rațiunii, „din convingere", a acestui nou sistem de valori, a acestei noi etici comportamentale. El ajunge la concluzia că numai reîntoarcerea la o „concepție transcendentală", la „o formă sau alta de religie", ar putea asigura depășirea actualei „crize spirituale" a societăților occidentale și salvarea capitalismului (p. 156–166). Poziția ideologică i-a blocat astfel teoreticianului social burghez calea investigației științifice, lipsindu-l de posibilitatea de a întrezări o altă soluție decît fideismul, și predeterminîndu-i pesimismul.

Vasile PILAT

---

[1]) W. Burnham. Revitalization and Decay : Looking Toward the Third Century of American Electoral Politics. In : „Journal of Politics", August 1976, p. 147.

[2]) The Future Role of Business in Society. The Conference Board, New York, 1977, p. 35.

[3]) Idem, p. 14.

[4]) Vezi : Dimensiunile societății postindustriale. În Era socialistă, nr. 7, 1974 ; Ivanciu Nicolae-Văleanu. Gîndirea economică burgheză și lumea contemporană, Editura politică, 1975, p. 182–198.

[5]) D. Bell, The Coming of Post-Industrial Society, New York, 1973, p. 63.

[6]) Vezi : D. Yankelovich, Changing Youth Values in the '70-s, New York, 1974.

FIȘE

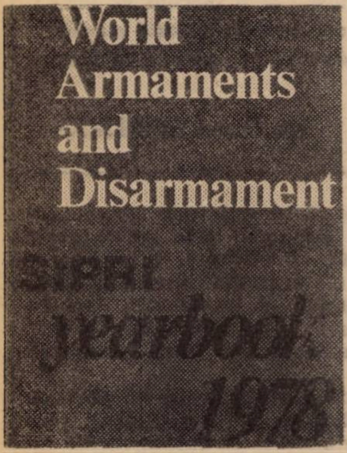

● Publicarea anuarului SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute) pe anul 1978. Londra, 1978, 518 p., a fost devansată, după cum anunță conducerea institutului suedez, în vederea Sesiunii speciale a Națiunilor Unite pentru dezarmare, programată pentru perioada 23 mai–28 iunie 1978. Scopul propus al acestor anuare este de a descrie, pe cît posibil avînd în vedere datele accesibile, schimbările majore cantitative și calitative ce se produc în decursul unui an în arsenalele mondiale. Acest, al noulea, anuar prezintă datele existente relative la înarmare și dezarmare pînă la începutul anului1978. Toate cifrele sînt oficiale. Cheltuielile militare mondiale pe anul 1977 sînt evaluate la aproximativ 360 de miliarde de dolari – cam de două ori mai mult decît produsul național brut al întregii Africi și de 20 de ori mai mult decît totalul ajutorului acordat în mod oficial țărilor slab dezvoltate de către cele industrializate. Se estimează că, dacă se menține actualul ritm de creștere al bugetelor militare, omenirea va cheltui în anul 2000 pentru armament aproximativ 1 milion de milioane de dolari (la paritatea lor actuală).

RELAȚII AGRARE
ÎN GRECIA VECHE
Cecilia Ioniță • RELAȚII AGRARE ÎN GRECIA VECHE

● Din totdeauna domeniul istoriei economiei a constituit un pasionant obiect de cercetare, prilej de evidențiere a unor concluzii ce au suscitat și suscită un deosebit interes. Acest lucru îl demonstrează și lucrarea „Relații agrare în Grecia veche de la începuturi pînă în pragul epocii clasice" de Cecilia Ioniță, *apărută în* Editura științifică și enciclopedică. *O civilizație greu tangibilă încă multă vreme după ce și-a trăit perioada de glorie este investigată cu migală și erudiție în una din dimensiunile ei esențiale : relațiile agrare. Faptele istorice, aparent disparate, sînt analizate în strînsă legătură cu determinarea lor socială, un capitol final intitulat „Instituție și orînduire" punînd pregnant în relief această logică cu statut de numitor comun al preocupărilor. Cunoașterea istorică relevată în volum aduce astfel la suprafață noi fapte, sinteze, interpretări, luminînd aparte zone mai umbrite ale domeniului. Cartea are însă un merit în plus : contribuțiile menționate sînt însoțite de fertile întrebări care indică noi și generoase sensuri și direcții de investigări viitoare.*

TEORII·IDEI

O CARTE DE REFERINȚĂ

PRACTICA VALUTAR-FINANCIARĂ, ca și problematica relațiilor internaționale în acest domeniu au fost considerate, multă vreme, ca lipsite de interes pentru publicul nostru și chiar pentru lucrătorii din celelalte sectoare ale economiei. Domeniu exclusiv al unui cerc restrîns de specialiști, aceste preocupări s-au investmintat în expresii ermetice, care dezarmau și mai mult pe cel ce dorea să pătrundă în labirintul și așa destul de puțin accesibil al relațiilor valutare. În practicarea acestora se manifesta dealtfel mult automatism și mecanicism, cu consecințe adeseori dăunătoare pentru economia națională. Eforturile de a schimba această situație s-au izbit între altele și de lipsa unei literaturi mai bogate și, mai ales, a unei lucrări de ansamblu care să analizeze și să dezbată problematica relațiilor valutar-financiare internaționale. Răspunzînd acestor nevoi, Costin Kirițescu a reușit o apreciabilă performanță științifico-didactică. Cartea sa, apărută recent*), reprezintă un ajutor prețios și o bază stimulatoare pentru cunoașterea, dezbaterea și cercetarea continuă a problemelor din acest domeniu, care sînt vaste, sensibile, de mare interes național și internațional.

Prezentînd instrumentele și mecanismele monetare folosite în relațiile economice între state, autorul se preocupă nu numai de elucidarea conceptelor, dar și de explicarea utilizării în practică a instrumentelor și a funcționării mecanismului respectiv. Sînt selecționate și analizate critic unele momente ale evoluției istorice a teoriei, unele rezultate obținute prin folosirea unui instrument sau altul. Se oferă astfel cititorului documentarea necesară în orientarea sa în problematica relațiilor valutare internaționale. Specialistul găsește în cartea lui Costin Kirițescu, numeroase elemente care să-l ajute în propriile sale analize și aprecieri privitoare la căile și metodele cele mai potrivite de utilizat în munca sa practică.

Atenția acordată clasificării problemei etalonului monetar, valorii paritare, parității și cursurilor este pe deplin justificată dacă se are în vedere nu atît dezbaterea teoretică pe plan internațional, cît importanța practică pe care rezolvarea acestor probleme o are pentru echilibrul economic, pentru stabilirea de raporturi echitabile între monede, pentru reușita acțiunilor țărilor în curs de dezvoltare de consolidare a independenței naționale, politice și economice, împotriva tendințelor imperialiste neocolonialiste. Necesitatea găsirii unui „numitor comun" între monede, analizată de autor, este completată cu ideea că „actuala restrîngere a rolului monetar al aurului, pînă aproape de dispariție, poate să fie pasageră". Expusă ca o posibilitate, această idee deschide drum spre cercetări mai largi pe această temă, spre o soluție, cum ar fi, de pildă, a etalonului marfă care ar putea deveni în viitor un etalon multimarfă. În ciuda realităților prezente, care reprezintă de fapt o dare înapoi, este probabil ca statele lumii să ajungă pînă la urmă la înțelegerea avantajelor reinstaurării și păstrării unor cursuri fixe, reale, bazate pe legile economice. Subliniind valoarea cursurilor fixe, autorul acordă spațiu mai larg prezentării formelor actuale de curs și diverselor teorii asupra cursurilor.

O atenție deosebită este acordată analizei sistemului monetar internațional creat la Bretton Woods în 1944 și crizei sale care „a constituit un fenomen permanent între anii 1960, data primelor accese de criză ale dolarului S.U.A., și 1971, dată cînd sistemul a fost lichidat de fapt" (p. 225). C.C. Kirițescu subliniază „carențele sistemului" și precizează, ca o concluzie a analizei referitoare la criza acestuia, că ea este „expresia dezechilibrelor profunde, economice și financiare ale țărilor occidentale".

În cadrul prezentării Fondului Monetar Internațional ca instituție creată printr-un Acord între statele participante la Conferința de la Bretton Woods, menită să realizeze cooperarea în domeniul valutar-financiar, să sprijine și să supravegheze aplicarea principiilor sistemului monetar internațional, sînt prezentate și modificările aduse Acordului care, în speță, reprezintă și statutul ei de funcționare. Trasînd problema rolului și mecanismului Drepturilor Speciale de Tragere (DST) create în 1969 și din care s-a făcut o singură emisiune în trei tranșe în 1970–1972, autorul consideră – după părerea noastră justificat – că acestea reprezintă și soluția realizării unei lichidități echilibrate și, prin ea, a consolidării sistemului monetar internațional, cu condiția, am adăuga noi, ca ele să fie evaluate pe baze reale, în valoare efectivă, respectiv pe baza unui „coș de mărfuri" și nu a unui „coș de valute", așa cum se face „experimental" în prezent.

Concretizînd și sintetizînd analizele și prezentările făcute, autorul expune, în final, o serie de opinii personale privitoare la restructurarea relațiilor valutar-financiare internaționale. Astfel – ideea că, în cadrul unei noi ordini economice, ar trebui să fie creată **o nouă ordine monetară și financiară.** Ca trăsături principale ale viitorului sistem monetar internațional sînt menționate **universalitatea, democratismul, respectarea independenței țărilor membre,** în cadrul organizării relațiilor valutare internaționale și **întărirea monedelor naționale,** asigurîndu-se astfel stabilitatea întregului sistem și, în perspectivă, trecerea la convertibilitatea reciprocă a monedelor naționale. Pe această bază s-ar ajunge și la stabilitatea raporturilor valorice dintre monede, care să asigure schimburi echivalente, echitabile. Condiția sine qua non a stabilității parităților și cursurilor, arată autorul, este echilibrul economic, financiar și monetar intern (p. 365). Ca parte componentă a echilibrului este indicată necesitatea creării unui mecanism pentru ajustarea balanțelor de plăți, atît ale țărilor excedentare cît și ale celor deficitare. Strîns legată de problema echilibrului balanței de plăți există preocuparea de asigurare a unei structuri corespunzătoare a rezervelor monetare internaționale.

Pe linia creării premiselor financiare ale lichidării decalajelor dintre țările dezvoltate economic și cele în curs de dezvoltare sînt prezentate critic diversele forme de finanțare a dezvoltării : ajutorul public pentru dezvoltare, asistența acordată de organismele financiare internaționale, mișcările de capital particular, livrările în natură, asistența tehnică și coproducția.

Firul călăuzitor al lucrării lui Costin C. Kirițescu, sesizabil pe parcursul întregii cărți, este îmbinarea informării cu explicarea științifică, tinzînd metodic la pătrunderea sensului real al noțiunilor și mecanismelor, al fenomenelor complexe din domeniul relațiilor valutar-financiare internaționale. Cartea are o valoare teoretică și o utilitate practică indiscutabilă și poate fi apreciată, pe drept cuvînt, ca o carte de referință în domeniul respectiv. Scrisă în stilul cunoscut autorului – vioi, colorat și accesibil – cartea este nu numai instructivă, ci și plăcută la citit. Apreciem în mod deosebit această reușită editorială realizată în condiții tehnice bune.

dr. Dorel OPRESCU

---

*) Costin C. Kirițescu. Relațiile valutar-financiare internaționale. Editura științifică și enciclopedică, 1978, 416 p.

Evaluarea fondurilor fixe

(Urmare din pag. 1[illegible])

lor și utilajelor. Pentru ∇V se face un calcul iterativ verificînd dacă ipoteza luată este confirmată de calculul fondurilor fixe puse în funcțiune în anul final 1980 — în ipoteza unei creșteri uniforme în cincinalul 1976—1980. Rezultatul calculului este dat în tabelul nr. 4.

De remarcat apropierea valorii fondurilor fixe calculate (poziția 12 din tabel) de valorile prevăzute de planul cincinal — circa 2 000 miliarde pe ansamblul economiei și 950 miliarde în industrie.

METODA PREZENTATĂ poate fi utilizată la nivel macroeconomic sau la nivel sectorial pentru evaluarea în perioada planificată a volumului de fonduri fixe pe ansamblul economiei și pe ramurile acesteia, dacă se stabilesc investițiile ce se pot aloca ; pe această bază, în funcție de normativul producției nete la 1 000 lei fonduri fixe — se poate evalua valoarea producției nete pe principalele ramuri și a venitului național pe ansamblul economiei. Dacă din contră se stabilește un anumit volum al venitului național și al producției nete pe ramurile economiei în funcție de normativele de eficiență a fondurilor fixe, metoda de calcul prezentată oferă posibilitatea calculării investițiilor necesare pe total economie și pe ramuri. Metoda poate fi integrată în modelele economico-matematice de dezvoltare macroeconomică pe termen mediu sau lung, mono sau multisectoriale.

Avantajul metodei constă în principal în aceea că permite un calcul relativ simplu bazat pe alegerea a doi coeficienți normativi — durata de viață a fondurilor fixe și durata medie de transformare a investiției în fonduri fixe ; se elimină astfel calculele econometrice bazate pe extrapolarea tendințelor trecute, utilizate de alte metode. În etapa actuală, cînd problema eficienței economice constituie o problemă centrală în planificare, consider că este util să fie găsite și utilizate metode de evaluare a factorilor care sînt determinanți pentru obținerea unei eficiențe sporite, cum sînt fondurile fixe și investițiile. Acești factori intervin în măsurarea normativelor de producție netă sau beneficiu la 1 000 lei fonduri fixe sau în raportul între investițiile alocate și sporul fondurilor fixe obținute.

> **„Înfăptuirea dezarmării, îndeosebi a dezarmării nucleare, constituie o cerință fundamentală pentru asigurarea colaborării internaționale, ca și pentru dezvoltarea economico-socială a popoarelor“.**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

În preajma sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U.

PROGRAMUL ROMÂNESC DE DEZARMARE — CONCRETIZARE A POLITICII EXTERNE DE PACE ȘI COLABORARE A ROMÂNIEI CU TOATE STATELE ȘI POPOARELE

ÎNALTA RESPONSABILITATE a partidului și statului nostru față de salvgardarea păcii în lume și asigurarea progresului omenirii, principiile nobile și obiectivele înalt constructive ale ansamblului politicii externe românești și-au găsit, în aceste zile premergătoare sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării (New York, 23 mai — 28 iunie 1978), o nouă și viguroasă confirmare în **„Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare“**. Acest document de o excepțională însemnătate — inițiat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** și purtînd amprenta de prestigiu a gîndirii sale creatoare, novatoare, în soluționarea problemelor cardinale ale contemporaneității — exprimă sintetic, cu o mare limpezime, poziția principială și consecventă a României în domeniul vital al opririi cursei înarmărilor și înfăptuirii dezarmării și cuprinde propunerile concrete pe care delegația țării noastre le va avansa la marele forum al dezarmării, organizat sub egida O.N.U. Hotărîrea adoptată are, înainte de toate, semnificația unei noi și majore acțiuni internaționale a țării noastre, pe linia eforturilor sale stăruitoare, nedezmințite, pentru crearea unor condiții de pace și securitate tuturor popoarelor, pentru o lume fără arme și fără războaie, în care fiecare națiune să-și poată dedica plenar energiile creatoare și resursele sale — la adăpost de orice acte de recurgere la forță — progresului, prosperității și civilizației.

Concepție unitară, științifică, abordare novatoare

ÎN LEGĂTURĂ cu noua și prestigioasa inițiativă a partidului nostru în problemele dezarmării se cuvine relevat, în primul rînd, faptul important — evidențiat și în Hotărîrea C.C. al P.C.R. — că poziția constructivă, contribuțiile valoroase și multiple, spiritul militant al României în problemele dezarmării izvorăsc nemijlocit din însăși natura orînduirii noastre, din filozofia partidului nostru, în lumina căreia socialismul și pacea sînt obiective inseparabile. Angajată într-o operă vastă de construcție internă, elaborînd și înfăptuind ample și îndrăznețe programe de făurire a unei civilizații tot mai înalte, România acționează consecvent, cu toate puterile sale, pentru crearea unui climat internațional — propice acestei opere — de destindere, încredere, pace și colaborare ; se relevă, aici, totodată, caracterul profund umanist al politicii partidului și statului nostru, în viziunea căreia dreptul la pace, la viață este o prerogativă fundamentală, esențială a tuturor popoarelor.

În al doilea rînd, propunerile noi, constructive și realiste ale României în sfera dezarmării se află în deplină și armonioasă concordanță cu liniile fundamentale ale politicii externe românești, așa cum sînt ele stabilite de Programul P.C.R. și celelalte documente ale istoricului Congres al XI-lea, de hotărîrile Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1977, și exprimate cu claritate și fermitate în declarațiile și luările de poziție ale secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul **Nicolae Ceaușescu.** Este știut că, în consonanță cu liniile directoare ale politicii sale externe, România a prezentat încă în 1975, în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva și la O.N.U., un program concret de măsuri și acțiuni în domeniul dezarmării, inițiat și elaborat sub îndrumarea nemijlocită a conducătorului partidului și statului nostru. Pe aceeași bază temeinică, România, membră a Comitetului pregătitor al sesiunii speciale a O.N.U. consacrată dezarmării, a prezentat, în cadrul acestui organism, documente originale și propuneri concrete în legătură cu toate cele trei compartimente ale proiectului de document final al apropiatei sesiuni : Declarația asupra dezarmării, Programul de măsuri și acțiune, Structurile de negocieri.

În al treilea rînd, ni se pare potrivit să relevăm aici concepția unitară, profund științifică și abordarea novatoare ce caracterizează documentul adoptat de Comitetul Central al partidului nostru, argumentația bogată și convingătoare încorporată, propunerile limpezi, fără echivoc, supuse atenției celorlalte state. Sînt elemente care se constituie, laolaltă, ca un program românesc de principii și măsuri menite să contribuie în mod real și efectiv la inaugurarea acelei „ere a dezarmării“ a cărei necesitate stringentă a fost subliniată în repetate rînduri de tovarășul **Nicolae Ceaușescu.**

Argumentație solidă pentru o lume fără arme

ÎN STRUCTURA SA, documentul adoptat de Comitetul Central al partidului nostru cuprinde o sumă de argumente puternice de ordin politic, economic, social, tehnico-științific, militaro-strategic, cultural, juridic și moral care pledează convingător pentru o nouă abordare, începînd chiar cu sesiunea specială, a problemelor cursei înarmărilor și dezarmării. Astfel, sub raport politic, se arată că oprirea competiției periculoase a înarmărilor este reclamată imperios de mutațiile intervenite în raportul de forțe pe plan internațional, de complexitatea situației mondiale în etapa actuală și de evoluția ei contradictorie, de imperativul asigurării continuității procesului de destindere și al întăririi păcii și securității internaționale, de necesitatea eliminării politicii de forță și a statornicirii unor relații de factură nouă între state, de interesul general al promovării înțelegerii, prieteniei și colaborării între popoare.

În document este larg expusă motivația economică a stăvilirii și reducerii cursei extrem de costisitoare a înarmărilor și a trecerii la măsuri practice de diminuare a cheltuielilor militare și de dezarmare, între care figurează asemenea argumente solide cum sînt imperativul reducerii decalajelor economice și al lichidării stării de subdezvoltare; încetarea risipei colosale de fonduri bănești, de alte resurse materiale și de energii umane destinate înarmărilor și dirijarea acestora spre circuitul economic pașnic, productiv; eliminarea unor bariere artificiale în calea comerțului și schimburilor economice și tehnico-științifice internaționale; necesitatea soluționării dificultăților existente în prezent în economia mondială ca urmare a fenomenelor de criză și recesiune, a accentuării penuriei de materii prime, energie, fonduri pentru dezvoltare și altele.

Impresionează în conținutul documentului puternicul fundament juridic și moral al măsurilor de dezarmare propuse de țara noastră — ilustrare elocventă a profundului caracter umanitar al politicii externe a partidului și statului nostru. Hotărîrea C.C. al P.C.R. relevă impactul pozitiv și multilateral pe care angajarea fermă a statelor pe calea dezarmării l-ar avea asupra întăririi legalității internaționale, asupra interzicerii folosirii forței și a amenințării cu forța, asupra stingerii focarelor de tensiune și conflicte, asupra prevalenței păcii, înțelegerii și conlucrării rodnice între națiuni, asupra diminuării și eradicării unor fenomene sociale favorizate de cursa înarmărilor cum sînt violența, criminalitatea, terorismul, în ultimă instanță asupra înfloririi personalității umane și conservării mediului ambiant pe planeta noastră.

Sintetic, documentul adoptat de conducerea partidului nostru situează în mod riguros științific realizarea dezarmării în relația definitiv acreditată dezarmare-securitate-dezvoltare, înscriind oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, ca probleme-cheie ale contemporaneității, în strategia edificării unei noi ordini economice și politice mondiale, a unei lumi mai bune și mai drepte.

Măsuri apte să deschidă calea unui proces efectiv de dezarmare

ÎNTEMEINDU-SE pe o atare concepție științifică, pe abordarea cuprinzătoare, în toate conexiunile ei complexe, a problematicii înarmărilor și dezarmării, Partidul Comunist Român și guvernul Republicii Socialiste România consideră — așa cum atestă întreaga experiență a negocierilor postbelice — că un obiectiv de o asemenea cuprindere cum este dezarmarea generală și totală poate fi realizat numai treptat, printr-o abordare graduală, prin măsuri parțiale, cu caracter tranzitoriu. În acest spirit, în hotărîrea C.C. al P.C.R. se propune ca sesiunea specială a Adunării Generale dedicată dezarmării să-și concentreze atenția asupra unui șir de acțiuni menite, după cum se precizează în Hotărîre, „să deschidă calea unui proces efectiv de dezarmare". Se înscriu aici :

1. „Înghețarea" cheltuielilor militare la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978.

2. „Înghețarea" efectivelor militare și armamentelor la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea treptată a acestora, astfel încît, pînă în anul 1985, să se efectueze reduceri de 10—15 la sută față de nivelul actual, cu diminuări mai substanțiale în țările cu efective militare mai mari.

3. Asumarea de către toate statele a angajamentului ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state.

4. Reducerea treptată a activității blocurilor militare, ca măsură tranzitorie spre desființarea lor concomitentă; pentru început, țările care fac parte din pacte militare ar urma să se angajeze de a nu mai primi noi state în aceste organisme, precum și de a nu-și spori efectivele forțelor armate și dotarea cu armament, inclusiv nuclear, peste nivelul anului 1978.

5. Realizarea dezangajării militare la frontierele dintre state, prin crearea unor zone de securitate pe o adîncime de 15—20 kilometri de la graniță, din care să fie retrase trupele și armamentul.

6. Asigurarea aplicării integrale și generalizării la scara tuturor continentelor a măsurilor înscrise în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa.

7. Asigurarea priorității măsurilor vizînd dezangajarea militară în Europa și trecerea la dezarmare pe continent, ca măsuri eficiente în acest sens propunîndu-se, între altele, asumarea de către toate statele participante la C.S.C.E. a unor angajamente ferme privind reducerea și încetarea manevrelor militare, a oricăror demonstrații de forță la granițele altor țări, încheierea unui pact general-european, la care să ia parte toate statele participante la C.S.C.E., conținînd angajamentul de renunțare la folosirea forței și la amenințarea cu folosirea forței.

8. Acordarea unei atenții speciale măsurilor vizînd încetarea cursei înarmărilor nucleare și crearea condițiilor trecerii la dezarmarea nucleară, cu această finalitate propunîndu-se, între altele, încheierea unui acord pentru oprirea producției de armament nuclear, încetarea perfecționării și experimentării acestor arme și asumarea, de către toate statele, a angajamentului de a nu produce în viitor asemenea arme; încetarea producției de materiale fisionabile cu destinație militară și trecerea materialelor existente spre folosirea pașnică în țările care le-au produs ; crearea de zone de pace și cooperare internațională, în care să nu se amplaseze armament nuclear, guvernul român reafirmînd propunerea de transformare a Balcanilor într-o zonă de bună vecinătate, pace și largă cooperare, zonă fără arme nucleare, fără baze militare străine și fără trupe străine; măsurile de dezarmare nucleară să fie însoțite de măsuri care să ducă la lărgirea utilizării energiei atomice în scopuri pașnice, fără nici un fel de discriminări sau îngrădiri.

9. Încetarea producției, eliminarea din dotarea forțelor militare, interzicerea folosirii și scoaterea în afara legii a oricăror arme de exterminare în masă — arme chimice, bacteriologice, de modificare a mediului ecologic, precum și a bombei cu neutroni.

10. Creșterea rolului și răspunderii O.N.U. în înfăptuirea dezarmării, România apreciind, între altele, că se impun măsuri urgente în direcția îmbunătățirii și lărgirii activității Comitetului pentru dezarmare de la Geneva, vizînd democratizarea și creșterea eficienței activității acestui organism.

11. Aplicarea tuturor măsurilor vizînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare să se facă sub un control corespunzător.

12. Constituirea unui Organism internațional pentru dezarmare, la care să participe toate statele și care să funcționeze în cadrul O.N.U. și sub directa autoritate a Adunării Generale.

13. Îmbunătățirea și completarea cadrului instituțional și a instrumentelor de care dispune O.N.U. pentru rezolvarea diferendelor dintre state; în acest sens ar prezenta o certă utilitate înființarea unui Organism de bune oficii și conciliere, subordonat Adunării Generale a O.N.U., care să îndeplinească un rol activ în prevenirea stărilor de încordare, în preîntîmpinarea conflictelor și găsirea unor soluții adecvate..

Ample efecte binefăcătoare

CHIAR ȘI SIMPLA trecere în revistă a măsurilor cuprinse în programul românesc de dezarmare conturează imaginea multiplelor efecte binefăcătoare pe care elaborarea și transpunerea lor în viață le-ar produce pe planul consolidării destinderii, păcii și securității internaționale, al sporirii încrederii și înțelegerii, al întăririi legalității internaționale, al stimulării cooperării între state, al progresului, bunăstării și liniștii popoarelor de pretutindeni.

Din aria largă a avantajelor ce ar decurge pentru toate statele — mari și mici, posesoare sau neposesoare de arme nucleare, bogate și sărace, industrializate sau în curs de dezvoltare — se evidențiază cu pregnanță cele de ordin economic și social. Această problematică își găsește o amplă reflectare în Hotărîrea C.C. al P.C.R. în care, subliniindu-se ideea majoră că goana înarmărilor afectează dezvoltarea economică a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire sau mărime, sînt inserate domeniile concrete în care înarmările se repercutează negativ, pe multiple planuri, asupra eforturilor de dezvoltare, progres și bunăstare ale tuturor națiunilor, constituind o grea povară pe umerii tuturor popoarelor.

Cu spiritul constructiv definitoriu pentru politica externă a patriei noastre, Hotărîrea C.C. al P.C.R. propune soluții concrete și realiste în numeroasele probleme evocate în acest sens. Iată, de exemplu, măsura propusă de înghețare a cheltuielilor militare globale la nivelul anului 1978 (care, potrivit estimărilor, vor depăși cifra astronomică atinsă în 1977, de 400 miliarde dolari) și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978. Țara noastră preconizează ca o parte din fondurile eliberate — și este vorba pe ansamblu de economii considerabile, de ordinul a peste 40—60 miliarde dolari — să fie utilizată în scopuri economice de către fiecare stat care procedează la reducerea bugetului său militar, în vederea înfăptuirii unor programe naționale de dezvoltare economică și ridicare a nivelului de trai al populației. O altă parte din aceste mijloace ar putea fi destinată constituirii unui fond de dezvoltare al O.N.U., în vederea

Nicolae CHILIE

(Continuare în pag. 32)

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna aprilie 1978

TENDINȚA de creștere a prețurilor internaționale ale produselor de bază, de la începutul acestui an, a marcat o încetinire în cursul lunii aprilie. Această evoluție a fost determinată atît de slăbirea activității tranzacționale la o serie de produse, cît și de o ușoară redresare a cursului dolarului S.U.A. față de principalele valute vest-europene. Potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au crescut în aprilie a.c. cu numai 1%, față de 3,3% în luna precedentă.

Pe piețele internaționale ale produselor agroalimentare *au fost înregistrate, în aprilie a.c., creșteri pronunțate de prețuri la cereale (+10,8%), inclusiv la cele furajere, datorită atît efectuării unor achiziții importante de către o serie de țări, cît și estimărilor privind reducerea recoltei de soia boabe în Brazilia. De asemenea, prețurile au crescut, dar cu un ritm mai redus, la semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (+2,8%), precum și la zahăr și produse tropicale (+0,6%). Pe de altă parte, prețurile au scăzut la carne și produse animaliere (—1,5%).*

Prețurile la materii prime *și* semifabricate industriale *au înregistrat, pe ansamblu, o creștere cu mult inferioară ritmurilor din lunile precedente, respectiv de numai 0,7%. Prețurile au crescut la piei (+5,1) în special datorită restrîngerii ofertelor în urma diminuării sacrificărilor, fibre animale și vegetale (+1,1%), precum și la metale (+1%). În cadrul metalelor, prețurile au crescut în special la laminate din oțel, ca rezultat al măsurilor luate de Piața comună și S.U.A. pentru reglementarea pieței oțelului, prin stabilirea unor prețuri minime obligatorii. Prețurile au înregistrat scăderi ușoare la cauciuc (—0,8%), lemn și produse din lemn (—0,5%) și minereuri (—0,3%).*

În cadrul grupei de combustibili, *prețurile au crescut la produse petroliere (+2%), datorită sporirii consumului de benzină în sezonul cald și de motorină pentru lucrările agricole de primăvară. Prețurile au scăzut ușor la cărbune (—0,4%) și la țiței (—0,7%). De remarcat că reducerile prețurilor la țiței au fost făcute în mod unilateral de către Algeria, Libia și Nigeria, numai la țițeiurile ușoare, în scopul impulsionării vînzărilor.*

INDICELE SINTETIC I.E.M. IN ANII 1976-1977
SI IN PERIOADA MARTIE-APRILIE 1978

1970-1972=100

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	martie	aprilie
INDICE GENERAL	1976	226,2	221,0	223,5
	1977	230,1	235,1	235,9
	1978		246,3a)	248,8a)
1. Produse alimentare	1976	180,8	184,1	177,2
	1977	180,7	193,0	193,3
	1978		188,3a)	193,7a)
– cereale	1976	198,3	209,6	201,5
	1977	161,6	176,2	172,0
	1978		178,5	197,8
– sem.oleag., prod.deriv., grăs.anim. și veg.	1976	168,7	166,8	158,7
	1977	189,1	216,3	223,5
	1978		193,3	198,8
– anim., carne și prod. animaliere	1976	152,8	154,9	147,0
	1977	158,7	154,5	152,8
	1978		177,2a)	174,5a)
– zahăr și produse tropicale	1976	243,5	243,0	243,1
	1977	263,5	293,2	293,5
	1978		229,4	230,7
2. Combustibili	1976	366,7	360,4	365,0
	1977	398,4	392,0	395,6
	1978		429,5a)	432,3a)
– cărbuni și cocs	1976	266,5	262,6	263,6
	1977	289,1	281,1	281,9
	1978		352,1a)	350,6a)
– țiței	1976	496,7	492,0	493,4
	1977	553,9	550,7	550,7
	1978		551,1	547,0
– produse petroliere	1976	408,4	399,3	408,4
	1977	439,1	433,0	440,3
	1978		454,3	463,4
3. Materii prime industriale	1976	201,9	194,0	199,1
	1977	199,2	204,9	205,0
	1978		214,1a)	215,5a)
– minereuri	1976	164,9	169,2	169,6
	1977	149,4	152,7	150,8
	1978		153,4a)	153,0a)
– metale	1976	194,8	188,3	196,9
	1977	192,1	193,7	192,8
	1978		214,5a)	216,6a)
– cauciuc	1976	219,5	210,2	212,1
	1977	231,0	232,4	225,5
	1978		247,3	245,4
– lemn și produse din lemn	1976	222,1	218,8	217,1
	1977	227,9	225,2	229,9
	1978		239,9a)	238,8a)
– fibre animale și vegetale	1976	228,4	196,5	197,5
	1977	212,3	253,9	251,2
	1978		205,2	207,5a)
– piei	1976	169,8	165,0	186,2
	1977	186,6	196,9	205,1
	1978		203,6	214,0

a) Date provizorii pentru: porci vii, huilă, cocs de furnal, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, feromangan, ferosiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră recoaptă, țevi din oțel, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, cherestea de foioase, celuloză, hîrtie kraftliner;

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — IEM

Orientări în dezvoltarea economică

Mexic : proiecte industriale

INDUSTRIA mexicană contribuie cu circa 25% la formarea produsului intern brut. În 1977 ponderea diferitelor subramuri în producția industrială totală era următoarea : siderurgia 10%, metalurgia 2%, energie electrică 2%, extracția țițeiului și petrochimia 7%, chimia de bază 5%, producția de autovehicule 9%, construcția de mașini 3%, celuloză și hîrtie 3%, materiale de construcții 6%, industria alimentară 17%, băuturi 5%, textile și confecții 8% etc. O importanță deosebită se acordă industriei miniere pentru care s-a prevăzut ca în perioada 1977—1982 să se efectueze investiții de aproape 2,2 miliarde dolari. Mexicul ocupă unul din primele locuri din lume la extracția de argint, fluorină, grafit, baritină, antimoniu, plumb, sulf și bismut. Au fost descoperite rezerve de minereu de cupru și uraniu.

Rezervele de țiței descoperite în ultimul timp sînt estimate la 8,6 mlrd. tone (din care 2 mlrd. tone rezerve certe). Producția de țiței s-a ridicat în 1977 la 54 milioane tone. Pentru anul 1982 se estimează o producție de 117 milioane tone. Bazîndu-se pe considerabilele sale rezerve de țiței, Mexicul continuă să contracteze împrumuturi pentru realizarea de proiecte nu numai în industria prelucrării petrolului, dar și pentru electrificarea țării, pentru îmbunătățirea bazei tehnice a agriculturii etc. Producția de gaze naturale a anului 1977 a fost de circa 22,7 miliarde m^3, urmărindu-se ca în 1982 aceasta să atingă peste 40 mlrd. m^3. Investițiile programate pentru dezvoltarea producției de energie electrică în perioada 1977—1982 se ridică la 7,8 mlrd. dolari, puterea instalată urmînd să crească de la 12 mii MW la începutul anului 1977 la 20 mii MW în 1982. Industria siderurgică mexicană ocupă locul doi (după Brazilia) în America Latină și locul 21 în lume. Pe baza ei va continua producerea de autoturisme, autocamioane, vagoane de marfă, tractoare etc.

Deși participă cu numai 10% la formarea produsului intern brut, agricultura continuă să joace un rol însemnat în economia Mexicului. În sectorul culturii plantelor se fac eforturi pentru extinderea suprafețelor cultivate cu soia ; în cel al creșterii animalelor, problema principală este aceea a creșterii randamentelor prin îmbunătățirea calității pășunilor, ameliorarea raselor de animale etc.

În domeniul comerțului exterior, se duce o politică de reducere a deficitului balanței comerciale și de plăți.

Volumul schimburilor comerciale dintre România și Mexic cunoaște o tendință ascendentă. Importurile Mexicului din România constau în special din mașini-unelte și piese de schimb, utilaj petrolier, utilaj chimic, mașini agricole, tractoare, rulmenți, produse sodice, îngrășăminte chimice, medicamente etc.

EVOLUȚII MONETARE

ÎNTR-O ATMOSFERĂ aparent lipsită de elemente noi, **dolarul S.U.A.** a realizat în intervalul 8—12 mai 1978 o redresare generală în raport cu restul valutelor occidentale, redresare notabilă în contextul actual în care se așteaptă reuniuni menite să abordeze și problema exprimării prețurilor și efectuării plăților pentru unele produse, materii prime și surse energetice importante.

Francul elvețian a înregistrat la deschidere o depreciere de circa 1% în raport cu închiderea precedentă de 1,9480 franci pentru un dolar, terminînd intervalul la circa 1,9800 franci/dolar. **Marca vest-germană** a evoluat pe o curbă descendentă mai puțin abruptă, ajungînd însă în final — cînd a cotat la circa 2,1065 mărci pentru un dolar — la un nivel de depreciere apropiat francului elvețian. În nota generală, **francul francez** a înregistrat un regres față de dolar, terminînd la circa 4,6615 franci pentru un dolar, în timp ce **francul belgian,** cotînd la circa 32,86 franci pentru un dolar, a închis cu aproape 2% sub nivelul de referință.

Lira sterlină a evoluat sub presiunea efectului provocat de creșterea înregistrată și de cea prevăzută pentru perioada următoare la prețurile materiilor prime și produselor energetice, care se va resimți peste cîtva timp în desfacerea cu amănuntul, ridicîndu-se, în opinia observatorilor, obstacole în calea realizării politicii de restrîngere a fenomenului inflaționist. Banca Angliei a intervenit, hotărînd din nou, într-un interval de numai o săptămînă, majorarea dobînzii minime de împrumut la 9%. În aceste condiții, după ce a atins un minim de circa 1,8125 dolari pentru o liră, moneda britanică a închis la circa 1,8215 dolari pentru o liră, cu aproximativ 1% sub închiderea anterioară de 1,8400. **Yenul japonez** a înregistrat și în acest interval un recul moderat, evoluînd la un nivel de circa 225,50 yeni pentru un dolar.

Nivelul dobînzilor la eurodepozitele pe șase luni în dolari a crescut la circa 8,375%, situîndu-se la circa 1,375% pentru francii elvețieni și 3,50% pentru mărcile vest-germane.

Prețul aurului a marcat o creștere constantă pe o piață caracterizată de observatori ca liniștită, atingînd un maxim de 175,35 dolari/uncie (al doilea fixing pe data de 11. V. 1978).

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

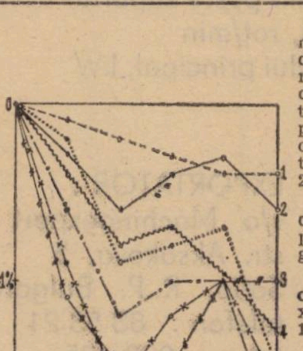

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 8—12 V, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 5 V 1978.

MACHINOEXPORT

STRUNG REVOLVER AUTOMAT
CU COMANDĂ PROGRAM SR 631

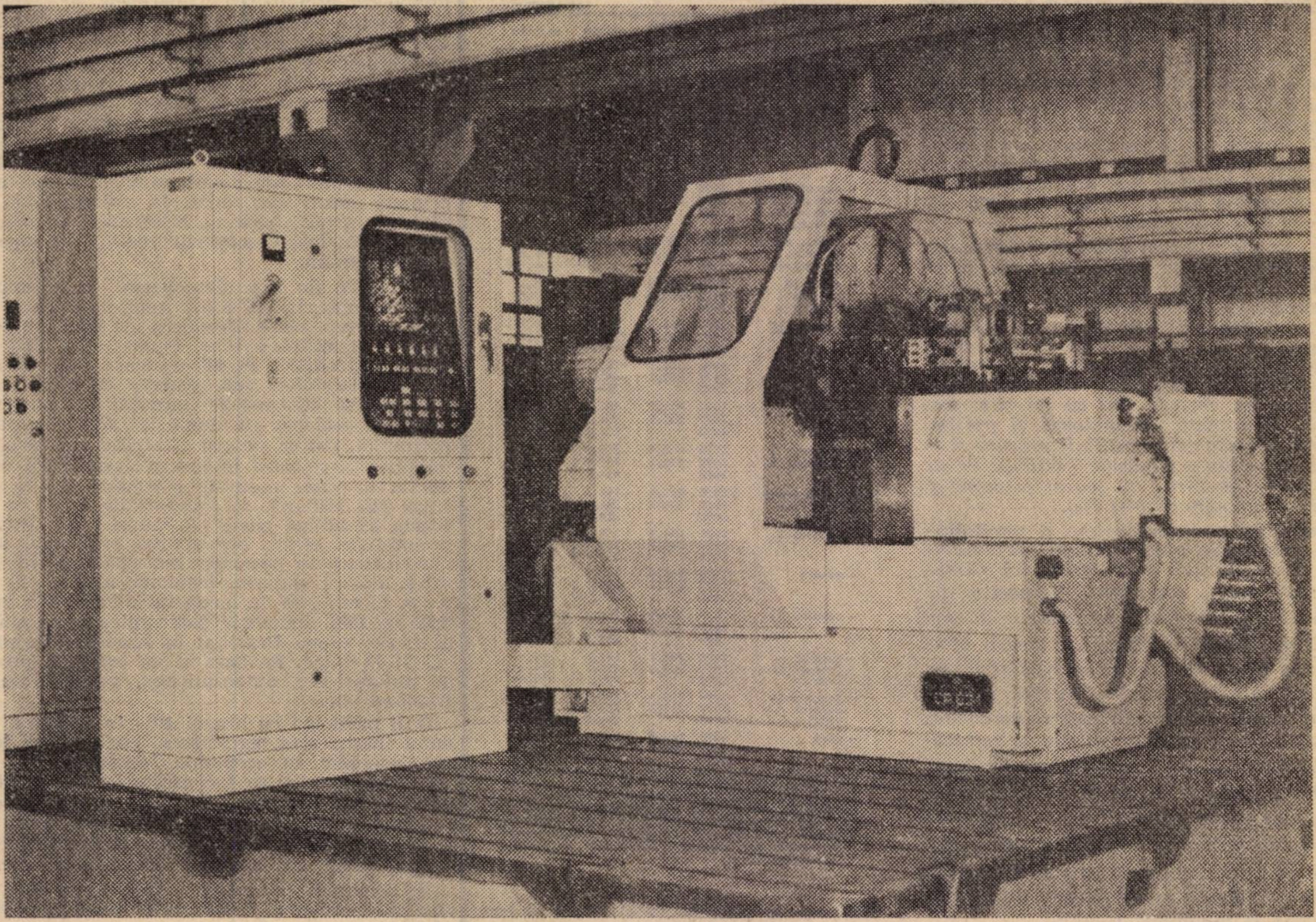

– Timp extrem de scurt de montare și programare a strungului ;
– Exploatarea eficientă a strungului la prelucrarea pieselor mici și mijlocii ;
– Mișcarea rapidă a suporților, în toate direcțiile ;
– Strungul este comod în exploatare ;
– Construcție robustă și compactă.

● Diametrul maxim al barelor, mm	63
● Diametrul maxim peste suportul transversal, mm	220
● Rotațiile axului, rot/min	40–2000
● Puterea motorului principal, kW	13
● Greutate, kg	3 900

BULGARIE

EXPORTATOR :
v/o Machinoexport
str. Aksakova, 5
Sofia, R. P. Bulgaria
telefon : 88 53 21
telex : 022 425
Telegrame : Machinexport–Sofia

Publicom

ECONOMIE MONDIALA

R. P. D. COREEANĂ

PE FĂGAȘUL MODERNIZĂRII ECONOMIEI

URMÎND cu fermitate linia edificării unei economii naționale independente în R. P. D. Coreeană, poporul coreean a trecut, la începutul acestui an, la realizarea obiectivelor planului septenal 1978—1984. Sarcina principală a acestei perioade o constituie accelerarea modernizării economiei naționale, a ridicării nivelului tehnico-științific al întregii activități, în scopul consolidării bazei economice a socialismului și ridicării nivelului de trai al populației.

După cum s-a arătat la prima sesiune a celei de a 6-a legislaturi a Adunării Populare Supreme a R. P. D. Coreene (decembrie 1977), care a aprobat planul septenal, premisele punerii în aplicare a acestuia au fost asigurate de înfăptuirea cu succes a prevederilor planului șesenal 1971—1976, în cursul căruia s-au obținut noi și importante progrese pe calea industrializării socialiste a țării, a întăririi bazei tehnico-materiale a economiei naționale. Totodată, s-a făcut un mare pas înainte pe calea mecanizării proceselor de producție, pentru eliminarea muncilor grele și a apropierii muncii agricole de cea industrială.

Bilanțul favorabil al șesenalului se exprimă, între altele, prin creșterea producției industriale într-un ritm mediu anual de 16,3% ; în 1976 volumul producției industriale era de 2,5 ori mai mare decît în 1970, creșterea fiind de 2,6 ori în cazul mijloacelor de producție și de 2,4% pentru bunurile de consum. Urmărindu-se asigurarea industriei cu materii prime în proporție de 60—70% din resurse interne, s-a acordat atenție dezvoltării industriei extractive ; astfel, de pildă, obiectivul extragerii a 50 mil. tone de cărbune pe an a fost atins înainte de termen, dealtfel ca și cel de a produce 28 miliarde kWh de energie electrică. Capacitățile de producție ale siderurgiei coreene au totalizat în 1976 patru milioane tone de oțel, iar industria constructoare de mașini (inclusiv construcția de nave) a depășit considerabil sarcinile de plan, în condițiile modernizării și diversificării producției sale. În cadrul industriei chimice, nivelul de 3 mil. tone de îngrășăminte (stabilit pentru finele șesenalului) a fost atins în 1975, iar producția industriei de ciment a depășit 8 mil. tone.

În domeniul agriculturii, în 1976 s-a strîns o recoltă de cereale de 8 mil. tone, iar anul trecut aceasta a ajuns la 8,5 mil. tone, ceea ce constituie un nivel record în istoria țării. Aceasta s-a datorat, între altele, întăririi bazei tehnico-materiale a agriculturii, care a fost înzestrată în cursul șesenalului cu zeci de mii de mașini agricole, cu o cantitate sporită de îngrășăminte, cu 117 rezervoare de retenție și 8 850 de stații de pompare a apei (ceea ce a permis extinderea puternică a irigațiilor).

Aceste realizări, ca și cele obținute în alte ramuri ale economiei naționale a R. P. D. Coreene, au asigurat ridicarea continuă a nivelului de trai al populației, îmbunătățirea condițiilor sale de viață. În cursul șesenalului venitul real mediu al unei familii de muncitori a crescut de 1,7 ori, iar al unei familii de țărani — de 1,8 ori. Statisticile pentru anul 1976 arată că speranța medie de viață a ajuns la 70 de ani la bărbați și la 76 de ani la femei.

PRINTRE ORIENTĂRILE concrete ale politicii economice din perioada 1978—1984 figurează exploatarea și utilizarea eficientă a resurselor naturale variate, existente din abundență în țară, crearea de noi ramuri industriale, accentuarea dezvoltării diversificate și totodată armonioase a economiei naționale, rezolvarea tuturor problemelor edificării economiei socialiste cu mijloace proprii, valorificînd resursele naționale.

Traducerea în viață a acestor orientări este strîns legată de accelerarea modernizării economiei pe baza aprofundării revoluției tehnice în toate domeniile, a desfășurării cu prioritate în acest sens a cercetării științifice.

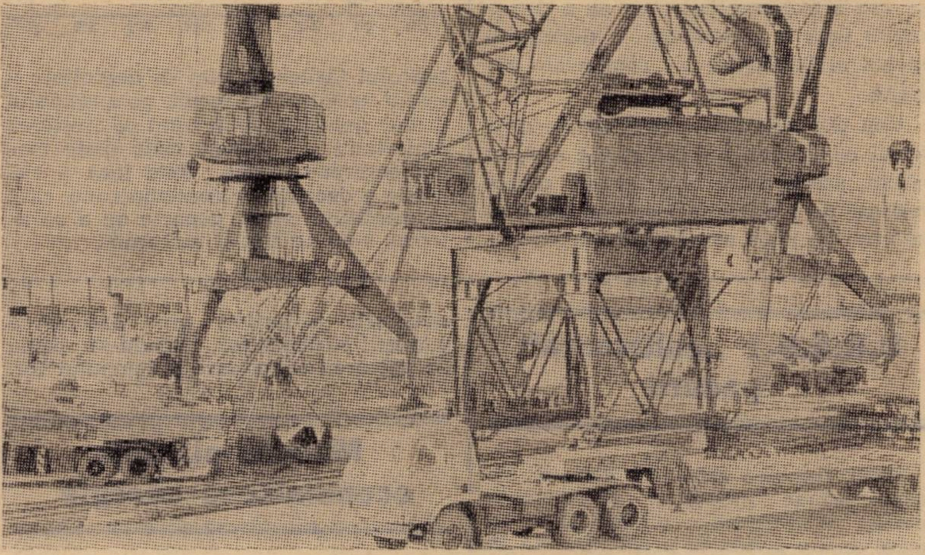

Vedere din portul Nampo, utilat cu instalații moderne de încărcare și descărcare dirijate de la un dispecerat central, dotat cu aparatură radio și TV

O atenție deosebită se acordă în septenal lărgirii bazei energetice și de materii prime a industriei, concomitent cu asigurarea utilizării complete a capacităților de producție existente în această ramură. Se prevede ca producția industrială să crească într-un ritm mediu anual de 12,1%, reprezentînd o majorare de 2,2 ori a acesteia în 1984 față de 1978. Între altele, se urmărește ca, la finele septenalului, producția de cărbune să ajungă la 70—80 mil. tone, cea de energie electrică — la 56—60 mlrd. kWh, cea de oțel — la 7,4—8 mil. tone, cea de laminate din oțel — la 5,6—6 mil. tone etc. În cadrul industriei constructoare de mașini, pe primul plan se situează dezvoltarea și diversificarea producției de mașini-unelte și alte echipamente, destinate utilării sau modernizării diferitelor ramuri (precum și a propriilor sale unități), a construcțiilor navale (inclusiv producția de cargoboturi de 100 mii de tone). Industria chimică urmează să sporească de 2 ori producția de rășini sintetice, de 1,9 ori cea de acid sulfuric, de 1,8 ori cea de sodă caustică și cea de fibre artificiale, de 1,6 ori cea de îngrășăminte chimice (la 5 mil. tone în 1984) ș.a.m.d.

De menționat că, sub impulsul modernizării proceselor de producție, productivitatea muncii va crește de 1,7 ori în industrie și de 1,6 ori în sectorul construcțiilor, pe această cale realizîndu-se peste trei pătrimi din sporul preconizat al producției industriale.

În domeniul agriculturii accentul se pune pe industrializarea și modernizarea sa, pe intensificarea producției agricole prin promovarea revoluției tehnico-științifice în mediul rural. Principalul scop urmărit este îmbunătățirea și diversificarea aprovizionării populației, cele mai importante obiective de atins în anul 1984 fiind recoltarea a 10 mil. tone de cereale și obținerea a 800—900 mii tone de carne. De altfel, ridicarea în continuare a nivelului de trai al populației va fi asigurată prin mărirea de 1,5 ori a venitului național, ea reflectîndu-se, între altele, în lărgirea de 1,9 ori a volumului vînzărilor în comerțul cu amănuntul, în construirea a 200—300 mii de apartamente anual ș.a.

RAPORTURILE PRIETENEȘTI, de colaborare și solidaritate dintre țara noastră și R. P. D. Coreeană cunosc o evoluție ascendentă. Este util să amintim, de pildă, că în deceniul 1965—1975 schimburile comerciale româno-coreene au crescut de circa 3,6 ori. Perspectivele deschise pentru adîncirea colaborării multilaterale dintre țările și popoarele noastre prin vizita oficială de prietenie, efectuată în anul 1975 în România de tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene, și prin semnarea — cu această ocazie — a Tratatului de prietenie între cele două țări, vor fi, fără îndoială, amplificate în urma apropiatei vizite oficiale de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, în R.P.D. Coreeană.

N. POPOV

Ritmuri și decalaje în comerțul mondial

DATE apărute în publicația O.N.U. **Monthly Bulletin of Statistics** (aprilie 1978) asupra comerțului mondial în 1977 atestă că — pe ansamblul țărilor nesocialiste — dinamica acestuia s-a încetinit față de anul 1976. După cum se vede din graficul întocmit pe baza acestor date preliminare, este vorba de a doua oscilație puternică din actualul deceniu, după încetinirea survenită în anul 1974 și restrîngerea absolută (în prețuri constante) din 1975. Expansiunea rapidă a importurilor țărilor în curs de dezvoltare în perioada 1973—1976, care se remarcă de asemenea în grafic, s-a datorat în mare măsură încasărilor suplimentare obținute de țările exportatoare de petrol de pe urma majorării prețurilor acestuia. Și în majoritatea celorlalte țări în curs de dezvoltare dinamica importurilor a depășit pe cea a exporturilor, ceea ce a determinat însă o accentuare a deficitului global al balanțelor lor comerciale externe.

Una din cele mai semnificative concluzii ce se desprind din grafic este, în sfîrșit, aceea că în anii recenți, caracterizați prin dificultăți economice persistente pe plan mondial, creșterea exportului țărilor în curs de dezvoltare a scăzut sensibil sub media pe ansamblul țărilor nesocialiste, în timp ce creșterea importului s-a ridicat mult peste media corespunzătoare. Este încă o expresie a decalajelor contemporane, care în condițiile crizei, departe de a se atenua, s-au adîncit și mai mult.

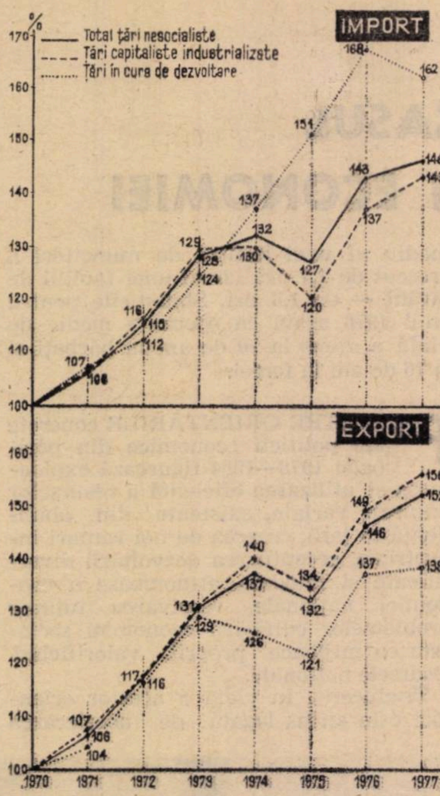

U.R.S.S. : „cultivarea" pădurii

DEȘI Uniunea Sovietică dispune de vaste resurse forestiere, îndeosebi în partea răsăriteană a teritoriului său (care deține ponderea preponderentă în volumul anual al lemnului exploatat), iar în zona taigalei sporul natural de masă lemnoasă depășește — deocamdată — de trei ori volumul tăierilor, oamenii de știință sovietici elaborează un program complex de măsuri pentru reînnoirea acestei bogății naturale, factor important de menținere a echilibrului ecologic.

Necesitatea unor astfel de măsuri reiese, de exemplu, din următoarele date : după calculele specialiștilor, pe cele 740 mii ha cît reprezintă anual tăierile în zona taigalei, pădurea se reface pe cale naturală numai în proporție de 26% ; această pondere poate fi mărită la 77% cu sprijinul omului, iar pe 23% din întinderea respectivă este nevoie să se recurgă la plantații artificiale.

Și în acest domeniu, trecerea la metode industriale permite ridicarea substanțială a eficienței activității. Este vorba aici de cultivarea puieților în spații climatizate, de elaborarea unui complex de mașini care să permită mecanizarea prelucrării solului, a operației de plantare, a îngrijirii arborilor, aplicării măsurilor profilactice etc. Totodată, se urmărește îmbunătățirea structurii pădurilor, prin extinderea ponderii rășinoaselor, ținîndu-se seama de valoarea superioară a lemnului lor.

Masele plastice economisesc energie

DUPĂ OPINIA specialiștilor, chiar în condițiile creșterii prețurilor la materiile prime (petrol, cărbune, gaze naturale) pentru fabricarea maselor plastice, extinderea utilizării acestora din urmă — eventual ca înlocuitori ai oțelului, metalelor neferoase, sticlei, hîrtiei etc. — rămîne recomandabilă, dacă se ține seama de economiile ce se pot obține la consumul de energie (vezi tabelul).

Materialul	Consumul de energie pentru producție și prelucrare (Kcal/cm^3)
Aluminiu	158
Oțel	82
Cupru	112
Sticlă	11
Hîrtie și carton	12
Celofan (peliculă)	70
Polistiren	36
Polietilenă (densitate ridicată)	24
Policlorură de vinil	28
Polipropilenă	24

Sursa : „Technica", nr. 21/1977.

De exemplu, așa cum relatează revista elvețiană **„Technica"**, s-a calculat că la fabricarea a 100 km de conductă (Ø 50 mm) pentru scurgerea apelor, consumul de energie este de 1970 tone echivalent petrol în cazul în care conducta se execută din fontă, de 500 t.e.p. — în varianta ceramică, de 400 t.e.p. — în varianta azbociment și de 360 t.e.p. în cazul în care conducta se execută din policlorură de vinil. Cînd este vorba de saci destinați transportului îngrășămintelor, pentru fabricarea unui milion de saci din hîrtie se consumă 700 tone echivalent petrol, pe cînd în cazul utilizării polietilenei consumul se reduce la 470 t.e.p., ș.a.m.d.

Albania : ritmurile industrializării

ÎN PERIOADA postbelică industria albaneză a cunoscut un ritm susținut de dezvoltare, încît în 1975 volumul producției industriale globale depășea de 97 de ori nivelul din anul 1938. În 1977 industria contribuia cu circa 57% la formarea produsului social brut și cu circa 46% la venitul național, fiind astfel ramura de bază a economiei naționale.

În cadrul procesului de edificare a unei industrii complexe, pe harta Albaniei au apărut numeroase centre industriale, iar valorificarea resurselor naturale ale țării permite dezvoltarea industriei miniere, metalurgice, chimice, de construcții de mașini, ușoare, alimentare etc. Expansiunea industriei prelucrătoare prevăzută în actualul cincinal va asigura ridicarea ponderii produselor prelucrate în exportul albanez la peste 65% în 1980, față de numai 46% în 1960.

Zgomotul — factor de tensiune

O CERCETARE efectuată de Ministerul Muncii din R.F.G. în rîndul a peste 100 000 muncitori din industrie, relevă că aproape 40% dintre aceștia consideră zgomotul ca principala sursă de încordare în muncă. Direct sau indirect, zgomotul este considerat responsabil pentru numeroase tulburări — ale cordului, sistemului nervos, digestiv, auditiv etc. Potrivit revistei **International Management**, care prezintă rezultatele acestei cercetări, bărbații s-au plîns de zgomot într-o proporție mai mare decît femeile. Zgomotul este citat astfel ca un factor de tensiune în muncă mai important decît teama de neîncadrare în ritmul de producție și în parametrii de calitate prevăzuți, decît căldura, frigul, praful, umezeala, iluminatul prea slab sau prea puternic, ridicarea și transportul de greutăți prea mari, poziții incomode de lucru etc.

CURIER

GLOSAR

Forfetare

TERMENUL (derivat din fr. **forfait** = învoială) denumește o operație financiară utilizată tot mai mult pentru mobilizarea creanțelor provenite din exportul de mărfuri.

În condițiile dificile care caracterizează în prezent comerțul internațional, livrarea mărfurilor de export se efectuează într-o proporție sporită cu plata la termen. Pentru anumite exporturi, cum sînt cele de mașini și instalații complexe, fabrici la cheie etc., termenul de plată a devenit chiar un element foarte important al concurenței internaționale, furnizorul care oferă termenul cel mai îndelungat avînd cele mai multe șanse de a fi preferat. Prin efectul concurenței, livrările de asemenea mărfuri, dar și de altele, se contractează într-o proporție sporită cu plata la termen de mai mulți ani.

Consecința a fost grevarea bilanțului exportatorilor cu credite de furnizor pe termene mijlocii și lungi și obligarea consecutivă a exportatorilor de a solicita o refinanțare bancară corespunzătoare.

În felul acesta însă, gradul de îndatorare a întreprinderilor exportatoare a crescut și, în multe cazuri, a atins limita superioară a capacității întreprinderilor de a obține refinanțarea. De unde creditul de furnizor ar fi trebuit să se dezvolte ca un factor de stimulare a exportului, realitățile vieții au dovedit că el nu poate acționa nelimitat, ci cunoaște limite destul de strînse, care sînt înseși limitele refinanțării exportatorilor.

Forfetarea vine în sprijinul rezolvării acestei probleme a comerțului internațional contemporan. Ea înlocuiește refinanțarea exportului printr-o vînzare a creanței furnizorului asupra cumpărătorului, fără o acțiune de regres asupra furnizorului. Lucrurile se petrec, într-o economie de piață, în modul următor :

Exportatorul care încheie un contract de vînzare la termen se adresează forfetorului, adică unei firme specializate în operații de forfetare, și convine cu acesta asupra unei asemenea operații. Ca urmare, exportatorul va cere importatorului străin să-i predea o cambie (bilet la ordin), prin care importatorul se va angaja față de exportator să-i achite la termenul contractual suma reprezentînd prețul în valută al mărfii cumpărate. La primirea cambiei, exportatorul va preda acest document firmei care se ocupă cu forfetarea, iar această firmă îl va cumpăra.

Pentru ca documentul să devină forfetabil, beneficiarul (exportatorul) va trebui în prealabil să obțină o garanție bancară (aval) că biletul la ordin va fi achitat la scadență, iar transmiterea lui către forfetor se va face prin andosare fără regres, deci fără ca beneficiarul să se fi angajat solidar cu debitorul față de forfetor că biletul la ordin va fi achitat la scadență.

Exportatorul va primi din partea firmei suma înscrisă în biletul la ordin, mai puțin dobînda pentru perioada pînă la scadența documentului și o primă de risc cuvenită forfetorului, a cărei mărime este determinată de unele elemente cum ar fi : siguranța pe care o prezintă valuta în care este exprimată cambia, țara în care se efectuează plata cambiei la scadență, bonitatea debitorului.

Prin forfetare, exportatorul încasează imediat prețul mărfii exportate, mai puțin spezele amintite, iar forfetorul primește de la importator suma prevăzută în cambie. Forfetarea scutește deci pe exportator de problemele vînzării pe credit, inclusiv de cele ale refinanțării. Mai trebuie arătat că forfetarea constituie în același timp o metodă de acoperire a riscului determinat de fluctuația cursurilor valutare : în loc ca exportatorul să suporte riscul deprecierii valutei de contract, acest risc va trece la forfetor.

C. K.

Industrie

Florea Mitican, Iași — 1) Ponderea țărilor în curs de dezvoltare în producția mondială a industriei prelucrătoare este estimată în prezent la circa 7%, obiectivul ONUDI fiind de a se majora această pondere la 25% în anul 2000. Printre ramurile industriale în care se conturează de pe acum o creștere a ponderii producției țărilor în curs de dezvoltare se numără industria siderurgică și de prelucrare a metalelor (Brazilia, Mexic, India, Algeria ș.a.), petrochimia (Iran, Algeria, Mexic, Singapore), industria celulozei și hîrtiei (Brazilia), a îngrășămintelor (Maroc), chimică și a cimentului. Între capitolele la care exportul țărilor în curs de dezvoltare urmează să-și majoreze ponderea în viitorul apropiat se citează o serie de sectoare din industria textilă și a confecțiilor, motoarele electrice, minicalculatoarele, radiourile și televizoarele, anumite componente electronice, articolele de piele, încălțămintea, ceasurile cu cuarț, optica de precizie, bicicletele, motocicletele, ceramica etc.

2) Sporul producției industriale a țărilor capitaliste dezvoltate este evaluat preliminar în materiale ale O.N.U. la 4,5% în anul trecut, față de 9% în 1976. Luîndu-se ca bază nivelul anului 1970=100, în decembrie 1977 producția industrială a S.U.A. — de pildă — reprezenta 127 (față de 120, cu un an înainte), iar cea a R.F.G. 119 (față de 114); în luna noiembrie a aceluiași an indicele producției industriale a Japoniei se situa la 136 (față de 131 în noiembrie 1976), a Finlandei la 136 (față de 137), a Greciei la 187 (față de 178), a Olandei la 138 (față de 139), a Suediei la 120 (față de 125) ș.a.m.d. Pentru evoluția din cadrul principalelor zone cu economie dezvoltată din lumea nesocialistă, puteți consulta graficul de mai sus. Pentru anul 1977 încă nu s-au publicat cifrele.

3) Vom avea în vedere propunerile dv.

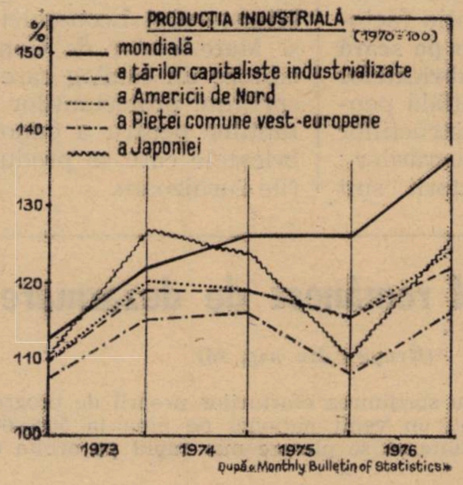

După «Monthly Bulletin of Statistics»

Clasament

Dorin Postelnicu, Pitești — 1) În fruntea clasamentului celor mai mari 500 firme americane, întocmit anual de revista economică americană **Fortune** după criteriul cifrei de afaceri, a revenit în 1977 compania constructoare de automobile „General Motors", care a mai ocupat acest loc înainte de 1974, an în care a fost întrecută de compania petrolieră „Exxon". Clasamentul revistei „Fortune" include numai firme care obțin cel puțin jumătate din cifra lor de afaceri din industrie (prelucrătoare și extractivă).

2) V-am recomanda să adresați articolul dv. revistei „Lumea", de profilul căreia este mult mai apropiat. Pentru viitor am prefera dacă ne-ați scrie despre intențiile dv. în prealabil, pentru încadrarea în profilul revistei noastre și evitarea suprapunerilor nedorite cu articole deja comandate altor autori.

SIR

Sandu Pop, Baia Mare — Sistemul internațional de referință (SIR) creat de Programul Națiunilor Unite pentru mediul înconjurător este o rețea mondială de informare privind problemele științifice și tehnice ale protecției mediului înconjurător care se ridică tot mai frecvent în elaborarea oricărei strategii de dezvoltare.

Pe plan mondial s-a acumulat pînă acum o bogată experiență în problemele mediului, noi informații apărînd într-un ritm fără precedent pe toate meridianele. Problema cu care este confruntată omenirea nu este așadar o lipsă globală de informații, ci lipsa unor mijloace de obținere a informației adecvate, celei mai recente, în momentul și în locul în care ea este necesară. Rolul SIR este tocmai acela de a facilita intrarea în contact, într-un mod sistematic, a posesorilor unor informații cu cei care ar putea avea nevoie de ele, în primul rînd țările in curs de dezvoltare.

În cadrul acestui organism de cooperare internațională, la care au aderat pînă în prezent 80 de țări, birourile naționale desemnate de guvernele țărilor participante formează centrul sistemului, care rămîne descentralizat, considerîndu-se mai realist de a lăsa informațiile acolo unde se găsesc și de a indica celor interesați sursele cele mai în măsură de a le furniza informațiile necesare. În acest scop, SIR dispune de un repertoriu în patru limbi (engleză, franceză, rusă, spaniolă) al surselor de informații comunicate de guverne, care poate fi consultat rapid, manual sau cu ajutorul unui calculator. Repertoriul este îmbogățit trimestrial cu noi surse de informații. Ediția lui din ianuarie 1978 conține 5 000 de surse localizate în 40 de țări, acoperind peste 900 domenii legate de mediul înconjurător. Numeroase surse se află în țări în curs de dezvoltare (200 în India, 60 în Thailanda etc.).

Comunicații

Marin Constantinescu, Pitești — Problema asigurării unor căi de transport rapid și sigur pe orice anotimp între principalele patru insule ale arhipelagului japonez — Hokkaido, Honshu, Shikoku și Kyushu — a preocupat încă mai demult guvernul Japoniei. Astfel, insula Honshu este legată deja de Kyushu prin trei tunele și un pod. În prezent se lucrează la străpungerea unui tunel feroviar (de 54 km, din care 23,3 km sub mare) între Honshu și Hokkaido, care va permite în următorul deceniu să se reducă de trei ori timpul actualmente necesar (cu transbordare) pentru a ajunge de la Tokio la cel mai important oraș al insulei Hokkaido — Sapporo. În perspectivă se preconizează legarea insulei Shikoku de Honshu prin trei poduri, fiind de asemenea în studiu construcția unui tunel feroviar submarin, în lungime de 60 km, între insulele Kyushu și Shikoku.

Rodica Pascu, Iași — Nu dispunem încă de informațiile solicitate ; sperăm totuși să vă putem răspunde încă înainte de sfîrșitul acestei luni.

Investiţii

(Urmare din pag. 2)

tina, Ciumești, Buzău-Sud și altele, la care s-au emis relații optimizate de transport pe calea ferată, nu au linii de garaj. Altele, cum ar fi balastierele Găești și Tulcea, nu produc sorturile pentru care s-au emis repartiții.

4 Din investigația întreprinsă s-a mai desprins o problemă, care merită să se afle în atenția factorilor de decizie. **Folosirea pe scară cît mai largă a prefabricatelor** constituie o cerință esențială pentru industrializarea construcțiilor și grăbirea ritmului lucrărilor ; proiectanții și constructorii sînt însă stînjeniți în activitatea lor de faptul că Centrala materialelor de construcții București nu a întocmit un catalog care să cuprindă toate prefabricatele pe care le produc în mod curent unitățile sale și nici furnizorii respectivi. Așa stînd lucrurile, proiectanții și constructorii nu cunosc și, ca atare, nu pot opta pentru prefabricatele necesare în raport cu necesitățile lucrărilor și eficiența acestora. Credem că ar fi util ca centrala de resort, cu sprijinul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, să editeze un catalog care ar veni în sprijinul proiectanților și a executanților pentru a cunoaște prefabricatele care se produc în unitățile furnizoare.

Programul românesc de dezarmare

(Urmare din pag. 26)

acordării de asistență pentru sprijinirea eforturilor proprii de progres ale țărilor în curs de dezvoltare care au un venit național de pînă la 500—600 dolari pe locuitor, pentru ca aceste state să se plaseze mai rapid pe orbita civilizației și bunăstării.

Sau, un alt exemplu. Țara noastră propune ca toate statele să-și asume angajamentul ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state. În acest sens, se sugerează trecerea la reducerea treptată, pentru început cu 10—15 la sută, și apoi la retragerea în propria țară a trupelor și armamentelor amplasate pe teritoriile altor state, pînă la retragerea lor completă în limitele granițelor naționale și la desființarea tuturor bazelor militare de pe teritoriul altor țări. Calcule estimative ale experților au relevat marile resurse financiare, umane și de altă natură ce ar rezulta din reducerea, fie și numai cu cîteva procente, a efectivelor militare de sute de mii de oameni aflate pe teritoriul altor state, din desființarea sutelor de baze militare — terestre, navale, aeriene, nucleare, convenționale ori mixte — al căror cost de întreținere se ridică la miliarde de dolari anual.

Hotărîrea C.C. al P.C.R. privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare, constituie — privită prin prisma situației preocupante care se concretizează în escalada vertiginoasă a înarmărilor și caracterul steril al negocierilor de dezarmare de pînă acum — un apel explicit la luciditate și responsabilitate adresat guvernelor, statelor, tuturor popoarelor lumii, opiniei publice mondiale. Document major de politică externă al României socialiste, Hotărîrea oferă un program realist și concret de acțiune a cărui luare în considerare și aplicare — inclusiv prin încorporarea în deciziile apropiatului forum al dezarmării — ar fi de natură să conducă la materializarea năzuințelor milenare ale omenirii de pace și o viață mai bună.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

MARIA BOENGIU, Tg. Jiu — Fiind absolventă a învățămîntului mediu și cu o vechime de peste 27 ani în funcții economice medii, puteți ocupa funcția de șef contabil secție de producție, într-o unitate din orice ramură a economiei, nu numai în industria ușoară sau gospodăria comunală.

NICOLAE CUMPĂNĂ, Piatra Neamț — Fiind transferat la o unitate cu sediul în orașul dv. de domiciliu nu vă sînt aplicabile prevederile art. 75 din Legea nr. 57/1974.

MIHAI FLORIN POPESCU, Brașov — Pentru a preciza posibilitatea promovării dv. ca referent principal, este necesar să ne indicați locul de muncă avut ca recepționer și lucrător comercial la O.N.T.

ION MUSTAȚĂ, București — Avînd derogare de la condițiile de studii și fiind absolvent al învățămîntului mediu, potrivit lit. B. pct. 1 din anexa nr. 2 din H.C.M. nr. 69/1975, retribuția dv. se diminuează cu o singură clasă față de aceea cuvenită șefului de serviciu cu studii superioare.

GHEORGHE ILIESCU, Mediaș — Dacă îndepliniți condițiile prevăzute în art. 35 lit. a din Legea nr. 57/1974 (o activitate retribuită pe cel puțin 12 luni anterioară absolvirii învățămîntului superior, cu promovarea examenului de diplomă sau licență), trebuie să fiți retribuit la nivelul prevăzut pentru anul II de la reluarea activității.

ALEXANDRU NEGRUȚIU, Tg. Lăpuș — Acordarea gradațiilor este de competența organului colectiv de conducere a unității. Condițiile de trecere a personalului în gradațiile 4, 5 și 6 sînt prevăzute în art. 33 alin. 2 din Legea nr. 57/1974. Față de această dispoziție legală, soluția adoptată de conducerea unității are temei legal.

GRUPUL DE ȘANTIERE PENTRU CONSTRUCȚII FORESTIERE ȘI INDUSTRIALE, Rm. Vîlcea — Personalul muncitor aflat în concediu de odihnă nu poate fi încadrat, în perioada concediului, la un alt loc de muncă, cumulul de funcții fiind interzis prin Legea nr. 18/1968 și prin Legea nr. 57/1974. Specialiștii la care vă referiți pot fi retribuiți însă cu ora, conform articolului 144 din Legea nr. 57/1974, cu pînă la 25% din retribuția funcției didactice îndeplinite (în medie pe an școlar).

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 20 din 19 mai 1978

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Investiții . Realizarea le termen a noilor capacități de producție **(L. Țăranu)** 1
– Modernizarea tehnologiilor – factor important de sporire a eficientei **(Ludovic Lachsz, V. Rădoi)** 3
– O cerință de mare actualitate : creșterea calificării forței de muncă din agricultură **(drd. Iordache Marin)** 5
– Noile tarife în transportul de călători pe calea ferată, cu nave fluviale și aeronave, fundamentate pe cerințele creșterii eficienței economice. **(Gh. Stancu)** 7
– Perfecționarea mecanismului economico-financiar
● Dezbatere „R.E.". Gestiunea economică în condițiile adîncirii democratismului economic 8
● În dezbatere : participarea oamenilor muncii la beneficii 9
– Elemente calitative în evaluarea fondurilor fixe **(George Lazaride)** 10
– Noile manifestări expoziționale dobîndesc bune tradiții **(C. Mircescu)** 12
– Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE – ORGANIZARE

– Opțiuni majore : progresul tehnic și perfecționarea organizatorică **(Dan Condrea)** 14
– Modelarea proceselor de producție la nivelul unei secții industriale **(prof. dr. Ludovic Tövissi, asist. univ. Ion Ivan, asist. univ. Emil Moscovici)** 15

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

– Fondurile întreprinderii socialiste, autogestiunea economico-financiară și trăsăturile ei caracteristice **(prof. dr. M. Mehedințu)** 16

TEORII – IDEI

– Viziunea teoretică a Partidului Comunist Român asupra epocii contemporane **(dr. Ilie Rădulescu)** 18
– Preocuparea P.C.R. pentru creșterea eficienței utilizării legilor economice **(prof. dr. docent N. N. Constantinescu)** 20
– Școli ● curente ● economiști. De la optimismul „post-industrial" la pesimismul „transcendental" **(V. Pilat)** 22
– O carte de referință **(dr. Dorel Oprescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– În preajma sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. Programul românesc de dezarmare – concretizare a politicii externe de pace și colaborare a României cu toate statele și popoarele **(Nicolae Chilie)** 25
– Tendințe – conjuncturi 27
– R.P.D. Coreeană. Pe făgașul modernizării econom[illegible] **(N. Pon[illegible]** 29

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

adas
ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURAREA DE ACCIDENTE ŞI VARIANTELE ACESTEIA

Printre multiplele forme de asigurare pe care ADAS le pune la îndemîna cetăţenilor se află şi „asigurarea de accidente".

Această asigurare poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de la 16 ani împliniţi, indiferent de profesie şi de locul de muncă. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora ADAS plăteşte sumele asigurate, amintim : lovirea, căderea, alunecarea, prăbuşirea de teren, explozia, trăznetul, electrocutarea, arsura, accidentele produse de funcţionarea sau folosirea maşinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întîmplate ca urmare a circulaţiei mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întîmplate acestora etc.

Asigurarea de accidente se practică în următoarele variante :

- Asigurarea de accidente pentru sume asigurate fixe, **totale, de 15 000 de lei se contractează pe durate de 3 sau 6 luni, sau pe durate constituind multiplul acestora, pînă la 2 ani.**

Pe aceeaşi perioadă se pot încheia una, două sau trei asigurări pentru sume fixe.

- Asigurarea de accidente pentru sume asigurate convenite **se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. La această asigurare primele se pot achita şi în rate.**

★

Primele de plată, la ambele forme de asigurare, se stabilesc în funcţie de mărimea sumei pentru care solicitantul doreşte să se asigure, de profesia şi felul unităţii în care acesta lucrează, precum şi de durata contractului (de exemplu : la asigurarea pentru sume fixe, primele de plată reprezintă, de regulă, 12 sau 15 lei pe 3 ori 6 luni, iar la asigurarea pentru sume convenite, primele de plată reprezintă, de regulă, între 1,60 şi 4 lei pe an, pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată).

★

- Asigurarea familială de accidente **cuprinde, pe lîngă asiguratul principal şi pe soţia acestuia, precum şi pe toţi copiii, în vîrstă de 5 pînă la 16 ani, la sume asigurate totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.**

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 de lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

- Asigurarea de accidente „Turist" **se recomandă a se contracta cu ocazia efectuării unor deplasări, cu durata de pînă la 1 lună. Această asigurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cît şi cele de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice şi gospodăreşti ale acestuia lăsate la domiciliu sau luate în deplasare.**

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei şi 40 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale (în funcţie de natura accidentului) şi de 20 000 de lei pentru pagubele la bunurile casnice şi gospodăreşti.

La această asigurare, care se contractează pe o perioadă de 1 lună, prima de plată este de 15 lei.

La toate felurile de asigurări de accidente, în cazurile de invaliditate permanentă parţială, ca urmare a accidentelor cuprinse în asigurare, suma cuvenită în raport cu gradul de invaliditate permanentă stabilit se majorează cu 25%, în limita sumei asigurate pentru invaliditate permanentă totală.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite şi cele familiale oferă şi avantajul cuprinderii în asigurare a bunurilor casnice şi gospodăreşti, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliţă, fără vreo plată de primă suplimentară.

Ţinînd seama de numeroasele împrejurări în care se pot produce accidentele, de gama largă a riscurilor acoperite şi de costul avantajos al asigurărilor, recomandăm tuturor cetăţenilor contractarea uneia sau a mai multor asigurări din cele prezentate, care garantează acoperirea consecinţelor financiare ale accidentelor, ori a celor rezultate ca urmare a pagubelor produse la bunurile din gospodărie.

Pentru informaţii suplimentare şi pentru contractarea de asigurări vă puteţi adresa responsabililor cu asigurările din unităţile socialiste, agenţilor şi inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unităţi ADAS.

UNIVERSUL JUCĂRIILOR BUCURIA COPIILOR

1978 MAJ 2 5

1 IUNIE

SUGESTII PENTRU CADOURI

Magazinele comerțului de stat, specializate în desfacerea jucăriilor, vă oferă sugestii pentru a le crea copiilor dv. un univers propriu în care să-și dezvolte fantezia, gîndirea și aptitudinile :

● jocuri din carton care-i ajută să deprindă cusutul, țesutul și socotitul, să învețe basme și povestiri, să cunoască păsările domestice sau animalele care trăiesc pe toate continentele ;

● mobilă și îmbrăcăminte pentru păpuși ;

● figurine din material plastic sau textil (cățel, pisici, elefanți, iepuri, urși, maimuțe etc.) ;

● jocuri de cuburi pentru dezvoltarea perspicacității ;

● unelte de grădinărie ;

● jucării mecanizate, mașinuțe, vehicule cosmice etc.

Alegeți din magazinele comerțului de stat darurile pentru copiii dv. !

Recom

Lei 5

646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- PERFECŢIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR
- ÎNDEPLINIREA PLANULUI FIZIC

procesul circular activ de valorificare superioară a materiilor prime

Numărul 21 ● Vineri 26 mai 1978

Sub semnul tradiționalelor relații de prietenie frățească, solidaritate militantă și colaborare rodnică dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre popoarele celor două țări

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN REPUBLICA POPULARĂ DEMOCRATĂ COREEANĂ

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

ECONOMIE NATIONALA

EFORTURI SPORITE PENTRU REALIZAREA PLANULUI LA MAŞINI-UNELTE

PLUS ŞI MINUS LA REALIZĂRI FIZICE: O COMPENSARE REALĂ?

Primele patru luni din acest an s-au încheiat, pentru majoritatea producătorilor de mașini-unelte, cu o contradicție evidentă între nivelurile indicatorilor valorici și fizici: deși la producția globală, producția-marfă și productivitatea muncii s-au depășit prevederile de plan, **sortimentele ce trebuiau fabricate în această perioadă nu s-au realizat integral,** uneori în cantități importante. Îndeplinirea valorică a planului s-a obținut acolo unde planul fizic nu s-a realizat la anumite sortimente, prin **fabricarea unor cantități suplimentare față de plan la alte categorii de mașini-unelte** (vezi tabelul). La întreprinderea de mașini-unelte și agregate București nu a fost fabricată în termen o freză longitudinală cu portal, iar planul la mașinile agregat nu a fost realizat decît în proporție de 64$^{0}/_{0}$, dar s-au realizat, în plus, 8 strunguri carusel și 2 mașini orizontale de alezat și frezat; la „Înfrățirea“-Oradea nerealizarea unui număr de mașini de găurit radial a fost „compensată“ prin realizarea, peste prevederi, a 76 freze de producție, iar la Întreprinderea mecanică din Sibiu în locul a 21 de mașini foarfeci-ghilotină, s-au oferit beneficiarilor 25 de prese abkant.

A existat, desigur, un complex de cauze — obiective și subiective — care au condus la „substituirile“ de sortimente în fabricație. Indiferent însă de natura lor, dat fiind că situația nu este deloc nouă la producătorii de mașini-unelte, considerăm necesar să precizăm încă odată că **concomitența unor minusuri și plusuri în realizarea planului sortimental, chiar dacă se compensează reciproc, nu este deloc o optică eficientă.** Chiar dacă la producător ea permite depășirea indicatorilor valorici, nu trebuie uitat că anumiți beneficiari nu primesc la termen mașinile-unelte în sortimentul solicitat, iar economia națională are de pierdut prin întîrzierea punerilor în funcțiune a unor noi obiective de investiții.

Pentru înlăturarea tacticii înlocuirilor de sortimente, centrala industrială ar trebui să joace un rol mai activ în găsirea unui echilibru mai adecvat ca pînă în prezent în întreprinderi între stabilitatea și flexibilitatea planului sortimental. Chiar dacă unele schimbări sortimentale au fost generate de solicitări suplimentare obiective (devansări ale unor puneri în funcțiune de capacități de producție sau la export), totuși, deoarece modificările au apărut într-un interval relativ scurt de la începerea anului de plan, se poate aprecia că, în virtutea atributelor cu care a fost investită, centrala trebuia să le prevadă, în marea lor majoritate, mai înainte, și împreună cu întreprinderile să le introducă în planul fizic.

NU ACŢIONEAZĂ NUMAI CAUZE OBIECTIVE

Cauzele nerealizării unor sortimente din planul fizic sînt diferite:

● **funcționarea necorespunzătoare a mecanismului cooperării între unele întreprinderi.** La Întreprinderea de strunguri din Arad, în luna aprilie planul fizic la strungurile revolver a fost realizat numai în proporție de 62,5$^{0}/_{0}$, deoarece nu s-au primit la vreme, conform contractelor, panourile electrice de la întreprinderea „Automatica“-București. La Întreprinderea mecanică din Roman planul fizic la mașinile-unelte pentru așchierea metalelor, pe 4 luni a.c., a rămas neîndeplinit datorită sosirii cu întîrziere a două batiuri SC 14 de la întreprinderea „23 August“ din București, și a 150 de motoare electrice de 5,5 kW care erau contractate cu întreprinderea „Electromotor“-Timișoara, iar la „Înfrățirea“-Oradea n-au fost realizate, în luna aprilie, 200 de mașini de găurit cu coloană din cauza întîrzierii furnizorilor în livrarea cuplajelor electromagnetice etc.;

Realizarea unor indicatori de plan în unele întreprinderi producătoare de mașini-unelte
(în primele 4 luni a.c.)

Întreprinderea	Producția globală	Producția marfă	Productivitatea muncii	Sortiment realizat față de prevederi	
				În plus	În minus
Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București	106,9	100,8	104,5	+ 8 strunguri carusel + 2 mașini orizontale de alezat și frezat	— 1 freză longitudinală cu portal
Întreprinderea de mașini-unelte Bacău	103,2	105,3	101,9	+ 2 freze longitudinale cu portal	
Întreprinderea de strunguri Arad	101,1	100,2	101,2	+ 145 strunguri carusel + 20 strunguri frontale	
Întreprinderea mecanică Roman	101,8	93,2	101,9		— 18 strunguri carusel
„Înfrățirea“ Oradea	101,4	100,9	101,3	+ 76 mașini de frezat de producție	— 14 mașini de găurit radial
Întreprinderea mecanică Sibiu	102,2	103,1	102,1	+ 25 prese abkant	— 21 foarfeci ghilotină
Întreprinderea mecanică Suceava	102,2	102,0	102,1	+ 100 mașini de găurit	
Întreprinderea de strunguri Tîrgoviște	100,5	101,8	100,6	+ 3 strunguri paralele	

ECONOMIE NATIONALA

- **sosirea cu întîrziere a unor importuri de completare** a provocat anumite nerealizări ale planului fizic la unele sortimente de mașini-unelte. Specialiștii din întreprinderile producătoare au apreciat că acest fapt se datorește unor întîrzieri în contractarea cu partenerul extern. Și în acest domeniu se cere mai multă operativitate : trebuie stabilit mai din timp care este necesarul real de import, iar contactele și contractele cu furnizorii să se efectueze cu mai multă operativitate ;

- **funcționarea cu operativitate redusă a mecanismului aprovizionării** a creat și ea dificultăți în fabricație. Unele contracte cu furnizorii de materii prime și materiale s-au încheiat tîrziu sau nu s-au încheiat penru acest an, nici pînă în prezent. Unii furnizori nu-și respectă la termen obligațiile contractuale : întreprinderea „23 August“ nu a livrat necesarul de piese pentru programul de fabricație a mașinilor de rectificat de la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București, întreprinderea „Vulcan“ din București nu a livrat unele materiale turnate care au afectat realizarea în luna aprilie a 20 de bucăți de ștanțe pentru oțel-beton la Întreprinderea mecanică din Suceava ș.a. ;

- **existența unor rezerve potențiale însemnate,** insuficient atrase în circuitul productiv în unele întreprinderi producătoare de mașini-unelte. Ele constau — acolo unde apar — în resurse mari de creativitate tehnică ale colectivelor de oameni ai muncii, nepuse în valoare la cote maxime, în apelul încă destul de rezervat care se face la metodele moderne de conducere și organizare a producției și a muncii. Un mijloc relativ simplu de atragere a lor în circuitul producției l-ar putea reprezenta o mai activă preocupare pentru a generaliza experiența de mare valoare, acumulată la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate din București și din alte întreprinderi ale centralei, la unitățile unde, din aceste puncte de vedere, există încă mult loc pentru mai bine.

CUM POT FI ÎNLĂTURATE PRINCIPALELE DIFICULTĂȚI

Pentru recuperarea grabnică a restanțelor și realizarea în bune condițiuni a planului fizic la mașini-unelte în semestrul II al anului **se cer efectuate acțiuni energice** pentru rezolvarea mai operativă a dificultăților :

1 **Ministerul de resort să asigure operativ livrarea motoarelor electrice restante de la întreprinderea „Electromotor“-Timișoara, a panourilor electrice de la „Automatica“-București** și a pieselor fabricate la „23 August“ din București către producătorii de mașini-unelte, dat fiind că partenerii au același for tutelar.

2 **Să se stabilească un furnizor unic pentru piesele turnate și forjate necesare producției de mașini-agregat.** Stabilirea unei asemenea întreprinderi, cu o producție adaptată specificiului de unicat al pieselor destinate mașinilor-agregat, ar conduce la eliminarea unor neajunsuri legate de faptul că beneficiarii execută și livrează mai greu furnizorilor de mașini-unelte asemenea piese, datorită seriei mici cerută de aceștia din urmă.

3 În general, apare necesară **restrîngerea numărului furnizorilor de piese turnate — care în prezent este de cîteva zeci** — iar specializarea lor să asigure cu precădere o sortimentație variată, nu numai un tonaj diferit.

4 Să se **clarifice** mai operativ problema pieselor eboșate la care furnizorul desemnat pînă în prezent („23 August“) nu poate acoperi întregul necesar pentru semestrul II.

5 În elaborarea planului de producție să se acorde mai multă atenție **sincronizării** mai adecvate între valoarea producției marfă stabilită și suma valorii sortimentelor prevăzute în planul fizic. Specialiștii din întreprinderi au apreciat că prin aceasta nu va mai fi posibil ca producția marfă să apară îndeplinită dacă nu se realizează integral planul la toate sortimentele.

B. PADURE

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Sînt folosite mașinile-unelte și utilajele din dotare la posibilitățile maxime?

ANALIZA modului de folosire a parcului de mașini-unelte și utilaje în trimestrul I a.c. comparativ cu aceiași perioadă din 1977 scoate în evidență creșterea simțitoare a indicelui de utilizare (graficul).

Este de menționat că îmbunătățirea indicelui de utilizare a fondului de timp disponibil de mașini-unelte de bază pentru prelucrarea metalelor a avut loc atit în secțiile de bază și sculării (86% față de 82,1%), cit și în secțiile indirect productive (81,9% față de 74%). Un aspect pozitiv îl constituie faptul că în ramura industriei construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, care dețin o pondere de 86,2%), din totalul parcului de mașini unelte de bază, indicele de utilizare a fost în trim. I a.c. de 85,2%, comparativ cu 80,8% în aceeași perioadă din 1977.

Deși s-au obținut îmbunătățiri importante, există încă în unele sectoare rezerve nevalorificate, ceea ce face ca volumul timpului de lucru neutilizat să însumeze în perioada respectivă peste 1 462 mii-ore mașini, revenind în medie 19 ore pe o mașină (față de 101 ore înregistrate în aceeași perioadă a anului trecut). Analiza principalelor cauze care au generat această situație arată că ponderea cea mai mare (40%) o au **schimburile neprogramate,** la care se adaugă **lipsa forței de muncă** (30%), **reparațiile accidentale** (15%) și alte cauze (15%). De asemenea, la finele trim. I 1978, în întreprinderile industriale de stat exista un număr de peste 5 mii mașini, utilaje și instalații nefolosite (care nu au funcționat o perioadă de cel puțin 3 luni), în creștere cu 209 bucăți față de situația de la sfîrșitul anului trecut : M.I.U. circa 3 500, M.I.C.M.-800, M.I.Ch.-500, M.E.F.M.C.-400, etc).

În vederea valorificării rezervelor existente, se impune ca fiecare colectiv de conducere din întreprinderi să-și intensifice preocupările pentru încărcarea cit mai completă a potențialului tehnic de care dispune, să acționeze cu fermitate pentru realizarea programelor de măsuri stabilite cu privire la organizarea de schimburi complete de lucru, asigurarea de forță de muncă corespunzătoare, scurtarea perioadei de reparații, etc.

UTILIZAREA FONDULUI DE TIMP DISPONIBIL AL MAȘINILOR-UNELTE DE BAZĂ PENTRU PRELUCRAREA METALELOR

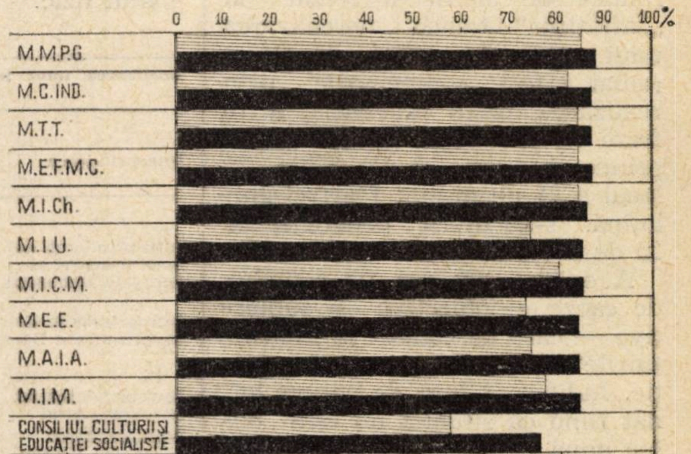

Îmbunătățirea sistemului de aprovizionare tehnico-materială

SIMPLIFICĂRI NECESARE PE FILIERA RELAȚIILOR CONTRACTUALE

ÎN CADRUL PROCESULUI amplu de perfecționare a tuturor laturilor activității economico-sociale o importanță deosebită este acordată preocupărilor care vizează îmbunătățirea conducerii, planificării și organizării sistemului de aprovizionare tehnico-materială. La loc de frunte se situează în acest context problemele privitoare la **perfecționarea aprovizionării cu metal.**

CUM SATISFACE APROVIZIONAREA CU METAL EXIGENȚELE BENEFICIARILOR ?

În prezent aprovizionarea unităților din economie cu metale feroase se desfășoară după o metodologie elaborată în anul 1974, a cărei aplicare a asigurat, la vremea respectivă, o serie de rezultate pozitive.

Astăzi, în condițiile creșterii rapide și constante a consumului de laminate, cînd apar în fiecare an noi și noi puncte de consum pe teritoriul țării, se conturează necesitatea obiectivă a unei distribuiri și gospodăriri mai rapide și mai judicioase a resurselor de metal. Aceasta, mai ales dacă se are în vedere faptul că **actualul sistem de desfacere și respectiv de aprovizionare cu metal din cadrul Ministerului Industriei Metalurgice prezintă rămîneri în urmă față de noile exigențe ale beneficiarilor** în particular și ale eficienței în general.

Acest sistem de aprovizionare prezintă în general următoarele **neajunsuri :** încarcă costul produselor la beneficiarii importurilor, prelungește termenul de imobilizare a materialelor pînă la darea lor în circuitul economic, mărește considerabil termenul de formare și rezolvare a dosarelor cu eventualele reclamații cantitative și calitative către partenerul extern, se încasează cote mari de adaos comercial (circa 160-180 milioane lei pe an) care, pe lîngă faptul că încarcă costul produselor în a căror componență intră, denaturează și volumul de activitate, numărul de personal necesar aprovizionării, transformă beneficiarii acestor importuri în avandepozite ale bazelor M.I.M. obligîndu-i (în condiții de custozi) să depoziteze ș. gestioneze separat aceste materiale, prelungește timpul afectat întocmirii specificațiilor și obținerii materialelor la 6-12 luni etc.

Pe de altă parte, sistemul actual de baze și depozite din economie prin care se realizează derularea metalului prezintă **și din punct de vedere al eficienței economice anumite neajunsuri :** existența unui număr mare de baze și depozite cu paralelism în activitate (86 numai la Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe, Ministerul Agriculturii și Ministerul Industriei Metalurgice), antrenarea unui personal numeros care execută în paralel aceleași lucrări, pulverizarea stocurilor de metal în multe baze și depozite, din care cauză gradul de cunoaștere și posibilitatea de decizie unitară asupra lor este redusă, complicarea inutilă a sistemului informațional de planificare, cheltuieli inutile în circulația metalului, utilizarea la un nivel relativ scăzut a suprafețelor și capacităților de depozitare etc.

Și din punct de vedere metodologic apar probleme deoarece elaborarea specificațiilor, comandarea și contractarea de către fiecare unitate beneficiară se efectuează în două etape : **a)** separat pentru cantitățile vagonabile pe care le transmit direct Ministerul Industriei Metalurgice și **b)** separat pentru cantitățile nevagonabile pe care le transmit prin bazele județene ale M.A.T.M.C.G.F.F.

Această metodologie de lucru nu oferă posibilitatea verificării, încă din stadiul inițial, a modului în care se asigură încadrarea în cotele și normele de consum aprobate, introducerea în consum a stocurilor supranormative și disponibile, restrîngerea mărcilor de oțel cu consumuri mici, eliminarea unor importuri costisitoare și înlocuirea acestora cu mărci de oțel din producția internă. Totodată, practicarea acestei metodologii duce la prelungirea duratei acțiunilor precontractuale. Emiterea repartițiilor se face după același sistem, limitînd astfel posibilitatea de a se asigura în faza de contractare lotizările pe stații de destinație în vederea creșterii ponderii metalului dirijat direct la consumator.

O PROPUNERE : CENTRALA METALULUI...

Considerăm că o soluționare de fond a problemei s-ar putea realiza prin **înființarea unei „Centrale a metalului“ care să funcționeze potrivit prevederilor legii nr. 11/1971 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste în subordonarea Ministerului Aprovizionării.** Crearea acestei unități economice ar contribui la eliminarea paralelismelor actuale dintre rețelele de baze și depozite subordonate mai multor ministere, concentrarea stocurilor din economie și gestionarea unitară a acestora de către un singur organism, reducerea cheltuielilor de circulație prin eliminarea transporturilor lungi și încrucișate și a manipulărilor inutile, creșterea gradului de mecanizare a operațiunilor din baze și depozite, reducerea personalului TESA și muncitoresc din acest sector și orientarea lor spre celelalte sectoare. Totodată subordonarea sa față de M.A.T.M.C.G.F.F. ar permite eliminarea unor practici necorespunzătoare, care se mai manifestau uneori, și a căror apariție era favorizată de subordonarea bazelor de aprovizionare-desfacere față de producător : finanțarea stocurilor peste normativ, a producției greu vandabile sau fără desfacere asigurată, achitarea utilajelor de investiții pînă la deschiderea finanțării etc.

Principalul obiectiv al Centralei metalului, organizată cu gestiune economică proprie și rețea județeană de desfacere, ar consta în a realiza, în mod unitar și eficient, politica de desfacere a metalului îndeplinind și rolul de coordonator în cadrul resurselor planificate, de balanță, ceea ce va conduce la încărcarea mai bună a capacităților de producție, dimensionarea eficientă a stocurilor de metal, optimizarea operațiunilor de import-export ș.a.

Atribuțiile și responsabilitățile de bază ale Centralei metalului ar putea fi concepute astfel : cumpărarea și vînzarea întregii producții de produse din metal, încheierea contractelor economice cu furnizorii și beneficiarii (la nivel de centrală), urmărirea sistematică a livrărilor (vagonabile și nevagonabile), gestionarea unitară și competentă a stocurilor (urmărind rezolvarea problemelor curente de aprovizionare și desfacere), orientarea necesarului în așa fel încît să influențeze introducerea în producție și consum a unor produse și sortimente noi, cu elaborarea de normative pentru folosirea lor ; realizarea importurilor și a exporturilor (printr-o întreprindere de comerț exterior din subordine). În acest caz sistemul de planificare și realizare a aprovizionării, în general, s-ar putea prezenta astfel :

1. **Planificarea aprovizionării :** ministerele și centralele industriei transmit unităților subordonate cotele și repartițiile alocate acestora. În același timp, ele transmit un exemplar la baza județeană de aprovizionare tehnico-materială (conform competențelor teritoriale), iar alt exemplar, însoțit de un centralizator cu cotele alocate unităților, la centrala metalului, spre a putea fi controlate asupra încadrării în cotele aprobate.

Unitățile beneficiare înaintează o singură dată comenzile-specificații la baza județeană pentru întreaga cotă alocată, indiferent de cantitate (vagonabilă sau nevagonabilă).

Bazele județene primesc de la unitățile beneficiare din județ specificațiile comenzi pe care le verifică și centralizează — cu ajutorul centrelor de calcul teritoriale — și le înaintează la Centrala metalului. Acest organism le centralizează prin Centrul de calcul al M.A.T.M.C.G.F.F. și le contractează cu centralele siderurgice furnizoare din subordinea M.I.M., urmînd să transmită extrase din contractele încheiate la bazele județene în vederea încheierii contractelor cu unitățile beneficiare din județul respectiv.

Cît privește aprovizionarea în cantități vagonabile, livrările se vor efectua în relații directe de la producători la consumatori, prin tranzit, iar canitățile nevagonabile vor fi livrate în bazele județene de aprovizionare — din subordinea Ministerului Aprovizionării — de unde se vor livra ulterior la beneficiarii efectivi. Materialele din importul centralizat, care se consumă în cantități nevagonabile, se vor derula prin bazele județene de frontieră.

Unitățile bugetare — beneficiare de cantități mici — se vor aproviziona de la bazele județene de aprovizionare tehnico-materială pe bază de comenzi ferme fără cote, prin livrări prompte din cota „diverși".

2. **Centrala metalului urmează să aibă în subordine depozite metalurgice în B.J.A.T.M.** În județele unde sînt baze ale M.I.M., depozitele metalurgice din B.J.A.T.M. vor ceda spațiile, utilajele și personalul în favoarea celorlalte depozite din cadrul bazei județene respective.

Spațiile, utilajele și personalul din cele 40 de depozite metalurgice din cadrul bazelor M.A.I.A. — ca urmare a preluării acestei activități — devin disponibile spre a fi redistribuite altor sectoare. În aceste condiții, bazele M.A.I.A. vor rămîne specializate pentru materiale specifice agriculturii, specializare de altfel inclusă în prevederile H.C.M. nr. 569/1973.

...CARE POATE ECONOMISI ANUAL 400 MILIOANE LEI

Adoptarea sistemului de lucru propus ar conduce la :

— **reducerea cu peste 50% a numărului de baze** și depozite cu profil de metal :

— **reducerea** relativă a personalului, după cum urmează :

- personalul operativ și muncitorii prin mecanizarea sporită a operațiunilor de manipulare din depozite și prin mărirea indicelui de folosire a utilajelor și mașinilor, implicit a productivității muncii;
- **personalul TESA din depozite cu peste 30%**, prin concentrarea activității în numai 40 de depozite ;
- personalul din compartimentele corespunzătoare din ministerele: M.I.M., M.A.I.A. și M.A.T.M.C.G.F.F.

— posibilitatea creării unei **singure** rețele de retribuire pentru activitatea de aprovizionare cu metal, care va stimula stabilitatea personalului din depozite ;

— **concentrarea** stocurilor de metal și gestionarea unitară a acestora, prin urmărirea lor pe calculator și redistribuirea operativă a acestora în vederea introducerii în circuitul economic ;

— **simplificarea** sistemului informațional în procesul de planificare și realizare a aprovizionării cu metal ;

— **reducerea** numărului de relații contractuale cu peste 80% ;

— **eliminarea** livrărilor din bază în bază, a transporturilor lungi și încrucișate, a manipulărilor inutile și duble, realizîndu-se economii estimate la peste 10 milioane lei ;

— **creșterea** gradului de folosire a capacităților de depozitare, a **indicelui de folosire a mașinilor și utilajelor cu cca. 25—30%**, prin efectuarea lucrului în baze în două și în trei schimburi.

Ținînd seama de măsurile luate în ultima perioadă pentru dotarea bazelor județene cu capacități de depozitare și manipulare, considerăm că sînt asigurate condițiile pentru preluarea acestei activități de către fiecare bază județeană.

Valorificarea economiilor ce se preliminä a se realiza prin aplicarea sistemului propus se ridică la peste 400 milioane lei anual.

În fine, trebuie arătat că, în majoritatea țărilor industrializate, există organisme specializate, cu o pondere tot mai mare în desfacerea și aprovizionarea cu metal. În Cehoslovacia, Polonia, Bulgaria există organisme economice de cumpărare-vînzare pentru metal. În U.R.S.S. există organizate uniuni de desfacere specializate de mărfuri, inclusiv pentru metal, în subordinea Comitetului de stat pentru aprovizionare, care cumpără și desfac întreaga producție prin numeroase baze și depozite din subordine. Și în țările capitaliste dezvoltate, funcționează numeroase organizații de desfacere cu rețele largi de baze și depozite care preiau producția și asigură desfacerea ei. În R.F. Germania, spre exemplu, cca. 70% din producția metalurgică se desface prin organizații de acest gen, în Japonia 80%, în Suedia 63% etc.

Date fiind avantajele pe care le prezintă pentru economia națională, se poate aprecia că propunerea făcută ar putea să constituie obiectul unei analize atente a specialiștilor, a factorilor de resort.

Diomid STRUNGARU

ECONOMIE NATIONALA

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

Forța de acțiune a centralei industriale în îndeplinirea sarcinilor de comerț exterior

- **Diversificarea ariei geografice a exportului: în 7 ani, o creștere de peste 4 ori a numărului țărilor beneficiare**
- **Impulsionarea activității de comerț exterior prin integrarea ei deplină în cadrul centralei**
- **Punctul forte al strategiei de export — innoirea și diversificarea ofertei**
- **O expresie sintetică a creșterii eficienței : îmbunătățirea cu peste 18% a cursului de revenire, pe total export, în primii doi ani ai cincinalului**

CENTRALA MATERIALELOR DE CONSTRUCȚII, prin unitățile sale de producție din întreaga țară, produce o gamă largă de materiale cum sînt : prefabricate din beton simplu și armat, materiale ceramice pentru placare și învelitori (pentru placarea pereților și pentru pardoseli, covoare și dale din mase plastice), produse din marmură, articole sanitare din porțelan, materiale hidro, fono și termoizolatoare, materiale de construcții și o gamă largă de produse din poliesteri armați cu fibre de sticlă și altele.

Din totalul sortimentelor majoritatea sînt de dată recentă și foarte recentă. Anual gama acestora este în continuă diversificare și innoire, potrivit cerințelor crescînde ale economiei naționale și ale participării țării noastre la circuitul mondial de valori.

În activitatea de comerț exterior. centrala și-a preluat, începînd cu anul 1971, sarcinile pornind de la premisa îndeplinirii lor în strînsă colaborare cu întreprinderile de comerț exterior I.C.E. „Vitrocim“ (prin care efectuează peste 90% din exporturi) și I.C.E. „Forexim“, specializată în importuri de utilaje și instalații specifice sectorului de materiale de construcții.

În îndeplinirea rolului și atribuțiilor sale de conducere, coordonare, îndrumare și control al întregii producții de materiale de construcții din sistemul său, centrala a avut și are, în domeniul comerțului exterior, următoarele orientări principale :

1. sporirea exportului,
2. raționalizarea importurilor,
3. creșterea eficienței economice și echilibrarea balanței comerciale de export-import.

CARE AU FOST MĂSURILE, ACȚIUNILE ȘI DECIZIILE CENTRALEI PE LINIA ÎNDEPLINIRII ACESTOR SARCINI ?

ÎN PERIOADA de început a preluării de către centrala industrială a funcției de comerț exterior și a integrării acesteia în activitatea de producție, pe lîngă existența și cunoaștrea planului — secțiunea de comerț exterior — a fost necesară înțelegerea și cunoașterea unor probleme și aspecte noi proprii acțiunii de comercializare pe piața externă. Astfel s-a constatat că spre deosebire de vînzarea mărfurilor la intern, unde desfacerea este în mare măsură asigurată prin plan, la export lucrurile se schimbă, întîlnind permanent noțiunea de „piață a cumpărătorului“.

În rezolvarea acestor probleme majore s-a pornit de la întrebările : ● Ce se solicită pe piețele externe ? ● Care sînt condițiile de plasare? ● Care este situația producției mărfurilor pentru export în fabricile noastre? Din răspunsurile la aceste întrebări a rezultat și răspunsul pentru problema : ● Ce este de făcut? Astfel, am constatat că trebuie să luăm în considerare o serie de factori, cum erau: faptul că materialele de construcții avînd un volum și o greutate mare la o valoare relativ mică, ceea ce înseamnă o competitivitate la distanțe geografice mari; faptul că declanșarea crizei mondiale a energiei și a materiilor prime în toamna anului 1973, a avut efecte de recesiune în special asupra construcțiilor din țările capitaliste dezvoltate (volumul acestora a fost drastic redus, în proporții de 24—40%). În același timp țările deținătoare de petrodolari nu aveau încă elaborate programe economice de dezvoltare, care să permită absorbția excedentului de materiale de construcții de pe piața mondială. Oferta depășind cu mult cererea, concurența pentru introducerea pe noi piețe, chiar cu posibilități limitate de absorbție, a devenit și mai dură. În ce privește importul de materii prime și instalații pentru industria materialelor de construcții, acesta a fost confruntat, datorită aceleași crize, cu o creștere substanțială (chiar masivă, în unele sectoare) a prețurilor. Această situație a creat deosebite dificultăți, cu aceeași masă monetară se cumpărau mai puține mărfuri.

Reorientarea „gîndirii“ exportatorului și producătorului

CUNOSCÎND fenomenele și evoluțiile pieței externe, trebuiau grabnic adoptate măsuri de aliniere la exigențele și specificul cererii externe concomitent cu satisfacerea, la un nivel superior a cerințelor interne. Aceasta, cu atît mai mult cu cît la început, în cadrul centralei industriale exportul era limitat mai mult la unele mărfuri care de fapt erau materii prime, supuse — la destinație — unor prelucrări ulterioare (de exemplu, blocuri de marmură) sau mărfuri foarte grele, cu valoare relativă mică și cu un coeficient redus de prelucrare, pentru a căror fabricație însă se consuma un important volum de materii prime deficitare (ciment, oțel), combustibili și energie (de exemplu pentru cărămizi și țigle ceramice, tuburi din beton armat precomprimat pentru alimentări cu apă ș.a.).

În acțiunile întreprinse, un rol deosebit l-au avut **cercetarea și proiectarea,** cărora li s-au încredințat asigurarea volumului de date și de informații privind noile produse și tehnologii (cercetarea pieței externe s-a făcut atît prin unitățile de comerț exterior, cît și prin propriul institut de cercetare și proiectare tehnologică) și, mai ales planificarea și organizarea asimilării în fabricație de produse cu eficiență superioară, solicitate la export.

Un alt element important asupra căruia s-a acționat cu toată hotărîrea a fost acela al **reducerii exportului de materii prime,** astfel încît, pe de o parte să se facă export exclusiv de produse finite, iar pe de altă parte să se limiteze sau excludă exportul unor produse cu volum mare și cu consum important de materii prime deficitare și combustibil. Concret, în acest sens s-a întocmit un program, care a condus la înfăptuirea următoarelor măsuri :

- reducerea treptată și, în final, renunțarea totală la exportul de cărămizi și blocuri de ceramică, tuburi de presiune din beton armat precomprimat ;
- reducerea substanțială a exportului de țigle ceramice, care se mai practică doar în măsura în care se asigură o eficiență corespunzătoare ;
- renunțarea la exportul blocurilor din marmură, deși acestea sînt căutate pe piața externă (în afara cazurilor cînd el prezintă un interes deosebit pentru exportator în operațiuni legate) extinzînd în schimb, exportul produselor prelucrate din marmură ;
- renunțarea aproape integrală la exportul de pînză bitumată (materiale pentru hidroizolații, cu suport din deșeuri textile pe bază de materii prime din import), care a fost înlocuit cu exportul de împîslituri sau de țesături din fibre de sticlă, realizată cu materii prime existente în țară ;
- reducerea considerabilă a exportului de produse din vată minerală pentru izolații termice, înlocuindu-le cu produse superioare, realizate în țară cum ar fi : diferitele sortimente de pîsle, plăci, șnur, cochilii din vată minerală ș.a. ;
- realizarea unei înnoiri substanțiale în sectorul ceramicii fine, crescînd mult gama produselor și a sortimentelor cu linie modernă, culori variate, decorații atrăgătoare ;
- diversificarea sortimentală în sectorul maselor plastice prin introducerea de noutăți în ce privește modelele, caracteristicile funcționale, coloritul. Astfel, gama covoarelor din pvc pe suport textil s-a îmbogățit cu mochete din fire poliamidice pe suport din pvc expandat, produs cu multiple calități funcționale și estetice ;
- introducerea unor tehnologii de înalt nivel tehnic pentru producerea de materiale izolatoare cu calități deosebite ;
- introducerea de tehnologii care să permită reutilizarea deșeurilor (ex. reciclarea deșeurilor de caolin) ;
- reprofilarea unor linii tehnologice de la producerea de placaje ceramice, mai puțin solicitate în prezent pe fabricația de plăci de faianță și gresie pentru care nu se poate acoperi în prezent cererea.

La punerea în aplicare a măsurilor de genul celor exemplificate au fost angrenate colective de cadre tehnice și economice, de la nivelul centralei, institutului de cercetare și de proiectare, precum și din întreprinderile de producție. Schimbările survenite în activitatea de export constituie și un rezultat — și nu dintre cele minore al unor întreprinderi, pentru dezvoltarea și readaptarea unor capacități de producție existente.

Cum a fost imaginată expansiunea comercializării ?

Pe linia perfecționării comercializării mărfurilor de export, centrala s-a preocupat de soluționarea împreună cu exportatorul a problemelor și aspectelor legate de cunoașterea sub multiple aspecte a mărfurilor sale, de către parteneri. În acest scop a pus la dispoziția întreprinderii de comerț exterior un bogat **material documentar și comercial** de propagandă mereu perfecționat totodată, se acordă o atenție deosebită pregătirii exponatelor prezentate la tîrgurile și expozițiile internaționale, asistenței tehnice în prezentare etc. Introducerea **formelor și metodelor de ambalare și de transport** constituie, de asemenea, o preocupare atentă, urmărindu-se îmbunătățirea aspectului, crearea condițiilor pentru manipularea mecanică a importantului volum de mărfuri, concomitent cu asigurarea integrității acestora și sporirea eficienței economice. În această direcție, pe lîngă paletizarea mărfurilor cu o greutate mare, livrarea în containere ori transcontainere, s-a trecut și la ambalarea pe palete a unor mărfuri și învelirea lor cu folie din polietilenă termocontractabilă.

Eforturile de înnoire a producției și organizațională la nivel de centrală și întreprinderi, pentru realizarea sarcinilor de comerț exterior au permis ca, concomitent cu îndeplinirea sarcinilor de plan, pe întreg sistemul centralei, să se obțină **rezultate** bune și pe linia creșterii eficienței exporturilor.

Astfel, dacă în anul 1970 exportul de materiale de construcții se realiza în mai puțin de 20 de țări, în anul 1975 ele se îndreptau către 75 de țări, iar în anul 1977 — în 85 de țări de pe aproape toate continentele.

Tabelul nr. 1
(1970 = 100)

	Realizări față de 1970 (%)		Prevederi plan 1980 față 1970 (%)
	1975	1977	
exportul total	266	358	363
din care (DL)	451	599	915
import total	156	89	101
din care (DL)	214	122	113

În ceea ce privește creșterea volumului exportului, analiza datelor prezentate în tabel evidențiază :

- creșterea substanțială a exportului de la o perioadă la alta ;
- creșterea volumului exportului pe relația devize libere într-un ritm dublu față de creșterea pe total ;
- importul prezintă un ritm de creștere cu mult sub cel al exportului (pentru anul 1980, volumul importurilor este prevăzut la un nivel valoric sensibil egal cu acel din 1970).

În ceea ce privește eficiența economico-financiară, an de an centrala s-a încadrat în indicatorii planificați pentru fiecare produs (sau grupă de produse din plan) și relație, înregistrînd totodată și unele îmbunătățiri față de plan. Astfel, în condițiile în care indicatorii de eficiență economică pe întregul volum al exportului sînt îndepliniți și depășiți încă din anul 1974, cursul de revenire a suferit continue îmbunătățiri. Considerînd nivelul anului 1975 = 100, în anul 1976 s-a înregistrat o reducere cu 6% a cursului de revenire, iar în 1977 de peste 18% prevăzîndu-se continuarea acestei tendințe și în 1978.

În concluzie dorim să subliniem că buna integrare a funcției de comerț exterior în cadrul centralei industriale reprezintă condiția primordială pentru realizarea unor schimburi economice avantajoase, pentru creșterea aportului activității de comerț exterior la dezvoltarea armonioasă a țării noastre și înscrierea ei în condițiile echitabile în circuitul economic mondial, gradul de integrare fiind cel care asigură maximizarea rezultatelor activității economice, în confruntare cu concurența externă.

dr. Dan VOICULESCU
Sabin MURGESCU
Centrala materialelor de construcție

La ordinea zilei în agricultură

PRODUCȚIA DE LEGUME ȘI CARTOFI TIMPURII

IN ACTUALA ETAPA, eforturile principale din agricultură se concentrează asupra lucrărilor de întreținere la toate culturile. În acest cadru general, o atenție specială trebuie să se acorde culturilor de legume și cartofi timpurii, ale căror producții se finalizează în aceste luni (mai și iunie), piața urmînd să le primească în cantități sporite.

De pe acum s-au asigurat o producție și o aprovizionare indestulătoare a pieței cu ceapă verde, spanac, usturoi verde și ridichi de lună, în toate județele țării. Pînă în prezent, numai din fondul de stat s-au livrat pieței peste 3 000 tone de spanac, peste 2 500 tone de salată, 5 200 tone de ceapă verde și peste 1 500 tone de cartofi timpurii. La acestea se adaugă importante cantități (mii de tone) de legume și cartofi timpurii, produse de gospodăriile populației. În prezent se cer făcute eforturi deosebite astfel ca de la 1 iunie să sosească pe piață cantități sporite de tomate din solarii și cartofi timpurii. Acolo unde unele suprafețe au fost calmitate de brumele și înghețul de la începutul lunii mai, s-au făcut replantări (existînd o rezervă de săsaduri de 40% față de plan) completarea acestor suprafețe trebuind să asigure respectarea structurii de plan. În ce privește producția de cartofi timpurii, întîrzierea sa cu 2—3 săptămîni în județele din vestul țării (Satu Mare, Arad, Timiș), datorată timpului nefavorabil nu va trebui să afecteze aprovizionarea ritmică și în cantitățile necesare, deoarece o serie de județe din sud (Dolj, Olt, Teleorman) vor produce cantități suplimentare, avînd însămînțate suprafețe mai mari decît cele planificate. Din datele furnizate (vezi tabelul) de Centrala de legume și fructe din cadrul M.A.I.A. rezultă că la principalele legume timpurii se estimează producții superioare celor planificate (cu excepția tomatelor) ; de menționat că în toate cazurile (inclusiv la tomate timpurii) producțiile ce se vor obține în această perioadă (mai—iunie) sînt superioare — uneori cu 10—15% — celor obținute în aceeași perioadă a anului trecut. Se impune ca încă din aceste zile să se pregătească condiții corespunzătoare pentru lucrările de recoltat și transport in vederea asigurării unei aprovizionări calitativ și cantitativ superioare a populației cu aceste produse.

Evaluarea gradului de îndeplinire a planului de producție la legume și cartofi timpurii

	Producția planificată — tone	Producția realizată (evaluare) — tone	Gradul de îndeplinire a planului %
Varză	64 700	66 577	102,9
Mazăre	98 660	102 390	103,8
Tomate	96 810	85 417	88,2
Cartofi	150 000	152 000	101,3

I. S.

Proiectul cu privire la îmbunătățirea Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii

PERFECȚIONĂRI ÎN CONCORDANȚĂ CU CERINȚELE ECONOMIEI NAȚIONALE, ALE CREȘTERII COINTERESĂRII OAMENILOR MUNCII

APLICAREA consecventă a principiilor socialiste de retribuire în spiritul eticii și echității socialiste impun adaptarea continuă a sistemului de retribuire la nivelul fiecărei etape de dezvoltare economico-socială, la schimbările structurale ce au loc în economia noastră națională. Prevederile cuprinse în Programul de creștere a nivelului de trai pentru anii 1976—1980, elaborat din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, se înscriu pe linia promovării consecvente a principiilor enunțate, cu efecte deosebite pentru condițiile de muncă și de viață ale întregului personal muncitor din țara noastră.

Ansamblul îmbunătățirilor aduse **Legii retribuirii**, supuse dezbaterii publice, reliefează grija deosebită a partidului pentru promovarea fermă a eticii și echității socialiste în întreg sistemul de retribuire, cointeresarea în și mai mare măsură a tuturor categoriilor de oameni ai muncii în ridicarea nivelului lor de pregătire profesională, corespunzător cerințelor progresului tehnico-științific.

În acest context se înscriu perfecționările aduse unor forme de retribuire, ierarhizării retribuțiilor din rețelele tarifare după importanța ramurilor, corelării corespunzătoare a retribuțiilor muncitorilor, maiștrilor, subinginerilor, inginerilor și altor categorii de personal, accentuării diferențelor de retribuire între trepte și între categorii și înființarea unei noi categorii de încadrare, aplicării unui sistem mai judicios privind acordarea retribuțiilor tarifare în raport cu nivelul de realizare a indicatorilor producției fizice și valorii producției nete, participarea oamenilor muncii la beneficiul obținut de unitatea în care își desfășoară activitatea, acordarea unor drepturi din fondul social al întreprinderii și altele.

Perfecționarea unor forme de retribuire

ÎMBUNĂTĂȚIRILE aduse se referă la o mai bună precizare a caracteristicilor formei de retribuire în **acord global**, în sensul că esențială este asumarea răspunderii unui colectiv de oameni ai muncii de a realiza un anumit obiectiv, produs complet, într-un anumit termen, pentru care primește o sumă globală, stabilită în raport cu manopera determinată pe bază de norme pe unități fizice. Totodată, s-au făcut unele precizări privind îmbunătățirea conținutului contractelor de acord global, a modului de stabilire a sumelor pe baza normelor și tarifelor pe obiecte fizice, precum și în legătură cu posibilitățile de a lucra în acord global ale diferitelor categorii de personal (tehnic, economic, maiștri, cercetători, cadrele didactice, unele cadre de conducere). În același timp, în proiectul de lege s-a prevăzut că nivelul retribuției în acord global este direct proporțional cu îndeplinirea sarcinilor de producție, respectarea cheltuielilor, a termenelor și a celorlalte condiții stabilite în contract, accentuîndu-se asupra faptului că adaosul de acord nu este plafonat.

Reglementări noi sînt prevăzute cu privire **la locul și rolul maistrului** în producție, la includerea lui în formația de acord global și la modul de retribuire. Astfel, pe lîngă îmbunătățirile aplicate odată cu etapa a I-a a majorării retribuțiilor legate de participarea directă a maiștrilor, alături de muncitori, la procesul de producție, trecerea lor în categoria personalului tehnic-productiv, s-a mai prevăzut ca **adaosul de acord global la maiștri să se plătească dacă s-au realizat sarcinile de producție contractate și s-au respectat consumurile normate.** Inginerii, subinginerii și tehnicienii care lucrează în acord global și conduc formații de lucru organizate la nivel de sector de maistru vor primi retribuția funcției în care sînt încadrați, în aceleași condiții ca și maiștrii. Prin aceste măsuri se urmărește ca maiștrii și personalul tehnic respectiv să asigure toate măsurile organizatorice menite să conducă la realizarea și depășirea sarcinilor contractate în cadrul programului de lucru aprobat sau chiar să realizeze sarcinile cu un număr mai mic de muncitori, obținîndu-se astfel o creștere a productivității muncii și implicit realizarea unor retribuții mai mari.

Precizări noi se aduc și în legătură cu retribuirea personalului de specialitate și de conducere inclus în formația de acord global, pînă la nivelul unei subunități (secție, șantier, atelier, lot și altele similare), în sensul că vor primi retribuția în cadrul fondului prevăzut în contract pentru această categorie de personal recalculat în raport cu gradul de realizare a lucrării sau a producției contractate.

În unitățile de comerț interior se prevede aplicarea în mod generalizat la întregul personal operativ și muncitori, a formei de **retribuire cu remiză exprimată prin cote**, iar la personalul tehnic, economic și de specialitate, de conducere și de execuție a formei de **retribuire în acord direct proporțional cu gradul de îndeplinire a planului**, ceea ce va conduce la legarea directă a retribuției majorității personalului de volumul vînzărilor. Prin aplicarea acestor măsuri, în activitatea de comerț interior, forma de retribuire în regie se va aplica numai la circa 8% din personalul operativ și muncitor, și circa 7% din personalul TESA.

O importanță deosebită pentru creșterea eficienței formelor de retribuire o are faptul că stabilirea lor pe fiecare loc de muncă, în cadrul unităților economice, trebuie să se facă de către consiliul oamenilor muncii în raport cu interesele producției și caracteristicile proceselor tehnologice.

Ierarhizarea ramurilor și retribuția tarifară

IERARHIZĂRILE ramurilor și, în consecință, diferențierea retribuțiilor tarifare, trebuie privită ca un element dinamic, n strictă dependență cu progresul tehnic, cu schimbările care au survenit și continuă să survină în dezvoltarea diferitelor ramuri, subramuri și sectoare de activitate. Corespunzător cu nivelul de dezvoltare a ramurilor, de importanța și locul pe care îl au în prezent în economia națională, de efortul pe care îl fac oamenii muncii din diferite domenii de activitate, precum și de posibilitățile actuale ale economiei naționale, s-a asigurat o mai mare diferențiere între ramuri și trecerea unora la un nivel superior în ierarhie. Coeficienții de ierarhizare propuși în lege (aprobați de Conferința Națională) duc la o creștere a decalajului între rețeaua mine subteran A și silvicultură (coeficient de ierarhizare de la 1,28 la 1,35), dar cu menținerea raportului între retribuția netă maximă și minimă a personalului din unitățile de stat la aproximativ 6 la 1, cît se prevedea în lege.

Sînt cuprinse în proiectul de lege și îmbunătățirile ce s-au aplicat odată cu majorarea retribuțiilor din etapa 1977—1978 privind trecerea muncitorilor și maiștrilor pe nivele superioare de retribuire în afara majorării propriu-zise.

În vederea stimulării personalului muncitor pentru ridicarea nivelului de calificare în concordanță cu cerințele tehnicii actuale, s-a prevăzut, pentru etapa a II-a de majorare, **înființarea la toate rețelele tarifare a unei noi categorii**, în care vor fi încadrați muncitori cu o înaltă calificare, inițiativă, experiență și vechime în meserie, care execută lucrări de tehnicitate deosebită și de mare precizie, prevăzute în indicatoarele tarifare de calificare la ultima categorie existentă în prezent. Retribuțiile la noua categorie sau grupă de lucrări vor fi, de regulă, la nivelul celor existente în prezent pentru muncitorii specialiști. Numărul muncitorilor ce pot fi încadrați la această categorie sau grupă de lucrări, este de 5—8% din totalul muncitorilor calificați din ramura respectivă. Muncitorii specialiști vor avea un nivel superior de retribuire față de această ultimă categorie, înregistrînd astfel creșteri mai mari de retribuții.

În scopul asigurării caracterului mai stimulativ al încadrării în trepte, s-a prevăzut o diferență mai accentuată a retribuțiilor între treptele aceleeași categorii, precum și reducerea numărului de trepte de la 3 la 2. Această îmbunătățire asigură nivele de retribuire mai mari la toate treptele și creșteri de retribuție la toți muncitorii, inclusiv la cei care în prezent sînt încadrați la treapta a 3-a și vor fi încadrați la noua treaptă a 2-a. Față de situația actuală cînd diferența între trepte era practic nesemnificativă (în majoritatea cazurilor de 20 lei), în noile rețele diferența dintre trepte crește în mod simțitor (cel puțin 30 lei între trepte la primele trei categorii și circa 50 lei pentru restul categoriilor). De subliniat faptul că între treapta a II-a a unei categorii și nivelul de bază al categoriei imediat următoare se asigură o diferență de cel puțin 50 lei la primele categorii și de circa 80 lei la categoriile superioare iar în unele cazuri chiar mai mari, față de 20—30 lei în prezent.

Cu privire la retribuția maiștrilor, în proiectul de lege s-au introdus îmbunătățirile efectuate odată cu majorarea retribuțiilor tarifare în etapa a I-a (1977—1978), prin acordarea a 1—2 clase la funcția de maistru pentru a se păstra corelația cu majorarea mai accentuată a retribuțiilor muncitorilor din anumite ramuri. Corespunzător noii categorii create pentru muncitori, s-a prevăzut o funcție nouă pentru maiștri și anume aceea de **maistru principal specialist**, a cărei retribuție este mai mare cu o clasă față de maistrul principal. Această nouă funcție va putea fi ocupată prin concurs de către maiștrii principali cu o vechime de minimum 5 ani în această funcție și care au dovedit o înaltă competență profesională si au autoritate morală și politică în cadrul colectivului de muncă. Numărul maiștrilor principali specialiști va fi de 5—8% din numărul total al maiștrilor din ramura respectivă, în corelare cu ponderea muncitorilor încadrați în categoria nou înființată. O îmbunătățire deosebită se referă la faptul că trecerea maiștrilor în gradații superioare se va face în același mod ca trecerea muncitorilor în categorii, și anume, odată pe an, în proporție de cel mult 40% din numărul total al maiștrilor, cu respectarea condițiilor de vechime prevăzute în Legea nr. 12/1971 și în legea retribuirii. În acest fel, prin prevederile legii se asigură o diferențiere corespunzătoare, respectiv de o clasă între cele trei funcții de maistru. Pentru personalul retribuit pe clase, în afara îmbunătățirilor aduse în etapa I-a a majorării prin acordarea a 1-2 clase la funcțiile de subinginer, inginer și economist din unele sectoare de activitate, s-a prevăzut, prin corelare cu înființarea unei categorii la muncitori și a unei funcții noi la maiștri, și o gradație în plus la toate funcțiile. Numărul personalului încadrat în ultima gradația nou introdusă nu poate depăși 5-8% din numărul total al personalului încadrat pe gradații. S-a introdus în proiectul de lege prevederea referitoare la modul de stabilire a numărului de personal care poate fi trecut în gradațiile 5, 6 și 7 în sensul că procentul de cel mult 10% se calculează la numărul rezultat din aplicarea procentului de pînă la 30% la numărul total al personalului încadrat pe gradații. exclusiv maiștri. De exemplu : din 100 persoane încadrate pe gradații (exclusiv maiștri) 30% = 30 persoane din care 10% = 3 persoane pot fi încadrate în gradațiile 5—6—7.

Acordarea retribuției

ÎN VEDEREA asigurării unei legături cît mai directe între veniturile oamenilor muncii și contribuția lor în procesul de producție, în proiect se prevede că pentru fiecare persoană, indiferent de funcția pe care o deține, acordarea retribuției tarifare va fi condiționată în toate cazurile de **realizarea tuturor sarcinilor de serviciu stabilite.** Ținînd seama de rolul ce-i revine fiecăruia la locul de muncă sau în funcția încredințată, sarcinile de serviciu vor cuprinde atît sarcinile proprii specifice persoanei respective (cantitatea de produse, lucrări sau servicii) și condițiile în care trebuie realizate, cît și indicatorii de plan a căror îndeplinire trebuie asigurată. În acest scop, conducerilor unităților le revine obligația să stabilească pentru fiecare persoană și fiecare compartiment sarcini de serviciu care să asigure o folosire cît mai rațională a cadrelor, potrivit cu nivelul lor de pregătire și o distribuire echitabilă a sarcinilor, concomitent cu crearea unor posibilități cît mai concrete de măsurare a muncii fiecăruia, în vederea retribuirii în raport cu munca depusă.

Ținînd seama de cele arătate, la muncitori acordarea retribuției se va face, ca și în prezent. La personalul din conducerea unităților economice — director, inginer șef, contabil șef și funcțiile echivalente — retribuția tarifară se va acorda la fel ca și în prezent în funcție de realizarea sarcinilor proprii de muncă, precum și în raport cu realizarea a 2-4 indicatori de plan ; în cadrul acestora vor fi în mod obligatoriu valoarea producției nete exprimată potrivit specificului fiecărei ramuri, precum și îndeplinirea producției fizice, spre deosebire de situația actuală, cînd la majoritatea unităților retribuția se acordă în raport cu realizarea producției marfă. Pentru a se asigura mobilizarea subunităților de producție la realizarea indicatorilor de plan stabiliți întreprinderii, pentru șefii de secție, de ateliere, de laboratoare, personalul de execuție, tehnic, economic, de specialitate din cadrul acestora și pentru maiștri, retribuția tarifară se va acorda în același fel ca pentru personalul din conducerea unității, indicatorii urmînd însă a fi stabiliți, de regulă, la nivelul subunității sau formației de lucru din care fac parte și, numai acolo unde acest lucru nu este posibil, la nivelul secției sau al întregii întreprinderi. Pentru întreg personalul tehnic, economic și de specialitate, inclusiv cel din conducerea compartimentelor funcționale, precum și pentru personalul administrativ, de deservire și de pază, acordarea retribuției va fi condiționată numai de realizarea sarcinilor proprii de muncă, spre deosebire de situația actuală, cînd retribuția se acordă și în raport cu realizarea unor indicatori de plan.

În scopul simplificării modului de calcul al adaosurilor și diminuărilor și pentru înlăturarea unor inechități, procentul de majorare sau de nerealizare a indicatorilor aprobați, luați împreună, va fi de 2% pentru toate categoriile de personal la care se stabilesc indicatori, fără a mai fi diferențiat pe categorii de personal ca în prezent.

Acordarea efectivă a adaosului pentru depășirea indicatorilor de plan se va face numai la sfîrșitul anului, în vederea reflectării rezultatelor reale obținute în îndeplinirea prevederilor de plan. Trimestrial se vor calcula, în raport cu gradul de realizare a indicatorilor stabiliți, adaosul sau diminuarea corespunzătoare a retribuției. Adaosul calculat într-un trimestru va putea compensa diminuările din trimestrele următoare. Suma corespunzătoare diminuărilor, după efectuarea acestei compensări, se reține în mod eșalonat în următoarele 3 luni. La sfîrșitul anului se recalculează adaosurile sau diminuările în raport cu nivelul de îndeplinire pe întregul an a indicatorilor stabiliți și se acordă adaosul cuvenit sau se aplică diminuarea rezultată, făcîndu-se regularizarea față de sumele ce s-au reținut în cursul anului. Adaosul sau diminuarea anuală nu pot depăși, în aceste condiții, nivelul unei retribuții tarifare, inclusiv indemnizația de conducere, acolo unde este cazul.

Pentru a mări interesul și al acestor categorii de personal în realizarea planului, s-a prevăzut că în cazul în care neîndeplinirea unora dintre sarcinile proprii ce revin personalului tehnic, economic și de altă specialitate, au influențat direct nerealizarea unor indicatori de plan ai întreprinderii, diminuările aplicate persoanelor în cauză vor fi cel puțin egale (procentual) cu cele aplicate conducerii unității pentru aceste nerealizări.

Sumele cuvenite pentru plata retribuțiilor întregului personal tehnic, economic, de specialitate și administrativ se asigură din fondul de retribuire planificat unităților, recalculat în raport cu îndeplinirea planului valorii producției nete.

Participarea la beneficii a oamenilor muncii

MODUL DE CONSTITUIRE a fondului de participare la beneficii a oamenilor muncii are în vedere mărimea beneficiilor obținute de unitatea respectivă în anul precedent, precum și căile prin care s-au realizat acestea. Elemente noi, deosebit de stimulatoare, intervin în constituirea fondului de participare a oamenilor muncii din beneficiul obținut peste plan.

În concordanță cu preocuparea centrală din economie și cu necesitățile prioritare ale etapei actuale, de a se reduce cheltuielile de producție, s-a stabilit ca pînă la 25% din beneficiile obținute peste plan, ca rezultat al reducerii cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție, să constituie principala sursă de majorare a fondului de participare la beneficii față de pînă la 16% cît se alocă în prezent din beneficiul peste plan obținut în acest fel, pentru constituirea fondului de gratificații. Cînd beneficiul peste plan este obținut prin depășirea producției nete, ca urmare a depășirii producției fizice planificate, cota de constituire a fondului de participare se prevede să fie de pînă la 14%. Pe lîngă cele de mai sus, unitățile economice care realizează producție pentru export vor putea să-și alimenteze fondul de participare la beneficii a oamenilor muncii și cu o cotă de pînă la 10% din întregul beneficiu obținut peste plan, proporțional cu depășirea exportului. Suma ce se alocă la fondul de participare pe această cale va putea fi de pînă la 1,5% din valoarea exportului realizat peste plan, determinat pe baza cursului comercial unic ce va fi stabilit.

Sumele obținute individual din participarea la beneficii nu sînt plafonate, ceea ce permite o mai bună diferențiere a veniturilor de la o unitate la alta și, în cadrul aceleiași unități, în raport cu rezultatele obținute și contribuția adusă de fiecare om al muncii.

Personalul muncitor din ministere, alte organe centrale și al consiliilor populare va beneficia în continuare de premii anuale dintr-un fond ce se va constitui în aceleași condiții ca cel pentru gratificații din prezent, dar care se vor atribui individual proporțional cu retribuția tarifară și vechimea, deci pe aceleași criterii ca în unitățile productive.

Sistemul de retribuire în cercetarea științifică, ingineria tehnologică și proiectare

ÎMBUNĂTĂȚIRILE prevăzute la activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare au în vedere legarea nemijlocită a retribuției de efectele economico-sociale obținute ca urmare a aplicării în producție a rezultatelor cercetării și proiectării și cointeresarea materială a personalului pentru efectuarea de cercetări care contribuie la promovarea continuă a progresului tehnico-științific, la scurtarea ciclului cercetare-proiectare-producție, la introducerea tehnologiilor noi, moderne.

În activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare se va utiliza cu precădere forma de retribuire în acord global, potrivit căreia un colectiv de cercetători sau proiectanți își asumă răspunderea, într-un anumit termen, de a efectua și finaliza o cercetare sau un proiect pentru care primește o sumă globală, stabilită pe bază de norme de muncă pe unități fizice, pe categorii de lucrări, în contract, în condițiile prevăzute de lege. Se prevede posibilitatea ca și personalul de conducere din unitățile de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare să poată fi retribuit în acord global pentru partea de activitate pe care este obligat să o desfășoare efectiv în cercetare, inginerie tehnologică și proiectare. De asemenea, cadrele didactice și personalul de specialitate de la catedrele din învățămîntul superior pot fi retribuite în acord global pentru activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare, pe care o desfășoară în cadrul integrării învățămîntului cu cercetarea și producția. Pentru lucrările la care, datorită specificului, nu se poate aplica forma de retribuire în acord global, acordarea retribuției tarifare personalului de conducere și execuție atestat și neatestat se face în raport cu îndeplinirea calitativă și cantitativă a sarcinilor de plan, așa cum este reglementat și în prezent.

Se prevede însă ca reținerile de 5-20% care se fac pe toată durata de execuție a obiectivelor de cercetare științifică și inginerie tehnologică la personalul atestat și neatestat care nu lucrează în acord global să se restituie jumătate la încheierea fazelor de cercetare la termenele stabilite, iar cealaltă jumătate după aplicarea în practică a rezultatelor obiectivelor cercetării și ingineriei tehnologice terminate și atingerea parametrilor prevăzuți sau după valorificarea în forme specifice a celorlalte cercetări științifice, la care nu se pot stabili astfel de parametri.

În scopul legării mai strînse a activității de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare de efectele economice și al cointeresării personalului pentru finalizarea cercetărilor efectuate, se prevede ca acest personal să poată beneficia de o recompensă de pînă la 2% din avantajele economice postcalculate realizate de unitățile beneficiare ca rezultat al aplicării în practică a rezultatelor cercetării și proiectării. Avantajele economice se vor calcula, o singură dată, în primul an de la atingerea parametrilor prevăzuți, în raport de economiile la fondul de investiții, la costurile de producție, precum și cu economiile rezultate prin înlocuirea importurilor de produse sau licențe.

Personalul din activitatea de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare va beneficia și de participarea la beneficiile unității în care își desfășoară activitatea, în aceleași condiții ca și personalul din celelalte unități economice. Veniturile realizate de acest personal din participarea la beneficiile unității și din recompensele primite în raport cu avantajele economice realizate ca urmare a aplicării în producție a rezultatelor obținute nu vor fi plafonate.

NOILE PREVEDERI vor stimula întreg personalul muncitor din cadrul unităților economice pentru asigurarea în continuare a creșterii mai accentuate a productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale în activitatea de producție și investiții, creșterea eficienței economice, factori care vor conduce în mod nemijlocit la sporirea avuției naționale, baza materială pentru creșterea în continuare a bunăstării materiale a tuturor oamenilor muncii.

prof. dr. Aneta SPORNIC
adjunct al ministrului muncii

Dezbaterea noilor tarife în transportul în comun

MĂSURI COMPLEXE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITATIVĂ A ACTIVITĂȚII

ÎN SPIRITUL democratismului nostru socialist, colectivele de oameni ai muncii din Capitală au dezbătut în aceste zile măsurile de majorare a tarifelor la transportul în comun. Cu acest prilej, oamenii muncii au supus unei analize amănunțite acest domeniu vital al activității economico-sociale, relieftnd modalități concrete de așezare a sa pe baze economice, de întărire a ordinii și disciplinei, în vederea asigurării unui transport rapid, modern și civilizat.

După cum este cunoscut, corespunzător înfloririi viguroase, economice și social-edilitare a Capitalei, o dezvoltare susținută a cunoscut și transportul public care, în ultimele trei decenii (1948—1978), a înregistrat o creștere de 6,7 ori, respectiv de la 396 vehicule la 2 655. Lungimea traseelor de transport km cale dublă a crescut de 3,5 ori, iar numărul călătorilor transportați pe an a înregistrat o creștere de 3 ori, în condițiile dotării întreprinderii cu noi mijloace de transport moderne, cu parametrii tehnico-funcționali superiori.

Extinderea continuă a rețelei de transport, creșterea considerabilă a parcului circulant, dotarea cu mijloace tehnice pentru reparații, întreținere și revizii, asigurarea cu personalul necesar exploatării și funcționării transportului în comun, au impus an de an cheltuieli însemnate. Totodată, din anul 1948 și pînă în prezent, costul autobuzelor a crescut de 5—7 ori, al tramvaielor de aproape 6 ori, al carburanților de 2—4 ori, retribuția personalului muncitor de 5—6 ori, în timp ce tarifele de bază au rămas neschimbate de 30 de ani.

Practicarea unor tarife nerentabile a solicitat eforturi însemnate de la bugetul statului, slăbește cointeresarea întreprinderilor în dezvoltarea și diversificarea serviciilor, restrînge sfera de aplicare a principiilor autogestiunii și autoconducerii muncitorești și scade interesul unităților socialiste pentru ridicarea pe o treaptă superioară a eficienței activității economice.

Analizînd activitatea de transport în comun se constată că în timp ce încasările au crescut în anul 1977 numai cu 9,4% față de 1972, costurile au crescut cu 79,3%, iar pierderile s-au mărit de peste patru ori. De altfel, pentru restabilirea echilibrului între veniturile și cheltuielile autobazelor, s-au alocat subvenții de la bugetul statului în perioada 1962—1978 de 4 271 milioane lei. Efortul total făcut de societate pentru finanțarea transportului în comun al municipiului București este însă mult mai mare dacă se au în vedere și fondurile alocate de la buget pentru dezvoltarea întreprinderii, întrucît sursele proprii constituite, în condițiile lipsei de rentabilitate, numai din amortizare și sumele recuperate din casarea mijloacelor fixe, au fost neacoperitoare. Pentru anul 1978, de pildă, în condițiile tarifelor existente, ar fi trebuit să se aloce de la buget suma de 944 mil. lei, din care 843,2 mil. lei ca diferență între costuri și încasări și 100,2 mil. lei pentru completarea fondurilor de investiții

În ultimii ani au fost inițiate o serie de acțiuni pentru limitarea ritmului creșterii costurilor, respectiv a subvenției acordate de la buget, dar unele din acestea au avut repercusiuni negative asupra modului de servire a populației, fără o compensație corespunzătoare în redresarea situației financiare a unității. Analizate prin prisma rezultatelor, aceste măsuri nu s-au materializat în creșterea volumului încasărilor pe un vehicul decît în cazul troleibuzelor cu 0,21 lei/km în 1977 și 0,11 lei/km planificat în anul 1978, față de anul 1973 și cu 0,02 lei și respectiv 0,05 lei în cazul autobuzelor. La tramvaie s-a înregistrat chiar o diminuare a încasărilor, anume de 0,01 și respectiv 0,11 lei/vehicul-km, după cum rezultă din datele de mai jos. În schimb, datorită reducerii programului mediu zilnic de exploatare a vehiculelor, au scăzut încasările pe un loc capacitate la toate categoriile de mijloace de transport.

Analiza mai atentă a costurilor scoate în evidență existența unor rezerve și posibilități de mobilizare a acestora care ar putea conduce la restrîngerea efortului bugetului încă din această etapă de majorare a tarifelor.

Ne referim, în primul rînd, la **îmbunătățirea activității de întreținere și reparație a mijloacelor de transport**, astfel încît acestea să asigure încadrarea vehiculelor în parcursurile normate și a cheltuielilor în normativele legale. Datorită carențelor existente în acest sector de activitate, cît și a greutăților întîmpinate în aprovizionarea cu piese de schimb și a improvizațiilor la care s-a recurs în lipsa lor, în anul 1977 s-au înregistrat depășiri de cheltuieli în sumă de peste 100 mil. lei.

Rezerve însemnate pot fi mobilizate prin **utilizarea mai rațională a forței de muncă.** Productivitatea muncii calculată prin raportarea încasărilor la numărul mediu scriptic al personalului din activitatea de transport în comun a scăzut față de cea realizată în anul 1973, aceasta și din cauză că au fost create numeroase posturi, în neconcordanță cu necesitățile. Dacă ne referim numai la îmbunătățirea structurii parcului de vehicule, în sensul creșterii ponderii celor de mare capacitate, cum sînt tramvaiele V 3 A și autobuzele articulate care antrenează implicit o reducere relativă a personalului de mișcare, este credem un argument suficient care poate demonstra că productivitatea muncii nu trebuia să scadă.

Creșteri sensibile de personal, care au influențat negativ productivitatea muncii, s-au înregistrat la personalul tehnic-administrativ, personalul auxiliar de mișcare și alte categorii de personal auxiliar, astfel că examinarea și îmbunătățirea utilizării forței de muncă trebuie să înceapă cu aceste categorii.

Extinderea progresivă și fără ezitări a **autotaxării**, conjugată cu întărirea controlului biletelor, poate asigura o creștere substanțială a productivității muncii. Personalul devenit disponibil poate fi redistribuit în timp în alte sectoare de activitate ale I.T.B. ce rămîn descoperite ca urmare a coeficientului ridicat al fluctuației personalului, astfel că nu se pune problema transferului la alte unități.

Aceste măsuri, potrivit concluziilor reieșite din analiza noastră, pot contribui la reducerea cheltuielilor cu retribuțiile, impozitul pe retribuții, contribuția pentru asigurări sociale și alte cheltuieli cu peste 100 mil. lei anual.

Importante rezerve există și în ce privește **utilizarea mijloacelor fixe**. Avem în vedere parcul de vehicule utilizate pentru nevoile proprii ale I.T.B., utilajele de construcții, aparatele, utilajele și instalațiile de reparații și întreținere, construcțiile productive și administrative. O analiză aprofundată a necesității și gradului de exploatare a acestora permite disponibilizarea, redistribuirea și utilizarea mai eficientă a multora din acestea și, ca o consecință, reducerea cheltuielilor.

Prin îmbunătățirea tarifelor și aplicarea unor măsuri eficiente, care trebuie să pornească de la reconsiderarea stilului și metodelor de muncă, întărirea ordinii și disciplinei, creșterea respectului față de lege și interesele populației, activitatea economico-financiară a I.T.B. poate fi redresată, astfel ca și această unitate să se încadreze în rîndul celor care trăiesc și se dezvoltă din resurse proprii.

Am prezentat doar cîteva elemente care scot în evidență necesitatea obiectivă a majorării tarifelor de transport în comun, măsură care va constitui nu numai o redresare a situației economico-financiare a întreprinderii, dar și un imbold pentru întreg personalul I.T.B., pentru creșterea simțului de răspundere în buna gospodărire a mijloacelor materiale și bănești ce i-au fost încredințate și în ridicarea nivelului de servire a populației.

	U/M	Realizări					Plan
		1973	1974	1975	1976	1977	1978
Încasări pe 1 km — vehicul							
— Tramvaie	lei	1,61	1,66	1,56	1,56	1,60	1,50
— Troleibuze	lei	3,34	3,34	3,37	3,56	3,55	3,45
— Autobuze	lei	3,41	3,34	3,28	3,47	3,43	3,46
Încasări pe 1 loc capacitate							
— Tramvaie	lei	1 363	1 320	1 259	1 188	1 219	1 165
— Troleibuze	lei	2 658	2 562	2 517	2 439	2 443	2 378
— Autobuze	lei	2 488	2 339	2 207	2 229	2 185	2 231

Emil CIOFLAN

La 1 iunie

ÎNCHEIEREA PRIMEI ETAPE DE MAJORARE A RETRIBUȚIILOR PERSONALULUI MUNCITOR

Prin majorarea, la 1 iunie, a retribuțiilor personalului muncitor din **industria cooperatistă, gospodăria comunală, de locuințe și alte prestări de servicii neproductive, din domeniul circulației mărfurilor, învățămîntului, culturii, artei, presei, editurilor, cinematografiei, din domeniul culturii fizice și sportului, uniunilor, asociațiilor și alte activități nenominalizate,** se încheie etapa a I-a de sporire a retribuțiilor oamenilor muncii. În urma acestei acțiuni, pînă în prezent, au beneficiat de sporirea retribuției peste 5,3 milioane persoane, iar începînd de la 1 iunie — **cu 2-3 luni mai devreme** decît se stabilise inițial — acestora li se vor adăuga încă 1 538.4 mii persoane (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Numărul de personal și procentele de majorare a retribuției pe ramuri de activitate pentru 1 iunie 1978

Ramura	Nr. total de personal muncitor (mii)	Data prevăzută inițial pentru majorare	Nr. lunilor de devansare a majorării	Procent mediu de majorare pe ramură în etapa I-a
Industria cooperatistă	321,5	1.08.1978	2	15,9
Gospodăria comunală, de locuințe și alte prestări de servicii neproductive	245,3	1.08.1978	2	15,9
Circulația mărfurilor	546,7	1.08.1978	2	15,9
Învățămînt, cultură și artă, presă, edituri, radio, cinematografie, cultură fizică și sport	411,2	1.09.1978	3	16,1
Uniuni, asociații și alte activități nenominalizate	13,7	1.09.1978	3	15,9
TOTAL	1538,4			

Potrivit principiului socialist de repartiție după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse, în cadrul fiecărei ramuri procentele de majorare sînt diferențiate, urmărindu-se, pe lîngă majorarea generală, creșterea mai rapidă a retribuțiilor mai mici. Astfel, în **industria cooperatistă,** în timp ce procentul mediu de majorare pe ramură este de 15,9%, pentru unele categorii de lucrători procentele ajung să fie și de peste 19% ; **în gospodăria comunală, de locuințe etc.** muncitorii necalificați vor primi retribuții majorate cu 16,8% în condițiile în care media ramurii este de 15,9% ; de asemenea, retribuțiile tarifare pentru muncitorii de întreținere din **sectorul social-cultural** se vor majora cu pînă la 17,8%, comparativ cu media de 16,1% pe ramură etc. Modul concret de aplicare a majorării retribuțiilor diferitelor categorii de personal este prezentat în tabelul nr. 2. Datele scot în evidență cîștigul suplimentar anual, precum și sporul de retribuție pe anul 1978 obținut prin devansarea termenelor de majorare a cuantumului retribuțiilor. În legătură cu unele categorii de lucrători din industria cooperatistă și din circulația mărfurilor trebuie menționat faptul că **retribuțiile acestora pot spori ca urmare a creșterii volumului de activitate** (volumul vînzărilor, al serviciilor prestate etc.).

Tabelul 2

Creșterea retribuției tarifare pentru diferite categorii de personal muncitor pe ramuri de activitate

Categoria de personal	Categoria sau clasa de retribuire	Treapta, respectiv gradația	Retribuția tarifară netă (lei)		Sporul de retribuție în urma majorării		Cîștigul suplimentar prin majorare		
							pe an	anul 1978	
			Actuală	Majorată	lei/lună	%		Total	Din care prin devansarea termenului
Industria cooperatistă									
— cooperator electronist retribuit pe rețeaua construcții de mașini, fără diferențiere pe acord sau regie	4	bază	1 572	1 877	305	19,4	3 660	2 135	610
— cooperator croitor la centrul de comandă categ. I. retribuit pe rețeaua ind. textile	5	bază	1 555	1 846	291	18,7	3 492	2 037	582
Gospodăria comunală, de locuințe, alte prestări de servicii neproductive, circulația mărfurilor.									
— fochist, încălziri centrale	3	bază	1 398	1 622	224	16,0	2 688	1 568	448
— vînzător II	11	III	1 479	1 720	241	16,3	2 892	1 687	482
Învățămînt, cultură, artă, presă, edituri, radio, cinematografie, cultură fizică și sport.									
— asistent universitar, nivel A, cu vechime de 10 ani	—	—	2 389	2 760	371	15,5	4 452	2 597	1 113
— bibliotecar (muzeograf) cu studii superioare la unitate de categ. I	23	6	2 179	2 520	341	15,6	4 092	2 387	1 023

Concomitent cu majorarea cuantumului retribuțiilor vor crește și sporurile de vechime, indemnizațiile de conducere sau alte indemnizații. În învățămînt, de exemplu, indemnizațiile de conducere sau alte indemnizații vor spori cu 15—16,2%. Astfel, profesorul diriginte de clasă va primi lunar, în plus față de retribuția sa, între 70 și 95 lei, învățătorul care predă în același timp la 2-4 clase în învățămîntul primar (cl. I—IV) va obține o indemnizație de 45—95 lei lunar, iar președintele de comisie la o sesiune de bacalaureat va primi o sumă de 740 lei.

Începînd tot cu 1 iunie se vor majora și indemnizațiile la personalul de la **asociațiile de locatari,** în aceleași proporții.

Încheierea primei etape de majorare a retribuțiilor personalului muncitor trebuie privită și în lumina măsurilor adoptate de partidul nostru privind aplicarea sistemului de participare a oamenilor muncii la beneficii. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c., introducerea sistemului de participare a oamenilor muncii la beneficii **„va crea condiții ca oamenii muncii să primească o parte importantă de venituri suplimentare față de retribuția stabilită, ca rezultat al creșterii beneficiilor, al reducerii cheltuielilor materiale, al sporirii productivității muncii“.**

Constantin C. CIUTACU
Institutul de economie socialistă

CONDUCERE·ORGANIZARE

În sprijinul lărgirii participării la conducere şi organizare

PERFECŢIONAREA PERSONALULUI MUNCITOR (I)

> **„Perfecţionarea conducerii, creşterea rolului organelor colective în realizarea autoconducerii şi autogestiunii impun, ca o cerinţă obiectivă, ridicarea nivelului profesional şi tehnic, a gradului de calificare al tuturor cadrelor de muncitori, ingineri, tehnicieni, al cadrelor din domeniul economic, al cadrelor de conducere. Fără a ne preocupa permanent de creşterea nivelului de pregătire şi de calificare nu vom putea îndeplini în bune condiţii obiectivele ce ni le propunem !"**
>
> **NICOLAE CEAUŞESCU**

IMPACTUL ŞTIINŢEI, TEHNICII, CULTURII asupra dezvoltării, asupra tuturor activităţilor umane în contemporaneitate, rolul lor de dinamizatoare ale progresului economico-social orientează, în întreaga lume, preocupările către **educaţia permanentă**, care în concepţia specialiştilor, ca şi a maselor largi se afirmă ca o necesitate imperativă. Puţine ţări au reuşit însă alinierea la această necesitate prin organizarea şi instituţionalizarea unui sistem închegat şi cuprinzător de instruire.

Printre ele, **un loc avansat ocupă România.** Conceptul original pe care s-au clădit cadrul normativ (Legea nr. 2/1971) şi varietatea de forme şi instituţii prin care se realizează perfecţionarea profesională, privită ca o obligaţie a tuturor celor încadraţi în activitatea economico-socială, orientarea întregului complex de acţiuni spre nevoile izvorîte din actualitatea practică şi din opţiunile pentru viitor poartă pregnant **pecetea gîndirii înnoitoare, de largă perspectivă şi profund umanism a tovarăşului Nicolae Ceauşescu.** Secretarul general al partidului a dat acestui concept o formulare sintetică prin care îl leagă indisolubil de înseşi obiectivele majore ale societăţii socialiste multilateral dezvoltate spre care înaintăm cu paşi fermi : **„Realizarea unei pregătiri multilaterale constituie o cerinţă importantă a unei economii moderne, o condiţie primordială a creşterii rolului creator al omului în desfăşurarea producţiei şi, pînă la urmă, un principiu fundamental al însuşi comunismului, care presupune manifestarea polivalentă în cîmpul muncii a fiecărui membru al societăţii".**

Momentul calităţii

CONSFĂTUIREA de lucru recent organizată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului şi Uniunea Generală a Sindicatelor din România, pe problemele perfecţionării profesionale a cadrelor, a prilejuit un cuprinzător bilanţ al realizărilor de pînă acum şi, mai ales, conturarea unor îmbunătăţiri posibile şi necesare, inspirate de experienţa acumulată, de comandamentele etapei istorice scurte în care România va trebui să se ridice în rîndul ţărilor cu o dezvoltare economică medie, de cerinţa consolidării competenţei cu care oamenii muncii acţionează pentru accentuarea laturilor calitative ale activităţii, participă la conducere, la gestiunea unităţilor în care lucrează, la rezolvarea problemelor majore ale întregii societăţi.

Cifrele sînt edificatoare :

- ● în fiecare an al cincinalului trecut au fost cuprinşi în diferite forme de perfecţionare, în medie, 37 la sută din totalul personalului muncitor, respectiv 21 la sută din totalul populaţiei ocupate;
- ● în 1977, numărul persoanelor cuprinse în programe de perfecţionare a fost cu 2,7 la sută mai mare decît cel prevăzut în plan :
- ● în 1978 urmează ca activitatea de perfecţionare să cuprindă 1 550 000 persoane, din care 1 160 mii de muncitori, 23,5 mii de maiştri, 200 mii personal cu studii medii, 120 mii personal cu studii superioare, 46,5 mii alt personal.

Avem deci un concept clar, un sistem bine pus la punct, o practică în decursul căreia au fost netezite dificultăţile începutului, s-au cristalizat rezolvările metodologice şi, cel mai important cîştig, **s-au imprimat în conştiinţa oamenilor muncii refuzul stagnării în automulţumire, necesitatea de a fi în pas cu evoluţia tehnicii de producţie, de a face ca prin munca lor tot mai calificată, tot mai bine organizată, treimea din venitul naţional ce se alocă pentru dezvoltare să-şi amplifice efectele în creşterea acestuia, în ridicarea nivelului de trai.**

Este, acum, momentul ca **şi în acest domeniu să se facă saltul de la acumularea cantitativă la primatul calităţii** ; să se integreze şi mai strîns perfecţionarea în progresul ştiinţific, tehnic şi tehnologic, nu numai ca o creştere a potenţialului, ci ca **o amplificare la proporţii de masă a creaţiei efective** ; să se cuantifice şi să se mărească în ritm accelerat **eficienţa investiţiei în perfecţionarea cadrelor.**

Priorităţile etapei

PROBLEMELE ACTUALE ale ramurii, intuite adesea din nevoi pe planul general al economiei naţionale, inspiră structura tematică a multor programe de perfecţionare organizat de centrele departamentale. Peste 1 500 de cadre din industria chimică au fost instruite în problemele ingineriei chimice, domeniu care cunoaşte unul din cele mai înalte ritmuri de înnoire ; cuplarea cu teme corelate — creşterea siguranţei în exploatare a instalaţiilor, metode de accelerare a punerii în funcţiune şi a atingerii parametrilor proiectaţi la noile obiective — a contribuit la apropierea unei viziuni dinamice asupra tehnologiilor, reflectată în elaborarea de studii (multe referitoare la capacităţi aflate încă în curs de asimilare) cu o eficienţă economică prezumată de 800 milioane de lei. Prin programe succesive, în decurs de un an şi jumătate construcţia de maşini şi-a asigurat necesarul de cadre pentru exploatarea sutelor de maşini-unelte cu comandă numerică şi program la care, din lipsă de personal specializat, partea de auto-

UN IMENS POTENȚIAL DE CREATIVITATE

● Beneficiind de creșterea cunoștințelor profesionale, peste 2,5 milioane de oameni ai muncii au participat, anul trecut, la acțiunile de stimulare a creației științifice și tehnice, organizate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României“.

● Numărul participanților la lectoratele tehnice organizate în întreprinderi prin grija sindicatelor a depășit, în 1977, cifra de 260 000 de persoane.

● 575 000 de oameni ai muncii, din care 83,6% muncitori calificați și personal operativ asimilat acestora, au absolvit în anul trecut cursuri de ridicare a calificării, policalificare, recalificare. Aceste cursuri au deținut o pondere de aproape 40% (față de 20% în 1975 și 34% în 1976) în numărul total al participanților la diferitele forme de perfecționare.

● Prin programe personale de perfecționare cu verificarea periodică a cunoștințelor, anul trecut și-au îmbogățit cunoștințele peste 120 000 de maiștri, tehnicieni și personal cu studii superioare. Majoritatea lor au elaborat proiecte și alte lucrări cu aplicabilitate la locul de muncă.

● Anual, prin sistemul Academiei „Ștefan Gheorghiu“ sînt instruite circa 16 000 de cadre din diferite domenii ale activității politice, economice și sociale. Mulți dintre aceștia transmit mai departe cunoștințele, metodele și tehnicile însușite, devenind instructori la cursurile de perfecționare din propriile unități, din centrele departamentale ș.a.

● Înființate la începutul cincinalului trecut, centrele de perfecționare ale diferitelor ministere și instituții centrale au pregătit, pînă la finele anului 1977, un număr de 537 324 cadre de conducere, personal tehnic, economic și de alte specialități cu studii superioare, tehnicieni și maiștri. Planul pe acest an prevede ca în cele circa 1 100 de programe să fie cuprinși circa 124 000 de cursanți.

● În cadrul atribuțiilor de îndrumare metodologică unitară a perfecționării în cadrul ramurilor respective, în 1977 centrele departamentale au elaborat circa 1 000 de programe, tematici, lecții și alte documentații pentru programele organizate în unități ; specialiștii centrelor au efectuat peste 20 000 de om-zile deplasări în întreprinderi pentru asistență la fața locului.

● Anual, circa 175 000 de cadre din agricultură urmează cursuri la cele 5 centre și filiale de perfecționare ale ministerului de resort, 39 de case ale agronomului (în subordinea consiliilor populare județene) și peste 40 de subcentre de instruire ale stațiunilor pentru mecanizarea agriculturii. Totodată, numărul țăranilor cooperatori și altor lucrători din agricultură cuprinși în fiecare an în învățămîntul agrozootehnic de masă se ridică la circa 750 000.

matizare nu era folosită. În general, centrele departamentale „simt“ bine actualitatea, dacă e să judecăm după ponderea pe care o dau perfecționării în domeniul tehnologiilor, fără a neglija problemele de informatică, organizarea și planificarea muncii, marketing, analiza valorii, protecția muncii ș.a.

Aceasta este linia pe care trebuie insistat. România și-a propus ca în decurs de zece ani să reînnoiască, practic, totalitatea producției sale industriale, condiție a dezvoltării economice, a competitivității pe piața externă. Aceasta cere un colosal efort pentru modernizarea tehnologică a întregului aparat productiv — ceea ce nici cercetarea, nici investițiile, nici licențele nu pot rezolva decît pe **un teren „amenajat“ prin pregătirea corespunzătoare a oamenilor.**

Totodată, trecerea la autoconducere, autogestiune, autofinanțare, participarea oamenilor muncii la beneficii presupun adaptarea organică, imediată a programelor de perfecționare la principiile măsurilor de înnoire a planificării și a mecanismului economico-financiar. Implicațiile sînt mai adînci decît, poate, ne dăm seama la prima vedere. Lărgirea și actualizarea cunoștințelor tehnice se impun potențate printr-o activă și efectivă **conștientizare economică** la toate nivelele, capabilă să multiplice eficiența cu care colectivele de muncă gospodăresc mijloacele ce le sînt puse la dispoziție. Subliniem, ca și cu altă ocazie, însemnătatea ce o capătă în context pregătirea membrilor consiliilor oamenilor muncii (vezi experiența din ramurile materiale de construcții, mine-petrol, metalurgie), clarificarea mecanismului participare-relații umane-responsabilitate în procesul conducerii ; și nu e prea devreme pentru a se pregăti instrumentarul teoretico-metodologic adecvat **includerii în toate formele de perfecționare, pentru toți oamenii muncii, a unui breviar de conducere-organizare care să le faciliteze acestora exercitarea funcției complexe de decident-executant.**

Varietatea metodelor și tehnicilor raționale de organizare a producției și a muncii, varietatea condițiilor concrete ale unităților economice și ale locurilor de muncă îndeamnă la extinderea formulei unor **programe opționale,** care să dea participanților posibilitatea de a-și alege, dintr-o listă a temelor posibile, pe cele adecvate în cel mai înalt grad propriilor lor necesități.

Rezultă, din toate acestea, încă o învățătură pentru centrele de perfecționare : că nu este nici timp disponibil, nici nevoie pentru programe care nu au suficient caracter aplicativ. Capacitatea de instruire — amplificată frecvent prin participarea cadrelor din cercetare, proiectare, învățămînt superior, producție — va fi și așa suprasolicitată prin cerința de a mări frecvența ciclurilor de perfecționare, pe măsura accelerării progresului tehnic.

Tributul formalismului

METALURGIA, economia forestieră și industria materialelor de construcții, construcția de mașini, construcțiile industriale, transporturile și telecomunicațiile, consiliile populare ale județelor Botoșani, Satu Mare, Covasna, Olt, Hunedoara, Dîmbovița ș.a. au depășit anul trecut cifrele planului de perfecționare a personalului muncitor cu pînă la și chiar peste 20%. Este, cum s-ar spune, o producție ce are asigurate și resursele, și desfacerea ; faptul că este destinată autoconsumului nu justifică însă în nici un fel tratarea ei uneori formală.

Ne referim la carențele în concepția, organizarea și desfășurarea programelor de perfecționare din unele unități — ținînd nu numai de baza materială, de insuficiența numerică și calitativă și stabilitatea personalului de instruire, ci și de chestiuni de conținut : corelarea planului de perfecționare cu cel economico-social al întreprinderii, cu noii parametri calitativi ai acestuia, motivarea participanților. Se preferă adesea formele extensive, deși cele intensive se știe că dau rezultate mai bune; structura programelor pentru muncitori nu ține întotdeauna seama de perspectivele evoluției profesionale, dictată de cea a tehnicii și tehnologiei (care, de pildă, cere tot mai mult policalificare și recalificare) ; sub raport didactic se exagerează uzul metodelor expozitive ; modalitățile de evaluare a eficienței programelor, de urmărire a rezultatelor aplicării în practică a cunoștințelor dobîndite sînt încă deficitare etc.

Tot ca o rezolvare formală putem considera, eufemistic, „inițiativa“ unor ministere de a transfera centrelor de perfecționare sarcina de control al activității pe această linie din unități, fără a le înzestra și cu autoritatea luării de măsuri ; sau a unor centrale industriale, de a eluda obligația ce le revine în organizarea perfecționării inginerilor, tehnicienilor, maiștrilor din sistemul lor, lăsînd-o exclusiv în seama întreprinderilor.

Chiar dacă asemenea fenomene nu pot interveni decît în mică măsură la caracterizarea procesului de perfecționare în ansamblul său, ele nu trebuie să scape atenției, căci plivitul la timp îmbogățește recolta.

Despre unele sugestii privind perfecționarea perfecționării, desprinse din consfătuirea amintită, despre unele măsuri asupra cărora organizatorii, reprezentanții ministerelor, ai uniunilor sindicale de ramură și ceilalți participanți și-au dat consensul — în viitorul număr al revistei.

Dorin CONSTANTINESCU

1948 — Naționalizarea principalelor mijloace de producție — 1978

> **„Refacerea economiei țării, creșterea productivității, lichidarea urmărilor războiului, precum și exproprierea expropriatorilor au creat condiții pentru trecerea la organizarea și conducerea planificată a economiei, pentru începerea operei de construire a bazei tehnico-materiale a socialismului".**
>
> (Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism)

INDUSTRIALIZAREA – PIVOTUL DEZVOLTĂRII ÎNTREGII ECONOMII, AL PROGRESULUI ȘI CIVILIZAȚIEI ROMÂNIEI SOCIALISTE (I)

NAȚIONALIZAREA principalelor mijloace de producție, exproprierea expropriatorilor, a constituit actul revoluționar decisiv care a permis statului democrat-popular al muncitorilor și țăranilor să pună bazele dezvoltării planificate a economiei noastre, dirijării constiente a eforturilor materiale și umane în concordanță cu cerințele și obiectivele majore ale construcției socialiste. In acest cadru a devenit posibil ca pornind de la realitățile țării noastre, industrializarea să devină factorul de bază al progresului economiei și culturii, al ridicării nivelului de viață al poporului, dezvoltării multilaterale a societății, asigurării independenței și suveranității naționale. În deceniul care a trecut, industria României și odată cu ea întreaga economie socialistă s-au dezvoltat vertiginos, devenind capabile să valorifice din ce în ce mai eficient resursele naturale ale țării. În acest fel s-a putut ca dintr-o țară cu pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, România să devină astăzi o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare, cu o economie care, în anii viitori, o va situa în rîndul țărilor lumii cu nivel mediu de dezvoltare. O retrospectivă comparată a anilor interbelici cu cei ai perioadei socialiste ni se pare oportună, aceasta demonstrînd pe deplin justețea liniei generale marxist-leniniste a partidului nostru de industrializare, de dezvoltare susținută a întregii economii, de înaintare sigură pe drumul progresului și civilizației.

ECONOMIA ROMÂNEASCĂ ÎN CADRUL DIVIZIUNII INTERNATIONALE A MUNCII ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

În perioada dintre cele două războaie mondiale economia României prezenta toate caracteristicile unei economii slab dezvoltate, atît prin structura sa cît și prin nivelul de dezvoltare al forțelor de producție în toate ramurile producției materiale. Deși în perioada ce a urmat primului război mondial, asistăm la o intensificare a procesului de industrializare, îndeosebi după criza economică din 1929-1933, ramura predominantă a economiei românești rămîne agricultura (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Evoluția contribuției industriei și agriculturii la crearea produsului social și a venitului național [1])

(în %)

Anii	Contribuția la crearea :			
	produsului social		venitului național	
	Industrie	Agricult. și silvic.	Industr.	Agricult. și silvic.
1929	34,6	38,2	22,9	49,4
1938	36,6	32,9	28,4	41,4

Contribuția relativ mai redusă a agriculturii la crearea produsului social în comparație cu venitul național se explică prin consumul mai redus de mijloace de producție, deci de muncă materializată, în raport cu industria. În cazul de față acest consum este și mai scăzut, datorită slabei înzestrări tehnice a agriculturii și caracterului ei predominant extensiv.

Locul agriculturii în cadrul economiei românești reiese mai bine în relief dacă urmărim structura populației ocupate pe ramuri ale producției materiale. Conform datelor recensămîntului din 1930 în agricultură era ocupată 78,2 % din populația activă a țării, iar în industrie 7,2%, iar după calculele lui V. Madgearu, ponderea populației active ocupate în industrie se ridica de fapt la 10,2 % [2]). Așadar, aproape opt zecimi din populația țării era ocupată în agricultură și numai o zecime în industrie. Caracterul predominant agrar al economiei iese și mai pregnant în evidență comparînd structura populației ocupate cu alte țări, în primul rînd cu țările dezvoltate din punct de vedere economic (tabelul nr. 2).

Prin urmare ponderea populației ocupate în industrie, în totalul populației active era în România considerabil inferioară celei din țările dezvoltate din punct de vedere industrial. Cu toată intensificarea dezvoltării industriale din deceniul al patrulea, situația nu s-a ameliorat sensibil. În anul 1938 ponderea populației ocupate în agricultură reprezenta 76,5% din totalul populației ocupate în economie, în timp ce ponderea populației ocupate în industrie cunoaște o ușoară creștere la 11,5%, față de 10,2% în 1930 [4]).

Tabelul nr. 2

Situația comparativă a structurii populației ocupate [3])

Țara	Anul	Ponderea în populația activă % Industrie	 Agricultură
România	1930	10,2	78,2
Bulgaria	1926	9,0	80,0
Grecia	1928	15,9	53,7
Ungaria	1930	23,0	50,3
Italia	1931	29,5	47,3
Franța	1934	33,7	35,7
Germania	1933	40,4	28,9
Elveția	1930	45,4	21,3
Olanda	1932	38,1	20,6
Anglia	1931	42,2	5,6

Slaba dezvoltare industrială a României dobîndește o expresie și mai clară comparînd nivelul producției industriale pe locuitor cu cel din țările dezvoltate din punct de vedere economic. Volumul producției industriale pe locuitor era în România de aproape 13,5 ori mai mic decît în S.U.A., de aproape 12 ori mai mic decît în Marea Britanie, de aproape 8,5 ori mai mic decît în Germania, de peste 7,3 ori mai mic decît în Franța[5]) etc. Volumul producției industriale a României reprezenta în 1928 doar 0,30% din volumul producției industriale mondiale [6]).

Tabelul nr. 3

Evoluția comerțului exterior al României în perioada 1910—1937 în milioane dolari aur S.U.A. [9])

Anii	Total comerț exterior		Import		Export		Evoluția comerțului european	Evoluția comerțului mondial
	Milioane dolari	%	Milioane dolari	%	Milioane dolari	%	%	%
1913	243,2	100,0	113,9	100,0	129,4	100,0	100,0	100,0
1922	182,1	74,9	15,1	74,7	97,0	75,0	93,5	112,6
1925	285,9	117,6	45,5	127,7	140,4	108,5	133,1	159,7
1927	432,1	177,7	203,1	178,3	229,0	177,0	135,4	160,6
1929	350,4	144,1	177,2	155,6	173,2	133,8	135,7	169,3
1931	227,0	93,3	94,2	82,7	132,8	102,6	85,1	98,0
1933	155,0	63,7	70,2	61,6	84,8	65,5	50,6	52,2
1935	165,1	67,9	64,9	57,0	100,2	77,4	47,5	58,7
1937	310,1	127,5	121,3	106,5	188,8	145,9	60,6	77,5

Tabelul nr. 4

Ponderea comerțului exterior al României în comerțul internațional [11]

(în %)

Anul	Ponderea comerțului exterior al României					
	în comerțul european			în comerțul mondial		
	Total	Import	Export	Total	Import	Export
1913	0,94	0,81	1,09	0,60	0,54	0,66
1922	0,75	0,64	0,90	0,40	0,36	0,44
1925	0,83	0,76	0,93	0,44	0,44	0,45
1927	1,24	1,04	1,48	0,66	0,60	0,73
1929	1,00	0,91	1,11	0,51	0,50	0,52
1931	1,03	0,77	1,36	0,57	0,45	0,70
1933	1,19	0,95	1,49	0,64	0,56	0,72
1935	1,35	0,94	1,87	0,69	0,53	0,87
1937	1,92	1,37	2,78	0,99	0,75	1,23

Tabelul nr. 5

Evoluția ponderii principalelor grupe de mărfuri în valoarea exporturilor României în perioada 1913—1937 [12]

	1913	1920	1927	1929	1933	1935	1937
Animale vii	0,43	0,19	6,72	6,88	2,85	5,66	4,24
Produse animale alimentare	1,68	0,56	2,19	3,07	2,55	2,58	2,35
Cereale și derivatele lor	66,86	67,20	49,90	30,92	23,02	19,61	32,24
Legume, flori, semințe și părți plante	5,09	6,60	4,54	3,43	4,31	6,61	5,58
Lemn și industrii derivate	3,54	5,72	12,10	16,16	7,18	8,70	3,96
Combustibil mineral, petrol și derivate	19,60	19,09	19,72	33,25	55,31	51,69	40,52
Fier și lucrări din fier	0,59	0,15	0,30	0,18	0,28	0,11	0,11
Aparate, mașini și motoare	0,06	0,00	0,07	0,08	0,11	0,02	0,01

Slaba dezvoltare industrială era însoțită de o structură de ramură necorespunzătoare, inadecvată unei evoluții dinamice, caracterizată printr-o slabă dezvoltare a industriei prelucrătoare în general, a ramurilor cheie generatoare, propagatoare și consumatoare, de progres tehnic îndeosebi, printr-un scăzut grad de valorificare a resurselor naturale. În anul 1932, de pildă, ponderea grupei A în totalul producției industriale reprezenta 41,8%, în timp ce ponderea grupei B — producția de bunuri de consum — reprezenta 58,2%. Ameliorarea survenită în perioada următoare a fost modestă, ponderea grupei A sporind în anul 1938 la numai 45,5%[7].

PARTICIPAREA ECONOMIEI ROMÂNEȘTI LA CIRCUITUL ECONOMIC INTERNAȚIONAL

Participarea României la circuitul economic internațional în perioada analizată s-a concretizat, aproape în exclusivitate, în participarea la schimburile comerciale. Aria geografică de desfășurare, volumul, structura și eficiența comerțului exterior au fost puternic marcate de nivelul și structura dezvoltării economice. În anul 1919 peste 99% din comerțul exterior al României (respectiv 99,13 %), se făcea cu un număr de 22 de țări, majoritatea lor covîrșitoare din Europa. Ponderea țărilor europene în comerțul exterior al țării noastre reprezenta circa 84%. În anul 1937 în comerțul exterior al României, un număr de 26 de țări, din care 22 europene și 4 extra-europene dețineau o pondere de 96,08% din totalul comerțului exterior[8]. Ponderea țărilor europene în cadrul acestuia se ridica la circa 88,5%. În perioada 1910—1937 volumul comerțului exterior al României a crescut de aproximativ 1,6 ori, din care importul cu peste 55%, iar exportul cu peste 60%, așa cum se poate constata din datele tabelului nr. 3.

Comerțul exterior al României a avut o evoluție sinuoasă, similară, în mare măsură, evoluției comerțului celorlalte țări europene și a comerțului mondial în genere. După o scădere însemnată intervenită în condițiile primului război mondial, urmează o perioadă de creștere rapidă, ce continuă pînă în anul 1927, cînd volumul comerțului exterior al țării noastre depășea cu aproape 78 la sută nivelul anului 1913 și de aproape 2,4 ori nivelul anului 1922, după care urmează o cădere bruscă în anii crizei economice din perioada 1929-1933, nereușind, practic, să revină la nivelul anterior pînă la sfîrșitul intervalului. Este important de remarcat faptul că cel mai rapid s-a redresat și a crescut exportul, ceea ce se explică, aproape exclusiv, prin sporirea rapidă a exportului de petrol, care nu a cunoscut o scădere nici chiar în anii crizei. Astfel, în perioada 1920-1936 exportul de petrol a sporit fără încetare, depășind în anul 1936 de peste 27,6 ori volumul anului 1920 [10]. În ultimul an al perioadei, cînd se declanșează o nouă criză, el cunoaște însă o scădere destul de importantă.

Locul economiei românești în schimburile economice internaționale își găsește exprimarea în ponderea comerțului exterior al țării noastre în cadrul comerțului internațional european și mondial.

Ponderea României în comerțul european și cel mondial, îndeosebi în ceea ce privește ponderea exportului său, după 1920, cu excepția anilor 1928-1929, s-a aflat, în general, în creștere, reflectînd o participare mai mare a României la diviziunea internațională a muncii (tabelul nr. 4) Dar, așa cum s-a mai remarcat, această creștere este legată, aproape exclusiv, de intensificarea exportului de petrol.

Locul specific al economiei românești în cadrul acestei diviziuni reiese și mai pregnant în evidență urmărind structura pe grupe de mărfuri a exportului și importului său. Slaba dezvoltare a industriei, înainte de toate a celei prelucrătoare, își află pe deplin reflectarea în structura exportului. Principalele produse exportate de România erau produsele agricole, în primul rînd cerealele, animalele vii, lemnul și ulterior petrolul, acesta din urmă devenind, spre sfîrșitul intervalului, principalul produs de export (tabelul nr. 5).

În ceea ce privește importul, acesta consta în cea mai mare parte din produse manufacturate, în principal bunuri de consum, cum lesne se poate constata din informațiile furnizate de statisticile vremii (tabelul nr. 6).

În ansamblu, în valoarea totală a importurilor, produsele fabricate dețineau peste 80 %, iar materiile prime circa 12%.

Structura necorespunzătoare a exporturilor și importurilor, determinată, pe de o parte, de starea de subdezvoltare economică, iar pe de altă parte, de politica promovată, în acest domeniu, de clasele dominante, ce nu ținea seama de interesele fundamentale ale economiei naționale, a generat o scăzută eficiență a relațiilor economice externe ale României interbelice.

După cum reiese din datele existente, pentru fiecare tonă de mărfuri importată în perioada interbelică, cu variații de la an la an, România trebuia să exporte între 5,3 și 15,6 tone mărfuri indigene, discrepanța atingînd punctul culminant în timpul crizei, care a afectat într-o măsură considerabil mai mare prețurile materiilor prime și ale produselor cu un grad scăzut de prelucrare.

Tabelul nr. 6

Evoluția ponderii principalelor grupe de mărfuri în valoarea importului României [13] (în %)

	1913	1920	1925	1929	1933	1935	1937
Lînă, păruri și lucruri din ele	5,60	10,09	7,05	6,98	8,64	6,11	6,14
Textile vegetale și industrii derivate	11,00	36,56	29,84	25,78	33,26	25,03	22,56
Fier și lucrări din fier	29,33	9,21	19,46	15,72	10,64	17,33	17,49
Mașini, aparate și motoare Vehicule	10,00	2,89	6,65	13,50	9,34	15,45	18,91
Produse chimice	4,62	1,59	5,51	5,10	4,02	4,45	4,25
și medicamente	2,30	1,84	1,76	2,22	4,31	4,23	3,30

dr. Gh. DIȚU

Cluj-Napoca

---

[1] Marcela Felicia Iovanelli, „Industria românească 1934—1938", Ed. Academiei R.S.R., Buc., 1975, p. 189.

[2] V. Madgearu, „Evoluția economiei românești după războiul mondial", Ed. Independența economică, București, 1940, p. 137.

[3] Op. cit. p. 138.

[4] Marcela Felicia Iovanelli, op. cit. p. 209.

[5] Enciclopedia României, vol. III, Economia națională, cadre și producție, p. 330.

[6] Idem.

[7] Marcela Felicia Iovanelli, op. cit. p. 186.

[8] Calculat după : Comerțul exterior al României, 1928—1937, vol. I, partea I, București, 1939, pp. 90, 312, 313, 458—459.

[9] Idem.

[10] Comerțul exterior al României ; 1928—1937, vol. I, partea I, pp. 150—151, 386—387 ; partea a II-a, pp 20—21.

[11] Comerțul exterior al României 1928—1937, vol. I, partea I, pp. 569—574.

[12] Comerțul exterior al României, 1928—1937, vol. I, partea I, pp 152—153, 388, 389, vol I, partea a II-a, pp 24—25.

[13] Comerțul exterior al României 1928—1937, vol. I, partea I, pp. 96—97 ; 318—319 ; partea a II-a ; pp. 18—19.

TEORII · IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

130 de ani de la revoluția de la 1848

GÎNDIREA ROMÂNEASCĂ DE LA 1848 DESPRE FUNDAMENTUL ECONOMIC AL SUVERANITĂȚII NAȚIONALE

IZVORÎTE din adîncurile istoriei patriei, idealurile revoluției de la 1848, coincidente în Muntenia, Moldova și Transilvania, aceasta din urmă provincie românească vremelnic și arbitrar despărțită de trupul țării, s-au înscris ca nobile năzuințe și țeluri ale poporului, urmărind propășirea națiunii. Între aceste idealuri suveranitatea națională, politică și economică, economică și politică, se află pe un loc de frunte.

Cu deplin temei se poate afirma că înțeleasă în unitatea organică dintre libertatea națiunii române în interiorul țării și în relațiile internaționale, ideea de suveranitate națională constituie una din coordonatele esențiale ale gîndirii noastre patriotice și progresiste de la 1848. În lucrarea „Cîntarea României" se subliniază că „Slobozenia e îndoită : cea dinlăuntru și cea din afară... ele sînt surori, una fără alta nu pot trăi. Slobozenia din afară este neatîrnarea moșiei (patriei — n.n.) în care ne naștem și care ne hrănește... Slobozenia dinlăuntru este legea așezată prin învoirea tuturor și la care toți deopotrivă se supun" !1) Surprinderea acestor două atribute fundamentale ale suveranității naționale apare deosebit de clară și în concepția ardeleanului Simion Bărnuțiu. Definind suveranitatea în interiorul țării el spunea că „maiestatea poporului român e însăși puterea supremă ce se cuvine lui și numai lui în toată întinderea teritoriului său, a indivizilor săi și a scopurilor sale naționale."2) Iar în relațiile internaționale suveranitatea națiunii române „este un drept personal al ei ce nu are nevoie de nici o demonstrațiune și în puterea acestui drept ea a putut și poate pretinde celorlalte națiuni să o recunoască și să o respecte ca pe o națiune liberă și independentă, ca pe doamna supremă și proprietara exclusivă a teritoriului său, precum a fost și e în adevăr recunoscută ca atare."3)

Însă cărturarii generației de la 1848 au înțeles totodată că suveranitatea politică rămîne un „cuvînt sec", o noțiune lipsită de conținutul ei real dacă nu are un puternic fundament economic, material. Mihail Kogălniceanu afirma îndreptățit că „Țara noastră trebuie să aibă odată suveranitatea și asupra intereselor ei economice, ea ține să fie stăpînă la ea acasă, să arate că și ea are puterea ei și că nu are nevoie să cerșească nici tratate și nici convenții."4) Gînditor profund și cutezător, el atrăgea atenția că România ar fi fost mult mai avansată pe calea progresului și civilizației dacă toate capitalurile și întreaga activitate economică nu s-ar „cheltui în deșert", ci ar fi intens folosite „în sporirea bunăstării materiale a țării, singura care ne poate duce la bunăstarea intelectuală", adică la adevărata civilizație. Reprezentant eminent al gîndirii de la 1848, George Barițiu pornea și el de la premisa reală și justificată după care „Fără avuții (dezvoltarea economiei — n.n.) nu poate fi vorba de cultură și mai puțin de libertate.5).

În preajma revoluției de la 1848, cît și după acest mare eveniment, gînditorii cei mai înaintați ai epocii, din Muntenia, Moldova și Transilvania, au ajuns la concluzia, întemeiată, conform căreia fundamentul economic al suveranității naționale îl constituie împroprietărirea țăranilor, îmbunătățirea situației lor materiale și morale. Apărîndu-și proprietatea și libertățile sale poporul își apără totodată și patria sa, independența țării. Dimpotrivă, atunci cînd poporul este lipsit de proprietate și de drepturi politice el nu mai este interesat în apărarea suveranității naționale. „Pentru ce să se mai jertfească poporul pentru libertate, cînd nu se poate bucura de dînsa, cînd este și va rămîne rob ? Pentru ce să mai apere o țară unde nu are nici un drept, nici o palmă de pămînt, nici chiar libera dispoziție a muncii sale ?"6)

Starea de mizerie a maselor, lipsa lor de bunuri materiale și de drepturi democratice le fac indiferente față de soarta patriei, iar noțiunea de suveranitate nu mai are pentru ele nici o semnificație. Cum spunea N. Bălcescu, „robul nu are patrie pentru că robul nu are nimic."

Pentru a întări la acest popor viteaz și cu dragoste față de pămîntul țării interesul major al cuceririi și apărării suveranității naționale era absolut necesară împroprietărirea țăranilor, transformarea lor din robi în proprietarii pămîntului pe care îl muncesc de veacuri. Era cunoscut că națiunile în care țăranii sînt proprietari de pămînt sînt superioare din punct

---

FIŞE

DEZARMAREA
și noua ordine internațională
DEZARMAREA
DEZARMAREA
editura politică

● *Apărut zilele acestea în Editura Politică, volumul* Dezarmarea și noua ordine internațională *(coordonator dr. Nicolae Ecobescu), 418 p., prezintă, într-o culegere de studii riguros științific alcătuite, concepția partidului și statului nostru în problemele dezarmării, contribuțiile de prestigiu ale României în acest domeniu, rolul determinant al gîndirii creatoare, novatoare și al inițiativelor tovarășului* Nicolae Ceaușescu *căruia îi revine meritul de abordare a problematicii dezarmării ca o componentă de bază a noii ordini. Un amplu capitol de deschidere a lucrării, semnat de dr. Nicolae Ecobescu, operînd cu concepte de bază ale acestei tematici de o mare complexitate, conturează cu limpezime cele două mari procese din perioada postbelică — escalada înarmărilor și lipsa de productivitate a tratativelor de dezarmare —, cauzele ce le-au generat și, mai ales, soluțiile preconizate de partidul și statul nostru. Alte contribuții din volum, purtînd semnături de prestigiu (George Macovescu, Gheorghe Dolgu, Costin Murgescu, Constantin Ene, Romulus Neagu și alții) tratează diversele componente ale voluminosului dosar al cursei înarmărilor și dezarmărilor, prin prisma exigențelor noii ordini.*

Abordare formalizată a ecologiei

● *Într-o abordare sistemică — scrie Janusz Szyrmer într-un articol cu titlul* L'homme et l'environnement *(Omul și mediul), apărut în revista* PERSPECTIVES POLONAISES *(nr. 3/1978) omul și natura sînt considerate un sistem unic, foarte complex, adică un ansamblu de elemente reciproc interdependente. Această interdependență se exprimă în faptul că orice modificare a stării unui element oarecare antrenează schimbări în toate celelalte elemente și în întregul sistem. Abordarea sistemică permite o anumită formalizare, introducerea unei anumite ordini în gîndire și în modul de cercetare, normalizarea și unificarea terminologică, înlăturînd ermetismul limbajului specializat al fiecărei discipline. Autorul analizează pe larg diferite tipuri de modele utilizate în cercetările ecologice, punînd accentul pe ideea că acestea cer o abordare pluridisciplinară, exhaustivă, care să îmbine specializarea îngustă cu cuprinderea complexă a problematicii. Cercetările poloneze pornesc de la modelele cele mai simple, cuprinzînd puține elemente și se dezvoltă prin concretizare graduală, mărind numărul de elemente și gradul de complicare a interacțiunilor lor. De la „cutia neagră" se trece la „matricele de interacțiune încrucișată", la hărțile „sozologice", la modelele flux, la modelele de modificare a stării ș.a., care, cu progresul calculului electronic și mărirea informațiilor disponibile, dau o reflectare tot mai precisă a realității.*

Energia și scara întreprinderilor

● *Un caiet special, destinat tehnologiei energetice, în cadrul căruia sînt amplu prezentate perspectivele pentru omenire ale diferitelor surse de energie, este anexat numărului din 15-16 IV a.c., al cotidianului*

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

de vedere material și moral națiunilor î care țăranii sînt simpli robi. Primel arată Nicolae Bălcescu, „apără m bine pămîntul nașterii lor, sînt m bine pătrunse de sentimentul național, se împotrivesc cu mai multă energie năvălirilor străine, într-un cuvînt e se unesc mai mult la interesele sacre a patriei."⁷). Ca urmare, conchide gînditorul, „pentru a avea o patrie, pentru o putea apăra și a apăra și naționalitatea noastră, este de neaparată trebuinț a face pe țăran proprietar. Fără aceasta nu e viitor, nu e naționalitate."⁸)

Indiscutabil, fundamentul economic al suveranității nu este redus numai la împroprietărirea țăranilor, deși aceasta era o condiție esențială și indispensabilă a cuceririi și menținerii independenței naționale. Încă înainte de 1848, începe să-și facă loc în gîndirea epocii — la început mai timid — ideea industrializării țării, ca bază economică a libertății și demnității naționale, a prosperității poporului român. Chiar dacă această idee nu a fost înțeleasă în toată amploarea și complexitatea ei — ea purtînd și patina vremii — ea s-a înscris ca un semn distinct al lucidității și patriotismului, al profunzimii și progresului, al civilizației și modernizării economiei naționale.

În studiul intitulat „Despre importanța economiei politice", publicat în 1844, Ion Ghica avansa ideea extrem de prețioasă că industria este „mișcătorul neamurilor", prin natura și esența sa ea reprezintă „înainte alergătorul neatîrnării și al slobozeniei", acel „A fi sau a nu fi al lui Shakespeare" pentru existența și suveranitatea unei națiuni. Deși afirma că industria românească va rămîne „pentru multe veacuri" industrie agricolă, el puea industria la baza progresului și civizației națiunii, socotind-o ca purtător material al suveranității naționale. De industrie depindea nu numai bunăstarea materială și morală a poporului, ci însăși „existența noastră politică și națională". De asemenea, M. Kogălniceanu pleda și el pentru „dezvoltarea industriei noastre născînde" și numai atunci „cînd vom fi pe tărîmul industriei și agriculturii destul de tari, vom arăta că vom fi darnici și vom zice : ne dați, vă dăm, nu ne dați, cale bună, noi trăim și fără dvs."⁹)· Afirmația se referea la schimburile economice ale României cu celelalte țări.

George Barițiu pornea de la faptul, demonstrat de istorie, că cei care au supus alte popoare, le-au acaparat mai întîi bogățiile, fiindu-le apoi ușor să le transforme în popoare sclave. Fără o puternică economie națională bazată pe industrie proprie, națiunile dezvoltate „ne iau de popoare barbare și proaste, pe care să ne facă tributare fabricilor, intereselor și plăcerilor lor." ¹⁰) Ideea dezvoltării industriei se materializează și se realizează numai atunci cînd întreprinderile industriale se află pe teritoriul țării, iar materia primă, „productele crude" se lucrează, în mare parte, tot în țară. Drept urmare, toate beneficiile și cîștigurile industriei sînt ale țării și contribuie la consolidarea suveranității naționale. S. Bărnuțiu considera și el că fără dezvoltarea industriei și comerțului nu poate exista libertate națională. Străinii i-au „mărginit pe români numai la agricultură", creîndu-și capitaluri puternice din exploatarea bogățiilor poporului român. Ei au pus stăpînire pe toate sursele „cîștigului" și au inundat țările române cu produsele industriei lor, fundînd în aceste țări „ale pîinei și ale abundenței una sistema de caristia perpetua". Rămînînd numai cu agricultura, poporul român nu poate concura nicăieri cu străinii, „care îl resping cu non plus ultra".

Din această succintă analiză se desprinde concluzia caracterului militant și patriotic al gîndirii de la 1848, a responsabilității celor mai de seamă reprezentanți ai ei față de destinele și viitorul poporului român, față de fundamentul economic al suveranității naționale, față de progresul general al națiunii române. Investigațiile lor lucide și realiste în abordarea bazei economice a independenței patriei se înscriu la loc de cinste în patrimoniul gîndirii noastre economice, ridicată astăzi de partid, de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** pe culmi înalte, la cotele aprecierii și respectului în întreaga lume.

lector univ. dr. Mihalache TURTOI
Timișoara

---

¹) Alecu Russo, Scrieri alese, București, 1959, p. 97—98.

²) Simion Bărnuțiu, Dreptul public al românilor, Iași, 1867, p. 87.

³) Ibidem, p. 196.

⁴) M. Kogălniceanu, Texte social-politice alese, București, 1967, p. 368.

⁵) George Barițiu, Scrieri social-politice, București, 1962, p. 423.

⁶) N. Bălcescu, Opere vol. 1, București, 1953, p. 255.

⁷) N. Bălcescu, Ibidem, p. 233—234.

⁸) Ibidem, p. 237.

⁹) M. Kogălniceanu, Texte social-politice alese, București, 1967, p. 369.

¹⁰) George Barițiu, Scrieri social-politice, București, 1962, p. 147.

INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE. În cadrul acestuia, un interviu acordat de dr. Bruce Murray, de la California Institute of Technology, se referă la forțele motrice ale schimbărilor tehnologice în domeniul energiei. Dr. B. M. afirmă că întreprinderile foarte mari, modelate după dimensiunile pieței internaționale a petrolului, au atins astăzi limitele dezvoltării lor dimensionale. Ar exista o serie de indicii că „acest sistem scîrțîie", printre acestea îndeosebi faptul că tehnologiile utilizînd surse noi de energie impun costuri ridicate și devin astfel forțe motoare ale unor soluții regionale și în general „de scară redusă". Energiile geotermică și solară, de pildă, sînt surse variabile după regiune. Sistemul energetic al viitorului ar rezulta dintr-o îmbinare între economiile de scară mare și cele de scară redusă, regională sau locală. O frînă puternică în calea utilizării energiei solare o constituie încă, după autor, investițiile existente în conducte petroliere, în sistemele de transmisie a electricității și întreprinderile de scară mare.

Jean Fourastié : o creștere cu resurse neregenerabile minime

● *Profesorul Jean Fourastié afirmă într-un interviu acordat revistei* L'USINE NOUVELLE *(aprilie a.c.), sub titlul* Une croissance différente est possible et nécessaire *(O creștere diferită este posibilă și necesară), că starea actuală a resurselor de materii prime și de energie nu este un impediment pentru creșterea economică. Ar fi vorba însă de o creștere diferită de cea precedentă — anume o creștere dirijată spre produse foarte utile pentru omenire, dar care consumă mai puține materii prime și energie. După autor, foarte multe sectoare industriale se pretează unei atari creșteri. Schimbarea necesară, spune J.F., ar fi benefică pe termen lung, dar oarecum dureroasă pe termen scurt. Ca mijloc al acestei schimbări se propune pîrghia prețurilor, care ar urma să defavorizeze produsele cu consumuri mari de materiale și de energie. Dacă nu se intervine în acest sens și se menține euforia creșterii bazate pe resurse neregenerabile se va ajunge într-o zi sau alta — afirmă J. Fourastié — la restricții cu atît mai severe cu cît va fi lăsată o perioadă de adaptare mai lungă.*

FIȘE

BIBLIOTHECA ŒCONOMICA
INSTITUTUL DE ECONOMIE SOCIALISTĂ
RESTRUCTURAREA RELAȚIILOR ECONOMICE INTERNAȚIONALE
36
EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● *Pornind de la imperativul edificării unei noi ordini economice internaționale, Ștefan Mihai, dr. Sorica Sava, Marcel Duhăneanu, Marina Rudăreanu, Sanda Arsene și Eufrosina Ionescu și-au propus să analizeze, în această lucrare (232 p.), unele aspecte esențiale ale restructurării relațiilor economice pe plan mondial în vederea eliminării decalajelor dintre state. Problematica tratată nu are doar o semnificație teoretică, ci și o finalitate practică, în legătură cu eforturile pentru găsirea unor soluționări democratice ale problemelor grave cu care se confruntă omenirea în condițiile adîncirii interdependenței dintre diversele economii suverane. Într-o abordare multilaterală, lucrarea se oprește asupra : valențelor conceptului românesc de nouă ordine în relațiile economice internaționale ; restructurării mecanismului de funcționare a relațiilor economice dintre state ; diviziunii internaționale a muncii ; politicilor comerciale internaționale ; sistemului generalizat de preferințe ; folosirii suverane a bogățiilor naționale ; problemelor legate de societățile transnaționale. Coordonator : dr. Sorica Sava.*

ÎN DEZBATERE:

CRITERII ȘI MODALITĂȚI DE APRECIERE A EFICIENȚEI ÎN PERSPECTIVA PROCESULUI CIRCULAR ACTIV

La dezbatere au participat: **Constantin CALOIANU,** directorul Direcției planurilor și prognozelor din Comitetul de Stat al Planificării, directorul Institutului de planificare și prognoză, dr. **Mihai CAPĂTĂ**, director în Direcția Centrală de Statistică, dr. ing. **Corneliu RUSSU,** directorul Institutului de economia industriei, dr. **Aurel IANCU,** director adjunct științific la același institut, prof. dr. **Alexandru GHEORGHIU** și prof. dr. **Constantin IONETE** — A.S.E. București, prof. dr. **Nicolae Belli,** Institutul agronomic București, dr. **Ihor LEMNIJ,** Institutul de economie socialistă, dr. **Vasile OJOG,** Institutul de proiectări pentru industria construcțiilor de mașini, dr. **Alexandru MIHĂILESCU, Viorica RĂDUCANU** și **Mihai GIUVELEA,** cercetători științifici la Institutul de economia industriei, dr. **Mario DUMA,** șeful laboratorului de informatică și conducere din Institutul de cercetări și modernizări energetice, ing. **Persida TUROVSCHI,** Centrala industrială de prelucrări metalurgice dr. **Maria POPESCU** și **Dan POPESCU** — „Revista economică".

Sporirea eficienței – trăsătură esențială

CONSTANTIN CALOIANU. Problemele dezbaterii noastre urmează să fie atacate în lumina finalității procesului circular activ: obținerea unor valori de întrebuințare cît mai ridicate din materia primă de bază prelucrată, respectiv o valorificare completă și complexă pe diferite circuite tehnologice a fiecărui component util al acesteia.

1. Pornind de la aceste finalități, se poate afirma că procesul circular activ răspunde pe deplin exigențelor actuale legate de prelucrarea cît mai adîncită a materiilor prime, materialelor, de utilizarea superioară a energiei. Cantitativ, aceste aspecte calitative ale activității economice noi le exprimăm în mod curent prin creșterea indicilor de valorificare (valoarea producției obținute pe unitate de materie primă prelucrată) precum și prin dinamica gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei (raportul dintre valoarea producției și valoarea materiilor prime din care aceasta este obținută). Dar sînt oare suficient de riguroși, de expresivi în a materializa scopurile urmărite — o valorificare superioară — acești indicatori? Nu există oare și alte posibilități în acest sens? În esență, este vorba ca în cadrul proceselor circulare active de valorificare a materiilor prime și materialelor producția să fie realizată cu cheltuieli materiale minime, respectiv să se obțină o producție netă cît mai ridicată, un aport cît mai mare la sporirea venitului național, iar aceasta în condițiile respectării restricțiilor legate de utilizarea materiilor prime și energiei.

2. Transpunerea cu rezultate superioare în practică a acestor deziderate face necesară conceperea și aplicarea de **tehnologii** care să valorifice cît mai complet materiile prime și energia într-un număr cît mai redus de cicluri de producție din care primul ciclu să aibă randamentul cel mai ridicat. Într-o formă generală avem de-a face cu o formulă de tipul:

$$\eta t = \sum_{i=1}^{h} (a_1\eta 1 + a_2\eta 2^{+}, \ldots, +a_n\eta n)$$

în care:

a = cantitatea de component util conținută în materia primă
η = randamentul de recuperare a componentului util.

Restricția procesului constă în asigurarea unui număr cît mai redus de cicluri de producție; aceasta întrucît pentru realizarea unei finalități pe măsura creșterii acestora randamentul total de valorifcare a materiilor prime este, de regulă, în scădere.

Rezultate superioare în această direcție se obțin de regulă în practică în sectoarele prelucrătoare (repere realizate prin presare, în loc de turnare-forjare, prelucrarea prin electroeroziune a pieselor cu configurații complicate, producția de tricotaje, țesături confecții ș.a.). Cu unele adăugiri asemenea procese ar putea ilustra, într-o formă simplă, un proces circular activ. Dacă totuși nu este posibil să se realizeze un singur ciclu, o cerință esențială este ca numărul acestora să fie minim, iar în primul ciclu să se obțină un indice de valorificare cît mai ridicat. Acestui deziderat i se circumscriu în prezent măsurile stabilite pentru creșterea coeficientului de scoatere a oțelului în producția de laminate, care în conformitate cu orientările stabilite de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, trebuie să ajungă în cincinalul viitor la 87—88 la sută prin reducerea pierderilor în procesele de turnare și încălzire a lingourilor și semifabricatelor, extinderea turnării continue a oțelului ș.a. Este de subliniat și faptul că eficiența proceselor circulare de prelucrare este direct influențată de structura producției obținute, de creșterea continuă a ponderii sortimentelor superioare, problemă care se pune independent de numărul de cicluri de prelucrare a materiilor prime.

3. În multe cazuri însă valorificarea maximă a materiilor prime nu se poate realiza în 1—2 cicluri de fabricație, desigur, desfășurate pe o gamă largă, rămînînd cantități însemnate de resurse secundare și deșeuri care necesită prelucrări ulterioare. Se pun de data aceasta unele probleme noi legate de: organizarea colectării și prelucrării (centralizate cum este necesar adeseori) a acestor resurse; stabilirea unei tehnologii adecvate de valorificare a fiecărui tip de resursă secundară sau deșeu.

În aceste cazuri se impune asigurarea unor capacități optime de prelucrare, care să permită recuperarea economică a tuturor componentelor utile din aceste resurse. Este cazul deșeurilor de metale neferoase, de hîrtie, de textile, sticlă ș.a.

Situațiile în care resursele secundare pot fi valorificate la locul de producere al acestora sînt limitate; un exemplu îl constituie recuperarea resurselor energetice secundare dar și aici soluțiile tehnologice trebuie să aibă în vedere fiecare tip de purtător de energie în parte(gaze arse, apă caldă sau fierbinte etc.) și uneori chiar și fiecare generator, precum și fiecare fel de utilizator potențial.

4. Este de menționat că uneori tehnologiile de valorificare a resurselor secundare ca și tehnologiile necesare în general pentru realizarea procesului circular activ pot fi mai costisitoare decît cheltuielile ce se fac în cadrul ciclurilor primare de fabricație. Nu trebuie însă uitat că în aprecierea eficienței unor astfel de prelucrări trebuie să se ia în calcul atît efectele directe cît și cele indirecte, atît efectele cuantificabile în prezent cît și cele considerate încă necuantificabile dar care trebuie totuși apreciate, atît efectele economice cît și cele sociale.

Avem în vedere, de exemplu anihilarea unor poluanți (ape reziduale în industria chimică, gaze arse în industria metalurgică și a materialelor de construcții etc.); posibilitatea recuperării unor componente utile necesare economiei naționale ca de exemplu: germaniu, seleniu, cadmiu etc. — care în procesele tehnologice primare se conturează în diversele subproduse ale metalurgiei neferoase, valorificarea acestora reprezentînd simultan anihilarea unor factori de poluare și în același timp singura cale de producere a unor astfel de metale; posibilitatea utilizării la un nivel mai ridicat a utilajelor, instalațiilor și mașinilor, a forței de muncă, a diminuării sau chiar eliminării unor cheltuieli de transport ce adeseori încarcă într-o pondere importantă costurile produselor; evitarea scoaterii din producția agricolă a unor terenuri etc.

Sînt argumente convingătoare ce demonstrează că aprecierea eficienței procesului circular activ nu trebuie realizată prin comparații simpliste ci din unghiuri multiple, într-o manieră complexă, încorporînd în calcule efecte înlănțuite, avantaje nemijlocite ca și derivate. Însăși metodologia de calcul a eficienței economice se cere regîndită.

Sugerăm astfel discuțiilor cîteva aspecte menite să releve impactul proceselor circulare active de valorificare a materiilor prime, materialelor și combustibililor asupra laturilor calitative ale dezvoltării. Ele pot fi îmbogățite cu altele noi, detaliate, completate. Să căutăm deci să punem mai mult în relief — sub aspectul analizei, cuantificării etc. — această legătură organică care există între procesul circular activ și eficiență, privită prin prisma rigorilor dezvoltării calitative a economiei.

Concepte și metodologii corelate cu complexitatea și noile exigențe ale realității

MARIA POPESCU. Cîteva reflecții cu caracter mai general asupra conținutului conceptului de eficiență se impun deoarece de modul cum apreciem eficiența economică, de metodologia de calcul a acesteia depind numeroase decizii economice, depinde asimilarea mai rapidă sau lentă a elementelor de progres științific și tehnic în producția materială. Nu este o simplă discuție de tehnicieni specialiști în metodologie ci este o încercare de evaluare a modului în care au evoluat lucrurile în domeniul economiei sub impulsul revoluției tehnico-științifice și al schimbărilor conjuncturale din lume; este o încercare de a percepe măsura în care conceptele cu care operează știința economică — aici eficiența economică — precum și metodologia de calcul a indicatorilor de fundamentare a acestora reflectă noile realități. Sînt elemente care prezintă o importanță deosebită; de modul cum economiștii și tehnicienii întocmesc studiile de fundamentare a investițiilor depinde, în mare măsură, modul în care se accelerează progresul economic și se valorifică resursele naturale ale țării și de creativitate, de inteligență ale națiunii noastre socialiste.

În acest sens mi-aș permite să subliniez faptul că și conținutul conceptului de eficiență economică este supus schimbării în funcție de modificările ce apar în domeniul tehnicii și tehnologiei, al economiei și societății în general, al conjuncturii economice internaționale etc., etc. O succintă incursiune în istoria producției de bunuri materiale ne dezvăluie faptul că mii de ani omul a acționat asupra naturii (cu tehnica specifică fiecărei epoci) în scopul de a-i smulge resursele naturale și de a utiliza și domina forțele naturii în interesul său. Progresele științei și tehnicii, abundența resurselor și prețurile scăzute ale materiilor prime și energetice (extrase îndeosebi din colonii) au contribuit la crearea unei veritabile stări de spirit euforice caracterizată prin considerarea că omul domină natura și nu are nici un fel de limite sau restricții în utilizarea resurselor și forțelor ei, apreciate ca inepuizabile și ieftine. Ca atare, toate progresele din domeniile tehnicii și tehnologiei au **fost orientate exclusiv spre economisirea muncii omenești.** Țelul suprem al producției era obținerea de cît mai multe produse în timp cît mai scurt — deci mai ieftine. Cu ce consum de resurse naturale se obțineau aceste produse, cu ce prejudicii pentru echilibrele mediului natural sînt întrebări care nu constituiau vreo preocupare pînă în a doua jumătate a secolului nostru. După cum bine se știe și conceptul de eficiență economică și implicit metodologia de calcul sînt tributare acestei mentalități (desigur constituită în condiții istorice diferite).

Dar vremurile s-au schimbat în mod radical. Au apărut rigori și restricții noi de care generația noastră abia începe să devină conștientă, dar care vor deveni în timp tot mai stringente. Caracterul epuizabil al unora din resursele naturale (neregenerabile) limitele exploatării celorlalte, pericolele pentru însăși existența speței umane pe care le prezintă nerespectarea (prin poluare) a unor echilibre ale mediului ambiant aduc în fața noastră rigori și restricții noi în ceea ce privește acțiunea cu ajutorul tehnologiilor moderne asupra naturii pentru a-i smulge roadele și folosi energiile. Ca urmare, în condițiile actuale eficiența producției de bunuri materiale se supune unor **noi** restricții. Exigențe calitativ superioare apar pe prim plan, realizarea de cît mai multe produse din aceeași cantitate de resurse naturale, cu un consum energetic minim și în condițiile respectării echilibrelor mediului ambiant devine prioritară.

Politica economică a partidului nostru a sesizat la timp aceste schimbări și a adoptat obiective care răspund acestor exigențe și restricții noi. Din păcate (dealtfel cum e și firesc într-o oarecare măsură) știința rămîne în urma vieții. Și astfel, constatăm azi necesitatea de a răspunde cît mai operativ îndemnului adresat de președintele țării de a contribui la reconsiderarea conținutului acestui important concept al economiei politice — eficiența economică a indicatorilor săi. Numai prin **redefinirea corectă a conținutului conceptului și prin perfecționarea instrumentarului metodologic** de calcul a eficienței în sensul adaptării acestuia la noile rigori și restricții pe care le impune conjunctura economică actuală vom putea reflecta în mod corect condițiile noi ale producției materiale și vom putea pregăti evoluția viitoare.

Conceperea complexelor de producție pe baza procesului circular activ de valorificare superioară a resurselor naturale este posibilă numai în condițiile în care calculele de fundamentare a deciziilor de investiții în acest domeniu sînt făcute cu ajutorul unei metodologii de calcul a eficienței care țin seama de rigorile și restricțiile zilelor noastre. Dacă ne-am baza pe o metodologie învechită, care nu corespunde noilor exigențe, rezultatele ar fi departe de realitate și de cerințele de progres ale viitorului. Conceperea complexelor de producție — acolo unde se pretează — pe baza procesului circular activ răspunde exigențelor prezentului și viitorului pentru că implică o valorificare optimă — cu ajutorul unor tehnologii noi, perfecționate — a tuturor componentelor din materiile prime și materialele intrate în producția respectivă și permite reutilizarea energiei secundare și terțiare. Aceasta reprezintă **o soluție nouă,** în acord cu comandamentele fundamentale ale timpului. Or, **evaluarea avantajelor ei** nu este posibilă decît în condițiile în care se utilizează o metodologie de calcul care **ia în considerare** nu vechile condiții de producție și conjuncturale ci **realitățile noi în toată complexitatea, rigurozitatea și stringența lor.** Tocmai de aceea ne-am propus să discutăm azi despre conținutul acestui concept, despre noi elemente metodologice în calculul eficienței.

Implicații teoretice și practice ale materializării procesului circular activ

ALEXANDRU GHEORGHIU. De la început apreciez că este deosebit de utilă o asemenea dezbatere pentru practica economică. În cadrul dezbaterii de astăzi doresc să subliniez cîteva idei care mie mi se par deosebit de importante pe plan teoretic și care își regăsesc reflectarea și în practică. În primul rînd, pornind de la realitățile economice, apare problema necesității valorificării superioare a resurselor naturale care este o problemă majoră atît pe plan mondial cît și pentru economia țării noastre. Cred că în legătură cu aceasta și în ideea materializării procesului circular activ ar trebui să se studieze gradul de valorificare a resurselor pe tipuri de resurse, stabilind, în raport de cuceririle științifice pe plan mondial, poziția țării noastre. De pildă, în problema metalului, este cunoscut că diapazonul valorificării variază de la 1 la 500 aproximativ. Întrebarea este : unde se poziționează România prin profilul producției pe care o au în prezent ramurile care prelucrează metalul ? Evident că această analiză poate fi aprofundată pornind de la medii, de la cifre pe ansamblul economiei și mergînd în adîncime la ramuri, subramuri pînă la produse.

Ideea procesului circular activ transpusă în practică prezintă aspecte deosebit de însemnate. În această sferă se încrucișează o multitudine de probleme. Mă refer de pildă, la politica pe care o ducem de dezvoltare a ramurilor și subramurilor astfel încît să realizăm obiectivele majore fixate în documentele de partid, sintetizate în atingerea unui venit național de circa 2 500 dolari pe locuitor, la obiectivele privind orientarea către produse și ramuri care au consumuri reduse de energie, care valorifică în mod superior resursele naturale. Evident că este necesară corelarea unor asemenea analize cu ceea ce ne oferă prognozele cercetărilor științifice în diferite domenii. În sensul acesta eu am mai sesizat și cu alte prilejuri că trebuie învinse niște practici strict departamentale în abordarea problemelor și dat cîmp mult mai larg abordării sistemice, interdepartamentale. Aceasta înseamnă, de pildă, că elaborarea planurilor — stabilirea direcțiilor de dezvoltare, a asimilării de produse noi, să aibă loc într-o strînsă corelare cu ceea ce oferă cercetarea științifică. În perspectiva realizării procesului circular activ se pune, deci, problema abordării interdisciplinare pe planul practicii interdepartamentale, astfel încît să fie posibilă transpunerea în practică a ideilor majore extrem de utile, ale acestui concept, de a asigura o valorificare circulară și eficientă a resurselor de care dispunem.

În acest spirit la șirul exemplelor care s-au dat în cadrul discuțiilor anterioare aș adăuga unul : faclele care ard în gol la combinatele chimice, fără nici un efect util economic. După cunoștințele mele sînt 72 asemenea facle în România, ceea ce echivalează cu 10 milioane de tone de combustibil convențional care se irosesc anual. De ce nu se abordează cu prioritate soluționarea acestei probleme ? Însăși noțiunea de proces circular activ implică o abordare sistemică a problemelor și nu o viziune strict departamentală a ministerului x sau y. În practica economiei noastre eu apreciez că una din soluțiile care a mers în întîmpinarea unei abordări de genul acesta a fost înființarea de consilii care să întrunească specialiști din diverse ramuri și să propună soluții pentru asemenea probleme de tip interdepartamental.

Un alt grup de probleme la care doresc să mă refer vizează corelația procesului circular activ cu laturile calitative ale dezvoltării. Realizarea complexelor de producție pe baza acestui concept deplasînd accentul pe laturile calitative, pe factorii calitativi ai creșterii înseamnă că ridică eficiența activității economice sau, altfel spus, un grad mai înalt de eficiență se asigură acolo unde ponderea factorilor calitativi este mai ridicată în sporurile de rezultate ce se obțin.

Cred că, dacă mă refer la reflectarea pe planul cunoașterii și pe planul metodologiei ne găsim în stadiul în care se impune reconsiderarea a o serie de modele după care analizăm și decidem în problemele de eficiență, precum și perfecționarea a o serie întreagă de metodologii pe care le utilizăm în practică, dînd cîmp liber problemelor de abordare sistemică, interdisciplinară, căutînd să cuantificăm influențele diferitelor categorii de factori extraeconomici care se reflectă în rezultatele economice. Aici pot să împărtășesc și din concepțiile pe care le-am materializat și lansat într-un proiect de metodologie, de analiză a eficienței economice, a cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic (beneficiar C.N.S.T.), problemă strîns legată de cea pusă în discuție de dumneavoastră. Supun atenției cîteva idei :

Una din idei se referă la faptul că factorii extraeconomici, adică cei sociali, biologici, ecologici, informaționali, tehnici etc., mai devreme sau mai tîrziu, se convertesc în efecte economice dacă punem în poziția de obiect al analizei (funcție obiectiv, în limbaj matematic) eficiența economică. Sigur, unii factori sînt dificil de cuantificat ; unele păreri se referă la efecte necuantificabile, părerea mea este că astăzi cîmpul de pătrundere al metodelor matematice a crescut considerabil și crește continuu și, ceea ce consideram ieri necuantificabil, astăzi este cuantificabil. Pînă acum cîteva decenii, de pildă, nimeni nu punea problema de cuantificare a influenței învățămîntului sau a progresului tehnic asupra creșterii economice, dar în prezent asemenea probleme s-au pus, s-au rezolvat și, cu toate imperfecțiunile, se poate aprecia că există un progres net în problema cuantificării unor asemenea factori.

Subliniez că în special raportul tehnic-economic trebuie să capete forme tot mai riguroase de cuantificare. Aici progresele sînt evidente, dar și în legătură cu alte categorii de factori extraeconomici trebuie să progresăm în cuantificarea influențelor lor și mă refer în mod deosebit la factorii **ecologici** (în problema poluării mediului) și la factorii **sociali.** Una din soluțiile pe care am adoptat-o noi pentru rezolvarea unor asemenea probleme, a cuantificării efectelor și a calculului de eficiență și cu care am avut numeroase confruntări în viața practică, o constituie **divizarea efectelor în două mari categorii : categoria efectelor care produc spor de venit net** sau venit național și **categoria celor care produc economisire de resurse** (umane, materiale și financiare). Adoptînd această grupare și urmărind-o cu consecvență, am ieșit dintr-un cerc vicios și am rezolvat o mulțime de probleme care păreau nesoluționabile. În cazul prevenirii unor pagube, și acesta poate fi cazul și în cadrul procesului circular activ, aportul îl constituie economisirea de resurse care poate fi transformată în aport la creșterea venitului național prin intermediul coeficientului normat de eficiență (0,15 în țara noastră). Desigur, definirea metodologiei implică multe detalii, dar eu mă rezum la aceste idei fundamentale cu privire la orientarea calculului de eficiență.

Precizez că după părerea mea este necesar să se pună ca funcție obiectiv pentru calculul de eficiență **aportul la economisirea de muncă socială.**

În efectuarea calculului de eficiență economică să căutăm să depășim cadrul strict al prețurilor. În industria textilă putem întîlni cercetări care au ca efect îmbunătățirea contextului sau calității fibrelor și care nu conduc la modificări de preț. În asemenea situații avem în vedere faptul că ele produc o economie de venituri la populație. Lucrul acesta nu trebuie să scape, după opinia noastră, calculului de eficiență. Fenomenul poate fi valabil și în cazul procesului circular activ.

Gîndesc că metodologia calculului de eficiență nu trebuie să stînjenească procesele normale de progres tehnic, de reciclare sau realizare a procesului circular activ și așa mai departe, ci să le favorizeze, cu alte cuvinte pîrghiile economice să fie realmente stimulente pentru procesele de valorificare.

Ipoteze de modelare

MARIO DUMA. Orientarea spre modelare, propusă de organizatorii dezbaterii, este de natură să expliciteze mai clar mecanismul procesului circular activ, pe de o parte, și să creeze premisele pentru cuantificările necesare în calculele tehnicoeconomice, pe de altă parte. În acest sens, se poate încerca explicitarea următoarelor caracteristici (neexhaustive) ale procesului circular activ :

— El se realizează în etape succesive de prelucrare tehnologică (pe care le marcăm cu indicele i).

— În materia primă există mai multe componente materiale sau/și energetice C (pe care le marcăm cu indicele j).

— După fiecare etapă i de prelucrare, din fiecare componentă j rezultă o cantitate C_{ji}, ca urmare a randamentului de prelucrare η_{ji} al etapei.

— Din cantitatea C_{ji}, o cotă-parte b_{ji} poate fi utilizată direct, iar restul $(1-b_{ji})$ trece în etapele de prelucrare următoare.

Notînd, convențional, cu C_{j}, — cantitatea inițială din fiecare componentă și punînd $b_{jo}=0$, se poate scrie :

după fiecare etapă i se realizează cantitatea

$$\sum_j C_{jo} \prod_i (1-b_{j,i-1})\,\eta_{ji},$$

din care trece în utilizări

$$\sum_j b_{ji}\, C_{jo} \prod_i (1-b_{j,i-1})\,\eta_{ij}$$

și intră în prelucrarea ulterioară

$$\sum_j C_{jo} \prod_i (1-b_{ji})\,\eta_{ji}\,.$$

Cantitatea totală utilizabilă, pentru diferitele resurse **j** și etape **i**, este

$$\sum_j C_{jo} \sum_i \left[b_{ji} \prod_i (1-b_{ji-i})\,\eta_{ji}\right]$$

Din această expresie se observă că, pentru maximizarea cantității totale utilizabile, pe lîngă cerința — evidentă — a unor randamente de prelucrare cît mai mari, este util : a) să existe cît mai puține etape **i** (înmulțirea unor randamente subunitare conduce la un randament total și mai mic); b) să se obțină valori mari pentru b_{ji} cu indici **i** mici, adică rezultanța utilă să fie cît mai mare din primele etape, dat fiind că ceea ce trece în prelucrări ulterioare este afectat de pierderi suplimentare, ca urmare a înmulțirii randamentelor de prelucrare subunitare.

Pentru a închide circuitul activ, trebuie arătat că, în cazul general, **componente rezultate din orice etapă pot fi reintroduse, printr-un feed-back material sau energetic, într-o etapă de prelucrare anterioară.** Relația de calcul în această formă este prea complicată. Pentru simplificare, luăm cazul mai multor etape de prelucrare între care nu au loc utilizări (toți coeficienții b, afară de ultimul, sînt nuli), iar recircularea se face preluînd, după utilizare, o cotă-parte p_j de la ultima către prima etapă. Atunci se poate obține cantitatea totală care este :

$$\sum_j C_{jo} \frac{\prod_i \eta_{ji}}{1-p_j \prod_i \eta_{ji}}$$

față de :

$$\sum_j C_{jo} \prod_i \eta_{ji}$$

în absența recirculării, ceea ce dă măsura creșterii gradului de utilizare a materiei prime (numitorul este întotdeauna subunitar).

În fiecare etapă de prelucrare, se asociază o valoarea V_i (incluzînd atît munca vie cu plus-produsul respectiv, cît și munca materializată în materialele adăugate și în amortizarea mijloacelor de producție). O parte din această valoare, V_{oi}, este comună tuturor componentelor materiale **j** care rezultă indisolubil din procesul tehnologic respectiv; se naște, deci, problema atribuirii, defalcării ei pe aceste componente, după niște chei; o altă parte din valoarea asociată poate fi specifică pentru obținerea unei anumite componente, V_{ji} (de exemplu — un anumit aditiv sau catalizator). Deci, valoarea totală obținută va fi

$$V=\sum_j \sum_i (a_{ji} V_{oi} + V_{ji}),$$

unde a_{ji} este cheia de atribuire a valorii V_{oi} pe componentele **j; pentru orice i,** $\sum a_{ji} = 1$. Stabilirea criteriilor pentru aceste chei constituie o problemă deschisă; ea este importantă pentru obținerea unor prețuri și tarife judicioase. De exemplu, dacă atribuirea s-ar face proporțional cu cantitățile obținute,

$$a_{ji}=\frac{C_{jo}\prod_i \eta_{ji}}{\sum_j C_{jo}\prod_i \eta_{ji}}$$

Dacă s-ar dori ca atribuirea să se facă proporțional cu valoarea dobîndită în etapele precedente, s-ar ajunge la prima etapă, unde acest criteriu nu poate fi aplicat. De recurs la analiza valorii? Repet, problema este deschisă. De altfel, există și alte dificultăți practice de cuantificare a eforturilor, a costurilor de realizare a unor procese circulare active. De exemplu, recuperarea deșeurilor se efectuează cu ajutorul unei rețele retribuite în regie, evidențierea costului recuperării pe unitatea de produs recuperat fiind, în aceste condiții, anevoioasă.

Observăm că din punctul de vedere al cantității de materiale utile obținute s-a degajat concluzia **oportunității unui număr cît mai redus de prelucrări ; desigur, în scopul realizării unei anumite utilități.** Din punct de vedere al valorii, însă, s-ar părea că se poate obține o valoare mai mare pentru aceeași materie primă cu cît există, în aceeași accepție, mai multe etape de prelucrare. Contradicția este și nu este numai aparentă, pentru că pînă la urmă trebuie să se țină seama de munca socialmente necesară pentru crearea valorilor de întrebuințare respective, pe de o parte, și de utilitatea socială a acestei valori de întrebuințare pe de altă parte, altminteri putîndu-se ajunge la disfuncționalități. Orientarea spre valorificarea economic superioară a materiilor prime trebuie înțeleasă, așa cum arată explicit documentele de partid, în sensul creării unor valori de întrebuințare utile și necesare, de tipuri de complexitate funcțională și performanțe ridicate, care se realizează cu un grad înalt de prelucrare.

Cîteva scurte alte remarci și pe marginea problemei dezbătute, privind aspecte metodologice deschise, a căror soluționare pare necesară pentru promovarea economică a proceselor circulare active : — clarificarea teoretică și practică a unui mecanism de formare a prețurilor pentru resursele naturale, ținînd seama de caracterul lor limitat ; adîncirea metodologiilor de determinare a efectelor economice secundare, indirecte, diseminate ș.a.m.d.; joncțiunea între metodologiile de determinare a eficienței economice și legislația economico-financiară, astfel încît ceea ce rezultă că este oportun din calculele științifice de eficiență să apară la fel de oportun, de exemplu, în contabilitate, în indicatorii de eficiență raportați, în controalele financiare ș.a.m.d.

Procesul circular activ este, prin excelență, interdisciplinar, interdepartamental, concentrînd și armonizînd numeroase interese în sensul și în cadrul celor ale economiei naționale în ansamblu. Mai mult decît multe alte procese și activități, el este stînjenit de decupările organizatorice, de structurarea planificării pe ramuri, de gradul de centralizare și detaliere a indicatorilor.

Semnificații ale indicatorului „consumul cumulat de resurse“

AUREL IANCU. În lumina exigențelor procesului circular activ, acționînd atît consecutiv cît și simultan asupra valorificării materiilor prime, materialelor și energiei, am să mă refer, pe scurt, la **necesitatea reconsiderării unor elemente de metodologie** privind eficiența economică a folosirii resurselor. Această necesitate rezidă din următoarele considerente : a) unele importuri vor deține — conform prognozelor actuale — o pondere tot mai mare în consumurile totale energetice și de materii prime de bază ; b) sistemul actual de prețuri nu este suficient de sensibil la accentuarea acestui proces din domeniul resurselor și, ca atare, calculele de eficiență a producției în exprimarea valorică apar adeseori deformate, neconcludente. La aceasta se mai adaugă și faptul că, în unele situații, prețurile interne nu sînt corelate cu cele existente pe piața mondială, iar sistemul nostru de prețuri nu întotdeauna reflectă în mod suficient valoarea de întrebuințare a produselor și nici caracterul deficitar al resurselor; c) actualul sistem de evidență a costurilor de producție contabilizează doar cheltuielile în unități valorice sau fizice din fazele respective de fabricație, numite consumuri directe sau de fază. Consumul indirect din fazele anterioare și din producția conexă se contabilizează în mod obișnuit prin intermediul contului general și amorf de „materii prime și materiale“.

Deci, prin acest sistem, se diminuează posibilitatea identificării fizice a resurselor. În mod frecvent se ajunge la situația ca în stadiul producției finale (destinată consumului neproductiv, investiției sau exportului), mai ales la acele produse realizate după o rețea sau schemă tehnologică cu foarte multe faze dispersate teritorial să nu se mai cunoască ce cantități fizice sau valori ce dintr-o resursă sau alta au contribuit în toate fazele de fabricație la realizarea unui anumit produs final. Problema este, deci, de a **identifica volumul total sau cumulat de resurse consumate** sau încorporate de produsele finale.

Tocmai unor asemenea probleme răspund unele cercetări efectuate în cadrul Institutului de economie industrială. Cercetările din acest domeniu au fost orientate în două direcții. **Prima direcție** se referă la folosirea metodologiei și a datelor din balanța legăturilor dintre ramuri la calculul consumului cumulat de resurse energetice și alte resurse primare (materii prime minerale și agricole, manoperă și amortismente). În acest caz, calculînd coeficienții cheltuielilor de resurse energetice directe și cumulate a atras în mod deosebit atenția faptul că diferențele dintre cele două categorii de coeficienți sînt foarte mari. Rapoartele dintre ele ajung în mod frecvent să fie mai mari de 5 ori și chiar de peste 10 ori. Sînt procese și calcule care ne dovedesc că efortul real pentru economia națională din punctul de vedere al necesarului de resurse solicitate de sporirea producției destinată oricăreia din categoriile consumului final și, în mod special, exportului se exprimă, corect, numai atunci cînd se ia în considerare consumul total (cumulat) de resurse primare.

Cea de a **doua direcție** de orientare a cercetării se referă la determinarea și analiza concretă a consumului cumulat de resurse primare pe produse în exprimare nu valorică ci în unități fizice (bucăți, tone, etc.). În felul acesta consumul cumulat de resurse primare apare neviciat de exprimarea valorică. Concret, am efectuat calcule și analize privind consumul de resurse energetice în anul 1976 la un număr de circa 30 de produse din industria chimică și aceea a materialelor de construcții, iar în anul 1977, la un număr de 160 de produse din industria extractivă, metalurgică, construcții de mașini, industria mobilei și la materiale de construcții. Pentru anul 1978 ne-am propus să extindem investigația. Tot în acest an ne-am propus să elaborăm un îndreptar metodologic pentru a generaliza metode de calcul și de analiză cu folosirea echipamentelor electronice de calcul. Tot setul de date al cercercetărilor noastre va fi pus la dispoziția instituțiilor interesate.

Rezultatele obținute sînt deosebit de relevante în ce privește calculul de eficiență a producției pentru export. Se poate ști astfel în fiecare caz în parte, la fiecare sortiment, ce cantitate de resurse primare este încorporată în toate fazele de fabricație (finală + anterioară + conexe) a produsului respectiv și dacă prin exportul acestor produse are loc sau nu o recuperare integrală a valorii resurselor încorporate direct și indirect.

Indicatorii propuși de noi prin aceea că permit o cunoaștere mai exactă a consumurilor reale de resurse naturale pentru realizarea fiecărui produs considerăm că pot contribui la o fundamentare mai aprofundată a proiectelor de investiții, pot aduce argumente noi în orientarea spre valorificarea superioară a resurselor naturale. Utilizarea acestor indicatori este de natură să aducă argumente convingătoare în elucidarea avantajelor pe care le prezintă procesul circular activ pentru economisirea resurselor naturale și pentru optima lor valorificare.

Înlăturarea unor dificultăți de natură practică

ALEXANDRU MIHĂILESCU. Concentrat, determinarea consumului cumulat de resurse pe produs, se prezintă astfel: a) stabilirea după criterii judicioase (după importanța în cadrul ramurii, după importanța în privința participării la acoperirea nevoilor economiei naționale și la export) a unui nomenclator de produse finale și intermediare, precum și a listei principalelor resurse materiale primare al căror consum cumulat pe produse urmează a se determina; b) stabilirea informațiilor necesare (chestiune ce se rezolvă la nivelul organului de sinteză responsabil), precum și modul de transformare a informațiilor existente la ministere, centrale, dar mai ales la intreprinderi, în informații utile acestei determinări (chestiune rezolvabilă cel mai bine la nivelul unităților respective, în funcție de specificul lor și, implicit, în funcție de modul concret de organizare a sistemului informațional propriu); c) stabilirea metodei propriu-zise de determinare a indicatorului propus, precum și a procedurilor concrete de calcul ; d) stabilirea circuitelor tehnologice care permit legarea produselor finale, prin produsele intermediare din diferite faze de fabricație, de resursele materiale primare care stau la baza acestor circuite tehnologice și a produselor finale aferente.

Determinarea efectivă a consumului de resurse pe produs este desigur o chestiune care nu presupune multe complicații de ordin teoretic. Din punct de vedere practic, însă, lucrurile sînt mult mai complicate, datorită conexiunilor multiple existente între produse, precum și altor cauze legate de dificultatea găsirii unor răspunsuri suficient de corecte la o serie de întrebări, cum sînt următoarele :

— pot fi aplicate riguros criteriile formulate de stabilire a nomenclatorului de produse finale și intermediare pentru care se determină consumul cumulat de resurse primare ?

— întrucît este inevitabilă restrîngerea listei intrărilor de materiale în fiecare produs, pentru a se ajunge pe ansamblu la o problemă de dimensiuni nu numai finite, dar și rezonabile, pînă unde este corect să se meargă cu această restrîngere și după ce criteriu concret ea să se facă ?

— cît de corectă este determinarea consumului de resurse materiale primare prin intermediul fondurilor fixe folosite (uzurii lor) ?

— cît de corecte sînt exprimările în valută ale elementelor nemateriale ale prețului de producție al produselor, în vederea utilizării lor ca elemente de calcul al diferiților indicatori de apreciere a eficienței comerțului exterior ?

Dacă toate problemele găsesc o soluționare adecvată din punctul de vedere strict al calculului, problema este rezolvabilă dacă se face apel la o modelare matematică corespunzătoare, respectiv la teoria grafelor și calculul matriceal.

Eficiența prin prisma consumului cumulat de energie

VIORICA RĂDUCANU. Problema valorificării calitativ superioare a resurselor materiale încorporate în produse capătă semnificație nouă prin includerea în cadrul indicatorilor de sinteză a indicatorului „consum cumulat de resurse pe produs“, așa cum de altfel s-a arătat și de antevorbitori.

Indicatorul „consum cumulat de resurse pe produs“ are o încărcare informațională substanțială, care permite aprecierea eficienței activității unor unități economice, nu numai prin prisma îndeplinirii sarcinilor proprii de producție, cît și prin prisma participării active în circuitul tehnologic integrat necesar fabricării produselor. Cu alte cuvinte, cunoașterea la nivel de sinteză a gradului de valorificare a resurselor materiale în diferite faze ale procesului productiv, precum și în fază finală, va permite organelor de decizie din economie adoptarea și alegerea strategiilor optime în structura industriei după acest criteriu — VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A RESURSELOR MATERIALE; în același timp aceasta aduce argumente concrete și elocvente asupra avantajelor pe care le prezintă conceperea complexelor de producție pe baza procesului circular activ față de metodele clasice de organizare a producției.

Metodele de abordare în direcția calculului consumului cumulat de resurse energetice, utilizate la institutul nostru, au fost diferite în funcție de ramura industrială și de criteriile de selectare printre care energo-intensivitatea de fază, ponderea în producția ramurii și ponderea la export au fost considerate de bază. În genere, consumul cumulat s-a considerat format din două surse : **energetice** și de **muncă.** Prelucrarea și analiza datelor referitoare la produsele finale selectate au conturat caracteristici specifice ale consumurilor cumulate de resurse energetice în funcție de faza de fabricație, gradul de finisare, ramura industrială, tehnologia dominantă, etc.

În general, pentru principalele produse ale economiei naționale care părăsesc sfera primei prelucrări, (de exemplu după obținerea fontei), un rol deosebit îl are consumul de resurse energetice din faze anterioare de fabricație. Acest lucru este mai pregnant pentru produsele industriei construcțiilor de mașini la care consumul încorporat în faze anterioare are o pondere deosebită.

Componentele eficienței relevate distinct

MIHAI GIUVELEA. Punînd în discuție problema consumurilor cumulate de resurse înseamnă să operăm conceptual cu principiul potrivit căruia un produs nu reliefează în și prin el numai nuanțele calitative și cantitative ale muncii concrete și muncii abstracte manifestate la nivelul unei faze de producție, ci și **dimensiunile și calitatea relațiilor funcționale din interiorul întregului sistem care valorifică o resursă.** Aceasta presupune să acționăm în direcția eficienței economice a fabricării unui produs nu numai prin prisma efortului și rezultatelor celui care îl produce, ci și din perspectiva efortului tuturor celor care, chiar indirect, participă la realizarea lui, într-un cuvînt, din perspectiva sistemului.

În contextul de mai sus mă voi referi la indicatorul consumului cumulat de resurse principale calculat pentru unele itinerarii tehnologice care valorifică superior resursele. Analiza globală a unui itinerariu tehnologic oferă posibilitatea determinării **locului** în care se poate acționa, cu eforturi reduse, pentru maximizarea cîștigului generat de reducerea consumului specific de resurse. Pentru exemplificare voi reda o situație caracteristică din circuitul de valorificare al bauxitei. O reducere cu numai 1% a consumului de energie electrică la aluminiu înseamnă pentru sistem, în condițiile în care nu se întreprind eforturi și în alte faze ale valorificării, o reducere cu 4,5% a consumului cumulat repartizată astfel : 0,16 Mwh/t de aluminiu, 0,200 Mwh/t de bare din Al, 0,2064 prisma de lingou etc. În total 0,720 Mwt pentru un singur circuit activ. Dacă vom acționa în vederea reducerii cu 1% a consumului de energie electrică, la produsul alumină, economia disipată în sistem se cifrează la 0,031 Mwh/t, de nouă ori mai mult decît reducerea efectivă la locul indicat, dar de 23,2 ori mai mică decît în cazul acțiunii din faza aluminiului electrolitic. Concluzia se impune de la sine.

În ceea ce privește utilizarea indicatorului consumului cumulat în calculele de stabilire a rentabilității comerțului exterior, putem afirma cu toată convingerea că el are capacitatea de a îmbogăți foarte mult calitatea informațiilor furnizate de indicatorii de eficiență corespunzători. În primul rînd datorită faptului că omogenizează una din structurile cele mai complexe și anume materiile și materialele ; aceasta face ca atunci cînd, de exemplu, se calculează cursul de revenire net, valoarea materiilor prime importate și exportabile să nu mai conțină în ea și o parte corespunzătoare din retribuții și beneficii în special, care scăzută din mărimea prețului intern (sau extern) să diminueze mărimea reală a muncii vii încorporate în produs.

În al doilea rînd oferă posibilitatea stabilirii a trei nivele limită de influență asupra cursului de revenire net al exportului ; nivelul caracteristic cheltuielilor materiale, nivelul specific cheltuielilor materiale la care se aditivează retribuția și nivelul generat de luarea în calcul și a beneficiului, ceea ce oferă posibilitatea cunoașterii clare și precise a potențialului de eficiență la export a produselor aflate pe un itinerariu de valorificare a resurselor.

Numeroase conexiuni ale eficienței

IHOR LEMNIJ. Sistemul de care ne ocupăm — procesul circular activ — are o sferă foarte bogată, în sensul că conține numeroase elemente și conexiuni, fapt de care nu putem să nu ținem seama la discutarea eficienței. Analizăm eficiența economică cu diferite metode, mai mult sau mai puțin rafinate, incontestabil utile. Din păcate însă, indicatorii noștri de eficiență constituie adeseori doar aspecte de informație. Eficiența însă este ca un bazin orografic, ea rezultă din confluența izvorașelor, pîraielor și rîurilor. Totodată creșterea eficienței depinde și de legăturile dintre locurile de muncă, dintre procesele tehnologice, dintre întreprinderi, ajungînd să se integreze în eficiența întregii economii naționale.

Privite lucrurile astfel, ceea ce este important este să găsim acele mijloace prin care să putem să captăm și să activăm, să mobilizăm toate sursele mici, multe și mari de eficiență, începînd cu individul, cu mașina, cu ceea ce rezultă din marile fluxuri economice.

Eficiența, reducerea cheltuielilor materiale, este rezultatul gîndirii raționale, tehnice și economice, la toate nivelele. De aici și dificultatea de a mobiliza și de a coordona această confluență a gîndirii unui număr mare de oameni. Nu pot să nu revin asupra faptului că sporirea eficienței are nevoie de anumite condiții materiale, printre care se numără **structura aparatului de producție.** Astăzi, mai ales în construcția de mașini, producția se realizează în unități supra-uzinale, alcătuită din uzine specializate organologic și uzine de montaj. Uzina specializată organologic prezintă multiple avantaje din punctul de vedere al reducerii consumurilor specifice. Depășirea acestei faze a specializării, sintetizarea și articularea într-o nouă optică a elementelor creatoare în acest cadru — consider că am definit astfel procesul circular activ — va permite ridicarea eficienței privită acum pe multiple planuri, în toată complexitatea proceselor componente, la noi parametri. Se acționează astfel nu numai pentru reducerea consumurilor specifice pe un produs, ci pe o gamă largă de produse, creîndu-se condiții favorabile pentru valorificarea superioară a resurselor. Indicatorii evidențiați în dezbatere — consumul cumulat de resurse — se înscriu organic în cadrul acestor exigențe.

Informații apte să contribuie la fundamentarea sporirii eficienței

MIHAI CAPĂTĂ. În contextul discuțiilor purtate, aș dori să fac cîteva remarci. Trecerea la un mod nou de abordare a problemelor din economia națională, în care trebuie să primeze laturile calitative ale activității economice și sporirea eficienței, impune necesitatea adaptării și îmbunătățirii metodelor și instrumentelor cu care acționăm la toate nivelurile pentru a fundamenta planul și deciziile pe o bază cît mai științifică și din perspectiva obiectivelor urmărite, în speță a procesului circular activ circumscris esențialmente laturilor calitative ale dezvoltării. Mă refer nu numai la cadrul general și la sistemul de indicatori cu ajutorul cărora se stabilesc și se urmăresc principalele sarcini, ci mai ales la **metode și categorii de informații** care permit formularea de variante de soluții — motivate economic, tehnic și social pentru procesul decizional.

Deși în prezent se produce și se vehiculează în întreprinderi și la nivelele superioare un volum imens de informații cu caracter tehnico-operativ, contabil, statistic, de plan etc., pentru care se depune foarte multă muncă, **nu** putem spune că informația de care dispunem răspunde cel mai bine nevoilor de conducere actuale sau că ea servește în mod corespunzător pentru analiza aprofundată a factorilor care influențează rezultatele și pentru fundamentarea deciziilor. În structura informației sînt încă elemente care nu permit o caracterizare sintetică a fenomenelor, care nu se corelează între ele pentru a putea fi utilizate în modele de simulare și prognoză, pentru a permite o abordare sistemică a proceselor economice și rezultatelor lor. S-a vorbit aici de o serie de indicatori care, în lumina procesului circular activ, pot reflecta mai fidel complexitatea fenomenelor economice, menționîndu-se, printre alții, **consumul cumulat** de resurse pentru obținerea unei unități de produs final, adică a unei unități din producția destinată consumului populației, investițiilor sau exportului. Și eu sînt de părere că acest indicator este deosebit de semnificativ pentru aprecierea eficienței diferitelor ramuri sau produse și s-ar impune folosirea sa în practica curentă, în analiză și planificare. Din nefericire nu dispunem încă de condiții care să permită determinarea consumului cumulat de resurse într-un mod simplu, astfel încît acest indicator să fie la îndemîna tuturor unităților și a organelor care iau decizii în alocarea resurselor unităților. Va trebui să ne preocupăm mai mult de modul cum acționăm în procesul de restructurare a indicatorilor și de îmbunătățire a sistemului informațional astfel încît să putem obține acest indicator, și alți indicatori mai concludenți, cu o cheltuială cît mai redusă de muncă, la perioade convenabile.

În legătură cu consumul cumulat de resurse, aș preciza că acest indicator are nu numai o valoare de informare cu privire la diferențierile reale în ceea ce privește nivelul de eficiență al diferitelor produse, problemă importantă din multe puncte de vedere, ca de ex. la planificarea exporturilor, dar indicatorul poate servi îndeosebi la **determinarea fazelor de producție în care trebuie acționat pentru a reduce în mod rezonabil consumurile de resurse și a mări astfel eficiența producției.** Mă refer atît la faze ale procesului de producție care au loc în cadrul aceleiași întreprinderi, cît mai ales, la fluxurile care trec prin mai multe întreprinderi și ramuri de producție pînă la obținerea produsului final și care, de obicei, nu sînt luate în considerare pe ansamblu ; analiza consumurilor pe faze și flux permite a identifica punctele în care se folosesc tehnologii neeconomice, care ar trebui revizuite sau înlocuite cu tehnologii mai eficiente. Pe această bază poate fi orientată și cercetarea științifică spre elaborarea de noi tehnologii care să asigure o reducere substanțială a consumurilor de materiale și energie tocmai în fazele de producție în care acestea sînt mai ridicate și grefează realizarea produselor în condiții de eficiență și competitivitate. Desigur în cazul cînd — pe plan mondial — există astfel de tehnologii, trebuie luate măsuri pentru asimilarea lor în producție cît mai operativ.

O direcție importantă menită să asigure ridicarea eficienței este desigur aceea de a valorifica integral toate elementele componente ale materiilor prime care pot fi transformate în produse utile, tinzîndu-se a nu rămîne nici o părticică de substanță nevalorificată. Este tocmai esența conceptului de proces circular activ, cu care desigur — în principiu — cu toții sîntem de acord. La transpunerea în practică a acestui concept pot apărea numeroase probleme de ordin tehnic, economic și organizatoric care să limiteze aplicabilitatea sa. Astfel se naște întrebarea ce anume produse urmează să fie obținute din valorificarea integrală a diferitelor materii prime, și în ce măsură valorificarea lor integrală se justifică din punct de vedere economic, al costurilor și pînă la ce nivel. Pentru a clarifica acest aspect aș face distincție între **produsul principal** obținut din prelucrarea unei anumite materii prime, **produsele asociate** care rezultă automat din anumite procese tehnologice și **reziduurile** (deșeurile). În activitatea economică, în multe cazuri produsele asociate și reziduurile nu intră în circuitul economic și constituie — atunci cînd sînt nocive (diverse emisii gazoase) sau de volum mare — factori de poluare a mediului înconjurător. Valorificarea unor substanțe de acest fel necesită un important efort de cercetare științifică, organizare și investiții. Dar problema se pune și în cazul produselor principale care rezultă din prelucrarea materiilor prime. În condițiile în care această prelucrare se oprește la faza de produs destinat consumului intermediar — fază care încorporează consumuri însemnate de energie, valută sau alte resurse cum ar fi în cazul laminatelor, cimentului, cherestelei — și se exportă ca atare, nu putem vorbi încă de o valorificare superioară a resurselor și de atingerea unei eficiențe ridicate. Aceasta demonstrează că procesul circular activ trebuie înțeles nu numai prin prisma obținerii unor produse utile din întreaga substanță conținută de o materie primă oarecare, ci și prin prisma **necesității de obținere a unor produse complexe, bazate pe tehnologii mai rafinate, a unor produse care incorporează cît mai multă inteligență și care pot valorifica deplin resursa naturală și consumurile de energie din toate fazele anterioare de producție.**

Aș vrea să spun cîteva cuvinte și în legătură cu metodologiile necesare pentru determinarea mai științifică a eficienței economice în diferite sectoare și la diferite nivele. Mi se pare firesc ca obiectivul ridicării nivelului calitativ al activității economice în țara noastră să fie susținut pe mai multe planuri și ca atare și prin intermediul diferitelor acte normative, al legislației în general. În acest sens consider că ar fi util ca legislația noastră economică în domeniul planificării, finanțelor, conducerii producției, comerțului exterior, cercetării științifice etc. — așa cum s-a pronunțat și un antevorbitor — **să cuprindă mai multe elemente cu caracter metodologic, îndeosebi în ceea ce privește determinarea eficienței economice pentru diferite proiecte sau activități.** Aceasta ar contribui la clarificarea principială și tratarea unitară a unor probleme, precum și la asigurarea unui caracter normativ mai riguros criteriilor după care se apreciază eficiența economică la nivel de întreprindere, ramură și pe ansamblul economiei.

Stabilirea problemelor cadru

VASILE OJOG. Am să fac și eu cîteva referiri pe această temă. Încercări de perfecționare în sensul celor urmărite în dezbaterea noastră au mai fost; ele s-au concretizat mai ales la nivelul ramurilor și în multe cazuri s-au elaborat soluții, căi, metode de valorificare superioară a resurselor și de îmbunătățire a sistemului tehnologic și de organizare din ramura respectivă. În acțiunile vizînd realizarea procesului circular activ trebuie să avem în vedere nivelul rezultatelor la care s-a ajuns astfel.

În cadrul procesului circular activ preocupările, măsurile necesare pentru valorificarea completă a conținutului util al resurselor materiale pe alte căi nefundamentate încă impune cunoașterea circuitelor tehnologice noi și stabilirea oportunității tehnice și economice a asamblării lor la nivelul țării noastre, impune introducerea în continuare a unor metode de conducere adecvate, moderne. Pentru realizarea obiectivului și scopului acțiunei denumită proces circular activ și pentru a stabili concepte noi, sisteme de indicatori, metode de valorificare unitare, actuale care să asigure o eficiență maximă este necesară stabilirea problemelor cadru, a domeniilor și fenomenelor economice cu care se începe analiza și sinteza, urmînd ca rezultatele la care se va ajunge să fie demonstrate, aplicate și apoi după caz generalizate și chiar instituționalizate.

În industria construcțiilor de mașini — Institutul de proiectări pentru întreprinderi constructoare de mașini, probleme care consider că se pretează să facă obiectul procesului circular activ sînt multe și sînt complexe; numeroase din ele nu și-au găsit încă o rezolvare. Una din cele mai dificile probleme cu care este confruntată construcția de mașini este nerealizarea în termen legal a eficienței economice proiectate și ca urmare nerecuperarea investiției alocate de către unități noi puse în funcțiune dotate în general cu tehnică modernă. Principalele cauze, după părerea mea sînt, pe de o parte, dinamismul produselor specifice sub acțiunea continuă a progresului tehnic, iar pe de altă parte elaborarea de către proiectantul general a unor calcule economice insuficient fundamentate mai ales pentru unități cu producții individuale, de serie mică. Leg această problemă de faptul că după părerea mea, există un număr suficient de mare de metodologii de determinare a eficienței economice în general dar acestea sînt mai puțin adaptate noilor exigențe și mai ales fundamentate la nivelul ramurilor, sectoarelor, al unităților, adică în lumina unor raporturi specifice.

Cred că adoptarea unor soluții bazate pe procesul circular activ ar putea să contribuie la rezolvarea unor probleme de valorificare eficientă a resurselor; pentru aceasta însă este necesară definitivarea metodologiilor de calcul a eficienței economice precum și elaborarea unor soluții tehnice noi pe ramuri industriale; ele trebuie să contribuie la comensurarea corectă, realistă, științifică a fenomenelor economice și la impulsionarea progresului tehnic în economia românească.

Efectul propulsor al factorului tehnologic

NICOLAE BELLI. Cred că puține sînt cazurile în care conținutul conceptului de eficiență economică și în special aspectele eficienței valorificării resurselor naturale să fi fost analizate din atîtea unghiuri de vedere, cum au făcut-o astăzi discuțiile noastre. S-a relevat necesitatea regîndirii conținutului conceptului de eficiență și sferei de cuprindere a lui, a metodologiei de calcul. S-a considerat necesară chiar reconsiderarea unor modele de analiză și fundamentare în probleme de eficiență, urmărindu-se luarea în considerare a unei sfere largi de influențe. Din aceste discuții, cred că pot fi reținute cel puțin 2 concluzii mai importante. Prima sugerează necesitatea de a ne preocupa de perfecționarea instrumentului investigațional al relațiilor circumscrise în sfera eficienței economice.

O a doua concluzie cere răspuns la întrebarea : ce anume trebuie perfecționat la instrumentarul de investigație a eficienței economice ? Pentru a ști ce ar trebui modificat este necesar să cunoaștem, mai întîi, caracterul unor deficiențe.

Preocuparea pentru eficiență trebuie concentrată îndeosebi asupra producției, unde se decide soarta acestei eficiențe. Or, dacă privim lucrurile din acest punct de vedere observăm că, de exemplu, resursele naturale se valorifică în țara noastră, de către industria prelucrătoare, cu o eficiență sporită, însă nivelul atins în creșterea acesteia se situează încă mult în urma celui cunoscut de țările avansate industrial. Să ilustrăm, pe scurt aceste aprecieri. În studiile pe care le-am întreprins și publicat în acest domeniu am arătat că la un leu consum total de resurse naturale în industria noastră am obținut o valoare a industriei prelucrătoare de 5,71 lei în 1965, de 9,13 lei în 1970 și de 10,4 lei în 1974. Înseamnă că gradul de valorificare a resurselor naturale a crescut de 1,8 ori. Este neîndoielnic o realizare de substanță în politica noastră industrială din 1965 încoace, care trebuie apreciată ca atare. Totuși, în raport de țările dezvoltate industrial, eficiența cu care valorificăm resursele naturale, împrejurare care condiționează și eficiența creșterii noastre economice, este încă considerabil mai redusă. Faptul a fost subliniat în repetate rînduri în documentele noastre de partid, iar cercetările concrete îl ilustrează convingător (vezi tabelul).

Din datele tabelului se relevă că pentru eliminarea decalajului, practic trebuie să se dubleze eficiența din 1974 a valorifică-

Consumul de oțel și energie primară la 100 dolari PNB în România față de alte țări în 1974

Țările	Oțel în kg.	Energie în kg cc	Multiplii Românici față de celelalte țări	
			Oțel	Energie
România	42,5	358	1,0	1,0
Nivel mondial	16,8	200	2,5	1,8
Țările socialiste europene	29,6	300	1,4	1,2
Țările Pieței comune	19,9	161	2,1	2,2
S.U.A.	10,3	191	4,1	1,9

rii oțelului și energiei primare, ceea ce ne și propunem să realizăm în anii care vin, pînă în 1990 .... Lucrurile însă se complică mult din cauza prezenței inevitabile a unor surse primare de scumpire a creșterii noastre economice : trecerea la exploatarea unor resurse naturale mai sărace în conținut util, exploatarea altor resurse în condiții mai dificile (de adîncime sau de altă natură), trecerea la explorări și exploatări pe platforma continentală a Mării Negre, ridicarea anarhică și enormă a prețurilor mondiale ale resurselor naturale, mai ales de combustibili etc. În aceste condiții, în care procesul creșterii economice cunoaște încă din start o scumpire a costurilor sale, numai prin realizări tehnice de amploare la nivelurile prelucrării materiei prime și energiei se pot compensa cheltuielile suplimentare din start și asigura creșterea eficienței economice dorite și necesare. Or, procesul circular activ este de natură să stimuleze activitatea tehnică tocmai în sensul realizării unor tehnologii care să permită consumuri reduse de energie și să valorifice superior materiile prime, deci să sporească eficiența economică.

Eficiența valorificării tuturor resurselor

CONSTANTIN IONETE — Așa cum a rezultat din dezbaterile noastre, procesul circular activ se definește prin **două** dimensiuni esențiale. Și anume prin **valorificarea** industrială **simultană** și **succesivă a întregului potențial util al unei unități de materie primă,** precum și prin **reconvertirea în același proces** sau în altele a **tuturor substanțelor derivate sau reziduale.**

Aceste trăsături influențează firesc aprecierea eficienței procesului circular activ. **În primul rînd,** folosirea tuturor substanțelor utile dintr-un zăcămînt sau produs natural necesită investiții suplimentare pentru tehnologii de separare și costuri suplimentare pentru valorificarea componentelor cu concentrație săracă și foarte săracă. În condițiile utilizării în producție a aceluiași nivel tehnic este evidentă descreșterea randamentului proporțional sau neproporțional cu cheltuielile de investiții și exploatare suplimentară. Într-o anumită măsură acest fenomen este prezent și în procesul reconvertirii reziduurilor. Pentru depășirea acestei tendințe de la început se impune **introducerea procesului circular activ pe baza unui nivel tehnic superior celui existent.**

În al doilea rînd, procesul circular activ răspunde acțiunii de multiplicare a disponibilului de resurse necesare dezvoltării, dar care sînt limitate din punct de vedere natural. În acest sens eficiența lui trebuie apreciată în funcție de conținutul larg al categoriei de eficiență, care, în condițiile actuale, oricum trebuie să încadreze din ce în ce mai mult în mărimea valorii cheltuielile pentru valorificarea substanțelor utile în condițiile cele mai grele. În economia noastră în curs de dezvoltare această tendință acționează și în direcția atenuării restricțiilor pe care le impune importul de materii prime, ca urmare a limitării fondurilor valutare, ceea ce pune în relief o altă latură de însemnată utilitate a procesului circular activ.

Numai pe asemenea baze de economicitate devine necesară și posibilă atragerea în circuitul economic atît a concentrațiilor mari cît și infime de substanțe utile din aceeași rocă. Desigur că pentru punerea în mișcare a acestui proces este necesară funcționarea corespunzătoare a mecanismului economic și în primul rînd a mecanismului prețurilor. Indiferent dacă îmbracă forma rentei sau a coeficientului de deficit, limitarea naturală a resurselor **își impune reflectarea** în structura prețurilor. După părerea mea generalizarea mărimii medii a cheltuielilor de producție ca punct de plecare în formarea prețurilor, pentru toate ramurile și produsele, practică actuală în sistemul nostru de prețuri, nu este de natură să faciliteze introducerea procesului circular activ. Ca element de referință în sensul celor arătate de mine poate fi menționat procesul declanșat de formarea pe plan mondial a prețurilor la țiței după criza hidrocarburilor, pentru punerea în valoare a resurselor energetice și tehnologice colaterale, chiar dacă cheltuielile de producție depășesc prețul petrolului.

În încheiere subliniez că pentru introducerea procesului circular activ în economie ar fi deosebit de eficace obligația proiectantului ca la documentațiile de dezvoltare industrială sub forma noilor obiective de investiții să prezinte și o variantă de realizare în concepția procesului amintit. Fundamentarea opțiunilor pentru dezvoltare ar spori astfel, considerabil. De asemenea, apreciez că nu se va pune în același mod și nu se pot obține aceleași efecte prin aplicarea procesului circular activ la toate exploatările de roci din țara noastră, sau la prelucrarea tuturor produselor naturale. La o examinare intuitivă a priorităților se impun atenției minereurile metalifere, cele nemetalifere și lemnul.

*

CONSTANTIN CALOIANU. După cum vedeți, dezbaterea noastră de astăzi este menită să încheie discuțiile de ansamblu asupra problemei proceselor circular active de valorificare a materiilor prime și materialelor, urmînd — așa cum a precizat tovarăşa Popescu — ca în continuare ședințele viitoare să abordeze domeniile specifice ale acestei probleme, pe ramuri, subramuri, sectoare de activitate.

Cum era și normal, discuția de ansamblu trebuia să se încheie cu aspectele calitative, de eficiență ale întregii problematici pe care o discutăm. Procesul circular activ trebuie să conducă nemijlocit la valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor, înainte de toate, la ridicarea eficienței. Consider că discuția noastră de astăzi a fost utilă prin lucrările prezentate și problematica abordată, că ea ne ajută să ne îmbogățim instrumentarul practic, metodologic pe baza căruia se pregătesc, la diferite nivele, decizii în cadrul mecansimului nostru economic.

Vreau să punctez cîteva aspecte pe care le consider esențiale : în primul rînd problema conceperii sistemice a indicatorilor de valorificare. Acest aspect este extrem de interesant și util, fiind necesară abordarea și adîncirea lui în continuare. La ora actuală folosim indicatori de valorificare de ansamblu, ei sînt cunoscuți, sînt în plan, îi preiau anuarele statistice, sînt folosiți în publicații. Spre exemplu: lei producție pe tona de țiței, lei producție pe metru cub de masă lemnoasă, lei producție în construcția de mașini pe tona de laminate prelucrate ș.a.m.d. Sînt indicatori utili care contribuie la evidențierea creșterii gradului de valorificare într-o perioadă de timp. Ei sînt însă mult prea agregați și nu permit desprinderea domeniilor în care aceste aspecte sînt necorespunzătoare și trebuie acționat. De aceea, tratarea sistemică, arborescentă a acestei probleme o consider deosebit de necesară. Vom putea analiza astfel care este situația, spre exemplu, în construcția de mașini, în domenii diferite, al industriei electrotehnice și electronice, al sectorului naval etc.

Sigur că întregul sistem nu va putea fi elaborat într-o perioadă scurtă de timp, dar un început trebuie făcut ; indici globali de valorificare a metalului sau petrolului trebuie divizați pe grupe și subgrupe de producție, pe sortimente fizice pentru a ne putea da seama de influența schimbărilor structurale ale producției și a stabili măsurile ce se impun. Din nefericire, acest indicator fiind valoric, este influențat de ceea ce spunea tovarășul profesor Ionete, de prețuri, și comparațiile se pot face între unități cu profiluri similare de fabricație sau cu perioadele trecute : cum valorifică metalul Întreprinderea de vagoane din Arad față de Întreprinderea de vagoane din Turnu-Severin sau din Caracal, sau cum se valorifică țițeiul în 1978 comparativ cu 1975.

Dacă am putea face o comparație cu alții, cum spunea tovarășul profesor Gheorghiu, ar fi o treabă considerabilă. Cel puțin pentru unele sectoare pe care știm că le vom dezvolta rapid în viitor aceasta ar putea reprezenta teme de cercetare, deosebit de interesante și utile.

Prin aceeași prismă consider că trebuie privită și aprecierea indicatorului „consum cumulat de resurse". Exemplele date aici de tovarășul Iancu și colegii d-sale, sînt edificatoare. Eu cred că aceste abordări sînt deosebit de interesante și ele ar trebui să intre în practica curentă.

Problema eficienței este o problemă mare în ansamblul ei. Este discutabilă și discutată foarte mult din punctul de vedere al modului ei de exprimare. Dacă pentru primele două cazuri pe care le-am tratat se pot prevedea posibilități de concretizare, stabilirea eficienței în ansamblu și comensurarea acestui indicator este mult mai complicată mai ales atunci cînd în analiză intervin și alte elemente decît cele de natură materială, spre exemplu aspectele ecologice sau cele sociale. Dar nu numai acestea ; chiar aspecte legate de influența progresului tehnic asupra creșterii productivității muncii sau a reducerii costurilor de producție nu sînt în prezent în măsură suficientă evidențiate în cadrul indicatorilor de eficiență. Este de datoria noastră să reunim cercetările parțiale făcute pînă în prezent și să le dăm o exprimare de sinteză prin intermediul indicatorilor de plan și de urmărire statistică. Discuțiile pe care le-am purtat azi ne-au ajutat să clarificăm o serie de lucruri și, de asemenea, să ne gîndim la aplicarea efectivă în practică a unor sugestii și idei noi menite să releve posibilități de aplicare în practică a procesului circular activ.

> „Ținînd seama de amploarea îngrijorătoare pe care a căpătat-o cursa înarmărilor, de cheltuielile uriașe și de risipa de resurse materiale și umane provocate de producerea mijloacelor de distrugere – acumulate în proporții fără precedent în istorie – România se pronunță cu toată fermitatea pentru trecerea, pînă nu este prea tîrziu, la măsuri practice de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară".
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U.

STRATEGIA ȘI CĂILE CONCRETE DE ÎNFĂPTUIRE A DEZARMĂRII ÎN CONCEPȚIA ROMÂNIEI SOCIALISTE (I)

POZIȚIA principială promovată consecvent de-a lungul anilor de România în problemele dezarmării, numeroasele propuneri și inițiative concrete avansate de țara noastră în domeniile importante ale opririi cursei înarmărilor, dezarmării nucleare, măsurilor colaterale, dezangajării militare și dezarmării în Europa, creării de zone denuclearizate, înaintării pe calea dezarmării generale și totale — reflectă pregnant concepția științifică, profund realistă, pe care partidul și statul nostru o așează la baza întregii activități internaționale a patriei noastre. Ele se constituie, totodată, ca o strategie cuprinzătoare, unitară, cu obiective imediate și de perspectivă, menite să conducă la materializarea acestui deziderat fundamental al contemporaneității care este dezarmarea. Această strategie, precum și căile și modalitățile practice de acțiune pentru oprirea cursei primejdioase și împovărătoare a înarmărilor, pentru înaintarea pe calea dezarmării, și-au găsit — în preajma marelui forum al dezarmării care este sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U., deschisă săptămîna aceasta la New York — o nouă și strălucită concretizare în **Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare.** Document de o excepțională valoare teoretică și practică, Hotărîrea nu numai că va călăuzi activitatea constructivă, militantă, a țării noastre la sesiune, dar, în același timp, oferă o bază temeinică de dezbateri și negocieri pentru depășirea impasului existent în ultimii ani pe planul negocierilor de dezarmare, pentru angajarea uhor tratative de fond, pentru adoptarea unor măsuri concrete într-un domeniu de însemnătate vitală pentru pacea, securitatea și progresul tuturor națiunilor.

O problemă cardinală a timpurilor noastre

FUNDAMENTATĂ pe principiile și liniile directoare ale poziției partidului și statului nostru în activitatea externă, trasate cu claritate de Congresul al XI-lea și Conferința Națională din decembrie 1977, în deplină consonanță cu programul concret de dezarmare adoptat de Congresul al XI-lea și prezentat, ulterior, de țara noastră la O.N.U., Hotărîrea C.C. al P.C.R. are, între altele, meritul important de a situa cu justețe și de a demonstra cu argumente puternice locul de prim ordin pe care îl ocupă dezarmarea între problemele cardinale ale contemporaneității. Astfel, oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării sînt abordate și tratate ca necesități obiective ce decurg din actuala situație internațională, determinată de asemenea factori cum sînt : mutațiile survenite în raportul de forțe pe plan mondial ; persistența, alături de procesele și tendințele pozitive, a unor fenomene și tendințe negative, generate de vechile practici bazate pe forță ; impactul și consecințele negative ale cursei înarmărilor pe plan politic, economic, social, militar, al păcii, securității și cooperării internaționale ; imperativul lichidării decalajelor economice și a stării de subdezvoltare ; nevoia stringentă a reducerii cheltuielilor militare, a stăvilirii înarmărilor și realizării dezarmării pentru eliberarea de fonduri, resurse materiale și energii umane în vederea rezolvării unor probleme acute existente pe plan național în diferite țări ca și în relațiile interstatale luate în ansamblul lor, și altele.

„Înarmările — se subliniază în Hotărîre — afectează negativ ansamblul raporturilor interstatale pe plan mondial, fiind inseparabil legate de tendințele spre o nouă reîmpărțire a lumii și constituind principalele instrumente ale politicii de forță, de dominație și presiune asupra statelor. Politica înarmărilor înveninează atmosfera internațională, alimentează neîncrederea și suspiciunea între state și popoare, aflîndu-se într-o totală contradicție cu cerințele statornicirii unor relații internaționale noi, bazate pe respectul principiilor independenței și suveranității, egalității în drepturi și neamestecului în treburile interne. Totodată, înarmările reprezintă un obstacol major în rezolvarea pe cale politică, prin tratative, a problemelor internaționale litigioase".

În esență, încetarea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării constituie, în concepția partidului și statului nostru, componente și obiective fundamentale ale edificării unei noi ordini economice și politice internaționale, ale făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Conceptul românesc de program în domeniul dezarmării

ESTE BINE ȘTIUT și larg recunoscut și apreciat pe plan internațional faptul că România este țara care a lansat pentru prima dată, încă în anul 1969, conceptul de program de măsuri în domeniul dezarmării. Un asemenea program este menit, în viziunea țării noastre, să pună capăt situației nesatisfăcătoare și primejdioase de pe planul tratativelor de dezarmare postbelice, în care, ca urmare a unor interese unilaterale, negocierile au fost orientate constant spre domenii marginale, neesențiale ale dezarmării, eludîndu-se practic problemele majore, de fond, în primul rînd cele ale dezarmării nucleare. În concepția țării noastre, așezarea la baza tratativelor de dezarmare a unui program cuprinzător de măsuri, cu priorități și etape bine precizate, ar fi de natură să confere substanță tratativelor de dezarmare, să le orienteze spre problemele reale care se pun în acest domeniu, să le ofere o perspectivă clară — progresul pe calea dezarmării nucleare și spre obiectivul final — dezarmarea generală. Se știe, de asemenea, că România a prezentat în Comitetul de la Geneva și la O.N.U., în anul 1975, programul concret de dezarmare adoptat de Congresul al XI-lea, program care a fost promovat activ de țara noastră ca bază a negocierilor de dezarmare, inclusiv în lucrările pregătitoare pentru sesiunea specială a Adunării Generale consacrată dezarmării. Ca membră în Comitetul pregătitor al sesiunii, România a prezentat proiecte proprii la toate cele trei documente elaborate în acest organism pentru a fi dezbătute la sesiunea specială : Declarația privind dezarmarea (Doc. A/AC. 187/77), Programul de măsuri și acțiune (Doc. A/AC. 187/78) și mecanismele de negocieri (Doc. A/AC. 187/79).

În concepția țării noastre, întocmirea și adoptarea de către sesiunea specială a unui program de dezarmare se impune ca o premisă de bază a trecerii la un proces eficient de negocieri. Ca plan de acțiune în cadrul unei strategii a dezarmării, programul trebuie să cuprindă obiective și măsuri concrete — așa cum au propus România și alte state — care ar urma să fie înfăptuite pe parcursul întregului proces de negocieri în sfera dezarmării. Criteriul de abordare a acestor măsuri trebuie să-l constituie înainte de toate contribuția pe care ele o pot aduce la promovarea obiectivului final — dezarmarea generală și totală. În Hotărîrea C.C. al P.C.R., această idee este exprimată cu multă limpezime și cu un realism profund, subliniindu-se că „un țel de o asemenea amploare, cum este dezarmarea generală și totală, poate fi înfăptuit numai treptat, prin măsuri parțiale, cu caracter tranzitoriu“. În scopul obținerii unor progrese reale și constante pe calea dezarmării, pe baza unui program, partidul și statul nostru au avansat o serie de propuneri concrete, cu o arie foarte largă de cuprindere, menite să stea la baza viitoarelor tratative în domeniul dezarmării.

Măsuri concrete, imediate de reducere a cursei înarmărilor

URMÎND CALEA LOGICĂ și, totodată, a abordării realiste, de la simplu la complex, a problemelor dezarmării, țara noastră preconizează ca tratativele de dezarmare să se concentreze în primul rînd asupra unor măsuri concrete de încetare imediată a cursei înarmărilor, care să pună capăt achiziționării, producției și perfecționării armamentelor și întăririi dispozitivelor militare. În concepția țării noastre, încheierea unor acorduri și înțelegeri corespunzătoare cu privire la „înghețarea“ cheltuielilor militare, stabilirea unui program concret de reducere treptată, în etape, a bugetelor respective, începîndu-se cu cele ale țărilor mari, ar corespunde pe deplin acestui scop.

O serie de măsuri propuse în Hotărîrea adoptată recent de C.C. al P.C.R. servesc nemijlocit obiectivului opririi și reducerii cursei înarmărilor și cheltuielilor militare, creării condițiilor pentru trecerea la măsuri de dezarmare propriu-zisă, de mai mare anvergură. Este vorba, în primul rînd, de propunerea vizînd „înghețarea“ cheltuielilor militare la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea lor treptată, începînd cu anul financiar 1979, astfel încît, pînă în anul 1985, aceste cheltuieli să se diminueze cu cel puțin 10—15 la sută față de anul 1978. Din fondurile considerabile eliberate prin aplicarea unei atari măsuri, țara noastră a propus ca o parte să fie folosită de fiecare stat care operează reduceri ale bugetelor militare, în vederea finanțării unor programe social-economice naționale, iar o altă parte să fie destinată constituirii unui fond de dezvoltare al O.N.U. în scopul sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare care au un venit național de pînă la 500—600 dolari pe locuitor.

Obiectivului diminuării competiției militare și eliberării unor însemnate fonduri necesare dezvoltării pașnice i-ar servi, de asemenea, adoptarea altor măsuri preconizate în Hotărîrea C.C. al P.C.R., între care : „înghețarea“ efectivelor militare și armamentelor statelor la nivelul anului 1978 și trecerea la reducerea treptată a acestora, astfel încît, pînă în anul 1985, să se efectueze reduceri de 10—15 la sută față de nivelul actual, cu diminuări mai substanțiale în statele cu efective militare mai mari ; asumarea de către toate statele a angajamentului ferm de a nu mai amplasa noi trupe și armamente pe teritoriul altor state. România propunînd trecerea la reducerea treptată, pentru început cu 10—15 la sută, și apoi la retragerea în propria țară a trupelor și armamentelor amplasate pe teritoriile altor state, pînă la retragerea lor completă în granițele naționale și desființarea bazelor militare de pe teritoriul altor țări ; reducerea treptată a activității blocurilor militare, ca măsură tranzitorie spre desființarea lor concomitentă și angajarea de negocieri concrete asupra lichidării blocurilor militare ; pentru început, țara noastră propune ca statele care fac parte din blocuri militare să-și asume angajamentul de a nu mai admite noi țări în aceste alianțe și de a nu-și spori efectivele forțelor armate și dotarea cu armament, inclusiv nuclear, peste nivelul anului 1978.

CHELTUIELILE MILITARE MONDIALE, 1908-1976

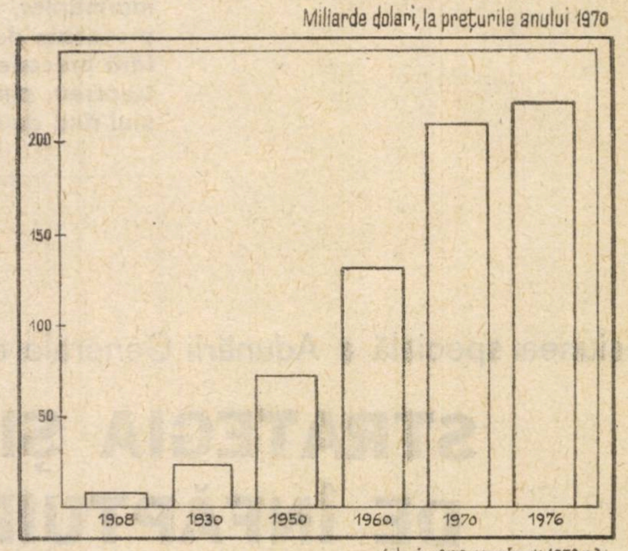

(după «SIPRI Yearbook 1978»)

Pe lîngă efectele certe pe care le-ar avea asupra consolidării destinderii, reducerii riscului de război și întăririi păcii, sînt evidente marile avantaje economice și sociale ce ar decurge din transpunerea în viață a unor asemenea măsuri pentru progresul economic și social al tuturor statelor. Consecințele pozitive ale măsurii de înghețare și reducere, cu 10—15 la sută a bugetelor militare apar evidente dacă avem în vedere că cheltuielile militare mondiale în prețuri curente au crescut de la 300 miliarde dolari în 1975 la 350 miliarde în 1976 și 400 miliarde în 1977. Ultima ediție, pe 1978, a Anuarului SIPRI „Armamentele mondiale și dezarmarea“ apreciază că dacă rata actuală de creștere a cheltuielilor militare nu va fi redusă, bugetul militar anual al omenirii se va apropia, spre anul 2000, de nivelul astronomic de circa un trilion de dolari. „Și aceasta — arată experții SIPRI — în ciuda faptului că circa 570 milioane de oameni de pe planeta noastră suferă de foame și subnutriție, circa 2,8 miliarde nu dispun de surse de apă potabilă igienice (bolile provocate de consumul de apă impură ucid în prezent circa 25 000 de oameni pe zi), circa un miliard de persoane nu au locuințe corespunzătoare, aproximativ 1,5 miliarde duc lipsă de asistență medicală eficace, aproximativ 250 milioane de copii nu urmează școlile, iar 800 milioane de oameni sînt complet analfabeți“.

Prioritate absolută eliminării armelor nucleare

PORNIND de la realitățile vieții internaționale, de la uriașa primejdie pe care o prezintă acumularea și perfecționarea armamentului nuclear, punerea la punct a unor noi sisteme, și mai sofisticate, de arme de nimicire în masă, Hotărîrea C.C. al P.C.R. reafirmă cu tărie punctul de vedere al țării noastre potrivit căruia măsurile vizînd interzicerea folosirii acestor arme, încetarea producției și dezvoltării lor, reducerea lor treptată și, în final, lichidarea lor completă trebuie să se bucure de cea mai înaltă prioritate în cadrul tratativelor de dezarmare. Cu această finalitate, documentul aprobat de C.C. al P.C.R. propune o suită de măsuri, între care : asumarea angajamentului de către statele posesoare de arme nucleare de a nu folosi aceste arme împotriva statelor care nu le posedă și de a nu amplasa arme nucleare pe teritoriul acestor țări ; încheierea unui acord pentru oprirea producției de armament nuclear, încetarea perfecționării și experimentării acestor arme, asumarea de către toate statele a angajamentului de a nu produce în viitor asemenea arme ; încetarea producției de materiale fisionabile cu destinație militară și conversiunea materialelor existente spre folosire pașnică, o parte urmînd să fie cedată în vederea utilizării pașnice de către toate statele doritoare ; angajamentul tuturor statelor participante la sesiunea specială de a trece la negocieri în vederea încheierii unui acord de interzicere totală a armelor nucleare ; crearea de zone denuclearizate în diferite părți ale lumii, inclusiv în Balcani ; măsuri de eliminare totală a oricăror arme de nimicire în masă.

C. NICOLAE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINŢE — CONJUNCTURI

Europa occidentală: dificultăţile industriei cărbunelui

DEŞI DIFERENŢIATĂ de la o ţară producătoare la alta, evoluţia industriei cărbunelui din Europa occidentală n-a confirmat speranţele trezite acum cîţiva ani, sub efectul „crizei“ petrolului. În cercurile de specialitate se apreciază că conjunctura nefavorabilă din industria siderurgică vest-europeană, repercutată în reducerea cererii de cocs, a constituit principala cauză a închiderii a 7 mine în 1977 (2 în Belgia şi 5 în Anglia) în condiţiile reducerii cu 800 mii de tone a volumului extracţiei de cărbune în zonă, pentru anul în curs fiind prevăzută închiderea altor 10 mine (din care 5 în Franţa) şi micşorarea cu încă 4,3 mil. tone a extracţiei. În această ambianţă nu pare surprinzător faptul că volumul investiţiilor în industria cărbunelui preconizat în acest an în principalele patru ţări producătoare (Anglia, R.F.G., Franţa şi Belgia) ar urma să fie cu o cincime sub nivelul realizat anul trecut.

R.F.G.: perspective pe termen mediu

ÎNTR-UN *raport al experţilor băncii „Westdeutsche Landesbank Girozentrale“, se apreciază că în următorii cinci ani economia R.F.G. va continua să se dezvolte relativ lent, cu fluctuaţii ale dinamicii; ritmul mediu anual de creştere a produsului naţional brut în perioada 1978 — 1982 ar urma să fie de 3,9%. În ceea ce priveşte preţurile cu amănuntul, se prevede că ele vor creşte, în aceeaşi perioadă, într-un ritm mediu anual de circa 3%.*

Se estimează, de asemenea, că în anii 1978 — 1982 va interveni o anumită îmbunătăţire a situaţiei financiare a companiilor vest-germane precum şi a gradului de utilizare a capacităţilor de producţie. În domeniul ocupării forţei de muncă, însă, experţii nu se aşteaptă la vreo ameliorare; după opinia lor, în 1982, în R.F.G. vor fi 1,2 milioane de şomeri, dintr-o populaţie activă de 25,2 milioane de oameni.

U.R.S.S.: dinamici ale comerţului exterior

FĂCÎND bilanţul comerţului exterior sovietic pe anul 1977, buletinul B.I.K.I. relatează că anul trecut Uniunea Sovietică a întreţinut relaţii economice cu 118 ţări din lume, iar volumul schimburilor economice a crescut cu 11,6% faţă de 1977. Creşterea a fost de 18,7% la export şi de 4,7% la import, ceea ce a permis realizarea unei balanţe comerciale excedentare (îndeosebi în cadrul schimburilor cu ţările în curs de dezvoltare). Principala pondere în comerţul exterior al Uniunii Sovietice revine ţărilor socialiste (57,2%), urmate de ţările capitaliste dezvoltate (29,6%) şi de ţările în curs de dezvoltare (13,1%).

O importanţă tot mai mare în cadrul exporturilor sovietice capătă maşinile şi instalaţiile, livrate în peste 80 de ţări ale lumii. Ele reprezintă peste 25% din valoarea exporturilor Uniunii Sovietice în celelalte ţări socialiste, 20,1% din cea a exporturilor către ţările în curs de dezvoltare şi o pondere mai redusă în cazul ţărilor capitaliste dezvoltate.

Cooperarea Bulgariei cu Belgia şi Luxemburg

ÎN Bulgaria se apreciază ca foarte promiţătoare legăturile cu Uniunea economică Belgia-Luxemburg (UEBL). Bune rezultate au fost obţinute pe planul cooperării în industriile chimică, electronică, electrotehnică. Părţile cooperează în producţia de mijloace pentru protecţia plantelor, de materiale plastice şi de televizoare color portative. O formă de perspectivă a cooperării economice o constituie exportul în comun pe terţe pieţe şi construcţiile în terţe ţări. Organele competente consideră satisfăcător şi stadiul cooperării tehnico-ştiinţifice în domeniul agriculturii, prin promovarea schimbului de specialişti şi prin activitatea comună de cercetare.

Orientări în dezvoltarea economică

Brazilia: creşterea potenţialului industriei

ÎN INDUSTRIA BRAZILIANĂ, ramură care contribuie cu 28,5% la formarea P.I.B. şi spre care sînt orientate mai mult de jumătate din investiţiile efectuate în economie, lucrează circa 20% din populaţia activă a ţării.

Brazilia posedă circa 25% din rezervele mondiale de minereu de fier (30 mlrd. t), ocupînd locul doi în lume, după U.R.S.S. În anul 1977 producţia de minereu de fier a atins 95 milioane de tone, din care 80 milioane de tone au fost exportate. Producţia de oţel a atins în anul 1977 aproximativ 11 mil. t. Totodată, Brazilia produce anual un număr mare de autovehicule şi tractoare. Oficialităţile duc o politică susţinută pentru majorarea participării industriei naţionale ca furnizoare de produse ale industriei constructoare de maşini.

Cheltuielile mari necesitate de importul de ţiţei au determinat intensificarea prospecţiunilor geologice pentru descoperirea de rezerve de ţiţei (la care, în prezent, producţia internă satisface numai 20% din necesarul de consum al ţării) şi de cărbune cocsificabil, precum şi luarea unor măsuri pentru producerea de surse alternative de energie. În cursul anului 1977 s-a trecut la folosirea alcoolului în amestec cu benzina, drept combustibil pentru autovehicule. În anul 1977 s-au produs 1,5 mlrd. litri, iar în 1980 se vor produce 3,5 mlrd. litri de alcool.

În domeniul industriei chimice, Brazilia se află pe locul doi în America Latină. În 1977 s-au produs aproape 200 mii t cauciuc sintetic. Producţia de ciment a atins circa 20 milioane t.

În agricultură este concentrată circa 40% din populaţia activă a ţării, această ramură furnizînd, în anul 1977, circa două treimi (8 mlrd. dolari) din încasările din export. Brazilia este cel mai mare producător mondial de cafea (în 1977 peste 1 milion de tone) şi fasole (peste 2,3 milioane de tone), al doilea producător mondial de bumbac (aproape 2 mil. t) şi al treilea de cacao şi citrice. În domeniul şeptelului deţine locul patru în lume.

Balanţa comercială a fost în anul 1977 activă, principalele produse de export fiind cele tradiţionale: cafea, şroturi de soia, minereu de fier şi soia boabe, care au reprezentat aproximativ 45% din valoarea totală a exporturilor. Dintre produsele industriei prelucrătoare, mai importante la export au fost unele mijloace de transport, utilaje, maşini şi aparate electrice, încălţăminte. Principalul produs importat a fost ţiţeiul (1/3 din totalul importurilor, reprezentînd cca. 3,7 mlrd. de dolari). Brazilia mai importă produse chimice (în 1977 în valoare de 1,5 mlrd. dolari), maşini şi materiale de transport.

Relaţiile economice dintre România şi Brazilia se desfăşoară pe baza acordului comercial şi de plăţi semnat la 5 iunie 1975 şi a unei serii de acorduri de cooperare în diverse domenii, semnate în acelaşi an. Exportăm în Brazilia vagoane de cale ferată, piese pentru tractoare, maşini-unelte, produse chimice, şi importăm din această ţară minereu de fier, cafea, cacao, şroturi de soia, sisal etc.

EVOLUŢII MONETARE

ÎNCEPUT printr-o continuare a redresării **dolarului S.U.A.** pe majoritatea pieţelor valutare, intervalul 15—19 mai 1978 s-a caracterizat pe ansamblu printr-o evoluţie contradictorie. Menţinerea tendinţei de creştere a dobînzilor la depozitele în dolari atît la intern, cît şi pe piaţa eurovalutelor, alături de creşterea producţiei industriale americane pe luna aprilie, precum şi presupunerea că deficitul comercial american va scădea au ajutat dolarul. Cursul acestuia a atins, printre altele, 2,1350 mărci vest-germane (cel mai ridicat nivel din ultimele patru luni), aproape 2 franci elveţieni şi 4,70 franci francezi. Unele intervenţii ale băncii centrale vest-germane şi respectiv elveţiene pe pieţele valutare pentru a opri un proces de repreciere a dolarului considerat a nu se baza pe elemente de fond destul de concludente, au dus la o scădere a cursului monedei nord-americane, mai accentuat în relaţia cu francul elveţian, francul francez şi marca vest-germană.

Francul elveţian, după ce a ajuns la circa 2 franci/dolar pe 17 mai, a început să recupereze din terenul pierdut, terminînd intervalul la 1,9690 franci/dolar, cu 0,7% peste închiderea precedentă. **Francul francez** a cotat şi el la sfîrşitul perioadei analizate peste închiderea perioadei anterioare, respectiv 4,6550 franci/dolar comparativ cu 4,6615 franci. Cursul **mărcii vest-germane,** după anunţarea de către Banca federală, în scopul stimulării expansiunii economice, a reducerii cu 7% a rezervelor minime obligatorii, ceea ce reprezintă o mărire a lichidităţilor în economie cu circa 4,5 miliarde mărci, s-a redresat spre sfîrşitul săptămînii pînă la 2,1090 mărci/dolar, cu numai 0,1% sub nivelul săptămînii precedente. O evoluţie asemănătoare a avut-o şi **francul belgian,** care cota pe 19 mai circa 32,96 franci/dolar (depreciere de 0,3%). **Lira italiană** a cotat la circa 871 lire/dolar. **Lira sterlină** şi **yenul japonez** au avut o mişcare aproape continuă de depreciere, prima fiind cotată la sfîrşitul perioadei analizate la 1,8130 dolari/liră, iar a doua la 227,30 yeni/dolar.

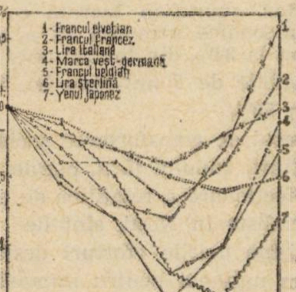

Evoluţia cursurilor principalelor valute occidentale faţă de dolarul S.U.A. în perioada 15—19 V, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 12.V.1978.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au cotat în jur de 8,375% la cele în eurodolari, 3,5625% la cele în euromărci vest-germane şi 1,625% la cele în eurofranci elveţieni.

Preţul aurului la Londra a manifestat o tendinţă destul de susţinută de creştere, al doilea fixing din ziua de 19 mai 1978, de 177,90 dolari/uncie, fiind cu 3,20 dolari/uncie peste cel din 12 mai a.c.

Paul DUMITRAŞCU
Gheorghe MUNTEAN

JALOANE ȘI OBIECTIVE ACTUALE

REPUBLICA SOCIALISTĂ VIETNAM

ANUL DE MIJLOC al planului cincinal 1976—1980 găsește poporul vietnamez în plin proces de edificare a bazei tehnico-materiale a socialismului pe pămîntul reunificat al țării și de creare a unei economii a marii producții socialiste moderne, conform obiectivului strategic formulat de cel de-al patrulea Congres al Partidului Comunist din Vietnam, din decembrie 1976.

Dificultățile inerente reconstrucției după 30 de ani de război și calamitățile naturale (secetă, taifunuri) din 1977 conferă o semnificație sporită sarcinilor de creștere a producției în agricultură, ramură de bază a economiei vietnameze, în care lucrează încă 51% din populația aptă de muncă a țării. Planul pe anul 1978 prevede obținerea a 16—16,5 mil. t de cereale din care 13,5 mil. t orez, în perspectiva recoltării a 21 mil. t de cereale (din care 17,5 — mil. t orez) în 1980, ca un factor important în soluționarea problemei alimentației. În acest scop, agricultura beneficiază de 30% dintr-un total al investițiilor de circa 30 miliarde dongi, industriei revenindu-i 35%.

Un efort substanțial se desfășoară în direcția extinderii și ameliorării suprafețelor cultivate. Au fost reamenajate în vederea cultivării 450 000 ha de terenuri abandonate în timpul războiului. Paralel, sînt defrișate terenuri (planul cincinal prevede ca obiectiv defrișarea a 1 milion ha), se întreprind lucrări de hidroameliorații pe sute de mii de hectare.

Are loc, totodată, o accentuare a procesului de diversificare a culturilor: conform hotărîrii plenarei C.C. al P.C.V. din iulie 1977, suprafața afectată plantelor tehnice și pomiculturii urmează să sporească pînă la finele cincinalului la 980 000 ha, iar cea destinată culturilor pentru export — chemate să aducă o importantă contribuție la realizarea obiectivului sporirii cu 45% în acest an a valorii livrărilor peste hotare — la 500 000 ha.

În același context, al eforturilor pentru soluționarea problemei alimentației populației și pentru lărgirea bazei de materii prime a industriei, o atenție deosebită se acordă dezvoltării zootehniei. Ea este ilustrată în primul rînd de obiectivul sporirii la 16,5 milioane pînă în 1980 a efectivului de porcine și la 1 milion tone a producției de carne (greutate vie).

Intensitatea eforturilor pe care și le-a propus poporul vietnamez este redată sintetic de sarcina sporirii cu 30% în acest an a producției globale agricole. Acelorași imperative ale îmbunătățirii aprovizionării populației și industriei și creșterii exportului le răspunde și obiectivul de plan conform căruia „recolta“ de pește marin trebuie să atingă 1 milion tone în 1980.

REALIZAREA acestor obiective ambițioase, de care este strîns legată îndeplinirea sarcinilor privind ridicarea în continuare a nivelului de trai al unei populații de circa 50 milioane de oameni, ce sporește cu 3% pe an, presupune între altele și o distribuire mai judicioasă a populației active pe teritoriul țării, acum concentrată într-o măsură considerată excesivă în orașe și în anumite zone agricole.

Acestui deziderat imperios al perioadei actuale îi corespunde măsura creării „noilor zone economice“, în care pînă la sfîrșitul cincinalului urmează să se instaleze 1,8 milioane de oameni, din care 460 000 persoane numai în anul în curs. Măsura amintită va contribui și la realizarea unui alt obiectiv major de ordin economic și social și anume utilizarea deplină a potențialului de forță de muncă al țării, de aproape 22 milioane de oameni în 1976, cu perspectiva de a depăși 25 milioane în 1980, în condițiile în care estimări oficiale apreciază la 1,5-2 milioane pe ansamblul zonei de sud a țării numărul celor care nu au de lucru în locul în care se găsesc acum. Totodată, în cadrul eforturilor pentru creșterea productivității muncii și a randamentului la hectar, suprafața lucrată cu mijloace mecanice urmează să ajungă în acest an la 34% din totalul unei suprafețe arabile de 5 milioane ha, iar în 1980 la 50%.

Procesul de transformare socialistă a agriculturii sudului țării, paralel cu cel de perfecționare a relațiilor de producție socialiste în Nord, sînt de natură să sprijine marile eforturi desfășurate pe plan național pentru impulsionarea producției agricole a țării.

Un sprijin activ în această direcție îl aduc intensificarea ritmului indus-

Dinu DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag. 32)

REPUBLICA DEMOCRATĂ POPULARĂ LAOS

VICTORIA în lupta împotriva intervenției străine și a reacțiunii interne și proclamarea Republicii Democrate Populare Laos în urmă cu mai bine de doi ani a constituit un eveniment care a deschis o pagină nouă în istoria acestei țări. Poporul laoțian a pășit cu hotărîre pe calea înfăptuirii năzuințelor sale de edificare a unei societăți bazate pe justiție și egalitate, a unui Laos pașnic, unificat, independent, democratic.

În scurta perioadă scursă, poporul laoțian a trecut la aplicarea în practică a amplului program de refacere a țării inițiat de Partidul Popular Revoluționar, vizînd lichidarea urmărilor exploatării colonialiste, consolidarea independenței naționale, dezvoltarea economică a patriei și făurirea noii orînduiri sociale.

Eforturile depuse s-au concretizat în rezultate semnificative în domeniul dezvoltării economiei și al înfăptuirii unor importante prefaceri sociale. Astfel în agricultură — principala ramură a economiei naționale —a luat amploare mișcarea de cooperativizare. Sute de întovărășiri și cooperative au fost înființate practic în toate provinciile țării, acest proces căpătînd o extindere deosebită în provinciile Xieng Khouang și Houaphan. Rezultatele nu au întîrziat să se arate, pe terenurile cooperativizate obținîndu-se recolte de orez cu 75 la sută mai mari decît pe cele necooperativizate. Totodată, zeci de mii de hectare de terenuri neproductive au fost atrase în circuitul agricol, pe unele dintre ele înființîndu-se orezării. În același timp au fost reamenajate mii de canale de irigații, mici și mijlocii, au fost construite mai mult de o mie de noi canale de irigații, numai în cursul anului trecut suprafețele irigate crescînd cu circa 12 mii ha. În același timp se depun eforturi pentru diversificarea

PE CALEA DEZVOLTĂRII ECONOMICE

culturilor agricole, terenurile ocupate de porumb, cartofi, batat, arahide ș.a. fiind în 1977 de trei ori mai mari decît în 1976. Au fost adoptate de asemenea măsuri pentru valorificarea rațională a amplelor resurse naturale, reprezentate de păduri bogate în esențe prețioase, care acoperă 70 la sută din teritoriul țării. În acest domeniu s-a trecut la organizarea de gospodării de stat, la extinderea plantațiilor etc.

În industrie s-a extins considerabil sectorul de stat (îndeosebi în domeniul prelucrării lemnului) și s-au consolidat pozițiile conducătoare ale statului în sectorul mixt. Prin eforturi susținute s-a reușit să se repună în funcțiune majoritatea întreprinderilor industriale distruse sau avariate în perioada războiului, să se dubleze pînă la finele anului trecut producția industriei ușoare și alimentare, să se pună temeliile unor ramuri industriale noi.

Lupta de eliberare a poporului laoțian a fost privită cu sentimente de simpatie și solidaritate de poporul român, care se bucură sincer de succesele obținute de Laos în lichidarea urmărilor îndelungatei dominații colonialiste, în dezvoltarea multilaterală a economiei sale naționale.

Vizita făcută în țara noastră în septembrie 1976 de tovarășul Kaisone Phomvihane, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Laoțian, prim-ministru al Guvernului R.D.P. Laos, în fruntea unei delegații de partid și guvernamentale, convorbirile avute cu acest prilej, Declarația comună, acordurile și celelalte documente semnate la București, au conferit noi dimensiuni relațiilor de prietenie și solidaritate româno-laoțiene. Vizita oficială de prietenie în R.P.D. Laos a unei delegații de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, convorbirile care vor fi purtate cu acest prilej, vor contribui fără îndoială la lărgirea și întărirea relațiilor de colaborare și prietenie dintre cele două țări și popoare.

KAMPUCHIA DEMOCRATĂ

DE CURÎND, poporul prieten kampuchian a sărbătorit cea de-a treia aniversare a victoriei în războiul de eliberare desfășurat de forțele patriotice. În evaluarea drumului parcurs de Kampuchia Democrată în perioada acestor trei ani, a acțiunilor și eforturilor deosebite depuse pentru reconstrucția țării, trebuie să se pornească de la imensele pagube provocate de război: sute de mii de vieți omenești pierdute, 90% din uzine și plantații și 80% din orezării distruse, o mare parte din sate rase de pe fața pămîntului, 50—60% din șeptel distrus, 70—80% din poduri și din căile de comunicație aruncate în aer etc.

După victorie, întregul popor kampuchian a trecut la refacerea economiei, urmărindu-se cu precădere dezvoltarea agriculturii prin restabilirea și extinderea sistemelor de irigații și construcția unor noi întreprinderi industriale.

Succesele obținute în aceste direcții sînt semnificative. Astfel, se lucrează intens la regularizarea cursului fluviului Mekong și la realizarea unor diguri și canale care vor permite irigarea a 1,5 milioane ha. În provincia Prey Veng a fost construit deja un mare rezervor de apă, care asigură irigarea a mii de hectare, au fost înălțate 12 diguri, se înființează tot mai multe cooperative agricole. În provinciile din nord-vestul țării au fost construite două canale de irigație (de 49 și, respectiv, 62 km lungime), iar în provincia Battambang s-au făcut amenajări pentru prevenirea secetei și a inundațiilor. Ca urmare a acestor amenajări, în prezent o treime din suprafața arabilă beneficiază de sisteme de irigații. În același timp, în cadrul cooperativelor agricole s-au înființat ateliere meșteșugărești și s-au extins acțiunile de fertilizare a solurilor și selecționare a semințelor.

Eforturile umane și materiale depuse pentru dezvoltarea agriculturii s-au concretizat în majorarea producției agricole în 1977 de două ori față de anul precedent, îndeosebi pe seama obținerii mai multor recolte de orez pe an. Principala sarcină pe care și-a propus-o poporul kampuchian în domeniul agricol pentru anul 1978 este obținerea unei recolte de 3 500 kg orez nedecorticat la hectar. O atenție sporită se acordă diversificării agriculturii prin extinderea culturilor de porumb, bumbac, plante tehnice.

În domeniul industrial, au fost reconstruite și și-au reluat activitatea numeroase întreprinderi productive: de energie electrică, construcții mecanice, unități textile din orașele Pnom-Penh, Battambang și Kompong Som. În industrie, un mare accent se pune în prezent pe utilizarea materiilor prime locale în locul celor din import.

Succese importante au fost obținute și în domeniul social-cultural. Astfel, în prezent se asigură asistența sanitară a populației pe întreg teritoriul țării, iar paludismul a fost eradicat în proporție de 90%. În perspectiva următorilor doi ani este prevăzută lichidarea analfabetismului și stimularea pregătirii de cadre calificate, pentru principalele ramuri ale economiei naționale.

În anii grei ai războiului, poporul român s-a situat ferm, de la început, alături de cauza dreaptă a poporului kampuchian, acordîndu-i întregul său sprijin — moral, politic și material. Totodată, România a fost una din primele țări care au stabilit relații cu reprezentanții legitimi ai poporului kampuchian.

Poporul român urmărește cu sentimente de simpatie și prietenie activitatea constructivă care se desfășoară în Kampuchia Democrată sub îndrumarea Partidului Comunist, forța politică conducătoare a țării, în vederea edificării unei orînduiri noi, socialiste.

O contribuție de seamă la adîncirea legăturilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre România socialistă și Kampuchia Democrată va aduce, fără îndoială, apropiata vizită oficială de prietenie în această țară a delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Nicolae L. OSS

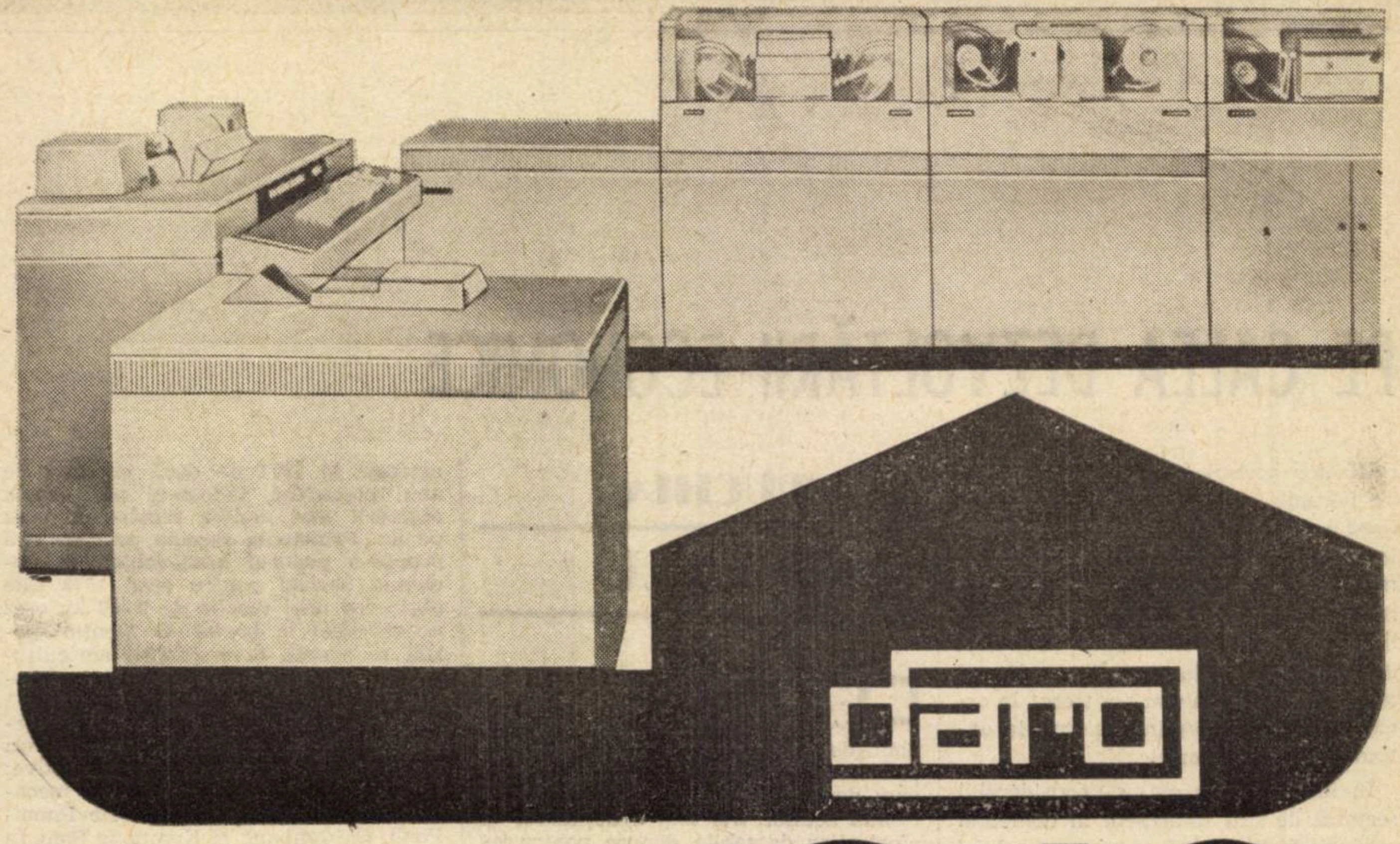

1840

ROBOTRON
Robotron
export —
import
Întreprinderea de
stat pentru
comerţul exterior a
Republicii
Democrate
Germane
RDG — 108 Berlin,
Friedrichstrasse 61
Ambasada R.D.G. —
Secţia Comercială
Calea Dorobanţilor
14 — Bucureşti

robotron

Participare judicioasă la progresul tehnic cu cheltuieli nu foarte mari

Magnetkontencomputer daro 1840

Daro 1840 oferă alternative pentru soluţionarea problemelor de raţionalizare în domeniul comercial şi economic. Acum mai mult ca oricînd hotărîrile riscante trebuie înlocuite prin decizii ale conducerii bazate pe date sigure.

Daro 1840, ca aparat de capacitate medie a prelucrării datelor, umple golul existent între sistemul clasic de contabilizat — facturat şi prelucrarea electronică, garantînd utilizarea efectivă în ramurile şi domeniile economice.

La bază stau : posibilităţile tehnicii şi aplicarea lor, legate de înzestrarea tehnică multilaterală şi vastitatea rezolvării problemelor pregătite.

Daro 1840 poate fi utilizat judicios în avantajul dv.

Daro 1840 înlesneşte, pe lîngă avantajele enumerate, şi prelucrarea de conturi de benzi magnetice.

PUBLICOM

Șomaj in perspectivă

„APROAPE 16 milioane de noi locuri de muncă trebuie create în CEE pînă în 1980 pentru ca situația șomajului să se îmbunătățească întrucîtva“, aprecia nu demult săptămînalul vest-german **VDI-Nachrichten.** „Și anume, problema cea mai grea nu o constituie cei care sînt deja șomeri. Mai important este faptul că, din cauza uzurii normale și a învechirii instalațiilor de producție concomitent cu progresele tehnicii, sînt eliminate mereu locuri de muncă“. Dimensiunile problemei șomerilor actuali rezultă din ultimele date publicate de Comisia CEE : în martie a.c. ei erau în număr de 6 milioane și reprezentau 5,7% din forța de muncă, față de 3,5% în martie 1977. Graficul, care detaliază necesarul de locuri de muncă pe țările membre ale Pieței comune vest-europene, arată totodată ce procent formează acest necesar în raport cu numărul locurilor de muncă **existente** în 1977. Concluzia publicației citate, că fără sporirea investițiilor și o creștere economică adecvată șomajul riscă să se agraveze în continuare, este clar susținută de asemenea cifre.

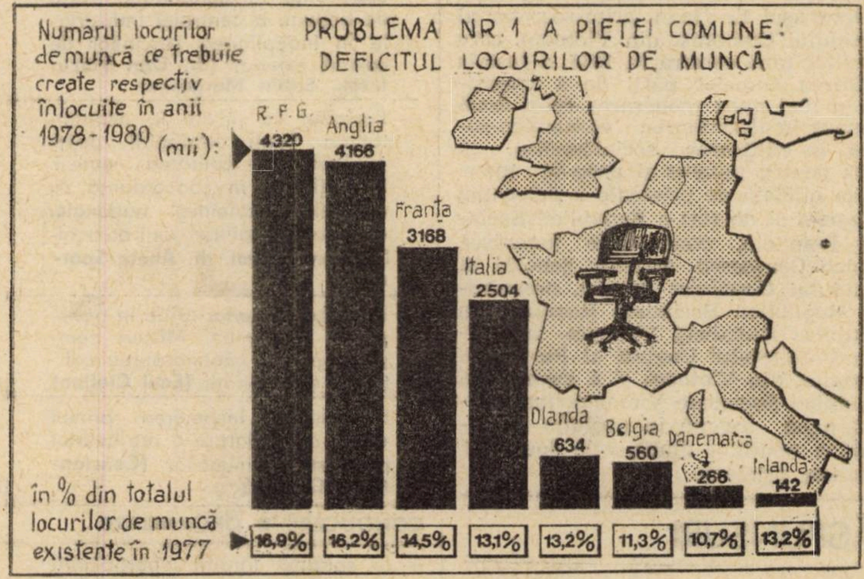

Energia: potențial de economisire in industrie

CARE DINTRE RAMURILE industriei sînt mai „gurmande“ în consumul de energie și care dintre ele au mai multe posibilități de economisire a ei ? Un răspuns în acest sens este oferit de specialiștii Ministerului industriei din Franța, care au elaborat un inventar al consumurilor de energie în 1975 și al obiectivelor de economisire pînă în anul 1985. Corelînd cei doi indicatori, prezentați în tabel, rezultă că cel mai ridicat potențial de economii de energie îl oferă industria chimică, construcția de mașini (inclusiv a celor electrice), industria ceramicii și materialelor de construcții, cea alimentară și de prelucrare a materiilor prime agricole.

Subramura	Consumul aparent de energie (mil. tone echivalent petrol)	Obiective de economisire a energiei în 1985 (%)
Industria extractivă	0,9	10
Metalurgia neferoasă	0,4	15
Electrometalurgia	3	5*
Metalurgia prelucrătoare	0,9	15
Construcția de mașini	6,2	23
Ceramică și materiale de construcții	6,1	15
Industria chimică	10	15
Producția de cauciuc	0,7	15
Industria alimentară	4,5	15
Textile, confecții, pielărie	2,4	20
Hîrtie și carton	2,3	15
Alte ramuri	1,6	10

*) Inclusiv electrochimia

Sursa : L'Usine Nouvelle, suplimentul pe aprilie 1978.

Rol sporit materiilor prime secundare

RELEVÎND tendința creșterii continue a cheltuielilor specifice legate de valorificarea resurselor de minereuri, revista **Neue Bergbautechnik** din R. D. Germană arăta nu demult că ea contribuie la sporirea rolului așa-ziselor materii prime secundare, precum și a înlocuitorilor de metale. După unele calcule, ponderea fierului vechi, de pildă, în producția de oțel a ajuns pe plan mondial la 45%.

Importanța materiilor prime secundare pentru industria metalurgică rezidă într-o serie de caracteristici ale acestora, și anume : materiile prime secundare se formează permanent în procesul de producție și consum ; în fiecare țară resursele respective (potențiale și reale) sînt, de regulă, în creștere ; conținutul util de metal din cadrul lor depășește de multe ori pe cel din minereurile corespunzătoare ; prelucrarea acestor materii prime se desfășoară de cele mai multe ori după tehnologii mai simple și mai puțin costisitoare decît în cazul prelucrării materiilor prime primare. Deși există unele dificultăți legate de colectarea materiilor prime secundare, țările industriale — arată revista — acordă o atenție crescîndă valorificării lor, fapt atestat și de interdicțiile parțiale sau totale de export al acestor materii prime, adoptate de o serie de state.

Îngrășămînt din scoarță

O PROBLEMĂ actuală a industriei de prelucrare a lemnului o constituie folosirea cît mai completă a materiei prime, inclusiv a scoarței copacilor. Utilizarea mai veche a scoarței — drept combustibil — se dovedește a fi puțin rentabilă, iar pe de altă parte „haldele“ de scoarță care se adună în jurul întreprinderilor respective degradează mediul înconjurător și prezintă pericol de incendiu.

La fabrica de celuloză și hîrtie din Swiecie (R.P. Polonă), unde asemenea deșeuri însumează anual circa 140 mii tone, se experimentează tehnologia de transformare a scoarței în compost, după o metodă elaborată de Institutul de cercetări al industriei forestiere din această țară. Un proces natural, dar care durează în jur de cinsprezece ani, este „comprimat“ astfel la cîteva luni, descompunerea scoarței fiind accelerată de microorganismele aflate chiar în apele reziduale rezultate din fabricarea celulozei. Concomitent cu eliminarea unui element de poluare a mediului înconjurător, se obține un îngrășămînt care poate fi utilizat în silvicultură, agricultură și chiar în horticultură, întreprinderea din Swiecie livrînd anul trecut 30 mii tone de compost.

Bulgaria: perfecționarea activității economice

PRINTRE ORIENTĂRILE strategice menite să determine intensificarea activității economice — inclusiv a participării Bulgariei la diviziunea internațională a muncii — și sporirea simțitoare a eficienței sale, figurează extinderea formelor moderne, avansate de organizare a muncii, în scopul reducerii cererii de forță de muncă din partea producției. Teze aprobate recent de Conferința Națională a P.C. Bulgar preconizează ca perfecționarea organizării socialiste a muncii să se întemeieze pe un sistem complex de norme, fundamentate din punct de vedere tehnologic și economic, privind totalitatea resurselor materiale, financiare și de forță de muncă.

Un rol esențial îl are îmbunătățirea activității de cercetare științifică, căreia îi revine sarcina de a asigura soluționarea globală a problemelor tehnicii, tehnologiei și organizării muncii, atît în sfera producției materiale cît și și în domeniul conducerii. Totodată, cea mai mare parte a fondurilor alocate activității de cercetare și dezvoltare va fi destinată aplicării de noi tehnologii și fabricării de noi produse, capabile să satisfacă un evantai mai larg de cerințe, precum și raționalizării și modernizării producțiilor existente.

Pe planul relațiilor externe, se prevede ca diversele verigi din sfera producției să elaboreze programe vizînd încasări suplimentare de devize, generalizîndu-se aplicarea principiului autofinanțării cu devize.

R. S. VIETNAM

(Urmare din pag. 28)

trializării şi reorientarea producţiei industriale în direcţia satisfacerii necesităţilor agriculturii şi lucrărilor de hidroamelioraţii. În ciuda dificultăţilor provocate de insuficienţa unor materii prime şi piese de schimb, ritmul de creştere a producţiei industriale globale a depăşit anul trecut $10^0/_0$, la o serie de produse de bază (cărbune, energie electrică, ciment, lemn, zahăr etc.) sarcinile de plan fiind nu numai atinse ci şi depăşite. Pentru anul 1980 planul cincinal are în vedere o creştere de 2,5 ori la construcţiile de maşini, obţinerea a 10 mil. t cărbune, 5 miliarde kWh energie electrică, 2 mil. t de ciment, 1,3 mil. t îngrăşăminte chimice, 250—300 mii t oţel etc. În acelaşi timp, o atenţie sporită se acordă producţiei de bunuri de larg consum, atît sub aspectul cantitativ, cît şi sub cel calitativ şi al reducerii cheltuielilor de fabricaţie, inclusiv prin valorificarea resurselor locale, precum şi construcţiei de locuinţe din fondurile statului (14 milioane m^2 în perioada cincinalului).

Importantelor eforturi de ordin material şi uman li se adaugă acţiunile întreprinse pentru perfecţionarea conducerii şi organizării activităţii economice considerate ca un important factor în realizarea obiectivelor fundamentale ale planului pe anul în curs şi ale celui cincinal în ansamblul său. În acest context, pe baza transformărilor în viaţa economică, socială şi culturală petrecute în partea de sud după unificarea ţării în 1975, s-au creat condiţiile necesare introducerii — la 3 mai a.c. — a unui sistem monetar unificat pe întreg teritoriul ţării.

Realizările obţinute pînă în prezent în reorganizarea şi dezvoltarea economiei demonstrează imensa capacitate creatoare a maselor muncitoare conduse de partid, ca şi marile rezerve de care dispune economia naţională pentru înfăptuirea mobilizatoarelor obiective pe care şi le-a propus, ilustrate sintetic de sarcina sporirii cu $19—21^0/_0$ a venitului naţional în acest an.

POPORUL ROMÂN urmăreşte cu simpatie eforturile poporului vietnamez depuse în munca paşnică consacrată propăşirii încercatei sale ţări. Relaţiile de colaborare, prietenie şi solidaritate dintre ţara noastră şi Republica Socialistă Vietnam au cunoscut o nouă dezvoltare în ultimii ani. Declaraţia comună semnată împreună cu tovarăşul Le Duan, prim-secretar al Partidului Comunist din Vietnam, care a vizitat ţara noastră în 1975, a înscris hotărîrea ambelor părţi de a intensifica şi mai mult cooperarea celor două popoare în dezvoltarea economico-socială, în edificarea socialismului, în lupta pentru progres şi pace în lume. Vizita oficială de prietenie a delegaţiei de partid şi de stat a Republicii Socialiste România, conduse de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, în Republica Socialistă Vietnam, la invitaţia Comitetului Central al Partidului Comunist din Vietnam şi a guvernului Republicii Socialiste Vietnam marchează o nouă treaptă în evoluţia ascendentă a relaţiilor dintre cele două ţări socialiste prietene.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

N. MIRCEA, Slatina — Potrivit art. 25 alin. 5 din legea nr. 3/1977, pensia pentru invaliditate de gradul III, împreună cu retribuţia primită pentru munca depusă (1/2 normă), nu pot depăşi — pentru persoanele încadrate în grupa de muncă $70^0/_0$ (nu $60^0/_0$ cum scrieţi dv.) — retribuţia avută la data stabilirii gradului de invaliditate, actualizată potrivit majorărilor stabilite pentru funcţia respectivă. Pentru a cunoaşte actuala retribuţie la funcţia pe care aţi avut-o, adresaţi-vă întreprinderii unde aţi lucrat.

GHEORGHE D. CONSTANTIN, Com. Curtişoara, Olt — În anexa nr. 5 la H.C.M. nr. 69/1975 se prevăd locurile de muncă, perioadele în care se poate acorda retribuţia tarifară mai mare cu $5—25^0/_0$, precum şi stabilirea concretă a cuantumului retribuţiei majorate. În art. 71 (al. 4) se precizează că retribuţia tarifară mai mare se stabileşte în raport cu timpul prevăzut a fi prestat, în medie lunară, peste programul normal de lucru.

ANUNŢ IMPORTANT

„Revista economică" va publica sistematic, începînd din luna iunie, un supliment special pe probleme de :

Relaţii financiar-valutare
şi schimburi economice internaţionale

care se adresează unui **cerc larg de cititori.** În paginile sale veţi găsi :

- explicarea unor termeni şi tehnici financiar-valutare ;
- norme şi uzanţe de drept internaţional ;
- evoluţii şi tendinţe în domeniul financiar-valutar şi al relaţiilor economice internaţionale.

Totodată, în cadrul suplimentului vor apărea periodic grupaje de articole privind :

Generalizarea experienţei înaintate
în unităţile economice

şi

Curierul economic-legislativ

menite să constituie un **ghid practic** pentru aplicarea în viaţă a măsurilor de perfecţionare a mecanismului economic, de organizare mai bună a conducerii unităţilor economice şi de funcţionare a autogestiunii şi autoconducerii muncitoreşti, de perfecţionare a organizării producţiei şi a muncii, precum şi pentru **cunoaşterea şi aplicarea corectă a legislaţiei economice.**

Suplimentul va fi difuzat împreună cu revista.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 21 din 26 mai 1978

ECONOMIE NAŢIONALĂ

— Eforturi sporite pentru realizarea planului la maşini-unelte **(B. Pădure)** 1
— Îmbunătăţirea sistemului de aprovizionare tehnico-materială. Simplificări necesare pe filiera relaţiilor contractuale **(Diomid Strungaru)** 3
— Experienţe în actualitate. Forţa de acţiune a centralei industriale în îndeplinirea sarcinilor de comerţ exterior **(dr. Dan Voiculescu, Sabin Murgescu)** 5
— Proiectul cu privire la îmbunătăţirea Legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii. Perfecţionări în concordanţă cu cerinţele economiei naţionale, ale cresterii cointeresării oamenilor muncii **(prof. dr. Aneta Spornic)** 7
— Dezbaterea noilor tarife în transportul în comun. Măsuri complexe pentru îmbunătăţirea calitativă a activităţii **(Emil Cioflan)** 10
— La 1 iunie. Încheierea primei etape de majorare a retribuţiilor personalului muncitor **(Constantin I. Ciutacu)** 11

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— În sprijinul lărgirii participării la conducere şi organizare. Perfecţionarea personalului muncitor (I) **(Dorin Constantinescu)** 12

TEORII ● IDEI

— 1948 – naţionalizarea principalelor mijloace de producţie — 1978. Industrializarea — pivotul dezvoltării întregii economii, al progresului şi civilizaţiei României socialiste (I) **(dr. Gh. Diţu)** 14
— Şcoli ● curente ● economişti. Gîndirea românească de la 1848 despre fundamentul economic al suveranităţii naţionale **(lector univ. dr. Mihalache Turtoi)** 16
— În dezbatere : criterii şi modalităţi de apreciere a eficienţei în perspectiva procesului circular activ 18

ECONOMIE MONDIALĂ

— Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. Strategia şi căile concrete de înfăptuire a dezarmării în concepţia României socialiste (I) **(C. Nicolae)** 25
— Tendinţe-conjuncturi 27
– Jaloane şi obiective actuale pe calea dezvoltării economice. Republica Socialistă Vietnam ; Republica Democrată Populară Laos ; Kampuchia Democrată 28—29
— Mondorama 31

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

SUGESTII DE CADOURI CU PRILEJUL ZILEI DE 1 IUNIE

ÎMBRĂCĂMINTE SPORT, COMODĂ, PRACTICĂ

**pentru joacă
și
pentru excursii**

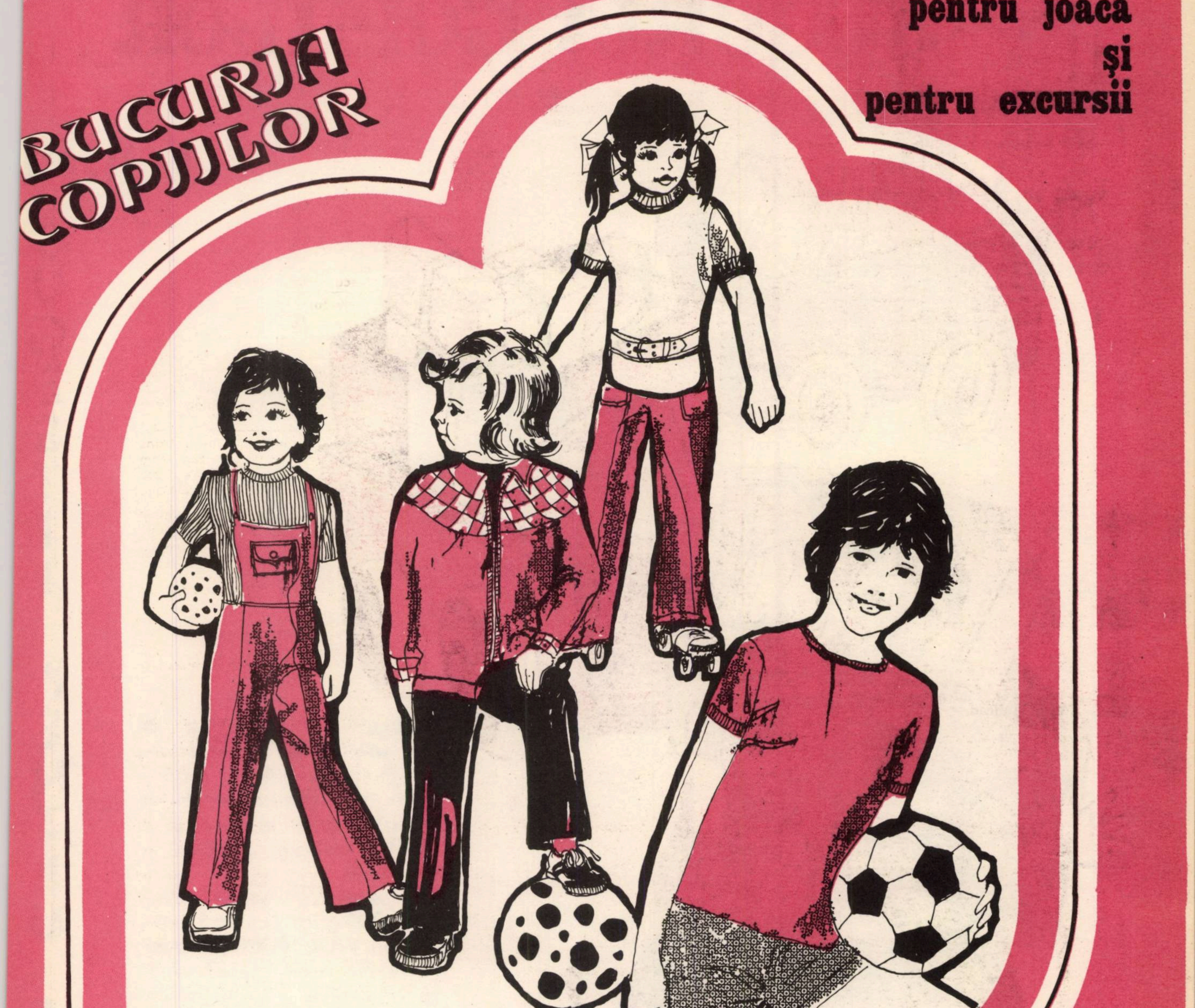

- pantaloni scurți, tip jeans ;
- pantaloni lungi, tip jeans și din pluşcord ;
- cămăși cu mînecă scurtă și lungă, cambrate, cu buzunare, platcă și epoleți, viu colorate (din tercot Vucova) și cu diverse imprimeuri (din terocel Irma și Florinel) ;
- bluze din bumbac, imprimate ;
- tricouri din bumbac, într-o singură culoare sau în dungi ;
- treninguri colorate, cu căptușeala din bumbac ;
- ciorapi trei sferturi, simpli sau jaquard ;
- bluze de vînt din relon, într-o singură culoare sau în combinații izbutite de materiale și culori ;
- hanorace din bumbac simplu sau buclat, cu glugă și buzunare ;
- pulovere realizate din fire PNA, într-o singură culoare, in combinații de culori sau cu desene geometrice.

IATĂ CITEVA DIN NENUMĂRATELE SUGESTII DE CADOURI OFERITE, CU PRILEJUL ZILEI DE 1 IUNIE, DE MAGAZINELE DE SPECIALITATE ALE COMERȚULUI DE STAT DIN ÎNTREAGA ȚARĂ.

UNIVERSUL JUCĂRIILOR BUCURIA COPIILOR

1978 JUN 21

1 IUNI

SUGESTII PENTRU CADOURI

Magazinele comerțului de stat, specializate în desfacerea jucăriilor, vă oferă sugestii pentru a le crea copiilor dv. un univers propriu în care să-și dezvolte fantezia, gîndirea și aptitudinile :

- jocuri din carton care-i ajută să deprindă cusutul, țesutul și socotitul, să învețe basme și povestiri, să cunoască păsările domestice sau animalele care trăiesc pe toate continentele ;
- mobilă și îmbrăcăminte pentru păpuși ;
- figurine din material plastic sau textil (cățel, pisici, elefanți, iepuri, urși, maimuțe etc.) ;
- jocuri de cuburi pentru dezvoltarea perspicacității ;
- unelte de grădinărie ;
- jucării mecanizate, mașinuțe, vehicule cosmice etc.

Alegeți din magazinele comerțului de stat darurile pentru copiii dv. !

Recom

Lei 5

D 646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

ACCELERAREA RITMULUI DE LUCRU PE ȘANTIERELE CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

Numărul 22 ● Vineri 2 iunie 1978

-6116

Sub semnul prieteniei trainice, al colaborării rodnice

VIZITA TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN ŢĂRI SOCIALISTE DIN ASIA

Primire caldă, entuziastă făcută înalţilor soli ai poporului român, expresie a stimei şi preţuirii de care se bucură în lume politica de pace şi colaborare a României socialiste

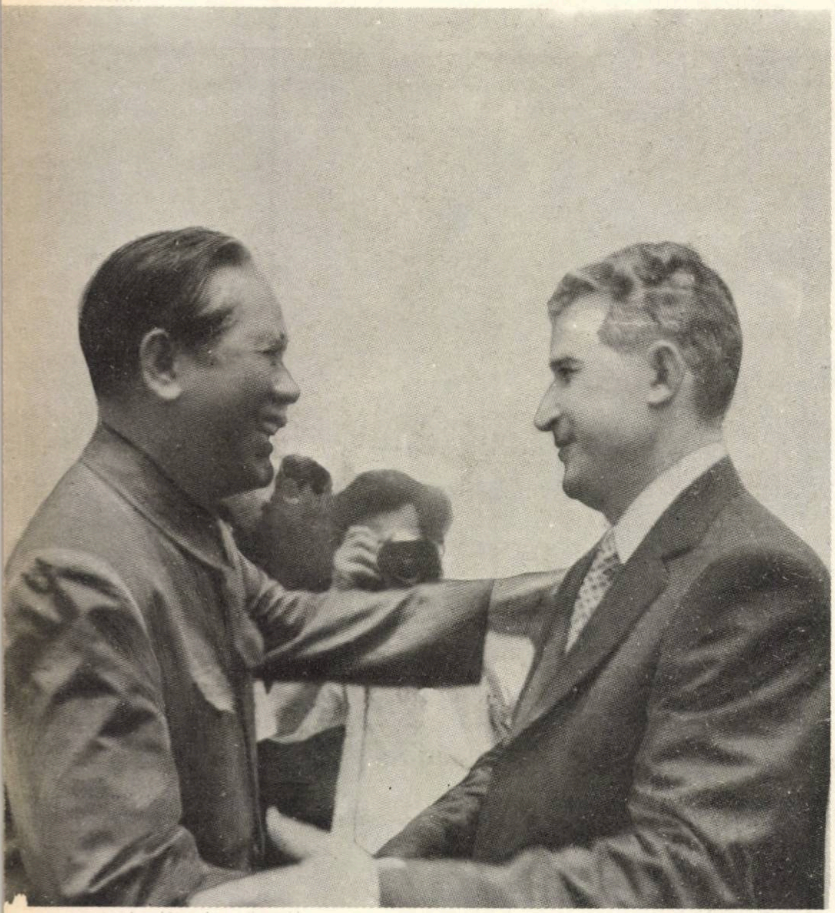

În Republica Socialistă Vietnam

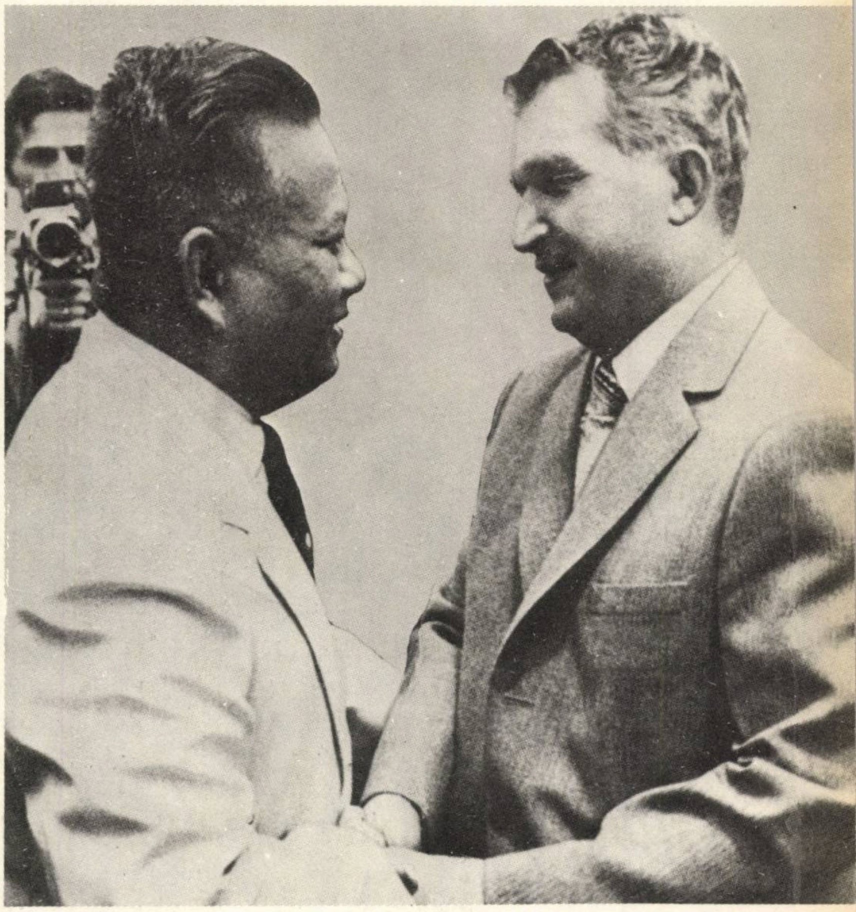

În Republica Democrată Populară Laos

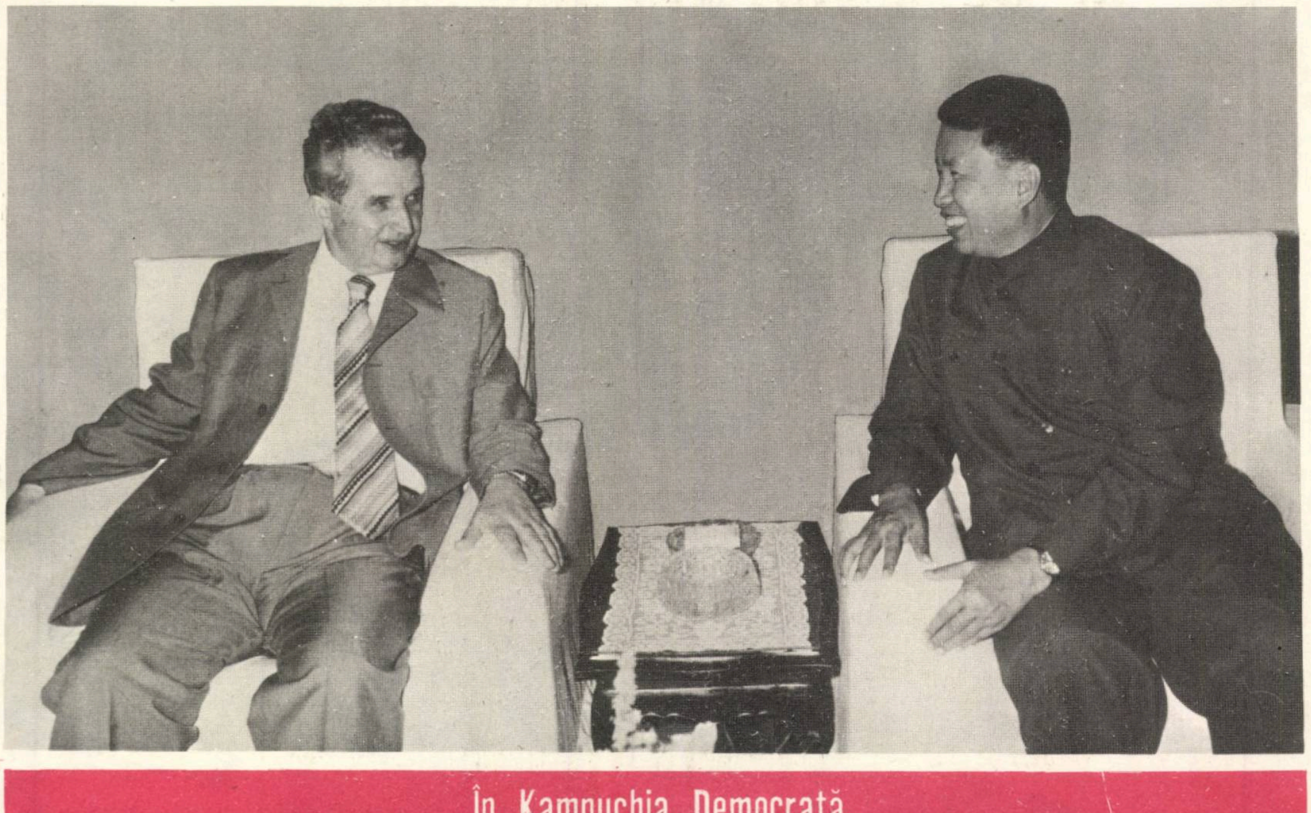

În Kampuchia Democrată

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

Primirea caldă, entuziastă făcută tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu la revenirea în patrie a dat o expresie vibrantă sentimentelor de profundă satisfacție ale întregii noastre națiuni față de strălucitul succes al vizitei întreprinse în țări ale Asiei — contribuție de excepțională valoare la promovarea cauzei socialismului, progresului și păcii în lume

Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în țări din Asia

ÎNALTĂ SOLIE A PRIETENIEI ȘI SOLIDARITĂȚII MILITANTE, MESAJ DE PACE ȘI COLABORARE RODNICĂ

OPINIA PUBLICĂ din țara noastră își exprimă în aceste zile puternica bucurie și via satisfacție prilejuite de rezultatele deosebit de rodnice ale vizitelor oficiale de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, le-a efectuat în Republica Populară Chineză, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Socialistă Vietnam, Republica Democrată Populară Laos și Kampuchia Democrată. Numeroasele scrisori și telegrame care sosesc de pe tot cuprinsul țării pe adresa Comitetului Central al partidului cu prilejul încheierii cu succes a noii solii de prietenie și colaborare a poporului român subliniază deplina adeziune și satisfacție a comuniștilor, a tuturor cetățenilor României socialiste față de politica externă principială și consecventă a partidului și statului nostru de dezvoltare a relațiilor cu toate țările lumii, de situare în centrul acestor relații a raporturilor de prietenie, solidaritate frățească și conlucrare multilaterală cu toate țările socialiste.

Urmărind cu viu interes desfășurarea plină de strălucire și căldură a acestor vizite, care s-au transformat într-o adevărată sărbătoare a prieteniei trainice dintre partidele, popoarele și țările noastre, opinia publică românească și internațională a putut fi martora sentimentelor de înaltă stimă și considerație pe care popoarele țărilor vizitate le nutresc față de secretarul general al partidului, a profundei lor prețuiri față de poporul român. Sînt aceleași trainice sentimente de stimă, respect și prețuire, de caldă prietenie, pe care poporul român le nutrește, la rîndul său, față de popoarele acestor țări.

Atmosfera sărbătorească, căldura primirii, gesturile emoționante prin care mii și mii de oameni ai muncii și-au exprimat bucuria de a-i avea în mijlocul lor pe înalții soli ai poporului român, s-au aflat în deplin consens cu spiritul de profundă stimă și înțelegere reciprocă care a caracterizat convorbirile oficiale purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu conducătorii de partid și de stat ai țărilor vizitate.

Așezate pe baza trainică a respectării neabătute a principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, relațiile de prietenie, solidaritate și colaborare multilaterală cu țările amintite au cunoscut un curs ascendent. O importanță excepțională pentru dezvoltarea relațiilor bilaterale pe multiple planuri au avut-o întîlnirile și convorbirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu conducătorii de partid și de stat ai acestor țări, înțelegerile convenite în acest cadru.

Prilejuind o analiză aprofundată a modalităților celor mai adecvate de extindere și diversificare în continuare a relațiilor de colaborare între România și țările vizitate, recentele convorbiri oficiale la nivelul cel mai înalt au condus la identificarea unor noi posibilități de intensificare substanțială a raporturilor bilaterale în toate domeniile de activitate, în interesul reciproc și al cauzei generale a socialismului, progresului și păcii. Importantele documente semnate în timpul acestor vizite consemnează hotărîrea unanimă, clar exprimată, a înaltelor părți semnatare de a acționa pentru valorificarea acestor posibilități.

Acordul între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză privind colaborarea economică și tehnică pe termen lung conferă, prin prevederile sale, o largă perspectivă legăturilor de colaborare economică și tehnico-științifică româno-chineze, în avantajul reciproc. Așa cum declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la încheierea convorbirilor oficiale avute cu tovarășul Hua Kuo-fen, președintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, premierul Consiliului de Stat al Republicii Populare Chineze, „**am convenit împreună să intensificăm schimburile și colaborarea economică, tehnico-științifică și culturală, să întărim conlucrarea și solidaritatea între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Chinez, între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză. Toate acestea corespund pe deplin intereselor și dorințelor popoarelor român și chinez de a se întrajutora în construcția socialismului și comunismului, slujind în același timp cauzei generale a socialismului, progresului și păcii în lume**“.

Semnată la încheierea convorbirilor oficiale dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene, Declarația comună consfințește voința comună de a ridica pe noi trepte de dezvoltare legăturile reciproce în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale. „**Sîntem convinși** — declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la grandiosul miting al prieteniei româno-coreene de la Phenian — **că această vizită se va înscrie ca un nou și important moment în cronica minunatelor relații de prietenie româno-coreeană, a solidarității și colaborării multilaterale dintre partidele și popoarele noastre**“.

Rezultat al convorbirilor oficiale purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu tovarășul Le Duan, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Vietnam, Declarația semnată la Hanoi reprezintă un document cu o profundă semnificație pe planul relațiilor bilaterale, reafirmînd solemn hotărîrea comună a celor două părți de a face, în continuare, totul pentru întărirea prieteniei și colaborării pe multiple planuri dintre cele două partide și țări. „**Doresc să-mi exprim satisfacția** — declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la marele miting al prieteniei româno-vietnameze de la Hanoi — **că în cadrul convorbirilor pe care le-am purtat cu tovarășul Le Duan și cu alți tovarăși din conducerea partidului și statului dumneavoastră, am convenit să dăm un curs nou, tot mai viguros, relațiilor româno-vietnameze, să intensificăm schimburile și colaborarea economică și în alte domenii, precum și schimbul de experiență în construcția socialismului**“.

Vizita pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în fruntea unei delegații de partid și de stat a întreprins-o în Republica Democrată Populară Laos — prima vizită a unui șef de stat străin pe pămîntul Laosului liber și independent — s-a încheiat și ea cu rezultate rodnice. Convorbirile purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu tovarășul Kaysone Phomvihane, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Laoțian, prim-ministru al Guvernului Republicii Democrate Populare Laos, continuînd în mod fructuos dialogul început la București în 1976, au reliefat că ambele țări și popoare sînt profund interesate în promovarea unei largi colaborări în domeniul politic, economic și tehnico-științific, în concordanță cu prevederile Declarației comune, ale celorlalte acorduri încheiate în 1976. Așa cum declara tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, „**sîntem convinși că poporul laoțian, sub conducerea Partidului Popular Revoluționar, va ști să învingă greutățile, să asigure făurirea vieții sale noi. Ca prieteni și tovarăși, vă dorim din toată inima izbînzi tot mai mari în edificarea unui Laos liber și independent, socialist și prosper**“.

Încheiată cu rezultate pozitive, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu în Kampuchia Democrată, țară angajată în prezent pe calea făuririi unei vieți noi, libere, socialiste, a prilejuit afirmarea hotărîrii partidelor și popoarelor din cele două țări de a adînci legăturile politice, solidaritatea militantă, de a dezvolta schimburile și cooperarea economică, tehnico-științifică, culturală, de a favoriza schimbul de experiență și a conlucra activ pe arena internațională. Tratatul româno-kampuchian semnat la Pnom Penh — primul tratat al Kampuchiei Democrate —, acordurile și înțelegerile încheiate pun bazele unei cooperări stabile, de perspectivă, în folosul construcției socialiste în cele două țări, al cauzei generale a socialismului și păcii. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la banchetul oficial oferit de tovarășul Pol Pot, secretarul Comitetului Central al Partidului Comunist din Kampuchia, prim-ministru al Guvernului Kampuchiei Democrate, „**în măreața operă de edificare a noii orînduiri, de ridicare a bunăstării poporului, partidele și statele noastre sînt interesate să conlucreze îndeaproape, să facă schimb de experiență și să colaboreze pe toate planurile. Sîntem convinși că vizita pe care o întreprindem în Kampuchia va pune baze trainice acestei colaborări, va stabili o perspectivă largă relațiilor româno-kampuchiene, în interesul celor două popoare, al cauzei socialismului, independenței naționale și păcii în lume**“.

Reprezentînd un moment de însemnătate istorică în evoluția relațiilor de strînsă prietenie, solidaritate militantă și colaborare multilaterală existente între Partidul Comunist Român și partidele revoluționare din țările socialiste vizitate, dintre poporul român și popoarele acestor țări, noul dialog la nivelul cel mai înalt cu conducătorii de partid și de stat ai țărilor vizitate a prilejuit totodată un amplu și rodnic schimb de păreri asupra unor probleme ale actualității internaționale. Discuțiile au scos în evidență cu claritate că situația internațională

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

complexă actuală impune mai mult ca oricînd întărirea colaborării și solidarității forțelor progresiste, antiimperialiste de pretutindeni, pentru soluționarea constructivă a tuturor problemelor, oricît de complicate, în interesul reciproc, ca și al cauzei independenței și libertății popoarelor.

Așa după cum s-a anunțat, cu prilejul escalei de la Teheran, președintele Nicolae Ceaușescu a avut convorbiri cu șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr. Cei doi șefi de stat și-au exprimat hotărîrea de a acționa pentru aprofundarea și extinderea colaborării româno-iraniene în domeniul economic, de a conlucra la soluționarea problemelor complexe care confruntă omenirea, îndeosebi dezarmarea, lichidarea subdezvoltării, promovarea unei noi ordini economice internaționale.

În drum spre patrie, cu ocazia scurtei vizite în India, președintele Nicolae Ceaușescu a avut convorbiri cu primul ministru al Republicii India, Morarji Desai. Apreciind bunele relații statornicite între cele două țări, convorbirile au relevat că există largi posibilități de dezvoltare în continuare a acestora. A fost exprimată dorința de a promova atît raporturile politice, colaborarea economică și tehnico-științifică, cît și conlucrarea ambelor state în viața internațională.

Întîmpinînd cu sentimente de stimă și dragoste nețărmurită pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la revenirea în patrie, opinia publică din țara noastră și-a exprimat convingerea fermă că prin rezultatele deosebit de bogate cu care s-a încheiat, noua misiune de pace și prietenie, îndeplinită cu atîta strălucire de secretarul general al partidului, președintele republicii, pe întregul itinerar din Asia reprezintă o nouă și remarcabilă afirmare a politicii României socialiste, a înaltului prestigiu al conducătorului partidului și statului nostru.

Exprimîndu-și recunoștința față de activitatea neobosită consacrată de tovarășul Nicolae Ceaușescu prosperității României socialiste, promovării cauzei socialismului, progresului și păcii în lume, întregul popor român își reafirmă hotărîrea de a face totul pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, corespunzător intereselor fundamentale ale națiunii noastre socialiste, aspirațiilor de pace și progres ale întregii omeniri.

Dinu DRAGOMIRESCU

„CEAUȘESCU — ROMÂNIA"

Expresii de profundă stimă, prețuire reciprocă, vie satisfacție în cadrul dialogului la nivel înalt

„PARTIDUL Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, îmbinînd adevărurile universale ale marxism-leninismului cu practica concretă a revoluției din România, elaborează în mod independent și de sine stătător orientarea și politica proprie...

Fiind profund conștientă, pe baza propriei sale experiențe, de faptul că numai prin independența economică se poate garanta independența politică, România a aplicat în construcția socialistă orientarea dezvoltării într-un ritm înalt a economiei naționale, a obținut realizări strălucite și a întărit considerabil forța țării. În prezent, România socialistă, în calitate de stat suveran în plină înflorire, stă pe propriile sale picioare în rîndul națiunilor lumii. Tocmai din această cauză România se bucură de admirație și aprecieri elogioase din partea popoarelor, iar prestigiul ei internațional devine tot mai ridicat...

Urăm poporului român să înainteze victorios în direcția indicată de Partidul Comunist Român și să facă din patria sa o țară tot mai puternică și prosperă".

HUA KUO-FEN

președintele C.C. al P.C. Chinez
premierul Consiliului de Stat
al Republicii Populare Chineze

„SUB CONDUCEREA Partidului Comunist Român în frunte cu eminentul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, poporul român a înregistrat progrese uriașe în lupta pentru transformarea țării, odinioară înapoiată din punct de vedere economic, într-un stat socialist, suveran și multilateral dezvoltat...

Apariția unei Românii noi pe ruinele vechii Românii, precum și continua ei întărire și dezvoltare sînt rezultatul conducerii juste a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care desfășoară o activitate energică și-și consacră toate eforturile asigurării libertății și fericirii poporului român.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, promovînd ferm principiile suveranității, conduce cu clarviziune țara pe drumul dezvoltării de sine stătătoare, iar pe planul relațiilor internaționale dezvoltă raporturi cu alte state, întemeiate pe principiul egalității, indiferent de mărime, ceea ce îi atrage înalta stimă a popoarelor."

KIM IR SEN

secretar general
al Partidului Muncii din Coreea,
președintele R.P.D. Coreene

„SÎNTEM foarte bucuroși să avem în mijlocul nostru pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, împreună cu ceilalți tovarăși din delegație, marii soli ai unui popor care construiește cu succes societatea socialistă multilateral dezvoltată, frați și tovarăși apropiați, mesageri ai sentimentelor de caldă prietenie și solidaritate militantă ale clasei muncitoare și poporului român.

Salutînd pe scumpii oaspeți români, noi salutăm un popor harnic și talentat, care a creat o cultură renumită milenară, un popor cu tradiții revoluționare ferme, care a înscris pagini glorioase în lupta pentru libertate și socialism...

Victoriile obținute de poporul român în toate domeniile au contribuit la întărirea forțelor socialismului, păcii și securității în Europa și în lume. România socialistă a devenit astăzi o țară cu un înalt prestigiu și joacă un rol tot mai important în viața internațională".

LE DUAN

secretar general
al C.C. al P.C. din Vietnam

„PRIN SUCCESELE dobîndite în realizarea planurilor cincinale, România, odinioară țară rămasă în urmă, a devenit o țară socialistă dezvoltată, dotată cu o industrie modernă și o agricultură avansată, cu o cultură, știință și tehnică înaintate, asigurînd un ritm rapid de dezvoltare a producției industriale... Aceste strălucite succese în edificarea socialismului în România contribuie la întărirea sistemului socialist mondial și constituie o încurajare pentru toate popoarele în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru pace, democrație și progres social, ridicînd astfel rolul și prestigiul Republicii Socialiste România pe arena internațională.

Folosim acest prilej pentru a exprima poporului frate român felicitările noastre cele mai călduroase pentru succesele deosebite pe care le-a înregistrat și îi dorim sincer ca, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, să obțină noi succese, tot mai mari, în construcția societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism."

KAYSONE PHOMVIHANE

secretar general al C.C.
al Partidului Popular Laoțian,
prim-ministru
al Guvernului R.D.P. Laos

„VIZITA tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, care constituie o nouă etapă istorică în relațiile noastre, reprezintă o ocazie excelentă pentru cele două partide ale noastre de a face un schimb de păreri pentru întărirea și dezvoltarea în continuare a legăturilor de prietenie și cooperare dintre cele două țări ale noastre... Guvernul român se situează constant și activ pe o poziție de independență, suveranitate și solidaritate cu țările din lumea a treia și țările nealiniate în lupta pentru libertate națională, pentru apărarea independenței și suveranității naționale. Această poziție a înălțat prestigiul Republicii Socialiste România pe plan internațional. Poporul Kampuchiei se bucură de toate aceste victorii ale poporului român prieten și, cu această excelentă ocazie, îi reînnoiește felicitările sale cele mai călduroase."

POL POT

secretarul C.C. al P.C. din
Kampuchia, prim-ministru al
Guvernului Kampuchiei
Democrate

NOI ȘI VALOROASE CONTRIBUȚII LA DEZVOLTAREA UNOR TRADIȚIONALE RELAȚII DE CONLUCRARE MULTILATERALĂ

VIZITELE oficiale de prietenie, întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu alți tovarăși din conducerea de partid și de stat, într-o serie de țări din Asia, au prilejuit încheierea unei serii de documente importante – tratate, declarații și comunicate comune, acorduri comerciale sau de cooperare economică și tehnică etc. Acestea se referă la un larg evantai de domenii de colaborare între partidele și statele noastre, începînd cu solidaritatea militantă în înfăptuirea unui climat de pace și progres social în lume și încheind cu extinderea și diversificarea conlucrării bilaterale pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii.

Republica Populară Chineză

„1. În spiritul relațiilor de prietenie existente între cele două țări, Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză se vor sprijini reciproc în colaborarea economică și tehnică, în funcție de necesitățile și posibilitățile lor, pentru a contribui la dezvoltarea economiilor ambelor țări.

2. Colaborarea tehnică și economică cuprinde următoarele :

a) Livrarea reciprocă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, a proiectelor și documentațiilor tehnice, precum și a materialelor necesare realizării obiectivelor industriale, agricole și a altor obiective ce vor fi convenite ;

b) Delegarea reciprocă de personal tehnico-ingineresc pentru acordarea asistenței tehnice la obiectivele convenite ;

c) Școlarizarea reciprocă a tehnicienilor și practicanților pentru obiectivele convenite.

3. Obiectivele concrete și condițiile privind realizarea acestora vor fi convenite prin protocoalele interguvernamentale încheiate pe obiective“.

Prevederile de mai sus sînt incluse în Acordul între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză privind colaborarea economică și tehnică pe termen lung. Totodată, au fost semnate o serie de convenții și protocoale de aplicare a acestui Acord, Convenția între cele două țări privind înființarea reciprocă de consulate generale și Planul de aplicare a Acordului de colaborare culturală între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză pe anii 1978 — 1979.

Republica Populară Democrată Coreeană

„Relevînd dezvoltarea și diversificarea colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări, delegațiile de partid și de stat au subliniat că există posibilități largi pentru realizarea acordurilor, convențiilor și înțelegerilor bilaterale încheiate, pentru dezvoltarea cooperării în diferite ramuri ale economiei, pentru creșterea schimburilor comerciale. Ele au convenit în acest scop ca organele economice și de comerț exterior din cele două țări, Comisia interguvernamentală consultativă în problemele colaborării economice și tehnico-științifice să-și intensifice și mai mult activitatea.

În același timp, părțile au subliniat necesitatea identificării posibilităților pentru extinderea tot mai largă a schimburilor și a colaborării în domeniile științei și tehnicii moderne“.

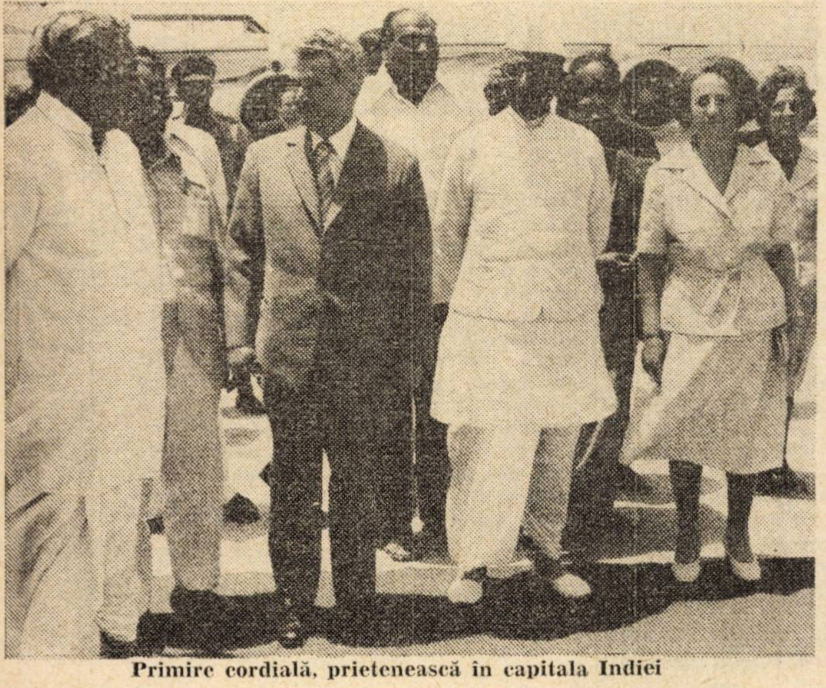

Primire cordială, prietenească în capitala Indiei

Aceste prevederi sînt cuprinse în Declarația comună privind aprofundarea prieteniei, solidarității și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană. Au fost semnate, de asemenea, Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1979 și Acordul privind colaborarea în domeniul turismului.

Republica Socialistă Vietnam

„Părțile constată cu satisfacție că relațiile economice reciproc avantajoase se dezvoltă în ritm sporit și reafirmă hotărîrea de a intensifica schimburile comerciale, colaborarea economică și tehnico-științifică, de a găsi noi căi și modalități de cooperare în sfera producției de bunuri materiale, îndeosebi în ramurile importante pentru dezvoltarea și progresul întregii economii. În acest sens, au stabilit măsuri concrete și au indicat Comisiei mixte guvernamentale de colaborare economică și tehnico-științifică să valorifice toate posibilitățile de dezvoltare și extindere a conlucrării bilaterale în domeniile economic și tehnico-științific, pe baza egalității între parteneri și avantajului reciproc“.

Aceste prevederi sînt cuprinse în Declarația privind întărirea continuă a prieteniei și solidarității, dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam. În cursul vizitei au fost semnate, de asemenea, o serie de documente de cooperare economică și în producție, prevăzînd realizarea unei fabrici de ciment, cooperarea în exploatarea zăcămîntului de antracit de la Khe Cham, construirea unei cariere de piatră la Dong Ao, livrarea de utilaje și echipamente. A mai fost semnat Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile între guvernele Republicii Socialiste România și Republicii Socialiste Vietnam pe anul 1979.

Republica Democrată Populară Laos

În cursul convorbirilor oficiale a fost reînnoită hotărîrea celor două partide, țări și popoare de a conlucra tot mai strîns în domeniul vieții internaționale, de a-și aduce întreaga contribuție la abolirea definitivă a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de asuprire și dominație, la instaurarea unor raporturi cu adevărat echitabile între state, la lichidarea subdezvoltării și la statornicirea noii ordini politice și economice mondiale, la asigurarea unui climat stabil de pace, justiție și securitate, la soluționarea constructivă a problemelor ce preocupă omenirea.

Părțile și-au exprimat convingerea că vizita, convorbirile care au avut loc cu acest prilej la cel mai înalt nivel vor determina o întărire a prieteniei și solidarității dintre popoarele, partidele și țările noastre, o intensificare a conlucrării, a schimbului de experiență dintre cele două partide în construcția socialismului, vor duce la stimularea și mai puternică a colaborării atît pe plan bilateral, cît și în lupta popoarelor în slujba cauzei generale a socialismului, progresului, libertății și independenței națiunilor, a păcii și securității internaționale.

Kampuchia Democrată

„În conformitate cu posibilitățile pe care le oferă potențialul economic și resursele naturale ale celor două țări, înaltele Părți contractante vor dezvolta relațiile lor comerciale și economice, precum și cooperarea între ele în domeniile științific și tehnic, pe baza deplinei egalități, avantajul reciproc și a într-ajutorării frățești.

Înaltele Părți contractante vor dezvolta schimburile și colaborarea în domeniile științei, învățămîntului, culturii, artei și în alte domenii de interes reciproc, în scopul îmbunătățirii cunoașterii reciproce a valorilor spirituale ale celor două popoare“.

Aceste prevederi sînt incluse în Tratatul de prietenie și colaborare între Republica Socialistă România și Kampuchia Democrată. Cu prilejul vizitei au fost semnate, de asemenea : Acordul de cooperare economică și tehnică, Acordul comercial și Acordul privind cooperarea în domeniul pescuitului maritim.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1883

SPORIREA VENITURILOR — COMPONENTĂ FUNDAMENTALĂ A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI

● Încă o confirmare a profundelor semnificații ale optimizării corelației acumulare-consum ● 7 milioane de oameni ai muncii, beneficiari ai retribuțiilor sporite ● Corelații ale cointeresării

AȘA CUM ESTE CUNOSCUT, la 1 iunie a.c. s-a încheiat, cu trei luni mai devreme decît s-a prevăzut inițial, prima etapă de majorare a retribuțiilor personalului muncitor în acest cincinal, urmînd ca în anul următor să înceapă cea de a doua etapă a acestei majorări. Sînt fapte care se înscriu ca ample efecte sociale ale politicii partidului de dezvoltare multilaterală a României socialiste, politică aflată în deplină concordanță cu interesele majore ale patriei și națiunii române, cu cerințele propășirii prezente și viitoare a întregului popor român.

Dezvoltarea — izvor al bunăstării materiale și spirituale

REALITĂȚILE țării noastre demonstrează limpede că întreaga politică a partidului, edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate au drept țel suprem **creșterea continuă a bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul patriei, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii noastre societăți.** Situarea în centrul politicii partidului a omului, satisfacerea plenară a cerințelor sale de viață în continuă creștere și diversificare, afirmarea neîngrădită a personalității sale constituie scopul final căruia, pe multiple planuri, îi sînt subordonate toate eforturile pentru **dezvoltarea calitativă și în ritm intens a economiei naționale.** O asemenea relație decurge nemijlocit din concepția partidului nostru după care sporirea neîntreruptă a nivelului de viață al celor ce muncesc, asigurarea condițiilor pentru ridicarea pe noi trepte de civilizație a societății se află în indisolubilă legătură cu făurirea, în timp cît mai scurt, a unei economii dezvoltate, înzestrată cu o puternică industrie, cu o agricultură dezvoltată, avînd o eficiență ridicată, toate acestea concentrîndu-se în sporirea rapidă a venitului național, sursa sigură a dezvoltării economico-sociale a țării și ridicării bunăstării poporului.

Așa cum se subliniază în Programul partidului, creșterea continuă a venitului național în condițiile repartizării sale raționale pentru fondul de consum și pentru fondul de dezvoltare asigură, simultan, premisele necesare pentru înfăptuirea a două obiective armonios intercondiționate. Se are astfel în vedere sporirea și modernizarea continuă a forțelor de producție, dezvoltarea și aplicarea în întreaga economie a științei și tehnicii în pas cu evoluția civilizației mondiale, iar pe această bază se urmărește satisfacerea tot mai înaltă a nevoilor materiale și spirituale, în continuă amplificare și diversificare, ale maselor largi populare.

Este neîndoielnic că, în condițiile țării noastre, ce are de recuperat un important decalaj economic față de statele dezvoltate ale lumii, numai prin alocarea cu consecvență a unei importante părți din venitul național pentru dezvoltare a fost și este posibilă creșterea accentuată a fondului de consum (tabelul nr. 1) — acea parte din venitul național destinată veniturilor individuale realizate de membrii societății pe baza muncii prestate, precum și pentru acoperirea cheltuielilor pe care le face societatea în vederea satisfacerii nevoilor întregii populații. După cum arăta secretarul general al partidului, nu se poate consuma mai mult decît se produce, și nici tot ceea ce se produce ; trebuie păstrată permanent o parte pentru lărgirea dimensiunilor producției, asigurîndu-se astfel creșterea continuă cantitativă și calitativă a consumului. Această orientare politică fundamentală s-a manifestat cu deosebire după Congresul al IX-lea al partidului, marcînd **perioada cea mai bogată în realizări din întreaga noastră istorie, perioada în care s-a manifestat mai mult decît oricînd vigoarea dezvoltării noastre economico-sociale, supremul umanism al noii orînduiri.**

Efectele sociale ale creșterii economiei evidențiază valoarea inestimabilă a politicii profund științifice a partidului de dezvoltare accelerată a economiei pe baza alocării cu consecvență a unor importante resurse pentru dezvoltare. Calculele demonstrează că diminuarea acumulărilor, conducînd la dezvoltarea economiei în ritmuri mai mici, diminuînd posibilitățile de constituire a unei baze tehnico-materiale corespunzătoare, diminuînd posibilitățile de a asigura restructurarea economiei în acord cu cerințele eficienței, ale progresului tehnico-științific, ar fi întîrziat cu mulți ani marile înfăptuiri prezente în ce privește sporirea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

Creșteri ale veniturilor reale

CA O TRĂSĂTURĂ însemnată a acțiunilor întreprinse de partidul și statul nostru pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii

Tabelul nr. 1

Corelația dintre mărimea fondului de dezvoltare, creșterea fondului de consum și creșterea veniturilor totale reale ale populației

— în % —

	Partea din venitul național utilizat alocată fondului de dezvoltare	Ritm anual de creștere		Dinamica veniturilor totale reale ale populației*)
		Venitul național	Fondul de consum	1950 = 100
1956—1960	16,0	6.9	4,5	182
1961—1965	24,3	9.0	5,3	249
1966—1970	28,8	7,7	7,0	326
1971—1975	34.1	11,3	7,5	477
1976—1980	33 —34	11	8	circa 670 **)

*) Anul ultim al cincinalului ; **) Nivel cincinal

Sursa : Anuarul statistic 1977 p. 81, 89. Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980, Scînteia, 14 dec. 1977.

în acest cincinal se relevă **creșterea sensibilă a veniturilor acestora.** Trebuie menționat că amploarea și intensitatea acestei creșteri este pusă în relief în primul rînd de baza superioară pe care a fost concepută sporirea veniturilor celor ce muncesc. Dimensiunile acestei baze sînt ilustrate elocvent de creșterea în perioada 1951—1975 a retribuției reale de 3,25 ori, iar a veniturilor totale reale ale populației de 4,77 ori, o pondere însemnată în totalul acestei amplificări deținînd-o anii de după 1965.

Temeiul sporirii accentuate a veniturilor se regăsește în măsurile energice adoptate de conducerea partidului, din inițiativa tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** pentru sporirea productivității muncii prin introducerea mai largă a progresului tehnic, pentru reducerea costului investițiilor și îmbunătățirea calității produselor, pentru reducerea susținută a cheltuielilor de producție și creșterea eficienței întregii activități economice. Ca urmare a acestor acțiuni primii 2 ani ai actualului cincinal s-au încheiat cu rezultate peste prevederile inițiale. De exemplu, producția globală industrială obținută peste prevederi a însumat mai mult de 38 miliarde lei.

Ținînd seama de aceste rezultate, de posibilitățile create astfel pentru dezvoltarea mai accentuată a economiei în perioada următoare, din inițiativa și sub conducerea nemijlocită a secretarului general al partidului s-a adoptat programul de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980, care asigură o suplimentare sensibilă a prevederilor inițiale în acest sens. Prin programul amintit s-a prevăzut **creșterea cu prioritate a veniturilor directe din muncă, și în primul rînd pe calea retribuției** — problemă asupra căreia ne vom opri cu deosebire în continuare.

În condițiile în care fondurile de retribuire destinate majorării s-au suplimentat cu 40 miliarde lei, pe întregul cincinal 1976—1980 se prevede **majorarea retribuțiilor tarifare cu peste 32%.** Urmează ca prin acordarea de trepte, categorii, gradații, a sporului de vechime și altor sporuri prevăzute de lege, **retribuția nominală să crească în aceeași perioadă cu peste 40%, față de 29,5% cît s-a prevăzut inițial.**

Pe această bază și prin promovarea unei politici de prețuri echilibrate, în condițiile măsurilor ferme luate de conducerea partidului și statului pentru menținerea indicelui general al prețurilor și tarifelor în limitele stabilite, se asigură **creșterea retribuției reale pe perioada cincinalului cu 32,3% față de 18—20% cît s-a stabilit în Directivele Congresului al IX-lea.** Trebuie arătat, desigur, că în anii 1976—1977 indicele general al prețurilor și tarifelor a fost cu aproape un procent mai mic decît prevederile pentru această perioadă, actuala majorare de prețuri și tarife pentru unele produse și servicii înscriindu-se și ea în dimensiunile prevăzute. În condițiile marilor creșteri de prețuri — și acestea la produse de bază utilizate de populație — din economia țărilor capitaliste dezvoltate, sporirea reală și în ritm susținut a veniturilor populației din țara noastră constituie un element ce demonstrează semnificativ virtuțile sistemului nostru socialist de conducere planificată a activității economico-sociale, vigoarea și dezvoltarea sănătoasă a economiei naționale, viabilitatea politicii partidului de menținere a echilibrului prețurilor.

Condiții superioare de cointeresare

SĂ URMĂRIM între ce dimensiuni se înscrie actualmente sporirea retribuțiilor personalului muncitor din economie. Iată cîteva cifre de sinteză. În cadrul primei etape a majorării retribuțiilor din actualul cincinal s-a acordat circa 60% din întreaga majorare prevăzută pentru perioada 1976—1980. Majorarea retribuțiilor tarifare, care a cuprins întregul personal muncitor din economie — de circa 7 milioane persoane — reprezintă în medie 17%. Pentru devansarea încheierii acțiunii de majorare a retribuțiilor din acest an s-au alocat suplimentar fonduri în valoare de 2 miliarde lei, peste fondurile alocate inițial pentru majorarea retribuțiilor în anul 1978. Ca urmare a majorării din etapa a I-a, **retribuția medie ajunge în a doua parte a anului 1978 la 2 060 lei, cu 136 lei mai mult decît s-a prevăzut în planul cincinal pentru aceeași perioadă și respectiv cu 465 lei mai mult decît s-a realizat în 1975.** Este, deci, evidentă creșterea accentuată, considerabilă a retribuțiilor personalului muncitor, relevîndu-se, odată cu realismul politicii partidului de dezvoltare economico-socială a țării, înaltul său umanism.

Se cuvin, desigur, amintite cîteva principii aflate la baza acestei majorări a retribuțiilor celor ce muncesc, care țin de o **mai bună cointeresare** a oamenilor muncii în îndeplinirea rolului ce le revine în producție. Astfel, în spiritul eticii și echității socialiste, avîndu-se în vedere exigențele dezvoltării economiei, **retribuțiile tarifare ale muncitorilor calificați au înregistrat o creștere mai accentuată în raport cu alte categorii de personal.** În această orientare s-a ținut seama de participarea largă și nemijlocită a muncitorilor calificați la crearea bunurilor, precum și de necesitatea stimulării creșterii calificării la această categorie de bază a personalului din economie. Ca urmare, față de media amintită de 17% pe economie, retribuțiile tarifare ale muncitorilor calificați au fost majorate cu procente mult mai ridicate : în industrie pînă la 23,3%, în construcții-montaj pînă la aproape 21%, iar în agricultură pînă la 18,3% (la muncitorii necalificați retribuțiile au fost majorate între 15—20,7%, iar la personalul tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ între 15,4—16,4%).

Trebuie apreciat, de asemenea, că, în funcție de posibilitățile existente, s-au asigurat **corelații mai stimulative între retribuțiile tarifare din ramurile economiei naționale,** ținînd seama de nivelul de dezvoltare al acestora, de importanța și locul lor în economie, de efortul pe care îl depun în condițiile actuale oamenii muncii din diferitele sectoare de activitate. S-a acordat astfel o majorare a retribuțiilor tarifare mai accentuată la muncitorii din minerit, construcții-montaj, siderurgie, construcții de mașini, chimie, petrol, textile (vezi graficul nr. 1). Drept urmare, aceste ramuri, alături de minerit care continuă să se situeze pe primul loc, au înregistrat o urcare a locului lor în ierarhia existentă anterior din punct de vedere al retribuției tari-

Graficul nr. 1

Majorarea prioritară a retribuțiilor în unele ramuri în etapa I-a 1977—1978

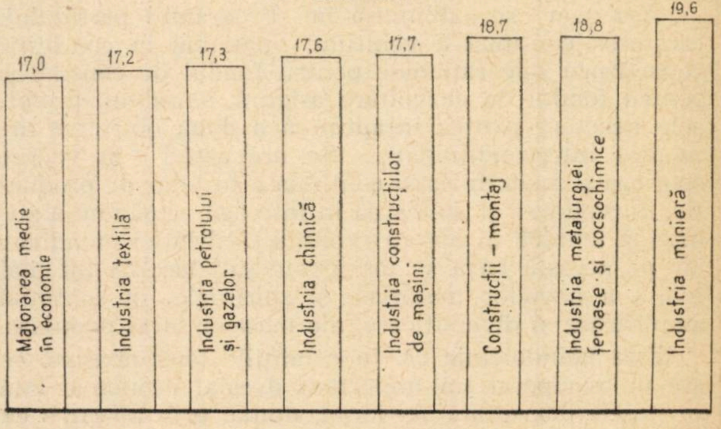

Tabelul nr. 2

Creșteri de retribuții la muncitori în etapa I-a de majorare

Rețeaua	Retribuții tarifare nete nemajorate (lei)	Retribuții tarifare nete majorate (lei)	Creștere (lei)
Mine subteran A	2473	2945	472
Siderurgie A	1756	2091	335
Metalurgie neferoasă	1630	2020	390
Foraj	1681	1979	298
Construcții mașini A acord	1681	1989	308
Construcții A acord	1723	2050	327
Chimie A	1622	1928	306
Petrol A	1555	1836	281
Textile	1523	1805	282
Materiale construcții A	1555	1826	271

fare a muncitorilor. Asemenea elemente de prioritate în creșterea veniturilor s-au avut în vedere și în acțiunea de devansare a termenelor de majorare a retribuției din acest an.

Ținînd seama de ansamblul de factori care diferențiază retribuțiile tarifare și în primul rînd de importanța unor ramuri, de efortul depus de muncitorii respectivi, s-au acordat **creșteri mai mari de retribuții tarifare și la unele meserii.** Astfel, în industria minieră, pe lîngă majorarea prioritară față de alte ramuri, muncitorii și maiștrii care lucrează în subteran la locuri de muncă direct productive au primit o retribuție tarifară mai mare cu încă 5%. În alte situații, muncitorii din unele meserii sau subramuri au fost trecuți pe rețele superioare de retribuire, beneficiind în acest fel, pe lîngă majorarea medie, de încă o creștere a retribuției tarifare prin schimbarea ierarhizării activității lor.

Concentrînd toate aceste elemente, semnificative pentru dimensiunile majorărilor de retribuții tarifare din această primă etapă ni se par de exemplu creșterile realizate de muncitorii încadrați în categoria a 4-a, treapta a II-a, adică aproape de o calificare medie (tabelul nr. 2). Firește că la această însemnată creștere a retribuțiilor tarifare prezentată în tabel se adaugă și creșterea corespunzătoare a sporului de vechime și a adaosului de acord.

Alături de sporirea retribuțiilor muncitorilor, **ținîndu-se seama de locul important ocupat de maiștrii în producție, un însemnat accent s-a pus pe sporirea retribuțiilor acestora.** Pentru a menține o justă corelare cu retribuțiile muncitorilor din ramurile care au beneficiat de o majorare mai accentuată, retribuțiile tarifare ale unor maiștri din unitățile productive au fost astfel majorate cu 1—2 clase peste creșterea medie acordată acestei categorii de personal. În această orientare, retribuțiile tarifare ale maiștrilor din ramura mine-subteran au fost majorate cu circa 21% față de majorarea de 15,4—16,4% acordată în medie pe economie maiștrilor. Aproximativ aceleași creșteri s-au acordat și pentru unii maiștri din siderurgie, construcții de mașini, construcții-montaj, chimie, textile etc.

Trebuie arătat, totodată, că avîndu-se în vedere participarea directă a maiștrilor în producție alături de muncitori, aceștia au fost trecuți în categoria personalului tehnic productiv. S-a stabilit, de asemenea, ca maiștrii să fie retribuiți în acord global în toate cazurile în care muncitorii în subordine lucrează în acord, primind retribuția în raport cu gradul de îndeplinire a retribuțiilor tarifare ale muncitorilor din formația condusă. Pe această bază s-a urmărit legarea nemijlocită a veniturilor maiștrilor de realizarea sarcinilor de producție ale formației pe care o conduc, îndeplinirea mai fermă a obligațiilor lor de conducători la locul de muncă. În același spirit, de sporire a cointeresării oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor pe care le au de îndeplinit, în concordanță cu locul și rolul ocupat în procesul de producție, au fost concepute și alte corelații, în ce privește, de exemplu, retribuțiile unor funcții de subingineri, ingineri și economiști.

În spiritul eticii și echității noastre socialiste, majorarea în prima etapă s-a realizat în condițiile **menținerii raportului între retribuția minimă și maximă existentă pe economie, respectiv de 1 la 5,53 în cazul retribuțiilor nete.** Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea ținută în anul trecut la adunarea populară din municipiul Brașov, **„pentru această etapă, inclusiv în următorii 5—10 ani, acest raport este corespunzător stadiului de dezvoltare a economiei noastre naționale, al societății noastre socialiste și asigură atît cointeresarea materială în raport cu munca depusă de fiecare, cît și o aplicare mai fermă în viață a principiilor de etică și echitate socialistă“.** În condițiile prevenirii oricărei nivelări mic burgheze care ar putea avea efecte negative asupra dezvoltării forțelor de producție, se evită astfel apariția unui decalaj prea mare între venituri. Diminuarea conștientă, planificată a unor astfel de decalaje înregistrate în perioade anterioare (vezi graficul nr. 2) pune cu putere în lumină o dimensiune esențială a umanismului politicii partidului. Ea ne apare cu atît mai semnificativă cu cît în societatea capitalistă, ca urmare a frapantelor sale inegalități sociale, diferențierile între cîștiguri sînt deosebit de mari.

Graficul nr. 2

Raport între retribuția tarifară cea mai mare și cea mai mică în perioada 1950—1978

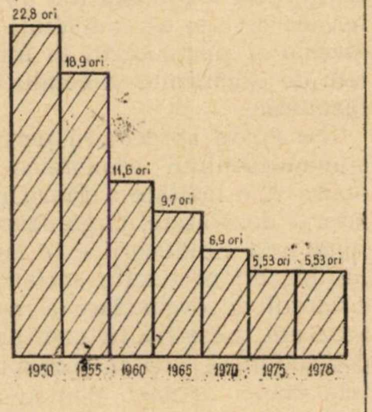

Desigur că o expresie mai completă a umanismului politicii partidului de creștere rațională a veniturilor tuturor categoriilor de cetățeni, de ridicare a întregii noastre națiuni socialiste nu poate fi înfățișată decît dacă se au în vedere și largile acțiuni întreprinse de partid, cu deosebire după 1965, pentru repartizarea teritorială armonioasă a forțelor de producție, pentru ridicarea la o viață economică și socială avîntată a tuturor județelor patriei, a tuturor locuitorilor țării, români, maghiari, germani sau de alte naționalități, fără nici un fel de deosebire. Urmărirea cu precădere în județele în trecut mai puțin dezvoltate a înfloririi industriei, a ramurilor industriale moderne, creîndu-se astfel sute de mii de locuri de muncă în sectoare cu o productivitate a muncii ridicată, retribuite corespunzător, asigură o reală și deplină egalitate în drepturi pentru toți cetățenii României socialiste.

Sporirea puternică a veniturilor din muncă, accentuată și în mare măsură în condițiile îmbunătățirii actualei legi a retribuției după cantitatea și calitatea muncii, vor oferi un nou și hotărîtor impuls dezvoltării accelerate pe mai departe a economiei, realizărilor pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Alecu BUȘNIȚĂ
director adjunct în Ministerul Muncii
Dan CĂRUCERU

Perfecţionarea mecanismului economico-financiar

CONSIDERAŢII PRIVIND CONCEPTUL ROMÂNESC DE AUTOCONDUCERE MUNCITOREASCĂ

PERFECŢIONAREA permanentă a activităţii de organizare şi conducere a întregii vieţi economico-sociale, adaptarea continuă a acesteia la noile cerinţe care decurg din dezvoltarea forţelor de producţie, din creşterea gradului de complexitate a economiei naţionale, constituie o coordonată de bază a politicii partidului nostru de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Numai procedînd astfel se poate asigura în dinamică o concordanţă cît mai deplină între forţele şi relaţiile de producţie, soluţionarea conştientă şi la timp a contradicţiilor, se poate înlătura în mod operativ tot ceea ce s-a învechit şi frînează progresul ascendent al societăţii noastre.

În anii construcţiei socialiste s-a creat un sistem modern de organizare şi conducere planificată a activităţii economico-sociale, corespunzător condiţiilor concrete istorice ale ţării noastre. După Congresul al IX-lea al P.C.R. a sporit preocuparea partidului şi statului nostru pentru aşezarea pe baze ştiinţifice a întregii activităţi de conducere planificată a economiei naţionale. O importanţă deosebită prezintă măsurile de perfecţionare a conducerii şi planificării economico-financiare adoptate de Conferinţa Naţională a partidului din 1967. La congresele al X-lea şi al XI-lea, precum şi la Conferinţa Naţională din 1972 şi 1977 s-au stabilit noi măsuri menite să contribuie la ridicarea nivelului conducerii şi planificării, la îmbunătăţirea întregului sistem de organizare şi conducere pe toate treptele organizatorice.

Se poate aprecia că perfecţionarea organizării şi a mecanismului economico-financiar este un proces obiectiv, o legitate a făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Organizarea pe bază de plan a economiei şi conducerii este latura cea mai mobilă a relaţiilor de producţie socialiste. Aşa se explică de ce sistemul de organizare şi conducere, făurit în ultimii zece ani, necesită în continuare unele îmbunătăţiri şi perfecţionări, pentru a răspunde mai exact la exigenţele etapei actuale, pentru a juca în permanenţă un rol de forţă motrice în dezvoltarea forţelor de producţie.

Motivind necesitatea perfecţionării mecanismului economico-financiar actual tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** sublinia în cuvîntarea la Consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea de maşini grele — Bucureşti faptul că dezvoltînd formele democratice de conducere nu am mers în acelaşi pas şi cu perfecţionarea mecanismului conducerii economice şi financiare. **„Se poate spune că există chiar o anumită neconcordanţă între cadrul organizatoric creat, între formele democratice de conducere şi mecanismul economico-financiar care mai este prizonierul metodelor vechi, rigide, birocratice, care nu a asigurat înfăptuirea în viaţă a prevederilor legii cu privire la planificarea şi activitatea financiară a unităţilor economico-sociale".**

În acest context, ansamblul de măsuri cuprinse în Hotărîrea C.C. al P.C.R. cu privire la perfecţionarea conducerii şi planificării economico-financiare din martie a.c. au o determinare obiectivă în nivelul şi structura economiei noastre naţionale în etapa actuală, în stadiul atins în dezvoltarea relaţiilor de producţie socialiste, ale legilor economice proprii orînduirii socialiste care acţionează în societatea noastră, în cerinţele ştiinţei conducerii societăţii socialiste. Prin aceste măsuri se asigură nu numai perfecţionarea unor elemente ale sistemului de organizare şi conducere planificată a economiei naţionale, ridicarea întregului mecanism economico-financiar la nivelul cerinţelor etapei actuale de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, ci şi aşezarea întregii activităţi de conducere pe noi principii.

Ideea centrală a perfecţionării mecanismului economico-financiar actual care se desprinde din hotărîrea plenarei şi din cele mai recente cuvîntări ale secretarului general al partidului este **introducerea autoconducerii muncitoreşti ca principiu de bază în organizarea şi funcţionarea tuturor unităţilor economice.** Este desigur o sarcină pentru cercetarea economică, pentru economişti şi alţi specialişti, din domenii de activitate convergente, ca pe baza documentelor pe partid, a tezelor de o deosebită valoare teoretică şi practică ale secretarului general al partidului privind conţinutul autoconducerii muncitoreşti, să-şi aducă contribuţia la definirea conceptului românesc de autoconducere muncitorească.

Trebuie precizat că în elaborarea conceptului de autoconducere muncitorească în ţara noastră, în definirea formelor concrete de introducere a acesteia, s-a pornit de la experienţa acumulată pînă în prezent în domeniul organizării şi conducerii, de la propriile noastre relaţii şi cerinţe. Prin urmare nu este vorba de a copia experienţa cuiva sau de a introduce unele mecanisme economico-financiare specifice economiei capitaliste de piaţă, cum de altfel, s-au şi făcut unele afirmaţii profund eronate în presa occidentală.

În gîndirea economică mondială există opinii diferite privind conţinutul noţiunii de autoconducere ; unii consideră că esenţa autoconducerii constă în autonomia deplină a producătorilor, alţii, mai ales economişti şi sociologi burghezi, reduc autoconducerea, autogestiunea, la diferite forme de participare a salariaţilor la capital şi beneficii, (cunoscute sub denumirea de coparticipare) şi în consiliile de administraţie, considerînd-o ca incompatibilă cu relaţiile de producţie socialiste. Autoconducerea şi autogestiunea ca o formă sau metodă de trecere a puterii economice, deciziei, din mîna marelui capital în mîinile producătorilor înşişi, figurează şi în programele unor partide comuniste din ţările capitaliste. Forme specifice de autoconducere se folosesc şi în unele ţări în curs de dezvoltare, cu economii de tranziţie spre socialism sau în curs de definire. Rezultă că în gîndirea economică şi politică contemporană nu există o viziune unitară asupra conceptului de autoconducere muncitorească. Nici în literatura economico-sociologică şi politică marxistă nu există convergenţă de opinii în legătură cu conceptul de autoconducere muncitorească. Sensul dat conţinutului de autoconducere exprimă, într-un fel sau altul, concepţia partidului respectiv privind strategia şi căile construirii societăţii socialiste, scopul urmărit de forţele politice din ţara respectivă prin promovarea unor forme de autoconducere muncitorească. Acesta este un fenomen

ECONOMIE NATIONALA

normal în condiţiile eterogenităţii economiei mondiale, ale diversificării căilor şi metodelor de construire a noii orînduiri în funcţie de condiţiile concret-istorice din fiecare ţară.

În concepţia partidului nostru autoconducerea este o expresie a ridicării pe o treaptă superioară a democraţiei muncitoreşti, în perspectiva trecerii treptate spre autoconducerea poporului, spre fazele superioare ale organizării comuniste a vieţii sociale. Această orientare decurge din perspectiva istorică, previzionată de fondatorii comunismului ştiinţific, privind dispariţia, pe o anumită treaptă a evoluţiei societăţii socialiste, a statului, şi transformarea treptată a acestuia, — aşa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român, — „într-un organism de organizare şi conducere a întregii activităţi economico-sociale şi de reglementare a relaţiilor sociale. Astfel, în locul statului vor exista organisme ale societăţii cu misiunea de a organiza, conduce şi planifica producţia, întreaga activitate socială, de a asigura repartiţia corespunzător principiilor comunismului“. Autoconducerea muncitorească, aşa cum este concepută şi aplicată de partidul nostru, conţine în sine şi dezvoltă tocmai germenii unor astfel de organisme sociale.

Trebuie subliniat că autoconducerea muncitorească nu se introduce pe un teren gol, că abia acum ar trebui create premisele materiale şi subiective pentru aceasta. Din contră, trecerea la autoconducerea muncitorească a fost pregătită de întregul complex de măsuri de democratizare a vieţii economice şi sociale luate în ultimii ani, este rezultatul legic al unui proces obiectiv de acumulări cantitative care conduc la un salt calitativ şi în domeniul sistemului de conducere şi organizare, a mecanismului economico-financiar. Introducerea şi aşezarea pe baze mai temeinice a autoconducerii muncitoreşti este chemată să pună de acord mecanismul economico-financiar cu cadrul organizatoric larg democratic ce fusese creat anterior.

Activitatea consiliilor oamenilor muncii reprezintă cadrul organizatoric de afirmare a democraţiei economice directe, a autoconducerii muncitoreşti, iar conducerea colectivă capătă un conţinut tot mai profund permiţînd exercitarea plenară a dreptului oamenilor muncii de participare la conducerea producţiei, la luarea hotărîrilor în toate sectoarele vieţii economice şi sociale. Cu privire la locul autoconducerii muncitoreşti în ansamblul normelor de perfecţionare a conducerii şi planificării economico-financiare şi la conţinutul acesteia, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** arăta în cuvîntarea rostită recent la Plenara Consiliului Naţional al oamenilor muncii : **„Aceste măsuri urmăresc să aşeze pe o bază nouă conducerea tuturor unităţilor economico-sociale, punînd la temelia acesteia principiul autoconducerii şi autogestiunii care presupune ca fiecare unitate, fiecare colectiv de oameni ai muncii să poarte răspunderea directă şi nemijlocită pentru mijloacele şi bunurile încredinţate de societate — parte a proprietăţii întregului popor“.**

Conceptul partidului nostru cu privire la autoconducerea muncitorească se întemeiază pe aplicarea creatoare a legităţilor generale ale construcţiei socialiste referitoare la proprietatea socialistă, rolul conducător al partidului şi al clasei muncitoare în făurirea noii orînduiri, conducerea pe bază de plan a întregii activităţi economico-sociale, repartiţia după cantitatea şi calitatea muncii, pe dialectica evoluţiei funcţiilor statului în procesul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintării României spre comunism. Autoconducerea muncitorească este o categorie specifică relaţiilor de producţie socialiste pe o anumită treaptă a evoluţiei lor, exprimă ansamblul relaţiilor de proprietate, schimb şi repartiţie care se creează între producătorii socialişti uniţi în procesul reproducţiei socialiste lărgite, în calitatea lor de producători, proprietari şi beneficiari. Totodată, autoconducerea muncitorească este şi o metodă de conducere colectivă pe bază de plan a activităţii economice a unităţilor economice şi administrativ-teritoriale, o formă de realizare a democraţiei economice directe. Autoconducerea muncitorească în această viziune presupune activitatea unitară a producătorilor socialişti pe baza planului naţional unic de dezvoltare economico-socială, menţinerea integrităţii proprietăţii socialiste a întregului popor, autonomia relativă a unităţilor economice şi teritorial-administrative, aplicarea în conducerea întregii vieţi economice a principiului centralismului democratic. Trebuie precizat că mijloacele de producţie, fondurile fixe şi circulante cu care sînt dotate întreprinderile, sînt părţi ale avuţiei naţionale, pe care colectivele de muncă le administrează în numele statului socialist. Astfel, fiecare unitate este parte dintr-un întreg, proprietatea întregului popor asupra mijloacelor de producţie.

Autoconducerea muncitorească cuprinde întreg sistemul de realizare a democraţiei economice, totalitatea formelor şi metodelor de conducere colectivă şi de luare a deciziilor la nivelul unităţilor economice şi administrativ-teritoriale. Ea reprezintă elementul de bază al întregii activităţi economice, imprimîndu-şi amprenta asupra tuturor funcţiilor unităţilor economice. În condiţiile aplicării autoconducerii muncitoreşti au loc modificări şi în ceea ce priveşte formele de realizare a gestiunii economice, se amplifică funcţiile acesteia ; din gestiune economică, în general, ea se transformă în autogestiune. Aceasta presupune o reconsiderare a modului de abordare a noţiunii de gestiune, respectiv a autogestiunii, a întregii teorii a întreprinderii socialiste. În noile condiţii, **autogestiunea economică este o formă de realizare a autoconducerii muncitoreşti, nu invers.** Autogestiunea este numai o latură a autoconducerii muncitoreşti — este adevărat, cea mai importantă — care cuprinde ansamblul de pîrghii şi mijloace economico-financiare, atribuţiile şi răspunderile economice ale întreprinderilor, prin care se asigură eficienţa maximă a întregii activităţi economice, realizarea sarcinilor de plan, gospodărirea cu maximum de eficienţă a părţii din avuţia naţională ce i s-a încredinţat spre administrare. Astfel, trăsăturile autogestiunii economice capătă valenţe noi faţă de gestiunea economică. Aceasta decurge din noile raporturi dintre conducerea macroeconomică şi microeconomică, dintre planificarea centrală şi planificarea la nivelul unităţilor economice şi teritorial-administrative, dintre întreprindere, centrală şi minister, din lărgirea autonomiei întreprinderilor. Totodată, intervin şi elemente noi privind rolul contractelor economice ca instrument de planificare, întocmirea bugetului de venituri şi cheltuieli, constituirea de noi fonduri, îmbunătăţirea indicatorilor economico-financiari, cointeresarea materială sub forma participării la beneficii etc. În afară de acestea, introducerea principiului autofinanţării, ca formă de realizare a autoconducerii muncitoreşti determină o reconsiderare a unor componente şi trăsături ale gestiunii economice. Trebuie precizat că prin introducerea noilor măsuri de perfecţionare a conducerii şi planificării economico-financiare, rolul planificării nu slăbeşte ci, dimpotrivă, creşte. **„Măsurile de perfecţionare a**

prof. dr. Mihai PARALUŢA

(Continuare în pag. 32)

PREGĂTIREA PLANULUI PE ANII 1979 ŞI 1980
în condiţiile exigenţelor perfecţionării mecanismului economico-financiar

● Cadru eficient de încheiere a contractelor ● Contact permanent între furnizori şi beneficiari ● În întreprinderi producţia fizică specificată pe sortimente şi tipodimensiuni ● Contractarea utilajelor şi materialelor corelată cu termenele de punere în funcţiune a obiectivelor de investiţii ● Sarcini concret fundamentate la fiecare loc de muncă

IN CONCORDANŢĂ cu cerinţele actualei etape de dezvoltare a economiei naţionale, a întregii noastre societăţi, plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c. a adoptat hotărîri de însemnătate excepţională cu privire la conducerea şi planificarea economico-financiară, întărirea autogestiunii economice, ridicarea pe plan superior a autoconducerii muncitoreşti, creşterea rolului fiecărui colectiv de muncă în gospodărirea cu maximă eficienţă a părţii din avuţia naţională încredinţată spre administrare. Expunerea făcută cu acest prilej de tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** cuprinde o amplă şi profundă analiză a necesităţii obiective a măsurilor adoptate de plenară, fundamentează bazele principiale şi raţiunile practice ale acestor măsuri, stabilind căile concrete de acţiune pentru aplicarea lor, sarcinile care stau în faţa organelor centrale şi locale, ministerelor, centralelor şi întreprinderilor, a tuturor oamenilor muncii.

Un loc deosebit de important în ansamblul măsurilor adoptate de plenară îl ocupă **perfecţionarea în continuare a activităţii de planificare.** În acest cadru una din orientările fundamentale o constituie **întărirea rolului unităţilor economice în planificarea propriei lor activităţi.** Creşterea răspunderii întreprinderilor în proiectarea dezvoltării viitoare, în strînsă legătură cu opţiunile politice ale dezvoltării economico-sociale a ţării, va asigura fundamentarea mai temeinică a programelor de creştere economică, a planurilor cincinale şi anuale, pornind de la cerinţele pieţei interne şi externe, ale utilizării maxime a capacităţilor de producţie şi a întregului potenţial material şi uman, urmărindu-se mobilizarea tuturor rezervelor, creşterea eficienţei economice a întregii activităţi.

Printre măsurile adoptate pe linia perfecţionării activităţii de planificare, o importanţă deosebită prezintă îmbunătăţirea actualului sistem de fundamentare a planurilor, **pregătirea** condiţiilor pentru realizarea sarcinilor înscrise în ele. Se urmăreşte prin aceasta crearea de condiţii superioare pentru ca întreprinderile, alte unităţi din economie să-şi poată asigura o încărcare optimă a capacităţilor, o bună aprovizionare tehnico-materială, să aibă o producţie ritmică, răspunzînd comandamentelor economiei naţionale într-un cadru superior de eficienţă. Pentru a aduce la îndeplinire această cerinţă fundamentală a activităţii de planificare sînt necesare din partea fiecărei întreprinderi, centrale, minister, preocupări sporite pentru studierea nevoilor pieţei interne şi externe, crearea unor relaţii continue şi de durată între furnizori şi consumatori, astfel încît să se poată asigura finalitatea economică şi socială a producţiei materiale realizate de fiecare unitate.

Aşa după cum se cunoaşte, potrivit hotărîrilor plenarei, se aplică un nou sistem de elaborare a planurilor, în sensul că odată cu întocmirea propunerilor de îmbunătăţire a sarcinilor pentru planul anual — în speţă, pentru cel pe 1979 — se vor actualiza şi prevederile din planul cincinal şi programul suplimentar pentru anul următor, respectiv pentru anul 1980. Prin aceasta se creează condiţii ca ministerele, centralele şi întreprinderile să cunoască în detaliu sarcinile de plan, cu mult timp înainte, şi pe această bază să stabilească măsurile necesare pentru buna desfăşurare a execuţiei planului. Se asigură, totodată, un nou mod de abordare a problemelor, în sensul că **munca concretă, operativă de conducere se completează cu activitatea de previziune a fenomenelor pentru perioada imediat următoare,** ceea ce creează premise favorabile pentru adoptarea din timp a deciziilor necesare bunei organizări şi desfăşurări a proceselor economice.

IN ACEST CONTEXT, o problemă de mare însemnătate, care condiţionează dimensionarea cît mai reală a resurselor — încadrate într-un sistem de norme şi normative tehnico-economice care să asigure utilizarea lor cu eficienţă sporită — cît şi destinaţia acestora o constituie **perfectarea din timp a contractelor economice** pentru intern şi export. Aşa după cum se ştie, în prezent se desfăşoară o intensă activitate pentru fundamentarea propunerilor de îmbunătăţire a prevederilor planurilor pe anii 1979 şi 1980. Paralel cu aceasta au loc acţiuni susţinute pe linia contractării desfacerii producţiei şi aprovizionării tehnico-materiale. În această activitate, în spiritul măsurilor stabilite, trebuie să se urmărească în primul rînd contractarea la export a tuturor produselor cu ciclu lung de fabricaţie care se execută pe bază de documentaţii predate de beneficiari, precum şi a mărfurilor industriale de serie şi cu prelucrare avansată. Pentru mărfurile agro-alimentare şi alte produse conjuncturale este stabilit să se încheie **contracte externe-cadru,** urmînd ca ulterior să se precizeze condiţiile de livrare. În domeniul importurilor, unităţile economice vor trebui să acţioneze pentru încheierea de contracte pentru întreaga cantitate prevăzută la materiile prime de bază.

Contractarea la intern prezintă de asemenea unele particularităţi, în sensul că pentru materiile prime, materialele, produsele şi piesele de schimb — inclusiv produsele sezoniere la care nu sînt cunoscute toate elementele de detaliu — contractele se vor încheia pe grupe de produse, precizîndu-se totodată termenele de prezentare a caracteristicilor tehnice, a specificaţiilor sortimentale şi a altor elemente necesare. Pentru celelalte categorii de produse la care se cunosc toate elementele se va acţiona pentru încheierea de contracte economice cu precizarea tuturor condiţiilor — calitate, termene de livrare, preţuri etc.

ECONOMIE NAŢIONALA

Concomitent cu activitatea de contractare a desfacerii producţiei şi aprovizionării tehnico-materiale, pentru anii 1979 şi 1980, pe baza nivelurilor din orientările şi prognozele de dezvoltare în perspectivă ale economiei naţionale, a acordurilor de colaborare cu alte ţări va trebui intensificată în acelaşi timp **încheierea de contracte pe termen lung, pe durate mai mari de cinci ani.** Aceste tipuri de contracte urmează să se încheie pentru anumite domenii de activitate, îndeosebi pentru acelea în care pregătirea producţiei cere un timp mai îndelungat, fiind necesar, totodată, să se asigure certitudinea plasării produselor în principal la export. Aceasta capătă importanţă şi mai mare dacă avem în vedere că, în acest cincinal şi în perspectivă, dezvoltarea industriei noastre se va baza din ce în ce mai mult pe subramurile prelucrătoare şi îndeosebi pe industria construcţiilor de maşini. Prin acest mod de abordare a fundamentării proiecţiilor de perspectivă, a programelor speciale pe produse, grupe de produse, ramuri, subramuri, activităţi şi probleme de sinteză, îşi vor găsi soluţionare o serie de probleme de mare însemnătate cum sînt : precizarea acţiunilor de cooperare internaţională, a produselor destinate exportului, în principal a exportului de maşini şi utilaje şi instalaţii complexe cu ciclu lung de fabricaţie, asigurarea şi, în acelaşi timp, stabilitatea aprovizionării cu materii prime din ţară şi din import.

Pentru a da contractelor economice un conţinut care să reflecte necesităţile dezvoltării economiei naţionale — cerinţele producţiei, ale consumatorilor şi posibilităţile de valorificare completă a potenţialului tehnico-productiv al furnizorilor — pentru a face din contractul economic un instrument de ridicare continuă a eficienţei, în lumina cerinţelor perfecţionării mecanismului economic, este necesară **schimbarea structurală** însăşi a concepţiei asupra activităţii de pregătire a procesului de aprovizionare — fabricaţie — desfacere. Se solicită în primul rînd ca producătorii să fie într-un **contact permanent** cu beneficiarii, să discute şi să stabilească condiţiile de calitate, adaptările şi îmbunătăţirile constructive şi tehnologice ce trebuie aduse produselor, cantităţile şi modalităţile de efectuare a livrărilor, astfel încît prevederile din contracte să poată fi folosite efectiv atît la fundamentarea planurilor, cît şi ca instrument de concretizare şi realizare a sarcinilor de plan.

IN PARALEL cu creşterea rolului contractelor economice ca instrument de fundamentare a planurilor, trebuie subliniat că **extinderea utilizării indicatorilor fizici** pe baza cărora vor fi stabilite sarcinile de producţie, investiţii, export, import, livrările la fondul pieţei, precum şi pentru promovarea progresului tehnic, reflectă o trăsătură nouă, fundamentală, menită să asigure înscrierea în plan a unor niveluri dimensionate în funcţie de nevoile reale ale economiei naţionale. De aceea se impune ca în această perioadă, în care propunerile de plan pentru anii 1979 şi 1980 sînt în curs de definitivare, centralele şi întreprinderile să treacă la concretizarea sarcinilor fizice la nivelul de detaliere a planului anual, cu deosebire a producţiei, prin specificarea acesteia pe sortimente şi tipodimensiuni, precum şi a programelor de cooperare internă, cît şi cu alte sectoare, astfel încît **să se poată emite din timp repartiţiile şi aduce precizările necesare contractelor încheiate.** În acelaşi timp, concretizarea indicatorilor fizici ai producţiei trebuie astfel concepută încît să determine orientarea activităţii întreprinderilor în direcţia **executării acelor produse şi sortimente necesare consumului intern şi exportului,** realizării valorii producţiei nete planificate.

Un domeniu deosebit de important, cu implicaţii hotărîtoare asupra echilibrului material şi financiar al planului îl constituie **pregătirea temeinică a realizării programului de investiţii şi de punere în funcţiune la termenele prevăzute a noilor capacităţi de producţie.** Aceasta presupune să se acţioneze cu fermitate pentru soluţionarea din timp a problemelor legate de elaborarea şi aprobarea documentaţiilor tehnico-economice, a proiectelor de execuţie, de stabilirea amplasamentelor şi tehnologiilor, de contractarea la timp şi la termene corelate cu punerile în funcţiune, a utilajelor şi materialelor. Se impun măsuri deosebite în ceea ce priveşte asigurarea cu utilaje nestandardizate, în care scop este necesar ca beneficiarii de investiţii să acţioneze pentru urgentarea elaborării documentaţiilor, în vederea emiterii comenzilor şi perfectării contractelor, definitivării graficelor de livrare.

PENTRU RIDICAREA pe o treaptă superioară a activităţii unităţilor economice, o importanţă deosebită va avea **introducerea ca indicator de bază a valorii producţiei nete** în industrie, agricultura de stat, construcţii şi transporturi. De asemenea, se va extinde şi perfecţiona sistemul indicatorilor şi normativelor de eficienţă, în principal în domeniul productivităţii muncii, reducerii costurilor de producţie — totale şi materiale — utilizării capacităţilor de producţie, a resurselor materiale şi de forţă de muncă, precum şi în ceea ce priveşte folosirea fondurilor fixe.

Toate acestea solicită din partea întreprinderilor şi centralelor, cu sprijinul ministerelor şi a celorlalte organe centrale, să se treacă la organizarea unor analize temeinice la fiecare loc de muncă, atelier, secţie şi instalaţie în parte în vederea stabilirii căilor şi măsurilor concrete pentru asigurarea realizării sarcinilor în perspectiva anului viitor şi a lui 1980. În acest cadru, atenţie deosebită trebuie acordată determinării fondului total de timp de muncă al întreprinderii exprimat în ore-om, cu specificarea fondului de timp aferent activităţii muncitorilor direct productivi care lucrează după norme în acord şi pentru celelalte categorii de personal, a normelor şi normativelor de consum de materii prime, materiale, combustibili şi energie şi, în corelaţie cu reducerea acestora, a costurilor de producţie pe ansamblu şi pe unitatea de produs, precum şi în ceea ce priveşte gradul de folosire a capacităţilor de producţie. Pe această bază se creează condiţii ca pînă la începerea perioadei de plan sarcinile din aceste domenii să fie fundamentate prin acţiuni care să asigure realizarea nivelului indicatorilor stabiliţi.

Perfecţionările aduse în domeniul activităţii de fundamentare a planurilor, de pregătire a condiţiilor pentru executarea ritmică a sarcinilor viitoare, vor asigura unităţilor economice, organelor lor de conducere colectivă, mijloacele corespunzătoare pentru îndeplinirea în condiţii cît mai bune a rolului şi atribuţiilor ce le revin pentru stimularea creşterii eficienţei economice şi obţinerea de rezultate economice superioare.

Stelian CIURARU
Comitetul de Stat al Planificării

În dezbatere

PARTICIPAREA OAMENILOR MUNCII LA BENEFICII

Stimularea efortului propriu

OAMENII MUNCII, proprietarii și producătorii bunurilor materiale, cărora le sînt încredințate spre administrare bunuri materiale, răspund de gospodărirea judicioasă a acestora, participînd efectiv la autoconducerea și la autogestiunea economico-financiară.

Ca muncitor și ca membru al consiliului oamenilor muncii, apreciez că noile reglementări privind participarea la beneficii vor conduce nemijlocit la stimularea eforturilor pentru obținerea unor rezultate economice superioare. Dealtminteri, repartizarea și a unei cote de pînă la 25% din beneficiile peste plan obținute prin reducerea cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție în vederea stimulării oamenilor muncii, ne obligă să luăm măsuri corespunzătoare pentru obținerea de rezultate și mai bune. În acest sens, consider că avem posibilități nelimitate. Doresc să arăt că avem condiții pentru reducerea consumului de metal, prin eliminarea rebuturilor, a țevilor declasate, retezarea corespunzătoare a capetelor la țevi, laminarea în toleranțe negative și respectarea calității produselor. Trebuie să luptăm pentru reducerea consumului de combustibil și energie, luînd asemenea măsuri care să contribuie la eliminarea mersului în gol al cuptoarelor și al agregatelor, a tuturor surselor de irosire a acestor energii.

Propun ca pct. 2 paragraful c din Hotărîrea privind participarea oamenilor muncii la beneficii să fie modificat în sensul ca **14% din beneficiul obținut peste plan să fie acordat** în funcție de depășirea indicatorului producția marfă, deoarece aceasta ar stimula în mai mare măsură desfacerea producției obținute și încasarea contravalorii acesteia, inclusiv a beneficiului.

Virgil COCIORHAN
membru în Consiliul oamenilor muncii, întreprinderea „Republica"-București

Atragerea și permanentizarea personalului muncitor

PARTICIPAREA oamenilor muncii la beneficii, măsură preconizată de plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c., va avea un rol important în creșterea responsabilității tuturor membrilor colectivității față de calitatea activității pe care o desfășoară. Fiecare întreprindere va trebui să obțină beneficii din care să-și asigure propria dezvoltare, să contribuie cu o anumită cotă la dezvoltarea generală a societății și să creeze resursele necesare pentru participarea oamenilor muncii la beneficii și acoperirea cheltuielilor destinate satisfacerii unor nevoi social-culturale.

Caracterul deosebit de stimulator al acestei măsuri este cît se poate de evident. Astfel, dacă s-ar fi constituit fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii în condițiile anului 1977, personalului din cadrul întreprinderii noastre i-ar fi revenit cca. 1 100 mii lei față de 368 mii lei cît a fost fondul de premiere realizat în anul 1977 ; în aceste condiții nivelul mediu de premiere ar fi crescut de la 359 lei la 1 105 lei pe persoană. Din acest fond ar fi existat posibilități foarte mari, în limita celor 5%, de stimulare a personalului distins cu titlul de fruntaș în întrecerea socialistă și a celor care au avut o contribuție deosebită la obținerea de beneficii peste plan.

De asemenea, prin constituirea fondului de construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, consiliul oamenilor muncii va avea la dispoziție o bază materială proprie, care să permită atragerea și permanentizarea personalului muncitor, prin crearea unor condiții de viață și de muncă cît mai bune pentru personalul muncitor din întreprindere și familiilor lor.

În aceeași măsură, consiliul oamenilor muncii va avea posibilitatea să rezolve mult mai operativ numeroasele probleme pe care le reclamă buna desfășurare a procesului de producție, în scopul creșterii eficienței economice prin mecanizarea și automatizarea proceselor de producție și în special a mecanizării transportului intern care reprezintă o problemă deosebit de grea pentru întreprindere ; se creează, totodată, condiții pentru dezvoltarea unor noi capacități de producție sau eliminarea unor locuri înguste prin obținerea de beneficii cît mai mari din care să ne asigurăm propria dezvoltare.

Sursa principală de constituire a fondului pentru acțiuni sociale la dispoziția întreprinderii o va constitui, de asemenea, beneficiul întreprinderii, creîndu-se astfel condiții ca consiliul oamenilor muncii să aibă un rol sporit în soluționarea unor probleme legate de cerințele oamenilor muncii privind acordarea biletelor de tratament și odihnă, cît și rezolvarea unor probleme legate de cheltuielile de regie și hrană pentru creșe și grădinițe, precum și pentru întreținerea și funcționarea dispensarului medical din cadrul întreprinderii.

În vederea creșterii gradului de cointeresare a personalului muncitor în realizarea și depășirea beneficiilor, pe baza îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan, cît și pentru a asigura condiții de transport mai bune oamenilor muncii propunem ca **conducerile colective ale întreprinderilor să aibă posibilitatea de a cumpăra din fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, autobuze care să fie folosite la transportul oamenilor muncii ce fac naveta din alte localități.**

Cu toții am înțeles sensul profund al măsurilor preconizate: participarea la beneficii se va asigura în raport cu contribuția fiecăruia la rezultatele obținute de întreprindere și cu vechimea în unitate ; beneficiile suplimentare se obțin printr-un efort deosebit în procesul de producție, prin realizarea și depășirea producției fizice și producției nete, prin reducerea substanțială a cheltuielilor materiale și a celorlalte cheltuieli de producție pentru care colectivul întreprinderii noastre este hotărît să depună toate eforturile.

Heinz FRÜHN
directorul întreprinderii „Octombrie roșu"—Ghimbav

DEZBATERE „R. E.“

AUTODOTAREA ȘI CREȘTEREA EFICIENȚEI

● Propulsor al progresului tehnic ● Economii însemnate de fonduri valutare ● Stimularea și valorificarea creației tehnice de masă ● De la renunțări de importuri, la sporirea exporturilor

EXPERIENȚA întreprinderilor industriale din cele mai diverse ramuri a dovedit, mai ales în anii din urmă, că prin autodotare fiecare unitate poate obține importante avantaje economice. Pentru a desprinde învățămintele ce se conturează din activitatea desfășurată pînă în prezent în acest domeniu și pentru a realiza un util schimb de experiență, redacția „Revistei economice“ a organizat recent, cu sprijinul Comitetului municipal Ploiești al P.C.R., o dezbatere cu specialiști din întreprinderi pe tema: „Autodotarea și creșterea eficienței economice“, *a cărei sinteză o prezentăm în cele ce urmează.*

Accelerarea extinderii și modernizării parcului tehnic

PROCESUL REALIZĂRII prin efort propriu, prin autodotare, a unor mașini și utilaje necesare dezvoltării producției, modernizării mijloacelor din dotare a căpătat și în unitățile industriale din municipiul Ploiești, în anii cincinalului revoluției tehnico-științifice, o amploare fără precedent. Numeroase întreprinderi, puternic dezvoltate („1 Mai“, întreprinderea de utilaj chimic, Combinatul Petrochimic Brazi) au organizat o puternică activitate de autodotare, care le-a permis să obțină rezultate economice deosebite. Caracteristic este însă faptul că nu numai în întreprinderile mari se înregistrează o puternică dezvoltare a acțiunii de autodotare. Sînt și unități mici (cooperativa „Electrometalica“, Rafinăria Ploiești, Întreprinderea „Progresul“) care au ajuns să realizeze mașini și utilaje de performanță, unele care depășesc chiar nivelul unor produse similare achiziționate de la firme de mare prestigiu din străinătate.

Este important de subliniat, așa cum s-a relevat în dezbatere, faptul că la orice dezvoltare a unităților **o bună parte din nevoile înzestrării lor tehnice se realizează azi prin autodotare.** Totodată, pentru a putea face față unor cerințe mai mari și mai urgente, unitățile ploieștene au lărgit cadrul de autodotare prin **extinderea colaborării cu parteneri locali sau din diferite zone ale țării.** Această colaborare este facilitată și de înaltul grad de specializare și tipizare a producției în industria noastră constructoare de mașini, care poate asigura unităților interesate părți componente de bază pentru fabricarea oricăror tipuri de mașini și utilaje unicat. Așa a ajuns, de pildă, întreprinderea „1 Mai“ să aibă o „fabrică“ proprie de mașini-unelte, Întreprinderea de utilaj chimic să realizeze tipuri de instalații și mașini specifice fabricării de utilaje chimice, Întreprinderea de utilaj petrolier și reparații să construiască mijloace de producție pentru repararea rapidă a utilajului petrolier și chiar să contribuie la producerea unor părți de instalații petroliere etc. Este într-adevăr o experiență valoroasă soldată cu **realizarea în cadrul acțiunilor de autodotare** (numai în perioada de 2 ani și 4 luni din cincinalul revoluției tehnico-științifice), **a unor mașini, utilaje și instalații la nivelul municipiului Ploiești de peste 180 milioane lei.**

LA DEZBATERI AU PARTICIPAT : ec. **Vasile Ilie,** secretar al Comitetului Municipal Ploiești al P.C.R. ; ing. **Georgeta Pîrvulescu** — întreprinderea „1 Mai“-Ploiești ; ing. **Dumitru Magla,** — întreprinderea de utilaj chimic Ploiești ; ing. **Costache Ștefan,** — întreprinderea de produse refractare Pleașa ; ing. **Dumitru Dragomir** — întreprinderea de utilaj petrolier și reparații Teleajen ; ing. proiectant **Ion Avramescu,** — Grupul de șantiere Ploiești al Trustului de montaj utilaj chimic București ; ing. **Nicolae Badea,** — Rafinăria Ploiești ; ing. **Dan Dumitru** și **Ion Nicolae** — Cooperativa „Electrometalica“ — Ploiești ; ing. **Elena Mateescu** — întreprinderea de stofe „Dorobanțul“ — Ploiești ; **Vasile Filcescu,** tehnician principal — întreprinderea „Flacăra“ — Ploiești ; **Ion Dobre,** inginer proiectant — întreprinderea „Feroemail“ — Ploiești ; ing. **Oleg Puhalschi** — întreprinderea de reparații Ploiești ; ec. **Maria Bunea** — Combinatul petrochimic Brazi ; ing. **Ovidiu Leta,** — întreprinderea „Progresul“ — Ploiești ; subinginer **Sanda Secrețeanu,** — întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Teleajen.

Sporirea producției, eficienței și reducerea importurilor

ACCELERAREA procesului de dotare tehnică și de modernizare a întreprinderilor prin efort propriu a urmărit în principal — așa cum au subliniat mulți dintre cei prezenți la dezbatere — sporirea mai rapidă a producției, productivității muncii și reducerea costurilor de producție. Astfel, la întreprinderea „Progresul“-Ploiești, prin realizarea a peste 100 mașini și utilaje în perioada ce a trecut din acest cincinal, s-a obținut un spor de producție și de productivitate de peste 5% ; la Intreprinderea de reparații Ploiești, în aceeași perioadă, prin fabricarea a 24 mașini și utilaje specifice, producția a sporit cu 0,5%, productivitatea cu 0,2%, în timp ce costurile de producție au fost diminuate cu 0,5% ; la întreprinderea „Flacăra“, prin realizarea a 48 mașini și instalații, volumul producției a crescut cu 5%, productivitatea cu 1%, iar costurile de fabricație au fost micșorate cu 0,5% etc.

Acțiunea de autodotare a adus un aport substanțial și la **diminuarea unor importuri de mașini și utilaje.** Astfel, în perioada la care ne referim, întreprinderea „1 Mai“ a economisit peste 50 milioane lei valută, Întreprinderea de utilaj chimic peste 6 milioane, Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Teleajen circa 4 milioane etc. Și nu numai atît. Întreprinderea „1 Mai“, ca să dăm doar un exemplu, a devenit și furnizor de mașini-unelte (strunguri de diferite diametre) nu numai pentru acoperirea unor cerințe ale economiei, dar și pentru export.

Concomitent cu rezultatele economice deosebite obținute, s-a acumulat și o bogată experiență care pune în evidență faptul că **autodotarea reprezintă un mijloc foarte rapid pentru rezolvarea unor probleme tehnologice noi,** de o deosebită importanță. Autodotarea răspunde, în general, mai rapid decît industria de specialitate, situațiilor în care trebuie rezolvată o problemă nouă. Aceasta deoarece contactul dintre cei care se ocupă de fabricație și cei puși să realizeze utilajul este cel mai direct posibil. De aceea, nu este întîmplător faptul că noile utilaje realizate au contribuit direct la atingerea sau depăşirea prevederilor de plan atît la indicatorii cantitativi, cît şi la cei calitativi.

Realizări obţinute prin acţiunea de autodotare în întreprinderi din Ploieşti

Unitatea	Valoarea utilajelor realizate în 1976—1977 şi pe 4 luni din 1978 (lei)	Economiile la import 1976—1977 şi pe 4 luni din 1978 (lei valută)
Întreprinderea „1 Mai“	90 657 000	50 000 000
Întreprinderea de utilaj chimic	25 000 000	4 000 000
Întreprinderea de reparaţii	14 142 000	—
Rafinăria Ploieşti	10 004 000	3 938 000
Întreprinderea „Progresul“	1 810 000	—
Întreprinderea de materiale izolatoare Berceni-Teleajen	9 000 000	3 948 272
Întreprinderea „Flacăra“	750 000	
Întreprinderea „Feroemail“	589 000	—
Întreprinderea de utilaj petrolier şi reparaţii Teleajen	4 464 000	—
Cooperativa „Electrometalica“	2 800 000	560 000
Întreprinderea de stofe „Dorobanţul“	70 000	—
Întreprinderea de produse refractare Pleaşa	315 500	—
Grupul de şantiere Ploieşti al Trustului de montaj utilaj chimic Bucureşti	52 800	—

Stimularea iniţiativei creatoare

ACŢIUNEA DE AUTODOTARE exercită un puternic rol de stimulare a iniţiativei creatoare a maselor largi de lucrători din industrie. Experienţa multor unităţi ploieştene relevă că în jurul iniţiativelor de autodotare s-au grupat numeroase cadre de valoare, au fost formaţi specialişti de cel mai înalt nivel. Crearea de nuclee complexe de proiectanţi, tehnologi, muncitori de înaltă calificare pentru a pune în valoare diferite idei s-a soldat la o serie de întreprinderi cu creşterea accentuată a numărului de inovatori şi inventatori. Facilitată şi de participarea activă la festivalul naţional „Cîntarea României“, acţiunea de antrenare largă a maselor de oameni ai muncii în procesul de creaţie tehnică a avut o înrîurire pozitivă asupra rezolvării unor probleme de autodotare. Astfel, la „1 Mai“, pe lîngă multe maşini şi utilaje de înalt nivel realizate în ultimii doi ani, s-au născut şi două invenţii brevetate în construcţia de maşini-unelte şi utilaje petroliere ; în alte unităţi (Întreprinderea de utilaj chimic, Întreprinderea de reparaţii Ploieşti, cooperativa „Electrometalica“, întreprinderile „Flacăra“ şi „Feromail“) a fost dublat, în comparaţie cu perioada anterioară corespunzătoare, numărul de inovaţii propuse şi valorificate în producţie, cît şi în cadrul utilajelor realizate prin autodotare.

În scopul stimulării puternice a iniţiativelor creatoare în cadrul programelor de autodotare, la nivelul municipiului Ploieşti au fost organizate, sub conducerea Comitetului municipal de partid, expoziţii anuale cu cele mai semnificative realizări, simpozioane cu participarea celor mai valoroase cadre din întreprinderi, au fost sprijinite unităţile cu rezultate mai slabe de către specialişti din unităţile cu experienţă etc.

Amplificarea acţiunilor cît şi a rezultatelor bune impune...

RELEVÎND multiplele acţiuni desfăşurate pe linia finalizării diferitelor obiective prevăzute în programele de autodotare — programe care, în ultimii ani, sînt cuprinse în planurile tehnice ale întreprinderilor — cît şi rezultatele bune obţinute, participanţii la dezbateri au făcut o serie de propuneri menite să conducă la amplificarea acţiunii, la obţinerea unor rezultate şi mai bune.

- **Întrucît succesul acţiunii de autodotare depinde de antrenarea celor mai capabile şi dinamice forţe din întreprindere (proiectanţi, cercetători, tehnologi, ingineri din producţie, muncitori de inaltă calificare) este necesar ca în unităţile cu posibilităţi mai restrînse să se creeze echipe mixte sau să se iniţieze cooperări între două sau mai multe unităţi similare de pe plan local, pentru realizarea prin efort propriu a unor utilaje necesare producţiei.**

- **În prezent fiecare întreprindere îşi stabileşte programul de autodotare ; pornind de la aceasta s-a emis ideea că** ar fi raţional ca acţiunea de autodotare să fie orientată de aşa manieră încît să se evite, pe cît posibil, paralelismul în proiectare şi execuţie, prin perfecţionarea sistemului de informare cu privire la proiectele de utilaje sau maşini unicate, prin publicarea trimestrial — **la nivel de ramură şi chiar pe economie** — a unei colecţii de „fişe tehnice“, „buletine de informaţii“ sau „cataloage“ cu largă difuzare, pe bază de abonament. **O asemenea măsură de strictă necesitate va promova schimbul de proiecte şi documentaţii tehnice între unităţi şi va mări gradul de refolosire a acestora, fapt ce va putea influenţa pozitiv asupra reducerii perioadelor de asimilare.**

- **Să se întocmească anual, pe baza propunerilor întreprinderilor, la nivelul fiecărei centrale industriale, un nomenclator nominal de maşini şi utilaje prevăzute a se realiza prin autodotare, pentru ca cerinţele unor unităţi să fie mai operativ rezolvate cu sprijinul centralei sau al mai multor specialişti din unităţile subordonate. Concomitent, să se aibă în vedere valorificarea tuturor posibilităţilor de reducere a importurilor de utilaje sau maşini, prin extinderea capacităţilor de autodotare.**

- **Finanţarea lucrărilor de autodotare se face în prezent din fonduri de producţie, de tehnică nouă, de mică mecanizare şi de investiţii ; întrucît marea majoritate a lucrărilor de autodotare au loc pentru dezvoltarea de noi capacităţi de producţie, ar util să se stabilească ca sursa principală de finanţare să fie fondurile de investiţii. De asemenea, ţinînd seama de metodologia existentă în finanţarea diferitelor poziţii din planul de autodotare, ar fi necesar ca unele lucrări (standuri de probe, instalaţii, dispozitive, SDV-urile), a căror valoare nu depăşeşte 100 000 lei, să fie realizate din fondul de producţie, pe baza deciziilor consiliului oamenilor muncii din întreprindere.**

- **Punerea mai rapidă în funcţiune a unor unităţi producătoare de aparatură de sudură, de mijloace de acţionare hidraulică, de organe de asamblare şi fitingărie — din cadrul industriei construcţiilor de maşini — produse la care se mai recurge la importuri — ar veni în sprijinul realizării mai operative şi eficiente a unor obiective de autodotare.**

- **Bazele de aprovizionare judeţene să fie mai bine aprovizionate cu diferite sortimente de materiale** (electrotehnice, bare metalice de dimensiuni mici, produse din cauciuc, materiale izolatoare) **pentru a asigura operativ cererile întreprinderilor pentru execuţia diferitelor obiective din programele de autodotare.**

V. BOESCU
L. ŢINTEA

URGENŢELE PLANULUI DE LOCUINŢE

ESTIMĂRI făcute la Trustul de construcţii al judeţului Cluj arată că numărul apartamentelor date în folosinţă se va ridica, la jumătatea anului, la 40—42 la sută din sarcina anuală. Aceasta, în condiţiile în care suplimentarea planului cincinal a impus, cu începere din anul trecut, o creştere sensibilă a capacităţii.

Pe ce factori îşi întemeiază trustul tradiţia ritmicităţii în prevederea locuinţelor? Preşedintele consiliului oamenilor muncii, ing. Graţian Şerban, *explică :*

„Mai întîi, sprijinul din partea consiliului popular judeţean, colaborarea strînsă cu Institutul de cercetări şi proiectări al judeţului Cluj au făcut din asigurarea la timp a documentaţiilor *o regulă.*

Al doilea factor : creşterea în ritm înalt a productivităţii muncii. *Anul trecut am atins nivelul cel mai ridicat dintre unităţile judeţene de construcţii, iar pe 1978 avem* de realizat un spor de încă 19 la sută : *pe aceasta ne bazăm şi în soluţionarea necesarului suplimentar de forţă de muncă, legat de noua dinamică a planului. Tehnologia de execuţie a blocurilor cu structură fagure sau celulară din beton armat, turnat monolit în cofraje metalice de inventar, a fost nu numai bine însuşită, ci şi perfecţionată pe parcurs ; ea se aplică la 3/4 din totalul apartamentelor. Restul se execută din panouri mari prefabricate, produse în poligonul propriu, ceea ce ne asigură livrarea ritmică şi asortată a elementelor ; în proporţie crescîndă panourile de faţadă vin la şantier gata finisate, decorate arhitectural. Recent am pus în funcţiune un nou poligon, la care pentru prima dată în ţară s-a introdus o tehnologie în conveier de concepţie românească, aparţinînd specialiştilor noştri“.*

O menţiune : trustul clujean, de trei ori consecutiv distins cu Ordinul Muncii, concurează acum la al patrulea titlu de fruntaş pe ramură şi pe ţară.

ACCELERATORI AI RITMULUI DE EXECUŢIE :

- Disciplină în respectarea graficelor
- Inceperea imediată a tuturor blocurilor cu termen de predare în 1978
- Generalizarea acordului global
- Creşterea gradului de mecanizare, folosirea din plin a utilajelor
- Amenajări simple pentru creşterea producţiei de panouri prefabricate, agregate, confecţii pentru construcţii şi instalaţii
- Pregătirea din timp a frontului de lucru pentru iarnă

EXEMPLUL T.C.-Cluj oferă o potrivită introducere în temă pentru analiza modului cum se realizează programul construcţiei de locuinţe pe 1978, sugerînd că dificultăţile întîmpinate de alte unităţi de execuţie ale consiliilor populare provin cu precădere din faptul că li se lasă uşi deschise.

După ce bilanţul pe 1977 a fost marcat de restanţe, numărul de apartamente planificat pe acest an cunoaşte un spor deosebit de important, în unele judeţe pînă la dublu. Nu toate trusturile şi întreprinderile judeţene de construcţii au acţionat însă din timp pentru a-şi netezi calea acestei creşteri.

Programarea lucrărilor

O EŞALONARE judicioasă a începerii şi predării blocurilor, dusă pînă la capăt printr-o organizare şi o urmărire corespunzătoare, garantează folosirea continuă şi cu randament înalt a potenţialului de producţie. Regulă bine cunoscută şi la Trustul de construcţii Dolj — unitate cu experienţă şi cu palmares bun. Dar în primele 4 luni, din planul pe acest an al judeţului, de 7 454 apartamente, au fost date în folosinţă doar 1 766 — proporţie nesatisfăcătoare faţă de numărul apartamentelor care încă în decembrie trecut se aflau în stadii avansate de execuţie. Trustul nu s-a concentrat asupra lor — dar nici asupra fronturilor de lucru noi, întrucît încă n-a atacat unele blocuri cu termen de punere în funcţiune în 1978. Concluzia, valabilă şi pentru destule alte unităţi : **trebuie întărit rolul graficelor de execuţie ca instrument de conducere, acţionîndu-se operativ pentru recuperare cînd apar întîrzieri.**

Folosirea potenţialului

MII DE UTILAJE din cele mai solicitate şi mijloace de transport, însumînd o valoare de peste 2 miliarde lei, au completat anul trecut dotarea constructorilor de locuinţe. Cu condiţia unei folosiri extensive — în 2 şi 3 schimburi — şi intensive, actualul parc mecanic poate satisface necesarul rezultat din plan. Condiţie care încă nu se realizează în mod consecvent şi unitar. Pentru macarale, era stabilit pe trimestrul I un indice de schimb de 1,5 ; unităţile din judeţele Timiş, Braşov, Neamţ, Brăila ş.a. au supralicitat, realizînd 2 ; la polul opus, o serie de trusturi şi întreprinderi au oscilat în jurul cifrei 1. Printre ele, I.J.C.M.-Buzău, căreia i-ar fi greu să explice de ce cu o slabă folosire a utilajelor, cu o productivitate a muncii sub nivelul planificat, invocă totuşi lipsa a 35 la sută din forţa de muncă necesară pentru a „justifica“ de ce încă n-a predat toate apartamentele care la finele anului trecut erau în finisaj şi n-a început toate blocurile care trebuie terminate pînă în decembrie. Sau : întreprinderea din Satu Mare a mecanizat lucrările de săpături doar în proporţie de 70 la sută. N-a avut excavatoare ? Ba da, dar acestea au funcţionat, în medie, doar 0,7 schimburi zilnic ! Există o insuficienţă cronică de zidari, de finisori, dar încă puţine unităţi au permanentizat şi extins mecanizarea lucrărilor de tencuieli, zugrăveli, vopsitorii, prin care productivitatea creşte de cîteva ori. **Mecanizarea nu mai este la ora actuală atît o problemă de dotare, cît de conducere şi organizare, buna folosire a utilajelor ţinînd de disciplina tehnologică, de pregătirea cadrelor de mecanizatori, dar mai cu seamă de justa înţelegere a imperativelor economice care dictează necesitatea progresului tehnic.**

Producţia secundar-industrială

MINISTERUL Economiei Forestiere şi Materialelor de Construcţii, care în prezent concentrează ponderea principală a producţiei de agregate de balastieră şi prefabricate, din beton armat, nu-şi respectă în totalitate, sub raport cantitativ şi calitativ, obligaţiile contractuale (de pildă, în mod frecvent panourile mari sînt livrate dezasortat, neputînd fi montate imediat, iar gradul lor de finisare din fabrică a scăzut). Această situaţie, ca şi creşterea rapidă a necesarului au determinat unităţile de construcţii din judeţele Bacău, Mureş, Argeş ş.a. să treacă la amenajarea de noi capacităţi proprii — poligoane de pre-

Dan CONDREA

(Continuare în pag. 17)

ECONOMIE NATIONALA

Experiențe în actualitate

VALENȚELE GÎNDIRII ȘI ANALIZEI ECONOMICE ÎN ACȚIUNE

Un exemplu de analiză a aportului valorificării resurselor secundare locale la consolidarea economică a cooperativelor agricole

UNA DIN SARCINILE importante trasate agriculturii cooperatiste de către Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului este întărirea economico-organizatorică a tuturor cooperativelor agricole, folosind în acest scop toate posibilitățile existente pentru sporirea producției, a veniturilor bănești și venitului net, printr-o îmbinare mai eficientă a sprijinului acordat de stat cu folosirea integrală și rațională a posibilităților și resurselor locale.

În acest context, estimarea completă și complexă a posibilităților locale de dezvoltare și consolidare economică a cooperativelor agricole din zonele preorășenești arată că pînă în prezent ele nu au fost utilizate integral și cu eficiență maximă, existînd încă o serie de rezerve ce trebuie valorificate.

ÎN FUNDAMENTAREA obiectivelor și sarcinilor privind dezvoltarea economico-socială a localităților și întărirea economică a C.A.P.-urilor din zonele preorășenești, trebuie ținut seama de funcțiile pe care localitățile respective, activitatea lor economică și social-culturală sînt chemate să le îndeplinească în cadrul îmbinării și conlucrării armonioase cu activitățile din mediul urban cu care se interferează.

Diversificarea componentelor dezvoltării

Studiind în mod concret atribuțiile economico-sociale ale microzonei preorășenești pe exemplul microzonei Ciurea din imediata apropiere a municipiului Iași, (formată din comunele Miroslava, Mogoșești, Ciurea și Bîrnova), se constată că aceasta poate și trebuie să îndeplinească — în cadrul dezvoltării de ansamblu a județului Iași — următoarele funcții economico-sociale :

a) **producerea și desfacerea produselor agro-alimentare și horticole, paralel cu furnizarea unor cantități sporite de materii prime agricole.** În afară de producția de carne, lapte, ouă în stare proaspătă, există necesitatea și posibilitatea obținerii unor produse pentru care cererea este în continuă creștere : legume proaspete și flori în tot timpul anului, căpșuni, ciuperci, pește, produse apicole, vînat, pepeni, fructe proaspete, struguri conservați etc. ;

b) **folosirea în mod rațional și eficient din punct de vedere economic, social și ecologic a resurselor energetice secundare** provenite de la marile unități industriale ieșene, pentru crearea de sere legumicole și horticole ; **a resurselor menajere** de la cantine și restaurante, pentru îngrășarea porcilor ; **a deșeurilor metalice, lemnoase și textile,** pentru prelucrarea industrială și artizanală în vederea obținerii de bunuri utile și venituri suplimentare ;

c) **preluarea unor activități industriale, meșteșugărești, comerciale și de prestare a serviciilor** pentru populația în creștere a acestor localități suburbane, activități care în prezent se desfășoară la Iași — ceea ce ar contribui atît la accelerarea dezvoltării economico-sociale a localităților zonei, cît și la descongestionarea municipiului Iași ;

d) **organizarea unor puncte turistice și baze de agrement, sportive și cultural-folclorice,** atît pentru populația localităților respective, cît mai ales pentru populația municipiului Iași.

Resursele zootehniei

PENTRU CONCRETIZAREA folosirii acestor posibilități locale — specifice zonelor preorășenești — în vederea dezvoltării și consolidării economice a C.A.P.-urilor, am analizat **eficiența folosirii unor resturi și reziduuri alimentare de la cantine și restaurante, ca resurse furajere ieftine și eficiente, în îngrășarea porcilor** la ferma de porci a C.A.P. Ciurea.

Din datele tabelului se observă cum se reflectă pozitiv în indicatorii de eficiență a activității de îngrășarea porcilor, folosirea resturilor menajere de la unele cantine din municipiul Iași. Aceste deșeuri, procurate la un preț de 0,10—0,15 lei/kg (asigurînd o sursă de venituri suplimentare și pentru cantinele respective), se prepară prin fierbere și amestecare cu alte furaje și se administrează în hrana porcilor. În felul acesta s-au obținut, în 1975—1976 față de 1974, reduceri ale cheltuielilor pe ziua furajată de 15,6—33,6% și scăderi de 12,1—22,9% ale cheltuielilor la mia de lei producție în ferma de porcine.

Eficiența ingrășării porcinelor
1974 = 100

Ani	Chelt. la 1 000 lei producție	Chelt. pe zi furajată	Cost pe t. greut. vie porci grași
1975	87,9	64,4	84,9
1976	77,1	84,4	86,3

De asemenea, este important de analizat nivelul comparativ al principalei grupe de cheltuieli (de obicei, avînd o pondere de peste 65% din totalul cheltuielilor) ale acestei activități — cheltuielile cu furajele și așternutul. Astfel, în 1976, nivelul acestor cheltuieli pe kilogramul de spor în greutate la porcii grași era la C.A.P. Ciurea cu 15%, respectiv cu 20,7% mai redus decît indicatorul similar la C.A.P. Bivolari și la Complexul intercooperatist pentru creșterea și îngrășarea porcinelor Tomești-Iași. Nivelul mai scăzut al cheltuielilor cu furajarea a contribuit substanțial la obținerea producției respective la C.A.P. Ciurea cu costuri unitare mai mici cu 18,9% și respectiv 14,8% față de costurile înregistrate la celelalte două întreprinderi agricole cu care s-a făcut comparația. C.A.P. Ciurea a obținut de la ferma de porci un beneficiu de peste 800 mii lei, în condițiile retribuirii cooperatorilor cu 42 de lei la norma de muncă convențională, asigurîndu-se și o mai bună utilizare a forței de muncă. Preluarea și utilizarea resturilor menajere urbane a condus la o eficiență complexă, atît economico-financiară, cît și social-ecologică, eliminîndu-se o sursă de poluare.

O asemenea orientare este cu atît mai necesară pentru consolidarea economică a cooperativelor din zona preorășenească a municipiului Iași, dacă avem în vedere ponderea foarte scăzută a zootehniei în activitatea de ansamblu a acestora. Cu excepția C.A.P.-urilor Ciurea și Schitu-Duca, la care producția zootehnică avea, în 1976, o pondere de 24,3% și respectiv, 21,4%, la celelalte 8 cooperative din zona suburbană a Iașului această pondere este sub 16%, uneori insignifiantă (Dolhești — 3,2%, Cornești — 2,5%). Este deci, de mare actualitate folosirea cît mai intensă a tuturor posibilităților și resurselor, mai ales a celor ieftine și relativ abundente: resturile alimentare amintite, dar și furajele grosiere, cele de pe pășuni, fînețe și din perimetrele silvice.

Un evantai larg în opțiunile de dezvoltare

PENTRU CREȘTEREA producției agricole și consolidarea economică a cooperativelor din zona preorășenească pot și trebuie să fie folosite și **resursele energetice secundare** care se pot obține de la centralele electrice și termice, amplasate de regulă în zonele de interferență dintre localitățile urbane și cele rurale. În această privință trebuie menționat studiul de prognoză-dezvoltare pentru organizarea unei asociații intercooperatiste (C.A.P.-urile Ciurea, Bîrnova, Mogoșești, Cornești și Uricani) cu profil de seră pentru flori și legume (pe 4 ha), folosind în mod eficient resursele energetice secundare ale centralei Combinatului de mașini grele Iași — asociație ce va intra în producție în 1979, cu o rată estimată a rentabilității de 30—40%.

Sînt în studiu și alte obiective în vederea valorificării posibilităților locale pentru creșterea producției agricole și consolidarea economică a C.A.P.-urilor din microzona Ciurea-Iași, dintre care menționăm: organizarea unei ferme pentru creșterea păsărilor de baltă și prepararea pastramei de gîscă de către C.A.P. Cornești, folosind resursele naturale de apă de care dispune; amenajarea unei ciupercării industriale (asociație intercooperatistă pe lîngă C.A.P. Uricani) care să valorifice gunoiul de pasăre de la complexele de păsări (de stat și cooperatist) din Uricani ; crearea unei ferme pentru creșterea nurcilor, tot la Uricani; organizarea unei baze intercooperatiste pentru conservarea pe timp mai îndelungat a strugurilor de masă; extinderea culturii căpșunilor, a apiculturii și pisciculturii, care au condiții favorabile în cadrul microzonei; realizarea unei cooperări mai diversificate și mai eficiente între Consiliul intercooperatist Ciurea și agricultura de stat (I.A.S.-urile Miroslava, Iași, „Avicola“-Iași), vizînd folosirea unor resurse furajere grosiere din fermele de stat specializate în culturile de cîmp, preluarea și generalizarea unor elemente avansate de tehnologie, cercetare, raționalizare și organizare. Pe baza folosirii acestor resurse se preconizează amplasarea unui complex de vaci de lapte în comuna Mogoșești.

Aspectele prezentate conduc la concluzia necesității unei studieri, estimări și valorificări mult mai complete a multiplelor posibilități locale de creștere a producției agricole și de consolidare economică a cooperativelor din zonele preorășenești.

dr. Mircea BOȚA
Institutul agronomic Iași

Urgențele planului de locuințe

(Urmare din pag. 15)

fabricate, balastiere simple. În același timp, în alte județe capacitățile existente nu sînt utilizate la maximum. Trustul din Maramureș, de pildă, nu a realizat volumul prevăzut nici la prefabricate, nici la produse de balastieră.

Asigurarea bazei materiale fiind o chestiune nu numai de moment, ci de îndelungată perspectivă, **consiliile populare județene și unitățile lor de construcții au datoria să folosească judicios, integral fondurile de investiții și cele de organizare a șantierelor, pentru amenajarea de noi poligoane, piste de preturnare, puncte de extracție și sortare a agregatelor, ca și baze de producție** unde să fie concentrate în condiții industriale activități în prezent dispersate, cu consum mare de manoperă.

Frontul de lucru

DIN TOTALUL apartamentelor aflate în lucru la începutul lunii mai, 45,2 la sută erau în faza de fundații, la 32,2 la sută se executau structurile, iar la 22,5 la sută finisajele. Terminarea acestora din urmă pînă la finele lui iunie ar asigura realizarea planului de dare în folosință pe semestrul I; însă, cum acest plan reprezintă doar o treime din sarcina anuală, se impune o deosebit de puternică intensificare a ritmului de lucru la restul blocurilor. **Generalizarea acordului global**, cu contract-angajament pe bloc, pe lot, șantier, constituie o metodă verificată de accelerare a execuției, de respectare și devansare a termenelor. Pe de altă parte, aflîndu-ne aproape de jumătatea anului se pune acut problema **pregătirilor pentru începerea celor 180 000 de apartamente din frontul de lucru 1978/1979**, adică la care constructorii vor trebui să-și desfășoare din plin activitatea în timpul iernii viitoare. Cum sînt încă, dintre acestea, unele la care nu au fost aprobate nici măcar detaliile de sistematizare, consiliile populare, organizațiile lor de proiectare au datoria **să urgenteze rezolvarea documentațiilor.**

RĂMÎNEREA în urmă de pînă acum a unor unități de execuție duce la o anumită încordare a programului de locuințe pe acest an, care nu trebue lăsată să devină criză de timp. **Folosirea deplină a efectivelor** (pierderile din fondul de timp de lucru au reprezentat, în medie zilnică de la începutul anului, echivalentul necesarului de manoperă pentru peste 50 de apartamente), **organizarea rațională a formațiilor** ca număr de muncitori și nivel de calificare, **asigurarea condițiilor de lucru** (front, aprovizionare, mecanizare), **extinderea execuției în lanț și în flux continuu, exploatarea din plin a utilajelor, desfășurarea activității în două și trei schimburi** — toate acestea constituie, de fapt, **obligații normale și permanente** ale celor ce conduc unitățile și procesele de producție din construcții. Ele vor fi de natură să ducă la recuperarea întîrzierilor, astfel încît, **pe lîngă predarea imediată a tuturor locuințelor restante din anul trecut, să se realizeze integral cele 206 000 de apartamente și 13 000 de garsoniere prevăzute în planul pe 1978.**

În sprijinul lărgirii participării la conducere și organizare

PERFECȚIONAREA PERSONALULUI MUNCITOR (II)

Continuitatea formării profesionale

LA CEL MAI REPREZENTATIV forum democratic al clasei noastre muncitoare – Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, referindu-se la unele condiții hotărîtoare ale mersului nostru înainte pe calea progresului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Corespunzător prevederilor programului de asigurare și pregătire a forței de muncă, în cursul actualului cincinal vor avea loc modificări profunde în structura populației ocupate"**. Dimensiunile acestor prefaceri sînt impresionante. Industria și construcțiile vor deține în 1980 aproape 47% din totalul populației ocupate, față de circa 39% în anul 1975. Din totalul muncitorilor industriei, aproape 80% vor fi calificați. În acest sens, în decurs de 5 ani se prevede formarea profesională a aproape 1,9 milioane de persoane.

Revoluția tehnico-științifică cere ca **intervalul dintre pregătire și perfecționare, dintre perfecționările succesive să se reducă treptat pînă la anulare.** Proiectul cu privire la îmbunătățirea Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii introduce măsuri care vor stimula preocuparea personalului muncitor pentru o calificare superioară, vor crea condiții pentru promovarea muncitorilor în trepte și categorii superioare, corespunzător dezvoltării generale a industriei și introducerii progresului tehnic în economie. Astfel, concomitent cu majorarea retribuției din etapa a II-a 1979–1980 se va înființa o nouă categorie de retribuire a muncitorilor în cadrul fiecărei rețele tarifare, se vor îmbunătăți diferențierea și raportul între trepte și categorii, iar pentru personalul încadrat pe trepte și gradații va lua ființă o gradație în plus. Oamenii muncii cu o activitate mai îndelungată și cu o pregătire profesională mai bună vor putea avea, deci, o încadrare și o retribuire superioară.

O funcție a autoconducerii

PRIN PRISMA acestei îmbinări organice a intereselor individuale cu interesele economiei naționale, activității de perfecționare profesională îi revin îndatoriri calitativ noi. Înfăptuind o funcție importantă a autoconducerii, consiliile oamenilor muncii din întreprinderi, sprijinite de comisiile de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă, de comitetele sindicatelor, au obligația de **a imprima un puternic caracter de actualitate și necesitate programelor de perfecționare,** determinînd prioritățile în corelație cu cerințele acelor sectoare, locuri de muncă, meserii la care au intervenit modificări ce impun cunoștințe noi, sau la care se constată lipsuri în pregătirea personalului.

În mod deosebit, după cum s-a stabilit la consfătuirea recent organizată de Ministerul Educației și Învățămîntului și U.G.S.R., se cere să se aibă în vedere ca :

- personalul nou încadrat să fie cuprins în **programe de completare a pregătirii** și de **integrare** la locul de muncă ;
- personalul care urmează să aplice noi tehnici și tehnologii, să lucreze cu noi utilaje, instalații, materiale etc. să fie atras la **programe de adaptare** la noile condiții sau la programe **de specializare ;**
- lucrătorii care pe o perioadă mai lungă nu-și îndeplinesc satisfăcător sarcinile de producție să fie îndrumați spre programe de **ridicare a calificării,** îndeosebi prin instruire la locul de muncă ;
- lucrătorii care sînt insuficient utilizați sau care, datorită restrîngerii necesarului de personal la unele activități, urmează să treacă în alte munci să fie cuprinși în **programe de policalificare,** respectiv de **recalificare.**

Deci, **iată forme ale unui sistem logic, coerent, cu finalități obiective, precise și variate.**

Cum se asigură contactul permanent cu noul

STUDIUL INDIVIDUAL este indispensabil pentru continuitatea perfecționării. Atît cursanții cît și instructorii înșiși, atît în timpul cît și după încheierea programelor, au nevoie de **o bază documentară bogată și la zi.** Cine le-o asigură ?

În măsura posibilităților – centrele departamentale de perfecționare. „Producția" acestora include broșuri, informări tehnice, lecții, pliante, planșe, seturi de diapozitive, filme etc. (centrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, de pildă, a inclus în profilul său elaborarea de materiale didactice, inclusiv audiovizuale, pentru cursurile de calificare din întreprinderi). Adăugînd și aportul – cu arie de răspîndire destul de modestă – al centrelor de informare documentară, al revistelor de specialitate, s-ar părea că problema e rezolvată. În realitate așa ar fi, dacă ministerele ar conjuga aceste eforturi paralele, subsumîndu-le unor obiective comune clare ; iar o eventuală **formulă organizatorică de cooperare obligată** ar amplifica potențialul în prezent limitat. S-ar putea avea în vedere, totodată, ca **institutelor de cercetare și proiectare tehnologică să li se atribuie, ca activitate normată, răspunderi în propaganda noilor soluții pe care le promovează, în instruirea personalului de exploatare care urmează să le aplice.**

Între eficiența estimată și cea reală

CALCULE făcute la centrul departamental al construcției de mașini arată că prin aplicarea proiectelor de absolvire ale participanților la programe, **pentru fiecare leu cheltuit cu instruirea sa obțin, în întreprinderile respective și prin generalizare, 20 pînă la 100 de lei economii sau beneficii.** Centrul de perfecționare al industriei materialelor de construcții demonstrează o asemenea **cotă a eficienței de 300 la 1, în cazul programelor de analiza valorii.**

Extrapolînd aceste date, la sutele de mii de cadre care au absolvit stagii de perfecționare la centrele departamentale ar rezulta o eficiență economică de multe miliarde. Rezultat care într-o proporție insuficient de convingătoare a fost obținut. Ce fenomene intervin în sensul diminuării realizărilor față de estimări ?

Pentru a intui, la nivelul fiecărei întreprinderi, dacă există sau nu astfel de probleme și în ce măsură se manifestă ele, e suficient să ne întrebăm :

- **în ce măsură cadrele de conducere, sensibilizate la cursuri, dau dovadă că au înțeles cît de necesară e perfecționarea, organizînd-o temeinic în propriile unități ?**
- **selecția pentru perfecționare se face în toate cazurile în funcție de nevoile unității, ori și după criteriul „trebuie să trimitem 3 oameni la curs ; de cine ne putem dispensa ?"**
- **manifestă cadrele de conducere aceeași perseverență cu care își implementează proiectele proprii, și atunci cînd e vorba de studii ale personalului în subordine ?**
- **există cumva o reținere în a face cunoscute adevăratele rezultate obținute în urma aplicării proiectelor, păstrînd astfel „în rezervă" resursele interne descoperite ?**
- **cei ce au elaborat studii valoroase sînt antrenați în continuare la rezolvarea altor probleme acute ale întreprinderii ?**
- **se ține seama întotdeauna, în procesul decizional de selecție și promovare a cadrelor, de valorificarea „produsului" activității de perfecționare ?**

În răspunsul la aceste întrebări și la altele de acest gen stă una din cheile problemei. Așa cum se urmăresc producția și beneficiile la mia de lei fonduri fixe, ar trebui **să se evidențieze cumva eficiența perfecționării și să se acționeze pe toate căile pentru creșterea ei.** Metalurgia a făcut un pas serios pe această linie : la minister, la centrale, la unități, comisii înzestrate cu autoritatea conducerii analizează semestrial desfășurarea activității de perfecționare, aplicarea și rezultatele lucrărilor de absolvire, adoptă măsuri concrete. Această experiență, ideea ce-i stă la bază merită să fie preluate.

Imperativele dezvoltării rapide, ale unei activități calitativ superioare, atribuțiile sporite ce revin colectivelor de oameni ai muncii în condițiile perfecționării mecanismului economico-financiar pun cu acuitate cerința **valorificării la maximum a capacității fiecărui om,** cerința unei reacții de **cristalizare și multiplicare a acestei capacități,** reacție în care însușirea științei și tehnicii înaintate deține rolul unui catalizator de neînlocuit. În acest fel, autoconducerea și autogestiunea vor fructifica suma aporturilor individuale pe deplin potențate, pentru soluționarea optimă a sarcinilor economico-sociale ale colectivelor de muncă.

Dorin CONSTANTINESCU

În sprijinul candidaţilor la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior

13

ESENŢA ŞI FORMELE EXPLOATĂRII CAPITALISTE

Continuăm publicarea consultaţiilor pentru candidaţii la examenul de admitere în învăţămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din Bucureşti, sub conducerea prof. dr. docent **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

MODUL DE PRODUCŢIE capitalist se caracterizează prin dominaţia proprietăţii privat-capitaliste asupra mijloacelor de producţie şi exploatarea muncitorilor salariaţi. Clasele sociale fundamentale sînt : burghezia sau clasa capitaliştilor, care deţine în mîinile ei mijloacele de producţie ; proletariatul sau clasa muncitorilor salariaţi — exploataţi şi dominaţi din punct de vedere economic de capitalişti.

PROPRIETATEA CAPITALISTĂ ASUPRA MIJLOACELOR DE PRODUCŢIE

Rolul determinant în sistemul relaţiilor de producţie capitaliste îl are **proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producţie.** Aceasta exprimă relaţiile sociale care apar în legătură cu însuşirea de către clasa capitaliştilor a mijloacelor de producţie şi a rezultatelor muncii, cu excluderea proletariatului de la însuşirea mijloacelor de producţie. Caracteristica ei fundamentală constă în **separarea producătorilor nemijlociţi de mijloacele de producţie,** servind ca bază a exploatării muncii salariate.

În evoluţia ei istorică, proprietatea privat-capitalistă a cunoscut următoarele forme : a) **proprietatea capitalistă individuală,** în care întreprinderea aparţine unui singur capitalist : b) **proprietatea capitaliştilor asociaţi** — întreprinderile aparţin mai multor capitalişti ; c) **proprietatea capitalistă de stat** în care întreprinderile aparţin statului burghez. În imperialism, proprietatea capitaliştilor asociaţi îmbracă forma de **proprietate monopolistă** iar cea capitalistă de stat pe cea de **proprietate monopolistă de stat.** Atunci cînd, la una şi aceeaşi întreprindere, participă atît capitaliştii individuali sau monopolurile cît şi statul apare **proprietatea capitalistă mixtă.**

În condiţiile contemporane aceste forme de proprietate capitalistă coexistă în numeroase ţări.

Proprietatea privat-capitalistă asupra mijloacelor de producţie exprimă în esenţă relaţii de producţie bazate pe muncă salariată, **relaţii de exploatare. Ea constituie baza relaţiilor de producţie capitaliste.**

În urma unei analize amănunţite a relaţiilor de producţie capitaliste, K. Marx a dezvăluit esenţa exploatatoare a capitalului, sursa şi mecanismul producerii plusvalorii, căile intensificării exploatării.

Prin natura lor, banii şi mijloacele de producţie nu sînt capital. Devin capital atunci cînd se folosesc pentru exploatarea muncitorilor salariaţi. **Capitalul** este deci o **relaţie socială de producţie între capitalişti,** proprietari ai mijloacelor de producţie, şi **muncitori,** obligaţi să-şi vîndă forţa lor de muncă, o **relaţie de exploatare a muncitorilor proletari — salariaţi de către capitalişti.**

Forţa de muncă devine marfă în capitalism pentru că în această orînduire se creează condiţiile necesare acestei transformări : 1) muncitorul este **liber din punct de vedere juridic şi** poate să-şi vîndă pe un timp determinat forţa sa de muncă ; 2) **muncitorul nu posedă mijloace de producţie,** şi pentru a-şi putea procura mijloacele de subzistenţă, **trebuie să-şi vîndă forţa de muncă.**

Ca orice altă marfă şi forţa de muncă are valoare şi valoare de întrebuinţare.

Valoarea mărfii forţă de muncă este dată de timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea şi reproducerea ei. Ea cuprinde : valoarea mijloacelor de subzistenţă necesare pentru muncitor şi familia lui, totalitatea cheltuielilor pentru calificare şi transport, cheltuielile culturale etc. Mărimea valorii forţei de muncă este diferită de la o ţară la alta, de la o perioadă la alta a dezvoltării capitalismului, în funcţie de nivelul forţelor de producţie şi al productivităţii muncii, de condiţiile social-istorice specifice de formare a proletariatului, de condiţiile concrete ale fiecărei ţări.

Dinamica valorii forţei de muncă este influenţată de o serie de factori, unii determinînd creşterea, iar alţii scăderea ei. Creşterea productivităţii muncii sociale este principalul factor care acţionează în sensul scăderii valorii forţei de muncă. Alţi factori, printre care creşterea necesităţilor de consum, a cheltuielilor cu calificarea, a intensităţii muncii, sporesc valoarea forţei de muncă. În perioada actuală, în ţările capitaliste dezvoltate predominanţi sînt factorii care determină creşterea valorii mărfii — forţă de muncă.

Valoarea forţei de muncă exprimată în bani reprezintă preţul ei care, spre deosebire de celelalte mărfuri, **îmbracă forma salariului.**

Valoarea de întrebuinţare a mărfii forţă de muncă constă în proprietatea sepcifică ei de a crea în procesul de producţie o valoare mai mare decît propria sa valoare, de a crea deci un plus de valoare, o plusvaloare. Diferenţa dintre valoarea nou creată de forţa de muncă şi valoarea forţei de muncă reprezintă plusvaloarea care este însuşită gratuit de către capitalist.

PROCESUL DE PRODUCERE A PLUSVALORII

Mobilul producţiei capitaliste îl constituie însuşirea de către capitalist a unei cantităţi cît mai mari de plusvaloare. Desfăşurarea procesului de producţie presupune unirea forţei de muncă cu mijloacele de producţie. Partea de capital folosită pentru cumpărarea mijloacelor de producţie şi care în procesul de producţie nu îşi modifică mărimea valorii se numeşte **capital constant.** Partea de capital folosită pentru cumpărarea forţei de muncă şi care în procesul de producţie îşi sporeşte mărimea valorii se numeşte **capital variabil.**

Împărţirea capitalului în capital constant şi variabil are la bază modul cum participă diferitele elemente ale sale la formarea valorii. **Capitalul variabil** este acela care asigură **producerea valorii noi,** deci şi a **plusvalorii.** Deşi capitalul constant nu constituie sursa plusvalorii, el constituie o condiţie a producerii şi însuşirii ei.

Să presupunem că un capitalist foloseşte zilnic pentru desfăşurarea procesului de producţie un capital de 22 000 dolari din care : capital constant (materii prime, materiale, combustibil, energie, uzura maşinilor, clădirilor) — 20 000 dolari (punem ipoteza că se consumă integral ; capital variabil (folosit pentru angajarea a 100 de muncitori) 2 000 dolari. Valoarea forţei de muncă pe o zi este de 20 dolari. Considerăm ziua de muncă de 8 ore. La nivelul dat al forţei productive a muncii, valoarea nou creată de un muncitor într-o oră presupunem că este de 10 dolari. În valoarea produsului vom regăsi valoarea mijloacelor de producţie consumate (în exemplul nostru 20 000 dolari). Cei 100 muncitori vor crea echivalentul valorii forţei de muncă în 2 ore (10 × 2 ore × 100 = 2 000 dolari). Durata zilei de muncă fiind de 8 ore, în celelalte 6 ore muncitorii vor crea o valoare nouă egală cu 6 000 dolari (10 × 6 ore × 100). Deci valoarea produselor obţinute va fi de :

20 000 (c) + 2 000 (v) + 6 000 (p) = 28 000

Dar capitalistul a avansat doar un capital de 22 000 dolari. Diferenţa de 6 000 dolari va fi însuşită de către el în mod gratuit sub formă de plusvaloare.

În concluzie, valoarea mărfii (M) este formată din : capitalul constant consumat pentru producerea mărfii (c) ; valoarea nou creată de muncitori echivalentă cu capitalul variabil (v) şi plusvaloarea (p) : $M = c + v + p$

Capitalul constant şi cel variabil consumate formează costul capitalist al mărfii sau **cheltuielile capitaliste de producţie.**

Din analiza procesului de producere a plusvalorii rezultă că ziua de muncă se poate împărţi în : 1) **timpul de muncă necesar** — acea parte în care muncitorii creează o valoare nouă egală cu valoarea forţei sale de muncă ; 2) **timpul de supramuncă** — acea parte în care muncitorul creează plusvaloare În exemplul nostru timpul de muncă necesar este de 2 ore iar timpul de supramuncă de 6 ore. Această demarcaţie în cadrul zilei de muncă nu este absolută.

Aşadar, plusvaloarea este partea din valoarea nou creată de muncitorii salariaţi în procesul de producţie peste valoarea forţei de muncă şi însuşită în mod gratuit de către capitalişti în virtutea proprietăţii lor asupra mijloacelor de producţie. Ea exprimă esenţa exploatării capitaliste şi sursa îmbogăţirii clasei capitaliştilor.

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

RATA PLUSVALORII

Fiecare capitalist este interesat în obținerea de cît mai multă plusvaloare. Scopul producției capitaliste și mijloacele pentru realizarea lui sînt exprimate în legea economică fundamentală proprie acestui mod de producție: **legea plusvalorii.**

Gradul de exploatare al muncitorilor este exprimat prin **rata plusvalorii** (p'). Ea se determină ca raport procentual între plusvaloare (p) și capitalul variabil (v). $p' = \frac{P}{V} \cdot 100$

În exemplul nostru $p' = \frac{6\,000}{2\,000} \cdot 100 = 300\%$

Rata plusvalorii se mai poate determina și ca raport procentual între timpul de supramuncă (tsm) și timpul de muncă necesar (tm.n) $p' = \frac{\text{t.s.m.}}{\text{t.m.n.}} \cdot 100$

De-a lungul dezvoltării capitalismului, rata plusvalorii a cunoscut o creștere continuă. Rata înaltă a plusvalorii este caracteristică azi tuturor țărilor capitaliste dezvoltate.

Creșterea gradului de exploatare a clasei muncitoare se asigură prin două metode: 1) metoda plusvalorii absolute și 2) metoda plusvalorii relative.

În exemplul nostru $p' = \frac{3 \text{ ore}}{2 \text{ ore}} \cdot 100 = 300\%$

Metoda plusvalorii absolute constă în sporirea timpului de supramuncă menținînd neschimbat timpul de muncă necesar. Aceasta poate avea loc prin: a) creșterea duratei zilei de muncă și b) intensificarea muncii. În prezent plusvaloarea absolută se obține mai ales prin intensificarea muncii care nu este altceva decît o prelungire deghizată a zilei de muncă.

Metoda plusvalorii relative constă în obținerea unei plusvalori mai mari prin creșterea timpului de supramuncă și menținerea neschimbată a duratei zilei de muncă. Aceasta are loc prin reducerea timpului de muncă necesar, deci a valorii forței de muncă. Aceasta are loc în condițiile creșterii productivității muncii în ramurile producătoare de bunuri de consum, precum și în ramurile producătoare de mijloace de producție necesare producerii bunurilor de consum. Timpul de muncă necesar se reduce și atunci cînd sporesc componentele care determină valoarea forței de muncă, dar productivitatea muncii lucrătorului crește într-o asemenea proporție încît dă naștere la o diferență între valoarea socială și valoarea individuală a produsului care exprimă mărimea timpului de supramuncă.

O variantă a plusvalorii relative este **plusvaloarea suplimentară.** Ea se obține în acele întreprinderi în care productivitatea muncii este mai ridicată decît în celelalte, ca urmare a înzestrării tehnice, organizării superioare a muncii. În aceste întreprinderi timpul de muncă individual la care s-au produs mărfurile este mai mic decît timpul de muncă socialmente necesar la care sînt vîndute pe piață. Plusvaloarea suplimentară apare ca diferență între valoarea socială mai mare a mărfii și valoarea ei individuală mai mică.

Legea plusvalorii ca lege de mișcare a capitalismului exprimă esența exploatatoare a relațiilor de producție capitaliste. Acțiunea acestei legi duce în același timp la ascuțirea contradicției sale fundamentale între caracterul social al producției și însușirea privat-capitalistă a rezultatelor acesteia și a formei sale de manifestare pe plan social — contradicția dintre proletariat și burghezie.

PLUSVALOAREA — BAZA VENITURILOR TUTUROR CATEGORIILOR DE EXPLOATATORI

Plusvaloarea creată în producția materială constituie unica sursă a veniturilor tuturor categoriilor de exploatatori, îmbrăcînd următoarele forme: **profit industrial, profit comercial, dobîndă, profit bancar, profitul arendașilor și renta funciară capitalistă.**

Profitul este plusvaloarea creată de muncitorii productivi considerată drept rezultat al funcționării întregului capital avansat (deși în realitate ea este consecința doar a capitalului variabil). Profitul este, deci, forma transformată a plusvalorii.

Rata profitului (pr') reprezintă raportul în care plusvaloarea se află față de întreg capitalul. $pr = \frac{P}{C + V}$ 100. Ea ne arată gradul de rentabilitate a întreprinderii capitaliste.

Capitalișiti industriali obțin un profit egal la același capital avansat, indiferent de ramura și de raportul în care este împărțit în capital constant și variabil. Are loc un **proces legic de egalizare a ratei profitului** (de redistribuire a plusvalorii între capitaliștii din diferitele ramuri) și de formare a **profitului mijlociu.**

Datorită procesului de egalizare a profitului, mărfurile nu se vînd la valoarea lor ci la ceea ce K. Marx a numit **preț de producție** (care nu este altceva decît forma transformată a valorii mărfii). Prețul de producție este egal cu costul capitalist (c + v) al mărfii plus profitul mijlociu (prm). Deci: preț de producție = C + v + prm.

Capitalistul industrial, pentru faptul că este ajutat să-și desfacă marfa de capitalistul comercial, cedează acestuia o parte din plusvaloarea obținută, care îmbracă astfel forma de **profit comercial.** Sursa profitului comercial o constituie deci plusvaloarea creată în procesul de producție. Împărțirea plusvalorii între capitaliștii industriali și cei comerciali are loc în focul luptei de concurență.

La împărțirea plusvalorii participă și deținătorii capitalului de împrumut. Aceștia pun la dispoziția capitaliștilor industriali importante sume de bani necesare desfășurării activității lor, în schimbul unei dobînzi. **Dobînda** este partea de plusvaloare pe care o plătește capitalistul-debitor către cel creditor (de obicei banca) pentru capitalul împrumutat.

Împărțirea plusvalorii create de proletarii agricoli se face, înainte de toate, între capitaliștii arendași și proprietarii funciari. Capitaliștii arendași își însușesc profitul, iar proprietarul funciar își însușește **renta funciară capitalistă.** Aceasta din urmă este partea din plusvaloarea obținută de proprietarul funciar prin exploatarea muncitorilor agricoli și cedată lui de capitalistul arendaș pentru faptul că i s-a dat terenul în folosință.

Agricultura capitalistă se caracterizează prin existența unor condiții specifice: **monopolul proprietății private asupra pămîntului** (adică, concentrarea fondului funciar în principal în mîinile marilor proprietari particulari și dreptul exclusiv al acestora de a dispune de el), **monopolul asupra pămîntului ca obiect al economiei,** și mecanismul formării prețurilor produselor agricole.

Pămîntul este limitat ca suprafață, ca fertilitate și poziție față de diferitele piețe de desfacere. În condițiile în care nevoile societății de produse agricole sînt mai mari decît producția obținută de pe parcelele cele mai bune, vor fi atrase în circuitul agricol și terenuri cu condiții de producție mai puțin avantajoase. Capitalișiti arendași care își investesc capitalurile pe aceste terenuri vor obține produse cu o cheltuială mai mare pe unitate de produs. Ei vor trebui să-și vîndă produsele la un preț care să le asigure recuperarea costurilor (care la ei sînt mai mari) plus profitul mijlociu, fără de care ei nu și-ar investi capitalurile în agricultură. Prețul de producție regulator al produselor agricole se formează diferit de acela din industria prelucrătoare, fiind reglat de condițiile de producție cele mai grele, dar justificate de nevoia socială. Capitaliștii arendași care își investesc capitalurile pe terenurile mai bune sau mai bine așezate vor avea costuri de producție mai mici, vor obține un profit suplimentar. În virtutea proprietății sale private asupra pămîntului proprietarul funciar pretinde acest profit suplimentar pentru el. În aceste condiții profitul suplimentar se transformă în rentă **funciară diferențială.**

Renta diferențială capitalistă reprezintă excedentul de profit față de profitul mijlociu, ce se realizează în gospodăriile cu condițiile de producție mai bune și se însușește de către proprietarul funciar pe baza proprietății sale private asupra pămîntului.

Renta diferențială are două forme: renta diferențială I și renta diferențială II.

Renta diferențială I — este obținută datorită productivității comparativ mai mari a muncii lucrătorilor agricoli pe terenurile mai bune. Ea este caracteristică agriculturii extensive.

Renta diferențială II — este obținută datorită diferențelor de randament ale investițiilor suplimentare de capital pe una și aceeași suprafață de teren.

Teoria marxistă a profitului dezvăluie adevărata sursă a profitului și faptul că **fiecare muncitor este exploatat nu numai de capitalistul căruia i-a vîndut forța sa de muncă ci de întreaga clasă a capitaliștilor.**

Concluzia care se desprinde este aceea că, pentru a înlătura exploatarea capitalistă, este necesară **unitatea luptei tuturor muncitorilor salariați impotriva întregii clase capitaliste, înlăturarea exploatării fiind condiționată de eliminarea cauzei care o generează — proprietatea privat capitalistă asupra mijloacelor de producție.**

asist. univ. Coralia ANGELESCU

ÎNTREBARI

1. Cum se calculează și ce exprimă rata plusvalorii?
2. Care sînt principalele căi de mărire a gradului de exploatare a forței de muncă-marfă?
3. În ce constă valoarea și valoarea de intrebuințare a mărfii forță de muncă?
4. Ce exprimă rata profitului și cum se determină ea?
5. Care sînt diferitele categorii de capitaliști între care se împarte plusvaloarea?
6. Care sînt clasele sociale existente în agricultura capitalistă? Cum se împarte valoarea nou creată în agricultura capitalistă?
7. Definiți renta funciară capitalistă. De cîte feluri este ea?

GÎNDIREA REVOLUȚIONARILOR DE LA 1848 — EXPRESIE A IDEALURILOR DE LIBERTATE ȘI DREPTATE NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ ALE POPORULUI ROMÂN

REVOLUȚIA burghezo-democratică de la 1848 a constituit un moment crucial în istoria luptelor multiseculare ale poporului român pentru libertate și dreptate națională și socială, pentru unitate, progres și prosperitate. Ea a dat un puternic impuls dezvoltării conștiinței de sine a poporului român, a exprimat hotărîrea nestrămutată a moldovenilor, muntenilor și transilvănenilor de a sfărîma vechile relații feudale, de a făuri unitatea națională în cadrul frontierelor unuia și aceluiași stat, de a făuri o Românie nouă, reîntregită în drepturile ei istorice, liberă independentă și suverană.

Corespunzător, **ideile de libertate și dreptate formează miezul peren al operei și gîndirii economice și social-politice ale celor mai înaintați ideologi și conducători ai revoluției.** Opera și gîndirea lor — sinteză și apogeu ale celor mai înaintate tradiții de gîndire progresistă românească — reprezintă nu numai un valoros tezaur de gîndire socială și politică națională, cu profunde semnificații universale ci și un prețios izvor de învățăminte pentru generațiile următoare. Deoarece chiar în zilele noastre, cu toate profundele schimbări ce s-au produs în lume, există puternice tendințe de dominare și exploatare a unor state și națiuni de către altele, mai bogate, mai dezvoltate, mai puternice.

Adevărul istoric — mărturie incontestabilă a drepturilor legitime

O CARACTERISTICĂ a gîndirii revoluționarilor de la 1848 este **continuarea promovării, pe o treaptă superioară, a idealurilor de libertate și dreptate națională și socială ale poporului român,** a drepturilor sale istorice, legitime. Astfel, platforma răscoalelor țărănești de la Bobîlna, a răscoalelor conduse de Gheorghe Doja, Horia, Cloșca și Crișan, ca și scrierile anterioare ale unor cărturari înaintați conțin, în germene, **majoritatea ideilor de bază** ale operei revoluționarilor pașoptiști. De pildă, într-un discurs al lui Gh. Doja, demascîndu-se crunta exploatare a țăranilor, faptul că „cei ce sînt cauza belșugului, tocmai aceia îndură cel mai mult lipsurile“ se cere poporului răsculat să-i învețe pe nobili, „pe aceste fiare înfumurate să trăiască în egalitate cu țăranii lor, ca cetățeni, nu să-i stăpînească în mod nelegiuit cu dispreț de nesuportat și cu violență“. 1) La fel, Ultimatumul țăranilor din Zărand adresat în numele lui Horia nobilimii din Hunedoara (1784) cerea ca „nobili să nu mai fie..., pămînturile nobilitare să se împărtească între poporul plebeu“, ...ca nobilii „să plătească impozite întocmai ca poporul contribuabil plebeu“.

Odată cu adîncirea crizei societății feudale, cu accentuarea procesului de formare a națiunilor, **revendicările de ordin social se împletesc tot mai mult cu cele de ordin național.** În Suplex Libellus Valahorum se revendică : „Națiunea română, renăscută, să fie repusă în folosința tuturor drepturilor civile și regnicolare“, ca națiunea română din Transilvania „să fie socotită și tratată în același fel“ cu celelalte națiuni.

La începutul secolului al XIX-lea, odată cu creșterea conștiinței de sine a poporului român, dar și a tendințelor de acaparare și dominare din partea unor mari puteri ale vremii, ideea de naționalitate prinde **rădăcini tot mai adînci.** Afirmarea drepturilor și libertăților poporului nostru se întemeiază tot mai mult pe studiul mai aprofundat al istoriei, pe numeroase argumente de ordin istoric, politic, economic, etnic etc. De pildă, cunoscutul cărturar Florian Aaron în a sa „Idee repede de istoria Prințipatului Țării Românești“ evidențiind caracterul de frînă al diferitelor dominații străine asupra dezvoltării poporului român, pune accentul pe primejdiile care au amenințat de-a lungul veacurilor însăși existența acestui popor. După încetarea migrațiunii popoarelor și întemeierea Țării Românești la 1290, scria învățatul român, „În locul păcii celei mult dorite, subt a cărei singură umbrire puteau românii să înainteze în orice naște geniul și croiește duhul, începură lupte nouă pentru apărarea naționalității, mîntuința neatîrnării și scăparea drepturilor lor împotriva puterilor vecine ce voiau să le soarbă ființa“. La fel, într-un curajos Memoriu către curtea imperială rusă, Iordache Rosetti — Roznoveanu, referindu-se și el la faptele istorice scria că românii, „născuți într-un stat ce a fost independent și care nici astăzi nu poate fi socotit decît tributar ... nu trebuie tratați ca sclavi și supuși arbitrariului în ceea ce au mai scump... Ei trebuie să se bucure de toate drepturile inerente omului ... Libertatea în această privință trebuie să fie nelimitată...“ 2)

Importanța acestei orientări a gîndirii sociale prerevoluționare spre folosirea istoriei ca armă de apărare și afirmare a unor drepturi și libertăți legitime a fost magistral sintetizată de către Mihail Kogălniceanu încă în 1843 : „Trebuința istoriei patriei, scria Kogălniceanu — ne este neapărat necesară chiar pentru **ocrotirea** drepturilor noastre împotriva națiilor străine...“. Se știe că revoluționarii de la 1848 au folosit din plin această armă, chiar dacă lucrările istorice existente atunci erau încă puține și fără o largă bază documentară. Ei au înțeles limpede că adevărurile incontestabile ale istoriei sînt întotdeauna de partea celor exploatați și asupriți. Puțini dintre ei înțelegeau însă, ceea ce viața a demonstrat, că afirmarea numai a dreptului istoric nu este suficientă ; mulți dintre ei n-au înțeles, sau au înțeles prea tîrziu că nici chiar cucerirea unor drepturi și libertăți nu este suficientă, că este necesară o luptă continuă, fermă, intransigentă, revoluționară pentru apărarea, dezvoltarea și consolidarea cuceririlor revoluționare, a libertății și independenței naționale, a suveranității și integrității teritoriale. Istoria a demonstrat nu odată că dreptul istoric a fost silit să cedeze în fața „dreptului“ celui mai tare. Tocmai pornind de la această realitate, concepția României contemporane, a președintelui **Nicolae Ceaușescu** despre noua ordine internațională, lupta pentru instaurarea acesteia, au printre altele, ca o idee de bază, abolirea definitivă a oricărei politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, a politicii de dictat, de forță sau amenințare cu forța.

„Națiunea română nici voiește a domni peste alte națiuni nici nu va suferi a fi supusă altora"

O ALTĂ caracteristică esențială a gîndirii pașoptiste este **pronunțata similitudine și chiar identitatea de idei a gînditorilor revoluționari din cele trei țări române,** deși acestea erau încă **artificial** despărțite ca urmare a politicii de dominație a marilor imperii vecine. Specificul generat de despărțirea artificială s-a manifestat, îndeosebi, prin accentul diferit sau prioritatea diferită acordată uneia sau alteia din revendicări. Ideile de bază ale gîndirii, ca abolirea relațiilor și instituțiilor feudale, îndeosebi prin eliberarea și împroprietărirea țăranilor clăcași, democratizarea vieții publice, introducerea unor instituții noi, generatoare de progres, egalitatea în drepturi, dobîndirea sau redobîndirea autonomiei, a suveranității, afirmarea ideii de unitate națională a tuturor românilor de pretutindeni în cadrul unui stat național unitar și altele, le întîlnim însă, într-un fel sau altul, atît în proclamațiile revoluției cît și în opera revoluționarilor din toate cele trei țări române. Proclamația de la Islaz, de pildă, dă glas voinței poporului român de a-și păstra neatîrnarea administrației sale, neatîrnarea legiuirilor sale, dreptului său suveran în rezolvarea treburilor interne, precum și voinței poporului de eliberare și împroprietărire a țăranilor clăcași ; în același spirit, „Dorințele partidei naționale din Moldova“ cerea cu hotărîre abolirea Regulamentului Organic și respectarea celui mai sfînt drept al poporului român, anume „neatîrnarea noastră dinlăuntru și prin urmare autonomia“ ; ardeleanul Simion Bărnuțiu, exprimînd esența Programului adoptat la Adunarea Națională de la Blaj, care consta în „liber-

V. IOȚA

(Continuare în pag. 24)

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

PROBLEMA INDUSTRIALIZĂRII — TEREN DE INTENSE CONFRUNTĂRI ÎN PERIOADA PREMERGĂTOARE NAŢIONALIZĂRII (I)

DIN PUNCT DE VEDERE doctrinar, perioada revoluţiei popular democratice, perioadă pregătitoare sub multiple aspecte a actului revoluţionar de la 11 iunie 1948, s-a caracterizat printr-o **aprigă confruntare de opinii.** Grupate în general pe de o parte în jurul comuniştilor, iar pe de alta în jurul partidelor burgheze naţional-liberal şi naţional-ţărănist, forţele politice desfăşurau pe terenul gîndirii economice o luptă deschisă. Idei şi programe economice erau elaborate şi lansate, de o parte sau de alta, în scopul convingerii maselor populare. Un important domeniu al acestei confruntări l-a constituit, cum era şi firesc, gîndirea despre **industrializarea României,** componentă fundamentală a dezvoltării ţării.

La începutul deceniului 5 al secolului nostru, experienţa dezvoltării umane demonstrase deja convingător rolul hotărîtor al industrializării pentru progresul multilateral al unei naţiuni. Cu atît mai mult apărea necesar acest proces pentru ţara noastră care, deşi dispunea de condiţii naturale propice unui însemnat progres economic, ca urmare a unor întîrzieri în dezvoltare determinate de vicisitudini ale istoriei, întîrzieri accentuate considerabil de relaţii sociale interne şi internaţionale nedrepte, se situa în rîndul statelor cu o economie şi industrie slab dezvoltate, cu o agricultură înapoiată. Pe de altă parte, marile distrugeri şi pierderi materiale şi umane provocate de război, ca şi alte consecinţe nefaste ale războiului, accentuaseră şi mai mult gravitatea stării economiei.

Cum se putea ieşi din această situaţie ? Depindea de obiectivitatea, de capacitatea forţelor politice de a sesiza că simpla refacere a economiei, structural-mente viciată, nu rezolva problema progresului României. Depindea de această capacitate şi obiectivitate posibilitatea de a trasa, fundamenta şi detalia căi necesare de dezvoltare, un program corespunzător, menit să creeze condiţii temeinice pentru progresul şi propăşirea ţării.

Se distingeau **însemnate deosebiri de vederi** în ce priveşte problema locului şi rolului industriei în economie. Pe de o parte, consecvenţi liniei de gîndire antebelică, ţărăniştii continuau să acrediteze cu fervoare ideea caracterului preponderent agricol al economiei ţării, posibilităţile de dezvoltare doar a unor industrii agricole. În concepţia economică a ţărăniştilor, agricultura trebuia să rămînă „ramura de căpetenie a economiei naţionale, de care este şi trebuie să fie din ce în ce mai strîns legată întreaga dezvoltare economică a ţării" [1]. Cu alt prilej, oficiosul ţărănist „Dreptatea" sublinia că „Industria grea, mai cu seamă astăzi, cînd cercetăm zările întunecate ale orizontului, căutînd o geană de lumină spre a ne îndrepta nădejdile noastre către un schimb internaţional, apare mai nelegitimă ca oricînd" [2]. Aceeaşi gazetă releva că „...sîntem în măsură să opunem viziunii extatice a industriei grele, programul complet şi pozitiv al industriei agricole, cu toate şansele de înflorire" [3].

Poziţia naţional-liberalilor era, într-o oarecare măsură, diferită de cea a ţărăniştilor. Cu raţionale argumente aceştia susţineau necesitatea dezvoltării industriei în România. Ei luau poziţie împotriva primatului agriculturii, cerînd primatul industriei, legînd această judecată de nevoile ţării, de poziţia ei în Europa. Îndepărtîndu-se însă de cerinţe reale ale dezvoltării forţelor de producţie, programele liberale vizau cu deosebire dezvoltarea acelor industrii menite să aducă în timp cît mai scurt un profit ridicat întreprinzătorilor capitalişti. Se evidenţia necesitatea fabricării de produse „uşoare", potrivit „tradiţiilor" de industrie în România. Metalurgia, construcţiile de maşini erau, în bună măsură, considerate ca fără condiţii de dezvoltare în ţară, iar industria textilă, destul de slab dezvoltată faţă de nevoile reale ale României, era certificată ca „marea şi valoroasa creaţiune a României de după marele război" (primul război mondial, n.n.) [4].

Faţă de aceste teze şi idei, **comuniştii** – îndeosebi la Conferinţa Naţională a partidului din octombrie 1945, ca şi cu alte prilejuri – au elaborat o teorie avansată, o concepţie amplă, asupra industrializării ţării. Aceasta era considerată factor vital pentru progresul României, subliniindu-se largile posibilităţi de dezvoltare a unei puternice industrii naţionale. Asemenea opţiuni politice vizau nu simpla reconstituire a economiei după vechile tipare, ci făurirea unei economii noi, schimbarea însăşi a osaturii economice a României. În Raportul politic al Comitetului Central al partidului prezentat la Conferinţa Naţională din 1945, se sublinia că „...sarcinile sînt cu atît mai mari şi mai grele cu cît nu este vorba numai de a reface ceea ce s-a distrus ci de a construi şi dezvolta economia României".

Calea fundamentală prin care se preconiza realizarea progresului economic era considerată industrializarea ţării. Se

FIŞE

Ştefan Cruceanu
INTRODUCERE ÎN TEORIA MATEMATICĂ A MODELELOR DE CREŞTERE DE TIP VON NEUMANN
EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

● *Cartea lui Ştefan Cruceanu* Introducerea în teoria matematică a modelelor de creştere de tip von Neumann, *Editura Academiei, 1978 (192 p.) umple un gol de mult resimţit în literatura noastră, oferind o competentă sursă de informare şi analiză asupra modelului von Neumann, de o importanţă fundamentală pentru teoria economică contemporană. Studiul lucrării presupune o pregătire matematică corespunzătoare, în special în ceea ce priveşte analiza convexă în spaţii finit dimensionale. Principalele probleme tratate sînt : dualitate în programarea concavă, modelul von Neumann, modelul de producţie liniar închis, teoria matematică a modelelor de dezvoltare economică. Ca de obicei în lucrările de economie matematică, cititorului i se oferă anexe care îl introduc în unele discipline matematice necesare pentru urmărirea textului de bază şi pentru care unii cititori s-ar putea să nu aibă la îndemînă literatura necesară. În cartea de faţă anexele privesc mulţimile şi conurile convexe, funcţiile concave, subgradaţii şi teoremele de punct fix.*

Inflaţia şi redistribuirea venitului naţional

● *În studiul consacrat banilor în condiţiile capitalismului contemporan, intitulat :* Sovremennoe denejnoe hazeaistsvo kapitalizma *(Economia bănească actuală a capitalismului), apărut în revista* MEMO *nr. 4/1978, V. Drozdov consideră că, şi în condiţiile actuale, inflaţia reprezintă scăderea valorii reale a semnelor băneşti şi ale monedei de credit, ceea ce constituie o redistribuire a venitului naţional şi a bogăţiei naţionale în interesul monopolurilor. Fenomenul inflaţionist actual este însă extrem de complex şi în consecinţă trebuie neapărat corelat cu cursa înarmărilor, finanţarea (acordarea de subsidii) monopolurilor, asigurarea creşterii profiturilor. În ceea ce priveşte mecanismul de depreciere a banilor, se consideră că raporturile cauză – efect sînt reciproce şi, în consecinţă, ceea poate accentua inflaţia la un anumit moment dat diferă de la ţară la ţară, şi în cadrul fiecărei ţări de împrejurările concrete. Astfel, inflaţia poate fi determinată de politica monopolistă de creştere a preţurilor, ceea ce atrage după sine sporirea emisiilor de sume băneşti şi accelerarea vitezei lor de circulaţie şi invers, creşterea cantităţii de bani emişi şi accelerarea vitezei de circulaţie au drept consecinţă creşterea preţurilor.*

Perspectivele „celei de-a treizecea zi"

● *Deborah Ward comentează în INTERNATIONAL HERALD TRIBUNE (15 mai a.c.) o nouă*

"

ŞCOLI • CURENTE • ECONOMIŞTI

lua făţiş atitudine împotriva teoriei „România ţară eminamente agricolă". În documentul citat, se arată că adepţii acestei teorii condamnau în fapt România la o stare de dependenţă şi inferioritate faţă de statele industriale. Împiedicînd dezvoltarea industrială a României, crearea unei industrii metalurgice, a unei industrii constructoare de maşini, care să fabrice tractoare şi maşini agricole, alte maşini, instalaţii şi utilaje, se împiedica, în fond, însăşi dezvoltarea agriculturii, sporirea randamentului muncii din această însemnată ramură a economiei, se împiedica dezvoltarea transporturilor şi a celorlalte ramuri, a întregii economii. Împiedicînd dezvoltarea industrială a României se împiedica dezvoltarea culturală şi bunăstarea materială a maselor largi populare. Ca urmare – se sublinia în raportul amintit – „...progresul ţării noastre este în directă şi nemijlocită legătură cu progresul industrializării ţării... de tăria industrială a ţării depinde, în mare măsură, însăşi **independenţa statului nostru...**" Sînt elemente care pun în lumină consecvenţa cu care doctrinarii clasei muncitoare legau dezvoltarea industriei, rezultat al unor ample eforturi ale poporului, de asigurarea şi consolidarea independenţei şi suveranităţii naţionale.

Partidul concepea o industrializare în concordanţă cu comandamentele economico-sociale ale României, ale epocii, industria grea urmînd să constituie axul major pe care să se sprijine întreaga noastră dezvoltare economică. Se preciza limpede că numai prin dezvoltarea industriei grele „se pot pune în valoare toate bogăţiile pămîntului ţării noastre, exploatate astăzi (atunci, n.n.) doar într-o măsură redusă... se deschid posibilităţile cele mai largi pentru utilizarea întregii forţe de muncă a poporului nostru".

Rolul industrializării a fost în **detaliu** fundamentat de partidul comunist. Se desprindea cu claritate faptul că dezvoltarea industriei era subordonată ridicării nivelului de trai material şi spiritual al maselor, al întregului popor. Se acredita şi ideea că prin industrializare oamenii vor dobîndi cunoştinţe profesionale mai bogate, şi ca atare creşte nivelul lor spiritual, pregătirea lor generală. Punîndu-se în lumină o altă însemnată dimensiune social-politică a industrializării României, se arăta de asemenea că industrializarea mai trebuia să asigure îndeplinirea „acelui rol economic important pe care ţara noastră poate şi trebuie să-l joace în această parte a Europei".

Dezvoltarea industriei, în general, şi a industriei grele în special era considerată de partid **nu numai necesară ci şi posibilă,** subliniindu-se pe larg că avem toate elementele care să ne permită să păşim la crearea unei puternice industrii grele în ţara noastră. Între acestea „avem materii prime de bază ; avem mînă de lucru şi rezervele necesare. Şi dacă nu avem un utilaj industrial care să permită satisfacerea tuturor nevoilor... avem în orice caz armătura necesară pentru a porni la drum". În aceste cîteva paragrafe din Raportul politic al Comitetului Central se realiza, practic, prezentarea unui detaliat şi echilibrat plan de dezvoltare a României.

Faţă de concepţiile burgheze ale timpului, gîndirea partidului privind industrializarea se prezintă net superioară atît în ce priveşte conţinutul şi componentele acestui proces, cît şi în ce priveşte scopul său social – propăşirea poporului. Traducerea în viaţă a acestei gîndiri implica largi reforme democratice, modificări fundamentale în întreaga viaţă economico-socială a României, deschizînd acesteia luminoase perspective de progres.

Dan POPESCU

---

[1] Economie dirijată, Dreptatea, 24 febr. 1946.

[2] „Eminamente industrială", Dreptatea, 25 aprilie 1947.

[3] Industria care ne lipseşte, Dreptatea, 8 mai 1947.

[4] Industria românească în cadrul economiei europene, Analele economice şi statistice, nr. 1—3, 1945, p. 55.

---

carte a lui Laster R. Brown, The Twenty-Ninth Day *(Cea de-a 29-a zi), W. W. Norton, 363 p. Titlul se referă la o problemă care se dă elevilor din Franţa, pentru a le sugera mai bine rezultatele calculului exponenţial. Se întreabă cînd se umple pe jumătate un acvariu, cu o singură frunză de nufăr, care, dublîndu-şi zilnic numărul frunzelor, ar fi plin în a 30-a zi. Răspunsul este : a 29-a zi. Exemplul a mai fost utilizat şi de autorii faimoasei „The Limits to Growth" pentru a sugera pericolul planetar al creşterii exponenţiale. După L.R.B., lumea s-ar putea găsi astăzi în a 29-a zi. Pentru a evita pe a 30-a, ar fi necesare anumite ajustări – pe baza unei noi etici care ar trebui să înlocuiască etica creşterii, dominantă în prezent. Mijloacele de ajustare a trebuinţelor la capacităţile naturale ale pămîntului ar cuprinde, printre altele, obţinerea energiei pe bază de resurse regenerabile, eforturile în vederea reciclării materialelor, reforme agrare şi planificări, pe termen lung. Ar exista patru domenii, a căror capacitate ar fi în curs de depăşire: pescuitul oceanic, pădurile, păşunile şi culturile cerealiere. Pentru a evita „acvariul supraplin" ar fi necesar să facem ajustări, să antecalculăm în perspectiva celei de a treizecea zi.*

FIŞE

● *A apărut* „Ethnologica", *anexă a publicaţiei „Cercetări asupra istoriei comparative a instituţiilor şi dreptului". 1978, editată sub egida Asociaţiei de istorie comparativă a instituţiilor şi dreptului, din Republica Socialistă România. Prezentat într-o ţinută grafică impecabilă, numărul cuprinde în limbile franceză şi engleză interesante studii asupra premiselor economice şi filozofice ale etnologiei – între acestea cele semnate de Aneta Spiridon, Romulus Vulcănescu etc. – detaliindu-se interesante puncte de vedere în ce priveşte unele rădăcini economice ale fenomenelor etnologice.*

Gheorghe Zane

PRIN încetarea din viaţă a academicianului profesor Gheorghe Zane, cercetarea economică românească, pe care ca profesor şi cercetător a slujit-o timp de mai bine de jumătate de veac, suferă o grea pierdere. Savant recunoscut şi preţuit în ţară şi peste hotare, Gheorghe Zane a depus o întreagă viaţă de om o prestigioasă activitate scriitoricească şi universitară, a fost un pasionat cercetător, un neobosit şi scrupulos editor de texte, dar, mai înainte de toate, a fost o conştiinţă vie, o inteligenţă comprehensivă, un prieten şi îndrumător al generaţiilor mai tinere.

Contribuţia sa la cunoaşterea istoriei economiei şi a gîndirii economice româneşti este remarcabilă. Avînd viziunea largă şi globală a economiei româneşti la scară naţională, el a studiat-o ca un tot unitar. Lucrările sale, printre care cele referitoare la economia de schimb în principatele române, la relaţiile financiare, de credit şi monetare, la dezvoltarea industriei în ţara noastră şi cu deosebire cele legate de reliefarea personalităţii şi operei lui Nicolae Bălcescu au devenit momente de referinţă în cercetarea istoriei economiei şi gîndirii economice româneşti.

Miile de pagini scrise au fost rodul unei îndelungate şi stăruitoare munci de creaţie, de cercetare migăloasă, exigente. Editarea operelor democratului revoluţionar de la 1848 este o mărturie a unui asemenea efort, iar reuşita travaliului are semnificaţia unui monument de ediţie critică cum nu sînt multe în literatura noastră.

Adîncimea analizei, interpretările, cunoştinţele enciclopedice, rezultat al unui popas lung şi aprofundat în studiul gîndirii economice mondiale s-au îmbinat în persoana economistului român cu forţa de sinteză, cu eleganţa scrisului, rezultînd o operă de cărturar care a ştiut să pună în valoare elemente preţioase ale tradiţiilor culturale, sociale şi economice româneşti, constituind o contribuţie preţioasă la dezvoltarea culturii noastre socialiste.

În deplină maturitate creatoare, opera academicianului profesor Gheorghe Zane s-a întrerupt, nu însă fără a lăsa pregătite pentru lumina tiparului o amplă lucrare cuprinzînd studii asupra gîndirii sociale din ţara noastră — sec. XIX, încă un volum din seria Opere — N. Bălcescu şi alte lucrări rămase în manuscris.

Prin calităţile de iniţiator şi energia depusă în realizarea lucrărilor sale, Gheorghe Zane rămîne în cultura noastră un remarcabil om de ştiinţă.

GÎNDIREA DE LA 1848

(Urmare din pag. 21)

tatea și independența națiunii române", precum și în „ștergerea obagismului fără vreo despăgubire" declara și el solemn că „națiunea română scutură jugul constituțiunii unguresti care, pe de o parte, îi nimicea naționalitatea, de alta călca în picioare libertatea poporului".

În conștiința poporului român ca și în concepția gînditorilor revoluționari, abolirea Regulamentului Organic în Muntenia și Moldova și a „Constituțiunii unguresti" în Transilvania erau **obiective de bază** ale revoluției deoarece pe de o parte, aceste legiuiri consfințeau relațiile de dependență feudală, privilegiile de clasă de tot felul, iar pe de altă parte reprezentau o încălcare flagrantă a autonomiei țărilor românești ; în cazul Transilvaniei „Constituțiunea" consacra și lipsa totală de drepturi pentru națiunea română, deși aceasta forma atunci, ca și în zilele noastre, covîrșitoarea majoritate a populației. Nicolae Bălcescu, de pildă, recunoscînd că Regulamentul conține „și oarecari principii folositoare", aprecia că revoluția s-a făcut, printre altele, tocmai pentru abolirea lui 3) ; Bolliac, încercînd să mobilizeze forțele pentru apărarea revoluției împotriva oștilor străine avertiza că „Amară ne va fi soarta în sclavia Regulamentului după ce am gustat din delicele libertății..." 4) Eufrosin Poteca relata despre adunarea de la Craiova „a peste zece mii de țărani clăcași afară de orășenii craioveni" care „au ars și acolo Regulamentul Organic" ; Bălcescu, Ion Ionescu de la Brad, ca și deputații țărani din Comisia proprietății caracterizau Regulamentul ca un adevărat „codice al muncii de clacă" cum îl va denumi și Marx ; Mihail Kogălniceanu, subliniind că Regulamentul, ca lege fundamentală a țării, nu este o plantă indigenă, expresie a năravurilor și nevoilor nației, scria : „El este redigat în timpul ocupației armatelor rosienești, după instrucțiuni străine, subt prezidenția consilierului de taină rosienesc..." „Regulamentul se scrie în același document, rădică deodată Moldovei toate driturile ce le păstraseră de la capitularea sa și cari i s-au fost închezășluite de toate tractatele vechi și nouă și, ce este mai rău și mai nenorocit că lovește cu imobilitate în contra legilor progresului și a perfectibilității pentru care toate popoarele sînt făcute".

Este demn de subliniat faptul că deși românii din Transilvania formau majoritatea populației și, deși au simțit în modul cel mai dureros jugul asupririi naționale și sociale, revoluționarii din această parte a țării nu au alunecat pe panta naționalismului, a exclusivismului sau discriminării naționale, cum se știe că s-a întîmplat cu unii din fruntașii revoluției maghiare. Revoluționarii români au înțeles că afirmarea drepturilor și libertăților legitime ale națiunii române nu sînt în contradicție cu drepturile și interesele legitime, just înțelese ale altor națiuni sau țări. Noi, spunea **Avram Iancu,** nu ne-am răsculat „prin amăgirea Austriei... ci pe noi ne-a răsculat nerecunoașterea naționalităței politice, tiraniele și barbariele conservativilor și artistocraților transilvani maghiari, care poporul în astă epocă nu le-a mai putut suferi și de cari inteligența s-a scîrbit cu totul... Libertatea, egalitatea, frățietatea, aceste principii sînt deviza noastră..."5), proclama „Craiul Munților".

În același spirit Al. Papiu-Ilarian afirma în discursul ținut în fața Adunării Românilor de la Blaj : „Noi ne-am adunat toți românii ca să dăm de știre celorlalte națiuni din țară care au domnit pînă astăzi peste noi pe nedrept că șerbi mai mult nu vrem să fim, că vrem să fim liberi ; **noi nu vrem să domnim peste alții dar nici nu vom mai suferi noi, cei mai numeroși, cei mai vechi locuitori ai țării, ca să se mai facă o lege în această a noastră țară fără știrea noastră...".** De asemenea George Barițiu scria că „Românii... nu vreau subjugări de țări vecine, ci ei vreau numai totală scăpare de subt atîtea epitropii străine venite în silă, folositoare la nimic, reținătoare de cultură ; vreau o legătură strînsă, frățească între locuitorii acestui pămînt, vreu suveranitatea deplină iar nu ermafrodită ; vreu pace cu toți vecinii lor, alianță cu fireștii lor aliați, scurt libertate și fraternitate înăuntru și în afară". Și mai limpede exprimă aceste idei Simion Bărnuțiu : „națiunea română, afirma el, dă de știre națiunilor conlocuitoare că voind a se constitui și organiza pe temei național, n-are cuget dușman în contra altor națiuni, ci cunoaște același drept pentru toate, voiește a-l respecta cu sinceritate, cerînd respect imprumutat după dreptate ; prin urmare, națiunea română nici voiește a domni peste alte națiuni nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voiește drept egal pentru toate..."6). Idei similare întîlnim și în opera lui Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, Vasile Mălinescu, Mihail Kogălniceanu, Ion Ionescu de la Brad ca și a multor altor pașoptiști români. Este, fără îndoială, un titlu de noblețe și merit pentru revoluționarii de la 1848 afirmarea acestor înalte idealuri de egalitate și libertate pentru toate națiunile : dar este cu adevărat un titlu de glorie pentru Partidul Comunist Român faptul că a rezolvat în acest spirit generos, umanitar, democratic problema națională în condițiile României socialiste.

Unitatea națională și solidaritatea celor impilați – chezășia libertății

VALOROASE și cu profunde semnificații contemporane sînt și **unele din învățămintele și concluziile pe care revoluționarii pașoptiști cei mai înaintați le-au tras din înfrîngerea revoluției.** Dînd glas convingerii profunde că idealurile pentru care au luptat au fost juste, că, mai devreme sau mai tîrziu, aceste idealuri vor triumfa, convingerii că epoca de dominație a marilor tirani ai lumii a intrat în declin, ei au avertizat totodată pe contemporanii și urmașii lor despre necesitatea unirii fiecărei națiuni și a solidarității tuturor popoarelor împilate pentru victoria cauzei dreptății popoarelor. „Astăzi vedem curat, scria Nicolae Bălcescu în 1851, că un același despotism ne copleșește pe toți românii împreună cu ungurii... și cu toate popoarele Europei. Astăzi este învederat pentru tot românul cu minte și inimă că libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împilatorilor și a despoților **ci numai dintr-o unire strînsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele împilate"** 7)

În concepția mai multor revoluționari români, una din cauzele înfrîngerii vremelnice a revoluției a fost lipsa de unitate, provocată în parte și de uneltirile asupritorilor interni și externi. Vasile Mălinescu, de pildă, aprecia că înfrîngerea revoluțiilor a fost posibilă „numai pentru că cei ce erau apărătorii lor fură orbiți de uneltirile tiranilor", uneltiri vizînd dezbinarea lor. „Toți impilatorii din toți timpii, scria Mălinescu, nu ațintesc alt decît a insufla egoismul, a aprinde patimile, a semăna desbinarea, a ațîța om asupra om, frate asupra frate, neam asupra neam pentru ca, sfîșiindu-se unii cu alții, ei să vie apoi ca niște mîntuitori și, ferecîndu-le în obezi ce le numesc legi de liniște să poată domni peste niște trunchiuri batjocorite cu sfînta numire de cetățeni și de oameni". Sînt idei care arată că principiul „Divide et impera" a fost și — din păcate — continuă încă să fie o deviză a împilatorilor din toate timpurile.

Mălinescu mai formulează cîteva teze de mare valoare și anume „că jurămintele tiranilor mincinoase sînt și că libertatea se smulge din ghearele lor, iar în dar nu se ia ; că cei ce împilează, împilători vor rămîne ; că pînă cînd toți tiranii nu vor fi stîrpiți de pe fața pămîntului, pînă cînd un popor va geme încă sub jug, nici unul nu va putea fi deplin liber ; că cine vrea să fie liber cu pierderea fratelui său, că cel ce împrumută brațul spre împilerea vecinului, pierdut și împilat va fi ; că pînă cînd toate popoarele nu se vor scula în același cuget de frăție, dreptate nu li se va face".8). Sînt idei de mare generalitate, cu o puternică încărcătură democratică, umanitară, internaționalistă.

Dar Mălinescu — ca și Bălcescu și mulți alți revoluționari — vedea și calea de ieșire din această situație. „Dreptatea, frăția, scria el, aceasta este credința nouă care va sfărîma obezile, va învinge tiranii, va mîntui popoarele. Dreptate, frăție, unitate e flamura românilor. Cu dînsa vor scutura jugul străinilor ; cu dînsa își vor redobîndi drepturile, cu dînsa se vor pune în rîndurile neamurilor, cu dînsa vor propăși înainte pe calea omenirei, cu dînsa vor șterge numirile de muntean, moldovean, transilvănean, bănățean (...) pentru ca să fie numai români și o singură Românie".

Cele cîteva crîmpeie de idei redate din ampla gîndire a revoluționarilor de la 1848, sau a predecesorilor lor, invederează cu și mai multă vigoare justețea aprecierilor sintetice cuprinse în Programul partidului nostru potrivit cărora „Întreaga istorie a poporului român se înfățișează ca istoria unor necontenite lupte de clasă, a bătăliilor purtate de masele populare pentru libertate și dreptate socială, pentru progres și civilizație...", că luptele de eliberare socială au fost strîns împletite cu luptele împotriva dominației străine, că „această particularitate specifică și-a pus amprenta asupra întregii evoluții sociale a României, **asupra felului de a fi și de gîndi al poporului român, asupra însuși destinul său istoric,** caracterizat prin luptă hotărîtă, plină de sacrificii pentru libertate și unitate, pentru drepul de a fi stăpîn în propria țară".

---

1) cf. Antologia gîndirii românești, Partea I,. Edit. politică București, 1957, p. 14—15

2) cf. Apărarea patriei, a independenței și suveranității naționale, (Antologie) Edit. politică, București, 1977, p. 56—57

3) Nicolae Bălcescu, Drepturile Românilor către Înalta Poartă, în Opere alese , vol. I ESPLA, 1960, p. 238—243 ; vezi și „Trecutul și prezentul", loc. cit. p. 249

4) Cezar Bolliac, în Antologia gîndirii românești, Partea I, p. 298

5) Idem p. 102—103

6) cf. Paul Cornea, Mihai Zamfir, Gîndirea românească din epoca pașoptistă (1830—1860) vol. I, Edit. pentru literatură, București, 1969, p. 371

7) Nicolae Bălcescu, Opere, tomul I, Partea a II-a, București, 1940, p. 130

8) cf. Paul Cornea, Mihai Zamfir, op. cit. vol. II, p. 242—243

1948 — Naționalizarea principalelor mijloace de producție — 1978

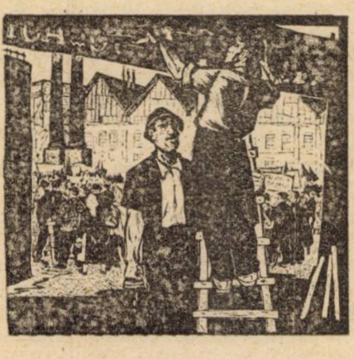

INDUSTRIALIZAREA — PIVOTUL DEZVOLTĂRII ÎNTREGII ECONOMII, AL PROGRESULUI ȘI CIVILIZAȚIEI ROMÂNIEI SOCIALISTE (II)

DEZVOLTAREA RAPIDĂ ȘI MULTILATERALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE

Pornind de la adevărul confirmat de întreaga experiență istorică, că „dezvoltarea forțelor de producție a reprezentat și reprezintă factorul cel mai revoluționar în asigurarea progresului societății, în ridicarea gradului general de civilizație și progres a omenirii, al fiecărei națiuni“ 14), Partidul Comunist Român a elaborat și tradus în viață un vast program de dezvoltare a forțelor de producție în România, program în centrul căruia s-a situat politica de industrializare — temelia progresului rapid și multilateral al complexului economic național, instrumentul esențial de înlăturare a stării de subdezvoltare economică, moștenită de la vechea orînduire.

Tabelul nr. 7

Principalii indicatori ai evoluției economiei românești în anii construcției socialiste 15)

în procente : 1938 = 100

	1950	1960	1970	1975	1977	1980 *
Populația	104,7	118,0	131,5	136,2	139,7	143,1 **
Produs social	99,0	261,0	623	1 000	. . .	1 580
Venit național	99,5	267	597	1 000	1 216	1 723
Venit naț. pe locuitor	95,0	226,3	454	734,2	870,4	1 204,1
Producția industrială	147	502	1 700	3 100	3 887,4	5 341,3
Prod. industr. pe locuitor	140,4	425,4	1 292,8	2 276,1	2 782,7	3 732,6
Prod. agricolă	74,0	126,0	157	214	252,1	298,7—330
Prod. agric. pe locuitor	70,7	106,8	119,4	157,1	180,5	208,7—230,5

* planificat, ** estimări

Înfăptuirea acestui program a condus la modificarea esențială a caracterului economiei românești, transformarea României dintr-o țară agrară slab dezvoltată într-o țară industrial-agrară, cu o economie complexă în plin proces de dezvoltare și modernizare (tabelul nr. 7).

Dezvoltarea intensă a economiei, în ritmuri considerabil superioare mediei mondiale în anii construcției socialiste, a permis României nu numai să-și sporească considerabil potențialul economic și să depășească starea de subdezvoltare, evoluînd ferm spre trecerea în următorii ani de la situația de țară în curs de dezvoltare la cea de țară cu un nivel mediu de dezvoltare economică, dar și o rapidă și substanțială ameliorare a locului său în cadrul economiei mondiale. Deși încă modestă, ponderea României în produsul național brut pe ansamblul țărilor lumii a sporit de la 0,31 la sută în 1960 la 0,46 la sută în 1971, adică cu circa 50 la sută 16).

Creșterea rapidă a producției industriale, ca urmare a politicii de industrializare socialistă, a condus la transformarea industriei în principala ramură a economiei naționale, cu contribuții hotărîtoare la crearea produsului social și a venitului național, facilitînd, în același timp, progresul rapid al tuturor celorlalte ramuri ale economiei. (tabelul nr. 8).

Datorită dezvoltării rapide a industriei poziția României în producția industrială mondială s-a îmbunătățit sensibil. Cu o pondere de 0,17 la sută în suprafața globului și 0,54 la sută în populația mondială în anul 1975, greutatea specifică a României în producția industrială mondială se ridică în prezent la circa 1 la sută18).

Poziția industriei românești în producția industrială mondială se poate distinge și mai clar pe baza ponderii în producția mondială a unor produse industriale de bază. (tabelul nr. 9). Cu excepția țițeiului, se constată o creștere însemnată, în unele cazuri spectaculoasă, a ponderii României în producția mondială a unor produse industriale de bază precum producția de energie electrică, fontă, oțel, aluminiu, fire și fibre sintetice, ciment, aparate de radio, televizoare etc.

Tabelul nr. 8

Evoluția participării principalelor ramuri la crearea produsului social și a venitului național17)

(în procente)

	Produsul social				Venitul național			
	Industrie	Construcții	Agricultură	Transporturi și telecomunicații	Industrie	Construcții	Agricultură	Transporturi și telecomunicații
1938	39,0	5,4	30,1	6,4	30,8	4,4	38,1	6,5
1950	46,6	7,4	25,7	4,2	44,0	6,0	27,8	4,3
1960	52,4	9,7	24,5	3,5	44,1	9,0	33,0	3,8
1970	61,4	10,6	16,5	4,7	58,0	10,4	18,5	6,0
1975	64,7	8,6	13,3	4,2	56,2	7,6	16,0	5,8
1976	64,7	8,4	14,3	4,0	55,9	7,2	18,3	5,2

Procesul industrializării nu a însemnat, însă, o simplă dezvoltare cantitativă a industriei, ci un uriaș efort de modernizare a structurii, de creare și dezvoltare a unor ramuri moderne, care să asigure valorificarea la un nivel superior a resurselor materiale și umane, apte să genereze, să propage și să folosească realizările actualei revoluții științifico-tehnice, ce se desfășoară în lume. **„Am pornit și pornim** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — de la faptul că numai dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor economico-sociale, așezarea la baza acestui proces a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii pot asigura progresul rapid al forțelor de producție, al întregii societăți“ 19).**

Datele statistice, pe care nu le mai reproducem, atestă mutații esențiale în structura industriei în anii industrializării României socialiste, concretizate în dezvoltarea rapidă a ramurilor de bază, hotărîtoare, ale industriei prelucrătoare — construcții de mașini, chimie, prelucrarea țițeiului, crearea și dezvoltarea intensă a unor noi subramuri legate direct de realizările actualei revoluții tehnico-științifice, sau care valorifică la un nivel superior resursele naturale.

La rîndul său dezvoltarea intensă și modernizarea continuă a structurii economiei exercită o influență decisivă asupra sferei, volumului, formelor și eficienței participării României socialiste la schimburile internaționale de valori materiale.

INTENSIFICAREA PARTICIPĂRII ROMÂNIEI LA CIRCUITUL ECONOMIC MONDIAL.

Intensificarea participării României la circuitul economic mondial s-a concretizat în primul rînd în extinderea rapidă a relațiilor sale economice cu celelalte țări ale lumii.

În prezent 25—30 la sută din activitatea productivă este legată de comer-

Tabelul nr. 9

Ponderea României în producția mondială a unor produse industriale 20) (în procente)

	Anul 1965	 1975
Energie electrică	0.51	0.85 [1]
Țiței extras	0,83	0,52 [2]
Fontă și feroaliaje [3]	0,60	1,45 [1]
Oțel	0,75	1,54
Aluminiu primar [4]	0,14	1,48 [2]
Autoturisme [1]	0,02	0,27
Materiale plastice și rășini sint.	0,54	0,79
Fire și fibre sintetice	0,16	1,87
Aparate radio	0,44	0.87 [1]
Televizoare	0,34	0,95 [1]
Comerț	1,25	1,64 [1]

[1] = în producția mondială calculată fără R.P. Chineză; [2] = 1974; [3] = numai producția de fontă; [4] = inclusiv aliaje.

țul exterior21). Volumul comerțului exterior a sporit în perioada 1950—1977 de circa 25,3 ori, considerabil mai repede decît produsul social, ceea ce atestă o integrare mai profundă a economiei românești în diviziunea mondială a muncii. În perioada respectivă volumul exportului a crescut de peste 27,5 ori, iar cea a importului de circa 24,2 ori22). În conformitate cu prevederile Programului P.C.R., a directivelor de dezvoltare economico-socială, adoptate de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională din 7—9 decembrie 1977, comerțul exterior al României va cunoaște în următorii ani o creștere la fel de rapidă. În anul 1980 volumul comerțului exterior va depăși de 2,091 ori nivelul anului 1975 și de 39,7 ori nivelul anului 1950, iar în perioada 1981—1985 urmează să sporească cu 58—63 la sută față de perioada 1976—1980.

În anii construcției socialiste s-a lărgit continuu sfera geografică a relațiilor comerciale externe. În anul 1977 România întreținea relații economice cu 140 de state de pe toate continentele globului. Programul, adoptat de Congresul al XI-lea, precizează, relativ la politica partidului în domeniul relațiilor economice internaționale, că : „Partidul pornește de la faptul că lărgirea schimburilor economice și cooperarea în producție cu alte state, participarea activă la diviziunea internațională a muncii reprezintă o latură inseparabilă a procesului de dezvoltare a fiecărei națiuni. Aceasta constituie o necesitate obiectivă și pentru progresul economic și social al țării noastre. De aceea partidul va acționa pentru amplificarea relațiilor economice și a cooperării în domeniul producției, al științei și tehnicii, cu toate celelalte popoare“23).

Dezvoltarea intensă și modernizarea continuă a structurii economiei în ansamblu, și a fiecăreia din ramurile sale, au determinat o restructurare esențială a comerțului exterior, atît în ceea ce privește exportul cît și importul. (tabelul nr.10).

Dintr-o țară exportatoare de petrol și cereale România s-a transformat în anii construcției socialiste într-o țară exportatoare de produse industriale cu un grad tot mai înalt de complexitate și care valorifică la un nivel tot mai ridicat resursele naturale și potențele creatoare ale factorului uman. Mașinile, utilajele, mijloacele de transport reprezentau în anul **1976** aproape 26 la sută din valoarea exportului, față de numai 5 la sută în 1950. În schimb ponderea materiilor prime nealimentare și alimentare a scăzut de la circa 40 la sută în 1950 la mai puțin de 13 la sută în 1976. Este demnă de remarcat creșterea substanțială a ponderii produselor industriei chimice de la 1,7 la 10,8 la sută, în anul 1975, rezultat al dezvoltării în ritm rapid a uneia dintre ramurile cele mai moderne ale industriei contemporane, care valorifică la un nivel superior asemenea bogății naturale precum petrolul, gazul metan, sarea etc. și care în trecut se exportau în stare brută sau la un nivel scăzut de prelucrare. De asemenea, se impune a fi remarcată creșterea substanțială în valoarea exportului a ponderii mărfurilor industriale de larg consum de la 1,3 la 16,4 la sută, urmare directă a industrializării socialiste a țării.

Tabelul nr. 10

Evoluția structurii exportului României în perioada 1950—1976 24)

	1950	1960	1970	1975	1976
Total export	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Mașini, utilaje și mijl. transp.	4,2	16,7	22,8	25,3	25,7
Combustibil, materii prime minerale, metale.	33,8	36,9	22,7	22,3	24,1
Produse chimice îngrășăminte, cauciuc	1,7	2,2	7,0	10,8	8,3
Materiale de construcții și accesorii	4,4	2,5	2,6	2,9	3,0
Materii prime nealimentare și produse prelucrate (în afara celor cuprinse în celelalte grupe)	28,9	14,7	10,2	6,3	6,5
Materii prime pentru producerea mărfurilor alimentare	11,6	9,4	4,5	5,7	6,3
Mărfuri alimen.	14.1	11,8	12.1	10,6	9,7
Mărfuri ind. de larg consum	1,3	5,8	18,1	16,1	16,4

Dezvoltarea și modernizarea economiei a determinat în mod necesar și restructurarea importului în conformitate cu noile cerințe ale dezvoltării și perfecționării în continuare a complexului economic național.

Mutațiile calitative survenite în poziția economiei românești în cadrul diviziunii internaționale a muncii își află exprimarea, în mod deosebit, în participarea tot mai intensă la formele noi, moderne de cooperare economică, generate de actuala revoluție tehnico-științifică, care a adîncit și adîncește în permanență diviziunea mondială a muncii.

Principalele forme de cooperare economică practicate de țara noastră sînt: cooperarea în producție ; cooperarea în știință ; cooperarea în acțiuni de marketing și comercializare ; cooperarea bancară și în acțiuni de credit ; cooperarea în servicii productive etc.

Extinderea permanentă a participării României la acțiunile de cooperare economică se bucură de o atenție deosebită din partea partidului și statului nostru. În anul 1977 întreprinderile din România participau la peste 300 acțiuni importante de cooperare cu alte țări. În anul respectiv funcționau 8 societăți mixte de producție cu sediul în România, 28 de societăți mixte de producție și comercializare în străinătate și 35 de societăți de tip comercial cu participare românească. Acțiunile de cooperare economică contribuiau în anul 1977 cu peste 20 la sută la volumul comerțului nostru exterior.

În condițiile desfășurării ample a revoluției contemporane în știință și tehnică, a sporirii importanței științei și tehnicii pentru creșterea accelerată și modernizarea forțelor de producție, partidul și statul nostru acordă o importanță deosebită participării României la cooperarea internațională pe tărîm tehnico-științific, cu convingerea fermă că „accesul la cuceririle științei contemporane, la tehnologiile moderne reprezintă o condiție obiectivă pentru progresul fiecărei națiuni25).

În acest sens, România desfășoară o vastă activitate de colaborare și cooperare în domeniul tehnico-științific atît cu țările socialiste, cît și cu celelalte țări ale lumii.

Încheind bilanțul analizei întreprinse, se poate concluziona că intensa dezvoltare și modernizare a economiei românești în anii construcției socialiste, lichidarea stării de subdezvoltare au determinat o modificare substanțială a poziției ei în cadrul diviziunii internaționale a muncii, iar realizarea vastului program de dezvoltare, elaborat de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională a partidului din 7—9 decembrie 1977, trecerea României în rîndul țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare și, în perspectivă, în rîndul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic, vor conduce la cucerirea unei poziții tot mai avantajoase în cadrul diviziunii mondiale a muncii, la creșterea permanentă a eficienței economico-sociale a participării sale la circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

dr. Gh. DIȚU
Cluj-Napoca

---

14) **Nicolae Ceaușescu** : „Cuvîntare rostită cu ocazia acordării titlului de „Doctor în științe politice“ și „Doctor în economie“, Scînteia din 25 ianuarie 1978.

15) Calculat pe baza datelor din : Anuarul Statistic al R.S.R. 1977, pag. 58, 86—87, 124—125, 319. Programul privind măsurile suplimentare de dezvoltare economico-socială a României pînă în 1980, în Scînteia din 14 decembrie 1977. Comunicat cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1977, Scînteia, din 5 februarie 1978.

16) Tipologia economiilor naționale, Ed. politică, București, 1977, pag. 96.

17) Anuarul Statistic al R.S.R., 1977, pag. 85.

18) Calculat după, Anuarul Statistic al R.S.R., 1977, pp. 58, 531, 532.

19) **Nicolae Ceaușescu** op. citată.

20) Calculat pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R., 1977, pag. 153, 552—554 561—568.

21) Revista econmică, nr. 52/1977, p. 10.

22) Calculat pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R., 1977, pag. 420—421; Scînteia din 5 februarie 1978.

23) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică Buc., 1975, p. 174.

24) Anuarul Statistic al R.S.R., 1977, pag. 432—433.

25) Programul Partidului Comunist Român, pag. 178.

Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U.

STRATEGIA ȘI CĂILE CONCRETE DE ÎNFĂPTUIRE A DEZARMĂRII ÎN CONCEPȚIA ROMÂNIEI SOCIALISTE (II)

LA SEDIUL din New York al Organizației Națiunilor Unite continuă lucrările sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării. Inițiatoare și promotoare activă a sesiunii, România a acționat consecvent, într-un spirit constructiv, pentru elaborarea de către Comitetul pregătitor a unor proiecte de documente clare, cu un caracter cît mai angajant, care să răspundă așteptărilor și cerințelor popoarelor de a se depăși impasul în care se află de mai mulți ani tratativele de dezarmare, de a se adopta măsuri autentice, substanțiale, de stăvilire și reducere a înarmărilor și măsuri de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Se cer pe acest plan acțiuni de natură să contribuie la diminuarea și eliminarea primejdiei de război, la conversiunea colosalelor resurse materiale și umane, deturnate azi pentru înarmări, spre destinații economice pașnice, la întărirea păcii și securității în lume.

Înțelegînd să-și aducă, pe o bază de continuitate și consecvență, aportul său la reușita lucrărilor sesiunii, România a difuzat, încă înainte de deschiderea lucrărilor, ca document oficial al Adunării Generale, „Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare". Primit cu un interes real de participanții la sesiune, noul document românesc în problemele dezarmării relevă, o dată în plus, așa cum se apreciază în cercurile oficiale de la Națiunile Unite, principialitatea, consecvența și energia neobosită cu care țara noastră, personal președintele **Nicolae Ceaușescu** militează, pe baza unei concepții clare, unitare, pentru a se ajunge la acorduri substanțiale de oprire a cursei înarmărilor și dezarmare, pentru edificarea unei noi ordini politice și economice mondiale, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, fără arme și războaie, pe planeta noastră. Idee exprimată recent, cu o mare limpezime, de conducătorul partidului și statului nostru : **„Omenirea** — spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu — este vital interesată în promovarea unei politici de pace și securitate internațională. De aceea, este necesar să facem totul pentru a asigura trecerea la dezarmare și, în primul rînd, la dezarmarea nucleară. În acest sens, considerăm că o importanță deosebită are actuala sesiune specială a O.N.U. și sîntem hotărîți să ne aducem întreaga contribuție ca ea să marcheze un progres real pe calea dezarmării".**

Pentru măsuri practice generatoare de încredere

ADOPTAREA graduală, dar prioritară, a măsurilor de dezarmare nucleară propuse de România este reclamată imperios de uriașa „capacitate de supraucidere" acumulată în arsenalele atomice, care, așa cum se arată în Hotărîrea C.C. al P.C.R., au ajuns să pună în primejdie existența a zeci și sute de milioane de oameni, practic a întregii omeniri. Evaluări recente, cuprinse în ediția 1978 a Anuarului SIPRI, substanțiază justețea acestei abordări : „Armele nucleare existente în prezent în arsenalele lumii (sînt zeci de mii de asemenea arme) au, după toate probabilitățile, o putere explozivă totală echivalentă cu aproape un milion de bombe atomice de tip Hiroșima. Dacă toate aceste arme, sau numai o parte din ele, ar fi folosite, consecințele ar fi inimaginabile. Majoritatea orașelor din emisfera nordică ar fi distruse imediat și majoritatea covîrșitoarea a locuitorilor lor ar pieri instantaneu. La aceasta se adaugă efectele ulterioare ale unui eventual război nuclear. Aceste consecințe sînt imprevizibile".

Reclamate de extinderea la scară globală a cursei înarmărilor, de dimensiunile fără precedent atinse de efectivele forțelor armate și de armamentele așa-numite „clasice" sau convenționale, de stările de tensiune și conflictuale în diverse părți ale lumii, măsurile de dezangajare ocupă și ele un loc important în programul românesc de dezarmare. Este știut, de pildă, că în zona europeană există, în afară de 10 000 de încărcături nucleare tactice (din totalul de 11 000 cîte sînt pe glob), efective militare însumînd 8 milioane oameni, 72 000 tancuri, 23 000 avioane, 14 000 de tunuri de mare calibru și alte armamente.

Iată de ce țara noastră propune adoptarea, în Europa ca și în alte părți ale lumii, a unor măsuri practice generatoare de încredere, de dezangajare militară și dezarmare, cum sînt : realizarea dezangajării militare la frontierele dintre state, prin crearea unor zone de securitate pe o adîncime de 15—20 km de la graniță, din care să fie retrase trupele și armamentul ; aplicarea integrală și generalizarea la scara tuturor continentelor a măsurilor înscrise în Actul final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, respectiv notificarea prealabilă a manevrelor și mișcărilor militare de anvergură care au loc pe teritoriul fiecărui stat, renunțarea la manevre militare în apropierea frontierelor naționale ale altor țări și la concentrarea de trupe în apropierea acestor frontiere ; asumarea de către fiecare stat a angajamentului ferm de a nu instala pe teritoriul său noi baze militare, de a nu disloca trupe pe teritoriul acestor state, de a nu folosi forța sau amenințarea cu folosirea ei în raporturile cu alte state.

Ținînd seama de faptul că pe continentul european se află azi cea mai mare concentrare de efective militare și armamente din lume, țara noastră propune să se acorde prioritate măsurilor privind dezangajarea militară și dezarmarea în Europa.

Este necesar un mecanism democratic și eficace de negocieri

UNUL din marile merite ale documentului românesc în problemele dezarmării rezidă în faptul că el conține și propuneri concrete privind structurile de negocieri, căile, modalitățile și cadrul care să permită atingerea obiectivelor preconizate. Această abordare pornește de la experiența tratativelor postbelice în sfera dezarmării, care deși s-au desfășurat în diverse foruri, pe baze bi- și multilaterale, au întîrziat să producă rezultate palpabile ca urmare a unor deficiențe organizatorice, procedurale și de altă natură. Alături de majoritatea covîrșitoare a țărilor mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniate, România susține cu fermitate convenirea și punerea în practică a unui mecanism democratic de negocieri, care să permită tuturor statelor interesate să ia parte, pe picior de egalitate, la tratative, să-și spună cuvîntul și să-și promoveze interesele în domeniul de importanță vitală al dezarmării. Hotărîrea C.C. al P.C.R. cuprinde propuneri și idei valoroase în această privință, între care creșterea rolului și răspunderii O.N.U. în înfăptuirea dezarmării, și, în special, exercitarea efectivă și integrală de către Adunarea Generală a atributelor sale în acest domeniu ; îmbunătățirea și lărgirea activității Comitetului pentru dezarmare de la Geneva, în principal prin democratizarea și sporirea eficienței acestui organism ; constituirea unui Organism internațional pentru dezarmare, care să funcționeze în cadrul O.N.U., cu participarea tuturor statelor ; îmbunătățirea mecanismului O.N.U. de rezolvare pașnică a diferendelor dintre state, prin crearea unui organism de bune oficii și conciliere etc.

*

Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării polarizează atenția factorilor de răspundere ai tuturor statelor, amplificînd totodată speranțele și cerințele opiniei publice mondiale, ale popoarelor de pretutindeni, de a se trece neîntîrziat la înfăptuirea unor măsuri reale de dezarmare. În ceea ce o privește, țara noastră, așa cum a subliniat cel mai autorizat reprezentant al său, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, este animată de hotărîrea fermă de a-și aduce întreaga ei contribuție constructivă pentru ca marele forum al dezarmării să se încheie cu rezultate concrete, să contribuie la succesul eforturilor în direcția dezarmării, la înaintarea către o lume fără arme și fără războaie, o lume a păcii, progresului și bunăstării tuturor națiunilor.

C. NICOLAE

MACHINOEXPORT

MAŞINI DE ALEZAT VERTICALE
RV 001 ŞI RV 002

Maşinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operaţii de frezare, alezare, găurire şi filetare, iar alegerea şi comanda tuturor funcţiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sînt destinate prelucrării pieselor de serie mică şi medie.

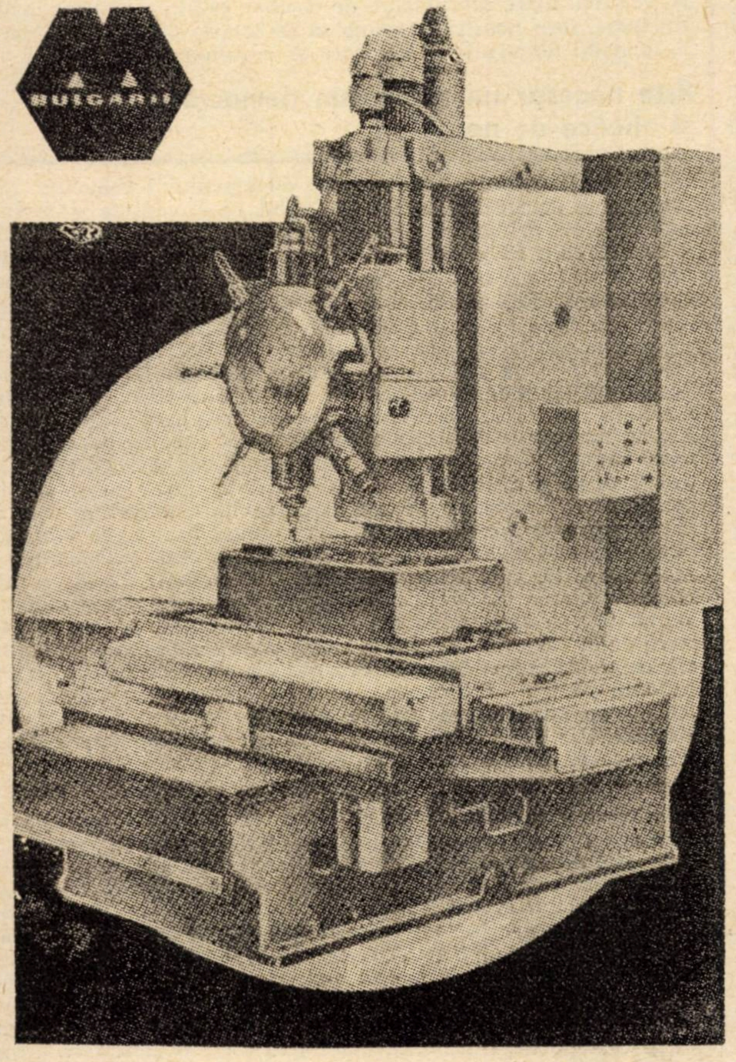

Dimensiunea mesei :	RV001,10	RV001,20	RV002,10	RV002,11
— lăţime, mm	600	800	600	600
— lungime, mm	1 330	1 560	1 330	1 330
Diametrul maxim de găurire în oţel, mm	39	39	39	39
Diametrul maxim de alezare, mm	170	170	200	170
Puterea motorului principal, kW	3,2/4	3,2/4	3,2/4	3,2/4
Puterea instalată , kW	14	15,1	13,3	15,8
Greutatea, kg	6 500	8 000	6 500	7 500

Exportator :

„Machinoexport"
Sofia, R .P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
Telefon : 88 53 21
Telex : 02 24 25
Telegrame : Machinoexport
Sofia

PUBLICOM

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Piața eurovalutelor — factor inflaționist

CIFRELE privind evoluția pieței eurovalutelor în trim. IV 1977 publicate recent de Banca Reglementelor Internationale relevă o creștere brută de 65 miliarde dolari a activelor externe totale (în monedă națională si în valute) ale băncilor din cele 11 țări capitaliste dezvoltate care transmit date la B.R.I. precum și ale sucursalelor din străinătate (din alte țări decît cele care dau date) ale băncilor din S.U.A. Dacă se ține seama de efectul statistic al creșterii valorii în dolari a activelor în alte monede (ca urmare a deprecierii dolarului) si de dubla înregistrare rezultată din operațiile dintre bănci, apare o creștere netă a valorii activelor pe trim. IV de circa 25 miliarde dolari.

Ținîndu-se seama de dimensiunile crescînde ale pieței eurovalutelor si de volumul mare de dolari care se află în afara Statelor Unite, provocînd neîncredere și instabilitate, observatorii apreciază că temerile de reînviorare a inflației în țările capitaliste dezvoltate ca și de accentuare a instabilității monetare sînt pe deplin justificate.

R. D. Germană: comerțul exterior în 1977

COMERȚUL exterior al R.D. Germane a cunoscut anul trecut un ritm de expasiune (+7% față de 1976) superior celui al venitului național (+5,2%). Mai rapid decît media s-au dezvoltat schimburile comerciale cu țările socialiste (a căror pondere în comerțul exterior al R.D.G. era în 1977 de 71%) și cu țările în curs de dezvoltare (o pondere de 4,9%). Un rol important în cadrul lărgirii schimburilor atît cu țările socialiste cît și cu o serie de țări capitaliste dezvoltate îl joacă acordurile și contractele de specializare și cooperare în producție. Astfel, de pildă, în cursul anului trecut R.D.G. a încheiat acorduri de cooperare pe bază compensatorie cu firme din R.F.G., Japonia, Italia etc., acorduri de colaborare tehnico-științifică cu Japonia si Canada ș.a. Se dezvoltă, de asemenea, conlucrarea cu firme din țările capitaliste dezvoltate în edificarea unor obiective economice în terțe țări.

Spre o nouă criză economică?

FĂCÎNDU-SE ecoul îngrijorărilor crescînde ale cercurilor de afaceri din țările occidentale, revista **L'Usine Nouvelle** se întreabă dacă persistența deprecierii dolarului în raport cu alte valute și dereglarea sistemului monetar internațional care rezultă de aici nu vor conduce la o nouă criză economică de proporții. În condițiile cresterii competitivității mărfurilor americane pe piața externă, datorită deprecierii dolarului, și ale eventualei restrîngeri a cererii pe piața internă a S.U.A. se întrevede o și mai puternică intensificare a concurenței între exportatorii americani, japonezi și vest-europeni. Pe de altă parte, apariția unor fenomene de recesiune în economia principalelor țări capitaliste ar determina o tendință de reducere a prețurilor la materiile prime, ceea ce ar afecta puternic solvabilitatea majorității țărilor în curs de dezvoltare.

Următoarea verigă a reacției în lanț ar constitui-o restrîngerea comerțului internațional, inclusiv sub efectul accentuării măsurilor protecționiste, și intensificarea luptei între monopolurile internaționale pentru reîmpărțirea piețelor din Africa, Orientul Apropiat si Mijlociu și America de Sud. Noile măsuri care ar fi adoptate în diferite țări capitaliste pentru a ridica în această situație competitivitatea industriei naționale riscă să mai agraveze șomajul și să reducă cererea de consum solvabilă.

Estimări privind producția mondială de zahăr...

POTRIVIT estimărilor unei firme londoneze, producția mondială de zahăr va putea atinge în sezonul 1977—1978 un nivel record, de 92,71 milioane tone (din care 36-38 mil. t din sfeclă de zahăr), cu peste 5 mil. t mai mult decît în anul precedent. Se înregistrează astfel a treia creștere succesivă de producție după scăderea din 1974 și 1975.

...și de cereale

DEPARTAMENTUL american al Agriculturii a publicat prima estimare a balanței mondiale a cerealelor pentru sezonul 1978/1979, potrivit căreia producția mondială de cereale (fără orez) se va situa între 1 033,1—1 168 mil. t, comparativ cu 1 071,8 mil. t în sezonul precedent. În acelasi timp consumul mondial de cereale va fi de 1 072,8 — 1 121,2 mil. t, față de 1 037,1 mil. t în sezonul 1977—1978.

Orientări în dezvoltarea economică

Siria: Valorificarea bogățiilor subsolului

DIN totalul investitiilor efectuate în Siria în anul 1977, cele mai importante sume au fost destinate industriei și mineritului, comunicațiilor, serviciilor publice și agriculturii. Industria petrolieră, una dintre subramurile economice de bază, contribuie în prezent cu 60% din valoarea totală a exporturilor. Rezervele de țiței se ridică la 1 miliard de tone, iar cele de gaze naturale la circa 19,6 mlrd. m³. Rafinăria de petrol de la Homs are o capacitate de 5,2 mil. t pe an si cea care va fi construită la Banias — de aproximativ 6 mil. t. Subsolul sirian conține de asemenea, zăcăminte de fosfați. Planul cincinal 1976—1980 prevede triplarea producției de fosfați, la circa 4 mil. t, și dublarea exportului, la 1,2 mil. t în 1980.

Industria prelucrătoare este axată în principal pe prelucrarea materiei prime agricole de bază — bumbacul. Pe lîngă rafinăriile menționate, se are în vedere de asemenea, construirea unei uzine de îngrășăminte, a unei fabrici de încălțăminte, a unei țesătorii, a unei fabrici de confecții, a unei uzine producătoare de aluminiu etc.

Agricultura rămîne încă ramura principală a economiei. Eforturile actuale vizează extinderea creșterii animalelor, sporirea producției de cereale îndeosebi pe calea măririi suprafețelor cultivate. Se vor construi ferme avicole la Sednaya, Hama și Tartous. Obiectivul principal al agriculturii este acoperirea necesarului intern de produse agricole si crearea în următorii ani a unor surplusuri pentru export (cereale furajere, citrice și zahăr). În prezent, valoarea importurilor de produse agroalimentare depășește de circa 4 ori valoarea exporturilor de asemenea produse.

Relațiile economice ale Siriei cu România se caracterizează prin lărgirea domeniilor si formelor de cooperare, precum și prin creșterea schimburilor comerciale. Principalele produse exportate de România în Siria sînt: instalații pentru rafinării, fabrici de îngrășăminte și de ciment, material rulant și utilaje de construcții, tractoare, mașini-unelte, îngrășăminte chimice și produse lemnoase. Importăm fosfați, piei, bumbac și țesături. Constructorii și specialiștii români participă la construirea rafinăriei de la Banias și a uzinei de superfosfați de la Homs, la prospectări petroliere și foraje de mare adîncime, la realizarea unor proiecte de irigații și îmbunătățiri funciare.

EVOLUȚII MONETARE

DUPĂ ce a cîștigat teren față de restul valutelor occidentale în prima parte a intervalului 22—26 mai a.c., **dolarul S.U.A.** a terminat la niveluri diferențiate sub influența reacției piețelor monetare față de deficitul comercial al S.U.A. pe luna aprilie (de 2,86 miliarde dolari) și într-o atmosferă care confirmă opiniile în sensul că revenirea înregistrată de dolar pe piețele valutare în ultimele săptămîni ar trebui să fie mai temeinic fundamentată pe realizări în activitatea economică internă.

Francul elvețian a reacționat ca de obicei cu promptitudine și, după ce a atins un minim de circa 1,9840 franci/dolar, a revenit terminînd la circa 1,9550 franci/dolar, întrevăzîndu-se continuarea reprecierii sale în zilele următoare. **Yenul japonez,** după un recul în prima parte a intervalului — pînă la circa 229 yeni/dolar, a depășit și el în final nivelul de referință, cotînd la circa 226,15 yeni/dolar. Se remarcă rămînerea în urmă a **mărcii vest-germane** care, după ce a atins un minim cu circa 1,1% sub nivelul de referință, a revenit numai parțial cursul său la închidere, de 2,1225 mărci/dolar, fiind cu circa 0,6% sub închiderea din săptămîna precedentă. **Francul belgian** a evoluat pe o curbă paralelă cu partenera sa din „șarpele" vest-european, terminînd intervalul la circa 33,10 franci/dolar.

Francul francez a revenit în final la cote apropiate săptămînii precedente, de circa 4,66 franci/dolar, în timp ce **lira italiană** a oscilat ușor sub plafonul de 871,25 lire/dolar. **Lira sterlină** a evoluat pe o pantă ușor descendentă în raport cu dolarul, terminînd la circa 1,8090 dolari pentru o liră.

Nivelul dobînzilor pe piața euro-depozitelor la șase luni a înregistrat o creștere, eurodolarii situîndu-se la circa 8,5625% și francii elvețieni la circa 2%; mărcile vest-germane la aceeași perioadă au fost negociate la circa 3,75%.

Prima licitație de 300 000 uncii aur fin, organizată în cadrul actualului program de vînzări de metal prețios al Trezoreriei S.U.A., a relevat o cerere importantă, pentru o cantitate de peste 4 ori mai mare, fiind adjudecată la prețuri cuprinse între 182,35 și 180,01 dolari pe uncie, care au depășit previziunile observatorilor. Pe piața Londrei **prețul aurului** a regresat ușor, fiind stabilit la al doilea fixing de vineri 26 mai la 179,45 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

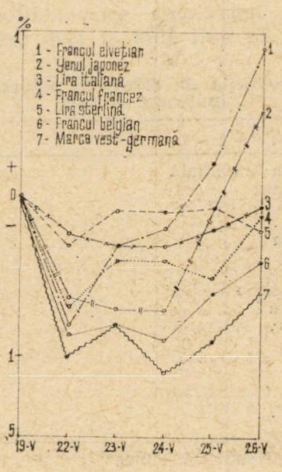

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 22—26.V.1978, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 19.V.1978.

Dependența de furnizorii de mașini

Situată pe primul loc printre țările capitaliste industrializate, producția de mașini și utilaje a S.U.A. a fost în 1976 de circa 1,2 ori mai mare (valoric) decît a următorilor cinci clasați (Japonia, R.F.G., Anglia, Franța și Italia). Aceleași șase țări sînt și principalii exportatori pe piața capitalistă a mașinilor și utilajelor, însă ordinea este alta: R.F.G., S.U.A., Japonia, Franța, Anglia și Italia, iar ponderile sînt mai echilibrate. Constatarea este valabilă și pentru importuri.

După cum se vede din tabel, dintre cele șase țări menționate Japonia nu figurează printre primii doisprezece importatori de mașini și utilaje din lumea nesocialistă, pe locul trei plasîndu-se, în schimb, Canada. De fapt, decalajul dintre primii patru importatori — Franța, S.U.A., Canada și R.F.G. — este de proporții reduse.

Se cunoaște, totodată, dependența accentuată și a altor țări de importurile de mașini și utilaje din principalele șase țări capitaliste producătoare. Ponderea acestora din urmă se ridică la peste 90% în cazul importului de mașini și utilaje al unor țări în curs de dezvoltare ca Indonezia, Singapore, Filipine, Liberia, Maroc ș.a. Dar ea este de 80—90% și în cazul Italiei, Olandei, R.S.A., Venezuelei, Austriei, Elveției, Algeriei, Turciei ș.a.m.d., fără a mai vorbi de cazul Canadei care în 1976 a importat numai din S.U.A. 83,1% din mașinile și utilajele necesare.

Import de mașini și utilaje din țări capitaliste industrializate (1976)

Țara	Total (în mlrd. mărci vest-germane)	Din care (în %) din					
		R.F.G.	S.U.A.	Japonia	Franța	Anglia	Italia
Franța	15,7	39,4	13,9	2,6	—	10,4	11,6
S.U.A.	14,0	19,8	—	21,0	4,3	11,4	4,6
Canada	13,5	4,4	83,1	2,8	0,7	4,4	1,3
R.F.G.	12,6	—	16,9	5,5	17,5	9,4	11,0
Anglia	9,8	27,2	29,0	3,5	10,0	—	6,1
Italia	7,2	40,2	12,4	2,6	15,3	10,4	—
Olanda	7,1	41,3	14,2	3,7	7,0	11,1	5.3
Belgia-Luxemburg	6,9	33,0	20,2	2,0	14,5	10,7	5,3
Iran	6,0	28,6	23,6	8,2	7,8	9,9	8,1
Suedia	5,4	33,3	11,9	2,3	5,0	11,7	3,6
Brazilia	4,9	20,8	40,1	12,8	4,5	5,2	6.5
Arabia Saudită	4,5	15,0	41,3	10,9	4,1	9,1	7,5

Sursa: „L'Usine Nouvelle", nr. 19/1978

Iugoslavia: randamente cerealiere

În domeniul culturilor cerealiere, Iugoslavia a obținut în ultimele decenii realizări importante, atît datorită îmbunătățirii înzestrării tehnice a agriculturii cît și eforturilor de selecționare a unor soiuri de plante, care asigură randamente sporite la hectar. Astfel, de pildă, dacă în 1939 recolta medie de grîu la hectar depășea cu puțin 11 chintale, în ultimii ani ea s-a ridicat la 35—36 de chintale.

În cultura porumbului Iugoslavia se situează, în privința randamentelor obținute, pe un loc de frunte nu numai în Europa, ci și în lume. În 1975 recolta medie de porumb la hectar a fost în Iugoslavia de 39,7 chintale, față de 40 q în America de Nord, 30 q în Europa, 19 q în Asia și 13 q în Africa. Specialiștii iugoslavi desfășoară o muncă susținută de selectare a unor hibrizi adaptați la condițiile pedoclimatice din Iugoslavia, care să asigure — în perspectivă — pe suprafețe mari recolte la hectar în jur de 100 q de grîu și de 200 q de porumb.

Sere și energie

În Canada se studiază în prezent posibilitățile de utilizare pe scară largă a căldurii care se degajă în cadrul stațiilor de compresoare de pe rețeaua de conducte pentru gaze naturale. Este vorba, în primul rînd, de construirea — pe lîngă aceste stații — de sere pentru cultivarea legumelor, folosind și experiența unei asemenea sere (în suprafață de 0,4 ha) care funcționează de cîtva timp în provincia Saskatchewan. Sînt întreprinse totodată studii privitoare la alte utilizări eficiente ale căldurii respective — în sistemul de încălzire a grajdurilor pentru porci și a fermelor avicole, în instalațiile pentru deshidratarea nutrețurilor etc.

Concentrarea diamantelor

După aprecierea specialiștilor occidentali, în anii 1975 și 1976 producția de diamante naturale în lume s-a situat sub nivelul atins în anul 1974 — de 49,8 milioane carate. Ceea ce se menține însă, cum arată cifrele din tabel, este intensa concentrare a acestei subramuri a industriei extractive mondiale pe continentul african, care furnizează peste șapte zecimi din întreaga producție. Concentrarea se manifestă de altfel puternic și în cadrul continentului, două țări — Zairul și Africa de Sud — deținînd jumătate din extracția mondială.

Producția de diamante naturale
(milioane carate)

Țara	1976
Producția mondială din care:	46,86
Zair	17,0
R.S.A.	7,3
Botswana	2,4
Ghana	2,2
Namibia	1,7
Sierra Leone	1,1
Venezuela	0,6
Tanzania	0,5
Liberia	0,5
Brazilia	0,5
Angola	0,4
Imperiul Centrafrican	0,4
Coasta de Fildeș	0,2
Alte țări	0,1

Sursa: „Financial Times"

Moara de vînt în variantă moderna

Energia eoliană se numără printre formele de energie a căror captare preocupă intens în ultimii ani pe energeticieni, în diferite țări fiind în prezent elaborate și experimentate numeroase instalații de acest gen. O asemenea instalație, cu o putere de 200 kW (la o viteză a vîntului între 30 și 63 km pe oră) funcționează de la începutul acestui an lîngă orașul Clayton din S.U.A., furnizînd o parte din energia electrică necesară locuitorilor. Realizată, în colaborare, de N.A.S.A. și departamentul energiei din Statele Unite, instalația din fotografie urmează să lucreze în regim experimental timp de doi ani.

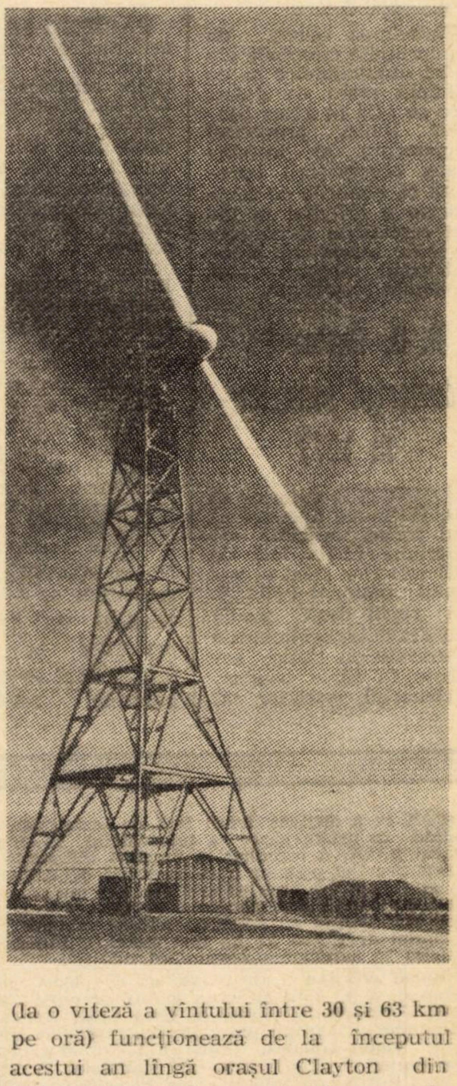

CURIER

Sipri

Pompiliu Diplan, București — Denumirea prescurtată SIPRI, pe care ați găsit-o citată în revistă, definește Institutul internațional de cercetări în problemele păcii cu sediul la Stockholm, creat în anul 1966, cu ocazia comemorării a 150 de ani de pace neîntreruptă în Suedia. Institutul se ocupă de problematica păcii și a conflictelor internaționale acordînd o atenție specială limitării cursei înarmărilor și dezarmării. Finanțarea SIPRI este asigurată de parlamentul suedez. Atît personalul, cît și consiliul de administrație și consiliul științific al Institutului au o componență internațională. Anuarul editat de SIPRI, a cărui ediție pe 1978 a apărut deja pentru a putea fi utilizată de sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, prezintă nu numai cele mai recente evoluții cantitative și calitative ale cursei înarmărilor pe plan mondial, ci și implicațiile acesteia pe plan politic, economic, social, ecologic, cultural etc.

Comerț

Marin Pelușcă, Urziceni — 1) În ultimele decenii comerțul mondial a sporit, ca volum fizic, sensibil mai rapid (de 1,5 ori mai rapid în perioada 1960—1976) decît producția (vezi graficul), ceea ce ilustrează participarea tot mai activă a țărilor lumii la diviziunea internațională a muncii. Creșterea mai rapidă a comerțului exterior în raport cu produsul social caracterizează și dezvoltarea economică a țării noastre. În perioada 1966-1976, în vreme ce produsul social a sporit cu 176%, volumul comerțului exterior a crescut cu 365 %.

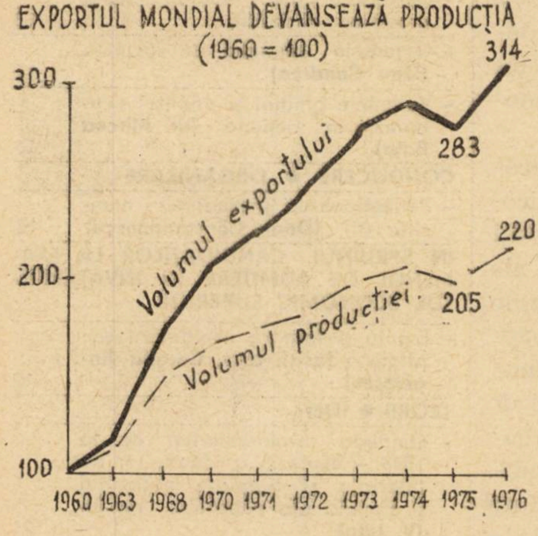

2) La ora actuală cel mai întins aeroport al lumii este considerat cel deservind orașele Dallas și Fort Worth din Texas (S.U.A.), care cu peste 70 km² întrece ca suprafață insula Manhattan pe care se află zgîrie-norii newyorkezi. În Arabia Saudită se află însă în construcție un aeroport cu o suprafață aproape dublă decît a insulei Manhattan. Situat în deșert în apropiere de Jeddah, important centru economic al Arabiei Saudite la Marea Roșie, și la circa 50 km de Mecca, aeroportul, al cărui cost este estimat la cel puțin 4,5 miliarde dolari, va avea în preajma sa și o unitate de întreținere a flotei aeriene crescînde a țării, un hotel, un spital, șapte moschei etc.

Autoservire

Elena Rusu, Jimbolia — 1) Trecerea a tot mai multe stații de benzină din diverse țări la sistemul autoservirii, care v-a reținut atenția, este ilustrată de grafic pe exemplul Angliei. Fenomenul acesta este considerat una din consecințele creșterii stocurilor de carburanți. Concurența dintre rețelele de distribuție pentru a obține profit în aceste condiții a determinat concedierea majorității personalului din stațiile care au trecut la autoservire.

2) Hotărîrea definitivă în problema dacă prețul petrolului exportat va rămîne neschimbat anul acesta sau va fi totuși majorat urmează să fie luată de cele 13 țări membre ale O.P.E.C. la 17 iunie la Geneva, în cadrul conferinței anuale a acestei organizații.

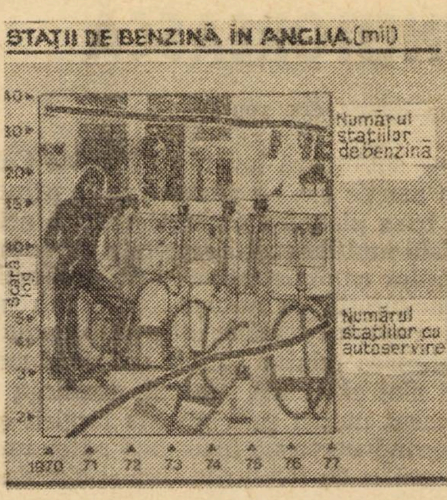

Cod de conduită

Costel Popeangă, Baia de Aramă — 1) Grupul de experți pe care comisia O.N.U. privind societățile multinaționale l-a însărcinat cu elaborarea unui cod internațional de conduită pentru activitatea acestor societăți și-a început lucrările cu circa un an și jumătate în urmă. Pînă acum grupul de lucru — format din reprezentanții a 48 de state, din care 33 state în curs de dezvoltare — a căzut deja de acord asupra unui număr de principii fundamentale (furnizarea de informații asupra activității societăților, participarea locală la capitalul firmei străine etc.). Rămîn încă în suspensie o serie de probleme pentru a căror definitivare se apreciază că va mai fi necesar cel puțin un an de negocieri. Ele privesc cerințele față de guvernele țărilor gazdă, regimul companiilor particulare, și mai ales caracterul (obligatoriu sau facultativ) al viitorului cod de conduită. În legătură cu acest ultim punct, unii experți citați de **AGEFI** relevă că o serie de țări dezvoltate ar dori ca aceste prevederi să nu reprezinte mai mult decît niște „parametri pentru negocieri".

2) Prin admiterea Surinamului, la 27 aprilie a.c., Fondul Monetar Internațional numără acum 134 țări membre.

Tunel

Anca Preda, Brașov — Proiectul tunelului rutier și feroviar pe sub Canalul Mînecii a fost abandonat în 1975, dar în presa țărilor pe care acesta urma că le lege, Anglia și Franța, se vorbește din nou, în ultimul timp, de proiectul construirii unui tunel feroviar cu o singură linie. Costul său este evaluat la 4 400 milioane de franci (500 milioane lire sterline), adică un sfert din costul proiectului abandonat. Durata traversării Canalului prin tunel ar fi de 40 de minute, timpul necesar parcurgerii întregii distanțe dintre cele două capitale reducîndu-se astfel la patru ore.

Noul tunel ar permite căilor ferate din cele două țări să „recîștige" între patru și cinci milioane de pasageri de la companiile aeriene și maritime, reducînd totodată și costul transportului de mărfuri.

Barter

VÎNZĂRILE ce au la bază schimbul unei mărfi contra altă marfă (în l. engleză „barter") nu sînt o noutate pe piața internațională. Această formă de schimb s-a practicat, cu intensități diferite, pe tot parcursul istoriei omenirii. În ultimii ani a început din nou să fie mai larg utilizată, dat fiind că multe țări duc lipsă de resursele valutare necesare achitării importurilor.

Pe plan internațional se cunosc mai multe forme de barter. Una dintre ele o reprezintă acordurile de cliring. În cazul schimburilor dintre țările socialiste, ele iau forma cliringului bilateral sau multilateral, acesta din urmă în cadrul unor organisme special constituite. De asemenea, se apreciază că circa 60% din schimburile dintre țările socialiste și țările în curs de dezvoltare se derulează prin operațiuni de cliring.

Guvernele care decid ca tranzacțiile dintre țările lor sau o parte din acestea să se deruleze prin operațiuni de cliring stabilesc, printre altele, lista de mărfuri ce urmează să fie schimbate în cadrul acestei relații, în funcție de interesele economiilor lor naționale, valuta de cont pentru cliring, raportul de schimb al mărfurilor etc. Balansarea tranzacțiilor se face de obicei o dată pe an, fie prin plăți ferme în valută, fie prin transferarea sumei rămase neachitate în contul anului următor, după cum s-a convenit prin acordul de cliring.

România folosește activ relațiile de cliring, încheind acorduri de acest gen cu un număr mare de state de pe toate continentele, pe baza respectării cunoscutelor principii ale politicii sale internaționale.

O altă formă de barter este așa-numitul comerț cu schimbare de destinație (switch trading). În cadrul acestei forme pot interveni în tranzacție oficiile internaționale de barter. Oficiile din Hamburg sau Rotterdam, de exemplu, sînt chemate să găsească piețe de desfacere, pentru surplusul de produse ce poate apărea în cadrul acestui gen de barter, astfel ca prin mișcările de fonduri ce au loc să se poată balansa schimbul. Tranzacția se poate derula și fără intermedierea unui oficiu de barter, prin relația directă dintre trei țări, țara pivot în tranzacția de barter cunoscînd necesitățile de anumite produse din celelalte două țări. O țară A, de pildă, intră în relație directă cu țările B și C. Țara A dorește să cumpere din țara C petrol. Pentru a plăti petrolul importat, ea intră în relații de barter direct cu țara B; țara A exportă în țara B, de exemplu, mașini textile. Țara B plătește aceste mașini cu produse disponibile pentru export, să spunem piei și încălțăminte. Țara A oprește pentru nevoile sale interne doar o parte din produsele țării B, iar restul le dirijează direct spre țara C, care are nevoie de ele, acest surplus constituind plata produselor importate de țara A din țara C, în cazul nostru petrol.

Nicolae DĂNILĂ

AUTOCONDUCEREA MUNCITOREASCĂ

(Urmare din pag. 9)

conducerii și planificării — subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c. — **pornesc de la principiul îmbinării dirijării unitare, pe baza planului național unic, a activității de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate cu autonomia economico-financiară a unităților administrative și de producție, cu principiul autoconducerii muncitorești, cu autogestiunea întreprinderilor".**

Pentru înțelegerea conceptului românesc de autoconducere muncitorească este necesară definirea relației dintre autoconducere și autonomia întreprinderii, mai ales că există uneori tendința de a privi autoconducerea muncitorească numai prin prisma lărgirii competențelor întreprinderii. Or, autoconducerea nu înseamnă autonomie absolută, dreptul de a dispune neîngrădit de fondurile fixe și circulante cu care sînt dotate întreprinderile. De aceea, este greșită contrapunerea autoconducerii și autogestiunii, principiului centralismului democratic. **Autoconducerea muncitorească, autogestionarea, sînt tocmai o formă nouă, perfecționată, de înfăptuire în activitatea practică a principiului centralismului democratic.**

Autoconducerea muncitorească a devenit forma principală prin care se realizează latura democratică a principiului centralismului democratic în etapa actuală în țara noastră. În prezent, societatea noastră dispune la toate nivelele și treptele organizatorice, de un cadru organizatoric adecvat, de tip nou, de afirmare a democrației socialiste, de un larg sistem de conducere a activității economico-sociale de către oamenii muncii înșiși, de ridicare pe un plan superior a autoconducerii muncitorești. Autoconducerea, autogestiunea, autofinanțarea, participarea la beneficii sînt componente ale sistemului de organizare și conducere a activității economice între care există strînse interdependențe, intercondiționări, nici unul neputînd funcționa independent ; ele alcătuiesc un tot unitar, autogestiunea și autofinanțarea constituind suportul economic de realizare a autoconducerii muncitorești.

Măsurile cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare prin caracterul lor, prin implicațiile economico-sociale, prin efectele pe care urmează să le aibă asupra întregii activități economice a întreprinderii, asupra accentuării laturilor calitative ale dezvoltării economice au un pronunțat caracter politic. În condițiile introducerii autoconducerii muncitorești, crește rolul clasei muncitoare și rolul conducător al partidului în unitățile economice, sporesc atribuțiile și răspunderile organizațiilor de partid. Perfecționarea cadrului de funcționare a consiliilor oamenilor muncii, atragerea in aceste organisme a unui număr mai mare de muncitori și alți oameni ai muncii care lucrează nemijlocit în producție, îndeplinirea funcției de președinte al consiliului oamenilor muncii de către secretarul de partid, conduce la sporirea efectivă a rolului conducător al organizației de partid în întreaga activitate de conducere colectivă, contribuie la ridicarea muncii de partid pe un plan superior. Totodată, aceste măsuri sînt o expresie a rolului crescînd al maselor de oameni ai muncii în exercitarea conducerii colective, în promovarea noului, în îndeplinirea cu eficiență sporită a sarcinilor de plan ce revin fiecărui colectiv de muncă, în perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare.

Traducerea în viață a măsurilor cu privire la perfecționarea conducerii economico-financiare, aplicarea consecventă a prevederilor legilor noastre cu privire la planificarea și activitatea financiară a unităților economice, introducerea și consolidarea autoconducerii muncitorești, sînt de natură să determine îmbunătățirea calitativă a întregii activități economice. Totodată, așezarea pe principii corespunzătoare etapei actuale a activității de organizare și conducere, va impulsiona accelerarea creșterii producției și a venitului național și, pe această bază, a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii.

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 22 din 2 iunie 1978

– **Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU in țări din Asia**
- Înaltă solie a prieteniei și solidarității militante, mesaj de pace și colaborare rodnică **(Dinu Dragomirescu)** 1
- „Ceaușescu–România". Expresii de profundă stimă, prețuire reciprocă, vie satisfacție în cadrul dialogului la cel mai inalt nivel 3
- Noi și valoroase contribuții la dezvoltarea unor tradiționale relații de conlucrare multilaterală 4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Sporirea veniturilor – componentă fundamentală a creșterii nivelului de trai **(Alecu Bușniță, Dan Căruceru)** 6

– Perfecționarea mecanismului economico-financiar
- Considerații privind conceptul românesc de autoconducere muncitorească **(prof. dr. Mihai Părăluță)** 8
- Pregătirea planului pe 1979 și 1980 în condițiile exigențelor perfecționării mecanismului economico-financiar **(Stelian Ciuraru)** 10
- În dezbatere : Participarea oamenilor muncii le beneficii 12

– Dezbatere „R.E.". Autoutilarea și creșterea eficienței 13

– Urgențele planului de locuințe **(Dan Condrea)** 15

– Valențele gîndirii și analizei economice în acțiune **(dr. Mircea Boța)** 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Perfecționarea personalului muncitor (II) **(Dorin Constantinescu)** 18

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

– Esența și formele exploatării capitaliste **(asist. univ. Coralia Angelescu)** 19

TEORII ● IDEI

– Gîndirea revoluționarilor de la 1848 – expresie a idealurilor de libertate și dreptate națională și socială ale poporului român **(V. Ioța)** 21

– Școli-curente-economiști. Problema industrializării – teren de intense confruntări în perioada premergătoare naționalizării (I) **(Dan Popescu)** 22

– 1948–1978 – Naționalizarea principalelor mijloace de producție. Industrializarea – pivotul dezvoltării întregii economii, al progresului și civilizației României socialiste (II) **(dr. Gh. Dițu)** 25

ECONOMIE MONDIALA

– Strategia și căile concrete de înfăptuire a dezarmării în concepția României socialiste (II) **(C. Nicolae)** 27

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

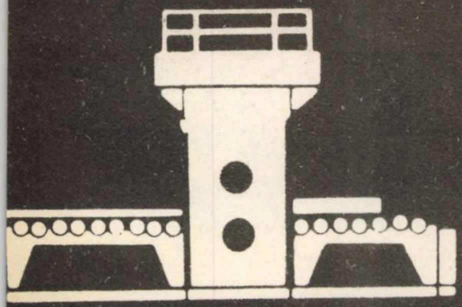

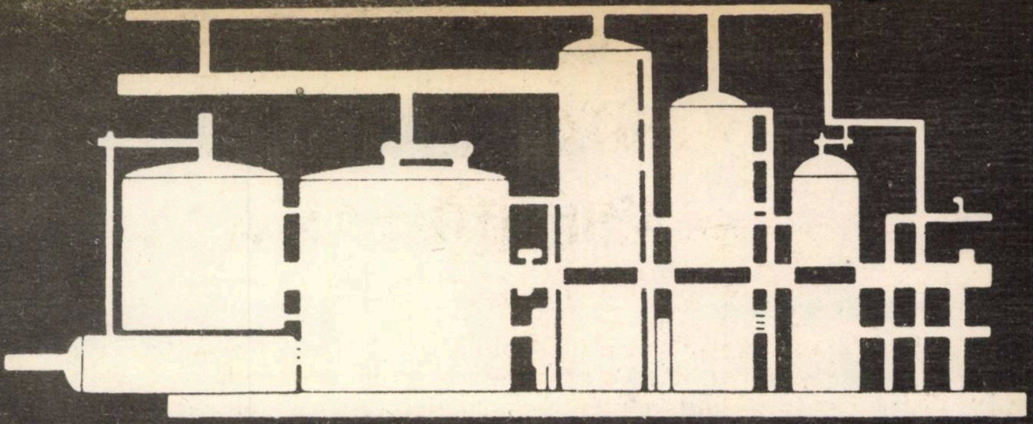

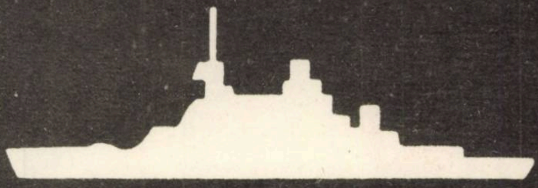

O NOUĂ FABRICĂ DE REDUCTOARE ÎN ROMÂNIA

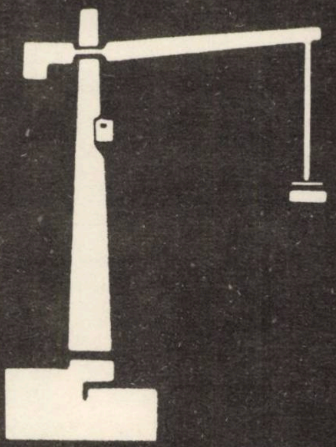

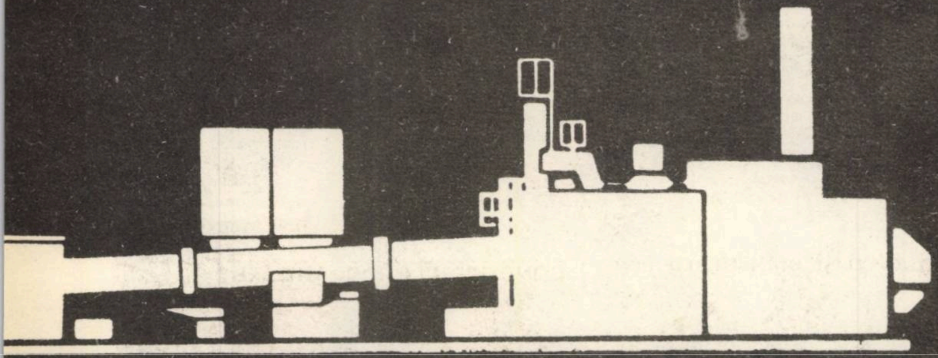

a finele anului 1975 a intrat în roducție una din cele mai ioderne fabrici de reductoare. cească fabrică lucrează după now-how-ul RENK și calitatea roduselor ei se situează la nivel iondial.

GAMA DE PRODUCȚIE. Prima societate mixtă româno-vestgermană pe acțiuni produce reductoare după tehnologii moderne și după cele mai noi cunoștințe din domeniul tehnicii danturării.

Se îmbină astfel know-how-ul partenerului german, firma ZAHNRÄDERFABRIK RENK AG din Augsburg R.F.G., cu tradiția construcției de mașini din Reșița, în fabricația de reductoare pentru: nave, laminoare, exploatarea cărbunelui, industria cimentului, industria chimică și multe alte domenii.

RRR

TEHNOLOGIE
DUPĂ
LICENȚA RENK

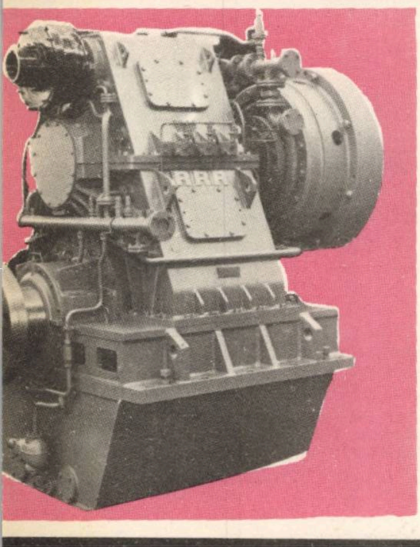

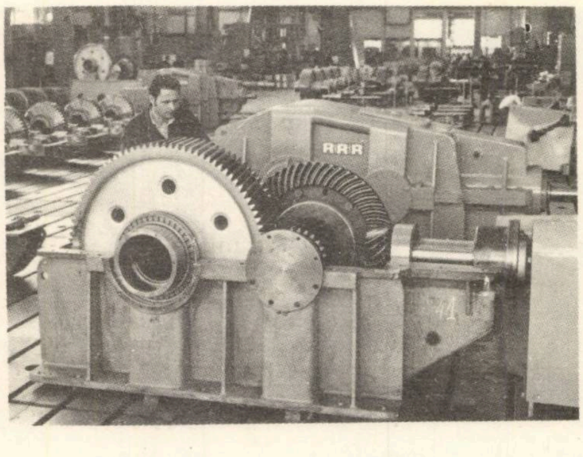

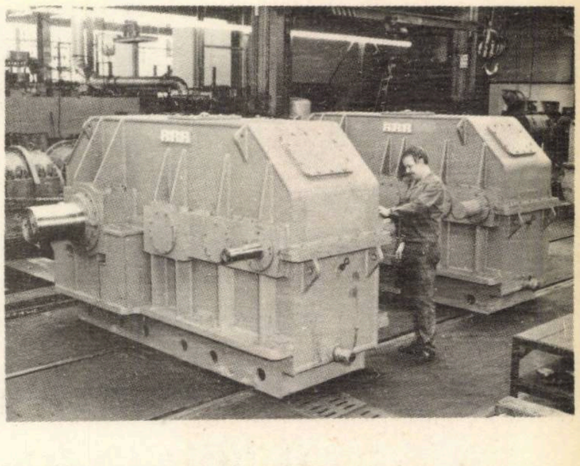

REȘIȚA — RENK S.A. Fabrica de reductoare Reșița — România ● căsuța poștală 3 ● tel. 964/3 12 34 ; 3 06 40 ;
adresa telegrafică : Reșița Renk S.A. ● telex : 44249

Garderoba dv. se va completa cu produse realizate de:

ÎNTREPRINDEREA DE TRICOTAJE ŞI PERDELE „SIRETUL" PAŞCANI

1978 JUN

Str. MOLDOVEI nr. 19
Telefon 982/61555

- combinezoane
- cămăşi de noapte
- pijamale
- rochii, capoate
- bluze

Nici o locuinţă fără ferestre
Nici o fereastră fără perdele... realizate de Întreprinderea de tricotaje şi perdele „Siretul" din Paşcani

- **50 de modele noi de perdele din poliester, confecţionate într-o bogată gamă de desene**
- **181 de modele noi de tricotaje din mătase artificială şi fire sintetice, destinate femeilor şi copiilor**

Lei 5

D646

Revista
ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

04

naționalizarea principalelor mijloace de producție, act revoluționar decisiv în făurirea societății socialiste

Numărul 23 ● Vineri 9 iunie 1978

Un moment de seamă în cronica relațiilor româno-nigeriene

LA INVITAȚIA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU VIZITA OFICIALĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ A ȘEFULUI STATULUI NIGERIAN, GENERALUL LOCOTENENT OLUSEGUN OBASANJO

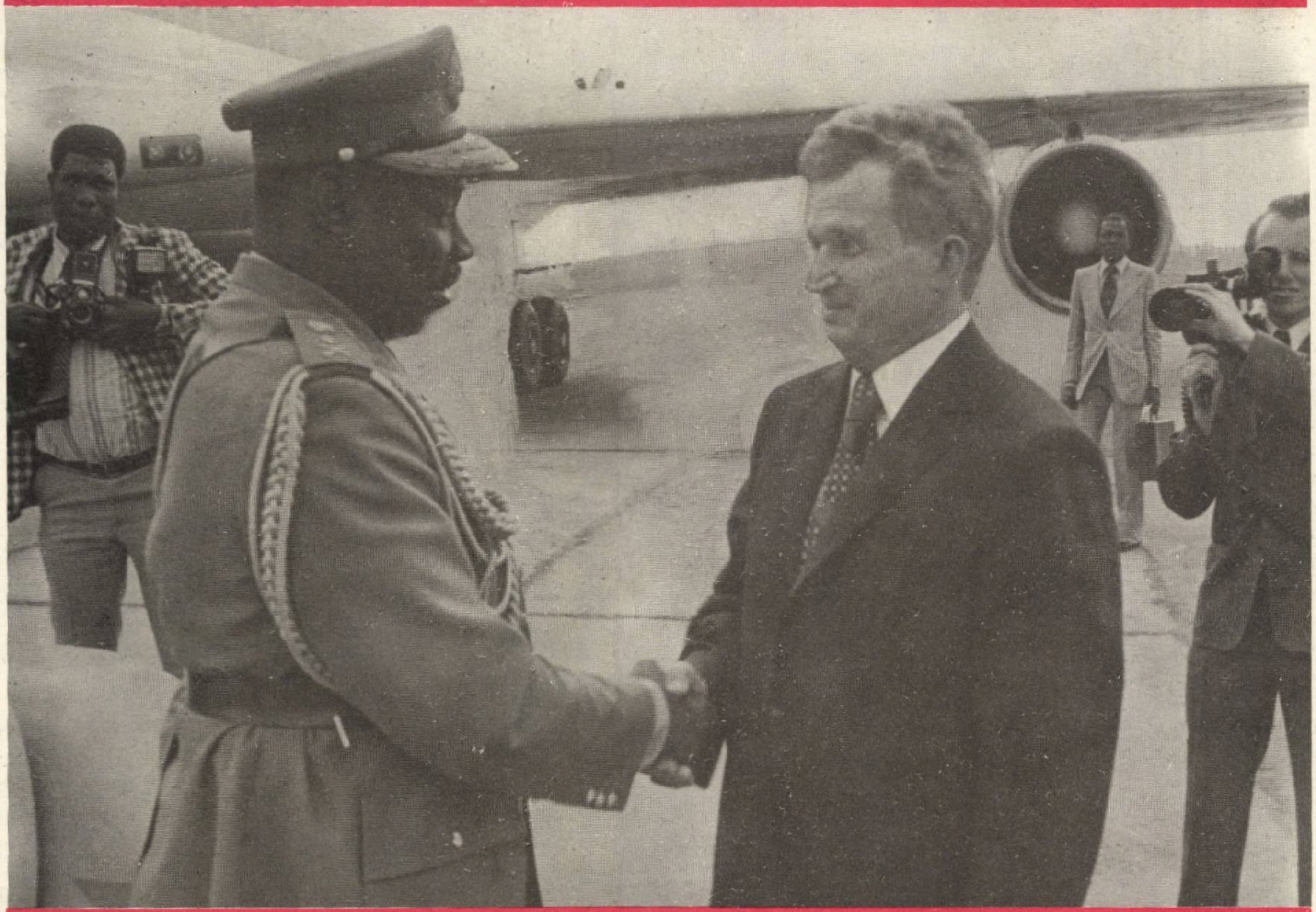

Imagine de la sosire

In timpul convorbirilor oficiale

1948 — Naționalizarea principalelor mijloace de producție — 1978

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
7883

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, CONDUCĂTORUL TRANSFORMĂRII REVOLUȚIONARE A SOCIETĂȚII ȘI ECONOMIEI NAȚIONALE

SE ÎMPLINESC trei decenii de la înfăptuirea actului revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție — eveniment de maximă importanță în lupta înfrățită a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, sub conducerea partidului comunist, pentru înfăptuirea revoluției socialiste în patria noastră. Relevînd semnificația istorică a acestui eveniment, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Primul act care a avut un rol hotărîtor în desfășurarea revoluției socialiste l-a constituit trecerea principalelor mijloace din industrie, la 11 iunie 1948, în mîinile poporului ; naționalizarea a deschis o etapă nouă în istoria relațiilor de producție din țara noastră, a dus la lichidarea marii burghezii industriale și financiare, la crearea unui puternic sector socialist de stat în economie, a permis trecerea la conducerea planificată a economiei naționale".1)**

Actul revoluționar al naționalizării socialiste a fost pregătit de întreaga desfășurare anterioară a procesului revoluționar declanșat după eliberarea României de sub jugul fascist. Astfel încă în etapa revoluției popular-democratice, în condițiile în care clasa muncitoare nu deținea încă întreaga putere politică — însă proletariatul și aliatul său principal, țărănimea muncitoare, aveau un rol precumpănitor în guvernul revoluționar democratic și parlament — iar principalele poziții economice se aflau în mîinile burgheziei, la inițiativa P.C.R., puterea de stat a adoptat o serie de măsuri cu un pronunțat caracter anticapitalist, care au îngrădit treptat puterea economică și posibilitățile de exploatare ale burgheziei. Datorită acestor măsuri precum și a eforturilor pline de abnegație, depuse în condiții extrem de grele, de către oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, au fost obținute importante succese în reconstrucția economică a țării, care au dus la consolidarea regimului revoluționar democratic.

Victoriile obținute de către masele populare pe tărîm economic și politic, rolul conducător al clasei muncitoare în frunte cu partidul comunist în revoluția popular democratică, întărirea alianței muncitorești-țărănești, au făcut ca raportul de forțe să încline radical și ireversibil în favoarea clasei muncitoare și a aliaților săi. Toate acestea au condus la înlăturarea din guvern a ultimilor reprezentanți ai burgheziei la sfîrșitul anului 1947, la abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române la 30 decembrie 1947. Acest act de importanță istorică, care a marcat cucerirea întregii puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare și trecerea la etapa revoluției socialiste, a creat premisa fundamentală pentru pregătirea și înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție în țara noastră.

Un alt eveniment de mare însemnătate în viața politică a țării, în istoria clasei muncitoare, în desfășurarea cu succes a procesului revoluționar în țara noastră l-a constituit făurirea, în februarie 1948, a partidului revoluționar unic al clasei muncitoare. Vorbind despre importanța acestui eveniment tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a arătat că el **„...a asigurat clasei muncitoare condiții organizatorice și politice pentru a-și putea îndeplini înalta misiune de clasă conducătoare a societății în opera de construire a socialismului".2)**

Trecerea României într-o nouă etapă a dezvoltării sale — etapa revoluției socialiste — a scos și mai mult în evidență sarcina lichidării relațiilor de producție capitaliste și a creării bazei economice a socialismului. În aceste condiții Partidul Comunist Român a hotărît trecerea la pregătirea și înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție — act revoluționar care reprezenta o necesitate obiectivă, o legitate a procesului revoluționar neîntrerupt ce se desfășura în țara noastră.

Este meritul Partidului Comunist Român de a fi elaborat un plan concret, minuțios, privind sarcinile și activitatea tuturor factorilor care aveau să concure la reușita naționalizării. În acest sens, planul acțiunii de naționalizare, elaborat de partid, prevedea trei faze distincte : „faza pregătitoare a operațiunii (circa 15 zile) ; faza decretării naționalizării, în care urma să aibă loc preluarea efectivă a întreprinderilor naționalizate ; faza de depistare și încadrare în legea de naționalizare a întreprinderilor neidentificate pînă în ziua H".3) Pentru pregătirea și înfăptuirea actului revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție s-a constituit o comisie superioară de partid, care avea ca sarcini : elaborarea planului operațiunilor de naționalizare, a proiectelor și instrucțiunilor necesare, precum și conducerea întregii acțiuni de naționalizare".4)

Conform planului stabilit, aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor legii de naționalizare revenea guvernului prin Consiliul Superior Economic, care avea organe exterioare în fiecare județ, iar în unele cazuri, pentru mai multe județe, cîte o comisie județeană de naționalizare. Întreaga activitate a Consiliului Superior Economic era direct condusă și îndrumată de C.C. al P.C.R. prin intermediul comisiei superioare de partid.

Sarcina de a conduce efectiv, pe plan local, acțiunea de naționalizare a revenit birourilor Comitetelor județene de partid. „Biroul județean de partid, în frunte cu secretarul — se arată în cuprinsul planului stabilit — răspunde de îndeplinirea concretă la termen a operațiunilor de naționalizare".5) Totodată, se subliniază în planul respectiv, că organizațiile de partid, prin organizațiile sindicale, aveau sarcina de a mobiliza și antrena întreaga clasă muncitoare la înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție".6) Una din sarcinile principale înfăptuite de organele și organizațiile de partid în faza de pregătire a naționalizării a fost selecționarea și desemnarea unui număr corespunzător de muncitori care să preia conducerea întreprinderilor naţionalizate.

Pe baza planului stabilit şi a instrucţiunilor C.C. al P.C.R. s-au constituit comisiile judeţene de naţionalizare, care aveau sarcina de a duce la bun sfîrşit operaţiunile de naţionalizare. Comisiile judeţene de naţionalizare aveau, printre altele, atribuţiile : de a instrui pe secretarii organizaţiilor de partid, pe preşedinţii de sindicat şi pe noii directori şi a-i dirija spre întreprinderile ce urmau a fi naţionalizate ; de a organiza şi controla ocuparea şi preluarea întreprinderilor în bune condiţiuni ; de a ajuta la organizarea pazei şi securităţii întreprinderilor şi a verifica pe teren măsurile pentru a stabili întreprinderile care au fost eventual omise şi care în conformitate cu prevederile legii trebuiau să fie naţionalizate, propunînd Consiliului Superior Economic încadrarea lor în legea de naţionalizare ; de a ajuta noile conduceri ale întreprinderilor naţionalizate să-şi realizeze sarcinile ce le reveneau ; de a informa C.C. al P.C.R. şi Consiliul Superior Economic asupra tuturor problemelor în legătură cu întreprinderile naţionalizate şi asupra altor probleme importante ale judeţului legate de naţionalizare ş.a.7).

În zilele de 10-11 iunie 1948 a fost convocată plenara C.C. al P.C.R., care a luat în discuţie şi a aprobat proiectul hotărîrii cu privire la naţionalizarea principalelor mijloace de producţie. De asemenea, în ziua de 11 iunie 1948 a avut loc şedinţa Consiliului de Miniştri care, la propunerea P.C.R., a adoptat proiectul de lege pentru naţionalizarea principalelor mijloace de producţie, supunîndu-l spre deliberare şi aprobare Marii Adunări Naţionale. În aceeaşi zi memorabilă a anului 1948, la orele 13, a început şedinţa Marii Adunări Naţionale unde, pe baza hotărîrilor plenarei C.C. al P.C.R. din 10 — 11 iunie 1948, într-o atmosferă de mare entuziasm au luat cuvîntul deputaţi din partea tuturor partidelor politice reprezentate în Marea Adunare Naţională, manifestîndu-şi bucuria şi adeziunea faţă de acest act revoluţionar. Astfel, deputaţii Frontului Plugarilor au exprimat prin cuvîntul lor totala adeziune a ţărănimii muncitoare la actul naţionalizării, subliniind că „trecerea în mîinile poporului a fabricilor va însemna de astăzi înainte mai multe, mai bune şi mai ieftine mărfuri şi pentru cei ce muncesc din zi şi pînă noapte pe ogoare“. Deputaţii Partidului Naţional Popular au arătat că „păturile mijlocii care s-au rupt de marea burghezie exploatatoare salută cu bucurie legea de naţionalizare... şi îşi iau angajamentul să lupte pentru aplicarea integrală a acestei legi care întăreşte apărarea lor de exploatare, reprezentînd un important pas înainte către o formă superioară a societăţii“. Luînd cuvîntul în numele oamenilor muncii de naţionalitate maghiară, deputaţii Uniunii Populare Maghiare au subliniat că „prin actul naţionalizării, asigurăm ca întreprinderile importante ale ţării să folosească într-adevăr poporului, pentru a face ca ţara noastră să devină o ţară industrială înaintată, cu o agricultură modernă. Noi cei din Uniunea Populară Maghiară, în care s-a încadrat populaţia muncitoare maghiară a ţării, declarăm că votăm cu entuziasm acest proiect de lege“.8) În această atmosferă de înălţător entuziasm, la 11 iunie 1948, cei 400 de deputaţi ai Marii Adunări Naţionale au votat în unanimitate Legea pentru naţionalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere şi de transporturi. În aceeaşi zi ,în întreaga ţară şi-au început activitatea comisiile judeţene de naţionalizare, care au pus în aplicare prevederile legii de naţionalizare. Au fost constituite colective de oameni ai muncii care au preluat întreprinderile naţionalizate, conducerea acestora fiind încredinţată noilor directori, în majoritatea lor din rîndurile clasei muncitoare. În cadrul mitingurilor şi adunărilor organizate în întreprinderile naţionalizate, muncitorii, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, şi-au exprimat adeziunea la actul revoluţionar al naţionalizării, încrederea nemărginită faţă de partidul comunist, ataşamentul pentru regimul democrat-popular.

Imediat după naţionalizare, chiar din primele zile, muncitorimea, fără deosebire de naţionalitate, în deplină frăţie şi unitate, a pornit cu un nou elan revoluţionar la lupta pentru progres şi bunăstare ; s-a reliefat puternic o nouă atitudine faţă de muncă, faţă de bunul obştesc. Astfel, în marea majoritate a întreprinderilor naţionalizate, muncitorii, din propria lor iniţiativă, au luat o serie de măsuri pentru buna întreţinere a maşinilor şi utilajelor, pentru punerea în funcţiune a maşinilor nefolosite în trecut, îmbunătăţirea calităţii produselor, economisirea materialelor şi reducerea procentului de rebuturi, folosirea integrală a timpului de muncă etc. De asemenea, întrecerile socialiste — pe întreprinderi, secţii, ateliere, echipe individuale —, mişcarea raţionalizatorilor şi inovatorilor, au luat un mare avînt cuprinzînd un număr din ce în ce mai mare de muncitori. Ca urmare, chiar din primele luni de după naţionalizare, clasa muncitoare a obţinut succese importante în creşterea producţiei şi productivităţii muncii.

Actul preluării pe cale revoluţionară, din mîinile claselor exploatatoare, a principalelor mijloace de producţie şi trecerea lor în proprietatea statului socialist, a constituit o victorie de importanţă istorică pentru clasa muncitoare şi întregul popor muncitor din România. În înfăptuirea actului naţionalizării, clasa muncitoare s-a dovedit a fi la înălţimea sarcinii sale de clasă conducătoare în procesul transformării revoluţionare a societăţii româneşti. Sub conducerea partidului comunist, clasa muncitoare a constituit principala forţă socială care a efectuat preluarea întreprinderilor naţionalizate, dînd dovadă de o înaltă maturitate politică şi capacitate organizatorică, de combativitate şi vigilenţă revoluţionară, de un înalt eroism şi spirit de sacrificiu. Îndeplinîndu-şi cu cinste misiunea istorică de a se elibera pe sine şi întregul popor muncitor de exploatare şi asuprire, ea a demonstrat în acelaşi timp că este capabilă să gospodărească avuţia naţională şi să conducă ţara mai bine decît burghezia, asigurînd continua dezvoltare şi înflorire a naţiunii noastre socialiste.

Întreaga activitate de pregătire şi de înfăptuire a naţionalizării principalelor mijloace de producţie reprezintă o strălucită victorie politică şi organizatorică a partidului comunist, care, în noile condiţii ale cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare în alianţă cu ţărănimea muncitoare şi celelalte categorii de oameni ai muncii, şi-a afirmat pe deplin rolul de forţă politică conducătoare în societatea românească. Trecerea, la 11 iunie 1948, a principalelor mijloace de producţie în proprietatea întregului popor — împlinire a unui măreţ ideal al celor ce muncesc şi cerinţă esenţială a construcţiei socialiste —, a demonstrat justeţea politicii marxist-leniniste a partidului nostru, a strategiei şi tacticii sale. Naţionalizarea principalelor mijloace de producţie a

Vasile AVRAM
Alexandru FARKAŞ
Universitatea „Babeş-Bolyai“, Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 32)

---

1) **Nicolae Ceauşescu,** România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, vol. I, Bucureşti, Ed. politică, 1968, p. 386.
2) **Nicolae Ceauşescu,** op. cit. p. 386.
3) Arhiva C.C. al P.C.R., fond 2, dosar nr. 24, fila 1.
4) Ibidem, filele 8—9.
5) Ibidem, fila 9.
6) Ibidem, fila 9.
7) Ibidem, filele 24—25.
8) Scînteia, nr. 1144 din 13 iunie 1948.

MOMENT HOTĂRÎTOR ÎN PROCESUL CONSTRUIRII SOCIALISMULUI ȘI AL ASIGURĂRII INDEPENDENȚEI ECONOMICE

IDEEA NAȚIONALIZĂRII, ca o cale de dezvoltare economică independentă, de înlăturare a contradicțiilor capitalismului și de făurire a noii societăți o întîlnim în gîndirea progresistă din România începînd cu sfîrșitul secolului 19. În programul primului partid politic al clasei muncitoare creat în 1893, Partidul Social Democrat al Muncitorilor din România, se specifica faptul că „numai prefacerea mijloacelor de producție... din proprietatea privată a unei clase în proprietate socială a societății întregi și prefacerea producției de mărfuri în producție socialistă, numai această prefacere poate face ca producțiunea în mare și rodnicia din ce în ce mai mare a muncii să fie, în loc de izvor de sărăcie, de apăsare, de nesiguranță, de înjosire, un izvor de bunăstare și dezvoltare armonică în toate privințele“1). În presa muncitorească și socialistă din România de la începutul secolului 20 dezvoltarea economică independentă era corelată cu necesitatea înlăturării proprietății private asupra mijloacelor de producție, cu trecerea la socialism, subliniindu-se totodată că naționalizarea socialistă trebuie să țină seama de condițiile concrete ale României, exprimate prin gradul de dezvoltare și de concentrare a industriei și să se extindă asupra principalelor mijloace de producție, la început din ramurile hotărîtoare pentru evoluția economică a țării2). Naționalizarea ca o condiție pentru construirea socialismului și organizarea societății după un plan general este înscrisă și în primul articol al proiectului de statut pregătit pentru congresul de constituire a Partidului Comunist Român, din mai 1921.

Un salt calitativ în viața societății noastre

SITUAȚIA CONCRETĂ din România și împrejurările internaționale de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial întăreau ideea că țara noastră poate să devină independentă și să înlăture subdezvoltarea numai prin construirea socialismului, prima sarcină economică în acest sens fiind concentrarea principalelor mijloace de producție în mîinile statului socialist. **„Realizarea acestui salt calitativ în viața societății noastre** — spunea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** referindu-se la edificarea societății socialiste — **impunea ca o condiție sine qua non trecerea avuției naționale în mîinile celor ce muncesc. Un rol hotărîtor l-au avut în acest sens actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție și, apoi, cooperativizarea agriculturii, care au dus la crearea unui puternic sector socialist în economie“3).**

Evoluția specifică a dezvoltării capitaliste a României a făcut ca în cadrul economiei naționale să existe și un capital străin puternic. Conform unor calcule estimative, în ajunul celui de-al doilea război mondial ponderea sa se ridica la $38^{0}/_{0}$ din capitalul societăților industriale pe acțiuni și la $57^{0}/_{0}$ din cel bancar. Deși inițial a contribuit într-o anumită măsură la dezvoltarea forțelor de producție, ulterior, în perioada dintre cele două războaie mondiale, el a devenit o frînă în evoluția noastră economică. Datorită conjuncturii existente el nu se mai comporta ca un capital de investiție, ci ca un factor de frînare : s-a plasat în ramurile care îi asigurau cel mai mare profit, a preluat și a trecut peste graniță o mare parte din valoarea nou creată de forța de muncă, a împiedicat formarea cadrelor proprii de specialiști, a subordonat în parte politica economică a țării intereselor străine, nu a stimulat simțitor nici activitatea ramurii în care era plasat — deoarece efectua în țară doar o prelucrare brută a bogățiilor naturale — și nici a celorlalte ramuri legate de industria respectivă — întrucît capitalul străin și-a procurat cele necesare activității din țara de origine —, a realizat o exploatare nerațională, prădalnică a bogățiilor naturale, a rămas în economie doar în momente de stabilitate, retrăgîndu-se în cele de dificultăți economice cînd ar fi fost mai util, a mărit datoria externă a țării. Realitatea istorică a confirmat constatarea unui economist al vremii : „...capitalul străin nu ne ajută, ci se ajută pe sine“4). Cînd întreprinderile industriale aparțin capitalului străin creșterea valorii nou create în cadrul lor înseamnă, datorită masei mari de plusvaloare pe care și-o însușește, încetinirea procesului de acumulare internă, spolierea țării și a poporului care au produs-o. Infiltrarea capitalului străin, în conformitate cu interesele sale, în industria din România, în principal în ramurile petrolieră și forestieră, a avut numai consecințe negative pentru economia națională. Încă din acea perioadă Partidul Comunist Român a arătat clar că interesele capitalului străin nu mergeau în direcția industrializării României și că „oricare ar fi condițiile, capitalul străin nu va veni... pentru a industrializa sau democratiza țara“5)., ci pentru a o exploata. Capitalul străin, în principal, a făcut ca România să rămînă o țară slab dezvoltată, cu o economie preponderent agrară.

Analizînd în mod științific situația României interbelice, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** sublinia că **„Dominația monopolurilor străine în industrie accentuează înrobirea economică a poporului român, dependența țării față de interesele imperialiste“6).**

După război, prefacerile revoluționare din interior pun în fața țării sarcina consolidării independenței, lichidării subdezvoltării și a construirii socialismului, procese care se intersectau organic. Caracteristic pentru acea etapă era faptul că evoluția politică era mai rapidă decît cea economică. În asemenea condiții naționalizarea devine nu numai obiectiv necesară, ci și principala sarcină a construcției socialismului, fără de care nu era posibilă transformarea revoluționară a societății, edificarea noii orînduiri.

Pentru consolidarea independenței, statul, ca reprezentant al societății, trebuia să dispună efectiv și integral de toate resursele țării, să concentreze în mîinile sale pîrghiile de comandă, să hotărască în mod suveran asupra problemelor sale interne și externe, să-și refacă și să dezvolte economia, biruind înapoierea economică, să dea o bază economică puterii politice a clasei muncitoare. Naționalizarea din 11 iunie 1948 a înfăptuit efectiv unele dintre aceste cerințe și le-a determinat hotărîtor pe celelalte.

Constituția Republicii Populare Române, din aprilie 1948, prevedea că bogățiile de orice natură ale subsolului, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație și telecomunicație, aparțin statului ca bunuri comune ale poporului. Dar, la data adoptării Constituției o mare parte a acestora se găseau în proprietate privată. Naționalizarea a reprezentat modalitatea de înfăptuire a prevederilor constituționale. Astfel, articolul 1 din legea naționalizării arăta că „se naționalizează toate bogățiile subsolului care nu se găseau în proprietatea statului la data intrării

Principalii indicatori ai evoluției economiei românești în anii construcției socialiste

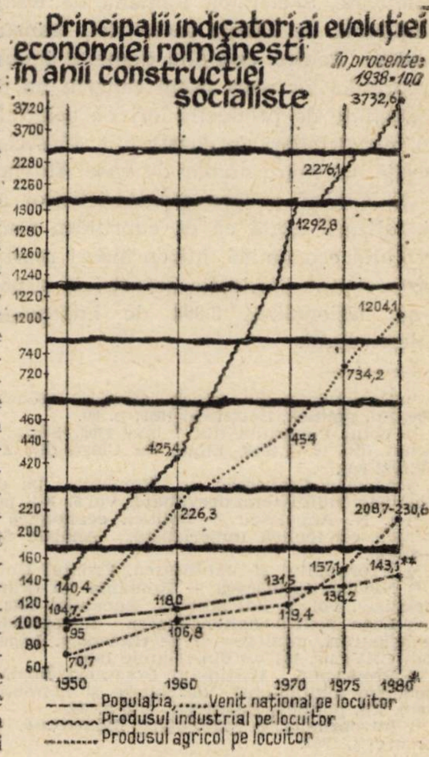

în vigoare a Constituției Republicii Populare Române“. Dar pentru ca aceste resurse să poată fi prelucrate și folosite în mod eficient, în conformitate cu interesele naționale, se impunea ca și întreprinderile care asigurau valorificarea lor să treacă în mîinile statului. De aceea legea prevedea că se naționalizează și „întreprinderile individuale, societățile de orice fel și asociațiile particulare industriale, bancare, de asigurări, miniere, de transport și telecomunicații“7), care au fost enumerate în lege după criterii indicate pentru fiecare categorie.

Astfel, au fost naționalizate toate întreprinderile din 12 domenii industriale, importante pentru refacerea și dezvoltarea economică : producția și transportul de energie electrică, extracția și prelucrarea minereurilor feroase și a unor metale rare, producția unor materiale de construcție (ciment, materiale refractare, geamuri) și a unor bunuri de consum (zahăr, paste făinoase, pîine în brutării cu malaxoare mecanice), sau a unor mijloace de producție pentru producerea bunurilor de consum (filaturi de bumbac și mătase). În același timp, se naționalizau exploatarea tramvaielor, conductelor de transport ale produselor lichide și gazoase, Societatea Anonimă Română de Telefoane, Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Națională de Credit Industrial, transformată în Banca de Investiții. Pentru celelalte domenii industriale naționalizarea întreprinderilor avea drept criteriu un minim de forță motrice, capacitate de producție ori de salariați. S-au mai naționalizat 20 întreprinderi de construcții, 15 societăți de asigurare, 10 căi ferate, un mare număr de vase fluviale și maritime (352) ș.a.

O analiză asupra caracteristicilor ariei de extindere a naționalizării arată că ea cuprindea ramurile hotărîtoare pentru evoluția economică, întreprinderi mari și mijlocii, întreprinderi care serveau producția industrială și populația. Ca efect al legii, s-au naționalizat 8 894 de întreprinderi, dintre care 3 560 de interes local.

Evoluția ponderii principalelor ramuri în structura producției industriei românești în anii construcției socialiste (în %)

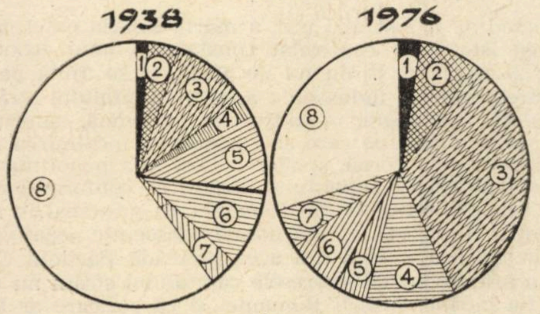

1• Energie electrică și termică 2• Metalurgie feroasă 3• Construcții de mașini și prelucrarea metalelor 4• Chimie 5• Exploatarea și prelucrarea lemnului 6• Textilă 7• Confecții 8• Alte ramuri

Bază trainică independenței și suveranității naționale

PRIN NAȚIONALIZAREA principalelor mijloace de producție s-a pus capăt dominației capitalului străin, care avusese tot timpul poziții cheie în economie. Preluînd bogățiile țării din mîna acestuia, naționalizarea a dat posibilitatea dobîndirii independenței economice față de monopolurile străine, față de cercurile imperialiste internaționale. Ea a creat condiții pentru ca valoarea nou creată prin munca poporului român să fie folosită în propriul său interes, asigurînd condiții net superioare de acumulare internă, a permis valorificarea bogățiilor naționale în conformitate cu interesele proprii, a înlăturat frînele din calea industrializării țării, a dezvoltării agriculturii, a modernizării economiei naționale, permițînd diversificarea largă a producției pentru satisfacerea cerințelor interne în bunuri de investiții și bunuri de consum și intensificarea participării la circulitul economic internațional.

Corelația naționalizare-independență economică rezultă și din faptul că naționalizarea a pus capăt dominației economice a capitalului inclusiv a burgheziei autohtone a creat proprietatea socialistă, în primul rînd în industrie, așezînd-o la baza întregii evoluții ulterioare a țării, a asigurat, astfel, baza economică necesară puterii politice a clasei muncitoare. Dacă la începutul anului 1948 sectorul de stat avea o pondere de circa 15% în industria extractivă și 21% în cea prelucrătoare, în totalul numărului de salariați, la sfîrșitul aceluiași an, conform recensămîntului întreprinderilor de la 31 octombrie 1948, greutatea sa specifică sporise la 85% pe total industrie.

Apreciind însemnătatea actului revoluționar al naționalizării, Programul partidului nostru menționează că „Naționalizarea industriei, băncilor, transporturilor și comerțului a dus la lichidarea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție, la crearea în economie a proprietății socialiste a întregului popor, marcînd de fapt începutul făuririi societății socialiste în România“8).

Așa cum a dovedit pe deplin experiența istorică, independența economică presupune o industrie proprie puternică, capabilă să asigure dezvoltarea în ritm rapid a principalelor ramuri de producție. În acest sens, naționalizarea a deschis calea pentru refacerea și evoluția ulterioară accelerată a economiei. Înainte de naționalizare burghezia ținea, sub diferite motive, o mare parte din întreprinderi în stare de inactivitate. Astfel, în 1947, nu funcționau 17,5% din numărul întreprinderilor industriale, 19,3% din cel al întreprinderilor de transport, 10,9% din unitățile bancare și de asigurări9). Imediat după naționalizare — care a fost minuțios pregătită sub aspect economic, politic, juridic, organizatoric —, întreprinderile respective au fost puse în funcțiune și s-au luat măsuri de creștere a producției. Ca

Evoluția structurii exportului României în perioada 1950-1976

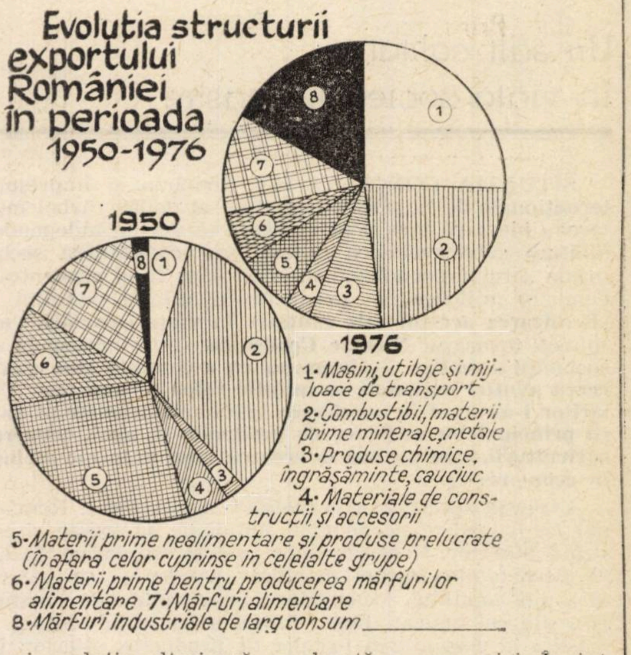

1• Mașini, utilaje și mijloace de transport
2• Combustibil, materii prime minerale, metale
3• Produse chimice, îngrășăminte, cauciuc
4• Materiale de construcții și accesorii
5• Materii prime nealimentare și produse prelucrate (în afara celor cuprinse în celelalte grupe)
6• Materii prime pentru producerea mărfurilor alimentare 7• Mărfuri alimentare
8• Mărfuri industriale de larg consum

dr. Georgeta MACARIE
Iași

(Continuare în pag. 7)

---

1) Documente din istoria mișcării muncitorești din România 1883—1900. Ed. politică, București 1969, p. 50.

2) Votul Poporului din 7 mai 1903, Sfatul Muncii din 3.II.1919, Socialismul din 16.VI.1919, Lupta de Clasă din 2.X.1920 p. 249, Minerul din 1.V.1921 ș.a.

3) **Nicolae Ceaușescu** — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol 5. Ed. politică, București 1971 p. 872.

4) I. N. Angelescu — Politica economică a României în conflict cu politica economică imperialistă. Analele Statistice și Economice nr. 7—8/1923.

5) Împrumutul și stabilizarea. Frontul Unic nr. 1 din 1 aug. 1928.

6) **Nicolae Ceaușescu** — România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. I. Ed. politică, București 1968, p. 368.

7) Lege pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transport. Legea nr. 119, M. Of. partea I, anul CXVI nr. 133 bis din 11 iunie 1948.

8) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975 p. 55.

9) Întreprinderile particulare industriale, comerciale și de transport. București, 1947.

CREŞTEREA ŞI PERFECŢIONAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE A ECONOMIEI ROMÂNEŞTI

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ a unei societăţi se caracterizează prin volumul, structura, eficienţa şi interdependenţa elementelor sale componente. De nivelul de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a societăţii depinde creşterea productivităţii muncii sociale, sporirea produsului social şi a venitului naţional, perfecţionarea relaţiilor de producţie şi consecinţă firească a acestora — ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

Iată de ce, acum, la aniversarea a trei decenii de la naţionalizare, un aspect important al evoluţiei generale a societăţii româneşti îl constituie creşterea şi perfecţionarea bazei tehnico-materiale în anii dezvoltării planificate a economiei ţării noastre.

Principalele trăsături ale evoluţiei bazei tehnico-materiale din România

In făurirea unei moderne baze tehnico-materiale, o importanţă deosebită o are modul în care este organizată producţia materială iar, în cadrul acesteia, industria — principala ramură a unei economii naţionale, cea care asigură echiparea tuturor celorlalte ramuri cu mijloace de producţie şi constituie elementul hotărîtor al civilizaţiei şi prosperităţii în societatea omenească contemporană.

Este cunoscut faptul că, în ţara noastră, industria maşinistă îşi are începuturile la mijlocul secolului al XIX-lea, dar dezvoltarea ei a fost inegală, axată în special pe domeniile care interesau capitalul străin. Cele două războaie mondiale, în care operaţiile s-au desfăşurat, într-o însemnată măsură, pe teritoriul ţării noastre, au afectat puternic nivelul de dezvoltare a industriei româneşti şi aşa destul de precar.

În acest mod, naţionalizarea, principalelor mijloace de producţie din 1948, deşi s-a referit la un număr de 8 894 întreprinderi, totuşi acestea erau slab echipate cu maşini şi utilaje — din punct de vedere al numărului, dar şi al calităţii acestora — care nici nu funcţionau la capacitatea nominală. De aceea, primele planuri anuale ale ţării noastre au avut drept obiectiv principal refacerea economiei naţionale, reconstituirea bazei sale tehnico-materiale. În continuare, dezvoltarea planificată a economiei naţionale a avut ca prioritate creşterea şi perfecţionarea bazei tehnico-materiale a ţării.

În politica sa, Partidul Comunist Român a pus permanent în centrul atenţiei dezvoltarea industrială a ţării, înzestrarea industriei cu cele mai noi mijloace de producţie, modernizarea tuturor proceselor de producţie, singura cale de a valorifica, la un grad superior, resursele naturale ale ţării, de a impulsiona dezvoltarea tuturor celorlalte ramuri ale economiei naţionale.

Ca urmare a acestei politici a P.C.R., transpusă în viaţă cu consecvenţă în cei aproape 30 de ani de conducere planificată a economiei naţionale, fondurile fixe au crescut în ritmuri impresionante [1]), aşa cum se vede în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1
în %

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1977
Total fonduri fixe	100	125	161	223	337	534	646

Se observă cu uşurinţă dinamica ascendentă a dotării economiei naţionale cu fonduri fixe, care este proprie, de fapt, fiecărui an din perioada analizată. Dacă însă împărţim această perioadă de aproape 30 ani în două subperioade, una cuprinsă în intervalul 1950—1965, iar cea de a doua 1965—1977, se constată ritmurile cu totul remarcabile din a doua perioadă. Astfel, dacă la capătul primilor 15 ani, fondurile fixe din România s-au dublat, în următorii 12 ani asistăm la o nouă dezvoltare a lor, de data aceasta în volum triplu, consecinţa firească a intensificării ritmului de dezvoltare economică a ţării. Pe ansamblu, ritmul mediu anual de creştere a fondurilor fixe a fost de circa 7 la sută în perioada 1950—1977, ceea ce situează România, şi din acest punct de vedere, printre ţările cu un ritm înalt de dezvoltare a bazei sale tehnico-materiale.

În cadrul acestei situaţii generale, distingem atenţia deosebită care s-a acordat ramurilor producţiei materiale în dotarea cu noi fonduri fixe. Din lipsa datelor ne vom referi însă la perioada 1950—1976 (tabelul nr. 2) [2]).

Tabelul nr. 2
în %

Ramuri	Creşterea fondurilor fixe 1976/1950
Total	588
Industrie	14 ori
Construcţii	34 ori
Agricultură	361
Transporturi şi telecomunicaţii	455
Gospodăria comunală	307
Învăţămînt, cultură şi ocrotirea sănătăţii	704

Rezultă deci că principalele ramuri beneficiare ale înzestrării cu mijloace tehnice le reprezintă industria şi construcţiile, ceea ce demonstrează atenţia cu totul deosebită acordată acestor ramuri.

Modernizarea structurilor economiei naţionale

NU PUTEM VORBI DESPRE CREŞTEREA şi perfecţionarea bazei tehnico-materiale în anii dezvoltării planificate a economiei naţionale româneşti fără să analizăm, pe scurt, şi efectul principal al acestor acţiuni, şi anume modernizarea structurilor economiei naţionale. Ca urmare a politicii înţelepte a Partidului Comunist Român, desfăşurată în anii de conducere economică planificată, astăzi România dispune de o economie naţională modernă, în plin proces de dezvoltare, caracterizată de mulți experți străini ca fiind o economie cu unul dintre cele mai înalte ritmuri din lume.

Fără îndoială că această dinamică susținută a creșterii economice – reflectată mai ales prin ritmurile de aproape 10 la sută de sporire anuală a venitului național în 30 de ani și de 11–12 la sută în ultimii ani – impresionează mai mult dacă ne raportăm la contextul actual al evoluției economiei pe plan mondial. Este cunoscut faptul că în țările industrializate ale lumii, aceste ritmuri de creștere economică se situează în cadrul a 2–4 la sută, fără să fie excluse posibilitățile de stagnare totală – cel puțin în anumite perioade, care sînt destul de îndelungate însă.

Privită prin prisma economiei mondiale, România este foarte bine caracterizată de următoarea comparație : în timp ce în perioada de aproape 25 de ani cuprinsă între anii 1953 și 1975, economia mondială s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 6,1 la sută, în țara noastră acest ritm, în aceeași perioadă, a fost exact dublu, adică 12,2 la sută. Bineînțeles că această dinamică a dezvoltării economice are profunde implicații în domeniul reducerii decalajelor pe care le avem încă față de țările avansate din punct de vedere economic.

Este limpede pentru toată lumea că la baza acestei dinamici a dezvoltării economiei românești stă raportul de circa 1/3 stabilit în repartizarea venitului național în fond de dezvoltare și fond de consum, propriu anilor din urmă, raport care, așa cum se cunoaște, va fi menținut și pentru perioada care urmează.

Aici am ajuns de fapt la al doilea aspect esențial al caracteristicilor economiei românești, reprezentat de modul în care au fost repartizate investițiile pe ramurile economiei naționale. Imediat după actul naționalizării, politica partidului nostru – afirmată în documentele de partid și realizată cu consecvență pînă în zilele noastre – a fost aceea de industrializare socialistă a țării. Dacă la naționalizare, mijloacele fixe neproductive dețineau preponderența (51,2 la sută în 1950), astăzi raportul între mijloacele fixe productive și cele neproductive s-a inversat, mijloacele fixe productive deținînd 2/3 din volumul total de mijloace fixe.

Ca urmare a judicioasei politici de repartizare a fondurilor de investiții, pe ramuri și subramuri, economia României se prezintă astăzi, la 30 de ani de la înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție, într-o structură modernă, în care construcțiile de mașini, chimia și petrochimia, electronica și siderurgia au cunoscut evoluții dintre cele mai dinamice. Remarcabilă este și modernizarea agriculturii românești, impresionante sînt ritmurile de dezvoltare și a celorlalte ramuri ale economiei naționale.

Tabelul nr. 3

Ramuri	Populația ocupată (la sfîrșitul anului)							
	Mii persoane				Ponderea (%) în total			
	1950	1960	1970	1976	1950	1960	1970	1976
Total populație ocupată	8 377	9 538	9 875	10 227	100,0	100,0	100,0	100,0
din care, în :								
Industrie	1 001	1 440	2 277	3 268	12,0	15,1	23,0	31,5
Agricultură	6 209	6 233	4 849	3 641	74,1	65,4	49,1	35,6

Anuarul statistic al R.S.R. din 1977, p. 101.

Caracterul modern al economiei noastre naționale este ilustrat și de faptul că peste 82 la sută din mijloacele fixe existente astăzi au fost puse în funcțiune în ultimii 11 ani, iar circa 60 la sută în ultimii 6 ani.

Într-o analiză a transformărilor survenite în baza tehnico-materială în anii cu economie planificată, un loc aparte îl ocupă repartizarea teritorială a forțelor de producție. În această ordine de idei, interesant de remarcat este faptul că dacă în anul cînd s-a înfăptuit ultima reorganizare administrativ-teritorială (1968) numai 3 județe realizau o producție industrială cu un volum de peste 10 miliarde lei, această producție va fi realizată, pînă la sfîrșitul cincinalului în curs, de către fiecare județ al țării.

Perfecționarea bazei tehnico-materiale a țării în decursul ultimelor trei decenii a avut drept rezultat sporirea permanentă a eficienței în toate domeniile de activitate economică.

Aprecierea eficienței, considerată la modul general, se întemeiază, în principiu, pe gradul în care sînt îndeplinite cîteva criterii care trebuie privite nu separat, ci corelat. Aceste criterii sînt, după părerea noastră, în primul rînd, de ordin economic și social, dar de asemenea sînt și de natură politică, ecologică etc. În cele ce urmează ne vom referi la cele de ordin economic și social.

În perioada 1950–1977, cîțiva dintre principalii indicatori ai dezvoltării economice sociale a țării se prezintă astfel :

	creștere 1977/1950
Produsul social	12 ori
Venitul național	12 ori
Fondurile fixe	646%
Numărul populației ocupate	123%

După cum se cunoaște, conceptul de eficiență economică realizează în primul rînd o comparație între rezultatele unei acțiuni și resursele consumate. Din acest punct de vedere, constatăm deci că, la nivel macroeconomic, rezultatele – exprimate prin creșterea produsului social și a venitului național – sînt mult mai mari decît creșterea cantităților de resurse consumate – exprimate prin dinamica fondurilor fixe și a populației ocupate. Un corolar al rezultatelor obținute și al resurselor consumate îl reprezintă raportul dintre venitul național și populația ocupată și dintre venitul național și fondurile fixe. Primul indicator este cunoscut sub denumirea de productivitatea muncii sociale. Pe ansamblul țării noastre creșterea acestor indicatori, în perioada 1950–1977 se prezintă astfel :

	creștere 1977/1950
Productivitatea muncii	
Venitul național la 1000 lei	
sociale	10 ori
fonduri fixe	186%

Iată așadar că eficiența fondurilor fixe din țara noastră aproape s-a dublat în anii de economie planificată. Ca urmare a acestui fapt, ca urmare a creșterii gradului de înzestrare a muncii cu utilaje și instrumente, precum și ca urmare a creșterii calificării profesionale a întregului personal muncitor, a îmbunătățirii organizării producției etc., productivitatea muncii sociale a sporit de 10 ori, ceea ce se poate afirma că reprezintă una dintre cele mai remarcabile realizări obținute în domeniul eficienței economice. Fără îndoială că aspecte ale creșterii economice în țara noastră pot fi dezvăluite și cu ajutorul altor indicatori.

Trecînd la analiza criteriilor de ordin social ne vom opri numai la mutațiile petrecute în structura populației ocupate în ultimele trei decenii Ca urmare a amplelor programe de investiții pe care țara noastră le-a realizat cu consecvență, în repartizarea populației ocupate pe ramuri ale economiei naționale au intervenit modificări importante, prezentate în tabelul 3

Aceste date demonstrează în mod clar profundele schimbări de natură socială care au intervenit în ultimii 20–30 de ani în țara noastră. În primul rînd, este de subliniat rolul din ce în ce mai important pe care îl joacă industria în organizarea societății românești și în asigurarea mijloacelor sale de subzistență. În schimb, ponderea agriculturii în aceste privințe a fost în continuă scădere (deși producția agricolă este cel puțin triplă în prezent, față de anul 1950) ; după cum se știe, documentele de partid prevăd scăderea în continuare a populației ocupate în agricultură, astfel ca această pondere să reprezinte 10–15% la sfîrșitul deceniului viitor. Inversarea raportului dintre populația ocupată în agricultură și cea ocupată în industrie într-o perioadă atît de scurtă, ca o consecință directă a politicii economice profund științifice promovată de partidul nostru, va avea, fără îndoială importante consecințe favorabile în dezvoltarea de ansamblu a societății românești, în progresul și prosperitatea țării noastre, în ridicarea permanentă a calității vieții întregului popor.

prof. dr. Ion ROMANU

---

[1] Anuarul statistic din 1977, p. 92. Datele pentru 1977 au fost calculate de noi pe baza realizărilor din 1976 și a prevederilor de plan din 1977.

[2] Ibidem

Moment hotărîtor

(Urmare din pag. 4)

urmare, încă la sfîrșitul anului 1948 producția industrială globală atinsese 85% din nivelul antebelic, iar în ramurile importante ca energia electrică și termică, metalurgia feroasă, chimia, construcțiile de mașini, confecții, încălțăminte, depășea simțitor acest nivel. În 1950 volumul producției industriale globale era, deja, de 1,5 ori mai mare față de 1938.

Posibilități de dezvoltare ulterioară rapidă au fost create și prin aceea că naționalizarea a înlăturat, pentru totdeauna, contradicția antagonistă dintre caracterul social al producției și însușirea privat-capitalistă a produselor. Aceasta a asigurat cointeresarea materială și morală a oamenilor muncii în creșterea producției și a valorii nou create, a determinat modificări în caracterul și structura intereselor membrilor societății, a dus la unitatea intereselor fundamentale ale celor ce muncesc. În expunerea de motive la proiectul legii naționalizării se precizează că transformările revoluționare ce au avut loc în țara noastră după 23 August impuneau cu necesitate o schimbare structurală în cadrul economiei naționale, în vederea ridicării tuturor forțelor de producție în scopul ridicării nivelului politic, economic și cultural al poporului. Această schimbare structurală era trecerea în mîinile statului, ca bun comun al poporului, a principalelor mijloace de producție. Creșterea cantității produselor destinate consumului, satisfacerea tot mai deplină a necesităților și dezvoltarea multilaterală a personalității, sînt direct și nemijlocit legate de dezvoltarea forțelor de producție, pe baza proprietății socialiste. În sfera intereselor economice ale oamenilor muncii se include interesul pentru sporirea și utilizarea cu eficiență mai mare a mijloacelor de producție, implicit pentru stabilirea unei proporții optime în repartiția venitului național pentru dezvoltare și consum. Experiența mondială, ca și propria noastră experiență, au demonstrat că nu sînt posibile o evoluție susținută a economiei, dotarea ei cu tehnică modernă și creșterea nivelului de trai material și spiritual al națiunii, fără alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru fondul de dezvoltare. Ritmul înalt al acumulării din economia românească în ultimii 10-12 ani, alocarea a circa o treime din venitul național pentru dezvoltare este baza progresului economic rapid înregistrat. Menținerea unei asemenea rate a acumulării în anii următori, în cincinalul 1981—1985, va permite României să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare și să intre în rîndul țărilor cu dezvoltare medie. Totodată, tripla calitate a oamenilor muncii de producători, proprietari, și beneficiari a devenit fundamentul democratismului socialist în general și a celui economic în special. Recentele măsuri adoptate de plenara Comitetului Central al partidului, din primăvara acestui an, referitoare la perfecționarea autoconducerii, a autogestiunii economico-financiare, oferă un cadru deosebit de favorabil pentru afirmarea mai puternică, pe o treaptă calitativ superioară, a democratismului socialist. Referindu-se la natura democratismului nostru, secretarul general al partidului îl lega strîns de existența proprietății socialiste, subliniind că astfel se **„asigură oamenilor muncii posibilitatea de manifestare deplină în calitate de stăpîni ai bogățiilor naționale, de făuritori conștienți ai propriei lor istorii, ai propriului lor viitor fericit... în condițiile împletirii armonioase a intereselor personale cu interesele întregii colectivități, întregii națiuni, ale progresului neîntrerupt al patriei noastre socialiste“[10]).**

Naționalizarea a contribuit la consolidarea independenței și prin faptul că a permis concentrarea în mîinile statului a pîrghiilor de conducere, făcînd posibilă dezvoltarea economico-socială pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială, unirea și utilizarea conștientă a resurselor materiale și umane ale țării în conformitate cu necesitățile majore ale societății. În acest fel ea a permis înfăptuirea unei strategii științifice de promovare a progresului economic rapid, nu numai prin creșterea accelerată a tuturor ramurilor, ci și prin modernizarea structurii de ramură a economiei naționale, în primul rînd a industriei. Concludent este faptul că nivelul producției industriale era, în 1977, de 38 de ori mai mare față de 1938, crescînd cu prioritate producția grupei „A“ față de cea a grupei „B“. În ramurile de bază ale industriei creșterile sînt de ordintul sutelor : chimie 295 ori, construcții de mașini și prelucrarea metalelor 156 ori, energie electrică și termică 113 ori. Industria a devenit ramura conducătoare a economiei, contribuind cu peste 65% la crearea produsului social și cu peste 60% la venitul național.

Pe baza asigurării independenței economice, a dezvoltării în ritmuri rapide a economiei sale naționale, România și-a dobîndit — așa cum remarca tovarășul **Nicolae Ceaușescu — „pentru prima dată cu adevărat plenar, independența și suveranitatea națională“** deoarece **„factorul hotărîtor al consolidării independenței naționale este dezvoltarea unei puternice economii naționale proprii“[11]),** fapt demonstrat de întreaga experiență istorică, inclusiv a poporului nostru. Faptul că astăzi realizăm Programul elaborat de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, că spre sfîrșitul cincinalului viitor vom intra în rîndul țărilor cu dezvoltare medie, că ne bucurăm de un binemeritat prestigiu pe plan internațional — și ținînd seama că toate acestea își au originea, într-un fel sau altul, în proprietatea socialistă al cărei fundament a fost așezat prin naționalizarea de acum trei decenii — ne dau temei să afirmăm, fără drept de tăgadă, că timpul a validat pe deplin justețea istoricului act revoluționar de la 11 iunie 1948.

---

[10] **Nicolae Ceaușescu** — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 14. Ed. Politică. București 1977, p. 343.

[11] Ibidem, pag. 333 și 343.

1948 — Naționalizarea principalelor mijloace de producție — 1978

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ – BAZA TRAINICĂ A DEMOCRAȚIEI, A DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR TUTUROR OAMENILOR MUNCII

INSTAURAREA proprietății socialiste în economia românească, prin actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție, înfăptuit de clasa muncitoare sub conducerea partidului comunist, cu sprijinul maselor largi, a avut un rol decisiv și o semnificație deosebită pentru desfășurarea cu succes a operei de edificare a noii orînduiri sociale în țara noastră. Ea a deschis calea trecerii la conducerea planificată a economiei naționale, la folosirea conștientă a legităților economice în interesul sporirii avuției naționale, al dezvoltării armonioase a forțelor de producție — a industriei și agriculturii — pe baza aplicării politicii de industrializare a țării. Dezvoltată și consolidată continuu în procesul creșterii rapide a forțelor de producție, al făuririi și dezvoltării bazei tehnice-materiale a economiei naționale, proprietatea socialistă a devenit fundamentul de granit al puterii clasei muncitoare, a întregului popor, al democrației reale, temelia înfloririi multilaterale a națiunii noastre, a asigurării egalității depline în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

„Condiția indispensabilă a democrației reale — relevă Programul P.C.R., adoptat de Congresul al XI-lea — este lichidarea inegalităților economice și sociale de clasă, înlăturarea exploatatorilor, cucerirea puterii de către cei ce muncesc, instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție și realizarea repartiției după principiul socialist. Numai pe această cale se creează condiții pentru ca oamenii muncii să poată beneficia cu adevărat de roadele muncii lor, de cuceririle progresului și civilizației și, totodată, să se poată manifesta liber în sfera vieții sociale, să-și valorifice energia și forța creatoare în interesul lor și al societății, să se bucure de libertăți și drepturi garantate material“[1]). Desigur, democrația socialistă — care în concepția și practica partidului nostru îmbrățișează toate laturile vieții social-politice, juridice, economice, culturale, științifice și obștești —, sistemul său de principii, instituții și metode nu reprezintă o consecință automată a instaurării proprietății socialiste. Aceasta este însă o premisă obligatorie pentru înfăptuirea democrației socialiste.

Datorită proprietății socialiste, care asigură, obiectiv, tuturor membrilor societății o poziție egală față de mijloacele de producție și, implicit, dreptul egal de a participa la viața economică, politică și socială, între clasele sociale și între membrii societății se statornicesc relații de egalitate, de colaborare și ajutor reciproc. Prin însuși caracterul său, proprietatea socialistă determină repartizarea tuturor bunurilor create de societate în beneficiul celor ce muncesc, trăsătură ce stă la baza criteriului egal, pentru toți oamenii muncii, al repartiției după cantitatea și calitatea muncii depuse. În același context se impune a fi menționat faptul că instaurarea proprietății socialiste determină apariția unei comunități a intereselor fundamentale ale membrilor societății și, totodată, a unor aspirații comune. Pe această bază, a egalității tuturor oamenilor muncii față de mijloacele de producție, a dreptului egal de participare la viața economică și socială, a repartiției pe criteriile principiilor eticii și echității socialiste, a calității lor de proprietari socialiști uniți prin interese fundamentale comune, proprietatea socialistă reprezintă elementul hotărîtor, care generează condițiile obiective necesare instaurării democrației reale. Transformarea lor în fapt este un proces complex, de durată, care ține atît de organizarea și perfecționarea formelor de conducere, de gradul de antrenare a maselor la conducerea vieții economico-sociale cît și de nivelul competenței acestora, de dezvoltarea conștiinței lor socialiste, factori indispensabili ai participării la decizii. În societatea noastră, conducerea politică a întregii activități de către Partidul Comunist Român este garanția lărgirii și adîncirii continue a democrației socialiste, proces aflat într-o strînsă intercondiționare cu întărirea continuă a proprietății socialiste.

Într-o unitate de năzuințe economice, politice și sociale, concretizate în munca și lupta pentru făurirea noii orînduiri, socialismul a devenit idealul de viață al întregului popor român. Îndeplinindu-și cu cinste misiunea sa istorică, clasa muncitoare, stăpînă, împreună cu toți oamenii muncii, pe mijloacele de producție și pe roadele muncii sale, a avut rolul hotărîtor în edificarea noii societăți. În acest proces ea a cunoscut

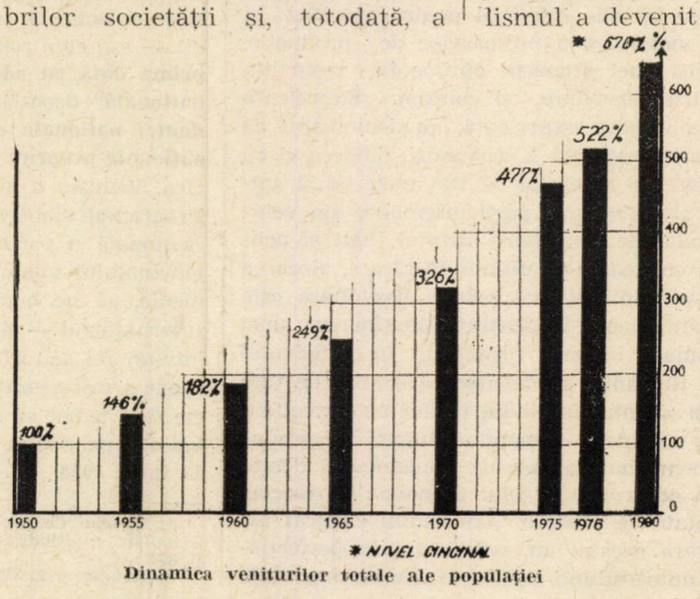

Dinamica veniturilor totale ale populației schimbări cantitative și calitative, dovedind capacitatea de a conduce economia națională pe calea progresului multilateral, de a construi o industrie puternică în pas cu datele tehnicii moderne. Clasa muncitoare și-a mărit rîndurile de 4,3 ori, în perioada 1950—1977, și-a ridicat nivelul competenței profesionale și culturale, și-a consolidat rolul de forță socială conducătoare a întregii societăți. În procesul edificării societății socialiste s-au petrecut mari schimbări și în situația celorlalte clase și categorii sociale: țărănimea, intelectualitatea etc. Caracteristic tuturor claselor și categoriilor sociale ale societății noastre este faptul că acestea își întemeiază existența pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, pe principiile socialismului. Procesul dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului a accentuat tendințele lichidării deosebirilor fundamentale dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre sat și oraș, acționînd în sensul apropierii nivelului de viață al satelor de cel al orașelor, concomitent cu ridicarea treptată a acestui nivel pe ansamblul societății.

Unitatea moral-politică a întregului popor — determinată de făurirea economiei socialiste unitare, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție — cunoaște o continuă întărire în procesul dezvoltării democrației socialiste. În această direcție, în anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului, perioada cea mai fertilă în realizări, a fost instituționalizat, la toate nivelurile, din inițiativa Partidului Comunist Român, principiul conducerii colective, care permite participarea efectivă a oamenilor muncii la adoptarea deciziilor în politica internă și externă.

O preocupare permanentă a partidului în acest domeniu o constituie dezvoltarea democrației muncitorești, respectiv participarea directă, nemijlocită a muncitorilor la conducerea vieții economice, social-politice și culturale. La baza democrației economice stă tripla calitate a oamenilor muncii, de proprietari, producători și beneficiari, dobîndită în virtutea existenței proprietății socialiste. În scopul lărgirii democrației economice a fost creat un larg și original sistem de organisme democratice, ca forme ale autoconducerii muncitorești, ale manifestării răspunderii colectivelor de muncă pentru buna gospodărire a mijloacelor financiare și materiale ce le sînt încredințate din avuția națională.

De o deosebită semnificație pentru adîncirea democrației economice sînt hotărîrile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare și participarea la beneficii a oamenilor muncii, cu scopul de a pune în concordanță cadrul organizatoric democratic creat cu mecanismul economico-financiar, astfel încît metodele de planificare și conducere să deschidă cîmp de manifestare neîngrădită tuturor organelor colective create, inițiativei maselor de oameni ai muncii.

Așadar, etapa actuală pe care o parcurge țara noastră se caracterizează prin atragerea largă, în forme diverse, a maselor la conducerea treburilor statului și societății. **„Crearea tuturor condițiilor ca oamenii muncii, masele populare să ia parte activă la conducerea treburilor obștești, să-și poată spune cuvîntul asupra tuturor problemelor dezvoltării societății este o lege obiectivă a progresului nostru, un postulat de prim ordin al construcției socialiste și comuniste“[2]**, subliniază în acest sens secretarul general al Partidului Comunist Român.

Întemeiată pe proprietatea socialistă, organizarea politico-socială a societății noastre socialiste asigură, deci, condițiile participării efective și eficiente a maselor de oameni ai muncii la opera de conducere a societății. Această participare nu reprezintă, evident, un scop în sine ; ea decurge din însăși natura noii orînduiri, al cărei țel suprem este omul, dezvoltarea sa multilaterală. „Fiind eliberat de exploatare — se arată în Programul P.C.R. —, muncind pentru sine și pentru societate, avînd asigurate toate condițiile de manifestare, în mod egal, în orice domeniu, omul va deveni cu adevărat liber și stăpîn pe destinul său“[3].

Între aceste condiții de manifestare, care definesc democrația socialistă, se numără și drepturile și libertățile cetățenești. Caracteristic societății noastre este atît recunoașterea unor drepturi din ce în ce mai largi cetățenilor — pe măsura înaintării în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate —, cît și existența unor garanții materiale pentru exercitarea acestor drepturi. Este vorba, aici, de dreptul la muncă și la retribuție potrivit cantității și calității muncii prestate, dreptul la odihnă și la asigurarea materială la bătrînețe sau boală, dreptul la învățătură în limba maternă, de a o folosi în raporturile cu organele de stat și instituțiile în unitățile administrativ-teritoriale locuite și de populație de altă naționalitate decît cea românească, dreptul de a participa la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii țări, de a se asocia în organizații sindicale, de tineret, cooperatiste, social-culturale, de a alege și a fi ales în organele și organismele politice, sociale ș.a.

POPULAȚIA OCUPATĂ ȘI NUMĂRUL PERSONALULUI MUNCITOR

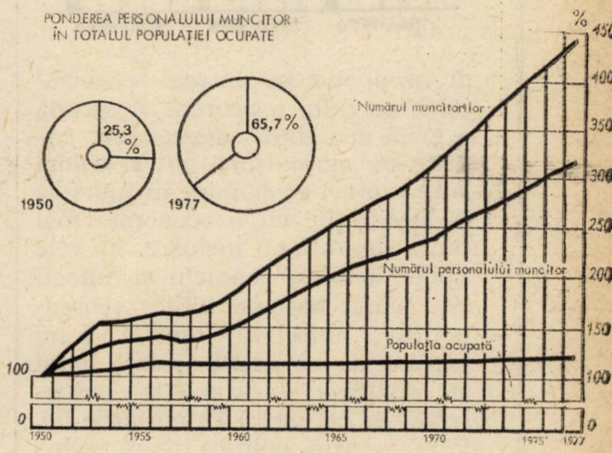

Deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate, se afirmă atît pe plan economic cît și pe plan politic. Partidul nostru abordează problema națională, a asigurării deplinei egalități în drepturi pentru oamenii muncii de alte naționalități, în cadrul dezvoltării generale a patriei, al ridicării gradului de civilizație a întregii țări, ceea ce creează condiții superioare de manifestare și naționalităților conlocuitoare. În acest sens, partidul nostru pleacă de la ideea asigurării tuturor condițiilor materiale necesare pentru înfăptuirea acestei egalități, pentru transpunerea ei în viață. De aceea, în cadrul politicii generale de repartizare rațională a forțelor

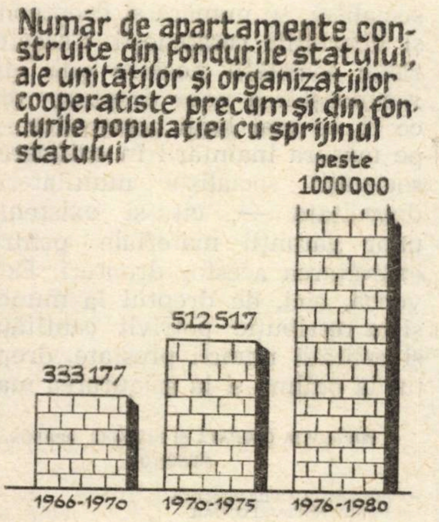

de producție pe întreg teritoriul țării, partidul a acordat și acordă o grijă deosebită dezvoltării industriei, agriculturii, cît și celorlalte ramuri economice în județele și localitățile cu o economie mai puțin dezvoltată, inclusiv în cele unde locuiesc oameni ai muncii din rîndul naționalităților conlocuitoare, obiectivul imediat fiind ca pînă în anul 1980 fiecare județ să realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei. Prin această politică nouă, echitabilă, partidul nostru asigură crearea, în opera de edificare a socialismului, a unor condiții materiale egale pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, oriunde ar locui, deschizînd, totodată, posibilitatea dezvoltării învățămîntului, științei, culturii în toate zonele țării. Așa cum subliniază în acest sens secretarul general al partidului nostru, **„fără o bază materială solidă, fără o industrie și o agricultură puternice, nici progresul învățămîntului și științei, al activității culturale, al vieții spirituale în general nu se poate realiza. Numai crearea unei puternice baze materiale deschide calea progresului general al societății — și acest lucru este confirmat de întreaga dezvoltare a omenirii, de la comuna primitivă pînă la societatea capitalistă avansată, pînă la societatea socialistă“**[4] În ceea ce privește asigurarea egalității în drepturi, este semnificativă și reprezentarea oamenilor muncii de alte naționalități în toate sferele de decizie și conducere a societății, în toate organele, pe întreaga scară ierarhică. De aceleași drepturi se bucură naționalitățile conlocuitoare de planul vieții cultural-artistice. Astfel, din totalul de 17 844 unități școlare din învățămîntul primar, gimnazial și liceal peste 1 550 sînt școli și secții cu limba de predare maghiară, 372 — cu limba de predare germană, iar 106 — cu limbile de predare ale altor naționalități. Funcționează, de asemenea, zece teatre în limba maghiară, trei — în limba germană, unul — în idiș. La acestea se adaugă numeroase titluri de cărți, 52 de publicații, sute de cluburi, cămine culturale, biblioteci, formații artistice ce-și desfășoară activitatea și în limbile naționalităților conlocuitoare.

Vorbind despre drepturile și libertățile oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, se impune a fi subliniat faptul că principiul ce coordonează întreaga activitate a Partidului Comunist Român — potrivit căruia creșterea economică este subordonată satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale poporului, obiectiv spre care converge întreaga sa politică socială — reprezintă o chezășie și o concretizare plenară a acestora.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție constituie temelia sigură a ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Creșterea venitului național — în perioada 1951—1976 de 11 ori — a creat posibilitatea sporirii veniturilor tuturor oamenilor muncii. Astfel, veniturile reale totale ale populației au sporit în acești ani de 5,2 ori, iar cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de 16 ori. Politica de repartizare judicioasă a venitului național pentru fondul de dezvoltare și fondul de consum a asigurat crearea unui număr însemnat de locuri de muncă în economie, a determinat și determină mutații profunde atît în structura populației ocupate, cît și în structura socio-profesională a forței de muncă, contribuind la sporirea și, totodată, apropierea treptată a veniturilor diferitelor categorii ale populației, potrivit principiilor eticii și echității socialiste.

Preocupîndu-se de aplicarea consecventă a principiului repartiției după cantitatea și calitatea muncii, partidul și statul nostru au avut permanent în vedere și sporirea fondurilor sociale de consum, menite să asigure dezvoltarea multilaterală a tuturor membrilor societății. Astfel, cheltuielile social-culturale pentru învățămînt au crescut în această perioadă de peste 10 ori (în anul școlar 1976—1977 în totalul populației țării ponderea populației școlare era de 24,6%), pentru cultură și artă de aproape 5 ori, ocrotirea sănătății de peste 17 ori, asistență socială și pensii de 4.5 ori, asigurări sociale de stat de peste 23 ori, ajutorul de stat pentru copii de 132 ori etc. De asemenea, o atenție mereu sporită a fost acordată îmbunătățirii condițiilor de muncă și condițiilor de locuit ale oamenilor muncii.

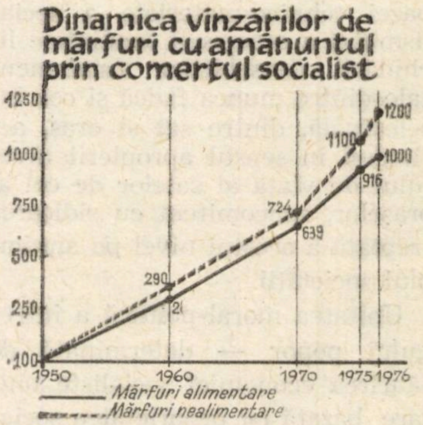

Retrospectiva deceniilor de construcție socialistă în patria noastră pune pregnant în lumină consecvența cu care partidul și statul nostru au urmărit — prin întreaga și vasta operă de edificare a noii orînduiri — ridicarea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, recunoașterea și asigurarea unor drepturi din ce în ce mai largi tuturor membrilor societății. Garanția materială a acestei politici, a exercitării drepturilor și libertăților cetățenești rezidă în întărirea proprietății socialiste, a sistemului economic socialist, care creează posibilitatea dezvoltării planificate a economiei naționale, a utilizării raționale a tuturor resurselor de care dispune societatea în scopul progresului ei continuu, al dezvoltării multilaterale a personalității umane.

Elena MUREȘAN

---

[1] Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Ed. politică, București, 1975, p. 131.

[2] **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. 3, Ed. politică, București, 1969, p. 873.

[3] Programul P.C.R., p. 169.

[4] **Nicolae Ceaușescu,** Cuvîntare la plenara comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, 14 martie 1978, Ed. politică, București, 1978, p. 13.

ECONOMIE NATIONALA

MAJORAREA SUBSTANȚIALĂ A VENITURILOR, EXPRESIE A CORELAȚIEI DEZVOLTARE—BUNĂSTARE

ÎN AJUNUL celei de-a 30-a aniversări a naționalizării principalelor mijloace de producție de la 11 iunie 1948 — moment istoric memorabil, deschizător al construcției socialiste și comuniste în România, al unei vieți noi, fără exploatare și asuprire, tot mai îmbelșugată și fericită — oamenii muncii din patria noastră, practic întregul popor beneficiază de încheierea, înainte de termenul prevăzut, a primei etape a majorării generale a veniturilor pentru actualul cincinal, cea mai amplă și de proporții majorare de venituri din toată istoria construcției socialiste românești. O asemenea majorare a veniturilor — treaptă nouă, superioară a creșterii bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor — este rezultatul firesc al conducerii întregului proces de construcție socialistă de către Partidul Comunist Român, al clarviziunii și profunzimii cu care partidul nostru, secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** au clarificat și soluționat în practică complexele probleme ale interdependenței dintre producție și consum, dintre dezvoltarea economico-socială și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, al realismului și justeței opțiunii către o rată înaltă, optimă a fondului de dezvoltare, a capacității partidului nostru de a antrena masele de oameni ai muncii la elaborarea și realizarea politicii sale interne și externe, al încrederii și hotărîrii cu care harnicul și talentatul popor român participă la înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Rezultatele acestei politici a partidului nostru se văd astăzi pretutindeni în țară, atît în nivelul dezvoltării forțelor de producție cît și, în corelație strînsă cu aceasta, în ridicarea continuă a bunăstării oamenilor muncii, a întregului popor. Realizările cu adevărat spectaculoase, obținute în dezvoltarea României, cunoscute și admirate astăzi pe toate meridianele globului, sînt pe de-a-ntregul puse în slujba poporului, a vieții materiale și spirituale a fiecărui cetățean al patriei. Secretarul general al partidului arată că **„Tot ceea ce înfăptuim în patria noastră prin eforturile unite ale milioanelor de constructori ai socialismului — bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, tineri și vîrstnici — este destinat ridicării bunăstării materiale și spirituale a poporului, țelul și rațiunea supremă a politicii partidului nostru, esența întregii opere de edificare a societății socialiste și comuniste în România“.** Acestui țel fundamental, ridicării continue și rapide a României pe culmi și mai înalte de bunăstare, de dezvoltare și civilizație îi sînt subordonate importantele sporuri de venituri ale populației în cadrul primei etape de creștere a acestora în actualul cincinal.

Dimensiuni fără precedent ale majorării

UNUL DIN REZULTATELE PRINCIPALE ale înfăptuirii primei etape a majorării veniturilor din actualul cincinal îl reprezintă **creșterea rapidă, substanțială a retribuțiilor personalului.** În actualul cincinal retribuțiile personalului în prima etapă au fost sporite cu 15,9—19,2 la sută adică în proporție de 49,2—59,4 la sută din majorarea totală a retribuției reale prevăzută pe întregul cincinal 1976—1980. Majorarea în cincinalul 1976—1980 a retribuției medii reale cu 32,3 la sută se bazează pe creșterea retribuției nominale nete cu 40,3 la sută, cifră în care nu este cuprins impozitul plătit de unitățile economice. În aceste condiții, retribuția medie netă înregistrează o dinamică deosebit de rapidă și în consecință prezintă un nivel înalt în 1978 și în 1980 față de anul 1975 (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Evoluția retribuției medii nete

	1975	1977 (inclusiv majorarea în eșalonarea din graficul aprobat)	1978 la încheierea etapei I de majorare	1980 (prevederi la încheierea etapei a II-a de majorare)
Retribuția medie netă (în lei)	1 710	1 818	2 060	2 238

După cum se vede, dacă în 1975 retribuția medie netă era de 1 710 lei, în 1977 ea s-a ridicat la 1 818 lei; în 1978, prin încheierea primei etape de majorare, retribuția medie s-a ridicat la 2 060 lei, cu 350 lei mai mult decît în 1975, urmînd să atingă nivelul de 2 238 lei în 1980, cînd se va încheia și etapa a doua a majorăriri generale, adică cu 528 lei mai mult în 1980 decît în 1975.

Creșterile retribuției nete în cincinalul actual **sînt mult mai substanțiale** decît cele realizate în perioadele anterioare. În acest sens importanța majorărilor prevăzute pentru perioada 1976—1980 apare cu toată elocvența dacă calculăm sporurile retribuției pe cincinale (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Sporul retribuției tarifare medii nete pe economie

	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980
Sporul retribuției tarifare medii nete (în lei)	+ 226	+ 261	+ 306	+ 643

Astfel, în anii 1976—1980 sporul de retribuție tarifară medie netă este de 643 lei, adică de peste 2 ori mai mare ca cel realizat în 1971—1975, de 2,5 ori mai mare decît în 1966—1970 și, în fine, de 2,8 ori mai mare decît sporul de retribuție realizat între 1961—1965. Dacă acestor sporuri medii nete tarifare le-am adăuga și sporul de vechime, sporurile de acord, alte sporuri prevăzute de legea retribuției, inclusiv majorarea în trepte și gradații, care s-au plătit în această primă etapă, atunci diferențele evidențiate ar fi și mai mari.

Cu toate că sporurile ce se realizează prin majorarea retribuției în perioada 1976—1980 sînt mari și expresive ele nu ne dezvăluie decît parțial amploarea majorării și efortul deosebit pe care îl face economia națională în acest sens. Toate acestea, capacitatea, considerabil sporită, a economiei noastre de a asigura creșteri ale retribuției atît de mari ies în evidență cu claritate numai dacă vom ține seama că sporurile s-au aplicat și se vor aplica și în etapa a doua **intregului** efectiv al personalului, care în prezent reprezintă circa 7 milioane persoane, adică aproximativ 68 la sută din întregul efectiv actual al populației ocupate.

În fine, pentru a releva cu adevărat efortul și capacitatea economiei noastre de a asigura retribuții ridicate este necesar să luăm în seamă nu numai sporul, ci și nivelul retribuției împreună cu sporul personalului, destul de însemnat în acești doi ani ai cincinalului actual (440 mii noi locuri de muncă).

La creșterea veniturilor directe, din muncă ale personalului trebuie adăugate creșterile, în cincinal, de venituri din muncă ale restului populației ocupate (32 la sută) și în primul rînd a veniturilor **țărănimii cooperatiste.** În 1977 veniturile bănești ale țărănimii provenite din retribuirea muncii în cooperativele agricole și din vînzarea produselor către unitățile socialiste au fost cu 6,9 la sută mai mari ca în 1976. De la 1 februarie 1978 s-a încheiat aplicarea primei etape de creștere a retribuțiilor țărănimii cooperatiste. În consecință, din creșterea veniturilor țărănimii prevăzută în Programul suplimentar, retribuția netă **a țărănimii cooperatiste care lucrează direct în producție** s-a majorat cu 12,7—14,8 la sută iar **a cooperatorilor calificați în unele meserii** cu 13,1—16,3 la sută.

Pe lîngă retribuția directă, din muncă, creșterea veniturilor oamenilor muncii, ale întregului popor s-a realizat și prin alocarea în cursul actualului cincinal a unor însemnate fonduri sociale de consum. Numai în anul 1977 aceste fonduri s-au ridicat la 58,5 miliarde lei, adică, cu 5,9 la sută mai mult decît în 1976. Prin această sporire a volumului fondurilor sociale de consum, în 1977 revin pe un locuitor 2 702 lei față de 2 576 lei în 1976. La creșterea apreciabilă a fondurilor sociale de consum au contribuit creșterea tuturor categoriilor de **pensii** ca și a a numărului pensionarilor. Dacă pensiile de asigurări sociale de stat au crescut în medie cu 11,4 la sută, pensiile lunare ale țărănimii cooperatiste pentru limită de vîrstă, cele pentru invaliditate și cele pentru copii orfani **s-au majorat cu 20 la sută.** Conform noii legi a pensiilor țărănimii cooperatiste, **pensia lu-**

nară integrală pentru limită de vîrstă a crescut diferențiat pe sectoare de activitate **și în raport** cu meseria sau funcția îndeplinită și cu vechimea în muncă în cooperativă. În fine, mai dorim să menționăm că pentru prima dată în istoria țării, de la 1 iulie 1977 s-a instituit un sistem de pensionare și pentru țăranii din zonele necooperativizate.

În Programul de ridicare a nivelului de trai al populației în actualul cincinal o atenție deosebită s-a acordat creării unor condiții tot mai bune pentru creșterea și educarea copiilor, pentru formarea și pregătirea tinerei generații și în special în ce privește **creșterea alocațiilor de stat pentru copii și a ajutoarelor pentru mamele cu mulți copii.** Majorarea medie a alocației de stat pentru copii de 15 la sută în 1980 față de 1975 a și fost deja atribuită. Ea este deosebit de însemnată dacă ținem seama că în 1978, peste 4,5 milioane copii primesc alocație. Pentru înfăptuirea măsurilor privind majorarea alocațiilor de stat pentru copii și a ajutoarelor pentru mame cu mai mulți copii în 1977 s-au alocat în mod suplimentar circa 3 miliarde lei ; aceste măsuri, alături de alte surse cum sînt bursele etc., au contribuit la sporirea veniturilor populației, a capacităților lor generale de plată, de cumpărare de bunuri și de servicii.

Trecerea în revistă a principalelor surse de creștere a veniturilor directe, din muncă și din fondurile sociale de consum arată amploarea măsurilor de creștere a veniturilor înscrise în prima etapă de majorare pentru întregul cincinal. Prin prisma acelorași prevederi putem să subliniem și sfera largă a acestor măsuri, caracterul lor atotcuprinzător, respectiv faptul că într-un fel sau altul, în sfera creșterii însemnate și rapide a veniturilor sînt cuprinse toate categoriile de populație, întregul nostru popor, fiecare cetățean al țării.

Întărirea gradului de cointeresare

MAJORAREA veniturilor populației poartă o puternică amprentă a **întăririi gradului de cointeresare materială a oamenilor muncii, a tuturor membrilor societății.** În toate aceste direcții un rol deosebit de important în sporirea cointeresării materiale, în întărirea aplicării principiilor eticii și echității socialiste îl are în primul rînd **creșterea mai rapidă a veniturilor din muncă în raport cu veniturile din fondurile sociale de consum.** Fără a neglija pe acestea din urmă, care și ele concură la înfăptuirea cointeresării materiale, ale unor cerințe sociale, ale eticii și echității socialiste, inclusiv ale creșterii economice, în cadrul măsurilor de majorare s-a pus un accent mai mare pe creșterea veniturilor din muncă. Această tendință se justifică pe deplin dacă ținem seama că fiecare om al muncii trebuie să participe mai activ, pe măsura potențelor lui din ce în ce mai mari, la dezvoltarea forțelor de producție ale țării — domeniu decisiv de care depinde făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea treptată la comunism.

În al doilea rînd, creșterea gradului de cointeresare al oamenilor muncii este generată de faptul că partea covîrșitoare a veniturilor nete **are**, așa cum s-a văzut, **un caracter real.** Acest fapt este explicabil dacă ținem seama că indicele prețurilor și tarifelor reflectă o mare stabilitate a acestora, evoluează controlat, în strînsă concordanță cu prevederile planului sau chiar la un nivel inferior acestor prevederi. Așa, de pildă, în anii 1976 și 1977 indicele prețurilor și tarifelor a crescut cu numai 1,7 la sută (101,7 la sută). Tot astfel, recentele majorări ale unor tarife și prețuri. la produse care nu fac parte din consumul de bază (cafea etc.) nu ridică indicele prețurilor și tarifelor decît la 2,8 la sută. Este evidentă aici o mare deosebire față de evoluția galopantă a prețurilor în țările capitaliste dezvoltate, unde creșteri de prețuri de 10—15 la sută pe an au devenit o regulă permanentă, frînînd creșterea nivelului de trai al maselor.

În sprijinul celor arătate mai sus privind stabilitatea prețurilor în actualul plan cincinal pledează și creșterea însemnată a desfacerilor de mărfuri prevăzută pentru perioada 1976—1980 de 47,5 la sută (creștere din planul cincinal) și 52,1 la sută (creștere din Programul suplimentar aprobat de Conferința Națională). În același sens se explică și creșterea sensibilă în actualul cincinal a serviciilor către populație (68,6 și respectiv 75,3 la sută). Pe scurt, toate acestea semnifică că în actualul plan cincinal, în condițiile indicelui de prețuri planificat de 105—106 la sută asistăm la o creștere puternică a puterii de cumpărare, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

Așa cum arătam sporirea gradului de cointeresare în majorarea de retribuții (realizate în prima etapă sau prevăzute a se înfăptui în cursul etapei a doua, care începe din anul 1979 și se termină în 1980) este determinată în mod hotărîtor **de asigurarea unei mai bune legături între munca depusă, rezultatele obținute și mărimea retribuției.** Menționăm că acest principiu se aplică cu consecvență la toate nivelele de la individ și întreprindere pînă la nivelul ramurilor și al întregii societăți (tabelul 3).

Tabelul nr. 3

Principalii indicatori ai dezvoltării economiei în cincinalul 1976—1980.

	1980/1975		1976—1980	
	Dinamică		Ritm mediu anual	
	Cincinal	Program suplimentar	Cincinal	Program suplimentar
Produs social	154,0	158,0	9,0	9,5
Venit național	163,0	169,0	10,3	11,0
Producția globală industrială	166,2	172,3	10,7	11,5
Producția globală agricolă	136,8—150,9	139,6—154,2	6,5—8,6	6,9—9,0
Desfaceri de mărfuri prin comerțul socialist	147,5	152,1	8,1	8,7
Prestări de servicii către populație	168,6	175,3	11,0	11,9
Productivitatea muncii în industrie	150,1	155,1	8,5	9,2
Retribuția reală	118—122	132,3	4,1	5,8
Indicele prețurilor mărfurilor cu amănuntul și al tarifelor pentru servicii (1975=100)	105—106	105—106	1,0—1,2	1,0—1,2
Veniturile reale ale țărănimii, provenite din munca în C.A.P. și gospodării personale pe o persoană activă	129	130	5,2	5,4

Datele sînt cît se poate de concludente pentru a sublinia perseverența cu care partidul nostru realizează legătura dintre dezvoltarea economică și creșterea retribuției oamenilor muncii, ridicarea gradului lor de cointeresare materială. Astfel, dacă inițial în planul cincinal se prevăzuse o creștere a retribuției reale de 18—22 la sută pentru personalul muncitor și de 29 la sută pentru țărănimea cooperatistă, în condițiile sporirii sarcinilor de plan la toți indicatorii producției și ai eficienței s-a prevăzut și o creștere corespunzătoare a retribuțiilor, a veniturilor. Conform programului adoptat de Conferința Națională pentru sporirea retribuției medii reale cu 32,3 la sută s-a alocat un fond suplimentar de 40 miliarde lei.

Prin urmare, creșterea retribuției reale în corelație cu dezvoltarea economică, cu efortul și rezultatele obținute ne arată că bunăstarea materială și spirituală nu este un dar al cuiva, venit de undeva din afară, ci poate fi numai și numai rezultatul efortului nostru, al poporului, al fiecărui cetățean al țării. Dacă aceste rezultate sînt mai mari și mai bune, atunci în mod firesc în societatea producătorilor și proprietarilor creșterea retribuției reale, a nivelului de trai este mai mare, mai rapidă.

Creşterea veniturilor reflectată în sporirea puterii de cumpărare

MAJORAREA VENITURILOR nete și reale ale personalului și țărănimii, ale tuturor categoriilor de populație generează o **creștere substanțială a puterii de cumpărare a maselor de oameni ai muncii.** Înainte de a examina o serie de exemple concrete de creștere a puterii de cumpărare determinată de majorare pentru diferite categorii de personal, dorim să oferim o imagine de sinteză a creșterii însemnate a veniturilor reale. Această încercare capătă semnificații profunde dacă le examinăm în corelație cu evoluția părții din venitul național alocată fondului de dezvoltare. Interesul pentru o astfel de examinare comparativă a veniturilor reale este cu atît mai mare cu cît astăzi în occident încă mai are răspîndire teza că — în condițiile destinării unei părți ridicate din venitul național pentru dezvoltare — creşterea consumului este mică, sau chiar stagnează, ceea ce ar genera o politică austeră, restricții în consumul maselor largi populare. Experiența de construcție socialistă din România socialistă nu confirmă cîtuși de puțin această teză (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Corelația dintre evoluția mărimii fondului de dezvoltare, creșterea fondului de consum și creșterea veniturilor totale, reale ale populației

%

	Partea din venitul național utilizat alocată fondului de dezvoltare	Ritm mediu anual de creștere		Dinamica veniturilor totale reale ale populației*). (1950=100)
		venitul național	Fond de consum	
1956—1960	16,0	6,9	4,5	182
1961—1965	24,3	9,0	5,3	249
1966—1970	28,8	7,7	7,0	326
1971—1975	34,1	11,3	7,5	477
1976—1980	33—34	11	8	cca. 670 **)

*) anul ultim al cincinalului
**) nivel cincinal

Într-adevăr, în perioada 1956—1980, în condițiile creșterii ratei fondului de dezvoltare, datorită folosirii judicioase, ritmul de creștere a venitului național a crescut considerabil și odată cu aceasta fondul de consum și veniturile reale ale populației. Cu toate că în 1971—1975 rata fondului de dezvoltare este de 2 ori mai mare ca cea din 1956—1960, aceasta nu numai că nu a atras după sine scăderea, ci a constituit chiar premisa creșterii vertiginoase a consumului, a veniturilor reale ale oamenilor muncii. De remarcat că intensificarea creșterii veniturilor a fost mai mare tocmai în perioada de după 1965 cînd rata fondului de dezvoltare a fost mai mare.

Dar să examinăm acum corelația dintre creșterea veniturilor și a puterii de cumpărare nu numai prin prisma unor indicatori atît de sintetici, ci, nemijlocit, concret, pe baza majorărilor lunare și anuale pe care le realizează oamenii muncii din țara noastră în urma primei etape a majorărilor din actualul plan cincinal. În tabelul nr. 5 întocmit în acest sens, pe lîngă sporul lunar și anual al cîștigului realizat prin majorare de diferite categorii de personal din mai multe ramuri ale economiei naționale am indicat și puterea de cumpărare a acestor sporuri bănești, cu ajutorul unor produse de uz îndelungat cum sînt : televizoare, mașini de spălat rufe, aspiratoare, frigidere ș.a. toate existente pe piață din producția noastră internă.

Tabelul nr. 5

Elemente privind creșterea puterii de cumpărare a populației ca urmare a sporirii retribuției

Categoria de personal (meseria și ramura)	Categoria respectiv clasa de retribuire	Treapta, gradația	Spor prin majorare — lei		Timpul necesar pentru cumpărarea unui produs cu sporul lunar de retribuție — în luni				
			Lunar	Anual	Costum de haine (800—900 lei/buc.)	Frigider (2 250 lei/buc.)	Televizor (3 300 lei/buc.)	Mașini spălat rufe (2 300 lei/buc.)	Aspirator (750—800 lei/buc.)
Miner			750	9 000	1 —2	3	4— 5	3	1 —2
Maistru (construcții de mașini)			506	6 072	2	4—5	6— 7	4 —5	1,5—2
Muncitor electro-metalurgist (metalurgie neferoasă)	I	bază	287	3 444	3 —4	8	12	8	2 —3
Operator chimist (ind. chimică)	6	III	382	4 584	2	6	9	6 —7	2,5
Tehnician proiectant (cercetare-proiectare inginerie tehnologică)	16	III	320	3 840	3	7	10—11	7	2,5
Maistru principal — petrol — A (ind. petrolului, gazelor etc.)	27	VI	410	4 920	2 —2,5	5—6	8	6	2 —3
Șef de secție de producție foraj sau prospecțiuni și expl. geologice (lucrări geolog. și de foraj)	34	III	568	6 816	1,6	4	5— 6	4	1,5
Mecanic de locomotivă din grupa I de locom. (transporturi)	2	II	426	5 112	2 —2,5	6	8	5,5	2
Electrician exploatare centrale și stații (ind. energ. electrice)	6	III	337	4 044	3	7	10	7	2,5—3
Subinginer la exploatările forestiere (exploatarea și prelucrarea lemnului)	—	VI	461	5 532	2	5	7— 8	5	2
Asistent medical principal în trei ture, pediatrie (ocrotirea sănătății și asistență socială)	21	III	309	3 708	3	7—8	10—11	7 —8	2 —3

Datele tabelului nr. 5 sînt cît se poate de expresive asupra creșterii puterii de cumpărare a populației ; nu vom face comentarii ample cu cît însuși cititorul, pe baza sporurilor rezultate din majorare redate în tabel, poate să înlocuiască produsele indicate de noi cu oricare alt produs, de uz îndelungat, industrial pentru care este interesat să facă calculul propriei sale puteri de cumpărare. Calcule similare se pot face nu numai pentru personalul muncitor, ci și pentru țăranii cooperatori, pentru pensionari etc. Cît privește țăranii cooperatori, nu putem însă omite faptul că puterea lor de cumpărare este determinată nu numai de creșterea veniturilor lor reale provenind din munca în agricultură, ci și de aceea că o **familie din 3 familii țărănești cuprinde persoane care realizează retribuții în activități neagricole.** Rolul majorărilor de retribuții asupra creșterii puterii de cumpărare prezintă mult interes și pentru diferite tipuri de familii, (familii cu 1, 2, 3 și mai mulți copii), în care caz, pe lîngă venitul mai mare din muncă, calculul trebuie să ia în seamă și alte majorări de care au beneficiat din fondul social de consum (burse, pensii, alocații, ajutoare etc.). În fine, pentru familiile care includ două sau mai multe persoane care lucrează, sporul lor anual se cumulează, după care se stabilește ceea ce poate să cumpere familia pe baza majorării veniturilor sale într-o lună sau un an.

Datele tabelului sînt sugestive pentru estimarea creșterii puterii de cumpărare realizată pe baza sporului de venit obținut din majorare, atestînd astfel creșterea sensibilă a nivelului de trai, corelația strînsă a sporirii acestuia cu creșterea veniturilor, cu dezvoltarea noastră economică.

ÎN PERSPECTIVA atingerii marilor obiective de creștere a nivelului de trai se cere să manifestăm un interes deosebit pentru transpunerea rapidă și eficientă în practică a măsurilor luate de Plenara din martie a.c. pe linia introducerii autogestiunii și autofinanțării. Contribuția noastră a tuturor la aplicarea celui mai elaborat sistem de cointeresare materială din cîte am utilizat în toți anii construcției socialiste poate să favorizeze realizarea unui înalt nivel de gestiune și de eficiență, crearea premiselor realizării de venituri suplimentare, creșterii mai rapide a bunăstării materiale individuale, colective și sociale.

dr. Gh. RĂBOACA
Institutul de Economie Socialistă

ÎNDEPLINIREA ȘI DEPĂȘIREA PLANULUI FIZIC

● Organizare superioară ● Tehnologii avansate ● Creativitate

RĂSPUNZÎND sarcinilor mobilizatoare desprinse din documentele Conferinței naționale a partidului, colectivele din unitățile subordonate Centralei minereurilor Deva și-au concentrat eforturile spre realizarea ritmică a planului fizic sortimental, reușind să îndeplinească integral prevederile pe primele patru luni ale anului (tabelul). Menționăm că nivelul programat pentru metalele din concentrate (cupru, plumb, zinc, fier, aluminiu, aur, argint) a fost realizat și depășit. De asemenea, au fost obținute peste plan cantități însemnate de produse nemetalifere : dolomită metalurgică, talc, calcar, bentonită și nisip cuarțifer. Rezultate deosebite din acest punct de vedere au fost înregistrate în perioada la care ne referim la întreprinderile miniere Bălan, Barza, Baia de Arieș, Moldova Nouă și Deva.

Pregătire și organizare temeinică a producției

CUNOAȘTEREA din timp a sarcinilor de plan a permis inițierea unor acțiuni energice de analiză, la toate unitățile, a bazei de materii prime, a capacităților de extracție și prelucrare, a potențialului uman și tehnic disponibil.

1 Cu ocazia defalcării și lansării cifrelor de plan, în fiecare unitate **a fost elaborat un ansamblu de măsuri** care a vizat : sporirea rezervelor de minereu, asigurarea unor indici de normalitate corespunzători, aplicarea și extinderea unor metode de exploatare care să asigure condiții mai bune de recuperare a zonelor mineralizate supuse extracției și productivității mai ridicate, îmbunătățirea condițiilor de muncă și a tehnologiilor de lucru, extinderea mecanizării etc.

2 În unitățile cu probleme deosebite, **colective de specialiști din centrală au efectuat studii, au îndrumat și coordonat întreaga acțiune de pregătire a condițiilor pentru producția anului 1978.** Pentru acoperirea integrală a planului sortimental au fost atrase în circuitul economic noi perimetre de exploatare : Pîrîul cu Raci — Rușchița, Ohaba — Ponor — Hațeg și Valea Morii — Brad.

3 **Programele de lucru lunare,** aplicate în cadrul centralei începînd cu 1978, constituie modelul după care se conduc unitățile sale și el are în vedere adaptarea cadrului preliminar anual la situația geo-minieră existentă și la condițiile tehnico-organizatorice nou create. La programarea producției se ține seama de **dimensionarea liniei active de abataj la potențialul maxim al fronturilor de lucru,** repartizarea judicioasă a forței de muncă, folosirea extensivă și intensivă a mașinilor și utilajelor din dotare. Se acordă o atenție deosebită locurilor de muncă model, create pentru a experimenta și generaliza experiența acumulată.

4 Parametrii importanți în programarea producției, cum ar fi gradul de solicitare a rezervelor, conținutul în metal al acestora, productivitățile fizice și randamentele în abataje, consumurile de materiale principale și energie, randamentele de extracție, se urmăresc evolutiv, iar atunci cînd tendințele depășesc limitele minime acceptate se acționează energic pentru a identifica factorii negativi influenți și a-i elimina. **Urmărirea realizării indicatorilor fizici** — minereu extras și prelucrat, concentrate, metale — **se face pe schimburi și zilnic la nivelul centralei,** iar în cadrul unităților urmărirea îndeplinirii programului se face pe echipe și schimburi.

Inițiativă și creativitate

INTREPRINDERILE miniere aparținînd de centrala noastră dispun de un detașament puternic de cadre — ingineri, tehnicieni, muncitori — cu înaltă calificare ce s-au afirmat prin inițiativă și creativitate în rezolvarea celor mai complexe probleme ale producției ; astfel, cu contribuția specialiștilor **au fost extinse metodele de lucru cu subetaje mari** la Moldova Nouă, Baia de Arieș Bălan și Barza ; s-a **definitivat exploatarea cu camere și stîlpi** la Intreprinderea minieră Gherla ; **extracția prin metoda cu gol abandonat** la Dobrești urmează să se extindă odată cu trecerea activității de la suprafață în subteran. Aceste tehnologii au permis **extinderea mecanizării** cu utilaje de gabarit și randamente sporite. Indicii de utilizare ai mașinilor de încărcat cu siloz au crescut de la 50 t/mașină/zi la 90 t/mașină/zi (media pe centrală) cu productivități de vîrf de peste 120—130 t/mașină/zi. **S-a extins utilizarea perforatoarelor grele pentru găuri lungi** și s-au omologat, în cadrul centralei, cărucioare suport. Randamentele în abataje au crescut, ajungînd la 15 t/post la exploatarea minieră Deva și 10 t/post la Gherla, iar consumurile de exploziv și lemn de mină s-au redus simțitor obținîndu-se, ca o rezultantă firească, scăderea prețului de cost cu 10—25 lei/tonă de minereu extras.

dr. ing. Aurel LAPUȘCA

(Continuare în pag. 16)

Indeplinirea planului la principalii indicatori în primele 4 luni din 1978

Indicatorul	% față de plan				
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	cumulat pe 4 luni
Producția globală	100,83	104,03	107,71	104,42	104,28
Producția marfă	100,55	104,21	102,89	102,56	102,53
Producția netă	102,70	107,98	109,43	106,75 *)	106,00
Productivitatea valorică	100,43	102,60	105,69	103,37	103,00
Cheltuieli materiale la 1 000 lei producție	97,80	96,29	03,01	95,66 *)	95,30

*) Rezultatele preliminate la data elaborării analizei.

ECONOMIE NATIONALA

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

TERMENE MAI BINE CORELATE ÎN ACTIVITATEA PRECONTRACTUALĂ

POTRIVIT metodologiei anilor anteriori, activitatea precontractuală (fundamentarea necesarului, elaborarea balanțelor sintetice, corelarea acestora pe plan central, transmiterea cotelor, depunerea desfășurătoarelor cu specificații, elaborarea balanțelor analitice, inclusiv optimizarea transporturilor, emiterea repartițiilor și transmiterea comenzilor) trebuia să se desfășoare în perioada aprilie-august, după care urma încheierea contractelor în cursul lunii septembrie, evident, în anul anterior celui de plan. În realitate, la un număr apreciabil de produse, printre care unele cu importanță deosebită pentru economia națională, termenele stabilite nu erau respectate, contractele încheindu-se efectiv pînă la finele anului precedent sau chiar în cursul anului de plan.

În contextul preocupărilor pentru perfecționarea mecanismului economic, eliminarea întîrzierilor în încheierea contractelor economice, trebuie să se situeze în centrul atenției specialiștilor, date fiind implicațiile favorabile directe pe care le are în întreprinderi în realizarea ritmică, integrală a producției fizice. În acest sens trebuie arătat că **„Proiectul programului cu privire la desfășurarea activității de contractare pe anii 1979 și 1980“**, difuzat de Ministerul Aprovizionării la data de 30 martie a.c., conține cîteva prevederi care, după părerea mea, trebuie analizate mai temeinic, pentru a se evita problemele apărute în anii trecuți, care au condus la întîrzieri în încheierea contractelor.

Iată cîteva din **prevederile** programului amintit:

1 „Contractarea să aibă la bază sarcinile stabilite pentru anii 1979 și 1980 prin planul cincinal și programul suplimentar.“

LA BAZA CONTRACTELOR — NUMAI RESURSE ACTUALIZATE!

Dat fiind că față de sarcinile inițiale stabilite prin planul cincinal și chiar și față de cele din programul suplimentar, în planul pe anul 1979 sînt înscrise prevederi care diferă, uneori substanțial, consider necesar ca contractarea să aibă la bază nivelurile actualizate, reale, din anul viitor. Desfășurarea unei aprovizionări ritmice, în 1979, în deplină concordanță cu termenele stabilite, face absolut necesar ca resursele prevăzute în balanțele inițiale să fie reactualizate „la zi“, pentru dimensionarea unui disponibil cît mai real al economiei naționale. Deoarece în lumina sarcinilor trasate la plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 este necesar ca planurile să aibă la bază contracte ferme de aprovizionare și desfacere, iar necesitățile beneficiarilor sînt în schimbare, se impune, în mod cert, o adaptare operativă a prevederilor inițiale la cerințele concrete din anul de plan.

2 „Contractarea materiilor prime și materialelor din import se va face în eșalonarea trimestrială corespunzător prevederilor din planul de import pe anul 1978“.

IMPORTURI PENTRU 1979 DUPĂ PREVEDERILE PENTRU 1978 ?

Această prevedere nu este conformă cu unele prevederi ale „Legii cu privire la activitatea de comerț exterior“, care, la art. 24, lit. b, prevede ca obligație pentru întreprinderile specializate de comerț exterior: „îndeplinirea planului de import în condițiile de calitate și la termenele necesare unităților beneficiare de importuri“. De altfel, este un adevăr elementar că contractarea trebuie făcută în concordanță cu prevederile balanței analitice ale anului de plan și nu ale altui an. Consider că o asemenea optică este o necesitate în realizarea prevederilor plenarei din martie ca importurile să fie fundamentate pe nevoi reale și reglementate prin contracte ferme, care să asigure certitudinea aprovizionării la datele stabilite.

Deci, pentru a se contracta cît mai corect importul, la produsele la care producția internă este insuficientă sau la cele care se procură numai din import dar au mai multe sortimente, **este necesar a se elabora mai întîi balanțele analitice,** prin care să se stabilească beneficiarii importurilor și cantitățile necesare acestora.

3 „Pentru produsele la care se cunosc toate elementele, se vor încheia contracte cu precizarea condițiilor de detaliu, iar pentru celelalte, la care nu se cunosc toate elementele, se vor încheia contracte pe grupe de produse“.

CONTRACTELE: PE BAZA BALANȚELOR SINTETICE, DAR ȘI A CELOR ANALITICE

În spiritul reglementărilor actuale, există condiții de a se încheia contracte economice de furnizare de produse, înainte de elaborarea balanței analitice, numai la sortimentele omogene cu furnizor unic. Pentru toate celelalte, care reprezintă majoritatea și sînt produse de bază pentru economie, contractele se pot încheia numai după elaborarea balanței analitice, pe sortimente și cu transport optimizat. Fără acest document de bază nu se pot emite repartiții și, ca urmare, nu se pot încheia nici contracte.

Pe de altă parte, trebuie arătat că beneficiarul nu introduce în producție grupe de produse, ci sortimente concrete. În acest caz, pentru a se clarifica problema, apreciez că metodologia ar trebui să prevadă gruparea produselor în două categorii :

— prima: **sortimente omogene** cu furnizor unic, la care contractele se vor încheia **pe baza balanței sintetice,** desfășurătoarele trimițîndu-se direct la furnizori;

— a doua: **restul sortimentelor,** pentru care trebuie elaborată **balanța analitică,** inclusiv optimizarea transporturilor și emise repartiții.

4 „La produsele care urmează a fi fabricate de către întreprinderi noi, nepuse încă în funcțiune, contractele se vor încheia între centralele industriale tutelare“.

ESENȚA PROBLEMEI: CINE SEMNEAZĂ CONTRACTUL SAU REALIZAREA RESURSEI DIN BALANȚĂ?

Consider că esența problemei nu constă în „cine semnează contractul", ci în realizarea resursei de balanță. Dacă obiectivele respective nu vor intra la timp în funcțiune, contractul devine un document iluzoriu, care îngreunează mecanismul economic și produce daune. De aceea, susțin ideea ca, înainte de a se înscrie în balanțe producțiile pentru anul de plan, să se stabilească exact posibilitățile reale. Acolo unde acestea nu concordă cu prevederile din cincinal, să fie aduse corectivele necesare.

5 **„Întreaga acțiune de contractare a desfacerii producției și a aprovizionării tehnico-materiale să se încheie la 30 iunie a.c.“**, în care scop termenele prevăzute pentru diferite acțiuni sînt următoarele:

— „corelarea propunerilor de îmbunătățire a planului în cadrul balanțelor sintetice, ale economiei naționale: 31 mai“;

— „detalierea prevederilor de plan pe anul 1979 și 1980 și a materialelor de prezentare pentru aprobare: 20 iunie“;

— „încheierea acțiunii de contractare a desfacerii producției și a aprovizionării tehnico-materiale : 30 iunie“.

Consider că, în condițiile în care prevederile de plan se detaliază pînă la 20 iunie, încheierea contractelor pînă la 30 iunie este o prevedere care se va dovedi în unele cazuri mai dificil de finalizat la termen.

O PROPUNERE: CRONOLOGII SCHIMBATE ALE ACTIVITĂȚILOR PRECONTRACTUALE

Din experiența multor ani de lucru în sectorul comercial (desfacere — aprovizionare — transport) în întreprindere, centrală și minister, apreciez că, pentru înlăturarea dificultăților care apar, ar putea fi supusă atenției specialiștilor următoarea succesiune de desfășurare a activității precontractuale :

- corelarea propunerilor de îmbunătățire a planului în cadrul balanțelor sintetice ale economiei naționale și a balanțelor materiale : 30 aprilie ;
- transmiterea cotelor la titularii de plan : 5 mai ;
- întocmirea desfășurătoarelor cu specificații, verificarea acestora la centrale și ministere și depunerea la coordonatorii de balanțe, **o singură dată pentru tot ministerul**; nu se cere o centralizare pe minister, dar este necesar ca ministerul să garanteze că s-au depus desfășurătoare de către toate centralele din subordine și că acestea au respectat cotele pe an și pe trimestre, deci ministerul face numai o strîngere și o verificare a desfășurătoarelor cu specificații ale centralelor și le depune pe toate odată la coordonatorul de balanță : 15 mai ;
- elaborarea balanțelor analitice, inclusiv optimizarea transporturilor și emiterea repartițiilor : 15 iunie ;
- încheierea contractelor economice : 30 iunie.

Avînd în vedere specificul multor produse, pot apare unele abateri care, ar trebui precizate de la caz la caz, termenele amintite mai înainte fiind, de regulă, maxime. După părerea mea, cronologia propusă pentru desfășurarea activităților precontractuale asigură condiții pentru realizarea în bune condițiuni a sarcinii de o deosebită importanță stabilită la plenara C.C. al P.C.R. din luna martie a.c., ca acțiunea de contractare a întregii producții să se încheie înaintea începerii perioadei de plan.

Cornel SUCIU

Direcția generală de aprovizionare
și desfacere din Ministerul
Industriei Chimice

Îndeplinirea și depășirea planului fizic

(Urmare din pag. 14)

În unitățile de preparare a minereurilor **s-au îmbunătățit fluxurile tehnologice** și se scontează în acest an pe extracții mai mari pentru metalele de bază, precum și pe recuperări sporite ale elementelor conexe : sulf (Sasca și Troița), fier (Deva și Moldova nouă), molibden (Moldova Nouă). Totodată, prin aplicarea tehnologiilor noi, îmbunătățirile aduse la fronturile de lucru din punct de vedere al organizării și aprovizionării tehnico-materiale, **extinderea muncii în acord simplu** la peste 78% și **aplicarea acordului global** la aproape 65% din personalul retribuit în acord etc., s-au obținut creșteri importante ale productivității muncii. Sporirea productivității muncii folosirea rațională a materialelor și energiei, au influențat reducerea simțitoare a costurilor de producție (tabelul).

Prioritățile etapei următoare

SARCINILE MARI care stau în fața industriei noastre miniere, impun un salt calitativ în toate domeniile de activitate, care să asigure o eficiență sporită în condiții de zăcămînt tot mai dificile. Pe această linie, Centrala minereurilor Deva și-a propus să acționeze în următoarele direcții :

- modernizarea, în continuare, a tehnologiilor de exploatare și adaptarea acestora la condițiile de zăcămînt ;
- perfecționarea utilajelor din abataje pentru perforare, încărcare și transport, precum și a celor de la preparații ;
- creșterea bazei de materii prime, problemă fundamentală a unor unități, prin orientarea cercetării spre descoperirea de noi structuri purtătoare de mineralizații ;
- atragerea în circuitul economic a unor zăcăminte mici și mai sărace, valorificarea și a altor elemente conexe prezente în minereurile extrase ;
- studierea posibilităților de valorificare a depozitelor de steril din iazurile de decantare ;
- îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și viață ale întregului personal muncitor.

Măsurile luate, cît și cele ce vor fi inițiate pe parcurs, aplicate în funcție de condițiile specifice ale unităților centralei, concomitent cu dezvoltarea în continuare a inițiativelor creatoare, vor face cu putință ca anul acesta întreprinderile miniere să obțină rezultate superioare, care să contribuie la o mai bună aprovizionare cu materii prime a industriei noastre socialiste.

ECONOMIE NATIONALA

Exigențe ale funcționării noului mecanism economic

FLUXURI INFORMAȚIONALE UNITARE ÎNTRE INDUSTRIE–COMERȚ–CONSUMATORI

ÎN CADRUL dezbaterii „Studiul cererii populației în perfecționarea relațiilor industrie-comerț“, publicată în numerele 43 și 45/1977 ale revistei, au fost exprimate o seamă de păreri deosebit de interesante în legătură cu organizarea studierii cererii de mărfuri a populației, propunîndu-se totodată măsuri de perfecționare a acesteia, prin realizarea unui cadru unitar coordonat pentru întreg sistemul comercial. Aplicarea prevederilor recentei hotărîri a C.C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea sistemului de planificare economico-financiară a activității întreprinderilor impune, de asemenea, îmbunătățirea radicală a studierii cererii de mărfuri, pentru ca rezultatele obținute pe această cale să se constituie ca element de fundamentare în stabilirea structurii fondului de marfă, a indicatorilor de plan, a operațiunilor de contractare a fondului de mărfuri dintre industrie și comerț, pentru dezvoltarea, dimensionarea și profilarea rețelei comerciale, organizarea muncii, precum și pentru alte laturi ale activității comerciale.

Începem cu acest număr prezentarea concepției și cerințelor organizatorice ale creării unui sistem unitar de studiere a cererii de mărfuri pentru sistemul comerțului interior.

Schema de mai jos prezintă metodele utilizate în prezent, căile de perfecționare prevăzute, precum și direcțiile de dezvoltare în perspectivă, la nivelul întreprinderii comerciale cu amănuntul.

Organizarea studierii cererii de mărfuri a populației, potrivit obiectivelor stabilite (vezi schema), trebuie să asigure realizarea în condiții corespunzătoare a funcțiilor întreprinderii comerciale cu amănuntul — care conduc nemijlocit activitatea unui grup de unități (magazine cu amănuntul) pornind de la cunoașterea:

- ● cererii nesatisfăcute ;
- ● oportunității unor acțiuni de promovare a vînzărilor pentru anumite grupe de mărfuri ;
- ● opiniei cumpărătorilor asupra sortimentelor noi ;
- ● exigențelor consumatorilor în legătură cu diversificarea sortimentelor și calitatea acestora.

S-au luat **măsuri** de natură să genereze un cadru organizatoric favorabil implementării sistemului, dintre care amintim :

- ● crearea **Comisiei centrale de studiere a cererii de consum a populației**, din care fac parte specialiști din rețeaua comercială, din aparatul Ministerului Comerțului Interior, din institutul de cercetări de profil, cadre didactice de la Academia „Ștefan Gheorghiu“, și A.S.E. Comisia are ca principală sarcină să propună conducerii ministerului programe de măsuri și acțiuni privind perfecționarea studierii cererii de consum a populației în toate verigile aparatului comercial ;
- ● organizarea **consiliilor șefilor de unități**, în cadrul întreprinderilor comerciale cu amănuntul, pentru lărgirea participării cadrelor ce se află în contact permanent cu populația, la stabilirea fondului de mărfuri destinat aprovizionării acesteia ;
- ● înființarea **consiliilor reprezentanților consumatorilor**, pe lîngă direcțiile comerciale județene, în vederea participării directe a acestora, alături de cadrele din aparatul comercial, la organizarea fondului de marfă destinat aprovizionării populației, introducerea unor forme moderne de cercetare a cererii de marfă și altele ;
- ● crearea unor **compartimente pentru studiul cererii de mărfuri**, în cadrul direcțiilor comerciale județene — în cadrul funcției de conducere de către acestea a activității întregului comerț socialist din județ. Dintre sarcinile mai importante ale acestor compartimente, amintim pe cele de procurare a datelor, de stabilire a metodelor celor mai adecvate de cercetare în funcție de grupele de mărfuri, precum și de creare a băncii de date necesare.

Aceste măsuri vor crea condiții pentru cunoașterea operativă a modificărilor în structura cererii, a modului în care stocurile asigură continuitatea vînzării la anumite grupe de mărfuri, a corelației vînzărilor cu aprovizionarea cu mărfuri, a ciclului de viață comercială a produselor și a factorilor care îl influențează.

dr. Gh. TEODORASCU
prof. asociat Academia „Ștefan Gheorghiu“

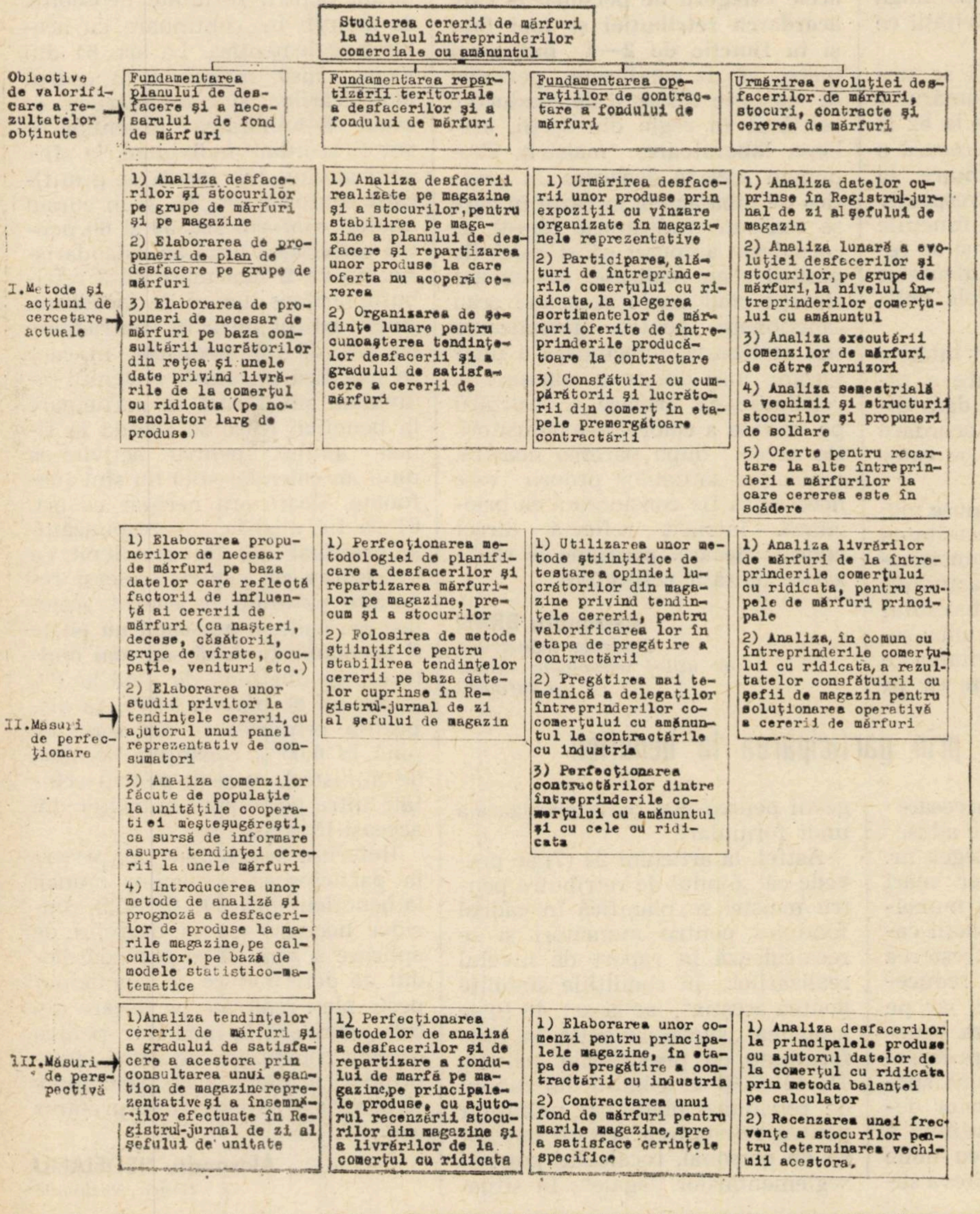

Studierea cererii de mărfuri la nivelul întreprinderilor comerciale cu amănuntul

Obiective de valorificare a rezultatelor obținute	Fundamentarea planului de desfacere și a necesarului de fond de mărfuri	Fundamentarea repartizării teritoriale a desfacerilor și a fondului de mărfuri	Fundamentarea operațiilor de contractare a fondului de mărfuri	Urmărirea evoluției desfacerilor de mărfuri, stocuri, contracte și cererea de mărfuri
I. Metode și acțiuni de cercetare actuale	1) Analiza desfacerilor și stocurilor pe grupe de mărfuri și pe magazine 2) Elaborarea de propuneri de plan de desfacere pe grupe de mărfuri 3) Elaborarea de propuneri de necesar de mărfuri pe baza consultării lucrătorilor din rețea și unele date privind livrările de la comerțul cu ridicata (pe nomenclator larg de produse)	1) Analiza desfacerii realizate pe magazine și a stocurilor, pentru stabilirea pe magazine a planului de desfacere și repartizarea unor produse la care oferta nu acoperă cererea 2) Organizarea de ședințe lunare pentru cunoașterea tendințelor desfacerii și a gradului de satisfacere a cererii de mărfuri	1) Urmărirea desfacerii unor produse prin expoziții cu vînzare organizate în magazinele reprezentative 2) Participarea, alături de întreprinderile comerțului cu ridicata, la alegerea sortimentelor de mărfuri oferite de întreprinderile producătoare la contractare 3) Consfătuiri cu cumpărătorii și lucrătorii din comerț în etapele premergătoare contractării	1) Analiza datelor cuprinse în Registrul-jurnal de zi al șefului de magazin 2) Analiza lunară a evoluției desfacerilor și stocurilor, pe grupe de mărfuri, la nivelul întreprinderilor comerțului cu amănuntul 3) Analiza executării comenzilor de mărfuri de către furnizori 4) Analiza semestrială a vechimii și structurii stocurilor și propuneri de soldare 5) Oferte pentru recartare la alte întreprinderi a mărfurilor la care cererea este în scădere
II. Masuri de perfecționare	1) Elaborarea propunerilor de necesar de mărfuri pe baza datelor care reflectă factorii de influență ai cererii de mărfuri (ca nașteri, decese, căsătorii, grupe de vîrste, ocupație, venituri etc.) 2) Elaborarea unor studii privitor la tendințele cererii, cu ajutorul unui panel reprezentativ de consumatori 3) Analiza comenzilor făcute de populație la unitățile cooperației meșteșugărești, ca sursă de informare asupra tendinței cererii la unele mărfuri 4) Introducerea unor metode de analiză și prognoză a desfacerilor de produse la marile magazine, pe calculator, pe bază de modele statistico-matematice	1) Perfecționarea metodologiei de planificare a desfacerilor și repartizarea mărfurilor pe magazine, precum și a stocurilor 2) Folosirea de metode științifice pentru stabilirea tendințelor cererii pe baza datelor cuprinse în Registrul-jurnal de zi al șefului de magazin	1) Utilizarea unor metode științifice de testare a opiniei lucrătorilor din magazine privind tendințele cererii, pentru valorificarea lor în etapa de pregătire a contractării 2) Pregătirea mai temeinică a delegaților întreprinderilor cocomerțului cu amănuntul la contractările cu industria 3) Perfecționarea contractărilor dintre întreprinderile comerțului cu amănuntul și cu cele cu ridicata	1) Analiza livrărilor de mărfuri de la întreprinderile comerțului cu ridicata, pentru grupele de mărfuri principale 2) Analiza, în comun cu întreprinderile comerțului cu ridicata, a rezultatelor consfătuirii cu șefii de magazin pentru soluționarea operativă a cererii de mărfuri
III. Măsuri de perspectivă	1) Analiza tendințelor cererii de mărfuri și a gradului de satisfacere a acestora prin consultarea unui eșantion de magazine reprezentative și a însemnărilor efectuate în Registrul-jurnal de zi al șefului de unitate	1) Perfecționarea metodelor de analiză a desfacerilor și de repartizare a fondului de marfă pe magazine, pe principalele produse, cu ajutorul recenzării stocurilor din magazine și a livrărilor de la comerțul cu ridicata	1) Elaborarea unor comenzi pentru principalele magazine, în etapa de pregătire a contractării cu industria 2) Contractarea unui fond de mărfuri pentru marile magazine, spre a satisface cerințele specifice	1) Analiza desfacerilor la principalele produse cu ajutorul datelor de la comerțul cu ridicata prin metoda balanței pe calculator 2) Recenzarea unei frecvențe a stocurilor pentru determinarea vechimii acestora.

ÎN DEZBATERE:

ÎMBUNĂTĂȚIREA LEGII RETRIBUIRII DUPĂ CANTITATEA ȘI CALITATEA MUNCII

Realizarea prioritară a sarcinilor proprii de muncă

NOILE îmbunătățiri aduse Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii contribuie din plin la aplicarea consecventă a principiilor socialiste de retribuire, în spiritul eticii și echității socialiste. Acestea privesc toate secțiunile Legii, începînd cu principiile generale de acordare a retribuției și sfîrșind cu capitolele care reglementează criteriile de acordare a celorlalte drepturi de care pot beneficia oamenii muncii, pe lîngă retribuție, ca urmare activității ce o desfășoară.

Prin noile reglementări se stabilește o restrîngere a numărului de rețele de retribuție de la 52 la 42 pentru muncitori, se creează o nouă categorie de retribuire la toate rețelele tarifare și respectiv o nouă gradație la toate funcțiile pentru personalul TESA, și se renunță la plafonarea stimulentelor acordate pentru rezultatele obținute.

Toate aceste măsuri sînt întărite prin condițiile de acordare a retribuției, care de această dată diferențiază criteriile de acordare într-o măsură mai mare pe categorii de personal.

Avînd în vedere cele expuse mai sus și ținînd cont de necesitatea creșterii cointeresării muncitorilor în desfășurarea unei activități cît mai eficiente și a interesului acestora pentru obținerea unor rezultate superioare în activitatea ce o desfășoară, **considerăm că în cazul muncitorilor ce sînt retribuiți în regie dimensionarea retribuției să se facă atît în funcție de realizarea sarcinilor de serviciu, cît și în funcție de realizarea unor indicatori de plan specifici activității pe care o deservesc.**

De asemenea, ar fi necesară **introducerea, ca o condiție prioritară de acordare a retribuției tarifare, a criteriului „realizarea sarcinilor proprii de muncă" la acele categorii de personal la care acordarea retribuției se mai face și în funcție de 2—4 indicatori** (personal de conducere, personal de execuție TESA și de conducere retribuit în regie din secții, ateliere, laboratoare, maiștri). Propunem aceasta deoarece, în practica de pînă acum, în cazul în care se realizau indicatorii (2—4), se considera automat că și sarcinile proprii erau realizate. Au existat situații cînd unele persoane erau sancționate pentru nerealizarea sau realizarea defectuoasă a unor sarcini, însă obțineau adaosuri la retribuție ca urmare a realizării pe unitate a celor 2—4 indicatori. De aceea, după părerea noastră, realizarea sarcinilor proprii este necesar să fie considerată ca prioritară, întrucît reflectă direct aportul fiecărei persoane la realizările unității respective.

Alexandru BRAN
Centrala industrială de utilaj tehnologic chimic și rafinării

Cointeresare prin participarea la beneficii

CONSIDER utile și necesare completările și modificările aduse Legii retribuirii muncii (Legea nr. 57/1974), întrucît ele vor mări cointeresarea personalului muncitor în obținerea unei producții calitativ superioară, în creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, iar pe această bază se vor realiza beneficii tot mai mari în fiecare întreprindere, ceea ce va asigura sporirea avuției naționale, factor determinant în creșterea continuă a bunăstării. În legătură cu noile reglementări, îmi permit cîteva sugestii pentru mai buna precizare a unor formulări.

Astfel, la articolul 24 (7) se prevede că „fondul de retribuire pentru maiștri se planifică în cadrul fondului pentru muncitori și se recalculează în raport de nivelul realizărilor, în condițiile stabilite pentru aceștia", iar la art. 46 (i) se arată că „suma cuvenită în conformitate cu prevederile art. 12, 41, 42 și 43 se asigură din fondul de retribuire planificat unităților pentru retribuirea acestor categorii de personal, recalculat potrivit reglementărilor legale". În situația în care fondul de retribuire total al unei întreprinderi se recalculează în funcție de producția netă realizată, **nu va mai exista fond recalculat separat pentru muncitori și fond recalculat pentru personalul TESA.** Totodată, vor fi multe unități sau activități la care fondul de retribuire a muncii nu se va recalcula. În consecință propun ca paragraful (7) de la art. 24 din lege să fie scos.

La capitolul „cu privire la sistemul premial" se menționează că premiile ce se acordă în cursul anului, pentru rezultate deosebite, se mențin în continuare cu aceleași reglementări. La art. 61 din Lege, însă, nepreluat în cadrul modificărilor și completărilor, se arată că totalitatea premiilor ce pot fi acordate individual, la sfîrșitul anului, sub formă de gratificații conform art. 56, și în cursul anului, conform art. 59 și 60 pentru activitatea unui an calendaristic, nu va fi mai mare de 3 retribuții tarifare lunare de încadrare. Acest articol intră în contradicție cu art. 50 (3) modificat, în care se specifică că sumele cuvenite individual sub formă de participare la beneficii (care se acordă la finele anului, pentru activitatea unui an calendaristic) nu sînt plafonate. Poate era necesar ca art. 61 să fie modificat corespunzător și eventual să fie completat cu precizarea că, pentru aceleași rezultate obținute în cadrul aceleiași perioade, **o persoană nu poate fi premiată de două sau mai multe ori** (și din fond de pînă la $1^0/_0$ și din cel de pînă la $0,05^0/_0$ la dispoziția centralei și din fond de pînă la $0,05^0/_0$ constituit la nivel de minister), aceasta pentru echitate între personalul muncitor din aceeași întreprindere.

Referitor la capitolul „cu privire la participarea oamenilor muncii la beneficii" (art 50—51—52), consider necesar ca în decretul de aplicare a legii să se prevadă modul de determinare a beneficiilor peste plan realizate pe fiecare din cele patru căi, în mod clar, pentru corecta constituire de către întreprinderi a fondului de participare și pentru a se evita interpretarea legii.

Alexandru NEDEIANU
Banca Națională

DIRECȚII DE PERFECȚIONARE A SISTEMULUI DE EVIDENȚĂ CONTABILĂ LA NIVELUL ÎNTREPRINDERILOR

● Sistem informațional unitar ● Metode moderne de calculație și evidență a costurilor ● Evidență adecvată pentru reflectarea corectă a producției nete ● Contabilitate analitică pentru repartizarea beneficiilor ● Urmărirea execuției bugetului de venituri și cheltuieli ● Ce trebuie făcut în întreprinderi pentru perfecționarea evidenței ?

MĂSURILE cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare conduc la creșterea rolului contabilității ca sursă de bază în asigurarea informațiilor necesare fundamentării și luării deciziilor care se impun pentru realizarea întocmai a bugetelor de venituri și cheltuieli, precum și a indicatorilor economici și financiari stabiliți de către colectivele de oameni ai muncii în condițiile autogestiunii și autoconducerii muncitorești.

În acest context, o importanță deosebită are asigurarea unei **evidențe stricte** a patrimoniului din administrarea fiecărei unități, a modului în care se gospodăresc mijloacele materiale și bănești, a tuturor factorilor care concură la buna desfășurare a producției. Trebuie arătat că, în această privință, cu toate măsurile luate în ultimii ani, la unele întreprinderi se mențin o serie de deficiențe în ținerea corectă și „la zi" a evidenței, organizarea evidenței gestiunilor, întocmirea documentelor justificative, calculul și evidența costurilor de producție și a rezultatelor financiare, efectuarea inventarierii lor etc., care se răsfrîng asupra realității datelor din înseși bilanțurile contabile. Desigur, astfel de deficiențe trebuie eliminate cu desăvîrșire, cunoscînd că organizarea unei evidențe riguroase constituie o obligație legală, cu atît mai mult în noile condiții, cînd evidența trebuie să asigure informații exacte și reale organelor colective de conducere pentru exercitarea atribuțiilor și răspunderilor sporite ce le revin în cadrul autogestiunii fiecărei unități.

Pentru a răspunde sarcinilor sporite ce revin contabilității în cadrul sistemului informațional al fiecărei unități socialiste, o atenție deosebită trebuie acordată **creșterii operativității** datelor furnizate de contabilitate pe parcursul desfășurării proceselor de aprovizionare, producție și desfacere. De fapt, operativitatea informațiilor necesare fundamentării deciziilor nu este o cerință numai a contabilității, ci a întregului sistem informațional al fiecărei unități socialiste, cunoscut fiind că numai pe această bază pot fi luate la timpul oportun cele mai potrivite măsuri pentru desfășurarea în bune condiții a activității, eliminarea neajunsurilor și asigurarea realizării întocmai a sarcinilor de plan.

Un mijloc esențial al creșterii operativității contabilității îl constituie **mecanizarea și automatizarea** înregistrării, prelucrării și transmiterii datelor, folosirea în mai mare măsură și mai eficientă a tehnicii de calcul în acest domeniu.

Introducerea tehnicii de calcul trebuie însoțită sau chiar precedată de raționalizarea evidenței (simplificarea formularisticii, scurtarea circuitelor documentelor, adaptarea acestora la cerințele utilizării tehnicii de calcul, eliminarea paralelismelor etc.), de elaborarea unor sisteme informaționale unitare, atît la nivelul unităților socialiste, cît și la nivelul celorlalte trepte organizatorice — inferioare și superioare. Referitor la aceste măsuri trebuie arătat că, cu toate rezultatele obținute, există încă mari posibilități de extindere a mecanizării și automatizării prelucrării datelor, de raționalizare și simplificare în continuare a evidenței, de creștere — pe această bază — a laturilor calitative ale contabilității în fiecare unitate socialistă.

În cadrul măsurilor ce se impun a fi luate pe linia perfecționării contabilității, un rol important îl are **îmbunătățirea metodelor și procedeelor** sale specifice și, îndeosebi, a metodelor de calculație și evidență a costurilor de producție.

Pentru îmbunătățirea actualelor **metode de calculație și evidență a costurilor de producție**, este necesar ca în fiecare întreprindere și îndeosebi în întreprinderile industriale, să se ia anumite măsuri tehnico-organizatorice care să asigure : normarea științifică a costurilor pe fiecare reper, semifabricat și produs ; introducerea planurilor (bugetelor) de cheltuieli atît pentru cheltuielile directe cît și pentru cele indirecte pe fiecare fabrică, secție, atelier sau alte locuri de muncă, prin care să fie determinate limitele maxime de costuri; instituirea unui sistem stratificat de răspunderi ; începînd cu locurile de muncă, pentru respectarea costurilor normate și concentrarea eforturilor în vederea reducerii continue a acestora. În aceste condiții, cu ajutorul evidenței, se va putea urmări operativ (zilnic sau la alte perioade scurte) consumurile specifice de materii prime și materiale, normele de timp sau de muncă, normele și normativele stabilite pentru celelalte cheltuieli, asigurîndu-se astfel cunoașterea oricăror abateri de la costurile normate. Pe baza informațiilor operative furnizate de sistemul de evidență se va putea interveni prompt pentru înlăturarea neajunsurilor și asigurarea încadrării în nivelurile planificate ale cheltuielilor de producție. De fapt. realizarea acestor cerințe este motivată și de faptul că, după cum este cunoscut. în prezent, nu se calculează, în toate unitățile, norme de costuri fundamentate științific — pe fiecare reper, semifabricat sau produs și nu se întocmesc. în toate cazurile, planuri (bugete) de cheltuieli pe fabrici, secții și alte locuri de muncă. Totodată, actualul sistem de evidență oferă cu mare întîrziere, prin postcalcul — de regulă cu 10—15 zile după închiderea lunii — datele cu privire la costurile efective, ceea ce nu permite înlăturarea operativă a cauzelor care conduc la depășirea costurilor planificate.

Fără îndoială, în cadrul măsurilor ce trebuie luate pentru îmbunătățirea actualelor metode de calculație și evidență a costurilor o atenție deosebită trebuie acordată organizării evidenței analitice a cheltuielilor de producție, astfel încît să se asigure **determinarea cu exactitate și cu mai multă operativitate a producției nete**, respectiv delimitarea și evidențierea distinctă a cheltuielilor materiale și a celor de muncă vie (care se includ în producția netă).

Ca urmare a aplicării măsurilor privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare este necesară adaptarea **planurilor de conturi, a** structurii **bilanțurilor contabile** și a **normelor metodologice** privind organizarea și conducerea contabilității, în funcție de prevederile noilor reglementări ce se elaborează în această etapă. Astfel, **în planurile de conturi** — care constituie principalele instrumente pentru înregistrarea operațiilor efectuate în contabilitate — vor fi introduse conturile corespunzătoare pentru înregistrarea distinctă a fondurilor proprii ale întreprinderii, a disponibilităților aferente acestor fonduri, precum și a creditelor acordate de bănci pentru acoperirea cheltuielilor de aprovizionare și a celorlalte cheltuieli de producție ; a creditelor pe termen mijlociu și lung pentru realizarea investițiilor prevăzute în planul național unic. De asemenea, contabilitatea analitică a repartizării beneficiilor (cont 751), urmează a fi organizată potrivit destinațiilor legale a beneficiilor realizate în cadrul planului și a celor peste plan.

O atenție deosebită în cadrul acestor preocupări se va acorda structurii **bilanțurilor contabile**, avînd în vedere rolul acestora în analiza activității economico-financiare ce se efectuează periodic, potrivit dispozițiilor legale, în organele de conducere colectivă, atît la nivelul întreprinderilor și centralelor, cît și la celelalte nivele organizatorice, pe ramuri și pe ansamblul economiei naționale. În acest sens, noile scheme de bilanțuri contabile vor conține, pe lîngă celelalte elemente de bază privind situația patrimonială a fiecărei unități, **execuția bugetului de venituri și cheltuieli** care, după cum este cunoscut, constituie instrumentul de bază al conducerii activității financiare cît și al controlului și analizei, al asigurării echilibrului financiar al unității.

Subliniind numai cîteva din direcțiile în care considerăm că trebuie să se acționeze pentru perfecționarea în continuare a evidenței contabile, rezultă în același timp răspunderile sporite ce revin aparatului contabil și în primul rînd contabilului șef, în calitate de membru al organului colectiv de conducere al întreprinderii. Alături de ceilalți oameni ai muncii, întregul aparat contabil este chemat să-și aducă deplin contribuția la aplicarea întocmai a măsurilor stabilite pentru perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, la creșterea eficienței economice a fiecărei unități.

Traian DUȚIA
Ministerul Finanțelor

Opinii

ORGANIZAREA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE DUPĂ CRITERIUL MAXIMIZĂRII PRODUCȚIEI NETE

- **Întreprinderi și centrale cu producție integrată**
- **Cooperarea în cadrul platformelor industriale**
- **Sisteme de organizare pentru valorificarea integrală a materiilor prime în cadrul aceleiași unități**

SÎNT NUMEROASE cazurile în care produsele, în loc să capete o prelucrare cît mai adîncită în întreprinderea inițială, sînt transferate către alte unități industriale, în scopul prelucrării lor ulterioare — ceea ce mărește succesiv costurile materiale. Acest mod de organizare a întreprinderilor și centralelor industriale se poate afirma că este în mare măsură adaptat obiectivului de a promova realizarea producției globale.

Acum, cînd maximizarea producției nete a devenit obiectivul prioritar al tuturor unităților economice, al tuturor oamenilor muncii, apare necesitatea de a se studia noi forme de structurare a producției din întreprinderi, astfel încît global, să se poată realiza o producție netă cît mai mare.

ANALIZA principalelor grupe de tehnologii folosite pune în evidență că întreprinderile industriale ar putea fi grupate în două mari categorii de „aderență" la producția netă — și anume :

● **întreprinderi cu aderență mai scăzută la introducerea producției nete :**

— cele la care se realizează procese de prelucrare mecanică la rece — procese care sînt totdeauna divizibile, ceea ce favorizează existența unor întreprinderi specializate ;

— cele la care se realizează procese de asamblare.

Ambele grupe de procese tehnologice sînt caracteristice industriei construcțiilor de mașini și, parțial, a mobilei (cu excepția combinatelor integrate) ; aderența mai mică la introducerea producției nete se datorește specializării și cooperării, respectiv faptului că semifabricatele, subansamblele, ansamblele etc. sînt obținute la preț de catalog — deci, întreprinderile beneficiare au posibilități mai reduse de diminuare a costurilor materiale. În cazul acestor grupe de tehnologii ar fi, probabil, indicate **organizarea unor centrale industriale integrate** (cum este, de exemplu, Centrala de tractoare și mașini agricole) **și urmărirea maximizării producției nete pe total centrală.** De asemenea, devine foarte actuală luarea în considerare a unor **platforme industriale integrate, formate din întreprinderi complementare ;**

● **întreprinderi cu aderență ridicată la introducerea producției nete :**

— cele la care se realizează procese de combinare chimică și de amestec fizic, caracterizate prin pierderi energetice de transfer și prin divizibilitate relativ redusă, din care motiv prezintă argumente predominante pentru concentrarea în combinate industriale, după criterii de omogenitate specifice. Este cazul general al unităților din industria chimică ;

— cele la care se realizează procese de prelucrare termică — de pildă cele din industria siderurgică, caracterizate prin deplasări mari de mase, adeseori cu temperaturi ridicate, unde se preferă soluția combinatelor siderurgice integrate ;

— cele la care se realizează prelucrări mecanice și fizice ale unei materii prime ce se transformă succesiv în mai multe grupe de produse — de exemplu din industria prelucrării lemnului, din industria celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale ;

— cele la care au loc procese extractive sau procese de valorificare energetică, caracterizate prin dependența invariantă de sursele de materii prime și prin divizibilitate redusă, unde amplasamentul fabricației este determinat de localizarea materiei prime. Este cazul unităților din exploatările forestiere, miniere etc.

Aderența ridicată la introducerea producției nete se datorește fie faptului că unitățile economice din categoriile enumerate folosesc direct materia primă ca produs brut (industria extractivă), fie faptului că prin diversele prelucrări succesive în cadrul aceleiași întreprinderi, costul semifabricatelor realizate reprezintă costurile materiale ale următorului produs finit, existînd deci mari posibilități de reducere a costurilor materiale, în vederea creșterii producției nete. Dealtfel, chiar unele tehnologii de fabricație impun folosirea în trepte a tuturor materiilor prime și materialelor (inclusiv a apelor industriale), cu implicații pozitive asupra reducerii consumurilor specifice, a costurilor materiale.

Industriile cu aderență sporită la producția netă, mult mai numeroase decît cele din prima categorie, **se caracterizează prin posibilitatea integrării producției în cadrul aceleiași întreprinderi.** În asemenea industrii maximizarea producției nete stă în puterea întreprinderilor într-o măsură mai mare decît la cele cu un grad mai ridicat de cooperare-specializare.

Consider, deci, că în prezent apare ca oportună orientarea către :

— **organizarea unor întreprinderi cu producție integrată în cazul tehnologiilor cu aderență ridicată la introducerea producției nete, revederea structurii producției actuale pentru fiecare întreprindere în parte în cadrul centralelor industriale, în scopul realizării unor integrări ;**

— **creșterea gradului de cooperare în cadrul actualelor platforme industriale urbane, în scopul de a reduce costurile cu utilitățile** (energie, apă, aer comprimat etc.) **și cu reparațiile — elemente ale costurilor materiale — și de a asigura o cît mai bună folosire a fondurilor fixe existente.**

TOTODATĂ, în scopul realizării unei producției nete cît mai mari și, prin aceasta, a unui venit național sporit, ni se pare oportun a se lua în considerare **organizarea întreprinderilor existente și mai ales a celor viitoare** nu numai prin prisma produsului finit realizat, ci mai ales **prin prisma folosirii optime** (pe cît posibil în totalitate) **a materiilor prime** puse la dispoziție de către societate. Acest mod de organizare ar corespunde conceptului de **proces circular activ de valorificare superioară a materiilor prime și energiei** *), concept capabil să revoluționeze economisirea resurselor materiale și, prin aceasta, maximizarea producției nete și a venitului național.

În prezent, de pildă, tehnologiile și organizarea producției la întreprinderile de celuloză și hîrtie au în vedere extragerea din lemn sau din paie nu a tuturor componentelor, ci numai a celulozei din pereții vaselor lemnoase, ceea ce echivalează cu un randament de utilizare a materiei prime de maximum 36 % — cu toate implicațiile asupra costurilor. Se pot da exemple similare din oricare domeniu industrial.

Desigur că organizarea producției, a întreprinderilor, chiar a centralelor industriale după criteriul materiei prime prelucrate presupune existența unei mari varietăți de instalații, tehnologii de fabricație și, respectiv, de produse realizate. Ea ar duce însă la **creșterea producției nete nu numai printr-o folosire intensivă a materiilor prime, dar și prin eliminarea cheltuielilor de transport pe care le implică prelucrarea materialelor în alte unități, precum și prin reducerea consumului de energie.**

Ionel DUMBRAVĂ
Constanța

---

*) Vezi dezbaterea din „Revista economică", nr. 12, 17, 21/1978.

130 de ani
de la revoluția din 1848

IDEALURI SECULARE ALE ROMÂNILOR REFLECTATE ÎN DOCUMENTELE PROGRAMATICE ALE REVOLUȚIEI

ÎNSCRIINDU-SE în amplul val al mișcărilor social-politice care, în anul 1848, cuprinsese Europa, ca o expresie a forței noilor relații ce își croiau drum, victorioase, împotriva orînduirii feudale, retrogradă și închistată, revoluțiile burghezo-democratice din Muntenia, Moldova și Transilvania au avut și un caracter profund național. Ele au reprezentat o încununare a luptei generale pe care poporul român, militanții sociali de la jumătatea secolului trecut, o duceau pentru răsturnarea orînduirii feudale, împotriva dominației străine și asupririi poporului de către marile imperii din această parte a lumii. O analiză atentă a obiectivelor pentru care luptau revoluționarii de la 1848, atît din Principate cît și din Transilvania, dezvăluie caracterul lor unitar, ca o expresie a unității de gîndire a românilor de pretutindeni, a idealurilor și aspirațiilor lor de progres, dreptate, de libertate socială și națională. Idealuri generoase care mai apoi aveau să fie ridicate pe o treaptă superioară prin lupta înfrățită a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, împotriva asupririi și exploatării, și care aveau să-și găsească deplina împlinire abia în zilele noastre, cînd sub conducerea partidului comunist a fost desăvîrșită revoluția burghezo-democratică, iar acum întregul popor român, într-o indestructibilă unitate, făurește cea mai dreaptă orînduire socială, orînduirea socialistă și comunistă.

Împotriva anacronicei orînduiri feudale

DINCOLO de semnificația ei națională majoră, revoluția de la 1848 a pus în lumină, cum nu se poate mai clar, racilele societății feudale din provinciile românești, dînd unele soluții sau înlesnind găsirea lor ulterioară. Revoluția a pus problema îndepărtării pentru totdeauna a feudalismului, dezvăluind anacronismul lui, imposibilitatea coexistenței unei suprastructuri feudale cu o viață economică și socială ce începuse a simți ritmul noii orînduiri capitaliste, progresistă pentru acea vreme, în succesiunea obiectivă a orînduirilor sociale.

Plămădite în condiții asemănătoare, desfășurate în aceeași perioadă, proclamînd țeluri comune, evenimentele revoluționare din 1848 au avut un caracter unitar în toate provinciile locuite de români. Programele elaborate sînt nu numai asemănătoare dar și identice în revendicările lor majore: înlăturarea dominației străine, realizarea unității naționale, introducerea libertăților democratice burgheze, drum slobod dezvoltării relațiilor capitaliste.

În Transilvania, Banat,Bucovina revoluția a pus în mod firesc și chestiunea egalității în drepturi a națiunii române preponderente cu naționalitățile conlocuitoare. În marele său discurs la Adunarea Națională de la Blaj din 3/15—5/17 mai 1848 Simion Bărnuțiu declara : „Națiunea română dă știre națiunilor conlocuitoare că, voind a se constitui și organiza pe temei național, n-are cuget dușman în contra altor națiuni și cunoaște același drept pentru toate, voiește a-l respecta cu sinceritate, cerînd respect împrumutat după dreptate ; prin urmare națiunea română nici nu voiește a domni peste alte națiuni, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voiește drept egal pentru toate“. La rîndul lui, Simonffy Iozsef, unul dintre revoluționarii maghiari, afirma un mare adevăr : „românii și ungurii au neapărat trebuință de cea mai strînsă frăție... Cine seamănă dușmănie, ură și produce vărsare de sînge între aceste două națiuni surori este trădător al propriei națiuni“. Dincoace de Carpați programele românilor munteni și moldoveni proclamau, de asemenea, libertatea cultelor și drepturi politice pentru orice compatrioți de altă credință.

Revendicările economice ale pașoptiștilor au fost și ele sub semnul unității programatice a revoluției. Aceste revendicări sînt precedate de cele naționale, politice și sociale, care în acel moment erau preponderente. Numai împlinirea acestora ar fi creat acel cadru propice unei dezvoltări economice corespunzătoare. Numai întemeierea unui stat unitar și independent, cîrmuit pe baza unei constituții democratice, ar fi îngăduit inițierea unor întinse măsuri legislative care să descătușeze economia de chingile perimate în care era prinsă și să-i lase libertatea unei slobode dezvoltări. Tactica revoluționarilor era, altfel spus, potrivită momentului în care se găsea societatea românească atunci. Înainte de toate obținerea dreptului legitim oricărui popor de a-și hotărî singur dezvoltarea sa internă. De aici necesitatea pe care toate programele au proclamat-o de a se înlătura Regulamentul Organic, considerat „antinațional“ și venind în contradicție cu legile anterioare ale românilor și cu interesele lor fundamentale, considerat o „carte de legi impusă asupra poporului cu puterea baionetelor“, pe care „o adevărată minoritate își întemeiase.... tiranicele-i apăsări“1). Mai cu seamă s-au ridicat revoluționarii împotriva dispoziției finale a Regulamentului unde se arăta că „pe viitorime orice schimbare domnul ar voi să facă în Regulamentul Organic nu va putea să aibă loc, nici a se pune în lucrare decît după înadinsă împuternicire a Înaltei Porți, cu împreună unire a Curții Rosiei“, ceea ce lovea în „cel mai sfînt din drepturi... neatîrnarea noastră din lăuntru“2). „O lege fundamentală a țării — proclamau Dorințele partidei naționale în Moldova, trebuie însă să fie o plantă indigenă, expresia năravurilor și nevoințelor nației“. Aceasta însă nu era Regulamentul. Deci era necesară instituirea unei alte legi fundamentale care urma să satisfacă și necesitățile stringente ale dezvoltării economice. „Căci totul este de făcut — scria Nicolae Bălcescu: îmbunătățirea agriculturii, exploatarea minelor... exploatarea de păduri seculare, care putrezesc fără întrebuințare, canalizarea de ape, construirea de căi de comunicație, existente astăzi doar numai în proiecte, căile ferate, dezvoltarea comerțului, a fabricilor, indispensabile pentru consumul de mase“3).

Pînă la 1848 economia românească începuse să încorporeze elemente noi ce anunțau progresul capitalist. În agricultură, ramura economică principală, se introduseseră unele metode și utilaje folosite în agricultura capitalistă apuseană. Iau ființă ateliere pentru fabricarea unor unelte agricole ; la București și la Iași se predau cursuri de agronomie, de reparat și asamblat unelte. Se începe selecționarea semințelor și a animalelor. Se înmulțesc lucrările „tehnice“ privind diversele culturi, articolele din publicațiile muntene, moldovene și transilvănene privind aspecte ale culturii cîmpurilor. În Transilvania constatăm unele forme de tranziție spre întreprinderea agricolă capitalistă. În meșteșuguri crește numărul manufacturilor, îndeosebi în industria alimentară. Munca salariată tinde să devină dominantă. Se folosesc instalații mecanice la distilerii, la întreprinderile de paste făinoase, tutun, postav, hîrtie, sticlă, pielărie, spirt, ceramică, — puține cîte erau —, la morile mecanice și șantierele navale de la Galați, Giurgiu ș.a. În industria extractivă pe primul loc al exploatărilor se afla sarea, urmau păcura și cărbunele. Comerțul, cel extern, se dezvoltă după desființarea monopolului turcesc prin tratatul de la Adrianopol. Principatele se integrează în chip vădit în circuitul economic european. În Turcia, Marea Britanie, Austria, Franța ș.a. se exportau vite, cereale, lemn de construcție, pește, vin, sare. Se importau produse industriale tot mai multe din Occident. Brăila, în 1836 și Galați, în 1837, sînt declarate porto-franco. Crește numărul vaselor intrate, pentru Galați de la 796 în 1838 la 1 064 în 1847, iar pentru Brăila de la 449 în 1837 la 1 383 în 1847. În 1850 marina comercială a Moldovei avea 76 de nave. Se dezvoltă totodată legăturile economice dintre Moldova, Muntenia și Transilvania. Din aceasta din urmă veneau de regulă produse manufacturate.

Firește, paralel cu dezvoltarea economică apare și o burghezie urbană și rurală : negustori, arendași, cămătari, avocați, profesori, ingineri, arhitecți, medici, cei cuprinși în așa-zisele „bresle“ sociale de la sate.[4]) Toate aceste elemente noi din structura economico-socială românească își făceau loc cu greu prin zăgazul orînduielilor pre-capitaliste existente și care predominau cu autoritate. Fabricile de oarecare importanță abia contau în balanța industriei indigene și exploatarea lor nu putea opri concurența din afară. „Țara exportă materii brute — scria N. Șuțu în 1848 cu referire la Moldova — pe care le cumpără după ce au fost manufacturate în străinătate plătind de două ori transportul și de patru ori vama. Pentru ce, deci, moldoveanul, făcîndu-se fabricant, nu ar vinde produsele sale mai ieftin ca cele care îi vin din străinătate și pentru ce cheltuielile de transport și de vamă nu ar rămîne în profitul țării ?“[5]). Într-adevăr, scria și Dinicu Golescu, încă în 1826, referindu-se de astădată la Muntenia, „mare pagubă este la o țară de a-și scoate tot materialul nefabricat, vînzîndu-l în alte țări cu un prost preț, și apoi să-l cumpere iarăși cu preț de 30 de ori mai mult. Mare pagubă este cînd o țară în veci cumpără toate lucrurile de prin alte țări, și acele nu cumpără nici un lucru fabricat dintr-aceasta, — cum este în... patria noastră“[6]).

Idei de aceeași natură exprima și Teodor Diamant, care, într-un memoriu din 1841, cerea întemeierea unor așezăminte, mari ateliere (falanstere) tocmai pentru a prelucra produsele brute din țară îndepărtînd astfel spezele transportării și dublarea vămii, reținînd în interior aurul și argintul care intrau prin porturile dunărene și formînd o clasă productivă[7]). Iată o problemă de natură economică pe care programele revoluției de la 1848 o pun mai mult sau mai puțin explicit societății românești a timpului. Ea se alătură firește altora de aceeași natură, toate avînd în vedere crearea unui ansamblu economic armonios alcătuit.

Unitate națională, progres, democrație

ÎN PRIMUL program revoluționar, **Petiția proclamațiune a boerilor și notabililor moldoveni,** redactată de Vasile Alecsandri și înmînată la 28 martie (stil vechi) 1848 domnitorului Mihail Sturdza, cîteva articole sînt anume destinate dezvoltării economice. Se prevedeau desființarea poșlinei (a taxei asupra comerțului cu grîu) „ca una ce este vătămătoare agriculturii și comerțului țării“, continua ridicare a portului Galați, „ca cel mai mare canal al înfloririi comerțului și agriculturii țării“, respectarea de către toți a legilor pe care se rezema creditul public, înființarea unui „tribunal de comerț“ la Iași, a unei bănci de scont „pentru înlesnirea negutătorilor în înflorirea comerțului“, a unei bănci naționale „pe cel mai sigur temei“[8]). Întemeierea unei bănci naționale era cerută și de **Petiția** anonimă în 23 de puncte înmînată domnitorului Bibescu în aprilie 1848 de către un grup de boieri și în broșura **Ce sînt meseriașii ?** „pentru că este sufletul comerțului“. Era cerută, de asemenea de **Proclamația de la Izlaz** care recunoaștea „facerile de bine ale comerciului“ și faptul că „sufletulu lui este creditul, care niciodată n-a vrut să i-l înlesnească sistema trecută“[9]).

Petiția națională de la Blaj din 3/15 mai 1848 prevedea libertatea industrială și comercială cu ridicarea restricțiilor și a privilegiilor, ca și a tuturor piedicilor și stavilelor comerțului cu țările vecine, în speță, cu Moldova și Muntenia. Tot la Blaj se exprimă cerința de a se desființa dijma asupra metalelor, „o adevărată piedică pentru lucrarea minelor“ și acordarea acelorași drepturi tuturor proprietarilor de mine indiferent de natura și mărimea acestora. Petiția mai insista și asupra desființării opreliștilor în calea creșterii numărului de vite.[10]).

Prevederilor economice, ca și celorlalte dealtfel, ale acestor programe revoluționare de acțiune de la 1848 le vor da o formă închegată și unitară elaborările emigranților moldoveni din Bucovina. În **Dorințele partidei naționale în Moldova,** această „carte a cărților politice românești“, erau cerute desființarea oricăror dări asupra exportului „productelor naționale“, promulgarea unor legi de credit spre a asigura plătirea datoriilor fără excepție de persoane, întemeierea unei bănci naționale și de scont ca și a unei case de economii, așezarea de școli profesionale, reglementarea tarifelor și desființarea oricăror corvezi și angarale. Dorințele partidei naționale se pronunțau și pentru „înturnarea către stat a averilor mănăstirilor închinate în locuri străine“[11]). În concepția revoluționarilor de la 1848, ne-o spune Al. G. Golescu, **secularizarea averilor mănăstirești** era destinată îndeosebi procurării unu gaj ipotecar pentru întemeierea unei bănci naționale care să cuprindă toate ramurile creditului public și să concentreze într-o mare instituție națională, prevăzută cu agențiile și sucursalele necesare, diversele operații financiare care erau de resortul creditului funciar, al băncilor de depozit, al împrumutului, al circulației, asigurării și al caselor de economii[12]).

Secularizarea averilor mănăstirilor închinate la locuri străine era prevăzută și în **Proiectul de Constituție pentru Moldova** redactat. Reluînd ideile din Dorințe, Proiectul de Constituție le dezvolta și le concretiza. Și în Proiect se cereau sporul agriculturii și al industriei, favorizarea libertății muncii și a comerțului, prin întemeierea unei bănci naționale și de scont, stabilirea tarifului vămilor și al mărfurilor, grabnica construcție a mijloacelor de comunicație ș.a. În plus se stipulau unificarea greutăților și măsurilor, înființarea unor azile pentru muncitorii deveniți neputincioși, reformarea codului civil, comercial, penal și de procedură, desființarea oricărui monopol sau dare asupra fabricilor și întreprinderilor industriale (așadar încurajarea dezvoltării industriale), crearea de școli profesionale. În Iași urma să ia ființă o universitate, o școală politehnică, o școală normală și una de meserii. În portul Galați trebuia să se creeze o școală de comerț și de navigație[13]). Prevederi economice similare sînt cuprinse și în documentele revoluționarilor bucovineni. În **Petiția țării** din martie-aprilie 1848, în memoriul prezentat la 18 august 1848 Parlamentului din Viena de către grupul deputaților români, precum și în **Promemoriul la Petiția Țării Bucovinei...** din februarie 1849 se suține intensificarea comerțului cu Moldova și înființarea unei instituții de credit pentru înflorirea economică a provinciei. Alături de actele programatice propriu-zise, ziarele anului 1848 sînt adevărate documente de epocă, întregind aria de cuprindere a problemelor societății românești a timpului. Avem de-a face cu o presă activă care însoțește mersul revoluției comentîndu-i pașii, fiind astfel un excelent mijloc de propagandă revoluționară. Între chestiunile abordate nu lipsesc cele economice.

Cum se poate observa prevederile economice ale documentelor programatice din timpul revoluției pașoptiste au predilect în vedere dezvoltarea comerțului, a sistemului bancar și de credit, a mijloacelor de comunicație. Mai puțin se pune direct problema dezvoltării industriale propriu-zise. Aceasta din urmă avea să apară ca o urmare firească a celei dintîi. Explicația rezidă în slaba dezvoltare industrială, aflată într-un stadiu „de pruncie“. Așa stînd lucrurile problemele imediate apăreau în comerț, încadrat după 1829 circuitului european și implicit în agricultură, ale cărei produse erau comercializate. Tot astfel lipsa unor instituții de credit ducea la existența unor dobînzi exorbitante, ajungînd în timpuri normale, după calculele lui Nicolae Șuțu, de patru ori mai mari decît în Anglia și Franța, iar în momentele de criză de 8 și de 10 ori mai mari. „Această împrejurare — scria același economist — ajunge pentru a împiedica Moldova de a pune industria sa manufacturieră în concurență cu aceea a națiunilor ale cărora capitaluri, întrebuințate la aceeași producție, costă numai 1/4 sau 1/8“[14]).

Mai era și un alt motiv important pentru care se cerea **crearea unui sistem bancar și de credit.** El trebuia să ajute la rezolvarea uneia din problemele social-economice de căpetenie ale societății românești de atunci, **problema agrară.** „Pentru a avea o patrie, spre a o putea apăra și a apăra naționalitatea

Ion BULEI

(Continuare în pag. 32)

---

[1]) Anul 1848 în Principatele române. Acte și documente, vol. III. București, 1902, p. 59.

[2]) Ibidem, vol. IV, p. 95.

[3]) Nicolae Bălcescu, Questians économiques des Principautées Danubiennes, în Opere, tom 1, partea a II-a, Ediția G. Zane, București, 1940, p. 80.

[4]) Vezi Istoria României, vol. IV, Formarea și consolidarea orînduirii capitaliste, București, Editura Academiei R.S.R., 1964, pp. 13—30 ; Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri pînă astăzi, București, Editura Albatros, 1975, pp. 572—576 ; C. Căzănișteanu, Dan Berindei, Marin Florescu, Vasile Niculae, Revoluția română din 1848. Ed. politică, București, 1969, pp. 37—60.

[5]) N. Suțu, Notions statistiques sur la Moldavie, Iași, 1849, în Texte din literatura economică în România. Secolul XIX, vol. I, București. Ed. Academiei R.P.R., 1960, p. 58.

[6]) Dinicu Golescu, Însemnăre a călătoriei mele... 1826 în **op. cit.,** la nota 1, p. 24.

[7]) T. Diamant, Memoriul înaintat Consiliului administrativ al Principatului Moldovei la 7 mai 1841 în Scrieri economice, București. Ed. Științifică, 1958, p. 109.

[8]) Anul 1848 în Principatele române. Acte și documente, vol. I, pp. 178—179.

[9]) Ibidem, p. 492.

[10]) Victor Cherestesiu, Adunarea Națională de la Blaj 3—5 (15—17) mai 1848, București.

[11]) Anul 1848 în Principatele române. Acte și documente, vol. IV, pp. 102—103.

[12]) Vezi Al. G. Golescu, De l'abolition du servage dans les Principautées Danubiennes, Paris, 1856, în Texte din literatura economică în România, secolul XIX, vol. I, p. 129.

[13]) Anul 1848 în Principatele române, tom III, p. 131—142 ; vezi și Ion Bulei, Răspunsuri la marile întrebări pașoptiste în „Magazin Istoric“, an. XII, nr. 5/134 din mai 1978, pp. 6—9.

[14]) N. Șuțu, **op. cit.,** în Texte din literatura economică în România, secolul XIX, vol. I, p. 57.

O contribuţie însemnată la studierea politicii partidului de îmbunătăţire a repartizării teritoriale a industriei

În strategia dezvoltării economico-sociale concepută de partid, repartizarea raţională a forţelor de producţie pe teritoriul ţării constituie o componentă de bază.

Studierea aprofundată și prezentarea marilor succese obţinute pe această linie de România în anii construcției socialiste și în special după Congresul al IX-lea al partidului, a profundelor mutații care au avut loc, ca și a perspectivelor ce se conturează pentru perioada următoare, are o mare utilitate teoretică și practică. Experienţa pe care ţara noastră a acumulat-o în eliminarea disproporţiilor teritoriale se cere judicios interpretată și concluzionată. Iată suficiente motive pentru care apariţia lucrării **„Repartizarea teritorială a industriei"**, elaborată de un colectiv de autori *), sub coordonarea prof. dr. Vasile Rausser, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, a stîrnit un viu interes în rîndul specialiștilor, al cercetătorilor, al cadrelor didactice.

Cartea se înscrie în șirul unor studii ample apărute, sub aceeași coordonare, cu privire la diferitele laturi ale creșterii economiei românești, înainte de toate a dezvoltării industriei, între care „Industria României' – în 1964, „Productivitatea muncii în industrie" – în 1968 și „Preţul de cost în industrie" – în 1971. Deși nu este împărţită în mod expres ca atare, lucrarea cuprinde două părţi distincte : **prima** (capitolele 1-4) se ocupă de problemele generale ale repartizării teritoriale a industriei, în care autorii tratează aspectele teoretice pe care le ridică acest proces, prezintă concepţia partidului nostru în repartizarea teritorială a industriei, investighează mecanismele și instrumentele prin care se realizează repartiţia, analizează o serie de proporţii și corelaţii care se stabilesc între industria republicană și cea locală, între repartiţia teritorială și creșterea bunăstării populaţiei ; cea de-a **doua** parte (capitolele 5-14) privește aspectele specifice, concrete pe care le-a ridicat repartiţia teritorială în cadrul fiecărei ramuri industriale, urmărindu-se modificările care au intervenit în structura ramurilor pe judeţe, factorii care favorizează procesul, restricţiile de care trebuie să se ţină seama. Strîns legate între ele în cadrul unui concept unitar, capitolele pot fi apreciate fiecare și ca studii independente, bogate în idei, împletind permanent argumentarea teoretică cu demonstraţia practică, concretă, punînd la dispoziţia cititorului un vast material informativ, cu numeroase date culese și prelucrate de autori.

Vom încerca, în cele ce urmează, să desprindem cîteva din ideile centrale cuprinse în volum.

Înainte de toate, cartea evidenţiază, acordîndu-i un loc primordial și un spaţiu larg, concepţia Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în legătură cu repartizarea teritorială a forţelor de producţie în general și a industriei în special. Dezvoltarea în profil teritorial a forţelor de producţie, în cadrul cărora industria ocupă un loc prioritar, se înfăptuiește în mod conștient potrivit unei **viziuni unitare și de lungă perspectivă,** pe baza planului naţional unic de dezvoltare economico-socială a ţării.

REPARTIZAREA
TERITORIALA
A INDUSTRIEI
EDITURA ACADEMIEI
REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

Lucrarea pune în lumină, ca o caracteristică esenţială a întregului proces de conducere de către partid a dezvoltării economico-sociale în profil teritorial, **participarea** maselor de oameni ai muncii la elaborarea planurilor în profil teritorial, a schiţelor de sistematizare a localităţilor, ca și la înfăptuirea lor. În același timp se subliniază că partidul nostru consideră repartizarea raţională a forţelor de producţie pe teritoriu ca o condiţie a rezolvării juste a problemei naţionale, pentru că, așa cum arăta secretarul general al partidului, egalitatea adevărată – socială și naţională – se poate realiza numai odată cu dispariţia claselor exploatatoare, cu trecerea mijloacelor de producţie în mîinile clasei muncitoare, ţărănimii, maselor populare, cu dezvoltarea unitară a tuturor zonelor ţării, cu crearea bazei materiale necesare ridicării nivelului de trai, material și cultural al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate. Această idee este amplu și temeinic fundamentată în volum, prin reliefarea unor orientări concrete, a unor corelaţii complexe și numeroase calcule.

O atenţie deosebită se acordă **motivaţiei amplasării teritoriale a industriei, principiilor acesteia,** astfel cum ele au fost precizate de partidul nostru. În funcţie de aceste principii sînt prezentate criteriile de eficienţă **economică** (apropierea de sursele de materii prime sau de locurile de desfacere, situaţia resurselor de combustibili și asigurarea unui consum cît mai ieftin și eficient de energie, asigurarea cu apă industrială, a reţelelor de transport, folosirea capacităţii creatoare umane de pe întreg teritoriul ţării etc.), precum și cele **sociale** (asigurarea numărului de locuri de muncă necesare, apropierea nivelului veniturilor etc.) din a căror împletire se determină, din mai multe variante posibile, varianta optimă a dezvoltării teritoriale a industriei.

Eliminarea marilor disproporţii în ce privește dezvoltarea industriei pe teritoriu, moștenite din trecut, se înfăptuiește prin crearea în fiecare judeţ a unor importante obiective industriale din diferite ramuri, asigurînd un ritm de dezvoltare mai rapid judeţelor rămase în urmă. Subliniind acest proces lucrarea scoate în evidenţă rolul hotărîtor al investiţiilor, diferenţierea acestora în sensul creșterii mai rapide a fondurilor alocate judeţelor rămase în urmă faţă de celelalte. Se relevă pe larg cum în ultimii 10-12 ani în numeroase judeţe ca, de exemplu, Covasna, Dîmboviţa, Harghita, Iași, Satu Mare, Vîlcea etc. indicele de creștere a investiţiilor faţă de cincinalele precedente a depășit cu mult creșterea medie pe ţară.

Deosebit de interesantă ni se pare analiza corelativă dintre repartizarea teritorială a industriei și utilizarea forţei de muncă, a locului diferitelor judeţe în ocuparea forţei de muncă pe ansamblul industriei și pe diferite ramuri, ca și a dinamicii teritoriale a productivităţii muncii. În mod firesc și într-o proporţie însemnată în economia volumului, lucrarea evidenţiază consecinţele directe și indirecte pe care repartizarea teritorială a industriei le produce asupra nivelului de trai al oamenilor muncii, asupra diferitelor laturi ale acestui proces (venituri, desfaceri de mărfuri, sporirea și diversificarea serviciilor, îmbunătăţirea condiţiilor de locuit, dezvoltarea acţiunilor social-culturale etc.).

Apreciind încă o dată calitatea și nivelul știinţific al lucrării, vastitatea și profunzimea analizei, informaţia bogată, stilul ei clar și curgător, ne exprimăm regretul pentru spaţiul redus acordat aspectelor de viitor, a căror tratare ar fi fost necesară în mai mare măsură într-un asemenea volum. Această lacună ar fi putut fi eliminată prin solicitarea contribuţiei organelor judeţene de partid și de stat, ceea ce ar fi asigurat o imagine mai densă a progresului economico-social al României nu numai din trecut și prezent, ci și din devenire. Lucrarea rămîne însă de mare utilitate, aducînd o contribuţie de seamă la relevarea trăsăturilor esenţiale ale procesului de îmbunătăţire a repartizării teritoriale a forţelor de producţie în România socialistă.

prof. dr. Ștefan ARSENE

---

*) **O. Arabagian, M. Ceoponea, D. Caracota, P. Cioclu, C. Drăghici, S. Gioga, I. Herescu, F. Mihalache, C. Mischie, V. Nica, E. Niculescu-Mizil, T. Oprescu, N. Pantilie, V. Pop, V. Rausser, V. Rotaru, Șt. Ștefănescu.**

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

PROBLEMA INDUSTRIALIZĂRII – TEREN DE INTENSE CONFRUNTĂRI ÎN PERIOADA PREMERGĂTOARE NAȚIONALIZĂRII (II)

SE IMPUN, desigur, unele aprecieri referitoare la concepțiile aflate în confruntare. Pe de o parte, în condițiile etapei istorice date, ale deschiderilor larg democratice realizate de insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, ale afirmării largi a comuniștilor în viața social-politică a țării, simțind în tot mai mare măsură pierderea pozițiilor lor politice, partidele burgheze istorice, în special liberalii, în doctrinele privind dezvoltarea industriei au renunțat la elemente științifice, raționale din perioadele anterioare (din gîndirea burgheziei industriale dinspre sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX și din gîndirea neoliberală). Acestea fuseseră concepute atunci cînd interese ale burgheziei erau coincidente cu interese ale dezvoltării țării, cînd burghezia deținea poziții nealterate în eșafodajul vieții economico-sociale românești. Or, aceste premise nu mai existau în perioada pe care o analizăm.

Ca urmare, ideile burgheze despre procesul de industrializare aveau o încărcătură științifică cu mult diminuată față de trecut. Ele nu ofereau și nici nu puteau oferi soluții corespunzătoare cerințelor de progres ale țării. Măsurile și acțiunile urmărind în primul rînd o temeinică dezvoltare a industriei naționale așezată pe baze noi, ce conturau, mai mult sau mai puțin deschis, necesitatea și a unei baze sociale noi, – a cărei înfăptuire practică avea să fie pregătită tot mai mult în anii de pînă la naționalizare – intrau oricum în contradicție cu interesele de clasă ale P.N.Ț. și P.N.L. care erau expresie nemijlocită în epocă a forțelor exploatatoare.

De altfel, în noile împrejurări politice create, analiza reală a dezvoltării economiei noastre, a ceea ce s-a făcut, a ceea ce ar fi trebuit făcut, nici nu ar fi fost oportună pentru burghezie, care urmărea cîșnigarea maselor de partea ei. Concepțiile ei economice, aplicarea lor, erau deja compromise de evoluția de pînă atunci a țării, înscrisă între statele înapoiate ale lumii. Rămînea, deci, de prezentat perspectiva capitalistă pretins prosperă a României, care ne apărea confuză și nefundamentată, această privire înapoi în istorie nefăcînd altceva decît să urmărească cu asiduitate menținerea vechilor stări de lucruri.

Nu întîmplător, la o mare întrunire țărănistă de la Hălmagiu din 1946 se arăta : „...ce muncitor mai este în țară afară de țăranul român ? El este muncitorul român. El își are partidul său (vezi bine, național-țărănist n.n.) și rînduiala sa (vezi bine, a claselor exploatatoare, n.n.) ogorul, grădina, casa, uneltele lui îl mulțumesc. El vrea să le folosească în liniște. Nu-l interesează învățătura nouă, rînduiala nouă..." [1]). Deci pentru partidele burgheze dușmanul de temut era rînduiala nouă, ea era cea pe care nu voiau să o lase să vină. Ori industrializarea efectivă a României tocmai o asemenea rînduială nouă cererea, și tocmai de aceea ea era susținută de către partidul comunist. Mesajul doctrinarilor care militau pentru primatul agriculturii, pentru o dezvoltare a unor industrii „lejere" în nădejdea – mărturisită – că astfel se asigura progresul României, că astfel se putea face față concurenței altor țări era iluzoriu. Mesajul real al acestor doctrinari se relevă însă în nădejdea lor – nemărturisită expres dar reală – că astfel puteau bara mai ușor drumul progresului social al țării.

Reprezentînd gîndirea clasei direct și larg interesată în realizarea progresului economico-social al României – clasa muncitoare, care încă dintru începuturile afirmării sale politice a militat cu putere pentru dezvoltarea industriei naționale – și încorporînd elemente valoroase din tradițiile gîndirii românești înaintate, concepția partidului despre industrializare se afla într-un consens deplin cu cerințele progresului țării. Trebuie precizat, desigur, că **avînd clar proiectată perspectiva socialistă a României,** dar ținînd seama de condițiile **concrete** ale perioadei de la insurecție și pînă la instaurarea Republicii, ținînd seama de raporturile existente în economie, în viața politică și socială a timpului, de faptul că într-o primă etapă de înlăturare a urmărilor războiului și de revigorare a dezvoltării era necesară mobilizarea unor largi forțe sociale democratice, această gîndire aborda **problema industrializării țării în general.**

Relevînd o fundamentare clară a necesităților și posibilităților dezvoltării industriei în România, conținînd orientări bazate pe argumente concrete, elemente apte să permită atingerea nivelelor și sarcinilor propuse, doctrina partidului privind industrializarea țării s-a dovedit net învingătoare în confruntarea de idei cu doctrinele economice burgheze. Alege-

FIȘE

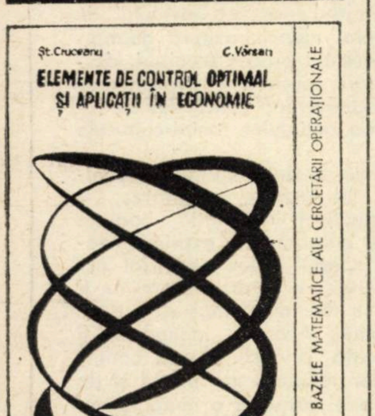

Șt. Cruceanu C. Vârsan

ELEMENTE DE CONTROL OPTIMAL ȘI APLICAȚII ÎN ECONOMIE

seria BAZELE MATEMATICE ALE CERCETĂRII OPERAȚIONALE

● *Sub impresia utilității de care a dat dovadă teoria comenzii optime în tehnică, economiștii au identificat numeroase probleme (mai ales în dinamica economică), care pot fi formulate și rezolvate cu ajutorul celor două variante de bază ale acesteia, principiul lui Ponteaghin și programarea dinamică a lui Bellman. Cartea lui Ștefan Cruceanu și C. Vârsan* Elemente de control optimal și aplicații în economie *,Editura tehnică, București, 1978, 264 p., prezintă cu competență stadiul actual al aplicării teoriei comenzii optime în economie, autorii propunîndu-și scopul extrem de important de a oferi un text cît mai puțin dificil. Această carte, de mare utilitate pentru multe categorii de economiști și de matematicieni, ilustrează gradul de matematizare la care a ajuns teoria economică contemporană, atît cea „pură", cît și cea aplicativă. Menționăm în mod special tratarea condițiilor de optim ale unui model de creștere neoclasic și ale unui model de creștere bisectorial.*

„Marketing mix" dar, cu prioritate, politica produsului

● *Referindu-se la realizările întreprinderilor vest-germane în domeniul exportului, Pierre Beaudeux consideră în L'EXPANSION (II/1978), că „încă nu s-a spus totul asupra motivelor succesului lor". Bineînțeles, exportatorii vest-germani, spune P. B., utilizează cu deosebită pricepere toate mijloacele care constituie așa-numitul „marketing mix" – politica produsului, politica prețului, promovarea și publicitatea, politica distribuirii –, dar ei acordă categoric prioritate politicii produsului. După propria lor formulare, ordinea în care exportatorii respectivi se preocupă de calitățile obiective ale produsului ar fi : 1. nivelul lor tehnologic ; 2. specializarea ; 3. calitatea serviciilor post-vînzare ; 4. rapiditatea și precizia livrărilor ; 5. calitatea. Printre procedeele comerciale, care se adaugă la grija pentru calitățile obiective ale produselor, ar fi : calitatea informației comerciale asupra clientului, pieței și concurenței ; flexibilitatea în negociere ; organizarea eficientă a tîrgurilor și expozițiilor ; grija pentru detalii (mostre, catalogul în limba clientului, cunoașterea limbii respective de către voiajorul comercial ș.a).*

E. Malinvaud despre șomaj

● *Publicația trimestrială REVUE ECONOMIQUE nr. 1/1978 este consacrată în întregime problemelor folosirii forței de muncă și șomajului în țările capitaliste. În cadrul acestui volum cunoscutul economist Malinvaud prezintă studiul* Nouveaux développement de la théorie macroéconomique du chômage *(Noi dezvoltări ale teoriei macroeconomice a șomajului). E.M. pornește de la constatarea că tezele referitoare la resorbirea șomajului în cadrul unui sistem macroeconomic capitalist sînt în prezent de două tipuri opuse. Primele sînt cuprinse în teoria keynesiană,*

TEORII·IDEI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

rile din 1946 au fost cîștigate de partid și de grupările unite în jurul său, a continuat cu succes opera de refacere economică, de pregătire și demaraj a unei reale dezvoltări industriale. Realizările obținute de către întregul popor, însuflețit de comuniști, deveneau tot mai evidente. În fața acestora partidele claselor exploatatoare au opus măsuri și acțiuni lipsite de consistență. Țărăniștii de exemplu, ofereau un „plan" de dezvoltare a țării pe 15 ani, rezultat al unui pretins „studiu cu totul minuțios al situației actuale a țării, al nevoilor și posibilităților ei". Acest program urmărea „transformarea în bine a României, printr-o masivă ridicare a standardului de viață, ca și a venitului pe cap de locuior, spre a apropia țara noasră de nivelul existent în statele avansate" [2]). Pentru apropierea nivelurilor dezvoltării noastre de cele ale Angliei, Franței sau Americii se avea în vedere „permanentizarea și dublarea producției agricole, încincirea producției industriale mici cu utilizarea la maximum a produselor agricole ale țării în interior și folosirea lor în dezvoltarea industriilor anexe. Dezvoltarea industrială prin crearea izvoarelor de forță, creîndu-se industrii de produse capitale, adică a acelora ce produc elemente de mare consumație a maselor populare — ca țărani, muncitori, salariați, intelectuali etc. Garantarea unui standard de viață compatibil cu omul civilizat".

Chiar și o analiză sumară a ideilor centrale ale acestui program relevă inexistența corelațiilor între nivelul de dezvoltare economică conceput și performanțele nivelurilor de trai și sociale promise. Ar fi fost posibil oare prin dublarea, într-o perioadă atît de lungă, a volumului redus al producției agricole a anului 1947, ca și prin mărirea „producției industriale mici" a aceluiași an de refacere economică să se asigure cetățeanului român — lovit adesea de șomaj, lucrînd în proporție covîrșitoare în agricultură, deci o productivitate mai scăzută, hrănit și îmbrăcat necorespunzător, locuind în condiții mizere, puțin știutor sau chiar neștiutor de carte, cu o sănătate adeseori zdruncinată de boli — un nivel de trai compatibil cu cerințele civilizației ? Neîndoielnic că nu, necesitățile în acest sens erau cu mult, cu foarte mult mai mari.

Este o afirmație în favoarea căreia pledează concret **viața** însăși, realizările obținute de către țara noastră înscrisă pe drumul făuririi noii orînduiri. Deși împrejurările și conjuncturile n-au fost dintre cele mai favorabile, în perioada 1949-1963 producția industrială a țării — și nu era vorba de o „producție industrială mică" — a crescut de aproape 9 ori, iar producția agricolă de peste 2 ori. Pe seama acestor creșteri — sensibil mai mari decît cele concepute în „programul" țărănist menționat — veniturile reale ale populației (calculate pentru perioada 1951-1965) au fost mai mari de circa 2,5 ori, marcînd un progres major pe linia îmbunătățirii nivelului de trai al poporului. Acest progres a fost mai mult pus în lumină de crearea unor condiții fundamentale pentru asigurarea egalității sociale a cetățenilor țării, de eradicarea analfabetismului, de condițiile mai bune de locuit etc. Cu toate aceste succese mai erau însă necesare majore transformări de înfăptuit în economia țării pentru ca aceasta să poată să asigure întregii populații un nivel de trai corespunzător cu cerințele civilizației moderne. Cum ar fi putut atunci o producție industrială atît de mică, o economie subdezvoltată, ale cărei roade erau repartizate cu totul inegal între membrii societății — ca să nu ne referim decît la aceste proiecții țărăniste — să permită înregistrarea unor indici sociali ridicați ? Pe ce bază ? Sînt fapte ce vădesc clar frazeologia goală, lipsa de realism, a „planului" în discuție. Caracterul demagogic al prevederilor sale ne apare limpede.

Concomitent cu asemenea programe demagogice, partidele țărănist și liberal au declanșat vehemente campanii de denigrare a succeselor obținute sub conducerea comuniștilor de către popor. La Brașov, de exemplu, în 1947, se realizau primele tractoare românești, produse apreciate astăzi în numeroase din țările lumii. Evenimentul marca o însemnătate națională. Ziarul țărănist „Dreptatea" însă menționa : „Farsa tractoarelor a început... Primul exemplar — prima înfringere. Cel mai slab tractor din lume" [3]). Iluziile și denigrările acestor partide au fost spulberate și infirmate în mod implacabil de viață, de marile realizări ale industrializării socialiste a României.

Cu puternic temei se poate aprecia că în perioada revoluției democrat-populare s-a manifestat în mod obiectiv, deschis, superioritatea gîndirii clasei muncitoare asupra gîndirii burgheze despre industrializarea țării. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** încă de la Conferința Națională a partidului din 1945 a fost formulată o orientare foarte clară a partidului în problema dezvoltării industriei în România. Actul revoluționar, de cea mai mare însemnătate, al naționalizării, asigurînd condițiile sociale pentru desfășurarea largă a acestei dezvoltări, s-a înscris astfel ca o premisă obiectiv necesară industrializării, ca un element indispensabil asigurării unui real progres industrial pentru țara noastră. El a marcat, în fapt, începutul făuririi societății socialiste în România.

Dan POPESCU

---

[1]) Dreptatea, 27 iulie 1946

[2]) Alcătuirea unui plan de dezvoltare economică a României, Dreptatea, 12-13 [illegible] 1947

[3]) Dreptatea, 25 ianuarie 1947

---

după care tendința de a cheltui din partea salariaților este mai mare decît tendința capitaliștilor de a-și reinvesti profiturile și deci resorbirea șomajului este în funcție de încurajarea investițiilor. Cel de-al doilea grup de teze pornește de la considerentul că profiturile prezente sînt investițiile de mîine, iar investițiile viitoare creează locurile de muncă ulterioare și în consecință încurajează profiturile. Recunoscînd importanța ce se acordă în prezent în special celui de-al doilea grup de teze, autorul se ocupă de : repartizarea veniturilor primare, creșterea ratei profitului, stabilirea unei corelații între creșterea profiturilor și dezvoltarea ulterioară echilibrată a activității economice, stabilirea optimă a perioadelor ce se succed între creșterea profiturilor, creșterea investițiilor și crearea de noi locuri de muncă.

SANDA GHIMPU
ION TRAIAN ȘTEFĂNESCU
ȘERBAN BELIGRĂDEANU
GHEORGHE MOHANU
Dreptul muncii
tratat
*

● *În Editura științifică și enciclopedică a apărut primul volum din tratatul* Dreptul muncii *(1978, 478 p.) de colectivul alcătuit din Sanda Ghimpu (coordonator), Ion Traian Ștefănescu, Șerban Beligrădeanu și Gheorghe Mohanu. După ample și documentate precizări asupra caracteristicilor, izvoarelor, principiilor acestui drept, se analizează reglementările referitoare la contractele colective de muncă, sindicate, controlul aplicării legislației muncii, contractul individual de muncă (anulare, suspendare, modificare, încetare), vechimea în muncă și în specialitate, vechimea neîntreruptă, carnetul de muncă. Autorii scot în evidență ideea că, în cadrul sistemului unitar al dreptului socialist român, disciplina tratată are și trăsături specifice și conexiuni cu toate celelalte ramuri ale științei juridice. Actualul drept muncitoresc se concretizează prin preponderența normelor imperative și prin îmbinarea intereselor generale cu cele personale, fără a pierde funcțiile de protecție, care au stat la originea formării lui.*

„Recesiune inflaționistă"

● *Milton Friedman, laureat al premiului Nobel, susține într-un articol, apărut în revista* NEWSWEEK *(24.IV.1978) că crizele din ultimul timp, prin care au trecut și trec țările capitaliste, îndeosebi S.U.A., sînt „recesiuni inflaționiste". Din 1967 ar fi avut loc 3 asemenea recesiuni, iar o a patra recesiune in-*

FIȘE

flaționistă (inflationary recession)) „este aproape sigur pe drum". Scenariul fiecărei recesiuni ar fi fost același : creștere rapidă a cantității de bani —) expansiune economică —) inflație crescîndă —) reducerea serioasă a creșterii monetare —) recesiune inflaționistă —) creștere rapidă a cantității de bani în circulație pentru a reduce șomajul prin stimularea economiei — deci înapoi la punctul de pornire. Raportînd creșterea prețurilor la creșterea monetară în recesiunile anterioare, M.F. consideră că poate prezice că procesul inflaționist început în februarie 1977 nu poate fi redus înainte de mijlocul sau sfîrșitul anului 1979. M.F. propune reducerea anuală cu cîte un procent a creșterii monetare, fiind convins că în acest fel s-ar ajunge pînă în 1983 la eliminarea completă a inflației, fără stagnarea economiei.

ȘTIINȚA ȘI TEHNOLOGIA ÎN SLUJBA DEZVOLTĂRII

cerințe și orientări actuale

IN CADRUL pregătirilor pentru Conferința Națiunilor Unite asupra științei și tehnologiei în slujba dezvoltării, din 1979, va avea loc în luna aceasta la București o reuniune pe plan european sub egida C.E.E./O.N.U. Alegerea capitalei țării noastre ca sediu al acestei întîlniri este o recunoaștere a rolului de prim ordin al României în pregătirea Conferinței și în promovarea cooperării europene în domeniul științei și tehnologiei.

După cum arată datele statistice ce se publică de mai mult timp, în lume a avut și are loc accentuarea decalajului dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. Practicile discriminatorii care domină schimburile comerciale, transferul de tehnologii și schimbul de informații științifice, împreună cu alte fenomene negative, agravează în continuare situația grea în care se află două treimi din populația lumii ca urmare a vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste. Pentru a da un singur exemplu : În era calculatoarelor electronice, a roboților industriali și a sateliților de telecomunicații 40 la sută din populația Indiei are un venit sub 50 de dolari pe cap de locuitor, venit considerat a fi minimul pentru a procura caloriile ce pot menține un om în viață.

În lumea contemporană capacitatea proprie a unei țări de a dezvolta știința și tehnologia este esențială pentru a obține o mai bună calitate a vieții pe baza resurselor disponibile. Or, în prezent 90 la sută din oamenii de știință din lume lucrează în țările dezvoltate, și 90 la sută din activitatea lor se desfășoară pentru nevoile acestor țări și se transformă în procese tehnologice protejate prin patente, secrete industriale și alte forme de proprietate sau protecție. Situația aceasta (vezi tabelul) pune în evidență nu numai rolul crescînd al tehnologiilor moderne în creșterea economică, dar și acțiunea inegală a acestei forțe motrice în economia planetei.

Disparități în repartiția cadrelor calificate pe glob, în % din totalul mondial, 1972

Grupe de țări, după media PNB, în dolari	Oameni de știință, ingineri	Tehnicieni	Total
A : 419o B : 1691	89	92	91
C : 517	1o	7	8
D : 299	o,7	o,5	o,6
E : 1o4	o,3	o,1	o,2

După John McHale, Magda Cordell McHale, Basic Human Needs, 1978.

Pentru a se pune capăt unei asemenea situații și evoluții nefaste, se impune de urgență trecerea la acțiuni concrete pentru stabilirea unei noi ordini economice mondiale și, în cadrul ei, a unei noi ordini tehnologice și științifice, capabile să înlăture obstacolele care împiedică accesul țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnologiei mondiale.

Practici discriminatorii : fețele dependenței tehnologice

TEHNOLOGIA MODERNĂ este întemeiată pe descoperirea și inovația științifică. În aceste condiții știința, împreună cu tehnologia, acționează ca o puternică forță motrice a vieții economice și sociale contemporane. De fapt, nici o analiză a sistemului actual de producție nu poate ignora modul particular în care se formează și acționează „sistemul cercetare-dezvoltare“, generator la rîndul său al „sistemelor de tehnologie“ care, integrate în anumite raporturi economice și sociale, explică progresele industriei, ale agriculturii, serviciilor etc.

Tehnologiile moderne fiind cunoștințe organizate — materializate în parte în mașini și echipamente — care contribuie la realizarea producției și serviciilor, ele acționează ca factori majori ai creșterii economice, prin schimbările calitative ce le produc în sfera mijloacelor de producție și în sfera forței de muncă.

La aceasta trebuie să adăugăm rolul considerabil pe care îl îndeplinesc știința și tehnologia în perfecționarea organizării și conducerii proceselor economice și sociale. În totalitatea lor, aceste efecte se traduc în ritmul și continuitatea dezvoltării.

În raport cu aceste mecanisme complexe și în rapidă schimbare ale producției moderne, țările în curs de dezvoltare sînt net dezavantajate. Deși știința și tehnologia, prin natura lor, fac parte din patrimoniul universal al omenirii, și toate țările trebuie să aibă acces la cuceririle din această sferă în vederea ameliorării nivelului de viață al populației, în practica internațională acționează numeroși factori care mențin și amplifică inechitatea, discriminările, obstacolele în circulația internațională a informației științifice și a tehnologiilor.

În forme diverse există de fapt puternice dependențe ale țărilor în curs de dezvoltare față de țările dezvoltate în domeniul transferului de tehnologie. Transferul de tehnologie către țările în curs de dezvoltare, atunci cînd are loc, se realizează în cadrul unui mecanism economic și financiar care, departe de a servi la valorificarea posibilităților proprii, accentuează în realitate gradul de subdezvoltare și de dependență politică și economică. Diversele modalități de realizare a transferului internațional de tehnică și tehnologie — construirea de „uzine la cheie“, furnizarea de „know-how“, vînzarea de licențe, utilizarea mărcilor de fabrică — fac parte dintr-un sistem de reguli, îngrădiri și constrîngeri care servesc interesele țărilor dezvoltate în menținerea monopolului asupra tehnologiilor și în controlul riguros asupra proliferării și utilizării lor. De fapt, actuala practică internațională în acest domeniu, în afară de faptul că este inechitabilă, menține transferul de tehnologie la un nivel redus, cu mult sub nevoile acute ale dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare.

Actualul sistem de brevete care exprimă interesele proprietății capitaliste în condițiile de concurență a introdus un monopol asupra realizărilor noi ale științei și tehnicii, cu o durată de 10—15 ani de la brevetare.

Rezultatul unei investiții pentru ridicarea economiei unei țări, pentru lichidarea decalajului față de țările dezvoltate nu este același dacă se aplică în industria de mașini-unelte sau în industria de cosmetice. Neglijarea acestui adevăr fundamental duce nu numai la dezechilibre sectoriale, la disproporții de structură, ci pune sub semnul întrebării întregul proces al depășirii stării de subdezvoltare.

Una din fețele inechității în sfera transferului de tehnologii este reprezentată de sistemul prețurilor care dezavantajează în forme diverse țările în curs de dezvoltare. De regulă, pe lîngă plata brevetelor se adaugă și alte cheltuieli și clauze restrictive (anumite materii prime, piese de schimb, plata specialiștilor etc.). Practica concesionării unor mărci urcă costul licențelor. Se consideră că în industria cosmeticelor valoarea mărcii reprezintă 10 la sută din valoarea licenței.

Unele calcule arată că doar costurile sub formă de redevențe pentru licențe și „know-how“ suportate de țările în curs de dezvoltare se ridicau în 1968 la 1,5 miliarde dolari, și se estimează că ele vor crește rapid pînă în 1980, atingînd niveluri situate între 10 și 20 miliarde dolari. Semnificația economică a acestor sume este pusă în evidență de faptul că cheltuielile din 1968 reprezentau între 5 și 7 la sută din exportul țărilor în curs de dezvoltare (fără marii exportatori de petrol). Aceste plăți grevează balanța de plăți și depășesc cu mult sumele pe care țările respective le alocă activității de cercetare-dezvoltare.

Întrucît transferul de tehnologie este legat de acordarea de credite, se practică și condiționarea acordului de importul anumitor produse din țara care oferă tehnologia cerută, ceea ce după unele calcule duce la un preț mai ridicat cu 20—40 la sută decît dacă alegerea tehnologiei s-ar face liber, fără dependențe economice.

În sfîrșit, dar nu pe ultimul loc ca importanță, menționăm

ECONOMIE MONDIALA

brain-drain-ul — „scurgerea forțelor intelectuale“ din țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate. S-a stabilit, de pildă, că peste 90 la sută din studenții din țările asiatice care vin să învețe în S.U.A. nu mai revin în țările de baștină, ceea ce le privează pe acestea de un important potențial de dezvoltare. Se estimează că S.U.A. ar fi trebuit să înființeze 12 noi instituții de învățămînt medical pentru pregătirea personalului suplimentar pe care l-au primit prin atragerea de personal medical din străinătate. Un alt exemplu : S-a putut afirma, nu fără o anumită ironie, că Franța a primit mai mulți specialiști din Togo decît a trimis ea însăși în Togo. Rezultatul în toate cazurile de genul celor citate este că, în forme diferite, țările în curs de dezvoltare acordă de fapt un ajutor țărilor dezvoltate în domeniul crucial al dezvoltării și folosirii potențialului tehnologic, deși ele sînt primele îndreptățite să primească asistență în depășirea decalajelor existente.

Pentru un sistem propriu de cercetare-dezvoltare : necesitate și obstacole

DISTRIBUȚIA inegală și inechitabilă în sfera cercetării științifice și a tehnologiei face ca o minoritate să domine dezvoltarea științifico-tehnică mondială, contribuind la perpetuarea disparităților dintre țările bogate și cele sărace.

Datele statistice arată că sistemul cercetare-dezvoltare al țărilor industrializate furnizează 90—95 la sută din ceea ce se cheamă „schimbare tehnologică“ în țările în curs de dezvoltare. Din această cauză afirmarea unui sistem cercetare-dezvoltare propriu în aceste țări este în prezent limitată și orientată nesatisfăcător. Capacitățile de dezvoltare a științei și tehnologiei rămîn anemice și, ca atare, chiar introducerea tehnologiilor importate are loc în condiții economice precare, iar terenul inovației tehnologice este extrem de îngust, ceea ce implică numeroase alte eforturi financiare.

Dezvoltarea unei baze proprii de cercetare este un imperativ în zilele noastre nu numai pentru a îmbunătăți procesul de asimilare a tehnologiilor avansate, ci și pentru a dezvolta cercetarea științifică în direcțiile noi cerute de lichidarea efectelor negative ale industrializării sau de găsirea unor noi căi de ridicare a productivității muncii în agricultură. Un rol din ce în ce mai important pentru progresul economic și social începe să-l aibă efortul de a găsi tehnologii adecvate condițiilor de dezvoltare proprii fiecărei țări, în funcție de condițiile istorice și sociale particulare, de condițiile climatice, de experiența istorică în domeniul tehnologiei, de structura populației etc., fără a urma „modelele“ care au fost promovate de actualele țări dezvoltate.

La dificultățile amintite se adaugă și lipsa personalului pregătit la nivelul actual al dezvoltării științei și tehnicii, datorită unei structuri deficitare a învățămîntului, lipsei unui sistem de educație suficient de evoluat atît cantitativ, cît și calitativ.

Pentru lichidarea rămînerii în urmă și asigurarea unei dezvoltări independente se cer folosite la maximum mijloacele umane și materiale proprii din țările în curs de dezvoltare, în strînsă legătură cu extinderea colaborării internaționale. În acest proces trebuie să se constituie o infrastructură tehnologică aptă să contribuie la elaborarea unei politici a științei și tehnicii, la dezvoltarea cercetării proprii și pregătirii cadrelor calificate. Realizarea acestora va permite nu numai evaluarea și selectarea tehnologiilor avansate în raport cu particularitățile dezvoltării fiecărei țări, dar și investigarea legăturilor posibile dintre tehnologiile tradiționale și tehnicile moderne, pentru a impulsiona transformarea economiei rurale din țările în curs de dezvoltare în forme noi, originale.

„Spațiu tehnologic“ dezvoltării fiecărei țări

INSTAURAREA unor relații noi bazate pe echitate și avantaj reciproc în practica transferului de tehnologii a devenit urgentă pentru a se putea asigura accelerarea dezvoltării economice și sociale în țările în curs de dezvoltare. Un asemenea curs corespunde intereselor întregii comunități mondiale întrucît menținerea disparităților și inechităților actuale poate afecta grav echilibrul economiei mondiale. De fapt, adîncirea actualelor decalaje riscă să îngusteze piața mondială, să reducă posibilitățile de dezvoltare ale țărilor avansate economic, să adîncească contradicțiile dintre țările bogate și sărace.

Se impune, de aceea, adoptarea de programe de acțiune cu caracter angajant, conținînd măsuri și modalități practice de aplicare la nivel național, regional și internațional. În cadrul acestor eforturi se înscriu diferitele proiecte pentru aplicarea științei și tehnologiei în slujba dezvoltării, ca și efortul de a se ameliora sistemul de schimburi internaționale prin stabilirea unui cod de conduită pentru transferul tehnologiei, obligatoriu pentru toate statele lumii. Pe aceste căi se militează pentru instaurarea unei responsabilități colective pentru viitorul comunității mondiale. În primul rînd, este necesar ca așezarea pe baze noi a transferului de tehnologii să ducă la eliminarea obstacolelor existente, la practicarea unor prețuri și costuri rezonabile care să contribuie la accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor sărace. De asemenea, țările dezvoltate trebuie să accepte că actualele cuceriri ale științei și tehnologiei fac parte din patrimoniul universal și că toate țările au drept de acces la tehnologie în vederea ameliorării nivelului de viață al populației. În acest scop sînt necesare măsuri care să faciliteze schimbul de informații privind existența, caracteristicile, costul diferitelor tehnologii, pentru a se putea evalua tehnologiile disponibile în raport cu nevoile diferitelor țări.

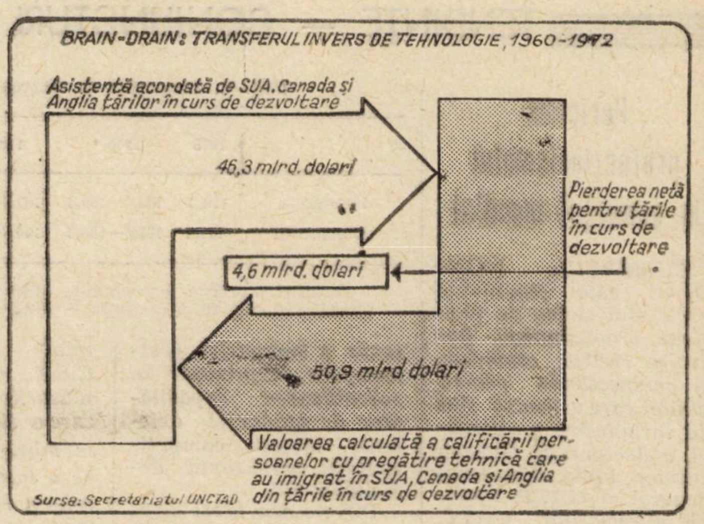
BRAIN-DRAIN: TRANSFERUL INVERS DE TEHNOLOGIE, 1960-1972

Asistență acordată de SUA, Canada și Anglia țărilor în curs de dezvoltare
46,3 mlrd. dolari
Pierderea netă pentru țările în curs de dezvoltare
4,6 mlrd. dolari
50,9 mlrd. dolari
Valoarea calculată a calificării persoanelor cu pregătire tehnică care au imigrat în SUA, Canada și Anglia din țările în curs de dezvoltare

Sursa: Secretariatul UNCTAD

Un rol major în schimbarea actualelor stări de lucruri revine dezvoltării capacităților proprii de cercetare din țările în curs de dezvoltare, capacități capabile să asigure autonomie tehnologică și micșorarea dependenței de practicile discriminatorii din relațiile internaționale. Această cale este esențială pentru ca aceste țări să capete „spațiul tehnologic“ (Amilcar Herrera) necesar dezvoltării proprii.

Este de dorit ca țările dezvoltate să utilizeze în mai mare măsură potențialul științific disponibil pentru abordarea tehnologiilor care ar putea duce la accelerarea progresului economic al țărilor în curs de dezvoltare. În acest scop se cer amplificate cercetările privind elaborarea de tehnologii în raport cu nevoile și condițiile specifice — economice, istorice, naturale — proprii țărilor din Asia, Africa sau America Latină. În general, este vădită utilitatea pe care ar avea-o o dezbatere asupra tipului de cunoștințe științifice și tehnologice adecvate condițiilor concrete de dezvoltare ale fiecărei regiuni sau țări în curs de dezvoltare.

În același sens, țările dezvoltate au obligația morală de a acorda un sprijin adecvat pentru transferul experienței în materie de gestiune economică, inginerie, formarea personalului capabil să ajute la introducerea noilor tehnologii în țările în curs de dezvoltare.

Orientările amintite cer modificări esențiale în activitatea de creditare pentru a crea condiții mai favorabile difuzării și achiziției de tehnologii disponibile. Înlăturarea numeroaselor practici restrictive privind condițiile de utilizare a tehnologiei vîndute, exclusivitatea în materie de vînzare și reprezentare, mărcile de fabrică, publicitatea și altele, reprezintă, de asemenea, o cerință majoră în ansamblul măsurilor necesare pentru înfăptuirea progresului mai rapid al țărilor rămase în urmă.

Gravitatea consecințelor generate de actualul decalaj între țările avansate economic și țările în curs de dezvoltare impune acțiuni hotărîte pe plan internațional. După cum se subliniază în Programul P.C.R., analiza evoluției internaționale arată că în perioada următoare se va accentua interdependența economică dintre statele lumii. În aceste condiții menținerea unor disproporții mari în nivelul de dezvoltare va genera, inevitabil, instabilitatea economiei. „Disproporțiile economice, fenomenele de criză economică și monetară, indiferent în ce parte a lumii se ivesc, se vor reflecta, pînă la urmă, asupra tuturor statelor. De aceea, este necesar să se acționeze pentru înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe principii de egalitate și echitate, care să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor popoarelor. Este un imperativ major al viitorului lichidarea împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace“. În acest spirit România depune toate eforturile în cadrul acțiunilor întreprinse de O.N.U. pentru punerea științei și tehnologiei în slujba dezvoltării.

prof. dr. Sergiu TĂMAȘ

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Pericolul protecționismului în comerțul mondial

COMERȚUL MONDIAL este amenințat mult mai serios de presiuni protecționiste decît se credea anterior, și perspectivele pentru lunile care urmează sînt de înrăutățire a situației, a declarat la Geneva Olivier Long, directorul general al GATT. Potrivit aprecierilor GATT, 40 la sută din comerțul mondial era supus în 1976 unor restricții de un fel sau altul, față de 35 la sută în 1974 și numai 25 la sută în 1960. Restricțiile s-au extins în ultimul timp la fier și oțel (reprezentînd 2 la sută din comerțul mondial), nave (2 la sută), alte produse ca rulmenți cu bile, încălțăminte și bunuri de consum produse de industria electronică (1 la sută).

Piața comună: „reciclarea“ siderurgiei

INTR-O RECENTĂ EVALUARE a dinamicii producției și consumului de produse siderurgice în țările Pieței comune, pentru perioada 1980—1990, experții Comisiei C.E.E. menționează cifre inferioare celor din prognoza efectuată în anul 1977. Cauza revizuirii în jos rezidă în criza prelungită a acestei ramuri importante a industriei vest-europene, exprimată în subutilizarea capacităților de producție existente, slăbirea competitivității, persistența deficitelor etc.

Cifrele din tabel după aprobarea lor de Comitetul consultativ al C.E.E., vor sta la baza măsurilor de reorganizare a siderurgiei țărilor membre, de modernizare a instalațiilor sale, în scopul ridicării eficienței și competitivității.

(mil. t., recalculat în lingouri de oțel)

	1975	1980 *	1985 *	1990 *
Producția	129,2	145,0—150,8	162,3—168,2	168,3—179,5
Consumul	111,4	133,0—138,8	150,3—156,2	167,5—174,3

*) Cifra minimă corespunde unei conjuncturi economice medii, cifra maximă — unei conjuncturi înalte.

Evoluții pe piața calculatoarelor electronice

ÎN ACTUALUL DECENIU producția și exportul de calculatoare electronice din țările capitaliste dezvoltate au crescut continuu (cu excepția anului 1975), în condițiile scăderii treptate a prețurilor la acestea. Tabelul reflectă modificarea pozițiilor deținute de principalii producători și importatori: datele provizorii pe anul 1977 reflectă scăderea ponderii S.U.A. în ansamblul producției celor cinci țări, îndeosebi pe seama creșterii ponderii Franței și Japoniei. În ansamblul exporturilor de calculatoare electronice ale celor cinci țări menționate în tabel, ponderea S.U.A. a scăzut în 1977 sub 50 la sută, cu toate că cea mai mare parte a sporului de producție înregistrat de Franța și Japonia s-a îndreptat spre piața internă.

Țara	Producție			Export		
	1970	1977	1977/1970	1970	1977	1977/1970
	(milioane dolari)		(%)	(milioane dolari)		(%)
S.U.A.	3920	8060	206	1442	3470	241
Japonia	857	2370	277	257	860	335
Franța	611	2340	383	370	960	259
R.F.G.	966	1930	200	368	1410	383
Anglia	536	1300	243	308	1030	334
Total :	6890	16000	232	2745	7730	282

Sursa : B.I.K.I., nr. 58/1978.

Orientări în dezvoltarea economică

Salvador: condiții pentru diversificarea exporturilor

REPUBLICA SALVADOR este cel mai mic (21 393 km^2) și totodată cel mai populat (4,1 mil. locuitori) stat din America Centrală. Zăcămintele de minereuri ale Salvadorului sînt mici, dar variate, din care unele (plumb, zinc, cupru) nu se exploatează încă decît în mică măsură. Guvernul creează condiții favorabile pentru cercetarea și exploatarea subsolului atît capitalului autohton cît și celui străin. Se presupune că în Salvador există rezerve de petrol și ca urmare unele companii străine au solicitat concesiuni.

Industria se află încă într-o fază incipientă de dezvoltare. Ponderea principală în cadrul producției industriale revine industriei ușoare (îndeosebi textile) și alimentare.

Agricultura constituie ramura economică de bază, ocupînd 47% din totalul forței de muncă și contribuind cu peste un sfert la produsul social total. Cel mai important produs agricol al Salvadorului este cafeaua, care este și principalul produs de export (40% din valoarea totală a acestuia). Al doilea produs agricol ca importanță la export este bumbacul (10%), urmat de cacao, banane, trestie de zahăr ș.a. Un loc din ce în ce mai important în cadrul agriculturii îl capătă creșterea animalelor (în special bovine, porcine și cabaline). Și pescuitului i se acordă o importanță mare, exportul peștelui și produselor de pește fiind în creștere.

Există condiții favorabile pentru dezvoltarea turismului, ramură de activitate care suferă acum din cauza insuficienței rețelei de comunicații, a capitalului și a cadrelor.

Capitalul străin este investit în exploatarea bogățiilor subsolului, transporturi, bănci, participînd totodată la o bună parte a industriei. Alături de capitalul nord-american, poziții importante sînt ocupate de capitalul olandez, vest-german și francez și, în ultima vreme, japonez.

Deși guvernul stimulează industria națională să exporte produse prelucrate și semifabricate, diversificarea atît în privința gamei de produse exportate cît și în ceea ce privește numărul țărilor cu care întreține relații comerciale se desfășoară destul de încet. La import se înregistrează o cerere crescîndă îndeosebi de mijloace de producție, ceea ce atrage o creștere a deficitului balanței comerciale.

EVOLUȚII MONETARE

INTERPRETAREA cu întîrziere a ultimului deficit al balanței comerciale a S.U.A., interpretare făcută în contextul decelării unor semnale inflaționiste noi (creșterea acestui indicator cu 0,9% în luna aprilie, ceea ce duce — prin extrapolare — la un indice anual al inflației de peste 10%), a precipitat reacția de recul a dolarului S.U.A. pe piețele de schimb. Reține, însă, atenția că reculul său față de ansamblul valutelor occidentale a avut loc în absența evasi-generală a intervenției băncilor centrale.

Francul elvețian a confirmat „pofta‘ de repreciere semnalată la finele intervalului anterior, realizînd — după o deschidere cu circa 1% peste cursul de închidere de 1,9550 franci pentru un dolar — o repreciere de aproape 4% față de acesta (la un nivel de circa 1,8830 franci pentru un dolar).

Yenul japonez, în urma analizei evoluției favorabile a balanței comerciale a Japoniei cu S.U.A., a înregistrat o tendință de repreciere constantă, situîndu-se cu circa 2,5% peste nivelul de referință, la un nivel de circa 221,30 yeni pentru un dolar.

Sistemul șarpelui valutar vest-european a realizat o repreciere pe ansamblu mai moderată față de dolarul S.U.A. **Francul belgian,** de exemplu, a revenit la un nivel de circa 32,60 franci pentru un dolar, față de cursul de referință de circa 33,10 franci pentru un dolar. La rîndul său, **marca-vest-germană** s-a reprecieat cu aproape 2% față de închiderea de 2,1225 mărci pentru un dolar din săptămîna trecută, obținînd un „succes psihologic“ prin faptul că a coborît sub bariera de 2,10 mărci pentru un dolar, care părea a fi acceptată ca o limită de repreciere față de dolar în ultimul timp.

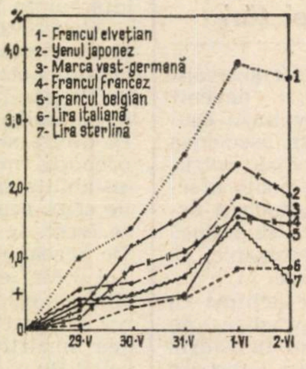

Evoluția principalelor valute în raport cu dolarul S.U.A. în săptămîna 29 V—2 VI, luîndu-se ca bază cursurile din 26 V 1978.

Lira sterlină a revenit față de perioada precedentă, atingînd un curs maxim de circa 1,8355 dolari pentru o liră, în timp ce **francul francez** — cu o repreciere de circa 1,5% — a terminat intervalul la un curs de circa 4,59 franci pentru un dolar.

De menționat că toate valutele examinate au înregistrat, cu excepția **lirei italiene,** unele reculuri față de dolar în ultima zi a intervalului (2/VI).

Dobînzile la euro-depozitele la șase luni s-au menținut la eurodolari la circa 8,5625% și la euromărcile vest-germane la circa 3,6875%, înregistrînd o scădere mai accentuată după finele de lună la euro-francii elvețieni, în cazul cărora s-au negociat la circa 1,625%.

Prețul aurului a înregistrat o nouă tendință de creștere, respectiv aproape de nivelul de 185 dolari/uncia, fiind stabilit pe 2 iunie a.c., la ultimul fixing, la 184,75 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Marea Britanie

COORDONATE ALE CREŞTERII ŞI COOPERĂRII

LEAGĂN AL „REVOLUȚIEI INDUSTRIALE“, denumită cîndva „atelierul lumii“ pentru a ilustra locul său de frunte în activitatea industrială și în comerțul cu produse manufacturate, Marea Britanie a zilelor noastre, fidelă vechii sale tradiții industriale, a dovedit deopotrivă o mare receptivitate la suflul nou al revoluției științifico-tehnice, pe care o promovează în mod activ. Ea a reușit astfel să-și păstreze un loc fruntaș pe planul dezvoltării industriale, tot mai strîns legat astăzi de ritmult progresului științifico-tehnic, ca și pe piața mondială, într-o perioadă nu lipsită de dificultăți.

Opțiuni în dezvoltarea bazei energetice

UNUL DIN SECTOARELE INDUSTRIALE care ilustrează foarte bine îngemănarea trăsăturilor amintite îl reprezintă fără îndoială energetica. Cărbunele se exploatează în Anglia de peste 700 de ani, iar o industrie carboniferă organizată există în Anglia de peste trei secole, ea fiind considerată cea mai veche din lume. Pe vremea cînd cărbunele reprezenta încă „pîinea industriei“, Anglia extrăgea 287 milioane t de cărbune pe an (în 1913), fiind totodată cel mai mare exportator mondial. În prezent, cînd și pe plan mondial structura balanței energetice s-a modificat considerabil, Marea Britanie deține un loc de frunte in cercetările nucleare și producerea energiei atomoelectrice. Pe baza unui program de construire de centrale nuclearo-electrice aparținînd sectorului public, lansat încă din 1955 (centrala de la Calder Hall, de 198 MW, a fost prima asemenea centrală din lume în scopuri comerciale), astăzi energia nucleară contribuie cu peste 4 la sută la producția totală de energie primară a țării și cu 14 la sută la cea de energie electrică, cu perspectiva de a ajunge în curînd la 20 la sută, dat fiind că centralele nucleare produc o energie electrică mai ieftină decît cea obținută în termocentrale pe bază de cărbune sau petrol. O valoroasă experiență acumulată începînd din 1962, cînd a fost inaugurată centrala de la Dounreay, cu o putere de 600 MW, există în domeniul reactoarelor rapide, ca și în alte domenii de vîrf ale progresului în acest domeniu, cum ar fi cel al reactoarelor reproducătoare rapide, pentru care Anglia dispune de uraniu reprezentînd echivalentul a 40 miliarde t de cărbune.

Pe baza începerii valorificării zăcămintelor descoperite în acest deceniu pe fundul Mării Nordului, Anglia a devenit de curînd unul din marii producători mondiali de petrol (12 mil. t în 1976, 37,5 mil. t. în 1977, cu perspectiva extragerii a 55—60 mil. t în acest an și a 85—90 mil. t în 1979), ceea ce-i va permite să devină pentru o vreme chiar exportator net. În ciuda acestui fapt, și ca urmare între altele a dezvoltării energeticii nucleare, ponderea petrolului în balanța de energie primară a țării a început să se reducă treptat (de la 47,6 la sută în 1972 la sub 40 la sută anul trecut). Conștient că, rezervele de petrol și gaze din Marea Nordului, deși importante, vor începe să se epuizeze către sfîrșitul secolului nostru, guvernul și-a fixat ca obiectiv de a evita o creștere prea rapidă a extracției și deci și o scădere prea bruscă a ei după atingerea nivelului maxim. Alături de sporirea producției de energie electrică de origine nucleară și de dezvoltarea altor surse alternative de energie, o mare contribuție la realizarea acestui obiectiv este chemat să aducă vastul program de investiții menit să inverseze tendința de reducere a volumului extracției de cărbune (de asemenea, aparținînd sectorului public) din ultimele decenii. Rezervele de cărbune cunoscute ale Marii Britanii sînt estimate la 190 miliarde t, din care 45 miliarde t apreciate ca recuperabile.

Considerînd politica energetică a țării drept o problemă de larg interes nu numai pentru generațiile actuale, ci și pentru cele viitoare, guvernul a supus propunerile sale în această privință dezbaterii publice. Strategia sa vizează asigurarea unei flexibilități sporite în adoptarea deciziilor, în funcție de evoluția situației balanței energetice pe plan intern și internațional, pentru a evita ca aprovizionarea cu energie să devină un factor restrictiv al creșterii economice. În acest context guvernul pornește de la premisa că prețul resurselor energetice trebuie să reflecte nu numai costul real al exploatării lor, ci trebuie să țină seama și de disponibilitățile pe termen lung la diverși combustibili.

O dimensiune nouă, tot mai precis conturată în ultimii ani, a politicii energetice a țării o reprezintă economisirea energiei. Se apreciază că datorită măsurilor adoptate în această direcție în ultimii patru ani (dublarea normelor privind izolarea termică a clădirilor de locuit, limitarea temperaturii în clădirile administrative, sporirea eficienței utilizării energiei în consumul industrial și casnic etc.), s-au economisit circa 2 miliarde lire sterline. La sfîrșitul anului trecut a fost lansat un nou program de măsuri, care se speră că va aduce economii anuale de circa 10 milioane t, echivalent, de petrol, adică de 700 milioane lire sterline pe an, la prețurile din 1977.

Premise favorabile intensificării relațiilor româno-engleze

AVÎND O VECHE TRADIȚIE, relațiile dintre România și Anglia bazate pe egalitate în drepturi și respect reciproc, au cunoscut o evoluție tot mai favorabilă în ultimii ani, cînd raporturile bilaterale pe multiple planuri — economic, politic, științifico-tehnic, cultural — au fost puternic stimulate de contactele și convorbirile la nivel înalt care au avut loc la București și la Londra. Hotărîrile adoptate cu aceste prilejuri au avut un rol deosebit de important în valorificarea mai largă a posibilităților de creștere și diversificare a relațiilor de comerț și cooperare oferite de remarcabilele progrese ale României socialiste pe calea făuririi unei economii moderne, multilateral dezvoltate și de puternicul potențial economic și tehnologic de care dispune Marea Britanie. Astfel, în anul 1977 schimburile comerciale româno-engleze reprezentau dublul celor din 1974, urmînd ca în conformitate cu obiectivul convenit cu ocazia convorbirilor la nivel înalt din anul 1975, volumul schimburilor de mărfuri dintre România și Anglia să fie în 1980 de cel puțin 2,5 ori mai mare decît în 1974.

Concepută ca un factor dinamizator al progresului ambelor țări, cooperarea economică, industrială și tehnică joacă un rol tot mai important în ansamblul relațiilor economice româno-engleze. Pe baza Acordului de colaborare economică și cooperare industrială și tehnologică încheiat la Londra între cele două țări în octombrie 1975, au fost realizate pînă acum o serie de importante acțiuni de cooperare între întreprinderi românești și firme engleze, dintre care menționăm fabricarea de locomotive Diesel electrice de 3 500 CP (cu firma Brush Electrical), construirea de avioane tip Islander BN-2 (cu firma Britten Norman), fabricarea de strunguri (cu firma Butler) și alte acțiuni de interes reciproc. Au fost, de asemenea, create și funcționează în Anglia — ca forme noi, moderne de cooperare între cele două țări — societatea mixtă româno-engleză ARCODE (pentru comercializarea de produse chimice), Banca Anglo-Română, societatea Navlomar-Londra (pentru operațiuni de navlosire și brokeraj), societatea GEL-Romanian Nuclear Ltd. (pentru cooperarea în domeniul tehnicii nucleare) etc.

Un rol tot mai însemnat în extinderea și diversificarea acestor raporturi, inclusiv pe terțe piețe, revine Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică, industrială și tehnică româno-britanică. Recenta sesiune de la București a acestei comisii a identificat noi și importante posibilități de cooperare între întreprinderile românești și firmele britanice în domenii de interes reciproc ca aeronautica, energetica, chimia și petrochimia, mașinile-unelte speciale, industria alimentară ș.a.

Cursul ascendent al relațiilor pe multiple planuri dintre România și Marea Britanie, dorința comună a celor două popoare de a adînci în continuare aceste relații, asigurîndu-le un caracter stabil, de durată, atestă încă o dată că deosebirile de orînduire social-politică nu pot și nu trebuie să constituie impedimente în calea dezvoltării unor raporturi fructuoase.

Așteptînd cu viu interes vizita de stat pe care președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu o vor efectua peste puține zile în Marea Britanie, la invitația Maiestății Sale Regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh, opinia publică din țara noastră își exprimă convingerea că ea va reprezenta un moment politic de importanță majoră pentru dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie dintre cele două țări și popoare, pentru promovarea securității și cooperării în Europa și în lume.

Dinu DRAGOMIRESCU

Tîrgul internațional de la Poznan – tradiție și perspective

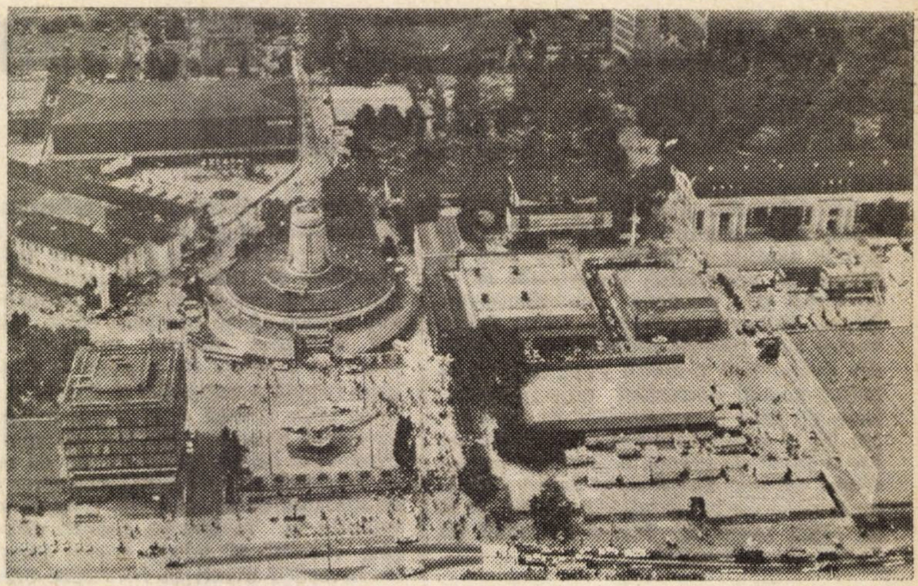

1978 este anul unui important jubileu pentru Tîrgul internațional de la Poznan. Între 11 și 20 iunie va avea loc cea de-a 50-a ediție a Tîrgului, confirmînd faptul că acesta face parte dintre cele mai vechi și mai importante manifestări cu caracter comercial din Europa.

În spiritul tradițiilor unei activități comerciale desfășurate de-a lungul a șapte secole, a fost organizat în 1921 primul Tîrg de la Poznan, care a căpătat în 1925 un caracter internațional și a devenit apoi membru fondator al Uniunii Tîrgurilor Internaționale. Întreruptă de război, activitatea Tîrgului a fost reluată în 1947, cînd s-a desfășurat cea de-a 20-a ediție a sa.

Semnificațiile Tîrgului internațional de la Poznan rezultă înainte de toate din caracterul său de manifestare centrală a comerțului exterior polonez, care permite prezentarea completă a ofertei de export a Poloniei de azi. Concomitent cu activitatea sa propriu-zis comercială, Tîrgul are și rolul unui important centru de informare. De mai mulți ani el contribuie la aprofundarea colaborării economice dintre țările membre ale C.A.E.R., la cooperarea dintre țări cu sisteme politice diferite. Este necesar să reamintim că, în cursul edițiilor recente, la Poznan s-au întîlnit reprezentanți a peste 100 de țări de pe toate continentele, Tîrgul fiind vizitat de fiecare dată de circa o jumătate de milion de persoane.

Programul Tîrgului de la Poznan este în concordanță cu tendințele actuale în domeniul organizării expozițiilor pe plan mondial : pe lîngă manifestarea din luna iunie avînd un caracter general, în cursul primăverii și al toamnei au loc la Poznan saloane internaționale specializate, consacrate promovării progresului tehnic în anumite ramuri ale industriei. În această primăvară patru saloane specializate au inaugurat (între 16 și 21 aprilie) programul Poznan '78, și anume : Intermasz — rezervat mașinilor pentru industria textilă, a confecțiilor și încălțămintei ; Salmed — pentru prezentarea tehnicii medicale : Secura — tratînd problemele protecției omului în mediul lui de muncă, și Fotokinotechnika — consacrat tehnicii fotografice și cinematografice. Manifestările respective sînt însoțite de simpozioane și congrese ale specialiștilor, pentru care Poznanul a devenit un prilej important pentru schimbul de idei tehnice.

Manifestarea comercială cu caracter general (care se desfășoară între 11 și 20 iunie) include prezentarea de instalații industriale complete, produse metalurgice, mașini, instalații și alt echipament pentru investiții, echipament electronic, electrotehnic și teletehnic, mijloace de transport, materii prime minerale, produse chimice, sticlă și ceramică, mobilă, produse din lemn și hîrtie, produse textile și din piele, produse agricole și alimentare, bunuri de consum durabile și servicii. Anul acesta au fost primite cereri de participare din partea a 5 000 de firme din patruzeci de țări ale lumii, suprafața totală ocupată de expozanții polonezi și străini fiind de 175 mii m.p.

În toamna acestui an vor avea loc alte patru manifestări specializate : între 15 și 20 octombrie Budma — Salonul internațional de mașini, echipament și materiale de construcții — și Drema — Salonul internațional de mașini pentru prelucrarea lemnului. Ambele saloane sînt organizate pentru prima oară ca răspuns la cererea expozanților polonezi, ca și a partenerilor străini. În perioada 14—18 noiembrie vor fi organizate Interbiuro — Salonul internațional de echipament de birou (a doua ediție) — și Mezura — Salonul internațional de aparate de măsură, control și automatizare (desfășurat pentru prima oară).

Așadar, programul manifestărilor prevăzute pentru 1978 este deosebit de amplu. El reflectă gama largă a posibilităților de producție și comerciale ale Poloniei. Pe lîngă aceasta, el corespunde intereselor partenerilor noștri comerciali, printre care un loc deosebit îl ocupă România. Republica Socialistă România face parte din țările socialiste cu care dezvoltăm într-un ritm foarte dinamic atît comerțul, cît și o largă cooperare economică. Exporturile poloneze în România au atins în 1977 cifra de 959 milioane de zloți-valută, în timp ce importurile poloneze din această țară s-au ridicat la 981 mil. zloți-valută. Se extinde sistematic sfera cooperării industriale dintre cele două țări.

România participă anul acesta pentru a 27-a oară la Tîrgul internațional de la Poznan.

Un loc important în oferta expozanților români îl vor ocupa mașinile și echipamentul industrial (strunguri automate, mașini de rectificat, de găurit, de frezat etc.), produsele industriale electrice și electrotehnice fiind de asemenea amplu reprezentate. Expoziția românească va oferi, prin urmare, o imagine a celor mai recente realizări economice și tehnice, oglindind marile posibilități ale țării. Cea de a 50-a ediție a Tîrgului va asigura un cadru minunat prezentării acestora, în vederea dezvoltării în continuare nu numai a schimburilor reciproce dintre Polonia și România, ci și a schimburilor cu toți participanții care se interesează de această manifestare jubiliară.

Jan KULCZYCKI
consilier comercial
pe lîngă Ambasada R.P. Polone
la București

MONDORAMA

Exportul de maşini agricole în ascensiune

PRODUCŢIA ŞI EXPORTURILE de tractoare şi diverse maşini agricole din ţările capitaliste dezvoltate au avut relativ mai puţin de suferit de pe urma crizei economice. Astfel, pe ansamblu, producţia acestui sector al construcţiilor de maşini a crescut an de an, chiar dacă ritmul de expansiune s-a încetinit din 1975. În ceea ce priveşte exporturile, valoarea acestora a sporit — pentru primele nouă ţări exportatoare (cele incluse în grafic, plus Franţa, Japonia, Belgia şi Suedia) — de circa 2,2 ori între anii 1973 şi 1977, ajungînd la aproximativ 7,2 miliarde dolari. Desigur, în aceste aprecieri este necesar să se ţină seama de creşterea inflaţionistă a preţurilor la tractoare şi maşini agricole, precum şi de deprecierea dolarului în raport cu alte valute.

În perioada examinată, anul 1976 a marcat totuşi o uşoară reducere valorică a exporturilor respective, după care în 1977 — după date provizorii — s-a înregistrat pentru cele nouă ţări menţionate o creştere de peste 10%. Se constată, de asemenea, o scădere a ponderii S.U.A., Angliei sau Suediei în cadrul exporturilor capitaliste de tractoare şi maşini agricole, în timp ce Italia, R.F.G. şi Belgia şi-au întărit întrucîtva poziţia de exportator.

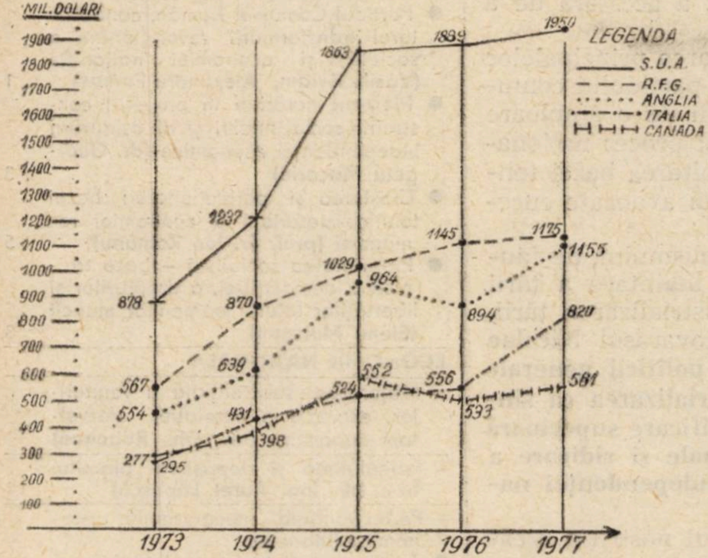

Exportul de tractoare şi maşini agricole

Ungaria: organizarea cercetării ştiinţifice se perfecţionează

MULTIPLELE probleme pe care este chemată să le rezolve în prezent cercetarea ştiinţifică pe plan naţional şi, totodată, caracterul limitat al resurselor ce pot fi alocate pentru acest domeniu de o ţară mică, cum este de exemplu Ungaria, reclamă organizarea la nivel superior a activităţii respective în vederea sporirii eficienţei sale. O hotărîre adoptată la începutul acestui an de Consiliul de Miniştri al R. P. Ungare prevede un complex de măsuri de perfecţionare a cercetării ştiinţifice, în scopul adaptării sale optime la procesul de rezolvare a diferitelor sarcini economice, inclusiv formularea obiectivelor economice, problemele planificării sau cele ale comerţului. Se stabileşte, între altele, că definirea precisă a sarcinilor concrete ale cercetării trebuie însoţită de planificarea volumului informaţiei ştiinţifice necesare, a modalităţilor de obţinere a acesteia (fie pe baza cercetărilor proprii, fie pe calea cooperării internaţionale sau a achiziţionării de licenţe). În domeniul finanţării lucrărilor de cercetare ştiinţifică, se acordă o atenţie egală celor cu caracter fundamental ca şi cercetărilor aplicative.

Cele mai importante sarcini ale sectorului de cercetare-dezvoltare urmează să fie incluse în prevederile planului economiei naţionale pe anii 1981—1985, iar întreprinderile industriale din R. P. Ungară vor trebui să elaboreze în viitor planuri de cercetare şi dezvoltare.

Potenţial energetic reînnoibil

AUTORII unui studiu de prognoză asupra creşterii nevoilor de energie ale economiei mondiale, elaborat în 1976 sub auspiciile O.N.U., evaluează necesarul acesteia în anul 2000 la 30 miliarde t.c.c., iar prin extrapolarea ritmului de creştere se conchide că acest necesar ar putea atinge în anul 2030 cifra rotundă de 100 miliarde t.c.c.

În ceea ce priveşte sursele a căror mobilizare ar permite acoperirea necesarului, specialiştii se opresc îndeosebi asupra potenţialului tehnic utilizabil al resurselor reînnoibile de energie. În cazul energiei rezultînd din diferenţa de temperatură a diferitelor straturi de apă din oceanul mondial, acest potenţial este estimat (în mlrd. t.c.c.) la 70, în cazul energiei căderilor de apă — la 3, al vîntului — la 1,6, al valurilor oceanului mondial — la 1, iar al energiei geotermale — la 0,1. Se apreciază că un caracter mai realist prezintă perspectivele de utilizare pe scară largă a energiei solare, avîndu-se în vedere imensul potenţial pe care soarele îl revarsă pe Terra. Concluzia specialiştilor este că şi în viitorul mai îndepărtat omenirea va putea satisface, fără efecte ecologice negative, nevoile sale de energie, cu condiţia abordării raţionale, multilaterale a acestei ample probleme.

Nigeria: valorificarea „tezaurului“ petrolier

DINTRE TOATE sectoarele economiei nigeriene, industria petrolieră care furnizează (1976) mai mult de 45% din produsul intern brut al ţării, cunoaşte expansiunea cea mai puternică. De asemenea, producţia petrolieră a devenit factorul determinant al echilibrului balanţei comerciale. După opinia experţilor, prin efectuarea unor noi explorări şi exploatări petroliere extracţia de ţiţei ar putea creşte de la 2,1—2,3 milioane tone de barili pe zi în prezent, la circa 3 milioane barili pe zi în 1980.

Printre marile proiecte industriale nigeriene, cele vizînd industria petrolieră se află la loc de frunte. Două noi rafinării de petrol şi un complex petrochimic, necesitînd investiţii de peste 3,1 miliarde dolari S.U.A., sînt prevăzute să intre în funcţiune pînă în 1980. Rafinăria Wari, a doua din ţară ca mărime (după cea de la Elesa Eleme, aproape de Port-Harcourt, avînd o capacitate actuală de rafinare de 60 000 barili pe zi) urmează să intre în producţie încă în cursul acestui an. O altă rafinărie, care va începe să funcţioneze în 1980 la Kaduna, va avea o capacitate de tratare de 100 000 barili/zi şi va produce carburanţi şi lubrifianţi, asfalt şi bitum. Totodată, pentru asigurarea transportului economic al produselor finite este prevăzută construcţia de 2 800 km de conducte petroliere.

În sfîrşit, este proiectată construirea — în următorii ani — a unui complex petrochimic care va produce etilenă, produse de bază de clor, sodă caustică, monoclorură de vinil, P.V.C. şi polietilenă.

Realizarea obiectivelor menţionate va contribui la valorificarea superioară a acestui „tezaur“ subpămîntean al Nigeriei, reprezentat de zăcămintele de petrol.

Termenii se păstrează... la bancă

ŢINÎNDU-SE SEAMA de cerinţa imperioasă a utilizării riguros corecte a terminologiei tehnice în cadrul contactelor sau dezbaterilor dintre specialişti, în cărţi ştiinţifice, în ghiduri etc., în Uniunea Sovietică a luat nu demult fiinţă o „bancă de termeni“ — creaţie a colaboratorilor Institutului unional de cercetări ştiinţifice în domeniul informaţiilor, clasificării şi codificării. Este vorba de un număr de 120 mii de noţiuni precise, bazate pe standarde, codificate şi înregistrate în „memoria“ unui calculator electronic. Există o cartotecă de fişe, fiecare fişă avînd înscrise termenul (cu traducerea lui în engleză, franceză şi germană), o scurtă caracterizare, numărul standardului respectiv şi data intrării sale în vigoare, codul cifrat, precum şi — de la caz la caz — schema sau formula corespunzătoare.

Datele furnizate de „banca de termeni“ îşi găsesc o utilizare tot mai largă, şi anume la elaborarea de noi standarde şi la efectuarea expertizelor tehnico-ştiinţifice, în controlul terminologiei folosite în unele cărţi ştiinţifice, pentru funcţionarea optimă a sistemelor automatizate de conducere etc.

P.C.R., conducătorul transformărilor revoluționare

(Urmare din pag. 2)

fost înfăptuită pe baza unei politici creatoare, care a adus soluții și metode originale, corespunzător condițiilor social-economice și politice concrete din țara noastră, demonstrînd și de această dată, fermitatea, capacitatea revoluționară și consecvența cu care Partidul Comunist Român a condus desfășurarea procesului revoluționar și, totodată, atașamentul maselor largi populare față de politica partidului nostru și hotărîrea fermă a acestora de a construi socialismul în România.

În cele trei decenii care au trecut de la naționalizarea principalelor mijloace de producție, poporul român sub conducerea partidului comunist a străbătut un drum glorios, s-au produs mutații de o amploare considerabilă în toate domeniile vieții sociale. În acest proces naționalizarea a avut un rol deosebit pentru crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a noii orînduiri prin însușirea celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii.

În strategia generală a P.C.R. de construire a socialismului, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism, veriga principală a constituit-o industrializarea țării. Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu „...întotdeauna partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, sporire rapidă a avuției naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale“.** 9)

Urmînd cu consecvență politica partidului, poporul nostru a creat în decursul celor trei decenii care au trecut de la naționalizare, o industrie modernă înzestrată cu tehnică avansată, transformînd-o într-o ramură conducătoare, hotărîtoare a economiei naționale. Astăzi, deținînd în mîinile sale puterea politică, mijloacele de producție și întreaga avuție națională, întregul popor își concentrează toate forțele pentru realizarea mărețului program elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

---

9) **Nicolae Ceaușescu,** Expunere la Congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, 11 iulie 1977, București, Ed. politică, 1977, p. 17.

Idealuri seculare ale românilor

(Urmare din pag. 22)

noastră — scria Nicolae Bălcescu în 1848 — este de neapărată trebuință **a face țăranii proprietari.** 15)

Revoluția a recunoscut și proclamat străvechiul drept al țăranului asupra pămîntului pe care-l stăpînea de veacuri. Revoluționarii au propus, în consecință împroprietărirea țăranilor pe pămînturile ce le aveau în folosință și răscumpărarea marilor proprietari. Pentru aceasta era nevoie însă de o bancă națională care să sprijine statul fie pentru a opera răscumpărarea imediată a clăcii prin bonuri ipotecare, rambursabile prin tragere la sorți, fie pentru a plăti dobînzile echivalente cu valoarea pămîntului cu care urmau a fi împroprietăriți țăranii.

Așadar, programele revoluționare fixau în domeniul economic sarcini concrete imediate, indicau soluții și dădeau totodată perspectiva economiei românești. Punctele acestor programe vor fi în curînd măsuri legislative în România unită. Aceasta este, de altfel, una din trăsăturile esențiale și definitorii ale documentelor programatice de la 1848. Prin ele conștiința politică și socială a românilor a făcut un salt înainte, dîndu-se o nouă calitate acumulărilor anterioare și prefigurîndu-se împlinirile din deceniile următoare.

„Revoluția burghezo-democratică de la 1848 — aprecia Programul Partidului Comunist Român — a constituit un moment crucial în trecerea României de la feudalism la capitalism, a dat un puternic impuls creșterii conștiinței de sine a poporului român, a exprimat hotărîrea moldovenilor, muntenilor și transilvănenilor de a sfărîma vechile relații feudale, de a deschide calea noii orînduiri, de a făuri unitatea națională în cadrul frontierelor unuia și aceluiași stat, de a înainta neabătut pe calea progresului și democrației“ 16).

Relevînd aspirațiile seculare ale poporului român spre eliberare națională, unire, libertate și progres economic și social, revoluția a descătușat energia maselor largi care în curînd vor proclama Unirea, vor cuceri cu arma în mînă independența mult dorită și se vor jertfi pentru întemeierea statului național unitar român. **Ideile revoluției** vor fi călăuzite în activitatea forțelor democrate și progresiste, **vor fi preluate și dezvoltate pe un plan superior de Partidul Comunist Român,** în opera sa de conducere a societății românești spre edificarea unei noi orînduiri în țara noastră.

---

15) N. Bălcescu, Opere, partea I, București, 1940. Ediția G. Zane, p. 276.

16) **Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism,** București, Ed. politică, 1975, p. 32.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

S[illegible]l nr. 23 din 9 iunie 1978

– **11 IUNIE 1948 • NAȚIONALIZAREA PRINCIPALELOR MIJLOACE DE PRODUCȚIE • 11 IUNIE 1978**
- Partidul Comunist Român, conducătorul transformării revoluționare a societății și economiei naționale **(Vasile Avram, Alexandru Farkaș)** 1
- Moment hotărîtor în procesul construirii socialismului și al asigurării independenței economice **(dr. Georgeta Macarie)** 3
- Creșterea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a economiei românești **(prof. dr. Ion Romănu)** 5
- Proprietatea socialistă – baza trainică a democrației, a drepturilor și libertăților tuturor oamenilor muncii **(Elena Mureșan)** 8

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Majorarea substanțială a veniturilor, expresie a corelației dezvoltare-bunăstare **(dr. Gh. Răboacă)** 11

– Îndeplinirea și depășirea planului fizic **(dr. ing. Aurel Lăpușcă)** 14

– Perfecționarea mecanismului economico-financiar.
- Termene mai bine corelate în activitatea precontractuală **(Cornel Suciu)** 15
- Fluxuri informaționale unitare între industrie-comerț-consumator **(dr. Gh. Teodorașcu)** 17
- În dezbatere : îmbunătățirea Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii 18
- Direcții de perfecționare a sistemului de evidență contabilă la nivelul întreprinderilor **(Traian Duția)** 19

CONDUCERE • ORGANIZARE

– Organizarea producției industriale după criteriul maximizării producției nete **(Ionel Dumbravă)** 20

TEORII • IDEI

– 130 de ani de la revoluția din 1848. Idealuri seculare ale românilor reflectate în documentele programatice ale revoluției **(Ion Bulei)** 21

– O contribuție însemnată la studierea politicii partidului de îmbunătățire a repartizării teritoriale a industriei **(prof. dr. Ștefan Arsene)** 23

– Școli • curente • economiști. Problema industrializării – teren de intense confruntări în perioada premergătoare naționalizării (II) **(Dan Popescu)** 24

ECONOMIE MONDIALĂ

– Știința și tehnologia în slujba dezvoltării : cerințe și orientări actuale **(prof. dr. Sergiu Tămaș)** 26

– Marea Britanie. Coordonate ale creșterii și cooperării **(Dinu Dragomirescu)** 29

– Tîrgul international de la Poznan **(Jan Kulczycki)** 30

În SUPLIMENTUL ACESTUI NUMĂR : **Generalizarea experienței înaintate. „R.E." militează pentru aplicarea analizei valorii**

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71.131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

MINISTERUL INDUSTRIEI CHIMICE

NTRALA INDUSTRIALA DE PRODUSE ANORGANICE

RÎMNICU VÎLCEA

Str. Uzinelor chimice nr. 1 TELEFON — 1 61 00 — 1 61 06

TELEX — 048216 COD PTTR 1000

COMBINATUL CHIMIC RÎMNICU VÎLCEA

Combinatul chimic Rm. Vîlcea — importantă unitate a chimiei româneşti, binecunoscută atît pe plan intern cît şi extern, prin gama variată a produselor sale şi, mai ales, prin nivelul lor calitativ ridicat — împlineşte 10 ani de cînd s-a aliniat în rîndul marilor producători de articole chimice din ţara noastră. An de an profilul de fabricaţie al combinatului s-a îmbogăţit cu noi produse la nivelul tehnicii mondiale. Pe lista beneficiarilor acestor produse se înscrie un număr mare de firme din ţări de pe toate continentele, între care din R.F.G., Austria, Olanda, S.U.A., Bulgaria, U.R.S.S., Iugoslavia, R. P. Chineză, Japonia, Brazilia, Egipt, Algeria, Singapore ş.a.

Produsele oferite de Combinatul chimic Rm. Vîlcea fac parte din grupe importante ale chimiei şi anume : produse clorosodice, produse macromoleculare, produse organice de sinteză, produse organice clorurate, produse intermediare pentru pesticide, pesticide.

Din cele mai noi sortimente realizate pe baza unor tehnologii moderne prezentăm următoarele :

Policarbonatul, **produs macromolecular de sinteză cu caracteristici superioare ca : rezistenţă mecanică bună pînă la cca. 130°C, rezistenţă la şoc (incasabil), excelente proprietăţi dielectrice, transparenţă (89% transmisie a luminii), rezistenţă la apă, acizi, hidrocarburi alifetice.**

Domenii de utilizare : industria electrotehnică (izolatori pentru condensatori ; transformatori, bobine, carcase, corpuri de iluminat etc.) ; industria de aparataj industrial, industria de automobile (tablou de bord, volan, carcase şi lentile colorate etc.) ; industria de construcţii (plăci înlocuitoare a geamurilor de sticlă) ; industria aeronautică ; articole de menaj, sport, instrumente muzicale ş.a.

Chituri pe bază de polimeri sulfidici, **adezivi sintetici cu caracteristici tehnice apreciate pentru domenii de utilizare foarte importante cum sînt : construcţii (etanşarea rosturilor la construcţiile din elemente de beton, metalice etc.) ; industria geamurilor (asigurînd lipiri rezistente pentru sticlă) ; industria auto şi aeronautică ş.a.**

Propenoxidul, **produs organic de sinteză (lichid) cu largi utilizări în industria de lacuri şi vopsele, la fabricarea glicerinei, ca produs intermediar la fabricarea alcoolului alilic, ca intermediar la obţinerea poliuretanilor expandaţi.**

Propenglicol, **produs de sinteză intermediar pentru industria de lacuri, vopsele şi cosmetice, pentru fabricarea polieterilor, cernelii de tipar, plastifianţilor, umectanţilor, precum şi în procesul de obţinere a celofanului.**

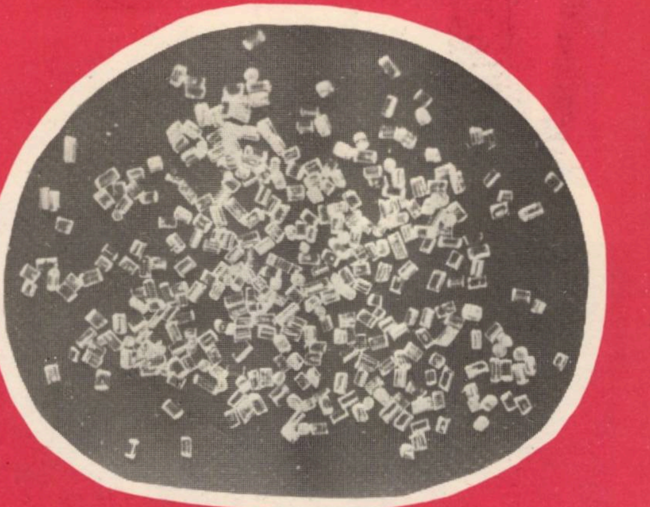

Granule de policarbonat

Repere obţinute din granule de policarbonat

CHIT DE ETANŞARE
Component A
Culoare: gri

Chituri pe bază de polimeri sulfidici

iaei

ÎNTREPRINDEREA DE APARATAJ ELECTRIC DE INSTALAȚII – TITU

1978 JUN 16

realizează o mare varietate de produse

Principalele grupe pe care le oferă sînt :

- Comutatoare cu came, care se inscriu în gama elementelor de automatizare (destinate să funcționeze la toate instalațiile electrice ale mașinilor unelte, vehiculelor, motoarelor etc.), produse caracterizate printr-o mare rezistență la uzură mecanică și prin siguranță în exploatare.
- Comutatoare cu stea-triunghi și inversoare de sens (realizate la comandă).
- Butoane de comandă destinate echipării panourilor de automatizare – ușoare, moderne, prezentate în multiple variante constructive.
- Lămpi de semnalizare, cu caracteristici tehnice superioare. Din aceeași categorie mai fac parte : lămpile cu transformator și lămpile cu transformator și pîlpîire.

I.A.E.I. — Titu, str. Gării nr. 79, tel. 926/1 53 02, jud. Dîmbovița mai realizează o serie de produse cu largă folosință în industria construcțiilor :

- Întrerupătoare și comutatoare pentru locuințe.
- Prize simple și prize duble.
- Siguranțe normale și siguranțe cu mare putere de rupere.
- Cleme de racordare.

Rezistență — durată lungă de funcționare — regimuri variate de tensiune și curenți — iată principalele atribute ale tuturor produselor realizate de I.A.E.I. — TITU.

D 646

04

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

VALORIFICAREA ENERGIEI

în perspectiva PROCESULUI CIRCULAR ACTIV

Numărul 24 ● Vineri 16 iunie 1978

Un eveniment remarcabil
în evoluţia relaţiilor de colaborare româno-engleze

VIZITA DE STAT A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESC
ŞI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUŞESCU ÎN MAREA BRITANI

Președintele României socialiste a fost întîmpinat la sosirea la Londra cu cele mai înalte onoruri rezervate șefilor de stat, cu sentimente de deosebită stimă și înaltă considerație față de personalitatea unuia din cei mai remarcabili și dinamici oameni de stat ai vremurilor noastre.

Vizita de stat constituie o expresie a bunelor relații dintre cele două țări și popoare și a dorinței comune de a le imprima un curs continuu ascendent ; ea va contribui la dezvoltarea cooperării și colaborării multilaterale dintre România și Marea Britanie, spre binele reciproc, al cauzei păcii, securității și înțelegerii între națiuni.

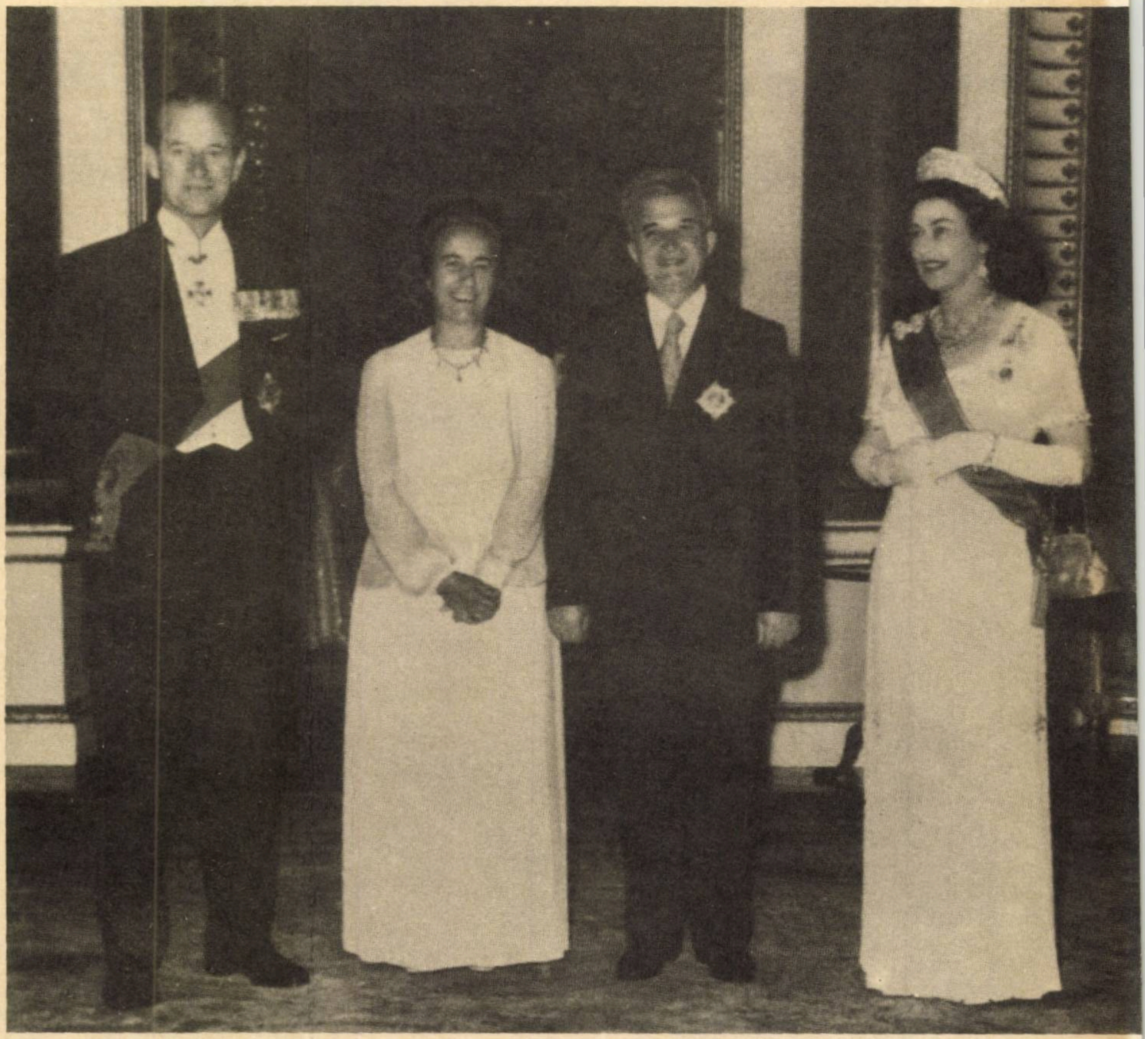

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

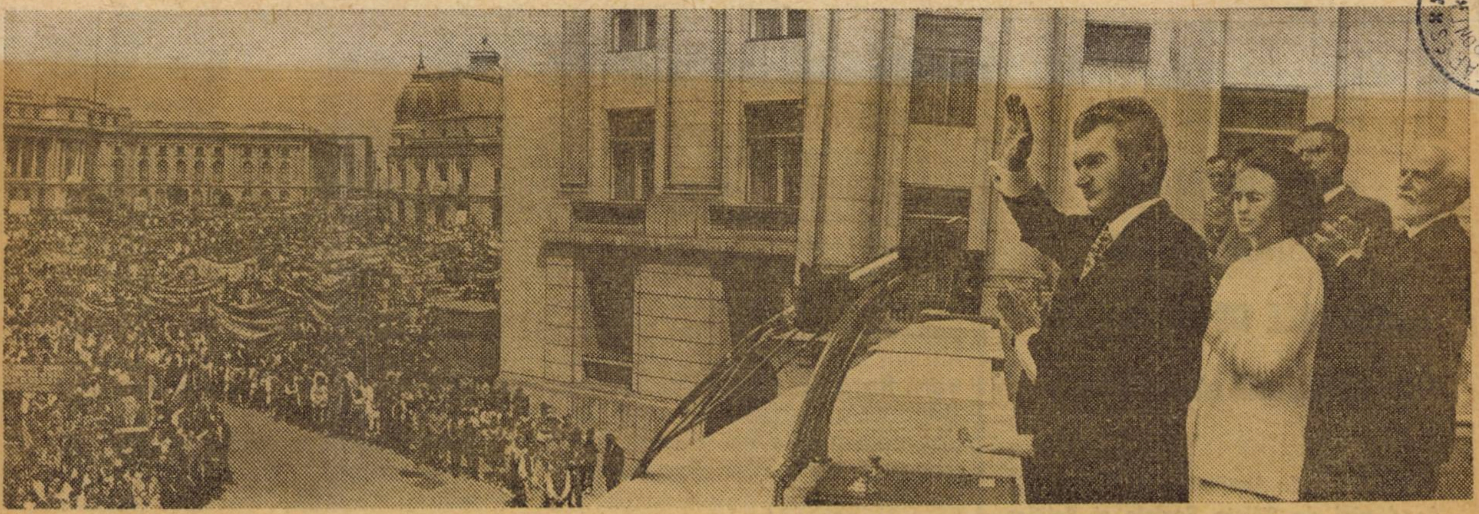

Peste 120 000 de oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile Capitalei au participat la grandioasa și entuziasta adunare populară închinată sărbătoririi unor momente de nepieritoare strălucire din istoria țării : revoluția de la 1848 și naționalizarea principalelor mijloace de producție

DEPLINĂ ANGAJARE ȘI UNITATE A POPORULUI ÎN EDIFICAREA UNEI ROMÂNII INDEPENDENTE ȘI PROSPERE

GRANDIOASA adunare populară desfășurată în Capitală cu prilejul aniversării celor două evenimente cruciale din istoria de luptă a poporului român pentru libertate și dreptate socială – revoluția de la 1848 și naționalizarea principalelor mijloace de producție în 1948 – s-a constituit într-o nouă și impresionantă manifestare a unității de neclintit a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregii națiuni, în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a adeziunii depline față de politica internă și externă a partidului și statului nostru.

Cuvîntarea rostită la adunare de secretarul general al partidului, vibrant omagiu adus în numele țării, de către fiul ei cel mai iubit și mai stimat, tuturor celor care au luptat și s-au jertfit pentru binele și libertatea poporului, reprezintă în același timp și un document de cea mai mare însemnătate pentru înțelegerea sensurilor profunde ale istoriei noastre, o magistrală analiză a rolului maselor populare ca făuritoare ale istoriei, rol care iese cu pregnanță în lumină în toți acești 130 de ani. „**Însăși desfășurarea revoluției burghezo-democratice,** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, luptele ulterioare de eliberare națională și socială, luptele de clasă care au determinat marile schimbări revoluționare din România sînt rezultatul participării unite a maselor populare, a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, exprimînd rolul hotăritor pe care poporul l-a jucat în făurirea propriei sale istorii...“**. Aceste două momente epocale din istoria poporului român – revoluția de la 1848, care a deschis era transformărilor burghezo-democratice, și actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție, care a creat baza materială pentru trecerea la făurirea societății fără clase, a socialismului – deși despărțite în timp prin arcul unui secol se află într-o deplină continuitate de idei, sînt indisolubil unite de idealuri și aspirații comune, se înscriu ca puncte nodale în logica obiectivă a istoriei. Așa cum se arăta în cuvîntarea secretarului general al partidului, ele aparțin unui proces unitar, unui secol frămîntat de lupte grele duse de poporul nostru pentru eliberare socială și națională în cursul căruia alte momente-cheie au fost unirea Țării Românești cu Moldova în 1859, cucerirea independenței în 1877, crearea, prin voința maselor, a statului național unitar român în 1918. Un secol de-a lungul căruia o dată cu dezvoltarea forțelor de producție, impulsionată de înseși evenimentele politice amintite, are loc o continuă sporire a rîndurilor proletariatului și o dată cu aceasta, o permanentă creștere a avîntului luptelor revoluționare. Constituirea încă din anul 1893 a Partidului Social-Democrat al Muncitorilor, iar în anul 1921 a Partidului Comunist Român a avut o importanță istorică pentru organizarea politică a clasei noastre muncitoare, pentru lupta sa revoluționară a cărei încununare a fost cucerirea puterii politice în alianță cu țărănimea, intelectualitatea și celelalte categorii sociale, trecerea la construirea noii orînduiri socialiste. De fapt abia o dată cu aceasta marile idealuri de libertate, de dreptate socială și națională pentru care au luptat revoluționarii de

TREI DECENII DE LA NAŢIONALIZAREA PRINCIPALELOR MIJLOACE DE PRODUCŢIE

Sesiuni științifice

■ Sub egida **Academiei R. S. România, Academiei de Științe Sociale și Politice, Academiei „Ștefan Gheorghiu", Academiei de Studii Economice, Institutului de Studii Istorice și Social-Politice** s-a desfășurat în ziua de 9 iunie 1978 sesiunea științifică **Rolul industrializării în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în România și trecerea la comunism,** organizată cu prilejul aniversării a 30 de ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție.

Sesiunea a dezbătut o tematică vastă la care și-au adus contribuția cadre din conducerea partidului și statului nostru, a unor organizații județene de partid, oameni ai muncii din mari întreprinderi, cercetători științifici, cadre didactice.

Comunicările au tratat teme privind : contribuția creatoare a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** la elaborarea și înfăptuirea politicii P.C.R. de industrializare socialistă a țării, rolul clasei muncitoare în transformările revoluționare din țara noastră, revoluția tehnico-științifică – bază a dezvoltării în ritmuri susținute a economiei naționale, îmbunătățirea conducerii, organizării și planificării economiei naționale, ritmurile rapide ale dezvoltării industriale ca bază a ridicării necontenite a nivelului de trai al populației, industrializarea și participarea României la diviziunea internațională a muncii.

■ Comunicările prezentate la sesiunea științifică festivă a **Institutului de economie socialistă** din 9 iunie a.c. s-au axat atît pe prezentarea realizărilor obținute de poporul nostru în decursul celor trei decenii de construcție socialistă, cît și pe analiza problematicii economice actuale și a perspectivelor deschise de înfăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XI-lea, ale Conferinței Naționale din decembrie 1977, precum și ale plenarei C.C. al P.C.R. din martie a.c.

În comunicări a fost subliniată semnificația momentului aniversat, pus în incidență cu principalele evenimente din viața poporului nostru pe linia unității și continuității. Un larg spațiu l-au ocupat comunicările privind pregătirea și îndeplinirea de către Partidul Comunist Român a actului naționalizării, semnificațiile economice, sociale și politice ale acestui eveniment istoric.

⟶

la 1848 aveau să-și găsească deplina împlinire.

JUSTEȚEA deplină a politicii Partidului Comunist Român, caracterul profund științific al strategiei sale în opera de făurire a socialismului pe pămîntul patriei noastre, înalta sa capacitate de organizator și conducător al poporului sînt demonstrate cu o extraordinară forță de convingere de impresionantele succese pe care le-am dobîndit în cele trei decenii care au trecut de la naționalizarea principalelor mijloace de producție, practic punctul de pornire în făurirea și dezvoltarea unei puternice economii socialiste. Deplin conștient că fără o industrie modernă, de înalt nivel tehnic, diversificată, nu se puteau dezvolta nici celelalte ramuri ale economiei, nu se putea asigura punerea în valoare nici a marilor resurse creatoare ale poporului nostru și nici a bogățiilor sale materiale, nu s-ar fi putut crea condițiile pentru creșterea bunăstării poporului, partidul, ținînd seama de condițiile concrete ale țării, a situat în centrul politicii sale industrializarea socialistă.

Numai aceasta a fost condiția care a permis și a determinat practic avîntul multilateral al întregii noastre economii, al științei și culturii. **„Pe baza faptelor,** sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din Capitală, **putem afirma cu deplin temei că politica Partidului Comunist Român de industrializare socialistă, de dezvoltare a agriculturii, științei, culturii, învățămîntului s-a dovedit pe deplin justă. Viața demonstrează că în edificarea noii orînduiri sociale partidul nostru comunist știe să aplice în mod creator adevărurile generale și legitățile revoluționare la condițiile concrete din România, călăuzindu-se neabătut, în întreaga sa activitate, de concepția materialismului dialectic și istoric, de socialismul științific, asigurînd înălțarea continuă a patriei pe noi culmi de progres și civilizație".** Desigur, arăta secretarul general al partidului, drumul pe care l-am străbătut nu a fost ușor, nu a fost lipsit de eforturi, de greutăți, de greșeli, dar poporul nostru sub conducerea înțeleaptă a partidului a știut să le învingă. Astăzi, dintr-o țară agrară slab dezvoltată, România s-a transformat într-un stat industrial-agrar cu o industrie și o agricultură modernă, într-un stat puternic, înfloritor. Astăzi ne propunem, ceea ce nici măcar nu puteam visa cu trei decenii în urmă, ca în cursul cincinalului viitor să ne ridicăm la condiția statelor cu o dezvoltare medie. Și dacă trei decenii sînt, în viața unei țări, a unui popor, o perioadă scurtă, de timp, noi am străbătut în această perioadă o uriașă etapă istorică.

Producția industrială a țării este în prezent de 38 de ori mai mare decît în anii dinaintea războiului mondial, iar producția agricolă de aproape 3 ori mai mare. Ca urmare a dezvoltării impetuoase a forțelor de producție, a ramurilor producției materiale, dar și a puternicului progres al învățămîntului, științei, culturii, al spiritualității poporului român, venitul național este de 12 ori mai mare decît în anul 1950. Sînt creșteri pe care puține state ale lumii le pot consemna într-o asemenea perioadă de timp. Iar întreaga dezvoltare a economiei naționale s-a reflectat nemijlocit în creșterea bunăstării poporului, a nivelului său de civilizație.

Pentru că țelul suprem al politicii partidului și statului nostru, esența construcției socialismului și comunismului, o constituie tocmai ridicarea neîncetată a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii, îmbunătățirea continuă a condițiilor lor de muncă și de viață. Concludent pentru aceasta, veniturile din retribuție ale personalului muncitor au crescut din 1950 pînă în 1977 de peste 15 ori, iar pînă în 1980 de circa 21 de ori ; veniturile populației din fondurile sociale de consum s-au mărit de circa 18 ori, iar în 1980 vor fi de 23 ori mai mari ; cheltuielile pentru învățămînt au sporit în perioada menționată de aproape 15 ori, pentru sănătate de aproape 18 ori, pentru pensii de peste 35 ori. Tabloul vieții noi a poporului nostru nu ar fi desigur complet dacă nu am adăuga ampla acțiune de construcții de locuințe, de edificii social-culturale, spitale, școli, grădinițe, creșe, procesul de intensă urbanizare pe care îl cunosc toate localitățile patriei. Întregul nostru popor, concluziona secretarul general al partidului, duce astăzi o viață demnă, liberă, își construiește conștient propriul viitor socialist și comunist, acționînd, totodată, pentru asigurarea independenței și libertății, pentru pace și prietenie cu toate popoarele lumii.

ACȚIONÎND ferm pentru înfăptuirea obiectivului său de a crea toate condițiile pentru afirmarea și manifestarea liberă și deplină a personalității umane, partidul nostru s-a preocupat cu toată consecvența de perfecționarea și aprofundarea democrației socialiste, a cărei temelie trainică a fost pusă odată cu instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție. Creînd pentru toți membrii societății aceeași poziție față de mijloacele de producție, proprietatea socialistă a înlăturat inegalitatea economică, le-a conferit tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, calitatea de producători, proprietari și beneficiari, dreptul de a participa direct la conducerea tuturor domeniilor activității economice și sociale. Cadrul organizatoric larg democratic creat de partidul nostru în ultimul deceniu a asigurat toate condițiile pentru ca această participare să fie deplină și efectivă, iar recentele măsuri adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c. privind afirmarea principiului autoconducerii muncitorești, a autogestiunii, a pus la îndemîna organismelor democratice de conducere a unităților economice, instrumentele, pîrghiile economico-financiare pentru îndeplinirea atribuțiilor și răspunderilor cu care au fost investite.

IN acest context de puternică afirmare a democrației muncitorești, a principiilor de etică și echitate socialistă, una dintre marile realizări ale politicii partidului nostru o constituie rezolvarea revoluționară a problemei naționale, asigurarea deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate, înfăptuindu-se astfel unul dintre visurile revoluționarilor de la 1848. Baza materială pentru înfăptuirea în viață a drepturilor egale pentru toți cetățenii o constituie amplasarea și dezvoltarea forțelor de producție pe întregul teritoriu, ceea ce le creează condiții egale de muncă, de retribuție, de trai și de civilizație.

O DOVADĂ a acțiunii perseverente a partidului nostru pentru asigurarea în fapt a egalității tuturor cetățenilor, o constituie dezvoltarea în ritmuri mai înalte a județelor în care trăiesc și naționalități conlocuitoare, concretizată și de obiectivul ca pînă în anul 1980 toate județele patriei să realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde de lei. Concomitent cu dezvoltarea economică s-au dezvoltat cultura naționalităților conlocuitoare, învățămîntul, activitatea cultural-artistică în limba proprie. Toate acestea spunea secretarul general al partidului, constituie realizări de seamă în politica națională ale partidului și statului nostru, **„care s-au pronunțat întotdeauna pentru deplina egalitate în drepturi între toți oamenii muncii, între toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate".**

Într-o strînsă unitate cu politica internă se află, așa cum reiese și din recenta cuvîntare a secretarului general, și politica internațională a partidului și statului nostru, principiile pe care se întemeiază relațiile României socialiste cu alte state : deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității, neamestecul în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, principii care se afirmă cu tot mai multă vigoare ca fiind singurele pe care se pot asigura relații noi, democratice de colaborare, se poate asigura pacea în întreaga lume. De altfel, după cum se știe, omenirea este confruntată cu probleme complexe, pacea lumii, fiind amenințată, în condițiile unei curse a înarmărilor fără precedent, de mari primejdii. **„Viața demonstrează,** sublinia din nou secretarul general al partidului, **că asigurarea păcii și independenței popoarelor necesită unirea tuturor forțelor progresiste, antiimperialiste, a tuturor popoarelor, care dispun de capacitatea necesară pentru a impune relații noi, democratice între state, realizarea unei lumi a păcii, mai drepte și mai bune pe planeta noastră."** În contextul amplei analize asupra vieții internaționale, pe care a făcut-o în cuvîntarea sa, secretarul general al partidului a exprimat speranța că sesiunea specială a O.N.U., va lua măsuri hotărîte, menite să deschidă calea trecerii la înfăptuirea dreptului sacru al popoarelor de a trăi în pace.

Am sărbătorit cele două mari evenimente istorice în condițiile în care ne aflăm angajați cu toate forțele în înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XI-lea al partidului, de Conferința Națională din decembrie anul trecut. Obiective mari care impun realizarea unui adevărat salt calitativ în toate domeniile activității, intensificarea eforturilor pentru înfăptuirea tuturor prevederilor cincinalului, pentru afirmarea puternică a revoluției tehnico-științifice, pentru realizarea hotărîrilor privind perfecționarea conducerii și planificării economiei și accentuarea autoconducerii muncitorești, asigurînd astfel mersul nostru ferm înainte pe drumul civilizației și bunăstării. Tocmai pentru realizarea acestor obiective, societatea muncii libere pe care o edificăm, calitatea fiecărui om al muncii, fără deosebire de naționalitate, de proprietar, producător și beneficiar, cere fiecăruia, la locul său de muncă, să facă totul pentru a-și îndeplini exemplar îndatoririle față de patrie, pentru asigurarea viitorului ei liber, independent și prosper.

N. IONESCU

TREI DECENII DE LA NAȚIONALIZAREA PRINCIPALELOR MIJLOACE DE PRODUCȚIE

Sesiuni științifice

←

Totodată, s-au evidențiat principalele caracteristici și direcții ale procesului de adîncire a democrației muncitorești, precum și realizările și perspectivele creșterii continue a nivelului de trai material și spiritual al poporului nostru.

La sesiune au participat cercetători științifici, precum și cadre didactice integrate în cercetarea economică din învățămîntul superior.

■ La sesiunea științifică cu tema **Strategia dezvoltării industriale în România,** organizată în ziua de 7 iunie a.c. de **Institutul de economie industrială,** au participat cadre din institutele de cercetări și proiectări, cadre didactice din învățămîntul superior, specialiști din activitatea productivă, studenți. Manifestarea a prilejuit prezentarea a numeroase comunicări și desfășurarea unor dezbateri pe teme privind politica științifică a Partidului Comunist Român de industrializare socialistă a țării, modernizarea structurii industriale și valorificarea superioară a resurselor, accentuarea laturilor calitative în întreaga activitate economică, creșterea eficienței economice a activității productive în întreprinderile industriale etc.

Lucrările sesiunii s-au desfășurat în ședință plenară și pe 4 secțiuni : Problemele generale ale dezvoltării industriei ; Valorificarea superioară a resurselor și modernizarea structurii industriei ; Economia și organizarea întreprinderilor industriale ; Metode și tehnici statistico-matematice cu aplicații în economia industriei.

■ Sesiunea științifică jubiliară organizată în cadrul **Academiei de Studii Economice** în ziua de 6 iunie a.c. a abordat o problematică majoră : însemnătatea istorică a naționalizării principalelor mijloace de producție ; caracterul creator al politicii P.C.R. în înfăptuirea actului naționalizării ; strategia industrializării socialiste în România ; naționalizarea principalelor mijloace de producție – premisă a apariției proprietății socialiste în România ; economia Capitalei la cei 30 de ani de la naționalizare ; rolul conducător al clasei muncitoare ; noua calitate a oamenilor muncii de proprietari și producători ai mijloacelor de producție ; semnificațiile juridice ale naționalizării ; creșterea și perfecționarea bazei tehnico-materiale în anii dezvoltării planificate a economiei naționale românești ; naționalizarea – premisă principală pentru crearea și modernizarea bazei tehnico-materiale a agriculturii.

ECONOMIE NATIONALA

Expresie a interdependenței dezvoltare-bunăstare

ÎMBUNĂTĂȚIREA CONSUMULUI – COMPONENTĂ DE BAZĂ A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI (I)

ÎNTREAGA DEZVOLTARE economică a României din anii construcției socialiste s-a înfăptuit sub semnul preocupării permanente a partidului pentru realizarea obiectivului central al politicii sale — ridicarea permanentă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, crearea celor mai bune condiții pentru manifestarea plenară a personalității umane. Cunoscînd legătura inseparabilă dintre creșterea economică și îmbunătățirea vieții materiale și spirituale, că gradul de bunăstare și civilizație al unui popor este condiționat nemijlocit și în cea mai mare măsură de nivelul, structura și dinamica producției, Partidul Comunist Român a promovat permanent, în anii sociailsmului, o politică de dezvoltare susținută și armonioasă a forțelor de producție, de modernizare și repartizare rațională a acestora pe teritoriu.

Aceasta a avut drept rezultat modificări substanțiale în volumul, dinamica și structura producției materiale, în creșterea și diversificarea altor activități sociale utile, sporirea avuției naționale și a venitului național, adică a acelor premise de care depinde pînă la urmă bunăstarea poporului, calitatea vieții sale.

Componentă fundamentală a nivelului de trai, îmbunătățirea consumului populației capătă o semnificație socială puternică în anii socialismului, el fiind unul din factorii principali care influențează modul de viață al oamenilor, corespunzător cerințelor noii orînduiri, al societății socialiste multilateral dezvoltate.

Dezvoltarea economică – temei al bunăstării

FĂRĂ A IGNORA relația reciprocă dintre producție și consum, importanța consumului în dinamizarea producției, trebuie subliniat rolul hotărîtor al nivelului, structurii și calității producției de bunuri materiale și spirituale, al altor activități sociale utile, în acoperirea la un nivel tot mai satisfăcător a nevoilor umane, tot mai multe și în continuă diversificare.

Pornind de la cunoașterea profundă a unității dintre producție și consum, de la faptul că nivelul și structura forțelor de producție hotărăsc cît se poate consuma la un moment dat în societate, iar relațiile de producție hotărăsc cum se poate consuma ceea ce este stabilit, partidul nostru a elaborat o strategie pe termen lung a cărei esență constă în opțiunea pentru dezvoltare susținută în scopul creșterii bunăstării poporului. Această opțiune a avut la bază analiza realităților economico-sociale din țara noastră, care a moștenit un nivel de dezvoltare a forțelor de producție redus[1]), precum și obiectivul ca fiecare cetățean al României socialiste să-și poată acoperi — pe măsura dezvoltării și modernizării economiei — nevoile sale materiale și spirituale tot mai diverse.

Stabilirea în condițiile țării noastre a unei rate înalte a acumulării, a constituit impulsul fundamental al dezvoltării forțelor de producție, la rîndul lor suport material al creșterii bunăstării poporului. În acest sens, semnificative sînt rezultatele dezvoltării economiei noastre naționale în perioada 1966—1975, cînd rata acumulării a fost de 31,8%; în această perioadă ritmul mediu anual de creștere a venitului național a fost de 9,5%, față de 7,9% în deceniul 1956—1965, cînd pentru acumulare a fost alocat 22,4% din venitul național.

Dacă, spre exemplu, în deceniul 1966—1975 s-ar fi alocat pentru acumulare numai 25% din venitul național, s-ar fi realizat un venit național pe locuitor mult mai mic, cel mult de 14 000 lei/locuitor față de realizările efective ale anului 1975, cînd acest indicator se ridica la peste 17 000 lei/locuitor. În această situație, a alocării pentru dezvoltare a unei cote de 25%, fondul de consum pe locuitor ar fi ajuns la circa 10 500 lei. Or, prin creșterea cotei din venitul național alocată dezvoltării s-a ajuns la creșterea de mai sus a venitului național și la un fond de consum pe locuitor de circa 11 800 lei. Rata înaltă a acumulării a avut drept rezultat, deci, nu numai crearea suportului material al creșterii consumului, ci însăși obținerea unui fond de consum tot mai mare.

Aspirațiile poporului român de a se ridica la treptele de civilizație, de bunăstare pe care le ating astăzi popoarele din țările dezvoltate ale lumii se întemeiază în mod hotărîtor pe **efortul propriu de dezvoltare**, ca element decisiv al reducerii decalajelor ce ne despart de aceste țări. Avînd în vedere nivelul de dezvoltare scăzut al forțelor de producție cu care s-a început construirea societății socialiste în țara noastră, se poate consemna astăzi, ca urmare a efortului de dezvoltare, a ritmurilor înalte de creștere economică realizate, diminuarea decalajelor dintre nivelul produsului național brut pe locuitor al țării noastre și cel realizat în unele țări dezvoltate din punct de vedere economic (tabelul nr. 1).

Din datele tabelului se observă o reducere substanțială a decalajelor privind dezvoltarea econo-

Tabelul nr. 1

Ponderea produsului național brut pe locuitor al României față de cel obținut de alte țări

— în % —

Țara	1960	1975
Austria	14,5	25,5
Franța	11,7	20,8
R. F. Germania	9,4	18.6
Italia	23,7	44,1
Regatul Unit	13,8	32,8
S.U.A.	7,6	17.4
Suedia	7,3	15,2

Sursa : Calculat după World Bank Atlas 1977, Population per capita, product and growth rates (în dolari 1975).

---

[1]) In anul 1938. an de vîrf al perioadei antebelice, venitul național pe locuitor realizat in Romània se ridica la 80—90 de dolari (vezi Era socialistă nr. 16/1977, p. 10).

mică (exprimată sintetic prin produsul național brut pe locuitor), de la 3—14 ori în 1960 la 2,2—6,6 ori în 1975.

Ca o consecință a sporirii în ritmuri înalte în anii socialismului a venitului național, fondul de consum a înregistrat, la rîndul său, creșteri substanțiale. În ultimele două cincinale ritmul mediu anual de creștere a fondului de consum a fost de 7,0%, respectiv 7,5%, urmînd să se ridice în acest cincinal la 8%. Aceasta a permis — printr-o politică justă de împărțire a fondului de consum în fond de consum individual și fond de consum social — o creștere echitabilă a posibilităților de acoperire a nevoilor materiale și nemateriale la nivelul fiecărui membru al societății, cu ajutorul veniturilor din muncă, precum și prin intermediul fondurilor sociale de consum. Trebuie însă subliniat că, după Congresul al IX-lea al P.C.R., cînd s-a alocat o cotă mai mare din venitul național pentru dezvoltare, s-a realizat și un ritm cu mult mai înalt de creștere a consumului.

Privit ca o consecință a sporirii permanente a producției de bunuri și servicii respectiv a ofertei, pe de o parte, și pe de altă parte a creșterii veniturilor populației din fondul de consum individual și social, consumul populației în țara noastră a înregistrat o îmbunătățire continuă. Politica în acest domeniu are la bază ideea ca pe măsura dezvoltării economice să se creeze premisele necesare ca întreaga populație să ducă o viață sănătoasă și civilizată, ca toți cetățenii țării să-și poată satisface într-un mod armonios ansamblul nevoilor lor de consum și de manifestare liberă a personalității.

Mutații de amploare în consumul populației

REALIZĂRILE obținute în domeniul dezvoltării economice în anii construcției socialiste se reflectă în mod corespunzător în îmbunătățirea continuă a consumului populației, a nivelului său general de trai. Desigur, îmbunătățirea consumului populației se înfăptuiește treptat, accentul punîndu-se în mod diferit în ce privește acoperirea diverselor categorii de nevoi, în funcție de prioritatea pe care acestea o au în ansamblul nevoilor populației, prioritate stabilită desigur și în funcție de nivelul de trai și de dezvoltare economică atins la un moment dat. Astăzi putem afirma cu certitudine că în anii socialismului s-au obținut succese remarcabile în ceea ce privește consumul populației, în îmbunătățirea consumului alimentar și nealimentar al acesteia, aceste succese urmînd să se amplifice în mai mare măsură în viitor. Semnificative din acest punct de vedere sînt datele din tabelul nr. 2.

Potrivit datelor din tabelul nr. 2, în anul 1977 consumul alimentar mediu pe locuitor a crescut față de anul 1950 de peste trei ori la carne și produse din carne (în echivalent carne), de 1,3 ori la lapte și produse lactate (în echivalent lapte), de peste 4 ori la ouă, de 3,7 ori la zahăr și produse din zahăr (în echivalent zahăr), de aproape 2 ori la legume și produse din legume, de aproape 2,5 ori la fructe și produse din fructe. Este de observat că a avut loc o creștere importantă a consumului de carne, ouă și zahăr, concomitent cu reducerea consumului de cereale, cu consecințele cunoscute asupra îmbunătățirii din punct de vedere calitativ a alimentației populației, tendință ce se va accentua și în viitor*).

Tabelul nr. 2

Consumul mediu anual pe locuitor la principalele produse alimentare

	U.M.	1950	1965	1975	1977	1980
Carne și produse din carne în echivalent carne	kg	16,7	26,6	45,7	51,9	57,0
Lapte și produse din lapte (exclusiv untul), în echivalent lapte	1	107,6	105,0	132,6	143,9	200,0
Ouă	buc	59	115	214	238	245
Zahăr și produse din zahăr, în echivalent zahăr	kg	6,9	15,0	20,3	25,2	30,0
Legume și produse din legume, în echivalent legume	kg	65,6	75,3	112,6	124,4	140,0
Fructe și produse din fructe, în echivalent fructe	kg	20,7	26,7	42,6	50,2	56,0

Pe această bază au fost realizate progrese însemnate în ceea ce privește conținutul în calorii și factori nutritivi ai alimentației populației, proces care va continua și în cincinalul actual (tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Conținutul proteic și energetic al rației alimentare zilnice în anii 1975 și 1980

	U.M.	1975	1980	1980/1975
Calorii total din care	nr.	3100	3350	108
— de origine vegetală	%	60	50	—
Proteine total din care	gr	76	87	114
— de origine animală	%	40	50	—
Lipide total din care	gr	52	75	144
— de origine vegetală	%	50	50	—
Glucide total din care	gr	420	480	114
— din cereale	%	78	68	—

Sursa : Economia României socialiste în opera președintelui Nicolae Ceaușescu, Ed. politică, 1978, p. 371.

În prezent consumul zilnic de calorii pe o persoană este apropiat de cel realizat în țări ca : Austria, R.F. Germania, Belgia, Italia, iar procesul de îmbunătățire a structurii sale pe factori nutritivi se desfășoară într-un ritm înalt.

Desigur, în privința consumului alimentar al populației ne despart încă pași de nivelul atins de unele țări dezvoltate din punct de vedere economic. Trebuie remarcat însă că în ceea ce privește consumul unor produse alimentare esențiale decalajul — variabil de la produs la produs — s-a redus în mai mare măsură la consumul pe locuitor decît la produsul național brut pe locuitor (tabelul nr. 4), relevîndu-se astfel accentul pus în politica partidului pe ridicarea mai rapidă a componentelor bunăstării populației.

Astfel, dacă ponderea produsului național brut pe locuitor al României în cel al Suediei, spre exemplu, reprezenta în anul 1960 7,3%, iar în 1975 15,2%, realizîndu-se o reducere a decalajului cu 7,9 puncte procentuale, în ceea ce privește consumul la carne și produse din carne pe locuitor, ponderea României reprezenta în 1960 48,2% și 99,8% în 1975, realizîndu-se o reducere a decalajului cu 51,6 puncte procentuale — practic a întregului decalaj ce se înregistra la consumul acestui produs.

---

*) După cum se observă din tabelul nr. 2, în anul 1980 consumurile medii pe locuitor vor spori cu 9,8% la carne, cu 39% la lapte, cu 19% la zahăr, cu 12,5% la legume și cu 7,7% la fructe, față de 1977.

Politica promovată de partidul nostru în ce privește îmbunătățirea consumului alimentar are la bază principiile unei alimentații raționale, stabilite pe baze științifice. Urmărirea înfăptuirii principiului de raționalitate este menită să contribuie la menținerea stării de sănătate a populației — componentă esențială a nivelului de trai și în același timp a forței de muncă. Nu trebuie uitat nici faptul că obiceiurile, înclinațiile, comportamentul populației fixează la rîndul lor alte limite de formare a nevoilor, cadru completat de determinările sociale impuse în principal de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție, ca și de relațiile de producție.

Tabelul nr. 4

Reducerea decalajelor relative ale României față de alte țări la produsul național brut și consumul pe locuitor la unele produse alimentare în perioada 1960—1975

— în puncte procentuale —

Țări	P.N.B.	Carne și produse din carne	Zahăr și produse zaharoase	Ouă
Austria	11,0	23,1	38,4	33,9
Franța	9,1	20,9	30,0	42,0
R.F. Germania	9,2	24,7	37,4	27,1
Italia	20,4	6,0	42,2	*
Regatul Unit	19,0	25,5	30,1	38,1
Spania	13,8	*	35,4	21,3
S.U.A.	9,8	19,9	22,6	32,9
Suedia	7,9	51,6	33,2	49,7

*) Consumul actual în România depășește pe cel realizat în țara respectivă

Notă : Consumul pe locuitor în România se referă la anul 1977, iar cel din țările de comparație reprezintă nivelul anilor 1971—1973

Prognozele efectuate în I.E.S. privind evoluția consumului produselor alimentare de bază pe un locuitor în funcție de evoluția veniturilor populației și a desfacerilor de produse, ținînd seama și de faptul că statul nostru socialist promovează o politică de menținere constantă a prețurilor produselor de bază, arată că nivelul consumului pe locuitor la multe din aceste produse se va situa în perspectiva anilor 1985—1990 la nivelul de saturație, respectiv la nivelul consumului pe locuitor înregistrat în unele țări dezvoltate și în jurul normelor considerate actualmente raționale. Desigur, se vor menține diferențieri la unele produse, diferențieri legate de obiceiurile de consum ale populației.

Elemente semnificative pentru un trai civilizat

UN SALT EVIDENT s-a realizat și în ceea ce privește acoperirea unor nevoi de consum, altele decît cele alimentare. Este vorba de acoperirea acelor nevoi de consum care contribuie la făurirea unui trai civilizat. Aceasta s-a realizat prin cumpărările tot mai mari de îmbrăcăminte și încălțăminte, de textile, de produse metalo-chimice și electrotehnice, de mobilă, a unor bunuri legate de îmbunătățirea condițiilor de locuit, precum și a acelora legate de ridicarea gradului de instruire și cultură, de utilizare rațională a timpului liber.

Astfel, în perioada 1950—1977 consumul pe locuitor la țesături inclusiv confecții a crescut de 2 ori, iar la încălțăminte de 5,4 ori ; în anul 1980 față de 1977 creșterile vor reprezenta 17% și respectiv 24%.

O dinamică înaltă a înregistrat-o în anii socialismului înzestrarea populației cu bunuri de folosință îndelungată (tabelul nr. 5).

Tabelul nr. 5

Înzestrarea populației cu obiecte de folosință îndelungată (număr la 1 000 locuitori la sfîrșitul anului)

	1955	1965	1975	1977	1980
Aparate de radio	37,4	123,9	206,6	220,1	254,0
Televizoare	—	28,8	144,9	172,5	195,0
Frigidere	0,4	21,3	95,5	120,5	150,0
Mașini de spălat rufe	0,5	22,9	67,9	80,4	87,0
Aspiratoare de praf	0,7	11,6	34,2	40,1	50,2
Autoturisme	0,2	1,2	13,7	19,0	25,0

Așa cum rezultă din tabelul nr. 5, înzestrarea populației (la 1 000 locuitori) a crescut în perioada 1955—1977 de aproape 6 ori la aparate de radio, de aproape 6 ori (față de 1965) la televizoare, de 5,7 ori (față de 1965) la frigidere, de aproape 4 ori (față de 1965) la mașini de spălat rufe, de peste 57 ori la aspiratoare de praf și de 95 ori la autoturisme. Desigur, și la aceste produse se manifestă unele decalaje față de gradul de înzestrare a populației și respectiv a gospodăriilor în țările dezvoltate din punct de vedere economic. Trebuie subliniat însă că, practic, multe din ramurile producătoare de bunuri de consum nealimentar, în special electrocasnice, au apărut și s-au dezvoltat în România în anii socialismului, ca urmare a eforturilor susținute de industrializare socialistă a țării.

Este semnificativ faptul că, în contextul politicii generale de industrializare, s-a manifestat preocuparea constantă a partidului și statului nostru pentru accelerarea dezvoltării ramurilor producătoare de bunuri de consum, preocupare reliefată de ritmul mediu anual de creștere a industriei ușoare în deceniul 1966—1975, care s-a ridicat la peste 13% față de 8,8% cît a fost în perioada 1956—1965. Este edificator, de asemenea, și faptul că în cincinalul 1971—1975, cînd rata acumulării a fost de 34%, investițiile alocate ramurilor industriei producătoare de bunuri de consum au însumat 46 miliarde lei, mai mult decît în întreaga perioadă 1951—1970.

Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în actualul cincinal prevede creșterea substanțială a volumului desfacerilor de bunuri de folosință îndelungată, produse de uz casnic și gospodăresc, îmbogățirea ofertei sortimentale paralel cu îmbunătățirea parametrilor de exploatare a acestora. În cincinalul 1976—1980 sînt prevăzute următoarele creșteri față de realizările cincinalului precedent : circa 40% la televizoare, 58% la mașini de spălat rufe, 55% la frigidere, 51% la aspiratoare de praf, 86% la autoturisme, 57% la mobilă. Toate acestea sînt de natură să aducă o contribuție substanțială la îmbunătățirea în continuare a nivelului și structurii consumului populației în țara noastră.

Grigore VÂLCEANU
Maria POENARU
Institutul de economie socialistă

Din nou pe unele șantiere de investiții analizate de „Revista economică"

PREGĂTIREA TEMEINICĂ, FACTOR HOTĂRÎTOR ÎN REALIZAREA LA TERMEN A NOILOR OBIECTIVE

● Măsuri bune... dar tergiversări în aplicarea lor ● Conlucrarea strînsă între factorii implicați în procesul investițional poate asigura un ritm înalt în execuția lucrărilor ● Conducere operativă pe fiecare șantier, decizii eficiente

ÎN „REVISTA ECONOMICĂ" nr. 46 din noiembrie 1977 au fost analizate cauzele rămînerilor în urmă în realizarea unor noi obiective industriale din județul Prahova, între care insuficienta pregătire a investițiilor de către beneficiar (unități ale industriei chimice), slaba organizare a activității constructorului (Trustul de construcții industriale Ploiești), cît și nerespectarea obligațiilor contractuale de către unii furnizori de utilaje și materiale de balastieră și carieră.

Au trecut de atunci mai bine de 7 luni. Ce schimbări s-au petrecut între timp, cum se asigură în acest an realizarea sarcinilor de plan și, în principal, darea la termen în funcțiune a noilor obiective scadente ?

Cadru organizatoric adecvat realizării sarcinilor de plan

PENTRU 1978 Trustului de construcții industriale Ploiești i-au revenit sarcini cu mult majorate față de anul precedent (la care s-au adăugat, desigur, și obiectivele nefinalizate anterior). Realizarea acestor sarcini impunea o serie de măsuri organizatorice și, în primul rînd, statornicirea unei conlucrări fructuoase între beneficiar, constructor, furnizori de utilaje și materiale de construcții. Și, într-adevăr, atît organele locale de partid, cît și Ministerul Construcțiilor Industriale, analizînd cu factorii de răspundere ai trustului condițiile create pentru demararea în mai bune condiții a realizării planului, au luat o serie de măsuri, tehnico-organizatorice.

Astfel, a fost întărită conducerea trustului și a unităților sale cu cadre avînd o bună pregătire profesională și bogată experiență; au fost detașați muncitori cu o înaltă pregătire de pe alte șantiere în unitățile de construcții-montaj ploieștene ; a fost suplimentată baza tehnică prin repartizarea unui număr mai mare de mijloace mecanizate ; au fost întocmite grafice de lucru mai realiste etc. La rîndul său, conducerea trustului a trecut la organizarea lucrului pe șantierele principale în două schimburi, la o mai bună omogenizare a echipelor de lucru, a înființat cursuri de calificare pentru unele meserii deficitare, a trecut la mecanizarea unor lucrări și dezvoltarea bazei proprii de betoane și prefabricate din beton și metalice și a prevăzut organizarea unor balastiere proprii etc. Și beneficiarii, între care unitățile industriei chimice, agriculturii și industriei alimentare din județ, și-au asumat obligația să asigure la timp documentațiile tehnice, să sprijine constructorul cu forță de muncă calificată pentru executarea mai rapidă a montajului diferitelor instalații etc.

Așadar, un complex de măsuri, menite să pună capăt unei stări necorespunzătoare în înfăptuirea programului de investiții, să întărească conlucrarea pe filiera beneficiar-constructor-furnizor de utilaje în vederea accelerării ritmului lucrărilor. Firește, parte din măsuri urmează a fi aplicate pe parcursul anului (dezvoltarea bazei proprii de prefabricate din beton și metalice, organizarea de balastiere, calificarea de noi cadre etc.) ; cele care au fost traduse în viață au contribuit însă direct la finalizarea unor lucrări restante (punerea în funcțiune a unor obiective la combinatele de la Brazi, Teleajen, Valea Călugărească etc.). Sînt însă suficiente măsurile luate, se aplică operativ acolo unde se impun ? Ce efecte au în crearea cadrului necesar unei activități ritmice, corespunzător cerințelor de plan ?

Măsuri da, nu însă și rezultate la nivelul scontat

CU TOATE MĂSURILE stabilite, cu tot optimismul factorilor implicați în procesul investițional, lucrurile nu se desfășoară conform așteptărilor. Dacă am lua ca etalon realizările trustului pe primele 4 luni din acest an (proporția realizării planului — 77,97%, adică a numai 23% din planul anual) și le-am compara cu cele din aceeași perioadă a anului 1977, ele apar foarte apropiate. Desigur că, ținînd seama de creșterea sarcinilor pe 1978, realizările sînt mai mari. De ce totuși o asemenea rămînere în urmă față de prevederile de plan ?

Din analiza cauzelor prezentate de către factorii responsabili, ca și din constatările proprii la fața locului pe unele șantiere ale trustului, a rezultat că, de fapt, unele vechi deficiențe nu numai că se mențin, dar au chiar tendința de a se amplifica. În concret, despre ce este vorba ?

● **Neasigurarea condițiilor propice de începere a lucrărilor** (întîrzieri în deschiderea finanțării, în asigurarea unor documentații cu toate detaliile de execuție, în definitivarea unor amplasamente etc.) la obiective de la combinatele de la Brazi, Teleajen și Valea Călugărească, Întreprinderea de geamuri Scăeni, fermele de vaci de la Pucheni, Strejnic, Loloiasca etc. La acestea se mai adaugă și neatacarea unor lucrări prevăzute în grafice pentru primele luni din an (Complexul de porcine Brazi, Ferma de vaci Albești, Întreprinderea de anvelope radiale Florești), datorită neobținerii la timp a avizelor privind documentațiile tehnico-economice.

● **Întîrzieri în primirea la termen a unor utilaje tehnologice**

pentru obiective scandente (capacități noi la Combinatul de îngrășăminte chimice Valea Călugărească. Atelierul de mecanizare Măgurele-Prahova).

Deci, două mari deficiențe, mai vechi de altfel, aparținînd beneficiarilor și față de care constructorul se găsește în situația de a nu putea acționa. E un fel de a spune, pentru că, de fapt, neajunsurile respective sînt și o consecință a îngăduinței cu care constructorul continuă să preia nepregătite o serie de obiective de investiții. Dacă constructorul a refuzat să preia în plan în acest an unele lucrări cu valori mici insuficient pregătite de către beneficiari, nu aceeași poziție fermă a dovedit și în cazul unor obiective aflate în situații similare, dar avînd valori mari. Admițînd o serie de deficiențe în procesul de pregătire a investițiilor (se iau în considerare diferite promisiuni și angajamente verbale ale beneficiarilor), trustul de construcții ploieștean s-a văzut în situația din trecut, cînd cea mai mare parte a sarcinilor sale de plan nu erau asigurate cu cele mai elementare condiții: documentația tehnico-economică și contractarea necesarului de utilaje tehnologice.

Pentru a intra pe făgașul normal de realizare a investițiilor, unii conducători de șantiere ai trustului socot pe drept cuvînt că va trebui să se pună capăt unei asemenea stări de fapt de către cei ce conduc activitatea la nivelul trustului. Dacă unii beneficiari — care s-au obișnuit în decursul anilor să treacă la atacarea lucrărilor fără a avea condiții propice create (avizarea, deschiderea finanțării, asigurarea de documentații de execuție cu toate detaliile, eliberarea amplasamentelor etc.) — ar fi refuzați de către constructor, atunci aceștia nu ar mai continua să înceapă activitățile de investiții fără pregătirea prealabilă necesară și, deci, nu s-ar mai consemna rămînerea în urmă la diferite perioade. Este drept că situațiile negative existente în îndeplinirea planului sînt și o consecință directă a unor deficiențe interne ale constructorului. Se încep lucrări fără o pregătire prealabilă de șantier (asigurarea la vreme a materialelor de balastieră, a utilajelor specializate, a necesarului de forță de muncă pe categorii de lucrări etc.). Datorită neaprovizionării din vreme cu unele materiale, a neasigurării forței de muncă calificate se ajunge adesea la oprirea unor lucrări pentru o perioadă de vreme. La toate acestea se adaugă și deficiențele ce apar în aplicarea corectă a unor tehnologii indicate de proiectant — lucru ce impune rectificări ulterioare etc.

Firește, poate că aceste neajunsuri nu ar fi ieșit atît de pregnant în evidență dacă cele 7 obiective prevăzute a fi puse în funcțiune în primele 5 luni ale anului ar fi fost realizate și predate beneficiarilor. Ele sînt însă în curs de execuție — o parte ajungînd abia în luna iunie în faza de probe.

Ar mai trebui să adăugăm și un alt fapt. Sînt obiective terminate, dar care nu pot să intre în funcțiune, deoarece nu se încadrează în fluxul tehnologic de fabricație. Așa este cazul instalațiilor de desulfurare a gazelor și recuperare a sulfului, de fracționare a gazelor de la Combinatul petrochimic Teleajen, care nu pot să intre în exploatare decît atunci cînd vor fi încheiate lucrările la instalația de reformare catalitică (aceasta este în întîrziere mare față de prevederile din grafic din lipsa unor materiale de montaj necomandate la timp de beneficiari). Același lucru este valabil și pentru instalația de alchilfenol, instalația de separare normal parafine etc.

Priorități de acțiune

LA SFÎRȘITUL lunii mai, realizările pe ansamblul trustului s-au apropiat mult de nivelul sarcinilor planificate. Aceasta pune în evidență încă o dată faptul că dacă se iau măsuri operative, dacă se insistă în înlăturarea unor deficiențe mai vechi, se poate realiza mai mult, prevederile planului pot fi îndeplinite. Iată de ce este necesar să se acționeze, în continuare, în următoarele direcții :

- **aplicarea fermă a măsurilor stabilite inițial pentru asigurarea**

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 32)

COMENTARIU LA UN GRAFIC

CUM SE REALIZEAZĂ PRODUCȚIA NETĂ ?

ÎN ANALIZA de față ne-am oprit la trei mari întreprinderi ale Ministerului Industriei Chimice care, în trimestrul I a.c., au realizat și depășit planul la producția globală, dar nu și pe cel al producției nete (graficul) Care sînt cauzele care au generat o asemenea situație ?

O influență negativă a avut-o în primul rînd **neîndeplinirea sarcinilor la producția fizică.** La Combinatul petrochimic Pitești, din cele 22 produse mai importante, la 17 planul de producție nu a fost realizat. Și celelalte două unități analizate au nerealizări la unele produse importante : îngrășăminte chimice (combinatul de la Craiova) și produse prelucrate din mase plastice și din polietilenă (Întreprinderea de mase plastice București).

Neîncadrarea cheltuielilor materiale în nivelele planificate a contribuit, de asemenea, hotărîtor la nerealizarea producției nete. La Combinatul petrochimic Pitești, aproximativ 70% din nerealizările la producția netă au fost determinate de depășirea cheltuielilor de producție. La rîndul său, această depășire se explică prin **funcționarea în regim redus a unor instalații, neatingerea la termen a parametrilor proiectați la capacitățile noi, întîrzieri în punerea în funcțiune a unor capacități noi.** În asemenea situație se află atît Combinatul chimic Craiova cît și Întreprinderea de mase plastice București.

Eliminarea acestor neajunsuri, perfecționarea continuă a activității, valorificarea maximă a potențialului la fiecare unitate, sînt cerințe de care depinde în mod nemijlocit realizarea integrală a tuturor indicatorilor de plan, inclusiv a producției nete, în care scop întreprinderile trebuie să intervină în mod operativ.

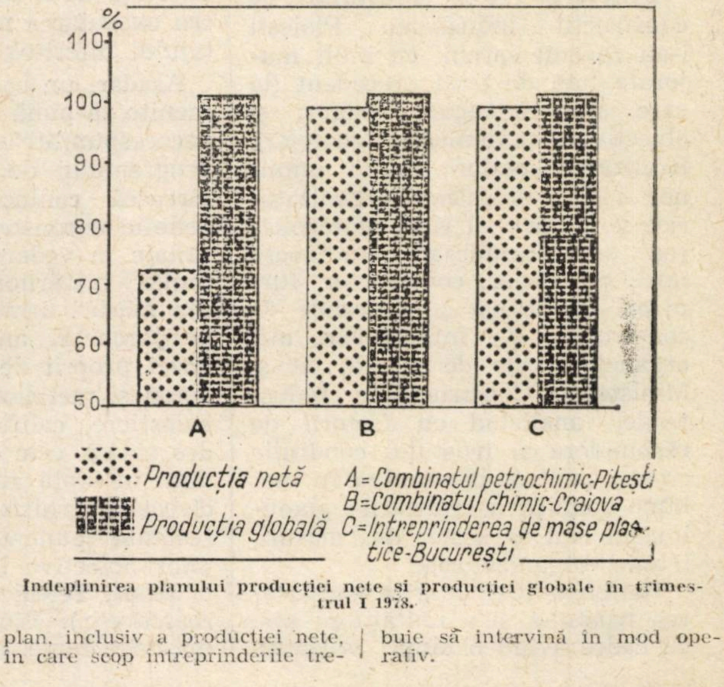

Indeplinirea planului producției nete și producției globale în trimestrul I 1978.

Perfecţionarea mecanismului economico-financiar

ÎNCHEIEREA LA TIMP A CONTRACTELOR DE APROVIZIONARE ŞI DESFACERE

PENTRU TRANSPUNEREA operativă în viaţă a sarcinilor trasate de plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c. privind perfecţionarea asigurării bazei materiale a planului de producţie, în cadrul celor peste 50 de unităţi economice aparţinînd Centralei de prelucrare a lemnului Bucureşti se acţionează pe multiple planuri pentru contractarea întregii producţii, acoperirea tuturor capacităţilor de producţie disponibile şi a celor ce urmează să intre în funcţiune în perioadele următoare. În anul 1979 centralei îi revin sarcini sporite în ceea ce priveşte volumul producţiei, accentul punîndu-se pe indicatorii calitativi, de eficienţă.

Realizarea integrală a prevederilor la indicatorul producţie netă, precum şi a structurii fizice în sortimentele planificate, impune asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materii prime şi materiale, combustibili şi energie, ceea ce atrage obligaţii şi răspunderi sporite şi pentru furnizori, în legătură cu respectarea termenelor de livrare stabilite prin contracte. Perfectarea contractărilor pentru desfacerea produselor fabricate în unităţile centralei s-a desfăşurat în conformitate cu graficele stabilite : definitivarea balanţelor pînă la 25 mai, comunicarea cotelor la beneficiari pînă la 30 mai, emiterea repartiţiilor conform desfăşurătoarelor şi a cotelor din balanţe pînă la 5 iunie a.c.

Paralel cu aceste acţiuni, în perioada 18—30 mai au fost contractate centralizat, cu Ministerul Comerţului Interior, circa 98% din bunurile de larg consum pentru fondul pieţei la peste 1000 de sortimente (articole de sport, turism şi agrement, instrumente muzicale, rechizite şcolare şi jucării, articole de uz casnic şi gospodăresc, materiale de construcţii auxiliare etc.). Între 6—10 iunie s-a realizat contractarea centralizată (90% din necesarul pentru 1979) la fondul pieţei şi pentru produsele: cherestea, placaje, plăci aglomerate şi fibrolemnoase, furnire etc.

● La baza producţiei din 1979 – contracte ferme, încheiate din vreme ● De ce unii parteneri solicită amînări la încheierea contractelor ? ● Mai multă mobilitate şi operativitate în contractarea producţiei la export şi în asigurarea importurilor ● Care sînt sarcinile unităţilor pentru grăbirea contractării ?

Încheierea contractelor între fabricile producătoare de mobilă şi unităţile comerciale a fost stabilită, conform graficului cadru, de comun acord între parteneri pentru intervalul 12—24 iunie a.c., **dar ulterior M.C.I. a cerut** (din motive organizatorice ! ?) **decalarea acestei acţiuni pentru perioada 23 iunie — 8 iulie.** Aceasta ar atrage, printre alte neajunsuri, întîrzierea întocmirii şi depunerii specificaţiilor de materiale la celelalte ministere şi centrale, neîncadrarea în termenele de finalizare a acţiunii. De notat că la data investigaţiei noastre (6—8 iunie) diferendul iscat între furnizor şi beneficiar nu era încă rezolvat.

Exportul de mobilă deţine o pondere însemnată în producţia centralei. Pentru impulsionarea contractărilor cu partenerii externi au fost întărite contactele cu beneficiarii din diferite ţări şi au fost stabilite programe concrete de contractare astfel ca, pînă în luna octombrie, întreg fondul de marfă ce va fi exportat în semestrul I al anului 1979, să se bazeze pe comenzi ferme. Totodată, au fost constituite colective comune cu întreprinderea specializată de comerţ exterior „Tehnoforestexport“ pentru asigurarea prezenţei permanente a ofertei româneşti în perioadele de vîrf pe pieţele respective. Desigur că aceasta impune măsuri pentru asigurarea executării în termene minime a mostrelor şi produselor care fac obiectul contractărilor.

Sînt şi unele probleme nerezolvate încă pe deplin. Astfel, dacă în general importurile (diferite materiale speciale) sînt asigurate cu resurse financiare, pentru unele din acestea care vizează comenzi operative ar fi necesar ca fondurile alocate centralei să poată fi utilizate într-o perioadă mai mare decît în prezent (data limită actuală de introducere a fişelor de import în planul anual este 31 martie). O revedere în acest sens a reglementărilor în vigoare ar permite mai multă mobilitate şi posibilitate de adaptare la specificul unor noi pieţe de desfacere.

Pentru anul 1979 s-a avut în vedere accentuarea rolului contractelor economice, în aşa fel încît să existe certitudinea apro-

Gh. DRĂGHICI

(Continuare în pag. 12)

SIMPOZION

IN ziua de 30 mai 1978 s-a desfăşurat un simpozion organizat de catedra de Conducerea, organizarea şi planificarea unităţilor economice din cadrul Academiei de Studii Economice din Bucureşti.

Au fost abordate probleme ale perfecţionării conducerii unităţilor economice, au fost expuse puncte de vedere în legătură cu definirea conceptului de autoconducere, s-a relevat necesitatea dezvoltării teoriei conducerii în direcţia conceperii întreprinderii ca o unitate creativă şi competitivă. De un larg interes din partea specialiştilor prezenţi la lucrări s-au bucurat şi problemele privind autofinanţarea întreprinderii, gestiunea stocurilor, perfecţionarea mecanismului aprovizionării ş.a.

Contribuţii interesante au adus comunicările referitoare la problemele perfecţionării activităţii de planificare a unităţilor economice, subliniindu-se necesitatea adoptării unor noi indicatori de plan cu caracter sintetic. O atenţie deosebită a fost acordată problemelor determinării producţiei nete şi calculării indicatorului productivităţii în unităţi fizice.

Au fost relevate totodată sarcinile sporite care stau în faţa învăţămîntului economic pentru a se realiza o contribuţie sporită la perfecţionarea mecanismului economic. In acest sens a fost subliniată necesitatea acordării unei atenţii mai mari perfecţionării proceselor de învăţare — prin extinderea metodelor „active“ : cazuri, jocuri, simulări, teste — pentru continua îmbunătăţire tematică a acestora, în care locul central să-l ocupe însuşirea cunoştinţelor de specialitate în noua optică a autoconducerii, autogestiunii şi autofinanţării.

Tribuna economistului

PROPUNERI PRIVIND BENEFICIUL, MIJLOACELE CIRCULANTE ȘI FONDUL DE ACUMULARE ÎN C.A.P.

ÎN ULTIMII ANI, cooperativele agricole de producție din țara noastră au obținut bune rezultate pe linia dezvoltării și consolidării lor economico-financiare. Dintre factorii care au contribuit la aceasta, un rol de seamă l-a avut perfecționarea conducerii, organizării și planificării financiare.

Obiectivul de bază al **perfecționării mecanismului economico-financiar**, hotărîtă la Plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c., îl constituie întărirea autogestiunii economico-financiare. Și pe această linie, cooperativele agricole au înregistrat unele succese importante, întrucît proprietatea cooperatistă asupra mijloacelor de producție și asupra producției a impus organizarea producției, planificarea și gospodărirea pe baza resurselor proprii.

Deci, se poate afirma că și pînă acum, gestiunea economică în agricultura cooperatistă poseda unele elemente și caracteristici ale autogestiunii. Specificul proprietății de grup a contribuit chiar la o aplicare efectivă mai strictă a principiilor gestiunii economice. Așa, de pildă, existînd doar puține verigi intermediare și un număr limitat de indicatori de plan primiți de la organele superioare de planificare, s-a realizat o autonomie funcțională specifică, determinînd un rol sporit al inițiativei în gospodărirea și valorificarea resurselor proprii.

De asemenea, controlul prin leu al activității, al utilizării fondurilor, al rezultatelor s-a înfăptuit mai direct, și prin faptul că în fiecare cooperativă acționează un organ propriu de verificare și control — comisia de revizie. Ca urmare a celor enunțate, se poate spune că în cooperativele agricole principiul autoconducerii și cel al autogestiunii sînt o realitate certă și permanentă.

Un alt aspect al perfecționării mecanismului economico-financiar, în care cooperativele agricole au deja o practică și o experiență pozitivă, îl constituie calcularea de mai multă vreme atît a indicatorului „valoarea producției nete" cît și a celui referitor la producția fizică. Prin calcularea producției nete în anii trecuți, și ca urmare a analizelor întreprinse de organele de conducere din agricultura cooperatistă și de cele financiar-bancare, au fost eliminate tendințele ce apăruseră pe alocuri, de acoperire și „justificare" a unor cheltuieli materiale exagerate, ca și practica acordării drept retribuție sau premii a unor sume neproporționale cu eforturile depuse, ceea ce constituia o abatere de la principiile echității și favoriza risipa de fonduri.

Progresele înregistrate de cooperativele agricole în introducerea și aplicarea autogestiunii, autofinanțării și autoconducerii au contribuit în ultimii ani atît la înlăturarea unor neajunsuri în desfășurarea activității, cît și la consolidarea economico-financiară, a multor cooperative. Trebuie subliniat însă că rezultatele pozitive obținute sînt departe de a fi rezolvat toate deficiențele în organizarea și desfășurarea activității financiare din C.A.P. Iată de ce noul mecanism, inițiat de conducerea superioară de partid pornind de la realitățile și cerințele economiei noastre, oferă și agriculturii cooperatiste posibilități reale de a-și perfecționa activitatea și de a se integra, la un nivel calitativ superior, în coordonatele și obiectivele dezvoltării economice de ansamblu a țării.

Remarcăm totodată că, pentru ca unitățile agricole cooperatiste să poată trece la aplicarea noului mecanism economic, sînt necesare unele modificări în sistemul indicatorilor economico-financiari, în sistemul informațional și de evidență, în modul de constituire și utilizare a resurselor financiare. Dintre acestea, considerăm că în atenția organelor de conducere ale agriculturii cooperatiste și mai cu seamă a conducerii și specialiștilor din C.A.P.-uri este necesar să stea, cu prioritate, următoarele :

1 Se impune introducerea și generalizarea și la nivelul cooperativelor agricole a **calculării indicatorului „beneficiu"**. Acum, cînd în toate C.A.P.-urile se calculează costurile de producție, amortizarea mijloacelor fixe, cînd se ține o evidență strictă a cheltuielilor, a resurselor și rezultatelor, nu mai există nici o piedică serioasă în determinarea corectă a beneficiului, indicator sintetic deosebit de important pentru caracterizarea activității economice din toate unitățile de producție. Indicatorul, oarecum corespondent, care se calculează actualmente în C.A.P.-uri — venitul net — nu suplinește și nu deține întreaga funcționalitate a beneficiului. Astfel, venitul net din C.A.P. cuprinde și unele elemente de cheltuieli materiale sau cu munca vie. De pildă, deși sînt cîțiva ani de cînd a fost generalizat calculul amortizării, încă mai sînt unități care nu calculează sau nu varsă la bancă fondul de amortizare, realizînd reproducția simplă a fondurilor fixe din venitul net. De asemenea, premiile acordate unor cooperatori pentru depășirea planului la export se eliberează tot din fondurile ce reprezintă venit net — fără a se proceda la constituirea și repartizarea sistematică a acestuia.

Date fiind și alte obligații ale C.A.P.-urilor care se rețin din venitul net (impozite, taxe, contribuții), propunem ca în viitor, în bugetul de venituri și cheltuieli al cooperativelor rezultatele financiare să apară sub forma a doi indicatori, și anume : **venitul net creat** în C.A.P. și **beneficiul rămas la dispoziția unității.**

2 Perfecționarea mecanismului financiar din economie reclamă **determinarea normativului propriu de mijloace circulante** și în cooperativele agricole, aproximativ după aceeași metodologie utilizată în întreprinderile agricole de stat — diferind, bineînțeles, sursele de finanțare și cotele procentuale de acoperire. Ca și în cazul calculării beneficiului, au dispărut o serie de inconveniente legate de lipsa sistemului informațional, a evidenței, a specialiștilor, acum fiind destul de ușor să se calculeze acest normativ. Numai determinînd corect necesarul minim (normativul) de mijloace circulante, se poate stabili proporția în care fiecare unitate poate să-și acopere aceste mijloace din surse proprii, respectiv din credite bancare. În acest scop, cooperativele agricole de producție ar putea să-și constituie **un fond al mijloacelor circulante.** Acesta nu va diferi, ca esență, de fondul mijloacelor circulante din unitățile economice de stat, deosebirea constînd în forma de constituire și metoda de calcul. El se va putea constitui ca o cotă din beneficiul rămas la dispoziția fiecărei cooperative ; iar în situația cînd nici în viitor nu se va calcula beneficiul în C.A.P.-uri, ar trebui să existe posibilitatea constituirii sale din fondul de dezvoltare, care — după opinia noastră — nu trebuie utilizat exclusiv pentru investiții, ci și pentru creșterea mijloacelor circulante.

3 Determinarea exactă, constituirea și utilizarea **fondului de amortizare a mijloacelor fixe** în C.A.P.-uri este o problemă încă nerezolvată, atît ca fundamentare teoretică cît și sub aspect practic. În primul rînd, este necesară determinarea corectă a amortizării prin metoda analitică (pe grupe omogene de fonduri fixe), conform prevederilor Legii nr. 62/1968 privind amortizarea fondurilor fixe. În al doilea rînd, ar trebui ca fondul de amortizare să fie inclus ca un element distinct al costurilor de producție pe fiecare produs. În ceea ce privește utilizarea fondului de amortizare, forma de proprietate cooperatistă dă fiecărei unități dreptul de a-și reține integral acest fond în cont la bancă. Dată fiind însă ponderea creditelor pe termen lung folosite în C.A.P. pentru reproducția lărgită sau simplă a fondurilor fixe, considerăm că ar fi oportun ca o parte din ratele la aceste credite să fie acoperite din fondul de amortizare aferent acelor mijloace fixe obținute (construite) pe bază de credite.

Alături de alte aspecte ale perfecționării mecanismului economico-financiar, introducerea calculării beneficiului, determinarea normativului mijloacelor circulante, constituirea și utilizarea corectă a fondului de amortizare pot contribui substanțial la consolidarea economico-financiară a cooperativelor agricole, la înscrierea lor tot mai accentuată în procesul de creștere a eficienței economiei socialiste.

lector univ. dr. D. TUDORACHE
Academia de studii economice

ÎN DEZBATERE

Îmbunătăţirea Legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii

CONSTITUIREA FONDULUI PENTRU ACŢIUNI SOCIALE LA DISPOZIŢIA ÎNTREPRINDERILOR

ÎN PROIECTUL de lege cu privire la completarea Legii retribuirii după cantitatea şi calitatea muncii s-a introdus un capitol distinct referitor la constituirea şi folosirea fondului pentru acţiuni sociale la dispoziţia întreprinderilor. În acest fel, întreprinderile vor constitui la dispoziţia lor, începînd cu anul 1979, un fond pentru acţiuni sociale, creîndu-se astfel condiţii ca unităţile economice, consiliile oamenilor muncii din cadrul acestora să organizeze şi să realizeze acţiuni şi activităţi care să conducă la satisfacerea directă a unor cerinţe cu caracter social ale personalului muncitor şi membrilor lor de familie.

Acţiunile şi activităţile cu caracter social care urmează să fie organizate şi realizate de fiecare întreprindere — cu finanţare din fondul social — se stabilesc de către adunarea generală a oamenilor muncii, în raport de nevoile sociale ale personalului muncitor, precum şi de mijloacele financiare obţinute din activitatea proprie a unităţii şi din alte resurse. Aceasta presupune că fiecare întreprindere are obligaţia să organizeze cît mai bine şi eficient activitatea economică, pentru a obţine beneficii din care să asigure resursele necesare acoperirii unei părţi din cheltuielile destinate satisfacerii nevoilor sociale ale personalului muncitor, în cadrul programului general de creştere a nivelului de trai.

În cele ce urmează prezentăm sursele de constituire şi destinaţia fondului pentru acţiuni sociale.

Graficul nr. 1

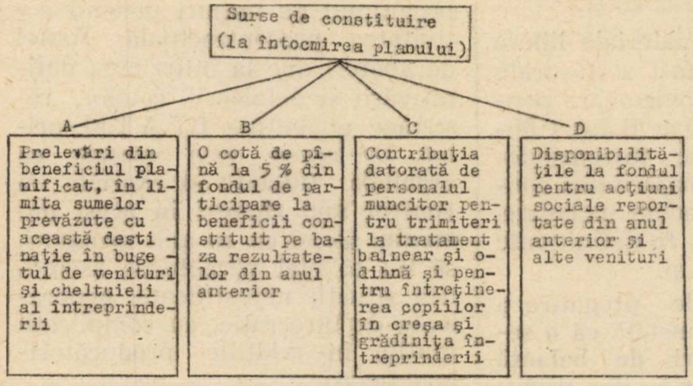
Surse de constituire (la întocmirea planului)
A
B
C
D
Prelevări din beneficiul planificat, în limita sumelor prevăzute cu această destinaţie în bugetul de venituri şi cheltuieli al întreprinderii
O cotă de pînă la 5 % din fondul de participare la beneficii constituit pe baza rezultatelor din anul anterior
Contribuţia datorată de personalul muncitor pentru trimiteri la tratament balnear şi odihnă şi pentru întreţinerea copiilor în creşa şi grădiniţa întreprinderii
Disponibilităţile la fondul pentru acţiuni sociale reportate din anul anterior şi alte venituri

● Prelevările din beneficiul planificat prezintă diferenţa dintre totalul cheltuielior pentru acţiuni sociale, stabilite pentru fiecare acţiune în parte potrivit normelor şi normativelor în vigoare şi veniturile provenite din sursele prevăzute la literele B, C şi D. La întreprinderile la care beneficiile planificate nu acoperă în totalitate această diferenţă, sumele necesare se asigură din fonduri alocate cu această destinaţie de la bugetul de stat.

● Cota ce se alocă din fondul de participare la beneficii se stabileşte de adunarea generală a oamenilor muncii. În situaţia alocării la fondul social, din fondul de participare la beneficii, a unei sume inferioare cotei de 5%, diferenţa majorează cota de 85% din fondul de participare la beneficii destinată a fi repartizată întregului personal muncitor.

● Calculul sumelor pentru contribuţia datorată de personalul muncitor pentru trimiterile la tratament balnear şi odihnă şi întreţinerea copiilor în creşa şi grădiniţa întreprinderii, în anul pentru care se constituie fondul social, poate fi făcut pe baza contribuţiei medii plătite de personalul din unitatea respectivă în anul anterior.

Graficul nr. 2

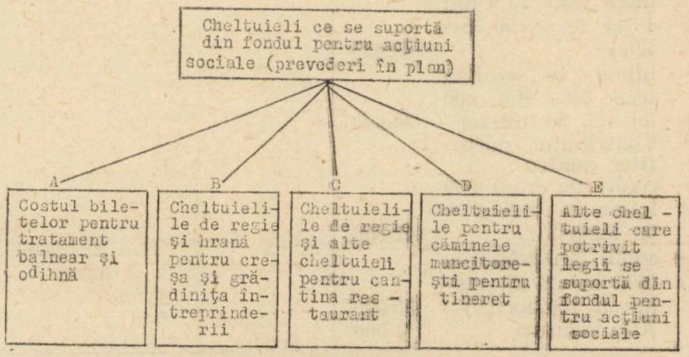
Cheltuieli ce se suportă din fondul pentru acţiuni sociale (prevederi în plan)
A
B
C
D
E
Costul biletelor pentru tratament balnear şi odihnă
Cheltuielile de regie şi hrană pentru creşa şi grădiniţa întreprinderii
Cheltuielile de regie şi alte cheltuieli pentru cantina restaurant
Cheltuielile pentru căminele muncitoreşti pentru tineret
Alte cheltuieli care potrivit legii se suportă din fondul pentru acţiuni sociale

a) Cheltuielile pentru biletele de tratament balnear şi odihnă repartizate anual unităţii de către organizaţiile sindicale se stabilesc în funcţie de costul integral al biletelor, inclusiv costul transportului. Contravaloarea biletelor de trimitere la tratament balnear şi odihnă se virează de unitate în contul organizaţiilor sindicale, la termenele stabilite. Consiliile oamenilor muncii pot aproba ca pentru personalul distins cu titlul de fruntaş în întrecere să se acorde bilete de tratament şi odihnă cu reducere de 50% a contribuţiei datorate de beneficiari, acoperirea sumelor reprezentînd reducerile aprobate urmînd să se facă din fondul de participare la beneficii alocat pentru fondul social. Numărul biletelor ce pot fi acordate în aceste condiţii va fi de cel mult 10% din numărul total al biletelor repartizate unităţii respective de către organizaţiile sindicale.

b) Cheltuielile de regie şi hrană pentru creşa şi grădiniţa întreprinderii se determină potrivit normelor legale stabilite pentru unităţile similare finanţate de la bugetul de stat şi cuprind : drepturile de retribuire, impozitul asupra fondului de retribuire şi contribuţia de asigurări sociale pentru personalul muncitor încadrat la aceste unităţi, cu excepţia personalului medico-sanitar şi de învăţămînt care se asigură şi se retribuie de către unităţile sanitare teritoriale, respectiv de către inspectoratele de învăţămînt, cheltuielile de funcţionare şi gospodărire, de întreţinere şi reparaţii a clădirilor, pentru procurarea obiectelor de inventar de mică valoare sau de scurtă durată, pentru hrana copiilor în limita alocaţiilor legale, precum şi cheltuielile pentru alte drepturi stabilite potrivit reglementărilor în vigoare pentru copiii din aceste unităţi.

c) Cheltuielile de regie pentru cantinele-restaurant care se suportă din fondul social sînt cele care cad în sarcina întreprinderii potrivit Legii nr. 9/1971, respectiv cheltuielile aferente meniurilor servite pe bază de abonament, precum şi celorlalte preparate vîndute prin bufete, cantine şi alte unităţi din incinta întreprin-

Venituri		Cheltuieli	
— Disponibil din fondul pentru acțiuni sociale al anului anterior	5 000	— Trimiteri la tratament balnear (1 345 lei în medie × 50 bilete)	67 250
— Prelevări din beneficiul planificat (diferența între totalul cheltuielilor și celelalte surse de venituri)	598 300	— Trimiteri la odihnă (800 lei în medie × 50 bilete)	40 000
— Prelevări din fondul de participare la beneficii, constituit pe baza rezultatelor anului anterior (5%)	35 000	— Hrană și regie la creșă (50 locuri × 4 000 lei/an în medie)	200 000
— Contribuția beneficiarilor pentru :		— Hrană și regie la grădiniță (100 locuri × 3 500 lei/an în medie)	350 000
— bilete la tratament (cca. 75% din 1 345 lei × 50 bilete)	50 450	— Dispensar medical	75 000
— bilete la odihnă (cca 75% din 800 lei × 50 bilete)	30 000	— Regie cantină	50 000
— Contribuția părinților pentru :		— Cămin muncitoresc	35 000
— copiii din creșă (950 lei/an în medie × 50 locuri)	47 500		
— copiii din grădinițe (500 lei/an în medie × 100 locuri)	50 000		
Alte venituri	1 000		
TOTAL	817 250	TOTAL	817 250

derii, și anume : costul apei, energiei electrice, combustibilului și al transporturilor pentru aprovizionare, chirie și reparații ale mijloacelor fixe, precum și înlocuirea obiectelor de inventar de mică valoare sau de scurtă durată.

d) Pentru căminele muncitorești pentru tineret se suportă din fondul social cheltuielile care cad în sarcina întreprinderii potrivit H.C.M. nr. 1028/1974, respectiv cheltuielile pentru lucrările de întreținere și reparații la clădirile și instalațiile aferente, precum și cheltuielile pentru dotarea acestor clădiri cu mobilier și cazarmament conform normelor legale, în măsura în care acestea nu se finanțează, potrivit legii, din fondurile de investiții.

e) Pentru dispensarul medical al întreprinderii se suportă din fondul social cheltuielile de întreținere și funcționare, inclusiv cele pentru procurarea obiectelor de inventar. Cheltuielile pentru retribuția personalului medico-sanitar, inclusiv impozitul aferent și contribuția de asigurări sociale, cheltuielile pentru înlocuirea și completarea instrumentarului și utilajului medical, precum și cele pentru medicamente care, potrivit legii, se acordă gratuit, se asigură în continuare de către unitățile sanitare teritoriale.

f) Creșele, grădinițele, dispensarele medicale de întreprindere, căminele de nefamiliști și cantinele-restaurant se organizează și se încadrează cu personal potrivit normelor și normativelor de personal stabilite prin reglementările în vigoare.

Iată, în cele de mai jos, un exemplu ipotetic privind stabilirea unui plan de venituri și cheltuieli al fondului pentru acțiuni sociale la o întreprindere care are 1 000 persoane încadrate în muncă, căreia i s-au repartizat 50 bilete pentru tratament balnear, cu un cost mediu de 1 345 lei, 50 bilete pentru odihnă, cu un cost mediu de 800 lei și care are :

— o creșă cu 50 locuri ;

A. POPESCU

(Continuare în pag. 32)

Încheierea la timp a contractelor

(Urmare din pag. 9)

vizionării în cantitățile necesare unei producții ritmice, în sortimentele și calitățile stabilite. La materia primă lemnoasă, plăci P.A.L. și P.F.L., furnire, placaje se practică, în cadrul unităților M.E.F.M.C., în calitate de furnizori și, totodată, beneficiari ai propriilor produse, încă din 1976, **sistemul contractării centralizate** (pe bază de contracte ferme). Pentru articolele de feronerie (3,5% din valoarea contractărilor de aprovizionare) s-a încheiat un contract-cadru pe următorii doi ani pentru necesarul pe întreaga centrală. Particularitatea acestei acțiuni constă în aceea că, deși aceste articole se asigură descentralizat (fără repartiție), pe viitor aprovizionarea unităților în subordine se va face prin baza de specialitate a centralei, ceea ce va însemna o aprovizionare mai completă și mai operativă cu aceste produse.

Pentru materialele metalurgice (profile metalice, table, oțeluri), ca și pentru alte materiale libere la contractare, au fost desfășurate toate cotele de aprovizionare pentru anul următor către B.J.A.T.M.-urile care deservesc întreprinderile din teritoriu, majoritatea contractelor fiind de acum încheiate, celelalte urmînd a fi definitivate în cel mai scurt timp.

În activitatea de pregătire a contractărilor se constată că **o serie de coordonatori de balanță** (Centrala industrială de prelucrarea cauciucului și maselor plastice, Centrala de motoare și materiale electrotehnice București, C.I.M.A.E.-Craiova, întreprinderile „Conect“-București, „Electrobanat“-Timișoara ș.a.) **solicită, în continuare, ca specificațiile pentru întreaga cotă alocată la produsele de uz general să fie depuse centralizat,** nu numai pentru 148 de tipodimensiuni, cîte prevăd reglementările actuale, ci pentru 4050, încălcînd astfel metodologia cu privire la modul de specificare și derulare a acestor produse, în cantități nevagonabile, stabilită prin H.C.M. 569/1973 și programul de măsuri privind activitatea precontractuală. Astfel de abateri duc la întîrzierea definitivării și defalcării cotelor, restrînge atribuțiile B.J.A.T.M.-urilor. De aceea, este necesar ca **organele tutelare să exercite un control mai riguros în acest domeniu,** astfel ca, în anii următori, să nu se mai perpetueze asemenea situații nejustificate, generatoate de birocrație, cu complicații inutile în relațiile producători-beneficiari .

În timpul care a mai rămas pînă la 30 iunie se impune ca întreprinderile, centrala, ceilalți factori implicați în calitate de furnizori, beneficiari, coordonatori de balanță să acționeze intens pentru rezolvarea cît mai grabnică a acelor probleme rămase încă nedefinitivate în domeniul fundamentării planului pe 1979, al perfectării și încheierii acțiunii de aprovizionare-desfacere, astfel ca producția pe anul viitor să demareze în cele mai bune condițiuni.

Noile tarife la unele servicii prestate populației

CONDIȚII PENTRU DEZVOLTAREA, DIVERSIFICAREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITATIVĂ A SERVICIILOR

PROGRAMUL de creștere a nivelului de trai al oamenilor muncii, elaborat de partid, cuprinde ca o principală componentă — definitorie pentru gradul de progres și civilizație al unei țări — dezvoltarea prestărilor de servicii către populație. Astfel, este prevăzut ca la nivelul anului 1980 acest sector să dețină aproape o cincime din totalul desfacerilor de mărfuri și servicii către populație, nivelul său absolut urmînd să fie de peste 5 ori mai mare ca în 1965.

DINAMICA prevăzută a dezvoltării serviciilor ține seama de faptul că sporirea veniturilor globale ale populației de 8,6 ori în 1977 față de 1950, a nivelului retribuției medii nete de aproape 5 ori în aceeași perioadă permite populației să aloce pentru servicii sume tot mai mari din bugetul său de cheltuieli.

Față de o creștere a volumului total al prestărilor de servicii de 75,3 % în actualul cincinal, cooperația meșteșugărească — cu circa 250 de profile, și cooperația de consum — cu circa 150 de profile vor înregistra creșteri superioare ; astfel, se prevede dublarea activității de prestări de servicii a cooperației meșteșugărești și atingerea unui nivel mai mult decît dublu (2,2-2,3 ori) în cazul cooperației de consum, prestările de servicii în mediul rural înregistrînd un ritm mai rapid de creștere, în spiritul politicii partidului de apropiere între sat și oraș.

TRADUCEREA în viață a acestor obiective, în condițiile noului mecanism economic, fundamentat pe principiile autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării, presupune ca fiecare unitate economică să-și poată acoperi cheltuielile de producție din venituri proprii și să obțină un beneficiu destinat cointeresării oamenilor muncii și autofinanțării.

Iată de ce dezvoltarea în continuare a unei game largi de prestări de servicii, în special din sectorul cooperatist — care își autofinanțează dezvoltarea, era nemijlocit condiționată de revizuirea nivelurilor unor tarife stabilite în urmă cu 15-25 de ani, care făceau ca o serie de activități să se desfășoare cu pierderi sau cu nivele foarte reduse ale rentabilității. Aceasta cu atît mai mult, cu cît ponderea importantă a muncii manuale în costurile de producție ale serviciilor (vezi tabelul) a făcut ca sporul productivității muncii la acestea să nu poată ține ritmul cu repetatele majorări ale retribuției personalului din unitățile prestatoare.

Pe baza aprobării Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., cu începere de la 15 iunie a.c. au fost majorate tarifele la unele servicii prestate populației în medie cu 13,1% și prețurile de deviz pentru lucrări de prestări în construcții, instalații și reparații pentru populație.

Profil de servicii	Ponderea retribuției %	Procent de majorare tarife (%)
Confecții de îmbrăcăminte	30	10,5
Servicii cu caracter personal (frizerie, coafură, cosmetică etc.)	57—70	24,6—28,8
Reparații auto (altele decît pentru autoturisme „Dacia“)	27	15,4
Reparații de articole de uz casnic	25—27	6—10
Reparații de radio-televizoare	32	9,8—11
Reparații de mobilă	50	23,4
Reparații de tapițerie	35	29,5
Spălat, călcat, curățat chimic, vopsit	40	8,3
Munci gospodărești	85	42,7
Confecții de plăpumi, saltele, perdele, huse etc., la comandă	30	60,8—84 *)
Tăiat lemne	70	20,1

*) La nivelul vechilor tarife se înregistrau pierderi de 30—40%.

De asemenea, în sectorul gospodăriei comunale, unde ponderea manoperei la principalele servicii (apă, canal) este de 32—35% în medie, a fost necesară stabilirea unor limite maxime de majorare — între 50 și 78% — care se aplică de către consiliile populare în funcție de costurile medii ale prestațiilor înregistrate pe plan local.

PRIN APLICAREA Programului privind evoluția prețurilor cu amănuntul și tarifelor pentru servicii prestate populației în perioada 1977—1980 se vor crea condiții ca o serie de categorii de servicii, în prezent deficitare în unele zone, să se dezvolte la nivelul exigențelor actuale de dotare și confort.

În profil teritorial, evoluția ritmurilor de creștere a prestărilor de servicii va fi diferențiată potrivit cerințelor specifice ale dezvoltării economico-sociale în diferitele județe ale țării. Alături de creșterile cantitative vor avea loc și o serie de îmbunătățiri calitative. În acest scop, organele centrale și locale care au în subordine unități prestatoare de servicii elaborează normative îmbunătățite privind consumurile materiale pe operații, condițiile de calitate, cele de garanție.

Totodată, a fost elaborat un nomenclator minimal de profile, pe tipuri și dimensiuni de localități, pe baza căruia se va orienta dezvoltarea în continuare a rețelei cooperației meșteșugărești, la un nivel care să corespundă cît mai bine cererii.

În sectorul prestărilor de gospodărie comunală (care și-a sporit de peste 3 ori volumul fondurilor fixe în perioada 1950—1976), fondurile utilizate pînă în prezent de către consiliile populare pentru acoperirea pierderilor vor fi orientate spre dotarea modernă a serviciilor comunale, spre dezvoltarea bazelor sportive și de agrement etc.

Trebuie subliniat că majorările de tarife în prestările de servicii nu sînt de natură să afecteze în nici un fel înfăptuirea programului de ridicare a nivelului de trai în anii 1976—1980, ele fiind luate în calcul la stabilirea creșterii retribuției reale a oamenilor muncii.

Pe baza acestor măsuri se vor crea condiții pentru dezvoltarea și mai rapidă a unor profile de servicii la care cererea nu este uniform acoperită în toată țara, pentru creșterea calității serviciilor, asigurîndu-se pe această cale satisfacerea tot mai bună a cerințelor populației.

I. GEORGESCU

În sprijinul consiliilor oamenilor muncii

O BAZĂ ȘTIINȚIFICĂ PENTRU ANALIZA ACTIVITĂȚII ECONOMICO-FINANCIARE

PERFECȚIONAREA SISTEMULUI de indicatori, a mecanismului economico-financiar și adaptarea acestuia la noul cadru organizatoric democratic al autoconducerii muncitorești impun organelor de conducere colectivă ale unităților economice **impulsionarea introducerii informaticii în organizarea pe baze științifice a procesului informațional-decizional.** Tehnica modernă de calcul permite crearea unui sistem informațional operativ, care să asigure, la diferitele nivele — atelier, secție, întreprindere, centrală, minister — automatizarea culegerii, prelucrării, transmiterii și analizei economico-financiare a tuturor informațiilor cu privire la modul de îndeplinire a indicatorilor producție netă și fizică, a celorlalte obiective și sarcini stabilite pe diferite perioade de timp. Analizîndu-se, astfel, cu mai multă exactitate factorii care au influențat rezultatele obținute, vor putea fi luate la timp măsurile ce se impun. Stilul de conducere devine în consecință mai rațional, deci mai eficient.

În cele ce urmează, analizînd fig. 1, ne vom referi la partea din baza de date a unei unități economice, necesară gestiunii datelor referitoare la indicatorii economico-financiari și sociali pentru analiza rezultatelor cu ajutorul tehnicii moderne de calcul electronic. Această bază de date a fost experimentată cu date de test pe un calculator electronic Felix C-256, la Centrul teritorial de calcul electronic din Brașov.

Datele referitoare la indicatorii economico-financiari și sociali sînt sistematizate în două fișiere principale :

- **„Nomenclator de indicatori și denumiri de situații finale de analiză economică (tablouri de bord)"** — fișier în cadrul căruia stocăm informații generale (descriptive) referitoare la indicatori și situații finale dorite (cod indicator intern, denumire indicator, cod indicator republican, simbol indicator, unitatea de măsuri a indicatorului etc.), precum și date generale referitoare la situațiile finale de analiză economico-financiară și socială dorite (cod situație finală, denumire situație finală, periodicitatea dorită, număr de exemplare, compartimente unde se utilizează, deciziile ce le generează etc.). În acest fișier ne-am fixat un sistem (set) de indicatori necesari analizei, prin intermediul cărora se pot cunoaște starea trecută și cea prezentă, cea viitoare probabilă, precum și factorii de influență asupra rezultatelor ;

- **„Arhiva mărimi de indicatori"** — fișier principal în cadrul căruia, pe baza datelor din planurile economice și financiare ale unităților, din documentele curente contabile și statistice privind activitatea unității, din dările de seamă, din documentele de control, precum și din celelalte documente furnizate de sistemul informațional al unității, înmagazinăm numai date variabile în timp și spațiu, adică numai date referitoare la mărimi (naturale, valorice sau calitative) planificate și/sau realizate ale indicatorilor de bază și ale celorlalți indicatori care apar ca elemente de calcul pe diferite perioade de timp (decadă, lună, trimestru, an, cincinal). Acest fișier are o deosebită importanță, întrucît o mare parte din volumul de informații (în special mărimi de indicatori) culese și prelucrate prin dările de seamă contabile și statistice nu sînt stocate pe suport magnetic, în vederea valorificării ulterioare de către întreprindere. Practic, există cazuri cînd unitățile furnizează forurilor superioare un volum mare de informații, dar ele însele nu le utilizează decît în foarte mică măsură.

Aceste două fișiere principale asigură sistematizarea datelor (generale și variabile în timp și spațiu) referitoare la indicatori și unicitatea înregistrării acestora la nivelul bazei de date.

ÎNTRE ORICE CATEGORII de date referitoare la indicatori și situații finale de analiză economico-financiară și socială, înmagazinate în baza de date, este asigurată o legătură logică — directă și indirectă — prin fișierul de legături **„Structura de indicatori a situațiilor finale de analiză economică și a indicatorilor sintetici"**. Odată construit modelul de indicatori, pentru fiecare cod indicator de bază (sintetic) și pentru fiecare cod situație finală de analiză economico-financiară și socială dorită, precizăm toate codurile de indicatori care apar ca elemente componente ale indicatorului sintetic și/sau situației finale respective. Acest fișier poate fi creat/actualizat după necesități și în mod adecvat cu recentele măsuri, cu cerințele prevăzute în H.C.M. nr. 1116/1975 și în îndrumătorul metodologic elaborat de către Ministerul Finanțelor.*) Relațiile dintre indicatori sînt de natură arborescentă (vezi fig. 2) ; de pildă, atunci cînd consiliul oamenilor muncii își propune să prezinte în fața adunării generale analiza îndeplinirii indicatorului „producția netă", trebuie să primească de la calculatorul electronic, odată cu informația „valoarea producției nete", și alte informații ne-

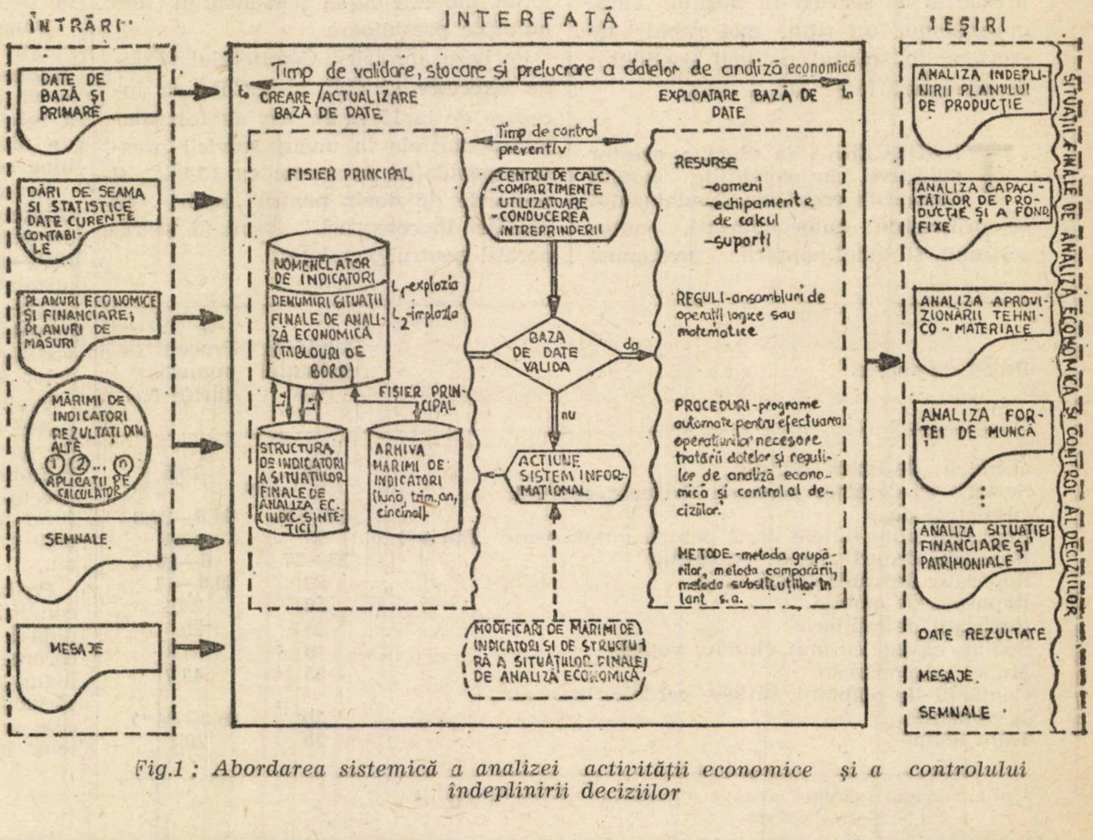
ÎNTRĂRI
INTERFAȚĂ
IEȘIRI
DATE DE BAZĂ ȘI PRIMARE
DĂRI DE SEAMA SI STATISTICE DATE CURENTE CONTABILE
PLANURI ECONOMICE ȘI FINANCIARE; PLANURI DE MĂSURI
MĂRIMI DE INDICATORI REZULTAȚI DIN ALTE ① ② ... ⓝ APLICAȚII PE CALCULATOR
SEMNALE
MESAJE
Timp de validare, stocare și prelucrare a datelor de analiză economică
t₀
CREARE /ACTUALIZARE BAZĂ DE DATE
EXPLOATARE BAZĂ DE DATE
tₙ
FISIER PRINCIPAL
NOMENCLATOR DE INDICATORI
DENUMIRI SITUAȚII FINALE DE ANALIZĂ ECONOMICĂ (TABLOURI DE BORD)
L₁-explozia
L₂-implozia
L₁
L₂
FIȘIER PRINCIPAL
STRUCTURA DE INDICATORI A SITUAȚIILOR FINALE DE ANALIZA EC. (INDIC. SINTETICI)
ARHIVA MĂRIMI DE INDICATORI (lună, trim., an, cincinal)
Timp de control preventiv
-CENTRU DE CALC. -COMPARTIMENTE UTILIZATOARE -CONDUCEREA ÎNTREPRINDERII
BAZA DE DATE VALIDA
da
nu
ACȚIUNE SISTEM INFORMAȚIONAL
MODIFICĂRI DE MĂRIMI DE INDICATORI ȘI DE STRUCTURĂ A SITUAȚIILOR FINALE DE ANALIZĂ ECONOMICĂ
RESURSE -oameni -echipamente de calcul -suporți
REGULI-ansambluri de operații logice sau matematice
PROCEDURI-programe automate pentru efectuarea operațiunilor necesare tratării datelor și regulilor de analiză economică și control al deciziilor.
METODE -metoda grupărilor, metoda comparării, metoda substituțiilor în lanț ș.a.
ANALIZA ÎNDEPLINIRII PLANULUI DE PRODUCȚIE
ANALIZA CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE ȘI A FOND. FIXE
ANALIZA APROVIZIONĂRII TEHNICO-MATERIALE
ANALIZA FORȚEI DE MUNCĂ
ANALIZA SITUAȚIEI FINANCIARE ȘI PATRIMONIALE
DATE REZULTATE
MESAJE
SEMNALE
SITUAȚII FINALE DE ANALIZĂ ECONOMICĂ ȘI CONTROL AL DECIZIILOR

Fig.1 : Abordarea sistemică a analizei activității economice și a controlului îndeplinirii deciziilor

---

*) Vezi Buletinul financiar-contabil, decembrie 1975.

CONDUCERE · ORGANIZARE

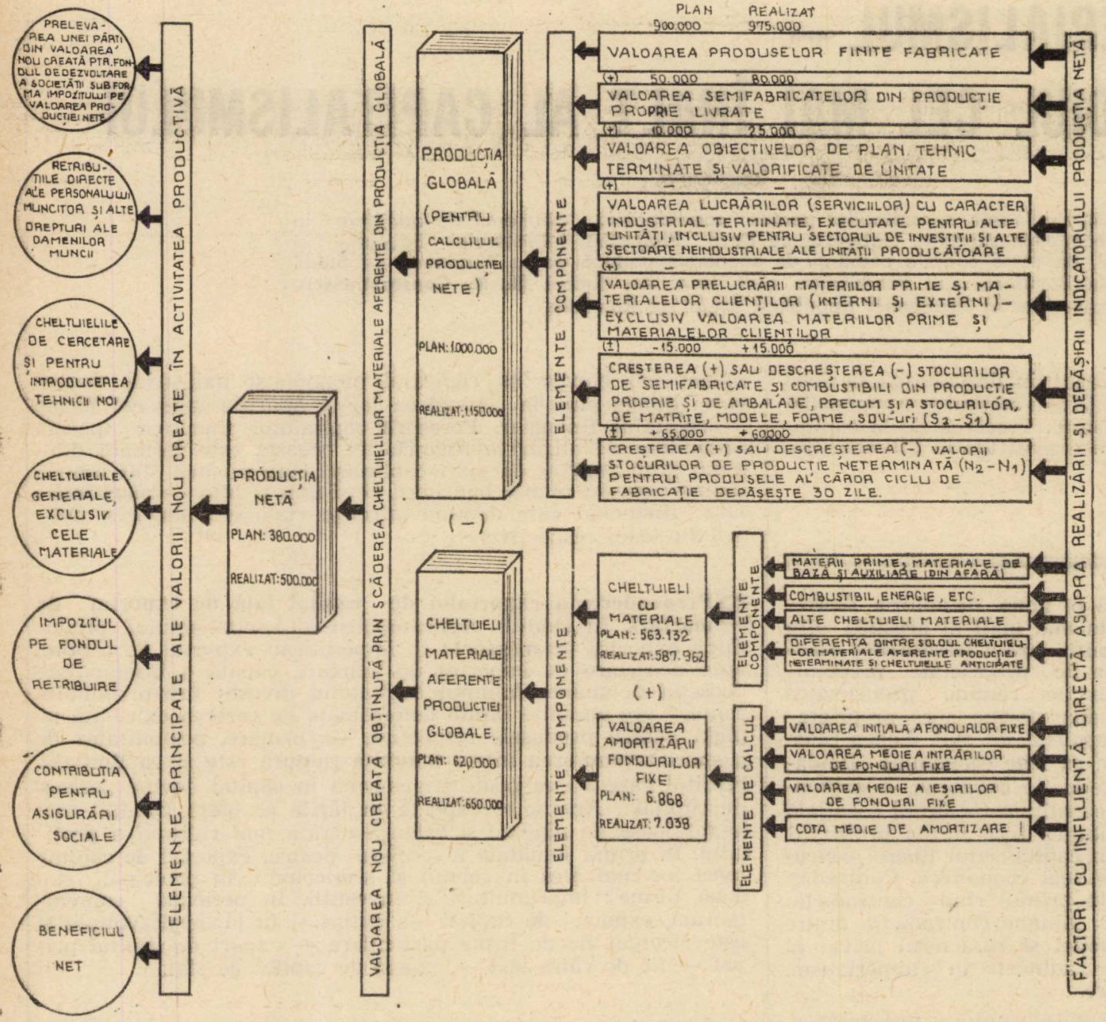
PRELEVAREA UNEI PĂRȚI DIN VALOAREA NOU CREATĂ PTR. FONDUL DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII SUB FORMA IMPOZITULUI PE VALOAREA PRODUCȚIEI NETE
RETRIBUȚIILE DIRECTE ALE PERSONALULUI MUNCITOR ȘI ALTE DREPTURI ALE OAMENILOR MUNCII
CHELTUIELILE DE CERCETARE ȘI PENTRU INTRODUCEREA TEHNICII NOI
CHELTUIELILE GENERALE, EXCLUSIV CELE MATERIALE
IMPOZITUL PE FONDUL DE RETRIBUIRE
CONTRIBUȚIA PENTRU ASIGURĂRI SOCIALE
BENEFICIUL NET
ELEMENTE PRINCIPALE ALE VALORII NOU CREATE ÎN ACTIVITATEA PRODUCTIVĂ
PRODUCȚIA NETĂ
PLAN: 380.000
REALIZAT: 500.000
VALOAREA NOU CREATĂ OBȚINUTĂ PRIN SCĂDEREA CHELTUIELILOR MATERIALE AFERENTE DIN PRODUCȚIA GLOBALĂ
PRODUCȚIA GLOBALĂ (PENTRU CALCULUL PRODUCȚIEI NETE)
PLAN: 1.000.000
REALIZAT: 1.150.000
(−)
CHELTUIELI MATERIALE AFERENTE PRODUCȚIEI GLOBALE
PLAN: 620.000
REALIZAT: 650.000
ELEMENTE COMPONENTE
PLAN
REALIZAT
900.000
975.000
VALOAREA PRODUSELOR FINITE FABRICATE
(+) 50.000 80.000
VALOAREA SEMIFABRICATELOR DIN PRODUCȚIE PROPRIE LIVRATE
(+) 10.000 25.000
VALOAREA OBIECTIVELOR DE PLAN TEHNIC TERMINATE ȘI VALORIFICATE DE UNITATE
(+) – –
VALOAREA LUCRĂRILOR (SERVICIILOR) CU CARACTER INDUSTRIAL TERMINATE, EXECUTATE PENTRU ALTE UNITĂȚI, INCLUSIV PENTRU SECTORUL DE INVESTIȚII ȘI ALTE SECTOARE NEINDUSTRIALE ALE UNITĂȚII PRODUCĂTOARE
(+) – –
VALOAREA PRELUCRĂRII MATERIILOR PRIME ȘI MATERIALELOR CLIENȚILOR (INTERNI ȘI EXTERNI) – EXCLUSIV VALOAREA MATERIILOR PRIME ȘI MATERIALELOR CLIENȚILOR
(±) −15.000 +15.000
CREȘTEREA (+) SAU DESCREȘTEREA (−) STOCURILOR DE SEMIFABRICATE ȘI COMBUSTIBILI DIN PRODUCȚIE PROPRIE ȘI DE AMBALAJE, PRECUM ȘI A STOCURILOR DE MATRIȚE, MODELE, FORME, SDV-uri ($S_2 - S_1$)
(±) +55.000 +60000
CREȘTEREA (+) SAU DESCREȘTEREA (−) VALORII STOCURILOR DE PRODUCȚIE NETERMINATĂ ($N_2 - N_1$) PENTRU PRODUSELE AL CĂROR CICLU DE FABRICAȚIE DEPĂȘEȘTE 30 ZILE.
CHELTUIELI CU MATERIALE
PLAN: 563.132
REALIZAT: 587.962
(+)
VALOAREA AMORTIZĂRII FONDURILOR FIXE
PLAN: 6.868
REALIZAT: 7.038
MATERII PRIME, MATERIALE DE BAZĂ ȘI AUXILIARE (DIN AFARĂ)
COMBUSTIBIL, ENERGIE, ETC.
ALTE CHELTUIELI MATERIALE
DIFERENȚA DINTRE SOLDUL CHELTUIELILOR MATERIALE AFERENTE PRODUCȚIEI NETERMINATE ȘI CHELTUIELILE ANTICIPATE
ELEMENTE DE CALCUL
VALOAREA INIȚIALĂ A FONDURILOR FIXE
VALOAREA MEDIE A INTRĂRILOR DE FONDURI FIXE
VALOAREA MEDIE A IEȘIRILOR DE FONDURI FIXE
COTA MEDIE DE AMORTIZARE
FACTORI CU INFLUENȚĂ DIRECTĂ ASUPRA REALIZĂRII ȘI DEPĂȘIRII INDICATORULUI PRODUCȚIA NETĂ

Fig. 2 : Tabloul de bord cu analiza factorială a îndeplinirii indicatorului producției nete (valori ipotetice, în mii lei)

Factori cu influență directă asupra realizării și depășirii indicatorului producție netă :

- Modernizarea structurii producției, orientarea către produse de înaltă tehnicitate și cu grad ridicat de complexitate, corespunzătoare nevoilor prezente și viitoare
- Asigurarea cu contracte și comenzi ferme înaintea începerii perioadei de plan
- Îmbunătățirea pregătirii și lansării în fabricație
- Disciplină și exigență față de calitatea produselor
- Urmărirea sistematică a îndeplinirii sarcinilor la producția fizică, pe sortimente și structură
- Depășirea producției planificate la sortimentele cu desfacere asigurată la beneficiari interni sau externi
- Restringerea cooperărilor nejustificate economic
- Aprovizionarea ritmică, strîns corelată cu planul de producție
- Eliminarea consumului de materiale scumpe pentru o producție cu tehnicitate redusă, renunțarea la materialele din import, eliminarea risipei
- Diminuarea cheltuielilor materiale prin reducerea normelor de consum de materii prime, materiale, energie, combustibil
- Aprovizionarea cu materiale avînd calitatea și sortotipodimensiunile prevăzute în documentația tehnologică
- Diminuarea rebuturilor
- Înlocuirea mașinilor și utilajelor uzate, cu consum mare de energie și combustibil
- Realizarea producției la nivelul capacității proiectate
- Creșterea gradului de utilizare a fondului de timp maxim disponibil
- Creșterea gradului de utilizare a suprafețelor de producție
- Creșterea randamentului mediu pe unitatea de timp
- Dotarea tehnică prin efort propriu
- Punerea în funcțiune mai devreme a noilor capacități
- Modernizarea tehnologiilor, a fluxurilor tehnologice și a organizării producției
- Alte măsuri care duc la creșterea producției, beneficiului și acumulărilor

cesare unei cunoașteri temeinice a realităților. În felul acesta informația primită poate servi ca bază hotărîtoare pentru o analiză realistă și exigentă în vederea pregătirii deciziilor de conducere, întrucît evidențiază și factorii de influență, care relevă, de fapt, legăturile cantitative (fizic, valorice) sau calitative existente.

Cu ajutorul acestui fișier putem regăsi elementele componente ale unui indicator sintetic sau ale unei situații finale de analiză a rezultatelor, fără să se cunoască în prealabil care sînt acestea (codurile lor). Dacă, de pildă, cerem de la calculator analiza indicatorului „producție netă“ numai prin codul acestuia, obținem structura lui arborescentă, care prezintă în ansamblu factorii de influență directă și indirectă asupra mărimii lui.

Cu ajutorul acestor trei fișiere de bază, calculatorul poate să răspundă în orice moment la toate cerințele de raporturi și situații finale de analiză a rezultatelor și control al îndeplinirii deciziilor.

Avantaje

O evaluare cantitativă a eficienței utilizării calculatorului în analiza activității economico-sociale este dificilă, din cauza complexității de dependențe între structura efectelor obținute și valoarea bănească a serviciilor informaticii. Putem însă deduce, din caracteristicile sistemului, avantajele ce se obțin :

- **creșterea operativității** atît în culegerea, transmiterea și prelucrarea datelor de analiză, cît și în transmiterea și controlul execuției deciziilor. Prelucrarea (analiza) datelor se poate face aproape concomitent cu primirea lor, ceea ce ne apropie de un sistem de prelucrare în timp real ;

- **exactitatea datelor**, deoarece se asigură controlul corectitudinii nu numai a datelor de intrare pe purtător (cartelă perforată, bandă de hîrtie perforată etc.), dar și a celor obținute din prelucrarea automată, prin comparare cu datele trecute, cu cele planificate și prin folosirea metodelor controlului de calcul (cifre de control) ;

- **comparabilitatea în timp a mărimilor de indicatori** și **păstrarea lor în siguranță.** Arhivarea lor și a factorilor de influență permite analize comparative, în dinamică și face ca prelucrarea datelor de analiză să includă și calcule științifice, de previziune ;

- abordarea într-o **viziune sistemică** a analizei rezultatelor și controlului îndeplinirii deciziilor, permițînd obținerea, la ieșire, a unui maxim de informații sintetice, complete și selecționate pentru diverse nivele de raportare și verigi structurale de luare a deciziilor. Aceasta conduce la cunoașterea multilaterală și aprofundată a principalelor fenomene și procese economice, ținînd seama de toate interdependențele și legăturile cauzale ;

- **caracterul deschis al sistemului** — cu posibilități de completare și adaptare pe măsura necesităților practice — și asigurarea legăturii automate cu toate celelalte aplicații pe calculator din care pot rezulta mărimi de indicatori ;

- posibilitatea **tratării matematice a indicatorilor** sub forma unor matrici integrate.

Sistemul corespunde cerințelor și necesităților conducerii atît la nivel de întreprindere, cît și la nivel de centrală și minister, sau chiar la nivel județean.

Cristea IONIȚĂ

lector la Școala interjudețeană de partid Brașov

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

14

IMPERIALISMUL – STADIUL CEL MAI ÎNALT AL CAPITALISMULUI

Continuăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

ORÎNDUIREA capitalistă a cunoscut în dezvoltarea sa două mari stadii : stadiul liberei concurențe sau stadiul premonopolist și stadiul monopolist sau imperialismul. Trecerea de la capitalismul premonopolist la imperialism a avut loc în ultimele trei decenii ale secolului al XIX-lea.

Trăsăturile imperialismului

IMPERIALISMUL **nu reprezintă o nouă orînduire, deosebită de capitalism, ci doar un stadiu mai înalt al acestuia din urmă. Imperialismul reprezintă o continuare a trăsăturilor esențiale ale orînduirii burgheze.** Forma de proprietate predominantă asupra mijloacelor de producție rămîne proprietatea capitalistă, dar în cadrul acesteia apar forme noi : proprietatea monopolistă, proprietatea monopolistă de stat. Legea plusvalorii acționează și în imperialism ca lege economică fundamentală, iar esența relațiilor de producție burgheze — exploatarea forței de muncă salariate — constituie trăsătura esențială și în acest stadiu. Plusvaloarea îmbracă însă forma profitului de monopol. Și în imperialism și în capitalismul liberei concurențe, acționează, în esență, aceleași legi economice. Contradicțiile specifice capitalismului — în primul rînd contradicția fundamentală a acestei orînduiri și anume contradicția dintre caracterul tot mai social al producției și caracterul privat al însușirii rezultatelor muncii — se adîncesc în imperialism, dobîndind forme noi de manifestare.

Acest nou stadiu în dezvoltarea capitalismului a fost analizat de V.I. Lenin într-o serie de lucrări, dintre care cea mai importantă este „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului", apărută în 1917. În această lucrare Lenin formulează cinci trăsături principale ale imperialismului :

1 **Concentrarea producției și a capitalului, concentrare care a atins o treaptă de dezvoltare atît de înaltă încît a creat monopolurile care dobîndesc un rol hotărîtor în viața economică.**

Monopolul reprezintă o întreprindere capitalistă foarte mare sau o uniune de întreprinderi, care concentrează o parte atît de mare a producției și desfacerii unei anumite mărfi, încît are posibilitatea să îngrădească libera concurență, să domine piața în sectorul respectiv și să impună astfel de prețuri încît să obțină profituri ridicate de monopol. Apărute inițial în industrie, monopolurile s-au extins apoi în domeniile : comercial, transporturi, bancare, în sfera serviciilor și în agricultură. Monopolul capitalist exprimă relații de exploatare mai cuprinzătoare și mai complexe decît întreprinderile nemonopoliste. Profitul de monopol se obține pe calea exploatării nu numai a proletariatului ci și a altor categorii de oameni ai muncii : micii producători, intelectualii, atît din propria țară cît și din alte țări. Apariția monopolurilor și instaurarea dominației lor constituie trăsătura esențială a imperialismului.

2 **Contopirea capitalului monopolist bancar cu capitalul monopolist industrial și nașterea — pe această bază — a capitalului financiar și a oligarhiei financiare.** Concentrarea producției în industrie determină concentrarea și centralizarea capitalului în domeniul bancar. Acordînd întreprinderilor industriale credite importante, băncile ajung să cunoască situația întreprinderilor creditate, să controleze activitatea acestora, influențînd-o, pătrund cu capitalul lor în acele ramuri industriale care sînt mai rentabile.

Concomitent și capitalul industrial pătrunde în domeniul bancar pe calea achiziționării de acțiuni sau înființării unor noi bănci. Are loc, pe această cale, o împletire a capitalului monopolist bancar cu capitalul monopolist industrial, proces care ajunge pînă la contopirea lor și apariția unei noi forme — capitalul financiar. Posesorii capitalului financiar poartă denumirea de oligarhie financiară ; aceasta este formată dintr-un grup restrîns de mari capitaliști care nu mai sînt numai industriași sau numai bancheri, ci și una și alta — mari magnați financiari care domină întreaga viață economică și politică din țările respective.

3 **Preponderența exportului de capital față de exportul de mărfuri.** În stadiul premonopolist al capitalismului, predomină exportul de mărfuri ; în imperialism exportul de capital, spre deosebire de exportul de mărfuri, capătă o însemnătate deosebit de mare. Volumul capitalului investit într-o anumită ramură are anumite limite determinate de cererea existentă pe piață pentru produsele respective. Ca urmare, posibilitatea de a spori acumularea într-o anumită ramură este și ea limitată. Profitul care nu se poate transforma în capital devine „prisos de capital". Acesta se exportă în țările ce oferă condiții mai avantajoase de plasare și asigură o rată mai ridicată a profitului. În prima jumătate a secolului nostru, exportul de capital avea loc mai ales în colonii și semicolonii, în principal sub două forme : împrumuturi și investiții. În perioada contemporană, exportul de capital s-a extins și în țările dezvoltate și este efectuat fie de firme particulare — export de capital privat — fie de către stat — export de capital de stat.

4 **Împărțirea economică a lumii între uniunile monopoliste internaționale.** Procesul concentrării și centralizării capitalului are loc nu numai la nivel național, ci și pe scară mondială. Între cele mai mari monopoluri din diferite țări imperialiste se stabilesc înțelegeri cu privire la împărțirea piețelor, la volumul producției, la politica prețurilor etc. Se formează astfel uniunile monopoliste internaționale care împart între ele lumea, din punct de vedere economic. Înțelegerile care se stabilesc între monopoluri reflectă raportul de forțe existent la un moment dat. Acesta nu rămîne însă neschimbat ci se modifică continuu determinînd o luptă permanentă pentru împărțirea economică a lumii.

5 **Terminarea împărțirii teritoriale a lumii între cele mai mari puteri imperialiste și lupta pentru reîmpărțirea ei.** În perioada trecerii de la capitalismul liberei concurențe la imperialism, țările capitaliste puternice au intensificat lupta pentru acapararea de teritorii cît mai întinse în Africa. Asia, America Latină etc. și transformarea acestor teritorii în colonii. La începutul secolului al XX-lea procesul era încheiat, nemaiexistînd teritorii libere. Din acest moment nu mai era posibilă acapararea unor teritorii „fără stăpîn" ci doar reîmpărțirea teritoriilor deja ocupate în funcție de schimbarea raportului de forțe între puterile imperialiste. În perioada contemporană, fostele imperii coloniale s-au destrămat și pe ruinele lor s-au format zeci și zeci de state suverane care luptă pentru o dezvoltare social-economică de sine stătătoare.

Capitalismul monopolist de stat

ÎN EVOLUȚIA SA, imperialismul cunoaște, ca o treaptă distinctă — capitalismul monopolist de stat. **Acesta reprezintă împletirea forței monopolurilor cu forța statului în scopul sporirii profiturilor de monopol și menținerii relațiilor de producție capitaliste.**

Capitalismul monopolist de stat a apărut în perioada primului război mondial. În anii ce au urmat războiului, rolul

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

economic al statului și măsurile monopolist-statale s-au diminuat, pentru a se accentua din nou în perioada crizei economice de supraproducție din 1929—1933 și în anii celui de-al doilea război mondial. În perioada postbelică procesul împletirii forței monopolurilor cu forța statului, al sporirii proporțiilor și multiplicării formelor intervenției statale în viața economică se intensifică în asemenea măsură încît capitalismul monopolist de stat devine principala formă de existență a capitalismului în țările imperialiste.

Cauza principală care stă la baza apariției capitalismului monopolist de stat rezidă în contradicția fundamentală a capitalismului. Numeroși **factori au determinat, în perioada postbelică, accentuarea atît a gradului de socializare capitalistă a producției, cît și a caracterului privat al însușirii rezultatelor muncii,** influențînd astfel dezvoltarea capitalismului monopolist de stat. Dintre acești factori cei mai importanți sînt următorii:

a) **Gradul înalt de monopolizare a economiei.** Au apărut întreprinderi uriașe care dețin un volum mare de capital, un număr important de muncitori și a căror producție reprezintă o pondere însemnată și uneori chiar întreaga producție a ramurii respective. Capitalul inițial necesar înființării unor astfel de întreprinderi și volumul acumulării depășesc uneori posibilitățile chiar ale unor monopoluri puternice. Statul intervine în aceste ramuri făcînd mari investiții din buget.

b) **Influența exercitată de revoluția tehnico-științifică contemporană asupra forțelor de producție.** În prezent, știința se transformă într-o forță de producție nemijlocită. Dezvoltarea întregii economii depinde de amploarea activității de cercetare științifică. Dar aceasta cere investiții enorme care nu pot fi realizate numai prin activitatea monopolurilor private. Bugetul de stat devine din ce în ce mai mult sursa principală de finanțare a lucrărilor de cercetare științifică. Revoluția tehnico-științifică determină, de asemenea, o adîncire a diviziunii sociale a muncii. Aceasta implică în mod obiectiv organizarea producției pe ansamblul economiei, respectarea anumitor proporții între diferite ramuri, între producție și consum etc. O asemenea organizare, în forme noi, a producției necesită intervenția statului.

c) **Militarizarea economiei naționale.** O parte tot mai mare din venitul național al multor țări capitaliste este cheltuită în scopuri militare. Comenzile de armament aduc profituri uriașe marilor monopoluri care sînt interesate astfel în susținerea militarizării. Politica de militarizare creează legături strînse între stat și marile monopoluri.

d) **Adîncirea contradicțiilor pe plan social și, în primul rînd, a contradicțiilor între proletariat și burghezie.** Clasa muncitoare este în prezent mai bine organizată, are o conștiință politică mai ridicată, reprezentînd forța socială principală în stare să se impună burgheziei ca o forță uriașă. Pentru menținerea exploatării, oligarhia financiară recurge permanent la ajutorul statului.

e) **Schimbările pe plan internațional.** Formarea sistemului mondial socialist, creșterea forțelor mondiale ale socialismului, procesul destrămării sistemului colonial, au restrîns sfera de dominație a capitalismului. Continuarea exploatării, în forme noi, a popoarelor din țările recent eliberate de sub dominația colonială se realizează de regulă cu ajutorul statului capitalist.

Formele capitalismului monopolist de stat

FORMELE capitalismului monopolist de stat nu au apărut toate deodată. Ele s-au conturat treptat de-a lungul evoluției acestui proces, una sau alta dintre aceste forme dobîndind în anumite perioade și în anumite țări o amploare mai mare. **Principalele forme** sub care se înfățișează, în perioada actuală, **capitalismul monopolist de stat** sînt următoarele :

1 **Proprietatea monopolistă de stat** care se extinde asupra unor întreprinderi din industrie (de armanent și civilă), transport, bănci, institute de cercetare științifică etc. Apariția și dezvoltarea proprietății de stat sub forma întreprinderilor aparținînd statului a avut loc pe următoarele căi principale : a) construcția de întreprinderi noi, căi ferate, autostrăzi, institute de cercetare etc. din bugetul statului ; b) etatizarea burgheză ; c) formarea societăților mixte cu participarea statului. Proprietatea monopolistă de stat este o formă a proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție ; ea nu desființează caracterul de capital al acestora, menține caracterul exploatator al relațiilor de producție capitaliste.

2 **Redistribuirea pe cale bugetară a venitului național.** În afara întreprinderilor din diferite domenii ale economiei, în proprietatea statului se află o parte uriașă din valoarea nou creată în societate. În perioada postbelică, se redistribuie prin buget între 25 la sută și 40 la sută din venitul național al țărilor capitaliste. Statul dispune astfel de baza financiară pentru a interveni direct în economie în favoarea monopolurilor.

3 **Măsuri statale de reglementare a economiei.** Statul influențează dezvoltarea unor ramuri, procesul de concentrare a producției, realizarea produsului social prin diferite măsuri privind investițiile, creditele, impozitele, prețurile, salariile etc.

În cadrul măsurilor de reglementare și control a economiei un loc important îl ocupă **încercările de planificare și programare a proceselor economice la nivelul economiei.** Planificarea capitalistă influențează, într-o anumită măsură, dezvoltarea economiei fie prin intermediul sectorului de stat, fie prin intermediul unor pîrghii economice folosite de stat ; consumul de stat, sistemul de impozite și dobînzi, creditele etc. Eficiența planificării capitaliste este însă limitată de existența proprietății privat-capitaliste, deoarece obiectivele stabilite prin plan nu au caracter obligatoriu ci doar orientativ.

4 **Complexul militar-industrial.** Intensa politică de militarizare desfășurată de unele țări capitaliste dezvoltate, creșterea uriașă a cheltuielilor militare se reflectă direct asupra economiei acestor țări. Între stat, monopoluri și aparatul militar există o strînsă legătură concretizată pe de o parte în faptul că producția de armanent precum și cercetarea științifică legată de aceasta sînt efectuate, în mare parte, în întreprinderi civile, iar, pe de altă parte, în faptul că reprezentanți ai conducerii superioare militare aparțin oligarhiei financiare. Această formă a dominației monopolist-statale în care se întrepătrund interesele celor mai reacționare vîrfuri ale oligarhiei financiare, ale conducerii armatei și ale aparatului de stat reprezintă **complexul militar-industrial.**

5 **Sprijinirea expansiunii economice externe a monopolurilor.** Statele capitaliste inițiază măsuri concrete prin care, pe de o parte, se urmărește apărarea pieței interne de penetrația monopolurilor și a capitalului monopolurilor străine concurente, iar, pe de altă parte, sprijinirea intereselor propriilor monopoluri.

Apărut ca o consecință a adîncirii contradicțiilor orînduirii burgheze, capitalismul monopolist de stat are scopul de a atenua aceste contradicții, de a adapta relațiile de producție burgheze la forțele de producție dezvoltate. Prin diversele sale forme, capitalismul monopolist de stat creează condiții pentru dezvoltarea în continuare a forțelor de producție. Drept consecință însă, se accentuează și mai mult contradicțiile capitalismului, apar contradicții noi, care sapă treptat temeliile capitalismului pregătind condițiile revoluției socialiste.

lector univ. dr. Steliana LINTARU

ÎNTREBĂRI :

1. Care sînt cele două mari stadii pe care le-a cunoscut în dezvoltarea sa orînduirea capitalistă ?

2. Care sînt trăsăturile principale ale imperialismului, formulate de Lenin în lucrarea „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului.“ ?

3. În ce constă esența economică a imperialismului ?

4. Ce este capitalismul monopolist de stat ?

5 Care sînt cauzele dezvoltării capitalismului monopolist de stat în perioada postbelică ?

6. Care sînt principalele forme sub care se înfățișează — în perioada actuală — capitalismul monopolist de stat ?

TEORII·IDEI

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

ASPECTE ŞI SEMNIFICAŢII ALE PATERNALISMULUI NIPON

ÎN LITERATURA economică, sociologică şi politică occidentală s-a vehiculat larg, în ultimul timp, ideea paternalismului ca expresie a unei noi strategii a capitalismului monopolist de stat. Conceptul ca atare, formulat de gînditori burghezi, ia în seamă unele aspecte reale în unele ţări, dar are o funcţie social-politică, ideologică, bine determinată. Această concepţie era destul de larg răspîndită în Statele Unite încă înainte de cel de-al doilea război mondial[1]). În toată plenitudinea şi cu toate caracteristicile ei, teoria paternalistă o întîlnim, ca nicăieri în altă parte, în Japonia, pentru că acolo ea este aşezată pe o microstructură socială particulară. Gînditorii japonezi nu numai că au tratat paternalismul ca pe o teorie specifică realităţilor economice şi sociale nipone, dar l-au şi analizat profund în relaţie directă cu natura şi structurile sociale tradiţionale nipone.

Analizele făcute în Japonia din punct de vedere sociologic, istoric, economic şi chiar antroposociologic arată că relaţiile sociale japoneze sînt grefate pe o structură unică, de grup, de corporaţie. În ciuda marilor transformări economice şi politice, determinate de modernizarea şi progresul Japoniei, structurile tradiţionale ar fi rămas în formele lor vechi[2]). Bazîndu-se pe cercetările japonezilor, Lafcadio Hearn afirmă că societatea japoneză cea mai timpurie a fost „o uniune de clanuri" combinate la început pentru apărare sau atac.[3]) Prin aceste clanuri s-au perpetuat, pînă în zilele noastre, unele reguli pe care le găsim, în grupurile de astăzi, aproape aşa cum erau ele în societatea primitivă compusă din Uji (familii). La japonezi familia era un grup mare care ajungea pînă la 60 sau chiar mai multe persoane. Se afirmă că „dependenţii" (subordonaţii) familiei vechi nipone – sclavi sau iobagi – deşi consideraţi inferiori, erau trataţi ca membri ai familiei şi că aceste caracteristici se regăsesc în mentalitatea de grup, în paternalismul nipon. Sistemul familial şi-ar fi lăsat amprenta pe organizarea socială şi administrativă a ţării. Grupurile sociale erau constituite nu pe baza calificării, categoriei socio-profesionale, clasei sau castei (ca în India), ci pe baza „locului". Acest loc poate fi întruchipat de companii industriale, comerciale, agricole, culturale, şcolare, universitare, săteşti, stradale etc.

Prof. dr. Chie Nakane consideră structura unei companii japoneze ca fiind „verticală" şi o deosebeşte de structura companiei occidentale, pe care o numeşte „structură orizontală". În compania japoneză un muncitor, cu o calificare identică şi care se angajează în acelaşi fel de slujbă cu a altora, capătă un rang între membrii grupului, potrivit cu timpul de cînd este angajat şi cu sistemul seniorial. Relaţiile dintre membrii grupului sînt grevate de conştiinţa de a munci într-un grup în care fiecare are un rang, iar două persoane nu pot fi egale, ele aflîndu-se în relaţie verticală de subordonare. Dar grupurile japoneze au şi o structură concentrică sau egocentrică. Dorinţele unui grup din sistemul de grupuri sînt controlate de grupul de deasupra lui şi el controlează, la rîndul lui, grupul sau grupurile de sub el.

Una din sarcinile cele mai importante ale managerului într-o companie niponă este aceea de a menţine principiul Wa (care prevede, potrivit primei constituţii japoneze din anul 604 e.n., armonia de grup) în grupul său şi pentru aceasta este absolut necesar ca el să ştie totul despre angajaţii săi, nu numai în timpul cît se află în companie, ci şi în afara ei. El se interesează de toate aspectele vieţii angajaţilor şi intervine întotdeauna cînd este necesar pentru a menţine spiritul de grup. Aceste relaţii dintre membrii grupului companiei se întîlnesc şi între companii. Este cunoscută în Japonia „structura duală a economiei"[4]). Multe corporaţii au numeroase companii subsidiare, unele foarte mici. Între marile corporaţii şi aceşti subsidiari se menţin relaţii relativ statornice şi de lungă durată. Corporaţia mare acordă „companiilor copii" capitalul, tehnologia şi forţa de muncă necesare. Ea se îngrijeşte ca subsidiarii să obţină comenzi suficiente, dar şi să-şi poată desface marfa. În acest fel, micile companii pot supravieţui în războiul neîntrerupt al concurenţei. Ele plătesc această „grijă" a corporaţiilor mari cu loialitatea lor, exprimată în onorarea, fără rezerve şi condiţii, a cererilor marii corporaţii.

Teoria paternalistă a găsit cel mai puternic sprijin şi cele mai multe argumente în Japonia, unde evoluţia pe o cale specifică a creat microstructuri social-economice cu totul deosebite, care stau, în mod real, la baza sistemului de angajare pe viaţă din care se alimentează teoria paternalismului. În cazul Japoniei nu este vorba de teoria cunoscută a „paternalismului social" din Occident, conform căreia muncitorul, tehnocratul şi capitalistul, fiind toţi acţionari, au interesul comun de a produce mult profit. Se confundă adesea „paternalismul nipon", care este prin excelenţă o „teorie a armoniei şi supunerii sociale" cu „partenerismul social". Exegeţii niponi şi occidentali ai fenomenului economic japonez afirmă, sprijinindu-se pe particularităţile sale, că economia niponă este o „economie neocapitalistă". În literatura marxistă se afirmă uneori că „neocapitalismul nipon" este o „variantă japoneză" a capitalismului monopolist de stat. În cele mai multe cazuri economia Japoniei este caracterizată în presa şi literatura de specialitate occidentală şi niponă, ca fiind nici capitalistă nici socialistă, ci pur şi simplu „niponistă". Se invocă, între altele, relaţiile dintre indivizii companiei, care ar exclude proprietatea asupra mijloacelor de producţie şi ar accentua instituţionalizarea unei atmosfere armonioase de grup. Japonia ar fi „o ţară a păcii sociale".

De la început este evident că, în acest caz, ar apare cel puţin enigmatice manifestările tumultuoase ale sindicatelor pentru revendicări economice.

În Japonia „armoniei sociale" există două lumi economice complet diferite, bazate pe „structura duală" a economiei, lu-

FIŞE

ORGANIZAREA
ŞI PLANIFICAREA
INTREPRINDERILOR
DE CONSTRUCŢII
ŞI TRANSPORTURI

● Manualul, a cărui copertă o reproducem mai sus (1977, 351 p.), elaborat de conf. dr. M. Sorolescu conf. dr. I. Sbora, lect. N. Irimie, ing. şef de lucrări D. Şerban, incorporează fondul principal de concepte, metode şi tehnici ce se predau în cadrul unor cursuri recent introduse la Academia de Studii Economice. Se abordează, într-o optică modernă, folosindu-se un bogat arsenal de metode şi tehnici, numeroase aspecte de o deosebită importanţă ale desfăşurării unei eficiente activităţi în întreprinderile de construcţii şi transporturi. Dintre acestea menţionăm : sistemul de conducere al întreprinderii de construcţii, industrializarea construcţiilor, proiectarea în construcţii, organizarea şantierelor, programarea lucrărilor de construcţii-montaj, organizarea controlului de calitate şi a recepţiei, normarea muncii, particularităţile planificării în întreprinderile de construcţii-montaj, evaluarea şi planificarea productivităţii muncii, specificitatea determinării costurilor, principalele sisteme de transport, principiile şi organizarea structurală a unităţilor de transport, particularităţile organizării transportului feroviar, rutier, naval şi aerian, tehnici moderne de transport, precum şi specificul planificării transporturilor.

Eficienţa tehnicii noi şi preţurile

● În rubrica consacrată schimbului de opinii revista VOPROSÎ EKONOMIKI, nr. 4/1978, publică, sub semnătura lui A. Koşuta şi L. Rozenova, studiul Narodnohozeaistvennii i hozrasciotnii effectî novoi tehniki i ţenoobrazovanie *(Efectele noii tehnici la nivelul economiei naţionale şi al gestiunii organizaţiilor economice şi formarea preţurilor). Autorii consideră că preţurile îndeplinesc o funcţie dublă. Pe de o parte, ele constituie o reflectare de un fel deosebit a nivelului tehnic, a calităţii şi utilităţii, atît a produsului social total, cît şi a fiecărui produs în parte. Pe de altă parte, sistemul de preţuri reprezintă un instrument activ menit să contribuie la perfecţionarea conducerii şi planificării activităţii economice, la stimularea progresului ştiinţific şi tehnic şi constituie astfel un factor de influenţă asupra modernizării producţiei şi creşterii eficienţei ei economice. Se apreciază, în consecinţă că*

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

mea celor care lucrează în marile companii și lumea celor care lucrează în companiile mici și mijlocii. Cînd se vorbește oficial despre veniturile muncitorilor se prezintă, de regulă, cifre și date referitoare exclusiv la muncitorii din eșalonul superior al piramidei companiilor nipone. De obicei, nu se dau informații oficiale despre ce se întîmplă la baza piramidei, care este foarte largă și cuprinde majoritatea muncitorilor. Mai mult de jumătate din numărul companiilor japoneze sînt mici, iar angajații lor sînt supuși unei intensificări a muncii dictată de companiile mari, care le dirijează. Regula este ca, în cadrul relațiilor paternaliste dintre companiile mari și cele mici, acestea din urmă să nu aibă altă posibilitate decît să-și epuizeze forțele angajaților, pentru a onora contractele cu „compania boss", altfel ar risca să dispară.

Unele avantaje care rezultă din sistemul de angajare pe viață revin numai membrilor permanenți ai grupului. Sub aceștia se află cîteva categorii de „angajați temporari", pentru perioade scurte, chiar pentru o zi. Aceștia sînt foarte prost plătiți și formează un fel de subproletari necalificați, cărora nu li se permite să intre în nici o companie, fie ea mare sau mică. Grija companiei japoneze față de angajații săi, chiar dacă depășește valoric suma cheltuită, după anumite estimări, de țările occidentale, este de fapt o grijă pentru a menține și perpetua raporturile existente și a obține o intensificare și eficientizare a muncii.

Generalizarea sistemului de angajare pe viață antrenează, de altă parte, inexistența pieței forței de muncă și, prin urmare, o mare imobilitate a mîinii de lucru. În Japonia nu se urmărește o legătură automată între salarii și randament, nici între productivitatea muncii muncitorilor și cariera lor. Și remunerația și cariera sînt strict determinate de durata serviciului în companie și de poziția socială anterioară a angajatului (studii, familie, strat social).

Angajarea pe viață instituie un sistem seniorial de salarizare. Salariul crește în în raport cu anii serviți în companie, iar plecarea muncitorului dintr-o întreprindere în alta înseamnă automat o reducere a salariului, pentru că el este așezat la baza triunghiului noii companii.

Mai apare, cel mai jos, la baza piramidei grupurilor nipone, masa acelora care lucrează acasă cu toată familia, în ateliere foarte mici. Aceștia fac parte din așazisul sector „de jos" al economiei, alcătuit din cei care vin să satisfacă trebuințele mărunte ale marilor companii, fără să aibă niciodată siguranța zilei de mîine. Prin aplicarea paternalistă, a unor majorări de salarii, pe baza așa-numitei „rate a eficienței muncitorilor", se realizează o discriminare a celor care nu sînt destul de loiali grupului. Cînd, în lumea capitalistă a deceniului 1960–1970, s-a pus problema „spiralei salariilor", determinată de „spirala prețurilor", și pe baza ei s-a elaborat teoria „costului inflației", a fost lansată „politica veniturilor". Se realiza întărirea competitivității internaționale a produselor japoneze în numele „interesului național", dar prin sacrificarea salariilor. Statisticile lunare ale Ministerului Muncii arată că în toată perioada postbelică s-a menținut un nivel ridicat de ore de muncă peste programul normal [5]. Muncitorii sînt obligați să facă aceste ore suplimentare din ordinul patronului, dar o fac și datorită mentalității lor de grup.

Teoria paternalismului își manifestă, atît funcția apologetică, cît și pe cea utilitaristă. Ea reprezintă, pe de o parte, expresia unei situații de fapt, cu rădăcinile ei istorice – așa cum am văzut în cazul Japoniei –, pe de altă parte, însă, o încercare premeditată de a substitui raporturilor sociale esențiale niște structuri de ordin fenomenal, care pot da primelor o nuanță particulară, dar nu le pot înlocui.

Florea ȚUIU

---

[1] Herman Khan, The Emerging Japanese Superstate ; Challange and Response. Pretince-Hall, Inc., Englewood Cliffs, 1971.

[2] Prof. dr. Chie Nakane. „O analiză a structurii sociale japoneze" din „Management Japan", octombrie-noiembrie 1967.

[3] Lafcadio Hearn. Japan : an attempt at interpretation. Charles E. Tuttle Co. 1970.

[4] Sorica Sava, Japonia — fenomenul economic. Ed. științifică 1971, pag. 271.

[5] „This is SOHYO", p. 145.

POLITICA
PARTIDULUI
COMUNIST
ROMÂN
DE
INDUSTRIALIZARE
SOCIALISTĂ
A ȚĂRII

RECENT a apărut, sub egida Institutului de Economie Socialistă, lucrarea Politica Partidului Comunist Român de industrializare socialistă a țării *în Editura Academiei R.S.R., 1978, 360 p. Coordonator prof. univ. Ioan V. Totu, doctor în economie. Apariția lucrării a fost prilejuită de împlinirea a 30 de ani de la naționalizarea principalelor mijloace de producție. În lucrare sînt tratate principalele aspecte teoretice și practice ale procesului de industrializare din România în evoluția lor istorică, de la declanșarea revoluției industriale și pînă în prezent. Volumul este structurat pe două secțiuni : prima, consacrată evoluției industriei în România pînă la 23 August 1944, iar cea de-a doua — industrializării în anii construcției socialiste.*

Cea mai mare parte a lucrării este dedicată celei de-a doua secțiuni, în care sînt amplu analizate condițiile, factorii și trăsăturile industrializării socialiste în contextul revoluției științifice și tehnice contemporane. Analiza procesului de industrializare este însoțită de reliefarea schimbărilor esențiale determinate de acest proces în întreaga viață social-economică a țării. Se examinează îndeosebi crearea bazei tehnico-materiale a întregii economii naționale, modernizarea agriculturii, sporirea eficienței economice, repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu și dezvoltarea mai rapidă a județelor și localităților în trecut înapoiate.

Un loc însemnat îl ocupă tratarea implicațiilor industrializării socialiste asupra creșterii nivelului de trai al întregului popor și extinderii gradului de urbanizare.

Realizările obținute de România socialistă pe calea industrializării, înfățișate în lucrare, confirmă contribuția creatoare a Partidului Comunist Român, a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, *secretar general al partidului, la dezvoltarea gîndirii și practicii economice contemporane.*

FIȘE

cea mai importantă direcție în perfecționarea prețurilor este legarea lor mai strînsă de revoluția științifică și tehnică și în special de efectele acestei revoluții, cum ar fi creșterea efectului util al produselor și sporirea eficienței activității economice.

„Terapeutică asimetrică"

● *Revista L'EXPANSION publică în numărul 17/aprilie 1978 un extras din cartea lui John Kenneth Galbraith „Le temps des incertitudes", în curs de apariție în acest an la Editura Gallimard. Cartea sa se ocupă de o serie de momente din istoria gîndirii economice. Fragmentul reprodus de revistă se referă la „viața tumultuoasă a celui mai mare economist din secolul al XX-lea" – J.K.G. atribuie acest calificativ lui John Maynard Keynes. Între altele, J.K.G. arată că remediul keynesian și-a croit drumul cu greu. Era oarecum ușor de înțeles că ar fi necesar ca guvernul să cheltuiască ceva din banii cetățenilor pentru a crea locuri de muncă, ceea ce părea însă de prost gust era afirmația că un deficit bugetar este în sine un lucru bun. Aplicarea inițială a remediilor keynesiene situîndu-se la sfîrșitul anilor '30 – începutul anilor '40, faptul că remediul era însoțit de inflație a fost pus pe seama războiului. Abia după două decenii de aplicare postbelică a politicilor keynesiene, și în lumina inflației pe care au generat-o, s-a înțeles că terapeutica keynesiană este asimetrică : eficientă împotriva șomajului și a depresiunii, dar inoperantă împotriva inflației. Prin conexiune inversă, însă, după cum s-a constatat, ineficiența remediului s-a extins și la șomaj și depresiune.*

În dezbatere :

VALORIFICAREA ENERGIEI ÎN PERSPECTIVA PROCESULUI CIRCULAR ACTIV

La dezbatere au participat: prof. dr. ing. **Trandafir COCÎRLĂ**, ministrul energiei electrice, ing. **Bernard MARCU**, dir. adj., ing. **Venera DUDAŞ**, ing. **Grigore IORGULESCU**, Ministerul Energiei Electrice ; ing. **Vladimir CONSTANTINESCU**, dir. tehnic C.I.P.E.E.T., ing. **Zeno BORLOVAN**, dir. Ministerul Industriei Metalurgice ; ing. **Romulus MANOLACHE**, dir. Ministerul Industriei Chimice ; ing. **Nicolae LICIU**, Comitetul de Stat al Planificării ; ing. **Gheorghe TIŢEIU** — Întreprinderea Electrocentrale Galaţi ; dr. ing. **Mario DUMA**, dr. ing. **Teodor POPA**, ing. **Alexandru FLORESCU**, Institutul de cercetări şi modernizări energetice ; conf. **Costin MOŢOIU**, Institutul Politehnic Bucureşti ; prof. dr. **Nicolae BELLI**, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu" ; din partea „Revistei economice" au participat dr. **Maria POPESCU** şi **Dan POPESCU**.

Consumuri energetice cît mai mici

TRANDAFIR COCÎRLĂ — Ne-am întîlnit la Ministerul Energiei Electrice pentru că problema pe care vrem s-o discutăm este o problemă energetică. De fapt, însă, aici nu sînt tovarăşi numai de la energie ci şi din alte compartimente — chimie, metalurgie, învăţămînt, C.S.P. — care, de asemenea, se ocupă de problemele energetice. Răspunzînd preocupărilor **Revistei economice** de a evidenţia, atît pe plan conceptual cît şi practic, concret, modalităţile de ridicare a randamentului de utilizare a diverselor tipuri de materiale şi îndeosebi a celor din gama celor care sînt deficitare, ne propunem astăzi să răspundem la întrebarea **„cum să producem energie electrică şi termică consumînd cît mai puţină energie primară, cum să facem oţelul, alte produse cu mai puţină energie electrică ?"**. Răspunsurile la asemenea întrebări de mare actualitate vom căuta să le dăm în lumina **procesului circular activ** — concept complex de organizare şi desfăşurare a producţiei care sugerează noi direcţii de soluţionare a problemelor şi a cărui dezbatere a trezit un real interes în rîndurile specialiştilor.

De ce este nevoie de recircularea energiei, de utilizarea integrală, superioară a acesteia ? Ştim cu toţii că avem mari probleme legate de asigurarea cu energie electrică. Nu pentru că n-am avea capacităţi de producţie corespunzătoare. Pe acestea le avem, însă criza de energie electrică, criza energetică este de fapt o criză a energiei primare. Problema aceasta este foarte actuală şi în alte ţări. Realitatea arată că practic pe întreg globul se manifestă dificultăţi în legătură cu energia primară.

Înainte de a trece la discuţia noastră, vă rog să-mi permiteţi să relev, pe scurt, cîteva **elemente care au generat îngrijorarea mondială în legătură cu energia primară.** Omenirea, care a mers multe milenii cu paşi mici pe calea dezvoltării, realizează în prezent o dezvoltare economică fără precedent. Asemenea dezvoltări se bazează, în general, pe folosirea tehnicii noi, descoperirile ştiinţifice răspîndindu-se în prezent cu o mare viteză. Dacă ele se folosesc — şi în numeroase ţări se depun uriaşe eforturi în acest sens — pretind oricum energie. Dezvoltarea care se realizează acum pe plan mondial se face în totalitate pe baza energiei. Energia — în speţă energia primară — se înscrie ca elementul hotărîtor în procesul de dezvoltare : industria, agricultura, celelalte ramuri, viaţa socială, toate solicită energie. În acest cadru datorită facilităţilor pe care le aduce, energia electrică tinde să devină forma cea mai utilizată de energie pe plan mondial. Consumul de energie creşte astfel vertiginos. Ca urmare producţia de energie primară nu mai poate ţine pasul cu consumul, dezvoltarea economiilor făcîndu-se în detrimentul rezervelor cunoscute. Se poate spune că în fiecare an se consumă mai multe resurse decît se descoperă. Apare foarte clar spectrul unei insuficienţe în ceea ce priveşte petrolul, gazele, cărbunele — sursele clasice de energie primară.

Că aceeaşi situaţie va fi şi peste 50 sau 100 de ani este greu de spus. Este greu de spus şi dacă situaţia reală se înfăţişează aşa cum arată statistica. Mai întîi avem certitudinea că nu sînt descoperite toate rezervele. Apoi, datele de care dispunem în prezent nu sînt întotdeauna elocvente. Nu se poate stabili cu mare precizie dacă şi cînd se vor putea termina resursele de energie primară. Dar mergînd în ritmul actual de dezvoltare, **se vor termina, probabil, odată.** Ce va face omenirea ? Se va întoarce la bicicletă, se va întoarce la tracţiune animală ? Nu, desigur că nu. Pe de o parte va consuma resursele de energie primară cunoscute iar pe de altă parte va căuta noi forme de energie. Sînt studii şi cercetări — pentru utilizarea hidrogenului şi pentru descoperirea antimateriei, dar nu au încă rezolvare eficientă şi la nivelul necesităţilor noastre actuale. Indiferent de utilizarea hidrogenului sau de descoperirea antimateriei — există însă numeroase posibilităţi a căror aplicare se poate realiza cu ceea ce ştim, cu ceea ce ştim acum. Ştim, de exemplu, că unele surse de energie sînt insuficient valorificate, deşi sînt inepuizabile. De pildă, căderile de apă sînt încă într-un mic procent valorificate. Utilizarea surselor inepuizabile ca energia solară, eoliană este abia în faza incipientă. Trebuie, deci, urgentat ritmul de punere în valoare a resurselor inepuizabile.

O a doua problemă tot aşa de importantă, sau chiar de mai mare importanţă, este aceea de a găsi mijloace de realizare a bunurilor materiale (oţel, textile, produse chimice etc.) cu un **consum cît mai mic de energie.** Aceasta este direcţia în care se remarcă cele mai mari posibilităţi de valorificare superioară. Pentru producerea unui kilowat-oră sau a unei kilocalorii este necesar în etapa actuală o anumită cantitate de combustibil convenţional. Aceasta ar putea fi limita inferioară ? Cercetările, măsurile luate în domeniul realizării unor utilaje moderne, o organizare într-o altă accepţie a producţiei, dovedesc că aceste consumuri se pot reduce. Există suficiente argumente în favoarea faptului că bunurile materiale se pot realiza cu consumuri mai mici de energie.

Referindu-ne la **ţara noastră** putem arăta că în anul trecut producţia industrială a României şi viaţa socială a ţării s-au desfăşurat **normal.** Planul a fost depăşit cu 2,6 la sută în industrie. În viaţa socială nu au fost perturbări din cauza lipsei de energie. Cu toate acestea, am economisit 1 700 milioane kWh şi aproape 4 000 Tcal. **Acestor probleme ale politicii energetice partidul le acordă o deosebită atenţie.** Ca un element foarte important semnalăm în primul rînd perspicacitatea conducerii partidului nostru, a secretarului său general, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu,** pe baza căreia **s-au iniţiat şi elaborat măsuri de rezolvare a problemelor economice de energie cu mult înainte de apariţia crizei mondiale de energie.** La noi această problemă a energiei s-a abordat cu cîţiva ani înainte nu sub impulsul necesităţilor, ci dintr-o viziune de largă perspectivă. De aceea, s-a conturat o politică foarte clară în toate domeniile energeticii.

În primul rînd, în producţia de energie s-a trecut la **valorificarea potenţialului hidroenergetic** al României. Nu sîntem dintre cei extrem de dotaţi în această privinţă, dar s-a pus foarte serios problema să valorificăm resursele existente. Potenţialul hidroenergetic amenajabil al României în concepţia actuală este de aproximativ 40 de miliarde kWh. Din acestea pare suficient pentru nevoile ţării ca pînă în 1990 să amenajăm aproximativ 30 de miliarde kWh. Cu siguranţă însă că urmaşii noştri vor găsi că este eficient să amenajeze şi ceea ce noi acum considerăm că este ineficient. În tabelul din pag. 21 este prezentată evoluţia producţiei hidroenergetice a României[1].

După cum se vede din tabel ritmul de creştere al producţiei de energie electrică pe această bază este foarte mare. Trebuie însă să arătăm că în domeniul valorificării celorlalte resurse inepuizabile, cum sînt energia solară şi energia vîntului, nu avem încă realizări la nivelul cerinţelor. Avem studii şi cercetări în aceste domenii dar practic nu am realizat instalaţii care să producă industrial. Aici trebuie să facem ceva mai mult, aici se evidenţiază un cîmp însemnat de concepere şi realizare a procesului circular activ. Iată, litoralul românesc, de exemplu, foloseşte zeci de mii de tone de combustibil lichid pentru apa caldă, pentru complexele hoteliere. Dar această încălzire s-ar putea realiza cu ajutorul energiei solare. Or, toate întreprinderile folosesc combustibil pentru producerea apei calde.

O importantă rezervă ţine de **valorificarea cărbunilor** infe-

Evoluția producției de energie electrică pe baza creșterii potențialului hidroenergetic al României

Anul	Puterea instalată (MW)	Producția de energie electrică (milioane kWh)
1950	50	169
1955	100	323
1960	210	379
1965	461	1 500
1970	1 200	2 773
1975	2 300	7 548
1980	4 340	13 600
1985	7 060	21 350
1990	9 420	28 500

riori. Mulți își pun problema, pe plan mondial, să treacă la valorificarea cărbunilor. Se poate spune că noi sîntem de acum cu această problemă practic rezolvată. Avem o serie de centrale electrice de mare putere cum sînt CTE Ișalnița de 1 035 MW ; CTE Rovinari de 1 400 MW și care în curînd va avea 1 700 MW ; CTE Turceni — care va ajunge la 2 640 MW ; CTE Doicești în care se instalează încă două grupuri de 200 MW. Am trecut la valorificarea șisturilor bituminoase la Anina, unde se vor instala 3 grupuri de 330 MW și se prevede realizarea în continuare a unei centrale pe șisturi în zona Doman-Reșița. Perspectivele pe care le deschide aplicarea procesului circular activ și în acest domeniu implică din partea specialiștilor noștri din concepție-proiectare și exploatare eforturi creatoare și corelate pentru a putea găsi soluții tehnice de utilizare la întreaga capacitate recirculativă a acestei rezerve.

Ca și în alte țări în care se manifestă criza energetică și noi resimțim în prezent efectele acestei crize. Pe de o parte pentru că nu reușim să extragem suficient cărbune, pe de altă parte sîntem obligați să creștem producția de energie electrică și termică în condițiile reducerii consumului de gaze naturale (dacă anul trecut am primit 10,5 miliarde mc gaze, anul acesta vom primi numai 8,5 miliarde mc). Nici petrol n-avem suficient, importăm foarte mult și prețul se schimbă de la an la an.

În aceste condiții este firesc deci ca preocuparea pentru economisirea energiei, pentru producerea energiei electrice cu consumuri minime de materii prime și mai ales pentru utilizarea rațională și eficientă a fiecărui kWh de energie de către toți consumatorii, atît din producție cît și din celelalte sfere de activitate, să fie **intensă, consecventă și strict corelată.** Apare ca stringentă necesitatea ca generația noastră să găsească metode și forme, soluții menite să contribuie la rezolvarea acestei probleme a energiei. Aceasta nu este o problemă a cărei rezolvare stă exclusiv în puterea energeticienilor, este o mare problemă a omenirii, a țărilor, o problemă a dezvoltării economice și sociale a fiecărui stat. Printre multiplele măsuri aș aminti — numai pentru a sugera ideea că absolut nici o posibilitate oricît de modestă nu trebuie subestimată în acest spirit — și de măsura de a se dota cu mașini electrice de gătit bucătăriile blocurilor ce se construiesc începînd din 1978. Aici se așteaptă contribuția Ministerului Industriei Ușoare care să aleagă tipul de mașină cu cel mai redus consum și cel mai mare randament.

Și prin acest exemplu am ajuns la o concluzie asupra căreia forțele tehnico-științifice din toate domeniile își pot aduce contribuția — și anume de a încerca să trateze problemele utilizării superioare și raționale a resurselor de energie prin prisma posibilităților pe care le conferă procesul circular activ începînd cu fazele de concepție-proiectare, execuție și continuînd pe toată durata de exploatare a obiectivelor industriale. Tot ce concepem nou în domeniul investițiilor noi se cere supus restricțiilor pe care le ridică criza energetică iar obiectivele aflate în funcțiune pot fi completate cu dotări și tehnologii apte să asigure utilizarea cu randamente superioare a energiei și materiilor prime și să recircule toate componentele și valențele resurselor.

Nu trebuie să uităm că **omul este elementul principal care trebuie să acționeze pentru economisirea și utilizarea rațională a resurselor de energie** și că nu putem face nici un pas înainte dacă nu se asigură pregătirea corespunzătoare a celor care lucrează în aceste domenii, dacă nu se asigură colaborarea conștientă și responsabilă a tuturor consumatorilor de energie.

Luciditate și rigoare în scrutarea orizonturilor economice

MARIA POPESCU — Se pare că dintre șocurile cu care ne întîmpină viitorul, „șocul energetic" este cel mai încărcat de consecințe. Criza energetică declanșată în ultimii ani a trezit la realitate omenirea prea încrezătoare în atotputernicia tehnicii pe care o stăpînea și prea nepăsătoare față de resursele naturale — implicit energetice — pe care le devora cu o frenezie crescîndă. A devenit o adevărată revelație faptul că energia nu este un **simplu accesoriu** de care mașinile și utilajele (tot mai sofisticate) au nevoie — în ultimă instanță — pentru a intra în funcțiune. S-a văzut că **fără energie întreaga producție** industrială, cea agricolă — alt element strategic fundamental al zilelor noastre, transporturile, comunicațiile, serviciile, viața socială în ansamblul ei **sînt de neconceput.**

Tendințele de epuizare a surselor de energie clasică, creșterea prețurilor hidrocarburilor, penuria de resurse energetice impune **o atitudine nouă față de modul cum utilizăm, cu ce randamente, cu ce efecte economice și sociale** resursele energetice din potențialul național și cele importate. Datorită modului cum se conturează conjunctura economică se poate aprecia că în viitor eficacitatea unei economii naționale va depinde tot mai mult de potențialul energetic și îndeosebi de raționalitatea cu care este valorificat. În această optică semnificația și **locul energeticii în viața economică** și socială **dobîndește valențe noi.**

În noile condiții menirea energeticienilor nu se reduce la rolul de a asigura simpla transformare a energiei primare în energie electrică sau calorică, ori de a menține în funcțiune grupurile energetice din industrie. Stăpînind tehnicile transformării și manipulării energiei ei pot contribui la însăși rezolvarea problemelor **esențiale** ale economiei. Competența energeticienilor este menită să aducă contribuții la **noul salt** pe care tehnica este datoare să-l facă în sensul adaptării ei la noile rigori impuse de criza energetică.

Acesta este și motivul care ne-a determinat să organizăm prima dezbatere referitoare la modalitățile concrete — practice de aplicare a principiului procesului circular activ de concepere a complexelor economice pentru valorificarea superioară a resurselor naturale — în colaborare cu Ministerul Energiei Electrice. Apelăm astfel la competența energeticienilor noștri — care se bucură de un deosebit prestigiu și în afara hotarelor țării — pentru a putea vedea cum prin optica energeticienilor ar putea fi orientate noile tehnologii, ar putea fi adoptate unele modalități noi de concepere a complexelor de producție industrială care să răspundă mai prompt comandamentelor viitorului : de economisire și valorificare superioară a resurselor.

Procesul circular activ nu este o schemă fixă de concepere a obiectivelor productive — este dacă vreți, un mod nou de a aborda — nu prin prisma strictei specializări, ci în lumina noilor rigori de economicitate — problemele interdisciplinare ale punerii în acțiune și valoare a întregului potențial energetic ce se află în resurse și procesele productive, a utilizării pe cît posibil integrale a componentelor materiilor prime.

Dumneavoastră energeticienii nu sînteți priviți ca simpli furnizori de energie electrică și calorică ci ca stăpîni ai tehnicilor de vîrf, colaboratori potențiali ai celorlalți specialiști — pentru a crea tehnica viitorului care nu mai poate fi o tehnică energofagă.

Prin bilanțurile energetice ce se elaborează în economie, prin întreaga activitate, energeticienii pot aduce contribuții utile la elaborarea de soluții alternative, la orientarea dezvoltării ramurilor și subramurilor economiei naționale către producții și domenii cu consumuri energetice reduse, cu randamente maxime și care valorifică superior toate componentele resurselor naturale.

În dezbaterile anterioare — asupra aspectelor teoretice de ansamblu și de mecanism economic ale procesului circular activ s-au relevat o seamă de probleme și implicații ale modului în care se elaborează studiile de fundamentare a investițiilor, asupra metodologiilor de calcul a eficienței. Printre altele a fost prezentat un indicator nou — de mare complexitate, menit să dezvăluie aspecte relevante ale **ponderii energiei** în produsele industriale și anume calculul consumului cumulat de resurse energetice primare. Vă invităm și pe dv. să scrutați cu luciditate și rigoare orizonturile economice pentru a aduce idei și sugestii asupra modalităților în care conceperea tehnicii viitorului poate răspunde noilor comandamente de economicitate, calitate, competitivitate ale vieții economice.

Dacă economia este știința comportamentului uman în circumstanțe de raritate, raritatea resurselor energetice impune **adoptarea unui comportament cît mai rațional față de aceste resurse, impune orientări diferite în tehnică și tehnologie, bazate pe priorități noi în alegerea soluțiilor de transformare și utilizare a energiei, pe diversificarea resurselor și valorificarea superioară a întregului potențial disponibil.** Urgența și amploarea constrîngerilor pe care le impune criza energetică fac tot mai necesară stimularea creativității tehnice, sporirea capacității ei de adaptare la exigențele viitorului.

Numeroase direcții de utilizare pentru energia reziduală

TEODOR POPA — Mi se pare interesant să subliniez de la început că valorificarea resurselor energetice reziduale prin procese circulare active, realizate, conform definiției conceptului, în aceeași ramură este în general — și într-un anumit sens —

pusă în practică în ramura energiei electrice. De exemplu, preîncălzirea regenerativă a apei de alimentare în ciclurile cu abur și în ciclurile cu gaze valorifică o parte din căldura reziduală a ciclurilor. Pentru crearea însă a unor obiective economice bazate pe concepția de proces circular activ este necesar să se țină seama de faptul că resursele energetice reziduale efluente din procesele tehnologice nu pot fi în majoritatea cazurilor transportate decît la distanțe scurte. Din acest motiv, pentru valorificarea lor este necesară amplasarea adiacentă în teritoriu a obiectivelor generatoare și utilizatoare de resurse energetice reziduale, indiferent de ramura de producție de care aparțin. Aplicarea acestui **criteriu** — pentru că este vorba efectiv de un criteriu — **trebuie armonizată cu celelalte criterii** care guvernează amplasarea noilor obiective industriale. Astfel amplasarea centralelor termoelectrice depinde de sursele de combustibil, de centrele de greutate de consum de energie electrică și căldură, de sursele de apă de răcire, de limitele admise pentru cantitatea de noxe evacuate. Amplasarea industriilor este și ea condiționată de sursele de materii prime și apă tehnologică, de dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor țării, de centrele de greutate de consum etc. Această temă complexă ar trebui soluționată cu acordarea unei ponderi mai mari criteriului de valorificare a resurselor energetice reziduale.

O problemă importantă o constituie **găsirea de utilizări pentru energia reziduală.** Soluția este cu atît mai dificilă cu cît energia specifică a acesteia este mai scăzută. Astfel căldura evacuată cu apa de răcire din condensatoarele turbinelor are o exergie specifică teoretic nulă și practic extrem de redusă. Totuși se pot găsi utilizări directe și pentru această căldură pe baza unor diferențe de temperatură sezoniere din natură și anume în timpul iernii între apă și sol și între apă și aer. Căldura evacuată din condensatoare ar putea fi astfel utilizată direct, în cantități relativ mici, pentru încălzirea solului, pentru preîncălzirea aerului de combustiune de exemplu la cazanele de apă fierbinte sau pentru piscicultură (în limitele eficienței economice). Dar poate că s-ar putea găsi și alte soluții...

Căldura reziduală din condensatoare poate fi însă utilizată la un potențial mai ridicat în cadrul soluției clasice a termoficării, diminuînd într-o măsură redusă energia electrică. Există încă multe consumuri de căldură care ar putea fi satisfăcute prin **termoficare** în condiții de eficiență economică. Este deci necesară în primul rînd **realizarea instalațiilor** de termoficare corespunzătoare. De asemenea este necesar **să se optimizeze structura consumului** de căldură preluat în termoficare. Optimizarea trebuie realizată prin respectarea strictă a nivelului energetic necesar consumului, renunțînd la exagerarea parametrilor solicitați pentru agentul termic. Este de conceput și o fracționare în trepte crescătoare de energie a unui consum pentru a permite creșterea producției de energie electrică la o anumită cantitate de căldură livrată. Astfel, de exemplu, un proces industrial care necesită pentru încălzire abur de 40 bar ar putea fi satisfăcut în două trepte succesive de exemplu de 10 și 40 bar.

Recuperarea energiei — preocupare curentă

ZENO BORLOVAN — Am urmărit în numerele trecute ale „Revistei economice“ dezbaterile pe problema procesului circular activ ; din ele reiese deja o bună conturare a cadrului teoretic al acestui proces, a instrumentarului său de investigație, analiză și sinteză economică. Cred că pe mai departe trebuie reflectat în mai mare măsură asupra unor situații concrete — care ele înseși reprezintă segmenți mai mult sau mai puțin disparați ai procesului circular activ într-un domeniu sau altul, desfășurîndu-se potrivit principiilor acestui proces — punînd în lumină **experiențe** menite să contribuie la depistarea altor posibilități prezente și de perspectivă de aplicare în practică a procesului circular activ. Iată de ce am să încerc să prezint în această idee cîteva aspecte specifice metalurgiei, referindu-mă în mod special la Combinatul siderurgic Galați, unitate reprezentativă pentru metalurgia noastră.

Combinatul siderurgic Galați este un combinat integrat ; pornește de la materia primă și ajunge pînă la produsul finit, cu o capacitate care după 1980 va ajunge la 10 milioane tone oțel pe an. Aceasta este aproximativ limita superioară a marilor combinate din lume. Se știe că în asemenea procese siderurgice este specifică existența unor resurse energetice secundare, recuperabile. Ele sînt de două categorii : combustibil gazos din gaze de furnal și cocs și energie termică care rezultă din diferite procese : căldura fizică a gazelor de ardere, ape de răcire, zgurile de furnal și oțelărie etc. Ordinul de mărime pentru C.S.G. a acestor resurse va fi aproximativ 4 mil. tcc pe an. Din aceste resurse la ora actuală se recuperează aproximativ 85—86 la sută. Prin această recuperare se acoperă aproximativ 52 la sută din necesarul total de energie al C.S.G. Aș vrea să spun că realizările pe care vi le-am expus reprezintă nu realizări de vîrf, dar comparabile cu combinate de aceiași natură pe plan mondial. În perspectivă, avem ca sarcină să creștem această valorificare a resurselor pînă la 97 la sută. Acesta este procentul pe care ni l-am propus în perioada cincinalului 1981—1985.

Care sînt problemele mai dificile ale recuperărilor într-un combinat ? Pentru resursele de natură **gazoasă** mai întîi. Noi, ca toate marile combinate din lume, sîntem legați de producția de energie electrică, fie că este proprie, fie că aparține bazelor Ministerului Energiei Electrice. Experiența demonstrează că o centrală termoelectrică utilizînd și gaze reziduale constituie cea mai bună soluție pentru un consumator-tampon. În procesul de producție aceste gaze au fluctuații de debit și presiune, iar inexistența acestui consumator-tampon înseamnă **pierdere** de energie. Și centrala de la Galați este în această situație. Sistemele de automatizare care trebuie implantate la cazane sînt destul de complicate, însă datorită rigorilor impuse de criza energetică ele trebuie instalate.

Celelalte probleme legate de recuperarea resurselor dintr-un astfel de combinat sînt la ora actuală in linii mari relativ rezolvate. Mai puțin **valorificarea unor resurse cu potențial scăzut :** de exemplu apele de răcire care la noi au o temperatură între 50—60 grade și care prin volumul mare al lor însumează o cantitate importantă de căldură. În ceea ce privește utilizarea căldurii fizice a zgurilor — menționez că pînă la ora actuală nu sînt pe plan mondial soluții bine conturate ; pe măsura efectuării cercetărilor noi sperăm că vom reuși să recuperăm și o parte din această căldură.

Ce văd eu dificil în această problemă de recuperări ? Valorificarea acestor resurse în continuare este legată și de alte ramuri ale industriei. Se pare că numai noi și Ministerul Energiei Electrice nu vom reuși să utilizăm integral resursele C.S.G. datorită nivelului lor scăzut de temperatură. Fiind legate și de alte eventuale posibilități și cerințe ale altor ramuri industriale, cercetările care se fac în această direcție numai în cadrul Ministerului Metalurgiei sînt totuși limitate. Una din propuneri ar fi să existe — în afară de programul făcut de C.N.S.T. — și un institut care sub directa îndrumare a Consiliului de coordonare a bazei energetice, organism creat tocmai pentru a răspunde unor astfel de necesități, să realizeze detaliat în practică problemele concrete ale coordonării colaborării între diferite ramuri industriale. Un exemplu : un abur cu potențial foarte scăzut, sau apă cu temperatură scăzută (pentru nevoile noastre) ar putea fi utilizate în industria textilă. Dar metalurgistul nu știe ce se poate face cu ea în industria textilă sau oricare altă industrie. Cum la Galați ca și în alte orașe există disponibilă forță de muncă feminină, cred că în aceste condiții, corelat cu resursele energetice evidențiate și posibil de utilizat s-ar putea pune problema înființării unor industrii care să dea în mai mare măsură de lucru femeilor și care în același timp să valorifice deplin aceste energii cu potențial scăzut pentru metalurgie dar suficient pentru alte utilizări.

Mi se pare important de arătat că indicatorul cel mai utilizat pe plan mondial este consumul de energie primară pe tona de oțel. Nivelul minim atins este de 5,8 Gcal/tonă de oțel. Noi sîntem la 6,4—6,6 pe ansamblul siderurgiei. O valorificare a acestei energii care se pierde înseamnă implicit o reducere, chiar considerabilă, a consumului energetic pe tona de oțel.

TRANDAFIR COCÎRLĂ — Consider că există niște anomalii foarte mari în siderurgie. Oțelul îl topim, îl turnăm, îl aducem la temperatura mediului ambiant și pe urmă îl încălzim din nou pînă la 1 500°C. La Reșița gazele părăsesc cuptoarele Siemens-Martin cu temperatura de 1 800°C. Se pierde mult. Am făcut la Timișoara, cu studenții, un bilanț la un cuptor Siemens — 30 la sută din energia dată iese pe coș. Sînt desigur probleme care trebuie rezolvate — calitatea cărămizii refractare, și foarte multe orificii permanent deschise. Dar trebuie rezolvată și posibilitatea utilizării unor astfel de energii.

În toată lumea pierderile prin nearse în zgură la cazanele pe lignit sînt între 3—4% ; la noi ele sînt de 7 la sută Rovinarii s-au construit pentru 3—4% Lignitul nostru conține niște corpuri care nu se pot carboniza dar care este posibil să-și găsească unele valorificări. Iată și un alt aspect. Avem lîngă Centrala noastră de la Ișalnița un combinat de sere care udă roșiile cu apă din Jiu încălzită. De ce nu s-ar lua apa caldă de la turnurile de răcire de la noi ? Sînt atîtea posibilități pe lîngă care trecem și care se cer întîi inventariate, evaluate cu grijă și competență și trecut la adoptarea soluțiilor tehnice de valorificare.

ZENO BORLOVAN — Voi încerca să prezint cîteva din măsurile noi și moderne pentru recuperarea acestor resurse. De exemplu : în producția de cocs, în afară de faptul că pierderile de gaze de cocs sînt de numai 0,5 la sută, se pune în funcțiune în curînd o instalație de stingere uscată a cocsului. Pînă acum l-am stins cu apă. Acum punem în funcțiune o instalație și pînă la sfîrșitul anului a doua instalație ; acestea funcționează pe principiul trecerii peste cocsul incandescent a unui curent de azot care încălzește, producînd abur la 40 atm. Vom destinde acest abur într-o turbină de 6 MW, pentru a-l folosi la uzina cocso-chimică, și în felul acesta am recuperat integral resursele de la fabrica de cocs.

La **fabrica de aglomerare**, la ora actuală este în proiectare o instalație bazată pe aceleași principii de circulare, astfel că aglomeratul care trece pe bandă în stare incandescentă încălzește printr-un flux de aer o apă la o temperatură de aproximativ 100—120° C, iar aceasta se utilizează din nou în același proces de producție în toba de amestec, în loc de abur introdus în cazane. La furnale s-a recuperat aproape integral gazul, consumul la faclă reprezentînd aproximativ **2,5 la sută. Este în** curs de cercetare utilizarea căldurii zgurii de furnal ; parțial zgura de furnal se recuperează și se dă Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de construcții pentru fabricația de ciment. La cuptoarele Siemens-Martin, la Hunedoara deja s-au executat cazane recuperatoare care recuperează energia calorică a gazelor și totodată s-a rezolvat problema poluării orașului Hunedoara. Același lucru se va face și la Reșița. La ora actuală cazanele sînt în fază de proiectare, în 1981—1982 va fi rezolvată și această problemă.

La oțelăriile electrice însă nu am rezolvat problemele de recuperare. Aici regimul este mai fluctuant, iar cantitatea de abur mai mică ; aici trebuie acționat mai mult în sensul depoluării. Este domeniul în care sîntem rămași în urmă. În ce privește căldura de la oțelul lingou la laminoarele vechi această căldură în bună parte se irosea. La laminoarele noi însă s-a ajuns la o utilizare de 85 la sută a căldurii de la lingourile calde : la Galați, Tîrgoviște, Hunedoara și blumingul de la Reșița. Una din soluțiile moderne aplicate pe plan mondial și care se aplică la Galați și Oțelul Roșu, este ca oțelul să fie turnat continuu în niște semifabricate. Avem două instalații de acest fel la Galați și trei instalații la Oțelul Roșu. În felul acesta se evită consumul de energie electrică pentru laminorul degresor și se face recuperarea integrală a pierderilor. La produsele finite problemele sînt mai delicate, deoarece căldura pe care ele o mai conțin se poate utiliza cel mult pentru tratamente termice. Cred că recuperarea acestei călduri se poate face numai iarna.

Cîmp larg de acțiune energeticii industriale

ROMULUS MANOLACHE — Aș porni de la ceea ce spunea și tovarășul ministru Cocîrlă, și anume că preocupările noastre desfășurate pe o scară mai amplă în ce privește economisirea energiei nu au început odată cu declanșarea crizei energetice ci au fost puse deja pe baze **trainice** încă dinainte. Aceasta explică de ce la data declanșării crizei, preocupările pentru utilizarea rațională a energiei își găsiseră deja unele soluții fără însă să le considerăm definitive.

În cadrul acestui cîmp fertil de acțiune și în lumina cerinței imperioase de a economisi resursele prin recircularea lor, subliniez că pentru industria chimică această problemă se pune ca și pentru metalurgie, unde din procesele tehnologice rezultă numeroase resurse energetice secundare. Într-o primă etapă eu le-aș împărți în următoarele două categorii : a) cele care sînt „libere“ pentru a fi utilizate în alte instalații și alte procese decît cele care le-au produs ; b) cele care nu sînt „libere“, dar care pot contribui la acoperirea necesarului, deoarece prin soluții tehnologice adecvate ele pot fi utilizate chiar în instalațiile care le-au produs, diminuînd aportul de energie din exterior.

Pe întreaga industrie chimică avem un inventar de circa 5 mil. tcc resurse energetice secundare recuperabile — la nivelul anului 1980 — din care circa 3 mil. tcc sînt resurse „libere“. Încercînd să fac o nouă clasificare în funcție de proveniența acestor resurse și modul în care ele se prezintă, pentru a putea vedea cum le putem folosi noi, arătăm următoarele : o primă categorie o constituie **gazele combustibile ;** acestea își găsesc cel mai ușor utilizarea, dacă nu sînt corozive sau toxice. Într-o altă categorie se încadrează **gazele reziduale fierbinți** rezultate din procesele de ardere cu temperaturi mai mult sau mai puțin ridicate. **Deșeurile calde,** sub formă de abur de temperaturi și presiuni scăzute, sau **apă caldă de potențial scăzut** consider că se înscriu și ele ca o categorie distinctă în această direcție. Într-o ultimă categorie aș încadra **deșeurile rezultate din procese care nu-și găsesc altă întrebuințare, dar care conțin în însăși masa lor o cantitate de combustibil sub o formă sau alta.** De exemplu deșeurile de la fabricarea cauciucului, de la fabricarea fenolului, de la prelucrarea cauciucului și maselor plastice etc. Aceste deșeuri conțin o serie de compuși puternic corozivi, puternic poluanți și în general posibilitățile de utilizare a lor sînt reduse, mai ales că nu își găsesc utilizare în imediata apropiere. Pentru toate aceste categorii de resurse **energetice** există soluții de utilizare sau sînt în curs de studiere și proiectare instalații adecvate de utilizare în viitorul apropiat.

Deci în atenția noastră sînt preocupări care pot — și trebuie — intensificate. Iată și cîteva greutăți pe care le întîmpinăm în acest sens : la nivelul economiei nu există un **institut specializat** care să cerceteze posibilitatea creării pe lîngă marile industrii a unor industrii derivate sau auxiliare pe aceeași platformă, pentru a folosi cît mai eficient unele derivate sau resurse așa-zise secundare, iar în ceea ce privește resursele energetice secundare acestea să poate fi preluate și folosite chiar dacă potențialul lor este scăzut. Fără îndoială că folosirea acestora ridică o serie de probleme privind poluarea și, deci de creare a unor zone de protecție, cerute expres de prevederile legale din țara noastră.

Ca o problemă deosebită semnalez faptul că industria noastră de specialitate nu a reușit să creeze mijloacele necesare asigurării recuperării integrale a ceea ce este valoros din substanță, din ceea ce se elimină sub formă de deșeuri. În această situație aflăm și problema **recuperărilor energetice,** pentru care institutele de specialitate nu oferă încă soluții tipizate care să răspundă necesităților menționate. Atunci cînd le sesizăm pentru a primi documentație și utilaje, numeroase din întreprinderile specializate răspund că nu sînt soluții, că trebuie început cu o cercetare de lungă durată care în general se întinde pe 4—5 ani pentru fiecare caz în parte. Aceste intervale prezumtive nu pot fi oare comprimate prin declanșarea unor acțiuni mai largi în acest sens ? Eu cred că da, iar cîștigul ar fi ridicat.

Iată și cîteva exemple în acest sens privind cu deosebire resurse energetice cu potențial scăzut. Transportul aburului și al apei calde la distanțe mari trebuie să recunoaștem că în condițiile și soluțiile actuale se face cu pierderi foarte mari deoarece transportul prin conducte cu izolațiile clasice duce la pierderi foarte mari. De aceea consider că institutele de specialitate ar trebui să găsească — și aceasta cu operativitate — noi metode și soluții de transport și izolații care să conducă la pierderi mai mici, 2—3%, la distanțe mari. S-ar putea economisi astfel o importantă cantitate de energie. Un alt exemplu de pierderi mari, generate de nerecuperarea unei călduri reziduale — este vorba de condensul impur care astăzi în marea majoritate a cazurilor se dă la canalizare. Pentru cazul industriei chimice acest condens impur conține urme de produse chimice sau petroliere, iar tratarea lui nu este cercetată și nu se cunosc soluții corespunzătoare pentru ca acesta să fie preluat de către centralele electrice ale M.E.E.

Voi semnala și o altă greutate : folosim în industria chimică aburul la diverse temperaturi și presiuni și găsim în industria M.I.C.M. cazane și turbine care să răspundă la necesitățile acestea. În general însă, ceea ce se fabrică astăzi ca turbine de puteri mici au prizele fixe și nu corespund necesităților noastre. Mai mult, în ultimii ani fabricația acestor turboagregate de 3,4 și 6 MW a fost scoasă de la Reșița și dată la I.M.G.B., fără ca această întreprindere să le și preia însă ; iată dar de ce ne aflăm în situația de a nu găsi astfel de turbine și nici piesele de schimb pentru reparațiile strict necesare. Consecința este că folosim aburul la parametri necorespunzători, îl trecem prin stații de reducere-răcire cu pierderi de energie.

Sînt numai cîteva motive care mă fac să pun problema de a încerca să vedem ce trebuie soluționat și de cine. Unele probleme sînt ale noastre și putem să le soluționăm sau lucrăm pentru ele. Altele însă trebuie soluționate la nivelul economiei naționale. Aici aș vedea organizat — așa cum spuneam — un institut care să înglobeze specialiști din toate ramurile însă de profil energetic ; un fel de **institut de energetică industrială** cu specialiști din diferite domenii care să rezolve competent problemele energetice.

Procese de producție circular-active, care trebuie generalizate

COSTIN MOȚOI — Eu cred că finalitatea discuției de astăzi este de a adînci rolul și posibilitățile pe care le oferă procesele combinate, respectiv procesele industriale circulare active în privința economisirii energiei. Căile de economisire a energiei atît în industrie cît și în rîndul populației și în transporturi sînt extrem de numeroase dar au o trăsătură comună : se regăsesc în prezent în preocupările **întregii** omeniri ca o problemă majoră a dezvoltării actuale a societății. Chiar țări foarte bogate în resurse și în același timp puternic consumatoare de energie, cum este Canada, consumatorul de energie mondial numărul unu pe cap de locuitor, își pun acut întrebarea cum să se transforme într-o societate de „conservare a energiei“.

În acest cadru, problema majoră este cea a randamentelor de folosire a energiei în industrie. Ea este importantă mai ales pentru că randamentul numai uneori depășește 50%, iar pe de altă parte și la noi ca și în celelalte țări, industria este principalul consumator. Fiecare producție, fiecare tehnologie, are nevoie de anumite consumuri ; procesele industriale, liniare sau combinate, circulare, își au randamentele energetice în funcție de doi factori primordiali : de nivelul mijloacelor tehnice ce stau la dispoziție și de mijloacele financiare alocate pentru ameliorarea energetică a proceselor. Organizarea producției, calitatea funcționării utilajelor, calitatea materiei prime nu fac decît să apropie sau să îndepărteze consumurile reale de cele optime, specifice procesului. **Numai prin concepția și prin alegerea corectă, de la faza de proiect, a utilajelor tehnologice se pun bazele indicilor reduși de consum de energie. Aici este pasul mare ce cred că poate fi făcut.** Noile tehnologii sînt cele care pot aduce salturile maxime în reducerea indicatorilor energetici ai tuturor produselor.

Procesele industriale multiple, complexe, recirculative, cu recuperări de energie, cu combinări energo-tehnologice, gîndite unitar — așa cum este cazul procesului circular activ — pot da roadele cele mai **spectaculoase.** O concepție fracționară, neunitară, cu dimensionări necorelate ale capacităților, poate mări cu 10—20% consumul de energie, chiar în cadrul aceluiași proces tehnologic. Părerea generală, oarecum ponderată între diversele ramuri industriale, este că prin adoptarea de noi tehnologii și prin concepții unitare se pot realiza în industrie economii energetice de 10—20% pe termene mijlocii și 20—30% pe termene lungi.

Efortul în această direcție mi se pare prioritar. Ascultînd expunerile colegilor energeticieni din metalurgie, ramură care are cea mai mare pondere în consumul de energie primară în toate țările și înghite practic 20—22% din totalul energiei consumate în economia națională — mă întreb care sînt posibilitățile ca să ajungem și noi la consumul de energie pe tona de oțel atins de unele țări dezvoltate? Evident că folosirea noilor tehnologii, părăsirea unor procedee sensibil energovorace, cum este cel Siemens-Martin precum și combinarea tehnologiilor pentru reducerea pierderilor de căldură și de alte resurse energetice secundare și pentru recuperarea căldurii (chiar dacă aceasta este în exces față de nevoile întreprinderii), deci introducerea de procese de tip circular și a unor cooperări energetice sînt acțiuni necesare pentru atingerea unor asemenea consumuri mai mici. Aceeași problemă se pune și industriei chimice, unde mai mult ca oriunde procesele combinate energotehnologice de tip circular pot scădea cu pînă la 40% indicii de consum energetic, așa cum s-a petrecut în decurs de 20 ani în industria amoniacului și a îngrășămintelor azotoase.

O condiție prealabilă: investigarea pieței de energie de potențial scăzut și a deșeurilor

MARIO DUMA — Preliminar, cred că este necesară o precizare : deși tematica dezbaterii se referă la energie, **problema de valorificare ce se pune se referă atît la energie, cît și la materiale, care** adesea **rezultă simultan din procesele tehnologice.** De exemplu, chiar în producerea energiei electrice și termice există și zgura și cenușa, apa pură și uzată etc.

Sîntem obișnuiți ca, în domeniul energiei produs centralizat, să nu vorbim de piața internă. Cred, însă, că în domeniul valorificării resurselor energetice secundare și a deșeurilor materiale este necesară **o veritabilă activitate de marketing, de investigare științifică a pieții de energie de potențial scăzut și a deșeurilor.** Trebuie să se cunoască bine statistica, stadiul actual și tendințele, cantitățile, ponderile economice, parametrii disponibili, cei necesari, corelațiile între procese, restricțiile privind ritmicitatea etc. O astfel de analiză a pieței energetice și de deșeuri ar facilita mult calculele tehnico-economice în baza cărora se adoptă decizii eficiente. Cu atît mai mult este nevoie de o statistică, de o gestiune a existentului și a posibilităților potențiale cu cît aici este vorba și despre o problemă de decizii de investiții, deci privind resurse secundare și cereri care nu sînt, ci care vor fi, putîndu-se influența, în primul rînd, amplasamente pentru realizarea, pe platforme integrate, a unor procese circulare active.

S-a spus aici, și pe bună dreptate, că energia de potențial scăzut nu poate fi transportată la distanță. Limita de distanță se precizează însă, de la caz la caz, în funcție de restricții tehnice și de calcule de eficiență economică. Acestea dau rezultate diferite în funcție de parametrii tehnici — disponibili și necesari — și de cantitățile reciclabile. La rest de condiții date, distanța poate fi cu atît mai mare cu cît diferența între parametrii disponibili și cei necesari este mai mare și cu cît cantitățile, fluxurile, sînt mai mari (în primă aproximare și în anumite limite ; există și influențe de sens opus, impunîndu-se optimizări). Deci, trebuie să cunoaștem nu numai **ce,** ci și **cît,** sub toate aspectele.

În orice caz, consider că deciziile de investiții privind procesul circular activ sînt departe de a fi numai decizii de amplasamente. Aici se pune o problemă de principiu, pentru a cărei înțelegere mai comodă aș recurge la exemplul unui alt domeniu — al automaticii. Se știe astăzi bine că a automatiza ulterior un proces tehnologic sau o instalație care au fost concepute neautomatizat este mult inferior ca eficiență (sau poate fi cu totul ineficient) față de cazul conceperii procesului și instalațiilor de la bun început ca automatizate, beneficiind de influența pe care automatizarea o exercită asupra structurii instalațiilor de bază, asupra parametrilor de funcționare, asupra tehnologiei însăși. **Tot astfel, a recupera deșeuri energetice sau alte materiale, în procese care nu au fost concepute pentru o astfel de recuperare, poate fi cu mult mai ineficient decît a construi un proces circular activ, în care structura și funcționalitatea instalațiilor au fost de la bun început concepute ca recuperîndu-și reciproc deșeurile.** Optimul tehnico-economic al unei instalații care aruncă anumite deșeuri în mediul înconjurător poate impune o anumită soluție tehnică sau/și o anumită dimensionare, iar concepția de producere combinată a mai multor componente materiale sau/și energetice poate conduce, prin optimizare tehnico-economică de ansamblu, la cu totul alte soluții tehnice sau, cel puțin, la alți parametri constructivi, la alte dimensionări, toate înscrise superior în sensul exigențelor de ansamblu ale economicității. Este, de asemenea, necesară o inventariere și pentru a raționaliza activitatea de concepție.

Desigur, calculele tehnico-economice trebuie să îmbrace întreaga realitate : procesele combinate, mai complexe, pot fi, de exemplu, mai puțin fiabile ; sporul de eficiență nu trebuie judecat abstract, numai sub aspectul unor randamente ideale (cum uneori s-a făcut și în energetică — și în problema termoficării, și în problema unor recuperări), ci cu toate implicațiile, inclusiv costul exploatării și întreținerii ; cu toate efectele pozitive și negative conexe, inclusiv cele probabilistice.

În încheiere — o precizare la o problemă discutată. Eu cred că locul unui nou institut se poate începe prin **a stabili noi atribuții și competențe unor institute existente,** se pot constitui **laboratoare noi în institutele existente.** Lucrurile pot și trebuie să crească normal, sub controlul viabilității.

Folosirea combinată a energiei – criteriu în elaborarea complexelor economice

NICOLAE LICIU — După cum s-a observat, discuția noastră se concentrează asupra conceptului de proces circular activ în producerea și utilizarea energiei electrice și termice. Lucrul acesta nu este întîmplător. Aș menționa că, dacă examinăm balanța energetică generală la nivelul energiei utile, calcule făcute la noi în țară arată că practic 3/4 din energia de care are nevoie societatea este sub formă de căldură. Cred că merită semnalat, de asemenea, un al doilea aspect. Din analiza balanțelor energetice din ultimii ani, constatăm că în țara noastră aproape jumătate din căldura produsă se obține în cadrul Ministerului Energiei Electrice.

Din aceste remarci rezultă două concluzii importante : 1) Este esențial ca atunci cînd urmărim economisirea energiei să avem în vedere cu prioritate economisirea căldurii ; 2) Preocupările privind economisirea căldurii trebuie să se generalizeze în toate sectoarele de activitate. Din păcate, după părerea mea, preocupările de ordin imediat pentru economisirea energiei termice sînt îngreunate de lipsa contoarelor de căldură, a altor aparate de măsură și reglare ; pe de altă parte preocupările de perspectivă întîmpină dificultăți deoarece nu dispunem de o prognoză suficient de concludentă a necesarului de căldură pentru perioade de 5—10 ani. Sînt neajunsuri care cred că se pot elimina fără prea mari dificultăți. Oricum, pentru a face un pas înainte în economisirea energiei termice, consider că **Ministerul Energiei Electrice ar trebui să fie coordonatorul încă din această etapă al producerii și utilizării căldurii la nivelul întregii țări,** cu atît mai mult cu cît există deja în acest domeniu o experiență importantă în țara noastră, în cea mai mare parte această experiență fiind concentrată în instituțiile de specialitate ale ministerului respectiv.

Un exemplu în acest sens și reflectînd principii esențiale ale procesului circular activ îl constituie conceperea și proiectarea instalațiilor de termoficare și încălzire a orașelor, domeniu în care ministerul are realizări prestigioase, deși întrevedem și aici ca posibile perfecționări majore. Ar fi deosebit de util, de asemenea, să se elaboreze sub egida ministerului studii aprofundate referitoare la necesarul de căldură, pe ramuri ale industriei, platforme, tipuri de procese tehnologice etc., cu considerarea implicațiilor conceptului de proces circular activ în utilizarea energiei.

Aș dori în continuare să supun atenției dumneavoastră o altă problemă. Consider că în momentul de față ar fi deosebit de folositoare o anumită schimbare de concepție în legătură cu energia termică. Pentru că în general ne preocupăm mai mult de **producerea combinată** a energiei, cînd — după părerea mea — ar trebui să ne concentrăm asupra **utilizării combinate** a energiei. S-au făcut aici o serie de referiri în acest sens. De fapt, tocmai aceasta presupune procesul circular activ, o valorificare sporită a energiei prin vehicularea agentului termic în circuit închis și utilizarea de către fiecare categorie de consumatori a căldurii la parametri adecvați caracteristicii sale de consum. Așa cum arătam, este de așteptat ca utilizarea combinată a energiei să aibă o pondere din ce în ce mai mare în economie. Spre exemplu, astăzi, în industria alimentară, chimică, în cantine, restaurante etc., producem în mod separat căldură și separat frigul necesar. Într-o perspectivă relativ apropiată, cu ajutorul pompelor de căldură s-ar putea economisi un procent important din energia ce se consumă astăzi, gîndind în ansamblul complexul economic respectiv, cu toate funcțiile sale. Desigur, în acest context, sînt de acord cu tovarășul Duma că această utilizare combinată a energiei în cadrul unui obiectiv trebuie avută în vedere de la început, de la proiectarea acestuia. Același mod de abordare este recomandabil să se aplice de către colective mixte de specialiști (tehnologi, energeticieni, economiști) pentru optimizarea schemei fluxurilor de energie, a bilanțului energetic pentru o platformă industrială, astfel încît consumul de energie pe ansamblu să fie cît mai redus.

Competența energeticienilor – utilizată mai mult în proiectarea tehnologică

GRIGORE IORGULESCU — Analizîndu-se conținutul, componentele și semnificațiile procesului circular activ în transformarea energiei primare în energie electrică, au fost arătate aici metode folosite în industria metalurgică și în chimie pentru utilizarea resurselor de energie și pentru creșterea randamentelor energetice ale proceselor industriale. În această direcție amintesc de noțiunea de **consum total de energie**, indicator dealtfel analizat în dezbaterea anterioară a revistei. În prezent, cînd se vorbește de consumul de energie pentru realizarea unui produs se prezintă numai cantitățile de energie electrică și de combustibil care se consumă în procesul de fabricație al produsului respectiv. Dar în procesul de fabricație se utilizează și alte materii prime și materiale care la rîndul lor au înglobat consumuri de energie. Prin analizarea consumului total de energie se obțin rezultate interesante, în special la produsele cu consumuri energetice mari. De ex. la aluminiu, care este un produs care consumă multă energie, de la extracția bauxitei și pînă se obține o tonă de profile de aluminiu se consumă circa 22 tone combustibil convențional. Nu sînt acestea probleme care trebuie cunoscute pentru fiecare produs ?

Vreau să mă refer și la unele aspecte privind **reducerea rebuturilor**, care capătă o importanță deosebită din punctul de vedere al economisirii energiei atunci cînd vorbim de acele produse care înglobează consumuri mari de energie. De ex. de la oțel lichid la piese brute turnate se acceptă pierderi de 30—40%, ceea ce înseamnă un consum suplimentar de energie de peste 150—170 kg .c.c./t. Așa cum am arătat mai sus la produsele de aluminiu, reducerea rebuturilor influențează în proporție mult mai mare consumul de energie. Sînt de asemenea unele procese tehnologice unde se pierd importante cantități de materiale care înglobează cantități mari de energie. De ex., la Combinatul Siderurgic Galați, unde nu se recuperează importante cantități de oxid de fier care rezultă din gazele arse de la oțelării, sau la fabricile de ciment unde datorită funcționării necorespunzătoare a electrofiltrelor se aruncă pe coș cantități mari de ciment de cea mai bună calitate. În aceste situații, pe lîngă aspectele de poluare a mediului se face și risipă de energie electrică și de combustibil. Înlăturîndu-se asemenea canale de risipă și de poluare a mediului s-ar putea concepe, totodată, obținerea unor produse necesare economiei.

O altă problemă la care vreau să mă refer este aceea a **tehnologiilor.** Același produs se poate obține prin tehnologii care diferă din punct de vedere al consumurilor energetice. Astfel, la amoniacul anhidru, între procedeele Sybetra și Kellog, la soda electrolitică, cu procedee cu catod de mercur sau cu diafragmă, sînt diferențe importante de consumuri energetice. Este, deci, important ca în faza de alegere a tehnologiilor să se analizeze și aspectele energetice. Reamintesc de asemenea de acțiunea începută în anul trecut privind **analiza complexă din punct de vedere energetic a cîtorva orașe mari.** Au fost inventariate cu această ocazie toate consumurile și resursele de energie primară și secundară din zonele respective, stabilindu-se și soluțiile de folosire complexă a acestora. Acțiunea nu s-a finalizat din păcate, deși a rezultat că se pot obține importante economii de combustibil. Consider că astfel de acțiuni trebuie duse la bun sfîrșit, trebuie continuate, iar concluziile lor valorificate operativ.

Față de cerințele impuse de recircularea și utilizarea integrală a energiei, consider că **institutele de proiectări tehnologice nu sînt dotate în mod corespunzător cu energeticieni specializați în procesele industriale.** În multe cazuri chiar se realizează obiectivele industriale fără ca să se facă optimizarea din punct de vedere energetic din faza de proiectare ; în aceste condiții abia după darea în exploatare încep să se studieze soluțiile de recuperare a diverselor resurse energetice secundare, ca urmare, obiectivele devenind mai scumpe și realizîndu-se cu întîrzieri.

Obiective iminente a căror îndeplinire solicită eforturi conjugate

ALEXANDRU FLORESCU — consider că există două etape de aplicare a acestui concept nou : una mai îndepărtată — implicînd o cercetare laborioasă, multidisciplinară, cuprinzînd analize de sistem, crearea și elaborarea pentru ramuri și grupuri de activități a unor procese tehnologice complexe care să realizeze deopotrivă atît producerea bunurilor cît și reciclarea energiei și materialelor secundare, obținerea acestora în formele și la parametrii corespunzători utilizării în procesele tehnologice specifice altor ramuri. O altă etapă o consider mai apropiată, curentă chiar, ea constînd din realizarea și amplificarea reciclărilor la nivelul maxim permis de structurile actuale productive și de amplasarea lor în spațiu. La aceasta din urmă, cu caracter imediat, aș dori să mă refer în cele ce urmează. Ce putem face acum, repede ,pentru a recicla fluxurile ce rămîn „deschise“ ?

Referindu-ne la energia termică, se constată că obiectivul imediat al cercetării științifice este mai puțin descoperirea unor tehnologii noi de reciclare, ci mai ales dezvoltarea, punerea în situație de aplicare curentă, a tuturor tehnologiilor — cunoscute ca principiu sau chiar aplicate în mod izolat — adecvate acestor scopuri. Știm, de exemplu, care sînt procedeele pentru a transforma aburul uzat de joasă presiune în abur utilizabil, dar nu avem încă echipamente pentru a realiza această operație și nu știm pînă unde (funcție de costul echipamentelor) acest proces este eficient. Am cercetat în cadrul ICEMENERG și am realizat, în colaborare cu ICPIAF din Cluj-Napoca, echipamente prototip și instalații pilot de pompe termice pentru valorificarea căldurii apelor calde evacuate (geotermale sau industriale), dar nu dispunem încă de o gamă de tipodimensiuni de agregate, asimilate în producția de serie, suficientă pentru toate cazurile posibile de aplicare ; totodată, soluțiile de încălzire a clădirilor civile și industriale cu ape calde evacuate, prin folosirea acestui procedeu, nu au fost încă dezvoltate la nivelul unor soluții din practica curentă a proiectanților din construcții.

Rezultă că în această primă fază se pot obține realizări importante prin activități de cercetare-dezvoltare, orientate pe procedeele cunoscute, dar în prezent insuficient sau deloc aplicate, care ar trebui să rezolve următoarele probleme : stabilirea domeniilor de competitivitate economică și energetică ; stabilirea soluțiilor tehnologice optime pentru cazurile tipice de aplicare ; realizarea echipamentelor necesare într-o gamă de tipodimensiuni suficientă pentru acoperirea tuturor stituațiilor posibile de aplicare ; stabilirea soluțiilor de adaptare a instalațiilor de la consumatorii de căldură astfel încît să se realizeze un optim pe ansamblul sistemului sursă-consumator.

Deosebit de important este ca în cadrul acestor cercetări să se asigure, încă de la început, **conlucrarea celor trei specialiști de bază care concură la realizarea soluției de reciclare : energeticianul** specializat în tehnologiile și sistemele energetice, **constructorul de mașini și echipamente** și **tehnologul sau energotehnologul** specializat în problemele energetice ale utilizatorului energetic. Experiența obținută în cadrul cercetărilor privind pompele termice apă-apă, a demonstrat că prin antrenarea cercetătorilor din construcția de mașini în **toate** fazele cercetării, cercetarea pentru echipamente s-a desfășurat în condiții de eficiență iar prototipurile realizate corespund cerințelor pentru asimilarea în fabricație de serie. Aceeași experiență a demonstrat pe de altă parte că insuficienta colaborare cu beneficiarul de fapt al cercetării, utilizatorul energiei, a condus la o „temporizare“ importantă a obținerii primelor efecte economice prin lungirea etapei de implementare în economie a noii tehnologii.

Evident că pentru procedeele de reciclare cu front larg de aplicare — și acesta este cazul majorității — această conlucrare, chiar dacă se realizează la nivelul unităților de cercetare, trebuie să fie reflectată și pe un plan superior, cel puțin prin urmărirea și coordonarea la nivel departamental. Prevederea în planurile anuale departamentale a sarcinilor imediate și pentru perspectivă ale departamentului respectiv în cadrul cercetării asigură atît creșterea calitativă a cercetării cît și sporirea eficienței acesteia prin accelerarea parcurgerii diferitelor etape de realizare și aplicare.

Aplicare practică în variate ipostaze

VLADIMIR CONSTANTINESCU — Procesul circular activ se înscrie ca o categorie complexă, organic și fundamental implicată în creșterea eficienței, în acțiunile de economisire a energiei. Tocmai din acest motiv numeroase preocupări de sporire a eficienței din cadrul centralelor electrice sînt concepute firesc pe linia materializării unor elemente ale procesului circular activ. Ele se concretizează în raționalizarea consumurilor tehnologice, raționalizarea cheltuielilor pentru procesul de producție, reducerea poluării.

Sînt domenii care oferă largi activități pentru personalul centralelor electrice. Reducerea consumurilor specifice de combustibili intră în preocuparea directă a majorității personalului centralelor termoelectrice, constituind, în același timp, o sarcină majoră a întregului sector energetic al țării noastre. În scopul realizării ei, s-au luat și sînt în curs de execuție importante măsuri cu caracter tehnic, de modernizare a agregatelor și circuitelor termice. S-au obținut astfel rezultate economice foarte bune în reducerea consumurilor specifice de combustibil, respectiv în recuperarea căldurii deșeu, prin trecerea în regim de termoficare și a părții de condensație a unor turbine, folosindu-se căldura recuperată în încălzirea consunatorilor urbani. Această acțiune, începută în cadrul I.E. București, este în curs de desfășurare și de finalizare la centralele de termoficare de la Oradea, Constanța, Iași, etc. În acest scop, centrala industrială de producere a energiei electrice și termice a elaborat un program special pentru toate centralele termoelectrice a C.I.P.E.E.T.

Pe linia îmbunătățirii randamentelor cazanelor de abur, prin reducerea nearselor din zgură, s-au proiectat și executat grătare de post ardere pentru cazanele unor blocuri de 100 —200 MW. În prezent aceste grătare sînt în curs de experimentare, iar primele rezultate atestă eficiența acestora pentru ridicarea randamentelor marilor blocuri energetice. Credem, însă, că pentru urgentarea aplicării și finalizării acestor lucrări, ICEMENERG-ul trebuie să aibă o contribuție mai eficientă, în darea acestora în exploatare curentă.

Una din măsurile tehnice eficiente în domeniul reducerii consumurilor specifice se referă la transformarea în agregate de termoficare, a unor turbine de condensație propuse la casare, sau care funcționează neeconomic din cauza parametrilor scăzuți pentru care au fost construite. Asemenea măsuri s-au realizat în străinătate și există propuneri pentru realizarea unor transformări și pentru agregate din cadrul centralelor termoelectrice a C.I.P.E.E.T.

Tot în cadrul procesului circular activ se înscrie și **acțiunea de folosire a oxigenului** rezultat din procesul de electroliză pentru obținerea hidrogenului necesar răcirii generatoarelor. Rezultatele obținute sînt satisfăcătoare, în urma încercărilor pentru utilizarea oxigenului în procesul de sudare acțiunea urmînd a fi generalizată.

Analiza detaliată a preocupărilor personalului centralelor electrice, arată în mod clar că în etapa actuală de aplicare a revoluției tehnico-științifice, preocupările pentru aplicarea și finalizarea procesului circular activ, conduc și vor conduce la importante economii, contribuind la aplicarea cu succes a politicii economice a partidului de accentuare a laturilor calitative în economie.

Stimularea creativității

NICOLAE BELLI — Ca economist mi-aș permite să remarc faptul că reducerea consumului de energie spre deosebire de cea a consumului de materii prime nu a format întotdeauna obiectul unei opinii generalizate, și aceasta din cauza ponderii reduse a cheltuielilor de energie în costurile de producție și a producției energetice în totalul producției industriale. De exemplu, în țara noastră, în structura costului de producție industrială, ponderea energiei plus apă era de numai 1,5% în 1950 și de 2,3% în 1975, iar ponderea ramurii energeticii în producția industrială de 1,1% și 2,7% în aceiași ani. Din acest motiv pînă prin preajma începutului acestui deceniu, atunci cînd se punea problema reducerii costului de producție și creșterii eficienței economice se analizau în primul rînd componentele mari ale acestui cost (materiile prime, munca, amortizarea) asupra cărora existau posibilități mai largi de acțiune. Dar, o asemenea abordare a problemei, numai valoric, devenise insuficientă. Este drept, energia are, din punct de vedere valoric, chiar și după scumpirea ei după 1972, o pondere relativ mică : de numai 2—3% din totalul costului, **dar din punct de vedere fizic, necesitatea ei nu poate fi exprimată prin limite înguste ale valorii pentru că, fără prezența ei materială, pur și simplu nu poate avea loc nici un proces de producție.** Tocmai din acest motiv tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că **„...problema reducerii consumului de combustibil și de energie, în general a consumurilor materiale, constituie problema numărul unu a eficienței, a creșterii venitului național, a dezvoltării economiei noastre naționale“.**

În ultimii ani, în urma unor acțiuni energice inițiate de conducerea superioară de partid, am putut lua cunoștință de realizări remarcabile în economisirea metalului și energiei obținute prin reproiectarea unor produse industriale. Spre exemplu, întreprinderea de pompe „Averso“ reproiectînd pompa ACV a creat un nou model „EPEG“ cu aceleași performanțe dar de patru ori mai ușor, economisind astfel 75% din metal plus jumătate din cheltuielile de montaj. O altă întreprindere, I.U.P.S., reproiectînd batiul pentru mașinile duble de profilat cu o greutate de 2 tone, a economisit 70% consumul de metal. „Semănătoarea“, reproiectînd transportorul pentru știuleți depănușați din familia EDM realizează o economie anuală de aproape 137 tone de metal. I.M.E. București, reproiectînd convertizorul CS-3 destinat sudării metalelor prin topire arc electric, a redus greutatea unitară de la 420 kg la 290 kg deci cu 31%. Prin extinderea portante progrese pe calea cercetării, a valorificării superi- acțiunii de reproiectare și modernizare a utilajelor, I.M.G.B. a economisit, numai în 1977, cca. 644 tone metal ! Și exemplele pot fi continuate cu alte cazuri tot atît de spectaculoase. Desigur că asemenea realizări ar putea și pot fi accentuate, lărgite, obținute în toate întreprinderile. Cred că un factor stimulator în această direcție l-ar putea constitui **creșterea cointeresării materiale.** Am în vedere faptul că găsirea unor soluții tehnice menite să asigure o valorificare superioară a resurselor și îndeosebi a celor energetice constituie o necesitate imperioasă pentru economia națională. Tocmai pentru stimularea creativității în această direcție ridic problema necesitatea, ca, alături de celelalte condiții privind înzestrarea tehnică a muncii de cercetare care cunosc o creștere permanentă, alături și de diversele stimulente morale, să se îmbunătățească și sistemul de stimulente materiale ale creației tehnico-științifice.

Rolul activ al prețurilor

GHEORGHE ȚIȚEIU — Vreau să subliniez unele aspecte de cointeresare în procesul de folosire a resurselor energetice secundare dintr-o ramură în alta sau dintr-o întreprindere în altă întreprindere. Întreprinderea Electrocentrale Galați, de exemplu, folosește de la C.S. Galați gaz de furnal și gaz de cocs. În actualul sistem de prețuri gazul de furnal și de cocs se achiziționează din centrala electrică de la combinatul siderurgic la un preț aproximativ egal cu al gazului natural. Dar cheltuielile de exploatare, reparații și întreținere a instalațiilor de cazane prevăzute să funcționeze cu gaze de furnal și de cocs sînt mult mai mari decît în cazul utilizării gazului natural, din cauza conținutului de impurități al acestor gaze și a construcției mult mai complicată a sistemelor de ardere. Contribuie oare această situație — care desigur că nu este singulară — la sporirea eficienței, la mai buna utilizare a resurselor ? Evident că nu. Iată de ce consider că este necesar ca **să se acorde o atenție deosebită modului în care se stabilesc prețurile de vînzare a resurselor energetice secundare** sau a altor produse care rezultă din procesul de producție al unei unități economice și care urmează să fie valorificate de altă unitate.

Întreaga energie util transformată

BERNARD MARCU — Dată fiind complexitatea problemelor energeticii, prin tematica acestei mese rotunde s-a dorit să se restrîngă dezbaterea circumscriind-o la domeniul ramurii energiei electrice și termice, motiv pentru care cu această ocazie au fost invitați numai doi reprezentanți din alte ramuri industriale, cu pondere mare în consumurile energetice. Cu toate acestea, ținînd seama de importanța și complexitatea problemelor energeticii și întrepătrunderea acestora cu tehnologiile din diferite ramuri nu s-a putut evita angajarea de discuții vizînd și alte domenii. În acest cadru mi-aș permite și eu să subliniez cîteva aspecte :

a. Conceptul procesului circular activ este foarte important. El se înscrie ca o problemă ce trebuie aprofundată pe bază de studii pentru optimizarea eficienței economice. Trebuie spus însă că ar fi o abordare poate simplistă dacă am aștepta minuni de la aplicarea acestui proces fără a examina în prealabil foarte bine eficiența economică a diferitelor produse și tehnologii, funcțiile și rolul ce îndeplinesc și valoarea lor de utilizare. Acestea constituie tocmai elementele de pornire în aplicarea procesului circular activ.

b. Revenind la aplicațiile acestui proces subliniez că acestea sînt numeroase în domeniul tehnologic, în ramuri, în sensul recirculării unor produse și subproduse. Aplicarea conceptului respectiv implică o tratare mult mai exigentă a modului de valorificare atît a intrărilor, cît și a ieșirilor din producție (materie primă, materiale, combustibili și energie precum și produse, subproduse, deșeuri). Dacă ne gîndim la intrări : în centralele noastre intră la combustibil între alții, cu o pondere în continuă scădere, gazele naturale. Este normal ca acestea să fie cît mai bine utilizate și nu numai în procesul de ardere. Pe orice platformă industrială avem instalații care reduc presiunea gazelor de la presiunea magistralelor la cea de utilizare. În locul unora din instalațiile de reducere **s-ar putea monta turbine de detentă în care diferența de presiune ar fi folosită pentru producerea energiei electrice.** De asemenea, se poate lua în considerație și o variantă în care **diferența de presiune a gazelor** ar **fi folosită pentru producerea frigului.** Este de asemenea cazul a se valorifica, peste tot unde e eficient, potențialul hidro — mă refer la montarea de grupuri hidraulice pentru valorificarea căderilor la acumulările de apă pentru alimentarea industriilor, a centralelor electrice etc.

O tratare deosebită merită unele subproduse — încă subapreciate — ce rezultă din produse ; am în vedere astfel valorificarea cenușilor, urmată desigur de reintroducere în circuitul agricol a terenurilor ocupate pentru depozitarea cenușii și a zgurilor, găsirea de soluții pentru valorificarea în agricultură a apelor de răcire ș.a. În această direcție consider că revista trebuie să facă o dezbatere largă în care să antreneze tehnologii din diversele ramuri, și cu care ocazie să se pună în discuție probleme deosebit de interesante ale legăturii dintre energia consumată și tehnologie, a modului de valorificare a deșeurilor și altele. Și dezbaterea noastră de astăzi a evidențiat însă idei și soluții a căror aplicare vor permite realizarea unor importante progrese pe calea cercetării, a valorificării superioare a energiei, pe calea promovării unei concepții mai largi care să permită o astfel de proiectare și realizare a producției încît consumurile materiale — implicit energetice — să fie minime în condițiile obținerii aceluiași efect util, și chiar a unor efecte sporite pentru societate.

> **„Pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale, a hotărîrii Comitetului Central al partidului, România a prezentat la sesiunea specială a Organizației Națiunilor Unite poziția sa cu privire la trecerea la măsuri concrete de dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară. Sperăm că sesiunea specială, care s-a transformat într-o puternică manifestare a voinței popoarelor de a opri cursa înarmărilor pînă nu este prea tîrziu, va adopta măsuri hotărîte, menite să deschidă calea trecerii la realizarea năzuințelor vitale ale popoarelor, a dreptului lor sacru de a trăi în pace".**
>
> **NICOLAE CEAUȘESCU**

Sesiunea specială a Adunării Generale a O. N. U.

RELAȚIA DEZARMARE – DEZVOLTARE

ANGAJAT PLENAR în construirea unei societăți noi, în înfăptuirea unui amplu program de dezvoltare multilaterală a țării, poporul român este vital interesat în statornicirea unor condiții internaționale favorabile acestei opere eminamente pașnice, în instaurarea unui climat de securitate și cooperare între toate națiunile.

Sarcina cea mai stringentă a contemporaneității

ÎN CONDIȚIILE în care pe plan mondial cheltuielile militare au căpătat o amploare fără precedent, iar forța distructivă a armelor tot mai perfecționate care se creează și se acumulează a ajuns să pună în pericol — pentru prima dată în istorie — însăși supraviețuirea civilizației umane, România consideră că încetarea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri efective, concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, reprezintă sarcina cea mai stringentă și mai acută a contemporaneității. De aceea, înfăptuirea dezarmării, făurirea unei lumi fără arme și fără războaie, soluționarea pe cale politică, prin tratative, în conformitate cu principiile fundamentale ale relațiilor dintre state, a tuturor conflictelor existente, constituie un obiectiv constant al politicii externe a României socialiste, ocupă un loc central în gîndirea și acțiunea social-politică a președintelui Nicolae Ceaușescu, reprezentînd un scop fundamental al intensei și remarcabilei sale activități pe plan internațional. Ca expresie practică a acestei preocupări statornice România s-a pronunțat de la început pentru convocarea unei sesiuni a Adunării Generale consacrată în mod special problemei dezarmării, considerînd legitimă și necesară dezbaterea ei directă în cel mai cuprinzător for al națiunilor lumii.

Atenția și interesul deosebit al țării noastre față de lucrările actualei sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. și-au găsit ilustrarea în **Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare**, document care se înscrie ca o importantă contribuție a României socialiste pe linia eforturilor sale stăruitoare pentru depășirea fazei discuțiilor sterile și trecerea la măsuri concrete de dezarmare. Poziția și propunerile României în vederea trecerii la măsuri efective de dezarmare, prezentate, din însărcinarea președintelui Nicolae Ceaușescu, de primul ministru al guvernului român, Manea Mănescu, la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării — expresie a aspirațiilor întregului popor român , comune cu ale tuturor popoarelor iubitoare de pace și pătrunse de spirit realist — au în vedere, în primul rînd, un ansamblu de măsuri cu aplicabilitate imediată și cu caracter tranzitoriu, de natură să genereze și să dezvolte procesul de reducere a cursei înarmărilor, să favorizeze dezangajarea militară, îmbunătățirea climatului și sporirea încrederii între state. Prin aceasta s-ar crea condiții pentru trecerea la aplicarea treptată a unor măsuri de reducere din ce în ce mai substanțială a înarmărilor, în vederea înfăptuirii obiectivului final — dezarmarea generală, în primul rînd nucleară.

Pronunțîndu-se și militînd cu perseverență, în spiritul unei înalte responsabilități istorice, pentru realizarea unei cotituri radicale în modul de abordare a problemelor dezarmării, care să permită trecerea efectivă la realizarea acestui deziderat vital al întregii omeniri, România pornește nu numai de la pericolul tot mai grav pe care accentuarea cursei înarmărilor îl prezintă pentru securitatea și pacea lumii, pentru însăși existența umanității, ci și de la povara grea pe care spirala cheltuielilor militare o reprezintă pe umerii popoarelor tuturor țărilor, fără deosebire de orînduire socială sau mărime, la serioasele perturbări pe care aceasta le provoacă în economia mondială.

Omenirea cheltuiește în prezent în scopuri militare aproape 400 miliarde de dolari pe an, ceea ce înseamnă că, la nivel global, 5—6% din produsul național brut însumat al țărilor lumii sînt destinate scopurilor militare. În total, după cel de-al doilea război mondial, costurile directe ale cursei înarmărilor au depășit 6 000 miliarde dolari, întrecînd produsul național brut însumat al tuturor țărilor lumii din 1975, de exemplu. Imensa risipă de resurse materiale, umane și financiare pe care o reprezintă cursa înarmărilor rezultă și mai clar din faptul că anual cheltuielile militare absorb resurse echivalente cu circa două treimi din produsul național brut al țărilor în care trăiește jumătatea cea mai săracă a populației globului. Potrivit unui recent raport al O.N.U. consacrat consecințelor economice și sociale ale cursei înarmărilor și efectelor sale profund dăunătoare asupra păcii și securității mondiale, dacă jumătate din cheltuielile militare mondiale efectuate în perioada 1970—1975 ar fi fost investite în sectorul civil, produsul anual la sfîrșitul acestei perioade ar fi putut să fie cu 200 miliarde dolari mai mare decît a fost.

O povară tot mai grea pe umerii tuturor popoarelor

INVESTIȚIILE pe care le fac țările în curs de dezvoltare (fără țările membre ale O.P.E.C.) s-au dovedit pînă în prezent insuficiente pentru atingerea fie și a obiectivelor minime prevăzute în Strategia internațională a dezvoltării pentru deceniul în curs. Aceasta în vreme ce studii recente privind viitorul economiei mondiale relevă că, pentru reducerea decalajului dintre veniturile pe locuitor ale țărilor sărace și bogate (care acum continuă să se adîncească) de la 13 : 1 în prezent la circa 7 : 1 pînă în anul 2000, ritmul de creștere a venitului pe locuitor din țările slab dezvoltate ar trebui să fie sensibil mai rapid chiar decît cel prevăzut în Strategia menționată. Ținînd seama de rolul hotărîtor al efortului propriu, aceasta ar presupune la rîndul său o rată a investițiilor de 30—35%, iar în unele cazuri chiar de 40% din produsul național brut, pe o perioadă lungă de timp. Or, în prezent nu numai că rata investițiilor este mult mai mică în aceste țări, dar politica imperialistă atrage în vîltoarea cursei înarmărilor tot mai multe state în curs de dezvoltare.

Resursele valutare folosite de țările în curs de dezvoltare pentru achiziționarea de arme din țările dezvoltate echivalează actualmente cu peste jumătate din asistența oficială pentru dezvoltare furnizată de acestea din urmă .Ca urmare a ritmului rapid de creștere a acestor cheltuieli, de 6,5 ori în decurs de două decenii, ponderea țărilor în curs de dezvoltare în totalul cheltuielilor militare mondiale a sporit de la 4,1% în 1956 la 14,8% în 1976. Țările „lumii a treia" cheltuiesc în medie pentru scopuri militare o sumă de 50 miliarde dolari pe an, aproape egală cu aceea investită în agricultură, principalul sector de activitate al economiei lor, deși sute de milioane dintre locuitorii lor suferă de foamete, iar în ultimii ani producția alimentară pe cap de locuitor a cunoscut chiar o scădere într-o serie de zone în curs de dezvoltare.

În condițiile cînd țările în curs de dezvoltare, care formează majoritatea statelor lumii, sînt confruntate cu probleme deosebit de acute și de complexe, a căror soluționare presupune o extremă urgență, înarmările — prin irosirea unor imense resurse — frînează considerabil progresul acestor state pe calea lichidării subdezvoltării, agravează situația lor economică, duc la creșterea datoriei lor externe, generînd totodată relații de dependență față de statele furnizoare de armament, într-o epocă în care practic la fiecare zece ani se poate vorbi de o nouă generație de arme.

În viziunea partidului și statului nostru, realizarea

FLUXURILE FINANCIARE SPRE ȚĂRILE IN CURS DE DEZVOLTARE ȘI CHELTUIELILE MILITARE MONDIALE, 1960-1975

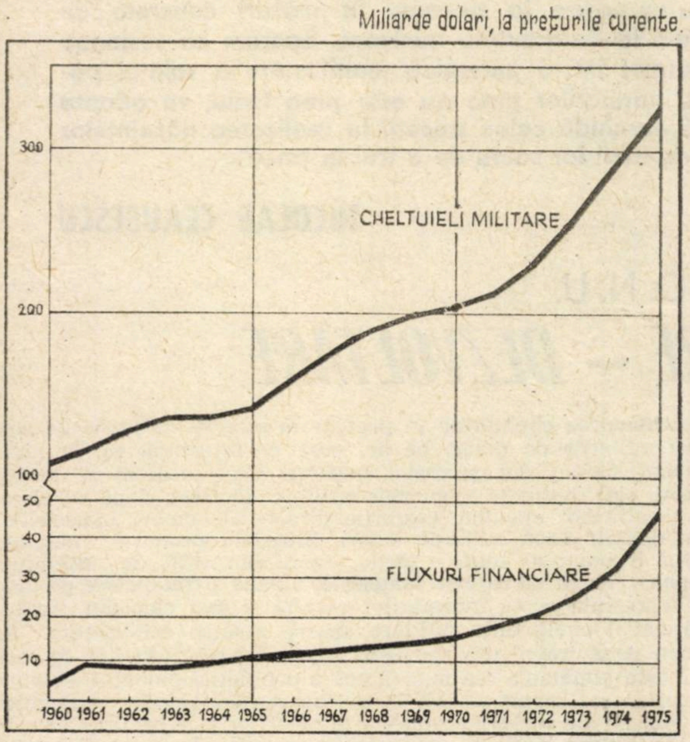

amplelor programe de investiții pe care le presupune lichidarea prăpastiei, acum în continuă adîncire, dintre țările bogate și sărace nu poate fi concepută — alături de sporirea menționată a efortului propriu al țărilor în cauză — fără ajutorul pe care țările dezvoltate, întreaga comunitate internațională pot și trebuie să-l acorde statelor dezavantajate.

Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, problema lichidării subdezvoltării „este condiționată de oprirea cursei înarmărilor, de hotărîrea de a înceta cheltuirea de fonduri uriașe pentru armamente din ce în ce mai complicate, pentru distrugerea omului și a civilizației și de a îndrepta aceste mijloace — atît financiare, cît și materiale și umane — în direcția dezvoltării economice, de a pune pe deplin cunoștințele științifice în folosul bunăstării și fericirii popoarelor“.**

A devenit intolerabil — și actuala sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U., prima din istoria organizației consacrată în exclusivitate dezarmării, ilustrează cu claritate acest lucru — ca, de exemplu, în vreme ce, după datele UNICEF, în țările în curs de dezvoltare subnutriția afectează un sfert din generația de mîine a omenirii, mai puțin de jumătate din copiii de vîrstă școlară pot urma cursurile unei instituții de învățămînt, iar sub 20% din numărul copiilor din zonele rurale au acces la o asistență medicală corespunzătoare, omenirea să cheltuiască aproape 400 miliarde dolari pe an pentru înarmare. A devenit intolerabil ca într-o epocă de progres furtunos al științei și tehnicii, în lume să existe peste 800 milioane de analfabeți și ca în loc de a lichida analfabetismul, scop în care UNESCO apreciază că ar fi suficientă o sumă de 1,5—2 miliarde dolari, omenirea să cheltuiască peste 1 miliard dolari pe zi în scopuri de distrugere.

Necesitatea trecerii la măsuri hotărîte de dezarmare, se relevă în Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român, este accentuată de faptul că revoluția științifică-tehnică, ce condiționează întreaga creștere economică viitoare a omenirii, a fost în bună parte subordonată creării de mijloace distructive tot mai perfecționate, deturnînd știința de la scopurile ei firești și întorcînd astfel împotriva omului cuceriri strălucite ale gîndirii umane. Se estimează că din totalul cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare efectuate în perioada postbelică, circa 40% au fost îndreptate spre realizarea unor obiective cu caracter militar, cea mai mare parte fără nici o utilitate civilă. În această activitate care are rolul de motor al cursei înarmărilor se află angajat 25% din personalul de cercetare și ingineresc al lumii, ceea ce este de zece ori mai mult decît întreaga capacitate științifică și tehnologică disponibilă a țărilor în curs de dezvoltare. Așa cum sublinia nu de mult într-un interviu acordat ziarului „Le Monde“ profesorul Wassily Leontief, pe marginea studiului său preliminar asupra consecințelor economice și sociale ale limitării cheltuielilor militare, actuala limitare a înarmărilor este o limitare tehnică, nu economică, prin care se convine a nu produce anumite tipuri de arme, ca într-un sistem de brevete. Drept rezultat, „costul cheltuielilor militare nu încetează să crească, pentru că guvernele își mobilizează savanții pentru a produce lucruri care nu sînt interzise pentru că n-au fost încă inventate“.

Prioritatea absolută și mijloacele superioare de care dispune cercetarea-dezvoltarea în scopuri militare explică de altfel ritmul mult mai rapid în care se perfecționează mijloacele de distrugere în raport cu ritmul soluționării unor probleme vitale pentru progresul economico-social al omenirii. Un recent raport al O.N.U. menționează, de exemplu, că resursele consacrate cercetării medicale în lume reprezintă doar o cincime din cele alocate cercetării și dezvoltării cu caracter militar.

Deziderätul vital al întregii omeniri

PORNIND de la necesitatea realizării unei cotituri radicale în modul de abordare a problemelor dezarmării, ca și de la concepția realistă că dezarmarea nu se poate realiza dintr-o dată, **Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind poziția României în problemele dezarmării și, în primul rînd, ale dezarmării nucleare** cuprinde un ansamblu de măsuri a căror aplicare ar determina un pas concret înainte în înfăptuirea acestui deziderat vital al întregii omeniri. Din împuternicirea președintelui Nicolae Ceaușescu aceste măsuri au fost prezentate în plenul sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, fiind considerate ca una din cele mai substanțiale contribuții în cadrul dezbaterilor generale. Ecoul larg al propunerilor românești reflectă o dată mai mult aprecierile elogioase de care se bucură pe plan mondial concepția clarvăzătoare și constructivă a României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu, asupra tendințelor și evoluțiilor majore din viața internațională, ca și asupra căilor și modalităților de soluționare, în interesul tuturor popoarelor, a marilor probleme care confruntă astăzi omenirea.

Înghețarea cheltuielilor militare, a efectivelor militare și a armamentelor și, ulterior, trecerea la reducerea lor treptată, propusă de România, nu numai că ar fi în folosul destinderii, dar ar economisi sume importante, care ar putea să fie folosite în scopuri pașnice. Țara noastră propune ca o parte a acestor sume să fie alocată de fiecare stat pentru înfăptuirea unor programe de dezvoltare economică și socială și ridicarea nivelului de trai al poporului său. Cealaltă parte ar urma să fie alocată pentru constituirea unui fond al Organizației Națiunilor Unite în vederea sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare, în primul rînd a celor cu un venit pe locuitor de pînă la 500 — 600 dolari anual, pentru a contribui la accelerarea progresului lor economic și social. O asemenea repartizare a fondurilor rezultate din înghețarea și reducerea cheltuielilor militare ar fi avantajoasă tuturor țărilor, inclusiv celor avansate din punct de vedere economic, ar facilita rezolvarea unor probleme sociale acute ale maselor largi populare. Eforturile în direcția dezarmării ar reprezenta astfel o contribuție efectivă la rezolvarea unei alte probleme cardinale a contemporaneității — edificarea unei noi ordini economice internaționale.

În același context, pornind de la realitatea că în epoca actualei revoluții științifico-tehnice și a crizei materiilor prime, combustibililor și energiei folosirea pașnică a energiei nucleare reprezintă un mijloc important de dezvoltare rapidă a economiei, țara noastră reafirmă că măsurile îndreptate spre reducerea înarmărilor nucleare nu trebuie în nici un caz să impieteze asupra utilizării de către toate statele a energiei nucleare în scopuri pașnice. România consideră că, în virtutea egalității suverane, toate țările au dreptul să beneficieze de cele mai noi realizări ale științei, inclusiv în domeniul tehnologiei nucleare. De aceea, ea subliniază necesitatea de a se adînci cooperarea dintre state în acest domeniu, de a se înlătura orice practici discriminatorii, asigurîndu-se accesul nestingherit al tuturor țărilor la cuceririle științifice și tehnologice.

Desigur că aspectele corelației dezarmare-dezvoltare sînt mult mai numeroase și mai complexe decît cele care pot fi cuprinse în spațiul restrîns al unui articol. Dar chiar cele cîteva elemente schițate atestă că cele două procese se află într-o strînsă interdependență.

De aceea, poporul nostru își exprimă speranța că rațiunea și spiritul de responsabilitate vor triumfa, determinînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, sub un control internațional corespunzător, cu garanția că nici un stat nu va fi victima unei agresiuni, că fiecare națiune se va putea dezvolta liber, potrivit voinței și aspirațiilor sale. Este convingerea României socialiste că, la răscrucea la care se află astăzi omenirea, sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. are menirea esențială să convină asupra unor documente de substanță, clare și angajante în această problemă primordială a contemporaneității și că stă în puterea și capacitatea de acțiune a popoarelor să impună soluționarea acestei probleme vitale în conformitate cu aspirațiile majore ale întregii omeniri

Dinu DRAGOMIRESCU

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Exportul de instalații complete: se prevede dublarea volumului

SEMNALÎND creșterea importanței instalațiilor industriale complete în cadrul exporturilor mondiale de mașini și utilaje, precum și concurența existentă pe piața mondială între principalii producători de asemenea instalații (S.U.A., Japonia, R.F.G., Franța și Anglia), specialiștii occidentali apreciază că este de așteptat ca valoarea exporturilor de instalații complete să se dubleze în cursul următorilor zece ani. Conform unui studiu al publicației „Eurofinance“, perspective favorabile de dezvoltare se prevăd pentru ansamblul exporturilor mondiale de bunuri de echipament industriale, respectiv o creștere cu un ritm mediu anual de 4,8% în perioada 1976—1980 și de 5,4% în anii 1981—1985, valoarea lor (la prețurile actuale) urmînd să atingă 149 miliarde dolari în ultimul an menționat.

Încetinire în economia țărilor occidentale ?

REDRESAREA economiei țărilor occidentale după faza de recesiune continuă să fie lentă și șovăitoare, iar ritmul de creștere se va mai încetini probabil anul acesta și în 1979, apreciază Institutul național de cercetări economice și sociale din Londra. În 1978 se așteaptă ca economia principalelor țări capitaliste să cunoască o creștere medie de 3,4% față de 3,7% în 1977 și 5,3% în 1976. Prognoza Institutului pentru 1979 estimează ritmul acestor țări la 3,5%, față de 3,8% în medie pe anii 1965—1975.

Perspectivele ar fi mult mai puțin nefavorabile, afirmă autorii analizei, dacă s-ar trece la măsuri de stimulare mai hotărîte în special în S.U.A., R.F.G. și Japonia. În prezent „incapacitatea investițiilor nerezidențiale (fără sectorul construcției de locuințe — n.n.) *de a-și îndeplini rolul ciclic normal“ se situează în fruntea factorilor care determină rămînerea în urmă a ritmurilor efectiv înregistrate față de cele preconizate de autorități.*

Potrivit aceleiași surse, comerțul mondial va crește probabil anul acesta cu 5% ca volum fizic și ar putea să înregistreze un ritm de creștere de 6% în 1979. În ceea ce privește balanțele de plăți, prognoza institutului londonez prevede echilibrarea lor în cazul țărilor O.C.D.E. (care ar putea chiar să realizeze un excedent anul viitor), reducerea excedentului țărilor exportatoare de petrol și sporirea rapidă a deficitului țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere.

Producția de porumb: + 1%

CONFORM datelor publicate de revista „Foreign Agriculture Circular“ și agenția Reuter, recolta de porumb a țărilor nesocialiste a crescut în 1977 doar cu circa 1% față de anul agricol precedent ; s-au înregistrat sporuri în America de Nord și în Europa occidentală, nivelul recoltei fiind în scădere sau practic staționar în celelalte zone cultivatoare.

Statele Unite rămîn în continuare cel mai important cultivator de porumb, furnizînd anul trecut (cu 161,5 mil. tone) circa trei cincimi din producția globală a țărilor nesocialiste ; ele sînt urmate, la distanță, de Brazilia (14,5 mil. tone), R.S.A. (9,8 mil. t), Mexic (9,7 mil. t), Argentina (9 mil. t), Franța (8,3 milt. t), Italia (6,2 mil. t) ș.a.m.d.

Orientări în dezvoltarea economică

Senegal: proiecte industriale

ÎN CREAREA produsului național brut al Senegalului agricultura participă cu 36%, iar industria cu 16%. După datele Băncii Mondiale, P.N.B. pe locuitor era în 1976 de 390 dolari. Pentru perioada 1977—1981 se prevede un ritm anual de creștere a P.N.B. de 5,8%, iar în industrie de 7,5%. Investițiile prevăzute în acest scop însumează 410 miliarde franci C.F.A. (circa 248 franci C.F.A. = 1 dolar.

Mineritul se rezumă deocamdată la producția de fosfați și sare. Din cauza scăderii prețurilor și a volumului exportului, producția de fosfați a cunoscut fluctuații foarte mari în ultimii ani. Sînt în curs de explorare zăcăminte de cupru și petrol. Explorări recente au arătat că există și rezerve foarte bogate de minereu de fier (circa 400 milioane de tone). Există perspective pentru exploatarea șisturilor bituminoase în zona Casamance.

Industria prelucrătoare este concentrată în jurul capitalei Dakar și se ocupă în principal cu prelucrarea produselor agricole, în primul rînd a arahidelor. Producția industrială a crescut în ritm susținut în anul 1977, pentru al treilea an consecutiv. Industria alimentară contribuie cu peste 50% la producția industrială globală. Alături de cinci fabrici pentru prelucrarea peștelui, fosfaților, tutunului, trestiei de zahăr, fibrelor textile, petrolului etc. se construiește un nou complex industrial în localitatea Cayar, care va cuprinde și o rafinărie de petrol cu o capacitate de 6 milioane t anual. Între proiectele industriale noi trebuie menționate și complexul industriei textile din localitatea Kaolack, o fabrică de acid fosforic și o fabrică de ciment cu o capacitate de 400 000 t anual.

În agricultura Senegalului lucrează 1,3 milioane de oameni din totalul de 1,7 milioane cît numără populația activă. Economia rurală a Senegalului se bazează înainte de toate pe producția de arahide, care constituie principalul produs de export al acestei țări. Recolta a depășit pentru prima dată un milion de tone în sezonul 1975—76, cînd a atins 1.350.000 t, după ce în timpul secetei din 1972—73 scăzuse la 466.000 t.

Un sector important al agriculturii Senegalului îl constituie creșterea animalelor. Fondul animalelor însuma în 1974 circa 2,3 milioane de bovine, 190 000 de porci și 2 milioane de capre și oi. Pescuitul devine unul din sectoarele principale ale economiei senegaleze. Producția de pește se prevede să crească de la 352 900 t în anul 1976 la 596 400 t în 1981. În domeniul pescuitului lucrează peste 32 000 de oameni. Guvernul a extins, în 1976, limita apelor teritoriale la 150 de mile.

Turismul constituie o ramură de perspectivă, căreia guvernul senegalez îi acordă o mare atenție, fiind în construcție numeroase hoteluri. Veniturile din turismul internațional au sporit de la 9 miliarde franci C.F.A. în 1975 la 16 miliarde în 1976.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 5—9.VI.1978 s-a caracterizat prin influențe contradictorii asupra **dolarului S.U.A.** Reculul înregistrat în evoluția prețurilor cu ridicata, o scădere neașteptată în nivelul masei monetare în circulație („money supply“) — considerată a fi un mijloc destul de eficient de luptă contra inflației —, alături de anunțarea intențiilor Administrației de a lua noi măsuri pentru reducerea deficitului bugetar al anului fiscal viitor, au influențat într-o anumită măsură pozitiv cursul dolarului. Menținerea însă a tensiunilor în relația dolar/yen, determinată în cea mai mare parte de masivul excedent japonez în comerțul cu S.U.A., a stopat o redresare mai amplă a monedei americane.

Francul elvețian, ca aproape în fiecare interval în ultima vreme, a înregistrat cele mai ample mișcări. Începînd perioada la circa 1,8790 franci/1 dolar (cu 0,4 % peste închiderea precedentă), a pierdut rapid 2,5% (1,9260 franci pe 6.VI.1978), redresîndu-se pînă la 1,8960 franci, cu 0,5% sub nivelul de închidere anterior. **Francul francez** a pierdut și el în relația cu dolarul, cotînd pe 9.VI.1978 la circa 4,61 franci/1 dolar, comparativ cu 4,59 franci pe 2.VI.1978. **Yenul japonez** în schimb a cîștigat în acest interval, terminînd la circa 221 yeni/1 dolar, față de circa 222 yeni la sfîrșitul perioadei precedente. Ca influență pozitivă se menționează anunțarea creșterii în luna mai a exporturilor japoneze cu peste 22% față de mai 1977, în ciuda reprecierii accentuate din ultimul timp a monedei nipone.

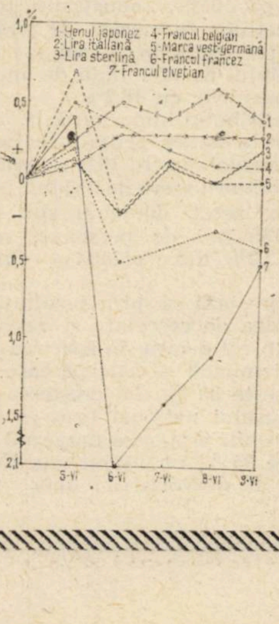

Cu o cotație de 861,50 lire/1 dolar pe 9.VI.1978, față de 864 lire pe 2.VI.1978, **lira italiană** a cîștigat în relația cu dolarul 0,3% în această perioadă. Deși Banca Angliei a mărit dobînda minimă de împrumut de la 9 la 10% (cel mai ridicat nivel din martie 1977), **lira sterlină** a realizat doar un cîștig ușor, cotînd la sfîrșitul perioadei 1,8245 dolari/1 liră, comparativ cu 1,8210 dolari/1 liră cu o săptămînă în urmă. Principalele valute din „șarpele“ valutar vest-european au fluctuat într-o măsură mai moderată, terminînd intervalul la un nivel apropiat celui din 2.VI.1978, respectiv **marca vest-germană** la circa 2,0885 mărci/1 dolar, iar **francul belgian** la 32,66 franci/1 dolar.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe termen de 6 luni au cotat în jur de 8,625% la cele în eurodolari, 3,625% în euromărci vest-germane și 1,6875% în eurofranci elvețieni.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o scădere, al doilea fixing de la 9.VI.1978, de 181,30 dolari/1 uncie, fiind cu 3,45 dolari sub cel din 2.VI.1978.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor valute în raport cu dolarul S.U.A., în perioada 5—9.VI., luîndu-se ca bază cursurile din 2.VI.1978

MONDORAMA

Dezvoltare inegală

ÎN ULTIMUL DECENIU dezvoltarea economiei principalelor țări capitaliste industrializate a cunoscut ritmuri inegale. Una din urmări a fost că în 1977, față de 1967, a avut loc o scădere a ponderii S.U.A. în produsul național brut însumat al țărilor respective, de la aproape 58% la circa 47%. Din datele statistice ale O.C.D.E., pe care se bazează și graficul, rezultă că — cu excepția Angliei — în toate țările incluse produsul național brut a crescut mai repede decît în S.U.A. Japonia a reușit să depășească în acest interval R.F. Germania, situîndu-se — ca valoare absolută a P.N.B. în prețurile curente — pe locul doi în cadrul grupului. Decalajul dintre volumul P.N.B. al Statelor Unite și volumul celui al Japoniei s-a redus, în această perioadă, de la 7:1 la 3,1:1, iar în cazul raportului S.U.A.—R.F.G. — de la 6,6:1 la 3,6:1. De menționat că pe locul imediat următor după cele șapte țări industrializate s-a plasat anul trecut, sub aspectul volumului absolut al P.N.B. în lumea nesocialistă, o țară în curs de dezvoltare — Brazilia, cu un volum al P.N.B. de 145 miliarde dolari.

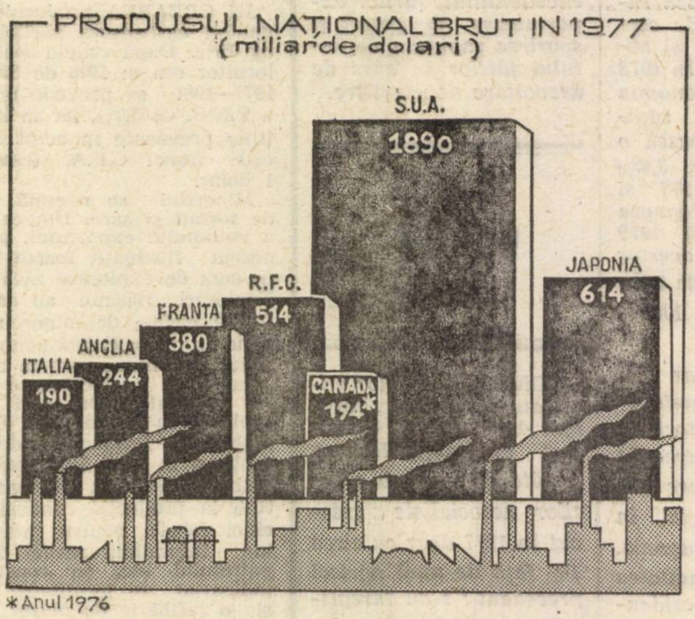
PRODUSUL NAȚIONAL BRUT IN 1977
(miliarde dolari)

*Anul 1976

50 de cartiere noi la Pekin

LA ELIBERAREA ȚĂRII și proclamarea R.P. Chineze, Pekinul se prezenta ca un oraș în care marea majoritate a caselor erau vechi, fără etaj. Transformarea capitalei țării într-un oraș modern a constituit una dintre problemele importante ale puterii noi, populare.

De atunci, în mai puțin de trei decenii, au fost înălțate peste 50 de cartiere noi de locuințe, în general cu blocuri de 3—4 etaje. Progresele realizate în domeniul mecanizării construcțiilor au permis accelerarea reconstrucției orașului, trecerea la construirea de blocuri cu 10—15 etaje. Numai în cursul anului trecut suprafața construită în Pekin a totalizat două milioane mp., asigurîndu-se astfel locuințe pentru circa 200 000 de locuitori ai orașului. Totodată, noile cartiere sînt prevăzute cu școli, instituții sanitare, unități comerciale și de alimentație publică etc.

Trecerea la construcția de blocuri înalte a fost facilitată nu numai de extinderea producției de prefabricate din beton și ridicarea procentului de mecanizare a lucrărilor pe șantiere, ci și de realizarea prefabricatelor din alte materiale — ușoare și rezistente — cum sînt zgura, anumite deșeuri etc.

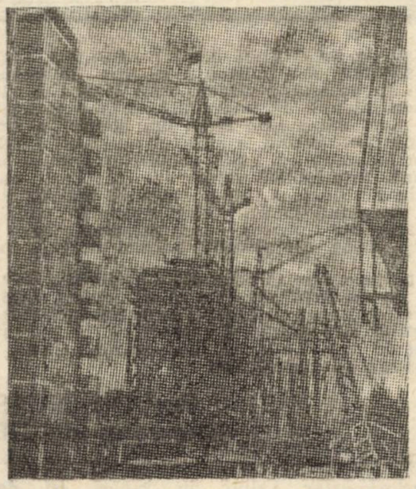

Blocuri de locuințe în construcție la Pekin

Cehoslovacia: aportul cercetării științifice

ACTUALUL — cel de-al șaselea — plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a R.S. Cehoslovace pune accentul pe problema calității, pe ridicarea nivelului tehnic și economic al produselor industriale, alături de realizarea unor ritmuri susținute de dezvoltare a producției industriale. Industria construcțiilor de mașini, de pildă, și-a extins producția în primii doi ani ai cincinalului cu 17% (față de anul 1975), iar exporturile cu 18,2%.

O contribuție importantă la astfel de realizări o aduce activitatea de cercetare și dezvoltare. În 1946 numărul total al cercetătorilor era de trei mii ; în prezent în acest domeniu sînt ocupate peste 165 mii de persoane, respectiv circa 2,2% din efectivul forței de muncă.

Se apreciază că, prin rezultatele sale, activitatea de cercetare și dezvoltare a jucat un rol decisiv în sporirea productivității muncii — cale pe care s-a obținut peste 80 % din creșterea globală a produsului național brut în ultimele trei decenii, proporție majorată pînă la aproape 95 % în ultimii ani. Ceea ce, alături de dezvoltarea unor sectoare industriale esențiale pentru introducerea progresului tehnic, ca electronica, producția de echipament electronuclear, chimia ș.a., este o cheie a competitivității industriei cehoslovace pe plan internațional.

Industria aerospațială britanică: unul din primele locuri în lume

INDUSTRIA AEROSPAȚIALĂ, reprezentată mai ales de corporația „British Aerospace“ și de firma producătoare de motoare de avion „Rolls-Royce“, ambele aflate în proprietatea statului, constituie unul din sectoarele de vîrf ale economiei britanice contemporane. Dimensiunile și varietatea producției sale de avioane, elicoptere, nave pe pernă de aer etc., presupunînd desigur cooperarea unui mare număr de firme subcontractante, o situează pe unul din primele locuri din lume. Acest lucru se reflectă și pe planul exportului ramurii, care anul trecut a depășit pentru prima dată nivelul de 1 miliard lire sterline, cifra înregistrată reprezentînd dublul celei din 1973 și fiind net superioară valorii importurilor respective — de 765 mil. lire. Principalele destinații ale exporturilor anului 1977 au fost, în ordine, S.U.A., Franța, R.F.G., Oman și Italia. În același an, ramura amintită a înregistrat comenzi de peste 1 miliard lire sterline, ceea ce constituie de asemenea un nivel record.

Industria britanică este de asemenea larg angajată în dezvoltarea și producerea de sisteme spațiale, inclusiv de sateliți pentru telecomunicații.

Combustibil din... apa mării

OBȚINEREA pe scară industrială și în condiții competitive a hidrogenului, gaz cu însușiri superioare și multiple utilizări, preocupă tot mai intens pe oamenii de știință. Hidrogenul poate înlocui petrolul sau gazul metan în utilizarea lor drept combustibili sau ca materii prime în industria chimică. El poate fi depozitat și transportat cu ușurință, nu poluează atmosfera prin ardere, este utilizabil drept carburant în motoarele automobilelor, avioanelor și rachetelor, în generatoare de energie electrică sau drept combustibil pentru consumul casnic.

Un proiect de anvergură privind extragerea hidrogenului din apa mării, cu ajutorul energiei solare, este studiat în prezent de un grup de cercetători japonezi și americani. Proiectată pentru a fi amplasată în zona tropicală a oceanului Pacific, o asemenea heliocentrală (cu o putere instalată echivalentă cu 1 000 MW), ar asigura extragerea zilnică din apă — pe baza electrolizei — a 4 800 tone de oxigen lichefiat și 600 tone de hidrogen lichefiat, ambele gaze urmînd a fi transportate la țărm în tancuri. Pe lîngă aceasta, în cursul funcționării complexului menționat (a cărui instalare ar necesita investiții depășind 1 miliard de dolari) s-ar putea obține, cu ajutorul altor instalații, o serie de metale rare, aflate în soluție în apa mării.

CURIER

GLOSAR

Risc economic

ORICE ACTIVITATE economică, mai ales într-o perioadă de criză — așa cum este aceea pe care o parcurge în prezent lumea capitalistă —, poate fi legată de ideea de risc, în sensul că efectul pozitiv așteptat al acestei activități este expus compromiterii parțiale sau totale ca urmare a acțiunii unor factori negativi neașteptați. Riscul are deci la origine ori incapacitatea omului de a sesiza în întregime și de a interpreta în mod corect desfășurarea viitoare a evenimentelor, ori posibilitatea ca gîndirea economică să fie din capul locului viciată ca urmare a insuficienței datelor și informațiilor pe care această gîndire este fundamentată.

Riscul economic nu poate avea decît sens negativ. Perechea în sens pozitiv a riscului este **șansa.** Ca atare, una din definițiile care au fost date riscului economic este următoarea : „posibilitatea nereușitei, legată de orice activitate economică". Avînd în vedere acest conținut al noțiunii de risc, **realizarea riscului** nu poate fi decît o pierdere, o pagubă. De aceea, paguba a fost definită la rîndul său ca fiind „riscul concretizat care prin nereușita prestației economice a dus la o pierdere".

Paguba prin realizarea riscului economic poate avea înțelesuri diferite. În general, avem de-a face cu pierderi materiale, deși pot apărea și pierderi imateriale, necomensurabile. Pierderile materiale se pot concretiza într-o pierdere de substanță, într-o reducere a beneficiului sau chiar într-o anulare a acestuia. O pierdere imaterială poate fi aceea care își găsește expresia într-o scădere a prestigiului, a bunei reputații a unei întreprinderi sau a unui întreg sector economic, dacă nu chiar a unei întregi economii naționale, ca urmare a realizării unui risc economic. Este firesc însă ca pierderile imateriale să se traducă în cele din urmă tot printr-o pierdere materială.

Riscul economic este o noțiune cu un conținut atît de complex, încît o enumerare a tuturor riscurilor nu este posibilă. Totuși, s-a încercat să se pună ordine în acest conținut, considerîndu-se astfel că ar exista riscuri ale acțiunii sau inacțiunii economice, riscuri interne ale întreprinderii și riscuri externe, riscuri propriu-zis economice și riscuri juridice, riscuri cuantificabile și necuantificabile etc.

Factorii de risc sînt și ei foarte variați. Ei au fost definiți în ansamblu ca fiind „acele energii umane sau naturale (...) a căror acțiune sau inacțiune decide reușita sau nereușita activității economice" (K. Oberparleiter). S-a făcut distincția între natură, subiectul economic și societate ca factori de risc. Natura poate apărea ca factor de risc prin forța ei distructivă ; subiectul economic — prin aprecierile eronate asupra desfășurării viitoare a evenimentelor ; societatea, reprezentată de statul propriu sau de state străine — prin riscuri politice cum sînt războiul, blocada sau embargoul, ca și prin riscuri economice cum sînt măsurile protecționiste, dirijiste, discriminatorii.

Existența riscului economic a determinat apariția **politicii de combatere a riscului,** înțeleasă ca fiind totalitatea măsurilor pe care statul sau întreprinderea le iau pentru apărarea activă sau pasivă împotriva riscului. Riscul economic, ca factor potențial, face necesar ca personalul unităților economice socialiste să cunoască aspectele complexe implicate de acesta, cu atît mai mult în cazul operațiunilor de comerț exterior.

C. K.

Contract

Lucian Paraipan. Motru — 1) Contractul încheiat la sfîrsitul lunii mai a.c. de guvernul polonez cu firma americană „Occidental Petroleum" prevede livrarea anuală în Polonia a unui milion tone de fosfati. în schimbul a 500 000 tone de sulf. Valoarea contractului, care se referă la o perioadă de 20 de ani, se ridică la peste 1 miliard dolari. Cele două părti vor coopera de asemenea în domeniul tehnologiilor moderne. al industriei carbonifere si al prospectiunilor de petrol în Marea Baltică. Din partea lui „Occidental Petroleum", contractul a fost semnat la Varsovia de presedintele firmei. Armand Hammer. care de curînd a împlinit 80 de ani.

2) Organizatia est-africană pentru controlul dăunătorilor din deșert antrenată recent în lupta împotriva marii invazii de lăcuste care a afectat culturile din această zonă a Africii. cuprinde Etiopia Sudanul. Kenya. Djibouti Somalia. Tanzania si Uganda.

Evaluarea în vamă

Costel Socaciu. Găești — Evaluarea în vamă este un procedeu prin care se stabileste valoarea mărfurilor importate („valoarea în vamă"). asupra căreia se percepe taxa vamaiă. De obicei. valoarea în vamă a mărfurilor importate se stabileste pe baza pretului de import (pretul c.i.f), dar în unele cazuri. legislatia vamală poate prevedea alte modalităti (de exemplu. pe baza „prețului internațional" sau a „pretului normal" al mărfii respective). Metodele prezintă particularităti de la tară la tară. în numeroase cazuri statele capitaliste utilizînd evaluarea în vamă ca mijloc de politică protectionistă (obstacole tarifare si paratarifare). Astfel. în S.U.A.. conform legislatiei „American Selling Price". de care întrebati. pentru unele produse exportate pe piata americană (în special produse chimice). valoarea în vamă se stabileste nu pe baza pretului de import. ci pe baza pretului intern de desfacere pe piata americană a produselor respective. ceea ce măreste considerabil valoarea în vamă si deci taxa vamală.

Canalul Panama

Vasile Ilinca. Iasi — Canalul Panama este inaccesibil petrolierelor de mare tonaj. Prin el se efectuează totusi 5% din comerțul mondial si 40% din comertul S.U.A. cu tările Asiei si din zona Pacificului. Tonajul maxim al navelor care pot străbate canalul este limitat nu numai de adîncimea acestuia. ci si de lătimea lui de numai 33,50 m în zona ecluzelor. fată de 90—150 m în rest. Din acest motiv. datorită tendintei de crestere a tonajului navelor. canalul. în lungime de 82 km. nu poate fi utilizat la întreaga sa capacitate: numai 15 000 nave maritime îl traversează anual. fată de 26 000 maximul posibil. O rută maritimă care străbate Canalul Panama este cu peste 16 600 km mai scurtă decît una care ocoleste Capul Horn din extremitatea sudică a Americii de Sud.

Barter [II]

Sistemul **contracumpărării** („counter purchase") ca formă de barter se practică cel mai mult în relatiile cu tările capitaliste dezvoltate. Acest gen de tranzactie se derulează astfel: o întreprindere dintr-o tară negociază un contract de export cu plata imediată în valută; separat se negociază un contract de cumpărare de mărfuri de către exportator de la importator. în partidă echivalentă cu întreaga valoare a contractului de export sau acoperind numai o parte din aceasta. Mărfurile pe care le va cumpăra exportatorul pot să nu fie legate de obiectul activitătii lui. si în acest caz el trebuie să le găsească plasament pe piata lui internă sau pe piata externă. În ambele cazuri. important pentru importatorul initial este faptul că el își reduce indirect o parte din datoria externă. prin intrarea de valută pentru produsele a căror vînzare de către el a fost convenită prin al doilea contract. De obicei. cu vînzarea produselor ce fac obiectul exportului din tara importatorului principal se ocupă oficii speciale de barter („Barter Trader"). care obtin pentru această intermediere un comision. În figura de mai jos este prezentat modelul unei tranzactii de acest gen. cuprinzînd mai multe situatii posibile (în cazul cînd toate produsele cumpărate de exportatorul principal se vor desface printr-un oficiu de barter).

Cumpărarea unor mărfuri cu ramburs (buy-back barter) se foloseste atunci cînd o firmă semnează un contract de construire a unei fabrici într-o altă tară. Firma exportatoare se angajează ca o parte din costul fabricii să fie acoperit prin livrarea unei părți din produsele realizate de aceasta, imediat ce intră în functiune. În cazul cînd importatorul posedă deja fabrici care au ca obiect de activitate acelasi gen de produse ca si fabrica ce va fi construită prin cooperare. se poate conveni ca o parte din costul noii fabrici să fie plătit mai repede cu produsele fabricilor existente.

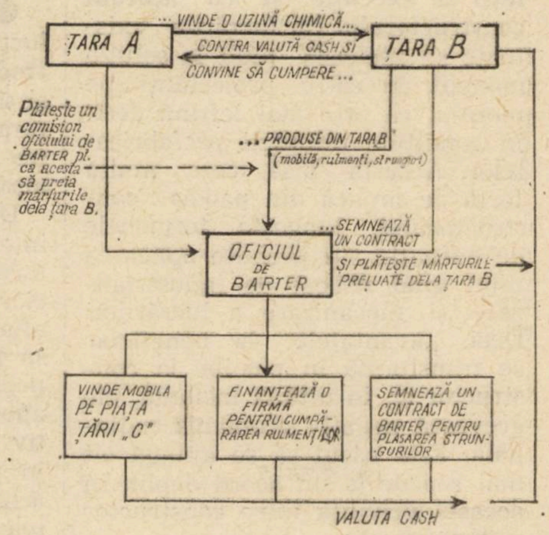
ȚARA A
...VINDE O UZINĂ CHIMICĂ...
CONTRA VALUTĂ CASH SI
CONVINE SĂ CUMPERE...
ȚARA B
Plătește un comision oficiului de BARTER pt. ca acesta să preia mărfurile dela țara B.
...PRODUSE DIN ȚARA B
(mobilă, rulmenți, strunguri)
...SEMNEAZĂ UN CONTRACT
SI PLĂTEȘTE MĂRFURILE PRELUATE DELA ȚARA B
OFICIUL DE BARTER
VINDE MOBILA PE PIAȚA ȚĂRII „C"
FINANȚEAZĂ O FIRMĂ PENTRU CUMPĂRAREA RULMENȚILOR
SEMNEAZĂ UN CONTRACT DE BARTER PENTRU PLASAREA STRUNGURILOR
VALUTA CASH

Nicolae DANILA

Telefoane

Adrian Calomfirescu. Bucuresti — Parcul mondial al aparatelor telefonice în functiune este în creștere continuă, deși ritmul de crestere este ceva mai lent în ultimii ani. După datele firmei „American Telephone and Telegraph". la inceputul anului trecut. în lume se numărau peste 398 milioane de aparate telefonice. cu 4,9% mai mult decît în 1976.

Repartitia teritorială a parcului de telefoane rămîne însă pronuntat inegală. În timp ce într-o serie de tări capitaliste industrializate. dotarea cu aparate telefonice se află în pragul saturării sau se apropie de acesta (numărul aparatelor care revin la o mie de locuitori fiind de peste 700 în S.U.A., de 600—700 în Suedia sau Elvetia. de 500—600 în Canada. Noua Zeelandă sau Danemarca. de 400—500 în Luxemburg. Japonia. Islanda sau Finlanda etc.). în numeroase tări în curs de dezvoltare revin doar cîteva aparate telefonice la mia de locuitori (3,4 în India. 2,6 în Etiopia s.a.m.d.).

Realizarea la termen a noilor obiective

(Urmare din pag. 8)

realizării ritmice a lucrărilor înscrise în grafice (elaborarea şi predarea documentaţiilor complete pentru obiectivele din 1978 şi continuate în 1979, astfel încît să se asigure executarea cotei 0 a platformelor tehnologice, în special pentru marile unităţi chimice ; asigurarea ritmică şi în fluxul cerut de constructor a instalaţiilor şi utilajelor tehnologice; organizarea mai judicioasă a şantierelor de execuţie, lărgirea cadrului industrializării şi mecanizării lucrărilor etc.) ;

● **proiectanţii să elaboreze soluţii de execuţie şi cu acordul constructorului** (la lucrările existente se apelează mult la soluţia monolit de către proiectanţi pe motivul că este mai ieftină decît în condiţiile utilizării prefabricatelor. Aceasta însă cere multă forţă de muncă din partea constructorului, lungeşte termenele de execuţie, nu permite aplicarea unui grad ridicat de industrializare şi mecanizare a lucrărilor. Deci, „avantajele“ la beneficiar se transformă în pagube la constructor şi, în ultimă instanţă, ele grevează negativ economia naţională. Este cazul să se ajungă cît mai repede la un acord deplin în această privinţă între constructor şi beneficiar) ;

● **să se asigure cu o mai mare operativitate, în bazele de aprovizionare, de către industria construcţiilor de maşini, materiale de montaj** (armături, fitinguri, flanşe, ventile, garnituri, coturi etc.). Pînă în anii trecuţi asemenea furnituri se importau în cea mai mare parte ; acum ele sînt asigurate de către unele unităţi specializate din ţară, dar, din păcate, nu în sortimentaţia şi cantităţile necesare ;

● **să fie dezvoltată mai rapid baza proprie de producţie a constructorului** (pentru prefabricate de beton, construcţii metalice, produse de balastieră la cotele necesare desfăşurării în bune condiţiuni a activităţii de producţie din acest cincinal) ;

● **să se extindă mecanizarea lucrărilor de construcţii, prin introducerea de mijloace adecvate şi să se asigure funcţionarea acestora în schimburi de 10 ore pentru a fi utilizate la capacitatea maximă** etc.

Desigur, sînt necesare şi alte intervenţii operative ale constructorului, proiectanţilor şi beneficiarilor pentru ca obiectivele aflate în faze avansate de lucru să poată fi finalizate cît mai repede pentru a fi recepţionate şi apoi să intre în circuitul productiv. Există, aşadar, posibilităţi ca în perioada ce a mai rămas din acest an, să se recupereze restanţele, astfel încît în luna decembrie nivelul realizărilor să se situeze la cel al planului pe întregul an.

FONDUL PENTRU ACŢIUNI SOCIALE

(Urmare din pag. 12)

— o grădiniţă cu 100 locuri ;
— dispensar medical ;
— cămin muncitoresc pentru tineret şi cantină (vezi tabelul din pagina 12).

(Pentru creşă, grădiniţă, dispensarul medical, căminul muncitoresc şi cantină, se înscriu sume în planul de venituri şi cheltuieli, dacă acestea sînt afectate în exclusivitate întreprinderii respective sau se utilizează în comun cu alte unităţi, pe bază de convenţie. Se au în vedere, de asemenea, veniturile şi cheltuielile ce revin unor asemenea unităţi construite din fondul pentru construcţii de locuinţe şi alte investiţii cu caracter social al întreprinderii şi care intră în funcţiune în anul de plan. Creşele, grădiniţele, dispensarele medicale, organizate teritorial, cu finanţare din bugetele locale rămîn în continuare, organizate şi finanţate în acest mod. De asemenea, se finanţează în continuare, din venituri proprii, cheltuielile cantinelor şi căminelor muncitoreşti pentru tineret, cu excepţia cheltuielilor care cad în sarcina întreprinderii şi care, aşa cum s-a arătat, se suportă din fondul social).

Pentru a putea satisface într-o măsură cît mai mare nevoile oamenilor muncii şi ale membrilor lor de familie, consiliilor oamenilor muncii le revine sarcina să asigure utilizarea cît mai eficientă a fondului pentru acţiuni sociale, a construcţiilor şi dotărilor cu caracter social. De asemenea, ele trebuie să ia măsuri pentru administrarea şi gospodărirea raţională a sumelor prevăzute în planul de venituri şi cheltuieli pentru fondul destinat acţiunilor sociale, adoptat de adunarea generală a oamenilor muncii.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice şi Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 24 din 16 iunie 1978

– Deplină angajare și unitate a poporului în edificarea unei Românii independente și prospere **(N. Ionescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Expresie a interdependenței dezvoltare – bunăstare. Îmbunătățirea consumului – componentă de bază a creșterii nivelului de trai (I) **(Grigore Vâlceanu, Maria Poenaru)** 4
– Pregătirea temeinică, factor hotărîtor în realizarea la termen a noilor obiective **(V. Boescu, L. Tintea)** 7
– Perfecționarea mecanismului economico-financiar.
● Încheierea la timp a contractelor de aprovizionare și desfacere **(Gh. Drăghici)** 9
● Tribuna economistului. Propuneri privind beneficiul, mijloacele circulante și fondul de acumulare în C.A.P. **(lector univ. dr. D. Tudorache)** 10
● În dezbatere : îmbunătățirea Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii. Constituirea fondului pentru acțiuni sociale la dispoziția întreprinderilor **(A. Popescu)** 11
– Condiții pentru dezvoltarea, diversificarea și îmbunătățirea calitativă a serviciilor **(I. Georgescu)** 13

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– În sprijinul consiliilor oamenilor muncii. O bază științifică pentru analiza activității economico-financiare **(Cristea Ioniță)** 14

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LE EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

– Imperialismul – stadiul cel mai înalt al capitalismului **(lector univ. dr. Steliana Lintaru)** 16

TEORII ●IDEI

– Școli ● curente ● economiști, Aspecte și semnificații ale paternalismului nipon **(Florea Tuiu)** 18
– In dezbatere : valorificarea energiei în perspectiva procesului circular activ 20

ECONOMIE MONDIALĂ

– Sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. Relația dezarmare-dezvoltare **(Dinu Dragomirescu)** 27
– Tendințe – conjuncturi 29
– Mondorama 30

ÎN SUPLIMENTUL ACESTUI NUMĂR : Relații financiar-valutare internaționale

Redacţia şi administraţia : Calea Dorobanţilor nr. 11—25. 71 131 Bucureşti, telefon 12 13 69.
Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51..301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 Bucureşti
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

Pasarela benzi de evacuare a concentratului de fier Căpuş

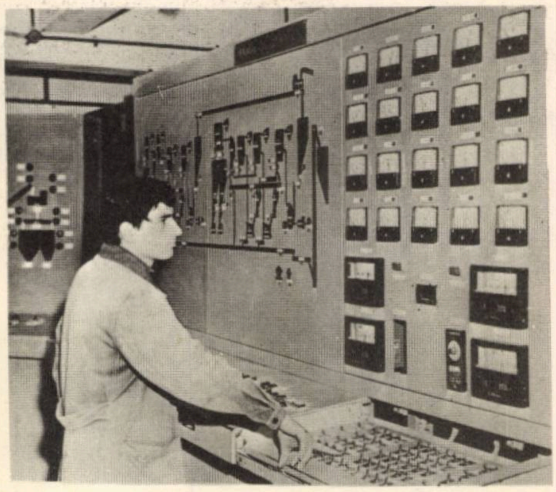

COMBINATUL MINIER CLUJ-NAPOCA

DESFĂŞURÎNDU-ŞI activitatea pe raza a 6 judeţe, unităţile miniere din subordinea COMBINATULUI MINIER CLUJ-NAPOCA se ocupă de extragerea şi valorificarea superioară a zăcămintelor care conţin substanţe nemetalifere — caolin, feldspat, nisipuri cuarţoase, cuarţuri granulate, betonite, argile refractare şi altele, materii prime cu largă utilizare în diverse ramuri, începînd de la industria hîrtiei şi terminînd cu cea metalurgică. Un loc important în activitatea combinatului îl ocupă valorificarea zăcămintelor de fier de la Lăpuş şi Băişoara.

Tehnologiile moderne folosite în exploatarea şi prelucrarea acestor minereuri impun prezenţa unui personal calificat, apt să manipuleze instalaţiile şi aparatura cu care sînt dotate deopotrivă exploatările miniere din subteran, carierele de la suprafaţă, uzina de preparare a minereurilor. Aşa se explică faptul că aproape întreg personalul muncitor de deservire a acestor unităţi posedă solide cunoştinţe de fizică, chimie, mecanică.

O preocupare centrală a colectivului de aici este pregătirea temeinică şi complexă a cadrelor ; procesul de şcolarizare şi calificare a celor ce vor să devină viitori mineri, electricieni, mecanici, preparatori, sudori, specialişti în zidărie refractară etc., se desfăşoară sub directa îndrumare şi pregătire a unor cadre cu înaltă calificare în acest domeniu.

1978 JUN 23

Raioanele şi magazinele de specialitate ale comerţului de stat din Bucureşti şi din intreaga ţară vă oferă un bogat sortiment de confecţii de sezon: rochii, compleuri, fuste, bluze, pantaloni – pentru femei; costume, sacouri, pantaloni, bluze, cămăşi – pentru bărbaţi; rochiţe, pantalonaşi (lungi şi scurţi), costumaşe, compleuri – pentru copii, produse şi articole realizate din ţesături uşoare, moderne, imprimate şi uni, confecţionate într-o mare varietate de modele şi croieli, adecvate modei 1978.

Lei 5

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ŞI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

PERFECŢIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

INTERDEPENDENŢA DEZVOLTARE-BUNĂSTARE

ÎNDEPLINIREA RITMICĂ, INTEGRALĂ A PLANULUI LA TOATE SORTIMENTELE

Numărul 25 ● Vineri 23 iunie 1978

Sub semnul unității depline a întregului popor în jurul partidului, a secretarului său general

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU în județele Harghita, Mureș, Sălaj, Satu-Mare

Întîmpinîndu-l pe secretarul general al partidului cu calde manifestări de dragoste și prețuire, oamenii muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități din Harghita, Mureș, Sălaj, Satu-Mare — județe aflate în plină dezvoltare economico-socială — au dat glas profundei lor recunoștințe pentru viața nouă, tot mai îmbelșugată de care se bucură, pentru deplina egalitate în drepturi, pentru perspectivele luminoase ale înfloririi României socialiste

Este examinat unul din noile tipuri de tractoare fabricate la Miercurea Ciuc

Intîlnire emoționantă cu locuitorii municipiului Odorheiul Secuiesc

In timpul marii adunări de la Tîrgu Mureș

curier
economic legislativ

● AUTOCONDUCERE ● AUTOGESTIUNE ● AUTOFINANŢARE ●

autogestiune

RĂSPUNDEREA MATERIALĂ PRIVIND CALITATEA PRODUSELOR

Legea nr. 7/1977 consacră un capitol distinct răspunderii materiale pentru încălcarea normelor privind calitatea produselor şi serviciilor. Analiza dispoziţiilor legale privitoare la răspunderea materială, cuprinsă în capitolul al VI-lea al Legii nr. 7/1977, impune unele reflecţii asupra întinderii răspunderii materiale şi asupra raportului dintre răspunderea materială reglementată prin acest act normativ şi răspunderea materială consacrată în Codul muncii. Chiar de la început trebuie să remarcăm faptul că legea reglementează atît răspunderea materială pentru încălcarea normelor privind calitatea produselor şi serviciilor cît şi răspunderea materială pentru provocarea de rebuturi.

Principiul răspunderii materiale pentru încălcarea normelor privind calitatea produselor şi serviciilor este consacrat în art. 65 al Legii nr. 7/1977. Potrivit acestui text, „Personalul unităţilor socialiste răspunde material, potrivit legii, pentru orice pagubă provocată ca urmare a livrării sau recepţionării de produse cu deficienţe de calitate". Din modul de redactare a acestei dispoziţii legale se desprinde concluzia că răspunderea materială este angajată şi se stabileşte în condiţiile Codului muncii ; trimiterea pe care textul citat o face la lege trebuie înţeleasă ca fiind făcută la Codul muncii. Ca urmare, sub aspectul întinderii răspunderii materiale despăgubirea cuprinde numai paguba efectivă, nu şi beneficiul nerealizat de către unitate.

Ca o derogare de la dreptul comun al răspunderii materiale, legea instituie răspunderea solidară a şefului compartimentului de control tehnic al calităţii şi a directorului unităţii, pentru orice pagubă produsă ca urmare a livrării de produse sau a executării de lucrări cu deficienţe de calitate (art. 66). Este necesar să precizăm că răspunderea materială urmează a fi angajată în situaţiile analizate mai sus numai dacă sint întrunite condiţiile generale ale acestei forme a răspunderii juridice.

O precizare aparte se impune în ceea ce priveşte condiţia vinovăţiei, deoarece in art. 65 şi 66 ale Legii nr. 7/1977 nu se face referire la această condiţie. Această împrejurare nu ar îndreptăţi, însă, după opinia noastră, susţinerea că în aceste cazuri ne-am afla în prezenţa unei răspunderi obiective. Răspunderea materială rămîne şi în această materie o răspundere subiectivă. Ea urmează a fi angajată indiferent de formele vinovăţiei sau de gradele culpei. În consecinţă, atît sub aspectul întinderii răspunderii, cit şi sub aspectul condiţiilor în care răspunderea materială urmează a fi angajată, normele înscrise în legea nr. 7/1977 se completează cu dispoziţiile Codului muncii.

Cit priveşte răspunderea materială pentru provocarea de rebuturi, art. 68 din Legea nr. 7/1977 dispune că : „Persoanele încadrate în muncă răspund, în condiţiile prezentei legi, pentru pagubele cauzate de încălcarea, din vina lor, a normelor de calitate, prin provocarea de rebuturi definitive sau parţiale ori de produse declasate". În concretizarea acestei dispoziţii de principiu Legea nr. 7/1977 instituie răspunderea materială a personalului unităţilor socialiste pentru provocarea de rebuturi. Astfel, potrivit art. 71 din legea menţionată, conducătorii unităţilor economice, personalul din compartimentele de concepţie, personalul de

SUPLIMENT
nr. 4/25 1978
Revista ECONOMICA

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT

execuţie şi personalul cu atribuţii de control al calităţii **răspund material integral** pentru pagubele cauzate din vina lor, prin provocarea de rebuturi sau produse declasate.

Răspunderea materială a acestor categorii de persoane urmează a se stabili numai dacă pagubele cauzate prin fapta lor sînt urmarea încălcării atribuţiilor ce le revin potrivit legii şi regulamentului de organizare şi funcţionare a unităţii. In situaţiile precizate de art. 71 din Legea nr. 7/1977 răspunderea materială nu are un caracter solidar, fiecare persoană urmînd a răspunde pentru fapta sa proprie.

Legea aduce precizări importante şi în ceea ce priveşte răspunderea materială a muncitorilor pentru provocarea de rebuturi. In acest sens art. 73 statuează că : „Muncitorii **răspund material integral** pentru pagubele cauzate din vina lor prin provocarea de rebuturi sau produse declasate peste limitele maxime admisibile".

Cu privire la răspunderea în cazul provocării de rebuturi remarcăm faptul că atît art. 71 cît şi art. 73 din Legea nr. 7/1977 precizează că răspunderea materială este integrală. Această formulare a legii ridică problema de a stabili ce se înţelege prin răspundere materială integrală. Rezolvarea acestei probleme este de un real interes, cu atît mai mult cu cît observăm că atunci cînd legiuitorul se referă la răspunderea materială pentru pagubele cauzate prin livrarea sau recepţionarea de produse cu deficienţe de calitate se limitează să ne indice că ne aflăm în prezenţa unei răspunderi materiale fără a se adăuga că aceasta ar avea un caracter integral. După opinia noastră este vorba numai de o redactare diferită a textelor din Legea nr. 7/1977 care reglementează răspunderea materială. In realitate, şi într-un caz şi în celălalt, **răspunderea materială este integrală în sensul dreptului muncii.**

In mod legitim se ridică problema dacă există vreo deosebire între răspunderea materială integrală, la care se referă Legea nr. 7/1977 şi răspunderea materială consacrată în Codul muncii.

Problema la care înţelegem să ne referim în continuare vizează, desigur, întinderea răspunderii materiale. Dacă Legea nr. 7/1977 se referă la răspunderea materială integrală, Codul muncii nu utilizează o astfel de formulare. Cu toate acestea, în concepţia actualului Cod al muncii, care nu mai păstrează răspunderea materială limitată, răspunderea materială a persoanelor încadrate în muncă trebuie caracterizată ca o răspundere integrală, adică ca o răspundere cu caracter patrimonial care nu mai este plafonată la cîştigul realizat din muncă de către o persoană într-un anumit interval de timp.

Caracterizarea acestei forme de răspundere juridică ca o răspundere integrală nu ne poate conduce la acreditarea punctului de vedere potrivit căruia răspunderea materială ar constitui o varietate a răspunderii civile contractuale. In literatura noastră de specialitate răspunderea materială a fost considerată de majoritatea autorilor ca o răspundere specială de drept al muncii, invocîndu-se argumente convingătoare în sprijinul acestei opinii, fapt pentru care nu apreciem necesar să insistăm asupra acestei probleme. Ceea ce ni se pare însă, important a fi subliniat cu acest prilej este faptul că noţiunea de răspundere materială integrală trebuie privită într-un sens propriu dreptului muncii, sens care este diferit de răspunderea contractuală (integrală) din dreptul civil.

Cu alte cuvinte, sub aspectul întinderii sale, răspunderea materială urmăreşte numai acoperirea pagubei efective nu şi a beneficiului nerealizat de către unitate. In acest sens, în dreptul muncii răspunderea materială este integrală, ea nefiind plafonată la cîştigul realizat de autorul faptei într-un anumit interval de timp. Aşa fiind, la răspunderea materială integrală în sensul Legii nr. 7/1977 considerăm că şi în acest caz răspunderea materială are aceeaşi întindere ca şi în dreptul comun, cu deosebirea că despăgubirea priveşte paguba efectivă nu şi beneficiul nerealizat de către unitate. Temeinicia acestei concluzii poate fi pusă în evidenţă şi prin prevederile art. 76 al. 3 din legea nr. 7/1977. Potrivit acestui text, în cazul în care prejudiciul este rezultatul unei infracţiuni evaluarea pagubei se va face adăugîndu-se la suma stabilită potrivit dispoziţiilor acestei legi (art. 75) şi foloasele nerealizate de unitate. **Per a contrario,** în cazul în care prejudiciul nu este rezultatul unei infracţiuni, la stabilirea prejudiciului nu se va ţine seama de foloasele nerealizate.

In legătură cu răspunderea materială pentru provocarea de rebuturi legea mai reglementează, în concordanţă cu prevederile art. 105 din Codul muncii, şi ipoteza în care rebutul sau produsul declasat este rezultatul unei fapte comune. Intr-o astfel de împrejurare art. 74 din legea nr. 7/1977 stabileşte principiul potrivit căruia răspunderea fiecărei persoane se va stabili „...ţinîndu-se seama de măsura în care a contribuit la provocarea pagubei".

Aceasta înseamnă că răspunderea fiecărei persoane urmează a se stabili în funcţie de gradul de vinovăţie al acesteia. Dacă răspunderea materială nu se poate stabili pe baza acestui criteriu principal (al gradului de vinovăţie), atunci partea din valoarea totală a pagubei de care urmează să răspundă fiecare persoană se va stabili proporţional cu retribuţia tarifară de încadrare a acesteia de la data constatării pagubei.

Legea calităţii produselor şi serviciilor conţine şi unele reglementări derogatorii de la dreptul comun, reglementări care au menirea de a contribui la întărirea spiritului de disciplină, la respectarea riguroasă a proceselor tehnologice, la ridicarea continuă a calităţii produselor şi serviciilor. In continuare, vom evidenţia cîteva aspecte derogatorii de la dreptul comun al răspunderii materiale, fără pretenţia de a epuiza problematica complexă a răspunderii instituite de Legea nr. 7/1977.

In acest sens, ne referim la art. 72 al Legii nr. 7/1977, care precizează că muncitorii care prin nerespectarea disciplinei de producţie sau tehnologie au provocat, din vina lor, rebuturi sau produse declasate nu vor fi retribuiţi pentru munca prestată la operaţia care a determinat rebutul sau produsul declasat, chiar dacă acesta se încadrează în limitele maxime, admisibile, de pierderi tehnologice.

In ipoteza în care pierderile tehnologice **depăşesc limitele maxime admisibile** pe lîngă faptul că personalul muncitor nu va fi retribuit pentru operaţiile respective va fi angajată şi răspunderea materială a acestuia.

De asemenea, apreciem că se impune o precizare cu privire la cauza de neresponsabilitate prevăzută în art. 70 şi 72 din Legea nr. 7/1977, în sensul că aceasta vizează numai răspunderea materială a muncitorilor care prin nerespectarea disciplinei de producţie sau tehnologice au provocat rebuturi sau produse declasate (art. 73). Dimpotrivă conducătorii unităţilor economice, personalul din compartimentul de concepţie, personalul de execuţie şi personalul cu atribuţii de control al calităţii răspund material pentru provocarea de rebuturi, din vina lor, fără a putea fi exoneraţi de răspundere pentru considerentul că rebuturile sau produsele declasate s-ar încadra în limitele admisibile de pierderi tehnologice (art. 71).

Această concluzie este firească avînd în vedere atribuţiile acestui personal, care impun, în esenţă, respectarea cu stricteţe a disciplinei tehnologice, eliminarea tuturor cauzelor care pot genera abateri de la normele de calitate a produselor şi serviciilor.

dr. Ioan LEŞ

CONTROLUL GESTIUNILOR DE VALORI BĂNEȘTI

Prin Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976 s-a aprobat Regulamentul operațiilor de casă ale unităților socialiste, abrogîndu-se expres H.C.M. nr. 858/1957, care nu mai corespundea actualei etape de dezvoltare a economiei noastre. Activitatea privind operațiile de casă a primit o reglementare în concordanță cu volumul sporit de încasări și plăți efectuate în numerar și în mijloace de plată străine.

Prin actul normativ citat și prin Normele emise de guvernatorul Băncii Naționale a Republicii Socialiste România și de preșdintele Băncii Române de Comerț Exterior (publicate în Buletinul oficial I nr. 105 din 6 decembrie 1976) s-a adus o evidentă îmbunătățire a activităților de casierie, stabilind sarcini precise și o mai riguroasă metodologie a plăților și încasărilor.

Dată fiind importanța deosebită a operațiilor de casă în cadrul general al activității unităților socialiste, prin actele normative mai sus-citate s-au conferit o serie de sarcini, competențe și răspunderi conducătorului de unitate pe care le evidențiem și le analizăm mai jos.

● Cu privire la operațiile în numerar art. 5 din Regulament cuprinde o prevedere de principiu prin care se stabilește obligația și răspunderea conducătorului de unitate socialistă pentru buna organizare și desfășurare a activității de casierie, în vederea asigurării gospodăririi raționale a mijloacelor bănești și apărării avutului obștesc în care scop:

— este obligat — în baza art. 6 — să ia măsuri pentru a înzestra casieria cu mijloace tehnice de pază și de alarmă, în funcție de importanța valorilor păstrate;

— are obligația — conform aceleiași dispoziții legale — să asigure condițiile de păstrare a numerarului în cadrul unităților;

— tot în baza art. 6 este obligat să asigure transportul numerarului la și de la bănci sau celelalte instituții de credit, conform dispozițiilor legale;

— potrivit art. 7, stabilește programul de funcționare a casieriilor, ținînd seama atît de orele la care subunitățile trebuie să depună sau să ridice numerarul, cît și de orele fixate pentru efectuarea vărsămintelor sau ridicarea numerarului de la bănci sau celelalte instituții de credit;

— face propuneri către unitatea bancară competentă cu privire la termenele de depunere a încasărilor la unitățile cu program prelungit sau cu volum redus de încasări (art. 7);

— împuternicește orice persoană încadrată în unitate sau în subunitățile acesteia, care îndeplinește condițiile cerute de lege pentru a fi gestionar, de a exercita atribuțiile de casier, la unitățile socialiste care nu au funcția de casier prevăzută în statul de funcții (art. 2). Personalul cu atribuții de control financiar și contabili nu pot îndeplini atribuția de casier în baza împuternicirii conducătorului de unitate, fiind necesară aprobarea expresă a ministerelor, celorlalte organe centrale ori a comitetelor executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, după caz (art. 2 alin. final);

— în cazul cînd casierul lipsește din orice cauză, iar operațiile de casă nu pot fi întrerupte, conducătorul unității își dă acordul ca operațiile să se efectueze de persoana desemnată de casier (art. 4 alin. 2);

— delegă o persoană ca să facă operațiile de casă, în cazul cînd casierul nu desemnează o persoană, ori cînd conducătorul nu este de acord cu desemnarea făcută de casier (art. 4 alin. 3);

— este obligat a anunța de îndată organele de miliție în cazul în care casierul îi comunică că a avut loc o deteriorare a încuietorilor sau a sigilului (art. 45 alin. 2). Această obligație subsistă și în cazul în care conducătorul însuși constată urme de violare la casierie;

— împuternicește persoana care să facă verificarea inopinată a casieriei, operație ce se efectuează cel puțin o dată pe lună (art. 46 alin. 1 și 2). Împuternicirea de mai sus nu este obligatorie în toate cazurile, deoarece controlul inopinat al casieriei se poate face și de conducătorul compartimentului financiar-contabil sau de înlocuitorul acestuia;

— în baza art. 38 alin. 2 din Regulament, conducătorul de unitate, pe baza propunerii făcute de conducătorul compartimentului financiar-contabil, va stabili că nu este cazul să se aplice penalizări de întîrziere în cazul în care decontarea avansurilor primite în numerar nu s-a făcut în termenul prevăzut de lege din cauze cum sînt suspendarea circulației mijlocului de transport, îmbolnăvirea titularului de avans sau alte asemenea cazuri. In general, orice caz fortuit sau orice împrejurare ce constituie forță majoră va fi avută în vedere de conducătorul de unitate spre a dispune că nu este cazul de aplicare a penalităților.

● Cu privire la operațiile cu mijloace de plată străine. În Normele mai sus citate sînt stabilite în mod expres anumite atribuții ale conducătorului de unitate în legătură cu operațiile efectuate cu mijloace de plată străine de unitățile socialiste autorizate. In cele ce urmează evidențiem și analizăm aceste atribuții;

— în conformitate cu prevederea cuprinsă la pct. 1 alin. penultim din Norme, conducătorul are obligația și competența exclusivă de a împuternici o persoană din unitate ca să efectueze operații de casă cu mijloace de plată străine. Deoarece potrivit alin. final pct. 1 din Norme, persoana în cauză primește calitatea de casier, trebuie să îndeplinească toate condițiile prevăzute de Legea nr. 22/1969 pentru funcțiile de gestiune;

— tot conducătorul unității are obligația și atribuția exclusivă de a împuternici o altă persoană să îndeplinească funcția de casier la casieria valutară, în cazul în care casierul unității nu poate efectua și operațiile de casă cu mijloace de plată străine, cu condiția ca cel în cauză să îndeplinească cerințele Legii nr. 22/1969 pentru a fi gestionar (pct. 5 din Norme);

— în conformitate cu pct. 6 din Norme, conducătorii unităților socialiste autorizate răspund de buna organizare și desfășurare a activității de casierie cu mijloace de plată străine fiind obligați să ia măsuri pentru a asigura înzestrarea casieriei cu tezaur, case de fier sau dulapuri metalice și cu mijloace tehnice de pază și de alarmă, în funcție de importanța valorilor păstrate.

Termenul de depunere a mijloacelor de plată străine la casieria valutară de către toate subdiviziunile organizatorice ale unității și de către casieria valutară la bancă se specifică într-un proces verbal încheiat între banca ce deservește unitatea și aceasta din urmă, reprezentată prin conducătorul său. Conducătorul poate împuternici însă în acest scop o altă persoană, în baza art. 5 lit. g din Legea nr. 11/1971 (pct. 8 alin. 2).

Tot conducătorul unității, în baza pct. 18 lit. a din Norme, stabilește de comun acord cu banca limita pînă la care se pot acorda avansuri în mijloace de plată străine persoanelor încadrate în unitate pentru efectuarea operațiilor de schimb valutare.

Plățile și eliberările de mijloace de plată străine făcîndu-se — în afara unor excepții — pe bază de documente vizate pentru controlul preventiv și aprobate de persoanele competente, conducătorul unității are și atribuțiile prevăzute de Legea nr. 9/1974 (republicată în 1977) privind controlul financiar preventiv.

În conformitate cu pct. 25 din Norme, coroborat cu art. 107 din Codul muncii, conducătorul unității are calitatea și obligația de a recupera — pe calea unei decizii de imputare — de la persoanele vinovate penalizările aplicate de bancă unității socialiste autorizate.

C. JORNESCU

contract economic

INSTRUMENT DE PLANIFICARE – DIRECȚII DE URMAT

Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare stabilește cu deosebită claritate rolul contractelor economice în amplul proces de adîncire al autoconducerii și autogestionării al unităților economice, liniile directoare fiind :

- *studierea temeinică a pieței interne și externe și încheierea din timp a contractelor potrivit nevoilor concrete ale economiei ;*
- *contractele economice urmează a fi încheiate concomitent cu elaborarea lucrărilor de plan, de așa natură încît ca* „în momentul aprobării, planurile să aibă la bază contracte ferme, practic integral pentru consumul intern ; de asemenea, producția de export și importurile necesare trebuie să fie fundamentate pe contracte ferme, contracte-cadru, comenzi sau convenții care să asigure certitudinea aprovizionării și desfacerii" ;
- *încheierea contractelor economice pentru o perioadă de cinci ani, în conformitate cu destinațiile din balanțele pe produse, ale căror prevederi vor* „putea fi adaptate și detaliate prin planurile anuale" ;
- *interzicerea introducerii în fabricație de produse* „care nu au certitudinea desfacerii prin contracte sau comenzi ferme".

Transpunerea în viață a comandamentelor majore arătate mai sus, ridică o problemă de maximă actualitate : corespunde cadrul legislativ actual al contractelor economice noilor orientări privind raporturile juridice care urmează să se încheie între unitățile furnizatoare și cele beneficiare ?

Pentru a contribui la formularea unui răspuns desprins din practica întreprinderilor, Institutul de economie socialistă împreună cu Revista economică a organizat, cu concursul Comitetului județean și municipal de partid—Sibiu, o dezbatere la care au participat specialiști din unitățile economice și de la Facultatea de drept economic—Sibiu.

Prezentăm în continuare sinteza multiplelor probleme care au făcut obiectul dezbaterilor.

Instrument de planificare – în ce condiții ?

În cuvîntarea la Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22—23 martie 1978 secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat: **„Avem în vedere ca planul fiecărei unități de producție să se bazeze pe contracte de desfacere, atît în țară, cît și în străinătate, pe realizarea produselor fizice solicitate atît de beneficiarii interni, cît și de cei din exterior. În viitor nici o unitate economică nu va mai putea produce dacă nu are asigurată desfacerea în străinătate sau în țară. Trebuie să punem capăt cu hotărîre situației în care se găsesc unele întreprinderi care, deși nu au contracte, nu știu cui vor livra, produc, țin marfa în stocuri și cer la sfîrșitul anului să livreze oricum pentru a-și putea continua activitatea".**

Atît din Hotărîre, cît și din textul citat rezultă cu claritate principiul fundamental potrivit căruia la baza planului trebuie să stea contracte ferme, încheiate încă din faza elaborării lucrărilor de plan, contracte care să exprime necesarul real de consum intern și desfacerea asigurată la export.

În cadrul dezbaterilor care au avut loc s-a subliniat justețea acestor teze, a căror transpunere în viață depinde însă în mare măsură de centralele industriale și de ministerele economice. Într-adevăr, se impune în condițiile unei autogestiuni, ca coordonatorii de balanțe să conlucreze cu unitățile direct productive pentru a stabili, în faza de elaborare a planurilor, **nivelurile și beneficiarii potențiali și numai după încheierea contractelor — premisă esențială care confirmă că prevederile din proiectele de balanțe sînt realiste — să se treacă la definitivarea lor.** Pentru perfectarea contractelor în aceste condiții este necesară însă **modificarea corespunzătoare a legislației.** Este bine cunoscut că potrivit art. 5 din Legea nr. 71/1969 contractele nu pot fi încheiate decît **după primirea repartițiilor** care se aprobă odată cu planurile cincinale și anuale.

Evident, va trebui, în aceste condiții, ca practica curentă de modificare, uneori chiar repetată, a balanțelor anuale să înceteze. Ce valoare are un contract economic care, după pregătirea producției sau pe parcursul executării ei, este parțial anulat prin efectul unor repartiții modificatoare a sarcinilor de desfacere ? Așa cum s-a subliniat, asemenea practici nu pot avea decît consecințe negative : materia primă rămîne în stoc, beneficiarii nu sînt aprovizionați la nivelul scontat (prevăzut în contractul încheiat), realizarea indicatorilor de plan periclitată etc. („Flamura Roșie", I.C.R.T.I., „Steaua Roșie", „Progresul" — Orlat).

Ar fi nerealist să susținem că în viitor nu vor fi situații ce vor impune adaptarea planului pe parcursul executării lui ; totul este însă ca asemenea operațiuni să se facă în strictă sincronizare a contractelor de aprovizionare de materii prime și cu cele de desfacere pentru a se evita, pe această cale, formarea de stocuri supranormative. Cadrul legislativ al contractelor economice credem că va trebui să cuprindă norme cu privire **la modalitatea de adaptare a contractelor încheiate pentru produse finite care nu au la bază o repartiție, în cazurile în care contractele de aprovizionare cu materii prime încheiate pe bază de repartiție sînt modificate.** În prezent potrivit legislației modificarea contractelor care au la bază repartiții operează automat în funcție de prevederile repartițiilor modificatoare iar cele încheiate pentru produsele finite fără repartiție rămîn în vigoare și pe cale de consecință furnizorul, deși nu mai are nicio vină pentru neprimirea materiilor prime dirijate, plătește penalizări beneficiarilor săi.

Așadar, numai cele două situații prezentate pledează pentru perfecționarea legislației privind contractele economice, perfecționare care va crea condițiile necesare ca acestea să devină veritabile instrumente de planificare.

pledoarie pentru o conciliere eficientă și operativă

Potrivit legislației actuale neînțelegerile dintre părțile unui contract economic sînt supuse spre soluționare fie centralelor industriale, în cazul în care unitățile în litigiu fac parte din aceeași centrală, fie ministerelor sau altor organe centrale, potrivit prevederilor art. 10 din Legea nr. 71/1969. Această prevedere a legii își are rațiunea în faptul că organele menționate cunosc mai bine posibilitățile de rezolvare, fiind chemate să îmbine interesul general al sectorului pe care îl coordonează cu interesul propriu al părților în litigiu ; pentru ca soluția dată să fie eficientă, nu este suficient să fie adoptate numai soluții judicioase din punct de vedere economic, ci trebuie ca hotărîrea să fie luată în termen cît mai scurt, fără depăşirea celui legal de maximum 10 şi respectiv 15 zile.

În cadrul dezbaterii au fost relevate nenumărate cazuri în care organele competente au tergiversat soluţionarea divergenţelor contractuale supuse judecăţii lor perioade de timp care nu rareori au depăşit 4—6 luni. În aceste condiţii, ce certitudine poate prezenta un contract privind o anumită perioadă de plan, să spunem de un an, cînd forurile competente nu s-au pronunţat asupra divergenţelor nici în trimestrul I al anului respectiv ? Pe bună dreptate au arătat unii participanţi la dezbatere că în condiţiile în care contractul economic constituie un instrument de planificare, deci încheierea lor trebuie să preceadă definitivarea planului unic de stat, este imperios necesar ca **soluţionarea divergenţelor, să aibă loc în faza elaborării lucrărilor de plan.** (Întreprinderea de prelucrarea lemnului, Fabrica de tricotaje, Întreprinderea „Libertatea“ etc.).

Nu ne îndoim că acest imperativ impus de viaţa de întreprindere îşi va găsi soluţionarea corespunzătoare pe cale juridică.

Legat de soluţionarea divergenţelor precontractuale, în cadrul dezbaterii s-a relevat că soluţiile date de organele administrative investite cu competenţa legală nu dau, în toate cazurile, soluţii competente sub aspectul normelor de drept în materie şi al finalităţii economice urmărită prin contracte economice, finalităţi care în viitor trebuie să fie în perfectă concordanţă cu principiile autogestionării economice.

O cît de sumară analiză a unor asemenea fenomene negative care au implicaţii asupra bunei desfăşurări a producţiei unităţilor economice conduce la concluzia că deşi legislaţia în vigoare prevede sancţiuni pecuniare administrative, din lipsa unui organ care să pună în aplicare prevederile legale, ele nu se aplică. Vorbitorii au arătat că nu cunosc nici o situaţie în care întîrzierile în soluţionarea unor neînţelegeri precontractuale să fi fost sancţionate.

Deşi opiniile au fost împărţite, majoritatea participanţilor s-au pronunţat pentru trecerea soluţionării divergenţelor în competenţa organului specializat — Arbitrajul de Stat. Credem că asupra acestei probleme se impune a se reflecta.

Reamintim că această procedură a fost practicată ani de-a rîndul înainte de adoptarea Legii nr. 71/1969 ; dacă unele formalisme, legate de intervenţiile făcute de organele de arbitraj la forurile administrative competente au dus uneori la tergiversarea soluţionării, rareori hotărîrile date, care completau de drept contractul economic, erau în afara normelor de drept. Este un argument în plus pentru teza pusă în discuţie.

recepţie sau autorecepţie ?

Legea contractelor economice nr. 71/1969, art. 14 prevede că „produsele contractate se vor livra **numai pe bază de recepţie** cantitativă şi calitativă”. Textul citat nu lasă nici un dubiu asupra intenţiei legiuitorului de a institui în toate cazurile recepţia produselor la furnizor ; Legea nr. 7/1977 privind calitatea produselor şi serviciilor, la art. 30, stabileşte deasemenea că „unităţile beneficiare sunt obligate să efectueze recepţia produselor potrivit prevederilor din contracte şi să preia numai acele produse care corespund normelor de calitate”.

Fără îndoială că principiul recepţiei produselor de către beneficiar înainte de preluarea lor de la furnizor, corespunde unei exigenţe impuse de imperativul economic de a nu intra în folosinţă sau în consum decît produse cu parametrii calitativi care să se situeze la minima prevederilor standardelor de stat sau normelor tehnologice de fabricaţie. Practica arată că absolutizarea acestui principiu nu poate fi realizată. Este greu de imaginat circulaţia miilor de merceologi ai beneficiarilor la miile de unităţi furnizoare, pentru a recepţiona, decadă de decadă, zecile de mii de repere intrate în procesul de aprovizionare curentă, repere bine cunoscute şi a căror recepţie ar încărca considerabil cheltuielile de circulaţie. (Intreprinderea de prelucrarea lemnului, Fabrica de tricotaje, Fabrica 7 noiembrie etc.). Astfel cum s-a reliefat în cadrul dezbaterii, aceleaşi produse — folii poliesterice, nasturi, cuie, clei, cărămizi etc. etc. — fac obiectul unor livrări curente, la termene scurte, a căror cantitate şi calitate se constată ca regulă generală, la beneficiar, iar în situaţiile în care apar deficienţe se aplică procedura prevăzută de Regulamentul aprobat de H.C.M. Nr. 941/1959. În aceste situaţii este evident că furnizorii sînt obligaţi să facă autorecepţia cantitativă şi calitativă înainte de predarea produselor cărăuşului feroviar sau rutier.

Aşadar, cu toată prevederea expresă a Legii nr. 71/1969, practica a menţinut cele două sisteme de livrare a produselor de către furnizor :

— în cazul utilajelor, maşinilor şi al altor produse cu caracter de unicat sau cu un grad ridicat de complexitate, aplicarea principiului recepţiei, prin prezenţa la locul livrării a delegaţiilor celor două părţi contractuale este o necesitate obiectivă confirmată de practica unităţilor noastre economice ;

— nu acelaşi principiu poate opera şi în cazul produselor de serie destinat aprovizionării tehnico-materiale standardizate care îndeobşte fac obiectul unui proces curent de aprovizionare între furnizor şi beneficiar ; nu mai trebuie demonstrat că în asemenea situaţii autorecepţia îşi găseşte deplină aplicabilitate, fiind un mijloc eficient de a marca răspunderea furnizorului prin documentul eliberat şi a degreva cheltuielile de circulaţie pe care le-ar suporta beneficiarul prin deplasarea sau menţinerea unui delegat permanent la fiecare furnizor în parte.

Ne alăturăm opiniei formulate de majoritatea participanţilor la dezbatere potrivit căreia în cadrul perfecţionării legislaţiei privind contractele economice şi acest important aspect, cu complexe implicaţii practice, să-şi găsească rezolvarea legală.

Aşadar, în cadrul dezbaterii au fost scoase în evidenţă unele direcţii de urmat pentru îmbunătăţirea** legislaţiei privind contractele economice, **propunerile formulate de participanţi avînd drept fundamentare practica de întreprindere de zi cu zi. Evident că în cele de mai sus nu am putut să epuizăm decît o mică parte din ampla problematică complexă pe care o ridică disciplina contractuală şi care a făcut obiectul dezbaterii, urmînd ca într-un număr viitor să continuăm cu sinteza dezbaterii care a avut loc la Sibiu.

Mulţumim pe această cale participanţilor : *Nicolae Pârâianu, director adj. comercial, Gheorghe Cârje, jurisconsult — „Flamura Roşie“ ; dr. Ion Petrescu, director comercial — „Industria laptelui“ ; Ioan Bejenaru, director adj. , Rodica Doina Sorescu, jurisconsult — „7 Noiembrie” ; Wilhelm Müller, director coordonator ; Nicolae Velţan, jurisconsult — „I.C.R.T.I.“ ; Gheorghe Creţulescu, jurisconsult — „Independenţa“ ; Dumitru Apolzan, director adj., Angela Dobre, jurisconsult — „Drapelul Roşu” ; Ioan Canciu, economist principal — „Trustul judeţean I.A.S.“ ; Toma Mihu, director comercial, Viorica Motronea, jurisconsult, Maria Bucur, biroul Desfacere — „Libertatea“ ; Ioan Gîndilă, director comercial, Aurelia Iorga, jurisconsult — „Steaua Roşie“ ; Ioan Botezan inginer şef, Teodora Deacu, jurisconsult — „13 Decembrie” ; Titus Cocoroiu, director adj. economic, Vladimir Zbârnea, consilier juridic, Oltea Oprişor — Întreprinderea de prelucrarea lemnului ; Mihai Ranga, contabil şef, Florica Juşca, consilier juridic — Întreprinderea de sticlărie—Avrig ; Pascal Ispas, jurisconsult — „Progresul“—Orlat ; Cornel Orha, consilier juridic—„Mecanica“.*

Din partea Facultăţii de drept economic-administrativ au participat Doina Petică, lector univ. şi Ioan Leş, lector univ.

Dezbaterea a fost condusă de Vasile Popa, secretar cu probleme economice al Comitetului municipal P.C.R.—Sibiu.

dr. AL. DETEŞAN
drd. Radu DEMETRESCU

raporturi de muncă

desfacerea disciplinară a contractului de muncă a persoanelor detașate

Cu privire la desfacerea contractului de muncă a persoanelor detașate prin Decizia nr. 579/1976 s-a statuat că desfacerea contractului de muncă a celui detașat, în timpul detașării, pentru oricare din temeiurile prevăzute de art 130(1) Codul muncii, poate fi hotărîtă numai de către unitatea care a dispus detașarea, deci și pentru motivul prevăzut în art. 130(1) lit. i din cod.

● După cum este cunoscut și cum îndeobște s-a evidențiat în literatura juridică de specialitate, rezultatul dăunător pe care abaterea (sau abaterile) celui încadrat le are asupra disciplinei muncii și bunului mers al unității reprezintă temeiul principal al răspunderii disciplinare. Puterea disciplinară se exercită, de regulă, de către unitatea care a suferit un rezultat vătămător în ce privește disciplina muncii și organizarea producției. Cazul la care ne referim constituie una din excepțiile de la această regulă. Într-adevăr, abaterea comisă de persoana detașată are urmări numai asupra disciplinei muncii din unitatea unde se execută detașarea, iar desfacerea disciplinară a contractului de muncă se dispune de unitatea care a emis dispoziția de detașare, dat fiind faptul că aceasta din urmă este parte în contractul de muncă. Împrejurarea de mai sus are ca primă consecință faptul că aprecierea gravității efectelor abaterii nu se poate face în deplină cunoștință de cauză de către unitatea care a dispus detașarea, dat fiind că nu ea este aceea care a suportat urmările dăunătoare ale abaterii comise.

● De regulă, desfacerea disciplinară a contractului de muncă este consecința constatărilor unității, iar cercetarea prealabilă trebuie efectuată de unitate (prin organele sale) nu de organele altor unități. Practica judiciară este deosebit de rigidă în acest sens, considerînd că — în afara unor dispoziții legale contrare — cercetarea la care se referă art. 13 alin. 3 din Legea nr. 1/1970 trebuie efectuată de organele proprii ale unității care dispune desfacerea disciplinară a contractului de muncă și nu de alte organe sau unități. Astfel s-a considerat că cercetarea efectuată de un organ de miliție în vederea aplicării unei sancțiuni contravenționale conform Decretului nr. 153/1970 (Trib. jud. Botoșani Dec. civ. nr. 453/1974 în R.R.D. nr. 8/1975 p. 56—57) ori explicațiile date de cel vinovat în cadrul organelor C.F.I. (Tribunal Suprem s. civ. Dec. nr. 60/1973 în C.D. pe anul 1973 p. 275—277) nu pot suplini cercetarea proprie a unității și deci nu pot servi drept temei al desfacerii disciplinare a contractului de muncă. În cazul persoanelor detașate această problemă se pune cu deosebită acuitate. Ce organ are competența de a efectua cercetarea prealabilă : al unității care a dispus detașarea sau al celeia unde se execută detașarea ? Răspunsul expres nu poate fi găsit în prevederile Codului muncii, ci numai în texte normative adiacente. Astfel, în art. 100(2) din Codul muncii se prevede că în cazul încălcării normelor privind ordinea și disciplina la locul de muncă, **colectivul compartimentului din care face parte persoana vinovată** (sublinierea noastră) poate cere conducerii unității aplicarea de sancțuni disciplinare. Tribunalul Suprem în compunerea prevăzută de art. 39 alin. 2 din legea pentru organizarea judecătorească Dec. nr. 53/1974 (Repertoriu II p. 261—262), a considerat suficientă dezbaterea abaterii de către colectivul de muncă din care face parte cel în cauză, în fața căruia a fost ascultat și și-a formulat apărările. De asemenea, art. 27 al Statutului disciplinar din unitățile fostului Minister al Transporturilor dispune că desfacerea disciplinară a contractului de muncă a celor detașați se face la propunerea conducătorului unității unde a fost săvîrșită abaterea. Extinzîndu-se prevederea art. 100(2) din Codul muncii și prin analogie cu dispozițiile cuprinse în art. 27 din Statutul citat, se poate afirma cu deplină justificare că în toate cazurile de detașare, cercetarea prealabilă a abaterilor disciplinare ale celor în cauză se vor efectua de către organele competente din unitatea unde s-a săvîrșit abaterea, iar dacă se apreciază că sancțiunea adecvată este desfacerea disciplinară a contractului de muncă, se va comunica rezultatul cercetărilor efectuate unității care a dispus detașarea.

Este de observat că, în cazul în care urmează a se stabili răspunderea disciplinară a persoanelor detașate are loc — atunci cînd se aplică anumite sancțiuni mai grave — o dublă apreciere a abaterii. Prima apreciere este efectuată de conducerea unității unde lucrează cel detașat care urmează a stabili ce anume sancțiune urmează a fi aplicată, procedînd la aplicarea celor pentru care are competență și comunicînd rezultatul cercetărilor efectuate către unitatea care a dispus detașarea în cazul în care consideră că se impune o desfacere disciplinară a contractului de muncă, dat fiind că dreptul de a aplica o asemenea sancțiune disciplinară extremă excede competența sa. Această împrejurare nu știrbește însă dreptul unității care a dispus detașarea de a face o apreciere proprie a abaterii ce a fost săvîrșită în timpul evercitării detașării, dat fiind că aceasta va figura ca parte într-un eventual litigiu de muncă și ea singură va plăti despăgubirile fixate de instanță în cazul anulării desfacerii contractului de muncă.

● Termenul de o lună de la constatarea abaterii prevăzut de art. 130(2) din Codul muncii, înăuntrul căruia conducătorul poate proceda la desfacerea disciplinară a contractului de muncă urmează a se calcula din momentul înregistrării comunicării unității unde se execută detașarea. Este singura aplicare logică și corespunzătoare a prevederii legale citate în situația la care ne referim, dat fiind că o altă opinie este inacceptabilă, termenul neputînd curge împotriva unei unități care nu cunoaște abaterea săvîrșită deoarece fapta dăunătoare s-a comis în altă unitate socialistă. De asemenea, termenul prevăzut de art. 13 alin. 4 din Legea nr. 1/1970, de 6 luni de la săvîrșirea abaterii, termen în care poate fi dispusă desfacerea disciplinară a contractului de muncă, curge tot de la primirea comunicării, pentru aceleași considerente expuse mai sus.

J. COSTIN

practică judecătorească

- **Termenul de emitere a deciziei de imputare pentru perisabilitățile ce nu au fost admise la scădere de către organul superior.** Este cunoscut că trecerea unor perisabilități pe seama cheltuielilor de producție sau de circulație se face de unitatea păgubită sau de organul ierarhic superior al acesteia, potrivit competențelor stabilite în H.C.M. nr. 1885/1970. În cazul în care conducerea unității păgubite a sesizat organul ierarhic superior competent, solicitînd aprobarea trecerii unor lipsuri pe seama cheltuielilor de producție sau de circulație, iar propunerea a fost refuzată, termenul pentru emiterea deciziei de imputare începe să curgă de la data cînd unitatea solicitantă a luat cunoștință de refuz, adică de la data înregistrării răspunsului organului ierarhic superior, cu condiția expresă ca sesizarea să fi fost făcută în termenul de 60 zile calculat de la data cînd conducătorul acesteia a luat cunoștință de existența pierderilor peste normă (Tribunalul Suprem, secția civilă, Decizia nr. 1010/1977).

- **Răspunderea materială a persoanelor care execută operații fizice din dispoziția și sub supravegherea unor gestionari.** Tribunalul Suprem, secția civilă prin decizia nr. 1401/1977 a adus importante precizări în legătură cu răspunderea materială a celor ce nu au calitatea de gestionari însă execută operații fizice de manipulare a bunurilor sub supravegherea acestora. Confirmînd practica sa anterioară, instanța noastră supremă a statuat că acestora nu le sînt aplicabile prevederile Legii nr. 22/1969 care stabilesc răspunderea materială a gestionarilor dat fiind că persoanele în cauză nu au calitatea de gestionari. Răspunderea lor materială este atrasă însă, în baza prevederilor cu caracter general ale art. 102 din Codul muncii, în ipoteza în care produc pagube unității în cursul operațiilor respective.

- **Proba lipsurilor în gestiune. Prezumția de culpă.** Tribunalul județean Hunedoara prin decizia civilă nr. 1131/1977 a adus unele semnificative precizări în ce privește prezumția de culpă în cazul lipsurilor în gestiune, făcînd o aplicare creatoare a îndrumărilor date de Plenul Tribunalului Suprem prin decizia de îndrumare nr. 1/1976. Tribunalul județean Hunedoara a decis — în spiritul deciziei de îndrumare sus citate — că prezumția de culpă în privința gestionarului pentru lipsurile constatate prin procesele verbale întocmite de organele de control și revizie funcționează și în cazul în care gestionarul nu a fost prezent la efectuarea verificării sau chiar dacă a fost de față a refuzat să semneze procesul verbal. Prezumția nu are caracter absolut, gestionarul putînd administra probele admise de lege, iar instanța fiind obligată de a-și exercita rolul său activ potrivit art. 129 și art. 130 din Codul de procedură civilă.

- **Răspunderea materială a organelor de conducere colectivă.** Judecătoria Oltenița (județul Ilfov) prin sentința civilă nr. 778/1978, a soluționat un interesant litigiu de muncă, prin care a confirmat punctul de vedere exprimat în mod unanim în literatura juridică de specialitate potrivit căruia organele colective de conducere își angrenează răspunderea lor materială pentru pagubele provocate respectivei unități socialiste. În speță, consiliul oamenilor muncii al unei unități socialiste a luat hotărîrea de a trece pe costuri unele pierderi suferite prin fabricarea de produse necorespunzătoare calitativ respinse la recepție de către unitatea beneficiară în contractul economic, deși nu s-a făcut dovada lipsei de culpă. Printr-o asemenea măsură, organul colectiv de conducere a păgubit unitatea. Într-adevăr, în conformitate cu prevederile legale incidente în martie (Legea nr. 2/1970 pentru trecut și Legea nr. 7/1977) unitatea este obligată a-și recupera prejudiciul suferit prin provocarea de rebuturi de la persoanele vinovate. Organele de control financiar interior au constatat paguba suferită de unitate și deoarece termenul pentru emiterea deciziei de imputare împotriva celor vinovați de producerea rebuturilor a fost depășit, a propus recuperarea prejudiciului de la organul colectiv de conducere care, prin fapta sa, a împiedicat unitatea de a-și valorifica dreptul său la despăgubire de la autorii inițiali ai pagubei. Împotriva deciziei de imputare membrii C.O.M. au făcut contestație în termen la comisia de judecată, paguba totală fiind sub 5000 lei. Împotrivt hotărîrii comisiei de judecată organul superior ierarhic al unității păgubite a formulat plîngere la judecătorie care a menținut decizia de imputare, stabilind răspunderea materială a membrilor consiliului oamenilor muncii.

- **Răspunderea materială a persoanelor asimilate cu gestionarii.** Prin decizia nr. 732/1977, Tribunalul Suprem, secția civilă, a făcut aplicarea corectă a prevederilor art. 31 din Legea nr. 22/1969 la o situație concretă, frecvent întîlnită în activitatea unităților economice socialiste. În art. 31 din actul normativ sus-citat se arată că cel care — fără a avea calitatea de gestionar — primește, păstrează și eliberează bunuri, răspunde integral, aplicîndu-i-se dispozițiile legale privind răspunderea materială a gestionarilor.

Prin prevederile art. 31 din Legea nr. 22/1969 este reglementată, în mod adecvat, situația așa numiților gestionari de fapt, ținîndu-se seama de cerința de bază a asigurării integrității avutului obștesc.

În cazul cînd o persoană care — neavînd calitatea de gestionar — săvîrșește în fapt operații de gestiune singur sau împreună cu alte persoane — indiferent dacă acestea din urmă au sau nu calitatea de gestionari — va răspunde integral sau solidar ori în comun, după caz, cu ceilalți vinovați de păgubirea avutului obștesc.

Prin decizia pe care o comentăm, Tribunalul Suprem a statuat în mod judicios și legal că lipsa calității de gestionar nu exonerează de răspundere pe cel care, în fapt, săvîrșește operații de primire, păstrare și eliberare de bunuri din patrimoniul unităților socialiste. În astfel de situații, prezumția de culpă dedusă de Plenul Tribunalului Suprem prin decizia de îndrumare nr. 1/1976, prin interpretarea art. 23, 25, 27 și art. 31 din Legea nr. 22/1969 funcționează și împotriva acestor persoane dat fiind că cei în cauză săvîrșesc în realitate operații de gestiune.

- **Transferarea în interesul serviciului este condiționată de existența unui contract de muncă.** Judecătoria Buftea (județul Ilfov) prin sentința civilă nr. 408/1978 (nepublicată) face o aplicare creatoare a prevederilor art. 69 din Codul muncii și art. 11 din Legea nr. 1/1970. În fapt, o cooperativă agricolă de producție solicită de la o întreprindere agricolă de stat transferul în interesul serviciului a unei persoane ce îndeplinea funcția de magazioner și-i încredințează aceeași funcție care însă — în cadrul C.A.P. — nu era inclusă în statul de funcții aprobat de organele cu competență legală, fiind îndeplinită de persoane ce au calitatea de membri ai cooperativei. Așadar, potrivit măsurii luate de conducerea C.A.P. o persoană care prin schimbarea unității pierde calitatea de persoană încadrată în muncă pe baza unui contract de muncă, urma totuși să beneficieze de avantajele pe care le conferă celui în cauză, transferarea în interesul serviciului. Evident că o asemenea măsură se situează în afara legii, dat fiind că cel în cauză pierzînd calitatea de titular al unui contract de muncă, pierde automat și posibilitatea de a beneficia de un transfer în interesul serviciului. Măsura luată de conducerea C.A.P. nu poate fi asimilată transferului în interesul serviciului, neputînd produce alte efecte decît cele recunoscute de lege membrilor cooperatori.

C. J.

întrebări — răspunsuri

● **D. BIRO (Arad)** solicită lămuriri cu privire la unitatea ce urmează să răspundă pentru nerespectarea obligațiilor asumate printr-un contract economic în urma reorganizării intervenite, in cazul în care contractul respectiv a fost preluat de o unitate socialistă nou înființată.

În situația la care vă referiți, prin efectul reorganizării dispuse de organul competent, s-a creat o nouă unitate socialistă prin desprinderea unei fracțiuni din potrimoniul persoanei juridice supuse reorganizării. Odată cu fracțiunea de patrimoniu respectivă, unitatea socialistă nou creată a preluat și unele contracte în curs de executare, printre care și contractul în discuție. Prin efectul acestei preluări și ținînd seama de dispozițiile Decretului nr. 31/1954, unitatea nou înființată răspunde pentru neexecutarea obligațiilor asumate de antecesoarea sa prin acel contract, chiar dacă obligațiile respective au devenit scadente anterior datei cînd a preluat contractul.

● **N. JOLDOȘ (Brașov)** întreabă dacă omisiunea unității beneficiare de a comunica actul de aprobare a investiției determină nulitatea contractului de furnizare a utilajelor destinate acelei investiții.

Răspunsul este negativ. Ceea ce ar putea determina nulitatea contractului este lipsa aprobării investiției ca atare, iar nu lipsa comunicării actului în care s-a concretizat această aprobare. Într-adevăr, cerința art. 97 din Legea nr. 9/1972 are ca obiect existența aprobării amintite, iar omisiunea de a comunica actul de aprobare nu se sancționează cu nulitatea contractului.

Această omisiune poate determina însă, unele dificultăți în calea executării obligațiilor contractuale, cu repercusiuni asupra răspunderii părților. Asemenea consecințe se apreciază și se stabilesc de la caz la caz, în funcție de împrejurările reale în care a avut loc executarea contractului.

● **GH. AMBROZIE (Suceava)** se interesează de condițiile în care unitățile socialiste furnizoare care expediază mărfuri cu nerespectarea graficelor de livrare contractuale sînt obligate să suporte cu titlu de daune taxele de locație percepute de calea ferată de la unitățile beneficiare pentru nedescărcarea în termen a vagoanelor.

În conformitate cu Tariful local de mărfuri, unitățile beneficiare destinatare au obligația de a primi și descărca zilnic un anumit număr minim de vagoane.

Potrivit practicii arbitrale, chiar și atunci cînd o unitate furnizoare a expediat o cantitate de produse mai mare decît era prevăzută în graficul de livrare, dacă această cantitate, împreună cu cele primite la aceeași dată de la ceilalți furnizori, este totuși în limita obligației de descărcare, unitatea beneficiară destinatară poartă răspunderea nedescărcării în termen a vagoanelor primite. Ca atare, recuperarea taxelor de locație cu titlu de daune de la unitățile furnizoare este posibilă numai dacă per total vagoane primite s-a depășit obligația de descărcare stabilită pentru unitatea beneficiară respectivă.

● **N. MANOLEANU (București)** întreabă dacă un grafic de livrare emis de unitatea furnizoare în urma comenzii unității beneficiare, grafic care a fost semnat de către ambele părți, are valoarea unui contract economic.

Problema ridicată de dv. nu poate fi rezolvată în mod formal. Adică, nu interesează denumirea pe care au dat-o părțile actului bilateral încheiat (grafic de livrare sau contract), ci conținutul actului respectiv. Cu alte cuvinte, dacă cuprinde toate elementele necesare executării prestației care formează obiectul convenției părților, graficul în discuție are valoarea unui contract economic.

● **N. POSTOLICĂ (Iași)** solicită lămuriri în privința prețului la care se calculează penalitățile datorate pentru întîrzierea în predarea produselor contractate cu unitățile comerciale beneficiare.

Aceste penalități se calculează prin aplicarea coeficientului de 0,1%, 0,2% sau 0,3% pe fiecare zi de întîrziere la prețul produselor cu amănuntul mai puțin rabatul comercial destinat acoperirii cheltuielilor de desfacere și asigurării beneficiului.

● **T. DOBRA (Teleorman)** întreabă dacă este posibilă angajarea răspunderii unității furnizoare pentru lipsurile cantitative produse în timpul transportului datorită neetanșeității vagonului.

Potrivit prevederilor art. 5 din Tariful local de mărfuri, unitatea furnizoare avea obligația să verifice dacă vagonul pus la dispoziția sa pentru încărcarea produselor corespunde efectuării transportului în bune condiții.

Întrucît, în speță, nu s-a obiectat sub acest aspect, iar unitatea furnizoare nu a pretins căii ferate punerea unui alt vagon — corespunzător — la dispoziție, credem că lipsurile produse pe parcurs din cauza neetanșeității vagonului sînt în sarcina unității furnizoare. Aceasta ar putea fi absolvită de răspundere în ipoteza în care ar putea dovedi că, prin verificarea reglementară a vagonului, nu se putea constata neetanșeitatea care a permis scurgerea unor cantități de produse în timpul transportului.

● **I. NAGY (Bistrița-Năsăud)** întreabă dacă unitatea socialistă beneficiară poate fi ținută să răspundă pentru întîrzierea în plata prețului în perioada în care produsele nu erau încă recepționate.

Art. 131 din Legea finanțelor prevede că „beneficiarul este obligat să efectueze plata după preluarea și recepția produselor“.

Aceste dispoziții legale nu pot fi interpretate în mod discreționar, în sensul că plata este condiționată de efectuarea recepției oricînd ar avea loc ea. Astfel, dacă produsele s-au primit, dar recepția nu a fost efectuată în termenul legal, ci a fost efectuată cu întîrziere datorită unor deficiențe organizatorice, unitatea beneficiară răspunde pentru neachitarea prețului în termen.

● **GH. RIPAN (Brașov)** solicită lămuriri cu privire la consecințele neridicării mărfurilor de pe terenul stației CFR de destinație după expirarea duratei de închiriere a terenului respectiv de către unitatea socialistă destinatară.

În situația neridicării mărfurilor de pe terenul închiriat în incinta stației, la expirarea perioadei de închiriere, stația CFR de destinație este îndreptățită să calculeze și să încaseze taxe de magazinaj, potrivit prevederilor art. 16 din Tariful local de mărfuri.

H. M.

oferte DE PRODUSE DIN STOC

• capacitati de productie • produse noi

1
ÎNTREPRINDEREA INDEPENDENŢA SIBIU
Str. Karl Marx nr. 33
Telefon : 34100/150;
telex 49275

2
ÎNTREPRINDEREA „TEHNOMETAL“ BUCUREŞTI
Str. Bucureştii Noi 120-sect. 8

3
ÎNTREPRINDEREA DE STAT PENTRU IMPRIMATE ŞI ADMINISTRAREA PUBLICAŢIILOR
Piaţa Scinteii nr. 1
Bucureşti — sectorul 1
Telefon : 18.12.22

METALE PRODUSE DIN METAL

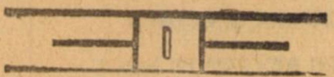

- Ø 89×8 14 CMO4 kg. 7370
- Ø90×8 10 MOC 50 kg. 144
- Ø 102×5 16 MO3 kg. 315
- Ø102×2 16 MO3 kg. 1705
- Ø 108×6 kg. 365
- Ø 114×6 16 CMO4 kg. 11193
- Ø 114×8 10CM010 kg. 319
- Ø 114×8 14CMO4 kg. 366
- Ø 114×9 10 CM010 kg. 3726
- Ø 114×9 kg. 47
- Ø 121×6 16 MO3 kg. 233
- Ø 133×6 14 CM04 kg. 468
- Ø 159×6 14 CM04 kg. 258
- Ø 159×6,3 kg. 506
- Ø 168×8 kg. 502
- Ø 245×9 16 MO3 kg. 508
- TV 5“×4,85 St 403 kg. 844
- TV negre 3/8“×2,90 kg. 1500
- TV negre 1¼×325 ST 7656 kg. 5000

ŢEVI INOXIDABILE ŞI ALIATE

- 48×3,5 4541 kg. 200
- 60,3×6 4541 kg. 250
- 76×6 4541 kg. 300
- 18×3 kg. 5451 kg. 65
- 20×1,5 4742 kg. 102
- 21×3,5 4573 kg. 813
- 22×2,8 4573 kg. 206
- 27×4 4541 kg. 68
- 32×2 4541 kg. 343
- 38×8 4828 kg. 171
- 38×8 ASTM 200 AN kg. 190
- 40×2 4713 kg. 153
- 40×2,5 4841 kg. 710
- 42,4×3,6 4541 kg. 93,5
- Tv 42×4 4571 kg. 66
- 42×5 5415 kg. 105
- 42×5 4541 kg. 102
- 44,5×3 4742 kg. 342
- 45×3 4541 kg. 166
- 45×3 4571 kg. 56
- 45×3,5 4712 kg. 1.449
- 47,8×4,2 4573 kg. 267
- 48×3,5 4510 kg. 243
- 48×3,5 4571 kg. 316
- 48×4 4573 kg. 134
- 48×5,5 4541 kg. 310
- 48,3×3,2 4541 kg. 62
- 50×5 4541 kg. 73
- Tv 51×3,5 4021 kg. 245
- 57×3 4541 kg. 600
- 57×3,5 4713 kg. 938
- 57×3,5 4712 kg. 144
- 57×4 4301 kg. 168
- 57×4 7335 kg. 293
- 60×2,5 4541 kg. 111
- 60×3 4541 kg. 133
- 60×4 4301 kg. 98
- 60×4 4510 kg. 508
- 66×1 7218 kg. 1507
- 70×7 4002 kg. 1449
- 76×6 4541 kg. 312
- 76,1×7,1 4301 kg. 387
- Tv 76×8 4541 kg. 293
- 88,9×6,3 7386 kg. 737
- 89×4 7335 kg. 250
- 114,3×4 5415 kg. 208
- 114×6 4541 kg. 195
- 114,3×6,3 FG29T kg. 1730
- 115×5,5 4841 kg. 428
- 127×8 4541 kg. 665
- 133×5 4541 kg. 105
- 133×6 7335 kg. 198
- 159×5,9 4300 kg. 192
- 168,3×7,1 FG297 kg. 1340
- 168,3×9 ASTM 200 kg. 727
- Tv 218×7 4301 kg. 369
- 219×6 4573 kg. 492
- 219,1×6,3 4541 kg. 73
- 219×5,9 FG36T kg. 170
- 219,1×5,9 FG29T kg. 11.966
- 219×8 FG 29T kg. 1001
- 219,1×8,8 FG 29T kg. 1077
- 50×12 7335 kg. 349
- 70×10 4541 kg. 243
- 70×10 7335 kg. 1694
- 83×16 4821 kg. 58
- 88,9×12,5 4571 kg. 88
- 89×10 7335 kg. 3999
- Tv 89×16 4016 kg. 158
- 101,6×11 4301 kg. 40
- 101,6×12 4301 kg. 319
- 127×20 4541 kg. 565
- 140×10 4541 kg. 80
- 140×12 4573 kg. 707
- 159×11 7335 kg. 1145
- 160×12 4573 kg. 89
- 168×14 7.380 kg. 236
- 168×14 7335 kg. 264
- 168,3×13 ASTM-200 kg. 2520
- 168,3×21,9 ASTM-200 kg. 239
- 273×14 ASTM-200 kg, 1170

BARE TRASE

- Ø 2 OLC 35 ST. 1800 To 0,657
- 2,5 OL 50 To 0,389
- 3 OLC 45 To 0,1
- 4 OL 37,1 To 0,4
- 4 OL 60 To 0,3
- 4 OLC 45 To 0,17
- 4,2 OL 37 To 5,374
- 24 OLC 45 To 6,256
- Aut 40 To 0,91
- 48 Aut 20 To 0.309
- 50 OL 60 To 1,4
- 56 OL 37 To 1,7
- OLC 15 To 1,0
- Aut 12 To 0,228
- Ø60 OLC 35 To 0,55
- 65 OLC 45 To 1,0
- 70 OL 37,1 To 0,68
- Exagon 4 OL 50 To 0,2
- Idem 5 OL 015 To 0,06
- Idem 6 OL 50 To 0,12
- Idem OLC 25 To 0,07
- Idem 8 OLC 45 To 0,2
- Idem 11 OL 50 To 0,2
- Idem 32 OLC 15 To 5,0
- Idem 36 Aut 20 To 0,4
- Ø 6.2—21 MOMC 12 To 24,0
- 6.3 41 MOC 11 To 0.5
- 9.2—21 MOMC 12 To 1,6
- 10 50VC 11 To 0,2
- Ø 10,5 41 MOC 11 To 0.16
- 11,3 21 MOMC 12 To 0,25
- 13 13 CH 30 To 0,08

OFERTE

— 25 18 MC 10 To 1,0
— Exag. 22 — 33 MOC 11 To 0,3
— Idem 27 30 MOCN 20 To 0,3

BANDĂ LAMIN. LA RECE

— Pătrat 4,2×4,2 — OLC 10 To 0,69
— 12×3 — A$^1/_2$t MT To 0,4
— 35×2,5 — OLC 10 To 1,0
— 40×1 — A$^1/_2$t MT To 1,8
— 63×3 OLC 15 To 0,9
— 65×3 — m MT To 0,8
— 70×3 — A$^1/_2$ t MT To 0,18
— 76×2,5 A $^1/_2$t MT To 0,36
— 110×1,8 — OLC 15 To 31,9

PROFILE ÎNDOITE

— Profile TM 0,4 OL 32 In Stas kg. 3.130
— Îndoite TM 0,8 OL 32 In kg. 840
— Idem 80×40×3 OL 37 In kg. 270
— Idem 80×80×4 OL 37 In kg. 4390
— Idem 140×80×5 OL 37 2n kg. 400

LAMINATE CUPRU

— Bare patr. ∅ 60 cm 9$^1/_2$T kg. 2500
— Idem drept 25×10 9$^1/_2$T kg. 2500
— Idem 30×10 9$^1/_2$T kg. 2500
— Idem 60×5 9$^1/_2$T kg. 1500
— Tv. ∅ 25×2,5 Cu 9$^1/_2$T kg. 1500
— ∅ 30×3 9$^1/_2$T kg. 4000
— ∅ 40×3 9$^1/_2$T kg. 150
— Bare rot. ∅ 14 9$^1/_2$T kg. 300
— Tb Cu 9M — 60 m/m kg. 400
— Tv ∅ 20×2 Cu 9$^1/_2$T kg. 350
— Tv. ∅ 48×4 Cu 9$^1/_2$T kg. 1700
— Tb 8 m/m Cu 9 M kg. 300

LAMINATE ALAMĂ

— ROT. ∅ 24 Am 58 $^1/_2$T kg. 200
— Idem ∅ 28 Am 58 $^1/_2$T kg. 400
— Idem ∅ 45 Am 58 $^1/_2$T kg. 300
— Tb 2 m/m Am 58 $^1/_2$T kg. 200
— Idem 4 m/m Am 63 $^1/_2$T kg. 1100
— Bare exag. 19 Am 58 $^1/_2$T kg. 300
— Idem drept 40×5 Am 63 $^1/_2$T kg. 150
— Idem 40×10 Am 63 $^1/_2$T kg. 230
— Idem 50×20 Am 63 $^1/_2$T kg. 250
— Tv. ∅ 10×1,5 Am 63 kg. 100
— Idem ∅ 10×2 Am 63 kg. 100
— Idem ∅ 19×1,5 Am 63 $^1/_2$T kg. 2700

SÎRMĂ NEAGRĂ

— Sîrmă moale neagră ∅ 4,0 St. 888 kg. 5000
— Idem mată neagră ∅ 2,0 OL 37 In kg. 1000
— Idem zincată ∅ 4,5 OL 37 In kg. 500

SÎRMĂ OȚEL ARC

— Sîrmă arc 8,0 Arc 8 St 892 kg. 350
— Idem 0,3 RS 8 St 892 kg. 250
— Idem 0,5 RS 8 St 892 kg. 200
— 1,3 RM St. 892 kg. 200
— 1,6 RS St. 892 kg. 599
— 2,0 RS St 892 kg. 600
— 2,5 RS St 892 kg. 270
— 3,0 RS St 892 kg. 1000
— 3,0 RR St 892 kg. 400

ELECTROZI SUDURĂ

— ∅ 2 ARCOS CROMEN L2 kg. 98
— Idem BÖHLER FOX CM2 Kb kg. 300
— Idem SKWA kg. 545
— Idem DMO Kb kg. 404
— Idem DCMS Kb kg. 750
— Idem EL VMO Cr 5 B kg. 1000
— Idem EL M01 Cr 2 B kg. 800
— Idem ELCr 17 MO kg. 360
— Idem EF HI Cu kg. 400
— Idem EF MB kg. 270
— Cr 25 Hi 20 kg. 1500
— ∅ 2,5 BÖHLER FOX CM2 TI kg. 1500
— Idem CM5 TI kg. 2000
— Idem CM9 Kb kg. 3000
— Idem DMO Kb kg. 700
— Idem SH GRU K50 R kg. 300
— Idem UNIVERSAL CROMOLY 15 kg. 248
— Idem 21 kg. 1194
— Idem 55 kg. 642
— ∅ 3,25 MOLIBAZ kg. 500
— Idem ELMOB kg. 3000
— Idem EL 50 B kg. 950
— Idem EL VMO Cr 5 B kg. 1221
— Idem EL MO 1 Cr 2 B kg. 2970
— Idem F21 Cr 17 MO kg. 420
— Idem F21 Cr 13 C kg. 173
— EL M13 S kg. 858
— Cr 25 Ni 20 kg. 1000
— ∅ 3,25 BOHLER FOX CM2 Kb kg. 182
— Idem CM2 Ti kg. 1890
— Idem CM9 Kb kg. 1000
— Idem DMO Kb kg. 354
— Idem DCMS Kb kg. 401
— Idem SKWA kg. 500
— Idem SWAM kg. 369
— Idem SH GRUN K 50 R kg. 934
— Idem UNIVERSAL CROMOLY 15 kg. 165
— Idem 21 kg. 347
— Idem 55 kg. 500
— 82 : AS kg. 205
— ∅ 4 EL MO B kg. 1500
— Idem EI MO Cr kg. 800
— Idem EL VMO Cr B kg. 990
— Idem EL VMO Cr 5 B kg. 500
— ∅ 4 EL MO1 Cr 2B kg. 924
— Idem E1 Cr 17 MO kg. 378
— Idem E1 Cr 13 C kg. 342
— Idem Cr 25 Hi 20 kg. 500
— ARCOS CROMEND EB-CB kg. 346
— Idem 347 kg. 297
— BOHLER FOX CM2 Kb kg. 1158
— CM2 Ti kg. 2426
— CM9 Kb kg. 1596
— SK WAM kg. 995
— MOLIBAZ kg. 2032
— UNIBAZ kg. 676
— UNIVERSAL CROMOLY 15 kg. 308
— Idem 21 kg. 946
— UTP 34 N kg. 95
— 82 AS kg. 325
— ∅ 5 EL Cr 17 Mo kg. 540
— Idem UNIVERSAL CROMOLY 15 kg. 609
— Idem UTP 8 kg. 55
— Idem UTP 34 N kg. 100
— Idem UTP 82 AS kg. 500

SÎRMĂ SUDURĂ

— ∅ 0,5—S 10 MICU kg. 612
— ∅ 1,0 Al Si 5 kg. 7
— ∅ 1,2 Al 99,5 Ti kg. 90
— CROMENAR 317 kg. 229
— LINDA Cu 26 kg. 87
— ∅ 1,6 LINDA Cu 26 kg. 89
— Al 99,5 Cu kg. 45
— CM2 IG kg. 185
— CM9 IG kg. 91
— ∅2 CROMENAR 310 kg. 279
— Idem 347 kg. 284
— CM9 IG kg. 45
— ∅3 ARCOS 347L kg. 60
— ∅ 3,25 ARCOS 309 kg. 22
— ∅ 3,25 ARCOS 310 kg. 300

MOTOARE ELECTRICE

— ASI 0,45/08×750/1500 B 5 buc. 1
— 0,55×750 B3 buc. 5
— 0,65×530 B3 buc. 9
— 0,75×750 FA-2/3 B5 buc. 3
— 2,2×750 B5 buc. 3
— 4×750 FA B5 buc. 1
— 15×750 B3 buc. 1
— 30×750 380 buc. 4
— 75×750 3/6 buc. 1
— MIB2 110×750 B3 buc. 1
— Idem 132×750 B3 buc. 2
— ASI 0,37×1000 FA. B5 buc. 3
— 0,75×1000 B5 FA buc. 4
— 7,5×1000 3/6 B5 FA buc. 4
— ASI 45×1000 3/6 B3 buc. 4
— ASI 0,60×1500 500v buc. 1
— Idem 5,5×1500 B5 buc. 1
— Idem 10×1500 FA B5 buc. 1
— Idem 22×1500 B5 buc. 9
— Idem 37×1500 B3 buc. 1
— Idem 45×1500 B3 buc. 12
— Idem 55×1500 AOL B3 buc. 9
— Transformator pornire special 650/0,38 Kw buc. 9
— ASI 0,35×3000 RUL 400 B3 buc. 2
— Idem 0,37×3000 B3 buc. 2
— Idem 0,37×3000 FA B5 buc. 1
— Idem 0,75×3000 FA B5 buc. 2
— ASI 1,5×3000 t/m FA B5 buc. 10
— Idem 5,5×3000 2/3 B3 buc. 1
— Idem 15×3000 2/3 B3 buc. 5

MOTOARE SPECIALE

— CC 6,2×1500 B3 buc. 1
— AIM 7,5×750 23 B3 buc. 2
— Idem 15×750 B3 buc. 4
— Idem 3,2×1000 B3 buc. 2
— Idem 45×1000 B3 buc. 1
— Idem 10×1500 2/3 B3 buc. 1
— (MS) 3×750 2/3 buc. 6
— TCS 1×1000 monoșină buc. 6
— ASFM 1×1000 buc. 2
— ASM 4×1000 2/3 buc. 11
— ASM 5×1000 2/3 buc. 4
— AFI 13×750 buc. 2
— Idem 22×1500 3/6 buc. 2
— ASFM 0,63×750 B5 buc. 3
— Idem 3,2×750 buc. 2
— Idem 1×1000 FA buc. 5
— Idem 1,6×1000 buc. 7
— Idem 1×1500 B5 buc. 4
— Idem 4×1500 buc. 1
— Idem 5×1500 buc. 5
— Idem 5×1500 2/3 B5 buc. 1

RULMENȚI

— Rulment EL. 3 buc. 2
— Idem E.7 buc. 3
— Idem E.8 buc. 1
— Idem E.10 buc. 41
— Idem E.20 buc. 8
— Idem EA.17 buc. 3
— Idem R.4 buc. 2
— Idem 710 buc. 4
— Idem 1201 buc. 1
— Idem 1203 buc. 60
— Idem 106 K buc. 60
— Idem 1207 C3 buc. 21
— Idem 106 K buc. 3
— Idem 1210 KC5 buc. 14
— Idem 1211 buc. 180
— Idem 1211 C3 buc. 8
— Idem 1215 buc. 32
— Idem 1215 K buc. 26
— Idem 1216 K buc. 18
— Idem 1218 buc. 11

— Idem 1300 buc. 8
— Idem 1304 C4 buc. 6
— Idem 1305 buc. 15
— Idem 1306 buc. 32
— Idem 1307 buc. 7
— Idem 1308 buc. 20
— Idem 1310K buc. 2
— Rulmenți 1310 KC3 buc. 3
— Idem 1310 C5 buc. 2
— Idem 1310 KC5 buc. 7
— Idem 1312 buc. 100
— Idem 1312 K buc. 10
— Idem 1313 C4 buc. 8
— Idem 1314 buc. 40
— Idem 1314 C3 buc. 16
— Idem 1317 K buc. 2
— Idem 1318 M buc. 4
— Idem 1320 buc. 1
— Idem 2202 buc. 5
— Idem 2203 buc. 13
— Idem 2204 C4 buc. 3
— Idem 2208 K buc. 1
— Idem 2209 K C5 buc. 2
— Idem 2210 K buc. 17
— Idem 2211 buc. 40
— Idem 2211 K buc. 3
— Idem 2212 buc. 10
— Idem 2214 buc. 7
— Idem 2216 buc. 4
— Idem 2218 buc. 24
— Idem 2220 buc. 2
— Idem 2306 C4 buc. 500
— Idem 2307 K buc. 12
— Idem 2310 buc. 30
— Idem 2310 C4 buc. 1
— Idem 2311 buc. 3
— Idem 2313 buc. 8
— Idem 2316 buc. 1
— Idem 3210 buc. 235
— Idem 3213 buc. 5
— Idem 3220 buc. 7
— Idem 3220 C5 buc. 1
— Idem 3317 buc. 1
— Idem 5307 buc. 106
— Idem 6006 C3 buc. 32
— Idem 6008 RS buc. 4
— Rulmenți 6008 RS buc. 4
— Idem 6010 buc. 950
— Idem 6012 buc. 380
— Idem 6012 2RS buc. 3
— Idem 6014 2RS buc. 18
— Idem 6014 P5 buc. 10
— Idem 6028 buc. 3
— Idem 6032 P6 buc. 6
— Idem 6034 buc. 2
— Idem 6036 buc. 2
— Idem 6200 buc. 948
— Idem 6200 Z buc. 458
— Idem 6200 ZZ buc. 450
— Idem 6203 T P6 buc. 20
— Idem 6204 2Z buc. 200
— Idem 6204 TBP53 buc. 109
— Idem 6204 P6 buc. 13
— Idem 6210 2RS buc. 185
— Idem 6210 Z buc. 263
— Idem 6210 2Z buc. 22
— Idem 6210 ZN buc. 2
— Idem 6210 P6 buc. 5
— Idem 6210 2Z P6 buc. 100
— Idem 6211 buc. 70
— Idem 6211 2RS buc. 56
— Idem 6211 2Z buc. 532
— Idem 6211 K buc. 4
— Idem 6212 buc. 180
— Idem 6212 2RS buc. 540
— Idem 6215 N buc. 81
— Idem 6218 Z buc. 50
— Idem 6220 N buc. 3
— Idem 6220 P6 buc. 1
— Idem 6222 C3 buc. 9
— Idem 6230 buc. 33
— Idem 6230 C3 buc. 2
— Idem 6232 buc. 8
— Idem 6240 buc. 1
— Idem 6300 buc. 550
— Rulmenți 6303 P63 buc. 1000
— Idem 6313 buc. 165
— Idem 6313 Z buc. 12
— Idem 6316 buc. 6
— Idem 6316 C3 buc. 10
— Idem 6318 buc. 10
— Idem 6319 buc. 2
— Idem 6319 MA buc. 1
— Idem 6320 buc. 9
— Idem 6321 buc. 2
— Idem 6324 O buc. 2
— Idem 6403 buc. 10
— Idem 6408 buc. 37
— Idem 6411 buc. 4
— Idem 6411 N buc. 4
— Idem 6411 C5 buc. 43
— Idem 6412 buc. 10
— Idem 6412 N buc. 2
— Idem 6415 C5 buc. 2
— Idem 7018 B buc. 4
— Idem 7024 B buc. 2
— Idem 7108 buc. 7
— Idem 7114 buc. 1
— Idem 7115 buc. 27
— Idem 7116 buc. 4
— Idem 7117 buc. 51
— Idem 7122 B buc. 15
— Idem 7208 B buc. 31
— Idem 7210 BSP4 buc. 10
— Idem 7213 BSp. P4 buc. 53
— Idem 7214 BATP4 buc. 12
— Idem 7311 BP6 buc. 13
— Idem 7312 BP6 buc. 4
— Idem 16008 buc. 100
— Idem 16015 buc. 6
— Idem 16018 buc. 7
— Idem 21308 buc. 3
— Rulmenți 22207 buc. 17
— Idem 22213 buc. 5
— Idem 22217 C3 buc. 20
— Idem 22218 KC5 buc. 3
— Idem 22220 W33C4 buc. 5
— Idem 22220 K buc. 1
— Idem 22220 KC3 buc. 5
— Idem 22220 C4 buc. 7
— Idem 2222 W33 buc. 3
— Idem 22228 KC3 buc. 4
— Idem 22234 buc. 91
— Idem 22234 C3 buc. 14
— Idem 22248 C3 buc. 1
— Idem 22264 buc. 1
— Idem 22309 buc. 4
— Idem 22310 K buc. 17
— Idem 22311 W33 buc. 6
— Idem 22315 buc. 10
— Idem 22315 C3 buc. 5
— Idem 22317 buc. 3
— Idem 22317 K buc. 1
— Idem 22317 C3 buc. 10
— Idem 22318 K buc. 9
— Idem 22318 KC3 buc. 1
— Idem 22322 K buc. 2
— Idem 22336 buc. 2
— Idem 22338 buc. 1
— Idem 23024 buc. 3
— Idem 23024 K buc. 31
— Idem 23130 C5 buc. 4
— Idem 23218 K buc. 6
— Idem 23222 buc. 3
— Idem 23232 C5 buc. 2
— Idem 23244 C3 buc. 1
— Idem 30120 buc. 1
— Idem 30313 buc. 10
— Idem 30318 buc. 10
— Rulmenți 30320 buc. 4
— Idem 31306 buc. 5
— Idem 31312 buc. 6
— Idem 32032 buc. 8
— Idem 32204 CAP buc. 74
— Idem 32205 buc. 8
— Idem 32215 buc. 7
— Idem 32219 buc. 3
— Idem 32221 buc. 10
— Idem 32226 buc. 6
— Idem 32228 buc. 2
— Idem 32232 buc. 4
— Idem 32236 buc. 2
— Idem 32312 buc. 35
— Idem 32313 buc. 40
— Idem 32320 buc. 3
— Idem 51101 buc. 10
— Idem 51108 buc. 600
— Idem 51124 buc. 13
— Idem 51126 buc. 5
— Idem 51126 MP6 buc. 5
— Idem 51128 buc. 5
— Idem 51160 buc. 1
— Idem 51200 buc. 27
— Idem 51222 M buc. 3
— Idem 51228 buc. 7
— Idem 51230 M buc. 11
— Idem 51232 buc. 1
— Idem 51234 buc. 12
— Idem 51240 buc. 3
— 51244 buc. 1
— Idem 51313 buc. 10
— Idem 51314 buc. 5
— Idem 51317 buc. 14
— Idem 51320 buc. 2
— Idem 51324 buc. 7
— Idem 51326 buc. 2
— Idem 51411 buc. 1
— Idem 51412 buc. 1
— Rulmenți 51412 M buc. 4
— Idem 51426 buc. 6
— Idem 52205 buc. 2
— Idem 52218 buc. 92
— Idem 52311 buc. 10
— Idem 52412 buc. 7
— Idem 57702 buc. 2
— Idem 58218 buc. 1
— Idem 64903 buc. 20
— Idem 66128 buc. 3
— Idem 66408 buc. 4
— Idem 69422 buc. 2
— Idem 87518 buc. 2
— Idem 94904 buc. 6
— Idem 100090 buc. 4
— Idem 108711 buc. 2
— Idem 109906 buc. 6
— Idem 232156 buc. 6
— Idem 404705 buc. 2
— Idem 436206 buc. 6
— Idem 436208 buc. 8
— Idem 455538 buc. 5
— Idem 639018 buc. 1
— Idem 704702 buc. 32
— Idem 704901K buc. 136
— Idem 804704 buc. 20
— Idem 808106 buc. 5
— Idem 808108 buc. 2
— Idem 808205 buc. 3
— Idem 852705 buc. 4
— Idem 564705 buc. 8
— Idem 864904 buc. 3
— Idem 922205 buc. 6
— Idem 922205 K buc. 1
— Idem 1000095 buc. 6
— Idem 1000096 buc. 1
— Idem 1000921 buc. 1
— Idem 2007108 buc. 1
— Idem 2007128 buc. 2

— Rulmenți 2007132 buc. 4
— Idem 2007138 buc. 2
— Idem 4074107 buc. 8
— Idem 4074115 buc. 5
— Idem 4084104 buc. 4
— Idem Q.304 buc. 4
— Idem Q.312 buc. 2
— Idem AS.6590 buc. 32
— Idem AXX. 6590 buc. 16
— DNK.80/35 buc. 2
— Idem DNK.30/20 buc. 1
— Idem DNK.25/16 buc. 4
— Idem GS.81107 buc. 2
— Idem GS.81109 buc. 7
— Idem NKI.17 buc. 2
— Idem NKI. 25 buc. 2
— Idem NKI.20 buc. 10
— Idem NKI.50/30 buc. 2
— Idem NKY 42/20 buc. 2
— Idem NKIS 55 buc. 2
— Idem NKI 80/25 buc. 1
— Idem N.206 buc. 15
— Idem N. 307 buc. 15
— Idem NAR. 110 NA. 110 buc. 1
— Idem NA.3050 buc. 2
— Idem NA.4017 buc. 3
— Idem NA.4904 buc. 206
— Idem NA.4907 buc. 1
— Idem NA.4912 buc. 106
— Idem NA. 4922 buc. 2
— Idem NA.4924 buc. 2
— Idem NA.6911 buc. 2
— Idem NAK.20 buc. 5
— Idem NAK.50 buc. 19
— Idem NAK.65 buc. 2
— Idem NAK. 5035 buc. 4
— Idem NAX.7040 buc. 2
— Idem NY.218 buc. 10
— Rulmenți NJ.236 buc. 8
— Idem NJ.252 buc. 2
— Idem NJ.304 buc. 10
— Idem NJ.307 buc. 10
— Idem NJ.313 buc. 15
— Idem NJ.318 C3 buc. 10
— Idem NJ.322 buc. 3
— Idem NJ.407 buc. 2
— Idem NJ.408 buc. 4
— Idem NJ.410 buc. 4
— Idem NJ.412 buc. 2
— Idem NJ.2207 buc. 10
— Idem NJ.2209 buc. 1
— Idem NJ.2215 buc. 16
— Idem NJ.2218 buc. 48
— Idem NJ.2313 buc. 24
— Idem NJ.2322 buc. 1
— Idem NN.3015 KP51 buc. 6
— Idem NN.3044 K buc. 1
— Idem NN.3044 K P51 buc. 1
— Idem NN.3060 KP51 buc. 2
— Idem NNU.4920 K MP5 buc. 2
— Idem NNU.4922 buc. 2
— Idem NK.25/16 buc. 4
— Idem NK.30/20 buc. 10
— Idem NK.42/30 buc. 4
— Idem NK.65/25 buc. 4
— Idem NK.65/35 buc. 30
— Idem NK.80/35 buc. 4
— Idem NKK.40 buc. 2
— Idem NUB.208 KMP51 buc. 1
— Idem NU.215 buc. 6
— Idem NU.217 buc. 23
— Idem NU.217 MAC3 buc. 3
— Idem NU.218 buc. 49
— Idem NU.232 buc. 24
— Idem NU.244 buc. 6
— Rulmenți NU.305 buc. 60
— Idem NU.313 buc. 40
— Idem NU.315 buc. 1
— Idem NU.318 buc. 10
— Idem NU.318 C3 buc. 2
— Idem NU.320 buc. 11
— Idem NU.326 buc. 1
— Idem NU.328 MAC3 buc. 2
— Idem NU.407 buc. 1
— Idem NU.1007 buc. 1
— Idem NU.1015 buc. 2
— Idem NU.1016 buc. 2
— Idem NU.1017 buc. 5
— Idem NU.1024 buc. 2
— Idem NU.2210 buc. 37
— Idem NU.2211 buc. 5
— Idem NU.2215 buc. 2
— Idem NU.2220 buc. 1
— Idem NU.2304 P6 buc. 3
— Idem NU.2316 buc. 1
— Idem NU.2316 P6 buc. 6
— Idem NUP.214 buc. 2
— Idem NUP.304 buc. 8
— Idem NUP.314 buc. 5
— Idem NUP.2207 buc. 3
— Idem NUP.2208 buc. 6
— Idem NUP.2209 buc. 9
— Idem NUP.2305 buc. 10
— Idem NUP.2306 buc. 1
— Idem NUP.2312 buc. 2
— Idem RNA 4864 buc. 3
— Idem RNA 4904 buc. 28
— Idem RNA 4908 buc. 3
— Idem RHNA 222814 buc. 60
— Idem 941/15 buc. 4
— Idem 941/20 buc. 21
— Idem 941/20 buc. 40
— Idem 942/20 buc. 25
— Rulmenți 943/20 buc. 6
— Idem TAF 253320 buc. 1
— Idem TAF 233820 buc. 1
— Idem TAF 809535 buc. 2
— Idem NKI S.17-NA buc. 2
— Idem ANK.4565 buc. 4
— Idem K. 50×44×20 buc. 4
— Idem K. 25×35×30 buc. 1
— Idem SB. 22—63/22 buc. 3
— Idem WA. 1032 buc. 2
— Idem WA. 1038 buc. 1
— Idem WA. 1045 buc. 4
— Idem WS. 81109 buc. 10
— Idem WS. 81107 buc. 2
— Bucșe rulmenți H. 217 buc. 5
— Idem H. 220 buc. 28
— Idem H. 308 buc. 1
— Idem H. 310 buc. 6
— Idem H. 311 buc. 25
— Idem H. 319 buc. 2
— Idem H. 2313 buc. 200
— Idem H. 2318 buc. 8
— Idem H. 3032 buc. 4
— Idem H. 3038 buc. 45
— Idem H. 3124 buc. 24
— Bile rulmenți ∅ 2,5 buc. 190
— Idem ∅ 3 buc. 30
— Idem ∅ 3175 buc. 28
— Idem ∅ 4,76 buc. 400
— Idem ∅ 9.52 buc. 790
— Idem ∅ 10,31 buc. 800
— Idem ∅ 11,11 buc. 600
— Idem ∅ 11,509 buc. 50
— Idem ∅ 11,50 buc. 5
— Idem ∅ 16,66 buc. 160
— Idem 18,25 buc. 174
— Idem ∅ 19,84 buc. 176
— Idem ∅ 22 buc. 400
— Idem ∅ 22,22 buc. 54
— Idem 31/32 buc. 248
— Bile rulmenți ∅ 25 buc. 1
— Idem ∅ 28,57 buc. 1
— Idem ∅ 38 buc. 6
— Idem ∅ 38,1 buc. 15
— Role rulmenți 1,6×9,3 buc. 20
— Idem 3,0×11,8 buc. 2140
— Idem 3,5×23,8 buc. 500
— Idem 3,5×29,8 buc. 180
— Idem 4,0×39,8 buc. 80
— Idem 10×14 buc. 35

ARZĂTOARE — APARATE GAZ TIP „MECANICA"-MEDIAȘ

— Arzător tricem 10 buc. 5
— idem 15 buc. 20
— idem mobil AGM2 buc. 10

DISPOZ. SIGURANȚĂ CONTRA LIPSEI GAZ-AER

— DN 80 Pn max = 16 bar buc. 4
— TN100 Pn max = 16 bar buc. 2
— Regulator uz casnic 3/4"—3/4" buc. 25
— idem 1"—1" buc. 15
— Supapă sig. cu contragreutate ∅ 80/65 P = 6—10 buc. 6
— Supapă blocare 1 1/4" buc. 138
— idem 1 1/2" buc. 32
— Regul. RPA 3 DN80 Pn 64 buc. 1

REDUCTOARE VITEZĂ TIP „NEPTUN"—CÎMPINA

— 2 BH×12,5 stg. buc. 1
— 4 BH×40 Drep. buc. 4
— 1H—80×3,15—0 buc. 1
— 1H—320×5—1 buc. 3
— 2H—285×20—1 buc. 1
— 3H—485×70—0 buc. 5
— 3H—485×70—1 buc. 6
— 3H—610×90—0 buc. 1
— 3H—610×140—3 buc. 1
— 3CH—390×40—1 buc. 2
— 3CH—970×71—1 buc. 1
— 3CV—570×35—0 buc. 1

REDUCTOARE DE VITEZĂ DIN FABR. ÎNTR. „CHIMICA"-ORĂȘTIE

— Reduct. RSV.3 1M3—0 230×50 buc. 1
— idem FUL—3 1M1—5/ 100×50 buc. 3
— idem RSO—3—1/50 buc. 2

ELECTROPOMPE CENTRIFUGALE DIN FABRIC. ÎNTR. „AVERSA"-BUCUREȘTI

— Criș 150 Q=140, H=15 motor 11×1500 buc. 1
— Lotru 100 Q = 40, H=55 motor 22×3000 buc. 3
— Lotru 100 Q=40, H=55 motor 22×1500 buc. 1
— idem 125 Q=140, H=55 motor 30×3000 buc. 1
— Terma 65/22, Q=22, H=8 mot. 1,5×1000 buc. 1
— idem 150 Q=180, H=83 mot. 75×3000 buc. 1
— Sadu 65×9, Q=17, H=140, mot. 185,×3000 buc. 2
— idem 65×8 Q=20, H=100, mot. 15×3000 buc. 2

POMPE DIN FABR. ÎNTR. „MECANICA"-PLOPENI

— Pompe cu roți dințate 11—4—0 buc. 5
— idem 33.58.063 buc. 1
— idem cu pistoane axiale 720B×8000—12° buc. 1
— idem 712B×8000 15° buc. 3

DIVERSE

— Baterie încălzire cu apă caldă 120—150°C. Pres. H_2 0,15 bar, debit aer 25000 m^3/h buc. 4

— Servomot pneum. tip Sp. 2 (fabric. IAMC Otopeni) buc. 2
— idem tip 200 A (fabric IUP Tîrgov) buc. 5
— Pompă ungere cod 655.1608.000 (fab. „Balanța“ Sibiu) buc. 3
— Servomot, pneum. tip 8514 (fab. „1 Mai“ Ploiești) buc. 50
— Cil. hidr. CHD 160.90.56 133×250 buc. 2
— Cil. fontă MRI 53—08—006 buc. 1
— Rac orientabil 10.18.153 buc. 4
— Bucșe sinteriz. CHN10/20101701 buc. 63
— Ax cardan 64220.10.100 buc. 12
— idem 89.39.105.9014 buc. 5
— idem 81.39.105.6155 buc. 3
— idem 300/86928939000 buc. 3
— Reducții PVC ∅ 25—20 buc. 36
— idem ∅ 32—20 buc. 50
— idem ∅ 32—25 buc. 69
— idem ∅ 40—20 buc. 48
— idem ∅ 40—32 buc. 12
— Capac PVC ∅ 20 buc. 2
— idem ∅ 25 buc. 1
— idem ∅ 32 buc. 10
— idem ∅ 40 buc. 9
— Cot PVC ∅ 20 buc. 460
— idem ∅ 25 buc. 13
— idem ∅ 32 buc. 129
— Mufe PVC ∅ 20 buc. 152
— idem ∅ 25 buc. 30
— Tv. PVC ∅ 20 ml. 323
— idem ∅ 25 ml. 1
— idem ∅ 20 tip G ml. 34
— idem ∅ 20 ml. 279
— idem ∅ 25 ml. 24
— Teu PVC ∅ 40 buc. 33
— Furtun reper 336.0053/50 buc. 41
— Garnitură reper 31.13.119 buc. 5790

P.S. PT. MOTOR DUMPER

— Ambreaj TNS—182.200 buc. 2
— Arbore cotit C.I. 2001 buc. 1
— Carcasă 827.0500 A buc. 3
— Chiulasă S2—70209 buc. 2
— Cilindru C1 0300301 buc. 1
— idem C1 03030101 buc. 2
— idem S2 70200 buc. 4
— Scaun supapă C.1.06.01 805.280.59 buc. 2
— Starter CSN 270402/A buc. 2
— idem CSN—270542 buc. 3

PIESE AUTO M—461

— Bridă arc spate buc. 3
— Bucșe bielă motor buc. 12
— Distribuitor aprindere buc. 6
— Arbore primar buc. 4
— Garnitură chiuloasă buc. 16
— Membrană cu 8 găuri buc. 16
— Pinion arbore secund. buc. 1
— Piston motor R2R3 buc. 12
— Pîrghie pompă benzină buc. 3
— Placă cercel buc. 4
— Placă presiune ambreaj buc. 1
— Tampon motor spate buc. 19
— Geam securit 2 jumăt TV—IMS buc. 2
— Geam ușă tip vechi TV buc. 2
— Pinion atac SR 113—240—2011 buc. 9
— Ambreaj complet 5182 200 Dumper buc. 1
— Arbore roată dințată 5180550 Dumper buc. 5
— Bolț piston 5270404 buc. 7
— Cilindru S—270—501 buc. 3
— Segm. comp. CN—S—270—402 buc. 2
— Selector dințat buc. 1
— Pinion arbore S—270—518 buc. 1

MATERIALE ELECTRICE DE JOASĂ TENSIUNE, CABLURI, CONDUCTORI

— Bec BA 153 12V—5W cod 1412 buc. 300
— Bloc releu TSA 63A cod 3674 buc. 25
— Bobină DITA 60 A 380 V buc. 129
— idem AC3 100A 220 V buc. 17
— Buton BDAD cod 3741 buc. 75
— idem cod 3777 buc. 100
— idem manevră M 10 buc. 466
— Capac siguranță D III 63 A buc. 1500
— Coloană seleniu 25×25×14 RS—70507 buc. 1
— idem 33×33×24 buc. 1
— idem 33×33×40 buc. 7
— idem 40×40×4 buc. 1
— idem 40×40×8 buc. 6
— idem 40×40×16 buc. 13
— idem 40×40×24 RS—70519 buc. 23
— idem 60×60×12 buc. 3
— idem 60×60×16 buc. 22
— Comutator C.40.02.20.001 buc. 73
— idem C.40.02.20.002 buc. 40
— idem C.40.04.20.004 buc. 97
— idem pachet Paco K.259.0581 buc. 100
— idem stea triunghi 32A cod. 1723 buc. 40
— Condensator hîrtie E 470—0,47 mF buc. 112
— Contact fix AC_3 25 A buc. 55
— idem mobil Al_3 40A buc. 169
— Contactor AC_3 25A 380V cod 3920 buc. 70
— idem 40A 220V 3930 buc. 50
— idem 40A 380V 3930 buc. 25
— idem 63A 380V 3940 buc. 50
— idem 200A 380V 3960 buc. 44
— idem TCA 6A 220V 4001 buc. 200
— idem TCA 10A 42V 4005 buc. 28
— idem TCA 40A 380V 4015 buc. 400
— idem TCA 250A 380V 4035 buc. 20
— idem aut. DITA 500—200A buc. 1
— Corp încălzitor radiator buc. 88
— Cot pantzer (PVC) 21 mm buc. 19
— idem (IPE) 21 mm buc. 15
— Cuplă bipolară 6A buc. 40
— Doză pantzer (IPE) 29 mm buc. 44
— idem (IPE) 36 mm buc. 12
— Electromagnet frînă 4450—40 380V buc. 5
— Element siguranță LFI—63A buc. 300
— Întrerupător cumpănă sub tens. buc. 100
— idem DITA 25A cod 3210 buc. 25
— idem aux. TCA 250A buc. 1500
— pîrghie 25A cod 1300 buc. 75
— idem pedală cod 9520 buc. 60
— idem pîrghie 63A cod 1311 buc. 20
— Întrerupător pîrghie 100A cod 1321 buc. 75
— idem 350A cod 1340 buc. 13
— Inversor sens prot. 32A cod 1762 buc. 30
— Lampă HBV 50W UV buc. 4
— Limitator 4473 buc. 20
— idem 4486 buc. 20
— idem 6090 buc. 175
— idem 6095 buc. 275
— idem 6100 buc. 350
— idem 6110 buc. 100
— idem 6115 buc. 175
— Microîntrerupător 5917 buc. 100
— idem 5938 buc. 300
— idem 5947 buc. 200
— idem 6131 buc. 300
— Mîner MPR buc. 100
— Papuc cablu A 50 mmp buc. 315
— Patron mignon 0,5A buc. 1000
— idem 4 A buc. 1000
— idem 6 A buc. 600
— Presetupă 36 mm buc. 600
— Priză silumin III 16A cu fișă buc. 69
— Releu RC—2 RS 71900 buc. 90
— idem R1—1 RS 7917 buc. 1
— idem R1—3 220V RS 70659 buc. 10
— idem R1—4 24V RS—71574 buc. 3
— idem R1—10 24 V RS—71810C buc. 15
— idem R1—5 24V RS.T—71575 buc. 37
— idem RMC—3 220V buc. 1
— idem RTpa—5 0,1—1,3 sec buc. 75
— idem RTP—5 10 sec RS—7743 buc. 2
— Soclu MPR buc. 100
— Transformator TMA 630 VA buc. 10
— idem TMA 1000VA 220/24 buc. 25
— Tub PVC ∅ 10 ml. 200
— idem ∅ 12 ml. 500
— idem ∅ 14 ml. 1000
— idem ∅ 15 ml. 1500
— Cablu Cyy 1×16 ml. 3000
— idem 3×70 ml. 520
— idem MCM 5×1,5 ml. 300
— Conductor FFFsi 0,75 mmp ml. 300
— idem 1,00 mmp ml. 200
— idem 1,50 mmp ml. 200
— idem Fy 16 mmp ml. 480
— idem 35 mmp ml. 582
— idem F500 1,00 mmp ml. 1000
— idem F750 16,00 mmp ml. 2000
— idem FFF 750 1,50 mmp ml. 400
— idem 2,50 mmp ml. 4000
— idem 4,00 mmp ml. 600
— idem 6,00 mmp ml. 1078
— Myff 35 mmp ml. 400
— Conductor Myff 50 n/np ml. 884
— idem VLPy 16 n/n ml. 2000
— Sîrma bobinaj bumbac 0,70 kg. 100
— idem 0,80 kg. 132
— idem 1,10 kg. 30
— idem 1,00 kg. 124
— idem 1,30 kg. 100
— idem 1,40 kg. 200
— idem 1,70 kg. 30
— idem cupru email 0,30 kg. 600
— idem 0,35 kg. 400
— idem 0,45 kg. 100
— idem 0,55 kg. 98
— idem 0,60 kg. 100
— idem 0,65 kg. 150
— idem 0,75 kg. 60
— idem 0,80 kg. 300
— idem 0,85 kg. 60
— idem 1,00 kg. 60
— Cablu ACyABy 3×25 ml. 215
— idem 3×95 ml. 311
— idem 4×35 ml. 760
— idem ACyy 3×50×25 ml. 300
— idem 3×10 ml. 500
— idem 3×25 ml. 755
— idem AFPyyS 2×4×2,5 ml. 215
— Conductor AFy 4 mmp ml. 1902
— idem 6mmp ml. 2448
— idem 10 mmp ml. 2383
— idem 16 mmp ml. 7836
— idem 25 mmp ml.. 33
— idem 35 mmp ml. 400
— idem AKYV 70 mmp ml. 57

OFERTE

INDICATOARE, NIVO STATE, TERMOREGULATOARE

- — Bobină simetrizare BRA 100/380V buc. 1
- — indicator E10M3; 01400 buc. 2
- — indicator manometru 01000CA buc. 4
- — idem E10M3 ; 0—1600 C° buc. 9
- — Nivostat capacitiv buc. 57
- — Termoregulator 10—110; 15 mW buc. 8
- — Contor păcură LS 5176 buc. 1
- — Debitmetru 3 kgm^{3}N buc. 1
- — Idem 0,8—9×1000 Ncc/min CH$_4$ buc. 1
- — Idem 1,2—11 Nm^3/h buc. 2
- — Idem 7—65 Nm^3/h, Nw 40
- — Idem 8—80 Nm^3/h $2^1/_2$ buc. 1
- — Idem 10—80 Nm^3/h N$_2$ buc. 1
- — Idem 10—90 Nm^3/h azot buc. 1
- — Idem 30—300 Nm^3/h CH$_4$ buc. 11
- — Idem Dn—50 400 CA 5—56 Nm^3/h buc. 1
- — Sticlă rezist. fără plutitor 2—20 Nm^3/h buc. 3
- — Sticlă debitm. 2—25 Nm^3/h buc. 1
- — Sticlă rezist. 2,5—25 Nm^3/h buc. 1
- — Sticlă debitm. 3—35 Nm^3/h CH$_4$ buc. 6
- — Sticlă rezist. cu plutitor 4—40 Nm^3/h buc. 3
- — Sticlă rezist. cu plutitor 4—40 Nm^3/h buc. 2
- — Sticlă rezist. fără plutitor 4—40 Nm^3/h buc. 2
- — Sticlă rezist. fără plutitor 3—45 Nm^3/h buc. 2
- — Sticlă debitmetru 5—50 Nm^3/h CH$_4$ buc. 3
- — Sticlă rezist. 6—60 Nm^3/h buc. 1
- — Sticlă rezist. cu plutitor 7—70 Nm^3/h buc. 1
- — Sticlă rezist. fără plutitor 60—760 M 25—5 buc. 1
- — Tub sticlă debitmetru R 12 M 25—3 buc. 5
- — Tub sticlă debitmetru R 9 cu ventil VIA 40—140°C buc. 63
- — Regulator de temperatură buc. 6
- — Rotametru gaz 5—50 Nm^3/h Pt—R4—Rt buc. 2
- — Termostate pt. termocuple (5 MIV) buc. 2
- — Termoregulatoare 10—110°C buc. 8
- — Termopare NiCrNi L = 1200 buc. 289
- — Curbă ∅ 48,5×5,08 W 4541 buc. 6
- — Curbă 180° B$_3$—67—06 buc. 20
- — Cot 2″ × 5,0 90° cu rază scurtă buc. 4
- — Coturi ASTMA 234—WP 5 buc. 3
- — Coturi inox ∅ 76,1×2,5—55 buc. 14
- — Distribuitor cu placă cu placă montaj buc. 6
- — Distribuitor tip EFP 4—53 (rulmenţi) buc. 2
- — Lagăr complet 22308/5783 buc. 11
- — Reducţie 16“×12“×17,4 WP 11 buc. 6
- — Semigeantă — piese sch. electrocar tip GMNSN 5866/41 buc. 11
- — Amestec gaz-aer GMNS buc. 1
- — Amestecător gaz-aer N5866/4 SAIA 0—30 sec. buc. 1
- — Releu tip YF5—510 MFG32 buc. 1
- — Arzător cu comb. lichid buc. 1
- — Amplificator pt. sercodu. 10 A 100 buc. 1
- — Comutator Poz. 31; 25 A 1500 V buc. 4
- — Cuplaj electron. MTK10 buc. 3
- — Cuplaj electr. KLP 0,32—12 buc. 1
- — Cuplaj electr. KLP 40—50 buc. 1
- — Cuplaj electr. EKE 64 S buc. 1
- — Detector apropiere TL YS—10 buc. 28
- — Lampă HBV 50 WNV buc. 4
- — Întrerup comb. cu fişă III 10 A buc. 356
- — Carcasă Q 294 A 105 RS 70412 E 81 buc. 5
- — Releu încărc. acumulator buc. 3
- — Releu tranzistorizat WE 70/EIA buc. 24
- — Releu prot B 1045 R 4075 buc. 1
- — Programator cu came buc. 4
- — Programato cu came 30″ buc. 14
- — Tuburi electronice CN 1 P buc. 13
- — Tuburi electronice GH 2 P buc. 313
- — Tuburi electronice GN 7 S buc. 37
- — Tuburi electronice CN 98 buc. 26
- — Idem TG 1—01 buc. 10
- — Idem 12 A×7 buc. 26
- — Idem 123 M 7 A buc. 26
- — Idem 6 A 7 buc. 22
- — Idem NV 113228 buc. 1
- — Tuburi Tiratron TG — 1 0,3 buc. 6
- — Idem TG — 1—2,5/4 buc. 2
- — Supapă cu membrană NW 40 buc. 1
- — Transformator MTFH 100—600 A 60 V A buc. 3
- — Transformator tens. 1000/100 V buc. 2
- — Transformator SVG buc. 1
- — Transformator VWG 17 IZI — 5/15 buc. 1
- — Transformator aprindere 5000 V 101 S buc. 13
- — Transformator aprindere buc. P
- — Transformator AFE 3 80/380 buc. 1
- — Transformator AFE 4 630 VA 250/380 buc. 1
- — Transformator IKLE buc. 24

PIESE DE SCHIMB PENTRU INSTALAŢIA DE SUDAT

- — Cărbune buc. 10
- — Düze Ameso 516 buc. 10
- — Mecanism ghidare buc. 1
- — Releu 110 V buc. 1
- — Rezervor pulbere buc. 1
- — Servomotor Az 120 buc. 1
- — Elmotor 0,62 0,9 A × 3000— 120 V 220 V buc. 1
- — Elmotor 120 W — 3000 r/min. 0,9 A 2,2×1400 buc. 8
- — Motovariator R 93 W/A buc. 1
- — Motoreductor ND 430 Z 3/125— 130 r buc. 8
- — Motoreductor DK 76 DO$_3$ 500506 buc. 1
- — Dispozitiv de umplere TGL—10843 buc. 1
- — Membrană pt. acumulator TGL—10843 buc. 2
- — Generator turometric buc. 2
- — Racord pt. ţeavă CF—82—12×1,5 mm buc. 1
- — Robinet cu pres. înaltă 20 S buc. 4
- — Idem înaltă pres. tip W 70—179—20 buc. 1
- — Termomanometru cu cont. 0—100 EL — ∅ 150 buc. 1
- — Termomanom. cont. ∅ 160 — capitar cu releu RS 1—0—300 buc. 1
- — Compensatori 2—1 m AZI — A 90 buc. 5
- — Regulator temporiz. cu tije buc. 3
- — Termoavertizor tip TMLIM 0—100°C — 280—380—440 buc. 16
- — Termostate de cazan TMU—2 buc. 4
- — Idem măsură FC—KO 006111—0801 buc. 4
- — Idem termometre FEKO 1850—6/002 buc. 3
- — Arz. gaz tip 512 M 25 BRAHMA buc. 2
- — Sită inox 5×2×1000/w4541 sup. 150
- — Sîrmă aliată ∅ 5/W 4301 buc. 500
- — Mot. DV.W 90—0,95/17×680/2800 buc. 3
- — Garnit. cauc. 140×165×36,5 buc. 50
- — Idem 170×200×45 buc. 50

CHIMICALE

- — Anhidridă tehnică cronică kg 1500
- — Azotat de sodiu kg. 2000
- — Sulfat de sodiu kg. 1000

ORGANE ASAMBLARE

ŞURUBURI CU ŞAIBĂ ŞI PIULIŢA

- — Şurub 8×30 stas 3955 buc. 5000
- — idem 8×35 stas 3955 buc. 3000

ŞURUB CU CAP ÎNECAT

- — Şurub 10×50 stas 1474 buc. 820
- — idem 20×75 stas 1474 buc. 470

ŞURUB CU CAP SEMIROTUND ŞI NAS

- — Şurub 8×60 stas 1470 buc. 1000
- — idem 16×50 stas 1470 buc. 1050

ŞURUBURI CU CAP BOMBAT ŞI GÎT PĂTRAT

- — Şurub 6×40 stas 925 buc. 283 900
- — idem 10×120 stas 925 buc. 700
- — idem 10×140 stas 925 buc. 1150
- — idem 12×40 stas 925 buc. 430
- — idem 12×45 stas 925 buc. 1900
- — idem 16×90 stas 925 buc. 550
- — idem 16×150 stas 925 buc. 110
- — idem 16×160 stas 925 buc. 320
- — idem 16×180 stas 925 buc. 510
- — idem 20×75 stas 925 buc. 700

ŞURUBURI MECANICE GROSOLARE

- — Şurub 22×100 stas 920 buc. 1830
- — idem 22×110 stas 920 buc. 890
- — idem 24×200 stas 920 buc. 210
- — idem 24×240 stas 920 buc. 650
- — idem 18×70 stas 920 buc. 650
- — idem 27×75 stas 920 buc. 1350
- — idem 30×110 stas 920 buc. 700

ŞURUBURI CU CIOCAN ŞI GÎT PĂTRAT FILETAT PÎNĂ SUB GÎT

- — Şurub 12×50 stas 7000 buc. 940
- — idem 12×60 buc. 866
- — idem 12×80 buc. 565
- — idem 16×80 buc. 144
- — idem 16×110 buc. 142

ŞURUBURI SEMIPRECISE CU CAP BOMBAT ŞI GÎT PĂTRAT

- — Şurub 10×40 stas 6444 buc. 500
- — idem 10×45 buc. 700
- — idem 10×50 buc. 740
- — idem 10×55 buc. 947
- — idem 10×60 buc. 500

— idem 10×70 buc. 656
— idem 10×50 buc. 390
— idem 12×45 buc. 908
— idem 12×50 buc. 452
— idem 12×60 buc. 700
— idem 12×70 buc. 1000
— idem 12×80 buc. 987
— idem 16×60 buc. 500

ŞURUBURI SEMIPRECISE CU CAP EXAGONAL

— Şurub 12×160 stas 6220 buc. 1000
— idem 14×60 buc. 1220
— idem 14×80 buc. 1600
— idem 14×100 buc. 2350
— idem 14×160 buc. 350
— idem 18×80 buc. 1500
— idem 18×100 buc. 200
— idem 18×200 buc. 300
— Şurub cu pas fin 12×100 stas 4272 buc. 60 580
— idem 14×160 buc. 300
— idem 18×55 buc. 388
— idem 18×70 buc. 400
— idem 18×80 buc. 835
— idem 22×55 buc. 1500
— idem 18×110 buc. 400
— idem 18×65 buc. 800
— idem 14×90 buc. 1960
— idem 18×100 buc. 1719

ŞURUBURI AUTO FILETATE

— Şurub 5×12 stas 1636 buc. 80 000
— idem 5×20 buc. 270 000
— idem 5×30 buc. 15 000

ŞURUBURI PENTRU LEMN CU CAP ÎNECAT

— Şurub 3,5×20 stas 1452 buc. 15 900
— idem 3,5×25 buc. 15 200
— idem 4×16 buc. 5 300
— idem 4×25 buc. 28 000

NITURI DE OŢEL CU CAP ÎNECAT

— Şurub 5×12 stas 3165 kg. 383
— idem 5×20 kg. 136
— idem 5×35 kg. 133
— idem 6×14 kg. 2 022
— idem 6×20 kg. 119
— idem 6×30 kg. 162
— idem 6×40 kg. 342
— idem 7×18 kg. 97

NITURI DIN OŢEL CU CAP ROTUND

— Nituri 5×12 stas 797 kg. 1808
— idem 5×20 kg. 69
— idem 6×40 kg. 61
— idem 6×45 kg. 799
— idem 8×22 kg. 122
— idem 8×60 kg .111
— idem 10×24 kg. 1300
— idem 16×60 kg. 270

CĂRĂMIZI REFRACTARE

— Căr. ref. des. 19728/593583 II buc. 4
— idem 19728/593583 II-2 buc. 2
— idem 58/7-2 RD-77 buc. 432
— idem 53/7-52 RD-77 buc. 222
— idem 58/7-53 RD-77 buc. 19
— idem 58/8-2 RD-77 buc. 216
— idem 58/8-2 RD-77 buc. 509
— idem 3579-14-2 RCA-75 buc. 287
— idem 3579-1-1 RCA-75 buc. 14
— idem 58/11-6-4 PB-90 buc. 2
— idem 656/26-1-1-37 RC-73 buc. 3
— idem 751-1-4-39 buc. 4
— idem Iz 751-2-1-10-2 Porţ. buc. 1
— idem des. 161-1-11 RCA-75 buc. 69
— Căr. refr. sp. Iz. 161-1-25 Porţ. buc. 545
— idem des. 411-64 RD-77 buc. 8
— idem 692/1-11 poz. 1 buc. 6
— idem 692/1-11 poz. 2 buc. 5
— idem 3570-02-05-10 RD-79 buc. 24
— idem des. 6584-53-12-15 buc. 25
— idem 6584-53-1-2-1 buc. 10
— idem 675-1-2-5 buc. 57
— idem 675-1-2-21 buc. 15
— Căr. ref. sp. 675-2-2-28 RD-77 buc. 72
— idem 5023-37 buc. 2
— idem 648-3-85-9/2 buc. 9
— idem 648-42 RD-79 buc. 4
— idem 5276-3-23 buc. 1
— idem 7507-6 buc. 2
— idem 9344-26-9-1 RD-77 buc. 14
— idem I.R.C.-6 RCA-75 buc. 100
— idem 14.109-10-21 stg. 82 buc. 13
— idem Dr. 82 buc. 7
— idem 14.408-5 RD-77 buc. 286
— idem 6 RD 77 buc. 207
— idem 7 RD 77 buc. 52
— idem 9 RD 77 buc. 22
— idem 10 RD 77 buc. 4
— idem 14.408-11 buc. 5
— idem 14.409-10 RPA 85 buc. 3
— idem 14.451-1 RD 77 buc. 50
— idem 14.451-5 RD 77 buc. 3
— idem 14.451-5 stg. RD 77 buc. 3
— idem 14.453-5 buc. 11
— idem OMO-2-38 RCA 75 buc. 6
— idem OMO-2-39 RCA 75 buc. 129
— idem IZ-OMO-7-6-35 buc. 165
— idem ORD-2-5-RD 77 buc. 3
— idem ORD-2-23 RCA 75 buc. 22
— Cilindru C3 RCA 77 buc. 222
— Căr. ref OT 16 RC 71 buc. 2374
— idem sp. IRP-1-12 ICRC 12 buc. 5
— idem dop refr. 3 RCA 77 buc. 330
— idem sp. IZ des 429-6-7-2 buc. 736
— idem 3 buc. 964
— idem 11-5 buc. 149
— idem 11-7 buc. 304
— idem suport ceramic 1 buc. 575
— idem 2 buc. 551
— idem I des. 412/A-6-2 buc. 188
— idem II 412/A 6-3 buc. 54
— idem sp. cod. 20106.76 Kw buc. 1
— idem 20107 idem buc. 6
— idem 30298 idem buc. 23
— idem Tub des. 58/24-218 buc. 469
— idem distanţier OMO 2-69 buc. 311
— idem 269.11.24.2 buc. 21

CĂRĂMIZI DE UZ GENERAL

— PL 5 RCA 75 buc. 148
— idem UB-2 RC 69 buc. 33
— idem PS-1 RC 71 buc. 1803
— idem PS-6 idem buc. 965
— idem PL-1 idem buc. 1000
— idem UB-1 idem buc. 30
— idem UB-4 idem buc. 4
— idem UB-7 idem buc. 509
— idem UB-9 idem buc. 83
— idem N-3 RC 73 buc. 170
— idem N-4 idem buc. 11
— idem N-4 idem buc. 134
— idem N-11 idem buc. 785
— idem N-14 idem buc. 762
— idem PS-6 idem 378
— idem PS-6 idem buc. 378
— Căr. ref. PL-8 RC 73 buc. 4
— idem PL-16 idem buc. 4
— idem UB-6 idem buc. 50
— idem UB-9 idem buc. 3
— idem N-4 RCA 75 buc. 84
— idem N-10 idem buc. 64
— idem N-12 idem buc. 53
— idem PS-2 idem buc. 6
— idem PS-3 idem buc. 962
— idem PS-6 idem buc. 3762
— idem PL-10 idem buc. 306
— idem UB-1 idem buc. 100
— idem UB-4 idem buc. 114
— idem UB-7 idem buc. 18
— idem UB-8 idem buc. 127
— idem UB-9 RA 75 buc. 13
— idem UB-11 RD 77 buc. 5
— idem N-4 idem buc. 229
— idem N-13 idem buc. 20
— idem PT-1 idem buc. 50
— idem UB-9 idem buc. 108
— idem UB-11 idem buc. 11
— idem PT-2 RD 79 buc. 200
— idem PT-4 idem buc. 21
— idem PS-3 RD 82 buc. 4
— idem PS-6 idem buc. 139
— idem PT-1 idem buc. 336
— idem PT-2 idem buc. 120
— idem PT-4 idem buc. 624
— idem UB-2 idem buc. 53
— idem N-3 IRB 12 buc. 150
— idem N-8 idem buc. 259
— idem PS-1 idem buc. 247
— idem PS-2 idem buc. 24
— idem PL-3 idem buc. 129
— idem PL-8 idem buc. 2466
— idem PL-9 idem buc. 3
— idem PL-10 idem buc. 975
— idem N-6 IRB-14 buc. 4
— idem UB-6 ICRC-110 buc. 14
— idem PS-5 ICRC-12 buc. 470
— idem UB-5 idem buc. 247
— idem UB-9 idem buc. 4
— idem 250×100×85 RC 71 buc. 8
— idem 575×170×80 idem buc. 142
— idem 575×170×80 buc. 2
— idem 460×230×75 buc. 8
— idem 200×114×64 buc. 970
— idem 250×100×85 buc. 2
— idem 360×130×90 buc. 13
— idem 250×100×80 buc. 17
— idem 250×124×32 IMP buc. 3
— idem 250×260×64/50 SAFIR buc. 47
— 250×250×65/50 idem buc. 18
— idem 330×125×64 buc. 85
— idem 250×260×64/50 SAFIR buc. 68
— idem 250×250×64/50 SAFIR buc. 91
— idem 250×250×64/32 idem buc. 1194
— idem UB-71 RC-71 buc. 9
— idem 40×20×12 idem buc. 39
— Cărăm. 124×64×50 IMP buc. 134
— idem UB-8 idem buc. 100
— Izol. cer. cod. 40108 buc. 6
— idem 40136 buc. 6
— idem 45133 buc. 47
— Izol. mărgele 45178 buc. 63824
— Izol. cp. cod. 45245 buc. 1685
— Iz. bornă 45366 buc. 572
— Iz. IARO 55030 buc. 7
— Iz. mărgele 55089 buc. 10.300
— Iz. sp. 40050155 buc. 7
— Iz. conici sc. 35 buc. 33
— Iz. TC. 55021 buc. 50.400
— Iz. TT. 45127 buc. 125
— Iz. IR1 45059 buc. 1444
— Iz. mec. scut. cod. 352958 buc. 1
— Tub ceramic ∅ 10×24×310 buc. 145
— idem ∅ 10×30×355 buc. 226
— idem ∅ 10×30×360 buc. 29
— idem ∅ 10×40×355 buc. 56
— idem ∅ 14×30×270 buc. 106
— idem ∅ 14×30×350 buc. 169
— idem ∅ 14×30×405 buc. 76
— idem ∅ 14×40×390 buc. 16
— idem ∅ 15×25×230 buc. 1142
— idem ∅ 15×25×285 buc. 68
— idem ∅ 15×25×310 buc. 43
— idem ∅ 15×30×290 buc. 271
— idem ∅ 16×30×300 buc. 50
— idem ∅ 16×32×320 buc. 20

OFERTE

— Tub. cer. ∅ 16×35×240 buc. 643
— idem ∅ 16×40×150 buc. 83
— idem ∅ 16×40×260 buc. 510
— idem ∅ 16×40×360 buc. 21
— idem ∅ 16×40×336 buc. 22
— idem ∅ 18×24×500 buc. 100
— idem ∅ 18×30×360 buc. 39
— idem ∅ 20×40×255 buc. 162
— idem ∅ 20×40×270 buc. 30
— idem ∅ 20×40×460 buc. 28
— idem ∅ 20×45×380 buc. 50
— idem ∅ 20×48×400 buc. 77
— idem ∅ 22×44×400 buc. 35
— idem ∅ 24×44×390 buc. 24
— idem ∅ 25×47×400 buc. 29
— Tub cer. ∅ 25×40×400 buc. 6
— idem ∅ 30×40×350 buc. 517
— idem ∅ 30×60×250
— idem ∅ 30×60×320 buc. 38
— idem ∅ 30×60×390 buc. 2
— idem ∅ 36×44×465 buc. 218
— idem ∅ 50×90×160 buc. 3
— idem bară ∅ 38×175 buc. 15
— idem des. 222-1-61-6 buc. 11
— Mortar refr. ALUBEL 45M buc. 683
— Căr. ref. des. 5271-6 buc. 92
— idem 5271-7 buc. 35
— idem 5271-8 buc. 45
— idem Iz. 5271-1 buc. 12
— idem Iz. 5271-2 buc. 252
— idem 5271-3-16 buc. 34
— idem 3-17 buc. 14
— idem 58/1016 RCpi buc. 71
— idem 58/10-6 idem buc. 7
— idem 58/10-7 ICR-12 buc. 20
— idem 58/10-8 RC 71 buc. 7
— idem Iz. 58/10-3-17 buc. 48
— idem des IRV-1-53 RC 71 buc. 7
— idem IRV-1-7 RC 73 buc. 34
— idem IRV-53 RC-69 buc. 82
— idem IRV-53 RC 71 buc. 282
— idem 6114-503-2.6. RC 71 buc. 3
— idem 6114-503-2.2 idem buc. 6
— idem 6114-503-2-6 buc. 185
— idem MPP 4-19 buc. 4
— idem MPP-3-1-16 bis buc. 20
— idem MPP-3-1-16 buc. 8
— idem MPP-5/MPP-3-1-26 buc. 27
— idem MRP-3-1-26 buc. 102
— idem MPP-5/MRP-3-1-26 buc. 343
— idem MPP-5/MRP-3-1-27 buc. 26
— idem MRP-3-25 buc. 2127
— idem MRP-3-25 buc. 290
— idem MRP-7-1-54 buc. 429
— idem MRP-7-1-21 buc. 410
— idem MRP-7-1-22 buc. 507
— idem MRP-7-1-23 buc. 452
— idem MRP-7-1-23 buc. 24
— idem MRP-7-1-24 buc. 338
— idem MRP-7-1-26 buc. 535
— idem MRP-7-1-26 buc. 4
— idem MRP-7-1-13 buc. 3
— idem MRP-7-1-24 buc. 3
— idem MRP-7-1-25 buc. 693
— idem MRP-7-1-26 buc. 202
— idem MRP-7-1-27 buc. 152
— idem MRP-7-1-51 buc. 93
— Căr. des. 282-2-4 buc. 50
— idem 282-2-5 buc. 300
— idem 282-2-6 buc. 34
— idem 282-2-7 buc. 45
— idem 282-2-8 buc. 15
— idem 282-2-9 buc. 600
— idem 282-2-20 buc. 10
— idem 675-7-2-4 buc. 9
— idem 675-7-2-6 buc. 36
— idem 675-7-2-36 buc. 3
— idem 5113-8-11 buc. 4
— idem 5113-6-1-24 buc. 1
— idem 5113-8-12 buc. 4
— idem 5113-8-13 buc. 4
— idem 5113-4-0-11 buc. 80
— idem 5113-4-0-30 buc. 16
— idem 5113-4-0-31 buc. 2
— idem 5113-4-0-35 buc. 2
— idem 675-7-2-9 buc. 28
— Căr. sp. IRB-00.19 buc. 3
— idem IRB-00.25 buc. 72
— idem IRB-00-18 buc. 30
— idem IRB-00-20 buc. 4
— idem IRB-1-00-7 buc. 120
— idem IRB-1-00-16 buc. 4
— idem IRB-1-00-17 buc. 40
— idem IRB-1-00-19 buc. 30
— idem IRI-1-14 buc. 442
— idem IRI-1-15 buc. 442
— idem IRI-58/1-6 buc. 101
— idem IRI-58/1-13 buc. 3400
— idem IRI-58/1-14 buc. 3354
— idem IRI-58/1-75 buc. 252
— idem IRI-1-100/A buc. 156
— idem IRI-1-48/A buc. 20
— idem IRI-1-109 buc. 5
— idem IRI-58/1-14 buc. 520
— idem IRI-58/1-13 buc. 500
— idem IRI-58'1-3 buc. 4680
— idem IRO-58/2-75 buc. 750
— idem IRO-58/2-12 buc. 758
— idemIRO-58/2-15 buc. 176
— idem IRO-58/2-31 buc. 18
— idem IRO-58/2-31 buc. 11
— idem IRO-58/2-74 buc. 14
— idem IRO-58'2-74 buc. 15
— idem IRO-58/2-76 buc. 75
— idem IRO-58/2-3 buc. 20
— idem IRO-8 buc. 4
— idem IRO-9 buc. 30
— idem IRO-104 buc. 1,89
— idem IRO-58/2-31 buc. 158,75
— idem IRO-58/2-74 buc. 130.75
— idem IRO-58/2-75 buc. 100
— idem IRO-58/2-17 buc. 200
— idem IRO-58'2-3 buc. 1540
— idem IRO-58/2-12 buc. 120
— idem LSE-2-47 buc. 391
— idem LSE-2-48 buc. 6
— idem LSE-2-49 buc. 6
— idem 2-52/A buc. 20
— idem 2-55 buc. 20
— idem 2-84 buc. 30
— idem 55 buc. 4
— idem 2-51 buc. 38
— idem 2-52 buc. 3
— idem LSG-149 buc. 30
— idem LSG-1-254 buc. 20
— Căr. sp. LSH-1-49 buc. 37
— idem 1-5-7 buc. 1
— idem 1-150 buc. 15
— idem 1-150/A buc. 7
— idem 1-151/A buc. 6
— idem 1-151/A buc. 4
— idem 153 buc. 4
— idem 1-153/A buc. 136
— idem 1-153'A buc. 136
— idem 1-154/A buc. 25
— idem LSC-46 buc. 8
— idem 61 buc. 4
— idem 1-25-4 buc. 40
— idem 1-46 buc. 9
— idem 1-47 buc. 116
— idem 1-48 buc. 3
— idem LSC-1-51 buc. 30
— idem 1-52 buc. 5
— idem 1-52 buc. 5
— idem 1-55 buc. 50
— idem 1-61 buc. 5
— idem 1-55 buc. 18
— idem 1-55 buc. 2
— idem LSJ-2 buc. 5
— idem -3 buc. 33
— idem -4 buc. 20
— idem -12 buc. 21
— idem -13 buc. 7
— idem -18 buc. 66
— idem -33 buc. 9
— idem -6 buc. 88
— Căr. sp. LSJ-1-8 buc. 40
— idem 1-9 buc. 40
— idem 1-14 buc. 100
— idem 1-15 buc. 100
— idem 1-16 buc. 8
— idem 1-17 buc. 8
— idem 1-23 buc. 12
— idem -13 buc. 100
— idem -7 buc. 800
— idem LSB-7 buc. 55
— idem 8 buc. 491
— idem 10 buc. 46
— idem 11 buc. 17
— idem 12 buc. 28
— idem 12 buc. 25
— idem 13 buc. 10
— idem 14 buc. 68
— idem PKW-7-4 buc. 66
— idem 7-6 buc. 6
— idem 7-8 buc. 180
— idem 7-9 buc. 16
— idem 7-10 buc. 18
— idem 7-11 buc. 2
— idem 7-12 buc. 24
— idem 7-13 buc. 30
— idem 7-4 buc. 95
— idem 7-6 buc. 13
— idem 7-8 buc. 222
— idem 7-10 buc. 27
— idem PKW 7-11 buc. 6
— idem 7-12 buc. 36
— idem OPL-2-2 buc. 10
— idem 2-7 buc. 4
— idem 2-19 buc. 6
— idem 2-19 buc. 6
— idem 2-21 buc. 1
— idem 2-8 buc. 21
— idem 2-9 buc. 8
— idem 12 buc. 2
— idem 13 buc. 7
— idem 15 buc. 13
— idem 15 buc. 13
— idem 16 buc. 8
— idem 17 buc. 15
— idem OPL-18 buc. 16
— idem 20 buc. 8
— idem 22 buc. 14
— idem 23 buc. 10
— idem 25 buc. 8
— idem 26 buc. 17
— idem 27 buc. 9
— idem OZU-12 buc. 510

2

— OL INOX 2 bare ∅ 195 W 4541 kg. 5033
— OL INOX 2 bare ∅ 220 W 4718 kg. 1015

3

— Cedăm prin transfer autocamion SR 113

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1283

Cu inimile pline de bucurie, mii și mii de bucureșteni au făcut o caldă și entuziastă primire tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, expresie a sentimentelor de profundă recunoștință pentru strălucitul succes al noii solii de pace și colaborare între popoare

Vizita de stat a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU și a tovarășei ELENA CEAUȘESCU în Marea Britanie

UN EVENIMENT REMARCABIL ÎN EVOLUȚIA RELAȚIILOR DE COLABORARE ROMÂNO-ENGLEZE

ÎNTREGUL NOSTRU POPOR încearcă sentimente de legitimă mîndrie exprimîndu-și deplina aprobare și profunda satisfacție față de marele succes politic al noii și importantei acțiuni de politică externă de pace și colaborare, reprezentată de vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Marea Britanie, la invitația Maiestății Sale regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh.

Prin conținutul ei bogat, prin rezultatele deosebit de fructuoase cu care s-a soldat, prin întreaga sa desfășurare, această vizită – prima vizită de stat a președintelui României în Marea Britanie – reprezintă un moment de excepțională însemnătate, cel mai important din întreaga istorie a legăturilor româno-engleze, deschizînd o eră nouă, cu ample perspective, pentru dezvoltarea pe multiple planuri a acestor legături. În același timp, prin semnificațiile ei cu largă valabilitate internațională privind posibilitatea dezvoltării colaborării între state cu sisteme social-politice diferite, atunci cînd se pornește de la principiile egalității și respectului reciproc, al dreptului fiecărei națiuni de a se dezvolta de sine stătător, în conformitate cu interesele și aspirațiile sale, vizita s-a înscris ca un eveniment marcant al vieții internaționale, bucurîndu-se de un larg ecou pe plan mondial.

● Prestigiul și autoritatea internațională fără precedent dobîndite de România, indisolubil legate de remarcabila personalitate a președintelui Nicolae Ceaușescu ● Vii mulțumiri adresate conducătorului partidului și statului nostru pentru activitatea sa neobosită, plină de abnegație și pasiune revoluționară, pusă în slujba intereselor poporului român, a țelurilor nobile ale înțelegerii și păcii în lume

Onorurile cele mai înalte rezervate de gazde înalților soli ai poporului român, oaspeți personali ai reginei Elisabeta a II-a și ai ducelui de Edinburgh, atenția, căldura, stima și considerația deosebită cu care ei au fost înconjurați în tot cursul vizitei de gazde, de familia regală britanică, de primul ministru și alți membri ai guvernului, de membri ai parlamentului, de populație, interesul viu manifestat față de această vizită de cele mai largi pături ale opiniei publice, de liderii partidelor politice, de cercurile de afaceri, științifice și culturale din Anglia, ca și pe plan internațional, confirmă încă o dată, în modul cel mai elocvent, prestigiul fără precedent în întreaga sa istorie de care se bucură astăzi în lume România socialistă, indisolubil legat de personalitatea marcantă și activitatea neobosită a președintelui Nicolae Ceaușescu în slujba cauzei păcii și progresului economico-social, a celor mai nobile idealuri ale contemporaneității.

Aprecieri elogioase la adresa realizărilor remarcabile obținute de România în dezvoltarea sa multilaterală, a politicii sale externe independente și constructive, puse în slujba îmbunătățirii climatului internațional, cauzei menținerii și consolidării păcii, înțelegerii și colaborării internaționale, care poartă pecetea hotărîtoare a contribuției președintelui Nicolae Ceaușescu, au venit din partea a numeroși reprezentanți de frunte ai vieții politice, economice, culturale, științifice din Anglia, a multor cetățeni, adăugîndu-se celor similare din nenumăratele țări în care înalții reprezentanți ai poporului român au purtat solia sa de pace și înțelegere între popoare. În același timp, opinia publică din țara noastră a luat cunoștință cu adîncă satisfacție de aprecierea și prețuirea activității tovarășei Elena Ceaușescu pe tărîmul științei, care și-au găsit reflectarea în înaltele titluri academice britanice ce i-au fost conferite : titlul de „Fellow" al Institutului regal de chimie și cel de Profesor Honoris Causa al Politehnicii Londrei centrale, acordat pentru prima dată unei personalități științifice străine.

Desfășurîndu-se sub auspiciile favorabile ale intensificării continue a relațiilor româno-britanice, puternic stimulate de întîlnirile la nivel înalt, de declarația comună semnată în 1975 în urma convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și premierul Harold Wilson, recenta vizită a dat la rîndul său un nou și considerabil impuls relațiilor de colaborare pe multiple planuri dintre popoarele român și britanic.

Intensul caracter de lucru al vizitei, exprimat în marea densitate a contactelor și întîlnirilor avute în Marea Britanie de președintele Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu, de persoanele oficiale care i-au însoțit, se reflectă în **Declarația comună** semnată de președintele Nicolae Ceaușescu și de primul ministru James Callaghan, în numeroasele acorduri de colaborare în domeniile politic, economic, juridic, cultural încheiate cu acest prilej, care, în ansamblu, deschid noi perspective relațiilor multilaterale dintre cele două țări.

Bilanțul deosebit de bogat al vizitei în domeniul economic, pentru a ne referi cu deosebire la acesta, reflectă totodată amplele posibilități de intensificare și diversificare a relațiilor de comerț și cooperare între Anglia, țară cu un mare potențial economic și cu un înalt nivel tehnologic, și România, țară cu o economie în plin avînt, angajată în înfăptuirea unor ample planuri de dezvoltare, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. În acest context, apare pe deplin realistă hotărîrea exprimată de cele două părți de a acționa pentru creșterea pînă în 1980 a volumului anual al schimburilor comerciale în ambele sensuri de cel puțin două ori și jumătate în comparație cu nivelul atins în 1974, adică la cel puțin 170 milioane lire sterline, cu perspectiva de a se ajunge în anul 1985 la un miliard de lire și chiar mai mult.

În mod deosebit, cu ocazia vizitei au fost puse în evidență posibilitățile de a se promova cooperarea în producție, în special în sectoare prioritare ale producției industriale, constituirea de societăți mixte, conlucrarea pe terțe piețe, ca forme noi, moderne de cooperare economică, în avantajul real al ambelor părți. Elocvente în această privință sînt acordurile încheiate între industria aeronautică română și firmele „British Aerospace" și „Rolls-Royce" pentru fabricarea în România a avionului B.A.C.-1-11 și respectiv a uneia din variantele motorului Spey, cu care va fi echipat acest avion. Acțiunea amintită, dezvoltînd începuturile existente în cooperarea în domeniul aeronautic (în prezent peste 10% din structura avioanelor B.A.C.-1-11, versiune îmbunătățită, din noul lot livrat TAROM-ului, se realizează în țara noastră în cooperare cu „British Aerospace"), deschide noi și ample perspective în această ramură de vîrf, deosebit de exigentă, a industriei moderne.

Referindu-se la obiectivele îndrăznețe cu privire la extinderea schimburilor economice pe care și le-au propus cele două țări, pe baza înțelegerilor realizate, președintele **Nicolae Ceaușescu** declara : **„Cred că de pe urma realizării acestor obiective vor avea de cîștigat și poporul român și poporul englez ; ele vor servi la extinderea relațiilor de colaborare între două state cu orînduiri sociale diferite, demonstrînd că atunci cînd ele sînt animate de principiile egalității și respectului reciproc, de dorința de a colabora pe baza avantajului reciproc, se pot realiza lucruri foarte bune".**

Dezvoltarea relațiilor pe multiple planuri, dintre România și Anglia, pe baza principiilor amintite ale coexistenței pașnice, are, de aceea, o semnificație care depășește cu mult cadrul bilateral, dobîndind o importanță principială, o valabilitate generală. Întreaga desfășurare a vizitei, rezultatele ei deosebit de fructuoase confirmă pe deplin nu numai necesitatea imperioasă, ci și posibilitatea ca între două țări cu orînduiri sociale diferite, în cazul de față membre ale celor două organizații politico-militare din Europa — N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia —, țări deosebite ca mărime și nivel de dezvoltare, să se statornicească și să se dezvolte relații prietenești, o cooperare activă și rodnică, de pe urma căreia au de cîștigat cele două popoare, precum și cauza generală a păcii și securității întregii omeniri.

Documente semnate în timpul vizitei

— Declarație comună cu privire la convorbirile avute de președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, cu primul ministru al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, James Callaghan.

— Memorandum de înțelegere privind cooperarea în industria aerospațială între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

— Acord de cooperare în domeniile învățămîntului, științei și culturii între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

— Convenție între Republica Socialistă România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind asistența juridică în materie civilă și comercială.

— Memorandum de înțelegere între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind cooperarea tehnologică în probleme de explorări și exploatări off-shore de petrol și gaze.

— Protocol între Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Socialiste România și Ministerul Agriculturii, Pescuitului și Alimentației al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord în domeniul agriculturii și industriei alimentare.

— Înțelegere între Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor din Republica Socialistă România și Departamentul Transporturilor din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind cooperarea în domeniul transporturilor.

Într-o lume în care există state cu orînduiri sociale diferite și într-o perioadă cînd situația internațională a cunoscut o înrăutățire, se accentuează contradicții internaționale, persistă animozități, conflicte și stări de încordare, convorbirile la nivel înalt purtate în Marea Britanie, rezultatele atît de bogate cu care ele s-au finalizat, oferă un nou și strălucit exemplu de promovare consecventă a principiilor coexistenței pașnice între țări cu sisteme social-politice diferite, dovedind că aceasta și numai aceasta este calea dezvoltării încrederii între state, a menținerii și consolidării păcii în lume, a creării condițiilor pentru ca toate națiunile să se poată dezvolta liber, nestingherit, într-un climat de destindere și colaborare fructuoasă. În acest context, se cuvine relevată voința celor două părți de a acționa pentru soluționarea temeinică și durabilă a problemelor care confruntă omenirea, cu participarea activă a tuturor statelor, mari și mici corespunzător cerinței democratizării relațiilor internaționale.

Identificîndu-se pe deplin cu politica consecventă a României de creare a unui climat de bună înțelegere și conlucrare între toate țările, care și-a găsit o nouă și strălucită expresie cu ocazia vizitei de stat întreprinse de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Marea Britanie, oamenii muncii din țara noastră, români, maghiari, germani și de alte naționalități, exprimă conducătorului partidului și statului nostru dragostea și prețuirea lor nemărginită pentru activitatea neobosită, plină de abnegație și pasiune revoluționară desfășurată în slujba intereselor poporului român, a țelurilor nobile ale înțelegerii și păcii în lumea întreagă.

Dinu DRAGOMIRESCU

MANIFESTĂRI ALE ÎNALTEI STIME ŞI CONSIDERAŢII FAŢĂ DE PREŞEDINTELE NICOLAE CEAUŞESCU, FAŢĂ DE REALIZĂRILE ROMÂNIEI SOCIALISTE

„Este o plăcere să vă urez dumneavoastră și doamnei Ceaușescu bun venit în Marea Britanie. Nu este pentru prima dată cînd veniți în țara noastră, dar sînt bucuroasă că de această dată ați venit în vizită de stat ca oaspete al meu la Palatul Buckingham... Popoarele noastre au dus o lungă și eroică luptă pentru afirmarea independenței lor. Noi, cei din Marea Britanie, sîntem astăzi impresionați de poziția hotărîtă pe care ați adoptat-o pentru a susține această independență. Ca urmare, România deține o poziție distinctă și joacă un rol semnificativ în afacerile mondiale. Personalitatea dumneavoastră, domnule președinte, ca om de stat de renume mondial, cu experiență și influență, este larg recunoscută. Atît România, cît și Marea Britanie doresc să slăbească încordarea și să îmbunătățească relațiile internaționale în Europa și în întreaga lume. Deși societățile noastre și sistemele de guvernămînt sînt foarte deosebite, avem multe interese comune, iar relațiile noastre bilaterale s-au dezvoltat în mod remarcabil în cursul ultimilor 10 ani".

Regina ELISABETA A II-A

„Noi avem o mare admirație pentru dezvoltarea economică rapidă care a avut loc în ultimii ani în România și recunoaștem rolul important pe care dumneavoastră, domnule președinte, îl aveți în realizarea acestui progres accelerat.

Am fost impresionați, de asemenea, de hotărîrea și dîrzenia dumneavoastră de a nu vă descuraja în fața dezastrelor naturale care au zguduit România în anul 1975 și a tragicului cutremur de anul trecut. Curajul și energia arătate de dumneavoastră, de țara și poporul dumneavoastră în depășirea acestor dezastre au fost și sînt admirate în mod deosebit în țara mea.

Vă spun bine ați venit, astăzi, aici, nu numai ca unui conducător al unei țări cu care avem relații foarte cordiale, dar și ca unui distins om de stat, ca unei personalități remarcabile a vieții internaționale".

Primul ministru JAMES CALLAGHAN

„Companiile care s-au unit pentru a forma actuala corporație națională British Aerospace au o experiență considerabilă în ce privește conlucrarea cu întreprinderile dumneavoastră, în calitate de clienți și în calitate de parteneri, și nutrim un profund respect pentru capacitatea dumneavoastră, a românilor, pe plan tehnic și pentru integritatea dumneavoastră pe plan comercial. După cum știți, am dori să extindem această experiență prin stabilirea unei cooperări noi, mult mai largi, în avantajul ambelor părți. Și vreau să spun că este vorba de o cooperare pe termen lung, după cum nici avantajele nu vor fi pe termen scurt.

Cred, domnule președinte, că prezența dumneavoastră aici constituie o dovadă că împărtășiți acest punct de vedere. Și consider că documentele, la a căror semnare am fost martor, sînt un semn de bun augur, care confirmă acest fapt".

Lord BESWICK
președintele Consiliului de administrație
al corporației British Aerospace

„Este o îndatorire deosebit de plăcută pentru mine să adresez, din partea City-ului Londrei, un călduros și prietenesc bun venit unui președinte care, de cînd se află la conducerea țării, și-a cucerit o reputație mondială, ca om de stat cu experiență internațională și conducător al unei țări a cărei politică independentă externă a atras atenția întregii omeniri, printr-o serie de întîlniri istorice și vizite inițiate de domnia sa.

Este, de asemenea, o mare plăcere pentru mine de a ura bun venit unei doamne remarcabile, care s-a afirmat în domeniul său, participînd din plin și la activitățile soțului, primei doamne a României. doamna Elena Ceaușescu.

Doamna Ceaușescu nu este numai un om de știință și o ingineră chimistă de reputație mondială, dar și o mare exponentă a drepturilor femeilor și o politiciană de frunte în propria țară.

Aceasta este personalitatea distinșilor noștri oaspeți, pe care sîntem încîntați să-i avem în mijlocul nostru în vechea sală a Primăriei, în prima lor vizită de stat în această țară".

Peter VANNECK
Lordul primar al City-ului

Tovarășei Elena Ceaușescu i s-au conferit înalte titluri științifice britanice: titlul de „Membru de onoare al Institutului regal de chimie" și titlul de „Profesor Honoris Causa" al Institutului politehnic din Londra centrală

„Sînteți un distins om de știință, atît prin activitatea de cercetare, cît și prin rolul determinant în orientarea politicii științifice din România. Cunoaștem contribuția importantă adusă de dumneavoastră în domeniul chimiei macromoleculare, în special în polimerizarea izoprenilor, stabilizarea cauciucului sintetic și copolimerizare, lucrare care are meritul de a contribui la mai buna înțelegere a mecanismelor proceselor dinamice, precum și la o eficiență sporită în ce privește folosirea chimiei în beneficiul omenirii.

De asemenea, cunoaștem rolul deosebit de important pe care îl aveți în dezvoltarea chimiei în România. În calitate de director general al Institutului central de chimie din București, orientați toată munca de cercetare și dezvoltare în domeniul chimiei, odată cu introducerea unei tehnologii avansate în industria chimică din România.

În cadrul unui domeniu mai larg, dumneavoastră, în calitate de membru al Biroului Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, împărțiți responsabilitatea în coordonarea politicii științifice și dezvoltarea tehnologiei".

prof. Richard NORMAN
rectorul general al Institutului regal de chimie

ECONOMIE NATIONALA

Expresie a interdependenței dezvoltare-bunăstare

DEZVOLTAREA COMERȚULUI ÎN RITM CU CREȘTEREA PUTERII DE CUMPĂRARE A POPULAȚIEI

În centrul politicii generale — omul și nevoile sale

ÎN ANII CONSTRUCȚIEI socialiste România s-a transformat, dintr-o țară agrară, slab dezvoltată, într-un stat industrial-agrar, cu o industrie și o agricultură modernă. Producția industrială a crescut în acești 30 de ani de peste 38 de ori, iar producția agricolă de aproape 3 ori. Această dezvoltare se reflectă și în creșterea bogăției naționale, a venitului național, care este de 22 ori mai mare decît în anul 1950[1].

Avîntul fără precedent cunoscut de forțele de producție a făcut posibilă o creștere continuă a nivelului de trai material și spiritual al maselor largi populare. În acest context, veniturile din retribuție ale personalului muncitor au sporit în perioada 1950—1977 de peste 15 ori, iar pînă în 1980 vor crește la circa 21 de ori. La aceasta se adaugă veniturile populației din fondurile sociale, care au crescut în aceeași perioadă de circa 18 ori, urmînd ca în 1980 creșterea respectivă să fie de peste 23 de ori. Cheltuielile pentru învățămînt au sporit de aproape 15 ori, pentru sănătate de aproape 18 ori, iar pentru pensii de peste 35 de ori.

Punînd în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate omul, satisfacerea plenară a cerințelor sale de viață în continuă diversificare, **partidul și statul au încredințat comerțului socialist un rol de mare răspundere economică și socială.** Se poate considera pe bună dreptate că dezvoltarea comerțului interior în anii construcției socialiste, reflectînd pe de o parte creșterea rapidă a potențialului ramurilor productive ale economiei naționale (implicit a fondului de marfă), iar pe de altă parte sporirea puterii de cumpărare a populației, a contribuit din plin la satisfacerea într-o măsură din ce în ce mai bună a cerințelor maselor largi populare.

Sprijinul primit din partea statului pentru dezvoltarea rețelei, perfecționarea organizatorică, pregătirea cadrelor, dotarea, integrarea în concepția de sistematizare a localităților au determinat — pe fondul creșterii în ritmuri înalte a producției bunurilor de consum — o completă schimbare a fizionomiei comerțului socialist (vezi tabelele nr. 1 și 2), care a ajuns în prezent să-și desfășoare activitatea prin peste 75 000 de unități, cele mai multe noi, moderne, adevărate simboluri ale civilizației socialiste.

Împreună cu comerțul cooperatist, comerțul de stat formează puternicul sector comercial socialist, căruia îi revine ca responsabilitate aprovizionarea tot mai bună cu mărfuri a populației.

Crearea bazei materiale pentru un comerț modern

PERSPECTIVELE deschise de planurile cincinale elaborate în procesul construcției socialiste au permis ca paralel cu obținerea unor mari succese în dezvoltarea industriei, a agriculturii, a celorlalte ramuri, comerțul interior să înregistreze o **îmbogățire continuă a volumului și sortimentului desfăcut,** fenomen generînd la rîndul său modernizarea structurii rețelei, creșterea și diversificarea serviciilor prestate în procesul de vînzare și postvînzare, perfecționarea continuă a formelor și metodelor de vînzare a mărfurilor către populație.

Datorită grijii permanente a conducerii partidului și statului nostru, **dezvoltarea bazei tehnico-materiale a comerțului s-a făcut potrivit unei concepții unitare, bine echilibrate în profil teritorial și pe sisteme comerciale.** Au fost în mare măsură lichidate dezechilibrele în dezvoltara rețelei comerciale din diferite zone ale țării, programele construcțiilor de locuințe au fost corelate cu cele privind dotările comerciale.

Actuala rețea de magazine, realizată în proporție de aproape două treimi în anii socialismului, se caracterizează, după părerea noas-

Tabelul nr. 1

Principalii indicatori ai dezvoltării comerțului socialist (%)

	1965	1970	1975	1980
Investiții*)	100	230	395	446**)
Dinamica suprafeței comerciale ce revine la 1 000 locuitori	100	129	163	202
Dinamica suprafeței comerciale medii pe o unitate	100	117	134	230
Dinamica numărului de locuitori pe o unitate comercială	100	92	83	78
Dinamica numărului de locuitori ce revine la 1 mp suprafață comercială	100	77	61	48
Dinamica desfacerilor medii pe un locuitor	100	135	193	270

*) Pentru întreaga activitate de circulație a mărfurilor.

**) Calculat pe baza ritmului mediu, de creștere a investițiilor în economia națională prevăzut pentru actualul cincinal.

Tabelul nr. 2

Structura rețelei comerciale a M.C.I. în funcție de vechime*) (%)

		din care, după perioada construcției					
	Total	pînă în 1950	1951—1955	1956—1960	1961—1965	1966—1970	1971—1975
Rețeaua cu amănuntul							
— număr de unități	100,0	43.7	3,8	7,8	11,4	15,9	17,4
— suprafața comercială	100,0	36,9	3,0	7,2	12,6	17,4	22,9

*) După datele recensămîntului rețelei comerciale efectuate de M.C.I. la începutul anului 1976.

---

[1] **Nicolae Ceaușescu :** Cuvîntare la Adunarea populară din Capitală, organizată cu prilejul aniversării a 130 de ani de la revoluția burghezo-democratică din 1848 și a trei decenii de la naționalizarea principalelor mijloace de producție.

tră, prin trei aspecte semnificative:

— dezvoltarea rețelei de magazine universale de mare capacitate, utilizînd forme moderne de vînzare cu o putere ridicată de atracție comercială;

— reducerea substanțială a rețelei de magazine mixte (a căror pondere în structura rețelei de desfacere cu amănuntul a ajuns la sub 20%, față de peste 40% în anul 1950);

— sporirea însemnată a ponderii unităților noi, moderne, în cadrul rețelei comerciale cu amănuntul.

Din cele 75 100 de unități permanente existente la 1 iunie 1978, 42 000 funcționau în localitățile urbane, iar 33 100 în cele rurale. Cea mai mare parte a fondurilor de investiții a fost destinată dezvoltării rețelei comerciale din **noile cartiere** sau din **zone rurale insuficient dotate.** S-a ajuns astfel ca la sfîrșitul anului 1977, în orașele din peste 20 de județe, suprafața medie comercială la 1 000 locuitori să depășească 400 mp, iar în mediul rural 220 mp apropiindu-se astfel de normele de rețea stabilite pentru anul 1980.

În cadrul programului de sistematizare a fost reconstituită pe baze moderne, total sau parțial, rețeaua comercială din **zonele centrale** ale multor orașe (Zimnicea, Pitești, Tulcea, Constanța, Vaslui, Suceava, Rm. Vîlcea, Ploiești etc.), acțiune ce va fi continuată cuprinzînd orașele Slobozia, Călărași, Miercurea Ciuc și altele.

În localitățile rurale, o mare parte din unitățile de desfacere nou construite au fost amplasate în **centrele civice** ale comunelor care urmează să devină centre social-economice cu caracter urban — de exemplu Budești-Ilfov, Piatra-Teleorman, Șomcuța Mare-Maramureș, Movila Miresei-Brăila și altele.

În această privință merită subliniat că o serie de județe, cum ar fi Caraș-Severin, Covasna, Hunedoara, Ialomița, Mehedinți, Tulcea, care în trecut aveau o situație mai grea în ceea ce privește rețeaua comercială, s-au bucurat de o atenție deosebită în ultimii zece ani și, prin construcțiile realizate, au ajuns să înregistreze niveluri mult mai bune decît media pe întreaga țară, respectiv o unitate comercială la mai puțin de 270 de locuitori.

Sub influența unor factori cum sînt deplasarea treptată a consumului alimentar în afara gospodăriei, dezvoltarea vertiginoasă a turismului și tendința de modernizare continuă a consumului populației, o evoluție deosebită a avut și **alimentația publică,** al cărei număr de unități a cunoscut o dezvoltare superioară celei pe întreaga rețea comercială.

Pentru următorii doi ani ai cincinalului actual este prevăzută construirea a încă 42 de **magazine universale-generale,** cu o suprafață totală de 182 000 mp, astfel ca toate principalele orașe din țară să dispună de astfel de unități reprezentative. De asemenea, se va trece — potrivit unui program etapizat — la construirea a 95 de **magazine-expoziție-depozite de mobilă** (cu o suprafață individuală cuprinsă între 1 500 și 7 000 mp), care în final vor însuma o suprafață comercială de 358 000 mp.

O accelerată dinamică structurală corelată cu creșterea veniturilor

ÎN ceea ce privește **volumul mărfurilor desfăcute,** acesta a **crescut în perioada 1948—1977 de aproape 17 ori,** cu un ritm mediu anual de peste 12%. Edificatoare în această privință ne apar și unele comparații internaționale, îndeosebi cu rezultate obținute de către alte țări socialiste. După cum reiese din datele tabelului nr. 3, în perioada ultimelor trei cincinale România se situează pe primul loc în rîndul țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. sub aspectul ritmului de creștere al desfacerilor, realizînd un ritm mediu anual de 8,8%.

Tabelul nr. 3

Dinamica vînzărilor de mărfuri cu amănuntul în țările membre C.A.E.R. (în prețuri comparabile : 1960=100)

Țara	1970	1975	Ritm mediu anual
R.P. Bulgaria	213	309	7,8
R.S. Cehoslovacă	200	272	6,9
R.D. Germană	143	186	4,2
R.P. Mongolă	170	228	5,6
R.P. Polonă	179	299	7,6
R.S. România	238	352	8,8
R. P. Ungară	196	265	6,7
U.R.S.S.	200	272	6.9

Sursa : Prelucrat după Anuarul statistic al țărilor membre ale C.A.E.R. Ed. Statistică, Moscova.

Această creștere deosebit de intensă a fost însoțită de **modificări semnificative în structura vînzărilor,** puterea de cumpărare în continuă creștere (vezi graficul nr. 1) făcînd ca nevoia socială să capete o nouă structură, o nouă mărime și să cunoască noi căi de realizare.

Graficul nr. 1

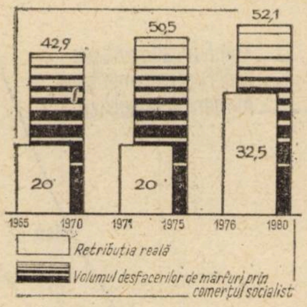

Analiza dinamicii structurale a vînzărilor de mărfuri arată că după o serie de oscilații ce au reflectat condițiile concrete ale construcției noastre socialiste, s-a ajuns la un anumit echilibru între fondurile de mărfuri destinate consumului alimentar și celui nealimentar (vezi graficul nr. 2). Asistăm, de asemenea, de-a lungul anilor la o creștere deosebit de intensă a vînzărilor în alimentația publică (în perioada 1950—1977 — de peste 26,3 ori), creștere care se menține ca o tendință de perspectivă, cu ample implicații asupra consumului populației.

Caracteristic pentru evoluția structurii desfacerilor este și un intens proces de **diversificare și modernizare a fondului de marfă.** În perioada 1971—1975, spre exemplu, prin intermediul comerțului socialist s-au desfășurat peste 250 000 de produse și sortimente noi, număr dublu față de cel din anul 1965; la nivelul anului 1980, numărul articolelor și sortimentelor noi urmează să fie cu mult peste 300 000. Anual, numai la grupele de mărfuri metalochimice sînt introduse în circuitul comercial 1 100—1 200 de articole și sortimente noi; în sectorul mărfurilor alimentare, în primii doi ani ai actualului cincinal au fost omologate și introduse în fabricație 736 de sortimente noi, din care peste 500 au și fost livrate.

O altă realizare ce trebuie subliniată este **apropierea dintre consumul rural și cel urban,** tendință ce ne apare ca o premisă a dispariției treptate a deosebirilor esențiale dintre oraș și sat — și care prin ea însăși va genera noi orientări în activitatea comerțului interior. Se poate exemplifica în acest sens evoluția consumului populației din mediul rural, concretizat printr-o dinamică accentuată la o serie de produse alimentare cu un grad mai înalt de prelucrare și mai ușor de pregă-

Graficul nr 2

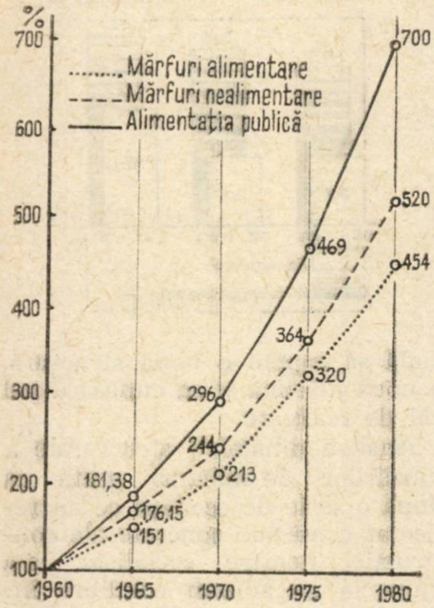

tit, dar îndeosebi la bunurile de folosință îndelungată : în ultimii 15 ani vînzările către populația rurală au crescut de peste 50 de ori la televizoare, de 4,5 ori la aparate de radio, de 18,3 ori la mașini de spălat rufe, de 5,3 ori la mașini de cusut. Tendința de orientare a consumului rural spre noutate poate fi de altfel, considerată drept elementul esențial ce caracterizează astăzi comerțul nostru în aceste zone.

Ca urmare a creșterii veniturilor țărănimii și a modernizării consumului acestuia, numai într-un trimestru al anului 1977 au fost vîndute populației prin comerțul rural mărfuri în valoare egală cu cea a volumului desfacerilor pe întreg anul 1960.

Introducerea formelor moderne de comerț a contribuit la o mai rapidă circulație a mărfurilor și la îmbunătățirea unor indicatori economici ai activității comerciale. Astfel, prin introducerea autoservirii s-a realizat un spor mediu anual al vînzărilor de 25%; capacitatea medie de vînzare a unităților cu autoservire a crescut cu 30%, iar gradul de ocupare a sălilor de vînzare cu 25%. Experiențe pozitive a înregistrat și comerțul prin corespondență, în raționalizarea canalelor de distribuție a cheltuielilor de circulație, și în special de forța de muncă.

Deplasarea consumului alimentar în afara gospodăriei a impus dezvoltarea unei rețele de **cantine-restaurant, microcantine, bufete de incintă** și alte asemenea unități. Acestea vor realiza, în anul 1980, un volum de vînzări de peste 4 miliarde de lei — aproximativ egal cu întregul volum al vînzărilor de alimentație publică înregistrat în anul 1960. Tendința populației de a-și moderniza continuu consumul a făcut să se acorde o atenție deosebită sporirii producției și desfacerii la o serie de **preparate și semipreparate tip gospodina,** produse de patiserie și cofetărie, produse de simigerie etc. Pentru a se asigura în continuare satisfacerea cerințelor sporite ale populației, se prevede ca în anul 1980 vînzările de preparate și semipreparate tip gospodina să crească de 3,3 ori față de 1975, iar la produsele de cofetărie și patiserie cu 66%.

Grijă consecventă față de îmbunătățirea condițiilor de viață

PROGRAMUL de creștere a nivelului de trai în perioada 1976—1980, aprobat de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din decembrie 1977, a stabilit o mai rapidă dezvoltare a activității comerciale, corespunzător ritmului înregistrat la ceilalți indicatori ai îmbunătățirii condițiilor de viață ale populației. Astfel, corespunzător creșterii veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, într-un ritm mai intens față de cel prevăzut inițial, **volumul desfacerilor de mărfuri va crește în 1980 mai rapid decît s-a prevăzut în planul cincinal — respectiv cu 52,1%**, față de 47,5%. În acest context, comerțul socialist este chemat să asigure fondul de marfă necesar în conformitate cu programele speciale privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum, alimentația publică, articolele pentru copii etc. Ele evidențiază atenția acordată de partid și de stat îmbunătățirii substanțiale a aprovizionării populației cu o serie de sortimente deficitare pînă în prezent, cum ar fi unele țesături și confecții, articole de uz casnic și gospodăresc, jucării, unele sortimente de materiale de construcții etc.

Pentru a se asigura, pe de o parte, posibilitatea absorbirii volumului mult sporit de mărfuri ce va fi oferit de industrie, iar pe de altă parte îmbunătățirea procesului de servire a populației, se va înfăptui **o modernizare pe toate laturile activității comerciale. Aceste modificări privesc : dezvoltarea teritorială a comerțului, structura sortimentală a fondului de mărfuri**, potrivit exigențelor sporite ale consumatorilor, **structura rețelei.**

Dacă în 1965, majoritatea județelor (32) realizau fiecare un volum de vînzări sub 2 miliarde de lei, în 1980 un singur județ (Sălaj) va rămîne încă sub acest plafon ; 19 județe vor realiza vînzări de pînă la 4 miliarde de lei anual, iar 19 județe — peste 4 miliarde de lei.

O evidențiere și mai concludentă a mutațiilor în dinamica activității comerțului socialist în profil teritorial o oferă indicatorul **„volumul desfacerilor medii anuale pe locuitor“**. Astfel, în 1980, majoritatea covîrșitoare a județelor (30) vor realiza o desfacere medie anuală pe locuitor cuprinsă între 5,1 și 10 mii de lei, iar 9 județe — peste 10 mii de lei. Nivelul mediei pe țară a volumului desfacerilor pe un locuitor va crește de la 3,6 mii de lei în 1965, la circa 9,3 mii de lei în 1980.

Alături de aceste orientări ce privesc fondul activității comerciale, comerțul nostru interior va cunoaște **serioase îmbunătățiri în ceea ce privește structura sa organizatorică, precum și perfecționarea activității de conducere** la toate nivelele aparatului comercial.

Măsurile luate pentru îmbunătățirea condițiilor de lucru ale personalului din comerț, coroborate cu cele privind raționalizarea muncii, mecanizarea și automatizarea unor procese de muncă din unitățile de desfacere, depozite sau secții de producție vor avea ca efect o îmbunătățire substanțială a structurii personalului ce își desfășoară activitatea în această ramură a economiei naționale. În acest sens va crește ponderea personalului cu pregătire medie și superioară, vor apare noi funcții pe probleme de sociologie, psihologie, nutriție, marketing etc. Dimensiunile și complexitatea sarcinilor ce revin comerțului implică o receptivitate deosebită față de cerințele populației, o capacitate ridicată de adaptare la asemenea cerințe, suplețe și elasticitate în adoptarea deciziilor, precum și o gestiune științifică a valorilor materiale vehiculate.

Comerțul interior, prin întreaga sa activitate, trebuie să se impună și ca una din verigile importante în asigurarea funcționalității noului mecanism economic.

D. PATRICHE
G. STĂNCIULESCU

EFORTURI CONVERGENTE PENTRU ÎNDEPLINIREA INTEGRALĂ A PRODUCŢIEI FIZICE

● Cauza nr. 1 a restanţelor : deficienţe în apro vizionare ● De ce nu colaborează efectiv toţi colaboratorii ? ● Înlocuirea importurilor cu soluţii autohtone : da, dar efectuată din vreme ! ● Pînă la 1 iulie a.c. toate utilajele pentru 1978 şi 1979 lansate în fabricaţie ● Dacă se decalează termenele de fabricaţie să fie devansate şi cele de aprovizionare cu metal.

ANALIZA rezultatelor obţinute şi compararea lor cu nivelul sarcinilor de plan, identificarea dificultăţilor întîmpinate şi căutarea celor mai adecvate remedii — efectuate înainte de intrarea în cea de-a doua jumătate a anului de plan — are menirea să contribuie, alături de alte acţiuni, la crearea, în fiecare unitate economică, a condiţiilor necesare pentru materializarea hotărîrilor adoptate de plenara C.C. al P.C.R. din martie a.c. privind perfecţionarea conducerii şi planificării economico-financiare. Alături de transpunerea în viaţă a celorlalte prevederi importante, introducerea valorii producţiei nete şi a producţiei fizice, ca indicatori de bază ai activităţii economice, preocupă, sub toate aspectele, colectivele de oameni ai muncii, specialiştii, conducerile unităţilor economice, ca elemente importante de perfecţionare a funcţionării mecanismului economic, de satisfacere într-un grad mai înalt a cerinţelor beneficiarilor, de mobilizare mai amplă a creativităţii celor ce muncesc.

În cadrul întreprinderilor producătoare de utilaj tehnologic asigurarea tuturor condiţiilor pentru realizarea integrală a producţiei fizice pe 1978 capătă dimensiuni sporite. Ea condiţionează direct nu numai realizarea producţiei nete în propria întreprindere, ci şi nivelurile concrete de producţie ce trebuie obţinute în cadrul noilor capacităţi de producţie a căror punere în funcţiune la termen este determinată de executarea şi livrarea ritmică, conform graficelor, a instalaţiilor productive.

Realizarea planului fizic în principalele întreprinderi producătoare de utilaj tehnologic pentru industria chimică (pe primele 5 luni a.c.)

	Realizări (tone)		Întîrzieri în aprovizionare		
	Peste prevederi	Sub prevederi	Materiale	Cantităţi (tone)	Furnizori în restanţă
Întreprinderea „Griviţa roşie“ Bucureşti	37				
Întreprinderea mecanică de utilaj chimic Bucureşti	57				
Întreprinderea de utilaj chimic Ploieşti		1 879	ţeavă	52	„Republica“-Bucureşti
				14	Întreprinderea de ţevi Roman
			tablă	73	Combinatul siderurgic Galaţi
Întreprinderea de utilaj chimic şi forjă Rîmnicu Vîlcea		2 880	ţeavă	14	„Republica“-Bucureşti
			tablă	143	Combinatul siderurgic Galaţi
Întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni		3 097	ţeavă	300	Întreprinderea de ţevi Roman „Republica“-Bucureşti
			tablă	2 000	Combinatul siderurgic Galaţi
Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău		1 394	ţeavă	56	„Republica“-Bucureşti

Implicaţii „în lanţ" ale livrărilor neritmice

PRINCIPALII producători de utilaj tehnologic pentru industria chimică au încheiat primele 5 luni din acest an cu rezultate inegale în realizarea producţiei fizice. Aşa cum rezultă din tabel, depăşirea prevederilor la întreprinderea „Griviţa roşie“ şi Întreprinderea mecanică de utilaj chimic din Bucureşti nu a putut compensa, nici măcar la tonaj, nerealizările înregistrate în această perioadă la ceilalţi producători. Per total, nu au fost livrate şantierelor de construcţii ale noilor obiective de investiţii din chimie circa 9 000 tone utilaje tehnologice, planul fizic fiind realizat doar în proporţie de 80,3%. Cauzele sînt multiple :

● nerespectarea termenelor de livrare a unor produse din metal de către anumiţi furnizori. Este vorba, în principal, de întîrzierile în livrarea ţevilor de la întreprinderea „Republica“-Bucureşti şi Întreprinderea de ţevi din Roman şi a tablelor de la Combinatul siderurgic din Galaţi către producătorii de utilaj tehnologic chimic din Ploieşti, Rîmnicu-Vîlcea, Moreni şi Buzău ;

● întîrzieri în sosirea unor importuri cu termene de livrare stabilite şi expirate în trimestrul I şi II a.c., în principal la anumite sortimente de oţeluri inoxidabile, oţel aliat, ţevi din oţeluri speciale etc., care se ridică, uneori, la zeci şi chiar sute de tone ;

● funcţionarea necorespunzătoare, în unele cazuri, a mecanismului cooperării între întreprinderi. Ca urmare, Întreprinderea de utilaj chimic din Ploieşti nu a primit la vreme prezoane (de la Întreprinderea de scule Rîşnov) şi piese forjate (de la „Progresul“-Brăila). Întreprinderii din Rîmnicu-Vîlcea nu i-au fost livrate la timp plăci tehnice de cauciuc (de la „Danubiana“-Bucureşti), nu s-au executat în termen ambutisările de funduri de rezervoare (la Întreprinderea de utilaj chimic din Făgăraş). Nu s-a achitat de obligaţiile impuse de buna desfăşurare a colaborării în producţie nici Întreprinderea de ventilatoare din Vaslui (pentru re-

B. PĂDURE

(Continuare în pag. 9)

REALIZAREA RITMICĂ A PLANULUI ÎN TRANSPORTURILE DE MĂRFURI

- Mijloace moderne, diversificate pentru transporturi de mărfuri
- Factori de aplatizare a vîrfurilor de trafic
- Colaborare strînsă între „cărăuşi" şi beneficiari

ACCELERAREA ritmului de dezvoltare economico-socială a ţării ridică probleme deosebite în faţa transporturilor de mărfuri. Ţinînd seama de cerinţele sporite, pentru a răspunde tuturor solicitărilor, este important ca activitatea de transporturi să se desfăşoare ritmic, fără suprasolicitări. Numai în aceste condiţii mărfurile pot ajunge în termene cît mai scurte de la furnizori la consumatori, în condiţiile evitării oricăror pierderi.

Creşterea volumului de trafic

ANALIZÎND modul în care s-au realizat transporturile de mărfuri pe calea ferată, cu mijloace auto şi fluviale rezultă că pe primele 4 luni ale anului 1978, s-au transportat peste plan aproximativ 3 milioane tone, depăşiri localizate, în principal, în transporturile feroviare şi auto. În derularea transporturilor feroviare s-au întîmpinat însă unele dificultăţi determinate, îndeosebi, de faptul că cererile beneficiarilor la unele categorii de mărfuri au prezentat creşteri însemnate de la o lună la alta. Pe principalele grupe de mărfuri evoluţia cererilor raportate la luna ianuarie 1978 se prezintă în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1
ianuarie = 100

Grupele de mărfuri	Februarie	Martie	Aprilie	Mai
Petroliere	88	94	105	101
Cărbuni	102	116	119	104
Minereuri	110	133	127	126
Produse din lemn	102	111	110	120
Produse de cariere şi balastiere	105	143	160	177
Materiale de construcţii	101	109	114	121
Cereale	86	96	76	86
Produse ale industriei chimice şi uşoare	94	98	104	108
Produse ale industriei alimentare	104	113	114	118
Total reţea :	97	113	114	115

Aşa cum rezultă din tabel, ritmuri sporite ale volumului de transport s-au înregistrat la cărbuni, minereuri, produse din lemn, produse de cariere şi balastiere şi materiale de construcţii, care se transportă cu vagoane descoperite. De asemenea, se poate desprinde şi faptul că în februarie volumul de transport este mult mai redus în comparaţie cu lunile martie, aprilie, mai. Aceasta evidenţiază o anumită stare de lucruri şi anume că solicitările sînt mult mai mici în primele luni ale anului. Dacă în luna februarie, de pildă, la mărfurile supuse îngheţului, cum sînt produsele de cariere şi balastiere, se poate considera ca o cauză obiectivă faptul că cererile au fost sub ritmul de creştere înregistrat pe lunile următoare, la celelalte categorii de mărfuri situaţia evidenţiază unele neajunsuri. Între acestea, insuficienta colaborare între unităţile de transport şi cele beneficiare, neasigurarea ritmicităţii în producţie şi livrări, încălcarea prevederilor graficelor de transport optimizat, tendinţa unor beneficiari (în special la produsele de balastieră şi cariere) de a solicita transporturi mai ales în trimestrele II şi III etc. Fireşte, parte din aceste neajunsuri puteau fi evitate, dacă unităţile de transport şi cele beneficiare ar fi conlucrat mai strîns, dacă ele şi-ar fi respectat reciproc obligaţiile.

Tabelul nr. 2
Număr de vagoane imobilizate, în medie zilnică (echivalente pe 2 osii)

Luna	Total	din care :			
		Combinate siderurgice	Combinate chimice	Centrale termoelectrice	Alţi beneficiari
Ianuarie	4561	897	834	1149	449
Februarie	3720	1168	441	615	420
Martie	2934	1063	701	—	629
Aprilie	4206	1264	1108	486	656

O cerinţă majoră : mai buna utilizare a fiecărui mijloc de transport

ÎN PRIVINŢA utilizării parcului de vagoane, realizările pe primele 4 luni se situează sub nivele planificate pentru rulajul vagonului de marfă, îndeosebi din cauza staţionărilor prelungite, peste duratele normate, la încărcarea şi descărcarea mărfurilor. Aceste staţionări au determinat perturbări în planul de formare a trenurilor, abateri de la graficele de circulaţie, ceea ce s-a repercutat negativ asupra utilizării eficiente a parcului de locomotive şi a capacităţilor de circulaţie pe liniile de cale ferată. Situaţia imobilizărilor de vagoane, în medie zilnică, pe primele 4 luni ale anului, se prezintă în tabelul nr. 2.

Strînsa corelare între realizarea sarcinilor planificate şi numărul de vagoane imobilizate la încărcare-descărcare este ilustrată de faptul că, în luna martie a.c., cînd s-a înregistrat cel mai mic număr de vagoane imobilizate, planul de transport a fost depăşit cu 6,6 %, pe cînd în lunile ianuarie, februarie şi aprilie realizările s-au situat sub nivelele contractate. Reducerea numărului de vagoane imobilizate la încărcare-descărcare constituie una din problemele cu care se confruntă reţeaua de transporturi feroviare. Între măsurile care se impun pentru rezolvarea acestei probleme relevăm :

- **o mai mare preocupare a regionalelor de cale ferată, a regulatoarelor de circulaţie şi a staţiilor de cale ferată pentru ca, în strînsă colaborare cu beneficiarii transporturilor, să se încadreze în duratele de staţionare a vagoanelor prevăzute prin normativele în vigoare;**
- **beneficiarii cu volume mari de mărfuri încărcate sau descărcate să ia măsuri eficiente pentru dezvoltarea şi utilizarea permanentă a capacităţilor de manipulare a mărfurilor.**

În derularea mărfurilor de import-export este necesar **să se treacă cu mai multă hotărîre la aplicarea tehnologiilor moderne** (pachetizare, paletizare, slinguire şi conteinerizare) pentru a se asigura scurgerea fluentă a traficului, în special din şi spre porturile maritime. Problema se pune cu deosebită acuitate pentru mărfurile de export însăcuite (ciment, îngrăşăminte chimice), precum şi pentru produsele industriei uşoare şi alimentare la care este necesar să se aplice într-un grad mai mare pachetizarea. Unităţile de transport, întreprinderile şi combinatele producătoare trebuie să manifeste o mai mare atenţie pentru aplicarea acestor tehnologii.

Rezolvarea operativă a problemelor privind folosirea tehnologiilor moderne în transporturi prezintă în etapa actuală importanţă deosebită şi din punct de vedere al **folosirii eficiente a forţei de muncă.** Din analizele făcute pînă în prezent rezultă că echipele pentru manipularea mărfurilor însăcuite din portul Constanţa se pot reduce de la 12 la 8 lucrători portuari prin legarea sacilor în slinguri şi folosirea mai intensă a dispozitivelor de mecanizare, realizîndu-se aceiaşi productivitate. Totodată, introducerea tehnologiilor moderne şi a dispozitivelor de mică mecanizare a operaţiunilor de încărcare-descărcare uşurează mult munca fizică, asigură un randament sporit, simultan cu reducerea necesarului de forţă de muncă. În prezent au fost experimentate cu bune rezultate atît sistemele de legare a mărfurilor însăcuite în slinguri şi chingi, cît şi dispozitivele de mică mecanizare a transporturilor pe orizontală şi sînt create condiţii pentru a trece la aplicarea lor intensivă. Măsurile menţionate, împreună cu realizarea unei mai bune corelări de către întreprinderile de comerţ exterior a fondului de mărfuri cu termenele de angajare a navelor şi cu capacităţile portuare, sînt menite să asigure desfăşurarea în mai bune con-

ECONOMIE NATIONALA

dițiuni a transportului produselor de export în condițiuni de eficiență sporită.

În **transporturile auto** cu parcul public se înregistrează o ritmicitate corespunzătoare în realizarea volumelor de transport planificate. De menționat totuși că față de prevederile din contractele economice de transport încheiate cu beneficiarii, se constată că la programele ce se întocmesc în fiecare lună beneficiarii prezintă un volum în medie cu 30 % mai mic ; în același timp însă se realizează volume care depășesc cu 1—2 % nivelele prevăzute în contracte și cu 32—33 % pe cele prezentate la programele lunare. Această stare de lucruri se explică prin faptul că într-o serie de întreprinderi beneficiare apar deficiențe în aprovizionarea tehnico-materială și, în asemenea cazuri acestea recurg la solicitări de vehicole pentru transportul rapid al unor materiale. În general, fenomenul este un rezultat al lipsei de prevedere, a schimbărilor ce au loc în realizarea și depășirea planului. Între **întreprinderile de transporturi auto** și beneficiarii lor ar trebui să se asigure o **colaborare mai strînsă,** pentru a se putea efectua operativ eventualele modificări în planul de transporturi. În afară de aceasta, întrucît din volumul total de mărfuri ce se transportă cu mijloace auto circa 47% reprezintă mărfurile basculabile care, în principiu, se încadrează în transporturile tehnologice ce se efectuează potrivit reglementărilor în vigoare cu parcul întreprinderilor de construcții, ar fi util ca, la nivelul Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor și al organelor de sinteză, să se departajeze mai bine transporturile ce se efectuează cu parcul public și cu cel propriu al întreprinderilor.

PERFECȚIONAREA conducerii și planificării economice și financiare, potrivit hotărîrilor plenarei C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c., va contribui la asigurarea derulării ritmice a transporturilor de mărfuri prin faptul că ele prevăd ca atît transportorii, cît și beneficiarii lor să cunoască mai bine volumele de transport în traficul intern și internațional pe baza contractelor ce se încheie pînă la aprobarea sarcinilor de plan. În prezent se încheie, pentru anul 1979, contracte cu beneficiarii de către toate unitățile de transport, acțiune care se prevede a fi terminată la finele lunii iunie a.c. Pe de altă parte, pentru desfășurarea ritmică a transporturilor de mărfuri, se desfășoară acțiuni de creare a unor noi capacități, care să contribuie la eliminarea unor strangulări existente în rețeaua de transport și, în special, în rețeaua feroviară și porturi.

Anastasie MĂNESCU
director în M.T.Tc.

ÎNDEPLINIREA INTEGRALĂ A PRODUCȚIEI FIZICE

(Urmare din pag. 7)

ductoarele necesare la întreprinderea de utilaj chimic din Moreni) și nici Întreprinderea mecanică din Mediaș, Întreprinderea de aparatură de măsură și control din Otopeni privind anumite arzătoare și racorduri necesare Întreprinderii de utilaj din Buzău ;

● la Întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești, anumite restanțe în îndeplinirea planului fizic au apărut întrucît pentru anumite utilaje prevăzute în S.T.E.-ul de dezvoltare a capacităților de producție, prevăzute a fi aduse din import s-a luat abia de curînd decizia de a se schimba sursa de aprovizionare și de a fi produse în țară. Desigur, este necesar ca importurile să fie reduse la strictul necesar, iar rezervele de creativitate tehnică ale specialiștilor noștri să fie mai bine puse în valoare. Totuși, considerăm necesar ca acțiunile de stabilire și dimensionare corectă a necesarului la import și aprecierea produselor care se pot realiza cu forțe proprii să se facă cu maximă atenție și grijă — dar mult înainte de începerea anului de plan și nu la mijlocul lui. Mai ales cînd — așa cum este cazul întreprinderii din Ploiești — respectivele capacități de producție aveau termen de punere în funcțiune la finele anului trecut...

Prioritate aprovizionării cu metal a producătorilor de utilaje tehnologice

PENTRU A EVITA aprecierile unilaterale, fiecare analiză caută să pună în lumină, alături de cauze obiective, și pe cele subiective, care au generat respectivele neajunsuri. Există, desigur, și în întreprinderile producătoare de utilaj tehnologic pentru chimie însemnate rezerve interne, în special de creativitate, a căror atragere în circuitul economic ar putea contribui la creșteri substanțiale ale productivității muncii, la sporirea parametrilor tehnici-competitivi ai produselor realizate. Totuși, realitățile producției din aceste unități economice atestă că principalele probleme au fost și rămîn în continuare, și în semestrul II, cele create de asigurarea **bazei materiale a planului de producție.** Specialiștii din aceste unități afirmă, cu argumente temeinice, că dacă ar fi fost asigurate la vreme materialele necesare, nu s-ar fi ajuns la actualele restanțe în producție. Pentru că totuși, fără metalul strict necesar, nu pot fi fabricate respectivele utilaje.

Pregătirea producției fizice a semestrului II continuă să se desfășoare în bune condițiuni. La data de 5 iunie a.c. 95% din planul de export pe întregul an era lansat în fabricație, precum și 78% din utilajele tehnologice cu termen de livrare în 1978 pentru noile capacități programate să intre în funcțiune în acest an și în 1979. Sînt create condiții ca, pînă la sfîrșitul lunii iulie, toate utilajele tehnologice pentru obiectivele cu punere în funcțiune în acest an și în 1979 să fie lansate în fabricație. Pregătirea tehnologică a fabricației este bine pusă la punct ; au fost elaborate proiectele de tehnologii de fabricație, proiectele și omologările S.D.V.-urilor necesare, au fost stabilite liste de colaborări și listele de materiale etc.

Problema principală rămîne, în continuare, **corelarea bazei materiale cu capacitățile tehnice de fabricație.** Pentru recuperarea restanțelor și realizarea producției fizice planificate, specialiștii din întreprinderi producătoare de utilaj tehnologic apreciază ca absolut indispensabil un **sprijin sporit din partea furnizorilor de metal.** Deoarece listele de utilaje definitivate la începutul anului acesta și predările cu întîrziere (pînă în luna decembrie 1977 și ulterior) ale documentațiilor de execuție ale multor beneficiari de produse au condus la numeroase modificări în prioritățile și termenele inițiale de fabricație a anumitor utilaje tehnologice ce trebuie realizate în acest an, se impune ca și furnizorii de metal pentru aceste utilaje să facă tot posibilul pentru a devansa termenele de livrare a metalului, în concordanță cu noile solicitări ale producătorilor de utilaje tehnologice. Dată fiind însemnătatea pentru economie a punerii în funcțiune la termen a noilor capacități de producție, considerăm că un asemenea efort apare pe deplin justificat.

Așadar, pentru recuperarea restanțelor în producția de utilaje tehnologice se cere efectuată o mai adecvată corelare a eforturilor tuturor factorilor implicați pentru realizarea integrală a prevederilor indicatorului producției fizice, premisa necesară realizării în bune condițiuni a producției nete și a unei rentabilități ridicate a producției.

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

NORMAREA ŞI EVIDENŢA COSTURILOR ÎN CONDIŢIILE AUTOGESTIUNII

ÎN CONDIŢIILE perfecționării mecanismului economico-financiar, ale aplicării autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării, **normarea științifică a costurilor**, concomitent cu **organizarea unei evidențe stricte și operative** a tuturor cheltuielilor de producție se impune în mod deosebit, avînd în vedere sarcinile crescînde ale fiecărei întreprinderi cu privire la reducerea permanentă a costurilor și întărirea cointeresării oamenilor muncii în obținerea, pe această cale, a unor beneficii sporite.

Analizînd prin prisma acestor cerințe metodele folosite în prezent pentru normarea și evidența costurilor de producție se desprinde concluzia că acestea nu mai corespund pe deplin sarcinilor actuale.

Astfel, pentru fundamentarea costurilor pe fiecare produs și stabilirea măsurilor ce trebuie luate în vederea încadrării în nivelul indicatorilor de plan, aplicarea metodelor actuale nu asigură, în toate cazurile, extinderea normării costurilor de producție la nivelul reperelor, semifabricatelor și altor componente ale produselor, folosind în acest scop documentația tehnologică de execuție. De asemenea, actualele metode de evidență a costurilor — pe comenzi, pe faze de fabricație etc. — care în esență se bazează pe postcalcul, nu asigură cunoașterea operativă a costurilor de producție, a abaterilor de la normele stabilite. Datele pe care le furnizează aceste metode conducerii întreprinderii au, din această cauză, un caracter istoric, sînt îndepărtate în timp de momentul producerii fenomenelor economice.

Pentru îmbunătățirea metodelor de evidență a costurilor se impune deci, o primă măsură, prioritară în acest domeniu, asigurarea unei **normări judicioase a tuturor costurilor de producție**, sarcină ce revine în primul rînd compartimentelor tehnice, de proiectare, producție, organizarea muncii și celelalte compartimente de resort din cadrul întreprinderii care răspund de pregătirea documentației tehnice necesare executării produselor prevăzute în plan. În esență, prin normarea costurilor trebuie să se determine : **costurile directe normate** (materii prime și materiale, manoperă etc.) necesare pentru execuția fiecărui produs ; **normele și normativele pentru cheltuielile de transport-aprovizionare, cheltuielile indirecte** (cheltuielile cu întreținerea și funcționarea utilajelor, cheltuielile comune ale secțiilor, cheltuielile generale ale întreprinderii) și **cheltuielile de desfacere.** Desigur, cu această ocazie este necesar să se facă o analiză critică a normelor de consum prevăzute în documentația tehnică, precum și a celorlalte norme și normative care stau la baza normării costurilor de producție, urmărindu-se descoperirea de noi posibilități care să conducă la reducerea și îmbunătățirea acestora.

● Urmărirea abaterilor de la norme, premisa unor intervenții prompte ● Noi metode de normare și evidență ● Ce trebuie să facă întreprinderile ?

Costurile normate determinate pe baza : documentației tehnologice de execuție a reperelor, semifabricatelor și altor componente ale produselor — pentru cheltuielile directe, respectiv prin planurile (bugetele) de cheltuieli — pentru cheltuielile de transport-aprovizionare, cheltuielile indirecte și cheltuielile de desfacere, constituie limite maxime de cheltuieli pentru realizarea producției planificate în condițiile respectării proceselor tehnologice stabilite, respectiv pentru angajarea și efectuarea acestor cheltuieli.

PENTRU URMĂRIREA costurilor normate se impune instituirea unei **evidențe operative** a cheltuielilor efectuate pe parcursul proceselor de aprovizionare-producție-desfacere, care să permită intervenții prompte din partea factorilor de răspundere și să asigure, pe această cale, încadrarea în nivelul planificat al costurilor de producție. În acest scop s-au dovedit utile metodele **de evidență axate pe urmărirea abaterilor de la norme,** a căror aplicare asigură cunoașterea zilnică sau la alte perioade scurte a oricărei abateri de la costurile normate, a naturii și cauzelor care le-au generat.

Pe baza acestei evidențe a abaterilor de la norme se întocmesc scurte rapoarte (informări), de asemenea operative, care se transmit compartimentelor de muncă din cadrul unității, în funcție de cauzele abaterilor, precum și conducerii întreprinderii, în vederea luării măsurilor care se impun. Astfel, abaterile de la cheltuielile normate pentru materii prime și materiale, ca urmare a aprovizionării și folosirii în procesul de producție a altor sortimente decît cele prevăzute în documentația tehnologică, vor fi puse în atenția compartimentului de aprovizionare ; abaterile determinate de executarea unor operații suplimentare sau cu personal cu alte încadrări decît cele care au stat la baza calculului costurilor normate, se comunică compartimentului de organizare a producției și a muncii etc.

Evidența abaterilor de la norme poate fi organizată după mai multe metode, în funcție de natura cheltuielilor și particularitățile procesului de producție. De exemplu, abaterile de la norme la materii prime și materiale pot fi determinate astfel : pe baza docu-

Traian DUȚIA
Ministerul Finanțelor

(Continuare în pag. 12)

ÎN DEZBATERE

Îmbunătățirea Legii retribuirii după cantitatea și calitatea muncii

SPORIREA EFICIENȚEI ACORDULUI GLOBAL PRIN CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

UNUL DIN PRINCIPALELE obiective urmărite prin îmbunătățirile propuse la Legea retribuirii este promovarea mai fermă a principiilor socialiste de retribuire, prin **legarea mai directă a veniturilor oamenilor muncii de rezultatele efective obținute de fiecare în muncă.**

Pornind de la premisa că formele de retribuire folosite trebuie să asigure creșterea producției și productivității muncii, în lege se prevede **extinderea acordului,** îndeosebi a acordului direct și acordului global, la locurile de muncă unde interesele producției o cer și caracteristicile procesului tehnologic impun aceasta. De aici se degajă ideea că formele de retribuire se stabilesc de consiliul oamenilor muncii. De asemenea, din aceasta decurge sarcina pentru conducerea fiecărei unități de a lua toate măsurile organizatorice necesare pentru ca forma de retribuire ce urmează a se aplica la fiecare loc de muncă să conducă la realizarea unei producții fizice mai mari, la creșterea productivității muncii și, corelat cu aceasta, la sporirea veniturilor personalului muncitor respectiv.

Acordul direct urmează să se extindă în toate ramurile și activitățile unde măsurarea muncii se poate face individual pe bază de norme. În lege se precizează că retribuția realizată de muncitori este direct proporțională cu cantitatea de produse, lucrări sau alte unități fizice executate. În ce privește **acordul global,** prin lege se aduc o seamă de precizări menite să confere un grad sporit de eficiență acestei forme de retribuire.

Astfel, plecînd chiar de la definiție, legea stabilește că în această formă de retribuire, o formație de lucru, lot, șantier, fermă, își asumă — pe baza unui contract încheiat cu unitatea din care face parte — obligația executării într-un anumit termen a unui produs complet, a unui obiect fizic sau a unei producții stabilite în unități fizice, pentru care primește o sumă globală determinată în raport cu manopera necesară pentru executarea sarcinilor prevăzute în contract.

Sînt de reținut trei elemente fundamentale ale acestei forme de retribuire : **sarcină fizică, termen de realizare, sumă globală cuvenită drept retribuție.** Dacă sarcina contractată se realizează într-un termen mai scurt, suma prevăzută se acordă integral, membrii formației contractante putînd astfel obține cîștiguri sporite neplafonate.

● În raport direct : veniturile cu rezultatele obținute ● Realizarea lucrărilor înainte de termen oferă posibilitatea unor cîștiguri sporite neplafonate ● Forme de acord specifice pe ramuri

O altă precizare importantă este cea referitoare la aplicarea acestei forme. În lege se prevede că acordul global se aplică la acele locuri de muncă unde caracteristicile procesului tehnologic impun participarea colectivă pe echipe a oamenilor muncii la realizarea sarcinilor de producție și unde astfel — prin măsuri tehnico-organizatorice specifice acestei forme de retribuire — se asigură o productivitate a muncii mai mare. Din această precizare sînt de reținut trei condiții de eficiență : **participarea colectivă, pe echipe, la realizarea producției, măsuri tehnico-organizatorice specifice și productivitate mai mare.**

Totodată, legea exemplifică, pe activități, natura sarcinilor de producție la care aplicarea acordului global are o eficiență sporită, precizînd că în **industrie** se aplică pentru realizarea unui produs complet sau lucrare (la care participă una sau mai multe echipe) sau pentru obținerea unei anumite producții fizice, în **construcții** pentru realizarea unui bloc de locuințe, hală industrială sau alte obiecte complete, în **agricultură** pentru realizarea unei anumite producții de cereale, carne sau altele.

DE ASEMENEA, este de menționat că în lege se fac precizări și cu privire la modul de aplicare a acordului global în diferite ramuri ale economiei naționale. Astfel, se prevede că în **construcții** se aplică — **generalizat — la executarea unor obiecte complete,** a unor părți de obiecte sau lucrări de specialitate, la nivelul unei formații, al unui lot, șantier sau grup de șantiere ; în **unitățile agricole de stat** se aplică — generalizat — pentru realizarea unei **producții exprimată în unități fizice, la nivel de fermă, secție, sector de deservire, pînă la nivelul întreprinderii inclusiv** ; în activitatea de **cercetare, inginerie tehnologică și proiectare,** se aplică — cu precădere — pentru crearea și introducerea în producție a unor tehnologii sau produse noi, perfecționarea și modernizarea celor existente, proiectarea obiectivelor de investiții, cuprinzînd întreg ciclul cercetare — proiectare și aplicare în producție a rezultatelor obținute, pînă la atingerea parametrilor stabiliți.

Pornind de la importanța reducerii cheltuielilor materiale în toate domeniile de activitate, în lege se precizează, de asemenea, că în contractul de acord global — pe lîngă elementele fundamentale : sarcină, termen, sumă, se prevăd și cheltuielile de producție planificate sau consumurile normate, precum și alte condiții.

În vederea legării mai directe a retribuției **maiștrilor** de rezultatele obținute de muncitorii din sectorul condus, în lege se prevede ca maiștrii să participe **direct,** alături de muncitori, la procesul de producție și **să fie incluși în formațiile de acord global.** Maiștrii urmează să primească retribuția în aceeași proporție cu gradul mediu de îndeplinire al retribuției tarifare a muncitorilor din formația condusă, corespunzător timpului lucrat în cadrul programului de lucru aprobat. Este de reținut că prin lege se condiționează acordarea adaosului de acord la maiștri, de realizarea sarcinilor de producție contractate și de respectarea consumurilor normate, condiții facultative sau chiar inexistente în prezent, ceea ce este de natură să lege mai strîns retribuția acestora de rezultatele obținute de muncitorii din formația condusă.

Pe linia înfăptuirii echității socialiste, legea reglementează, în mod similar ca la maiștri, retribuirea în acord global a **cadrelor tehnice** — ingineri, subingineri și tehnicieni — care conduc formații de lucru organizate la nivel de maistru, în sensul că aceștia vor primi retribuția funcției pe care sînt încadrați în aceeași proporție cu gradul mediu de îndeplinire al retribuției tarifare a muncitorilor din formația condusă, corespunzător timpului lucrat în cadrul programului de lucru aprobat.

În spiritul aceleeași echități, personalul de specialitate și de conducere, pînă la nivelul unei subunități (atelier, secție, lot, șantier, fermă etc.) inclus în formația de acord global va primi retribuția în cadrul fondului total de retribuire prevăzut în contract pentru acest personal, recalculat în raport cu gradul de realizare al lucrării sau a producției contractate. Această nouă prevedere leagă mai strîns retribuția în acord global a acestui personal de contribuția sa — potrivit funcției îndeplinite și sarcinilor de serviciu stabilite la scurtarea termenului prevăzut în contract pentru realizarea unui produs, obiect, lucrare sau pentru realizarea unei producții mai mari, similar cu interesele muncitorilor și maiștrilor din formația respectivă.

Prin noile prevederi sus-menționate se urmărește ca maiștrii, personalul de specialitate și de conducere incluși în acord global, să asigure toate măsurile organizatorice care să conducă la realizarea și depășirea sarcinilor contractate, în cadrul programului de lucru aprobat și nu prin prelungirea acestuia sau chiar să realizeze sarcinile cu un număr mai mic de muncitori, obținîndu-se astfel o creștere a productivității muncii și, corespunzător, realizarea unor venituri mai mari, de către cei ce lucrează în această formă de retribuire.

SPORIREA eficienței acordului global presupune, în primul rînd, organizarea temeinică a producției și a muncii și asigurarea condițiilor tehnico-materiale. În acest sens, întrucît acordul global are scopul mobilizării personalului muncitor la realizarea planului, este necesar ca sarcinile contractate să fie cel puțin la nivelul planului și să asigure folosirea completă a capacității de producție. Totodată, este necesar să se asigure materialele, tehnologiile, utilajele ș.a. necesare pentru realizarea sarcinilor stabilite. De menționat, de asemenea, că aplicarea eficientă a acordului global presupune utilizarea normelor de muncă (exprimate sub formă de norme de producție, de timp, de personal) care să conducă la folosirea rațională a forței de muncă și la creșterea productivității.

Îmbinînd experiența acumulată pînă în prezent în aplicarea acordului global cu măsurile de perfecționare prevăzute în lege, această formă de retribuire va putea fi aplicată în viitor cu mai mare eficiență, iar veniturile oamenilor muncii vor fi mai direct legate de rezultatele obținute în realizarea sarcinilor de plan.

Mircea MORARIU
director
în Ministerul Muncii

Normarea și evidența costurilor

(Urmare din pag. 10)

mentelor primare de eliberare a materiilor prime și materialelor din magazie (bon de consum, fișă limită etc.) ; pe baza unor documente distincte ce se întocmesc în cazurile cînd materiile prime și materialele sînt supuse în prealabil unui proces de prelucrare (croire, debitare etc.) în loturi ; prin compararea consumurilor efective de materii prime și materiale aferente producției fabricate(determinate de regulă prin scăderea din valoarea materiilor prime și a materialelor eliberate de magazie, a valorii celor neconsumate sau existente în diferite faze în instalațiile de fabricație) cu consumurile normate prevăzute în documentația tehnologică, în cazul producției de masă sau altor procese de producție similare. De asemenea, pentru urmărirea operativă a cheltuielilor de transport-aprovizionare, a cheltuielilor indirecte și a cheltuielilor de desfacere, este indicat ca în fișele sau celelalte documente în care se înregistrează cheltuielile efectuate, să se înscrie limitele maxime prevăzute în planurile (bugetele) acestor cheltuieli care au fost defalcate pe fabrici, secții sau alte compartimente ale unității.

Pentru toate categoriile de abateri de la norme este indicat să se întocmească un nomenclator în care să fie codificate cauzele abaterilor, ceea ce va înlesni prelucrarea, cumularea și sintetizarea datelor necesare analizei acestora.

Desigur, pentru implementarea în practică a unor astfel de metode de normare și evidență a costurilor de producție trebuie asigurate condițiile tehnico-organizatorice corespunzătoare (pregătirea documentației tehnice, organizarea lansării, comensurarea cu exactitate a eliberării de materiale din magazie și a producției obținute, defalcarea planurilor de cheltuieli pe fabrici, secții sau alte locuri de muncă și stabilirea răspunderilor pentru încadrarea în costurile normate etc.), mijloacele de calcul necesare mecanizării și automatizării prelucrării datelor, precum și pregătirea personalului de specialitate, avînd în vedere complexitatea și volumul mare de muncă pe care îl implică efectuarea acestor lucrări, în funcție de gama sortimentală a producției, numărul și structura produselor, natura proceselor tehnologice și celelalte particularități ale activității întreprinderii.

CERINȚE ȘI PERSPECTIVE ALE APLICĂRII ANALIZEI VALORII ÎN CONSTRUCȚII

● Determinarea însușirilor obiectului de construcții conform necesităților utilizatorului ● Un sistem omogen și coerent de prescripții în construcții, bazat pe conceptul de performanță ● Particularități ale aplicării analizei valorii la producția de construcții ● Corelarea obiectivelor urmărite prin tipizare, cu cele specifice A.V.

CONCEPTUL DE PERFORMANȚĂ

OBIECTIVUL formulat de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, *privind trecerea de la faza acumulărilor cantitative la faza nouă, superioară, a luptei pentru calitate — cerință primordială de care depinde viitorul întregii economii naționale — își găsește pe deplin aplicabilitatea și în construcții.*

Mutațiile pe care perioada postbelică le-a adus în această ramură — creșterea volumului și complexității lucrărilor, impactul revoluției tehnico-științifice asupra metodelor de calcul și de proiectare și a tehnologiilor de execuție, sporirea exigențelor utilizatorilor construcției, ca și a posibilităților de a le satisface au creat condițiile apariției și în construcții a conceptului de performanță. *El cuprinde, într-un mod de gîndire sistematic, puncte de vedere (mai mult sau mai puțin cristalizate) existente și pînă în prezent, asupra calității construcției.*

SE RECURGE la conceptul de **performanță** — sau de **comportare în serviciu — a unui produs** pentru a caracteriza faptul că acesta **își poate îndeplini rolul stabilit, atunci cînd este supus acțiunilor de exploatare.** Performanța unui obiect de construcții, a unui element component stabilește, deci, **însușirile acestuia în vederea satisfacerii necesităților utilizatorului** — fără să fie necesară descrierea mijloacelor specifice folosite pentru obținerea acestui rezultat. Este de presupus că aceasta va deschide posibilități mai largi de definire a exigențelor, întrucît nu mai apare necesar să se precizeze că un anumit element trebuie să fie din lemn, metal sau beton, ci este suficient să fie indicate care sînt cerințele în ceea ce privește rezistența lui la foc sau la uzură, izolarea termică, hidrofugă sau acustică, aspectul exterior etc. De aici decurge impactul acestui concept asupra directivării în proiectare și construcții și implicit asupra progresului tehnic, prin **includerea criteriilor de performanță în prescripții și caiete de sarcini,** astfel încît acestea să insiste mai mult asupra comportării, decît asupra descrierii felului în care trebuie realizate lucrările, sau a materialelor ce trebuie utilizate.

EVIDENȚIEREA cu prioritate a exigențelor utilizatorilor în modul de a concepe construcția pune pe primul plan omul, căruia aceasta îi este destinată. **Clădirea trebuie să fie adaptată omului, iar nu omul — clădirii.** La o clădire de locuit, de pildă, trebuie luate în considerare siguranța construcției, protecția sănătății și a bunurilor locatarilor, confortul și estetica interioară și exterioară, concomitent cu încadrarea în limitele de cost pentru o durată de viață stabilită a construcției.

Totodată, este necesar ca întreaga gamă de caracteristici care definesc obiectul de construcție să își găsească o exprimare cantitativă, pentru a se putea evalua cu suficientă precizie gradul în care acesta îndeplinește criteriile de performanță.

Exigențelor utilizatorului și criteriilor de performanță cuantificate li se mai adaugă metodele sau tehnicile de testare a caracteristicilor, prin care se evaluează concordanța materialelor și elementelor componente cu criteriile avute în vedere.

CERINȚELE sporite față de conținutul prescripțiilor tehnice, cerințe rezultate din indicațiile date de conducerea de partid și de stat cu ocazia unor consfătuiri și expoziții din ultimii doi ani, ne-au determinat să analizăm critic sistemul în vigoare al documentelor de directivare (standarde, normative, instrucțiuni, proiecte tip etc.) ; ca rezultat s-a conturat ideea că **adoptarea conceptului de performanță la alcătuirea unui sistem omogen și coerent de prescripții în construcții promite obținerea de certe avantaje.** Sublinierea în prescripții a caracterului exigențial — astfel încît **gradul de satisfacere a cerințelor (exprimate sau presupuse) ale utilizatorilor să constituie măsura de apreciere a calității construcției și elementelor ei componente** — este de natură să servească în mai bună măsură la **atestarea noilor materiale, elemente și procedee de construcții** ce vor apare în proporții sporite în anii următori, **deschide perspective pentru găsirea de soluții tehnice noi, stimulînd prin aceasta creația și inovația.**

Calea adoptată pentru abordarea problemei în termenii conceptului de performanță o constituie elaborarea unor liste de control pentru cerințele minimale față de clădiri, elemente, părți componente, materiale și servicii.

● Să exemplificăm o astfel de listă de criterii pentru o **școală modernă,** menită să răspundă exigențelor utilizatorilor în perspectivă. Dintr-un studiu privind dimensionarea și modularea funcțiunilor proceselor de învățămînt a rezultat că ea trebuie să îndeplinească, printre altele, următoarele cerințe minimale : clasele să aibă capacitatea de maximum 36 de elevi ; să permită o formă de predare variată, în care profesorul să stea mai mult în mijlocul elevilor ; spațiile respective să poată fi utilizate multifuncțional ; în locul băncilor să se introducă mese, cu scaune mobile ; să se asigure condiții pentru tehnicizarea instruirii prin mijloace audiovizuale ; clasele să aibă un iluminat bilateral ; să fie dispuse față de coridor în simplu tract, pentru o mai bună folosire a coridoarelor ca spațiu de recreație ; construcția să aibă pereți despărțitori ușori, pentru flexibilizarea spațiilor.

Aceste exigențe — cărora li s-au adăugat cele tradiționale, privind asigurarea căldurii, igienei, confortului, protecția contra incendiului ș.a. — au condus la un nou tip de școală, cu clase-modul de formă pătrată (8,40×8,40 m), în care procesul de învățămînt se desfășoară într-un spațiu flexibil și este orientat spre o pregătire intensivă, cu metode moderne, a copiilor.

Toate exigențele funcționale se răsfrîng direct asupra soluției de arhitectură și construcție a noului tip de școală, fără însă ca materialele, elementele prefabricate sau chiar soluțiile pentru structură să fie predeterminate prin aceasta.

● Un alt exemplu clarifică și mai complet posibilitățile pe care le oferă noul concept. Este în curs de elaborare, pentru **clădiri industriale**, o prescripție care va stabili prin criterii cuantificate exigențele față de construcții ale unor foarte variate tipuri de activități tehnologice de producție și depozitare. Aceste exigențe funcțional-tehnologice au fost împărțite în :

— **interioare** (independente de amplasament), fie decurgînd din desfășurarea corectă a procesului tehnologic, fie umane, de natură bio-psihologică : dimensiunile tramei halei, temperatura interioară, agresivitățile interioare, transportul tehnologic, protecția contra incendiului, iluminatul general, zgomot (grade de intensitate), climatizare etc. ;

— **exterioare** (dependente de amplasament) : natura terenului, zona seismică, zona climatică, poluarea externă.

ÎNCADRAREA fiecărei activități tehnologice în niveluri bine precizate ale criteriilor de performanță, corespunzător acestor exigențe, constituie primul pas necesar în vederea stabilirii condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească clădirea ce va adăposti activitatea tehnologică respectivă. Este însă de dorit ca această listă de control să se bazeze pe criterii de performanță tehnică bine elaborate, privind fiecare din părțile componente ale clădirii : structura, închiderile, pardoselile, instalațiile ș.a.

Noul concept presupune **introducerea analizei valorii în proiectare,** în cadrul unui proces complex de optimizare a soluțiilor, în care exigențele utilizatorilor sînt evaluate în funcție de posibilitățile de satisfacere cu resurse (materiale, manoperă, utilaje, fonduri). Aceasta obligă proiectantul la **o gîndire sistemică** în care criteriile sînt ierarhizate pe o scară a valorilor clar determinată, eliminîndu-se arbitrariul și restrîngîndu-se aprecierile subiective.

Un asemenea proces destul de complicat și laborios, în care un rol nu din cele mai puțin importante îl deține clarificarea noțiunilor și a căilor de adoptat, implică poate progrese lente, încercări multiple și uneori eșecuri, dar deschide perspectiva unei rezolvări omogene, calitativ superioare a problematicii promovării progresului tehnic în construcții prin intermediul instrumentului numit directivare.

Radu NEGRU
director general adjunct
al Institutului de cercetare,
proiectare și directivare
în construcții

ORIENTĂRI SPECIFICE ALE ANALIZEI

CREȘTEREA EFICIENȚEI economice a investițiilor prin optimizarea dimensionării constructive și funcționale a construcțiilor aferente acestora constituie o sarcină și o preocupare de primă însemnătate a cercetării și proiectării. Importantele economii de resurse materiale și bănești obținute în ultimii ani prin aplicarea indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, *au evidențiat necesitatea de a se investiga în continuare noi resurse de diminuare a costurilor și consumurilor. În mod firesc,* atenția specialiștilor care au venit în contact cu metoda analizei valorii este atrasă de posibilitatea aplicării acesteia în construcții.

Domeniul este relativ nou și pe plan mondial, primele abordări ale problemei datînd de-abia din ultimul deceniu. Astfel de aplicații, cu rezultate meritorii, sînt citate în Statele Unite, Franța, R. D. Germană, R. F. Germania, Polonia, Ungaria ș.a.

LA NOI ÎN ȚARĂ, unul din inițiatorii implementării metodei în sectorul de construcții a fost filiala Iași a Academiei „Ștefan Gheorghiu“, în cadrul unui program modular la cursurile de perfecționare cu cadrele din construcții și a constat în experimentarea ei pe elemente de construcții (pereți, fundații ș.a.).

Analiza s-a desfășurat la nivel de costuri estimate, cu ponderarea materială a funcțiilor, reprezentarea lor grafică și apoi operarea pe indicatorii rezultați. În prezent, metoda se află în studiu pentru aplicare la cîteva unități de proiectare din țară.

După opinia mea, **unele particularități ale producției de construcții influențează modul de aplicare a analizei valorii :**

- structura produsului comportă **un nomenclator de funcții foarte bogat și variat,** ceea ce imprimă de la început un grad de dificultate sporit ;
- **valorile economice** legate de aceste funcții **sînt mult mai mari** comparativ cu celelalte produse **și rămîn imobilizate un timp foarte lung**, pînă la punerea în funcțiune a obiectivului. Tocmai o asemenea particularitate pledează odată în plus pentru aplicarea A. V. asupra acestui produs complex, în scopul raționalizării valorii respective ;
- **ponderea mare** (circa 30%) **a manoperei** în costul produsului orientează, de la început, direcțiile de analiză prioritare și spre îmbunătățirea acestui procent.

Desigur că atît ciclul lung de fabricație, cît și termenul de amortizare, de obicei măsurabil în mai mulți ani, constituie particularități care arată în mod clar oportunitatea și chiar necesitatea aplicării analizei valorii la aceste produse, cu caracteristici atît de deosebite de cele ale produselor industriale curente.

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUT, cele două căi de orientare a analizei valorii constau fie în reducerea cantității de muncă trecută și vie, cu menținerea valorii de întrebuințare, fie în creșterea valorii de întrebuințare, cu menținerea constantă a cheltuielilor de muncă.

În cazurile simple analizate pînă acum a fost utilizată prima cale, analiza servind la decelarea acelor funcții ale produsului asupra cărora urmează să se opereze în continuare, în scopul reducerii cantității de muncă vie și materializată. Este evident însă că și cea de-a doua cale oferă posibilități reale de aplicare în sectorul de construcții-montaj.

Se întîmpină unele dificultăți, în special la categoria clădirilor de locuit, unde gradul ridicat de tipizare (90%), impus de cerințele economice actuale, îngustează aria de desfășurare a analizei. În aceste condiții, apare necesară **o corelare a obiectivelor urmărite prin tipizare, cu cele specifice analizei valorii,** ceea ce împrumută o nouă semnificație analizei. Aceasta urmează a fi orientată asupra optimizării funcțiilor principale, prin **reducerea în primul rînd a manoperei de șantier, a numărului de sortimente la elementele prefabricate, creșterea gradului de prefabricare și industrializare a clădirilor.**

În paralel trebuie urmărite, ca obiective, și reducerea costului investiției prin concepție și execuție, utilizarea de soluții cît mai raționale, cu distribuirea materialului astfel încît **la un volum egal de material pe nivel, să se realizeze o rezistență și stabilitate maxime față de solicitările exterioare.** Această cerință este deosebit de importantă pentru zonele din țară caracterizate printr-un grad ridicat de seismicitate (8—9 MKS) sau cu condiții dificile de fundare (terenuri compresibile, argile contractile sau gonflabile, pămînturi sensibile la umezire ș.a.). În aceeași ordine de idei — micșorarea costului clădirilor — o altă direcție de orientare a analizei o constituie **reducerea masei materialelor,** ceea ce conduce la solicitări mai mici, cu implicații deosebit de favorabile asupra costurilor și a consumurilor de oțel și ciment. Această direcție devine deosebit de favorabilă atunci cînd este corelată cu preocuparea pentru utilizarea unor **materiale locale** eficiente, sau aduse în situația de a fi eficiente, prin procedee tehnologice raționale și ieftine.

În depistarea acestor căi, în asigurarea opțiunii celei mai reușite și adoptarea tehnologiei celei mai eficiente, inginerul de concepție trebuie să analizeze temeinic avantajele oferite de fiecare cale (de exemplu : prefabricare, grevată de costuri și consumuri mai ridicate — sau monolit, legată de manoperă ridicată și grad de industrializare relativ scăzut) și să-și fixeze parametrii criteriali de desfășurare a analizei valorii.

APLICAREA A. V. pentru îmbunătățirea costurilor în cazul clădirilor amplasate în zone cu condiții dificile de teren și seismicitate presupune cunoașterea de către analist a fiecărei caracteristici de concepție a acestor structuri ; ea rezidă în evidențierea, prin procedeele oferite de analiza valorii, a acelor funcții care trebuie optimizate sub aspectul parametrilor criteriali avuți în vedere la analiză. Dificultatea constă, pentru cazul în speță, în îngustarea posibilităților de intervenție, întrucît funcțiile de bază se sprijină pe parametri aproape ficși sau cu un grad de variație extrem de redus, iar restul funcțiilor au ponderi relativ reduse. Cunoscînd aceste caracteristici, analistul va căuta să epuizeze mai întîi posibilitățile oferite de funcțiile de bază, legate de rezistența și stabilitatea clădirii.

În acest domeniu — deși sînt stabilite concepțiile de bază pentru proiectarea structurilor, iar calculul și dimensionarea se realizează automat, pe bază de programe — rămîn, totuși, posibilități de intervenție. Ele sînt legate în primul rînd de concepția de proiectare și de calcul al structurilor la efecte produse în viața clădirii de deformațiile terenului de fundare ; este suficient să amintim că stadiul actual al concepției clădirilor nu a reușit încă să definitiveze o metodă probabilistică de calcul care să ia în considerație efectele acestor deformații asupra stabilității și rezistenței structurilor.

REZOLVAREA de către inginerul de structură a problemelor specifice schițate mai sus are deocamdată un caracter de etapă, care se pretează la permanente ameliorări, pe măsura depistării — prin cercetare sau observare — a unor elemente informaționale concludente, de natură să permită adoptarea unor orientări noi. Există însă, în prezent, metode de analiză și concepție pentru ambele aspecte sesizate. Rolul analistului constă, în primul rînd, în aprecierea domeniului asupra căruia trebuie fixată grila de analiză ; în al doilea rînd, va trebui să se separe funcțiile semnificative și să se fixeze parametrii criteriali, după care desfășurarea analizei va concretiza obiectivele asupra cărora trebuie operat pentru îmbunătățirea costurilor.

Deși aplicarea metodei analizei valorii în construcții-montaj, îmbracă un caracter specific, avantajele sale își mențin valabilitatea și asigură obținerea unor rezultate favorabile pe linia reducerii costului clădirilor și a creșterii eficienței economice în acest sector.

Octavian COȘOVLIU
director tehnic al Institutului
de proiectări al județului Galați

Documentar în ajutorul celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

Mic dicționar economic

REPARTIZAREA RAȚIONALĂ A FORȚELOR DE PRODUCȚIE PE TERITORIUL ȚĂRII

REPARTIZAREA RAȚIONALĂ a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării reprezintă procesul complex al dezvoltării armonioase în spațiu a producției sociale. Amplasarea judicioasă a forțelor de producție constituie, totodată, o principală problemă a organizării și conducerii planificate, o direcție esențială a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România. Amplasarea rațională a forțelor de producție a fost înscrisă, în mod deosebit după Congresul al IX-lea al Partidului, ca un **obiectiv programatic al edificării noii orînduiri**. Această orientare statornică inclusă în planurile de dezvoltare economico-sociale a dobîndit noi dimensiuni în condițiile adoptării actualei împărțiri administrativ-teritoriale.

Economia socialistă multilaterală, armonioasă și eficientă asociază structural profilul de ramură cu cel teritorial al forțelor de producție. Relațiile de producție socialiste și acțiunea legilor economice specifice **creează posibilitatea proporționalității complexe în economie**, care presupune, alături de dezvoltarea și modernizarea structurilor de ramură și sectoriale, organizarea teritorială corespunzătoare a forțelor de producție, un sistem armonios de producții în profil teritorial.

Elaborînd strategia generală pentru etapa actuală Programul partidului a fixat ca o direcție principală **intensificarea** procesului îmbunătățirii repartizării forțelor de producție în întreaga țară, al dezvoltării economico-sociale echilibrate a tuturor județelor și sistematizării teritoriului. În concepția și acțiunea partidului nostru acest proces are un **profund caracter uman**, fiind menit să contribuie activ la transpunerea în viață a principiilor socialiste și comuniste, asigurînd condițiile necesare ridicării nivelului de civilizație în toate localitățile și zonele geografice.

Rolul hotărîtor în asigurarea apropierii între județe sub raportul dezvoltării economice și al creșterii nivelului de trai **revine forțelor de producție industriale** întrucît ele asigură o tehnicitate ridicată, productivitate superioară a muncii, propulsarea și modernizarea tuturor celorlalte domenii. Tocmai datorită acestui rol al industriei, amplasarea rațională a forțelor de producție se înfăptuiește prin industrializarea socialistă menită să asigure, în profil teritorial, în toate zonele țării, acele niveluri și structuri tehnico-economice care să corespundă exigențelor actualei revoluții tehnico-științifice. Evident, se are în vedere crearea unor structuri optime în funcție de condițiile specifice reale, locale — cantitatea, calitatea și posibilitatea utilizării eficiente a forței de muncă ; volumul, diversitatea și calitatea resurselor naturale —, cît și de perspectiva unor legături economicoase între unități în contextul economiei naționale, la rîndu-i, complex și eficient structurată.

În fundamentarea strategiei dezvoltării în profil teritorial, Partidul Comunist Român a pornit de la cerințele imediate și de perspectivă ale construcției socialiste în strînsă legătură cu realitățile țării. Economia, după cum este cunoscut, se caracteriza în momentul trecerii la construcția socialistă prin mari disproporții în dezvoltarea diferitelor zone ale țării. Se impunea, astfel, **în primul rînd**, eliminarea dezechilibrelor zonale moștenite de la capitalism. **În al doilea rînd**, s-a avut în vedere existența condițiilor favorabile dezvoltării forțelor de producție în toate zonele țării : răspîndirea relativ uniformă în teritoriu a populației; existența unei rețele relativ dense și uniforme de căi de comunicație în întreaga țară ; o importantă rețea hidrologică favorabil răspîndită ; condiții climatice prielnice. **În al treilea rînd**, de făurire a unei economii socialiste bazată pe un aparat productiv modern, eficient și în profil teritorial.

Amplasarea forțelor de producție, în primul rînd a celor industriale, se bazează pe un **sistem complex de principii și criterii** care asigură proporții teritoriale complexe și dinamice, ridicarea gradului de civilizație în toate zonele țării. Decizia amplasării este efectul îmbinării principiului economic — **obținerea unei eficiențe cît mai înalte**, cu cel social — **ridicarea economico-socială și culturală a tuturor unităților administrativ-teritoriale**. Deși fiecare principiu are un rol specific important în localizarea obiectivelor, ele acționează interdependent. Subliniind necesitatea luării simultane în considerație a celor două principii tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, arăta : **„Trebuie să știm să îmbinăm în mod corespunzător considerentele de economicitate, de eficiență, cu cele de ordin social și pe care trebuie să le avem permanent în vedere în stabilirea repartizării forțelor de producție pe teritoriu“.**

Exprimînd necesitatea obținerii unor economii maxime de muncă socială atît în procesul realizării investițiilor, cît și în fazele ulterioare — producție și circulație —, **principiul de ordin economic** se realizează prin luarea în considerație la alegerea amplasamentelor, în mod deosebit pentru cele industriale, a **unui sistem de criterii de eficiență** care vizează : apropierea optimă a producției de sursele de materii prime sau zonale de consum ; utilizarea intensă a căilor fluviale de transport ; concentrarea și integrarea producției, cooperarea complexă a întreprinderilor în principal prin valorificarea avantajelor reorganizării platformelor industriale în funcțiune și crearea altora ; folosirea potențialului științific al centrelor universitare pentru industriile cu tehnică de vîrf ; asigurarea cu forță de muncă și utilizarea ei rațională. De asemenea, se are în vedere posibilitatea alimentării cu combustibil, energie electrică și termică, apă potabilă și industrială ; caracteristicele de relief, necesarul de teren pentru construcții și calitatea lui, caracterul nociv al unor industrii, etc. **În agricultură** amplasarea judicioasă a producției se bazează pe **zonarea științifică** care permite folosirea în mod eficient a condițiilor naturale, investițiilor și forței de muncă, sporirea productivității, etc.

În același timp, se ține seama și de **cerințele de ordin social-politic :** sporirea gradului de industrializare al județelor rămase în urmă ; înființarea de noi locuri de muncă și folosirea, deplină și rațională, totală și pe sexe, a forței de muncă existente în fiecare județ și localitate ; îmbunătățirea structurii sociale prin creșterea gradului de urbanizare ; crearea condițiilor economice, sociale, culturale, etc. pentru asigurarea în fapt a egalității tuturor cetățenilor — români, maghiari, germani etc. — indiferent de naționalitate, de pe întreg cuprinsul țării.

O dată cu modernizarea producției industriale și agricole în profil teritorial se asigură ca volum, structură și calitate o **dezvoltare corespunzătoare a transporturilor, activităților de servire, unităților social-culturale, dotațiilor tehnico-edilitare, construcțiilor de locuințe.**

Politica de dezvoltare teritorială se înfăptuiește cu ajutorul **investițiilor.** Orientarea și realizarea programului de investiții în profil teritorial s-a făcut corespunzător criteriilor menționate. În 22 de județe, toate cu un grad relativ mai scăzut de dezvoltare, s-a înregistrat în ultimele două cincinale, creșterea investițiilor într-un ritm superior mediei pe țară. Aceasta a permis obținerea unor rezultate economico-sociale remarcabile în repartizarea rațională în spațiu a forțelor de productie dintre care menționăm : **creșterea** în ritm înalt a producției industriale în toate județele țării și în mod deosebit în cele cu un grad relativ scăzut sau mijlociu de dezvoltare, **apropierea** gradului de dezvoltare industrială prin creșterea numărului de județe cu producție mare și reducerea celor cu producție mică, **răspîndirea** puternică a ramurilor de bază ale industriei și amplificarea ponderii lor etc.

Pe plan social efectele amplasării raționale a forțelor de producție sînt elocvente pentru apropierea între județe, între localități sub raportul ridicării gradului de civilizație. Printre cele mai grăitoare rezultate pot fi subliniate schimbările produse în nivelul și structura ocupării forței de muncă, crescînd substanțial, cu deosebire, în județele aflate în proces de industrializare, ponderea populației ocupate în industrie și în celelalte ramuri neagricole odată cu crearea condițiilor pentru sporirea productivităţi muncii în agricultură, etc., sporind astfel gradul de participare mai eficientă a populației de pe întreg teritoriul la producția materială, realizîndu-se venituri mai mari etc.

Înfăptuirea cincinalului 1976—1980 va marca un salt calitativ în îmbunătățirea amplasării forțelor de producție, în ridicarea nivelului de viață al oamenilor muncii pe întreg cuprinsul țării. Cea mai importantă prevedere menită să îmbunătățească radical amplasarea industriei și preponderența acestei ramuri în toate județele o constituie realizarea fără excepție a unei producții industriale de cel puțin 10 miliarde lei în fiecare județ. Prin aceasta se va produce o regrupare la un nivel superior a județelor în funcție de acest indicator.

dr. Gh. POPESCU

MODERNIZAREA CONTABILITĂȚII — componentă a organizării superioare a sistemului informațional (I)

ÎN CONDIȚIILE perfecționării conducerii și planificării economiei, mecanismului economico-financiar, în scopul sporirii eficienței, al realizării saltului calitativ pentru întreaga economie, sarcină expresă trasată de secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, contabilitatea a căpătat și capătă noi și importante valențe. Esența acestora decurge din faptul că contabilitatea constituie oglinda în care se reflectă dialectica procesului de producție în unitatea lui, organizat și condus de către oameni, cu toate consecințele rezultate din această reflectare pentru fundamentarea activității de conducere curentă și viitoare. Este deci necesar un continuu proces de perfecționare și dezvoltare a funcțiilor contabilității, care se impune integrat în vasta și complexa activitate de organizare la nivel superior a sistemului informațional în economia națională.

În ansamblul factorilor care determină amploarea și sensul procesului de modernizare a contabilității, cu funcții însemnate se relevă asimilarea creatoare a realizărilor conceptuale din domeniul teoriei sistemelor, teoriei informației, teoriei deciziei, a matematicii, ciberneticii economice, a științelor de graniță, între contabilitate și toate aceste științe existînd legături și determinări reciproce. Dar să vedem și în ce cadru trebuie desfășurate aceste modernizări, pe ce baze și în lumina căror funcționalități specifice ? Avînd în vedere locul contabilității în cadrul sistemului științelor economice, interdependența dintre ele, funcțiile ei de informare și control asupra activității economice, o abordare a direcțiilor de modernizare a contabilității impune desigur stabilirea unor obiective complexe. Între acestea, viziunea sistemică asupra contabilității ca știință și aplicație practică, avînd la bază principiile teoriei sistemelor și ale ciberneticii, numai pe această cale fiind posibilă asimilarea metodelor matematice și intervenția echipamentului electronic de calcul și prelucrare a datelor : aplicarea tehnicilor matematicii, în scopul sporirii contributiei pe care trebuie să o aibă contabilitatea la fundamentarea științifică a deciziilor la toate nivele sistemului, de la unitatea gestionară pînă la nivelul ramurii si economiei naționale : în sfîrsit folosirea mijloacelor moderne de calcul și evidență, în special a calculatoarelor electronice pentru prelucrarea datelor contabile în vederea obținerii unor informații operative, dinamice și eficiente privind activitatea unităților gestionare micro și macroeconomice. Sînt direcții ale modernizării contabilității privită în ansamblu, în totalitatea sa structurală, direcții strîns legate între ele și a căror aplicare se manifestă ca un proces unitar și dialectic.

Viziune sistemică integratoare

REALITATEA economică concretă, care formează obiectul cercetării științelor economice, fiind constituită sistemic, înseamnă că esența fenomenelor și proceselor pe care le cuprinde poate fi pătrunsă, iar legile care guvernează aceste procese și fenomene pot fi identificate și înțelese numai printr-o abordare sistemică a procesului cunoașterii. Astfel, întreprinderea trebuie considerată un sistem, precis delimitat sub aspectul elementelor componente, al legăturilor dintre ele, al scopurilor urmărite etc. Pe un plan superior, întreprinderea se impune apreciată ca element al sistemului pe care îl formează subramura sau ramura economică din care face parte, iar aceasta, la rîndul ei, ca unul din elementele constitutive ale economiei naționale, privită ca sistem de ansamblu. În aceeași ordine de idei, la nivelul fiecărei unități gestionare — nivel micro sau macroeconomic — se poate identifica structura aceasta sub forma mijloacelor și fondurilor de care dispune — care constituie elementele sale de substanță, precum și sub forma forței de muncă — care reprezintă energia sistemului, a proceselor economico-financiare etc. în care se concretizează funcționarea sistemului. În sfîrșit se pot identifica rezultatele economice, financiare etc., urmărite în activitate — care reprezintă scopul sistemului.

Avînd ca sferă de cuprindere a obiectului său sistemele care formează structura economiei naționale și avînd drept conținut reflectarea mijloacelor economice în dublă reprezentare—procesele economico-financiare la care iau parte aceste mijloace precum și rezultatele obținute în corelațiile și determinările lor reciproce, contabilitatea trebuie, cu atît mai mult, să fie abordată sistemic. Ea trebuie înțeleasă ca un sistem conceput pentru studierea și cunoașterea realităților economice, ca o activitate ce se bazează pe urmărirea stării și dinamicii acestei realități din punct de vedere cantitativ*), în scopul obținerii de informații care să permită cunoașterea esenței ei, care să permită conducerea fenomenelor și proceselor pe care le cuprinde. Structura contabilității reprezintă — mai bine spus ar trebui să reprezinte în și mai mare măsură — tocmai modelul logic al cunoașterii obiectivelor și fenomenelor complexe care constituie obiectivul ei.

Pentru a realiza modelul logic al cunoașterii într-o formă specifică, contabilitatea, ca sistem, și-a precizat elementele, caracteristicile morfologice și funcționale ale acestora și conexiunile dintre ele. Ea se manifestă ca o știință independentă în cadrul științelor economice.

Elementele sistemului contabil sînt, sau trebuie astfel gîndite, încît fiecare din ele să fie cauză și efect al stării celorlalte ; independența relativă a elementelor este astfel sintetizată de sistem încît existența independentă, absolută a lor este imposibilă, aceste elemente constituind sub aspectul calității lor reale tocmai fructul sistemului contabil în integritatea sa.

Logica sistemului contabil de cunoaștere rezultă cu claritate dacă avem în vedere treptele ce se parcurg de la informațiile primare despre obiectivele, fenomenele și procesele economice studiate și pînă la valorificarea lor în procesul de conducere. În sistemul contabil intră un volum uriaș de informații primare, mai mult sau mai puțin corelate, care sînt trecute succesiv prin operații logice de grupare și ordonare, obținîndu-se informații de sinteză caracteristice, cu un înalt grad de generalizare și o mare capacitate informativă, ce relevă trăsăturile și conexiunile esențiale ale fenomenelor și proceselor economice și permit conducerea lor. Dacă avem în vedere sistemul contabil ca aplicație în activitatea economico-financiară concretă, ca sistem de cunoaștere și conducere a acesteia, atunci elementele sale pot fi considerate : a) sistemul procedeelor de lucru ale contabilității b) sistemul instrumentelor de lucru ale contabilității : c) sistemul de conexiuni între procedee, între instrumente precum și între procedee și instrumente.

Fiecare din aceste sisteme (elemente) îndeplineste condițiile presupuse mai înainte. Desigur, aceste elemente pot fi analizate și ele mai adînc, sub aspectul structurii lor, dacă le considerăm, la rîndul lor, drept sisteme și identificăm elementele lor componente, adică desfășurăm analiza sistemelor pe trepte, obținînd sisteme de ordine diferite. Dacă avem o astfel de optică, atunci putem considera, de exemplu, că în sistemul procedeelor de lucru ale contabilității se cuprind : sistemul de **observare și consemnare** ; sistemul de **prelucrare** ; sistemul de **valorificare** ; sistemul **de conducere și reglare.** În același mod sistemul instrumentelor de lucru ale contabilității ar cuprinde : sistemul **purtătorilor de informații**; sistemul **conturilor** ; sistemul **tehnicii de prelucrare.** Considerăm necesar pentru înțelegerea mai completă a problemei, să prezentăm și elementele componente ale sistemelor de gradul trei. Din acest punct de vedere pentru sistemul de prelucrare ne referim la : sistemul de **grupare și ordonare** ; sistemul de **evaluare**, sistemul de **calculație**, iar pentru sistemul de valorificare la sistemul de **analiză**, sistemul de **control**, sistemul de **generalizare.**

---

*) Și exprimarea valorică constituie, în fond, tot o exprimare cantitativă, dar folosind ca unitate de măsură etalonul monetar.

Elementele sistemului contabil sînt dispuse și intervin în procesul cunoașterii într-o succesiune logică, prestabilită, generalizîndu-se unul din celălalt și asigurînd atît legătura de cauză-efect dintre elemente cît și funcționarea sistemului în ansamblu. Iar funcțiile contabilității ca sistem — cum sînt funcția de reflectare și urmărire, de control, de calcul, de informare etc. — sînt identificabile, într-o măsură mai mică sau mai mare, la toate elementele sistemului.

Un sistem, cum este și cel contabil, se remarcă prin caracterul său **organizat.** Organizarea sistemului se poate aprecia ca urmărind menținerea structurii sale într-o ordine dată care asigură existența și mai ales funcționalitatea sa. Considerăm că organizarea trebuie să scoată în evidență regularitățile sistemului. În această lumină se poate spune că sistemul contabil prezintă întru totul caracteristicile unei organizări care asigură conservarea structurii sale raționale. Ordinea în sistemul contabil este riguroasă, întrucît există o succesiune ireversibilă dar repetabilă într-un flux și circuit continuu în timp și spațiu între elementele sistemului. Așa de exemplu, în sistemul contabil intră informațiile primare consemnate în documentele primare, aici ele suferă o prelucrare prin procedeul de cuantificare (evaluare, calculație), sînt ordonate și înscrise în conturile analitice, apoi ordonate și înscrise în conturile sintetice, supuse unei noi cuantificări (calculații), controlate și verificate prin balanțe de verificare și inventarieri, regrupate în bilanț, analizate, interpretate, generalizate etc. Acest ciclu are loc lună de lună și cumulat de la o lună la alta, din punct de de vedere al timpului și la fiecare unitate gestionară, respectiv centralizat pe toate nivelurile organizatorice, dacă avem în vedere spațiul.

Convergență dar și adaptabilitate

CONSIDERĂM că sistemul contabil trebuie apreciat ca un sistem **organic,** înscriindu-se în rîndul **sistemelor calitativ superioare.** Pentru a include sistemul contabil în rîndul sistemelor organice se pot releva caracteristicile acestui tip de sistem, caracteristici identificabile și pentru contabilitate. În interiorul sistemelor organice există blocuri (subsisteme) specifice. Asemenea subsisteme, în cadrul contabilității, pot fi considerate de exemplu, sistemul de culegere și consemnare a informațiilor primare, sistemul purtătorilor de informații (documentelor), sistemul conturilor etc. Aceste părți ale sistemului organic — contabilității — însușirile lor, trebuie să fie în concordanță cu cele ale întregului, să se supună legităților sistemului. Astfel, de exemplu, în cadrul și la nivelul tuturor treptelor de cunoaștere contabilă concretizate prin aceste subsisteme, se are în vedere dubla reprezentare a mijloacelor și proceselor economice, întrucît numai astfel există posibilitatea cunoașterii, ca o caracteristică a contabilității, a ambelor laturi ale acestora, în integralitatea lor. De asemenea, la nivelul tuturor elementelor sistemului au loc evaluări specifice pentru a obține exprimarea valorică, singura care permite obținerea de mărimi generalizatoare de sinteză și calculații de determinare a acestor mărimi, care permite cunoașterea în esență a fenomenelor și proceselor și, deci, reglarea lor.

Dependența dintre elementele (subsistemele) contabilității și sistemul contabil însuși este atît de strînsă încît ele — așa cum aminteam — nu dispun de capacitatea de a exista independent, în afara sistemului. Astfel, sistemul de prelucare a datelor contabilității cu ajutorul conturilor, și însuși sistemul conturilor nu pot exista fără celelalte sisteme (elemente) componente ale contabilității. Nu se poate închipui un sistem al conturilor fără a ține seama de sistemul de indicatori, de sistemul de evaluare și calculație a acestora etc. De aici și necesitatea armonizării lor continue. O precizare însă : subsistemele contabilității, deși converg la realizarea funcționalității și a scopurilor sistemului, neputînd exista independent, prezintă totuși un număr determinat de grade de libertate care generează **suplețea, adaptabilitatea** la realizarea comenzilor sistemului.

Pentru caracterizarea sistemului contabil, în cadrul său se regăsesc, în număr mare, conexiunile de interacțiune, între elemente și mai ales de subordonare. Dacă avem în vedere sistemul de informații cantitative existente în cadrul sistemului contabil, care privesc cele două laturi ale obiectului contabilității, operațiile economice care determină modificări ale patrimoniului întreprinderii se reflectă prin modificări de același sens și de aceeași mărime a informațiilor despre mijloacele întreprinderii și sursele lor de finanțare. Sau, necesitatea de a compara cheltuielile cu veniturile, de a calcula rezultatele financiare cu ajutorul conturilor, a dat naștere la conceperea conturilor de rezultate **intermediare** etc.

Conexiunile de subordonare, de generare sînt extrem de clare între elementele sistemului contabil, atît dacă acesta este privit ca un sistem limitat la nivelul unei întreprinderi cît și dacă este extins la nivelul ramurii și economiei naționale. Astfel, în cadrul întreprinderii, natura informațiilor primare determină modalitatea de consemnare a lor în documentele primare, pe baza documentelor primare iau naștere documentele centralizatoare, datele din documentele primare și centralizatoare presupun intervenția conturilor analitice și sintetice, informațiile din conturi determină conținutul bilanțului etc.

Pe planuri de referință mai înalte se vădește, de exemplu, că sistemele de conturi utilizate de contabilitatea întreprinderilor aparținînd de o anumită ramură de activitate, determină apariția planurilor de conturi pe ramuri(industrie, comerț, transporturi etc.), iar acestea, la rîndul lor, dau naștere cadrului general de conturi ca unul din elementele sistemului contabil național. Tot la fel, se poate identifica și sistemul bilanțurilor primare și centralizatoare la nivelul întreprinderii și pînă la ansamblul economiei naționale. Caracterul sistemic al conținutului informațiilor economico-financiare și principiile de bază ale contabilității în partidă dublă impun funcționarea contrară dar unitară a celor două serii de conturi cu ajutorul cărora se prelucrează și se exprimă acestea — conturile de activ și conturile de pasiv. Totodată, între acestea, înăuntrul sistemului conturilor, se stabilesc conexiuni determinate, obiective concretizate prin corespondența conturilor. Numai în acest fel, avînd în vedere aceste conexiuni, cunoașterea unor informații despre un fenomen sau proces economic permite și cunoașterea conturilor unde vor fi preluate și prelucrate în continuare aceste informații.

Una din caracteristicile sistemelor calitativ superioare este **autoreglarea** lor. Dacă avem în vedere contabilitatea, informațiile furnizate de ea permit și sînt destinate, în primul rînd, reglării sistemelor de mijloace și surse, procese și rezultate care constituie obiectul ei de studiu. Astfel, de exemplu, informațiile furnizate de sistemul contabil privitoare la volumul cheltuielilor comparativ cu acela al veniturilor, permit conducerii unităților gestionare să cunoască felul și mărimea reală a rezultatelor financiare și să regleze activitatea sistemului (a unității gestionare) în raport cu posibilitățile și restricțiile acestuia. Fundamentată pe baza teoriei sistemelor și concepută ca un sistem de circuite de reglare, contabilitatea a devenit, la rîndul ei, un regulator al sistemului de conducere, analiză și control a activității unităților economice.

Autoreglarea sistemului contabil trebuie înțeleasă însă și în limitele sale stricte, adică prin faptul că informațiile care ies din sistemul contabil provoacă o acțiune reglatoare nu numai asupra realității empirice, ci și asupra contabilității însăși, ca sistem de cunoaștere a acesteia. Se poate spune că sistemul contabil, autoreglîndu-se, se adaptează la cerințele conducerii economico-financiare. În prezent, are loc o asemenea acțiune de autoreglare a sistemului contabil, în sensul că, pentru a răspunde cerințelor conducerii moderne a unităților gestionare, contabilitatea se orientează, într-o măsură tot mai mare, spre folosirea aparatului matematic modern și a tehnicii electronice de calcul. Avînd deja date elementele de analiză sistemică menționată, vom urmări într-un articol următor în ce direcție se desfășoară acest proces, și ce elemente l-ar putea potența.

conf. dr. Valeriu VOICA
conf. dr. Ladislau POSSLER

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

Aspecte teoretice şi practice ale perfecţionării mecanismului economic în literatura sovietică (I)

LITERATURA economică din Uniunea Sovietică acordă o importanţă deosebită categoriei „gestiune economică" („hozrasciot"), pe care o tratează, în contextul mai larg al perfecţionării întregului mecanism economic. Această categorie şi-a găsit reflectarea şi în noua Constituţie a U.R.S.S. (adoptată în 1977), în care se stipulează că în conducerea economiei socialiste se folosesc în mod activ gestiunea economică, beneficiul şi alte pîrghii şi stimulente economice (articolul 16).

În literatura economică sovietică se specifică faptul că teoria economică s-a axat pînă în prezent în special pe evidenţierea şi analiza trăsăturilor esenţiale ale socialismului **la nivel macroeconomic** cum ar fi : subordonarea producţiei satisfacerii nevoilor sociale, dezvoltarea planică, unitatea intereselor economice, conducerea conştientă a producţiei sociale în ansamblul său etc. Toate acestea însă nu ar evidenţia trăsăturile caracteristice ale relaţiilor pe care le presupune gestiunea economică. V. V. Radaev consideră că : a) gestiunea economică reprezintă raporturi de producţie care se manifestă **nemijlocit la nivelul unităţii economice.** Sistemul relaţiilor de producţie socialiste este foarte complex şi include o serie de verigi care, în funcţionalitatea lor, pot conţine trăsături diferenţiate de funcţionare a sistemului în ansamblu ; b) caracterizînd nivelul relaţiilor iniţiale raporturile de gestiune economică **se regăsesc la nivelele superioare,** inclusiv la nivelul societăţii în ansamblu ; c) relaţiile de gestiune economică scot în evidenţă **autonomia sau independenţa relativă** a unităţilor economice[1]). Punctele de vedere expuse în acest sens au găsit o convergenţă în precizarea faptului că autonomia relativă a unităţilor economice în socialism este determinată de specificul relaţiilor de producţie socialiste, reflectînd particularităţile proprietăţii sociale socialiste asupra mijloacelor de producţie în această etapă a dezvoltării societăţii sovietice.

În teoria economică sovietică este astăzi generalizată o definiţie a gestiunii economice, conform căreia ea este o „categorie economică care exprimă ansamblul relaţiilor de producţie ce apar în procesul funcţionării celulelor de bază ale economiei naţionale, celule care au o autonomie relativă"[2]).Această definiţie consemnează legătura dintre activitatea unităţii economice de bază şi mecanismul economic de ansamblu. Unii autori, cum sînt P. G. Bunici şi V. V. Radaev, consideră că, în cadrul acestei definiţii, accentul trebuie pus pe reproducţia individuală, apreciind că tocmai reproducţia în cadrul unităţii economice reprezintă elementul esenţial al relaţiilor de gestiune economică[3]). Înainte gestiunea economică era apreciată în esenţă prin acoperirea cheltuielilor unităţii economice din realizările ei, precum şi prin cointeresarea materială. Ceea ce odinioară se considera a fi esenţa gestiunii economice, astăzi este interpretat ca fiind doar o derivată a esenţei reale.

În această interpretare a gestiunii economice accentul nu se pune pe întreprindere ca obiect al conducerii ci pe reproducţia individuală şi raporturile ei **cu** reproducţia socială. Reproducţia individuală în socialism stabileşte, după aprecierea lui V.V. Radaev, ansamblul de legături dintre munca individuală şi socială şi nevoia socială. În această legătură punctul de plecare îl constituie alocarea de către societate a unei anumite cantităţi de resurse (mijloace de producţie şi bani) unităţii economice. Realizarea produsului în cadrul reproducţiei sociale creează condiţiile pentru alcătuirea resurselor necesare pentru un nou ciclu de producţie. Mişcarea mijloacelor în cadrul reproducţiei individuale este reprezentată prin succesiunea : **resursele alocate** (cheltuielile de producţie) – **rezultatele producţiei – resursele sau mijloacele pentru un nou ciclu.**

Reproducţia individuală în socialism

FIŞE

Dr. Ioan Camenită

Protecţia invenţiilor prin brevete

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

● *Lucrarea dr.* Ioan Camenită Protecţia invenţiilor prin brevete, *apărută în Editura Academiei R.S.R. (294 p.), este o analiză amplă şi competentă a problematicii juridice a protecţiei invenţiilor. Dintr-o prezentare istorică introductivă, aflăm că o atestare documentară a geniului tehnic românesc există încă din 1342. Printre cele 87 de state, care participă, de la 1 ianuarie 1977, la Uniunea pentru protecţia proprietăţii industriale, România figurează ca membru încă de la 6 octombrie 1920.*

Distingînd invenţiile brevetabile de cele nebrevetabile, autorul analizează elementele constitutive ale invenţiei brevetabile : să reprezinte o soluţie tehnică ; să fie nouă faţă de stadiul cunoscut al tehnicii mondiale ; să constituie un progres tehnic în raport cu soluţiile anterioare ; să fie aplicabilă pe cale industrială, pentru rezolvarea unor probleme din economie, ştiinţă, ocrotirea sănătăţii ş.a. ; să fie o creaţie ştiinţifică şi tehnică (să cuprindă o „idee inventivă"). Autorul explică, cu exemple practice reale, raţiunea acestor cerinţe. Se prezintă durata valabilităţii brevetelor, drepturilor şi obligaţiilor decurgînd din brevet şi din certificatul de inventator, restrîngerea exercitării dreptului exclusiv (licenţele obligatorii), încetarea drepturilor, procedura de acordare, mijloacele juridice de apărare a drepturilor, lucrarea încheindu-se cu protecţia internaţională a invenţiilor în cadrul colaborării mondiale în domeniul proprietăţii industriale.

Calitatea vieţii

● *Revista* PERSPECTIVES POLONAISES *nr. 2/1978 face în articolul* La qualité de la vie (Calitatea vieţii) *o încercare de elaborare a problematicii pe care o implică acest concept. Această categorie conceptuală – se arată în articol – ne permite să descoperim perturbaţiile semnalate de existenţa unor trebuinţe umane ignorate atît de investigaţiile sociale, cît şi de strategiile de dezvoltare. Ar fi un fapt că, pînă în prezent, centrele de decizie nu au reuşit să modifice cît de cît serios sistemul de valori pe care societatea şi le-a însuşit deja. Este cert că dezvoltarea economică satisface anumite trebuinţe, dar în acelaşi timp ea generează altele, în timp ce deocamdată, mai mult sau mai puţin, ea neglijează unele, cum ar fi puritatea aerului şi a apei, ocrotirea în genere a mediului natural, liniştea, spaţiul, mediul social amical. Se naşte întrebarea dacă satisfacerea unor trebuinţe apărute pe făgaşul dezvoltării economice, precum şi a altora mai vechi, compensează pierderile determinate de nesatisfacerea altor nevoi şi de apariţia unora care nu existau în trecut, dar care sînt resimţite în prezent ca trebuinţe fundamentale. Printre* prezintă însă unele particularităţi. Spre deosebire de o economie bazată pe proprietatea privată, economie în care momentul iniţial al reproducţiei sociale îl constituie reproducţia individuală, în condiţiile economiei socialiste acest moment este reproducţia socială. Mecanismul circuitului individual al mijloacelor în condiţiile economiei socialiste este determinat de reproducţia de ansamblu, societatea jucînd rolul hotăritor în înfăptuirea reproducţiei individuale. Constituind o parte integrantă a reproducţiei sociale, reproducţia individuală poartă în sine toate caracteristicile proprietăţii sociale asupra mijloacelor de producţie.

În ceea ce priveşte acoperirea cheltuielilor din realizări sau autofinanţarea şi asigurarea unor încasări care să depăşească cheltuielile, adică rentabilitatea, se consideră că acestea nu sînt suficiente pentru a reda esenţa gestiunii economice în condiţiile socialismului dezvoltat. Nu este suficientă autofinanţarea şi obţinerea unei rentabilităţi. Nu se urmăreşte obţinerea unei rentabilităţi în general, ci se cere un anumit nivel de rentabilitate. Accentul cade astfel pe creşterea eficienţei economice prin intermediul gestiunii economice. Acest lucru nu se reduce la nivelul întreprinderii, el este valabil şi la nivelul uniunilor economice (centralelor) şi, mai departe, la nivelul subramurilor şi ramurilor economice. În mare măsură acest punct de vedere a depăşit stadiul discuţiilor.

Prezentăm în continuare unele direcţii de perfecţionare a relaţiilor de gestiune economică, aşa cum sînt evidenţiate de diferiţi autori4).

Înfăptuirea într-o **formă mai dezvoltată a autofinanţării.** Există un experiment în care beneficiul ministerelor, departamentelor şi al uniunilor industriale, inclusiv al întreprinderilor, se împarte în două. O parte rămîne la dispoziţia organizaţiilor menţionate, cealaltă parte se redistribuie în interesul societăţii. Conform prevederilor planului pe 1977 se punea la dispoziţia unităţilor economice 40% din beneficiul obţinut. În cazul în care unităţile respective nu-şi pot acoperi cheltuielile determinate de lărgirea activităţii lor, ele pot apela la credit, inclusiv pentru finanţarea investiţiilor planificate. Aspectul esenţial în autofinanţare rămîne planificarea centralizată, ea fiind singura în stare să asigure proporţiile şi legăturile economice cele mai raţionale.

În autofinanţarea ramurilor economice joacă un rol tot mai important fondurile pentru amortizare. Trecerea acestor ramuri pe gestiune economică este corelată cu măsura care prevede ca 40–50% din fondul de amortizare creat în ramura respectivă să fie folosit pentru reutilarea şi modernizarea fondurilor fixe în cadrul ramurii.

Tendinţele de a acoperi cît mai deplin cheltuielile din producţia realizată se manifestă şi prin introducerea regulii conform căreia lipsa de mijloace circulante se acoperă din veniturile verigii economice care se face vinovată de acest lucru şi nu de la buget. Acoperirea cheltuielilor din veniturile obţinute prin realizarea producţiei impune o evaluare cît mai exactă şi o cuprindere cît mai completă a tuturor cheltuielilor pentru obţinerea producţiei, cheltuieli care au loc atît la nivelul uniunilor de producţie, al întreprinderilor, cît şi la nivelul societăţii. În acest sens este semnificativ că în prezent în U.R.S.S. se urmăreşte cuprinderea în cheltuielile de producţie a cheltuielilor efectuate cu explorarea geologică ; de asemenea s-a realizat creşterea normativelor de amortizare şi se extinde practica autogestionării institutelor de cercetare ştiinţifică şi, concomitent cu aceasta, reducerea fondurilor alocate de la buget în acest scop ; la o serie de componente ale costului de producţie care anterior erau stabilite sub valoare se reevaluează preţurile.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

---

1) Hozrasciotnie otnoşeniia v razvitom soţialisticeskom obşcestve. Culegere. Moscova, 1975, p. 14—15.

2) Hozeaistvennii rascet v soţialisticeskoi ekonomike, Ed. Misl, Moscova 1976, p. 10.

3) P.G. Bunici : Upravlenie, ekonomiceskie riceaghi, hozrasciot, Ed. Znanie, Moscova, 1976. p. 294 ; V.V. Radaev : Suşcinost hozrasciotnih otnoşenii. Voprosî Ekonomiki nr. 1/1978, p. 67—76.

4) V. Pavlova şi A. Finkelstein : Hozrasciotnie metodi stimulirovania tehniceskogo progressa, Voprosî ekonomiki nr. 4/1976 ; P. Bunici : Hozrasciot i rost effectivnosti tehniceskogo progressa, Voprosî ekonomiki nr. 6/1977 ; V. Kocikian şi V. Koşkin : Osnovi hozrasciota v naucino tehniceskih obedineniah, Voprosi ekonomiki nr. 7/1977 ; R. Otsason : Soverşenstvovanie stimulov hozrasciota i effectivnost ispolzovania osnovnih fondov, Voprosî ekonomiki nr.9/1977 ; Obobşcestvlenie soţialisticeskogo proizvodstva i soverşenstvovanie mehanizma hoziaistvovania, Kiev, 1976.

FIŞE

problemele care se pun în faţa cercetării sociologice ar fi, înainte de toate : în ce constă stilul de viaţă socialist, ce trăsături concretizează sistemul de valori socialiste pe linia calităţii vieţii.

Natura banilor la Jacques Rueff

● *Sub titlul* La vérité de Jacques Rueff *(Adevărul lui Jacques Rueff), revista* CHRONIQUES D'ACTUALITÉ DE LA S.E.D.E.I.S. *(nr. 9/1 mai 1978), publică un articol în care Jacques Plassard încearcă, referindu-se îndeosebi la cartea „L'Ordre social" a defunctului academician francez, să evidenţieze ceva din gîndirea economică a acestuia. J.P. scrie că presa a onorat memoria lui J. Rueff, manifestînd astfel faptul că francezii respectă şi stimează un om care şi-a conascrat viaţa apărării unei doctrine care nu a prea fost îmbrăţişată. Jacques Rueff – spune J.P. – a dobîndit notorietate în apărarea etalonului-aur. Această atitudine a fost însă confundată cu un atac la adresa etalonului-dolar, deşi gîndirea sa, liberă de orice naţionalism, era mult mai profundă. Pentru Rueff – spune Plassard – moneda nu este, prin natura sa, o instituţie etatistă ; ea este o instituţie socială, mai curînd asemănătoare limbajului decît instituţiilor publice formalizate. Dacă un stat îşi arogă pe nedrept suveranitatea monetară, el va abuza pînă la urmă de ea în mod inevitabil, distrugînd „ordinea socială". După cum se ştie, spune J.P., statul american a abuzat de puterea monetară pe care şi-a arogat-o, de unde a rezultat o dezordine socială pe scară mondială care din 1971 îşi manifestă ravagiile în mod manifest.*

„Obscuritatea tehnică" a unor teorii asupra şomajului

● *Michel Aglietta îşi exprimă în studiul intitulat* Panorama sur les théories de l'emploi *(Privire de ansamblu asupra teoriilor referitoare la ocuparea forţei de muncă), apărut în* REVUE ÉCONOMIQUE *vol. 19, 1978, îngrijorarea în legătură cu teoriile ocupării forţei de muncă în circulaţie în Occident.*

Pentru a convinge că actualele teorii sînt învăluite într-o „obscuritate tehnică" M. A. se opreşte asupra teoriilor care susţin că : a) rata şomajului este în funcţie de rata inflaţiei (curba Phillips) ; b) rata şomajului „optimal" este determinată în mod voit de procesul individual de căutare a unui loc de muncă; c) rata şomajului este în funcţie de creşterea producţiei şi crearea de locuri de muncă ; d) neconcordanţa dintre cererea şi oferta forţei de muncă determinată de modificările economice structurale şi inadaptarea forţei de muncă. M.A. consideră că fenomenul şomajului nu mai poate fi legat de diferite tehnici economice şi că el pune în discuţie natura şi funcţionalitatea întregului sistem economic, motiv pentru care pledează nu pentru nişte scheme explicative de care dispune în prezent economia politică (capitalistă), ci pentru o teorie generală care să ofere soluţii factorilor de răspundere.

> „Pornind de la realitatea existenței în lumea de azi a țărilor socialiste, a statelor în curs de dezvoltare și a țărilor capitaliste, politica coexistenței pașnice apare ca o necesitate obiectivă ce impune dezvoltarea largă a colaborării și înțelegerii între toate statele, fără deosebire de orînduire socială".
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

Necesitatea unei activități susținute pentru impulsionarea evoluțiilor pozitive în relațiile internaționale

PROMOVAREA COEXISTENȚEI PAȘNICE – OBIECTIV STATORNIC AL POLITICII EXTERNE A ROMÂNIEI SOCIALISTE

PRESTIGIUL POLITIC de care se bucură astăzi România socialistă în lume se bazează, în planul relațiilor internaționale, pe caracterul consecvent principial al politicii externe a țării noastre, pe dezvoltarea legăturilor pe cele mai variate planuri cu toate statele lumii, indiferent de sistemul social-politic. Este o politică de aplicare fermă, neabătută a principiilor coexistenței pașnice, concept care izvorăște din realitățile obiective ale lumii contemporane și care oferă singura alternativă la politica de înfruntare și de încordare a relațiilor dintre state. O contribuție decisivă, larg recunoscută și apreciată pe plan mondial, la elaborarea și promovarea principiilor coexistenței pașnice, la afirmarea lor tot mai amplă în practica vieții internaționale o constituie neobosita activitate a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. În toate acțiunile internaționale ale partidului și statului nostru se reflectă preocuparea constantă a tovarășului **Nicolae Ceaușescu** pentru soluționarea problemelor lumii contemporane pe cale pașnică, prin tratative, prin excluderea forței, prin asigurarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară. Acestea sînt cerințe imperioase care decurg nemijlocit din configurația atît de variată și complexă a lumii de astăzi.

O lume a diversității și a interdependențelor

CONFIGURAȚIA lumii actuale arată că statele globului pot fi clasificate în funcție de o serie de criterii obiective, care nu se exclud, ci se completează reciproc. Astfel, țările lumii se deosebesc între ele după orînduirea lor socială, după nivelul dezvoltării lor economice, după locul pe care-l ocupă în diviziunea internațională a muncii, după gradul de participare la circuitul economic mondial, după potențialul lor economic ș.a.m.d. Diferențierea în funcție de aceste criterii multiple are puternice rădăcini istorice în evoluția economică și politică a țărilor, în tradițiile lor, în particularitățile dotării lor cu resurse umane și materiale, în specificul și abundența resurselor naturale etc.

Evident, diversitatea de situații creează premise pentru existența unor particularități și interese proprii fiecărei țări. Totodată, nu poate fi trecut cu vederea faptul că nici o țară, oricît de mare ar fi ea, oricîte resurse umane și materiale ar avea ea la dispoziție, nu se poate izola de restul lumii. Participarea la circuitul economic mondial, la schimburile de valori materiale și spirituale, reprezintă în zilele noastre nu numai un mijloc de satisfacere a unei tot mai mari varietăți de necesități ale consumului personal și ale consumului productiv al societății, dar și un mijloc de asigurare a progresului economic și social, al progresului științific și tehnic. Interdependența crescîndă între economiile naționale, izvorîtă din adîncirea fără precedent a diviziunii internaționale a muncii, reprezintă baza relațiilor economice dintre statele lumii, a schimburilor de bunuri și servicii dintre ele, o componentă de bază, cu o înrîurire hotărîtoare asupra relațiilor internaționale.

Una din consecințele cele mai directe ale creșterii interdependenței dintre economiile naționale este faptul că fenomenele, procesele, petrecute în economia mondială și pe piețele internaționale, schimbările în ce privește evoluția diferitelor economii naționale, exercită o influență mai mare sau mai mică, directă sau indirectă, imediată sau de perspectivă, asupra statelor. Din această cauză, studierea atentă a fenomenelor economice din întreaga lume nu prezintă numai un interes teoretic, dar și unul practic, fiind una din premisele elaborării politicii economice externe și a unor poziții și acțiuni în cadrul relațiilor internaționale. Crizele actuale care se manifestă în economia mondială pun cu acuitate crescîndă problema necesității restructurării ansamblului relațiilor economice și politice internaționale, a instaurării unei noi ordini mondiale. Faptele demonstrează că actuala ordine internațională, instaurată într-o perioadă cînd capitalismul domina majoritatea țărilor lumii sub formele stăpînirii coloniale sau neocoloniale, este neprielnică sau chiar ostilă rezolvării gravelor probleme cu care este confruntată omenirea în prezent. Și aceasta pentru că sistemul de ansamblu al relațiilor economice și politice dintre state nu a ținut pasul cu schimbările revoluționare petrecute pe plan mondial și nu s-a adaptat în măsură corespunzătoare noilor cerințe ale progresului economic și social al tuturor națiunilor.

În acest sens nu se poate ignora faptul că în relațiile dintre state se mai încearcă unele practici bazate pe „dreptul celui mai puternic", pe continuarea vechii politici imperialiste de forță și dictat, cel mai puternic urmărind să impună celui mai slab condițiile și voința sa. Eforturile unor popoare de a-și hotărî singure destinele, fără amestec din afară, mai întîmpină obstacole din partea politicii de presiune politică și economică sau sînt confruntate cu acte de agresiune militară directă.

Pe de altă parte, într-o lume a interdependențelor crescînde, în care concertarea între interesele națiunilor egale în drepturi ar trebui să fie o regulă inviolabilă, unele decizii care privesc întreaga omenire continuă să fie luate fără participarea tuturor statelor la dezbaterea și adoptarea hotărîrilor respective. Promovarea unor politici de forță, a unor acțiuni care conduc la adîncirea contradicțiilor, la creșterea neîncrederii și diminuarea securității, concomitent cu menținerea unor blocuri militare opuse și a cursei înarmărilor, constituie impedimente puternice în calea coexistenței pașnice, a unei cooperări universale indispensabile progresului omenirii. Aceasta întreține suspiciunea între popoare și deturnează atenția și eforturile națiunilor de la marile probleme care stau în fața umanității, cum sînt cele privind lichidarea subdezvoltării, asigurarea stabilității economiei mondiale, folosirea resurselor energetice și de materii prime, realizarea unor proiecte de mare amploare, legate de dezvoltarea unor zone ale lumii sau de protejarea mediului înconjurător etc. Acestea reprezintă probleme care privesc toate popoarele, toate statele, atît cele socialiste cît și cele capitaliste, atît cele avansate economicește cît și cele în curs de dezvoltare.

În mod evident, războiul nu numai că nu ar soluționa nici una din problemele cardinale care confruntă omenirea, ci ar pune sub semnul întrebării însăși supraviețuirea acesteia, ținînd seama de forța distructivă fără precedent în istorie pe care au căpătat-o armele contemporane, nucleare și convenționale. Coexistența pașnică apare în aceste împrejurări nu ca un deziderat subiectiv, de conjunctură, ci ca o necesitate obiectivă, vitală, ca singura alternativă rațională aflată în fața tuturor popoarelor lumii.

Cursa înarmărilor întreține baza materială pentru exercitarea de presiuni, pentru impunerea primatului forței asupra dreptului, echității și moralei și în același timp provoacă irosirea neproductivă a unor imense resurse materiale și spirituale, ceea ce diminuează șansele rezolvării unor probleme urgente cu caracter național sau mondial.

Coexistența pașnică apare în aceste împrejurări nu ca un deziderat subiectiv, de conjunctură, ci ca o necesitate obiectivă, vitală, ca singura alternativă rațională aflată în fața popoarelor lumii. Înfăptuirea acestui deziderat este o condiție a însăși dezvoltării economiei mondiale, a economiei fiecărei țări, a depășirii subdezvoltării și a decalajelor existente în lume.

„Propunerile pe care le-am prezentat la Organizația Națiunilor Unite — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la marea adunare populară de la Tîrgu Mureș — **reprezintă o contribuție importantă a poporului nostru în direcția găsirii căilor pentru a se pune capăt înarmărilor, pentru a se trece treptat la dezarmare, la dezarmare nucleară, pentru ca economiile realizate astfel să fie folosite pentru dezvoltarea economico-socială a popoarelor, a țărilor în curs de dezvoltare, pentru ca minunatele cuceriri ale științei să fie utilizate nu în scopuri militare, ci în scopul ridicării gradului de civilizație și bunăstare a tuturor popoarelor. Lupta pentru dezarmare constituie astăzi o cerință fundamentală a tuturor națiunilor, de înfăptuirea căreia depinde viitorul întregii omeniri“.**

O cerință obiectivă — democratizarea relațiilor internaționale

A DEVENIT evident că remodelarea relațiilor economice și politice internaționale, instaurarea unei noi ordini mondiale, implică nu numai lichidarea politicii imperaliste, colonialiste și neocolonialiste, dar și o profundă democratizare a relațiilor economice și politice dintre state, fie ele mari sau mici, dezvoltate sau mai puțin avansate. O experiență îndelungată a vieții internaționale demonstrează că relațiile economice, pe de o parte, și relațiile politice, pe de altă parte, nu constituie domenii sau compartimente izolate unul față de celălalt. Dimpotrivă, între relațiile economice și cele politice existente la un moment dat între diferitele țări există un indestructibil raport de interdependență, de condiționare și determinare reciprocă. De aceea, democratizarea relațiilor economice internaționale nu poate fi realizată fără o democratizare a relațiilor politice dintre state.

Pe fundalul creșterii interdependențelor dintre economiile naționale se poate constata totodată o sporire a diferențierii intereselor și ponderilor țărilor în cadrul economiei mondiale. La rîndul său, diferențierea țărilor în funcție de dimensiuni, nivele de dezvoltare economică, orînduire social-politică etc. reprezintă baza pe care s-au edificat, de-a lungul istoriei, o întreagă gamă de forme de interdependență între națiuni, popoare și țări. Una din formele interdependențelor este aceea pe care o putem numi interdependență simetrică, în care partenerii obțin avantaje reciproce și-și respectă în mod reciproc interesele, suveranitatea și independența. O formă care a căpătat o largă extindere în economia și, implicit în politica mondială, este însă aceea care poate fi denumită interdependența asimetrică. Această formă se bazează pe un dezechilibru de drepturi și obligațiuni și se manifestă în concentrarea avantajelor și drepturilor la unii parteneri și, totodată, în concentrarea dezavantajelor și obligațiunilor fără echivalent în drepturi la ceilalți parteneri.

Un exemplu tipic al interdependențelor asimetrice extreme a devenit, într-un anumit moment istoric, sistemul colonial al marilor puteri imperialiste. Asimetria între drepturi și obligațiuni și-a găsit expresia în deplina pierdere a independenței și suveranității de către țările transformate în colonii, pe de o parte, iar pe de altă parte în dreptul metropolei de a decide asupra tuturor problemelor economice și politice ale țărilor subjugate, fără nici o consultare a acestora.

Lichidarea sistemului colonial al imperialismului ca urmare a revoluțiilor de eliberare națională, a determinat o modificare profundă pe harta politică a lumii, a creat premisele pentru schimbări radicale în economia mondială. Pentru prima dată în istorie există condiții ca singura formă de interdependență între economiile naționale să fie aceea de tip simetric, fundamentată pe principiile coexistenței pașnice, pe promovarea unor noi relații internaționale între state bazate pe egalitate în drepturi, independență și suveranitate națională, neimixtiune, avantaj reciproc, nerecurgere la forță și la amenințarea cu forța. Dacă totuși în lumea contemporană persistă interdependențele asimetrice, aceasta își găsește explicația în faptul că se mențin încă bazele unei inegalități inacceptabile a statelor, a poziției lor în economia și politica mondială. Pe de altă parte, în afara acestui fundal obiectiv, continuă să existe pregnante manifestări ale politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste care periclitează permanent pacea și securitatea internațională.

Necesitatea afirmării echității și legalității

ÎN PREZENT există numeroase indicii că lumea trece printr-o perioadă dificilă. Are loc o adîncire a decalajelor economice internaționale care tind să se transforme într-o adevărată prăpastie. Economia mondială suferă de pe urma unor multiple crize în care fenomenele tipice crizelor ciclice se împletesc cu crize cu caracter neciclic — criza energetică și a materiilor prime, criza ecologică, criza monetară și financiară, inflația. Cursa înarmărilor, în ciuda eforturilor depuse de numeroase țări și a negocierilor îndelungate, tinde să se mențină ipotecînd viitorul dezvoltării, stabilitatea economiei mondiale și a lumii în general În diferite compartimente ale relațiilor economice internaționale și, în primul rînd, în cel comercial se revigorizează tendințele protecționiste cu puternice accente discriminatorii, ceea ce generează sau ascute contradicțiile economice între state și grupări de state. Are loc o ascuțire a tensiunilor în unele zone care ajung pînă la confruntări directe, inclusiv ciocniri militare, care întrețin o atmosferă de neliniște, încordare și suspiciune în viața internațională.

Se cere să fim pe deplin conștienți, așa cum apreciază partidul nostru, de faptul că tendința de accentuare a stărilor de încordare și conflictuale în lume duce la noi conflicte și războaie, menținînd inclusiv pericolul izbucnirii unui nou război mondial.

Pe acest fundal de înrăutățire a situației internaționale se poate constata o puternică accentuare a tendințelor de reîmpărțire a lumii în sfere de dominație și influență. Au apărut noi focare de conflict. Se recurge din ce în ce mai des la presiuni politice și economice ale unor state asupra altor state și chiar la intervenții militare directe. În vederea declanșării unor confruntări militare și pentru a putea recurge la ingerințe în treburile interne ale altor state sînt folosite ca pretext orice fel de probleme teritoriale sau naționale litigioase, probleme create de cele mai multe ori de către puterile coloniale în timpul dominației lor sau la plecarea lor din colonii.

Evoluția evenimentelor din ultima vreme comportă grave riscuri pentru destinele omenirii, inclusiv primejdia unui nou război mondial. Ea este legată direct de sistemul vechilor relații economice internaționale bazate pe inechitate și inegalitate, de politica imperialistă, colonialistă și neocolonialistă. În expunerea poziției României în problema dezarmării recent înfățișată sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. din însărcinarea președintelui **Nicolae Ceaușescu** s-a subliniat din nou, că „rivalitățile dintre diferite state și dintre grupările militare, strategia reîmpărțirii lumii, cu atributele imixtiunilor politice, militare și economice, creează serioase pericole pentru securitatea popoarelor, poluează climatul politic și întreaga viață internațională. Armele sînt folosite ca instrumente în vederea perpetuării unor relații interstatale bazate pe «dreptul forței» în locul edificării unei lumi în care să prevaleze «forța dreptului», să se afirme principiile echității și legalității internaționale, potrivit năzuințelor fierbinți de pace și dreptate, libertate și progres ale întregii omeniri“.

Coexistența pașnică — cadru favorabil pentru extinderea cooperării

ESTE NECESAR ca în mod hotărît să se pună capăt politicii imperialiste, colonialiste, neocolonialiste, să se facă pași concreți pe drumul dezarmării, să fie promovate cu consecvență și perseverență principiile coexistenței pașnice, acceptate ca singură soluție rațională în configurația actuală a lumii, să se respecte cu strictețe independența și suveranitatea tuturor statelor, dreptul popoarelor de a-și alege de sine stătător calea de dezvoltare. A devenit evident că singura alternativă la confruntare și conflicte este coexistența pașnică, dezvoltarea și amplificarea largă a relațiilor economice, între toate statele lumii, indiferent de orînduire socială, nivel de dezvoltare, potențial sau alte criterii care diversifică lumea în prezent.

Menținerea actualelor tendințe negative, continuarea evoluției situației internaționale în direcția încordării relațiilor dintre state periclitează în mod grav pacea lumii, viitorul său. În același timp ea pune sub semnul întrebării schimburile economice dintre țări și popoare, cooperarea economică, științifică-tehnică, culturală etc. O asemenea evoluție vine în contradicție cu experiența ultimilor 10—15 ani cînd pe plan internațional s-au afirmat și adeseori s-au adîncit fenomene pozitive de cooperare pe multiple planuri între state cu niveluri diferite de dezvoltare, cu orînduri sociale diferite, cu potențiale diverse, care exercită o influență favorabilă instaurării unei păci trainice în lume.

După cum atestă cifrele publicate în anuarele statistice și publicațiile economice curente ale Națiunilor Unite, amplificarea schimburilor internaționale de mărfuri a devansat puternic în ultimele decenii creșterea producției, inclusiv a producției industriale mondiale care a fost deosebit de dinamică în perioada postbelică.

Între 1960 și 1975 producția industrială mondială a crescut de circa 3 ori, în timp ce exporturile totale au sporit de aproximativ 6,8 ori, iar exporturile de produse industriale de peste 7,5 ori. La sfîrșitul anului 1976 produsele industriei prelucrătoare ajunseseră să reprezinte peste 54% din totalul exporturilor mondiale, apropiindu-se de cifra de 530 miliarde dolari, față de numai 70,2 miliarde dolari în anul 1960, este adevărat — în prețurile curente ale fiecărui an.

Trebuie remarcat însă că nu este vorba numai despre schimburile de mărfuri, ci și de stabilirea unor relații mai stabile și mai complexe, concretizate într-o multitudine de forme de cooperare în toate domeniile, începînd cu producția și terminînd cu comercializarea mărfurilor, de la cercetarea științifică fundamentală și pînă la aplicația tehnologica. În domeniul cooperării au loc nu numai apreciabile creșteri cantitative, dar și accentuarea unor laturi calitative. Au apărut noi modalități de cooperare, statele avînd un rol tot mai direct și mai activ în stabilirea și dezvoltarea relațiilor pe această cale. Mai mult, relațiile de cooperare fac din ce în ce mai mult obiectul acordurilor de lungă durată sau al unor programe speciale în cadrul relațiilor interstatale.

Judecînd prin prisma experienței concrete a dezvoltării relațiilor economice internaționale în decurs de un deceniu — un deceniu și jumătate, se poate constata că există motive obiective pentru a aprecia că, în condițiile coexistenței pașnice a statelor cu orînduiri sociale diferite, realitățile contemporane oferă largi perspective schimburilor comerciale și cooperării între state și popoare. Rezolvarea marilor probleme ce stau în fața omenirii solicită în continuare eforturi convergente ale tuturor țărilor lumii pentru declanșarea unor activități comune cu scopul de a eradica analfabetismul, foametea, subdezvoltarea și celelalte racile ce se mențin pe glob în prezent.

Bazele principiale ale unui climat mondial de înțelegere reciprocă

PARTIDUL ȘI STATUL NOSTRU promovează cu consecvență aplicarea, în practica relațiilor internaționale, a principiilor coexistenței pașnice a tuturor statelor, indiferent de sistemul social-politic. Prin glasul reprezentantului său celui mai autorizat, președintele republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, România s-a pronunțat și se pronunță cu fermitate pentru respectarea neabătută a acestor principii în relațiile politice, economice și de orice altă natură între state, ca singură alternativă a înfruntării, a încordării, a conflictelor care nu pot decît să frîneze progresul social-economic, să întîrzie reducerea și lichidarea decalajelor flagrante care mai caracterizează lumea contemporană.

Aceasta nu este o politică de conjunctură, după cum nu este un deziderat subiectiv, ci constituie o cerință esențială, obiectivă, de durată a vieții internaționale, a cărei deplină respectare în practica relațiilor dintre state corespunde aspirațiilor profunde ale tuturor popoarelor lumii de pace și progres social.

„Știm bine că existența statelor cu orînduiri sociale diferite, arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la marea adunare populară de la Tîrgu Mureș, **va continua să fie multă vreme o realitate și de aceea facem totul pentru a se asigura, în aceste condiții, relații de colaborare între toate statele lumii, punînd la baza acestora principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogățiile naționale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum dorește fiecare națiune".**

Întreaga politică externă a țării noastre este o materializare strălucită, exemplară a acestor principii care întrunesc recunoașterea și aprobarea deplină a popoarelor de pe toate continentele. Aplicarea lor în practica vieții internaționale prin numeroasele acțiuni inițiate și întreprinse de președintele **Nicolae Ceaușescu** reprezintă tot atîtea verificări ale caracterului lor constructiv, acceptabil pentru toate țările care evaluează în mod lucid situația din lume, și totodată eficient din punctul de vedere suprem al menținerii păcii.

România, pronunțîndu-se în mod ferm pentru înlăturarea tuturor fenomenelor care constituie în prezent frîne în calea dezvoltării raporturilor internaționale, dezvoltă relațiile de colaborare și cooperare în primul rînd cu țările socialiste, în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii, indiferent de mărime. Vizitele președintelui Nicolae Ceaușescu într-o serie de țări din Africa, America, Asia și Europa, se înscriu ca o contribuție la politica neabătută promovată de România în direcția dezvoltării relațiilor cu toate statele lumii, a lărgirii și diversificării schimburilor în toate domeniile activității umane. Propria experiență demonstrează că între dezvoltarea rapidă, în ritmuri înalte, a economiei naționale, și lărgirea relațiilor economice externe nu este nici o contradicție. Și aceasta pentru că în condițiile contemporane, ale profundei revoluții științifico-tehnice ce se desfășoară pe plan mondial, progresul economic și social al tuturor țărilor nu poate duce la închistare, la autarhie economică, ci, dimpotrivă, cere imperios adîncirea și diversificarea schimburilor de mărfuri, cunoștințe tehnice și științifice, experiență de producție, multiplicarea și diversificarea relațiilor dintre țări, completarea reciprocă a necesităților lor, angrenarea lor tot mai profundă în diviziunea internațională a muncii.

Astfel, dezvoltarea accelerată a economiei românești a determinat o creștere importantă a exporturilor și importurilor de mărfuri. În 1977, cînd volumul producției industriale a României a fost, în prețuri comparabile, de 25,9 ori mai mare decît în 1950, exporturile au fost de 27,5 ori mai mari, iar importurile de 24,1 ori. Ponderea produselor prelucrate a ajuns la circa 52% din totalul exporturilor și la aproximativ 51% din totalul importurilor. Pe planul cooperării, numai în anul 1977 au fost încheiate 20 de noi acorduri și înțelegeri de cooperare și colaborare tehnico-economică. În plus, s-au lărgit acțiunile de constituire de societăți mixte în țara noastră și în alte țări ; la sfîrșitul anului 1977 funcționau 8 societăți mixte de producție cu sediul în România, 28 societăți mixte de producție și comercializare și 35 de societăți mixte de tip comercial și bancar cu sediul în străinătate. Amplitudinea relațiilor economice externe ale României se poate deduce, totodată, din faptul că numărul de țări cu care întreținem asemenea raporturi a ajuns la 140.

Trebuie constatat, pe de altă parte, că cifrele statistice pentru anii recenți publicate de Națiunile Unite arată că și pe plan mondial dezvoltarea economică și lărgirea relațiilor economice merg mînă în mînă. Astfel, aproximativ patru cincimi din exporturile mondiale provin din țări cu o economie dezvoltată, iar peste trei sferturi din comerțul mondial se bazează pe schimburile reciproce dintre țările cu economie avansată. Este firesc, în acest context, să se tragă concluzia că una din condițiile esențiale ale intensificării relațiilor economice internaționale este reprezentată tocmai de asigurarea dezvoltării economice a tuturor țărilor, care nu poate avea loc decît în cadrul unui climat de pace și securitate prin lărgirea încrederii și a tuturor formelor de cooperare între state. Aceasta cere crearea unui complex de condiții materiale și politice de natură nu numai să înlăture obstacolele care stau astăzi în calea progresului, dar și să stimuleze evoluții pozitive în relațiile internaționale, înlocuind practicile și metodele care duc la confruntare cu cele care pot deschide noi perspective unei colaborări fructuoase pentru toate statele lumii.

Posibilitatea reală a creării unui astfel de complex de condiții decurge din faptul că popoarele tuturor țărilor lumii, socialiste și nesocialiste, dezvoltate și în curs de dezvoltare, mari și mici, industriale și agrare sînt profund interesate în procesul consolidării păcii și securității, creșterii și dezvoltării economiei mondiale, în înlăturarea fenomenelor de criză și de îngustare a relațiilor dintre state. **Coexistența pașnică, securitatea și dezvoltarea, pe de o parte, intensificarea relațiilor internaționale inclusiv a celor economice, pe de altă parte, constituie acel tot unitar care în lumea contemporană dă o alternativă pozitivă și, de fapt, singura rațională pentru toate țările lumii față de evoluția gravă înregistrată în ultima vreme în raporturile din viața internațională. Prin această prismă, coexistența pașnică a statelor, indiferent de orînduire, nivel de dezvoltare etc. nu înseamnă numai inexistența războiului, ci constituie o alternativă activă, dinamică, de rezolvare în comun a problemelor planetare cu caracter vital, de dezvoltare continuă, perseverentă și responsabilă, a cooperării între state pentru asigurarea unor evoluții pozitive, a întăririi păcii și securității.**

dr. N. S. STĂNESCU

DEZARMAREA — CONDIȚIE VITALĂ A DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI A LICHIDĂRII DECALAJELOR ÎN LUME

ROMANIA SOCIALISTĂ militează în modul cel mai ferm pentru trecerea la măsuri concrete, practice, de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară, și, în acest cadru, pentru încheierea cu succes a sesiunii speciale a O.N.U. consacrată acestei problematici. În cadrul multiplelor contribuții esențiale ale președintelui țării noastre tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la rezolvarea marilor probleme care confruntă în prezent omenirea, contribuții care i-au adus un înalt prestigiu și o largă audiență internațională, se înscriu și soluțiile conceptuale și concrete avansate pentru lichidarea stării de subdezvoltare, afirmarea relației intime care există între dezarmare și dezvoltare.

Cele 149 de state, participante la lucrările sesiunii speciale a O.N.U. — ale cărei dezbateri se apropie de sfîrșit la sediul din New York al Națiunilor Unite — desfășoară în aceste zile ample consultări și negocieri pentru punerea de acord a documentului final al acestui important for mondial, chemat, prin mandatul încredințat și prin exigențele formulate cu vigoare de popoarele lumii, să inaugureze o eră nouă în acest domeniu vital pentru pacea, securitatea și progresul tuturor națiunilor. La capătul unui proces îndelungat de dezbateri, desfășurate în Comitetul pregătitor și pe parcursul lucrărilor propriu-zise ale sesiunii, participanții au consemnat un pas pozitiv — încheierea procesului de redactare a preambulului — prima din cele patru secțiuni ale documentului final care, după cum se știe, urmează să mai includă Declarația asupra dezarmării, Programul de măsuri și acțiune, Mecanismul de negocieri.

O relație statuată fără echivoc: dezarmare — dezvoltare — securitate

DE IMPORTANȚĂ MAJORĂ în ansamblul abordărilor, conceptelor, principiilor și măsurilor de ordin politic, organizatoric și instituțional pe care sesiunea este chemată să le adopte în sfera dezarmării, preambulul are, între altele, meritul de a statua fără echivoc, o relație de însemnătate cardinală pentru reușita viitoarelor eforturi ale comunității internaționale în direcția opririi cursei periculoase și costisitoare a înarmărilor și a înaintării progresive pe calea dezarmării: relația dezarmare-dezvoltare-securitate. În acest sens, după ce fixează cu claritate că securitatea, ca element nedisociabil al păcii, nu poate fi întemeiată pe sporirea înarmărilor și, în general, pe conceptul de forță, și exprimă hotărîrea membrilor O.N.U. de a realiza „securitatea prin dezarmare“, preambulul încorporează o serie de prevederi ce vin să sublinieze din nou relația temeinic acreditată azi — prin rezoluții, rapoarte, studii și alte documente ale O.N.U. și ale altor organizații internaționale, dintre oprirea cursei înarmărilor și înfăptuirea dezarmării, pe de o parte, și asigurarea dezvoltării și progresului tuturor națiunilor, fără excepție, pe de altă parte. „Încetarea cursei înarmărilor și dezarmarea reală — precizează documentul convenit — reprezintă o sarcină de cea mai mare importanță și de cea mai mare urgență, atît pentru protejarea intereselor economice și politice ale tuturor popoarelor lumii, cît și pentru asigurarea cu adevărat a securității lor și garantarea viitorului lor pașnic“.

Crearea de stocuri de armamente nucleare și clasice amenință să compromită eforturile vizînd înfăptuirea obiectivelor dezvoltării, să ridice obstacole în calea instaurării unei noi ordini economice internaționale și să impiedice soluționarea altor probleme vitale care confruntă omenirea. Ceea ce se cere acum — așa cum s-a degajat cu putere din dezbaterile generale ale sesiunii, din pozițiile exprimate de majoritatea covîrșitoare a statelor participante, în special de țările mici și mijlocii, nealiniate, în curs de dezvoltare, nenucleare — este înscrierea în programul de măsuri și acțiune ce va fi adoptat a unor obiective clare, concrete, precise, cum sînt înghețarea și reducerea bugetelor militare, măsuri prioritare de dezarmare nucleară și de eliminare a celorlalte arme de nimicire în masă, măsuri de dezangajare militară și dezarmare în Europa, reducerea substanțială a forțelor armate și armamentelor convenționale, înaintarea graduală spre obiectivul final al dezarmării generale și totale și trecerea, în continuare, la înfăptuirea fermă a acestor obiective urgente, ceea ce s-ar repercuta, fără nici o îndoială, de o manieră pozitivă atît asupra sporirii coeficientului de securitate în lume, cît și asupra accelerării eforturilor de progres și dezvoltare ale tuturor națiunilor, în primul rînd ale țărilor în curs de dezvoltare.

Una din problemele cardinale ale contemporaneității: stoparea cursei înarmărilor

PENTRU O ATARE ABORDARE — definitorie pentru poziția și acțiunile energice ale partidului și statului nostru în sfera dezarmării — pledează o multitudine de argumente și date, evocate pregnant în dezbaterile de la O.N.U. și din alte foruri, inclusiv de la actuala sesiune specială. Iată de exemplu, una dintre concluziile încorporate în ultima ediție, actualizată, a Raportului secretarului general al O.N.U. privind consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare — elaborat în baza unei valoroase inițiative a României —, raport care se află printre documentele de referință de bază ale sesiunii speciale: „Pe parcursul întregului raport — subliniază experții consultanți care au alcătuit documentul — s-a insistat asupra faptului că cele două obiective principale vizate de comunitatea internațională, dezarmarea și dezvoltarea, obiective pe care statele membre ale Organizației Națiunilor Unite s-au angajat să le urmărească fără încetare, se află, unul față de altul, într-o strînsă legătură. Ar fi dificil, dacă nu imposibil, să se atingă un ritm de dezvoltare acceptabil dacă cursa înarmărilor ar fi continuată“.

Pe baza unor atari concluzii ale experților în materie și pornind de la relația definitiv acreditată dintre dezarmare și dezvoltare, luările de poziție din cadrul sesiunii speciale au contribuit în mod substanțial la relevarea parametrilor acestei relații, la evocarea decalajelor uriașe dintre statele industrializate și țările în curs de dezvoltare și a consecințelor nocive — pe plan național și internațional — ale stării de subdezvoltare în care trăiesc peste două treimi din populația globului, la evidențierea marilor avantaje ce ar decurge pentru toate națiunile din stăvilirea cursei înarmărilor și realizarea unor măsuri practice de dezarmare. Așa cum arăta președintele sesiunii speciale: „În fața Adunării Generale se află una din problemele cardinale ale contemporaneității — stoparea cursei înarmărilor, care absoarbe resurse materiale și umane colosale. Lumea cheltuiește mai mult în scopuri militare decît pentru educație, iar activitatea de cercetare este orientată spre scopuri sterile, în loc să aibă ca obiectiv ameliorarea condiției umane și descoperirea de noi resurse energetice“.

Comparațiile statistice între două „decenii" — un semnal serios de alarmă

NECESITATEA unei abordări noi și eficiente, străbătută de răspundere față de destinele păcii și progresului general, a problematicii dezvoltării și dezarmării, obiective în strînsă interdependență, a devenit o cerință imperioasă, reclamată de exigențele de bază ale edificării noii ordini politice și economice mondiale, între ale cărei componente esențiale figurează atît lichidarea decalajelor economice și a subdezvoltării, cît și înfăptuirea dezarmării.

Cu puțin timp înaintea sesiunii speciale consacrate dezarmării, la sediul din New York al Națiunilor Unite s-au desfășurat lucrările primei sesiuni a Comitetului plenar al O.N.U. pentru noua ordine internațională, organism creat în 1977. Consacrate în principal examinării problemelor subdezvoltării prin prisma exigențelor noii ordini, lucrările Comitetului au scos în relief, între obstacolele ce stau în calea dezvoltării și progresului țărilor rămase în urmă, fenomenul în continuă amplificare al cursei înarmărilor, care deturnează uriașe resurse materiale și spirituale, într-o lume confruntată cu nevoi economice și sociale cronice. Examinarea comparativă a rezultatelor „Strategiei internaționale pentru cel de-al doilea deceniu al dezvoltării" și ale primului Deceniu al dezarmării — ambele proclamate de Națiunile Unite pentru perioada 1970—1980 — au conturat cu claritate ideea că adîncirea și agravarea decalajelor economice și a consecințelor subdezvoltării au la bază, între alți factori importanți, și colosala risipă de fonduri și mijloace datorată exacerbării competiției militare moderne, în primul rînd în domeniul nuclear. Astfel, obiectivele minime ale actualului deceniu al dezvoltării, fixate de O.N.U., preconizează sporirea în țările în curs de dezvoltare a producției industriale cu 8 la sută, a celei agricole cu 4 la sută și un ritm de creștere anuală a P.N.B. de 6 la sută. Or, datele cele mai recente ale O.N.U. arată că în anii care s-au scurs din acest deceniu nici unul din aceste obiective n-a fost atins, și în consecință, discrepanțele economico-sociale se accentuează.

Datele statistice, fie și sumare, sînt concludente în această privință : datoriile externe ale „lumii a treia" au ajuns în prezent la suma imensă de 240 miliarde dolari, apreciindu-se că în 1978 numai dobînda la aceste debite va absorbi 25 la sută din valoarea exportului țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol ; în statele industrializate, la 100.000 de locuitori revin 300 de ingineri și alți specialiști cu înaltă calificare, în timp ce în unele țări în curs de dezvoltare — numai 4 ; din 65 miliarde de dolari alocați în lume pentru cercetări, țărilor din Asia, Africa și America Latină le revin doar 3 miliarde ; spre a se înscrie în mod veritabil pe orbita dezvoltării țările în curs de dezvoltare au nevoie, pînă la finele acestui deceniu, de 1,5 milioane de ingineri și cercetători ; cei 800 milioane de neștiutori de carte din țările în curs de dezvoltare, care reprezintă un uriaș handicap în calea eforturilor de făurire a unor economii avansate și a înaintării pe treptele civilizației, ar putea fi alfabetizați prin alocarea unor fonduri de două miliarde dolari anual, timp de 5 ani, ceea ce ar reprezenta în total, doar a 40-a parte din cheltuielile militare pentru înarmări la nivelul anului 1977.

O absurditate a lumii contemporane: mai multe cheltuieli pentru înarmare decît pentru sănătate

REFERINDU-SE la absurditatea și nocivitatea unor eforturi și cheltuieli militare uriașe într-o lume confruntată cu problemele multiple și grave ale decalajelor, subdezvoltării, fenomenelor de criză, bolilor cronice, subnutriției, insuficienței locuințelor și altele, experții Institutului internațional pentru cercetări în problemele păcii din Stockholm (SIPRI) înfățișează, în ediția pe 1978 a anuarului acestui institut, o serie de date și concluzii edificatoare asupra termenilor în care se pune astăzi relația dezarmare-dezvoltare. Reproducem cîteva date, în mod selectiv.

1 Cheltuielile militare globale au urmat o curbă ascendentă în întreaga perioadă postbelică. La nivelul anului 1976, cheltuielile militare globale au fost egale cu alocațiile mondiale pentru sănătate și ceva mai mari decît cheltuielile mondiale pentru învățămînt și educație. „Aceasta — se arată în lucrare — în ciuda faptului că circa 570 milioane de oameni de pe planetă sînt subnutriți, circa 2,8 miliarde nu dispun de apă potabilă corespunzătoare (bolile provocate de apa impură ucid, în prezent, circa 25 000 de oameni pe zi), circa un miliard de persoane nu au locuințe corespunzătoare, aproximativ 1,5 miliarde duc lipsă de asistență medicală efectivă, aproximativ 250 milioane de copii nu urmează școlile, iar 800 milioane de oameni sînt complet analfabeți".

2 „Cheltuielile militare globale sînt echivalente cu aproape două cincimi din produsul național brut al tuturor țărilor din lumea a treia. Ele sînt egale cu venitul total a trei pătrimi din țările cele mai sărace din lumea a treia. În linii mari, ele sînt aproape egale cu produsul național total al întregii Americi Latine și de două ori mai mari decît al tuturor țărilor din Africa. Ele sînt de 14 ori mai mari decît ajutorul pentru dezvoltare acordat de statele industrializate lumii a treia".

3 Repartiția cheltuielilor militare globale indică existența și în acest domeniu a unor decalaje uriașe între principalele puteri militare, în primul rînd între statele nucleare, țările mari, puternic înarmate și țările mici și mijlocii, în curs de dezvoltare.

La o serie de categorii de armamente cu o mare putere de distrugere (arme nucleare, rachete de diferite tipuri, submarine nucleare, aviație strategică, avioane de vînătoare supersonice, alte sisteme grele de armament) statele nucleare dețin o pondere de 100 la sută sau apropiată de acest procent maxim.

4 Ca urmare a unor conflicte locale sau în scopul apărării independenței lor naționale, țările mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniate, luate în ansamblu, și-au sporit cheltuielile militare în perioada 1967—1977 de 2,7 ori. În ultimii 20 de ani, cheltuielile militare ale țărilor în curs de dezvoltare au crescut, în termeni reali, cu factorul 6,5, cheltuielile militare ale țărilor în curs de dezvoltare ridicîndu-se la circa 50 miliarde dolari anual.

5 În 1976, asistența economică oficială acordată de țările dezvoltate țărilor în curs de dezvoltare a fost de numai 20 miliarde dolari. „În alți termeni — arată Anuarul SIPRI — aceasta înseamnă că înarmările pe glob absorb în fiecare an resurse mai mari decît asistența oficială pentru dezvoltare pe 20 de ani".

6 „În ultimii 75 de ani — subliniază, în final experții SIPRI — cheltuielile militare mondiale au crescut cu o rată medie anuală de 4,5 la sută în termeni reali. O prognoză moderată pentru perioada care a mai rămas din acest secol indică o rată de creștere de 3,6 la sută. Aceasta ar însemna că în anul 2000 cheltuielile militare globale se vor situa în jurul nivelului de 820 miliarde dolari anual".

Concluzia Anuarului SIPRI, confirmată de întreaga desfășurare a dezbaterilor sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, este formulată în următorii termeni : „Dezarmarea și dezvoltarea reprezintă, ambele, obiective critice ale comunității internaționale, a căror înfăptuire trebuie urmărită cu cea mai mare prioritate. Este posibil și necesar ca ele să fie inter-relate de o manieră sistematică, pentru ameliorarea perspectivelor de atingere a ambelor obiective. Ca un obiectiv imediat, sesiunea specială ar putea adopta măsuri pentru accelerarea realizării unor acorduri de reducere a cheltuielilor militare".

România, militantă pentru dezarmare și progres

DEZARMAREA ȘI DEZVOLTAREA sînt două obiective de cea mai stringentă actualitate ale epocii contemporane, pentru a căror înfăptuire corelată se cer eforturi stăruitoare, concentrate, din partea tuturor guvernelor, a tuturor popoarelor de pe planeta noastră. Două obiective ale căror conținut, interdenpendență și loc important în cadrul stategiei noii ordini economice și politice mondiale au fost precizate cu o mare claritate în gîndirea politică a președintelui **Nicolae Ceaușescu** și pentru a căror materializare țara noastră, personal șeful statului român, militează cu fermitate și consecvență. Tratarea lor într-o relație strînsă, organică, constituie una din abordările centrale ale programului concret de dezarmare conținut în istoricele documente ale Congresului al XI-lea și prezentat recent, din însărcinarea președintelui **Nicolae Ceaușescu**, la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării.

Bazate pe hotărîrile Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din decembrie 1977, pe hotărîrea Comitetului Central al partidului cu privire la problemele dezarmării, propunerile României prezentate la sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U. sînt menite să contribuie la adoptarea de către sesiune a unor măsuri hotărîte apte să deschidă calea trecerii la realizarea năzuințelor vitale ale popoarelor, a dreptului lor sacru de a trăi în pace, a aspirației lor la dezvoltare liberă și independentă.

„Ne exprimăm speranța, arăta recent tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, **că rațiunea, răspunderea față de propriile noastre popoare, față de cauza civilizației, a însăși existenței umanității va triumfa, determinînd oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, sub un control internațional corespunzător, cu garanția că nici un stat nu va fi victima nici unei agresiuni, că fiecare națiune va putea trăi în libertate, suveranitate și pace".**

Luarea în considerare a propunerilor lucide și realiste ale țării noastre, concretizarea lor în deciziile marelui forum al dezarmării de la Națiunile Unite ar permite inaugurarea unei etape noi în viața omenirii, etapă în care resursele colosale irosite azi în scopuri distructive și-ar găsi treptat, într-o măsură din ce în ce mai mare, menirea lor autentică — de a servi la susținerea și accelerarea eforturilor de progres și prosperitate, de o viață mai bună, ale tuturor națiunilor de pe planeta noastră, acordîndu-se o atenție specială nevoilor țărilor în curs de dezvoltare.

Nicolae CHILIE

ECONOMIE MONDIALA

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Pierderi de recoltă în Brazilia

DACĂ ANUL TRECUT Brazilia s-a situat pe locul doi în lume (după S.U.A.) sub raportul exportului de produse agricole, o secetă care durează de peste șase luni, apreciată ca cea mai gravă din ultimii 50 de ani, a antrenat pînă acum pierderi de recoltă de 2,5 miliarde dolari, obligînd țara să devină mare importatoare la acest capitol. Ea și-a anunțat deja intenția de a achiziționa de pe piața mondială produse agroalimentare în valoare de 500 milioane dolari, suspendîndu-și în același timp exportul tradițional de soia, orez și porumb. Puternic amenințat este și exportul de carne, ca urmare a reducerii șeptelului.

Livrările de cafea pentru export se așteaptă să fie cu aproape 200 000 t mai reduse în acest an, urmînd ca adevărata amploare a daunelor să se măsoare în 1979, cînd arborii de cafea plantați în locul celor distruși de îngheț în 1975 trebuiau să intre pe rod. Mulți dintre ei s-au uscat însă din cauza secetei.

Contraste în agricultura Pieței comune

PUBLICAT la începutul acestui an de Comisia C.E.E., ultimul raport cu privire la evoluția agriculturii evidențiază, între altele, că în perioada 1968—1976 numărul persoanelor ocupate în acest sector al economiei țărilor membre s-a redus de la 11,8 milioane la 8,5 milioane, respectiv la 8,4% din ansamblul forței de muncă ocupate.

În 1976 în agricultura celor nouă țări membre se numărau 5,1 mil. de gospodării dispunînd de terenuri agricole de 1 ha și peste. Repartiția proprietății funciare este însă puternic inegală: gospodăriilor care în 1976 dispuneau, fiecare, de mai puțin de 20 ha (aproape 76% din numărul lor total) le reveneau doar 27% din întreaga suprafață agricolă.

În condițiile scăderii numărului persoanelor ocupate în acest sector cu 4,2% pe an, se apreciază că productivitatea muncii (calculată pe baza producției agricole finale) a sporit în cadrul Pieței comune în medie cu 6,3% în perioada 1968—1975. Valoarea producției finale a agriculturii „celor nouă“ a crescut în 1976 cu 14,4% față de 1975 (respectiv la 85,5 miliarde unități de cont); cu toate acestea ponderea agriculturii în formarea produsului național brut al țărilor respective se menține scăzută — de numai 4,9% în 1976.

Perspectivele prețurilor la produsele de bază

PREȚURILE internaționale ale produselor de bază exportate de țările în curs de dezvoltare, cu excepția petrolului, se vor reduce cu 8,8% în acest an, după creșterile cu 21,3% în 1977 și cu 15,1% în 1976, estimează ultimul raport trimestrial al Institutului național de cercetări economice și sociale (N.I.E.S.R.) din Anglia. Inversarea de tendință este atribuită în mare măsură unei scăderi cu 13% în acest an a prețurilor produselor alimentare exportate, după majorarea lor cu 35,6% de anul trecut. Prețurile produselor agricole ar urma să scadă mai puțin, și anume cu 2,2%. La metale și minereuri se așteaptă o scădere de ansamblu cu 3,9% a prețurilor, după care în 1979 o nouă creștere ar putea să aducă prețurile respective la un nivel record.

Spre deosebire de marile fluctuații de prețuri înregistrate anul trecut, oscilațiile din acest an au o amplitudine mai redusă, relevă studiul publicat de N.I.E.S.R.

Orientări în dezvoltarea economică

Panama: valorificarea unui bogat potențial natural

PANAMA este o țară în curs de dezvoltare în care predomină producția agricolă tropicală de monocultură, iar industria se află într-o fază incipientă de dezvoltare. Numărul total al populației ocupate este de circa 450 mii, iar produsul național brut era în 1976 de 1 310 dolari pe locuitor.

În agricultură, silvicultură și pescuit se creează 16% din produsul brut. Pentru piața autohtonă, agricultura livrează porumb, zahăr, orez și cartofi în cantități suficiente (24% din teritoriul țării este suprafață arabilă).

Subsolul Republicii Panama este bogat în resurse naturale. Se extrag în primul rînd aur, argint, cupru, cărbune etc. Cele mai bogate sînt zăcămintele de cupru; evaluări recente le situează la circa 300 milioane tone. Mina de cupru Cero Colorado va fi, după reconstrucția și lărgirea ei, una dintre cele mai mari din lume. Rezervele de cărbune de lingă Gatun sînt apreciate la circa 15 milioane tone; valorificarea lor va permite reducerea ponderii petrolului în producția de energie electrică de la 92% la 38%. Industria prelucrătoare este reprezentată de fabrici de zahăr, ciment, de rafinării. Orașul Colón, situat în zona Canalului Panama, dispune de mari capacități portuare și de depozitare, precum și de unități pentru conservarea și prelucrarea produselor tropicale de export.

În ciuda unor dificultăți, se realizează programul guvernului în privința creșterii rolului companiilor de stat în exploatarea pădurilor, a bogățiilor minerale, îndeosebi a cuprului, în prelucrarea trestiei de zahăr, bananelor, cafelei etc., încît Panama pentru prima dată în istoria sa are companii naționale.

Principalele produse de export ale țării sînt banane, crustacee, cacao, derivate din petrol, zahăr, făină, cafea și carne. În ceea ce privește importul predomină mașinile și utilajele de transport, alimentele, țițeiul, produsele chimice, firele și țesăturile textile etc. Acoperirea importului prin export este o problemă permanentă; în ultimii 5—6 ani balanța comercială a fost deficitară.

O lege din anul 1971 are ca scop să stimuleze investițiile străine și autohtone în proiectele guvernului din Panama orientate spre export. Întreprinderile străine și autohtone, care produc exclusiv pentru export, pot încheia acorduri de lungă durată (15—20 de ani) cu ministerul panamez al industriei și comerțului, pe baza cărora pot să importe fără taxe vamale mașini, piese de schimb, materii prime și semifabricate, să obțină o exceptare de la impozitul asupra beneficiilor, să obțină o taxă vamală preferențială la import și, totodată, să obțină credite în condiții favorabile.

EVOLUȚII MONETARE

SĂPTĂMÎNA 12—16 iunie 1978 a consemnat o evoluție diferențiată a **dolarului S.U.A.** față de restul valutelor occidentale, caracterizată în mare printr-o revenire relativă a monedei nord-americane. Se apreciază că la aceasta a contribuit, printre altele, efectul declarațiilor făcute la Conferința O.C.D.E. de la Paris de conducătorul delegației S.U.A. care a reafirmat că țara sa este pregătită să folosească din plin rezervele sale valutare pentru a contribui la menținerea stabilității pe piețele valutare, precum și reluarea tendinței de creștere a dobînzilor pe piața internă a S.U.A.

Yenul japonez a înregistrat, sub efectul amplificat al perspectivelor balanței comerciale a Japoniei cu principalii săi parteneri occidentali în anul 1978, o repreciere generală față de toate valutele. În pofida intervențiilor repetate ale Băncii Japoniei, yenul a atins un nivel istoric maxim față de dolar — circa 214,80 yeni/dolar. La închidere yenul a înregistrat un recul ușor, cotînd la circa 216,90 yeni/dolar. **Francul francez,** după ce a evoluat la un nivel maxim de circa 4,5860 franci/dolar și respectiv 218,73 franci pentru 100 mărci vest-germane, s-a situat la închidere în cîștig față de cursurile de referință, la circa 4,5990 franci/dolar și 219,78 franci pentru 100 mărci vest-germane. **Francul elvețian** a înregistrat fluctuații mai ample, atingînd un nivel maxim al intervalului de circa 1,8880 franci/dolar, căruia i-a urmat o scădere de circa 1% pînă la un curs de circa 1,9050 franci/dolar, închiderea fiind cu puțin peste cursul de referință de circa 1,8930 franci pentru un dolar. **Marca vest-germană** a avut o evoluție asemănătoare, terminînd însă intervalul cu circa 0,2% sub închiderea de referință, la circa 2,0925 mărci/dolar. **Francul belgian,** cu o cotație de circa 33,00 franci/dolar la închidere, s-a situat cu 1% sub cursul de referință. Observatorii consideră că, pe ansamblu, **lira italiană** a avut o ținută bună, stimulată de altfel și de fluxul turistic caracteristic sezonului, atingînd un maxim de circa 859 lire/dolar. **Lira sterlină** a evoluat în recul față de dolar, atingînd un minim de circa 1,8380 dolari pentru o liră după care, în ultima parte a intervalului, a înregistrat o redresare parțială și controlată.

Piața eurodepozitelor a reacționat la creșterea dobînzilor de pe piața internă a S.U.A., înregistrîndu-se la eurodepozitele în dolari pe 6 luni dobînzi de circa 9%, la cele în franci elvețieni, în final, de circa 2%, în timp ce eurodepozitele în mărci vest-germane s-au menținut constante la circa 5,625%.

Prețul aurului la Londra la 16 iunie a.c. a fost de 184,60 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

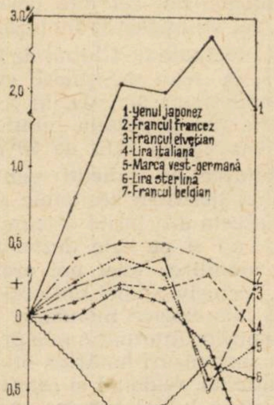

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 12—16 VI, luîndu-se ca bază cursurile din 9.VI.1978.

Știința și tehnologia în slujba dezvoltării

Reuniunea europeană pregătitoare de la București

POZIȚII ACTIVE, CONSTRUCTIVE ALE ROMÂNIEI SOCIALISTE

POLITICA EXTERNĂ a României socialiste și-a cîștigat o largă și binemeritată recunoaștere în lume ca materializare a principiilor unor relații democratice cu toate statele, prin desfășurarea unor acțiuni menite să promoveze în mod consecvent coexistența pașnică între state, întărirea păcii și a securității, să stimuleze dezvoltarea economică largă, cooperarea și progresul tuturor națiunilor. În spiritul acestei politici, țara noastră a promovat în mod consecvent ideea de punere a științei și tehnologiei moderne în slujba dezvoltării, măsurile concrete destinate realizării în practică a acestei idei în care sînt vital interesate toate țările și înainte de toate țările cu economie rămasă în urmă. Ca țară socialistă și totodată țară în curs de dezvoltare, România oferă pe acest tărîm și propria sa experiență care scoate în evidență aportul crucial pe care este aptă să-l aducă aplicarea progresului tehnic la ridicarea economiilor naționale, la lichidarea decalajului față de țările cu economie avansată.

Pentru o nouă ordine științifică și tehnologică

În perioada 26—30 iunie Bucureștiul va fi gazda reuniunii europene, de sub egida Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.), consacrată pregătirii Conferinței Națiunilor Unite asupra științei și tehnologiei în slujba dezvoltării, ce va avea loc în toamna anului 1979 la Viena.

Inițiatorul acestei mari și responsabile deliberări mondiale este, pe bună dreptate, considerat a fi președintele Republicii Socialiste România, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, care în 1970, de la tribuna sesiunii a 25-a jubiliare a Adunării Generale a O.N.U. a propus înscrierea pe ordinea de zi a sesiunii, ca o problemă prioritară, a punctului: „Rolul științei și tehnologiei moderne în dezvoltarea națiunilor și necesitatea de a întări cooperarea economică și tehnico-științifică între state".

De atunci, din îndemnul președintelui său, România a avut în permanentă atenție impulsionarea acestei acțiuni, mobilizînd un larg consens, în cadrul O.N.U. și bilateral, în jurul concretizării propunerii românești din 1970 prin acțiuni de răsunet și eficiente, dintre care și Conferința mondială din 1979, care să contribuie la punerea mai hotărîtă și mai echitabilă a științei și tehnologiei în slujba dezvoltării întregii umanități și, în primul rînd, a țărilor în curs de dezvoltare.

Este astăzi mai mare nevoie decît oricînd de astfel de acțiuni energice ale tuturor statelor, ale comunității internaționale în ansamblu, cu cît se vădește că, în ciuda cuceririlor impresionante obținute de știința și tehnologia modernă, există decalaje imense care despart două treimi din populația țărilor lumii, aflate în curs de dezvoltare, de treimea țărilor dezvoltate.

Desemnarea capitalei țării noastre ca gazdă a importantei reuniunii pregătitoare a țărilor din Europa și America de Nord este o recunoaștere plină de semnificații a rolului eminent jucat de România în procesul inscrierii științei și tehnologiei pe agenda marilor probleme de care depinde viitorul omenirii, în făurirea consensului prin care Adunarea Generală a O.N.U. a decis în decembrie 1977 convocarea Conferinței mondiale asupra științei și tehnologiei în slujba dezvoltării.

În țările cu economie rămasă în urmă, pe lîngă nivelul redus de dezvoltare a științei și tehnologiei, subzistă sau sînt încurajate din exterior, din treimea dezvoltată a lumii, mecanisme instituționale și fluxuri de cadre care sînt departe de a putea asigura valorificarea potențialităților social-economice ale țărilor în curs de dezvoltare în propriul lor folos. Transferul de tehnologie către țările în curs de dezvoltare este inechitabil și nu sprijină valorificarea posibilităților lor proprii ; dimpotrivă, el accentuează gradul de subdezvoltare și de dependență politică și economică a țărilor în curs de dezvoltare. „Monopolul tehnologic" al țărilor dezvoltate, care dețin peste nouă zecimi din cercetarea științifică și tehnologică curentă, este îndreptat în principal către scopuri militare și pentru menținerea poziției lor economice predominante pe piața mondială. Se vorbește tot mai mult de un nou colonialism, cel mai periculos și rafinat, cel științifico-tehnologic.

Studii efectuate de Clubul de la Roma arată că, în cazul menținerii structurilor și tendințelor actuale, în anul 2050 doar 4% din populația lumii va trăi în țări dezvoltate, față de 20% astăzi.

În căutarea de remedii pentru evitarea unui dezastru economic și social, care ar afecta atît țările în curs de dezvoltare, cît și pe cele dezvoltate, se impune stabilirea unei noi ordini economice, inclusiv a unei noi ordini științifice și tehnologice mondiale. Reașezarea relațiilor internaționale presupune luarea unor măsuri hotărîte, eficiente la nivel național, regional și internațional, care să ducă la înlăturarea inegalității în sfera științei și tehnologiei, la realizarea unor noi relații de cooperare în toate domeniile și pe toate planurile cercetării-dezvoltării.

Potențialul zonei C.E.E./O.N.U.

ÎN ACEST PROCES, în formularea de recomandări și propuneri concrete și angajante pentru Programul de acțiune ce urmează să-l adopte Conferința mondială din 1979, reuniunii de la București — care grupează factori de răspundere în materie de politică a științei și tehnologiei din țările Europei și ale Americii de Nord — îi revine un rol aparte, pe măsura posibilităților de care aceste țări dispun, individual și colectiv, pentru a sprijini mai eficient cooperarea tehnico-științifică în zonă, creșterea contribuției științei și tehnologiei la dezvoltarea tuturor națiunilor.

Un indicator al acestui potențial al zonei C.E.E./O.N.U. este numărul și distribuția cadrelor științifice și tehnice. Se estimează că în prezent circa 3 milioane de oameni de știință și ingineri de înaltă calificare sînt angajați în lucrări de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică în regiunea C.E.E./O.N.U., din care 75% în S.U.A. și U.R.S.S. În U.R.S.S., în anul 1974, din 4,7 milioane studenți în învățămîntul superior, aproape 50% urmau specialități legate de industrie și construcții. Cifre comparabile pentru S.U.A., referitoare la anul 1972, arătau că din 860 000 studenți, 18% se dedicau științelor fizice și ingineriei și 23% științelor conducerii activităților economice și sociale. Un studiu al UNESCO subliniază că din circa 32 000 cărți, documente și articole pe teme științifice și tehnice „produse" anual în lume, aproximativ 75% provin din țările membre ale C.E.E./O.N.U.

Iată deci că una din premisele de la care trebuie să plece reuniunea de la București, pentru a se ridica la înălțimea așteptărilor țărilor din regiune cît și ale celor din restul lumii, este că zona C.E.E./O.N.U. dispune de un uriaș potențial științific și tehnologic, de importante resurse umane și materiale care pot și trebuie îndreptate într-o mai mare măsură către accelerarea progresului economic al țărilor în curs de dezvoltare.

Totodată, chiar în cadrul zonei C.E.E./O.N.U. există, alături de țări cu o înaltă dezvoltare economică, științifică și tehnologică, și țări în curs de dezvoltare, ale căror probleme în materie de știință și tehnologie necesită o atenție deosebită și sprijin din partea celorlalte țări membre. Și în zona C.E.E./O.N.U. există încă bariere, discriminări și obstacole artificiale în calea dezvoltării largi a cooperării în domeniile științei și tehnologiei.

Lichidarea stărilor de lucruri descrise, indiferent în ce zonă se manifestă, necesită creșterea capacității proprii de cercetare-dezvoltare a țărilor în curs de dezvoltare și așezarea pe noi baze a relațiilor dintre state în domeniul transferului de tehnologie. Acestea sînt imperative care reclamă o acțiune urgentă și conjugată la nivel național, regional și internațional.

Coordonate pentru un Program de acțiune

PORNIND de la aceste premise este de așteptat ca țările membre ale C.E.E./O.N.U. să acționeze la București pentru ca viitoarea Conferință a Națiunilor Unite asupra științei și tehnologiei în slujba dezvoltării să reprezinte o contribuție majoră, atît de ordin principial cît și, în special, practic la transformarea științei și tehnologiei în pîrghii esențiale ale accelerării progresului tuturor țărilor și în primul rînd al celor în curs de dezvoltare, la instaurarea noii ordini economice internaționale.

Prin activitatea lor concretă, constructivă, înalții responsabili ce se vor întîlni la București sînt chemați să contribuie ca la Conferința mondială să se adopte un Program de acțiune cu caracter angajant, conținînd măsuri concrete și modalități practice la nivel național, regional și internațional în vederea folosirii realizărilor științei și tehnologiei moderne pentru dezvoltarea economico-socială a tuturor țărilor și în primul rînd a celor în curs de dezvoltare, pentru micșorarea și lichidarea decalajelor științifice și tehnologice, pentru orientarea, într-o mai mare măsură, a cercetărilor fundamentale și a dezvoltărilor tehnologice către nevoile prioritare ale țărilor în curs de dezvoltare, în scopul rezolvării problemelor majore cu care se confruntă aceste țări în cadrul eforturilor proprii întreprinse pentru dezvoltare, pentru asigurarea bunăstării materiale și înfloririi spirituale a popoarelor lor.

Unele din aceste acțiuni necesare și posibile, în optica unei țări socialiste în curs de dezvoltare, cum este România, sînt schițate în cele ce urmează :

I. LA NIVEL NAȚIONAL

Formularea de politici și planuri naționale pentru știință și tehnologie, ca parte integrantă a planurilor, programelor și orientărilor naționale de dezvoltare economică și socială, este chemată să asigure intervenția eficientă a științei și tehnologiei în rezolvarea problemelor dezvoltării și să permită alocarea prioritară de resurse în acest scop. Pornind de aici, se impun crearea și îmbogățirea cadrului legislativ care să stimuleze aplicarea științei și tehnologiei la dezvoltare ; crearea și întărirea unor infrastructuri științifice și tehnologice naționale, capabile să genereze soluții și mijloace de aplicare eficientă a acestora la dezvoltare, în conformitate cu aspirațiile și nevoile țărilor respective ; elaborarea și realizarea unor sisteme de învățămînt de toate gradele și formele care să asigure legarea strînsă a acestora de cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică și de producția materială. De asemenea, derivă de aici necesitatea de a crea și dezvolta sisteme naționale unitare, cuprinzătoare și operative, de informație științifică și tehnologică ; de a realiza, la scară națională, studii de evaluare a resurselor naturale, a disponibilului și necesarului de cadre științifice și tehnice ; de a întări organizatoric și tehnic oficiile naționale de brevete, mărci de fabrică și standardizare, în vederea protecției tezaurului tehnologic național și a valorificării optime a acestuia în producție, în viața socială și în relațiile de cooperare internațională.

Prin intensificarea programelor de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică proprii, prin stimularea producătorilor interni în aplicarea tehnologiilor concepute și realizate cu forțe proprii, vor putea fi create condițiile pentru micșorarea treptată a dependenței de tehnologie din import.

II. LA NIVEL REGIONAL

Acțiunile preconizate pe acest plan, cu referire specială la zona C.E.E./O.N.U. au în vedere înainte de toate folosirea instituțiilor existente și crearea de noi forme de identificare a problemelor de interes comun în domeniul cercetării științifice și al dezvoltării tehnologice. Ele prevăd organizarea de proiecte comune ; realizarea de investiții și programe de cercetare-dezvoltare de interes comun ; sisteme de schimb de informații, experiență și cooperare în domeniile educației, științei și tehnicii ; stimularea contactelor, schimburilor de experiență, de păreri și informații între oameni de știință și cercetători ; încheierea de acorduri de cooperare economică și tehnico-științifică între state, ca un cadru pentru o cooperare cît mai largă.

Acțiunile pe plan regional includ, de asemenea, extinderea activităților comerciale și de cooperare industrială în cadrul unor întreprinderi mixte ; crearea de centre regionale și subregionale pentru schimb de informații tehnico-științifice, cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, cît și pentru dezvoltarea unor noi forme de cooperare în domenii prioritare ; dezvoltarea de centre regionale și subregionale pentru formarea și specializarea de cadre științifice și tehnice.

În toate acțiunile de acest fel urmează să se acorde o atenție specială problemelor specifice ale țărilor în curs de dezvoltare din punct de vedere economic, sprijinirii accesului lor la cuceririle științei moderne, realizării unui transfer larg de tehnologie în beneficiul acestor țări, înlăturării obstacolelor și discriminărilor ce frînează înlăturarea rămînerilor în urmă.

III. LA NIVEL MONDIAL

Înainte de toate, acțiunile pe acest plan, cu participarea substanțială a țărilor dezvoltate, sînt menite să sprijine eforturile țărilor în curs de dezvoltare pentru crearea, întărirea și mai buna legare de cerințele producției a capacităților lor naționale de cercetare și pentru făurirea unor structuri instituționale de natură a încuraja cercetarea — dezvoltarea în probleme prioritare pentru progresul economic și social al țărilor în curs de dezvoltare respective. Ele presupun creșterea rolului O.N.U. și al instituțiilor sale specializate în aplicarea științei și tehnologiei la dezvoltare.

Preconizarea unui Fond internațional de burse, pentru formarea și specializarea de cadre din țările în curs de dezvoltare, este flancată de recomandarea de măsuri pentru oprirea migrării specialiștilor din țările în curs de dezvoltare, pentru reîntoarcerea lor în țările de origină și despăgubirea țărilor în curs de dezvoltare pentru pierderile suferite. Pe linie instituțională se mai prevede înființarea unui Fond internațional pentru dezvoltarea tehnologică, crearea de centre internaționale, regionale și subregionale de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică pentru probleme globale de interes special pentru țările în curs de dezvoltare.

Se înscrie aici, de asemenea, adoptarea codului internațional pentru transferul de tehnologie și a altor reglementări care să asigure un transfer larg în condiții echitabile și juste pentru țările în curs de dezvoltare.

Resursele organismelor internaționale existente (P.N.U.D., B.I.R.D. ș.a.) în condiții echitabile și juste urmează să fie reorientate și folosite mai larg pentru dezvoltarea cooperării tehnologice dintre țările în curs de dezvoltare, alături de crearea de către aceste țări a unui sistem de acordare reciprocă de tratament preferențial în domeniul transferului de tehnologie.

Institutele de cercetare atît din țările în curs de dezvoltare cît și din cele dezvoltate trebuie să fie încurajate să orienteze o parte cît mai însemnată din resursele lor către cercetări prezentînd un interes special pentru țările în curs de dezvoltare. Acțiuni aparte vizează controlul și reglementarea practicilor restrictive sau ilicite ale societăților transnaționale în țările în curs de dezvoltare, care au implicații pentru dezvoltarea științifică și tehnologică a acestor țări. Sistemele internaționale de informație științifică și tehnologică urmează să fie adaptate în măsură mai mare la nevoile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare, studiindu-se posibilitățile de înființare a unei Bănci mondiale de informații tehnico-științifice.

O importanță crucială o pot avea acțiunile preconizate pentru reducerea bugetelor militare, cu prioritate ale țărilor puternic înarmate, și îndreptarea unei părți a resurselor umane și financiare astfel eliberate, în prezent ocupate cu cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică militară, către cercetări și aplicații tehnologice în beneficiul țărilor în curs de dezvoltare.

Convocarea periodică a unor reuniuni regionale și a Conferinței Națiunilor Unite asupra științei și tehnologiei în slujba dezvoltării va putea constitui un impuls suplimentar pentru aplicarea unui Program de acțiune astfel configurat.

Sînt, în cele de mai sus, sugestii de acțiuni care merită după părerea noastră atenție din partea reuniunii ce se deschide la 26 iunie la București, astfel încît ea să răspundă așteptărilor popoarelor din zonă, exigențelor Actului final al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, imperativelor instaurării noii ordini economice și politice internaționale, ale făuririi unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Bogdan BALTAZAR

Economia țărilor socialiste membre ale C.A.E.R.

DEZVOLTARE SUSȚINUTĂ, MODERNIZARE CONTINUĂ A STRUCTURII INDUSTRIEI

OBIECTIVELE mari și sarcinile complexe pe care construcția socialistă le pune în fața fiecărei țări socialiste, în funcție de specificul etapei de dezvoltare și de particularitățile concrete ale fiecărei economii naționale, impun realizarea unor ritmuri susținute și stabile de creștere economică, ridicarea continuă a potențialului economic, fără de care nu este posibilă îmbunătățirea condițiilor vieții materiale și spirituale a popoarlor. Aceste exigențe se realizează atît prin ridicarea neîntreruptă a productivității muncii sociale și sporirea contribuției factorilor intensivi ai dezvoltării, cît și prin formarea unor structuri moderne, de înaltă eficiență, ale economiei naționale, capabile să permită valorificarea superioară a resurselor materiale și umane, creșterea și diversificarea producției de bunuri materiale și spirituale a fiecărei țări în parte, concomitent cu extinderea participării la diviziunea internațională a muncii.

Rolul principal în cadrul modificărilor structurale revine industriei, ritmurile de creștere a producției și deplasările care au loc în interiorul acestei ramuri pe subramuri, produse și grupe de produse în fiecare țară avînd o contribuție determinantă la modernizarea întregii economii naționale, la realizarea progresului economic al țărilor socialiste membre al C.A.E.R.

În mod necesar și obiectiv amploarea, caracterul și orientările de bază ale proceselor de modernizare a structurii industriilor naționale sînt într-o strînsă legătură cu nivelul dezvoltării economice a fiecărei țări și, mai ales, cu gradul de industrializare atins de acestea. Privită dintr-un asemenea punct de vedere, situația existentă astăzi în lumea socialistă este foarte diferită : fiecare țară prezintă indicatori cantitativi și calitativi diferiți privind caracterizarea nivelului de dezvoltare industrială, inclusiv existența unor decalaje în acest domeniu. Astfel, dacă considerăm nivelul producției industriale realizate pe locuitor de R.D.G. în 1975 egal cu 100, atunci nivelul acestei producții pe locuitor era de 59% în România, 62% în Bulgaria, 64% în Polonia, aproape 70% în Ungaria[1]).

Din această situație rezultă că și contradicția obiectivă dintre structura existentă a producției și structura mai mobilă și în continuă modificare a nevoii sociale, mai ales a cererii de mijloace de producție, precum și modalitățile de rezolvare a acestei probleme au forme și intensități foarte diferite în care se manifestă. Acuitatea și amploarea acestor procese în țările cu un nivel mai scăzut de dezvoltare și de industrializare se află sub influența nemijlocită atît a progresului tehnico-științific contemporan ,cît și a imperativelor înlăturării decalajelor și egalizării treptate a nivelurilor de dezvoltare industrială. În contextul dinamic al actualei revoluții tehnico-științifice, pentru țările care au un nivel mai scăzut de dezvoltare economică modernizarea producției sociale, și în primul rînd a industriei, nu se poate realiza prin ameliorarea vechii structuri, ci numai prin intermediul unor profunde și ample transformări. Este firesc ca în aceste împrejurări opțiunile, caracterul și intensitatea anumitor procese să fie diferite. Creșterea ponderii industriei în structura fiecărei economii naționale în producerea venitului național are o intensitate deosebită și se realizează prin crearea unor noi ramuri și subramuri ale producției industriale, prin extinderea continuă a bazei materiale și a nomenclatorului de produse, prin ridicarea permanentă a nivelului tehnic și al eficienței proceselor de producție.

Sub impulsul revoluției tehnico-științifice contemporane, mobilitatea producției sociale este însă mult mai largă, acționînd și după crearea ramurilor de bază ale industriei și chiar ale construcțiilor de mașini, acționînd deci cu intensitate diferită în fiecare țară socialistă și făcînd necesare opțiuni specifice de dezvoltare, investiții, profilare etc. Factorul principal care o determină îl constituie accentuarea vitezei de înnoire a aparatului de producție și a nomenclatorului produselor, schimbările care au loc în nivelul calitativ și structura cererii, în consumul productiv și neproductiv.

Toate acestea își găsesc reflectarea în ritmurile de dezvoltare a producției industriale a țărilor socialiste care se diferențiază de la o țară la alta, remarcîndu-se prin nivelul lor mai înalt în comparație cu cel înregistrat de țările capitaliste dezvoltate și prin stabilitatea caracterului susținut al creșterii economice. Aceste trăsături ies cu pregnanță în evidență din datele tabelului nr. 1, cuprinzînd ritmurile de creștere a producției industriale realizate și planificate în unele țări socialiste în decursul a patru perioade cincinale[2]).

Pe baza ritmurilor susținute de creștere a producției are loc accentuarea rolului industriei ca ramură dinamizatoare a întregii economii naționale. În cele mai multe țări, industria este deja ramură conducătoare a economiei, realizările actuale conducînd la afirmarea mai pronunțată și consolidarea acestui rol prin creșterea contribuției la formarea venitului național și la ocuparea eficientă a forței de muncă. Ponderea industriei în producerea venitului național a crescut în perioada 1960—1976 după cum urmează : de la 45,6% la 50,6% în Bulgaria ; de la 63,4% la 68,0% în Cehoslovacia ; de la 53,0% la 60,3% în R.D.G. ; de la 46,9% la 51,8% în Polonia ; de la 44,1% la 55,9% în România ; de la 36,6% la 46,3% în Ungaria și de la 52,3% la 52,6% în U.R.S.S.[3]). Odată cu aceasta, crește ponderea populației ocupate în industrie și se reduce ponderea celei din agricultură.

Tabelul nr. 1

Ritmurile medii anuale de creștere a producției globale industriale în țări socialiste

Țări	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980	Creșteri anuale, față de anul prec.		
					1976	1977	1978
Bulgaria	11,7	10,9	9,1	9,2	8,0	6,8	7,7
Cehoslovacia	5,2	6,7	6,7	6,1	5,5	5,7	5,0
R. D. Germană	5,8	6,5	6,5	6,0— 6,4	5,9	5,4	5,7
R. P. Mongolă	9,8	9,9	9,2	9,9—10,5	. . .	4,0	4,7
Polonia	8,4	8,3	10,4	8,2— 8,5	10,7	8,6	6,8
România	13,8	11,9	12,9	11,5	11,5	12,5	10,6
Ungaria	7,5	6,2	6,4	5,9— 6,2	4,1	6,8	5,0—6,0
U.R.S.S.	8,6	8,5	7,4	6,4	4,8	5,7	4,5

Sursa : Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV, Moscova, 1977, p. 59 și legile privind adoptarea planurilor de dezvoltare pe perioada 1976—1980.

Diferențierea ritmurilor de sporire a producției industriale este legată de factori complecși, reflectînd preocuparea țărilor ce au pornit de la un nivel mai scăzut de dezvoltare și de industrializare, de a asigura creșteri mai înalte în vederea egalizării nivelului lor de dezvoltare cu cel al țărilor socialiste dezvoltate. Astfel, pe ansamblul perioadei 1951—1976, ritmul mediu anual de creștere a producției industriale a fost de 12,0% în R. P. Bulgaria, 7,9% în R. S. Cehoslovacă, 8,1% în R. D. Germană, 10,5% în R. P. Polonă, 12,9% în R. S. România, 7,9% în R.P. Ungară și 9,4% în U.R.S.S.

În anii actualului cincinal, 1976—1980, așa cum rezultă și din tabelul nr. 1, industria continuă să se dezvolte în ritmuri diferențiate, dar susținute. La Congresul al XI-lea al P. C. Bulgar, s-a subliniat că în cel de-al șaptelea cincinal, precum și în perioada pînă în 1990, producția industrială a R. P. Bulgaria va crește într-un ritm accelerat, atît în ce privește industria grea, cît și ramurile care produc bunuri de consum. În R. S. Cehoslovacă, producția industrială urmează să crească în cursul celui de-al șaselea cincinal (1976—1980) cu aproximativ 34%, iar Directivele adoptate de Congresul al IX-lea al P.S.U.G. prevăd ca în actualul cincinal în R. D. Germană să se realizeze rate înalte și stabile de creștere a bazei tehnico-materiale a societății, urmînd ca volumul global al producției să depășească cu aproape 400 miliarde mărci nivelul cincinalului precedent. Cel de-al X-lea plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a Uniunii Sovietice prevede o creștere a producției industriale cu 35—39%, iar a producției mijloacelor de producție cu 38—42%. În Polonia, pentru anii 1976—1980, se prevede ca valoarea producției industriale să sporească cu 48—50% în comparație cu 1975, ponderea industriei la formarea venitului național urmînd să crească la 62%.

---

[1]) Calculat după datele prelucrate din „Voprosi Ekonomiki“ nr. 5/1978, p. 127.

[2]) Pentru anii 1977 și 1978 vezi „Revista economică“ nr. 12 din 24 martie 1978, pp. 27—28.

[3]) Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov SEV, 1977, p. 43.

Conform hotărîrilor adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R. și de Conferința Națională a partidului, atît în actualul cincinal, cît și în perioada următoare România va aplica cu consecvență politica de dezvoltare susținută a industriei ; atenția generală este concentrată asupra laturilor de ordin calitativ ale activității în toate ramurile industriale, producția industrială prevăzută inițial pentru actualul cincinal urmînd să crească suplimentar cu 100—130 miliarde lei. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a P.C.R., din decembrie 1977, în următorul cincinal va continua ferm politica de industrializare, accentuîndu-se poziția conducătoare a industriei în ansamblul economiei : pe baza creșterii producției cu 55—60%, industria va ajunge să contribuie în 1985 cu circa 70% la formarea venitului național. În R. P. Ungară, producția industrială va crește, conform Directivelor adoptate de P.M.S.U. cu 30—35%.

Primul plan de dezvoltare a economiei cubaneze, adoptat de Congresul P.C. din Cuba, subliniază că în perioada 1976—1980, paralel cu atenția ce se va acorda în continuare agriculturii, accentul principal se va pune pe industrializare, urmînd ca produsul social global să crească cu 34% în 1980 față de 1975.

Afirmarea industriei ca factor principal și determinant al formării unei puternice baze tehnico-materiale implică sporirea contribuției sale la realizarea reproducției lărgite, la susținerea programului de investiții — ceea ce este legat de creșterea și diversificarea producției de mijloace de producție (grupa A). Datorită faptului că revoluția tehnico-științifică determină o amplă diversificare a cererii de mijloace de producție și accelerează procesul de înnoire a aparatului de producție, adîncind, totodată, procesul de valorificare superioară a resurselor materiale, în țările socialiste se înregistrează o tendință de creștere diferențiată, dar mai accentuată a producției mijloacelor de producție (tabelul nr. 2).

Mai importantă pentru relevarea tendințelor care caracterizează schimbările în structura producției industriale în țările socialiste este analiza ponderii diferitelor ramuri în ansamblul industriei, a ritmurilor de creștere pe ramuri și subramuri.

O asemenea analiză pune în evidență faptul că modificările care se petrec în cadrul industriei la nivelul ramurilor, subramurilor, precum și al grupelor de produse sînt cele mai dinamice. În unele țări socialiste, ca de exemplu în România, Bulgaria și Polonia, ele au loc simultan cu creșterea ponderii industriei în cadrul economiei naționale. În alte țări ele se produc pe fondul unei anumite stabilizări a ponderii grupei A.

Tabelul nr. 2

Dinamica și structura producției industriale în perioada 1971—1976 (în %)

	Indicele de creștere a producției (1970 = 100)			Structura producției industriale			
	Întreaga prod. industr.	din care :		gr. A		gr. B	
		gr. A	gr. B	1970	1976	1970	1976
Bulgaria	164	175	151	54,7	59,4	45,3	40,6
Cehoslovacia	146	150	139	63,4	65,4	36,6	34,6
R. D. G.	145	148	140	64,3	65,6	35,7	34,4
R. P. Mongolă	167	156	179	52,6	49,2	47,4	50,8
Polonia	180	182	180	65,0	65,2	35,0	34,8
România	205	212	189	70,5	72,5	29,5	27,5
Ungaria	142	143	143	65,1	64,9	34,9	35,1
U.R.S.S.	150	154	141	73,4	74,0	26,6	26,0

Sursa : Statisticeskii ejegodnik stran-cilenov S.E.V. — 1977, pag. 65 și 67.

Tabelul nr. 3

Structura producției industriale pe principalele ramuri, în anul 1975

	Energie electrică și termică	Combustibil	Metalurgie feroasă	Constr. mașini și prelucr. metal.	Chimie și cauciuc	Textile, confecții, pielărie, încălțăminte	Alimentară
Bulgaria	2,2	3,8	3,5	24,8	7,6	13,1	23,5
Cehoslovacia	2,7	6,4	9,7	30,5	8,2	9,4	14,5
R.D.G.	2,8	5,6	6,3	34,3	11,7	10,6	15,3
Polonia	2,3	6,2	7,3	30,4	9,5	12,8	16,6
România	2,7	3,6	7,9	32,4	11,3	13,8	13,1
Ungaria	5,3	8,1	7,3	30,5	10,8	9,3	14,9
U.R.S.S.	2,9	6,3	5,2	24,2	7,3	16,3	20,2

Sursa : Anuarul statistic al R.S.R., 1977, pp. 550, 551.

În general, însă, în toate țările socialiste perfecționarea proporțiilor între ramuri are loc în condițiile importanței crescînde a modificărilor în structura intraramură corespunzător condițiilor concrete ale dezvoltării fiecăreia dintre acestea. În acest context, pe lîngă dezvoltarea dinamică a ramurilor industriale de bază, se creează o serie de subramuri și producții noi. Aceasta își găsește exprimarea atît în repartizarea resurselor destinate industriei, cît și în ritmurile mai înalte de dezvoltare a subramurilor respective față de evoluția pe ansamblul industriei. În întreaga perioadă 1951—1976 construcțiile de mașini și industria chimică au constituit ramurile prioritare ale industriei, devenind baza promovării progresului tehnic în întreaga economie națională. Ritmurile cele mai înalte de creștere în aceste ramuri s-au înregistrat în țările care în trecut erau mai slab industrializate : de 19% și respectiv 19,6% în R.P. Bulgaria, de 11,2% și 12,1% în R.S. Cehoslovacă, 7,1% și 6,4% în R.D.G., 17,6% și 14,3% în R. P. Polonă, 19% și 21% în R.S. România, 13,1% și 12,3% în U.R.S.S.

Pe această bază structura producției industriale a țărilor socialiste s-a îmbunătățit necontenit, avînd în anul 1975 configurația prezentată în tabelul nr. 3. Ponderea construcțiilor de mașini și a chimiei reprezintă în toate țările socialiste membre ale C.A.E.R. circa sau peste 1/3 din totalul producției industriale.

Schimbările structurale continuă cu intensitate sporită în anii actualului cincinal ; caracteristica de bază a dezvoltării industriei acestor țări în actuala etapă o reprezintă perfecționarea mai accentuată a structurii interne a principalelor subramuri ale industriei, ținîndu-se seama de cerințele dezvoltării ansamblului economiei naționale, ale promovării progresului tehnic, precum și de exigențele sporite ale pieței internaționale.

În industria bunurilor de consum se evidențiază, alături de preocuparea pentru asigurarea unor creșteri mai mari, și orientarea spre o mai amplă diversificare a producției, spre realizarea unei game mai largi de bunuri destinate populației și ridicarea calității produselor. În acest fel, perfecționarea structurii producției industriale se afirmă ca un factor important al creșterii eficienței producției sociale și al satisfacerii la un nivel superior a cerințelor de consum ale populației din fiecare țară socialistă. Totodată, ea favorizează creșterea și diversificarea schimburilor economice ale fiecărei țări cu celelalte țări socialiste, cu toate țările lumii.

R. CREȚOIU

Institutul de economie socialistă

MACHINOEXPORT

MAŞINI DE ALEZAT VERTICALE

RV 001 ŞI RV 002

Maşinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operaţii de frezare, alezare, găurire şi filetare, iar alegerea şi comanda tuturor funcţiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sînt destinate prelucrării pieselor de serie mică şi medie.

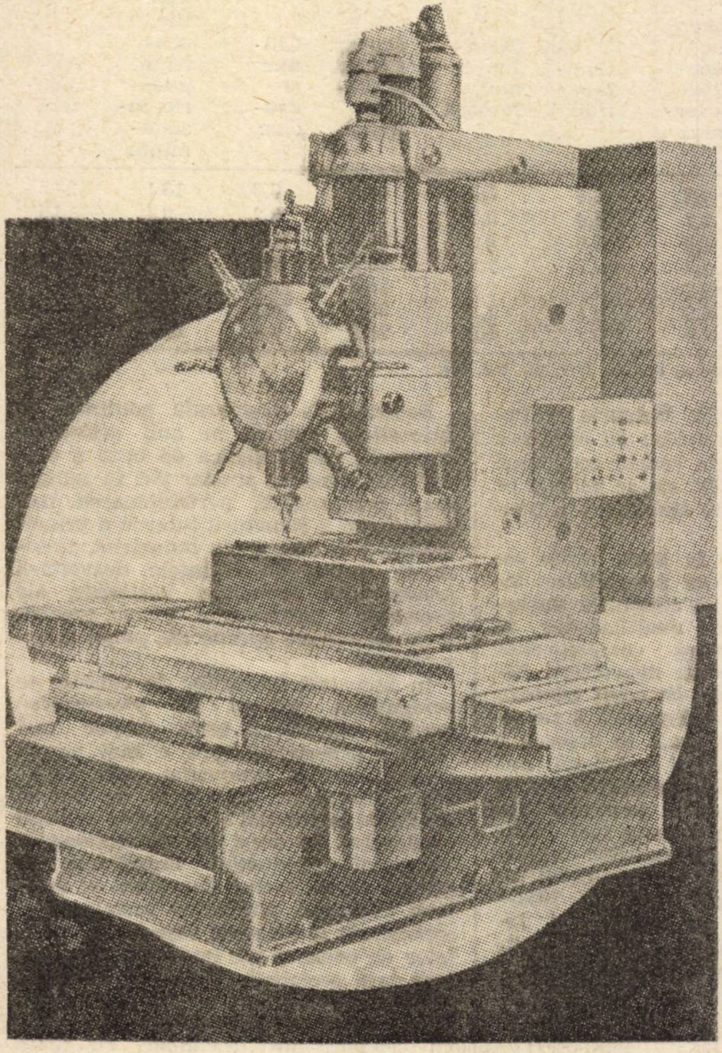

	RV001,10	RV001,20	RV002,10	RV002,11
Dimensiunea mesei :				
– lăţime, mm	600	800	600	600
– lungime, mm	1 330	1 560	1 330	1 330
Diametrul maxim de găurire în oţel, mm	39	39	39	39
Diametrul maxim de alezare, mm	170	170	200	170
Puterea motorului principal, kW	3,2/4	3,2/4	3,2/4	3,2/4
Puterea instalată , kW	14	15,1	13,3	15,8
Greutatea, kg	6 500	8 000	6 500	7 500

Exportator :

„Machinoexport"
Sofia, R .P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
Telefon : 88 53 21
Telex : 02 24 25
Telegrame : Machinoexport Sofia

PUBLICOM

„Desconcentrare“ geografică

DUPĂ DATE publicate de „Lloyd 's Register“, producția construcțiilor navale din țările nesocialiste a înregistrat anul trecut un recul și mai sensibil decît în 1976, respectiv de la 31,4 mil.t.r.b. la 25,5 mil.t.r.b., o scădere de circa 19%. Cele mai afectate de actuala criză în această ramură sînt, dintre principalii producători, Japonia — a cărei pondere în ansamblul construcțiilor de nave din țările amintite scade pentru prima oară în acest deceniu sub 50% —, Franța, Anglia, Danemarca, Norvegia și Olanda, în timp ce șantierele navale din Spania și S.U.A. au sporit anul trecut tonajul global construit. În esență, restrîngerea a avut loc pe seama construcției de tancuri petroliere.

După cum se vede și din grafic, se manifestă o tendință de „desconcentrare“ geografică a construcției de nave. Creșterea ponderii grupei „alte țări“ pare să reflecte afirmarea unor industrii naționale de dată mai recentă. Fiind vorba de modificări de la un an la altul, tendințele amintite rămîn însă desigur supuse verificării.

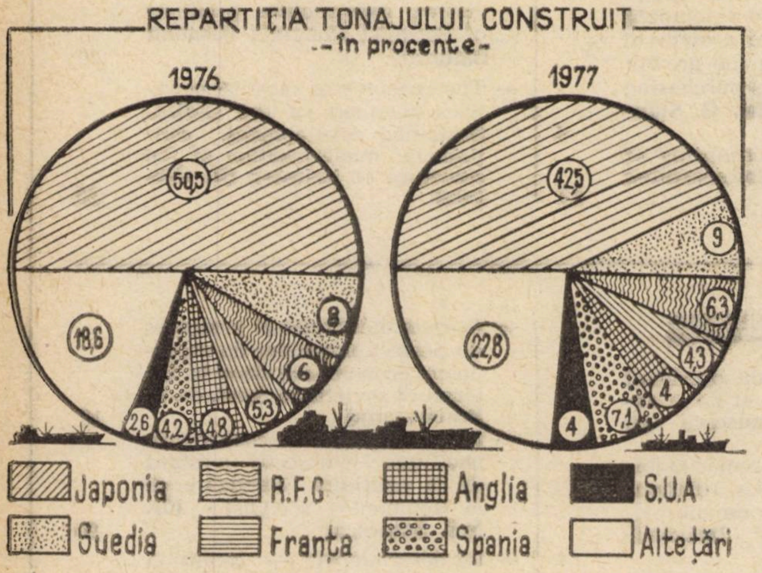

Iugoslavia: sistem hidraulic contra calamităților

ÎN IUGOSLAVIA se află în curs de finisare sistemul hidraulic Dunărea—Tisa—Dunărea, care cuprinde 940 km de canale principale și 14 000 km de canale mijlocii, construite în decurs de două decenii. În acest scop au fost deplasate 127 mil.m^3 de pămînt (de patru ori mai mult decît în cazul construcției canalului Suez), au fost executate 250 de lucrări de artă și 460 de căi navigabile în ambele sensuri.

Amplasat în Voivodina, regiune cu relief preponderent de șes din nord-estul Iugoslaviei și totodată grînarul țării, noul sistem va permite eliminarea efectului distructiv al calamităților periodice (inundații sau secetă). Se prevede, astfel, că — atunci cînd va fi dat în întregime în exploatare — sistemul Dunărea-Tisa-Dunărea va asigura drenarea surplusului de apă de pe 760 000 ha de terenuri fertile ; irigarea (iar la nevoie — drenarea) a altor 400 000 ha ; navigația pe o serie de canale ; drenarea apelor reziduale ; alimentarea cu apă a iazurilor destinate pisciculturii ; îmbunătățirea microclimatului ; dezvoltarea unei activități turistice complexe etc.

De la strategie înapoi la tactică

FĂCÎND un tur de orizont al efectului direct sau indirect pe care l-a avut criza economică din țările capitaliste asupra ordinii de importanță și conținutului funcțiilor îndeplinite — în cadrul întreprinderii industriale — de diferitele sale compartimente, revista **„L'Usine Nouvelle“** a publicat recent concluziile unei anchete pe această temă.

Se constată, astfel, o pierdere de interes din partea întreprinzătorilor pentru lucrările de planificare pe termen lung, studiile de viitorologie, abordările prea teoretice ale problemelor gestiunii economice și, de asemenea, o oarecare dezamăgire față de informatica aplicată, față de modelele de optimizare, față de aplicarea metodelor cantitative în domeniul marketingului etc.

În schimb, într-o perioadă caracterizată prin accentuarea concurenței pe piețe, persistența unui șomaj ridicat, creșterea deficitelor și a falimentelor, atenția întreprinzătorilor se îndreaptă spre îmbunătățirea funcționării compartimentelor de marketing industrial, de promovare a exporturilor, de gestiune a aprovizionării tehnico-materiale și a stocurilor, de control al gestiunii fondurilor, de politică în domeniul folosirii personalului ș.a.

Se poate vorbi deci de o deplasare a atenției, sub efectul crizei, de la problemele de strategie pe termen mai mult sau mai puțin lung către cele preponderent de tactică curentă.

Eficiența informării în întreprindere

O ANCHETĂ efectuată la uniunea industrială „Svetlana“ din Leningrad a relevat că difuzarea activă a informației în întreprindere are un efect net pozitiv cînd este organizată cu mijloace variate, accesibile tuturor, și cînd ea vine în întîmpinarea dorințelor de cunoaștere ale oamenilor muncii. Acest lucru este reflectat, între altele, de diferențierea răspunsurilor furnizate în cursul anchetei de muncitorii unei secții de producție fruntașe și ai alteia rămase în urmă, evidențiindu-se — așa cum rezultă din tabel — nivelul sensibil mai scăzut al satisfacerii necesităților de informare ale personalului din această din urmă secție.

	Secția A (fruntașă)		Secția B (rămasă în urmă)	
Informație cu privire la :	indicele necesității pentru informația respectivă	indicele de satisfacere a necesității	indicele necesității pentru informația respectivă	indicele de satisfacere a necesității
Perspectivele întreprinderii	0,47	0,06	0,26	0,01
Perspectivele secției	0,50	0,27	0,26	0,01
Istoria, tradițiile întreprinderii	0,60	0,06	0,46	—0,04
Îndeplinirea planului pe întreprindere, locul acesteia în întrecerea socialistă	0,50	0,31	0,29	0,04
Îndeplinirea planului secției, locul acesteia în întrecerea socialistă	0,52	0,46	0,34	0,21
Experiența fruntașilor, inovațiile tehnice în cadrul ramurii	0,40	0,16	0,24	0,08
Oamenii întreprinderii, viața, munca și odihna lor	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Problemele și planurile sindicale	0,34	0,31	0,31	0,12
Drepturile și obligațiile concrete ale lucratorului	0,45	0,29	0,55	0,11
Tehnica securității muncii	0,34	0,55	0,47	0,54
Îndeplinirea planului individual, locul lucrătorului în întrecere	0,51	0,36	0,36	0,23
Perspectivele specialității lucrătorului în cadrul întreprinderii	0,40	0,16	0,24	—0,08
Normele privind calculul retribuției și al premiilor	0,68	0,25	0,59	0,15
Activitatea de masă, culturală și sportivă din întreprindere	0,50	0,16	0,41	0,09
Perspectiva ridicării calificării în specialitatea respectivă	0,41	0,26	0,40	—0,15

Notă : Valoarea indicilor poate varia între +1 (toate răspunsurile afirmative) și —1 (toate răspunsurile negative).
Sursa : „EKO“, nr. 2/1978, p. 185

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

SUMARUL NR. 25 DIN 23 IUNIE 1978

- Vizita de stat a președintelui NICOLAE CEAUȘESCU și a tovarășei ELENA CEAUȘESCU în Marea Britanie
  - ● Un eveniment remarcabil în evoluția relațiilor de colaborare româno-engleze **(Dinu Dragomirescu)** 1
  - ● Manifestări ale înaltei stime și considerații față de președintele NICOLAE CEAUȘESCU, față de realizările României socialiste 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Dezvoltarea comerțului în ritm cu creșterea puterii de cumpărare a populației **(D. Patriche, G. Stănciulescu)** 4
- Eforturi convergente pentru îndeplinirea integrală a producției fizice **(B. Pădure)** 7
- Realizarea ritmică a planului în transportul de mărfuri **(Anastasie Mănescu)** 8
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar
  - ● Normarea și evidența costurilor în condițiile autogestiunii **(Traian Duția)** 10
  - ● Sporirea eficienței acordului global prin creșterea productivității muncii **(Mircea Morariu)** 11

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Cerințe și perspective ale aplicării analizei valorii în construcții
  - ● Conceptul de performanță **(Radu Negru)** 13
  - ● Orientări specifice ale analizei **(Octavian Coșovliu)** 14

ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

- Repartizarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării **(dr. Gh. Popescu)** 15

TEORII ● IDEI

- Modernizarea contabilității — componentă a organizării superioare a sistemului informațional (I) **(conf. dr. Valeriu Voica, conf. dr. Ladislau Possler)** 16
- Școli ● curente ● economiști. Aspecte teoretice și practice ale perfecționării mecanismului economic în literatura sovietică (I) **(prof. dr. Eugen Prahoveanu)** 18

ECONOMIE MONDIALĂ

- Promovarea coexistenței pașnice — obiectiv statornic al politicii externe a României socialiste **(dr. N. S. Stănescu)** 20
- Dezarmarea, condiție vitală a dezvoltării economice și a lichidării decalajelor în lume **(Nicolae Chilie)** 23
- Știința și tehnologia în slujba dezvoltării. Poziții active, constructive ale României socialiste **(Bogdan Baltazar)** 26
- Economia țărilor socialiste membre ale CAER. Dezvoltare susținută, modernizare continuă a structurii industriei **(R. Crețoiu)** 28

ÎN SUPLIMENTUL ACESTUI NUMĂR : — **Curier economic-legislativ**

IN THIS ISSUE

- — The state visit of President **Nicolae Ceaușescu** and Comrade **Elena Ceaușescu** in Great Britain
- ● An outstanding event in the development of Romanian-British cooperation **(Dinu Dragomirescu)** 1
- ● Manifestations of the highest esteem and respect for President **Nicolae Ceaușescu**, for the achievements of Socialist Romania 3
- — An expression of the interdependence of development and welfare. The growth of trade in step with the growth in the population's purchasing power **(D. Patriche, G. Stănciulescu)** 4
- — The fixing and accounting of costs under self-administration **(Traian Duția)** 10
- — Theoretical and practical aspects of perfecting the economic mechanism in Soviet literature (I) **(Prof. Dr. Eugen Prahoveanu)** 18
- — Promoting peaceful coexistence — a constant aim of the foreign policy of Socialist Romania **(Dr. N. S. Stănescu)** 20
- — Disarmament — a vital condition of economic development and the elimination of gaps **(Nicolae Chilie)** 23
- — Science and technology for development. Preparatory European meeting in Bucharest. Active, constructive positions of Socialist Romania **(Bogdan Baltazar)** 26
- — The economy of socialist countries members of the CMEA. Sustained development, continuous modernisation of the structure of industry **(R. Crețoiu)** 28

DANS LE NUMÉRO

- — La visite d'Etat du président **Nicolae Ceaușescu** et de la camarade **Elena Ceaușescu** en Grande Bretagne
- ● Un événement remarquable dans l'évolution des relations de collaboration roumano-britanniques **(Dinu Dragomirescu)**. 1
- ● Manifestations de la plus haute estime et considération envers le président **Nicolae Ceaușescu**, envers les réalisations de la Roumanie socialiste 3
- — Expressions de l'interdépendance entre le développement et le bien-être. Le développement du commerce aux taux d'accroissement du pouvoir d'achat de la population **(D. Patriche, G. Stănciulescu)** 4
- — Normes et comptes des coûts en régime d'autogestion **(Traian Duția)** 10
- — Aspects théoriques et pratiques du perfectionnement du mécanisme économique dans la littérature soviétique **(prof. dr. E. Prahoveanu)** 18
- — La promotion de la coexistence pacifique — objectif constant de la politique étrangère de la Roumanie socialiste **(dr. N.S. Stănescu)** 20
- — Le désarmement — condition vitale du développement économique et de la liquidation des décalages **(Nicolae Chilie)** 23
- — La science et la technologie pour le développement. La réunion préparatoire de Bucarest. Positions actives, constructives de la Roumanie socialiste **(Bogdan Baltazar)** 26
- — L'économie des pays socialistes membres du C.A.E.M. Développement soutenu, modernisation continue de la structure de l'industrie **(R. Crețoiu)** 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- — Государственный визит председателя **Николае Чаушеску** и товарища **Елена Чаушеску** в Великобританию
- • Выдающееся событие в эволюции румыно-английских отношений сотрудничества **(Дину Драгомиреску)** 1
- • Проявления высокого уважения и почтения по отношению к председателю **Николае Чаушеску,** по отношению к достижениям социалистической Румынии 3
- — Выражение взаимозависимости развитие - благосостояние. Развитие торговли в одном темпе с увеличением покупательной способности населения **(Д. Патрике, Г. Стэнчулеску)** 4
- — Нормирование и учет издержек в условиях самоуправления **(Траян Дуция)** 10
- — Теоретические и практические аспекты совершенствования экономического механизма, отраженные в советской литературе (I) **(проф. др. Евджен Праховяну)** 18
- — Утверждение мирного сосуществования - постоянный объектив внешней политики социалистической Румынии **(др. Н. С. Стэнеску)** 20
- — Разоружение, жизненное условие экономического развития и ликвидации разрывов **(Николае Килие)** 23
- — Наука и технология служат развитию. Европейский подготовительный форум в Бухаресте. Активная, конструктивная позиция социалистической Румынии **(Богдан Балтазар)** 26
- — Экономика социалистических стран-членов С.Е.В. Непрерывное развитие и постоянная модернизация структуры промышленности **(Р. Крецою)** 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii".

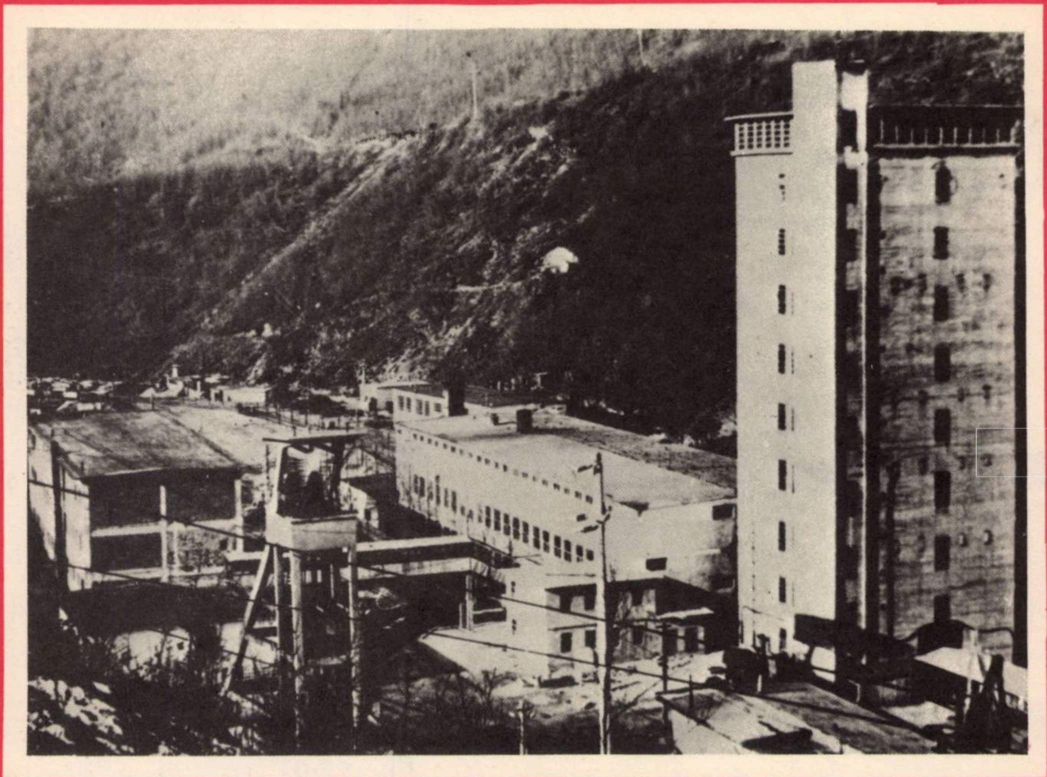

ÎNTREPRINDEREA MINIERĂ MOLDOVA NOUĂ oferă diferiţilor beneficiari importante cantităţi de metale.

Mecanizarea, aproape în totalitate, a marii majorităţi a operaţiunilor din subteran, ca şi a celor efectuate în carierele de la suprafaţă ; prepararea minereurilor cu ajutorul unor instalaţii automatizate, cu înalţi indici de tehnicitate, care permit obţinerea unor produse cu parametri calitativi superiori ; valorificarea superioară a resurselor proprii şi punerea în valoare a zăcămintelor de substanţe minerale cu conţinuturi sărace în cupru — iată doar o parte din căile prin care se asigură obţinerea unor rezultate superioare.

Calificarea personalului muncitor — prin diferite forme de şcolarizare — reprezintă una din preocupările centrale ale conducerii intreprinderii, contribuind, într-o mare măsură, la buna desfăşurare a activităţii în toate compartimentele ei.

Un loc important îl ocupă, de asemenea, asigurarea unor condiţii sociale din ce în ce mai bune pentru mineri, ca şi pentru restul personalului muncitor al **ÎNTREPRINDERII MINIERE MOLDOVA**

ÎNTREPRINDEREA
DE APARATAJ ELECTRIC
DE INSTALAȚII – TITU

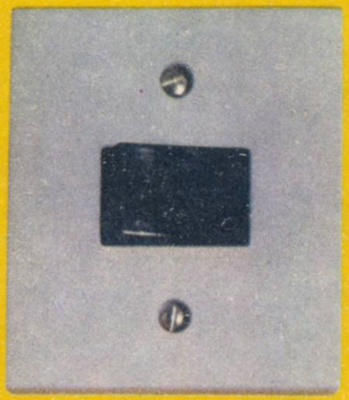

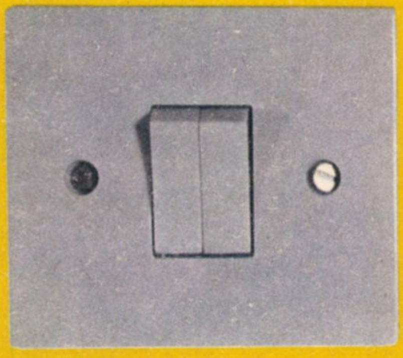

realizează o mare varietate de produse

1978 IUL [illegible]

Principalele grupe pe care le oferă sint :

- Comutatoare cu came, care se înscriu în gama elementelor de automatizare (destinate să funcționeze la toate instalațiile electrice ale mașinilor-unelte, vehiculelor, motoarelor etc.), produse caracterizate printr-o mare rezistență la uzură mecanică și prin siguranță în exploatare
- Comutatoare cu stea-triunghi și inversoare de sens (realizate la comandă)
- Butoane de comandă destinate echipării panourilor de automatizare : ușoare, moderne, prezentate în multiple variante constructive
- Lămpi de semnalizare, cu caracteristici tehnice superioare. Din aceeași categorie mai fac parte lămpile cu transformator și lămpile cu transformator și pilpiire

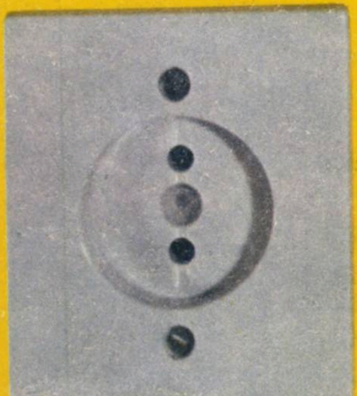

I.A.E.I. – Titu, str. Gării nr. 79, tel. 926/1 53 02, jud. Dîmbovița, mai realizează o serie de produse cu largă folosință în industria construcțiilor:

- Intrerupătoare și comutatoare pentru locuințe
- Prize simple și prize triple
- Siguranțe normale și siguranțe cu mare putere de rupere
- Cleme de racordare

Rezistență – durată de funcționare – regimuri variate de tensiune și curenți – iată principalele atribute ale tuturor produselor realizate de I.A.E.I. – TITU.

D646

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

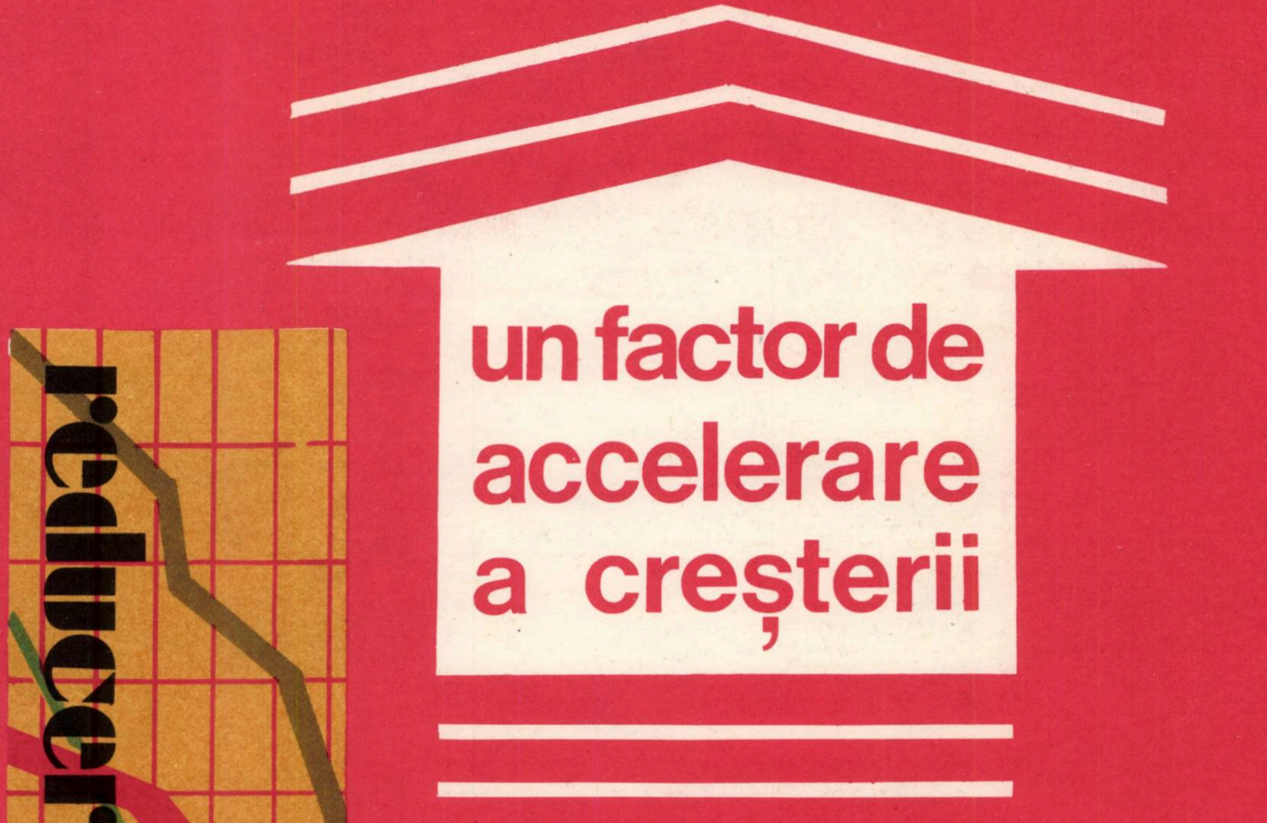
un factor de accelerare a creșterii
reducerea consumurilor materiale

Numărul 26 ● Vineri 30 iunie 1978

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN UNITĂȚI ECONOMICE ȘI INSTITUTE DE CERCETARE ȘI PROIECTARE DIN CAPITALĂ

Întîmpinat cu deosebită însuflețire, cu manifestări de dragoste și stimă, secretarul general al partidului s-a întîlnit cu muncitori, specialiști și cadre de conducere de la Institutul național de motoare termice, Întreprinderea „Turbomecanica“, Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale, Întreprinderea de mașini electrice, de pe platforma industrială din cartierul Militari; Întreprinderea de reparat material aeronautic (I.R.M.A.), din zona Băneasa; Întreprinderea de electronică și aparatură de măsură și control, Fabrica de cinescoape, Întreprinderea de calculatoare electronice, Întreprinderea Societății mixte româno-americane „Romcontrol Data“, de pe platforma industrială Pipera.

În centrul dialogului s-a situat modul în care se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului cu privire la dezvoltarea calitativ superioară a activității economice. În întreprinderile și institutele vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat prețioase indicații privind înnoirea și modernizarea producției, folosirea rațională a mașinilor și utilajelor, creșterea eficienței întregii activități. Indicațiile secretarului general al partidului au fost primite cu deosebit interes, cu hotărîrea fermă de a le transpune în viață pentru asigurarea unui progres neîntrerupt în activitatea de producție, în domenii de vîrf ale industriei.

La Intreprinderea de mașini electrice

La Intreprinderea de reparat material aeronautic

La Fabrica de cinescoape

D646

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
1883

relaţii
financiar ~ valutare
şi comerciale internaţionale

ghidul lucrătorului de comerţ exterior

PREVENIREA ŞI REDUCEREA INFLUENŢELOR NEGATIVE ASUPRA PREŢURILOR CA EFECT AL INSTABILITĂŢII VALUTARE (III)

Logica operaţiunii

Problema determinării unei valori corecte în valută a ofertei pentru unele produse cu grad înalt de complexitate, pentru livrările de instalaţii la cheie sau pentru executarea şi exploatarea în comun cu parteneri din străinătate a unor obiective economice, constituie una din sarcinile majore legate de creşterea eficienţei schimburilor economice externe ale ţării noastre. În tratarea acestei probleme, s-a urmărit evidenţierea unor metode şi tehnici capabile să asigure comparabilitatea valorică dintre eforturi şi efecte, respectiv dintre costuri şi încasări, atunci cînd acestea se înregistrează în perioade diferite de timp, fiind supuse astfel influenţelor negative ale inflaţiei şi fluctuaţiilor valutare pe pieţele externe. Abordarea acestor aspecte în ipoteza în care plata produselor, a exporturilor sau a lucrărilor se efectuează la livrare sau pe măsura executării obiectivului (plata imediată), a scos în evidenţă* posibilitatea şi necesitatea asigurării echilibrului dinamic dintre eforturi şi efecte în realizarea unei tranzacţii de comerţ exterior sau de cooperare economică internaţională, în valori comparabile, prin aplicarea metodei actualizării, astfel :

- Se eşalonează costurile în perioadele (trimestre, ani), în care acestea urmează să fie înregistrate în mod efectiv şi încasările în perioadele în care sumele se prelimină a fi transferate la B.R.C.E. ; costurile şi respectiv încasările, se determină în preţuri constante (preţurile de pe pieţele caracteristice din momentul evaluării ofertei externe), atunci cînd în contractul extern se prevede aplicarea unei clauze de revizuire periodică a preţurilor şi tarifelor, sau în preţuri curente (preţurile probabile din momentul cînd se vor efectua cheltuielile), în cazurile în care în contractul extern nu se prevede clauza menţionată.
- Se actualizează atît costurile cît şi încasările la o rată corespunzătoare escaladării preţurilor în valuta în care s-a făcut evaluarea ofertei (de exemplu : 6% pe an pentru dolarul S.U.A. ; 4,5% pe an pentru marca vestgermană ; 10% pe an pentru lira sterlină ; 2% pe an pentru francul elveţian ; 25% pe an pentru soles-ul peruan etc.) ; în acest fel, se corectează sumele ieşirilor şi intrărilor în valută din fiecare an prin înmulţire cu coeficienţii de actualizare, calculaţi potrivit formulei $CA = 1 : (1 + a)^n$, în care „a" este rata de actualizare (de exemplu 0,03 pentru o rată a inflaţiei de 3% pe semestru), iar „n" reprezintă trimestrul, semestrul sau anul din eşalonarea amintită.
- Se însumează valorile actualizate atît pentru costuri cît şi pentru încasări şi se calculează valoarea corectă a ofertei cu ajutorul relaţiei :

$$x = \frac{\sum \mathrm{Ca}}{\sum \mathrm{Va}} \times \mathrm{Vo}$$

în care : $\sum$ Ca – reprezintă costurile totale actualizate, $\sum$ Va, – totalul încasărilor actualizate, iar Vo, valoarea neactualizată a încasărilor (valoarea iniţială de ofertare).

Metoda expusă prezintă avantajul asigurării comparabilităţii valorice dintre încasări şi cheltuieli, fără a se diminua prin aceasta competitivitatea comercială a ofertei externe.

Cazul plăţilor aminate

Stabilirea valorii finale a ofertei în condiţii de risc valutar prezintă unele aspecte caracteristice în cazul livrărilor pe credit. Este de menţionat că, în acest domeniu au apărut şi unele opinii mai pu-

---

* *Suplimentele nr. 1/22 şi 3/24 — 1978 la „Revista economică".*

SUPLIMENT
nr. 5/26 1978
Revista
ECONOMICA

ţin fundamentate, care au în vedere includerea în ofertele externe a unor marje ridicate pentru prevenirea riscurilor valutare. Astfel, unii autori susțin că este necesar să se prevadă în ofertele externe următoarele cote asiguratorii :

— o cotă reprezentînd creşterea prețurilor din momentul încheierii contractului pînă la data cînd este datorată plata (se recomandă o majorare a valorii de ofertă cu 7% pe an pe această perioadă) ;

— o marjă pentru acoperirea efectului inflației pe perioada de rambursare a creditului, apreciată la circa 4% pe an („rata eroziunii capitalului") ;

— o cotă reprezentînd diferența dintre dobînda contractuală și cea a „pieței valutare", considerată a fi de circa 10% pe an.

Prin însumarea efectelor de mai sus, se ajunge la majorarea ofertei externe cu 50—100% din valoarea inițială. Fără a insista asupra erorilor matematice ale acestei metode (de exemplu folosirea operaţiilor algebrice la indici și rate procentuale) sau asupra celor de natură economică şi financiar-valutară, este de arătat că, partenerii resping prompt astfel de oferte supraevaluate, ca fiind necompetitive.

Pentru rezolvarea problemei evaluării corecte a ofertelor externe, întocmite în condiții de plată amînată, este necesar să se analizeze funcția și rolul creditelor, folosite pentru promovarea exporturilor de produse cu un grad înalt de complexitate și a livrărilor de instalații și de obiective la cheie. Avem în vedere două forme uzuale de creditare și anume creditele guvernamentale și creditele pe obiective.

Creditele guvernamentale reprezintă o formă particulară de promovare a schimburilor economice reciproce dintre ţări cu interese economice complementare ; întrucît aceste credite se acordă de guvern din resursele valutare proprii, prin intermediul băncilor specializate, sau prin mobilizarea resurselor unor consorții bancare, întreprinderile ofertante nu au nici un temei economic de includere în oferta externă a unor marje asiguratorii pentru prevenirea riscurilor valutare pe perioada de creditare, corectarea ofertei fiind justificată numai pe perioada dintre efectuarea cheltuielilor și momentul cînd ar trebui să se încaseze contravaloarea acestora în condiții de plată imediată, în care caz recomandăm aplicarea metodei actualizării, în structura redată mai înainte.

Creditele pe obiective, fie că sînt credite furnizor (ofertantul primește de la banca sa contravaloarea cheltuielilor efectuate pentru realizarea unui anumit obiectiv, pînă cînd beneficiarul plătește ratele contractuale scadente ale creditului), fie că sînt credite cumpărător (beneficiarul primește un împrumut de la banca furnizorului, cu care plătește imediat pe furnizor şi pe care îl rambursează în condiţiile stabilite), au apărut ca o armă eficace de cîştigare a luptei concurenţiale de plasare a produselor complexe, pe o piață a cumpărătorului din ce în ce mai sofisticată. Aceste credite trebuie deci privite ca facilităţi acordate de ofertanţi cumpărătorilor, în scopul obținerii unor comenzi importante. Folosirea exagerată a acestei arme concurențiale, prin acordarea unor condiții de creditare din ce în ce mai avantajoase pentru cumpărători, a impus reglementarea acestei probleme între marii exportatori. În acest sens, este cunoscut acordul intervenit între principalii producători și exportatori de nave comerciale de mare tonaj, privind limitarea duratei de creditare la maximum 8 ani.

În practică, exceptînd cazul unor produse de monopol sau cu caracter de noutate, exportatorii nu au urmărit introducerea unor rezerve și marje asiguratorii neuzuale în prețul ofertă, pentru a nu diminua sau anula în acest fel avantajele concurențiale asigurate prin facilitățile de plată acordate. Astfel, dacă în prețul de ofertă s-ar include o diferență de dobîndă pînă la cea practicată pe piața financiară, precum și o cotă pentru acoperirea escaladării prețurilor sau a „eroziunii capitalului" pe perioada de rambursare a creditului, atunci cumpărătorul preferă să contracteze pe cont propriu un împrumut pentru plata imediată a exportatorului, cu o dobîndă de 7—9% pe an pe perioada de rambursare, în loc de 14—16% pe an, cît recomandă unii autori (dobînda convenită plus rezervele incluse în preț). De aceea, practic o asemenea operațiune este exclusă.

Pentru a ilustra modul în care este folosit creditul pentru obținerea unor comenzi externe, este semnificativ cazul concurenței dintre firma vest-europeană Airbus Industrie cu sediul în Toulouse și cea nord-americană Boeing din Seattle. În perioada 1973—1976, americanii au forțat exportul avioanelor lor mediu-curier de tipul B-727, B-737 și DC-9, produse în uzine aproape integral amortizate, la prețuri scăzute și beneficiind de credite pe termen lung acordate de Eximbank din S.U.A. cu dobînzi extrem de scăzute, întîrziind astfel expansiunea avionului Airbus, în ciuda fiabilității superioare și a cheltuielilor de exploatare mult mai reduse ale acestui aparat.

Sintetizînd cele de mai sus, considerăm necesar ca, la stabilirea prețului final al ofertelor cu plata pe credit, să se folosească următoarea metodologie de calcul :

a) **Corectarea valorii de ofertare prin metoda actualizării,** expusă mai sus, ca în cazul exporturilor cu plata imediată, această etapă avînd ca scop asigurarea comparabilității valorice dintre costuri și încasări. Pentru încasări, se vor lua în calcul perioade decalate cu circa 3 luni față de cele prevăzute în ofertă ca momente (de utilizare) a creditului.

b) **Stabilirea nivelului dobînzii preferențiale,** la care se asigură recuperarea integrală a cheltuielilor de creditare și încasarea contravalorii costurilor din ofertă de către furnizor, în valori comparabile. În acest scop, nivelul dobînzilor prefenţiale ar trebui să fie mai mare cu 1—1,5% pe an față de rata deprecierii anuale a valutei contractuale.

c) În cazul în care **dobînda acceptată de beneficiari este mai mică decît dobînda preferențială,** este necesar să se introducă în valoarea de ofertare o cotă pentru acoperirea diferenței de dobîndă, calculată astfel :

- Se eșalonează încasările conform graficelor de ofertare, ținîndu-se cont de plata avansurilor la contractare și a unor cheltuieli în valută pe perioada livrărilor, de acordarea unei eventuale perioade de grație, precum și de perioada convenită de rambursare a creditului ;
- Se determină valorile distincte totale, formate din credite (valoarea de ofertare) și dobînzi, aplicîndu-se consecutiv dobînda preferențială și cea convenită cu beneficiarul exten la valoarea de ofertare ; se efectuează diferența dintre valorile totale astfel obținute și se majorează cu această diferență valoarea de ofertare, corectată potrivit punctului „a" de mai sus.

Exemplu de calcul al ofertei

Pentru exemplificare, dacă avem în vedere un export complex, la care cuantumul creditului ar fi de 10 milioane dolari (preț de ofertă corectat), rambursabil în 5 ani cu o **dobîndă convenită** de 6% pe an, față de un nivel al **dobînzii preferențiale** de 7% pe an, atunci calculul diferenței de dobîndă (se are în vedere dobînda compusă la soldul nerambursat) este următorul :

- Credit și dobînzi preferențiale
(7% pe an) : 12194 mii dolari
- Credit și dobînzi contractuale
(6% pe an) : 11870 mii dolari

— diferență dobînzi 324 mii dolari

Valoarea finală a ofertei externe „V" ar trebui deci majorată în cazul nostru la 10 324 mii dolari pentru asigurarea echivalenței în valori de întrebuințare între suma creditată și cea încasată efectiv prin ratele de rambursare a creditului.

Pentru determinarea valorilor de mai sus ale creditului și dobînzilor, s-a folosit relația :

$$V = Vo\left(\frac{d}{1-\dfrac{1}{(1+d)^n}}\right)n$$

în care „d" este dobînda (0,07 sau 0,05 în cazul nostru), „Vo" este valoarea creditului, iar „n" este perioada de creditare (5 ani).

După cum se observă, eventualele diferențe de dobînzi introduse în valoarea ofertei externe prin metoda de mai sus, nu afectează sensibil gradul de competitivitate comercială a acestei oferte.

În concluzie, se poate constata că metodele expuse în prezentul articol satisfac cerințele legate de prevenirea și reducerea efectelor negative ale escaladării prețurilor și fluctuației valutelor, încadrîndu-se în același timp în practicile internaționale și asigurînd caracterul competitiv al ofertei externe.

Alex. IORDĂCHESCU

drept şi uzanţe internaţionale

PLĂŢILE INTERNAŢIONALE PRIN CREDIT DOCUMENTAR

In numărul 3/24, la această rubrică am publicat principiile generale ale creditului documentar, urmînd ca în cele ce urmează să epuizăm tehnica acreditivului şi a scrisorii comerciale de credit — forme sub care se realizează în practică plăţile internaţionale bazate pe „Regulile şi uzanţele privind creditele documentare", elaborate de Camera de Comerţ Internaţional de la Paris.

Categorii de credite documentare

În activitatea comercială a întreprinderilor noastre de comerţ exterior prezintă importanţă practică o primă clasificare: creditele documentare revocabile şi credite documentare irevocabile.

Din prima categorie fac parte acele credite care pot fi modificate sau anulate în orice moment, dar nu şi după prezentarea documentelor de livrare la banca plătitoare, împuternicită să facă plată; revocarea poate să fie făcută indiferent de termenele de valabilitate a creditului şi fără acordul prealabil al beneficiarului. Faţă de această particularitate a creditului documentar revocabil — lipsa obligaţiei ferme a băncii plătitoare faţă de beneficiar de a plăti contra documente suma stipulată în documentul de deschidere a creditului — nu se recomandă a fi acceptat ca modalitate de plată a exporturilor realizate de întreprinderile noastre de comerţ exterior.

Cea de-a doua categorie — creditul documentar irevocabil — reprezintă tipul unanim agreat de exportatori datorită faptului că prin natura angajamentului pe care îl conţine — irevocabil, ferm —, prin funcţia sa economică şi baza sa juridică constituie o garanţie că plata se va efectua (sau cambia documentară va fi acceptată necondiţionat).

Regulile şi uzantele uniforme privitoare la creditul documentar irevocabil, prevăd următoarele:

Articolul 3. a) Cu condiţia ca termenii şi condiţiile creditului să fie îndeplinite, un credit irevocabil constituie, pentru banca emitentă, un angajament ferm:

— de a plăti sau de a face plătibil creditul, dacă creditul este utilizabil prin plată contra remiterii unei cambii sau nu;

— de a accepta cambii, dacă creditul este utilizabil prin acceptarea de către banca emitentă, sau de a-şi asuma responsabilitatea acceptării cambiilor şi a plăţii lor la scadenţă dacă creditul este utilizabil prin acceptarea cambiilor trase asupra ordonatorului sau altui tras indicat în credit;

— de a cumpăra/negocia, fără recurs împotriva trăgătorilor şi/sau a deţinătorilor de bună credinţă, cambiile trase de către beneficiar, la vedere sau la termen asupra ordonatorului creditului sau a oricărui alt tras menţionat în credit, sau de a asigura cumpărarea/negocierea de către altă bancă, dacă creditul este utilizabil prin cumpărare-negociere;

b) Un credit irevocabil poate fi notificat prin intermediul unei alte bănci (banca notificatoare), fără angajament din partea acesteia, dar cînd o bancă emitentă autoriză sau solicită altei bănci să confirme creditul său irevocabil şi aceasta acţionează în consecinţă, o astfel de confirmare constituie un angajament ferm al băncii care confirmă, care se adaugă la angajamentul băncii emitente, cu condiţia ca termenii şi condiţiile creditului să fie îndeplinite:

— de a plăti, dacă creditul este plătibil la propriile sale ghişee, contra unei cambii sau nu, sau de a asigura plata, dacă creditul prevede că plata se va face în altă parte;

— de a accepta cambii, dacă creditul este utilizabil prin acceptare de către banca ce confirmă la ghişeele sale, sau de a-şi asuma responsabilitatea acceptării cambiilor şi plăţii lor la scadenţă dacă creditul este utilizabil prin acceptarea cambiilor trase asupra ordonatorului sau a altui tras menţionat în credit;

— de a cumpăra/negocia, fără recurs împotriva trăgătorului, sau a deţinătorilor de bună credinţă, cambiile trase de beneficiar, la vedere sau la termen, asupra băncii emitente sau a ordonatorului, sau a altui tras menţionat în credit, dacă creditul este utilizabil prin cumpărare/negociere;

c) Aceste angajamente nu pot fi nici modificate nici anulate fără acordul tuturor părţilor interesate în aceasta. Acceptarea parţială a unei modificări nu va avea efect fără acordul tuturor părţilor interesate în aceasta.

Din textul reprodus mai sus (lit. b), rezultă că un credit irevocabil poate fi **confirmat**, tehnică bancară de primă importanţă, în anumite situaţii, pentru vînzător. O asemenea operaţiune are loc în cazul în care beneficiarul acreditivului (exportatorul), sau banca sa, nu au suficientă încredere în banca străină care l-a deschis; la cererea importatorului (sesizat de beneficiarul-exportator), banca ordonatoare dă instrucţiuni băncii din ţara exportatorului (sau dintr-o terţă ţară) să confirme acreditivul. Banca care a dat confirmarea devine direct şi ferm angajată faţă de beneficiar, de a executa clauzele de plată sau de acceptare, iar în cazul unui acreditiv, realizabil prin negocieri de cambii, de a negocia (sconta) acele titluri, fără drept de recurs asupra trăgătorului. În asemenea situaţii, sîntem în faţa unui acreditiv conţinînd angajamentul ferm a două bănci, faţă de beneficiar, luînd naştere astfel o legătură juridică fermă şi între cele două bănci.

Sub aspectul **gradului de imobilizare a fondurilor valutare** de către ordonator, precum şi al exigenţei impuse vînzătorului cu privire la livrarea eşalonată a mărfurilor, distingem următoarele tipuri de acreditive:

— **credite revolving, cu clauză de rotativitate** la fiecare aplicare de documente, pînă la un plafon anumit fixat prin documentul de deschidere; asemenea acreditive se deschid pentru o anumită valoare şi se majorează la fiecare utilizare cu valoarea acestuia, astfel ca, după utilizare, valoarea acreditivului să rămînă cea iniţială, cu condiţia ca totalul utilizărilor să nu depăşească plafonul stabilit prin deschiderea acreditivului;

— **credite revolving, cu clauză de majorare automată** în care, spre deosebire de cele cu clauză de rotativitate, majorarea automată intervine atunci cînd documentele depuse în utilizarea acestora ating o valoare dinainte fixată; ambele tipuri de acreditive revolving sînt recomandabile a fi utilizate în decontarea exporturilor româneşti de valori mari şi perioade lungi de livrare pentru care cumpărătorii străini doresc să evite imobiliza-

Schema nr. 1

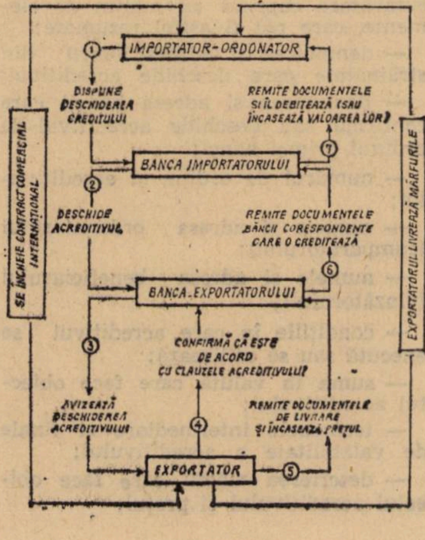
IMPORTATOR-ORDONATOR
①
DISPUNE DESCHIDEREA CREDITULUI
REMITE DOCUMENTELE ŞI ÎL DEBITEAZĂ (SAU ÎNCASEAZĂ VALOAREA LOR)
⑦
BANCA IMPORTATORULUI
②
DESCHIDE ACREDITIVUL
REMITE DOCUMENTELE BĂNCII CORESPONDENTE CARE O CREDITEAZĂ
⑥
SE ÎNCHEIE CONTRACT COMERCIAL INTERNAŢIONAL
EXPORTATORUL LIVREAZĂ MĂRFURILE
BANCA EXPORTATORULUI
③
CONFIRMĂ CĂ ESTE DE ACORD CU CLAUZELE ACREDITIVULUI
AVIZEAZĂ DESCHIDEREA ACREDITIVULUI
④
REMITE DOCUMENTELE DE LIVRARE ŞI ÎNCASEAZĂ PREŢUL
EXPORTATOR
⑤

rea de la început a fondurilor pentru întreaga valoare a contractului; pentru vînzător un astfel de acreditiv prezintă avantajul că își asigură de la început exportul întregii cantități de marfă contractată;

— **credite plătibile în tranșe,** în care se stabilește de la început pentru fiecare livrare atît cantitatea, cît și termenul de livrare; ca urmare, în asemenea cazuri trebuie avut în vedere că neefectuarea livrărilor prevăzute într-un anume termen sau perioadă nu dă posibilitatea reportării automate a livrării pentru perioada următoare, ci dimpotrivă, duce la pierderea creditului pentru tranșele următoare dacă interesul din partea cumpărătorului străin pentru preluarea mărfii scade, exportatorul român nu va mai putea obține acordul acestuia pentru efectuarea în continuare a exportului.

Adoptarea prin contractele comerciale de vînzare internațională a tipului de credit revolving nu scade gradul de siguranță a plăților, în schimb prezintă avantaje pentru cumpărător-ordonator al creditului —, costul creditului fiind mai mic.

Acreditivul documentar

În literatura de specialitate, acreditivul documentar este definit ca fiind un contract încheiat între o persoană fizică sau juridică, numită ordonator și o bancă comercială prin care aceasta — **pe baza unui depozit al ordonatorului, sau pe baza unui credit acordat de ea acestuia** —, se obligă să achite o sumă de bani, în anumite condiții, beneficiarului indicat prin contract.

În lumina Regulilor și uzanțelor uniforme, potrivit cărora băncile emitente au obligația de a „descuraja orice încercare a ordonatorului de a include detalii excesive", creditele documentare cuprind un minim de elemente, care pot fi astfel rezumate:

— denumirea și adresa băncii din străinătate care deschide acreditivul;

— denumirea și adresa băncii care confirmă sau deschide acreditivul la ordinul primei bănci;

— numărul de ordine al acreditivului;

— numele și adresa ordonatorului (cumpărătorului);

— numele și adresa beneficiarului (vînzătorului);

— condițiile în care acreditivul se execută sau se utilizează;

— suma în valută care face obiectul acreditivului;

— termenele intermediare și finale de valabilitate a acreditivului;

— descrierea mărfii care face obiectul acreditivului și prețul;

— enumerarea documentelor de expediție care trebuie prezentate de vînzător.

Mecanismul acreditivului documentar poate fi prezentat, potrivit schemei nr. 1 (pag. 3).

Din schema prezentată rezultă că această modalitate de plată are următorul mecanism: importatorul-ordonator dă dispoziție băncii sale de a ține la dispoziție și de a plăti ulterior printr-o altă bancă, banca plătitoare, exportatorului-beneficiar contravaloarea mărfurilor sau serviciilor pentru care acesta face dovada cu documente că le-a furnizat.

De remarcat că în schemă sînt prezentate fazele cronologice ale operațiunii de export, începînd de la încheierea contractului comercial internațional și pînă la faza lui finală, încasarea prețului. Așa cum am mai arătat, sîntem în fața a două contracte distincte: primul care se încheie între doi parteneri, de regulă un exportator și un importator, și cel de-al doilea, privind deschiderea și derularea acreditivului comercial, care se încheie între importatorul-ordonator și banca sa comercială care, la rîndul ei, dă mandat **băncii corespondente să efectueze plata în condițiile stabilite prin documentul de deschidere a creditului.**

De menționat că potrivit practicii, pentru circulația documentelor de export remise la încasare, pentru acreditivele documentare sînt necesare următoarele termene: Europa, 25 zile; Africa de Nord (Algeria, Tunisia, Maroc, Libia, Sudan, Egipt și Etiopia), 35 zile; restul Africii, 45 zile; Asia — Orientul Apropiat (Siria, Liban, Iordania), Irak, Arabia Saudită și Kuweit, 35 zile; Restul Asiei, 45 zile; America de Nord, 30 zile; America de Sud, 40 zile; Australia, 40 zile.

Scrisoarea de credit comercial

Această modalitate de plată, care este reglementată prin Regulile amintite și a căror principii au fost expuse mai sus, se utilizează pentru decontarea livrărilor de mărfuri în cadrul contractelor încheiate cu parteneri din Marea Britanie, Statele Unite ale Americii și din alte țări anglo-saxone. Acest sistem are un mecanism relativ simplu, care poate fi astfel rezumat:

— scrisoarea de credit constituie un document prin care banca emitentă se obligă să efectueze plata, în condițiile stabilite în cuprinsul ei; ea este adresată întotdeauna exportatorului și, de regulă, remisă direct acestuia, fie de banca emitentă, fie de căte firma importatoare;

— este utilizabilă numai prin cambii trase de către exportator asupra băncii emitente, însoțite de documentele de expediție cerute prin scrisoarea de credit, care dovedesc expedierea mărfii;

— cambiile la termen sînt trase la un număr oarecare de zile, luni sau ani de la vedere sau de la alte momente stabilite prin contract și trebuie acceptate de banca emitentă a S/C, la prezentare. După acceptare, cambia devine liber negociabilă și achitarea ei la scadență nu mai depinde de scrisoarea de credit, ci este garantată de semnătura și renumele băncii acceptante și de prevederile legislației cambiale din țara respectivă;

— este întotdeauna domiciliată în străinătate, în sensul că titlul de credit, respectiv cambiile trase în cadrul ei sînt onorate — prin plată sau acceptare — numai după primirea lor, împreună cu documentele însoțitoare, de

Schema nr. 2

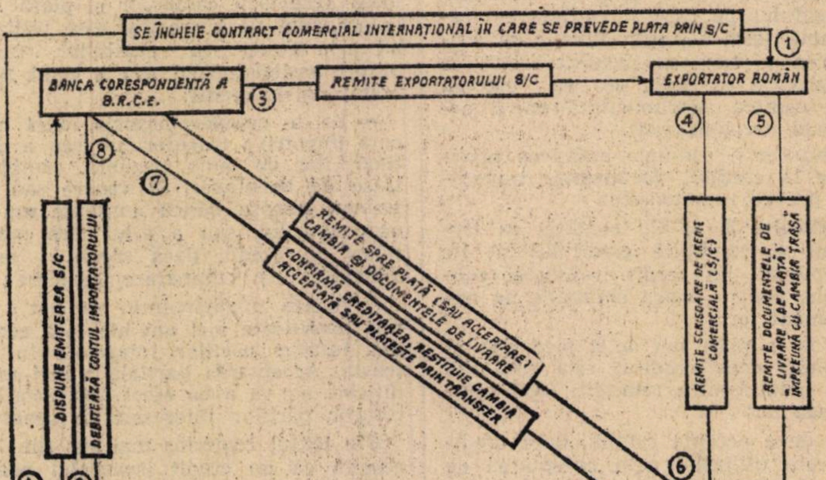
SE ÎNCHEIE CONTRACT COMERCIAL INTERNAȚIONAL ÎN CARE SE PREVEDE PLATA PRIN S/C
①
BANCA CORESPONDENTĂ A B.R.C.E.
③
REMITE EXPORTATORULUI S/C
EXPORTATOR ROMÂN
④
⑤
⑧
⑦
DISPUNE EMITEREA S/C
DEBITEAZĂ CONTUL IMPORTATORULUI
REMITE SPRE PLATĂ (SAU ACCEPTARE) CAMBIA ȘI DOCUMENTELE DE LIVRARE
CONFIRMĂ CREDITAREA, RESTITUIE CAMBIA ACCEPTATĂ SAU PLĂTEȘTE PRIN TRANSFER
REMITE SCRISOARE DE CREDIT COMERCIALĂ (S/C)
REMITE DOCUMENTELE DE LIVRARE (DE PLATĂ) „ÎMPREUNĂ CU CAMBIA TRASĂ"
⑥
①
②
IMPORTATOR STRĂIN
B.R.C.E.

către banca emitentă din ţara importatorului, sau dintr-o terţă ţară.

Aşadar, funcţia scrisorii de credit este aceea de a garanta vînzătorului că banca emitentă va plăti, sau va accepta plata cambiilor trase asupra ei, în măsura în care se face dovada cu documente că marfa a fost expediată în condiţiile prevăzute în S/C.

Mecanismul de plată prin scrisoare de credit comercial poate fi prezentat, potrivit schemei nr. 2. (pag. 4).

Ca urmare a faptului că Banca Română de Comerţ Exterior are monopolul derulării tuturor plăţilor internaţionale, la primirea unei scrisori de credit pe altă cale decît prin B.R.C.E., întreprinderea română exportatoare este obligată să o prezinte acesteia, în termen de 5 zile de la primire.

Am arătat că scrisorile de credit sînt domiciliate, în toate cazurile, în ţara cumpărătorului. Pentru înlăturarea acestui inconvenient este indicat ca prin contract să se prevadă înscrierea clauzei de ramburs telegrafic care, ca şi în cazul acreditivului documentar dă posibilitatea încasării nu la primirea cambiei şi a documentelor la banca străină, ci la primirea de către aceasta a telegramei B.R.C.E. prin care i se confirmă că aceste documente i-au fost expediate şi că ele corespund întru totul prevederilor S/C. O altă cale de a urgenta încasarea preţului este înscrierea în contractul de export a unei clauze potrivit căreia cumpărătorul extern va face să se prevadă în S/C dreptul vînzătorului să tragă cambiile asupra Băncii Române de Comerţ Exterior. Sub aspectul rapidităţii încasării, un asemenea corectiv echivalează cu o domiciliere a S/C la Bucureşti; banca emitentă este obligată să asigure în acest caz acoperirea cambiei în momentul plăţii acesteia către exportatorul român, fie transferînd suma respectivă în favoarea B.R.C.E. în ziua plăţii (printr-un schimb de telexuri), fie suportînd o dobîndă de curier, fie, în cazul în care B.R.C.E. are un cont purtător de dobînzi la banca emitentă, prin creditarea acestui cont cu valoarea plăţii efectuate.

Scrisoarea comercială de credit, aşa cum am arătat, fiind o formă de realizare a creditului documentar domiciliat în ţara cumpărătorului necesită un timp de curier la fel ca şi acreditivul, în ipoteza în care nu s-a promovat una din căile de scurtarea acesteia, arătate mai sus. Este motivul pentru care revine ca sarcină comercialiştilor din întreprinderile de comerţ exterior să dea toată atenţia formulării în contractele de export a unei clauze care să-l oblige pe cumpărător la înscrierea în S/C a dreptului de ramburs telegrafic sau de a fi trasă cambia asupra Băncii Române de Comerţ Exterior.

dr. AL. DETEŞAN

noţiuni, termeni, operaţiuni

FORMAREA CURSURILOR VALUTARE ŞI RISCUL VALUTAR

În economia de piaţă, vînzarea şi cumpărarea valutelor se efectuează la un anumit preţ: cursul valutar denumit şi cursul de schimb. Prin urmare, cursul valutar reprezintă raportul de valoare dintre două monede, preţul unei monede exprimat într-o altă monedă. Acest preţ este stabilit fie de stat, fie de piaţă.

Cursul valutar stabilit de stat se numeşte **curs oficial** şi reprezintă o expresie a intervenţiei statului capitalist, prezentă în aproape toate domeniile de activitate economică. Cursul oficial poate fi **paritar** sau **convenţional**; cursul paritar este determinat pe baza parităţii legale directe ale monedelor în cauză, în timp ce cursul convenţional este stabilit printr-o înţelegere între state, cum ar fi în cazul încheierii unui acord de cliring prin care trebuie să se prevadă moneda de cliring şi raporturile de valoare între această monedă şi monedele naţionale ale partenerilor de cliring.

Cursul valutar stabilit pe piaţă se numeşte **cursul pieţei** şi poate fi diferit de cursul oficial, chiar dacă n-ar fi decît din cauza faptului că pe piaţă cursurile pot fluctua din zi în zi şi din oră în oră, în timp ce cursul oficial nu se poate schimba decît la intervale mai mari de timp. Mobilitatea cursului pieţei se datoreşte cererii şi ofertei, iar aceste mărimi sînt la rîndul lor eminamente mobile.

Motivarea economică principală a fluctuaţiei cererii şi ofertei de valute o constituie evoluţia balanţei de plăţi a ţării pe teritoriul căreia funcţionează piaţa respectivă. Creşterea sau scăderea **cererii de valute** provine din situaţia importului de mărfuri, a datoriei externe ajunsă la termen sau a exportului de capital; dacă aceste activităţi îşi reduc volumul, cererea de valută scade — şi invers. Creşterea sau scăderea **ofertei de valute** se datoreşte exportatorilor de mărfuri şi altor ofertanţi de valută. Un echilibru deplin al balanţei de plăţi ar trebui deci să conducă în principiu la un echilibru al cererii şi ofertei de valute, iar acesta din urmă la o stabilitate a cursurilor valutare.

După cum s-a arătat însă într-un articol precedent, piaţa nu este numai locul de întîlnire a cererii şi ofertei de valute, dar şi arena pe care se desfăşoară intervenţiile arbitragiştilor, ale speculatorilor, ale autorităţilor monetare. În afară deci de factorii economici propriu-zişi, care nu concură la echilibrul balanţei de plăţi, intervenţiile pe piaţa valutară determină şi ele nivelul cursurilor de schimb şi mobilitatea acestora.

Cotaţia — determinarea şi publicarea cursului pieţei ca urmare a oscilaţiilor cererii şi ofertei — este de două feluri: certă şi incertă.

Cotaţia certă se foloseşte în Marea Britanie şi ea indică suma variabilă în monedă străină care trebuie plătită pentru obţinerea unei unităţi monetare naţionale. Lucrurile se petrec invers în cazul **cotaţiei incerte**, cea mai răspîndită, în care se indică suma variabilă în monedă naţională care trebuie plătită pentru obţinerea unei unităţi monetare străine (sau a unui multiplu, cum ar fi 100 de unităţi monetare străine).

O altă calificare a cursurilor pieţei este aceea care face distincţia între **cursurile directe** şi **indirecte** (engl: cross-rate = curs încrucişat). Cursul valutar direct exprimă raportul valoric direct dintre două monede naţionale, în timp ce cursul valutar indirect stabileşte raportul valoric dintre două monede naţionale prin intermediul unei a treia, caracterizată printr-o largă circulaţie internaţională şi prin stabilitate.

Cursurile valutare mai pot fi, din punct de vedere calitativ, **cursuri stabile, fluctuante şi flotante.**

În economia de piaţă există rareori cursuri stabile, mai precis relativ stabile, pentru motivele arătate mai sus. În condiţiile sistemului monetar internaţional care a fost aplicat între 1944 şi 1971, cursurile valutare au avut un caracter fluctuant, admiţîndu-se o mişcare de numai ±1% faţă de paritate. Aceste limite de fluctuare au fost majorate în 1971 la ± 2,25%. Limitele de fluctuare au fost denumite limite de intervenție, deoarece respectarea lor nu era posibilă decît prin intervenția pe piață a autorității monetare. Dacă tendința cursurilor valutare era de încălcare a uneia din limitele fixate, autoritatea monetară era obligată să pună în vînzare din rezerva oficială, valuta prea solicitată sau, invers, să cumpere valuta prea mult oferită. Printr-o asemenea intervenție, echilibrul între cerere și ofertă era restabilit, astfel încît pentru un timp cursul valutar rămînea în limitele admise. În prezent, cursuri reciproc fluctuante nu mai au decît cîteva monede ale unor țări vest-europene („Șarpele" valutar al Pieței comune).

După 1971 și îndeosebi începînd cu 1973, principalele monede cu largă circulație internațională au renunțat la sistemul cursurilor fluctuante și au trecut la principiul flotării libere pe piață, în funcție de cerere și ofertă. În perioada actuală, flotarea cursurilor valutare — în cadrul căreia se poate admite o mișcare a cursurilor practic nelimitată, constituie regula generală, chiar dacă statele își rezervă în mod nedeclarat dreptul de a interveni pe piață pentru a influența totuși cursurile în funcție de interesele lor.

În aceste condiții ale flotării cursurilor, apare cu acuitate sporită **riscul valutar**, adică riscul pierderilor provenite din mișcarea cursurilor valutare. Riscul valutar constituie una din formele riscului economic și, mai departe, ale riscului activității umane în general, întrucît orice activitate poate fi afectată de împrejurări neprevăzute care pun în cumpănă succesul așteptat. Concretizarea riscului este paguba.

În cazul riscului valutar, paguba este provocată deținătorului de valută sau creditorului în valută prin scăderea în timp a cursului acestei valute, precum și debitorului în valută atunci cînd cursul acestei valute crește.

Existența riscului valutar și agravarea lui în condițiile actuale ale flotării generalizate a cursurilor valutare a determinat în mod firesc creșterea importanței preocupărilor și măsurilor de apărare împotriva acestui risc, pretutindeni unde se efectuează operații de plăți de credit și de capital în valută străină, deci practic în întreaga lume. Totalitatea acestor măsuri formează **politica apărării împotriva riscului valutar.**

Această politică cuprinde măsuri direcționate spre: (a) prevenirea riscului; (b) difuzarea riscului; (c) compensarea riscului, și (d) transferarea riscului.

(a) În ce privește **prevenirea riscului**, aceasta se poate realiza, de exemplu, prin convenirea între parteneri a unei plăți imediate, deși termenul de plată este altul. Se elimină astfel riscul provocat de timp, care poate determina o schimbare de curs și, prin ea, o pagubă pentru unul din parteneri.

(b) **Difuzarea riscului** are la bază ideea repartizării pe mai multe operații separate a unei tranzacții, astfel încît riscul să fie diminuat. Difuzarea poate fi efectuată din punctul de vedere spațial, temporal, material și personal.

● Difuzarea spațială a riscului poate fi realizată, de exemplu, în sensul ca un export să fie efectuat în mai multe țări, astfel încît să se evite o pagubă din cauza instituirii unor restricții de transfer valutar în țara importatoare.

● Difuzarea temporală a riscului este o modalitate cu ajutorul căreia, prin împărțirea creanței globale în mai multe sume cu termene diferite, se poate încerca ocolirea momentului în care valuta de contract slăbește cel mai mult, deci provoacă cea mai mare pagubă.

● Difuzarea materială a riscului, constă în alegerea mai multor valute de contract, astfel încît riscul deprecierii valutare să se micșoreze.

● În sfîrșit, difuzarea personală a riscului poate fi efectuată, de pildă, fie prin împărțirea unui credit pe mai mulți debitori mai mici, fie invers, prin constituirea unui consorțiu de creditori care să acorde un credit consorțial unui singur debitor și, în felul acesta, să se realizeze o difuzare a riscului între toți creditorii.

(c) **Compensarea riscului** constă în încercarea de a se compensa paguba cauzată pe de o parte, prin cîștigul realizat pe de altă parte. În această privință este cunoscută operația denumită în englezește hedging, care constă de exemplu în contractarea unui credit în valută pentru a se compensa riscul de curs la o operație valutară pe termen.

(d) **Transferarea riscului** reprezintă operația prin care riscul valutar este transferat asupra unei alte persoane sau întreprinderi, gratuit sau contra plată. Societățile de asigurări, de exemplu, preiau riscul valutar în schimbul încasării unei prime de asigurare.

dr. C. KIRIȚESCU

fișier economic-financiar

PIAȚA BRAZILIEI

Brazilia, cea mai mare țară latinoamericană, constituie în același timp și o piață dinamică de export, în special pentru bunuri de investiții, fenomen stimulat de ritmul de creștere de peste 10% pe an în perioada 1968—1974. Creșterea inflației și dificultățile balanței de plăți influențate de triplarea importului de țiței începînd din 1975 au diminuat în ultimii ani acest ritm, determinînd adoptarea unor măsuri de impulsionare a creșterii economice și de restricții la importuri.

În acest cadru se înscrie Programul de stimulare a dezvoltării industriale, care cuprinde obiective de interes major pentru economia națională; proiectele incluse în program beneficiază de taxe vamale reduse pentru import de mașini și echipamente industriale. În același timp, la importul de bunuri de consum și alte grupe considerate neesențiale sau similare celor din producția internă se practică taxe vamale ridicate.

Structura tarifului vamal

Nomenclatorul de mărfuri brazilian are la bază Nomenclatorul vamal de la Bruxelles. Taxele sînt stabilite ca procent la valoarea CIF a mărfurilor importate, majoritatea între 15 și 55%, dar putînd merge pentru unele produse pînă la 205%.

Tariful vamal integral se aplică în special mărfurilor declarate similare celor din producția indigenă (calitate, preţ, condiţii de livrare), regim ce se introduce la cererea producătorilor interni (Legea similarelor).

Consiliul de politică vamală, acordă de la caz la caz reduceri de taxe, în special pentru bunuri de investiţii, materii prime, combustibili, produse chimice pentru industrie, ca şi mărfurilor destinate serviciilor publice şi zonelor din nord-est şi de pe Amazon a căror dezvoltare se urmăreşte cu prioritate.

Preferinţe. Brazilia acordă taxe de import preferenţiale şi exceptări pentru importuri din celelalte ţări membre ale Asociaţiei latino-americane de liber-schimb: Argentina, Bolivia, Chile, Columbia, Ecuador, Mexic, Paraguay, Venezuela. Brazilia este, de asemenea, parte contractantă la Acordul general pentru tarife şi comerţ (G.A.T.T.).

Licenţa de import. Licenţele de import se eliberează de Departamentul de comerţ exterior al Băncii Braziliei, la cererea importatorului. În acest scop trebuie să se prezinte de importator catalogul sau lista de preţuri a firmei străine producătoare sau facturi pro-forma.

Sub nici o formă nu pot fi scoase din vamă mărfuri care nu au obţinut licenţe de import, iar returnarea implică plata lor 100% la valoarea CIF. Pentru a asigura concordanţa între prevederile licenţei de import şi structura unei partide de mărfuri expediată, exportatorul trebuie să avizeze pe importator detaliat asupra structurii unei încărcături expediate pentru a modifica eventual licenţa de import.

Taxe interne

Taxa federală asupra produselor industriale — Se aplică la locul de vînzare pentru produsele indigene şi în vamă pentru importurile de produse industriale prelucrate. Exporturile braziliene sînt exceptate de la plata acestor taxe. Ca nivel variază între 0—75% din preţul facturat al mărfurilor, şi în general este proporţională cu nivelul taxelor vamale, cu cît este mai ridicat tariful vamal, cu atît este mai mare şi taxa asupra produselor industrialte (Imposto Sobre Productos Industrializade).

Taxa pe circulaţia mărfurilor — Se aplică în cazul tranzacţiilor interne (transferuri), ca taxă asupra valorii adăugate, avînd un nivel între 12—15%. De la această taxă sînt excluse domenii ca : industria minieră, energia electrică, construcţiile, combustibilii lichizi şi gazoşi, serviciile, producţia indigenă de maşini şi echipamente industriale. Exporturile braziliene, în cea mai mare parte, sînt exceptate de la plata acestei taxe (Imposto Sobre Circulação de Mercadorias).

Canale de import

Deşi pe piaţa braziliană funcţionează toate formele uzuale de import : agenţi, distribuitori, case de import, societăţi comerciale, filiale ale firmelor străine, forma de import cea mai larg folosită, în contextul politicii vamale locale, este importul de bunuri de investiţii şi materii prime de către beneficiarul final al acestora.

În alegerea unui agent reprezentant pe piaţa locală trebuie avut în vedere că, de regulă, el nu poate acoperi întreaga ţară, în special atunci cînd este vorba de mărfuri cu o largă piaţă potenţială, care necesită organizarea de reţele de service ş.a.m.d. În genere se cere exclusivitatea vînzărilor.

Contractul de reprezentanţă nu poate fi denunţat unilateral de firma exportatoare, legislaţia braziliană prevăzînd ca în aceste cazuri să se plătească agentului o indemnizaţie de 6% asupra vînzărilor efectuate în cadrul contractului.

Societăţile de comerţ exterior străine, specializate pe importul de echipament din ţara de origine (cele mai vechi japoneze, vest-germane) au avantajul că pot prezenta o ofertă complexă adaptată condiţiilor locale, ce scuteşte pe beneficiar de necesitatea serviciului de consultanţă, pot încheia diferite genuri de operaţiuni legate (exemplu : preluarea unor mărfuri braziliene în schimbul echipamentului importat şi plasarea lui pe terţe pieţe), participări la licitaţii etc.

Societăţile de comerţ exterior braziliene, între care de primă mărime este Petrobras, îşi concentrează eforturile pe promovarea exporturilor, în special de produse manufacturate, sprijină activitatea importatorilor, organizează operaţiuni de barter.

Porturi şi zone libere

În statul brazilian al Amazoanelor există zona liberă Manuas, unde pot fi aduse partizi de mărfuri fără licenţă de import. Pentru aceasta facturile comerciale şi conosamentul trebuie să poarte menţiunea „Free Zone of Manaus“ şi una din următoarele două declaraţii : „Zona Franca de Manaus para Consumo“ sau „Zona Franca de Manaus para Consumo Re-exportaçao“.

Licitaţiile guvernamentale

Proiectele guvernamentale pentru construcţia de autostrăzi, centrale hidroelectrice, îmbunătăţiri portuare, etc. deţin o pondere însemnată în importurile totale ale Braziliei, în special la grupe de mărfuri ca : maşini şi echipamente pentru centrale electrice şi telecomunicaţii.

În cazul în care o firmă străină cîştigă o licitaţie pentru livrarea de mărfuri şi servicii în cadrul unui proiect guvernamental, firma trebuie să aibă „prezenţă legală“ în Brazilia, adică reprezentanţă locală. Deoarece de cele mai multe ori perioada de înscriere la licitaţii este de numai o lună, este preferabilă existenţa unei reprezentanţe permamente, care să poată asigura promptitudinea. Este preferabil ca ofertantul să se poată angaja la cumpărarea în contrapartidă de mărfuri braziliene sau să utilizeze subfurnizori firme braziliene.

Desigur că importantă este şi cunoaşterea pe piaţa locală a capacităţii tehnice a unui furnizor, a condiţiilor de finanţare şi a echipamentelor oferite, chiar înainte de definitivarea unui proiect şi de stabilirea specificaţiei tehnice.

Licenţierea — Transferul de tehnologie este coordonat şi controlat de Institutul naţional pentru proprietatea industrială şi Banca centrală braziliană, care examinează calitatea tehnologiilor importate şi stabileşte taxele şi beneficiile de remis pentru asistenţă tehnică. Contractele sînt valabile, în general, o perioadă de 5 ani, după care se consideră că licenţiatorul şi-a asimilat noua tehnologie şi know-how-ul.

Condiţii de credit

Se poate aprecia că circa 40% din importurile de bunuri de investiţii ale Braziliei sînt finanţate din credite furnizor. De asemenea, sînt utilizate larg împrumuturi de la agenţii internaţionale multilaterale ca Banca Mondială.

Rata dobînzii în Brazilia este relativ ridicată faţă de piaţa europeană a creditelor. Aceasta se datorează parţial costului ridicat al intermedierii băncilor comerciale particulare — peste 80, băncilor de investiţii circa 40 şi societăţilor financiare — 150.

Condiţii de plată

În general se uzitează condiţia de plată CIF, deoarece prin lege importatorul brazilian trebuie să facă asigurarea printr-o societate braziliană. De asemenea, în cazurile în care importatorul beneficiază de reducere a taxelor vamale, de exceptare sau alte facilităţi de la organele de stat, este obligat să transporte marfa cu vas sub pavilion brazilian.

Instrumentul de plată cel mai uzitat este scrisoarea de credit (L/C).

I. G.

RELAŢII VALUTAR — FINANCIARE

în actualitate

PROMOVAREA SCHIMBURILOR COMERCIALE

Centrul de comerţ internaţional (C.C.I.) cu sediul la Geneva, organ subsidiar comun al GATT şi UNCTAD, are ca obiect de activitate coordonarea tuturor acţiunilor de asistenţă tehnică acordată de Naţiunile Unite ţărilor în curs de dezvoltare în domeniul promovării schimburilor comerciale.

În baza unui recent acord intervenit între ţara noastră, Programul naţiunilor unite pentru dezvoltare şi C.C.I. — UNCTAD/GATT, Centrul român de comerţ exterior va primi sprijin din partea C.C.I. pe linia perfecţionării activităţii sale. Dezvoltarea în continuare a cooperării tehnice în realizarea acestui proiect, face utilă prezentarea pentru lucrătorii din activitatea de comerţ exterior a cîtorva elemente privind organizarea şi funcţionarea acestui organ.

C.C.I. este constituit din 3 diviziuni: I. Divizia de operaţii externe *— însărcinată cu elaborarea şi coordonarea aplicării programelor de asistenţă ale centrului pe zone (după modelul birourilor regionale ale PNUD); II.* Divizia de servicii tehnice *— care asigură suportul tehnic de specialitate (documentare, informaţii asupra pieţelor, tehnici de marketing specifice pe grupe de produse); III.* Divizia administrativă si de servicii comune — *care asigură buna desfăşurare a activităţii centrului şi a proiectelor externe.*

Domeniile de cooperare tehnică la care participă C.C.I. sînt următoarele:

● Dezvoltarea infrastructurii instituţionale pentru promovarea schimburilor comerciale *prin:*

— elaborarea unor planuri unitare şi crearea unor centre de coordonare. la nivel naţional, a activităţii de promovare;

— analiza potenţialului propriu de export în raport cu debuşeele potenţiale existente;

— realizarea de programe de promovare a exporturilor pentru produse prioritare.

● Dezvoltarea serviciilor specializate în promovarea schimburilor comerciale *prin:*

— crearea de centre de documentare sau bănci de date comerciale;

— organizarea la nivel de întreprindere de servicii de studiere a pieţei;

— dezvoltarea unor activităţi de promovare a exporturilor în întreprinderi privind: controlul calităţii produselor, design-ul produselor de export, perfecţionarea ambalajului şi condiţionării acestora, publicitatea comercială etc.

● Dezvoltarea infrastructurii instituţionale pentru comercializare *prin:*

— activităţi bancare, de credit, pentru finanţarea exporturilor;

— asigurări internaţionale;

— expediţii internaţionale etc.

● Formarea de specialişti în promovarea schimburilor comerciale şi marketing pentru export.

În cadrul proiectului desfăşurat de C.C.I. în ţara noastră, în cooperare cu Centrul român de comerţ exterior, se are în vedere ca obiective majore: crearea unui sistem de prelucrare şi regăsire automată a informaţiilor de piaţă, pregătirea de specialişti prin cursuri scurte organizate de C.C.I. în ţară şi la sediul său, elaborarea şi aplicarea unor programe de marketing pe produse.

PROIECTE DE DEZVOLTARE

MALAWI

Suma împrumutului: *1,5 milioane dolari S.U.A.*

Descrierea proiectului: *Construcţia de drumuri care să faciliteze accesul în jumătatea de nord a ţării, în special în zona Mzimba care este centrul unor proiecte de dezvoltare recent iniţiate.*

Proiectul cuprinde: construcţia unui drum asfaltat cu 2 benzi de 70 km între Kasungu şi Jenda, îmbunătăţirea a 2 porţiuni de cîte 6 km pe drumul Zomba—Lilongwe; extinderea lucrărilor la drumurile regionale în cadrul programului de îmbunătăţire şi întreţinere; acordarea de consultanţă în studii de fezabilitate şi proiectare.

Finanţare paralelă: *Asociaţia Internaţională pentru Dezvoltare (IDA).*

Administrarea creditului: *IDA.*

Beneficiar: *Republica Malawi, reprezentată prin Dl. Matenje, ministru de finanţe.*

Agenţia de execuţie: *Ministerul Drumurilor şi Aprovizionării.*

Data de încheiere *a proiectului estimată: 1980.*

BENIN

Suma împrumutului: *1,6 milioane dolari (urmînd altuia de 2 milioane).*

Descrierea proiectului: *Îmbunătăţirea sistemului de drumuri naţionale, cuprinzînd: repararea drumului Godomey—Abomey (107 km); refacerea îmbrăcăminţii a 195 km drum asfaltat; refacerea îmbrăcăminţii a 460 km de drumuri laterale; acordarea de asistenţă tehnică în desfăşurarea programului de întreţinere a reţelei rutiere.*

Finanţare paralelă: *Asociaţia Internaţională pentru Dezvoltare, Fondul kuveitian pentru dezvoltare economică arabă.*

Beneficiar: *Republica Populară Benin, reprezentată prin François Dossou, ministrul planificării.*

Agenţie de execuţie: *Ministerul Aprovizionării cu echipament; Ministerul Transporturilor.*

Data de încheiere *a proiectului estimată: 1979.*

REPUBLICA DOMINICANĂ

(două proiecte)

I

Suma împrumutului: *1,9 milioane dolari.*

Descrierea proiectului: *Dezvoltarea pescuitului în apele de coastă ale ţării, cuprinzînd: construcţia a 6 baze de pescuit; cumpărarea de vase şi dezvoltarea infrastructurii; instalaţii refrigeratoare; scule, echipament, vehicule.*

Finanţare paralelă: *Inter-American Development Bank (IDB).*

Administrarea creditului: *IDB.*

Beneficiar: *Republica Dominicană, reprezentată prin Roynaldo Bisono, secretar de stat pentru finanţe.*

Agenţie de execuţie: *Institutul de dezvoltare şi credit cooperatist.*

Data de încheiere *a proiectului estimată: 1979.*

II

Suma împrumutului: *1 milion dolari.*

Descrierea proiectului: *Construcţia barajului Bao şi a lucrărilor conexe (Bao Dam Project), care va include pe lîngă furnizarea de energie electrică, irigaţii în valea rîului Yaque del Norte, controlul inundării şi furnizarea de apă potabilă pentru oraşul Santiago. Proiectul cuprinde construcţia unui baraj din argilă şi piatră şi a unui canal de legătură între noul rezervor Bao cu rezervorul Tavera.*

Finanţare paralelă: *IDB.*

Administrarea creditului: *IDB.*

Beneficiar: *Republica Dominicană, reprezentată prin Roynoldo Bisono, secretar de stat pentru finanţe.*

Agenţia de execuţie: *Corporaţia dominicană de electricitate.*

Dată de încheiere *a proiectului estimată: 1981.*

Responsabilul rubricii
RELAŢII VALUTAR-FINANCIARE
Ioan GEORGESCU

contract economic

INSTRUMENT DE PLANIFICARE — DIRECȚII DE URMAT (II)

În numărul precedent am publicat la această rubrică o parte din problemele ce au făccut obiectul dezbaterii care a avut loc la Sibiu, pe tema îmbunătățirii legislației privind contractele economice. Continuăm în acest număr cu publicarea sintezei dezbaterii, în cadrul căreia vom aborda principalele aspecte privind: importurile și implicațiile lor asupra contractelor economice; modul de stabilire a termenelor de livrare; unele sugestii cu privire la penalitățile legale în domeniul contractelor.

asigurarea importurilor — condiție pentru respectarea contractelor interne

Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare **stabilește ca o obligație a organelor de** planificare asigurarea **bazei materiale** necesare realizării în bune condiții a sarcinilor ce revin unităților economice prin programe corespunzătoare de investiții și de **surse de aprovizionare din țară și import.**

În cadrul dezbaterii au fost scoase în evidență numeroase cazuri în care între obligațiile unităților economice de livrare la intern și la export și cele de aprovizionare prin import au apărut mari discrepanțe. Astfel, loturi de produse de mari valori nu au putut fi livrate la termen pentru că s-a întîrziat importul cu materii prime și materiale, cu unele piese sau agregate componente utilajului fabricat la termen în țară („Independența" „Fabrica de tricotaje", „13 Decembrie" și altele) .

Pe lîngă faptul că unitățile beneficiare sînt prejudiciate prin întîrzierea în aprovizionare, cele furnizoare, potrivit practicii arbitrale actuale, fără să aibă nici o culpă pentru neprimirea importurilor de complectare sau a materiilor prime sînt obligate la penalități care, uneori, se ridică la mari valori bănești.

Această practică a arbitrajului de stat de a nu exonera pe beneficiarul de import de plata penalităților își are geneza în Instrucțiunea P.A.S. nr. 3, din 4 februarie 1974, pe care noi o socotim desuetă (dacă nu implicit abrogată) cel puțin pentru următoarele considerente:

— s-a ajuns la, **principiul răspunderii beneficiarului de import —**, cu excepția cazului cînd se dovedește că „neexecutarea de către furnizorul extern se datorează unei forțe majore" sau că „nu a putut procura materia primă din import din cauză că nu a fost aprobat fondul valutar necesar..."

— de la situația existentă între anii 1971—1975 cînd o mare parte din operațiunile de import-export au fost trecute în competența centralelor industriale;

— cum prin efectul H.C.M. nr. 1771/1974 începînd cu 1 ianuarie 1975 activitatea de comerț exterior se desfășoară de 42 mari întreprinderi specializate, este mai mult decît evident că unitățile beneficiare de importuri nu mai au nici o cale să influențeze primirea la timp a utilajelor sau a materiilor prime planificate la import și, deci, **nu au nici o culpă pentru nerespectarea obligațiilor interne de li-**

Propuneri rezultate din dezbatere

• funcția de instrument de planificare implică stabilirea de nivele orientative și beneficiari potențiali, în faza de elaborare a balanțelor

• perfecționarea mecanismului: portofoliu de comenzi = contracte ferme, încheiate înainte de definitivarea planului cincinal; modalitatea de adaptare a contractelor la prevederile planurilor anuale

• O mutație esențială: de la actualul sistem — la soluționarea neînțelegerilor precontractuale în faza premergătoare definitivării planului

• recepția la furnizor pentru mașini, utilaje, produse complexe, stabilite prin contract — autorecepție pentru produse de masă, standardizate

• sincronizarea contractelor de importuri cu planurile de producție bazate pe contracte economice de livrare la intern și pentru export

• termene de livrare concordante cu planul de producție al beneficiarului, stabilite pe semidecade sau decade, potrivit voinței părților

• un conținut mai realist noțiunii de forță majoră în contractele economice: aplicarea sine qua non a regulii stabilirii culpei debitorului (întîrzierea importurilor, priorități la export etc.)

• instituirea de penalități pentru: livrarea de mărfuri necorespunzătoare calitativ; întîrzirea în remiterea de către furnizorii interni a documentelor pentru export cale sigură de scurtare a timpului la încasarea prețului în valută.

• pentru încălcarea disciplinei contractuale de către persoanele încadrate în muncă, instituirea în locul răspunderii contravenționale a documentelor pentru export, Codului muncii.

• pînă la un cod economic — un singur act normativ privind contractele economice (încheiere, executare, răspundere contractuală și a persoanelor încadrate în muncă).

vrare în cazul în care importurile nu s-au realizat ;

— obligarea unității economice beneficiare de import să facă dovada că vînzătorul extern a fost în forță majoră nu are nici concludență în raport cu litigiul furnizorului intern cu beneficiarul intern și nu are nici temei legal ; credem să luarea în considerare a situației obiective — a cărei dovadă trebuie să fie făcută —, **neprimirea importurilor planificate,** trebuie să ducă la exonerarea de răspundere a producătorului furnizor pentru întîrzierea sau neexecutarea obligațiilor contractuale (indiferent de cauzele pentru care nu s-au realizat importurile).

Evident, practica arbitrajului poate, și credem, că va fi reconsiderată. Însă un lucru este cert: contractele externe de import trebuie riguros sincronizate cu nevoile de aprovizionare ale unităților productive, deoarece numai astfel vor avea **bază materială** contractele economice de desfacere la intern și la export încheiate înainte de definitivarea planurilor de stat ; numai astfel aceste contracte devin veritabile instrumente de planificare.

termene de livrare

pe zile fixe ?

Practica a statuat sistemul stabilirii termenelor de livrare pe zile fixe — calendaristice care corespunde nevoilor de aprovizionare ritmică a producătorilor, precum și a fondului pieței. Acest sistem riguros prezintă însă și unele inconveniente, printre care planificarea mijloacelor de transport care are la bază regula semidecadelor. Astfel, bunăoară, prin contract se prevede ca termen de livrare 25 ale lunii ; mijlocul de transport a fost pus la dispoziție la 26 sau 27 ale lunii ; virtual executarea a fost întîrziată, iar furnizorul e pasibil de plata penalității de întîrziere de 0,1% pe zi, deși nu este în culpă pentru neprimirea la timp a mijlocului de transport și nici nu are acțiune de regres împotriva cărăușului.

Pentru evitarea unor asemenea situații, plecînd de la realitatea că asemenea întîrzieri de 2—3 zile nu au implicații economice în cele mai frecvente cazuri, credem că stabilirea termenelor pe semidecade, sau chiar pe decade, în funcție de natura produselor ar avea certe avantaje, printre care :

— crearea bazei legal-convenționale pentru furnizor de a expedia produsele în oricare zi din interiorul semidecadei sau a decadei, ceea ce corespunde cu sistemul de programare a vagoanelor :

— simplificarea evidențelor și a calculelor privind penalitățile de întîrziere datorate care în această ipoteză, se calculează începînd cu prima zi după expirarea termenului semidecadal sau decadal (5, 10, 15 etc.).

Cum problema modului de stabilire a termenelor de livrare nu-și găsește soluția în actuala legislație privind contractele economice (constituind astfel o lacună) credem că se impune ca în cadrul măsurilor de perfecționare această lacună să fie înlăturată.

Legat de termenele de livrare o problemă specială o ridică contractele economice de livrare la export, care, trebuie să fie perfect sincronizate cu cele de vînzare la extern. Așa fiind, modul de formulare al clauzelor privind termenele de livrare trebuie să țină seama de cele prevăzute în contractele comerciale de vînzare internațională, evident, dacă prin acestea **nu s-au încălcat prevederile din fișele tehnice de export sau nu s-a trecut peste acordul dat de unitatea producătoare-furnizoare** („Libertatea", „13 Decembrie", ‚Fabrica de tricotaje" și altele).

sugestii privind

penalizările

Legea nr. 71/1969, prin art. 21 consacră în mod expres principiul răspunderii organizațiilor socialiste care nu-și execută, **din culpă,** obligațiile contractuale asumate. În aplicarea acestui principiu, prin H.C.M. nr. 306/1970 au fost stabilite penalități legale ale căror coeficienți au fost dozați potrivit gravității urmărilor produse părții prejudiciate.

Fără să analizăm funcțiile penalităților contractuale — **de sancționare, de reparație a prejudiciului suferit de debitor și de prevenire a încălcărilor obligațiilor asumate** —, sîntem obligați să scoatem în evidență condiția esențială care declanșează orice răspundere — **existența culpei.** Plecînd de la această condiție, fără de care nici o răspundere nu poate să subziste, în mod firesc participanții au dezbătut problema centrală a exonerării de răspundere ca urmare a unor evenimente independente de voința părții care nu și-a executat obligația contractuală. În cadrul primei secțiuni am arătat situația în care se găsesc nenumărați furnizori care suportă penalități de mari valori bănești pentru că nu și-au putut respecta obligațiile asumate din cauză că nu au primit unele piese de schimb, materiale sau materii prime din import. În cadrul dezbaterii, pe bună dreptate s-a pus problema : în ce constă **culpa** furnizorului intern ? Cum trebuia să acționeze pentru ca să surmonteze această situație neprevăzută, atîta vreme cît nu cunoaște furnizorul extern și nu este în raporturi contractuale cu el ?

Neprimirea la timp a importurilor nu este singura cauză care generează penalități fără ca furnizorii interni, beneficiari ai importurilor, să fie în culpă. Participanții la dezbateri au evidențiat nenumărate cazuri în care centralele industriale obligă unitățile producătoare componente să execute cu prioritate pentru export, fără o anulare corespunzătoare a sarcinilor de livrare la intern. Consecința : plata de penalități către beneficiarii interni, fără culpă („Fabrica de tricotaje", Fabrica „Libertatea", „ICRTI" și altele).

Evident, unitățile producătoare sînt obligate să facă tot efortul pentru realizare cu prioritate a obligațiilor de livrare pentru export. Aceasta însă în cadrul unei riguroase planificări a capacităților de producție și cu descoperirea de noi soluții tehnice și resurse, dar nu în detrimentul beneficiarilor interni, care, la rîndul lor au sarcini de producție și desfacere, a căror îndeplinire este condiționată de o aprovizionare ritmică și la nivelul planificat.

Concluzia desprinsă în cadrul dezbaterii este aceea că astfel de fenomene cu implicații negative prin penalizările care se plătesc de către furnizorii care nu și-au respectat obligațiile de livrare fie din cauză că nu au primit la timp importurile planificate, fie că au dat prioritate la export, nu pot fi înlăturate decît printr-o judicioasă reglementare în cadrul perfecționării legislației privind contractele economice. Aceasta se impune cu atît mai mult cu cît în condițiile autogestiunii, fiecare sumă plătită de o unitate economică, dacă nu are o justificare economico-juridică, va deteriora bugetul de venituri și cheltuieli.

Participanții la dezbatere au scos în evidență și unele lacune ale legislației prin care s-au stabilit penalitățile, respectiv H.C.M. nr. 306/1970. Astfel, deși Legea nr. 71/1969, art. 15 al. 3, prevede că **„se interzice livrarea produselor care nu corespund prevederilor calitative stabilite în contractele economice"**, prin H.C.M. nr. 306/1970 nu a fost instituită nici o penalizare pentru încălcarea acestei norme de drept imperativ. Practica a dovedit că nu în izolate cazuri se mai livrează și produse care nu corespund prevederilor contractuale sau celor legale. În lipsa unei penalități corespunzătoare, beneficiarul prejudiciat trebuie să facă dovada pagubei suferite, iar funcția de **sancțiune și prevenire** nu mai intră în acțiune.

De asemenea, odată cu legiferarea contractelor economice de livrări pentru export se pune problema scurtării termenului de remitere a documentelor de expediere la extern, de către furnizorul intern, întreprinderii de comerț exterior beneficiare, cu scopul evident de a se urgenta încasarea prețului în valută. Față de importanța majoră a realizării acestei finalități, credem că este imperios necesar ca să se instituie o penalitate de **n** % pentru fiecare zi de întîrziere care, în ultimă instanță, este generatoare de prejudicii în valută, constînd din dobînda corespunzătoare valorii de încasat și a zilelor de întîrziere în încasarea ei, datorită imposibilității întocmirii facturii comerciale externe din lipsa documentelor de expediere.

argumente pentru modificarea răspunderii personalului

Este bine cunoscut că în prezent răspunderea persoanelor pentru încălcarea disciplinei contractuale este de natură materială și contravențională. Astfel, potrivit principiilor Codului muncii, orice persoană încadrată în muncă care a creat prin acțiuni sau inacțiuni culpabile prejudicii unității, răspund material; principiul își găsește deplina aplicare și în cazul în care cei investiți cu executarea întocmai a contractelor economice, cu vinovăție încalcă disciplina contractuală, iar ca urmare unitatea economică în cauză a suferit prejudicii prin plata de penalități.

Problema se pune: care este sancțiunea în cazul în care ca urmare a încălcării disciplinei contractuale nu se produc prejudicii materiale directe, sub formă de penalități sau despăgubiri plătite, dar **se prejudiciază grav alte interese economice ale unităților-părți in contracte.** Avem în vedere acele încălcări ale legislației privind contractele economice prin: neluarea măsurilor de organizare a încheierii la timp a contractelor; ignorarea comenzilor primite, deși există capacități de producție; nerespectarea termenelor de rezolvare a obiecțiilor precontractuale de forurile competente (uneori) întîrziere de ordinul lunilor); neemiterea în termen a contractelor și nerestituirea lor semnate (cu sau fără obiecții); încălcarea termenelor de conciliere a obiecțiilor etc.

Cadrul legislativ actual prevede ca singură formă de sancționare amenzile contravenționale, care pot fi de la 100 la 10.000 lei. Astfel, ca să dăm un singur exemplu, H.C.M. nr. 306/1970, art. 4, lit. c prevede o „amendă de la 1.000—5.000 lei, pentru neîndeplinirea, de către organele în subordinea cărora se află părțile contractante, a obligațiilor cu privire la rezolvarea neînțelegerilor precontractuale“. Așa cum s-a reliefat în cadrul dezbaterii amenda legal instituită nu a fost aplicată în practică, iar cuvenitele rezolvări întîrzie cu lunile să fie date.

Pentru a căuta soluția acestei probleme credem că trebuie analizată natura acestor încălcări a atribuțiilor de serviciu. În ce ne privește, în unire cu unii participanți la dezbatere, socotim că faptul încălcării disciplinei contractuale prin acțiuni sau inacțiuni de natura celor enumerate mai sus, în măsura în care nu sînt infracțiuni, **constituie abateri disciplinare și nu contravenții și, ca atare, trebuie sancționate potrivit dreptului muncii.**

dr. AL. DETEȘAN
drd. Radu DEMETRESCU

întrebări — răspunsuri

● **T. BUCERZAN (Năsăud)** întreabă dacă se datorează penalități pentru întîrzierea în predarea produselor contractuale, în situația în care repartiția cuprinde eșalonări trimestriale, dar în cuprinsul contractului părțile nu au stipulat nici un termen de livrare.

Din scrisoarea dv. reiese că, potrivit repartiției, sarcina de plan urma să fie executată, în mod eșalonat, în trimestrul II și III/1977. În atare situație, în lipsa unor termene de livrare stipulate de părți, contractul se consideră modificat de drept în sensul scadenței obligațiilor de livrare în ultima zi a trimestrelor respective cu consecința plății penalităților în raport cu aceste date, pentru cantitățile de produse nelivrate în termen.

● **M. IONESCU (București)** întreabă dacă neconcordanța dintre planul de producție și cel de livrare poate constitui un motiv pentru exonerarea de răspundere pentru nefurnizarea cantităților de produse contractate.

Răspunsul este negativ. Consecințele care se produc, din această cauză pe planul executării contractelor economice trebuie înlăturate prin corectarea sarcinilor de plan de către organele competente. În acest sens, unitatea socialistă în cauză are obligația de a face din timp demersuri corespunzătoare la organul său ierarhic superior.

● **N. SZABADOS (Arad)** întreabă dacă unitatea beneficiară căreia i se livrează produse care nu au preț legal aprobat este în drept să refuze achitarea facturii și să returneze produsele respective unității furnizoare.

Potrivit Normelor metodologice B.N.R.S.R. nr. 2/1977, unitatea beneficiară este în drept să refuze plata dacă furnizoarea nu a indicat în factură temeiul legal al prețului

În atare situație, este îndreptățită returnarea produselor de către unitatea beneficiară.

● **T. PARASCHIVESCU (București)** întreabă dacă dispozițiile art. 1 lit. a alin. ultim din H.C.M. nr. 306/1970 privind aplicarea penalităților, la unele produse, după 30 zile de la termenul prevăzut în contract pentru executarea obligației, sînt aplicabile în legătură cu penalitățile de 8% prevăzute de art. 1 lit. e din aceeași hotărîre.

Dispozițiile legale la care vă referiți sînt cuprinse în art. 1 lit. a din H.C.M. nr. 306/1970. Ca atare, ele se aplică numai penalităților prevăzute de acest text, adică, în cazul întîrzierilor în livrare.

Nu există nici o rațiune pentru aplicarea lor cu privire la penalitățile de 8% pentru neexecutarea în natură a obligațiilor contractuale.

H. M.

● **IVANCIU ALEXANDRU — inginer — București,** întreabă dacă poate beneficia de prevederile cuprinse în art. 200 alin. 2 și 3 din Legea nr. 57/1974, în sensul dacă are dreptul a fi încadrat după un interval de 30-90 zile cu o retribuție corespunzătoare celeia avute, în situația în care contractul său de muncă a fost desfăcut în baza art. 130 (1) lit. j din Codul muncii de către unitate pentru motive independente de activitatea desfășurată la locul de muncă.

Răspunsul este afirmativ. Art. 200 alin. 3 lit. a prevede expres că persoanele cărora li s-a desfăcut contractul de muncă din inițiativa unității pentru motive independente de activitatea desfășurată la locul de muncă beneficiază de măsura de protecție prevăzută în alin. 2 din același articol, în sensul că la reîncadrare sînt retribuite inițial la nivelul de bază prevăzut pentru funcția respectivă, iar după o perioadă de 30—90 zile de la încadrarea lor la nivelul de bază, vor putea fi încadrate pe baza verificării calităților și aptitudinilor lor profesionale, pe gradații, ținîndu-se seama de funcția ocupată și de nivelul de retribuire anterioare de vechimea în specialitate și de necesitatea asigurării unei cît mai juste corelări cu retribuția tarifară de încadrare a personalului din unitatea respectivă încadrat în aceleași funcții.

Încadrarea poate avea loc în aceeași unitate sau în alta. În această din urmă situație, se vor cere relații de la vechiul loc de muncă cu privire la motivul desfacerii contractului de muncă și dacă se constată că încetarea raporturilor de muncă a avut loc pentru motive independente de activitatea desfășurată la locul de muncă se va putea proceda la aplicarea prevederilor de protecție sus-citate, cuprinse în alin. 2 din art. 200.

Precizările menționate în volumul Retribuirea muncii editat de „Revista economică”, București 1975 p. 293 au în vedere situațiile cînd deși inițial s-a procedat la desfacerea contractului de muncă pentru motive în legătură cu activitatea depusă la vechiul loc de muncă, dar ulterior cel în cauză a fost achitat sau scos de sub urmărirea penală — ceea ce nu este cazul în situația dv.

● **GRUPUL ȘCOLAR M.I.U. MEDIAȘ** întreabă dacă o unitate beneficiară mai poate reclama diferențe de cantitate la produsele recepționate prin delegatul său la sediul unității furnizoare. Răspunsul este negativ. Recepția efectuată de unitatea beneficiară prin delegat propriu este definitivă în ce privește cantitatea, singurele obiecțiuni admisibile în astfel de cazuri sînt cele referitoare la calitate. Practica arbitrală a fost constantă în acest sens.

C. J.

● **EMIL N. MANOLE, Călărași** — Încadrarea și eliberarea din funcție a contabililor șefi și a altor persoane care conduc activitatea financiar-contabilă din întreprinderile, instituțiile de stat și celelalte unități de subordonare locală se face, potrivit normelor legale, cu acordul administrației financiare județene (Art. 33, pct. 3, lit. „b" din Legea nr. 9/1974, modificată și completată prin Decretul nr. 388/1977).

Legea nr. 57/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare, prin modificările și completările aduse de Legea nr. 5/1976, nu mai conține dispoziții referitoare la încadrarea și eliberarea din funcție a personalului de conducere din unitățile economice și social-culturale.

● **AUTOBAZA III LITORAL, Constanța** — Potrvit art. 24 din Legea nr. 1/1977, se exceptează de la obligația de plată a contribuției prevăzute la art. 22 persoanele care au invaliditate cu gradul I sau II și soții acestora. Exceptarea se menține pe timp cît durează invaliditatea dovedită cu decizia de pensionare, care se depune, în copie legalizată, la unitatea unde lucrează soțul ce urmează a fi exceptat de la plata contribuției.

● **GRUPUL DE ȘANTIERE INSTALAȚII-MONTAJ, Bîlteni, Gorj** — Potrivit prevederilor Legii nr. 57/1974 retribuția tarifară se acordă în raport cu rezultatele obținute în fiecare perioadă — lună sau trimestru — la indicatorii stabiliți.

În conformitate cu cele prevăzute la alin. 2 al pct. 12 din anexa 3 la H.C.M. nr. 69/1975, în situația în care acordarea retribuției tarifare este condiționată de realizarea unor sarcini pentru a căror nerealizare retribuția este diminuată, dar la care nu este posibil **sau nu este justificat să se majoreze retribuția** în cazul depășirii lor, retribuția tarifară se acordă integral, dacă aceste sarcini nu sînt realizate pe luna sau trimestrul respectiv, însă cumulat de la începutul anului sînt realizate, fiind îndeplinite prin devansare.

Ca urmare, în cazul concret arătat, întrucît în trim. I, II, III/1977 s-a primit adaos pentru depășirea producției de construcții-montaj și a productivității muncii, în trimestrul IV retribuția tarifară se acordă în raport cu nivelul de realizare înregistrat în această perioadă, deci se aplică pentru acești indicatori diminuarea corespunzătoare. Numai în situația în care pentru depășirile înregistrate la acesti indicatori în trimestrele I, II și III/1977 nu s-ar fi acordat adaos la retribuția tarifară, pe trimestrul IV retribuția s-ar fi putut acorda integral, întrucît cumulat de la începutul anului sarcinile planificate sînt realizate.

● **MARIA SAVU, Ploiești** — În situatia în care garanția a fost constituită integral reîntregirea urmează a se face în proporție de 1/3 din retribuția lunară. Dacă garanția nu a fost constituită în întregime, pentru partea neconstituită se va reține în continuare 1/10 din retribuția lunară, iar pentru suma folosită pentru acoperirea pagubei se va reține 1/3 din retribuția lunară.

● **GEORGE BĂLĂȘOIU, București** — Perioada de stagiatură de trei ani, prevăzută pentru absolvenții învățămîntului superior economic, nu poate fi redusă, legea neprevăzînd o asemenea posibilitate.

● **VASILE GHEȚI, Șimleul Silvaniei** — În conformitate cu prevederile art. 176 din Codul muncii puteți solicita Comisiei de judecată din unitate despăgubirea corespunzătoare indemnizației de concediu cuvenită pe anii 1975 și 1976. Concediul cuvenit pentru anul 1977 îl veți efectua, în natură, concomitent sau separat de concediul pentru anul 1978.

● **ECATERINA SMINTÂNESCU, Tg. Jiu** — Retribuția tarifară de încadrare stabilită la treapta a III-a constituie un drept cîștigat atît timp cît ați fost încadrată în aceeași categorie tarifară sau funcție. Trecerea dv. la alte munci echivalează cu schimbarea categoriei. Vi se poate aproba trecerea în condițiile legii, la treapta I.

● **VIORICA CROITORU, Deva** — În ipoteza în care acordarea premiului pentru realizări deosebite conform art. 59 din Legea nr. 57/1974, se referă expres la o perioadă cînd — potrivit evidenței prezenței la serviciu — vă aflați în concediu de maternitate și pentru îngrijirea copilului bolnav, nu există temei legal pentru acordarea premiului respectiv. Acesta se poate acorda pentru o perioadă ulterioară revenirii la serviciu. Premiul de sfîrșit de an se repartizează proporțional cu retribuția tarifară de încadrare, corespunzătoare timpului pentru care ați fost retribuită de unitate (art. 56 din Legea nr. 57/1974).

● **VIOLETA VIORICA MINTICI, Brașov** — Absolventa Școlii de specializare postliceală de secretariat, stenodactilografie și comerț exterior, secția de comerț exterior, îndeplinește cerința de studii, prevăzută de reglementările în vigoare, pentru a ocupa funcția de referent (echivalentul funcției de corespondent comercial) cu condiția să cunoască cel puțin o limbă străină. În funcție de grupa de ramură a întreprinderii unde lucrează referentul este încadrat, la nivelul de bază, la clasa 10 sau la clasele 8, $7^{1}/_{2}$.

● **J.P.I.L.F., Fetești** — Concediul anual de odihnă se acordă personalului muncitor care lucrează pe baza unui contract pe durată determinată numai după realizarea unei vechimi neîntrerupte de cel puțin 11 luni. Dacă la pensionare tovarășului Nica Ion i s-a desfăcut contractul de muncă și a fost reîncadrat pe baza unui alt contract de muncă pe perioada determinată n-are drept la concediu de odihnă, deoarece a lucrat numai 9 luni și 25 zile.

● **NICOLAE NICULESCU, Mediaș** — Potrivit art. 7 din Decretul nr. 167/1958, republicat în 1960, prescripția începe să curgă de la data cînd se naște dreptul la acțiune. Dreptul la acțiune (sau de a solicita plata diferențelor de preț) ia naștere din momentul livrării unor mărfuri cu un preț inferior celui legal și nu din momentul în care unitatea sau organele de control financiar intern constată că s-au efectuat livrări de mărfuri la un preț inferior celui legal.

● **LUCICA JINCOV, Medgidia** — În conformitate cu prevederile pct. 88 din Normele metodologice nr. 2/1977 ale B.N.R.S.R., documentele de decontare care se supun acceptării și care nu se pot achita din lipsă de disponibilități sau de limită de creditare disponibilă, vor fi considerate restante începînd cu prima zi lucrătoare după expirarea termenului de acceptare. Față de cele de mai sus, rezultă că, în calculul penalizărilor prevăzute de H.C.M. nr. 306/1970, litera g și h, se ia în considerare numărul de zile cuprins între prima zi lucrătoare după expirarea termenului de acceptare prevăzut de normele menționate mai sus și ziua precedentă achitării sumei. Spre exemplu, pentru o plată scadentă la data de 3 mai și achitată la 13 mai, calculul penalităților se face pe perioada de la 4 la 12 mai inclusiv, adică pe 9 zile.

În ce privește „suma încasată fără îndreptățire", se înțelege că penalitățile trebuie calculate cu începere din ziua în care a fost încasată suma, pînă la inclusiv ziua precedentă celei în care s-a făcut restituirea sumei.

● **GRUPUL ȘCOLAR M.I.U. Mediaș** — Potrivit art. 2 din Decretul nr. 151/1975, fondurile pentru investiții de orice natură se cuprind în proiectele planurilor anuale de autofinanțare a unor activități ale instituțiilor de stat, în limita indicatorilor repartizați cu această destinație din planul național unic de dezvoltare economico-socială. Potrivit acestei prevederi, unitățile de învățămînt pot procura din fondurile atelierelor-școală aparatură de laborator de orice valoare, cu condiția să fie prevăzute în planul național unic de dezvoltare economico-socială, aprobat pe anul 1978, iar unității bancare la care este deschis contul să i se prezinte lista utilajelor și a aparaturii de laborator ce urmează a se procura. Menționăm că prevederile H.C.M. nr. 1240/1969 interzic procurarea de materiale didactice în valori mai mari de 10 000 lei atunci cînd ele sînt procurate din credite bugetare.

oferte DE PRODUSE DIN STOC

○ capacitaţi de producţie ○ produse noi

1
ÎNTREPRINDEREA
INDEPENDENŢA SIBIU
Str. Karl Marx nr. 33
Telefon : 34100/150;
telex 49275

2
ÎNTREPRINDEREA
„TEHNOMETAL"
BUCUREŞTI
Str. Bucureştii Noi 120-sect. 8

3
ÎNTREPRINDEREA
DE STAT PENTRU
IMPRIMATE ŞI
ADMINISTRAREA
PUBLICAŢIILOR
Piaţa Scînteii nr. 1
Bucureşti — sectorul 1
Telefon : 18.12.22

METALE
PRODUSE DIN METAL

— Căr. sp. OZU 1—18 buc. 189
— idem 1-19 buc. 100
— idem 10 buc. 1072
— idem CN-3-0-05 buc. 17
— idem CN-3-0-09 buc. 4
— idem CN-3-0-16 buc. 1
— idem CN-3-0-22 buc. 1
— idem CN-3-0-29 buc. 1
— idem CN-3-0-30 buc. 2
— idem des. 13113-8-2 buc. 7
— idem 13113-poz.-2 buc. 50
— idem poz. 4 buc. 28
— idem poz. 6 buc. 27
— idem poz. 8/2 buc. 7
— idem poz. 12 buc. 67
— idem poz. 13 buc. 7
— idem poz. 35 buc. 4
— idem poz. 76 buc. 33
— idem poz. 1 buc. 25
— idem 5 buc. 556
— idem 71 buc. 6
— idem 8-1 buc. 5
— Căr. sp. des. 13113 poz. 8-1-1 buc. 71
— idem poz. 9 buc. 8
— idem poz. 10 buc. 216
— idem poz. 17 buc. 106
— idem poz. 13 buc. 6
— idem poz. 11 buc. 72
— idem poz. 32 buc. 65
— idem 43486/A—1.1.2.15 buc. 29
— idem 43486/3A—1.1.21 buc. 3
— idem 43486/3A—1.1.28 buc. 12
— idem 43486/3A—1.1.2.13 buc. 4
— idem 43486/3A—1.2.15 buc. 3
— idem 43486/3A—2.29 buc. 12
— Căr. des. 454.12.2.1273 75 buc. 3
— idem 454.12.22 buc. 1
— idem 454.12.2.8 RD 77 buc. 11
— idem 454.12.29 buc. 1
— idem 454.12.2.10 buc. 6
— idem 454.12.2.11 buc. 2
— idem 454.12.2.1 PB 75 buc. 4
— Căr .spec. des. 5268-18 buc. 523
— idem 5268-30 buc. 12
— idem 5268-34 buc. 22
— idem 5268-16 buc .113
— idem 5268-20 buc. 410
— idem 5268-17 buc. 619
— idem 5268-21 buc. 331
— idem 5268-23 buc. 241
— Căr. spec. des. 5268-31 buc. 30
— idem 5268-35 buc. 22
— idem 5268-15 buc. 145
— idem 5268-17 buc. 2352
— idem 5268-17 buc. 1680
— idem 5268-17 buc. 1008
— idem 5268-20 buc. 322
— idem 5268-21 buc. 120
— idem 5268-23 buc. 252
— idem 5268-30 buc. 28
— idem 5268-35 buc. 28
— idem 5268-21 buc. 216
— idem 5268-16 buc. 1822
— idem 5268-16 buc. 1944
— idem 454-13-2-11 PB 75 buc. 3
— Căr. sp. des. 454-13-2-6 PB. 75 buc .6
— idem 454.13.2.4 buc. 7
— idem 454.13.2.2 buc. 6
— idem 454.13.2.3 buc. 8.
— Căr sp. IRHE-137 buc. 5
— idem IRHE-138 buc. 102
— idem IRHE-141 buc. 2
— idem IRHE-141 buc. 4
— idem IRHE-142 buc. 3
— idem IRHE-142 buc. 1
— idem IRHE-158 buc. 56
— idem IRHE-158 buc. 2
— idem IRHE-159 buc. 44
— idem IRHE-159 buc. 80
— idem IRHE-143 buc. 25
— idem IRHE-148 buc. 800
— idem IRHE-153 buc. 135
— idem IRHE-147 buc. 570
— idem IRHG-158 buc. 2
— Căr. sp. IRHE 250×72×15 buc. 14
— idem IRHE 250×72×58 buc. 12
— idem IRHE 250×72×58 buc. 10
— idem IRHE 360×132×82 buc. 51
— idem IRH-149 buc. 87
— idem IRH-153 buc. 315
— idem IRH-154 buc. 53
— idem IRH-155 buc. 53
— idem IRH-157 buc. 24
— idem-157/A buc. 104
— idem IRH-157/B buc. 98
— idem IRH-157/A buc. 125
— idem IRH-158 buc. 4
— idem IRH-161 buc. 1
— idem IRH-161 buc. 2
— Căr. sp. des. IRH-162 buc. 303
— idem IRH-163 buc. 59
— idem IRH-164 buc. 42
— idem IRH-193 buc. 65
— idem IRH 225×70×58 buc. 89
— idem IRH 225×90×80 buc. 58
— idem IRH 225×130×75 buc. 25
— idem IRH 225×130×75 buc. 12
— idem IRH 250×72×15 buc. 10
— idem IRH-162 buc. 480
— idem IRH-163 buc. 140
— idem IRH-164 buc. 23
— idem IRH 225×130×75 buc. 206
— idem IRH 315×130×60 buc. 22
— idem IRH 315×130×80 buc. 23
— Căr. sp. IRH 315×130×80 buc. 5
— idem IRH 345×195×90 buc. 17
— idem IRH 315×130×80 buc. 346
— idem IRH 350×230×64 buc. 91
— idem IRH 355×325×105 buc. 25
— idem 58/3-4-35 buc. 144
— idem 58/3-4-36 buc. 90
— idem 58/3-4-37 buc. 52
— idem 58/3-4-10 buc. 23
— idem 58/3-4-32 buc. 36
— idem 58/3-4-33 buc. 20
— idem 58/3-4-41 buc. 248
— idem 58/3-4-9 buc. 27
— idem 58/3-4-12 buc. 9
— idem 58/3-4-16 buc. 8
— Căr. des. 58/3-4-26/1 buc. 108
— idem 58/3-4-32 buc. 25
— idem 58/3-4-42 buc. 169
— idem 58/3-4-17 buc. 28
— idem 58/3-4-18 buc. 11
— idem 58/3-4-19 buc. 3 2
— idem 58/3-4-20 buc. 142
— idem 58/3-4-25 buc. 4
— idem 58/3-4-10 buc. 1
— idem IRA-1-08 buc. 8
— idem IRA-1-11 buc. 27
— idem IRA-1-13 buc. 14
— idem IRA-00-11 buc. 127
— idem IRA-00-13 buc. 23
— idem IRA-00-14 buc. 4

— Căr. sp. des. IRA-00-20 buc. 133
— idem IRA-00-23 buc. 4
— idem IRA-00-24 buc. 6
— idem IRA-00-28 buc. 275
— idem IRA-00-23 buc. 49
— idem IRA-00-36 buc. 10
— idem IRA-10 buc. 8
— idem IRA-14 buc. 1
— idem IRA-4 buc. 11
— idem IRA-9 buc. 69
— idem IRA-10 buc. 810
— idem IRA-11/26 buc. 11
— idem IRA-14 buc. 12
— idem IRA-19 buc. 239
— idem 58/3-4-12 buc. 6
— Căr. sp. des. IRA-00-20 buc. 470
— idem IRA-00-21 buc. 21
— idem IRA-00-22 buc. 25
— idem IRA-00-23 buc. 11
— idem IRA-00-24 buc. 25
— idem 58/3-4-18 buc. 10
— idem Tub IRA-1.25 buc. 1
— idem 58/4-4-7 buc. 48
— idem 58/4-4-8 buc. 4
— idem 58/4-4-12 buc. 59
— idem 58/4-4-16 buc. 122
— idem 58/4-4-25 buc. 20
— idem 58/4-4-30 buc. 18
— idem 58/4-4-8 buc. 21
— idem 58/4-4-8 buc. 31
— Căr. sp. 58/4-4-9 buc. 61
— idem 58/4-4-10 buc. 108
— idem 58/4-4-11 buc. 48
— idem 58/4-4-26/1 buc. 129
— idem 58/4-4-26/2 buc. 15
— idem 58/4-4-37 buc. 92
— idem 58/4-4-38 buc. 72
— idem 58/4-4-39 buc. 15
— idem 58/4-4-40 buc. 32
— idem 58/4-4-7 buc. 102
— idem 58/4-4-12 buc. 16
— idem 58/4-4-26/1 buc. 2
— idem 58/4-4-26/3 buc. 16
— idem 58/4-4-26/4 buc. 88
— idem 58/4-4-36 buc. 106
— Căr. sp. 58/4-4-9 buc. 800
— idem 58/4-4-17 buc. 24
— idem 58/4-4-19 buc. 7
— idem 58/4-4-20 buc. 199
— idem 250×65×70 buc. 132
— idem IRM-1-11 buc. 1
— idem IRM-2-11 buc. 18
— idem IRM-35(350×250×250) buc. 610
— idem 58/4-4-25 buc. 26
— idem 58/4-4-18 buc. 13
— idem 200×250×64 buc. 20
— idem 250×200×64 buc. 1904
— idem Tub 58/4-4-16 buc. 12
— idem Tub 58/4-4-41 buc. 88
— idem 308-95-1 buc. 401
— Căr. sp. 303-08-1 buc. 43
— idem 308-08-2 buc. 23
— idem 308-08-3 buc. 7
— idem 303-08-3 buc. 8
— idem 303-08-4 buc. 12
— idem 308-08-10 buc. 67
— idem 308-08-12 buc. 5
— idem 308-08-36 buc. 3
— idem 308-08-14 buc. 5
— idem 308-08-15 buc. 8
— idem 308-08-9 buc. 7
— idem 308-08-11 buc. 15
— idem 308-08-4 buc. 16
— idem 308-08-10 buc. 8
— idem 308-08-7 buc. 27
— Căr. sp. 308-08-8 buc. 87
— idem 308-08-14 buc. 19
— idem 308-08-12 buc. 48
— idem 491/5-98 buc. 7
— idem 491/5-5-14 buc. 5
— idem 491/5-15 buc. 10
— idem 491/5-20 buc. 31
— idem 491/5-20 buc. 4
— idem 491/5-21 buc. 12
— idem 491/5 22 buc. 35
— idem 491/5-23 buc. 112
— idem 491/5-26 buc. 10
— idem 491/5-91 buc. 37
— idem 491/5-99 buc. 20
— idem 491/5-102 buc. 4
— Căr. sp. 491/5-103 buc. 2
— idem 491/5-104 buc. 4
— idem Tub 491/5-75 buc. 28

FITINGURI

— Mufă 3/8“ Ng. F 1306 forjată buc. 225
— Mufă 3/4” Ng F 1306 forjată buc. 200
— Mufă 1“ Ng. F 1306 forjată buc. 100
— idem 2“ Ng buc. 30
— idem 3” Ng buc. 60
— Curbă GH-1/4“ Ng F 1 buc. 30
— idem 3/8” Ng. F1 buc. 75
— idem 1/2” Ng F 1 buc. 40
— idem 3/4” Ng F 1 buc. 50
— idem 1“ Ng F 1 buc. 150
— idem 1 1/4“ Ng F 1 buc. 100
— idem 2” Ng F 1 buc. 100
— idem 3/8 Zn F 1 buc. 25
— idem 1/2 Zn F 1 buc. 50
— Curbă GI-1/4” Ng F 2 buc. 50
— idem 3/8“ Ng F 2 buc. 50
— idem 3/4“ Ng F 2 buc. 250
— idem 1” Ng F 2 buc. 250
— idem 1 1/4” Ng F 2 buc. 150
— idem 1 1/2“ Ng F 2 buc. 150
— idem 2“ Ng F 2 buc. 140
— idem 2 1/2 Ng F 2 buc. 30
— Cot A 1-2 1/2 Ng F 90 buc. 25
— idem 3 Ng F 90 buc. 25
— idem 3/8 Zn F 90 buc. 100
— idem 1 1/2 Zn F 90 buc. 150
— idem 2 1/2 Zn F 90 buc. 50
— Cot A 4 3/4 Ng F 92 buc. 150
— Cot A 4 1 1/4” Ng F 92 buc. 100
— idem 2” Zn F 92 buc. 175
— idem 4“ Zn F 92 buc. 15
— Cot VA 1-1 1/4“ Ng F 95 buc. 125
— idem 1” Zn F 95 buc. 100
— Cot VA 2-3/4” Ng F 97 buc. 150
— idem 2“ Ng F 97 buc. 50
— Teu B1 1 1/4” Ng F 130 buc. 75
— idem 4” Ng F 130 buc. 25
— idem 3/8” Zn F 130 buc. 200
— idem 3/4“ Zn F 130 buc. 100
— idem 3“ Zn F 130 buc. 10
— Teu B1 RD 3/4”-3/8” Ng buc. 100
— Cruce C1 1/2“ Ng F 180 buc. 100
— Cruce C1 3/4“ Ng F 180 buc. 100
— idem 1” Ng buc. 100
— Mufă M2 RD 1”-1/2 Ng buc. 50
— Reducție N4A 3/4-1/2“ Ng buc. 150
— idem 1 1/4“-1” Ng buc. 100
— idem 1 1/2”-1 1/4“ Ng buc. 100
— idem N4B 1 1/4”-3/4“ Ng buc. 250
— idem N4C 2“-3/8” Ng buc. 50
— Mufă N2 1” Ng-F 270 buc. 100
— idem 1 1/4” Ng buc. 150
— idem 1 1/4 Ng muc. 450
— idem 3/8“ Zn buc. 200
— idem 1 1/2 Zn buc. 100
— Mufă-M2-SD-3/8 Ng F 271 buc. 100
— Mufă M2 SD 4 Ng F 271 buc. 35
— Niplu M8 1 1/4 Ng F 280 buc. 150
— idem 4 Ng F 280 buc. 75
— idem 1/2 Zn buc. 250
— Niplu M8-SD-1 1/4 Mg F 281 buc. 100
— idem 1 1/2 Ng buc. 50
— idem 4“ Ng buc. 25
— idem 3/4 Zn buc. 250
— Dop T9 3/8 Ng F. 290 buc. 100
— idem 1 Ng buc. 250
— idem 1 1/4 Ng buc. 450
— idem 1 1/2 Ng buc. 50
— idem 2 Ng buc. 150
— idem 3/4 Zn buc. 100
— Dop T9 2“ Zn F 290 buc. 25
— Piuliță P4 1/2” Ng F 310 buc. 400
— idem 3/4” Ng buc. 100
— Racord V1 1/4 Ng F 330 buc. 100
— idem 3/4 Ng buc. 100
— idem 3 Ng buc. 50
— idem 4 Ng buc. 25
— idem 2 1/2 Zn buc. 100
— idem 3 Zn buc. 30
— Racord V2 3/8 Ng F 331 buc. 100
— idem 3/4 Ng buc. 75
— idem 2 1/2 Ng buc. 15
— idem 3 Ng buc. 50

ROBINETE, CLAPETE, ARZĂTOARE

— Robinet fontă Ni 2752 DN 50 buc. 4
— idem DN 80 buc. 3
— idem DN 150 buc. 1
— Robinet trecere F 83 3/4 buc. 200
— idem 1 1/4 buc. 100
— idem 1 1/2 buc. 150
— idem 2 buc. 50
— idem 2 1/2 buc. 30
— idem 3 buc. 20
— idem 4 buc. 15
— Robinet cu cep F 800 1 1/4“ buc. 50
— idem 2“ buc. 50
— idem 3” buc. 10
— Robinet pt. abur F 4001 3/4” buc. 100
— Robinet pt. abur F 4001 1 1/4 buc. 75
— idem 2 buc. 50
— Robinet cu sertar F 4111 3/4 buc. 150
— idem 1 1/2 buc. 100
— idem 2 buc. 20
— idem 2 1/2 buc. 15
— idem 3 buc. 20
— idem 4 buc. 50
— idem F 411 A 1/2 buc. 150
— Robinet cu ventil F 4121 1/2“ buc. 350
— idem 3/4“ buc. 25
— idem 1” buc. 30
— idem 1 1/4 buc. 50
— Robinet de golire F 4123 3/4 buc. 75
— Ventil de scurgere F 415 1 1/4 buc. 100
— Rob. cu ventil 1000 mm Cod 1 (ST 1519) buc. 2
— Rob. cu sertar 100 mm Cod 3 (ST 1518) buc. 5
— idem 200 mm buc. 5
— idem 40 mm Cod 4 buc. 5
— idem 50 mm Cod 6 (ST 2550) buc. 10
— idem 65 mm buc. 5
— idem 150 mm buc. 5
— Rob. drept 40 mm Cod 13 (1604) buc. 10
— idem 65 mm buc. 10

— Rob. cu cutie 15 mm Cod 15 (1603) buc. 10
— idem 25 mm buc. 25
— idem 30 mm buc. 2
— idem 40 mm buc. 22
— Rob. cu sferă 32 mm Cod 16 (1603) buc. 40
— idem 50 mm buc. 20
— Clapetă cu ventil 40 mm Cod 21 buc. 5
— Clapete cu valvă 200 mm Cod 22 (4631) buc. 2
— Rob. Cod 08 cu sertar 80 mm buc. 5
— idem 100 mm buc. 5
— idem 150 mm buc. 10
— idem 200 mm buc. 5
— idem 350 mm buc. 2
— Rob. Cod 04 cu sertar 160 mm buc. 10
— Rob. Cod 06 cu sertar 80 mm buc. 2
— Rob. Cod 08 cu ventil 100 mm buc. 5
— Rob. Cod 09 cu ventil 40 mm buc. 10
— Rob. pres. tip RVA 1/2" buc. 40
— Rob. rotund D=50 Stas 8090 buc. 10
— Rob. oblic 4008 — 2" buc. 35

MARSIT, KLINGHERIT

— Klingherit 0,5 mm resturi kg. 20
— idem 3,0 mm resturi kg. 537,006
— Marsit grafitat armat 3 mm kg. 244,650
— idem 4 mm kg. 168,140
— idem armat 2 mm kg. 492,000

PLACĂ ŞI COVOR CAUCIUC

— Covor cauciuc cu dungi kg. 1 000,00
— idem 31×37×112 buc. 90,00
— Plăci cauciuc tip AIP-20 mm kg. 800,00
— idem A2N-15 mm kg. 200,00
— idem B1N-25 mm kg. 200,00
— idem BIP-40 mm kg. 300,00
— idem 8 mm div. forme kg. 250,030
— Cauciuc resturi kg. 78,100
— Plăci cauciuc petrol f .ins. 28 mm kg. 400,00
— Resturi cauciuc kg. 273,673

TUBURI ŞI FURTUNE CAUCIUC

— Tub G 10/4 mm ST. 2603 ml. 200,00
— idem 10/6 ml. 500,00
— Tub labor fără îns. 6,5×9 kg. 8,800
— Tub 6 10/6 ST. 263 ml. 300,00
— Tub P 10/32 mm ST. 263 ml. 1 500,00
— Tub A 10/35 mm ST. 263 ml. 200,00
— idem 10/38 mm ml. 500,00
— idem radiator A 40 mm ST. 4917 ml. 60,00
— idem absorb. 100 mm ST. 4998 ml. 6,00
— idem apă D-125×5 000 ml. 180,00
— idem 150 mm ST. 4998 ml. 175,00
— Furtun abs. D 25 ml. 200,00
— idem D 6×10 Atms. ml. 400,00
— idem A 2-10 D 40 ml. 75,00
— Furtun cauciuc ref. apă D=38 ml. 80,00
— idem SR D=25×10 ml. 50,00
— idem SR D=38 ml. 80,00
— idem radiator D=45 ml. 40,00
— idem refulare petrol D=30 mm ml. 500,00
— idem apă D=30 mm ml. 350,00
— idem apă D=40 mm ml .150,00
— idem gaz D=45 mm ml. 100,00
— idem SR D=32 mm ml. 250,00
— Tub 60 mm ST. 3077 ml. 90,00

CURELE TRAPEZOIDALE

— C. tr. 10×6×450 buc. 30
— idem 10×6×670 buc. 15
— idem 10×6×950 buc. 20
— idem 10×6×1120 buc. 40
— idem 10×6×1600 buc. 100
— idem 10×6×1800 buc. 30
— idem 10×6×2240 buc. 50
— idem 13×8×800 buc. 10
— idem 13×8×1227 buc. 30
— idem 13×8×1600 buc. 100
— idem 13×8×1700 buc. 50
— idem 13×8×1800 buc. 20
— idem 13×8×1900 buc. 40
— idem 13×8×2000 buc. 20
— C. tr. 13×8×2120 buc. 20
— idem 13×8×2240 buc. 30
— idem 13×8×3350 buc. 20
— idem 13×8×3350 buc. 10
— idem 13×10×1250 buc. 30
— idem 13×10×1400 buc. 10
— idem 13×10×1600 buc. 15
— idem 17×11×630 buc. 10
— idem 17×11×710 buc. 30
— idem 17×11×800 buc. 50
— idem 17×11×900 buc. 40
— idem 17×11×950 buc. 20
— idem 17×11×1000 buc. 30
— idem 17×11×1250 buc. 50
— C. tr. 17×11×1700 buc. 150
— idem 17×11×1800 buc. 20
— idem 17×11×2000 buc. 50
— idem 17×11×2800 buc. 30
— idem 17×11×3000 buc. 10
— idem 17×11×3150 buc. 40
— idem 17×11×3550 buc. 200
— idem 17×11×4000 buc. 40
— idem 17×11×4750 buc. 50
— idem 17×11×5000 buc. 140
— idem 17×11×5300 buc. 40
— idem 20×12,5×3350 buc. 30
— idem 22×14×1000 buc. 40
— idem 22×14×1120 buc. 30
— idem 22×14×1320 buc. 30
— idem 22×14×1400 buc. 100
— idem 22×14×1600 buc. 50
— idem 22×14×1700 buc. 10
— idem 22×14×1800 buc. 75
— idem 22×14×1900 buc. 20
— idem 22×14×2000 buc. 50
— idem 22×14×2650 buc. 75
— idem 22×12×2800 buc. 80
— idem 22×14×3150 buc. 60
— idem 22×14×3550 buc. 300
— idem 22×14×3750 buc. 50
— idem 22×14×4000 buc. 30
— idem 22×14×4500 buc. 20
— idem 22×14×5000 buc. 40
— idem 22×14×5300 buc. 20
— idem 22×14×6300 buc. 250
— idem 25×16×1310 buc. 300
— idem 32×19×3000 buc. 50
— idem 32×19×3150 buc. 50
— idem 32×19×3350 buc. 20
— idem 32×19×4000 buc. 120
— idem 32×19×4250 buc. 100
— idem 32×19×5000 buc. 25
— idem 32×19×6300 buc. 300
— idem transm. lată 250×4 buc. 300
— idem 200×4 buc. 700
— idem 300×3 buc. 300
— idem 390×5 buc. 200
— idem 400×5 buc. 100
— C. transmisie SG 4×8×340/8A buc. 1 500

CURELE DE MĂTASE

— Curea măt. 500×30 buc. 5,0
— idem 500×37 buc. 5,0
— idem 560×40 buc. 5,0
— idem 560×50 buc. 30,0
— idem 620×50 buc. 20,0
— idem 740×40 buc. 37,0
— idem 1300×50 buc. 30,0
— idem 1600×35 buc. 30,0
— idem 1600×75 buc. 30,0
— idem 2550×40 buc. 25,0

ŢESĂTURI ŞI ÎMPLETITURI

— Ţes. neagră 2×1×1300 kg. 500,00
— idem 4,5×1,4 kg. 200,00
— Ţes. ondul. mată 40,0×3,75 kg. 800,00
— idem 50,0×3,15 kg. 1 000,00
— Scurtături ţes. ond. kg. 81,00
— Ţes. oţel 3,15×1,25 ST. 8285 kg. 500,00
— Ţes. ZN. 8,0×2,5 ST. 8285 kg. 500,00

LANŢURI

— Lanţ cu bolţuri TA O 908-80 ml. 16,56
— Lanţ special ANS TA O 922-2 ml. 19,646
— idem C1-2×130 zale ml. 175,968
— idem C1-24×30 zale ml. 79,268
— idem C1-26×17 zale ml. 29,996
— idem BU-1-160 buc. 12
— Zale interm. simpl. TIB-3/4" buc. 65
— Eclisă interm. 1 1/4" buc. 1680
— Eclisă specială H-H5 1 1/4" buc. 305
— Zale legăt. simple 1" buc. 150
— Eclisă specială H-H5 1 1/4" buc. 305 ml. 19,646
— idem NR 3 Ø 7 kg. 463
— idem Nr. 4 Ø 7 kg. 205
— idem NR 5 Ø 7kg. 786,9

SCULE

— Freză STAS 5145A 25×85 buc. 5
— idem B 16×70 buc. 40
— idem B 25×65 buc. 5
— idem B 25×70 buc. 5
— idem B 25×75 buc. 9
— idem B 25×80 buc. 20
— idem A 25×65 buc. 4
— idem A 25×70 buc. 5
— idem A 25×75 buc. 5
— idem A 25×80 buc. 5
— Alezor STAS 588/A CM 3 buc. 11
— idem A CM 4 buc. 15
— idem A CM 5 buc. 9
— idem A CM 6 buc. 2
— idem B CM 1 buc. 13
— Alezor STAS 588/B CM 3 buc. 15
— idem CM 5 buc. 6
— idem CM 6 buc. 2
— idem STAS 588/A CM 1 buc. 3
— idem STAS 588/C CM 4 buc. 3
— idem CM 5 buc. 3

OFERTE

- — idem CM 6 buc. 2
- — Alezor STAS 590 ∅ 29 buc. 5
- — idem ∅ 38 buc. 2
- — Alezor STAS 2647 ∅ 40 buc. 4
- — Alezor STAS 3456 ∅ 28 buc. 10
- — Burghiu STAS 574 ∅ 13 buc. 64
- — idem ∅ 13.5 buc. 80
- — idem ∅14 buc. 99
- — idem ∅ 15 buc. 45
- — idem ∅ 16 buc. 105
- — Burghiu STAS 573 ∅ 10,7 buc. 50
- — Plăcuțe CM Spun 190412 K 20 buc. 200
- — idem 110208 P 30 buc. 42
- — Burghiu Stas 573 ∅ 21,5 buc. 15
- — idem ∅ 22 buc. 50
- — idem ∅ 23 buc. 12
- — idem ∅ 24 buc. 6
- — idem ∅ 27,5 buc. 87
- — Cuțite longitudinale 25×25×90 buc. 100

PLĂCUȚE VIDIA AMOVIBILE

- — PCM SNGN 120408 K 20 buc. 500
- — idem 120412 P 30 buc. 3 000
- — idem SPGN 120308 P 10 buc. 500
- — idem SPUN 120412 K 20 buc. 100
- — idem SNGN 120412 K 20 buc. 200
- — idem TPUN 110304 P 10 buc. 400
- — idem TPGN 160308 P 10 buc. 600
- — idem TPUN 160304 K 20 buc. 500
- — idem TPUN 110304 K 20 buc. 1 164
- — idem 160304 P 10 buc. 2 000
- — idem SPUN 120304 K 20 buc. 212
- — idem TPGN 160308 K 20 buc. 6000
- — idem 160308 K 20 buc. 1912
- — idem TPUN 110304 P 20 buc. 2000
- — PCM SPGN 120308 P 20 buc. 4000
- — idem SPUN 120304 P 20 buc. 400
- — idem TPUN 160304 P 20 buc. 2 000
- — idem SNGN 120408 P 30 buc. 1 000
- — idem 120412 P 30 buc. 500
- — idem SPUN 190408 P 20 buc. 200
- — idem 190412 K 20 buc. 200

MATERIALE PROTECȚIE

- — Antifon TIPAN buc. 200
- — Antifon buc. 20
- — Bocanci El. Lat. Talpă sint. per. 44
- — Bocanci El. Lat per. 30
- — Căciulă bărbătească buc. 33
- — Cască forestieră buc. 63
- — Cisme PVC per. 5
- — Ghete piele tip B per. 87
- — Placă cobalt buc. 1 116,00
- — Pantaloni CFR per. 1
- — Șoșoni per. 1 5

IMPRIMATE

- — Bon limită materiale buc. 1 800
- — Imp. continuarea facturii buc. 150
- — Imp. declarație retribuire buc. 200
- — Imp. derogare buc. 63
- — Imp. dispoziție plată deleg. buc .40
- — Imp. document. cumulativ. buc. 1350
- — Imp. fișă indiv. salariu buc. 16 000
- — Imp. fișă raft buc. 12 800
- — Imp. grafic Urm. Disp. format mare buc. 97 000

ȚESĂTURI TEXTILE INDUSTRIALE

- — Pînză filtru ind. petrol 363/110 ml. 161
- — Pînză filtru carieră 86 cm kg. 35
- — idem ind. petrol 363/130 ml. 182
- — idem PNA 110 cm ml. 1 025
- — idem relon R 30-355 9 cm lat. ml. 700

ȚEVI INOXIDABILE ȘI ALIATE — CUSTODIE

- — TV 48×3,5 W 4510 ml. 33,34
- — idem 48×4 W 4510 ml. 29,06
- — idem 50×3 W 4864 ml. 87,00
- — idem 56×5 W 4841 ml. 30,45
- — idem 57×5 W 4828 ml. 32,55
- — idem 60×6 W 7362 ml. 12,50
- — idem 70×7 W 4845 ml. 16.92
- — idem 83×4 W 4845 ml. 14,82
- — idem 83×8 W 4541 ml. 9,31
- — idem 160×2,5 W 4841 ml. 139,02
- — idem 168×10 12 Cr. Mo 19.5 ml. 1 160,30
- — idem 168×9 ml. 1 231,30
- — idem 219×11 ml. 10,69
- — idem 324×8 W 7336 ml. 149,02
- — idem 323,9×6,3 W 7336 ml. 120.16
- — idem 323,9×6,3 ml. 29,48
- — idem 323,9×6,3 ml. 76,80
- — idem 324×8 ml. 149,20
- — idem 42×2,5 10 Cr Mo 9.10 ml. 860,60
- — idem 89×8 13 Cr Mo 44 ml. 243,70
- — idem 89×12 13 Cr Mo 44 ml. 21,9
- — idem 127×12 ml. 26,40
- — idem 127×12 12 Cr Mo 19.5 ml. 93,60
- — 168×14 12 Cr Mo 19.5 ml. 75,10

2

- — OL INOX 2 bare ∅ 195 W 4541 kg. 5033
- — OL INOX 2 bare ∅ 220 W 4718 kg. 1015

3

- — Cedăm prin transfer autocamion SR 113

SUB TIPAR!

ADMINISTRAREA IMOBILELOR

- ● Asociațiile de locatari — constituire — funcționare.
- ● Membrii asociațiilor de locatari — drepturi — obligații.
- ● Adunarea generală și comitetul de conducere a asociațiilor locatarilor.
- ● Comisia de cenzori.
- ● Președintele comitetului de conducere — președintele comisiei de cenzori.
- ● Administratorul asociației — atribuții.
- ● Cheltuielile comune — repartizarea cotelor.
- ● Decontări — încasări și plăți.
- ● Gestionarea și evidența bunurilor.
- ● Regimul juridic al părților comune.
- ● În anexe — toate actele normative privind administrarea imobilelor.

IMPORTANT

Cititorii care nu s-au abonat la această lucrare, pot face comenzi direct la redacție, care vor fi executate cu plata în ramburs, pe măsura intrării lor la redacție, pînă la epuizarea tirajului.

ORSZÁGOS MŰSZAKI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT 1883

„Am deplina convingere că oamenii muncii din comerț — de sus pînă jos — în frunte cu organizațiile de partid, vor face totul pentru a-și îndeplini sarcinile de răspundere ce le revin. Acționînd în acest spirit, oamenii muncii din comerț și servicii vor aduce o contribuție de mare însemnătate la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și creare a condițiilor pentru înaintarea țării noastre spre comunism".

NICOLAE CEAUȘESCU

ANGAJAREA PLENARĂ A COMERȚULUI SOCIALIST ÎN CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII

INSCRIINDU-SE în rîndul acțiunilor de consultare și dezbatere amplă, democratică cu oamenii muncii a tuturor problemelor fundamentale ale vieții economice și sociale, Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din comerțul socialist, convocată la indicația tovarășului **Nicolae Ceaușescu,** secretarul general al partidului, a analizat timp de două zile în ședințe plenare și pe secțiuni — realizările obținute în primii doi ani ai cincinalului în domeniul activității comerciale și de turism, stabilind strategia dezvoltării în perspectivă a comerțului nostru socialist, în condițiile creșterii eficienței sale economice și sociale.

Cei peste 2 500 de delegați — muncitori, personal operativ și cadre de conducere — reprezentînd pe cei patru sute de mii de oameni ai muncii ce-și desfășoară activitatea în această sferă, și-au afirmat hotărîrea de a acționa cu și mai multă fermitate și energie pentru a traduce în viață sarcinile trasate de Congresul al XI-lea al Partidului, de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, cele rezultate din profunda analiză efectuată de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cadrul cuvîntării la consfătuire.

Lucrările consfătuirii au evidențiat dezvoltarea continuu ascendentă a activității comerțului socialist pe linia aprovizionării populației, îndeplinirii la nivel tot mai ridicat a funcțiilor economice și sociale ce-i revin în mecanismul economiei socialiste. La baza tuturor realizărilor obținute de comerțul socialist — dintre care deosebit de semnificative sînt creșterea desfacerilor de aproape 15 ori în 1978 față de 1950, realizarea în primii doi ani ai actualului cincinal a unui volum de mărfuri egal cu totalul desfacerilor din primul deceniu de existență a comerțului socialist, creșterea consumului pe cap de locuitor la bunuri alimentare și nealimentare între 5 și 108 ori, nivelul atins pentru unele produse egalînd și chiar depășind consumurile realizate în țări dezvoltate — stau succesele obținute de poporul nostru în industrializarea socialistă, în creșterea producției agricole vegetale și animale, în dezvoltarea în ritmuri înalte și modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale.

DINAMICA DEOSEBITĂ a dezvoltării economice a României în ultimele decenii a permis creșterea nivelului de trai material și spiritual al poporului, transformări radicale în structura societății noastre, înflorirea civilizației socialiste la orașe și sate. În acest cadru au fost consemnate realizările deosebite obținute în dezvoltarea de ansamblu a rețelei comerciale, prin punerea la dispoziția consumatorilor din toate zonele țării a unor unități moderne, dotate cu utilaj funcțional, care contribuie efectiv la creșterea confortului colectiv. Numai în cincinalul trecut și în primii doi ani ai actualului cincinal a fost realizată o treime din rețeaua comercială actuală ; astăzi, în toate localitățile cu peste 50 000 de locuitori funcționează magazine universale (urmînd ca marile centre urbane din țară să fie dotate, pînă în 1980, cu cel de-al doilea magazin universal ; magazine generale moderne, cu un larg sortiment comercial, sînt prezente în tot mai multe comune și sate ale țării. Prin aplicarea normelor generale de organizare a rețelei comerciale și de alimentație publică, prezentate la consfătuire, suprafața comercială a rețelei va ajunge la nivelul anului 1980 la 8 milioane mp, intensificîndu-se totodată procesul de modernizare a fizionomiei comerțului prin promovarea formelor superioare de vînzare, de mare randament , caracteristice unui comerț activ, civilizat.

În acest context s-a subliniat importanța corelării mai bune a extinderii rețelei comerciale cu dezvoltarea socio-economică la nivelul fiecărui județ și a omogenizării ei în profil micro-teritorial, astfel încît să se asigure posibilitatea prezentării și desfacerii gamei largi de produse pe care o oferă astăzi industria noastră ; necesitatea extinderii serviciilor post-vînzare, a revitalizării centrelor și vadurilor comerciale tradiționale în marile orașe, a echilibrării structurii pe profile a rețelei.

În ceea ce privește pregătirea cadrelor din comerț, consfătuirea a apreciat pozitiv creșterea ponderii personalului calificat, care permite promovarea consecventă a principiului muncii colective, consultarea largă în adoptarea deciziilor a lucrătorilor aflați în contact nemijlocit cu populația, creșterea rolului personalului muncitor în hotărîrile adoptate de consiliile oamenilor muncii din întreprinderi.

INDEPLINIREA exemplară a sarcinilor ce revin acestui sector de activitate are o semnificație ce depășește problematica activității comerciale propriu-zise ; rezultatele obținute în comerț se corelează organic cu celelalte laturi ale programului de creștere accelerată a nivelului de trai, stabilit de partid. Astfel, în condițiile creșterii retribuției reale a oamenilor muncii cu peste 32% în actualul cincinal, comerțului îi revine sarcina de a lărgi și diversifica fondul de marfă (în prezent sînt oferite 300 de mii de produse și sortimente, cu ritm de creștere de 10% pe an), pentru a asigura o structură a ofertei cît mai apropiată de cerințele reale ale populației. În acest sens se impune ca în elaborarea planurilor de desfacere în profil teritorial să se pornească de la analiza caracteristicilor socio-economice ale județelor, de la cunoașterea balanței de venituri și cheltuieli ale populației din județ, de la studierea tradițiilor și preferințelor de consum ale tuturor categoriilor de consumatori.

În perfecționarea organizării și sistematizării rețelei comerciale, în îmbunătățirea profilării acesteia trebuie să se pornească — așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea la consfătuire — de la studii științifice ale cererii, de la un model de consum rațional, bazat pe criterii riguros științifice. Realizarea unui model rațional de consum este, de altfel, o componentă esențială a creșterii calității vieții.

Experiențele reușite ale rețelei de alimentație publică din București, privind aplicarea normelor de alimentație rațională — elaborate de comerț împreună cu Institutul de igienă și sănătate publică — trebuie să fie generalizate în întreaga rețea de alimentație publică ; în același timp, comerțul trebuie să-și extindă funcția sa educativă, prin aprovizionarea populației cu mărfuri de bună calitate, realizate după exigențele creației industriale ; să se adapteze variațiilor sezoniere ale cererii, în strînsă conlucrare cu industria, cu magazinele de prezentare.

Atenția care se acordă creșterii rolului femeii în societatea noastră impune promovarea formelor moderne de comerț, cum sînt autoservirea (care să ofere într-o măsură mai mare legume și fructe preambalate), a vînzării prin case și microcase de comenzi, asigurarea ritmicității aprovizionării prin extinderea în toate județele a lanțului frigorific.

Analiza la consfătuire a îndeplinirii programelor speciale privind dezvoltarea producției de bunuri destinate ușurării muncii femeii în gospodărie, extinderea producției de semipreparate și preparate culinare, alimente dietetice și pentru copii, jucării etc. a evidențiat necesitatea de a se acționa cu mai multă fermitate atît de către producătorii industriali, cît și de către cooperație pe linia respectării indicatorilor cantitativi și calitativi stabiliți.

REALIZAREA PROGRAMULUI de reducere a săptămînii de lucru va duce la creșterea cererii de turism cultural și recreativ, la un nou model de utilizare a bugetului de timp. Pentru a răspunde exigențelor unei circulații turistice mult amplificate, turismul va trebui să-și extindă și să-și modernizeze baza materială, să diversifice serviciile prestate. În același timp, alimentația publică poate aduce o contribuție importantă la satisfacerea cerințelor sporite pe rutele turistice, preocupîndu-se în același timp de înlăturarea tendinței de șablonizare, de uniformizare a meniurilor, oferind preparate care să se distingă printr-o notă specifică tradițiilor și obiceiurilor de consum locale, bogăției artei culinare românești. Comerțul poate influența activ modul de utilizare a timpului liber de către populație, prin reducerea timpului afectat în prezent cumpărăturilor, acționîndu-se pe linia apropierii ofertei de consumator, a promovării unui comerț modern, civilizat.

Integrarea comerțului în principiile noului mecanism economic presupune perfecționarea autoconducerii și autogestiunii în toate unitățile comerțului socialist. În acest sens, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a indicat ca în cel mai scurt timp să nu mai existe unități comerciale care să lucreze cu pierdere. Pe linia creșterii rentabilității și a nivelului de servire în unitățile mici de alimentație publică, inclusiv cabane, se va trece la aplicarea sistemului muncii în acord global. Pe această cale se urmărește, pe de o parte, creșterea cointeresării oamenilor muncii din aceste unități, iar pe de altă parte ridicarea calității servirii, întărirea ordinii și disciplinei în acest sector de activitate.

COORDONAREA înfăptuirii tuturor sarcinilor ce revin comerțului din programul de creștere a nivelului de trai se va face, la nivel județean, de către direcțiile comerciale județene, astfel încît să se asigure o concepție unitară asupra dezvoltării comerțului și serviciilor în teritoriu, creșterea responsabilității organelor și unităților pe linia aprovizionării populației la nivelul exigențelor societății noastre socialiste.

În relația comerț-industrie se va urmări perfecționarea continuă a mecanismului contractual, care să capete elasticitatea impusă de evoluția cererii populației ; în același timp, se va acționa pentru eliminarea verigilor intermediare dintre unitățile productive și unitățile comerciale, astfel încît să se asigure o mai mare promptitudine în aprovizionarea populației. Fundamentarea cu mai multă exigență a cantităților, sortimentelor, termenelor de livrare, prețurilor etc. în contractele economice dintre comerț și industrie, introducerea unei discipline contractuale ferme trebuie să conducă la diminuarea stocurilor din comerț, la evitarea apariției de mărfuri greu vandabile, și a degradării mărfurilor în stoc.

Sub conducerea organizațiilor de partid din toate unitățile comerțului interior, lucrătorii din comerț sînt chemați să aplice cu consecvență și fermitate indicațiile secretarului general al partidului, hotărîrile consfătuirii astfel încît să realizeze un puternic salt calitativ în întreaga lor activitate, să realizeze o angajare plenară a comerțului socialist în creșterea continuă a calității vieții.

dr. Ioan GEORGESCU

Expresie a interdependenței dezvoltare — bunăstare

ÎMBUNĂTĂȚIREA CONSUMULUI — COMPONENTĂ DE BAZĂ A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI (II)

Locuința — factor de bază în îmbunătățirea condițiilor de viață

UN ROL HOTĂRÎTOR în îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației îl are construcția de locuințe, domeniu în care s-au înregistrat realizări spectaculoase, vizibile în orice zonă și localitate a țării. Pe parcursul întregii perioade a construcției socialiste, obiectivele privind îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației s-au înfăptuit corelat cu dezvoltarea economico-socială a țării, cu evoluția demografică și cu cerințele populației, avîndu-se în vedere satisfacerea nevoilor populației de pe întreg teritoriul țării, astfel încît fiecărei familii să i se asigure o locuință corespunzătoare.

Pentru înfăptuirea vastului program de construcții de locuințe, statul a alocat an de an fonduri tot mai mari. Astfel, în anul 1976 volumul investițiilor pentru locuințe din fondurile statului era de peste 52 ori mai mare decît în anul 1950 și de aproape 10 ori mai mare decît în anul 1955. Un sprijin important a fost acordat — prin credite, proiectare, execuție — populației, pentru construcția de locuințe proprietate personală. Aceasta a făcut ca numărul locuințelor construite să crească an de an (tabelul nr. 1).

Ca urmare a realizării programelor de construcții de locuințe, **în perioada 1950—1977 aproximativ două treimi din populația țării s-au mutat în locuințe noi.** Construcția de locuințe a creat condiții de viață civilizată și a generat nevoi tot mai mari legate de îmbunătățirea condițiilor de confort, de utilizarea plăcută și utilă a timpului liber.

Tabelul nr. 1

Numărul apartamentelor construite din fondurile statului și cu sprijinul statului

— în mii —

Perioada	Număr de apartamente
1951—1955	46,3
1956—1960	103,8
1961—1965	220,1
1966—1970	333,1
1971—1975	512,5
1976—1980	1 005,0

Înfăptuirea acestui obiectiv important al politicii partidului nostru în domeniul ridicării bunăstării materiale și spirituale a tuturor cetățenilor este prin esența sa și un **factor esențial al schimbării structurii consumului familiilor.** Ne referim nu numai la faptul că o locuință corespunzătoare cerințelor actuale de civilizație generează nevoi noi și influențează comportamentul populației în domeniul consumului în condițiile creșterii veniturilor și a ofertei de bunuri și servicii, ci și la aceea că, în România, cheltuielile pe care le face populația cu chiria dețin o pondere scăzută în structura cheltuielilor de consum ale familiilor, ceea ce permite populației să-și satisfacă alte nevoi de consum. Amintim în acest context **că** ponderea cheltuielilor cu chiria și încălzirea efectuate de familii din multe țări capitaliste dezvoltate atinge în totalul cheltuielilor procente mult mai ridicate decît la noi (aproximativ 20% în țări ca Suedia, Elveția, S.U.A. etc.).

Venituri tot mai mari din fondurile sociale de consum

ÎN ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE s-a asigurat o creștere constantă a fondului de consum social, ajungîndu-se în prezent la ponderi însemnate ale acestuia în venitul național. Dacă în anul 1950, fondul de consum social reprezenta o pondere de 9%, în 1975 el se ridica la 15% — avînd o contribuție deosebită în transpunerea în practică a principiilor eticii și echității socialiste. Pe această bază veniturile obținute de către populație din fondurile sociale de consum au sporit an de an (tabelul nr. 2), acestea fiind în anul 1977 de 18 ori mai mari decît în 1950, iar în 1980 cu 27,3% mai mari decît în 1975. Cu ajutorul acestor fonduri se asigură acoperirea nevoilor de învățămînt, sănătate și asigurări sociale, în prezent fiecare familie beneficiind în medie de 9 563 lei (în anul 1977), de 12,4 ori mai mult decît în anul 1950; pînă la sfîrșitul actualului cincinal se estimează depășirea sumei de 11 760 lei pe o familie.

Tabelul nr. 2

Veniturile obținute de populație din fondurile sociale

	1950	1965	1975	1977	1980
Venituri — în miliarde lei	3,5	22,9	57,4	64,7	82,4

Deosebit de semnificativă este atenția pe care partidul a acordat-o acoperirii acelui tip de nevoi care creează premisele esențiale ale afirmării depline a personalității umane, cu rol deosebit în îmbunătățirea calității vieții. Amintim în acest context accentul care se pune pe două din aceste elemente care țin de bunăstare, și anume: a) învățămîntul și cultura ; b) ocrotirea sănătății poporului.

Acoperirea acestor nevoi prin fondul social de consum este una din expresiile cele mai grăitoare ale umanismului politicii partidului nostru de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Prin preocuparea permanentă pentru a se realiza un grad înalt de instruire și cultură, o stare bună a sănătății populației, promovate ca politică de stat, sînt create condiții egale nu numai de manifestare a personalității în producție și conducerea activității economico-sociale, ci și în orînduirea vieții individuale, în pătrunderea într-un ritm mai rapid a celorlalte elemente de trai civilizat. Acesta este unul din domeniile în care societatea socialistă, politica partidului nostru și-au dovedit din plin umanismul, superioritatea, oferind șanse egale tuturor cetățenilor de a-și manifesta personalitatea, creînd continuu premisele omogenizării sociale, economice și profesionale, inclusiv pe planul acoperirii nevoilor de consum.

Au fost și sînt substanțiale eforturile pe care le-a făcut și le face statul socialist pentru dezvoltarea învățămîntului și culturii, pentru păstrarea sănătății poporului nostru (tabelul nr. 3). În anul 1977, cheltuielile pentru învățămînt au crescut față de 1950 de aproape 12 ori, în prezent asigurîndu-se învățămîntul gratuit pentru 5,4 milioane de elevi și studenți. De asemenea, cheltuielile pentru sănătate au crescut în perioada 1950—1977 de peste 19 ori, anual cheltuindu-se pentru asistența sanitară acordată gratuit populației 11,7 miliarde lei. Ca urmare a acestor eforturi permanente și susținute, România se numără în prezent printre puținele țări din lume în care învățămîntul de 10 ani este generalizat, iar indicatorii privind baza materială a învățămîntului și sănătății, ca și cei privind înzestrarea cu personal calificat se află la nivelul cerințelor mondiale actuale. Cheltuielile efectuate la noi de populație pentru învățămînt și sănătate sînt practic neînsemnate, în timp ce în unele țări capitaliste dezvoltate acestea ating nivele apreciabile și schimbă evident structura consumului familiilor. Accesibilitatea largă a tuturor cetățenilor țării de la orașe și sate, fără deosebire de naționalitate, la învățămînt și cultură, la ocrotirea sănătății sînt dovada grăitoare a politicii umaniste de a oferi fiecărui cetățean șanse egale pentru dezvoltarea plenară a personalității sale.

Tabelul nr. 3

Evoluția cheltuielilor din fondurile sociale de consum

— în miliarde lei —

Anii	Învățămînt	Sănătate	Total cheltuieli social-culturale de la bugetul de stat pe locuitor — lei —
1950	1,3	0,6	211
1965	6,5	4,8	1 100
1975	12,9	9,9	2 397
1977	15,3	11,7	2 702
1980	17,7	13,4	3 323

Putere de cumpărare sporită

POLITICA promovată de partidul și statul nostru în ceea ce privește raportul dintre fondul de consum individual și fondul de consum social, de creștere permanentă a veniturilor populației, s-a înfăptuit sub semnul principiilor eticii și echității socialiste pe toate planurile, inclusiv în repartiție, în condițiile opțiunii pentru o rată înaltă a acumulării, pentru crearea premiselor viitoare ale ridicării bunăstării pe trepte tot mai înalte. Ca urmare a succeselor realizate în economie, a creșterii continue a productivității muncii, a avut loc o sporire substanțială a retribuțiilor oamenilor muncii în condițiile în care numeroase prețuri de vînzare cu amănuntul au rămas neschimbate. Reducerea permanentă a timpului de muncă cheltuit în medie pentru obținerea veniturilor necesare satisfacerii nevoilor de consum vine să confirme creșterea continuă a puterii de cumpărare a oamenilor muncii. Datele din tabelul nr. 4 sînt edificatoare din acest punct de vedere. În perioada 1955—1975, la fiecare din produsele cuprinse în tabel, ca de altfel la toate celelalte bunuri de consum de bază, s-a înregistrat o diminuare apreciabilă a timpului de muncă cheltuit pentru realizarea venitului necesar cumpărării lor de către populație, creîndu-se astfel posibilitatea procurării unor cantități tot mai mari și mai variate de bunuri de consum și servicii.

Avînd în vedere pe de o parte nivelul actual de satisfacere a unor nevoi de interes social, iar pe de altă parte necesitatea stimulării obținerii în producție a unor rezultate tot mai bune, în actualul cincinal se acordă o importanță mai mare creșterii mai accentuate a veniturilor directe obținute din muncă, în primul rînd pe calea retribuției. Această orientare, cu consecințe favorabile asupra îmbunătățirii consumului populației în raport cu dorința și aspirațiile fiecăruia, precum și realizările tot mai înalte obținute în economie, au permis adoptarea primului Program pentru ridicarea nivelului de trai, care asigură o suplimentare sensibilă a prevederilor inițiale privind creșterea veniturilor cetățenilor, cu deosebire a celor obținute pe calea retribuției. Amploarea acestei creșteri este cu atît mai semnificativă cu cît ea s-a efectuat pe fondul unei sporiri a retribuțiilor reale de 3,25 ori, iar a veniturilor reale totale de 4,77 ori înregistrate în 25 de ani (1950—1975) de construcție socialistă.

Referindu-ne la actualul program de creștere a nivelului de trai, nu putem să nu subliniem, avînd evident în vedere și creșterile veniturilor reale și bănești obținute pînă la inițierea acestui program, dimensiunea acestei creșteri dată nu numai de ritmul înalt prin care ea se exprimă (retribuția nominală va crește în actualul cincinal cu 40%, iar retribuția reală cu 32,3% față de 18—20% cît era prevăzut de directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.), dar și de baza de raportare la care se aplică, rezultat al progreselor treptate obținute în economie. Este o realizare cu atît mai importantă cu cît asemenea ritmuri de creștere a retribuției, a veniturilor reale în general, care să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregului popor nu se întîlnesc în istoria nici unei țări capitaliste dezvoltate.

Tabelul nr. 4

Reducerea timpului de muncă cheltuit pentru realizarea veniturilor necesare cumpărării unor produse de larg consum *)

Produsul	U.M.	1950	1965	1975	1977	1977/1950 (în %)
Pîine albă	500 g	54'	26'	17'	15'	27,8
Zahăr tos	1 kg	3h41'	1h47'	1h 9'	1h	27,1
Lapte de vacă	1 l	49'	25'	18'	15'	30,6
Cartofi	1 kg	22'	13'	11'	9'	40,9
Ouă	1 buc.	21'	12'	8'	7'	33,3
Carne de porc tranșată	1 kg	5h19'	3h58'	3h12'	2h48'	52,7
Pui de grăină	1 kg	7h 9'	4h58'	3h 4'	2h42'	37,8
Costum fără vestă (stofă 360 lei/m) pentru bărbați	1 buc.	522h	253h22'	163h19'	143h19'	27,5
Palton (stofă 400 lei/m) pentru bărbați	1 buc.	549h53,	266h52'	172h	150h57'	27,5
Rochie (stofă 130 lei/m) pentru femei	1 buc.	157h24'	71h50'	46h18'	40h37'	25,8
Pantofi din piele pentru bărbați	1 per.	85h51'	41h40'	26h51'	23h34'	27,6
Pantofi din piele pentru femei	1 per.	77h16'	37h30'	24h10'	21h12'	27,4
Energie electrică	1 kWh	15'	4'	2'	2'	13,3

*) Calculele au fost făcute în funcție de nivelul retribuției medii nete lunare și al prețurilor cu amănuntul în perioadele respective.

Mutații calitative în consum

ANSAMBLUL DE MĂSURI luate pentru creșterea mai rapidă, în actualul cincinal, a veniturilor reale ale populației, este de natură să aducă noi modificări în dimensiunile și structura consumului populației. Avem în primul rînd în vedere, așa cum reiese din Programul producției și desfacerii de bunuri de consum, faptul

Grigore VÂLCEANU
Maria POENARU
Institutul de economie socialistă

(*Continuare în pag. 9*)

PRODUCȚIA FIZICĂ REALIZATĂ EXEMPLAR ÎN TOATE ÎNTREPRINDERILE

● Pregătirea planului pe 1979 ● Îndeplinirea planului fizic impune respectarea riguroasă a sarcinilor la fiecare sortiment ● Cînd noile capacități întîrzie să fie date circuitului productiv... ● De ce stocuri supranormative de ciment la producători, iar pe șantiere goluri în aprovizionare ? ● Transportul pe calea ferată optimizat și, totuși, lipsă de vagoane

IN CONTEXTUL măsurilor adoptate pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar o importanță majoră este acordată prevederilor referitoare la introducerea producției nete și fizice ca indicatori de bază ai activității economice. Dat fiind că nivelul de realizare a indicatorului producției fizice determină în mare măsură nivelul producției nete este de înțeles că realizarea integrală a producției fizice prezintă un interes deosebit pentru fiecare centrală și întreprindere.

Reținînd acest unghi de vedere, în analiza de față vom urmări, în primul rînd, relația dintre acești indicatori în cadrul realizărilor din perioada ianuarie—mai a.c. pe ansamblul Centralei cimentului (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Realizarea unor indicatori de plan în perioada ianuarie-mai 1978 (%)

Indicatorul	Total centrală
Producția fizică	95,8
Producția globală	102,4
Producția marfă	101,9
Producția netă	101,1
Productivitatea muncii	102,2

O constatare ce se desprinde din tabel este aceea că, pe total centrală, la producția fizică — exprimată în ciment echivalent — planul a fost realizat în proporție de 95,8%, neatingerea procentului de sută la sută fiind urmarea neîndeplinirii planului de către întreprinderile de la Tîrgu Jiu — 96,2%, Aleșd — 98,6%, Cîmpulung Muscel — 93,3% și Hoghiz — 75,5%. Nerealizările globale au fost generate de unele restanțe în îndeplinirea planului la unele sortimente. În ce privește producția netă, la nivelul centralei indicatorul a fost îndeplinit în proporție de 101,1%, deși unele unități — consecință și a nerealizării producției fizice — nu au realizat în totalitate acest indicator : Aleșd — 96,0%, Cîmpulung Muscel — 74,8% și Hoghiz — 98,9%, în timp ce altele care au depășit planul la producția fizică au înregistrat realizări importante și la producția netă : Medgidia — 105,4%, Bicaz — 108,5% Brașov — 109,3% și Deva — 127,4%.

O altă constatare ce se desprinde din analiza îndeplinirii planului pe aceeași perioadă este că indicatorii producția globală, producția marfă și productivitatea muncii apar realizați și depășiți la toate întreprinderile din cadrul centralei și, evident, pe ansamblul acesteia.

Introducerea, începînd cu semestrul II al acestui an, a indicatorilor producției fizice și producției nete va determina punerea în valoare, în mai mare măsură, a resurselor interne, sporirea efortului propriu al întreprinderilor pentru creșterea eficienței economice.

Care sînt însă principalele cauze care au condus la nerealizarea producției fizice planificate, ce măsuri se impun ?

● **Întîrzieri în realizarea unor noi obiective.** Este de menționat că linia a II-a de 1,2 mil. tone/an de la Deva, programată a fi dată în producție în luna martie a.c., a înregistrat rămîneri în urmă datorită neasigurării la vreme a forței de muncă necesare la activitățile de construcții și montaj. Nu este mai puțin adevărat că nici beneficiarul nu a venit în sprijinul constructorului decît în mică măsură și mai cu seamă în rezolvarea unor probleme de urgentare a montajului instalațiilor. Și pe șantierul de la Tașca — Bicaz lucrările prezintă unele întîrzieri, atît la linia I, cît și la linia a II-a (termen de intrare în funcțiune : iunie, respectiv septembrie, 1978). Aici este necesar să se urgenteze livrarea unor utilaje de către furnizori, iar Trustul de montaj utilaje chimice București să accelereze montarea instalațiilor electrice și de automatizare.

● **Lipsa de spații de depozitare a cimentului.** Dacă, în general, producția de ciment prezintă un curs aproape liniar, livrarea acestuia nu urmează aceeași linie, marcînd în trimestrul I al anului o serioasă rămînere în urmă, urmată de o perioadă de vîrf în trimestrul III, care nu poate însă absorbi stocul excesiv acumulat în prima parte a anului. Diferența dintre producție și consum de 3,2 puncte procentuale calculată ca medie trimestrială pe o perioadă de 3 ani (tabelul nr. 2) reprezintă peste 500 mii tone, aproape dublul stocului normat și creditat de bancă cu mijloace circulante. Această situație atrage după sine dobînzi majorate și diminuarea corespunzătoare a beneficiilor întreprinderilor. Că stocurile existente în silozuri se situează și în prezent peste nivelul normat, ajungînd chiar la limita maximă a capacității de înmagazinare, se poate vedea din situația existentă la 15 iunie a.c. în unele unități :

Tabelul nr. 2

Ponderea trimestrială a producției și a livrărilor de ciment în perioada 1975 — 1977 (%)

	Trimestrul			
	I	II	III	IV
Producție	23,4	25,5	25,8	25,3
Livrări	20,2	26,0	28,0	25,8

Întreprinderea	U.M.	Capacitate maximă de însilozare	Stoc existent
Tîrgu-Jiu	tone	170 000	171 000
Cîmpulung Muscel	„	120 000	113 500
Hoghiz	„	120 000	119 200
Aleșd	„	120 000	89 000

O soluție necesară pentru înlăturarea acestui neajuns, așa cum o văd și specialiștii din centrala cimentului, ar fi **crearea de spații de depozitare suplimentare la beneficiari :** B.J.A.T.M., trusturile județene de construcții ale consiliilor populare, precum și la unitățile mari consumatoare de ciment. În acest fel cantitățile de ciment obținute ca urmare a folosirii intensive a capacităților de producție din fiecare întreprindere ar putea să ajungă mai repede la beneficiari și, în același timp, stocurile unităților nu ar atinge capacitatea de depozitare maximă.

● **Insuficiența numărului de vagoane pentru transportul cimentului către beneficiarii interni cît și spre stațiile portuare.** Deși au loc lunar analize între reprezentanții unităților producătoare de ciment și cei ai căilor ferate pentru optimizarea transportului și asigurarea numărului de vagoane necesar, periodic apar deficiențe în repartizarea la termenele fixate a acestora. Pe de altă parte, parcul de vagoane specializat pentru transportul cimentului în vrac nu e dimensionat la rulajul realizat în fapt, ci la cel planificat, ceea ce înseamnă că nu se livrează zilnic o cantitate de circa 3 000 tone din volumul contractat, ridicînd astfel stocurile la întreprinderile producătoare. Strangulări în transporturi mai apar și datorită faptului că întreprinderile producătoare de ciment nu au asigurat măsurile necesare care să permită extinderea metodei de slinguire a sacilor în scopul reducerii timpului de încărcare-descărcare a vagoanelor. Pentru remedierea deficiențelor respective **este necesar ca Ministerul Transporturilor să asigure în totalitate și la termenele programate vagoanele solicitate, iar unitățile producătoare de ciment să extindă metodele moderne de utilizare eficientă a mijloacelor de transport.**

● **Nerealizarea producției fizice planificate s-a datorat și depășirii cotelor planificate de combustibil și energie electrică.** Neîncadrarea în cotele alocate a determinat reducerea producției de ciment în lunile ianuarie-mai din acest an. În scopul înlăturării acestui impediment, în programele de măsuri ale centralei și întreprinderilor au fost prevăzute și sînt în curs de aplicare un număr de 32 acțiuni mai importante care vor contribui la reducerea consumului de combustibil și energie, consum care reprezintă peste 28% din totalul cheltuielilor materiale necesare fabricării cimentului (introducerea arzătoarelor fără aer primar la cuptoarele de clincher la întreprinderile din Bicaz și Turda, aplicarea la toate unitățile a procedeului de intensificare a măcinării clincherului utilizînd substanțe tensio-active, transportul interfazic pneumatic aer-lift etc.).

MENȚIONÎND cîteva din problemele importante cu care se confruntă unitățile din cadrul Centralei cimentului și unele direcții în care este necesar să se acționeze în vederea creșterii eficienței economice, considerăm că este de datoria tuturor factorilor interesați (întreprinderi, centrală, minister) să acorde atenția cuvenită perfecționării conducerii și organizării activității astfel ca atît producția fizică cît și producția netă să se situeze la nivelul prevederilor de plan și chiar peste acestea.

Așa cum s-a subliniat la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 23 iunie a.c., în toate întreprinderile se cer depuse eforturi sporite, acțiuni consecvente pentru mai buna folosire a rezervelor de care dispun unitățile productive, pentru pregătirea tuturor condițiilor necesare realizării integrale a obiectivelor planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în anii 1979—1980.

Gh. DRĂGHICI

COMENTARIU LA UN GRAFIC

CUM SE ÎNDEPLINEȘTE PLANUL PE SORTIMENTE ?

DESFĂȘURÎND larg întrecerea socialistă pentru îndeplinirea și depășirea planului, oamenii muncii au obținut în primele 5 luni ale acestui an importante succese, concretizate în punerea la dispoziția economiei naționale a unui volum însemnat de produse utile. Dar, alături de realizări, în unele întreprinderi și centrale industriale sînt consemnate, în aceeași perioadă, la diferite produse, rămîneri în urmă. Așa este cazul la unele sortimente de laminate, utilaje tehnologice, îngrășăminte chimice, ciment prefabricate din beton etc. (graficul).

Cauzele nerealizării cantitative a sarcinilor de plan la produsele amintite, deși diferite, au totuși un numitor comun și anume : slaba organizare a activității, insuficienta utilizare a potențialului tehnic și uman, neintrarea la termen în funcțiune a unor obiective de investiții. Bunăoară, nerealizarea prevederilor la unele tipodimensiuni de laminate (table laminate la cald și rece, laminate mijlocii și ușoare) se datorează nefuncționării la parametrii prevăzuți a laminorului de benzi la cald de la Combinatul siderurgic Galați, nerespectării contractelor economice de către unitățile siderurgice (C.S. Galați, C.O.S. Tirgoviște) privind livrarea de diferite profile pentru realizarea unor sortimente de laminate din oțeluri speciale. În privința neîndeplinirii planului la utilaje tehnologice, ca și a unor produse importante de către unele unități specializate constructoare de mașini, cauzele rezidă in neaprovizionarea ritmică cu laminate, deficiențe in derularea cooperării interuzinale, neasigurarea unor importuri etc. De asemenea, nerealizarea prevederilor de plan la unele produse chimice (îngrășăminte, amoniac, cauciuc sintetic, etilenă, propilenă) se datorează, în special, defecțiunilor în funcționarea instalațiilor și utilajelor, slabei întrețineri a acestora.

Pentru înfăptuirea integrală a planului se cer depuse eforturi susținute în vederea înlăturării neajunsurilor arătate, mobilizarea rezervelor existente în utilizarea mai bună a forței de muncă și a capacităților de producție, intărirea responsabilității în relațiile de colaborare și cooperare, punerea la termen în funcțiune a noilor obiective, atingerea intr-o perioadă cit mai scurtă a parametrilor planificați.

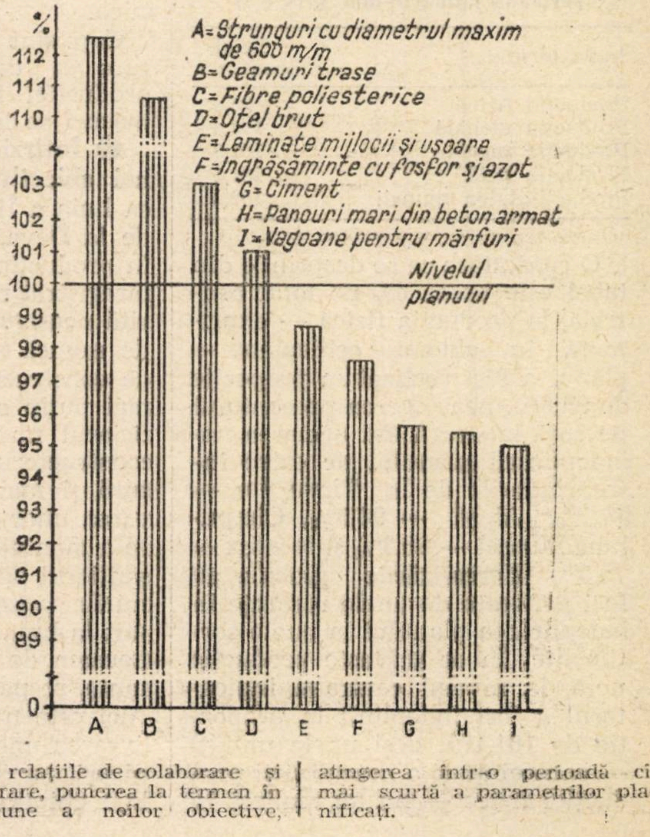

ECONOMIE NATIONALA

Un factor de accelerare a creşterii

REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE PE UNITATEA DE PRODUS

— Micşorarea în acest an cu 1% a consumurilor materiale echivalează cu un spor de producţie netă în industrie de 10-12 miliarde lei —

REALIZAREA OBIECTIVELOR stabilite de Conferinţa Naţională a P.C.R. din 1977 cu privire la ridicarea nivelului calitativ în toate domeniile vieţii economico-sociale are implicaţii profunde în ce priveşte reducerea mai accentuată a consumurilor materiale, obţinerea valorilor de întrebuinţare necesare economiei naţionale cu o masă cît mai redusă de resurse materiale. Însemnătatea utilizării tuturor căilor de diminuare a consumurilor specifice este amplificată de introducerea producţiei nete ca indicator fundamental de planificare şi de comensurare a rezultatelor activităţii economice, de legarea plăţii retribuţiei de gradul de îndeplinire a producţiei nete.

În acest context, producţia netă constituie un mijloc de intensificare a eforturilor pentru micşorarea costurilor de producţie, mai ales a celor materiale prin reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili şi energie, a rebuturilor şi celorlalte cheltuieli neeconomicoase. Legătura nemijlocită ce există între reducerea nivelului consumurilor materiale şi creşterea producţiei nete, pe ansamblul economiei naţionale, este ilustrată şi prin aceea că **micşorarea cu un procent a acestor consumuri determină, la nivelul acestui an, un spor de 10—12 mld. lei producţie netă în industrie.** La nivelul unei întreprinderi mijlocii, de pildă, cu un număr de 3 000 muncitori şi o producţie netă anuală de 300 mil. lei, reducerea peste plan cu 1% a consumurilor specifice materiale determină, în medie, o sporire a producţiei nete şi a beneficiilor cu circa 4 mil. lei, iar veniturile băneşti directe ce ar reveni suplimentar oamenilor muncii din întreprindere, pe seama acestei reduceri a consumurilor, reprezintă 1 mil. lei, adică circa 350 lei pe fiecare muncitor.

70—80% din economii în faza de concepţie

DESIGUR că sarcina de a reduce consumurile materiale se pune, în egală măsură, pentru toate tipurile de materii prime şi materiale folosite în sfera producţiei materiale, dar, în mod deosebit, resursele cu pondere mare în consum, şi de cele mai multe ori deficitare, cum sînt metalele feroase şi neferoase, produsele industriei chimice, ale industriei lemnului, celulozei şi hîrtiei, materiile prime şi semifabricatele utilizate în industria uşoară. De asemenea, căile de reducere a consumurilor sînt foarte variate, unele dintre ele aducînd însă o contribuţie foarte mare, trebuie să se afle cu prioritate în atenţia factorilor de răspundere (fig. nr. 1).

Practica atestă, de pildă, că cea mai mare parte a economiilor de materiale ce se obţin la un anumit produs este rezultatul activităţii creative, de cercetare şi proiectare, fază în care se obţin 70—80% din economiile totale ; numai 20—30% din reduceri se obţin în faza de fabricaţie a produsului, prin perfecţionări aduse concepţiei iniţiale a produsului şi, îndeosebi, tehnologiei proiectate. Desigur, această pondere a participării nu este constantă şi, de altfel, în cincinalele anterioare în ţara noastră cea mai mare parte a economiilor materiale se obţinea în faza de producţie, ţinînd seama de rezervele foarte mari existente, rezerve care, departe de a fi epuizate, ridică în etapa actuală probleme calitativ noi pentru identificarea şi punerea lor în valoare. Este important de subliniat că această diferenţiere a ponderilor diferiţilor factori, care este, în anumite limite, convenţională, privind faza, momentul în care se obţine economia materialelor, nu diminuează cu nimic rolul întreprinderilor producătoare în ce priveşte reducerea consumurilor materiale. Dimpotrivă, **reproiectarea produselor şi/sau a tehnologiilor,** prin excelenţă faze de concepţie, este în cele mai multe cazuri localizată în înseşi întreprinderile producătoare care au, deci, un rol decisiv în această direcţie.

Ridicarea parametrilor funcţionali ai produselor

REVEDEREA concepţiei produselor, ridicarea parametrilor func-

Fig. nr. 1

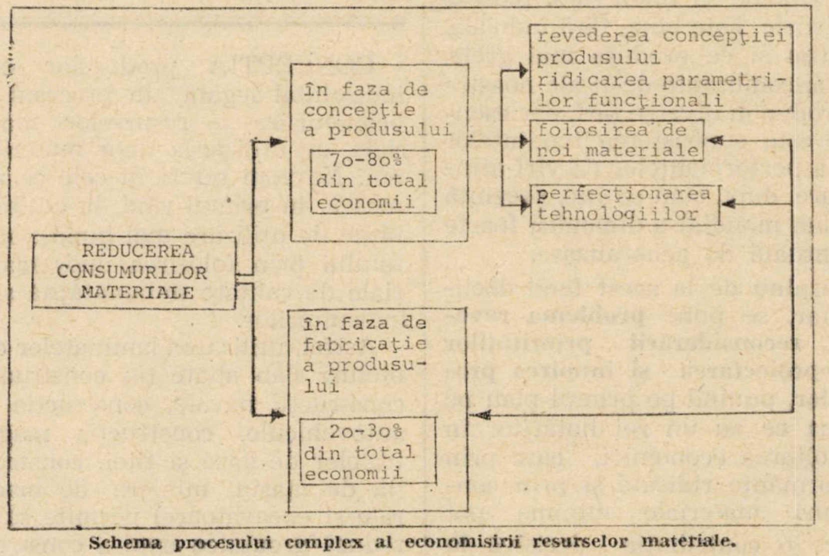
REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE
în faza de concepţie a produsului
7o-8o% din total economii
în faza de fabricaţie a produsului
2o-3o% din total economii
revederea concepţiei produsului ridicarea parametrilor funcţionali
folosirea de noi materiale
perfecţionarea tehnologiilor

Schema procesului complex al economisirii resurselor materiale.

ţionali constituie componenta strategică principală pentru menţinerea competitivităţii produselor, concomitent cu diminuarea consumurilor specifice pe unitatea de performanţă. S-ar putea da o suită lungă de exemple din numeroase întreprinderi româneşti care, preocupîndu-se sistematic de concepţia propriilor produse, depun eforturi susţinute pentru a le „ţine la zi“, a le aduce în permanenţă perfecţionările ce le conferă calităţile superioare unanim recunoscute, competitivitatea pe piaţa mondială. Ne limităm la a aminti tractoarele, instalaţiile şi echipamentele de foraj, unele tipuri de nave, motoare electrice, transformatori ş.a. Sînt şi produse supragabaritice, cu performanţe reduse, în comparaţie cu nivelul de vîrf atins pe plan mondial, produse ce înglobează o mare rezervă pentru economisirea muncii trecute, a diferitelor tipuri de materii prime şi materiale.

Desigur că înnoirea şi reproiectarea produselor este un proces planic, sarcinile şi obiectivele prioritare în acest domeniu fiind înscrise în planul naţional unic. Dar trebuie să privim în faţă faptul real că în construcţia acestei secţiuni de plan se pleacă de fapt de la ceea ce întreprinderile, centralele, ministerele îşi propun să facă, de la potenţialul creativ „declarat“ de unităţile şi institutele în cauză şi, în mai mică măsură, de la necesităţile reale ale economiei naţionale.

Ţinînd seama de această situaţie este necesar ca **fiecare întreprindere să aibă în permanenţă date de referinţă pentru toate produsele din profilul de fabricaţie**, să-şi stabilească „înălţimea minimă a ştachetei“ deasupra căreia trebuie să tindă să-şi plaseze produsele. Este bine, fără îndoială, să ştim şi ce produse mai grele, mai ancombrante decît ale noastre se produc în diverse ţări, dar esenţială este cunoaşterea tendinţelor noi, a performanţelor de vîrf atinse care, după cum se ştie, prezintă pe plan mondial o dinamică foarte accentuată de generalizare.

Pornind de la acest fond documentar, se pune **problema revederii, reconsiderării priorităţilor în reproiectarea şi înnoirea produselor,** punînd pe primul plan pe acelea ce au un rol hotărîtor în dezvoltarea economiei, care prin performanţe ridicate şi prin consumuri materiale minime pot aduce o contribuţie decisivă la realizarea sarcinilor de plan, la creşterea exportului. Dar elementul esenţial în acest domeniu rămîne folosirea deplină a capacităţii creatoare a oamenilor muncii. În fiecare unitate există un corp ingineresc al cărui potenţial creator ar trebui îndreptat, cu precădere, spre reproiectarea produselor şi tehnologiilor, spre găsirea de soluţii care să facă produsele mai competitive, reducînd numărul personalului ingineresc din compartimentele funcţionale şi lăsînd maiştrii să-şi exercite rolul ce le revine în conducerea producţiei. Este interesantă cunoaşterea şi luarea în considerare a „curbei de ţinere la zi a produselor“ în funcţie de proporţia personalului afectat activităţilor de dezvoltare a producţiei (fig. nr. 2) : cu cît proporţia inginerilor din cercetare-dezvoltare este mai mare, cu atît decalajul faţă de produsele de vîrf pe plan mondial este mai mic sau chiar anulat.

Fig. nr. 2

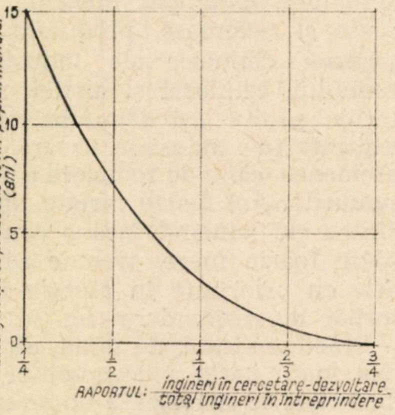

Curba de tinere la zi a produselor

Eficienţa utilizării materialelor noi şi a înlocuitorilor

CONCEPŢIA produselor este indisolubil legată în procesul de economisire a resurselor materiale, de utilizarea unor materiale noi. Ne vom referi în cele ce urmează, în primul rînd, la posibilităţile de utilizare mai bună a metalului prin folosirea unor materiale de calitate îmbunătăţită şi a înlocuitorilor.

- **1 t de produse din polimeri în industria de scule poate să înlocuiască 6-8 t de oţel sau 3 t de aluminiu ;**
- **1 t de plăci din polistiren antişoc înlocuieşte 3-3,5 t de tablă de oţel subţire în producţia de frigidere ;**
- **1 t de PVC înlocuieşte în industria de cabluri 4 t plumb, iar 1 t de polietilenă 6 t plumb**

Astfel, utilizarea laminatelor din oţeluri slab aliate (în construcţii, construcţii navale, construcţia de autovehicule, construcţia magistralelor de gaze şi ţiţei, construcţia de maşini miniere, de macarale şi excavatoare) permite să se reducă greutatea netă a construcţiilor respective cu 15—20%, la aceleaşi performanţe. În cazul utilizării la carcasa cutiilor vagoanelor de pasageri a oţelurilor slab aliate în locul oţelului carbon folosit în prezent, economia de metal reprezintă circa 800 kg pentru un vagon, iar conform datelor din literatură durata de funcţionare a elementelor vagonului creşte de 1,3—1,5 ori, ceea ce asigură o economie suplimentară de metal. De asemenea, introducerea oţelurilor slab aliate cu sudabilitate îmbunătăţită şi cu limită de curgere ridicată pentru construcţiile portante ale tractoarelor măreşte rezistenţa acestora de 1,3—1,5 ori, cu o reducere, în acelaşi timp, a greutăţii pînă la 15%. Din păcate asemenea procedee se folosesc încă în mică măsură în întreprinderile consumatoare de metal. **Promovarea lor sistematică ar aduce însemnate economii, ar facilita utilizarea mai raţională a metalului,** crearea de resurse pentru sporirea accentuată a producţiei şi reducerea costurilor pe unitatea de produs.

O direcţie importantă a progresului tehnic în producţie este **utilizarea unor materiale înlocuitoare,** de calitate superioară, care permit să se obţină importante efecte economice. Este cunoscut că metalele feroase sînt şi în prezent principalul tip de resurse materiale în industrie şi construcţii. În sectoarele de bază ale construcţiei de maşini, de exemplu, ele reprezintă pînă la 96% în structura consumului de materiale.

Unul din tipurile de înlocuitori de perspectivă, care permite să se soluţioneze problema reducerii consumului de metal şi să crească calitatea maşinilor şi utilajelor, sînt **masele plastice.** Rezistenţa specifică ridicării şi stabilitatea chimică împreună cu o greutate specifică redusă contribuie la extinderea sistematică a folosirii lor.

Utilizarea maselor plastice contribuie la reducerea greutății mașinilor, ceea ce este deosebit de important pentru construcția de mașini de transport. Astfel, greutatea vagoanelor de pasageri poate fi redusă prin utilizarea maselor plastice cu 2,5 t. Se poate extinde fabricarea din mase plastice a unei game largi de repere pentru autovehicule. Un efect deosebit se obține în cazul folosirii metalelor placate cu mase plastice. Utilizarea învelișurilor subțiri din polimeri pentru rulmenți face să crească rezistența lor la uzură. Metalele acoperite cu folii de poliamide au o rezistență la uzură de 8—10 ori mai ridicată decît metalele neferoase și aliajele acestora neplacate.

Dar, despre rolul și importanța utilizării maselor plastice ca înlocuitori ai metalului s-a scris și s-a vorbit mult. Din păcate, progresele înregistrate pe această linie în unele întreprinderi sînt departe de a epuiza posibilitățile de care dispun. Considerăm că pentru accelerarea introducerii pe scară largă a maselor plastice ca înlocuitori ai metalului ar trebui rezolvate unele probleme privitoare la **prețurile** acestora (în multe cazuri ele sînt mai scumpe ca metalul) ; pe de altă parte proiectanții ar trebui să fie obligați să prevadă în documentațiile elaborate utilizarea în proporții tot mai mari a unor asemenea materiale.

Largi perspective de înlocuire a laminatelor din oțel și din metale neferoase grele le oferă **aluminiul și aliajele sale.** În industria mijloacelor de transport, folosirea aluminiului este deosebit de eficientă deoarece reducerea greutății mașinilor duce și la o economie de energie electrică sau combustibil pentru deplasarea lor, în condițiile creșterii tonajului. La autocamioane, după datele firmei canadiene Alko, înlocuirea a 250 kg oțel cu 90 kg aluminiu duce la o economie de benzină de 5%. În transportul pe calea ferată reducerea greutății materialului rulant cu 1 t pe un vagon convențional asigură o economie de 80 kWh la 1 000 km parcurși. Pe plan mondial sînt utilizate vagoane de marfă cu cutie de aluminiu pentru transportul cărbunelui. Într-un asemenea vagon se pot transporta cu 5—8 t mai mult cărbune, iar cheltuelile de exploatare se reduc cu 10%, ceea ce permite să se recupereze rapid cheltuielile inițiale. Compararea caracteristicilor vagoanelor din oțel cu cele din aluminiu arată că la vagonul acoperit, cu patru osii, din aliaje de aluminiu capacitatea de încărcare este mai mare cu 21%, iar greutatea proprie se micșorează cu 22,3%. Experiența utilizării aliajelor de aluminiu în construcția de vagoane de marfă arată că este avantajos să se construiască în întregime din aliaje de aluminiu cisterne, vagoane autodescărcătoare tip pîlnie acoperite și deschise, pentru transportul minereurilor și a materialelor pulverulente.

Incontestabil, în domeniul utilizării aluminiului ca înlocuitor al metalului feros — industria noastră de autovehicule rutiere, de cale ferată, aeronautică și navală au realizări remarcabile. Dar tot atît de adevărat este că dispune încă de mari rezerve în această privință. Simpla comparare a utilizării unor asemenea materiale la produse similare din alte țări industriale pune în evidență o seamă de posibilități neexploatate încă. Iată de ce este necesar ca specialiștii, cadrele de conducere să analizeze asemenea probleme, posibilitățile de lărgire a cadrului utilizării înlocuitorilor ca mijloace de gospodărire mai bună a bazei de materii prime, a reducerii consumurilor costisitoare în interesul reducerii costurilor de producție, al ridicării rentabilității fiecărei întreprinderi.

Mircea PÎRJOL

Îmbunătățirea consumului

(Urmare din pag. 4)

că se urmărește să se realizeze în continuare îmbunătățirea alimentației populației (alimentele cu valoare nutritivă ridicată înlocuindu-le pe cele cu valoare nutritivă mai scăzută), cunoscîndu-se faptul că pe măsură ce populația dispune de venituri mai mari se orientează spre un consum alimentar îmbunătățit din punct de vedere calitativ, accentuîndu-se totodată acele componente ale consumului alimentar care să conducă la un echilibru în nutriție cu consecințe pozitive asupra stării sănătății populației. De asemenea, se prevede o creștere a tuturor elementelor de confort care contribuie la realizarea unor condiții de trai civilizat, la ridicarea gradului de cultură, la utilizarea plăcută și utilă a timpului liber care va căpăta alte dimensiuni nu numai prin efectul direct al Programului reducerii duratei săptămînii de lucru — pus deja în aplicare încă din acest an — ci și prin reducerea timpului afectat muncii în gospodărie ca urmare a intrării în consumul obișnuit al populației a unor servicii de natură să aibă un asemenea efect. Sînt create de asemenea premisele esențiale, atît ca urmare a sporirii veniturilor populației, cît și a creșterii capacităților din sfera serviciilor, ca acestea să ocupe un loc tot mai important în dimensiunile și structura consumului întregii populații, atît de la orașe cît și de la sate.

Spiritul de echitate promovat de partidul nostru a se înfăptui în toate domeniile, inclusiv în cel al repartiției — asigurat și prin majorarea mai rapidă a veniturilor mici, astfel încît în practică să se mențină raportul de 1 : 5,5—6 între veniturile mari și mici, majorarea veniturilor țărănimii, îmbunătățirea sistemului de pensionare a membrilor cooperativelor agricole de producție și introducerea unui sistem de pensionare pentru țăranii individuali, utilizarea mai judicioasă a cheltuielilor social-culturale, majorarea pensiilor de asigurări sociale cu o creștere mai accentuată a pensiilor mici, majorarea alocațiilor pentru copii și a altor ajutoare — este de natură să conducă la o omogenizare și în domeniul consumului. Acesta, desigur, nu în sensul uniformizării sale, ci în sensul creării unor condiții egale pentru ca toți cetățenii țării să ducă un trai civilizat, a unor condiții care să conducă la apropierea nivelului și structurii consumului diferitelor categorii sociale, la reducerea diferențierilor dintre consumul populației de la sate și orașe, la crearea unor premise egale de manifestare a personalității, a capacității creatoare a tuturor cetățenilor. Sistemul concret al obiectivelor politicii consumului cuprinse în Programul de creștere a nivelului de trai reprezintă expresia vie a politicii umaniste a partidului, al cărei centru de gîndire este omul cu nevoile sale, înflorirea sa pe toate fronturile.

O CALE EFICIENTĂ DE MICŞORARE A PIERDERILOR DE ENERGIE

Economii de energie şi de investiţii de ordinul a zeci de milioane de lei prin rocada transformatoarelor din posturi

TOTALITATEA energiei electrice furnizate consumatorilor casnici, precum și o bună parte din cea livrată industriei este tranzitată prin posturi de transformare. În orașele, satele și, mai ales, în unitățile industriale din țara noastră există multe mii de astfel de instalații. Obișnuit, în cadrul acestora tensiunea este micșorată de la 6 ... 20 kV la valori sub 1 kV, în scopul de a fi furnizată la parametri corespunzători consumatorilor de mică putere.

Fiind vorba de tensiuni relativ mici, puterile nominale ale transformatoarelor coborîtoare instalate în posturi sînt limitate. În cele mai multe cazuri aceste puteri, pentru a fi economice, nu trebuie să depășească valori de ordinul sutelor de kVA. Or, și în cazul transformatoarelor, ca și în atîtea alte domenii ale tehnicii, unitățile de mică capacitate funcționează cu pierderi specifice mai ridicate. Ca urmare, **în transformatoarele posturilor din țara noastră se pierde între 1,5 ... 2,5 la sută din totalul energiei căreia trebuie să i se coboare tensiunea sub 1 000 V. În etapa actuală aceasta reprezintă anual peste o jumătate miliard de kWh pierdute, pentru producerea cărora numai costul păcurii reprezintă aproape 250 milioane lei/an.** În plus, în centralele electrice ale țării mai sînt imobilizate și capacități de producție care trebuie să genereze această importantă cantitate de energie electrică pierdută în micile dar, totodată, numeroasele posturi de transformare. În prezent, **fondurile fixe imobilizate în acest scop pot fi estimate la circa 600 milioane lei.**

Utilizarea transformatoarelor la puteri nominale optime

DUPĂ CUM ESTE cunoscut, pierderile din instalațiile electroenergetice reprezintă consumuri tehnologice proprii, care nu pot fi reduse la zero. Totuși, cheltuielile datorate pierderilor pot și trebuie să fie reduse, evident în măsura în care investițiile necesare acestui scop vor fi utilizate eficient. În această direcție au fost efectuate cercetări la Facultatea de Energetică din București, ale căror rezultate au fost recent avizate de către Centrala industrială de rețele electrice din Ministerul Energiei Electrice.

Fără a intra în detalii tehnice, vom aminti doar că a fost stabilită o metodologie cu ajutorul căreia, corespunzător diverselor condiții de exploatare, **pot fi determinate puterile nominale optime din punct de vedere economic** pentru transformatoarele din posturi. Pe această bază s-a elaborat o nouă instrucțiune care, de curînd, a fost difuzată ca un act cu caracter normativ, care are în vedere o alegere economică a transformatoarelor în etapa inițială, de proiectare a unor noi posturi.

Totodată, acestea țin seama și de faptul că dezvoltarea tumultuoasă a localităților și a unităților industriale perimează adeseori rapid premisele de proiectare. Ca urmare, în exploatarea posturilor de transformare rezultă abateri tot mai importante față de optimul economic. Astfel de abateri fiind tot mai numeroase, instrucțiunea prevede corectarea lor periodică prin rocade de transformatoare între posturi. La aceste redistribuiri urmează să fie folosite și transformatoarele de rezervă existente în depozitele regionale.

În esență, conform **„Instrucțiunii privind alegerea în proiectare și înlocuirile ulterioare în exploatare ale transformatoarelor din posturi"** trebuie urmărit ca încărcările la vîrfurile anuale de sarcină să se încadreze în intervalele economice ale căror valori frontieră sînt prezentate în tabel. Totodată, s-a urmărit ca aplicarea instrucțiunii să fie cît mai simplă. Ca exemplu vom cita cazul unui post de distribuție urbană pentru care în proiectare s-ar estima un tranzit de putere la vîrful primului an după instalare de ordinul a 500 kVA. Conform datelor din tabel, **pentru un grad optim de încărcare egal cu 0,65 ar corespunde un optim teoretic pentru puterea nominală a transformatorului egal cu 500/0,65=770 kVA.** Ca urmare — din scala cu puterile nominale succesive în raportul 1,6 fabricate de industria electrotehnică — este indicat să se adopte treapta de 630 kVA, care este mai apropiată de optimul teoretic estimat decît treapta nominală imediat superioară de 1 000 kVA.

Limitele economice ale încărcărilor la vîrful anual de sarcină pentru transformatoarele cu ulei și pentru consumuri în creștere cu o rată anuală care poate varia între zero și 17%

	Tipul posturilor de transformare				
	Urbane sau rurale	Industriale cu numărul anual de ore de utilizare a puterii de vîrf			
		4000	5000	6000	7000
Gradul optim de încărcare la vîrf					
inițial	0,65	0,60	0,50	0,45	0,40
final	1,05	0,95	0,80	0,70	0,65

În astfel de cazuri, cînd se utilizează în posturi transformatoare cu ulei avînd puteri nominale care diferă cel mult cu o jumătate de treaptă normalizată față de optimul teoretic corespunzător minimului cheltuielilor actualizate totale, creșterea acestor cheltuieli totale nu va depăși 2 la sută. Anual însă vor trebui făcute măsurători la vîrful de sarcină cu aparate „de maxim". În cazul în care se vor constata încărcări de ordinul $1.05S_{nom}\approx660$ kVA va trebui planificată înlocuirea transformatorului de 630 kVA prin altul, cu putere nominală de 1 000 kVA. După cum se poate desprinde din tabel, odată cu intensificarea tranzitului de energie, gradul de încărcare maxim admisibil în final, pentru transformatoarele posturilor industriale, poate să coboare pînă la 65 la sută din puterea nominală, ceea ce conduce la însemnate economii de energie.

Efecte economice

EFECTELE ESTIMATE drept consecințe ale aplicării noii instrucțiuni credem că justifică popularizarea ei cît mai largă în rîndul energeticienilor și cadrelor de conducere tehnico-economică ale unităților industriale. Astfel, **în ipoteza că doar 10 la sută din puterea instalată în transformatoarele posturilor din țara noastră s-ar abate cu o singură treaptă de putere nominală în plus sau în minus față de optimul economic, aplicarea în toate aceste cazuri a noii instrucțiuni ar urma să se soldeze în primul an cu o eficiență de ordinul a 15 milioane lei.** O bună parte din aceste beneficii corespund fie economiilor de investiții în transformatoare — atunci cînd cele înlocuite au fost prea mari — fie investițiilor în instalații energetice, care nu vor mai fi necesare pentru producerea și apoi transportul unor pierderi de energie electrică — în cazurile cînd transformatoarele înlocuite au fost prea mici.

În plus, fracțiunea din totalul economiilor menționate corespunzătoare păcurii economisite în centralele electrice urmează să constituie un aport valutar. În condițiile actualelor prețuri de pe piața mondială, la capătul unui cincinal totalul acestui aport s-ar putea ridica pînă la circa **2,5 milioane de dolari.** Insistăm asupra faptului că efectele economice estimate nu vor putea fi materializate decît în cazul unei largi popularizări, precum și a unei conștiincioase aplicări a rocadelor reglementate prin noua instrucțiune.

conf. dr. ing. Pavel BUHUȘ

Direcții ale creșterii eficienței economice în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii

— Analiză factorială pe exemplul S. M. A. Valea lui Mihai —

ACCENTUAREA laturilor calitative ale activității economice, transformarea acumulărilor cantitative într-o nouă calitate — sarcină de cea mai mare importanță, stabilită de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977 — se impun cu aceeași necesitate și în unitățile de producție agricolă, inclusiv în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii. Rolul deosebit de important ce revine S.M.A.-urilor în modernizarea și intensificarea agriculturii noastre implică îmbunătățirea continuă atît a activității lor productive, cît și a celei economico-financiare.

S.M.A.-urile dispun astăzi de o puternică bază tehnico-materială (fonduri fixe în valoare de peste 25 miliarde de lei), concretizată într-un parc de peste 92 000 de tractoare fizice, mii de mașini agricole într-o gamă variată și de mare randament, clădiri și alte construcții etc. Aportul lor trebuie să devină determinant în realizarea sarcinilor de creștere a producției agricole din C.A.P.-uri și, în ultimă instanță, în creșterea eficienței economice a întregii agriculturi.

Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, din februarie a.c., **„nu problema numărului de tractoare se pune acum, ci a folosirii lor raționale, a organizării mai bune a muncii în S.M.A.-uri“.** Această sarcină poate și trebuie să fie tradusă în practică prin instaurarea unei optici superioare în conducerea și organizarea activității fiecărei stațiuni, care să asigure atît sporirea producției agricole la hectar, cît și creșterea eficienței economice a folosirii parcului de tractoare și mașini agricole.

Pornind de la aceste cerințe, pe baza unui studiu efectuat la S.M.A. Valea lui Mihai (jud. Bihor), evidențiem cîteva direcții principale de acțiune, care pot contribui la ridicarea calitativă a activității în acest sector economic.

ÎN CONDIȚIILE creșterii continue a gradului de dotare, care permite mărirea volumului de lucări agricole mecanizate din cooperative, în perspectiva mecanizării complete și complexe a agriculturii, S.M.A.-urile trebuie să aibă în vedere atît sporirea producției la hectar a tuturor culturilor, cît și îmbunătățirea corespunzătoare a propriei lor situații economico-financiare, ca unități ce funcționează pe principiul autogestiunii.

O primă abordare a analizei rezultatelor economico-financiare în S.M.A. se referă la **eficiența folosirii fondurilor fixe,** exprimată sintetic prin indicatorul „venituri realizate la 1000 lei fonduri fixe“ :

Eficiența utilizării fondurilor fixe la S.M.A. Valea lui Mihai

	1977, în % față de 1975 = 100
Fonduri fixe — total	140,0
Venituri realizate — total	115,0
Venituri la 1 000 lei fonduri fixe	81,9

Datele prezentate indică foarte clar că eficiența utilizării mijloacelor fixe din S.M.A.-ul analizat nu a ținut pasul cu dinamica foarte intensă a dotării sale cu tractoare și mașini agricole în primii doi ani ai actualului cincinal.

O primă condiție a realizării unei eficiențe economice ridicate la nivelul stațiunii constă în atingerea unei structuri adecvate a dotării cu tractoare. În acest sens, dat fiind că numai tractoarele U-650 pot fi folosite la întreaga gamă de lucrări agricole, celelalte tipuri fiind strict specializate pe anumite lucrări, se impune ca ponderea primelor să atingă un nivel echilibrat, foarte bine corelat cu volumul maxim de lucrări ce trebuie executate.

Un alt aspect care are, în genere, efecte extrem de negative pe planul eficienței economice îl constituie dotarea cu unele utilaje și mașini agricole care nu pot fi deloc utilizate, întrucît nu sînt specifice condițiilor și culturilor din zonă. Astfel, de exemplu, în S.M.A.-ul analizat, valoarea acestor mașini depășește 2,5 mil. lei, practic fonduri imobilizate, fapt ce conduce la o diminuare cu 6% a veniturilor la mia de lei fonduri fixe și la o încărcare inutilă a costurilor cu peste 200 mii de lei cheltuieli cu amortismente.

Această situație se datorează și unor defecțiuni în colaborarea cu unitățile pentru care se execută prestații. Se impun, de aceea, măsuri de fond pentru evitarea unor asemenea imobilizări de fonduri, care, sustrase din circuitul economic, nu produc efectele scontate, reprezentînd muncă socială irosită.

DAR TREBUIE arătat că nu aceste cauze „externe“, reale dealtfel, au ponderea principală între sursele situației nesatisfăcătoare a eficienței folosirii mijloacelor de producție în unele S.M.A.-uri, ci **valorificarea incompletă a rezervelor interne** din aceste unități, rezerve ce țin cu precădere de **organizarea producției și a muncii.**

Considerăm că pentru obținerea unor rezultate superioare în valorificarea deplină a rezervelor de creștere a eficienței activității din S.M.A.-uri, în etapa actuală, trebuie acționat cu mai multă hotărîre pe următoarele căi concrete :

● În perioadele de vîrf ale campaniilor agricole, cînd nevoia de tractoare este foarte mare, este necesară **organizarea muncii în două schimburi complete,** ceea ce asigură atît creșterea indicelui de folosire a tractoarelor, cît și efectuarea lucrărilor în perioada optimă.

● Creșterea gradului de folosire a tractoarelor se mai poate realiza și printr-o **dotare adecvată cu mașini agricole,** în special pentru mecanizarea lucrărilor din legumicultură, cultura cartofului, viticultură, pomicultură, recoltarea porumbului etc., lucrări care nu se suprapun în timp cu altele, tractoarele fiind disponibile pe perioada executării lor. Semnificativă în această direcție este situația de la S.M.A. Valea lui Mihai unde, în 1975, la un grad de mecanizare a lucrărilor de 60,5%, numărul de ore de funcționare pe tractor a fost de 1622, iar anul trecut, la un grad de mecanizare de 68,6% au revenit doar 1713 oretractor. Cu alte cuvinte, unei creșteri de 13,4% a gradului de mecanizare i-a corespuns doar o creștere de 5,6% a timpului mediu de funcționare a tractoarelor.

● O altă cale de folosire mai intensă a tractoarelor constă în extinderea în mai mare măsură a **cooperării cu alte întreprinderi economice din zonă,** îndeosebi cu întreprinderile agricole de stat, cu cele de legume și fructe.

● O problemă deosebit de importantă o constituie **exploatarea la întreaga capacitate a tractoarelor și a mașinilor agricole.** Aceasta cere mai întîi ca forța de tracțiune nominală a tractoarelor din dotare să corespundă forței cerute de agregatul la care sînt folosite, în funcție de natura și structura lucrărilor ce urmează a fi efectuate. Apoi, este necesar ca agregatele ce urmează a fi tractate să fie astfel formate — cel puțin la lucrările care se pretează (discuit și grăpat, plantat cartofi și fertilizat, arat și grăpat, transport etc. — încît să solicite complet forța de tracțiune nominală a tractorului. Un calcul efectuat ne arată că printr-o astfel de organizare a muncii, la aceste lucrări se pot economisi 2532 zile-normă tractor, echivalînd cu 12 tractoare în dotare, ceea ce ar însemna un venit suplimentar al S.M.A.-ului Valea lui Mihai de peste un milion de lei anual și însemnate economii la cheltuielile de producție.

● De asemenea, trebuie avute în vedere și acele măsuri organizatorice de **programare operativă,** care să evite unele deplasări zilnice, prin asigurarea normei de producție corespunzătoare fiecărui tractor, folosirea vitezelor optime de executare a lucrărilor agricole etc. Efectele unor astfel de măsuri ar atenua în bună parte influențele de natură obiectivă, ce țin de factorii naturali (configurația terenului și rezistența solului, regimul climatic, gradul de sistematizare a teritoriului zonei agricole).

ORGANIZAREA științifică a producției și a muncii, folosirea rațională a tractoarelor și mașinilor agricole asigură reducerea continuă a cheltuielilor de producție, **creșterea rentabilității activității stațiunilor de mecanizare.** În perioada analizată, la S.M.A. Valea lui Mihai evoluția cheltuielilor de producție a fost următoarea :

Dinamica eficienței la principalele activități de producție din S.M.A. Valea lui Mihai

	1977, în % față de 1975 = 100
Cheltuieli la 1 000 lei venituri	93,2
din care :	
— la activitatea de mecanizare	95,9
— la activitatea de reparații	86,1

În ultimii doi ani, unitatea și-a rentabilizat activitatea, atît pe plan global, cît și pe cele două subactivități principale prin folosirea tuturor căilor de reducere a cheltuielilor de producție.

A fost vizată în primul rînd **reducerea consumului specific de carburanți și lubrifianți.** La motorină el a scăzut cu 1,8 la sută ; comparativ cu nivelul planificat pe anul 1977, s-a realizat o economie de 0,04 kg la h.a.n., cantitatea totală echivalînd cu necesarul pentru efectuarea a 242 ha de arătură pentru însămînțări.

Studiile efectuate arată că acest consum poate fi raționalizat și prin folosirea la întreaga capacitate a forței de tracțiune nominale a tractoarelor, mai ales prin formarea de agregate combinate, care să execute două lucrări agricole printr-o singură trecere a tractorului. Pe aceeași linie se înscrie și asigurarea unei funcționări sigure a instalației de pornire a tractoarelor și combinelor autopropulsate, pentru a putea fi oprite pe timpul reglării agregatelor cu care lucrează. Însă pentru aceasta, S.M.A.-urile trebuie să dispună de piesele și dispozitivele necesare (electromotor de pornire, alternator, releu regulator etc.). Economisirea carburanților se mai poate realiza printr-o depozitare corespunzătoare, ca și prin vopsirea în alb a tuturor cisternelor, eliminîndu-se pierderile prin evaporare.

În reducerea cheltuielilor de producție, un aport notabil îl poate aduce **recondiționarea pieselor uzate** și refolosirea lor, cu atît mai mult cu cît unele piese de schimb nu pot fi asigurate la timp. Un studiu pe această temă a arătat că un efort financiar mic pe linia dotării atelierelor și centrelor de reparații cu sculele și dispozitivele necesare poate aduce o economie de piese în valoare minimă de 140 mii de lei anual.

Pentru a reduce cheltuielile de exploatare se poate acționa și prin **îmbunătățirea soluțiilor constructive ale utilajelor și mașinilor agricole.** De exemplu, montarea lagărelor de la tăvălugul tip „Croskille“ pe rulmenți — și nu

Ioan NISTOR
Augustin BORZ

(Continuare în pag. 24)

PRIORITĂȚILE AGRICULTURII ÎN ACESTE ZILE

La această dată, lucrările de întreținere la cultura mare sînt, după caz, terminate sau într-o fază avansată de finalizare. Astfel, prașila a doua — la porumbul boabe, sfecla de zahăr, floarea-soarelui și cartofii de toamnă — este de acum încheiată, atît pe suprafețele executate mecanizat cît și pe cele executate manual. Cea de-a treia prașilă ce se aplică la cultura sfeclei de zahăr este și ea într-un stadiu avansat de execuție : programul manual este deja îndeplinit, iar cel mecanic este realizat pînă în prezent într-o proporție de peste 60 la sută.

Tot în aceste zile s-au cosit prima recoltă de trifoi și a doua recoltă de lucernă, însilozîndu-se cantități sporite din acest nutreț prețios pentru hrana animalelor.

Prioritatea centrală a acestei perioade rămîne RECOLTAREA ORZULUI. Pînă la 27 iunie, din cele aproape 600 mii de hectare cultivate cu orz în unitățile agricole socialiste se recoltaseră peste 160 de mii de hectare, adică 27 la sută din total. În toate județele cultivatoare de orz campania de recoltare a fost pregătită corespunzător, ritmul de recoltare este foarte intens, iar calitatea lucrărilor de recoltare, transport și depozitare corespunde și ea cerințelor și normelor stabilite. Datorită coacerii mai timpurii a orzului în județele din sudul țării, recoltarea a putut începe mai devreme, iar acum este pe terminate (vezi tabelul) în județele Dolj, Olt, Teleorman și Constanța. În schimb, județele Ilfov și Ialomița, care ocupă primele două locuri în ce privește suprafața cultivată cu orz, au o anumită rămînere în urmă la activitatea de recoltare a acestor cereale.

Grăbirea ritmului de recoltare și în aceste două județe, eliminarea „din mers“ a neajunsurilor, asigurarea condițiilor corespunzătoare pentru o bună campanie și în acele județe unde recoltarea abia a început sau urmează să înceapă în aceste zile, sînt cîteva imperative majore atît pentru obținerea unei bune recolte de orz, cît și pentru eliberarea la timp a terenurilor, pregătirea lor și ÎNSĂMÎNȚAREA CU CULTURI DUBLE, în special PORUMB BOABE, conform liniei stabilite de conducerea de partid și de stat, pentru asigurarea unei producții ridicate de cereale în acest an.

Pînă în prezent au fost însămînțate cu porumb boabe în cultura a doua peste 28 mii de hectare în C.A.P.-uri și 15 mii hectare în I.A.S.-uri, reprezentînd doar 7—8% din programele stabilite, ceea ce arată că sîntem doar la începutul acțiunii ; greul abia urmează, cerînd o concentrare deosebită a mijloacelor materiale și umane pentru atingerea unor ritmuri convenabile atît sub raport tehnic, cît și economic.

I. S.

Situația recoltării orzului la 27 VI 1978 (ponderea suprafeței recoltate din suprafața cultivată — %)

	I.A.S. + C.A.P.	I.A.S.	C.A.P.
Total	27	31	24
din care județul :			
Dolj	76	65	82
Olt	86	75	91
Teleorman	93	89	95
Ilfov	45	37	51
Ialomița	29	36	21
Constanța	71	62	84

CITITORII AU CUVÎNTUL

Circuit

ÎNTREPRINDEREA de mașini grele București este dotată cu utilaje și instalații de înaltă tehnicitate. Pierderile de producție datorate nefolosirii unei singure mașini-unelte pe timp de 1 oră variază între 2 000 și 6 000 lei. Trebuie, deci, acționat pentru diminuarea la maximum a întreruperilor care apar pe parcursul funcționării. O piedică în acest sens o reprezintă circuitul greoi al documentelor care precede procurarea pieselor de schimb. După părerea mea acesta poate fi scurtat prin stabilirea unor legături directe între beneficiari și furnizori, fără a mai fi necesare tranzacțiile la nivel de centrală. Bineînțeles că aceasta se referă numai la piesele procurate din țară, deoarece la cele din import ajutorul centralei este necesar.

I. GEZA
muncitor specialist la I.M.G.B.

Plante medicinale

ÎN SCOPUL folosirii mai raționale a unor suprafețe de terenuri agricole situate în zona premontană ca și a forței de muncă existente pe plan local, propun înființarea unor unități specializate în cultivarea și valorificarea plantelor medicinale : măceșul, păducelul, socul, coacăzul negru, crușinul, saschiul, omagul etc.

Prin cultivarea unor plante medicinale rare, declarate monumente ale naturii, se previne dispariția lor din flora spontană , recoltatul se poate executa la timp. supravegheat și în partizi mari ; printr-o selecție riguroasă a speciilor cultivate pot să se evidențieze plante valoroase, cu un conținut mai mare de principii active, iar prin menținerea în stare înierbată a intervalelor dintre rîndurile speciilor cultivate, se înlătură posibilitatea degradării solului prin spălare, obținîndu-se totodată cantități importante de furaje valoroase.

Cultivarea plantelor medicinale pe suprafețe ce se dovedesc improprii pentru alte culturi poate fi deosebit de rentabilă, fiind vorba de produse valoroase pentru sănătatea omului, solicitate intens atît pe piața internă cît și la export.

Ion T. LIPOVAN
Consiliul popular
al orașului Abrud

Dispecerat

PENTRU a cunoaște în permanență „pulsul' activității comerciale și a face o bună aprovizionare a unui municipiu cu peste 100 000 de locuitori, în unitatea noastră am înființat un dispecerat care își desfășoară activitatea pe timpul orarului unităților. Din două în două ore se preiau stocurile de pîine și lactate, făcînd, după caz, transfer între unități, sau aprovizionăm unitățile, în caz de necesitate, cu cantități suplimentare de la industrie, din stocurile tampon. Reușim astfel să asigurăm prezența acestor produse în magazine, fără goluri în aprovizionare, pe toată durata de funcționare a unităților.

Dispeceratul rezolvă și alte probleme ce se ivesc în rețeaua de desfacere, ca, de pildă, reclamații ale consumatorilor, asigură mijloace de transport la cele 4 microcase de comenzi etc., cu alte cuvinte conduce și rezolvă operativ toate problemele ce depășesc competențele unităților cu amănuntul.

Iosif CUIBUȘ
director
al I.C.S. pentru mărfuri
alimentare Satu Mare

ECOURI

La termen

ARTICOLUL publicat în „R. E." nr. 6 sub titlul „Punerea la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea parametrilor proiectați" este foarte bine documentat și instructiv și credem că și-a atins scopul.

Măsurile luate la I.M.G.B. au avut în vedere acordarea unui sprijin substanțial constructorului pentru realizarea planului de investiții și punerea în funcțiune la termen a capacităților de producție. Astfel, noi sprijinim execuția lucrărilor de consolidare a pavilionului I.C.P.E.T. cu 40 muncitori calificați și 30 muncitori necalificați. Pentru reorganizarea fluxului tehnologic în cadrul halei de turboagregate se execută cu forțe proprii demontarea și montarea pe noul amplasament a 136 mașini-unelte. La lucrările de consolidare a halei de turboagregate participăm cu circa 40 muncitori. S-a preluat pentru anul 1978 montajul a circa 65 mașini unelte, într-un volum de 4 500 mii lei. S-a întocmit graficul de eșalonare a investiției în conformitate cu prevederile Decretului nr. 445/30.11.1977.

Considerăm că măsurile luate pînă în prezent, precum și cele pe care le vom lua în continuare vor conduce la realizarea planului de investiții și a capacităților de producție pe anul 1978, precum și la crearea condițiilor pentru realizarea sarcinilor din cincinalul 1976–1980.

Emanoil BABICI
director general adjunct
al I.M.G. București

*

ÎN scopul impulsionării elaborării documentațiilor tehnico-economice pentru obiectivele noi de investiții din planul pe anul 1978, inclusiv pentru obiectivele introduse în plan ca urmare a programului suplimentar pentru perioada 1976 – 1980, s-a analizat cu unitățile beneficiare cu cercetători și proiectanți situația fiecărui obiectiv în parte. Cu acest prilej s-au stabilit măsuri concretizate într-un program privind elaborarea, avizarea și prezentarea la aprobare a documentațiilor respective. Acest program se urmărește operativ de centrale și minister, luîndu-se toate măsurile pentru respectarea termenelor stabilite.

În ceea ce privește asigurarea cu utilaje din țară, prin măsurile luate s-a ajuns ca încă din luna februarie să fie contractate toate utilajele la nivelul cotei alocate.

Roșca BUJOR
director
în Ministerul Industriei Chimice

*

NECONTRACTAREA la începutul lunii decembrie 1977 a 27,3% din volumul utilajelor din import corespunde raportării statistice. Ulterior, prin măsurile luate, situația s-a ameliorat mult.

În vederea îmbunătățirii situației la Întreprinderea de construcții și montaje miniere Oltenia, prin Decretul Consiliului de Stat nr. 27 din 11.02.1978 s-a înființat Întreprinderea de transporturi Rovinari (în subordinea Combinatului minier Oltenia). Aceasta în scopul concentrării mijloacelor auto din Oltenia la o întreprindere specializată, creîndu-se astfel și posibilități de întreținere și reparații curente și o mai judicioasă folosire a parcului auto.

Gh. CODREANU
director în M.M.P.G.

Imprimate

REFERINDU-NE la materialul publicat în „Revista economică" nr. 2 sub titlul „Imprimate vă facem cunoscute următoarele :

Unificarea celor două declarații nu conduce la simplificare, deoarece impozitul pe clădiri și taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat sînt reglementate separat, iar elementele ce se înscriu în aceste formulare nu sînt comune. În declarația privind impozitul pe clădiri sînt prevăzute și elementele pentru calculul impozitului pe terenurile din orașe, întrucît plata taxei pentru folosirea terenurilor proprietate de stat nu este încă generalizată în toate sectoarele de activitate. Mai sînt încă unități economice care plătesc impozit pe terenurile din orașe. Este de menționat că la noua redactare a legislației privind impozitele și taxele locale se preconizează ca aceste declarații să se depună numai o singură dată. O nouă declarație ar urma să se depună numai atunci cînd se vor schimba elementele ce au stat la baza impunerii inițiale.

La stabilirea termenelor de plată pe categorii de impozite s-a avut în vedere momentul realizării unor impozite cuprinse în prețuri sau tarife, volumul anual al acestora, precum și o alimentare ritmică a bugetului de stat și bugetelor locale.

Gh. GÎTIN
șef serviciu
în Ministerul Finanțelor

Trafic

REFERITOR la nota intitulată „Economii și operativitate", publicată în nr. 2 al „R.E.", vă comunicăm următoarele :

În cadrul studiului de concentrare a traficului de coletărie pe calea ferată, care are la bază eficiența economică optimă a tuturor transporturilor din fiecare zonă, stația C.F.R. Ișalnița nu figurează deschisă la traficul de coletărie. Schimbarea punctului de concentrare a traficului sau înființarea unui nou punct se face numai pe baza unei fundamentări economice care ține seama de volumele de trafic și eficiență.

Traficul actual nu justifică deschiderea stației Ișalnița pentru coletărie. În cazul că Întreprinderea „Electrocentrale" are prevăzută dezvoltarea traficului de coletărie, este necesar să prezinte documentația la regionala Căilor Ferate Craiova pentru a se analiza și stabili eficiența deschiderii stației Ișalința pentru traficul de coletărie.

S. ACHIMESCU
director adjunct
în Departamentul căilor ferate

DETERMINAREA PRODUCȚIEI NETE

O experiență care demonstrează avantajele calculării producției nete simultan prin două metode

ÎNCEPÎND cu 1 iulie 1978 se trece la generalizarea producției nete ca indicator de bază în planificarea economico-financiară, astfel încît pe viitor determinarea fondului de retribuire în corelație cu valoarea producției nete planificată și realizată să sporească cointeresarea oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor de plan, în sporirea eficienței economice.

Valențele unor soluții practice

PRINTRE UNITĂȚILE ECONOMICE care au experimentat în ultimii ani utilizarea producției nete ca indicator principal în funcție de care se calculează fondul total de retribuire precum și retribuția nominală a unei părți din personalul T.E.S.A. s-a aflat și Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța. În abordarea producției nete am avut permanent în vedere că aceasta poate fi determinată fie ca o diferență între producția globală industrială corespunzătoare costurilor de producție și costurilor materiale (PN = PG — — CM), prin așa-zisa metodă de producție fie printr-o sumă a compoziției producției nete (PN = venit net + Σ cheltuieli cu munca vie), prin așa-zisa metodă de repartiție.

Pe perioada experimentării, în scopul înțelegerii producției nete, s-a elaborat modelul realizării producției nete (fig. nr. 1) prin care se evidențiază cele două metode precum și legătura între posibilitățile de determinare a indicatorului prin fiecare dintre ele. În partea stîngă a modelului este redată realizarea producției nete prin metoda de repartiție, iar în partea dreaptă prin metoda de producție. După cum se observă, fiecare din aceste metode oferă un conținut informațional diferit dar necesar în procesul de conducere al întreprinderii.

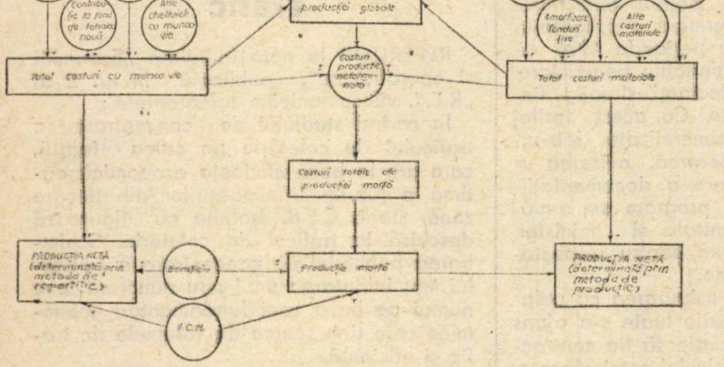
Fond de retribuția muncii
C.A.S.
Contribuție la fond de tehnică nouă
Alte cheltuieli cu munca vie
Total costuri cu munca vie
Costuri totale ale producției globale
Costuri producție neterminată
Materii prime și materiale de bază
Deșeuri recuperabile
Energie și apă din afară
Amortizare fonduri fixe
Alte costuri materiale
Total costuri materiale
Costuri totale ale producției marfă
PRODUCȚIA NETĂ (determinată prin metoda de repartiție)
Beneficiu
Producția marfă
PRODUCȚIA NETĂ (determinată prin metoda de producție)
I.C.M.

Fig. nr. 1 — Modelul realizării producției nete

În țara noastră (ca și în alte țări), pentru calculul producției nete din industrie se utilizează numai metoda de producție, care are asigurată baza de calcul. După opinia noastră, folosirea numai a acestei metode pentru determinarea producției nete poate duce nu numai la înțelegerea greșită a conținutului producției nete (care nu reprezintă numai pur și simplu o diferență între doi indicatori), dar și la necunoașterea conținutului producției nete, conținut ce ar putea fi evidențiat cu ajutorul metodei de repartiție. Pentru aprecierea detaliată a producției nete este nevoie să se cunoască :

- structura costurilor materiale pe elemente primare și articole de calculație, pe total întreprindere, ateliere și produse, astfel încît să se poată ști precis unde anume trebuie intervenit în vederea reducerii greutății specifice a costurilor materiale ;

- structura producției nete, a venitului net și îndeosebi a beneficiului, dar și a cheltuielilor cu munca vie, ceea ce permite cunoașterea costurilor totale, astfel încît să se poată ști precis unde anume trebuie insistat pentru reducerea costurilor generale și de secție, în vederea creșterii beneficiului.

Prin studiile efectuate la Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța s-a ajuns la realizarea unor soluții practice, inedite, de determinare a producției nete nu numai prin metoda de producție descrisă de instrucțiunile în vigoare, dar și prin metoda de repartiție, pe cale manuală, precum și la determinarea simultană prin ambele metode, prin folosirea calculatorului electronic Felix C-256.

Metoda de repartiție cu ajutorul evidenței manuale

EXPERIMENTUL a evidențiat că în vederea luării deciziilor necesare realizării și depășirii producției nete sînt necesare informații atît pe total întreprindere pentru conducerea strategică — tactică, dar și pe produse și pe total atelier sau secție pentru conducerea operativă (șefi de secție, de ateliere). În vederea realizării acestui deziderat al conducerii s-au conceput fișe colectoare pe conturi sintetice a cheltuielilor cu munca vie și a venitului net (fig. nr. 2 a), în care se colectează componentele producției nete pe total întreprindere. rezultînd că se respectă relația PN = venit net + Σ cheltuieli cu munca vie, suma acestora fiind de fapt producția netă realizată pe total întreprindere.

După același principiu al colectării din postcalcul a componentelor producției nete pe conturi sintetice s-a

	Elemente ale consumului de muncă vie	Simbol		Sume			
		din cont	în cont	TOTAL	aferente prod. neterm.		aferente prod. predate la mag.
0	A	B		1.	2.	3.	4.
1.	Retribuții	420	500, 510 520, 521				
2.	contribuții pt. asig. sociale	431	510, 520 521				
3.	Dobînzi bancare	340	521				
4.	Impozite și taxe	300	521				
5.	cheltuieli cu deplasări	340	521				
6.	contribuții la fondul de introd. a tehnicii noi	340	521				
7.	Alte cheltuieli cu munca vie	430	521				
	- locații						
	- penalizări						
	- altele						
8.							
9.							
10.							
11.	Beneficii	750	750				
12.	I.C.M. inclus în prețul de producție						
	Total PRODUCȚIE NETĂ						

PN = ΣC muncă vie + B + I.C.M.

Fig. nr. 2a — Fișa colectoare pe conturi sintetice a cheltuielilor cu munca vie în vederea determinării producției nete la producția marfă fabricată pe total întreprindere pe luna.........

întocmit fișa colectoare a costurilor cu munca vie, în vederea obținerii producției nete la producția marfă fabricată pentru fiecare produs în parte (fig. nr. 2 b). Din suma producției nete pe produse realizate în final, conform formulei redate în fig. nr. 2 b, se obține producția netă pe ateliere sau secții de producție (PN secție = $\sum_{i}^{n}$ P ni). În acest fel, se evidențiază nu numai elementele de venit net și retribuție, dar și acele componente care, deși constituie elemente de creștere a producției nete, sînt cheltuieli neeconomicoase.

Procesul expus **realizează pentru prima oară determinarea pe cale manuală prin metoda de repartiție a producției nete pe produs, atelier, secție și total întreprindere, existînd în plus și avantajul unei mai mari operativități decît în cazul metodei de producție.**

Folosirea simultană a ambelor metode

EXPERIMENTAREA a arătat că există unele greutăți în planificarea și urmărirea operativă a producției nete, determinate de inexistența unor modalități operative de planificare a producției nete în funcție de structura producției fizice pentru perioada imediat următoare (lună, trimestru, an), ca și de cunoașterea tardivă și greoaie a producției nete realizate (la 15—18 ale lunii următoare), după data recalculării fondului de retribuire în funcție de producția netă realizată. Aceste dezavantaje devin importante atunci cînd producția netă capătă caracterul unui indicator de bază pentru întreaga economie națională și tocmai de aceea s-au căutat și găsit soluții pentru evitarea limitelor mai sus semnalate.

În practica întreprinderilor industriale s-au definitivat și se aplică în mod curent tehnici care să permită stabilirea producției fizice, globale și marfă (pe total întreprindere, secții și ateliere de producție) pentru luna următoare cel mai tîrziu pînă la 25 ale lunii, în funcție de structura producției fizice, iar aceasta la rîndul ei în funcție de sarcinile de plan, obligațiile contractuale, capacitățile de producție, precum și de resursele materiale și umane. În același timp, însă, operațiile de planificare a producției nete și a costurilor fiind greoaie, cu un mare volum de muncă, practic nu era posibilă o evaluare anticipată a acestora pentru luna și chiar trimestrul următor de plan. Cu alte cuvinte, dacă în prezent se lansează planul operativ de producție pe luna următoare, știindu-se exact cîtă producție marfă și globală va rezulta, nu se știe decît aproximativ cîtă producție netă, beneficiu, costuri totale, costuri materiale, precum și alte elemente ale producției nete vor rezulta.

Producția netă devenind indicatorul de bază al întreprinderii, ea trebuie estimată, planificată înainte de începerea perioadei de plan (lună, trimestru, an), ceea ce în prezent este de neconceput fără folosirea prelucrării automate a datelor (P.A.D.) și a unor aplicații specifice. Pornind de la aceste nevoi la I.C.H. Palas-Constanța s-a realizat și este în curs de implementare în colaborare cu Centrul teritorial de calcul electronic Constanța, (prin folosirea calculatorului Felix C-256), aplicația **planificarea costurilor și a producției nete** (fig. nr. 3).

Aplicația este astfel concepută încît să poată lua în considerare indicatorii de plan : producție, norme de consum, reparații, planul de muncă și retribuire a muncii pe baza cărora se planifică următoarele : total de producție, costurile de producție pe elemente primare și articole de calculație, costurile și producția netă pe produse, ateliere, secții și total întreprindere. Aplicația are în vedere atît metoda de producție a calculării producției nete, pe baza căreia se pune în evidență structura tuturor costurilor (materiale și totale), cît și metoda de repartiție pe baza căreia se pun în evidență elementele componente ale producției nete.

Nr. crt.	Produsul (sortimentul) fabricat			Retribuții	cont. 520	cont. 521	cont. 750 Benef.	TOTAL P.N.
0	A			1	2	3	4	5
1	Produsul A	a	af. producției fabricate					
		b	af. prod. net. exist. la încep. per.					
		c	TOTAL					
		d	af. prod. net. exist. la sf. perioadei.					
		e	af. prod. marfă pred la mag.					
n.	Produsul N	a						
		b						
		c						
		d						
		e						
	TOTAL PNsecție = $\sum_{i=1}^{n}$ Pni							

Fig. nr. 2b — Fișa colectoare a costurilor cu munca vie în vederea determinării producției nete la producția marfă fabricată pe produse și secții de fabricație pe luna...

LEGENDĂ

1 Pni = a + b − d = e

2 PN secție = $\sum_{i=1}^{n}$ Pni în care

Pni = producția netă totală a produsului i

Pni = Pn_A, Pn_B,.... Pn_N

Folosirea aplicației se impune prin aceea că :

- elimină nefundamentarea actuală a costurilor și producției nete pe primele două luni ale anului (situația generală pe întreaga țară), cît durează elaborarea costurilor de producție ;
- sistematizează logic pe articole de calculație, elemente primare, locuri de consum (secții, ateliere, fabrici etc.) și produse costurile totale, materiale, cu

munca vie, producţia netă, producţia fizică, producţia valorică etc ;

- creează posibilitatea ca lansarea cifrelor de plan operativ lunare să se facă avînd în centrul său producţia netă, situaţie dificilă pînă la realizarea experimentului în toate ramurile de producţie ;

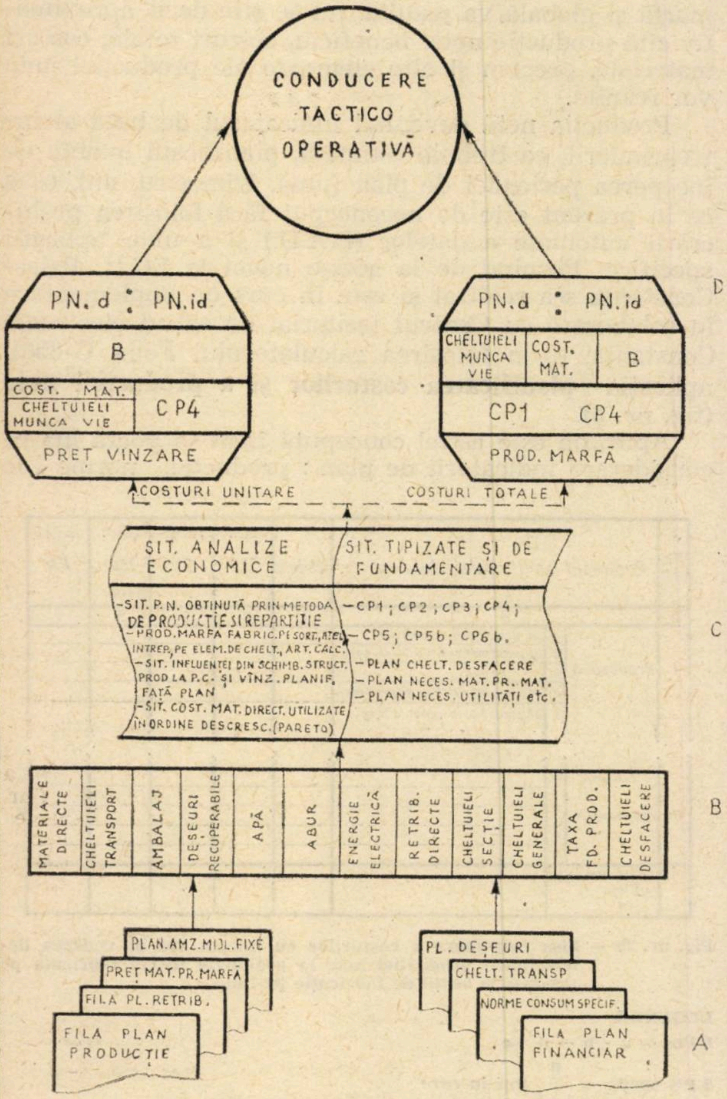
CONDUCERE TACTICO OPERATIVĂ
PN.d : PN.id
B
COST. MAT.
CHELTUIELI MUNCA VIE
CP4
PRET VINZARE
PN.d : PN.id
CHELTUIELI MUNCA VIE
COST. MAT.
B
CP1
CP4
PROD. MARFĂ
COSTURI UNITARE
COSTURI TOTALE
SIT. ANALIZE ECONOMICE
SIT. TIPIZATE ŞI DE FUNDAMENTARE
-SIT. P.N. OBTINUTĂ PRIN METODA DE PRODUCŢIE ŞI REPARTIŢIE
-PROD. MARFĂ FABRIC. PE SORT., ATEL., ÎNTREP., PE ELEM. DE CHELT., ART. CALC.
-SIT. INFLUENŢEI DIN SCHIMB. STRUCT. PROD. LA P.C. ŞI VÎNZ. PLANIF. FAŢĂ PLAN
-SIT. COST. MAT. DIRECT. UTILIZATE ÎN ORDINE DESCRESC. (PARETO)
-CP1 ; CP2 ; CP3 ; CP4 ;
-CP5 ; CP5b ; CP6b.
-PLAN CHELT. DESFACERE
-PLAN NECES. MAT. PR. MAT.
-PLAN NECES. UTILITĂŢI etc.
MATERIALE DIRECTE
CHELTUIELI TRANSPORT
AMBALAJ
DEŞEURI RECUPERABILE
APĂ
ABUR
ENERGIE ELECTRICĂ
RETRIB. DIRECTE
CHELTUIELI SECŢIE
CHELTUIELI GENERALE
TAXA FD. PROD.
CHELTUIELI DESFACERE
PLAN. AMZ. MIJL. FIXE
PREŢ MAT. PR. MARFĂ
FILA PL. RETRIB.
FILA PLAN PRODUCŢIE
PL. DEŞEURI
CHELT. TRANSP.
NORME CONSUM SPECIF.
FILA PLAN FINANCIAR
A
B
C
D

A = DOC. PRIMARE C = LISTE FINALE
B = ART. CALCULAŢIE D = MODEL

Fig. nr. 3 — Planificarea costurilor şi a producţiei nete pe calculatorul Felix C—256.

- se poate stabili dacă prin structura de producţie lansată se asigură producţia netă dată prin plan sau nu, în funcţie de care se trece fie la modificarea structurii sortimentale (în limita planului trimestrial), fie la alte soluţii ca de exemplu : reducerea costurilor materiale prin reducerea unor consumuri specifice, a cheltuielilor cu întreţinerea şi funcţionarea utilajelor, de aprovizionare, etc.

Prin rezolvarea problemei planificării operative, cu calculatorul Felix C-256, a costurilor pînă la inclusiv a producţiei nete se realizează cu uşurinţă în 2—3 zile **simularea producţiei nete,** ceea ce contribuie la realizarea unei conduceri predictive prin costuri a întreprinderii, creîndu-se condiţii astfel ca previziunea să devină una din atributele principale ale conducerii întreprinderii.

Atributului de **urmărire şi control** îi răspunde aplicaţia **urmărirea realizării costurilor şi a producţiei nete** (fig. nr. 4) cu utilizarea calculatorului Felix C-256 care foloseşte simultan ambele metode de determinare a producţiei nete. Aceasta îi conferă multe avantaje, întrucît poate furniza organelor de decizie, respectiv conducerii strategice şi tactice (director, director adjunct contabil şef, întregului consiliu al oamenilor muncii), precum şi conducerii operative (şefi de secţie, şefi de ateliere, şefi ai diverselor compartimente funcţionale), lunar sau ori de cîte ori au nevoie, diferenţiat după nivelul de conducere şi după funcţia deţinută, următoarele :

— producţia globală, marfă şi netă pe total întreprindere, secţii, ateliere ;

— costurile totale şi materiale pe secţii, ateliere şi produse, precum şi detaliate pe articole de calculaţie şi elemente primare ;

— producţia netă şi elementele compoziţiei sale (beneficiu, cheltuieli cu munca vie etc.) pe total întreprindere, secţii, ateliere şi chiar pentru fiecare produs în parte.

Aplicaţia are în vedere spiritul metodelor de calculaţie a costurilor incluse în normele de bază pentru planificarea şi evidenţa costurilor producţiei industriale, dar şi posibilitatea folosirii unor metode generale în fixe şi variabile, devine posibilă folosirea metodei de calculaţie direct-costing şi normativă.

Aplicaţia rezolvă una din principalele limite imputate costurilor în general, precum şi producţiei nete, respectiv lipsa de operativitate ; prin soluţia P.A.D. se poate determina producţia netă prin ambele metode între 7—9 ale lunii următoare faţă de 20 ale lunii prin metoda de producţie. În acest fel, cu ajutorul acestei aplicaţii de P.A.D. **se poate prezenta la B.N.R.S.R. odată cu controlul fondului de retribuţie şi producţia netă realizată pe luna anterioară, determinată foarte exact prin ambele metode de calcul** şi nu cum se întîmplă în prezent pe cea realizată cu o lună în urmă.

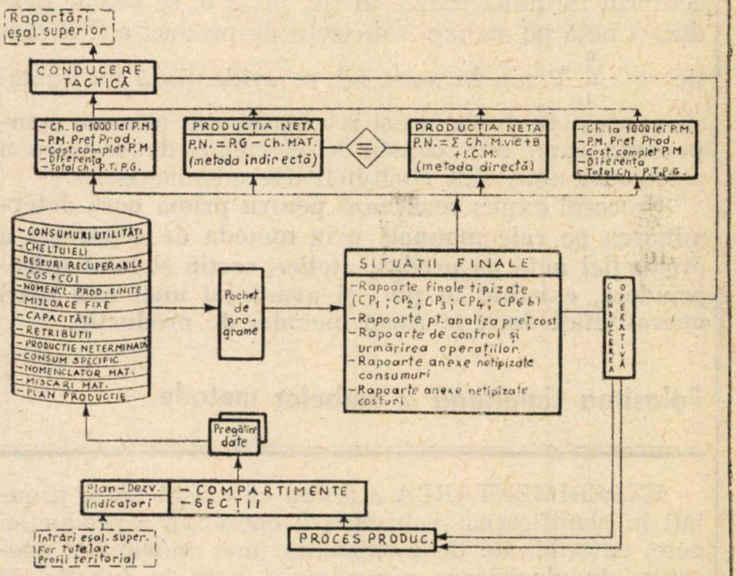
Rapoartări eşal. superior
CONDUCERE TACTICĂ
-Ch. la 1000 lei P.M.
-P.M. Preţ Prod.
-Cost. complet P.M.
-Diferenţa
-Total ch. P.T.P.G.
PRODUCŢIA NETĂ
P.N. = P.G − Ch. MAT.
(metoda indirectă)
=
PRODUCŢIA NETĂ
P.N. = Σ Ch. M. vie + B + I.C.M.
(metoda directă)
-Ch. la 1000 lei P.M.
-P.M. Preţ Prod.
-Cost. complet P.M.
-Diferenţa
-Total ch. P.T.P.G.
CONSUMURI UTILITĂŢI
CHELTUIELI
DEŞEURI RECUPERABILE
COS + COI
NOMENCL. PROD. FINITE
MIJLOACE FIXE
CAPACITĂŢI
RETRIBUŢII
PRODUCŢIE NETERMINATĂ
CONSUM SPECIFIC
NOMENCLATOR MAT.
MIŞCĂRI MAT.
PLAN PRODUCŢIE
Pachet de programe
SITUAŢII FINALE
-Rapoarte finale tipizate (CP1 ; CP2 ; CP3 ; CP4 ; CP6b)
-Rapoarte pt. analiza preţ cost
-Rapoarte de control şi urmărirea operaţiilor
-Rapoarte anexe netipizate consumuri
-Rapoarte anexe netipizate costuri
CONDUCEREA OPERATIVĂ
Pregătire date
Plan-Dezv. Indicatori
-COMPARTIMENTE
-SECŢII
Intrări eşal. super. For tutelar Profil teritorial
PROCES PRODUC.

Fig. nr. 4. — Urmărirea costurilor şi a producţiei nete pe calculatorul Felix C — 256

Prin bogăţia informaţiilor prezentate la nivelul întreprinderii, secţiilor şi atelierelor de producţie se coboară analiza economică acolo unde se realizează fenomenul economic, modificîndu-le conducerilor acestora concepţia şi ajutîndu-le la luarea deciziilor şi motivarea acţiunilor întreprinse, contribuind deci la creşterea eficienţei conducerii şi prin aceasta la maximizarea (depăşirea) producţiei nete planificate.

Ionel DUMBRAVĂ
directorul Intreprinderii de celuloză şi hîrtie Palas-Constanţa

În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior

15

CRIZA GENERALĂ A CAPITALISMULUI

Cu această temă încetăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de cadrele Catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București. Restul temelor prevăzute în Programa Ministerului Educației și Învățămîntului, ca și cele publicate pînă în prezent de revista noastră pot fi găsite în volumul de consultații tipărit de Academia de Studii Economice, București, 1978.

PROCESUL ISTORIC al adîncirii contradicției dintre forțele de producție și relațiile de producție burgheze a generat intrarea capitalismului în criza sa generală, perioadă în care legitățile obiective ale dezvoltării societății „cer făurirea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atît în cadrul fiecărui stat, cît și pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general“[1]).

I. Conținutul crizei generale a capitalismului

EPOCA CONTEMPORANĂ se caracterizează prin profunde transformări cu caracter revoluționar în structura economico-socială a lumii, atît pe plan național cît și pe plan mondial, ea este epoca istorică ce cuprinde perioada revoluțiilor socialiste, a revoluțiilor de eliberare națională, precum și a revoluționării forțelor de producție pe baza științei și tehnicii noi, epoca trecerii omenirii la socialism, a triumfului socialismului și comunismului pe plan mondial.

Începutul epocii contemporane a fost marcat de victoria primei revoluții socialiste din lume — Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917 în Rusia — care a pus capăt existenței sistemului capitalist ca sistem atotcuprinzător.

Una din componentele (laturile) distinctive ale epocii contemporane o formează apariția și accentuarea crizei generale a capitalismului, adîncirea caracterului perimat al orînduirii burgheze în ansamblul ei, limitarea sferei de acțiune a imperialismului.

Criza generală a capitalismului reprezintă procesul istoric, complex și multilateral, al prăbușirii efective a capitalismului, în ansamblul său, și al nașterii societății socialiste.

Pentru înțelegerea deplină a conținutului crizei generale a capitalismului este necesar să fie subliniate cîteva **caracteristici ale procesului.**

- Esența crizei generale a capitalismului este **unică.** Aceasta înseamnă că prăbușirea capitalismului și nașterea socialismului, împreună luate, definesc pretutindeni și întotdeauna procesul, indiferent de formele concrete prin care ele se manifestă.

- Procesul crizei generale a capitalismului este **ireversibil.** Acest caracter decurge legic din adîncirea continuă a contradicțiilor proprii capitalismului, care reprezintă cauza principală și directă a apariției și dezvoltării crizei generale.

- Criza generală are un caracter **complex și multilateral**, ea cuprinzînd toate laturile vieții sociale și afectînd profund economia, activitățile social-politice și ideologice, relațiile dintre țările capitaliste, sistemul mondial capitalist în ansamblul lui.

Criza generală a capitalismului are anumite **trăsături** care, de fapt, sînt **identice** cu acele fenomene specifice crizei, prezente, într-o formă sau alta, în toate fazele existenței acesteia. Trăsăturile principale respective sînt :

- restrîngerea progresivă a sferei de dominație a capitalismului pe plan mondial ;

- criza sistemului colonial al imperialismului, destrămarea și prăbușirea acestui sistem sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională, lupta tinerelor state suverane pentru dobîndirea și consolidarea independenței lor economice și politice ;

- adîncirea instabilității economiei capitaliste, atît pe plan intern al fiecărei țări, cît și în planul relațiilor internaționale ;

- criza politicii imperialiste de dictat, de folosire a forței și de amenințare cu forța ;

- criza ideologiei burgheze, criza tuturor componentelor suprastructurii burgheze, în special a celei politice etc.

Criza generală a capitalismului reprezintă un **proces istoric**, ceea ce înseamnă că aceasta a început la un moment dat în anumite condiții istorice, că ea se adîncește continuu pe baza modificării condițiilor care au determinat-o și că se va încheia atunci cînd toate popoarele lumii vor trece la socialism. Dar, procesul respectiv cunoaște, în anumite momente, asemenea modificări calitative (evident, pe direcția trăsăturilor principale arătate mai sus), care marchează trecerea de la o fază la alta a crizei generale. Pe baza unei asemenea viziuni, se consideră că în desfășurarea crizei generale a capitalismului au fost parcurse, pînă în prezent, două faze, aceasta aflîndu-se în prezent într-o fază nou.

II. Noua fază a crizei generale a capitalismului. Congresul al XI-lea al P.C.R. despre conținutul și formele noii faze

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a adus o contribuție remarcabilă la clarificarea unor probleme fundamentale ale societății burgheze, ale lumii contemporane în ansamblul ei. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie teza adoptată la Congresul al XI-lea al partidului nostru, conform căreia „în prezent ne aflăm la începutul unei noi faze a crizei sistemului capitalist“. În concepția partidului nostru, toate crizele care au cuprins sistemul capitalist în anii '70, toate manifestările profunde — vechi și noi — ale contradicțiilor capitalismului au marcat trecerea la o nouă fază a crizei sale generale. **„O caracteristică a epocii noastre** — subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu — o constituie noua fază a crizei generale a capitalismului, care cuprinde toate sferele vieții economico-sociale, ascuțirea tot mai accentuată a contradicțiilor în cadrul lumii capitaliste“[2]).** Acum se ridică pe un plan superior trăsăturile anterioare ale procesului, apar noi fenomene și procese specifice.

Pornind de la trăsăturile generale, permanente ale crizei generale a capitalismului și ținînd seama de manifestările lor în ultimii ani, **formele actuale de manifestare a noii faze** pot fi grupate astfel :

a) **Restrîngerea progresivă a sferei capitalismului pe plan mondial,** îngustarea bazei de acțiune a imperialismului. Prin victoria revoluției socialiste în Rusia și crearea primului stat socialist din lume, **capitalismul a încetat de a mai fi un sistem**

---

[1]) Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1975, p. 729

[2]) **Nicolae Ceaușescu,** România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Editura politică, București, 1976, p. 475

unic și atotcuprinzător. Alături de sistemul mondial capitalist, aflat în declin, a apărut socialismul, în continuă dezvoltare și înflorire. După al doilea război mondial, revoluția socialistă a învins într-o serie de alte țări din Europa, Asia și America Latină, țările respective ieșind pentru totdeauna din sfera de exploatare a capitalului. Ele au încetat deci să mai fie folosite pentru scopurile de profit ale marilor monopoluri sau ca sfere de influență politică ale puterilor imperialiste.

b) **Dezvoltarea mișcării de eliberare națională, socială, intrarea luptei tinerelor state suverane într-o nouă etapă.** Criza sistemului colonial al imperialismului a început încă din perioada primului război mondial și s-a manifestat sub diferite forme și intensități în toți anii interbelici.

După al doilea război mondial, procesul respectiv a intrat într-o nouă fază, manifestîndu-se prin **destrămarea și prăbușirea sistemului colonial** sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională. Pe fondul agravării contradicțiilor dintre metropole și colonii, dintre popoarele care trăiesc în țările și teritoriile slab dezvoltate economic și marile monopoluri internaționale, lupta eroică a acestor popoare a luat o mare amploare, ele fiind sprijinite politic, diplomatic, moral și material de țările socialiste, de toate forțele progresiste contemporane.

În deceniul al 8-lea lupta popoarelor din fostele colonii, semicolonii și teritoriile dependente a intrat într-o fază nouă. Caracteristica principală a acesteia constă în **prioritatea luptei pentru independență economică** în ansamblul eforturilor acestor țări și popoare pentru dezvoltarea de sine stătătoare. În acest sens, forțele progresiste din aceste țări promovează programe complexe menite să ducă la schimbarea structurilor social-economice anacronice, la restrîngerea și eliminarea exploatării neocolonialiste de către marile monopoluri internaționale, de către puterile imperialiste, la valorificarea resurselor materiale și umane de care dispun, în concordanță cu interesele naționale etc. Unele dintre popoarele acestor țări, în frunte cu forțele revoluționare, se orientează spre o cale necapitalistă de dezvoltare.

c). **Adîncirea și diversificarea fără precedent a instabilității economiei capitaliste.** În perioada crizei generale a capitalismului s-au accentuat asemenea fenomene, care evidențiază caracterul perimat al relațiilor de producție burgheze : roadele revoluției tehnico-științifice sînt folosite cu precădere de către o minoritate monopolistă ; se irosesc cantități enorme de resurse pentru înarmări ; ia proporții deosebite dezvoltarea inegală ; se manifestă cu deosebită ascuțime problema piețelor ; apar o multitudine de crize economice ciclice și neciclice, iau amploare luptele de clasă etc.

Procesul ireversibil al adîncirii instabilității economiei capitaliste a intrat recent într-o nouă fază. În ultimii ani, capitalismul s-a confruntat cu una dintre cele mai puternice crize economice ciclice din istoria sa.

Un aspect agravant al noii faze a crizei sistemului capitalist îl constituie **șomajul cronic — total și parțial — de mare amploare.** În ultimii ani numărul șomerilor a crescu considerabil în țările capitaliste dezvoltate, cu toate pronosticurile optimiste ale oficialităților burgheze și în pofida măsurilor întreprinse de statele respective. Se apreciază că în anul 1975 au existat peste 25 milioane de șomeri în țările capitaliste dezvoltate, față de aproximativ 14 milioane în anul 1970.

La această imensă armată industrială de rezervă din țările capitaliste dezvoltate, se adaugă șomerii totali și parțiali din țările în curs de dezvoltare și slab dezvoltate. Numai în țările din America Latină au existat în 1977 circa 20 de milioane șomeri, iar India se caracterizează prin existența unei mase enorme de forță de muncă care nu găsește de lucru. Se lărgește baza socială a șomerilor. Crește ponderea tineretului în totalul șomerilor. Asemenea fapte atestă, fără putință de tăgadă, că **orînduirea burgheză nu poate asigura satisfacerea unui drept elementar și, în același timp fundamental, al omului — dreptul de muncă.**

Inflația, de o amploare fără precedent în anii de pace, constituie o altă componentă principală a instabilității economiei capitaliste contemporane. În unele țări capitaliste dezvoltate, ritmul anual al inflației a fost, în ultimul timp, de peste 20 la sută. **Amploarea deosebită a inflației, împletirea laturilor și determinărilor ei naționale cu cele internaționale** (legate de funcționarea sistemului valutar internațional), **ieșirea procesului inflaționist de sub controlul statelor burgheze** sînt trăsături ale inflației contemporane și, în același timp, aspecte distincte ale noii faze a crizei sistemului capitalist, a instabilității economiei țărilor capitaliste.

d). **Intensificarea puternică a luptei pentru o nouă reîmpărțire a lumii.** Ultimii ani marchează tendința cercurilor imperialiste de a ieși din criză prin intensificarea exploatării maselor populare din propriile țări și, totodată, prin aruncarea consecințelor acesteia pe seama altor popoare, prin aservirea economică mai ales a statelor în curs de dezvoltare. **„Se poate afirma** — subliniază tovarășul **Nicolae Ceaușescu** — **că lupta pentru reîmpărțirea lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante, a intrat acum într-o etapă nouă, ducînd la ascuțirea extremă a contradicțiilor dintre diferite state și grupări de state, agravînd situația internațională și creînd pericole pentru noi conflicte și războaie“3).**

În promovarea politicii de reîmpărțire a lumii se folosesc tot felul de mijloace — atît pașnice, cît și militare, inclusiv amestecul în treburile interne ale popoarelor, învrăjbirea între state, stimularea directă sau indirectă a stării de tensiune și chiar a conflictelor militare.

La agravarea acestor stări de lucruri contribuie într-o însemnată măsură, continuarea și accentuarea cursei înarmărilor, pentru care se cheltuiesc anual peste 400 miliarde dolari. Aceasta constituie o grea povară ce apasă pe umerii tuturor popoarelor, un obstacol imens în calea normalizării vieții internaționale, a depășirii crizei și instabilității economice și politice mondiale.

Analiza științifică a faptelor atestă că există forțele sociale progresiste capabile să lichideze cu desăvîrșire politica imperialistă de reîmpărțire a lumii în zone de influență și dominație, să determine oprirea cursei înarmărilor și soluționarea unor anomalii economice, sociale și politice, să impună promovarea în lume a unei politici noi, democratice, bazate pe echitate și dreptate socială, să asigure pacea pe planeta noastră.

e) **Criza vechii ordini economice și politice internaționale.** Noua fază a crizei sistemului capitalist este marcată și de criza orînduirii economice și politice internaționale generate de imperialism. Ea cuprinde întreg ansamblul de schimburi internaționale, mecanismul formării prețurilor pe piața mondială, schimburile internaționale de mărfuri și servicii, toate gravele perturbații din relațiile intertări, care vin în contradicție flagrantă cu cerințele și avantajele coperării internaționale.

Domeniul valutar este terenul celor mai evidente manifestări a crizei respective. Sistemul valutar capitalist, bazat pe etalonul aur și devize, ale cărui structură și mecanism au rezultat din raportul de forțe existent la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial în lumea capitalistă, a încetat practic în ultimii ani să mai funcționeze. Efectele ample pe care le-a generat criza valutar-financiară asupra comerțului internațional, asupra relațiilor dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ca și disputele înverșunate cu privire la reorganizarea sistemului valutar internațional au scos în evidență că această criză are la bază contradicții antogoniste, agravate continuu de adîncirea crizei generale. Toate acestea dovedesc apariția unor probleme mondiale grave, a căror cauză ultimă se află în relațiile de producție burgheze, în politica imperialistă și neocolonialistă.

Din cele arătate mai sus rezultă că în lumea contemporană continuă să se mențină stări de lucruri anacronice care contravin noilor forțe de producție, aspirațiilor forțelor sociale și naționale progresiste. Rezolvarea de fond a tuturor acestor probleme este posibilă în socialism și tocmai de aceea așa cum se arată în Programul partidului, **„nădejdea omenirii se îndreaptă tot mai mult spre idealul comunismului a cărui misiune istorică este eliberarea popoarelor, a întregii omeniri de exploatare și asuprire socială și națională, realizarea unei lumi a dreptății și egalității pe plan național și internațional...“.**

prof. dr. N. DOBROTĂ

ÎNTREBĂRI :

1. În ce constă conținutul crizei generale a capitalismului ?
2. Enumerați trăsăturile principale ale crizei generale a capitalismului.
3. Care sînt formele de manifestare ale noii faze a crizei sistemului capitalist ?
4. Analizați principalele fenomene social-economice care marchează și caracterizează adîncirea instabilității economiei capitaliste în noua fază a crizei generale.
5. Prin ce se caracterizează lupta pentru o nouă reîmpărțire a lumii, a zonelor de influență în etapa actuală ?
6. În ce constă criza ordinii economice și politice internaționale ?

---

3) **Nicolae Ceaușescu** — Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român 7—9 decembrie 1977, Buc., Ed. politică, 1977.

MODERNIZAREA CONTABILITĂȚII — componentă a organizării superioare a sistemului informațional (II)

UN ASPECT DEOSEBIT DE IMPORTANT al revoluției științifice și tehnice-contemporane, cu urmări profunde în toate domeniile vieții economice, îl constituie apariția și utilizarea tehnicilor moderne de calcul și analiză, apelînd fundamental la logica și procedeele matematice (programarea liniară, calculul matricial, teoria modelării etc.). Izvorîte din necesitatea de a optimiza și eficientiza activitatea umană, ca instrument de previziune și analiză economică, aceste tehnici au o strînsă legătură și cu contabilitatea, între ele existînd un raport de **condiționare reciprocă**. Studiul și asimilarea creatoare de către contabilitate, a procedeelor și tehnicilor matematice, prezintă un interes deosebit din punct de vedere al introducerii, într-un viitor apropiat, a mijloacelor automate de prelucrare a informațiilor contabile.

Matematizarea — premisă metodologică

UTILIZAREA ȘI INTEGRAREA procedeelor matematice de către metoda contabilității, este însă nu numai un proces necesar ci și **posibil.** Asocierea între contabilitate și matematică este foarte veche, fiind demonstrată de diferitele instrumente de bază ale metodei contabilității — contul, balanțele de verificare, bilanțul etc. — care pot fi considerate și ca modele matematice de reflectare a relațiilor dintre fenomenele și procesele economice studiate de contabilitate, identificîndu-se prin modul de concepere și structurare cu structura modelelor calculului matricial.

De asemenea, sistemul contabil, bazat pe principiile dublei reprezentări și înregistrări, poate fi considerat similar sistemului matematic-matricial de ordonare a mulțimilor. Din modul concret cum se realizează în practică dubla înregistrare, se poate trage concluzia că toate informațile înregistrate în sistemul conturilor pot fi grupate și ordonate pe baza principiilor calculului matricial, cu ajutorul unei matrici 1), ale cărei linii orizontale corespund mișcărilor debitoare, iar liniile verticale, mișcărilor creditoare. Avînd în vedere formula generală, cunoscută a unei matrice, înseamnă că orice sumă reflectată de contabilitate, pe baza dublei înregistrări, se înscrie o singură dată în matrice, concomitent, atît pe linii orizontale, cît și pe linii verticale, la poziția unde se întretaie linia contului debitor cu coloana contului creditor. Acest principiu se poate realiza atît pentru fiecare cont sintetic în parte, cît și pe ansamblul sistemului de conturi.

Sînt particularități definitorii ale contabilității care i-au permis, mai ales în ultima vreme, asimilarea creatoare a realizărilor matematicii în sensul folosirii modelelor acesteia ca instrumente de reprezentare a principiilor ei, precum și a utilizării anumitor tehnici ale metodelor matematice în rezolvarea unor probleme ridicate de practica contabilă.

Din analiza trăsăturilor contului ca model de ordonare și sistematizare — de un gen deosebit, și în același timp și cuprinzător a informațiilor din documente — reiese posibilitatea trecerii de la modelul contabil, ca instrument al contabilității, tradiționale, la modelul matematic, matricial al contului, ca instrument al contabilității moderne. Avantajul cel mai mare și elementul nevalorificat încă al posibilității asimilării de către cont a principiilor calculului matricial de ordonare a informațiilor contabile constă în aceea că **înregistrarea și prelucrarea informațiilor cu ajutorul contului matricial oferă schemele practice și formulele necesare pentru a rezolva obiectivele contabilității în noile condiții concrete de utilizare a calculatoarelor electronice.** Aceasta deoarece, din momentul în care modelul matematic, în speță calculul matricial, și-a identificat și particularizat elementul contabil, operează asupra contului cu propriile sale valențe, păstrînd însă integritatea și dezvoltînd capacitățile informaționale ale acestuia. Astfel trăsătura cea mai importantă a contului, valorificată în condițiile aplicării logicii matematice, este aceea că, bazîndu-se pe dubla înregistrare, se creează un sistem de două relații contabile-matematice fundamentale, acestea reprezentînd concretizarea principiilor contabilității de ordonare, sintetizare și generalizare a informațiilor circumscrise obiectului ei.

Dacă avem în vedere ansamblul sistemului conturilor și urmărim să obținem reprezentarea generală a corespondenței conturilor sintetice, se poate elabora un **tablou structurat pe principiul matricial.** Acesta evidențiază și controlează, totodată, operațiile economice care au avut loc, cît și egalitățile presupuse de dubla înregistrare, matricea avînd același conținut ca și balanța de verificare șah. Între matricile conturilor sintetice și matricea generală, sub care se prezintă balanța de verificare șah, deși există o asemănare din punct de vedere al principiului ordonării informațiilor, există și o diferență, din punct de vedere al conținutului, și anume în ce privește proprietățile de informare și verificare a modului de înregistrare a operațiilor. Informațiile ordonate cu ajutorul fiecărui cont în parte se regăsesc centralizate și ordonate în cadrul matricii generale, care devine în acest fel instrumentul de informare, de analiză, de control și orientare în același timp, exact și operativ, despre starea și modificările care au avut loc în volumul total al patrimoniului (mijloacelor economice și surselor lor).

Relația contabilității în partidă dublă Debit = Credit permiteau prin intermediul calculului matricial construirea formulelor matematice necesitate de programarea pe calculator în vederea înregistrării și prelucrării automate a tuturor informațiilor contabile. Calculul matricial se înscrie în acest cadru ca elementul de unificare la un nivel calitativ superior a tuturor modelelor de reprezentare și prelucrare a datelor în sistemul contabil, care conține și furnizează informațiile necesare utilizatorilor de la toate treptele de decizie. Prezentarea matricială a contului, a balanțelor de verificare și a bilanțului contabil chiar, nu constituie numai un punct final al procesului de prelucrare în cadrul sistemului informațional contabil, ci și un punct de plecare în elaborarea de modele matematice pentru planificarea și prognoza activității economice a întreprinderilor, folosind o sursă unică de date, deschizîndu-se, prin aceasta, largi perspective de utilizare a informațiilor contabilității în toate domeniile (planificare, producție, financiar, statistic, etc.).

Folosirea metodelor matematice de către contabilitate vizează mai multe obiective strîns legate între ele, dintre care menționăm : ridică procesul de reflectare a operațiilor economice pe baza principiilor contabilității pe o treaptă superioară de înțelegere și abordare cibernetică ; permite stabilirea corelațiilor cu celelalte științe și tehnici moderne care au apărut ca urmare a maturizării lor matematice ; asigură trecerea la prelucrarea automată a datelor contabile cu ajutorul calculatorului electronic, etc. Toate acestea determină **o nouă orientare în știința și practica contabilă, dezvoltîndu-se funcțiile vechi ale contabilității, creîndu-se altele noi (funcția previzională)**, ceea ce contribuie la completarea informației retrospective cu o informație contabilă prospectivă. Rolul contabilității în cadrul sistemului informațional economic se amplifică astfel considerabil.

---

1) Vezi și Contabilitatea Generală — Colectiv de autori, Ed. Didactică, Pedagogică, București, 1972 ; Marcel Voica, Algoritmul matematic pentru prelucrarea automată a lucrărilor contabile, Contabilitatea nr. 10/1972 ; Mihai Ristea și alții. Aspecte ale analizei și proiectării sistemului de informații privind activitatea financiar-contabilă, Revista de contabilitate nr. 10/1973

Utilizarea calculatoarelor electronice — condiție materială a modernizării

AVÎND ÎN VEDERE capacitatea nelimitată de lucru oferită de calculator precum și necesitățile de prelucrare a datelor economico-financiare, contabilitatea trebuie să se adapteze și să asimileze creator principiile ei, și aceasta în totalitate, la tehnica electronică de calcul. Precizăm că prin caracteristicile sale, în cadrul sistemului contabil sînt create condițiile metodologice și practice care permit realizarea prelucrării datelor în raport cu necesitățile și tehnicile oricărei perioade de dezvoltare. Nu trebuie uitat faptul că știința contabilității a fost prima disciplină economică care în teoria și practica ei a utilizat prelucrarea datelor, prima disciplină care a trecut la prelucrarea mecanizată a acestora, care a apelat la calculatorul electronic.

Deși între disciplinele economice contabilitatea deține locul de frunte în prelucrarea automată a datelor, în acest domeniu există posibilități mult mai mari pentru ca prin calculatorul electronic să se realizeze modernizarea ei. Adaptarea contabilității la folosirea pe scară largă a calculatorului electronic este facilitată de **particularitățile prelucrării contabile.** Aceasta se caracterizează printr-un mare volum de date supuse unor operații de calcul repetabile și relativ simple, iar datele inițiale sînt grupate și ordonate după criterii foarte numeroase. Datele inițiale și cele obținute în urma prelucrării trebuie păstrate timp îndelungat, ele contribuind ulterior direct sau indirect la obținerea informațiilor de sinteză.

Metodologia de prelucrare a datelor și informațiilor contabile, realizată pe baza sistemului propriu de ordonare și grupare corespunde perfect cerințelor tehnice de lucru ale calculatorului electronic. Controlul prelucrării datelor contabile este asigurat și se bazează pe principiile dublei reprezentări și înregistrări care pot fi preluate și valorificate pe deplin de tehnica electronică de calcul. Posibilitatea algoritmizării tuturor operațiilor de prelucrare contabilă și formularea matematică a problemelor de contabilitate răspund pe deplin cerințelor prelucrării automate a datelor.

Prelucrarea automată a datelor contabile presupune identificarea, ordonarea și sistematizarea tuturor elementelor care constituie sistemul de prelucrare, cît și a legăturilor dintre acestea. Grupele de elemente ale sistemului sînt deja — dar ele trebuie în mai mare măsură — delimitate în nomenclatoare și codificate. Asemenea nomenclatoare se vor întocmi pentru : documente, operații economice, conturi sintetice și analitice, corespondența conturilor etc. Nomenclatoarele stau la baza organizării și exploatării fișierelor și se folosesc pentru introducera și obținerea informațiilor sistemului de prelucrare. În vederea realizării procesului de prelucrare automată a datelor se elaborează algoritmii tuturor lucrărilor de contabilitate curentă și de sinteză și programele de executare a acestora de către calculator. Lucrările contabile curente și de sinteză se vor obține ca un produs al prelucrării automate efectuată pe baza algoritmilor dați în program pe toate treptele prelucrării datelor contabile.

Folosind calculatorul electronic pe baza unui algoritm matematic matricial de înregistrare și ordonare a informațiilor, contabilitatea își poate lărgi atribuțiile prin **analiza operativă și dinamică a activității curente, corectarea unor indicatori în timp util, controlul asupra modului de îndeplinire a planului, elaborarea planurilor și prognozelor** etc. În aceste condiții, contabilitatea, pe baza unei surse unice de date, poate elabora modelele statice și dinamice care **să reflecte sau să simuleze** diferitele laturi ale proceselor economico-financiare ale unității gestionare. În acest fel contabilitatea poate să satisfacă într-o măsură mai mare nevoile de informații ale tuturor organelor de decizie potrivit cerințelor unei gestiuni integrate a unității.

Procesul utilizării calculatoarelor electronice se caracterizează prin două aspecte interdependente între ele. **Primul** aspect se referă la automatizarea prelucrării datelor în vederea efectuării, în mod operativ, a unor calcule și analize multilaterale pentru luarea unor decizii eficiente pe parcurs și nu la sfîrșitul proceselor. Se înțelege că, efectuarea acestor lucrări are loc după un sistem propriu mult diferit de cel manual. **Al doilea** aspect al utilizării calculatoarelor electronice este marcat de posibilitatea acestora de a rezolva probleme la care omul nu poate găsi soluții sau care necesită un volum exagerat de muncă. Și aceste elemente se înscriu tot ca avantaje certe ale modernizării contabilității.

Quo vadis profesiunea de contabil ?

MODERNIZAREA CONTABILITĂȚII are, fără îndoială, implicații serioase asupra conținutului ca și asupra modului de executare a profesiunii de contabil. Ca urmare, forța de muncă specializată pentru executarea ei trebuie să primească **o nouă pregătire**, în raport cu sarcinile ce stau în prezent în fața contabilității și în raport cu modul și mijloacele pe care le va folosi pentru realizarea lor. Caracteristic pentru utilizarea eficientă a modelelor matematice și a calculatorului electronic este crearea unui sistem integrat al informațiilor din orice unitate gestionară și chiar la nivelul verigilor organizatorice superioare. De aici, problema separării unor mijloace de lucru specifice ale contabilității, în special a conturilor, din compartimentele financiar-contabile ale unităților gestionare și concentrarea lor la locuri de muncă de prelucrare și informare centralizată, concentrare îmbrăcînd și formele specifice presupuse de matematizare și utilizarea calculatorului electronic. Aceste centre de prelucrare automată a datelor, așa cum este cunoscut, urmează deja să fie organizate la întreprinderi, organe centrale sau după criteriul teritorial.

Ce va deveni contabilul în această situație ? În ce măsură el însuși poate sau trebuie să utilizeze instrumentul matematic și calculatorul electronic — prin utilizare înțelegînd crearea modelelor matematice, proiectarea prelucrării automate a datelor, efectuarea propriu-zisă a lucrărilor proiectate și programate la calculator ? Va fi contabilul numai beneficiarul acestor operații, concepute și realizate de către alți specialiști ? După părerea noastră, în principiu, personalul contabil de **calificare medie** trebuie și este apt să primească o asemenea pregătire, să aibă asemenea cunoștințe și deprinderi încît să rămînă în continuare personal de execuție dar efectuîndu-și obligațiile tradiționale de înregistrare și calcul prin intermediul calculatorului electronic, deci, devenind operatori contabili. Alături de aceasta, contabilii vor putea fi utilizați și la pregătirea datelor în vederea prelucrării, a confecționării suporților tehnici de informații, la executarea unor operații de investigare și control a realității datelor prin inventarierea elementelor patrimoniale etc. Avînd în vedere aceste considerații, în unitățile de învățămînt pentru pregătirea personalului contabil mediu, alături de disciplinele economice și de contabilitate un accent deosebit trebuie pus pe **însușirea deprinderilor de confecționare a suporților de date și cunoașterea și manipularea calculatorului electronic.** Se desprinde ideea că și în continuare trebuie pregătit și se va utiliza **tehnicianul contabil**, atît în unitățile gestionare, cît și în centrele de calcul. Desigur, la centrele de calcul, unde se prelucrează o gamă extrem de variată de date (nu numai contabile), specializarea contabilă devine mai puțin importantă, accentul căzînd pe specializarea ca operatori.

În ce privește **economistul contabil**, pregătirea și cunoștințele sale trebuie orientate, de asemenea, în funcție de noile condiții impuse de modernizarea contabilității. Ele trebuie să pună accent pe conceperea acestuia ca un implicat direct al noilor tehnici și instrumente de lucru. Ca urmare, economistul contabil trebuie să le cunoască pentru **a organiza, conduce și controla procesul de culegere a datelor și de pregătire** a acestora în vederea introducerii în calculator, pentru **a proiecta și comanda situațiile finale** de la calculator, dar mai ales pentru utilizarea acestora în **analiza și controlul gospodăririi raționale a mijloacelor materiale și bănești, a obținerii unor rezultate economice și financiare superioare** de către unitățile gestionare.

Pentru realizarea acestor obiective, în pregătirea economistului contabil, alături de cunoștințele teoretice și de specialitate cunoscute : tehnologie, organizarea întreprinderii, contabilitatea generală a întreprinderilor și ramurilor etc. (care la rîndul lor trebuie să-și orienteze conținutul potrivit noilor condiții presupuse de procesul de modernizare a contabilității), o pondere însemnată trebuie acordată problemelor de matematică aplicată în economie, de analiză și proiectare de sisteme, de organizare a prelucrării automate a datelor, problemelor de analiză, control și conducere interfuncțională a activității unităților gestionare.

În acest fel economistul contabil, om de concepție și uneori de dispoziție și chiar de execuție, va avea un profil apt de a îndeplini sarcinile ce-i revin în calitate de membru sau conducător al compartimentului financiar-contabil în condițiile integrării acestuia într-un sistem de evidență și conducere modernă. Dinamica vremii noastre impune însă ca aceste cunoștințe, această pregătire, să fie continuu lărgite, adîncite și actualizate prin preocuparea personală a fiecărui economist cît și prin organizarea unor cicluri periodice de pregătire profesională pe termen scurt.

conf. dr. Valeriu VOICA
conf. dr. Ladislau POSSLER

OM — TEHNICĂ — MEDIU

POSIBILITĂŢI SUPERIOARE DE ORGANIZARE A PESCĂRIILOR DIN DELTĂ ŞI DE PE LITORAL

COMPLEXUL Razelm — Sinoe înmănunchiază un grup de lacuri şi bălţi totalizînd o suprafaţă de 77 500 ha luciu de apă, constituind astfel cel mai mare bun natural al pescăriilor de stat. Începînd cu anul 1968 în jurul luciului de apă din Complexul Razelm au început să se creeze o serie de amenajări piscicole cu scopul fructificării zonelor pînă atunci neproductive din punct de vedere pescăresc. Astfel s-au creat pe rînd fermele Calica, Sarinasuf, Toprachioi, 6 Martie, Lunca Doloşman, Periteaşca, Perişor, Holbina I, Holbina II, Babadag şi în ultimă instanţă Popina. Din toate amenajările mai sus menţionate Unităţii piscicole Jurilovca, despre care mă voi ocupa cu precădere în cele ce urmează, i-au revenit spre exploatare fermele Toprachioi, 6 Martie, Lunca Doloşman, Periteaşca, Holbina II, Babadag, Perişor, totalizînd o suprafaţă amenajată de 9831 ha.

Evoluţia producţiei de peşte în ultimii 28 de ani a suferit variaţii importante, variaţii care au avut la bază fie cauze obiective, fie subiective. În primul caz variaţiile s-au resimţit în special la pescuitul marin de coastă care, aşa cum vom vedea, a fost şi este strîns legat de condiţiile hidrometeorologice şi de rezervele de peşte marin ce migrează în lungul coastelor ţării noastre. În bunurile naturale, şi ne referim în special la Complexul Razelm-Sinoe, producţiile realizate pînă la înfiinţarea întreprinderilor de stat erau mici, neputîndu-se depăşi, 6,6 kg peşte la ha. Datorită eforturilor depuse, ulterior aceste producţii au fost cu mult depăşite, dar, în medie, au rămas pînă la ora actuală oarecum constante şi anume în jurul a 28 kg/ha. Îmbunătăţirea adusă prin noua Lege nr. 12 privind sistemul de exploatare din Complex (cu unelte care nu permit pescuirea puietului cît şi prelungirea perioadei de prohibiţie la 3 luni pe an) au început să dea roade şi azi producţia speciilor valoroase din Complex cum sînt crapul şi şalăul a început să crească, ajungîndu-se, începînd cu anul 1975, să se realizeze în jurul a 24 kg/ha. Dacă aplicarea strictă a legii pescuitului în Complex a dus şi duce în continuare la creşterea producţiei de peşte la hectar, aceasta nu înseamnă că posibilităţile de sporire a producţiei de peşte au fost epuizate. Considerăm că printr-o preocupare sporită atît a cercetătorilor noştri cît şi a tehnicienilor şi inginerilor din producţie, se pot găsi căile de mărire a producţiei la hectar, pînă la o medie de 100 kg/ha.

Dintre aceste studii şi cercetări voi enumera cîteva, care cred că ar avea rezultate deosebit de eficiente. În primul rînd, pentru punerea în valoare a lacului Sinoe care oferă multiple avantaje pentru creşterea şalăului, mult solicitat pe piaţa internă şi externă, ar fi necesar să se treacă urgent la organizarea a cel puţin 3 staţii de reproducere dirijată a şalăului. De asemenea, pentru mărirea cantităţilor de crap din Complex, considerăm absolut necesară crearea de zone de reproducere în regim natural, zone care să fie bine şi profund studiate de cercetători.

În urma observaţiilor făcute de noi, cei din producţie, reiese că rezultate foarte bune dă creşterea sturionilor în lacul Babadag şi Leahova, aşa că în acest domeniu vor trebui făcute cercetări pentru a se stabili legile fundamentale ale creşterii sturionilor în lagunele litorale.

Actualmente, producţia la hectar în lacul Sinoe este destul de scăzută, iar aceasta se datoreşte spărturilor din cordonul litoral, care favorizează migrarea în mare a importante cantităţi de puiet de şalău şi alte specii, care, astfel, se pierd. Tocmai de aceea ni se pare imperios necesară consolidarea cordonului litoral, cu deschiderea supapei de siguranţă a debitului în zona Buhazului. Aceasta va permite să se realizeze în Sinoe (18 000 ha) producţii considerabil sporite de peşte şi în special de peşte cu valoare economică mare cum e şalăul.

Activitatea de pescuit se desfăşoară şi în zona marină de coastă. Pescuitul marin se practică în zona litoralului nostru cu scopul capturării bancurilor migratoare din speciile hamsie, stavrid, şprot şi altele, iar rezultatele obţinute sînt în strînsă concordanţă cu condiţiile hidrometeorologice şi cu rezervele de peşte care migrează de-a lungul litoralului. În trecut, pescuitul marin de coastă se desfăşura sporadic, cu unelte necorespunzătoare, iar rezultatele erau şi ele slabe. În zona Sulina — Cap Midia, pînă în anul 1950 nu a existat nici un talian, iar pescuitul se practica numai cu mici voloage marine, cu carmace în zona Sf. Gheorghe şi cu setci de scrumbie. Treptat, pescuitul marin de coastă a luat amploare şi rezultatele au şi început să apară. Analizînd dinamica realizărilor observăm că începînd cu anul 1950, producţia marină a sporit an de an. Astfel, în perioada 1950—1957 se realizează o producţie totală în jurul a 3 000 tone anual. Pe măsură ce dotările s-au îmbunătăţit, rezultatele au fost din ce în ce mai substanţiale. Astfel, în perioada anilor 1958—1960 se înregistrează în jur de 4000 tone, ca apoi, în perioada 1961—1977, saltul să fie mult mai important, obţinîndu-se anual în jurul cantităţii de 8000 tone peşte marin.

Din analiza realizărilor obţinute în cele trei mari zone şi anume zona nord, zona centru şi zona sudică, se observă că cea mai productivă şi oarecum constantă în realizări este zona centrală, adică cea cuprinsă între Ciotica şi Cap Midia, respectiv zona de activitate a Unităţii piscicole Jurilovca. Astfel, din producţia realizată la pescuitul marin, 50% sînt realizări obţinute în zona centrală, zonă caracterizată printr-o platformă continentală întinsă, cu adîncimi relativ mici şi cu o apă marină influenţată simţitor de aportul apei dulci deversată de Dunăre.

Actualmente, o problemă esenţială în ceea ce priveşte pescuitul marin este problema sturionilor şi a calcanului. Sturionii, una din marile bogăţii piscicole ale ţării noastre, se pescuiesc în zona Sf. Gheorghe, dar producţiile realizate la aceste specii (dacă urmărim datele statistice) au înregistrat scăderi importante faţă de perioada anilor 1950—1956. Ca unul care am trăit şi trăiesc în zona de prindere a sturionilor, consider că pentru remedierea situaţiei vor trebui luate o serie de măsuri din care le citez pe cele care mi se par mai urgente :

— Să se interzică pescuitul cu unelte clasice de tipul setcilor, ohanelor şi a avelor pe întreaga zonă marină a litoralului românesc şi să se prevadă acest lucru în convenţia de pescuit cu statele riverane Mării Negre ca şi acestea să respecte riguros aceste restricţii, în scopul protejării puietului de sturioni.

— Toate unităţile pescăreşti din ţară, care activează la coasta Mării Negre, să ia măsuri forte ca tot puietul de sturioni ce se pescuieşte la taliene să fie total deversat în mare cu scopul final de protejare şi refacere a fondului de sturioni.

De asemenea consider că e absolut necesar ca o parte din puietul de sturioni pescuit la taliene să fie deversat în lagunele litorale (acolo unde condiţiile sînt prielnice dezvoltării acestuia), care, aşa cum sînt lacurile Babadag, Dranov etc., oferă condiţii prielnice de dezvoltare. O situaţie asemănătoare prezintă şi pescuitul calcanului, a cărui producţie a scăzut de asemenea simţitor după anul 1966. Ca şi în cazul sturionilor cred că ar fi necesar să se ia măsuri serioase pentru ca puietul de calcan, care, în anumite perioade de timp şi în funcţie de acţiunea curenţilor, se pescuieşte masiv la taliene, să fie deversat în mare şi să nu se mai practice obiceiul păgubitor ca acest puiet să ia calea fabricii de făină.

O altă problemă care ar trebui să îşi găsească o rezolvare este abandonarea totală a pescuitului de larg sau mai bine zis a pescuitului de dincolo de zona de lucru cu taliene. Noi, cei din producţie, vedem zi de zi cum însemnate cîrduri de peşte se scurg sub ochii noştri dincolo de zona de lucru cu talienele şi care deci nu poate fi pescuit şi valorificat din cauza insuficientei dotări şi a lipsei unor metode de pescuit. Pescuitul de larg exercitat iniţial fără o cercetare ştiinţifică prealabilă nu a dat, tocmai din această cauză, rezultatele economice scontate, înregistrîndu-se costuri de producţie mult prea ridicate

Condrat ATANASE
directorul Unităţii piscicole Jurilovca

(Continuare în pag. 24)

ȘCOLI • CURENTE • ECONOMIȘTI

ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE ALE PERFECȚIONĂRII MECANISMULUI ECONOMIC ÎN LITERATURA SOVIETICĂ (II)

ASPECTELE ECONOMICE ale producției, realizării, investițiilor etc., căpătînd o importanță tot mai mare, se consideră că este necesară și o **abordare complexă a criteriilor de apreciere** a activității economice. Înainte de introducerea reformei economice, atît în planificare, cît și în statistică, criteriile generalizatoare, de apreciere a întregii activități economice se bazau pe indicatorii producției globale și ai reducerii costurilor de producție. În noile condiții acești indicatori au fost înlocuiți cu indicatorii **producția realizată** (vîndută) și **beneficiul,** care, se apreciază în literatura sovietică de specialitate, exprimă recunoașterea socială a muncii depuse și stimulează îmbunătățirea calității producției. Tot în acest sens se consideră că indicatorul beneficiu este mai aproape de eficiența finală, deoarece el surprinde atît creșterea volumului producției realizate, cît și reducerea cheltuielilor de producție, ridicarea calității produselor etc. După aprecierea lui P.G. Bunici, dacă se ia în calcul nu beneficiul în general, ci beneficiul net, acest indicator, pe lîngă avantajele prezentate anterior, ar mai putea reflecta: folosirea fondurilor fixe (prin plata pentru fonduri) ; restituirea creditelor (prin dobîndă) ; eficiența folosirii bogățiilor naturale (prin plata rentei) ; plata la buget a acelei părți din beneficiu care se obține pe seama unor prețuri existente relativ ridicate (parte care nu se datorește efortului întreprinderii) ; respectarea efectuării la timp a vărsămintelor la buget ; respectarea disciplinei decontărilor bănești dintre unitățile economice.

Gestiunea economică are menirea să asigure **stimularea factorilor intensivi** de creștere a producției, introducerea progresului științific și tehnic, îmbunătățirea calității producției, creșterea producției finale. Se apreciază că raportul dintre gestiunea economică și intensificarea producției, respectiv creșterea eficienței acesteia, se realizează pe ansamblul producției prin : încărcarea corespunzătoare a planurilor ; corelarea acestor planuri cu contractele detaliate ce se stabilesc între unitățile economice, a căror neîndeplinire este sever sancționată, unitățile vinovate avînd obligația să compenseze pierderile pricinuite partenerilor ; decizia ca aprobarea fondurilor stimulatoare pentru activitatea întreprinderii să se facă numai în funcție de îndeplinirea principalilor indicatori de plan ; neadmiterea compensării în îndeplinirea planului și a contractelor, realizarea lor fiind urmărită pe fiecare indicator și pe fiecare clauză în parte.

Stimularea revoluției științifice și tehnice urmărește două direcții : pe de o parte, organizarea unităților de cercetare științifică și de proiectare pe bază de gestiune economică și legarea lor prin contracte de activitatea unităților productive, inclusiv participarea la beneficiul pe care îl realizează acestea de pe urma cercetării efectuate în unitățile respective ; pe de altă parte, stimularea unităților de producție să asimileze produsele noi. Pe lîngă folosirea pîrghiilor generale ale gestiunii economice, în această direcție se utilizează și stimulente speciale : formarea de fonduri anume destinate dezvoltării cercetării științifice și tehnice, care au ca sursă beneficiile realizate la nivel de ministere,

FIȘE

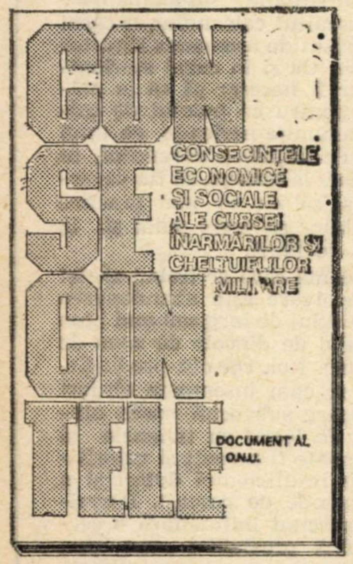
CON
SE
CIN
TELE
CONSECINȚELE ECONOMICE ȘI SOCIALE ALE CURSEI ÎNARMĂRILOR ȘI CHELTUIELILOR MILITARE
DOCUMENT AL O.N.U.

● *Studiul de față (Editura politică 1978, 192 p.) reprezintă un raport actualizat al secretarului general al Națiunilor Unite, elaborat împreună cu un grup de experți – consultanți reprezentînd echilibrat structura națională și diversitatea lumii contemporane.*

În Prefața la ediția în limba română, Gheorghe Dolgu face, între altele, o prezentare succintă a mesajului principal al cărții : 1. Privită din punctul de vedere al intereselor de progres și prosperitate ale omenirii, cursa înarmării apare ca lipsită de orice justificare, argumentul securității naționale nemaiputînd fi invocat în mod credibil ; 2. Într-o serie de domenii esențiale dezvoltarea tehnică apropie unele praguri critice, dincolo de care s-ar produce destabilizări periculoase ale unor echilibre importante, care pot apare în domeniul disuasiunii nucleare, al utilizării oceanelor și spațiului cosmic în scopuri militare, ca urmare a accelerării proliferării orizontale a cursei înarmărilor ; 3. Cursa înarmărilor contribuie puternic la perpetuarea tuturor problemelor globale ; 4. Cursa înarmărilor favorizează conservarea și adîncirea vechilor diviziuni, intensificarea tendințelor imperialiste de interferență, dominație și dictat, promovarea politicii de reîmpărțire a lumii, a sferei lor de dominație și influență; 5. Este necesar un start, nou, care să aibă în vedere multiplele determinări ale cursei înarmărilor în scopul maximizării șanselor de succes ale unei eventuale și imperative „strategii" a dezarmării.

Pe teme de marketing

● *Sub egida Ministerului Comerțului Interior – Institutul de economie a comerțului interior și a turismului – au apărut, cu ocazia celei de a 30-a aniversări a comerțului socialist, următoarele lucrări ale prof. dr. Gh. Fețeanu :*

Arta de a vinde, *în care autorul pornește de la premisa că, în condițiile producției moderne, a ști să vinzi este tot atît de important cît și a ști să produci. Lucrarea oferă un material util în vederea perfecționării pregătirii profesionale a personalului din comerț.*

Depozite – paletizare. *Sînt prezentate condițiile optime de organizare a operațiunilor de manipulare, depozitare, transport și distribuire a mărfurilor de la industrie la consumatori, într-o viziune de marketing.*

Perfecționarea activității de servire a populației prin comerțul socialist. *Se analizează problemele : relațiile dintre industrie și comerț, dintre vînzător și consumatori ; dezvoltării și amplasării rețelei comerciale în legătură cu sistematizarea localităților urbane și rurale, lărgirea sferei de servicii comerciale.*

Tehnică, modernizare, eficiență în vînzarea mărfurilor. *Accentul se pune pe modernizarea comerțului – o cît mai rațională utilizare a suprafețelor comerciale, o aprovizionare abundentă, diversificată și diferențiată a magazinelor, ridicarea nivelului de servire și o etică nouă în raporturile cu clienții.*

„Cheia celei de-a doua revoluții industriale"

● *Sub titlul* Rush to invest in Britain *(Febră a investițiilor în Anglia), revista* THE ECONOMIST *din 27 mai–2 iunie a.c. afirmă că în Marea Britanie ar exista în prezent o orientare alertă în domeniul microelectronicii. Prof. Christopher Freeman de la Universitatea Sussex ar fi afirmat într-o conferință că „microelectronica este de departe cu mult mai importantă decît*

ŞCOLI ● CURENTE ● ECONOMIŞTI

departamente, uniuni de producție și întreprinderi ; sistemul de normative – comenzi pentru cercetare ; acordarea de premii, pentru introducerea tehnicii noi și altele.

Se evidențiază preocuparea de a se stabili o **corelație** cît mai directă între **rezultatele muncii** și **retribuție.** Într-o serie de ramuri economice ar fi elaborate și s-ar aplica norme concrete privind productivitatea muncii, iar îndeplinirea lor dă dreptul întreprinderilor să acorde o retribuție suplimentară. În stimularea economiei de muncă trecută o pîrghie importantă o constituie prețurile. Economiștii sovietici evidențiază următorul experiment : întreprinderile care folosesc o materie primă mai ieftină (evident fără ca aceasta să afecteze calitatea produselor) sau reduc consumul material, își sporesc beneficiile prin aceea că prețurile de desfacere rămîn aceleași. Același lucru și în cazul sporirii calității producției. Pentru produsele de calitate superioară se aplică la prețurile obișnuite un coeficient de majorare, iar pentru mărfurile de calitatea a II-a un coeficient de reducere. În gestiunea interioară a uniunilor economice, subsistemul stimulentelor referitoare la calitatea produselor este mai detaliat și totodată legat de efectuarea plăților atît pentru fondul de retribuție în ansamblu, cît și pentru retribuțiile individuale.

Aspectele sociale ale proceselor economice cuprind o arie foarte vastă de preocupări, de la introducerea de tehnologii și forme de organizare care să înlăture monotonia în muncă pînă la problemele mediului natural. În ce privește natura, preocupările cuprind două laturi esențiale: valorificarea rațională a resurselor naturale și protejarea mediului ambiant. Astfel, prin intermediul unor pîrghii ale gestiunii economice, cum ar fi stabilirea cît mai judicioasă a plăților sub formă de rentă, se urmărește stimularea organizațiilor economice în direcția folosirii raționale a materialelor, reducerii și reutilizării deșeurilor. În literatură sînt amintite,în acest context, sancțiunile ce se aplică unităților pentru depășirea gradului de concentrare în deșeuri a substanțelor nocive, precum și stimulentele pentru promovarea acelor sortimente de produse care prin tehnologia lor nu aduc prejudicii echilibrului ecologic.

Direcțiile de extindere și perfecționare a gestiunii economice, pe care economiștii sovietici le consideră a fi esențiale în condițiile U.R.S.S., concretizează viziunea lor asupra acestei categorii și metode de conducere a economiei socialiste. Teoria și practica economică fac un pas în direcția interpretării și folosirii unei categorii economice nu numai la nivel microeconomic, ci și la nivel macroeconomic. În sensul unei interpretări sistemice a fenomenelor economice. P. Bunici apreciază că, pe măsură ce se extinde gestiunea economică, apare și necesitatea nu numai de a stabili teoretic care este esența acestei categorii, dar și de a determina legăturile ce există între această categorie și o noțiune cu un conținut mai larg – mecanismul economic[1]). Ar fi vorba de stabilirea legăturilor reciproce dintre planificare, gestiunea economică și organizarea conducerii ca subsisteme ale mecanismului economic unitar. Între conducerea planificată unitară și gestiunea economică legătura este reciprocă, acționînd în ambele sensuri. Conducerea planificată unitară pune fiecare unitate și verigă economică într-o poziție optimă față de nevoia socială, le asigură o aprovizionare ritmică, desfacerea produselor, cadre pregătite și sincronizarea mișcării mijloacelor materiale cu aceea a resurselor financiare. Gestiunea economică exercită asupra muncii de elaborare și de urmărire a executării planului o retroacțiune sau conexiune inversă (feedback), contribuind la mobilizarea și folosirea cît mai rațională a resurselor materiale și bănești pentru realizarea în condiții optime a sarcinilor de plan.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

---

[1] P. Bunici. Hozeaistvennii rascet zrelogo soțialisticeskogo obscestva. Voprosî economiki 1977, nr. 10, p. 26

---

construcția de avioane, energia nucleară, industria automobilelor, medicamentele sau oțelul". Industria britanică s-ar trezi, deși încet. Ea și-ar da în prezent seama că Anglia nu mai poate ignora mult timp piața circuitelor integrate – „cheia celei de-a doua revoluții industriale bazate pe microelectronică". În prezent s-ar lucra la un plan de acțiune menit să facă companiile industriale conștiente de faptul că produsele lor s-ar putea demoda rapid ca urmare a extinderii folosirii microprocesoarelor.

Viziuni pesimiste

● *La întrebarea* Vers une débâcle financière mondiale ? *(Spre o prăbușire financiară mondială ?), cu care Hans Baumann își intitulează un articol apărut în „Suplimentul economic" publicat în comun de* LA STAMPA, THE TIMES, DIE WELT *și* LE MONDE, *autorul relatează cîteva puncte de vedere exprimate de prof. Ralph Dahrendorf, director al „London School of Economics", Walter J. Levy, președintele unui cabinet de experți fiscali din New York și prof. Carl Friedrich Freiherr von Weizsäcker, directorul Institutului Max Planck din R.F.G. în cadrul așa-numitului „Bergerdorfer Gesprächkreis" din Hamburg, ale cărui dezbateri nu sînt publice. S-a susținut că: a) lumea ar putea cunoaște un dezastru financiar de o amploare nebănuită prin 1985–1990, cînd va deveni evidentă probabilitatea diminuării rezervelor petroliere mondiale, perceptibilă de pe acum în cele 30 pînă la 40 de miliarde de dolari ce intră anual în casieriile țărilor membre ale O.P.E.C. și pentru echilibrarea cărora nu există alt mijloc decît continuarea inflației; b) țările lumii a treia nu se vor dezvolta în mod satisfăcător. „Nu spun – s-ar fi exprimat Ralph Dahrendorf – că țările în curs de dezvoltare pot fi neglijate, ci că ele sînt neglijate, și că nu mă îndoiesc că ele vor fi și în viitor, neglijate, deși consider acest lucru deplorabil. Nu văd cel mai mic indiciu al unei politici de dezvoltare care să ia în serios problematica acestor țări" ; c) raționalizarea și repartizarea producției la nivel mondial vor fi însoțite de importul în Europa al șomajului care există în mod endemic și manifest în țările lumii a treia.*

FIȘE

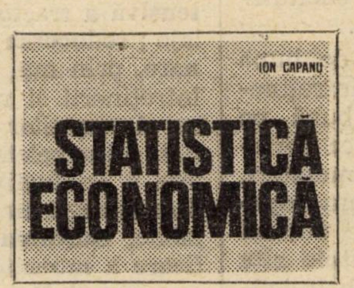

● *În lucrarea sa* STATISTICĂ ECONOMICĂ, *Editura didactică și pedagogică, 1978, 276 p., prof. univ. dr. Ion Capanu se ocupă de conținutul, calculul și analiza statistică a sistemului de indicatori care stă la baza studierii mecansimului economic, cu accente pe avuția națională, produsul social și venitul național. Se tratează metodele statistice de măsurare a eficienței folosirii potențialului productiv, de determinare a influenței diferiților factori asupra creșterii produsului social și a venitului național, de stabilire a principalilor indicatori care exprimă nivelul de trai al populației (consumul populației, veniturile reale și retribuția reală). Un loc important îl ocupă problemele privind metodologia de elaborare și analiză a sistemului de balanțe ale economiei naționale.*

În lucrare se tratează, de asemenea, probleme referitoare la concepția și particularitățile metodologiei de elaborare a sistemului contabilității naționale a O.N.U., cu accent pe conținutul și calculul indicatorilor „produs intern brut", „produs intern net", pe compararea acestora cu indicatorii „produsului social" și „venitului național" – calculați în sistemul de balanțe.

OM — TEHNICĂ — MEDIU

(Urmare din pag. 21)

ceea ce a și dus la abandonarea lui. Personal, ca și mulți alții de altfel, consider că e necesară reluarea cercetărilor în acest domeniu și în funcție de rezultatele obținute să se facă propuneri fundamentate care să contribuie la creșterea cantitativă și eficientă a pescuitului nostru marin.

O serie de probleme se ridică și în legătură cu activitatea pescărească de la fermele piscicole. Așa cum am arătat mai sus, în cadrul Unității piscicole Jurilovca, s-au înființat șapte ferme piscicole, totalizînd o suprafață amenajată de 9831 ha. În general aceste ferme au fost proiectate și executate în zonele care inițial nu aveau nici o producție piscicolă, fiind invadate de vegetație sau cu ape ce nu ofereau condiții prielnice dezvoltării și creșterii peștelui. S-a scontat că amenajările piscicole vor putea realiza într-un interval de 4 ani parametrii proiectați, dar cu tot efortul făcut în vederea populării, furajării și a realizării celorlalte activități necesare, rezultatele sînt încă mult sub parametrii proiectați.

Cunoașterea îndeaproape a situației ne face să apreciem că fundamentarea tehnică privind eșalonarea producției în vederea atingerii parametrilor proiectați nu a fost suficient aprofundată, ceea ce actualmente creează mari greutăți unităților care au în subordine ferme piscicole. Un exemplu îl constituie faptul că inițial a fost scăpată din vedere de către proiectanți necesitatea ca unele bazine în ciclu să fie scoase din producție pentru o perioadă de 1—2 ani, pentru refacerea solului și remedieri pe canalele drenoare și diguri de compartimentare. Lipsa de prevedere a proiectanților se repercutează cu efecte negative asupra unităților care sînt nevoite să lase pe uscat un bazin cantitatea de pește planificată fiind transferată altor bazine. De asemenea, multe amenajări au fost proiectate fără o cercetare temeinică a solului unde sînt amplasate, ceea ce face ca ele să fie invadate de vegetație dură sau de suprafețe imense de plaur unde viața piscicolă nu poate să se desvolte. Astfel, la ferma Toprachioi, din cele 240 ha amenajate numai 80 ha sînt luciu de apă, restul plaur și vegetație dură și cocicani, iar la ferma Periteașca din totalul de 1650 ha amenajate, o suprafață de 600 ha este de plaur și cu nivel maxim de inundații de 25 cm apă, în care piscicultura nu se poate desfășura.

Un alt aspect negativ în activitatea piscicolă din ferme îl constituie faptul că (și mă refer în special la cele care sînt în activitatea U. P. Jurilovca) sînt amplasate în aceeași zonă unde e rezervația de păsări ihtiofage și care aduc pierderi considerabile unității. De exemplu fermele Perișor și Periteașca sînt în plină zonă de rezervație a păsărilor, iar rezultatele sînt următoarele : în eleșteul nr. 3 creștere s-au introdus, în primăvara anului 1977, 800 000 exemplare puiet crap Co+ iar în toamna acestui an în urma pescuirii făcute au rezultat numai 226 000 exemplare puiet de C_1.

O ultimă problemă la care doresc să mă refer o constituie necesitatea valorificării superioare a produselor, deoarece actualmente $80^0/_0$ din peștele marin pescuit și în special din zona centrală și nordică a litoralului nostru se valorifică prin sărare și fabricarea făinei de pește. Valorificarea în stare proaspătă, care e mult cerută de piață, nu se face decît în proporție de maximum 20% și aceasta numai în partea sudică a litoralului. Pentru remedierea acestei situații cred că ar trebui restudiate mai ales condițiile de primire a peștelui în cherhanale, unde, cu regret trebuie să spunem, progresul tehnic a pătruns în prea mică măsură.

Evident, extinderea în toate bunurile naturale din întreaga Deltă a măsurilor corespunzătoare de ocrotire a fondului piscicol, identice cu cele din Complexul Razelm-Sinoe, respectarea legislației privind păstrarea echilibrului biologic, întărirea disciplinei, vor permite sporirea considerabilă a producției de pește, cu un cost redus de înaltă calitate.

EFICIENȚA ECONOMICĂ ÎN S. M. A.

(Urmare din pag. 12)

pe bucșe, ca în prezent — ar putea reduce substanțial intervențiile tehnice și, implicit, costul acestora. La numărul de tăvăluguri existente la S.M.A. Valea lui Mihai s-ar putea obține astfel o economie de 6 600 de lei anual ; aceeași soluție, aplicată la roțile cultivatorului, ar reduce cheltuielile cu 8 200 de lei anual.

Efectuarea la timp și de bună calitate a reparațiilor și întreținerilor, conservarea mai bună pe timp de iarnă și verificarea periodică a bateriilor de acumulatori, exploatarea mai bună a anvelopelor, în scopul prelungirii duratei lor de funcționare constituie alte rezerve de reducere a cheltuielilor cu exploatarea tractoarelor și mașinilor agricole.

MĂSURILE de perfecționare a organizării asigură și creșterea productivității muncii. Or, anul trecut, productivitatea muncii în secțiile de mecanizare a crescut numai cu $8^0/_0$ față de nivelul din 1975. Creșterea într-un ritm mai rapid a productivității muncii se impune cu atît mai mult, cu cît cheltuielile cu retribuțiile reprezintă peste $36^0/_0$ din totalul cheltuielilor stațiunii de mecanizare.

Folosirea tractoriștilor o perioadă mai mare la lucrările de bază, prin creșterea gradului de mecanizare la toate culturile; **extinderea cooperării** cu alte unități; **creșterea gradului de folosire intensivă** a tractoarelor și altor utilaje ; **reducerea timpilor de staționare,** prin mai buna organizare a întreținerii și reparării tractoarelor și mașinilor agricole — acestea sînt principalele rezerve de creștere a productivității muncii. Lor li se adaugă, cu efecte deloc neglijabile, **ridicarea gradului de calificare** a muncitorilor, **cointeresarea materială** prin legarea mai strînsă a retribuției de rezultatele obținute în creșterea producției agricole și în folosirea parcului de tractoare și mașini agricole, folosirea muncitorilor din secțiile de mecanizare — atunci cînd nu sînt lucrări de executat în cîmp — la lucrările ce se efectuează în centrele de întreținere și reparații.

De o reală eficiență economică se dovedește a fi **dezvoltarea activității centrelor de reparații,** prin extinderea volumului fabricației, ceea ce influențează favorabil întreaga activitate a S.M.A.-urilor. În anul 1977, centrul de reparații al S.M.A. Valea lui Mihai a realizat 1/3 din veniturile totale ale stațiunii și o eficiență economică superioară celei din activitatea de mecanizare.

Practica demonstrează că extinderea activităților cu caracter industrial în centrele de reparații, profilate prioritar pe autodotare cu piese de schimb, recondiționarea acestora, producerea unor unelte agricole necesare C.A.P.-urilor etc. constituie una din căile principale de rentabilizare a S.M.A.-urilor din zona de deal. Exemplul cel mai convingător în acest sens îl oferă S.M.A.-urile din Huedin și Aiud. Dezvoltarea unor astfel de centre impune asigurarea la timp a unor materiale, dispozitive, piese de schimb etc.

Înfăptuirea tuturor acestor condiții și măsuri va asigura ridicarea calitativă a activității tuturor S.M.A.-urilor, înlesnind trecerea lor într-un timp scurt la o activitate rentabilă, la autofinanțare, la obținerea de venituri capabile să acopere integral cheltuielile efectuate.

Colocviu internațional sub egida UNESCO la București

Creșterea rolului educației și învățămîntului în procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale

CONTRIBUȚIA țării noastre la elaborarea și aprofundarea conceptului de nouă ordine economică internațională, bazată pe concepția tovarășului **Nicolae Ceaușescu** privind conținutul și căile de traducere în viață ale acestui nou concept, este bine cunoscută pe plan internațional și se bucură de o apreciere deosebită. Fundamentată pe o profundă și științifică analiză materialist-dialectică și istorică a proceselor și realităților din lumea contemporană, concepția tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la instaurarea unei noi ordini internaționale, dezvoltată în numeroase expuneri și cuvîntări, a fost înscrisă în Programul partidului nostru și este reflectată în documentele și propunerile prezentate de țara noastră în cadrul O.N.U. și al altor organizații internaționale, referitor la această problemă importantă.

O expresie a preocupării constante a țării noastre în această direcție și a aprecierii de care se bucură pe plan internațional contribuția sa activă la dezvoltarea, adîncirea și concretizarea acestui concept au constituit-o și lucrările Colocviului internațional cu tema: „Contribuția UNESCO, prin educație și învățămînt, la instaurarea unei noi ordini economice internaționale“, organizat recent la București (14—16 iunie 1978) de Comisia națională română pentru UNESCO, Academia de Științe Sociale și Politice și Ministerul Educației și Învățămîntului, sub egida UNESCO, cu participarea unor experți din țări situate în zone geografice variate și cu sisteme politice diferite, socialiste și capitaliste, dezvoltate și în curs de dezvoltare.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL și, pe un plan mai general, educația constituie una dintre dimensiunile importante ale unei noi ordini economice internaționale, aflată într-o strînsă legătură cu exigențele revoluției tehnico-științifice contemporane, cu faptul, dovedit de realitățile zilelor noastre, că fiecare țară, și în primul rînd țările în curs de dezvoltare, trebuie să depună toate eforturile pentru a-și asigura progresul economic și social pe baza cuceririlor științei și tehnologiei moderne. Fiecare țară, indiferent de nivelul dezvoltării sale economice, trebuie să se bazeze în primul rînd pe propriile sale forțe, pe evaluarea nevoilor sale în domeniile învățămîntului și educației, pentru a găsi soluțiile cele mai adecvate condițiilor sale concrete specifice și pentru a mobiliza resursele sale umane și materiale în scopul traducerii în viață a politicii educative naționale adoptate, în spiritul principiilor care trebuie să stea la baza unei noi ordini economice internaționale.

Desigur, aceste eforturi pe plan național nu pot să fie izolate de eforturile generale, chemate să contribuie într-o mai mare măsură la schimbarea mentalității oamenilor și la sprijinirea efectivă a fiecărei țări, în cadrul unei cooperări internaționale largi și de perspectivă, care să cuprindă schimburi de valori și de experiență în toate domeniile.

În același timp, afară de transmiterea de cunoștințe și de lărgirea continuă a orizontului cultural și științific, educația și învățămîntul au datoria să contribuie la cunoașterea și înțelegerea profundă a gravelor probleme cu care este confruntată omenirea și să promoveze, îndeosebi în rîndul tinerelor generații, idealurile păcii și înțelegerii internaționale, sentimentele de responsabilitate față de țara și poporul lor și față de destinele întregii umanități.

Realizarea unor profunde transformări ale structurilor și conținutului învățămîntului, pentru a răspunde într-o mai largă măsură noilor cerințe ale societății contemporane, constituie o preocupare constantă în numeroase țări. În acest sens, în cadrul colocviului a fost subliniată ideea că asemenea schimbări radicale implică, între altele, realizarea unei asocieri mai strînse și mai directe a procesului educativ cu cercetarea științifică și cu activitatea productivă. Prezentarea experienței țării noastre pe linia integrării învățămîntului cu cercetarea științifică și cu producția a fost primită cu deosebit interes, subliniindu-se importanța caracterului unitar și științific al concepției pe care se bazează, precum și diversitatea și realismul soluțiilor practice adoptate.

Analiza dimensiunii culturale a noii ordini economice internaționale și a legăturilor complexe care există între aceasta și dimensiunea educațională evidențiază în primul rînd faptul că participarea efectivă a fiecărei națiuni la viața internațională nu poate fi concepută în afara dezvoltării culturii naționale, ca expresie a identității și a forței creatoare a fiecărui popor, fără asigurarea condițiilor materiale, sociale și politice necesare existenței și înfloririi unei vieți spirituale endogene, fără eliminarea inegalităților și decalajelor care există și pe plan cultural între diferite țări. Totodată, nici o cultură națională nu se poate dezvolta în mod izolat, în afara circulației ideilor și a schimbului de valori care au loc pe plan internațional, fiecare cultură avînd ceva de dat și ceva de primit în cadrul acestui circuit mondial.

ÎN CONTEXTUL problematicii atît de cuprinzătoare a lucrărilor Colocviului de la București, o atenție deosebită a fost acordată rolului care revine UNESCO, în domeniile sale de competență, în cadrul amplului proces de instaurare a unei noi ordini economice internaționale. În acest sens, s-a subliniat necesitatea continuării și intensificării preocupărilor UNESCO, cu concursul statelor membre, în direcția identificării elementelor esențiale ale conceptului de nouă ordine economică internațională și a folosirii rezultatelor acestei munci de reflexie pentru determinarea căilor și mijloacelor de acțiune practică în domeniile educației, științei și culturii. Este de asemenea apreciată ca necesară dezvoltarea programelor UNESCO consacrate înțelegerii internaționale și îndeosebi a celor privind educația tineretului în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și cooperare internațională, precum și a programelor care se referă la problemele majore ale lumii contemporane și la creșterea rolului organizațiilor și instituțiilor specializate din sistemul Națiunilor Unite în soluționarea lor.

În colaborare cu celelalte organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale competente, UNESCO este chemată să stimuleze și să susțină într-o măsură sporită cercetările din domeniile științelor sociale, îndeosebi cele cu caracter pluridisciplinar privind legăturile și raporturile care există între componentele educațională, științifică, tehnologică, culturală și informațională ale procesului de dezvoltare, conceptele noi și proiectele concrete de realizare a unei dezvoltări armonizate pe planuri multiple, acordînd o atenție deosebită metodelor de prognoză și planificare, studiilor asupra viitorului etc.

Este bine cunoscută importanța acțiunilor întreprinse la nivel național și internațional în vederea valorificării resurselor umane în cadrul strategiei generale a dezvoltării economico-sociale a fiecărei țări, în vederea dezvoltării și sprijinirii programelor destinate formării de cadre naționale în țările în curs de dezvoltare. În această direcție, în cadrul colocviului s-a recomandat UNESCO să-și sporească sprijinul acordat statelor membre în vederea dezvoltării și modernizării sistemelor lor naționale de învățămînt, a asocierii mai strînse și mai directe a învățămîntului superior cu cercetarea și producția, a creșterii rolului și influenței sale în realizarea unui proces de dezvoltare armonioasă și coerentă, pe multiple planuri, a fiecărei țări.

În domeniul educației și învățămîntului au fost formulate un număr însemnat de propuneri referitoare la aprofundarea raporturilor dintre noua ordine economică internațională și procesul învățăturii în societate. De asemenea, s-a cerut UNESCO să sprijine într-o măsură sporită țările în curs de dezvoltare în studierea problemelor fundamentale ale educației și în integrarea acestor preocupări într-un sistem unitar, bazat pe conceptul de educație permanentă și care să constituie o componentă importantă a programelor naționale de dezvoltare.

Îmbinarea preocupărilor teoretice cu căutarea unor căi și mijloace practice pentru traducerea în viață a ideilor formulate, caracterul documentat și argumentat al comunicărilor și intervențiilor prezentate, schimbul de păreri și de experiență deschis și constructiv care a avut loc între participanți, adoptarea documentului final prin consens au constituit condiții hotărîtoare pentru succesul de care s-au bucurat lucrările recentului Colocviu de la București.

Claudiu IONESCU-BUJOR

POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE — O ÎNTRUCHIPARE VIE A CONCEPTULUI DE COEXISTENŢĂ PAŞNICĂ ACTIVĂ

ESTE O TRĂSĂTURĂ CARACTERISTICĂ a stilului de lucru propriu secretarului general al partidului nostru aceea de a pune deschis în faţa comuniştilor, a întregului popor problemele aşa cum sînt ele, fără echivocuri şi fără ocolişuri. Aprecieri şi concluzii de importanţă fundamentală care adesea, în alte părţi, sînt păzite cu străşnicie sub şapte peceţi sau sînt diluate şi disimulate printr-o multitudine de declaraţii şi comentarii contradictorii, la noi sînt prezentate public, în mod explicit, cu încredere deplină în capacitatea poporului, a opiniei publice, de a înţelege şi, înţelegînd, de a acţiona conştient, în deplină cunoştinţă de cauză. Aceasta se aplică în egală măsură la abordarea problemelor, nu de puţine ori complexe, ale dezvoltării interne, ale vastului efort creator de edificare a noii orînduiri socialiste şi comuniste pe pămîntul României, ca şi la evaluarea contextului internaţional în care se desfăşoară acest efort.

Strălucite confirmări ale aprecierilor partidului

OR, ESTE UN FAPT CUNOSCUT că situaţia mondială actuală se caracterizează prin fluiditate, printr-o instabilitate sporită, determinate de mutaţiile profunde survenite în raportul de forţe, de adîncirea fenomenelor de criză în lumea capitalistă, de încercările de a depăşi această situaţie prin folosirea metodelor discreditate ale politicii de forţă şi dominaţie. Meritul nepieritor al partidului nostru, al conducerii sale este tocmai acela de a fi sesizat elementele calitativ noi care se desprind din desfăşurarea evenimentelor internaţionale, de a fi aşezat într-o perspectivă clară atît factorii negativi, pericolele reale care pîndesc pacea şi securitatea omenirii, cît şi sensul revoluţionar al schimbărilor ce se succed cu repeziciune în lumea de azi, prefigurînd imaginea de mîine a unei lumi fără arme şi fără războaie, a unei lumi a înţelegerii şi conlucrării paşnice între toate naţiunile. Deosebit de importantă în această privinţă, atît sub raport teoretic cît şi din punctul de vedere al consecinţelor practice pe tărîmul acţiunii politice concrete, este teza privind rolul hotărîtor al maselor largi, al forţelor politice responsabile, al popoarelor, care îşi manifestă tot mai limpede voinţa şi capacitatea efectivă de a preîntîmpina cursul negativ al evenimentelor, de a bara calea războiului, de a pune capăt cu desăvîrşire vechii politici imperialiste de forţă şi dominaţie şi a impune instaurarea unor relaţii noi, cu adevărat democratice, bazate pe egalitate şi echitate, la nivelul întregii planete.

Multiplele şi strălucitele confirmări pe care desfăşurarea evenimentelor, faptele vieţii le-au dat aprecierilor, concluziilor fundamentale ale partidului nostru privind direcţiile principale şi liniile de forţă ale evoluţiei vieţii internaţionale se datoresc tocmai caracterului ştiinţific creator al politicii sale, aplicării consecvente, în analiză şi în acţiune, a concepţiei revoluţionare a socialismului ştiinţific, a metodologiei materialismului dialectic şi istoric. În împrejurările deosebit de complexe ale situaţiei internaţionale actuale, cînd persistă primejdii grave la adresa păcii şi securităţii popoarelor, partidul nostru porneşte de la premisa clară că singura alternativă raţională la un război nimicitor de proporţii globale este promovarea fermă, de către toate statele, a unei politici constructive, de înţelegere şi conlucrare paşnică. Cerinţa fundamentală a destinderii şi a coexistenţei paşnice între state avînd sisteme sociale şi regimuri politice diferite, între toate statele lumii, rezultă astfel în mod logic din însăşi perceperea realistă a configuraţiei politice a lumii contemporane, a tendinţelor stabile şi de perspectivă ale vieţii internaţionale.

„Ştim bine — sublinia recent tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în cuvîntarea rostită la marea adunare populară de la Tîrgu Mureş — **că existenţa statelor cu orînduiri sociale diferite va continua să fie multă vreme o realitate şi de aceea facem totul pentru a se asigura, în aceste condiţii, relaţii de colaborare între toate statele lumii, punînd la baza acestora principiile deplinei egalităţi în drepturi, respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, neamestecul în treburile interne, renunţarea la forţă şi la ameninţarea cu forţa, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe bogăţiile naţionale, de a-şi făuri viaţa în mod liber, aşa cum doreşte fiecare naţiune“.**

Dinamismul unei politici, viabilitatea unei opţiuni

COEXISTENŢA PAŞNICĂ ÎNTRE STATE, concepută ca o necesitate obiectivă derivînd din realitatea situaţiei actuale, ca un proces evolutiv de normalizare şi ameliorare treptată a climatului politic internaţional, reprezintă unul dintre jaloanele esenţiale ale activităţii depuse de România socialistă pe plan extern. În viziunea partidului nostru, acest concept nu se traduce printr-o simplă existenţă paralelă, într-o ostilitate ireductibilă menţinută în stare latentă, cu singura grijă de a nu-i permite să degenereze într-un conflict militar deschis. Dimpotrivă, este vorba de o politică dinamică, orientată statornic spre amplificarea şi diversificarea legăturilor în diferite domenii, încurajarea cunoaşterii reciproce, stimularea continuă a dialogului constructiv, a conlucrării, înţelegerii şi apropierii între popoare.

Însăşi dinamica creşterii relaţiilor internaţionale ale României constituie o ilustrare elocventă a viabilităţii acestei opţiuni. Este suficient să ne amintim de drumul parcurs, de greutăţile inerente ale începutului, pentru a ni se dezvălui întreaga semnificaţie a împlinirilor pe care socialismul le-a adus şi pe acest tărîm. Astfel, dacă la sfîrşitul anului 1947, în momentul proclamării Republicii, ţara noastră întreţinea raporturi diplomatice şi desfăşura schimburi economice stabile cu numai 25 de state, numărul acestora a crescut de atunci de mai bine de cinci ori. În prezent România întreţine relaţii diplomatice şi consulare cu 130 de state şi relaţii economice cu peste 140 de state. Participarea României la forurile multilaterale a sporit în aceeaşi perioadă de la 3 la 84 de organizaţii internaţionale guvernamentale.

ECONOMIE MONDIALA

Pe măsura creșterii potențialului economiei naționale, a dezvoltării rapide a științei, învățămîntului și culturii, a întregii vieți sociale, s-a extins și diversificat an de an participarea României la circuitul mondial de valori materiale și spirituale, a sporit bunul său renume de partener serios și interlocutor valabil în raporturile economice internaționale. În ciuda perturbărilor create pe piața mondială de fenomenele de criză pe plan economic și monetar-financiar, volumul schimburilor comerciale ale țării noastre a înregistrat anul trecut o creștere de aproape 15 la sută, situînd-o și din acest punct de vedere pe un loc fruntaș în lume sub raportul ritmurilor de dezvoltare .Volumul total al comerțului exterior al României a ajuns în anul **1977** la **69,8** miliarde lei valută, fiind astfel de peste 3 ori mai mare decît cel înregistrat în 1970.

Ca o reflectare a concepției sale privind rolul decisiv al maselor populare în determinarea cursului istoriei contemporane, Partidul Comunist Român întreține în prezent raporturi stabile, fie direct, fie prin Frontul Unității Socialiste, cu peste 250 de partide, organizații sau mișcări politice de pe toate continentele. La acestea se adaugă colaborarea pe linia organizațiilor sindicale, profesionale și obștești, de tineret și femei, întregind tabloul unei largi deschideri internaționale, al angrenării active a României socialiste într-o vastă rețea de contacte și legături cu celelalte națiuni ale planetei.

Un merit de importanță primordială în conturarea acestei noi realități a situației internaționale a României, revine imensei activități depuse de aproape un deceniu și jumătate de secretarul general al partidului, președintele țării, care a dat o strălucită expresie virtuților perene ale poporului român, năzuinței sale sincere spre prietenie și înțelegere cu toate popoarele lumii. Vom menționa doar faptul că tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut în acești ani peste **3 500** de întîlniri cu reprezentanți de frunte ai vieții politice, economice, științifice și culturale de pe toate continentele, dintre care șefi de stat și de guvern din aproape **100** de țări ale lumii. Numai în perioada de după Congresul al XI-lea al partidului au avut loc, în țară sau cu ocazia vizitelor efectuate în străinătate, circa **70** de întîlniri la cel mai înalt nivel, soldate de fiecare dată cu rezultate concrete, cu noi impulsuri dinamice pentru dezvoltarea pe un plan superior atît a raporturilor bilaterale, cît și a colaborării fecunde în vederea soluționării juste și echitabile a marilor probleme de interes general, mondial. Cele peste **100** de tratate de prietenie, declarații solemne și comunicate comune încheiate cu aceste prilejuri statuează în mod limpede baza principială pe care se întemeiază relațiile reciproce și stabilesc obiective concrete privind dezvoltarea viitoare a colaborării în diferite domenii de interes reciproc.

Probă grăitoare și concludentă a valențelor constructive ale înțelegerii și conlucrării pașnice, dialogul la cel mai înalt nivel, așa cum este conceput și realizat de tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, relevă și o altă latură, de o covîrșitoare însemnătate în condițiile actuale, și anume posibilitatea de a cunoaște direct, din sursele cele mai autorizate, tot ceea ce este nou și viabil în gîndirea și practica politică din lumea contemporană și de a contribui, pe calea schimbului de păreri, la promovarea unor interese mai largi, la afirmarea unor idei și soluții cu caracter novator, revoluționar, în consonanță cu cerințele progresului istoric. Dincolo de avantajele nemijlocite ce decurg din stabilirea și menținerea unor relații normale și rodnice cu alte state, se constată astfel că însăși amploarea sferei și calitatea conținutului acestor relații reprezintă factori de seamă ai trăiniciei poziției internaționale a statului român, ai prestigiului său real în rîndul celorlalte națiuni ale lumii. Promovarea sistematică a obiectivului normalizării și dezvoltării raporturilor cu toate statele, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare sau sistem social, a făcut ca România să nu mai aibă probleme deschise de natură politică cu nici o altă țară și a plasat-o în mod obiectiv în situația de a aduce o contribuție de substanță, recunoscută și respectată, la soluționarea într-un spirit nou, în interesul popoarelor, a marilor probleme care confruntă omenirea.

De aici decurge și interesul deosebit cu care sînt urmărite în lume acțiunile de politică externă ale României, tocmai pentru că oferă exemplul viu al unei țări care caută — și reușește — să cultive un larg diapazon de relații constructive. În această lumină apare cu claritate semnificația profundă a promovării unei orientări principiale consecvente, ca și a modului în care s-a procedat pentru selectarea acelor elemente care trebuie să rămînă constante, să nu se modifice în funcție de conjunctură, de cele care reprezintă variațiuni de ordin tactic, neesențial și trecător. Și tot prin această prismă se evaluează calitatea contribuțiilor românești la dezbaterea problemelor cruciale ale contemporaneității, la căutarea soluțiilor celor mai adecvate și la transpunerea lor în practică.

Obiectivul esențial: un cadru propice pentru desfășurarea efortului constructiv al poporului

INSISTENȚA cu care România se pronunță și acționează pentru crearea unui cadru democratic, în care toate statele să aibă un cuvînt egal și să-și poată promova efectiv interesele autentice și legitime, în deplin acord cu interesele generale ale păcii și securității internaționale, se îmbină astfel cu eforturile depuse pentru imprimarea unui conținut și unui caracter nou relațiilor interstatale în ansamblu. După cum securitatea și cooperarea în Europa se prezintă, în viziunea politică a partidului nostru, ca un sistem de relații coerent și stabil la nivelul unui întreg continent, tot așa rezolvarea marilor sfidări ale secolului — înfăptuirea dezarmării, eliminarea politicii de forță și dominație, a oricăror forme de aservire, înlăturarea subdezvoltării și făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale — reclamă existența unui suport solid în modul în care se stabilesc și se dezvoltă relațiile dintre state.

Desigur, problemele care presară acest traseu sînt deosebit de complexe, iar cele pe care ni le rezervă viitorul nu vor fi simple. Esențial este, însă, ca în toate împrejurările problemele existente între state să fie soluționate de către acestea înseși, prin contacte și tratative directe, neadmițîndu-se nici un fel de intervenție din afară, sub nici o formă și, cu atît mai puțin, cu forța militară.

Promovarea consecventă a acestei concepții prin politica externă a României ne oferă temeiul deplin de a împărtăși cu mîndrie patriotică și de a ne însuși în întregime aprecierea formulată sintetic zilele trecute de secretarul general al partidului, președintele țării, asupra imaginii pe care o proiectează patria noastră socialistă în conștiința lumii. **„Într-adevăr** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la marea adunare populară de la Miercurea Ciuc — **România are astăzi prieteni pe toate meridianele. Am fost nu de mult în vizită în mai multe țări atît socialiste, cît și capitaliste. Au venit în țara noastră mulți conducători de state și de guverne, delegații guvernamentale și de partid. Putem spune că din toate acestea am constatat cu multă satisfacție prestigiul de care se bucură România socialistă, poporul nostru, tocmai ca rezultat al felului în care el știe să muncească, să învețe, să-și ridice nivelul de viață, ca rezultat al politicii sale internaționale, al modului cum participă la soluționarea problemelor internaționale pe cale pașnică, prin excluderea forței, prin asigurarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară.“**

Recunoașterea largă de care se bucură contribuțiile concrete aduse de țara noastră la înlăturarea focarelor de încordare și conflict, la reglementarea pe cale politică a disputelor internaționale, la lărgirea ariei de înțelegere și promovare a spiritului de conlucrare constructivă scoate în evidență valoarea de semnificație universală a unei politici care își propune ca obiectiv esențial asigurarea unui cadru propice pentru desfășurarea efortului constructiv al poporului român prin afirmarea generalizată a unor relații noi, bazate pe principii ferme de egalitate și echitate, în întreaga viață internațională.

Sergiu CELAC

Economia țărilor socialiste membre ale CAER

PROGRESUL TEHNIC ȘI MODERNIZAREA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE (I)

TRĂSĂTURA DOMINANTĂ a dezvoltării economice a țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. în etapa actuală o constituie intensificarea procesului de producție, bazată pe creșterea eficienței producției sociale și ridicarea productivității muncii. De aici rezultă preocuparea pentru creșterea mai susținută a productivității muncii sociale, pentru sporirea contribuției acestui factor la creșterea producției și a venitului național. Ritmurile de creștere a productivității muncii sînt diferențiate pe țări în funcție de cerințele și posibilitățile concrete, urmînd să reprezinte în anul 1978 în industrie 9% în România, 6,8% în Polonia, 6,8% în Bulgaria, 4,1% în Cehoslovacia, 5% în R.D.G., 3,8% în U.R.S.S. și 3,4% în R.P. Mongolă. În funcție de condițiile concrete ale fiecărei țări socialiste, în actualul plan cincinal urmează, de exemplu, ca în unele țări cea mai mare parte a sporului producției, iar în altele întregul spor, să se realizeze pe seama creșterii productivității muncii.

În anul în curs pe seama acestui factor se prevede a se realiza: aproape întregul spor al venitului național în R.P. Bulgaria, aproape 70% din sporul producției industriale în R. Cuba, întregul spor al producției industriale și a construcțiilor în R.P. Ungară, întregul spor al producției construcțiilor și a majorității ramurilor industriale în R.P. Polonă, peste 80% din sporul producției industriale (în actualul cincinal) în R.S. România.

În perspectiva anilor următori importanța ridicării productivității muncii va crește. Pentru toate țările aceasta este determinată de cerințele ridicării mai accelerate a eficienței economice și ale asigurării unor resurse mai mari pentru dezvoltare. Pentru unele țări această cerință este amplificată și de posibilitățile mai limitate de sporire a forței de muncă, evoluțiile demografice determinînd o anumită reducere a sporului populației active.

Sporirea rolului și a contribuției factorilor intensivi ai creșterii economice și în general realizarea obiectivelor dezvoltării economico-sociale depind în mod hotărîtor de promovarea largă a progresului tehnico-științific în economia națională a țărilor socialiste, de intensificarea cercetărilor științifice și alocarea unor fonduri însemnate în acest scop (cheltuielile pentru dezvoltarea științei și tehnicii reprezintă în prezent 2,5% din venitul național în Bulgaria și Polonia, 3,2% în Ungaria, 3,5% în Cehoslovacia, 4% în R.D.G.).

În acest context, o importanță cardinală o capătă corelația dintre promovarea consecventă a progresului tehnic și perfecționarea și modernizarea structurii producției sociale, în primul rînd a producției industriale. Pe de o parte, progresul tehnico-științific asigură formarea unei structuri moderne, de înaltă eficiență, a economiei naționale, capabilă să permită valorificarea superioară a resurselor materiale și umane, creșterea și diversificarea producției de bunuri materiale și lărgirea schimburilor economice externe, satisfacerea nevoilor în continuă creștere ale economiei naționale. Pe de altă, perfecționarea structurii economiei naționale reprezintă baza materială, premisa încorporării în producția industrială a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii și condiționează, în acest fel, creșterea mai accentuată a productivității muncii. Iată de ce în condițiile progresului tehnico-științific contemporan structura emonomiei și, în primul rînd, a industriei are un caracter foarte mobil, se află într-un continuu proces de modificare. Este adevărat că modificările necesare în structura pe ramuri și subramuri a economiei, în sensul modernizării ei corespunzător cerințelor progresului tehnico-științific, nu pot fi realizate dintr-o dată imediat, fiind legate înainte de toate de introducerea și asimilarea unor noi capacități de producție. Realitatea arată însă că gradul de elasticitate și capacitatea economiei de a realiza într-un termen cît mai scurt orientarea necesară în funcție de cerințele progresului tehnic constituie una din caracteristicile cele mai importante ale economiei moderne, un parametru de primă importanță al modernității acesteia, al potențialului economic al țării.

Influența progresului tehnic asupra structurii pe ramuri și subramuri a economiei naționale este complexă, de ordin cantitativ și calitativ, astfel încît deplasările structurale în producția socială se afirmă ca un important factor al creșterii economice. Ele favorizează, pe de o parte, ridicarea nivelului tehnic în toate ramurile economice și diversificarea producției de bunuri materiale și servicii, iar pe de altă parte, creșterea mai accentuată a productivității muncii și în general a eficienței întregii activități economice. La rîndul lor, ridicarea eficienței și creșterea productivității muncii sociale condiționează modernizarea structurii producției sociale, amplificînd cerințele de mijloace tehnice moderne și punînd la dispoziție resursele economice necesare.

Este evident că ritmurile susținute de creștere a producției pe ramurile producției industriale și asigurarea echilibrului economic implică înainte de toate dezvoltarea bazei de materii prime, lărgirea și dezvoltarea bazei energetice, creșterea producției de energie electrică. Se poate însă menționa că, în cincinalul 1971—1975, în multe țări au avut loc unele schimbări în corelațiile de creștere a ramurilor respective. Astfel, dacă în cincinalul 1966—1970 ritmul mediu de creștere a producției de energie electrică și termică a devansat ritmul mediu de creștere a producției industriei socialiste în Bulgaria, Cehoslovacia, Mongolia, Polonia, România, Ungaria și U.R.S.S., în cincinalul 1971—1975 în unele țări corelațiile respective s-au inversat, raportul dintre ritmul de creștere a producției de energie electrică și ritmul mediu de creștere a producției industriale fiind de 0,58 în cazul Bulgariei, 0,91 în Cehoslovacia, 0,75 în R.D.G., 1,10 în Mongolia, 0,87 în Polonia, 0,75 în România, 1,20 în Ungaria, 0,96 în U.R.S.S. Dacă extindem acest raport între ritmuri și la alte ramuri, rezultă că la un procent de creștere a producției industriale corespund următorii coeficienți de creștere a producției de combustibili și produse din combustibili (inclusiv cărbuni și petrol) în cincinalul 1971—1975: 0,93 în Bulgaria, 0,48 în Cehoslovacia, 0,68 în R.D.G., 0,70 în Mongolia, 0,54 în Polonia, 0,40 în România, 0,82 în Ungaria, 0,76 în U.R.S.S.

Aceste evoluții sînt rezultatul acțiunii combinate a mai multor factori. Pe de o parte, este vorba de dezvoltarea continuă a economiei naționale, în primul rînd a industriei, care amplifică necesitățile de materii prime, materiale, combustibil și energie. Pe de altă parte, acționează valorificarea si economisi-

Tabelul nr. 1

Coeficienți de devansare a unor ramuri producătoare de materii prime și materiale de către ramurile prelucrătoare

Țări	Constr. de mașini și prelucr. metalelor față de siderurgie			Constr. de mașini și prelucr. metalelor față de metalurgia neferoasă			Ind. confecțiilor față de industria textilă		
	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1961—1965	1966—1970	1971—1975
Bulgaria	0.7	0,8	1,3	...	...	...	1,4	1,6	1,0
Cehoslovacia	1,2	2,0	1,6	1,4	0,98	1,5	1,4	1,1	0,9
R.D.G.	2,1	1,9	0,97	1,9	0,9	1,0	0,4	1,1	0,9
R.P. Mongolă	...	...	...	0,2	...	0,8	1,6	2,1	1,4
Polonia	1,9	2,3	2,0	2,4	1,2	0,9	1,9	1,3	1,4
România	1,5	1,3	1,6	1,3	1,3	1,8	1,2	1,1	1,4
Ungaria	1,9	1,8	1,7	1,3	1,0	1,2	0,6	2,8	1,2
U.R.S.S.	1,4	1,9	2,0	...	...	...	0,6	1,7	0,96

Sursa: Statisticeski ejegodnik stran — cilenov SEV, 1977 p. 60—62.

ECONOMIE MONDIALA

rea resurselor ; iar, în cazul multor țări, o influență importantă o exercită și caracterul limitat al unor resurse. Ca urmare a acțiunii acestor factori, cu pondere diferită de la țară la țară, în multe țări a avut loc creșterea însemnată a importurilor. Astfel, după calcule prezentate într-un studiu recent, dacă în 1960 în Bulgaria reveneau la o tonă de țiței produs 0,1 tone de țiței importat, în 1975 volumul importului a crescut la 85,9 tone ; în Cehoslovacia acesta a sporit de la 16,5 la 111,5 t față de o tonă producție proprie, în Polonia de la 3,7 la 21,1, în Ungaria de la 1,2 la 4,2. În cazul minereului de fier, la o tonă de producție marfă, importul a crescut de la 3,8 t în 1960 la 15,3 t în 1975 în Cehoslovacia, de la 0,7 t la 36,2 t în R.D.G., de la 4,5 t la 26,2 t în Polonia, de la 0,7 la 7,6 t în România și de la 3,9 t la 11 t în Ungaria. În același timp, ponderea importului în consumul de energie electrică a crescut în anii 1961—1975 în Bulgaria de la 0,6 % la 14%, în Cehoslovacia de la 1,9% la 7,3%, în Ungaria de la 6,2% la 17,9% (vezi B. A. Heifeț, Soverșenstvovanie otraslevoi strukturî i soțialisticeskaia integrația, Moscova, 1978, p. 39-40).

O contribuție importantă la satisfacerea acestor necesități aduc colaborarea și cooperarea dintre țările socialiste, dezvoltarea acțiunilor de cooperare între țările membre ale C.A.E.R. pe baza prevederilor și principiilor înscrise în „Programul complex“.

Una dintre formele importante de manifestare a progresului tehnico-științific și a influenței lui asupra eficienței producției sociale o constituie ridicarea gradului de valorificare a resurselor materiale, prin dezvoltarea unor ramuri și subramuri care prelungesc ciclul de prelucrare a materiilor prime de bază și realizează produse cu parametri tehnico-economici superiori și care înglobează mai multă muncă complexă într-o cantitate determinată de resurse. Dimensiunile acestui proces și ritmurile respective de creștere sînt, desigur, diferențiate de la țară la țară, atît în funcție de nivelul dezvoltării diferitelor ramuri, cît și de orientările concrete dintr-un cincinal sau altul. În unele țări se fac, de exemplu, mari eforturi pentru dezvoltarea bazei metalurgice, pentru dezvoltarea altor ramuri producătoare de materii prime sau pentru asigurarea unor noi proporții în economie, ceea ce face ca modificarea raporturilor dintre aceste ramuri și cele prelucrătoare să nu fie în toate cazurile expresivă. Cu toate acestea, edificator pentru acest proces este faptul că în cincinalul trecut s-au înregistrat coeficienți importanți de devansare a ritmurilor de creștere în unele ramuri producătoare de materii prime de către ritmurile medii ale ramurilor prelucrătoare (vezi tabelul nr. 1).

O contribuție importantă în dezvoltarea bazei de materii prime și în ridicarea gradului de valorificare prin promovarea unor tehnologii noi și a tehnicii moderne, prin realizarea unor corelații care concretizează o eficiență superioară în folosirea materiilor prime, o aduc prevederile planurilor naționale de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980. Ținînd seama de cerințele industriei, ca și de situația existentă pe piața mondială în domeniul materiilor prime se remarcă o intensificare a eforturilor și o orientare mai largă spre problemele energetice și de materii prime.

Reghina CREȚOIU
Institutul de economie socialistă

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Incertitudini vest-europene

REVISTA L' Expansion *relatează, în ultimul său număr (pe luna iunie a.c.), concluziile unei recente analize, efectuate împreună cu societatea Prognos din Basel, asupra stării și perspectivelor conjuncturii economice în țările vest-europene. În formularea revistei, ciclul conjunctural „nu a încetat să flirteze cu recesiunea, și situația rămîne ambivalentă“. În timp ce nivelurile consumului privat rămîn „destul de stabile“, importante fluctuații afectează formarea stocurilor, cererea legată de investiții și, în perioada cea mai recentă, exportul și balanțele comerciale. Sentimentul de insecuritate al responsabililor industriei și instabilitatea evaluărilor lor asupra situației economice se reflectă într-o politică de „stop and go“ în producție, adică de alternare a măsurilor de frînare și de impulsionare. Urmarea este că, dacă în mod tradițional nivelul producției era „prevăzut“ pe o perioadă de 3 luni, în prezent fluctuațiile curbei anticipărilor sînt concomitente cu fluctuațiile producției efective. În ceea ce privește tendința creșterii, anticipările șefilor de întreprinderi au fost revizuite în jos, și nici un plan de relansare nu a reușit pînă acum să schimbe direcția fenomenului. Revista își exprimă îndoiala că reuniunea la nivel înalt a principalelor țări capitaliste dezvoltate, programată să aibă loc la Bonn la mijlocul lunii iulie, va avea drept efect o asemenea schimbare de tendință.*

Colaborarea polono-iugoslavă

EXAMINÎND evoluția ascendentă a relațiilor de colaborare și cooperare economică dintre Polonia și Iugoslavia, revista „Hebdomadaire polonais“ evidențiază creșterea rapidă a volumului schimburilor reciproce de mărfuri ; de la 1,3 miliarde dolari în perioada 1971—1975 acesta urmează să ajungă la 3,2 miliarde dolari în anii 1976—1980. În cadrul acestor schimburi mașinile și instalațiile dețin aproape 47%, iar ponderea materiilor prime și a produselor alimentare este de 36%. În cursul anului 1978, de pildă, partea poloneză livrează Iugoslaviei instalații industriale complete, diverse mașini și utilaje, produse siderurgice, chimice și farmaceutice, huilă și sticlărie, primind — la rîndul său — autobuze, mașini, metale neferoase, substanțe minerale ,materie primă lemnoasă, produse agroalimentare ș.a.

Un rol important îl joacă schimburile realizate în cadrul cooperării. Acestea reprezintă un sfert din volumul total al comerțului polono-iugoslav, fiind mai strînse între industriile de automobile și cele electronice din cele două țări.

EVOLUȚII MONETARE

CREȘTEREA dobînzilor pe piața internă din S.U.A., care s-a extins și la alți indicatori ai creditului 'din această țară, materializîndu-se la nivelul băncilor mijlocii prin majorarea dobînzii preferențiale (prime rate) la 9% și anticipînd, se pare, o tendință care ar putea fi confirmată de alte instituții bancare în zilele următoare, s-a dovedit a fi totuși un suport insuficient în evoluția **dolarului** pe piețele de schimb. În fapt, în săptămîna 19—23 iunie 1978, sub efectul evoluțiilor yenului japonez, piețele valutare au evoluat într-un singur sens — de scădere a cursului dolarului S.U.A. față de restul valutelor occidentale.

Yenul japonez și-a continuat reprecierea accentuată față de toate valutele occidentale, tendință legată de observatori de evoluția balanței comerciale a Japoniei. Astfel, cifrele pe luna mai au evidențiat, în relațiile Japoniei cu principalele țări occidentale industrializate, o creștere a exporturilor cu circa 26%, față de creșterea cu 15% a importurilor din aceste țări. Aceasta infirmă punctul de vedere că reprecierea yenului în ultimul an, cu circa 25% față de valutele principalilor parteneri comerciali occidentali, va acționa ca un moderator eficient al exporturilor Japoniei. Pe acest fond yenul a deschis la circa 215 yeni/dolar, atingînd în cursul săptămînii nivelul său maxim din perioada postbelică, de circa 206,50 yeni/dolar, și a terminat la circa 209 yeni/dolar, cu 3,7% peste închiderea de referință. Observatorii notează că intervențiile Băncii Japoniei au fost de un ordin de mărime modest și anticipează în context continuarea reprecierii pînă la circa 200 yeni/dolar.

Francul elvețian s-a situat în fruntea valutelor vest-europene în mișcarea de ansamblu de repreciere față de dolar. Maximul intervalului a fost de circa 1,8630 franci/dolar. **Francul belgian** a atins un nivel maxim de circa 32,55 franci/dolar (cu 1,4% peste închiderea anterioară), terminînd la circa 32,70 franci. **Marca vest-germană** a atins un nivel maxim al intervalului de circa 2,0710 mărci/dolar, situîndu-se în final la circa 0,5% peste închiderea de referință. **Lira sterlină** a înregistrat o repreciere de circa 0,7% la închidere (1,8440 dolari pentru o liră), într-un moment în care observatorii îi prevăd dificultăți pe piața de schimb în lunile următoare. Pe o linie ușor ascendentă, **francul francez** și **lira italiană** au închis cu circa 0,6% peste nivelul de referință, la circa 4,5740 franci și respectiv 857,30 lire pentru un dolar.

Dobînzile la eurodepozitele pe 6 luni în dolari S.U.A. și franci elvețieni au continuat să crească, atingînd niveluri de circa 9,125% și 2,0625%, în timp ce erau constante la circa 5,625% pentru euromărcile vest-germane.

La ultima licitație organizată de Trezoreria S.U.A., **aurul** a fost adjudecat la un preț mediu de circa 187,06 dolari/uncie. Pe piața Londrei prețul aurului a fost fixat la 23 iunie la 185,55 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

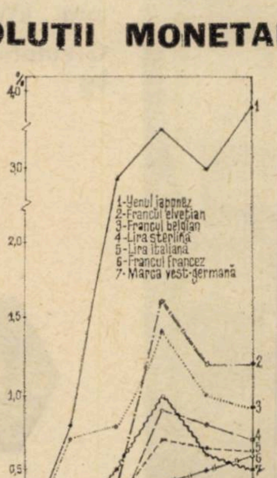

Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 19—23 VI, luîndu-se ca bază cursurile din 16 VI 1978

MACHINOEXPORT

MAŞINI DE ALEZAT VERTICALE

RV 001 ŞI RV 002

Maşinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operaţii de frezare, alezare, găurire şi filetare, iar alegerea şi comanda tuturor funcţiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sînt destinate prelucrării pieselor de serie mică şi medie.

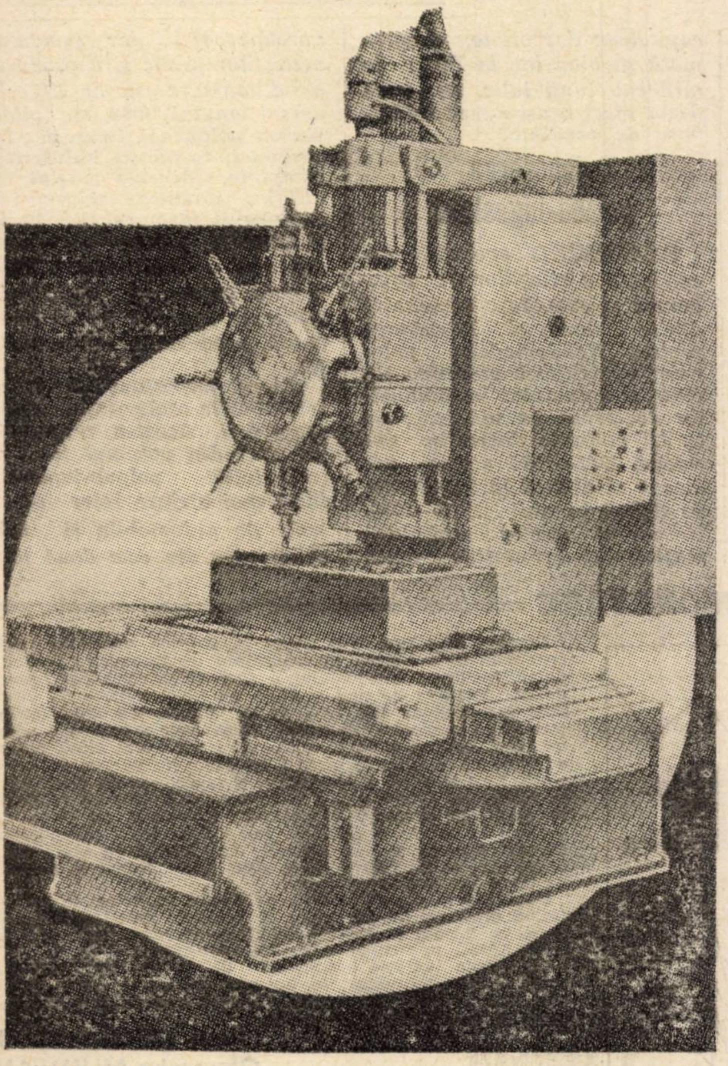

	RV001,10	RV001,20	RV002,10	RV002,11
Dimensiunea mesei :				
— lăţime, mm	600	800	600	600
— lungime, mm	1 330	1 560	1 330	1 330
Diametrul maxim de găurire în oţel, mm	39	39	39	39
Diametrul maxim de alezare, mm	170	170	200	170
Puterea motorului principal, kW	3,2/4	3,2/4	3,2/4	3,2/4
Puterea instalată , kW	14	15,1	13,3	15,8
Greutatea, kg	6 500	8 000	6 500	7 500

Exportator :

„Machinoexport"
Sofia, R .P. Bulgaria
str. Aksakova, 5
Telefon : 88 53 21
Telex : 02 24 25
Telegrame : Machinoexport
Sofia

PUBLICOM

„Unităţi de măsură“ ale dezvoltării

PRINTRE CRITICILE aduse în presa de specialitate din Occident indicatorului „produsul naţional brut pe locuitor“, utilizat în statisticile internaţionale pentru ilustrarea gradului de dezvoltare economică şi de bunăstare dintr-o ţară sau alta, se numără şi obiecţia că acesta nu reflectă nivelul comparativ al productivităţii muncii, realizat în ţările respective. Or, se apreciază că, de pildă, în cazul a două ţări cu valori apropiate ale P.N.B. pe locuitor, ţara cu o productivitate mai înaltă a muncii ar trebui considerată ca fiind mai avansată din punctul de vedere al dezvoltării economice.

Pornind de la aceste criterii, unii economişti recomandă utilizarea — în cadrul comparaţiilor pe plan internaţional — a indicatorului „P.N.B .pe o persoană economiceşte activă“, iar dacă datele disponibile permit calculul — a indicatorului „P.N.B. pe o oră efectiv lucrată“. Din tabelul de mai jos se poate vedea că, luînd, de pildă, cazul Canadei, aceasta se situa (în 1974) pe locul cinci între ţările menţionate ca nivel al P.N.B./loc ; datorită însă ponderii mai scăzute a populaţiei ocupate (35,7 la sută, faţă de 48,4 la sută în Danemarca, 43,9 la sută în R.F.G., 42,3 la sută în Suedia) şi a duratei întrucîtva mai reduse a săptămînii de lucru, ea ocupă locul doi sub raportul „P.N.B. pe o persoană activă“ şi locul trei în privinţa raportului „P.N.B. pe o oră efectiv lucrată“.

(în dolari)

Ţara	Produsul naţional brut, raportat		
	pe locuitor	pe o persoană economiceşte activă	pe o oră efectiv lucrată
Suedia	5596	11229	380,1
S.U.A.	5554	13613	380,3
R.F.G.	5940	11481	288,0
Danemarca	5004	10361	285,6
Canada	4751	13308	372,8
Norvegia	4115	10915	322,9
Olanda	4103	11180	252,9
Noua Zeelandă	3711	9491	234,9

Sursa : Referativnîi sbornik — Ekonomika promîşlennosti, nr. 5/1978.

R.D.G.: valorificarea ştiinţei

PROGRESUL TEHNIC în societate depinde într-o măsură crescîndă de accelerarea transpunerii în viaţă a realizărilor ştiinţei şi tehnicii. Or, subliniază revista „Wirtschaftswissenschaft“, în timp ce în prima etapă, de concepţie, rolul esenţial revine aspectelor legate de cercetare şi proiectare, în cea următoare un loc de prim ordin îl ocupă problemele economice sau tehnico-economice.

Astfel, valorificarea raţională a realizărilor ştiinţei şi tehnicii reclamă, înainte de toate, asigurarea cu capacităţile de producţie necesare a tuturor stadiilor de aplicare a acestor realizări ; fundamentarea mai minuţioasă a calităţii şi numărului de prototipuri destinate probelor de încercare a noilor produse ; încercarea materialelor noi utilizate în procesul de producţie şi dotarea cu mijloace tehnice necesare în acest scop ; specializarea lucrărilor de cercetare şi producţie pe diferite aspecte ale tehnicii sau tehnologiei elaborate, adîncirea cooperării în acest domeniu ; prevederea — în cadrul planurilor de producţie ale întreprinderilor şi pe ansamblul ramurii industriale — a unor secţiuni privind lucrările tehnico-experimentale şi asigurarea finanţării lor corespunzătoare ş.a.

Cel mai mare efect economic de pe urma aplicării măsurilor menţionate, mai ales a programului de cooperare în executarea lucrărilor tehnico-experimentale, se obţine — scrie revista — în cazul producţiilor în serie mare sau de masă.

Ungaria: indicatori comparativi

UN STUDIU efectuat în R.P. Ungară asupra eficienţei utilizării resurselor în industria chimică, în raport cu celelalte ramuri ale industriei, evidenţiază amplitudini mult diferenţiate ale fiecărui indicator economic sau tehnico-economic (vezi tabelul). Datele stastistice (pe anul 1975) reflectă nivelul mult mai ridicat al productivităţii muncii în industria chimică, îndeosebi în comparaţie cu industria minieră, cea a materialelor de construcţii, industria uşoară şi alte ramuri.

Sub raportul valorii producţiei obţinute pe o unitate (valorică) de fonduri fixe, industria chimică se află, însă, sub media pe întreaga industrie, fiind net depăşită de construcţiile de maşini, industria uşoară şi cea alimentară, de alte ramuri. Dacă la indicatorul „cheltuieli materiale pe unitatea de produs“, industria chimică ocupă un loc intermediar, rămînînd întrucîtva sub medie, în ceea ce priveşte consumul relativ de energie electrică ea se situează pe un loc de frunte, imediat după metalurgie şi industria materialelor de construcţii.

(în % faţă de media pe industrie)

Ramura industrială	Valoarea producţiei pe un lucrător	Valoarea producţiei obţinute la 100 forinţi fonduri fixe	Cheltuieli materiale pentru obţinerea unei producţii de 100 forinţi	Consumul de energie electrică la o producţie de un mil. forinţi
Ind. minieră	53	45	47	25
Energie electrică	142	21	87	23
Metalurgie	171	92	110	273
Construcţii de maşini	85	156	90	46
Materiale de construcţii	65	44	72	227
Ind. chimică	213	92	98	149
Ind. uşoară	66	143	107	70
Ind. alimentară	166	167	125	36
Alte ramuri	52	168	87	48
Media pe industrie	100	100	100	100

Sursa : „Ipargazdasag“, nr. 5/1977.

Export de capital

SUMA INVESTIŢIILOR vestgermane în străinătate, care a înregistrat creşteri continue în ultimii ani, a depăşit la sfîrşitul anului 1977 pragul de 50 miliarde mărci. Mărimea absolută a acestui export de capital, care a fost reluat după război în 1952, nu este însă singurul şi nici cel mai important element de informaţie pe care îl oferă graficul reprodus după săptămînalul **VDI — Nachrichten.** Structura pe ramuri şi pe ţări a plasamentelor ilustrează tendinţe mai recente ale exportului de capital al ţărilor occidentale, care au echivalat cu restructurări sensibile ale investiţiilor externe. Orientarea pe ţări dezvăluie preponderenţa în total a ţărilor capitaliste dezvoltate, începînd chiar cu economia americană : greutatea lor specifică este de circa două treimi. Cît priveşte distribuirea pe ramuri, ea demonstrează, alături de prezenţa unor activităţi tradiţionale ca siderurgia sau extracţia petrolului, locul deosebit de important al unor ramuri moderne cum sînt chimia, electrotehnica, construcţia de maşini. De remarcat că aceste orientări recente sînt mai net exprimate în cazul exportului de capital postbelic al R.F.G., deoarece nu intervin structuri anterioare care să le mascheze parţial ca în S.U.A. sau Anglia.

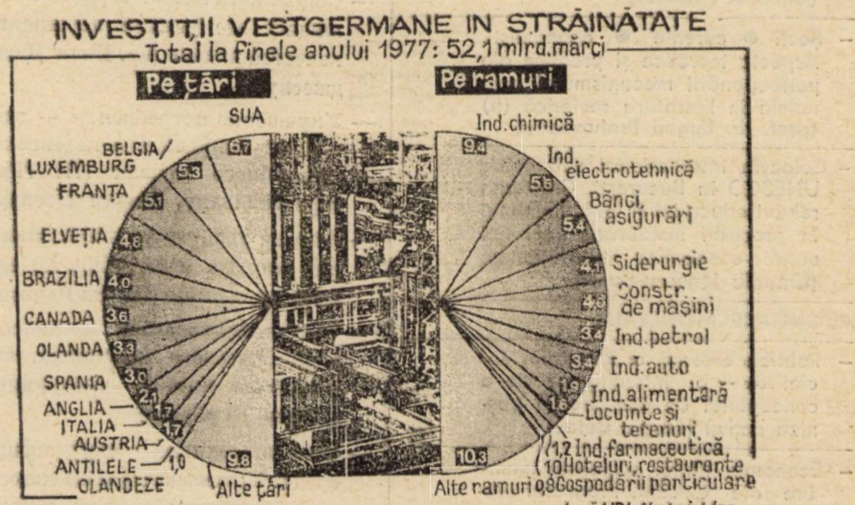

— după VDI-Nachrichten —

Revista
ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

SUMARUL NR. 26 DIN 30 IUNIE 1978

– Angajarea plenară a comerțului socialist în creșterea calității vieții **(dr. Ioan Georgescu)** 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

– Îmbunătățirea consumului — componentă de bază a creșterii nivelului de trai (II) **(Grigore Vâlceanu, Maria Poenaru)** 3
– Producția fizică realizată exemplar în toate întreprinderile **(Gh. Drăghici)** 5
– Un factor de accelerare a creșterii : reducerea consumurilor materiale pe unitatea de produs **(Mircea Pîrjol)** 7
– O cale eficientă de micșorare a pierderilor de energie **(conf. dr. ing. Pavel Buhuș)** 10
– Direcții ale creșterii eficienței economice în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii **(Ioan Nistor, Augustin Borz)** 11
– Cititorii au cuvîntul 13

CONDUCERE ● ORGANIZARE

– Perfecționarea mecanismului economico-financiar. Determinarea producției nete **(Ionel Dumbravă)** 14

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

– Criza generală a capitalismului **(prof. dr. N. Dobrotă)** 17

TEORII ● IDEI

– Modernizarea contabilității – componentă a organizării superioare a sistemului informațional (II) **(conf. dr. Valeriu Voica, conf. dr. Ladislau Possler)** 19
– Om-tehnică-mediu. Posibilități superioare de organizare a pescăriilor din Deltă și de pe Litoral **(Condrat Atanase)** 21
– Școli ● curente ● economiști. Aspecte teoretice și practice ale perfecționării mecanismului economic în literatura sovietică (II) **(prof. dr. Eugen Prahoveanu)** 22
– Colocviu internațional sub egida UNESCO la București. Creșterea rolului educației și învățămîntului în procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale **(Claudiu Ionescu-Bujor)** 25

ECONOMIE MONDIALĂ

– Politica externă a României socialiste – o întruchipare vie a conceptului de coexistență pașnică activă **(Sergiu Celac)** 26
– Economia țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. Progresul tehnic și modernizarea producției industriale (I) **(Reghina Crețoiu)** 28
– Tendințe-conjuncturi 29
– Mondorama 31

ÎN SUPLIMENTUL ACESTUI NUMĂR : Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

— The full involvement of socialist trade in raising the quality of life **(Dr. Ioan Georgescu)** 1
— Improving consumption — a basic part of the growth of living standards (II) **(Grigore Vîlceanu, Maria Poenaru)** 3
— A factor of growth acceleration : reducing materials consumption per unit of output **(Mircea Pîrjol)** 7
— Improvement of the economic-financial mechanism. Determining the net production **(Ionel Dumbravă)** 14
— Man — Technique — Environment. Superior possibilities of organizing the fisheries in the Danube delta and on the Black Sea shore **(Condrat Atanase)** 21
— Theoretical and practical aspects of perfecting the economic mechanism in Soviet literature (II) **(Prof. Dr. Eugen Prahoveanu)** 22
— International colloquy in Bucharest under the auspices of UNESCO. Increased role of training and education in the process of establishing a new international economic order **(Claudiu Ionescu-Bujor)** 25
— Socialist Romania's foreign policy — a telling embodiment of the principle of active peaceful coexistence **(Sergiu Celac)** 26
— The economy of CMEA socialist countries. Technical progress and the modernization of industrial production **(R. Crețoiu)** 28

DANS LE NUMÉRO

— Plein engagement du commerce socialiste dans l'accroissement de la qualité de la vie (dr. **Ioan Georgescu)** 1
— Amélioration de la consommation — élément fondamental de l'accroissement du niveau de vie (II) **(Grigore Vîlceanu, Maria Poenaru)** 3
— Un facteur d'accélération de la croissance : la diminution de la consommation de matériaux par unité de produit **(Mircea Pîrjol)** 7
— Le perfectionnement du mécanisme économique-financier. La détermination de la production nette **(Ionel Dumbravă)** 14
— L'homme, la technique, l'environnement. Des possibilités supérieures d'organisation des pêcheries du delta du Danube et du littoral de la Mer Noire **(Condrat Atanase).** 21
— Aspects théoriques et pratiques du perfectionnement du mécanisme économique dans la littérature soviétique (II) (prof. dr. **Eugen Prahoveanu)** 22
— Colloque internationale sous l'égide de l'UNESCO á Bucarest. Le rôle accru de l'éducation et de l'enseignement dans le processus d'instauration d'un nouvel ordre économique international **(Claudiu Ionescu-Bujor)** 25
— La politique étrangère de la Roumanie socialiste — image vivante du concept de coexistence pacifique active **(Sergiu Celac)** 26
— L'économie des pays socialistes membres du CAEM. Le progrès technique et la modernisation de la production industrielle **(R. Crețoiu)** 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Социалистическая торговля посвящает все усилия повышению качества жизни (**др. Иоан Джорджеску**) 1
— Улучшение потребления — важнейшее направление повышения жизненного уровня (II) **(Григоре Вылчану, Мария Поенару)** 5
— Фактор ускорения роста: снижение расхода материалов на единицу продукции (**Мирча Пыржол**) 7
— Совершенствование финансово экономического механизма. Определение чистой продукции (**Ионел Думбравэ**) 14
— Человек-техника - окружающая среда. Повышенные возможности организации рыболовства в Делте и на морском побережьи (**Кондрат Атанасе**) 21
— Теоретические и практические аспекты совершенствования экономического механизма, отраженные в советской литературе (II) (**проф. др. Эуджен Праховяну**) 22
— Международный коллоквиум под эгидой ЮНЕСКО в Бухаресте: Повышение роли образования и обучения в процессе установления нового международного экономического подядка **(Клаудиу Ионеску-Бужор)** 25
— Внешняя политика социалистической Румынии — живое воплощение идеи мирного сосуществования **(С. Челак)**
— Экономика социалистических стран-членов СЕВ. Технический прогресс и модернизация промышленного производства **(Р. Крецою)** 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 13 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii“.

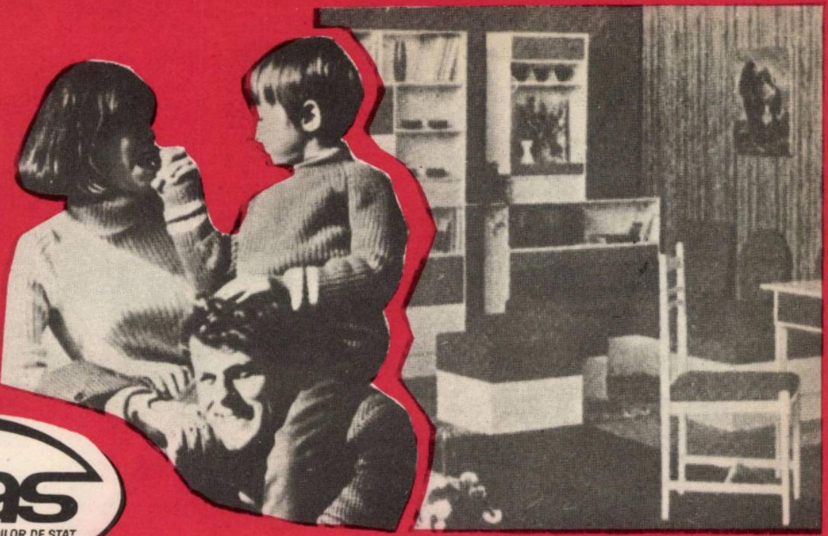

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Administrația Asigurărilor de Stat aduce la cunoștință celor interesați că pot contracta ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR, care cuprinde, în unul și același contract, trei feluri de asigurări :

- ● asigurarea bunurilor ;
- ● asigurarea de accidente produse la domiciliu ;
- ● asigurarea de răspundere civilă legală.

În asigurare sînt cuprinse aproape toate bunurile existente într-o gospodărie : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere, alimente, materiale de construcție și multe altele.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de pagube la bunurile asigurate, provocate de o multitudine de riscuri, ca de exemplu : incendiu, explozie, inundație, ploaie torențială, furtună ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție a bunurilor, cauzate de riscurile asigurate etc.

În asigurarea de accidente sînt cuprinși pentru urmările accidentelor întîmplate la domiciliu : soții, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună.

În baza asigurării de răspundere civilă legală ADAS plătește sumele datorate potrivit legii față de proprietar pentru unele pagube produse la imobil, precum și sumele datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului. Totodată, ADAS plătește și sumele datorate cu titlu de dezdăunare locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurabile ori la elementele de construcție ale apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE este de numai 2 lei pe an pentru fiecare 1000 de lei din suma asigurată stabilită, la cererea asiguratului, pentru bunurile din gospodărie.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

1978 JUN 7

EXCURSII... EXCURSII... EXCURSII...

În sezonul estival vacanțele noastre pot fi petrecute în mod plăcut și instructiv în excursiile organizate de Întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București pe traseele :

– Moldova de mijloc	3 zile
– Nordul Olteniei	3 sau 4 zile
– Orașe medievale din Transilvania	4 zile
– Valea Prahovei și Valea Oltului	4 zile
– Carpații Orientali – Nordul Moldovei	5 zile
– Transilvania – Nordul Moldovei	5 zile
– Nordul Moldovei	6 zile
– Circuitul marilor trecători	8 zile
– Turul României	8 sau 9 zile
– Delta Dunării	5 zile
– Drumeții în Carpații Meridionali	15 zile
– Munții Apuseni	9 zile
– Retezat – legende și adevăr	8 zile
– Drumeții prin Bucegi	7 zile
– Pe drumuri de munte – pe urmele lui Calistrat Hogaș	8 zile
– Pe culmile masivului Făgăraș	10 zile

Locuri pentru aceste excursii pot fi rezervate la filialele I.T.H.R. din Bd. 1848 nr. 4, Bd. N. Bălcescu nr. 35, Bd. Republicii nr. 68 și Cal. Griviței nr. 140.

Lei 5